PROTOS. NICODIM MÂNDIȚĂ

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE

VĂMILE VĂZDUHULUI

Vol. I

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE
SAU
CELE 24 DE VĂMI ALE VĂZDUHULUI
VOLUMUL I

Chipul de față arată Sufletul Sfintei Teodora ieșit din corp, stând între îngeri și ajutat de Sfântul Vasile cel Nou. Sufletele drepților — după sfintele descoperiri — la ieșirea din corp sunt primite de Sfinții Îngeri, care le păzesc și le duc sus în regiunile cerești pline de lumină și fericire. Aceasta-i natural, deoarece Sufletele drepților se găsesc cu Îngerii chiar din vremea viețuirii lor pe pământ. „Întoarce-te Suflete al meu la odihna ta, că Domnul bine a făcut ție...”. (Ps. 114 7-9)

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE
SAU

CELE 24 DE VĂMI ALE VĂZDUHULUI

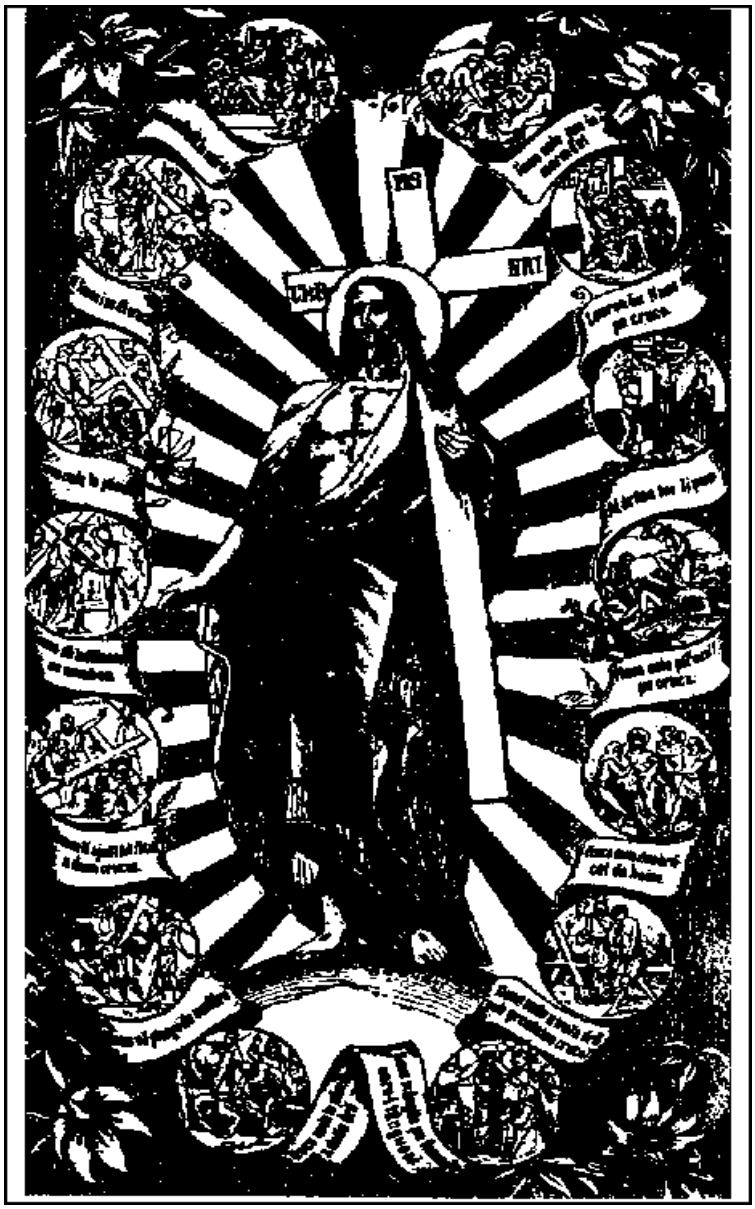

„Eu sunt Lumina lumii... Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 8 12; 14 6)

El ne-a mângâiat obrazul;
Cel brăzdat de lacrimi multe.
El făcu să ne-nflorească
Florile nădejdii multe.

Apărătoare Doamnă, mulțumiri pentru biruință, izbăvindu-ne din nevoi aducem Ţie, Născătoare de Dumnezeu, noi robii Tăi.

Ci, ca Ceea ce ai stăpânire nebiruită slobozește-ne pe noi din toate nevoile, care cu umilință strigăm: „Bucură-Te bucuria noastră, acopere-ne pe noi de tot răul cu cinstitul Tău omofor[1]„

Către Tine, Maică Sfântă
Rugăciune înălțăm,
Căci păcatul ne-nspăimântă
Și de el vrem să scăpăm.

Ruga noastră cea fierbinte
Să o duci la Fiul Tău
Și să-L rogi cu dulci cuvinte
Să ne ia sub scutul Său.
Amin

RUGĂMINTE din partea cărţii

Citiți-mă cu dragoste, cu băgare de seamă și cu multă răbdare... păstrați-mă curată, nu-mi îndoiți filele, că și eu vă sunt o bună călăuză în viața aceasta pământească către Patria Cerească.

„Și câți vor umbla cu dreptarul acesta, pace peste ei și mila și peste israelul — creștinismul — lui Dumnezeu (Gal. 6, *16).*

[1] Omofor, omofoare — Veșmânt bisericesc în forma unei eșarfe, pe care arhiereul îl poartă pe umeri în timpul serviciului bisericesc

Glasul cărții de față!

Frate, cartea îți grăiește
Ia-mă-n mână și citește
Și fii cu luare-aminte
La ale mele cuvinte.

Care-n mine aici sunt scrise
Spre folos către toți zise.
Deci, dar pune sârguință
Și-ți câștigă umilință.

Fugi de toată răutatea
Și fă toată bunătatea
Iar de-ți dorești mântuirea
Ascultă-mi povățuirea:

De orice rău te ferește
Și bunătăți isprăvește.
Iubește pe Dumnezeu
Și pe aproapele tău.

Ca să te învrednicești
În Rai să te sălășluiești
În veșnica fericire
Care nu are sfârșire.

Dar, nu uita frățioare
Această a mea scrisoare,
Ci mă rog să bagi de seamă
Că spre viață ea te cheamă.
(de P. Pătruț)

DIN DURERILE SUFLETULUI CĂTRE CITITORI

- la ediția de față -

Prin punerea sub tipar a lucrării de față ne împlinim o datorie *morală față de autor, trecut la cele veșnice în 1975, precum și una de suflet către aproapele nostru, ajutându-l să păşească pe calea mântuirii. Ea se intitulează „Calea Sufletelor în Veșnicie" sau „Cele 24 de Vămi ale Văzduhului" și este scrisă de protosinghelul Nicodim Măndiță. El a avut la bază, ca izvor de inspirație o lucrare mai veche scrisă la acea vreme după arătarea Sfântului Atanasie de la Crit, tradusă din limba elenă de către protosinghelul Rafael. Aici erau cuprinse aspecte din trecerea Sufletului Cuvioasei Teodora prin vămile văzduhului, după ieșirea sa din trup, așa cum i s-a descoperit Cuviosului Grigore, ucenicul cel mai apropiat al Sfântului Vasile cel Nou.*

Punând ca temelie lucrarea mai sus pomenită, părintele Nicodim a îmbunătățit-o, documentând-o scripturistic și teologic, arătând toate etapele prin care va trece Sufletul oricărui muritor după ieșirea din trup. Fiind de asemenea proporții, lucrarea a suferit mai multe modificări și a fost transcrisă cu trudă și migală de câteva ori până la forma ei actuală. Textul a fost mult îmbunătățit și ilustrat cu clișee, așa cum le-a gândit părintele Nicodim, ajutat și de ucenicii săi cei mai apropiați precum și de neuitatul și regretatul pictor Jan Dumitrescu din Bacău, care a muncit enorm pentru a da forma cuvenită acestor clișee.

Ca izvoare de inspirație au mai fost folosite „Divina Comedie" a lui Dante și „Paradisul pierdut" de Milton. Aceste surse unite și susținute de o muncă fără preget din partea tuturor, au condus la finalizarea clișeelor așa cum se găsesc tipărite în cartea de față. Manuscrisul a fost dactilografiat în șapte exemplare. Anii de prigoană religioasă, pe care cu toții i-am trăit, s-au abătut și asupra acestui manuscris încât din cele șapte, a rămas doar unul -așa ca prin minune -dar și acesta incomplet, deoarece fiind dactilografiat în fascicole, unele s-au pierdut. Totuși, printr-o muncă susținută de transcriere manuală în caiete, de către credincioși, s-a putut reconstitui integral manuscrisul și recupera clișeele care ilustrează fericirile și pedepsele Sufletelor după trecerea lor în veșnicie. Această lucrare s-a născut în vremuri de mari strâmtorări pentru Biserica noastră ortodoxă, a suferit persecuțiile vremurilor următoare și acum la ieșirea de sub tipar aceleași greutăți au însoțit-o. În acest timp de grele frământări, a trecut la cele veșnice -Elena -aceea care a fost o parte din sufletul activității. „Dumnezeu să-i odihnească „Sufletul trudit!" Dumnezeu să le ajute la greu,celor care ne-au ajutat când am fost și noi la greu.

O parte din versurile care sunt semănate în anumite locuri în această carte sunt luate și adaptate din cartea „Vorbe cu tâlc" a neuitatului fabulist Vasile Militaru.

Dacă cumva, unora dintre cititori, li se va părea această lucrare prea încărcată, noi le spunem să se gândească așa: când sunt însetați și găsesc în cale un izvor sau o fântână, nu sunt obligați să bea toată apa, ci își potolesc setea după dorință, lăsând și altora care vin după ei. Așa și cu această carte, să ne luăm fiecare doctoria trebuincioasă pentru folosul Sufletului, lăsând restul pentru alții. Noi însă ne rugăm ca bunătatea lui Dumnezeu să se reverse peste cei care vor citi aceste pagini și vor împlini — după putere — cele ce sunt cuprinse în ele.

Mulțumim, pe această cale, a tiparului, tuturor ostenitorilor care au contribuit la menținerea unicului exemplar, așa cum le-a ajutat Bunul Dumnezeu, pentru a-l completa și tipări azi, punându-l la îndemâna tuturor celor doritori „să ia aminte". Ţinând cont de întâmplările neobișnuite prin care a trecut acest exemplar, apariția integrală a lucrării o considerăm o adevărată „minune".

Fie ca, Domnul nostru Iisus Hristos, Care a luat și a purtat pe umerii Săi păcatele lumii, să coboare Harul Său peste această lucrare în așa fel încât să întoarcă Sufletele noastre din calea cea largă a pierzării către „poteca cea îngustă și strâmtă a mântuirii", precum ne-a zis: „Luați jugul Meu, că este bun și sarcina Mea ușoară și veți afla odihnă Sufletelor voastre."...

Iubiți cititori, vă aducem la cunoștință că părintele Nicodim a mai lăsat în manuscris și alte lucrări, între care, una, intitulată „Priveliști Apocaliptice" despre care astăzi nu se mai știe nimic, deoarece a fost confiscată în 1964 împreună cu toate celelalte. Lucrarea era dactilografiată în trei exemplare, cuprinzând 10. 615 file de mărimea unei jumătăți de coli obișnuite. În paginile sale autorul nu ne dă o explicație literală a „Apocalipsului", ci cuvinte de zidire sufletească care se

adresează mai mult „inimii” și mai puțin „minții”, cuvinte în care cei însetați de viața cea veșnică vor găsi o mare mângâiere și sprijin sufletesc. „Priveliști Apocaliptice” nu explică „vremile” și „anii”, cum ar fi tentați unii să creadă, ele ne dau însă o orientare sigură către luminarea Sufletului, a drumului drept către viața de veci... căci vremea este aproape. „Iată vin curând și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după cum va fi „fapta” lui. Eu sunt Alfa și Omega, Cel dintâi și Cel de pe urmă, începutul și Sfârșitul” (Apc. 22, *12*-13).”

Noi am pornit cu tot Sufletul și în căutarea acestui manuscris, în speranța că-l vom găsi, amintindu-ne de cuvintele încurajatoare ale unui episcop, rostite către mama fericitului Augustin: „ Nu se poate să piară fiul atâtor lacrimi” și revenind la căutările noastre îndrăznim a zice: „Nu poate să rămână zadarnică și sub obroc truda atâtor zile și nopți”, punând chezășie și cuvintele psalmistului; „nu vom muri, ci vom trăi... „adăugând pentru noi înșine „și le vom tipări”.

Acestea fiind zise, îndreptăm gândul nostru de rugă către *Cel de* sus Căruia „toate-I sunt cu putință”.

Așa să ne ajute Dumnezeu.

Din partea celor care s-au ostenit să pună și să iasă de sub tipar lucrarea de față.
Grea a fost povara, dar am dus-o cu drag!
București 1990
Iar acum ca încheiere,
Din Suflet dorim tuturor
Spor în toate cele bune
Astăzi și în viitor!
Amin.

(Nota corectorului) Având în vedere faptul că lucrarea de față a fost scrisă în 1948, din textul corecturii am eliminat unele explicații ca fiind anacronice (referitoare la celulă, televiziune, delfini etc.)

Am adăugat note de subsol referitoare la cuvinte mai rar folosite sau arhaisme (nici nu vă închipuiți cât de bogată a fost și este limba română, iar explicații ale unor cuvinte chiar au fost de negăsit!!).

Au fost corectate unele cuvinte, conform ortografiei actuale (adăoga, dorinți, întunerec, turburare, liniștei, strein, împiedecă ș.a.).

De verificat cu originalul referințele din lucrare (ceea ce este scris între paranteze), unele cifre nefiind recunoscute corect de către programul informatic folosit (ex. l-7, *1*-l, etc.!).

Având în vedere că explicațiile urmau imediat după întrebările scrise cu text boldit, am renunțat la numerotarea acestora prin litere: a), b), etc.. Vezi originalul scanat.

Am încercat să respect Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române ediția 2010 (pentru a mai putea fi citită și peste alți 70 de ani), fără a diminua, pe alocuri, caracterul de vechime sau religios al lucrării (ex. a curăți/curățire, etc.).

(Corectorul, martie 2018)

PRECUVÂNTARE

Sprijiniți și mult mângâiați[2] *de nemărginita dragoste, bunătate și ajutorul Milostivului Dumnezeu Cel pururea binecuvântat, cu toată încrederea păşim înainte la îndeplinirea misiunii noastre Preoțești, pentru a aprinde încă o făclie și a o pune în sfeșnicul adunării creștinilor și a întregii lumi, pentru a lumina și a folosi pe toți cei dornici de mântuire. Deși, unii scriitori și alcătuitori de cărți obișnuiesc, ca, atunci când dau o carte la lumină s-o închine sau s-o aducă dar unora din mai-marii lor: voievozi, căpetenii, boieri, notabili, copii, soții, prieteni, rudenii, etc, totuși, noi, cel mai mic între Iereii-Monahi, închinăm și încredințăm și această lucrare Preasfintei și de viață făcătoarei Treimi: Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt, Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, Oștilor îngerești și tuturor Sfinților, Care ne-au ajutat a o realcătui, completa și ilustra cât am putut mai viu, pentru folosul vremelnic și veșnic al tuturor oamenilor ostenitori în bine.*

Văzând în majoritatea lumii creștine, pe deoparte întunericul necunoștinței de Dumnezeu, de poruncile Lui izvorâtoare de statornică și fericită viață, ba chiar și bezna necunoștinței de existența Sufletutui, a hranei, îmbrăcămintei, adăpostirii și a izvorului vieții lui fericite; iar pe de altă parte folosul țâșnitor în viața veșnică a Creștinilor vii și răposați, din arătarea vieții Sfântului Vasile cel Nou, cu istorisirea Părintelui Grigore, după arătarea Sfântului Atanasie de la Crit, despre osârdia Cuvioasei Teodora cu vrednica ei săvârșire din această viață, descoperirea înfricoșatelor 24 de vămi ale văzduhului, cu: groaznicele greutăți a trecerii Sufletelor prin acele cumplite opreliști, locurile iadului cu grozavele munci ale păcătoșilor neîndreptați prin Sf. Taină a Pocăinței și desfătatele locașuri pline de nesfârșite bucurii, veselii și fericiri eterne ale Sufletelor în Rai.Înflăcărat, zic și totodată și obligat de îndatoririle înaltei și Sfintei dregătorii Preoțești cu care m-a îmbrăcat Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Universalul Arhipăstor etern, m-am văzut silit a prelucra, completa, alcătui, ilustra și a reda la lumină și această carte, spre folosul tuturor.

Cunoștința, cum că fiecare pământean, deși în lumea aceasta poate scăpa de multe greutăți și primejdii cu istețimea minții, cu puterea, cu averea sa, ori prin puternicii zilei, însă de moarte, de judecata particulară și universală și de răsplătirea faptelor sale bune sau rele, cu Raiul ori cu iadul, nu poate scăpa nimeni — așa cum a învățat și învață Sfânta noastră Biserică prin sfinții Ei slujitori ce s-au ostenit să analizeze despre nemurirea și calea Sufletelor în veșnicie — m-a determinat a cerceta cărțile sfinte care grăiesc despre sfârșitul oricărui om de pe pământ, cu răsplătirea faptelor lui în veșnicie.

Astfel, în lucrarea de față am consultat Dumnezeieștile Scripturi ale Vechiului și Noului Testament, câteva cărți teologice, pe Sfinții: Antonie cel Mare, Macarie Alexăndreanul, Teodor Studitul, Chiril al Alexandriei și pe alți Sfinți Părinți: Viața Răposaților noștri după moarte, Viața Sfântului Vasile cel Nou din 26 Martie (după Viețile Sfinților tipărite în Sf. Mănăstire Neamțu, anul 1813; ediția de Chișinău anul 1914; de Iorgu Dumitrescu, sub supravegherea P. S. Arhiereu Nifon Ploieșteanu Vicarul Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, anul 1905); cele 24 vămi ale văzduhului traduse din limba Elenă, în limba noastră Românească, de Protosinghelul Rafail; aceeași carte cu 24 vămi tipărită în anul 1910 de Iorgu Dumitrescu, cu binecuvântarea Sfântului Sinod al Sfintei noastre Biserici Autocefale Ortodoxe Române (pg. 4 din precuvântare) și alte scrieri, alcătuind-o așa cum am putut mai bine; rămânând ca cei cu mai multă învățătură, pregătire și puteri luminătoare, să facă ceva mai mult, mai estetic și mai bine decât noi.

Poate unii dintre cititorii acestei cărți vor zice: „Asta-i o improvizație, de nu mai seamănă cu „Vămile Văzduhului" cele dinainte. Și cam așa este. Asta am făcut-o din dragoste preoțească, de a: cuprinde și hrăni, vindeca, mântui și ferici cât mai multe Suflete... Asta mi-a impus-o dictonul vremii. Adeseori s-a văzut la câte o sfințire de biserică, hram, ori mare serbare bisericească, improvizându-se câte un altar afară din biserică. De ce? Fiindcă biserica este neîncăpătoare pentru mulțimea adunată și care se adună încă. Astfel, la Altarul improvizat afară, poate lua parte toată lumea adunată. Menirea Altarelor acestora improvizate îl are și lucrarea noastră de față, cu Darul lui Dumnezeu.

Așijderea, îmi reamintesc din citirea prin Istoriile Bisericești, Viețile Sfinților... că unii sfinți pustnici-preoți, oficiau Dumnezeiasca Liturghie în scorbura unor copaci seculari, peșteri, chiliuțe,

---

[2] A mângâia – aici, a căuta să aline / a alina mâhnirea, durerea, suferința etc.; a consola, a încuraja

bisericuțe mici, primitive, strâmte, unde abia avea loc numai preotul cu ucenicul său. Apoi, cu cât s-au înmulțit părinții și frații, cu atât au făcut bisericuțe și biserici din ce în ce mai mari, care să-i încapă pe toți. Credem însă că nimeni nu protesta că de ce nu seamănă cu cele dintâi. Din contra, toți se bucurau de ele că erau mai mari, mai încăpătoare, mai durabile, mai luminoase și mai frumoase. Menirea pe care au avut-o și o au bisericile mari, spațioase, trainice și luminoase față de cele primitive, o are și lucrarea aceasta, față de cele anterioare.

Pentru educarea, luminarea și folosirea iubitului nostru popor Creștin Ortodox, din toate ramurile societății și ținuturile scumpei noastre Românii, ne-am ostenit până la sacrificiu a ilustra această carte cu felurite clișee și explicații, arătătoare vieții creștine și anticreștine a coreligionarilor noștri cu răposarea lor, trecerea Sufletului prin vămile văzduhului și așezarea fiecăruia, în muncă sau în fericire, după faptele sale bune ori rele.

Lucrarea de față poate folosi foarte mult chiar și pe cei ce merg la Scaunul Sfintei Mărturisiri, urmărind feluritele păcate de la fiecare vamă a văzduhului, sau cele așezate unele după altele la urma cărții... notându-și pe cele cu care se simt greșiți, pentru a și le mărturisi înaintea lui Dumnezeu și a ministrului Său, iscusitul și luminatul Preot Duhovnic, după care să primească canonul cuvenit, cu dezlegarea lor și să facă apoi roade vrednice de pocăință, pentru a scăpa de iad și a se învrednici Împărăției lui Dumnezeu.

În acest scop reproiectăm în mintea fiecărui cititor și ascultător, că noi oamenii pe Pământ suntem numai niște călători de o zi și că: „N-avem aici cetate sau patrie stătătoare; ci suntem numai în căutarea celei viitoare" (Evr. 13 14).

Fiecare din noi, oricât s-ar socoti de mare și tare, vrând-nevrând, trebuie să recunoască cum că tot va trebui să moară odată. De ar stăpâni careva lumea ca marii Faraoni și ca împărații: Nabucodonosor, Artarxerxe, Alexandru Macedon, ca vestiții Cezari ai Romanilor și Califii Arabilor, ca Sultanii Turcilor... și puternicii împărați ai popoarelor din felurite vremi și locuri... și de ar avea mai multă minte și înțelepciune decât Solomon, putere și vitejie mai multă decât Samson, Iraclie, Napoleon Bonaparte... de ar fi mai bogat decât Midas, Priam, Cresus... mai frumos la față și la corp decât Iosif Avesalom, Narcis, ș.a. În scurte cuvinte, de ar covârși pe toți oamenii în trupeștile daruri vremelnice, dar dacă robindu-se păcatului, și-ar pierde Sufletul său — după cuvântul Mântuitorului — ce folos ar avea? Și ce-ar putea da în schimb ca să-și răscumpere Sufletul său?Și ce vor moșteni ei în veci în locul păcătoaselor desfătări vremelnice care trec ca umbra?

La ieșirea Sufletului din corp, atunci fiecare va vedea bine ce trebuia să facă și ce să nu facă, spre a se folosi veșnic. La despărțirea Sufletului de corp, oricare om va vedea toate bunătățile și desfătările lumești pierind ca niște năluciri și deșertăciuni din fața lui, asemenea viselor de dinaintea celui ce se deșteaptă dimineața și atunci se va căi groaznic, dar va fi prea târziu, prea târziu! Orice căință, tânguire, jale sau plânset mult, atunci e zadarnic. Deci, pentru a nu ajunge niciunul dintre noi în acea groaznică disperare și nefericire veșnică, hai cu toții, mai înainte de despărțirea noastră de corp, să ne pogorâm cu mintea în iad, după cum ne sfătuiește psalmistul David, zicând: „Pogoară-se păcătoșii la iad de vii" (Ps. 54 16) și să urmărim Sufletele ce se despart de trup; pe patul agoniei, în trecerea lor prin vămile văzduhului, prin Rai și prin iad. Hai cu toții să urmărim Sufletele răposaților noștri după moarte la cernerea lor în cele 24 de site ale vămilor văzduhului, la prezentarea lor înaintea Dreptului Judecător, Răsplătitor și urmarea feluritelor vieți, ca să ne păzim de primejdie și să fim fericiți veșnic, lucrând binele din răsputeri în scurtul rest al vieții ce mai avem de trăit în lumea aceasta trecătoare și foarte amăgitoare.

Milostivul Dumnezeu să dea tuturor cititorilor și ascultătorilor acestei cărți duhovnicești, putere multă de pătrundere în viitorul Sufletelor de dincolo de mormânt, ca fiecare să se poată hotărî și griji din vreme cât mai bine, pentru a scăpa de iad și a dobândi fericirea și odihna veșnică cu drepții și cu Sfinții în Împărăția lui Dumnezeu.

„Darul Domnului nostru Iisus Hristos, Dragostea lui Dumnezeu Tatăl și Împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu noi cu toți, fraților, Amin" (2 Cor. 13 14).

Praznicul Proslăvirii și Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos 1948

Cel mai mic între Iereii-Monahi **Nicodim Mândiță,** Protosinghel

Bibliografie și prescurtări

A

Apc. = Apocalips
Apr. = aprilie
Aug. = august
art. = articolul
Ap. = apostolul
Apost. = Apostolic
al. = alineatul
ad. = adăugări
a. = anul
Arheol. Bibl.=Arhiprezbiterul Mitrofor Dr. Vasile Tamavschi „Arheologia Biblică" ediț. 1930 Cernăuți
A M. = „Amestecul dracilor în trebile lumești".

B

B.O.R. = Revistă bisericească „Biserica Ortodoxă Română"
B.E.R.=Pr. Marin C. Ionescu „Biblia și educația religioasă" ediția 1922—3 București

C

Cânt. Cânt. = „Cântarea Cântărilor"
Cânt. c. 3 tineri = Cântarea celor trei tineri
Cor. = corinteni
Cols. = coloseni
can. = canonul
ca. = cam
cuv. = cuvios
cuv. = cuvânt
cap. = capitolul
Cart. = Cartagena
cart. = cartea
Com. = comentariu
Cateh. = Cateheza
c. = către
cond. = condac
col.=coloana
com. = compară
C. Om Matur = I. Popescu Băjenaru „Cartea omului matur" ediț. VII, 1925
C. = Nicolae Brânzeu „Catehism", pentru clasa II secundară, ediț. 1946 Lugoj
C.P. = Dr. Const. Chiricescu și iconomul C. Nazarie „Călăuza predicatorului" ediț. 1901 și 1902 București
C.T.M. = Arhim. I. Scriban „Curs de teologie morală" ediț. 1921 București
C.C. = I. Tudosciuc, învățător „Cugetări creștine" scrise în poezie, 1935 Sibiu
C.G.C. = Chauteaubriand „Genie du Cristianisme"
C.F.S. = „Carte foarte folositoare de suflet" edit. Tipografia Cărților Bisericești 1929 București
C.D.M. = Pr. T. Chiricuță și Pr. I. D. Stăneacu „Cred Doamne și mărturisesc" vol.II
C.P.L.=Al. Lascarov Moldovanu „Cartea cu pilde" edit. București

D

Dan. = Daniil
dec. = decembrie
d. = după
d. Hs. = după Hristos
D. Ag. = Dr. Gherasim Timuș episcopul Argeșului „Dicționar Aghiografic" cuprinzând „Viețile Sfinților" pe scurt ediț. 1898 București
D. Ort.=revista „Duminica Ortodoxă"
Dicț. Encic. = I. A. Candrea și Gh. Adamescu „Dicționar Enciclopedic" ilustrat,1934
D.C.= P. Simion Chișu „Cele două căi" edit. asociației „Sfântul Nicita" 1944 Cluj
D.A.I. = „Didahii" făcute pe la Praznicele mari de Antim Ivireanu, Mitropolitul Ungrovlahiei, publicate de pr. I. Bianu 1886 Buc.
D.A. = pr. Ilarion V. Felea „Duhul adevărului" ediț. II 1943 Arad
D.B.O. = Nicodim Milaș, fost episcop al Zarei (Dalmația) „Dreptul Bisericesc Oriental" trad. de Dim. I. Cornelescu și Vasile I. Radu, ediț. 1915 București
D.I.M. = Ilie Miniat, episcopul Cernicăi și Kalivritei din Peloponez „Didahii și predici" trad. de pr. D. Fecioru ediț. 1945 Buc.
D.S. = pr. I. Mihălcescu „Dogma sotiorologică" fascicola I — X ediț. 1926—8 București
D.I.D. = Dogmatica Sf. I. Damaschin

E

Eș. = Eșire sau Exod
Ecl.=Eclesiastul
Est. = Estera
Efs. = efeseni
Evr. = evrei
Ev. = Evanghelist

ec.= ecumenic
ep. = epistola
ed.= ediția
edit. = editat

F

Fac. = Facerea sau Geneza
F.Ap. = Faptele Sfinților Apostoli
Filip. = Filipeni
Febr. = februarie
F. = pr. stavro. Dr. Dumitru Stăniloae „Filocalia" trad. din grecește ediț. 1946 Sibiu
F.I.N.M. = „Foaie Interesantă", spicuiri de pr. Nicodim Mândiță

G

Gal. = galateni
gl. = glasul — glava
G.M. = revista „Glasul Monahilor"

H

H = Nicodim Aghioritul „Hristoitia" sau „Bunul Moral al Creștinilor", trad. de Iona și Antonie, schimonahi în Sf. Munte Athos, 10 mai 1937, București

Hron. = „Hronograf" adică numărătoare de ani, tipărit cu blagoslovenia I.P.S. Veniamin, Mitropolitul Sucevei și Moldovei, prin osârdia preacuviosiei sale Chir Mardarie, Arhim. și starețul Sfintei Mănăstiri Neamț, 1837

Hrisostom = 64 de Predici extrase de Dr. Carl Joseph Hefele, trad. de episcopul Melchisedec al Romanului, ediț. 1883 București, comentariile la epistola către: romani, I și II corinteni, galateni, efeseni, filipeni, coloseni; I și II, tesaloniceni; I și II Timotei, Tit, Filimon și evrei, ediț.: 1906; 1908; 1910; 1905; 1911; 1925 București.

I

Is. Navi = Isus Navi
Is. = Isaia prorocul
Ier. = Ieremia prorocul
Iez. = Iezechil prorocul
Ist. Sus. = Istoria Susanei
Iac. = Iacob
ian. = ianuarie
I. R. = preot Iosif Trifa „Istorioare Religioase"
I. C. O. = „Învățătură de Credință Creștină Ortodoxă" ediț. 1952, Buc.
I. Bibl. = preot A. P. Lopuhin „Isteria Biblică", trad. de I.P.S. Nicodim, volumul I și II, ediț. 1956, București
I. Rom. = A. D. Xenopol, profesor la Universitatea din Iași, „Istoria Românilor"
I.B.U. = „Istoria Bisericească Universală" tipărită cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea P. F. Iustinian, patriarhul României, volumul I și II, ediț.1956, București.
I.O. = colecția „Izvoarele Ortodoxiei", Nr.1-8, trad. de preot Dr. D. Fecioru, preot Dr. N. Căciulă și Dr. N. I. Ștefănescu, ediț. 1939; 1941; 1942;1943; 1946; București
I.R.L. = Irineu Mihălcescu, mitropolitul Moldovei și Sucevei, „Istoria Religiilor Lumii", București
I.B.U.Eus. = Eusebiu Popovici „Istoria Bisericească Universală", trad. de Atanasie Mironescu, fost mitropolit primat, ediț. 1925-1928, București
Ist. R. = C. I. Giurescu „Istoria Românilor" volumele I; II; III; edit. București
Împ. = Împărați
Înț. Sol.= Înțelepciunea lui Solomon
Înț. Sir. = Înțelepciunea lui Isus Sirah
întreb. = întrebări
în. Hs. = înainte de Hristos

J

Jud. = Judecători

L

Lev. = Levitic
Lc. = Luca evanghelistul
Laod. = Laodichia
L.S. = „Lumina Satelor" foaie săptămânală pentru popor, redacția și administrația Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45
L.L. = preot Dr. Marin C. Ionescu „Lumină Lină", vol.II, ediț. 1933, București
L.B.R. = Dr. Vasile Mitrofanovici „Liturgica Bisericii Dreptcredincioase Răsăritene", prelucrată, completată și editată de profesor Dr. Teodor Tarnavschi, ediț. 1909, Cernăuți

M

Mih. = Miheia proorocul
Mal.=Maleahi proorocul
Mac. = Macabei
Mt. = Matei evanghelistul

Mc. = Marcu evanghelistul
M.Of. = Monitorul Oficial
M.= „Molitfelnic”, ediț. 1950, București
M.Ps. = Dr. Gherasim Timuș, episcopul Argeșului „Note și Meditațiuni asupra Psalmilor”, ediț. 1896, București
M.O. = „Mărturisirea Ortodoxă”, ediț.1930 București
M.V.V. = S.A. Arhanghelov „Misterele Vieții Viitoare”, trad. din rusește de preot Clement I. Bontea, ediț. II, 1899, Roman
M.C.I. = I.P.S. mitropolit I.Mihălcescu, doctorii E. Vasilescu și N. Cristescu „Morala Creștină, ediț. 1942, București
M.P. = monahul Agapie Criteanul „Mântuirea Păcătoșilor”, ediț.1959, București

N
Num. = Numeri
Nov. = noiembrie
N. B. = notă bună
n. n. = nota noastră
Nr. = numărul
Nomoc. = „Nomocanon” sau „Îndreptarea Legii” care are judecata arhierească și împărătească de toate vinele preoțești și mirenești, ediț. 1552, Târgoviște

O
Oct. = octombrie
o.c. = operă citată
Om. = Omilia
O.M.P. = Dr. Grigore Gh. Comșa, episcopul Aradului, N. Popovici și preot Gh. Popovici, profesori la Academia Teologică din Arad. „O mie de pilde”, ediț. 1929, Arad
Og.D. = Colecția „Ogorul Domnului”, trad. de I.P.S. Nicodim, patriarhul României

P
Paral.= Paralipomene sau Cronici
Ps. = psalmul
Prov. Sol.= Proverbele lui Solomon
Pl. Ier. = Plângerile Proorocului Ieremia
Pr. = preot
pg. = pagina
p.= partea
Prel.= prelucrare
P.S. = Preasfântul sau Preasfânta
P. = „Pateric” editat de „Institutul de Editură Creștină al Sfintei Episcopii a Râmnicului, Noului Severin”, anul 1930
P.T.V.S. = doctorii Tarnavschi Vasca și Soroceanu, „Predici”, tom. 1-4, ediț. a II-a, 1927, Cernăuți
P.B. Sache. = Ierom. Nicodim Sachelarie „Pravila Bisericească”, Seminarul Monahal Cernica, Ilfov 1940
P.B.G. = „Pravila Bisericească Govora”, numită cea mică, tipărită în anul 1940 în mănăstirea Govora (după ediția din 1881, publicată de Academia Română)
P.M.B. = „Pravila lui Matei Basarab” tipărită în Tîrgoviște în 1652
P.P. = P.N. Pura „Pilde” culegere de pilde pentru ilustrarea adevărurilor creștine, partea I și a III-a, 1941-1943
P.L.T.N. = preot Marin C. Ionescu „Pentru Luminarea ta, Nestorie”, ediț. 1924, București
Prol.=„Prolog” pe 12 luni „Editura Mănăstirea Neamț”, 1854, „Proschinitarul” Sfântului Munte Athos, compus de ieromonahul Serafim, tradus în românește de monahul Varnava Suchianov, ediț. 1856, București
„Pidalion” editat de Mănăstirea Neamț, 1844
„Pidalion cu Orânduire Nouă și tâlcuri” de arhimandritul ZosimaTîrîlă și econom stavrofor Haralambie Popescu, ediț. 1935, București

R
Rom. = romani
Rev. = revista
răsp. = răspunsul
R.B.O.R. = „Regulamentul de procedură al instanțelor disciplinare și judecătorești al Bisericii Ortodoxe Române”, 1926

S
Sof. = Sofonie prorocul
Sep. = septembrie
Sf. = sfântul sau sfinții
Sin. = Sinodul
Spic. = spicuiri
S.P.A. sau Așez. Apost. = „Scrierile Părinților Apostolici” împreună cu „Așezămintele și Canoanele Apostolice”, trad. din original de preot Ioan Mihălcescu, econom Matei Pîslaru și econom G.N. Nițu, ediț. 1927, Chișinău
S. = preot P. Ionașcu „Superstițiile”, ediț.1944, Craiova
S.C.=Sfântul Theodor Studiul „Spovedania și canonisirea”
S.F. = Dr. N. Gingold „Sănătatea în familie”, editura Oradea

Sp. = Spiraga, spicuiri din învățăturile lui

S. Tes. = Sfântul Simeon, arhiepiscopul Tesalonicului, „Tratat asupra tuturor dogmelor credinței noastre Ortodoxe după adevăratele principii puse de Domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Lui”, ediț. 1865, București

S.T. = revista bisericească „Studii Teologice”

Sd. = preot Iosif Trifa „Sudalma”

Slujba și Viața Preacuvioșilor Părinți din Sfântul Munte Athos, tradusă din grecește de arhimandritul Calinic Botcanu din Sfânta Mănăstire Neamț, retras în Sfântul Munte, tipărită de Iorgu Dumitrescu în anul1900, apoi retipărită tot pe cheltuiala lui, corectată de diferite greșeli strecurate, supravegheată și îngrijită de P.S. arhiereu Nifon Ploieșteanu, vicarul Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, în anul1903, Buurești

Ș

ș.a. = și altele

ș.a.m.d. = și așa mai departe

Ș.S. = Tudor Răzeșu „Șezători de seară”

T

Tes. = tesaloniceni

Tim. = Timotei

Tom. = tomul

trad. = tradus

Trop. = tropar

T.P. = Dr. Grigore Gh. Comșa, episcopul Ardealului și Dr. Iustin Suciu „Trei sute cincizeci de Pilde”, ediț. 1928, Arad

T.D.P. = Sfântul loan Gură de Aur „Tratat despre Preoție”

T.M. = arhimandrit Iuliu Scriban „Teologia Morală”, ediț. 1921 București

T.D.M.C. = „Tratat de morală creștină” lucrat de I.B.M. preot profesor de morală, ediț.1900, Iași

T.D.O. = „Teologia Dogmatică Ortodoxă” editată de Gherasim Timuș, 1887, București

T.L. = Dr. Badea Cireșeanu „Tezaurul Liturgic”

T.D.L. = Nicolae Cabasila „Tâlcuirea Dumnezeiești Liturghii”. trad. de diaconul Ene Braniște, ediț. 1946, București

T.T. = „Cele paispreacce Epistolii” adică trimiteri ale Dumnezeiescului și slăvitului apostol Pavel, tâlcuite în limba elenă de fericitul Teofilact, arhiepiscopul Bulgariei, traduse în limba română de Veniamin Costache, mitropolitul Moldovei și Sucevei, ediț. 1906, București

Tâlcuirea Psaltirii, a Proorocului și Psalmistului David, scrisă elinește sub împărații Constantinopolelui de monahul filozof Eftimie Zigadinul; iar pe românește tradusă de Mitropolitul Veniamin cu biografia și portretul răposatului, tom I, ediț.1850, Iași, tom. II, 1860, Iași.

„Tâlcuirea Evangheliilor” de Teofilact, ediț. 1805, Iași

V

Vol.= volum

V.R. = părintele călugăr Mitrofan „Viața răposaților noștri” trad. din franțuzește de Iosif, mitropolit primat, ediț. II, 1899, Buc.

V.M. = I.P.S. mitropolit Nicolae Bălan „Veniți la Mine”

V.R.M. = „Vechile Rânduieli ale Vieții Monahale” după ediția rusă a episcopului Teofan, apărută în Moscova în 1892; editura mănăstirii Dobrușa, județul Suceava, 1929

V.Sf. = „Viețile Sfinților” pe care îi prăznuiește biserica creștină ortodoxă, tipărită de un pios creștin sub supravegherea P.S. arhiereu Nifon Ploieștcanu, vicarul Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, ediț. 1901-1906 ,București

„Viețile Sfinților”, în limba moldovenească, ediț.1944, Chișinău

„Viețile Sfinților”, editate de Mănăstirea Neamț

„Viața, petrecerea și minunile cuviosului părintelui nostru Vasile cel Nou, împreună cu cele 24 de vămi ale văzduhului”, scrise de smeritul și iubitorul său ucenic Grigorie, tipărită de un pios creștin ortodox, ediț. 1910, București

Z

Zah. = Zaharia proorocul

K.E.D. = „Kiriacrodomiil” sau „Tâlcuirea Evangheliilor Duminicale” trad. din grecește de Grigorie mitropolitul și tipărit în zilele P.S. arhiepiscop Kir. Dositei,1801, retipărit de I.P.S. mitropolit al Ungro-Vlahiei, Dr. D. Nifon, 1857, București

K.A.D. = „Cuvinte la Apostolele Duminicale de peste an”, ediț. 1855, Buzău

VIAȚA ȘI PETRECEREA, CU CÂTEVA MINUNI,
ALE CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU VASILE CEL NOU
Prescurtată după scrierea smeritului și iubitului său ucenic, Grigore

AFLAREA CUVIOSULUI ÎN PUSTIE

Nemăsurata și eterna bunătate a mult Milostivului Dumnezeu cea neînțeleasă de majoritatea lumii acesteia, economisește toate cele folositoare mântuirii oamenilor în felurite forme, vremi și locuri, cu adânca-I înțelepciune arătând clar robilor Săi toate cele ce povățuiesc pe om la mântuire. Aceasta arată fiecărui om cum că trebuie a defăima și a fugi de toate deșertăciunile lumești, care-l muncesc vremelnic și veșnic. Aceasta a arătat și aici în Roma cea nouă, adică în Ţarigrad, în vremea noastră — istorisește Sf. Grigore — pe acest de Dumnezeu luminat Părinte al nostru Vasile cel Nou, slăvit în lucruri, în cuvânt și prin multe minuni.

Pe acest mare Cuvios Părinte nu l-am putut afla de unde a fost sau din care părinți, deoarece nici el singur, trăind, nu ne-a spus-o aceasta și nici altcineva n-a auzit de la el, ca să ne pună în cunoștință. Noi numai atât știm, că Cuvioșia sa a fost pe vremea împăraților creștini Leon Înțeleptul[3] și Alexandru[4], fiul împăratului Vasile Macedon[5]. În al zecelea an al stăpânirii lor, au fost trimiși niște magistrați[6] în părțile Asiei pentru oarecare trebuințe împărătești. Aceștia trecând prin niște locuri și pustietăți cu greu de pătruns, au văzut pe omul acesta, pe Sf. Vasile, umblând prin pustie, îmbrăcat cu haine proaste, străin și cu chip groaznic, ca un trăit pustnicește.

PRINDEREA, LEGAREA ȘI DUCEREA CUVIOSULUI VASILE LA CONSTANTINOPOL

Iluștrii aceia magistrați văzându-l pe Cuviosul Părinte, au alergat după dânsul și îndată l-au prins. Privindu-l cu luare-aminte, se minunau de chipul lui și socoteau că este vreun spion. Deci, legându-l, s-au dus cu el la Constantinopol, unde, pe lângă raportul aranjării trebilor împărătești, au spus și cele despre omul acesta aflat prin pustie, cum l-au prins, legat și adus. Împăratul văzându-l, l-a dat spre cercetare patriciului ce se chema Samon, de neam agarean[7].

CERCETAREA ȘI TORTURAREA CUVIOSULUI VASILE

Cunoscutul patriciu[8] Samon, luând pe omul lui Dumnezeu din palatul împărătesc, l-a dus la casa lui spre ispitire și judecată. Acolo Samon, stând înconjurat de sfetnicii săi cu mare pompă, a poruncit să-i aducă înainte pe fericitul. Aducându-l, fericitul nu i-a dat cuvenita cinste sau închinăciune, precum așteptau toți după obiceiul lor și nici nu s-a închinat câtuși de puțin înaintea lor, socotindu-i întru nimic. Atunci Samon mâniindu-se, a zis către dânsul: „Cine ești tu? De unde

---

[3] Împăratul Leon al VI-lea, Înţeleptul, a împărăţit în Bizanţ în anii 886-912.

[4] Împăratul Alexandru a fost dimpreună ocârmuitor cu Leon Înţeleptul şi a împărăţit în anii 886—912

[5] Împăratul Vasile I Macedonul a fost împărat în Bizanţ între anii 867—886. Acesta ascultând ruga sihastrului Ioan Colovul, i-a dăruit lui şi urmaşilor săi, acest munte, care de atunci înainte începu a deveni Sfântul Munte. Privilegiul acesta, al lui Vasile Macedonul, îl întări şi fiul său Leon filozoful (886-912, vezi şi V. Sf. o.c. pp. 822-830). Pe lângă sihaştri, încep a se ivi acum şi chinoviţi, care puseră începutul zidirii de mănăstiri chiar pe vremea vieţuirii Sf. Vasile cel Nou şi a Cuv. Teodora.

[6] Magistrați se numeau dregătorii de la casa împărătească, care erau în cele mai de sus slujbe împărăteşti. După rangul lor ei stăteau mai sus decât patricii.

[7] Agareni, se numeau beduinii, seminţia aceea tâlhărească, care umblau din loc în loc prin ţinuturile Arabiei. Ei au primit numirea aceasta după predania evreiască, fiind urmaşii lui Ismail, fiul Agarei, roaba lui Avraam

[8] Titlul de patriciu mai întâia oară se dădea numai feciorilor de senatori, care se numeau părinţi, de la cuvântul latinesc „patres". După aceea numirea asta a început a o alătura către toate feţele care se trăgeau din viţe de boieri romani. Marele Constantin împăratul, titlul acesta de patriciu l-a însemnat pentru feţele deosebit vrednice, cu care se numeau numai însăşi slujbaşii cei mai de sus. Această numire fiind de mare cinste, nu trecea şi la copiii lor.

eşti? De unde vii? Şi cum îţi este numele tău?" Fericitul Părinte nu i-a răspuns nimic; ci tăcea[9]*, privindu-i pe toţi cu ochi blânzi.*

Patriciul l-a întrebat iarăşi: „Spune, de unde eşti?" Atunci Sfântul a zis către el: „Dar tu cine eşti şi de unde eşti?" Samon i-a răspuns: „Noi te întrebăm pe tine cine eşti, de unde eşti şi de unde vii? Iar cine sunt eu, nu ţi se cade ţie a mă întreba. Însă, dacă voieşti a şti ceva despre mine, iată că îţi voi spune: Eu sunt Samon patriciul şi mai marele postelnicilor împărăteşti[10]*. Deci, spune şi tu cine eşti şi de unde eşti şi ce fel este viaţa ta?" Atunci fericitul a zis: „Eu sunt străin. Unul dintre cei ce petrec pe pământ şi locuiesc unde ajung". Patriciul mâniindu-se, a zis: „Fiindcă nu mărturiseşti numele tău şi ce om eşti, apoi, după cuvintele tale, se vede că eşti un spion şi ai venit prin locurile împărăţiei noastre ca să ne vinzi". Sfântul nu le-a răspuns nimic, nici patriciului, nici celorlalţi care-l ispiteau.*

Atunci Samon, tulburat groaznic, a poruncit a bate pe Sfântul cu toiege verzi şi cu vine de bou, fără nicio milă. Şi atât l-au bătut cu nemilostivire, încât l-au rupt în bătaie, lăsându-l abia viu lungit pe pământ. După aceea, aşa leşinat şi în nesimţire, l-au dus pe sus în temniţă. A doua zi, neîmblânzita fiară cu chip omenesc, Samon, a trimis ostaşii să scoată pe fericitul din temniţă ca să-l bată iarăşi şi mai cumplit, până ce va spune tot. Şi, o! mari sunt minunile Tale Hristoase Dumnezeule! Mergând ostaşii, au aflat pe Sf. Vasile deplin sănătos şi cu faţa veselă, stând înaintea temniţei, care era încuiată. Ostaşii mirându-se foarte mult, l-au dus pe fericitul la Samon, căruia i-au spus starea în care îl aflară. Samon, înaintea căruia fiind pus iarăşi Sfântul, l-a întrebat, zicând: „Spune nouă, cum ai ieşit din temniţă, fiind uşile încuiate? Au nu cu farmece ai făcut tu aceasta? Spune de unde eşti şi cine eşti tu?" Sfântul nu i-a răspuns nimic. Atunci Samon înfuriindu-se, a poruncit să-l bată şapte zile peste tot corpul, dându-i zilnic câte o mie de toiege, până va spune cele despre sine, cine este şi de unde este?

În toate cele şapte zile de bătăi cumplite, Sfântul a rămas statornic în hotărârea sa, nespunând nimic despre sine, nici despre aspra vieţuire monahicească, după cuvântul Mântuitorului: „Să nu ştie stânga ce face dreapta ta...", spre a nu-şi lua plata aici de la oameni, ci în viaţa veşnică de la Dumnezeu, Tatăl Ceresc (Mt. 6 3; Lc. 14 12-14,). *După acele zile de cumplite dureri suferite, Sfântul iarăşi a fost adus înaintea patriciului, care i-a zis cu urgie: „O, răule* şi *necuratule om, până când vei ascunde în inima ta vicleşugul tău? Spune nouă: Cine eşti şi de unde eşti tu?" Sfântul a răspuns: „Cei ce fac în taină fapte urâte sodomeşti*[11]*, precum şi tu, pe aceia cu adevărat se cuvine a-i numi vicleni, păgâni, răi şi necuraţi". Samon ruşinându-se la această vădire faţă de cei ce stăteau în jurul lui, aprinzându-se de mânie şi iuţime, a poruncit să-l lege strâns cu coatele înapoi şi să-l spânzure cu un picior băgat după o grindă, cu capul în jos, trei zile.*

Samon văzând pe Sf. Vasile nevătămat, umplându-se de mânie, a zis către ai săi: „Au n-am zis eu bine, că acesta-i fermecător, pentru că iată nici cât de puţin n-a zăcut cu trupul. Lasă că-i voi dezlega eu puterea vrăjitoriei lui. Chemaţi la mine pe hrănitorul de fiare".. Venind acela, i-a zis: „Să pregăteşti pe dimineaţă un leu mai cumplit. Să nu-i dai astăzi hrana cea rânduită, ca să fie flămând şi vom vedea pe fermecătorul acesta de va birui şi pe leu".

A doua zi s-a adunat mulţime de popor la privelişte. Un leu foarte groaznic s-a slobozit, care răcnea tare de foame. Acolo aducând pe Sf. Vasile, l-au aruncat la leu spre mâncare. Leul însă văzând pe Cuviosul, a început a tremura şi apropiindu-se, s-a culcat şi se tăvălea înaintea picioarelor lui ca o oaie fără de răutate. Văzând minunea aceasta toţi, mirându-se, strigau:

---

[9] Sf. Vasile cel Nou, aducându-şi aminte de Mântuitorul, Care tăcu înaintea preoţilor, arhiereului evreiesc, al lui Irod şi înaintea lui Pilat, când îl acuzau şi interogau (Mt. 26 63; 27 12—14; Lc. 23 6-1 2; Ioan 19 9; comp. Is. 53 7), nici el nu le dădu niciun răspuns la această întrebare.

[10] Postelnic sau Kuvicular impărătesc, era păzitorul camerei de odihnă, pregătitorul aşternutului pentru a dormi împăratul, unul dintre cei mai înalţi slujitori ai palatului împărătesc.

[11] Acestea erau feluritele păcate necurate de desfrânare, împotriva firii şi a bunei rânduieli, foarte spurcate, scârnave şi satanice, pentru care Dumnezeu a ars cetăţile Sodoma şi Gomora cu celelalte cetăţi şi localităţi dimprejurul lor cu foc şi piatră pucioasă din cer, ca să cureţe pământul de acele spurcăciuni păcătoase, ce se răspândiseră acolo (Fac. 19).

„Doamne miluieşte”. Cuviosul apropiindu-se de leu, îl netezea cu mâna dreaptă şi apucându-l de urechi, l-a scos afară, strigând către cei ce stăteau înainte: „Iată oaia voastră, iată oaia”.

Făcându-se o minune ca aceasta, Samon cel de alt neam nicidecum n-a voit să înţeleagă şi *să cunoască că omul cel muncit de dânsul este al lui Dumnezeu. Acea minune văzând-o păgânii, bârfeau, zicând că cu farmece şi cu vrăjitorii se păzeşte Sfântul nevătămat în toate muncile acelea atât de cumplite. După aceea, Samon agareanul a poruncit să lege strâns pe Sf. Vasile de mâini şi de picioare şi să-l arunce departe în noianul apelor, unde să se scufunde, înece şi să moară şi să nu se spună nimănui despre aceasta, ca nu cumva Creştinii să pescuiască trupul lui şi să-l înmormânteze cu cinste.*

SALVAREA CUVIOSULUI VASILE

O astfel de groaznică nelegiuire proiectând a săvârşi ascultătorii patriciului cu Sfântul, Domnul nu s-a depărtat de el; ci l-a scăpat chiar şi din înecarea aceea. După ce *slugile patriciului an luat pe Sfântul în o corăbioară, în a treia Strajă a nopţii, l-au dus departe pe mare şi l-au aruncat, aşa legat, în adâncul noianului apelor. După isprava aceea satanicească, ucigaşii trimişi s-au întors la Samon, raportându-i cele făcute. Dumnezeu, însă, Cel ce păzeşte pe robii Săi, a trimis doi delfini, care au luat pe Sf. Vasile pe spatele lor şi l-au scos pe al şaptelea mal al Constantinopolului, anume Evdoni. Văzându-se Sfântul pe mal, unde i s-au dezlegat mâinile şi picioarele, sculându-se, a mulţumit lui Dumnezeu, apoi s-a dus în cetate. Ajungând la porţile aurite*[12]*, care încă nu erau deschise, a şezut să se odihnească puţin.*

CUVIOSUL VASILE VINDECĂ UN BOLNAV ŞI GĂZDUIEŞTE APOI ÎN CASA LUI

*Domnul Dumnezeu luminând şi conlucrând cu placidul şi mult devotatul Său slujitor Vasile, acesta a văzut acolo în poartă un om tulburat cumplit de boala friguri*lor, *tremurând şi suspinând de durere. Fâcându-i-se milă de bolnav, Sfântul rugându-se, l-a însemnat cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci şi l-a făcut sănătos. Omul văzându-se sănătos, a căzut la picioarele Sfântului mulţumindu-i şi rugându-l să meargă la casa lui... Sfântul ascultându-l, a mers în casă la el, unde a fost găzduit şi ospătat. Ioan acesta, omul tămăduit de friguri, era unul din mai-marii cetăţii. El a spus la masă soţiei sale Elena, care era foarte pioasă, cum l-a tămăduit Sf. Vasile. Atunci Cuviosul le-a istorisit câte suferise de la patriciul Samon şi cum l-a scăpat Dumnezeu din toate primejdiile de moarte.*

Cei doi soţi ascultând rând pe rând toate păţaniile suferite de Sf. Vasile, i-au pregătit deoparte o cameră liniştită şi i-au pus acolo un sfeşnic cu lumânare aprinsă în el. Rămânând Sfântul mai mult timp acolo, zilnic înălţa rugăciuni către Dumnezeu. Cine poate spune mulţimea rugăciunilor şi a lacrimilor fierbinţi? Cine va putea socoti mulţimea plecărilor de genunchi şi a privegherilor de toată noaptea? Dar mulţimea altor bunătăţi ale lui?!! Niciodată nu se mânia, ci sta liniştit, paşnic ca un stâlp neclintit. El era blând ca Moise [13]*şi David* [14]*, lin ca Iacob* [15]*. El era mai milostiv decât Avraam*[16]*, deoarece acela din multa sa bogăţie făcea milostenie; iar acesta, din sărăcia lui cea de bunăvoie pentru dragostea lui Dumnezeu, dădea milostenie aproapelui lipsit şi necăjit, din milosteniile căpătate de la Creştinii iubitori de Hristos.*

---

[12] Porţile principale sau cele mai dintâi purtau numirea de „Porţile de aur”.

[13] Conducătorul poporului israelit, pe care l-a scos din Egipt, Prorocul şi de Dumnezeu văzătorul Moise. Sf. Scriptură îl numeşte pe dânsul descoperit „mai blând” decât toţi oamenii de pe pământ (Num. 12 3).

[14] Aici se înţelege împăratul şi Prorocul David, a cărui blândeţe s-a arătat vederat, iar mai ales în vremea când îl prigonea pe el Saul. De asemenea când s-a ridicat asupra lui şi Avesalom fiul său. La întâmplarea cea de pe urmă, David, cu blândeţe şi fără nicio răutate, a suferit ocările cele zise asupra lui de un oarecare om, anume Semei.

[15] Iacob, Patriarhul poporului israelit. Pacea şi liniştea duhului lui s-au văzut mai ales în vieţuirea sa împreună cu Laban, de la care el a suferit multe ocări, obijde (nedreptăţi, jigniri), fiind adeseori amăgit de acela. De asemenea şi în atânarea lui către fratele său Isav, pe care, atunci când se întorcea el de la Laban, l-a întâmpinat cu cinste, ca pe cel mai mare frate al său.

[16] Avraam, Patriarh şi începător al poporului evreiesc.

CUVIOSUL VASILE ÎNVĂŢA, AJUTA ŞI FOLOSEA MULTĂ LUME

Iluminatul de Dumnezeu, Părintele Vasile cel Nou, petrecându-şi vremea în cele bine plăcute lui Dumnezeu, după puţină vreme de osteneli duhovniceşti, s-a răspândit vestea pretutindeni despre şederea lui acolo. Atunci au început a merge la dânsul aarecare buni Creştini, spre a se folosi. Unii dintre ei îşi aduceau bolnavii, peste care Sfântul făcând Semnul Sfintei Cruci, ca rugăciunea, îi tămăduia de bolile lor trupeşti şi sufleteşti. Şi pe cât alerga la el mai multă lume să se folosească, pe atât mai mult se înmulţea puterea Sfântului Duh peste dânsul. El cunoştea cu duhul nu numai pe cei stăpâniţi de vreo boală sufletească; ci şi pe cei care străluceau în fapte bune şi în vieţuire duhovnicească. Astfel, pe cei ce veneau spre a vorbi cu el, din Dumnezeiescul Dar, le cunoştea aşezarea Sufletului fiecăruia din ei şi le spunea cele din depărtări, ca şi cum le-ar fi avut înaintea ochilor. De asemenea, fiecăruia îi spunea arătat socoteala tăinuită.

Aşa a prezis el moartea voievodului Constantin Duca şi a celor cu dânsul, până în trei luni; iar celor doi protospătari le-a prezis: unuia tăierea capului cu sabia şi altuia tăierea nasului şi a urechilor... care, aşa au şi păţit în curând... Astfel, petrecând el câtva timp în Ţarigrad [17]*, vieţuirea lui aleasă şi minunile lui, s-au făcut arătate şi multor oameni notabili şi slăviţi ai cetăţii, care îl chemau adesea să găzduiască şi să se odihnească prin casele lor, spre a se învrednici de rugăciunile, blagoslovenia şi învăţăturile lui. Sfântul însă n-a ascultat pe niciunul, ci a stat în casa smeritului Ioan, care, împreună cu soţia sa Elena, îi slujeau cu toată osârdia, sinceritatea şi dragostea sfântă, ca unui înger.*

CUVIOASA TEODORA SERVEŞTE PE SFÂNTUL VASILE

Milostivii şi bine-credincioşii creştini ajutători ai Sfântutui: Ioan, cu soţia sa Elena, răposând după câtva timp ca oameni, s-a ivit un alt fiu duhovnicesc al Sfântului, anume Constantin. Acesta era Pronicier sau Consul al tuturor străinilor care veneau în Ţarigrad cu felurite pricini, trebuinţe, pentru a vorbi cu împăratul[18]*. Acesta, cu multe lacrimi şi rugăminţi, l-a chemat pe Sf. Vasile, poftindu-l în casa sa. Venind acolo, i-a dăruit un loc deosebit, liniştit şi fără tulburare, dându-i toate cele trebuincioase. Apoi, a ales şi rânduit dintre slujnicile sale pe o bătrână foarte credincioasă, blândă, milostivă, fără de răutate, cu bună socoteală, cinstită şi înţeleaptă, anume Teodora, ca să servească cu toate cele trebuincioase Sfântului. Bătrâna Teodora, cea cu bună socoteală şi îndemânatică, îi servea Sfântului cu toată smerenia şi pietatea. Pe lângă aceasta, ea primea cu faţă veselă, deschisă şi cu Suflet bun, pe toţi care veneau la Cuviosul Vasile pentru feluritele lor trebuinţe. Ea îi întreba cu de-amănuntul de nevoile care-i sileau să vină la Sfântul şi primind răspunsul, îi spunea Sfântului necazul şi trebuinţa fiecăruia. Apoi, ca un portar bun şi credincios, îi băga înăuntru rând pe rând, folosind mult cu mijlocirea şi abilitatea ei înţeleaptă, atât pe credincioşii veniţi, cât şi pe Sf. Vasile, în toate cele cuviincioase şi bine plăcute lui Dumnezeu.*

ISTORISIREA LUI GRIGORE, UCENICUL SFÂNTULUI VASILE

Milostiva şi mult ostenitoarea aceasta, slujitoare a Sfântului, Teodora cea vrednică de fericirea veşnică, m-a făcut şi pe mine să vorbesc cu Sfântul când era el singur. Economia lui Dumnezeu a rânduit a-l cunoaşte şi eu pe Sf. Vasile, astfel: răposând Părintele meu Duhovnic, căutam să am un alt Duhovnic vrednic şi iscusit, care să mă călăuzească pe calea vieţii şi a mântuirii. Atunci a fost voia lui Dumnezeu de m-am dus acasă la Sfântul, pe care toţi cetăţenii îl aveau în mare cinste.

Pentru viaţa lui duhovnicească şi sfântă, pentru minunile şi cuvintele lui profetice, care se împlineau întocmai, mulţi îl socoteau ca pe unul din Apostolii cei dintâi, îl lăudau şi i se cucereau cu pietate ca unui trimis al lui Dumnezeu. Unii dintre credincioşii mai aprinşi, ziceau că-i Sf. Ioan Bogoslovul, ucenicul iubit al Domnului nostru Iisus Hristos. Cuvântul acesta se purta printre creştini şi creştine, cum că-i acela cu adevărat şi că a venit în Ţarigrad..

---

17 Numele slavon şi vechi românesc al Constantinopolelui/ Bizanţ/ în prezent Istanbul

18 Împăratul Constantin al VII-lea Porfirogenitul sau Visonogenitul, care a ţinut scaunul Bizanţului între anii 912—959 d.Hs.

Sf. Vasile nu vorbea deopotrivă cu toți, nici nu se arăta cine este el. Uneori stătea de vorbă numai cu puțini fii ai săi duhovnicești mai iubiți, în care avea încredere, între care eram și eu nevrednicul, căci mie îmi arăta mai multă dragoste, încredere și bunătate decât celorlalți fii duhovnicești. Sfântul era mare învățat și înțelept, adânc în știință și în cuvânt, vorbind cu oamenii în pilde educative și cu cuvinte foarte adânci și cu greu de înțeles. Adeseori însă se prefăcea cu cuvintele că e simplu, nebun și neînțelegător, pe când în realitate el era cu adevărat luminat, plin de înțelepciune și înțelegere Dumnezeiască și omenească. Acestea le făcea însă către aceia care îl supărau cu multe laude și cinstirile peste măsură ce-i făceau.

Strălucind acest de Dumnezeu luminat Dascăl și Părinte al nostru în casa sus-numitului boier Constantin, cu viața lui sfântă, cu lucrările și minunile ce le săvârșea Dumnezeu printr-însul, adeseori alergam și cădeam la sfintele lui picioare (4 Împ. 2 15; *Apc. 3* 9) și *sărutându-le cu evlavie, mă alimentam și mă săturam din sfintele sale învățături și rugăciuni. Așa m-am obișnuit și m-am împrietenit eu cu dânsul. Și atâta îndrăzneală am luat, încât eram mai iubit de Sfântul decât toți fiii lui Duhovnicești. Dar nu numai Sf. Vasile mă primea cu atâta bunăvoință, cu acea strălucită și luminată vedere, pe care o arăta către toți cei iubiți ai săi, zâmbind și heretisindu-i* [19]*; ci și cinstita bătrână Teodora, care-i slujea, mă iubea și mă primea cu foarte multă dragoste duhovnicească. Și aceasta o făcea dânsa fiindcă vedea câtă dragoste sfântă, bunăvoință și plăcere avea Sf. Vasile față de mine nevrednicul.*

RĂPOSAREA SFINTEI TEODORA

Această vrednică de pomenit și devotată slujitoare a lui Dumnezeu și a Sfântului Vasile, s-a întâmplat de s-a sfârșit din viața pământească, fiind ajunsă la adânci bătrâneți de mulți ani, după ce servise cu multă credință Sfântului Părintelui nostru Vasile. Atunci toți s-au întristat de trecerea ei din această viață, fiindcă iubea pe Sfântul și pentru că mijlocea pentru toți la dânsul, căci intra și vorbea cu el pentru trebuințele lor și ieșind, le dădea răspunsul așteptat: Multora le părea rău de trecerea ei din această viață, pentru că era o femeie pioasă, bună, blândă, miloasă, fără de răutate și cu bună socoteală, făcându-și slujba ei cu mare smerenie, sârguință și devotament sfânt.

După moarte, nesfârșită,
Te va cere iarăși viața
Cum, după ce dormi o noapte,
Deschizi ochii, dimineața...,

Iar în viața viitoare
Vei avea sau nu dureri,
După „binele” sau „răul”
Săvârșit în viață, ieri!

CONVORBIREA CUVIOSULUI GRIGORE CU SUFLETUL SFINTEI TEODORA

Nedumerindu-mă eu după răposarea Cuvioasei Teodora ce să se fi făcut și petrecut cu ea, mă tot supărau gândurile pentru dânsa și mereu mă întrebam singur, socotind în sinemi: „Oare în ce loc se va fi dus? La bine ori la rău? Oare se va fi mântuit ori se va fi pierdut? Și oare ce folos va fi aflat ea din slujba făcută cu credință Părintelui nostru Vasile...?” Acestea socotindu-le eu mereu, m-am dus la Sfântul și l-am rugat cu multă fierbințeală ca să-mi spună ceva despre dânsa și cum a răposat.... Sfântul Vasile mai întâi a tăcut și nu mi-a dat niciun răspuns pentru dânsa. Eu însă întrebându-l neîncetat și supărându-l cu aceasta, într-o zi îmi zise cu față veselă: „Fiule Grigore! voiești cu adevărat să vezi pe Teodora?” Eu i-am răspuns: „O, Părinte Sfinte! Și cum o voi putea vedea, odată ce dânsa s-a mutat de la noi, despărțindu-se de cele vremelnice și ducându-se la cele veșnice?” Sfântul mi-a zis: „Deseară o vei vedea, așa după cum ai căutat-o de multe ori și vei cunoaşte aceea ce dorești, ca să înceteze gândul care te supără mult pentru aceasta”. Eu atunci mă miram și socoteam: cum și unde oare aș vedea-o?! Astfel, foarte mult mă supăra gândul și doream s--o văd. Aceasta însă mi se părea cu neputință.

---

[19] A heretisi — A saluta, a de bineț; a felicita

Sosind seara, m-am culcat în patul meu, după obicei și am adormit. Atunci îndată am văzut un tânăr, care îmi zise: „Scoală-te și vino degrabă, îți poruncește Cuviosul Vasile, Dascălul tău, care are să se ducă acum la Teodora, dacă cu adevărat voiești s-o vezi”. Auzind eu acestea, îndată m-am sculat și mi s-a părut că m-am dus la locuința Sfântului, însă nu l-am aflat. Întrebând eu acolo, mi s-a spus că s-a dus să vadă pe Teodora, care mai înainte îi fusese slujnică. Stând eu așa mâhnit că nu l-am apucat acasă pentru a ne duce împreună, unul din ai casei mi-a arătat calea pe unde să mă duc la acel loc. Alergând eu spre locul acela, mi se părea că merg pe calea ce ducea la Biserica Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu în Vlaherna...

Mergând eu astfel nedumerindu-mă, îndată m-am aflat fără de veste într-un loc strâmt și foarte cu greu de suit. Trecând cu multă frică și osteneală, am ajuns la o poartă mare și bine încuiată. Privind înăuntru pe o ferestruie, spre a zări vreun cunoscut care să-mi deschidă, văzui două femei, doamne cinstite, care stăteau pe treptele scării casei și vorbeau. Atunci am strigat să vină una și venind, am întrebat-o: „A cui este casa aceasta?” Aceea mi-a răspuns: „Casa aceasta este a Cuviosului Părintelui Vasile, care chiar acum de curând a venit aici ca să-și vadă pe fiii săi (Lc. 16 16-31; *Ioan 12* 26; *14* 2-3, *6, 21, 23*; *Is. 56 5*). *Auzind eu aceste cuvinte,,m-am bucurat și i-am zis: „Deschide-mi, doamna mea, să intru înăuntru, că și eu nevrednicul sunt fiu al său și am venit împreună cu dânsul aici și alteori”. Aceea mi-a răspuns*: *„Tu aici n-ai mai fost niciodată, nici nu te cunosc, deci, cum îți voi deschide? Du-te la treaba ta, că fără întrebarea și porunca doamnei Teodora nimeni nu intră aici”. Auzind eu de Teodora și luând îndrăzneală, am bătut mai tare în poartă și am și strigat. Auzind Teodora cele ce se făceau, a venit la poartă ca să vadă pe fereastră cine este cel ce bate și strigă. Văzându-mă ea, m-a cunoscut și a zis femeilor acelora: „Veniți și deschideți degrabă că acesta este domnul Grigore, iubitul fiu duhovnicesc al Părintelui nostru Vasile (Mt. 16* 19; *18* 18; *Ioan 20* 21, *23*). *Acelea deschizând, am intrat îndată înăuntru, unde m-a cuprins doamna mea, Maica Teodora, îmbrățișându-mă și heretisindu-mă. Ea mă săruta cu multă bucurie și veselie, zicându-mi: „Domnul meu Grigore, cine te-a adus aici? Oare ai murit și te-ai slobozit din acea lume înșelătoare și așa ai ajuns în locul acesta fericit, în viața veșnică?” Eu auzind acestea, mă minunam, înțelegând desăvârșit cele ce-mi grăia, pentru că mi se părea că le văd, nu în vedenie, în vis, în uimire ori în somn cu mintea mea; ci ca și deștept, treaz și cu adevărat sau în realitate erau cele ce se făceau și le auzeam.*

Răspunzând apoi la întrebare, i-am zis: „Doamnă, maica mea, eu încă n-am murit, ci încă sunt trăitor în viața pământească, însă cu rugăciunile și ajutorul bunului nostru Părinte, am ajuns aici, pentru a vedea cinstita ta față și spre a mă înștiința în ce loc și parte ai ajuns! Spune-mi dar, doamna mea, cu adevărat, cum te afli? Cum ai suferit sila morții? Cum ai trecut vămile văzduhului cu acele cete de demoni răi și cum ai scăpat de răutatea lor măiastră? (Is. 14 11-15; *Lc. 10* 18; *Apc. 12* 7-9, *12*; *Ioan 14 30). Te întreb acestea, căci cunosc destul de bine că și eu singur voi pătimi aceleași, îndată ce-mi voi isprăvi de trăit viața pământească”.*

La întrebările acestea, ea mi-a răspuns astfel: „O, iubitul meu fiu Grigore! Oare ce pot eu să-ți răspund la aceste întrebări, căci mi se întunecă și-mi tremură Sufletul numai cât mă gândesc la acele întâmplari petrecute de mine! De groaza acelor greutăți, prin care am trecut, Sufletul meu se face ca un mort, fără glas și fără putere, de multă frică! Drept îți spun, că nici cu mintea mea nu îndrăznesc a mă mai gândi la acele cumplite grozăvii prin care am trecut. Dar, fiindcă cel care odată a murit și a ajuns în locul acesta fericit, al celor mântuiți, n-are de ce se mai teme, pentru aceasta îți voi istorisi toate prin câte am trecut din vremea despărțirii mele de trup până acum, atât pe cât voi putea.”

Doamne!
La despărțirea pământească
Primește-mi pe sărmanul duh,
Ca nu cumva să aibă silă
La vameșii cei din văzduh

SFÂNTA TEODORA ISTORISEȘTE CUVIOSULUI GRIGORE CELE SUFERITE LA MOARTEA SA

Dragul meu, fiule Grigore! Cele întâmplate și suferite de mine la moartea mea, pentru faptele mele cele rele, erau așa de înfricoșate și nesuferite, încât și acum când mă gândesc, groaznic mă

înfior. Dar cu ajutorul şi cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru duhovnicesc Vasile, cel luminat de Dumnezeu, vei şti fiule Grigore, că s-au făcut cele grele uşoare şi cele cu anevoie lesnicioase. În scurt timp, punând el mâna, necazurile şi greutăţile ce m-au întâmpinat, cu ajutorul şi mila lui Dumnezeu, s-au uşurat... cele nevindecate s-au săvârşit cu bine. Deci, mulţumesc celui care împreună cu tine s-a întristat şi rugăciuni fierbinţi la Dumnezeu pentru noi fiii săi a înălţat şi ne-a ajutat (Filip. 1 3-9,).

O, fiule Grigore! Cum îţi voi povesti despre ceasul acela în care se despărţea Sufletul meu de trup! Ce primejdie! Câtă silă! Câtă nevoie şi câtă amărăciune şi greutate pătimeşte Sufletul atunci în durerea şi chinuirea aceea amară, ca să se despartă de trupul său! O aşa de înfricoşată nevoie şi durere cuprinde pe cel ce are a-şi da Sufletul său, încât e asemenea unui om viu, care, dezbrăcat şi gol fiind, s-ar arunca într-un foc mare, unde fiecare cărbune aprins îl arde şi-l prăjeşte usturător, încât să leşine de dureri cumplite, pierzându-şi faţa şi alcătuirea corpului său, atât de groaznic, încât să iasă Sufletul din el. Aşa-i de amară şi groaznică moartea, fiul meu şi cu atât mai mult, mai ales a acelora care sunt mai păcătoşi, ca mine. Martor îmi este Dumnezeu că adevărul ţi-l spun. Moartea la cei drepţi însă, nu ştiu ce fel este, pentru că eu ticăloasa m-am făcut prăvălia păcatelor şi a păcătoşilor.

Chipul de faţă ne arata pe Maica Teodora, mult ostenitoarea în îngrijirea şi servirea Sf. Vasile cel Nou, aflându-se în agonia morţii. Ea vede mai întâi arătându-se împrejurul patului său o mulţime de arapi schimonosiţi şi negri ca tăciunele, gâlcevindu-se şi răcnind ca fiarele sălbatice, guiţând ca porcii, urlând ca lupii şi lătrând ca înrăiţii câini... repezindu-se cu dinţii rânjiţi asupra acesteia ca s-o înghită. În acel timp ei desfac nişte hârtii şi deschid nişte catastife, în care îi arată păcatele pe care ea le făcuse şi pe care nu şi le mărturisise, sau nu-şi făcuse canon pentru ele; aşteptând parcă să vină oarecare judecător la faţa locului.

Ori încotro îşi întorcea ochii, vedea cu groază feţele monstruoase ale arapilor infernali, care o acuzau şi ameninţau. Îndată însă, spre marea sa bucurie şi grabnică salvare, apar lângă patul ei doi Îngeri frumoşi şi luminaţi, cu feţele vesele, hainele strălucitoare ca fulgerul, încinşi cruciş cu brâie de aur, care certară aspru pe demoni. Imediat sosi şi moartea, care cu un ciocănaş i-a deznodat cele 20 de degete de la mâini şi picioare, apoi încheieturile braţelor şi picioarelor, care rămân după aceasta moarte şi în nesimţire. Imediat după aceea apucă o teslă cu mâna dreaptă şi îi taie grumazul, iar cu cealaltă mână îi dă să bea paharul morţii, după care Sufletul i se smulse din corp şi ieşi afară, sărind în braţele Sfinţilor îngeri. De-o parte se vede Sf. Vasile cel Nou, dând îngerilor un sicriaş cu daruri duhovniceşti pentru răscumpărarea Sufletului Teodorei de la vămile văzduhului (unde nu se vor ajunge faptele ei cele bune), pentru slujbele ce i le făcuse în viaţa ei, ca slujitoare bună şi credincioasă. De sus vin în zbor câţiva Îngeri luminaţi, care poartă nişte vase pline cu untdelemn[20] şi miruri curate, preţioase şi duhovniceşti, pe care vărsându-le peste Sufletul ei, s-a văzut schimbată şi luminată...

Când m-am apropiat de sfârşitul vieţii mele şi a sosit ceasul despărţirii Sufletului meu de trup, am văzut o mulţime mare de arapi stând împrejurul patului meu. Feţele lor schimonosite erau negre ca funinginea, ca tăciunele şi ca smoala; ochii lor ca nişte cărbuni învăpăiaţi de foc şi vederea lor

[20] Untdelemn — ulei vegetal comestibil.

era grozav de urâtă, ca gheena[21] focului infernal. Aceia făceau o mare tulburare şi gâlceavă. Unii răgeau ca dobitoacele, răcneau ca fiarele sălbatice, alţii lătrau ca nişte câini, urlau ca lupii, boncăiau ca taurii, guiţau ca porcii... Toţi iuţindu-se asupra mea, mă îngrozeau şi se repezeau scrâşnind cu dinţii rânjiţi la mine, vrând să mă înghită. Acele duhuri rele şi urâcioase se pregăteau, aducând o mulţime de pergamente (hârtii întocmite în formă de sul), aşteptând parcă să vină oarecare judecător. Ei îşi desfăceau furioşi hârtiile, în care erau scrise faptele mele cele rele. Atunci sărmanul meu Suflet a fost cuprins de mare frică şi cutremur. Astfel, fiind muncită eu de relele acelea, deşi îmi era destulă amărăciunea morţii, acea înfricoşată vedere a acelor groaznici arapi, mi-a fost asemenea unei alte morţi şi mai cumplită. Întorcându-mi ochii încoace şi încolo, ca să nu mai văd înfricoşatele lor feţe şi să nu mai aud glasurile lor infernale, nu puteam scăpa de ei nici într-o parte. Pretutindeni vedeam numai arapi grozavi înarmându-se împotriva mea şi nu era cine să-mi ajute. Într-o astfel de primejdie chinuindu-mă, mă torturam şi leşinam de groază, de dureri şi de cutremur.

Deodată însă am văzut doi Îngeri ai lui Dumnezeu, luminaţi şi foarte frumoşi, care au venit la mine cu faţa veselă. Chipurile lor erau luminoase, ochii privitori cu dragoste, perii capului albi ca zăpada, cu strălucirea în chipul aurului, hainele lor erau ca fulgerul şi încinşi cruciş cu brâie de aur. Aceia s-au apropiat de patul meu, unde zăceam şi vorbeau între dânşii. Eu văzându-i, m-am bucurat cu inima şi cu ochi veseli priveam spre dânşii; iar arapii aceia negri s-au depărtat puţin de patul meu. Atunci unul dintre Îngerii începători de lumină, a certat cu mânie pe acei arapi întunecaţi, zicându-le: „O! Nedrepţilor, blestemaţilor, necuraţilor, întunecaţilor, răilor, anatematisiţilor şi viclenilor vrăjmaşi ai neamului omenesc, pentru ce apucaţi voi a veni înainte la cei ce mor, făcând atâta gâlceavă, îngrozind şi tulburând pe tot Sufletul ce se desparte de trup? Dar să nu vă prea bucuraţi, că aici nu veţi avea niciun câştig. Milostivirea lui Dumnezeu este cu dânsul şi voi nu aveţi nicio parte la Sufletul acesta". Atunci arapii aceia, întărâtându-se, chiuind şi gâlcevindu-se, arătau păcatele mele, zicând: „Nu avem niciun câştig aici? Dar aceste păcate ale cui sunt? Au nu ea singură a făcut acestea?" Aşa gâlcevindu-se aceia, eu stăteam pe pat, tremurând şi aşteptând moartea.

Deodată, fără de veste, a sosit şi moartea, răcnind ca un leu. Chipul aceleia era înfricoşat. Asemănarea ei era în o slabă formă omenească, cu trup fioros, alcătuit numai din oase omeneşti înşirate. Ea purta felurite unelte de muncire: săbii, săgeţi, suliţe, bardă, coasă, secure, ţepuşi, pilă, secere, teslă, undiţă şi alte felurite unelte neştiute şi necunoscute de mine. Acelea văzându-le smeritul, necăjitul şi mult truditul meu Suflet, s-a cutremurat de frică. Sfinţii Îngeri, privind, au zis morţii: „De ce zăboveşti? Eliberează Sufletul acesta din legăturile trupeşti. Dezleagă-l degrabă şi cu uşurinţă, pentru că nu are multă greutate de păcate".

Apropiindu-se moartea de mine, a luat un ciocănaş cu care a deznodat vinele şi cele 20 de unghii de la mâini şi picioare, apoi toate încheieturile degetelor, braţelor şi picioarelor mele, după care au rămas moarte, încât nu le mai puteam mişca de loc. După aceea luând o teslă, m-a lovit peste gât: tăindu-mi-l, după care nu mi-am mai putut mişca nici capul, de parcă nu mai era al meu. Atunci Sufletul era în inimă şi numai mintea le mai nălucea şi cugeta pe toate. Apoi umplând un pahar cu oarecare amestec, pe care ducându-mi-l la gură, m-a silit a-l bea tot. Vai, Doamne! Şi atât de amară era băutura aceea, încât nemaiputând suferi, Sufletul meu s-a scuturat şi a ieşit din trup, smulgându-se cu sila. Atunci Îngerii purtători de lumină l-au luat în mâinile lor. Privind eu înapoi, am văzut trupul meu zăcând pe pat: mort, fără Suflet în el, nesimţit şi nemişcat. Şi precum cineva îşi dezbracă haina învechită şi ruptă, aruncând-o încolo de pe sine, aşa şi eu priveam la trupul meu mort, de care mă dezbrăcasem ca de-o haină veche şi de care lucru mă minunam mult!

Moartea nu-i decât odihnă,
Viaţa nu e decât muncă.
Cine-n viaţă odihneşte,
Viaţa-n moarte şi-o aruncă...

Chipul de faţă ne arată plăcuta moarte a omului drept. Din Dumnezeieştile Scripturi, adevărurile sfinte şi luminata raţiune, vedem că Dumnezeu a destinat pe fiecare Suflet omenesc a

---

[21] Gheenă — Iad, infern, loc de chinuri veşnice, unde se crede că nimeresc, după moarte, sufletele celor păcătoşi.

trece prin trei stări foarte deosebite, constituind viaţa sa veşnică: 1) Viaţa omului în sânul maicei sale timp de nouă luni. 2) Vieţuirea sa limitată aici pe pământ. 3) Vieţuirea sa nelimitată dincolo de mormânt. Aşadar, nimeni dintre noi Creştinii să nu se teamă de moarte, ştiind că totul este în puterea, rânduiala şi voinţa lui Dumnezeu. Deci, ori de mâncăm, ori de bem, şi orice cugetare, vorbire sau lucrare vom face, toate să le facem spre Slava lui Dumnezeu, şi aşa: „De trăim, Domnului trăim, şi de murim, Domnului murim. Deci, ori de trăim, ori de murim, ai Domnului suntem" (1 Cor 10 *31 ;* Rom. 14 *8).*

Precum vedem şi ştim bine, nu noi ne-am pregătit a ne zămisli, a creşte în sânul mamei noastre şi a ne naşte; noi n-avem nicio amintire de prima stare a vieţuirii noastre. Atâta ştim că prima stare a vieţii noastre a fost o pregătire minunată pentru intrarea în viaţa aceasta de aici de pe pământ. Precum prima stare a vieţii în sânul mamei noastre, bună ori slabă, a fost premergătoare stării a doua a vieţuirii noastre aici pe pământ, adică: cei ce s-au dezvoltat mai bine acolo, sunt mai destoinici de a înfrunta greutăţile aici pe pământ şi a deveni mai biruitori, mai fericiţi; iar cei care s-au dezvoltat slab, morbos[22], infirmi, etc. în pântecele mamei lor, nefiind destoinici a înfrunta greutăţile vieţii acesteia pământeşti, cad robiţi lipsurilor, bolilor, mizeriilor, nefericirilor şi feluritelor primejduiri ireparabile; tot astfel şi felul stării a doua a vieţuirii noastre aici pe pământ, e premergătoare pentru starea a treia a vieţuirii noastre dincolo de mormânt pe veşnicie, în fericire ori în osândă.

Din descoperirile Divine, noi Creştinii ştim ce ne aşteaptă dincolo de mormânt. De vom evita păcatul, ori ne vom curăţi de el prin o adevărată Spovedanie, împlinirea canonului cuvenit, însoţit de facerea roadelor vrednice de pocăinţă, ne vom izbăvi de cumplita moarte a păcătoşilor şi vom avea parte de plăcuta, dulcea, inimoasa, dorita şi mult folositoarea moarte a drepţilor, care trec din moarte în viaţă, de pe pământ la cer, din valea aceasta a necazurilor şi a plângerilor, în Raiul desfătărilor veşnice. „Când Sufletul iese din trup — zice Sf. Ioan Carpatiul — vrăjmaşul dă năvală asupra lui, războindu-l şi ocărându-l cu îndrăzneală, făcându-se pârâş [23] amarnic şi înfricoşat al lui pentru cele ce a greşit. Dar atunci se poate vedea cum Sufletul iubitor de Dumnezeu şi credincios, chiar dacă a fost mai înainte rănit adeseori de păcate, nu se sperie de năvălirile şi ameninţările aceluia; ci se întăreşte şi mai mult în Domnul şi zboară plin de bucurie, încurajat de Sfintele Puteri, care-l conduc, şi împrejmuit ca de un zid de luminile credinţei, strigă şi el cu multă îndrăzneală diavolului viclean: „Ce este ţie şi nouă, înstrăinatule de Dumnezeu? Ce este ţie şi nouă, fugarule din ceruri şi slugă vicleană? Nu ai stăpânire peste noi, căci Hristos, Fiul lui

[22] Morbos — (Rar) Bolnav; bolnăvicios

[23] Pârâş — pârâcios, (persoană) care pârăşte, care are obiceiul să pârască, pârâtor

Dumnezeu, are Stăpânirea peste noi și peste toţi. Lui I-am păcătuit, Lui îi vom răspunde, având zălog al milostivirii Lui faţă de noi şi al mântuirii noastre, cinstita Lui Cruce. Tu însă fugi departe de noi, pierzătorule, căci nimic nu este ţie şi slugilor lui Hristos". Zicând acestea Sufletul cu îndrăzneală, diavolul întoarce spatele, tânguindu-se cu glas mare, neputând să stea împotriva numelui lui Hristos. Iar Sufletul aflându-se deasupra, zboară asupra vrăjmaşului, pălmuindu-l, ca pasărea numită oxypterix (repede zburătoare) pe corb. După aceasta e dus cu veselie de Dumnezeieştii Îngeri la locurile hotărâte lui, potrivit cu starea lui" (F.o.c. Vol. IV, pp. 130 — 1).

Priviţi la moartea dreptului din chipul de faţă, cât e de plăcută şi dorită! Sufletul lui ieşit din corp, ajutat şi de moliftele Preotului şi cu rugăciunile casnicilor şi a cunoscuţilor săi, îndreptându-se spre cer însoţit de Sfinţii îngeri, vede că: „Cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, acele bunătăţi veşnice a pregătit Domnul celor ce-L iubesc pe Dânsul" (1 Cor 2 9 ; comp. Is 64 4).

„Aşadar — zice Sf. Ioan Hrisostom — pentru noi, care din mila lui Dumnezeu am învăţat a cunoaşte misterioasa Sa înţelepciune Divină, şi care ne privim ca nişte călători în viaţa aceasta, nişte chiriaşi pe acest pământ, călători la Patria viitoare şi moartea o călătorie, noi aceştia nu trebuie să tremurăm în faţa morţii, ci să ne bucurăm că părăsim această existenţă trecătoare şi mergem la o altă viaţă cu neasemănare mult mai bună care este nesfârşită. Moartea drepţilor, deşi unora li se pare o pedeapsă, totuşi, ea este o mare binefacere" (Inț. Sol *3 1-9;* comp. Mt. 13 *43;* 1 Cor, *6 2 ;* Vezi şi altă explicaţie a clişeului acestuia în „Oglinda Duhovnicească", pp. 1874-5, de autor).

Chipul de față ne arată corpul neînsuflețit al unui răposat Creștin, așezat, după o anumită pregătire, pe o masă, laviță, ori pe pat, în casă.

Mulți din cei ce-l văd, sau aud de răposarea lui, îl fericesc că a scăpat de greutățile lumii acesteia, zicând: „Ferice de el că l-a iertat Dumnezeu; Ferice de el că a scăpat de atât amar de necazuri, greutăți și suferințe! Ferice de el că l-a luat Dumnezeu!" Și așa și din vorbele acestea, reiese că moartea e binefăcătoare omului. Și chiar așa și este.

Iureșurile împrejurărilor potrivnice cerințelor Sufletului și trupului creștinesc, îl împing adeseori în o mare greutate, afundându-l pe bietul creștin în întristări, îndoieli, necazuri și în ispite, care sunt primejduitoare mântuirii. Numai acei fii și fiice ai Sfintei Biserici Ortodoxe, care înaintează suindu-se pe scara virtuților duhovnicești și a sfințeniei, se bucură în necazuri. Cât timp trăiește omul pe acest pământ, îndoiala și ispitele nu-l mai părăsesc. Numai moartea îl scapă de ele. Astfel, moartea, care pune capăt la atât amar de suferințe, e o mare binefacere de la Dumnezeu, pentru care noi suntem datori a-I mulțumi din adâncul inimilor noastre.

Dacă și unii dintre Sfinții mari doreau trecerea din această lume, ca să se mute în o lume mai aleasă, mai frumoasă, mai armonioasă, mult mai plăcută, bună și veșnică, apoi și noi, adevărații Creștini, socotim moartea o minunată călătorie a Sufletului nostru dintr-un loc îndurerat într-un loc fericit, din lumea aceasta materială, văzută, în lumea spirituală, nevăzută de ochii trupești, de pe pământ la ceruri. Privitor la trecerea din această viață, Prorocul David zice: „Însetat este Sufletul meu de Dumnezeul cel tare și viu. Când voi veni oare și mă voi arăta Feței lui Dumnezeu?" (Ps. 41 2); iar Apostolul Pavel striga: „Unde-ți este moarte boldul[24] tău? Unde-ți este iadule biruința ta?" Și Mântuitorul ne îmbărbătează, zicând: „Eu sunt învierea și Viața...". Prin aceste cuvinte Dumnezeu-Omul ne încredințează că răposații Creștini, care au fost mădulare vii ale Bisericii Sale,

[24] Bold – aici, (înv.) îndemn, stimulent, imbold.

deşi mor trupeşte în lumea asta, totuşi în El sunt vii, activi şi fericiţi, afară de cei care în viaţa lor pământească au fost neghină sau zâzanii (1 Cor. 15 *55;* Ioan 11 2 5; 5 *24-25;* Mt. 13; Vezi şi altă explicaţie a clişeului acestuia în „Oglinda Duhovnicească", pp. 1878-9, de autor).

FAPTELE BUNE AJUTĂ PE OM DUPĂ MOARTE

Iubitorii de Dumnezeu şi de mântuirea Sufletelor omeneşti, Îngerii, — istoriseşte Sf. Teodora — pe când mă ţineau în mâinile lor, mulţime de draci întunecaţi şi nemilostivi m-au înconjurat, strigând: „Sufletul acesta are mulţime de păcate, deci, trebuie să ne răspundeţi nouă la acestea". Aşa strigând, arătau păcatele mele. Îngerii atunci căutau în cărţile lor faptele mele cele bune şi aflau cu Darul lui Dumnezeu câte cu ajutorul Lui făcusem şi eu în viaţă, d.p.: de am dat cândva milostenie la săraci, de am hrănit pe flămânzi, de am adăpat pe însetaţi, de am îmbrăcat pe cei goi, de am găzduit pe cei fără de-adăpost şi pe străini odihnindu-i, de am slujit Sfinţilor, de am cercetat pe bolnavi şi pe cei întemniţaţi, de am urmat regulat şi cu pietate la Sfânta Biserică, de m-am rugat lui Dumnezeu cu umilinţă şi cu lacrimi pentru iertarea păcatelor, de am ascultat slujbele Sfintei Biserici cu luare-aminte, de am adus lumânări, untdelemn, tămâie, vin şi prescuri curate, liturghii pentru vii şi pentru răposaţi, de am cinstit Sfânta Cruce, Sfintele Icoane şi toate cele Sfinte cu evlavie, de am postit după rânduiala Ortodoxiei Creştine, de am lucrat binele şi m-am ferit de răutăţi, de mi-am păzit gura a nu vorbi deşetăciuni, *de a nu pârî, a nu grăi ponegriri, clevetiri,* hule, minciuni, *năpăstuiri* şi *alte felurite păcate ale limbii şi am făcut în schimb cele bune, spre Slava lui Dumnezeu şi zidirea aproapelui meu, de am întors ochii mei de la deşertăciuni lumeşti... Şi* orice alte fapte bune *aflau scrise în cărţile lor, le aduceau la cumpănă împotriva păcatelor mele. Atunci arapii aceia văzând faptele mele cele bune, scrâşneau cu dinţii lor asupra mea, vrând să mă răpească din mâinile Sfinţilor Îngeri şi să mă arunce în fundul iadului lor. Dar s-a arătat fără de veste Cuviosul Părintele nostru Vasile, vorbind oarece cu îngerii lui Dumnezeu.*

Chipul de faţă ne arată ducerea răposatului creştin, cu procesiune religioasă, la cimitir, în a cărui biserică sfântă urmează a fi prohodit. Unde cimitirele n-au biserici, răposaţii creştini ortodocşi, se prohodesc în biserica parohială sau filială, apoi se duc la cimitir, unde se înmormântează. Sufletul lui, unit cu trupul în viaţa pământească, prin voinţa lui Dumnezeu, formează omul întreg. Acum, prin aceeaşi voinţă Divină, el este despărţit de trup.

După ieşirea din corp, Sufletul se pregăteşte a trece în împărăţia fiinţelor spirituale sau a îngerilor. Sufletele Creştinilor — după faptele lor, bune sau rele — după despărţirea lor de corp, se duc şi se unesc cu Îngerii cei buni în Rai, ori cu îngerii cei căzuţi în iad; iar trupul se duce la biserica cimitirului, unde, după prohodire, se îngroapă, dându-se pământului din care s-a luat şi din care s-a hrănit... (Vezi şi altă explicaţie a clişeului acestuia în „Oglinda Duhovnicească", pp. 1886-8, de autor).

CUVIOSUL VASILE AJUTA MULT SUFLETUL CE-I SLUJISE CU CREDINCIOȘIE[25]

Ținând în mâinile sale ceva minunat, un fel de sicriaș cu daruri duhovnicești în chip de bani de aur, Părintele nostru Vasile le-a dat Îngerilor luminați, zicând: „Poftiți domnii mei! Acest Suflet mi-a slujit mie cu bună credință, odihnindu-mi bătrânețile mele. Eu m-am rugat lui Dumnezeu pentru dânsul și Ei mi l-a dăruit... Când veți trece prin vămile văzduhului și vor începe duhurile cele viclene a strâmtora pe acest Suflet, să-l răscumpărați cu acestea de datoriile lui. Eu, cu Darul lui Dumnezeu, sunt bogat duhovnicește, adunându-mi comoară mare în cer din ostenelile, suferințele și sudorile mele. Dăruiesc deci sicriul acesta pentru răscumpărarea Sufletului acestuia ce mi-a slujit cu mult devotament”. Acestea zicând, le-a dat sicriașul și s-a dus. Văzând acestea viclenii draci, au rămas uimiți și ridicând glasuri de plângere, s-au făcut nevăzuți.

Fugind arapii aceia, a venit iarăși domnul meu, plăcutul lui Dumnezeu Vasile, aducând împreună cu el mai multe vase cu untdelemn curat și cu mir de mult preț, sfințit, pe care le țineau în mâini niște tineri frumoși. Sfântul Vasile a poruncit să le despecetluiască — destupe-și să le toarne toate peste mine. După turnarea sfântului untdelemn și mir peste mine, m-am umplut de o mireasmă duhovnicească minunată și cerească. Atunci am văzut că m-am curățit toată.

Fața Sufletului meu s-a făcut strălucită și luminată, prea frumoasă și plină de veselie Dumnezeiască. Apoi Cuviosul Vasile a zis iarăși îngerilor care mergeau împreună cu mine: „Domnii mei! După ce veți săvârși toate cele ce se cuvin cu Sufletul acesta, după rânduială, să-l duceți în locașul meu ceresc, cel gătit mie de la Domnul Dumnezeu, ca să petreacă acolo”. Acestea zicând, s-a făcut nevăzut; iar Sfinții Îngeri zburând în văzduh, m-au dus în sus spre răsărit[26].

Chipul de faţă ne reprezintă trecerea la cele veșnice a Sfintei Teodora. Sufletul ei ieşit din corp între cei doi Îngeri de la capul patului cu rămăşiţele ei pământeşti. Sfântul Vasile cel Nou, căruia aceasta îi slujise cu multă cucernicie, dă îngerilor un sicriaş cu daruri duhovniceşti (galbeni), din care să plătească pentru ea pe la vămile văzduhului, spre a o salva şi duce în locaşurile cele cereşti, pe care şi le pregătise în Rai prin multele osteneli şi suferinţe. Deasupra lor alţi Îngeri varsă asupra Sufletului Sfintei Teodora nişte vase cu untdelemn şi mir sfinţit, date de Sf. Vasile, prin care Sufletul ei s-a umplut de mireasmă duhovnicească minunată şi cerească, după care s-a văzut strălucită, luminată, prea frumoasă şi plină de veselie Dumnezeiească, gata a-şi lua zborul spre înălţimile cereşti.

Pentru astfel de Suflete bine-credincioase psalmodia David Prorocul şi cântă şi Biserica Luptătoare, zicând: „Scumpă este înaintea Domnului moartea Cuvioşilor Lui... De voi umbla în

---

[25] Credincioșie — (reg., înv.) credință, devotament, fidelitate, cinste.

[26] Răsăritul în Sf. Scriptură închipuie latura lumii răsăritene. Acesta e simbolul Împărăției lui Hristos, Care se numește „Răsăritul cel de sus”, iar apusul închipuie împărăția întunericului și a ceții, împărăția satanei.

mijlocul umbrei morţii, nu mă voi teme de rele, că Tu, Doamne, eşti cu mine. Toiagul Tău şi varga Ta, acestea m-au mângâiat, Gătit-ai înaintea mea masă, împotriva celor ce mă necăjesc. Uns-ai cu untdelemn capul meu şi paharul Tău este adăpându-mă ca un puternic, iar mila Ta mă va urma în toate zilele vieţii mele; ca să locuiesc eu în Casa (Ierusalimul Ceresc al) Domnului, în îndelungare de zile, (pururea)" (Ps. 115 5-6; 22 4-8).

Moartea este numai un somn mai lung, temporal, până la învierea obştească (Mt. 9 23-24 ; 27 52-53; Ioan 11 11-14, *21*-45; 12 9-70; F. Ap. 7 60; 20 9-12 ; 9 36-41; 1 Ţes. 4 16). „Doamne! — strigă Sf. Vasile cel Mare — pentru robii Tăi, care părăsesc trupul şi vin la Tine, moarte nu există; moartea nu e decât numai o trecere de la întristare la fericire. Lângă Tine ei află pacea şi bucuria... (Rugăciunea de seară). Sufletele adormiţilor răposaţi continuă a vieţui într-o altă lume, unde şi noi vom merge, mai degrabă ori puţin mai târziu...

Sf. Epifanie opune eresului lui Arie, deci şi tuturor ereticilor, rătăciţilor de la adevărata învăţătură a Bisericii lui Dumnezeu, că: „Morţii nu-şi întrerup deloc existenţa prin moarte; ci ei sunt vii înaintea lui Dumnezeu. Ei sunt la fel ca cei ce pleacă în călătorie, pentru care suntem datori să ne rugăm, ca şi pentru cei vii, cu deplină nădejde că le vom căpăta ajutor de la Dumnezeu, cu toate că acest ajutor nu se poate căpăta tuturor celor morţi în păcate... ci numai celor ce au trecut în cealaltă lume cu păcate mai uşoare... Biserica cu necesitate săvârşeşte pomenirea pentru cei morţi, primind tradiţia aceasta de la Sfinţii Părinţi... şi de la Sfinţii Apostoli chiar. Deci, cine poate călca porunca Mamei, sau Legea Tatălui? „Ascultă fiule — zice înţeleptul Solomon — cuvintele Tatălui tău şi nu lepăda sfaturile Mamei tale" (Prov. Sol. 1 *8).* Prin aceste cuvinte se arată că Tatăl, adică Dumnezeu Tatăl cu Unul-Născut Fiul Său şi Duhul Sfânt al Său, a învăţat verbal şi scris, şi că Maica noastră — Biserica — a avut şi are învăţături date Ei de sus, care nu se pot călca, nici a se nimici. Aceste aşezăminte sunt stabilite în Sf. Biserică, şi toate sunt foarte bune şi minunate... Acestea cunoscându-le bine, privind la cei ce adorm sau răposează creştineşte, mărturisim şi noi cu văzătorul tainelor apocaliptice: „Ferice de cei morţi care mor în Domnul. Da — zice Duhul — ei se vor odihni de lucrurile lor, şi faptele lor vor urma după ei" (Apc. 14 *13;* comp. 1 Tes. 4 *14;* Inţ. Sol. 4 7-17; 3 *1-9).*

CE SE FACE CU SUFLETUL CREȘTINESC DIN ZIUA DESPĂRȚIRII LUI DE TRUP PÂNĂ ÎN A 40-A ZI?

Am văzut și auzit adeseori multă lume, chiar și dintre Creștini, întrebându-se nedumeriți: „Ce se face cu Sufletul creștinesc după moarte, adică imediat după despărțirea sa de trup? Ce înseamnă: a treia zi, a noua zi și a patruzecea zi? În ce timp trece Sufletul vămile văzduhului și la ce epocă are loc judecata particulară?"

Sfântul Macarie Alexandreanul, ne comunică descoperirile îngerești, pe care el le-a avut despre situația Sufletelor răposaților în timpul celor patruzeci de zile după moarte. Când s-a îndeplinit misterul morții, Sufletul, despărțit de corpul său, locuiește încă două zile pe pământ și vizitează, împreună cu Îngerii, locurile unde avea el obicei de a face binele. El umblă împrejurul casei unde s-a despărțit de corpul său și chiar rămâne, câteodată, lângă sicriul unde zace trupul lui. Apoi, după urmarea Mântuitorului, Care a înviat a treia zi după moarte, tot Sufletul trebuie să se urce la cer pentru a adora pe Creatorul întregului univers. De aceea Biserica are așezământ a se ruga în ziua aceea pentru cei răposați.

Se serbează deci a treia zi după moarte printr-un Parastas (serviciu funebru și pomană, milostenie) în favoarea răposatului. Acea zi are pentru morții noștri, ca și pentru noi, un raport spiritual cu învierea Aceluia Care ne-a dat viața, Care a pus temelia propriei noastre fericite învieri.

A treia zi se înmormântează răposatul.. Dând pământului corpul ce ne este scump, să ne întoarcem Sufletul și inima noastră către învingătorul morții, Care ne-a acordat tuturor și prin urmare și scumpului nostru răposat, triumful vieții asupra morții, care triumf l-am câștigat prin învierea Domnului. Biserica ne afirmă în mod solemn, nouă fiilor săi, că Iisus Hristos a înviat și a dat viață celor ce erau în mormânt, deci și răposaților noștri. Să ne aducem aminte de aceasta, că învierea și viața nu ne sunt date decât prin Harul Domnului nostru Iisus Hristos. Așadar, a treia zi corpul este înmormântat, în timp ce Sufletul trebuie să se urce la cer. „Ţărâna se va întoarce în pământ precum a fost și duhul se va întoarce la Dumnezeu, la Cel ce l-a dat pe el" (Ecl. 12 7).

Chipul de față ne arată prohodirea răposatului Creștin în Sf. Biserică de către Preoții slujitori, lumea adunată în jurul sicriului cu rămășițele pământești ale răposatului și Sufletul stând cu îngerul său păzitor lângă trupul neînsuflețit, din care a ieșit. Prohodul ce se face după rânduială în duh și adevăr, dimpreună cu toate rugăciunile, privegherile sfinte, milosteniile și lacrimile vărsate de cei de aproape (nu pentru alte deșertăciuni, ca păgânii și necredincioșii, cu bocete disperate și cu cuvinte deșarte, pentru care cad sub afurisanie, Sf. Ioan Hrisostom oprește pe bocitoarele morților creștini și de a intra în Sf. Biserică (Vezi „Priveliști Apocaliptice" cap. 21 3 „Morții nu se plâng), ci pentru iertarea păcatelor răposatului ce a crezut și viețuit creștinește după puterea lui, îl ușurează și-i ajută Sufletul său. La aceasta privind Sf. Ioan Damaschin, zice: „Dumnezeu, prin Milostivirea Sa, va mântui făptura mâinilor Sale, afară de Sufletele din numărul osândiților, vădite pentru lepădarea credinței adevărate, la care partea stângă a cumpenei ridică prea mult pe partea cea dreaptă!" Părinții luminați ai Ortodoxiei ne încredințează că, la ultima răsuflare a Creștinului, faptele sale bune și rele se pun în Cumpănă, și: 1) Dacă partea dreaptă cu faptele bune dintr-însa ridică pe cea stângă cu faptele rele, Sufletul e primit în Rai, în mijlocul îngerilor luminați. 2) Dacă ambele părți ale cumpenei sunt deopotrivă, Sufletul acela, prin Mila lui Dumnezeu, capătă biruința. 3) Dacă cumpăna se pleacă nu mult în partea stângă, Mila lui Dumnezeu împlinește lipsa aceea. Acestea sunt cele trei feluri de judecăți ale Domnului: Judecata dreaptă, judecata omenească și judecata milostivirii. 4) Când însă faptele rele ale omului pleacă cumpăna prea mult spre stânga, dreapta judecată rostește hotărârea după păcatele omului. La acestea privind Sufletul Creștinului răposat, își pleacă capul în jos, smerindu-se, îngrijorându-se și înfricoșându-se, neștiind ce-l așteaptă.

Fericiți sunt Creștinii care în toată viața lor au ascultat Cuvântul lui Dumnezeu și l-au păzit, îmbogățindu-și Sufletele lor cu dreapta credință, viețuirea curat creștinească și faptele bune, de a căror binefaceri se vor bucura vremelnic și veșnic.

„Rodul ostenelilor tale vei mânca, fericit ești și bine va fi ție" (Ps. 127 2; Vezi și altă explicație a acestui clișeu în „Oglinda Duhovnicească", pp. 1888-1890, de autor).

Spațiul nesfârșit ce desparte pământul și cerurile, sau care este între Biserica Triumfătoare și Biserica Luptătoare, în limba ordinară, ca și în Sfintele Scripturi și scrierile Sfinților Părinți, se numește aer, văzduh. Acest spațiu este plin de îngeri căzuți, a căror toată activitatea constă în a întoarce pe om de la mântuirea sa, făcând din el instrumentul răutății lor infernale. Ei lucrează asupra activității interioare și exterioare a Sufletului nostru, pentru a-l face să participe la căderea lor. „Ca un leu răcnind umblă, căutând pe cine să înghită" (1 Petru 5 8). Așa a zis Sf. Ap. Petru vorbind despre demoni. După mărturisirea Vasului alegerii Sfântului Duh, spațiul aerian servește de locuință spiritelor răului (Iov. 1 6-7; *2* 1-2; *Efs. 6* 12; *Cols. 2* 14-15) și *noi credem acest crud adevăr.*

Sfântul Ap. și Ev. Ioan Teologul, care s-a făcut vrednic de a vedea marile misterii Dumnezeiești în Apocalips, zice că îngerii căzuți au fost izgoniți din locuința lor cerească (Apc. 12 7-8). Deci, unde și-au găsit ei refugiu? După cartea lui Iov, noi vedem lămurit că locuința lor este în văzduh, în aer. Sf. Ap. Pavel îi numește: „duhurile răutății răspândite în aer" și pe căpetenia lor „domnul puterii văzduhului". Îndată după căderea primilor oameni și izgonirea lor din Rai, paza pomului vieții fu încredințată unui Heruvim; cu toate acestea însă, un alt înger, înger căzut, se puse și el la rândul său în calea Raiului pentru a împiedica pe om a intra în el. Porțile cerului se închiseră și

domnul întunericului acestui veac nu lăsă să mai intre în Rai niciun Suflet despărțit de corpul său, până și drepții, afară de Ilie și Enoh, se coborau în iad, ca și păcătoșii.

Chipul de față ne arată ultima vreme a omului pe pământ, în care trupul lui neînsuflețit, întins în sicriu, se pogoară în mormânt, dându-se pământului din care a fost zidit și din care s-a hrănit în toată viața sa; iar Sufletul e înălțat de îngerul său păzitor pe norii miresmei tămâii sfințite înălțată din cădelniță, dimpreună cu rugăciunile Preoților, în sus pe treptele văzduhului la cer, la Creatorul său. Moartea bine-credincioșilor Creștini nu-i moarte, așa cum zice lumea ce zace în cel rău (1 Ioan 5 19; Ioan 8 44; 5 44; 1 Cor. 11 3-4); ci viață și fericire statornică (Ioan 5 24-26; 14 21, *23*; 6 48-58).

Știut să fie tuturor că moartea nu este un sfârșit absolut al existenței omului. Sufletul continuă a viețui dincolo de mormânt și de lumea asta trecătoare într-o altă lume, unde și noi vom merge, curând sau mai târziu.

Deci, la plecarea noastră de la mormântul răposatului acoperit cu pământ, să zicem aceluia care a murit în Domnul nostru Iisus Hristos (Apc. 14 13) nu adio, ci: „La revedere bunul nostru tată, mamă, la revedere frate, soră, prietene... la revedere scumpul meu soț, soție, la revedere dragă vecine, cunoscutule sau coreligionarule, la revedere iubiților părinți, frați, surori și copii răposați în Domnul (Apc. 19 9). Vezi și altă explicație a acestui clișeu în „Oglinda Duhovnicească", pp. 1892-1894, de autor.

Cel dintâi care străbătu trecerea neumblată a Raiului, fu Iisus Hristos, biruitorul morții, sfărâmătorul iadului. Din acel moment porțile Raiului se redeschiseră. După Domnul, a mers tâlharul cel din dreapta. De asemenea și toți drepții Vechiului Testament, pe care El i-a scos din iad, trecură această cale deopotrivă, fără nicio piedică. Sfinții fac această călătorie cu înlesnire, chiar dacă duhurile rele se silesc de a-i opri, pentru că virtuțile ce le au acoperă păcatele lor. Acele duhuri rele vor avea cu atât mai mult dreptul de a opri Sufletele omenești, când, după ce s-au despărțit de corp, se vor urca spre Dumnezeu, cu cât ele fiind deja luminate prin învățătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos și având libertatea de a alege între bine și rău, s-au făcut cu toate astea sclave și executoare relelor lor voințe. Desigur, ei vor înfățișa Sufletului (în locurile din văzduh, unde sunt postați) toate drepturile de posesiune pe care ei le au asupra acelora care au fost executorii insinuărilor lor (prin gânduri, dorințe, simțăminte și fapte sau lucruri rele).

Demonii îi reprezintă viața sa plină de păcate și Sufletul recunoaște dreptatea mărturisirii lor. Creștinii, a căror viață n-a fost scutită de păcate, nu câștigă imediat fericirea veșnică. Este indispensabil ca acele greșeli, acele căderi, acele păcate să fie cumpănite și judecate după mărimea lor. Dacă Sufletul n-a ajuns la desăvârșita cunoștință de sine însuși, pe pământ, el trebuie neapărat, ca ființă spirituală morală, să învețe a se cunoaște dincolo de mormânt. El trebuie să-și dea seama de ceea ce a câștigat, ce sferă de activitate și-a apropiat, care a fost nutrimentul[27] *său și bucuria sa spirituală. Astfel, Sufletul trebuie să se recunoască și să pronunțe judecata sa înaintea Judecății lui Dumnezeu. Aceasta este voința dreptății Dumnezeiești. Dumnezeu n-a voit și nu voiește moartea. Omul însuși este acela care a voit-o.*

Imaginea 8

Pe pământ omul poate, cu ajutorul Harului Dumnezeiesc, să ajungă a se cunoaște și prin o sinceră căință să capete de la Dumnezeu iertarea

[27] Nutriment — (rar) Hrană; alimentație; mijloace de trai, cele necesare traiului; mai nou- supliment alimentar

păcatelor sale; în timp ce dincolo de mormânt, misiunea de a descoperi starea de păcat a Sufletului, o au îngerii cei căzuți. Demonii, fiind stăpânii răului pe pământ, au să-i înfățișeze atunci toate faptele sale cele rele, amintindu-i împrejurările ce-au însoțit lucrarea răului. Sufletul va recunoaște atunci greșelile sale. Această recunoaștere adeverește judecata lui Dumnezeu. Astfel, Judecata lui Dumnezeu nu este decât o confirmare a aceleia pe care Sufletul a pronunțat-o deja asupra sa însăși. Păcatele spălate prin adevărata căință, însoțită de fapte bune, nu se mai socotesc și nici nu mai e vorbă de dânsele: nici la vămi, nici la judecată.

Odinioară doi frați s-au vorbit între ei și s-au făcut călugări. După ce au isprăvit faptele cele bune, au socotit să-și zidească loruși (lor înșiși) chilii depărtate și fiecare din ei s-au dus deosebi pentru liniște. Mulți ani nu s-au văzut unul cu altul, pentru că nu ieșeau din chiliile lor. Deci, s-a întâmplat că unul dintre dânșii s-a îmbolnăvit. Părinții au venit la el să-l cerceteze și l-au văzut că uneori se uimea, iar alteori se trezea. Atunci ei l-au întrebat pe el: „Ce ai văzut?" El le-a răspuns: „Am văzut pe îngerii lui Dumnezeu venind. Ei m-au luat pe mine și pe fratele meu și ne-au dus la cer. Acolo ne-au întâmpinat puterile cele potrivnice, nenumărate și înfricoșate la vedere. Ostenindu-se ele, mult, n-au putut nimic asupra noastră. După ce le-am trecut, au început a striga: „Mare îndrăzneală este (are) curățenia". Acestea zicând fratele, a adormit. Părinții văzând, au trimis un frate să vestească fratelui său că a adormit. Mergând acela, l-a aflat și pe fratele răposatului, adormit. Toată frățimea auzind și văzând acestea, s-au minunat și au slăvit cu toții pe Dumnezeu (P. o. c. p. 419, *24*).

Pe vremea împărăției lui Iustinian în Orient (527-565 d. Hs.), Sfântul Cuvios Simeon, cel nebun pentru Hristos, pustnicind în locul său deosebit, s-a pomenit în răpire și s-a văzut pe sine că se întorsese în patria sa — cetatea Emesia — și cerceta pe maica sa cea bolnavă, către care a zis: „O! maica mea, cum petreci?" Ea a răspuns: „Bine petrec fiule". El a zis către dânsa: „Mergi la împăratul fără să te temi de nimic, căci eu L-am rugat pentru tine și ți-am pregătit un loc ales, și, de va voi El, apoi și eu voi veni la tine „. După această vedenie Simeon venindu-și în sine, a cunoscut că în acel ceas a murit maica sa. Alergă degrabă la fratele său Ioan și l-a rugat și pe el ca să se roage pentru Sufletul maicii sale. Deci, plecându-și genunchii și el însuși, se ruga cu lacrimi, zicând: „Dumnezeule, Cel ce ai binevoit a primi jertfa lui Avraam și nu ai lepădat jertfele lui Ieftae, nici ai trecut cu vederea darurile lui Abel și pentru Samuel pruncul Tău, ai arătat-o rodnică pe maica lui, proroci̦a Ana. Tu Doamne, Doamne al meu, pentru mine robul Tău, primește Sufletul maicii mele celei bune. Adu-Ţi aminte de durerile și ostenelile ei cele pentru mine. Adu-Ţi aminte de suspinele ei și de lacrimile ei, pe care le-a vărsat când am venit la Tine. Adu-Ţi aminte de laptele ei cu care m-a hrănit, nădăjduindu-se ca să aibă mângâiere și ajutor de la mine, dar n-a câștigat cele nădăjduite. Nu uita Stăpâne tânguirile inimii sale pentru mine, când am lăsat-o pe ea pentru Tine. Adu-Ţi aminte câte nopți n-a fugit somnul de la ochii ei, aducându-și aminte neîncetat de tinerețile mele și de sărăcia sa și cât o durea inima, privind la hainele mele, în care acum nu se mai îmbrăca mărgăritarul ei cel de mult preț. Adu-Ţi aminte de câtă bucurie și veselie am lipsit-o pe ea, prin plecarea de la dânsa, ca să-Ţi slujesc Ţie, Dumnezeul și Stăpânul meu. Dă-i ei păzitor tare, pe îngerul Tău, ca să-i păzească Sufletul ei de duhurile cele viclene și nemilostive (vameșii vămilor) din văzduh, care voiesc să înghită pe toți. Dumnezeul meu, poruncește ca Sufletul ei să se despartă de trup fără de durere și fără de frică și iartă-i ei toate greșelile ce a făcut în această viață. Astfel, Dumnezeule și Dreptule Judecător, să n-o duci pe ea din mâhnire în mâhnire, din primejdie în primejdie și din suspin în suspin; ci, în loc de mâhnirea ce-a suferit pentru mine — unul născut fiul său — dă-i ei bucurie și în loc de lacrimi dă-i ei veselia cea pregătită Sfinților Tăi" Deci, rugându-se și Ioan împreună cu dânsul, pentru Sufletul celei moarte, s-au sculat de la rugăciune. Atunci Ioan mângâia pe Simeon, zicând: „Iată frate, Dumnezeu a auzit rugăciunile tale și a primit pe maica ta...".

Mai înainte cu două zile de ieșirea sa din viață, Sfântul Simeon a zis Diaconului Ioan, care-i cunoștea sfințenia lui de sub închipuirile nebuniilor ce făcea: „Am fost la fratele meu de călugărie, Ioan, pe care l-am aflat sporit în bunătăți, desăvârșit plăcut lui Dumnezeu, purtând pe cap o cunună luminoasă, pe care era scris: „Cununa răbdării pustiului". Apoi am văzut pe un slăvit, zicându-mi: „Vino nebunule, vino să primești pentru mântuirea atâtor Suflete omenești, nu numai o cunună, ci mai multe". Domnule Diacon, te rog foarte, ca pe nimeni din săraci, mai ales dintre monahi, să nu-i defăimezi, nici să-i ocărăști, că mulți din ei, prin pătimirea cea rea, sunt curățați între dânșii și strălucesc ca soarele înaintea lui Dumnezeu. De asemenea și dintre oamenii cei simpli, care lucrează

pământul și viețuiesc creștinește, mulți dintre ei sunt Sfinți mari, pe care i-am văzut la Sfânta Împărtășire cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului Hristos, făcându-se ca aurul cel curat. Îngrijește-ți Sufletul, pe cât îți e puterea, ca să poți fără de greutate a trece cetele (vămilor) duhurilor din văzduh și a scăpa de cumplitele mâini ale stăpânitorului întunericului (Ioan 14 30). *Știe Domnul meu, că și eu am a pătimi mult necaz și mare frică, până ce voi trece acele înfricoșate locuri (ale vămilor văzduhului) în care se cercetează cu de-amănuntul toate cuvintele, lucrurile și faptele omenești..." (Vezi pe larg Viețile Sfinților 21 Iulie o. c. pp. 1071-1073; 1120-1122).*

„Copiii mici răposați -, scrie Sf. Ioan Hrisostom, zic părinților lor care îi plâng: „Nu plângeți! Moartea noastră și trecerea vămilor, întovărășiți de Sfinții Îngeri, a fost ușoară. Demonii n-au găsit nimic în noi și din mila Domnului Dumnezeului nostru, noi ne găsim acum cu Sfinții și cu Îngerii și ne rugăm lui Dumnezeu pentru voi" (Cuv. în Sâmbătă Sexagesimei (Rusaliilor), d. V. R. o. c. p. 242).

Îngerii cei buni, din partea lor înfățișează la vămi faptele bune ale Sufletului; iar îngerii cei răi din văzduh caută să ne afunde, să ne depărteze de Dumnezeu. De aceea ei apar ca niște vameși, care cer plata pentru toate faptele noastre cele rele. Plata o fac Îngerii cei buni *din tezaurul faptelor noastre celor bune. Tot spațiul ce desparte pământul de ceruri, este divizat în douăzeci și patru de părți sau tribunale; fiecare parte este un tribunal sau vamă, unde se cercetează anumite păcate. Acele tribunale le formează îngerii cei răi. Prin urmare, văzduhul este plin de* îngeri buni *și răi, care știu toate faptele noastre. Aceasta o adeverește Sf. Ap. Pavel, scriind în* epistola *către efeseni: „Nu ne luptăm împotriva trupului și a sângelui; ci împotriva principilor, a puterilor și a stăpânului întunericului veacului acestuia, împotriva duhurilor rele, care sunt în văzduh" (Efs. 6 12).*

Sufletul, trecând pe acolo, este acuzat pentru păcatele sale de către demoni. Fiecare din tribunale, sau fiecare vamă, după cum le numesc Sfinții Părinți în scrierile lor (în timp ce duhurile rele de acolo sunt numite vameși), corespunde cu un oarecare grup de păcate. Spiritele cele rele acuză pe Suflet nu numai de păcatele pe care el le-a săvârșit și de care e vinovat; ci încă și de acelea pe care el nu le-a comis, după mărturisirea Sfântului Ioan Lestvithnik. Astfel, prin aceste vămi ale văzduhului, se arată — în mod material — judecata particulară care se face — numai spiritual — de Domnul nostru Iisus Hristos după moartea fiecărui om. Se arată încă și faptul, că această judecată se face cu ajutorul Îngerilor buni, la care îngăduie și pe îngerii cei răi care umplu văzduhul; judecată în care se amintesc Sufletului toate faptele sale și după care i se hotărăște o stare știută...

De aici vedem că vămile reprezintă calea ce trebuie să o apuce numaidecât toate Sufletele omenești — bune sau rele — spre a trece din viața aceasta temporală la viața veșnică. Noi împrumutăm însă din istorisirea Sfintei Teodora descrierea ordinei în care vămile (despre care vom vorbi mai pe larg în păgânile viitoare), se succed una pe alta.

Sufletul îndreptându-se spre răsărit, pe calea cerului, întâlnește întâia vamă, unde spiritele cele rele, după ce au oprit Sufletul însoțit de bunii îngeri, îi înfățișează păcatele sale prin cuvânt, vorbe deșarte, convorbiri zadarnice, vorbe obscene, batjocori, luarea în râs a lucrurilor Sfinte, cântece lumești, cântări pasionate, râs, ș.a.

A doua vamă este aceea a minciunii: orice minciună, călcare de jurământ, întrebuințarea Numelui lui Dumnezeu în deșert[28]*, călcarea făgăduințelor făcute înaintea lui Dumnezeu, ascunderea păcatelor înaintea Duhovnicului...*

A treia vamă e aceia a calomniei: calomnierea aproapelui, vorbirea de rău, umilirea altuia, înjurăturile, batjocura unită cu uitarea propriilor sale greșeli și păcate...

A patra vamă este aceea a lăcomiei: beția, obiceiul de a mânca printre mese și în ascuns, uitarea rugăciunii înainte și după masă, nepăzirea posturilor, nesaț, desfătările, în fine, tot felul de gastrolatrie...

A cincea vamă este a lenevirii: lenevirea relativ la serviciul Divin și la rugăciunea particulară, neglijență la lucru, lene în cele duhovnicești și gospodărești...

A șasea vamă este aceea a furtului: tot soiul de furturi pe ascuns sau pe față...

A șaptea vamă este aceea a avariției și a iubirii de argint...

A opta vamă este a cămătăriei...

A noua vamă este aceea a înșelătoriei: judecăți false, măsuri false și alte înșelătorii...

---

[28] (În limbajul bisericesc; în expr.) A lua în deșert = a batjocori; a nesocoti

A zecea vamă este aceea a geloziei, a zavistiei...

A unsprezecea vamă este aceea a mândriei: a ambiției, prea marii opinii de sine, lipsă de respect către părinți, cler și superiori, mândrie, îngâmfare, trufie și alte neascultări...

A douăsprezecea vamă este aceea a mâniei...

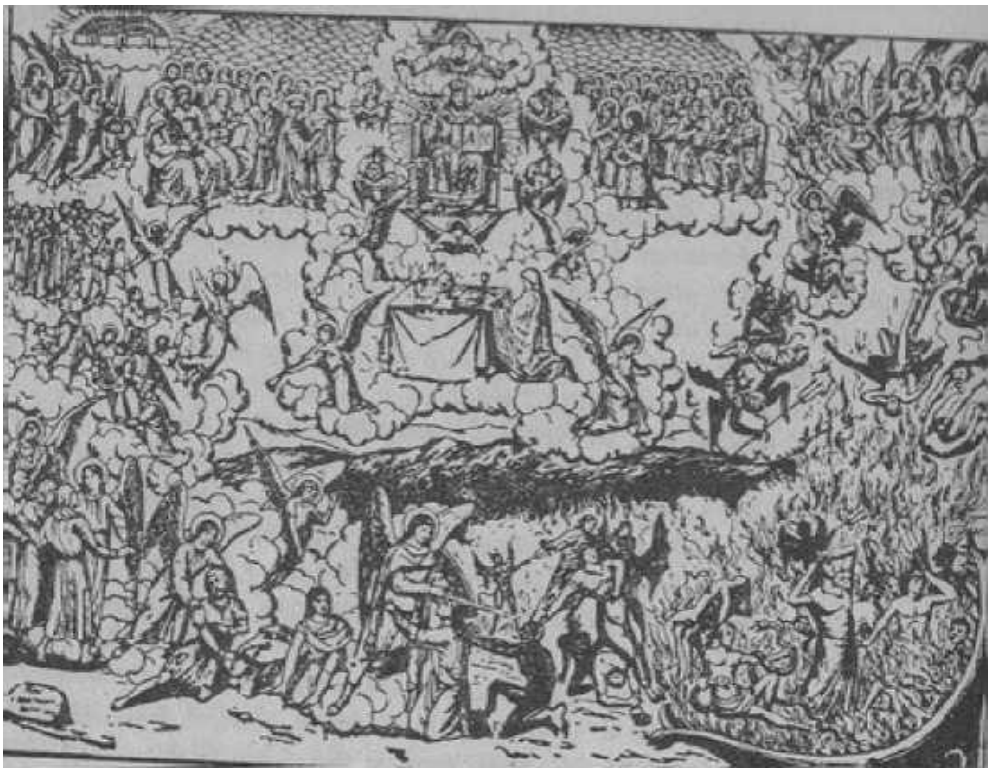

A treisprezecea vamă este a ceea a răzbunării...

A patrusprezecea vamă este aceea a uciderii...

A cincisprezecea vamă este aceea a magiei: vrăji, amestec de otrăvuri, farmece, invocația demonilor, spiritism, etc...

A șaisprezecea vamă este aceea a necurăției și a tot ce se raportă la acest păcat: gânduri scârboase, dorințe și acte necurate, iubire trupească a persoanelor neunite prin căsătorie legitimă, priviri la lucruri necurate, priviri voluptoase, pipăiri necurate...

A șaptesprezecea vamă este aceea a adulterului: necredința în căsătorie, căderea în păcat a persoanelor consfințite lui Dumnezeu...

A optsprezecea vamă este aceea a păcatului sodomiei: pasiuni contra naturii, incesturi, etc...

A nouăsprezecea vamă este aceea a ereziei: false raționamente asupra religiei, lepădarea de Credința unicei Biserici drept-credincioasă a lui Dumnezeu, hulirea, blasfemia...

A douăzecea vamă este aceea a nemilostivirii sau cruzimii...

A douăzeci și una vamă este aceea a slujirii la idoli...

A douăzeci și doua vamă este aceea a sulemenirii și a sluțirii fețelor...

A douăzeci și treia vamă este aceea a fumatului.

În sfârșit cea mai de pe urmă, a 24-a vamă, este aceea a simoniei. Trecerea vămilor are loc a treia zi după moarte. Preasfințitul Macarie scrie: „Învățământul Bisericii asupra vămilor fiind continuu și de obște răspândit, mai cu seamă între dascălii religiei din sec. al IV-lea, acest fapt mărturisește netăgăduit că acest învățământ i-a fost transmis de către dascălii secolelor anterioare și are de bază tradiția apostolică" (Teol. Dogm. Tom. 5, pp. 85-86).

Cunoscând starea Sufletelor de după moarte, trecerea vămilor și înfățișarea lor înaintea lui Dumnezeu, care are loc în a treia zi, Biserica și rudele, voind a proba afecțiunea lor către răposat, roagă pe Domnul de a-i ierta Sufletului toate păcatele sale și de a-l înlesni în trecerea vămilor. Iertarea păcatelor constituie învierea Sufletului pentru o viață fericită și eternă. Așadar, luând de model pe Domnul nostru Iisus Hristos înviat din morți, a treia zi, se fac rugăciuni pentru cel răposat, pentru ca și el să învieze a treia zi spre o viață veșnică și glorioasă, în însoțirea Mântuitorului.

După ce Sufletul s-a închinat Domnului, el este dus prin deosebite locașuri ale Sfinților, pentru a privi frumusețile Raiului. Această vizitare a locuințelor cerești ține șase zile. Sufletul admiră și slăvește atunci pe Dumnezeu, care din nemăsurata Sa bunătate și dragoste, l-a adus din neființă în ființă, învrednicindu-l a se bucura de mulțimea negrăitelor bunătăți, pe care în viața aceasta el nu putea să și le închipuie (1 Cor. 2 9). În această contemplație el uită cu totul scârbele ce-a avut când era în trup, dar cu toate acestea, dacă el este împovărat de păcate, se întristează și-și impută că și-a

petrecut viața în negrijă și că n-a servit pe Dumnezeu după puterea sa. Isprăvind vizitarea Raiului, a noua zi, după despărțirea sa de trup, Sufletul se urcă din nou la Dumnezeu pentru a I se închina. Pentru aceea Biserica are rânduială de a face a noua zi rugăciuni, pomană, milostenie, pentru răposat. Cunoscând starea Sufletului răposatului a noua zi după moarte, când are loc a doua închinare, Biserica și rudele roagă pe Dumnezeu de a pune Sufletul răposatului în numărul celor nouă cete de îngeri.

După a doua închinare Domnul poruncește ca iadul să fie arătat Sufletului. Sufletul vede atunci suferințele păcătoșilor, el aude plângerile, gemetele și scrâșnirea dinților. În timp de treizeci de zile Sufletul vizitează toate părțile iadului și tremură de frică ca să nu fie condamnat de a locui acolo veșnic. În fine, a 40-a zi după despărțirea sa de corp, Sufletul se urcă pentru a treia oară să se închine Creatorului. Și atunci, a 40-a zi după moarte, Judecătorul etern hotărăște locuința ce se cuvine Sufletului după faptele și viețuirea sa pământească. Astfel, judecata particulară are loc în a 40-a zi după moarte și iată pentru ce Biserica se roagă, face milostenii, pomeni și în acea zi pentru răposați.

Deci, ziua a 40-a după moarte este ziua decisivă pentru soarta Sufletului în viața viitoare. Este judecata particulară a lui Hristos, determinând starea Sufletului numai până în ziua Judecății de pe urmă, Judecata generală. Această stare a Sufletului corespunzând cu viața sa de pe pământ, nu este situația sa definitivă (pentru veșnicie) ci este supusă la schimbare.

Domnul nostru Iisus Hristos, a 40-a zi după învierea Sa, a înălțat natura omenească, din care a binevoit a face Personalitatea Sa, la gloria supremă, punând-o pe Tronul Dumnezeirii Sale, la dreapta Părintelui Ceresc; așadar, după Dumnezeiescul Său exemplu, răposații în a 40-a zi după moartea lor, intră definitiv în situația ce se cuvine valorii lor morale. După exemplul Domnului, Care după ce a terminat lucrarea mântuirii noastre prin viața și moartea pe Cruce, a pus coroană la lucrarea Sa în înălțarea la ceruri a 40-a zi după moarte. Sufletele răposaților, terminând cursul existenței lor pământești, primesc de la Dumnezeu a 40-a zi pedeapsă sau recompensă, după faptele lor.

Judecata particulară a Sufletului. Vine vremea când Dumnezeu va judeca toate cele ascunse ale oamenilor, după Evanghelie... Noi toți ne vom arăta și vom sta înaintea judecății particulare și generale a Domnului Hristos, ca să ia fiecare cum a făcut în viața pământească. Atunci fiecare va fi răsplătit după faptele sale. Cei buni vor dobândi viața și fericirea veșnică, iar cei răi osândirea veșnică (Rom. 2 6; 14 70; 2 Cor. 5 10 2 Petru 2 9).

După exemplul Domnului, Care, după înălțarea Sa a 40-a zi, a șezut pentru totdeauna de-a dreapta lui Dumnezeu, așteptând până se vor pune vrăjmașii Săi așternut picioarelor Sale (Evr. 10 12-13), Sufletele răposaților, a căror soartă a fost fixată prin judecata particulară a lui Hristos, rămân în acea stare (nu însă fără posibilitatea de schimbare) până la ziua Judecății generale (Cuv. asupra rug. pentru morți, de Arh. Teodor).

Rugăciunile care se fac pentru răposați au felurite cauze: 1) Unii pretind că Biserica a instituit rugăciunile pentru Sufletele răposaților, fiindcă trupul mortului a treia zi își schimbă (pământește) fața mai pronunțat. 2) Alții pentru învierea Mântuitorului a treia zi după moartea Sa, sau pentru că răposatul, fiind botezat, credea în Preasfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, sau pentru cele trei principale virtuți teologice: Credința, Nădejdea și Dragostea, fără de care mântuirea omului este imposibilă, sau în reamintirea simbolului naturii întregitoare a omului, din duh, Suflet și corp (1 Tes. 5 23; Evr. 4 12), care împreună păcătuind, trebuie curățite desăvârșit prin trecerea sa în lumea de dincolo de mormânt, unde trebuie ajutat de cei vii prin: rugăciuni, post și milostenii, în acest înalt scop.

Rugăciunile din ziua a noua, potrivit rânduielilor apostolice și patristice, au și ele diferite cauze: 1) Unii cred că Biserica se roagă pentru răposați, a 9-a zi după moartea lor, fiindcă în acea zi începe putrefacția trupului, rămânând numai inima intactă. 2) Alții cred că prin rugăciunile din ziua a 9-a se cere și se mijlocește prin cele nouă cete îngerești pentru a învrednici pe răposat de a locui cu Sfinții și cu Îngerii după înviere.

De asemenea și rugăciunile ce se fac a 40-a zi după moarte pentru răposați, au diferite însemnătăți: 1) Unii pretind că pentru inima mortului care se descompune în a 40-a zi după moarte, deși aceasta nu corespunde totdeauna experiențelor. 2) Alții văd în această rânduială a rugăciunilor

și milosteniilor din a 40-a zi după răposarea creștinilor, cele 40 de zile în care doctorii egipteni au îmbălsămat corpul Patriarhului Iacov-Israel și în care a fost plâns de urmașii săi (Fac. 50 3), cele de două ori câte 40 de zile și patruzeci de nopți în care Moise a petrecut în post, rugăciuni și meditații, sus deasupra muntelui Sinai, unde Dumnezeu a vorbit cu el și i-a dat Tablele Legii (Eș. 31 18; *34* 1-2, *28*; *2 Lege 9* 9-18; *10* 1-4, *10*); *Cei patruzeci de ani în care întreg poporul lui Israel cel scos din seculara robie a Egiptului (trei milioane de Suflete) a fost hrănit cu pâine cerească de sus, adică cu mană din cer (Eș. 16* 3-35,); *cele patruzeci de zile și patruzeci de nopți în care Prorocul Ilie a călătorit până la muntele Horeb, în puterea căpătată prin mâncarea (turta și apa) adusă de îngerul Domnului, pe când era fugar, în grea mâhnire, frică și disperare (3 Împ. 19* 1, *8); cele patruzeci de zile și patruzeci de nopți petrecute de Mântuitorul după Botezul Său în pustie cu fiarele, nemâncând și nebând nimic (Mc. 1* 9-13; *Mt. 4* 1-11; *Lc. 4* 1-13) *și cele patruzeci de zile petrecute de Mântuitorul, după învierea Sa, cu Sfinții Săi Apostoli, învățându-i Tainele Împărăției Cerurilor, după care S-a înălțat la ceruri și a șezut cu omenescul Său Preasfânt Trup de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl Ceresc pentru totdeauna (F. Ap.* 1 l-l 1)

Astfel, Biserica se roagă pentru răposat, ca, precum Mântuitorul după cele patruzeci de zile și patruzeci de nopți de post aspru, a biruit pe diavolul cu cele trei ispite ale lui, așa și răposatul nostru, prin rugăciunile făcute în trei rânduri, în cele patruzeci de zile, să învingă pe demoni și să dobândească Împărăția Cerurilor. În acest scop scrie și Sf. Simeon Tesalonicianul acestea: „Rugăciunile pentru morți au loc a patruzecea zi după moarte, în amintirea înălțirii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, cu Trupul Său Omenesc, care a avut loc a 40-a zi după învierea Sa; pentru ca și răposatul, ieșind din coșciugul (mormântul) său, să se înalțe în nori, în întâmpinarea Domnului și să rămână totdeauna cu El" (Cap. 37 2).

Aceste paralele, între diferitele situații ale Mântuitorului și starea Sufletelor răposaților, sunt recunoscute de Sf. Scriptură (Evr. 9 27-*28). Astfel, voi care plângeți un răposat iubit, înălțați Sufletul vostru și inima voastră către Dătătorul vieții în a 40-a zi după răposarea sa, „căci el a intrat în însăși cerul ca să se arate acum Feței lui Dumnezeu pentru noi" (Evr. 9 24). Oare Părintele Său refuza-va de-a asculta rugăciunea Sa, văzând pe Fiul Său mult iubit, Care S-a acoperit pentru noi cu rănile Crucii?*

Așadar, să punem inima și credința noastră în iubirea Mântuitorului, Care chiar în Slava Sa este neîncetat ocupat de veșnica noastră mântuire, de mântuirea ta și de aceea a răposatului ce-ți este scump și drag. Roagă-L deci pe Dânsul, ca, prin Harul Său să vindece rănile Sufletului răposatului, să îndeplinească ceea ce-i lipsește, să-i ierte păcatele sale, să-l curețe și să-l pună în rândul fericiților. Credința și rugăciunile tale, unite cu rugăciunile Bisericii, vor fi de un puternic ajutor pentru răposatul tău în ziua Judecății lui Hristos, așteptând Judecata cea de pe urmă.

Cunoscând starea Sufletului în viața de dincolo de mormânt, în epoca ce corespunde cu ziua a 40-a după moarte, zi în care judecata care decide de fericirea sau de nefericirea răposatului (deși nu e hotărârea definitivă) este rostită, Biserica și rudele se grăbesc din nou a veni în ajutorul său. Se oficiază în acea zi serviciul funebru sau Liturghia morților (Parastas), pentru a ruga pe Dumnezeu în favoarea răposatului.

Prin urmare, vedem, după câte s-au zis, că Sufletul, după despărțirea sa de corp, locuiește încă două zile pe pământ și în a treia zi se înalță către Dumnezeu pentru a I se închina, apoi trece în Rai cele șase zile următoare și în fine, cele treizeci de zile ce urmează, el este prin iad, iar în a 40-a zi el se află, în fine, rânduit provizoriu, în situația ce se va păstra până la Judecata cea de pe urmă, când numai atunci Sufletele vor primi hotărârea definitivă.

Zilele aniversare ale morții, sărbătorile Sfinților și zilele nașterii răposaților, rămân totdeauna date memorabile pentru adevărații Creștini. Voind a arăta că moartea n-a rupt legătura și relațiunea spirituală între morți și vii, aceștia recitesc rugăciunile morților și se roagă pentru ei Aceluia prin Care ne este mântuirea noastră și viața noastră. Ei roagă pe Acela Care a zis despre El însuși: „Eu sunt Învierea și Viața". Să ne rugăm și să cerem cu tărie să împlinească făgăduința Sa de-a asculta pe cei ce I se roagă! „Cereți și vi se va da... căci nu voiesc moartea păcătosului, pentru care am suferit și Mi-am vărsat Sângele și căruia dau acum viață veșnică — Credeți numai".

Din cele arătate se văd, în scurte cuvinte, cele ce se petrec cu Sufletul imediat după despărțirea sa de corp, a treia zi, în călătoria sa prin vămile văzduhului, prin Rai, prin iad și despre așezarea lui provizorie în locașurile fericiților sau în temnițele osândiților.

Privitor la trecerea prin vămile văzduhului, Sfântul Macarie Alexăndreanul († 395 d. Hs), contemporan cu Sf. Macarie egipteanul, ne spune că unul dintre cei doi îngeri ce i s-au arătat, îi zise: „Sufletul unui păcătos sau al unui drept, este cuprins de o mare spaimă la vederea grozavilor și răilor diavoli... El aude plângerile și suspinurile celor ce-l înconjoară, dar nu poate rosti nicio vorbă, nici a scoate vreun sunet de glas. El e tulburat, cugetând la îndelungata călătorie necunoscută ce are a face; la noul fel de viață pe care o va duce de acum înainte, de la despărțirea sa de trup".

„Ce groază — zice Sf. Chiril al Alexandriei, ca și Sf. Teodor Studitul — și ce spaimă va simți Sufletul în toată vremea până se va judeca definitiv! Puterile Dumnezeiești stau în fața spiritelor necurate și înfățișează toate cugetele bune, vorbele bune și faptele bune ale Sufletului. În același timp Sufletul, plin de groază în mijlocul Îngerilor luminați — care-l ajută — și a demonilor — care-l pârăsc — așteaptă îndreptățirea și scăparea sa, sau osândă și pierzarea sa".

Acum, din cele arătate, încredințându-ne despre existența și greutățile prin care trece Sufletul omenesc după despărțirea sa de trup, să urmărim mai de aproape cele ce ni le istorisește Maica noastră Teodora despre trecerea Sufletului ei prin vămile văzduhului și înfricoșatele opreliști.

Cei doi Îngeri — istorisește ea Sfântului Grigore — întinzându-și aripile lor cele în chipul fulgerului, au zburat împreună cu mine prin văzduh, la înălțimea cerului, spre Scaunul Dumnezeirii...

CERCETAREA FIECĂRUI SUFLET CREȘTINESC ÎN CELE 24 ÎNFRICOȘATE VĂMI ALE VĂZDUHULUI

VAMA 1, A CONVORBIRILOR ȘI RÂSURILOR PĂCĂTOASE

Cu mare iuțeală mergând noi de pe pământ spre înălțimea cerurilor, la început ne-au întâmpinat duhurile rele ale văzduhului de la prima vamă, la care se întreabă păcatele Sufletului prin cuvânt: vorbe deșarte, glume, convorbiri zadarnice și porcoase, vorbe obscene, batjocoriri, luarea în râs a lucrurilor Sfinte și a oamenilor, cântece curvești, anumite cântece rele, râs, înfricoșările și șovăirile în păstrarea și apărarea dreptei credințe, a facerii voii lui Dumnezeu, săvârșirea faptelor bune și viețuirii curat creștinești. Acolo era o mare adunare de arapi, mari și negri ca tăciunele, în fruntea cărora era unul foarte înrăutățit, care stătea în fața mea. Fiind opriți noi acolo, aceia au adus înaintea mea o mulțime de catastife. O, fiule Grigore, martor îmi este Dumnezeu, că acolo am văzut scrise toate cuvintele deșarte, vorbite în tinerețile mele, vorbele fără socoteală și fără de rușine, toate cuvintele nebunești și necurate, toate cântecele lumești (de amor sau curvești), chiotele, strigătele, râsurile și hohotele de râs, prin care am smintit multe Suflete, făcând pe unii să râdă nebunește (Is. Sir. 21 22; *Lc. 6* 25; *Prov. Sol. 14* 13; *Ecl. 2* 2; *Efs.* 5 4)*, prin acele glume păcătoase, prostești și vorbe deșarte, cum e obiceiul multora. Vameșii aceia fioroși îmi arătau una câte una toate relele sau păcatele acelea. Așijderea îmi puneau înaintea ochilor toate înfricoșările și șovăirile mele în dreapta credință și în viețuirea curat creștinească...*

Arătându-mi-le toate unele după altele, mă mustrau că de ce le-am făcut. Ei îmi arătau vremea, locurile, persoanele, când, unde și cu cine m-am dedat la acele vorbe deșarte, râsuri, etc... prin care am mâniat pe Dumnezeu. Neștiind eu că și acelea sunt păcate, nici nu le-am mărturisit Părintelui meu Duhovnic și nici nu m-am căit de ele, nici n-am făcut roade vrednice de pocăință pentru ele. Atunci mi-am reamintit de cuvintele Mântuitorului, Care ne zice în Sf. Evanghelie: „...Pentru tot cuvântul deșert, pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seamă de dânsul în ziua judecății. Că din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi". Așijderea mi-am reamintit și de sfaturile apostolești: „Tot cuvântul putred să nu iasă din gura voastră, ci numai care este bun, spre zidirea folosului, pentru ca să dea Dar celor ce aud... Așadar, nici măscăriciunile, nici vorbele nebunești, nici glumele, nu se cuvin a fi între Creștini; ci numai mulțumita, laudele sfinte, psalmodierile și Cuvântul lui Dumnezeu cât mai bogat... De vorbește cineva, să vorbească cuvintele lui Dumnezeu după Sfintele Scripturi, de slujește cineva, să slujească după puterea ce i-a dat-o Dumnezeu, ca în toate să Se preamărească Dumnezeu prin Iisus Hristos, Căruia I se cuvine stăpânirea și slava în vecii vecilor. Amin... Cuvântul vostru să fie totdeauna cu Har, dres cu sare..., iar celor fricoși... șovăielnici (în păzirea dreptei credințe și a viețuirii creștinești), partea lor e în iezerul cel ce arde cu foc și cu piatră pucioasă, care este moartea cea de a doua" (Mt. 12 33-37; *Efs. 4* 29-31; 5 4-6; *1 Petru 4* 11; *Cols. 4* 6; *Apc. 20* 14-15; 21 *8).*

Văzându-mă mustrată așa de groaznic, pe de o parte de acei vameși infernali și pe de altă parte de conștiința mea pentru nepăzirea Cuvântului lui Dumnezeu, am rămas uimită, tăcând ca o mută, neavând ce mai răspunde acelor duhuri viclene, pentru că cele spuse de dânșii erau adevărate. Stând așa înfricoșată, mă miram în sinemi cum de n-au uitat ei acele păcate, nesocotite de mine, după ce trecuseră atâția ani, pe care eu de multă vreme le uitasem și nici nu-mi mai aduceam măcar aminte de ele. Ei însă mi le puneau înainte pe toate ca și cum astăzi le-aș fi făcut și grăit, întrebându-mă cu de-amănuntul de toate pe rând, așa cum le înfăptuisem. Și-mi aduceam aminte și eu de toate că așa au fost făcute.

Tremurând de frică, tăceam și mă rușinam și așteptam îngrozită să văd ce vor face și ce va fi cu mine. Atunci Sfinții Îngeri, care mă însoțeau, au pus împotriva acelor păcate o parte din faptele mele cele bune, pe care le făcusem mai pe urmă, dar neajungând acelea, au împlinit din darurile Cuviosului Părintelui meu Vasile și așa răscumpărându-mă, am plecat de acolo mai departe în sus.

Aici se vede Sufletul clătinându-se și căzând în genunchi la observarea năvălirii mulțimii dracilor acelei vămi, ca să-l cerce, apuce și prăbușească în iad. Marea mulțime de arapi, mai negri decât tăciunele, în frunte cu un boier drăcesc, le ies înainte. Aceia aduc cu ei o mulțime de catastife, în care sunt scrise toate păcatele acelea înșirate mai sus. Sufletul privește uluit și cu mare groază la draci, când aceia îi arată scris în condicile lor toate păcatele acelea făcute cu gura și vremea și locul și persoanele înaintea cărora sau cu care a vorbit. Dracii stau gata a răpi din mijlocul îngerilor pe Sufletul îngrozit, dar Îngerii îi resping și plătesc vameșilor acelei vămi din darurile — faptele bune — ale Sufletului, completând cu rugăciunile, milosteniile, pomenile și Sfintele Slujbe date de urmași sau moștenitori pentru ușurarea și ajutorarea semenului lor, după care apoi pleacă în sus spre cer.

Sufletul cu Îngerii, suind pe calea către cer, sunt opriți la prima vamă, la care se întreabă: păcatele cuvintelor omenești celor deșarte, nebune și fără de rânduială, convorbirile răutăcioase, râsurile făcute asupra aproapelui...

Acolo se încearcă cu de-amănuntul fiecare Suflet păcătos aflat nepregătit în clipa morții, de exemplu:

1) **Am ascultat cu plăcere vorbele putrede, nebunești, măscăriciunile, convorbirile murdare, cântecele curvești? Am ascultat vorbele necredincioșilor care tăgăduiesc existența lui Dumnezeuși a Sufletului omenesc?.**

NOI ȘTIM, CREDEM ȘI MĂRTURISIM CĂ ESTE UN DUMNEZEU.

Mai înainte de toate noi știm, credem și mărturisim că este un Dumnezeu preamărit în Trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită (Mt. 28 19; 1 Ioan 5 7). Descoperirea Dumnezeiească — Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament cu Sf. Tradiție — lumea aceasta — întreg universul — cu minunatele rânduieli perpetue și cunoștința noastră, ne grăiește și ne adeverește, că: este un Dumnezeu, Care va judeca toate faptele noastre. Astfel, toate popoarele, în toate vremile, au crezut într-un Dumnezeu.

Dumnezeu este Ființa de Sine însuși, nefăcut, nematerial, Duh, preadesăvârșit, nevăzut, având înțelegere și voință liberă. El are toate însușirile bune, în măsura cea mai mare, nemărginită.

Dumnezeu este: Veșnic, pentru că a fost totdeauna, este și va fi. El n-are început și nu va avea sfârșit (Apc. 48; Ps. 101 27; 89 2).

Pretutindeni de față, pentru că există în tot locul, A tot Prezent în cer și pe pământ (Ps. 138 7-9)

A tot Puternic, pentru că poate face toate și pentru a face ceva, e de ajuns să voiască (Lc. 18 27; Mt. 19 26).

A tot Știutor, pentru că toate le știe: cele trecute, cele de față și cele viitoare. El știe desăvârșit și gândurile cele mai ascunse ale fiecăruia. (Rom. 11 33)

Preaînțelept, fiindcă toate le face și le rânduiește drept așa cum e mai bine (Ps. 103 24).

Preabun, pentru că El iubește toate făpturile și le voiește numai binele și fericirea (Mt. 19 1 7; Iac. 1 17).

Preasfânt, pentru că iubește numai ce este bun și urăște răul (Is. 6 3; 1 Petru 1 16; Apc. 4 8).

Preadrept, pentru că răsplătește binele și pedepsește răul, după meritul sau abaterea fiecăruia (Ps. 10 7; 36 28).

Preamilostiv, fiindcă iartă bucuros pe păcătoșii care se căiesc de păcatele lor. El așteaptă mult ca păcătoșii să se întoarcă. Dumnezeu e îndelung răbdător (Ps. 32 5; 144 8-9; 102 8-13; Mt. 5 45, *48*; Lc. 6 36).

NUMAI ANORMALII ZIC CĂ NU ESTE DUMNEZEU.

Fiindcă Dumnezeu nu se vede cu ochii trupești, unii necredincioși cutează a spune că nu este Dumnezeu. Multe lucruri însă sunt care nu se văd, d. ex.: curentul electric, undele circuite care umblă în jurul pământului, ducând: vorbele, cântările, sunetele... sute și mii de kilometri de la posturile de emisie la posturile de recepție (aparatele de radio). Așijderea undele drepte de la postul emițător la televizoare. A tăgădui ceva existent numai pentru că nu se vede, e o curată nebunie. Aceasta o adeverește Dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Zis-a cel nebun în inima sa: Nu este Dumnezeu! Strica-tu-s-au și s-au făcut urâți în meșteșuguri; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul. Domnul din cer a privit peste fiii oamenilor ca să vadă de este cel ce înțelege, sau cel ce caută pe Dumnezeu. Toți însă s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul... Clătească-se temeliile pământului" (Ps. 13 1-3; 52 1-4; 81 5; Rom. 1 22; 1 Cor. 1 20; Ier. 10 14).

DUMNEZEU EXISTĂ PURUREA.

Un misionar a dat în mod original unui brahman o învățătură instructivă. Învățatul brahman declară că nu crede decât numai în ceea ce vede, deci nu poate crede într-un Dumnezeu nevăzut. Atunci misionarul îi arătă o mașină de electricitate, întrebându-l ce vede în ea. Brahmanul răspunde: „Câteva roți, sârme, ș.a.". „Altceva nimic?" „Nu". „Apucă deci aceste două sârme!" Brahmanul făcu așa, dar deodată se simți străbătut de un curent, care îl făcu să se înfioreze în tot corpul. „Lasă-mă — strigă el disperat — de aci înainte voi crede în Dumnezeul Cel nevăzut" (O. M.p. 233).

Când în Dumnezeu se-ncrede omul e-nsorită stâncă
Fără Dumnezeu pe lume, îl înghite-o noapte adâncă
Iar pe omul care astfel orb în noapte a rămas,
O prăpastie -l pândește mai la fiecare pas.

CAUŢI PE CEASORNICAR ÎN CEASUL FĂCUT DE EL?

Mulți astronomi necredincioși, în anormalitatea minții lor, tăgăduiesc existența lui Dumnezeu, pe motivul că nu L-au putut vedea niciodată, așa cum văd cu aparatele lor: Soarele, Luna, planetele, care aleargă în văzduh cu acele repeziciuni și precizii cunoscute de ei în parte. În necredința lor, adeseori iau în derâdere existența lui Dumnezeu, zicând: „Noi am tot căutat și am privit cu aparatele noastre cerul în lung și în lat, însă n-am văzut pe Dumnezeu". La fel cu aceștia bâiguiesc și alți mulți pretinși învățați, care dacă s-au băgat olecuță în carte până pe la glezne, cred că se află în ea până peste creștet.

Într-o înaltă școală superioară din secolul XIX, mai mulți colegi tot îmbătau de cap pe un coleg al lor, mai credincios, vrând a-l convinge să nu mai susțină că există Dumnezeu. „Nu este Dumnezeu", strigau unii într-o parte. „Nu există Dumnezeu nicăieri, nici în cer, nici pe pământ", ziceau alții de altă parte. „Văzut-ați careva pe Dumnezeu undeva, întâlnitu-L-ați pe undeva? Oriunde L-am căuta, nu-L vedem! Unde este, deci, Dumnezeu?"

Școlarul credincios și iluminat însă, văzându-i așa de anormali față de acest adevăr vederat, își scoate ceasul din buzunar, îi deschide capacul din spate și privește cu multă încordare în mașinăria lui. Colegii apropiindu-se de el curioși, îl întreabă: „Colege, ce tot privești cu atâta atenție în mașinăria ceasornicului tău de buzunar și nu găsești?" El însă tace și privește cu mai multă încordare în ceasornic. Colegii văzându-l, se umplură mai mult de curiozitate și nu-i mai dădeau pace, întrebându-l unii după alții: „Dragă colege, ce tot cauți cu atâta încordare în ceas?" Atunci el le răspunde calm: „Iacă, tot mă uit și iar mă uit în mașinăria ceasornicului meu, după fiecare rotiță, ca să văd pe ceasornicarul care l-a tăcut. Eu nu mă pricep și nu văd deloc unde este! Oare nu s-o fi ascuns în vreo oarecare parte a ceasului? Sau după vreo rotiță...?" Colegii pufnind de râs, au început a-și da coate unii altora și a zice: „Ce coleg brudiu mai avem și noi!" Alții răspund: „Dați-i pace măi că s-a scrântit la minte, s-o fi stricat de cap!"...

Acestea auzindu-le credinciosul elev, le-a zis: „Pentru că v-am spus că mă uit după ceasornicar să-l văd în ceas, mă socotiți: brudiu, scrântit la minte, stricat de cap și nebun. Eu însă prin

aceasta am vrut să vă arăt rătăcirea voastră, care mă tot bateți la cap că nu există Dumnezeu pentru că nu L-ați văzut voi în univers. Vedeți? Cum știți bine și sunteți siguri că ceasornicarul care a făcut acest ceasornic nu poate fi cuprins în interiorul ceasului, tot așa și Dumnezeu, pe Care nu-L încap cerurile și pământul, nu poate fi cuprins într-însele, cum ar fi omul într-o casă. Deci, ceea ce ați zis voi că sunt eu când vă spuneam că eu caut pe ceasornicar în ceasornic, aceea sunteți voi toți când căutați și aveți pretenția ca, cu vederile voastre scurte și slabe, să vedeți pe Dumnezeu în univers. Nu vă mai rătăciți susținând minciuna că precum ceasornicul arată clar celor pricepuți pe ceasornicar în acea lucrare a ceasornicului și a mașinăriei lui; așa și universul acesta, cu toate minunățiile lui, arată pe Făcătorul său, pe Dumnezeu Atotcreatorul" (Vezi pe larg „Priveliști Apocaliptice", cap. 4 11; și „Dumnezeu Creatorul", pp. 1-920, de aut.).

NOI ȘTIM, CREDEM ȘI MĂRTURISIM CĂ FIECARE OM ARE SUFLET.

Sufletul e cea mai aleasă și mai prețioasă creatură a lui Dumnezeu. Dumnezeu a creat pe om după Chipul și Asemănarea Sa. Sufletul este o față. Sufletul naște pe cuvânt, cuvântul este a doua față. Sufletul purcede pe suflare, suflarea este a treia față. Iată deci, trei: Suflet, cuvânt și suflare. Cuvântul omului este unul, precum una este Ființa Dumnezeirii. Trei sunt felurile cuvântului: 1) Cel închipuit în minte, *2*)cel vorbit, *3*) cel scris; precum trei sunt și ipostazele Dumnezeiești începătoare: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Când cuvântul nu se scrie, ci se trimite din gură, adică se glăsuiește, atunci cel așezat în minte închipuie pe Tatăl Cel ce nu S-a trimis, cel scris închipuie pe Fiul Care S-a trimis; iar cel zis cu glas închipuie pe Preasfântul Duh, Cel ce S-a trimis la Apostoli. „Sufletul se naște odată cu mintea și cu cuvântul. Mărturisim dar că Tatăl naște pe Fiul și purcede pe Duhul Sfânt, precum Sufletul naște pe Cuvânt și purcede pe suflare.

Ei bine, Sufletul omului fiind făcut după Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu, suflare din Duhul Său Dumnezeiesc (Fac. 2 7; Iez. 37 4-10), desigur că el este și foarte prețuit înaintea Creatorului său, mai mult decât toată lumea cea văzută și cea nevăzută. De asemenea, Sufletul omenesc fiind creat după Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu, apoi de la sine se înțelege, că el trebuie să fie mai frumos, nu numai decât lumea aceasta văzută, decât cerul și pământul cu toate frumusețile lor; ci și decât Îngerii și decât Tronurile, Heruvimii și Serafimii lui Dumnezeu, deoarece știm că n-a zis Dumnezeu că ei sunt făcuți după Chipul Său. Ce poate fi mai frumos decât Dumnezeu? Ce limbă poate povesti, sau ce minte va putea cugeta la frumusețea lui Dumnezeu?! Adevărat e că lumea aceasta văzută și mai mult cea nevăzută, sunt frumoase, însă toate acestea nu se pot asemăna nici cu umbra Dumnezeirii. Așadar, Sufletul omenesc curat, Sfânt, e mai frumos decât toate lumile, pentru că numai lui Dumnezeu se poate asemăna în frumusețea sa, așa cum fierul din focul viu e asemenea la fierbințeală și lumină cu fierbințeala și lumina jăraticului în care stă.

Prețuiți, de puteți, Sângele Fiului lui Dumnezeu vărsat pe Cruce și atunci veți putea prețui și frumusețea și mărimea unui Suflet omenesc. Cine va îndrăzni să facă aceasta? Ce minte omenească va fi în stare să prețuiască măcar o picătură din Dumnezeiescul Sânge curs din Coasta Mântuitorului pe pământ pentru învierea și răscumpărarea neamului omenesc, pentru îndrumnezeirea omului căzut, ridicându-l la Scaunul Slavei în ceruri de-a dreapta Tatălui Ceresc? În fața acestei uriașe lucrări Dumnezeiești, mintea omenească stă în loc; iar limba amuțește! Dumnezeu a făcut toată lumea aceasta pentru om, pe care l-a și pus s-o stăpânească, iată ce mare este vrednicia Sufletului omenesc!

Deși Sufletul omenesc este așa de mare, ales și prețuit, totuși, mulți din creștinii noștri, furați de iureșul grijilor lumești și a petrecerilor pământești și absorbiți de felurite învățături rătăcitoare, deșarte, drăcești (1 Tim. 4 1-2), nici nu-și mai dau seama, uită că au un Suflet în trupul lor, unii din ei chiar tăgăduiesc: existența, vrednicia și nemurirea Sufletului omenesc.

Cei care se hrănesc însă mai cu îmbelșugare cu Cuvântul lui Dumnezeu și cu sfaturile Bisericii Lui,se: trezesc, înviorează, luminează,. Înțelepțesc și cunosc că au cu adevărat un Suflet în trupul lor.

Sufletul este deosebit de trup precum Dumnezeu e deosebit de lume.

SUFLETUL STUDENTULUI SE ARATĂ INSPECTORULUI ACADEMIEI.

„În viața mea — istorisește ascultătorilor săi Mitropolitul Platon — am văzut odată umbra unui om așa de limpede, cum vă văd acum pe Dv. Aceasta a fost în anul 1830, pe când eram inspector al „Academiei Spirituale din Petersburg". Printre studenții Academiei era unul Ioan Krâlov din „Seminarul de Orlov", pe care-l cunoșteam, încă de pe timpul când eram acolo profesor. Dânsul

învăța binișor, avea o conduită bună și era cu bun chip. Odată a venit la mine și a cerut permisiunea să intre în infirmerie. I-am dat-o, căci, văzându-l cam istovit, credeam că acolo fiind hrănit mai bine se va îndrepta și poate-și va termina și teza de licență. Trecu câtăva vreme la mijloc, fără ca eu să mai aud ceva despre el. Nici doctorul nu-mi spunea nimic. Odată, pe când ședeam culcat în odaie cu o carte în mână, văd pe Krâlov stând înaintea mea și uitându-se țintă la mine. Fața i-am văzut-o așa de limpede, cum vă văd pe Dv. acum. Corpul însă îi era oarecum ca într-un nor, ca într-o ceață. Stătu cât stătu înaintea mea, timp în care nici eu nu l-am pierdut din vedere. De la o vreme, fantoma, făcând o mișcare dispăru prin fereastră. Pe când stăteam cuprins încă de fiori, mă gândeam la ceea ce văzusem, deodată aud bătând la ușă. Era gardianul de la infirmerie care, intrând îmi zise: „Studentul Krâlov și-a dat sufletul." „Demult — îl întrebai eu cu nedumerire." „De vreo cinci minute, că-ndată am și plecat." „Poftim de ghiciți această taină", zise arhipăstorul adresându-se ascultătorilor: Toți au tăcut. „Toate acestea, conchise vlădica [29], ne dovedesc că între noi și sufletele morților există o legătură misterioară." (Rev. Eparh. Mogilev 1883).

UNEORI SUFLETUL NI-I MAI CUNOSCUT DECÂT TRUPUL. Adeseori noi observăm propriul nostru corp ca ceva străin! Îl cunoaștem prin vedere și pipăire. Dacă ne-ar lipsi aceste două simțiri, nimeni dintre noi n-ar mai fi știut ce-i trupul său (așa cum unii nu-și cunosc Sufletul, d.p.: cum era secta saducheilor de pe vremea Mântuitorului, cum au fost în toate vremile, sunt și vor fi astfel de oameni) și așa, am fi crezut că noi avem numai Suflet, iar trup nu. Noi oamenii, pe Sufletul nostru, pe „eul" nostru, mintea, rațiunea, memoria și multe alte însușiri omenești le pricepem (simțim, înțelegem și pătrundem cu mintea) direct sau indirect, alături de simțurile noastre corporale. Dacă trupul nostru acesta văzut, pipăit și simțit ar fi difuz (împrăștiat, răspândit sau risipit ca lumina soarelui, ca mireasma florilor, etc. nevăzându-se direct) ca aerul, nimănui nu ne-ar veni a crede că avem și corp sau trup. Așa ar fi fost de nevăzut și neînțeles pentru noi. Oamenii care ar fi crezut că au și trupuri, ar fi fost declarați de necredincioși că sunt dracii întunericului, care țin pe cei proști în superstiții și s-ar fi ridicat asupră-le cu mare vrăjmășie, ură și suflu ucigător, ca niște oameni ce stau în calea progresului lor închipuit. Și nu-i de mirare. Ce a fost, este și va fi. Multe din cele ce au fost clare ca lumina, au fost necunoscute de mulți. Așa-i și cu trupul nostru omenesc.

Organismul acesta este un minunat și adevărat laborator chimic, în el se petrec cele mai complicate lucrări sau procese chimic și fizice. Privește mai adânc și atent și vezi cum: aerul, apa și alimentele, această triadă hrănitoare, se prefac în: sânge, carne, oase, nervi, vine, piele, păr, ca să te convingi de adevărul laboratorului acestuia creat de Dumnezeu. Ei bine, cu toate acestea, adeseori noi de obicei nu ne simțim corpul nostru. Așa de mult nu ni-l simțim; încât parcă nu-i, parcă nu-l avem, deși activăm cu el zilnic în felurite forme. Noi însă simțim continuu, chiar și când nu vrem, Sufletul, adică omul dinăuntrul nostru, „eul" nostru. Vrednic de observat este, că aceasta este starea de sănătate a omului, când își simte numai Sufletul nu și trupul. Trupul îl simțim mai bine atunci când ajunge în stare anormală, când bolește în parte sau în întregime și atunci când meditățm asupra lui. Astfel, când ne doare un dinte, o măsea, capul, ochii, urechile, în gât, inima, ficatul, plămânii, pântecele, spatele, mâinile, picioarele... atunci cugetăm la ele cu atenție și ne dăm seama foarte bine că le avem, pe când în stare normală nici nu visăm că le avem, deși activăm în continuu cu ele.

Unicul obiect pe care-l cunoaștem direct și despre a cărui existență noi nu ne putem îndoi, este Sufletul nostru vietor, cu care noi viem din clipă în clipă în toată viața noastră, este Sufletul acesta minunat, în care se oglindește Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu, pe care El l-a pus în trupul acesta material și foarte artistic lucrat din cărămizile celulelor (Fac. 2 7).

Sufletul acesta minunat este cel ce ne ajută, conlucrează să ne dăm seama de noi înșine și de toate câte le facem și trebuie să le facem. El însuși ni se face cunoscut în „eul" nostru. Așa s-a făcut cunoscut Mântuitorul după întruparea Lui și după învierea Sa, Mariei Magdalenei, mironosițelor, celor doi ucenici: Luca și Cleopa în frângerea pâinii, celor zece Apostoli, lui Toma și celor peste 500 de credincioși până la înălțarea Sa la ceruri, lui Saul-Pavel în drumul Damascului, generalului Plachida în Roma și altora mulți (Sfintele Evanghelii; Mt. 28; Mc. 16; Lc 24; Ioan 20; 21; F. Ap. 1; 1 Cor. 15; F. Ap. 9; V. Sf. 20 Sept. ș.a.m.d.). Restul corpului nostru omenesc, ni se face cunoscut ca niște obiecte lăturalnice, pentru a căror multiplă formare, existent și conlucrătoare, ne trebuie multă muncă încordată, spre a o vedea, înțelege și dovedi. Aceasta reiese și din cuvântul ilustrului astronom

---

[29] Vlădică**,** vlădici — **1.** episcop. **2.** (înv.) stăpânitor, domn, principe

francez C. Flamarion: „Ceea ce se vede nu e cert (adică sigur, neîndoios). Cert este numai ceea ce nu se vede", adică Sufletul omenesc, cu tot ce se cunoaște direct de el sau se produce nemijlocit prin el, fără ajutorul simțurilor corporale, d.p.: Dumnezeu sau știința cea mai pură, cea mai exactă, matematică și altele asemenea.

Adevărul cunoașterii Sufletului nostru în primul plan, al trupului pe al doilea plan și ale proprietăților noastre pe al: 3*, 4, 5*-10 plan îl adeverește fiecare din noi oamenii prin cuvintele: 1) Eu vin, eu lucrez, eu fac, eu mă închin, eu mă luminez, eu mă alimentez, eu chibzuiesc, eu agonisesc, eu mă mântuiesc, eu alerg la Dumnezeu, eu intru în Biserica Lui, eu particip la Slujbele Divine, eu ascult, eu citesc, eu meditez Cuvântul Lui, eu cuget în Legea Lui, eu propovăduiesc Cuvântul Lui, eu mă ostenesc a rămâne pururea cu trup și Suflet în slujba și în dragostea Lui, eu mor și pătimesc împreună cu Hristos, ca să înviez și să împărățesc împreună cu El. 2) Noi, eul, omul dinăuntru, Sufletul, vorbind despre corp, zice: trupul meu, capul meu, ochii mei, urechile mele, nasul meu, gura mea, creierul meu, inima mea, plămânii mei, pântecele meu, mâinile mele, picioarele mele... 3) apoi hainele mele, casa mea, averea mea, *4*) rudele mele, prietenii mei, cunoscuții mei, *5*) patria mea... 6)credința mea... 10) părerea mea, hotărârea mea, etc. Vedeți că oricare, chiar și necredincioșii, mărturisim că vedem: 1) Sufletul, *2*) trupul și toate celelalte!

SUFLETUL OMENESC POARTĂ ÎN EL CEVA, CARE-L ARATĂ MAI CINSTIT ȘI DECÂT ÎNGERII. „Când cineva iubește pe Dumnezeu — scrie Sf. Macarie — și El își unește iubirea Sa cu dânsul. Aflându-l credincios, atunci și El îi adaugă la această credință cerească și astfel el devine un îndoit om. Pentru ca să poți să-l sacrifici cu membrele tale și El amestecă la fel din membrele Sale în Sufletul tău, pentru ca tot lucrul, iubirea și rugăciunea ta să fie curate. Căci omul are o mare vrednicie! Uite, cât de mare este cerul și pământul, soarele și luna! Și cu toate acestea Domnului I-a plăcut să locuiască, nu în ele, ci numai în om. De aceea omul depășește toate creaturile în vrednicie; ba chiar îndrăznesc să susțin că nu numai creaturile văzute, ci și pe cele nevăzute, anume pe duhurile slujitoare. Căci El n-a vorbit de Mihail și Gavriil, care erau totuși Arhangheli: „Să-i facem după Chipul și asemănarea Noastră" (Fac. 1 26); ci de ființa spirituală a omului, adică de Sufletul nemuritor. Și este scris: „Oști Îngerești stau în jurul acelora ce se tem de Dânsul" (Ps. 33 7).

„Creaturile cele văzute poartă în ele ceva din natura nevăzută" (Omilia 15 22).

SUFLETUL EXISTĂ, DEȘI NU SE VEDE. Odinioară un părinte luând un măr copt din mărul rămuros al grădinii sale, îl tăie în două. Apoi arătându-l fiului său ce-l însoțea, îi zise: „Fiule! Ce vezi tu aici în mijlocul mărului?" „Câteva semințe", răspunse copilul. Tatăl îi zise: „Ia una din ele, desfă-o, privește bine și spune-mi ce vezi în mijlocul ei?" Copilul ia o sămânță din mijlocul mărului tăiat în două, o desface, privește bine și apoi zice încurcat: „Tată, nu văd nimic". Tatăl îi zise: „Fiul meu, acolo în mijlocul seminței, unde tu nu vezi nimic, e ascunsă putința vieții unui măr mare, din ale cărui ramuri cu fructe, se pot împărtăși sute de oameni, dacă semințele acestea cad pe pământ bun...".

Așa este și cu trupul omenesc. Doctorii adeseori fac felurite operații, taie trupul omenesc în felurite forme și iscodesc cu de-amănuntul să vadă unde-i ascuns Sufletul și pentru că nu-l văd cum nu vedea copilul nimic în sămânța mărului desfăcută, unii din ei zic ca și el: „N-am văzut nimic, n-am văzut niciun Suflet în oamenii pe care i-am operat, deci nu există Suflet!" Și cu toate acestea, Sufletul este în om cât timp el este viu... așa cum în mijlocul seminței mărului... e putința vieții și creșterii unui mare pom producător de mulțimi de fructe, cu care se pot sătura sute de oameni! (Vezi pe larg: „Icoana vie a Dumnezeirii" pp. 1-704; „Răscumpărarea Sufletului omenesc", pp. 1-680; „Vrednicia Sufletului omenesc", pp. 1-544; „Priveliști Apocaliptice", cap. 4 11; 21 2; și nota întrebării 334, din această carte).

VEDERI ADEVERITOARE EXISTENȚEI SUFLETULUI

Sf. Serapion a văzut Sufletul Cuviosului Marcu suindu-se la cer (V. Sf. 5 Apr. o. c, p. 185).

Sf. Antonie a văzut Sufletul Sf. Pavel Tibeul după ieșirea din trup, mai luminat decât soarele, însoțit de cetele îngerești, de soboarele Apostolilor, Prorocilor... suindu-se către cer (V. Sf. 15 Ian. o. c. p. 631).

Sf. Antonie vede Sufletul lui Avva[30] Ammun dus de Îngeri la cer cu mare bucurie /V. Sf. 17 Ian.o. c. pp. 768-9).

---

[30] Avva — Apelativ cu care se adresează între ei călugării ortodocși

Sf. Antonie vede Sufletul Cuv. Ammonie suindu-se la cer când răposa (V. Sf. 4 Oct. o. c. p. 133).

Păgânii au văzut Sufletul Sfântului Haralambie suindu-se la cer (V. Sf. 10 Febr. o. c. p. 361).

Sufletul Sfântului Simion Stâlpnicul, după ieșirea din corp în slavă, nu s-a îngrețoșat a se închina Cuviosului Avxentie (V. Sf. 14 Febr. o. o p. 504).

Cuviosul Gherasim vede Sufletul Sf. Eftimie dus la cer de Sfinții Îngeri (V. Sf. 4 Martie, o. c.p. 143).

Sf. Benedict vede Sufletul surorii sale ieșind din trup în chip de porumbel, suindu-se în zbor la cer (V. Sf. 14 Martie, o. c. pp. 587-8).

Sf. Benedict vede Sufletul Sfântului Gherasim, Episcop de Capus, după ieșirea din corp, într-un cerc de foc luminos, luat la cer de Sfinții Îngeri.

Doi ucenici ai Sf. Benedict văd o cale luminoasă cu zeci de mii de făclii așezate rânduri, rânduri, toate aprinse, pe care urma să se suie Sufletul Sfântului la cer (V. Sf. 14 Martie, o. c. pp. 589; 592-3).

Poporul adunat la decapitarea Sfântului M. Menign, a văzut ieșind Sufletul din gura lui în chipul unei turturele, care a zburat la cer (V. Sf. 15 Martie, o. c. p. 610).

Străjerii au văzut trei Îngeri ducând la cer Sufletele Sfinților Mucenici Trofim și Tala (V. Sf. 16 Martie, o. o p. 620).

Cuviosul Pahomie vede Sufletul unui frate răposat înălțându-se în sus de Sfinții Îngeri, pe o cale luminoasă (V. Sf. 15 Mai, o. c. pp. 846-7).

Sf. Simion vede Sufletul Sf. Efrem Sirul ducându-se la cer de Îngeri și trecând pe lângă el, l-a sărutat (V. Sf. 24 Mai, o. c. p. 1153),

Cuvioșii Părinți veniți la răposarea Cuviosului Anuvie, au văzut Îngerii ducându-i Sufletul la cer cu cântări (V. Sf. 5 Iunie, o c pp. 239-240).

Cuviosul Ilarion vede Sufletul Cuviosului Teodor Studitul ducându-se la cer de Îngeri, spunându-i că a fost bun mărturisitor (V. Sf. 6 Iunie, o. c. pp. 256-7).

Cuviosul Daniil și Avxentie, au văzut la adormirea în Domnul a Sf. Simion Stâlpnicul, o mulțime de oști Îngerești mergând de la pământ la cer, având în mijlocul lor Sufletul vesel al Sfântului Simion (V. Sf. 1 Sept. o. c. p. 55).

Cuviosul Gherasim a văzut Îngerii lui Dumnezeu înălțând la cer cu bucurie Sufletul Cuviosului Iftimie, răposat în Domnul (V. Sf. 29 Sept. o. c p. 878).

Cuviosul Ioanichie vede Sufletul Arhimandritului Petru, răposat în Domnul, ducându-se de Îngeri cu slavă la cer, strălucind împrejur cu o mare lumină... Mai pe urmă Părinții Olimpului la răposarea Cuviosului Ioanichie, au văzut Sufletul lui în chipul unui stâlp de foc, înălțându-se de la pământ la cer, înconjurat de Îngeri (V. Sf. 4 Nov., o. c. pp. 124-132).

Cuviosul Ilarion vede Sufletul Sf. Teodor dus la cer în cântări Îngerești (V. Sf. 11 N-brie, o. c.p. 470).

Sf. M. Maxim a văzut cum Îngerii luau Sufletele Sfinților Mucenici din trupuri și le suiau la cer (V. Sf. 22 N-brie, o. c. p. 999).

Sf. Ioan Tăcutul vede cum Îngerii duceau un Suflet la cer numai în cântări (V. Sf. 3 Dec. o. c. pp. 91-2).

Sufletul Cuviosului Pavel l-a văzut un monah ducându-se de Îngeri la cer, iar el a aprins tămâie (V. Sf. 15 Dec. o, c. pp. 813-4).

Sf. Arhiereu Nifon vede unele Suflete oprite la vămi (V. Sf. 23 Dec. o. c. pp. 1184-8).

Trei Sfinți, frați, torturați, au văzut Îngerii așteptând martirizarea lor, ca să le ia Sufletele pentru a le duce la cer (V. Sf. 16 Ian. o. c. pp. 685-6).

Sf. M. Evxigmie vede o mulțime de Sfinți Îngeri luând Sufletul Sf. M. Vasilisc și înălțându-l la ceruri, iar Mântuitorul de sus din cer îl primește (V. Sf. 22 Mai, o. c. pp. 1072-3; 5 Aug. o. c. p. 113).

Cuviosul Pafnutie a văzut Sufletul Cuviosului Macarie egipteanul ducându-l un Heruvim prin vămile văzduhului fără nicio oprire (V. Sf. 19 Ian. o. c. pp. 938-940).

Sufletul Sf. M. Teodor Tiron, după ieșirea din corp (adeverește scriitorul vieții lui, care a fost martor ocular) s-a suit la cer ca un fulger (V. Sf. 17 Febr. o. c. p. 559).

Părintele Ioan vede Sufletul fericitei Taisia dus de Îngeri la cer (V. Sf. 10 Mai, o. c. pp. 500-l).

Călăul Celestin vede pe Îngerii luminați, care așteptau ca îndată ce i se va tăia capul Sf. M. Alexandru, să-i ia Sufletul... După decapitare i-a văzut luându-i Sufletul, pe care l-au dus la cer (V. Sf. 13 Mai, o. c. p. 761).

Cuviosul Pahomie vede Îngeri ducând la cer un Suflet, ce se pocăise, ca pe o jertfă aleasă (V. Sf. 15 Mai, o. c. p. 874).

Ostașii călăi au văzut că Îngerii așteptau să le taie capetele Mucenițelor ca să le ia Sufletele (V. Sf. 6 Iunie, o. c. p. 270).

Cuviosul Pafnutie vede Îngerii luând și ducând la cer Sufletul Cuv. Onufrie în multe cântări (V. Sf. 12 Iunie o. c. p. 550).

Cuviosul Sisoe vede la moartea sa venind cetele: Sfinților, Prorocilor, Apostolilor, Îngerilor, în frunte cu Domnul nostru Iisus Hristos (V. Sf. 6 Iulie, o. c. p. 228).

Toți privitorii la pătimirea Sfintei Mucenițe Iulia, au văzut la ieșirea Sufletului ei un porumbel mai alb decât zăpada, zburând deasupra capului ei și înălțându-se la cer (V. Sf. 16 Iulie, o.c. p. 850).

Cuviosul Sava a văzut Sufletul Cuviosului Antim dus la cer în cântari îngerești (V. Sf. 5 Dec. o.c. pp. 246-8).

Unii din ucenici au văzut cum la ieșirea din corp a Sufletului Cuviosului Daniil, au venit toate cetele Sfinților (V. Sf. 11 Dec. o. c. p. 557).

Sf. Arhiereu Nifon a văzut Sufletul unui rob care se spânzurase, tras de diavoli la iad (V. Sf. 23 Dec. o. c. p. 1187).

Un stareț a auzit cântare îngerească la răposarea Sfântului Teodor, care adeverea suirea Sufletului acestuia de către Îngeri cu cântări la cer (V. Sf. 27 Dec. o. c. p. 1399).

Ne-ndoios că sunt în stare învățații lumii mele
Să măsoare depărtarea, de la noi și pân-la stele;
Mintea lor străluminată poate încă să măsoare
Câtă apă e-n oceane, câtă lavă arde-n soare
Însă Sufletul, acesta taină grea, nedezlegată,
N-au să poată învățații să-l măsoare niciodată!
Astfel că, prin poarta morții, el zbucnește-n larga fire,
Ne-ncăpând nemărginirea-i, decât în nemărginire!

2) Am plătit cu bani, mâncăruri, băuturi și alte daruri, pe lăutari, muzicanți, pe cântătorii cântecelor curvești, pe făcătorii jocurilor și pe vorbitorii măscăriciunilor?

BANUL DAT LA JOCURI E JERTFA DIAVOLULUI

Odinioară Sf. Arhiereu Nifon, mergând spre Biserica Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, pe care o zidise singur, a văzut pe cale un arap mergând foarte mâhnit. Acela era un boier diavolesc și după dânsul mergeau alți diavoli. După ce s-au apropiat și au auzit cântarea în Sf. Biserică, diavolii cei mai mici, au început a imputa domnului lor, zicându-i: „Vezi cum se slăvește numele lui Iisus Hristos de către aceștia, pe care odată i-am avut sub stăpânirea noastră? Deci, unde este puterea noastră? Acum s-a biruit și s-a sfărâmat toată împărăția noastră!" Așa imputând diavolii domnului lor, acela a răspuns: „Nu vă mâhniți de aceasta, nici nu vă îngrijiți, că degrabă voi face ca, creștinii să lase pe Iisus Hristos și ne vor slăvi iarăși pe noi".

Mergând ei puțin mai departe, au văzut vreo treizeci de bărbați, de care apropiindu-se boierul diavolesc, a șoptit unuia dintre ei ceva la ureche; iar acela întunecându-se cu mintea, a început a vorbi cuvinte de rușine. După aceea au întâlnit un fluierător, care mergea și cânta. Fericitul Nifon a văzut atunci pe arap cum legase cu o frânghie pe toți oamenii aceia și-o târa după fluierător, iar aceia cu toți mergeau, urmând fluierătorului și jucând. Adăugându-se apoi mult popor cu dânșii, mergeau cu toții jucând și cântând cele de rușine, pentru că diavolii, apucându-i cu undițile de urechi și de inimi, îi târa după el.

Văzându-i din curtea sa un oarecare om bogat, i-a chemat și a dat fluierătorului un ban ca să joace înaintea lui. După ce fluierătorul a pus banul în buzunar, l-au luat diavolii și l-au trimis în iad la tatăl lor Satana, zicând: „Bucură-te tatăl nostru, că iată Alazon, boierul, ți-a trimis jertfa pe care au adus-o vrăjmașii noștri, Creștinii, dând bani la jocuri". Satana primindu-l, s-a bucurat și a zis:

„Nevoiți-vă fiilor, ca să crească jertfa noastră și să biruiască pe Creștini”. După aceea iarăși a întors banul în buzunarul fluierătorului. Fericitul Nifon văzând toate acestea cu ochii cei sufletești, a zis suspinând: „O! vai celor ce aduc jertfă diavolilor prin jocuri, că sunt necurate și fără de rânduială, pentru că sunt de la diavolul” (V. Sf. 23 Dec. o. c. pp. 1193-1195).

Odinioară Sf. Ep. Martin, apropiindu-se de cetatea la care mergea, a auzit cântece, veselii și jocuri. Stând Sfântul Părinte, a ascultat mult timp, apoi cu multă întristare sufletească, suspinând, a zis către cei ce erau de față: „Vedeți cum vrăjmașul diavol se arată plăcut și cum meșteșugește blestematul amăgirea ca să piardă multe Suflete? Cum răpește el mintea oamenilor de la pomenirea și aducerea aminte de Dumnezeu prin cântece lumești, veselii și jocuri; cum mulți din oameni lasă cântările cele duhovnicești și se duc singuri, nechemați de nimeni, ca să audă cântecele diavolești; având psalmii lui David cei prea frumoși, cuvintele Prorocilor și ale Apostolilor, cele de Dumnezeu insuflate și cântările Bisericii noastre, lasă zic, aceste ajutoare duhovnicești și aleargă la organe[31] și la cântece lumești, ca să facă voia diavolului...” (V. Sf. 10 N-brie o. c. pp. 361-2).

3) M-am purtat cu obrăznicie ca bărbat față de femei, fete, ca femeie față de bărbați și băieți...? Am umblat din casă în casă fără treabă, pornindu-mi gura spre felurite vorbe netrebnice, smintitoare și pierzătoare de Suflete? Am râs cu glas tare, cu hohote, nebunește, am făcut râsuri nebunești..ironizări și batjocori asupra aproapelui? (Vezi „Oglinda Duhovnicească”, pp. 1598-1623; 1715, de autor).

Acest fel de râs este o deviere, ieșire din buna rânduială creștinească, un fel de nebuneală. „Nebunul când râde își înalță glasul său; iar omul înțelept abia va zâmbi” (Is. Sir. 21 22). „Vai vouă celor ce râdeți acum, că veți plânge și vă veți tângui” (Lc. 6 25). Pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos nimeni nu L-a văzut râzând vreodată, adeseori însă L-au văzut plângând (Ioan 11 35, *38*; Lc 19 41).

Trebuie înlăturați din comunitatea noastră imitatorii oamenilor caraghioși și mai ales ai patimilor de râs. Deoarece toate cuvintele pornesc de la felul de cugetare și de la structura morală, nu este posibil să se spună unele cuvinte de râs care să nu pornească din obiceiuri ridicole. Cuvântul acesta se potrivește aici: „Nu este pom bun care să facă fruct rău, nici pom rău care să facă fruct bun” (Mt. 7 18; Lc 6 43). Căci fructul cugetării este cuvântul. Deci, dacă hazlii trebuie înlăturați din comunitatea noastră, cu mult mai mult să ne ferim de a face hazul altora.

Este un lucru nelalocul lui să te afli imitatorul acelora pe care suntem opriți să-i ascultăm. Mult mai absurd este însă, să te silești să faci glume, adică să superi pe alții făcându-i de râs. Căci dacă nu vom putea suferi să ne înfățișăm ca obiect de râs pentru alții, cum vedem că fac unii în procesiuni, cum vom putea îngădui, oare, pe un om care se fățărnicește că este în adâncul firii sale, așa cum se arată în adunarea oamenilor, când ține să facă hazul altora? Și dacă nu se cade să luăm cu dinadinsul înfățișare ridicolă, cu atât mai mult, cum ne vom îngădui să luăm chip și să ne arătăm hazlii în cuvinte, făcând obiect de râs din ce e mai de preț din avuțiile omului, adică rațiunea?

E o glumă proastă numai să încerci acest lucru. Vorbirea unor oameni de acest fel nici măcar nu merită să fie ascultată, fiindcă ei obișnuiesc pe alții, numai prin numele lor, cu fapte urâte. Trebuie să vorbim ca să plăcem, nu făcând hazul altora. Chiar râsul însuși trebuie oprit pe buze. La rându-i chiar el poate arăta cuviință, dacă alegem felul cum îl exprimăm. Dacă nu se face astfel, arată nestăpânire de sine. Ca să spun lămurit: lucrurile care sunt firești pentru oameni, nu trebuie înlăturate de la ei, ci se cuvine să le punem măsură și timp potrivit. Nu doar pentru că omul este un animal care râde, înseamnă că trebuie neapărat să râdă pentru orice căci nici calul, dacă e nechezător, nu nechează într-una. Trebuie să ne măsurăm înșine, ca niște ființe înzestrate cu rațiune, prin stăpânirea de noi înșine, să ușurăm cu grijă severitatea ocupațiunei noastre și să destindem prea marea apăsare, dar nicidecum să n-o slăbim cu nesocotință.

Într-adevăr, înseninarea cuviincioasă a feței, păstrându-i armonia, e ca un instrument muzical și îndeobște se numește surâs... În felul acesta o destindere se revarsă peste față. Acesta este râsul oamenilor cumpătați. Întinderea nesocotită a feței se numește la femei chicot, și-i un râs desfrânat, iar la bărbați se cheamă hohot.

Este un râs al curtenilor, dar în sine e supărător. „Prostul la râs își ridică vocea — zice Sf. Scriptură — iar omul isteț de-abia surâde în liniște” (Is. Sir. 21 22). Cel isteț, aici este cel înțelept, care se poartă cu totul altfel decât prostul.

---

31 Organe — (înv.) instrumente muzicale

Dar iarăși, nu trebuie să fie cineva mohorât, ci numai serios. Căci privesc mai degrabă pe cel care surâde cu fața, care s-ar arăta că „surâde cu obraji nobili", decât pe cel ce nu-și păstrează seninătatea feței. Căci el va avea un râs mai puțin ridicol. Chiar și surâsul trebuie să fie educat. Și dacă s-ar isca pentru lucruri urâte, să ne arătăm că roșim mai degrabă decât să surâdem, ca să nu părem că ne veselim cu alții ca să le facem plăcere, potrivindu-ne cu ei. Cât despre râsul iscat la vederea unor suferințe, se cuvine mai degrabă să fim văzuți mai triști decât să ne veselim de ele. Căci acest lucru e o dovadă de sălbăticie, pe când atitudinea serioasă dovedește judecată omenească. Nu trebuie să râdem totdeauna, căci e un lucru nesocotit. Mai ales să nu se întâmple când sunt de față oameni mai în vârstă sau alții care merită un respect deosebit, afară de cazul când ei înșiși ar fi zis ceva de duh ca să ne veselească pe noi. Să nu râdem față de oricine, nici în orice loc, nici către oricine, nici pentru orice lucru. Mai ales față de tineri și femei râsul ajunge o lunecare spre bârfeli. Dimpotrivă, trebuie să arate seriozitate pe față totdeauna, căci ea este îndepărtătoarea celor ce ar încerca să bârfească. Seriozitatea este în stare să înlăture pornirile spre obrăznicie numai din privire. În schimb, ca să vorbesc cu un cuvânt, vinul, pe toți cei fără de minte, îi învață frumos ca să râdă și cu veselie să joace (Homer, Odiseea XIV, *46*3), îndemnând la moliciune moravurile oamenilor stăpâniți de gândul femeii. Trebuie să țin seamă că neînfrânarea la vorbă face să crească necuviința până ajunge mijlocie și spune cuvânt care mai bine s-ar fi cuvenit să nu-l mai spună.

Mai ales la vin se întâmplă să se dezvăluiască firea oamenilor ascunși, căci se dezbracă de prefăcătorie din pricina nestăpânirii limbii la vreme de petrecere. Din cauza acestei nestăpâniri judecata ațipește, îngreuiată în suflet prin îmbătare, iar patimile sălbatice se deșteaptă, punând stăpânire cu totul pe judecata lor cea neputincioasă... (I.O. Nr. 3, o. c. pp. 176-9)

Cine este ocarnic (ocărâtor, batjocoritor), un an să nu se Împărtășească (și să facă) 12 mătănii în (fiecare) zi" (P.B.G., p. 110).

„Călugărul, creștinul, de va scârbi pe fratele — aproapele — său, sau va grăi vorbe deșarte (putrede, măscăriciuni) cu dânsul, să se postească trei zile de pită și de apă (și să facă) 150 de mătănii în (fiecare) zi și după aceea să-și facă moliftă (la Preot), pentru că și-a spurcat gura..." (P.B.G.,.p. 128).

4) Am citit cărți eretice și profane, potrivnice dreptei credințe creștinești, imorale, curvești și rătăcitoare, pe care le-am împrumutat și altora spre a le citi, păcătuind greu, cum e scris în cărțile păcatelor omenești?

CĂRŢILE SE VOR DESCHIDE ÎN ZIUA JUDECĂŢII.

Dumnezeiasca Scriptură ne vorbește despre o Carte a Vieții, în care se înscriu rând pe rând toate gândurile bune, cugetările din zi și noapte în Legea Domnului, cuvintele ziditoare de Suflet, activitățile drept-credincioșilor creștini în parte... precum și cărțile în care rând pe rând se înscriu gândurile, cuvintele și faptele rele ale oamenilor necredincioși și păcătoși. Acele cărți: Cartea Vieții și cărțile păcatelor, se vor deschide în ziua cea mare a judecății și după ele se vor judeca viii și morții (Apc. 20 12). În vremile noastre — precum știm mulți dintre noi — a apărut o invenție nouă: un aparat care fotografiază felurite chipuri mișcătoare. De pildă: oamenii se apucă de lucru la săpat, arat, semănat, grăpat, prășit, cosit, secerat, treierat, măcinat... ostașii la instrucție, manevră, război... meseriașii la fierărie, tâmplărie, croitorie, covoare, scris, citit... ș.a.m.d. Fotograful se așază cu aparatul lui în fața acestora, ori mai de-o parte, învârte repede un șurub al mașinii sale și fotografiază toate mișcările lucrătorilor, repezi ori molatice, drept așa cum s-a mișcat fiecare în fața aparatului cuprinzător, pe o fâșie numită film. Filmul acela îl duce la cinematografele de la orașe și sate, în care se arată acele chipuri mișcătoare. Acolo o altă mașină cinematografică, mărește chipurile, arătându-le pe ecran (pânză albă) ca să le vadă publicul.

În acele chipuri mișcătoare se vede tot ce făcea fiecare lucrător în vremea aceea. Printr-un alt aparat, numit „Fonograf", se înregistrează pe plăci anume făcute, toate cuvintele sau cântările, drept așa cum s-au vorbit ori cântat. Apoi prin ajutorul altor mașini „Gramafon" sau „Patefon", le transformă iarăși în cuvinte vorbite sau cântate, ori unde și oricând voiește. Cu ajutorul unor astfel de invenții, am văzut la unele cinematografe că chipurile mișcătoare de pe ecran, grăiesc și cântă.

Știința omenească, după multe frământări, a reușit a înființa și „Telegrafia fără fir", prin care se transmite și se ascultă graiul omenesc până peste orice hotare. Apoi, prin o altă mașinărie, numită „Telefotografie", cel ce vorbește cu o persoană din altă țară, o poate vedea ca și cum ar fi aproape, față în față, auzindu-i cuvintele ca și cum ar fi rostite lângă dânsul.

Vedeți? Dacă omul, ființă și zidire a lui Dumnezeu, a reușit să facă aceste minunate lucrări care par suprafirești, înregistrând precis: cuvintele, cântările, mișcările și lucrările noastre și transmițându-le la mari depărtări, chiar și în cealaltă parte a pământului; apoi lui Dumnezeu, Care a făcut pe om, îi este mult mai ușor a-i înregistra gândurile, vorbele, lucrările sau faptele, a-i cere socoteală precis și a răsplăti drept meritele fiecăruia: celor buni cu fericita viață veșnică; iar celor răi cu osândă veșnică (Lc. 16 19-31; Evr. 9 27; 1 Cor. 3 10-15; Mt. 24 45-51). Drept aceea, trebuie să știm cu siguranță, că în lumea nevăzută a Atotputernicului Dumnezeu, sunt felurite aparate spirituale, care cuprind și înregistrează precis toate: gândurile, cuvintele, mișcările, semnele, lucrările și faptele fiecăruia din noi.

Tot ce gândim, vorbim, activăm și lucrăm, ori bine, ori rău, toate, toate se imprimă într-un film al vieții noastre. Cugeți, vorbești, cânți, te rogi, faci milostenie, mângâi pe necăjiți, îmbărbătezi pe cei slabi, încurajezi și întărești pe alții în dreapta credință, slujești cu tot devotamentul lui Dumnezeu, te păzești de rău și faci binele, ori: chefuiești, joci, cânți cântece lumești, chiuiești, viclenești, furi, cugeți rele, minți, înșeli, drăcui, înjuri, fumezi, alergi pe căile pierzării... toate, toate, unele după altele, fiecare faptă bună sau păcat, se întipărește în acea clipă pe filmul spiritual al vieții noastre. Când Sufletul iese din corp și filmul este gata. Îndată ce mergem la judecata particulară, începând de la locul ieșirii noastre din corp, prin cele 24 vămi ale văzduhului și înaintea Dreptului Judecător, filmul acesta misterios se deschide uimitor, arătându-ne ca într-un film cinematografic sonor — grăitor — toate câte am gândit, vorbit, cântat, activat și lucrat, precum reiese și din arătarea celor scrise în cartea aceasta cu vămile văzduhului, din privirea clișeelor cu explicarea lor, așa slab cum le-am putut arăta aici. Fiecare om — parte bărbătească și femeiască — din orice vârstă și ramură a societății omenești, afară de prunci, își au filmul lor particular cu toate câte au gândit, vorbit și lucrat în viață, cu vremea, locul și persoanele cu care au făcut binele ori răul. Aceasta o adeverește însuși Mântuitorul, zicând: „Pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seamă de dânsul în ziua Judecății...". Fiecare va da seama de gândurile, cuvintele și faptele sale în ziua aceea (Mt. 12 33-37; 16 27; 13 30; 2 Cor. 5 10; Evr. 9 2 7; Mt. 25).

Fiilor și fiicelor în Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul! Cartea vieții noastre vremelnice și veșnice, ne-o scrim noi înșine, prin: cugetările, vorbele și lucrările sau faptele săvârșite, prin felul credinței și viețuirii noastre. Să ne socotim bine până ce se zice azi, oare cum stăm noi cu acest scris? Bine? Ori rău? În toată vremea și în tot locul, stă în fața și în jurul nostru un ceresc aparat fotografic-fonograf, o desăvârșită „telegrafie" de emisie și recepție, care, în orice clipă a vieții noastre pământești, înregistrează precis toate: gândurile, cuvintele, mișcările și faptele noastre, după care ni se va cere socoteală cu de-amănuntul și vom fi răsplătiți vremelnic și veșnic... Să lucrăm binele, spre a deveni fericiți pururea.

Am vorbit măscăriciuni, nebunii, vorbe putrede, calomnii? Am făcut fapte necuviincioase înaintea copiilor și a copilelor, a tinerilor, a necăsătoriților, a căsătoriților, înaintea bărbaților și a bătrânilor?

Vorbele putrede, convorbirile murdare și râsurile nebunești, măscăriciunile, drăcuitul, înjurăturile, hulele... izvorăsc din niște minți întunecate, din niște inimi murdare și din niște cugete stricate. Acestea încarcă pe cei ce le grăiesc, cât și pe cei ce le ascultă cu plăcere demonică, cu mari păcate și grele pedepse, transformându-i în fiara apocaliptică hulitoare celor Sfinte din Apocalips, asupra căreia se dezlănțuie toate urgiile Divine, până ce se prăbușește în iezerul de foc veșnic arzător (Apc. 13 5-8; Dan. 7 8, *11*-21; 8 9-13; 11 36-45; Apc. 19 19-20; 20 10).

„Tot omul să fie grabnic a auzi, dar zabavnic a grăi" (Iac. 1 19; Ecl. 4 17; 5 1-5; 7 10).

„Când îți vine o idee rea, astupă-ți gura cu mâna" (Prov. Sol. 30 32).

„Tot cuvântul putred, măscăriciuni, vorbe nebunești și glumele păcătoșitoare, ce nu se cuvin, să nu iasă din gura voastră; ci numai ce este bun spre zidirea folosului, ca să dea Dar celor ce aud" (Efs. 4 29; 5 4; Cols. 3 8; Prov. Sol. 4 24; 24 8-9; Ps. 18 12; 11 1-4)

Limba neînfrânată este: foc, bici, otravă omorâtoare, care primejduiește, spurcă pe om, îl face ucigaș și-l aruncă în groaznice osândiri vremelnice și veșnice (Iac. 3 5-6; Iov 5 27; Iac. 3 8; Mc. 7 18-23; Ps. 51 2-3; 108 2-77; Prov. Sol. 10 10, *14*; 12 13; 13 3; Ecl. 10 72; Mt. 15 77-20).

Contemporanii lui Noe și Lot au batjocorit pe acești drepți vreme îndelungată, după care au fost pedepsiți de sus: unii prin înec în potopul universal, iar alții prin arderea cu foc căzut din cer și distrugerea desăvârșita a locuințelor și cetăților lor (Fac. 6-8; 19; comp. 2 Petru 2 5-8). Ham

batjocorește pe tatăl său Noe și cade sub groaznicul blestem (Fac. 9 20-27). Agar batjocorește pe stăpâna ei Sarra și ajunge izgonită, îndurerată, disperată. Ismail, fiul ei, batjocorește pe Isaac, cel după trup pe cel după duh și sunt alungați din casa părintească (Fac. 16 4-16; 21 9-16). Cei unsprezece fii ai lui Iacob au batjocorit pe fratele lor Iosif, după care au căzut în mare rușine și groază (Fac. 37; 42-45; 50 15-21). Împăratul Saul și fiica lui, Micol, au batjocorit pe David, după care Saul s-a sinucis și Micol a murit urgisită (1 Împ. 18 9; 19-31 Ps. 21 6; 34 15-16; 68 70-72).

Copiii din Betel batjocorind pe Elisei, au căzut în blestem și au fost sfâșiați de doi urși (4 Împ. 2 23-24). Prietenii — dușmanii — lui Iov, batjocorindu-l, au căzut în mustrarea Divină (Iov 1; 2; 30 1, *9*; 42 7-8). Lumea zăcândă în cel rău a iudeilor, Romanilor, forurile de judecată: arhiereii, preoții, fariseii, cărturarii, poporul, Irod, Pilat... au batjocorit pe Mântuitorul și pe urmașii Săi, pentru care au fost groaznic pedepsiți, prăbușindu-se în pierzare cu: cetate, templu, stăpânire religioasă și politică... pentru totdeauna (Mt. 21 33-44; 26; 27; Mc. 15-Lc. 23; Ioan 19; F. Ap. 2 13; 17 32).

VASELE ȘI GURILE SPURCATE PÂNĂ NU SE CURĂŢESC BINE, NU SE SFINŢESC.

Adeseori oamenii își spurcă gurile, după cum din nebăgare de seamă uneori se spurcă vasele de care se servesc la masă. Deci, precum vasele spurcate trebuie a se curați cât se poate mai bine și a se sfinți; tot așa trebuie a-și curăți și sfinți și creștinii sau creștinele, gurile lor, pe care și le-au spurcat, îmbălându-le cu vorbe putrede, cântece curvești, măscăriciuni, drăcuieli, înjuraturi, grăiri de rău și alte blestemății.

Dacă, de pildă: într-un castron din care mănâncă cei din casă, află cândva gospodina niște excremente de pisică, de copil, un șoarece mort sau alte murdării ori infecții, mai toarnă ea oare mâncare sau lapte peste acele murdării, dumică pâine și mănâncă din el? Au nu îndată ce-l vede așa murdar, se scârbește, aruncă murdăria din el, îl spală cu leșie, îl opărește mult, îl clătește în multe ape, îl sfințește și apoi mănâncă din el? Și de aici înainte își păzește vasele cât poate mai bine ca să nu se mai spurce în niciun fel. Așa trebuie a face și creștinii sau creștinele cu vasele sau gurile lor. Îndată ce au aflat că și-au spurcat ochii și urechile lor cu priviri și ascultări păcătoase, gurile cu vorbe putrede, cu cântări curvești, cu măscăriciuni, sudălmi, drăcuieli, înjurături, grăiri de rău, ș.a., imediat să le spele și sfințească prin citirea sau ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu. Pe acolo pe unde a intrat păcatul, adică: pe ochi, pe urechi, pe gură... pe acolo să intre cu îmbelșugare și Apa Vie a Cuvântului lui Dumnezeu, care-i Duh și Viață și să spele desăvârșit rugina păcatului de pe Suflet. Apoi, de aici înainte, ochii, urechile și mai ales gura, să fie păzite și păstrate cât se poate mai curate. Niciun cuvânt putred, nicio măscăriciune, nicio înjurătură de cele Sfinte, oricât de simplă ar fi ea, să nu iasă din gura creștinului. Să nu-și mai îmbăleze gura cu acele spurcăciuni sau cu spurcatele înjurături scârnave, nici măcar de mamă, nici înjurături simple, adică fără mamă... pentru a se învrednici a lua cele Sfinte: Sf. Anafură, Sf. Părticele, Sf. Artos[32], Sf. Litie[33], Sf. Agheasmă, Dumnezeiești Taine. Cele Sfinte numai drept-credincioșilor Creștini curați sau Sfinți li se dau.

Aceasta o adeveresc sfinții Liturghisitori, zicând la ridicarea Sfântului Agneț: „Să luăm aminte, Sfintele Sfinților". Deci, creștinii și creștinele cu gurile îmbăiate de spurcăciunile înjurăturilor sau măscăriciunilor, cum pot ei îndrăzni a lua cele Sfinte, mai înainte de a și le curați și sfinți? Creștine, curățește-ți și sfințește-ți ochii, urechile și mai ales gura îmbăiată cu spurcăciuni, așa cum curățești și sfințești și vasele spurcate, mai înainte de a mânca din ele și așa făcând vei putea lua cele Sfinte cu folos. Ia seama bine „că pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seama pentru el în ziua judecății... din cuvintele tale te vei îndrepta (mântui) și din cuvintele tale te vei osândi" (Mt. 12 36-37; 43-45, *30*).

DREAPTA ȘI REAUA ÎNTREBUINŢARE A LIMBII.

Privitor la aceasta, Sf. Ioan Gură de Aur ne sfătuiește mult a întrebuința limba numai în bine și niciodată în rău, zicând: „Din vorba multă nu vei scăpa de păcat" (Prov. Solo 10 19). Nu este niciun mădular al trupului, prin care diavolul să ne poată amăgi și pierde așa de lesne ca prin o limbă

---

32 Artos — Pâine specială dusă la biserică în ajunul sărbătorilor religioase sau al altor evenimente, pentru a fi binecuvântată de preot, și care servește la împărtășanie.

33 Litie — Slujbă religioasă care se săvârșește numai în cadrul vecerniei din ajunul sărbătorilor mari (praznice, sfinți cu „priveghere" sau hramuri) și, mai rar, în ajunul duminicilor, când se sfințesc ofrandele aduse de credincioși: pâinile (artosele), grâul, vinul și untdelemnul; Pâine care se sfințește de preot cu prilejul litiei și care se împarte credincioșilor

neînfrânată și prin o gură nepăzită. Prin ele noi săvârșim greșeli nenumărate și fărădelegi grele. Cât de ușor poate păcătui cineva cu limba, ne arată înțeleptul Sirah, prin cuvintele: „Mulți sunt cei care au căzut de sabie, dar mai mulți sunt cei care au pierit prin limba lor" (Is. Sir. 28 19). Cât de grea însă este această cădere, arată același înțelept în alt loc prin cuvintele: „Mai bine este a cădea de pe acoperământ, decât a cădea prin limbă" (Is. Sir. 20 19). Prin aceasta el voiește a zice că este mai bine a cădea jos de pe un loc înalt și a fi zdrobit, decât a vorbi un cuvânt, care să arunce Sufletul nostru în pierzare. Sirah însă nu vorbește numai despre cădere, dar ne și îndeamnă cu toată osârdia, de a nu cădea și de aceea zice: „Fă gurii tale ușă și încuietoare"(Is. Sir. 28 28); nu ca și cum noi literal ar trebui să punem lacăt la gură; ci pentru ca cu toată îngrijirea să oprim gura noastră de la vorbe nebunești.

În alt loc Sf. Scriptură ne arată că, noi, pentru păzirea limbii, pe lângă râvna noastră proprie, avem mare trebuință și de ajutorul lui Dumnezeu, spre a putea ține în frâu această fiară sălbatică. Psalmistul întinzând mâinile la cer, zice: „...Ridicarea mâinilor mele să fie ca jertfa cea de seară. Pune, Doamne, pază gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele" (Ps. 140 2). Iar Sirah, cel amintit mai sus, zice: „Cine va pune pază gurii mele și buzelor mele pecetea înțelepciunii?" (Is. Sir. 22 30). Vezi cum amândoi și înțeleptul Sirah și psalmistul, se tem de păcatele limbii, le tânguiesc, dau sfaturi împotriva lor și se roagă, ca totdeauna limba să fie păzită și privegheată cu îngrijire?

Dar poate tu vei întreba: pentru ce ne-a dat Dumnezeu acest mădular, dacă el pricinuiește atâtea nefericiri? Pentru aceea — răspund eu — că el aduce și foarte mult folos. Astfel, dacă suntem cu băgare de seamă, limba aduce numai folos și nicio vătămare. Ascultă ce zice înțeleptul Solomon: „Moartea și viața sunt în mâna limbii" (Prov. Sol. 18 27). Aceeași o arată și Hristos prin graiurile: „Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi" (Mt. 12 37). Adică limba se poate întrebuința în două feluri și stă în puterea ta cum s-o întrebuințezi. De asemenea și sabia se poate întrebuința în două chipuri. De o întrebuințezi împotriva vrăjmașului, ea este pentru tine o unealtă de mântuire; iar dacă tu te rănești pe sineți cu dânsa, pricina rănirii tale nu este firea fierului, ci propria ta voință. Tot așa trebuie să gândim despre limbă. Încă și ea este o sabie, ce se poate întrebuința în două chipuri. Ascute deci sabia aceasta — limba — pentru ca să pârăști propriile tale păcate, dar n-o întrebuința ca să vatămi pe fratele tău. De aceea și Dumnezeu a îngrădit limba cu un zid îndoit, adică cu dinții și cu buzele, pentru ca ea să nu poată a rosti cuvinte nebunești cu ușurință și fără băgare de seamă. Așadar, ține-o în frâu. Când ea nu voiește să asculte, pedepsește-o cu dinții. Este mai bine ca ea acum, când voiește a păcătui, să sufere o mușcătură dureroasă, decât acolo, în focul cel veșnic, să dorească în zadar o picătură de apă și să fie lipsită de toată mângâierea.

Păcatele, care se săvârșesc cu limba sunt de multe feluri. De la ea vin hulirile, batjocurile, vorbele de rușine, pârile, clevetirile, minciunăriile (Apc. 21 8; 22 15), jurămintele și călcările de jurământ. Și cu atât mai mult este de trebuință ca să ne înfrânăm limba și să nu vorbim multe, cu cât „din vorba multă nu vei scăpa de păcat", precum zice Solomon (Prov. Sol. 10 19). Numai când ai să vorbești ceva folositor, numai atunci deschide buzele tale; iar ducă nu știi nimic trebuincios și însemnat, taci. Dacă însă totuși, voiești să vorbești, cântă niște cântări duhovnicești. De aceea să obișnuim limba noastră a vorbi numai lucruri bune, numai pentru a mustra propriile noastre păcate, iar viața altor oameni a o lăsa judecății Aceluia Care ispitește inimile și rărunchii. Cu chipul acesta vom scăpa de focul iadului. Precum aceia care se ocupă cu greșelile altora, lasă propriile lor păcate nebăgate în seamă; așa pe de altă parte aceia care se feresc de a ocărî pe alții, se îngrijesc numai de păcatele lor, se judecă numai pe sine, iar nu pe alții și de aceea în cealaltă lume vor afla un Judecător blând. Sf. Ap. Pavel zice așa: „De ne-am fi judecat pe noi singuri, nu ne-am fi osândit (1 Cor. 11 31). Deci, pentru ca să scăpăm de îngrozirea ce este în aceste graiuri, să ispitim viața noastră cu mare râvnă, să întrebuințăm limba noastră spre a ne ocărî și judeca pe noi înșine, a înfrânge inima noastră și totdeauna a cere socoteală de la noi înșine.

În sfârșit, gândește-te și la aceasta! Cum poți să întrebuințezi tu limba ta la vorbe murdare, când tocmai cu această gură și pe această limbă primești Preasfântul Trup și Sânge al lui Iisus Hristos? În adevăr, este lucru foarte pierzător a întrebuința la vorbe de ocară, la huliri și nebunii această limbă, care ia parte la Tainele cele mai Sfinte, care este oarecum vopsită cu Sângele Mântuitorului și așa zicând, s-a făcut sabie de aur. Deci, nu pângări cinstea pe care Dumnezeu a dat-o limbii și n-o întrebuința la niciun păcat. Împreună cu limba, păzește totodată și inima ta curată de toată viclenia și răutatea contra aproapelui tău; și tot așa să păzești și ochii și urechile. Oare este

cuviincios, ca pe de o parte să auzi glasul cel ceresc al Îngerilor, iar pe de alta cu aceleași urechi să asculți cântecele cele necurate? Nu merită oare cea mai grea pedeapsă, de a păngări cu privire necurată, neînfrânată, ochii cu care te uiți la Tainele cele mai Sfinte? Tu, iubite, ești chemat la Cina cea Cerească; deci, nu intra acolo cu haine necurate, ci îmbracă haine de nuntă! (Mt. 22 11-14). Fie acestea, prin Harul și Mila Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, prin Care și cu Care Tatălui și Sfântului Duh, se cuvine cinstea și slava în vecii vecilor! Amin" (64 P. o. c. pp. 98-101).

Pe acei răi de gură, clevetitori, îi înfierează Mântuitorul, zicându-le: „Șerpi! Pui de năpârci, cum puteți grăi cele bune, răi fiind? Că din prisosința inimii grăiește gura. Omul cel bun, din comoara cea bună a inimii, scoate cele bune; iar omul cel rău, din comoara cea rea, scoate cele rele. Deci, grăiesc vouă: Pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seamă de dânsul în ziua judecății. Că din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi... Ori faceți pomul bun și roada[34] lui bună, sau faceți pomul putred și roada lui putredă, că din roadă se cunoaște pomul" (Mt. 12 34-37, *33*).

PEDEAPSA GRĂITORILOR DE RELE.

În viața Sf. Valerian ni se spune că acest Sfânt făcuse odată un drum greu, în timpul iernii, luptându-se cumplit cu viscolul și cu gerul. De aceea, trecând pe la casa unui cunoscut, intră la el ca să se mai încălzească. În casa aceea se găsea atunci și un vecin al gazdei, care era dedat cu păcatul vorbelor rușinoase și vorbea în acest fel cu gazda. Sf. Valerian îi mustră, dar ei nu încetară. Atunci Sf. Valerian ieși afară din casa aceea și porni mai departe în noaptea cumplită, numai ca să nu se facă părtaș de păcatul nerușinaților, ascultând fără voie vorbele lor. În scurt timp auzi că Dumnezeu i-a pedepsit amarnic pe amândoi păcătoșii, unul își pierdu vederea; iar celălalt se îmbolnăvi de o rană grea care i-a săpat și mormântul.

5) Am făcut, am cumpărat și privit cu plăcere chipurile: ilustrațiilor, tablourilor, statuilor și a altor lucruri necuviincioase, pricinuitoare păcatelor desfrâului, necurățiilor trupești și sufletești... le-am pus pe masă, le-am atârnat pe pereții casei, ba chiar și pe peretele de răsărit...? Am pus fotografii și ilustrații antireligioase în rama Sfintelor Icoane și în rând cu Sfintele Icoane...? (Vezi și nota întrebării 256 din această carte).

ÎNFRÂNĂTORII LIMBILOR, CURAJOȘII ÎN BINE, INTRĂ ÎN VIAŢA VEȘNICĂ.

1) Mântuitorul nostru Iisus Hristos stă pe nori în Slava Dumnezeirii Sale.

---

[34] Roadă — rod

2) Cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, vițel și vultur, formează Tronul Dumnezeirii.

3) Oștirile îngerești de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul.

4) Preacurata Fecioară Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul.

5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Prorocii.

6) Sfinții Apostoli.

7) Sfinții Ierarhi.

8) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

10) Sfinții Drepți și Drepte.

11) Cuviosul Eufrosin bucătarul, care servise pe Părinții și frații Mănăstirii ca pe însuși Mântuitorul Hristos, văzut în Raiul pământesc de Preotul Mănăstirii, căruia îi dă trei mere din Rai.

Mere și flori din Rai a dat și Sfânta Mucenița Doroteia, printr-un Înger, scolasticului Teofil. De asemenea și Sf. Ap. și Ev. Ioan a dat mere din Rai, printr-un corăbier, Sfântului Metodie Mărturisitorul, Patriarhul Constantinopplului și Cuvioasei Irina egumena Mănăstirii Hrisovalantului (V. Sf. 6 Febr. o. c. p. 151; 28 Aug. o. c. pp. 959-962).

12) Preotul Mănăstirii arată a doua zi Părinților și fraților — soborului — cele trei mere date lui de Cuviosul Eufrosin din pomii Raiului pământesc. Soborul părinților și fraților se minunează de aceasta și dau cu toții Mărire lui Dumnezeu.

PEDEAPSA ÎN IAD A GRĂITORILOR ÎN DEȘERT, A FRICOȘILOR ȘI A ȘOVĂIELNICILOR.

Aici, în chipul de față, ni se arată întunericul și tortura grăitorilor în deșert, încurcați în niște hățișuri de spini și mărăcini, unde îngerii cei răi îi împing într-o parte și într-alta, spre a se înțepa, provocându-le dureri cumplite. Așa cum ei au făcut dureri semenilor lor prin grăirile în deșert, glume răutăcioase, ironizări, convorbiri împungătoare, povești înțepătoare, batjocoriri și râsuri vrăjmășești; cu aceleași îndurerări sunt pedepsiți a se munci și ei pururea în iad. Acolo în iad muncindu-se așa cumplit, își aduc aminte de cuvintele Domnului, că: „Vaiul este răsplătirea râsurilor și că cu măsura cu care au măsurat, li se va măsura, ba încă li se va mai adăuga celor care au știut...” și nu s-au părăsit de acele răutăți... (Lc. 6 25; comp. Is. 65 13-15; 14 13; Mc. 4 24).

„Deșarte a grăit fiecare către vecinul său, buze viclene în inimă și în inimă au grăit rele. Domnul va pierde toate buzele cele viclene, limba cea mare grăitoare. Pe cei ce au zis odinioară: Limba noastră o vom mări, buzele noastre sunt la noi, cine este nouă Domn?” (Ps. 11 1-4).

Mai jos de aceștia ni se arată pedeapsa în iad a fricoșilor și a șovăielnicilor în agonisirea, alimentarea, mărturisirea, păstrarea și apărarea dreptei credințe și a adevăratei viețuiri creștinești. Diavolul înfricoșărilor și al bolii șovăirilor, pe care l-au ascultat în viață, slugărindu-l prin oscilări din dreapta credință și a viețuirii curat creștinești: la credințe deșarte, întovărășiri și viețuiri idolatre,

schismatice, eretice și sectare; prin grăiri deșarte cum că toate religiile sunt bune, că și cei ce sunt afară din dreapta credință și viețuirea sfântă se mântuiesc, zăpăcind și rătăcind astfel și pe alții prin șovăirea în grăirea adevărului și în mărturisirea învățăturilor Sfinte ale dreptei credințe creștinești... Îi bate cu furca lui infernală, împingându-i în flăcările focului veșnic.

Acestea reies și din cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi, care ne spun clar: „Pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seama de el în ziua judecății. Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi... Iar celor fricoși, șovăielnici... partea lor este în iezerul ce arde cu foc și cu piatră pucioasă.. pentru că tot cel ce știe a face binele și nu-l face, păcat este lui" (Mt. 12 30-37; Apc. 21 8; Iac. 4 17). Vai și amar purtătorilor de nume creștinesc, care s-au făcut vinovați acestor păcate, cufundându-se de vii în aceste infernale pedepse ale iadului. Creștinilor care încă mai sunteți în viață? Păziți-vă pe voi și de aceste păcate; iar de sunteți împovărați cu ele, hotărâți-vă a pune început bun și curățiți-vă prin Spovedanie adevărată și facerea roadelor vrednice de pocăință, pentru a vă salva din acele groaznice munci.

VAMA a 2-a, A MINCIUNILOR ȘI PĂCATELOR ÎMPOTRIVA DUHULUI SFÂNT

Urcând noi cu repeziciune mai în sus, am ajuns la vama minciunii. La această vamă se întreabă de tot cuvântul mincinos, de călcarea jurămintelor, de chemările sau luarea Numelui lui Dumnezeu în deșert, de mărturiile mincinoase, de falsele mărturisiri sau spovedanii neadevărate sau mincinoase, care se fac incomplete, acoperind și nemărturisindu-și toate păcatele și altele de felul acestora mincinoase și fățarnice viclenii, prin care se nesocotește și se calcă porunca a treia din decalog a iubirii de Dumnezeu, în legătură cu satanicescul păcat al minciunii și fățarnicelor viclenii, vameșii-draci cercetează cu mare asprime toate păcatele săvârșite de Suflete în viața lor pământească, împotriva Duhului Sfânt: încrederea prea mare și nesocotită în Harul lui Dumnezeu, deznădăjduirea sau neîncrederea în îndurarea lui Dumnezeu, starea împotriva adevărului arătat și dovedit și lepădarea de credința Ortodoxă (Vezi M.O, p. III-a, o.c, întreb. 38-41).

Ajunși la această vamă, unde se cearcă cu de-amănuntul Sufletele omenești, mi-am reamintit de cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Care zice: „Cel ce nu este cu Mine împo-triva Mea este și cel ce nu adună cu Mine, risipește. Pentru aceasta grăiesc vouă: Tot păcatul și hula se va ierta oamenilor, iar orice păcat sau hulă care se va face împotriva Duhului Sfânt, nu se va ierta oamenilor nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie" (Mt. 12 30-37; Mc. 3 29; Lc. 12 10; 7 Ioan 5 16; Is. 22 14).

Domnii vămii aceleia, negri, iuți, sălbatici, cu fețele monstruoase și murdare, mă întrebau și mă mustrau cu mare asprime pentru păcatele mele. Cercetându-mă cu de-amănuntul, am fost vădită pentru două păcate, lucruri mici, ce mi s-au întâmplat și mie a minți.

Nesocotindu-le ca păcate, la Sfânta Spovedanie, nici nu le-am mărturisit înaintea Părintelui Duhovnic. Însă călcări de jurăminte, mărturii mincinoase și altele de felul acestora, n-au aflat în mine cu Darul lui Hristos, dar pentru minciunile ce le aflară în mine, jucau foarte bucuroși dracii acelei vămi și voiau să mă răpească din mâinile celor ce mă duceau. Sfinții Îngeri însă punând și acolo o parte din faptele mele cele bune și mai mult din darurile Părintelui meu Vasile, m-au răscumpărat. Astfel scăpând și de acolo și suindu-ne tot mai în sus fără primejdie, Sfinții Îngeri vorbeau între ei: „Cu adevărat, multă bunătate a aflat Sufletul acesta de la Sfântul Vasile, iubitul rob și slujitor al lui Dumnezeu, că altfel foarte mult ne-am fi strâmtorat în drumul nostru la aceste vămi ale văzduhului".

Aici bietul Suflet aducându-și aminte de porunca Domnului: „Să nu iei Numele Domnului Dumnezeului tău în deșert... Nu vă jurați de loc... Cuvântul vostru să fie adevărat: ce este așa, așa; își ce este nu, nu; căci ce este mai mult decât atât, este de la cel viclean... Păcatul sau hula împotriva Duhului Sfânt, nu se va ierta oamenilor, nici în veacul de acum, nici în cel viitor" (Eș. 20 7; Mt. 5 *34-35)* 12 32), se smerește, se ocărăște, se osândește pe sine, se îngrozește și se înfioară de năvălirea dracilor asupra lui, care caută a-l prinde, apuca și trage jos în muncile iadului. În groaza aceea cumplită, bietul Suflet se silește a se ascunde sub acoperământul Îngerilor... Găsindu-l vinovat pe Suflet de multe din acele păcate, dracii joacă de bucurie demonicească în jurul Sufletului, întinzându-și ghearele să-l prindă și să-l tragă cu ei în iad. Îngerii însă plătesc dracilor vămași din sicriașul cu fapte bune, apoi își continuă calea lor cu Sufletul la cer.

Îngerii cu Sufletul omenesc, înaintând spre ceruri, sunt opriți la vama a doua, a minciunii și a păcatelor contra Duhului Sfânt. Precum se știe, cei se grăiesc adevărul curat, ziditor și aducător de

pace și fericire statornică, sunt pe teritoriul împărăției Divine, pentru că Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, este pur adevărul (Ioan 17 77; 14 *6;* 1 17; 8 *32;* 1 Ioan 2 *21;* Ioan 14 17; 15 *26; 16 13; 1* Ioan 4 *4-6;* 5 *6);* iar cei ce grăiesc minciuni, sunt niște dezertori din Împărăția Luminii pe prăpăstiile împărăției întunericului, pe teritoriile stăpânirii Satanei, pentru că Satana — Diavolul e mincinos și în adevăr nu stă, fiindcă el e tatăl minciunii (Ioan 8 *44;* comp. 1 Ioan 5 *19;* 4 *4-6;* Apc. 21 *8;* 22 *15).*

Mulțimea dracilor vămii acesteia, în frunte cu căpetenia lor: negri, iuți, sălbatici, cu fețele monstruoase și murdare, cercetează cu mare amănunțime păcatele feluritelor minciunării și păcatele contra Sfântului Duh din catastifele lor, cu locul, vremea și lumea aceea în fața căreia s-au vorbit și făptuit. Ei cearcă pe fiecare Suflet păcătos negrijit, cu multă și răutăcioasă pornire hrăpăreață, să vadă de e vinovat de

următoarele păcate, d. ex. de:

6) Am mărturisit — jurat — strâmb asupra aproapelui meu, înaintea oamenilor...? Am grăit minciuni cu viclenie, prin care am adus altora pagubă, primejduire trupească și sufletească?

7) Nesocotind sinceritatea, am grăit și umblat cu felurite minciuni?

Minciuna săvârșită prin: cuvinte, gesturi și fapte, cu scopul de a împinge pe aproapele în felurite greșeli, păcate, îndurerări și rătăciri, pentru scopuri necurate, e un păcat aducător de osândă și dureri. Minciuna e un păcat foarte greu când prin ea se tăgăduiesc adevărurile Divine și se barează calea Sufletelor pentru a nu trece din întunericul păgânătăților în lumina cunoștinței și viețuirii creș-tinești. Odinioară Sf. Ap. Pavel văzând pe vrăjitorul Iudeu Var-Isus, prorocul mincinos, stând împotriva înțeleptului dregător Serghie Pavel, care dorea să asculte Cuvântul lui Dumnezeu, umplându-se de Duh Sfânt. l-a privit drept în față și i-a zis: „O plinule de toată viclenia și de toată răutatea, fiul diavolului, vrăjmaș a toată dreptatea! Oare nu mai încetezi a răzvrăti căile Domnului cele drepte? Iată, acum mâna Domnului e peste tine și vei fi orb, nevăzând soarele până la o vreme". Și îndată a căzut peste el ceață și întuneric și umblând împrejur, căuta, povățuitor" (F. Ap. 13 *6-11).* Tot cel ce închide ochii și minte, nu se poate Împărtăși cu Dumnezeiești-le Taine, fiindcă el e pus în slujba diavolului.

„Voi — zice Mântuitorul iudeilor — aveți de tată pe diavolul și poftele tatălui vostru voiți să le faceți. Acela din început a fost ucigător de oameni și în adevăr n-a stătut, că nu este adevăr într-însul. Când grăiește minciuna din ale sale grăiește, că este mincinos și tatăl minciunii" (Ioan 8 *44;* 1 Ioan *3 8).* Diavolul în Paradis a ucis, prin minciună, pe protopărinții noștri Adam și Eva. Deci și mincinoșii care cu minciunăriile lor provoacă mult prăpăd sufletesc îndurerări și primejduiri, se canonisesc ca ucigașii. Minciuna mai ușoară, fără gând de a face rău, sau a păgubi pe aproapele, se canonisește ca defăimarea. Cel care minte silit de felurite împrejurări, să se pocăiască șase luni și mătănii 12 (P.B.G. 110; Ps. 5 6; Efs; 4 *2 5;* Cols. 3 *9-10;* Mt. 12 *22-30, 43-45).* Precum cel ce grăiește adevărul zidind pe aproapele său (nu pârându-l, ponegrindu-l, vânzându-l, d.p.: ca Iuda Iscarioteanul care a trădat pe Mântuitorul, arătând unde Se ruga în noaptea aceea ca să-L prindă (Mt. 26 *14-16-47-50),* acela zic, grăiește din Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Care-I pur Adevărul; așa și cei ce grăiesc minciuni, se înrudesc cu diavolul, carei tatăl minciunii, cum adeverește însuși Mântuitorul (Ioan 8 *44),* adică devin un fel de gineri sau nurori tatălui minciunii cu care s-au împreunat și înrudit.

„Păcatele împotriva Duhului Sfânt nu se iartă — fără îndreptare serioasă — nici în veacul de acum, nici în cel viitor" (Mt. 12 *30-37).*

8) Uneori fiind silit, am spus minciuni peste voia mea?

9) Am umblat și am grăit cu fățărnicie, vătămând cinstea și numele bun al aproapelui?

10) Am calomniat pe aproapele?

11) M-am legat pe sinemi și pe alții cu jurământ a tăgădui ce am furat, eu sau alții?

12) Am pârât pe alții pe nedreptul, din răutate și ură?

13) Fiind pârât, m-am apărat înaintea judecății cu mită, cu mărturii mincinoase și jurăminte strâmbe? Mi-am micșorat pedeapsa cuvenită prin plată la avocați, prin mărturii și jurăminte mincinoase?

14) Am prepus, judecat rău, am clevetit, ponegrit, batjocorit, osândit și am băgat în primejdii grele pe alții?

„Gura noastră — zice Sf. Ioan Hrisostom — trebuie a o înfrâna de toate vorbele cele de rușine, de înjurături, sudălmi... Căci ce ar folosi dacă noi nu mâncăm carnea dobitoacelor, dar ca niște fiare sălbatice sfâșiem numele cel bun al fraților noștri? Defăimătorul în adevăr sfâșie și mănâncă pe aproapele său. Aceasta o adeverește Sf. Ap. Pavel, zicând: „De vă mușcați unul pe altul și vă mâncați, căutați să nu vă mistuiți unul de către altul" (Gal.5 *15).* Deși nu ai înfipt dinții tăi în carnea, nici în trupul aproapelui tău, dar ai mușcat Sufletul lui cu clevetirea ta, l-ai rănit cu bănuiala ta cea rea, ți-ai pricinuit ție însuți, lui și multora daune înmiite. Tu, prin clevetirea aproapelui tău, ai făcut mai rău încă pe cel ce te-a ascultat. De este el un păcătos, acum va fi mai îndrăzneț, căci cunoaște un tovarăș al păcatului său; de este el un drept, acum ușor se va amăgi de mândrie și prin păcatul altora, va fi împins a cugeta înalt despre sine. Tu ești vinovat încă și prin aceea, că Numele lui Dumnezeu se hulește; căci precum prin vădirea faptelor bune se cinstește Numele lui Dumnezeu; așa prin descoperirea păcatelor El se defăimează și Se necinstește.

Pe lângă aceasta, pe omul, pe care tu îl defăimezi (clevetești, grăiești de rău, necinstești, îi vatămi reputația, numele bun... n.n.), prin defăimarea ta, l-ai făcut mai fără de rușine și totodată mai învrăjmășit asupra ta. Să nu-mi zică nimeni împotrivă, că numai când ar vorbi cineva neadevăr despre aproapele său, atunci l-ar defăima; iar nu când vorbește adevărul. Nu, nu este așa; căci și aceea este o călcare de lege, când cineva vorbește asupra aproapelui ceva de rău, care este adevărat. Fără îndoială și fariseul acela numai adevăr a vorbit despre ceilalți oameni și despre vameș și totuși aceasta nu-i ajută și toate faptele lui bune au fost zadarnice. Dar poate tu voiești să îmbunătățești pe fratele tău, vădindu-i păcatele lui. Iată, dacă nu voiești aceasta, atunci plângi, cere de la Dumnezeu ajutorul Lui, ia pe fratele tău la o parte, sfătuiește-l îndeosebi, povățuiește-l, mângâie-l. Arată păcătosului, că tu îl iubești, dovedește-i că numai din îngrijire pentru dânsul și pentru că voiești binele lui, iar nu spre a-l rușina, pomenești păcatele lui. Arată-i cea mai mare dragoste și prietenie și nu te rușina a face toate, dacă cu adevărat ținta ta este de a-l face mai bun. Așa fac adeseori doctorii, care măgulesc pe bolnavii cei nesupuși, spre a-i îndemna să primească doctoriile cele vindecătoare. Fă și tu așa și arată preotului (Duhovnic care nu divulgă; căci multiplicarea păcatului atrage urgia Dumnezeiască asupra multiplicatorilor, n.n.) rănile aproapelui tău. Aceasta înseamnă a te îngriji de dânsul și a te interesa de îmbunătățirea lui.

Dar sfătuirea mea nu privește numai pe aceia care vorbesc de rău pe alții; ci și pe aceia care aud niște asemenea vorbe. Pe aceștia din urmă eu îi sfătuiesc a-și astupa urechile și a urma psalmistului, care zice: „Urât-am pe cel ce grăiește rău în ascuns despre aproapele său... Pe cel ce clevetea în ascuns pe aproapele său, pe acela l-a izgonit" (Ps. 100 5-6). Voiește cineva să-ți spună ceva despre altul, zi-i: „Dacă voiești să lauzi pe cineva, cu bucurie voi pleca urechea mea; iar de voiești să vorbești rău despre cineva, eu voi astupa urechile mele la vorbele tale. Căci ce-mi va folosi mie a afla că acesta sau acela este un păcătos?" Mai zi defăimătorului: „Pentru noi înșine trebuie să ne îngrijim cum am putea să dăm seama de păcatele noastre și să întoarcem grija și luarea-aminte la cercetarea propriei noastre vieți". Căci cu ce ne-am putea noi dezvinovăți și a afla iertare, când noi nu ne îngrijim de însăși treburile noastre, dar ne ocupăm așa de mult cu cele străine? Este necuviincios, când cineva trece pe lângă o casă, a se uita înăuntru cu curiozitate și totodată a cerceta ce se face acolo. Dar încă mult mai necuviincios și mai imoral este a iscodi viața și purtarea altor oameni.

Oamenii aceștia însă, care pururea se îngrijesc de cele străine, săvârșesc și o altă nebunie foarte mare. Dacă iarăși au iscodit ceva, îndată o spun altuia și opresc pe acesta cu asprime de a mai spune cuiva, însă tocmai prin aceasta dau a înțelege că ei au săvârșit ceva vrednic de prihănit. Căci, dacă tu dorești ca ceva să nu se mai spună, ar fi trebuit ca tu însuți mai întâi de toate să n-o spui. Voiești tu ca ceva să nu fie cunoscut, atunci trebuie ca tu însuți să taci mai întâi. Dar dacă tu însuți nu poți tăcea, în zadar îndemni pe alții la tăcere.

Dar poate tu vei zice: „Este foarte dulce și plăcut a defăima pe alții". Dimpotrivă adeveresc eu a nu defăima este plăcut. Cine a defăimat pe altul, cade în încurcături, se teme de urmările rele, se căiește și adeseori și-ar mușca limba și tremură, ca nu cumva ceea ce a spus, să nu-i aducă o mare primejdie și o cumplită daună. Dimpotrivă, cine își stăpânește limba sa, este slobod de toată această mâhnire și trăiește într-o liniște dulce.. „De ai auzit ceva — zice înțeleptul Sirah — las-o să moară în

tine; fii liniștit, nu vei crăpa din aceasta" (Is. Sir. 19 70). Ce vrea să zică aceasta: „Las-o să moară în tine?" Aceasta vrea să zică: Stârpește-o, îngroap-o, fă-o să nu mai iasă afară.

Așadar, înainte de toate trebuie să te ferești a nu asculta pe cel ce vorbește de rău pe aproapele tău. Iar dacă ai auzit ceva asemenea, îngroap-o, omoar-o în tine, dă-o uitării, ca să fie ca și cum n-ai fi auzit-o. Atunci vei putea să petreci o viață liniștită, pașnică. Dacă defăimătorii ar vedea că disprețul nostru îi ajunge mai degrabă pe dânșii, decât pe cei defăimați, atunci ei mai curând se vor lăsa de obiceiul lor cel rău, vor părăsi păcatul lor și pe viitor vor grăi bine despre aproapele; iar despre noi vor spune cu laudă, că suntem mântuitorii și binefăcătorii lor.

Deci, să fugim, iubiților, de defăimări și să recunoaștem că patima defăimării este o cursă a Satanei și o groapă plină de răutate și de pândituri. De aceea diavolul ne-a împins la acest obicei rău, pentru ca noi să nu ne îngrijim de propria mântuire a Sufletului nostru și ca răspunderea noastră s-o facă mai mare. Și defăimarea nu numai pentru aceea este ceva rău, pentru că noi avem să dăm seama despre fiecare cuvânt, ci și pentru aceea, că defăimarea ne răpește orice dezvinovățire pentru păcatele noastre și le face mai grele și mai de osândit. Cine critică cu amărăciune păcatele altora, acela nu are a aștepta nicio iertare pentru păcatele sale. Căci Dumnezeu ne va judeca nu numai după mărimea păcatelor noastre, ci și după aceea, cum am judecat noi despre alții. De aceea Hristos a zis: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați. Căci cu judecata cu care ați judecat veți fi judecați și cu măsura cu care ați măsurat, vi se va măsura vouă și vi se va adăuga vouă care auziți, citiți sau știți acestea" (Mt. 7 1-5; Mc 4 *24;* Lc. 6 *33-38).* Așadar, păcatul nostru în cealaltă lume se va arăta nu numai așa cum este el în sine, ci prin judecata noastră cea aspră despre aproapele, el se va face mai grozav și mai vrednic de osândă. Dimpotrivă, cel domol, cel iubitor de oameni, cel blând, micșorează mărimea păcatelor sale.

De aceea în acest timp al Sfântului Post. și în toate zilele vieții noastre să alungăm din gura noastră toată defăimarea fiind convinși că de am mânca numai cenușă, această viață aspră nu ne va putea folosi, dacă nu ne vom înfrâna totodată de prihănire și de defăimare. Să postim deci, iubiților, în așa chip ca noi să ne înfrânăm nu numai de mâncare, ci și de păcate. Atunci noi încă în viața de acum vom avea nădejde de mântuire iar în viața cea viitoare ne vom apropia de Hristos cu o veselă încredere și vom putea gusta bunurile cele negrăite ale Cerului, de care fie ca să ne Împărtășim cu toții, prin Harul și prin Iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt se cuvine cinstea în vecii vecilor. Amin." (64 P. o. c. cuv. 53).

15) Am fost urâtor de adevăr, iubitor, făcător și purtător de minciuni?

16) Am stat la îndoială cu Sufletul meu, când trebuia să zic ce este „da", „da" și ce este „nu", „nu"?

17) Am fost nestatornic în credință și în cuvântul bun ce l-am dat cuiva?

18) Am vorbit cu două, sau mai multe înțelesuri? Am vorbit altfel de cum am gândit și am gândit altfel de cum am vorbit?

19) Am vorbit cu șiretenii și cu lingușiri? Mi-am spovedit fals păcatele, acoperindu-le cu vicleșug? (Fac. 3 1-13).

20) Am păcătuit cu încredere prea mare și nesocotită în Dumnezeu, zicând că-I Milostiv, că El mă va ierta și pentru aceea pot păcătui mereu... cât voi putea, fără a mă înfrâna, amânând pocăința: la anul, la bătrânețe sau pe patul de moarte? (Rom. 2 4-5; 11 4; Iac. 2 26)..

CREȘTINII — PĂSTORI ȘI PĂSTORIȚI — SĂ NU SE LASE AMĂGIȚI DE ÎNGERII CĂZUȚI.

De multe ori vrăjmașul diavol sfătuiește pe om, zicând: „Ești încă tânăr, îndulcește-te de poftele tale. Socotește mai întâi câți s-au desfătat în lume și apoi și de veșnicile bunătăți s-au învrednicit. Tu acum ești încă tânăr, mănâncă, bea, veselește-te de bunătățile lumii acesteia și apoi la bătrânețe te vei pocăi. Pentru ce voiești ca de la o vârstă ca aceasta să-ți topești trupul tău?"... Apoi, iată că veniră și bătrânețile. Atunci diavolul iarăși aduce graiuri din Dumnezeiești Scripturi și zice: „Omule, suspini și te îndoiești de mila lui Dumnezeu? Îl faci pe Dânsul nemilostiv? Dumnezeiasca Scriptură propovăduiește că Dumnezeu este milostiv și iubitor de oameni. Ce? Oare nu cunoaște El că ești bătrân, slab și neputincios? El știe că nu poți să postești, nici să priveghezi, nici să te culci pe jos. Nu L-ai auzit pe Dânsul zicând în Evanghelii: „Cei ce îi slujesc Lui din vârsta tânără, cei ce din vârsta de mijloc și bătrânii, iau plată întocmai? Așa a zis în Evanghelie. Cei ce au venit în ceasul dintâi, cei din ceasul al treilea, cei din ceasul al șaselea, cei din ceasul al nouălea și cei din ceasul al unsprezecelea, au luat plată întocmai. Așijderea și Prorocul David a prorocit, zicând: „Blagoslovit-au

pe cei mici cu cei mari” (Ps. 113 27). Acestea le zice vicleanul diavol către cei ce știu Scriptura, ca nici în tinerețe, nici la bătrânețe, să nu-i lase pe dânșii să-și plângă păcatele lor. Apoi către cei mai nepricepuți, bătându-i cu paloșul deznădăjduirii, zice: „O, omule, ce gândești? Ce te amăgești pe sineți, zicând: Că Dumnezeu al celor ce se pocăiesc este Dumnezeu? Ai curvit, ai preacurvit, ai tâlhărit, ai ucis, ai mințit, ai jurat strâmb... care nădejde de mântuire îți mai este ție? Ai pierit. Pentru aceea acum îndulcește-te și mai departe de poftele tale. Pe cele de acolo din cer le-ai pierdut, măcar de acestea de aici să nu te lipsești...”.

Acestea sunt graiurile diavolului. Însă ale lui Hristos sunt cu totul împotrivă. Ai pierit? Totuși, poți să te mântuiești. Ai curvit? Încă mai poți să te faci întreg, înțelept. Adu-ți aminte că atunci când Petru a întrebat: „De câte ori voi ierta fratelui meu când se pocăiește?” Hristos a răspuns: „De șaptezeci de ori câte șapte”. Acestea zicând, a însemnat pe cea de-a pururea și nehotărâtă vreme. Omul însă, unde se va afla la sfârșit, acolo se va și judeca. Ori în cel bun, ori în cel rău. Amintește-ți frate cum s-au mântuit mulți păcătoși și să nu te deznădăjduiești. Adu-ți aminte de împăratul Manase, de curva, de vameșul, de tâlharul, de curvarul... și vei scăpa de amăgire... (d. Sf. Efrem Sirul, T. III, *18*9). Luptă împotriva ucigașului diavol (Ioan 8 44; 1 Ioan 3 8). Pocăiește-te de păcatele tale, spovedește-te, canonisește-te și fă roade vrednice de pocăință (Mt. 3 5) și te vei mântui.

NU AMÂNAȚI POCĂINŢA

Lasă azi, lasă pe mâine
Ai timp să te pocăiești,
Ești prea tânăr și ai vreme
De ce să te pedepsești?
Doar n-ai să te faci călugăr?
Doar n-ai să te duci la schit?
Ce atâta pocăință?
Ce păcat ai săvârșit?
Știu că n-ai pus foc la nimeni!
Doar n-ai săvârșit omor,
Cine ți-a vorbit vreodată
Că ești un răufăcător?
Ce tot post și rugăciune,
Nu te vezi cum ai slăbit?
Dacă stai numai în casă
Parcă ești un osândit!
Haide bre și te petrece
Că Raiul e pe pământ
Nu te potrivi la alții
Căci doar n-ai să te faci Sfânt!
Uite-așa ne amăgește
Ucigașul de Satan,
Zi de zi ne tot amână
luni întregi și an cu an.
Celor tineri el le spune:
„Că nu au niciun păcat”.
Deci, să n-aibă nicio grijă
Sunt cu Sufletul curat.
Iar pe cei bătrâni îi minte
Că nu se pot mântui,
Au făcut păcate multe
Degeaba s-or pocăi.
Și așa când omul moare,
Vede tot, dar în zadar
Plânge și se tânguiește
Căci s-a înșelat amar.

Frați creștini, acum e timpul
Cât pe lume mai trăim
Să ne îngrijim de Suflet
Și-n păcat să nu murim!
(I. Tudosciuc).

SĂ NE ÎNGRIJIM PENTRU VIAŢA VIITOARE. Tot omul, ori din ce ramură a societății omenești ar fi el, aici pe pământ este asemenea călătorului de-o zi. Mai târziu sau mai degrabă, fiecare din noi vom pleca în calea veșniciei, unde vom fi răsplătiți după felul cum am crezut, viețuit și ne-am pregătit. Fiecare cum și-a așternut în această lume, bine ori rău, așa se va odihni sau se va munci în veci. „Ce fel de frică și cutremur — zice Avva Teofil (sec. IV) — socotești că are Sufletul! Ce fel de frică, cutremur și nevoie avem să vedem când Sufletul se desparte de trup! Atunci vine la noi oaste și putere de la stăpânirile cele potrivnice, boierii întunericului, stăpânitorii vicleșugului, începătoriile, stăpânirile, duhurile răutății, ca și într-un chip de judecată țin pe Suflet a ducând asupra lui toate păcatele sale cele făcute cu știință și cele cu neștiință, de la tinerețe până la vârsta în care a răposat. Aceia stau pârându-l de toate cele făcute de dânsul. Ce fel de cutremur socotiți că are Sufletul în ceasul acela până va ieși hotărârea și i se va face slobozirea lui? Acesta este ceasul nevoii lui, până ce va vedea ce sfârșit va lua el. În acel timp de mare groază pentru Suflet, Dumnezeiești puteri vin și stau în preajma feței celor potrivnici, aducând și ele cele bune ale lui. Ia seama dar, că Sufletul stând în mijloc, stă cu multă frică și cutremur, până ce judecata lui va lua hotărâre de la Dreptul Judecător. De va fi vrednic Sufletul celui ce răposează, aceia iau certare; iar el se răpește de la dânșii. După aceea e fără de grijă, sau mai bine zis locuiește după cum este scris: „Locașul tuturor celor ce se veselesc este la Tine” (Ps. 86 7; Filip. 3 *20).* Atunci se împlinesc cele scrise: „A fugit durerea, întristarea și suspinarea” (Is. 35 *10;* 51 *11).* Atunci, scăpând, se duce la acea bucurie și slăvită mângâiere, în care se va și așeza.

Dacă însă se va afla că a trăit în lenevire, aude glasul cel prea înfricoșat: „Ridică-se cel necredincios, ca să nu vadă Slava Domnului” (Is. 26 *10).* Atunci îl apucă pe dânsul zi de urgie, zi de necaz și de nevoie, zi de întuneric și de beznă, dându-se la întunericul cel mai din afară și în focul cel veșnic osândindu-se, în veci fără de sfârșit se va munci. Atunci unde e fala lumii? Unde e slava cea deșartă? Unde e desfătarea? Unde e răsfățarea? Unde e nălucirea? Unde e odihna? Unde e lauda? Unde sunt banii? Unde e neamul cel mare? Unde e tatăl? Unde-i mama? Unde-i fratele? Cine dintre aceștia va putea să scoată pe cel ce se arde în foc și este ținut de muncile cele amare? Fiindcă acestea așa au a se face, ce fel trebuie să fim noi în purtarea cea sfântă, în evlavie și în dreapta credință? Ce fel de dragoste suntem datori să ne agonisim? Ce fel de viață? Ce fel de petrecere? Ce fel de drum? Ce fel de luare-aminte? Ce fel de rugăciune? Ce fel de urmare de îngrijiri? „Pentru aceea, iubiților — zice Apostolul — așteptând acestea, nevoiți-vă să vă aflați înaintea lui Dumnezeu nespurcați, neîntinați și în pace” (2 Petru 3 *14),* ca să ne învrednicim a-L auzi pe Dânsul zicând: „Veniți binecuvântaților Părintelui Meu de moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii” (Mt. 25 *34;* P. o. c. pp. 94-5).

Multe năvăliri și înfricoșări groaznice pătimesc de la draci nu numai păcătoșii; ci chiar și Sfinții care au bineplăcut lui Dumnezeu. Așa, în viața Sf. Grigore Sinaitul, ni se istorisește, între altele, că la sfârșitul vieții sale, închizându-se într-o chilie cu ucenicul său, cugeta la ceasul morții și la ieșirea Sufletului, înspăimântându-se. Apoi vorbea cu Dumnezeu în rugăciuni și se îndeletnicea cu mintea în învățătura Dumnezeieștilor cuvinte. Câtă vreme se afla în acestea Cuviosul și bine le învăța, se păreau nesuferite vrăjmașilor și zavistnicilor[35] noștri draci, care pururea obișnuiesc a zavistui mântuirea omului. Mi se pare că și duhurile viclene, cunoscând sfârșitul Cuviosului, îi zavistuiau slava lui. Și ce fac ucigașii? Deodată au înconjurat pe Sfântul mulțime de draci fără de număr. Ca un nor au acoperit locul acela și ca niște fiare sălbatice s-au sculat asupra lui, scrâșnind cu dinții și cu totul voind a-l înghiți, ca astfel să smulgă mintea lui de la vorbirea cu Dumnezeu. Omul lui Dumnezeu însă, din Darul Duhului Sfânt, care locuia în el, îndată a priceput pizma viclenilor draci, fiindcă era foarte iscusit în feluritele ispite. Astfel, el nu s-a înfricoșat, nici nu s-a biruit de atâta

[35] Zavistnic — (înv. și reg.) Invidios, pizmaș, intrigant

luptare și năvălire a lor; ci mâinile, împreună cu mintea, întinzându-le la cer, grăia către Dumnezeu astfel: „Câini mulți m-au înconjurat și adunarea celor vicleni m-a cuprins pe mine...".

Văzând că nu mai încetau acei vicleni și fără de rușine de a-i da război, a fost în multă nevoință și luptă. Apoi s-a dat cu totul pe sine la privegherea cea de toată noaptea și la rugăciune neîncetată. Postind aspru, nici n-a gustat ceva, nici n-a dormit câtuși de puțin, până după trei zile, nici nu mai vorbea cu liniște, nici cu blândețe cu ucenicul său, după cum avea obiceiul. Dimpotrivă, îi poruncea cu cuvinte aspre ca să se trezească către multa nevoință,,îmbărbătează-te frate — zicea către dânsul — și ține-te cu tărie de rugăciune și de pocăință, că mulțime de duhuri viclene ne-au înconjurat pe noi!" Iubitorul de oameni Dumnezeu, văzând lupta bună și osteneala lor, n-a lăsat pe robul Său a se supăra multă vreme. Pe cât mi se pare, a voit ca cu totul să rușineze pe dușmanii draci, iar Cuviosul să se arate biruitor al acelora.

După ce au trecut acele trei zile, deodată o putere Dumnezeiască l-a umbrit, iar pe viclenele duhuri le-a făcut nevăzute, umplându-l pe Cuviosul de Dumnezeiască mângâiere. El îndată cunoscând schimbarea, înălță lui Dumnezeu aceste cuvinte de mulțumire: „Dreapta Ta, Doamne, a sfărâmat pe vrăjmașii noștri draci, cu stăpânirea tăriei Tale până în sfârșit i-ai pierdut pe dânșii". Apoi cu oarecare liniște a chemat pe ucenicul său. Acela apropiindu-se, a văzut, o minune! Fața lui era rumenă, veselă și cu totul schimbată. Căutând cu mare liniște și cu zâmbire către dânsul, i-a zis: „Vezi fiule, că Dumnezeiască putere pogorându-se, a izgonit duhurile viclene și pe noi ne-a izbăvit de ispita lor. Voiesc ca tu să știi și aceasta, că peste puține zile am să ies din lumea aceasta și să mă duc către Dumnezeu. El mă cheamă să merg la Ierusalimul cel de sus, precum și într-o vedenie Dumnezeiască am văzut aceasta. O! Dumnezeiesc glas plin de toată nădejdea! O! Arătare adevărată și bună vestire, ceea ce înștiințezi pe ucenici despre ceea ce are să fie! O, vestire încredințată de nădejde nerușinată!" Ucenicul, după ce a auzit acestea, cu totul mâhnindu-se, a început a plânge pentru sfârșitul Părintelui său. După puțină vreme, de-a pururea pomenitul Grigore, după Dumnezeiască lui grăire mai înainte, ridicându-se din aceste de aici, s-a dus către viața cea neîmbătrânitoare... (V. Sf. 27 Nov., o. c. pp. 1332-5).

Ai căzut? Alungă-ți jalea
Căci un înțelept a spus:
Cine cade se ridică
Uneori cu mult mai sus!

21) Am căzut în deznădăjduire, zicând: „De-o vrea Dumnezeu, mă voi mântui; iar de n-o vrea, voi pieri... deci, să păcătuiesc înainte, că neiertându-mă, tot în iad voi merge? (Ioil 2 12-13; Fac. 4 13-14; Mt. 27 5).

22) Am stat împotriva adevărului învederat și dovedit? (Mt. 9 3; 13 30-36; Mc. 3 22-30; F. Ap. 7 51-54; 13 6-11; 2 Tim. 3 8; Iuda 1 11-13; Num. 16) *6-11),* etc.

„După cum Ianis și Iamvris s-au împotrivit lui Moise, așa și aceștia stau împotriva adevărului, oameni stricați fiind la minte și nelămuriți în credință" (2 Tim. 3 5; Eș. 7 10-25; 8 1-19; 1 Tim. 1 20; comp. Rom. 2 8-9; 12; Zah. 7 12-14; h. 1 2-6; Ier. 6 10-19, *29*-30; 18 10-12).

De pildă: Sf. Ap. Petru (Mt. 16 21-3), vrăjmașii Sf. Arhidiacon Ștefan (F. Ap. 6; 7), Elima vrăjitorul (F. Ap. 13 6-11), etc. Cei care stau împotriva adevărului învederat, se primejduiesc groaznic vremelnic și chiar veșnic, de nu se vor îndrepta.

NU STA ÎMPOTRIVA ADEVĂRULUI, CĂ TE PĂGUBEȘTI.

Odinioară doi zidari făceau un zid. Când era să așeze o cărămidă, unul din ei observă că e mai groasă într-o parte ca-n cealaltă. Tovarășul lui, Petre, îl sfătui prietenește s-o arunce și să pună alta în locul ei, zicându-i: „Dacă nu faci așa Ioane are să iasă rău lucrul tău". „Ei aș!" — răspunse Ioan — cum are să-mi strice zidul un lucru așa de mic, care aproape nici nu se observă. Tu Petre prea o iei în serios cu toate!" Acestea zicând, a lucrat înainte la zid toată ziua, până seara.

A doua zi, când veniră iarăși la lucru, ce le-a fost dat să vadă?! Din pricina acelei cărămizi rele, deformată puțin, zidul n-a mai mers drept; ci cu cât se înălța, cu atât se înclina mai mult într-o parte. Astfel, zidul acela înclinat din cauza unei cărămizi, peste noapte s-a prăbușit la pământ. Și Ioan, tocmai atunci și-a văzut greșeala... și a trebuit să înceapă a face zidul din nou.

Tot astfel este și cu orice neadevăr în inimile noastre. Minciuna, care la început este așa de mică, crește, crește și iar crește, până ce în sfârșit aduce peste noi rușine și ocară. Pentru aceea și

Cuvântul lui Dumnezeu ne învață: „Lepădați minciuna și grăiți adevărul...” (Efs. 4 *25).* Câștigă-ți adevărul și nu-l vinde (O M.P. o.c. 4).

NU VĂ ÎMPOTRIVIŢI TĂMĂDUIRII SUFLETEȘTI.

Toma Eschia, povestește cum o ceată de cerșetori se abătu asupra orașului Augusta. Un locuitor bogat și milostiv al orașului acestuia, s-a obligat cu toată dragostea creștinească a întreține cu medica mente și a îngriji cu doctorii pe acei nefericiți. Cerșetorii când auziră acest plan al milostivului bogat, au părăsit cu mare grabă orașul. Nu voiau să fie vindecați, temându-se că devenind odată sănătoși, trebuia să se întoarcă la lucru. Le convenea mai bine să se lenevească și să cerșească, decât să muncească... Așa se întâmplă și cu mulți păcătoși: nu voiesc cu niciun chip să fie vindecați de bolile lor sufletești și de aceea se împotrivesc lucrării Duhului Sfânt. Cu aceasta ei însă supără groaznic pe Sfântul Duh (O M.P. o. c. 710).

23) Am întristat, stins și alungat pe Duhul Sfânt (Efs. 4 30; 1 Tes. 5 19; F. Ap. 7 51-54; comp. Iez. 2)**:**

a) cu dezertarea din dreapta credință (1 Ioan 2 19),

b) cu împietrirea inimii,

c) cu nepăzirea cuvântului Divin,

d) cu nesocotirea Scripturilor Dumnezeiești, hulindu-le că sunt mincinoase,

e) cu semețirea și îngrijirea de a păcătui,

f) cu zavistuirea[36] și hulirea meritelor bune ale aproapelui,

g) cu neînvățarea celor neștiutori despre articolele dreptei credințe, din răutatea mea,

h) cu hotărârea satanică de a mă sinucide...?

(Vezi „Oglinda Duhovnicească”, pp. 146197; 2169-2264, de autor).

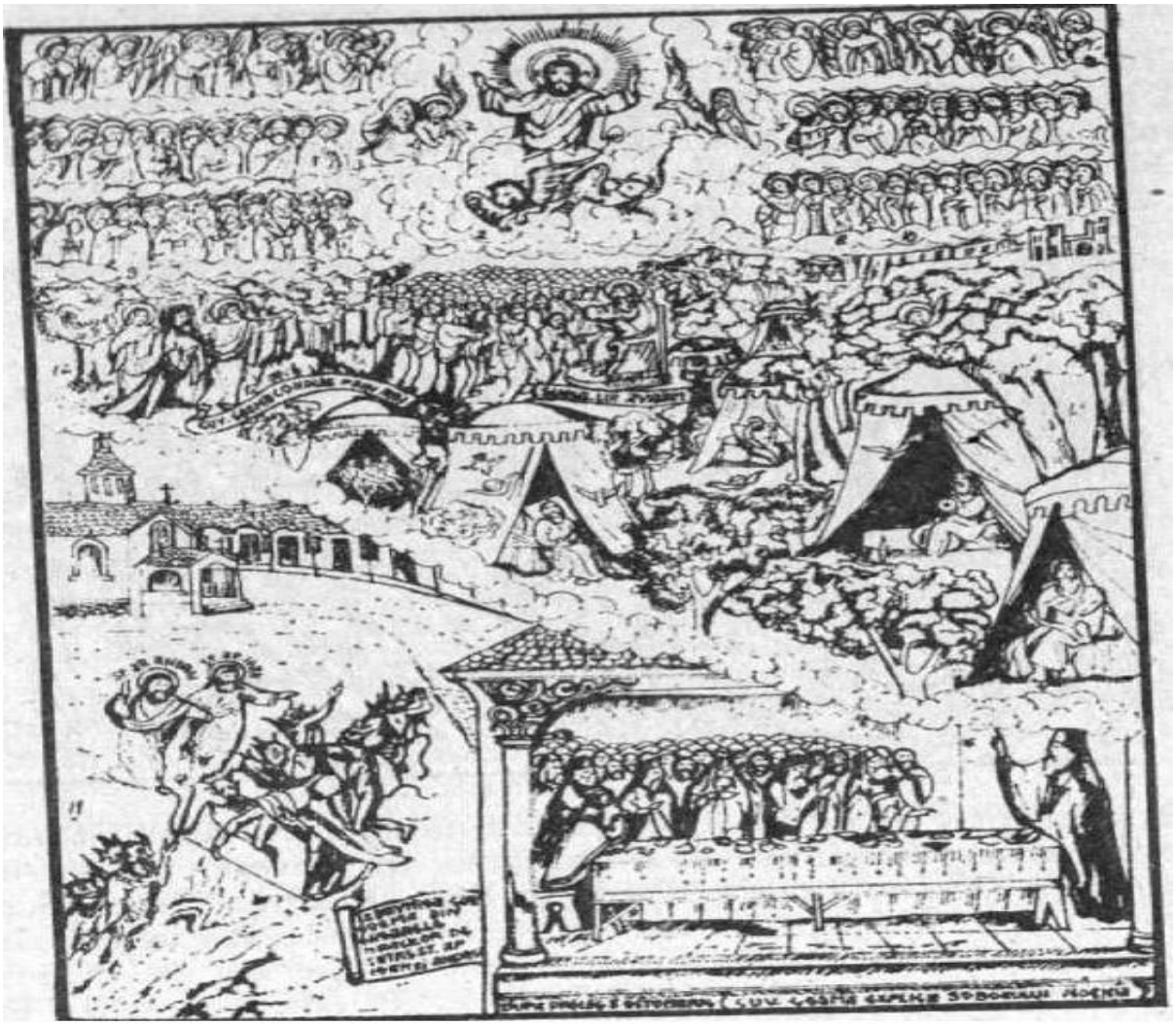

[36]A zavistui — a invidia, a pizmui

GRĂITORII ADEVĂRULUI ZIDITOR, ÎMPĂCIUITOR SE SĂLĂȘLUIESC ÎN LOCAȘURILE FERICIȚILOR.

1) Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu pe norii cerului blagoslovește pe toți ascultătorii care s-au ostenit în bine, făcând voia Lui.

2) Cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, vițel și vultur, formează Tronul Dumnezeirii.

3) Preacurata și preanevinovata Fecioara Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos.

4) Oștirile Îngerești de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului Hristos Dumnezeu-Omul.

5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Prorocii.

6) Sfinții Apostoli.

7) Sfinții Ierarhi.

8) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

10) Sfinții Drepți și Drepte.

11) Cuviosul Cozma ieșind din trup, a fost înconjurat de duhurile necurate, care-l împingeau

la iad. Sfinții Apostoli: Andrei și Ioan îl salvează, ducându-l apoi prin Rai. Acolo îi arată:

12) Sânul Sfântului Patriarh Avraam, care era înconjurat de o mare mulțime de bătrâni, bătrâne, bărbați și femei, tineri și copii, ca nisipul mării și ca stelele cerului!

13) Sfinții și Drepții odihnindu-se în corturi printre pomii (măslinii) Raiului.

14) O Sfânta Cetate — Noul Ierusalim Ceresc — într-o mare strălucire cerească, cu 12 rânduri de pietre scumpe ca 12 brâie...

15) Cuviosul Cozma, revenit în trup, povestește Părinților și fraților cele văzute în acea vedenie, pe timpul cât a stat în nesimțire, leșinat.

PEDEAPSA ÎN IAD A MINCINOȘILOR

Chipul de față ne arată pedepsele insuportabile din iad a celor ce au iubit, făcut și răspândit minciuna, care-i fiica diavolului. Așa cum au strâpuns și sfâșiat mincinoșii pacea și inimile semenilor lor în viața pământească prin minciunăriile lor, tot așa le fac și lor dracii dincolo de mormânt!!! Cum au tăiat, îndurerat, torturat și amuțit ei pe alții cu minciunăriile lor, așa îi taie, înjunghie, torturează, stăpânesc și-i amuțesc în dureri, îngerii Satanei și pe dânșii în veci. Aceasta reiese și din Dumnezeiasca Scriptură, care zice: „Orice nedreptate sau minciună, este de la cel rău (diavolul), care-i tatăl ei... Domnul va pierde pe cei ce grăiesc minciună” (Fac. 3; Ioan 8 *44;* 1 Ioan 3 5; F. Ap. 5 1-10; Ps. 5 *6).*

Iubiți creștini! „Păziți-vă de vorbele cârtitoare și deșarte, feriți-vă limbile de clevetire, fiindcă vorba cea mai tainică, nu va trece fără pedepsire. Gura mincinoasă aduce Sufletului moarte. Nu vă grăbiți moartea prin rătăcirile vieții voastre... Vraja viciului întunecă cele bune” (Înț. Sol. 1 11-12; 4 *12).* „Nu grăi împotriva adevărului; ci rușinează-te pentru neînvățătura ta... Nu semăna minciuni... nu-ți îngădui a minți... Batjocoră rea este la om minciuna... Mai bun este furul decât cel ce minte; dar amândoi vor moșteni pierzarea. Năravul omului mincinos este ocară și rușinea va fi pururea cu el” (Is. Sir. 4 *27;* 7 *13-14;* 20 *25-27).* Deci, „afară din Împărăția lui Dumnezeu sunt (mincinoșii) cei ce iubesc și fac minciună, partea lor este în iezerul cel ce arde cu foc și cu piatră pucioasă” (Mt. 5 *37;* Iac. 5 72; Apc. 21 *8;* 22 *15).*

PEDEAPSA ÎN IAD A CELOR CE AU PĂCĂTUIT ÎMPOTRIVA DUHULUI SFÂNT

Chipul de față ne arată cât de groaznică e în iad pedeapsa celor ce păcătuiesc contra Duhului Sfânt cu: încrederea prea mare și nesocotită în Harul Dumnezeiesc, cu deznădăjduirea, cu starea împotriva Duhului Sfânt și dezertarea de la dreapta credință Creștinească — Ortodoxă -.

Vezi bine și ia aminte creștine la Cuvântul lui Dumnezeu care ne grăiește clar: „Cel ce va păcătui contra Duhului Sfânt nu i se va ierta lui nici în veacul de acum nici în cel ce va să fie" (Mc. 3 *29;* Mt. 12 *32).* „Cel ce iubește nedreptatea își urăște Sufletul său. Ploua-va peste cei păcătoși lațuri, foc și iarbă pucioasă și duh de vifor partea paharului lor; că drept este Domnul și dreptatea a iubit, îndreptări a văzut Fața Lui... Capul înconjurării lor osteneala buzelor lor va acoperi pe dânșii. Cădea-vor peste dânșii cărbuni, cu foc îi vei surpa pe ei în ticăloșii și nu vor putea răbda..." (Ps. 10 *5-7;* 139 *9-10;* vezi și explicația acestor locuri în M. Ps. o. c. Tom. I pp. 137-142; Tom. III pp. 509-513).

Dracii torturează pe unii cu felurite forme de munci și îngroziri; iar pe cei din iezerul de foc îi lovesc cu săgeți înfocate ca să nu-și scoată nici măcar capetele afară. De sus se dezlănțuie asupra lor urgia Dumnezeiască în forma unor mari și înfuriate plăgi de foc ce se varsă cu mare repeziciune asupra acelor păcătoși veșnic nefericiți și osândiți. Cei ce doresc a scăpa de muncile iadului, să se ferească și să se părăsească de păcate, să se grijească sufletește cu Sf. Spovedanie, cu facerea canonului cuvenit adică prin facerea roadelor vrednice de pocăință și reunirea cu Mântuitorul pentru totdeauna prin dreapta credință și viețuirea cât mai curat creștinească.

VAMA a 3-a, A CLEVETIRII, JUDECĂRII ȘI OSÂNDIRII APROAPELUI

De la acea vamă mergând noi în sus, în care timp Îngerii îmi povesteau acestea, am ajuns la vama clevetirii, calomniei, ponegririi, vorbirii de rău, umilirii aproapelui, a înjurăturilor, batjocura unită cu uitarea propriilor sale greșeli și păcate, a judecării și osândirii aproapelui. Acolo am văzut că se cercetează cu de-amănuntul toți aceia care au nesocotit Cuvântul lui Dumnezeu, care zice: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați. Nu osândiți și nu vă veți osândi. Că cu ce judecată veți judeca veți fi judecați și cu ce măsură veți măsura, se va măsura vouă și se va adăuga vouă celor ce auziți acestea. Și, ce vezi paiul care este în ochiul fratelui tău și bârna care-i în ochiul tău n-o simți? Sau cum zici: „Lasă-mă frate (soro) să scot paiul din ochiul tău și iată, bârna este în ochiul tău?" Fățarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău... Adevăr grăiesc vouă, că pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seama de dânsul în ziua Judecății. Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi... Când va veni Fiul Omului în Slava Tatălui Său cu Sfinții Săi Îngeri, atunci va răsplăti fiecăruia după faptele (adică după gândurile, cuvintele și lucrurile) lui... Eu sunt Cel ce încerc inimile și rărunchii și voi da fiecăruia după faptele sale" (Mt 25 31-46; Apc. 22 12; Lc. 3 14).

Mulți dintre cei grabnici în a cleveti, judeca și osândi pe aproapele lor, cad în aceeași osândă, ba chiar și mai grea, ei înșiși fiind plini de toată nedreptatea, de curvie, de viclenie, de lăcomie, de răutăți, plini de pizmă, de ucidere, de sfadă, de înșelăciune, de năravuri rele, șoptitori și grăitori de rău, urâtori de Dumnezeu, ocărâtori, semeți, trufași, aflători de rele, neascultători de părinți, neînțelegători, nestatornici în așezăminte, fără dragoste, neîmpăcați, nemilostivi, oameni decăzuți, oare știind dreptatea lui Dumnezeu că cei ce fac unele ca acestea sunt *vrednici de moarte, nu numai că fac acestea, ci încă și binevoiesc cu cei ce le fac... Pentru aceasta și strigă Apostolul: „Oricine ai fi tu, o, omule, tot cel ce judeci, că în ce judeci pe altul, pe tine însuți te osândești, că aceleași faci, cel ce judeci și știu că judecata lui Dumnezeu este după adevăr asupra celor ce fac unele ca acestea.*

Și oare socotești acestea o, omule, cel ce judeci pe cei ce fac unele ca acestea și tu însuți aceleași faci, că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu? Sau nu bagi seamă de bogățiile bunătății Lui și de îngăduința și de îndelungă răbdarea Lui, necunoscând că bunătatea lui Dumnezeu te aduce la pocăință? Ci, după împietrită și nepocăita ta inimă, îți aduni ție mânie în ziua mâniei și a descoperirii dreptei judecăți a lui Dumnezeu, Care va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Așadar, cel ce mănâncă pe cel ce nu mănâncă, să nu-l defăimeze și cel ce nu mănâncă pe cel ce mănâncă, să nu-l osândească; că Dumnezeu l-a primit pe dânsul. Tu cine ești care judeci pe slugă străină? Domnului său stă sau cade. Și va sta, că puternic este Dumnezeu a-l pune pe dânsul să stea... Dar tu ce judeci pe fratele tău? Sau și tu, ce defăimezi pe fratele tău? Că toți vom sta înaintea judecății lui Hristos. Drept aceia, mai înainte de vreme nimic să nu judecați, până va veni Domnul, Care va scoate la lumină lucrurile tuturor inimilor. Atunci fiecare își va căpăta de la, Dumnezeu lauda sa... De zidește cineva pe această temelie — Hristos — aur, argint, pietre scumpe, lemne, fân, trestie, al fiecăruia lucru arătat va fi, că focul îl va lămuri. Și al căruia lucru va arde, se va păgubi, iar el însuși se va mântui, însă așa ca prin foc... Așadar, fiecare din noi de sine își va da seama înaintea lui Dumnezeu. Deci, mai mult să nu judecăm unul pe altul; ci aceasta mai vârtos să judecați, ca să nu puneți împiedicare fratelui sau sminteală" (Mt.7 1-5; Lc:6 37; Mc.4 24; Rom. 2 1-6; 14 3-4, 10-13; 1 Cor. 4 5; 3 10-15.

Adeseori noi ne lăudăm și ne credem superiori și stăpânitori peste alții, cu înțelepciunea pe care ne-a dat-o Dumnezeu și ne-a ajutat a ne-o dezvolta, dar dacă El ar fi dat acest dar aproapelui clevetit de noi, atunci ne-ar conveni a fi clevetiți și osândiți de el? Deci, ce tot cugeți și te mândrești omule asupra aproapelui tău? Cine te alege pe tine? Și ce ai care n-ai luat, iar dacă ai și luat, ce te lauzi, ca și cum n-ai fi luat? — strigă Apostolul, dojenindu-ne (1 Cor. 4 7; vezi „Oglindă Duhovnicească" pp. 2299-2552, de autor).

Acolo am fost opriți și am văzut cât de greu păcat este a cleveti și a osândi pe cineva, a-l defăima, huli, batjocori și a râde de păcatele altuia, iar pe ale noastre a nu ni le vedea, cerceta, cunoaște și canonisi, nici a ne îngriji spre a ne curăți de ele prin Spovedanie și căință adevărată (Vezi M.O. o.c. p. I-a, răsp. întreb 112-114; C.F.S. o.c. p. III-a, pp. 125-186 și „Priveliști Apocaliptice", cap. 5 6, Taina Pocăinței, ș.a. de autor).

Pe unii ca aceştia îi cercetează cât de-amănuntul acei cumpliți întrebători, chiar ca pe niște antihriști (Mt. 12 30; 4 1-10; 16 23; F. Ap. 13 8-11; 1 Tim. 1 19-20; 2 Tim. 4 14; 1 Cor. 6 10; P.o.c. pp. 119; 377-381; Hron.o.c. pp. 27-28), care răpind cinstea şi dreptul de judecată al Domnului nostru Iisus Hristos, loruși s-au făcut judecători și pierzători celor de aproape ai lor, deci, ei singuri s-au făcut vrednici de mai mare osândă.

În mine însă, cu Darul lui Dumnezeu, n-au aflat păcate de acestea, pentru că în toate zilele vieții mele m-am păzit cu dinadinsul ca să nu clevetesc pe nimeni, nici să osândesc, nici să râd de cineva, nici să hulesc pe cineva. Uneori, ce e drept, din întâmplare, auzind pe alții osândind sau clevetind, sau râzând de cineva, mă plecam spre dânșii puțin cu mintea, sau din nepază, adăugam și eu la acelea câte o vorbă sau o aprobare ușoară prin plecarea capului sau altă mișcare dar îndată revenindu-mi, m-am căit în sinemi. Totuși, mi s-au pus și socotit și acelea în păcatul osândirii și al clevetirii de vameșii aceia întrebători. Dar Sfinții Îngeri răscumpărându-mă și de la această vamă cu darurile Cuviosului Vasile, am mers împreună mai departe în sus.

Chipul de față ne arată pe Sfinții Îngeri cu Sufletul omenesc oprit la vama a treia, a clevetirii, învrăjbirii, judecării și osândirii aproapelui, de vameșii-draci urâți și fioroși în frunte cu boierul lor drăcesc sau șeful acelei vămi. Ei cercetează după catastifele lor pe fiecare Suflet cu mare asprime și cu de-amănuntul de păcatele acestea de care, ca om supus greșelii, s-a făcut vinovat în viață d. ex. de:

24) Am clevetit, ponegrit și grăit de rău pe slujitorii Sfintei Biserici, pe frați, surori și pe aproapele, prin cuvânt, scris, șoptiri viclene, semne cu mâna, cu ochiul...?

CLEVETIREA E MESERIA DIAVOLILOR.

Diavolul se numește clevetitor pentru că clevetea ziua și noaptea pe frații săi de îngerat. După căderea lui din ceruri a clevetit pe Dumnezeu înaintea omului — Evei — apoi pe om (Iov, Arhiereul Isus ș.a.) înaintea lui Dumnezeu (Apc. 12 10; Fac. 3 15; Iov 1; 2; Zah. 3 1-2*);* iar clevetitorul se numește diavol, așa cum a numit Mântuitorul pe vicleanul Iuda Iscariotul, zicând: „Unul dintre voi este diavol" (Ioan 6 *70-71).* Marele credincios psalmist și împărat David, văzând sub inspirația Dumnezeiască, răutatea infernală a clevetirilor din vremea sa și din toate vremile, striga îngrozit: „Domnul Dumnezeu privește din cer peste fiii oamenilor ca să vadă de este vreunul care înțelege sau caută pe Dumnezeu. Dar iată-i: toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut! Nu au cunoscut, nici au priceput, umblă în întuneric, clătească-se temeliile pământului" (Ps. 13 *2-3;* 52 *3-7;* 81 *5;* comp. Mt. 6 *23;* Lc. 11 *35;* Ioan 8 12; 12 *35-36 46;* 1 *4-5 9;* 3 *19;* 9 *5).*

Și iată: temeliile pământului... se clătesc în vremile acestea mai mult și mai groaznic decât oricând!!!

Văzând păcatul acesta diabolic al clevetirii așa de groaznic răspândit și generalizat de sus până jos și de jos până sus, prăbușind zilnic sumedenii de Suflete în osândă grea, ne vedem siliți a vorbi ceva mai pe larg despre el aici, cu scopul bun de a folosi pe cât mai mulți creștini.

CLEVETITORII SUNT LEOPARZI SĂLBATICI. Oamenii vânători, care cutreieră țările calde și vânează sălbăticiuni, istorisesc următoarele: Fiara sălbatică ce se numește Leopard, are năravul că-i sare omului drept în față și în ochi. De aceea vânătorii fac din hârtie chipuri de om și le aruncă înaintea acelei fiare când dă să năvălească asupra lor. Pe când fiara sfâșie chipul de hârtie pe care-l crede om, vânătorul o culcă la pământ... Dacă ar sta în puterea omului să facă așa niște chipuri

cu care să înfrâneze și răutatea clevetitorilor, care ca niște fiare sălbatice se năpustesc asupra lui ca să-l rănească, ba chiar să-l și sfâșie cu clevetirile, cu defăimămările și cu vorbele lor cele răutăcioase; ar scăpa de multe răutăți și îndurerări! Astfel ar scăpa omenirea de otrava multelor vorbe rele, care strică obiceiurile bune!

PĂSĂRI MAI ÎNŢELEPTE DECÂT CLEVETITORII Un soi de păsări când zboară peste un munte din țara Cilicia, țin în cioc câte o pietricică până ce trec muntele. Ele țin pietricica pentru ca să nu poată striga, căci fără piatră n-ar putea răbda să nu strige și atunci auzindu-le vulturii, le-ar prinde și le-ar mânca! Oameni clevetitori ar face tare bine dacă ar lua pildă de la acele păsări fără minte și totuși foarte cu minte. Ei ar face bine dacă și-ar lega limba ca să nu mai clevetească pe aproapele cu fel de fel de vorbe urâte. Atunci nu i-ar auzi nici pe ei diavolul — vulturul iadului ca să-i înghită în văpaia cea nestinsă a muncilor veșnice (Dintr-o carte de Cazanii).

DINTR-O AZVÂRLITURĂ, TREI PĂLITE. Așa zice românul, când dintr-o singură mișcare poate da trei lovituri. Așa e și cu clevetirea. Clevetirea este una, dar face trei pagube. 1) Rănește pe clevetitor, *2*) rănește pe clevetit, *3*) rănește pe cel ce ascultă clevetirea! După cum râul umflat adună de pe maluri toate gunoaiele și le poartă pe valurile sale, fără să-și dea seama că-și murdărește cristalul apelor curate; tot așa și clevetitorul își murdărește Sufletul său. De aceea Sf. Ap. Pavel spune clevetitorului: „Tu cel ce judeci, întrucât judeci pe altul, pe tine singur te osândești, că aceleași faci” (Rom. 2 *1-9).*

Vezi, dragul meu, să nu pățești și tu ca albina, vrând să te răzbuni pe altul, să nu-ți zdruncini propriul tău Suflet, dându-l morții! Se spune că, un clevetitor pe patul morții, scoțându-și limba afară din gură, a mușcat-o, zicând: „Limba aceasta m-a omorât”. Da, limba e lumea nedreptății — cum zice Sf. Ap. Iacob — de aceea se crede că „iadul e pardosit cu limbi de femei” fiindcă ele sunt mai neînfrânate la limbă. „Poți potoli foamea câinelui, dar nu poți potoli pe clevetitor” (Sf. Vasile cel Mare).

Păzește-ți dar limba de rău... (Pr. A. C. Cosma).

ÎNTOARCE-ŢI DESAGII ȘI VEZI-ŢI PĂCATELE. În omenirea zăcândă în păcate, e un obicei rău, un năravurâcios, sau mai bine zis o diavolească boală rea infernală, tulburătoare, ba chiar și ucigătoare; e păcatul clevetirii sau al ponegririi aproapelui. Boala aceasta a molipsit și molipsește fulgerător omenirea din toate ramurile societății de jos până sus și de sus până jos. În Dumnezeiasca Evanghelie Mântuitorul vorbește omenirii bolândă de păcatul ponegririi aproapelui, despre „bârnă” și „pai”. „De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău și bârna din ochiul tău nu o simți? Sau cum vei zice fratelui tău: stai să-ți scot paiul din ochiul tău și iată bârna este în ochiul tău? Fățarnice scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău” (Mt. 7 3-5)., „Omul bun din vistieria cea bună a inimii sale scoase cele bune, pe când omul cei rău, din vistieria cea rea a inimii lui scoate cele rele. Căci din prisosința inimii grăiește gura lui” (Lc. 6 45).

În vechea fire a omului nerenăscut în Duh și Adevăr sau în realitate, ci numai formal, e și aplecarea cea rea de a vedea „paiul din ochiul altora, dar bârna din ochii lui nu”. Ispita, boala sau păcatul acesta, l-a asemănat înțelepciunea strămbunilor noștri foarte potrivit cu un călător ce poartă în spate o pereche de desagi încărcați cu păcate. Desagii aceștia sunt astfel așezați pe oamenii cei vechi, neînnoiți cu tot Botezul, Spovedaniile și Împărtășirile lor, că întotdeauna pun în partea de dinainte păcatele altora ca să le poată vedea, vântura și judeca zilnic; iar păcatele lor și le țin numai în desaga de dinapoi, ca să nu și le mai vadă niciodată — până la judecata particulară, vămile văzduhului și judecata universală — spre nefericirea lor. Astfel, așezându-și zilnic desagii pe spate, ei văd pururea numai păcatele altora; iar pe ale lor nu și le văd. Așa sunt oamenii vechi lumești sau nărăviți de păcatul acesta. E un fel de lege aproape generală, în toți și în toate, ca să vadă, să vânture, critice, osândească și judece numai păcatele altora. Păcatele lor însă și le dau tot la spate și le acoperă și le tăinuiesc cât pot mai mult, ca să nu le mai vadă niciodată dacă s-ar putea. După cum unele persoane se deprind a sta în aerul viciat, în

fum și putoare de tutun, în duhoarea beților, usturoiaților, nespălaților... așa și grăitorii de rău a-i altora, se cufundă în duhoarea acestei boli.

Adeseori, vedem cum boala aceasta se apropie, stăruie și se așază ca o cobe și printre noi creștinii care căutăm și ne ostenim a umbla în calea mântuirii. Să luăm bine seama că datina asta demonică a grăirii de rău sau a judecării și osândirii altora, se strecoară printre noi și în Biserica Domnului, ba se umflă uneori să dea raită și prin Sfintele Altare.

Noi trebuie să ne păzim cât mai mult de ea ca să nu ne atace, otrăvească și despoaie de Darul lui Dumnezeu, cum au pățit chiar și unii Sfinți, din nebăgare de seamă.

Priviți cu luare-aminte la desagii din spatele grăitorului de rău asupra altora! Dacă cumva și desagii noștri din spate sunt așezați tot așa, să-i întoarcem cât se poate mai grabnic, ca să nu ne periclităm mântuirea. Oricare din noi observăm că astfel ne sunt așezați desagii, să-i întoarcem, așezându-i cu păcatele noastre dinainte și cu păcatele altora dinapoi și așa ori de câte ori vom privi, să ne vedem numai și numai scăderile și păcatele noastre... Așa să ne așezăm desagii cu păcatele omenești și așa să-i purtăm până în sfârșit, ca să ne folosim și pe noi și pe alții. „Nu judecați ca să nu fiți judecați" (Mt. 7 1; Lc. 6 *27).* „Tu cine ești care judeci pe sluga străină? Domnului său stă sau cade și va sta, că Dumnezeu este puternic a-l pune pe el să stea. Deci, să nu mai judecăm unii pe alții..." (Rom. 14 *4 13; 2 1; 14 3 10;* 1 Cor. 4 *3-5:* Iac. 4 11-12).

După cei ce-n noi aruncă,
Plini de ciudă, piatra urii,
Noi să aruncăm cu pâinea
Din cuvintele Scripturii.

ȘI CLEVETITORII SUNT NIȘTE UCIGAȘI.

Uciderea e un păcat greu, strigător la cer, un păcat așa de groaznic, încât și acesta cere răzbunarea lui Dumnezeu. Ucigașii erau sortiți să moară (Fac. 9 *6;* 4 *8-10 23-24;* Eș. 21 *12 14;* Lev. 24 *17;* Mt. 26 *52;* Apc. 13 *10).* Ucigașii vatămă dreptul lui Dumnezeu, deoarece numai El, Care a dat viață omului (Fac. 1 *26-27; 2 7 18-24),* are dreptul să i-o ia (2 Lege 32 *39;* 1 Împ. 2 *6).* În păcatul uciderii intră și duelul, avorturile, uciderea pruncilor cu buruieni, injecții, lovituri în pântece, împiedicarea zămislirii copiilor în felurite forme diabolice... Faraon înecând pruncii evreilor în apele Nilului, a murit și el cu oștirea lui înecat în apele Mării Roșii, când urmărea pe Israeliți (Eș. 14). În păcatul uciderii intră și vătămarea aproapelui prin: loviri, mânie, pizmă, ură, cârtiri, clevetiri, vorbe batjocoritoare... Aceasta reiese clar și din convorbirea Îngerului Domnului cu Sf. Cuvios Macarie egipteanul, căruia îi descoperi între altele, că: „La vama uciderii (14) se întreabă Sufletele pentru ucideri, fie că unii ucid oameni, alții ucid cinstea oamenilor; căci și uciderea cinstei cuiva, tot sub pedeapsa uciderii se află" (Vezi Slujba și viața Sf. Cuv. Părinți din Sfântul Munte Athos edit. 1903 cartea IV p. 393).

Provocatorii urâciunii în familie, societate, între frați, surori, soți, prieteni, împreună cu clevetitorii și dascălul lor diavolul (Apc. 12 *10;* Fac. 3 *1-6;* Iov 1; 2; Zah. 3 1-2), sunt vinovați de păcatul uciderii. Aceasta reiese din cuvintele Mântuitorului: „Voi sunteți din tatăl vostru diavolul și poftele tatălui vostru diavolul voiți să le faceți. Acela din început a fost ucigător de oameni și din adevăr n-a stat. Când grăiește minciuna, dintru ale sale grăiește, că este mincinos și tatăl minciunii... Unul din voi — cei 12 Apostoli — este diavol". Aceasta o zicea despre Iuda Iscariotul, care vrea să-L vândă (Ioan 8 *44;* 6 *70 — 71).* Și Apostolul adeverește aceasta, zicând: „Tot cel ce urăște pe fratele său, este ucigător de oameni; și știți că ucigătorul de oameni... umblă în întuneric, nu are în sine viață de veci" (1 Ioan 3 *15).*

Dumnezeiasca Scriptură arătând că mai mulți oameni sunt care ucid cu limba (prin felurite clevetiri), zice: „Mulți sunt cei care au căzut de sabie, dar mai mulți sunt cei ce au pierit prin limba lor... Mai bine este a cădea de pe un acoperământ înalt, decât a cădea prin limbă" (Is. Sir. 28 *19;* 20 *19).* „În vârful limbii sunt viața și moartea" (Prov. Sol. 18 27). Mântuitorul vrând a dezbăra pe oameni de relele limbii, zice: „Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi"; iar celor răi de gură, ca și fariseilor fățarnici din vremea Sa, le zice: „Șerpi! Pui de năpârci! Cum veți scăpa de gheenă...? Pui de năpârci, cum veți putea grăi voi cele bune, fiind răi? Că din prisosința inimii grăiește gura. Omul cel bun, din comoara cea bună a inimii sale, scoate cele bune; iar omul cel rău, din comoara cea rea a inimii sale, scoate cele rele... Pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, au să dea seama de el în ziua Judecății" (Mt. 12 *3 7;* 23 *33;* 12 *34-36)*

AU LUAT OAMENII JUDECATA MEA!!! La un oarecare sihastru obișnuia a merge un Preot și făcea Dumnezeiască Liturghie — aducerea Sfintelor Taine — fiindcă el nu ieșea afară. La acel sihastru a venit oarecine și a pârât pe Preot, grăind nenumărate prihăniri asupra lui. După aceea Preotul a venit iarăși, după obicei, să facă aducerea Sfintelor Taine. Sihastrul însă, fiind scârbit pe el, nu i-a deschis. Îndată după plecarea Preotului, s-a făcut un glas către sihastru, grăind: „Au luat oamenii judecata Mea!" Împreună cu glasul s-a făcut sihastrul în uimire. A văzut un puț de aur cu ciutură și funie tot de aur și apa foarte bună și limpede. Acolo a văzut pe un oarecare bubos, care scotea apă și dădea tuturor celor ce veneau să ia. Sihastrul vrând să bea și el din apă, s-a sfiit și n-a băut, căci cel ce scotea apă era bubos. Atunci a venit un glas către dânsul iarăși, zicând: „Pentru ce nu bei din apă, ce pricină are bubosul ce scoate apă, căci doar numai scoate și toarnă". Atunci sihastrul venindu-și în sine și luând seama vedeniei, a chemat pe Preot și l-a rugat să-i facă Sfânta aducere ca și mai înainte! (P. o. c. 378 2).

PĂCĂTUIREA PRIN BĂNUIELILE RĂUTĂCIOASE. Aceasta se săvârșește când cineva gândește rău de aproapele său.

Așa d.p.: fariseul Simon judeca cu răutate pe Maria Magdalena, că e o mare păcătoasă, ceva de lepădat. Ea însă prin pocăință, devine o mare Sfântă, încât însuși Mântuitorul i-a luat apărarea în fața tuturor, zicând: „...Iartă-se păcatele ei cele multe, că mult a iubit" (Lc. 7 *40-48).*

Odinioară barbarii au primit la focul lor pe Sf. Ap. Pavel și pe cei împreună cu el scăpați de naufragiu, că era frig. Sf. Ap. Pavel strângând găteje multe și punându-le pe foc, a ieșit din ele o viperă, de groaza fierbințelii focului și s-a apucat de mâna lui. Barbarii văzând vipera spânzurând de mâna lui Pavel, ziceau unul către altul: „Cu adevărat, ucigaș e omul acesta! Iată, că mântuindu-se din mare, Dumnezeu nu l-a lăsat să mai trăiască". Apostolul însă scutură vipera, fără a pătimi vreun rău. Așteptând ei mai mult timp să se umfle și să cadă mort și văzând că nu pătimește niciun rău în ființa lui, întorcându-se, ziceau că este Dumnezeu (F. Ap. 28 *1-8).*

Sf. Proroc Zaharia, combătând obiceiul bănuielilor răutăcioase, zice: „Nimeni din voi să nu gândească în inima lui rău împotriva aproapelui său... că aceasta, este urâciune înaintea Domnului" (Zah. 8 *17).* Mântuitorul zice hotărâtor: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați" (Mt. 7 *1-5).* Pe cei ce clevetesc, judecă și osândesc pe aproapele lor, îi înfierează aspru și Apostolul, zicând: „Tu cine ești care judeci pe sluga străină?... Domnului său stă sau cade și va sta, că Dumnezeu este puternic a-l face pe el să stea" (Rom. 14 *4).* Oamenii răi și vicleni, de obicei, judecă pe alții după felul și viețuirea lor. De exemplu: Răii judecă pe alții de răi, bețivii bănuiesc pe alții că sunt bețivi, tâlharii că alții sunt tâlhari, etc. etc. Am observat adeseori că persoanele cele mai murdare în Sufletele lor, ponegreau pe semenii lor, după felul cum erau ele însile, deși unii din cei clevetiți erau mai puțin vinovați, alții chiar nevinovați. Avem însă dreptul când un negustor ne-a înșelat, să ne ferim pe viitor să nu ne mai înșele. Dacă un vecin ne-a făcut rău de mai multe ori, avem dreptul să ne ferim a nu ne mai face rău, dacă cumva nu s-a schimbat, dar fără a-l cleveti, fără a-l privi vrăjmășește; ci tot cu dragoste creștinească.

PRIN NEJUDECAREA APROAPELUI, CU PUȚINĂ OSTENEALĂ, A DOBÂNDIT RAIUL. Într-o Mănăstire de pe Muntele Sinai, trăia un călugăr cam lăsător (lenevos) în împlinirea îndatoririlor monahicești. După un timp de astfel de viețuire, a ajuns pe patul de moarte. Starețul venind să-l cerceteze, îl află foarte vesel. Vrând să-i zidească pe ceilalți Părinți și frați, care stăteau lângă pat, îl mustră, zicându-i: „Fiule, mă mir, că în această clipă, când trebuie a ieși din corp și a merge să dai seama înaintea lui Dumnezeu de toate faptele tale, ești așa de liniștit, ba încă și așa de vesel, când tu ai fost cam leneș în împlinirea datoriilor tale călugărești!!!" Călugărul cucerindu-se înaintea starețului, îi răspunse: Părinte, nu te mira de aceasta. Credeți-mă că adevărul curat vă grăiesc: De când m-am făcut monah, nu știu să fi judecat vreun om. Nu-mi aduc aminte să fi ținut pomenire de rău asupra cuiva. De mi s-a întâmplat să am vreodată prigonire cu cineva, în același ceas m-am împăcat cu el. Știu că sunt un om păcătos. Îngerii mi-au arătat o listă lungă a păcatelor mele. Eu însă am răspuns: „În viața mea n-am judecat și n-am urât pe nimeni; ci am păzit porunca Domnului Hristos: „Nu judecați ca să nu fiți judecați... iertați și se va ierta vouă...". Atunci Îngerii au rupt scrisoarea cu păcatele în fața mea. Deci, când voi ajunge cu Sufletul meu înainte la judecata particulară, voi zice: „Stăpâne! Tu ai zis: „Nu judecați și nu veți fi judecați. Iertați și se va ierta vouă". Și cred că mă va primi în împărăția Sa cea cerească. E drept că din pricina bolii, slăbiciunii, poate și a lenevirii mele, n-am fost așa de harnic în îndeplinirea datoriilor mele călugărești; dar am suferit cu răbdare toate mustrările care mi s-au făcut din cauza aceasta. Fiecăruia i-am iertat din inimă, fără să-l

judec. Toate faptele și vorbele lor le-am tâlcuit numai în bine. Aceasta mă asigură că mă voi mântui. Aceasta mă face să fiu liniștit și vesel pe patul morții.” Starețul, privindu-l cu bunăvoință duhovnicească, i-a zis: „Pace ție, fiule! Iată că și fără osteneala cuvenită, te-ai mântuit!” (P. o. c. 380 9).

Vedeți? Nejudecând, neclevetind și nevădind păcatele aproapelui, și-a acoperit păcatele proprii, a scăpat de judecată, trecând din moarte la viață, după care a devenit fericit pururea...

BĂNUIELILE PRIPITE AU CUFUNDAT-O ÎN PĂCATE CUMPLITE.

O doamnă a pierdut un inel prețios, împodobit cu diamante scumpe. A scotocit pretutindeni. Toată căutarea i-a fost zadarnică, nu l-a putut găsi. La urmă a bănuit că l-ar fi furat servitoarea. A cercetat-o mereu, a amenințat-o chiar că o va da în judecată. Servitoarea era dintr-o familie cinstită, așa că biruindu-se de marea rușine, s-a deznădăjduit, s-a aruncat în apă de groaza rușinii și s-a înecat... După mai mulți ani, reparându-se dușumeaua casei, lucrătorii au găsit inelul pierdut. El se strecurase jos printr-o crăpătură a dușumelei vechi. Ne putem închipui părerea de rău și remușcările ce au mistuit Sufletul acelei doamne, care a judecat rău așa de ușor, pe servitoare și printr-o presupunere neîntemeiată a pricinuit moartea unei ființe nevinovate (D.C. 202).

BĂNUIALA PĂCĂTOASĂ.

O familie săracă avea o singură capră, care întreținea cu laptele ei întreaga familie. Se întâmplă odată că a căzut într-o prăpastie. Copiii erau deznădăjduiți, numai singură mama lor își puse toată nădejdea în Dumnezeu. Într-una din zile iată că o cioară, pe care copiii îmblânziseră, vine cu un ban de aur în cioc. Copiii au vrut să păstreze banul. Tatăl lor însă le spuse: „Nu, pentru că cioara aceasta a furat acest ban și nu-i îngăduit să-l păstrăm. Mă duc să caut cine e stăpânul și să i-l dau înapoi”. Înspre seară, omul auzi în casa vecină un zgomot neobișnuit. Stăpânul certa și suduia pe servitor. Din cearta lor a auzit deslușit următoarele cuvinte: „Ticălosule, mi-ai furat un ban de aur din prețul pe care l-am primit pentru bou. Dă-mi-l îndată, că dacă nu, acum te spintec!” La auzul acestor cuvinte, omul intră în casă și spuse vecinului său, cum i-a adus cioara banul de aur și l-a dat înapoi. Vecinul s-a rușinat de mânia lui și de presupunerea lui rea, despre servitor, care era cinstit și nevinovat. Plin de remușcări, i-a dat servitorului banul de aur; iar acelui vecin i-a dat o capră ca să nu mai spună nimănui nimic (D.C. 203).

PĂCĂTUIM GREU PRIN GRĂIREA DE RĂU.

Noi, prin grăirea de rău sau defăimare, păcătuim greu atunci când descoperim ori divulgăm altora greșelile aproapelui nostru. A vorbi de rău, a descoperi greșelile altora, e un mare păcat împotriva poruncii Divine pentru iubirea aproapelui, care hotărăște clar: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți”. Astfel, prin clevetire se calcă porunca lui Dumnezeu. Divulgând greșelile cuiva, noi păcătuim împotriva Dreptății Divine și omenești, deoarece fiecare își are dreptul său înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, ca greșelile lui să nu fie descoperite altora sau divulgate în public. Fiecare din noi mergem la Preotul Duhovnic și-i mărturisim greșelile, păcatele noastre, sub condiția ce o are de a nu spune nimănui greșelile sau păcatele noastre, pe care i le-am spus. Dacă am auzi că un Preot Duhovnic a spus păcatele cuiva în lume, ce am zice de el? Așa-i că pe viitor ne-am feri de el, ocolindu-l? Și, deoarece vreți să nu facă niciodată Duhovnicul astfel cu greșelile voastre, pentru ce voi faceți oare așa cu greșelile sau păcatele aproapelui vostru? Mai ales că nu sunteți nici Duhovnici! Voi care nu puteți suferi pe Duhovnicul care v-ar divulga greșelile, păcatele voastre, socotiți-vă cât de groaznică este păcătuirea voastră când vorbiți de rău pe aproapele vostru, ba și pe Preoții Bisericii, pe Părinții voștri duhovnicești. Preoții se roagă pentru voi toți, pentru binele, ajutorul, scăparea voastră din primejdii și voi toți în loc de a vă ruga pentru Preoți și a-i ajuta în marea lor misiune, cum zice Apostolul (Efs 6 *18-19;* Cols 4 *3),* Sf. Ioan Hrisostom și alți Sfinți, îi grăiți de rău, îi judecați, osândiți, clevetiți, ponegriți! Oare ce fel de creștini sunteți voi înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor luminați! Oare aceia ce au făcut și fac unii creștini ușuratici Preoților, nu e o groaznică nebunie întinsă, generalizată!?

Odinioară niște străini mergând printr-un oraș din Italia, cercetară o casă de nebuni. Portarul nefiind atunci de față, rugară pe un tânăr ce-l întâlniră să-i conducă și să le arate toată casa cu bieții stricați de minte. Acesta îndată le și arătă și le spuse despre cei ce erau acolo care ce fel de nebunie avea. „Uitați-vă acolo — zise el — un nebun care își închipuie că el este împăratul Rusiei. Celălalt crede că a murit și a fost îngropat. Cel mai nebun dintre toți aceștia este celălalt de acolo, care își închipuie că el este Dumnezeu Fiul, dar în realitate e nebun, căci eu aș ști despre aceasta, fiindcă eu

sunt Dumnezeu Tatăl". Vizitatorii au înțeles atunci că și acela era nebun. Așa este și cu vorbirea de rău. Oamenii cunosc greșelile altora, pe când pe ale lor nu și le cunosc. Domnul nostru Iisus Hristos zice: „Fățarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și apoi vei vedea să scoți și paiul din ochiul fratelui tău" (Mt. 1 1-5).

Pe creștinii ușuratici și pe creștinele limbute, care grăiesc de rău pe aproapele lor, în loc de a-și vedea păcatele proprii și a se griji să se curețe de ele, îi înfierează Domnul Dumnezeu prin Dumnezeiasca Scriptură, zicându-le: „Ascultați surzilor și priviți orbilor! Cine este orb ca robul Meu și surd ca solul Meu, pe care îl trimit? Cine este orb ca prietenul lui Dumnezeu și surd ca slujitorul Domnului?! Ai auzit multe, dar n-ai luat seama la ele, urechile ți-au fost deschise, dar n-ai auzit" (Is 42 *18-20).*

Psalmistul privind la grăitorii de rău, plin de dezgust, zicea: Muiatu-s-au cuvintele lor mai mult decât untdelemnul, dar acelea sunt săgeți" (Ps. 54 *24);* și Apostolul: „Groapă deschisă e grumazul lor... venin de aspidă — șarpe, viperă — sub buzele lor" (Rom. 3 *13).* „Omul păcătos (grăitor de rău) tulbură pe prieteni și aruncă, vrajbă între oamenii care au pace" (Is. Sir. 28 *9).* Poporul în înțelepciunea sa, înfierează pe grăitorii de rău, zicând: „Auziți? Își cântă cântecul ca cucul", și: „Râd dracii de porumbe negre, dar pe ei nu se văd, că sunt cu mult mai negri!"

Grăirea de rău a săvârșit nelegiuiri multe, mari, încât adeseori s-a cutremurat pământul și s-a clătit cerul. Ham văzând goliciunea tatălui său Noe, a spus (cum zic unii clevetitori farisei în limbajul lor zilnic) celor doi frați ai săi... dar după trezire, cerul s-a întunecat, tatăl trezindu-se și cunoscând, s-a tulburat, pământul a devenit roditor de spini, ciulini și netrebnic și Ham grăitorul de rău s-a cutremurat văzându-se blestemat (Fac. 9 21-*27;* Evr. 6 8; Is. *5 6).*

Doeg clevetește înaintea împăratului Saul pe David și pe Arhiereul Abimelec, că acesta i-a dat lui David pâinile punerii înainte, a întrebat pe Domnul pentru el și i-a dat și sabia lui Goliat. Saul auzind, ucide pe Arhiereul Abimelec și pe toți Preoții din Nob cu soțiile, copiii, slujitorii și vitele lor.

Dacă Doeg n-ar fi clevetit pe Arhiereul Abimelec și pe David, nu se făceau atâtea omoruri groaznice. Dar și Doeg a avut o moarte cumplită (1 Împ. 22 *9-22;* Ps 51).

Fiii lui David, ascultând pe potrivnici și observând unele scăderi ale tatălui lor, slobozite de Dumnezeu pentru smerenia lui, îl rupeau cu clevetirile lor, spunând acestea unii altora (la ai noștri, ziceau ei) dar s-au prins în mrejele lor, au căzut în groapa pe care o săpaseră tatălui lor. În loc de a moșteni împărăția, cum voiau ei, s-au prăbușit în pierzare groaznică (2 Împ. 13 *23-32;* 18; 3 Împ. 2 *13-25).*

Odinioară, când la sunetul muzicii după porunca împăratului Nabucodonosor, mii și milioane de oameni adunați în marele câmp al Deirei, se prosternau cu fețele la pământ, închinându-se chipului de aur, trei tineri iudei au stat în picioare. Nu s-au închinat idolului. Niște haldei[37] i-au grăit de rău la împăratul. Aducându-i, i-au băgat în cuptorul ars înșeptit. Atunci Îngerul Domnului a venit în cuptor, a potolit puterea focului, iar flăcările arzătoare ieșind pe gura cuptorului cu o mare putere, pe o rază de patruzeci și nouă de coți împrejur, a ars pe grăitorii de rău. Iată cu ce s-au ales clevetitorii! (Dan. 3; Cântarea celor trei tineri 1).

După căderea Babilonului, *12*0 dregători mari și două căpetenii superioare ale Medo-Perșilor, grăiesc de rău, clevetesc pe Daniel Prorocul, acuzându-l că nu respectă legea și calcă hotărârea împăratului, închinându-se Dumnezeului său de câte trei ori pe zi. Din porunca împăratului constrâns, Daniel a fost aruncat în groapa leilor. Dumnezeu însă l-a păzit acolo întreg. Dimineața venind împăratul, l-a aflat teafăr în mijlocul leilor. Convins de răutatea grăitorilor de rău, care îl acuzaseră pe Daniel, a aruncat în groapă pe toți acei 122 boieri mari dimpreună cu nevestele și copiii lor; pe care mai înainte de a ajunge în fundul gropii, i-au sfâșiat leii (Dan. 6). Iată cu ce s-au ales și acești pârâși sau clevetitori! Dacă n-ar fi clevetit pe Daniel, ar fi trăit și ar fi domnit înainte peste ținuturile încredințate lor de sus.

Marele general prim ministru „Aman" al împăratului Artarxerxe, care domnea peste 127 de ținuturi, trufindu-se, grăiește de rău, pârăște, clevetește și ponegrește pe credinciosul Mardoheu și pe toți iudeii... înaintea împăratului. Dar toate șireteniile și grăirile lui de rău s-au întors asupra capului său. Cursa pe care le-o pusese acestora, s-a prins el în ea și groapa pe care le-o săpase, a căzut el

---

[37] Haldéu**,** haldei, s. m. Poreclă dată de călugări preoților de mir. ♦ (Rar) Rabin.

într-însa. A murit spânzurat în spânzurătoarea pe care o pregătise lui Mardoheu (Estera 3-7). Iată cu ce s-a ales și acest superior demnitar împărătesc pe urma clevetirilor!

Un oarecare Simon grăiește de rău și clevetește pe Arhiereul Onia și Templul Sfânt din Ierusalim înaintea generalului Sirian Apolonie, zicând: „Vistieria Bisericii din Ierusalim e plină de nenumărați bani.... După aceea s-a trimis Eliodor cu oaste să jefuiască vistieria, producând în poporul lui Dumnezeu groaznică spaimă, jale, plângeri, țipete și grozăvii (2 Macab. 3...). Dacă vicleanul acela se abținea de la clevetire, scăpa poporul de atâtea grozăvii.

ÎNFRUNTÂND SLĂBICIUNEA FRATELUI S-A DEZBRĂCAT DE DAR.

Doi frați mari vieţuiau într-o mănăstire de obște. Ei s-au învrednicit a vedea un dar oarecare unul spre altul. Odată unul din cei doi frați a ieșit într-o vineri afară din mănăstire. Văzând pe oarecare mâncând de dimineață, i-a zis: „Cum de mănânci frate în această vreme, că este vineri? Azi de dimineață a fost Sf. Liturghie după obicei...". Fratele căutând asupra lui, a văzut darul depărtat de la dânsul și s-a întristat în sine. Venind la chilie, i-a zis: „Ce ai făcut frate, că n-am văzut darul lui Dumnezeu ca mai înainte peste tine?" El a răspuns: „Eu nu mă știu, pe mine nici cu lucrul, nici cu gândul să fi făcut ceva rău". Fratele i-a zis: „Nu cumva ai zis cuiva vreun cuvânt de jignire?" Acela aducându-și aminte, a zis: „Ieri am văzut pe oarecare mâncând afară de chilie de dimineață și i-am zis: „În acest ceas mănânci vinerea? Acesta este dar păcatul meu. Rogu-te, ostenește-te cu mine două săptămâni Și să rugăm pe Dumnezeu să ierte păcatele mele" și așa au făcut. După două săptămâni de mari nevoințe cu: post, privegheri și rugăciuni, fratele a văzut iarăși Darul lui Dumnezeu venit peste fratele său și așa s-a mântuit, mulțumind Domnului (P. o. c. 378 *3).*

CLEVETITORII SUNT SUPRANUMIŢI DIAVOLI DE ÎNSUȘI HRISTOS ȘI SFINŢII LUI. Odinioară Mântuitorul supărându-Se pe iudeii îndărătnici, i-a numit fiii diavolului, zicându-le: „Voi sunteți din tatăl vostru diavolul și voile tatălui vostru voiți să le faceți. Acela din început a fost ucigător de oameni. În adevăr n-a stat. Când vorbește minciuna, din ale sale vorbește, pentru că este mincinos și tatăl minciunii" (Ioan 8 *44).* În altă parte zice: „Zâzaniile sunt fiii celui viclean, fiii diavolului..." (Mt. 13 *39)* Clevetitorii nu se numesc numai diavoli, ci chiar sunt diavoli cu adevărat. Și aceasta cu drept cuvânt. Precum ei au urmat și imită pe diavoli în răutate, în viclenie, în clevetire... așa au și moștenit numele diavolului, supranumindu-se diavoli. Aceasta o adeverește Mântuitorul Hristos în persoana vicleanului Iuda Iscariotul, zicând: „Au nu v-am ales Eu pe cei 12 (în apostolat)? Și iată, unul din voi este diavol!" (Ioan 6 *70).* Toți Sfinții din cursul vremilor, drept-credincioșii creștini — păstori și păstoriți — toți oamenii bine-credincioși și păgânii noi și vechi i-au numit și-i numesc întotdeauna pe clevetitori și trădători": fățarnici, învrăjbitori și chiar diavoli. Diavol înseamnă clevetitor și clevetitor înseamnă diavol. Vreți să știți de ce?

Ascultați: diavolul s-a numit clevetitor pentru că:

a) A clevetit înainte de căderea sa pe frații săi de îngerat. Aceasta o adeverește și Dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Am auzit un glas mare în cer, care grăia: „...S-a aruncat pârâtorul fraților noștri, care a clevetit împotriva lor înaintea lui Dumnezeu ziua și noaptea..." (Apc. 12 70).

b) După căderea lui și a îngerilor săi din ceruri, a clevetit pe Dumnezeu înaintea oamenilor, zicând Evei și lui Adam că Dumnezeu din pizma Lui i-a oprit să nu mănânce din pomul cunoștinței, ca să nu se facă Dumnezei. „Hotărât — a zis vicleanul diavol din șarpe — nu veți muri. Dar Dumnezeu știe, că în ziua în care veți mânca din el, vi se vor deschide ochii și veți fi ca niște dumnezei, cunoscând binele și răul" (Fac. 3 *1-5).*

c) Se numește diavol, pentru că clevetește pe oameni înaintea lui Dumnezeu, așa cum clevetea pe Iov: „Oare degeaba — a zis Satana către Dumnezeu — se teme Iov de Dumnezeu? Nu l-ai ocrotit Tu pe el, casa lui și tot ce este al lui? Ai binecuvântat lucrul mâinilor lui și turmele lui au umplut pământul! Dar ia întinde mâna Ta și atinge-Te de tot ce este al lui și sunt încredințat că Te va blestema în față...". Așijderea și a doua oară îl clevetește pe Iov înaintea Domnului, zicând: „Piele pentru piele! Omul dă tot ce are pentru viața lui. Dar ia întinde-Ți mâna Ta și atinge-Te de oasele și de carnea lui și sunt încredințat că Te va blestema în față" (Iov 1 10-11; 2 *4-5).*

Privitor la supranumirea de diavoli a îngerilor căzuți din cer, Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Fraților, diavolul nu după fire are numele acesta, ci după voire, că nu s-a făcut diavol din început, ci Înger s-a zidit. Apoi s-a numit diavol, ca cel ce învrăjbește pe Dumnezeu cu oamenii și pe oameni cu Dumnezeu și ca un întărâtător al stăpânului asupra slugilor și ai slugilor asupra stăpânului" (Omilia 3 la Iov).

d) A clevetit și clevetește pe P. S. Arhierei și Preoți... înaintea lui Dumnezeu. „Îngerul — adeverește Sf. Proroc Zaharia — mi-a arătat pe marele Preot — Arhiereu — Isus stând înaintea Îngerului Domnului și pe Satana stând la dreapta lui ca să-l pârască sau clevetească. Domnul a zis Satanei: „Ceartă-te pe tine Domnul, Satano! Ceartă-te pe tine diavole, Domnul Cel Care a ales Ierusalimul!" (Zah. 3 1-2).

e) Lucifer cu îngerii lui au clevetit și clevetesc groaznic pe creștinii drept-credincioși după ieșirea lor din trup, când trec prin cele 24 vămi ale văzduhului. Cei ce citesc cu toată atenția **Vămile Văzduhului** întregite, memorându-le cât mai viu în mintea lor, văd cât pot ei cuprinde — groaznica răutate a clevetitorilor diavoli asupra Sufletelor care se suie cu Îngerii la cer.

Precum am văzut și vedem, îngerii căzuți — clevetind pe frații lor de îngerat înaintea lui Dumnezeu, pe Dumnezeu înaintea oamenilor: Eva și Adam... pe oameni înaintea lui Dumnezeu, ca pe Iov, Arhiereul Isus, ș.a. și bietele Suflete necurățite de păcate prin vămile văzduhului, la judecata particulară și universală — de la meșteșugul clevetirilor, și-au luat numirea de diavoli. Așijderea și creștinii din orice treaptă, care se ocupă cu clevetirea, meseria aceea infernală a diavolului, își atrag și poartă supranumirea de diavoli, înaintea lui Dumnezeu (Ioan 6 70) și a oamenilor. Și în vremile noastre am auzit și auzim zicându-li-se clevetitorilor și trădătorilor: „diavoli împielițați".

Dacă-am sta să dăm cu pietre
În toți câinii ce ne latră,
Pe al drumurilor laturi
N-ar rămâne nicio piatră...

CLEVETITORII VOR PIERI DE SABIA CERULUI.

Aceasta reiese clar din următoarea mărturisire a Sf. Cuvios Părinte Pafnutie, Episcopul Tebaidei Egiptului: „Călătorind eu pe o cale, mi s-a întâmplat de am rătăcit din pricina unei neguri dese. Aflându-mă aproape de sat, am văzut pe unii care se împreunau fără de rușine. Atunci am stat și m-am rugat pentru păcatele mele. Deodată Îngerul Domnului a venit acolo, având în mână o sabie mare. El mi-a zis cu glas puternic: „Pafnutie! Toți cei ce judecă pe frații lor, vor pieri de această sabie. Tu însă pentru că n-ai judecat, ci te-ai osândit pe sine înaintea lui Dumnezeu ca și cum tu ai fi făcut păcatul, pentru aceasta numele tău s-a scris în cartea celor vii, în cartea vieții" (P, o, c, *2*01 7; comp. Filip. 4 3; Apc. 3 5; 13 5-70; 17 8; 20 12; 21 27).

ÎNCOTR-O ALERGĂM: LA RAI ORI LA IAD?

Dumnezeiasca Scriptură ne arată că fiecare copac, arbore, pom... încotr-o crește plecat: spre răsărit, apus, miazăzi, miazănoapte, în acea parte cade și rămâne (Ecl. 11 *3).* Așa se face și cu creștinii — Păstori și păstoriți — cei care cu trup și Suflet se ostenesc a se lumina prin citirea cărților sfinte și a vieții cu bună credință creștinește, duhovnicește, după ieșirea din trup, merg la Dumnezeu, în Împărăția Cerurilor. Cei care însă nu se silesc a se lumina, lăsându-se în necredință, viețuind după patimile trupului, după obiceiurile rele ale lumii zăcând în cel rău (1 Ioan 5 *19),* după ieșirea lor din trup, se cară de îngerii căzuți, pe care iau ascultat, slujindu-le în viață, în iad, în munca veșnică.

LA CERURI CU SFINȚII, ORI LA IAD CU CLEVETITORII?

Meghetie povestea părinților și fraților adunați în jurul său: „La început, când ne adunam unii cu alții, vorbeam cele de folos, ne întăream unii pe alții, ne făceam cete, cete și ne suiam la ceruri. Acum însă ne adunăm și unul cu altul venind la clevetire, ne pogorâm în jos..." (P. o. c. 153 *4).*

LAȘUL OSÂNDIT ȘI SILITORUL MÂNTUIT.

Doi frați după trup se aflau sub povățuirea unui Duhovnic iscusit. Acela adeseori le vorbea despre pedepsele iadului. Unul din frați înfricoșându-se, vrând cu orice chip a se mântui, după ce s-a rugat fierbinte lui Dumnezeu, s-a făcut călugăr. Celălalt necrezând asemenea cuvinte, a rămas în lume, viețuind în felurite păcate. După câțiva ani, a ajuns la sfârșitul vieții sale. A murit. Atunci monahul l-a rugat pe cel ce murise, ca să i se arate după moarte și să-i spună cum se află. Într-o noapte s-a arătat mortul fratelui său, spunându-i că se află în grea muncă. Monahul l-a întrebat, zicându-i: „Spune-mi adevărul, fără minciună. În iad muncile sunt așa de înfricoșate, precum zic cărțile noastre, sau le-au scris dascălii numai ca să ne sperie pe noi?" Mortul i-a răspuns: „De mii de ori sunt mai înfricoșate decât sunt scrise, încât toate limbile nu ajung să povestească acele chinuri". Monahul l-a întrebat iarăși: „Oare voi putea și eu să le-ncerc cât de puțin, ca să mă încredințez de adevăr?" Mortul i-a răspuns: „Da! însă cu care simțire voiești să le înțelegi?" El a zis: „Eu sunt prea mic la Suflet și mă tem ca nu cumva să mor dacă voi vedea cu ochii, sau voi pipăi cu mâinile; voiesc dar numai să miros

cât de puțin". Atunci văzu cum Sufletul fratelui său mort, scuturâ haina, din care a ieșit atâta rea putoare, încât monahii acelei mănăstiri nu puteau să rabde, ci se întorceau încoace și încolo, ca niște ieșiți din minți. Ne mai putând ei suporta putoarea aceea groaznică și neputându-se liniști acolo pe loc, s-au dus la un alt loc, departe de acela. Acolo, au zidit o mănăstire. După dispariția Sufletului celui mort, monahul, deși s-a spălat cu felurite săpunuri, n-a scăpat de putoarea aceea. Văzând el din ce primejdie groaznică a scăpat, se silea tot mai mult a se ruga, a posti, a priveghea, a sluji lui Dumnezeu cu trup și Suflet... până ce a răposat în Domnul.

Să ne socotim bine deci fiecare din noi și să vedem încotro alergăm și unde vom ajunge în veșnicie. Să ne dezbrăcăm de omul cel vechi al păcatului și să ne îmbrăcăm în omul cel nou, virtuos, pentru a scăpa de iad și a fi pururea în fericire cu Dumnezeu.

CLEVETITORII ÎȘI CAUZEAZĂ LORUSI MULTE RELE ȘI SUNT ASEMENEA SĂLBĂTICIUNILOR.

Prima răutate care și-o cauzează clevetitorii este că își închipuie în inima lor pe diavolul (clevetitorul lui Dumnezeu, al Îngerilor și al oamenilor), primind numirea de fiii diavolului, zâzanii, șerpi, vipere, ba chiar și diavoli (Ioan 8 *44;* Mt. 13 *39;* 23 *33;* 12 *34;* Ioan 6 *70),* clevetitori, trădători și adeseori mincinoși. Ei se numesc și sunt fiii diavolului pentru că se fac următori devotați lui în clevetiri și trădări (Fac. 3 1-5; Ioan.8 *44;* 1 Ioan 3 *8).*

Clevetitorii își cauzează a doua răutate, pentru că nu lucrează după înțelepciunea de sus; ci după înțelepciunea josnică, pământească, sufletească, drăcească... (Iac. 3 *17, 6-16).*

Clevetitorii își cauzează a treia răutate, o râvnă amară (Evr. 12 *15;* 3 *12;* 2 Lege 29 *18),* prefăcându-și mădularele lor omenești în sălbatice și nefirești, astfel:

a) Ochii clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor, se aseamănă cu ochii vasiliscului, care — precum zic istoricii — scoate otravă din ochii săi și de departe otrăvește pe oameni; așa și clevetitorii, pârâtorii, trădătorii, n-au ochi să vadă creaturile cele bune foarte ale lui Dumnezeu (Fac. 1) și să-L preamărească, ci își au ochii pironiți numai ca să vadă greșelile unora și altora, ca să-i otrăvească cu clevetirile, pârile și trădările lor.

b) Urechile clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor, sunt asemenea aspidei, care își închide urechile să nu audă cântările și sunetul muzicii, spre a se îmblânzi (Ps. 57 4). Asemenea aspidei, clevetitorii își astupă urechile ca să nu audă Cuvântul lui Dumnezeu, spre a se înțelepți și părăsi de răutățile lor; ci și le destupă, numai și numai ca să audă: ce face unul și altul, ce a greșit cela și celălalt, pentru a cleveti, pârî și trăda pe semenii lor și a băga vrajbă și prăpăd în oameni. „S-a îngroșat inima poporului acestuia — zice Domnul — cu urechile greu au auzit, ochii și i-a închis, ca să nu vadă cu ochii, să nu audă cu urechile, nici să înțeleagă cu inima, ca nu cumva întorcându-se, să-i vindec pe ei" (Mt. 13 *15).*

c) Gura clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor, e groapă, fântână foarte adâncă, care primejduiește pe cei ce cad în ea. „Groapă fără fund este gura nelegiuiților, cei loviți de Domnul, cad într-însa" (Prov. Sol. 22 *14).*

d) Gâtlejul clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor, e asemenea mormintelor deschise, din care bufnește putoarea clevetirilor, pârilor și trădărilor.

e) Limba clevetitorilor e brici ascuțit, fiindcă cu clevetirile, pârile la felurite judecăți, atacă, rănesc, omoară mulți oameni, mult mai puțin vinovați ca ei, cum adeveresc și Dumnezeiești le Scripturi, zicând: „Groapă deschisă îi grumazul lor. Cu limbile lor vicleneau... Nedreptate a împletit gura ta, ca un brici ascuțit ai făcut vicleșug... Mărturia nedrepților e înșelătoare. Martorul grabnic are limbă nedreaptă" (Ps. 5 9; 51 1-2; Prov. Sol. 12 *18-20).*

f) Buzele clevetirilor sunt asemenea curselor. Precum în curse se prind multe vietăți, așa și în buzele clevetirilor, se prind cei care se încred, se bizuie sau se nădăjduiesc în ei. Clevetitorii grăiesc cuvinte dulci, ca să amăgească, dar în inimile lor ascund otrava ucigătoare. Sărută, dar ca să vândă. Salută, ca să piardă. Ei sunt asemenea lui Iuda trădătorul, care cu salutare și sărutare, a dat pe Domnul la moarte, zicând: „Bucură-Te învățătorule!" și L-a sărutat (Mt. 26 *49).* Tot așa și clevetitorii pârâtorii, trădătorii, cu multe salutări, temenele (plecăciuni mari și mici) și sărutări, își trădează pe ai lor, chiar și pe părinții trupești și sufletești (nași, Preoți Duhovnici). Pentru aceea adeverește și Dumnezeiasca Scriptură: „Venin de aspidă sub buzele lor... Muiatu-s-au cuvintele lor mai mult decât untdelemnul, dar acelea sunt săgeți" (Rom. 3 *13;* Ps. 54 *24).*

g) Mâinile clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor sunt spurcate și darurile și mituirile ce le primesc de la cei ce îi cumpără cu bani, ca și căpeteniile iudaice pe Iuda Iscariotul. Mâinile lor sunt pline de sânge pentru: tulburările, învrăjbirile și scurtarea vieții celor clevetiți, pârâți și trădați de ei pentru oarecare daruri sau concesii blestemate. „Mâinile voastre sunt pline de sânge" (Is. 1 15; 59 *3;* Ier. 2 *34;* 19 *4).*

h) Picioarele clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor, în loc de a umbla pe calea binelui, adevărului, păcii și a faptei bune, aleargă pe căile împiedicării, prăbușirii, surpării, învrăjbirii și pierzării. Acelora le zice Dumnezeiasca Scriptură: „Picioarele lor aleargă la răutăți... se strică în alunecări..." (Prov. Sol. 1 16; Rom. 3 15; Is. 59 7).

i) Inima clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor e un atelier al spiritelor iadului, care o umplu de felurite viclenii pierzătoare de Suflet, învârtoșată asemenea cremenei, nicovalei, e cuib și locuință a diavolului, înșelătoria și viclenia Satanei. Aceasta o adeveresc și Dumnezeiești Scripturi, zicând: „Inima lor e încremenită ca piatra și ca nicovala" (Iov 41 *24).* „Inima îndărătnică meșteșugește rele în toată vremea, unul ca acela face tulburări cetății..." (Prov. Sol. 12 *20;* 6 *14).*

j) Măruntaiele dinăuntrul clevetitorilor, pârâtorilor și trădătorilor sunt vârtoase ca pavăza și ca piatra smirid, din care se fac pietrele de tocilă și de polizor. „Ficații lor — zice Iov — pavăză de aramă[38] și legăturile lor ca piatra smiridului" (Iov 41 *24, 12-29).* Deși aici se vorbește de balaurul — diavolul — dar aceasta se potrivește la clevetitori, pârâtori și trădători, care au înăuntrul lor pe Satana cu atelierul și slugile lui. Astfel, aceia au în toate mădularele, gândurile cuvintele, activitatea și faptele lor pline de otravă purtătoare de moarte, chipul monstruos al fiarei slutite chipul Satanei. „Din gura lor ies torțe aprinse, valuri de scântei, fum, cărbuni aprinși, pălălaie de foc" (Iov 41 *19-21).*

În fața acestor monștri infernali, ne vedem siliți a cere ajutorul de sus, strigând: „Scapă-mă Doamne de omul viclean și de bărbatul nedrept mă izbăvește... mi-au întins curse, lațuri și mreje... pe lângă cărare mi-au pus capcană..." (Ps. 139 1-5).

CLEVETITORII DEVIN ANTIHRIȘTI. Un oarecare mare bătrân pustnic, ședea în Siria, între hotarele Antiohiei. El avea un frate care era gata spre judecată când vedea pe vreun frate greșind. Pe acela de multe ori îl învăța bătrânul, grăind: „Cu adevărat, fiule, te înșeli și-ți pierzi Sufletul tău, de vreme ce nimeni nu știe ce este în om, fără numai duhul care este într-însul (1 Cor. 2 7 7). Aceștia pe care-i judeci și-i prihănești tu sau altul, de multe ori înaintea oamenilor fac fapte rele; iar în taină se pocăiesc înaintea lui Dumnezeu. Păcatul acestora noi îl vedem, dar pocăința și faptele bune ce le-au făcut, numai Dumnezeu le știe. Pentru aceasta și cu ochii tăi de vei vedea pe om păcătuind, nici cât de puțin nu-l judeca pe el, că numai Unul Dumnezeu este Judecătorul. Că tot omul ce judecă pe altcineva, se află ca un Antihrist al lui Hristos, de vreme ce I-a răpit dregătoria și stăpânia[39] ce i-a dat-o Dumnezeu Tatăl (Ioan 5 *26-27),* făcându-se el judecător mai înainte decât Dânsul" (P. o.c. 380 *8).*

SF. ÎMPĂRAT CONSTANTIN CEL MARE ȘI CLEVETITORII. Odinioară au venit oarecari și au clevetit înaintea lui pe un Preot, că: petrece viața rău și preacurvește. Atunci iubitorul de Hristos, marele împărat al colosului imperiu Roman, n-a vrut să-l cheme, cerceteze, iscodească, judece și osândească pe acel Preot, cum așteptau clevetitorii; ci a zis: „De aș vedea cu ochii mei pe Preot făcând păcatul, l-aș acoperi cu mantia mea împărătească".

Mai târziu, adunându-se P. S. Episcopi din imperiu pentru Sinodul I ecumenic din Niceea, oarecari clerici intrigant, au adus niște scrisori cu felurite clevetiri asupra unor Preoți și Episcopi. Fericitul împărat creștin văzându-le, n-a vrut nicidecum să citească acele scrisori pline de hule și clevetiri asupra Sfinților Liturghisitori și Păstori ai turmei cuvântătoare; ci însuși el le-a rupt cu mâinile sale și le-a băgat în foc, zicând aceste cuvinte vrednice de pomenire: „Să nu dea Dumnezeu să judec eu vreodată pe Preoții Săi".

Și acum în vremile acestea de apoi... ce n-a cutezat să facă acel împărat așa de mare, credincios și Sfânt, îndrăznesc și se obrăznicesc a face niște: proști, păcătoși, nefericiți, netrebnici și nevrednici oameni și femei putreziți în felurite păcate până dincolo de măduva oaselor... Și apoi se mai întreabă scâncindu-se că de ce năvălesc puhoi peste ei necazurile îndurerările, grozăviile și primejduirile celea și celea... (Ps. 108 1-19, *27*-28; 5 9-10 13 3-52 3-4 ; 81 5).

---

38 Aramă – Cupru; Obiect făcut din cupru; (în figuri de stil) – clopot, tun, monedă,etc.

39 Stăpânie — (Înv.) Stăpânire, suveranitate; domnie.

CLEVETIREA E OPRITĂ DE DUMNEZEU ȘI PRIN DUMNEZEIEȘTILE SCRIPTURI: (Eș.20 16; 22 28; 23 1; Ps.3313; Ecl 10 20; Tit 3 1-2; Iac. 1 26 ; 4 11). Clevetirea e urâtă înaintea lui Dumnezeu: Prov. Sol.6 16-19... Clevetirile vin: din inima rea (Mt. 12 31-35; 15 19; Lc. 6 45), din ură (Ps. 40 7; 108 2-3), din mândrie (Ps. 118 69; 1 Tim. 6 4; Apc.. 12 70), din nelucrare sau lenevire (1 Tim. 5 13). Urmările clevetirii sunt:-rănile inimii (Ps. 12 2), despărțirea de prieteni sau ruperea prieteniei, stricarea căsătoriei, risipirea familiei (Prov. Sol. 16 28 ; 17 9 ; Is. Sir. 25 25), învrăjbirile (Prov. Sol. 26 20), neunirea între frați (Prov. Sol. 6 19), uciderile (Iez. 22 9). Limba clevetitorilor este brici, foc, lumea nedreptății, spurcăciunea Sufletului și a trupului răutate neînfrânată, plină de otravă ucigătoare, blestemăție (Iov 5 21; Prov. Sol. 25 18 ; Iac. 3 6-9). Clevetitorii trădează secretele (Prov. Sol. 11 13; 20 19), sunt fără minte (Prov. Sol. 10 18). Oamenii de nimic clevetesc (Ps. 108 1-5 ; 139 1-3; Ecl. 7 21-22; Ier. 6 28-30; Rom. 130; 2 1-3; 3 13-18; 1 5 11; 6 10; 2 Tim. 3 3). Clevetirea e o demonică însușire sau meserie a diavolului (Apc. 12 10).

Drcptcredincioșii creștini -Păstori și păstoriți — trebuie a o părăsi (Efs. 4 31; Cols. 3 8; 1 Petru 2 1) a se feri de ea (2 Cor. 12 20; Tit 3 2; Iac. 4 77; 1 Petru 3 10), a înceta de la clevetire (Ps. 14 1-3), nu trebuie a da prilej la clevetire (1 Tim. 5 14; Tit 2 S; 1 Petru 2 1-2; 3 16), să fugă de clevetiri ca de ciumă sau de boli molipsitoare (1 Cor. 5 11; 15 33; 1 Tim. 6 4-5), să o plătească cu binecuvântări (1 Cor. 4 12).

Clevetiții se folosesc agonisindu-și fericirea, iar clevetitorii se nefericesc, adunându-și vaiul (Mt. 5 11; 12 34 ; 23 33; 1 Tim. I 20). Creștinele să se abțină de la clevetiri (Tit 2 3), așijderea mai mult soțiile sfinților Liturghisitori și slujitori ai Bisericii (1 Tim. 3 11).

Clevetitoarele și clevetitorii sunt aspru pedepsiți (Ps. 100 5-6; 139 11). Clevetirea lipsește de Patria Cerească pe clevetitori și clevetitoare (1 Cor. 6 70). Clevetitorii sunt asemănați cu: șerpii, viperele, năpârcile și cu scorpiile (Ps, 57 4; 139 3; Ecl. 10 11; Rom. 3 UI; Mt. 3 7; 12 34 ; 23 33; Iez. 2 6). Și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a fost clevetit (Ps.31 11; Mt. 11 19; 6 60; 27 63; Lc.7 34; Ioan 7 12).

NUMAI CU UN „UF" S-A DESPUIAT DE DAR. ABIA DUPĂ ȘAPTE ANI DE POCĂINȚĂ, L-A RECĂPĂTAT. Povestit-a un bătrân pustnic și mare ostenitor, zicând: „Șezând eu odinioară într-o pustie adâncă, a venit la mine un frate de la chinovie[40] , pentru cercetare. Eu l-am întrebat cum se află Părinții? El mi-a răspuns: „Bine, cu rugăciunile tale". Apoi l-am întrebat și pentru un frate, care avea nume rău și mi-a răspuns: „Crede Părinte, că încă nu s-a izbăvit de acel nume!" Eu îndată ce am auzit, am zis: „Uf" și îndată ce am zis acest cuvânt, mi-a venit somn și m-am făcut în uimire. Atunci m-am văzut pe mine că stam înaintea Sfântului loc al Căpățânii și pe Domnul nostru Iisus Hristos răstignit între doi tâlhari. Eu m-am pornit să mă închin, însă când m-am apropiat de El, a poruncit Sfinților Îngeri care stăteau lângă El, cu mare glas, zicând: „Scoateți-l afară, că antihrist îmi este, că mai înainte de a judeca Eu, el a judecat pe fratele său". Astfel fiind izgonit, am vrut să ies, însă mi s-a apucat haina ce se numește palion, în ușa ce s-a închis degrabă și lăsând-o acolo, am ieșit îndată și m-am deșteptat. Socotind eu cele văzute, am zis fratelui care venise la mine: „Rea este ziua aceasta pentru mine!" El auzind, mi-a zis: „Pentru ce, Părinte?" Atunci povestindu-i cele ce am văzut, i-am zis: „Haina aceea a mea era acoperământul lui Dumnezeu, care era peste mine și acum m-am lipsit de el". După aceea am făcut șapte ani rătăcind prin pustie, nici pâine gustând, nici sub acoperământ intrând, nici cu om vorbind, până ce iarăși am văzut pe Domnul asemenea la locul Căpățânii, poruncind să mi se dea haina. (P. o. c. 380).

CLEVETITORII AU PE DIAVOLUL PE LIMBĂ, ÎN URECHI ȘI ÎN INIMILE LOR.

Aceasta o arată Mântuitorul hotărât în Dumnezeiasca Sa Evanghelie, zicând: „Omul bun, din comoara cea bună a inimii sale, scoate cele bune; iar omul cel rău, din comoara cea rea a inimii sale, scoate cele rele" (Mt. 12 35). De aici reiese clar că, creștinii care au pe Dumnezeu pe limbile, în urechile și în inimile lor, grăiesc, ascultă și duc din om în om numai cuvinte Dumnezeiești, curate, neamestecate: iar cei ce au pe diavolul sălășluit pe limbile, în urechile și în inimile lor, aceia grăiesc, ascultă și duc din om în om cele diavolești, conlucrând cu diavolul la meseria lui diavolească, adică la clevetire.

Precum am văzut, Dumnezeu oprește clevetirea. Dumnezeiasca Scriptură înfierează aspru clevetirea și hotărăște tuturor creștinilor a se feri de această meserie diavolească. Sf. Ioan Gură de

[40] Chinovie — mănăstire

Aur, înfierând pe clevetitorii și clevetitoarele de pe vremea sa și din toate vremilc, zice: „Clevetitorii au pe diavolul pe limbă, cei ce ascultă clevetirile lor cu plăcere, au pe diavolul în urechi... cei ce duc clevetirile din loc în loc și din om în om, au pe diavolul în inimă". Vedeți, luați seama! Sf. Ierarh zice că: cei ce clevetesc au pe diavolul pe limbă, nu că-l iau atunci pe limbă... cei ce ascultă cu plăcere clevetirile, adeverește că au pe diavolul în urechi, nu că-l iau atunci în urechi; cei ce duc clevetirile din loc în loc, din om în om, din casă în casă, au pe diavolul în inimă, nu că l-ar lua numai atunci. Deci, atât cei ce clevetesc, cât și cei ce ascultă clevetirile cu plăcere, așijderea și cei ce poartă clevetirile din om în om, îl au pe diavolul totdeauna: pe limbă, în urechi și în inimile lor, că dacă nu l-ar avea de mai înainte, nici n-ar cleveti pe alții, nici n-ar asculta clevetirile cu plăcere, nici n-ar purta clevetirile din om în om. Aceia se despoaie de Darul lui Dumnezeu, devin antihriști (Vezi Hron. o.c. p. 28; P. o.c. 380 *8-10).*

Aceasta o adeveresc și alți Părinți bisericești în feluritele lor învățături, chiar și în biserica apuseană. Un sfânt al lor anume Bernard, spunea creștinilor lor: „Nu știu care este cel mai mare păcat: a cleveti, sau a asculta clevetirile, căci cel ce clevetește, are pe diavolul pe limbă, iar cel ce ascultă clevetirile, îl are pe diavolul în urechi". Vedeți? Aici se arată că cei ce clevetesc, îl au pe diavolul pe limbă, cei ce ascultă clevetirile îl au pe diavolul în urechi; iar cei ce duc clevetirile din om în om, au pe diavolul în inimă, mai de mult. Nu zice că prin clevetire își pun pe diavolul pe limbă, în urechi sau în inimă; ci că îl au sălășluit acolo. De aici putem vedea clar că cei ce sunt de partea diavolului, posedații lui, susțin că clevetirile sunt o necesitate, nu-i păcat, ba chiar trebuie a cleveti! Și știți de ce? Pentru că nu vor nici în ruptul capului să rupă legătura cu diavolul și să se dezbrace de meseria aceea diavolească a clevetirilor. „Cine se aseamănă — zice înțelepciunea strămbunilor — se adună". Și diavolul se adună cu clevetitorii și clevetitorii cu diavolii, deoarece se aseamănă unii cu alții.

CLEVETITORUL ÎNFRICOȘAT. Un clevetitor a smintit multă lume cu clevetirile lui, depărtând-o din calea vieții în calea pierzării. După un timp, recunoscându-și păcatul cu care s-a cufundat pe sine și pe alții mulți răi și buni în judecată și osândă, s-a spovedit bine și a făcut pocăință îndelungată. Ajungând pe patul de moarte, el se arăta celor din jurul lui din ce în ce mai neliniștit. El zise celor de față: „Peste puțin timp mă voi înfățișa înaintea Judecății lui Dumnezeu. Cât privește pentru păcatele diabolicelor mele clevetiri, eu nădăjduiesc în mila lui Dumnezeu că am făcut pocăință aspră pentru ele. Mă tem însă groaznic pentru păcatele acelora pe care i-am smintit cu clevetirile mele, ducându-i în calea pierzării. Mă tem, mă îngrozesc cumplit de judecata lui Dumnezeu, pentru că nu știu cum să repar sminteala ce am dat-o multora cu clevetirile mele, în felurite vremi și locuri!" Acestea zicând, a murit neliniștit, deși era spovedit și Împărtășit.

CLEVETITORII SF. MUCENIC CONON BĂTUȚI DE DRACI. În viața Sf. M. Conon ni se istorisește că: atunci când cineva dintre necredincioșii Isaureni îndrăznea a huli sau a cleveti numele lui Conon, îndată unii ca aceia erau bătuți de diavoli nevăzuți. Astfel, numele lui Conon se făcuse la toți cinstit și înfricoșat. Oare unde fiind pomenit numele lui Conon, doi închinători de idoli au început a-l huli și cleveti pe acesta cu cuvinte ocărâtoare. Atunci îndată au năvălit diavolii asupra acelor clevetitori, pe care bătându-i, îi trăgeau de păr pe cale. Apoi aducându-i la Sfântul, i-au aruncat înaintea picioarelor lui pe hulitorii aceia, care-l clevetiseră. Necredincioșii văzând acea torturare a acelor clevetitori ai plăcutului lui Dumnezeu, au fost cuprinși de mare frică, încât se fereau ca nici cu mintea să nu gândească ceva rău asupra Sfântului Mucenic Conon (V. Sf. 5 Martie, o.c. pp. 233-6).

CREȘTINII SĂ NU SE MAI ÎMPOTMOLEASCĂ ÎN CLEVETIRI. Neînfrânații la gură susțin că n-ar fi un păcat, dacă cineva ar vorbi de păcatele altora, când sunt cunoscute. De această părere și susținere sunt și diavolii. Totuși, clevetirea aceasta nu-i un bine; ci un rău, care cufundă pe clevetitorii greșelilor și păcatelor aproapelui lor în jos, în iad. Orice rău nu e un bine și păcatul clevetirilor nu-i virtute creștinească, ci este un viciu satanic, o boală diavolească. Dacă voim a ne folosi pe noi și pe alții, mai degrabă să ne ocupăm de greșelile și păcatele noastre, care poate sunt mai mari, mai multe și mai grele decât ale altora, sau decât ale celor clevetiți de noi. La aceasta ne îndeamnă și zicala înțelepciunii strămbunilor: „Vezi bârna din ochiul tău și nu vorbi pe altul de rău". E mult mai creștinește și mai duhovnicește să căutăm a scuza, a acoperi pe cel greșit, cum zicea Sf. Ap. Petru (1 Petru 4 *8) și* cum a făcut Sf. Împărat Constantin cel Mare și alți mulți Sfinți. La mare nevoie defăimăm păcatele, dar acoperim pe păcătos — pe frații creștini — sub scutul dragostei frățești și ne rugăm pentru ei lui Dumnezeu, ca să-i ridice și mântuiască.

Cei ce voiesc a cleveti și a divulga greșeala aproapelui lor, să-și aducă aminte de Ham, care divulgând celor doi frați ai săi greșeala tatălui său dezgolit în cort, s-a cufundat în blestem; iar Sim și Iafet, acoperind goliciunea tatălui lor, s-au îmbrăcat cu mare binecuvântare părintească. Fericitul Ieronim, adevereşte că păcatul clevetirii sau al grăirii de rău, e așa de răspândit, încât rar, rar de tot poți afla vreun om care să nu vorbească de rău pe aproapele său. Poate că și la aceasta se referea înțeleptul Solomon când zicea: „Am căutat între oameni un bărbat de bună treabă, și... abia am aflat unul dintr-o mie... dar din femei nici una" (Ecl. 7 *28-29).* Boala aceasta a clevetirilor provine din trufie, fiindcă oamenii, mai ales femeile, cred că descoperind sau văzând greșelile altora, se ridică pe sine, dar se înșală amarnic, deoarece socotind greșit că prin clevetirea aproapelui se fac mai de cinste în fața celor ce ascultă, se cufundă tot mai mult în osândă vremelnică și veșnică.

Un rău și mai mare decât acesta, este purtarea clevetirilor sau a grăirii de rău din loc în loc și din om în om. În păcatul acesta se cufundă mulți oameni, dar mai ales droaia femeilor limbute, care spun uneia ce a spus cealaltă despre ea. Prin aceasta se vatămă dragostea, se pustiește armonia dintre oameni, se fac vrajbe mari, dușmănie între oameni și femei, în familii, în societate... adeseori încăierări, vărsări de sânge, uciderі...

PARAVANELE CLEVETITORILOR. Diabolicii clevetitori adeseori se camuflează în anumite paravane satanice când clevetesc pe semenii lor. Din dosul acestor paravane: „Se spune", „zice lumea", „umblă vorba", etc, demonicii clevetitori atacă adeseori și pe cele mai curate și cinstite persoane binefăcătoare omenirii. Le mozolesc cu spurcatele lor guri clevetitoare discreditându-le în public, paralizându-le activitatea lor strălucită. „Cunoșteam — scrie un Preot — o doamnă din societatea înaltă, care nu obosea niciodată în ajutorarea săracilor. Avea un singur cusur: era prea tânără și prea zeloasă. De la o vreme însă numeroase alte doamne, se vedeau umbrite de prestigiul din zi în zi mai strălucitor al tovarășei lor. Calomnia — clevetirile — a și început să-și etaleze ravagiile sale.

- „Nu știi nimic?" N-ai auzit nimic?! Chiar nimic?! Toată lumea știe! „Se spune" că domnul X, soțul nobilei noastre filantroape e tare amărât!

- Păcat de el săracul! Ce om cumsecade!

- Se spune că doamna cu pricina este o persoană extravagantă.

- Ce spui soro?! Acum abia înțeleg eu...

- Fii te rog discretă! Se mai spune că izvorul banilor pe care îi risipește în opere filantropice este un adevărat mister!"

A fost de ajuns ca expresiunea „se spune" să fie repetată de trei ori pentru ca tânăra și nobila binefăcătoare a nevoiașilor să fie cu desăvârșire compromisă!

Vedeți ce sunt în stare a face clevetitorii și clevetitoarele cu demonicele lor clevetiri?

Ia închipuiți-vă vă rog, că un criminal, care cu un singur glonț de revolver culcă la pământ pe un presupus vrăjmaș al lui, ar susține în fața tribunalului că nu el și-a fabricat arma ucigătoare, sau că fabrica de arme ar fi vinovată de săvârșirea lor!? N-ați crede că un asemenea om nu e în mințile lui!? Ei bine! Calomniatorii — clevetitorii- nu se deosebesc câtuși de puțin de un asemenea criminal. Fapta lui e una și aceeași. Procesul e același! Te lovesc și-ți nimicesc bunul tău nume! Ţine te rog însă seama că nu te izbesc cu vorbele mele, ci cu vorbele altora, al căror nume regret că-mi scapă acum din minte. Mai mult, nici nu simt nevoia să ți-i denumesc fiindcă sunt prea mulți la număr.

„Se spune". Vuiește satul, urbea sau cartierul. „Spune lumea" Calomniatorul pune deci pe socoteala lumii toate josniciile și crimele lui, ca să nu-l poți trage la răspundere, nici pe el, dar nici pe alții. El angajează lumea la calomniile lui grosolane. Lumea este deci anonimatul exagerat al clevetitorilor (L.L. o.c. 397-9).

Clevetirea e o însușire a diavolului (Apc. 12 *10).* Ea izvorăște din: ură, inimă rea, mândrie (Ps. 40 7; 108 *1-29;* Mt. 12 *34;* 1 Tim. 6 *4),* din lenevire. „Ele (persoanele clevetitoare) se deprind să umble fără treabă din casă în casă. Și nu numai că sunt lenește, dar și: limbute, iscoditoare, clevetitoare" (1 Tim. 5 *13).*

SCAIEŢII CLEVETIRILOR. Adeseori mergând prin grădini și țarini[41], ne-am trezit cu poalele hainelor sau cu pantalonii plini de scai feluriți, care ne-au dat apoi foarte mult de lucru până i-am curățit. Pentru a scăpa să nu ne mai umplem de scai, trebuie să fim cu foarte mare atenție, ori a

[41] Țarină — Câmp cultivat; ogor, arătură

umbla mai bine pe unde nu sunt scai.. Iată, așa e și cu mulțimea clevetirilor care zboară din om în om.. Trebuie să umblăm cu mare băgare de seamă pentru a nu ne împotmoli în ele sau a se agăța ele de noi, ori să umblăm mai bine prin locuri pe unde nu hălăduiesc ele. Altfel, umblând cum se întâmplă, fără pază, ne trezim împotmoliți în clevetiri, ca în niște boli molipsitoare.

În mari depărtări de noi, se află ținuturile Australiei, în mijlocul valurilor oceanului Indian. Acum vreo sută de ani, pământul Australiei era foarte mănos, rodurile lui erau curate și neamestecate cu zâzanii, scaieți și mărăcini. O ceată de scoțieni au debarcat în ținuturile rodnice ale părții de răsărit ale acelui continent, unde au rămas mai multă vreme. Scoțienii au rămas uimiți de rodnicia acelui pământ bun. Totuși ciuda le umplu Sufletele când văzură că pământul acela așa de rodnic, era lipsit de: zâzanii, scaieți, spini și mărăcini de care țara lor era foarte bogată. Locul acela așa de mănos li se părea chiar plictisitor. Ei nu se simțeau bine de loc acolo, așa cum se simțeau în țara lor plină de: scaieți, zâzanii, spini și mărăcini. Atunci un scoțian copleșit de dorul patriei sale plină de scaieți, scrise celor din familia sa, comunicându-le vești îmbucurătoare. Ceea ce îmi displace — scria el — este că pământul acesta, așa de rodnic, n-are pe el niciun scaiete național. El scrise soției sale ca, între altele, să-i trimită și câteva semințe de scaieți. Femeia îi trimise, pe lângă altele și sămânță de scaieți. Îndată ce o primi, scoțianul a semănat-o din loc în loc pe pământul Australiei. În câțiva ani, pământul Australiei a fost năpădit de mulțimea scaieților mai mult decât Scoția...

Semințele cele bune, au trebuință de brațele semănătorilor și de muncă chibzuită, pentru a încolți, crește și rodi. Așa-i și cu învățătura bună. Semințele rele însă, sălbatice: scaieții, neghina, spinii, pălămizile, buruienile zâzaniile de tot soiul, își lasă semințele lor pe brațele vânturilor care umplu pământul cu ele. Iacă așa-i și cu clevetirile. Lumea zăcândă în cel rău, ca niște vânturi le ia și le seamănă peste tot pământul și mulți din creștini, care se cred în sine că sunt mai buni, cum se credea fariseul din Sf. Evanghelie (Lc. 18 70 — 74), se trezesc împotmoliți în ele. Dar vai, mulți din ei se trezesc împotmoliți în clevetiri după ieșirea lor din trup, pe la vămi, judecata particulară și generală, dar atunci e prea târziu!

Suflet drag! Să știi că-n viață
Totdeauna e mai bine
Tu să suferi pentru altul,
Decât altul pentru tine.

PĂCATUL CLEVETIRII CU GURA ȘI DOCTORIREA LUI

Păcatul acesta e cu atât mai mare, mai strivitor, mai copleșitor, celor ce clevetesc, cu cât spun despre alții lucruri mai rele, cu cât persoana ce-o clevetesc e în mai mare cinste și activitate a binelui obștesc, mântuirii Sufletelor, cu cât i se face celui clevetit și celor ce aud mai mare stricăciune sufletească, cu cât au auzit mai mulți acea clevetire. Clevetirea sau calomnia este pedepsită de la caz la caz, după felul sau cinstea în care se află persoanele pe care le-au clevetit.

Un soldat cam limbut clevetește pe un caporal și i se face observație. După câteva zile clevetește pe un sergent și i se face observație mai aspră. Clevetește pe căpitan, după care e pedepsit. Clevetește pe colonel și e pedepsit mai aspru. Clevetește pe General și e și mai aspru pedepsit. Clevetește pe căpetenia țării, după care e întemnițat, încarcerat, pedepsit foarte aspru. Așa e și în adunarea — Biserica — creștinilor! Când vreun creștin sau creștină, neînfrânați la gură, clevetesc pe paraclisier, se canonisesc mai ușor. Când clevetesc pe cântăreț, se canonisesc mai multișor. Când clevetesc pe Diaconi, se canonisesc mai mult. Când clevetesc pe Preot, se canonisesc mai aspru. Când clevetesc pe Arhiereu, se canonisesc și mai aspru...

Psalmistul, Prorocii, Mântuitorul, adeveresc că, clevetitorii au niște limbi otrăvitoare ca ale șerpilor și viperelor (Ps. 13 *3;Iez.* 2 6; Mt. 3 7; 23 *33;* 12 *34).* Tot păcatul clevetirii este și a grăi de alții cu dedesubturi viclene, d.p.: cutare e om cumsecade, femeia cutare e cinstită, dar nu pot spune ce am auzit despre e l . . . despre ca... „Fiecare creștin — zice Sf. Ioan Gură de Aur — are dreptul a-și ascuți limba sa ca o sabie, pentru a-și pârî sau cleveti propriile sale păcate, dar nu a o întrebuința pentru a cleveti și vătăma pe fratele său. În scopul acesta Dumnezeu a îngrădit limba cu un zid îndoit: cu dinții și cu buzele, anume pentru a nu grăi cu ușurință și fără băgare de seamă vorbe nebunești. Așadar, ține-o bine în frâu. Când nu voiește să te asculte, pedepsește-o cu dinții. E mai bine ca acum când voiește a păcătui să sufere o mușcătură dureroasă, decât acolo în focul veșnic să dorească în zadar o picătură de apă și să fie lipsită de toată mângâierea... Cei care se feresc a ocărî, cleveti și judeca pe

alții, îngrijindu-se numai de păcatele lor, se judecă numai pe sine și nu pe alții, vor afla (la judecata particulară și universală) un Judecător blând...” (1 și 2 cateheza Illuminandos...) .

Clevetitorii în posturi se abțin de a mânca carne de dobitoace, dar ca niște fiare sălbatice sfâșie, cu clevetirile lor, numele cel bun al fraților lor. Clevetitorii, ca niște haite de lupi sau alte sălbăticiuni, în adevăr sfâșie și mănâncă pe aproapele lor (Gal. 5 75). Ce clevetitorilor! Vi se par aspre cuvintele acestea? Da, sunt aspre, dar foarte adevărate. Deși nu ați înfipt dinții în carnea, nici în trupul aproapelui vostru, totuși, ați mușcat Sufletul lui cu clevetirile voastre. L-ați rănit cu bănuielile voastre cele răutăcioase. Prin clevetirile voastre v-ați pricinuit multe rele vouă înșivă și multora înmiite daune. Voi, prin clevetirile aproapelui, ați făcut mai răi pe cei ce v-au ascultat. De erau ei păcătoși, acum sunt mai îndrăzneți, pentru că mai cunosc și alți tovarăși ai păcatelor lor. De erau drepți, ușor se amăgesc la mândrie și prin păcatul altora vor fi împinși a cugeta înalte de sine. Voi clevetitorilor sunteți vinovați și prin aceea că Numele lui Dumnezeu se hulește, căci precum prin vădirea faptelor bune se cinstește Numele lui Dumnezeu (Mt. 5 *16),* așa și prin descoperirea și vădirea păcatelor altora, prin clevetirile voastre, Numele lui Dumnezeu se defăimează și necinstește (Mt. 18 10; Lc. 17 1-2). Prin clevetire, pe cel clevetit, voi l-ați făcut mai fără de rușine și mai vrăjmaș vouă. Să nu zică careva că numai atunci când nu grăiește adevărul e defăimare, clevetire; iar când spune drept, adevărul, nu mai este clevetire. Aceasta o zic și diavolii! Dar nu e așa. Căci și aceea e fărădelege. Călcare de lege este și aceea când cineva vorbește de rău, clevetește asupra aproapelui său ceva ce este chiar așa. Cu adevărat și fariseul acela numai adevăr a vorbit despre ceilalți oameni, că sunt răpitori, nedrepți, preacurvari... și despre vameș, dar toate acelea nu i-au ajutat și toate faptele lui bune au rămas zadarnice (Lc. 18 *10-14).*

Oamenii aceștia clevetitori, care pururea se îngrijesc de cele străine, mai săvârșesc și o altă nebunie și încă foarte mare. Când iscodesc și află ceva, îndată o spun altuia, dar opresc imediat și cu mare asprime pe acela de a mai spune și el cuiva. Tocmai prin aceasta ei dau a înțelege că au săvârșit ceva (o clevetire, un păcat nesuferit) vrednic de prihănit. Dacă tu clevetitorule dorești ca vorba ta să nu se mai spună și altora, ar fi trebuit ca tu mai înainte de toate să nu o spui. Voiești tu ca ceva să nu fie cunoscut celuia și celora? Trebuie ca tu însuți să taci mai întâi. Însă dacă tu însuți nu poți tăcea, în zadar tot îndemni pe alții la tăcere. Dar poate tu vei zice: „E foarte dulce și plăcut a defăima — cleveti pe altul”. Dimpotrivă (adeveresc mulți) că a nu defăima — cleveti — este foarte plăcut. Cine a defăimat — clevetit — pe altul, cade în felurite încurcături. Se teme de urmările rele, se căiește, adeseori și-ar mușca limba și tremură ca nu cumva ceea ce a spus să nu-i aducă o mare primejdie și o cumplită pagubă. Dimpotrivă, cine își stăpânește limba sa, e liber de toată această mâhnire și trăiește într-o liniște dulce. „Ai auzit ceva (clevetire, defăimare, ponegrire a cuiva) — zice înțeleptul Sirah — las-o să moară în tine. Fii liniștit că nu vei crăpa pentru aceasta” (Is. Sir. 19 *10).* Ce vrea să zică aceasta: „Las-o să moară în tine?” Aceasta vrea să zică: stăpânește-o, îngroap-o, fă-o să nu mai iasă afară...

Așadar, înainte de toate, trebuie să te ferești a nu asculta pe cel ce vorbește de rău sau clevetește pe aproapele său. Dacă însă ai auzit ceva asemenea, vreo clevetire oarecare, îngroap-o, omoar-o în tine, dă-o uitării în așa fel, ca să fii ca și cum n-ai fi auzit-o de loc. Atunci vei putea să petreci o viață liniștită, pașnică. Dacă vor vedea clevetitorii că disprețul nostru îi va ajunge mai degrabă pe dânșii decât pe cei clevetiți de ei, atunci aceștia se vor lăsa curând de obiceiul lor cel rău al clevetirii. Vor părăsi păcatul clevetirii și pe viitor vor grăi de bine pe aproapele lor, nu-l vor mai cleveti; iar despre noi vor spune cu laudă, că: suntem mântuitorii și binefăcătorii lor.

Să fugim iubiților de clevetiri. Să recunoaștem că patima clevetirii este o cursă a Satanei, abis, o groapă plină de răutate și pândituri. De aceea diavolul ne-a împins și ne împinge mereu la acest rău obicei al clevetirilor, pentru ca noi să nu ne grijim de propria mântuire a Sufletului nostru și ca răspunderea noastră s-o facă mai mare înaintea lui Dumnezeu. Clevetirea nu numai de aceea e ceva rău pentru că noi avem a da seama de orice cuvânt; ci și pentru aceea că clevetirea ne răpește orice dezvinovățire pentru păcatele noastre și le face mai grele și mai de osândit. Cine critică, clevetește cu amărăciune păcatele altora, acela nu are a aștepta o iertare pentru păcatele sale. Căci Dumnezeu ne va judeca nu numai după mărimea păcatelor noastre, ci și după cum am judecat pe alții.

De aceea a zis Mântuitorul Hristos: „Nu judecați ca să nu fiți judecați” (Mt. 7 *1-5).*

Așadar, păcatul nostru în acea lume se va arăta nu numai așa cum este el în sine, ci, prin judecata noastră cea aspră față de aproapele, el se va face mai grozav și mai vrednic de osândă.

Dimpotrivă, creștinul — Păstor sau păstorit — cel domol, iubitor de oameni și blând, își micșorează mărimea păcatelor sale...” (Om. III despre statui).

CLEVETITORII UMPLU LUMEA DE TULBURĂRI ȘI PE EI ÎNȘIȘI DE OSÂNDĂ. O femeie limbută, mărturisi Duhovnicului său că îi place mult să tot clevetească, dar nu în sens răutăcios. Duhovnicul vrând a o lămuri în privința aceasta, îi propuse să semene în grădina sa de legume semințe de scaeți, pir... și apoi să le adune iarăși. Femeia se duse și semăna sămânța, dar îi fu imposibil a mai aduna semințele. Astfel, toată grădina ei s-a umplut de scaeți, pir și buruieni netrenice. Aceasta o făcu să se gândească serios la păcatul clevetirilor ei, că tot așa au umplut lumea, dar îi este imposibil a le mai aduna de pe unde le-a semănat ((0 M.P. 565).

LIMBUȚIA CELOR MARI A DUS ÎN PIERZARE PE COPIL TRUPEȘTE ȘI SUFLETEȘTE. Un scriitor austriac povesti odată cuiva întâmplarea vieții sale. În tinerețe el fusese foarte credincios, umbla la biserică, citea din Viețile Sfinților și își făcu acasă un mic altăraș, în care se ruga cu toată căldura sufletească, încât bunica lui adeseori izbucnea în plâns. Într-o zi tatăl său făcu un prânz bogat și chemă mai mulți prieteni. Masa fu așezată într-o odaie în care era și el, adâncit în citirea cărților sfinte, dar fără să bage ei de seamă că tânărul este acolo. Mesenii erau foarte veseli. Vorbele putrede, clevetirile... curgeau gârlă din gurile lor.. . Tatăl său bău cel dintâi pahar în cinstea prietenilor săi, zicându-le: „Să ne bucurăm până ce suntem în viață, căci cine știe dacă vom fi așa de fericiți și după moarte”. „Da — răspunse unul dintre ei — cine știe dacă mai este într-adevăr și altă viață”. Atunci ei observară că în aceeași odaie este și copilul și astfel încetară de a mai vorbi împotriva credinței. Totuși, acele cuvinte l-au atins și l-au smintit atât de mult pe tânăr, încât din acea clipă a părăsit religia, Biserica, cărțile bune și rugăciunea. El singur mărturisi că de atunci a dus cea mai nefericită viață. Chiar și moartea l-a aflat în necredință, încât a murit ca un dobitoc fără de Suflet...

Iată unde poate duce pilda rea, mai ales a părinților și cum îi poate schimba pe copiii lor și din veseli și fericiți să-i facă nefericiți și aici și în cealaltă lume! (D.C. 165).

PĂCATUL ASCULTĂRII CLEVETIRILOR. Păcat mare este și a asculta cu plăcere clevetirile care ponegresc pe alții și le vatămă cinstea. Dumnezeiasca Scriptură ne sfătuiește să ne astupăm urechile cu gard de spini și să nu ascultăm pe cei care clevetesc sau vorbesc de rău pe alții (Is. Sir. 28 *27-29).* „Sfătuirea mea — zice Sf. Ioan Gură de Aur — nu privește numai pe aceia care vorbesc de rău pe alții; ci și pe aceia care aud niște astfel de vorbe. Pe aceștia din urmă îi sfătuiesc eu a-și astupa urechile și a urma psalmistului, care zice: „Urât-am pe cel ce grăiește de rău și clevetește în ascuns pe aproapele său; pe acela l-am izgonit” (Ps. 100 *5-6).* Voiește cineva să-ți spună ceva despre altul? Zii: „Dacă voiești să lauzi pe cineva, cu bucurie voi pleca urechea mea; iar de voiești să vorbești de rău, să clevetești pe cineva, eu voi astupa urechile mele la vorbele tale, căci ce-mi va folosi mie, că acesta sau acela este un păcătos?” Mai zi și aceasta defăimătorului (clevetitorului): „Pentru noi înșine trebuie să ne îngrijim cum am putea să dăm seama de păcatele noastre și să întoarcem grija și luarea-aminte la cercetarea propriei noastre vieți”. Oare cu ce ne-om putea noi dezvinovăți și afla iertare când noi nu ne îngrijim de însăși treburile noastre, dar ne ocupăm așa de mult cu cele străine? Este necuviincios când cineva trece pe lângă o casă, a se uita înăuntru cu curiozitate și totodată a cerceta să vadă ce se face acolo. Dar încă mai necuviincios și mai imoral este a iscodi viața și purtarea oamenilor...” (Om. 3 d. statui).

Sf. Ignatie zice că: „Dacă n-ar fi cine să asculte clevetirile, n-ar mai fi nici cine să mai clevetească”. Unii Sfinți Părinți arată că e tot așa de mare păcatul de a asculta clevetirile ca și a cleveti...

„Cel ce clevetește are pe diavolul pe limbă; iar cel ce ascultă clevetirile cu plăcere, are pe diavolul în urechi”. Fericitul Augustin vrând a dezbăra pe oaspeții săi de a cleveti și a asculta clevetirile, avea pe masă scrisă inscripția aceasta: „Nu are loc la masa aceasta oricine vorbește de rău pe cei care nu sunt de față”.

CLERICUL CLEVETITOR ÎN IAD. Un cleric oarecare avea urâtul obicei de a tot cleveti, când pe unul, când pe altul. Obiceiul acela repetându-l mereu, a devenit o fire rea. În loc a se părăsi de clevetire, el simțea o satisfacție sufletească în ea, oricât era de: urâtă, blestemată, tulburătoare, învrăjbitoare și grozav de rea. După un timp se îmbolnăvește greu, cade la pat și moare. Sufletul lui, la vămi și judecata particulară, a fost osândit a se munci în focul veșnic cu ucigașii și alți mulți păcătoși înnegriți și înrăutățiți (Apc. 21 *8).* Clevetitorul observă că lângă el erau în foc niște ucigași, care se

munceau cu el în acel iezer de foc. De la o vreme clevetitorul observă că focul de sub ucigași, din vreme în vreme, se potolea, se mai stingea și nu-i mai ardea așa de cumplit, pe când focul de sub el și din jurul lui era același arzător și groaznic de torturător. Mirându-se mult de aceasta, se plânse lui Dumnezeu, zicând: „Doamne! Eu n-am ucis oameni, femei și copii ca acești ucigași, deci cum se face că focul lor, din vreme în vreme, se mai potolește, se mai stinge, pe când focul în care mă chinui eu, este același!" Domnul i-a răspuns: „Da, e drept că tu n-ai omorât oameni, femei și copii, n-ai ucis trupul nimănui; dar cu clevetirile tale ai ucis multe, foarte multe Suflete. Iacă și acum după ani, zeci, sute de ani, clevetirile vorbite și scrise în scrisori, smintesc și atacă atâtea și atâtea sumedenii de Suflete! Deci, iată că pentru aceasta locul tău nu se stinge în vecii vecilor.

De aici învățăm că păcatul clevetirilor smintitoare, adeseori e mai îngrozitor și decât păcatul uciderii... Deci, să ne ferim de păcatul acesta al diabolicelor clevetiri, ca să nu cădem în focul veșnic.

PĂCATUL DUCERII CLEVETIRILOR DIN OM ÎN OM. Păcatul acesta este un diavol foarte primejdios, asemenea holerei, ciumei și bolilor contagioase, care fac mare prăpăd pe unde ajung și se încuibează. Clevetitorii îndată ce au prins ceva pentru clevetire, pe drept ori pe nedrept, sunt turmentați de diavolii clevetirii groaznic, asemenea bețivilor. Posedați de diavolii clevetirii, asemenea cailor cărora călăreții le înfig pinteni în pântece de sar în sus din locul lor și îndată galopează într-o parte și în alta; așa și clevetitorii galopează de la om la om, de la casă la casă, de la o adunare de oameni la altă adunare, difuzându-le și aruncându-le în urechi și în inimi clevetirea. Cei injectați de diavolescul ser al clevetirii lor, care se lasă posedați de diavolul clevetirilor, simțindu-se și ei împintenați de posesorul lor, galopează și ei prin lume din loc în loc și din om în om, slugărind pe diavolul-Satana cu difuzarea clevetirilor aproapelui. Adevărații creștini — Păstori și păstoriți — peste care vin difuzările clevetirilor, uneori se clătesc, dat se mențin la nivelul demnității lor, prin lupta contra acelor clevetiri, prin rugăciuni și cugetare statornică în învățătura Domnului Dumnezeu și a Sfinților Săi.

Fericiți sunt creștinii care nu se lasă duși de apele clevetirilor din locurile lor de mântuire! Vai și amar de mulțimea oamenilor care se lasă duși de apele clevetirilor, slobozite din gura șarpelui vechi — Satana — ca să-i înece în marea de foc veșnic (Apc. 12 *15;* 17 *15;* 19 *20;* 20 *15).*

VREI SĂ ÎNDREPTEZI PE FRATELE TĂU? SFĂTUIEȘTE-L. „Poate tu vrei — zice Sf. Ioan Gură de Aur — a îmbunătăți pe fratele tău? Apoi dacă tu voiești aceasta, atunci plângi și cere de la Dumnezeu ajutorul Lui, ia pe fratele tău la o parte, sfătuiește-l îndeosebi, povățuiește-l și mângâie-l. Arată păcătosului că tu îl iubești, dovedește-i că numai din îngrijire pentru dânsul și pentru că voiești binele lui, iar nu spre a-l rușina, pomenești păcatele lui. Arată-i cea mai mare dragoste și prietenie și nu te rușina a face toate, dacă ținta ta este de a-l face mai bun. Așa fac adeseori doctorii, care măgulesc pe bolnavii cei nesupuși, spre a-i îndemna să primească doctoriile cele vindecătoare. Fă și tu așa și arată Preotului (înțelept, nedivulgator, secret, nelimbut) rănile aproapelui tău. Aceasta înseamnă a te îngriji de dânsul și a te interesa de îmbunătățirea lui".

DUMNEZEU PEDEPSEȘTE ASPRU PE CLEVETITORI.

În viața Sf. Narcis găsim o pildă înfricoșată din care reiese cât este de urât păcatul clevetirilor înaintea lui Dumnezeu. Narcis era Episcop în Ierusalim. El ducea o viață Sfântă. Cu toate acestea s-au găsit mai mulți din locuitorii Ierusalimului, care, din cauză că Episcopul Sfânt i-a dojenit pentru păcatele lor, răspândeau despre dânsul diferite calomnii și chiar au îndrăznit să-l acuze cu diferite păcate grele. Ba s-au găsit trei inși, care au întărit afirmațiile lor cu jurământ. „Să ard de viu dacă nu este adevărat ceea ce spun" — zicea unul. „Să mă fac lepros, dacă e minciună ceea ce afirm" — zicea al doilea. „Să orbesc de tot dacă e calomnie ceea ce am spus" — zicea al treilea. Sfântul văzând că este defăimat fără să fie vinovat, n-a mai vrut să rărnână în cetate. S-a retras într-o singurătate, în pădure, unde petrecea timpul cu mult folos în rugăciuni, meditație și lectură spirituală. Dumnezeu însă în curând a pedepsit în mod groaznic pe cei trei apărători ai clevetirilor și anume: celui dintâi aprinzându-i-se casa, a ars de viu împreună cu ai săi. Al doilea a căzut în morbul scârbos al leprei, încât toți oamenii se fereau de el ca de ciumă. Al treilea, văzând pedeapsa care a atins pe ceilalți, s-a căit și și-a mărturisit în public păcatul, că adică, ceea ce răspândiseră ei despre Episcopul Sfânt, a fost numai o clevetire. Atât de mare i-a fost părerea de rău, încât în urma necontenitelor lacrimi, a orbit de amândoi ochii (T.P. 35).

ADEVĂRAŢII CREȘTINI OPRESC PE CLEVETITORI DE A MAI CLEVETI. Când observăm pe unii sau pe unele că încep a cleveti pe alții, trebuie a-i opri neapărat. Când nu ne este cu

putință aceasta, să arătăm măcar tăcere sau privire în altă parte, dându-le a înțelege că nu ne place a asculta acele clevetiri, care împovărează Sufletul. „Vântul — adevereşte Sf. Scriptură — de la miazănoapte aduce ploaie și limba care nu tăinuiește (greșelile aproapelui și clevetește pe alții) căutături de întristare" (Prov. Sol. 25 *23).* Prin aceste cuvinte ni se dă a înțelege că fața ta arătându-se veselă la clevetiri, întărâtă pe clevetitori a grăi de rău pe alții și mai cu foc. Sf. Ioan Hrisostom oprește pe creștini de a cleveti, zicând: „De câte rele nu suntem acum încăierați, și, totuși nu simțim? Ne mâncăm unii pe alții, nedreptățindu-ne, învinovățindu-ne, defăimându-ne, fiind mușcați, așa zicând, de slava aproapelui nostru. Și privește grozăvie: când cineva voiește să sape groapa aproapelui, zice: „Iată ce a spus cutare de tine! Dumnezeu să mă ierte! O spun din auzite, dar eu nu cred, nu mai mă cerceta". Dar atunci de ce spui, dacă nu crezi? De ce grăiești și de ce dai ca adevărat ceea ce numai se zice? De ce împrăștii vorba, nefiind nimic adevărat? Tu însuți nu crezi și totuși rogi pe Dumnezeu să te ierte dacă vorbești! Apoi atunci nu mai vorbi, ci taci și astfel vei fi scăpat de orice teamă de răspundere. Nu știu cum de a pătruns boala aceasta în omenire. Am devenit flecari, nimic nu rămâne în Sufletul nostru. Ascultă ce spune un filosof oarecare, îndemnând și grăind: „Auzit-ai cuvânt? Să moară în tine; îndrăznește că nu te va sparge... A auzit vorba cel nebun și s-a chinuit ca femeia ce naște în fața pruncului" (Is. Sir. 19 *10-11).*

Suntem gata totdeauna de a acuza, suntem pregătiți în orice timp de-a învinovăți. Chiar dacă nu ni s-ar cășuna alt rău, clevetirea aceasta ne împresoară de mii de rele. Și ca să afli că este așa, ascultă ce spune Prorocul: „Șezând împotriva fratelui tău, ai clevetit" (Ps. 49 *21).* „Dar nu eu — zici tu — ci acela a grăit". Apoi dacă tu n-ai fi vorbit, altul nu ar fi auzit, sau și de ar fi auzit, n-ai fi fost tu cauza păcatului. Deci, trebuie a dosi și a acoperi defectele aproapelui, pe când tu le trâmbițezi, sub pretext de iubire de adevăr. Nu ești acuzator; ci flencănitor, bârfitor, nebun. Privește câte rele izvorăsc de aici. Mânii mai întâi pe Dumnezeu. Nu auzi ce spune Pavel de femeile văduve? „Nu numai că se învață a fi fără de lucru, umblând din casă în casă și sunt nu numai fără de lucru, ci și limbute, iscoditoare, grăind cele ce nu se cade" (1 Tim. 5 *13).*

Astfel, chiar și atunci când crezi cele vorbite contra fratelui tău, nici atunci nu trebuie a grăi, dacă nu cumva chiar și tu ai crezut. Oare pe ale tale le cercetezi din toate părțile? Te temi că vor fi odată cercetate de Dumnezeu? Teme-te deci, ca nu cumva să fii cercetat și pentru clevetiri. Aici nu poți zice ca să nu te cerceteze Dumnezeu pentru bârfiri și flencăneli, căci lucrul este așa. De ce ai împrăștiat vorba? De ce ai semănat răul? Aceasta ne pierde pe noi, de aceea zice Mântuitorul Hristos: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați" (Mt. 7 *1).* Dar noi nu facem nicio vorbă de aceasta; nu ne cuminţesc nici cele spuse de acel fariseu. Cel puțin acela a spus un lucru adevărat, că: „Eu nu sunt ca acest vameș" (Lc. 18 *11) și* deși a spus fără să audă cineva, totuși a fost condamnat. Apoi dacă el a fost condamnat spunând adevărul, ba încă și fără să audă cineva, ce vor pătimi cei ce grăiesc lucruri pe care nici dânșii poate că nu le cred și pe care totuși le împrăștie pretutindeni, ca și femeile flencănitoare? Ce rău nu vor suferi ei?! Să punem dar ușă și zăvor gurii, căci de la flencăneli izvorăsc mii de rele, precum: case stricate, prietenii rupte și alte mii de păcate. Nu cerceta deci pe aproapele tău, omule!

Dar poate că ești guraliv, poate că ai acest cusur? Ei! Atunci vorbește de cele ale tale lui Dumnezeu cât de mult și atunci cusurul tău nu se va mai numi cusur, ci o calitate bună. Vorbește de cele ale tale către prieteni, către cei mai de aproape ai tăi, zic: către cei buni și drepți și atunci aceștia se vor ruga lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor tale. Dacă tu însă spui de cele ale altora, nu te folosești cu nimic, nu câștigi nimic, ci încă și pierzi, în timp ce dacă îi vorbești Stăpânului de ale tale, ai mare plată. Zis-am: mărturisi-voi asupra mea fărădelegea mea Domnului și Tu ai lăsat păgânătatea inimii mele" (Ps. 31 *6).* Voiești a judeca? Judecă pe cele ale tale. Nimeni nu te va învinovăți dacă te condamni singur pe sine. Te învinovățești însă dacă nu te condamni, dacă nu te înfruntezi pe sineți, dacă nu-ți condamni susținerea ta. Ai văzut pe cutare mâniat și înfuriat, sau și altceva făcând? Gândește-te îndată la cele ale tale și atunci nu-l vei condamna pe acela cu asprime; în același timp și tu te vei ușura de greutatea păcatelor tale" (Om. 21 la evrei, o.c. pp. 262-4).

Sf. Ierarh Ioan Milostivul Patriarhul Alexandriei (608-619) când auzea grăindu-se de rău despre aproapele, îndată schimba vorba și nu primea pe clevetitori în casa sa (D.Ag. o.c. 431).

Pentru a opri pe alții de la clevetiri, noi uneori să vorbim de bine despre persoana pe care aceia o clevetesc, alteori să vorbim despre altceva. Prin aceasta, sau alte mijloace înțelepte, noi vom dovedi că ne dezgustă, ne îngrețoșează clevetirile, că nu ne place deloc a asculta, nici a da crezare

clevetirilor. Pe flăcăii sau bărbații care sporovăiesc verzi și uscate pe socoteala fecioarelor și a femeilor, adică au boala diabolicelor clevetiri, somați-i să vorbească ceva despre mama lor, despre sora sau fiica lor și vă asigur că se vor rușina și vor amuți. Așijderea procedați mai mult cu limbutele femei și fecioare. Ori de câte ori auziți pe prietenul vostru că înșiră la minciuni și felurite ponegriri asupra aproapelui său, spuneți-i delicat: „Iubitule, strânge robinetul!" Ori de câte ori auziți pe semenul vostru că rostește clevetiri și vorbe de ocară la adresa cuiva, spuneți-i cu iubire: „Prietene, strânge robinetul!" „Lăsați-vă de clevetire și de vorbele rușinoase, care v-ar putea ieși din gură!" (Cols., *3* 8; L.L..o.c. 368).

EPISCOPUL ÎMPIEDICĂ CLEVETIREA. Un Episcop drept-credincios poftise multe persoane cinstite la un prânz. Unul din cei poftiți, obișnuit cu clevetirea, începu a grăi de rău pe cineva care nu era de față. Episcopul, dimpreună cu ceilalți oameni, se arătară necăjiți. Văzând că tot clevetește înainte, Episcopul, vrând a-l sili pe clevetitor să curme cu clevetirile lui, porunci tare unui servitor să cheme pe cel clevetit. Clevetitorul atunci se rușină așa de mult, încât rugă pe Episcop să-și retragă porunca. Toată ziua nu mai cuteză a vorbi pe cineva de rău.

DOUĂ PILDE PENTRU OPRIREA CLEVETIRILOR. Sf. Pahomie ne-a arătat cum trebuie să ne purtăm față de clevetitori. Anume, dacă cineva voia să clevetească pe vreo persoană în prezența sa, îndată se întorcea cu fața în altă parte de către dânsul. Apoi se strângea ca și cum ar fi auzit apropiindu-se un șarpe urâcios, înveninat, primejdios. Totuși, nu întrelăsa de a face și observații față de o astfel de conduită lipsită de iubire creștinească. „Nu iese răutatea din gura omului bun — zicea el la astfel de ocaziuni — și omul blând nu vomitează (varsă) otravă consemenilor săi" (Mt. 12 *35).*

Religiosul bărbat de stat Toma Morul, îndată își manifesta neplăcerea când cineva începea să vorbească de rău sau să clevetească pe altul. El schimba discuția imediat în altă direcție. Astfel, dacă cineva clevetea la masa lui pe vecinul său, îl întrerupea cu observații de felul acesta: „D-ta zici că nu-ți place cum este clădită sufrageria mea; cât mă privește, să mă ierți, eu găsesc de cuviință că este destul de comodă și potrivită" (T.P. 34).

BUNI, DAR N-AU UȘĂ LA CURTEA LOR. Oarecare frați au plecat de la schitul în care se nevoiau, la Avva Antonie. Intrând într-o corabie să meargă la el, au aflat pe un bătrân care și el avea să meargă tot acolo, dar frații nu-l cunoșteau. Șezând ei cu acela în corabie, grăiau cuvinte de ale Părinților, de prin Sfintele Scripturi...și pentru lucrul mâinilor lor. Bătrânul pustnic însă tăcea. Sosind ei la vad, au aflat că și bătrânul merge la Avva Antonie. Ajungând cu toții la Avva Antonie, acesta le zise: „Bună tovărășie ați avut pe bătrânul acesta". Apoi a zis și bătrânului: „Buni frați ai aflat pe cale Avvo!" Bătrânul a zis: „Buni sunt cu adevărat, dar ograda (curtea) lor nu are ușă. Așa că, cel ce voiește, intră în grajd și dezleagă asinul". Aceasta o zicea însemnând că cele ce vin la gura lor, acelea grăiesc (P. o.c. 11 *20).*

NU DESCOPERI TAINA FRATELUI... NU OSÂNDI, NICI CLEVETI. Un bătrân pustnic foarte silitor la mântuirea sa, sfătuia: „De-ți va spune vreun frate taina sa, iar alt frate te va blestema cu blestem ca să-i arăți acea taină a acelui frate care ți-a încredințat-o, i-a aminte ca nu cumva să te înșele să i-o spui, măcar de te va și blestema, căci blestemul lui se va întoarce peste dânsul, iar tu rămâi curat. De vei vedea cu ochii tăi pe un frate făcând curvie sau alt păcat, să nu-l osândești, ci fă rugăciune către Dumnezeu pentru dânsul, zicând: „Doamne, păzește pe fratele meu și pe mine de înșelăciunea aceasta". Și mai zi: „Blestemat să fii tu diavole, că al tău este lucrul acesta, că fratele meu n-ar fi făcut aceasta, de nu l-ai fi înșelat tu". Întărește-ți inima și păzește-te să nu-l osândești, ca să nu se depărteze de la tine Duhul Sfânt. De va cleveti cineva către tine pe fratele său, să nu adaugi cuvânt la clevetirea lui; ci, ori taci, ori zi așa: „Eu frate însumi mă aflu păcătos, atât de mult, încât nu îndrăznesc nici nu pot ca să osândesc pe alții"; și așa vei mântui și Sufletul aceluia și pe tine de osândire". (P. o.c. 269-271).

SĂ FACEM O SUTĂ DE RUGĂCIUNI PENTRU EL. Un călugăr călătorea cu trenul. Era singur într-un compartiment al unui vagon. După câtva timp de călătorie o doamnă se sui în tren și intră și ea în acel compartiment. După aparență era religioasă. Avea și mătănii călugărești înfășurate pe mână, poate ca să se arate că era religioasă. Abia se așeză și îndată începu a cleveti pe un vecin al ei. Călugărul văzând-o sporind mereu în clevetirea sa, îi zise: „Să facem o sută, două sute, trei sute de închinăciuni (rugăciuni scurte) pentru luminarea și întoarcerea lui pe calea vieții și a mântuirii"

CU O URECHE ASCULT PE PÂRÂTOR ȘI CU CEALALTĂ PE PÂRÂT. Vestitul împărat Alexandru Macedon, când venea vreunul din supușii săi ca să pârască pe altul își astupa o ureche. Prin

acesta el voia să-i spună aceluia cu toată dreptatea: „Pe tine nu te ascult decât numai cu o ureche. Cu cealaltă ureche voi asculta. pe cel acuzat sau învinovățit de tine”.

Alexandru Macedon, deși necreștin, păgân, totuși asculta numai cu o ureche pe clevetitori, cealaltă o rezerva pentru a asculta pe cel clevetit. Așijderea legea Israeliților nu osândea pe clevetit mai înainte de al asculta (Ioan 7 51, comp. 2 Lege 1 17, *17 8-12;* 19 *15-21).* Mulți însă din purtătorii numelui creștinesc, ascultă clevetirile cu amândouă urechile, îndată le vântură cu limba în cele patru vânturi și din depozitul inimii seamănă mereu făcând ascultare diavolilor clevetitori (Apc. 12 *10;* Fac 3 *1-5;* Iov 1; 2; Zah 3 7-2; Mt 26 *59-63).*

NECUVIINȚA CLEVETITOAREI ÎNFRUNTATĂ LA TIMP. O domnișoară frumoasă, începu să-și bată joc, cu prilejul unei adunări de o altă domnișoară, care avea unele defecte corporale. Cuvintele de batjocură le auzi un bun creștin. Acesta observând necuviința clevetitoarei, îi răspunse: „Dumnezeu ne-a făcut pe noi și nu noi înșine, iar făpturile lui Dumnezeu toate sunt bune foarte”. Domnișoara însă continuă cu observațiile ei ironice. Creștinul se simți îndemnat să adauge: „Credeți-mă domnișoară, Sufletul domnișoarei batjocorite este cu mult mai bun, mai frumos și drept decât corpul dumneavoastră, e suficient să știi lucrul acesta”. Prin aceste cuvinte creștinul izbuti s-o readucă la tăcere (O.M.P. 619).

CLEVETITOAREA MUNCITĂ DE SPIRITUL NECURAT.

Sf. Grigore Episcopul Neocesariei făcătorul de minuni, pe vremea când era catehumen, prin știința și evlavia lui, atrase asupră-și ura unor colegi plini de gelozie. Aceia se hotărâră să-l atace și discrediteze în public. Ei plătiră o femeie prostituată care să-l învinuiască cu un păcat urât. Într-o bună zi, pe când Grigore vorbea serios adunării din fața sa, obraznica femeie se apropie de el și-i ceru plata cu care se tocmise, dând a înțelege tuturor celor din adunare, că Grigore ar fi avut relații rușinoase cu ea. Toți ascultătorii se îngroziră. Unii din ei o alungară ca pe o diabolică clevetitoare. Sfântul însă păstrându-și calmul, rugă pe unul din prietenii săi intimi, să-i dea acelei nefericite femei ceea ce cerea, pentru a nu-l mai întrerupe, ca să-și poată continua convorbirea. Unii văzând atâta bunătate, nu știau ce să creadă și astfel îi făcură unele imputări. Deodată însă toate presupunerile s-au nimicit, îndată ce femeia primi banii, spiritul rău o apucă și o tortură groaznic. Trântită apoi la pământ, urla groaznic, gura îi spuma și își smulgea părul de pe cap. Din toate acestea, se cunoscu de toți că fu posedată de diavolul. De bună seamă că duhul rău ar fi omorât-o dacă Sfântului Grigore nu i se făcea milă de ea, după care s-a rugat lui Dumnezeu și a vindecat-o. Astfel, Dumnezeu a arătat nevinovăția lui și a rușinat pe clevetitorii săi.

PĂCATUL SEMĂNARII CLEVETIRILOR. Păcat destul de mare este și semănarea clevetirilor în lume. Cu mare și greu păcat se încarcă clevetitorii, mai ales femeile și fetele care umblă semănând zâzaniile clevetirilor din loc în loc și din om în om. Acele persoane cu cât seamănă mai multe clevetiri sau grăiri de rău despre alții, cu atât mai mult se înnegresc Sufletele lor, până ce ajung asemenea diavolului, care clevetea zilnic pe frații săi de îngerat înaintea lui Dumnezeu; iar după izgonirea din cer și căderea în abis, pâra pe Dumnezeu înaintea oamenilor și pe oameni înaintea lui Dumnezeu (Apc. 12 *10;* Fac. 3 7-5; Iov 1; 2; Zah. 3 1-2). Diavolul șoptind — clevetind — din șarpele în care era camuflat, a scos pe Eva afară din Rai. Asemenea șarpelui-diavol este și cel ce clevetește pe aproapele său. Sufletul celui ce-l aude îl prăpădește și pe al său nu-l mântuiește (P. ox. 236 5).

Acei semănători ai clevetirilor din om în om, din casă în casă și din loc în loc prin lume, precum am mai arătat, au pe diavolul în inimile lor, căci dacă nu l-ar avea, n-ar mai cleveti. Astfel, fiind posedați de diavolul, adică îndrăciți, ca și îndrăcitul care clevetea pe Preotul Liturghisitor înaintea Cuviosului Marcu egipteanul (P. o.c. p. 154), fac voile lor, atacând cinstea și viața altora (Ioan *8 44-4 7;* 1 Ioan 3 *8;* 1 Tim. 4 7). Clevetitorii sunt urmăriți de urgia Dumnezeiască. Unii sunt vădiți și rușinați groaznic, alții se îndrăcesc sau mor de moarte cumplită.

„Cel ce fură — zice un Sfânt Părinte — cel ce minte, sau cel ce face alte păcate, de multe ori îndată ce a săvârșit păcatul: suspină, se prihănește pe sine și vine în pocăință. Acela însă care are în sine pomenirea derău (clevetirea), ori de mănâncă, ori de doarme, ori de umblă, ca de rugină se mănâncă. Păcatul e nedespărțit de el și rugăciunile lui i se prefac în păcat, în blestem (Ps. 108 *1-6... 19, 28;* 100 *6).* Toată osteneala lui se face neprimită, măcar de-și va vărsa și sângele pentru Hristos” (P. o.c. 403 *23).*

ASOCIEREA CLEVETITORILOR ASUPRA SF. ATANASIE. După cinci luni de la triumful Ortodoxiei asupra lui Arie și a ereziei sale și după închiderea Sinodului I ecumenic,

Patriarhul Alexandru hotărî în lipsă alegerea Sf. Atanasie în locul său. Episcopii Egiptului într-un glas îl aleseră și-l hirotoniră pe când avea 30 de ani de la nașterea sa. Îndată ce-și începu activitatea pastorală, arienii se împrieteniră cu Meletienii (care nu erau de acord în niciun articol al credinței, ba și combătuseră chiar erezia ariană) cu toții împreună începură a cleveti și a persecuta pe Sf. Atanasie. Formară apoi o clică puternică pentru ca loviturile să fie mai îndurerătoare și mai stagnatoare. Sf. Atanasie văzând acea asociere în contra lui și a Bisericii Ortodoxe, zicea îndurerat: „Precum Pilat și Irod uitară ura cea dintre ei și se împrieteniră spre a se porni împotriva Mântuitorului (Lc. 23 *6-12),* așijderea și arienii cu Meletienii și-au uitat ura din trecut, împrietenindu-se împotriva adevărului!”

CLEVETITORII ACUZĂ PE SF. ATANASIE, NEÎNGĂDUINDU-I A SE APĂRA.

Soborul cu 60 de Episcopi, majoritatea arieni, se adunară din porunca împăratului Constantin cel Mare în Tir. Sf. Atanasie veni însoțit de un mare număr de Episcopi africani, între care erau și mărturisitorii Pafnutie și Patamon. Episcopii Sinodului erau și acuzatori și judecători. Nu-i permiteau Sfântului Atanasie nici să discute, nici să se apere. Ei îl țineau în picioare ca pe un criminal care își aștepta osânda. Sf. Patamon văzând nedreptățirea Sf. Atanasie, nu-și mai putea ține plânsul. Observând cele ce se pregăteau de Sinodul acela contra Sf. Atanasie, apărătorul Ortodoxiei, lăcrimând, îi zise lui Eusebiu: „Ce? Tu, Eusebiu, stai pe scaun ca judecător și Atanasie stă în picioare ca un vinovat?! Oare cine ar mai putea să rabde privirea aceasta? Ia răspunde Eusebiu. În vremea persecuției lui Maximilian (310) nu eram noi amândoi închiși? Ei cum s-a făcut, că eu am pierdut un ochi; iar tu ești teafăr, ai ochii amândoi?! Cum ai putut să scapi oare?” Prin cuvintele acestea Sf. Ep. Patamon îi dădea a înțelege, că zvonurile răspândite pentru apostazia[42] lui Eusebiu erau întemeiate. De asemenea și ceilalți Episcopi egipteni i-au luat apărarea Arhiepiscopului Atanasie. Soborul semiarian însă susținând acuzațiile, judecarea și osândirea lui, pentru a-l distruge, au nesocotit și respins toate relațiile. Clevetirile curgeau asupra Sfântului Atanasie asemenea grindinei.

Bunătatea să-nsoțească
Pururea sufletul tău,
Cei ce înțeleg aceasta
Vor vedea pe Dnmnezeu.

CLEVETITOAREA SFÂNTULUI ATANASIE DEMASCATĂ. Sfântul Atanasie fu clevetit și învinovățit pe nedrept de o femeie nerușinată. Ea îl acuza în fața soborului a 60 de Episcopi, majoritatea arieni, că ar fi fost siluită de Sfântul când l-a primit în gazdă. Atunci Timotei, unul dintre Preoții Patriarhului, apropiindu-se de femeie, îi zise: „Tu spui că am găzduit la tine și te-am siluit? Nu te rușinezi tu a mă învinovăți cu un astfel de păcat? Cum cutezi tu a zice că am venit la tine și te-am siluit, că am căzut cu tine în păcat?” „Da — răspunse ea ridicându-și mâna și cu degetul arătând soborului spre Preotul Timotei — te cunosc foarte bine. Tu ai fost acela care m-ai necinstit...”, apoi începu a-i spune: unde, când și cum. Rufin relatează că nerușinata femeie necunoscând pe Sf. Atanasie, amenința cu degetul spre Preotul Timotei și striga: „Tu mi-ai luat fecioria! Tu m-ai dezbrăcat de înțelepciune!” Sinodul s-a rușinat de acea falsă clevetire, au scos-o afară și a declarat că Sf. Atanasie e nevinovat. Femeia văzându-și vădită viclenia, a fugit rușinată groaznic, alungată de episcopii arieni, deși Sf. Atanasie ar fi vrut să afle cine a pus-o să-l clevetească astfel!

CLEVETITORII ACUZĂ PE SF. ATANASIE DE UCIDERE ȘI FARMECE CU O MÂNĂ USCATĂ. După ce Sfântul Atanasie se întoarse la scaunul său cu recomandație împărătească de: „Omul lui Dumnezeu și persoană venerabilă și reinstalat în scaunul său, clevetirile iarăși începură a curge asupra lui cu mare furie. Episcopul Eusebiu clevetește pe Sf. Atanasie înaintea împăratului Constantin cel Mare, acuzându-l de mai multe crime. Așijderea și de uciderea unui Episcop (după unii cleric, citeț) meletian, anume Arsenie, ca să-i ia mâna și să facă farmece, vrăjitorii cu dânsa. Episcopul acela în urma unor neregularități, se ascunse. În lume se vorbea că a fost omorât. Arsenie auzind despre acea nedreaptă clevetire, s-a milostivit, a ieșit din locurile ascunse și venind pe ascuns în Tir la Sf. Atanasie, a căzut la picioarele lui, cerându-și iertare. Fericitul Atanasie s-a bucurat de venirea lui și i-a poruncit să nu se arate la judecată; ci să stea ascuns.

Episcopii Sinodului văzându-se rușinați cu demascarea femeii ce clevetise pe Sf. Atanasie de desfrânare, au început a-l învinui de farmece, vrăjitorii... Ei aduc o mână uscată în sobor și arătând-o

---

[42] Apostazie — Renunțare publică la o anumită credință religioasă; renegare a unei doctrine sau concepții.

asupra Sfântului, fără de nicio rușine, îl cleveteau înaintea tuturor, zicându-i: „Atanasie! Mâna aceasta moartă te vădește pe tine... Aceasta te prinde și te ține tare, ca să nu scapi de judecată. De aceea nici cu cuvintele, nici cu meșteșugul, nici cu alt vicleșug," nu vei mai putea să scapi. Toți știm pe Arsenie episcopul, pe care tu l-ai omorât, i-ai tăiat mâna și i-ai luat-o ca să faci cu ea farmece, vrăjitorii! Acum spune tu singur pentru ce l-ai omorât cu atâta nemilostivire? Pentru ce i-ai tăiat mâna aceasta? Ce trebuință aveai de ea? Și la ce ai întrebuințat-o? „Sfântul suferea însă toate clevetirile acelea grosolane cu blândețe. El răbda îndelung după pilda Mântuitorului în vremea Patimilor de bunăvoie (Is. 53 1-12*)*, apoi le răspunse cu blândețe: „Care dintre voi știe bine pe Arsenie, de care mă acuzați că l-am omorât și i-am tăiat mâna după moarte?" Mulți din sobor și din cei ce erau de față, au răspuns că l-au cunoscut foarte bine. Atunci Atanasie trimise și aduse pe Arsenie în mijlocul lor, avându-și amândouă mâinile întregi, netăiate. Toți au rămas încremeniți.

Fericitul Atanasie căutând spre clevetitorii săi, a zis: „Cunoașteți pe acesta? Nu este acesta Arsenie de care mă clevetiți că eu l-am asasinat și i-am tăiat mâna? Nu este acesta Arsenie cel cunoscut tuturor Alexandrenilor?" Apoi a zis lui Arsenie: „Întinde-ți mâna dreaptă ca s-o vadă toți... Întinde-ți mâna stângă să ți-o vadă fiecare!" După ce și-a întins pe rând amândouă mâinile și le-au văzut toți cei 60 de episcopi ai Sinodului, oștirea și lumea adunată, Sfântul le-a zis ca unor depărtați de adevăr: „Iată bărbaților pe Arsenie, pentru care m-ați clevetit că l-am omorât! Iată și amândouă mâinile lui, care n-au suferit nicio tăiere! Acum arătați și voi pe Arsenie al vostru, de-l aveți! Spuneți despre acea moarte și mână tăiată pe care voi singuri, ca cei ce i-ați făcut tăiere, vă osândiți! Văzându-se demascați și cu această clevetire, episcopii și judecătorii s-au umplut de tulburare groaznică, de mare rușine și-au acoperit fețele și așa au ieșit de la judecată. Poporul arian văzând aceasta, au împresurat pe Sf. Atanasie, dosădindu-l[43] cu felurite clevetiri și vorbe grosolane, zicându-i: vrăjitor, fermecător, mincinos... și întinzându-și mâinile asupra lui ca să-l lovească, sfâșie și omoare. Abia, abia l-au putut scăpa comisarii împărătești din mâinile mulțimii care vrea să-l piardă. Vrăjmașii săi îl mai clevetiră că i-a amenințat că va opri exportul grâului ce se trimetea în fiecare an de la Alexandria la Constantinopol, care se făcea regulat. La auzul acestei clevetiri, împăratul a exilat pe Sf. Atanasie departe, la Treve în Galia.

Iată isprăvile demonicelor clevetiri, care cufundă în iad de vii pe mulți creștini — Păstori și păstoriți — care în loc de a lupta contra lor, se lasă conduși de apele slobozite de șarpele-diavol ca un râu din gura lui (Apc. 12 *15)* în munca veșnică!

CLEVETITORUL PĂLMUIT DE SF. SIMEON CEL NEBUN PENTRU HRISTOS. Un oarecare bărbat creștin procomit (cum ar fi la noi șeful președinților de raioane), aproape de Emesia, auzind de viața Sf. Simeon cel nebun pentru Hristos, și-a zis: „Mă duc să-l văd și eu pe Simeon. Vreau să-l cunosc bine, oare pentru Hristos se nebunește, sau cu adevărat este fără de minte? Plecă și veni în cetate. Trecând pe lângă casa femeilor desfrânate, a văzut acolo pe o femeie ducând pe Simeon la casa lor și alta îl bătea dinapoi cu curele. Procomitul smintindu-se, a zis în gândul său: „Cine mai poate crede că acest monah mincinos nu păcătuiește cu aceste femei desfrânate?" Acestea zicând în sine, fiind departe ca la o aruncătură de piatră, deodată starețul (Sf. Simeon) alergând la procomit, îl lovește peste obraz: plosc! plosc! plosc! Procomitul îi cere socoteală autoritar pentru ce l-a lovit. Atunci Sfântul Simeon dezbrăcându-și haina sa fără de rușine, i-a arătat trupul său mortificat. Apoi sărind înaintea lui, i-a zis: „Ticălosule, aici este zburdare...?" Procomitul foarte mirat că starețul i-a cunoscut gândul lui de: judecare, osândire și clevetire, de departe, s-a convins că el este robul lui Dumnezeu și că se înnebunește de bunăvoie pentru Hristos. Totuși, el nu putea a spune aceasta cuiva, deși voia, pentru că o putere oarecare ținea limba lui ca și limbile celorlalți.. până la sfârșitul vieții Sfântului (V. Sf. 21 Iulie, o.c. 1103-4).

CLEVETITORII PEDEPSIŢI DE SUS CU ÎNDRĂCIRE

În mai multe locuri din Viețile Sfinților, ni se arată că unii clevetitori vicleni au fost pedepsiți de Dumnezeu în multe feluri și cu-ndrăcire, d. ex.: (V. Sf. o.c. 7 Febr. p. 216). Pedepsit cu moarte pentru grăire de rău (V. Sf. 31 Martie, o.c. p. 1074). Pedepsit cu boală pentru clevetire (D. Ag, o.c. p. 596). Sf. Ioan cel nou fiind clevetit de un catolic, a fost martirizat de turci (V. Sf. 2 Iunie, o.c. pp. 85-123). Clevetitor groaznic pedepsit (V. Sf. 5 Iulie, o.c. pp. 200-1). Femeia care a clevetit pe Cuviosul Ștefan, născând doi copii, i-au supt pieptul până au omorât-o (V. Sf. 28 Nov., o.c. pp.

[43]A dosădi — a mîhni, a amărî, a întrista

1483-5). Cuviosul Sava arătându-se unor monahi, îi învinuiește pentru clevetire (V. Sf. 3 Dec. o.c. p. 109). Un eretic clevetind pe Cuv. Daniil că mănâncă pește, s-a îndrăcit (V. Sf. 11 Dec. o.c, pp. 545-6). Episcopul vrăjitor clevetind înaintea împăratului pe fiul său că vrea să-l omoare, a băgat o groaznică vrajbă între ei (V. Sf. 16 Dec. o.c. pp. 824-834). Împăratul Darie pecetluiește pe Daniel în groapa leilor cu sigiliul său și al boierilor clevetitori, temându-se de acele sălbăticiuni cu chip omenesc — cei 122 boieri superiori — să nu-i facă vreun rău sau să-l piardă (V. Sf. 17 Dec. o.c. p. 869). Sf. Nifon pedepsit cu boală pentru păcatul limbii... păzindu-se de clevetiri și vorbe deșarte, ținând o piatră în gură (V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1159-62).

CLEVETITORII SUNT PEDEPSIŢI GROAZNIC. Pe vremea Sfântului Arhiereu Maleahi trăia un clevetitor, vestit pentru dibăcia limbii sale în a ponegri. Acela a clevetit chiar și pe Arhiepiscop. Pedeapsa lui Dumnezeu însă l-a ajuns degrabă. După clevetirile cu care a tulburat pe creștini și pe Arhiepiscop, a început a-i putrezi limba, apoi a făcut în ea mulțime de viermi, care ieșeau cu grămada din gura blestematului clevetitor. După niște groaznice chinuri, timp de șapte zile, nefericitul a murit greu.

Altădată, pe când Arhiepiscopul predica poporului, o femeie obraznică a început a-l bodogăni. Întrerupându-i predica, l-a numit tâlhar, fățarnic... Arhiepiscopul a tăcut, a răbdat, însă a grăit Dumnezeu în locul lui. Atunci, îndată femeia nerușinată înnebuni și striga mereu: „Maleahi mă sugrumă! Maleahi mă omoară!" Arhiepiscopul, precum vedea bine și toată adunarea închinătorilor, nu-i făcea nimic. Peste câtva timp însă a murit de o moarte cumplită.

VINDECAREA PĂCATELOR CLEVETIRII. Clevetitorii, pentru a se ușura de păcatul clevetirii, trebuie a se lupta din răsputeri în a strica clevetirile făcute asupra celor ce i-au clevetit și a repara vătămarea primită de cei care au fost clevetiți. Fără stricarea clevetirii și repararea vătămării, nu li se iartă păcatul; precum jefuitorii nu sunt iertați până ce nu despăgubesc pe cei ce i-au jefuit. Sfânta Pravilă Bisericească hotărăște clar: „Hoțul și vadnicul[44], același județ[45] vor lua" (P.B.G. p. 110 88). Clevetitorii care nu repară cinstea acelora pe care i-au vătămat cu clevetirile lor, nu sunt vrednici de dezlegare în Scaunul Sfânt al Spovedaniei, deoarece au răpit aproapelui lor numele bun, care-i mai prețios decât averile pământești. Așadar, Sf. Ioan Gură de Aur sfătuiește hotărâtor pe creștini a-și înfrâna limbile lor. La nevoie să folosească și cele două garduri: dinții și buzele. Când au grăit ceva rău ori au clevetit, să-și muște limba până să curgă sânge din ea, pentru a o dezbăra de clevetiri (Vezi p. 123-5 din această carte).

Privitor la canonisirea și vindecarea creștinilor de diavoleasca plagă a clevetirii, iscusitul Mitropolit Antim Ivireanul hotărăște așa: „Cine are obiceiul de pârăște (clevetește) pe fratele său creștin pentru ca să-l păgubească și să-l sărăcească, să se lase de acest lucru; că toate păcatele câte va face, după ce se va spovedi și își va face canonul ce-i va da Duhovnicul, i se vor ierta; însă acel păcat al pârei, nu i se va ierta nici cu un mijloc, că este mai mare decât uciderea. Iată vă poruncesc și vouă Preoților, cine ar veni la voi să se spovedească și va avea acel păcat al pârii, de se va apuca acel om înaintea voastră cu chezășie bună, cum că nu va mai pârî pe nimeni în viața sa, voi să-i faceți iertăciune, dându-i canon, apoi să se și cuminece. De nu va vrea însă să se părăsească, să-l lipsiți nu numai de Sfânta Taină; ci și de la Biserică, pentru că stă împotriva lui Dumnezeu și se aseamănă cu diavolul" D.A.I. o.c. 99).

Cei ce au clevetit pe alții, văzând păcatele lor ascunse, sunt îndatorați a strica cu orice preț și sacrificiu, clevetirile cu care i-au ponegrit, a se căi că nu și-au văzut de păcatele sale.... a-i vorbi de bine, a arăta calitățile lor cele bune, așa fel, încât să se șteargă toate urmările rele lăsate de clevetirile lor. Clevetitorii care au învinovățit pe alții de păcate grele, să-și retragă clevetirile, să repare vătămarea și să părăsească obișnuința de a mai cleveti; altfel cad vremelnic și veșnic în judecata lui Dumnezeu.

Oarecare din Sfinți, auzind că un frate a căzut în curvie, a zis: „O! Ce rău a făcut!" După puțină vreme acel frate a răposat. Atunci a venit Îngerul Domnului cu Sufletul fratelui la bătrânul și i-a zis: „Iată, acela pe care l-ai judecat, s-a mutat; unde poruncești să-l așez? În Împărăția Cerurilor? Sau în muncă?" Bătrânul auzind aceasta, s-a căit și a petrecut până la moartea sa rugându-se lui Dumnezeu să câștige iertare de aceasta, plângând și ostenindu-se foarte mult (P. o.c. 379 *6).*

---

[44] Vadnic — denunțător, pârâtor, calomniator

[45] Județ — aici, judecată

De aici învățăm să ne ferim de orice clevetire, cu atât mai mult, cu cât vedem că adeseori cu foarte mari greutăți și sacrificii, abia, abia, se poate repara cinstea altora vătămată. Astfel, clevetirea, ca și furtișagul și eresul, nu se vindecă decât numai cu un anumit canon potrivit și folositor. Deci, acestea nimeni să nu le ierte decât numai după canoanele Sfinților Părinți, care hotărăsc așa: Furii se dezleagă după ce au dat înapoi furătura, clevetitorii după ce au întors cinstea celor pe care i-au vătămat și ereticii după ce au lepădat cu totul eresul din ființa lor (Vezi M.P. o.c. pp. 28-9; D.A.I. o.c. p. 99; ș.a.).

ALBUL REPEDE SE FACE.. NEGRU, DAR NEGRUL ALB, BA. Un creștin mergând la un vopsitor cu o haină albă, îl rugă să i-o vopsească în negru. Vopsitorul îi primi haina și i-o vopsi. Mai târziu displăcându-i creștinului haina neagră, merse iarăși la același vopsitor, cu haina, și-l rugă să i-o vopsească din nou în alb. Vopsitorul clătinând din cap, îi răspunse: „Din alb se poate vopsi în negru foarte ușor, dar din negru nu se mai poate vopsi în alb" Iaca așa este și cu numele bun. Foarte ușor se poate ponegri prin o clevetire sau alta. Dar după aceea, greu și cu foarte mare greutate se poate repara... uneori numai dacă se sacrifică cineva.

CLEVETIREA A PUSTIIT JAPONIA DE CREȘTINI. Prin anul 1629 în Japonia erau 400.000 (patru sute de mii) de creștini. Lucrul Domnului cerea mai mulți misionari. Europenii trimiseră un nou grup de mai mulți predicatori ai Sfintei Evanghelii. Niște negustori olandezi — deși erau creștini — au clevetit înaintea regelui (Micadoului) că misionarii lucrează pe dedesubt să ducă Japonia sub stăpânirea spaniolilor și portughezilor. Micadoul mâniat groaznic, porunci să se răstignească imediat nouă Preoți misionari la răspântiile drumurilor. Acesta fu semnalul unei persecuții sângeroase, care din ordinul Micadoului ținu 40 (patruzeci) de ani. După patru zeci de ani, în Japonia, din cei patru sute de mii de creștini, n-a mai rămas decât un singur creștin!

Iată unde au dus vorbele clevetitoare ale negustorilor olandezi! Iată pentru ce legea noastră creștinească e așa de puțin răspândită în țările Asiei.

FULGII SE ARUNCĂ UȘOR ÎN VÂNT, DAR NU SE MAI POT ADUNA. O femeie limbută, se plânse odată Duhovnicului său la Scaunul Spovedaniei, că are obiceiul rău de a tot cleveti pe alții. Duhovnicul, vrând a o lămuri și a-i face cunoscut greutatea acestui păcat spre a-l părăsi desăvârșit, îi zise: „Fiică, du-te în piață de cumpără o găină și vino cu ea la mine, smulgându-i fulgii și aruncându-i în vânt". Femeia a împlinit porunca Duhovnicului. Se duse în piață, cumpără o găină și venind pe cale, i-a tot smuls fulgii și penele, aruncându-i în vânt. Ajungând la Duhovnic, a așteptat să vadă ce canon îi va da. Duhovnicul îi zise: „Acum întoarce-te înapoi pe calea pe care ai venit încoace și adună toți fulgii și penele aruncate de pe găină în vânt". Femeia auzind cuvintele acestea, a înmărmurit de groază și zise: „Asta este peste puterea mea!" Duhovnicul căutând s-o lămurească, îi zise: „Vezi?! Cum nu poți strânge fulgii și penele smulse de pe găină și aruncate în vânt, așa nu poți strânge nici clevetirile sau vorbele rele spuse pe seama altora". Femeia a înțeles din aceasta cât de urâcioasă e clevetirea, cât de greu e păcatul grăirii de rău, cât de mare e răutatea aceasta și s-a hotărât a face tot ce va putea, pentru a se ușura și vindeca. Din clipa aceea n-a mai clevetit pe nimeni.

CINSTIREA PĂRINȚILOR TRUPEȘTI ȘI SPIRITUALI ADUCE SIGURANȚĂ; IAR DEFĂIMAREA LOR ADUCE PRĂPĂD. Creștinii chiar din copilărie sunt îndatorați a cinsti pe părinții lor, care sunt locțiitorii lui Dumnezeu. E drept că noi toți oamenii avem un Unic Tată universal și etern, Tatăl Ceresc. Totuși, El ne-a dat viața conlucrând cu părinții noștri. Astfel, ei sunt locțiitorii Lui aici pe pământ. De aici învățăm că după cinstirea dată Lui ca Dumnezeu, mai presus de toate,,cea mai mare cinste noi trebuie a o da părinților noștri, văzând în ei o minunată reoglindire a puterii și majestății lui Dumnezeu. Dumnezeu însuși ne poruncește aceasta fiecăruia în parte: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ" (Eș. 20 72). „Câte suferințe — scrie Sf. Ambrozie — a îndurat mama ta pentru tine! Câte nopți nedormite! Câte lipsuri! Câtă neliniște când tu erai în primejdie! Câtă trudă și osteneală a suportat tatăl tău pentru a câștiga cele de trebuință pentru trai! Apoi dacă părinții tăi au făcut și au suferit atâtea și atâtea pentru tine, cum poți tu a fi nemulțumitor față de dânșii?"

Dumnezeiasca Scriptură ne dă anumite pilde frumoase, educative de cinstirea părinților. Așa d.p.: Iosif cel frumos, deși ajunsese al doilea după Faraon, totuși, el a primit cu multă cinste pe tatăl său Iacov-Israel, care era om simplu, păstor de oi și îmbrățișându-l, l-a sărutat plângând. După aceea la prezentat faraonului (Fac. 47 1-12). Solomon, cu toate că se afla într-o mare strălucire împărătească, totuși, când a intrat la el mama sa Versavia, s-a sculat de pe tronul său înalt, s-a plecat

înaintea ei și a poftit-o să șadă pe tron de-a dreapta sa (3 Împ. 2 *19;* Ps. 44 11). Pilda cea mai mare de cinstire față de părinți a dat-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos în viața Sa: din copilărie până la 30 de ani. Acolo lucrând El tâmplăria în casa din Nazaret „era sub ascultarea lor" Lc. 2 57). La nunta din Cana, când Maica Sa a zis: „Vin nu au", El vrând a o cinsti în fața tuturor, a făcut prima minune, prefăcând apa în vin. Noi creștinii suntem îndatorați a cinsti pe părinții noștri, chiar și atunci când am observa la ei unele greșeli sau păcate. Ne reamintim cum Sim și Iafet, acoperind goliciunea tatălui lor Noe, s-au acoperit și ei cu binecuvântare; iar Ham divulgându-i slăbiciunea, s-a îmbrăcat cu blestem (Fac. 9, *21-27).*

STUDENTUL SĂRUTĂ MÂNA OCNAȘULUI. Pe o stradă mai dosnică, treceau niște nefericiți la muncă silnică. Un student vestit, se apropie de un ocnaș, și-i sărută mâna. Paznicul ocnașilor văzându-l, îi zise mirat: „Ce faci? Săruți mâna unui ocnaș?" Studentul însă îi răspunse cuviincios: „Da... Dar, el este tatăl meu" Iacă, așa trebuie a cinsti fiecare pe părinții săi, chiar și atunci când ar fi decăzuți, ori osândiți la temniță, ocnă...

PEDEAPSA FIILOR CARE ÎȘI CLEVETESC ȘI AMĂRĂSC PĂRINŢII. Am văzut cum Ham clevetind sau ponegrind pe tatăl său, Noe, s-a îmbrăcat cu blestem groaznic (Fac. 9 *21-27).* Fiii Arhiereului Aaron: Nadab și Abiud, cei câte doi fii ai Arhiereului Eli și Samuel, nesocotind pe părinții lor și sfatul bun ce li s-a dat, s-au prăbușit în groaznice căderi și pierzare (Lev. 10 *1-5; 1* Împ. 3 *12-15;* 4 11-1*7; 8 1-5).* Avesalom clevetind, discreditând și războindu-se împotriva tatălui său David; a fost spânzurat cu propriul său păr al capului de creanga unui copac și omorât năprasnic de Ioab și oamenii lui (2 Împ. 18).

SĂ ÎNGRIJIM DE PĂRINŢI ÎN SLĂBICIUNILE LOR. „Fiule -zice Sf. Scriptură — sprijină pe tatăl tău la bătrânețe și nu-l mâhni pe el în viața lui. De-și va pierde mintea, îngăduie-l și nu-l necinsti" (Is. Sir. 3 *12-14).* Mântuitorul ne dă pildă vie de îngrijirea părinților, când chiar și pe Cruce fiind, încredințează pe Maica Sa ucenicului Său iubit ca s-o ocrotească ca pe o mamă (Ioan 19 *26-27).* Astfel, chiar și feluritele vietăți ne dau pildă de îngrijirea părinților lor bătrâni. Așa d.p.: Plutarh spune că puii de lei duc mâncare celor bătrâni, care nu-și pot căuta și agonisi hrana. Puii de barză — zice Sf. Ambrozie — încălzesc berzele bătrâne". Părinții trebuie cinstiți, nu clevetiți, nici batjocoriți.

FIUL ALUNGÂND PE MAMA SA, MURI FOARTE RĂU. O mamă din America își dădu toată averea fiului său, cu condiția să îngrijească de ea până la moarte. Fiul nerecunoscător însă, văzându-se stăpân pe avere, alungă pe bătrână din casa sa, nesocotind-o și clevetind-o. Mama văzându-se aruncată pe drumuri și lipsită, alergă la un avocat, ca să-și recapete dreptul său. Atunci fiul ei se hotărî să se răzbune asupra acelui avocat. Merse acasă, prinse prin grădină un șarpe mare, gros, pe care-l închise într-o lădiță. Alergând apoi la avocat, află ușa întredeschisă și dădu drumul șarpelui din lădiță înăuntru spre biroul avocatului. Șarpele însă întorcându-se, se agăță de el, se încolăci împrejurul lui și începu a-l mușca. Îngrozit foarte mult, încercă să se desfacă de șarpe, dar zadarnic, șarpele îl strângea cu putere și-l mușca tot mai groaznic. Fugi repede din casă și din curte afară în stradă, unde se prăbuși jos la pământ și muri. Iată cu ce se alese în urma clevetirii, necinstirii și nedreptățirii mamei sale!

MĂSURA CU CARE MĂSORI, ŢI SE VA MĂSURA. Un copil observă pe părinții săi cum îi dau mâncare bunicului său bătrân într-un blid de lemn pe vatra sobei. El se apucă într-o zi de cioplit o bucată de lemn afară la tăietor. Văzându-l tatăl său, îl întrebă: „Ce faci acolo copile?" „Fac o troacă — răspunse copilul — ca să vă dau mâncare în ea când veți fi bătrâni, așa cum îi dați dumneavoastră bunicului!" Creștinul s-a pus pe gânduri... Văzându-și greșeala, sau mai bine zis păcatul greu, a chemat pe tatăl său la masă și nu l-a mai ținut deoparte în chilerul întunecos, mic și neîngrijit.

CU TÂLHARUL POCĂIT ÎN RAI, ORI CU TÂLHARUL CLEVETITOR ÎN IAD? După multele suferințe groaznice de la Ghetsimani până deasupra creștetului pleșuv al Golgotei, toată lumea adunată acolo, privea la Iisus Hristos răstignit pe o Cruce mai înaltă, între cei doi tâlhari. „Și cu cei fărădelege S-a socotit" (Mc. 15 *28;* Lc. 22 *37).* La durerile acelea trupești ale Domnului atârnat numai în rănile cuielor de la mâini și picioare pe Cruce, se mai adăugară și alte dureri, dureri mari sufletești. Priveliștea era cu adevărat groaznică; majoritatea poporului adunat, în frunte cu căpeteniile lor, își băteau joc de Iisus crucificat, cu vorbe jignitoare, strigându-I în batjocură: Ua! Tu Cel ce strici Biserica și în trei zile o zidești, mântuiește-Te pe Tine însuți! De ești Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe Cruce". Asemenea arhiereii cu bătrânii, fariseii și cărturarii, își băteau joc de El, zicând: „Pe alții a mântuit, iar pe Sine nu poate să Se mântuiască! Mântuiască-Se pe Sine, de este Hristos

Împăratul lui Israel! Pogoară-Se acum de pe Cruce, ca să vedem și să credem într-însul... S-a încrezut în Dumnezeu, izbăvească-L acum, de-L voiește, că a zis: „Sunt Fiul lui Dumnezeu”.

În acest chip îl batjocoreau pe El și ostașii, zicând: „De ești Tu împăratul iudeilor, mântuiește-Te pe Tine însuți”. Așijderea și tâlharii cei ce erau împreună cu El răstigniți, asociindu-se cu lumea aceea rea și sălbatică, îl ocărau pe El (Mt. 27 *39-44).* Majoritatea mulțimii vocifera mereu aceleași batjocuri. Împrejurul suferindului, al Cărui corp, cu toată greutatea lui, atârna numai în rănile mâinilor și picioarelor prinse în piroane mari de lemnul Crucii, înaltă de 5 metri cu brațele mari de 3 metri, săltau jucând vrăjmașii Domnului, batjocorindu-L, hulindu-L, bucurându-se de groaznicele Lui îndurerări cumplite, făcându-și sălbatică petrecerea. Pe lângă groaznicele dureri ce simțea în corpul Său spânzurat pe Cruce, se mai adăugau și îndurerările feluritelor batjocuri ale acelora care-L vrăjmășeau groaznic. Mântuitorul văzând toate acestea, zicea: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!”

Blândețea și iertarea aceasta deșteptă și lumină pe tâlharul din dreapta. El curmă cu grosolanele batjocuri. În Sufletul lui se săvârși o schimbare bruscă. La vederea Feței lui Iisus, infinit de blândă și a toate iertătoare, tot ce mai rămăsese bun în inima lui, se trezește, se reînviorează, învie. Atunci, pe când tâlharul crucificat din stânga îl hulea mereu pe Iisus, zicând: „De ești Tu Hristosul, mântuiește-Te pe Tine și pe noi!” tâlharul din dreapta îl certa, zicând: „Nu te temi tu oare de Dumnezeu, că în aceeași osândă ești? Noi după dreptate cele vrednice după faptele noastre luăm; iar Acesta n-a făcut niciun rău”. Apoi adresându-se cu umilință lui Iisus, zise: „Pomenește-mă Doamne când vei veni întru împărăția Ta. Iisus i-a zis lui: „Amin zic ție, astăzi vei fi cu Mine în Rai”.

„Ai văzut — zice Sf. Ioan Hrisostom — tâlhar și tâlhar! Cel din dreapta îl mărturisea pe Hristos și celălalt îl hulea!... Tâlharul Dismas s-a mărturisit păcătos și află Raiul deschis. Tâlharul se mărturisește pe Cruce și capătă îndrăzneală să ceară împărăția. Acesta îl preamărea pe Iisus cu Îngerii și cu Sfinții; celălalt îl batjocorea și clevetea împreună cu lumea zăcândă în cel rău (1 Ioan 5 *19)1* Ai văzut filosofia tâlharului? Ai văzut înțelepciunea lui? Ai văzut învățătura lui? Ai văzut mărturisire desăvârșită? Ai văzut cum și-a șters prin puține cuvinte păcatele sale? Ai văzut cum a dezbrăcat păcatele pe cruce?... Ai văzut cât de mare e puterea mărturisirii? S-a mărturisit și a deschis Raiul. S-a mărturisit și a primit o atât de mare îndrăznire, încât din tâlhărie să ceară împărăția... A sărit deodată de pe Cruce în Cer... Tâlhar și tâlhar! Unul hulește, altul îi închide gura. Unul insultă, altul îi reproșează. Unul — Gestas -se cufundă cu poporul învrăjbit în iad de viu; celălalt — Dismas — se grijea de cele ale altuia și se silea să smulgă și pe tovarășul său de tâlhărie din răutatea lui și să se facă amândoi învățători pe cruce... Amândoi pe Cruce, amândoi din viață tâlhărească, amândoi din răutate, amândoi din aceleași suferințe grele, dar nu amândoi în aceleași gânduri, simțăminte, vorbire!!! Astfel, unul a moștenit Împărăția Cerurilor, celălalt a fost trimis în gheenă....

La aceasta privind Biserica, preamărește pe Hristos, zicând: „În mijlocul a doi tâlhari, cumpănă a dreptății s-a aflat Crucea Ta: unul s-a pogorât în iad cu îngreuierea hulei (clevetire, batjococorire); iar celălalt s-a ușurat de greșeli (păcate) spre cunoștința cuvântării de Dumnezeu... „(Trop. ceas. 9).

Privind în largul lumii, observăm că majoritatea creștinilor aleargă în urma tâlharului din stânga, hulind, clevetind și batjocorind pe Hristos în persoana celorlalți creștini. Tocmai când se văd în iad lângă înaintașul lor, în muncile veșnice, în gheenă, cum adeverește și Sf. Ioan Hrisostom, se trezesc, deschid ochii mari, dar atunci e prea târziu, e prea târziu. De acolo nu mai pot ieși ca și tâlharul Gestas, care tot hulea, clevetea, batjocorea pe Hristos, până l-a prins moartea așa și l-a înghițit iadul. Tâlharul din dreapta, Dismas, pe care l-a prins moartea în credință și pocăință adevărată, are puțini urmași. Privind atent la gura lor, aproape n-ai ce număra pe degete! Întrebați de ce? Pentru că creștinii vremilor noastre s-au zămislit, născut și crescut în cârciumi, la praznicile diavolului, adică în spiritul petrecerilor anticreștinești cu jocuri, cântece curvești, chiuituri, vorbe putrede, măscăriciuni, drăcuieli, înjurături de cele Sfinte, beții, felurite blestemății și nu în spiritul creștinătății adevărate. Chiar de se ridică uneori ici, colo, câte unul să urmeze tâlharului credincios, îl înăbușesc ceilalți până se stinge ca o scânteie ce iese pe horn afară. Puțini, foarte puțini urmași se aleg de partea lui Dismas și aceștia cu mari întreruperi. Cu o bună instruire, silință și devotament sfânt, se pot întări, înmulți și apuca o bună parte din creștini și pe urmele lui Dismas la mântuire, la Rai, în Împărăția Cerurilor. Dar pentru a se lămuri, trebuie a privi adânc la tâlharul clevetitor asupra Mântuitorului și la cel mărturisitor, rugător; la iad, unde a căzut clevetitorul și la Rai, unde a intrat cel ce și-a înlocuit clevetirile sau batjocurile cu mărturisirea păcatelor săvârșite și cu rugăciunea umilită.

Clevetitorii și ascultătorii să se examineze bine, ca să vadă după cine merg și cu care sunt în prezent? Cu Gestas pentru munca veșnică în iad, sau cu Dismas pentru fericirea veșnică în Rai și cine vrea mântuire să înlocuiască izvorul murdar al hulelor, clevetirilor, batjocoririlor, vădirii greșelilor și a păcatelor aproapelui lor, cu mărturisirea păcatelor proprii, adevărata spovedanie, împlinirea canonului cuvenit, adică facerea roadelor vrednice de pocăință și rugarea în Duh și Adevăr Mântuitorului, ca Dismas. Numai așa făcând, vom putea ajunge la fericire.

ACUZATORUL PĂCATELOR SALE LIBERAT DIN TEMNIŢĂ; IAR CLEVETITORII ALTORA, REŢINUŢI. Un împărat cercetă odinioară o temniță mare. Mergând din loc în loc, din cameră în cameră și din celulă în celulă, întreba pe fiecare în parte, ce rele a făcut de-a ajuns acolo. Fiecare arunca vina pe alții, clevetea pe unii și pe alții, acuzându-i că ei ar fi cauza întemnițării sale. Deodată însă unul dintre întemnițați îi ieși înainte și mărturisi adevărul, zicând: „Eu am făcut un păcat mare, foarte mare. Pedeapsa care am suferit-o de când am intrat aici însă, este foarte mică față de vina mea!...". Împăratul văzând sinceritatea și mărturisirea lui i-a zis: „Ieși afară de aici. Locul tău nu este aici în temniță!" Din acea clipă îl lăsă liber acasă, pentru sinceritatea lui, ca și Domnul pe tâlharul pocăit în Rai. Mulțimea celorlalți întemnițați, clevetitori ai unora și altora, au rămas reținuți acolo în temniță, ca și tâlharul clevetitor și batjocoritor de pe cruce din stânga; în iad...

CU ÎNGERII LUMINAŢI, ORI CU DIAVOLII NEGRII DESPUIAŢI? În mai multe scrieri religioase, am aflat că pe la vămile văzduhului, Îngerii cei buni, luminați, îmbrăcați cuviincios și strălucițipeste tot corpul, caută faptele bune ale creștinilor și ori de câte ori le află, se bucură foarte mult, le arată lui Dumnezeu și le pun în cumpănă pentru a salva Sufletul creștinesc. De aici reiese clar că Îngerii sunt adevărați prieteni, soți și ocrotitori ai Sufletului creștinesc. Dragostea aceasta curată, însoțită de osârdia cercetării și căutării faptelor bune, arătarea lor înaintea bunului Dumnezeu și a vrăjmașilor, spiritelor rele, e asemenea unei mantii strălucitoare, cu care se acoperă maiestuos și stau cu mare cinste și dragoste înaintea lui Dumnezeu.

Această îmbrăcăminte a dragostei curate, acoperă mulțime de păcate (1 Petru 4 *8;* 1 Cor. 13; Ioan 15 *12-13).* Dragostea adevărată îl face pe Creștin adevărat rob, slujitor al lui Dumnezeu, un Înger al aproapelui, al semenilor săi. El caută și adună tot ce află bun în semenii săi, ca să le arate înaintea lui Dumnezeu și să le vestească în lume. Arătarea a tot ce-i bun al semenilor săi în lumea pe unde trece el în viață, îl ajută să lase în urma lui o cale luminoasă, netedă, bună de umblat și de folosit celor ce l-au auzit. Aceasta îl face pe Creștinul adevărat un bun Înger sau sol al lui Dumnezeu, călăuzitor de Suflete pe luminata cale a mântuirii. Un astfel de Înger a fost Sf. Antonie, care umblând prin pustiu din pustnic în pustnic, a adunat tot ce a văzut bun la dânșii și le-a arătat mulțimii ucenicilor săi și altor Suflete, folosindu-le foarte mult... după care Biserica i-a dat numele de Avva Antonie ce Mare. Așa înțelepțește lucrând și alți Creștini — Păstori și păstoriți — s-au învrednicit a deveni, a fi și a rămâne în Biserica unică Sfântă, sobornică[46] și apostolică, mari oameni înaintea lui Dumnezeu. Tot în aceleași scrieri religioase, am aflat că îngerii căzuți, dracii sau diavolii, iscodind până la cele mai adânci amănunțimi feluritele scăderi, greșeli și păcate ale creștinilor, le descoperă, divulgă și vădesc înaintea lui Dumnezeu, a Îngerilor luminați și a toată lumea, clevetindu-i îngrozitor. Creștinii aceia -Păstori și păstoriți — suferă foarte mult de la diavolii clevetitori și de la persoanele ce sunt de partea lor aici pe pământ, purtând astfel și ei aceeași numire: „diavoli împielițați". Dar mult mai groaznic și înfricoșat suferă Sufletele creștinilor prinse de moarte nepregătite cum trebuie, în suirea de pe pământ la cer prin cele 24 vămi ale văzduhului. Atât pe pământ cât și prin vămile văzduhului, la judecata particulară și universală, diavolii clevetesc și luptă a despuia pe creștini de tot binele cu care i-a înzestrat Milostivul Dumnezeu. Chiar așa cum au osândit ei pe protopărinții noștri: Eva și Adam în Rai, cum a despuiat pe dreptul Iov de averile, sănătatea și fericirea lui, cum despuia pe Arhiereul Isus fiul lui Iosedec (Fac. 3 *1-3;* Iov 1; 2; Zah. 3 *1-5).*

CLEVETITORII SUNT CEI MAI PERICULOȘI DIAVOLI.

Într-un sobor drăcesc, Satana, din toată mulțimea aceea de drăcime, n-a aflat pe nimeni vrednic de a-i fi urmaș, decât numai pe clevetitor, zicând către el: „De-o fi să mor vreodată, numai tu meriți să-mi ții locul meu, uimindu-mă de isprăvile tale" (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 1313-1316, de autor).

---

46 Sobornic — (Înv.) Ecumenic; sinodal.

Clevetitorii pândesc — ca blestemații șerpi — călcâiul călătorilor, iscodesc viața semenilor lor pentru a afla câte ceva, spre a-i vădi, divulga și cleveti în lume (Fac. 49 *17;* Ps. 63 *4-6;* 100 *5-7;* 108 *1-18, 2 7-28;* 139 *1-5),* lăsând în urma lor o dâră întunecoasă și murdară, care umple de întuneric și de murdării pe cei ce au nefericirea a se împotmoli în ea. Clevetirea face pe creștinii prinși în mrejele ei — asemenea mușteloor prinse în pânza păianjenilor — niște victime ale diavolului, îngerii Satanei, călăuzitorii sufletelor asociate cu ea, pe căile pierzării la iad, în muncile veșnice, niște zâzanii sortite focului veșnic (Mt. 13 *25, 38-42).*

FUGIŢI DE LIMBILE CLEVETITOARE. Sf. Avva Macarie zicea fraților în Schit, după ce ieșeau din Biserică: „Fugiți fraților! Fugiți! Fu-ugi-ți!" Atunci oarecare din bătrâni i-au zis: „Unde putem să fugim mai mult decât în pustia aceasta?" Sfântul atunci și-a pus degetele la gură și a zis: „Fugiți de aceasta, fugiți!" Apoi repede intra în chilia sa, își încuia ușa și stătea nevoindu-se...

„Treizeci de ani am — zicea Avva Sisoe — de când mă rog Domnului Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse... acoperă-mă de limba mea!*"* Și iată, până acum în fiecare zi cad printr-însa și păcătuiesc" (P. *o.* c. pp. 135 *15;* 210 *5).*

CLEVETITORII DENATUREAZĂ ADEVĂRUL. După interogarea lui Iisus înaintea Arhiereului Ana, e dus apoi înaintea Arhiereului iudaic Caiafa, unde i Se ia al doilea interogatoriu. Acolo președintele Caiafa și Sinedriul (cei 70 de membri), căutau mărturii mincinoase împotriva lui Iisus, ca să-L dea la moarte și nu găseau. Mai pe urmă venind două mărturii mincinoase, unul dintre ei a zis: „Acesta zicea: Eu pot să dărâm Templul — Biserica lui Dumnezeu — și în trei zile să-l zidesc" (Mt. 26 *59-60).* Celălalt, despre care ne comunică Sf. Ap.și Ev. Marcu, zicea: „Eu voi dărâma acest Templu — Biserica — făcut de mâini și până în trei zile voi zidi altul, nefăcut de mâini" (Mc. 14 *58).* Dar nici una din aceste mărturii nu era adevărată; ci mincinoasă. La cuvintele adevărate zise de Mântuitorul, ei înfigeau și anumite minciuni, prin care să-L acuze și să-L osândească la moarte.

Pentru a observa noi cât mai bine acuzările lor nedrepte, să mergem la Sf. Evanghelie de la Ioan. Acolo ni se istorisește clar, că: în primul an al activității Sale publice, aproape de Paștile iudeilor, Iisus S-a suit în Ierusalim și mergând în Biserică, află acolo pe cei ce vindeau: boi, oi, porumbei... și pe schimbătorii de bani. Mugetul boilor, zbieratul oilor, babilonica amestecare a limbilor, vuietul strigătelor, discuțiile negustorilor, zgomotul cântarelor, sunetul și zornăitul banilor... auzite de departe, înăbușeau cântările leviților[47] și rugăciunile Preoților. Afacerile acestea aduceau venituri mari saducheilor, arhiereilor, bătrânilor, fariseilor și cărturarilor, conducători ai Templului. Dar tulburau slujba Domnului. Mântuitorul văzând neorânduielile acelea, a făcut un bici de șireang și pe toți i-a scos afară din Biserică: oile, boii, iar schimbătorilor le-a vărsat banii, a răsturnat mesele și celor ce vindeau porumbei, le-a zis: „Luați acestea de aici și nu faceți Casa Tatălui Meu casă de negustorii!"... Atunci iudeii i-au cerut socoteală, zicând: „Ce semn ne arăți nouă că ai dreptul să faci aceasta?" Iisus le-a răspuns: „Stricați Biserica aceasta și în trei zile o voi ridica". Atunci ei, mirați, au zis: „În patruzeci și șase de ani s-a zidit Biserica aceasta și Tu o vei ridica în trei zile?" El însă zicea aceasta de Biserica Trupului Său (Ioan 2 *19-21).*

Vedeți? Iisus a zis: „Stricați, adică atunci când voi veți dărâma sau strica Templul acesta, Trupul Meu, omorându-l pe Cruce și pogorându-l în mormânt, Eu în trei zile îl voi ridica, adică voi învia cu Trupul din mormânt. Unul este înțelesul adevărat „Dărâmați, stricați Templul acesta și în trei zile îl voi ridica" (Ioan 2 *19) și* cu totul altfel este mărturia martorilor mincinoși, care ziceau acuzându-L: „Eu pot să dărâm — stric — Biserica lui Dumnezeu și în trei zile s-o zidesc", și: „Eu voi strica acest Templu făcut de mâini și până în trei zile voi zidi altul, nefăcut de mâini!" Una este: „Dărâmați sau stricați" și alta este: „Eu pot să dărâm (stric), Eu voi strica"... Pe lângă aceasta, una este „a zidi Templul de piatră..." și alta este „a zidi Templul nefăcut de mâini omenești" Mărturiile mincinoase aici amestecau adevărul cu minciuna, din care ieșea cu totul altceva decât adevărul grăit de Mântuitorul.

Așa au făcut și fac și clevetitorii (adică diavolii împielițați) (Ioan 6 70; vezi și pp. 109-111 din această carte) cu aproapele lor, pe care îl clevetesc. La o parte de adevăr atârnă felurite coade de minciuni, așa cum pun copiii coadă la zmeu ca să vâjâie mai tare la urechi când se înalță în aer.

---

[47] Levit — Descendent al lui Levi, unul dintre cei 12 fii ai patriarhului Iacov, a cărui seminției a fost destinată preoției Vechiului Testament. ♦ Fig. Cărturari care învățau și propovăduiau Legea la evrei.

Poporul privind la clevetirile atârnate de clevetitori asupra celor ce-i urăsc de moarte, dosădesc..., zice: „I-au atârnat o tinichea de coadă ca să sune mai tare”... dar vai! „râde om de om și dracii râd de toți” aceia care râd și clevetesc pe aproapele lor.

VĂDUVA UCISĂ PRIN CLEVETIRE. O femeie creștină, văduvă, își câștiga hrana de toate zilele prin lucrul mâinilor sale. Văduva aceasta avea un copil, bolnav de un picior și o fetiță. Vrând a ușura durerea copilului, trimise fetița la cârciumă să-i cumpere o sticlă de rachiu pentru a-l frecționa. O vecină a ei văzând copila venind de la cârciumă cu sticla cu rachiu, a clevetit pe biata văduvă, că e bețivă și nu mai e vrednică de a o sprijini cineva. Lângă un adevăr „sticla cu rachiu”, a pus și minciuna „e bețivă”. A îmbrobodit adevărul cu minciuna. A atârnat adevărului cozile minciunii, tinichelele năpăstuirilor, ca să sune cât mai tare, s-o discrediteze față de toți și lumea să o laude pe dânsa și să-i zică că-i înțeleaptă, că-i deșteaptă. Iacă așa își vând sufletul diavolului multe clevetitoare și clevetitori.

Vestea aceea rea s-a întins repede în tot orășelul. Mulți auzind-o, au disprețuit pe văduvă și nu i-au mai dat de lucru. Biata văduvă a fost nevoită să cerșească. Ea își trimise fetița la ușa Bisericii să ceară milostenie. Vecina care umpluse lumea cu clevetirea ei, văzând fetița vecinei sale cerșind la ușa Bisericii, întrebă ce face mamă-sa? Fetița atunci i-a răspuns printre lacrimi: „Iacă, cineva i-a scos vorbă mămicăi că e bețivă. De atunci n-a mai putut căpăta de lucru. Acum e bolnavă și de supărare și de lipsa hranei”. Femeia clevetitoare s-a simțit cuprinsă de remușcări. Merse acasă să-i dea ajutor, dar era prea târziu. Văduva murise de îndurerare și de foame. Lângă ea zăcea copilul bolnav de picior. Femeia clevetitoare văzându-se vinovată de ucidere, izbucni într-un bocet plin de disperare, strigând: „Vai, vai, vai, ce-am făcut eu ticăloasa! Vai mie în ce prăpastie groaznică m-am prăbușit! Va-a-a-i, unde m-a cufundat pe mine limba asta neînfrânată! „. Astfel rănită groaznic în inima sa, luă copii și-i îngriji, în dorința de a repara vătămarea ce-o făcuse familiei văduvei răposată, prin clevetirea sa.

CLEVETITORII SUNT UN FEL DE CIMPOAIE ALE DIAVOLULUI. Cimpoiul este alcătuit dintr-un burduf de piele de oaie... o suflătoare prin care se introduce aerul în burduf, umflându-l, o carava sau fluier, un hang mare și un hang mic. Precum știm cu toții, oaia este un animal blând, bun și foarte folositor oamenilor. Oaia, cu bunătatea, blândețea, răbdarea și multele foloase ce le aduce oamenilor, a devenit un simbol viu al creștinilor: buni, blânzi, răbdători și folositori neamurilor pământului, neluminate, nebotezate, necreștinate. „Eu — zice Mântuitorul — sunt Păstorul Cel bun al oilor... Oile Mele ascultă glasul Meu. Eu le cunosc pe ele, ele îmi urmează și Eu le dau viață veșnică și nu vor pieri în veac” (Ioan 10 11, *14, 27-28;* 6 *37;* 17 11-12; 18 *9).* „Am și alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Și pe acelea Mi se cade (trebuie) să le aduc și acelea vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și un Păstor” (Ioan 10 *16;* Efs. 2 *14;* 1 Petru 2 *25).* Vedeți cât este oaia de binecuvântată de Dumnezeu și de oameni?! Și cu toate acestea, unii oameni fac din pielea oii, cimpoi de servit cu el la praznicile diavolului, cu jocuri, cântece curvești, chiuituri, convorbiri putrede și măscăriciuni, hasmodii[48] și felurite blestemății. Iată cum fac unii oameni — chiar și purtători de nume creștinesc — din pieile binecuvântatelor oi, niște instrumente pentru lucrul diavolului! Întrebați cum?

Ascultați: Cimpoaiele, după care joacă lumea pătimașă, devin, sunt și rămân instrumentele diavolului, pentru că: a) „Toate jocurile le-a făcut dracul” -zice Sfânta Pravilă (P. B. G. o.c. pg. 97 (19). b) Unde sunt citirile cărților Sfinte, acolo e și Dumnezeu cu Îngerii; iar unde sunt cântările celui străin (cu cimpoaie, fluiere, viori...), acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului (Sf. Efrem Sirul, Tom. III, *6*5; 37). c) Unde sunt cântece lumești, curvești, jocuri — zice Sf. Ioan Gură de Aur — acolo sare și diavolul în mijloc și casele de jocuri sunt adunătura dracilor din iad (Om. 2 la 1 Cor.), d) Creștinii care merg de privesc sau joacă la praznicul diavolului, cad din Dar; în afurisenie[49], în blestem și în felurite primejdii (Sf. Ioan Hrisostom). e) Creștinii care merg la petrecerile anticreștinești cu: cimpoaie, fluiere, clarinete, viori, ș.a., jocuri, cântece curvești... se despart de Dumnezeu, n-au parte cu El, se idolatrizează, se păgânizează, se sortesc iadului și muncilor veșnice (Cazania 23 Aprilie, la Sf. Gheorghe, la înviere, Nașterea Domnului, Botezul Domnului, *1* Sept. Sf. Simion Stâlpnicul; 29 August, ș.a.; Vezi și; „Părăsiți calea Pierzării”, pp. 1-400; „Izvorul Răutăților”, pp. 1-303; „Priveliști Apocaliptice” cap. 5 ***6;*** Taina Nunții partea IV-a, de autor și nota întrebării 357- vama 21- din această carte).

---

48 Hasmodie — discordie, ceartă

49 Afurisenie — (Bis.; astăzi rar) Blestem, anatemă, excomunicare

Ceea ce au făcut și fac unii ușuratici creștini sau necreștini, cu burdufurile din pieile oilor, aceea fac și diavolii cu clevetitorii — ucenicii lor — al căror nume îl și poartă. Clevetitorii au pe diavolul pe limbă, ascultătorii cu plăcere a clevetirilor au pe diavolul în urechi și cei ce duc clevetirea din loc în loc, au pe diavolul în inimă și astfel au devenit și sunt niște cimpoaie ale diavolului. Toată adunarea mică și mare a clevetitorilor aproapelui lor, formează burduful umflat cu suflul diavolilor. Carava sunt clevetitorii cu gura. Hangul mare și hangul mic care bâzâie, mai gros și mai subțire, sunt bătrânii și tinerii care țin hangul clevetirilor, până ce, din vreme în vreme și din loc în loc, devin niște carave, clevetind și ei, după dictonul diavolilor, cărora s-au lăsat posedați (2 Tim. 2 *26).* Mântuitorul înfierând pe Iuda Iscariotul, care-L clevetea, vindea și trăda vrăjmașilor Săi, prezicea Apostolilor: „Unul dintre voi este diavol...” (Ioan 6 *70);* iar pe asociații la clevetiri, îi arată înaintea Bisericii Sale, că: „Sunt sinagoga sau adunătura Satanei” (Apc. *2 9; 3 9;* comp. Apc. 12 70; Fac. 3 1-5; Iov 1; 2; Zah. 3 1-2).

Ceea ce sunt cimpoaiele în subțiorile cimpoierilpr când cântă cu ele, aceeași sunt și clevetitorii în ghearele diavolilor, adică niște cimpoaie diabolice, un fel de tobe ale infernului, care distrează pe draci, tulbură pe creștini, învrăjbesc pe oameni și mânie pe Dumnezeu și totodată se sortesc muncilor veșnice, ca: Doeg, Iuda Iscariotul, femeile, cele două călugărițe clevetitoare ce ieșeau afară din mormintele lor și din Biserică la cuvintele: „Câți sunteți chemați ieșiți...”, călugărița clevetitoare arsă în Biserică... (1 Împ. 22 9-79; Ps. 51; Ioan 6 70-71; M. P. o. c. p. 405; V. Sf.. 14 Martie, o. c. pp. 272-4; Prol. o. c. 14 Ian.: V.” Sf. 28 Nov., o. c. pp. 1483-5). „Cei ce fac păcatul, din diavolul păcătuiesc... Spre aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului” (1 Ioan 3 *8).*

ȘERPI CU CHIPURI DE OAMENI. „Șerpi -zice Mântuitorul iudeilor răi — pui de năpârci, cum puteți grăi cele bune, fiind răi, că din prisosința inimii grăiește gura” (Mt. 12 *34-37).* Clevetitorii — zic și Părinții bisericești — sunt asemenea șarpelui-diavol, care șoptind — clevetind — pe Dumnezeu, a scos pe Eva din Rai. Asemenea șarpelui-diavol este cel ce clevetește pe aproapele său. Căci Sufletul celui ce-l aude, îl prăpădește și pe al său Suflet nu-l mântuiește (P. o. c. 236 5).

„De vei cleveti pe fratele tău — sfătuiește Avva Or — și te va mustra cugetul, du-te și-i fă mătanie, spune-i că l-ai clevetit și păzește-te ca să nu mai fii batjocorit; căci clevetirea este moarte Sufletului” (P. o. c. 241 75). Astfel, zice și alt Sfânt Părinte: „De ai clevetit cumva pe un frate și te mustră cugetul tău, mergi cu mătanie la acel frate și te închină lui până la pământ, zicând: „Iartă-mă frate, că am greșit și te-am clevetit pe tine”. Și de aici înainte păzește-te și nu mai cleveti pe nimeni, căci clevetirea e moartea Sufletului” (P. o. c. 274 *4).*

CLEVETITORII N-AU DRAGOSTEA LUI DUMNEZEU. În al doilea an al vieții Sale publice, Mântuitorul nostru Iisus Hristos Se suie a doua oară în Ierusalim la praznicul Paștelui. Prima oară când a curățit Templul de cei ce făceau neorânduieli (Ioan 2 *13-23) și* a doua oară când a vindecat pe slăbănogul de la scăldătoarea Vitezda (Ioan 5 *1-16),* când vorbește iudeilor despre prima și a doua înviere (Ioan 5 *24-29).* Știind toate ascunzișurile, dedesubturile, vicleșugurile și răutatea lor, Mântuitorul le spune clar: „V-am cunoscut pe voi că nu aveți în voi dragostea lui Dumnezeu” (Ioan 5 *42).* Ceea ce a zis Mântuitorul atunci iudeilor, zice acum și majorității creștinilor, care umblă cu fățărnicie față de aproapele lor, iscodindu-l și clevetindu-l: „Știu că nu aveți în voi iubirea lui Dumnezeu” (Ps. 63 *2-6;* 49 *20-23;* Ioan 5 *42).* Și cu adevărat, drept așa este. Majoritatea creștinilor au în ei dragoste, dar nu dragostea lui Dumnezeu; ci dragoste de sine, dragoste de a aduna averi pieritoare, dragoste de petreceri satanicești și prăznuiri drăcești, dragoste de a pândi, iscodi și divulga greșelile sau păcatele aproapelui. Ei nu au dragostea lui Dumnezeu care lucrează numai în bine și niciodată în rău. Dragostea adevărată este o perfecție creștină (Mt. 5 *32-48;* Lc. 6 *27-36).* Dragostea adevărată după Dumnezeu, îi arată pe bunii creștini — Păstori și păstoriți — că sunt ucenicii, urmașii lui Iisus Hristos (Ioan *13 35;* 1 Ioan 2 *5;* 4 *20).*

Dragostea adevărată după Dumnezeu, îl face pe cel ce o are să-și pună Sufletul său pentru frații, prietenii săi (Ioan 15 *13;* 10 *11, 15;* 14 *15-23:* Rom. 5 *7-8;* Efs. 5 *2;* 1 Ioan 3 *16).* „Dragostea adevărată — întărește Apostolul — rabdă îndelung, se milostivește, dragostea nu pizmuiește, nu se semețește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărâtă, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate; ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată” (1 Cor. 13 *4-8).* Acestea sunt lucrările adevăratei dragoste, care trebuie să o aibă fiecare creștin, ucenic, urmaș al lui Hristos, al Cărui nume îl poartă, deoarece numele de creștin vine de la Hristos, în Care crezând, s-a botezat și s-a îmbrăcat

(Mc. 16 *16;* F. 2 *38-39;* Gal. 3 27). Dragostea acoperă mulțime de păcate (1 Petru 4 *8).* Dragostea adevărată își pune Sufletul (se sacrifică) pentru alții (Ioan 15 *13).*

Și clevetitorii au dragoste, dar nu au dragostea lui Dumnezeu în ei; ci dragostea îngerilor căzuți, vicleni și răi. Dragostea clevetitorilor nu are în ea nici una din însușirile minunate ale adevăratei dragoste creștine (1 Cor. 13 *4-8);* ci toate cele opuse și potrivnice acelora (1 Ioan 3 *11*-1 *8).* Dragostea clevetitorului constă în iubirea de sine și în defăimarea celor ce-i clevetesc. Astfel, precum adeverește psalmistul, clevetitorii „și-au ascuțit limbile lor ca niște săbii. Ca niște săgeți aruncă vorbele lor veninoase... Întărit-au lor înșiși cuvânt viclean. Vorbit-au să ascundă cursă, zis-au: Cine-i va vedea pe dânșii? Iscodit-au fărădelege, stinsu-s-au iscodind iscodiri" (Ps. 63 *3-6).*

Clevetitorii înlocuind adevărata dragoste creștinească, cu dragostea de sine, de a defăima pe alții, contrar voinței Mântuitorului, n-au dragostea lui Dumnezeu într-înșii; ci urâciune. Mântuitorul poruncește tuturor, zicând: „Căutați să nu defăimați pe vreunul din acești mai mici, căci zic vouă: Îngerii lor pururea văd Fața Tatălui Meu, Care este în ceruri..." (Mt. 18 *10);* iar clevetitorii — cum adeverește și psalmistul — pândesc, iscodesc și clevetesc pe aproapele lor, cum cleveteau îngerii porniți spre cădere din Cer, pe frații lor de îngerat (Apc. 12 *10).* Asta dă a înțelege oricui, că: clevetitorii nu au dragostea lui Dumnezeu într-înșii, ca și iudeii aceia cărora le vorbea Mântuitorul.

ISPITA S-A PUS PE APĂSĂTOR. Într-o obște călugărească era un pustnic renumit, anume Timotei. Auzind egumenul Mănăstirii o veste despre un frate pentru o ispită, a întrebat pe Timotei ce să facă cu el. Timotei pustnicul l-a sfătuit să scoată afară pe fratele. Zis și făcut. După ce l-a scos, s-a pus ispita fratelui deasupra lui Timotei, până ce s-a primejduit. Atunci Timotei plângea înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Am greșit, Doamne, iartă-mă!" Pe când plângea el așa, i-a venit lui glas de sus, zicându-i: „Timotei, să nu socotești că ți-am făcut aceasta pentru altceva, decât numai că ai trecut cu vederea pe fratele tău în vremea ispitei lui" (P. o. c. 177 *70).*

CLEVETITORII URĂSC ȘI PE DUMNEZEU ȘI PE APROAPELE. Urâciunea și dragostea nu pot fi în același om, așa cum întunericul și lumina nu pot fi în aceeași clipă, în același loc. Unde-i lumina, de acolo fuge întunericul; așa și aici, unde e dragostea, de acolo fuge urâciunea. „Dumnezeu este dragoste. Cel ce petrece în dragoste, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu într-însul... De va zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, însă pe fratele său îl urăște (clevetește și clevetirea e semnul urâciunei, nu al dragostei), este mincinos: că: cel ce nu iubește pe fratele său pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, cum poate să-L iubească?... Tot cel ce nu iubește (adică clevetește, judecă, osândește, ponegrește) pe fratele său, petrece în moarte. Tot cel ce urăște pe fratele său (adică îl tot iscodește, clevetește, judecă, osândește, ponegrește), este ucigaș de oameni. Și ucigașul de oameni nu are viață veșnică întru dânsul petrecând" (1 Ioan 4 *20; 3 14-15),* Deci, cel ce urăște pe fratele său, este în întuneric, în întuneric umblă și nu știe unde merge, că întunericul a orbit ochii lui" (Ioan 12 *35, 40).*

Așadar, clevetitorii petrec în moarte, sunt ucigași, orbi și nu au dragoste nici de aproapele, nici de Dumnezeu. Au însă — amar lor — pe diavolul pe limbă, în urechi, în inimă, nu au haină de nuntă (Mt. 22 *11-13),* sunt niște vase spurcate, lepădate." De se va curăți cineva pe sine de acestea (de toată urâciunea, clevetirea.. .) , va deveni vas de cinste, sfințit și de bună treabă Stăpânului, spre tot lucrul bun gătit" (2 Tim. 2 *21).*

CLEVETITORII SE LAUDĂ CU ISPRĂVILE LOR. Mulți clevetitori care slujesc diavolului clevetirilor, după ce tulbură și învrăjbesc groaznic pe cei clevetiți de ei și lumea dimprejur, simt în ființa lor o satisfacție diabolică. Se bucură, saltă voioși, se veselesc și se laudă cu isprava lor.

Odinioară împăratul bizantin Mihail al III-lea, supranumit bețivul, obișnuia a-și petrece viața în fel de fel de petreceri blestemate: jocuri, bețiii, orgii și felurite imoralități. Ori de câte ori se întorcea de la vreo petrecere sătul de păcatele sale, intrând în palatul împărătesc, obișnuia a zice: „Am petrecut admirabil". Împăratul acela petrecăreț, din întâmplare, avea în palatul său împărătesc un papagal, care se obișnuise și el a zice odată cu împăratul: „Am petrecut admirabil". Tot acolo în palatul său avea și o maimuță care-l distra cu mișcările ei și la care ținea foarte mult. Într-o seară împăratul plecă după obiceiul său la o petrecere. Papagalul împăratului plictisindu-se cu șederea, începu să necăjească maimuța. Deodată se ivi între papagal și maimuță ceartă și apoi o mare încăierare. O luptă crâncenă se dădu între cei doi paznici ai palatului împărătesc. Lupta s-a dat pe biroul împărătesc, pe cele mai scumpe canapele și fotolii. Își poate închipui oricine că atât ghearele papagalului cât și ale maimuței,

au făcut jurubițe[50]îmbrăcămintea scumpă a canapelelor, a fotoliilor, ș.a. și au răsturnat toate cele de pe birou, făcând o mare neorânduială în camera împăratului. Pe când se tot războiau, papagalul cu maimuța, deodată sosește împăratul. Intră grăbit în cameră ca de obicei. Cei doi luptători deodată se opriră și strigară cât îi țineau gura: „Am petrecut admirabil!”... Ce va fi urmat, se cam pricepe de oricine... (P L T. N. o. c. 155-7).

Maimuța și papagalul sunt clevetitorii cu nume creștinesc, care uitând că sunt băgați prin Botez în Biserica lui Hristos, în Împărăția Cerurilor, văzându-se singuri, se apucă a face necaz unii altora, cu: vicleșugul, răutatea și clevetirile lor. Tulbură și învrăjbesc pe unii într-o parte, pe alții în alta. Întunecă văzduhul cu clevetirile lor, provocând: dezbinări în familii, prin case, între frați, prieteni și cetățeni. Cu clevetirile lor diabolice, aprind certuri, stârnesc războaie și strigări, care se suie până la ceruri. Deodată însă rând pe rând îi prinde moartea pe clevetitorii, semănătorii de zâzanii, fiii diavolului, diavoli împielițați și se văd cu groază târâți de îngerii nemilostivi înaintea Împăratului împăraților, a Judecătorului universal. Plini de groază vor privi ca într-un film cinematografic vorbitor, isprăvile diabolice ce le-au făcut, cu feluritele lor păcate: cu gândul, cu cuvântul, cu lucrul, cu pânditurile, iscodirile, divulgările și clevetirile lor. Plini de groază și cutremur, fiecare va auzi pe universalul Judecător mustrându-i: „Acestea ai făcut și am tăcut!... Gura ta a țesut răutate și limba ta a împletit vicleșuguri. Șezând împotriva fratelui tău, ai clevetit și împotriva fiilor maicii tale — Biserica — ai pus sminteală. Acestea ai făcut și am tăcut! Ai socotit fărădelege, că voi fi asemenea ție? Mustra-te-voi și voi pune înaintea feței tale păcatele tale . . . ” (Ps. 49 *20-22).*

CLEVETITORII ÎN LOC DE A SALVA, EI CUFUNDĂ. Un frate dintr-o chinovie a fost năpăstuit pentru desfrânare. El sculându-se, a mers către Avva Antonie. Acolo au venit și frații de la chinovie ca să-l caute și să-l ia. Ei au început să-l mustre că de ce a făcut așa! Năpăstuitul se îndreptățea, zicând că nimic de acest fel nu a făcut. Din întâmplare se afla acolo și Avva Pavnutie, cel ce se numea Chefala. Acela văzând pe clevetitori porniți cu patimă asupra fratelui năpăstuit, a spus pilda aceasta: „Am văzut — zise el — pe marginea râului un om băgat în noroi până la genunchi. Venind unii să-i dea mâna, l-au cufundat pe el în noroi până la grumaz”. Atunci Avva Antonie a zis pentru Avva Pavnutie: „Iată om adevărat, bărbat care poate să vindece și să mântuiască Suflete”. Atunci toți clevetitorii care-l năpăstuiau pe bietul frate, umilindu-se de cuvintele bătrânului, au pus mătanie fratelui cerându-și iertare (P. o. c. 13 *31).*

SĂ ARDEM NOI CLEVETIRILE, DECÂT SĂ NE ARDĂ ELE PE NOI. Văzând multele răutăți și prăpăduri care izbucnesc din clevetirile diabolice, să ne silim a le opri, strica și arde, decât să cădem noi victime urmărilor lor infernale. Geografia ne grăiește despre insula Madeira renumită prin bogăția rodniciei sale. Pământul insulei acesteia produce vin împărătesc și cele mai plăcute fructe dulci: smochine, rodii, portocale, ș.a. Acolo e pururea primăvară și vară. Pământul acestei insule n-a fost așa întotdeauna. Mai înainte era culcușul șerpilor veninoși, al scorpiilor și al fiarelor sălbatice. Toate jivinele și sălbăticiunile acelea înfricoșătoare mișunau prin bălăriile, desișurile, crângurile, tufișurile și hățișurile care înăbușeau pământul insulei. Locuitorii îngroziți de târâtoarele și sălbăticiunile acelea care le primejduiau viața, au dat foc: bălăriilor, pădurilor, hățișurilor, ierburilor și stufăriilor. După ce-a ars totul ca în palmă, locuitorii au început a lucra și cultiva pământul. Astfel, suprafața întregii insule a devenit un adevărat rai pământesc...

Ceea ce au făcut oamenii aceia cu insula Madeira, trebuie să facem și noi cu ființa noastră omenească. Să ne curățim de feluritele păcate. Să ardem cu focul Duhului Sfânt feluritele clevetiri și vorbele rele, care strică obiceiurile cele bune (1 Cor. 15 33; 2 Împ. 16 *20-23)* și periclitează mântuirea multor suflete. Să ducem o luptă bună, crâncenă asupra lor. Să ardem cu focul Cuvântului Divin acele clevetiri înveninătoare multor Suflete. Să mistuim în sălbaticele clevetiri, care nasc și seamănă în lume felurite: viclenii, răutăți, tulburări, învrăjbiri, periclitând pacea, liniștea și mântuirea! Să ardem cu focul Duhului Sfânt al adevărului: șerpii veninoși, viperele, scorpiile și sălbăticiunile pripășite în ființele noastre, ca să poată deveni niște grădini bine roditoare lui Dumnezeu și folositoare binelui obștesc...

MAI BINE RĂSTORN EU ISPITA, DECÂT SĂ MĂ RĂSTOARNE EA PE MINE. Odinioară Sf. Ierarh Vasile cel Mare, fiind la un praznic, i s-a pus înainte pe masă un pahar mare cu vin, pentru a bea cu mesenii. După ce mâncară puțin, Sfântul observând ispita, ia paharul de pe masă

---

50 Jurubiță — fascicul, legătură de fire

și-l răstoarnă cu gura în jos. Vinul se vărsă pe masă. Mesenii privindu-l uimiți, nedumeriți, îi zic: „Ce-ai făcut I.P.S. Stăpâne? Răsturnași paharul cu vin!" Pe când toți mesenii îl priveau curioși, așteptând fiecare să vadă ce va zice, Sf. Ierarh Vasile le răspunse: „Da, am răsturnat paharul cu vin... Decât să mă răstoarne el pe mine, l-am răsturnat eu mai întâi pe el. E mult mai bine să răsturnăm noi ispitele, decât să ne răstoarne ele pe noi...".

Niște creștine aveau printre cărțile lor bune și câteva cărți eretice, sectare, cu explicarea viselor, cărți cu cântece de amor, curvești, cărți de ghicit: cu planete, cu zodia, Sisoe, ș.a. Întrebându-și Duhovnicul la Sf. Spovedanie ce să facă cu ele, acesta le-a răspuns: „Ardeți-le, ca să nu ardeți cu ele în veci". Credincioasele mergând acasă, le-au adunat și ars, zicând: „Mai bine ardeți voi singure în foc acum, decât să ne ardeți voi pe noi în focul cel veșnic".

Iacă așa să facem și noi cu clevetirile. Să luptăm împotriva lor cu toată tăria. Să lucrăm cu înțelepciunea de sus așa fel, ca să le biruim, răsturnăm și nimicim, știind că cei ce nu vor lupta contra diabolicei meserii a clevetirilor, se biruiesc de ele, îi răstoarnă și-i prăpădesc. Devin, ajung și rămân niște prăpădiți. „Luptă-te lupta cea bună... — strigă Apostolul — că, deși se va lupta cineva, nu se încununează, de nu se va lupta după lege (1 Tim. 6 *12;* 2 Tim. 2 5; 4 *7-8).*

SĂ NE VEDEM MAI ÎNTÂI PĂCATELE NOASTRE DECÂT A MAI CLEVETI PE ALŢII.

În vechime, un oarecare călător mergea pe un drum, cu două coșuri: un coș plin pe piept și altul gol pe spate. La întrebarea unui prieten al său pentru ce duce coșurile acelea așa în spate, el îi răspunse: „Coșul gol din spatele meu, preînchipuie păcatele semenilor mei... iar coșul plin de pe piept, preînchipuie povara grea a păcatelor mele, pe care trebuie să le privesc des, să le judec și să fac tot ce pot pentru a mă scăpa de ele...".

Odată s-a făcut sobor în schit pentru un frate care greșise ceva. Părinții grăiau multe, fel de fel, însă Avva Pior tăcea. Mai pe urmă sculându-se, a ieșit. Luând un sac, l-a umplut cu nisip și-l purta pe umărul său, iar într-o traistă a pus puțin nisip și o purta dinaintea sa. Fiind întrebat de Părinți ce înseamnă aceasta, le-a zis: „Acest sac, care are nisipul cel mult, sunt greșelile mele, căci sunt multe și le-am lăsat pe ele dinapoia mea ca să nu simt durere pentru dânsele și să plâng; iar aceste mici, sunt ale fratelui meu, pe care le-am pus înaintea mea și cu acestea mă îndeletnicesc, judecându-l pe el! Dar nu trebuie să fac așa, ci mai vârtos pe ale mele trebuie să le aduc dinaintea mea, să port grijă de dânsele și să mă rog lui Dumnezeu ca să mi le ierte". Acestea auzind Părinții, au zis: „Cu adevărat, aceasta este calea mântuirii" (P. o. c. 199 *31).*

„De vrei să vorbești de greșeala și păcatul vreunui frate — zice un bătrân pustnic — socotește-te bine de vei putea a-l îndrepta pe el, sau a folosi pe altul... În alt chip de vei vorbi, adică cu fățărnicie, numai ca să-l mustri și să-i descoperi greșeala, să-i arăți scăderea și păcatul lui înaintea altora, să fii sigur că n-o să scapi de Dumnezeiasca certare; ci și tu singur vei cădea în aceeași greșeală și păcat, sau în altul mai rău, părăsindu-te ajutorul lui Dumnezeu și de alții fiind mustrat, te vei rușina" (P. o. c. 284 *12).*

În vremurile acestea de pe urmă majoritatea creștinilor, molipsiți de diavolii clevetirilor, au întors și întorc mereu coșul cu păcatele aproapelui în față, iscodindu-le, divulgându-le, judecându-le și osândindu-le înaintea celor ce-i ascultă; iar păcatele lor, adeseori mult mai multe, mai grele, mai spurcate și mai scârnave, le dau uitării! Dar vai lor când li se vor pune în față la judecata particulară și universală și se vor osândi pentru ele!!!

CLEVETITORII NEGLIJEAZĂ MORŢII -SUFLETELE LOR. Întotdeauna când ne facem rugăciunile de seara spre somn, ne reamintim că între altele, rostim și aceste cuvinte: „De păcatele fratelui meu am râs; iar de păcatele mele nenumărate nu m-am îngrijit, nu le-am socotit" (Rug. 3-a către Duhul Sfânt). De vom lua seama la păcatele noastre, nu le vom mai vedea pe ale aproapelui nostru. E o mare nebunie pentru omul care are mortul său în casă, să-l lase și să se ducă a-l plânge pe al aproapelui său... (P. o. c. p. 146 77; 166-7 *6).*

CLEVETITORII SE DESPART DE HRISTOS ȘI PIERD ÎMPĂRĂŢIA CERULUI. Graba cu care clevetitorii nesocotesc și clevetesc pe toți oamenii de jos până sus și de sus până jos, îi desparte de Hristos, pe Care-L caută uneori și pierd împărăția Lui. Cumpăna minții clevetitorilor adeseori e mincinoasă (Ps. 61 *9),* ochii trupești îi înșală și-i rătăcesc. Istoria ne povestește o întâmplare din viața regelui englez Eduard VII, a. 1901-1910. Acesta avea obicei să se plimbe uneori pe malul mării. Într-o bună zi ieși la plimbare pe țărmul mării, îmbrăcat în niște haine de simplu cetățean. Un trecător văzându-l, îl opri pe loc — fără să știe cine e — și-l întrebă grăbit: „Cât e ceasul,

domnule?" Regele privindu-l liniștit, scoase ceasul din buzunar și-i spuse. Călătorul atunci zise supărat: „Iată, sunt două ceasuri de când tot aștept pe nevolnicul rege ca să treacă pe aici să-l văd și eu! Și văd că nu mai vine. Îl dau necuratului, nu-l mai aștept! Mă duc acasă". „Ai dreptate — îi zise regele liniștit — nici eu nu-l mai aștept" și plecă de acolo spre palat. Cetățeanul cu pașii repezi, se duse și el în altă parte, la casa sa.

Așa se întâmplă și cu clevetitorii. Uneori având mare trebuință de Hristos și ajutorul Lui, pleacă să-L întâlnească. Și când îl întâlnesc în persoana Sfinților Săi Liturghisitori, necunoscându-L, îl clevetesc, nesocotesc, batjocoresc și se despart de El, bodogănind. Astfel, nedreptățind, clevetind, defăimând și bodogănind, pierd ocaziile binecuvântate, Împărăția Cerului și fericirea Sufletelor lor. Clevetitorii nereculegându-se din obișnuința aceea a clevetirii diabolice, deci, nedevenind sad[51] sădit de Dumnezeu Tatăl, se dezrădăcinează (Mt. 15 *13).* Aceasta o adeverește și Apostolul, zicând: „Au nu știți că nedrepții nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu? Nu vă înșelați: nici... ocărâtorii — clevetitorii, răpitorii — nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu" (1 Cor. 6 *9-10).*

CLEVETITORII, CA ȘI TÂNĂRUL BOGAT, PĂRĂSESC PE HRISTOS. Tânărul bogat, care împlinise poruncile, auzind pe Mântuitorul zicând: „Încă una îți lipsește. Mergi, vinde toate câte ai și le dă săracilor și vei avea comoară în cer și luând crucea vino și-Mi urmează Mie", întristându-se, I-a întors spatele, s-a dus mâhnit, pentru că avea multe avuții (Mc.. 10 *21-22).* Așa și clevetitorii, fac unele fapte bune, dar când vine vorba să părăsească clevetirea, se întristează, întorc spatele lui Hristos și se duc după Veliar, pentru a-și păstra pe limbă, în urechi și în inimi pe diavolul clevetirilor.

SĂ FUGIM DE CLEVETIRE. Iubiții mei -striga Sf. Ioan Gură de Aur clerului și poporului creștinesc — să fugim de clevetire. Nicio greșeală, păcătuire, nu e mai grea ca ea și nici mai ușor de săvârșit. Întrebați de ce? Pentru că se săvârșește mai degrabă decât orice alt păcat și cuprinde foarte repede pe cel ce nu bagă de seamă. Celorlalte greșeli, păcate... le trebuie vreme, pregătire, tovărășie și adeseori aceste tărăgăneli pot a le aduce împiedicare. De exemplu: când cineva și-a pus în gând să ucidă sau să tâlhărească... pentru acestea trebuie unele pregătiri și de multe ori în vreme ce el întârzie, patima îl părăsește, pornirea cea rea se mistuie și el se lasă de gândul cel vinovat, fără a-l mai săvârși. Nu-i tot așa când e vorba de clevetire. Dacă nu suntem cu totul băgători de seamă, ea ne răpește dintr-o dată (cum răpește lupul mielul, uliul puiul, vârtejul apei pe cei ce se scaldă, nebăgând seamă de el). Ca să bârfim însă sau să clevetim, nu-i trebuință nici de vreme, nici de pregătiri, nici de cheltuieli, nici de alcătuiri. Numai să vrem și îndată voința se preface în faptă. Căci limba (neînfrânată) e singura unealtă care ne trebuie la așa ceva (Iac. 3). Clevetitorii își mănâncă frații, surorile, părinții trupești și duhovnicești, își mușcă pe semenii lor. Pentru aceea e bine să ne ferim și de acest viciu.

ABIA DUPĂ 13 ANI A AFLAT UN NECLEVETITOR. Un bine-credincios creștin temător de Dumnezeu, era foarte dornic de pace și bunăvoire între oameni. El luă un galben la sine cu hotărârea de a-l da vreunui sărac, numai atunci, când, fiind mai mulți într-o familie, societate, adunare, petrecere creștinească, nu va mai auzi acolo clevetindu-se oamenii unii pe alții. Se spune că timp îndelungat de treisprezece ani a purtat creștinul acela moneda de aur în buzunar și abia, abia a aflat un neclevetitor.

SĂ NE RUGĂM PENTRU EI. Un Preot călugăr bătrân și foarte evlavios, mergea într-o bună zi la o localitate balneară să se îngrijească de sănătatea zdruncinată. Mergând el așa pe jos spre băi, iată o doamnă îmbrăcată cuviincios se apropie de el, vrând a-i spune ceva. Preotul o întrebă: „Ce dorești fiică?" „Vreau — răspunse ea — ca să vă însoțesc la drum, cu dorința de a vă destăinui niște necazuri ale mele". Preotul îi răspunse cu bunătate: „Bine fiică, iacă sunt gata să te ascult". „Taică Părinte! — zise femeia — am acolo lângă casa mea o vecină tare răutăcioasă, care se ține numai de clevetiri!" Preotul îi zise: „Va-a-ai, ce păcat urâcios! Hai să ne rugăm Domnului pentru ea, să o izbăvească de acea meserie diavolească". Zicând acestea, au îngenuncheat pe zona șoselei și se rugară. Ridicându-se de la rugăciune, porniră iarăși la drum. Creștina aceea, nepricepând lecția dată, începu iarăși: „Taică Părinte! Vecina aceea cu limba ei de viperă înveninată, tare mult îmi mai tulbură pe bărbatul meu. I s-a amărât groaznic viața din cauza veninului ei otrăvitor!!!" Preotul îi zise iarăși: „Hai să ne rugăm și pentru el". Apoi plecând genunchii la pământ, s-au rugat cu multă căldură sufletească. Pornind iarăși la drum, femeia își reluă firul plângerilor sale, zicând: „Taică Părinte! Nici

[51] Sad — Răsad

nu mai știu ce să fac... Se învârtește pământul cu mine, rămân uimită și îngrozită, când îmi aduc aminte cu ce cuvinte rele, urâte și spurcate vă împroașcă și pe Cuvioșia voastră, vecina aceea a mea, cu gura ei de scorpie[52]„. Preotul zise: „Hai să ne rugăm și pentru mine, ca să-mi ajute Domnul Dumnezeu a răbda, toate". Sfârșind rugăciunea, porniră iarăși la drum. Credincioasa începu iarăși a zice: „Ah Părinte! Nici nu vă închipuiți sfinția voastră câte rele sufere bietul ei soț din cauza răutății limbii ei neînfrânate! Viața lui cu ea în casă este un adevărat iad!" Preotul îi zise: „Hai să ne rugăm și pentru soțul ei". Îngenunchind amândoi, Preotul rosti de data aceasta o rugăciune mai lungă, mai călduroasă, mai pătrunzătoare. Sculându-se de la rugăciune, porniră iarăși la drum și ajunseră în apropierea localității balneare.

Preotul despărțindu-se de creștina aceea îi mulțumi duhovnicește, zicându-i: „Îți mulțumesc cu bună recunoștință, fiică în Domnul, pentru că mi-ai dat bun prilej să fac în drumul acesta patru popasuri fericite. Drumul acesta mi s-a părut foarte bun și scurt. Abia acum am înțeles cât de slabă e firea noastră omenească și câte alunecușuri are! Deci, să ne rugăm Domnului să ne ajute a ne ridica din toate căderile noastre...". Preotul zicând acestea, a rămas acolo, iar femeia s-a dus edificată sufletește, cunoscând că prin rugăciuni făcute în Duh și adevăr, poate scăpa de meseria diavolească a clevetirilor, se poate lumina din învățătura Domnului și poate face roade vrednice de pocăință, prin care să se ușureze și să meargă pe calea mântuirii.

DIAVOLII ADESEORI ÎNȘALĂ PE CLEVETITORI CU FELURITE NĂLUCIRI. Vrăjmașul mântuirii creștinilor — Păstori și păstorițI — cu foarte multe, felurite năluciri și înșelăciuni diavolești, amăgește și-i înșală, vrând cu orice preț a-i smulge din Împărăția Cerurilor și a-i prăbuși în iad, în muncile veșnice, în iezerul de foc (Vezi pe larg Pateric, o.c. pp. 315-325). „Am văzut — zice Avva Ilie — pe oarecare luând o tigvă cu vin la subțioară. Atunci eu ca să rușinez pe draci, că era nălucire, am zis fratelui: „Fă dragoste și-mi ridică aceasta!" Și ridicând rasa lui, s-a aflat că nu avea nimic. Aceasta am spus-o că măcar cu ochii de veți vedea sau veți auzi, să nu primiți, ci mai vârtos păziți gândurile și cugetele, știind că dracii le pun pe acestea în minte, ca să spurce Sufletul, să socotească cele nefolositoare și să tragă mintea, de la îndeletnicirea cu cele bune, căință de păcatele sale și rugăciune fierbinte în Duh și adevăr lui Dumnezeu" (P. o.c. 86 *4).*

Oarecare frați s-au dus la Avva Antonie ca să-i vestească nălucirile care le vedeau și să se învețe de la dânsul de sunt adevărate sau de la draci. Ei aveau cu dânșii un asin, care a murit pe cale. Ajungând la bătrânul, apucând el mai înainte, le-a zis: „Cum a murit asinul pe cale?" Ei l-au întrebat: „De unde știi, Avvo?" Bătrânul le-a zis: „Dracii mi-au arătat". Atunci frații i-au zis: „Noi pentru aceasta am venit, să te întrebăm, pentru că vedem năluciri și de multe ori se fac adevărate. Nu cumva ne înșelăm?" Astfel, bătrânul i-a încredințat din pilda asinului, că sunt de la draci (P. o.c. 9 *14).*

Sunt duhuri necurate rânduite de Satana al lor spre acea treabă, care, dacă se culcă omul, mai ales călugărul, pe patul lui, șed lângă dânsul și aduc în gândul lui aducerea aminte de oarecare femeie (mireancă, ori față bisericească, Sfântă, n.n.) și de spurcăciunea ei" și-i aprinde trupul spre spurcata poftă trupească, până îi spurcă inima și Sufletul (P. o.c. 273).

Un mare sihastru încrezându-se în nălucirile diavolești, ucigașul diavol l-a dus până la a-și ucide pe tatăl său trupesc, după care duhul rău l-a muncit și omorât (P. o.c. 315 *1).*

Pe un alt mare sihastru l-a înșelat să se lepede de Hristos și să se jidovească (P. o.c. 317 *3).*

Altora li s-a nălucit în chip de Înger luminat și în chipul lui Hristos (P. o.c. cap. VII *1, 2, 4, 5,* 7*, 5, 9, 12, 13).*

Au întrebat unii din Părinți pe Avva Pimen, zicând: „De vom vedea vreun frate păcătuind, voiești să-l mustrăm pe el?" Bătrânul auzindu-i, le-a răspuns: „Eu cu adevărat de voi avea trebuință să trec pe acolo și-l voi vedea pe el păcătuind, trec pe lângă dânsul, nu-l osândesc și nici nu-l mustru. Scris este, că cele ce au văzut ochii tăi, acestea să mărturisești. Iar eu zic vouă, că cele ce ați văzut, deși veți pipăi cu mâinile voastre, să nu mărturisiți, că un frate a fost batjocorit cu un lucru de acest fel. I se părea că a văzut pe un frate al lui păcătuind cu o femeie și fiind luptat mult, ducându-se, i-a lovit cu piciorul, socotind că sunt ei și le-a zis: „Încetați dar acum! Până când?" Și iată s-au aflat snopi de grâu. Pentru aceasta v-am zis vouă că deși veți pipăi cu mâinile voastre, să nu mustrați... Mai mare dragoste decât aceasta nu este cu putință să afle decât ca cineva să-și pună Sufletul pentru aproapele său (Ioan 15 *13).* Că de va auzi cineva un cuvânt rău, adică de mâhnire, putând și el să zică asemenea

---

[52] Scorpie — (Pop.) Scorpion ♦ Epitet injurios dat unei femei rele

și se va lupta să nu-l zică; sau de i se va face strâmbătate și va suferi și nu va răsplăti, unul ca acela își pune Sufletul său pentru aproapele...” (P. o.c. p. 183-4 *113, 114, 116).*

DRACII OCROTESC PE CLEVETITORI CA SĂ-I TRAGĂ CU EI ÎN IAD. Povestit-a oarecare din bătrânii pustnici: Un frate oarecare petrecea în Egipt. Mergând el odată pe drum, a intrat într-un mormânt să se adăpostească de frig. Trecând dracii pe acolo, au grăit unul către altul: „Vedeți câtă îndrăzneală are acest călugar de doarme în mormânt? Hai să-l îngrozim pe el”. Atunci un alt diavol a răspuns: „Ba, să nu-l mai înspăimântăm, că acesta este al nostru. El face voile noastre: mâncând, bând, clevetind și negrijind de slujba sa! Și așa, până când va zăbovi el în acestea, să mergem mai vârtos și să-i necăjim pe cei ce ne necăjesc pe noi (pe aceia care cu Cuvântul lui Dumnezeu) și cu rugăciunea ne luptă ziua și noaptea” (P. o.c. 385 *13).*

Zis-a un bătrân: De vor veni la tine vreunii și-i vei vedea pe ei de departe că vin, mai înainte de a se apropia ei, să stai la rugăciune și să zici: „Doamne Iisuse Hristoase, izbăvește-ne pe noi de clevetire și de ocară și cu pace trimite-i pe ei din locul acesta” (P. 386 74).

UȘA STRÂMTĂ ȘI POARTA LARGĂ. Ca și la toate celelalte păcate, așa și la pasiunea sau neînfrânarea limbii, Mântuitorul ne pune înainte pilda aceasta educativă cu: ușa strâmtă și calea îngustă care duce la viață și poartă largă și calea lată care duce în pierzare. El ne îndeamnă a o folosi pe prima și a ne feri de a doua, zicând: „Intrați pe ușa cea strâmtă, că: largă-i poarta, lată-i calea care duce în pierzare și mulți sunt care intră printr-însa. Strâmtă-i ușa, îngustă-i calea care duce în viață și puțini sunt care o află pe ea... Nevoiți-vă a intra prin ușa cea strâmtă, că mulți — zic vouă — vor căuta să intre și nu vor putea” (Mt. 7 *13-14;* Le. 13. *24).* Ușă strâmtă numește aici exercițiile virtuților creștinești. „Ușă”, pentru că introduce pe creștinii activi în bine, în viață veșnică. „Strâmtă”, adică pregătitoare să muncească, să obosească, să se forțeze mereu pentru a trece prin ea. Strâmtă, pentru că nu încape pe cei grași în păcate, din cauza dimensiunii ei reduse. Astfel, toți care voiesc să intre cu orice preț, trebuie a lepăda grosimile și grăsimele păcatelor. Vrei să intri prin ușa strâmtă și să mergi pe calea îngustă la viața veșnică? Leapădă povara păcatelor prin o pocăință adevărată, spovedanie amănunțită, generală, însoțită de facerea roadelor de pocăință (Mt. 3 *8).* Dezbracă-te de vicii și te îmbracă cu haina strălucitelor virtuți creștinești. Așa de exemplu: în locul slavei deșarte, îmbracă-te cu umilința, în loc de vorbe multe și rele, mai bine taci. În locul somnorosiei, privegheză și noaptea, fă rugăciuni, cugetă mult în Legea Domnului! Lăcomia înlocuiește-o cu postul și defăimarea, clevetirea, cu tăcerea și vorbirea numai de bine... despărțirea de clevetitori... (Vezi și Sf. Vasile, „Regula Mare”, *5*1).

Te-ai îmbolnăvit — zice un Sfânt Părinte — cu îmbuibarea? Vindecă-te prin post. Ţi-ai rănit Sufletul cu necumpătarea? Cumpătarea să-ți fie leacul bolii! Ţi-a pricinuit lăcomia fără saț o febră a Sufletului? Milostenia să-ți înlăture beteșugul! Căci curățire este împărțirea celor ce-ți sunt de prisos. Ne-am rănit cu răpirea bunurilor altora? Lucrul răpit să fie înapoiat stăpânului adevărat! Ne-a dus minciuna aproape de pierzare? (căci zice: „Pierde-vei pe toți cei ce grăiesc minciună” (Ps. 5 7). Iubirea de adevăr să îndepărteze primejdia! Jurământul strâmb și furtul aduce secera ce zboară pe cer văzută de Prorocul Zaharia, amenințându-ne cu tăierea. Să dăm păgubașului lucrul furat, să ne îmbrăcăm cu toată armătura Pocăinței, ca să îndepărtăm tăișul acelei seceri! S-a amăgit careva cu oarecare dogme eretice? Să alunge nelegiuirea cu înțelepciunea dreptei credințe! De te vezi stăpânit de mândrie, slavă deșartă, fă ceva așa fel ca să fii defăimat de mulți, spre a reveni la smerenie. Aceasta este pocăința: dezrobirea, nimicirea păcatelor săvârșite mai înainte, fie cu gândul, fie cu cuvântul, fie cu fapta (P. o.c. 259 *23;* 456 *58).*

„Poartă largă” și „cale lată” a numit iubirea de plăceri păcătoase: „Poartă” și „cale” pentru că duc în pierzare, la iad; iar „largă” și „lată” pentru că mulțimilor ce merg pe ea, nu le cauzează nicio: trudă, osteneală, împiedicare, luptă și nevoință, pentru că este nedefinită, deschisă și neobservată de mulți. Dincoace sunt puțini, pentru că ușa e strâmtă, calea îngustă, colțuroasă, anevoioasă, plină de trudă, amărăciuni, greutăți și hărțuieli foarte obositoare. Acolo sunt mulți, pentru că ea e lată, netedă, luminoasă și fără muncă.

Ușă strâmtă și cale îngustă care duce la viață, este și înfrânarea limbii însoțită de tăcere și vorbirea de bine. Pentru aceasta trebuie luptă bună după lege și la nărăvașii clevetitori, trebuie luptă grea, dârză, ostenicioasă până la sacrificiu.

Poartă largă și cale lată, netedă, lucioasă, alunecătoare ca gheața și prăbușitoare în pierzare sunt limbile clevetitoare, grăitoare de rău, ponegritoare aproapelui sau semenilor lor, care-i duce în

pierzare. După cum la suirea pe stâncile muntelui în sus trebuie multă luare-aminte, luptă, osteneli chibzuite, așa și la înfrânarea limbii. După cum la prăbușirea în prăpastie nu trebuie multă osteneală și încordare de minte, așa și la clevetiri. Îndată ce-și dau drumul, cad, se prăbușesc în pierzare, în iadul cel mai de jos.

Poarta largă stă pe calea cea lată și mulți sunt care intră pe acea poartă și aleargă pe calea lată la iad! Calea lată e o șosea mare, un bulevard mare, cu poartă foarte largă. Oricine vrea, intră și aleargă pe ele. Poarta largă este împodobită cu felurite: decoruri, reclame, invitații și gustările. Mulțimi de crainici stau înaintea porții largi și strigă: „Veniți, veniți aici! Aici veți afla: priveliști frumoase, plăceri felurite, noroc, bucurii, veselii și felurite distracții, care vă plac. Fiecare puteți alege orice poftiți și orice voiți. Nu există piedici. Nu aveți trebuință de niciun fel de act. Veniți, veniți, aici este loc pentru toți!"

Privind la mulțimea de lume, care intră îngrămădindu-se prin poarta largă și înaintând pe calea cea lată, poți vedea tot felul de oameni, din toate vârstele și din toate ramurile societății. Acolo sunt oameni: bătrâni, tineri, copilandri, copii... cufundați în: răutăți, păcate, patimi, boli și alte blestemății. Pe fruntea lor stă scris invizibil sau acoperit: „Plata păcatului este moartea" (Rom. 6 *23)*. Acolo, în mulțimea aceea, vezi: ucigași și ucigașe cu mâinile mânjite de sânge omenesc, hoți, tâlhari, jefuitori, beți, desfrânați, bătăuși, clevetitori plini la gură de sângele semenilor lor, pe care i-au mușcat, sfârtecat, rupt... cu clevetirile lor, oameni cu ochii sticlind de lăcomie, zgârciți cu pungi și saci de bani în spate, niște lepădături ale societății. Acolo vezi și oameni: bărbați și femei, care par normali, cumsecade, cu vază în lume, în dregătorii înalte, cinstiți de lume, evlavioși, pare-se fără pată, bisericoși, rugători de Dumnezeu, participanți la serviciile Dumnezeiești, dar în afară de Dumnezeu, nepricepând că inimile lor sunt departe de El. În scurte cuvinte, pe calea lată se văd tot soiul de oameni și femei din toate ramurile societății, de la cerșetorii de pe străzi sau de la ușile Bisericilor, până la bogații care zi și noapte își frământă mintea cum să-și înmulțească banii și avutul. Acolo se văd păcătoșii cei mai josnici sau notorii și oamenii cei mai cumsecade, pentru că lată e calea pentru toți și toate, mici și mari. Toți au loc pe ea. Nimănui nu-i este interzis a merge pe ea, nimeni nu-i scos afară de pe ea. Toți alergătorii în negurile întunericului au loc pe ea. Toți însă merg pe ea, cu un gol în ființa lor, toți doresc ce nu știu și nu găsesc. Toți merg după poftele, dorințele, capriciile... lor felurite, fără a se sătura. Mântuitorul ne adevărește clar: „Calea pe care merg aceștia, duce în pierzare, în iad".

Cu totul alta însă este „ușa strâmtă" și „calea îngustă" care duce în viață, dar pe aceasta puțini sunt care o află. Aceasta o află numai cei: „Mântuiți cu Harul lui Iisus Hristos" (Efs. 2 *8)*, că: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, din nou, nu poate intra în Împărăția lui Dumnezeu" (Ioan 3 *3-8)*. Nimic nu-i mai neplăcut pentru oamenii lumii acesteia deșarte, decât a veni înaintea lui Dumnezeu ca niște sărmani păcătoși smeriți, care totul au primit și primesc în dar. Căutând mântuirea, trebuie a ne împodobi cu o aleasă credință, cu fapte bune, merite frumoase, plăcute lui Dumnezeu și Sfinților lui. Cu acestea putem intra prin ușa cea strâmtă și a merge și înainta pe calea îngustă, la viață și fericire în Împărăția lui Dumnezeu, unde putem fi fericiți pururea. Faptele noastre însă, pătate de felurite păcate, ne împiedică, ne opresc a intra prin ușa cea strâmtă. Mândria noastră, laudele ce căutăm să ne vină de la oameni și de la Dumnezeu, cârtirile, clevetirile... și atâtea și atâtea păcate, nu ne lasă a intra prin ușa cea strâmtă, nici a înainta pe calea îngustă la viața și fericirea veșnică. Zidul uriaș al păcatului, ridicat între noi și Dumnezeu, peste care nimeni nu poate sări, a fost surpat de Hristos Mântuitorul, Care ne strigă: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu peste voi și vă învățați de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă Sufletelor voastre. Că jugul Meu este bun și sarcina Mea ușoară" (Mt. 11 *28-30)*.

Totuși, pentru mulți, cei foarte mulți, ușa-i strâmtă. De ce? Pentru că noi nu vrem a ne lepăda de noi înșine, de felurite plăceri și dorințe păcătoase, ca și cum am vrea să intrăm cu cămila încărcată cu toate bagajele din spatele ei prin urechile acului. Omul când aude cum trebuie a fi pentru a putea intra prin ușa cea strâmtă la viață, se poticnește, se retrage înfricat, ca și cum ar ajunge în atingere cu focul.

Mulți merg ca să intre prin ușa strâmtă dar nu pot intra prin ea, fiindcă vor să ia cu ei acolo sus: unii mândria lor, alții lăcomia, zgârcenia, alții mânia, clevetirile, vorbele putrede, alții petrecerile anticreștinești, jocurile, ospețele cu cântece curvești, luxul, fumatul, slujirea fețelor și a portului cuviincios, sau alte fapte necurate, neplăcute lui Dumnezeu.

În sfârșit, mulți vor să aibă în inima lor o anumită cameră unde să depoziteze toate lucrurile neprielnicului, de care s-au lepădat la Sf. Botez și pe care trebuie să le lepede desăvârșit, ei însă încearcă să intre și să treacă prin ușa cea strâmtă împreună cu ele, dar amar lor, asta nu se poate. Celor ce au încercat să intre așa și n-au putut, noi le spunem: „Lepădați toate ale străinului — diavolului — și astfel veți trece ușor".

SPRE IERUSALIMUL CERESC. Un om mergea către o cetate unde îl aștepta o fericire mare. Între el și cetatea aceea se afla o prăpastie fără fund, peste care nu se putea trece decât pe o punte îngustă fără sprijinitoare. De jur-împrejur era întuneric și vijelie, iar în fundul prăpastiei apele clocoteau. Călătorul fu cuprins de înfricoșare. La orice pas putea să cadă.

Atunci iată o călăuză nevăzută îl luă de mână și-l duse pe puntea îngustă, purtând înainte o făclie aprinsă. Călăuza aceasta înalță de o parte și de alta a punții apărătoare de lumină pentru ca acel călător să nu cadă în întunericul prăpastiei. Prin ajutorul acestei călăuze călătorul a ajuns la Cetatea fericirii Noul Ierusalim Ceresc din care n-a mai plecat niciodată.

Omul acela este fiecare din noi. Puntea este însăși viața noastră, de pe care, lesne putem cădea în vâltoarea tuturor păcatelor. Cetarea fericirii, către care mergem cu toții este însăși viața cea de veci. Călăuza aceasta minunată și foarte prețioasă, este Domnul Hristos, Care la orice chemare sinceră a noastră, ne ia de mână cu dragoste și ne duce de-a lungul punții vieții noastre. Făclia călăuzitoare este învățătura Lui, iară apărătoarele de lumină sunt îngrădirile Bisericii noastre, între marginile căreia stând și rămânând, nu vom putea cădea niciodată în noaptea grea a păcatelor. (P. o.c. 227-8).

CLEVETIREA CHIAR ȘI ADEVĂRATĂ FIIND, CUFUNDĂ PE CLEVETITORI, PE PĂCĂTOȘI ȘI DREPȚI, ÎN OSÂNDĂ. Da, acesta-i adevărul curat. Sf. Ap. Pavel înfierând aspru această diavolească clevetire, scrie: „De vă mușcați unul pe altul și vă tot mâncați, căutați să nu vă mistuiți unul de către altul sau căutați să nu fiți mistuiți unul de altul." (Gal. 5 *15).* Sf. Ioan Gură de Aur de asemenea îi înfierează aspru pe clevetitori, zicând: „Deși nu ai înfipt dinții tăi în carnea, nici în trupul aproapelui tău, dar ai mușcat Sufletul lui cu clevetirea ta, l-ai rănit și l-ai sfâșiat cu bănuiala ta cea rea. Ţi-ai pricinuit ție însuți, lui și multora, daune înmiite" (pagube mari). Cuvintele acestea parcă ar fi adresate unor jivine scârboase, unor sălbătăciuni urâcioase și nu unor oameni și cu atât mai mult unor creștini: popor și cler! Prin aceste cuvinte Sf. Ioan Gură de Aur adeverește tuturor creștinilor, necreștinilor și omenirii întregi, că: clevetitorii, chiar atunci când clevetesc după adevăr pe semenii sau aproapele lor, se cufundă în iad de vii, dimpreună cu păcătoșii și cu drepții care i-au ascultat și-i ascultă. „Tu — strigă el — prin clevetirea aproapelui tău, ai făcut mai rău încă pe cel ce te-a ascultat. Acela (care te-a ascultat sau te ascultă) de este un păcătos, acum (la auzul clevetirii semenului tău) se va face mai îndrăzneț (în a păcătui în felurite forme), căci cunoaște (în cel clevetit) încă un tovarăș al păcatului său. De este el (cel ce te-a ascultat sau ascultă clevetirea) un drept, acum (mai) ușor se va amăgi de mândrie și prin păcatul altora divulgat de tine prin clevetire, va fi împins a cugeta înalt despre sine (adică a se prăbuși ca fariseul, devenind o urâciune înaintea lui Dumnezeu (Lc. 18 *9-14;* 16 *15).* Tu (prin clevetirea ta) ești vinovat încă și prin aceea, că Numele lui Dumnezeu se hulește (Rom. 2 *24),* căci precum prin vederea faptelor bune se cinstește Numele lui Dumnezeu, așa prin descoperirea (divulgarea) păcatelor, El Se defaimează și Se necinstește. Pe lângă aceasta, pe omul care îl defăimezi (clevetești), prin clevetirile tale l-ai făcut mai fără de rușine și totodată mai înverșunat asupra ta.

Să nu zică nimeni împotrivă, că: numai când ar vorbi cineva neadevărul de aproapele său, atunci l-ar defăima sau cleveti; iar nu când vorbește adevărul. Nu. Nu este așa căci și aceea este o călcare de lege (nelegiuire sau păcat), când cineva vorbește asupra aproapelui ceva de rău, care este chiar adevărat. Fără îndoială ca și fariseul acela numai adevăr a vorbit despre sine (iar ceilalți că sunt păcătoși: răpitori, nedrepți, preacurvari) și despre vameș și totuși, aceasta nu i-a ajutat; ci toate faptele lui cele bune (postul, milosteniile...) i-au fost zadarnice. Ce-am folosi noi, dacă nu mâncăm carnea dobitoacelor (în anumite zile, ajunuri, posturi), dar ca niște fiare sălbatice sfâșiem numele cel bun al fraților noștri? Clevetitorii sfâșie și mănâncă pe aproapele lor..." (Om. 3 d. statui). Aceasta o adeverește și un alt Sfânt Părinte, zicând: „Mai bine este a mânca carne și a bea vin și a nu mânca cu clevetirile cărnuri de frați" (P. c.c. 235 *4).*

CEL MAI BUN SAC AL POCĂINŢEI. O femeie se lăuda că cunoaște pe Dumnezeu- și-I urmează sfânta Lui învățătură. Dar avea obiceiul de a cleveti (vorbi de rău) pe semenii ei în toate prilejurile, fără să-și dea seama că fapta ei este un păcat.

Preotul de mai multe ori, i-a atras atenția și a sfătuit-o să se lase de acest păcat. Ea însă nu s-a lăsat. Tot mereu se făcea că e drept-credincioasă. Mergând într-o zi la Duhovnic, ca să-i arate cât de mare credință are ea, îi zise:

- „Părinte, eu vreau să mă jertfesc pentru Domnul Hristos. De aceea, te rog, să-mi dai încuviințare să pun pe trupul meu un sac aspru, ca în felul acesta să-mi pot arăta mai cu tărie credința... „

Preotul care-i cunoștea bine păcatul bârfirii (clevetirii) drept răspuns, își puse degetul la buze — și-i răspunse:

- „Iată acesta este sacul cel mai bun pentru D-ta" — și din nou îi arătă buzele.

Femeia fu cuprinsă de rușinare. Ea făgădui Duhovnicului că nu va mai bârfi (cleveti). Astfel, ea îmbrăcă sacul cel mai bun, cu care putea să-și arate credința în Dumnezeu și să se mântuiască de cel rău. (d. P.L. o.c. 10)

CLEVETITORII S-AU PRIMEJDUIT PE EI, CĂPETENIILE ȘI POPORUL LOR. Israeliții după un an de la ieșirea lor din Egipt, unde robiseră vreo 400 de ani, doreau acum să știe cum va fi țara aceea în care îi trimitea Dumnezeu. Atunci Moise, din porunca lui Dumnezeu, alese din fiecare trib câte un bărbat (12 la număr) pe care-i trimise, zicând: „Mergeți în Pământul Făgăduinței și cercetați ce fel de popor locuiește în el. Dacă e tare sau slab, mic sau mare la număr, dacă cetățile în care locuiesc au ziduri tari ori sunt fără ziduri, dacă pământul lor este gras ori sterp... Fiți curajoși, luați din roadele pământului aceluia și ne aduceți și nouă". Cei 12 bărbați plecând, au iscodit pământul Palestinei, de la pustia Sin până la Roov și Emat. Au înaintat până la Hebron și au mers până ce au iscodit țara timp de 40 de zile. Au luat pe o părângă[53] mare o viță cu un strugure uriaș pe ea, pe care abia îl puteau duce doi oameni. Au mai luat și niște rodii și smochine mari și dulci. Cu acestea în spate, s-au întors la Moise și Aaron și la marea adunare a fiilor lui Israel la Cades în pustia Faran.

Ajunși cu bine în mijlocul taberei, cele douăsprezece iscoade arătând strugurele uriaș, rodiile și smochinele mari, începură să spună tuturor: „Iată belșugul țării în care ne trimite pe noi Dumnezeu! Cu adevărat: acolo în loc de apă, curge lapte și miere. Acolo sunt niște minunate pășuni verzi, coline frumoase, izvoare cu apă limpede și foarte bună de băut. Nu este pe lume un loc mai plăcut ca acela!" După atâtea vești frumoase însă, începură a vărsa și felurite clevetiri în urechile adunării Israeliților, zicând: „Dar... iată, trebuie să știți, că: locuitorii țării aceleia sunt foarte îndrăzneți. Cetățile lor sunt mari și foarte tari. Pământul acela pe care l-am iscodit mănâncă pe cei ce locuiesc pe el. Oamenii care locuiesc acolo au o statură înaltă. Acolo am văzut și uriași, pe fiii lui Anac, care se trag din neamul uriașilor! Noi înaintea acelora, parcă eram niște lăcuste... Nu putem să ne suim împotriva poporului acestuia, că este mai tare decât noi… „

Poporul auzind acestea, s-a tulburat groaznic și a cârtit. Toată adunarea s-a ridicat cu strigare mare, a plâns și a cârtit asupra lui Moise și Aaron; zicând: „Mai bine am fi murit în pământul Egiptului! De ce n-am murit noi în pustia aceasta? Pentru ce ne aduce Domnul în pustia aceasta? Să cădem în război? Mai bine hai să ne alegem alte căpetenii și să ne întoarcem în Egipt. Atunci Isus Navi și Caleb, doi bărbați din cei ce iscodiseră pământul, au combătut clevetirile celor zece iscoade, zicând: „Pământul iscodit este bun. Hai să ne suim și să punem mâna pe țară, căci vom ieși biruitori... Nu vă împotriviți Domnului, nici vă temeți de poporul țării aceleia. Acum le-a sosit ceasul; iar cu noi este Domnul". Toată adunarea auzind acestea, în loc de a asculta, s-a sfătuit să-i ucidă cu pietre. Atunci Slava Domnului s-a arătat deasupra Cortului Sfânt, înaintea întregii adunări a lui Israel. Domnul a zis lui Moise: „Până când Mă va întărâtă pe Mine poporul acesta? Până când nu va crede Mie, după multele semne și minuni pe care le-am făcut între ei... Însă cu adevărat, precum ați grăit în urechile Mele, așa voi face vouă; în pustia aceasta vor cădea oasele voastre. Toți cei de la douăzeci de ani în sus, câți au cârtit asupra Mea, nu vor intra în Pământul Făgăduinței, afară de Isus Navi și Caleb. Patruzeci de ani vor rătăci în pustie fiii voștri, după numărul zilelor în care ați iscodit pământul, până se vor topi oasele voastre în pustie. Un an pentru o zi veți purta păcatele voastre și veți cunoaște ce înseamnă să fiți părăsiți de Mine".

Bărbații care iscodiseră țara și la întoarcere, prin clevetirile lor, au tulburat adunarea făcând-o să cârtească asupra lui Moise și a lui Dumnezeu, au murit imediat chiar acolo înaintea Domnului de o moarte năprasnică, pentru că ponegriseră țara. Numai Isus Navi și Caleb au rămas cu viață din cele 12

---

[53] Părângă — prăjină, bară cu care se transportă o greutate de către două persoane (pe umeri).

iscoade, care iscodiseră țara, pentru că aceștia nu clevetiseră, nu o ponegriseră. Moise a spus poporului israelit cuvintele lui Dumnezeu. Poporul auzind, a plâns foarte tare și a zis: „Iată, ne suim în locul de care ne-a spus Domnul, deși am păcătuit". Moise le-a zis „Nu vă duceți acolo, că nu este cu voi Domnul și veți cădea uciși de sabie înaintea vrăjmașilor voștri". Ei însă n-au ascultat, s-au îndărătnicit și s-au suit pe vârful muntelui spre pământul făgăduinței. Atunci au venit asupra lor Amaleciții și Cananiții, i-au bătut și i-au măcelărit groaznic până la Horma. Rămășița oștirii israelite s-a întors ca vai de ea în tabără... (Num. 13; 14).

Vedeți isprăvile clevetirii? Vedeți urmările ei? Vedeți cum clevetirea diavolească a tulburat tot poporul, cum a primejduit pe Moise, cum a revoltat adunarea, cum a omorât năprasnic pe clevetitori, deși clevetiseră după adevăr, cum a atras urgia Dumnezeiască asupra tuturor Israeliților de la 20 de ani în sus, să moară, să se topească în pustie, să fie măcelăriți de vecinii lor?! Iată și de aici putem vedea cât de multă dreptate au: Psalmistul, Apostolul, Sf. Ioan Gură de Aur și toți Sfinții Părinți, care înfierează aspru pe clevetitor și-l pune sub blestem înfricoșat și afurisenie ani de zile... (Ps. 71 *4;* 63 *3-6;* 108 *1-28;* P.M.B. gl. 373; P.B.G. p. 110 (88).

Clevetirea diavolească a adus și aduce mult prăpăd în toată lumea. Cei ce sunt de partea Domnului Dumnezeu se feresc de ea și luptă împotriva ei din răsputeri. Cei răi însă slugăresc pe diavolul, clevetesc, ascultă cu plăcere clevetirile, le duc din loc în loc, le poartă, le mențin și le susțin după plăcerea îngerilor căzuți care îi posedă și astfel se prăbușesc în pierzare vremelnică și veșnică.

CLEVETITORUL EPISCOPULUI, PEDEPSIT. Un Episcop se afla în vizită canonică, împărtășind bine-credincioșilor de peste tot binecuvântarea sa. Un tăietor de lemne nelegiuit își bătea joc de binecuvântarea Episcopului și căuta să-l imite. Abia plecă Episcopul și tăietorul ocupat cu crăparea unor lemne, își repezi securea în acea mână cu care imitase batjocoritor binecuvântarea Episcopului. Iacă și astfel se răsplătește nelegiuirea! (O.M.P. 628).

VRÂND A DECAPITA TOŢI PREOŢII, S-A DECAPITAT. Undeva — ca și odinioară în Franța — se prigoneau Preoții. Un muncitor dintr-o fabrică zise către ceilalți tovarăși ai săi de lucru: „Aș vrea să tai capul la toți Preoții dintr-o singură lovitură". Toți au rămas foarte mâhniți și uimiți de pornirea răutăcioasă a tovarășului lor de lucru. Dar chiar atunci în clipa următoare, se ridică să vadă ceva și un drug de fier de la mașina de lângă el, îi reteză capul. Drept așa cum voia el să facă cu Preoții, i s-a făcut lui. Toți tovarășii lui au recunoscut pedeapsa lui Dumnezeu pentru că voia să batjocorească pe slujitorii Domnului (D.C. 74).

NECINSTITORUL PREOTULUI LITURGHISITOR PEDEPSIT CU MOARTE. Mai mulți oameni petreceau într-o zi de Duminică la crâșma dintr-un oarecare sat, tocmai în timpul când se oficia Dumnezeiasca Liturghie. La sunetul clopotelor, unul dintre bețivi, stăpânit fiind de diavolul, începu a înjura pe Preot, pe Dumnezeu și pe toți Sfinții, că de ce-i tulbură petrecerea. Crâșmarul, om religios, căuta să-l calmeze, dar bețivul răspunse: „Dumnezeul vostru e o păpușă, eu nu mă tem de El! Să vedem, are El puterea să mă oprească a înghiți acest pahar cu rachiu?" Dar când ridică paharul plin, deodată îngălbeni și căzu mort jos la pământ... (O.M.P. 626).

ȘI SINGURĂ CLEVETIREA PRĂBUȘEȘTE SUFLETELE ÎN IAD. Și acesta este un adevăr destul de învederat, dar așa de camuflat de îngerii infernali, încât nu-i cunoscut de multă lume, nici chiar de majoritatea creștinilor. Totuși, clevetirea cu urmările ei pustiitoare, ni se descoperă în anumite locuri ale Dumnezeieștilor Scripturi.

Mai înainte de marele război din ceruri, Lucifer cu Îngerii de sub comanda sa, pârau pe Îngerii cei buni și luminați, adică pe frații lor de îngerat. Pârâciunile sau clevetirile acelea, erau un început de mândrie, o pornire, nu bună, izvorâtă din mândrie. „Mă voi sui în cer. Îmi voi ridica scaunul de domnie mai presus de stelele — Îngerii — Dumnezeului Celui Puternic. Voi ședea pe muntele adunării dumnezeilor, la capătul miazănopții, mă voi sui pe vârful norilor. Voi fi asemenea Celui Preaînalt!" (Is. 14 *13-14*-Iov 41; Iez. *281-19;* Mt. 2 *2, 9-10),* După ce, pentru mândria și nepăstrarea vredniciilor, s-au aruncat din cer (Lc. 10 *18;* 1 Tim. 3 *6;* Iuda *16;* Apc. 12 *7-8),* toate oștirile îngerești au strigat cu mari glasuri în ceruri: „Acum s-a făcut: mântuirea, puterea și împărăția Dumnezeului nostru și a Hristosului Lui, că s-a aruncat pârâtorul fraților noștri (Lucifer, balaurul) cel ce-i pâra pe ei înaintea Dumnezeului nostru, ziua și noaptea"! (Apc. 12 *10).* De aici vedem că pârâtorul și toți care conlucrau cu el la pâră sau clevetire, precum și cei ce erau de aceeași părere, sau de partea clevetitorului, au fost izgoniți din ceruri, au căzut în adânc și nu s-a mai aflat loc de a mai sta ei în cer (Apc. 12 *7-10).* Și dacă pe Îngerii aceia creați de Dumnezeu foarte buni, fără niciun pic de rău în ei,

clevetirile acelea repetate asupra fraților lor de îngerat, i-au doborât din cer; apoi cu atât mai mult va doborî diavoleasca clevetire din cer (din Biserică) și de pe pământ în iad, pe cei ce clevetesc și ascultă cu plăcere clevetirile, cu cât ei nu sunt așa de curați ca Îngerii aceia din ceruri.

După crearea Îngerilor și căderea unora dintr-înșii, Dumnezeu a creat lumea aceasta văzută, apoi pe om, cea mai aleasă și foarte minunată creatură: bărbat și femeie, adică Adam și Eva, pe care-i așază în Raiul desfătărilor. Acolo ei au trăit în o foarte perfectă fericire. Diavolul căzut din fericirile mari ale cerului, văzând pe om bucurându-se de acele bunătăți ale Raiului, îl pizmuiește, se hotărăște a-l ispiti și surpa. În acel scop rău, se camuflează în șarpe și se apropie de femeie, partea cea mai slabă, mai ușor de ademenit, și-i zise: „Oare e adevărat că Dumnezeu a zis să nu mâncați roade din toți pomii Raiului?" Femeia, în loc de a curma vorba cu el, îi răspunse șarpelui: „Dumnezeu ne-a dat voie să mâncăm din toți pomii Raiului, numai din rodul pomului din mijlocul Raiului, El ne-a oprit, zicând: „Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți".

Șarpele, stârnind neîncrederea în Dumnezeu, îi zise: „Nu. Hotărât că nu veți muri, dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din acele roade, se vor deschide ochii voștri și voi veți fi ca niște Dumnezei, cunoscând binele și răul". Cuvântul vicleanului pătrunse adânc în ființa femeii. Plină de curiozitate, neastâmpăr și de dor de mărire, ea privi la pomul oprit. Fructul frumos la vedere, plăcut și dulce la mâncare, o ademeni. Întinse mâna luă rodul din pom și mâncă, apoi dădu și bărbatului ei și mâncă și el. Aici s-a săvârșit cea mai mare revoluție din istoria omenirii. Femeia urmă șarpelui, ca și cum el ar fi fost mai presus decât Dumnezeu. Ea urmă sfatul șarpelui și făcu ceea ce Dumnezeu oprise. Bărbatul urmă și el în păcătuire femeii, care după ispitire deveni și ea foarte ispititoare. Atunci îndată văzându-se goi, și-au făcut niște șorțuri din frunze de smochin și s-au ascuns de la Fața lui Dumnezeu, printre pomii frumoși ai grădinii.

După aceea Domnul Dumnezeu a chemat pe Adam: „Adame, unde ești?" Nefericitul fugar auzind din desișul arborilor, răspunse: „Am auzit glasul Tău în Rai, dar m-am temut, pentru că sunt gol și m-am ascuns!" Domnul Dumnezeu i-a zis: „Cine ți-a spus că ești gol? Nu cumva ai mâncat din pomul, din care ți-am spus să nu mănânci?" Adam, în loc de a-și mărturisi păcatul, sau a se învinovăți singur, clevetește, aruncă toată vina pe femeie, zicând: „Femeia pe care mi-ai dat-o, ea mi-a dat roade din pom și eu am mâncat". Domnul îi zise femeii: „Pentru ce ai făcut tu aceasta?" Femeia la rândul ei, clevetește și aruncă toată vina pe șarpe, zicând: „Șarpele m-a amăgit și am mâncat!" (Fac. 3 *1-13).*

Aici Adam, după adevăr, clevetește pe femeie și femeia clevetește pe șarpe tot după adevăr... dar clevetirile acelea au hotărât pe Dumnezeu de i-a izgonit din Rai, afară în pământul blestemat. După aceasta au urmat toate suferințele, necazurile și greutățile... Dacă Adam și Eva, care erau curați și plăcuți lui Dumnezeu, după prima greșeală, clevetind după adevăr: Adam pe Eva și Eva pe șarpe, au fost izgoniți afară din Rai, ce vor păți clevetitorii semenilor lor, care n-au acea curăție de Suflet ca protopărinții noștri Adam și Eva?! Se crede de unii că dacă Adam n-ar fi clevetit pe Eva și Eva pe șarpe, Dumnezeu s-ar fi milostivit să-i lase în Raiul pământesc. „Și cu toate acestea — zice Sf. Ioan Gură de Aur — suntem gata totdeauna de a acuza (pe aproapele), suntem pregătiți în orice timp de a învinovăți (pe semenii noștri). Dar chiar de nu ne-ar cășuna alt rău (clevetirea), aceasta numai ar fi de ajuns a ne pierde și a ne duce în gheenă. Aceasta (clevetirea) ne împresoară de mii de rele. „Șezând, împotriva fratelui tău ai clevetit... „(Ps. 49 *21).* Dacă tu nu vorbeai, alții nu auzeau... Tu ești cauza păcatului... ești un flencănitor, bârfitor, clevetitor și în cele din urmă un nebun. Privește, câte rele curg de aici... „(Om. 21 la Evr.). Vedeți că și numai singur păcatul clevetirii cufundă pe clevetitor în pierzare, în iad?

Ham, fiul mijlociu al lui Noe, lucrează dimpreună cu frații săi și cu tatăl său timp îndelungat la corabia universală, sub ropotul batjocoririlor lumii care îi lua în râs mereu. După potop, Ham văzând pe tatăl său amețit de vin și dezgolit în cortul său, l-a clevetit și la (grăit de rău) spus celor doi frați ai lui afară. Și pentru aceasta a căzut în blestem toată semința lui (Fac. 9. *21-27).* O grăire de rău a fost cauza căderii lui și cufundarea urmașilor săi în groaznic blestem. O vorbire adevărată, însă de rău, a fost de ajuns să-l despoaie de binecuvântare și să-l cufunde, împreună cu toți urmașii săi în blestem greu. Iscoadele cele 12 trimise pentru a iscodi Pământul Făgăduinței, n-au putut intra toți acolo cu tot Poporul. Doi dintre ei, Isus Navi și Caleb, care au grăit de bine, au intrat cu mare plăcere și fericire. Ceilalți 10, care au clevetit grăind de rău, Ţara Domnului, au căzut în mari tulburări... le-au rămas, oasele în pustie. Iată unde i-au dus limbile lor neînfrânate!

Doeg, slujitorul împărăției lui Israel, clevetește după adevăr pe Arhiereul Abimeleh și pe împăratul David, înaintea împăratului Saul; zicând: „Eu am văzut pe fiul lui Iesei venind în Nob, la Abimeleh. Acesta a întrebat pe Domnul pentru el, i-a dat hrană și sabia lui Goliat Filisteanul". După nimicirea cetății preoțești, Nob, cu Preoții și toate ale lor, Doeg s-a prăbușit în groaznică pierzare (Ps. 51). Clevetirea deci l-a cufundat în cumplită pedeapsă vremelnică și veșnică.

Amon, Avesalom, Tamar, Adonia... fiii lui David, învoindu-se cu alți israeliteni la clevetiri asupra tatălui lor, s-au îmbrăcat cu groaznic blestem (Ps. 108), au pierdut împărăția, viața... și s-au prăbușit în morți cumplite (2 Împ. 13; 18; 3 Împ. 2 *13-25...).* Iată că chiar de vor fi clevetit pe tatăl lor cu cuvinte adevărate, însă pentru necinstirea ce i-au făcut-o cu îngâmfare, vicleșug și răutate, i-a slobozit Domnul să se cufunde în pierzare.

Haldeii în câmpul Deira văzând pe cei trei Israeliți neînchinându-se chipului de aur, i-au pârât, grăit de rău și clevetit înaintea lui Nabucodonosor, zicând: „Împărate, în veci să trăiești! Tu ai dat poruncă, ca oricine va auzi glasul trâmbiței, al flautului, al chitarei, al harfei, al psaltirei, al cimpoiului și al altor instrumente muzicești, să cadă la pământ și să se închine chipului de aur; iar cine nu va cădea, nici se va închina, să fie aruncat în mijlocul unui cuptor cu foc arzător. Sunt însă niște bărbați jidovi, pe care i-ai pus ocârmuitori peste ținutul Babilonului: Ședrac, Meșac și Abed Nego. Acești bărbați nici că au luat în seamă porunca ta, împărate! Dumnezeului tău nu îngenunchează și chipului de aur, pe care tu l-ai înălțat, nu-i aduc închinăciuni". Împăratul mâniat... i-a chemat, legat și aruncat în cuptorul ars înșeptit. Dar puterea arzătoare a focului a ieșit pe gura cuptorului și i-a ars pe clevetitorii îngrămădiți în jur, pe o rază de 49 de coți. Tinerii clevetiți însă au rămas teferi în mijlocul cuptorului... (Dan. 3; Cânt, celor trei tineri 1 *22-24).* Clevetitorii, clevetind adevărat pe cei trei tineri, au fost arși de foc; iar tinerii clevetiți, au fost salvați de Milostivul Dumnezeu.

O sută douăzeci și doi de înalți dregători ai Perșilor, pârâsc, clevetesc pe Daniel, la împăratul Darie, zicând: „Împărate!... Daniel, cel dintre robii jidovi, n-a ținut seamă de porunca ta, nici nu s-a grijit de oprirea ta; ci de trei ori pe zi face rugăciune. După hotărârea dată, trebuie aruncat în groapa leilor". Împăratul văzu că pentru pizmă fac ei acea zarvă, însă neputându-l scăpa, l-a băgat în groapa cu lei. Dumnezeu l-a salvat pe clevetitul Daniel și în locul lui au fost aruncați clevetitorii cu soțiile și copiii lor, pe care leii i-au prins, rupt și sfâșiat pe toți (Dan. 6).

Brutus, devenind ca fiu adoptiv al împăratului Iuliu Cezar, pierzând simțul recunoștinței, clevetea cu colegii săi pe tatăl său care și-l înfiase. Cufundându-se zilnic cu clevetirea, formă o conjurație împotriva tatălui său adoptiv, și-l asasinară cu pumnalele. Cezar văzându-l și pe el cu ceilalți ucigași ai săi, zise îndurerat: „Și tu fiul meu Brutus?!" După aceea formând triumviratul cu Antoniu, văzându-se învins, s-a sinucis, tânguindu-se și zicând: „Virtute, tu nu ești decât un cuvânt!"

Iată unde l-a dus clevetirea mai marelui său și pe acest înalt demnitar împărătesc! La complot, ucidere și sinucidere.

Fariseul trufaș, de care ne vorbește Mântuitorul adeseori prin Sf. Evanghelie, a clevetit pe ceilalți oameni, așa greșiți, păcătoși cum erau ei. Se înălța pe sine și înjosea pe ceilalți semeni ai săi, zicând: „Dumnezeule, mulțumescu-Ţi că nu sunt ca ceilalți oameni: răpitori, nedrepți, preacurvari... nici ca acest vameș... „(Lc. 18 *10-74).* Mândria cu multele ei fețe și numiri: vanitatea, orgoliul, trufia, fala, clevetirea... e începutul și izvorul primelor păcate mai mari, doborâtoare unora din îngeri și oamenilor, care voiau să fie ca niște dumnezei, din slavă și fericire în necinste, nefericire, groaznice lipsuri, îndurerări și torturi (Is. 14 *13-14;* Fac. 3 *5-12).* Clevetirea a prăbușit pe fariseul postitor și milostiv dedesubtul păcătosului vameș, care se smerea înaintea Domnului. „Acesta (vameșul) — adeverește Mântuitorul — s-a întors la casa sa mai îndreptat (sufletește) decât acela (fariseul clevetitor în trufia lui). Că tot cel ce se înalță pe sine (pentru că până nu se înalță cineva nu clevetește), se va smeri; iar cel ce se smerește (nu clevetește), se va înălța" (Lc. 18 *13-14).*

Pe astfel de farisei trufași, clevetitori, Mântuitorul îi înfierează cu mustrările cele mai usturătoare: „Vai vouă: „fățarnicilor", „mormintelor văruite", „povățuitori orbi", „nebuni", „șerpi", „pui de viperă" (Mt. -22; 23). Ucenicilor Săi însă le atrage atenția: „Luați aminte, feriți-vă de aluatul fariseilor și al saducheilor" (Mt. 16 *6;* Mc. 8 *15;* Lc. 12 /), adică de: fățărnicie, de viclenia purtării și de otrava învățăturii lor. De ce? Pentru că nu se împacă: viața creștină cu mândria, fățărnicia cu sinceritatea, clevetirea cu dragostea sfântă, așa cum nu se împacă lumina cu întunericul.

Iuda Iscariotul, economul cetei apostolice, prin clevetire, cu vorbe adevărate, la arhierei și cărturari, trădându-și Dascălul în mâinile vrăjmașilor Săi, a devenit: diavol, vânzător, trădător prin

sărutare vicleană, despuiat de apostolat, de Împărăția Cerului, de viața vremelnică, sinucigaș și moștenitor al muncilor iadului. „Unul dintre voi este diavol” — adevereşte Mântuitorul (Ioan 6 *70-71).* Satana a intrat în Iuda Iscariotul, care mergând, s-a sfătuit (sfat viclean) cu arhiereii și voievozii, cum L-ar vinde pe El lor. „Ce-mi veți da mie — a zis el — și eu îl voi da pe El vouă?” Ei s-au bucurat de făgăduiala lui; iar el căuta vreme cu prilej ca să-l trădeze pe Dânsul în mâinile lor fără de popor (Mt. 26 *14-16*-I c. 22 *2-6).* Iisus știa pe cel ce avea să-L vândă. Iisus șezând la cină, S-a tulburat cu duhul și a zis: „Amin zic vouă, unul din voi are să Mă vândă. Iată mâna vânzătorului este cu Mine la masă”. Ucenicii întristându-se foarte, a început fiecare a zice: „Nu cumva sunt eu, Doamne?” Iisus a zis: „Cel ce a întins cu Mine mâna în blid, acela Mă va vinde! Fiul Omului însă merge precum este scris pentru El, dar vai omului aceluia prin care Fiul Omului se vinde. Mai bine ar fi fost lui de nu s-ar fi născut omul acela”. Atunci Iuda, cel ce L-a vândut, a zis și el: „Nu cumva sunt eu învățătorule?” Iisus i-a zis lui: „Tu ziseși”, adică: „Tu însuți ai spus”.

Unul din ucenicii lui Iisus, pe care-l iubea El, era culcat cu capul pe pieptul Lui. Simon Petru a făcut acestuia semn, să întrebe, cine ar fi acela de care grăiește. Ioan plecându-se pe pieptul lui Iisus, i-a zis: „Doamne, cine este acela care vrea să Te vândă?” Iisus i-a răspuns: „Acela căruia Eu întingând pâinea, i-o voi da”. Și întingând pâinea, a dat-o lui Iuda Iscariotul. Iisus i-a zis: „Ce vrei să faci, fă mai iute!” Atunci unii din ucenici socoteau că, de vreme ce Iuda avea pungă, Iisus îi zice: „Cumpără ce ne trebuie pentru sărbătoare, sau dă ceva săracilor”. După ce a luat Iuda pâinea, a intrat într-însul Satana și a ieșit afară fiind noapte... (Mt. 26 *21-25;* Mc. 14 *18-21;* Lc. 22 *21-23;* Ioan 13 *18, 21-23).*

După ce Iisus S-a dus în grădina Ghetsimani, unde întristându-Se... și-a lăsat ucenicii în două locuri. Apoi depărtându-Se ca la o aruncătură de piatră, S-a rugat de trei ori Tatălui Ceresc. Venind a treia oară la ucenici, le-a zis: „...Iată, s-a apropiat ceasul. Fiul Omului Se va da în mâinile păcătoșilor. Sculați-vă să mergem, că iată s-a apropiat cel ce M-a vândut”. Pe când Iisus grăia acestea, Iuda Iscarioteanul a venit împreună cu popor mult: ostași și slugi de la arhierei, de la farisei și de la bătrâni, cu felinare și cu făclii, cu arme și cu toiege. Iuda vânzătorul mergea înaintea lor. El le dădu-se semn, zicând: „Pe Care-L voi săruta, Acela este. Prindeți-L și-L duceți cu pază”. Iuda cu toată oastea aceea, ajungând în grădină, s-a apropiat cu vicleșug de Iisus, zicându-I: „Bucură-Te învățătorule!” Și L-a sărutat. Iisus i-a zis: „Prietene, pentru ce ai venit?.... Iudo, cu sărutare vinzi tu pe Fiul Omului?”

Iisus știind toate cele ce erau să vină asupra Lui, stând, a zis celor ce venise: „Pe cine căutați?” Răspuns-au Lui: „Pe Iisus Nazarineanul”. Iisus le-a zis: „Eu sunt”. După ce Iisus le-a zis: „Eu sunt”, s-au întors și au căzut jos. Iisus iarăși i-a întrebat: „Pe cine căutați?” Ei au zis: „Pe Iisus Nazarineanul”. Iisus le-a răspuns iarăși: „V-am spus că Eu sunt. Deci, de Mă căutați pe Mine, lăsați pe aceștia să se ducă”. Atunci ei apropiindu-se, au pus mâinile pe Iisus și L-au prins. Văzând aceasta ucenicii, L-au întrebat: „Învățătorule, să lovim cu sabia?” Simon Petru având sabie, a scos-o și a lovit pe Malhus, sluga arhiereului și i-a tăiat urechea dreaptă. Iisus a zis: „Lăsați! Până aici!” Apoi a zis lui Petru: „Întoarce sabia ta în teacă, că tot cel ce scoate sabia, de sabie va muri. Au ți se pare că nu pot ruga pe Tatăl ca să-Mi pună înainte mai mult decât 12 legiuni de Îngeri? Dar cum se vor împlini Scripturile, care zic că așa se cade să fie? Paharul pe care Mi l-a dat Tatăl, au nu-l voi bea?” Apoi atingându-se de urechea lui Malhus, l-a vindecat.

După aceia Iisus a zis căpeteniilor preoților, slujitorilor și bătrânilor, care veniseră la Dânsul: „Ca la un tâlhar ați ieșit, cu săbii și cu toiege să Mă prindeți. În toate zilele am fost la voi, învățând în Biserică; și nu M-ați prins. Dar acesta e ceasul vostru și stăpânirea întunericului.” Acestea toate s-au făcut, ca să se împlinească Scripturile Prorocilor. Atunci ucenicii L-au lăsat și au fugit... Oastea, căpeteniile și slugile iudeilor, au prins pe Iisus, L-au legat, dus la Ana, la Caiafa, unde L-au bătut, scuipat, batjocorit și osândit la moarte. Atunci Iuda, cel ce L-a vândut, văzând că Iisus a fost osândit la moarte, căindu-se, a întors cei 30 de arginți arhiereilor și bătrânilor, zicând: „Am greșit de am vândut sânge nevinovat!” Ei i-au răspuns: „Ce ne pasă nouă? Tu vei vedea!” Iuda aruncă (disperat) arginții în Biserică și mergând s-a spânzurat... (Mt; 26 *36-57;* Mc. *14 32-53;* Lc. 2238-54; Ioan 181-15; Mt. 27 1-10).

Iată unde a dus pe Iuda umblarea pe calea șarpelui: la cleveteală, vânzare, trădare, iubire de argint, salutare vicleană și sărutare cu șiretenie. Sf. Biserică înfierează aspru fapta urâtă a lui Iuda Iscariotul, zicând între altele multe: „Iuda, cel cu mintea iubitoare de argint, s-a întărâtat asupra Învățătorului, vrăjmașul; s-a sfătuit, a gândit vânzare, a căzut din lumină, primind întunericul. A

tocmit prețul și a vândut pe Cel fără de preț. Pentru aceasta a și aflat răsplătire precum a făcut ticălosul: spânzurare și moarte cu durere...” (Marți, săpt. Patimilor de Utrenie, *3* stihologie).

Din cele arătate, vedem că și numai singură clevetirea prăbușește pe clevetitori în iad.

PROROCIȚA MARIA CLEVETIND, S-A LEPROȘAT. Maria proorocița, sora mai mare a Sf. Proroc Moise, deși avea viață bună, aleasă, plină de credință, sfântă, bogată în fapte bune, vorbi împreună cu Aaron împotriva lui Moise, adică cleveti, fiindcă luase de soție o femeie etopiancă. În același timp s-a umplut de mândrie asupra lui Moise, zicând: „Oare numai prin Moise vorbește Domnul? Nu vorbește oare și prin noi?...”. Păcatul acesta al clevetirii, a fost de ajuns ca s-o răstoarne de pe treapta sfințeniei sale și s-o prăbușească în urgia Domnului. Mânia Domnului s-a aprins asupra clevetitorilor... Maria îndată s-a umplut de lepră albă... asemenea unui copil născut mort, a cărui carne este putredă pe jumătate. Deși Aaron strigă înspăimântat și Moise s-a rugat Domnului s-o vindece, totuși, n-a vindecat-o. El a poruncit lui Moise s-o scoată afară din tabără și s-o țină închisă acolo... Tot poporul a stat pe loc, n-a putut pleca decât după șapte zile, când Domnul a vindecat-o (Vezi pe larg Num. 12).

Iată cum și numai singur păcatul clevetirii poate cufunda chiar și Suflete sfințite în osândă!

DREPȚII NU CLEVETESC, NICI NU VĂDESC PĂCATELE SEMENILOR LOR. Dreptul Iosif cel urât de moarte, prigonit, vândut de frații săi Ismaeliților și năpăstuit de femeiea lui Putifar în Egipt, deși s-a văzut întemnițat pe nedrept, n-a clevetit pe nimeni. Explicând el visul favorabil al paharnicului faraonului, îl rugă zicând: „Când vei fi la bine, adu-ți aminte și de mine, fă bine și pune cuvânt pentru mine și mă scoate din închisoarea aceasta, căci eu sunt furat din pământul evreilor; și nici aici în Egipt n-am făcut nimic rău, ca să fiu aruncat în temnița aceasta.. (Fac. 40 74-75).

Sf. Proroc Daniel, bărbatul iubit de Dumnezeu, în urma furtunoaselor clevetiri ale celor 120 satrapi și doi dregători superiori, că nesocotește porunca împărătească, rugându-se Dumnezeului său zilnic de câte trei ori, văzându-se aruncat în groapa leilor și salvat cu puterea lui Dumnezeu, nu clevetește și nici nu acuză pe clevetitorii săi înaintea împăratului. El își arată numai nevinovăția sa, zicând: „Dumnezeu a trimis pe Îngerul Său și a astupat gurile leilor, care nu mi-au făcut niciun rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea Lui; așijderea și în fața ta împărate n-am făcut niciun rău!” (Dan. 6 *23).*

Iosif logodnicul și îngrijitorul P.S. Fecioarei Maria, văzând-o îngreunată, fiind drept și nevrând a o vădi, divulga sau a o face să sufere, a vrut s-o lase pe ascuns, numai și numai să nu sufere câtuși de puțin de pe urma lui (Mt. 1 *18-19;* comp. Lc. 1 *26-56).*

Sfinții Apostoli văzându-se bătuți pentru a nu mai vorbi în Numele lui Iisus și liberați din temniță, au plecat de la fața sinedriului și n-au clevetit pe cei ce i-au întemnițat, bătut și necinstit; au preamărit pe Dumnezeu (F. Ap. 5 *17-41).*

Sf. Ap. Petru îndemnându-ne la neclevetire, ne pune înainte pildă vie pe Mântuitorul proslăvindu-Se în suferințele Patimilor Sale cele de bunăvoie, zicând: „Hristos a pătimit pentru noi dându-ne pildă să pășim pe urmele Lui. El niciun păcat n-a făcut și nu s-a aflat vicleșug în gura Lui. Batjocorit fiind, n-a răspuns cu batjocuri, pătimind n-a amenințat; ci a lăsat aceasta în seama Judecătorului Celui Drept” (1 Petru 2 *21-23;* comp. Is. 50 *6;* 53 7).

LUA ȘI PIATRĂ ÎN GURĂ CA SĂ NU CLEVETEASCĂ. Sf. Arhiereu Nifon, fiind pătruns adânc de Cuvântul lui Dumnezeu: „Pomul bun face roade bune... Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi” (Mt. 12 *33-37),* lupta din răsputeri a-și feri gura de cuvinte deșarte. Astfel, ni se istorisește că: În toate zilele petrecea în lacrimi și în aspră pocăință, după cuvântul Apostolului: „Cei ce sunt ai lui Hristos, trupul și-au răstignit împreună cu patimile și cu poftele” (Gal. -5 *24).* Foarte mult își punea el pază gurii sale, ferindu-se de cuvinte deșarte și mai ales de vorbe necurate, de dosădiri și de clevetiri. În acest scop și-a făcut o rânduială ca să se lovească cu pumnul de câte 40 de ori, dacă i s-ar întâmpla vreo dată a mai grăi vreun cuvânt netrebnic sau de hulă. Apoi punându-și o piatră în gură, o purta multă vreme, zicând în sine: „Mai bine îți este ție nelegiuitule a mânca piatră, decât a grăi vreun cuvânt rău” (V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1161-2).

Despre Avva Agaton ni se spune că trei ani s-a ostenit, ținând o piatră în gura sa, până când s-a deprins a tăcea (P. o.c. p. 28 *15).* De asemenea și alți Părinți Duhovnicești purtau piatră în gură, ca nu cumva prin vădii ea și judecarea aproapelui, sa se despoaie de Darul lui Dumnezeu.

SPOVEDANIA CLEVETITORILOR. Prin felul cum acești superficiali clevetitori în mărturisirea lor, dorind a se spovedi la Duhovnic așa cum vor ei, nu cum ar trebui, ne dau a înțelege

așa: „Spovedește-mă numai cum vreau eu... că în loc a mă îngriji de păcatele mele, să alerg colo și dincolo pentru a-mi mai pune și alți diavoli pe limbă, în urechi și în inimă prin practicarea diavoleștii meserii a clevetirii. Spovedește-mă repede, ca să alerg a cleveti chiar și pe Hristos în persoana Preoților Săi. Deși ei se roagă pentru ajutorul și binele nostru, totuși simt o plăcere în a-i cleveti, judeca, osândi, ponegri... Dă-mi canon puțin, puțin, ușor și cât mai mic, ca să am timp cât mai mult pentru clevetit, chiar de sunt și îndrăcit, asemenea celui ce clevetea Preotul înaintea lui Ava Marcu egipteanul (P. p.c. 154)...". Astfel, clevetitorii obișnuiți cu meseria diabolică a clevetirilor, mai ales cei pasionați după ea, deși aleargă și ei la Duhovnici adeseori, însă niciodată nu fac spovedanie adevărată și nici roade vrednice de pocăință, numai și numai ca să nu-și curețe limbile, urechile și inimile de diavolii cuibăriți pe ele. Unele persoane își mărturisesc aceste păcate ale clevetirilor, dar fără hotărârea de a le părăsi, strica și face roade vrednice de pocăință pentru ele.

O bătrână evlavioasă, venind la scaunul duhovnicesc, își înșiră pe îndelete toate greșelile și păcatele ei. Deodată sărmana femeie tresări și spuse tremurând:

— „Să nu uit robinetul", taică Părinte.

— „Apoi poți să uiți robinetul, fiindcă aici nu e vorba de robinet" — zise nedumerit Duhovnicul.

— „Ba da" taică Părinte — răspunse femeia.

— „Ce vrei să spui despre robinet și care este robinetul care te neliniștește atât" -zise contrariat Preotul.

— „Gura asta sporovăitoare, taică Părinte" — zise sărmana femeie credincioasă. De câte ori nu spun vorbe

nesocotite! De câte ori nu spun hazuri ieftine și glume nesărate! De câte ori nu blestem și nu osândesc în zadar! De câte ori nu mint, clevetesc, ponegresc... Gura mea e gură de iad și pe ea curg gârlă neîncetat clevetirile ca pe un robinet stricat!... „

O mamă evlavioasă, care-și urzea viața ei după lumina nestinsă a Evangheliei, fu întrebată de Duhovnicul său în Scaunul Spovedaniei:

— „Ce povară ai pe Suflet, fiico?"

— „N-am păcate mari taică Părinte, ci păcate mărunte, care-ți scapă fără să vrei" — zise credincioasa.

— „Vreau să aud și eu ce anume păcate te apasă pe cuget?!"

— „Nu sunt împovărată sufletește, taică Părinte, fiindcă n-am păcate grele, ci numai păcate ușoare!" repetă

credincioasa.

— Înțeleg — zise Duhovnicul — însă doresc să știu ce păcate săvârșești, indiferent dacă sunt mari sau mici,

grele sau ușoare".

— „Apoi taică Părinte, mai mint și eu, mai spun și câte o vorbă de rău, mai drăcui, mai blestem, mai cârtesc,

mai clevetesc... și în sfârșit ce să vă mai spun?! Fac și eu păcate de astea provizorii" — zise în pripă credincioasa... (L. L. 146). Păcatele cu limba, care adeseori duc la crimă, ca pe împăratul David, pe Iezabela, pe Irod, ca pe Arhiereii, bătrânii și fariseii iudaici (2 Împ. 11 *14-17;* 3 Împ. 21 7-76; Mt. 14 7-72; Ioan 11 *50;* 18 *14),* sunt numite păcate provizorii de cei mai mulți creștini și mai ales de creștinele care bolesc de clevetiri!

O intelectuală de pension, mustrată groaznic de conștiință, veni la Scaunul Duhovniciei, hotărâtă a spune adevărul până la capăt. Duhovnicul o întrebă:

— „De când nu te-ai spovedit?"

— „De când eram în pension", taică Părinte!

— „Postești?"

— „Nu... Blestematul de pension m-a nărăvit să nu respect posturile. Mă prefăceam bolnavă și mi se dădea

mâncare de dulce!"

— „Obișnuiți să fumați?"

— „Fumez de când eram în pension".

— „Ai slăbiciunea luxului?"

— „Mi-a fost singura preocupare în pension". Preferam să rabd de foame, numai să fiu la curent cu moda".

— „Alte păcate, doamnă?!"

— „N-am păcate, Părinte; dar de... gura îmi tot merge, mai: fir-ai al ăluia, mai fir-ar, mai da-te-aș! Mai

clevetesc adeseori pe ceea, pe cela... Încolo, nu știu ce să vă mai spun!"...

Toate relele se cuibăresc în pension, iar diavolul își face palat în gura celor mai distinse doamne... Dânsa ține discursuri zi și noapte cu: „fir-ai în sus", „fir-ai în jos"; iar Duhovnicul să nu zică decât câteva cuvinte și acelea de iertăciune!!! (L.L. 367-8 444-5). Noi Duhovnicii în Scaunul Sfintei Spovedanii trebuie să avem ochi de Argus, să fim mai mult ochi, ca Heruvimii, să descoperim rănile sufletești ale penitenților, să le doctorim și să le vindecăm; iar nu să le oblojim, lăsându-i să se prăbușească în iad (Iez. 13 9-76).

Mulți din creștini și creștine vin la Scaunul Duhovniciei, cu pretenția de a nu-i canonisi pentru clevetirile lor, nici a-i opri de la ele pentru a rămâne pururea cu diavolii: pe limbi, în urechi și în inimi, cum adeverește și Sf. Ioan Gură de Aur. „Am venit taică Părinte să ne spovediți" — zic ei — dar în sfătuirea ce le-o dăm să se părăsească de păcate, mai ales de clevetiri, ei tărăgănează, ca și cum ar spune: „Mă spovedesc, dar cu condiția să rămân tot în păcate, mai ales în grăiri de rău, ponegriri, clevetiri... m-am învățat și învoit pentru totdeuna cu diavolii pe limbă, prin clevetiri, cei din urechi prin ascultarea cu plăcere a clevetirilor și cu cei din inimă prin ducerea clevetirilor din loc în loc și din om în om. Alerg să clevetesc, judec, ponegresc și osândesc pe însuși Hristos în persoana Liturghisitorilor Săi: Preoți și Arhierei. Deși ei se roagă pentru noi, pentru pacea, liniștea, progresul și binele nostru, noi îi cleevetim mereu, așa cum ne-am obișnuit!!!

„Te rugăm taică Părinte să ne zici câteva vorbe de iertare și să ne împărtășiți, că de, ne numim și noi creștini!"

„Da — zice Duhovnicul — însă trebuie să vă hotărâți să faceți roade vrednice de pocăință și mai întâi de toate să vă părăsiți de clevetire, să lepădați pe diavolul clevetirilor de pe limbă, din urechi, din inimă. Altfel, împărtășindu-vă de obicei, fără a vă socoti, fără a vă pregăti bine, adică a vă împărtăși cu nevrednicie, vă luați osândă (Mt. 9 76-77; Mc. 2 27-22; Lc. 5 *36-37;* 1 Cor. 11 *27-32;* 10 *7, 20-22).* Așadar, vreți neapărat a vă împărtăși cu Hristos Dumnezeu? Lepădați mai întâi pentru totdeauna pe diavolul de pe limbă, din urechi, din inimă, că altfel luați foc, osândă...". Acesta e sfatul Duhovnicului adevărat. Rețeta sau canonul acesta trebuie să-l urmați ca să vă fie bine. Nu bodogăniți împotriva lui Hristos și a Bisericii, că cutare și cutare om se împărtășesc și tot clevetesc!? Clevetitorii aceia care n-au stricat clevetirile cu care au rănit pe aproapele lor și cei care tot clevetesc mereu, când s-au împărtășit nu s-au împărtășit cu Hristos; ci cu foc, cu osândă (l Cor. 11 *27-30;* Evr. 10 *24-31;* 12 *14, 29).* Deci, cei care și după Împărtășire: clevetesc, ascultă clevetirile cu plăcere și le duc din om în om, arată clar că n-au pe Hristos în ființa lor; ci au pe diavolul pe limba lor, în urechile și în inima lor, cum adeverește Sf. Ioan Gură de Aur. „Mulți — zice el în altă parte — se împărtășesc de frica morții, dar tot în iad se duc". De ce? Pentru că nu-i Împărtășește Hristos pe toți; ci numai Preotul, adeverește învățatul teolog Nicolae Cabasila, Sf. Macarie, ș.a.

Clevetitorii se ridică cu ură de moarte (1 Ioan 3 75) asupra acelora pe care-i clevetesc, adeseori încă și asupra Preotului Bisericii, ca odinioară iudeii idolatrizați asupra trimisului lui Dumnezeu Ieremia Prorocul, sfătuindu-se cu răutate astfel: „Veniți să urzim rele împotriva lui Ieremia! Căci doar nu va pieri legea din lipsă de Preot, nici sfatul din lipsă de înțelept, nici cuvântul din lipsă de Proroc. Haidem să-l ucidem cu vorba și să nu luăm seama la toate vorbele lui! Hai să-l învinuim! Toți cei ce trăiau în pace cu mine, pândesc să vadă dacă mă clătesc și zic: „Poate că se va lăsa prins, vom pune mâna pe el și ne vom răzbuna pe el". Dar Domnul este cu mine ca un viteaz, puternic, de aceea prigonitorii mei se vor poticni și nu vor birui, se vor umple de rușine că n-au lucrat cu chibzuială; ocara lor va fi veșnică și niciodată nu se va uita...! „(Ier. 18 77; 20 70 — *73).* Clevetitorii, de nu vor strica clevetirile acelea, îi vor strica ele pe dânșii. Clevetirile acelea, asemenea unor gadine[54], șerpi, vipere, balauri... Îi vor rupe și nimici pe ei vremelnic și veșnic, de nu le vor strica, făcând roade vrednice de pocăință (Vezi clișeele cu muncile vămii 13 și 20).

---

[54] Gadină — animal sălbatic, jivină, dihanie

Creștinilor și creștinelor, canonisiți-vă voi păcatele clevetirilor, ca să nu vă canonisească ele pe voi. Vindecați voi pe cei ce i-ați rănit, rupt și ucis cu diabolicele voastre clevetiri, prin stricarea pagubei făcute și astfel veți fi vindecați și voi. Altfel, clevetirile acelea vă vor munci pe voi și aici și dincolo de mormânt. Stricați, nimiciți clevetirile pe care le-ați semănat în lume, ca să nu vă strice ele pe voi.

Cu multe și felurite subînțelesuri viclene, satanice, sumedenii mari de creștini și creștine cu numele, rămân sub stăpânirea întunericului, cufundându-se în iad de aici de pe pământ! Adeseori am văzut femei și fecioare nebune care tot clevetesc, cufundându-se văzând cu ochii în întunericul cel mai din afară (Mt. 25 *1-12) și* Magdalene, Samarinence, Egiptence, Evdochii... care se înțelepțesc și Împărăția Cerului de aici de pe pământ o dobândesc (Lc. 8 2; Mc. 16 *9;* Ioan 4 *7-42;* V. Sf. 1 Aprilie, *1* Martie,...).

Gâtlejul clevetitorilor e o groapă deschisă, din care iese numai duhoare cu miros urât (Ps. 5 *9*-10).

GURA TREBUIE STRĂJUITĂ La intrare unui atelier de lăcătușerie din Hamburg, ucenicii au scris următoarele cuvinte pline de mult înțeles: „Dacă fiecare om și femeie, bătrâni, tineri și copii, ar avea câte un lacăt la gură, apoi lăcătușeria noastră ar fi cea mai prețioasă meserie!" Citind acea inscripție, mi-a zburat gândul la cuvintele psalmistului David: „Pune Doamne strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele!" (Ps. 140 *3).* „Căci, cine iubește viața și vrea să vadă zile bune, să-și înfrâneze limba de la rău și buzele de la cuvinte înșelătoare" (Ps. 33 *12-13).*

SPOVEDANIA FALSĂ PRIMEJDUIEȘTE. Fiica poporului Meu — zice Domnul Dumnezeu prin Prorocul Ieremia — acoperă-te cu un sac și te tăvălește în cenușă, jelește-te ca după singurul tău fiu, varsă lacrimi amare! Căci pe neașteptate vine pustiitorul peste noi. Te pusesem de pază peste poporul Meu ca o cetățuie, ca să le cunoști și să le cercetezi calea. Toți sunt niște răzvrătiți, niște bârfitori, clevetitori, aramă și fier, toți sunt niște stricați. Foalele ard, plumbul este topit de foc, degeaba curățesc, căci zgura nu se dezlipește. De aceea se va numi argint lepădat.... Iată, de la cel mai mic până la cel mai mare toți sunt lacomi de câștig. De la proroc până la preot, toți înșală. Leagă în chip ușuratic rana fiilor poporului Meu, zicând: „Pace! Pace!" și totuși, nu este pace! Sunt dați de rușine..." (Ier. 6 *26-30, 13-15).*

„Mâna Mea — zice Domnul Dumnezeu prin Prorocul — Preot Iezechiel — va fi împotriva proorocilor, ale căror vedenii sunt înșelătoare și ale căror proroci sunt mincinoase; ci nu vor rămâne în adunarea poporului Meu, nu vor fi scriși în cartea casei lui Israel și veți ști că Eu sunt Domnul Dumnezeu. Lucrurile acestea se vor întâmpla pentru că ei rătăcesc pe poporul Meu, zicând pace! când nu este pace. Poporul Meu zidește un zid și ei îl tencuiesc cu ipsos. De aceea spune celor ce-l acopăr cu ipsos, că se va prăbuși, va veni o ploaie cu vifor, pietrele de grindină vor cădea și se va dezlănțui furtuna. Iată, vi se prăbușește zidul! Și atunci vi se va zice: „Unde este ipsosul cu care l-ați tencuit?" De aceea, așa vorbește Domnul Dumnezeu: „În urgia Mea voi porni furtuna, în mânia Mea va veni o ploaie cu vifor și vor cădea pietre de grindină ca să nimicească. Voi surpa zidul pe care l-ați tencuit cu ipsos, îl voi doborî la pământ și i se vor dezgoli temeliile, se va prăbuși și veți pieri în mijlocul dărâmăturilor lui. Și astfel veți ști că Eu sunt Domnul. Îmi voi potoli astfel mânia împotriva zidului și împotriva celor ce l-au tencuit cu ipsos și vă voi spune: „Nu mai este niciun zid! Și s-a isprăvit cu cei ce l-au tencuit cu ipsos! S-a isprăvit cu prorocii lui Israel, care prorocesc asupra Ierusalimului și au vedenii de pace asupra lui, când nu este pace, zice Domnul Dumnezeu" (Iez. 13 *9-16).*

PRIN SPOVEDANIILE DE FORMĂ GOALĂ SE UMPLE IADUL. Odinioară un rege vorbea cu sine însuși în chipul următor: „Îmi merge de minune! Îi înșel cumplit pe supușii mei!" Ministrul lui își zicea la rândul său: „Ce bine îl mai duc eu cu vorba pe rege". Croitorul care-l îmbrăca după gust pe acest ministru, zicea: „Ce bine îl mai înșel eu pe bietul ministru!" „Și eu pe amândoi", adăuga un soldat. Duhovnicul, care fu informat despre toate acestea, rosti degrabă: „Eu iert pe câteși patru". Diavolul, copleșit de bucurie, exclamă: „Sunteți ai mei toți cinci!" (L..L. 416). Iată unde duce neîmplinirea datoriilor și spovedaniile numai de formă goală sau de obicei!

Frați creștini!
Acum e vremea,
Cât pe lume mai trăim,
Să ne îngrijim de suflet
Și-n păcat să nu murim.

ÎNŢELEPTUL PLĂCUT LUI DUMNEZEU, ASCUNS SUB FORMA NEBUNIEI. Sf. Cuvios Simeon din Edesa Siriei, călugărindu-se în Mănăstirea Sf. Gherasim de egumenul Nicon, neașteptând împlinirea celor șapte zile, a mers cu fratele său Ioan în pustie, unde au petrecut 40 de zile în mari nevoințe, în post aspru, cugetări în legea Domnului, privegheri și rugăciuni. Într-o bună zi Cuv. Simeon a zis Cuv. Ioan: „Frate, de acum nu trebuie a mai petrece noi în pustiul acesta. Ascultă-mă pe mine în ce îți voi spune. Hai să mergem în lume, să slujim la mântuirea altora. Aici ne folosim numai, pe noi înșine, așa că de folosul altora nu avem plată. Ne aducem aminte că Mântuitorul ne îndeamnă la aceasta, zicând: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva să-și pună Sufletul pentru prietenii săi" (Ioan 15 *13;* 3 *16; 1* Ioan 3 *16).* La aceasta ne sfătuiește și Apostolul, zicând: „Nimeni să nu caute ale sale; ci fiecare pe cele ce sunt ale aproapelui... Eu tuturor le fac spre plăcere, necăutând folosul meu; ci al multora, ca să se mântuiască... Tuturor m-am făcut toate, ca astfel cu adevărat să mântuiesc pe mulți... „(1 Cor. 10 *24;* 9 *16-22;* Rom. 15 *1-3;* Filip. 2 *4).* Cuv. Ioan însă nu s-a învoit, ci a rămas în pustie. Cuv. Simeon întorcându-se la Ierusalim vreme de trei zile, s-a închinat Mormântului Domnului cel de viață purtător. De acolo s-a dus la Edesa, unde prefăcându-se nebun în ochii tuturor, a săvârșit multe minuni: alunga dracii, prevestea ceea ce urma să se întâmple, vindeca felurite boli, izbăvea din morți năprasnice, readucea pe necredincioși și eretici la dreapta credință, iar pe păcătoși îi povățuia la pocăință. Totuși, cum ceruse el de la Dumnezeu, nimeni nu-i putea cunoaște sfințenia, socotindu-l nebun și îndrăcit, până la răposarea lui. Toți și toate urmărind nebuniile lui, cu care își acoperea sau camufla sfințenia sa, se strâmbau cu dezgust când îl vedeau, râzând de el, scuipându-l, clevetindu-l și dosădindu-l. Copiii când îl vedeau, săreau în sus, strigând: „Iată un călugăr nebun! Iată un călugăr nebun!" Sfântul răbda toate clevetirile și batjocurile cu bucurie; recitind cuvintele Mântuitorului: „Fericiți veți fi când vă vor ocărî pe voi oamenii și vă vor izgoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minținд pentru Mine. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri" (Mt. 5 *11-12;* Lc. 6 *20-23).* Așijderea și de Apostol: „Cel ce voiește să fie înțelept în veacul de acum, să se facă nebun, ca să rămână înțelept... Noi suntem nebuni pentru Hristos... dar cel nebun al lui Dumnezeu, este mai înțelept decât oamenii..." (1 Cor. 3 *18-20;* 4 *10-13;* 1 *19-28).*

Un om oarecare cu numele Fuscarie, vânzător de linte și de alte alimente, necredincios în dreapta credință, ținându-se de eresul lui Sevir, văzând pe acest stareț fericit și neștiind nebunia lui, a zis către el: „Bătrânule, pentru ce umbli de colo până colo? Vino la mine să vinzi linte, bob, crupe și altele de mâncare". Cuv. Simeon s-a învoit îndată. Șezând în prăvălia omului aceluia, a început a împărți marfa, fără bani, săracilor care veneau la el, mâncând și el singur din ele, că nu mâncase de o săptămână întreagă. Așa a risipit el toate, neadunând bani deloc. Precupețul acela văzând acest lucru, l-a bătut foarte tare, i-a smuls barba și l-a izgonit din casa lui. Starețul însă a stat lângă porțile lui. După un ceas, auzind pe femeia lui Fuscarie că are trebuință de cărbuni aprinși, ca să-și tămâieze casa, a alergat la cuptor și negăsind hârb, a luat cărbuni aprinși cu pumnii și i-a adus la stăpână-sa, ca să pună pe ei tămâie și să tămâieze. Femeia văzând acest lucru, s-a înspăimântat și a strigat către el, zicând: „Ce faci, pentru ce îți arzi mâinile?" El punând focul în haina sa, a zis: „De nu-ți place ție ca să tămâi cu mâinile mele, apoi voi face aceasta cu haina". Deci, punând tămâie, a tămâiat casa, până ce s-au stins cărbunii. Femeia și bărbatul ei, văzând mâinile și haina lui nevătămate de foc, s-au minunat foarte mult." Ei s-au lipit după aceea de Sfânta sobornicească Biserică, iar pe stareț au început a-l cinsti ca pe un Sfânt....

Cuviosul Simeon adeseori voind a-și acoperi postirea sa, după nemâncarea cea de șapte zile, mânca carne înaintea tuturor, pentru ca toți să-l socotească pe el nu numai nebun, dar și ca pe un păcătos. Altă dată în Sfântul Marele Post cel de patruzeci de zile, a postit cu toată asprimea. Apoi în Sfânta și Marea Joi de dimineață ședea în târg și mânca. Acest lucru văzându-l cei ce treceau pe acolo, grăiau: „Vedeți pe nebunul acesta, că nici această Sfântă Joi n-o cinstește, ci mănâncă de dimineață". Diaconul Ioan văzându-l, a zis către dânsul: „Cu câți bani ai cumpărat acea hrană pe care o mănânci?" El a răspuns: „Cu patruzeci de bani", ceea ce s-a adeverit, că de patruzeci de zile nu mâncase nimic.

Într-o Duminică de dimineață, după a șaptea zi de nemâncare, acest Sfânt luând niște cârnat făcut din carne, l-a pus pe umărul său, ca pe un orar diaconesc, iar în dreapta avea mușstar. El dădea cârnatul prin mușstar și mânca. Unor creștini ce veneau la dânsul să se roage pentru ei, le ungea gura cu mușstar. Într-o zi a venit la dânsul un sătean, având durere de ochi, pricina unei albețe. Atunci el fără de veste l-a frecat cu mușstar. Când acela a strigat de durere, nebunul i-a zis: „Du-te de te spală la

ochi cu oțet și usturoi și îndată te vei tămădui și vei dobândi vederea!” Acela neascultând pe Sfânt, s-a dus la doctor și a orbit și mai rău. După aceea căindu-se, a zis: „Chiar de-mi vor sări ochii din cap, totuși voi face ceea ce mi-a poruncit nebunul stareț.” Atunci spălându-și ochii cu oțet și usturoi, îndată s-a însănătoșit desăvârșit la ochi. După aceea întâlnindu-l pe el Sfântul pe drum, i-a zis: „Iată că acum ești sănătos, de acum să nu mai furi capre de la vecinul tău!” Așa a învățat Sfântul pe cel ce fura; pentru că știa toate lucrurile omenești cele tăinuite.

Cuviosul Simeon avea obiceiul de a intra prin casele celor bogați. Acolo făcea multe feluri de nebunii ale sale. De multe ori săruta înaintea tuturor slujnicile lor. Odată s-a întâmplat că o slujnică a unui cetățean însemnat a păcătuit cu un tânăr și a zămislit de la el. Când s-a cunoscut că este îngreunată, stăpâna ei o întrebă cu cine a greșit! Ea nevrând a arăta pe cel adevărat, zicea că monahul cel nebun a siluit-o. Starețul mergând după obicei la acea casă, jupâneasa a zis către dânsul: „Simeoane, bine ai făcut tu oare că ai batjocorit slujnica mea și ai îngreuiat-o?” Starețul râzând, i-a zis: „Îngrijește acum, îngrijește de ea, până ce va naște pruncul; atunci vei avea un Simeon mic”. Din acea zi, starețul a început a chema pe slujnica aceea „femeia sa” și venea în toate zilele la dânsa, aducându-i pâine curată, carne și pește, zicându-i: „Mănâncă femeia mea, mănâncă...

Când a sosit vremea nașterii, acea femeie n-a putut să nască până la trei zile; astfel că era să moară. Stăpâna ei a zis către Sfântul: „Bătrânule, roagă-te lui Dumnezeu, că femeia ta nu poate să nască”. El jucând și sărind, zicea: „În Numele lui Iisus... În Numele lui Iisus Hristos... jur că nu va ieși pruncul dintr-însa, până nu va spune adevărul, cine este tatăl lui!” Auzind aceasta femeia care se lupta cu nașterea, a mărturisit adevărul, spunând că a năpăstuit pe monahul cel nevinovat. A spus pe acela cu care căzuse în păcat. Atunci a născut pruncul. Văzând aceasta femeia și stăpânii ei, au început a avea pe stareț ca pe un Sfânt. Alții ziceau de Simeon, că vrăjește cu ajutor diavolesc, fiind nebun și îndrăcit.

Într-o bună zi Cuviosul Simeon mergea pe lângă un loc unde jucau o mulțime de fete mari. Acelea văzându-l, au început a-l batjocori și a-l chema la jocurile lor, strigând: „Monahe, monahe, călugăre...”. Sfântul vrând ca să pedepsească și să înțeleptească nerânduiala lor, s-a rugat în taina inimii sale către Dumnezeu. Atunci deodată li s-au făcut ochii lor strâmbi, căutând fiecare cruciș. Starețul s-a dus în drumul său. Fetele cunoscându-și strâmbarea ochilor, au înțeles că nebunul le-a făcut așa. Ele au alergat în urma lui plângând și strigând: „Nebunule, îndreptează-ne ochii noștri”, pentru că lor li se părea că din vrajbă le-a făcut lor aceea. Ajungându-l l-au prins și-l rugau cu silă, zicându-i: „Dezleagă ceea ce ai legat”. El jucând, a zis către dânsele: „De voiește cineva din voi să se tămăduiască, atunci să-i sărut ochii cei strâmbi și se va tămădui”. Unele din ele — câte a voit Dumnezeu să le tămăduiască — s-au învoit ca starețul să le sărute ochii lor. În acea clipă prin sărutarea lui, îndată au luat tămăduire. Celelalte, cărora le-a fost scârbă și n-au voit ca starețul să le sărute ochii, au rămas netămăduite. Plecând starețul puțin de la ele, au început și acelea a alerga în urma lui și a striga: „Așteaptă nebunule, așteaptă pentru Dumnezeu și sărută-ne și pe noi!” Dar starețul nu le-a ascultat, ci alerga înainte, iar fetele veneau în urma lui. Unii din popor, care priveau la aceasta, îl cleveteau în batjocură zicând: „Iată-l se joacă fetele cu dânsul!” Alții le socoteau și pe acelea că sunt nebune. Cuviosul însă, zicea către dânșii: „De n-ar fi strâmbat Dumnezeu ochii acestora, apoi ar fi întrecut cu desfrânarea lor pe toate femeile din Siria; dar pentru schimbarea ochilor lor, nu vor mai fi astfel”.

Sub ploaia feluritelor clevetiri, batjocuri și bătăi, Sf. Cuv. Simeon lucra cu mare succes la mântuirea Sufletelor omenești! Prin nebunia predicării indirecte, el silește pe creștinul eretic Fuscarie a fi milostiv și prin minunea cădirei[55] cu focul în pumni și în haină îl aduce în sânul unicei Biserici sobornice și apostolice a lui Hristos.

Prin nebunia mâncării în dimineața Sfintei și Marii Joi, prin mâncarea cărnii în public și a cârnatului în dimineața unei Duminici, când Preoții și poporul se rugau în Sfintele Biserici, el predica mulțimii din afara Bisericii, că Dumnezeul lor este pântecele (Filip. 3 *19),* că prin cântecele curvești, ospețele cu beții și jocuri... ei sunt idolatri (1 Cor. 10 7*, 20-22),* care deși se închină lui Dumnezeu, însă slujesc și idolilor (4 Împ. 17 *32-33, 41) și* nu sunt creștini curați.

Prin sărutarea slujnicilor de prin casele mari, predica indirect tuturor creștinilor mari și mici, că prin clevetiri se compromit, sărutându-se cu diavolii, care sunt culcușiți pe limbile lor, în urechile

---

[55] Cădire — cădelnițare, tămâiere.

și în inimile lor, după care urmează copleșeala greutăților, păcatelor și clevetirilor, care-i cufundă în iad de vii (Ps. 108 *1-19, 27-28;* 51; 54 *14-17).*

Prin încrucișarea ochilor fetelor mari, care jucând îl cleveteau batjocorindu-l, Sfântul predica indirect tuturor celor mici și mari: că obișnuința diabolică a clevetirilor le încrucișează privirile ochilor sufletești, cu un ochi privesc la Dumnezeu, zicând: „Doamne, Doamne... și cu celălalt la meseria diabolică a clevetirilor iar după repetarea obiceiului clevetirilor, ascultării clevetirilor și semănării clevetirilor în lume, când păcatul clevetirilor se transformă în fire, își pironesc privirile ochilor numai în jos, la josnicele clevetiri, practicând în orice vreme și loc meseria aceea diabolică Fac. 3 7-5; Iov 1; 2; Zah. 3 *1-2;* Apc. 12 *10;* Mt. *2614-16;* Ioan 6 *70-71;* 13 *21-r-30),* că prin nepărăsirea clevetirilor, prin nestricarea lor și prin practicarea lor, cu toate rugile lor de: Doamne, Doamne... se pogoară în iad de vii (Ps. 5 *9-10; 54 16;* Rom. 3 70-75; Ps. 108 *6;* Mt. 7 *21-23;* 25 77-72).

Prin vindecarea ochilor încrucișați a unora din fetele care au cedat a fi sărutate de starețul nebun pentru Hristos, arăta că cei ce se vor părăsi de clevetirile diabolice, le vor strica și vor face roade vrednice de pocăință, se vor vindeca la ochii lor sufletești. Cei care însă, ca și fetele acelea nesărutate de starețul nebun pe ochii strâmbați, nu se lasă de clevetiri, nu strică clevetirile, nu fac roade vrednice de pocăință, rămân cu privirile lor pironite tot la diavolul și meseria clevetirilor lui diavolești, până la ieșirea lor din trup, după care cad în iad cu diavolii clevetitori pe care i-au slugărit, multiplicând clevetirile cu care s-au întunecat sumedenii de Suflete. Astfel, în ziua cea mare a judecății universale, se va auzi iarăși un glas al Îngerilor și Sfinților din cer, zicând: „Acum s-a făcut mântuirea și puterea și împărăția Dumnezeului nostru și puterea Hristosului Lui, că s-au aruncat pârâșii, clevetitorii fraților noștri, aceia care-i cleveteau pe ei ziua și noaptea înaintea Dumnezeului nostru" (Apc. 12 70).

PEDEAPSA CLEVETITORILOR. Istoricii vechi povestesc că: un oarecare clevetitor fiind aproape de moarte, mulți îl îndemnau să aibă încredere în mila lui Dumnezeu. „Ce milă — striga el înfricoșat — ce milă?! Nu e pentru mine nicio milă, deoarece nici eu n-am avut milă pentru alții! I-am atacat, lovit, rănit, rupt, sfâșiat și sfârtecat cu clevetirile mele!" Apoi scoțând limba din gură afară, o arătă celor de față să se uite la ea, zicând: „Iaca, asta m-a osândit și mă osândește mereu! Limba asta cu care m-ați auzit clevetind și osândind pe aproapele, acum mă trage și mă aruncă și pe mine în pierzare, în iad, în focul veșnic". Într-adevăr, ca o dovadă că vorbise drept, îndată i se umflă limba într-un chip groaznic. Dureri cumplite îl chinuiau. Nemaiputând suporta suferințele ce-l torturau, striga și zbiera ca un taur rănit. După câtăva vreme de dureri cumplite și zbierete înfricoșate, muri în chinuri îngrozitoare!

ALT CLEVETITOR ȘI-A SFÂȘIAT LIMBA. Despre un alt clevetitor se spune că și-a sfâșiat limba clevetitoare cu dinții, în ceasul morții,

LIMBA CLEVETITOARE O MÂNCAU VIERMII. Despre un alt clevetitor se spune că limba cu care clevetise pe oameni, de jos până sus și de sus până jos, s-a rănit, a făcut viermi și... i-o mâncau viermii.

AM APRINS! AM APRINS! O femeie alergă la Preotul-Duhovnic, tânguindu-se mereu și zicând: „Am aprins, am aprins! Am aprins taică Părinte, am aprins... mă văd cuprinsă de un mare păcat: am aprins" Căzând înaintea Scaunului de Spovedanie, Duhovnicul înfiorându-se, o întrebă: „Ce-ai aprins? Fânul cuiva? Paiele cuiva? Șura cuiva?... Casa cuiva?" „Nu" — răspunse femeia. — „Dar ce ai aprins?" îi zise iarăși Duhovnicul. „Apoi iacă — zise femeia — am clevetit cu pustia asta de gură și cu blestemata asta de limbă și am aprins focul vrajbei: ici intre soț și soție, colo între copii și părinții lor, dincolo între prieteni, cunoscuți și între alți oameni... am aprins! am aprins! Am aprins cu clevetiri și minciuni pacea și buna înțelegere dintre oameni! Va-a-a-i, simt că mă pârjolește focul iadului veșnic". Și bine grăia femeia, pentru că toți și toate, care bagă zâzanii, clevetiri, minciuni și învrăjbiri în familii, rude, prieteni, cunoscuți și între oameni, după canoanele Sf. Pravile Bisericești, săvârșesc același păcat ca și cei ce iau un tăciune de foc și aprind casele vecinilor lor. Preotul Duhovnic vrând s-o salveze de focul păcatului clevetirii ce-o pârjolea, ardea și distrugea, îi zise: „Vrei să te ușurezi de focul acesta care te urmărește, pârjolește și arde? Părăsește-te grabnic de orice clevetire, strică clevetirile pe care le-ai făcut și fă roade vrednice de pocăință (Mt. 3 *8;* Lc. 19 *8-10),* citește, scrie cât mai mult cuvânt de învățătură cu miez creștinesc și le seamănă pe acolo pe unde te-a dus diavolul cu păcatele clevetirilor ce le-ai semănat, aprinzând vrajba. Canonul acesta nu e greu.

CANONISIŢI-VĂ FIECARE LIMBILE NEÎNFRÂNATE. Noi știm un Duhovnic care punea pe clevetitor să spoiască pământul cu limba, *1, 2, 3, 5* metri pătrați în jurul unei cruci de la răspântia unui drum... Alteori aprindea chibrite și le punea aprinse pe limbile clevetitorilor până se ardeau ca vai de ei, spunându-le: „Dacă unul sau câteva chibrite aprinse nu puteți suferi a le ține o clipă, puțin timp, pe limba aceea clevetitoare, cu care aprindeți lumea de tulburări, vrajbe și vrăjmășii groaznice; apoi cum veți putea suferi a vă munci cu tot Sufletul și trupul în iezerele de foc pe veci??? Și clevetitorii și clevetitoarele cugetau la aceasta, dar neavând și învățătura trebuitoare, nu știau ce au de făcut. Nu știu dacă se vindecau numai cu atât de boala diavoleștilor clevetiri. Totuși, prin citirea și meditarea adâncă și serioasă la cele arătate în această carte și în altele, asupra păcatului diabolicei clevetiri, cred că cu Darul lui Dumnezeu se vor vindeca toți dornicii și dornicele, osârdnici și osârdnice de mântuirea Sufletelor lor. „Împărăția lui Dumnezeu se silește și silitorii o răpesc pe ea” (Mt. 11 72; Lc. 16 *16).*

LUPTÂND DUPĂ LEGE ÎNVINGEM GROAZNICUL PĂCAT AL CLEVETIRILOR. Privind cu atenție la feluritele clevetiri și la urmările lor dezastruoase, vedem că ele sunt cu adevărat un păcat foarte mare, înfricoșat, aducător de prăpăd. Mulți care privesc acest păcat cu gândul în altă parte, nu văd grozăviile, prăpădul, blestemățiile și răutățile lui infernale, îl consideră o nimica toată. Luptă dârză, cu multă înțelepciune sau dreaptă socoteală trebuie a duce împotriva balaurului clevetirilor pentru a-l birui. Cei ce clevetesc sau defăimează pe unii pentru neajunsurile lor, ori ocărăsc, ori îi înfricoșează cu blesteme sau grozave jurăminte a-și izbândi, ori cu ponegriri mai grele îi acoperă pe ei, pierd puțin sau mult din binefacerile îndelungii răbdări, care-i unul din roadele Duhului Sfânt. Cu răul nu se biruiește răul și din rău nu putem culege binele. Răul clevetirilor sau feluritele clevetiri pe care ni le fac oamenii — în realitate dracii prin oamenii posedați de ei -îl putem birui desăvârșit numai cu binele, când clevetirile curg asupra noastră, ca grindina dintr-o parte sau din toate părțile... „Să privim la Iisus Începătorul și Plinitorul credinței, Care în locul bucuriei ce era pusă înaintea Lui, a răbdat Crucea, neținând seama de ocară și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu”. Să privim deci la Cel ce a suferit astfel de batjocuri, îndreptate de păcătoși împotriva Sa, ca să nu slăbim și să nu ne împuținăm cu duhul”... (Evr. 12 1-3).

CREȘTINILOR CLEVETIŢI! HAI SĂ NE UITĂM LA IISUS CEL CLEVETIT. Hristos — zice Apostolul — a pătimit pentru voi lăsându-vă pildă ca să mergeți pe urmele Lui (1 pentru 2 27). El „Care ocărât și clevetit fiind, n-a ocărât, pătimind, n-a îngrozit, ci a lăsat aceasta în seama Judecătorului celui Drept” (1 Petru 2 *23),* ne-a dat nouă pildă de răspuns împotriva celor ce ne clevetesc pe noi. Când L-au clevetit iudeii, batjocorindu-L, chiar și în față, zicându-I: „Samarinean (eretic) ești Tu și ai drac”, El le răspunse: „Eu nu am drac, ci cinstesc pe Tatăl Meu și voi Mă necinstiți pe Mine. Eu nu caut slava Mea; este Cel ce s-o caute și să judece” (Ioan 8 49-50). Odinioară Mântuitorul Hristos vindecă pe slăbănogul purtat de alții cu patul, pe femeia aceea ce era în curgerea sângelui de 12 ani, învie pe fiica lui Iair, deschide ochii la doi orbi, scoate demonul din îndrăcitul mut și din cel orb și mut, încât acesta vorbea, vedea și auzea (Mt. 9 12). Toată lumea recunoscătoare preamărea pe Marele făcător de minuni. Dar din mulțimea aceea, iată că se ridică clevetitorii, fariseii și cărturarii. Aceia văzând cu ochi răi minunile Domnului Hristos, îl cleveteau, hulindu-L: „Acesta nu scoate dracii decât numai cu Beelzebul domnul dracilor”. Iisus știind gândurile lor, le-a zis: „Toată împărăția care se dezbină înăuntrul său, se prăbușește; și toată cetatea sau casa care se dezbină înăuntrul său nu durează. Dacă Satana izgonește pe Satana, atunci el s-a dezbinat în sine; deci cum va putea să dureze împărăția lui? Și dacă Eu izgonesc dracii cu puterea lui Beelzebub, atunci fii voștri cu a cui putere îi izgonesc? De aceea ei vor fi vouă judecători. Iar dacă Eu izgonesc dracii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci negreșit a ajuns la voi Împărăția lui Dumnezeu” (Mt. 12 *24-29;* Lc. 11 *15-20;* Mc. 3 *22-26).* Tot atunci auzind că-L batjocoresc că are duh necurat, le spuse: „Amin grăiesc vouă: Toate păcatele se vor ierta oamenilor și hulele câte vor huli. Cel care însă va huli împotriva Duhului Sfânt, nu are iertare în veac; ci va fi supus la osânda veșnică” (Mc. 3 *30; 28-29;* Mt. 12 *31-33, 34-45;* Lc. 12 10; 1 Ioan 5 *16).*

După ce Mântuitorul vindecă pe orbul din naștere, fariseii îl cercetează și se pornesc cu o foarte mare răutate asupra Lui, îl clevetesc, zicând: „Acest Om nu e de la Dumnezeu pentru că nu păzește sâmbăta... Nu dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că omul acesta este păcătos...”. Omul vindecat însă răspunde celor ce cleveteau pe vindecătorul său: „Proroc este... Întru aceasta este minunea, că voi nu știți de unde-I și El mi-a deschis ochii. Știm însă că Dumnezeu pe păcătoși nu-i ascultă; iar de este

cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acela îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. Dacă Acesta n-ar fi de la Dumnezeu, n-ar putea face nimic...” După ce orbul îl cunoaște pe Binefăcătorul său, îl mărturisește și I se închină Lui, Iisus a zis: „Spre judecată am venit Eu în lumea aceasta ca cei ce nu văd să vadă, iar cei ce văd să fie orbi”. Fariseii au zis: Care și noi suntem orbi?” Iisus le-a răspuns: „De ați fi orbi, păcat n-ați avea; iar acum (poticnindu-vă în orbirea rătăcirii îndărătnice) ziceți: vedem, pentru aceasta păcatul vostru rămâne” (Ioan 9).

Așijderea cu înțelepciune de sus (Iac. 3 *17)* istorisind despre potrivnicii și clevetitorii săi, Iosif, fiul patriarhului Iacob, vândut de frații săi, care-l pizmuiau, în urma clevetirii egiptencei văzându-se în temniță după ce explică visul paharnicului faraonului prevestindu-i eliberarea lui din temniță și repunerea în înalta treaptă din care căzuse, povestindu-i primejdia în care se afla, îl roagă să mijlocească la Faraon pentru eliberarea lui. În acea istorisire oare a vădit el răutatea fraților săi, sau ura de moarte cu care-l urmăriseră, îl aruncaseră în fântână, sfatul de a-l omorî și vinderea lui pe 20 de arginți? Nu. A vădit el nerușinata învrșunare a egiptencei? Nu. A învinovățit el nemilostivirea ei cea fără omenie? Nu. S-a mâniat asupra ei amintind cât de cât răutatea cu care-l clevetise? Nu. Ci cu plăcută blândețe a zis: „Eu sunt furat din pământul evreilor. Dar nici aici n-am făcut nimic (vrednic de pedeapsă) ca să fiu aruncat în temnița aceasta” (Fac. 40 *15).* Vedeți cum acest tânăr bărbat sfânt povestește cele pentru clevetirea aruncată asupra lui, dezvinovățindu-se pe sine fără a cleveti și osândi pe frații săi și pe egipteancă?

Asemenea și Prorocul Daniel, când l-a aflat împăratul în groapa leilor, n-a osândit pe clevetitorii săi care-l aruncaseră acolo să-l nimicească; ci a zis: „O împărate, în veci să trăiești! Dumnezeu a trimis pe Îngerul Său și a astupat gurile leilor și nu mi-au făcut niciun rău” (Dan. 6 *22-23).*

Sf. Ap. Pavel văzându-se clevetit de apostolii mincinoși în lume zicând „că nu-i Apostol” el dovedește tuturor că este cu adevărat Apostol „Învățat de însuși Iisus Hristos credința creștinească și trimis de Dânsul a propovădui Evanghelia” (Gal. 1 7 7-*16).* Aceia îl cleveteau zicând că nu-i Apostol pentru a înșela pe creștinii Galateni a crede că tăierea împrejur e de trebuință pentru mântuire. El însă își adeverește apostolatul său adevărat, susținând adevărul că: „Celor ce se taie împrejur, Hristos nu le va folosi, sunt căzuți din Har” (Gal. 5 7-*3).* Altădată acest Apostol vorbea evreilor fanatici, care în rătăcirea lor îl rupeau cu clevetirile. După puțină ascultare, aceia pornindu-se asupra lui, vociferau, își aruncau hainele și țărână în văzduh, strigând: „Ia-l, ia-l pe acest fel de om de pe pământ! Nu este vrednic să mai trăiască!... (F. Ap. 22 *22-23).*

Astfel răspunzând și noi celor ce ne clevetesc, adică nici învinuindu-i, nici blestemându-i, nici ocărându-i; ci cu blândețe dovedindu-le că nu fac bine. clevetind, scăpăm de păcat, astupăm gurile clevetitorilor și-i zidim pe cei ce aud. Să ținem seamă, că Mântuitorul nu întotdeauna a răspuns la clevetiri; ci uneori a tăcut. Așa când ispititorii farisei și cărturari aduc la Dânsul femeia prinsă în adulter, îl întreabă ce să facă cu ea; El tăcea. Și plecându-se, scria cu degetul pe pământ... (Ioan 8 *3-11).* Apoi în timpul Patimilor de bunăvoie când arhiereii și bătrânii poporului împleteau felurite învinuiri clevetitoare împotriva Sa, El nu răspundea nimic. Atunci Pilat I-a zis: „Nu auzi câte mărturisesc (clevetesc) aceștia asupra Ta?” Iisus nu i-a răspuns nici un cuvânt, încât se mira guvernatorul foarte tare” (Mt. 27 12-14; Mc. 15 3-5; 1 Petru 2 13). Oare de ce se mira Pilat așa de mult? Se mira de răbdarea și nepomenirea de rău sau de neclevetirea lui Iisus Hristos asupra clevetitorilor Săi! Și aceasta este o pildă educativă pentru noi că și atunci când tăcem înaintea celor care ne iscodesc, ispitesc, clevetesc pe noi, tăcerea aceea înțeleaptă este un răspuns puternic care împrăștie mirare și evlavie iar clevetitorii se înspăimântă de bunătatea, blândețea și mărimea noastră de suflet.

CREȘTINII RĂNIȚI DE CLEVETIRI SĂ PRIVEASCĂ LA IISUS CEL ÎNDURERAT. Te aprinzi și nu mai poți îndura auzind clevetirile răpăind ca grindina asupra ta? Roagă-te, adaugă la răbdare roadă Duhului, adică îndelunga răbdare! Deschide ochii inimii tale și privește la patimile lui Iisus. Privește vinderea și trădarea Lui de ucenicul cel viclean... Privește agonia Lui, loviturile primite, târârea de la Ana la Caiafa, la Pilat, Irod și iarăși la Pilat. Privește pălmuirile, bătăile, scuipăturile, acoperirea trupului Său slăbit de vânătăi și răni sângerânde de la cap până la picioare, haina mohorâtă pe umeri, cununa de spini pe cap, trestie în dreapta (Ioan 6 *70-71;* Mt. 26; 27 *1-3, 2;* Mc. 14; 15 *1-23;* Lc. 22; 23 *1-32;* Ioan 18; 19 7-76). Încă nu poți suferi pârjolul clevetirilor ce curg asupră-ți? Înalță-ți mintea deasupra pleșuvului munte al Golgotei, privește acolo pe Iisus răstignit între tâlhari, rănit, sângerând din creștet până-n tălpi. Privește sângele ce curgea din răni, la ucenicul

iubit stând îndurerat sub brațul Crucii și la Maica Preacurată plângând, rupându-i-se inima de mare jale, îngenuncheată la piciorul Crucii Lui. Privește la clevetirile și batjocurile grosolane aruncate de: arhierei, bătrâni farisei, cărturari, saduchei și poporul sălbăticit cu ură asupra Lui! Privește la durerile Lui Iisus spânzurat pe Cruce numai în rănile cuielor de la mâini și picioare! Privește la fierea și oțetul cu care-L adapă în setea Lui arzătoare! Vezi apoi cum se răzbună El asupra: batjocoritorilor, ocărâtorilor, vânzătorilor și a răsplătitorilor, cu acele puhoaie de rele, pentru noianul facerilor Sale de bine. Deschide bine urechile inimii tale și auzi chipul și cuvintele cu care se răzbună El asupra lor: „Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac" (Lc. 23 *34;* comp. Mt. 5 *44;* F. Ap. 7 *60; 3 1 7 ;* 1 Cor. 4 *11-12).* Privește bine la Patimile Mântuitorului Hristos și suferă cu îndelungă răbdare clevetirile, că așa te folosești mult.

SĂ PRIVIM ȘI LA ÎNDURERAŢII SFINŢI AI LUI DUMNEZEU. „Iisus Hristos — zici tu — nu era numai om ci era și Dumnezeu". Adevărat, așa este. El însă a pătimit cu firea omenească simțind durerile în toată grozăvia lor, dându-ne nouă pildă să suferim cât mai mult mergând pe urmele Lui. Dar noi avem și alte multe pilde vii de suferințe, unele mai grele și mai înfricoșate decât altele, în Sfinții lui Dumnezeu. Oare nu erau Apostolii Mântuitorului oameni ca și noi? Ba da. Și aceștia „ocăriți fiind binecuvântau; izgoniți fiind răbdau; huliți fiind, mângâiau, ca niște gunoaie s-au făcut lumii, tuturor lepădătură- (1 Cor. *4 9; 5).* Pentru dragostea lui Dumnezeu, mărturisirea Lui, luminarea și mântuirea oamenilor ei au suferit multe bătăi, clevetiri, întemnițări, torturi și morți martirice, dar au iertat... Privește la Iacob, rudenia Domnului, primul Episcop al Ierusalimului. Suit de iudei pe platforma Templului și silit a se lepăda de adevărata credință și de Iisus Hristos el mărturisește de acolo că: Iisus, Fiul Omului, Care a fost răstignit șade de-a dreapta Tatălui Ceresc ca Fiu al lui Dumnezeu. Că El va veni într-o zi să judece toată lumea... Cărturarii și fariseii auzind acestea s-au umplut de mânie și-l aruncară jos. În cădere, deși se zdrobi nu muri. Avu încă puterea de a se așeza în genunchi și a se ruga pentru ucigașii săi: „Doamne Dumnezeule, iartă-le lor că nu știu ce fac" (V. Sf. 23" oct.; D. Ag. o.c. p. 351). Au, nu era tot om ca și noi cu trup neputincios?

De asemenea Sf. Arhidiacon Ștefan întâiul Mucenic, suferind clevetirile vrăjmașilor Bisericii care curgeau răpăind ca grindina, a predicat cuvântul, a mărturisit pe Hristos și dreapta credință creștinească cu toată tăria. Apoi fiind bătut cu pietre, cu trupul plin de vânătăi și răni sângerânde, își plecă genunchii și se rugă cu glas mare pentru cei ce-l ucideau: „Doamne nu le socoti lor păcatul acesta!" Acestea zicând a adormit în Domnul (F. Ap. 6 5-15; 7; Apc. 14 *13;* 20 6; 6.9-11; Înț. Sol. 3 7-; 5 1-5, *15*-16). Astfel Sfinții cu multă bunătate răsplăteau clevetirile, trădările și pe ucigașii lor cu binefaceri. Biruiau răul cu binele (Rom. 12 *17-21).*

Oare mulțimea Mucenicilor nu era formată din oameni neputincioși ca și noi? Oare n-au suferit ei răpăiturile pârilor și clevetirilor ce-i loveau cu cruzime? Dar și ei iertau pe aceia care-i cleveteau și torturau în munci cumplite și-i omorau fără dreptate în chinuri și nemilostivire. Din pildele acestea vii putem învăța cum să luptăm, pentru a ne folosi cât mai mult, împotriva clevetitorilor.

Materia clevetirii este un cuvânt mincinos, semimincinos, chiar și adevărat, plăsmuit anume pentru a vătăma: 1) pe clevetitor, *2*) pe cel ce ascultă clevetirile cu plăcere, *3*) pe cel clevetit.

Plaga clevetirilor roiește și stăpânește în prezent majoritatea omenirii. Ca o ciumă s-a vârât pretutindeni: prin unghiurile ulițelor cărărilor, drumurilor mari, prin case mici și mari, prin curiile domnești și stăpânitoare. Uneori acel șarpe vechi se vâră și prin Biserici ba chiar prin mănăstirile cele mai închise și retrase la mari depărtări de lume. Clevetitorii când văd pe vreun umilit răbdător îndată îl clevetesc că-i fricos, dacă e postitor că-i scump sau zgârcit, dacă-i evlavios că e fățarnic. Și așa oricât ar fi omul de bun, după puterile lui, clevetitorii iscodesc câte ceva pentru a-l defăima. Mulțimea ușuraticilor se bucură la auzul clevetirilor și se face tot mai rea. Când aud clevetindu-se un Preot, sau călugăr, mulți se ridică asupra tuturor Preoților și călugărilor, pe toți îi defăimează și discreditează, dar toate cele rele se întorc asupra clevetitorilor. Clevetitorii se primejduiesc groaznic. Limbile acelea nestăpânite și gurile acelea care grăiesc multe și mari clevetiri ale aproapelui lor, trebuie a se învăța cinstita tăcere și a renunța la păcat, altfel se prăpăstuiesc, cad în grea osândă (Ps. 108 1-19; 28; 5 4-10; 11 2-4; 30 1; 54 *9-19;* 63 *2-6;* 72 *8-9;* 139 *1-5, 9-11).*

Păcatul clevetirilor e asemenea gerurilor puternice care împiedică pe oameni a lucra și a sta afară în aer curat. E asemenea unei duhori insuportabile care îmbolnăvește lumea și o bagă cu zile în mormânt. E asemenea virusurilor, bolilor contagioase, care periclitează viața multora. E asemenea otrăvii șerpilor, care introdus în corpul uman prin mușcătură, se împrăștie cu mare iuțeală, periclitând viața. Precum odinioară israeliții mușcați și înveninați de șerpii otrăvitori, privind la șarpele de aramă (Num. 21 1-9*),* scăpau de otrăvire și de moarte, așa și noi: păcătoși, Sfinți, văzându-ne adesea otrăviți de clevetirile șerpilor și viperelor cu chip omenesc, privind cu credință la Iisus pe Cruce, ne vom vindeca (Ioan 3 14-*16).* Păcatul clevetirilor este asemenea șarpelui floare care periclitează viața multor oameni și animale[56].

Acesta este asemenea muscariței, în care, din nebăgare de seamă sau nepăzire, se prind sumedenie de muște, unde-și pierd libertatea, puterile de a zbura și viața. Păcatul clevetirilor e asemenea curselor ascunse în care se prind felurite viețuitoare. Păcatul clevetirilor e asemenea alcoolului și feluritelor băuturi, care robesc, îmbolnăvesc și omoară cu îndoită moarte pe cei prinși. Păcatul clevetirilor e asemenea plantelor și copacilor carnivori, care își prind victimele, le sug toată puterea și viața, iar rămășițele (materia moartă) o aruncă afară (Vezi „Priveliști Apocaliptice" cap. 13 70, de autor). Clevetirile sunt niște blestemate plăgi diavolești, care torturează lumea.

AUTORUL TUTUROR CLEVETIRILOR ESTE DIAVOLUL. Diavolul, înainte de căderea sa din ceruri, pâra pururea pe frații lui de îngerat (Apc. 12 70). După căderea lui vârându-se în Raiul pământesc, diavolul a clevetit pe Dumnezeu înaintea omului (Fac. 3 *15).* Apoi după căderea omului a clevetit și clevetește mereu pe Sfinți și pe oameni înaintea lui Dumnezeu (Iov 2; 3; Zah. 3 1-2).

Odinioară Moise și Aaron, vrând a arăta faraonului în Egipt că ei sunt trimiși de Dumnezeu, aruncă toiagul pe pământ și îndată se făcu un șarpe mare. Vrăjitorii faraonului au vrut să facă și ei așa cu vrăjile lor, dar n-au putut. Ei făcură din toiegile lor șerpi, dar înapoi toiege nu. Iată până unde ajunge puterea diavolească. Făcură din bine rău, dar din rău nu mai putură a face bine. Atunci intervine puterea lui Dumnezeu pentru a pune capăt răului. Toiegele lui Moise și Aaron au înghițit pe cele ale vrăjitorilor... (Eș. 7 *8-13;* 4 27).

Așa și clevetitorii. Prin clevetirile lor fac din omul cinstit un om necinstit, pe iubitul poporului, îl transformă în urâtul poporului, din bine fac rău. Dar din rău nu mai pot face bine, adică din cel necinstit de ei nu mai pot reface un om cinstit și din urâtul de ei, un iubit, așa cum este în realitate. Răutatea clevetitorilor rămâne tot răutate până-i pune capăt Dumnezeu. Nedreptatea strigătoare la cer a stricării numelui bun al aproapelui e mai mare decât nedreptatea în averi sau bani. La aceasta se poate zice: „de am năpăstuit pe cineva întorc împătrit" (Lc. 19 *8),* dar aici ba. Deci, clevetitorii să lupte mult, foarte mult contra clevetirilor, să tacă atunci când trebuie, să se roage, să repare răul, cât pot să-și plângă păcatele lor, altfel se vor trezi aruncați cu dascălul lor-diavolul în iad.

Clevetitorii-ucenicii sau urmașii diavolului clevetitor vatămă pe cei ce-i ascultă și cred vorbele lor, așa cum a vătămat diavolul-autorul și lucrătorul clevetirii — pe primii oameni, protopărinții noștri Adam și Eva, care s-au încrezut clevetirii lui (Ioan 8 44). Primul clevetit de diavolul pe pământ este Dumnezeu. Primul care a crezut clevetirea diavolului pe pământ este omul. Diavolul obrăznicindu-se a îndrăznit a cleveti pe Dumnezeu înaintea omului — Eva — ca: mincinos,

---

56 Cobra sau „şarpele plantă" este cea mai frumoasă dintre târâtoare şi poate singura care nu pricinuieşte scârbă, nici fiori. Acest şarpe trăieşte în Ceylon, insulă la capătul de miazăzi al Indiei. Cobra este foarte primejdioasă pentru vite fiindcă le bate peste ochi, ea fiind de cea mai frumoasă culoare verde care o face să n-o poţi deosebi prin iarbă nici cu cei mai ageri ochi. Câte o dată cobra se ridică rezemată în coadă ceasuri întregi, legănându-se ca plantele bătute de vânt. Stând aşa n-ai crede că e un animal, ci o plantă, mai ales că şi corpul ei seamănă cu o gămălie de flori verzi şi mulţi călători s-au înşelat prinzând-o de cap crezând că e plantă. Cobra este veninoasă şi budiştii se închină la ea ca la un zeu mai mic al lor. Cu totul dimpotrivă este „planta şarpe" buruiană cu aspect de şarpe. Ea creşte în Africa, întinsă pe pământ, este pestriţă chiar de forma şarpelui. În locul capului are o floare ca un clopot sau potir. Pe fundul acestuia se află o substanţă cleioasă care ademeneşte insectele cu dulceaţa ei. Acele gâze care se lasă ademenite sunt pierdute căci odată intrate acolo floarea se închide şi rămân captive până le îneacă, fiind mistuite şi transformate într-un suc lăptos, părţile nehrănitoare ca: aripile, capul ş.a. le aruncă afară prin două orificii sucite în forma melcului. Scoarţa acestei plante seamănă cu frunza. Carnea sau miezul ei este alb şi are un fel de zgârci cu o materie galbenă pe care locuitorii de acolo o mănâncă ca pe o mâncare aleasă.

zavistnic și vrăjmaș al lor fiindcă le interzise a mânca din pomul oprit ca să nu moară. „Să nu mâncați dintr-însul — a zis Dumnezeu — că ori în care zi veți mânca veți muri" (Fac. 2 *16*-17; 3 1-*3).* Diavolul, clevetind pe Dumnezeu a zis Evei că El a oprit pe om a mânca din pomul acela nu pentru a nu muri ci pentru a nu se face și el Dumnezeu. „Nu -zice diavolul — nu veți muri! Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el, vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul!" (Fac. 3 4-5). Primii oameni — Adam și Eva — ieșiți din mâna Ziditorului curați, au crezut drăcești clevetiri, au mâncat din pomul oprit și îndată după aceea, cum căzuse diavolul din cer, au căzut și ei din fericirea Raiului. Diavolul, prin clevetirea sa, n-a putut pricinui nicio vătămare lui Dumnezeu pe Care L-a clevetit; pentru că Dumnezeu e mai presus de orice, nemărginit Atotputernic și neprimitor de vreo vătămare. Clevetirea a vătămat însă groaznic pe clevetitor — diavolul — și pe cel ce a ascultat clevetirea — omul: Eva și Adam — (Fac. 3 *6*-5; comp. 1 Tim. 2 *14).* Dumnezeu a îngrămădit asupra clevetitorului — șarpele- multe pedepse, care se suiau la șarpele vechi — satana — autorul și lucrătorul clevetirii. „Pentru că ai făcut aceasta — adică ai clevetit — a zis Dumnezeu — blestemat să fii tu..." (Fac. 3 74). Vedeți? Când Lucifer — diavolul clevetitor fraților săi de îngerat (Apc. 12 *10)* — mândrindu-se, zicea: „Ridica-mă-voi în ceruri, mai presus de stelele (Îngerii) Dumnezeului Celui Puternic, voi așeza scaunul meu... Sui-mă-voi deasupra norilor și voi fi asemenea Celui Preaînalt" (Is. 14 *13*-74). Dumnezeu l-a aruncat din cer ca pe un fulger (Apc. 12 5-*9;* Lc. 10 *18),* însă nu l-a blestemat. Când însă diavolul a îndrăznit a cleveti pe Dumnezeu înaintea omului, atunci a strigat asupra lui: „Fiindcă ai făcut (clevetirea) aceasta, blestemat vei fi tu între toate vietățile. Pe pântece te vei târî și pământ vei mânca în toate zilele vieții tale. Vrăjmășie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei. Aceea îți va zdrobi capul; iar tu îi vei înțepa călcâiul" (Fac. 3 14-15).

Dacă ținem bine socoteală de blestemele lui Dumnezeu asupra șarpelui văzut, le vedem pe ele după economia Întrupării Fiului lui Dumnezeu, împletite în șarpele spiritual, în satana, autorul și lucrătorul clevetirilor. Șarpele clevetitor s-a făcut mai josnic decât toate dobitoacele, sălbăticiunile și jivinele cele mai urâcioase, când s-a apucat a ispiti pe al doilea Om din ceruri, pe Domnul nostru Iisus Hristos. S-a făcut mai sălbatic decât toate fiarele și jivinele când și-a întrebuințat toate puterile infernului: să prindă, să tortureze, să răstignească și să omoare pe Fiul lui Dumnezeu, Cel fără de niciun păcat (Mt. 26; 27; 1 Cor. 15 *49;* Evr, *7 26-27).* Înainte de întruparea Domnului, diavolul, clevetitor se purta ca un stăpânitor al omenirii, iar după întruparea Mântuitorului, căzând jos se târăște pe piept și pântece, ca un neputincios. Apoi ascunzându-se ca leul în culcușul său, viclenește și pândește să răpească pe cei care se lasă înșelați; nu pe cei bogați în fapte bune, ci pe cei săraci în credință și lucruri bune. Pământ mănâncă, adică pe cei lipiți de cele pământești, care poartă chipul celui pământesc (cum a fost văzut mâncând pe clericii și creștinii trupești în Antiohia (vezi munca v. 16), nu pe cei care privesc la cele cerești și poartă chipul Celui Ceresc (1 Cor. 15 *47-50).* Diavolul clevetitor s-a apropiat ca un prieten de oamenii zidiți de Dumnezeu. Mai pe urmă Dumnezeu-Omul a ridicat pe credincioșii Săi asupra lui, supunându-l sub călcâiul lor. „Iată dau vouă stăpânire să călcați peste șerpi, peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma pe voi" (Lc. 10 *19;* Ps. 90 *13).* Astfel a pedepsit Dumnezeu pe clevetitor. Aici clevetitorii să ia seama: cu cine se aseamănă, se adună și se unesc mereu ca să știe cu cine vor rămâne în veci..

PEDEAPSA OAMENILOR CARE AU PRIMIT CLEVETIREA ȘI S-AU ÎNCREZUT ÎN EA. Acum să ne întoarcem privirile la omul, care a crezut clevetirii și a călcat porunca lui Dumnezeu cea mântuitoare. Îndată ce Eva și Adam primiră clevetirea, se despuiară de Dumnezeiescul Har, căzură în păcatul neascultării și se izgoniră din Raiul desfătării pe pământ, dar și pământul se face blestemat în lucrările omului. Sărmanul om încrezător în clevetitorul diavol și-n clevetirea lui! Iată unde l-a prăpăstuit încrederea aceasta oarbă în clevetitor! Pe pământ, în necazuri și suferințe, spini, ciulini și pălămide... pe el sudori și stricăciuni! „Adame — pentru că ai ascultat de vorba femeii tale (care s-a încrezut în clevetitor și în clevetirile lui mai mult decât în cuvântul Meu) și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănânci: blestemat să fie pământul pentru tine. În necazuri cu multă osteneală să te hrănești din el în toate zilele vieții tale. Spini și pălămidă va răsări ție, te vei hrăni cu iarba câmpului. În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până ce te vei întoarce în pământul din care ești luat; că pământ ești și în pământ te vei întoarce" (Fac. 3 77-*19).* Acestea toate le vedem împlinindu-se până în prezent. Aici necaz pentru nerodirea pământului, colo suspinuri pentru greutatea văzduhului. Ici ploi mari, puhoaie de ape mari, ținuturi întregi înecate de mulțimea apelor.

Colo călduri dogoritoare, secetă cumplită, pământul crăpat de arșița soarelui. Ici cutremure de pământ și dincolo focul distruge: case, sate, orașe și cetăți mari transformându-le în cenușă, pulbere și grămezi de moloz. În părțile celea înecări de: puhoaie, râuri și mări. Aici oamenii își udă fețele cu sudori pentru câștigarea pâinii de toate zilele. Dincolo prin case și spitale mulți se tânguiesc de durerile prea rele ale bolilor, în casele celea bărbați și femei și copii plâng moartea iubiților lor: căseni, rude, prieteni buni, cunoscuți dragi. În fine, tot omul suferă moarte, se dezleagă, se întoarce cu trupul în pământ așa cum era mai înainte de a se zidi. „Pământ ești și în pământ te vei întoarce". Atunci, le-au fost cauzate, acestea toate, de clevetirea diavolului în care s-au încrezut oamenii mai mult decât în porunca lui Dumnezeu. Nesocotind porunca lui Dumnezeu și îmbrățișând clevetirea diavolului, omul s-a prăbușit; din fericire în nefericire, din viață în moarte, din Raiul desfătării în pământul blestemat și în iad. Iată urmările groaznice ale clevetirii, în clevetitor și în clevetirile lui!

CLEVETITORII SUNT UCENICII DIAVOLULUI. Lucrările clevetirii din Raiul pământesc se deosebesc oarecum de clevetirile din cursul vremilor, din prezent și viitor. în vremile noastre, clevetitorii nu sunt însuși vrăjmașii diavoli, ci sunt ucenicii acelora. Clevetitorii vremilor noastre nu clevetesc pe Dumnezeu cum a făcut dascălul lor, diavolul, în Rai, ci chipul lui Dumnezeu, Icoana vie a Dumnezeului Celui viu, adică pe om. Diavolul, primul clevetitor, n-a putut în nici un fel a vătăma pe Dumnezeu pe care L-a clevetit; ucenicii săi, urmașii lui însă, cauzează niște vătămări, necazuri, suferințe, primejdii foarte mari, acelora pe care-i clevetesc. Ucenicii aceia ai diavolului au băgat și bagă pe mulți cu zile în pământ; de aceea — pe bună dreptate — Mântuitorul și Apostolii Săi îi supranumesc ucigași de oameni (Ioan 8 *44;* 1 Ioan 3 *15).* Clevetirea lor diavolească se întinde ca bolile contagioase în popor, otrăvindu-i pacea și liniștea, se lasă ca întunericul nopților fără lună asupra ținuturilor pământului, aducând prăpăd în sumedenie de Suflete. Adesea clevetitorii au despărțit nunți legiuite, au spart căsnicii de zeci de ani, au băgat vrajbă și rupturi între căseni, rude, prieteni, vecini, cunoscuți. Au despărțit soți, frați, prieteni iubiți, au stricat cinstea oamenilor onești. Adeseori clevetitorii cu clevetirile lor (de care sunt pasionați ca fumătorii de tutun, bețivii de băuturile bețive, jucătorii de cărți, popice, loterie, etc....), cu nedreptate au făcut pe cei bogați, săraci, au dat la moarte pe cei nevinovați! Însuși Sfinții, drepții, cuvioșii, sfinții liturghisitori fiind clevetiți de ucenicii și ucenicele diavolului clevetitor, au suferit multe îndurerări și tulburări, au băut amărăciuni groaznice purtătoare de moarte, care desigur s-au întors înapoi, în ființa celor clevetitori. Aceasta o adeverește patriarhul Iosif, împăratul David, preoții lui Dumnezeu din cetatea Nob măcelăriți de Saul în urma clevetirilor lui Doeg, cei trei tineri, Daniel, Apostolul Pavel, marele Atanasie, Sfântul Ioan Gură de aur și alții mulți, foarte mulți, milioane de milioane.

TREPTELE PĂCATULUI CLEVETIRII. Multe sunt treptele și greutățile păcatului clevetirii. Clevetirea este o fiică a satanei, vlăstarul urâciunii și al pizmei, o meserie diavolească. Noi oamenii clevetim pe cei ce-i urâm, îi pizmuim; nicidecum pe cei ce îi iubim. Urâciunea și pizma sunt lipsa dragostei adevărate, așa cum întunericul e lipsa luminii.

1) Astfel, *când clevetim,* nu avem dragoste de cei clevetiți, asemenea fariseului ce zicea: „Nu sunt ca ceilalți oameni... nici ca acest vameș" (Lc. 18 *11),* după care a căzut din treapta faptelor bune, a rămas în urma vameșului, pe care fariseii îl socoteau cel mai urâcios și spurcat dintre toți oamenii. Deci, când nu iubim pe aproapele ca pe noi înșine, deși nu-l urâm, nici nu-l pizmuim, dar îl clevetim, păcătuim, căci călcăm porunca din Decalog, legea dragostei (Eș. 20 *1-10 ;* 2 Lege 5 *6-21).* Aceasta-i prima treaptă a păcatului clevetirii.

2) *Când urâm,* pizmuim și clevetim pe aproapele nostru, dar, în realitate nu-l vătămăm, atunci păcătuim mai grav decât dacă numai nu l-am iubi pe el. Aceasta-i treapta a doua a păcatului clevetirii.

3) Când nu numai că *nu iubim* pe aproapele ci îl urâm, pizmuim, clevetim și-l și vătămăm, păcătuim cu atât mai mult. Aceasta-i treapta a treia a păcatului.

4) *Când judecăm* aspru căderile aproapelui, păcătuim, iar când îl osândim pentru scăderi sau păcate ce nu le are (pe când de păcatele noastre nu ne-am curățit) și i le-am plăsmuit noi ca să-l vătămăm și mai mult. Aceasta-i treapta a patra.

5) Păcătuim vorbind deșertăciuni și cuvinte inutile (nici folositoare, nici vătămătoare), dar cu mult mai mult păcătuim atunci când grăim clevetiri care pricinuiesc toată întâmplarea și vătămarea. Aceasta-i treapta a cincea a greutății clevetirilor. Prima treaptă-i desăvârșit groaznica greutate a păcatului clevetirii, deoarece lipsa dragostei este surparea a toată legea dragostei și

învățăturilor Evangheliei, fiindcă dragostea este împlinirea legii și fără dragoste nimeni nu se poate mântui. Dumnezeu este dragoste. El e așa de mult iubitor de oameni încât acoperă greșelile noastre cele ascunse, nu le vădește; și cine ar fi mai în măsură ca El să o facă? Odinioară văzu El pe fiul risipitor venind înaintea Sa: gol, plin de bube, zdrențăros, înfrigurat, slăbănogit de foame încât abia se mai ținea pe picioare. Ce făcu El mai întâi? Se apucă să-l încălzească? Ori să-i dea de mâncare? Nu! Când îl văzu așa zdrențăros, aproape despuiat, prima grijă îi fu să-l acopere. Îndată porunci slugilor: „Aduceți repede haina cea mai bună și îmbrăcați-l cu ea" (Lc. 15 *22).* Vedeți? El mai întâi de toate avu deosebită grijă să-i acopere goliciunea pentru a nu-l defăima cei ce l-ar vedea gol sau zdrențăros și să nu-și bată joc de dânsul. Așa acoperi El pe femeia prinsă în adulter și adusă de farisei și cărturari la Dânsul, zicând: „Învățătorule! Femeia aceasta a fost prinsă chiar când săvârșea preacurvia...". El nu-i zise niciun cuvânt de mustrare de față cu cei ce-o acuzau, ci abia după ce ei au plecat (Ioan 8 *3*-77). Așa acoperi El pe samarineanca la fântâna lui Iacob, vorbind cu ea doar atunci când Apostolii erau duși în cetate să cumpere de-ale mâncării (Ioan 4 *6-26).* Așa acoperi El chiar pe Iuda Iscariotul, vânzătorul și trădătorul Său, nevădindu-l celorlalți, deși Petru îl întrebă prin ucenicul iubit: „Doamne, cine este acela, care vrea să Te vândă?" (Ioan 13 *25;* comp. Mt. 26 14-25, *40-50;* 27 *3-5).*

La această nemărginită dragoste a lui Dumnezeu privind Apostolul, zice: „Dumnezeu este dragoste și cel ce petrece în dragoste petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el... Dragostea acoperă mulțime de păcate... Dragostea îndelung rabdă, se milostivește nu pizmuiește, nu se semețește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărâtă, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Dragostea toate le suferă, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată" (1 Ioan 4 *16;* 1 Petru 4 5; 1 Cor. 13 *4-8, 13).* Dragostea trebuie să domine întreaga ființă a drept-credincioșilor creștini — păstori și păstoriți — așa fel încât clevetirile să-și ia tălpășița din mijlocul lor. Dacă însă ar mai cuteza cineva să urce prima treaptă a clevetirii și pe celelalte trepte ale greutății păcatului clevetirii, greutatea înmulțită a păcatului acestuia devenind insuportabilă, forțează pe clevetiți a striga la cer... se pustiesc ființa și casa clevetitorilor și a celor asociați cu ei.

CLEVETITORII PĂCATELOR APROAPELUI LOR CAD GROAZNIC. Ne este cunoscută fapta fiilor lui Noe. Sim și Iafet acoperind goliciunea tatălui lor s-au acoperit cu binecuvântare, iar Ham clevetind — spunând fraților săi ceea ce văzuse — s-a umplut de blestem (Fac. 9.27-27). Când Dumnezeu — după cum am văzut — acoperă, iar clevetitorii descoperă păcatele ascunse ale semenilor lor, aceia ajung ucigași și blestemați înaintea lui Dumnezeu. Dacă clevetitorii n-au căzut în păcatul pe care-l clevetesc despre alții, n-au niciun merit fiindcă prin Darul lui Dumnezeu n-au căzut, astfel, vrednicia, lauda nu-i a lor ci a lui Dumnezeu. Deci, când ei se semețesc asupra altora, clevetindu-i, mușcându-i, rupându-i, ocărându-i, ponegrindu-i, defăimându-i pentru unele slăbiciuni, îndurerează pe cel clevetit și mânie pe Dumnezeu Care încet, încet își retrage Darul Său și nu mai au sprijin. Îi lasă pe clevetitori să cadă în același păcat, de care au clevetit pe semenii lor, ba chiar și în unele mai rele. Pentru adeverirea celor de mai sus, hai să aducem o pildă grăitoare din Sf. Scriptură.

Prințul Avesalom, auzind că fratele său Amon, mai mare, a necinstit pe sora sa Tamar, se mânie groaznic, se tulbură, se aprinde de ură mare. Se socoti și hotărî să șteargă acea mare rușine a sorei sale prin sângele lui Amon, adică prin moartea lui. Și ce făcu? Tăcu. Nu vorbi nici de bine, nici de rău cu Amon timp de doi ani. Se prefăcu că nu știe nimic de necinstirea sorei sale. După acest interval de timp, Avesalom pofti la un mare ospăț pe toți fiii lui David, între care și Amon. Acolo în casa lui, în toiul ospățului, Avesalom și-a pus slujitorii de-au omorât pe Amon fratele său mai mare. Pe lângă răzbunarea pentru necinstirea Tamarei, el omoară pe Amon, fratele mai mare, cu viclenie pentru a-și deschide drum la moștenirea tronului. După ce a osândit atât de crunt pe fratele său pentru curvia cu sora sa, oricine poate socoti că fraticidul Avesalom, apărătorul curățeniei și răzbunătorul necinstei surorii sale, avea deosebită grijă a trăi numai după lege mai curat ca un miel, ca un porumbel. Totuși, pentru divulgarea slăbiciunii, clevetirea mocnită, osândirea și uciderea mișelească a fratelui său, încet, încet se despoaie de Darul lui Dumnezeu. După vreo cinci ani Avesalom a căzut în mai multe, mai mari, mai rușinoase, mai spurcate și mai blestemate păcate decât fratele său Amon. Răsculându-se cu o mare mulțime de israeliți, îl face pe tatăl său David să fugă din Ierusalim. El își lasă palatul împărătesc în paza a zece femei dintre țiitoarele sale. Atunci Avesalom văzându-se stăpân, după sfatul lui Ahitofel, a intrat la cele zece femei țiitoare ale tatălui său, a preacurvit cu ele

sus deasupra acoperișului palatului împărătesc, s-a împreunat cu ele în fața întregului popor!!! (2 Împ. 16 *20-23).*

Oare acesta-i Avesalom, care avea atât râvnă de curățenie încât omoară chiar pe fratele său pentru necinstirea surorii sale?! Acesta e cel care a făcut atât vuiet în împărăție pentru o desfrânare, ce auzise de la alții? Oare ce întorsătură e aceasta? Ce schimbare? Ce înstrăinare de râvna dintâi? Amon cel puțin păcătuise în ascuns, într-o cameră dinăuntrul casei sale, unde de rușine se prefăcu bolnav. Avesalom însă nu se temu, nici nu se rușina a curvi cu cele zece femei, țiitoarele tatălui său, cu cele zece mame vitrege ale sale. Și unde păcătui? În ascuns? Nu, în văzul tuturor israeliților! Când? Ziua în amiaza mare, în plină lumină a soarelui! Unde? Sus pe acoperișul palatului împărătesc sub privirile mulțimii! Se împreună cu mamele sale vitrege fără nicio sfială, fără nicio rușine, în văzul tuturor, asemenea câinilor și dobitoacelor! Și pentru ce acea spurcată nelegiuire groaznică a lui Avesalom, care era un băiat frumos și iubit de tatăl său? (2 Împ. 14 *25-26;* 18 *31-33).* Fiindcă, pentru un păcat făcuse atâta zarvă, cleveteală și răzbunare asupra fratelui său Amon. Lui nu-i fusese milă de fratele său; ci se porni cu atâta răutate asupra lui vrând a-l rușina în fața lumii, iscodind păcatul lui, vădindu-l și clevetindu-l. Astfel Dumnezeu, văzând răutatea clevetirii și răzbunarea, îl părăsi, îl lăsă de se prăbuși în acele păcate mai multe, mai mari, mai grele, mai scârboase, mai spurcate, mai nelegiuite, mai vădite tuturor. În cele din urmă a murit de moarte năprasnică, spânzurat cu propriul său păr lung de creanga unui copac, însulițat, săgetat de gonacii săi. Iată unde l-a dus clevetirea, divulgarea păcatului fratelui său și răzbunarea mișelească. Acum veniți clevetitorilor, care cu vorbele voastre mușcați, rupeți fără milă pe aproapele vostru! Veniți voi care din slăbiciune ați căzut în vreun păcat al clevetirii. Oare voi până când veți stărui în clevetiri? Oare nu vă temeți că Dumnezeu, după judecățile Sale, vă va lăsa să cădeți în păcate mai multe, mai mari, mai grele, mai spurcate și mai înfricoșate? Nu vă încredeți în aceea că acum, când vi se pare că stați în credință și faptă bună, nu vă veți clăti, sau nu veți cădea în viitor. Nu vă încredințați ca Avesalom... În clevetirile și viitorul vostru ca să nu pățiți ca el și ca alții. Au fost unii mult mai credincioși, mai buni decât voi, chiar Sfinți ai lui Dumnezeu, care prin încrederea în sine au căzut groaznic. Luați aminte la David, care zicea în tinerețea sa: Nu mă voi clăti în veac" și a căzut greu (Ps. 29 *6).* Așijderea la înțeleptul Solomon, care îngrădindu-se cu șapte sute de femei și trei sute de țiitoare, pentru a nu cădea în păcatul preacurviei ca tatăl său David, dar vai! a căzut și mai groaznic... prin femeile lui, chiar în idolatrie! (3 Împ. 11). Cine ar mai fi crezut că Iehu, împărat peste Israel din porunca lui Dumnezeu, uns printr-unul din Proroci, trimis de Sf. Proroc Elisei, care nimici toată idolatria din casa lui Ahab, strică altarul idolului Baal, omoară pe toți prorocii mincinoși și popii idolești, ca apoi să-și plece el însuși genunchii la idoli?! (3 Împ. 19 *16;* Împ. 9; 10). Cine mai putea crede că Ioas împăratul iudei, care întemeie cu multă evlavie și râvnă Biserica, va întinde mâna s-o despoaie de odoarele ei sfinte și să le dea la păgâni? (4 Împ. 12 1). Cine ar fi cugetat cândva că Petru cel mai tare în credință și mult râvnitor, să se lepede de trei ori de Dascălul său Iisus Hristos Dumnezeu? (Mt. 16 *16-19;* 26 *33-35, 38, 69-76).*

Cine ar fi putut zice că fariseul: postitor, milostiv, râvnitor credinței, intrat în Biserică să se roage, se va păgubi într-atât, prin mândria și clevetirea sa, încât să rămână în urma mult păcătosului și urâciosului varneș? (Lc. 18 *10-14).* Cine s-ar fi gândit că unul din cei 40 de ostași hotărâți pentru mucenicie ar părăsi locul de încununare și s-ar da pierzării? (V. Sf.; Sinaxar și Cazania 9 Martie). Deci, nu vă mai semețiți asupra aproapelui vostru cu iscodiri și clevetiri. Nu vă mai îngâmfați că voi nu sunteți greșiți ori că n-ați greși, deoarece și voi sunteți stăpâniți de felurite slăbiciuni omenești! Dar și atunci când căscați gura și clevetiți pe semenii voștri, sunteți mai răi decât aceia pe care-i clevetiți.

Adeseori s-a văzut că cei care sunt mai putrezi în păcate neispășite, ca broaștele râioase în noroi, aceia clevetesc mai mult, strigă mai tare și spurcăciunile păcatelor lor se ostenesc să le descarce pe spatele altora, prin clevetiri. Mulți dintre cei buni cred lesne că așa este: „Omul simplu crede toate vorbele, dar cel priceput și chibzuit ia seama bine cum sunt" (Prov. Sol. 14 *15).* Așa crezu și Isus Navi vorbele viclene ale Gabaoniților (Is. Navi 9). Așa crezu patriarhul Iacob lui Laban, care îl primejduia (Fac. 29 *15, 18-26;* 34 *41-42).* Așa a crezut Ionatan Macabeul lui Trifon, care l-a atras în cursă și în pierzare (Mac. 12). Astfel, cei ce sunt vicleni, mișei, blestemați, aceia iscodesc viața, slăbiciunile și păcatele altora mult mai buni și mai cinstiți decât ei, ca să-i clevetească, ponegrească și necinstească. Tâlharii pe toți îi ponegresc, zicându-le tâlhari, curvarii îi văd pe toți curvari, bețivii le zic tuturor bețivi. Ori cu ce este întinat sau pătat omul clevetitor, aruncă spurcăciunea sa în spatele altora. Dar

clevetitorii sunt tot dedesubtul celor clevetiți ca și diavolul căzut din ceruri dedesubtul fraților săi de îngerat, pe care îi tot clevetea (Apc. 12 10).

CLEVETITORII SUNT PEDEPSIŢI GROAZNIC DE DUMNEZEU ÎNCĂ DIN VIAŢA ACEASTA. Deschizând Sfânta Scriptură și adâncindu-ne mai mult în istorisirile ei, vedem că Dumnezeu a pedepsit pe unii clevetitori cu boli grele, pe alții cu morți înfricoșate. Ce moarte cumplită avu Alchim după ce cleveti pe Iuda Macabeul? Domnul l-a lovit pe Alchim, i s-au împiedicat planurile, i se legă gura, slăbi și muri (1 Mac. 9 *54-56).* Ce sfârșit avu Datan, care cleveti pe Moise? Ce sfârșit avu Core, care discredita pe Moise? Dar Abiron, care-l ponegrea pe Moise? Groază mare a căzut peste ei... S-a deschis pământul și i-a înghițit de vii împreună cu femeile, copiii, pruncii și averile lor (Num. 16). Dar atâția alți israeliți, care cârtind, aruncau puhoi de clevetiri asupra lui Moise la hotarele Edomului, ce sfârșit au avut?! Înfricoșat! O mulțime de șerpi groaznici și otrăvitori năvăliră asupra israeliților clevetitori. Și în scurtă vreme au mușcat, înveninat și omorât pe mulți din ei (Num. 21 *4-9).* Cu felurite morți înfricoșate au murit mulți clevetitori în diferite vremi. Și pe bună dreptate au venit acestea asupra celor ce-și cleveteau semenii: fără veste, pe la spate, pe ascuns, din umbră și întuneric. Adevărat, numai moartea poate închide gura clevetitorilor. Singură moartea face să tacă limba rea nărăvită. Unora ca aceia le zice Mântuitorul: „Șerpi! Pui de viperă, cum veți grăi voi cele bune fiind răi? Că din prisosința inimii grăiește gura. Cum veți scăpa de judecata gheenei" (Mt. 12 *34;* 23 *33).* Oare cu ce obraz pot clevetitorii năzui la Hristos în ceasul morții? Cum vor putea ei să ceară iertare, când ei nu numai că nu au iertat, dar au și rupt cu clevetirile lor pe cei greșiți, adesea doar bănuiți? Cum putea-vor clevetitorii a cere iertare de la Dumnezeu, când ei în loc a ierta, au tras la judecăți, au ocărât, ponegrit, făcut de batjocură pe aproapele lor? Dumnezeu e foarte mânios asupra clevetitorilor și-i alungă dinaintea Sa. Aceasta o adeverește și psalmistul David, zicând: „Pe cel ce clevetea în ascuns pe vecinul său, pe acela l-am izgonit... Îl voi pierde" (Ps. 100 5-*6).* Aceasta reiese și din pilda robului nemilostiv, care gâtuia pe datornicul său (Mt. 18 23-35).

DUMNEZEU IARTĂ PE IDOLATRIZAŢI, DAR PE CLEVETITORI NU. Dumnezeiasca Scriptură ne adeverește că rugăciunea lui Moise avea mare putere și trecere înaintea lui Dumnezeu. Rugăciunea lui îmblânzea pe Dumnezeu și-L făcea milostiv spre cei greșiți. Astfel, când poporul israelit, în lipsa lui din tabără, a făcut vițel de aur, dumnezei străini, idoli, cărora se închinară și slujiră cu ospețe, cântece și jocuri... Dumnezeu S-a mâniat groaznic și a hotărât să-i piardă cu totul de pe pământ. Moise văzând idolatria poporului și hotărârea Domnului de a-i pierde, „Lasă-Mă să-i pierd", s-a rugat lui Dumnezeu și Acesta, pentru rugăciunea lui, îi iartă (Eș. 32 2-*14).* Acum, cine își poate închipui că Moise, care cu rugăciunea sa dobândi iertare pentru poporul îndărătnic și idolatrizat, va fi neascultat vreodată de Dumnezeu? Totuși, se întâmplă și aceasta! Răutatea fără margini a clevetirii, a silit pe Dumnezeu să n-o ierte și s-o pedepsească. Aici e de mirare, de necrezut pentru unii și totuși este un mare adevăr. Același Moise, ascultat mereu de Domnul, se roagă pentru sora sa Maria, care clevetindu-l, s-a umplut de lepră, pe față și pe corp și deși Moise se roagă strigând: „Dumnezeule, scap-o pe ea", Dumnezeu nu-i ascultă rugăciunea. Atunci Moise e silit s-o afurisească, s-o despartă câtva timp de adunarea Domnului și s-o canonisească spre a-și ispăși păcatul. Dar cu ce păcătuise ticăloasa pentru a se afurisi[57] în acea urgie Dumnezeiască? Nu făcuse altceva decât doar cârtise asupra fratelui său Moise, îl grăise de rău, îl clevetise împreună cu Aaron, că și-a luat soție neagră (țigancă, arăpoaică), femeie etiopiancă. Și iată, Dumnezeu, Care ascultase rugăciunea lui Moise pentru iertarea unor păcate cumplite (Eș. 32; comp. 1 Cor. 10 7), pe Maria proorocița, pentru că grăise de rău, clevetise puțin pe fratele său, nu voi cu niciun chip s-o ierte! Domnul Dumnezeu a porupcit să fie îndepărtată, închisă afară din tabără, șapte zile... poate fiindcă adunarea mare de 3.000.000 de suflete nu putea pleca fără ea spre pământul făgăduinței, altfel, i s-ar fi dat mai mult (Num. 12). Iată și de aici observăm că Dumnezeu cel mult milostiv și îndurat, la vederea diavolescului păcat al clevetirii, este neîmblânzit, neiertător. Așadar, cum veți socoti voi clevetitorilor, că veți pleca spre milostivire pe Dumnezeu, când voi nu aveți milă de aproapele vostru, rupându-l cu mușcăturile clevetirilor voastre? Ce ziceți voi în fața acelei grozăvii? Puneți-vă în locul Mariei, care pentru clevetire se umpluse de lepră, căzuse în urgia Domnului, în boală grea, în afurisenie, în lepădarea din mijlocul adunării Domnului. Astfel vi se vor deschide ochii voștri, veți vedea greutatea și urmările cumplite ale diavolescului păcat al clevetirii, veți cunoaște primejdiile ce curg din neînfrânarea limbii voastre. Veți

---

[57] A afurisi — (Bis.) A blestema, a anatemiza; a excomunica. ♦ A ocărî.

observa ce nesocotință este aceea? Ce rătăcire! Ce orbire! Ce întunecare! Ce prăpăstuire! Ce nefolos este să luăm seama la păcatele altora iar pe ale noastre să le neglijăm?! Să nu ținem seamă că putrezim în ele? Ce folos este râului care iese din albia sa pe deasupra malurilor sale, spălându-le, dacă duce cu sine toate gunoaiele, spurcăciunile... dacă el cu aceea se murdărește, se spurcă pe sine, rămânând noroios, tulbure, urât ca apele Dâmboviței ce trece prin București în jos? Așa și cu clevetitorii! Ce folos au din clevetirea aproapelui dacă ei se umplu de urâciosul păcat al clevetirii cu atât mai mult cu cât acelea s-au înmulțit și se multiplică?! Noi suntem rânduiți aici în lume să înmulțim talantul încredințat, nu să-l îngropăm sau aruncăm, știind că de înmulțirea sau neînmulțirea lui atârnă fericirea sau osânda fiecăruia dintre noi (Mt. 25 *14-30).*

Acestea cunoscându-le, să ne lepădăm de păcat. Știind că numai Dumnezeu este Judecător drept, că judecarea și osândirea aproapelui prin clevetire îngreuiază Sufletul și periclitează mântuirea, în loc de a avea grijă de alții și să-i clevetim, să purtăm grijă fiecare de Sufletul nostru. Cine se ocupă de păcatele altuia și le neglijează pe ale sale, se cufundă în ele, putrezește în ele. Să ținem cont că: la fiecare din cele 24 de vămi ale văzduhului, la judecata particulară și universală nu vom fi întrebați ce păcate au alții, ci de păcatele noastre. Clevetitorii vor da seama de păcatele lor, de nu se vor fi pocăit, dar mai ales de păcatele pe care le-au multiplicat clevetind. Cu cât le-au multiplicat mai mult cu atât se vor cufunda mai mult în judecată, osândă, muncă vremelnică și veșnică. Dumnezeu adeseori strigă la ei să se pocăiască, dar la judecată va striga o dată pentru totdeauna: „Acestea ai făcut și am tăcut. Mustra-te-voi și voi pune înaintea ta păcatele tale" (Ps. 49 *19-22;* comp. Ps. 51 1-5; prel. d. K.E.D.K.A.D. o.p. și Predici de Petru Maior).

CLEVETITORII CAD ÎN JUDECATA LUI DUMNEZEU. O! Clevetitorilor, care prin vorbele voastre ați cauzat atâtea rele, ați adus atâtea vătămări și dureri fraților, surorilor și părinților voștri: cauzându-le mii de întâmplări rele, suferințe, nefericiri... văzându-vă încă nepedepsiți, socotiți poate că aceste clevetiri nu-s păcate ori ar fi unele ușoare și lesne de iertat? Vai vouă, groaznic vă mai amăgiți! Adunați urgie în ziua urgiei!? (Rom. 2 *5-6).* Nu vă înșelați cu gânduri amăgitoare. Ziua înfricoșatei Judecăți se apropie. Îngerii se gătesc a trâmbița. Judecătorul va sta pe Scaunul de Judecată. Noi — toți oamenii — din toate vremurile înviind din morți, vom fi duși pe nori înaintea Lui pentru a fi răsplătiți după faptele noastre. Cărțile se vor deschide și toate cele ascunse se vor vădi (Apc. 20 *11-15).* La Judecata aceea universală o! clevetitorilor, vor sta de față: văduvele pe care le-ați ponegrit și le-ați nedreptățit, sărmanii pe care i-ați despuiat de cinstea lor cu viclenia limbii voastre; oamenii cinstiți pe care i-ați făcut necinstiți de lume; cei sfințiți pe care, cu murdăria limbilor voastre i-ați mânjit, lipsindu-i de evlavia cuviincioasă; drepții și Sfinții aceia izgoniți și foarte necăjiți de clevetirile voastre...! Atunci Iisus Hristos — Dreptul Judecător — va pune înaintea clevetitorilor mulțimea fărădelegilor săvârșite, mustrându-i groaznic cu cuvântul psalmistului David: „Gura ta a înmulțit răutate și limba ta a împletit vicleșuguri! Șezând împotriva fratelui tău ai clevetit și împotriva fiului maicii tale ai pus sminteală..." (Ps. 49 *19-23),* prin clevetirile tale. Așa șezând lângă peretele Bisericii ai clevetit asupra aproapelui tău! Șezând la casa aceea: primărie, judecătorie, tribunal, școală... ai clevetit!

Șezând la masa, petrecerea, ospățul acela ai clevetit! Șezând cu furca, cusătura... la foc în casă, în drum... ai clevetit! Șezând în atelier sau prăvălie, ai clevetit! Șezând în piață cu verdețuri, poame, alimente de vânzare, ai clevetit! În căruță, în mașină, în tren... ai clevetit! Șezând pe plută ai clevetit! La săpat, arat, semănat, plivit, prășit, secerat, cosit... ai clevetit! Mergând la Biserică, lângă ea, în ea și venind de la Biserică spre casă, ai clevetit! Șezând împotriva fratelui tău ai clevetit! Dar oare s-a sfârșit aici cu răutatea ta? Nu, ticălosule, nu, pentru că în același timp cu clevetirile tale: „Ai pus sminteală fiului maicii tale!" Aceia, „fiii maicii tale" auzind clevetirile curgând puhoi din gura ta, fiind mai slabi, se poticniră și în urma auzirii clevetirii, căzură. Pentru clevetirile tale toți, mai mult sau mai puțin, păcătuim. Și tu nu te-ai lăsat de clevetiri! Tu lucrezi mereu acele nelegiuiri cu clevetirile și urmările lor groaznice, dar eu am răbdat îndelung, nu te-am pedepsit cum meritai, ci am tăcut! Și tu nelegiuitule, ai socotit că voi tăcea pururea, ai cugetat că sunt asemenea ție? Nu, ci te voi mustra și păcatele tale le voi pune înaintea ta! O, clevetitorilor, care tot mereu clevetiți pe semenii voștri, înțelepțiți-vă de fărădelegea cea mare a clevetirii, ca să nu vă prindă moartea nepocăiți și neîngrijiți sufletește. „Înțelepțiți-vă dar cei ce ați uitat pe Dumnezeu ca să nu vă răpească (moartea) neavând cine să vă ajute" (Ps. 49 *23).*

Clevetitorilor! Auziți ce vă așteaptă? Și voi încă nu vă temeți? Nu vă cutremurați? Beți ca apa, cu clevetirile voastre, toate răutățile acelea ce curg din ele, nu numai ale voastre ci și ale altora? Și nu vă mai treziți? Nu vă mai veniți în fire? Nu vă mai lăsați de nelegiuirea aceea mare a clevetirilor?!

CANONISIREA CLEVETIRII. Clevetitor în limba românească — precum am mai văzut — înseamnă diavol, deci, clevetitorii sunt înrudiți și uniți cu diavolul. Ei sunt niște diavoli întrupați sau diavoli împielițați, cum le mai zice Românul nostru. Diavolul este în ei și ei sunt în diavolul (T.T. o.c. la Mt. 4 7; 2 Cor. 6 *15),* Clevetitorii sunt niște pui de viperă, șerpi infernali, care învrăjbesc, tulbură, otrăvesc și ucid oamenii (Mt. 23 *33; 3 7; 12 34;* Ps. 54 *1-5;* 56 *3-6;* 93 *3-10;* 1 Cor. 6 *10).* Gâtlejurile clevetitorilor sunt niște iaduri satanice care îmbălează și otrăvesc pe semenii lor (Rom. 3 *13-18;* Ps. 5 *9).* Limbile clevetitorilor sunt niște diabolice ciocane, săbii și săgeți, dinți răi, îndurerători și pași șovăitori sunt cei fără credință în vreme de nevoie (Prov. Sol. 25 *18-19;* Ps. 58 *6-8;* 63 *1-6;* 139). Clevetirea e moartea Sufletului (P. o.c. p. 274).

Clevetitorii sunt un fel de cai ai diavolilor. Precum călărеții pun pinteni cailor lor ca să galopeze, așa și dracii împintenesc pe clevetitori să galopeze prin lume cu ponegririle aproapelui lor, din loc în loc și din om în om...

Pravila bisericească oprește pe clevetitori un an și doi ani de la Dumnezeiasca Împărtășanie și câte 18 mătănii în zi, până se vor părăsi (P.B.G. p. 110; P.B. Sache. o.c. p. 124). Iată cu câtă greutate se încarcă clevetitorii!!!

Clericii (și mirenii) care vor ocărî (defăima, cleveti, ponegri) pe Preot sau pe Diacon, să se afurisească. Așijderea și cei care batjocoresc pe: șchiop, orb, rănit la picioare... (Apost. 56; 57; P.B.G. p. 104 (52); P.M.B. gl. 373).

Omul lumean nu se cuvine a înjura, a certa, sau a defăima pe Preot, nici a-l vădi în lume, a-l cleveti sau a-l mustra în față, chiar de ar fi și adevărate cele zise de dânsul; Iar de va cuteza lumeanul a face aceasta, să se dea anatemei și să se lepede de la Biserică, că unul ca acela este despărțit de Sfânta Treime și se va trimite în același loc cu Iuda Iscariotul. Asemenea și cel ce-și defăimează pe stăpânul său, că scris este: „Pe stăpânul poporului tău să nu-l grăiești de rău".

Nu se cuvinte lumenilor a porunci Preotului să intre la sfințita Servire; că în voia lui este, când va vrea și va socoti să servească Liturghia sau să cânte servirea. Așa zice marele Pavel.

Cel ce înjură sau blestemă (clevetește) pe vecinul său, trei zile să fie lepădat de la Biserică, mâncând numai pâine și bând apă; că scris este: „Cel ce va zice fratelui său nebune, vinovat va fi matcei focului" (Mt. 5 *22;* Iac. 1 *19-20).*

Cel ce va înjura pe Preot, un an să nu se împărtășească; iar de va lovi cu palma sau cu bățul, trei ani să nu se împărtășească; și măcar de-l va ierta Preotul, el totuși se va canonisi.

Oricare dintre oamenii cei proști, vor bârfi (cleveti cu) ceva pe Preot, ori cuvinte spurcate, sau hule vor grăi la adresa Preotului, acela să aibă pocanie șase luni, sau un an, vai, vai (P.B.G. p. 104 (52); P.M.B. gl. 353).

De va blestema Preotul pe o femeie și aceea va îndrăzni împotrivă a blestema pe Preot, anatema să fie; iar după vreme, de-i va părea rău, trei ani să se pocăiască și mătănii câte o mie și cinci sute (în zi). De va blestema (defăima, cleveti) Diaconul, pre Preotul sau Ipodiaconul, sau citețul, să nu se asculte; ci să-i bată pe dânșii cu legea învățătorilor Bisericii de 12 ori, ca pe niște slugi mai mici ale Preotului... Femeia de va zice Preotului un cuvânt de rușine, să se (scoată) din Biserică trei ani (să se) gonească.

Femeia de va învăța pe Preot de Liturghia lui sau de ceasurile cele ce-i sunt lui făgăduite, de va fi foarte tânăr, iar ea va fi înțeleaptă, iar de-l va învăța și de putere (ca o împuternicită, cum i se va năluci), ori să se părăsească, ori să se despartă. Iar de se va căi, șase luni să se pocăiască și mătănii 1000 în zi. De asemenea și omul ce va birui sub această putere, așijderea să se certe (P. B.G. p. 115 (119*, 12*0*, 12*6)).

Clevetitorii și hulitorii sfinților Liturghisitori în această lume vor lua județul (judecata înfricoșată) lui Dumnezeu și mânia lui Dumnezeu, ca și cei ce cleveteau mai înainte pe Moise (P.B.G. p. 91 (7); Num. 12; 11 7*, 10, 33; 16).*

Vadnicul (denunțătorul, pârâșul, ponegritorul) și furul, un județ (aceeași judecată, pedeapsă sau osândă) iau (P.B.G. p. 110 (H8); Vezi și pedeapsa în iad a trădătorilor, vama 9).

Cine va blestema pe Preot, să fie proclet (blestemat, afurisit). Cine mânie pe Preotul sau pe Arhiereul, vraciul (doctorul) său sufletesc, de mânia lui Dumnezeu vor fi aprinși. Dacă blestemul

părinților trupești dezrădăcinează din temelie oasele fiilor sau fiicelor lor, cu atât mai vârtos Părinții cei sufletești și locuitorii Sufletului, de-i va mânia cineva, va fi cu mult mai greu și amar de cei ce-i va mânia (P.B.G. p. 104 (52)).

Părinții bisericești opresc de la Sf. Împărtășanie pe clevetitori până se vor părăsi și curăți de acel diavolesc și infernal obicei. „Pâra sau clevetirea e lucrul diavolului" — zic Sfinții Părinți.

Clevetitorii de nu vor întoarce cinstea acelora pe care i-au despuiat de dânsa prin clevetirile și ponegririle lor, să nu-i ierte Duhovnicul... Eresul, furtișagul și clevetirea nu trebuie iertate de Duhovnici, după Sfintele Canoane ale Sfinților Părinți. De nu va întoarce furul furtișagul celor pe care i-au păgubit, clevetitorul cinstea celor pe care i-au defăimat și ereticul până nu va părăsi desăvârșit eresul lui, să nu fie iertați (D.A.I. o.c. p 99; MP. o.c. p. 28-29; P.M.B. gl. 373; P.B.G. p. 110 (88); Ps. 54 22-24*;* 14; 23; 30 *13-18;* 68 *14-32;* 108).

Asupra clevetitorilor care prin ponegririle lor infernale despoaie de cinste pe aproapele lor, mânjindu-l cu îmbălările lor, se dezlănțuie înfricoșatele blesteme ale psalmistului, care striga la ceruri cerând răsplătire asupra clevetitorilor: „Dumnezeule, lauda mea să nu o taci, că gura păcătosului și gura vicleanului s-au deschis asupra mea... Grăit-au împotriva mea cu limbă vicleană și cu cuvinte de urâciune m-au înconjurat și s-au luptat cu mine în zadar. În loc să mă iubească, mă cleveteau, iar eu mă rugam... Și au pus împotriva mea rele în loc de bune și urâciune în locul iubirii mele. Pune peste dânsul pe cel păcătos și diavolul să stea de-a dreapta lui. Când se va judeca el, să iasă osândit și rugăciunea lui să se facă în păcat. Fie zilele lui puține și episcopia lui să o ia altul. Să-i fie feciorii lui săraci și muierea lui văduvă. Mișcându-se să se mute fiii lui și să ceară, să se scoată din curțile casei lor. Să scuture creditorul toate câte sunt ale lui și să jefuiască străinii ostenelile lui. Să fie feciorii lui în pierzare, într-un neam să se stingă numele lui. Pomenească-se fărădelegea părinților lui înaintea Domnului și păcatul maicei lui să nu se șteargă. Să fie înaintea Domnului pururea și să piară de pe pământ pomenirea lui. Pentru că nu și-au adus aminte a face milă și au izgonit pe omul cel sărac, nevoiaș și umilit la inimă ca să-l omoare. Și a iubit blestemul, și-i va veni lui; nu a voit blagoslovenia și se va depărta de la dânsul.

S-a îmbrăcat cu blestemul ca și cu o haină și a intrat ca apa în mațele lui și ca untdelemnul în oasele lui. Să-i fie lui ca o haină cu care se îmbracă și ca un brâu cu care pururea se încinge. Acesta este lucrul celor ce mă clevetesc pe mine la Domnul și al celor ce grăiesc rele asupra Sufletului meu...

Blestema-vor ei, dar Tu vei blagoslovi; cei ce se scoală asupra mea să se rușineze, iar sluga Ta se va veseli. Îmbracă-se cei ce mă clevetesc pe mine cu ocară și să se învelească ca și cu un veșmânt cu rușinea lor" (Ps. 108 *1-19, 27-28;* comp. Ps. 68; 100 *5-6;* 139 7-77; Prov. Sol. 19 *5; 2* Lege 19 *16-19;* 2 Împ. 16 *5-13;* 3 Împ. 2 *36-46).*

Clevetirile sau ponegrirea aproapelui izvorăsc din: vrăjmășie, ură, năravul rău din firea decăzută, din lipsa dragostei de Dumnezeu mai presus de orice și de aproapele ca de sine însuși. „Eu — zicea Mântuitorul iudeilor — am cunoscut că nu aveți în voi dragostea lui Dumnezeu... pentru aceea Mă necinstiți... și vreți să Mă omorâți" (Ioan 5 *42;* 8 *49, 37, 59;* 10 *31-32).*

„Pe Imeneu și Alexandru i-am dat Satanei, ca să nu mai hulească" (1 Tim. 1 20).

Un Părinte bisericesc zicea clevetitorilor ce-l tot îmblăteau[58] cu răutatea ponegririlor: „Eu ca un om am greșit, dar voi ca niște diavoli m-ați ponegrit. Domnul Dumnezeu îmi va ajuta de păcat a mă curăța... dar voi tot negri veți rămâne de nu vă veți lepăda de acest păcat odios ce v-a băgat în iad jos". „Râd dracii de porumbe[59] negre și pe ei înșiși nu se văd". Alteori adăuga: „Vrei să știi om îndrăcit? Fă-te că te-ai poticnit. Câți vor râde atunci de tine, toți au duhul rău în sine. Cine are duh curat, va veni la ridicat".

CLEVETIŢII ÎNŢELEPŢI, SE FOLOSESC MULT. Clericii și bine-credincioșii Creștini ponegriți sau clevetiți, cu cât suferă mai mult clevetirile, cu atât mai mult se apropie de Mântuitorul și de Sfinții Lui, care au fost: clevetiți, nedreptățiți și asupriți. Cu cât rabdă și se umilesc mai mult, cu atât mai mult se oțelesc, se folosesc și se fericesc. Deci, e bine să binecuvânteze pe ceî care îi blestemă și să se roage pentru cei care le fac necaz și-i ponegresc, după pilda Mântuitorului, Care S-a rugat pentru răstignitorii și batjocoritorii Săi (Mt. 5 *44;* Lc. 23 *34).*

---

58 A îmblăti — a bate cerealele, plantele cu păstăi etc. cu îmblăciul pentru a le scoate semințele.

♦ Fig. A bate rău pe cineva; a ciomăgi.

59 Porumbeá — fructul porumbarului, sferic, de culoare neagră-vineție, cu gust acru, astringent

Sf. Arhidiacon Ștefan se ruga pentru cei ce-l împroșcau cu pietre (F. Ap. 7 *60).*

Sf. Ambrozie dădea simbrie totdeauna unui tâlhar, care năvălea asupra lui ca să-l omoare (V. Sf. „Spre Emaus", p. 174).

Sf. Episcop Taisie Ciprian, a poruncit ucenicului său Pontie să plătească 25 de galbeni călăului său, osteneala lui (V.Sf. 31 Aug. o.c.p. 1042; D. Ag. o.c. p. 169).

Sf. Episcop Policarp (ucenicul Sf. Ioan Evanghelistul) și-a ospătat cu mâncare și băutură gonacii săi ce-l urmăreau a-l prinde și da torturătorilor (V. Sf. 23 Febr. o.c. p. 693).

Sf. Haralambie iertând și vindecând pe muncitorii săi, a convertit la Creștinism pe mulți idolatri (V.Sf. 10 Febr. o.c. pp. 337-340).

Sf. Antim Episcopul Nicomidiei, în groaznicele persecuții sângeroase, pornite de Dioclețian asupra creștinilor (a. 303-311), se trezește într-o seară cu zbirii stăpânirii păgâne, care l-au întrebat dacă știe unde-i ascuns Episcopul Antim. El primindu-i cu bunătate, le-a spus să fie în pace, să doarmă liniștiți la el peste noapte, că dimineață îl vor vedea pe cel căutat. Soldații au primit bucuroși ospitalitatea și găzduirea oferită... În dimineața următoare, mare le-a fost mirarea și spaima, când văd pe Episcopul Antim pășind înaintea lor, zicându-le cu zâmbet: „Eu sunt acela pe care-l căutați" (V. Sf. 3 Sept. o.c. p. 108).

Sf. Mucenic Foca grădinarul, a primit, găzduit, ospătat și odihnit în casa sa pe ostașii stăpânirii idolatre, care-l căutau să-l omoare, de mâinile cărora a și fost martirizat, luând cununa muceniciei (V. Sf. 22 Sept. o.c. pp. 654-6; D. Ag. o.c. p. 303).

Sf. Mucenic Mamant ospătează pe cei ce-l căutau să-l prindă (V. Sf. 2 Sept. o.c. pp. 77-79).

Cuviosul Daniil vindecă pe femeia care-l învinuise de desfrânare și se îndrăcise. De asemenea și pe un eretic cu toată familia lui care îl clevetise și se îndrăcise (V.Sf. 11 Dec. o.c. p. 532; 545-6).

Din cele arătate până acum despre odiosul păcat al clevetirii, reiese clar marea noastră îndatorire de a ne feri de el din toate puterile și a lupta cu multă chibzuială spre a-l dezrădăcina...

25) Am judecat și osândit pe aproapele meu cu asprime — chiar și pe nedrept — nesocotind judecățile lui Dumnezeu?

JUDECĂTORII APROAPELUI SE ÎNCARCĂ DE GRELE PĂCATE. Fiecare din noi oamenii având cunoștințele noastre mărginite, adeseori am greșit și greșim când ne pornim grabnic a judeca pe aproapele nostru pentru feluritele scăderi ale lui. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în dragostea Lui nemărginită pentru a ne scăpa și de acest greu păcat, ne-a hotărât a nu judeca pe nimeni pripit, ușuratic și cu asprime.

Într-una din zile mergând Sf. Nifon către Biserică la rugăciune, a văzut un om făcând fărădelege pe cale și l-a osândit în mintea sa. După ce a venit în Biserică, ridicându-și ochii după obicei către Icoană, îndată a văzut pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu cu fața înfricoșată și posomorâtă, întorcându-se de către dânsul. Sf. Nifon s-a înspăimântat și căutând în jos, și-a zis: „Vai mie păcătosul, numai o bucurie aveam, adică chipul Tău Stăpână Preasfântă, iar acum și acesta își întoarce fața sa și nu știu pentru care vină". Apoi adunându-și gândurile, abia și-a adus aminte, că a osândit pe cel ce păcătuia și a priceput că pentru aceea Maica Domnului își întoarce fața Sa de la dânsul. Atunci suspinând din adâncul inimii sale, a zis cu plângere: „Dumnezeule, iartă-mă pe mine păcătosul; căci iată, am răpit slava și dregătoria Ta și am osândit pe aproapele meu, mai înainte de a-l judeca Tu. Însă miluiește-mă Stăpâne, căci spre Tine nădăjduiește Sufletul meu și de acum nu voi mai osândi niciodată pe fratele meu". Acestea și mai multe zicând cu lacrimi, a căutat iarăși către Icoană și a văzut-o zâmbind ca și mai înainte și de atunci cu mare pază a început a se feri de a nu mai osândi. Aceasta se făcea totdeauna: când i se întâmpla a greși cu ceva, apoi Preacurata Maică lui Dumnezeu își întorcea fața sa și cu aceasta se îndrepta Nifon și se bucura... (V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1157-8).

Sfinții se fereau foarte mult de a judeca sau a vădi pe aproapele lor (Vezi nota întrebării 320 din această carte).

Când te-ajunge piatra urii
Veselă să-ți fie vatra.
Numa-n pomul plin de roade
Azvârl oamenii cu piatra...

SF. EFREM SIRUL JUDECĂ GREȘIT PE SF. VASILE; APOI CĂINDU-SE, REVINE. Marele luminător al pustnicilor Siriei, cunoscând din luminarea Duhului Sfânt și din auzite, desfășurarea strălucitei activități pastorale a Sf. Vasile cel Mare, s-a rugat cu osârdie lui Dumnezeu să-i

descopere despre acest luminat Păstor sufletesc. Atunci a văzut în vedenie un stâlp de foc uriaș, al căruia capăt ajungea până la cer. Pe când se minuna de măreția acelui stâlp de foc, a auzit un glas de sus, zicându-i: „Efreme! Efreme! În ce chip vezi pe acest stâlp de foc, astfel este și Vasile...". Cuviosul Efrem dorind mult să-l vadă pe Sf. Vasile, și-a luat cu sine un tălmaci, pentru că nu știa grecește și a mers în Cesaria.

În ziua praznicului Arătării Domnului, Sf. Efrem s-a dus dis-de dimineață la Biserică. De acolo privind cum Marele Arhiereu era îmbrăcat în haine luminoase și înconjurat de clerul său îmbrăcat luminat, a zis către tovarășul său: „În zadar ne-am ostenit frate, căci acesta fiind într-o astfel de rânduială, nu e precum l-am văzut eu". Intrând în biserică, de vreme ce se îndoia de sfințenia Marelui Ierarh, văzându-l că trăia în slavă și cinste omenească, s-a retras într-un ungher al Bisericii la loc ascuns, zicând în sinești: „Degeaba ne-am mai ostenit, suferind sărăcie de bunăvoie, greutatea și zăduful zilei, că nimic n-am sporit, acesta însă, fiind în atâta slavă și cinste, este stâlp de foc. Mă minunez!...". Pe când cugeta el așa, Sf. Vasile, fiind înștiințat de Duhul Sfânt, a trimis pe Arhidiaconul său să-l cheme în Sf. Altar. Cuviosul i-a răspuns că sunt străini, din depărtare și Arhiepiscopul nu-i cunoaște. Arhidiaconul s-a dus la Sf. Altar. Atunci Sf. Vasile citea sfintele cărți înaintea poporului care-l asculta. Cuviosul Efrem a văzut o limbă de loc grăind prin gura Sf. Vasile și căzând în genunchi, a dat slavă lui Dumnezeu, zicând: „Cu adevărat, stâlp de foc este acesta și Duhul Sfânt grăiește prin gura lui".

Sf. Vasile iarăși a trimis pe Arhidiaconul său la Sf. Efrem ca să-i zică: „Domnule Efrem, vino și intră în Sf. Altar, că te cheamă Arhiepiscopul!" La chemarea aceasta, Cuv. Efrem a proslăvit pe Dumnezeu și după săvârșirea Sf. Liturghii, s-a închinat Marelui Arhipăstor, dându-și unul altuia sărutare Sfântă. După aceea Sf. Vasile l-a hirotonit pe Sf. Efrem în Diacon; iar a treia zi în Preot și pe tălmaciul său în Diacon... (V. Sf. 1 Ian. o.c. pp. 72-77).

Vedeți? Dacă acest Mare luminat luminător, Sf. Efrem Sirul, a judecat greșit despre Sf. Vasile, cu cât mai mult noi, cărora ne trebuie încă multă, cât mai multă lumină!? Deci, să nu mai fim grabnici în a judeca pe alții, ca să nu cădem în osândă.

JUDECĂTORII APROAPELUI SE DESPOAIE DE DAR ȘI DEVIN ANTIHRIȘTI. Un bătrân oarecare mânca în fiecare zi câte trei posmagi (pesmeți). La acest bătrân a venit un frate și șezând ei să mănânce pâine, a pus fratelui trei posmagi. Văzând bătrânul că încă-i mai trebuiește, i-a mai adus alți trei posmagi și dacă se săturară, s-au sculat. Bătrânul însă a judecat pe fratele și i-a zis: „Frate, nu trebuie să slujim trupului". Fratele cerând iertare de la bătrânul, a plecat.

A doua zi a venit vremea să mănânce bătrânul și și-a pus trei posmagi după obicei și tot îi mai era foame, însă s-a înfrânat pe sine. A doua zi iar a pătimit așijderea. Astfel bătrânul a început a slăbi și a priceput că aceasta i s-a întâmplat lui pentru depărtarea lui Dumnezeu. El s-a aruncat pe sine înaintea lui Dumnezeu cu lacrimi și se ruga pentru necazul ce i s-a întâmplat. Rugându-se, el, îndată a văzut pe Îngerul lui Dumnezeu, care îi zise lui: „Pentru că ai judecat pe fratele ți s-a întâmplat aceasta. Să știi dar, că cel ce poate să se înfrâneze pe sine, sau altă faptă bună face, nu numai din voia sa le face, ci Darul lui Dumnezeu este care îl întărește pe om" (P. o.c. p. 377 *1).*

PUSTINCUL DESPUIAT DE DAR PENTRU JUDECAREA APROAPELUI PĂCĂTOȘIT. În vremile de demult trăia într-o pădure, departe de lume, un călugăr, care își petrecea zilele în post și rugăciuni, ducând o viață curată. El era plăcut lui Dumnezeu așa de mult pentru cuvioșia lui, încât Îngerul păzitor, care stă nevăzut lângă fiecare adevărat creștin sau creștină, i se arăta și stătea de vorbă cu dânsul. Trăind așa pustnicește acolo vreme îndelungată, îmbătrâni ca orice om și începu a se gândi la moarte...

Într-o zi umblând prin pădure după poame și bureți de mâncare, vede pe drum niște oameni, care duceau pe un tâlhar osândit la moarte, să-l pedepsească. Văzând el acest lucru, își zise în sine: „Așa-i trebuie! Să-și ia pedeapsa pentru faptele lui rele!..." Cugetarea aceasta osânditoare aproapelui primejduit, pe care cu nimic nu l-a sprijinit, grăirea aceasta de rău, clevetirea sau ponegrirea asta aspră, asupritoare Sufletului necăjit, osândit de mulțimea lumii zăcândă în cel rău (1 Ioan 5 *19;* comp. Gal. 6 *1-8;* Rom. 2; 14 *4. 13;* Mt. 7 *1-5;* Mc. 4 *24),* l-a prăpăstuit groaznic pe bietul călugăr. A mâniat pe Dumnezeu, înălțându-se și umflându-se cu slava deșartă prin clevetirea aproapelui său necăjit, a mâhnit și depărtat pe Îngerul păzitor, a bucurat și apropiat de sine pe diavoli, cu care s-a înfrățit și înnegrit prin ponegrirea semenului său, s-a despuiat de Darul lui Dumnezeu. După puțin timp s-a trezit asemenea unei case jefuită de tâlhari, incendiată, pradă flăcărilor. Din acea clipă nesocotită, a

simțit un gol în ființa sa, cum simțim și noi care avem un Suflet viu, după săvârșirea vreunui păcat: contra Duhului Sfânt, strigător la cer, de moarte, contra celor zece porunci, când săvârșim vreun păcat din cele străine, etc.

Din ziua aceea în care el a judecat astfel în mintea sa pe omul acela, decăzut, nefericit și primejduit, Îngerul nu i s-a mai arătat. Atunci călugărul s-a mâhnit groaznic. Se mira și cugeta în sine: ce păcat a făcut de a mâniat așa de mult pe Dumnezeu. Neputând a-și aduce aminte deloc de vreun păcat mare, căzu la pământ și n-a mâncat nici n-a băut nimic trei zile și trei nopți, plângând și rugându-se lui Dumnezeu cu pocăință. După acea aspră mâhnire și plângere mare, a venit iarăși Îngerul la dânsul și i s-a arătat. Călugărul înseninându-se la față, a zis Îngerului: „Spune-mi Sfinte Înger păzitor, cu ce păcat am nemulțumit eu pe Dumnezeu de nu mi te-ai arătat atât amar de vreme? Spune-mi, rogu-te, cu ce nelegiuire m-am împovărat eu ca să mi-o ispășesc prin pocăință și să-mi redobândesc liniștea Sufletului?" Atunci Îngerul îi răspunse: „Tu ai păcătuit, judecând în mintea ta pe nefericitul acela pe care cei câțiva oameni îl duceau pe drumul din pădure la spânzurătoare. Numai Dumnezeu Singur poate fi Judecător drept al oricărui om și al întregii lumii. Omului, îndeosebi, se cere să fie întâi de toate judecătorul faptelor sale și să nu osândească cu grabă pe aproapele lui, nefiind pus judecător. Mila lui Dumnezeu însă e mare și dacă te vei pocăi din tot Sufletul, vei dobândi curând iertarea. Ia crenguța aceasta cu aste trei ramuri uscate de la mine și să n-o lepezi niciodată, iar când te vei culca să dormi, pune-o sub cap drept pernă. Să părăsești acest loc pustiu și să trăiești în mijlocul oamenilor, cerșindu-ți pâinea ta de toate zilele pe la casele lor. Dacă vreunul te-ar primi să te odihnești peste noapte, să nu rămâi la nimeni mai mult de o singură noapte. Așa să trăiești pribegind, până vei face o faptă bună și plăcută lui Dumnezeu și va înverzi și înfrunzi crenguța asta uscată. Aceasta este pedeapsa ce ți se dă, pentru că te-ai făcut judecătorul nechemat al aproapelui tău. Dar când vei vedea că pe ramura aceasta uscată vor crește trei rămurele verzi, să știi că Dumnezeu te-a iertat". Acestea zicând Îngerul, s-a făcut nevăzut de la ochii lui.

Bătrânul călugăr a luat crenguța uscată de la Înger, a ieșit din pădure și s-a întors iarăși în lumea de care de mult se lepădase și n-o mai văzuse. Rătăcind din loc în loc, cerșind pâine și adăpost, iar uneori trăind zile întregi lipsit de ele, își ispășea păcatul săvârșit. Așa s-a canonisit el vreme îndelungată, până când iată că ajunge odată într-o pădure și fiind ostenit de călătorie, intră în ea. Acolo căută vreun loc de odihnă mai potrivit. Mergând el o bucată de loc, dă peste o peșteră în care licărea un foc, iar dinaintea focului ședea o femeie bătrână. Călugărul se apropie de dânsa și zise: „Îndură-te de mine, rogu-te, bătrâno și mă lasă să rămân în noaptea aceasta în peștera asta, că sunt tare ostenit".

— Cu mare bucurie te-aș primi, Părinte, dar nu pot. Uite, voi mărturisi în frica lui Dumnezeu, că am trei feciori și toți sunt hoți și se feresc de oameni. N-am voie să primesc pe nimeni aici, iar de vor veni și te vor afla aici, nu-mi va fi bine nici mie, nici dumitale.

— Nu te teme bătrâno, că nu sunt un om de-al stăpânirii din pricina căruia feciorii să te mustre și oricât de răi or fi, cred că se vor milostivi de un biet bătrân călugăr, fără adăpost".

Femeia l-a primit și l-a lăsat să se culce într-un colț al peșterii, punându-și sub cap, în loc de căpătâi, crenguța uscată pe care-o avea de la Înger. Bătrâna mirată de venirea lui neașteptată, acum nu se dumerea nici de rostul crengii lui de sub cap, și-l întrebă de ce și-a pus capul pe acea creangă? Călugărul a început a-i istorisi greșeala ce făcuse și pedeapsa ce i-a dat-o Dumnezeu pentru ispășirea ei. Când auzi bătrâna că pentru atât lucru, pentru o grăire de rău, pentru o cleveteală, pentru judecarea și osândirea aproapelui său, el e nevoit a rătăci cerșind hrană și adăpost prin lume, până va înverzi crenguța aceea uscată, se cutremură de spaimă și a început a zice, plângând cu amar: „Of! Doamne! Dacă un călugăr este atât de aspru pedepsit pe lumea asta, numai pentru un gând sau un cuvânt vinovat, apoi cum vor fi osândiți feciorii mei, când vor veni înaintea judecății lui Hristos?!..."

Pe la miezul nopții au venit în peșteră și cei trei frați, tâlhari. Cum au zărit pe bătrân dormind înăuntru, au zis încruntați către bătrână: „Ce-ai făcut mamă? Cine-i omul care doarme în fund? De câte ori ți-am spus noi să nu primești om străin în peștera noastră?"

— Cum să nu-l primesc — dragii mei — dacă și el este un păcătos mare, care își duce acum rătăcind, pedeapsa păcatelor sale!" Hoților le fu de mirare auzind acestea, căci nu-și puteau închipui ce isprăvi grozave putea face un moșneag ca acela. Și cu ciuda potolită se apropiară de el. Chipul bătrânului alb ca zăpada, văzut la lumina slabă a focușorului din peșteră, cum dormea în haina lui sărăcăcioasă și cu creanga sub cap, înduioșară pe doi dintre frați; numai al treilea, mai răutăcios

decât ceilalți doi, îl clătină cu piciorul, zicând: „Ei, moșule! Ia ascultă, cine ești și ce cauți pe aici? Spune-ne și nouă ce isprăvi ai făcut și ce păcate grozave ai săvârșit de-ai ajuns să cauți adăpost prin peștera noastră?" Moșneagul trezindu-se, s-a ridicat din ungher. Din una în alta, începu a le istorisi și lor, cum spusese și bătrânei, păcatul făcut. El le-a vorbit așa de blând și cu atâta durere sufletească, încât a înduioșat Sufletele hoților. Aceia aducându-și aminte la rândul lor de nelegiuirile și păcatele grozave ce săvârșiseră în viață, au început a simți o mare mustrare de cuget. Cu Sufletele zdrobite, au început a mărturisi cu toții păcatele și a se ruga lui Dumnezeu de iertare. Plânsetele bătrânei, rugăciunile călugărului, suspinurile hoților, care răscoleau îngândurați adâncurile lor sufletești și lumina focului ce ardea tainic între ei, prefăcu peștera tâlharilor în chilie de pocăință, într-o bisericuță luminătoare de Suflete, curățitoare de păcate! Abia târziu îi cuprinse somnul.

Dimineața când s-au trezit, bătrâna și cei trei feciori au voit să scoale și pe moșneag. Acesta însă nu mai era viu.. Peste noapte trecuse în somnul de veci. Din creanga aceea uscată de sub cap ieșiseră trei rămurele verzi înfrunzite... Săvârșise o faptă bună, întorcând trei păcătoși la pocăință,,.și prin împlinirea, canonașului acestuia, scăpase de canonul cel mare al muncilor veșnice...

Despre despuierea de Dar și transformarea în antihriști a judecătorilor și osânditorilor aproapelui, vezi vama 20 întrebarea 320, nota, din această carte.

PUSTNICUL JUDECAT RĂBDA... ȘI CEL CE L-A JUDECAT SE ÎNDRĂCEA. În zilele I.P.S. Ioan Milostivul, Patriarhul Alexandriei, a venit în Alexandria un monah, cu numele Vitalie, din Mănăstirea Cuviosului Sirida. Acela având șaizeci de ani de la nașterea sa, și-a ales o viață ca aceasta, care oamenilor celor ce socotesc cele din afară, li se părea a fi rea și necurată, însă lui Dumnezeu, Cel ce privește cele dinăuntru și ispitește inimile, era plăcută și bine primită. Starețul acela voind ca în taină să întoarcă la pocăință pe cei păcătoși și fărădelege, singur prin părerea omenească se arăta a fi păcătos și fărădelege, în acest fel: A scris pe toate desfrânatele care erau în Alexandria și pentru fiecare făcea rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu, ca să le întoarcă de la viața cea păcătoasă. Dimineața se ducea în cetate la lucru până seara și lua plată pentru osteneala de peste zi, câte doisprezece bani de aramă. Pe un ban de aramă își cumpăra bob[60] și-l mânca după apusul soarelui, pentru că lucrând toată ziua, se ostenea, iar cu ceilalți bănișori se ducea în casa de desfrânare și-i dădea unei desfrânate, zicându-i: „Te rog, ca pentru acești bănișori să te păzești toată noaptea aceasta în curăție, neprimind pe nimeni la păcat". Și se închidea cu dânsa în aceeași cămară. Femeia aceea se odihnea pe patul său; iar el stând într-un colț, petrecea toată noaptea fără somn, citind încetișor psalmii lui David și se ruga pentru dânsa către Dumnezeu până dimineața. Când ieșea de la dânsa, o jura să nu spună nimănui fapta lui. Așa făcea el în toate zilele, ostenindu-se în post și intrând în toate nopțile la desfrânate, petrecea fără somn și în rugăciuni. Astfel, în fiecare noapte intra la alta, până ce le înconjura pe toate și apoi iarăși începea de la cea dintâi.

Dumnezeu văzând o chinuire ca aceea a robului Său, i-a sporit scopul; că unele din desfrânate rușinându-se de o faptă bună ca aceea a lui Vitalie, se sculau la rugăciune, făceau mătănii împreună cu dânsul și se rugau. El le sfătuia spre pocăință, le îngrozea cu înfricoșata Judecată și cu veșnica muncă din gheenă, le făcea să aibă nădejde prin milostivirea lui Dumnezeu și prin îndulcirea în cer de veșnicile bunătăți. Acelea venind în frica lui Dumnezeu, se umileau și făgăduiau ca să-și îndrepteze viața lor. Și multe dintre ele, lepădând nerușinarea păcatului, se măritau după bărbați legitimi; iar altele voind mai mult să petreacă în curăție, se duceau în Mănăstiri de femei și petreceau în pustnicie cu lacrimi restul vieții lor; iar altele viețuiau în lume fără bărbat, hrănindu-se din osteneala mâinilor lor și nici una din aceste desfrânate nu îndrăznea ca să arate cuiva viața cea curată a lui Vitalie. Odată una dintre ele a început a spune oamenilor că Vitalie nu vine la dânsele pentru păcat, ci pentru a lor mântuire. Auzind de aceea Vitalie, s-a mâhnit că i se vădește viața lui cea curată și s-a rugat lui Dumnezeu ca să pedepsească pe acea femeie, ca și celelalte să aibă frică.

Atunci îndată, cu voia lui Dumnezeu, s-a îndrăcit acea femeie, care lucru văzându-l celelalte desfrânate, s-au temut foarte mult și nu mai îndrăzneau nicidecum ca să arate ceva oamenilor despre sfințenia lui Vitalie. După ce s-a îndrăcit femeia, oamenii ziceau: „Vezi că ți-a răsplătit Dumnezeu deoarece ai mințit, zicând că nu pentru desfrânare intră la voi monahul acela; iată, s-a făcut arătare

---

[60] Bob — Plantă erbacee din familia leguminoaselor, cu fructele păstăi mari, umflate și cu semințele ovale, turtite *(Vicia faba);* fructul acestei plante și (mai ales) sămânța ei comestibilă (scoasă din păstaie)

despre dânsul, că este desfrânat”. Și se sminteau de dânsul toți și în toate zilele îl ocărau, zicându-i: „Du-te ticălosule, că te așteaptă desfrânatele”. Și scuipau asupra lui.

El răbdându-le pe toate cu blândețe, asculta dosădirile și ocările ce i se făceau de oameni, mângâindu-se cu duhul că-l socotesc oamenii că este atât de păcătos. Uneori răspundea celor ce-l ocărau: „Oare nu sunt și eu om trupesc ca toți oamenii? Oare Dumnezeu a zidit pe monahi fără trupuri? Cu adevărat și monahii sunt oameni”. Alții îi ziceau: „Părinte, ia-ți de soție pe una dintre aceste desfrânate și leapădă chipul monahicesc, ca să nu se hulească cinul[61] prin tine”. El însă, ca și cum mâniindu-se, le răspundea: „Nu vă voi asculta pe voi, căci ce fel de bine îmi va fi de voi lua femeie, să mă îngrijesc de dânsa, de copii, de casă și să petrec zile grele în griji și osteneli și pentru ce mă judecați? Oare veți răspunde pentru mine înaintea lui Dumnezeu? Îngrijiți-vă fiecare de voi, iar pe mine lăsați-mă, pentru că Unul Dumnezeu este Judecătorul tuturor, Care v-a răsplăti fiecăruia după faptele lui.”

Astfel, Cuviosul își tăinuia fapta cea bună înaintea oamenilor, iar unii dintre clerici l-au clevetit la Preasfințitul Patriarh al Alexandriei, Ioan Milostivul, zicând: „Un stareț oarecare smintește toată cetatea, intrând în toate nopțile în casele desfrânatelor”. Patriarhul însă nu credea pe clevetitori, fiind învățat de mai înainte dintr-o întâmplare ce se făcuse, când un monah întreg-înțelept și sfânt, care era din fire famen[62] și botezase pe o evreică, l-a bătut fără vină, crezând pe clevetitori — precum se scrie despre aceasta în viața lui. De aceea aducându-și aminte, îngrozea pe cei ce cleveteau pe Vitalie și le zicea: „Încetați de la osândire și mai ales pe monahi să nu-i osândiți. Oare nu știți de un lucru ce s-a făcut altă dată la întâiul sobor, din Niceea, cum fericitului împărat Constantin, oarecare din episcopi și clerici, au scris unul asupra altuia lucrurile cele rele? Iar el poruncind să aducă o lumânare aprinsă și necitind scrisorile acelea, le-a ars, zicând: „Chiar de aș fi văzut cu ochii mei pe vreun Episcop, Preot sau pe vreun monah păcătuind, l-aș fi acoperit cu haina mea, ca nimeni altul să nu-l vadă pe el greșind”. Așa înfrunta Preasfințitul Patriarh pe clevetitori, iar robul lui Dumnezeu Vitalie nu înceta a se îngriji pentru mântuirea Sufletelor păcătoșilor, neștiind nimeni despre faptele cele bune ale lui, până la sfârșitul vieții.

Într-una din zile, când se făcea ziuă, Cuviosul Vitalie ieșind din casa desfrânatelor, l-a întâmpinat un tânăr desfrânat care mergea la femei desfrânate pentru păcat. Acela întinzându-și mâna a lovit tare peste obraz pe stareț, zicându-i: „Ticălosule și necuratule, pentru ce nu te pocăiești și nu te lepezi de necurata ta viață, ca prin tine să nu se batjocorească mai mult Numele lui Hristos?” Sfântul i-a răspuns: „Să mă crezi pe mine omule, că pentru mine smeritul vei lua și tu peste obraz o lovire ca aceea, încât toată Alexandria se va aduna la plângerea ta”. După puține zile Cuviosul Vitalie închizându-se în chilia sa, foarte mică, pe care și-o zidise lângă porțile ce se numeau „ale soarelui”, s-a mutat către Domnul, neștiind nimeni.

În acel timp, aceluiași desfrânat care a lovit peste obraz pe Cuviosul stareț, i s-a arătat diavolul în chip de arap înfricoșat și l-a lovit peste față tare, zicându-i: „Primește această lovitură pe care ți-o trimite monahul Vitalie”. Îndată omul acela s-a îndrăcit și zăcând, tremura, spuma, își rupea hainele de pe dânsul și prin glas înfricoșat făcea zgomot mare, încât toată Alexandria se adunase la plânsul lui cel de spaimă. Muncindu-se el mult timp de diavol și după câteva ceeasuri venindu-și puțin în fire, a alergat la chilia lui Vitalie, strigând: „Miluiește-mă robule al lui Dumnezeu, că am greșit către tine, mâniindu-te foarte mult și lovindu-te peste obraz. Iată că și eu, după prorocia ta, am luat vrednică pedeapsă”. Astfel strigând, alerga degrabă, urmându-i tot poporul. După ce însă s-a apropiat de chilia starețului, îndată diavolul izbind pe tânăr de pământ, a fugit.

Venindu-și în fire omul acela, a început a spune poporului, cum a lovit peste obraz pe stareț și cum starețul i-a prorocit de pedeapsa ce va lua pentru el; și bătea în ușa chiliei, dar nu i-a răspuns. Apoi deschizând ușa cu sila, l-a găsit în genunchi, stând la rugăciune, iar Sufletul lui cel Sfânt se dusese către Dumnezeu. În mâinile lui ținea o hârtie scrisă așa: „Bărbați Alexandreni, nu osândiți mai înainte de vreme, până ce Domnul, Judecătorul cel Drept, va veni”. În același ceas a sosit și femeia cea îndrăcită, care începuse altă dată a face arătare la oameni despre curăția lui Vitalie, precum s-a zis despre dânsa mai înainte. Aceea înștiințându-se dintr-o arătare Îngerească despre sfârșitul Cuviosului,

---

61 Cin — ordin călugăresc sau preoțesc; tagmă

62 Fámen (fámeni) – bărbat castrat, eunuc; fig. -bărbat decăzut din punct de vedere moral.

a alergat și s-a atins de cinstitele lui Moaște și îndată s-a liberat de diavol. Până și șchiopii și orbii au început a dobândi tămăduiri, atingându-se de Cuvios.

Auzind de moartea starețului toate femeile acelea, care prin sfătuirea lui se întorseseră prin pocăință la Dumnezeu, s-au adunat la dânsul cu lumânări și cu tămâie, plângând după Părintele și învățătorul lor. În acea vreme la tot poporul povesteau bunătățile starețului, cum că nici cu mâna măcar nu s-a atins de vreo una din ele și nu spre păcat, ci spre mântuire intra la ele. Poporul mâniindu-se pe dânsele, zicea: „De ce ați tăinuit înaintea noastră sfințenia acestui Părinte, iar noi neștiindu-l, îi greșeam, osândindu-l și ocărându-l mult”? Femeile acelea răspundeau: „Ne temeam, deoarece ne îngrozea cu mari blesteme, ca să nu spunem nimănui acea taină a lui; iar când una din noi a început să spună taina lui la oameni, îndată s-a îndrăcit. Astfel, fiecare din noi temându-ne de o pedeapsă ca aceea, tăceam. Poporul se minuna de un rob ca acesta al lui Dumnezeu, care prin chip minunat își tăinuia sfințenia vieții sale înaintea oamenilor și de toți se socotea că este păcătos și necurat, care însă era prieten al lui Dumnezeu și vas curat al Sfântului Duh. Oamenii au început a se defăima pe sine, rușinându-se de necunoștința lor; căci pe un plăcut al lui Dumnezeu ca acela l-au osândit și cu dosădiri au amărât pe cel nevinovat și curat, cu inima.

Auzind de toate acestea cu de-amănuntul Preasfințitul Patriarh Ioan cel Milostiv, a mers împreună cu tot clerul său la chilia starețului și văzând scrisoarea cea mai sus zisă, prin care sfătuia a nu osândi pe nimeni, văzând minunile cele făcute, a zis către clericii aceia, care cleveteau pe Cuviosul: „Să știți, că de v-aș fi ascultat și v-aș fi crezut pe voi și aș fi supărat cu nevinovăție pe Sfântul stareț, apoi mie mi s-ar fi dat de către acel arap peste obraz lovirea aceea, pe care omul acela o pătimit-o. Dar eu smeritul mulțumesc lui Dumnezeu, că n-am ascultat clevetirile voastre și m-am izbăvit de păcat și de izbândire „. Iar clevetitorii și osânditorii Cuviosului se rușinau foarte. Apoi Preasfințitul Patriarh luând Moaștele Cuviosului Vitalie, îl petrecea tot poporul din cetate și femeile cele ce se pocăiseră de păcat, plângând și tânguindu-se, l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Dumnezeu, Cel ce are mulți robi ai Săi tăinuiți. Omul cel ce pătimise de la diavolul lovirea, s-a lepădat de lume și s-a făcut monah și mulți dintre Alexandreni îndreptându-se prin chipul vieții lui Vitalie celei atât de îmbunătățite, și-au pus așezământ, ca să nu mai osândească pe nimeni. Cărora și noi să le urmăm, cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Vitalie și cu Darul Domnului nostru -Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin (V. Sf. 22 Aprilie, o.c. pp. 647-658).

FALSITATEA JUDECĂŢILOR OMENEȘTI. Într-o cetate doi călugări mergeau la o slujbă. Pe când unul dintr-înșii trecea pe la un loc, l-a strigat pe el o curvă, zicând: „Mântuiește-mă pe mine, Părinte, precum a mântuit Hristos pe curva aceea”. Atunci el, neîngrijindu-se de omeneasca rușine, i-a zis ei: „Vino după mine”. Astfel luând-o de mână, a ieșit cu ea printre poporul din cetate, sub privirile tuturor. Vestea despre aceasta s-a lățit ca fulgerul în cetate, că un călugăr a luat de femeie pe Porfiria cea curvă... Ducându-se ei, ca s-o lase pe ea la o Mănăstire de femei, a aflat pe cale un prunc, aruncat lângă Biserică, pe care ea l-a luat ca să-l hrănească. După un an au mers niște oameni la acea Mănăstire unde era curva și văzând-o pe ea că avea pruncușorul, i-au zis: „Bine călugăriță Călugăraș ai născut!” Apoi ducându-se la Tir (unde o aflase călugărul), cei ce o văzuseră pe ea, au spus acolo, că femeia Porfiria, a născut de la starețul acela și noi am văzut pruncul cu ochii noștri că seamănă lui...

După puțină vreme, călugărul înștiințându-se de la Dumnezeu despre moartea sa, a zis călugăriței Pelaghia (căreia îi pusese acest nume de călugărie când i-a dat sfântul cin): „Să mergem la Tir, unde am trebuință și voiesc ca să mergi cu mine”. Ea neputând a se lepăda, a mers în urma lui, dimpreună cu pruncul găsit, care avea acum 7 ani. Acolo, după ce s-a îmbolnăvit călugărul cu boală de moarte, au ieșit în întâmpinarea lui o sută de oameni, cărora le-a zis: „Aduceți-mi foc”. Oamenii ascultând, i-au adus o cădelniță plină cu foc. Starețul luând cărbunii aprinși, i-a turnat în haina sa și a zis: „În știință să vă fie vouă, fraților, pentru că precum Dumnezeu a păzit Rugul cel nears de foc și precum nici de haina mea nu s-a atins focul cărbunilor acestora aprinși, așa și eu n-am cunoscut păcatul cu femeie, de când m-am născut”. Atunci toți auzind acestea și văzând minunea, că n-a ars haina lui de foc, au preamărit pe Dumnezeu, Cel ce are robii Săi tăinuiți. Lumea îndreptându-și privirile cu mirare la Maica Pelaghia, care mai înainte fusese curvă, mulți luând pildă vie de viețuire creștinească de la dânsa, s-au dus la Mănăstiri și s-au călugărit.

Aceasta am spus-o vouă, fiilor și fiicelor, ca să nu fiți grabnici spre osândirea aproapelui și hulirea păcatelor străine... (Prol. 3 Aug.).

EPISCOP JUDECAT RĂU, PE NEDREPT DE RĂUTATEA LUMII. Petru, Episcopul Sevastiei, a fost clevetit că trăiește cu femeia sa, pe care mai înainte de a se face Episcop o lăsase. Petru însă trăia în curăție cu fosta sa femeie, nu ca și cu o femeie, ci ca și cu sora sa. Venind Arhiepiscopul — Sf. Vasile cel Mare — cu clerul său, Petru cunoscând aceasta cu duhul, a ieșit în întâmpinarea lor, ca la opt stadii[63] și zâmbind, a zis:. „Ca la un tâlhar ai venit la mine, Stăpâne și frate". După ce s-au sărutat amândoi, au mers și au intrat în Biserica Sfinților 40 de Mucenici. După rugăciune au mers în Episcopie. Acolo Sf. Vasile văzând pe cumnata sa, a zis: „Bucură-te mireasa Domnului, că pentru tine m-am ostenit". Sf. Vasile a poruncit lui Petru să se odihnească în Biserică împreună cu doamna sa. Pe când stăteau în Biserică, Sf. Vasile, dimpreună cu cinci bărbați drepți, au văzut pe Îngerii lui Dumnezeu adumbrind[64] pe cei doi drepți și ungând cu aromate patul lor neprihănit...

A doua zi fiind adunat poporul în Biserică, a fost adus un vas mare cu cărbuni aprinși, care din porunca Sfântului, au fost vărsați în poalele rochiei cumnatei sale și alt vas cu foc în felonul[65] Episcopului Petru. Cărbunii n-au atins cu ardere nici rochia, nici felonul, deși au fost ținuți multă vreme. Atunci au mărturisit și cei cinci bărbați ceea ce au văzut noaptea în Biserică. Toți văzând și auzind aceste minuni, au preamărit pe Dumnezeu, care izbăvește pe plăcuții Săi de nedreptele clevetiri omenești (V. Sf. 1 Ian. o.c. pp. 82-85).

FIECARE OM ÎȘI ARE PĂCATELE SALE. ACELEA SĂ ȘI LE JUDECE ȘI CANONISEASCĂ. Niciodată să nu ne grăbim a judeca pe aproapele noastru cu asprime, știind că și noi vom merge, mai curând ori mai târziu, înaintea Tribunalului Dumnezeiesc spre a fi cercetați și răsplătiți pentru cele făcute în viață. Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu, de pe Scaunul Slavei Sale, ne spune clar: „Orice ați făcut unuia din acești mai mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut...." (Mat. 25 *31-46).* „Nu întristați pe Duhul Sfânt — ne sfătuiește Apostolul -. Toată amărăciunea, mânia, iuțimea, strigarea și hula, să se lepede de la voi, dimpreună cu toată răutatea. Fiți unul către altul buni, milostivi, iertând unul altuia, precum și Dumnezeu v-a iertat vouă în Hristos" (Efs. 4 *30-32).*

Un bun creștin avea obiceiul să creadă că are destulă curățenie în casa lui. Se întâmplă însă odată că soarele bătea tare prin fereastră și el văzu că pe podele, într-un loc, se adunase praf mai mult. Atunci își zise în sine: „Așa e și omul, ca locuința aceasta. El crede că e curat la Suflet, dar numai la Judecată se va vedea adevărata stare, când Iisus Hristos va veni cu strălucire. „Mai înainte de Judecată, ispitește-te pe tine însuți și în ceasul cercetării vei afla milă".

Regele Angliei Henric al II-lea avea un econom care făcuse oarecare neregularități în administrarea averii regale, crezând că regele nu va afla. Fără de veste regele chemă într-o zi pe econom, și-i zise: „Acum ne vom face socoteala. Arată cum ai manipulat averea mea". Spaima și groaza îl cuprinse pe econom. Fără de veste îi veni ziua răspunderii și căzu la pământ ca un mort, când regele îl chemă să-i facă socoteala.

Așa vor păți și creștinii care vor ajunge nepregătiți la Judecata lui Dumnezeu, având acolo să dea seama de faptele lor.

FIECARE DIN NOI VOM FI JUDECAŢI DUPĂ FAPTELE NOASTRE. Vezi p. 69-71 din această carte.

26) Am batjocorit, calomniat și ponegrit prin felurite grăiri de rău pe alții înaintea multor oameni, păgubindu-i astfel de cinstea și numele lor bun? După săvârșirea acelor crime, n-am alergat cu căință la aceia înaintea cărora îi ponegrisem, pentru a le întoarce cinstea și numele cel bun? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 2894-2914; 2919-2921; 604-632, de autor).

Sufletul îndurerat groaznic, își reamintește cum a nesocotit adeseori cuvintele Mântuitorului. sfaturile Apostolului de mai sus (Mat. 18 *10;* Ioan 6 70-77; 1 Cor. 6 *9-10) și* învățăturile Părinților bisericești, care adeveresc, că: clevetitorii și ponegritorii aproapelui lor, prin acest păcat se apropie, se împrietenesc, se înrudesc și se reunesc cu diavolul, care în mândria lui infernală, pâra în ceruri pe frații săi de îngerat (Apc. 12 *10),* în Raiul pământesc a clevetit și ponegrit pe Dumnezeu înaintea omului Adam și Eva; iar mai pe urmă a clevetit pe om (pe dreptul Iov, pe marele Preot Isus fiul lui

---

[63] Stadiu, stadii - Veche unitate de măsură pentru lungime la greci, care varia între 147 și 192 de metri.

[64] A adumbri - a face, a ține umbră

[65] Felon - pelerină scurtă pe care preotul o îmbracă (pe cap) peste celelalte veșminte, când oficiază slujba

Iosedec și pe alții mulți) înaintea lui Dumnezeu (Fac. 3 *1-6;* comp Înț. Sol. 2 *23-24;* Ioan 8 *44;* Iov 1; *2;* Zah. 3 *1-5;* Rom. 8 *33-39;* Iuda 1 9; 2 Petru 2 77-73; Apc. 12 *10).*

Atunci când trece vama aceasta, cunoaște bine, știe, se căiește și se îndurerează bietul Suflet de loviturile păcatelor demonice și cade, cerșind sprijin de sus. Sufletul se înfioară cumplit, văzând cum dracii se reped asupră-i să-l apuce și să-l tragă în iad. Îngerii plătesc acelor vameși din sicriașul faptelor bune ce le are și pleacă înainte cu Sufletul în cale, spre Împărăția Cerurilor.

FERICIREA ÎN RAI A CELOR CE N-AU CLEVETIT ȘI OSÂNDIT PE APROAPELE LOR.

1) Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul stă pe norii cerului în Slava Sa Dumnezeiască.

2) Cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, vițel și vultur, formează Tronul Dumnezeirii.

3) Maica Sfântă Preacurata Fecioară Maria.

4) Oștirile Îngerești stau de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-

Omul, slujindu-L și proslăvindu-L pururea.

5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Prorocii.

6) Sfinții Apostoli.

7) Sfinții Ierarhi.

8) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

10) Sfinții Drepți și Drepte.

11) Fecioara destăinuiește rudeniilor sale că în vedenie a văzut:

12) Pe tatăl său proslăvindu-se în statornica fericire a Raiului.

13) Pe mama ei, trufașă altă dată, lumeață, petrecăreață, bețivă... chinuită de draci în flăcările

iadului!

14) Fecioara încredințându-se pe deplin de nestatornicia și amăgirile acestei lumi trecătoare, care periclitează zilnic mântuirea sufletelor omenești, se devotează a sluji lui Dumnezeu cu trup și Suflet.. Intră într-o Sfântă Mănăstire, unde făcând voia Celui Preaînalt, s-a mântuit și fericit pentru totdeauna.

PEDEAPSA ÎN IAD A CLEVETITORILOR, JUDECĂTORILOR, OSÂNDITORILOR APROAPELUI LOR.

Chipul de față ne arată pedeapsa în iad a păcătoșilor care au invidiat, clevetit, judecat și osândit cu răutate pe semenii lor. Păcătoșii aceștia împovărați cu niște haine și glugi de plumb, care, asemenea potrivnicilor ucigași ai Domnului, își torturau și ucideau pe semenii lor prin felurite meșteșugiri infernale, așa sunt și ei torturați de draci pururea. Înrăutățitele duhuri drăcești mereu îi trag în înfocatele cuptoare ale iadului, pe unii îi pironesc și pe alții îi azvârl în iezerul cel de foc. Măsura cu care au măsurat ei semenilor lor, prin invidii, clevetiri, judecăți, osândiri și îndurerări grele, cu aceleași li se măsoară dincolo de mormânt de îngerii cei răi. Aceasta a fost prevestită de însuși Mântuitorul pentru acei păcătoși, zicând: „Judecata și osânda cu care veți judeca și osândi, veți fi judecați și osândiți, și: măsura cu care veți măsura, cu aceeași vi se va măsura și vi se va adăuga vouă celor care știți acestea” (Mt. 7 7-2; 18 *23-35;* Estera 3-7).

Fericiți devin toți Creștinii care se păzesc și de păcatete acestea, precum și cei ce se curățesc de ele în viața pământească.

VAMA a 4-a, A LĂCOMIEI SAU ÎMBUIBĂRII PÂNTECULUI

Alergând noi tot mai în sus, în înălțimile văzduhului, am ajuns la vama aceea ce se numește a lăcomiei sau îmbuibării pântecelui, cu: beţiile, obiceiul de a mânca între mese şi în ascuns, uitarea rugăciunilor înainte şi după mese, nepaza posturilor, nesaţiul, desfătările... şi în fine, tot felul de gastrolatrie...

Ajungând acolo, îndată au alergat asupra mea acele duhuri necurate şi mârşave, graşi, soioşi şi foarte sălbatici, bucurându-se de sosirea mea la ei, ca de o dobândă grasă. Chipurile acelor duhuri drăceşti erau foarte mârşave, închipuind pe iubitorii de desfătări, pe nesăţioşi şi pe urâcioşii beţivi. Unii dintre ei se arătau purtând blide şi căldări cu mâncăruri gătite, alţii pahare, sticle, ulcioare, damigene şi butoaie cu băuturi beţive, dar acele mâncăruri şi băuturi se arătau ca nişte gunoaie necurate. Alţii se arătau ca nişte îmbuibaţi şi beţi, ca cei care joacă după cimpoi, fluier, muzici, lăutari; alţii se arătau după asemănarea cârciumarilor, benchetuitorilor şi chefuitorilor, bătându-şi joc de Sufletele păcătoşilor aduse la vama lor.

Aceia împresurându-ne şi pe noi ca nişte câini, ne-au oprit şi îndată au adus înainte toate păcatele mele, adică: de am mâncat vreodată pe ascuns şi peste măsură, fără trebuinţă, sau dis-de-dimineaţă ca dobitoacele, sau de am mâncat fără rugăciune şi fără Semnul Sfintei Cruci. Apoi îmi puneau înainte de câte ori am mâncat în Sfintele posturi, mai înainte de sâvârşirea pravilei bisericeşti (Sfânta Slujbă prin Biserici), sau înainte de masă, sau după masă şi când peste măsură m-am săturat. De asemenea şi beţiile toate mi le arătau rând pe rând, punându-mi în faţă toate paharele băute cu care m-am îmbătat şi numărul paharelor ce-am băut, probozindu-mă[66] *şi zicându-mi: „Iată, atâtea pahare ai băut în cutare vreme, atâtea în cutare şi cu cutare bărbat şi femeie, atâtea în cutare loc, atâtea la cutare petrecere, patron*[67]*, praznic ori la pomană... În aceea şi cealaltă vreme atâtea pahare şi sticle cu vin, cu băuturi beţive ai băut, încât, din cauza beţiei, atâtea şi atâtea păcate ai făcut: ai benchetuit, ai jucat, chiuit şi cântat cântece curveşti şi alte nelegiuri ai săvârşit, uneori de alţii ai fost dusă acasă şi alteori ai fost primejduită de moarte năprasnică din cauza beţiilor ce ai făcut". Ei arătau şi acele pahare (cu rachiu, vin, etc.) pe care le băusem în zilele de posturi, uneori chiar de dimineaţă ba şi până la îmbuibare, socotind eu că aceasta nu-i păcat, de care fapte nici nu m-am pocăit, ba mai trăgeam şi pe alţii în păcătosul meu obicei. Ei mă acuzau că în zilele de sărbătoare şi Duminică, mai înainte de terminarea Sfintei Liturghii, am băut undeva vreun pahar... Lătrând şi urlând asupra mea, îmi puneau înainte păcatele de tot felul acesta, din copilărie până la moarte, de câte ori mâncasem peste săturare şi peste rândul meselor, apoi ocărându-mă, se repezeau să mă înghită, zicându-mi: „Au n-ai făgăduit tu la Botez lui Dumnezeu că te lepezi de Satana şi de toate lucrurile, slujbele, îngerii, slugile, supunerea şi trufia lui şi te împreuni cu Hristos...? Cum ai cutezat ca după aceste Dumnezeieşti făgăduinţe mântuitoare de Suflet, să-ţi faci pântecele tău dumnezeu?" (Filip. 3 19; Rom. 16, 18; Tit. 1. 12).*

Atunci îmi apăreau în minte mult grăitoarele cuvinte ale Dumnezeiescului Mântuitor Iisus Hristos: „Să nu se îngreuieze inimile voastre cu saţiul mâncării, cu beţia, cu grijile lumii şi fără de veste să vină asupra voastră ziua aceea, căci ca o cursă va veni peste toţi cei ce şed pe faţa a tot pământul. Privegheaţi, dar, în toată vremea, rugându-vă, ca să vă învredniciţi a scăpa de toate cele ce vor să fie şi a sta înaintea Fiului Omului" (Lc. 21, 34-36). De asemenea şi sfaturile apostoleşti: „Ca ziua cu bun chip să umblăm, nu în ospeţe şi în beţii, nu în curvii şi în fapte de ruşine, nu în pricire şi pizmă; ci vă îmbrăcaţi în Domnul nostru Iisus Hristos şi purtarea de grijă a trupului să n-o faceţi spre pofte... Bucatele pântecelui şi pântecele bucatelor; iar Dumnezeu şi pe acelea şi pe acela va strica. Trupul nu curviei, ci Domnului şi Domnul trupului... Nu vă amăgiţi... nici lacomii, nici beţivii... nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu..." (Rom. 13, 13-14; 7 Cor. 6, 12, 18, 10). „Mulţii umblă astfel... ca nişte vrăjmaşi ai Crucii lui Hristos. Al căror dumnezeu le este pântecele, al cărora sfârşitul le este pierzarea, a căror slavă e în ruşinea lor, care cugetă numai cele pământeşti" (Filip 3, 18-19).

---

[66] A probozi — (înv., reg. și fam.) a mustra, a dojeni, a certa pe cineva; a face de rușine; a ocărî

[67] Patron – (în acest context) zi calendaristică în care se prăznuiește un sfânt și pe care o serbează cei care poartă numele acelui sfânt

Atunci îmi sunau în urechi și prezicerile Prorocului ce strigă: „Vai de cei ce dis-de-dimineață aleargă după băuturi îmbătătoare! Vai de cei ce până seara târziu se înfierbântă cu vin. Ei nu iau seama la faptele Domnului și nu văd lucrurile mâinilor Sale... Pentru aceasta poporul Meu va fi dus în robie fără să bage de seamă. Mai-marii săi vor fi doborâți de foame; iar gloata se va topi de sete. Iadul și-a mărit îndoit lăcomia lui, căscatu-și-a gura fără de măsură. Acolo se va pogorî mărirea și bogățiile Sionului cu gloatele sale, cu mulți mea gălăgioasă, chiuitoare, chicotitoare și veselă. Astfel, cei mici vot fi doborâți, cei mari smeriți și privirile trufașilor umilite...” (Is. 5, 11-14; *56,* 9-12; *22,* 13; *comp. Mih. 3,* 11; *Iez. 34,* 2-3)

Tate păcatele și plăcerile acestea ale pântecelui, pe care le făcusem, mi le puneau înainte vameșii aceia bucurându-se de mine ca și cum aș fi fost trecută în stăpânirea lor în fundul iadului, unde voiau să mă arunce. Fiind mustrată pentru acele păcate ale mele, tremuram de frică, neavând ce răspunde împotriva lor, văzând că au dreptate. Sfinții Îngeri scoțând din darurile Cuviosului Vasile, m-au răscumpărat și de la acea vamă. Diavolii văzând răscumpărarea mea, s-au tulburat groaznic și strigau: „O, amar nouă! Ne-am pierdut toată osteneala noastră!”. Acestea zicând, aruncau în văzduh catastifele în care erau scrise păcatele mele. Eu văzând așa, m-am bucurat mult și am plecat de acolo în sus fără primejdie.

Sfinții Îngeri mergând, vorbeau între ei: „Cu adevărat, mare ajutor a câștigat Sufletul acesta de la plăcutul lui Dumnezeu Vasile. Dacă nu l-ar fi ajutat el cu ostenelile și rugăciunile lui, multe primejdii ar fi întâmpinat și ar fi răbdat, trecând prin aceste ispitiri, cercetări și judecăți ale văzduhului”. Atunci eu luând puțină îndrăzneală, am zis către dânșii: „Stăpânii mei, mi se pare mie că nimeni dintre cei care trăiesc pe pământ nu știu ce se face aici și ce așteaptă pe Sufletul păcătos după ieșirea din trup”. Sfinții Îngeri mi-au răspuns: „Oare nu mărturisesc pentru acestea Dumnezeieștile Scripturi, care se citesc totdeauna în Sfintele Biserici și se propovăduiesc de sfinții Slujitori ai lui Dumnezeu? Dar cei ce s-au împătimit cu deșertăciunile pământești nu bagă seamă de acestea. Ei socotesc că îmbuibarea și beția din toate zilele este o desfătare. Și așa, mâncând întotdeauna fără sațiu și îmbuibându-se fără frică de Dumnezeu, având-și pântecele în loc de Dumnezeu, nici nu se gândesc la viața viitoare, ba nici nu-și mai aduc aminte de Dumnezeieștile Scripturi, care zic: „Vai vouă celor ce sunteți sătui acum, că veți flămânzi... și celor ce vă îmbătați acum, că veți însetoșa”. Ei socotesc basme învățăturile Divine ale Sfintelor Scripturi (Lc. 6, 25; 2 Tim. 4, 3-4; *Ier. 6* 10-17; *18, 18) și petrec fără grijă — mai ales în praznice, Duminici și sărbători — cu jocuri, benchetuieli, ospețe idolatre cu chiuituri, cântece curvești, muzicanți, lăutari, lux, mode șuchiate*[68]*, schimonoseli, slujiri ale fețelor și ale portului creștinesc, baluri, serate și felurite blestemății, ca și bogatul nemilostiv din Sfânta Evanghelie, care zilnic se veselea luminat (Lc. 16* 19-31). *Numai bogații aceia (cu inima bună, asemenea lui Avraam) care sunt milostivi și fac dreptate și fapte bune, care miluiesc pe săraci și scăpătați, care ajută pe cei ce sunt în nevoi și în primejdii, aceia câștigă cu înlesnire de la Dumnezeu iertarea păcatelor și trec vămile văzduhului fără supărare, pentru milosteniile lor. Așijderea și săracii aceia cu Suflet răbdător în sărăcia și în durerile lor asemenea lui Iov, săracului Lazăr, ș.a., se învrednicesc a trece cu ușurință prin aceste vămi. Aceasta o adeveresc Dumnezeieștile Scripturi zicând: „Milostenia izbăvește din moarte și curățește — acoperă — mulțime de păcate” (Mt. 5,* 7, *44-*48; *Iac. 2,* 13; *1 Petru 4,* 8; Mt. 25. 4., *10, 34-*40; *Dan. 4,* 24; *Iacob 5,* 20; *Tobit 12, 9).*

Și: „În răbdarea voastră vă veți dobândi Sufletele voastre... Cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.. Răbdarea lui Iov ați auzit și sfârșitul Domnului ați văzut...” (Lc. 21, 19; *Mt. 10,* 22; *Iac. 5,* 11)

Cei ce fac milostenie și dreptate, se vor îndestula de viață; iar cei ce nu se sârguiesc a-și curăți păcatele prin Spovedanie și milostenie, acelora nu le e cu putință a scăpa de aceste întrebări, căci îi răpesc acei boieri ai vămilor, întunecați la chip, pe care i-ai văzut și muncindu-i cumplit, îi pogoară în subteranele iadului. Acolo îi țin în legături până la înfricoșata Judecată a Domnului Hristos. Vezi că nici ție nu ți-ar fi fost cu putință a trece aceste vămi, dacă nu ai fi câștigat răscumpărarea prin darurile Cuviosului Vasile „.

---

[68] Deșuchiat — 1. Neglijent, șleampăt. – 2. Nebun, smintit; var. (Mold., Trans.) *șuchiat, șuchet.*

Continuându-și calea în sus spre cer, Îngerii cu Sufletul sunt opriți la vama a 4-a: a lăcomiei, plăcerii sau îmbuibării pântecelui cu multe și felurite mâncăruri și băuturi. Aici se văd mulțime de draci vameși, în frunte cu boierul lor drăcesc, cu corpuri mârșave, grase, soioase, pântecoase și fioroase, alergând în calea Sufletului spre a-l opri și trage jos în iad. Vameșii aceia apar înaintea Sufletului, ca într-un film cinematografic, cu căldări, cratițe, oale, castroane și farfurii încărcate cu felurite mâncăruri gătite, cu butoaie, damigene, felurite vase, sticle și pahare pline cu băuturi bețive, care toate se prefăceau în niște gunoaie scârnave și puturoase. Alți draci ai vămii acestea se arătau îmbuibați și beți, chiuind, lălăind, jucând după lăutari care cântau din vioară, fluier, flaut, muzici, etc, iar alții clătinându-se ca niște beți trecuți. Toți dracii aceia împresoară pe Suflet, arătându-i, după catastifele lor și prin felurite semne de îmbuibări și beții, vremea și locul unde și-a îmbuibat pântecele și s-a îmbătat și persoanele cu care a păcătuit, întrebându-l cu de amănuntul de feluritele păcate ale lăcomiei, d. ex. de:

27) M-am lăcomit la: mâncare, băutură, avere, lux, deșertăciuni?

Lăcomia după mâncăruri și averi e unul din cele șapte păcate de moarte. Lăcomia după adunarea și îngrămădirea de averi, e rădăcina tuturor răutăților. Cei ce s-au înglodat cu acest păcat, au rătăcit din dreapta credință, agonisindu-și multe suferințe (1 Tim. 6 70). Ea se naște din: a) lăcomia pântecului, b) din lux, mode șuchiate, petreceri anticreștinești, destrăbălări, c) din orgoliul vieții sociale, d) din nesațul acaparărilor, care a dus și duc la necredința iudei. Cei stăpâniți de lăcomia după averi și după îmbuibarea pântecului, de nu se părăsesc și nu se pocăiesc, nu pot a se împărtăși, darurile nu li se pot primi de Sfânta Biserică și nici nu se pot îngropa în cimitir, fiind socotiți ca niște idolatri, al căror Dumnezeu le-a fost pântecele (Const. Apost. cart, V cap. 18, *19* T.L. o.c. Tom. III p. 395; M.P. o.c. cap. 9; 12; Filip. 3 *19;* 1 Tim. 6 *10;* Avacum 2 *9).*

Vindecarea de lăcomie se dobândește prin luare-aminte de sine, privirea cu dezgust la deșertăciunile lumești, spulberarea grabnică a acelei plăceri păcătoșitoare... prin înfrânare sau cumpătare (Lc. 21 34-36; Efs. 5 18; Filip. 3 17-18; 1 Cor. 6 12; Prov. Sol. 21 17; 1 Cor. 6 10). „Păziți-vă de lăcomie — strigă Mântuitorul — că viața cuiva nu stă în mulțimea avuției lui", care-i înăbușă și pierde roada cea bună pe care trebuie s-o aducă (Lc. 12 15-21; 8 14; 18 24). „Nimic n-am adus cu noi în lume — strigă Apostolul — și este vădit că nici să luăm ceva nu vom putea. Deci, având hrană și îmbrăcăminte, să fim îndestulați cu acestea. Cei ce doresc să se îmbogățească, cad în ispite și în curse și în pofte multe, vătămătoare și nesocotite, care cufundă pe oameni în necazuri și în pierzare; căci rădăcina tuturor relelelor este iubirea de argint, pe care unii poftind-o s-au rătăcit — depărtat — de la dreapta credință și s-au supus singuri la multe necazuri" (1 Tim. 6 9-10; Ie. 16 14-15, *19*-31; 12 15-21; 18 15-25).

Am nesocotit și călcat Sfintele patru posturi, ajunurile, miercurile, Vinerile și Lunile de peste an, mâncând de frupt, sau pește, untdelemn, vin, în zilele oprite?

POSTUL ȘI CANONISIRILE CELOR CE NU-L ŢIN. Postul este ofranda înfrânării, pentru că și trupul se va învrednici de Mila lui Dumnezeu, căci el este instrumentul atât al faptelor bune cât și al păcatului. Pe unde intră păcatul, pe acolo trebuie să vină și mântuirea. Păcatul trupesc al lui Adam a trebuit să fie distrus prin Patimile trupești ale Mântuitorului. Cine nu-și supune trupul la înfrânare, după exemplul Mântuitorului și al Sfinților Săi, pe acela îl arată faptele că el nu voiește să fie părtaș la viața tainică în Hristos; credința fără de fapte este moartă (Iac. 2 26).

- „Dacă vreun Episcop, Prezbiter, Diacon, Ipodiacon, citeț sau cântăreț, nu postește Sfântul și Marele post al Paștilor, sau miercurea și vinerea, să se caterisească[69], fără numai dacă va fi fost împiedicat de vreo boală trupească; iar de va fi laic să se afurisească" (Apost. 69; Sin. VI ec. can. 89). Unii creștini, din evlavie postesc și Lunile de peste an (Vezi Ceaslovul mare, ediția a II-a, *18*96, p. 706).
- „Dacă vreunul dintre cei ce se nevoiesc, din defăinarea (rânduielilor bisericești) ar îndrăzni să dezlege posturile cele predanisite și respectate de Biserică, încrezându-se în justificările cugetului său, să fie anatema" (Gangra, *19*; Laod. 52; Cart. 48; 56; VI ec. can. 89).
- Deoarece am aflat că cei din cetatea Romei postesc în Sâmbetele Sfântului Post al Patruzecimei, împotriva așezămintelor bisericești, Sfântul Sinod hotărăște ca și în Biserica Romei trebuie să se păzească neschimbat canonul care zice: „Dacă vreun cleric s-ar afla postind (post negru) în ziua Duminicii sau a Sâmbetei, afară numai de una (Sâmbăta cea Mare a Patimilor), să se caterisească, iar de va fi laic să se afurisească" (Sin. VI ec. can. 55; Apost. 64 (94).

Sfântul Ignatie zice că: „Cei ce postesc Sâmbetele și Duminicile de peste an (afară de Sâmbăta Mare), sunt ucigași de Hristos" (P.B.G. p. 125).

- „De asemenea am aflat că și în țara Armenilor și în alte locuri, unii mănâncă ouă și brânză în Sâmbetele și Duminicile Sfintei Patruzecimi. Deci, s-a hotărât și aceasta, ca Biserica lui Dumnezeu din toată lumea, urmând aceeași rânduială, să țină postul și să se îndepărteze precum de tot felul de junghietură și jertfe, tot așa și de ouă și de brânză, care sunt rodul și produsul acestora, de la care ne înfrânăm, iar de n-ar păzi aceasta, dacă sunt clerici să se caterisească, iar de vor fi laici să se afurisească" (Sin. VI ec. can. 56).

Cei care mănâncă de frupt în Postul Mare, cad sub afurisenie; de asemenea și cei care mănâncă miercurile și Vinerile de peste an (Apost. 69).

- „Cel ce va mânca carne, ouă sau brânză în Postul cel Mare, sau miercurile și Vinerile de peste an, doi ani să nu se împărtășească" (Vezi Moliftelnic).
- „Cine moare de foame în Postul cel Mare (neavând altceva), să mănânce carne și să aibă pocanie trei ani și mătănii 150; iar de va gusta brânză sau ouă într-acel Post Mare, doi ani să aibă pocanie și mătănii 66" (P.B.G. p. 117 (138).
- „Nu se cuvine ca monahii să facă servicii plugărești în Postul cel Mare, ca din cauza aceasta să dezlege la vin și la untdelemn, pentru că acestea sunt fapte ale lăcomiei de pântece" (Sf. Nichifor, *16*; Laod. 50; Sin. VI ec. can. 89).
- *Canonisiri ușoare:* 1) Să postească alte zile de frupt în locul celor nerespectate, afară de Sâmbătă și Duminică. 2) Să se înfrâneze de anumite mâncăruri în anumite zile. 3) Să facă rugăciuni și mătănii, citiri de cărți Sfinte, ș.a.
- *Postul și dezlegările excepționale.* Biserica nu este omorâtoare de oameni, ci, prin post ea voiește să omoare patimile și să salveze sănătatea sufletească. Duhovnicul poate să dezlege în timpul postului numai celor slăbiți, în anumite zile ale săptămânii, de ex.: Marți, Joi, Sâmbătă și Duminică. Potrivit cu starea sănătății și cu conștiința celui bolnav, se poate dezlega numai la anumite mâncăruri, d. ex.: untdelemn și vin, lapte și ouă; la carne, pentru un anumit timp.
- Celor cărora le este viața în primejdie, li se poate da dezlegare la toate, în orice zi a săptămânii, în orice post al anului, până ce se fac sănătoși (Sf. Timotei, *8*; 10).

CEI CE SPARG POSTUL DE MIERCURI ȘI VINERI, CAD ÎN AFURISENIE ȘI ANATEMĂ. Postul de miercuri și vineri este hotărâre apostolică și sinodală. „Dacă vreun Episcop, Prezbiter, Diacon, Ipodiacon, citeț sau cântăreț, nu postește Sfântul Marele Post al Paștilor, sau miercurile și Vinerile, să se caterisească, fără numai de va fi împiedicat de slăbiciunea trupească; iar de va fi laic, să se afurisească" (Apost. 69); iar Sinodul Gangra, pe cei ce dezleagă postul, îi anatematisește (Gangra, *19*).

Biserica Creștină a rânduit în cursul anului patru posturi: 1) Postul Paștelui. 2) Postul Nașterii Domnului. 3) Postul Adormirii Maicii Domnului. 4) Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, pentru sfințirea celor patru anotimpuri ale anului, a celor patru elemente: pământul, aerul, apa și focul, din care este creat corpul nostru omenesc de Dumnezeu și a celor patru umori: fiere neagră uscată, rece =

---

69 A caterisi — (bis.) a scoate din funcția de preot; a răspopi

corespunzătoare pământului; flegma rece-umedă = apei; sângele umed-cald = aerului; și fierea galbenă-caldă-uscată = focului. Pe lângă aceste patru posturi, sunt rânduite miercurile, Vinerile și ajunurile de peste an, cu înaltul scop de curățire și spiritualizare creștinească. Așa au postit în anumite timpuri Sfinții Apostoli (F. Ap. 13 2-3*; 14 23)* și urmașii lor creștinii apostolici și patristici — clerul și poporul drept-credincios. Și nu numai cei vârstnici și tineri, ci și copiii. Așa, ni se istorisește despre Sf. Ierarh Nicolae, marele făcător de minuni, că pe lângă alte multe osteneli, lucrări și minuni ale sale, a avut și o minunată postire chiar din pruncie. Când se apropia de pieptul mamei sale, spre deosebire de ceilalți prunci, el se alăpta numai din țâța dreaptă a maicii sale. Apoi miercurea și vinerea sugea numai odată în zi lapte din țâța mamei sale, însă numai seara, după ce apunea soarele (V. Sf. 6 Dec. o.c. pp. 308-310; Cazania 6 Dec; P.B.G. o.c. pp. 1245).

„În fiecare Biserică — zice Sf. Vasile cel Mare — sunt Îngeri care scriu pe cei care cu adevărat se pocăiesc și postesc. Deci, fiecare să se socotească bine, ca nu cumva pentru puțina dulceață a bucatelor sau nesocotirea postului, să se lipsească de a fi scris în cartea faptelor bune de Sfinții Îngeri. Nesocotitorii sau călcătorii postului (patru posturi pe an, miercurile și Vinerile și ajunurile), vor fi scriși în cartea faptelor rele ca niște fugari, dezertori și nepurtători de grijă de mântuirea lor" (P.B.G. o.c. p. 125, col. I).

Miercurea și vinerea din fiecare săptămână, le postim în amintirea Patimilor Domnului. Miercurea au făcut sfat cărturarii și arhiereii iudeilor să prindă pe Domnul Hristos, iar vineri a fost chinuit și răstignit pe Cruce. După Sfânta Tradiție, tot în această zi a mâncat Adam din pomul oprit, pentru care faptă a fost izgonit din Rai (Can. 15 Sf. Petru al Alexandriei; S. Tes. răsp. la întrebarea 53).

Postul întărit de Sfintele Soboare, nu-i cu putință a-l sparge fără de mare nevoie; că miercurea Hristos a fost prins; iar vinerea Se răstigni. Deci, cine va dezlega acestea, acela prinde pe Hristos și-L răstignește. De va veni la voi vreun frate (creștin) și-i va trebui repaus, fiind post, pune-i masă (bucate de post, deși tu vei fi postind aspru, nemâncând și nebând nimic) și de nu va voi (a mânca), nu-l sili, că toți împreună avem aceeași rânduială.

„Cel ce nu postește miercurile și Vinerile — zice Sf. Atanasie cel Mare — răstignește pe Domnul împreună cu jidovii, pentru că miercurea S-a vândut și vinerea S-a răstignit. Așadar, nimeni să nu îndrăznească a dezlega posturile nicidecum, ca să nu cadă sub afurisenie. Astfel, toți cei sănătoși cu trupul, să postească, însă bolnavii, pruncii, cei prea bătrâni, femeile când nasc și alții care au pricini binecuvântate, sunt scutiți de păcat (afurisenie) de vor mânca numai untdelemn și vin, bolnavii și pește" (d. subînsemnarea can. 69 Apost. ș.a.).

POSTURILE DE BUCATE ȘI DE PĂCATE SUNT ÎNGERII CREȘTINULUI. Într-una din zile Sf. Pahomie întâlnește pe cale o mulțime de oameni ducând la groapă un om. Prin mulțimea aceea, Sfântul vede doi Îngeri care mergeau în urma patului cu trupul răposatului. Nedumerindu-se de acea vedere minunată, Sfântul i-a întrebat: „Cum, voi fiind Îngeri luminați, mergeți așa pe urma unui mort?!!" Atunci Îngerii i-au răspuns: „Unul din noi este miercurea, iar celălalt este vinerea. Noi mergem pe urma lui, fiindcă aceste două zile în toată viața sa le-a petrecut în post, până la moarte. Drept aceea, noi îl lăudăm pe cel ce se ostenește cu bună chibzuială, nevoindu-se în Dumnezeu" (P.B.G. o.c. p. 125).

Sf. Vasile cel Mare, vorbind despre adevăratul post, zice: „Postul este cel mai bun străjer al Sufletului, cel mai sigur tovarăș al corpului, arma vitejilor, întărirea atleților. El alungă spiritele rele, îndeamnă la pietate, face a iubi înfrânarea, inspiră modestia, dă curaj în război contra feluritelor răutăți și primejduiri, învață a iubi pacea... Postul dă aripi rugăciunii pentru a se înălța în sus și a pătrunde până la ceruri. Postul este sprijinul caselor, părintele sănătății, povățuitorul tinerimii, podoaba bătrânilor, plăcutul tovarăș al călătorilor, prietenul sigur al soților".

Ucenicul apostolic Herma scrie despre post astfel: „În viața ta să nu faci rău, ci să servești Domnului Dumnezeului tău cu inimă curată. Dacă faci acestea, te supui unui post foarte plăcut Dumnezeului tău. În ziua în care postești, nu gusta nimic, decât pâine cu apă, în același timp calculează prețul mâncărilor care le-ai fi consumat, adună aceste prețuri și dăruiește-le unei văduve sărace, unui orfan sau unui sărac. Un astfel de post e bun și plăcut înaintea Domnului Dumnezeului tău" (O.M.P. 745v; 749).

POSTUL CA TIPIC ANUAL. Dacă pomenirea Sfinților, care s-au notat mai jos, cade miercuri sau vineri, în câșlegi[70], se dezleagă la mâncare: vin, untdelemn, pește... după cum se arată în dreptul fiecăruia. La rachiu, alcool și alte felurite băuturi spirtoase, nu dezleagă nicio carte bisericească. Astfel, în zilele neindicate, de ex.: 2, *3, 4*... Septembrie, miercuri și vineri nu se dezleagă nici la untdelemn, nici la vin, afară de cazul când ar fi hramul Bisericii, când se dezleagă și la pește.

SEPTEMBRIE

1. Începutul Indictionului. Cuv. Simeon Stâlpnicul, dezlegare numai la vin și untdelemn, dacă este miercuri sau vineri.

6. Sf. Arhanghel Mihail, la vin și untdelemn.

8. Nașterea Sfintei Fecioare Maria, la pește și la vin.

23. Zămislirea Sf. Ioan Botezătorul, vin și untdelemn.

26. Mutarea Sf. Ioan Evanghelistul, vin și untdelemn.

28. Sf. Cuv. Hariton Mărturisitorul, vin și untdelemn.

OCTOMBRIE

6. Sf. Ap. Toma, vin și untdelemn.

9. Sf. Ap. Iacob Alfeu, vin și untdelemn.

26. Sf. Mucenic Dimitrie, dezlegare numai la vin și untdelemn (Vezi 14 Noiembrie b).

NOIEMBRIE

8. Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, dezlegare numai la vin și untdelemn (vezi la 14 Noiembrie, b).

13. Sf. Ioan Gură de Aur, vin și untdelemn.

14. Sf. Ap. Filip, dezlegare la pește pentru lăsatul de carne și începutul postului Nașterii Domnului.

a) În postul Sfinților Apostoli și în cel al Nașterii lui Hristos, Marțea și Joia nu mâncăm pește, ci numai untdelemn și vin. Iar luni, miercuri și vineri, nu gustăm nici untdelemn nici vin; ci postim până la al nouălea ceas și mâncăm în acele zile mâncare uscată. Iar în Sâmbete și Duminici mâncăm pește. Dacă s-ar întâmpla vreun Sfânt Marți sau Joi, având slavoslovie[71], mâncăm pește. De se va întâmpla luni, asemenea. Iar dacă miercuri și vineri, dezlegăm numai la vin și la untdelemn și mâncăm o dată în zi.

b) Iar dacă s-ar întâmpla miercuri sau vineri vreun Sfânt având priveghere, dezlegăm la vin și la untdelemn și la pește. Și dacă se va întâmpla pomenirea Sfântului, al căruia este hramul Bisericii, miercuri sau vineri, asemenea facem (Tipicul Mare, p. 44).

15. Sfinții Mucenici Gurie, Samona și Aviv, vin și untdelemn.

16. Sf. Ap. Matei, dezlegare la vin și untdelemn, Marți și Joi, Sâmbătă și Duminică la pește.

21. Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, dezlegare la pește.

25. Sf. Muceniță Ecaterina, vin și untdelemn.

30. Sf. Ap. Andrei, vin și untdelemn.

DECEMBRIE

4. Sf. Muceniță Varvara, vin și untdelemn.

5. Sf. Sava cel Sfințit, vin și untdelemn.

6. Sf. Ierarh Nicolae, dezlegare numai la vin și untdelemn, dacă este miercuri sau vineri (vezi 14 Noiembrie b).

9. Zămislirea Sfintei Ana, vin și untdelemn.

12. Sf. Ierarh Spiridon făcătorul de minuni, vin și untdelemn.

13. Sf. M. Evstratie, Axentie, Evghenie, Mardarie și Orest și Sf. Muceniță Lucia fecioara, vin și untdelemn.

24. Ajunul Nașterii Domnului, dezlegare la vin și untdelemn.

25. Nașterea Domnului, dezlegare la toate. Se cuvine a ști, că: de se va întâmpla praznicul Nașterii lui Hristos și al Dumnezeiestei Arătări miercuri sau vineri, dezlegăm la brânză și la ouă, iar mirenii și la carne.

---

[70] Câșlegi — Interval de timp între două posturi ortodoxe, în care creștinii pot mânca de dulce

[71] Slavoslovie — termen bisericesc: tedeum, laudă solemnă

În cele 12 zile după Nașterea lui Hristos și în săptămâna dinaintea lăsatului de carne și în săptămâna cea luminată și în săptămâna Penticostei[72], monahii dezleagă la brânză și la ouă, iar mirenii și la carne. În săptămâna brânzei și monahii și mirenii dezleagă la brânză și la ouă; iar miercurea și vinerea în al nouălea ceas — ora 3 p.m. — dezlegăm o dată în zi.

În toate Miercurile și Vinerile Cincizecimii[73], dezlegăm: monahii la untdelemn și vin, iar mirenii la pește, afară de miercurea înjumătățirii și de miercurea Odovaniei Paștelui, că în acele două zile dezlegăm la pește și la vin, iar alții dezleagă și în celelalte miercuri și vineri ale Cincizecimii (Tipic Mare, pp. 43-44).

IANUARIE

6. Botezul Domnului, dezlegare la toate..

7. Soborul Sf. Ioan Botezătorul, dezlegare la pește.

11.Cuv. Teodosie începătorul de obște, vin și untdelemn.

16.Închinarea lanțului Sf. Ap. Petru, vin și untdelemn.

17.Cuv. Antonie cel Mare, vin și untdelemn.

18.Sf. Atanasie și Chiril, vin și untdelemn.

20. Cuv. Eftimie cel Mare, vin și untdelemn.

25. Sf. Grigore Bogoslovul, vin și untdelemn.

27. Aducerea Moaștelor Sf. Ioan Hrisostom, vin și untdelemn.

30. Sfinții trei Ierarhi: Vasile, Grigore și Ioan, vin și untdelemn.

FEBRUARIE

2. Întâmpinarea Domnului, dezlegare la pește, dacă nu este în Postul cel Mare.

8. Sf. M. Teodor Stratilat și Profetul Zaharia, vin și untdelemn.

17. Sf. M. Teodor Tiron, vin și untdelemn.

24. Aflarea Capului Sf. Ioan Botezătorul, vin și untdelemn.

În timpul Postului Mare se poate boteza în orice vreme, se poate călugări și hirotonisi. Hirotonia Diaconului se poate săvârși la Liturghia mai înainte sfințită, iar hirotonia Preotului la Liturghia cea desăvârșită, căci Preotul este săvârșitor, iar Diaconul slujitor. Nuntă nu trebuie a se face, iar logodnă numai în caz de mare nevoie și aceasta să se facă numai în ziua Bunei Vestiri și în Duminica Floriilor (S. Tes. IX, *25*).

MARTIE

9. Sfinții 40 de Mucenici, la vin și untdelemn

25. Buna Vestire a Maicii Domnului în oricare din zilele Sfântului Post până la Duminica Stâlpărilor[74], de se va întâmpla, dezlegăm la pește și la vin și mâncăm o dată în zi, afară de Sâmbăta și Duminica. Iar de se va întâmpla în săptămâna cea Mare până în Joia cea Mare, dezlegăm la vin și la untdelemn; iar în Vinerea cea Mare numai la vin.

În Joia Canonului celui mare, dezlegăm la vin și untdelemn.

În Vinerea Acatistului, dezlegăm la vin și untdelemn.

În Sfânta și Marea Joi dezlegare la vin și untdelemn (Laod. 50-52).

Postiți în zilele Săptămânii celei Mari (a Patimilor), gustând numai pâine, sare, legume și apă; iar de vin și de carne să vă feriți cu totul. În Vinerea și Sâmbăta cea Mare, dacă sănătatea vă îngăduie, să nu gustați nimic, până la cântatul cocoșului din noapte...

În ziua Sâmbetei țineți post până la lumina zilei învierii Domnului. Dar din seara Sâmbetei și până la lumina zilei învierii, stați în Biserică priveghind, citind Legea, Profeții și Psalmii (Constituțiile Apostolice,.V, *18*-19, citat după T. L. Tom. III, o.c. p. 395).

26. Soborul Sf. Arhanghel Gavriil, vin și untdelemn.

Pentru Cincizecime vezi tipicul la 25 Decembrie.

APRILIE

---

72 Penticostă — Sărbătoarea Rusaliilor, care are loc la 50 de zile după Pași

73 Cincizecime — Evenimentul și sărbătoarea pogorârii Duhului Sfânt, la 50 de zile după învierea lui Hristos, peste apostoli și cei dintâi ucenici creștini, marcând nașterea Bisericii; Rusalii, Pogorârea Duhului Sfânt

74 Duminica Stâlpărilor — Duminica Floriilor

23. Sf. M. M. Gheorghe, miercurea și vinerea se dezleagă numai la vin și untdelemn, dacă nu este în Postul Mare.

25. Sf. Ap. și Ev. Maieu, vin și untdelemn.

30. Sf. Ap. Iacob, rudenia Domnului, vin și untdelemn.

MAI

2. Sf. Atanasie cel Mare, vin și untdelemn.

8. Sf. Ioan Evanghelistul, vin și untdelemn.

15. Sf. Cuv. Pahomie, vin și untdelemn.

21. Sf. Împărați Constantin și Elena, dezlegare numai la vin și untdelemn.

24. Cuv. Simeon Stâlpnicul, vin și untdelemn.

25. A treia aflare a Cinstitului Cap al Sf. Ioan Botezătorul, dezlegare la vin și untdelemn.

Pentru Postul Sfinților Apostoli, vezi la 15 Noiembrie.

IUNIE

8. Sf. Teodor Stratilat, vin și untdelemn.

11. Sf. Ap. Vartolomeu și Varnava, vin și untdelemn.

19. Sf. Ap. Iuda, fratele Domnului, vin și untdelemn.

24. Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, dezlegare la pește.

29. Sfinții Apostoli Petru și Pavel, dezlegare la pește.

30. Soborul Sfinților Apostoli, dezlegare la pește.

IULIE

1. Sfinții doctori Cosma și Damian, dezlegare la vin și untdelemn.

2. Sf. Veșmânt al Maicii Domnului, vin și untdelemn.

5. Cuv. Atanasie din Athon, vin și untdelemn.

8. Sf. M. Procopie, vin și untdelemn.

15. Sfinții Mucenici Chirie și Iulita, vin și untdelemn.

20. Sf. Proroc Ilie, vin și untdelemn.

22. Sf. Maria Magdalena, vin și untdelemn.

25. Adormirea Sfintei Ana, Maica Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, vin și untdelemn.

27. Sf. Mucenic Pantelimon, vin și untdelemn.

AUGUST

În postul Adormirii Preasfintei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu, în 15 zile, afară de Schimbarea la Față a lui Hristos, postim până la al 9-lea ceas din zi, luni, miercuri și vineri, mâncând mâncare uscată și facem și plecarea genunchilor până la Împărtășirea cu Sfintele Taine. Iar marți și joi, fiertură fără untdelemn. Iar sâmbăta și duminică facem fiertură cu untdelemn și bem vin. Pește nu mâncăm până la Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, fără numai la Schimbarea la Față a lui Hristos mâncăm pește de două ori în zi (Tipicul Mare, pag. 44).

9. Sf. Ap. Matia, vin și untdelemn.

15. Adormirea Maicii Domnului, dezeglare la toate, afară de miercuri și vineri, când mâncăm numai pește.

31. Punerea cinstitului Brâu al Maicii Domnului, dezlegare la vin și untdelemn.

(Sistematizat întocmai după Tipicul cel Mare pp. 724-7).

miercurile și Vinerile sunt absolut obligatorii a fi respectate cu post aspru, ajunare, ca și Postul Mare. Aceasta după putere și impunerea muncii. Când cineva lucrează ușor, postește mai aspru, iar când muncește din greu, la pământ, etc, postește cum poate! Nu ne va învinovăți pe noi cineva pentru că ținem miercurea și vinerea, în care zile s-a poruncit după tradiție a se ajuna, deoarece miercurea se ține pentru sfatul făcut de iudei asupra vânzării Domnului, iar vinerea pentru Patimile suferite de El pentru noi. Duminica o ținem însă pentru Învierea Domnului din morți, ca zi de bucurie, în care nici genunchii nu se pleacă (P. B. Sache. o.c. pp. 254-262; 206).

POSTUL ÎNSĂNĂTOȘEAZĂ ȘI LUNGEȘTE VIAŢA. Un creștin înstărit, credincios și păzitor al posturilor de peste an, căzu greu bolnav la vârsta de 30 de ani. El nu se simțea mai bine nici cu mâncările cele mai bune pe care le poftea și i se dădeau. Toți credeau că nu va mai trăi mult. Cum suferea și tot slăbea el așa, îi veni un gând: „Deoarece tot trebuie să mor — își zise el — și fiindcă nici cele mai bune bucate nu-mi ajută nimic, voi încerca a mânca mai puțin. Poate că în felul acesta mă voi ușura!” Din clipa aceea el n-a mai mâncat decât 0, *40* gr. pe zi. După câteva luni, s-a simțit mai bine.

Doctorii l-au sfătuit să urmeze și mai departe cu astfel de regim. Ascultându-i, cu toată buna voință, a făcut așa vreme de 50 de ani, fără să se mai fi îmbolnăvit cândva. La vârsta de 90 de ani, la stăruința unui prieten al său, s-a hotărât să mănânce mai mult, dar simțindu-se mai rău, a revenit iarăși la obiceiul de mai înainte și astfel a ajuns la vârsta de 104 ani. La vârsta de 95 ani a scris o carte, în care recomandă felul acesta de trai cumpătat în mâncare. De altfel toți doctorii spun, că cele mai multe boli provin din mâncare prea multă, pe când postul și ajunul prelungesc viața (D.C. 237-8).

N-am postit în posturi, părtinindu-mi că sunt prea slab, bolnav, anemic... scuzându-mă cu scumpetea, cu moda lumii civilizate, ș.a.?

ADAM ȘI EVA CĂLCÂND PORUNCA POSTULUI, AU FOST IZGONIŢI DIN RAI. Protopărinții întregului nostru neam omenesc de pretutindeni, din toate vremile și din toate locurile, au fost izgoniți din Raiul pământesc — din Eden sau Paradis — pentru neascultare, neînfrânare, adică pentru călcarea postului. Tot timpul cât au stat în ascultarea de Dumnezeu, au fost foarte fericiți și îndestulați de toate bunătățile. Îndată însă ce-au călcat porunca postului și au mâncat din pomul oprit, au pierdut: nemurirea cu trupul, dragostea lui Dumnezeu, Raiul, toate bunătățile paradisului, toată fericirea vremelnică și veșnică... Acum trebuie a vedea și a cunoaște cât putem mai bine: originea postului, trebuința și foloasele postului.

Originea postului e tot atât de străveche ca și omenirea de pe pământ. Postul a fost dat oamenilor de Dumnezeu numai și numai în folosul și binele lor trupesc și sufletesc, vremelnic și veșnic. Prima poruncă Dumnezeiască, pe care a dat-o Dumnezeu primilor oameni — protopărinților noștri Adam și Eva — în Raiul pământesc, a fost „postul", să postească, adică să nu mănânce din pomul oprit Aceasta ne-o adeverește Dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Domnul Dumnezeu a dat poruncă lui Adam și i-a zis: „Din toți pomii din Rai poți să mănânci; însă din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri" (Fac. 2 *16-17).* Primul păcat al protopărinților noștri a fost tocmai călcarea acestei porunci Divine a postului. „Femeia socotind că rodul pomului (oprit) este bun de mâncat și plăcut ochilor la vedere a luat din roadele lui, a mâncat și apoi a dat și bărbatului ei de a mâncat și el" (Fac. 3 *6, 1-6).* După păcatul acesta au urmat altele, multe, multe, cufundând tot mai mult mulțimea omenirii în iad.

Străvechimea postului dat de Dumnezeu primilor oameni în Rai o adeveresc și posturile pe care le au aproape toate popoarele pământului. Așa vedem postul sub numirea de „țom" la Israeliți în Vechiul Testament (Eș. 34; Lev. 16 *29-34; 23 27-32; 2* Împ. 1 *12; 3* Împ. 19). Postul creat de talmudiștii evrei, conform: (Ezdra 8 *23;* Neem. 1 *4;* Dan. 9 *3;* ludit 8 *5-6;* Ioil 1 *14; 2 12;* Is. 58 *6;* Zah. 7 *5;* Iona-3 *5;* Estera 4 *3;* Ps. 34 *12-13).* Așijderea vedem postul ținut și de multe popoare păgâne, idolatre, întunecate și sălbatice... așa, preoții, mari și mici, egipteni și Brahmani, nu mâncau carne și pește. La Romanii idolatri țineau posturile rânduite: Marele Pontifice, preoții, vestalele, împărații, filosofii și poporul. Turcii, între alte înfrânări, au marele lor post din luna Ramazan, în care, după credința lor greșită, s-a comunicat profetului lor Mahomed, Coranul. Dervișii (un fel de călugări mahomedani) trăiesc mai mult în post. Istoria ne adeverește că episcopul și preoții străbunilor noștri, Dacii, trăiau în singurătate prin munți postind, hrănindu-se numai cu legume. O mare parte a Dacilor posteau și ei mult; iar în dulce nu mâncau carne; ci numai lapte, brânză, unt, ouă, pește. Ei erau mai mult vegetarieni, cum erau și călugării noștri în secolele trecute și mai sunt și în prezent prin unele locuri.

Mai târziu, la vreo 4000 de ani după călcarea poruncii postului în Rai, Dumnezeu reînnoiește porunca despre post, poruncind tuturor Israeliților prin Moise în pustia Sinaiului: „În ziua zecea a lunii a șaptea, să postiți și să nu faceți nimic, niciun fel de muncă, nici băștinașul, nici veneticul care s-a așezat intre voi. Căci în ziua aceasta vi se face curățire, ca să fiți curați de toate păcatele voastre înaintea Domnului și curățiți veți fi... Să vă smeriți Sufletele voastre prin post. Aceasta este pentru voi lege (pravilă) veșnică. De curățat să vă curețe Preotul, care este uns ca să preoțească în locul tatălui său... Tot Sufletul care nu va posti în ziua aceea, se va stârpi din poporul său... Să postiți din seara zilei a noua până în seara zilei a zecea a lunii a șaptea... „ (Lev., *16* 29-32;23 26-32). Israeliții posteau și atunci când țara le era izbită de vreo mare primejdie. Posteau când veneau felurite calamități asupra țării. Posteau pentru anumite păcate grele ale poporului întreg. Posteau spre a preîntâmpina pedepsele grele. Posteau când întreprindeau ceva. Posteau pentru ca Dumnezeu (Iehova) să le vină în ajutor cu Harul Său (Jud. 20 26; 1 Împ. 7 6; 31 13; 2 Împ. 1 12; Is. 58 3, *5*; Ier. 36 9; Baruh 1 5; Ioil 1 14; 2 12;

15; Estera 4 3; 9 31; Iudita 4 5; Ezdra 8 21, *23*; Neem. 9 7; 2 Paral. 20 3; 1 Macab. 3 47-48; 2 Macab. 13 11-12).

Privitor la anumite posturi ale Israeliților sau iudeilor din cursul anului, Domnul Dumnezeu le grăiește prin Prorocul Său, zicând: „Așa zice Domnul Savaot! Postul din luna patra, a cincea, a șaptea și a zecea, să fie pentru neamul lui Iuda zile de bucurie, de veselie și sărbători luminate" (Zah. 8 19). Postul existent și practicat în Biserica Vechiului Testament, este confirmat și în scrierile Noului Testament (Lc. 18 12; F. Ap. 27 9).

Trebuința și foloasele postului. Postul a fost și este socotit un mijloc bun pentru curățirea de păcate și un fel de armă împotriva ispitelor. În sensul acesta l-au practicat mulți aleși și trimiși ai lui Dumnezeu:

Moise a postit sus pe muntele Sinai, timp îndelungat de 40 de zile și 40 de nopți, în două rânduri, mai înainte de a i se da tablele legii (Eș. 24 18; 31 18; 34 28; 2 Lege 9 9-18; 10 1-4).

Poporul israelit adunat în Mițpa, a postit, s-a căit de păcatele sale, s-a rugat și a adus jertfe Domnului Dumnezeu, ca să-i scape de filisteni și de domnitorii lor, care năvăleau asupră-le. Domnul i-a ascultat, a tunat din cer cu mare vuiet asupra filistenilor, punându-i astfel pe fugă dinaintea lui Israel, care i-a urmărit și bătut (1 Împ. 7 6-77).

Prin post și rugăciune Ana cea stearpă dobândește de la Dumnezeu copii, pe Sf. Proroc Samuel și alți trei fii și două fiice. „Domnul făcuse pe Ana stearpă. Penina, potrivnica ei care avea copii, o înțepa adeseori, ca s-o facă să se mânie, pentru că Domnul o făcuse stearpă. Astfel, în toți anii, ori de câte ori se suiau în Șilo la Casa Domnului, Penina înțepa pe Ana la fel. Atunci Ana îndurerată, plângea, nu mânca, postea și se ruga Domnului... Domnul auzindu-i rugăciunea, i-a dezlegat stârpiciunea, i-a dăruit pe Samuel și alți trei fii și două fiice..." (1 Împ. 1; 2 1-21).

Prin post și rugăciune, copilul Samuel slujind ziua și noaptea în Templul Domnului, unde era Chivotul lui Dumnezeu, s-a învrednicit a vorbi cu Dumnezeu și a devenit Proroc și judecător, conducător al poporului israelit (1 Împ. 3; 7-12).

Împăratul Saul a hotărât oștilor sale post aspru cu jurământ și pedeapsă cu moartea, celor ce l-ar călca, în scopul de a dobândi puteri de sus de la Dumnezeu, pentru a birui pe vrăjmașii săi (1 Împ. 14; 28 *20-25).*

Marele psalmist, Proroc și împărat David a practicat postul în viața sa, precum însuși adevărește, zicând: „Eu. dimpotrivă, când erau ei (asupritorii, clevetitorii) bolnavi pe patul de zăcere, mă îmbrăcam cu sac și smeream cu post Sufletul meu... Am acoperit cu postul Sufletul meu... și am pus îmbrăcămintea mea sac... Genunchii mei au slăbit de post și trupul meu e istovit din lipsa untului de lemn" (Ps. 34 *12-13;* 68 *12-14;* 108 *23).*

Sf. Proroc Ilie Tesviteanul a postit adeseori și s-a folosit pe sine și pe popor. Prin puterea rugăciunii însoțită de post, a încuiat cerul și n-a plouat pe pământ trei ani și șase luni, pentru idolatrizarea și răutățile poporului israelit; a înviat pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului care-l găzduise și alimentase, a pogorât foc din cer și a mistuit jertfele, încredințând pe Israeliți că nu Baal, ci Dumnezeu este adevăratul Făcător și purtător de grijă al cerului și al pământului și a tuturor creaturilor dintr-însele. Prin post și rugăciune a deschis cerul, aducând ploaie pe pământ. Cu post îndelungat de 40 de zile și 40 de nopți, a mers cale lungă până la muntele Horiv, unde a vorbit cu Dumnezeu, a pogorât foc din cer și a mistuit două căpetenii cu câte 50 de oameni ai lor (102 oameni), care veniseră cu vrăjmășie asupra lui; apoi s-a învrednicit a se sui cu trupul în căruță cu cai de foc la ceruri (3 Împ. 17; 18; 19; 4 Împ. 21; 2).

Prorocul Iona, judecat de mulți ca fugar, după postul de trei zile și trei nopți și mărturisirea sa în pântecele monstrului din apele mării, iată-l Proroc. Acolo în fugă a greșit ca om; aici în post s-a arătat Proroc. Noianul apelor mării cu vânjoasele brațe ale valurilor puternice, l-au luat și l-au închis în pântecele monstrului ca într-o temniță. El însă nu s-a nimicit nici de valurile înfricoșate ale mării, nici de monstrul mult mai înfricoșat, care l-a înghițit și strâmtorat în pântecele lui. Acolo, ca într-o biserică: a postit, s-a rugat, s-a mărturisit, a redevenit Proroc și din porunca Domnului s-a aruncat de monstru din noianul apelor, teafăr, afară pe uscat, ca să-și împlinească misiunea sa. Întărit cu puteri de sus, Iona merge prin mijlocul marii cetăți a Ninivei, propovăduind cu glas mare: „Încă patruzeci de zile și Ninive va fi distrusă" (Iona 3 4), pentru păcatele ei. Iată cum postul a transformat pe fugar în Proroc!

Niniva, marea și vestita cetate cu o sută douăzeci de mii de oameni, cufundându-se în grele păcate, e hotărâtă pierzării de însuși Dumnezeu. Vestea aceasta, rostită cu putere de Prorocul Iona, s-a răspândit repede în toată cetatea. Ninivitenii auzind aceasta, au crezut, n-au nesocotit cuvintele Prorocului; ci îndată s-au grăbit și au alergat cu toții la post. Bărbați și femei, bătrâni și copii, căpetenii și supuși, stăpâni și slugi, bogați și săraci, învățați și simpli, au alergat la binefacerile postului. Au postit de bucate, dar s-au hotărât cu toții a posti și de păcate. Chiar și animalele necuvântătoare, fără de minte, au fost supuse acestei datorii a postului. Pretutindeni în marea cetate, cale de trei zile, de la un capăt la altul, se vedeau haine de pocăință. Pretutindeni cenușă. Pretutindeni plângerea păcatelor, pretutindeni lacrimi, pretutindeni: plângeri, tânguiri, gemete, jale, oftări și suspine. La auzirea acelei vestiri înfricoșate, însuși împăratul s-a pogorât de pe tronul său, a depus coroana împărătească și și-a presărat cenușă pe cap. A dezbrăcat prețiosul său veșmânt împărătesc și s-a acoperit cu sacul pocăinței, zicând: „Poate Dumnezeu Se va întoarce și Se va milostivi! Poate va ține în loc mânia Lui ca să nu pierim!" Cu acest fel de post și pocăință, Ninivitenii și-au mântuit marea cetate din pierzare. Aici s-a putut vedea ceva rar: porfira[75] stând îndărăt, în dosul sacului de pocăință. Ce n-a putut face porfira, adică prețioasele veșminte împărătești, a isprăvit sacul pocăinței. Și ce n-a putut face coroana împărătească, a făcut cenușa!

Preotul Ezdra, întorcându-se din robia Babilonului în Ierusalim cu vreo 1200 de bărbați, după ce a postit, a reușit să depărteze femeile străine de la fiii lui Israel (Ezdra 10).

Neemia, paharnicul împăratului Artaxerxe, auzind de prăpădul, pustiirea, nefericirea și ocara Ierusalimului, despre zidurile lui dărâmate și porțile lui arse cu foc, a plâns, a postit, s-a jelit și s-a rugat Domnului. După aceea el a fost ales și trimis anume în Ierusalim, unde a reparat zidurile, a făcut porțile... și le-a sfințit (Neem, *1*; 2; 3; 4... 11).

Israeliteanca Estera, auzind despre porunca împăratului Artaxerxe, pentru omorârea tuturor iudeilor, a postit trei zile și trei nopți dimpreună cu tot poporul ei îngrozit de moarte. Astfel, după acel post, Dumnezeu i-a salvat pe toți credincioșii iudei, slobozind pieirea aceea asupra puternicului Aman, primul sfetnic al împăratului (Estera 4-7).

Daniil, dimpreună cu ceilalți trei tineri, postind zece zile, s-au arătat fețele lor mai frumoase și trupurile lor mai cu putere decât ale celor ce mâncau și beau la masa împăratului (Dan. *1 11-16)*..

Cu post în sac și în cenușă se ruga Daniil în robie, pentru eliberarea și refacerea poporului său (Dan. 9). Altă dată descoperindu-i-se de sus nefericirea poporului Iudeu, a postit trei săptămâni, cu mare jale, după care a fost încurajat și întărit de Domnul Dumnezeu prin Îngerul Său (Dan. 10 *1-3...)*.

Dumnezeu îndemna adeseori pe poporul Său prin trimișii Săi Proroci, la: post, pocăință și întărire contra ispitelor. Așa zice El prin Prorocul Ioil, poporului Său ales: „Măcar acum pocăiți-vă din toată inima voastră, cu posturi, cu plâns și cu tânguire. Smeriți-vă! Sunați din trâmbiță în Sion. Hotărâți zile de post. Adunați obștea la templu, ca în zile mari" (Ioil 2 *12-13;* comp. Dan. I *11-12;* 10 *2-3,* ș.a.). Astfel, evreii mai aveau și alte zile pe care le posteau în jale îmbrăcați cu saci, presărându-și cenușă pe cap (Lev. 16 *29;* 23 *37;* Num. 29 7; Jud. 20 26; 1 Împ. 7 6; 31 *13)* 2 Împ. 1 *12;* Is. 58 *3, 5;* Ier. 36 *9;* Dan. 1; Ioil 1 *14;* 2 *12-16;* Estera 4 *3;* 9 *31;* Iudita 4 *8;* Ezdra *8 21-23;* Neem. 9 *1;* 3 Împ. 21 *12; 2* Paral. 20 *3;* 1 Macab. 3 *47; 2* Macab. 13 *11;* Mt. 6 *16-18).*

evreii — cum adevărește și fariseul din Sf. Evanghelie — posteau două zile în săptămână (Lc. 18 72), lunea și Joia. Joi în amintirea suirii lui Moise pe muntele Sinai; iar luni în amintirea pogorârii lui cu tablele legii de pe muntele Sinai. Creștinii se ostenesc a posti trei zile în săptămână: luni, miercuri și vineri, ca să prisosească sau să întreacă postul acelora (Mt. 5 *20).*

POSTUL ESTE TOT AȘA DE APRECIAT ȘI PRACTICAT ȘI ÎN BISERICA NOULUI TESTAMENT. Astfel, după mărturiile Dumnezeiești Scripturi, au postit, ca și în Vechiul Testament:

a) Mântuitorul nostru Iisus Hristos în pustie, timp îndelungat de 40 de zile și 40 de nopți, a postit post aspru, fără a mânca și bea (Mt. 4 7-2; Lc. 4 2; comp. Eș. 34 *28;* 3 Împ. 19 *8).*

b) A postit proorocița Ana în Templul din Ierusalim (Lc. 2 *36-37).*

---

[75] Porfiră– purpură (materie colorată roșu-închis spre violet, extrasă în vechime dintr-o moluscă, iar astăzi preparată pe cale sintetică; stofă scumpă vopsită cu purpură; haină (domnească) făcută dintr-o astfel de stofă; hlamidă.

c) Postea aspru Sf. Ioan Botezătorul, nemâncând altceva, fără numai: lăcuste și miere sălbatică (Mt. 3 *1-12;* Mc. 1 *1-6;* Lc. 3 *1-18).*

d) Au postit Sfinții Apostoli cu urmașii lor și mai ales Sf. Ap. Pavel, care adevereşte și despre sine: „În toate ne facem cunoscuți ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în suferințe, în nevoi,... În vegheri, în posturi...” (2 Cor. 6 *4-5;* 11 27).

e) Au postit Prorocii și învățătorii apostolici din Biserica Antiohiei: Varnava, Simeon-Niger, Luchie Cirineanul, Manain, Saul, ș.a. (F.Ap. 13 *1-3).*

f) Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul a poruncit și Apostolilor Săi să practice postul ca un foarte bun mijloc de luptă împotriva diavolului, care nu poate fi biruit decât numai prin post și rugăciune (Mt. 17 79-27; vezi și Mt. 9 *15;* Mc. 9 *29).*

g) Mântuitorul ne-a învățat și pe noi toți cu fapta și cu cuvântul, să postim, zicând: „Când postiți, nu fiți ca fățarnicii: posomorâți, că ei își sluțesc fețele, ca să arate oamenilor că postesc. Adevăr zic vouă că își iau plata lor. Tu însă când postești, unge capul tău și fata ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești: ci Tatălui tău Care este în ascuns. Și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție la arătare (Mt. 6 *16-18).*

h) Mântuitorul a poruncit urmașilor Săi să postească, mai ales după ce Mirele — adică El — va fi luat de la dânșii (Mt. 9 *15),* în aducerea aminte de cele ce aveau să se întâmple și pentru câștigarea ajutorului Dumnezeiesc, în calea mântuirii.

i) Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți apostolici și ceilalți creștini ai vremilor apostolice, păzind porunca Mântuitorului, au postit (F Ap. 13 *2-3; 14 23;* 1 Cor. 7 5; 2 Cor. 6 *5-6;* 11 27). Așijderea au postit și urmașii lor, supunându-se poruncii Domnului, întocmind și legiuind anumitele posturi de peste an, pe care suntem îndatorați a le ține pentru binele și folosul nostru sufletesc și trupesc (Așez. Apost. VIII, p. 87; Can. 69 Apost. cu tâlcul și subînsemnarea lui, Pidalion, o.c. filele 70-72; 19 Gangra; 62 Laod.; 8; 10 Timotei. 48 56 Cart.; 29; 89 VI ec.).

j) Și Sfinții Apostoli ne-au învățat să postim. Despre această postire scrie Sf. Ap. Pavel, zicând: „Să nu vă lipsiți unul pe altul (de îndatorirea căsătorească), fără numai cu bună învoială până la o vreme, ca să vă îndeletniciți cu postul și cu rugăciunea și după aceea iarăși să vă împreunați, ca să nu vă ispitească pe voi Satana, pentru neînfrânarea voastră” (1 Cor. 7 *5;* comp. Eș. 19 75; 1 Împ. 21 *4-5;* Joii 2 75-76; Zah. 7 *3).*

După pilda Mântuitorului, au postit câte 40 de zile, Sfinții: Meletie (V. Sf. 9 Febr. o.c. p. 298; 317), Anin, tot Postul Mare (V. Sf. 18 Martie, o.c. p. 658), Chira și Marana în pustnicia lor de 42 de ani, gustau din 40 în 40 de zile în trei ani. Constantin Iudeul într-o groapă, Elisabeta, Iacint, în temniță (D.Ag. o.c. pp. 171: 191; 240; 350), Constantin -Chiril -(V.Sf. 2 Mai, o.c. p. 569), Alexandru (V. Sf. 13 Mai, o.c. p. 740), Visarion postea 40 de zile cu mâinile întinse în chipul Crucii (V.Sf. 6 Iunie, o.c. pp. 242-4), Olimpiada și Epraxia posteau câte 40, *45* de zile cu brațele întinse (V. Sf. 25 Iulie, o.c. pp. 1242; 1246; 1254), Dalmat (V.Sf. 3 Aug. o.c.p. 56), Sf. Simeon Stâlpnicul (V. Sf. 1 Sept. o.c. pp. 26-8), Mamant (V.Sf. 2 Sept. o.c. p. 76), Luca (V.Sf. 6 Nov, o.c p. 194, s.a.).

Postul nu este numai înlocuirea mâncărilor de dulce cu cele de post; ci lipsirea cu totul de mâncare și băutură, pe timp mai lung sau mai scurt, pe câte o zi întreagă, sau și mai multe, cei ce pot; ori mâncând pâine și bând apă o dată în zi, după ceasul al treilea de după-amiază. Prin astfel de post ne înfrânăm pornirile trupești și ne facem mai hotărâți în împlinirea îndatoririlor sufletești, ne îndepărtăm mai cu deadinsul de cele lumești, pentru a stărui mai ușor și mai prelung în cele duhovnicești.

Postul, pentru a fi bine primit înaintea lui Dumnezeu, trebuie să fie însoțit de:

a) *Rugăciune:* „Acest neam de demoni (păcate) nu ies fără numai prin post și rugăciune” (Mt. 17 *21;* Mc. 9 *28-29).*

b) *Mărturisirea păcatelor:* „În ziua 24-a a lunii a VII-a, s-au adunat fiii lui Israel îmbrăcați în saci și presărați cu cenușă, pentru ținerea postului. Cei ce erau din neamul lui Israel, s-au despărțit de toți străinii și au venit de și-au mărturisit păcatele lor și fărădelegile părinților lor. După ce au șezut jos, au citit în cartea legii Domnului Dumnezeului lor a patra parte din zi; iar în altă a patra parte din zi și-au mărturisit păcatele și s-au închinat înaintea Domnului Dumnezeului lor” (Neem. 9 1-***3).***

c) *Umilință* însoțită de rugăciune și mărturisire: „Eu Daniil, cugetând la nefericirile venite peste țara și neamul meu, mi-am întors fața spre Domnul Dumnezeu, ca să-L caut cu rugăciune și cereri, postind în sac și cenușă. M-am rugat la Domnul Dumnezeu, m-am mărturisit și am zis: „O,

Doamne, Dumnezeule Cel Mare și minunat, Care păzești legământul și mila celor ce Te iubesc pe Tine și iau aminte la poruncile Tale! Păcătuit-am, fărădelege am făcut, ca și cei nelegiuiți ne-am purtat, răsculatu-ne-am și ne-am depărtat de la poruncile și de la orânduirile Tale. N-am ascultat de servii Tăi Proroci, care ne-au grăit în Numele Tău, către regii noștri, mai-marii noștri, părinților noștri și către tot poporul cel din țară! A Ta este, Doamne, dreptatea, iar a noastră rușinarea fețelor noastre, pentru că se arată astăzi oamenilor din Iuda și locuitorilor din Ierusalim și la tot Israelul, cei de aproape și cei de departe în toate țările în care Tu i-ai izgonit din pricina fărădelegilor ce le-au săvârșit împotriva Ta. Doamne, Dumnezeule, a noastră este rușinarea fețelor, a regilor noștri, a mai-marilor noștri și a părinților noștri, căci noi am păcătuit Ţie. A Domnului Dumnezeului nostru este milostivirea și îndurarea. Răsculatu-ne-am împotriva Lui și nu am ascultat de glasul Domnului Dumnezeului nostru: ca să umblăm în legea Lui, pe care ne-a dat-o nouă prin mâna servilor Săi (Preoți) Profeți. Tot Israelul a călcat legea Ta și s-a depărtat ca să nu mai audă glasul Tău. Vărsatu-s-a peste noi blestemul și jurământul scris în legea lui Moise, slujitorul lui Dumnezeu, căci am păcătuit împotriva Ta. Și a adeverit cuvintele Sale pe care le-a grăit către noi și către judecătorii noștri, care au cârmuit peste noi, căci a voit ca să abată peste noi strașnic prăpăd, care nu s-a mai întâmplat niciodată sub cer asemenea celui din Ierusalim. Precum este scris în legea lui Moise, toată această nefericire s-a năpustit asupra noastră, dar n-am îmbunat Fața Domnului Dumnezeului nostru să ne întoarcem de la fărădelegile noastre și să luăm aminte la adevărul Său. Gândit-a îndelung Domnul asupra nefericirii și a abătut-o peste noi, căci drept este Domnul Dumnezeul nostru în toate faptele pe care le-a făcut, dar noi n-am ascultat de glasul Lui.

Și acum, Doamne, Dumnezeul nostru, Tu Care ai scos pe poporul Tău din pământul Egiptului cu mână tare și Te-ai făcut vestit până în ziua de astăzi, păcătuit-am, fărădelege am făcut. O, Doamne! Întoarcă-se după milostivirile Tale, toată mânia și toată văpaia urgiei Tale de la cetatea Ierusalimului, de la muntele cel Sfânt al Tău! Căci pentru păcatele noastre și pentru fărădelegile părinților noștri, Ierusalimul și poporul tău au ajuns de ocară pentru toți vecinii noștri. Și acum, ascultă Dumnezeul nostru rugăciunea servului Tău și ruga lui fierbinte și luminează Fața Ta spre Templul Tău pustiit, pentru Numele Tău Doamne! Pleacă, Dumnezeul meu, urechea Ta și auzi, deschide ochii Tăi și vezi pustiirea noastră și cetatea în care se cheamă Numele Tău. Căci nu pentru dreptățile noastre aducem înaintea Ta rugăciunile noastre cele fierbinți, ci pentru milele Tale cele mari. O, Doamne, auzi! O, Doamne, iartă! O, Doamne, ia aminte și nu fii târzielnic pentru Numele Tău, Dumnezeul meu; căci Numele Tău îl poartă cetatea și poporul Tău!" (Dan. 9 1-19).

d) *Întristare:* Așa zice Domnul: „Întoarceți-vă grabnic la Mine, cu toată inima voastră, cu post, cu plângere și bocet" (Ioil 2 *12).*

CEI CE NU POSTESC DE BUNĂ VOIE, VOR POSTI DE NEVOIE. Un negustor bogat merse într-un hotel într-o zi de Vinerea Mare și ceru o friptură de carne de porc. Toți cei de față s-au smintit de această cerință. După aceea negustorul zise: „Eu nu vreau să știu de nicio zi de post, căci doar nu sunt nebun...". Ca să evite sfada și cearta, hotelierul îi dădu carne. După ce trecu abia un an, negustorul nesățios ajunse într-o stare nefericită... I s-a închis prăvălia... și el deveni atât de sărac, încât trebui să ajuneze de silă mult mai mult decât poruncește Biserica Creștină...

De aici se vede că oricine nu vrea să postească de bunăvoie și cu vrednicie, va posti de silă, dar atunci nu va mai avea niciun folos pentru Sufletul său! (D.C. 237).

Am mâncat cărnuri, untură... În săptămâna brânzei (albă)?

„Oricine se va spurca în lunea brânzei cu carne (spolocanii) și în lunea dintâi (a Postului Mare) cu brânză, patru ani să se pocăiască și mătănii 300 (în fiecare zi să facă)" (P.B.G. p. 117 (138).

„Oricine se va spurca cu neștiință în Postul cel Mare, (să facă) pocanie un an, mătănii 36 (în fiecare zi)" (P.B.G. p. 117 (138).

28) Am mâncat, băut și dormitat în Sf. Biserică, nesocotind sfinţenia Ei prin aceasta și alte neorânduieli?

Iscusitul Apostol dojenea pe creștinii din Corint pentru unele neorânduieli ce făceau în Bisericile lor, zicând: „Au n-aveți case în care să mâncați și să beți? Sau defăimați Biserica lui Dumnezeu? Eu nu vă laud pentru aceasta!" (1 Cor. 11 22). Așa și noi, Preoții Bisericii, ne vedem siliți a striga: „Purtătorilor de nume Sfânt al Domnului Hristos! Nu vă mai ajung: casele, ogrăzile, locurile voastre, târgurile, lumea largă... pentru vorbării, râs, schime, somn, mâncat (clefăit), băut, clevetiri și alte neorânduieli? Ați mai venit cu ele și aici? Disprețuiți Biserica lui Dumnezeu? Noi nu vă lăudăm

pentru aceasta! Acestea vă despoaie de Darul lui Dumnezeu și vă cufundă în osândă. Priviți și vedeți câtă întindere de pământ, de la o Biserică la alta a lăsat Dumnezeu pentru feluritele trebuințe omenești și cât de puțin spațiu din loc în loc Și-a lăsat pentru Sine, unde să ne întâlnim mai multișori cu El și să scăpăm de primejdii și pierzare! Aceste Locașuri Sfinte, sfințite Lui, sunt adăposturi, locuri de scăpare, cetăți de salvare, care trebuie respectate împreună cu rânduielile lor Sfinte, pentru a ne folosi. Dacă în poporul israelit, ba chiar și la păgânii idolatri: Greci, Romani, Germani, ș.a. erau anumite cetăți de salvare a ucigașilor fără voie, primejduiți de moarte (Num. 35 9-29; 2 Lege 19 2-10; Is. Navi 20), în care se respectau anumitele lor rânduieli; apoi cu mult mai mult trebuie a se respecta rânduielile Sfinte puse de Dumnezeu și Sfinții Lui în Sfintele Biserici, cu cât acestea sunt mai prețioase și mai Sfinte decât acelea. Dreptul acela de scăpare sau „azil" de la cetățile de scăpare ale Israeliților și de la templele păgânilor, a trecut în Bisericile Creștine, astfel, că dacă se refugia cineva în curtea Biserici sau la Sf. Jertfelnic-Altar, nu-l mai putea scoate de acolo. Cei ce au călcat aceste drepturi, au căzut în groaznică pierzare (ca eunucul Evtropie, primul ministru (376-408 d. Hs.)) așa și cei ce calcă cu obrăznicie rânduielile Sfinte ale Sfintei Biserici, se primejduiesc vremelnic și veșnic...

Acestea cunoscându-le, nimeni să nu mai cuteze a disprețui Bisericile lui Dumnezeu cu: vorbăriile, râsurile, neorânduielile, mâncat, băut... pentru care au destul loc în lumea largă, ca să nu cadă în mari urgii Divine și ca să nu audă: „Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?" (Mt. 22 12-13). Creștine, cum ai intrat aici în Sf. Biserică dacă nu stai cuviincios și cu evlavie la rugăciune și la ascultarea Sfintelor Slujbe? Cei care mănâncă și beau vin, rachiu...în Sf. Biserică, nescinstesc Casa lui Dumnezeu și cad în grele pedepse vremelnice și veșnice, de nu se vor îndrepta după Dreptarul Ortodoxiei și de nu se vor pocăi!

Cel ce se împute în Sfânta Biserică, să dea la Sf. Altar un kilogram de tămâie (Pravila Bisericească).

29) Am postit cu vrăjmășie, pentru a se păgubi, doborâ, îmbolnavi, primejdui și omorî vrăjmașii mei, sau aceia pe care îi vrăjmășeam?

30) Am postit numai cu schimbarea bucatelor nu și prin părăsirea feluritelor păcate?

TREBUIE A POSTI DE BUCATE ȘI DE PĂCATE. Postul acesta este asemenea trupului fără Suflet, focului lipsit de căldură și lumină, dascălilor vestiți fără adevărata învățătură, becurilor fără curent electric, candelelor fără untdelemn, lămpilor fără gaz și caselor fără gospodari în ele...

POSTUL CERE ÎNDREPTARE. Sf. Ioan Gură de Aur vorbind despre post (în Omilia IV la ep. 2 Corinteni), zice că pe mulți i-a văzut postind foarte regulat și purtând haine aspre, dar încolo nimic nu făceau vrednic de pocăință. El voia să arate clar că postul în sine nu are și nu poate deveni valabil fără de roadele vrednice de pocăință. Apoi aduce ca pildă pe Nineviteni, care și-au impus lor un post aspru, cu bocete, cu călcare pe pământ, dar în același timp și-au impus și schimbarea vieții lor rele în o viețuire mai demnă de cinstea omenească. Dumnezeu văzând aceasta, a primit pocăința lor și i-a mântuit din pierzare (Vezi pe larg cartea lui Iona). Adică, Ninevitenii abținându-se de a mai cădea în păcatele săvârșite, sufereau necazurile, și-au înfrânat inimile ca și David după căderea în păcat. În astfel de condiții, postul are putere și valoare.

ȘI URSUL POSTEȘTE. Îndată ce se apropie iarna, se retrage în bârlog, se pune pe labe și toată iarna nu mănâncă nimic. Dar când se trezește din somnul lui — din postul lui — e tot urs... atacă și sfâșie animalele mai departe.

ȘI ȘARPELE POSTEȘTE. Toată iarna doarme și șarpele și nu mănâncă nimic. Dar când se trezește din somnul lui-din postul lui — e tot șarpe. Mușcă mai departe. Exact așa fac și creștinii, care se lasă de rele pe timpul postului, dar îndată ce trece postul se apucă iar de rele. Se mușcă și se sfâșie unii pe alții și fac iarăși toate răutățile. Ce folos aș avea că mă las pe timpul postului de băutură, de fumat, de sudălmi și de alte păcate și răutăți, iar la Paști mă dezleg iar? Nu este oare și aceasta exact postul ursului și postul șarpelui? Postul nostru trebuie să fie un post permanent, a ne feri pe tot timpul vieții noastre de desfătările și deșertăciunile acestei lumi... de duhul acestei lumi... de orice fel de mâncare prin care se întărește „animalul", firea cea veche din noi (petreceri, bețiii, jocuri, desfătări lumești și celelalte răutăți). Numai un astfel de post ne poate fi ajutor de mântuire sufletească.

ȘI DRACII POSTESC. Avva Macarie trecea odată de la luncă la chilia sa, aducând zmicele[76] de finic[77]. Atunci l-a întâmpinat pe el diavolul în cale și vrând a-l lovi cu securea, n-a putut. Mâniindu-se asupră-i, i-a zis: „Multă silă și necaz îmi faci tu Macarie, căci nu pot a mă răzbuna asupra ta. Iată, orice faci tu și eu fac. Tu postești, dar eu nicidecum nu mănânc. Tu priveghezi, dar eu nicidecum nu dorm. Numai una este cu care tu mă biruiești". Avva Macarie i-a zis: „Care este aceea?" Diavolul i-a răspuns: „Smerenia ta și pentru aceasta nu pot asupra ta nimic" (P.o.c. p. 135 77).

Mulți creștini în posturi beau rachiu de turbează și fumează, tămâind pe Satana, de le pute și urma pe unde trec și înjură cele Sfinte ca niște draci (2 Petru 2 72; Iuda 1 8; Apc. 13 5.-6). Acesta nu-i adevăratul post plăcut Domnului; ci un post păcătoșit, spurcat, o urâciune nesuferită înaintea lui Dumnezeu. La astfel de postitori, sau mai ales la aceia care acum nu mai postesc deloc, pentru care lucru se afurisesc, se împlinesc cuvintele Domnului, Care zice prin Isaia Prorocul așa: „Cel ce junghie un bou, ca și cel ce omoară un om; cel ce jertfește o oaie, ca și cel ce rupe gâtul unui câine; cel ce aduce prinos, ca și cum ar aduce sânge de porc; cel ce aduce jertfă de tămâie, ca și cum se închină la idoli. Ei au osebit căile lor și în urâciunile lor binevoiește sufletul lor. Pentru aceasta și Eu voi alege pentru ei soarta cea rea și cele ce-i înfricoșează le voi aduce peste ei. Căci am strigat și nu Mi-au răspuns, am grăit și nu M-au auzit, au făcut fărădelege înaintea ochilor Mei și ceea ce Eu nu binevoiesc în Mine, aceea au ales" (Is. 66 3-4;58).

De beție fugi departe
Chiar prin val cătând scăpare,
În pahar te-neci adesea
Mai ușor decât în mare.

ADEVĂRATUL POST ESTE: TRUPESC ȘI SUFLETESC. Prin postul acesta se face înfrânarea poftelor trupești și întărirea puterilor sufletești pentru lupta și biruința asupra: patimilor trupului, lumii zăcândă în cel rău și asupra diavolului. „Acestea zice Domnul puterilor către poporul pământului și către Preoți: Când ați postit... au pentru Mine ați postit? Au nu în folosul vostru ați postit?" (Zah. 7 *5;* comp. Rom. 14 1-12; 1 Împ. 7 5-14; Is-58 *3, 5-11).* La acest post ne îndeamnă Mântuitorul, zicând: „Luați aminte de sinevă, ca să nu se îngreuieze inimile voastre cu sațiul mâncării, cu beția și cu grijile lumii și fără veste să vină asupra voastră ziua aceea. Căci ca o cursă va veni peste toți cei ce șed pe fața a tot pământul" (Lc. 21 *34-35).*

POSTUL CU: OCHII, URECHILE, GURA, MÂINILE, PICIOARELE, FOLOSEȘTE FOARTE MULT. Altfel, postul de bucute își pierde toată valoarea lui. Sf. Ioan Gură de Aur, învățându-ne despre aceasta, ne spune: „Nu-i nicio vinovăție să mănânci, Domnul să fie lăudat! Ceea ce strică însă este pofticiunea, îmbuibarea peste ceea ce trebuie, umflarea stomacului până să plesnească. Tot așa cu vinul. A-l folosi cu măsură nu-i nicio greșeală. Greșeala e de a te deda beției și de a lăsa slobodă necumpătarea să-ți tulbure folosința minții. Dacă slăbiciunea voastră trupească nu vă îngăduie să treceți ziua fără să mâncați, nimeni nu v-ar putea ține de rău. Stăpânul nostru e blând și nu ne cere nimic peste puterile noastre. Dacă ne cere să ne înfrânăm de la mâncare și să postim, aceasta nu-i fără un temei și nu așa numai pentru ca să stăm fără să mâncăm, ci pentru că dezlipindu-ne de lucrurile acestei lumi, să ne încredințăm celor ale Sufletului, în toată vremea care ne stă la îndemână. Postiți? Arătați-mi-o prin fapte. Prin care, ziceți? Iată: de vedeți un sărac, aveți milă de el, un dușman împăcați-vă cu el, un prieten înconjurat de nume bun nu-l invidiați. Ţine ochii tăi în frâu, ca să nu arunce priviri poftitoare și necurate. Nu numai gura ta trebuie să postească, ci încă și ochii și urechile, picioarele și mâinile și toate membrele trupului tău. Mâinile tale să postească, rămânând curate de hrăpire[78] și lăcomie. Picioarele tale trebuie să postească, nemergând la desfătările cele păcătoase (petreceri anticreștinești cu muzicanți, cântece curvești, jocuri, chiuituri, prăznuiri drăcești, idolatrizări) (1 Cor. 10 7, *20-22;* 1 Cor. 5 7). Ochii trebuie să postească neuitându-se cu poftă și cu aprindere la frumusețile străine. Hrana ochilor este ceea ce văd ei (Mt. 5 *28).* Dacă privirea este neiertată, păcătoasă, vatămă postul și duce Sufletul în pierzare. Ar fi cea mai mare nebunie a opri gurii chiar mâncarea cea învoită, iar ochiului dimpotrivă a-i îngădui privirea cea păcătoasă. Tu te înfrânezi

---

[76] Smicea**,** smicele (var. zmicea) — Mlădiță, nuielușă, vărguță (ruptă) dintr-o plantă sau dintr-un arbore

[77] Finic – palmier, curmal

[78] Hrăpire — răpire

de la carne? Bine. Dar nu-ți lăsa nici ochii a căuta la pofta cărnii. Asemenea și urechile tale trebuie să postească. Dar postul urechii stă în a nu asculta clevetirile și vorbele cele rele asupra cuiva. Căci se zice în Sf. Scriptură: „Să nu asculți vorbele deșarte" (clevetirea, ponegrirea aproapelui, n.n.) (Eș. 23 7). Gura așijderea trebuie să postească, înfrânându-se de la vorbele cele de rușine, de la înjurături sau sudălmi, clevetiri...; căci ce ar folosi dacă noi nu mâncăm carnea dobitoacelor, dar ca niște fiare sălbatice sfâșiem numele cel bun al fraților noștri? Clevetitorul în adevăr sfâșie și mănâncă pe aproapele său..." (Om. 3 d. statui).

Nu auzim noi despre stăpânii care se plâng de slugile lor, zicând: „E așa de rău, că mi-a mâncat Sufletul!" Sau de slugi, care nedreptățite de stăpânii lor, zic: „Mi-a mâncat munca mea!" Sau de unii soți care neînțelegându-se între dânșii, spun unii despre alții: „Mi-a mâncat viața". Sau de cei ce-și caută dreptatea și n-o găsesc: „Mi-a mâncat dreptatea, cinstea, sau averea!" Ba da, auzim la fiecare pas. Iată, n-a mâncat carne, dar a mâncat munca, cinstea, dreptatea, Sufletul, viața omului. O, ce mare greșeală și răspundere! Cu neasemănat de mult mai mare decât dacă ar fi mâncat carne chiar în zilele oprite! Postul cel adevărat este înstrăinarea de răutăți, înfrânarea limbii, lepădarea mâniei, depărtarea de pofte rele, de clevetire, de minciună și de jurământul mincinos: lepădarea de acestea este postul cel adevărat și bine primit! Să nu postim numai cu părăsirea mâncărilor, ci cu înstrăinare de toată patima cea pământească; ca robind trupul, care tirănește stă împotriva noastră, să ne facem vrednici Împărtășirii Mielului, Fiului lui Dumnezeu, Celui ce S-a junghiat de bunăvoie pentru lume. Postind trupește, să postim și duhovnicește! Să dezlegăm toată legătura nedreptății, să rupem tocmelele[79] cele silnice, tot înscrisul nedrept să-l spargem... (Stihoavna de: luni, Marți, miercuri).

POSTUL PĂSTREAZĂ SĂNĂTATEA ȘI PRELUNGEȘTE VIAŢA. La înfrânare, la post, trebuie a ne îndemna mai întâi de toate grija sănătății noastre. Înfrânarea este foarte folositoare sănătății omului. Acest lucru l-au cunoscut păgânii din străvechime. Istoria lumii ne spune, că înțeleptul legiuitor Licurg deprinsese tineretul poporului spartan la o aspră înfrânare și crescu în acest chip un neam de oameni viguroși, sănătoși, cumpătați și viteji. Despre renumitul medic grecesc Hipocrate ni se spune că a izbutit să-și păstreze până în cele mai adânci bătrâneți o sănătate deplină, vioiciune și o culoare a feței ca la un om tânăr. Întrebându-l prietenii, cum de a reușit acest lucru — rar de tot — Hipocrate le-a răspuns: „Toată taina aceasta se explică prin faptul, că nu m-am săturat la nicio masă în acea măsură în care o fac ceilalți oameni". Cu adevărat, înfrânarea și postul prelungește viața și-i ajută omului să-și păstreze sănătatea și vigoarea. Aceasta ne-o dovedește istoria vieții pustnicilor creștini. Astfel, d.p.: citim despre Sf. Ilarion că el și-a părăsit casa părintească ca băiat de 13 ani, palid la față și slăbuț, retrăgându-se în pustie, spre a petrece acolo ca pustnic în rugăciuni și în post necontenit și a ajuns o vârsta de 80 de ani. Sf. Macarie egipteanul, care se hrănea numai cu plante, a răposat la 97 ani. Sf. Macarie Alexandreanul la 100 de ani. Celebrul Patriarh al Constantinopolului, Ioan Pustnicul, ajunse prin obișnuință îndelungată de a nu mânca decât seara, dar și atunci foarte puțin. Părul și barba i se subțiaseră din cauza lipsei de nutriment, iar corpul său era slab și uscat. El nu a mâncat niciodată mâncări fierte, totuși ajunse vârsta de 90 de ani. Sf. Pavel Tibeul, care mânca numai pâine goală, a ajuns 113 ani; iar Sf. Antonie, care de asemenea mânca foarte slab, ajunse la 105 ani.

Postul păstrează sănătatea și lungește viața celor ce postesc și în vremile noastre... Cei ce vizitează Sf. Munte Athos cu minunatele-i mănăstiri, ne istorisesc că acolo se găsesc o mulțime de călugări, ajunși la bătrâneți atât de adânci, cum nu pot ajunge alți muritori... Ei petrec în niște peșteri dintr-un munte prăpăstios, care se înalță lângă mare. Din acele peșteri nu ies, deci nu au întâlnire cu lumea. Hrana lor și-o câștigă prin aceea, că slobod din când în când un mic coșulet, legat de o funie, în jos, înspre luciul mării, unde pescarii miloși le fac parte din sărăcia lor. Și acești oameni trăiesc 80 și 90 și până la 100 de ani. Și știința omenească ne învață, că înfrânarea este maica sănătății, iar îmbuibarea și mai ales mâncarea peste măsură de carne, este pricina multor boli. Se vede că din cauza aceasta s-au înființat încă cu mult înainte de război în numeroase orașe mari așa numitele bucătării sau ospătării vegetariene, adică bucătării în care nu se fierb decât legume și alte bucate ușoare și unde nu găsești nici carne, nici băuturi amețitoare. Mulți oameni care s-au deprins cu această mâncare, nu vor să știe nici de carne, nici de alcool și se simt foarte bine... (P.T.V.S. o.c. pp. 45-6).

---

[79] Tocmeală, tocmeli (pl. și: (înv.) tocmele) — învoială, acord, convenție

Din cele arătate reiese clar că postul este numai spre binele și folosul Sufletului. Tot atât de evident este că și pentru corpul nostru, fiindcă postul nu îngreuiază circulația sângelui; asimilarea prin mistuire se face mult mai ușor și mult mai complet, din care urmează o sănătate vioaie, cu temei și prelungirea vieții...

31) Am postit contra rânduielilor Bisericii lui Dumnezeu, așa, când Sf. Biserică dezlega postul, eu posteam încă 13 zile, împotrivă; iar când Ea hotăra post fiilor și fiicelor Ei, eu îndărătnicindu-mă împotriva rânduielilor și hotărârii Ei Sfinte, mâncam de frupt înainte?.

În cursul vremilor au fost unii omeni groși la minte și întunecați la suflete, care s-au împotrivit și astfel rânduielilor Bisericii, așa cum au făcut și mai fac și azi unele persoane stiliste, camuflate prin Mănăstiri, Schituri și prin parohii, de prin toate ramurile societății: unele persoane profesează stilismul, precupețind pe cei proști, pentru câștig urât; iar altele, din neascultare de Biserică, stau cu îndărătnicie împotriva adevărului învederat, nevrând a ține calendarul îndreptat cu echinocțiul la 21 Martie și Septembrie, așa cum l-au aflat și așezat Sfinții Părinți; ci la 8 Martie și Septembrie, așa cum nu era în vremea Sf. Sinod din Niceea (325 d. Hs.). Pentru unii ca acești neascultători și alții ca ei, Mântuitorul zice: „Cel ce nu ascultă de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș... „(Mt. 18 77). Asupra acestora și a altor răzvrătiți ca ei, vine blestemul apostolesc, zicând: „Aceștia câte nu știu hulesc și câte după fire, ca niște dobitoace necuvântătoare știu, în acelea se strică. Vai lor! Că în calea lui Cain au umblat și în înșelăciunea lui Valaam prin mită s-au vărsat și în împotrivirea în cuvinte a lui Core au pierit. Aceștia sunt între dragostele voastre ca niște pietre de mare acoperite de apă, împreună cu voi mâncând, fără de frică pe sine păscându-se; nori fără de apă, ce se poartă de vânturi; copaci tomnatici neroditori, de două ori morți și dezrădăcinați; valuri sălbatice de mare, spumegându-și rușinea lor; stele rătăcitoare, cărora negura întunericului în veac se păzește..." (Iuda 1 *10-13;* comp. 16 17-18; Mt. 7 15-20; Tit 3 10; 2 Cor. 11 1-15; Gal. -l 6-10).

Toți aceia care postesc când Biserica dezleagă postul și mănâncă de frupt când Biserica rânduiește post; toate dezlegările ce li se fac în Sf. Biserică, la citirea moliftelor, la Sf. Spovedanie, la Sf. Maslu, la prohodire, la panahizi, etc, se întorc asupră-le în legături nedezlegate (Ps. 108 *6, 13;* Gal. 1 *6-9;* 2 Ioan 1 10-11; 1 Ioan 2 18-19; Iuda 1 *6;* Ioan 8 *44;* 2 Petru 2 *4-12;* Apc. 21 *8;* 22 15).

32) Din necumpătare și lăcomie mi-am stricat sănătatea, mi-am tâmpit mintea, risipit averea și scurtat viața?

Vindecare. „Luați seama de voi înșivă, ca nu cumva să vi se îngreuieze inimile voastre cu lăcomia mâncării și a băuturii și cu îngrijorările acestei vieți și astfel fără de veste să vină peste voi ziua aceea..." (Lc. 21 *34;* Efs. 5 *18;* Filip. 3 *18).* „Toate lucrurile îmi sunt îngăduite — strigă Apostolul — dar nu toate îmi sunt de folos... și nimic nu trebuie să pună stăpânire pe mine. Mâncările sunt pentru pântece și pântecele pentru mâncări, însă Dumnezeu va nimici și pe acesta și pe acelea" (1 Cor. 6, *12*; Prov. Sol. 21; 16). Trebuie a ne înfrâna, a fi cumpătați în mâncări și băuturi, spre a nu ne rupe firul vieții mai înainte de vreme și a cădea în păcatul sinuciderii. Lăcomia este un păcat de moarte și cine este stăpânit de ea și nu se pocăiește, nu poate fi împărtășit și nici darurile lui nu i se pot primi în Biserică; ba nici nu se îngroapă în cimitir (M.P. o.c. cap. 9). Clericul stăpânit de o astfel de patimă, nu poate sta înaintea Sfântului Altar să slujească, pentru că: „Nici hoții, nici lacomii, nici bețivii... nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu" (1 Cor. 6 10).

33) Am vărsat din beție după ce am luat Sf. Anafură și după Împărtășirea cu P.S. Trup și Sânge al Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul?

34) M-am dus la cârciumă pierzându-mi acolo vremea în: vorbe putrede și nebunești, măscăriciuni, cântece curvești, ospețe, petreceri anticreștinești, beții și alte blestemății, chiar și în Duminici și sărbători? M-am îmbătat bând peste măsură?

Beția primejduiește pe pătimași. Beția îi îndobitocește pe bieții oameni pătimași și pe mulți îi pogoară cu zile în mormânt și de acolo în iad, ca pe bogatul din Sf. Evanghelie, care-și petrecea viața în lux și în ospețe cu mâncăruri, băuturi, îmbuibări, cântece curvești, jocuri, etc. (Lc. 16 19-31). Bețivii adeseori își strică stomacul lor până la vărsături, de pe urma cărora se aleg cu vătămături groaznice, care-i torturează toată viața.

Sf. Biserică îi canonisește pe bețivi în dorința mânturii lor de această patimă și de iadul vremelnic și veșnic.

„Beția să nu se pricestuiască[80] până nu se va lăsa (de beție) să nu se mai îmbete. Omul mirean, de se va îmbăta și de va borî (vărsa, voma), să se pocăiască 60 de zile, iar de va fi și pricestuiat cu Sf. Precistanie și după aceea va borî, să nu se pricestuiască... peste Sfintele Posturi să se pocăiască; iar de va fi făcut aceasta (va fi vărsat de beție) în acele Sfinte Posturi mari, el să nu se mai pricestuiască peste tot anul, până în 200 de zile și mătănii 12 în zi" (P.B.G. p. 110 (88)).

Chipul de față ne arată prăpădul trupesc și sufletesc făcut de diavolul cu slugile lui, prin bombardarea orașelor și satelor cu felurite băuturi bețive, alcool și otrăvuri cu care falsifică vinul, rachiurile. Cârciumile, bodegile, făgădăurile[81], precum și cumetriile, patroanele, nunțile, ba chiar și înmormântările făcute cu băutură bețivă, cu jocuri, bețiii și felurite blestemății, au fost și sunt tot atâtea tunuri, obuziere și aparate ucigătoare, cu care s-a bombardat și se bombardează lumea nebotezată și botezată, necreștină și creștină... prin care s-au stins: luminile, pacea, conînțelegerile, armonia și viața multor oameni... purtători de nume creștinesc. Toate aceste asocieri satanice sau petreceri anticreștinești, au fost niște terenuri drăcești sau guri de iad, care au înghițit și înghit încă sumedenii de Suflete. Aceste bombardamente satanice au fost primite de ușuraticii creștini cu urale, ca odinioară „calul troian" de Troieni, prin care și-au agonisit groaznicul prăpăd vremelnic și veșnic.

Să fim precauți, măcar pe viitor, cei ce am scăpat teferi până acum.

„Să răscumpărăm vremea, că zilele sunt rele" (Efs. 5 16).

Am fost necumpătat în cheltuieli pentru întreținerea mea și a familiei? Am mâncât peste măsură, la masă, înainte și după prânz și cină... și pe ascuns?

Prin această neorânduială, creștinul cade în păcatul lăcomiei și se canonisește (Vezi „Oglinda Duhovnicească" pp. 962-968, de autor).

35) Când m-am îmbolnăvit nu mi-am căutat sănătatea așa cum eram dator?

36) Mi-am pierdut vremea în mâncăruri și băuturi, ospețe, jocuri, baluri, serate... în felurite petreceri anticreștinești și prăznuiri satanicești?

37) Am răpștit[82] contra mâncărurilor de post și a Preoților care nu postesc?

Popii de ce nu postesc?! Mulți purtători ai cinstitului nume creștinesc, care nu se împacă nici în ruptul capului cu postul și tot răpștesc contra bucatelor de post, ca israelitenii cei poftitori de carne în pustiu, care n-aveau ochi să vadă „mana din cer", vrând să-și motiveze, ori mai bine zis să-și camufleze „îndrăgirea ori îndrăcirea pântecelui", cârtesc, bodogănesc, ba strigă chiar și în public: „Da' popii de ce nu postesc? De ce mănâncă de frupt în posturi?" etc. etc. Șoapta asta satanică parcă o aud sunând chiar și pe la urechile celor mai buni fii și fiice ai Sfintei Biserici, care postesc, zicându-le tainic: „Nici Preoții nu mai postesc în aceste vremuri! Oare voi la ce să mai postiți?"

Ce crezi tu creștine că, cu astfel de cârtiri sau prin ascultarea acelor șoapte satanice te vei putea îndrepta pe sineți înaintea lui Dumnezeu?. Nu, nu. Cum nu s-au putut îndrepta Eva și Adam după călcarea postului în Rai înaintea lui Dumnezeu, Adam aruncând vina asupra Evei și Eva asupra șarpelui (Fac. 3), tot așa nici eu, nici tu creștine, nu ne vom putea îndrepta înaintea lui Dumnezeu cu astfel de scuze. Șarpele-Satana, care te silește pe tine, ca și pe Adam și Eva în Rai, cu astfel de dezvinovățiri șuchiate, mă îndreptățește pe mine a pune degetul pe rană, chiar dacă rana asta ar fi pe trupul vreunui slujitor al Domnului. Dar și aici vreau să te luminez și să te limpezesc cât voi putea mai

---

[80] A pricestui – a împărtăși

[81] Făgădău — (Reg.) Han; ospătărie, cârciumă

[82] A răpști — (Reg.) A murmura, a cârti.

bine, căci, cu răpștirile acestea nu numai că nu te vei îndrepta, dar vei aluneca și în mai grea osândă, căzând și în păcatul clevetirii, ponegririi și răutății, atrăgătoare mâniei lui Dumnezeu. Oricât te vei agăța de cutare sau cutare păcat al Preotului tău slujitor, nu vei fi scutit de judecată și pedeapsă pentru călcarea postului. Preotul va da seama înaintea lui Dumnezeu pentru păcatul lui, de nu se va îngriji; iar voi creștinilor de păcatele voastre. La Judecata particulară și la cea generală, nu vă va întreba pe voi Dreptul Judecător: „De ce n-a postit Preotul cutare, ori de ce a făcut cutare și cutare păcat"; ci ne va întreba pe fiecare în parte: „De ce ai călcat poruncile Mele? De ce ai făcut tu cutare și cutare păcat?" Acestea știindu-le, să ne părăsim de orice clevetiri și să ne ostenim a face tot binele și fapta bună care ne stă în putință a o face.

Când tu creștine încerci a dezveli rana Preotului tău și mai ales când o și mai trâmbițezi înaintea altora, ca Ham slăbiciunea tatălui său Noe, eu văd că te încarci de păcate și blestem groaznic ca și acela. „Blestemat să fie Hanaan sămânța lui Ham... să fie rob fraților săi" (Fac. 9 *21-27).* Eu zăresc în ființa ta o bubă rea, un obicei satanic, o racilă păcătoasă, o boală veche care-ți roade inima: patima clevetirii, care ți-a otrăvit întreaga ființă. Asta-i o groaznică boală molipsitoare, care alungă pacea și armonia bunei învoiri dintre oameni, aruncându-i în mari dezbinări, vrăjmășii și urâciuni pustietoare.

Eu te sfătuiesc așa: Chiar de vor fi unii Preoți care vor fi mâncând de frupt în posturi: unii din pricini binecuvântate, boli grele interne, hemoragii și alte slăbiciuni care îi pironesc suferinței a nu-și putea împlini slujba Preoției; alții poate fără motive binecuvântate, totuși, este bine a-i cruța de ponegriri, știind că prin aceasta cruțăm Credința, Ortodoxia și Sf. Biserică străbună. În cazul cel mai greu, când nu poți birui firea veche, pe omul cel vechi din tine, mărginește-te a zice: „Ceea ce te învață Preotul după Dumnezeu, ascultă și fă ca să te mântuiești; iar a-l ponegri, publica în lume și a-l osândi pentru vreun păcat al său, în care poate l-a slobozit însuși Dumnezeu pentru smerenia lui, păzește-te ca să nu te prăbușești în grea osândă" (Mt. 23 *3).*

Privind la frații Preoți, care sunt cu lumina Dumnezeieștilor Scripturi și Evanghelii sub ochii lor, parcă nu ne-ar veni a crede, ca tocmai ei să calce ceea ce predică în Sf. Biserică. Dar, chiar de ar fi unii Preoți, care, afară de slăbiciunile lor trupești — că de, pe lângă faptul că sunt Preoți îmbrăcați cu puteri Dumnezeiești de sus, totuși, să nu uităm că sunt și purtători de trup, cu felurite slăbiciuni și suferințe în ei, de care sunt datori a se îngriji — dar, de vor fi unii care se lasă stăpâniți de patimi și robiți slăbiciunii trupești, nesocotind porunca lui Dumnezeu și postul, noi să fim cât se poate mai înțelepți și să ne folosim de ei chiar și așa cum sunt.

Pe fundul apelor mari ale mărilor și oceanelor, sunt un fel de pești uriași, îmbrăcați cu niște plăci strălucitoare, care împrăștie așa de multă și puternică lumină în jurul lor, încât sunt supranumiți: „Felinarele Oceanelor". Ori de câte ori se întâmplă în nopțile întunecoase furtuni puternice pe valurile nesfârșite ale oceanelor, acești pești „felinare" sunt o mare îndemânare, folosire și fericire a conducătorilor de vapoare. Ei se slujesc mult de lumina binefăcătoare a acestor pești. Se spune că o groaznică nefericire lovește pe peștii aceștia. Din când în când unii dintr-înșii orbesc. Și așa, ei duc o viață întreagă de lumină pentru cei înțelepți, care se folosesc de ea; iar pentru ei înșiși duc o viață chinuită de întuneric și de bâjbâială. Ei bine, gândiți-vă, oare ce s-ar întâmpla cu marinarii care cu încăpățânare ar refuza a se folosi de lumina lor pentru orientare, pe simplul motiv că peștele „felinar" cela ori cela este orb? Oare n-ar fi ei vinovați de orice stricăciune, primejdie și naufragiu înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor? Ba da.

Mulți oameni din lumea asta au tot cercetat soarele și au văzut uneori pete în soare, alteori am văzut cu toții chiar și eclipsă (întunecare) de soare. Ei bine, dacă din aceștia s-ar ridica cineva să spună că soarele nu mai este bun, pentru că s-au văzut pete în el și uneori a și eclipsat, s-a întunecat... și s-ar lepăda cu totul de binefacerile luminii și căldurii soarelui, băgându-se în niște pivnițe întunecoase și locuind acolo în întuneric și în umezeală, primejduindu-și viața, oare nu le-ar zice lumea că sunt nebuni? Și dacă mor acolo cu zile, nu sunt ei niște odioși sinucigași ai trupului și Sufletului lor, cauzându-și îndoită moarte? Ba da. Tot astfel de nepricepuți, nebuni și sinucigași ai lor înșiși sunt toți aceia care dacă au văzut în unii Preoți unele păcate, la alții altele, îi ponegresc, îi urăsc și se leapădă cu totul de a se folosi de Darul Preoției lor, cu care i-a îmbrăcat însuși Dumnezeu.

După cum marinarii înțelepți se folosesc în nopțile întunecoase și furtunoase de acei pești, chiar și fără vederi și precum luminătorii oamenilor și învățații astronomi, care mai mult decât noi au văzut mult mai bine, mai des și mai clar petele din soare și eclipsele solare totuși, ei se folosesc mereu

de lumina și căldura soarelui; așa și toți fiii și fiicele Bisericii Creștine Ortodoxe, să se folosească mereu de Lumina de sus cu care sunt îmbrăcați Preoții, chiar dacă unii din ei ar fi robiți de vreo patimă sau slăbiciune. E lucru foarte înțelept ca creștinii să se călăuzească în viața lor după lumina cerească cu care Preotul este îmbrăcat, chiar de ar fi el și păcătos, d.p.: ca Noe ce se îmbătase, ca David ce păcătuise, ca Petru ce se lepădase de Domnul întreit cu blestem și jurământ, ca Pavel care mai înainte prigonise Biserica, etc. etc. Creștinii să nu uite că lumina cu care e îmbrăcat Preotul nu-i a lui proprie: ci este a lui Dumnezeu, Care l-a îmbrăcat cu Preoția. Nimeni din fiii și fiicele Ortodoxiei să nu caute a dezveli goliciunile firești ori șubrezeniile sufletești ale Preoților Bisericii, ale Părinților lor duhovnicești, ca să nu-și atragă asupră-și blestem și osândă, asemenea ușuraticului Ham. Fiecare creștin sau creștină, mai bine este să lucreze înțelept asemenea lui Sim și Iafet, care neasociindu-se la batjocură cu fratele lor Ham, au acoperit cu haina goliciunea firească a tatălui lor Noe și așa au moștenit binecuvântarea.

Creștinilor și creștinelor, fiți buni următori înțelepților noștri străbuni și străbune, care aveau în mare cinste pe Preoții Sf. Biserici, cu toate că unii erau cuprinși de felurite scăderi. Acoperiți și voi cu haina tăcerii și ocrotirii, slăbiciunile unora din Preoții slăbănogiți sufletește și vă folosiți de lumina lor. Ascultați-i și faceți tot ceea ce vă învață ei după Dumnezeu, că așa vă folosiți și vremelnic și veșnic. Numai dacă s-ar întâmpla să vă învețe careva ceva rău, abătător din calea vieții, din drumul Ortodoxiei și din viețuirea curat creștinească (care să dea Dumnezeu să nu fie niciodată), apoi pe Preotul acela care ar da învățături primej duitoare și pierzătoare Sufletelor, să nu-l asculte nimeni, chiar de ar avea și viață curată părută de Sfânt, să nu-l asculte nimeni, ca să nu se osândească vremelnic și veșnic. Dacă însă Preotul învață bine, fiind el chiar și păcătos notoriu, să-l ascultăm și să ne folosim de lumina Dumnezeiască, care prin el lucrează la mântuirea noastră (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 1176-1192, de autor).

Noi toți fiii și fiicele Sfintei Biserici, oricând vom observa unele pete de păcate ale aproapelui nostru și mai ales la Preoți, să pironim privirile la porunca Mântuitorului: „Nu judecați ca să nu fiți judecați. Căci cu judecata cu care judecați veți fi judecați și măsura cu care măsurați, vi se va măsura vouă". De asemenea și la sfatul apostolesc: „Tu cine ești care judeci pe sluga străină? Domnului său stă sau cade. Și va sta că Dumnezeu este puternic a-l pune pe dânsul să stea" (Mt. 7 1-5; Lc. 6 *35-38;* Rom. 14 *4;* 2 *1-6).*

38) Am mâncat ceva spurcat: sânge de animale, păsări omorâte de uli, vulturi, vulpi, mortăciuni, sugrumat, pască jidovească?

39) Am mâncat de furat... dreptul altora: poame, păsări, vite, bucate? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 2973-3224, de autor).

Toate, toate i le arăta pe rând așa, când, cu cine și cum le-a făcut: cum a mâncat dis-de dimineață, ori pe ascuns, ori peste măsură, fără rânduială și în posturi când a mâncat de frupt... Sufletul, dacă are sicriașul cu fapte bune, Îngerii i-au din acelea și plătind, pleacă înainte tot mai sus, la ceruri.

FERICIREA ÎN CERURI A POSTITORILOR DE PĂCATE ȘI DE BUCATE.

1) Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu Omul stă pe nori în Slava Dumnezeirii Sale.
2) Cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, vițel și vultur, formează Tronul Dumnezeirii.
3) Preasfânta Maică a Domnului nostru Iisus Hristos, pururea Fecioara Maria.
4) Oștirile Îngerești de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului îi slujesc, preamărindu-L pururea.
5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Prorocii.
6) Sfinții Apostoli.
7) Sfinții Ierarhi.
8) Sfinții Mucenici și Mucenițe.
9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.
10) Sfinții Drepți și Drepte.

Sfinți din Biserica Vechiului și Noului Testament hrăniți de Îngeri din porunca lui Dumnezeu:

11) Sf. Proroc Ilie Tesviteanul.
12) Sf. Proroc Daniel în groapa cu lei.

13) Sf. Marcu de pe muntele Francisc.

14) Sf. Onufrie.

15) Sfinții pustnici — Îngeri în trup — Împărtășiți de Îngerul-Preot cu Dumnezeiasca Împărtășanie în adâncul pustiului, unde slujeau și proslăveau pe Dumnezeu și alții mulți.

16) Creștinii bine-credincioși — Păstori și păstoriți — care viețuiesc pe acest pământ în o aleasă și exemplară cumpătare, postitori de bucate și de păcate, îmbogățindu-se în virtuți creștinești-duhovnicești, cu o adevărată credință, cu fapte bune și cu viețuire curat creștinească-duhovnicească, în viața viitoare se satură de o mare fericire în Împărăția Cerească din vederea Feței lui Dumnezeu și ascultarea armonioaselor preamăriri, înălțate de

oștirile Îngerești, de cetele Sfinților și de toate creaturile Sale. Cumpătații cu viață curată devin fericiți, după cuvântul Mântuitorului: „Fericiți sunteți care flămânziți acum, că vă veți sătura... Fericiți cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Lc. 6 *21;* Mt. 5 *8;* Ps. 16 15).

PEDEAPSA ÎN IAD A LACOMILOR... NEPOSTITORILOR DE PĂCATE ȘI DE BUCATE.

Chipul de față ne transportă cu mintea dincolo de mormânt la muncile vremelnice și veșnice ale îndrăgitorilor pântecelui. Acei nesățioși, al cărora dumnezeu în viață le era pântecele, pe care-l slugăreau zilnic, pironindu-și mintea la grija de a-l îmbuiba cu mâncăruri și băuturi cât mai bune și mai gustoase (Filip 3 *19*-comp 2 Petru 2 1, *13;* Rom. 16 *18;* Is. 22 *13-14;* 56 10-12; Amos 6 *4-7*), și-au pierdut dreptul lor de moștenire (Mt. 25 *10-12, 46),* în Împărăția lui Dumnezeu prin acele păcate de moarte (1 Cor. 6 10; 5 *10 — 11;* Gal. 5 *16-21).* Prinzându-i moartea nepregătiți sufletește, ei se prăbușesc în iad. Acolo sunt torturați de îngerii cei răi, care îi prind, îi mușcă, îi sugrumă, îi zgârie și împung, îi spintecă și-i azvârl în iezerul de foc. Nefericiții de ei, groaznic sfâșiati de dureri, se zvârcolesc în cumplitele chinuri...

Oare constipațiile, intoxicațiile, frica și suferințele pe care unii lacomi le simt în vremea durerilor pântecelui, a ruperei prapurului și mai ales în vremea operațiilor și după acelea, nu sunt și ele o mică arvună a răsplătirii păcatului lăcomiei? Și dacă aceste suferințe din viața pământească adeseori sunt grele, foarte grele și insuportabile, dar cele de dincolo de mormânt cu cât mai mult? Acestea cunoscându-le noi, să părăsim acest urâcios și primejdios păcat de moarte, pentru a scăpa de iad și a dobândi Împărăția lui Dumnezeu.

VAMA a 5-a, A LENEVIEI ȘI A TRÂNDĂVIEI

Ridicându-ne noi tot mai în sus în înălțimile văzduhului, pe acea cale neînchipuit de lungă care nu se poate măsura, nici pricepe de mintea omenească, vorbind cu multă recunoștință de binefacerile Părintelui meu duhovnicesc Vasile, am ajuns la vama lenevirii și a trândâvirii, unde se cercetează toate zilele și ceasurile petrecute zadarnic, fără de fapte bune: lenevirea la serviciul Divin și la rugăciunea particulară, neglijență la lucrul mântuirii, îmbogățirii și fericirii Sufletului nostru și pentru al aproapelui și în lucrul pentru agonisirea celor trebuincioase vieții. Acolo se opresc toți lenevoșii sau trândavii aceia, care asemenea bondarilor, trântorilor, poftesc și mănâncă ostenelile străine în loc de a lucra și a-și câștiga existența prin lucrul și sudoarea fețeilor. De asemenea și cei care sunt plătiți și nu lucrează după învoială. Acolo se cercetează cei care nu se îngrijesc a lăuda pe Dumnezeu și cei care se lenevesc în Sfintele zile de praznice, Duminici și sărbători a merge la Vecernie, Utrenie, Dumnezeiasca Liturghie și celelalte măriri ale lui Dumnezeu. Acolo se cercetează Sufletele dacă în timpul cât au viețuit pe pământ au împlinit, ori nu porunca lui Dumnezeu din Sfintele Scripturi: „În sudoarea feței tale să-ți mănânci pâinea ta", și: „Cine nu lucrează să nu mănânce" (Fac. 2, 15; *3,* 17-19; *comp. 2, Tes. 3,* 6-12).

De asemenea se cearcă cu multă amănunțime orice creștin privitor la hărnicia ori lenevirea în privința hrănirii Sufletului său cu Cuvântul lui Dumnezeu. Vameșii aceia cercetează dacă a împlinit ori nu porunca Mântuitorului, ce zice: „Privegheați și vă rugați neîncetat, ca să nu cădeți în ispite. Agonisește-ți untuldelemn al faptelor bune, lucrează cu talantul -Darul -încredințat... Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului tău și Eu te voi scoate și tu Mă vei proslăvi.. Blestemat este tot cel ce face lucrul Domnului fără purtare de grijă sau cu lenevire" (Mt. 26, 40-41; *25; Ps, 49,* 14-15, *23-*24; *Ier. 48, 10).*

Dacă lucrările trupești se cer și chiar trebuie făcute cu bună chibzuială spre a fi după plăcerea omului, apoi cele duhovnicești trebuie făcute cu mai multă bună chibzuială, spre a fi bine plăcute și primite Domnului. Acelea trebuie împlinite cu o mai mare atenție și osârdie bine chibzuită, cu cât este mai mare și mai prețios Sufletul decât trupul. La acea vamă se cercetează toată lenevirea, trândăvia și neglijența fiecărui mirean, cleric ori Duhovnic, care n-au purtat grijă mai întâi de Sufletul său și apoi de Sufletele încredințate lor. Acolo se întreabă cei care în zilele Sfinte și-au pierdut vremea la scrânciobe (dulapuri), călușei, popice, jocuri de cărți, joc de bani, prin crâșme, pe la jocuri, la prăznuiri anticreștinești, cu chiote și cântece curvești, beții, la felurite minciuni, clevetiri, ponegriri și osândiri prin felurite locuri... unde și-au întunecat mintea, în loc de a merge la Sfânta Biserică și la adunările duhovnicești, spre a se lumina, a crede și a viețui curat creștinește.

Acolo se certetează cu de-amănuntul toate păcatele izvorâte din lenevire și mulți se opresc și se prăbușesc în prăpăstiile iadului. Acolo și eu mult fiind întrebată, nu mi-ar fi fost cu putință a scăpa de acele datorii ale păcatului acestuia, de n-ar fi împlinit neajungerea mea dăruirea Cuviosului Vasile, prin care răscumpărându-mă, m-au scos din primejduirea ce mă amenința a mă pogorî jos în iad.

Chipul de față ne arată pe Îngeri cu Sufletul ajunși și opriți la vama a 5-a, a lenevirii. Dracii vămași, cu boierul lor drăcesc, le ies înainte simulând felurite semne de lenevire, arătând Sufletului omenesc după catastifele lor, ceasul, ziua, vremea și locul unde s-a lenevit, trupește și sufletește, pierzându-și vremea zadarnic, în trândăvie sau în deșertăciuni. La vama aceasta fiecare Suflet care nu s-a îngrijit

de mântuirea sa, este cercetat cu de-amănuntul de feluritele păcate ale lenevirii sau trândăvirii, d. ex. de:

40) M-am levenit a-mi împlini îndatoririle mele de: gospodar, cetățean și Creștin drept-credincios... de bun sfătuitor, educator, luminător și salvator al fiilor mei trupești și spirituali și al aproapelui meu, din întunericul necunoștinței de Dumnezeu Izvorul bunătăților și din căile pierzării?

41) M-am lenevit a mă ruga lui Dumnezeu în orice vreme și în orice loc, mai ales atunci când am fost primejduit a cădea în păcate, în necazuri, în boli, în pericole și pierzare vremelnică și veșnică?

Rugăciunea este una din cele mai mari fapte bune sufletești, pe care poate s-o facă omul atât pentru sine cât și pentru aproapele, în orice vreme și în orice loc. Rugăciunea e un Dar Dumnezeiesc, o vorbire a Sufletului cu Dumnezeu, un strigăt al omului după ajutorul Harului, o osteneală pentru dobândirea iertării, o cerere pentru asigurarea mântuirii, o cântare de mulțumire măririi lui Dumnezeu. Rugăciunea e o trebuință a Sufletului așa cum e: aerul, lumina și hrana pentru viața trupului. Rugăciunea e un strigăt de nădejde, o putere care împrospătează nădejdile inimii, o clipă petrecută în ceruri. Rugăciunea e ridicarea minții noastre către Dumnezeu pentru a-L cunoaște, a-L adora și a-I mulțumi și cere ajutor. Ne rugăm ori de câte ori ne ridicăm mintea și inima noastră către Dumnezeu, chiar și când nu i-am cere nimic. Orice sentiment sufletesc, exprimat prin vorbe ori prin simț; orice act lăuntric, care ne apropie și unește cu Creatorul, se cheamă rugăciune. În felul acesta ne rugăm când ne gândim la desăvârșirile lui Dumnezeu, când ne consacrăm lui cu trup și Suflet, când ne căim de păcatele noastre, când credem, iubim și nădăjduim în El.

Rugăciunea este mintală și verbală. Rugăciunea inimii este un șir de acte, de sentimente evlavioase, de adorare, de recunoștință, de căință, credință, dragoste, etc, prin care ne ridicăm mintea către Dumnezeu, dar fără să le exprimăm prin cuvinte. Rugăciunea verbală este atunci când o exprimăm prin cuvinte. Rugăciunea mintală se mai cheamă și meditație. Ea se poate face oriunde și oricând. Rugăciunea verbală se face în anumite timpuri. Totuși, ea trebuie a fi întovărășită de rugăciunea cu mintea. Rugăciunea verbală e de trei feluri: de laudă, de mulțumire și de cerere.

1) Rugăciunea de laudă este cea mai înaltă rugăciune. Scopul celor șapte laude și a Dumnezeiestei Liturghii, este de a aduce laudă Veșnicului nostru Făcător. Omul în rugăciunea de laudă, se unește cu toată făptura și în seninătatea inimii sale, aduce datornica închinăciune ca pe o altă jertfă curată a Sufletului său. Aceasta o facem cugetând la desăvârșirile lui Dumnezeu cunoscute din contemplarea universului, admirăm Atotputernicia Lui, negăsind cuvinte îndeajuns spre a-L preamări și lăuda. Privitor la aceasta ne îndeamnă și Sf. Ap. Pavel, zicând: „Să aducem prin El (Iisus Hristos) necontenit lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică roadă buzelor, care proslăvesc Numele Lui" (Evr. 13, *15).* Lauda sau preamărirea lui Dumnezeu este ocupația de căpetenie a Îngerilor, a Sfinților din cer și a noastră celor de pe pământ. Aceia care în faptele lor își caută mărirea proprie, negiijând-o pe a lui Dumnezeu, sunt hoți și tâlhari, pentru că fură mărirea Stăpânului lor.

Sf. Policarp fiind osândit să ardă pe rug pentru credința sa, în ultima sa rugăciune astfel lăuda pe Dumnezeu: „Laudă Ţie Doamne, Dumnezeule Atotputernice, pentru că m-ai aflat vrednic să fac parte în ceasul acesta din ceata celor ce Te mărturisesc pe Tine și să pot bea paharul Unsului Tău. Pentru aceasta Te laud, Te binecuvântez și Te preamăresc".

În timpul tiranului Valens au fost condamnați optzeci de creștini, pentru credința lor, să fie arși pe o corabie în mijlocul mării. Din mijlocul flăcărilor, păgânii au putut auzi rugăciunea lor de preamărire către Dumnezeu: „Acum slobozește pe robii Tăi Stăpâne după cuvântul Tău în pace, că văzură ochii noștri mărirea Ta... „Sf. Ioan Gură de Aur, în chinurile cele mai grele ale morții sale în părăsire și surghiun, preamărea pe Dumnezeu, zicând: „Mărire lui Dumnezeu pentru toate"

Să lăudăm neîncetat pe Dumnezeu Cel atât de Mare, de Bun și de Sfânt. Să-I dăm prinos de laudă pentru toate măririle Sale cu creștinescul salut răspândit în toată lumea: „Preamărit să fie Dumnezeu", cu răspunsul: „În veci, amin".

2) Rugăciunea de mulțumire se face atunci când omul, fie că a dobândit cererea sa, fie că n-a dobândit, întrucât poate că nu-i era de folos, el este dator să mulțumească în tot timpul lui Dumnezeu pentru toate în viața sa. „Nu vă îngrijorați cu nimic -zice Sf. Ap. Pavel -ci, în orice lucru, aduceți cererile voastre la cunoștința lui Dumnezeu prin rugăciuni și cereri cu mulțumiri și pacea lui

Dumnezeu, care este mai presus de orice pricepere omenească, vă va păzi inimile și cugetele voastre în Iisus Hristos" (Filip. 4, *6-7).*

Viața, sănătatea, avere, pace și tot binele vremelnic și veșnic, le avem de la Dumnezeu. Pentru toate acestea se cade a-I mulțumi. Noi mulțumim semenilor noștri și pentru un pahar cu apă ce ni-l dă pentru astâmpărarea setei. Cu mult mai mult trebuie a mulțumi noi lui Dumnezeu pentru toate binefacerile nesfârșit de mari. Trece oare vreo clipă fără să primim binefacerile Părintelui nostru Ceresc? El ne ține, ne cârmuiește, ne îngrijește. „Fără de Mine nu puteți face nimic", ne spune Mântuitorul. „Cine ar cuteza — zice Sf. Ambrozie -să fie nerecunoscător și nemulțumitor față de Dumnezeu, când însăși dobitoacele sunt recunoscătoare față de cei ce le hrănesc?" De multe ori nu primim de la Dumnezeu ceea ce cerem, fiindcă nu I-am mulțumit în trecut pentru atâtea binefaceri cu care ne-a dăruit.

Sf. Sava pustnicul, s-a trezit odată cu o ceată de tâlhari, cerându-i, în chip neomenos, mâncare și băutură. Sfântul, fără teamă, le-a așternut pe masă tot ce avea. El căută prin cuvinte cât mai frumoase, să le hrănească și Sufletele. Săturați, tâlharii s-au îndepărtat mai blânzi, dar fără să spună niciun cuvânt. După câteva zile, s-au reîntors iarăși. De astă dată însă ca să-i mulțumească. Văzând acestea Sf. Sava, a suspinat cu durere, zicând: „Vai nouă, căci acești oameni fără de lege s-au simțit obligați să mulțumească pentru puținele binefaceri primite! Noi însă, care primim zilnic atâtea daruri și ajutoare de la Dumnezeu, suntem nerecunoscători".

Sf. Evanghelie ne istorisește că zece leproși se rugau lui Iisus să-i vindece. Mântuitorul îi trimise să se arate preoților. Mergând ei pe drum, s-au vindecat. Unul din cei zece însă, văzând această minune, umplându-se de bucurie și fericire, s-a întors să-I mulțumească Mântuitorului. Domnul Hristos S-a bucurat de aceasta, totuși a întrebat cu tristețe: „Oare nu zece s-au vindecat, dar cei nouă unde sunt?" (Lc. 17, *12-19).* Oare nu cumva ni se potrivește și nouă această mustrare?

De aici învățăm a mulțumi lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite, pentru tot binele ce ni l-a dat.

Rugăciunea de cerere se face atunci când omul are trebuință să scape de anumite primejdii, sau cere ceva de la Dumnezeu. Mântuitorul vrând a ne arăta cât de neputincioși suntem, ne dă a înțelege că fără Dânsul nu putem face nimic bun pentru mântuirea Sufletului nostru. Însă încurajându-ne, ne spune mereu: „Orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu, vă va da vouă... Cereți și ve-ți lua, pentru ca bucuria voastră să fie deplină", însă numai atunci când se cuvine... Cereți și vi se va da, bateți și vi se va deschide, căutați și veți afla" (Ioan 16, *23-24;* Mt. 7, *7*). Cuvintele acestea cuprind totodată o poruncă și o făgăduință. Cât e de mare această mângâiere! Câtă siguranță în această făgăduință! Cât de bine ar fi dacă ar înțelege-o toți creștinii! „Roagă-te și muncește", zice înțelepciunea bătrânilor. „Dumnezeu -zice Sf. Grigore Nazianzul — vrea nu numai să I ne rugăm, ci prin rugăciune să-I facem silă" (Lc. 11, *5-13;* Mt. 15, *22-28).* Apostolii când erau în primejdie pe marea viforoasă, s-au rugat Mântuitorului să-i scape și au fost ascultați (Mt. 8, *23-27).* Sfinții prin aceste rugăciuni au ajuns în Împărăția lui Dumnezeu. Fără rugăciune nimeni n-a dobândit cerul. Sf. Scriptură ne îndeamnă să recurgem mereu la rugăciune: „Doamne, Dumnezeul mântuirii mele, ziua și noaptea am strigat înaintea Ta" (Ps. 87, *1).* „Apropiați-vă către Domnul -în rugăciune — și fețele voastre nu se vor rușina" (Ps. 33, *5).* Sf. Evanghelie laudă pe profeteasa Ana, care fiind de 84 de ani, nu se depărta de biserică, cu posturi și rugăciuni, slujind Domnului ziua și noaptea" (Lc. 2, *37).*

Citim în viața Sfântului Iacob, că de multă rugăciune ce făcea, stând îngenuncheat, i s-a îngroșat pielea, încât n-a putut să o mai înmoaie. Sf. Antonie cel Mare -Părintele pustnicilor -petrecea toate nopțile în rugăciune. Răsăritul soarelui îl făcea adesea să exclame cu durere: „O soare, iarăși te arăți! Tu îmi răpești privirea de la Soarele Veșnic".

De aici învățăm ca să ne rugăm mereu fierbinte, în duh și în adevăr (Ioan 4, *22-2 3;* Lc. 18, *7-**8),*** pentru a ne folosi.

Fraților! Cum tămâia redă viață
Adormitului cărbune,
Sufletul zdrobit se umple
De nădejdi, în rugăciune!

CUM SĂ NE RUGĂM CA SĂ FIM ASCULTAŢI: Mântuitorul Hristos a făgăduit solemn că va asculta rugăciunile noastre, ori de câte ori vom cere ceva de la Dumnezeu. Totuși, cum se face că uneori rugăciunile noastre nu au niciun efect? Răspunsul e foarte simplu: pentru că nu ne rugăm bine,

ori cerem ceea ce nu se cade. Nu la toți cei ce se roagă lui Dumnezeu li se împlinesc cererile, căci: sau că le cer mai înainte de vremea cuviincioasă, sau că le cer cu nevrednicie, sau sunt stăpâniți de orgoliu, sau că după ce le-ar fi dobândit, s-ar mândri, sau că după ce și-ar câștiga cererea, ar cădea în păcatul lenevirii și al destrăbălărilor (Iac. 4, *2-10;* 1 Cor. 4, *6-16;* Ier. 48, *10).* Fac o mare greșeală acei credincioși și clerici neștiutori, care primesc să se roage pentru moartea sau primejdia vrăjmașilor. Atunci rugăciunea lor se va întoarce în păcat, cum zice psalmistul (Ps. 108, *6).* Se cuvine ca cineva să se roage numai pentru împăciuirea și îmblânzirea răufăcătorilor și pentru dobândirea celor de folos vieții sufletești și trupești, iar dreapta răsplătire s-o lase în seama dreptei Judecăți a lui Dumnezeu (Rom. 12, *19*; 2 Lege 32, *35;* Evr. 10, *30).* Așadar, pentru a dobândi cererile noastre, trebuie ca rugăciunile să împlinească anumite condiții.

Astfel, rugăciunea trebuie făcută:

a) *În Numele lui Iisus Hristos.* „Amin, amin zic vouă, orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu, vă va da vouă" (Ioan 16, *23).* Dacă un supus se va înfățișa înaintea regelui său și l-ar ruga astfel: „Maiestate, fiul tău m-a trimis la tine cu această rugăminte, ascultă-mă", l-ar respinge oare regele? Desigur că nu. Pentru dragostea fiului său l-ar asculta. Așa și noi, când ne adresăm Tatălui Ceresc cu rugăciunea „Tatăl nostru", facem același lucru. Cuvintele Fiului Său: „Orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu, voi da vouă" (Ioan 15, *16),* îl silesc pe Dumnezeu să ne asculte. Iubirea nesfârșită a Tatălui față de Fiul Său nu ne poate tăgădui cererile ce I se adresează în Numele Său.

Pe vremea prigoanelor, când creștinii erau uciși pentru credința în Iisus Hristos de către păgâni, a fost dus înaintea unui împărat roman și Sf. Iulian împreună cu mai mulți creștini. Judecata s-a ținut într-o piață a orașului. Întâmplându-se ca tocmai atunci să treacă o înmormântare prin fața tribunalului, împăratul opri convoiul și adresându-se Sfântului Iulian, zise: „Am auzit că Hristosul vostru a înviat mai mulți morți. Dacă voi socotiți Legea voastră de Dumnezeiască, înviați în Numele Lui pe mortul acesta". Sf. Iulian s-a apropiat de mort și rostind o scurtă rugăciune, a strigat tare: „În Numele lui Iisus, ție îți zic, scoală". Rugăciunea i-a fost ascultată căci mortul s-a sculat spre uimirea tuturor păgânilor (V. Sf. 8 Ian. o.c. pag. 352). În Numele lui Iisus Hristos și Sf. Macarie egipteanul, cu rugăciunea, a înviat trei morți (V. Sf. 19 Ian. o.c. pp. 906; 909-910). Cuv. Paladie cu rugăciunea a înviat mortul (V. Sf. 28 Ian. o.c. pag. 1477). Sf. M. M. Gheorghe a înviat mortul de peste 300 de ani (Mineu 23 apr.). O creștină cu rugăciunea învie copilul mort al unei mame disperate (V. Sf. 9 iulie, o.c. pp. 492-5). Asemenea și alții. Multe putem dobândi și noi de la bunul Dumnezeu când îi cerem în Numele lui Iisus Hristos vreun dar.

b) *Cu plăcere.* Rugăciunea fiind o convorbire a omului cu Dumnezeu, trebuie făcută de bunăvoie, cu entuziasm și dragoste. Precum cineva găsește plăcere în convorbirile cu persoanele pe care le iubește, tot astfel trebuie să simțim plăcere atunci când vorbim cu Dumnezeu, Părintele și Binefăcătorul nostru. Rugăciunea făcută de obicei în silă și cu mintea în altă parte, e o batjocură la adresa Făcătorului, e un semn că nu-L iubim, că nu avem nicio dorință să ne unim sufletește cu El, e timp pierdut. Cum să nu ne placă rugăciunea, când ea „e o plimbare plăcută în paradisul ceresc?" (Sf. Ioan Gură de Aur). Câtă rușine pentru creștinii de azi, care așa de greu găsesc vreme pentru a se ruga lui Dumnezeu!

c) *Cu evlavie.* Evlavia este un act al religiei și în același timp și o virtute. Ea ne îndeamnă a practica datoriile noastre morale față de Dumnezeu cu grabă, cu bucurie, cu umilință și cu plăcere, făcându-ne părtași de acea mângâiere sufletească, care întrece orice plăcere lumească. E natural ca rugăciunea noastră să aibă calitatea aceasta. Rugăciunea făcută cu evlavie cuprinde atențiunea lăuntrică și reculegerea exterioară. Când vorbești cu cineva, desigur că mintea îți urmărește cuvintele ce le rostești. Când vorbești cu Dumnezeu trebuie să se petreacă același lucru. Cine se roagă distrat, nu este ascultat. Acela este asemenea omului care macină boabe rele și așteaptă făină bună. Sf. Ciprian zice: „Cum îndrăznești a aștepta să fii ascultat de Dumnezeu, când, rugându-te fără evlavie, nu te asculți pe tine însuți? Pretinzi ca Domnul să-și aducă aminte de tine, când tu însuți nu te gândești la tine? Aceasta înseamnă că batjocorești demnitatea lui Dumnezeu, aceasta înseamnă că ești treaz cu ochii, dar somnoros cu inima". Despre acest fel de rugăciune Duhul Sfânt și Mântuitorul, zice: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui e departe de Mine" (Is. 29, *13;* Mt. 15, *7-9).* Spre mângâiere, trebuie a ști că: Nu orice abatere a gândului nostru de la rugăciune e osândită de Dumnezeu. El osândește numai abaterea gândului de bunăvoie. Dacă distragerile nu le putem înconjura, dacă ne luptăm împotriva lor, căutând a ne aduce gândul la Dumnezeu, atunci rugăciunea

noastră are meritul ei deosebit, căci Dumnezeu, care ne vede, Se bucură de silința și lupta noastră. Feric. Augustin zice că: „Dacă ne doare că nu ne putem ruga bine, durerea aceasta deja e o rugăciune”.

Evlavia este darul lui Dumnezeu, care se poate câștiga numai cu mare muncă și pregătire. Precum cântărețul ca să cânte frumos, mai întâi își acordează instrumentul, tot așa și noi trebuie să ne acordăm inima înainte de orice rugăciune. Să lăsăm grijile pământești departe și în vremea rugăciunii să ne gândim numai la Dumnezeu. Mare e meritul rugăciunii evlavioase!

În luna octombrie a anului 1900, în circumscripția a IV-a a orașului Viena, s-a întâmplat următorul caz: Soția unui căpitan își luase pentru câteva zile locuință într-un hotel. Într-o seară când merse să se culce, închise ușa camerei, și, după obicei, se așeză în genunchi să se roage. Rugându-se ea, a observat sub pat ceva haine. Uitându-se mai bine, văzu ascuns un bărbat. Atunci, speriată, a sărit sus, a deschis ușa și a strigat după ajutor. Adunându-se mai multe persoane, au scos de sub pat un hoț, la care au găsit un cuțit mare. Omul acela avusese gândul să-i fure în timpul nopții un diamant mare, aflat în stapânirea acelei doamne. Rugăciunea însă a scăpat-o. Dumnezeu a ajutat-o pentru că s-a rugat (S.). Câte mii de cazuri am mai putea înșira, pentru a arăta puterea rugăciunii! Sf. Ioan Gură de Aur zice că: „Rugăciunea făcută cu evlavie bucură pe Îngeri și chinuie pe diavoli”.

Oarecând un bătrân ieșind din muntele Sinai, l-a întâmpinat un frate, care suspinând, a zis: „Părinte, ne mâhnim pentru neplouare[83]„. Bătrânul pustnic i-a zis: „Pentru ce nu vă rugați lui Dumnezeu ca să plouă?” Fratele a zis: „Ne rugăm Părinte, facem litanie, dar nu plouă”. Bătrânul i-a zis: „Cu adevărat, nu vă rugați cu dinadinsul. De voiești să cunoști că așa este, să stăm la rugăciune”. Și întinzându-și mâinile către cer, s-a rugat. Atunci îndată s-a pogorât ploaia. Fratele văzând, s-a înfricoșat și căzând s-a închinat... iar bătrânul s-a dus îndată de acolo (P.o.c. pag. 436, *11).*

d) *Cu încredere.* Multe rugăciuni sunt lipsite de roadă pentru că sunt lipsite de încrederea în Dumnezeu. Cel care nu are încredere în puterea și bunătatea lui Dumnezeu, îl supără nespus de mult. Această încredere o cerea Mântuitorul tuturor celor ce alergau la ajutorul Lui. „Cel ce vrea să fie ascultat în rugăciuni, să se roage cu credință, fără îndoială; pentru că cel ce se îndoiește, seamănă cu valul mării învăluit de vânturi încoace și încolo”. Un astfel de om să nu aștepte să primească ceva de la Dumnezeu (Iac. 1 *1-6).* Feric. Augustin explicând aceste cuvinte, zice: „Dacă lipsește încrederea, rugăciunea e pierdută”. Dacă rugăciunile noastre ar fi totdeauna întovărășite de această sfântă încredere, munții însuși, după făgăduința Mântuitorului, ar asculta și și-ar schimba locul (Mt. 17, *20;* Mc. 9, *23*; Lc. 17, *5).*

Încrederea aceasta trebuie a se întemeia pe bunătatea nesfârșită a lui Dumnezeu și pe iubirea lui Iisus Hristos. Cel ce știe a înălța astfel de rugăciuni, să nu se teamă că nu va fi ascultat. Dumnezeiasca Scriptură e plină de pilde, care adeveresc puterea rugăciunii făcută cu încredere. Orbul din Ierihon strigă: „Iisuse, fiul lui David, miluiește-mă!” și este vindecat. Femeia hananiancă, deși respinsă de Mântuitorul cu vorbe aspre, insistă și aude: „Mare e credința ta, să-ți fie precum voiești”. Moise în pustie primește poruncă să lovească cu toiagul în stâncă și va ieși apă. Lovește însă fără încredere și nu iese apă. Se căiește și lovește a doua oară plin de încredere și apa izvorăște (Nu. 20, *10-12).*

În viața Sf. Grigore făcătorul de minuni găsim că nereușind să facă a crede în Dumnezeirea lui Iisus Hristos pe un preot păgân, i-a zis: „Să te convingă atunci minunile despre puterea lui Dumnezeu”, și-i spuse să ceară o minune. Preotul păgân, arătându-i o parte de munte, i-a zis: „Mută stâncile acestea în alt loc”. Sf. Grigore s-a rugat cu încredere și muntele s-a mutat mai departe (V.Sf. 17 N-brie., o.c. pp. 747-8). Toate minunile Sfinților sunt rodul rugăciunilor lor făcute cu încredere înaintea lui Dumnezeu.

e) *Cu supunere la voia lui Dumnezeu.* Cererile adresate lui Dumnezeu și așteptate să se împlinească numai dacă aceasta este voia lui Dumnezeu, plac neînchipuit de mult Părintelui nostru Ceresc. Domnul Hristos învățându-ne „Tatăl nostru”, a zis că așa să ne rugăm: „.. Fie voia Ta”. Pildă vie e rugăciunea Lui de pe muntele Măslinilor: „Părinte, nu voia Mea să se facă, ci voia Ta” (Lc. 22, *42*). E drept că rugăciunea poate dobândi și minuni, aceasta nu e totuși o regulă. Altminterea legile lăsate de Dumnezeu nu și-ar mai avea rostul lor. N-ar mai fi boală, durere, necaz, încercare, ci un adevărat Rai pe pământ. Dumnezeu nu vrea s-o facă asta. Iată de ce trebuie să ne rugăm, cerând lui

---

[83] Neplouare — secetă, uscăciune

Dumnezeu în același timp ca să facă cum știe El mai bine. Când cele ce cerem sunt după voia lui Dumnezeu, ele ne vor fi date fără îndoială. Apostolul adevereşte aceasta, zicând: „Când rugăciunea e făcută după rânduiala și voința lui Dumnezeu, El ne ascultă" (1 Ioan 5 14-*15).* Bine-credinciosul creștin Constantin Brâncoveanu văzând călăul decapitându-i feciorii, zicea răbdând: „Doamne, fie voia Ta!"

f) *Cu statornicie.* Nu dispera dacă Dumnezeu nu te ascultă îndată. Roagă-te mai departe cu statornicie și El te va ajuta. El este Părintele nostru care ne iubește mult! Oare tu poți a nu asculta pe aceia care îi iubești? Fii cu răbdare! Hristos n-a vindecat îndată orbul din Ierihon, care striga din marginea drumului, ci numai după repetate strigări, mergând după El pe cale și în casă (Mt. 9, *27-31).* Nici pe femeia Hananiancă n-a ascultat-o îndată, ci numai după ce i-a încercat credința (Mt. 15, *22-28).*

Pentru săpatul pământului nu-i destul numai o lovitură de sapă. După sămânța de grâu băgată în pământ, agricultorul trebuie să aștepte să răsară, să crească, să facă spic și să se coacă. Pentru roadă unui pom de asemenea trebuie ani. Numai roadă rugăciunii vrei s-o culegi imediat? Pricinile pentru care Dumnezeu nu ascultă îndată rugăciunile noastre sunt multe: unele sunt pentru încercarea credinței, pentru a ne da seama de neputințele și slăbiciunile noastre, altele pentru a prețui mai mult darurile Sale, pentru că de multe ori ceea ce cerem, în împrejurările în care ne aflăm, nu e spre folosul nostru.

Sf. Monica a fost mama feric. Augustin. În tinerețea sa, Augustin fusese păgân și dusese o viață foarte stricată. Sfânta sa mamă s-a rugat 17 ani pentru întoarcerea lui la Dumnezeu. Odată, aflându-se la Milano, unde era Episcop Sf. Ambrozie, a mers la el să-și descarce durerea și să-i ceară sfaturi. Ascultând-o, marele Episcop i-a răspuns: „Fii cu răbdare că vremea întoarcerii fiului tău o va hotărî Dumnezeu, tu fii statornică în rugăciune și fapte bune. Este oare cu putință să se osândească acela pentru care ai vărsat atâtea lacrimi?" Într-adevăr, statornicia Sfintei Monica a dobândit, după aproape 18 ani de rugăciuni, întoarcerea aceluia care a devenit mai târziu unul din cei mai mari învățați și rodnici Părinți ai Bisericii.

O pildă vie de statornicie în rugăciune, e văduva ce se ruga judecătorului nedrept, povestită de Mântuitorul Hristos. La început judecătorul nu voia să-i facă dreptate, dar pentru că nu-l lăsa în pace, ca să scape de ea, i-a împlinit cererea (Lc. 18, *1^{A}-8).*

g) *Cum să ne rugăm noi creștinii?* Asta ne-a învățat Mântuitorul, când a învățat pe ucenicii Săi „Tatăl nostru" (Mt. 6, *5-13;* Lc. II, *1-13),* când S-a rugat El în Templu, în case, în pustie, la Cina cea de Taină (Ioan 17), cu sudori de sânge în grădina Ghetsimani (Lc. 22, *34) și* pe Cruce (Lc. 23, *34, 46).* Tot Iisus ne-a încredințat că orice cerem în Numele Lui de la Tatăl, ne ascultă (Mt. 7*, 7*-11;Lc. 11, *1*-13; Ioan 14, *13-14;* 15, *1 6; 16, 23-24;* 1 Ioan 3, *22-23),* dacă rugăciunile le facem cu credință (Mt. 21, *2 2),* cu inima curată (evrei 10, *22),* fără șovăire (Lc. 11, *8-9)* și fără îndoială (Iac. 1, *5-6),* cu stăruință (Lc. 18, *1-8;* Rom. 12, *12*) și după voia lui Dumnezeu (1 Ioan 5, *7*4). Când ne rugăm și nu primim, înseamnă că cerem rău (Iac. 4, *3;* Mc. 10, *38*); cerem să se facă voia noastră, nu voia lui Dumnezeu (deși în Tatăl nostru zicem: „fie voia Ta", nu „voia mea" Mt. 6, *10;* 26, *39).* Sfinții Părinți și Dascălii Bisericii ne învață că rugăciunile se rostesc cu atenție la fiecare cuvânt, cu toată căldura inimii, cu smerenie sinceră și cu mintea în inimă. Adorarea cere atenție deosebită și smerenie adâncă. Nu ne putem ruga atenți privind cu mândrie în sus sau la îmbrăcămintea vecinilor, ci smeriți, cu fruntea plecată, cu privirea concentrată înăuntru și mai ales în genunchi. Atunci e simțită și rodnică, atunci e binefăcătoare rugăciunea. Făcută cu căldură, din tot Sufletul și din tot cugetul, rugăciunea se înalță spre cer ca tămâia din cădelnițe de aur (Apc. 5, *8;* 8, *4).* Rugăciunea făcută fără căldura inimii, cu răceală și cu nepăsare, este ca și focul zugrăvit — fără căldură — ca și omul mort — fără viață — ca și pasărea fără aripi — nu se ridică spre cer -(d.D.A. o.c. pp. 522-3).

Cel ce păcătuiește în deplină conștiință, nu se poate ruga nici pentru sine, nici pentru altul, dacă nu se pocăiește. „Pe cei ce au păcătuit împotriva Mea îi voi șterge pe ei din cartea Mea" (Eș. 32, *33).* Nici Prorocul Ieremia n-a fost ascultat de Dumnezeu când s-a rugat pentru rătăcitul popor evreu. „Tu să nu mai mijlocești pentru poporul acesta, nici să faci cereri și rugăciuni pentru ei, căci nu-i voi asculta nicidecum când Mă vor chema, siliți fiind de nefericirea lor" (Ier. 11, *14;* 7, *16;* 14, *11;* Eș. 32, *10*-14; Num. 14; 16; 1 Ioan 5, *16*).

„Dacă vreun Episcop, Presviter, Diacon, sau vreunul dintre cei ce sunt rânduiți în cler, ori laic, neavând nicio trebuință prea mare, sau lucru greu, ca să lipsească pentru un timp mai îndelungat de la

Biserica sa, ci, petrecând în oraș, n-ar merge la Biserică în trei zile de Duminici din trei săptămâni, de va fi cleric, să se caterisească, iar de va fi laic să se îndepărteze de la Sfânta Împărtășire" (Sin. VI ec. can. 80; Sard. 11).

„Cine se mâhnește de bună voia lui de rugăciune și de cântare și va umbla ca un dobitoc, să aibă pocanie un an și mătănii 100 în zi" (P.B.G. pag. 102 (37)). „Călugărul care nu-și citește ceasurile sale și toată slujba sa, Dumnezeu îl socotește ca pe un mort și străin de către Sfințenia Sa, însă se canonisește cum va socoti Duhovnicul lui" (P.M.B. gl. 122). Rugăciunea este cheia vistieriei darurilor Dumnezeiești. Prin ea dobândim tot binele de la Dumnezeu (Mt, *21, 22*; 7, *7*; Lc. 8, *24;* 11, *1-13).*

h) *Puterea rugăciunii.* În anul 437 izbucni un foc strașnic în partea nordică a orașului Constantinopol. Flăcările nimiciră o mulțime de case și magazii. Numai o Bisericuță rămase neatinsă și aici căuta să scape mulțimea cuprinsă de flăcări din toate părțile. Flăcările însă, începură să se atingă și de zidurile acestui Sfânt Locaș. Scăpare pentru mulțimea dinăuntru nu era. Atunci credincioșii, în frunte cu Patriarhul, căzură în genunchi și rugară pe Dumnezeu ca să-i mântuiască. Rugăciunea le-a fost ascultată și credincioșii au fost scăpați prin puterea Atotputernicului Dumnezeu.

Învățăturile și pildele acestea despre rugăciune înșirate aici, au menirea de a stârni dragoste față de rugăciune în inimile adevăraților creștini, de asemenea și sentimentele cu care ea trebuie să fie întovărășită. Astfel, rugăciunea bine făcută: a) Ne unește cu Dumnezeu, b) aprinde în noi simțăminte cerești, c) ne întărește împotriva ispitelor, d) ne dă putere ca să facem binele, e) ne mângâie în suferințe, f) ne dă tărie în lipsuri, g) ne dă statornicie în bine, h) ne mijlocește iertarea păcatelor, i) ne deschide ușa Raiului.

Chipul de față ne arată pe Îngerul morții, cosind cu multă osârdie viețile omenești. Coasa morții cosește zilnic cu o uimitoare rapiditate viețile pământenilor: bătrâni, tineri și copii, învățați și neînvățați, săraci și bogați, slăbănogi, puternici, viteji, voievozi, regi, împărați și vestiți stăpânitori. Precum coasa taie și culcă la pământ tot felul de iarbă dinaintea ei: mare și mică, bătrână și tânără, flori mirositoare și bălării; așa și coasa morții, taie sumedenii de vieți omenești, în toată vremea și în tot locul, lăsând lacuri și râuri de sânge în urma ei. Da, chiar așa este... pentru că deși: „Scumpă este înaintea Domnului moartea Cuvioșilor Lui" (Ps. 115, *5*-6"), dar „moartea păcătoșilor este cumplită..." (Ps. 33, *27*). Moartea aceea îngrozitoare și fioroasă ca o hâdă ciumă sau holeră pentru toată omenirea împleticită în deșertăciunile și păcatele lumești; este o foarte bună, plăcută și dorită mamă pentru toți fiii și fiicele Bisericii lui Dumnezeu, care viețuiesc aici pe pământ pentru cer și pentru Dumnezeu. Adevărat! „Fericiți sunt cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el!" (Lc. 11, *28).* „Fericiți cei morți, care mor în Domnul de acum, așa zice Duhul, ca să se odihnească de ostenelile lor; iar faptele lor bune vor urma cu ei" (Apc. 14, *13).*

42) M-am lenevit și scumpit a face rugăciuni, milostenii, posturi, pomeni, slujbe, panahizi cu Sfinte Liturghii și alte binefaceri pentru ușurarea și odihna răposaților mei?

43) M-am lenevit a citi Dumnezeieștile Scripturi, cărți sfinte, reviste religioase și felurite scrieri hrănitoare de Suflet, rămânând astfel necunoscător al adevăratei și dreptei credințe Creștinești?

44) M-am lenevit a lupta bine după legile Divine contra patimilor rele, vrăjmășiilor, clevetirilor, răutăților...? N-am stăruit în lupta cea bună?

Lenevirea e unul din cele șapte păcate de moarte și dascălul diabolic al tuturor relelor sau păcatelor din lume. Când creștinul nu-și întrebuințează vremea în: cugetări, citiri, vorbiri, meditări religioase, lucrări serioase și fapte bune, atunci se duce diavolul la el și-i dă de lucru. Lenevirea izvorăște din descurajări sufletești, din lipsă de ajutor social, din mândrie și din iubirea de trai bun. Lenevirea e o plagă care torturează pe cel ce o are și pe cei din jurul lui... Leneșul se crede mai înțelept în ochii lui decât șapte oameni care răspund cumsecade... Precum ușa se învârtește în țâțânele ei, așa se învârtește și leneșul pe patul lui! Leneșul își vâră mâna în blid și pregetă s-o ducă la gură... dar sărăcia vine fără de veste peste el ca un hoț și lipsa ca un ostaș înarmat (Prov. Sol. 26, *16, 14-15;* 24, *33-34).* Lenevirea duce pe oameni la: clevetiri, răpiri, hoții, desfrânări, bețiii, la fumat tutun, la ucidere și alte răutăți, făcând viața trupească și sufletească groaznic de amară și insuportabilă. „Precum fumul alungă pe albine și atunci li se ia dulceața lucrării lor; tot așa și odihna trupească alungă frica lui Dumnezeu din Suflet, și-i prăpădește toată lucrarea cea bună a lui" (P.o.c. pg, *17*5, *5*7). Leneșii nu trebuie să manânce dacă nu lucrează (2 I cs. 3, *7*0); tot astfel, nelucrând cele duhovnicești, nu pot a se împărtăși cu Sfintele Taine... Călugărul, ca și creștinul, care se dedă somnului, trupului său e călugăr sau creștin și nu Duhului Sfânt (P.B.G. pg. 128).

Inima fiecărui fiu sau fiică a Bisericii lui Dumnezeu, e un câmp de crâncene lupte, de zilnice războaie vijelioase, care se dau între lumea cerească, în frunte cu Mântuitorul, spre cucerirea Creștinului cu trup și Suflet pentru Împărăția lui Dumnezeu și fericirea veșnică; și între lumea infernală, zăcândă în cel rău, păcatele ucigătoare de Suflete, cu diavolul în frunte, spre cucerirea Creștinului cu trup și Suflet pentru iad și tortură veșnică. Mântuitorul îi pune la îndemână Creștinului strălucitele virtuți duhovnicești drept armătură pentru a lupta bine, a se mântui și ferici cu El pururea în Ceruri; iar diavolul îl ademenește, punându-i la îndemână feluritele vicii, plăceri, patimi sau păcate grele și ucigătoare de Suflet, pentru a se prăbuși în prăpăstiile înfocate ale infernului, unde să se muncească cu el pururea, în vecii vecilor. Biruința și fericirea creștinului, precum și nefericirea și lașitatea ori cui, atârnă în cumpăna dreptății Divine, după alegerea și felul luptei fiecăruia... Să alegem viața, ca să trăim cu El fericiți în veci... _____

a) PICĂTURILE DE APĂ SCOBESC PIATRA. Sfântul Isidor, Arhiepiscopul Sevillei, în tinerețe fusese foarte leneș și nu-i plăcea să învețe. Odată fugind de la școală, merse pe străzile orașului și stătu lângă o fântână, mirându-se cum de se făcu o adâncime așa de mare într-o stâncă. O femeie care merse să ia apă, îi zise: „Vezi, această groapă s-a făcut încetul cu încetul de picurii de apă, care au căzut pe piatră". Atunci el se gândi, că dacă picurii de apă sunt în stare să sape o stâncă, el încă e dator să-și pună toate puterile și să învețe în fiecare zi și așa să ajungă la scopul dorit. Merse la școală și din acea clipă începu să învețe cu multă sârguință. Astfel, el deveni unul dintre cei dintâi școlari. Mai târziu a lucrat și mai mult la mântuirea Sufletului său și deveni Sfânt.

PRIN STĂRUINŢA ÎN BINE, AJUNGEM SĂ VEDEM PE DUMNEZEU. Un împărat mergea la vânătoare. În pustia în care vâna, se întâlni cu un stareț. Împăratul îl întrebă: „Ce faci aici?" Starețul îi întoarse aceeași întrebare. Împăratul răspunse: „Vânez". Atunci starețul îi spuse: „Și eu vânez! Vânez pe Dumnezeu. Eu vânez viața veșnică unde voi vedea pe Dumnezeu și sunt sigur că voi ajunge scopul meu dacă voi rămâne statornic..." (D.C. 280-1).

b) FĂRĂ LUPTĂ NU-I CUNUNĂ. Dumnezeiasca Scriptură ne adeverește că: Dumnezeu încununează pe toți drept-credincioșii creștini -Păstori și păstoriți -care au luptat după Legea Lui. Fiecare va fi încununat după meritul său cu vreuna din cununile acestea:

1) Cununa nestricăcioasă (1 Cor. 9, *25*).
2) Cununa laudei, slavei (1 Tes. 2, *19).*
3) Cununa dreptății (2 Tim. 4, *8; 2, 5).*
4) Cununa vieții, făgăduită celor ce-L iubesc (Iac. 1, *12*; Apc. 2, *10*).

5) Cununa măririi cea nevestejită (1 Petru 5, *4).*

Drept aceea... să alergăm la lupta ce ni-i pusă înainte, căutând la Iisus începătorul și plinitorul credinței, Care în locul bucuriei ce era pusă înaintea Lui, a răbdat Crucea de ocară, nebăgând seamă și a șezut de-a dreapta Scaunului lui Dumnezeu!" (Evr. 12, *1*-2).

45) M-am culcat seara neînchinat? Dimineața am plecat la lucru fără a mă ruga lui Dumnezeu cu credință?

Toți creștinii — Păstori și păstorițI — trebuie a se ruga seara, dimineața…, adică a-și face rugăciunile după Ceaslov mare ori mic, cu toată atenția și credincioșia, pentru a se folosi. Și în adevăr, cei ce fac așa, se folosesc foarte mult. Așijderea trebuie a se ruga și în cursul zilei și nopții, ori de câte ori prind vreme. Privitor la puterea rugăciunii, Sf. Ioan Gură de Aur, zice așa; „De bună seamă, nimic nu este mai puternic decât rugăciunea. Un împărat în haină de porfiră nu este mai mărit decât rugătorul, pe care îl împodobește vorbirea sa cu Dumnezeu. Precum un om care vorbește cu împăratul în fața întregii oștiri, a comandanților și a domnilor, prin aceasta atrage asupră-și ochii tuturor și capătă însemnătate; așa se întâmplă și cu cel ce se roagă. Socotește numai, ce vrea să zică, când un om în fața tuturor Îngerilor, Arhanghelilor, Serafimilor, Heruvimilor și a tuturor puterilor cerești, cu toată bucuria și sârguința se apropie de Împăratul împăraților și cutează a vorbi către Dânsul? Care cinste s-ar putea asemăna cu aceasta? Dar nu numai cinste, ci și un mare folos urmează pentru noi din rugăciune și chiar înainte de a fi primit aceea pentru care ne rugăm. Adică îndată ce întinde cineva mâinile sale la cer și cheamă pe Dumnezeu, deodată retrage inima sa de la toate lucrurile pământești și se strămută cu duhul în viața viitoare. El atunci gândește numai la cele cerești și în timpul rugăciunii nu are nicio legătură cu viața cea pământească, dacă însă se roagă bine. Dacă cumva se aţâță mânia lui, ea ușor se potolește prin rugăciune. Dacă poftele lui se aprind, focul lor lesne se stinge. De l-ar chinui încă și pizma, el lesne o va alunga și se întâmpla ceea ce zice Profetul despre răsăritul soarelui. Dar ce zice el? „Pus-ai întuneric și s-a făcut noapte, când se mișcă toate fiarele pădurii. Puii leilor răcnesc după pradă și cer de la Dumnezeu hrana lor. Când însă răsare soarele, ele fug și se târăsc în culcușurile lor" (Ps. 103, *20 — 22).* Deci, precum la ivirea razelor soarelui toate fiarele apucă fuga și se ascund în culcușurile lor, așa, când rugăciunea ca raza soarelui, iese din gura noastră și ne luminează Sufletul nostru, fug toate patimile cele fără de minte și dobitocești și se ascund în cotloanele lor, numai dacă ne rugăm cu râvnă, cu duh luător aminte și cu Sufletul deștept. De-ar veni atunci chiar Satana, el va trebui să se depărteze și duhul cel rău să fugă. Adică precum atunci când stăpânul vorbește cu o slugă a sa, nu cutează vreo altă slugă a se apropia și a-i stingheri, așa cu atât mai puțin cutează duhurile cele rele a ne stingheri, când noi vorbim cu Dumnezeu cu râvnă cuviincioasă.

Rugăciunea este un liman pentru cei zbuciumați de furtună, o ancoră pentru cei alungați de valuri, un toiag pentru cei ce se clatină, o comoară pentru cei săraci, o siguranță pentru cei bogați, un ajutor împotriva bolilor și o ocrotire pentru sănătate. Rugăciunea face nepieritoare bunurile ce le avem și cu toată graba preface relele ce ne bântuiesc. De vine o ispită, ea ușor o alungă, de se intâmplă pierderea averii sau altceva de tulbură Sufletul, rugăciunea vindecă și aceasta curând. Rugăciunea este scăparea împotriva tristeții, temelia veseliei, pricină de bucurie statornică, mama adevăratei înțelepciuni. Cine poate a se ruga din toată puterea, fie cel mai sărac dintre toți, el totuși va fi mai bogat decât toți. Acela însă căruia îi lipsește rugăciunea, de ar ședea chiar pe tron, totuși este cel mai sărac dintre toți. Rugăciunea este arma cea mai tare, vistierie care niciodată nu se deșartă, bogăție nesecată, liman fără valuri, temelia a toată odihna, rădăcina, izvorul tuturor bunătăților mai puternică decât o împărăție"

46) Am stat la masă și m-am sculat de la masă fără a-mi face Sfânta rugăciune cuvenită și Sfânta Cruce? În loc de rugăciune și îngrădirea cu Sfânta Cruce am vorbit, râs, mi-am făcut țigară și am fumat, tămâind astfel pe diavolul, în loc de a mă ruga și a mulțumi lui Dumnezeu pentru mâncare, băutură și feluritele bunătăți ce mi le-a dat?

SĂ NE RUGĂM ÎNAINTE ȘI DUPĂ PRÂNZ ȘI CINĂ. Mai înainte de a gusta din mâncarea meselor — prânzului și cinei — ni se cere imperios să ne rugăm, astfel:

Rugăciune înainte de masă,

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

„Doamne, Dumnezeul cerului, al pământului și al tuturor creaturilor... Ochii tuturor în Tine nădăjduiesc și Tu le dai lor hrană la timpul cuvenit.. Deschizi Tu mâna Ta și saturi pe tot cel viu de

bunăvoință. Lauda Domnului va grăi gura mea și tot trupul să binecuvânteze Numele cel Sfânt al Lui, în veac și în veacul veacului..."

„Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se Numele Tău. Vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer și pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi. Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean".

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Doamne miluiește, Doamne miluiește, Doamne miluiește.

De este Preot, zicem: „Părinte binecuvântează; iar de nu este Preot, zicem: „Doamne, binecuvântează".

Preotul (de este) binecuvântează masa: „Hristoase Dumnezeule, binecuvântează mâncarea și băutura robilor Tăi, că Sfânt ești totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor".

Diaconul, monahul și mireanul, zic: „Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristose Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi".

Mesenii răspund: „Amin".

Rugăciune după masă,

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

„Bine este cuvântat Dumnezeu, Care ne miluiește și ne hrănește pe noi din tinerețile noastre, Cel ce dă hrană la tot trupul, umple de bucurie și de veselie inimile noastre, ca, totdeauna având îndestulare, să ne prisosească spre tot lucrul bun, în Iisus Hristos Domnul nostru, cu Care Ţie se cuvine Slava, stăpânia, cinstea și închinăciunea, cu Sfântul Duh în veci. Amin.

Slavă Ţie Doamne, Slavă Ţie Sfinte, Slavă Ţie împărate, că ne-ai dat nouă bucate spre veselie. Umple-ne pe noi și de Duhul Tău cel Sfânt, ca să ne aflăm înaintea Ta bine plăcuți și nerușinați, când vei răsplăti fiecăruia după lucrurile lui.

Mulțumim Ţie, Hristoase Dumnezeul nostru, că ne-ai săturat pe noi de bunătățile Tale cele pământești; nu ne lipsi pe noi nici de cereasca Ta împărăție, ci, precum în mijlocul ucenicilor Tăi ai venit Mântuitorule, pace dându-le lor, vino și la noi și ne mântuiește și pe noi.

Cade-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu-Cuvântul L-ai născut, pe Tine cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu te slăvim.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Doamne miluiește, Doamne miluiește, Doamne miluiește.

De este Preot, zicem: Părinte binecuvântează; iar de nu este Preot, zicem: „Doamne binecuvântează.

Preotul (de este) zice: „Bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce ne miluiește și ne hrănește pe noi din darurile Sale cele bogate, cu al său Har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Mesenii răspund: „Amin".

Diaconul, monahul și mireanul, zic: „Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristose Fiul lui Dumnezeu miluiește-ne pe noi. Mesenii răspund: „Amin".

Rugăciune la masa de seară

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Mânca-vor săracii și se vor sătura și vor lăuda pe Domnul;. ei ce-L caută pe Dânsul, vii vor fi în inimile lor în veacul veacului.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Doamne miluiește. Doamne miluiește, Doamne miluiește.

De este Preot, zicem: Părinte binecuvântează; iar de nu este Preot, zicem: Doamne binecuvântează.

Preotul (de este) binecuvântează masa: Hristoase Dumnezeule, binecuvântează mâncarea și băutura robilor Tăi, că Sfânt ești totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Mesenii răspund: „Amin".

Diaconul, monahul și mireanul, zic: Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristose Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi. Mesenii răspund: „Amin".

Rugăciune după masa de seară

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Făcutu-s-a pântecele tău masă Sfântă, având cereasca Pâine, pe Hristos Dumnezeul nostru, din Care tot cel ce mănâncă nu va muri, precum a zis hrănitorul tuturor, Născătoare de Dumnezeu.

Darurilor tale fă-ne pe noi vrednici, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, trecând cu vederea greșelile noastre și dăruind vindecare celor ce iau cu credință binecuvântarea Ta, Preacurată.

Cade-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu-Cuvântul ai născut, pe tine cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu te mărim.

Veselitu-ne-ai pe noi, Doamne, întru făpturile Tale și întru lucrurile mâinilor Tale ne-am bucurat. Însemnatu-s-a peste noi lumina Feței Tale, Doamne, dat-ai veselie în inima mea din rodul grâului, al vinului și al untdelemnului, al lor s-a înmulțit. Cu pace împreună mă voi culca și voi adormi, că Tu, Doamne, deosebi întru nădejde m-ai așezat.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Doamne miluiește, Doamne miluiește. Doamne miluiește.

De este Preot, zicem: Părinte binecuvântează; iar de nu este Preot, zicem: Doamne binecuvântează.

Preotul (de este) zice: „Cu noi este Dumnezeu, cu al Său Dar și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor".

Mesenii răspund: „Amin".

Diaconul, monahul și mireanul, zic: „Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi". Mesenii răspund: „Amin".

La orice rugăciune, fiecare din meseni se înseamnă cu Dumnezeiescul Semn la Sfintei Cruci, făcându-și-l drept pe față, așa fel ca să bucure pe Dumnezeu, pe Îngeri și pe Sfinți; iar nu strâmb, schimonosit, spre a se încărca de păcate și a bucura pe draci.

Sfinții Proroci, Mântuitorul, Sfinții Apostoli și urmașii lor: Ierarhi, Preoți, clerici luminători ai Bisericii, au sfătuit adeseori pe credincioși a se ruga. Domnul Dumnezeu ne sfătuiește prin Prorocul Isaia, zicând: „Cine gustă din roadă, să laude pe Domnul" (Is. 62, *9).* „Nu gusta din mâncăruri — zice feric. Ieronim — mai înainte de a te ruga". Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Dătătorul bunătăților, Care a făcut și face totul pentru mântuirea noastră, ne-a învățat a cere prin cuvintele: „Pâinea noastră cea spre ființă (de toate zilele) dă-ne-o nouă astăzi" (Mt. 6, *9-13;* Lc. 11, *2-13),* hrana spirituală, Cuvântul lui Dumnezeu și Dumnezeiasca împărtășire cu Preasfântul Trup și Sânge al Său, apoi și hrana corporală.

Acestea cunoscându-le, mai întâi trebuie a cere de la Dumnezeu, Vistieria tuturor bunătăților, înainte de a prânzi și a cina, hrana trebuincioasă; iar după mese să-I mulțumim pentru hrană și toate binefacerile primite. Păgânii vremurilor vechi, pentru toată lumea nu cutezau a bea un pahar de vin, mai înainte de a vărsa pe pământ câteva picături din el, ceea ce mai observăm și azi prin unele locuri. Prin aceasta ei voiau să arate cinste față de zeii lor. Dacă aceia arătau astfel de cinste idolilor lor, care nu erau dumnezei, ci draci; apoi noi creștinii cu mult mai mult decât aceia suntem îndatorați a da: cinste, slavă, mulțumită și închinare Dumnezeului nostru întotdeauna, cu cât El e mai Mare și mai slăvit pururea decât acei zei a păgânilor.

SĂ PĂSTRĂM BUNA-CUVIINŢĂ ȘI TĂCEREA LA MASĂ. La mese trebuie a sta, a mânca și a bea cu toată bună-cuviința, ca și în Sf. Biserică. Clericii, călugării și mirenii când stau la masă, să păstreze toată buna-cuviință ca și în Sfântul Locaș, pentru că Dumnezeu cu Îngerii Săi e prezent și la mese — prânz și cină — ca și în Sf. Biserică. Astfel, când mâncăm, nu mușcăm din pâine și nu băgăm în gură mai înainte de a înghiți ceea ce avem în gură. După înghițirea uneia ducem alta. Nu vorbim cu cel ce mănâncă cu noi; ci ne rugăm în taină, în minte sau în gând, lui Dumnezeu Care-I prezent în capul mesei. Numai cel ce slujește grăiește cuvântul de zidire duhovnicească... Cei care mănâncă cu lăcomie ori beau cu lăcomie și vorbesc orice le vine la gură (așa cum vedem adeseori pe la pomeni, la nunți și ospețe, pe la mesele publice și particulare), unii ca aceia nu sunt destoinici omului, ci câinelui, porcului și cotoiului! Noi, adevărații creștini — cler și popor — să avem pururea în ființa noastră frica și respectul cuvenit lui Dumnezeu la masă, așa ca și cum am fi în Sf. Biserică, ca

nu cumva în loc de Îngerii luminați să vină asupra noastră, pe grumajii noștri, dracii întunecați, ca la cei care vorbesc, râd și fac neorânduieli în Sf. Biserică.

Când văd dracii pe creștini vorbind... la masă sau în Sf. Biserică, ori de ce treburi ba chiar și glume, atunci se bucură de pierzarea acelora, ca de niște nesocotiți și idolatri păgâni. Cei care grăiesc cuvinte deșarte la masă, pentru ca să fie iertați, călugării să facă 200 de mătănii, iar mirenii 100 și să postească până la alt prânz... Masa creștinilor lipsită de rugăciune și de vorbirea Cuvântului lui Dumnezeu, se aseamănă cu ieslea unor dobitoace (Mt. 4, *4;* P.B.G. 127; comp. Iuda 1, *10-12).*

Acestea cunoscându-le noi cei dornici de mântuire, să prânzim și să cinăm creștinește, având pururea în noi frica lui Dumnezeu, la masă ca și în Sf. Biserică. Stând la masă să ne rugăm lui Dumnezeu și să-I mulțumim pentru toate dulcețile pământului care ni s-au dat de El hrană trupului. De aceasta să avem pomenire pururea și de Împărăția Cerului cu veșnicile ei fericiri, care ne sunt pregătite de la întemeierea lumii (Mt. 25, *34;* P.B.G. pag. 119-120). Așa au prânzit și au cinat Sfinții Apostoli și urmașii lor — Păstorii și păstoriții — vremurilor apostolice și patristice.

După slăvita Înviere a Mântuitorului nostru Iisus Hristos și după Pogorârea Duhului Sfânt, până la despărțirea Sfinților Apostoli și plecarea lor la predicare, erau toți Apostolii împreună. Când ședeau ei la masă, la prânz sau la cină, după rugăciune, locul din capul mesei, destinat lui Hristos, îl lăsau liber. Pe scaunul acela puneau o pernă și pe ea o părticică de pâine din care mâncau. Sculându-se de la masă, se rugau și dând mulțumită lui Dumnezeu luau părticica cea de pâine, pe care o numeau partea Domnului și înălțând-o, ziceau: „Slavă Ţie Dumnezeul nostru, Slavă Ţie. Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh". Și în loc de: „Mare este Numele", ziceau: „Hristos a înviat", până la înălțare. După aceea iar ziceau: „Mare este Numele Sfintei Treimi, Doamne Iisuse Hristoase, ajută-ne nouă". Acestea le săvârșeau ei așa, făcând și fiecare dintr-înșii unde se întâmpla, până la Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. Atunci, când Apostolii au fost aduși pe nori la adormirea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, săvârșind ei cele ce se cădeau, după prohodirea și îngroparea Ei, a treia zi făceau mângâiere (masă). Sculându-se de la masă și ridicând, după obicei, părticica cea de pâine, care era pusă în Numele lui Hristos și zicând: „Mare este Numele!" -(în acel timp, o minune prea slăbită!) cea moartă, ca și cum ar fi fost vie, pe un nor în aer s-a arătat, stând între Îngeri luminați și a zis lor: „Bucurați-vă, că Eu sunt cu voi în toate zilele". Această bucurie le-o dădu de la Fiul său. Apostolii, de minunea aceea înspăimântându-se, în loc de: „Doamne Iisuse Hristoase", au strigat: „Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, ajută-ne nouă!" După aceea, mergând la mormânt și neaflând Preacuratul ei trup, s-au încredințat cu adevărat că s-a sculat din morți cu trupul vie a treia zi, ca și Fiul ei și mutându-se, a trecut de la cele pământești la cele cerești, împărățind cu Hristos în vecii vecilor (Ceaslov și V. Sf. 15, august, o.c. pp. 511-514).

Dacă vreți s-aveți putere,
Bucurie, Har de sus,
Folosiți doar rugăciunea,
Totul vă va da Iisus.

O PILDĂ GRĂITOARE. Odinioară un bătrân gospodar a fost chemat la o nuntă. Toată lumea s-a așezat la masă, începând a mânca, a bea și a petrece cu voie bună, fără a se mai închina după rânduiala creștinească. Bătrânul gospodar însă, mai înainte de a gusta ceva, și-a zis rugăciunile obișnuite, îngrădindu-se cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci după buna rânduială Sfântă a creștinătății. Atunci unul din mesenii ce-și făceau semne și pufneau de râs, îl întrebă batjocoritor: „Acasă la dumneavoastră toți se roagă și-și fac la cruci înainte de mâncare... nu-i așa?!" „Nu pot zice că toți se roagă -răspunse bătrânul — căci am acasă și vreo doi-trei porci. Aceștia am observat că niciodată nu se roagă, nici își fac Semnul Sfintei Cruci când le dau de mâncare". Batjocoritorul a tăcut, nemaiavând poftă să glumească; iar ceilalți s-au rușinat și umilit.

47) M-am lenevit a merge la Sf. Biserică pentru a asculta Sfintele Slujbe, învățăturile și cântările Dumnezeiești?

ÎNGERII SCRIU PAȘII CELOR CE SERVESC PE APROAPELE LOR. Un monah avea sub povățuirea sa un alt monah, care se ostenea cu bună chibzuială la o depărtare de zece mile (peste 15 km), unde își avea acela chilia, mai în fundul pustiei, și-l îngrijea întotdeauna cu cele necesare. Odată un gând îi zise monahului: „Cheamă pe fratele să vină să-și ia pâinile. Până când ai să te ostenești așa?" Alt gând însă îi zicea: „Pentru ce să supăr eu pe fratele a veni atât cale? Trebuie să i le duc eu". Și luând pâinile, a plecat.

Cum mergea el așa, s-a împiedicat cu un picior de o piatră și rănindu-și un deget, îi curgea sânge din el. În durerea aceea mare, a început a plânge. Îndată însă arătându-i-se Îngerul lui Dumnezeu, l-a întrebat: „De ce plângi?" Monahul, arătându-i rana de la picior, i-a răspuns: „Iată, pentru aceasta plâng!" Atunci Îngerul i-a zis: „Nu plânge pentru aceasta, că pașii pe care-i faci tu, în ajutorarea fratelui tău pentru Domnul, se numără și se scriu în cartea faptelor bune, spre marea răsplătire înaintea Feței lui Dumnezeu, Care toate le vede și le răsplătește". Atunci monahul mulțumind lui Dumnezeu, călătorea înainte bucurându-se.

Ajungând la pustnic cu pâinile, i-a povestit iubirea de oameni a lui Dumnezeu și lăsându-i acolo pâinile, s-a întors la chilia sa. A doua zi luând alte două-trei pâini, a plecat la un alt monah în fundul pustiei să i le ducă. Pe cale însă s-a întâlnit cu acela, care venea înaintea lui ca să-i mai scurteze din cale și să nu se ostenească așa de mult. Atunci monahul care ducea pâinile, mâhnindu-se în sine pentru păgubirea de a i se scrie în cartea faptelor bune cât mai mulți pași, a zis monahului ce venea în întâmpinarea sa: „O comoară aveam și ai căutat să mi-o prăzi!" Acela înțelegând, i-a răspuns: „Oare ușa cea strâmtă numai pe tine te încape? Lasă-ne și pe noi să venim cu tine!" Pe când vorbeau ei așa, Îngerul Domnului s-a arătat în mijlocul lor, zicându-le: „Prigonirea asta a voastră s-a suit la Dumnezeu ca un miros de bună mireasmă..." (P.o.c. pag. 360).

ÎNGERUL NUMĂRA PAȘII OSTENITORILOR ÎN BINE. Odinioară un bătrân sihastru, locuia în adâncul unei mari pustietăți. Viețuind el acolo, trebuia să-și aducă la peștera sa apa necesară tare de departe. Într-o zi ostenindu-se așa, din cauza oboselii copleșitoare, își pierdu puterile și căzu jos la pământ. Văzându-se astfel, bătrânul pustnic își zise: „Oare pentru ce să mă mai chinui eu atât cu căratul apei? Am să mut de acum coliba mai aproape de locul acesta unde curge apă bună cu îmbelșugare. Acolo voi locui pe viitor și mai mult nu mă voi mai osteni". Pe când își zicea el acestea, deodată auzi pe cineva care venea pe urmele lui, și-i număra pașii. Întorcându-și privirile înapoi, bătrânul îl întrebă: „Cine ești tu? Și ce cauți pe aici prin pustie?" Acela îi răspunse: „Eu sunt Îngerul lui Dumnezeu. El m-a trimis pentru a-ți număra pașii și a te răsplăti pentru ostenelile tale". Bătrânul auzind acestea, se înviorează, se întărește din nou, prinde noi puteri, se scoală și se apucă de-și mută coliba, dimpotrivă, mai departe de apă, ca ostenindu-se cât mai mult, Îngerul să aibă ce scrie în Cartea Vieții și Dumnezeu să aibă pentru ce-l lăuda în ziua cea mare a răsplătirilor (P.o.c. pag. 429, *9;* comp.. Ps. 108, *1*; 83, *12*; 24 *19).* „Îndrăzniți... Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacului" -ne îmbărbătează Mântuitorul (Mt. 28, *26).* „Toate le pot în Hristos Cel ce mă întărește" -adeverește Apostolul (Filip. 4, *13).* „Dați voință și veți lua putere" — ne încredințează Sfinții Părinți.

Chipul de față ne arată pe îngerul lui Dumnezeu mergând după adevăratul Creștin, care urmează la Sf. Biserică și la adunările religioase ce se fac după cuvântul Domnului și sfaturile folositoare ale Bisericii Lui, unde ascultă și se hrănește cu adevărata Pâine Cerească. Îngerul Domnului, foarte vesel, urmărește pe Creștin în căile vieții, pe care merge, și-i numără pașii, scriindu-i în Cartea vieții, pentru a fi răsplătit în ziua cea mare. Când Creștinul merge a ajuta pe aproapele cu ceva, a hrăni pe flămânzi, a adăpa pe însetați, a mângâia pe întristați și disperați, a

cerceta pe bolnavi și întemnițați, a îngropa pe cei morți, a sfătui luminat pe cei ce au trebuință de bună sfătuire... Îngerul Domnului merge cu el, îi numără pașii, faptele și cuvintele bune de zidire sufletească, pe care, una câte una, le scrie în cartea faptelor bune, ce-l vor folosi foarte „mult după ieșirea din corp în trecerea prin vămile văzduhului, la judecata particulară, și în ziua cea de apoi la Judecata universală...

ÎNGERUL NUMĂRA PAȘII CELOR CE MERG LA SF. BISERICĂ. Un om care adesea lipsea de la Sf. Biserică pentru că zicea că este departe de ea, avu un vis: Se văzu pe drum spre Sf. Biserică însoțit de un Înger. Întrebând de ce-l însoțește, Îngerul răspunse: „Dumnezeu m-a trimis să-ți număr pașii, pentru că fiecare pas va fi răsplătit...". Deșteptându-se, a fost nelipsit de la Sf. Biserică, știind că Dumnezeu îi va răsplăti fiecare pas... (D.C. 120).

MÂNTUITORUL IISUS HRISTOS, SFINȚII APOSTOLI ȘI URMAȘII LOR, VENEAU LA SF. BISERICĂ! Dumnezeu în Vechiul Testament a poruncit Israeliților să se adune în fiecare sărbătoare la Cortul Sfânt și mai pe urmă în Biserică — Templul lui Solomon -(Eș. 23 *14-17, 20-22;* 34 *18-23;* Lev. 23; 2 Lege 16 *1-16;* 2 Paral. 5; 6; 7; 1-10; 8 12-14). Mântuitorul a învățat pe oameni cu fapta și cu cuvântul, a se aduna în sărbători în Sf. Biserică. Astfel, a opta zi după Nașterea Sa, El a fost circumcis după lege (Fac. 17 12; Lev. 12 *3;* Lc. 2 21), punându-I-se Numele Iisus; iar în a 40-a zi a venit iarăși în Templu — Biserica — din Ierusalim, adus de Maica Sa în brațe, ca să-L pună înaintea Domnului, tot după lege (Lev. 12 *1-8;* Lc. 2 *22-47).* La vârsta de 12 ani, Pruncul Iisus S-a suit cu Maica Sa și cu Iosif logodnicul și păzitorul lor, în Templul din Ierusalim, unde rămânând, a răspuns Maicei Sale ce-L căuta și-L aflase abia a treia zi: „Ce este că Mă căutați? Au n-ați știut că în cele ce sunt ale Tatălui Meu se cade Mie să fiu?" (Lc. 2 *42-50;* Vezi „Biblioteca Ortodoxiei" Nr. 22 G. pp. 104-115, de autor).

În timpul activității Sale publice, Mântuitorul adeseori a intrat în Templul din Ierusalim, unde a făcut bună rânduială, scoțând pe cei ce vindeau boi, oi, porumbei, răsturnând mesele zarafilor și învățând pe toată lumea adunată în juru-i a cinsti și respecta acest Locaș, precum însuși a mărturisit înaintea tribunalului jidovesc, zicând: „Eu întotdeauna am învățat în sinagogă și în Biserică, unde toți iudeii se adună..." (Ioan 18 *20;* comp. Ioan 7 *14;* Lc. 4 *15).* Sfinții Apostoli, după pilda Mântuitorului, se adunau în Biserica din Ierusalim, unde lăudau și binecuvântau pe Dumnezeu dimpreună cu ceilalți credincioși (Lc. 24 *52-53;* F. Ap. 2 *45-47;* 3 1, *8, 27;* 4 *1-3;* 5 *12-13, 25, 42;* 22 1, *17*-21; 24 11-12; 11 *26;* Vezi mai pe larg „Biblioteca Ortodoxiei" N-rii: 52; 53, pp. 33-104, de autor). Pentru aceea Sfinții Apostoli, în Așezămintele lor — cartea a doua cap. 58- hotărăsc Episcopilor astfel: „Poruncește poporului și-l sfătuiește a îndesi la Biserică: dimineața și seara, în fiecare zi și nicidecum a lipsi; ci să vină neîncetat".

LIPSIREA DE LA SFÂNTA LITURGHIE I-A PRIMEJDUIT. Trei prieteni s-au pornit odată la un drum, ducându-se la un iarmaroc. După ce vândură ce au avut de vânzare, se întorceau acasă. Pe drum trecură printr-un sat. Cum era Sfânta Duminică, Biserica era deschisă, iar Preotul slujea Dumnezeiasca Liturghie. Unul dintre negustori zise celorlalți: „Se cade să ne oprim și să ascultăm și noi Sfânta Slujbă..." Ceilalți doi însă se împotriviră, zicând:"Ne vom duce altă dată, acum avem de mers". Cel credincios rămase, iar ceilalți, doi plecară. Însă n-au mers mult și iată că într-o pădure, prin care treceau, le ieșiră înainte niște tâlhari. Aceia le-au luat toți bani și i-au legat de niște copaci. Când veni cel de al treilea, îi găsi legați la marginea drumului, jeluindu-se că hoții le furaseră tot ce au avut... Atunci cel credincios mulțumi lui Dumnezeu pentru că-l apărase și zise celor doi tovarăși: „Dacă rămâneți la Sfânta Liturghie, vă apăra Dumnezeu ca și pe mine; dar voi v-ați îngrijit numai de comorile cele de pe pământ și ați uitat de cele din ceruri". Cei doi tovarăși căzuți între tâlhari, făcură legământ, că, pe viitor. nu vor mai ocoli Slujba Dumnezeiești Liturghii.

ASCULTAREA DUMNEZEIEȘTEI LITURGHII L-A SCĂPAT DE MOARTE. Trei negustori merseră la târg în oraș într-o zi de Sâmbătă. Drumul fiind lung, se hotărâră ca să se întoarcă acasă tocmai a doua zi. Unul din ei însă zise că nu va pleca până nu va asculta Sfânta Slujbă. Cei doi însă au plecat și ajungând la un pod slăbit de un râu umflat, au căzut în apă și s-au înecat. Cel de-al treilea sosi mai târziu și mare îi fu mirarea când văzu la mal o mulțime de oameni adunați și pe tovarășii săi morți, pescuiți de pe apă. El mulțumi lui Dumnezeu că l-a scăpat de înec. Dacă nu asculta Dumnezeiasca Liturghie și el pățea ca ceilalți... (D.C. 120; Vezi și „Priveliști Apocaliptice" cap. 5 *6,* Taina Dumnezeiești Împărtășanii).

48) M-am lenevit în rugăciuni, așteptând a dobândi cele trebuincioase Sufletului și trupului, fără a mă ruga și a munci serios?

49) M-am lenevit a mă ruga lui Dumenezu noaptea când m-am trezit din somn?

50) M-am lenevit a-mi împlini datoria mea de creștin față de Dumnezeu, de semeni și de aproapele meu?

51) Am dormitat, căscat, m-am răspândit cu mintea la felurite deșertăciuni în timpul sfintelor rugăciuni, acasă și în Sfânta Biserică?

PĂCATUL DORMITĂRII ÎN SF. BISERICĂ. Neputincioși și nepricepuți sunt creștinii aceia care dormitează în Sfânta Biserică. Aceasta provine uneori din oboseală, alteori din cauza vreunei boli; adeseori însă vine din lenevire, indiferentism religios, de la diavolul. Un frate oarecare dormitând în Sfânta Biserică din multă lenevire și lene, pe când ceilalți cântau Utrenia după rânduială, a văzut în vis pe Stăpânul Hristos răstignit pe Cruce, întorcându-și ochii de la monahul somnoros, zicându-i: „Slugă leneșă și trândavă! Tu nu ești vrednic să Mă vezi în Față, fiind somnoros și cufundat în lene, când ceilalți Mă laudă și Mă slavoslovesc[84]. De aceeea nu vei dobândi fericirea în Împărăția Mea cea Cerească. Să știi, că cel ce se lenevește a Mă slavoslovi, nu va afla slava și fericirea cea veșnică". Acestea zicând Stăpânul, fratele acela deșteptându-se, s-a cutremurat, înfricoșându-se groaznic de această hotărâre a Împăratului Ceresc. Căindu-se mult în durerea inimii, și-a îndreptat nepăsarea sa. Astfel, temându-se de osândă și de pedeapsa muncilor veșnice, îndreptându-se, s-a izbăvit de lenevire și dormitare în timpul Sfintelor Slujbe și rugăciuni.

DIAVOLII ZUGRĂVESC ÎNAINTEA ÎNCHINATORILOR UȘURATICI FELURITE DEȘERTĂCIUNI. Renumiții Sfinți Părinți ai Bisericii lui Dumnezeu, îi numesc pe diavoli zugravi pando-mimicești și începători; iar nălucirile le numesc poduri umblătoare, cu care demonii trecând peste hotarele stăpâniei omenești nestrăjuite, se amestecă împreună cu Sufletul, făcându-l lăcaș neroditoarelor înțelegeri pătimașe (T.T. Tom. II, o.c. pp. 309-310, n. 1). Cei care își lasă mintea lor plansă diavolilor să zugrăvească ce vor ei pe dânsa, de nu și-o vor șterge și curăți prin roade vrednice de pocăință (Mt. 3 8), îndată după ieșirea din trup sunt opriți de ei la vămile văzduhului, cercetați și doborâți în iad. Astfel, după vedeniile unor Sfinți Părinți, abia unul dintr-o mie de Preoți se mântuiește și din creștini abia unul la zece mii și din treizeci de mii unul se ia de Îngeri după ieșirea din trup (T.T. Tom. II, o.c. pg. 310 n. D. Ort. 9/27-8; Prol. 11 Martie). Privitor la aceste zugrăviri diavolești avem multe exemple îngrozitoare în Viețile Sfinților, Istoria și pictura bisericească.

Odinioară diavolul s-a dus la ușa chiliei Cuviosului Macarie Alexandreanul, îndemnându-l a merge cu el la rugăciune și spunându-i că: fără ei — diavolii — nu se face nicio adunare monahicească și nicio cântare bisericească. Sfântul certând pe diavolul și rugându-se lui Dumnezeu să-i descopere, s-a dus în Sf. Biserică în vremea slujbei de miezul nopții. Dumnezeu deschizându-i ochii bine văzători ai Sufletului, a văzut niște copii mici de arap negri, umblând repede încoace și încolo printre părinți și frați, de parcă zburau prin Sf. Biserică. Pe când unul din părinți sau frați citea psalmii și ceilalți ședeau și ascultau, vede că arapii aceia mici și iuți, ședeau fiecare din ei pe lângă cei ce nu ascultau, ci râdeau sau vorbeau. Când unii din arapii aceia se atingeau de ochii cuiva cu amândouă degetele, îndată adormea. Când își punea degetul pe buzele cuiva, acela îndată căsca. Iuții arapi mititei, umblau înaintea unora în asemănări femeiești. Înaintea altora se făceau că lucrează ceva, ospătează, joacă, cântă lumește, își petrec anticreștinește, se mânie, se iuțesc, viclenesc — și aceia vorbeau, râdeau, făceau felurite neorânduieli din cele auzite, văzute și simțite înaintea ascultătorilor. Ei năluceau în amintirile părinților și fraților aceia ce cugetau în inimile lor. Când alții din arapii aceia încercau să facă unele năluciri păcătoase înaintea unora dintre ascultătorii Sfintelor Slujbe, erau izgoniți îndată cu oarecare putere și aruncați cu capul în jos, încât nu mai cutezau a mai sta înaintea acelor împuterniciți duhovnicește, nici a merge alături. Însă pe alți închinători și ascultători mai neputincioși, care nu luau aminte la rugăciune sau la citirile Sfinte, diavolii se suiau și stăteau pe grumajii lor și pe spatele lor, și-i batjocoreau (ca păsările pe momâi când văd că nu mișcă, ci stau și le murdărește).

A doua zi Sf. Macarie, mărturisindu-i pe toți, a văzut că gândurile fiecăruia de la rugăciune, erau închipuirile pe care diavolul, ca printr-un film cinematografic grăitor, zugrăvește pe planșele

---

[84] Slavoslovi — (Bis.) A slăvi, a preamări pe Dumnezeu

minții lor, batjocorindu-i. Iată și astea sunt un fel de infernale gustărele cu care diavolul amăgește și alimentează cu păcate Sufletele închinătorilor ușuratici chiar și în Sf. Biserică!

Dracii legând cu lanțurile păcatelor mulțimea creștinilor, îi trag la ei în focul veșnic. Îngroziți de pericolul ce-i amenință, păcătoșii aleargă la ajutorul lui Dumnezeu prin rugăciunile Preoților. Preotul, după rânduiala Bisericii, se roagă fierbinte în duh și adevăr cu multă străruință. Doi Îngeri trimiși din cer, vin să salveze pe creștinii periclitați. Unul taie lanțurile, eliberând pe creștini, iar celălalt slobozește fulgere arzătoare asupra dracilor, fugărindu-i.

„Ajutorul nostru este de la Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul și pământul" (Ps. 120 2).

O istorioară arabă ne grăiește că diavolii întrebuințează cinci degete infernale pentru ruperea creștinilor ușuratici din Biserica lui Dumnezeu și prăbușirea în iadul vremelnic și veșnic. Astfel, cu două degete le acoperă ochii ca să nu cunoască pe Dumnezeu din măreața scriptură a universului în care totul vestește existența, Atotputernicia, Atotînțelepciunea, purtarea Lui de grijă și conlucrările Lui. Le împiedică privirile să nu vadă lumina Sfintei Evanghelii și a mântuirii. Cu celelalte două degete le astupă urechile să nu audă Cuvântul lui Dumnezeu și chemările mântuirii. Degetul al cincilea îl pune Satana lacăt pe buzele păcătoșilor robiți lui și zicându-le: „Veniți după mine cu toții fără cuvânt de împotrivire". În felul acesta Satana a atras și atrage multe Suflete în iad.

52) Am lăsat lucrurile Sfinte: cărți, Icoane, Cruci, candele, sfeșnice, tămâietori... să se ruginească și strice?

53) M-am lenevit a-mi cerceta păcatele?

54) M-am lenevit și scumpit a face Agheasmă în casă?

55) Am fost lenevos în darea milosteniei și când am dat milostenie am dat-o fără dreaptă socoteală... adică celor necredincioși vicioși, în loc de a o da bine-credincioșilor Creștini virtuoși, celor lipsiți, frați ai Domnului nostru Iisus Hristos?

56) M-am lenevit a aprinde candela, lumânarea și tămâie sfințită la facerea sfintelor rugăciuni?

57) N-am îngenuncheat cu amândoi genunchii când trebuia la Sfânta rugăciune, după pilda Sfinților Proroci, a Mântuitorului, a Sfinților Apostoli și a tuturor Sfinților și drept-credincioșilor Creștini osârdnici; ci numai cu un genunchi, cum în batjocură îngenuncheau iudeii și ostașii când batjocoreau și pălmuiau pe Mântuitorul în timpul Patimei celei de bunăvoie și ca diavolii, care pururea batjocoresc și astfel Sfintele Rugăciuni?

În Sfânta Biserică se fac îngenuncheri:

1) La citirea celor șase psalmi,
2) la citirea Sfintei Evanghelii a Utreniei,
3) la binecuvântarea Dumnezeiești Liturghii,
4) la văhodul[85] mic (intrarea cu Sf. Evanghelie),
5) la citirea Sfintei Evanghelii,
6) la văhodul mare sau ieșirea cu Sfintele Daruri,
7) la rostirea Crezului,
8) la pe Tine Te lăudăm și Axionul,
9) la Tatăl nostru,
10) la arătarea Dumnezeieștilor Taine.

---

[85] Vohod (var. văhod) — Ritual în cadrul Liturghiei la ortodocși; ieșire. ◊ Vohodul mic = ieșirea cu Evanghelia din altar până în mijlocul naosului, apoi întoarcerea și depunerea ei pe Sfânta Masă. Simbolizează ieșirea Mântuitorului la propovăduire. ◊ Vohodul mare = ieșirea și intrarea cu sfintele daruri după același ritual

Clericii și laicii — creștinii — trebuie a nu face zgomot, huet[86] sau hodorogeală în vremea îngenuncherilor și sculărilor, păstrând liniștea necesară Sfintelor Slujbe.

58) Mi-am măgulit lenea, zicând: Dacă aș fi și eu în Mănăstire, m-aș tot ruga, aș posti, aș cerceta și asculta cărțile sfinte și așa m-aș mântui?

59) M-am lenevit a mă ruga și a face Sfânta Cruce la plecarea în călătorie și la începerea lucrului?

Aici vom arăta despre însemnătatea rugăciunilor însoțite de Semnul Sfintei Cruci, îngenunchere, prosternarea cu fața la pământ, încrucișarea mâinilor pe piept, ridicarea brațelor, baterea de mătănii și altele... Putem face Semnul Sfintei Cruci oricând, dar mai ales înainte și după rugăciune, la culcare și la sculare, înainte și după masă, la intrarea și la ieșirea din casă, înainte de începere și după încetarea oricărui lucru și cu deosebire, în clipa când ispita dă năvală asupra noastră; într-un cuvânt, în toate împrejurările. Facem Semnul Crucii la trezirea din somn, ca să agonisim binecuvântarea lui Dumnezeu pentru ziua întreagă; îl facem înainte de culcare, spre a alunga din mintea noastră tot gândul pătimaș; îl facem înainte de rugăciune, spre a fi feriți de împrăștierea și fuga gândului de la rugăciune; îl facem înainte de a începe lucrul și după ce l-am terminat, întâi spre a cere ajutor lui Dumnezeu și pe urmă spre a-I mulțumi pentru ajutorul dat. Tertulian mărturisește că cei dintâi creștini, ca și cei din vremea lui (160-240) obișnuiau să se închine făcând Semnul Sfintei Cruci: „Înainte și în timpul treburilor, intrând și ieșind, îmbrăcându-ne, înainte de somn, în toate lucrările noastre, noi ne însemnăm fruntea cu Semnul Crucii". Cine capătă deprinderea să se însemneze în toate împreunările cu Semnul Sfintei Cruci, se poate spune că îndeplinește cu prisosință cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți" (1 Cor. 10 *31).*

Îngenunchind la rugăciune, mărturisim evlavie, pocăință și puținătatea noastră înaintea lui Dumnezeu.

Prosternarea sau căderea cu fața la pământ, mărturisește umilința noastră în fața lui Dumnezeu. Prosternată cu fața la pământ s-a rugat Iudita, înainte de a intra în tabăra vrăjmașilor (Iudit 9 1); așa S-a rugat Mântuitorul în grădina Măslinilor (Mt. 26 *39);* așa așteaptă în tinda Bisericii, înainte de a fi tuns, cel ce vine să primească chipul cel îngeresc (călugăresc).

Încrucișarea mâinilor pe piept, mărturisește ridicarea lăuntrică a inimii la Dumnezeu.

Ridicarea brațelor în sus, mărturisește dragostea față de Dumnezeu și unirea prin rugăciune cu Hristos Cel răstignit pe Cruce. Sf. Ap. Pavel poruncește ca: „Bărbații să se roage ridicându-și mâinile curate" (1 Tim. 2 *8).* Așa s-a rugat Moise în vremea luptei cu Amaliciții (Eș. 17 2-12); așa s-a rugat David, lăudând pe Dumnezeu (Ps. 62 5; 140 2) și Solomon la sfințirea Templului (2 Paral. 6 12); așa se roagă Preoții la Sfânta Liturghie, înainte de începerea Dumnezeieștilor Liturghii, la ieșirea cu Sfintele Daruri și înainte de prefacerea Sfintelor Daruri.

Mătania, care este o îngenunchere și o ridicare repede, făcând Semnul Sfintei Cruci, mărturisește că prin păcat am căzut, iar prin întrupare, Jertfirea și Proslăvirea lui Hristos iarăși ne-am ridicat (Sf. Vasile cel Mare). Mătania este de două feluri: mare și mică. Cea mare este o închinare până la pământ, cu îndoirea genunchilor și prin ea cinstim sau adorăm îndurarea Dumnezeiască (I Casian); iar mătania mică, e o înclinare adâncă a trupului, până ce mâna dreaptă atinge pământul; prin ea cinstim milostivirea Sfinților.

La rugăciunea de obște și pentru toți, care se face în Biserică, adică la Sfintele Slujbe, este oprită mătania mare Sâmbăta, Duminica și în timpul de la învierea Domnului și până la Rusalii și de la Nașterea Domnului până la ajunul Botezului Domnului (Sin. I ec. can. 20).

Ne putem ruga în gând, cu glas tare, ori chiar în amândouă felurile în timpul uneia și aceleiași rugăciuni; în casă în fața Sfintelor Icoane, în Biserică și în orice loc. Ne putem ruga și mergând, în decursul treburilor, fără ca alții să bage de seamă. Aceasta se cheamă rugăciune în gând. Rugăciunea rostită cu glas tare, are însemnătatea ei; ea dă pe față simțămintele lăuntrice ale omului (Mt. 12 *34)* și face legătura cu ceilalți fii ai Bisericii și frați în Hristos, întărind credința comună. Acest fel de rugăciune e și folositoare și la locul ei, pentru că omul fiind alcătuit din Suflet și trup, amândoi au datoria să laude pe Dumnezeu (Osia 14 *3;* 1 Cor. 6 *19-20;* I.C.O. o.c. pp. 206-7).

---

[86] Huet — zgomot înfundat și prelung

60) Am cerut de la Dumnezeu ce nu se cădea și ce-mi era vătămător și nu-mi era folositor?

61) Am lăsat din lenevire și zgârcenie cimitirul și mormintele răposaților mei neîngrădite?

62) N-am păzit făgăduința dată la Sfântul Botez?

63) M-am lenevit a-mi împlini îndatorirea mea de: cleric, eclesiarh, citeț, cântăreț, ipodiacon... monah (monahie) după votul (făgăduința) dată la primirea chipului anghelicesc? M-am lenevit a face fapte bune?

TREI CĂI DE VIEŢUIRE MONAHICEASCĂ. Sf. Nil Sarsca spune: Întâi este viața de obște, al doilea calea împărătească, al treilea pustnicia, liniștea; iar al patrulea, care vor să viețuiască de capul lor, o leapădă Sfinții Părinți.

DIAVOLUL CARĂ STÂRVURILE LA IAD. Un prevăzător bătrân, pusnic din Sf. Munte Athos, a văzut o ceată de demoni. Aceia erau, unii mai urâcioși decât alții, foarte mârșavi și fără vreo asemănare potrivită cu felul lor. Unul dintre dânșii se arăta în cea mai covârșitoare urâciune. Asupra lui nu era cu putință să se uite cineva. Toată spinarea lui era jumulită, umerii și gâtul subțiri și foarte zgâriați, mai rău decât boii cu ceafa roasă de jug și caii de ham, așa cum ar avea cea mai nesuferită greutate asupra lor. Starețul, uimit de aceasta, s-a uitat asupra lui mai cu atenție și nu știa cum să descrie o atât de rară și mai mult decât a tuturor, schimonosire drăcească. „Ce te miri atât călugăre — a zis boierul drăcesc — de nepotrivirea și neasemănarea mea cu a celorlalți demoni?" Apoi, cu o pânditură demonică, a început iarăși a-i grăi: „Iată ce-mi pricinuiesc frații voștri, m-au prăpădit cu osteneala și alt nimic". „Dar cu ce?" a întrebat Starețul. Dracul a răspuns: „Tovarășii mei smintesc pe frații voștri și cu toate puterile lor se căznesc să-i abată din calea cea Sfântă a vieții și a mântuirii, grămădind asupră-le dorințele rudelor, patriei și a plăcerilor păcătoase. Ei le zugrăvesc în minte să lase muntele (Mănăstirea) și să se întoarcă la lume. Pe niște asemenea voiajori ce pleacă de aici (din Mănăstire, din Schituri), mă însărcinează pe mine să-i iau în spinare și să-i duc la corabie (sau pe cale la mașină, tren, acasă între mireni și chiar pe la petrecerile lor). Iată cine mi-a jumulit astfel gâtul și spinarea! Și pentru că eu însumi i-am cărăbănit până la corabie... acum umblu cu dânșii prin lume... Asta o fac eu cu mulți clerici, mireni și mirence, feciori și fecioare numai la trup, nu și la Suflet, aprinzându-i și cărându-i din calea vieții în căile pierzării, de pe teritoriul Bisericii sau Împărăției lui Dumnezeu, pe teritoriile plăcerilor, viețuirilor și petrecerilor anticreștinești... În blestem, în beznă, în întuneric, în infern...".

NECURAŢII NU POT INTRA ÎN IERUSALIMUL CERESC. Mulți dintre cei ce în adevăr n-au căzut în păcate trupești, ci cu toată sârguința și-au păzit curățenia trupului, încă n-au intrat și nici nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu numai pentru că n-au adevărata curățenie a Sufletului care se cere (Apc. 21 27). De ce? Pentru că cugetând rău, spurcat... s-au împărtășit de dulcețile trupești, cu lăcomitoare poftă a inimii au dorit închipuirea păcatului, cu patimă s-au uitat la trăsăturile fețelor frumoase, poftindu-le (Mt. 5 *27-30).* Ascultați mărturisirea unui istoric potrivită cu adunarea noastră și hoinărirea gândurilor neînfrânate ce ne stăpânesc.

Odată, într-un timp sorocit, s-a arătat demonul cu alții asemenea lui înaintea satanei cu rapoarte, pentru sporirea drăcești lucruri și înșelătorii printre oameni. Atunci satana a întrebat pe demoni: „Ei, cum merge monahul meu? Dar monahia aceea a mea? Dar feciorul, văduvul acela? Dar fecioara, văduva aceea? Dar bărbatul, femeia aceea?" Un demon a răspuns: „Cât se poate de bine. În adevăr: monahul acela, monahia aceea, feciorul, văduvul acela, fecioara, văduva aceea... nu poftesc săvârșirea păcatului, însă iau aminte cu plăcere la insuflările mele. Bărbații la frumusețile și smintitoarele fețe ale părții femeiești; asemenea și partea femeiască la fețele și corpurile bărbătești. Acestea le poftesc în inimile lor. Eu numai cât le amintesc și ei cu totul ard de pofta trupească. Eu îi aduc în cele mai smintitoare amintiri și închipuiri spurcate, pe care aceștia le primesc în mintea lor. Astfel, ei sunt gata a se înfierbânta și a se aprinde de patima păcătoasă oricând. Acei gânditori cu patimă, cu aprinderea la păcate din lume și mai ales din Mănăstire, sunt ai noștri".

-Bine — a zbierat satana — bine! Dar caută — i-a șoptit satana — ca nu cumva temându-se de iad, să se trezească și să se părăsească. Caută să isprăvești ce-ai început. Nu le da pricină de trezire și căință, ci cu toate puterile tale abate-i de la căderea cu fapta. Aprinde-le inimile cu tot felul de pofte, umple-le gândurile lor cu plăcerile păcatelor. Când vei izbuti a face aceasta cu succes, vei face așa fel

ca până la moarte să rămână astfel. Atunci cel ce se supune voilor și necurățiilor noastre, e al nostru" Așa grăind s-au despărțit între dânșii.

După câtva timp, satana, ca și mai înainte, a șezut cu mândrie pe scaunul iadului său, primind rapoartele de pe la supușii săi, pentru starea lucrurilor omenești și pentru folosul ce a dobândit cu demonicești le lupte. În numărul acelora, s-a arătat și demonul mai sus pomenit, însă nu vesel și mândru ca mai înainte; ci umilit, trist și tulburat groaznic.

„Ei, ce ai să-mi spui?" a întrebat satana pe demonaș cu glas inspăimântător, înțelegându-i întristarea și spaima.

„Sunt vinovat!" a îngânat demonul, aruncându-se la picioarele satanei. Robii și roabele acelea care mă ascultau și-mi slugăreau, au pierit!" Satana supărându-se, a răcnit la el, zicând: „Dar cum au pierit? Spune-mi? Ce? Și cum s-a întâmplat aceasta?". Atunci demonul a răspuns: „După multă vreme, în care eu i-am purtat prin prăpăstiile întunecoase și spurcate ale gândurilor păcătoase, Sufletul acela și acela umbla nebun după mine. Ba încă le era și urât fără de mine... Încă odată... ah... iartă-mă, poruncitorul meu!" „Spune mișelule — a zbierat satana — spune iarăși". „Odinioară robii mei aceia și roabele mele acelea, întâlnind persoane lumești, împătimite, s-au privit cu patimă, s-au smintit în căutări, în vorbe, în semne prin apropiere... Eu n-am ajuns a le ajuta... și ei au și căzut în păcat!"

„Ei și ce te tânguiești așa de amărât? Asta nu-i niciun rău! — a zis satana. Aceasta este încă și mai bine!"

„Ba nu este niciun bine! — a răspuns demonul ofilit. Căderea aceea le-a slujit spre mai mult bine. Acum nici măcar a mă apropia de dânșii nu mai pot! Apoi bine este?!! Numai cât au păcătuit și îndată conștiința i-a mustrat, au oftat din adâncul inimii, s-au udat cu lacrimi și s-au căit ca niște ieșiți din minte. Cei din lume, cu care au căzut în păcat, privind la ei, s-au pornit și aceia spre pocăință. Și unii și alții au alergat la Duhovnic iscusit, înțelept, mărturisindu-și toate păcatele. Apoi luându-și canonul după Pravilă, și-l împlinesc cu multă înflăcărare și credință. Așa de mult s-au împuternicit și statornicit în „facerea roadelor vrednice de pocăință", încât nici nu mă mai pot apropia de ei. Chiar și pe departe când le dau târcoale, mă ard cu ostenelile lor, pe care le fac după porunca Duhovnicului care i-a descătușat. Vai mie, cum i-am scăpat eu din gheare!"

„Ei și acum în cel fel mai sunt?" a răcnit încruntat satana din răsputeri.

„Aceștia acum sunt de o mie de ori mai căiți și pătrunși de mustrarea cugetului!" a răspuns demonul.

„Apoi nu ți-am grăit eu ție — a țipat satana din gâtlejul zbieratului său — a nu-i aduce până la cădere în faptă. De acum trebuie să faci ce știi pentru a-i aduce iarăși în ceea ce au fost mai înainte, în acele gânduri spurcate și ucigătoare de Suflet..."

Din cele arătate până aici, vedem cum mințile și inimile necurățite de semințele gândurilor necurate, de patimi spurcate, de viclenii, răutăți și minciunării, nu se destinează pentru Împărăția lui Dumnezeu; ci pentru iadul vremelnic și veșnic (Prel. d. Proschinitar, pp. 178-180).

„Cel ce va birui va moșteni toate. Eu voi fi lui Dumnezeu și el va fi Mie fiu... Nimeni dintre cei dedați la ticăloșii și la minciună, nimic necurat nu va intra în cetate, ci numai cei ce sunt scriși de Miel în Cartea Vieții. Iar partea celor fricoși, necredincioși, a celor păcătoși, spurcați, ucigași, curvari, fermecători, închinători de idoli și a tuturor celor mincinoși, este în iezerul care arde cu foc și cu piatră pucioasă, care este moartea cea de a doua. Afară câinii, vrăjitorii, curvarii, ucigașii, închinătorii de idoli și tot cel ce iubește și face minciună" (Apc. 21 7, *27, 8;* 22 *15).*

NUMAI PRIN DREAPTA CREDINŢĂ ȘI FAPTE BUNE INTRĂM ÎN VIAŢA VEȘNICĂ. Mari sunt isprăvile credinței și de foarte mare trebuință faptele bune. Fiecare din noi Creștinii Ortodocși — Păstori și păstoriți — pentru a dobândi viața veșnică, trebuie mai întâi să ne agonisim o credință dreaptă, curățită de toate deșertăciunile, superstițiile, idolatrismele, ereziile... și apoi să facem fapte bune cât mai multe. Ceea ce-i calapodul pentru formarea și facerea încălțămintelor, aceea este dreapta credință pentru buna formare a creștinului. Astfel, creștinul trebuie mai întâi a crede bine, după care poate a face fapte bune, sau a viețui creștinește. „Credința — zice Sf. Ap. Pavel — se naște din auz. Fără credință nu este cu putință a bine plăcea lui Dumnezeu, că cel ce se apropie de Dumnezeu, trebuie să creadă că este și celor ce-L caută pe Dânsul este dătător de plată... Credința este adeverirea celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor nevăzute; că în aceasta sunt mărturisiți cei de

demult...” (Evr. 11 *6, 1).* Astfel, adevărata credință Ortodoxă, sobornică și apostolică, este a crede cu inima și a mărturisi cu gura; Un Dumnezeu în Trei Fețe, adică:

Credem într-Unul Dumnezeu Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor.

Credem într-Unul Domnul Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl s-a născut, mai înainte de toți vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut nu făcut, Cel de o Ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut...

Credem întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cela ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărit, Care a grăit prin Proroci.

Credem într-una Sfântă sobornicească și apostolească Biserică... Precum Dumnezeul Cel adevărat e numai Unul, așa și Biserica cea adevărată a Lui este numai una, nu mai multe. Cei care zic că toate religiile sunt bune, sunt asemenea cu cei care ar susține că toți bureții (și cei veninoși) sau buruienile (și cele otrăvitoare) ce ies din pământ ar fi bune de mâncat.

Mărturisim un Botez întru iertarea păcatelor. Și așa, așteptăm învierea morților și viața veacului ce va să fie.

Amin.

Privitor la agonisirea, păstrarea și folosirea dreptei credințe, Domnul ne îndeamnă, zicând: „Aveți credință în Dumnezeu... Credeți în Dumnezeu și în Mine credeți... Credeți în Evanghelie...”

Și Apostolul: „Având credință și bună cunoștință, pe care unii lepădând-o, au căzut din credință... Având taina credinței în știință curată” (Ioan 14 1; Mc. 1 75; 1 Tim. 1 *19; 39).* Credința dreaptă trebuie a fi însoțită de fapte bune, de viețuire creștinească, fiindcă numai prin aceste două, omul devine bun și adevărat Creștin și are nădejde de mântuire veșnică. Aceasta o adeverește Dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Vedeți că din fapte se îndreaptă omul și nu numai din credință. Precum trupul fără Suflet este mort, așa și credința fără fapte este moartă” (Iac. 2 *24-26).*

Așadar, pentru ca creștinul să devină, să fie și să rămână plăcut lui Dumnezeu, trebuie mai întâi să-și agonisească și să aibă o adevărată credință în Dumnezeu și să-și îndrepte după aceasta cugetele, cuvintele, faptele și viața sa. Precum păsările nu se pot ridica în zbor de pe pământ sus în văzduh numai cu o aripă; ci numai cu amândouă; așa și noi oamenii, nu ne putem apropia și a fi cu Dumnezeu decât numai prin aceste două aripi: credința dreaptă și faptele bune. Aceasta reiese clar din cuvintele Mântuitorului: „Nu tot cel ce-mi zice Mie Doamne, Doamne, va intra în Împărăția Cerurilor, ci numai cel ce face voia Tatălui Meu Care este în ceruri”, adică cele arătate de El în predica de pe munte (Mt. 7 21; 5-7). În întreg capitolul 25 de la Matei, El ne dezvoltă planul mântuirii prin dreapta credință și fapte bune.

Sfântul Ap. Iacob, după ce arată clar că: credința fără fapte este moartă, ca și trupul fără Suflet, adaugă: „Din fapte (bune) se îndreaptă omul, iar nu numai din credință” (Iac. 2 *24, 14-26).* Sf. Ap. Pavel arată că faptele bune sunt roadă Duhului, zicând: „Roadă Duhului este: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea poftelor... Făcând binele să nu slăbim, că la vreme vom secera neobosind. Deci, până când avem vreme, să facem bine către toți și mai vârtos către cei ai noștri de o credință... Domnul va răsplăti, fiecăruia după faptele lui. Noi toți trebuie să ne arătăm înaintea Divanului lui Hristos, ca să ia fiecare după cum a făcut, cele ce s-au lucrat prin trup, ori bine ori rău” (Gal. 5 22; 6 9-70; Rom 2 *6;* 2 Cor. 5 *10).* Credința dreaptă cu faptele bune, sunt într-o foarte strânsă legătură, ca și trupul cu Sufletul. Acestea lucrează mână în mână ca aripile zburătoarelor sau ca cele două lopeți ale barcagiilor.

PUTEREA DREPTEI CREDINŢE ȘI A FAPTELOR BUNE. Un Preot drept-credincios Creștin, mergea pe aleea unui lac cu un pastor protestant și câțiva predicatori sectari, discutând despre condițiile mântuirii. Preotul susținea că pentru mântuire, pe lângă o dreaptă credință, sunt absolut necesare și faptele bune, izvorâte din ea. Pastorul și predicatorii aceia sectari se trudeau a dovedi cu unele citate din Biblie că omul se poate mântui numai prin credință. După o vreme oarecare de discuție aprinsă, se hotărăsc cu toții să facă o plimbare cu barca pe apele lacului. Urcându-se în barcă, observară imediat că omul cu barca avea scris ceva pe cele două lopeți. Plecându-se și citind cu toții, au văzut că barcagiul avea scris pe o lopată „credința” și pe cealaltă lopată „fapte bune”. Învățații religiilor întrebară pe barcagiu: „Ce însemnătate au cuvintele acelea scrise pe cele două lopeți?” Barcagiul le răspunse: „Am să vă arăt imediat”. Odată cu cuvântul acesta, începu a vâsli numai cu lopata pe care era scris „credința”. Atunci barca în care stăteau cu toții, în loc de a înainta, se învârtea

în loc. După aceea s-a apucat a vâsli numai cu cealaltă lopată pe care era scris: „fapte bune”. Barca însă nici atunci nu pornea înainte, ci se învârtea în partea cealaltă, dar tot pe loc. După ce îi văzu că se plictisesc de acea învârteală pe loc, barcagiul apucă amândouă lopețile cu mâinile sale vânjoase și începu a vâsli cu putere, mânând cu voie bună și isteține drept înainte. „Cred că înțelegeți acum — zise barcagiul — de ce am numit eu așa lopețile mele, pe una „credința” și pe alta „fapte bune”, pentru că numai când vâslesc cu amândouă, pot alerga cu barca înainte.”

Pilda barcagiului a fost așa de convingătoare, încât discuția aceea aprinsă s-a sfârșit în favorul dreptei credințe creștinești. Da, chiar așa, pentru că numai creștinii care vâslesc pe marea vieții acestea învăluită adeseori de viforul ispitelor cu amândouă lopețile cu „credința dreaptă” și cu „faptele bune” izvorâte dintr-însa, pot să ajungă la limanul mântuirii.

Barca vieții noastre înaintează cu spor în mântuire la Împărăția lui Dumnezeu numai atunci când vâslim cu cele două lopeți: credința dreaptă și faptele bune. Mulți dintre cei care aveau fapte bune, nu s-au mântuit și n-au putut intra în Împărăția lui Dumnezeu, până n-au îmbrățișat adevărata credință. Așa de pildă, au fost: Cornelie sutașul (F. Ap. 10; 11 1.. *18).* Eustatie — Plachida, generalul roman (V. Sf. 20 Sept. ș.a.). Așijderea și cei ce au avut numai dreapta credință nu s-au mântuit fără fapte bune, sau până n-au făcut roade vrednice de pocăință. Unii ca aceștia au fost: Saul, Petru Vameșul, Cuv. Pelaghia, Maria egipteanca, ș.a.

Dreapta credință și faptele bune se cuprind în trei principale virtuți teologice, adică: în Credință — Crezul -, în Nădejde — rugăciunea Domnească și fericirile — și în Dragoste — Dumnezeiești le zece porunci cu dragostea de Dumnezeu și de aproapele, cuprinse în Decalog și în Sf. Evanghelie. Aceste principale virtuți îl ridică pe om la treapta lui înaltă de creștin (Ps. 81 *6;* comp. Ps. 48 72, *27*), îl înviorează, înaripează, înalță, apropie și unește cu Dumnezeu, Creatorul său (Ioan 17, *26).* După acestea, omul se poate ridica din căderile sale pe treapta demnității lui de om — creștin — și a sta la nivelul înalt unde l-a așezat Dumnezeu, prin agonisirea și folosirea cu bun succes a celor patru virtuți cardinale: Înțelepciunea, Dreptatea, Cumpătarea și Bărbăția sau Tăria (Vezi întrebările: 346; 349; 355, cu notele lor, din această carte).

Dumnezeu S-a descoperit pe Sine aleșilor Săi stând pe un Tron înalt, format din patru Heruvimi, în Biserica Vechiului Testament și de patru Serafimi în Biserica Noului Testament (Iez. 1; Apc. 4 *6).* Și Sufletul omenesc, care-i creat și destinat de Dumnezeu a fi după Chipul și Asemănarea Sa, are ca tron al statorniciei sale în tot binele vremelnic și veșnic, aceste patru virtuți ca un scaun mai înalt cu patru picioare. Cât timp Sufletul are aceste patru virtuți bine cunoscute, practicate, trăite, stă foarte bine în cinstea deosebită în care a fost și este pus. Când însă vreuna sau mai multe din ele slăbesc, se șubrezesc, sau lipsesc, Sufletul omenesc se povârnește spre cădere, se prăbușește și nu se poate ridica pe treapta demnității sale decât numai după ce și le reagonisește, practică și trăiește în buna lor rânduiala. Aceste virtuți strălucite, absolut necesare și foarte folositoare, sunt niște anumite Daruri ale lui Dumnezeu, cu care El înzestrează pe aleșii Săi, așa cum știe mai bine. Pe acestea le putem agonisi, alimenta și dezvolta prin rugăciuni fierbinți făcute în Duh și în Adevăr, prin participarea cu trup și Suflet în Sf. Biserică la cele șapte laude, la Dumnezeiasca Liturghie, la Sfintele Taine, la învățăturile evanghelice, apostolice, la cele curat Ortodoxe, în toate Duminicile și sărbătorile și în după-amiaza zilelor Sfinte, prin citirea sau ascultarea Dumnezeieștilor Scripturi în strânsă legătură cu Mărturisirea Ortodoxă, Cazaniile Bisericii, Viețile Sfinților și alte cărți Sfinte, crezând și viețuind după învățătura lor.

64) Din lenevire și rea obișnuință, în loc de „Iisus” și de „Domnul nostru Iisus Hristos”, am scris, grăit și pronunțat numai „Isus” sau „Domnul Isus”, cum fac sectanții? Așijderea tot din lenevire și obișnuință urâcioasă, am retrogradat în rugăciuni și cântări pe Maica Domnului, rostind în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară cu Îngerii și Sfinții”, „Bucură-te mireasă pururea fecioară”, cu lumea împătimită, zăcândă în cel rău?

Mirese pururea fecioare au fost multe în poporul israelit, în poporul creștinesc din toate vremurile și chiar în popoarele idolatre, păgâne. Mii și miliarde sunt mirese pururea fecioare: unele (mai puține) în Rai, în ceruri, în Împărăția Cerului; altele (multe, foarte multe, majoritatea mireselor pururea fecioare), sunt în iad, în întunericul cel mai din afară, unde sunt plângeri groaznice și scrâșnirea dinților (Mt. 8 12; 13 42; 24 51; 25 *30;* 22 *13),* în iezerul de foc (Apc. *20 14; 21 8).* Sufletele idolatrizate până dincolo de măduva oaselor, în adâncul Sufletelor lor, cu ifose pătimașe, retrogradează pe Maica Preasfântă, cu cuvintele: „Bucură-te mireasă pururea fecioară!... Bucură-te

mireasă nenuntită!”... Și ca dovadă a întunecimilor idolatriei de care sunt cuprinse, pun pe fața Icoanei Ei Sfinte toate deșertăciunile idolești, pe care idolatrii le puneau pe idolii lor, femeile și fetele jucăușe, lumețe, le pun pe grumaji, pieptul și mâinile lor, ursarii pe urșii lor, comedianții pe maimuțele lor, fetițele crude la minte pe păpușile lor. Câtă depărtare este de la pământ și din fundurile iadului până sus în înaltul cerului la Scaunul Dumnezeirii unde Maica Domnului se veselește cu Îngerii și cu Sfinții; așa de mare depărtare este între „miresele pururea fecioare” și „Maica pururea Fecioară”. Atributul acesta de: „Maică pururea Fecioară” nu l-a avut, nu-l are și nu-l va avea niciodată oricare din fecioare. Așadar, oricine retrogradează pe Maica pururea Fecioară cu premeditare prin cuvintele retrogradatoare: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”, se retrogradează ei înșiși, Fiul Ei îi va retrograda... Atunci își vor recunoaște devierea, rătăcirea lor de la adevărul curat și adevărata preamărire a Maicii pururea Fecioare și a Fiului Ei.

CU NĂSCĂTOARE DE „OM”, „HRISTOS”; ORI CU: „NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU?” Istoria universală bisericească ne adeverește că în anul 428, în Biserica Ortodoxă din Bizanț erau două partide. O partidă numea pe P.S. Fecioara Maria: „Născătoare de Dumnezeu”; iar cealaltă partidă — poate mai mărișoară — „Născătoare de om”. Nestorie, devenit patriarh, vrând a împăca amândouă partidele, numi pe P.S. Fecioara Maria: „Născătoare de Hristos”. Născătoare de om era o numire ordinară, punând pe P.S. Fecioară în rând cu toate femeile născătoare de oameni. Născătoare de Hristos era o numire ceva mai de cinste, așezând pe P.S. Fecioară în rând cu mamele: Arhiereilor, Preoților, Prorocilor, împăraților și ale tuturor creștinilor botezați și miruiți, supranumiți: „Unșii Domnului”, „hristoșii Domnului”, dar era tot ordinară, punând-o în rând cu mamele acelor unși. Adevărata supranumire a P.S. Fecioare este: „Născătoare de Dumnezeu”. Acum de care parte vrem a fi fiecare din noi? Cu: „Născătoare de om?”, cu „Născătoare de Hristos?”, ori cu „Născătoare de Dumnezeu?” Cred că fiecare din noi vrea a fi numai cu: „Născătoare de Dumnezeu”. De celelalte două numiri: „Născătoare de om... de Hristos” se țin ereticii, sectarii...

Acum să vedem cu care numire echivalează: „Bucură-te mireasă pururea fecioară” și cu care: „Bucură-te Maică pururea Fecioară?”. Bucură-te mireasă pururea fecioară” echivalează cu „Născătoare de om... de Hristos”; iar: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”, care nu mai are pereche, echivalează cu: „Născătoare de Dumnezeu”. De aici putem vedea cât de mult retrogradează și înjosesc pe P.S. Fecioara Maria aceia care în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”, zic: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”, ca și cei ce ziceau: „Născătoare de om... de Hristos!” Cine retrogradează pe Maica Sfântă, retrogradează și pe Fiul Ei. Oare ce rău a făcut P.S. Fecioara Maria și Domnul nostru Iisus Hristos ca să-I retrogradeze sau înjosească așa de mult și cu atâta îndărătnicie?!

Sf. Ierarh Policarp, Episcopul Smirnei († 166 d.Hs.), impunându-i stăpânirea idolatră să blesteme, să înjosească pe Hristos, a zis: „Sunt 86 de ani de când îi servesc și nu mi-a făcut niciun rău; ci dimpotrivă, numai bine. Deci, cum aș putea eu rosti injurii împotriva Împăratului meu, Care m-a mântuit!” (V. Sf. 23 Febr. 695). Așa trebuie să zicem și noi acelora care ne silesc a retrograda sau a înjosi pe Maica pururea Fecioara Maria și pe Fiul ei iubit: „Noi nu vrem să umblăm calea șarpelui și încoace și încolo și să necinstim pe Maica Domnului: ci drept după dreptarul Ortodoxiei” (Vezi pe larg despre aceasta în „Priveliști Apocaliptice” cap. 2 2 77: „Nu mai retrogradați pe Maica Domnului”!)

65) Adeseori am lăsat învățătura cea bună, ba chiar am urât-o și defăimat-o, grăind deșertăciuni la adresa ei?

66) Am amânat pocăința de azi pe mâine, de la un post la altul, de la un an pe alt an, lenevindu-mă, împiedicând astfel cu fapta și cu cuvântul și pe alții de a se griji sufletește? Stând la Sf. Rugăciune, la cântare, la Sfintele Slujbe și la ascultarea învățăturilor Dumnezeiești, mi-am lăsat mintea să hoinărească la lucruri, viclenii, deșertăciuni și la felurite păcate lumești?

BIRUIREA ISPITEI ÎNTRERUPERII LEGĂTURII CU DUMNEZEU ÎN RUGĂCIUNI. Un seminarist venit în Sf. Biserică, a fost întrebat de un bogătan îngâmfat în vremea Dumnezeieștei Liturghii: „Ce învățați acolo în seminar?” El îi răspunde: „Să tăcem în vremea Sfintelor Slujbe. Să păstrăm liniștea cuvenită în Sf. Biserică”. Ispititorul a tăcut. Ispita a fost biruită. Diavolul din început nevrând a se închina Dumnezeului tuturor, s-a lepădat din ceruri și s-a făcut străin Împărăției lui Dumnezeu. Pentru aceasta ne silește el și pe noi a ne sustrage de la rugăciuni (vorbirea cu Dumnezeu) la felurite deșertăciuni și treburi, vrând a lucra și în noi ceea ce a pătimit el. Acestea știindu-le, să priveghem și să ne rugăm neîncetat, ca să nu cădem în ispită (Mt. 26 41; Mc. 14 *38;* 13 *33. 37).*

Un frate, pe când stătea la rugăciune, l-a mușcat o scorpie de un picior și atât de groaznic l-a îndurerat în inimă, încât era aproape să-și dea Sufletul. El însă, deși a pătimit acea cumplită durere, nu s-a depărtat de acolo până nu și-a împlinit rugăciunea.

Un bătrân oarecare rugându-se, așa de mult îi stătea împotrivă diavolul, că atunci când își ridica mâinile, diavolul se prefăcea în chip de leu și apucându-l cu labele de dinainte, își înfigea unghiile de amândouă părțile în coapsele nevoitorului și nu-l lăsa până ce nu-și slobozea mâinile în jos. Sfântul însă nu se lăsa până ce nu-și împlinea rugăciunile sale obișnuite (P. pg. 435 *8;* 440 27).

Un sfânt Părinte rugându-se în pustie, au venit dracii asupră-i și o săptămână îl trânteau și-l scuturau, ridicându-l în sus cu rogojina, dar n-au putut să-i pogoare mintea lui de la rugăciunea cea fierbinte (P. pg. 440 *28).* Așa a pătimit de la diavolul în timpul rugăciunilor și Sf. Grigore Decapolitul și alți Cuvioși și Sfinți.

Un alt bătrân Sfânt, iubitor de Dumnezeu, se ruga cu multă luare-aminte, umblând prin pustie. Doi Îngeri venind, îl însoțeau mergând alături cu el de amândouă părțile. El însă n-a privit la ei nici câtuși de puțin, ca să nu piardă partea cea mai mare. Aceasta o făcea el, aducându-și aminte de cuvântul apostolesc, care zice: „Nici Îngerii, nici Începătoriile, nici Puterile, nu vor putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Hristos" (Rom. 8 *38-39;* P. 440 *29).*

67) M-am lenevit a-mi spovedi toate păcatele de patru ori pe an, sau de trei ori, de două ori, ba nici măcar odată în an? M-am lenevit a-mi mărturisi gândurile nesocotite, rele, primejduitoare mântuirii la Duhovnic iscusit, spre a nu cădea din dreapta credință și din viețuirea creștinească? Am neglijat și nu mi-am împlinit canonul dat la Sf. Spovedanie?

S-A IZBĂVIT DE BÂNTUIELILE DRACILOR DUPĂ FACEREA CANONULUI DAT DUPĂ SFINTELE PRAVILI

Odinioară un Preot-Duhovnic iscusit, a venit din ostrovul Ciprului. El ne-a spus nouă o întâmplare mult grăitoare, din care se văd marile binefaceri primite de cei care la Sf. Spovedanie își iau canonul după Sfintele Pravile. Oarecare femeie din părțile acelea, se îndeletnicea cu meseria drăcească a descântecelor și a vrăjitoriilor. Vrăjitoarea aceea era vestită până la mari depărtări pentru răutățile vrăjitoriilor ei. Un om dușmănos, a rugat pe acea vrăjitoare să-i facă niște vrăji asupra unui om mai înstărit și mai credincios, ca de voie ori peste voia sa, să-l tragă în bântuieli și primejduire grea. După învoire și plată, răutăcioasa vrăjitoare trimite doi demoni la bietul om creștin, ca să-i facă rău. Aceia ca fulgerul se duseră la creștin acasă. Îl căutară prin casă, prin curte, prin grajduri, prin grădină, în țarină, până ce-l aflară. Repezindu-se cu mare răutate asupra lui, o putere minunată îi opri pe loc. Văzând că orice trudă le e zadarnică, spurcații demoni, depărtându-se de creștin, s-au întors la vrăjitoarea care-i trimisese fără nicio ispravă rușinați groaznic. Vrăjitoarea care-i trimisese să facă acea răutate satanică văzându-i, i-a întrebat pe demoni: „Ce ispravă ați făcut?" Demonii rușinați și foarte tulburați, au răspuns: „N-am putut să-i facem niciun rău, nicio tulburare sufletească, n-am putut să-l bântuim, nici să-l rănim, nici să-l necăjim rău". Vrăjitoarea mirată, îi întrebă: „De ce n-ați putut a-i face nicio răutate? Cum atâtor oameni și femei le-ați putut face atâtea și atâtea rele și acestui om nu i-ați putut face niciun rău?!" Dracii necăjiți groaznic, au răspuns: „Omul acela a mers de s-a spovedit la Preotul-Duhovnic din Cipru, și-a luat canon după Dumnezeiești Pravile. Aflându-l în canon, ostenindu-se în facerea lui, n-am putut... ba nici nu am îndrăznit a ne apropia de el. Vrăjitoarea, foarte tristă, i-a întrebat: „Oare la toți creștinii care au poruncă sau canon vi se întâmpla vouă așa?" Demonii au răspuns: „Ba nu; ci numai la aceia care își i-au de la acel Preot-Duhovnic (din Cipru) canonul după Dumnezeiești Pravile, corespunzător greutăților păcatelor săvârșite de ei, mărturisite și canonisite și care fac roade vrednice de pocăință (Mt. 3 *8;* Lc. 7 *37-50;* 15 *10-32;* 19 S). Nici nu ne putem apropia de aceia cărora acel Preot-Duhovnic iscusit, le dă porunci, canon, din Legea lui Dumnezeu, îi învață din Dumnezeiești Scripturi și le dă porunci din ele. De aceia nici nu îndrăznim a ne apropia, pentru că ne temem și ne înfricoșăm de legile lui Dumnezeu. De ceilalți însă, care iau în loc de canon vorbe omenești, canoane ușoare, bagadele, numai forme goale de canoane, învățături de la ei și nu ne temem și nu fugim nicidecum de ei...".

Vrăjitoarea auzind acestea de la necuratii draci, își recunoaște păcatele ei grozave, se nădăjduiește în învățătura și lucrarea acelui Preot-Duhovnic iscusit, se încrede în mila lui Dumnezeu. Îndată alergă la Preotul acela, se apropie de el cu îndrăzneală. Preotul văzând-o și cunoscând-o, o îndepărtează, amintindu-i relele ce făcuse cu vrăjitoriile ei, cum îndepărtă odinioară Mântuitorul pe femeia Hananiancă, pe farisei, cărturari, saduchei, zicându-i: „Fugi sluga satanei de aici cu răutățile

tale...”. Vrăjitoarea însă îndrăznind, se apropie de Preot, își plânge răutățile, își mărturisește toate păcatele și cere cu mare stăruință să-i dea canon după Dumnezeieștile Scripturi și Pravile, pentru a se izbăvi de draci și a se curăți de păcate. Preotul văzând umilința, pocăința, stăruința ei în cererea canonului cuvenit, îi dă un canon mai ușor, numai să se părăsească cu totul de vrăjitorii. Vrăjitoarea însă prosternându-se cu fața la pământ. se ruga cu lacrimi Preotului, zicând: „Părinte! Nu mă cruța pe mine păcătoasa, ci după Legea Domnului Dumnezeu, după Dumnezeieștile Scripturi și Pravile să mă judeci pe mine, să-mi dai canon și să mă canonisești, pentru că de acestea au mărturisit dracii că se tem...”. Preotul văzând-o stăruind, i-a dat canon după Dumnezeieștile Scripturi și Sfintele Pravile. Vrăjitoarea primind canonul drept ca de la Dumnezeu, s-a înțelepțit minunat, a făcut pocăință adevărată, își împlinea zilnic canonul dat cu toată credincioșia și dragostea Sfântă. Și așa din sluga dracilor, a devenit roabă plăcută lui Dumnezeu; din cufundată de vie în iad, a devenit moștenitoare Împărăției lui Dumnezeu!

Preotul acela Duhovnic văzând acestea, de atunci mai mult se ostenea în Scaunul Sfintei Spovedanii, a învăța penitenții după Dumnezeieștile Scripturi și Sfintele Pravile, a le da canoane potrivite pentru a se mântui și nu după voia sa ori a penitenților (Prol. 24 Martie).

Am umblat din Duhovnic în Duhovnic căutând pe cel care mă va mărturisi mai repede și mi-ar da un canon mai mic, pe cel ce ar zice ca mine, precupețind astfel Sfânta Taină a Spovedaniei?

„Oricare om sau femeie își va lăsa Duhovnicul său, fără oarecare vină și se va spovedi la altul, să se despartă de Biserică cu cel ce-l primește pe dânsul. Pentru că grăiește învățătorul meu Pavel și mărturisitorul Bisericii: „De ați avea zece mii de dascăli în Hristos, dar Părinți nu aveți mulți, că în Hristos Iisus, prin Evanghelie, eu v-am născut pe voi”. (P.B.G. pg. 115 (117); 1 Cor. 4 75).

NUMAI SPOVEDANIA ADEVĂRATĂ ÎNSOŢITĂ DE CANONISIREA PĂCATELOR ȘI FACEREA ROADELOR VREDNICE DE POCĂINŢĂ NE FOLOSEȘTE. Mai înainte de spovedanie, noi trebuie a zice hotărâtor ca și fiul risipitor: „Scula-mă-voi și mă voi duce la tatăl meu, adică mă voi ridica din păcate și voi merge după legile lui Dumnezeu, pe treptele împlinirii faptelor bune. Apoi trebuie a ne sili și merge din putere în putere la buna desăvârșire plăcută lui Dumnezeu, prin adevărata credință și viețuire curat creștinească. Cei mai mulți dintre noi însă, când zic: „Mă duc să mă spovedesc”, unii țin strâns lucrul străin în casele lor, iar alții încuie în inimile lor urâciunea și zavistia[87]?!! Unii au în gurile lor: clevetirea, pâra, ponegrirea, judecata, osândirea aproapelui, iar alții nu se despart de femeile cele nelegiuite cu care trăiesc în concubinaj! Unii petrec împreună cu fețele care se aprind de pofta păcatului, alții își fac gurile lor cloacă feluritelor vorbe putrede, măscăriciunilor, drăcuielilor, înjurăturilor, cântecelor curvești, jurămintelor false, glumelor și feluritelor blestemății. Mulți, mai înainte de a merge la spovedanie, nu-și socotesc păcatele ce au, nu se hotărăsc a se părăsi de ele, nu-și scriu, nici nu învață pe de rost păcatele săvârșite pentru a și le mărturisi bine, drept așa cum ar trebui, nu se pregătesc pentru adevărata pocăință și spovedanie.

Mulți vin la Duhovnic în zilele cele mai de pe urmă ale Postului, când el este aglomerat și cu slujbele și cu feluritele cerinți ale multora, când se silește a-i împăca pe toți, când limba îi este slăbită de sfătuiri, citiri și mintea tulburată de multa luare-aminte a celor ce se spovedesc. Atunci vin și ei, dar tot nepregătiți, se așază înaintea Duhovnicului, așteptând ca el să le cerce adâncurile inimii, el să-i întrebe în care păcate au căzut, de câte ori, când și ce răutăți sau primejdii au provocat cu ele. Ei așteaptă ca tot Duhovnicul să pună în gura lor făgăduința depărtării de păcate și cuvintele pocăinței, ca și când ei n-ar avea nici minte, nici voință, nici Suflet, nici cuvânt, nici gură de vorbit! Iertarea păcatelor acestor nepregătiți este foarte îndoielnică, deși Preotul Duhovnic citește cu multă umilință rugăciunile de dezlegare sau iertăciune. Cu astfel de spovedanie nu se știe dacă se împărtășesc și de Hristos ori numai de Preot, dacă iau P.S. Trup și Sânge al lui Hristos ori iau foc, sabie, sau judecată?! Nu se știe dacă se folosesc ori se prăbușesc și primejduiesc.

Nepregătiții zic că Dumnezeu are milostivire nemărginită, pe care a arătat-o în pilda fiului risipitor, că: l-a sărutat, i-a dat toate darurile Dumnezeiești — veșmântul cel dintâi, inel, încălțăminte — și însuși vițelul cel hrănit. Acestea se pricep a le spune după Sfânta Evanghelie, dar de trezirea fiului risipitor, de hotărârea și de chipul pocăinței adevărate și lucrătoare, făcută de el, nu vor a grăi, nici a se hotărî să facă la fel. Cum acela s-a mâhnit pentru sărăcia în care căzuse, așa să ne mâhnim și

---

[87] Zavistie — (înv. și pop.) Invidie, pizmă, gelozie, ură, dușmănie.

noi pentru lipsirea Darului lui Dumnezeu pe care l-am pierdut din cauza păcatelor. Cum acela s-a trezit în lipsa aceea, hotărându-se a se întoarce la tatăl său, așa și noi să ne trezim din somnul păcatelor la râvna de a ne ridica din ele și a alerga la Dumnezeu Izvorul tuturor bunătăților. Cum acela s-a pregătit mai înainte pentru întoarcere, pocăință și mărturisire; așa să ne pregătim și noi. Cum a părăsit acela pe boier, porcii lui și țara străină; așa să părăsim și noi pe diavolul, păcatul, locurile și prilejurile păcatelor. Cu pregătirea inimii zdrobită, sinceră și umilită cu care acela a alergat la tatăl său și și-a mărturisit vina sa; așa, cu aceeași pregătire, inimă zdrobită, sinceritate și umilință să alergăm și noi la Dumnezeu și să ne mărturisim păcatele noastre înaintea Duhovnicului, ministrul împuternicit al Său. Cum acela, după ce l-a primit tatăl său cu toată dragostea în casa părintească, nu s-a mai întors în țara străină la boierul acela și păstorirea porcilor lui; așa și noi, după ce ne primește Dumnezeu cu toată dragostea în Casa Părintească adică în Biserica Sa, reînzestrându-ne cu toate Darurile pe care le risipisem, să rămânem aici pentru totdeauna, fără a ne mai reîntoarce la țara blestemăților, la diavolul, la păstorirea porcilor sau facerea păcatelor. Numai așa făcând, ne folosim.

Cei care privesc numai la mila îndurării lui Dumnezeu și trec cu vederea adevărata pregătire a pocăinței, sunt asemenea nepricepuților care caută la treapta cea mai de sus a scării, iar pe celelalte le trec cu vederea; și așa ridicându-și piciorul să se suie dintr-o dată pe treapta de sus, în loc de a se sui acolo, sus, cad și se fărâmă groaznic. E adevărat că Milostivirea lui Dumnezeu este nemărginită; însă de aceasta se fac vrednici numai aceia care se pregătesc și ei cu cât mai multe osteneli, bine chibzuite pentru a și-o câștiga. De vom face pocăință adevărată ca fiul risipitor, vom dobândi și noi iertarea păcatelor și Darurile Dumnezeiești ca și acela.

Așadar, mai înainte de Sf. Spovedanie, să ne revenim în sine ca și fiul risipitor, să ne readunăm gândurile risipite la deșertăciunile lumești și dezmierdările trupului, cum își adună păstorii vitele risipite. Să ne socotim bine toate păcatele cu cauzele, greutățile și primejduirile lor, să cugetăm la Dumnezeu pe Care L-am mâniat și la atâtea bunătăți și bogății de binefaceri ale Lui de care ne-am despuiat și lipsit. Să ne hotărâm cu trup și Suflet a părăsi păcatul și a ne întoarce la Dumnezeu. Cu câteva zile sau săptămâni mai înainte de a merge la Scaunul Sf. Spovedanii, să ne pregătim cu trezie cuvintele mărturisirii păcatelor, să ne umilim inima și să vărsăm lacrimi din ochi ca fiul risipitor. Să ne mărturisim păcatele noastre cu bună rugăciune înaintea Sf. Spovedanii -de șapte ori, ca să ne folosim și noi ca leprosul Neeman Sirianul. Acesta era căpetenia oștirilor din Siria, minunat la față, puternic, dar lepros, sortit prăpădului. O fată israelită, roaba femeii lui Neeman, i-a zis: „O, dacă stăpânul meu s-ar duce înaintea Prorocului din Samaria, de bună seamă s-ar curăți de lepră". Neeman, dornic de vindecare, a venit cu căruța și călăreți la ușa casei lui Elisei. Omul lui Dumnezeu a trimis un vestitor la el zicându-i: „Mergi de te spală — cufundă — în Iordan de șapte ori". Neeman s-a îndărătnicit și s-a îndoit, zicând: „Oare nu sunt mai bune apele Damascului decât Iordanul?" Slugile stăruind, i-au zis." „Doamne, dacă ți-ar fi grăit un alt cuvânt mai mare, sau dacă ți-ar fi spus să faci altceva mai greu ca să te vindeci, n-ai fi făcut? Deci, după cuvântul lui, mergi, spală-te în Iordan de șapte ori și te curățește". Neeman s-a coborât, s-a afundat de șapte ori în apele Iordanului și s-a curățat de lepra lui (4 Împ. 5).

Așa să facem și noi. După ce notăm pe hârtie sau ne recunoaștem cât mai bine păcatele, să ne cufundăm de șapte ori, în recunoașterea sau citirea lor cu căință ca și Neeman în Iordan, pentru curățire. Apoi, după astfel de bună pregătire, să pășim la Scaunul Sf. Spovedanii, înaintea Preotului Duhovnic, care în vremea Spovedaniei ține Fața lui Dumnezeu și Mântuitorului nostru. Stând îngenuncheați înaintea Duhovnicului, să nu așteptăm ca niște muți sau somnoroși fără de glas, să ne întrebe el și noi numai să răspundem din când în când câte un „da" sau „nu"; ci, plini de trezie, conștienți și bine grăitori, să ne spunem toate păcatele noastre. Ce? Așteptăm să ne tragă Duhovnicul păcatele din noi cu cârligul? În mărturisirea păcatelor noastre să nu învinuim pe alții, cum a făcut Adam în Rai, arucând vina pe Eva și Eva pe șarpe; ci pe noi înșine să ne mărturisim, zicând: „Greșit-am la cer și înaintea lui Dumnezeu... a mea este: rana, buba, vina, păcatul, nelegiuirea".

Cu o astfel de Spovedanie adevărată însoțită de început bun și facerea roadelor vrednice de pocăință, ne vom învrednici a sui din treaptă în treaptă pe scara mântuitoare a Sfintei Taine a Pocăinței adevărate și a ajunge la treapta de sus, în care vom afla Milostivirea Bunului Dumnezeu, Care ne iartă toate păcatele și ne învrednicește Darurilor Sale celor Dumnezeiești.

Aceasta-i rânduiala pocăinței și Spovedaniei adevărate și folositoare, pe care Mântuitorul ne-o pune înainte prin pilda fiului risipitor. Cei care nu se țin de rânduiala aceasta sau ies afară din ea,

pocăința acelora este îndoielnică, spovedania nedesăvârșită și dezlegarea sau iertarea păcatelor neadevărată.

Fericiți devin și sunt toți care se țin de buna rânduială a Sfintei Pocăințe și Spovedaniei însoțite de început bun și facerea roadelor vrednice de pocăință. Pe aceștia îi primește Dumnezeu, cade pe grumajii lor, îi îmbrățișează și-i sărută. Preotul Duhovnic grăiește pentru fiecare din ei aici pe pământ: „fiule, iartăți-se ție păcatele tale" și în același timp Dumnezeu din cer le dă iertare păcatelor. Astfel, făcându-se, pocăința și spovedania după buna rânduială cea adevărată, luăm de la Dumnezeu: iertare păcatelor, ne îmbrăcăm în haina mântuirii, luăm Darul Sfântului Duh, ne îndreptăm pașii Sufletului pe calea împlinirii voii și poruncilor lui Dumnezeu, ne învrednicim împărtășirii Dumnezeieștilor Taine cu bună-cuviință...

Oricare dintre noi păcătoșii ne vom pregăti așa cât putem mai bine, devenim fii și fiice ai lui Dumnezeu și moștenitori ai împărăției Lui în Domnul nostru fisus Hristos Dumnezeu-Omul Mântuitorul nostru Cel preamărit în Sfânta Treime împreună cu Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Duhul Sfânt, în veci. Amin.

68) Am fost nebăgător de seamă... și m-am lăsat bântuit de spiritele vicleșugurilor, minciunăriilor, necurățiilor, nălucirilor, schimbării gândurilor bune în cugete și hotărâri rele?

69) M-am lenevit a-mi crește pe fiii (finii) mei trupești și sufletești și pe cei încredințați îngrijirii mele (elevi, subalterni, lucrători) în învățătura și frica Domnului? Din lenevirea cercetării cărților sfinte și indiferentismul religios și din cauza unor superstiții, am șovăit a crede și a mărturisi: un Sfânt Botez, care se face prin Darul Sfântului și de viață Făcătorului Duh spre spălarea păcatelor strămoșești și proprii, în învierea obștească a morților, în viața veșnică și mai ales în botezul pruncilor? M-am lenevit a certa și pedepsi pe fiii și fiicele mele trupești și pe finii (fiii) mei sufletești pentru abaterile lor de la dreapta credință și viețuire creștinească?

Sfânta Taina a Botezului, după o străveche datină a Bisericii, se împărtășește și pruncilor mici în fața și pe baza garanției unor martori — chezași — supranumiți: „nași", invitați de părinții pruncilor. Despre străvechimea acestei datini mărturisesc Constituțiile Apostolice (C. 111, cap. 16-18; C. VII, cap. 22). Sf. Părinte apostolic Dionisie Areopagitul[88] († 96 d. Hs.), ucenicul Sf. Ap. Pavel, în „eclesiastica ierarhia" cap. 7 10, zice așa: „Învățătorilor noștri bisericești le-a plăcut a admite la Botez și pruncii, sub sfințita condițiune, că, părinții naturali ai pruncului, îl încredințează oricărui din credincioși, care are îndatorirea a-l forma în lucruri Dumnezeiești (în îndatoririle lui de creștin) și a purta grijă de dânsul și mai departe (în cursul vieții lui) ca un părinte și veghetor al mântuirii lui veșnice. Pe acest bărbat, dacă a promis a conduce pe copilul ce-l i-a în brațe, ca naș, la viața religioasă, Ierarhul sau Preotul îl pune a rosti lepădările și „Simbolul Credinței". Despre aceasta vorbește și Apologetul Tertulian († 240 d.Hs.) și alți dascăli, ai Bisericii.

Nașii sunt martorii Botezului, care adeveresc săvârșirea botezării pruncului. Ei sunt garanții înaintea lui Dumnezeu și a Bisericii, că pruncul nou botezat va rămâne credincios dreptei credințe creștinești primită și făgăduințelor date. Nașii sunt părinții spirituali care la botez, dând răspunsurile în locul și în numele pruncilor și rostind mărturisirea credinței „Simbolul Credinței", își iau asupră și obligația de a crește pe cel luat în garanție și nou botezat, în dreapta credință creștinească și cu sfințitele făgăduințe date, pentru a deveni, a fi și a rămâne pentru totdeauna fiu al zilei, al luminii și al lui Dumnezeu și moștenitor al Împărăției Cerurilor. Nașii care își împlinesc această îndatorire sfântă, au mare plată de la Dumnezeu; iar cei neglijenți cad în osânda străjerului ce nu privegheză, a fecioarelor nebune care nu și-au agonisit untdelemn necesar pentru candelele lor, a slugii leneșă care a ascuns în pământ talantul încredințat (Mt. 24 *48;* 25 *1-30).* Părinții trupești nu pot fi nași pruncilor lor.

Nașul trebuie a fi în vârstă și de același sex cu pruncul care se botează. Nu-i iertat a fi parte bărbătească la prunce și parte femeiască la prunci, ca nu cumva, atunci când se măresc, învățându-i, să fie predispuși a cădea în păcate (desfrâu). Numai când nu se găsește în localitate naș la fini și nașă la fine, se pot face excepții.

---

[88] Areopag — Consiliu și tribunal suprem din Atena antică. ♦ Fig. (Livr.) Adunare de savanți, de artiști de mare valoare, de mare competență

Nu-i iertat a se lua mai mulți nași la botezul copilului. Biserica dezaprobă aceasta, pentru a nu se extinde rudenia spirituală prea departe și a pune lațul de împiedicare urmașilor în căsătorii, sau a-i face să se încurce, călcând Sfintele canoane, pentru care cad în felurite nefericiri. Gradul de înrudire spirituală între naș și fin merge cu împiedicare sau cu oprirea de a se lua în căsătorie urmașii lor, ca și la înrudirea de sânge, adică până la a 7-a spiță inclusiv. Numai după spița a 8-a se pot lua în căsătorie.

Prin rudenie spirituală se înțelege raportul întemeiat prin Botez între naș și fin, precum și între anumitele rude din ambele părți. Această rudenie se naște prin faptul că Botezul se consideră ca renaștere, a finului și nașul, care există la această renaștere, se consideră ca tată spiritual (Vezi comentarul Arhim. Ioan la can. 53 Trulan). Acest raport, din cauza datoriei pe care nașul și-o ia asupra sa ca reprezentant al tatălui trupesc al celui ce se botează, se aseamănă cu acela în care stau tatăl și copiii unul către altul. Aici își are originea și ideea de rudenie spirituală, care, după cuvintele canonului 53 Trulan stă mai sus decât cea trupească. După ce această idee s-a încetățenit în Biserică, s-au întrebuințat grade de rudenie spirituală, tot așa ca și la rudenie de sânge, și, ca și la aceasta s-au determinat și la aceea grade care formează o imposibilitate la căsătorie.

În legătură cu tradiția bisericească a celor dintâi secole, împăratul Justinian a dat în anul 530 o constituție, după care era oprită căsătoria nașului cu fina (Cod. V. 4, *26*). Sinodul Trulan a hotărât, în amintitul canon, sub amenințare cu pedeapsă, că nașul nu poate să încheie o căsătorie cu mama finului când ea a rămas văduvă. Prin aceasta s-a fixat canonic imposibilul la căsătorie al rudeniei spirituale (Vezi comentariul meu can. 53 Trulan. „Pravila" I, 535). După apariția acestui canon, s-au înmulțit gradele rudeniei spirituale în care sunt oprite căsătoriile și s-a ridicat numărul imposibilităților la căsătorie. Vasilicalele au hotărât în această privință o graniță și deci au oprit: 1) căsătoria nașului cu fina, *2*) căsătoria nașului cu mama finului, *3*) căsătoria fiului nașului cu fina, *4*)căsătoria nașului cu fiica finului, *5*) căsătoria fiului nașului cu fiica finului (Vasile, XXVII, *5, 14*). Această decizie a Vasilicalelor, care a fost primită în colecțiile de canoane ale Bisericii Ortodoxe, se consideră ca normă fundamentală la determinarea imposibilităților la căsătorie în rudenia spirituală (Nomoc. XIII, *5*). În decursul veacurilor următoare, pe baza deciziei can. 53 Trulan „că rudenia spirituală stă mai sus decât cea corporală", s-a hotătât imposibilitatea la căsătorie în rudenia spirituală în aceeași măsură ca și la rudenia de sânge, adică până la gradul al șaptelea inclusiv (D.B.O. o.c. pp. 504-5).

Nașul, fie el cel de la Botez, Cununie sau chiar de la călugărie, este îndatorat a fi un bun povățuitor duhovnicesc al fiului său. În acest scop înalt, nașii trebuie a fi drept-credincioși și buni creștini, bogați în credință și viețuire creștinească. Nașii se leagă cu finii și părinții lor printr-o rudenie spirituală, care-i mai mare decât cea după trup, cu cât Sufletul e mai mare decât trupul. Pentru aceasta nașii poartă înalta numire de: „Părinți duhovnicești"; iar finii le sunt: „fii duhovnicești". Nașii care nu grijesc de finii lor cu osârdnică înțelepciune de sus (Iac. *3 17)* pentru luminarea și creșterea lor creștinească, se canonisesc ca și părinții care își leapădă copiii.

Pentru marea răspundere a nașilor de finii lor, Sfintele Pravile nu dau voie călugărilor și călugărițelor a fi nași de botez, pentru că fiind în Mănăstire și nu cu ei în lume, nu se pot îngriji de creșterea lor creștinească. „Nu se cuvine, nici nu este lucru cinstit, nici primit (de Biserica lui Dumnezeu) ca, călugării sau călugărițele să primească copii după Sf. Botez, (a fi nași), adică să se facă cumetri; sau să țină cununii la nuntă, adică să cunune (după cum nici mireanul nu poate fi naș la călugărie). De va îndrăzni cineva să facă acest lucru fără de cale și rușine și fărădelege, să se canonisească cum va părea Arhiereului. Iar de va face aceasta a doua oară, să se izgonească din Biserica lui Hristos ca un călcător de Dumnezeiești Pravile" (P.M.B. gl. 135).

Păcat mare și grea osândă așteaptă pe părinții și nașii care nu se îngrijesc de aproape de fiii sau finii lor, ca să-i dezbare de groaznicul păcat al hulei, înjurăturilor de cele Sfinte, chiar și de simpla înjurătură și sudalmă cu care își îmbălează gurile lor, făcându-se astfel nevrednici de luarea celor sfinte... și de alte păcate, pe care copiii lesne le iau de la oamenii și copiii cei întunecați ai lumii ce zace în cel rău (1 Ioan 5 *19;* Gal. 1 *4).* Părinții și nașii care nu-și fac datoria lor de a crește pe copii și pe finii lor în învățătura Dumnezeiască și în frica Domnului, vor fi trași la răspundere în ziua judecății și groaznic pedepsiți. Când datornicii n-au cu ce plăti, garanții plătesc toată datoria.

SFINȚII SE ÎNGRIJEAU PÂNĂ LA SACRIFICIU PENTRU MÂNTUIREA FIILOR LOR DUHOVNICEȘTI. Sfântul Ioan — istorisesc Clement Alexandreanul și Eusebiu — după întoarcerea sa din Patmos la Efes, cercetă Bisericile din Asia Mică, spre a îndrepta abuzurile care s-ar fi putut furișa și a da Păstori celor care nu aveau. Fiind într-un oraș vecin de Efes, ținu o cuvântare poporului

adunat. Printre auditori el observă un tânăr cu o figură interesantă. El l-a prezentat Episcopului și i-a zis: „Îți încredințez tânărul acesta în Fața lui Hristos și a adunării acestea". Episcopul făgădui că va purta grijă de el. Apostolul îl recomandă din nou și se întoarse la Efes. Episcopul luă pe tânăr în casa sa, îl instrui și-l deprinse la practica virtuților creștine, după care îl botează și confirmă. Crezând că nu mai are nimic de temut din partea sa, veghea asupra lui cu mai puțină luare-aminte... și în sfârșit, îl lăsă de capul lui. Tinerii desfrânați făcând cunoștință cu el, îl traseră în societatea lor. Atunci tânărul uită maximile creștine și întețindu-se greșelile, mustrarea conștiinței se înăbuși și ajunse capul unei bande de tâlhati, ca unul ce era mai crâncen decât toți și mai îndrăzneț.

După câtva timp Sfântul Ioan veni iarăși în cetatea aceea. După ce și-a terminat treburile care-l chemau, zise Episcopului: „Dă-mi odorul pe care Iisus Hristos și eu ți l-am încredințat în fața Bisericii tale". Episcopul mirat, nu știa ce va să zică cerința aceasta; el își închipuia că este vorba despre un depozit de bani. Sfântul explicându-i, îi zise că-i cere Sufletul fratelui său, pe care i l-a încredințat. Atunci Episcopul îi răspunse suspinând și cu ochii scăldați în lacrimi: „Ei! A murit!" Sfântul întrebă: „De ce fel de moarte?" „Este mort pentru Dumnezeu — răspunse Episcopul — s-a făcut tâlhar și în loc să fie la Sf. Biserică cu noi, s-a așezat pe un munte, unde trăiește cu oameni răi ca dânsul!" La cuvintele acestea, Sf. Ap. Ioan și-a sfâșiat hainele, apoi scoțând un suspin adânc, a zis cu lacrimi: „Ah, ce păzitor am ales eu să vegheze asupra Sufletului fratelui meu!" Ceru un cal și un conducător și plecă pe munte.

Santinelele hoților îl opriră: dar în loc să scape prin fugă sau să ceară să-i cruțe viața, zise: „De aceea am venit; duceți-mă la căpitanul vostru". Acesta văzându-l venind, luă armele ca să-l primească; dar când recunoscu pe Sf. Ioan, a fost pătruns de frică și de rușine și apucă fuga. Apostolul uită vârsta înaintată și slăbiciunea lui și alergă după el, strigând: „Fiule, de ce fugi așa de tatăl? Este un bătrân neînarmat, de care n-ai de ce să te temi. Fiule, ai milă de mine. Ai putea să te căiești; nu trebuie să fii deznădăjduit de mântuirea ta. Răspund eu pentru tine înaintea lui Iisus Hristos. Sunt gata să-mi dau viața pentru tine, după cum Iisus Hristos Și-a dat-O pe a Sa pentru toți oamenii. Îmi pun Sufletul meu pentru al tău. Oprește-te, crede-mă, sunt trimis de Iisus Hristos". La aceste cuvinte, tânărul se oprește, aruncă armele tremurând și vărsând lacrimi. Îmbrățișează apoi pe Apostol ca pe un tată iubit, și-i cere iertare; dar ascundea mâna sa dreaptă, care a fost mânjită de atâtea crime. El se silea prin focul pocăinței sale, să șteargă păcatele pe cât se putea și să afle un al doilea botez — cum zice Sf. Climent — prin lacrimi. Sfântul căzu la picioarele lui, îi sărută mâna dreaptă pe care o ținea ascunsă, îl încredințează că Dumnezeu îi va ierta păcatele și așa îl aduse la Biserică. Se ruga și postea cu el și pentru el; nu înceta de a-i citi locurile cele mai atingătoare din Sf. Scriptură,spre a-l mângâia și încuraja. Și numai după ce l-a împăcat cu Biserica, prin iertare și împărtășirea Sfintelor Taine, s-a despărțit de el...

70) Mi-am ales în Sf. Biserică locul cel mai de frunte? Ca femeie, fată mare, copilă, am trecut din pronaos în naosul Sfintei Biserici și obrăznicindu-mă, am stat printre bărbați, ba chiar și înaintea lor?

TOATĂ PARTEA FEMEIASCĂ ÎN SFÂNTA BISERICĂ SĂ STEA LA LOCUL EI ÎN PRONAOS. N-a fost și nu este iertat, pentru nimic în lume, părții femeiești a trece din pronaos, locul destinat ședерii lor și a se duce în naos (adică din urmă înainte) printre bărbați, ba chiar înaintea lor, lângă catapeteasmă, oricare ar fi ele. Asta se făcea excepție uneori numai capetelor încoronate, dar de ar fi șezut la locul lor, mai bine se foloseau și nu se păgubeau.

Dumnezeu a făcut întâi pe bărbat cu Suflet viu după Chipul Său și l-a destinat a deveni și după Asemănarea Sa. Pe bărbat l-a luat, l-a adus și l-a așezat în strălucitul Paradis anume făcut. Pe bărbat l-a pus ca un stăpân în grădina Raiului ca s-o lucreze și păzească. Bărbatului i-a dat poruncă a mânca din toți pomii Raiului pământesc și l-a oprit să nu mănânce din pomul cunoștinței binelui și răului. Privind la bărbatul creat singur, Dumnezeu a zis: „Nu e bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el". Domnul Dumnezeu făcând din pământ toate fiarele, păsările și feluritele vietăți, le-a adus și le-a trecut pe dinaintea bărbatului creat, ca să le vadă, cunoască și pună nume și așa ele au rămas cu numele pus de Adam. Apoi, mai pe urmă de toate acelea, a creat pe femeie — Eva — din coasta lui Adam, ca și Biserica din coasta Domnului Hristos (Fac. 2; Hron. o.c. pg. 29). Deci, precum Biserica cea adevărată merge după Hristos și nu înaintea Lui, ascultându-L în toate (Efs. 5 *22-33);* așa

și toată partea femeiască să stea în pronaos — locul destinat șederii lor — și să nu strechieze[89] printre bărbați ca cele din cârciumi, hoteluri, baluri, serate și alte felurite petreceri anticreștinești. Toată partea femeiască în Biserica Vechiului Testament și a Noului Testament din vremurile apostolice și patristice, a stat separată de bărbați. Sfânta împărătească Elena și călugărițele din secolul IV, stăteau cu femeile separate în Biserica Domnului (S.P.A. o.c. cart. II-a cap. 57; Ist. Bis. Socrat, cart.I-cap. 17; Chiril, cateh. 8). Biserica lui Dumnezeu este Ierusalim Ceresc în care se păstrează buna rânduială, nu Babilon plin de amestec, confuzii și neorânduieli; Cei ce fac neorânduieli în Biserică, cad sub afurisenie (9 Apost. P.B.G. III-; V.R. M. Cuv. Pahomie, *8*...). Femeile și fetele care se amestecă printre bărbați, provoacă sminteală, tulburări, neorânduieli urâte, se încarcă cu grele păcate, care se revarsă și asupra părinților și nașilor care nu le-au învățat buna rânduială. Femeile și fetele semidespuiate care merg printre bărbați sau cele mai cu pretenție înaintea lor, la fiecare închinăciune fac câte o panoramă draconică, atrăgând asupra lor groaznicele urgii Dumnezeiești (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 828-835, de autor).

71) Am ascultat fără evlavie, cu lenevire și neglijență Sfintele șapte Laude Dumnezeiești, Sfintele Scripturi, predicile, cazaniile, Sfintele Slujbe și Dumnezeiești Liturghii? N-am cercetat regulat Sf. Biserică în Duminici și sărbători, zicând că mă pot ruga și acasă? Am venit prea târziu la Sf. Biserică și am și ieșit înaintea săvârșirii Sf. Liturghii, asemănându-mă lui Iuda Iscarioteanul, care a plecat de la Cină înaintea celorlalți Apostoli? M-am adunat cu călcătorii Legilor Dumnezeiești și am hulit împreună cu ei cele Sfinte?

Intrând în Sf. Biserică, să nu uităm, că intrăm într-un locaș sfințit, în Casa lui Dumnezeu. E bine să știm cum trebuie a petrece în Casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului Celui viu (1 Tim. 3 *15).* În clipa când pășim pragul Sf. Biserici, să lăsăm afară toate gândurile, toate grijile lumești, toate simțirile pământești. În Sf. Biserică să intrăm „cu credință, cu frica lui Dumnezeu și cu bună evlavie". Pășind în Sfântul Locaș, să fim slobozi de povara grijilor de toate zilele. „Toată grija cea lumească să o lepădăm" și să ne ațintim gândul și inima noastră numai spre cer și spre Dumnezeu. „Sus să avem inimile!" așa cum ne îndeamnă Preotul înainte, de a începe marea rugăciune, în timpul căreia se aduce Sfânta Jertfă.

Pășim apoi ușor spre a ne închina mai întâi în fața Sfintei Evanghelii — când este scoasă în mijlocul Bisericii — care închipuie pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos și apoi la Icoane de pe tetrapod, la Sf. Icoane din Iconostasul mare — catapeteasmă — și trecem în liniște la locul nostru. Dacă am adus lumânări, le aprindem în sfeșnic sau în fața Sf. Icoane. Dacă am adus prescură, vin și pomelnic, le dăm Preotului prin ușa din spre miazănoapte a Sfântului Altar..

Stând în Sf. Biserică privește numai înainte la Sf. Altar, ascultând cu atenție cuvintele rostite de Preoți și răspunsurile stranei. Privirea într-o parte și într-alta, ascultarea la cele ce se vorbesc împrejur și vorbirea cu alții rupe firul rugăciunilor și legătura cu Dumnezeu, păgubindu-ne. În timpul Sf. Slujbe — două-trei ore — e bine să ne ostenim a nu ne pogorî mintea la cele pământești și pieritoare, reamintindu-ne că: „Împărăția Cerului se silește și numai silitorii o răpesc pe ea" (Mt. 11 *12;* comp. Lc. 16 *16).* Ascultă cu luare-aminte Sf. Liturghie, Apostolul, Sf. Evanghelie, Cazania, predica!... Întipărește-ți-le în minte cât mai bine, ca să poți spune și altora și să poți lucra mai cu folos pentru sine și pentru alții! Ascultă cu atenție și evlavie așa fel ca în Duminici și sărbători să poți lua cu bună pregătire și mulțumire sufletească: Sfânta Anafură, Sf. Agheasmă și în zilele rânduite și Sf. Împărtășanie. Când se dă Sf. Anafură vii liniștit la Iconostas, faci două închinăciuni cu Sf. Cruce completă, dreaptă și cu evlavie, săruți Sf. Icoană, apoi mai faci o închinăciune, iei Sf. Anafură în mâna dreaptă de la Preot sărutându-i mâna cu respect, treci înainte, mănânci Sf. Anafură fără a lăsa să cadă fărâmături pe jos, mergi în mijlocul (naosului) Bisericii, faci trei închinăciuni, apoi săvârșindu-se slujba(după otpust[90]), ieșim fiecare în liniște din Sf. Biserică, zicând cu evlavie: „Acum slobozește pe robul Tău Stăpâne, după cuvântul Tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre luminarea tuturor neamurilor și slavă poporului Tău Israel cel Nou ales" (Lc. 2 *29-32).*

---

[89] A strechia — fig. (despre oameni) a se purta ciudat, (în special) a se agita fără motiv, a fi plin de neastîmpăr.

[90] Otpust — (înv. și pop.; în Biserica ortodoxă) Formulă sacramentală de binecuvântare, rostită de preot la sfârșitul slujbei; p. ext. sfârșitul slujbei religioase.

Astfel, ieșind din Sf. Biserică, mergem cu toată buna rânduială la casele noastre, vorbind pe cale despre cele auzite: din Slujbele Sfinte, Apostol, Sfânta Evanghelie, predică sau Cazania zilei.

DOI PRIETENI DIN BISERICĂ: UNUL A CĂZUT ÎN IAD ȘI ALTUL S-A MÂNTUIT. Odinioară doi prieteni intrând în Biserica lui Dumnezeu, au nimerit tocmai în vremea când Preotul predica cu înfocare despre puterea adevăratului Cuvânt Dumnezeiesc, care, pe cei ce-l ascultă, îl primesc, îl păzesc și-l împlinesc, îi salvează din primejdia muncilor iadului; iar pe cei care îl nesocotesc și-l calcă în picioare, se osândesc în iad, vremelnic și veșnic.

El zugrăvea în niște vii culori fericirea celor ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu, împlinindu-l și osândă înfricoșată a păcătoșilor notorii care-l nesocotesc. Unul din cei doi prieteni s-a pătruns așa de mult înăuntrul său de puterea Dumnezeiești lor cuvinte, încât inima lui s-a aprins, pătrunzându-se astfel până în adâncul conștiinței sale. Văzându-se așa aprins, s-a umilit și îndată a început a plânge cu amar pentru starea sa păcătoasă. În acea stare cu înfocate lacrimi, pocăindu-se, făgădui înaintea lui Dumnezeu că va urî toate cele pământești cu desertăciunile lor și se va face călugăr. Celălalt însă, dimpotrivă, s-a alunecat cu desăvârșire sufletește. El în loc de a se pătrunde de Cuvintele lui Dumnezeu cele adevărate și a se umili cu hotărâre, în loc de a-și îndrepta păcătoșita sa viețuire, s-a îndărătnicit și a nesocotit adevărul evanghelic. Astfel, cei doi prieteni s-au despărțit din Biserică chiar și cu duhurile, nu numai cu trupurile. După ieșirea din Sf. Biserică, unul și-a împărțit toată averea la săraci, frați ai lui Hristos lipsiți și ducându-se într-o Mănăstire, s-a făcut călugăr! Celălalt a rămas înainte tot cu obiceiurile cele rele și a trăit în păcate, răsfățări și gusturi nelegiuite, după răzvrătita sa inimă! Lui i se părea că asprimea vieții mănăstirești trebuie să fie omorâtoare și istovitoare de puteri și în felul acesta te coboară fără vreme în mormânt. De asemenea și credincioșia și viețuirea creștinească i se părea foarte grea. Însă părerea lui era foarte greșită. Deși la mulți li se pare că monahismul e o tortură, o scurtare de viață; totuși, monahismul e o minunată și fericită trăire luptătoare cu răul în viață. Cei care trăiesc după lume, pierd mult din viață și adeseori fără de veste se răpesc de morți năprasnice. Asemenea s-a întâmplat chiar și cu prietenul acestuia rămas în lume. Călugărul a întrecut cu lungimea vieții pe mireanul rămas în lumea zăcândă în cel rău. După felurite petreceri anticreștinești, drăcuieli, înjurături de cele Sfinte, răpiri, jocuri, cântece curvești, chiuituri, bețiii și alte multe blestemății, cel rămas în lume a murit. Călugărul, prietenul său, auzind de trecerea lui din viață, dorea să afle în ce stare este Sufletul acestuia după moarte. Pentru aceasta s-a rugat el mult timp cu lacrimi fierbinți în duh și în adevăr lui Dumnezeu, Care S-a făgăduit că va auzi și va împlini cererile celor ce I se roagă cu credință (Ioan 4 *23-24;* Ps. 49 *15-16;* 144 *20),* Domnul l-a ascultat, i-a împlinit cererea.

După câteva zile într-un somn ușor, i s-a arătat călugărului Sufletul prietenului său care murise, zicându-i: „Iată-mă după dorința ta! Ce vrei să știi?" Călugărul bucurându-se că-l vede, l-a întrebat: „Frățioare! Cum îți este ție acolo în cealaltă lume după moarte?" „Aceasta ai dorit-o tu s-o știi! i-a răspuns cu suspin oftător acela care i s-a arătat din morți. Va-a-a-a-i! Amar de mine ticălosul! Să ferească Dumnezeu pe toată suflarea de o așa tortură! Vai!... Viermii cei neadormiți mă muncesc... Ah!... Amar! Și nu-mi dau odihnă pururea, veșnic, ticălosul de mine". Călugărul l-a întrebatt: „Dar ce fel de muncă este aceea?" Slobozitul din morți a răspuns oftând: „Aceasta e o pedeapsă nesuferită!... Dar n-avem încotro! Nu este nicio putință de a fugi de urgia lui Dumnezeu. Mie acum mi s-a dat voie, pentru rugăciunile tale, a mă arăta ție, deci și puțină ușurare, cât stau aici. Dacă vrei tu, eu îți voi arăta suferința mea, care este răsplata Dreptului Judecător pentru desfătările, desfrânările și împătimirile inimii mele, dacă voiești cu adevărat a vedea și a simți o părticică din acelea. Acea desăvârșită pedeapsă a mea tu nu o vei putea suferi în întregimea ei. Însă, atât pe cât poți tu răbda, eu îți voi arăta. Uită-te bine la mine. Pipăie-mă și vezi!" Odată cu aceste cuvinte, mortul și-a ridicat poalele hainelor sale până la genunchi. Atunci o groaznică, insuportabilă și nesuferită putoare i-a pătruns toate simțirile călugărului așa de puternic, încât a căzut jos în chilie. Tot piciorul care-l descoperise prietenului său, era acoperit de niște cumpliți viermi. Din răni a ieșit o așa de groaznică putoare, încât nu se găsesc cuvinte, nici condeie spre a descrie acea împuțiciune. Acea putoare a iadului atât de cumplită, a umplut chilia călugărului, încât el abia a mai putut ieși dintr-însa; iar prietenul lui s-a făcut nevăzut. Ne mai putând a închide ușa după dânsul, acea infernală putoare s-a răspândit în toată Mănăstirea, împrăștiindu-se pretutindeni. Toate chiliile s-au umplut de putoare. Bieții călugări nu pricepeau ce-i cu acea putoare infernală. Torturați groaznic, au fost siliți a fugi departe de Mănăstire și a-și face alt locaș de închinare, pentru a nu se sufoca și prăpădi. Timp îndelungat, putoarea aceea a

iadului nu s-a curățit deasupra acelui loc. Părinții și frații, peste voia lor, au fost siliți a lăsa mănăstirea și a-și găsi scăpare în alt loc. Prietenul celui mort n-a mai putut a se curăți cu nimic de putoarea aceea infernală. Cu nimic n-a putut a-și spăla duhoarea aceea a iadului de pe mâinile sale, nici n-a mai putut a o împuțina cu alte mirodenii...

Iată ce înseamnă viermele cel neadormit! Iată ce este putoarea iadului! Bunul Dumnezeu să ne ferească a fi cineva dintre noi victimă sau jertfă a iadului, ori a muncilor veșnice.

NU-I IERTAT CREȘTINILOR ȘI CREȘTINELOR A LIPSI ÎN DUMINICI ȘI SĂRBĂTORI DE LA SF. LITURGHIE. Multe piedici pun dracii creștinilor pentru a lipsi de la Sf. Biserică. Înțelepciunea străbunilor noștri zice: „Nu-i iertat pentru nimic în lume a lipsi creștinii de la Sf. Biserică. Numai când cineva ar fi așa de bolnav, încât, de ar arde casa, n-ar putea ieși singur, ci l-ar scoate alții afară ca să nu ardă, unul ca acela poate fi iertat". Creștinii și creștinele care vin, intră în Sf. Biserică, se roagă și ascultă, cu smerenie Sf. Slujbă și Dumnezeiasca Liturghie și predicarea Cuvântului lui Dumnezeu, se scriu de Îngerul Bisericii în cartea faptelor bune. Cei care nu vin în trei Duminici la Sf. Biserică, cad sub afurisenie (Can, *8*0 Sin, VI ec. Sardichia 11).

„Cei ce învață că lesne se poate defăima Casa lui Dumnezeu (Biserica) și adunările ce se fac într-însa, să fie anatema" (Gangra. 5; Sin. VI ec. can. 74; 76).

E oprit cu afurisenie de ieșit din Biserică și a face tulburare în timpul slujbelor (Apost. 9; Sin. VI ec. 66; Ant. 2).

„Orice om din mireni va fugi din Biserică și se va ruga singuratic, zicând că-i mai bine a se ruga așa și nu în Biserică, făcând aceasta fără învățătura Episcopului sau a Duhovnicului, cine va umbla așa, anatema" (P.B.G. pg. 105 (56)).

Biserica este locul unde ne întâlnim cu Dumnezeu și nu-i iertat pentru nimic în lume a o părăsi.

Îngerul scrie în cartea Bisericii Domnului pe toți bine-credincioșii creștini care trec peste toate piedicile drăcești și vin de intră în Casa lui Dumnezeu și ascultă în liniște cu bună rânduială Sfintele Slujbe, Dumnezeiasca Liturghie și Cuvântul lui Dumnezeu. Cei care însă fără motive binecuvântate (boală grea, întemnițare...) lipsesc de la Sf. Biserică, se scriu de draci și de îngerii răi în cartea păcatelor.

DIAVOLII SCOT AFARĂ DIN BISERICĂ PE UNII CREȘTINI. O ispită groaznică năvălește asupra închinătorilor în timpul Sfintelor Slujbe și mai ales în timpul Dumnezeieștilor Liturghii. Unii văzători cu duhul, au văzut pe diavoli în chip de arapi negri zburând prin Sf. Biserică pe deasupra închinătorilor și aruncând scai asupră-le. Și de cei ce se prindeau scaii, ieșeau afară. Sf. Ioan Gură de Aur zice că cei ce ies afară din Sf. Biserică mai înainte de săvârșirea Dumnezeieștilor Liturghii (fără mare trebuință sau cauză binecuvântată), se aseamănă lui Iuda Iscarioteanul, care plecând de la Cina cea de Taină, s-a cufundat în întunericul nopții, a vândut pe Domnul, s-a prăbușit din darul apostoliei, în sinucidere, în iadul vremelnic și veșnic.

72) Am avut poftă mare de a mă îmbogăți?

73) N-am cinstit zilele Sfinte ale Duminicilor și Sărbătorilor cu faptele milei trupești și sufletești. N-am citit, nici ascultat cuvintele Dunnezeiești din Sf. Scriptură și din Sf. Tradiție în Duminici și sărbători, pentru a-mi lumina mintea? Am cugetat rele, am făcut schime, privit înapoi, povestit deșertăciuni lumești, am râs și alte neorânduieli am făcut în Sf. Biserică, aducând sminteală și celorlalți închinători și rugători de Dumnezeu?

Vorbăriile și râsul din Sf. Biserică atrag urgiile Divine. Unicul Dumnezeu preamărit în ceruri și pe pământ, a poruncit credincioșilor săi a-I face Lăcaș Sfânt — Biserică — unde să se adune și să asculte Cuvântul Lui, pentru a se face mai buni, mai curați, mai plini de Duh Dumnezeiesc; a rânduit ca aici în Sf. Biserică să ne întâlnim cu El, să I ne rugăm și să-I mulțumim pentru toate binefacerile primite (Eș. 25 *8).* „Ochii Mei — zice El — vor fi deschiși și urechile Mele vor asculta rugăciunea

acelora care se vor ruga în acel loc, în duh și adevăr (3 Împ. 9 *2-3;* 8 *22-53;* 2 Paral. 6 *12; 7 1-3; 12-16;* Ioan 4 *23-24).* Sfintele Biserici sunt lăcașurile alese, sfințite și destinate anume pentru rugăciuni, alimentarea cu Cuvântul lui Dumnezeu și Împărtășirea noastră cu Sfințeniile Lui. Aici este locul unde în vremile de grele cumpene, alergăm pentru a nu pieri trupește și sufletește... Și totuși, unii din văzătorii cu duhul au văzut uneori pe diavoli îmbrățișând pe cei ce vorbeau și râdeau, stând pe spatele și după grumajii lor (Vezi: Prolog, Adeverirea Sfintei învieri, Cele șapte Laude, Dumnezeiasca Liturghie; pp. 1892; 1900; 2001; 2423; 2435; 2474; 2524, de autor).

Dar în vremile acestea, când huetul, bodogănelile, vorbăria, râsul și feluritele neorânduieli predomină majoritatea Bisericilor, oare unde să privească Dumnezeu, mâniat de nelegiuirile noastre, ca să se milostivească spre noi? Când ochii Săi văd aici în Bisericile Sale: neorânduieli, tulburări, atacuri, mușcături, râsuri umflate... și urechile Lui aud: vorbării, bodogăneli, înfruntături, dușmănii amestecate cu: rugăciuni, cântări, parimii[91], citiri din Apostol, Sfânta Evanghelie și cuvânt, unde să mai fugim de mânia Lui? Unde să mai nădăjduim a afla mila Lui? Unde să Se mai uite Dumnezeu pentru a Se milostivi și a nu arunca biciul Său de foc, fulgere și trăsnete peste noi păcătoșii? Să privească în lumea mare, unde oamenii se ucid unii pe alții ca și cum ai ucide un pui de găină? La femeile care își ucid bărbații cu otravă, cum ai adăpa un călător cu un pahar de apă rece? La unii bărbați îmbătați care vin acasă ca niște sălbătăciuni schilodindu-și în bătăi femeia și copilașii? La unele mame denaturate care avortându-și pruncii îi aruncă la gunoi cum ai arunca niște pisici sau căței fără ochi?! La copiii îndărătnici, cruzi, care în loc de a ajuta, își părăsesc, batjocoresc și torturează pe părinții lor bătrâni, slabi și neputincioși? Să privească mulțimea gurilor de iad, la cârciumi, cumetriile și patroanele cu jocuri, cântece curvești, unde creștinii petrec anticreștinește, idolatrizându-se? Să privească acolo unde dănțuiesc minciunăriile, vicleniile, înșelăciunile, acolo unde urâcioasa patimă a beției și a cortegiului de blestemății îndobitocesc pe oameni și pe femei? Să privească la judecătorii și tribunale, unde sunt apăsări cu răutate, jurăminte strâmbe? Acolo unde inimile se umflă de patima urii, unde sunt prefăcătorii în față, dulceață în vorbe, otravă în. dorință?!!! Unde să mai privească Dumnezeu pentru a-și potoli mânia dreaptă? În largul lumii? Va-a-ai! Acolo va vedea curăția inimii disprețuită și vicleniile ridicate în slavă, nevinovăția persecutată și obrăznicia aplaudată în toate părțile!

Oriunde Se va uita Dumnezeu, va simți aprinzându-I-se dreapta mânie și fulgere înfocate vor sări cu mari puteri asupra omenirii păcătoșite. Iacă, așa de mari și cumplite sunt nelegiuirile omenirii, care predomină pământul! Destul Se mânie Dumnezeu când privește omenirea învrăjbindu-se și urându-se așa de groaznic! Oare să-L mai silim și noi Creștinii a Se mânia și din partea noastră cu: vorbăriile, râsetele, neorânduielile și tulburările ce le facem când privește în Sf. Biserică? Astfel de păcate a prăbușit cetatea Ierusalimului cu Templul Sfânt sub robia Babilonienilor, Romanilor și Turcilor. De asemenea și strălucita împărăție a Bizantinilor, cu puternica cetate Sfântă a Constantinopolului, cu luminata Catedrală patriarhală Sf. Sofia și alte lăcașuri Sfinte sub robia turcilor. Să păstrăm Sfintele Biserici cu Slujbele Sfinte după buna lor rânduiala, ca să nu murim în păcate, ci să trăim în Domnul (2 Lege 30 *19),* „Pentru ce mori casa lui Israel — zice Domnul Dumnezeu — căci Eu nu voiesc moartea celui ce moare. Întorceți-vă la Mine și trăiți” (Ier. 18; 2; 3; 33).

CEI CE FAC VORBĂRII ÎN SF. BISERICĂ MÂNIE PE DUMNEZEU. Cum tulbură ei liniștea Bisericii, a creștinilor care se roagă sau ascultă, așa vor fi tulburați și ei în ființa, în familia și în societatea lor. Sf. Ioan Gură de Aur e de părere „că cei care vorbesc și râd în timpul Sfintei Liturghii, ar merita să fie trăsniți în Biserică”. Prin această amenințare, Sfântul Părinte bisericesc atrage atenția acelora care au îndatorirea de a împiedica astfel de necinstiri, cum sunt: părinții care nu-și supraveghează copiii, stăpânii care nu-și țin din scurt slugile și Preotul care nu-și instruiește și controlează în această privință credincioșii. Sf. Ioan Milostivul nu putea suferi ca cineva să vorbească în Biserică. Odată un om uitând că e în Biserică, începu a vorbi cu alții. Sfântul văzandu-l, merse la el, îl luă de mână și-l conduse la ușa Bisericii, zicându-i: „Dacă ai venit aici pentru Dumnezeu, pune-ți inima și limba la rugăciune. Dacă însă ai venit să stai de vorbă, ia seama că este scris: „Casa Tatălui Meu, Casă de rugăciune este”, nu face dintr-însa casă de vorbărie” (Ioan 2 *16-77;* Mt. 21 *73;* Mc. 11 17; Lc. 2 *49;* 19 *46).*

---

91 Parimie (var. paremie) — (înv.) Proverb; maximă; pildă, învățătură.

RÂSETELE ÎN SFÂNTA BISERICĂ SUNT URÂCIUNE ÎNAINTEA LUI DUMNEZEU. Sminteală mare și stricăciune multă este râsul și vorbăria din Sf. Biserică. Când vedem unele persoane vorbind și râzând aici în timpul Sfintelor Slujbe, ne vedem siliți a striga cu Prorocii și cu Sf. Ioan Gură de Aur: „Față de curvă s-a făcut fața ta, fără de rușine ai fost către toți... despuierea și pedeapsă grea te urmărește... Vai! Cum a ajuns o curvă cetatea aceea credincioasă! Era plină de o luminată judecată și dreptatea locuia în ea! Acum însă e plină de ucigași! Argintul s-a prefăcut în zgură (vorbirile bune în rele, putrede) și vinul ales e amestecat cu apă (virtutea cu viciile, sfințeniile cu deșertăciunile), conducătorii calcă legea Sfântă și concetățenii sunt hoți...” (Ier. 3 *3;* Is. 1 27*-28;*. *3 16-28;* 47 *2-3;* Ier. 2 *21-26;* 13 22-27; Miheia 1 11; Naum 3 5**;** Osia 1; 2).

„Tu — strigă Sf. Ioan Hrisostom — stai în Sf. Biserică ca și femeile pe scenă! Aceasta a răsturnat totul pe dos! Aceasta a nimicit totul! Cele (Sfinte) ale noastre au devenit de râs, nimic nu este statornic din parte-ne, nimic serios; ci o păcătoasă purtare de lumeți și glumeți! Aceasta n-o grăiesc numai către bărbații și femeile din lume... că Biserica e plină de rizilic (dispreț, înfruntare și ocară). Iacă cineva spune o glumă. Aceasta îndată provoacă râs printre închinătorii din Sf. Biserică. Este dureros când vezi cum cei mai mulți nu mai contenesc a râde chiar în timpul rugăciunilor și al Dumnezeieștilor Liturghii. Pretutindeni joacă diavolul, pe toți i-a împleticit la un loc (în vorbării, râs și hasmodii) și pe toți îi stăpânește. Hristos Se necinstește, este alungat și nici într-o parte nu este în Biserică...

„Măscăriciunile — strigă Apostolul — vorba nebunească și glumele nici să se afle între voi” (Efs. 5 *4)* și tu râzi în Biserica Domnului? Râzi mereu și-ți veselești fața, tu care ești singuratic?! Tu care ești răstignit și trebuie a plânge, râzi? Auzit-ai tu pe Mântuitorul zicând undeva: râzi? Nicăieri. De multe ori îl vedem pe El mâhnindu-Se și plângând. Iată, îl vedem plângând pe zidurile Ierusalimului. S-a tulburat când a văzut pe Iuda vânzătorul la Cină cu El. Când a sculat pe Lazăr din mormânt a plâns și tu râzi în Biserica Lui? Când cineva nu se întristează pentru păcatele aproapelui, e vrednic de învinovățire, cu cât mai mult aceia care nu-și plâng păcatele lor? Vremea aceasta este de jale, mâhnire, de mortificare, de robie, de luptă, de canonisire, de facerea roadelor vrednice de pocăință, de plâns păcatele și tu râzi? Nu-ți reamintești cum a fost certată Sarra, pentru că a râs? (Fac. 18 *1-15).*

Râzătorilor de prin Biserici, oare n-ați auzit pe Mântuitorul zicând: „Vai vouă celor care râdeți acum, că veți plânge și vă veți tângui” (Lc. 6 *25;* comp. Is. 65 *13-15)?* și tu râzi, agonisindu-ți blestemul. Oare psalmistul zice că „am râs?” Nu, ci: „Ostenit-am în suspinul meu...” (Ps. 6 *6-7) și* tu râzi în Sf. Biserică? Asta-i nebunie, sminteală! Preotul lui Dumnezeu se ostenește înălțând rugăciunile credincioșilor cu mireasma tămâilor (Apc. 5 *8;* 8 *3-4)* înaintea Lui și tu râzi? Nu te sfiești?! Nu te temi?! Când intri într-un palat împărătesc, îți aranjezi toate: pașii, privirile, schimele și toate celelalte mișcări, ca nu cumva să te arunce afară ori să te întemnițeze și aici în Biserica lui Dumnezeu, în cele cerești, unde Dumnezeu e de față, râzi? Ați venit aici Ca să vă rugați și voi râdeți? Ați intrat aici a cădea înaintea Lui și a vă curăța de păcatele voastre și o faceți aceasta râzând... Femeie! îți acoperi capul în chip de supunere și smerenie și râzi în Biserica lui Dumnezeu...? (Om. XV c. Evrei).

Cei ce vorbesc și râd făcând neorânduieli în Sf. Biserică și în Sf. Altar, vai lor, se rup de Sf. Biserică și de Sf. Altar și formează spiritualmente curtea din afara Bisericii, scoasă afară și nemăsurată, destinată călcării neamurilor (primejduirilor, pierzării). Fericiți sunt închinătorii cu trup și Suflet în duh și adevăr, care formează Altarul și Biserica. Aceștia devin pururea fericiți (Apc. 11 *1-2;* 19 *1-9;* 7; 21; 22; Ps. 1 *1-3;* Lc. 11 *28).*

CONVORBIREA, RÂSUL ȘI NEORÂNDUIELILE TREBUIE SCOASE DIN SFÂNTA BISERICĂ. Dumnezeu Iisus Hristos, Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți apostolici și patristici, hotărăsc a fi pace în Sf. Biserică. Astfel, vedem că Mântuitorul a scos afară cu biciul pe cei ce huiau cu negoțul lor în Biserică, nelăsând nici vas a purta cineva prin Biserică, zicând: „Scris este: Casa — Biserica — Tatălui Meu, a Mea, este Casă de rugăciune pentru toate neamurile; voi însă o faceți casă de negoț? Peșteră tâlharilor?! (Ioan 2 76-77; Mt. 21 *12-13;* Mc. 11 7577; Lc. 15 *45-46).* Sf. Ap. Pavel sfătuiește ca în Sf. Biserică toate să se facă numai după buna-cuviință și buna rânduială, ca adunarea credincioșilor închinători să se zidească. Să nu se facă vorbărie, peste buna rânduială, ca nu cumva cei intrați pentru a asculta, să le zică: nebuni sau nebune. Femeile să tacă în Biserică, căci lor nu le e

îngăduit sa vorbească... (1 Cor. 14; 11; comp. Fac. 3 *16;* 1 Tim. *1. 11-12;* Efs. 5 *22-32;* Cols. 3 *18;* Tit 2 *3-5).*

Vorbăria, râsul și neorânduielile din Sf. Biserică pun sub afurisenie pe cei ce le-au făcut și le fac (Apost. 9). Urmările acestora culminează în pruncucideri, fraticideri, paricideri și în sinucideri moralicești, spirituale, adeseori și trupești. Cei ce voiesc a se curăți de povara acestora, îndată ce au vorbit sau au râs... să facă 100 de mătănii. De câte ori au vorbit sau au râs, atâtea sute de mătănii să facă pentru a se curăța de păcatul acesta (P.B.G. p. 128).

Sfinții Cuvioși Părinți canoniseau aspru pe călugării și frații (monahiile și surorile) care vorbeau și râdeau în Sf. Biserică... Dacă s-ar fi întâmplat ca în vremea cântărilor, a rugăciunilor sau în timpul cuvântărilor, să vorbească cineva ori să râdă, imediat era pedepsit să-și desfacă cingătoarea (ca un dezmățat) și plecându-și capul și mâinile în jos, să stea înaintea Sf. Altar, unde era mustrat de starețul Mănăstirii, ori de cel mai mare. Aceeași pedeapsă se aplica și în trapeza obștească când frații stăteau la masă. Cei care n-avea cine-i pedepsi, se puneau asupră-le blesteme goaznice (V.R.M, Cuv. Pahomie*, 8, 31, 12*1, *15*9 și 194).

Prin vorbăria dinafara Bisericii se dă loc diavolului... dar cu mult mai mult prin vorbăria și râsul dinăuntrul Ei (Rând. Cuv. Benedict, cap. 43). Trebuie să se știe și aceasta că, frații să nu facă împreună vorbire în stranele Bisericii. Căci dacă omul stă cu frică, cu toată simțirea în sine și cu cucernicie înaintea unui stăpânitor pământesc, ca nu cumva să se pornească asupră-i cu vreo vină; cu atât mai vârtos înaintea veșnicului împărat și Dumnezeului nostru, se cuvine să stăm cu frică și cu cucernicie în Sf. Biserică și fără să îndrăznim a vorbi către cineva, ci să ne avem mintea ațintită la cântări, la rugăciuni și la citiri, ca să nu ocărâm Biserica vorbind, râzând, dormind, căutând încoace și încolo, lenevindu-ne fără griji, sehimbând picioarele, înmulțind scuipatul și lărgind ochii în toate părțile (Prav. Sf. Părinți, iat a 690, din Tipicul Bisericesc al Sf. Sinod, edit. 1918, p. 16).

Tipicul Bisericesc, rânduielile monahale și Sf. Părinți, opresc cu desăvârșire convorbirile, râsul și neorânduielile din Sfintele Biserici, pentru ca slujbele Slinte să se facă în pace și liniște cu toată luarea-aminte; iar credincioșii — Păstori și păstoriți — să se poată ruga în duh și în adevăr (Ioan 4 *23-24; 2* Cor. 3 *2-18).* „Dumnezeu nu e Dumnezeul neorânduielilor; ci al păcii. Așa este în toate Bisericile Sfinților" (1 Cor. 14 *3;* comp. 1 Tes. 5 *23).* Astfel, cei ce fac vorbării, râsuri, hasmodii și felurite neorânduieli în timpul slujbelor, sunt față de Sf. Biserică unde intră, cum sunt gărgărițele față de cereale, carii față de lemn, rugina față de fier, microbii bolilor molipsitoare față de oamenii ce-i primesc în corpul lor... Cum oamenii robuști prin anumite doctorii și injecții se curăță de microbi, distrugându-i și copacii prin vijelii se curăță de uscăturile lor, așa și Sf. Biserică, prin puterea lui Hristos, se curăță de acești paraziți.

Cei ce fac vorbării, râsuri și neorânduieli în Sf. Biserică, sunt niște specimene de gărgărițe. Cum acelea mănâncă inima, viața sau germenele grăunțelor de grâu, porumb, mazăre, bob, etc, așa încât nu mai încolțesc, nici nu mai răsar când se seamănă, nici nu sunt bune de mâncat; așa și gărgărițele astea cu chip omenesc și nume creștinesc, mănâncă prin vorbăria, râsul și neorânduielile lor făcute în Sf. Biserică, pacea, liniștea, puterea rugăciunilor și își pierd mântuirea, mâncându-și fericirea ca țiganul biserica, tulburând pe creștinii — Păstori și păstoriți — adunați în Sf. Biserică. Adevărații creștini și creștine care cu atenție încordată în duh și adevăr se roagă fierbinte lui Dumnezeu Izvorul tuturor bunătăților, ascultând slujba și Cuvântui Domnului, sunt asemenea harnicelor albine înțelepte, care cu multă liniște și osârdie, își adună ceara și mierea de prin feluritele flori, încărcându-și aripile și piciorușele pentru a o duce la stupul lor. Ușuraticii creștini și creștine, care fac vorbării goale, râs și neorânduieli și tulburări în Sf. Biserică, sunt asemenea feluritelor muște ordinare, care alergând din murdării în murdării, prin gunoaie și hoituri, tulbură aerul cu bâzâitul lor nefolositor și primejduitor, ducând boala dalacului... sau veninul feluritelor jivine în oameni și în alte vietăți, cauzându-le moartea și ajung și ei ca mulți alții: jucăria dracilor și osândiți pe veci. Deci, să păstrăm buna rânduială și pacea în Bisericile lui Dumnezeu, căci doar se poate.

MARE TĂCERE ÎN SF. BISERICĂ. În Biserica Sf. Casian, cu vreo 800 de închinători, în timpul slujbelor sfinte, nu se auzea altceva decât glasul sfințiților Liturghisitori, al citețului și al corului. Ei păstrau o liniște așa de mare în Sf. Biserică, încât se auzea zborul mușteIor... (V.R.M. o.c).

Un preot teolog într-o predică ținută în Biserica Popa Chițu din București, spunea că într-o Biserică mare din apus, cu mii de închinători, se păstra o liniște așa de mare, încât se auzea ușoara bătaie a ceasornicelor de buzunar.

Fiilor și fiicelor! Luați seama când mergeți în Biserica lui Dumnezeu. E mai bine să ascultați decât să aduceți jertfa nebunilor (convorbiri, râs, neorânduieli), căci ei nu știu decât să facă rău (Ecl. 4 *17).*

BISERICILE MOARTE MORTIFICĂ SUFLETELE; IAR CELE VII LE ÎNVIE. Hărnicia spirituală învie morții (Ioan 5 *24-25),* iar lenevirea spirituală cu neorânduielile ei, mortifică și Sufletele vii. Acesta e un adevăr crud, dar foarte grăitor! În Bisericile moarte (pline de huet, vorbării, râs, neorânduieli) trebuie să duci un război pe viață și pe moarte, până devii ridicol, ești socotit nebun de mulțimea făcătorilor de neorânduieli... ca să poți via[92] și rămâne viu înaintea lui Dumnezeu... „De se pare cuiva că e înțelept — strigă Apostolul — în veacul de acum, nebun să se facă, ca să fie înțelept" (1 Cor. 3 *18).*

În țara Aquitaniei, cu mulți ani înaintea noastră, era un nobil viteaz domnitor, anume Walter. El a intrat în multe războaie, a luptat eroic și a ieșit biruitor. Aproape întreaga lui viață și-a petrecut-o în războaie și cu arme. Îmbătrânind, ajunge la cunoștința că pacea veritabilă, adevărată, nu este în războaie, lângă arme; ci numai cât mai aproape de Dumnezeu. Într-o bună zi, hotărându-se a vieții numai pentru mântuire, își ia drumul pribegiei și pornește în lumea mare, ca să caute locul adevăratei păci și liniștiri, unde să-și afle mântuirea Sufletului său. În acest înalt scop, el plecă hotărât să afle pe oamenii aceia care slujesc lui Dumnezeu cu tot devotamentul, în toată vremea.

Pentru a afla și a cunoaște cu adevărat Creștinii aceia și Locașul Sfânt unde să se poată mântui, întrebuințează mijlocul acesta cam ciudat: a legat în vârful toiagului său câțiva clopoței. Astfel intră el în multe Biserici în vremea serviciului religios, pe când oamenii se rugau și se slujea în ele. Înaintând prin mijlocul Bisericii, mergând din loc în loc, lovea cu putere toiagul de câteva ori în pământ. Clopoțeii sunau... și lumea închinătorilor își întorcea privirile și toată atenția la el. Părăseau ascultarea Dumnezeiestei Liturghii, a citirii Apostolului, Sf. Evanghelii sau a predicii și se tot uitau la el... Astfel, în toate Bisericile, pribeagul domnitor a văzut că închinătorii aceia lăsau rugăciunile, uitau pe Dumnezeu și își aruncau privirile la dânsul. În închinătorii aceia el vedea împlinindu-se cuvântul Domnului: „Poporul acesta Mă cinstește numai cu buzele, iar inima lui este departe de Mine" (Mt. 15 *8;* comp. Is. 29 *13;* Iez. 33 *31).*

După o lungă alergare din Biserică în Biserică în multe Schituri și Mănăstiri, în sfârșit, a ajuns la o Mănăstire (Novalase) în munții Alpi. Acolo părinții și frații se aflau la rugăciune, împreună cu luminatul lor stareț. Intră în Biserică. Aici în zadar a tot lovit el toiagul de pământ și a sunat clopoțeii, că nimeni n-a privit la el. Toți adevărații călugări și frați luminați, dimpreună cu starețul lor, au rămas cufundați în rugăciune. Nimeni n-a luat nicio cunoștință de venirea lui. Bătrânul domnitor s-a bucurat foarte mult, văzând că a aflat ceea ce căuta. Acolo s-a simțit el foarte fericit, că s-a putut afla în adevăratul Sfânt Locaș al păcii, știind că: în locul unde omul se roagă Domnului cu duhul și cu adevărul, acolo se revarsă cu îmbelșugare Darul lui Dumnezeu. Plin de mulțumire și bucurie duhovnicească, viteazul domnitor Walter a rămas acolo, unde s-a canonisit, pocăit și s-a mântuit...

De aici vedem clar că: rugăciunile noastre pentru a fi auzite, primite de Dumnezeu și folositoare, trebuie să fie: vii, umilite, stăruitoare și pline de credință. Mintea, inima și toată viața noastră să fie pătrunse de adevărul cuvintelor rugăciunilor ce le rostim. Altfel, precum focul zugrăvit fără căldură și lumină nu e foc, omul mort lipsit de Suflet nu e om adevărat, așa și rugăciunile făcute cu răceală și hoinăreala gândurilor aiurea, nu sunt rugăciuni primite de Dumnezeu. Rugăciunile reci, îngheață de pe buze și cad ca niște lepădături, ca și fumul jertfei lui Cain, înainte de a se înălța la ceruri.

74) N-am adus daruri la Sf. Biserică după datoria noastră creștinească?

75) Am oprit soția (soțul), copiii, slugile, rudeniile și pe alții de la ascultarea Sf. Liturghii, a rugăciunilor și a învățăturilor Dumnezeiești?

76) Am îndemnat pe alții a părăsi unica Sfântă Biserică Drept-credincioasă Răsăriteană a lui Dumnezeu și a se duce la: schismatici (calendariști, uniați cu papa, lipoveni...), papistași[93], eretici și sectari?

77) Am postit și făcut mătănii mari Sâmbăta și Duminica... împotriva rânduielilor Sfintei Biserici drept-credincioase?

---

92 A via — (Înv.) A avea viață; a trăi, a vieții, a exista

93 Papistaș — (înv. și reg.; adesea depreciativ) Catolic

Nu se fac mătănii mari în Sâmbetele și Duminicile de peste an, în Cincizecime (adică de la Paști până la Rusalii, dezlegând și miercurile și Vinerile de mătănii mari. Vezi Tipicul Mare; Can. 20 Sin. I ec.; 90 Sin. VI ec.; 15 Sf. Petru, cu tâlcul lor). Dacă după Tipicul Triodului, în săptămânile Postului Mare: luni, Marți, miercuri, Joi, vineri se fac mătănii mari; iar de la Vecernia de vineri seara până la Vecernia de Duminică seara spre luni, e oprit a se face mătănii mari Sâmbăta și Duminica, cum îndrăznesc unele persoane a face mătănii mari în Sâmbetele și Duminicile de peste an, ba chiar și în Sâmbetele și Duminicile Cincizecimii??? Această părută evlavie, ca și a celor ce fac Semnul Sfintei Cruci pe pământ și pe felurite așternuturi ce se pun pe jos prin case, localuri publice, ba chiar și prin unele Sf. Biserici, unde se profanează Semnul Divin al biruinței noastre prin călcarea cu picioarele, atrag pedepse grele (Vezi Sin. VI ec. can. 73 cu tâlcul lui) asupra celor ce se împotrivesc Sfintelor Sinoade și rânduielilor Sfinte așezate de Duhul Sfânt Dumnezeu prin Sfinții Părinți în Biserica lui Dumnezeu.

Mătaniile în Postul cel Mare încep de la rugăciunea: „Învredniceşte-ne Doamne...", a vecerniei de Duminică seara și continuă până vineri seara la aceeași rugăciune. „În toate Vinerile Sfintei patruzecimi la Vecernie și la Pavecerniță, nu facem mătănii; numai cele însemnate la Liturghia cea mai înainte Sfințită, adică după: „Să se îndrepteze rugăciunea mea..." mătănii trei. După Văhodul -ieșirea — Sfintelor Daruri, mătănii trei și la: „Fie Numele Domnului binecuvântat", mătănii trei (Vezi Tipicul cel Mare p. 189).

Cuvântul „metanii/mătănii" în limba greacă înseamnă pocăință. Ele sunt plecări de genunchi până la pământ. Prin ele își aduce și trupul datornica sa închinăciune, căci și el va fi proslăvit la a doua venire, de asemenea și Sufletul. Fie sunt mijloace de închinăciune din cele mai vechi timpuri luate din exemplul vieții pământești a Mântuitorului când cădea cu Crucea în spate pe drumul Golgotei și a Sfinților Apostoli care se rugau mereu (Ffs. 3 *14-15;* F. Ap. 9 *40),* încât Sfinții Părinți au fost nevoiți să rânduiască când nu se cuvine a se face mătănii (Pidalion, o.c. fila 95-6; Sin. I ec. can. 20: Sf. Petru 15; Sf. Nichifor 10).

„Canonicește am învățat de la purtătorii de Dumnezeu Părinții noștri, a nu pleca genunchii Duminica, cinstind învierea lui Hristos. Deci, ca să nu fie în neștiință despre această rânduială, facem cunoscut credincioșilor, că după intrarea Preoților la slujba Vecerniei de Sâmbătă (vineri seara), după rânduiala obișnuită, să nu plece nimeni genunchii până la Vecernia Duminicii viitoare, în care plecând iarăși genunchii, astfel aducem Domnului rugăciuni, după intrarea în Sf. Altar ce se face la slujbă seara...". Sâmbăta începe de la Vecernia de vineri seara, iar Duminica începe cu Vecernia de Sâmbătă seara și se termină în seara de Duminică cu ceasul al nouălea (Sin. VI ec. can. 90).

Sf. Vasile cel Mare zice: „Stând drepți ne împlinim rugăciunile noastre, nu numai pentru că în această zi a înviat Hristos; ci și pentru că ziua Duminicii se vede a fi oarecum, asemenea și închipuirea timpului viitor, în care toți se vor afla înviați. Toată Cincizecimea ne rugăm stând drepți și ajunare nu se păzește" (Vezi despre aceasta și Sf. Epifanie, Augustin, Casian, despre Monahii Egiptului).

De la Nașterea Domnului până la (ajunul Sfintei Arătări) Botezul Domnului, nu se face post, mătănii, nici în Biserici, nici în chilii sau în case (Tipicul cel Mare, p. 189).

„Sâmbăta... întrucât nu se ajunează, nici genunchii nu-i plecăm, adică nu facem mătănii" (Sf. Nicolae, *2,* Pidalion, fila 480). Dezlegarea de post și de mătănii Sâmbăta, se face și în amintirea că în ziua a șaptea Dumnezeu S-a odihnit de toate lucrurile Sale, a binecuvântat-o, a sfințit-o și a dat-o Bisericii Vechiului Testament s-o serbeze cu slujbe, jertfe animalice, citirea și ascultarea Cuvântului Său (Fac. 2 *1-3;* Eș. 20 *8-11;* 31 *13-17),* în amintirea scoaterii Israeliților din seculara robie a Egiptului (2 Lege 5 *15, 12-15);* iar Duminica a fost dată Bisericii Noului Testament în amintirea scoaterii noastre de Mântuitorul din înfricoșata robie a iadului (1 Petru 3 *18-22;* Cols. 2 75-75; Efs. 4 *8-76),*

„După cum stăm la rugăciunile cele de dimineața, pentru curată aducere-aminte, ca și cum mutând mintea de la cele pământești la cele veșnice, tot așa în fiecare plecare de genunchi și ridicare, arătăm că: prin păcat ne-am aruncat la pământ, iar prin iubirea de oameni a Celui ce ne-a zidit, ne-am ridicat la ceruri" (Sf. Vasile, *91*).

Postul de miercuri, vineri, luni, sau în cele cinci zile ale săptămânilor celor patru posturi, precum și ajunările de peste an, dimpreună cu mătaniile mari, înseamnă: întristare, zdrobire și întuneric, adică canonisire pentru păcatele noastre; iar dezlegarea de Sâmbătă și Duminică a

mătaniilor mari și înlocuirea prin mătănii mici (închinăciuni cu mâna până la pământ) și a mâncărurilor de post cu dezlegarea la untdelemn și vin în Sâmbetele Postului Mare și al Sfântă Mariei Mari, iar în postul Crăciunului și al Sfântului Petru Marțea și Joia la untdelemn și vin, iar Sâmbăta și Duminica și la pește ș.c.l. (Vezi „Biblioteca Ortodoxiei" Nr. 49 B. „Sfântul Antonie și Posturile", de autor), înseamnă trecerea de la întristare la bucurie, de la zdrobire la împuternicire, de la întuneric la lumină.

Noi toți, Creștinii Ortodocși, suntem datori a ne împlini datoriile noastre religioase, particulare și publice, după rânduiala canoanelor, Pravilelor sau Dreptarului Ortodoxiei, aducându-ne aminte de cuvintele Domnului, Care zice: „Cel ce nu este cu Mine, este împotriva mea și cel ce nu adună cu Mine, risipește... Cel ce nu ascultă de Biserică (hotărârile Dreptarului Ortodoxiei) să-ți fie ca un păgân și vameș" (Mt. 12 *30;* 18 *17-18, 6-9).*

Sâmbăta s-a dat pentru serbare numai evreilor în pustiu (Eș 16 *23-26;* 20 *8-11;* 31 *13-14;* Num. 15 *32-36),* în amintirea izbăvirii lor din seculara robie (de vreo 430 de ani... Gal. 3 17; Eș. 12 *40;* F. Ap. 7 *6)* a egiptenilor (2 Lege 5 75, *7*2-75; Iez. 20 *10-14).* Sâmbăta s-a dat evreilor numai până la Hristos (2 Lege 5 2, *22*; ier. 31 *31-33i* Gal. 3 *19;* Rom. 10 *4;* Mt. 12 *8;* Gal. 4 5, *21-31).*

Desființarea Sâmbetei s-a prezis de Duhul Sfânt prin inspirații Săi Proroci (Ier. 31 *31-33;* Evr. 1 *8-13; 7 12;* 4 *4-8;* Ps. 94 *8-11;* Mt. 11 *24-29;* Cols. 2 *16-17).* Duminica, ziua nouă de serbare, ziua învierii, bucuriei și mântuirii oamenilor drept-credincioși Creștini, în Noul Testament, s-a așezat de sus în locul Sâmbetei (Zah, *3 8-10;* 9 *16;* 13 1; Ps. 117 *21-24;* Ioan 16 *20-26;* Mt. 28 *8-9;* Evr. 4 7). Iisus Hristos șterge puterea Sâmbetei prin grai și prin exemplul lucrărilor Sale (Mt. 12 10 — *13;* Ioan 5 *16;* 9 1-16; Mc. 2 *28;* Mt. 12 1-7; 1 Petru 2 21). De asemenea și Apostolii (Cols. 2 *16-17;* Mc. 2 *23-28).* Actul mântuirii s-a făcut Duminică (Mt. 28; Mc. 16; Lc. 24; Ioan 20; 21; F. Ap. 2; 20 *7-8;* I Cor. 16 1-2; Apc. 1 70). Precum Soarele copleșește pe Lună cu lumina lui, așa și Duminica copleșește în sfințenie și în toate darurile pe ziua Sâmbetei. Sâmbăta față de Duminică a rămas ca umbra față de om (Cols. 2 17; Evr. 8 5).

78) N-am făcut mătănii în zilele când trebuia a face? Am nesocotit facerea sfintelor rugăciuni? N-am lăudat pe Dumnezeu de șapte ori în zi după datoria noastră creștinească?

Fiecare creștin drept-credincios — cleric sau om simplu, Păstor sau păstorit — este dator a citi zilnic cele șapte laude, după Ceaslov sau Mica Prăvilioară. Împăratul Proroc și psalmist David, cât era el de preocupat, poate chiar de zeci și sute de ori mai mult decât noi, și-L lăuda pe Dumnezeu de șapte ori în zi (Ps. 118 764); deci, ce vor răspunde în ziua Judecății particulare și generale fiii și fiicele Bisericii Creștine care se lenevesc a-și citi cele șapte laude??? Nimeni nu se poate scuza pe singurul motiv că nu are vreme, că are serviciu, că de ar lăuda pe Dumnezeu de șapte ori pe zi ar rămâne muritor de foame, gol ca napul și nefericit pe toată viața sa.

Sfinții Apostoli, urmașii lor și primii creștini și creștine, erau în tot timpul în Biserică, lăudând (de șapte ori zilnic) și binecuvântând pe Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților, liturghisind și slujind lui Dumnezeu cu tot zelul și devotamentul (Lc. 24 *53;* F. Ap. 1 *14;* 2 *46-47;* 5 *42).* Păstorii și păstoriții care din felurite împrejurări nu puteau lua parte la cele șapte laude, avându-le scrise, le luau cu sine: în călătorii, la arat, la săpat, ori la prășit, la secerat, la cosit și la adunat, în pădure, la păscut vitele... și la fiecare două-trei ceasuri, se adunau ca la masă prin chemarea sau semnalul cunoscut de toți, unde le citeau și ascultau. Astfel, cum nu le lipseau cele șapte laude celor ce se adunau zilnic în Sf. Biserică, așa nu le lipseau nici celor de prin felurite răspândiri, care nu erau în Sfântul Locaș. Așa, cheltuind ei cu osârdie o bună parte din vremea feluritelor ocupații cu citirea sau ascultarea celor șapte laude și luminarea din Dumnezeiești Scripturi, aveau toate ce e de trebuință, după cuvântul Mântuitorului: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și acestea toate se vor adăuga vouă" (Mt. 6 *33;* Ps. 36 *4-5;* 3 Împ. 3 1*3-14; 1* Petru 5 7). Fiecărui creștin i se cere a se arăta zilnic înaintea Domnului la rugăciune cu citirea sau ascultarea celor șapte laude.

Sf. Proroc David se ruga în toată vremea: la miezul nopții se scula, înainte de zorii zilei se cucerea, în zori stătea de față, dimineața se ruga, seara, amiază-zi și după-amiază... pururea. Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea (Ps. 33 *1-7).* Pentru aceasta el zicea cu curaj: „De șapte ori în zi Te-am lăudat, Doamne" (Sf. Epifanie, Ep. Ciprului).

Undeva am aflat scris că pe când Îngerii se suiau prin Vămile Văzduhului cu Sufletul Sfântului Ierarh Vasile cel Mare, a fost oprit la vama lenevirii de vameșii negri, pentru că în una din zilele vieții sale îi lipsea „Dupăcinarea", una din cele șapte laude. După discuții aprinse, Îngerii au

aflat și arătară dracilor vameși, zicând: „E drept că în ziua cutare acest Suflet n-a făcut rugăciunile Dupăcinării, dar a doua zi iată că a făcut două Dupăcinări". Vameșii-draci rămânând încremeniți de ciudă, au zis tânguindu-se: „E liber dar, să meargă înainte!"

Din canonul 12 al Sinodului din Sardikia și tâlcuirea lui, reiese clar îndatorirea imperioasă ce-o au Arhiereii și ceilalți ierosiți și clerici, a nu lăsa nefăcute zilnic cele șapte laude, adică a citi obișnuita și predanisita[94] rânduială a rugăciunilor cea înșeptită: Mezonoptica, Utrenia cu ceasul I, ceasul al III-lea, al VI-lea cu prânzânda, ceasul al IX-lea, Vecernia și Dupăcinarea. Iereii și clericii care nu citesc urmarea arătată, se supun la mari certări. Aceasta se arată din înfricoșata istorisire de mai jos din vremea Preasfințitului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului.

În anii acestui Patriarh, a murit un Cuvios și mare bărbat cu viața, numit Evtropie. Vrând Patriarhul să-l îngroape la mormintele cele obștești ale Bisericii celei mari din Ierusalim, au găsit acolo douăzeci de trupuri întregi și nedezlegate (neputrezite). Necunoscând ale cărora au fost acestea, au făcut cu toții priveghere. Patriarhul și toată Biserica, s-au rugat lui Dumnezeu, să li se descopere cele pentru ei. Atunci Bunul Dumnezeu a deschis gura unuia din adormiții aceia, care a zis: „Noi am fost oameni sfinți și clerici, însă defăimând predanisita urmare a Laudelor lui Dumnezeu pentru îngrijiri lumești, am căzut în afurisenie nedezlegată". Patriarhul intrebând, a aflat că 20 de ani nu-și citiseră rânduiala. Atunci toți acei sfinți clerici, împreună cu Patriarhul, s-au făcut chezași ca să împlinească ei rânduiala acelor douăzeci de ani. După aceasta, îndată s-au dezlegat trupurile lor.

Pravila acestei citiri a celor șapte laude nu numai cei bisericești sunt datori a o împlini; ci și mirenii. Cei care știu carte, trebuie a și le citi singuri, iar cei care nu știu carte sunt datori a le asculta. Dacă David, împărat fiind și încă în legea veche și aceasta n-o părăsea, precum însuși zice: „De șapte ori în zi Te-am lăudat pe Tine" (Ps. 118 *164);* cu cât mai mult noi creștinii trebuie a o împlini aceasta? De nu vor putea de șapte ori, Sfinții Apostoli poruncesc în Așezămintele lor, zicând Episcopului: „Poruncește poporului și sfătuiește-l a îndesi la Biserică, dimineața și seara, în fiecare zi și nicidecum a lipsi, ci să vină neîncetat" (Subînsemnarea din Pidalion, fila 311).

Cele șapte laude făcute zilnic cu credință, în duh și în adevăr (Ioan 4 *23-24),* sunt în Sufletele celor ce le fac așa, un candelabru luminător, asemănător candelabrului din Cortul și din Templul Sfânt, care ardea zilnic, luminând înaintea lui Dumnezeu, așa cum l-a văzut și iluminatul Proroc Zaharia (Eș. 25 *31-40;* 27 *20 21;* Lev. 24 *1-4;* Num. 8 *2;* 2 Paral. 13 *11;* Zah. 4; 3 *9;* Apc 1 *12;* 4-*5;* 5 *6),* asemenea cerului solar cu cele șapte planete luminătoare în univers. Astfel, fiecare să ne silim a avea zilnic citite sau măcar ascultate cele șapte laude, spre a ne folosi vremelnic și veșnic.

79) Când n-am putut lua parte la cele șapte laude și la Dumnezeiasca Liturghie în Sf. Biserică, stând acasă, ori cu vitele la păscut, nu m-am rugat lui Dumnezeu în acel timp al Sfintelor Slujbe?

80) Am hulit Biserica lui Dumnezeu și am oprit și pe alții a merge și a se ruga într-însa?

81) M-am fățărnicit cu dreapta credință și viețuirea creștinească după Dumnezeu, pe când în realitate eram potrivnic dreptei credințe?

FĂȚĂRNICIA. Cei care își schimbă cuvântul și purtările după împrejurări, sunt asemenea cameleonului, care are proprietatea a-și schimba culoarea pielii, adică un fel de cameleoni. Aceia sulnt și asemenea lupilor, care își schimbă părul, dar năravul ba. Lupi bătrâni... lupi îmbrăcați în piei de oi... (Mt. 7 *15),* lupi răi, care nu cruță turma lui Hristos (F. Ap. 20 *29).*

ÎNȘELÂND S-AU ÎNȘELAT. Chosroes, regele Persiei, nu avea niciun sfetnic, care să-i spună adevărul. Toți îl lingușeau. Auzind că este un bătrân, cu numele Elaim, care spune tot adevărul, îl cheamă împreună cu nouă servitori credincioși ai săi și le zise ca să spună drept ce cred ei despre el. Ca răsplată le făgădui câte un baston împodobit cu pietre scumpe. Cei nouă îl lăudară, numindu-l cel mai mare erou al istoriei. Regele le dădu la fiecare bastonul făgăduit. Bătrânul Elaim însă nu răspunse nimic. Atunci regele îl întrebă de ce tace. El zise: „Maiestate, lingușirea se poate cumpăra cu bani, dar adevărul nu!" Atunci regele îl rugă să-i spună adevărul ce gândește despre el. „Iată ce gândesc — zise Elaim — sunteți stăpânul și regele meu, totuși, sunteți numai un om muritor ca și mine! Sunteți însă pus rege pentru fericirea supușilor". Acest răspuns plăcu foarte mult regelui. Lui nu-i dădu baston împodobit, ci îl făcu prietenul său.

---

94 Predanisit — tradițional, uzual, conforma datinelor, de obicei

A doua zi veniră cei nouă și întrebându-i regele dacă sunt mulțumiți cu bastonul dăruit, ei răspunseră: „Da, însă Maiestatea voastră v-ați înșelat, crezând că sunt pietre bune, pe când ele în realitate nu sunt decât niște pietre false". „Ba nu m-am înșelat — le zise regele — știam eu că pietrele nu sunt bune, dar v-am dat răsplată așa cum mi-ați spus și voi adevărul. Voi m-ați înșelat cu laudele și lingușirile voastre, prin urmare, v-am înșelat și eu" (D.C. 215).

„Nimic nu strică mai mult — zice feric. Ieronim — moralitatea oamenilor ca lauda și lingușirea. Limba lingușitorului păgubește mai mult decât sabia prigonitorului, fiindcă sabia produce rană numai în trup, dar lingușirea omoară Sufletul". Și în alt loc zice: „Nu cad sub pedeapsă numai cei ce au comis păcate grele, ci și cei ce le laudă și încă aceștia trebuie pedepsiți mai aspru".

„Lingușitorul — zice Sf. Grigore — știe să dea nume frumos oricărui păcat! Pe risipitori îi numește darnici, pe zgârciți cruțători, pe desfrânați veseli și politicoși, pe încăpățânați tari de caracter, pe îndărătnici stăruitori, pe flecari vorbitori și mândria tăcută chibzuire adâncă".

82) Am stat și m-am sculat de la masă fără rugăciune și fără binecuvântare? Stând la masă, am mâncat cu lăcomie și peste rând, am vorbit deșertăciuni, am făcut hasmodii, necuviințe și alte neorânduieli?

Cei ce nu se închină când stau și se scoală de la masă sau de la cină, cad sub blestem și anatemă. „Cine se va scârbi de binecuvântarea mesei și nu va îngriji (a-și face rugăciunea ce se cuvine la ședерea și scularea de la masă) ci va zice că rugăciunea se cade (a o face) mai înainte de gustarea mesei, unul ca acela să fie anatema. Când la chemarea mesei oricine se va aduna și nu va fi acolo Preot să binecuvânteze masa, de va fi un bătrân sau altcineva care va ști carte (ori va ști și rugăciunile mesei pe de rost), unii ca aceia întâi să facă rugăciune și după aceea să șadă să mănânce" (P.B.G. p. 105 (61); vezi și pp. 263-269, din această carte).

83) Am zis că adventiștii fac bine când serbează Sâmbăta în locul Duminicii?

Sâmbăta, întrucât a fost ziua Domnului în Vechiul Testament, are o cinste mai deosebită, față de cele cinci zile ale săptămânii, afară de Duminica. „Nu se cuvine creștinilor a iudaisi și a serba Sâmbăta, ci a lucra în această zi; Duminica va avea întâietate și se va serba de creștini după putință. Iar dacă se vor afla iudaizanți, să fie anatema de la Hristos" (Laod. 29).

Duminica este ziua Domnului. „Dacă vreun cleric, sau laic s-ar afla postind în ziua Duminicii, sau Sâmbăta — afară numai de una (cea a Patimilor) — clericul să se caterisească iar laicul să se afurisească" (Apost. 64). Duminica o ținem însă pentru învierea Domnului din morți, ca pe o zi de bucurie, în care nici genunchii nu se pleacă (Sf. Petru, *15*). Obiceiul și cuviința cere de la noi să cinstim orice Duminică și a o serba, pentru că în această zi Domnul nostru Iisus Hristos ne-a dăruit învierea cea din morți, pentru care în sfințitele Scripturi s-a numit întâia, ca una ce este începătură a vieții noastre; tot așa s-a zis a opta, ca una ce este covârșitoare sabatismului iudeilor (Teofil, *1*; Sin. VI ec. can. 55, *5*6; Gangra 18; Laod, *29, 49, 5*1). Sâmbăta e înlocuită cu Duminica (vezi și p. 311-313 din această carte).

84) Am crezut și ținut la calendarul vechi mai mult decât la Dumnezeu și învățătura Sfintei Biserici Ortodoxe? Am susținut stilul vechi, minciuna în locul adevărului, am nesocotit hotărârea Sf. Sinod cu îndreptarea calendarului și am lucrat vrăjmășește: cu gândul, cu cuvântul, cu fapta, activând în a învrăjbi și pe alții la neascultare și luptă demonică împotriva dreptei hotărâri a Sf. Biserici? Am ascultat minciuno-învățăturile calendariștilor hulind că: Sf. Biserică e spurcată, că Preoții s-au papistășit, că nu mai au Dar... și alte ponegriri demonice?

Calendariștii despărțindu-se de Biserica lui Dumnezeu, răzvrătindu-se contra Ei și neascultând hotărârile Sfântului Sinod cu îndreptarea calendarului drept după calendarul Sf. Sinod I ecumenic din Niceea și calendarul ceresc (cu echinocțiul sau egalitatea zilei cu noaptea la 21 Martie și 21 Septembrie), drept așa cum era pe vremea Sfinților 318 Părinți ai Sinodului I din Niceea, sunt schismatici, în afara sânului Ei (Mt. 12 *30;* Gangra 5;20; 6). Cei care dintr-înșii vor dori a reveni în Biserica lui Dumnezeu, trebuie a se supune cuvenitei canonisiri vindecătoare a apostaților[95].

DREAPTA CREDINȚĂ ORTODOXĂ ȘI CALENDARUL. Albiturile totdeauna resping negrul, lumina depărtează întunericul și adevărul minciunăriile. Văzând cum unii dintre creștinii noștri Ortodocși, din cauza necunoștinței adevărului s-au smintit pe chestia îndreptării calendarului în

[95] Apostat — Care a renunțat la credința religioasă (mai ales la religia creștină), care a săvîrșit o apostazie; Care și-a schimbat convingerile anterioare; p. ext. răzvrătit, rebel.

anul 1924 cu 1 = 14 Octombrie, dând naștere la multe infernalități, revolte contra clerului și a Sfintei Biserici, batjocori, discreditări, vărsări de sânge, ba chiar și uciderи, sminteală mare, care și azi clocește în capetele unora, m-am văzut și eu silit să arăt celor nelămuriți în dreapta credință și care o confundă pe aceasta cu calendarul, câteva lămuriri cu privire la precizia calendarului ceresc și scăderile mai mari ori mai mici ale calendarelor făcute de oameni. Mai întâi de toate, este știut tuturor luminaților creștini și creștine din Sf. Biserică Ortodoxă, că: credința și calendarul nu sunt tot una, cum cred stiliștii; ci una-i Credința Ortodoxă Creștină și cu totul alta-i calendarul Iulian.

Credința în Dumnezeu este pusă de Creator în om de la crearea lui pe pământ. După ce omenirea în decursul mileniilor, prin depărtarea de Dumnezeu s-a cufundat din ce în ce tot mai groaznic în infernalul întuneric al idolatriei, precum adeveresc Dumnezeiești le Scripturi, istoriile, Viețile Sfinților, etc., focul sfânt al credinței în Dumnezeu a fost readus și pus iarăși în ființa omenirii, dornică de mântuire, de către însuși Dumnezeu-Cuvântul, Care S-a întrupat Jertfit și Proslăvit pentru mântuirea lumii. După Dânsul acest foc sfânt al credinței a fost, este și va fi conservat în Biserică, în ființa oamenilor, de urmașii Mântuitorului: Apostolii, Ierarhii, Preoții și Dascălii luminați ai Bisericii Ortodoxe de răsărit. Fiecare creștin este dator a-și aprinde, conserva și dezvolta pe altarul ființei sale cât mai mult „focul Divin" al dreptei credințe în Dumnezeu, unit cu nădejdea și dragostea desăvârșită în El, Care-I Izvorul tuturor bunătăților și fericirilor noastre vremelnice și veșnice. „Fără credință — zice Apostolul — nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu, că trebuie ca cei ce se apropie de Dumnezeu să creadă că El este și că El răsplătește pe cei ce-L caută în adevăr" (Evr. 11 *6-40;* 12; comp. 1 Tim. 1 *19; 3 9*;ș.a.). Credința aceasta trebuie însoțită de fapte bune (Iac. 2 *24-26),* fiindcă numai astfel folosește pe cei ce o au.

Noi Creștinii Ortodocși, credem cu inimă și mărturisim cu gura, un Dumnezeu în Trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. Credem în o unică, Sfântă, sobornicească și apostolească Biserică Creștină Ortodoxă și mărturisim un Sfânt Botez întru iertarea păcatelor, așteptând învierea morților și viața veacului ce va să fie, amin (Vezi „Simbolul Credinței" și explicația lui în M.O. o.c.p.I; cărțile teologice și de autor). Îndoirea în dreapta credință și mai ales necredința, sunt păcate groaznice contra ei, care prăbușesc în iadul vremelnic și veșnic pe cei ce bolesc de aceasta (Evr. 10 *38;* Apc. 3 *18).*

Calendarul este cu totul altceva decât dreapta credință, prin care se mântuiește omenirea. Noi oamenii avem două feluri de calendare. Primul calendar adevărat, desăvârșit și foarte bun, este calendarul cerului, care este făcut de Atotputernicul și Atotînțeleptul Dumnezeu: soarele, luna, stelele cu alergarea lor rapidă și precisă în nemărginitul spațiu al cerului. Aceasta ne-o adeverește și Dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Dumnezeu a zis: Să se facă luminători pe întinsul cerului, ca să se despartă ziua de noapte și să slujească de semn pentru timpuri, zile și ani... Și Dumnezeu făcu cei doi luminători mari. Pe luminătorul cel mare — soarele — ca să stăpânească ziua și pe luminătorul cel mic — luna — ca să stăpânească noaptea și făcu stelele, pe care le-a pus Dumnezeu pe tăria cerului ca să lumineze pământul, să cârmuiască ziua și noaptea și să despartă lumina de întuneric. Și Dumnezeu a văzut că lucrul (calendarul) acesta e bun" (Fac. 1 *14-19;* comp. 2 Lege 4 *19;* P s 73 *16-17;* 135 *1-9;* 103 79-24; Iov 38 *4-10).*

Din vremile cele mai străvechi, s-au format felurite calendare primitive, după mișcarea acelor luminători ai cerului, care, prin mersul lor pe cer, hotărât de Dumnezeu, împart vremea precis: în zile, luni și ani. Unii dintr-înșii, precum și evreii (în vremea Patriarhilor lor) în primele vremuri ale formării lor ca popor pe pamânt, își făceau calendare primitive, d.p.: de la un seceriș la altul, de la o coacere a fructelor la alta, etc. În cursul vremurilor, după ce s-au mai cultivat, și-au făcut calendarele lor după lună și soare. Astfel, omenirea a avut patru feluri de calendare: 1) calendarul de la un seceriș la altul sau de la o coacere a fructelor la alta; 2) calendarul lunar; 3) calendarul solar; 4) calendarul luni-solar. Primul calendar a fost folosit de evrei în vremea patriarhilor: Avraam, Isaac, Iacob, cei 12, poate și a popoarelor cu care erau în legătură. Al doilea calendar a fost folosit de Greci, evrei, în prezent de mahomedani. Al treilea (calendarul Iulian) de egipteni, Babilonieni, Romani și de noi, popoarele creștine și al patrulea de evrei. Calendarele acestea, făcute de oameni după calendarul făcut de Dumnezeu pe cer, erau, mai mult sau mai puțin, greșite față de calendarul cerului, după cum au fost și ei mai puțin sau mai multișor învățați. Astfel, unele calendare aveau câte zece luni a câte 30 și 31 zile = 304 zile anual, la care se vedeau siliți a adăuga la fiecare an câte două luni a câte 30 zile... Alții aveau calendarul lor cu câte 354 zile într-un an, pe care îl îndreptau anual, totuși, adăugând câte 11

zile ori câte o lună la al treilea an. Alții aveau calendarul anual de 12 luni a câte 30 de zile, adică 360 zile, dar pe care se vedeau siliți de echinocțiile primăverilor și toamnelor a-l îndrepta, adăugând câte 5 zile anual și mai târziu, la fiecare ciclu de 4 ani, încă câte o zi, pentru a-l apropia de exactitatea calendarului ceresc, precum vom vedea mai jos.

Din aceasta reiese clar că, confuzia babiloniei existentă în capetele bolnave de stilism, este o prăbușire în bezna necunoștinței, căci dreapta credință și calendarul nu sunt una și aceeași; ci, una-i dreapta credință care mântuiește Sufletele și alta-i calendarul, care, ca și ceasul, orientează pe om asupra vremii, în anii și zilele vieții lui.

CALENDARUL FĂCUT DE PĂGÂNI FOLOSIT ȘI DE CREȘTINI. Iisus Hristos Dumnezeu-Cuvântul și urmașii Săi, s-au ocupat de credința, luminarea și sfințirea oamenilor; iar de măsurătoarea vremii s-au ocupat în cursul vremilor: magii, astronomii și alți învățați ai lumii. Deci, una este credința și alta-i calendarul. Acestea nu au a face una cu alta. Credința cu calendarul nu sunt tot una, așa cum nu sunt tot una vremea zilelor și a nopților cu ceasornicul ce-o măsoară; stofele și orice lungime cu metru măsurător; lichidele cu litrul, decalitrul, etc. cu care se măsoară; cerealele, alimentele și feluritele articole sau lucruri, cu greutățile (kilograme, etc.) cu care se cântăresc; curentul electric cu voltmetrul; presiunea aerului cu manometrul; distanțele drumurilor parcurse de autovehicule cu kilometrajul; căldura și frigul cu termometrul... Deci, cei care susțin prostește că această măsurătoare este însăși credința, formează o ruptură, schismă, erezie. Asta-i o lucrare anticreștinească și neomenească.

Cum am mai văzut, calendarul este un fel de măsurătoare a timpului. Precum distanțele se măsoară cu metrul... așa timpul zilelor și al nopților se măsoară cu ceasul; iar timpul anilor se măsoară cu calendarul. Deci, calendarul, ca și ceasul, este un fel de metru al timpului. Calendarul făcut de filosoful păgân Sosigene din Alexandria, la ordinul împăratului păgân Iulian, după calendarul îndreptat al egiptenilor, calendar de origine păgână, a fost adoptat și de Biserica Creștină, care în începutul activității ei a avut grija credinței, nu a măsurării vremii sau a calendarului. Mântuitorul nostru Iisus Hristos venind în lume ca s-o mântuiască, n-a învățat lumea despre un calendar ori altul, pentru că nu calendarul sau măsurătoarea mai bună ori mai greșită, ci viețuirea bună, cu credință după plăcerea lui Dumnezeu mântuiește pe cameni. Aceasta ne-o adeveresc Sfintele Evanghelii. Tot astfel a lucrat și Biserica Lui în cursul primelor trei secole. Deci, nu Biserica a făcut măsurătoarea timpului, adică calendarul Iulian; ci ea numai l-a primit așa cum era el făcut de Sosigene după calendarul egiptenilor, punând apoi în zilele lui treptat, creștinești sărbători, fixe și variabile.

Sfinții Părinți ai Soborului I din Niceea (325 d. Hs.) se ocupă ceva mai de aproape de calendarul îndreptat de Sosigene, fără a micșora câtuși de puțin prestigiul Bisericii. Văzând că echinocțiul calendarului Iulian a rămas în urmă cu trei zile, adică de la 24 Martie, cum era făcut de Sosigene, filosoful păgân, la 21 Martie, au fixat echinocțiul la această dată.

Se știe de toți că noi zicem că a trecut un an, atunci când a trecut o primăvară, o vară, o toamnă și o iarnă. Când ieșim din iarnă și intrăm în primăvară, ziua cea mică de iarnă se tot mărește. Vremea când ziua se face tot așa de mare ca și noaptea, se numește echinocțiu sau isimerie. Sunt două echinocții: unul de primăvară și unul de toamnă. Învățații care socotesc mișcarea vremii, au aflat că numai atunci poți ști bine câtă vreme este într-un an, când știi câtă vreme a trecut de la un echinocțiu de primăvară (sau și de la unul de toamnă) până la celălalt. Astfel, s-a aflat că anul ceresc (anul pe care îl măsurăm cu ajutorul soarelui de pe cer) nu ține, *36*5 zile și 6 ceasuri, cum zicea calendarul Iulian, ci 365 zile, *5* ceasuri, *48* minute, *45* secunte și 98 sutimi de secundă. Deci, anul calendarului Iulian e mai mare decât anul ceresc cu 11 minute, *14* secunde și două sutimi de secundă. Cu alte cuvinte, calendarul Iulian ne înfățișează un timp mai lung decât cel adevărat. Soarele a venit la echinocțiu după 365 zile, *5* ore, *48* minute, *45* secunde și 98 sutimi de secundă; dar noi, după calendarul Iulian, trebuie să mai întârziem încă 11 minute, *14* secunde și două sutimi de secundă și de abia atunci să socotim că a venit soarele din nou la echinocțiu, adică să socotim că a trecut un an. Trebuie să mai întârziem noi (după calendarul Iulian), dar soarele nu mai întârzie. Și aceste întârzieri ale calendarului Iulian, chiar de la început, sporesc mereu în curgerea anilor. De unde într-un an, întârzierea e numai de 11 minute și ceva, după 123 de ani ea ajunge să fie de o zi întreagă; după 1230 de ani, de 10 zile; după 1599 de ani de 13 zile și așa mai departe.

Acest neajuns al calendarului Iulian a fost văzut și de către Sfinții Părinți de la Niceea. Dovadă este faptul că, în loc să socotească zi de echinocțiu pe aceea care o arată calendarul Iulian, adică ziua

de 24 Martie, căci în acea zi fusese echinocțiul pe vremea lui Sosigene, ei au mutat echinocțiul calendarului Iulian în ziua de 21 Martie, căci în această zi cădea echinocțiul calendarului ceresc pe vremea lor (Adevărata Ortodoxie și Calendarul, p. 6-7).

Precum Biserica Creștină, în primele veacuri, adeseori transforma unele capiști idolești și locașuri publice păgâne, în Locașuri Sfinte (scoțând idolii și mobilele păgâne din ele și așezând în locul lor: Altar, Catapeteasmă, Icoane, strane, etc), tot așa Biserica a adoptat calendarul de care se foloseau păgânii, scoțând dintr-însul sărbătorile lor păgânești și punând treptat în locul acelora Duminicile, praznicile împărătești și Sfinții mari și mai mici, așa cum îi vedem și-i prăznuim și noi în cursul anului. Astfel, calendarul creștin este asemenea unui cuier cu 365 de cuie, în care sunt atârnate însemnări cu prăznuirile Duminicilor, praznicelor împărătești și sărbătorile Sfinților de peste an. Calendarul este asemenea unui palat cu 365 de camere, având fiecare în parte, sărbătoarea unuia sau a mai multor Sfinți, fiecare cu slujba și istoria vieții, faptelor și învățăturilor sale edificatoare creștinilor, care îi serbează în duh și adevăr după plăcerea lui Dumnezeu și a aleșilor Lui.

Calendarul acesta făcut de oameni (învățați păgâni în cursul vremurilor), precum am văzut, nefiind făcut precis după calendarul cerului, a rămas în urmă la fiecare 123 de ani cu câte o zi. Astffel, de la alcătuirea lui de filosoful păgân Sosigene (46 a. Hs.) până în vremurile Sfinților Apostoli, calendarul a rămas cu echinocțiu de la 24 Martie, unde fusese fixat, la 23 sau 22 Martie (Pidalion, o.c fila 9). În vremea Soborului I din Niceea cel de a toată lumea, s-a aflat de către cei 318 Sfinți Părinți și învățații vremii aceleia, că echinocțiul calendarului Iulian se pogorâse de la 24 Martie și Septembrie, unde fusese fixat de Sosigene, la 21 Martie și Septembrie. Și dânșii l-au lăsat și fixat la acea dată.

În cursul vremii, de la Sinodul Niceean până în secolul XVI-lea, papa Grigore al XIII-lea, văzând că echinocțiul rămăsese de la 21 Martie la 11 Martie, a însărcinat pe învățatul astronom Lilie să întocmească o îndreptare a calendarului Iulian. Acest Lilie, dimpreună cu alți învățați ai vremurilor acelora, au cercetat și îndreptat calendarul, readucând echinocțiul de la 11 Martie și 11 Septembrie, unde rămăsese, la 21 Martie și 21 Septembrie, unde era fixat în vremea Sinodului I ecumenic din Niceea (Pidalion, fila 8). Calendarul astfel îndreptat de Lilie și învățații apuseni, a fost introdus de papa Grigore al XIII-lea în întreaga biserică apuseană la anul 1582. Deși acest calendar a fost întocmit mai binișor decât calendarul Iulian, totuși, nu l-au putut întocmi exact după calendarul făcut de Dumnezeu; ci cu oarecare scăderi mai mici. Astfel, *400* de ani, după calendarul Grigorian, sunt mai lungi cu 6 ceasuri decât 400 de ani cerești. Deci, după 3600 de ani, calendarul Grigorian rămâne în urmă cu o zi, la 7200 de ani cu două zile, ș.a.m.d. Papa Grigore a poftit Biserica răsăriteană a-și îndrepta și ea calendarul. La această invitație, între altele, Patriarhul Eremia II-lea (1583 d.Hs.) răspunde că îndreptarea Calendarului este un lucru bine plăcut lui Dumnezeu; însă nu poate primi calendarul Grigorian, deoarece nu are înțelegere cu celelalte Biserici orientale și apoi s-ar produce tulburări printre credincioșii de sub conducerea sa. În același an Sinodul Ortodox convocat de Patriarhul Eremia în Constantinopol, pronunțându-se, a rămâne tot după calendarul Iulian, zice: „Este drept, că calendarul Iulian are scăderi, dar nici cel Grigorian nu e lipsit de scăderi" (Dr. C. Popovici și Episcopul Melchisedec în scrierile lor).

Biserica Ortodoxă a mers mai departe tot după calendarul Iulian neîndreptat. Către sfârșitul secolului al XVIII-lea, când luminații Monahi ai Sfântului Munte Athos: Agapie și Nicodim (cam 1805), alcătuind „Pidalionul", au aflat, după socoteala lor, că echinocțiul rămăsese de la 21 la 11 ori și 10 Martie și Septembrie, precum arată ei în tâlcuirea can. 7 Apostolic (Pidalion, o.c fila 9). Deci, contrar susținerii calendariștilor (dintre care unii cred că calendarul Iulian ar fi pogorât cu hârzobul[96] din cer, sau că este făcut de însuși Dumnezeu), după mărturia Pidalionului, cu care ei se laudă, vedem clar că treptat, treptat, echinocțiul a rămas în urmă și deci, trebuia îndreptat, ca orice lucru omenesc făcut cu scăderile lui. Menirea Bisericii a fost, este și va fi pururea, cât va fi lumea, aceasta, de a îndrepta ce-i strâmb, a netezi cele colțuroase și a readuce pe fiii săi de la neadevăr la Adevăr. Deci și chestia calendarului deviat de la Adevăr la neadevăr trebuia îndreptat, adică readus la Adevăr, la echinocțiul din 21 Martie și Septembrie, unde a fost fixat și de Sfinții Părinți ai Sinodului I ecumenic din Niceea.

85) Am botezat și cununat a doua oară pe cei botezați și cununați de Preoții Bisericii, care slujesc după calendarul îndreptat drept după calendarul Sf. Sinod I din Niceea și

---

[96] Hârzob — (Reg.) Funie groasă folosită la coborârea sau la ridicarea greutăților din adâncime

calendarul ceresc cu echinocțiul la 21 Martie și la 21 Septembrie? (Pidalion, fila 7-9). Vezi „Oglinda Duhovnicească”, pp. 233-264; 1321-1410, de autor!

Am crezut și viețuit anticreștinește, încât s-a hulit Numele lui Dumnezeu și dreapta credință, de heterodocși, prin mine?

Și aici Sufletul fiind cercetat cu de-amănuntul și aflându-se în multe locuri vinovat, dacă are fapte bune, Îngerii plătesc din acelea pentru el și așa merg înainte pe calea cerească.

FERICIREA HARNICILOR CREȘTINI -PĂSTORI ȘI PĂSTORIŢI -ÎN ÎMPĂRĂŢIA LUI DUMNEZEU

1) Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul stând pe nori în Slava Dumnezeirii Sale.

2) Cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, vițel și vultur, formează Tronul Dumnezeirii.

3) Preacurata Maică a Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul.

4) Oștirile Îngerești stând de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului, îl proslăvesc pururea.

5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Prorocii.

6) Sfinții Apostoli.

7) Sfinții Ierarhi.

8) Sfinții Mucenici și Mucenice.

9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

10) Sfinții Drepți și Drepte.

11) Biserica Spirituală (Vezi „Biblioteca Ortodoxiei”, Nr. 52, de autor).

12) Biserica materială (Vezi „Biblioteca Ortodoxiei”, Nr. 53 de autor; și nota întrebării 310 din această carte).

13) Creștinii — Păstori și păstoriți — care cu adevărat iubesc pe Dumnezeu și învățăturile Sale Divine, aceștia iubesc și unica Biserică drept-credincioasă a lui Dumnezeu, care-i stâlp și întărire a adevărului, Muntele Sfânt și salvator al Sufletelor dornice de mântuire. Ei o îngrijesc, o cercetează regulat, ascultă Sfintele Slujbe, Dumnezeiasca Liturghie și predicarea Cuvântului Divin într-însa, și-și conduc: gândurile, vorbele, purtarea, faptele și toată activitatea vieții lor numai după sfaturile Divine auzite în sânul acestei Maici duhovnicești — Biserica lui Dumnezeu. Cine are Biserica de mamă, acela are și pe Dumnezeu de Tată (Apc. 12 1-2*, 13*-17; 1 Tim. 3 15; Mt. 193 23 *16-21;21* 12-14; 5 *23-24;* comp. Is. 2 2-*3).* Astfel, trăind ei în viața pământească, devin niște luminați luminători ai conducerii lor și ai aproapelui, care-i ascultă, pe calea vieții și a mântuirii, la fericitele locașuri cerești. După răposarea și trecerea din viața aceasta, de pe pământ la cer, aceștia în plină lumină și veselie și cu fețele senine, însoțiți de Sfinții Îngerii, suie pe treptele cerurilor la Mântuitorul, Care-i așteaptă veselindu-Se (Ps. 103 *32).* El blagoslovindu-i pe toți, precum și Noul Ierusalim, Patria lor Cerească, le zice: „Veniți binecuvântații Părintelui Meu de moșteniti împărăția pregătită vouă de la întemeierea lumii" (Mt. 25 *34).*

PEDEPSELE LENEȘILOR, NEGLIJENŢILOR ÎN IAD.

Chipul de față ne arată pedeapsa în iad a leneșilor care au neglijat îndatoririle lor creștinești și duhovnicești. După niște istorisiri a celor vechi, creștinii și creștinele care se lenevesc a merge la Sf. Biserică în Duminici și sărbători, ba unii chiar dorm în timpul oficierii Dumnezeieștilor Liturghii, au fost văzuți în iad zvârcolindu-se pe niște paturi de foc, împleticiți ca de niște șerpi groaznici de limbile de foc ale iadului arzător; iar cei care s-au lenevit a se scula înaintea Preoților Bisericii când veneau de la Slujbă, au fost văzuți stând pe scaune de foc, pe care se chinuiau cumplit. Cei care cinstesc pe Preotul lui Dumnezeu, pe Dumnezeu cinstesc și se vor cinsti de El; iar cei care nu cinstesc pe Preotul lui Dumnezeu, pe Dumnezeu nu-L cinstesc și cad în osândă (Is. Sir. 7 *32-35;* 1 Tim. 5 77; Lc. 10 *16;).* Să părăsim lenea și neglijența care ne îmbrâncesc în iad și să ne îngrijim și hărnicim în împlinirea îndatoririlor noastre duhovnicești, pentru a redobândi statornica fericire vremelnică și veșnică.

Amin!

Dimineața unei zile
Tinerețea unei vieți, îndoit în fiecare,
Poți munci și poți să-nveți.
Cei ce înțeleg acestea,
Prind sorite bătrânești!

VAMA a 6-a, A FURTIȘAGURILOR ȘI A ÎNȘELĂTORIILOR

Urcându-ne de acolo și mai departe, tot mai sus în văzduh, am ajuns la vama furtișagului. Vameșii-draci ai acelei vămi încearcă acolo cu de-amănuntul Sufletele despre feluritele păcate ale furturilor, răpirilor și înșelătoriilor, pe ascuns sau pe față. La vama aceea se face foarte mare cercetare, de vameșii-draci și de bourul lor drăcesc, Sufletelor ce trec pe acolo, de au furat: oameni, fecioare, femei, copii, dobitoace, păsări, bani, lucruri, haine, alimente... de au înșelat pe alții cu ceva, de și-au însușit avere străină cu jurăminte false, mincinoase și cu viclenii, sau de au găsit ceva și n-au dat înapoi, ori au împrumutat: bani, haine, etc și nu le-au dat îndărăt celui ce le-a făcut bine cu ele, sau cu felurite viclenii și ponegriri au despuiat de pace și cinste pe aproapele, îndurerându-l până la sacrificiu și în sfârșit, orice furtișag se cercetează acolo cu multă asprime și amănunțime. Atunci mi-am amintit de călăuzitoarele cuvinte ale Mântuitorului: „Să nu furi...” și că: „Mai fericit este a da decât a lua” (Mat. 19, 18; *Eș. 20,* 15; *2, Lege 5* 19; *Mc. 10,* 19; *Rom. 13, 9; F. Ap. 20 35) și de sfaturile Apostolului „Nu dați loc diavolului; cine a furat (până acum),să nu mai fure, ci mai bine să lucreze, făcând cu mâinile sale lucruri folositoare, ca să aibă să dea și celor lipsiți.. pentru că nici furii... nici fățarnicii.. nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu” (Efs. 4,* 27-28; 1 *Cor. 6,-9). Cei care nu dau înapoi aceea ce au luat cu nedreptul de la aproapele lor, sunt opriți la această vamă a furtișagului și dacă n-au cu ce plăti, cad în muncile iadului.*

La această vamă, deși ne împiedicarăm puțin, pentru că nu s-au găsit în mine furtișaguri, afară de care se făcuseră în copilăria mea, foarte puține și acelea din necunoștință și nepricepere, am trecut fără să dăm mult.

Îngerii cu Sufletul suind tot mai sus pe treptele văzduhului, ajung la vama a 6-a, a furtișagului și a feluritelor înșelătorii, unde sunt opriți de vameșii-draci ai acelei vămi și de șeful lor. Dracii acelei vămi furioși, cu monstruoase chipuri hoțești, ies înaintea lor cu felurite lucruri și vietăți furate de cei care trec prin acea vamă. Ei îi arată scris în catastifele lor, vremea, locul și forma lucrului sau a vietății ce au furat în viața pământească și n-au dat înapoi, după porunca și dreptatea Divină. Acolo cearcă cu de-amănuntul pe fiecare Suflet păcătos de feluritele păcate ale furtului și înșelătoriilor, d. ex. de:

86) Mi-am pus în gând să fur din averea aproapelui meu, a Sf. Biserici, Mănăstirii, Schituri... să înșel, să nu întorc înapoi ce am furat sau răpit și să nu plătesc ce sunt dator?

FURII SE DEZLEAGĂ NUMAI DUPĂ CE AU DESPĂGUBIT PE CEI JEFUIȚI. Numai cei ce vor restitui ceea ce au răpit aproapelui lor, vor putea fi dezlegați de acest păcat. Acestă dreptate este copleșitoare pentru multe persoane căzute în păcatul furtului, mai ales pentru cei lipsiți. De unde să

plătească ori să dea înapoi, când unii din ei, cu toată casa lor de s-ar vinde pe viață și tot n-ar avea cu ce plăti? Oare aceștia să rămână pentru totdeauna în osândirea vremelnică și veșnică? Nu. Milostivirea Divină ne poruncește nouă Duhovnicilor a economisi tot ceea ce se poate pentru ridicarea, ușurarea și mântuirea acestora. Și ce anume? Cei ce au furat, răpit și înșelat pe aproapele lor, de se vor căi și părăsi desăvârșit pentru păcatul însușirii avutului străin, de n-au cu ce plăti, să se roage zilnic lui Dumnezeu, mai întâi pentru iertarea păcatelor și mântuirea acelora pe care i-au păgubit și apoi pentru dânșii... cu gândul și hotărârea, ca, atunci când vor mai câștiga câte ceva, treptat, treptat, să despăgubească pe aproapele lor. După ce vor despăgubi pe acei păgubiți de avere, sănătate, viață și cinste, atunci sunt și ei dezlegați de Dumnezeu, după dezlegarea lor de Preotul Duhovnic la Scaunul Mărturisirii, fie bogați, fie săraci. Săracii care nu vor putea a întoarce paguba acelora pe care i-au păgubit, și-i va afla moartea în îndreptare, în căință și în împlinirea canonului după Sfintele Pravile, să se roage pentru cei păgubiți și Mila lui Dumnezeu va economisi și pentru a lor ușurare și mântuire.

Nu există om pe fața pământului, care ar dori ca cineva să-i înstrăineze un lucru, care-i aparține lui, care face parte din averea lui. Drept aceea, oriunde pe fața pământului: furtul, jefuirea, tâlhăria... sunt privite ca fapte de ocară, ca păcate grele și neiertabile și orice om care ține la cinstea sa, se simte adânc jignit, dacă cineva îl numește tâlhar. Și așa și este. Creștinii noștri — slavă Domnului — se feresc de tâlhării, propriu-zis. Nu putem spune că între noi ar fi oameni care ți-ar putea scoate în mod tâlhăresc banii din pungă, boul sau calul din grajd, care ar încărca în câmp din munca altora sau ar face alte tâlhării de acest fel decât foarte rar. Dar sunt, în afară de acestea, o mulțime de alte fapte, de care lumea nu se prea ferește și care totuși, în esența lor nu sunt altceva decât: un furt, o jefuire, o tâlhărie comisă prin nedreptățire, prin înșelare, prin exploatarea aproapelui. Asemenea unui furt este mai întâi de toate mita luată în orice chip, sub orice formă, așa numitul bacșiș, de care se vorbește atât de mult în țara noastră, care face adeseori dintr-o cauză pierdută, una bună și dreaptă, care are drept urmare: hotărâri, protecții ale unora și în același timp nedreptățirea altora. Această mită, acest bacșiș, a infectat viața noastră publică, a devenit o rușine a țării și ne impune tuturor, fără deosebire, îndatorirea de a lupta cu toții contra acestui mijloc de îmbogățire a unor oameni de felul acesta, fără cuget și fără Suflet. Un furt este și nedreptățirea, pe care o comite un stăpân prin reținerea simbriei slugilor, lucrătorilor de câmp sau al profesioniștilor sub felurite pretexte șubrede.

Dar și slugile nu comit altceva decât un furt asupra averii stăpânului, dacă acest stăpân îndură o pierdere prin lenea lor, prin tot felul de nepăsare și rea voință din partea lor. La fel este cu un profesionist (meseriaș), care execută o lucrare numai de mântuială, care își reține o parte din materialul ce i s-a predat, sau îl schimbă, sau pricinuiește în alt chip o pagubă aceluia care i-a dat o lucrare cu toată încrederea și în condiții anumite. La fel stă lucrul și cu comercianții care falsifică mărfurile, înșală la cântar sau la preț. Asemenea tâlharilor sunt și copiii, care fără știrea părinților, înstrăinează lucruri sau bani din casa părintească. Un păcat la fel cu furtul comit însă și părinții dacă mătrășesc[97] averea moștenită sau câștigată, prin risipire, nepăsare, prin beție, prin joc de cărți, lux, mode costisitoare, petreceri anticreștinești sau prin alte apucături rele. Asemenea părinți nu dau copiilor o creștere corespunzătoare, iar părăsind lumea aceasta, îi lasă de izbeliște. Asemenea unui tâlhar este și acela care, găsind un lucru, nu se îngrijește să dea de urma păgubașului, sau chiar cunoscându-l, își însușește aceea ce din întâmplare a găsit. Către unii ca aceștia feric. Augustin rostește următoarele cuvinte cât se poate de lămuritoare: „Dacă ai găsit ceva și nu dai înapoi, ai furat". Într-un rând cu furii stau și acei oameni care iau dobânzi prea mari pentru banii împrumutați, precum și aceia care în mod ușuratic fac datorii fără a le achita.

Nu sunt mai buni nici aceia, care îndeamnă pe alții la furături și învrăjbiri, la zâzanii (Mt. 13 *24-30),* la nedreptățiri de tot felul, sau îi laudă pe aceia care săvârșesc asemenea păcate. Într-un rând cu furii stau, în fine și aceia care ajută la ascunderea lucrurilor furate sau găsite, cei care cumpără din ele, cu toate că nu știu de unde provin. În sfârșit, fiindcă Sufletul omului și numele lui cel bun și cinstit sunt bunuri din cele mai mari și mai neprețuite pentru un creștin, trebuie să-i privim asemenea unor furi și pe aceia, care, într-un fel sau altul, fac ponegriri, năpăstuiri sau cauza unui păcat săvârșit de aproapele lor, care prin clevetiri și defăimări i-au răpit aproapelui lor numele cel bun, sau cinstea lui, pricinuindu-i pe deasupra poate și o pagubă materială, cum ar fi de pildă pierderea serviciului.

---

[97] A mătrăși — a cheltui, a risipi, a irosi bunuri materiale.

Vedeți câte feluri de nedreptăți, câte feluri de furturi există și cât de ușor se poate face vinovat creștinul de un fel sau de altul din mulțimea acestor păcate? Cercetați acum bine cugetul vostru, dacă nu cumva ați căzut și voi în vreun păcat din acestea și dacă da, atunci pregătiți-vă pentru restituire. Faceți-o la fel cum a făcut-o vameșul Zacheu în Fața Mântuitorului lumii, pentru că urmarea acestor feluri de păcate, este, că nu este iertare fără întoarcerea pagubei materiale, sau a numelui bun, fără restituire. Lucrul acesta este ușor de dovedit.

Mare este puterea pe care a dat-o Dumnezeiescul Mântuitor Preoților în Sfânta Taină a Pocăinței. Nu este păcat atât de mare, de care Preotul Duhovnic nu l-ar putea dezlega pe credinciosul care-și mărturisește păcatele și care arată căință adevărată și a pus în gând la Dumnezeu să nu mai săvârșească asemenea păcate. Totuși, niciun Preot nu poate dezlega pe un fur mai înainte de înapoierea lucrului furat, nici pe cel ce a nedreptățit pe cineva, de datoria de a îndrepta paguba făcută, nici chiar atunci dacă credinciosul vinovat ar arăta la mărturisire cea mai mare căință și zdrobire a inimii și ar făgădui că mai degrabă va muri, decât să mai comită pe viitor un furt sau o altă pagubă simțitoare a aproapelui. Cât timp creștinul nu voiește să întoarcă lucrul înstrăinat, nu voiește să îndrepte paguba făcută aproapelui său, sau nu făgăduiește cel puțin în chip sărbătoresc (hotărât, sfânt) că se va strădui să facă acest lucru în cât mai scurt timp, nici chiar lacrimile căinței nu pot spăla vina, nu pot cere dezlegarea. Chiar pe patul morții fiind un creștin, Biserica îi iartă, dacă se căiește în cea mai largă măsură și cele mai grele păcate, totuși, nu-l poate dezlega de a nu înapoia lucrul furat, sau de a nu despăgubi pe cel jefuit și păgubit. Sf. Biserică ne învață că fără această restituire nu este iertare de astfel de păcate. Aceasta ne-o spun lămurit Sfinții Părinți și învățătorii mari ai Bisericii. Astfel, de pildă, fericitul Augustin ne zice într-un loc: „Nu se vor ierta păcatele până nu se va înapoia lucrul străin" (Epist. 54). Această învățătură a marilor învățători ai Sfintei noastre Biserici se întemeiază pe curățenia cinstei creștinești, care îți spune că n-ai voie să te atingi de un lucru străin; iar dacă totuși ai făcut-o vreo dată, atunci să-l întorci numaidecât. Ai făcut o pagubă aproapelui tău, îndreapt-o, cinstea creștinească, curățenia învățăturii lui Hristos o cere. Până nu faci aceasta, nu ești vrednic de iertarea păcatelor și de veșnica mântuire. „Nu are intrare în Împărăția lui Dumnezeu oricine este spurcat și face urâciune și minciună" — zice Sf. Ap. și Ev. Ioan în Apocalipsa sa (Apc. 21 *27).*

Cinstea creștinească, care ne spune să înapoiem un lucru străin, să îndreptăm o pagubă pricinuită de noi, ne poruncește să facem această restituire celui nedreptățit, dacă trăiește încă și anume, indiferent dacă este sărac sau bogat, indiferent dacă paguba a fost mare sau mică. Dacă cel nedreptățit a murit, trebuie să restituim lucrul înstrăinat copiilor lui, aceluia pe care păgubașul l-a lăsat moștenitor. Dacă însă nu mai este nimeni în viață, sau nu știm nicidecum unde se află, atunci trebuie să jertfim lucrul înstrăinat sau valoarea lui săracilor ori Sfintei Biserici, pentru pomenirea celui nedreptățit de noi. Totuși, cât timp trăiește cel nedreptățit, sau copiii, sau urmașii lui legali, lucrul înstrăinat trebuie înapoiat lor și cât timp trăiesc ei, cel ce a făcut nedreptate, nu se poate răscumpăra cu o jertfă pentru Biserică sau pentru oameni. Nicio jertfă, nici postul, nici rugăciunile, nu-l poate dezlega pe răufăcător de această datorie.

Iată ce spune în privința aceasta Sf. Proroc Isaia: „..Dacă veți ridica mâinile voastre spre Mine, îmi voi întoarce ochii Mei de la voi și dacă veți stărui în rugă, nu vă voi asculta, pentru că mâinile voastre sunt pline de sânge" (Is. 1 *15).* Ce fel de sânge să fie acesta? Este sângele nedreptății și asupririi aproapelui. Din aceste cuvinte ale Sfintei Scripturi ne încredințăm că cel ce face nedreptate altora, nu are parte chiar nici pe pământ de binecuvântarea Domnului. El nu are nici liniște în Sufletul său cât trăiește. Cugetul îl mustră ziua și noaptea, iar în clipa despărțirii celei mari, când dispar toate cele lumești și vremelnice, va simți el cu atât mai dureros toate nedreptățile făcute, căci ele vor apăsa asemenea unei pietre uriașe asupra Sufletului său. De aceea adeseori se întâmplă că cei mai mari răufăcători arată pe patul de moarte o căință zdrobitoare, chinuiți fiind de remușcări dureroase și caută să repare în clipele cele de pe urmă toate relele pricinuite aproapelui lor. Câteodată acest lucru nefiind cu putință, făcătorii de rele se roagă lui Dumnezeu ca să le trimită moartea izbăvitoare, neputând suporta chinurile grozave ale remușcărilor sufletești. Iar alții își fac singuri seama, pentru ca să scape de deznădejde și de chin.

Ați auzit câte feluri și chipuri de nedreptățiri ale aproapelui există? Ați auzit că cei ce se fac vinovați de aceste nedreptățiri nu pot fi dezlegați de datoria lor sfânta a repara paguba făcută cu premeditare în averea aproapelui, sau în știrbirea numelui celui bun sau altele și că toți aceștia nu pot primi iertarea păcatelor lor în Scaunul Mărturisirii, nici nu pot avea nădejde de îndurarea lui

Dumnezeu după moarte? Drept aceea, dacă ne este aminte de mântuirea Sufletului nostru, de liniștea conștiinței noastre, dacă ne este aminte de buna trecere a noastră între oameni, trebuie să ne ferim și de cea mai mică nedreptățire a aproapelui, să nu ne atingem de nimic ce este al lui, ba să nu dorim chiar nimic din câte sunt ale lui, după cum ne sfătuiește porunca a zecea. Deci, de este cineva între noi, care simte în cugetul său că a făcut o nedreptate de orice fel aproapelui său, acela să o repare cât mai curând și fără amânare, pentru că păcatul nedreptățirii crește din zi în zi și cu cât se amână mai mult restituirea, cu atât mai greu se face. Astăzi încă puteți îndrepta paguba făcută, mâine — Dumnezeu știe dacă veți mai putea s-o îndreptați. Drept aceea, toți câți vă simțiți cugetul vostru apăsat de o nedreptățire făcută aproapelui, să vă ziceți din adâncul. inimii dimpreună cu Zacheu: „Jumătate din avuțiile mele, Doamne, le dau săracilor și de am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit". Și rostind aceste cuvinte, să le și împliniți și atunci veți auzi și voi în Sufletul vostru dulcele cuvinte ale Mântuitorului lumii: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia".

NEDESPĂGUBIREA JEFUIŢILOR ÎL ŢINE PE PĂCĂTOS NEDEZLEGAT ȘI NEIERTAT. „Vino — strigă marele predicator, Episcopul Ilie Miniat — la celălalt (nod gordian) al iubirii de argint. Aici, câte încurcături! Este foarte dulce sângele săracilor, foarte plăcut este lucrul străin. L-ai mâncat, l-ai apucat și acum zici: „Cum să-l întorc înapoi? Să-mi sărăcească casa și copiii mei? Să-mi micșorez veniturile mele? Să mă lipsesc de avuția mea? Dar eu, iarăși, se cade să mă pocăiesc... Aici este o împărăție a Cerurilor... Mai bine să sărăcesc decât să mă osândesc..." Ai în mâinile tale vreun lucru străin? Strâmbătățit[98]-ai pe cineva? Întoarce-l, întoarce-l, căci altminteri nu se poate să iei iertăciune. Moartea poate să dezlege datoria (legătura vremelnică) a nunții, care este foarte strânsă, dar nu poate să dezlege legătura strâmbătății, încât rămâne nedezlegată... De ții lucru străin și mărturisindu-l nu-l vei întoarce, Duhovnicul nu are putere să te ierte. Atât este de necesară pentru mântuire, restituirea lui. Este bine zis în popor: „Mai bine sărac și curat".

Ai în mâinile tale un lucru străin? Ai nedreptățit pe cineva? Dă-l înapoi, pentru că altfel este cu neputință să iei iertare. Dacă nu-l dai înapoi, n-are putere să te ierte, nu Duhovnicul care este un simplu Preot, dar nici chiar Patriarhul, tot Sinodul, toți Îngerii Cerului, ba chiar nici Dumnezeu, ca să spun așa, nu poate să te ierte, pentru că, după cum El este drept și mai cu seamă însăși dreptatea, tot astfel nu poate a voi nedreptatea. Nu! Legătura nedreptății este nedezlegată! A murit un om însurat. Dumnezeu a voit să facă cu el o minune și l-a înviat. Femeia lui îl vrea din nou ca bărbat al ei; el însă n-o vrea. Vin amândoi la judecata Bisericii. Înainte-stătători ai Bisericilor, Duhovnicilor care păstoriți Sufletele omenești, ce spuneți? Ce hotărâți? Este dator acel om să ia pe femeia lui cea dintâi sau este liber? Este liber — spun teologii — pentru că avea datoria s-o aibă de nevastă numai până la moarte. A murit? Moartea l-a dezlegat de legătura puternică a cununiei (1 Cor. 7 *39).* A înviat? Aceasta este o altă viață! Este ca și cum s-ar renaște din pântecele mamei lui. Iar când cineva se naște, se naște liber.

A murit și un om care a luat lucrul unui sărac. Dumnezeu a voit să facă o altă minune; la înviat și pe acesta. Săracul vine și își cere lucrul lui. Înviatul nu vrea să i-l întoarcă. Merg amândoi la judecată. Întreb din nou: Omul care a nedreptățit, este dator să întoarcă lucrul străin, sau nu? Da, este dator — spun aceiași teologi — pentru că asta este o datorie a Sufletului, care ține atât timp cât trăiește Sufletul. Sufletul este nemuritor, deci și datoria este veșnică. Era obligat să-l dea înapoi și în viața lui și mai târziu, după moarte, până la vremea Judecății viitoare. A murit? Era dator. A înviat? Este dator. De ar muri și de ar învia de mii de ori, totdeauna are aceeași datorie de neînlăturat. Prin urmare, moartea poate dezlega legătura căsătoriei, care este atât de strânsă, dar nu poate dezlega legătura nedreptății; ea rămâne nedezlegată. Hulești Numele lui Dumnezeu, te lepezi de credință, răstignești din nou pe Hristos? Sunt oare păcate mai mari decât acestea? Și totuși, dacă te pocăiești și te mărturisești, Duhovnicul are atâta putere, încât poate să te ierte. Dar dacă ții un lucru străin și i-l mărturisești, dar nu-l dai înapoi, nu are putere să te ierte. Pentru ce? Pentru că prin acele păcate insulți pe Dumnezeu și Dumnezeu, pentru păcatele săvârșite de oameni împotriva Lui, Și-a făcut epitrop al Său pe Duhovnic. I-a dat putere ca toate câte le leagă sau le dezleagă pe pământ să fie legate și dezlegate și în cer. Și Duhovnicul, ca epitrop al lui Dumnezeu, poate să te ierte de acele păcate care sunt împotriva lui Dumnezeu. Tu însă ții lucrul săracului pe care l-ai nedreptățit. Săracul acela n-a făcut pe Duhovnic epitrop al său, deci, nu i-a dat putere să te ierte. Prin urmare, Duhovnicul, de vreme ce nu este epitropul săracului, nu poate să te ierte pentru lucrul săracului.

---

98 A strâmbăţăţi – a nedreptăți, oropsi, persecuta, năpăstui, prigoni, urgisi.

— Eu însă, va spune cineva, dau atâtea sărindare și atâtea ofrande la Mănăstiri!

— Și socotești că ești iertat cu asta!? Taci! Nicio lege omenească, ba nici Dumnezeiască, nu

îngăduie că cineva poate să dăruiască lucrul străin. Deci, cine poate să ți-l dăruiască? Dacă Decalogul, care poruncește nu numai să nu luăm lucrul străin, dar nici să nu-l dorim, este o poveste, atunci tu ai dreptate. Duhovnicul tău, care te iartă este un om cuminte, care își cunoaște slujba sa, iar eu un mincinos. Dacă însă cuvintele Decalogului sunt cuvintele cele mai adevărate ale lui Dumnezeu, atunci tu ești neiertat, Duhovnicul tău este un înșelător, iar eu spun adevărul. Avuția cea multă a lacomului este din nedreptate și nedreptatea nu se iartă până nu se va întoarce înapoi... Lacom și nedrept era Zacheu, dar cum a rupt cursa, îndată s-a și mântuit; căci auzind cuvintele cele de aur ale lui Iisus Hristos, ce zicea: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia", întâi, jumătate din avuția lui a împărțit-o la săraci... a doua, de a nedreptățit pe cineva, a întors împătrit: una, pentru ceea ce a luat de la săraci, alta, pentru aceea ce a pierdut săracul, alta, pentru aceea ce n-a putut câștiga și alta, pentru aceea ce a pătimit, chinuindu-se de sărăcie, de foame, de sete și de goliciune..."

Orice furt ce se face în public, în public trebuie a-l restitui; iar furtul sau nedreptatea, care n-a fost cunoscută în lume, restituirea se poate face în ascuns, numai cu condiția ca cel nedreptățit să intre în drepturile lui și să nu se dea vina pe altul pentru propus fals. Restituirea se poate face după împrejurări: în formă de dar, sau de favoare, sau de câștig în afaceri de comerț, presupunând că acesta nu dă celui nedreptățit ocazia de a-i întoarce serviciile ce i s-au făcut.

Aurul este metalul
Blestemat, care omoară
Pe toți cei care aleargă
După el, și-l vor comoară.
Doamne, dacă vrei și mie
Să-mi faci parte de-un tezaur...
Dă-mi de-a-pururi sănătatea
Din stejari... Dar nu-mi da aur!

FURII BISERICII S-AU ÎNECAT ÎN MARE. Într-un ostrov ce se cheamă Paros, un arab, tâlhar de mare, ce se chema Nizar, a vrut să ia dintr-o Biserică a Precistei, ce se afla în acel ostrov, o piatră frumoasă și s-o ducă la Crit și s-o închine idolilor. Acea piatră, cu tocmeala lui Dumnezeu, a crescut așa de mare, încât nu încăpea să iasă pe uși. Atunci acel arab, mâniindu-se, a poruncit de au tăiat-o bucăți și au dus-o în corabie. Pentru aceasta s-au înecat cu toții în mare...

87) Am furat de la aproapele meu: mirean, Preot, călugăr, de la om singur, căsătorit, fără copii, cu copii?

CANONISIRILE FURILOR. Cei care fură ceva din Sfintele Mănăstiri și Biserici, pentru a fi iertați, trebuie să dea înapoi de șase ori valoarea acelui lucru (Apost. 72; 73; comp. Antiohia, *25*; 10 Sin. 1-2 Sf. Grigore de Nyssa, *8*).

Cei care au furat ceva de la aproapele lor, să întoarcă grabnic păgubașului tot ce i-au furat (și de nu pot întoarce împătrit (Eș. 22 1; Lev. 6 5; Num. 5 7; 1 Împ. 12 *3;* 2 Împ. 12 *6;* Lc. 19 8), să-i mai dea ceva în plus pentru durerea ce i-a provocat-o prin furtul său).

O bogăție potrivită prelungește viața omului. Cine o răpește pe nedrept, înseamnă că nedreptățește sau chiar distruge viața aproapelui (1 Cor. 6 *10;* 1 Tes. *4 6).*

Cel ce a furat va fi oprit un an de la împărtășirea sfinților, dacă se căiește și se prihănește pe sine; iar dacă se va dovedi de alții, doi ani (Sf. Vasile, *6*1).

Dacă vreun cleric sau laic va lua din Sf. Biserică ceară sau untdelemn, să se afurisească și să dea înapoi. Cei ce fură din averea Mănăstirilor, clericii să se caterisească, iar laicii să se afurisească (Sin. VII ec. can. 13).

Furul de case trei ani și mătănii 100 în zi. Cine răpește și ia al străinului cu nedreptate, *5* ani (să se pocăiască) și mătănii 100 (în fiecare zi).

Cine ară cu plugul în loc străin... 4 ani și mătănii 16 în (fiecare) zi.

Cine fură groapa, *5* ani și mătănii 500 în (fiecare) zi. Cine ia asupră-și pe iubitorul de argint, *3* ani și mătănii 100 în zi.

Cine bagă apă în vin (în lapte) și le vinde, *5* ani și mătănii 66. Cine primește furul și ce se fură de dânsul, să se pocăiască ca și furul.

Cine fură găini sau ouă, un an și 36 de mătănii. Cine fură dobitoc, 5 ani și mătănii 300.

Cine fură poame (fructe) 6 luni și mătănii 15 (P.B.G. p. 110 (88)).

Furul care se pocăiește de bunăvoie, se înlătură de la împărtășire 40 de zile; iar cel care s-a dovedit, până la 6 luni, mâncând uscat după ora 9-a și făcând în fiecare zi câte 100 mătănii (Sf. Ioan Post. 27, P.M.B. gl. 343).

Cel care s-a dovedit fur public, în furtișaguri cu pedeapsă capitală, nu vine la Preoție. Dar și după Preoție de va cădea în patima aceasta, se despoaie de Preoție, după canonul 25 al Apostolilor (Sf. Ioan Post. 28).

Furul de cele Sfinte se pedepsește cu timp mai puțin decât preacurvia, după Sf. Grigore de Nyssa; se aplică până la al treilea an (Sf. Ioan Post. 30)..

Dacă cineva va fi prins furând, să i se dea 39 de lovituri; de mâncare să i se dea numai pâine și apă în afară de trapeza[99] obștească și acoperindu-l cu sac și cenușă, să facă pocăință în toată vremea rugăciunilor. Aceeași lege se aplica și celor ce fugeau (V.R.M. o.c. p. 164).

88) Am înșelat?

89) Am vândut marfă rea în loc de bună... vin, lapte cu apă? Am luat preț mai mare decât făcea marfa?

PE APĂ S-A LUAT, PE APĂ S-A DUS. O femeie, care vindea lapte la oraș și căzuse în ispita de a-l mai spori cu apă, se întorcea acasă cu o maramă nouă (învelitoare de cap), cumpărată de la prăvălie. În drum spre casă o ajunse o furtună și trecând peste un pod, vântul îi smulse marama de pe cap și o aruncă în apă. Oamenii umblau s-o prindă, dar femeia, privind de pe pod cum o ducea apa, le zise: „Lăsați-o, dragii mei să meargă, căci din apă a ieșit și apa o duce".

Din câștigurile cele necurate totdeauna nu se alege nimic. Și totuși, sunt atâția oameni care umblă după câștiguri necurate! (I. R.o.c. 346).

90) Am fost nemulțumit cu starea mea?

NEMULŢUMITORUL. Un cioplitor de piatră, ostenit de truda lui, dorea să fie bogat. Un Înger îl ascultă. Iată-l bogat. Dori apoi să fie împărat. Ajunse împărat. Dar soarele-i mai presus de el și-l covârșește. Dori să fie soare și fu soare. Dar iată că un nor se împotrivește stăpânirii sale. Dori să fie nor și ca nor plouă de înecă tot câmpul. O stâncă însă i se împotrivi cu mândrie. Voi să fie stâncă. Iată-l stâncă. Dar jos lângă stâncă un biet om cu ciocanul în mână, făcea să scapere stânca făcându-se în bucăți. Dori să fie un biet om și iată-l ajuns din nou „Nea Ion" ca înainte. Dar de data asta fu mulțumit de soarta lui. (Rev. D. Ort. VIII, 5-6).

NEMULŢUMITORUL MULŢUMIT. Un țăran se căznea cu aratul și se necăjea foarte mult din cauza pământului pietros. Dar iată că veni la el un străin misterios, îi luă plugul din mână și trase cu el cele mai frumoase brazde. „Ar fi bine acum" — zise țăranul — dar îmi lipsește sămânța". „Iată și sămânța" — zise străinul și într-o clipă presără grăunțele.

— „Dar ploaia va strica semănătura, sau soarele o va arde".

— „Aici sunt două cutii, una cu ploaie, alta cu soare; le poți schimba după plac".

Și într-adevăr, la seceriș grâul era de o frumusețe rară. Străinul veni din nou și întrebă: „Ești mulțumit acum?" „Aș — răspunse țăranul — dacă este atât grâu, n-are niciun preț". „Dar într-al tău sunt numai grăunțe de aur", zise străinul și frecând în mână câte va spice, aurul cel mai curat străluci în mâna sa. „O, cum mă va înșela negustorul când mă voi duce să schimb aurul", strigă atunci țăranul. Nici acum nu era mulțumit (O.M.P. 629).

NEMULŢUMITORUL SĂRAC-BOGAT. Un Preot întâlni odată în cale un om nemulțumit cu starea sa. Întrebându-l ce mai face, acela îi răspunse: „Foarte rău taică Părinte! Sunt sărac lipit pământului, drept ca Lazăr din Evanghelie". Preotul luându-l de mână, îi zise: „Dumneata nu ești tocmai așa de sărac, câtă vreme ești sănătos. Ia socotește bine și răspunde-mi: Ai da cei doi ochi pentru zece mii de galbeni?" „Ferească Dumnezeul Niciodată n-aș face nebunia asta!" — răspunse omul. „Dar măcar o mână ți-ai da-o?" „Nici asta!" „Dar picioarele?" „Pentru nimic în lume!" „Vezi, așadar, câtă vreme ești sănătos, ai comori care prețuiesc mai mult decât toate comorile și împărățiile lumii acesteia!" (D.C. 152)

---

[99] Trapeză — Sală de mese într-o mănăstire

Adeseori m-am tulburat groaznic, neîmpăcându-mă cu soarta mea?

DUCÂNDU-NE CRUCEA GREUTĂŢILOR ŞI A SUFERINŢELOR, PUTEM TRECE CU UŞURINŢĂ NĂVALNICELE VALURI ALE ACESTEI VIEŢI; Ca și alte localități de pe pământ, Abisinia este și țara munților înalți, printre care șerpuiesc râuri năvalnice cu torenți de munte. În legătură cu acele ape repezi în cursul lor, un lucru foarte interesant și plin de mult înțeles duhovnicesc se poate vedea în anumitele locuri ale acelor ape ale Abisiniei. Localnicii aceia, când vor să treacă un astfel de râu, mai întâi caută câte o piatră grea, o ridică pe spate și ținând-o bine, trec cu ea prin valurile acelor ape năvalnice. Pentru ce fac ei oare acel lucru ciudat? De ce poartă ei câte o piatră grea în spate, când trec prin acele ape? Pentru că piatra, prin greutatea ei, apără pe acei oameni: bărbați și femei, să nu-i doboare, ducă și înece acele ape năvalnice. Piatra cu greutatea ei adăugându-se la greutatea corpului omenesc, îi face mai grei și torentul apelor nu are putere să-i doboare și târască cu el în jos. Fără acea piatră în spate, fără greutate, i-ar duce valurile și i-ar îneca apa.

Necazurile și suferințele vieții noastre pământești sunt un fel de pietroaie, un fel de greutăți care ne apasă greu, adeseori. Ele însă își au rostul lor în ferirea oamenilor de înecul în marea vieții acestea învăluită de viforul ispitelor. Ele au proprietatea minunată de a ne menține pe piatra credinței și vieţuirii curat creștinești și a nu ne cufunda cu totul în fioroasele vârtejuri ale mulțimii păcatelor și lumii zăcândă în cel rău (1 Ioan 5 *19).* Ele ni se pun pe spate ca un greu petroi, ca o cruce grea. Greutatea aceasta însă, este, o greutate binecuvântată. Crucea aceasta a suferințelor, necazurilor, strâmtorărilor, a feluritelor greutăți ce ne apasă aproape zilnic, ne face mai grei și ne adaugă puteri noi de sus, prin rugăciuni și cereri, ca să trecem prin valurile acestei vieți. Greutatea Crucii acestea ne apără ca să nu ne târască valurile acestei lumi la iad.

Astfel, văzând marile binefaceri ale greutăților acestei cruci pusă pe umerii noștri omenești, s-o purtăm cu resemnare. Greutatea aceasta binecuvântată a crucii ce ni-i pusă fiecăruia din noi pe umeri, care ne apără de înec și de pieire, e bine să o și dorim chiar așa cum o doreau Sfinții Apostoli și toți adevărații urmași ai Domnului. „Noi — zic ei — ne lăudăm în necazuri, în suferințe, știind că necazul, suferința aduce răbdare, răbdarea încercare, încercarea nădejde și nădejdea nu dă de rușine, pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a revărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt Cel ce ni S-a dat nouă...” (Rom. 5 *3-6).* Așadar, e mult mai bine cu piatra, cu crucea, în spate, decât să ne ia și să ne înece năvalnicele valuri ale ispitelor și păcatelor.

Mulți dintre cei mântuiți, care se află acum în Împărăția Cerurilor, s-ar fi înecat de mult, dacă Mântuitorul, în marea Lui Milostivire, n-ar fi pus la vremea potrivită pe spatele lor piatra greutăților, crucea grea a suferințelor. Aceasta ne-o arată destul de clar Istoria Bisericească, Viețile Sfinților și alte scrieri ale Sfinților Părinți și Dascăli sau luceferi luminați luminători ai Bisericii lui Dumnezeu. Aceasta reiese clar din cuvintele Mântuitorului, Care zice: „În lume necazuri veți avea.. Cel ce voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în toate zilele și să-Mi urmeze Mie... Cel ce nu-și ia crucea sa și nu vine după Mine, nu este vrednic de Mine” (Ioan 16 *33;* Mt. 16 *24;* Mc. 8 *34;* Lc. 9 *23;* 14 *26-2 7;* Mt. 10 *38).*

Să ne rugăm Domnului Dumnezeului nostru să ne dea și nouă această cruce sau greutate binefăcătoare, ba încă atunci când va trebui, să ne-o mai și îngreuieze și să ne ajute cu Darul Său s-o ducem cu îndelungă răbdare, pentru a trece neprimejduiți, cu bun succes, apele acestei lumi și așa să înaintăm pe calea vieții, a mântuirii și a dobândi trecere ușoară prin vămile văzduhului, în odihna și bucuria ce se petrece în Noul Ierusalim Ceresc, cu mulțimea oștirilor Îngerești, a cetelor Sfinților, care ne așteaptă acolo sus, sus la Dumnezeu Izvorul tuturor bunătăților și fericirilor (Apc. 6 *9-11;* Ps. 141 *11;* Evr. 11 *39-40).*

91) Am bănuit, năpăstuit pentru păgubirea averii, cinstei...mele, am acuzat, judecat și osândit pe alții pe nedrept? Am nedreptățit?

92) Am răpit pacea aproapelui meu?

93) Am răpit, silnicit, m-am lăcomit și am nedreptățit?

RĂPITORII, CLEVETITORII ŞI ASUPRITORII SUNT MAI ODIOŞI DECÂT UCIGAŞII. Aceștia sunt niște sălbătăciuni purtătoare de mască omenească, mai decăzuți și mai nesimțitori și decât jivinele pământului, care nu cruță pe nimeni, nici chiar pe Sfinți (Mt. 23 *27-38).* Creștinii veritabili, care suferă și îndură cu mulțumire jefuirea de averi, de ranguri, de cinste, de situații bune, de sănătate ba chiar și de viață, devin foarte iubiți înaintea lui Dumnezeu și a Sfinților Lui, vrednici fiind de cununa muceniciei și străluciți moștenitori ai Împărăției lui Dumnezeu, începând de aici de

pe pământ, din Biserica Luptătoare. Dimpotrivă, toți răpitorii, clevetitorii și asupritorii acestora, devin odioși, adică: mârșavi, scârboși, urâcioși, nesuferiți, care inspiră ură în jurul lor, înaintea lui Dumnezeu și a Sfinților Lui. Pe cât sunt mai vrednici de laudă și mai fericiți creștinii care suferă cu bucurie răpirea averii...; cu atât sunt mai ticăloși, mai de plâns și mai vrednici de osândă, creștinii aceia care răpesc averea și cinstea aproapelui lor. Acești răpitori, care se aseamănă cu fiarele și cu păsările răpitoare, își vatămă Sufletul lor și mânie pe Dumnezeu, întărâtându-L la izbândire. Aceasta o arată și Sf. Ioan Gură de Aur, zicând: „Când vei vedea pe bogat răpind de la sărac, lasă pe cel jefuit și plângi cât poți pe răpitor. De ce? Pentru că jefuitul sau clevetitul scutură de pe sine întinăciunea, rugina păcatelor; iar jeluitorul sau clevetitorul se încarcă. Nedreptățitul s-a folosit; iar nedreptățitorul s-a vătămat foarte mult... Nimic nu mânie așa de mult pe Dumnezeu ca: a răpi, a silnici și a se lacomi la avuție" (Om. 24,ep. 2-aCor.).

Răpitorii și nedreptățitorii sunt mai răi și decât ucigașii. Ucigașul într-un ceas ridică viața omului și-l trimite în veșnicie; pe câtă vreme însă, răpitorul, clevetitorul și nedreptățitorul, fac pe cel jefuit, clevetit și nedreptățit, să moară în tot ceasul. „Spune — zicea el — au nu răpirea este mai rea decât uciderea? A-l da pe sărac foametei și a-l băga în temniță unde să se chinuiască, să moară de foame în chinuri și în felurite cazne sau torturi, nu-i mai groaznic decât cel ce ucide repede? Ucigașul de oameni, odată a înfipt cuțitul și acesta, în puțină vreme chinuindu-se, moare, scăpând de dureri; iar tu cu clevetirile, cu bănuielile și cu asupririle, lumina întuneric făcându-i-o lui, îl faci a dori să moară de mii de ori; socotește deci, câte morți de om faci tu atunci în loc de una" (Om. XI, c. Rom.).

Răpirea e mai cumplită decât uciderea, topind încet, încet pe săracul (Om. 52 la Mt.). Răpitorii și nedreptățitorii se dezbracă de firea omenească și se îmbracă în firea fiarelor sălbatice și în nemilostivire. Pentru aceasta Sf. Proroc Iezechiel îi numește lei și lupi, zicând: „Mai marii urzesc intrigi în mijlocul Ierusalimului. Ca niște lei ce mugesc și sfâșie prada, așa mănâncă ei Sufletele. Strâng avuții și lucruri prețioase, sporind numărul văduvelor... Căpeteniile lui în sânul lui sunt ca niște lupi care sfâșie prada. Ei varsă sânge și ucid Sufletele ca să-și sature lăcomia..." (Iez. 22 *25, 27).*

Sf. Ap. Pavel sfătuiește pe creștini a nu se amesteca nici a mânca cu creștinii răpitori... că aceia nu vor moșteni împărăția Iui Dumnezeu (1 Cor. 5 77; 6 *9-10).* Unii dintre răpitorii aceia nădăjduiesc în milosteniile ce le dau din răpirile lor. Acelea însă nu sunt milostenii; ci amăgire, cruzime, neomenie. „Cu milostenia — zice Sf. Ioan Gură de Aur — și cu dreapta credință se curăță păcatele... Milostenia nu zic cea din răpiri și nedreptăți, că aceea nu-i milostenie, ci cruzime și neomenie.. Ce folos este a dezbrăca pe unul și a îmbrăca pe altul? Asta nu-i milostenie; ci răutate și sălbăticie. Și știți pentru ce? Pentru că:

1) Nedreptățești pe unii și miluiești pe alții!

2) Motivezi păcatul, amăgindu-te de cel rău cu vorba că: Am nedreptățit pe unii dar am miluit pe alții și tot e bine!

3) Rănești pe unii, lăsându-i îndurerați și cauți a vindeca pe aceia pe care nu i-ai rănit, trebuind a-i vindeca pe cei ce i-ai rănit, dar mai bine era a nu-i răni deloc.

4) Răpirea averii și a cinstei aproapelui, e cruzime și neomenie, care e socotită ucidere de fii înaintea părinților săi și vărsare de sânge înaintea lui Dumnezeu.

5) Iubitor de oameni cu adevărat este acela care pe cei răniți de alții el îi vindecă, asemănându-se cu Samarineanul milostiv" (Om. 23 la Ioan).

Nădăjduirea că prin milostenii, afierosiri[100] și zidiri de Biserici din nedreptăți, s-ar ierta, este o amăgire primejdioasă. Toate acelea sunt înaintea lui Dumnezeu ca un stârv împuțit. „Spune-mi — zice Dumnezeiescul Hrisostom — dacă a-i trage un stârv pe drum și l-ai aduce la Jertfelnic, oare nu te-ar osândi toți ca pe un spurcat? Deci, cum nu te voi mustra, că jertfa aceea din răpire, este mai spurcată decât aceasta? Ce dezvinovățire vom câștiga prin aceste jertfe din răpiri? Vreți a zice că se fac oarecare învistierii din răpire? Dar oare nu pute mai rău decât un măgar mort și împuțit? Tu prin bani rogi pe Dumnezeu să uite relele ce le faci, răpind, formăluiești[101] a-Și aduce aminte neîncetat, punând jertfa ta pe Jertfelnic! Și acum nu numai aceasta este greșeala ta; ci și decât aceasta mai cumplită este alta, căci spurci Sufletele Sfinților, care poartă sau odihnesc în ele neîncetat pe Iisus Hristos. Și tu cutezi a trimite acolo astfel de necurății...?" (Om. 73 la Ioan).

---

[100] A afierosi — a sfinți, a închina (ceva sacru sau profan)

[101] A formălui – A (se) așeza în forma dorită

Privitor la zidirile ce le fac astfel de răpitori și nedreptățitori prin Sfintele Mănăstiri, Sfântul Isidor Pilusiotul scrie Episcopului Evsevie, zicând „Zidești o Biserică în Pelusen... cu nedreptăți, cu ocări, cu asupririle săracilor și cu sărăcitoare cheltuieli...? Lucrul acesta nimic alta nu este decât: „a zidi Sionul cu sângiuiri[102] și Ierusalimul cu nedreptăți” (Mih. 3 *9-12).* Dumnezeu nu are trebuință de jertfe din cele străine; ci, aceasta o urăște ca pe un câine junghiat”. Sf. Vasile cel Mare, privitor la aceasta, sfătuiește ca: milostenii, afierosiri și zidiri de Biserici sau Mănăstiri, să se facă numai din agoniseli proprii, cinstite, curate, zicând: „Pentru aceasta Parimia ne învață: „Cinstește pe Domnul din averea ta (agonisită din dreptele tale osteneli) și adu-I Lui pârgă[103] din rodurile tale de dreptate” (Prov. Sol. 3 *9;* comp. Tobit 4 7; Is. Sir. 4 1; 14 *11-13;* Lc. 14 12-14).

Jertfa din răpire este o foarte mare urâciune înaintea lui Dumnezeu. „Cel ce aduce jertfă din averea săracilor, e asemenea celui ce junghie pe fiu înaintea tatălui său. Cel ce răpește pâinea săracilor, este ca vărsătorii de sânge. Cel ce ia hrana trebuitoare, ca cel ce varsă sânge. Asemenea și opritorii simbriei slugilor și a plății lucrătorilor. Când unul zidește și altul strică, ce folos? Se ostenesc în zadar! Când unul (jefuitorul) se roagă și jefuitul blestemă, al cui glas va asculta Stăpânitorul?...” (Is. Sir. 34 *22-26).* „Cel ce junghie un bou, ca și cel ce omoară un om, cel ce jertfește oaia, ca și cel ce rupe gâtul unui câine, cel ce aduce prinos, ca și cum ar aduce sânge de porc, cel ce aduce jertfă de tămâie, ca și cum se închină la idoli. Ei au osebit[104] căile lor și în urâciunile lor binevoiește Sufletul lor. Pentru acesta și Eu voi alege pentru ei soarta cea rea și cele ce îi înfricoșează le voi aduce peste ei; căci am strigat și nu Mi-au răspuns, am grăit și nu M-au auzit, au făcut fărădelege înaintea ochilor Mei și aceea ce Eu nu binevoiesc în Mine au ales” (Is. 66 *3-4).*

Numai restituirea averii răpite sau a cinstei celor în drept, ne scapă de greutatea acestui păcat. La aceasta ne dă pildă vie de urmat Zacheu vameșul: „Doamne, iată, jumătate din avuția mea o dau săracilor și de am nedreptățit pe cineva, întorc împătrit”. Așa, întorcând celor păgubiți, jefuiți, cele răpite: avere sau cinste, ne vom învrednici și noi a auzi cuvântul Mântuitorului, zicându-ne: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acestea...” (Lc. 19 *1-3, 7-10).* Și Prorocul David, zicând: „Cele ce n-am jefuit, atuncea am plătit” (Ps. 68 *6).*

94) Am furat din vremea zilelor Sfinte?

HOŢII RĂPITORI AI VREMII SFINTE DIN SĂRBĂTORI, CAD ÎN IADUL VREMELNIC ȘI VEȘNIC. Cei ce răpesc din vremea zilelor Sfinte — Duminici și sărbători — întrebuințând-o la felurite păcate, prăznuiri diavolești sau petreceri anticreștinești, clevetiri, învrăjbiri, ba chiar și la lucrurile pieritoare, în loc de a o folosi la trebuințele sufletești, în slava lui Dumnezeu și a mântuirii lor, sunt asemenea ca cei ce fură sau jefuiesc Sf. Biserică. Sărbătorile sunt zile închinate special Preamăririi lui Dumnezeu, întrucât datoria omului este de a proslăvi pe Făcătorul său, zilele sărbătorilor trebuie respectate, căci altfel se necinstește Dumnezeu.

1) Dintre toate sărbătorile, Duminica este cea mai de seamă zi de Preamărire a lui Dumnezeu, de aceea ea trebuie respectată. Cine nu merge la Dumnezeiasca Liturghie din neglijență... clericul se caterisește, iar mireanul se afurisește, după canonul 80 al Sinodului VI ecumenic. Dumnezeu nu Se preamărește prin lenevire; ci prin lucrarea duhovnicească.

2) Nu se cuvine ca cineva să se ocupe cu munca în timpul Sfintelor Slujbe (Sin. VI ec. can. 66; 62; M.O. o.c. p. IlI-a întreb. 60). Cei ce răpesc din vremea zilelor Sfinte pentru lucru, pentru jocuri, bețiii, prăznuiri păgânești și felurite petreceri anticreștinești, sunt vinovați canonisirii furiilor de cele Sfinte (Vezi pe larg „Oglinda Duhovnicească” pp. 795-810; 1945-1954, de aut. și hotărârea Sf. Sinod Ortodox Român cu decretul regal Nr. 1391 din 3 Iulie, *187*4 M. Of. Nr. 156 din 18 Iulie 1874, pentru respectarea Duminicilor și sărbătorilor de peste an și în „Epistolia Duminicii”, de aut.).

Furi de cele Sfinte sunt toți cei care cu învățături și felurite meșteșuguri satanice, potrivnice Ortodoxiei și alte mijloace infernale, răpesc Sufletele din sânul Sfintei Biserici Ortodoxe și le atrag cu ei pe teritoriile diavolului la felurite păcate, jocuri, cântece curvești, petreceri anticreștinești, idolatrizări, capre, brezăi, mascați... orgii, erezii și la alte blestemății. Aceștia sunt asemenea lui Cain

---

[102] Sângi — asasinat, crimă, moarte, omor, omorâre, omucidere, ucidere

[103] Pârgă — cele dintâi produse ale pământului (grâne, poame, struguri); aceste producte aduse ca prinoase la biserică, de regulă la sărbătoarea Schimbării la față (6 August)

[104] A osebi — 1. (înv. și pop.) A (se) diferenția, a (se) deosebi. 2. (înv. și pop.) A (se) despărți; a (se) separa; a (se) divide. 3. (înv.) A lăsa deoparte, a excepta.

și Ahitofel. Precum cel dintâi a tras pe fratele său din casa părintească la câmp, unde l-a ucis și al doilea a răzvrătit pe Avesalom contra lui David, tatăl său, agonisindu-și loruși groaznic păcat, cumplită pedeapsă și moarte vremelnică și veșnică, așa și acești răpitori și ucigași de Suflete, vor pătimi aici și dincolo de mormânt, de nu se vor reculege, îndrepta și face roade vrednice de pocăință (Vezi despre aceasta mai pe larg în „Oglinda Duhovnicească" pp. 1945-2033; 484-5; 493; 801-3, de aut.).

În toate zilele lucrătoare să lucrăm; iar zilele Sfinte trebuie să le serbăm: creștinește, duhovnicește, Dumnezeiește, ca adevărații fiii și fiice ai luminii, ai zilei, ai luminătoarei Biserici și ai lui Dumnezeu, iar nu anticreștinește, idolatricește, păgânește, satanicește, ca lumea zăcândă în cel rău (1 Ioan 5 *19;* Ioan 8 44; Is. 1; Apc. 13). E drept că prin muncă se laudă sărbătorile, prin Marta se laudă Maria, munca bună și cinstită aduce creația și recreația. Legea cinstită a muncii nu desființează legea repausului Duminical, praznical sau sărbătoresc; ci, în mod natural și legal, o pretinde, consacră și statornicește.

SFÂNTA DUMINICĂ ȘI SURORILE EI. Odinioară trăiau în foarte bună înțelegere șapte surori, în casa și în moștenirea rămasă de la părinți. Șase din ele mergeau la felurite lucrări, în grădină, la câmp, la pădure. A șaptea totdeauna stătea pe loc și îngrijea de gospodăria casei: curăța și aerisea camerele, pregătea mâncarea, cârpea hainele, făcea tot ce trebuia. Seara, când surorile veneau ostenite de la lucru, aflau întotdeauna: o casă caldă, o masă bună, bine pregătită, paturi curate, așternuturi... În sfârșit, tot ce trebuia omului ostenit. Și era destul de bine așa pentru toate, După câtăva vreme, cele șase surori încep să zavistuiască și să bodogănească pe sora lor mai mare care rămânea acasă cu grija gospodăriei. Într-o bună zi, bag seamă, îndemnate de șoaptea vicleanului șarpe diavol (Fac. 3 *1-5)*, s-au sfătuit ele afară la câmp unde lucrau, zicând: „Traiul nostru nu-i după bună dreptate. Noi lucrăm afară în grădini, în câmp și la pădure, din zori și până în noapte... și sora noastră cea mai mare, șade acasă ca o doamnă... Asta nu-i dreptate... De acum înainte, ia să poftească și doamna noastră la lucru... Ia, să mai lucreze și ea împreună cu noi…

Seara venind acasă, au stat la masă toate. După ce se saturară bine, cele șase surori îi zic surorii lor mai mare: „Dragă soră, asta nu mai este deptate, tu să stai acasă ca o doamnă și să huzurești; iar noi să lucrăm afară la hotar. Cât îi ziulica de mare pe noi ne arde soarele, ne bat ploile și vânturile; iar tu stai colea la umbră, răcoare, sau când e frig, la căldură! Ia, mă rog, mâine să poftești și mata cu noi la lucru, că nu-i vreme de domnie sau de lenevire". Vorba rea a prins rădăcini adânci.

Dimineața, cele șase surori luară cu ele și pe a șaptea, pe sora lor mai mare. Îi puseră sapa în spate, o luară dinapoi și o duseră la câmp și o siliră să lucreze toată ziua, umilind-o cu felurite vorbe mușcătoare, viclene și înrăutățite. Așa au lucrat cele șapte fete toată ziulica. La apusul soarelui părea că au sporit cu ceva mai multișor. Acasă însă nu era nimeni care să se îngrijească de ale gospodăriei, de păsări, de vite, de curățenie și de ale bucătăriei. Seara când se întoarseră toate acasă, vai de ele ce văzură: nu tu casa încălzită, nici tu foc, nici tu mâncare gătită și încălzită, nici tu cameră măturată, curățită și bună pentru dormit... Ba pe deasupra acestor lipsuri ceva și mai grozav. Un om rău, simțind că nu-i nici una din surori acasă, s-a băgat cu băieții săi lungi de mână înăuntru, a furat tot ce a putut, ba chiar și ușile și ferestrele. Înăuntru jale, aflară murdării. Tot ce strânseseră bietele surori în ani de zile a dispărut într-o singură zi. S-a topit toată agoniseala casei și bucuria muncii lor.

Atunci văzându-și nebunia lor, căindu-se de cele ce făcuseră, cele șase surori au strigat îndurare: „Vai scumpa noastră surioară... iartă nebunia noastră, nu te potrivi la prostia noastră.

Rugămu-te, rămâi de acum înainte întotdeauna acasă. Îngrijește așa cum știi tu mai bine de gospodărie, de casă, de masa noastră și de tot avutul nostru. Acum vedem noi bine că fără de tine acasă, ieșim foarte rău. Acum cunoaștem foarte bine că scoțându-te pe tine cu noi la lucru, pierdem tot ce-am agonisit în vreme îndelungată.

Tâlcul povestirii acesteia, cred că-l pricepeți cu toții. E de prisos a vi-l mai spune pe larg, cum că cele șapte surori sunt cele șapte zile ale fiecărei săptămâni. După câtva timp de conînțelegere, cele

șase surori (6 zile ale săptămânii) scot la lucru pe sora lor mai mare (Duminica), adică cei mai mulți creștini, nemulțumindu-se cu zilele lucrătoare, „scot” la lucru și pe sora lor cea mai mare „Duminica”. Prin asta însă ei, pentru un părut câștig, pierd mai mult, pierd tot, își pierd chiar și Sufletele lor, pogorându-se în iad de vii. Ziua Domnului este de odihnă și luminarea Sufletului. Duminica este ziua care dă lumină, căldură și binecuvântare celorlalte Surori ale ei, adică celorlalte zile ale săptămânii. E bine să se știe de toți și de toate, că tot ce se lucrează în ziua Duminicilor ori a altor praznice sau sărbători mari de peste an, este pagubă mare pentru averea și gospodăria lor, este o groaznică primejdie pentru familia lor, societatea și Sufletul lor. Orice târg fac creștinii Duminica sau sărbătoarea, cade sub blestem. Orice cumpără (afară de hrană trebnică când este călător) se afurisește și banii care-i iau pe ceea ce au vândut, sunt afurisiți — zice un luminat Părinte bisericesc — se cheltuiesc fără niciun folos, pier ca fumul în bătaia vânturilor vijelioase. Hoțul cel mare — diavolul — fură tot sporul și nimicește toată agonisita și sănătatea creștinilor lacomi, care lucrează Duminica, în praznice și în sărbători mari, când Preoții slujesc în Sfintele Biserici Dumnezeieștile Liturghii. Numai creștinul, familia, societatea, instituția și poporul acela care cinstesc cum se cuvine ziua Domnului, după porunca lui Dumnezeu și hotărârile Sfintelor Sinoade și a Sfinților Părinți, luând parte cu toată evlavia la Sfânta Slujbă și Dumnezeiasca Liturghie din Biserică, petrecând în rugăciuni și în gânduri pioase, au parte la cele bune, bucurii în viață și spor la lucru în cele șase zile ale săptămânii.

MAICĂ DUMINICĂ, DE CE PLÂNGI? „Plâng -zice -că eu fiind ziua primă a creației, în care Dumnezeu a făcut lumea, ziua în care S-a născut Hristos Lumina lumii, oamenii în această zi luptă să se întunece în loc de a se lumina. Plâng că în ziua mea a intrat Mântuitorul Hristos Domnul cu triumf împărătesc în Ierusalim; iar majoritatea creștinilor prin felurite petreceri anticreștinești, patimi și păcate, care sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu, se robesc păcatului, diavolului și iadului, dezmoștenindu-se din Noul Ierusalim Ceresc. Eu plâng pentru că deși sunt ziua învierii Domnului, care trebuie a se prăznui: creștinește, duhovnicește, Dumnezeiește, majoritatea creștinilor prăznuiesc anticreștinește, făcând cele mai grele, urâcioase, scârnave păcate și fărădelegi. Eu plâng cu amar, că sunt ziua cea mai luminată a săptămânii, dar majoritatea purtătorilor numelui creștinesc, au făcut din mine o zi de întunecare a Sufletelor, o zi batjocorită cu jocuri păcătoase, cântece curvești, bețiii, petreceri anticreștine, desfătări, clăci de răutăți, șleahte de clevetiri infernale, târguri, ș.a.

Plâng îndurerată, că din mine, ziua cea mai luminată, au făcut majoritatea creștinilor ziua cea mai neguroasă și mai întunecată. Plâng, că din mine, ziua luminată a Dumnezeirii, în care Duhul Sfânt, Dumnezeu, S-a pogorât din cer peste Sfinții Apostoli, luminându-i și împuternicindu-i la propovăduire în toată lumea, oamenii au făcut o zi întunecată. Plâng că din mine, „ziua cea mare”, în care se va arăta pe cer Semnul Fiului Omului, Sf. Cruce, oamenii nesocotesc acest Semn Divin, necunoscându-l cum se cuvine și profanându-l cu starea și călcarea pe el. Plâng, că din mine, ziua Domnului, oamenii au făcut ziua diavolului. Plâng, că din mine, ziua învierii Domnului și a Sufletelor creștinilor, oamenii au făcut ziua omorârii Sufletelor, ziua robiei diavolului. Plâng, că din mine, ziua luminată a Domnului, oamenii au făcut ziua morții, ziua diavolului. Eu plâng nemângâiată pentru toți și pentru toate, care își întunecă mintea, își pierd viața și își omoară Sufletele, tocmai în această zi de plină luminare, în care trebuie să-și lumineze mintea, să-și afle viața și să-și mântuiască Sufletele lor de prăbușirea în iadul vremelnic și veșnic”.

95) Am luat (furat) lucruri, bani, ceară, lumânări, untdelemn, ș.a. din Sf. Biserică și nu le-am dat înapoi? Am răpit din averea Sfintelor Mănăstiri, Schituri?

96) Am dat învățături mincinoase, contrare adevăratelor învățături Dumnezeiești și bisericești, prin care s-au pierdut mulți Creștini, căzând în prăpăstiile ereziilor, ateismului, necredinței și vieţuirii anticreștinești?

97) Am lucrat în Duminici și în sărbători legale, la mine ori la alții? Am fost la vânătoare, la târg, am vândut și cumpărat în zilele Sfinte? Am făcut clăci în zilele Sfinte și m-am dus la clăcile făcute de alții: simple, cu lăutari, cântece curvești, jocuri, povestiri netrebnice, vorbe scârnave, petreceri anticreștinești, fapte nelegiuite, beții, sfezi, drăcuieli, sudălmi, înjurături de cele Sfinte și alte răutăți?

98) Am răpit Sufletele din Biserica lui Dumnezeu pe care le-am dus la jocuri, nunți, cumetrii, patroane cu lăutari sau muzicanți... în păcate, orgii, blestemății și în rătăciri?

99) Am adus jertfă la Sf. Biserică ce era mai prost din câte am avut în gospodărie? Am adus: jertfă, liturghii, daruri... la Sf. Biserică din furături și osteneli străine?

100) Am luat de la alții dobândă mai mult decât se cădea? Am nedreptățit pe aproapele meu, cinstindu-l după haine, avere, situație lumească și deșertăciuni; iar nu după credincioșia, vieţuirea, virtutea și meritul lui adevărat?

101) Am înșelat cu cântarul și cu alte măsuri, cu vorbe meșteșugite și în alte felurite chipuri la cumpărat și la vândut?

102) M-am pornit cu ură de moarte asupra celor ce m-au furat?

JEFUIŢII SĂ MULŢUMEASCĂ DOMNULUI, SPRE A NU SE PĂGUBI; CI A SE FOLOSI CA ȘI CUVIOSUL ARETA. Bun, cuviincios, folositor și creștinesc pas spre Patria Cerească, este a mulțumi lui Dumnezeu totdeauna cu vrednicie pentru toate; nu numai pentru întâmplările cele bune, ci și pentru cele rele. Aceasta nu numai că înmulțește darul dreptului, precum s-a făcut lui Iov; ci și pe cel mai păcătos îl preface în Sfânt desăvârșit. Aceasta s-a adeverit cu Cuviosul Areta, despre care ne mărturisește fericitul Episcop Simon, care a fost însuși văzător, povestind următoarele: „În Mănăstirea Pecersca era un monah anume Areta, de neam din cetatea Poloțk. Acesta avea multă bogăție ascunsă în chilia sa; și atât de mult era cuprins de zgârcenie, încât niciodată nu dădea niciun ban cât de mic milostenie săracilor, dar nici chiar pentru trebuințele sale nu cheltuia ceva. Într-o noapte venind tâlhării, i-au furat toată averea. Atunci, de mult necaz și întristare, puțin a lipsit de nu și-a pierdut singur viața. Pentru descoperirea jefuitorilor săi, a început a asupri pe cei nevinovați și pe mulți i-a muncit fără dreptate. Frații toți îl rugau ca să înceteze cu încercarea aceasta, și-l mângâiau, zicându-i: „Frate, aruncă-ți spre Domnul grija ta și El te va hrăni”. El însă nicidecum nu asculta, ci cu cuvinte și mai aspre îi ocăra pe toți.

După câteva zile a căzut în boală cumplită. Era aproape de moarte. Nici atunci însă nu înceta a cârti și a huli. Dar Iubitorul de oameni Dumnezeu, Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască, a arătat Mila Sa și spre dânsul. Zăcând el în boala aceea ca un mort, după multă nevorbire, deodată în auzul tuturor a strigat cu glas mare: „Doamne, miluiește-mă, Doamne, iartă-mă, Doamne, greșit-am, a Ta este bogăția, nu plâng eu pentru aceasta...”. După aceea, îndată sculându-se din boală, a spus fraților despre pricina strigării sale, așa: „Am văzut — zicea el — venind la mine Îngerii și mulțimea dracilor și au început a cerceta pentru bogăția mea cea furată. Îngerii îmi luau apărarea; dracii însă ziceau: „N-a lăudat pe Dumnezeu pentru jefuirea averii furate; ci a hulit. De aceea este al nostru și nouă va fi dat...”. Îngerii, clătinând din cap, ziceau către mine: „O! Ticălosule om! De ai fi mulțumit lui Dumnezeu pentru averea ta cea răpită, ți s-ar fi socotit aceasta ca o mare milostenie, precum i s-a socotit și lui Iov. Da, pentru că de a face cineva milostenie, este mare înaintea lui Dumnezeu, fiindcă al său bine de bunăvoie îl face. Dar averea jefuită, aduce cu sine ispita diavolească, dacă omul nu poate răbda această pagubă, căci diavolul, voind să arunce pe om în hulă, îi face lui aceasta mai groaznică jefuire. Mulțumitorul însă, deși ar fi jefuit, dacă le socotește pe toate lui Dumnezeu, pentru aceasta este întocmai cu cel care de bunăvoie a sa a dat milostenia”. Acestea zicându-le Îngerii către mine, eu am strigat: „Doamne, iartă-mă, greșit-am Doamne, a Ta este avuția, nu plâng eu pentru aceasta”. Atunci am văzut că îndată au dispărut dracii, iar Îngerii s-au bucurat și socotindu-mi argintul cel furat în loc de milostenie, s-au dus”.

Acestea auzindu-le frații, au proslăvit pe Dumnezeu, Cel ce povățuiește la calea pocăinței pe cei greșiți și le arată lor o putere ca aceasta. De atunci fericitul Areta, povățuindu-se de Dumnezeu, s-a schimbat cu totul spre bine, cu mintea și cu năravul, încât toți se mirau și grăiau despre dânsul cu cuvintele Apostolului: „Unde s-a înmulțit păcatul, acolo a prisosit Darul" (Rom. 5 *20).* Căci pe acela care mai înainte nimeni nu putea să-l întoarcă de la hulă, acesta acum nicidecum nu se abate la rău, lăudând, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu în toate zilele cu cuvintele lui Iov: „Domnul a dat, Domnul a luat, precum a voit Domnul, așa a și făcut, fie Numele Domnului binecuvântat". Așijderea se căia cu osârdie și de celelalte greșeli ale sale, dorind sărăcia cea de bunăvoie, nefățarnică, ascultarea nu numai înaintea ochilor, apoi curăția cea din afara și dinăuntru, nevoindu-se în rugăciune neîncetată, în post nemăsurat și în alte multe bunătăți trupești și sufletești. Toate acestea i le-a pricinuit lui fapta cea bună a mulțumirii, mai mult decât argintul și aurul, îmbogățindu-se în Dumnezeu cu fapte bune.

Apoi, după osteneli îndelungate, s-a mutat în veșnica odihnă și trupul lui s-a așezat cu cinste într-o peșteră. Acolo, spre nestricăciunea cea făcătoare de minuni a Moaștelor sale, mărturisește fericirea sa cea întocmai cu a milostivilor, cu care s-a miluit. Prin ale lui sfinte rugăciuni, să dea Dumnezeu ca și noi, viețuind cu mulțumire, să fim fericiți împreună cu dânsul în Împărăția Cerească și să mulțumim pentru toate: bune și rele, în câștig și în pagube prin jefuiri, în sănătate ori în suferințe, până și în prigoane, lui Dumnezeu Celui în Treime Preamărit în nesfârșiții veci. Amin (Prol și V. Sf. 24 Oct. o.c. pp. 680-4).

Vedeți? Când acesta cârtea și hulea, în groaznică osândă se cufunda; iar când mulțumea pentru jefuire, slavoslovind se bucura, Patria Cerească cu bunătățile și fericirile ei își agonisea, începând chiar de aici de pe pământ.

SIHASTRUL AJUTA PE HOŢI A-L FURA. Avva Evprepie, prădându-se, ajuta împreună prădătorilor. După ce au încărcat ei cele dinăuntru, și-au uitat acolo toiagul lor. Avva Evprepie văzându-l, s-a mâhnit. Apoi luându-l îndată, alergă înapoia lor, vrând să li-l dea. Aceia însă n-au vrut să-l primească, de teamă să nu li se întâmple ceva. Întâlnind el pe unii care mergeau pe aceeași cale, le-a dat lor acel toiag, rugându-i să-l dea acelora ce-l jefuiseră. „Cele trupești — zicea el — sunt materie. Cel ce iubește lumea, iubește sminteala și împiedicările. Deci, de se va întâmpla să ni se piardă ceva cândva aceasta trebuie s-o primim cu bucurie și cu mare mulțumire, fiindcă ne-am izbăvit de griji".

UN PUSTNIC A ÎNLESNIT HOŢULUI SĂ-I FURE HAINA. Un bătrân având trebuință de-o haină, s-a dus în târg și a cumpărat una, cu puțini bani. Luând haina a pus-o și a șezut pe dânsa. Apoi dând prețul vânzătorului, număra banii pe o lespede de piatră ce era acolo. Oarecare venind pe dinapoia lui, trăgea haina, vrând s-o ia pe ascuns. Bătrânul simțind că-i trage cineva haina, s-a ușurat pe sine, întinzându-se oarecum spre locul acela unde număra banii, până când cel ce trăgea haina, a luat-o și s-a dus. Astfel, bătrânul plătind tot prețul cu multă bunătate, s-a dus neluând nimic.

FURUL MÂNTUIT PRIN RĂBDAREA PUSTNICULUI. Un frate ce locuia lângă un mare bătrân cu multă bunătate, intrând în chilia acestuia, fura ce afla. Bătrânul vedea, dar nu-l mustra pe el; ci lucra mai mult, zicând: „Poate că fratele are trebuință". Astfel, bătrânul avea multă strâmtorare, aflându-și pâinea sa cu lipsă.

Venind vremea să moară bătrânul, l-au înconjurat toți frații. Văzând între ei și pe cel care îl fura mereu, i-a zis: „Apropie-te de mine". Apropiindu-se acela, bătrânul i-a apucat mâinile și sărutându-le, i-a zis: „Mulțumesc mâinilor acestora, că prin ele mă duc în Împărăția Cerurilor". Acela umilindu-se și pocăindu-se, s-a făcut și el monah iscusit din faptele pe care le-a văzut la acel mare bătrân.

PUSTNICUL CREDINCIOS CERCETA PE JEFUITORUL SĂU ÎN TEMNIŢĂ. Era un bătrân — povestește fericitul Zosima — foarte bun și blând, care locuia aproape de o chinovie. Pentru aceea, cei din chinovie îl iubeau mult și-l cinsteau. Aproape de acel bătrân locuia un frate. Într-una din zile lipsind el, fratele, îndemnându-l vrăjmașul, s-a dus și a deschis chilia bătrânului și intrând, a luat toate vasele lui și cărțile și s-a dus. După puțin timp întorcându-se bătrânul, a văzut chilia lui deschisă și intrând, n-a aflat vasele sale. Atunci s-a dus la fratele acela să-i spună ceea ce i s-a întâmplat. Stând el afară la ușa chiliei aceluia și strigându-l, și-a văzut pe fereastră vasele sale puse în mijlocul chiliei, căci fratele încă nu le strânsese. Bătrânul nevrând să-l vădească sau să-l rușineze, pricinuind o treabă de nevoie, că adică îl supără pântecele, s-a dat în lături de la fereastra și chilia fratelui, până ce va

ridica vasele din mijloc. După aceea întorcându-se, a început a grăi fratelui pentru alt lucru, nepomenind nimic pentru chilie, sau pentru vasele care le-a pierdut. După vreo câteva zile s-au descoperit vasele bătrânului. Atunci, oarecari cunoscuți ai bătrânului, luându-l pe fratele, l-au pus în temniță, fără să știe bătrânul. El auzind că fratele este în temniță, neștiind pricina pentru care fusese băgat acolo, mergând către egumenul chinoviei din apropiere, unde era cinstit de frați pentru faptele lui bune, i-a zis: „Fă dragoste și-mi dă puține ouă și puține pâini". Egumenul i-a zis: „Oare a venit la tine cineva, Avvo?" Bătrânul i-a răspuns: „Da". Egumenul a poruncit și i s-au dat câte a voit. Bătrânul luând pâinile și ouăle, s-a dus la temniță unde era fratele și a intrat la dânsul. Văzând el pe bătrânul, a alergat și a căzut la picioarele lui, zicând: „Iartă-mă! Căci pentru tine sunt aici, fiindcă ți-am furat vasele. Iată, cartea ta este la cutare, iar haina este la cutare". Astfel, toate câte i le furase i le spunea și arăta unde le-a dat și unde suntt. Bătrânul, privindu-l cu bunătate, i-a zis: „Încredințată să fie inima ta, fiule, că nu pentru aceasta am intrat aici și nici nu știu că pentru mine ai intrat aici. Eu auzind că ești băgat în temniță, dar neștiind pricina pentru ce, mâhnindu-mă pentru a ta supărare, am venit să-ți fac mângâiere. Iată ouăle și pâinile, pe care le-am adus pentru tine. Dar de vreme ce m-am înștiințat că pentru mine ești ținut aici, voi face totul, până ce cu ajutorul lui Dumnezeu, te voi scoate din temniță". Acestea zicând, îndată a alergat și s-a rugat unora dintre cei slăviți ai lumii, căci era cunoscut și acestora bătrânul pentru fapta lui bună și aceia trimițând, au scos pe fratele din temniță (P. o.c. pp. 71 2-3; 399 *11-14;* 81 2).

LEPĂDAREA DE SINE A DOBÂNDIT SUFLETUL HOȚULULUI. Avva Ghelasie avea o carte în membrane (piei subțiri sau pergamente, care serveau în vechime în loc de hârtie), care prețuia optsprezece bani. Acea carte avea scrisă toată Scriptura veche și nouă. Avva o pusese în Biserică, ca oricare din frați va voi, s-o citească. Venind un frate străin, a văzut-o, a poftit-o și furând-o, a ieșit. Bătrânul însă n-a alergat după dânsul ca să-l prindă, măcar că pricepuse. Acela mergând în cetate, căuta s-o vândă. Găsind pe cel ce voia s-o cumpere, a cerut șaisprezece bani. Cel ce vrea s-o cumpere, i-a zis: „Dă-mi-o s-o încerc și așa îți voi da prețul ei". Dându-i-o, acela a luat-o și a dus-o la Avva Ghelasie s-o încerce spunându-i și suma prețului cerut de cel ce o vindea. Bătrânul i-a zis:„Cumpăr-o, că este bună și face prețul care l-ai spus". Venind înapoi, a spus altele celui ce vindea cartea și nu cele ce a zis bătrânul, zicând: „Iată, am arătat-o lui Avva Ghelasie și mi-a zis că este scumpă și nu face prețul care l-ai zis". Acela auzind, i-a zis lui: „Nimic altceva nu ți-a zis bătrânul?" Acela i-a răspuns: „Nu". Atunci a zis: „Nu voiesc s-o mai vând". Apoi umilindu-se, a venit la bătrânul pocăindu-se și rugându-l s-o primească. Bătrânul însă nu voia s-o ia. Atunci fratele i-a zis: „De n-o vei lua pe ea, nu am odihnă". Bătrânul i-a zis: „Dacă nu te odihnești, iată o primesc". Și a rămas fratele acela acolo până la sfârșitul lui, fiindcă s-a folosit de lucrarea bătrânului

VĂZÂNDU-ȘI GREȘEALA, A SCOS PE JEFUITORII SĂI DIN TEMNIȚĂ. Era un sihastru mare în muntele Atliviei. Venind tâlharii asupra lui, bătrânul a strigat. Auzind vecinii lui, au prins pe tâlhari și i-au dus la dregătorul, care i-a pus în temniță. Atunci frații s-au mâhnit, zicând: „Pentru noi au fost dați să sufere". Sculându-se ei, au mers la Avva Pimen și i-au vestit lui pricina. El a scris bătrânului, zicând: „Socotește vânzarea cea dintâi de unde s-a făcut? Și atunci vezi pe cea de a doua. De nu te-ai fi dat mai întâi de cele dinăuntru (la agonisirea averii, contra votului „sărăciei de bunăvoie"), nu ai fi făcut pe cea de a doua vânzare". Bătrânul sihastru văzând scrisoarea lui Avva Pimen (care era cunoscut în tot locul acela, deși nu ieșea din chilia lui), sculându-se, a venit în cetate și a scos pe tâlhari din temniță și înaintea poporului i-a slobozit pe ei.

FIILOR! LUAȚI-VĂ ȘI SĂCULEȚUL. Odată au venit la un bătrân tâlharii și i-au zis: „Am venit să luăm toate cele ce se află în chilia ta". El a zis: „Cât vă place, fiilor, luați". Atunci ei strângând toate câte au aflat în chilie și luându-le, s-au dus. În graba lor, au uitat un săculeț, care era spânzurat acolo. Bătrânul luându-l pe el, alerga după ei, strigând și zicând: „Fiilor! Luați ce ați uitat în chilia voastră. Aceia înspăimântându-se pentru nerăutatea bătrânului, i-au adus înapoi în chilia lui toate câte luaseră. Pocăindu-se cu toții, au zis între ei: „Cu adevărat, acesta este un om al lui Dumnezeu".

NU ASCUND NIMIC DE VOI. „Fiind eu într-o Mănăstire în Tir — povestește fericitul Zosima — a venit la noi un bătrân îmbunătățit. Citind noi din cuvintele bătrânilor- după cum era obiceiul totdeauna — am venit la povestirea bătrânului aceluia, asupra căruia venind tâlharii, i-au luat toate lucrurile lui și s-au dus, lăsând un săcușor, pe care luându-l bătrânul, a alergat după dânșii, strigând: „Fiilor, luați ce ați uitat în chilia voastră". Ei minunându-se de nerăutatea lui, au întors iarăși înapoi toate câte le luaseră din chilia sa. Citind noi această povestire, bătrânul care venise la noi mi-a

zis: „Acest cuvânt m-a folosit foarte mult”. Eu rugându-l să-mi spună care folos a aflat dintr-însul, el a zis: „Oare-l când petrecând eu în locurile cele de pe lângă Iordan, am citit povestirea aceasta și minunându-mă pentru nerăutatea bătrânului, ziceam către Dumnezeu: „Doamne, Cel ce m-ai învrednicit să vin în chipul acestor Sfinți bătrâni, învredniceşte-mă să umblu și în urmele lor și să călătoresc pe aceeași cale pe care au călătorit ei, povățuiți fiind de Darul Tău”. Acesta rugându-mă eu lui Dumnezeu și având în mine această dorință, trecând două zile, cum ședeam în chilie, am simțit pe unii că au venit la chilie, care și sunt la ușă, au bătut. Eu cunoscând că sunt tâlhari, am zis în sinea mea: „Mulțumesc lui Dumnezeu! Iată, a venit vremea să arăt roadă dorinței!” Deschizând ușa, i-am primit pe ei cu blândețe și aprinzând lumină, am început a le arăta lucrurile, zicând către ei: „Nu vă tulburați! Cred Domnului că nu voi ascunde nimic de voi”. Ei mi-au zis: „Ai aur?” „Da — le-am răspuns — am trei bani” și am deschis vasul înaintea lor. Tâlharii luându-i pe aceia și toate lucrurile, s-au dus cu pace”.

Eu — spunea fericitul Zosima — glumind, am zis către bătrânul: „Ce a urmat după aceea? Oare s-au întors ca și cei de la bătrânul cel mai dinainte de noi?” Bătrânul a răspuns îndată: „Să nu sloboadă Dumnezeu. Eu niciodată n-am voit aceasta, adică să întoarcă ce au luat”. Vedeți — a zis fericitul Zosima — ce sporire și slavă către Dumnezeu i-a dat dorința și gătirea lui, că nu numai că nu s-a mâhnit pentru luarea tuturor lucrurilor pe care le avea, dar s-a și bucurat, ca și cum s-a învrednicit de un lucru cu adevărat prea mare” (P.o.c. pp. 46-7 1; 398 70; 83 *4;* comp. Prol. o.c.2 Aprilie).

AVVA MACARIE AJUTA HOŢII SĂ-L FURE. Acest Părinte Macarie, când era în Egipt, a găsit un om având un dobitoc și furând cele ce avea spre trebuința sa. Atunci el, ca un străin, stând lângă cel ce fura, încărca dobitocul și cu multă liniște îl petrecea, zicând în sine: „Nimic n-am adus în lume și arătat este că nici a scoate ceva din lume nu putem... Domnul a dat, Domnul a luat, după cum însuși a voit, așa s-a și făcut. Bine este cuvântat Domnul pentru toate” (1 Tim. 6 7; Iov 1 *21).*

Altă dată, se povestește, că lipsind Avva Macarie, a intrat în chilia sa un tâlhar. Întorcându-se el la chilie, a găsit pe tâlhar încărcându-și cămila cu vasele lui. Atunci el intrând în chilie, lua din vase și încărca cămila împreună cu acela. După ce au încărcat-o, tâlharul a început a bate cămila ca să se scoale și nu se scula. Văzând Avva Macarie că nu se scoală, intrând în chilie, a găsit o daltă mică. Scoțând-o, a pus-o pe cămilă, zicând: „Frate, aceasta caută cămila”. Și lovind-o bătrânul cu piciorul, i-a zis: „Scoală-te!” Și îndată s-a sculat și s-a dus puțin pentru cuvântul bătrânului și apoi iarăși a șezut și nu s-a mai sculat până ce n-a descărcat toate vasele și așa s-a dus (P.o.c. pp. 136 77; 142 *38).*

SFÂNTUL MIRON PRINZÂND FURII LA GRÂU, LE-A AJUTAT ȘI EL, HOTĂRÂNDU-LE A NU SPUNE NIMĂNUI. Sfântul Miron s-a născut și a crescut în ostrovul Critului. El, la începutul vieții sale, a luat femeie și lucra pământul, mâncându-și pâinea în sudoarea feței sale și hrănind și pe alții, pentru că din rodurile care îi creșteau, împărțea săracilor și astfel ostenelile lui se făceau binecuvântate de Dumnezeu. Pe cât dădea el roduri, pe atât ele se înmulțeau. El era milostiv mai mult decât toți ceilalți oameni. Odată a găsit în aria sa pe niște tâlhari, care își umpluseră sacii lor de grâu și nu puteau să-i ridice de la pământ. El, în loc să le ceară socoteală, să-i certe, să-i bată, ori să le facă vreun rău, le-a ridicat sarcinile, le-a pus cu mâinile sale pe umerii acelora și le-a poruncit ca să nu spună la nimeni lucrul acesta. Pentru viața lui îmbunătățită, el a fost Preot Bisericii Mari și apoi a ajuns Episcop Critului, făcând multe minuni după ce a trecut din viață la vârsta de 100 de ani (V. Sf. o.c. 8 Aug. pp. 214-216).

SFÂNTUL SPIRIDON A PLĂTIT HOŢILOR OSTENEALA DE TOATĂ NOAPTEA. Avva Spiridon, care era păstor de oi, pentru credincioșia lui, s-a învrednicit de la Dumnezeu a fi păstor de oameni, Episcop al Trimitundei, una din cetățile Critului. În smerenia lui cea mare, adeseori păștea oile prin pășunile din preajma Episcopiei. Odată au venit hoții în staul și se sileau să fure oi. Dumnezeu, Care păzește pe păstor, păzește și pe oi. El a legat pe tâlhari cu legături puternice, nevăzute, încât s-au văzut legați în ocolul vitelor, nemaiputând ieși afară. Astfel au fost ținuți în legături până dimineața. Făcându-se ziuă, a venit stăpânul la oi. Văzând acolo pe tâlhari legați, cu puterea lui Dumnezeu, cu mâinile înapoi și picioarele înțepenite ca lipite de pământ. Pe când aceia se așteptau la cine știe ce certări, bătăi și întemnițări, Sfântul i-a dezlegat cu rugăciunea. Apoi sfătuindu-i mult să nu mai poftească ceva din avutul altora, să muncească cinstit și să se hrănească din ostenelile lor, le-a dat un berbec, zicând: „Luați acesta, pentru ca să nu fie osteneala voastră în zadar”. Apoi i-a slobozit în pace... (V. Sf. 12 Dec. o.c. pp. 605-6).

103) Am jefuit pe aproapele meu de cinstea și devotamentul carierei sale?

104) Am găsit lucruri străine și auzind ale cui sunt, nu le-am dat înapoi... le-am tăinuit și oprit în folosul meu?

105) Am tăinuit lucrul încredințat mie, însușindu-mi-l, în loc de a-l da înapoi celui ce mi l-a încredințat spre păstrare?

DĂ ÎNAPOI CE AI LUAT, ÎNȘELAT ORI ÎMPRUMUTAT. Preacuviosul Arhiereu Nifon, vorbind pentru folosul Sufletului, istorisea și următoarele: „În această cetate era la un patriciu un rob cu numele Vasile, cu meșteșugul cizmar, cu obiceiul rău, necurat, îndărătnic și flecar, pierzându-și toată vremea în jocuri și în păcate trupești cu desfrânatele, neascultând nicidecum certările stăpânului său. Prin purtarea de grijă cea minunată a Milostivului Stăpân, i s-a rânduit mântuirea în acest chip: s-a întâmplat că era foamete mare, prin voia lui Dumnezeu pentru păcatele oamenilor și stăpânii au început a izgoni pe robii lor, pentru lipsa hranei. Atunci, acel patriciu a izgonit și pe Vasile. Plecând el, în ziua întâi și-a vândut hainele pentru hrană, apoi a început a umbla gol, cerșind milostenie. Fiind atunci iarnă, el tremura de frig, iar mai pe urmă amorțind, s-a culcat pe uliță. Peste puțin timp i-au degerat degetele picioarelor și chiar picioarele i-au slăbit. Vasile însă răbda, socotind toate acestea ca pedeapsă pentru păcatele sale și nimic nu zicea, decât numai dădea slavă lui Dumnezeu pentru toate. Așa a petrecut el două luni, zăcând pe uliță fără acoperământ, suspinând și tânguindu-se pentru păcatele sale.

Din întâmplare, a trecut pe acea cale un iubitor de Hristos, cu numele Nichifor. Acesta văzând pe Vasile cum pătimea, a poruncit slugilor sale, ca să-l ia în casa sa, unde l-a odihnit cu dragoste, așternându-i și hrănindu-l cu mâinile sale. După două săptămâni, într-o zi de Sâmbătă, Vasile încă fiind bolnav, a început a grăi, zicând: „Bine ați venit Sfinților Îngeri; odihniți-vă puțin și vom merge”. Ei au zis: „Nu așteptăm, ci să mergi degrabă că te cheamă Domnul”. Vasile a răspuns: „Așteptați-mă puțin, până voi plăti o datorie, că am luat împrumut de la un prieten al meu, zece bani de aramă și încă nu i-am plătit. Astfel, trebuie mai întâi să-i dau, ca nu cumva pentru aceia să mă oprească diavolul în văzduh”. Îngerii au așteptat până ce Vasile a cerut de la oarecine zece bani și i-a trimis aceluia, căruia îi era dator. După aceea și-a dat duhul său lui Dumnezeu.

Vedeți fiilor, ce fel sunt judecățile lui Dumnezeu și cum mântuiește pe cel păcătos!”... Dacă acesta s-a rugat să nu moară până nu va plăti zece bani unde era dator, pentru a nu fi oprit la vămi, apoi ce vor face acolo aceia care nu îngrijesc de răposații lor de la care moștenesc averi, sau aceia care au nedreptățit, jefuit, furat, înșelat pe aproapele, fără a-i folosi cu ceea ce sunt datori? (V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1189-1191).

106) Mi-am adunat bani cu cărți mincinoase, cu viclenii?

107) Am răpit: dregătoria (slujba, postul) altuia pentru câștig fără a fi vrednic de ea?

108) Am jefuit, profanat mormintele?

109) Am răpit din averea publică (obștească): de la primărie percepție, bancă, moșie, județ, stat, adminstrație, armată, etc.?

110) N-am lucrat după puterea mea în slujba familiei, aproapelui, Bisericii și a lui Dumnezeu? M-am lenevit a-mi împlini datoria după starea ce am avut-o?

111) Am luat (furat) lucruri de la Părinții mei duhovnicești, de la cei sfințiți și afierosiți lui Dumnezeu: Călugări, Episcopi, Arhierei, Arhimandriți, Protosingheli, Ieromonahi, Ipodiaconi și alți clerici?

112) Am băgat vrajbă între oameni mireni și sfințiți Liturghisitori, între Păstori și păstoriții lor?

113) Mi-am însușit bani de la pantahuză (condica de milă) pentru Sf. Biserică?

114) Am luat și ascuns ceva din averea străină și n-am dat înapoi?

115) Am luat în timpul războiului lucruri rămase de la armată, refugiați, aliați sau de la potrivnicii noștri?

116) Am mutat hotarul vecinului meu? Am răpit pământul aproapelui meu?

117) Am câștigat avere cu: minciuni, viclenii, înșelăciuni, jurăminte strâmbe și pe alte căi urâte lui Dumnezeu?

118) Am dat sfaturi rele la alții să: joace felurite jocuri satanice, să fure și să facă rău aproapelui meu?

119) Am tras pe alții la judecăți, însușindu-mi avere străină prin avocați plătiți cu bani, mărturii mincinoase și jurăminte false?

120) Am prăpădit: vreme, sănătate și viață, jucând: cărți, biliard, popice, table, rișcă, prâsnel, cu mingea, cu banii, cu carul (cosca, țintarul), schiurile, patinele, săniuțele, țurca, purceaua, zaruri... prin care m-am păgubit sufletește pe mine și pe aproapele meu?

JOCURILE DE CĂRŢI, DE NOROC... TREBUIE DESFIINŢATE. Toate localurile de băuturi ar fi mult mai bine să aibă numai băuturi antialcoolice: must de poame, ceainărie, cafea...; iar îndeletnicirea seacă și păcătoasă cu blestematele și afurisitele jocuri de: cărți, șah, domino, biliard, popicării... trebuie absolut interzise. Sfinții Părinți zic: „Toate jocurile le-a făcut dracul" (P.B.G. p. 97 (19) și lucrurile acelea drăcești, de care creștinii s-au lepădat la Sf. Botez, n-au ce căuta iarăși printre ei, deci, trebuie a se lepăda oricine de acestea cu desăvârșire... Unde se obișnuiește a se juca în cărți, nu poate fi acolo duh creștinesc, duhovnicesc, Dumnezeiesc, ba nici omenesc, ci acolo este duh pământesc, sufletesc, drăcesc (Iac. 3 *15;* Ioan 8 *44-47;* 1 Ioan 3 *8).* Unde se pierde vremea cu acele jocuri de cărți... nu-i liniște, pace și Duhul lui Dumnezeu; ci sunt: certuri, supărări, despărțiri, jeluiri, zâzanii, duhul diavolesc, ba chiar însuși Satana, șarpele cel vechi, balaurul infernal cu îngerii lui căzuți din cer. A împiedica la început acest rău „jocul acela drăcesc", nu-i lucru greu, însă a-l elimina după introducerea, creșterea și obișnuința cu el, e mult mai greu de lăsat ca altă patimă. Șarpele acesta infernal (jocul de cărți, biliard, table, popice...), mai mult decât alte patimi rele, asemenea cancerului, își întinde rădăcinile sau crengile lui diabolice în toată ființa sufletească a rău năravitului cartofor sau jucător de noroc... Tot creștinul e bine a-și agonisi un luminat spirit prudent, corect, prevăzător, statornic în bine și înțelegător, spre a părăsi asociațiile acele blestemate, ucigătoare de fericire proprie, casnică, socială, patriotică, religioasă și pierzătoare de Suflet și a fugi de necuratele cărți... beții și tot cortegiul lor de blestemății. Jocul de cărți, popice și altele asemenea lor, fiind o lucrare și slujire infernală, satanică, e oprit cu desăvârșire de Biserica lui Dumnezeu.

AFURISITELE JOCURI DE NOROC DUC ÎN IADUL VREMELNIC ȘI VEȘNIC. Jocurile de noroc, ori de plăcere, cu: cărți, table, biliard, popice... nasc iritații, călcări de făgăduințe sfinte, de jurăminte (la botez, la cununie, la primirea anumitor slujbe...), blesteme, minciunării, mânie, strigături, sălbăticii, drăcuieli, înjurături, batjocoriri, în fine, infernalul șirag sau lanțul împleticitor al feluritelor răutăți și blestemății. Cine dintre cei înțelepți poate suferi să vadă acolo aprinderea mâniei și să audă acele demonice: drăcuieli, blesteme, hule, înjurături spurcate, de cele Sfinte, de Credință, de Sfințenie, de Dumnezeu, care ies din gurile infernale ale acelor împătimiți mai neastâmpărate decât ale dracilor! Unii dintre acei jucători și-au pierdut averi mari, alții au jucat pe soțiile lor, pe copiii lor... alții pe libertatea lor și pierzând, se trezeau din oameni familiști, avuți, nobili: săraci și

robi pe ani de zile, ba chiar și pe viață. Înțeleptul Aristotel îi numără pe aceștia cu furii (Moral. Nicomah, *4*). „Silința la jocurile acestea — zice Sf. Ioan Hrisostom — de multe ori a adus: blesteme, pagube, urgii, ocări și alte milioane de grozave greutăți. Locul unde se joacă: cube, domino, cărți, aruncări cu mingea... și alte drăcești jocuri, sunt: școală de obște a neînfrânării, gimnaz public al curviei și preacurviei, scaun și catedră a ciumaților, cuptor babilonesc în care diavolul băgând cetatea așa de jos, o aprinde" (Cap. p. Post). Cei ce dau bani la felurite jocuri, păcătuiesc greu, dând jertfă diavolului.

E lucru rușinos, necuviincios și îngrozitor, a vedea creștinii: copilandri, tineri, vârstnici și bătrâni, pierzându-și vremea pe ulițe, în locuri virane, pe maidanuri, prin prăvălii și cârciumi, jucând: rișca, popice, domino, cube, cărți și altele.

E curios să-i vezi bucurându-se ca băieții în jocurile lor, să strige și să răcnească ca țiganii, să sară ca tigrii, să chitească ca șarpele cum ar răsturna pe cele și cela, să înjure ca o spurcăciune infernală și să viețuiască ca un necredincios. Sf. Ioan Hrisostom înfierează acestea, zicând: „Hipodromul e: drumul satanei, trupescul hipodrom al curviei, priveliștea drumului satanic... A se sui cineva la teatre (cu scene corupătoare, imorale...), a privi întrecerile cailor, a juca cube și cărți, mulți socotesc că n-ar fi păcat arătat, dar acestea mii de răutăți aduc în viață. Cel ce se silește a juca cube (cărți...), de multe ori acestea i-au pricinuit: hule, pagube, mânii, ocări, înjurături și alte mii de răutăți. Privirea la întrecerea cailor a adus: războaie, ocări, răni, înjurături și vrăjmășii neîncetat. Așadar, să fugim nu numai de păcate, ci și de cele ce se par că sunt nimicuri, dar care în realitate, după puțin timp, ni se fac nouă pricini de păcate" (Andriande, *15*).

Același Dumnezeiesc Hrisostom, privitor la feluritele jocuri de cărți, cube, etc..., ne sfătuiește iarăși: „Să ne silim a ne depărta și de păcatele care le socotim că sunt mici și de nimic, ori în cuvânt ori în lucru. De vom fugi de cele mici, numai așa vom putea scăpa de a nu cădea în cele mari" (Om. 14 la Fac). Pentru toate acele multe rele, Dumnezeiești Apostoli și Sfintele Sinoade ecumenice și locale, Sf. Ioan Hrisostom și alți Sfinți Părinți, îi canonisesc și afurisesc greu pe făcătorii feluritelor jocuri și pe cei ce participă la ele.

CAPCANELE SUFLETELOR UȘURATICE. Orice jocuri de noroc, cu care ușuraticii creștini își pierd vremea, cinstea, energia, pacea, înțelegerea, buna rânduială a credinței și viețuirii curat creștinești, Sufletul, Împărăția Cerurilor, fericirea vieții acesteia și a celei viitoare și pe Dumnezeu, Vistieria tuturor bunătăților sunt niște capcane, curse diavolești, în care jucătorii se pierd ca șoarecii sau ca alte sălbăticiuni, sunt niște prăpăstii infernale, în care cei ce se leagă la ochi cu pasiunea jocurilor, se prăpădesc; sunt coada balaurului apocaliptic, care trag pe pătimașii creștini din cerul Bisericii lui Dumnezeu, aruncându-i jos în mocirla păcatului acestuia și de aici, jos, jos, tot mai jos, în subteranele iadului vremelnic și veșnic, în iezerul cel de foc. Toți acei nesocotiți creștini, care își lasă lucrul ascultării lor de Dumnezeu și fac lucrul diavolului, fură vremea rugăciunilor de dimineață, de seară și vremea în care trebuia să citească cele șapte laude, timpul luminării prin citirea cărților sfinte și a facerii faptelor bune, întrebuințând-o în feluritele jocuri făcute de dracul (P.B.G. p. 97 (19), toți aceștia zic, sunt furi ai vremii mântuirii lor, sunt niște hoți odioși, care se fură pe sineși din Împărăția Cerurilor, cufundându-se în iadul vremelnic și veșnic.

Acestea cunoscându-le Sfinții Apostoli cu urmașii lor: Sfinții Părinți apostolici și patristici, au oprit toate jocurile cu groaznice blesteme scripturistice, iar pe cei care joacă nepăsători mai departe — păstori sau păstoriți — îi caterisește și-i afurisește, zicând: „Episcopul, Presviterul sau Diaconul, deprinzându-se cu table (Kive sau în cărți, dame sau alte jocuri de acest fel, n. Pidalion), ori cu beție, să înceteze ori să se caterisească". „Ipodiaconul, citețul sau Cântărețul, asemenea făcând, ori să înceteze, ori să se afurisească. Asemenea și mireanul" (Apost. 42; 43).

„Nimeni dintre clerici, ori dintre laici, să nu se mai joace în ghioci. De se va vădi cineva făcând una ca aceasta, de va fi cleric, să se caterisească; iar de va fi laic, să se afurisească" (Sin. VI ec. can. 50).

Tot ceea ce iubește omul în lume, slujindu-i cu trup și Suflet cu vremea și cu agonisita lui până la sacrificiu, în loc de a iubi pe Dumnezeu mai presus de orice creaturi ale Lui, este un idol, o idolatrie, o prăbușire de bunăvoie în iadul vremelnic și veșnic. Astfel de idolatrie, spulberătoare păcii casnice, distrugătoare de familii și înăbușitoare idolo-slujitorilor lor, sunt și feluritele jocuri: de cărți, biliard, table, hipodrom, etc. Sfinții Părinți vorbind în general despre răutatea feluritelor jocuri, zic: „Toate jocurile le-a făcut dracul". Urmărind cu atenție pe creștinii robiți de acestea și groaznicele

nefericiri vremelnice și veșnice în care se prăbușesc cei pasionați după ele, vedem bine că Sfinții Părinți au foarte multă dreptate când zic așa. Câte soții nu așteaptă, dimpreună cu copilașii lor, pe bărbatul și tatăl lor, care-și pierde vremea, banii, cinstea, sănătatea, viața și Sufletul la acele jocuri anticreștinești, drăcești. Soțiile și copilașii frămânzi, goi, suferinzi, plini de dureri și disperare, așteaptă zadarnic să vină acasă cu cele trebuincioase soțul și tatăl lor, că el prăpădește tot ce câștigă, ba și mai mult, la jocurile de noroc. Unii dintre acei pasionați după aceste diabolice jocuri, vin târziu acasă ca vai de ei. La alții le vine numai numele, murdărit de fapta idolatrizării și sinuciderii lor. Câți dintre acești jucători de noroc, după ce au tot jucat și pierdut tot, tot, nu și-au zburat creierii din cap cu un glonț de armă?! Alții și-au pus lațul de gât, spânzurându-se. Unii s-au înjunghiat cu cuțitul, alții și-au tăiat gâtul cu briciul, ori s-au otrăvit. Alții s-au aruncat înaintea mașinilor, ori de la înălțime în adâncimi, de s-au sfărâmat, ori în ape și s-au înecat... și așa, în felurite morți năprasnice s-au pierdut vremelnic și veșnic (Vezi pe larg H. o.c. pp. 155-182).

JUCĂTORUL DE NOROC SINUCIS ÎN PRĂPASTIE. Spre o mai bună încredințare de cele zise mai sus, vă dau o povestire adevărată cu sfârșitul groaznic al unui tânăr pasionat după jocuri și ospețe, pe care am citit-o într-un ziar, pe anul 1912, în București.

În America — zicea scriitorul ziarist — un tânăr devenise moștenitor al unei colosale averi rămasă îngrămădită de la strămoșii, moșii și părinții săi. Măcar că era botezat în Hristos, totuși, creștinătatea la dânsul era numai așa un fel de mască. Jocurile, ospețele cu cântece drăcești și alte blestemății, deveniseră — ca și în majoritatea creștinilor de azi — idolul sau dumnezeul lui, căruia își închina viața sa. Petrecerile cu jocuri, ospețele cu cântece, se țineau lanț ca și la bogatul din Sf. Evanghelie. Nu era Duminică sau altă sărbătoare, care să nu fi rămas batjocorită din partea lui, adică fără afurisitele de jocuri și ospețe cu cântece satanicești ieșite din gurile muzicanților ori ale cântăreților. Degeaba răsufla glasul Preotului care predica de pe Amvon să se lase de astfel de petreceri care aduc hulă numelui creștinesc și Celui răstignit că tânărul nostru nu avea urechi de auzit. Capul lui vuia de cântecele muzicanților, de jocuri și de alte blestemății, care se țineau lanț. Inima lui de piatră, devenită acum casă a duhurilor rele care-l bântuiau cu aceste blestemății, nu putea nicidecum să primească sămânța Cuvântului lui Dumnezeu. Inima lui devenise o cale bătătorită de călcăturile patimilor și păsările cerului — dracii fără trup și cei cu trup, care-l țintuiau la aceste blestemății — îi răpeau orice sămânță a Dumnezeiescului cuvânt ce ar fi căzut pe ea (Mt. 8 *19-20).* Clădirea ființei sale era zidită pe nisipul afurisitelor de jocuri, ospețe lumești și al celorlalte blestemății înfrățite cu acestea și clipă de clipă era amenințat de o „mare cădere". „Vine mânia lui Dumnezeu — zice Apostolul — peste fiii neascultării" (Cols. 3 *5-6).* Această mânie urmărea pas cu pas pe tânărul blestemat, care zilnic nesocotea și se abătea tot mai mult de la poruncile Domnului (Ps. 118 *21).*

Averea s-a împuținat din zi în zi. Ce vrei? Dacă tot iei și nu mai pui, cum să nu scadă și să nu se isprăvească odată! Cheltuind în dreapta și în stânga, ca să satisfacă plăcerile idolilor săi, într-o bună zi se vede sărac lipit pământului. Din bogat sărac, din fericit nefericit, din cinstit hulit de toți, ba chiar și de cei cu care tocase toată moștenirea părintească. Mai ieri bancher, iar acum se vede putred de datorii. Până acum văzuse înaintea ochilor muntele colosal al bogăției moștenită de la părinți, pe care o cheltuise la jocuri, baluri, ospețe cu cântecele Afroditei; azi vedea în locul acelora, care pieriseră ca o negură dinaintea lui, numai polițe (vecsele) ori contracte, cu care băncile și cămătarii veneau să i le pună înainte pentru a-și achita datoriile făcute. Când s-a văzut el în acest iad al ticăloșiei, credeți că a venit la pocăință ca fiul cel curvar din pilda Mântuitorului? Vai! Nu! Necuratele duhuri care-l învățase să se țină de jocuri, ospețe cu cântece și alte năzbâtii și să nu dea nicio ascultare cuvintelor Dumnezeiești, care de multe ori prin economia lui Dumnezeu străbăteau și până la urechile lui; acum îl îndeamnă, ca și pe Iuda Iscarioteanul, să se sinucidă..

Mijlocul acestei odioase crime și-l găsește singur. Nu departe de palatul său — câțiva kilometri — era o prăpastie foarte mare. Acolo vrea el să-și facă de petrecanie. În acest scop se duce într-o bună zi, foarte abătut, pe la grajd, își alege de acolo un cal mai bun, îl scoate afară, încalecă și pornește spre locul pierzării sale. Se apropie de prăpastie. Îngrozindu-se la vederea acelui adânc abis, repede își scoate o batistă din buzunar și se leagă cu ea la ochi pentru a nu vedea moartea la care se ducea întins. Fiind gata — după ce s-a legat bine la ochi, și-a îndreptat calul în direcția prăpastiei — dă pinteni calului. Calul o ia la trap, îndată schimbă mersul în galop... și hop... calul se oprește. Tânărul, care — pupăză pe colac — mergea cu dorința de a se jertfi diavolului, după ce averea și

tinerețea sa le cheltuise după poftele lui Scaraoschi și a oștirii lui, văzând că dobitocul de cal nu l-a slujit așa după cum îi poruncea lui Satana, s-a supărat foc și a început a bate pe animal, care era cu mult mai credincios față de el, decât el față de Dumnezeu. Se înapoiază și după șoapta ucigașului duh care-l călăuzea la pierzare, se oprește la vreo 500 metri depărtare de râpă. Aci sta chinuit de gânduri. Îngerul lui păzitor îl mustra, sfătuindu-l să nu-și ridice singur viața pe care i-a dat-o Dumnezeu. Diavolul însă, pe care cu credință îl slujise până aici, făcând o mulțime de praznice în cinstea lui și spre hulirea Numelui lui Dumnezeu, îl îndemna ca ori în ce chip să se sinucidă, că nu are la ce mai trăi.

Necuratul duh a avut mai multă influență asupra lui. Satana câștigă. Biruit de gândurile negre, leagă cu o cârpă pe bietul cal peste ochi și-l îndreaptă în direcția prăpastiei. Apoi se leagă și el a doua oară cu batista la ochi, pune pinteni calului și hai... în galop în ghearele Satanei și de aci în fundul prăpastiei... a morții... și a iadului. După un galop în copci[105] mari și repezi, calul e în marginea prăpastiei... Încă o copcie și stăpânul cu dobitoc cu tot trec prin coasa morții. Amândoi se prăbușesc în abisul prăpastiei, se izbesc în căderea lor de stâncile de piatră, corpurile lor se sfărâmă ca niște ouă pe care le izbești cu putere de pământ, sângele tânărului îndobitocit de patimi și a dobitocului nevinovat țâșnește în toate părțile. Penelul făcut cu meșteșug de diavolul din viața tânărului împătimit și surd la glasul lui Dumnezeu, după ce-și zugrăvește un tablou după gustul lui drăcesc, joacă de bucurie împrejurul corpului zdrobit, care se grăbea să alunge din el „Suflarea lui Dumnezeu", icoana vie, făcută de Dumnezeu după Chipul și Asemănarea Sa, soția cea iubită a Îngerilor... Sufletul bietului slujbaș al patimilor, înnegrit și împuțit de păcatele tinerețelor, îndată ce iese afară, diavolul — jucând — îl răpește și după judecata lui Dumnezeu, îl trage cu el în iadul întunecos ca să se muncească acolo pe veșnicie. „Du-te de la Mine blestematule în focul cel veșnic, care este pregătit diavolului și slugilor lui!" (Mt. 25 *41).*

Judecați acum. Ce l-a folosit cartea învățată în școlile cele mai înalte, multele bogății moștenite de la părinți, petrecerile, jocurile, balurile, luxurile, ospețele cele cu cântece și celelalte blestemății, dacă i-a lipsit credința cea adevărată, însoțită de supunere cu dragoste la poruncile lui Dumnezeu? „Nu vă amăgiți! Dumnezeu nu Se batjocorește, pentru că ce va semăna omul, aceea va și secera" (Gal. 6 7). O, Doamne! Pe câți creștini — și astăzi — îi pierde diavolul și-i trage la iad, ca pe tânărul acesta, prin acea viețuire dezordonată, însoțită de jocuri și alte mii de blestemății!!

VIAȚA NI-I DATĂ PENTRU A DOBÂNDI CU EA CERUL, NU IADUL. Dumnezeu a pus hotar vieții acestea nu ca s-o cheltuim zadarnic în felurite jocuri, după care să ne tăiem de la Biserică, din Trupul lui Hristos și să ne prăbușim în muncile veșnice; ci ca să facem voia Lui și să rămânem în Sf. Biserică, în Hristos Dumnezeu și să ne destinăm Împărăției Cerurilor și veșnicei fericiri chiar de aici de pe pământ.

Creștinilor, voi credeți în Hristos și v-ați botezat în Numele Preasfintei Treimi nu ca să vă pierdeți vremea în priviri deșarte, păcătoase jocuri, petreceri anticreștinești și felurite blestemății, care vă cufundă prin ușa și calea largă (Mt. 7 *73)* de vii în iad; ci ca să vă răscumpărați vremea, împlinind poruncile Divine: iubind pe Dumnezeu și pe aproapele, hrănind flămânzii, adăpând însetații, intrând prin ușa cea strâmtă și înaintând pe calea cea îngustă, pentru a redobândi Raiul (Mt. 7 *14).* Vreți iarăși a ști cum să răscumpărați vremea, ceasul și ziua în folosul Sufletului, vremelnic și veșnic? Lucrați cu bună chibzuială, împliniți vreo poruncă a Domnului Hristos. De știi vreun bolnav, aleargă la el, mângâie-l cu cuvântul, de poți ajută-l cu cele trebuincioase. Știi pe bătrânii și neputincioșii ceia și ceia, aleargă și-i ajută cu ce poți... măcar cu un cuvânt bun. Știi disperarea omului, femeii, fetei celeia și celeia, aleargă și-i încurajează, depărtează din mintea lor orice gând negru, scapă-i de ceasul căderii. Știi acolo și dincolo pe cutare și cutare clătinându-se între credință și necredință, între bine și rău, aleargă și-l îndreaptă pe calea vieții și a mântuirii. Știi acolo vreun creștin bântuit de prorocii și hristoșii mincinoși, primejduit a se rupe din Biserica lui Dumnezeu și a se cufunda în întunecoasele prăpăstii ale ereziilor infernale, aleargă la el, sfătuiește-l spre a-și veni în fire și a alerga pentru totdeauna în dreapta credință, în unica Biserică a lui Hristos Dumnezeu.

Ai făcut acestea toate și încă mai ai vreme liberă? N-o pierde nici pe aceea. Aleargă la Sf. Biserică, sau de-i încuiată, intră măcar în pridvorul ei și privește cu luare-aminte chipurile Sfinților, închină-te lui Dumnezeu cu evlavie și cere mijlocirea Sfinților Lui, pentru a te folosi. Ești departe de

---

105 Copcie/copcă — (Reg.) Săritură pe care o fac animalele când fug repede

Sf. Biserică, roagă-te lui Dumnezeu fierbinte în casă, în curtea, în grădina, în țarina ta și în orice loc te vei afla. Laudă pe Domnul de șapte ori pe zi, rostind cele șapte laude: 1) Mezonoptica, *2*) Utrenia cu ceasul I, *3*) ceasul al III-lea. 4) ceasul al VI-lea cu Prânzânda, *5*) ceasul al IX-lea, *6*) Vecernia sau Sărânda, *7*) Dupăcinarea sau Pavecernița și alte rugăciuni, care-i dator a le citi zilnic fiecare creștin, citește Dumnezeiasca Scriptură, Viețile Sfinților și alte cărți Sfinte, spre a te lumina și a intra în Împărăția Luminii fericitoare Sufletului. Asta-i alergarea cea bună, asta-i răscumpărarea vremii noastre pământești cu folos, asta-i urmarea lui Hristos după făgăduința pe care am dat-o la Sf. Botez.

Vremea vieții noastre e foarte scumpă, ea prețuiește cât mântuirea Sufletului nostru, care-i mai prețios decât cerul și pământul cu toate cele dintr-însele, deci, să avem deosebita grijă a n-o pierde pentru a nu ne osândi; ci a o răscumpăra, lucrând binele în ea pentru a merge la bine și a ne bucura veșnic.

121) Prin viclenia și falsitatea mea am păgubit pe aproapele, Biserica și neamul meu?

122) Nu m-am ținut de învoiala, tocmeala, contractul și făgăduințele făcute cu alții?

123) N-am dat la timp plata cuvenită lucrătorilor, slugilor?

124) Nu mi-am plătit datoriile mele la: comună, stat... am făcut declarații false la percepție?

125) N-am înlăturat clevetirile, paguba sau primejdia ce venea asupra aproapelui meu, când mi-a stat în putință?

126) Am hoțit în bande tâlhărești, îngrozind, terorizând lumea, am jefuit la drumul mare, am spart case... am furat lucruri, vite, păsări, ouă, fructe și altele?

127) Am primit hoții cu lucruri de furat în casa mea și le-am ascuns?

128) Am ieșit înaintea oamenilor și i-am jefuit?

129) Am stricat, din răutate, averea străină: fânațuri, grădini, semănături, pomi ș.a.? N-am întors paguba făcută aproapelui?

130) Am furat ceva de la soțul meu (soția mea), de la părinți, de la stăpânii mei, de la aproapele meu?

131) Am făcut glume, râs, povești deșarte, am jucat mișca și alte neorânduieli și obrăznicii și am stat nepăsător la priveghiurile morților?

Am jelit păgânește pe răposații mei?

1) Am pus bani la crucea lor de pe piept,

2) am aruncat bani peste ei în groapă,

3) am dat găină și alte lucruri peste groapa lor,

4) am spart oală la darea mortului în groapă?

M-am purtat ca un fur față de ei, nefăcându-le pomenirile și pomenile ce eram dator a le face?

La priveghiurile morților, ca și în Sf. Biserică, trebuie a se face rugăciuni cu umilință, cu lacrimi, plângere moderată pentru iertarea păcatelor lor și citiri luminătoare de Suflete, prin care Sufletul răposatului să capete ușurare. Preoții, care vin la priveghiuri, după rânduiala Sf. Biserici, citesc: stâlpii, Sfintele Evanghelii, rostesc ectenii[106] și moliftele de dezlegare. Cântăreții citesc Apostolul. Călugării simpli și mirenii citesc: Psaltirea, cele șapte laude și alte rugăciuni. Pe lângă acestea, citesc cuvinte sau învățături folositoare de Suflet, d.p.: Mărturisirea Ortodoxă, învățături de Credință Creștină Ortodoxă, tipărită cu aprobarea Sfântului Sinod și binecuvântarea I. P. S. Iustinian, Patriarhul României, anul 1952, Cazania Bisericii, Viețile Sfinților, Hristoitia, Mântuirea păcătoșilor, Părăsiți calea pierzării, Izvorul Răutăților, Oglinda Duhovnicească... și alte cărți folositoare și luminătoare de Suflete.

Aceste cărți trebuie a le citi toți creștinii în casele lor, la cumetrii, la nunți și patroane și la alte adunări creștinești. Orice adunări făcute fără rugăciuni, cântări duhovnicești — bisericești — citiri și ascultări a cărților sfinte, sunt adunări și privegheri anticreștinești, niște denaturări în prăznuiri drăcești. Toate petrecerile creștinilor ușuratici însoțite de cântece lumești — curvești — muzici și jocuri, sunt: întunecare bărbaților și femeilor și praznicile diavolilor. Cine-i creștin să se alimenteze,

---

[106] Ectenie — (În Biserica ortodoxă) Rugăciune de cerere sau de mulțumire rostită de către preot sau diacon, la care se răspunde prin: „Doamne miluiește” ori „Dă, Doamne”.

să creadă și să viețuiască creștinește, pentru a se învrednici de intrare în luminata Împărăție a lui Dumnezeu, în veșnica fericire. Amin.

132) Am păgubit pe aproapele meu cu minciuni și vicleșug?

133) Am împiedicat pe aproapele meu cu felurite hule și mijloace rele, spre a dobândi vreun bine?

134) Am moștenit avere agonisită de părinți, moși, strămoși, prin: înșelăciuni, furturi, jurăminte mincinoase, uciderи și felurite răpiri, fără a da din ea milostenie, căzând astfel în pedeapsa furilor?

Răposații căzuți de la judecata particulară cer pururea la cei vii, mai ales de la fii, rudenii și de la cei care au rămas în averile lor, ca să se roage lui Dumnezeu și să mijlocească pentru ușurarea, iertarea și odihna lor veșnică. „Rugați-vă pentru noi — strigă ei prin gura Bisericii lui Dumnezeu celor rămași aici pe pământ. Niciodată rugăciunile voastre n-au fost atât de necesare ca în acest moment, când noi mergem către Judecătorul Suprem, Care nu cunoaște nedreptatea. Cerem de la toți și ne rugăm: rugați-vă pentru noi, Domnului Iisus Hristos, ca să nu ne arunce, după păcatele noastre, în locul cel de muncă; ci să ne așeze în locuințele unde strălucește lumina vieții, unde nu este întristare, nici suspinare, ci viață fără de sfârșit (Vezi prohodul răposaților din Moliftelnic).

Această mare trebuință a Sufletelor răposaților noștri, ne-o reamintește adeseori Sf. Biserică pentru a îngriji de ei. În acest înalt scop drept-credincioșii creștini când văd că li se apropie sfârșitul, însărcinează pe unii din cei iubiți care rămân, a împlini voia lor, adică a purta grijă cu cele necesare pentru izbăvirea din iad și odihna Sufletelor lor. Astfel, răposații lucrează prin intermediarii sau mijlocitorii lor rămași pe pământ, așa cum vârstnicii lucrează asupra tinerilor, stăpânul asupra servitorilor, bolnavul prin cel sănătos, absentul — răposatul — prin cei rămași. Două persoane lucrează aici: testatorul și executorul testamentului. Roadele activității aparțin celui ce le-a produs, ori unde se află el. Îndeplinirea testamentului creștin, aduce mântuirea testatorului, deoarece toate se fac pentru răposul său veșnic. Neîmplinirea testamentului lipsește pe testator de repaus, nefăcându-se nimic bun în binele obștesc din agonisita lui. Cel ce nu execută testamentul, cade în Judecata lui Dumnezeu ca fur și asasin al răposaților săi, pentru că a ascuns testatorului său mijloacele de a-l scoate din iad și de la moarte veșnică, cheltuind din cele moștenite în felurite deșertăciuni, păcate și răutăți: lux, mode idolatre, nud, slutirea fețelor, ospețe păgânești, petreceri anticreștinești, jocuri, cântece curvești, fumat, beții și alte multe blestemății. Aceia sunt jefuitorii și ucigașii răposaților lor, pentru că le fură viața veșnică și le răpește mijlocul mântuirii, nedând din averea moștenită de la aceia (adică fiii legitimi și adoptivi pentru îngrijirea cu hrană, îmbrăcăminte și adăpost, în creșterea lor). Cei ce au moștenit orice fel de avere (mișcătoare și nemișcătoare) de asemenea se fac părtași furilor și ucigașilor, când nu dau din averea aceea neagonisită de ei milostenii săracilor, Bisericii, călugărilor și în marele folos al luminării și mântuirii Sufletelor.

Cuvântul lui Dumnezeu adevărește că milostenia scapă de la moarte (Mt. 25 *34-40;* 10 *40-42; comp.* Prov. Sol. 19 *19;* 2 Cor. 9 *6-14;* 8 *14-15;* Evr. 6 *10;* 13 *16, 2),* deci, cei care nu îngrijesc de răposații lor, sau își curăță urechea de ochii lumii cu o mai nimica toată față de îndatoririle lor, aceia sunt furii și asasinii răposaților lor. Adevărul așa este, dar poate și răposatul, prin cugetările, vorbele și viața lui păcătoasă, n-a meritat grația lui Dumnezeu, poate darurile n-au fost primite, nu fără nicio cauză dreaptă, căci toate depind de voia lui Dumnezeu. Totuși, ultima dorință a muribunzilor, dacă-i după voia și plăcerea lui Dumnezeu, trebuie împlinită cu sfințenie, pentru a-i folosi și pe ei și pe noi... Executarea testamentului creștin milostivește pe Dumnezeu asupra răposaților căzuți în osândă.

Toate faptele rele către răposat ale celor rămași pe pământ, adică neîmplinirea testamentului și neîngrijirea de ușurarea, salvarea și odihna lor, nu rămân nepedepsite. Deși înțelepciunea bătrânilor adevărește: „Morții multe spun, dar viii fac tot ce știu ei și cum vor”, silind pe fiecare a se îngriji sufletește în viața sa, totuși, un alt proverb popular grăiește: „Mortul nu rămâne la ușă; ci își va relua oricum ceea e este al său”. De aici reiese că cei vii, care nu se îngrijesc de Sufletele răposaților lor, cad în felurite greutăți, necazuri, suferințe, primejdii și nefericiri grave. Până la judecata generală, răposații, ori unde se află ei, așteaptă a li se împlini ultimele lor dorințe cu exactitate, mai cu seamă atunci când ei sunt în iad și suferă greu. Dacă răposații sunt lipsiți de îngrijirile celor rămași, ei se văd siliți a ruga pe Dumnezeu asupra acelor neglijenți, pentru a-i răzbuna. Atunci adevăratul răzbunător nu va întârzia a împlini dorința lor și pedeapsa Divină se dezlănțuie cu furie asupra celor vinovați. Averea ascunsă a răposaților (neîngrijiți cu cele trebuincioase ușurării, iertării și odihnei lor veșnice)

și proprietatea depozitarilor necredincioși, este mai târziu, ori mai degrabă primejduită, jefuită, ori dată focului și prefăcută în cenușă și pulbere! Mulți au suferit și suferă multe și în prezent pentru cinstea, averea și drepturile răpite și cheltuite rău din cele moștenite de la răposații lor neîngrijiți creștinește. Suferințele acelea sunt grele, nesfârșite și variate. Mulți creștini de-ai noștri au suferit și suferă multe răutăți și primejdii, fără a cunoaște cauza suferințelor lor, ori mai bine zis, nu vor a-și recunoaște greșelile lor, lipsa lor de milă pentru aproapele lor răposat și așa, unii se sting ca fumul, trecând averea lor în alte mâini străine, care habar nu mai au de ceea ce moștenesc, răsturnându-se și ei în groaznică pierzare, de nu îngrijesc de răposații a căror avere o moștenesc de-a gata, fără muncă și sudoare. O dovadă vie despre aceasta, e și despuierea boierilor de averile lor și trecerea moșiilor boierești în colhozuri (spic. d. V.R. o.c. pp. 239-241).

135) Am poftit averea, casa, femeia, bărbatul, binele, copiii, vitele... și orice lucru al aproapelui? Am ajutat prin vorbe și fapte la poftirea, vinderea și înstrăinarea averii aproapelui, a mirenilor, a persoanelor sfințite, a călugărilor, a Sf. Biserici, Schituri, Mănăstiri și a altor locașuri de binefacere obștească? Am poftit, vorbit și contat pe avere străină? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 1737-2168, de autor).

Vai și amar de Sufletele care în viața lor s-au îngreuiat cu acest păcat și nu s-au descărcat de el, căci dracii îi aruncă jos în groaznicele munci. Cei care s-au păzit pe sineși a nu se împovăra cu acest păcat și cei care s-au descărcat cât au trăit și s-au grijit sufletește, spovedindu-se, canonindu-se și dând înapoi tot ce-au răpit, furat, înșelat, ori găsit, trec ușor prin această vamă.

FERICIREA DREPŢILOR ÎN ÎMPĂRĂŢIA LUI DUMNEZEU.

1) Domnul nostru Iisus Hristos stând pe nori în Slava Dumnezeirii Sale, privește cu nemărginita-I bunătate Divină pe toți ostenitorii propovăduirii, semănării, ascultării și păzirii Cuvântului Său Dumnezeiesc din Biserica Sa Luptătoare — Triumfătoare, și-i binecuvântează cu Față veselă.

2) Cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, viței și vultur, formează Scaunul Dumnezeirii Sale.

3) Preacurata Maică a Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu.

4) Oștirile îngerești stând de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului, îl proslăvesc neîncetat.

5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Prorocii,

6) Sfinții Apostoli

7) Sfinții Ierarhi.
8) Sfinții Mucenici și Mucenițe.
9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.
10) Sfinții Drepți și Drepte.

11) Biserica spirituală — cler și popor — stau adunați în fața Bisericii materiale. Preotul paroh citește și predică Cuvântul lui Dumnezeu celor adunați. După învățătura înviorătoare a Dumnezeiescului Cuvânt, ascultătorii, păzitori ai cuvântului Divin, se ostenesc cu bună chibzuință a-și câștiga existența în sudoarea feței lor. Ierarhii, Preoții și Călugării scriu și împart în popor cărți pline cu învățături folositoare de Suflet. Credincioși, fiecare la lucrul său: unii păstoresc animalele, alții ară pământul și-l cultivă, alții practică croitoria, zidăria, cizmăria, fierăria... agonisindu-și, pe cale cinstită, existența zilnică. Din prisosul și de cele mai multe ori chiar și din puținul lor, ei ajută Sfânta Biserică și pe cei lipsiți, agonisindu-și astfel comoară sus în ceruri (Mt. 6 *19-20;* Tobit 4 *7*-9*)*..

Mântuitorul, încurajând munca cinstită, zice: „Tatăl Meu până acum lucrează și Eu lucrez... Tatăl, Care petrece în Mine, Acela face lucrurile... pentru lucrurile acestea, credeți Mie... Tatăl Meu este lucrătorul" (Ioan *5 1 7;* 14 *10-11;* I15 *1).* „Amin, amin grăiesc vouă: cel ce crede în Mine, lucrurile pe care le fac Eu și acela va face și mai mari decât acestea va face, că Eu merg la Tatăl Meu... Lucrați nu numai pentru mâncarea cea pieritoare, ci și pentru mâncarea aceea care rămâne spre viață veșnică" (Ioan 14 72; 6 27; Lc. 10 *39-42).* „Ieși-va omul la lucrul său și la lucrarea sa până seara...". „Fiecare să se ostenească lucrând binele cu mâinile sale, ca să aibă să dea și celui lipsit... Auzim că oarecare umblă la voi fără de rânduială, nelucrând nimic, ci iscodind, unora ca acestora poruncim și-i rugăm în Domnul nostru Iisus Hristos, ca, cu liniște lucrând să-și mănânce pâinea lor. Că și când eram la voi aceasta porunceam vouă, că dacă cineva nu voiește să lucreze, nici să nu mănânce" (Ps. 103 *23;* Efs. 4 *28;* 2 Tes. 3 77-72, *10).*

12) După trecerea din viața pământească, toți și toate care duhovnicește și trupește au lucrat în bine, mai mult până la sacrificiu, ori mai potrivit, mai în voie, fiind grijiți sufletește, se duc de Îngeri în locașurile cerești, unde se odihnesc și se veselesc. Din înălțimile cerurilor fiecare aude glasul plăcut al Mântuitorului: „Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră în bucuria Domnului tău" (Mt. 25 27, *23).*

PEDEPSELE ÎN IAD ALE FURILOR, RĂPITORILOR ȘI ÎNȘELĂTORILOR.

Chipul de față ne arată torturile în iad a furilor, răpitorilor și înșelătorilor prin orice fel -de meșteșuguri anticreștinești. Îngerii răi ai infernului îi fugăresc, îi prind, îi bat și-i prăbușesc la picioarele lor și înfigând furcile lor demonice într-înșii, îi aruncă cu furie în iezerul de foc. Alți îngeri nemilostivi cu furcile lor îi scot pe acei păcătoși din iezerul de foc, în batjocură și torturându-i mereu prin aruncarea și scoaterea din iezerul înfocat, le fac prin aceasta cât pot mai cumplite chinurile acelea.

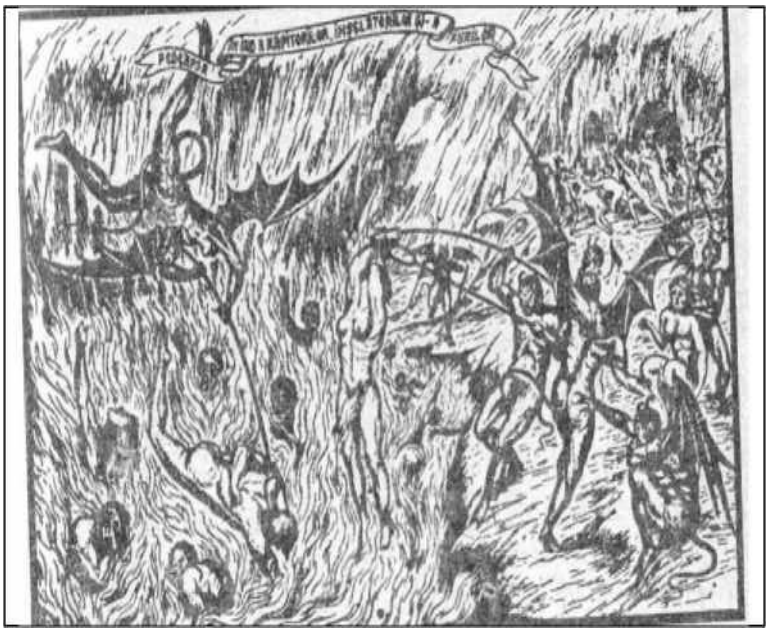

Fericiți devin Creștinii — cler și popor — care se feresc în viața lor și de păcatul acesta foarte primejduitor, precum și cei care, după învățătura Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe, despăgubesc mulțumitor pe cei care au fost păgubiți de ei prin furt, răpire sau prin înșelăciune. De aceea este bine a urma pururea sfatului Domnului nostru Iisus Hristos: „Să nu furi...", și: „Mai fericit este a da decât a lua..." (Mt. 19 *18;* comp. F. Ap. 20 *35;* Lc. 6 *29-38;* 1 8 22; Is. Sir. 4 *33).*

Teme-te de ochiul veșnic
Care-ți vede orice ascuns
Și de clipa când de toate
Ai să mergi să dai răspuns!

VAMA a 7-a, A IUBIRII DE AVUŢIE, ZGÂRCENIEI ŞI A RISIPEI

Luându-ne zborul prin văzduh, tot mai sus, am ajuns la vama avariției, iubirii de argint sau a zgârceniei. Acolo era mai multă negură și ceață decât la celelalte vămi, prin care trecusem. Precum socotesc, acele duhuri rele își formează aburimea și înnegurarea aceea din adâncul pământului, din care își fac locuințele lor în înălțime, unde șed și cercetează pe iubitorii de argint, pe zgârciți și pe mâncătorii sângelui aproapelui lor.

Văzând năvălirile vrăjmășești ale dracilor — vameși — ai acestei vămi, dimpreună cu boierul lor drăcesc asupra noastră, am simțit groaznica greutate a acestui păcat de moarte și mi-am reamintit de prezicerile Mântuitorului asupra avarilor nemilostivi față de cei lipsiți și risipa averii în felurite deșertăciuni și păcate din pilda bogatului lacom surprins de moarte năprasnică și a bogatului nemilostiv, prăbușit în flăcările iadului, unde zadarnic cerșea o picătură de apă pentru răcorirea sa, cu încheierea: „Așa este cu cel ce-și adună sieși comori și nu se îmbogățește în Dumnezeu... Fiule, adu-ți aminte că tu ai luat cele bune în viața ta... de aceea acum tu te chinuiești… Vai vouă bogaților, că vă luați mângâierea voastră... și vouă sătuilor, că veți flămânzi". De asemenea, mi-am reamintit și de cuvântul Apostolului: „Cei ce vor să se îmbogățească, cad în ispite, în curse și în pofte multe, fără de socoteală și vătămătoare, care scufundă pe oameni în pierzare. Rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint, pe care poftind-o unii, au rătăcit din credință și s-au pătruns cu dureri multe.. Veniți acum bogaților, plângeți și vă tânguiți de necazurile ce vor să vină asupra voastră... Ați necinstit și asuprit pe cel sărac și ați hulit bunul nume creștinesc pentru a vă aduna averi! (Lc 12 16-21; *16* 22-25; *6* 24-25; *1 Tim. 6* 9-10; *Iac 5* 1-6).

Milostivul Dumnezeu, însă, acoperindu-mă în viața mea, nu m-am îngrijit de multă avere, nici n-am fost iubitoare de argint și de agonisit multe averi. Eu în viață mă îndestulam cu cele ce mi le dădea Domnul, mulțumindu-mă. Deci, nu eram lacomă sau avară. Ba încă, din cele ce aveam, împărțeam cu osârdie și cu bucurie săracilor și lipsiților cele de trebuință. Pentru aceasta am trecut ușor și repede prin vama aceasta.

Înaintând tot mai sus pe treptele văzduhului, Îngerii cu Sufletul ajung la vama 7-a, a iubirii de argint, zgârceniei și a risipirii averii pe deșertăciuni, unde sunt opriți de vameșii-draci ai vămii aceleia, care le-au ieșit înainte dimpreună cu boierul lor drăcesc. Vameșii aceia sunt împresurați de multă întunecime, luată poate din aburii sau negurile pământului, din care și-au format locuința acolo sus în înălțime, unde opresc și cercetează cu de-amănuntul bietele Suflete abia ieșite din corpurile lor. Acolo toate Sufletele încărcate cu păcatul acesta ucigător, sunt cercetate în tot felul: când, unde, cu cine și cum a păcătuit, d. ex. de:

136) Am fost lacom după adunat bani și avuții?

137) Am fost zgârcit?

138) Sunt nesățios, nedrept, trădător, fraudulos (de rea credință), agonisind bani și avere prin înșelăciuni?

139) Am jurat strâmb pentru a aduna avere? Am silnicit, răpit și sărăcit pe alții prin minciunării și vicleșug pentru a mă îmbogăți?

140) Am strâmtorat pe cei slabi?

141) Am strâns comori și le-am îngropat în pământ?

142) Am luat și răpit: bani, agonisita și averea aproapelui meu cu vicleșug, șiretenie, cerșetorie?

143) Am fost grabnic a lua și zăbavnic a da altora milostenie? Am stat la îndoială și am murmurat când mi-au cerut săracii milă?

BOALA IUBIRII DE ARGINT. Boala aceasta e mai rea și mai primejdioasă decât multe alte boli rele. Iubitorii de argint oricât le vor da alții, ei apucă, ascund și păzesc. Nu dau la alții niciun ban... Moartea însă îi jefuiește de toată agoniseala, care adeseori cade în mâna risipitorilor, străinilor și vrăjmașilor lor. Iubitorul de argint nu vede adevărul, nu dorește laudă, nu-i place cinstea, nu știe ce este dragostea și tot ce-i mai bun și folositor vremelnic și veșnic. El iubește aurul la nebunie, mai mult chiar și decât pe Hristos, adică iubește avuția mai mult decât pe Dumnezeu. Nu este ceva mai rău, nici aici în lume, nici în iad chiar, decât iubitorul de argint. Ceilalți păcătoși, deși pentru ei înșiși sunt nefolositori și păgubitori, sunt cel puțin folositori aproapelui lor. Iubitorul de argint însă, e rău pentru toți, ba chiar și pentru el. Este mai sărac decât toți, pentru că îi lipsesc toate lucrurile cele de trebuință. Ceea ce are nu stăpânește, căci pe acesta nici toată lumea nu-l mai poate sătura. Precum iadul nu se satură niciodată primind atâtea Suflete ale oamenilor, așa și iubitorul de argint nu se satură de bani. Așadar, iubitorul de argint niciodată nu se satură, ci, cu cât adună, cu atât mai mult se arde de sete. Precum marea nu se satură de atâtea râuri și fluvii ce se varsă în ea și precum focul, căruia cu cât îi vei da mai multe lemne, cu atât mai curând le arde și mistuie, așa și boala aceasta, cu cât îi dai, cu atât cere mai mult.

Marele Apostol Pavel cu toată dreptatea a numit iubirea de argint rădăcină a tuturor răutăților și închinare de idoli, pentru că dintre toate fărădelegile, nu este altă patimă mai neomenească decât aceasta. Iubitorul de argint nu are dragoste, nu cunoaște tată, mamă, frați, surori, rudenii, cunoscuți, nici semeni. El socotește pe toți aceștia ca pe niște străini. El iubește numai și numai banii, îi cinstește și li se închină ca unor idoli. Pentru aceasta el nu are loc în Împărăția Cerească. Când este treaz, ține aurul (banii) în mâinile sale, aur pipăie, aur socotește în gând și în minte. Chiar și când doarme, tot aur se nălucește și visează în somnul său. Toți păcătoșii dobândesc în lumea aceasta oarecare plăcere și folos din patimile lor, dar iubitorul de argint nici aici nu câștigă nimic, nici în cealaltă lume. Urmașii săi îi doresc moartea cât mai curând, pentru ca să-i ia averea. Deci, nevrednic fiind unul ca acesta cerului și pământului, i se cuvine să moară spânzurat în văzduh, unde este casa (locuința) duhurilor necurate, precum a urmat cu Iuda vânzătorul, care pentru iubirea de argint a vândut pe Cel neprețuit.

Boala aceasta naște șapte fiice sau păcate grele, care conlucrează împreună cu mama lor la ținta ei satanică pentru a aduna avuții mai mult decât trebuie.

1) Prima fiică a iubirii de argint este zgârcenia și scumpetea, care împietresc inima, căci te face să strângi fără milă și cu multă sete și să nu te înduri nicidecum de cei săraci.

2) A doua fiică este și se zice tulburare a minții și se naște din frica ce-o ai că pierzi averea, sau din multa dorință ca s-o înmulțești.

3) A treia fiică este sila, când răpești cu silnicie cele străine pentru același scop.

4) A patra fiică este minciuna, când cu viclenie și înșelăciune iei cele străine.

5) A cincea fiică este jurământul strâmb, atunci când juri mincinos ca să dobândești ceva.

6) A șasea fiică este vicleșugul, când cu înșelătoare și viclene cuvinte și fapte, înșeli pe aproapele tău.

7) A șaptea fiică și cea de pe urmă, este trădarea, de care s-a servit Iuda Iscariotul când a vândut pe Dascălul și Stăpânul său binevoitor.

Iubirea de argint este o dragoste fără rânduială ca să câștigi avere. Fericitul Augustin o numește otravă a dragostei, care omoară Sufletul, pentru că prin ea iubești mai mult averea decât pe Dumnezeu și pe aproapele tău... (M.P. o.c. pp. 66-69).

Pentru luminarea cât mai mult a cititorilor și ascultătorilor, dăm aici și câteva exemple grăitoare despre cumplita răutate a acestei boli, a iubirii de argint.

BOGATUL LACOM S-A PIERDUT. „Unui om -zice Domnul — i-a rodit țarina. Omul acela cugeta în sine și zicea: „Ce să fac, că nu am unde îmi aduna roadele?" Apoi și-a zis: „Aceasta am să fac: am să-mi stric hambarele, am să le fac mai mari și am să adun acolo toate roadele și toate bunătățile mele!" Apoi am să zic Sufletului meu: „Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!" Dumnezeu însă i-a zis: „Nebune, în noaptea aceasta ți se va lua Sufletul; dar cele ce ai gătit, ale cui vor fi?" Așa-i cu cel ce își adună sieși comori și nu se îmbogățește în Dumnezeu"(Lc. 12 *16-21).*

TÂNĂRUL BOGAT-PERICLITAT, RĂMAS AFARĂ DIN ÎMPĂRĂŢIA CERURILOR. Într-o zi, pe când multe popoare ascultau cu nesaț cuvintele Mântuitorului ce vorbea, un tânăr iese din mulțime și se apropie de El. Tânărul, după port și înfățișare se cunoștea că-i de neam ales și bogat. Copleșit de gânduri, tânărul bogat vine la Mântuitorul, și-L întreabă: „Învățătorule bun! Ce bine voi face, ca să moștenesc viața veșnică?" El cugeta în sine: acum sunt tânăr și avut. Pot să-mi petrec! Pot să mă desfătez! Pot să-mi satisfac poftele mele. Întristarea am s-o alung și să o duc într-o veselie plăcută... Și pe urmă? Ce va mai fi? Toate acestea au un sfârșit! Tânărul ce venise la Mântuitorul să-I ceară sfatul, știa aceasta. El trecea cu mintea peste zburdăciunile, jocul și plăcerile tinereții. Se vedea apoi bărbat așezat, cu soție, copii, împresurat de treburi și de griji... Cugetul lui însă zbura mai departe. Se gândea că și astea trec, au un sfârșit. Și pe urmă ce va mai fi? Acest „pe urmă" îl tortura groaznic pe bietul tânăr. Ce o să fie când și acestea se vor sfârși! Se vedea bătrân, slăbit, împovărat de ani, rece, gârbovit! Se vedea în locul fierbințelii focului tinereților, copleșit de o greutate și un dezgust de toate! Și pe urmă ce va mai fi cu el? Acest „pe urmă" după bătrânețe, era mult mai cumplit, mult mai torturător...! Iată ce l-a adus pe tânărul bogat înaintea Domnului.

Mântuitorul ascultându-l, i-a zis: „Ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun fără numai Dumnezeu. Dar, de voiești să intri în viață, păzește poruncile". Tânărul a întrebat: „Care?" Iisus i-a zis: „Poruncile (care din lege le) știi: Să nu ucizi, să nu preacurvești, să nu furi, să nu fii mărturie mincinoasă, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca însuți pe tine". Iată în scurte cuvinte cuprinsul legii pentru împăciuirea oamenilor pe pământ. Iată poruncile pe care trebuie a le împlini un creștin bun... Un astfel de om bun, se vede ori se pare, că era și tânărul nostru. Tânărul a răspuns: „Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Ce-mi mai lipsește încă?" Mântuitorul, privindu-l cu bunătate, l-a iubit pe el și i-a zis: „De voiești să fii desăvârșit, mergi, vinde-ți toate averile câte ai și le dă săracilor și vei avea comoară în cer, apoi vino și-Mi urmează Mie". Tânărul auzind cuvântul, s-a dus întristat (dinaintea Domnului) pentru că avea avuții multe. După depărtarea tânărului, Mântuitorul a grăit Apostolilor: „Amin grăiesc vouă, că cu anevoie vor intra bogații în Împărăția Cerurilor". Ucenicii auzind cuvintele acestea s-au înspăimântat. Iisus le-a zis iarăși: „Fiilor! Cât de greu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu cei ce se încred în avuții! Mai lesne este a trece cămila prin urechile acului, decât bogatul a intra în Împărăția lui Dumnezeu". Ucenicii auzind acestea, s-au îngrozit mai mult și ziceau: „Dar cine mai poate să se mântuiască?" Mântuitorul căutând spre ei, a zis: „La oameni aceasta este cu neputință; iar la Dumnezeu toate sunt cu putință". Mulți dintre noi, auzind acestea, se vor îngrozi și ei ca Apostolii și vor zice: „Doamne! Evanghelia aceasta cere de la noi să ne vindem averile și să le dăm săracilor, ca să ne putem mântui!" Da iubiților, aceasta este o bună desăvârșire, dar nu e dat a o împlini fiecare om. E drept că Sfinții lui Dumnezeu au împlinit-o. Prin împlinirea acestei porunci, Sfinții au ajuns la cea mai înaltă desăvârșire aici pe pământ, iar dincolo în veșnicie ei au fost încununați cu strălucita cunună a slavei cerești, pentru că s-au dezlipit de averile pământești, dându-le săracilor și mergând, au urmat Mântuitorului. Cei care pot cuprinde aur, cuprindă; iar cei ce nu pot, să rămână la argint, ori la aramă, că și așa vor dobândi Împărăția lui Dumnezeu, de vor vieți creștinește.

Nu averea și strângerea ei în mod cinstit, ne împiedică intrarea în Împărăția lui Dumnezeu; ci bețesugurile sufletești pe care ea ni le provoacă. Așa d.p. Evanghelia cu bogatul nemilostiv ne arată omul pe care avuția îl aruncase în brațele luxului, modelor, ospețelor, mâncărurilor, băuturilor și desfătărilor păcătoase. Evanghelia cu bogatul lacom ne arată pe omul care își făcuse din bogăție un

„idol” pe care îl avea mai presus de mântuirea Sufletului său. Avuția nu-i rea în sine, însă întrebuințarea ei rea și lipirea de dânsa, ne prăbușește în osândă. „Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea”, zice psalmistul. Lipirea oamenilor cu inima de avere, de bogățiile pământești mai mult decât de Mântuitorul și de bunătățile sufletești, idolatrizează pe mulți creștini. Cui slujește omul mai mult, al aceluia este rob: ori lui Dumnezeu spre mântuire, ori mamonei[107] spre osândire.

BOGATUL NEMILOS OSÂNDIT ÎN IAD. Mântuitorul înfierând nemilostivirea bogaților care nu ajută pe lipsiți, ne spune pilda aceasta: „Era un om oarecare bogat, care se îmbrăca cu porfiră și vison[108], veselindu-se în toate zilele luminat. Era și un sărac, anume Lazăr, care zăcea la poarta lui plin de bube și dorea să se sature cu firimiturile ce cădeau din masa bogatului; ba și câinii venind, îi lingeau bubele. Întâmplându-se să moară săracul, a fost dus de Îngeri în sânul lui Avraam; a murit apoi și bogatul și s-a îngropat. Fiind el în munci, în iad, și-a ridicat ochii săi și a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. Strigând el a zis: „Părinte Avraame, milostivește-te spre mine și trimite pe Lazăr, ca să-și întingă vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, că mă chinui în văpaia aceasta”. Avraam însă a zis: „Fiule, adu-ți aminte, că ți-ai primit cele bune ale tale în viața ta, asemenea și Lazăr cele rele; acum el se mângâie aici, iar tu te chinuiești. Pe lângă toate acestea, între noi și voi s-a așezat prăpastie mare, ca cei ce ar voi să treacă de aici la voi să nu poată, asemenea și de la voi la noi să nu treacă”. Atunci bogatul a zis: „Te rog dar Părinte, să-l trimiți la casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le mărturisească aceste lucruri, ca să nu vină și ei la acest loc de muncă”. Avram i-a zis: „Au pe Moise și proroci; să-i asculte pe dânșii. El însă a zis: „Nu Părinte Avraame, ci de va merge cineva din morți la dânșii, se vor pocăi”. Avraam i-a zis: „Dacă nu ascultă pe Moise și pe Proroci, chiar de ar învia și cineva din morți, nu vor crede.” (Lc 16 *19-34).*

OSÂNDIREA ZGÂRCIȚILOR ȘI SALVAREA MILOSTIVEI. Învățatul Simon scrie că în părțile Italiei, aproape de Spalato, se află un iaz foarte adânc, care se numește „al țăranului”. Se zice că în anii trecuți, în locul acela petrecea un țăran foarte bogat cu averi trecătoare, însă era avar și nu avea milă de săracii și nefericiții ce se rugau, încât nu putea să vadă sărac la ușa lui, de trei ori ticălosul, îi înjura și-i izgonea. El avea soție, feciori și nepoți. Într-o zi, când acest nemilostiv era cu lucrătorii săi la țarini și lucrau și acasă nu era decât o noră a lui, bună la Suflet cu doi fii ai săi, a mers un sărac frumos la față și minunat, care a cerut femeii milostenie. Ea i-a dat ce a putut, apoi l-a sfătuit cu dragoste și cu îndurare să plece mai înainte de a veni socrul ei, sau altul dintre rudeniile ei nemilostive, ca să nu-i facă vreo supărare. Săracul a zis către ea: „În seara aceasta, bagă de seamă cu luare-aminte, când vei vedea că va țâșni un izvor în mijlocul casei tale, ia un copil al tău și fugi în muntele acela, ca să scapi fără vătămare. Domnul a urât nemilostivirea casei acestea și vrea s-o piardă”. Acestea zicând, s-a făcut nevăzut.

La trei ceasuri din noapte, țăranul șezând la cină, cu rudeniile și prietenii lui, a început a izvorî apa în mijlocul casei, precum a spus mai înainte Îngerul. Atunci acea milostivă femeie, s-a sculat îndată de la masă și luându-și pe amândoi copilașii ei, alergă grabnic către munte, după poruncă. În acel ceas s-a scufundat acel nemilostiv bogat, împreună cu casa sa, cu rudeniile și cu toate lucrurile lui. Și nu numai atât, dar și un râu de apă a ieșit din acel loc și curgea grabnic după nora sa, drept pedeapsă, că nu a luat numai un copil, după cum i-a zis Îngerul. Ea înțelegând pricina, s-a înspăimântat și a lăsat un copil, alergând cu sârguință sus în munte. Dimineața s-a aflat acolo o baltă, unde era casa țăranului, atât de adâncă, încât nu i se dă de fund oricâți stânjeni de funie s-ar fi lăsat în apă. Dincolo de baltă, ca la o aruncătură de piatră, este alt iaz mai mic, unde a ajuns apa pe copil și l-a înecat Dumnezeiasca judecată.

În această baltă mare se găsesc pești mari, dar sunt fără niciun gust, cum i-am văzut cu ochii mei (zice dascălul de mai sus) unde m-am dus, îndată ce am auzit o minune ca aceasta, ca să mă încredințez de adevăr. Acolo am întâlnit pe nora țăranului și am întrebat-o duhovnicește să-mi spună de a avut vreo faptă bună, pentru care a miluit-o Domnul. Ea a răspuns, că de câte ori avea prilej, dădea multă milostenie; și când scotea vin și nu era vreun sărac să-l miluiască, vărsa pe pământ puțin vin, zicând acestea: „Primește, o pământule, maica noastră, această puțină milostenie, pentru dragostea Stăpânului nostru, de vreme ce nu am cui s-o dau” Astfel, am cunoscut că pentru această faptă bună a ei, Bunul Dumnezeu i-a dăruit unul din copii; iar pe celălalt l-a înecat, pentru necredința

---

107 Mamon/mamona — denumire biblică a diavolului, personificând bogăția și lăcomia de bani

108 Vison — (reg.) pânză fină de in.

tatălui său. Să nu fie cineva necredincios de această minune înfricoșată, căci martor îmi este Domnul, că așa este cu adevărat. Până astăzi se văd acolo bălțile, după cum s-a zis mai sus. Până și copiii cei mici le numesc „Bălțile țăranului” și le-au zidit împrejur, ca să nu cadă vreun dobitoc și să se înece.

Vedeți, frații mei, cât de mare răutate este nemilostivirea? Deci, de vreme ce și singură nemilostivirea este fărădelege, dar încă să mai iei dobândă și să bei sângele săracilor, câtă nelegiuire ți se pare că este? O, neîndurarea unora, cărora mai bine e a le zice necreștini decât creștini! Cum au nelegiuiții atât de nemiloasă inimă și Suflet nemilostiv și rău, să ia, nesocotiții, la o sută, cincizeci camată; și de multe ori îndoiesc banii, nesățioșii! Pentru că iau de la sărac dijmă cât voiesc, le iau vinul, untdelemnul și grâul pe preț mai mic decât se vinde atunci; pentru că i-au împrumutat cu bani mai înainte și le vine camătă îndoită! O, nesățioasă iubire de bani! O, neomenoasă nemilostivire! Și nu vă gândiți, nepricepuților, la muncile jalnice ale iadului, ci alegeți mai bine să aveți aici un ceas câștig și acolo să vă ardeți în veci cu acel bogat nemilostiv? Încetați, fraților, cu această nelegiuire! Temeți-vă de Domnul și vă siliți inima spre milă, ca să scăpați de acea înfricoșată osândă, căci acolo nu folosesc lacrimile! Dar nu numai după moarte pedepsește Milostivul Dumnezeu pe cei nemilostivi, ci și în această viață vremelnică, căci ca un Drept Judecător a arătat prin multe semne înfricoșate și pilde grăitoare, cât de mult urăște El pe această fărădelege.

OSÂNDA ÎNFIORĂTOARE A IUBITORULUI DE BANI. Un oarecare iubitor de bani a murit nepocăit. Preotul paroh nu voia să-l îngroape în Biserica lui, fiindcă nu s-a mărturisit, nici nu s-a împărtășit la moartea sa. Rudeniile mortului însă îl înfricoșau pe Preot, că dacă nu-l va îngropa, au să-i facă multă pagubă. El le-a zis să pună mortul deasupra unui cal și să-l lase de bunăvoie lui să meargă unde va voi; și unde va sta calul, în acel loc să-l îngroape. Rudeniile mortului au primit sfatul, gândind în mintea lor să facă calul să meargă la Biserică; însă îndată ce puseră pe cal acel trup pângărit, calul a alergat repede cu multă sârguință și stătu (o minune) dedesubtul unei furci, unde spânzurau pe tâlhari. Și, deși l-au bătut cu multe bețe, însă n-a vrut să se miște nicidecum din locul acela. Atunci cunoscând acea dreaptă judecată a lui Dumnezeu, rudeniile n-au mai zis nimic de aici înainte, ci îl lăsară și făcând o groapă la acel loc, l-au îngropat ca pe un fur.

Cu adevărat, fără îndoială, furi de averi, tâlhari și răpitori, sunt toți iubitorii de argint, care fac strâmbătate săracilor și beau ca lipitorile sângele lor. Ei se îngrașă și se satură, iar săracii mor de foame și de goliciune. Însă vai lor! Căci aici își fac ei voile lor și petrec norocire trecătoare, cu durerea și osteneala văduvelor și a sărmanilor; iar acolo vor afla atâta primejdie, încât nu vor avea nicio odihnă, ci pururea și neîncetat se vor arde în focul cel veșnic cu diavolii cei neîndurători și nemilostivi, de care să ne izbăvească Domnul cu Darul Său. Amin (M.P. o.c. pp. 72-5; 78).

DREPTATEA LUI ŢEPEȘ. Se povestește din bătrâni că, pe vremea lui Vodă Ţepeș, un negustor pierduse o pungă cu o mie de galbeni. El dădu sfoară în țară, că va dărui o sută de galbeni celui ce-i va aduce punga. După puțină vreme se înfățișă negustorului omul care găsise punga, venind să i-o aducă. „Jupâne — zise omul nostru — mai acum câteva zile dădu-i în cale peste astă pungă cu bani. Am aflat de la lume că d-ta ai fi păgubașul și venii să ți-o încredințez, nu pentru răsplata ce-ai făgăduit-o, ci ca să mă știu cu Sufletul liniștit, că nu m-am bucurat la avutul altuia. Poftim, ține-ți punga și numără galbenii din ea”. Negustorul luă punga și începu să-și socotească avutul pierdut. Pe când număra, se tot frământa cum să facă să nu dea omului răsplata făgăduită. Sarsailă nu-l lăsă să-și ostenească prea mult timp creierul, căci îi și arătă ce avea de făcut.

„Omule — zise negustorul — îți mulțumesc pentru binele ce-mi făcuși. Numărând banii, văd că sunt numai nouă sute de galbeni, ceea ce înseamnă că ți-ai oprit dreptul dumitale. Și acum umblă sănătos!” „Jupâne — grăi omul — ți-am spus că nu dorul de răsplată m-a făcut să-ți întorc punga pierdută; ci, cinstea mea la care țin mai mult ca la orice avuție. Eu n-am luat nicio leţcaie din banii d-tale. Vorbele pe care mi le spui, pentru mine sunt o înfruntare, o batjocură, pe care n-o pot îngădui. Numără-ți încă odată banii! Vreau să știu că sunt atâția câți ai pierdut și n-am nevoie de răsplata dumitale!” „Am numărat odată, omule, și-ți spusei că am găsit nouă sute de galbeni. Prin urmare ți-ai oprit răsplata. Acum ce mai ai vrei de la mine!?” „Vreau să nu mă fac necinstit! Eu ți-am spus că n-am luat niciun ban din pungă. Bănuiala dumitale e o ocară pentru mine!” „Dacă găsești purtarea mea neomenoasă, n-ai decât să te plângi lui Vodă, să-ți facă el dreptate!” zise negustorul, întorcând spatele omului cinstit.

Cu Sufletul plin de scârbă, bietul Român se duse drept la Vodă și se plânse de neomenia negustorului. Ţepeș porunci să fie adus îndată cel cu pricina. După ce ascultă cu băgare de seamă

spusele și ale unuia și ale altuia, încruntându-se la față de mânie, grăi cu asprime către negustor, al cărui șiretlic îl pricepuse: „Jupâne, dă numaidecât îndărăt acestui creștin punga pe care ți-a adus-o. Dumneata ai pierdut una cu o mie de galbeni și asta n-are decât nouă sute într-însa, deci, ea nu este a dumitale. Și acum, du-te acasă și așteaptă până ți-o aduce punga cea cu o mie de galbeni! Iar tu, creștine, i-ați punga și ține-o în păstrare vreme de o lună de zile. Dacă în acest timp n-ai aflat păgubașul, poți folosi banii ca și cum ar fi ai tăi! Duceți-vă acum în plata Domnului!" Și așa o păți negustorul cel lipsit de omenie (C. Om. Matur).

PERICLITAREA MONAHULUI IUBITOR DE ARGINT. Sf. Andrei, venind în târg la o Cruce, a aflat pe un oarecare monah, a cărui viață o lăudau toți, fiind îmbunătățită. Cu adevărat acest monah se nevoia bine, precum se cuvine monahilor, însă era biruit de iubirea de argint fără de măsură. Mulți dintre cetățeni, mărturisindu-și păcatele lor înaintea lui, îi dădeau mulțime de aur, ca să-l împartă la săraci, pentru mântuirea Sufletelor lor. El însă, fiind cuprins de nesățioasa patimă a iubirii de argint, nimănui nu dădea ci punea tot în punga sa și văzând că se înmulțește argintul, se bucura. Fericitul Andrei, mergând pe calea aceea, unde ticălosul monah își avea petrecerea sa, cu ochii săi proorocești a văzut un șarpe înfricoșat, încolăcindu-se pe lângă grumajii lui. Mergând el aproape de acel călugăr, privea la șarpele acela. Călugărul socotind că Sf. Andrei este unul dintre săraci și stăruiește ca să-i dea milostenie, i-a zis: „Dumnezeu să te miluiască, frate, că nu am ce să-ți dau". Fericitul depărtându-se puțin de la dânsul, a văzut o scrisoare împrejurul lui în văzduh, asupra șarpelui, scrisă cu slove negre: „Șarpele iubirii de argint, rădăcina a toată fărădelegea". Apoi căutând în urmă, a văzut doi tineri certându-se între dânșii: unul era negru, având ochi întunecați, căci era drac; iar altul era alb, ca o lumină cerească, căci era Îngerul lui Dumnezeu. Negrul zicea: „Călugărul acesta este al meu, că voia mea o face. El fiind nemilostiv și iubitor de argint, nu are parte cu Dumnezeu; ci, ca un al doilea slujitor de idoli, îmi slujește mie". Luminosul Înger însă zicea: „Ba nu, este al meu, de vreme ce postește, se roagă și este smerit și blând". Așa se certau amândoi și nu era pace între dânșii. Atunci s-a făcut un glas din cer spre Îngerul purtător de lumină: „Nu ține parte cu călugărul acela, lasă-l pe el, căci slujește lui mamona, iar nu lui Dumnezeu". Și îndată s-a depărtat Îngerul Domnului de la dânsul. Aceasta văzând-o fericitul Andrei, s-a mirat cum potrivnicul demon a biruit pe Îngerul cel luminat.

Altădată Sf. Andrei a întâmpinat pe călugărul acela în uliță și luându-l de mâna dreaptă, i-a zis: „Robule al lui Dumnezeu, fără de mânie să mă asculți pe mine, robul tău și cu mila ta primește smeritele mele cuvinte. Pentru tine mi s-a făcut mare necaz și nu pot să rabd mai mult. Tu mai întâi ai fost prieten al lui Dumnezeu, iar acum te-ai făcut prieten și slugă diavolului. Ai avut aripi ca și Serafimii; deci pentru ce te-ai dat Satanei, ca să ți le taie din rădăcină? Chip ai avut ca de fulger și pentru ce te-ai făcut întunecat la chip? Vai mie! Ai avut vedere ca cei cu ochi mulți, iar acum te-a orbit pe tine șarpele! Soare ai fost, dar acum ai apus în noaptea cea întunecată și rea. Pentru ce frate ți-ai pierdut Sufletul tău? Pentru ce te-ai însoțit cu dracul iubirii de argint? Pentru ce i-ai dat lui odihnă în tine? Pentru ce aduni argintul? Oare te vei îngropa cu el? Nu știi că după moartea ta, va rămâne altora? Pentru ce ții păcate străine și vrei să te sugrumi cu scumpetea? Alții sunt flămânzi, însetați și mor de frig; iar tu privind la mulțimea aurului, te veselești. Aceștia sunt pașii pocăinței? Sau astfel este rânduiala călugărească și defăimarea vieții celei deșarte? Oare așa te-ai lepădat de lume și de cele ce sunt în lume? Oare așa te-ai răstignit lumii și tuturor deșertăciunilor? N-ai auzit pe Domnul Care zice: „Să nu agonisești aur, nici argint, nici aramă nici două haine?" Pentru ce ai uitat poruncile acestea? Iată, astăzi sau mâine se sfârșește viața noastră și cele ce le-ai gătit, cui vor fi? Au nu știi că Îngerul Domnului, cel ce te păzește, s-a depărtat de la tine plângând, iar diavolul stă aproape de tine și șarpele iubirii de argint s-a încolăcit împrejurul grumazului tău și tu nu-l simți pe el? Adevăr zic ție, că alături de tine trecând, am auzit pe Domnul Dumnezeu lepădându-Se de tine.

Rogu-mă ție, ascultă-mă și-ți împarte averea la săraci, la văduve, la sărmani, la scăpătați, la străinii cei ce nu au unde să-și plece capetele și sârguiește-te ca să fii iarăși prieten al lui Dumnezeu. De nu mă vei asculta pe mine, apoi să știi că vei pieri rău. Așa mă jur pe Iisus Hristos Împăratul nostru, că îndată vei vedea pe diavolul". Apoi i-a zis: „Oare îl vezi pe dânsul?" Atunci i s-au deschis călugărului ochii cei sufletești și a văzut pe diavolul ca un arap negru, în chip de fiară, buzat, stând departe și neîndrăznind a se apropia de dânsul, de teama Sfântului Andrei. Călugărul a zis Sfântului: „Îl văd pe el, robule al lui Dumnezeu și spaimă mare m-a cuprins. Rogu-mă ție, spune-mi cele ce-mi sunt trebuincioase spre mântuirea Sufletului meu". Robul lui Dumnezeu Andrei, a zis către dânsul

iarăși: „Să mă crezi pe mine, că de nu mă vei asculta, îl voi trimite la tine ca să te muncească; ca astfel toți să vadă rușinea feței tale, nu numai cetățenii aceștia, ci și toți din cele patru margini ale lumii. Deci, păzește-te și cele ce-ți spun ție, fă-le".

Acestea auzindu-le călugărul, s-a temut foarte și s-a făgăduit ca toate cele poruncite să le facă. Atunci îndată Sfântul a văzut că a venit de la răsărit un Duh puternic, ca o văpaie de fulger și s-a atins de șarpele acela, zdrobindu-i puterea lui. Șarpele neputând suferi, s-a prefăcut în corb și s-a dus de acolo. Așijderea și arapul cel negru a pierit și Îngerul lui Dumnezeu iarăși a luat putere spre paza călugărului aceluia. Ieșind de la el fericitul, i-a poruncit, zicându-i: „Ferește-te, ca să nu spui cele făcute de mine la nimeni; iar eu voi începe a te pomeni ziua și noaptea în rugăciunile mele, ca Domnul nostru Iisus Hristos să-ți îndrepteze calea ta spre bine".

Ducându-se călugărul, a împărțit tot aurul pe care-l avea la săraci... Prin aceasta mai mult s-a preamărit de la Dumnezeu și de la oameni și mulți își aduceau la dânsul aurul ca să-l împartă la săraci. El însă astfel zicea celor ce aduceau aurul ca să-l împartă cu mâinile sale: „Ce folos îmi este ca să mă îngrijesc de spini străini? „ Așa viețuind el, precum se cade unui călugăr, i s-a arătat robul lui Dumnezeu în vedenie, cu fața veselă. El i-a arătat lui un pom luminos pe un câmp, care avea floare de dulci roduri și i-a zis: „Să mulțumești lui Dumnezeu că te-a scos pe tine din dinții șarpelui și a făcut Sufletul tău ca pe un pom purtător de floare; deci, sârguiește-te ca pe acea floare s-o faci rod dulce. Iată, acest pom frumos, pe care-l vezi, este închipuire a Sufletului tău".

Deșteptându-se călugărul, s-a întărit mai mult în lucrul duhovnicesc și totdeauna aducea mulțumită lui Dumnezeu și Sfântului Andrei, plăcutul Său, prin care s-a povățuit la calea mântuirii (V. Sf. 2 Oct. o.c. pp. 87-94).

144) Am lăsat, ba am și îndemnat pe alții să păcătuiască prin răpiri, ca să am și eu câștig de acolo?

145) Am plâns cu lacrimi amare când am pierdut: pământ, vite, bani, rudenii, cinste lumească... până ce am căzut în deznădăjduire? N-am socotit drept, cum că zgârcenia ucide; iar dărnicia viază Sufletul?

146) Am cheltuit și risipit bani și avere pe: tutun, haine luxoase, felurite parfumuri, săpunuri parfumate, zorzoane idolești, femeiești: cercei, inele, salbe, mărgele, fonte[109], panglici, piepteni de lux, pudră, ruj, unelte pentru schimonosirea feței bărbătești și femeiești... **jocuri de noroc, jocuri idolatrizatoare** (Eș. 32; Osie 2 13; 1 Cor. 10 7), **petreceri, jocuri cu lăutari, cântece curvești, ospețe drăcești, prăznuiri anticreștinești, hasmodii, beții și alte felurite blestemății?** (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 2553-2648; 2058-2062, de autor).

Iubirea de avuție, zgârcenia și risipa sunt păcate de moarte, care prăbușesc în iad pe cei care nu le părăsesc și nu se pocăiesc de ele.

Dracii acestei vămi, cu chipuri monstruoase de avari, cu pungi, cu fișicuri și bancnote în gheare, cu haine multe în brațe, cu felurite agoniseli, cercetează Sufletul, care îngrozit fiind, se ascunde în haina Îngerului, ca să nu fie răpit de ei și aruncat în iad. Îngerii plătesc din lădița faptelor bune acelor vameși și pleacă înainte mai departe.

VESELIILE LUMINĂTORILOR ȘI LUMINAŢILOR LUMII ÎN RAI

1) Mântuitorul nostru Iisus Hristos stă în Slavă pe norii cerurilor, privind cu blândețe, în nemărginita-I iubire Dumnezeiască, peste fiii oamenilor din ceruri și de pe pământ.

2) Cei patru viețuitori înaripați, cu față de om, leu, vițel și vultur, formează Tronul Dumnezeirii.

3) Maica Sfântă și Preacurată a Domnului nostru Iisus Hristos.

4) Mulțimile oștirilor Îngerești stau în jurul Mântuitorului, de-a dreapta și de-a stânga Lui, slujindu-I cu frică și bucurându-se înaintea Lui cu cutremur (Ps. 2 *10).*

5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.

6) Sfinții Apostoli.

7) Sfinții Ierarhi.

8) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

10) Sfinții Drepți și Drepte.

---

[109] Fundă, (înv. fontă) — podoabă constând dintr-o panglică legată în formă de fluture.

11) Glasul poporului, care-i glasul lui Dumnezeu, îndemnând pe fiecare la milă, zice: „Mai dă loc omule și Sufletului”. Mântuitorul însuși îndeamnă pe toți și pe toate să fie milostivi, zicând: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru Cel din cer este milostiv... Faceți-vă prieteni din mamona nedreptății... Mergi, vinde-ți averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer, ia-ți crucea și urmează Mie” (Lc. 6 *36;* 16 *9;* Mt. 19 *21).* „Mila — zice Apostolul — se laudă în ziua Judecății” (Iac. 2 *13).*

12) Toți milostivii creștini — cler și popor — conducându-se după învățăturile Domnului și ale urmașilor săi, ajută Biserica cu cele de trebuință.

13) Sfânta Muceniță Filofteia și mulți alți creștini și creștine, hrănesc pe cei lipsiți.

14) Sfânta Cuv. Paraschiva ospătează și îmbracă pe săraci.

15) După răposare, toți cei milostivi -bărbați și femei, conducători și conduși -trec de pe pământ în Rai, în locașurile fericiților, unde se îndestulează cu mari bucurii, veselindu-se pururea.

PEDEPSELE ZGÂRCIŢILOR ȘI RISIPITORILOR ÎN IAD.

Chipul de față ne arată și ne transportă cu gândul în iad, punându-ne înainte pedepsele iubitorilor de argint, ale zgârciților, ale risipitorilor averii și agonisitei lor pe deșertăciuni și păcate. Cei care adună și îngrămădesc bani peste bani și averi peste averi, înmulțind acestea cu vicleșug și felurite mijloace anticreștinești, ca niște uriașe stânci de munte, dimpreună cu risipitorii pe deșertăciuni, sunt siliți de îngerii răi a le împinge și duce din loc în loc, până îi prăbușesc în iezerul de foc. De asemenea, în acel iezer de foc sunt aruncați și viclenii, care prin vicleșugurile lor întunecând, tulburând și torturând pe alții, au pierdut împărăția luiDumnezeu și s-au prăbușit în iad. „Nu va locui lângă Tine — zice psalmistul — tot cel ce viclenește... Vie dar moartea peste ei și să se pogoare la iad de vii, că vicleșug este în locașurile lor, în mijlocul, lor... Întărit-au lor însuși cuvânt viclean, sfătuitu-s-au să ascundă cursă... iscodit-au fărădelege, stinsu-s-au (s-au pierdut vremelnic și veșnic) iscodind iscodiri” (Ps. 5 *4;* 54 16-17; 63 *2-6)*

Milostenia și sinceritatea înțelept creștinească (fără odiosul păcat al clevetirilor și trădărilor), făcută în folosul sufletesc și trupesc al aproapelui, scapă pe creștini de acest păcat ucigător de Suflete.

Pe unii ca aceștia îi fericește Mântuitorul, zicând: „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui” (Mt. 5 7; 25 *34-40;* comp. Lc. 10 *30-37;* Iac. 2 *13-26;* Ps. 40 *1-3;* Is. Sir. 3 *29-30).*

VAMA a 8-a, A CAMETEI ȘI A VICLEȘUGULUI

Lăsând pe vameșii-draci de la vama zgârceniei (tulburându-se și mușcându-se groaznic de ciudă, între ei), am călătorit tot mai sus în văzduh, pe acea cale necunoscută, întunecată și înfricoșată, până ce am ajuns la vama ce se cheamă, a cametei și a vicleșugului. Acolo se cercetează toți acei care-și dau argintul sau banii lor cu camătă, agonisindu-și dobândă necurată, lacomii și cei care țin în casele lor lucruri străine ca pe ale lor înșiși. Acolo, întrebătorii vameși, m-au cercetat cu de-amănuntul, de felurite părți ale acestui păcat. În fața acelei înfricoșate priveliști mi-au apărut în minte cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi: „De vei împrumuta bani fratelui tău sărac, din poporul Meu, să nu-l strâmtorezi și să nu-i iei camătă... să nu dai cu camătă fratelui tău: nici argint, nici pâine, nici nimic din câte se obișnuiesc de cămătari a le da cu dobândă". „Argintul său nu l-a dat cu camătă". (*Eș. 22,* 25-27; *Lev. 25,* 35-37; 2 Lege. 15/10; *23,* 19-20; *Ps. 14,* 1-5; *23/8; Prov Sol.* 22/7; *28 8; Ps. 5,* 4-6; 11; 14/4; *25,* 4-5; *35,* 1-4; *36/9;* 40/9; 42/1; *52,* 6-7; *93,* 16-17; 118/115; *139,* 1-5; *138,* 7-10, *19*-20; 118/61, *110*; 141/4; *Iez. 3,* 24-27; *Is, 30,* 1-17; *Mat. 5, 7.)*

„Nu va locui lângă Tine, Doamne, cel ce viclenește... Cei ce viclenesc, de tot vor pieri... Iată cu adevărat israelitean, în care nu este vicleșug... Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu". (*Ps. 5,* 4-5; 11, *3*; *Ioan 1,* 4-7; *Mat. 5, 8).*

Ne având însă cu ce să mă învinuiască mă acuzau numai de vicleșug, că am amăgit pe cineva și am luat ceva din ale lui; dar fiindcă n-au putut dovedi aceasta temeinic, scrâșneau cu dinții lor infernali asupra mea, înfricoșându-mă. Noi însă am plecat de acolo mai sus, mulțumind lui Dumnezeu.

Îngerii cu Sufletul suind mai sus, ajung la vama a 8-a, a cămătăriei și a vicleșugului, unde sunt opriți de vameșii-draci cu șeful lor drăcesc. Dracii fioroși ne ies înainte cu pungile pline cu bani și multe catastife, după care ne cearcă pe toți, de ex. de:

147) Am adunat bani cu felurite viclenii și i-am dat cu camătă, iar de cei lipsiți n-am purtat nicio grijă?

CĂMĂTARUL E UN SATANIC TÂLHAR. „De va sărăci fratele tău și nu va putea munci la tine ajută-l pe el, ca pe un nemernic și trecător, ca să trăiască fratele tău pe lângă tine. Să nu iei de la el camătă, nici mai mult decât i-ai dat, ci să te temi de Dumnezeul tău — Eu sunt Domnul — ca să trăiască fratele tău cu tine. Argintul tău să nu-l dai cu camătă și pentru câștig să nu dai lui bucatele tale..." Pentru camătă mulți au păcătuit (Lev. 25, *3537;* Eș. 22, *25*; comp. 2 Lege 23, *2 0;* Ps. 14, *5*; Mat. *42;* Lc. 6, *34;* Iez. 22, *12;* 18, *13;* Is. Sir. 27, *1*).

„De vei împrumuta bani vreunuia din poporul Meu, săracul care este lângă tine, să nu-i fii lui ca un cămătar și să nu-i ceri camătă" (Eș. 22, *25).* Zaheu, vameșul, simțindu-se împovărat și cu păcatul acesta, când s-a învrednicit aL vedea pe Mântuitorul în casa lui, pentru a se curați a strigat: „Doamne, iată jumătate din avuția mea o dau săracilor și de am nedreptățit pe cineva cu ceva întorc împătrit" (Lc. 19, *1-10).*

Din aceste locuri scripturistice, precum și din altele, reiese destul de clar că este oprit credincioșilor a da bani cu camătă, adica a exploata nevoile fraților lor căzuți în sărăcie, prin camete grele, care în doi-trei ani, îndoiesc capitalul și astfel îi lasă în mizerie neagră, pieritori, fără: haină, hrană și adăpost, prin sechestrarea puținului lor avut. Sfânta Biserică Ortodoxă, adevărata Maică, iubitoare deopotrivă a fiilor ei duhovnicești, stăruind asupra învățăturilor de mai sus, oprește orice fel de camătă. Mireanul creștin, de va vrea să ia camătă de la fratele său creștin, acela să se afurisească și să se lipsească de Dumnezeiasca Precistanie, până se va părăsi. Atunci să se ierte și să se primească la Biserică" (P.M.B. gl. 86). „Cine ia cu asupra (camătă), precum iubitorul de argint, trei ani să se pocăiască și mătănii 100 în zi" (P.B.G. pg. 110 gl. 88).

Iată ce pățesc cei care aleargă a-și aduna bani și averi cu nedreptate, camătă, vicleșuguri sau pe alte căi necinstite. Chipul de față ne arată pe asirianul, general, Iliodor, venit cu oastea în Ierusalim, pentru a lua vasul cu banii destinați văduvelor și săracilor.

Arhiereul, Preoții și credincioșii au cerut ajutor de sus... Atunci a venit, de la Domnul, un cal cu un călăreț grozav și foarte împodobit și lovit pe Iliodor cu copitele. Apoi s-au mai arătat și alți doi tineri strălucițți, care îl băteau neîncetat pe Iliodor cu săbii de foc.

Sub ploaia loviturilor groaznice, ostașii asirieni s-au înfricoșat și au leșinat; iar Iliodor prăbușindu-se jos, zăcea mort, fără nădejde de mântuire... Așa a pedepsit și pedepsește Dumnezeu pe răpitori (2 Macb. 3...).

Dacă aici pe pământ se bat și se muncesc acești păcătoși astfel, care-i numai arvună, apoi socotească-se oricine, cât de groaznice și înfricoșate sunt bătăile și muncile lor de dincolo de mormânt, în infern și în iezerul de foc!!!

Cine te împrumută, ca peste timp să-ți ia o sumă mare înapoi, acela este fur și tâlhar! Cei care iau camătă te jefuiesc, nu te împrumută! Cămătarii, cu cei pe care-i împrumută, sunt ca pescarii cu peștele. Îi aruncă acestuia o musculiță, ori o fărâmă de mâncare necesară lui, ca peste scurtă vreme, trăgând undița, să scoată din apă peștele întreg. Undița cămătarului este chitanța. El îți aruncă un mic împrumut ca, peste câtva timp, să te înghită cu toată averea ta.

PEDEAPSA CĂMĂTARULUI. O văduvă sărmană care a fost silită să plătească de două ori atât cât datora creditorului său își luă refugiul la Episcopul orașului. Acesta o luă sub scutul său și căută să înduplece pe creditor prin Diaconul său, aducându-i aminte de Judecătorul Suprem, Care la rândul Său îl va judeca de asemenea fără milă. Creditorul însă nu se lăsă înduplecat. Atunci Diaconul voi să-i numere banii din casa Episcopului. Cum își ținea creditorul mâna, ca să-și primească banii, deodată i se făcu rău, căzu jos și muri (O.M.P. 308).

CĂMĂTARUL ESTE O FIARĂ CUMPLITĂ. Sfântul Vasile cel Mare în frumoasa Omilie, ținută „contra cămătarilor", arată lăcomia neînfrânată a acestora, în trăsături foarte triste și potrivite pentru toate timpurile. Iată câteva cuvinte din această Omilie: „Cămătarul nu ține seamă de împrejurări; el nu aude rugăciunile fierbinți ale împrumutătorului, ci rămâne neînduplecat, nemișcat, surd la rugăminți, fără simțire la lacrimi, jurând cu îndrăzneală că nici el nu are bani... Îndată ce împrumutătorul îi făgăduiește însă camătă mare, atunci se veselește, fruntea i se descrețește și caută să prindă în undiță pe săracul, care-i stă înainte... Argintul fiind primit de împrumutător, nefericirea a intrat în coliba lui. Noaptea în vis vede pe cămătar, care se repede ca un câine spre dânsul... Sărăcia nu este o rușine; mai bine să o purtăm cu răbdare decât să ne împrumutăm... Femeia cere haine noi, servitori sclivisiți, mâncări alese și îți spune să te împrumuți. Cei ce ascultă astfel de pofte femeiești, se fac pradă cămătarilor".

Tot așa și Sfântul Grigore de Nyssa († 396), zugrăvește pe aceste fiare cumplite în Omilia sa, îndreptată „contra cămătarilor". Aduc aici puține cuvinte din această comoară de povățuiri: „Viața cămătarului — zice Sfântul Grigorie — este trândavă și lacomă. El nu cunoaște nici munca câmpului, nici grija negoțului... plugul lui este pana, câmpul lui hârtia, sămânța este camătă spurcată a banilor săi... El dorește oamenilor sărăcie, nefericiri, lipsuri, ca să vină la dânsul să se împrumute". Lupi de

aceștia, ba și mai răi, sunt azi în popor. „Aurul și argintul vostru au ruginit și rugina lor va fi mărturie asupra voastră. Ea va mânca trupurile voastre ca focul. Ați strâns comoară la zilele cele de apoi” (Iac. 5, *8)*. De aici, vedem pentru ce Biserica nu primea ofrande, în secolul al IV-lea, de la cămătari. Acești lupi răpitori însă astăzi sunt mai rău decât atunci (T.L. o.c. Tom. III pag. 160).

Sfintele Pravile osândesc pe nesățioșii cămătari:

1) „Episcopul, Prezbiterul (Preotul) sau Diaconul, cerând camată de la cei pe care-i împrumută, ori să înceteze, ori să se caterisească”. (Apost. 44).

2) Deoarece mulți dintre preoți și clerici, umblând după averi și câștig urât, au uitat de dumnezeiești cuvinte care zic: „Argintul său nu l-a dat cu camătă...” (Ps. 14, *5)* și împrumutând, cer dobândă, Sfântul și Marele Sinod a judecat cu dreptul că, de se va afla cineva, după hotărârea aceasta, luând camătă de pe împrumut sau în alt chip practică aceste lucruri sau cer înapoi odată și jumătate, ori născocind altceva pentru câștig urât, se va caterisi din cler și va fi afară din rânduiala bisericească. (Sind. I ec. can. 17). Cel ce ia camătă, de va vrea să cheltuiască la săraci, promițând că părăsește iubirea de bani, poate fi primit la preoție...” (Sf. Vasile 14; Sin. Laod. 4; Cart. 5; -20; Sf. Grigorie de Nyssa 6; Sin. 6 Ec. can. 10; P.B. Sache. o.c. pag. 135-6).

Apa sfredelește stânca
Spune zicătoarea — dar
Milioanele de lacrimi
Curg de veacuri în zadar
Neputând înmuia o stâncă:
Inima de cămătar!

CĂMĂTARUL DUS ÎN IAD CU TRUPUL. În anul 1516 era în Florența un egumen, la mănăstirea Sfântul Marcu, Antonie cu numele, om plin de bunătăți și învățat. Acesta într-o noapte făcând rugăciuni, mai înainte de vremea Utreniei, a auzit tulburare mare afară, pe cale și gloată fără de număr. Ieșind afară din chilie, a văzut mulțime multă, nenumărată, ca și cum ar fi fost oameni șezând pe cai negri. El i-a întrebat pe aceia: ce fel de oameni ar putea fi? Ei însă nu i-au răspuns nimic. Atunci Antonie a priceput că este o vedenie. Rugându-se puțin, cu frică multă i-a jurat cu Numele lui Hristos să-i spună ce fel de oameni sunt și unde merg? Atunci, unul dintre dânșii i-a zis: „Noi suntem draci și mergem în cetate să luăm pe un iubitor de bani, cămătar, foarte bogat în fărădelegi și să-l băgăm cu tot trupul în muncă, după cum ne-a dat voie Domnul, spre pilduirea multora”. Cuviosul, jurându-i cu Numele lui Dumnezeu, le-a zis: „După ce-l veți lua să treceți iar pe aici”. Apoi, intrând iarăși în chilie, își continuă rugăciunea sa. Peste puțin timp, auzind iarăși gâlceavă, a ieșit afară. El a văzut pe acel blestemat, iubitor de bani, că îl puseseră îndoit ca un sac cu paie pe un cal, fără șa și strigau cu toții: „Iată cămătarul care a băut sângele săracilor și văduvelor”. La vederea aceasta, Antonie, a rămas plin de frică.

După ce s-a făcut ziuă, doi boieri, care erau fii ai acestui cămătar și iubitor de bani s-au dus la Antonie — egumenul — rugându-l să meargă la trupul tatălui lor și să-i facă cuvânt de înmormântare (că voiau să-l cinstească pe tatăl lor cu mari cheltuieli). Mergând el la casa lor le-a zis ca să-i arate trupul lui. Ei aveau un sicriu bătut în cuie, plin cu oarecare materie, ca să fie greu, adică ca și când tatăl lor ar fi într-însul și ziceau că nu se poate să-l deschidă punând multe pricini. Egumenul Antonie le-a zis: „Pe mine voiți să mă amăgiți ticăloșilor? Eu astăzi am văzut pe tatăl vostru cu câtă rușine și chin îl duceau dracii în muncă, în care veți intra și voi de nu veți întoarce săracilor câte a luat de la ei pe nedrept tatăl vostru, cel de trei ori blestemat. Nu vă mai sârguiți să-i gătiți sicriu plin cu paie, nici să-i faceți petreceri și cheltuieli, căci dracii i le-a făcut lui, după cum i se cădea și l-au dus în matca focului cu multă rușine, ca să ardă pururea, cu celălalt bogat”.

Acestea auzind ei au rămas cu multă ocară și rușine, văzând arătat lucrul acela pe care ei socoteau să-l ascundă și lăsară cheltuiala nesăvârșită... (M.P. o.c. pg. 74).

AUR AI POFTIT? SATURĂ-TE DE AUR. Kesarie scrie în „Dialog” că a murit un oarecare iubitor de argint. El a cerut femeii lui ca să-i facă un bine. Ea i-a făgăduit, cu jurământ, că-i va îndeplini orice-i va cere, neștiind gândul lui. Atunci el i-a spus: „Această pungă cu galbeni voiesc să mi-o pui în mormântul meu, cu foarte mare dibăcie ca să nu te vadă cineva și să mi-o fure mai pe urmă”.

După ce a murit acest ticălos, femeia a făcut voia lui, după jurământ și i-a pus acei galbeni sub cap, ca și cum ar fi fost o pernă. Doi din cei care-l îngropaseră, au priceput și noaptea s-au dus să-l fure. Îndată însă ce au deschis mormântul și au luat capacul de pe sicriu, având cu ei și o făclie

aprinsă, au văzut doi draci înfricoșați care stăteau deasupra mortului... Unul din ei scotea galbenii din pungă și-i dădea celuilalt, care spintecase pieptul mortului și îi îndesa în inima lui, zicând: „Aur ai poftit nesățiosule, satură-se inima ta acum, precum ai poftit". Acestea văzându-le hoții au fugit cu frică mare cutremurându-se.

Altă povestire. În părțile Franței era un alt om, oarecare, având mult nesaț la avuție. La vedere el se arăta evlavios și se ruga adesea. Iubea pe slujitorii Bisericești, însă numai ca să acopere prin aceasta, patima iubirii sale de argint. Aceștia îl sfătuiau să se pocăiască pentru ca să nu fie osândit în iad. El se prefăcea că dă milostenie... și astfel și-a petrecut toată viața sa. În ceasul când ieșea Sufletul lui cel spurcat, au venit la casa acestuia doi câini negri și înfricoșați, sărind pe așternutul unde zăcea ticălosul, cu durere și grozav. Acei câini, punându-și limbile lor în gura cămătarului, a scos și el limba sa și o spânzura afară, lungă de o palmă. Atunci, acei câini negri, i-au tras-o și i-au rupt-o din rădăcină, luând-o împreună cu sufletul lui în gheena cea nestinsă. Trupul rămas l-au lepădat să-l mănânce fiarele." (M.P. o.c. pg. 75-6).

Tot cel ce se poartă cu vicleșug se leapădă de la Preasfintele Taine ca sluga vicleană, care a ascuns în pământ talantul Domnului său și cade din Împărăția Luminii, ca Iuda Iscarioteanul din apostolat, ca Saul din împărăție, ș.a. Cei ce umblă cu viclenii și minciunării, pentru a iscodi viața aproapelui său judecându-l, osândindu-l, îndurerându-l și păgubindu-l sunt niște antihriști, asemenea cu diavolul, care cu viclenie s-a camuflat în corpul șarpelui și prin gura lui a mințit pe Eva, amăgind-o: „Mâncați din pomul oprit, că de nu veți muri... ci veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul" și așa i-a despuiat de bunătățile și fericirea cu care-i înzestrase Dumnezeu (Fac. 3). Da, aceia sunt asemenea cu diavolul, care mai pe urmă camuflându-se în Cain, cu vicleșug și minciună și-a scos pe fratele său Abel afară din casa părintească, la câmp, unde l-a omorât. Cu acest paloș, ascuțit pe ambele părți: adică cu viclenia și minciuna, cutreieră diavolul lumea în lung și-n lat, camuflat în năimiții[110] săi, despuind și ucigând sumedenii de oameni, din toate ramurile societății, cu diabolicul său paloș. Cine este al lui Dumnezeu, nu umblă cu acest paloș drăcesc, ci cu stâlparea[111] sincerității și a adevărului ziditor și mângâietor de Suflete.

148) Am mărit magaziile mele pentru a strânge în ele prisosurile roadelor ce se cădea să le fi dat săracilor, care piereau sufletește și trupește, de foame și golătate? (Vezi Ogl. Duhov. pp. 2599-2605, de autor).

Vai și amar de Sufletele care sunt oprite și aruncate de la această vamă, jos în adâncul muncilor iadului! Sufletele libere de acest păcat și cele care au cu ce plăti, trec înainte, tot mai sus, la înălțime.

VESELIILE LUMINĂTORILOR ȘI LUMINAŢILOR LUMII ÎN RAI.

1) Mântuitorul Hristos pe norii cerului.
2) Cei patru viețuitori înaripați cu chip de: om, leu, vițel și vultur, care formează Tronul Dumnezeirii.
3) Maica pururea Fecioară, de Dumnezeu Născătoare.
4) Oștirile Îngerești de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul.
5) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.
6) Sfinții Apostoli.
7) Sfinții Ierarhi.

---

[110] Năimit — (Înv. și pop.) (Persoană) angajată cu plată pentru a efectua o muncă (temporară); Care este dat sau luat cu chirie

[111] Stâlpare — (înv. și pop.) ramură verde, crenguță înfrunzită; ramură de salcie verde și înflorită, care se împarte credincioșilor ortodocși, la biserică, în Duminica Florilor; (fig., înv.) urmaș; vlăstăr; (pl., reg.) copaci îngemănați; (pl., înv.) toiege.

8) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

9) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

10) Sfinții Drepți și Drepte.

11) Oamenii care se robesc iubirii de argint, cămătăriilor și strîngerii averilor, ascultă de păcat, de însuși diavolul, până se cufundă în iad... vai lor!

12) Adevărații creștini — cler și popor — nu se lasă robiți de bunătățile și avuțiile pieritoare. Acestora de le-ar curge veniturile, întocmai ca apa de pe râuri, ei nu-și vor lipi inima de ele; ci le stăpânesc și le administrează spre Slava Marelui Dumnezeu și binele obștesc. Orice prisos din veniturile ce le au, ei îl transformă în: binefaceri, cărți religioase, reviste educatoare și luminătoare de Suflet, prin care aceștia se ostenesc a abate cât mai multă omenire din alergarea ei nebună spre pierzare, pe calea vieții, la fericirea veșnică. Așijderea, toate persoanele dornice de mântuire, se silesc a-și procura cât mai multe cărți folositoare de Suflet, a le citi cu drag și a se lumina, dându-le apoi cu bună voință și altora, spre a afla și ei voia lui Dumnezeu și a se folosi sufletește. La aceasta însuși Mântuitorul ne îndeamnă, zicând: „Cercetați Scripturile, că vouă vi se pare că prin ele veți avea veșnică viață; și acelea sunt care mărturisesc pentru Mine” (Ioan 5, *39*). „Sabia Duhului — zice Apostolul — este Cuvântul lui Dumnezeu... Iar cine nu are sabie, zice Domnul, să-și vândă haina sa și să-și cumpere” (sabie-cărți folositoare de suflet)... (Efes. 6, *77*; Lc. 22, *36)*.

13) După trecerea din viață acești luminați luminători ai poporului se duc de Îngeri în locașurile fericiților, unde se veselesc pururea cu Îngerii și cu Sfinții.

MUNCA ÎN IAD A CĂMĂTARILOR

Chipul de față ne înfățișează nemilostivirea cămătarilor față de cei lipsiți. Aceștia sunt îmbrăcați luxos, serviți din vreme în vreme cu mâncările și băuturile cele mai bune, îngrășați peste măsură, de gândești că crapă, n-au niciun pic de milă de cei lipsiți. Registrele de pe birouri arată banii împrumutați lipsiților. Banii de aur, de argint, de hârtie, din casele de bani, de pe birouri și mese sunt stropiți cu sudoare și sânge, cu bucăți din viața sărmanilor lipsiți. Orice rugăminți făcute de sărmanii oameni și de femeile goluțe, nu află niciun ecou în ființa lor. Ei una știu și zbiară: „Să-și plătească datoriile, să dea dobândă și să achite capetele[112], să facă cum vor ști: să muncească, să vândă ce au, să se împrumute, să se bage slugi și să aducă bani, bani și iarăși bani. Sărmanii oameni, trebuie să rabde mult, mult de tot, ca și Săracul Lazăr, cel lipsit, bubos și flămând, din poarta bogatului nemilostiv.

După moarte, ca și acela, săracii răbdători se duc în sânul lui Avraam. Cămătarii, necredincioșii și nemilostivii, care cu cametele lor au împovărat pe săraci, mâncându-le viața, sunt apucați de draci și aruncați cu furcile lor ascuțite în iad, în iezerul de foc nestins.

Acolo văd ei marea păcătuire ce au săvârșit în viață, dar este prea târziu, prea târziu. Ţipând, tânguindu-se cu ceilalți păcătoși necurățiți, adică neîngriiți sufletește, se vor munci și văita în vecii vecilor...

[112] Capete — sumă care aduce profit

VAMA a 9-a, A NEDREPTĂȚII ȘI A PĂCATELOR STRIGĂTOARE LA CER

Urcându-ne noi și de acolo tot mai sus, am ajuns la vama nedreptăților și a păcatelor strigătoare la cer: asuprirea săracilor, văduvelor și orfanilor; oprirea plății slugilor și lucrătorilor; defăimarea părinților trupești și duhovnicești. Acolo se cercetează cu de-amănuntul toți judecătorii nedrepți, care judecă după: plată, daruri, mită, care părtinesc celor vinovați, iar pe cei nevinovați îi osândesc. Se mai cercetează acolo oprirea de plată a lucrătorilor pământului, cei ce fac cântare și măsuri nedrepte cu care neguțătoresc, nedrepții toți se cercetează cu de-amănuntul acolo. Atunci, ca într-un tablou, cu litere luminoase, mi-au apărut înaintea ochilor mei sufletești, hotărârile Dumnezeiești din Scripturi: „Cel ce face nedreptate își urăște Sufletul său... Nedrepții nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu..." (Ps. 10, 5; *1 Cor. 6,* 9-10, *2 Tim. 2* 19). *„Teme-te de Dumnezeu și cinstește pe Preot și-i dă partea lui, precum s-a poruncit ție... „(Is. Sir ah 7,* 32-33). *„Iată Eu trimit pe Îngerul Meu înaintea feței tale ca să te păzească pe cale și să te ducă în pământul pe care l-am gătit ție. Ia aminte de tine însuți și ascultă de dânsul și nu-i fi necredincios lui, pentru că nu se va lăsa el după tine, că Numele Meu este peste dânsul" (Eș. 23,* 20-21," *Mal. 2,* 7; *Zah. 3; Iez. 44,* 23; *Apoc. 2* 1, *8, 12, 18*; *3* 1, *7, 14*). *Celor mari ai poporului li se cuvine cinste, iar celor mici și neputincioși îngrijire... Când judecați să nu căutați în fața oamenilor, să ascultați pe cel mic ca și pe cel mare, să nu vă temeți de nimeni, căci Dumnezeu este Cel ce face dreptate... Să nu iei daruri, căci darurile orbesc ochii celor înțelepți și sucesc hotărârile celor drepți. Caută dreptate și iar dreptate ca să trăiești și să stăpânești pământul, pe care Domnul Dumnezeul tău ți-l dă" (2 Lege 1 17; 16 19-90). Noi însă am plecat mai departe în sus și de acolo, nedând nimic la acea vamă.*

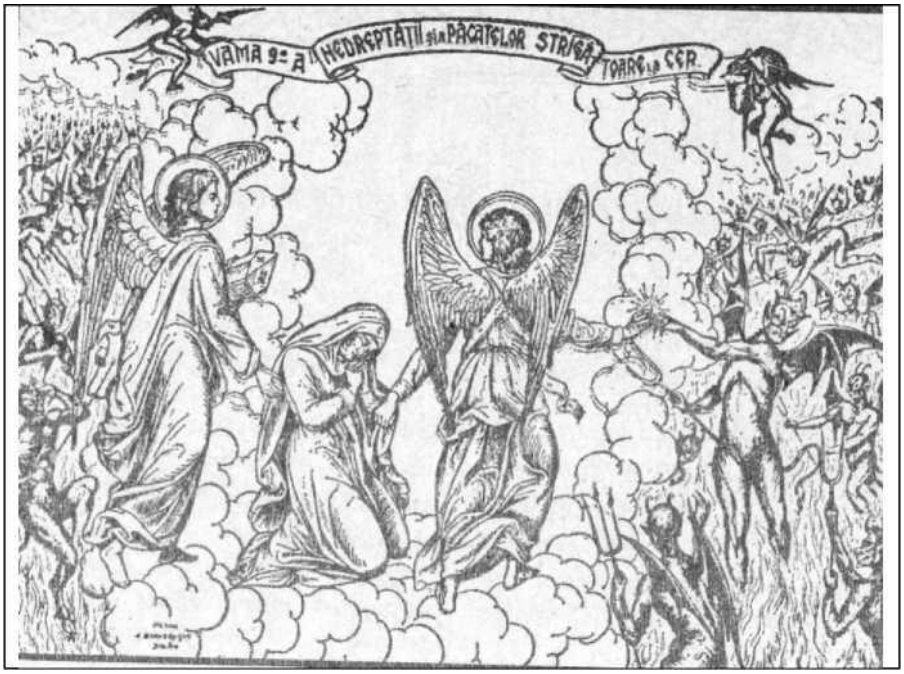

Chipul de față, ne arată pe vameșii-draci cu șeful lor, oprind și cercetând Sufletul omenesc la vama a noua, a nedreptățirii și păcatelor strigătoare la cer. Aici sunt întrebate de păcatul acesta sufletele judecătorilor și a diferiților stăpânitori, care au părtinit celor vinovați și au apăsat sau nedreptățit pe cei drepți. Aici ne cercetează pe toți și pe toate care am nedreptățit și săvârșit groaznice păcate, strigătoare la cer, sub felurite forme, asupra aproapelui nostru, de ex. de:

149) Am nedreptățit pe aproapele prin: nesocotirea dreptății legale prin facerea de rânduieli sau regulamente nedrepte, prin împărțirea darurilor sau a funcțiilor nu după meritul fiecăruia, ci după favor, prin violarea celor 6 porunci din decalog, privitoare la iubirea aproapelui? Am căzut în păcatul ieroseliei (sacrilegii)?

Nedreptățitorii să facă ca și Zaheu: „Doamne, de am nedreptățit pe cineva cu ceva întorc împătrit și jumătate din avuția mea o dau săracilor (Lc. 19, *8;* comp. Eș. 22, *21-2 7;* Iac. 5, *1-5;* II Leere 1. *17-16, 19).*

150) Am ucis pe cineva cu voia mea? (Fac. 4, *40*).

151) Am făcut sodomie cu bărbați, cu femei, cu copii; eu cu altul și altul cu mine? (Fac. 18, *20*; Efes. 5, *3*).

Sodomia este păcatul curviei cel mai scârnav, făcut nefiresțe, de bărbat cu bărbat și bărbat cu femeie. Păcatul acesta scârnav, practicat odinioară de cetățenii Sodomei în timpul patriarhului Avraam, a mâniat pe Dumnezeu așa de groaznic, încât a ars în întregime cetățile Sodomei și Gomorei,

cu ploaie de piatră pucioasă și cu foc, din cer (Fac. 19). „Bărbații păgâni — zice Sfântul Apostol Pavel — au părăsit întrebuințarea firească a femeii, sau aprins în pofta lor unii spre alții și au făcut lucruri rușinoase, bărbat cu bărbat" (Rom. 1, *26-32).* Așa ni se spunea din bătrâni că acest scârbos păcat al Sodomei îl săvârșeau turcii unii cu alții; poate mai mult atunci când umblau în războaie cu anii.

Stricătorii de parte bărbătească (sodomitenii) și stricătorii de vite, ucigașii, fermecătorii, preacurvarii și idolatrii sunt vrednici de aceeași pedeapsă. Drept aceea, forma pe care o ai pentru ceilalți aplic-o și la aceștia. Cât privește pentru cei care s-au pocăit pentru necurăția (curviei nefirești, timp de 30 de ani de când s-au lăsat de păcat) pe care au făcut-o din neștiință; nu se cuvine a ne îndoi de primirea lor (după exemplul curvarului din Corint cu maște-sa[113]) (1 Cor. 5; comp. II Cor. 2, *5-11),* că un veac de om s-a înlăturat de la Sfânta împărtășanie, ca să se pedepsească a nu mai face necurăție. Drept aceea poruncește să-i primească fără canonisire, mai ales dacă au și lacrimi, care înduplecă milostivirea ta, precum și dacă arată viață vrednică de îndurare... Celui ce a făcut grozăvie cu parte bărbătească, se va canonisi cu timpul celui ce comite adulterul, adică 15 ani (Canon. 7 și 62 Sf. Vasile).

„Cel ce curvește cu muiere pe unde nu e treabă, ce se cheamă pe șezut, *4* ani și 150 de mătănii pe zi; iar de se va face aceasta cu muieri multe și mai multă învățătură (canon) să i se dea; așijderea și tot păcatul să se numere și să se socotească ce este și cum este. Pentru că una este o femeie, iar alta sunt două muieri, iar alta sunt trei muieri și altele multe. Așijderea muierii; una este un bărbat și alta este doi bărbați și alta trei bărbați și alta mulți bărbați (P.B.G. pg. 110, *8*4).

Cei ce fac sodomie cu soțiile lor se opresc de la Sfânta Împărtășanie opt ani, mâncând uscat după ceasul al nouălea și făcând în fiecare zi 200 de mătănii mari (luând Sfânta Agheasmă Mare și Sfânta Anafură la: Sfintele Paști, la Nașterea Domnului, la Sfinții Apostoli Petru și Pavel și la Adormirea Maicii Domnului). Sfântul Ioan Pustnicul face pogorământ[114] canonisirii sodomiei, astfel: „De va cădea cineva în păcatul sodomiei cu doi frați, se canonisesc numai 4 ani, cu condiția de a mânca odată în zi, după ceasul al nouălea (ora trei după-amiază la noi) și în fiecare zi, să facă câte trei sute de mătănii mari. De va tace cineva sodomie cu ginerele său, cu cumnatul său, *4* ani se canonisește, mâncând uscat după al 9-lea ceas și câte 200 mătănii în fiecare zi. De va face cineva sodomie cu fratele său, *8* ani se canonisește, mâncând uscat după al 9-lea ceas și în fiecare zi făcând câte 400 mătănii mari. Dacă vreun frate mai mic s-ar spurca de acest păcat cu fratele său cel mai mare, fără a face și el acest păcat, *3* ani se canonisește, mâncând uscat după al 9-lea ceas și făcând câte 100 mătănii mari pe zi.

Cel ce turbează asupra părții bărbătești s-a socotit a se opri de la Sfânta împărtășanie trei ani, plângând și ajunând și către seară mâncând uscătură să făcând 200 mătănii. Dacă însă iubește mai mult lenevirea, să plinească cei 15 ani (Vezi subînsemnarea Canon. 18, Sf. Ioan Post.; 7, Sf. Vasile cel Mare; P.M.B. gl. 333).

Care va face (împreunare) cu muierea lui afară de fire, acela să nu se facă Preot, ci numai să se despartă de tot de dânsa și dacă se va despărți, atunci să se canonisească, *15* ani să nu se cuminece (P.M.B. gl. 231).

152) Am asuprit pe săraci, văduve, orfani, lipsiți, neputincioși, necăjiți...? Am defăimat pe ologi, surdomuți, ciungi, neputincioși? (Is. 1, *17*; Mat. 23, *13*).

Omul care sărăcește din cauza primejdiilor, din pricina ocupațiilor pentru viața socială sau pentru alte cauze binecuvântate, trebuie ajutat. Cei care asupresc pe aceștia, păcătuiesc groaznic. „Pe sărac și pe mișel a asuprit, cu jaf a jefuit, zălogul[115] nu l-a dat înapoi și la idoli a pus ochii săi, fărădelege a făcut, cu camătă a dat, adaus a luat; unul ca acesta cu viață nu va vieți, pentru că toate fărădelegile acestea a făcut, cu moarte va muri, sângele lui asupra lui va fi" (Iez. 18, *12*-13; Eș. 22; 21, *27*; Mal. 3, *5*; Fap. Ap. 6, *1*; Is. 58; Amos. 5, *10*; Mt. 25, *31*46).

Dacă vreun cleric va batjocori pe șchiopi, orbi sau pe cel rănit la picioare, să se afurisească, asemenea și laicul" (Apost. 57).

---

113 Maștеră — (înv. și reg.) Mamă vitregă; maștehă; (Reg.; despre frați, surori) Vitreg

114 Pogorământ s.n. (înv.) coborâre.

115 Zălog — (Pop.) Garanție, gaj, amanet, chezășie.

„Dacă cineva, dintre cei ce fecioresc pentru Domnul, s-ar înălța împotriva celor căsătoriți, să fie anatema” (Gangra 10).

„Dacă cineva, fără dreptate, va defăima pe împăratul sau pe dregătorul său, să se pedepsească; de va fi cleric, să se caterisească iar de va fi laic să se afurisească; (Apost. 84).

153) Am nedreptățit pe părinții mei trupești, nesocotindu-i, defăimându-i, batjocorindu-i, luându-i în râs, ponegrindu-i, arătându-mă nemulțumitor față de dânșii, certându-i, ba chiar și bătându-i? (Vezi Ogl. Duhov. pp. 361-391 de autor; Eș. 21, *15*-16; 2 Lege 27, *16*).

154) Ca părinți de copii, n-am iubit, nici am îngrijit deopotrivă de fiii și fiicele noastre? Am împiedicat pe fiii și fiicele mele de a merge la călugărie... și celor duși, le-am oprit dreptul lor de moștenire? Ca tată, ca mamă, n-am purtat grijă de luminarea fiilor și fiicelor noastre trupești? Nu i-am crescut în învățătura și frica Domnului? Nu i-am învățat cu cuvântul și cu fapta, rugăciuni, poruncile Dumnezeiești, sfaturile bisericești, fapte bune și a se lumina cu Cuvântul lui Dumnezeu, a se spovedi și împărtăși cu vrednicie cu Sfintele Taine? Nu i-am învățat a nu se întovărăși cu creștinii falși, răi, vicleni, vicioși, cu prietesugurile lumești, păgubitoare mântuirii sufletești?

155) N-am certat, nici pedepsit copii pentru abaterile și faptele lor rele: furtișaguri, sudălmi, hule, măscăriciuni, desfrânări, nici nu i-am oprit a pleca noaptea din casă și a vagabonda?

DATORIILE PĂRINŢILOR CĂTRE COPIII LOR. Fiecare om, pentru a ajunge într-o cât mai bună dezvoltare trupească și sufletească, trebuie a se îngriji și de alții. Cel ce poate și nu ajută a se face această creștere se încarcă de păcate străine și este osândit de dreptatea Divină.

Dacă cineva și-ar părăsi copiii săi și nu i-ar hrăni, nici nu i-ar crește în cuviincioasa cinstire de Dumnezeu, ci ar motiva nepurtarea lui de grijă, cum că merge a se tunde în monarhism, anatema aceluia și celui ce-l va tunde pe el (Gangra 15; P.B.G. pg. 105 (64)

„Episcopii și clericii să nu lase fiilor lor deplina libertate de acțiune, până nu se vor convinge de moravurile și maturitatea vârstei lor, fiindcă din acestea se întind patimile la ei” (Cart. 17).

„Cine nu va îngriji de feciorii lui să-i certe pe aceia pe care i-au născut și frica lui Dumnezeu nu-i învață pe dânșii, ca să umble pe calea cea adevărată, creștinească, ci se vor lăsa și se vor înstrăina întru toate căile cele întoarse: în curvie, în furtișag, în răpire, în jucări, în plesnete și în toate nedreptățile, anatema niște părinți ca aceia, care nu-și ceartă nici învață pe fiii lor în frica lui Dumnezeu, că înfricoșat județ vor să ia și focul cel netrecut vor să moștenească, dimpreună cu feciorii lor, pe aceia ce îi născură și rău îi crescură.

Cine își va învăța pe feciorii săi trupești, după dragostea lor cuvinte spurcate (sudălmi, drăcuieii, înjurături de cele sfinte, hule) și-i va învăța să bârfească și niște cuvinte ca acestea vor lua de la dânșii, iar nu-i va învăța ca din tinerețe să facă cinste părinților și fratelui său mai mare și surorii sale mai mare, niște părinți ca aceia, să fie anatema.

Părinții care nu-și vor iubi feciorii lor deopotrivă și să-i certe, ci pe unul îl va iubi iar pe altul îl va urî sau strânsoarea (averea) nu o vor împărți feciorilor lor deopotrivă, anatema părinții aceia... De va fi vreunul din feciori viclean și rău să-l învețe pe dânsul tatăl său și mama sa și de nu-i va asculta pe dânșii, feciorii aceia își vor purta greutatea răutăților lor; averea însă să li se împartă în chip egal... (P.B.G. pg. 105 (64-65).

Părinții care nu împart drept averea sau stăpânirea lor, unii ca aceia să nu se pricestuiască Dumnezeieștilor Taine, până ce nu se vor îndrepta (P.M.B. gl. 283). Deci, de nu se vor îndrepta, nici la moarte, nu se cuvine să se împărtășească. Vreți a ști de ce nu se pot împărtăși acei părinți? Iată cauza: neîmpărțind drept agonisita lor, lasă vrajbă între fiii și fiicele lor. Așadar, când se întâlnesc, în loc de a se dori și iubi, ca frații și surorile, cei nedreptățiți, turbează de mânie și ură, asupra celor ce au luat mai mult. Uneori urmează chiar încăierări și ucideri.. Acele învrăjbiri, ba chiar și vărsări de sânge și ucideri, împovărează pe părinții ce n-au împărțit drept agonisita lor copiilor, trăgându-i în iad, chiar și împărtășiți de vor fi. Și aici se adeverește cuvântul Apostolului: „Cel ce fără cercetare și bună pregătire mănâncă și bea Trupul și Sângele Domnului cu nevrednicie, se face vinovat, osândă sieși mâncând și bând...” (1 Cor. 11, *27-32;* comp. II Cor. 13, *5*; Gal. 5, *4-10)* și al Sf. Ioan Gură de Aur, ce zice: „Mulți se împărtășesc de frica morții, dar se duc în iad”.

156) M-am rușinat a-mi împlini datoria de părinte sufletesc?

157) Ca părinte, am fost prea aspru cu copii mei?

158) Am povățuit rău pe copiii și servitorii mei să meargă cu vitele în: ogoarele, semănăturile și ierburile de cosit ale aproapelui?

159) Am purtat ură pe tată și pe mamă? N-am ascultat de părinți când mi-au dat învățături bune, folositoare de suflet și când mi-au poruncit a umbla în căi bune?

160) N-am ascultat părinții când m-au sfătuit a nu umbla în căi rele, de pierzare sufletească și a nu pleca noaptea de acasă la: clăci, jocuri, dezmăț, destrăbălări și a nu mă însoți cu nelegiuiții...? N-am cinstit părinții cu cuvântul și cu fapta? I-am blestemat, suduit, îngânat și batjocorit, zicându-le: proști, înapoiați, bigoți, bețivi, nebuni, strigoi, curvari, moșnegi, babaci...? I-am părăsit neîngrijindu-i în: necazurile, bolile, tulburările, lipsurile, slăbiciunile și bătrânețile lor? Nu i-am ajutat în slăbiciunile, lipsurile și bătrânețile lor, nici cu cuvinte mângâietoare, nici cu cele trebuincioase întreținerii lor trupești și sufletești, nici cu rugăciuni, nici cu alte binefaceri, de care aveau trebuință?

DATORIILE COPIILOR CĂTRE PĂRINŢII LOR. Dacă cineva dintre fii, mai cu seamă a celor credincioși, s-ar depărta și n-ar da cuvenitul respect părinților săi, scuzându-se cu cinstirea de Dumnezeu, să fie anatema (Gangra 16). Cela ce cinstește pe tatăl său și pe mama sa, acela va trăi ani mulți. Cela ce este temător de Dumnezeu, acela cinstește pe tatăl său și pe mama sa, pentru că ruga și binecuvântarea părinților (a tatălui și a mamei) întărește casele fiilor; iar blestemul lor desrădăcinează temeliile. Fie-ți milă de tatăl și de mama ta la bătrânețile lor, ca să te izbăvești de tot răul. Că blestemat este omul care va urgisi pe tatăl și pe mama sa (P.M.B. gl. 283; comp. 2 Lege 27,. *16;* 5, *16;* Is. Sirah. 3, *7*-16**;** Împ. 15-18).

161) Am fost neascultător și prea aspru cu părinții mei? Nu mi-am împlinit datoriile către ei?

162) Din cauza zgârceniei și a nepăsării n-am plătit Sfinte Liturghii, sărindare, panahizi... milostenii, pentru ușurarea păcatelor și izbăvirea din iad a Sufletelor părinților și răposaților mei?

163) N-am ascultat de părinții mei duhovnicești și Preoții Bisericii lui Dumnezeu? Am purtat ură asupra lor?

ASCULTAREA NE APROPIE ȘI NE UNEȘTE CU DUMNEZEU. Mai înainte de a vorbi de ascultare, privindu-i luminatele ei binefaceri, mă văd silit a exclama: O! Ascultare, mângâiere a Sfinților strămoși, îmbunătățire a Patriarhilor și jertfire a Prorocilor! O! Ascultare prea minunată, a Mântuitorului de Tatăl Ceresc, în toate, până la moartea pe Cruce! O! Ascultare, înaripare Apostolilor. O! Ascultare, mântuire a credincioșilor. O! Ascultare, născătoarea și dezvoltarea tuturor faptelor bune. O! Ascultare, aflătoare a Împărăției lui Dumnezeu. O! Ascultare, deschizătoare a cerurilor și suirea în ele a oamenilor de pe pământ. O! Ascultare, hrănitoarea tuturor Sfinților cu laptele cuvântător (I Petru. 2, *1*-9), prin care s-au făcut desăvârșiți. O! Ascultare, care ne înaripezi, ne sui de pe pământ la cer, ne învrednicești a locui și a ne bucura cu Îngerii luminați, totdeauna, înaintea pururea Binecuvântatului și mult Milostivului Dumnezeu. O! Ascultare, ce mult minunată și binefăcătoare ești tu tuturor celor ce te află și se ostenesc cu bună chibzuială, cu dreptă socoteală în strălucita ta folosire!

1) Ascultarea a păzit pe Îngerii buni de cădere; iar neascultarea a prăbușit pe pârâtorii înrăutățiți din cer în adânc, transformându-i din Îngeri luminați în draci întunecați.

2) Ascultarea a păstrat într-o minunată fericire pe îndumnezeiții protopărinții noștri, Adam și Eva, în Paradis umplându-i de mari bucurii, veselii și îmbunătățiri înaintea Creatorului a toate, Care-i cerceta și vorbea cu ei, ca părinții duioși cu copii lor iubiți. Când însă au părăsit Sfânta Ascultare, ascultând minciuna vicleanului diavol, care a zis: „Mâncați din pomul oprit, că hotărât nu veți muri.., ci veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul", atunci, imediat au pierdut toată fericirea aceea minunată, cufundându-se în groaznica nefericire vremelnică și veșnică (Fac. 3).

3) Prin ascultare Abel aduce o mai bună jertfă lui Dumnezeu, Care i-o primește și astfel devine alesul Domnului; iar Cain, prin neascultare, aduce jertfă din roadele mai proaste și putrede ale pământului, neprimită de Dumnezeu, după care, umplându-se de invidie și ură de moarte asupra fratelui său, ucigându-l, s-a prăbușit în blestem înșeptit (Fac. 4).

4) Prin ascultare bună, Sit și urmașii săi au primit, supranumirea de „dumnezei” și „fii ai lui Dumnezeu”; iar prin neascultare, îndărătnicie și împotrivire lui Dumnezeu și aleșilor Lui, Cain a rămas cu supranumirea de „om” și urmașii săi „fiii oamenilor” (Fac. 5, *1-3;* 6, *2*). Fetele oamenilor au primejduit pe fiii lui Dumnezeu, pentru coborârea lor din ascultare în neascultare (Fac. 6-8).

5) Prin ascultare Sfinții strămoși, dinaintea potopului universal, cu urmașii lor stăteau în slujba lui Dumnezeu, sfințindu-se și destinându-se mântuirii. Enoh, cel de-al 7-lea mărturisitor, n-a văzut moartea, ci a fost luat de Dumnezeu (Fac. 5, *21-24;* -Evr. 11, *5)*

Prin ascultare, Noe încredințându-se de cele nevăzute prin descoperirea Dumnezeiască, a făcut o corabie mare, uriașă — timp de vreo sută de ani — prin care s-a mântuit de osândă înecării cu potopul universal al lumii înrăutățite, devenind astfel al doilea părinte al lumii celei reînnoite.

Prin exemplara ascultare, Avraam părăsește neamul și patria, nemernicind[116] prin țări străine, apoi își aduce unicul său fiu legitim, jertfă lui Dumnezeu, pentru care a luat îmbelșugată binecuvântare și a devenit „părinte” al multor neamuri, domni, voievozi și împărați.

Prin ascultare, dreptul Lot iese afară din Sodoma și Gomora, cu fetele și soția lui, grăbindu-se a ajunge la munte în Sigor, unde au scăpat de arderea prin ploaia cu piatră pucioasă și foc din cer, prin care s-au distrus desăvârșit acele înfloritoare cetăți păcătoase. Ginerii și rudeniile care n-au vrut să intre în ascultarea lui, au fost pierduți cu foc. Soția lui, nesocotind cuvântul de ascultare dat de Îngerii Domnului „să nu privească înapoi”, uitându-se spre Sodoma și Gomora, să vadă prăpădul și țipetele ce se ridicau din ele, s-a prefăcut în stâlp de sare (Fac. 19).

Tot prin ascultare, au dobândit de la Dumnezeu ocrotire și binecuvântare patriarhii: Isaac, Iacob, Israel și cei 12 Patriarhi.

Prin ascultare Moise, făcându-se mare, se lepădă de toate bunătățile, plăcerile, bucuriile și slavele pieritoare ale Egiptului, călăuzește poporul israelit 40 de ani, spre Pământul Făgăduinței, devenind cel mai mare Proroc, legislator și om iubit de Dumnezeu (Vezi Pentateucul sau cele cinci cărți, ale sale).

Prin ascultare voievodul Isus Navi adună poporul, înnoiește legătura cu Dumnezeu, trece Iordanul, cucerește Pământul Făgăduinței și-l împarte pe veci la cele 12 triburi ale lui Israel.

Prin ascultare de Dumnezeu cei 15 judecători conduc poporul lui Israel, prin bezna întunericului popoarelor idolatre care-l înconjurau și cu care venea în contact. Neascultările au dezlănțuit asupra Israeliților felurite pedepse aspre și dese nimiciri.

Prin ascultare, Saul devine împărat a lui Israel și biruitor potrivnicilor. Saul era un bărbat frumos la față, mai înalt de la umăr în sus decât ceilalți Israeliți. Domnul era cu dânsul și el birui pe toți vrăjmașii săi din împrejurimi. Mai pe urmă însă Saul nu rămâne ascultător lui Dumnezeu. Începe a se încrede în sine și a se mândri. Înălțându-se astfel, îndrăzni a se atinge de lucrul preoției aducând însuși jertfa înainte de a începe lupta cu vrăjmașii țării, fără a mai aștepta pe Prorocul Samuel, care venea spre a se ruga Domnului Dumnezeu pentru el. Săvârșind el fapta aceasta, Samuel l-a mustrat, zicându-i: „Ai lucrat nebunește! Dacă n-ai fi făcut aceasta, Domnul ar fi întărit domnia ta peste Israel. De acum domnia ta nu va mai dăinui. Domnul și-a căutat om, după inima Sa și l-a așezat domn peste poporul Său” (1 Împ. 13, *5-14).* Și altă dată Saul se arătă neascultător de Dumnezeu. Samuel îi dăduse în grijă, din porunca Domnului, a bate pe Amaleciți și a nimici toate ale lor fără cruțare și a nu-și opri nimic pentru sine, din avuțiile lor. Saul se duse, bătu pe Ameliciți și nimici toate ale lor fără cruțare. Opri însă pentru sine cele mai frumoase turme. Se mai și înălța cu aceastea în semn de învingere. Samuel, auzind de neascultarea aceasta se duse la Saul și îl întrebă: „Ce înseamnă zbierarea aceea a oilor și răgetul boilor ce-l aud eu? Saul a răspuns: „Poporul a cruțat cele mai bune oi și cei mai buni boi, ca să jertfească Domnului Dumnezeu”. Samuel l-a dojenit zicându-i:. „Mai plăcută îi este lui Dumnezeu ascultarea decât jertfa. Neascultarea de Cuvântul Domnului este ca și fărădelegea idolatriei. Pentru că tu ai lepădat Cuvântul Domnului și Domnul te-a lepădat pe tine, ca să nu mai fii împărat peste Irael.” Astfel, prin neascultare, Saul cade.

Jertfele aduse lui Dumnezeu cu credință și umilință sunt bune și plăcute Lui, dar tot mai bună, mai prețioasă și mai plăcută înaintea Lui, este ascultarea. Omul când jertfește ceva lui Dumnezeu își aduce numai o parte din averea sa. Când însă ascultă de Dumnezeu se aduce pe sine întreg, jertfă lui Dumnezeu.

---

116 Nemernici — (înv. și reg.) a pribegi, a rătăci.

Prin ascultare bună David devine împărat vestit, urmat de Solomon, fiul său, ridicând împărăția lui Israel la culmea creșterii și fericirii; dar prin neascultare a căzut în grele necazuri și primejdii.

Prin ascultare, unii împărați ai lui Israel au ridicat imperiul în culmea binelui; alții însă, prin neascultare l-au cufundat în culmea răului, primejduirilor, dezbinărilor și a prăpădului. Prin ascultare, omul lui Dumnezeu s-a ridicat, a prorocit și a făcut minuni în Betel; iar prin neascultare a căzut și a fost omorât de leu, pe cale (3 Împ. 13-16).

Prin ascultare, Ilie Prorocul a bine plăcut lui Dumnezeu, a fost ocrotit în toată viața lui și a fost ridicat în car de foc, cu cai de foc, de pe pământ spre cer (3 Împ. 17-2; 4 Împ. 9; 1; 2).

Prin ascultare, Prorocul Iona a bine plăcut și a fost ales lui Dumnezeu, iar prin neascultare a tulburat marea asupra lui, a fost aruncat în mare și înghițit de chit[117], după care tot prin ascultare s-a eliberat (Iona 1-4).

Prin ascultare până la sacrificiu Prorocii, în frunte cu Sfântul Ioan Botezătorul și-au atras binecuvântările lui Dumnezeu, Sfințenie, liberare din iad, mântuire și fericire veșnică.

ASCULTAREA MÂNTUITORULUI. Prin ascultare de Dumnezeu Tatăl și de Părinții Săi pământești (Lc. 2, *42-53)* Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, „În Chipul lui Dumnezeu fiind, nu răpire a socotit a fi El întocmai cu Dumnezeu și S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor la înfățișare. Arătându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte și încă moarte de Cruce. Pentru aceasta și Dumnezeu L-a preaînălțat și I-a dăruit Lui Nume, care este mai presus de orice nume; ca în Numele lui Iisus Hristos, tot genunchiul să se plece: al celor cerești, al celor pământești și al celor dedesubt. Și toată limba să mărturisească că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl" (Filip. 2, *5*-77). Deci, după cum prin neascultarea unui singur om — Adam — a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea și astfel moartea a trecut la toți oamenii... așa și prin ascultarea Unuia — Domnul Hristos — mulți se vor face drepți, vor viețui..." (Rom. 5, *72, 19).* Ascultarea aceasta a Mântuitorului este exemplară, desăvârșită, absolut demnă de urmat de toți care doresc mântuirea.

ASCULTAREA URMAȘILOR MÂNTUITORULUI. Această pildă vie de ascultare au urmat-o în viața lor Sfinții Apostoli și urmașii lor, milioanele de bine-credincioși creștini — Păstori și păstoriți — care acum și pururea se veselesc în ceruri, cu Îngerii ascultători, înaintea Tronului Dumnezeirii.

Pe această ascultare, cu toată credincioșia de Dumnezeu și de Biserica lui, Sfinții Apostoli dimpreună cu Sfinții Părinți și toți urmașii lor de păstorat au pus bazele mântuirii oamenilor (Filip. 2, *7*2)

Ascultarea e mult mai bună decât toate jertfele (1 Împ. 15, *22*; Mih. 6, *6-8;* Osia 6, *6;* Ecl. 5, *1*-2; 8, *12*). Trebuie a asculta mai mult de Dumnezeu decât de oameni (F. Ap. 4, *19;* 5, *29;* Ioan 8, *47;* 10, *26;* 1 Ioan 4, *4-6).*

Ascultarea adevărată, fără cârtire și bodogăneli, este o minunată însușire Sfântă a bine-credincioșilor (Is. Navi 24, *14-24;* Rom. 16, *19;* 1 Petru 1, *14-23;* 1 Ioan 2, *3;* Apc. 14, *11*;).

Exemple de ascultare în Biserica lui Dumnezeu din Vechiul și Noul Testament: Noe (Fac. 6, *22*; 7, *5*), Avraam (Fac-12, *1-4;* 22, *3, 12, 18;* 26, *3-5;* Evr. 11, *8-9),* israelitenii (Eș. 12, *28;* 19, *8;* 24, *3-7;* Is. N. 2, *15, 24),* Moise (Eș. 34, *4;* 40, *16-17;*, Haleb și Isus Navi (Num. 32, *18;* Is. N. 11, *15),* David (1 Împ. 16, *7*2; Ps. 118, *47, 16*6; F. Ap. 13, *22*; 3 Împ. 9, *4*; 11, *34*), Solomon (3 Împ. 3, *3;* 1 Paral. 28, *7*), Ilie Tesviteanul (3 Împ. 17, *5, 10),* Iezechia (4 Împ. 18, *6),* Isaia (4 Împ. 23, *3;* 2 Paral. 34, *31),* iudeii captivi (Tobit 1, *10*-12; Ps. 136, *1-8;* Neemia 10, *21*), Preasfânta Fecioară Maria (Lc. 1, *38, 26-38;* Ioan 2, *5*-77; Mt. 12, *49-50;* Ioan 19, *26;* F. Ap. 1, *13-14),* Iosif, logodnicul păzitor și îngrijitor al Maicii Domnului (Mt. 1, *23-14;* 2, *13*-15-23), Magii (Mt. 2, *12*), Zaharia și Elisabeta (Lc. 1, *6*), Saul-Pavel (F. Ap.9 *5-6;* 26, *10*-20; 27, *31-37;* 1, *1*-7), Romanii (Rom, *16, 19),* Filipenii (Filip. 2, *7*2).

Prin o astfel de adevărată ascultare au pus și pun bazele mântuirii toți Sfinții Părinți patristici și întreaga Biserică a lui Dumnezeu. „Iubitule" ── zice Sf. Vasile cel Mare — de vei ședea în supunere la un Părinte duhovnicesc să nu-ți pui singur ție rânduială, zicând: „Nu pot face aceasta sau aceea". Dacă nu vei face ascultare nu vei scăpa de judecată. Dacă vi s-ar da vreo poruncă de egumen, peste puterea voastră, mărturisiți celui mai mare. Împotriva păcatului stați luptându-vă până la sânge.

---

117 Chit, chiți — (zool., înv.) balenă

Sufletul este urmare a cerului că întru dânsul locuiește Domnul. Trupul este din pământ, pe care locuiesc oamenii muritori și jivinele necuvântătoare. Deci măsoară-ți trebuințele trupului după ceasurile rugăciunilor — și fii gata a nu asculta gândul care te trage pe tine de la rugăciune și citire sau ascultarea Sfintei Scripturi și sfaturile Sfintei Biserici. Obiceiul dracilor este de a ne împiedica și opri de la sfânta rugăciune, de la citirea și ascultarea Dumnezeieștilor Scripturi și a altor cuvinte mântuitoare de Suflet prin felurite pricinuiri. Astfel, niciodată să nu zici pricinuind: Vai mie, mă doare capul, vai mie pântecele și alte pricinuiri neadevărate punând înainte pentru a te da cât mai curând odihnei și a te slăbi în tăria privegherii. Mai vârtos să ai și rugăciuni ascunse, pe care le vede Dumnezeu în ascuns și-ți va răsplăti ție la arătare. Aibi și tu negustătoria vieții celei prea bune, ca să afli bogăție ascunsă în ziua nevoii. În zilele rânduite slujbei tale, împreună cu osteneala trupului, aibi și cuvânt mângâitor spre iubirea acelor ce se slujesc, ca să fie bine primită slujba ta, cu sare îndulcită. Să nu lași să facă altul lucrurile ce sunt puse asupra ta, ca nu cumva și plata să se ia de la tine și să se dea altuia și în bogăția ta, altul se va proslăvi, după care tu te vei smeri. Fă-ți lucrurile slujbei tale cu bun chip și cu osârdie, ca lui Hristos slujind, pentru că „Blestemat este — zice — tot cel ce face lucrul Domnului cu lenevire" (Ier. 48, *7*0).

Pe ascultătorul din viața de obște, Sf. Vasile l-a cercat, l-a făcut Diacon, Preot și l-a luat cu sine la Episcopie (P. 42, *7*). Ascultătorul sincer este ascultat de Dumnezeu.

„Odihnește pe Părintele tău cu bună ascultare — zice Avva Arsenie — ca, după ce va merge către Domnul, să se roage pentru tine și îți va fi ție bine" (P. p. 22-35).

Ascultătorul Ioan Colov, dându-i Părintele său duhovnicesc un lemn uscat să-l ude zilnic, a cărat apă cale de vreo zece ceasuri. După trei ani, lemnul a înverzit, a înfrunzit, a înflorit și a făcut roade. Bătrânul, luând din rodurile lui, a dus la Sfânta Biserică și a zis soborului: „Veniți și mâncați din rodul ascultării" (P. p. 97, *7*).

Avva Atrea, ascultătorul, când l-a striga Părintele Or, a lăsat cuțitul în peștele pe care-l spinteca și alergă la el...(P. p. 197-198, *7*).

ASCULTĂTORUL ESTE MAI CINSTIT ÎN CER DECÂT CEILALŢI OSTENITORI. Am văzut — zice Avva Ruf — patru cete în cer. Prima ceată era omul, care este bolnav și mulțumește lui Dumnezeu. A doua ceată era iubitorul de străini, care stă și le slujește. A treia ceată era cel care umblă prin pustie și nu vede față de om. A patra ceată era cel ce șade în ascultarea Părintelui său spiritual, supuindu-i-se lui, pentru Domnul. Ascultătorul purta lanț de aur, pavăză și avea mai multă slavă decât ceilalți. La întrebarea: „Cum mai micul acesta are mai multă slavă decât ceilalți?" Povățuitorul i-a răspuns: „Cel ce umblă după iubirea de străini, își face voia sa; cel ce este în pustie cu voie s-a dus; bolnavul este îngrijit și mângâiat adeseori, după voia sa. Ascultătorul însă, lăsându-și toate voile sale, atârnă de Dumnezeu și de Părintele său, pentru aceasta se învrednicește de mai multă slavă decât ceilalți. Deci, este foarte bună ascultarea, care se face pentru Domnul"... (P. pp. 208-209).

Ascultătorul în toate, părintelui său, mai îmbogățit în Dar decât pusnicul, pogorându-se la apă nu s-a vătămat de crocodili și a înviat un om mort (P. 421, *7*).

ASCULTĂTORUL CU 7 CUNUNI. Un oarecare bătrân ședea la Tebaida într-o peșteră. El avea un ucenic iscusit. Bătrânul avea obicei, seara, de al sfătui pe el, cele de folos. După sfătuire făceau rugăciune și îl slobozea pe el să doarmă. Odată, oarecare mireni cucernici știind nevoința cea multă a bătrânului, au venit la el și i-au făcut mângâiere. După ce s-au dus ei, bătrânul a șezut iarăși, după obicei sfătuind pe fratele și vorbind cu el, a adormit. Fratele a așteptat până să se deștepte bătrânul și să-i facă lui rugăciune. Deci, mult șezând el și nedeșteptându-se bătrânul, s-a supărat, dar nu s-a dus. Așa a făcut el de șapte ori, supărându-se și împotrivindu-se a suferit, însă nu s-a dus.

Trecând câtva timp din noapte s-a deșteptat bătrânul și văzându-l pe el șezând, i-a zis: „Nu te-ai dus până acum?" El a răspuns: „Nu Părinte, că nu m-ai slobozit". Bătrânul a zis: „Pentru ce nu m-ai deșteptat?" Fratele a răspuns: „N-am îndrăznit să te mișc, ca să nu-ți stric somnul". Apoi, citind pravila cea de dimineață, după sfârșitul ei, bătrânul a slobozit pe fratele și el ședea singur. Atunci bătrânul a venit în uimire și iată cineva îi arăta lui un loc slăvit. În acel loc era un scaun foarte frumos și deasupra scaunului șapte cununi strălucitoare. Bătrânul a întrebat pe cel ce i le arăta: „Ale cui sunt acestea?" Acela a răspuns: „Ale ucenicului tău! Locul și scaunul i le-a dăruit Dumnezeu, pentru ascultarea lui, iar cele șapte cununi le-a câștigat în noaptea aceasta."

După aceea, bătrânul, venindu-și în sine a chemat pe fratele și i-a zis: „Fiule, spune-mi ce ai făcut în noaptea aceasta?" El a răspuns: „Iartă-mă Părinte, că nimic n-am făcut!" Bătrânul, socotind

că smerindu-se nu mărturisește, i-a zis: „Nu te slobozesc până ce nu-mi vei spune ce ai făcut sau ce ai gândit tu în noaptea aceasta”. Fratele însă, neștiind nimic în sine că a făcut, nu avea ce să zică. El a zis Părintelui: „Părinte, n-am făcut nimic, fără numai aceasta: „Fiind supărat de gânduri de șapte ori, ca să mă duc fără slobozenia ta, nu m-am dus”. Bătrânul, auzind aceasta, a înțeles că, de câte ori s-a luptat împotriva gândului, s-a încununat de la Dumnezeu. Fratelui însă nu i-a spus nimic, pentru cele ce a văzut. Pentru folosul multora însă, bătrânul a povestit aceasta la bărbați Duhovnicești, ca să cunoaștem că Dumnezeu ne dăruiește cununi și pentru cele mai mici osteneli ale noastre. Încă să ne învățăm și a cere cu osârdie rugăciunile Părinților și a nu îndrăzni a face ceva sau câtuși de puțin a ne despărți de ei, fără de blagoslovenia lor (P. p. 448, *16*).

ASCULTAREA A FĂCUT FILOSOFUL MUT, ÎNGER. Un oarecare filosof, foarte însemnat, de la cetatea lui Dumnezeu — Constantinopol — bărbat cucernic, venea la oarecare sihastru, rugându-l să-l primească și să-l facă călugăr. Bătrânul i-a zis: „De poftești să te primesc, mergi și vinde averile tale, după porunca Domnului nostru Iisus Hristos, dă-o lipsiților și așa te voi primi. Filosoful mergând, a făcut după cuvântul bătrânului. După aceea, venind, i-a dat și altă poruncă, zicându-i: „Să te păzești a nu vorbi cu nimeni”. El s-a făgăduit să nu vorbească și doi ani n-a vorbit. Au început, după aceea, oamenii a-l proslăvi pe el. Atunci i-a zis bătrânul: „Nu-ți este de folos să stai aici. Te trimit la o mănăstire de obște.” Și l-a trimis. Trimițându-l însă, nu i-a zis să grăiască sau să nu grăiască. Acela păzind porunca ce i s-a dat, a petrecut negrăind. Egumenul când l-a primit, vrând a-l ispiti cu fapta, de este chiar mut sau numai se preface, l-a trimis să-i aducă un răspuns de la altă mănăstire — în vremea revărsării apei râului, peste care trebuia să treacă la ducere și la înapoiere, ca să fie nevoit a grăi, zicând că n-a putut trece râul. După el a trimis, în taină, pe un frate să vadă ce va face. Bunul ascultător, ajungând la râu și văzând că nu poate să treacă, și-a plecat genunchii spre rugăciune. Atunci, venind un crocodil l-a luat în spinare și l-a trecut în cealaltă parte de apă. Apoi, întorcându-se cu răspunsul, ajungând la apă iarăși l-a luat în spate crocodilul și l-a trecut dincoace. Fratele acela, trimis după dânsul, văzând acea minune, a spus Egumenului și fraților. Toți auzind s-au minunat. Nu după multă vreme s-a pristăvit[118] acel filosof. Atunci a trimis Egumenul la bătrânul lui grăind: „Deși ne-ai trimis mut, însă Îngerul Domnului a fost”. Bătrânul, auzind aceasta, a vestit sihastrului că: „N-a fost mut, ci mai vârtos un mult vorbitor, însă păzind porunca ce i-am dat dintru început, a petrecut negrăind”. Atunci s-au mirat toți și au proslăvit pe Dumnezeu. (P. p. 384, *8).*

ASCULTAREA ESTE SCARĂ CEREASCĂ. Un om oarecare a ieșit din lume și s-a dus într-o chinovie având cu sine și pe fiul său. Egumenul i-a zis: „Mi-e voia să nu mai vorbești cu fiul tău, ci să-l ai ca pe un străin”. Acela i-a răspuns: „Așa voi face, după cuvântul tău, Avvo”. Astfel, a petrecut mulți ani de-a rândul fără a vorbi cu el. Apropiindu-se vremea să se pristăvească fiul său, Egumenul a zis: „Mergi acum de vorbește cu fiul tău”. Acela însă răspunzându-i, i-a zis: „De poruncești Avvo, să păzim porunca până în sfârșit...” Și așa a răposat fiul lui, fără a grăi cu dânsul. Toți părinții și frații auzind și văzând aceasta s-au mirat cum a primit cu bucurie porunca și a păzit-o până la sfârșit (P. p. 385, *10).*

Un bătrân pustnic avea un ucenic. Vrând a-l ține cu sine, l-a învățat și l-a făcut să aibă ascultare desăvârșită. Odată i-a zis bătrânul: „Aprinzându-se cuptorul foarte, mergi de ia cartea ce se citește la mijloc și o aruncă în cuptor”. El, mergând, a făcut aceea fără nicio gândire. Cartea, fiind aruncată, a stins focul. Iată, aceasta este puterea ascultării cei cu înțelegere, căci ascultarea este scară cerească” (P. p. 385, *9).*

UCENICUL ASCULTĂTOR ȘI-A MÂNTUIT PĂRINTELE SĂU, BEȚIV. Un bătrân pustnic avea patima beției. Nimeni nu l-a putut dezbăra de ea. În fiecare zi lucra câte o rogojină[119], o vindea în sat și-i bea prețul ei. Mai pe urmă a venit un frate la dânsul și a rămas, petrecând cu el. Lucra și fratele în fiecare zi o rogojină. Bătrânul o lua și pe aceea și vânzând-o, bea prețul amândurora, iar fratelui îi aducea puțină pâine seara. Făcând el aceasta trei ani, fratele nu-i zicea nimic, ci răbda și tăcea. După aceea, fratele și-a zis în sine: „Iată sunt gol și pâinea mea cu lipsă o mănânc. Scula-mă-voi și mă voi duce de aici”. Apoi, socotindu-se bine în sine, și-a zis: „Unde am să mă duc să

---

118 A se pristăvi — (înv. și reg.) A muri

119 Rogojină — împletitură de tulpini sau de frunze de rogoz (mohor) ori de papură, utilizată pentru protecția unor elemente de construcție, a unor instalații etc. sau pentru așternut pe jos (în unele locuințe), pentru decorațiuni interioare etc.

șed iarăși? Dar eu, pentru Dumnezeu, șed împreună cu bătrânul". Îndată, după acea prețioasă hotărâre, i s-a arătat Îngerul Domnului, zicând: „Nicăieri să nu te duci, că mâine vin la tine". A doua zi, fratele a rugat pe bătrânul, zicând: „Părinte, azi să nu mergi nicăieri că vin ai mei să mă ia!" După ce a sosit ceasul în care bătrânul se ducea în sat, acesta i-a zis fratelui: „Nu vin astăzi, fiule, uite că au zăbovit". El însă i-a zis: „Cu adevărat, Părinte, vin negreșit". Vorbind el așa cu bătrânul, a adormit (murit). Bătrânul văzând a început a plânge, zicând: „Vai mie, fiule, că mulți ani am petrecut în lenevire fără niciun folos, ci numai în pagubă și primejdie sufletească. Tu însă în puțină vreme ți-ai mântuit sufletul tău, cu răbdare." De atunci bătrânul, rugându-se, s-a înțelepțit și el și s-a făcut iscusit.

UCENICUL BUN ȘI ASCULTĂTOR ÎȘI MÂNTUIEȘTE BĂTRÂNUL. Un alt bătrân pustnic locuia într-o chilie, ce se numeau „pustnicești", afară din Alexandria. Bătrânul acela era foarte iute, puțin la suflet și nerăbdător. Auzind pentru dânsul un frate mai tânăr, a făcut așezământ cu Dumnezeu, zicând: „Doamne, pentru toate păcatele pe care le-am făcut în lume, voi merge și voi petrece cu bătrânul acesta iuțos, îi voi sluji lui și-l voi odihni". Așa, hotărându-se, a intrat în ascultare. Bătrânul acela îl ocăra pe el ca pe un câine în toate zilele. Dumnezeu văzând ascultarea, smerenia și răbdarea fratelui, după șase ani de supunere către bătrânul, i-a arătat în somn pe oarecine ținând o hârtie mare, care jumătate era ștearsă iar jumătate era scrisă. Arătându-i fratelui hârtia, îi zicea: „Iată, jumătate din datoriile tale le-a șters Stăpânul Dumnezeu; silește-te și pentru celelalte". Era și alt bătrân duhovnicesc care locuia aproape de el și care știa cele pentru fratele. Acela auzea întotdeauna cum îl ocăra bătrânul necăjind pe fratele cu nedreptate și cum fratele îi punea lui mătanie și bătrânul nu făcea pace cu el. Când întâlnea pe acel frate, bătrânul cel duhovnicesc, îl întreba: „Ce este fiule? Cum a trecut ziua de astăzi? Oare, am dobândit ceva? Oare am șters ceva de pe hârtie?" Dacă cumva trecea vreo zi în care nu s-ar fi ocărât sau nu s-ar fi scuipat sau nu s-ar fi izgonit de bătrânul, ascultătorul se ducea seara la bătrânul cel de aproape și zicea, plângând: „Vai mie, Părinte, că rea mi s-a făcut mie ziua de astăzi, că n-am dobândit nimic; ci am petrecut-o în odihnă." După alți șase ani, adică după 12 ani a adormit fratele și bătrânul cel duhovnicesc încredința că l-a văzut pe el stând împreună cu mucenicii, rugându-se pentru bătrânul lui cu multă îndrăzneală și umilință, zicând: „Doamne, precum m-ai miluit pe mine prin acela, miluiește și pe acela, pentru îndurările Tale cele multe și pentru mine, robul Tău". După 40 de zile a luat la sine și pe bătrânul în locul cel de odihnă. Iată ce fel de îndrăzneală dobândesc cei ce suferă necazurile, pentru Dumnezeu.

PRIN ASCULTARE A SCĂPAT DE CEI DOI DRACI. Era un monah în Tibaida, care avea mare nevoință și petrecere. Acesta se îndeletnicea neîncetat în privegheri și în rugăciuni. Atâta neagoniseală arăta el în chip desăvârșit și atât de mult lua el aminte la post, încât odată pe săptămână — duminica spre seară — se hrănea, mângâindu-și neputința firii cu legumele cele ce se întâmplau sau cu verdețuri sălbatice. El a petrecut multă vreme viețuind astfel. Atunci, aflătorul răutății — diavolul -, zavistuindu-l pentru fapta lui cea bună s-a silit să-l surpe cu căderea în mândrie, în care și el era căzut. Astfel i-a pus în minte gânduri ale puterii, zicându-i că face nevoință desăvârșită, pe care nimeni altul nu poate să o facă. „Trebuie să arăți și minuni — a zis diavolul — ca și tu să te faci către nevoință mai osârduitor și pe oameni să-i zidești. Astfel, văzând ei minunea lui Dumnezeu, să slăvească pe Tatăl nostru Cel din ceruri. Să cerem dar lucrarea minunilor, căci însuși Mântuitorul a zis: „Cereți și vi se va da vouă..." Pe această rugăciune, trebuie a o aduce lui Dumnezeu cu neîncetată cerere... Iubitorul de oameni Dumnezeu, „Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină" (1 Tim. 2, *4),* văzând înșelăciunea lui și aducându-și aminte de ostenelile și nevoință lui, nu l-a lăsat pe el să se biruiască de vrăjmașul.

Atunci i-au venit în minte cuvintele Apostolului: „Nu suntem din destul a socoti ceva de la noi înșine" (2 Cor. 3, *5).* Dacă unul ca acesta a zis astfel: „Nu sunt din destul", cu cât mai vârtos eu, care am trebuință de multă învățătură! Mă voi duce la cutare sihastru și acela ce-mi va zice și mă va sfătui, ca de la Dumnezeu voi primi povățuire spre mântuire... Părintele acela, către care voia să meargă, era mare și vestit, sporit în privirea minții și puternic în a folosi pe cei ce mergeau la dânsul. Ieșind din chilie a venit la el. Intrând fratele înăuntru, bătrânul a văzut două maimuțe șezând pe umerii lui de amândouă părțile și cu lanț de fier legându-i gâtul și la sine fiecare îl trăgea. Bătrânul, văzând așa, a cunoscut că acelea sunt draci: unul, al slavei deșarte și altul al mândriei. De aici se vede că bătrânul acela era învățat și luminat de Dumnezeu. Suspinând el, a lăcrimat în ascuns. După rugăciune și după sărutarea obișnuită, au șezut tăcând, ca vreme de un ceas. Acest obicei era la părinții cei de acolo. Apoi, călugărul care venise să-i ceară sfat, a zis: „Părinte, folosește-mă și-mi dă sfaturi ale căii celei

de mântuire”. Răspuns-a bătrânul: „Nu sunt din destul fiule, la aceasta; că și eu am trebuință de îndreptare”. El însă a zis: „Nu te lepăda, Avvo, de a mă folosi, că am încredere în tine și mi-am dat gândul meu să primesc sfatul tău...” Bătrânul iarăși nu se pleca, zicând: „Nu mă vei asculta, pentru aceasta mă lepăd”. El însă îl încredința, zicând: „Orice-mi vei zice, te voi asculta ca pe Îngerul Domnului”. Atunci bătrânul i-a zis: „Ia banul acesta, mergi în cetate și cumpără 10 pâini, zece măsuri de vin, zece oca de carne și adu-le aici”. Monahul, auzind, s-a întristat dar primind ascultarea s-a dus. Mergând pe cale multe gânduri îi veneau în minte și nedumerindu-se zicea în sine: „Oare ce socotește bătrânul a face cu acestea? Cum voi cumpăra eu acestea??” Iată, se vor sminti mirenii când voi lua acestea”.

Astfel crămăluindu-se[120], plângând, rușinându-se, s-a dus în cetate și prin altul a cumpărat pâinea, prin altul vinul, iar pentru carne nu se dumirea, zicând „Vai mie, ticălosul, cum voi cumpăra carne sau eu singur sau prin altul?” Găsind un mirean, cu rușine i-a dat lui un ban și cumpărând mireanul, a adus carnea la călugăr. Luând el carnea și toate celelalte le-a dus la bătrânul. Bătrânul i-a zis lui: „Știi că mi-ai dat cuvânt că orice-ți voi zice să mă asculți? Ia dar acestea ce ai cumpărat și rugându-te mănâncă o pâine, o oca de carne și bea câte o măsură de vin în fiecare zi. După zece zile vino iarăși la mine”.

Auzind el acestea și neîndrăznind a grăi împotrivă, luându-le, s-a dus plângând și zicând în sine: „Vai mie, din ce fel de post, la ce am ajuns? Oare voi face sau nu? Și de nu voi face voi fi călcător de făgăduință către Dumnezeu, pentru că am dat cuvânt că orice va zice bătrânul voi face, primind ca de la Dumnezeu... Doamne, caută acum spre ticăloșia mea și mă miluiește, iertându-mi păcatele mele... Iată, sunt silit să fac afară de voia și socoteala pe care am avut-o pentru înfrânarea mea”.

Așa plângând, a venit la chilia sa și precum i-a poruncit bătrânul, așa a făcut. Când voia să mănânce, uda bucatele cu lacrimi, zicând către Dumnezeu: „Pentru ce m-ai părăsit?” Așa a petrecut el zece zile plângând, tânguindu-se și pe sine socotindu-se nevrednic de cin. Dumnezeu însă, luând aminte la smerenia lui, i-a dat mângâiere în inimă și a cunoscut el pentru ce i s-a întâmplat a fi nebăgat în seamă, precum se socotea. Mulțumind Iubitorului de oameni Dumnezeu, a zis în sine: „Cu adevărat, toată dreptatea omului este ca o cârpă lepădată”. Și iarăși: „De nu va zidi Domnul casa și nu va păzi cetatea, în zadar ar priveghea cel e o zidește sau cel ce o păzește” (Ps. 126, *7*). După aceea s-a întors la bătrânul, trudit cu trupul mai mult decât atunci când petrecea nemâncând câte o săptămână.

Văzându-l bătrânul așa smerit și pe maimuțe făcute nevăzute, s-a veselit foarte mult și bucurându-se, l-a primit pe el. Făcând ei rugăciune, au șezut tăcând. Apoi bătrânul a zis: „Fiule, Iubitorul de oameni Dumnezeu, te-a certat pe tine și nu a lăsat pe vrăjmașul să te stăpânească. Pentru că obișnuiește, vicleanul, ca pe cei ce se nevoiesc, când nu va putea să-i împiedice de la vreo nevoință, să-i îndemne la cele peste măsură, ca prin aceasta să-i cufunde în groapa mândriei și nu este vreun lucru mai urât lui Dumnezeu decât patima aceasta. Tu însă călătorește — precum zice Scriptura — pe calea Împărătească și nu te abate în dreapta sau în stânga, ci întrebuințează măsură de mijloc, la mâncare cu măsură în fiecare seară. De-ți va urma ție nevoie sau pentru vreo patimă sau pentru altă pricină, să strici ceasul cel rânduit sau iarăși să mănânci peste o zi, iară să te îndoiești, pentru că nu suntem sub lege, ci sub Dar. Însă când mănânci să nu te saturi, ci ține-te în înfrânare, mai vârtos de la bucatele poftitoare și îndemnătoare spre lăcomie. Iubește totdeauna cele proaste și inima ta păzește-o, nevoindu-te în tot chipul la smerenie. „Că jertfa lui Dumnezeu — precum zice Prorocul, este duhul umilit; inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi”. Și iarăși: „Smeritu-m-am și Domnul m-a mântuit”. Deci, toată nădejdea ta fiule, aruncând-o spre Dumnezeu, mergi cu pace pe calea ta. Așa lucrând, El va face și va scoate la lumină dreptatea ta și judecata ta ca amiazăzi... Așa, folosind pe fratele monah și întărindu-l, a ospătat împreună cu el, din cele ce s-au aflat și l-a slobozit.

Fratele, mergând de acolo la pustia și peștera sa, se bucura și mulțumind Domnului, zicea: „Să mă întoarcă pe mine cei ce se tem de Tine și cei ce știu mărturiile Tale, Doamne.. Certându-mă m-a certat Domnul, dar morții nu m-a dat... Certa-mă-va dreptul cu milă și mă va mustra...” Și către sine: „Întoarce-te Suflete al meu la odihna ta, că Domnul ți-a făcut bine ție”... și celelalte. Ajungând și

---

120 A se crămălui — (reg.) a se zbate, a se agita, a se munci, a se trudi; a se tângui, a se văita, a se văicări, a se căina

intrând în chilia sa a viețuit după sfaturile bătrânului și așa s-a făcut monah iscusit. (P. p. 385, *9*-10; 400, *16*-17; 456, *5*8).

CUVIOSUL EUFROSIN BUCĂTARUL, SLUJIND PĂRINŢILOR CA LUI HRISTOS, A FOST VĂZUT ÎN RAI. Cuviosul Părintele nostru Eufrosin, era născut din părinți neînvățați, dar care pe cei de bun neam i-a întrecut cu lucrurile cele bune. Pentru că mulți, cu fala neamului lor bun, fiind fără lucruri bune, cad în adâncul iadului, iar cei neînvățați cu smerenia lor cea îmbunătățită se înalță în mijlocul Dumnezeiescului Rai, precum și acest cuvios Eufrosin, a fost văzut în Rai. Prin ce fel de viață s-a sălășluit în Rai, să ascultăm:

La început slujea fraților într-o mănăstire la bucătărie, dar nu slujea ca oamenilor, ci ca lui Dumnezeu, cu mare smerenie și supunere. Ostenindu-se în ascultare ziua și noaptea, rugăciunile și postirile niciodată nu le-a lăsat. Răbdarea lui era negrăită; pentru că multe nevoi, defăimări, batjocuri și dese ocări lua. Focul acesta materialnic aprinzându-l, se învăpăia cu focul cel duhovnicesc al dragostei Dumnezeiești și ardea cu inima către Dumnezeu. Fierbând bucatele fraților își gătea lui însuși masă în Împărăția lui Dumnezeu, prin viața sa cea îmbunătățită, ca să se sature împreună cu acei pentru care s-a zis: „Fericit este cel ce va ospăta în Împărăția lui Dumnezeu”. Astfel, slujea Domnului în taină, ca să i se dea la arătare, precum s-a și făcut. Pentru că Domnul a arătat răsplătirile robului Său într-un chip ca acesta:

Oarecare Preot, viețuind în aceeași mănăstire cu dânsul, de-a pururea se ruga Domnului ca să-i arate lui într-un chip văzut viitoarele bunătăți, pregătite celor ce-L iubesc pe El. Acel Preot a avut într-o noapte, o vedenie ca aceasta. I se părea că stă în Rai, cu frică și cu bucurie, privind la acea negrăită frumusețe a Raiului celui văzut acolo și a văzut umblând într-însul pe Eufrosin, bucătarul mănăstirii sale. Preotul, apropiindu-se de el, l-a întrebat: „Frate Eufrosine, ce este acesta? Nu cumva este Raiul?”. Eufrosin a răspuns: „Așa este frate, acesta este Raiul lui Dumnezeu”. Preotul l-a întrebat iarăși: „Dar tu, cum te-ai aflat aici?” Eufrosin răspunse: „Pentru Bunătatea cea Mare a lui Dumnezeu sunt rânduit ca să locuiesc aici, pentru că acesta este locașul aleșilor lui Dumnezeu”. Preotul a zis: „Nu cumva ai vreo stăpânire peste frumusețile acestea?” Eufrosin i-a răspuns: „Pe cât pot, pe atât dau din acestea pe care le vezi”. Preotul i-a zis: „Oare poți să-mi dai și mie ceva din acestea?” Eufrosin i-a grăit: „Cele ce poftești ia-le, cu Darul Dumnezeului meu”. Atunci Preotul, arătând cu mâna spre mere cerea și Eufrosin, luând trei mere le-a pus în basmaua Preotului, zicându-i: „Primește cele ce ai cerut și te îndulcește...” și îndată a început a toca în toaca Bisericii, pentru Utrenie.

Deșteptându-se Preotul și viindu-și în sine, socotea ca un vis acea vedenie. Apoi, întinzându-și mâna la basma, a găsit merele pe care le luase de la Eufrosin în vedenie, ieșind dintr-însele bună mireasmă și a rămas minunându-se. Sculându-se de pe pat, a mers în Sfânta Biserică și a aflat pe Eufrosin în sobor, stând la cântarea cea de dimineață.

Apropiindu-se de el, l-a jurat ca să-i arate lui unde a fost în noaptea aceea. Eufrosin a zis: „Iartă-mă Părinte că în noaptea aceasta am fost acolo unde m-ai găsit”. Preotul i-a zis: „Pentru aceasta te-am apucat mai înainte cu jurământ, spre arătarea Dumnezeieștilor Măriri, ca să nu îndrăznești a spune neadevărul”. Atunci, cel smerit la minte, Eufrosin a zis: „Tu Părinte ai cerut de la Dumnezeu ca să-ți arate ție în chip văzut răsplătirile aleșilor Lui. Deci, Domnul a voit să te pună în cunoștință, pe cuviosia ta prin mine neînvățatul și nevrednicul și astfel m-ai aflat în Raiul Dumnezeului meu”. Apoi Preotul l-a întrebat: Și ce mi-ai dat mie Părinte, în Rai când am cerut de la tine?” Eufrosin i-a răspuns: „Ţi-am dat acele trei mere bine mirositoare, pe care le-ai pus în chilia ta pe pat, însă iartă-mă Părinte că „eu sunt vierme și nu om”.

Sfârșindu-se Utrenia, Preotul a adunat pe toți Părinții și frații acelei mănăstiri și le-a arătat cele trei mere din Rai, spunându-le cu de-amănuntul vedenia. Din merele acelea toți se umplură de bună mireasmă și dulceață duhovnicească, mirându-se și umilindu-se, de cele spuse de Preot. Apoi alergară cu toții în bucătărie la Eulrosin, ca să se închine robului lui Dumnezeu, însă nu l-au aflat, pentru că el, ieșind din Sfânta Biserică s-a tăinuit, fugind de slava oamenilor, făcându-se neștiut. Unde s-a dus nu este trebuință a ispiti mult, pentru că fiindu-i Raiul deschis, avea unde să se ducă. Merele acelea le-au împărțit Părinții și frații între dânșii și dându-le ca spre binecuvântare la mulți, dar mai ales spre vindecare, căci toți bolnavii care au gustat din ele s-au tămăduit de bolile lor. Astfel, foarte mulți s-au folosit de o cuviosie ca aceasta, a Sfântului Cuvios Eufrosin. Ei scriind această minunată vedenie, nu numai pe hârtie, ci și pe inimile lor, se întindeau spre nevoințele cele mai mari și plăcute lui

Dumnezeu. Cu rugăciunile Cuviosului Eufrosin să ne învrednicească și pe noi, Domnul, sălășluirii Raiului. Amin. (V. Sf. 11 sep. pp. 418-423).

O COPILĂ SCĂPATĂ DE MOARTE NĂPRASNICĂ PRIN ASCULTARE. Un cantonier avea o copilă, de vreo șase anișori. Ca bine-credincios creștin își învățase copila ascultarea de Dumnezeu și de părinți. Orice i-ar fi poruncit, copila îndată asculta și executa întocmai. Odată, cantonierul, după auzirea semnalului de venire a unui tren ieși afară din casă, puse bara de oprire a mașinilor și căruțelor și stătea la postul său, pentru a semnaliza trecerea. În timp ce trenul venea cu mare viteză, copila ieși din casă și alergă la tatăl său, peste linie. Trenul se apropia fulgerător. Copila era în groaznică primejdie. Tatăl îngrozit, văzând-o între liniile trenului, i-a zis: „Culcă-te jos". Odată cu auzirea cuvintelor tatălui, fetița formată cu ascultarea, s-a culcat îndată jos, între linii, unde se afla. Trenul a trecut peste copila culcată jos, lipită de pământ. După trecerea trenului pe deasupra ei, copila s-a sculat și a alergat în brațele tatălui ei. El a îmbrățișat-o cu tot dragul.

NEASCULTAREA DE DUMNEZEU A PRIMEJDUIT PE ÎNGERI ȘI PE OAMENI. A treia parte din Îngeri, neascultând de Dumnezeu a sta și a rămâne fiecare în treapta și slujba sa, neascultând pe Dumnezeu Tatăl când a adus în mijlocul lor pe Fiul Său, poruncindu-le „Să se închine înaintea Lui, toți Îngerii Lui", toți cei ce nu s-au închinat Fiului lui Dumnezeu s-au îngreuiat, s-au transformat din Îngeri Luminați în draci întunecați și au căzut jos din Cer. (Is. 14, *4-9;* Evr. 1, *5-13;* Apc. 9, *7*; 12; Lc. 10, *18).*

Adam și Eva, mâncând din rodul neascultării, au căzut din fericire în nefericire, din Paradisul rodnic și plăcut în pământul blestemat, producător de spini și pălămidă, din viață în moarte vremelnică și veșnică (Fac. 3).

Cain, neascultând de Dumnezeu, nu și-a stăpânit patima zavistiei, mâniei și urii, a ucis pe fratele său Abel, s-a prăbușit în blestemul Dumnezeiesc, în care a trăit tulburat toată viața lui până ce l-a ucis Lameh, strănepotul său (Fac. 4).

Faraon, împăratul Egiptului, nevrând să asculte porunca lui Dumnezeu ce i s-a dat prin trimișii săi, Moise și Aron, s-a prăbușit cu poporul său sub loviturile celor zece pedepse Dumnezeiești, pierind apoi înecat în adâncurile apelor Mării Roșii (Eș. 5, *14).*

Israelitenii, neascultând poruncile lui Dumnezeu date lor prin alesul său Moise, când acesta s-a suit în Muntele Sinai pentru primirea tablelor legii, petrecând acolo 40 de zile și 40 de nopți, în post, rugăciuni și cugetări sfinte — făcându-și vițel de aur, mâncând, bând și jucând împrejurul lui — au căzut în pedeapsă Dumnezeiască, pierind de sabie cu miile (Eș. 32). Alteori, tot prin neascultare, au pierit cu duiumul (Eș. 34, *9;* Lev. 10, *1-7; 20;* 24, *10-23;* 26; Num. 11; 12; 14; 15, *32-36;* 16; 20; 21, *4-9;* 2* Leg. 9; 28; 31, *27-29;* Jud. 2, *13;* Ps. 77, *8;* Is. 1, *48*; *4;* Iez. 2, *4;* 3, *7*). Sedechia, împăratul Ierusalimului, neținând seama de poruncile lui Dumnezeu, reamintite lui prin Prorocul Ieremia și mâncând din rodul neascultării, a căzut în groaznică robie și pierzare împreună cu întreaga familie împărătească și cu tot neamul lor. Împăratul Sedechia a fost prins de asirieni, împreună cu toată familia lui și au fost duși înaintea împăratului Nabucodonosor, în Ribla. Fii lui Sedechia au fost înjunghiați în fața lui, iar lui Sedechia i-au scos ochii, l-au legat cu lanțuri de aramă și l-au dus în Babilon, unde a și murit. Poporul a fost dus în Babilon și 70 de ani s-a torturat în robie (4 Împ. 24, *18-20;* 25, *1-26;* 2 Paral. 36, *11-21;* Iez. 52, *7*-25).

Femeile evreice din Egipt, neținând seama de poruncile Domnului, pe care le-a dat lor prin Prorocul Ieremia, au mâncat înainte din rodul neascultării, dar au căzut în grea pedeapsă, împreună cu bărbații și urmașii lor (Ier. 44).

Iudeii, împreună cu căpeteniile lor, neținând seamă de poruncile Domnului și de cuvântul lui Dumnezeu, trimis prin însuși Fiul Său, au mâncat din rodul neascultării, înrăindu-se din ce în ce mai mult, până ce au urmărit, prins, torturat, crucificat și ucis pe Domnul nostru Iisus Hristos. Îndărătnicia aceasta, plină de neascultare și înrăire până la crimă, i-a prăbușit în pierzare... Ierusalimul a fost distrus, Templul dărâmat, țara pustiită iar rămășița lor a rămas fără patrie, rătăcind din loc în loc, prin țări străine (F. Ap. 7; Mt. 23; 27).

Cetățenii creștini (grecii) ai Constantinopolului, neținând seamă de învățăturile Dumnezeiești date lor prin Patriarhi și alți Sfinți Liturghisitori, mâncând înainte din rodul neascultării și slujind feluritelor patimi josnice, au fost pedepsiți groaznic. Cetatea lor înconjurată de păgânii turci, cetățenii împreună cu împăratul au murit de ascuțișul săbiei și a altor armături. Cei rămași au fost robiți secole de-a rândul, iar minunata Biserică „Sfânta Sofia" prefăcută în moschee turcească. (Vezi pe larg despre aceasta în „Izvorul Răutăților" pp. 285-337, de autor).

Mâncarea aceasta, din rodul neascultării, ne-a pus și pe noi românii de-a lungul veacurilor, cu grumajii sub jugul împilător al străinilor de neam și lege, sub călcâiul strivitor al vrăjmașilor noștri, unde am gemut multă vreme, până ce Dumnezeiasca Providență ne-a trimis oameni luminați, zeloși, care să ne deștepte, învioreze și să ne ridice, pentru a scutura jugul asupritor. Tot acest păcat ne ține și azi — când suntem în România Mare — sub jugul împilător și călcâiul strivitor al feluritelor patimi, care ne distrug vlaga și neamul, așa de pildă cum sunt: bețiile, fumatul, prăznuirile drăcești cu pleiada lor de blestemății, învrăjbirile — cu nesfârșitele nefericiri și primejduiri ireparabile, avorturile, luxul, ș.a.m.d. (Vezi mai pe larg „Izvorul Răutăților" pp. 344-359, de autor).

Din cele arătate așa, pe scurt, reiese destul de clar că, omenirea prin ascultarea de Dumnezeu, de aleșii, de trimișii Lui, care ne învață a împlini voile Dumnezeiești, dobândește fericirea vremelnică și veșnică; iar prin neascultarea cuvântului lui Dumnezeu, se prăbușește în diferite primejdii, mizerii și nefericiri vremelnice și veșnice. „De veți vrea și Mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca; iar de nu veți vrea și nu Mă veți asculta, sabia (pierzarea) vă va mânca pe voi, că gura Domnului a grăit acestea" (Is. 1, *19;* comp. Num. 16; Lev. 26; 2 Leg. 28; Lc. 13, *1-5;* 15; Apc. 2; 3; 21; 22).

NEASCULTĂTORII DE PĂRINŢII DUHOVNICEȘTI SE PRIMEJDUIESC Pe cât de înaltă și mântuitoare este ascultarea, pe atât de scandaloasă și pierzătoare este neascultarea. Sfântul Simeon, noul teolog, spune: „De cel ce vorbește împotriva părintelui său, se bucură diavolul, dar de cel ce se smerește, chiar până la moarte, se miră Îngerii... Fratelui adevărat nici diavolul nu-i poate face nimic" (Iub. de bine T.V. cap. 15). Dar acest dușman nevăzut poate nu numai să împiedice pe cel ce a pornit pe calea perfecțiunii duhovnicești și merge numai după voia și mintea lui, ci să-i și piardă. Sfântul Ioan Scărarul, zice: „După cum cel nepovățuit, ușor rătăcește drumul, tot astfel în calea monahală, cel ce umblă numai după voia sa, piere ușor". Cel ce urmează voii sale ori se leapădă de viața aspră, potrivit pravilelor călugărești ori de rămâne, cade într-o amăgire diavolească și piere. Aceasta e dovedită de fapte. De exemplu: după istorisirea Sfântului Ioan Casian, starețul Iron — după o viață aspră de 50 de ani în sihăstrie — pe când se socotea că-i bun, a căzut într-o mare ispită; a primit pe satana, în loc de Înger și după sfatul lui s-a aruncat într-o fântână părăsită, cu nădejdea că Îngerii lui Dumnezeu, îl vor lua pe mâini. Dar s-a rănit așa de rău, încât la trei zile, după ce l-au scos din fântână, a murit (Vor. 2. c. 5).

Tot Sfântul Casian povestește de un bărbat, care primea comunicări de la diavol, pe când vedea lumină în chilie și a fost învățat să aducă jertfă pe fiul său, ceea ce era fals și rătăcire. Alți doi sihastri s-au dus în pustie cu nădejdea deșartă că-i va hrăni Domnul. Unul a pierit de foame, celălalt de-abia a scăpat, primind hrană de la niște oameni sălbatici. Și mulți din cei ce gândeau de sine prea mult au căzut în ispite satanice și și-au pierdut mintea. Aceasta-i afirmată de Sfântul Grigorie Sinaitul: „Dacă unii s-au rătăcit și și-au ieșit din minte, apoi să știți că ei se gândeau foarte mult la ei înșiși, se încredeau în sineși, se socoteau foarte buni și s-au mândrit cu cugetarea" (Iubirea de Obște T.V. despre tăcere).

Având în vedere urmările așa de rele ale neascultării, Sfinții Părinți recomandă aspră pedeapsă, chiar pentru neascultarea întâmplătoare, dar voluntară. De vina neascultării sau a săvârșirii vreunui lucru fără a întreba ori a cere voie îndrumătorului, iată ce spune Sf. Vasile cel Mare: „Frate, teme-te de a face ceva fără voia starețului, căci orice ai face fără dânsul este furt și pradă de cele sfinte care te duce la moarte, iar nu la folos, chiar de ți s-ar părea bun acel lucru" (T. 5 p. 50).

Cuviosul Pahomie a mustrat aspru pe bucătarul său, care era frate, că timp de două luni cât a lipsit din mănăstire n-a dat, după porunca Avvei, la masă verdețuri și orez, numai pentru motivul că cei mai mulți din frați spre a se înfrâna nu gustau din acelea. Tot Avva Pahomie a ars cele 500 de rogojini lucrate de un frate în timpul liber, fără să ceară voia sa. Cuviosul Varsanufie zice: „Cel ce voiește să-și împlinească voia sa este fiul diavolului" (Vezi răsp. 548); iar Sfântul Ioan Scărarul precizează: „Este mai bine să-l alungi pe frate din mănăstire, decât să-l lași a-și împlini voia sa" (Cuv. 14 cap. 5).

NEASCULTĂTORUL A RĂTĂCIT ȘI A FLĂMÂNZIT. Odinioară a venit la Cuviosul Ioan Tăcutul un frate și a viețuit împreună cu dânsul puțină vreme. Într-un an, apropiindu-se praznicul Paștelui, fratele a zis către stareț: „Părinte, să mergem în Lavră[121] ca să prăznuim ziua Paștelui și apoi

[121] Lavră — mănăstire mare din unele țări ortodoxe, unde călugării locuiesc în chilii construite la distanță unele de altele, în felul caselor unui sat

iarăși ne vom întoarce; căci iată, la un praznic ca acesta, nu avem nimic de mâncare afară de aceste melagrii". Sfântul Ioan însă nu voia să meargă, pentru că Cuviosul Sava încă nu se întorsese în Lavră, din părțile Schitopoliei; iar către fratele ce-l ruga, a zis: „Să nu ne ducem de aici, frate, ci să credem în Cel ce a hrănit trei milioane de israeliți în pustiu, timp de 40 de ani. Acela și pe noi ne va hrăni aici și la praznicul Paștelui ne va trimite nu numai cele de trebuință ci și de prisosit, pentru că zice în Sfânta Scriptură: „Nu te voi lăsa pe tine, nici nu Mă voi depărta de la tine". Și în Sfânta Evanghelie ne grăiește: „Nu vă îngrijiți zicând ce vom mânca sau ce vom bea, că știe Tatăl vostru Cel Ceresc că vă trebuie toate acestea. Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă". Deci rabdă fiule și călătorește pe calea cea cu nevoi, pentru că odihna și moleșirea trupului de aici, naște munca cea veșnică; iar omorârea trupului gătește odihnă nesfârșită."

Niște cuvinte ca acestea, ale cuviosului, neascultându-le fratele, a lăsat pe Părintele și s-a dus spre Lavră... Ducându-se fratele, a venit la Cuviosul un om necunoscut având un catâr încărcat cu multe bunătăți: pâini curate și calde, untdelemn, brânză proaspătă, ouă, o vadră de mied (vin din mere). Pe toate acestea, omul care venise, le-a pus înaintea Părintelui și s-a dus. Cuviosul, văzând cercetarea lui Dumnezeu, i-a mulțumit cu bucurie. Fratele însă, mergând spre Lavră, a rătăcit pe cale. Umblând el trei zile prin pustietăți nestrăbătute și prin locuri neumblate s-a ostenit foarte mult și abia a aflat iarăși peștera Cuviosului; flămând, însetat și slăbit de osteneala căii. Văzând atâtea bucate și băutura, trimise Cuviosului de la Dumnezeu pentru Praznic, s-a minunat și se rușina a căuta în fața Sfântului, pentru împuținarea credinței sale. Căzând la picioarele bătrânului își ceru iertare. Sfântul, iertându-l, i-a zis: „Cu adevărat, să știi frate că Dumnezeu poate și în pustiu să pregătească masă robilor Săi" (V. Sf. 3 dec. o.c. pp. 85-87).

NEASCULTAREA L-A PĂGUBIT ȘI ASCULTAREA L-A FOLOSIT. Sfântul Ioan, trimise odată pe un ucenic al său — Gallus — la un râu să pescuiască, pentru a avea cu toții de mâncare. Gallus se duse, dar la un alt râu, unde nu pescui toată ziua nimic și seara se întoarse cu traista goală. Sfântul Ioan îl mustră că nu ascultase și nu-i împlinise porunca cu promptitudine. Gallus își dădu seama că neascultarea sa este cauza pentru care Sfântul Ioan și ucenicii lui vor răbda de foame o zi întreagă. A doua zi iar îl trimise, dar ascultă și prinse o mulțime de pește. Astfel învață Gallus cât de stricăcioasă este neascultarea, chiar și în lucruri neînsemnate și ce binecuvântare poate aduce ascultarea (O.M.P 604).

Am păgubit pe părinții mei duhovnicești, i-am primejduit, strâmtorat, luat în râs, batjocorit, înjurat, pizmuit, ponegrit, tulburat, bătut și m-am împotrivit lor cu obrăznicie?

164) Ca stăpân, n-am purtat grijă de slugile mele, le-am batjocorit și asuprit?

165) N-am ascultat de stăpâni, de stăpânire, de mai-marii mei sau de conducătorii țării?

166) Ca părinte spiritual nu m-am îngrijit de mântuirea păstoriților mei?

167) Mi-am ales soție (soț) nu după sfaturile Sfintei Biserici, nici după voia lui Dumnezeu; ci după voia, plăcerile, deșertăciunile, ideile mele și ale lumii?

168) Ca bărbat, nu mi-am iubit femeia ca pe mine însumi? Am batjocorit-o cu cruzime, am chinuit-o, am bătut-o fără milă, torturând-o mai rău decât pe o roabă, neținând seamă că îmi este soție, dăruită de Dumnezeu?

169) Am certat, ocărât, hărțuit, dosădit, necăjit și tulburat așa de mult pe soțul (soția) meu, încât s-a îmbolnăvit din pricina mea?... L-am făcut pe soț (soție) de a blestemat, drăcuit și înjurat chiar și de cele Sfinte, de Dumnezeu?

170) Am dorit părinților mei trupești și sufletești boală, necazuri, tulburări și moarte? Am trădat pe părinții mei spirituali și trupești, pe aproapele meu?

Trădătorii, ca și apostații și defăimătorii sau hulitorii, împotriva lui Dumnezeu, n-au pocăință, ci moarte (Vezi „Scrierile Părinților Apostolici" voi. 1,. p. 276; 292; 201; Mt. 2 *3-5;* F. Ap. 1 16-18; comp. 1 Tim. 1, *20*; 2 Tim. 4, *74*-75; Parani trad. Genuei Italieni; Predici T.V.S. o.. p. 900; O.M.P. p. 956; L.L. Pr. M. Ionescu p. 97). Aceasta o adeverește însuși Mântuitorul, zicând: „Au nu v-am ales Eu pe voi, cei doisprezece? Și unul din voi este diavol?" Aceasta o zicea pentru Iuda Iscarioteanul, care voia să-L vândă... „Fiul Omului merge, după cum îi este rânduit, dar vai omului aceluia prin care se vinde! Mai bine i-ar fi fost lui de nu s-ar fi născut" (Ioan 6, *70*-71; Mt. 26, *24;* Mc. 14, *21*; Lc. 22, *22*). „Amin, amin zic vouă, unul din voi Mă va vinde... Și întingând pâinea a dat-o lui Iuda Iscarioteanul". Atunci, după pâine, a intrat într-însul satana și îndată a ieșit, noapte fiind... și mergând la arhierei să-L vândă, i-au dat lui bani, după care căuta vreme cu prilej ca să-L trădeze, dându-L în mâinile lor. Joi seara, târziu, când

Domnul se ruga în Grădina Ghetsimani, Iuda, care știa locul, a venit însoțit de slugile înarmate ale arhiereilor și prin sărutare vicleană L-a trădat... Văzând Iuda pe Iisus judecat spre moarte, căindu-se, a întors arginții arhiereilor și bătrânilor și mergând s-a spânzurat" (Ioan 13, *21-30;* Mt. 26, *14-16;* Mc. 14, *7*0-77; Lc. 22, *3-5; 39; 47-48;* Mt. 27, *3-5;* F. Ap. 1, *16*-25; comp. Ps. 40, *9;* 68, *29;* 108, *7*). „Cel ce M-a dat pe Mine, ție, mai mare păcat are" (Ioan 19, *11*; comp. Lc. 22, *52-53).* Aceasta o adeverește și Apostolul Petru (F. Ap. 1, *16-25)* și Sfântul Ap. Pavel în Epistola sa către Timotei, zicând: „Pe Imineu și Alexandru i-am dat satanei ca să se învețe a nu mai huli... Alexandru, arămarul, multe rele mi-a făcut mie; plătească-i Domnul după faptele lui..." (1 Tim. 1, *20;* 2 Tirn. 4, *14-15).*

Am fost contra Preoților care predicau Cuvântul lui Dumnezeu?

Acesta este un mare păcat care atrage iadul vremelnic și veșnic. Deci, fiecare creștin să se păzească de așa ceva spre a nu-și primejdui mântuirea sa. Odinioară Sfântul Apostol Pavel și Varnava, străbătând ostrovul Salamin până la Paf, au aflat pe oarecare vrăjitor, proroc mincinos, iudeu, căruia îi era numele Varisus. Vrăjitorul era împreună cu dregătorul Serghie Pavel, bărbat înțelept. Acesta chemând pe Varnava și pe Saul poftea să audă Cuvântul lui Dumnezeu, însă Elima vrăjitorul (că așa se tâlcuiește numele lui) sta împotrivă, căutând să întoarcă pe dregătorul de la credință. Atunci Saul (cel ce se chema Pavel) umplându-se de Duhul Sfânt și căutând la el, a zis: „O, plinule de toată viclenia și de toată răutatea, fiul diavolului, vrăjmaș a toată dreptatea, nu vei înceta a răzvrăti căile Domnului cele drepte? Și acum iată, mâna Domnului este peste tine și vei fi orb, nevăzând soarele, până la o vreme", îndată a căzut peste el o ceață, întuneric și umbla împrejur, căutând povățuitori..." (F. Ap. 13, *6*-77; comp. Mt. 12, *20*; 16, *2J*; Lc. 11, *23*).

Iată, așa pățesc și creștinii aceia ușuratici, care stau împotriva predicării și ascultării Cuvântului lui Dumnezeu. Ei se prăbușesc în orbire groaznică, în întuneric veșnic.

Am învinuit și grăit de rău pe Preoții Bisericii? Am zis că-s lacomi, nesățioși, păcătoși?

RĂSPUNS ÎNȚELEPT CELOR CE PONEGRESC PE PREOȚI ȘI CĂLUGĂRI. Pe vremea Fericitului Augustin, un călugăr a fost osândit pentru un păcat greu. Lumea judeca atunci foarte greșit că toți călugării sunt răi, dar fericitul Augustin scria despre acest lucru, următoarele: „Voi mă micșorați pe mine și pe toți colegii mei din vina unuia. Arătați-mi însă o societate pe pământ scutită de orice greșeală. Nu-i de mirare că în cinul meu călugăresc unul a greșit, cu toată pietatea și evlavia ordinului din care face parte, căci și membrii lui sunt oameni. Pot eu dori ca cinul, ca ordul[122] meu, să fie cel mai sfânt din câte au fost pe lume? În familia lui Adam unul din cei doi frați a fost ucigaș. Agar și Ismail au fost scoși din familia lui Avraam. În familia lui Isaac, Esau era neplăcut lui Dumnezeu. Iosif a fost vândut de frații lui... Ce voiți mai mult? Între cei doisprezece apostoli unul a fost vânzător. Veți îndrăzni oare să osândiți pe toți patriarhii și familiile lor, pe Hristos și pe toată societatea Apostolilor Săi, pentru că au fost unii între ei care au greșit?" (T.P. 258).

Preotul are o mare răspundere înaintea lui Dumnezeu pentru tot ce face. De aceea creștinul nu trebuie să judece păcatele preotului, că are cine a-l judeca pe el. Însă prin omul acesta, frate al nostru, al tuturor creștinilor, dar care e sfințit cu Darul cel mare al Preoției, chiar dacă ar fi el și nevrednic, izvorăște pentru creștini toată sfințenia și tot ce duce la fericirea veșnică. Iată ce spune Sfântul Grigorie, Cuvântătorul de Dumnezeu, despre acest lucru: „Fiecare preot e vrednic de credință spre a te curăți, numai să fie din numărul acelora care primind Darul n-au fost condamnați și dați anatemei de Sfânta Biserică. Tu, care ceri vindecare, nu judeca pe judecătorii tăi; nu cerca meritul acelora care te curățesc; nu face alegere în privința părinților tăi. Poate să fie unul mai bun și unul mai puțin bun decât altul, nu face nimic; fiecare din ei e mai mult decât tine. Iată cum trebuie să judecăm: am două inele, unul de aur și altul de fier; amândouă poartă pe ele aceeași pecete împărătească și eu pecetluiesc atât cu unul, cât și cu altul. În ce se deosebesc pecețile de pe ceară una de alta? În nimic. Dacă ești tare în iscusință, judecă despre ele de pe ceară — spune care este pecetea cu inelul de aur și care este aceea cu inelul de fier? Și pentru ce sunt ele la fel? Pentru că deși metalele se deosebesc, totuși nu este nicio deosebire în pecete, judecă tot așa și despre cei ce împărtășesc Botezul. Unul poate să întreacă pe altul în viața duhovnicească, dar puterea Botezului este aceeași; și oricine este învățat în această credință poate tot așa de bine să te ducă la desăvârșire" (Bibl. Ort. Nr. 1.8 p. 44).

SFÂNTUL EFREM SIRUL ȘI PREOTUL PĂTIMAȘ. Sfântul Efrem Sirul, după unii a fost numai preot, după alții a fost Episcop. Nu se știe deci sigur ce a fost. Atât însă se știe că s-a călugărit

---

[122] Ord — rând, șir, șirag

și a dus o viață sfântă, plăcută lui Dumnezeu și oamenilor. Pe vremea lui trăia în Antiohia un preot, altcum vrednic, dar suferea de patima beției. Sf. Efrem îi scrie să se lase de patima beției că patima lui necinstește pe Dumnezeu cât și Cuvântul Lui mântuitor și depărtează, în loc să apropie, pe oameni de Dumnezeu, de nu, va veni și-l va scoate cu toiagul din Biserică.

Bietul Preot, știa asprimea Sf. Efrem și-l știa că este în stare să facă precum i-a scris „și niciun om nu ar fi de partea mea", zise el suspinând. „Am să mă las de patimă". Dorea din toată inima, dar nu putea. Sfântul porni spre Antiohia. Drumul ducea printr-o pustie. Frânt de cale și de oboseală, dar mai istovit de sete, se așeză lângă o tufă și adormi. În somn căută apă, dar nu găsi. Întâlni un Înger. Fața acestuia îl înveseli mult pe Sfântul. „Apă cauți?" — îi zice cu grai omenesc Îngerul, — „vom da îndată de un râu cu apă minunată". Nu peste mult timp apucară pe o vale, ca o gură de Rai. Prin mijloc curgea un râuleț zgomotos cu apă limpede ca lacrima. Efrem își făcu Sfânta Cruce, se apropie de apă și bău, apoi zise: „Lăudat să fie Domnul din Ceruri". „Amin", adăugă Îngerul. „Minunată apă... n-am băut niciodată apă așa bună". „E mai bună către izvor", zise trimisul Domnului. Pe bătrân îl răzbise iar setea; mai sorbi încă o dată cu lăcomie și iar lăudă pe Dumnezeu, Care a dat pământului atâtea bunătăți. Au început să urce greu către izvor. Suișul îi ațâță iarăși setea și iarăși bău, binecuvântând pe Domnul. „Ne apropiem de izvor, acolo-i mai bună apa", zice Îngerul. Și într-adevăr, abia făcură câteva sute de pași și văzură cum râul se luptă cu niște stânci, cum se șerpuia pe după gâtul lor căutând să-și facă drum la vale. Mai merseră puțin și râul parcă se împuțina deodată. Cădea de pe niște stânci. Când ridică Sfântul ochii ce să vadă? Apa țâșnea printr-o gură de lup mort. „Vai de mine, vai de mine, strigă Sfântul. Vai de mine, m-am spurcat. Am băut apă curgătoare prin gură de lup mort, apă spurcată..." Efreme, n-a fost bună?" El răspunse: „Bună, dar uite pe unde trece". Îngerul adaugă: „Eu știu, dar uite că ți-ai astâmpărat setea....

Se deșteptă și înțelese că totul a fost un vis. „Dar de ce mi l-a trimis Dumnezeu?" își aduse aminte unde era și încotro plecase. El s-a întors din drum înțelegând că Harul lui Dumnezeu și Cuvântul Său, chiar dacă trece prin gura unui păcătos, ca Preotul din Antiohia, nu-și pierde puterea de a astâmpăra setea credincioșilor pentru mântuire. Sfântul îi scrie iarăși Preotului, însă cu blândețe, arătându-i ce i se întâmplase. Această scrisoare atât l-a înduioșat pe Preot că a căzut în genunchi și cu lacrimi fierbinți a mulțumit lui Dumnezeu și L-a rugat să-i vină în ajutor, ca să-l scape de patimă... Și minunea s-a întâmplat și cu el. S-a lăsat de beție (Calendarul Bunului Creștin a. 1937).

AGHEASMA A ARĂTAT CREDINŢA ȘI PREOŢIA CEA ADEVĂRATĂ. O legendă, cu privire la zidirea Sfintei Mănăstiri din Alba-Iulia de către Mihai Viteazul, păstrată până azi, ne istorisește așa: Voievodul român, Mihai Viteazul, văzându-se stăpân și peste Ardeal, s-a hotărât a zidi o Biserică Ortodoxă în cetatea de scaun. Catolicii s-au împotrivit hotărârii voievodului, susținând că legea lor este mai bună. După discuții aprinse cu cuvinte din Sfânta Scriptură, viteazul voievod Mihai le-a zis: „Cearta de cuvinte e osteneală fără de capăt. Cu ajutorul lui Dumnezeu, hai să dovedim credința cea adevărată pe altă cale, a lucrării dreptei credințe creștinești. Să mergem cu toții în mijlocul cetății. Acolo să se aducă apă curată din același izvor și pentru noi și pentru voi. Vlădică român cu Preoții lui să o sfințească în fața tuturor. Așijderea să sfințească apa, din aceeași fântână și clerul vostru. După sfințire să punem și să închidem apele sfințite în vase deosebite, pecetluind și eu și voi ambele vase și apoi cu aceleași peceți ușile Bisericii. Deci, a cărui apă se va afla nestricată, legea aceluia este dreaptă și adevărată; iar a cărui apă se va strica, legea îi este rea. Dacă apa noastră sfințită, cum nădăjduim în Dumnezeu, va rămâne nestricată, fără nicio vorbă sau opoziție să-mi îngăduiți a zidi Biserica". Ascultând acele înțelepte cuvinte ale voievodului drept-credincios, au strigat într-un glas: „Bine, bine, așa să fie". Apa a fost sfințită în mijlocul pieții, sub privirile și în auzul mulțimi adunate, pusă în vase deosebite și așezată în marea biserică catolică, pe care au pecetluit-o.

După 25 de zile, adunându-se cu toții au rupt pecețile Bisericii și au văzut că apa sfințită de Episcopul ortodox și de Preoții drept-credincioși ai voievodului Mihai era nestricată, curată; cealaltă, slujită de Episcopul și preoții catolici, deși o mai și săraseră, era stricată așa de tare încât după despecetluire a umplut toată Biserica de miros (o duhoare urât mirositoare). Atunci s-au învoit toți locuitorii Ardealului (desigur catolicii peste voia lor, ci de mare nevoie) a zidi în Alba-Iulia, Biserica Ortodoxă, în mijlocul orașului, lângă zidurile cetății, care a dăinuit vreo sută de ani, până la începutul sec. al XVIII-lea. Acolo trăiau Episcopii drept-credincioși români, începând cu Ioan cel Bun, smerit, cu fapte bune, așezat chiar de voievodul Mihai (Vezi și „Poarta Raiului", pp. 446-452, de autor).

Și iacă așa, precum odinioară Sfântul Proroc Ilie față de împăratul Ahab și popii lui Baal, a arătat credința cea adevărată în Dumnezeu cu coborârea focului din cer peste jertfa lui Ilie, prin rugăciunea făcută de el, rămânând rușinați și înfruntați slujitorii idolului Baal, susținuți de împărăteasa Izabela, deoarece la rugăciunea făcută de ei, nu s-a pogorât foc din cer peste jertfa lor; măcar că erau 850 la număr (Vezi pe larg 3 Împ. 18, *16-40).*

Și precum Sfântul Vasile cel Mare, prin rugăciune a deschis ușile Bisericii din Niceea, încuiate și pecetluite de arieni și de creștinii cei drept-credincioși, zdrobindu-se încuietorile, sfărâmându-se pecețile și deschizându-se lor ușile ca de un vânt puternic, ceea ce nu s-a petrecut la rugăciunea arienilor făcută timp de trei zile și trei nopți fără niciun rezultat (Vezi pe larg „Viețile Sfinților" 1 Ian. pp. 77-82). Tot astfel a ieșit în relief, adevărata credință dreptslăvitoare, ortodoxă, față de credința catolică și la susținerea voievodului Mihai Viteazul în Alba-Iulia, dovedind prin Agheasma slujită de clerul ortodox, care nu s-a stricat, cum se împuțise apa slujită de clericii catolici, în care mai puseseră și sare. Așa s-a adeverit prin fapte întregii lumi Puterea Dumnezeiască, care a lucrat, lucrează și va lucra și în viitor în adevărata noastră credință creștină, a Sfintei Biserici de Răsărit. „Un Domn, o credință, un botez..." (Efes.-4, *5).*

DUMNEZEU LUCREAZĂ ȘI PRIN PREOȚII ROBIȚI DE PATIMI. Un protopop ortodox, însoțit de un cleric catolic, trecând cu trăsura prin niște parohii ortodoxe, spre marea și adânca-i durere, văzu zăcând în șanțul șoselei un biet preot ortodox, beat. Protopopul îndurerat, pe când clericul catolic cu aere trufașe privea satisfăcut, oprește trăsura, se dă jos, cheamă vreo câțiva creștini și cu ajutorul lor, ridică pe preotul beat, din șanț și-l duc la o casă din apropiere. După aceea vine înapoi, se suie în trăsură și pleacă mai departe la drum. O discuție vie se încinge între protopopul ortodox și clericul catolic. El învinuia preoțimea ortodoxă de felurite scăderi — parcă ei n-aveau și nu au destule, ba poate și mai multe, — zicând că astfel de preoți sunt proști și lipsiți de Darul lui Dumnezeu. Protopopul zelos, susținea cauza ortodoxiei, astfel că răspunsurile sfinției sale contraziceau și răsturnau învinuirile aduse de fălosul cleric catolic.

Vrând să curme acea discuție, care cu acel cleric trufaș era nefolositoare, protopopul ortodox zise: „Dumneata zici că, dacă unii din preoții noștri au astfel de scăderi, n-au Dar; iar noi credem și susținem, pe temelia Dumnezeieștilor Scripturi și ale Tradiției că, Darul lui Dumnezeu lucrează minunat prin oamenii păcătoși. Pentru a ne lămuri mai bine iată dimineață, după ce se trezește preotul nostru ortodox., să mergem acolo la Sfânta Biserică și să faci dumneata o Agheasmă (sfințire de apă) și preotul ortodox, pe care l-ai văzut beat, zăcând în șanț să facă și el Agheasmă și să nădăjduim că Preasfântul Dumnezeu va arăta care din doi aveți Darul lui Dumnezeu". Clericul catolic a primit bucuros.

A doua zi, de dimineață, s-au înapoiat cu trăsura amândoi la parohia Preotului Ortodox, care fusese găsit beat. Protopopul a trimis pe un creștin pe care l-a întâlnit în drum, să cheme pe Preotul Ortodox să vină degrabă la Sfânta Biserică. Cine poate spune groaza ce l-a cuprins pe bietul preot greșit, când i s-a spus că este chemat de către protopopul său la Sfânta Biserică. Se îmbrăcă repede și plecă părându-i rău și căindu-se până la lacrimi de păcatul smintititor în care căzuse și fusese găsit și ridicat de superior. Ajungând la Sfânta Biserică, protopopul nu-l mustră, ci numai îi zise să facă sfințirea apei.

După ce preotul ortodox făcu slujba, sfințind apa, protopopul poftește apoi și pe preotul catolic să sfințească apa dinaintea lui pusă din același castron. Preotul catolic făcând slujba, a sfințit apa și pentru a fi mai sigur de conservarea ei a turnat și un pumn de sare, ca să nu se strice. (Obiceiul acesta l-am văzut și noi la românii catolici-uniți, din județul Someș). Se vede treaba că mai mult credea preotul catolic în puterea ce o avea un pumn de sare, decât în puterea sfințitoare a lui Dumnezeu, prin care toate câte se sfințesc cu adevărat se și conservă prea bine. După sfințire, protopopul și catolicul pun fiecare Agheasma în câte un vas pe care s-a scris: Ortodox și pe celălalt Catolic. Le-au sigilat pe amândouă cu pecetea oficiului protopopesc ortodox și apoi cu cea a oficiului parohial catolic. Le-au pus să stea, un timp îndelungat, spre încredințare.

După un an au venit protopopul și preotul catolic la Sfânta Biserică, unde sfințiseră aghiazmele. Când au desfăcut vasul cu apă sfințită de preotul ortodox au găsit-o așa bună și bine conservată, încât ieșea dintr-însa o aromă slăvitoare; iar când au desfăcut apa slujită de clericul catolic au văzut că aceasta așa de rău se stricase, încât a ieșit dintr-însa o grea și nesuferită putoare. Văzând preotul catolic deosebirea asta mare, a cunoscut că este lipsit de Dar și n-a mai îndrăznit a învinui pe

preoții ortodocși că pentru scăderile lor nu mai au Dar. Preotul, chiar în decăderea lui, este mare... căci Dumnezeu, fiind nemărginit, face minuni prin slujitorii Dumnezeiescului Său Altar, pentru cei care se încred într-însul (Vezi și Bib. Ort. Nr. 18, pp. 438-454, de autor). Vai! Și câți creștini nesocotesc pe preoții ortodocși în aceste vremi vitrege creștinătății (ca și Ham cu feciorul său Canaan, pe tatăl său, Noe) pentru oarecare scăderi, pentru care obrăznicie și hulă, se îmbracă ca și aceia cu fioroasa și distrugătoarea haină a blestemului (Fac. 9, *2*0-25).

CLEVETITORII PREOŢILOR CAD DIN DAR ASEMENEA DIAVOLULUI. (Ap. 12*, 10*; Fac. 3*, 1*-5; Iov 1; 2; Zah. 3*, 1-3).* Părinții duhovnicești, preoții, sunt trimișii sau Îngerii lui Dumnezeu, rânduiți de El pentru călăuzirea oamenilor pe calea cea bună a vieții, spre redobândirea statornicei fericiri vremelnice și veșnice. „Iată Eu trimit pe Îngerul Meu înaintea ta ca să te călăuzească, să te ocrotească pe drum, să te ducă la locul pe care ți l-am pregătit. Fii cu ochii în patru înaintea lui și ascultă glasul lui. Să nu te împotrivești lui, pentru că nu vă va ierta păcatele, căci Numele Meu este în el. Dacă vei asculta glasul lui și dacă vei face tot ce-ți va spune, Eu voi fi vrăjmașul vrăjmașilor tăi și potrivnicul potrivnicilor tăi" (Eș. *20-22;* comp. Mal. 2, *7*; 3, *7*; Apc. 2; 3). Cei care nu ascultă de părinții lor duhovnicești, de preoții lui Dumnezeu, păcătuiesc groaznic, cad din Dar și se prăbușesc în groaznice torturi vremelnice și veșnice.

PREOTUL ESTE ÎNGERUL (TRIMISUL) DOMNULUI. Buzele preotului vor păzi știința și din gura lui căutăm să iasă învățătură, că el este Îngerul Domnului Atotțiitorul (Mal. 2, *7*). „Ei — zice Domnul — să se întoarcă la tine, preote și nu tu să te întorci la ei" (Ier. 15, *19-21).* „Nu vă atingeți de unșii Mei și întru prorocii Mei nu vicleniți" (Ps. 104*, 15*; comp. 2, Cor. 5 *20;* Lc. 10, *15;* F. Ap. 9, *1*-5).

Diavolii, care adeseori îi prind pe oameni în laț prin felurite păcate, îi scapă din gheare prin slujbele preoțești; de aceea au mare ură pe preoți și îi ponegresc prin diferite închipuiri diavolești pe care ei le zugrăvesc adeseori în mintea creștinilor depărtați de Dumnezeu. Diavolii învață pe oamenii lor care îi ascultă, făcându-le voia, nu numai să nu meargă la preot, pentru sfaturi și felurite trebuințe, ci să se ferească chiar de a se întâlni cu preotul pe drum șoptindu-le la ureche că le va merge rău.

CANONUL CELOR CE CLEVETESC PE PREOT. Un preot zelos, luminător a multor suflete, chiar și din afara cercului păstoriei lui, era vrăjmășit de câțiva confrați, surori de credință și credincioși ai săi, pentru că nu ceda obiceiurilor idolatre, anticreștinești, care hălăduiau printre ei și în Bisericile lor. Ţinând la obiceiurile idolatre (jocuri, nunți, cumetrii și înmormântări, transformate în prăznuiri drăcești cu: jocuri, capre, brezăi, felurite ghiciri la Anul Nou, cântece curvești, nesocotirea sărbătorilor, stilism, profanarea Semnului Sfintei Cruci prin călcarea și starea pe el și a Icoanelor Sfinte, cu agățarea deșertăciunilor idolești pe fața lor, beteli și multe alte blestemății), mai mult decât la Dumnezeiasca Evanghelie, decât la Cuvântul lui Dumnezeu, sfaturile Bisericii, rânduielile Sfinte, adevărata credință și viețuire creștinească, s-au hotărât a se răzbuna cu orice preț asupra acestui preot, pentru a-l scoate afară și a aduce pe altul, care să zică ca ei, să fie la fel cu ei. I-au făcut multe necazuri, l-au adăpat adeseori cu paharul morții. Sufletul bietului preot s-a muncit mult cu îndărătniciile vicleșugurilor, dedesubturile diabolice, răutățile și infernalitățile lor; ca odinioară dreptul Lot cu locuitorii Sodomei și Gomorei (2 Petru 2, *8-9).* Preotul totuși rămase la postul său lucrând cele de folos mântuirii sufletelor păstoriților săi. Potrivnicii, văzând că nu reușesc a-l face să plece de la ei cu felurite mizerii ce-i făceau, au plătit o nelegiuită femeie obraznică ca să-l acuze pe preot de felurite fapte josnice, cu care ei înșiși erau mânjiți. Acele ponegriri asupra preotului le semănau ori pe unde treceau. Bunul preot deși dovedi nevinovăția sa înaintea Episcopului său, totuși, din cauza acelor clevetiri, mânjitoare cinstei sale preoțești, a căzut la pat. Clevetitorii auzind s-au speriat de urmările clevetirilor lor. Îi mustra groaznic conștiința. Ei s-au grăbit să alerge la casa preotului să-și ceară iertare pentru înrăutățita lor faptă satanică, promițându-i că-și retrag calomniile și-i vor restabili cinstea.

Preotul văzându-i, a clătinat din cap și le-a zis cu tristețe: „Fiilor, eu vă iert din toată inima (Lc. 23, *34;* F. Ap. 7, *60)* dar vedeți... bunul meu nume nu mi-l mai puteți reda, voi care m-ați ponegrit așa de urât". „Ba da — zic ei — noi vi-l redăm, numai învățați-ne cum să facem". Preotul, văzându-i ce vor ei acum în urma atâtor clevetiri, le zise: „Bine!... luați perna aceasta, ieșiți afară, suiți-vă cu ea în turnul Bisericii și sloboziți în fața vântului care suflă vijelios, fulgii din ea; apoi veniți și ne vom mai sfătui". Ei auzind, se uitară lung unii la alții. Credeau că bătrânul preot aiurează, ori că-i anormal. Văzând însă stăruința lui, plecară cu toții să-i împlinească dorința. Înapoindu-se, preotul i-a întrebat:

„Ei, ia spuneți-mi ce s-a întâmplat cu fulgii sloboziți în vânt din pernă?” Ei i-au răspuns: „I-a luat vântul și i-a împrăștiat în toate părțile”. Preotul, privindu-i în ochi pe fiecare din clevetitorii săi, le-a zis: „Acum luați sacul acesta de pernă și alergați de adunați toți fulgii, împrăștiați de vânt, iarăși în el și mi-l aduceți aici”. Ei, uitându-se unii la alții, au zis: „Așa ceva e imposibil. Numai Dumnezeu poate face asta”. La răspunsul acesta al lor, bătrânul preot le-a răspuns: „Vedeți? Iacă tocmai așa de imposibil este ca să-mi restabiliți voi cinstea mea și renumele meu bun de care m-ați dezbrăcat și rănit (Lc. 10, *30),* prin clevetirile voastre cu care m-ați ponegrit, ca diavolul pe frații lui de îngerat; pe Dumnezeu, înaintea omului Adam și pe om înaintea lui Dumnezeu; pe dreptul Iov; pe marele preot Isus, fiul lui Iosedec; ș.a. (Apc. 12, *10;* Fac. 3, *1-10;* Iov 1; 2; Zah. 3, *1-5).*

Clevetirile voastre asupra mea s-au răspândit în mari depărtări, mult mai departe decât ați fi voi în stare a cerceta pe fiecare individ în parte și a-l convinge că nu-i așa cum m-ați clevetit voi. Numai Dumnezeu Atotputernicul îmi va reda bunătățile de care voi m-ați jefuit. Păcatul ponegririi mele, multiplicat de răutatea voastră, trăiește în toți acei care au auzit și l-au primit. Voi veți da seama înaintea Domnului pentru toate lipsurile preoției mele, provocate de suferințele ce mi-ați adus cu clevetirile voastre... De acum mergeți la casele voastre și fiți grijulii pentru curățirea voastră. Cei ce m-au ponegrit, vor da seama în Ziua Judecății de sufletele, care auzindu-i n-au mai ținut seama de cuvântările și sfaturile folositoare de suflet ce le-am dat în Biserică și în alte locuri și vor ajunge negre de păcate înaintea Dreptului Judecător. Vor da seama de toate lipsurile slujbei mele preoțești și duhovnicești, acei care m-au obosit cu ponegririle și răutățile lor. Vor da seama de sufletele împovărate cu felurite păcate, care văzându-mă discreditat au tot amânat adevărata pocăință cu spovedania și facerea roadelor vrednice de pocăință, până ce le-a prins moartea negre, necurățite de păcate. Vor da seama de sufletele disperate, care văzându-mă discreditat de atâtea vijelioase ponegriri, m-au ocolit și s-au prăbușit în pierzare. Voi, cum ați făcut păcatul așa grijiți-vă a vă curați de el ca să nu vă prindă moartea cu sufletele negre.

Păcatul ponegririi, cu care m-ați mânjit, vă va urmări și unde vă va ajunge vă va zdrobi, deși preoții vă vor dezlega cu multă ușurință (Ier. 6, *13-16;* 8, *11*-12; Iez. 13, *8-19)* totuși păcatul ponegririi multiplicat, trăind în cei ce l-au primit, se va întoarce la voi născătorii, crescătorii și multiplicatorii lui, ca viermii, microbii și șerpii și vă va tortura cumplit, cum m-ați torturat voi pe mine.

Ce? Vreți să ziceți că aceste păcate sunt mărunte? Ușoare? Niște bagatele? Nimicuri? Păcatul ponegririlor care vi se pare foarte mic, deși e foarte mare și primejdios, a cufundat sumedenie de suflete în iadul vremelnic și veșnic. „Buturuga mică răstoarnă carul mare”, păcatul părut mic, al grăirilor de rău, a răsturnat și răstoarnă în infern întunerice de suflete. Păcatul acela ce pare foarte mic, a cufundat pe tâlharul din stânga Mântuitorului în iad, deși în starea în care se găsea nu mai putea face alte păcate. Și multe întunerice de suflete trage mereu păcatul acesta, în iad. Acestea zicându-le preotul i-a binecuvântat și s-a despărțit de ei aruncându-și grija sa spre Domnul Dumnezeu, Care va face (Ps 144, *20)* toate cele ce-i va fi de folos lui și păstoriților care se vor încredința activității sale pastorale.

Iată urmările clevetirilor, care se fac cu atâta grăbnicie și ușurătate și iată cât e de greu a mai reda cinstea și numele bun al celor ponegriți; ba e chiar și imposibil. Aici nu-i ca la treburile bănești. „De am nedreptățit pe cineva cu ceva întorc împătrit” (Lc. -*19, 8.)* Să ne ferim cu toții ca de cea mai mare primejdie de a mai cleveti ca să nu ajungem a fi mustrați în viitor și în ziua înfricoșatei Judecăți, de Domnul: „Șezi și vorbești împotriva fratelui tău și clevetești pe fiul maicii tale. Te voi mustra și păcatele tale le voi pune înaintea ta. Înțeleptiți-vă dar cei ce ați uitat pe Dumnezeu, ca să nu vă răpesc, neavând cine să vă ajute” (Ps. 49, *20-22).* „Să nu chemi șoptitori — zice Sfânta Scriptură — și cu limba ta nu vicleni” (Is. Sirah 5, *16).*

Cinstea se consideră ca o avere spirituală. Cel ce defăimează este răufăcător, un fur de bunuri spirituale. „Dacă vreun cleric ar ocărî pe Episcop, să se caterisească, că nu se cade a vorbi de rău pe mai marele tău” (Apost. 5; Sf. Sofia 3). „Dacă vreun cleric ar ocărî pe prezbiter sau diacon, să se afurisească” (Apost. 56).

Am lucrat împotriva rânduielilor Sfinte prin care am pricinuit amărăciuni părinților mei duhovnici?

N-am păzit sfaturile bune ale preoților, nici așezământul (canonul) dat de părintele meu duhovnicesc?

Am nedreptățit pe părinții mei spirituali: preoți, duhovnici, nași, dascăli, neținând seamă de învățăturile lor Sfinte, date în folosul meu propriu și obștesc, după porunca lui Dumnezeu?

171) Pentru boala mândriei mele, mi-am silit soțul a-mi cumpăra îmbrăcăminte de lux, mode deșuchiate și alte deșertăciuni, mai mult decât s-a agonisit în casă... cauzându-ne sărăcie, mizerii și suferințe grele?

172) Nu m-am supus soțului în ale căsătoriei? (1 Cor, *7, 4*-6; Ioil 2, *16*; Mt. 19, *4*-6).

Cei căsătoriți — spun medicii — trebuie să vină în contact numai o dată sau de două ori pe săptămână (marți și joi, când nu-i post sau sărbătoare mare, n.n.), ca să aibă copii sănătoși. După Canonul 13, al Sfântului Timotei, ei trebuie să se abțină în sărbători, sâmbăta și duminica. La fel în timpul postului „ca să se îndeletnicească cu postul și rugăciunea" (1 Cor. 7, *5),* pe cât este cu putință, precum și în timpul scurgerii lunare și a purtării sarcinii.

„Cei căsătoriți sunt datori a-și fi lor înșuși judecători; adică este cuviincios lucru a se depărta unul de altul, prin învoirea fiecăruia, când se zăbovesc în rugăciuni, apoi să se împreune iarăși, a spus Sf. Apostol Pavel" (1 Cor. 7, *5*; Sf. Dionisie 3, *3).*

„Bărbatul și femeia să nu se afle în poftă trupească nici sâmbăta, nici duminica, căci în aceste zile se face mai mult Dumnezeiasca Liturghie; Sâmbăta, pentru sufletele pristăviților noștri, iar duminica, pentru învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Aceasta însă să fie de întocmirea amândurora, adică să fie voia și a bărbatului și a femeii" (P.M.B. gl. 171; S. Tes. IX 16).

„Păzească-se dar pe sine cei hirotonisiți de legătura cu soțiile lor când vor să slujească Sfânta Liturghie și după Dumnezeiasca Liturghie în acea zi, ca cei ce sunt cinstiți cu Sfânta Cuminecătură... Deci, dacă nu mai mult, cel puțin în ziua și în noaptea cea de dinaintea Sfintei Liturghii și în cea de după Sfânta Liturghie trebuie neapărat a se feri" (S. Tes. IX 14-15).

Căsătoriții, după buna rânduială, nu se împreună 40 de zile înainte de împărtășire și 40 de zile după Dumnezeiasca împărtășire. Neputincioșii se pogoară până la trei zile înainte și după Sfânta împărtășanie" (P.M.B. gl. 170; Sf. Dionisie 5; S. tes. 16 p. 315; Tipic Mare S.P.A. cap. 13, pp. 246-7; T.L. tom. III, *215* și 318).

„Femeia aceea ce i se va părea a se ține de către bărbatul său de tocmeala trupului și bărbatul ei va merge de va curvi cu altă femeie, ori cu dobitoc, cum se va arăta după vina lui, acel păcat se întoarce spre femeie. Drept aceea învățăm: cine va vrea să se ție, să se ție cu voia bărbatului ei; așijderea și omul să se ție cu voia femeii lui" (P.B.G. 128).

Am nelegiuit amândoi contra firii (făcând onanie) (Fac. 38, *8*-10; 1 Cor. 6, *9*; Apc. 21, *27*)**.**

Am luat buruieni, doctorii, leacuri, injecții și am întrebuințat diferite metode... pentru a nu face copii?

ÎNMULȚIȚI-VĂ, CREȘTEȚI... STĂPÂNIȚI PĂMÂNTUL. Aceasta este voia și plăcerea lui Dumnezeu, rostul și binecuvântarea Divină în casa căsătoriților de la începutul omenirii. Dumnezeu a binecuvântat pe protopărinții noștri Adam și Eva și pe toți urmașii lor a se înmulți și a stăpâni pământul, zicând: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți pe el..." (Fac. 1, *25*; 9, *1*-7). În Vechiul Testament era socotită cea mai mare nefericire și groaznică rușine în fața lumii când cineva, din cei căsătoriți, nu avea copii. Lia, soția patriarhului Iacob, care a avut șase fii și o fiică, preamărea pe Dumnezeu după nașterea fiecărui copil. Sora ei Rahih, văzându-se că nu are copii, o pizmuia, până ce a născut și ea un fiu. Atunci, umplându-se de bucurie, a strigat: „Ridicat-a Dumnezeu ocara de la mine" (Fac. 30, *23).* Psalmistul adevărește că cea mai mare fericire a celor ce se tem de Dumnezeu este femeia care naște și crește copii mulți în casă (Ps. 127, *3-7).* Pe adevărata mamă, iubitoare de copii născuți, o vedem în mama lui Moise care în vremea prigonirii pruncilor și-a ascuns copilul într-un coșuleț de papură uns cu catran și smoală pentru a-l salva din pierzarea ce-l amenința (Eș.. 2, *3).* Ne este cunoscută cearta celor două mame de la același copilaș viu la judecata lui Solomon (3 Împ. 3, *16-28;* 4 Împ. 6, *25-30).* De asemenea și plângerile și țipetele mamelor din Betleem în vremea fugăririi și tăierii pruncilor lor, până la doi ani. „Rahila plângându-și pe fii săi și nu vrea să se mângâie, pentru că nu mai sunt" (Mt. 2, *14-18).*

Unul din cele mai grave simptome ale decăderii generației noastre contemporane este desfrâul care se practică în căsătorie cu raționamentul reducerii nașterilor, adică a nezămislirii sau nerodniciei de copii. Și aceasta-i o pruncucidere, o nelegiuire strigătoare la cer, o călcare a poruncii și rânduielii lui Dumnezeu, o mare dezertare de la imperioasa îndatorire a căsătoriților.

PĂCATUL PROVOCĂRII REDUCERII NAȘTERILOR SAU A-L NERODIRII DE PRUNCI. Soții care se învoiesc pentru a întrebuința felurite mijloace și meșteșuguri josnice, infernale, de a nu face copii, calcă porunca dată de Dumnezeu oamenilor pentru înmulțirea lor. Aceștia se fac ucigașii rodului pântecelui lor sau a perpetuării vieții și a neamului lor pe pământ, se dezbracă de Darul lui Dumnezeu și se prăbușesc în osânda morții. Soții cei ce stau împotriva poruncii lui Dumnezeu pentru fecunditate păcătuiesc fiecare în parte: masturbându-se pentru curățenia lor, se pot tămădui după Sfintele Pravile, astfel: „Se canonisesc 40 de zile cu mâncare uscată (pâine și apă) petrecând în rugăciuni, meditații religioase și în fiecare zi făcând câte 100 de mătănii (Vezi canonul 8 al S. Ioan Post).

Soțul și soția când păcătuiesc împreună aruncând sămânța afară, pentru a nu face copii, se canonisesc îndoit cu păcatul malahiei. Tot astfel se canonisesc și bărbații și femeile când păcătuiesc unii cu alții prin felurite închipuiri necurate.

Păcatul acesta, al îndoitei malahii, se canonisește cu optzeci de zile oprire de la Dumnezeiasca împărtășire și post aspru (mâncând pâine și apă odată în zi după ora trei d.m.) și câte o sută de mătănii zilnic. Contrare, doi ani oprire de la Sfânta împărtășanie, începând după părăsirea acestei patimi necurate (Can. 9 Sr. Ioan Pst. cu tâlcuirea și subînsemnarea lui în Pidalion fila 465-6).

Păcatul acesta necurat, aducător de moarte sufletească și trupească, ni-l pune înainte Dumnezeiasca Scriptură, spre a ne feri toți de el, istorisindu-l astfel: „Iuda, unul din cei 12 Patriarhi, a luat pentru Ir, întâiul său născut, o femeie cu numele Tamai. Dar Ir a fost rău înaintea lui Dumnezeu și de aceea Domnul l-a omorât. Atunci a zis Iuda către Onan: — Intră la femeia fratelui tău, însoară-te cu ea — în puterea leviratului[123] — și ridică sămânța fratelui tău". Onan, știind că nu vor fi ai lui urmașii, când intra la femeia fratelui său, vărsa sămânța jos, ca să nu ridice urmași fratelui său. Ceea ce făcea el era rău înaintea Domnului și l-a omorât. (Fac. 38 *8-70).*

După Dumnezeiasca Scriptură, în care ni se arată pedepsirea lui Onan, trebuie a cunoaște cu toții că: soții aceia, care se învoiesc și nelegiuiesc ca Onan pentru a reduce nașterile legiuite de Dumnezeu sau a nu mai face copii sunt aspru pedepsiți, astfel: 1) îngălbenesc și slăbesc; 2) Li se întunecă mintea și se îmbolnăvesc sufletește; 3) pierd odihna de noapte cu felurite vise tulburătoare și mustrări de conștiință; 4) devin nervoși, nelucrători și le tremură mâinile și corpul; 5) li se nasc copii slabi și tâmpiți. În vremurile vechi singur onanismul era mijlocul anticoncepțional (reducerii zămislirilor, nerodniciei), dar azi sunt o mulțime de mijloace draconice, care împiedică zămislirea copiilor. Toate acestea sunt niște revolte contra rânduielii lui Dumnezeu, pusă în om, sunt păcate de moarte. Orice împiedicări împotriva conceperilor și nașterilor sunt niște răutăți infernale, mai rele decât împătimirea, desfrâul și concubinajul, deoarece: acestea aduc pe copilași în lume chiar dacă în stare anormală sub raport moral, acelea însă îi lipsesc de însăși ființa lor. Prin mijloacele acelea infernale se practică păcatul în mod profesional. Păcatul acesta satanic, prin care căsătoriții pe acea cale aduc jertfă diavolului, sămânța lor (P.B.G. gl. 25), este așa de urâcios înaintea lui Dumnezeu, încât numai sodomia și bestialitatea e o mai mare răutate decât acesta.

Căsătoriile acelea, cu condiția să nu aibă copii, sau să aibă puțini, nu-s valabile, condiția fiind contra menirii căsătoriei și a rânduielii lui Dumnezeu.

Pentru reglementarea acelei condiții pusă de unii nesocotiți nu există alt mijloc decât a trăi frățește, a nu se mai împreuna... continență. Lucrul acesta, deși se pare imposibil, totuși este posibil. Adevărații bine-credincioși creștini, care duc o viață spirituală mai creștinească, pot primi darul acesta al viețuirii în curățenie sau în feciorie cum au primit mulți și multe. (Vezi „Crucea Fecioriei și a Curățeniei" pp. 465-752, de autor). Totuși Sfântul Apostol Pavel sfătuiește, desigur pe cei care nu-și pot stăpâni vasul (corpul) lor, să nu se expună ispitelor satanei prin contenirea îndelungată. În sfârșit, toți cei care vor mântuire, trebuie să ducă o cruce în mergerea lor după Hristos: ori crucea fecioriei, a

---

[123] Levirat — Obicei practicat la mai multe popoare, în special la evrei, conform căruia fratele mai mic era obligat să o ia în căsătorie pe văduva fratelui mai mare în cazul în care acesta nu avusese moștenitori de sex masculin la moartea sa, copiii născuți din această căsătorie fiind considerați ai fratelui defunct.

curățeniei, a abstinenței; ori crucea nașterii și creșterii copiilor. „Cel ce vine după Mine — zice Domnul — să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie... cel ce vine după Mine și nu-și ia crucea sa, nu este vrednic de Mine” (Mt. 16, *24;* 10, *38;* Lc. 14, *2 7;* 9, *23).*

Din punct de vedere economic, copiii nu sunt sărăcie ci dimpotrivă, ei sunt o mare bogăție în casă. Am văzut oameni fără copii cu averi mari, moștenite de la înaintașii lor, care au trăit în lipsuri și s-au sfârșit în mizerii. Am văzut și creștini săraci cu mulți copii, unii fără nicio moștenire de la părinții lor, care au avut cele trebuincioase și au răposat în plină mulțumire, în mijlocul copiilor și a urmașilor lor. Cei care țin a nu avea copii, ca să aibă mai multă avere, se înșală amarnic. Părinții asigură viitorul copiilor nu prin avere cât mai multă, ci prin o bună și cât mai corectă creștere în învățătura Domnului. Prin avere multă, ei încurajează trândăvirea copiilor. Copii care nu sunt crescuți bine, netrebnici, risipesc orice avere fie ea cât de multă. Copiii care sunt crescuți bine și sunt harnici, știu a se folosi de moștenire și a se ferici în anumite împrejurări ale vieții... „Omul înțelept și harnic zice înțelepciunea bătrânilor — se hrănește și în piatră seacă”.

Dumnezeu a pus cu dărnicie în firea omului, parte bărbătească și femeiască, tendința de a avea copii, urmași și o mare dragoste pentru ei. Cu câtă îndurerare își suportă soarta vitregă oamenii fără copii? În ce disperare se cufundă ei pe patul morții când văd că-s sterpi și fără urmași care să le poarte numele și să se îngrijească de ușurarea și mântuirea Sufletelor lor... Dar cei care și-au oprit numai un copil, doi... și îi ia și pe aceia Dumnezeu! Ce n-ar da ei atunci să-i aibă pe cei care de bunăvoia lor i-au împiedicat să vină în lume sau pe acei care iau avortat? Împiedicarea zămislirii copiilor, cum și avortarea lor, sunt urmările necredinței, care cufundă pe cei căsătoriți, de vii, în iad. Văzut-ați cândva dobitoace să facă ce fac unii necredincioși căsătoriți să-și reducă zămislirile și nașterile? „Omul în cinste fiind — zice psalmistul — n-a priceput; alăturatu-s-a cu dobitoacele cele fără de minte și s-a asemănat lor” (Ps. 48, *12-21).* Dar aici, față de îndatoririle procreației, necredincioșii s-au coborât mult mai jos de dobitoace și de sălbăticiuni, prin împiedicarea zămislirii copiilor și a avorturilor. Care dobitoace sau fiare sălbatice au făcut sau fac cu puii lor, ceea ce au făcut sau fac necredincioșii cu pruncii lor? S-au văzut animale și sălbăticiuni care și-au aflat moarte ca să-și scape din pierzare puii lor (Vezi „Pacea Părinților cu Pruncii lor” pp. 1-459, de autor).

Căsătoriților, împrejmuiți de necredință, ia gândiți-vă bine și răspundeți-mi: când pisica, cățeaua sau purceaua voastră... vulpile, lupoaicele din pădure fac câte trei pui, în câte țâțe le vine laptele pentru pui? În trei, veți răspunde și așa este. Dar când fac câte 5, *7, 10*... în câte țâțe le vine lapte? În 5, *7, 10*, după numărul puilor veniți pe lume, la lumina soarelui. Deci fiecare pui își are izvorul lui de hrănire, pentru întreținere. Cine a pus rânduiala aceasta în corpul mamelor acelor pui? Cine face ca, odată cu venirea oricărui pui în lume, să-i vină și izvorul lui de hrănire? Dumnezeu, care le-a creat. Apoi Dumnezeu, care în înțelepciunea și dragostea Lui nemărginită, poartă grijă de pisici, căței, purcei... la facerea lor, ca fiecare să-și aibă izvorul său de hrană, apoi cu mult mai mult va avea El grijă de copiii înzestrați cu acele minunate Suflete, după Chipul Său. Când El îngrijește de mulțimile de vietăți de pe pământ, din ape și din văzduh, de la cele mai mari până la cele mai mici și invizibile privirilor noastre, oare va trece El cu vederea pe acești îngerași de copii, care sunt niște icoane vii, mișcătoare, în care se oglindește viu și lucrător Dumnezeiescul Său Chip și Duh???

Căsătoriților — parte bărbătească și femeiască — nu vă lăsați sugrumați de necredință, care tinde a vă pierde, așa cum trifoiul, lucerna, cânepa, etc. se lasă împleticite și sugrumate de torțel (o buruiană, care le constrânge și înăbușă până la moarte). Eliberați-vă din îmbrățișarea șarpelui necredinței, cu care v-ați împleticit. Reveniți la credința vie, lucrătoare și binevăzătoare, credeți și vedeți că, odată cu venirea oricărui copil vine și câte un izvor de hrană în casa părinților. Fiecare copilaș se naște odată cu izvorul său de viață și cu darul său de sus. Aceasta reiese și din înțelepciunea bătrânilor, care zice: „Fiecare om se naște cu darul său”. Așadar, cu cât sunt mai mulți copii veniți în casă, în familie, cu atât și darurile sunt mai multe. Copiii sunt cu adevărat o mare bogăție în casa omului, când sunt bine conduși și bine crescuți, în temerea și în învățătura Domnului. Deci, să nu le împiedicăm venirea, ci să le deschidem larg ușile, ca unor trimiși ai Domnului și să-i primim cu toată dragostea creștinească, știind că odată cu fiecare copil î-L primim pe Domnul nostru Iisus Hristos și pe Dumnezeu Tatăl în brațele noastre și în casele noastre, cum El însuși ne adeverește, zicând: „Cel ce primește pe unul din acești prunci mai mici în Numele Meu, pe Mine Mă primește și oricine mă primește pe Mine, primește pe Dumnezeu Tatăl, Cel ce M-a trimis pe Mine” (Mc. 9, *27*; Lc., *9, 48;* Mt. 18, *5*; 21, *16;* Ps. 8, *3).*

Păcatul acesta, al suprimării copiilor prin felurite mijloace draconice, care se pare foarte mic în ochii celor împleticiți și sugrumați de necredință, dar foarte mare în realitate, căci „buturuga mică răstoarnă carul mare", trebuie combătut de noi, preoții bisericii, trebuie veștejit și chiar desființat din mijlocul creștinilor. Pe ce cale? Pe cale pașnică. Pe calea instruirii creștinești a aproapelui, prin cuvântări duhovnicești, prin pregătirea tineretului, a mirilor — însă cu multă precauție — prin conferințe, anume pentru bărbați și anume pentru femei... Însă cea mai bună și mai folositoare ocazie în a lumina pe credincioși și credincioase pentru vindecarea de boala aceasta monstruoasă, rămâne tot Scaunul Sf. Spovedanii unde însuși Mântuitorul stă nevăzut, deasupra preotului Duhovnic, conștient, iscusit și activ, conlucrează cu el la vindecarea păcătoșilor și readucerea lor din căile pierzării în căile vieții și a mântuirii, pentru redobândirea statornicei fericiri vremelnice și veșnice, în Cereasca Împărăție a lui Dumnezeu, începând de aici, de pe pământ. Să lucrăm conștiincios în Ogorul Domnului la desțelenirea și însămânțarea lui, pentru a-și da roadă cuvenită la timp și Dumnezeu va fi cu noi, va conlucra cu noi, ne va apăra și ne va răsplăti cu bine pentru toate lucrurile bune.

Aceasta zice Domnul: „De te vei întoarce și te vei lipi iarăși de Mine Eu te voi readuce la starea cea dintâi; îți voi răspunde iarăși și vei sta înaintea Mea. Dacă vei despărți ce este prețios de cele de nimic și vei scoate curat din necurat, vei fi ca gura Mea. Ei să se întoarcă la tine, nu tu să te întorci la ei. Astfel, te voi face pentru poporul acesta un zid tare de aramă. Eu te fac acum o cetate întărită, un stâlp de fier, un zid de aramă împotriva întregii țări, împotriva împăraților, căpeteniilor, preoților și a poporului țării. Ei se vor război cu tine, dar nu te vor birui, pentru că Eu sunt cu tine ca să te mântuiesc și să te izbăvesc... Iată Eu pun cuvintele Mele în gura ta. Astăzi te pun peste neamuri și peste împărați ca să dezrădăcinezi și să tai, să dărâmi și să pierzi, să zidești și să sădești. Iată, Eu voi face cuvintele Mele foc, în gura ta; iar pe poporul acesta (orbecăitor, oscilator de la credință la necredință) îl voi face lemne ca să-l ardă focul acesta. Iată, Eu pun cuvintele Mele în gura ta și te acopăr cu umbra mâinilor Mele, ca să întind ceruri noi și să întemeiez un pământ nou și să zic Sionului: — Tu ești poporul Meu" (Ier. 15, *19-21;* 1, *910;; 18-19;* 5, *14;* 51, *16).*

CUMPĂTAREA CĂSĂTORIŢILOR LE CONSERVĂ VIAŢA. Importanța excesivă, deși mascată, atribuită în societatea civilizată de azi, funcțiunii sexuale și sacrificiile exorbitante ce i se aduc, au interesat de aproape toți moraliștii și aceștia de multe ori au protestat contra acestei exagerări. Dar chestiunea aceasta nu ține atât de domeniul moralei, cât ține mai mult de resortul, igienei și dacă igieniștii și-ar fi făcut datoria cum ar fi trebuit, arătând primejdia excesului de viață sexuală, ar fi fost mai bine ascultați decât moraliștii. Nu exagerăm deloc dacă susținem că amorul — luat în înțelesul său cel mai larg — preocupă neîncetat gândul celor mai mulți dintre oameni, chiar în acele locuri — precum în mănăstiri — unde chiar dacă nu se discută asemenea chestiuni, totuși gândul multora de acolo, tot de această chestiune este preocupat. Și, în realitate, nu există o rătăcire mai stranie, mai ciudată, decât aceea de a privi ca o chestiune rușinoasă de discutat, tocmai funcțiunea cea mai nobilă a ființelor, a viețuitoarelor, funcțiunea de reproducere; acea funcțiune care dă omului iluzia că și el crează, făcând ca omenirea să nu piară, funcțiune pe care natura a înconjurat-o cu un belșug de precauțiuni, pentru a nu-i stânjeni rezultatele. Totul din natură are în vedere reproducerea, creerea de ființe noi și se știe că sunt multe viețuitoare care mor îndată, după ce au săvârșit actul sexual, ca și cum destinul lor ar fi fost numai să se reproducă și apoi să piară; ca și cum existența lor în urmă pe lume nu ar mai avea rațiunea de a mai fi; ca și cum ele nu ar mai avea niciun rost în lume și n-ar mai fi de vreun folos. Ori, acest act nobil a fost privit multă vreme ca ceva rușinos și tocmai pentru motivul că unele doctrine religioase l-au taxat drept un act despre care nu trebuie să se vorbească, tocmai de aceea imaginația a și fost mai mult obsedată de acest gând; întocmai precum fructul oprit totdeauna pare că este mult mai gustos decât fructele ce le putem mânca oricând.

Imaginația a deformat, a hipertrofiat, a exagerat această funcție, care, cu cât ar fi fost mai echilibrată, mai cumpănită, mai cumpătată, cu atât ar fi corespuns sănătății omului. Și iată cum, într-o anumită literatură, în teatre, în petreceri, în toaletele femeilor, totul a ajuns să fie pretext pentru simbolizarea amorului și femeile nu caută altceva prin toaletele lor decât a excita, a atrage atenția și a-și atrage iubirea bărbatului. Fiecare modă feminină nu are alt scop decât a pune în evidența cutare parte a corpului, jucând un rol în viața genitală, exagerând ba mărimea și rotunjimea șoldurilor, ba a sânilor; iar bărbații trăiesc într-o atmosferă vicioasă de excitații ale vederii, care pe nesimțite are o înrâurire puternică asupra felului lor de a vedea, de a simți și apoi de a dori.

Lăsând la o parte urmările sociale ale unor astfel de moravuri, lăsând de o parte rolul exorbitant și preponderent al femeii în ziua de azi și faptul cum activitatea serioasă a bărbatului este stânjenită, noi nu ne vom ocupa decât de urmările fizice; de ideile greșite ce domnesc atât de puternic, îndrumând pe căi greșite tineretul și vom arăta că viața sexuală, așa cum este înțeleasă azi, este un scandal igienic dintre cele mai monstruoase, dintre cele mai primejdioase.

Tradiția, despre care în aparență nu se vorbește, care se destăinuie miresii în ajunul nunții și de care femeile cele mai rușinoase vorbesc în șoaptă, este următoarea: omul, trăind cu o femeie, trebuie să-și îndeplinească față de ea în toate zilele datoria conjugală. Ba, în anumite împrejurări i se pretinde a repeta actul, întocmai precum la zilele mari mâncăm sau bem mai mult; ori, trebuie să se știe că funcția de reproducere nu este la fel cu celelalte funcții ale organismului. Rolul ei e mult mai serios, mult mai delicat, mult mai înalt. Și omul, în loc să fie superior animalelor, a ajuns să fie mai bestial decât ele, a ajuns să fie inferior animalelor. Priviți numai la moravurile genezice ale animalelor, care sunt mai apropiate de om, la mamifere și vă veți convinge că omenirea, din punct de vedere al instinctului naturii, a contrafăcut totul. La aceste animale actul genezic este rar, adică în timpul gonirii, mârlirii, vâstirii, etc. Atunci masculii simt o excitație genitală, din cauza mirosului. În realitate acest timp al mârlirii (nat) există și la femei, este perioada menstruației și este tocmai curios de a afla originea acestei interveniri și preveniri a naturii, prevenire prin aceea că, tocmai în acest timp bărbatul dă oarecare pace femeii. În timpul menstruației, femeia este considerată murdară. Această credință există mai în toate religiile, care în realitate nu sunt decât expresia perceptelor de igienă.

Astăzi omul se deosebește de celelalte animale nu numai prin faptul că bea când nu-i este sete și mănâncă când nu-i este foame, ci și pentru că face dragoste oricând și nu numai atunci când ar trebui să facă. Procedând astfel și nesocotind legile igienice, nesocotindu-și sănătatea, risipind rezervele vitalității sale și puterea de acțiune, omul comite greșeli grave, ale căror urmări explică multe decăderi individuale și multe nefericiri sociale.

Să fim convinși că actul genezic este foarte costisitor, foarte prețios pentru organismul masculin. Se știe cu ce lux a voit natura să asigure fecundația și că în fiecare ejaculație de sămânță există milioane de semințe vii, de spermatozoizi, fiecare sămânță conținând rezerve de energie uriașe, conținând putința de a transmite viață. Un singur spermatozoid este în stare să dea naștere unei ființe noi. Ori, frecventa repetare a actului genezic, supraactivitatea glandelor seminale nu face decât să epuizeze, să sleiască rezervele vitalității bărbătești, zdruncinând celelalte funcții ale organismului.

ABUZUL SEXUAL RUINEAZĂ ȘI UCIDE PE TOŢI CEI NECUMPĂTAŢI. Toți cei care muncesc cu creierul și în același timp sexualicește, sfârșesc prin a-și zdruncina întreg sistemul nervos, mulți din ei sfârșesc prin a înnebuni. Numai bărbatul este expus acestor primejdii, abuzând sexualicește, deoarece în acest act nu există reciprocitate. În mijlocul amorului, așa cum se practică astăzi, femeia nu depune nicio sforțare, nicio energie, nu emite acea substanță prețioasă care poate fi considerată chintesența organismului bărbătesc. Femeia, oricare i-ar fi activitatea sexuală, nu emite decât un singur ovul pe lună și această expulzare nu cere nicio energie specială, decât numai dacă femeia rămâne însărcinată. Dar, ne mai putem oare gândi că ar exista vreo proporție între numărul nașterilor și frecvența actualui sexual? Față de obiceiurile de astăzi nașterile nu sunt decât un accident nedorit, pe când raporturile sunt provocate în mod artificial, în mod conștient sau inconștient, în căutarea și în prezența acestor plăceri, femeia este convinsă că pretenția ei este normală, legitimă, pe când în realitate această pretenție este și exagerată și nelegitimă. La fiecare relație, bărbatul îi cedează o părticică din puterea sa, pe care o pierde și n-o mai poate înlocui. Dacă bărbatul nu moare după aceea, precum mor unele insecte după săvârșirea raportului lor sexual, nu este însă mai puțin adevărat că, pe sitarul plăcerii el jertfește o parte din viața sa. Femeia însă nu contribuie cu nimic, ea poate să se supună oricât de des, oricât va voi, fără să se sleiască comoara sa. Din necunoștința acestor legi fiziologice decurg urmări grave atât pentru viața individuală cât și pentru viața socială.

Multe femei o fac în mod intenționat cerând satistacția zilnică din partea soțului într-un scop egoist, conștient, interesat, pentru a preîntâmpina infidelitățile soțului, ținându-l într-o continuă stare de oboseală genitală. Așa că, nefericitul, care trebuie să muncească pentru a-și întreține familia, mai trebuie să se supună și unui surmenaj sexual.

Nu numai că cei mai mulți dintre bărbați nu produc nici calitativ nici cantitativ atât cât ar fi în stare să producă în munca lor fizică sau intelectuală, dar mulți din ei îmbătrânesc înainte de vreme și nu mai au putere de a munci. Numărul isteriilor și neuroasteniilor masculine se înmulțesc din zi în zi

și copiii născuți din asemenea părinți sunt degenerați, așa că, din această cauză, nu ne putem aștepta la o îmbunătățire a rasei. Din acest punct de vedere, omul este mult inferior celorlalte animale.

Mulți aruncă vina pe alcool, că acestuia i s-ar datora degenerarea rasei, precum tot alcoolului s-ar datora tabloul trist al societății moderne. Negreșit că și alcoolul își are partea lui de vinovăție, dar dacă am observa mai cu băgare de seamă obiceiurile intime ale vieții omenești, am vedea că cel mai mare vinovat este modul greșit al îndeplinirii actului vital. Abuzul sexual este însoțit și de decăderea morală a individului și cu ruina socială. Lipsa de caracter, de voință, de energie, de statornicie în afaceri, jertfele peste puteri ce le face materialicește și moralicește bărbatul, pentru a satisface capriciile femeii, precum și vanitatea sa proprie de bărbat, rezultă în mod neîndoielnic, în mod fatal din această rătăcire, din această exagerare a vieții sexuale. Tot ce produce omul scade atât cantitativ cât și calitativ. Omul este nemulțumit și nestatornic atât în afaceri cât și în familie, căci bărbatul se enervează, este sleit. Există o crăpătură în existența sa pe unde se scurge toată puterea sa vitală, iar activitatea i se micșorează, i se împuținează până ce vine momentul când e lipsit de orice putință sexuală și intelectuală.

Se susține că cei mai mulți dintre bărbații geniali au trăit în castitate, au fost virgini. Eu sunt convins că, dacă am cunoaște intimitățile multor oameni, care au onorat numele de om, care au contribuit la progresul omenirii, care sunt onorați și admirați, am putea vedea că cei mai mulți dintre ei au fost oameni casti, sobri, cumpătați. Cât de mult ar putea progresa omenirea din toate punctele de vedere, dacă viața sexuală ar fi întocmită după regulile pe care i le-a impus natura!

Civilizația indiană este cea mai veche dintre civilizațiile cunoscute până în zilele noastre. Admirăm înțelepciunea adâncă a acelor prescripții, legile ce le-au întocmit în privința vieții sexuale. Ele ne arată cât de departe și cât de superiori ne erau nouă, față de destrăbălările din zilele noastre. Legile indiene recomandă omului de a nu avea raporturi sexuale decât de 3-4 ori pe lună, iar în lunile de vară numai odată pe lună. Acelor observatori sinceri ai vieții omenești nu le-a scăpat din vedere deprimarea ce o simte omul după ce a săvârșit această funcție vitală. Legile indiene, recomandă bărbaților care au trecut peste vârsta de 50 ani să se astâmpere, dacă nu pot suprima viața lor sexuală, care pentru dânșii nu mai are niciun scop, ba chiar este plină de primejdii.

Fiecare vârstă își are plăcerile sale, așa că plăcerile sexuale nu sunt potrivite bătrâneții. Mulți sexagenari vor fi nemulțumiți de aceste prescripții și chiar și cei septuagenari; noi însă le vom răspunde că un act care nu mai este decât o parodie nu mai are rațiunea de a mai fi comis. Și nu numai atât; acest act răpește multor bătrâni viața lor. Știm ce înseamnă o căsătorie dintre un bătrân și o fată tânără. Este plasarea averii bătrânului în mâinile femeii, care rămânând o văduvă tânără îi dă putința de a găsi un soț tânăr. Ar trebui ca toată lumea să judece și să fie convinsă că prescripțiile igienice ale indienilor sunt raționale (Dr. J. Hericourt din „Higienee Moderne" din Rev. „Sănătatea" 1 și 15 mai 1907). Însa cele mai adevărate și mai raționale sunt prescripțiile sfințitoare ale religiei creștine (Vezi „Oglinda Duhovnicească" pp. 1545-1736; „Pacea Părinților cu Pruncii lor" pp. 1-464 și „Drumul Crucii în Viețuirea Creștinească" pp. 465-1296, de autor).

ABSTINENŢA SEXUALĂ. Sub abstinență sexuală înțelegem abținerea temporară sau permanentă de la actele sexuale ale oamenilor sănătoși, aflați în vârsta maturității sexuale. Exceptând cazurile când este impusă din convingere religioasă sau filosofică, abstinența totală, permanentă, este de obicei forțată; cea temporară poate fi de asemenea impusă de situații sau devine necesară fie din considerație pentru celălalt soț (obligație morală), fie din cauza pregătirii pentru un concurs greu, la sporturi (mătănii, închinăciuni, posturi, meditații religioase, studii serioase, etc). Făcând abstracții de situații și posibilități, abstinența este absolut necesară în timpul maturității sexuale — pubertate — când părinții și pedagogii sunt puși uneori în situații dificile, din cauză că, la individul pe cale de dezvoltare sexuală este foarte dezvoltată pofta sexuală; cu toate că, capacitatea este încă redusă, iar pe de altă parte din cauză că la aceștia judecata și puterea de voință încă sunt slabe. În climatul nostru, bărbații ajung la maturitate sexuală completă între 20-24 ani, iar femeile, între 18-21 ani.

În contextul vieții normale a unui om sănătos, ajuns la maturitate sexuală, intră și viața sexuală, dar numai în cadrul căsătoriei. Mai puțin chinuitoare decât o căsătorie neconvenabilă și mai puțin dăunătoare decât viața sexuală în afară de căsnicie este abstinența, care poate a fi impusă sieși de către oricine pe un timp oricât de lung, fără să producă vreo tulburare sănătății. Abstinența sexuală impusă de la început este mai ușoară decât cea impusă după ce persoana respectivă a început viața sexuală. Astfel, femeile văduve sau în timpul războiului, ambii soți suferă în urma acesteia. Abstinența este mult mai ușoară dacă se evită băuturile alcoolice, supraalimentarea și dacă persoana

respectivă are ocupație serioasă, dacă cheltuiește surplusul de energie fizică în sporturi (îndeletniciri creștinești, duhovnicești, rugăciuni, posturi, mătănii, închinăciuni, privegheri, citirea celor 7 laude, citirea Dumnezeieștilor Scripturi, a Vieților Sfinților, ș.a.) și se evită situațiile, ilustrațiile, lecturile, reprezentațiile, care pot produce o excitație sexuală. Spiritul trebuie să fie ocupat cu lucrări folositoare, trebuincioase, pentru a nu avea timp să visăm. Să nu stăm în pat decât timpul necesar pentru somn și aceasta în raport cu vârsta, ocupația și personalitatea individului respectiv...(Rev. „Sănătatea în Familie", dr. Gingold).

173) M-am despărțit de soțul meu (soția mea) și m-am recăsălorit? (Vezi „Oglinda Duhovnicească" pp. 1001-1243 și „Priveliști Apocaliptice" cap. 5, *6* care cuprinde Taina Sfântă a Nunții, de autor).

Cei care s-au păzit și cei ce s-au curățit în viață de păcatul acesta recompensând pe cei nedreptățiți, scapă și de la această vamă. Îngerii dau ceva pentru salvarea sufletului și își continuă calea lot mai sus, către ceruri.

FERICIREA CELOR CURAŢI CU INIMA ÎN VEȘNICIE.

1) Ochiul lui Dumnezeu, Tatăl Ceresc.
2) Mântuitorul Hristos, Dumnezeu-Omul, Arhiereu universal și etern, stând pe Tronul Slavei Sale.
3) Duhul Sfânt în chip de porumbel.
4) Cei patru viețuitori înaripați, cu câte patru aripi, cu față de om, leu, vițel și vultur, formând Tronul Dumnezeirii.

5) Maica Domnului nostru Iisus Hristos.
6) Serafimii cei cu câte șase aripi (Is. 6, *2).*
7) Heruvimii, cu câte patru aripi (Iez. 1, *6).*
8) Celelalte șapte cete Îngerești.
9) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.
10) Sfinții Apostoli.
11) Sfinții Ierarhi.

12) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

13) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

14) Sfinții Drepți și Drepte.

15) Cămătarul cu inimă și chip de fiară sălbatică, cu nemilostivire despoaie de haină, jefuiește de strictul necesar pe lipsitul datornic (Lc. 6, *24;* Iac. 5, *1*-16; Ecl. 4; 6 10; Apc. 17; 18; 21, *8;* 22, *15*). „Dumnezeu a făcut pe om drept, dar el umblă cu multe șiretenii" (Ecl. 7, *29;* comp. Fac. 1, *26-27;* Inț, Sol. 2, *23).*

16) Adevărații creștini — cler și popor — credincioși învățăturilor Dumnezeiești și sfaturilor bisericești, îndeplinesc după putere porunca milei pentru aproapele.

17) Unii hrănesc pe cei flămânzi.

18) Alții îmbracă pe cei goi, lipsiți.

19) Unii dau milostenie săracilor și infirmilor.

20) Alții cercetează și mângâie pe bolnavi.

21) Mântuitorul stând nevăzut, cu Fața veselă, deasupra săracilor miluiți, binecuvântează pe miluitorii lor, zicându-le: „Întrucât ați făcut acestea unuia dintre acești frați ai Mei prea mici, Mie ați făcut. Veniți binecuvântații Părintelui Meu și moșteniți Împărăția, care este gătită vouă de la întemeierea lumii; că am flămânzit și Mi-ați dat de am mâncat, am însetat și Mi-ați dat să beau, gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav am fost și M-ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la Mine (Mt. 25, *31-40).*

Pentru a sta în dreptate sau de ai căzut, a reveni, a fi și a rămâne om drept, trebuie a lupta din răsputeri, până la sacrificiu, cu eul tău, cu lumea amăgitoare și cu viclenii diavoli împielițați. Cu cât creștinul — Păstor sau păstorit — luptă mai mult pentru a se menține în această cardinală virtute, cu atât devine mai strălucit, luminat el însuși luminător al aproapelui său, plăcut lui Dumnrzeu Cuvântul, care zice: „Fericiți sunt cei ce flămânzesc și însetoșează de dreptate, că aceia se vor sătura" (Mt. 5 *6*; comp. Is. 55, *1*; 63, *13;* Lc." 1, *53;* Baruh. 2, *18).* Creștinii drepți vor străluci ca soarele înaintea lui Dumnezeu și a semenilor lor (Mt. 13, *43;* Dan. 13, *3).*

22) După trecerea din viața aceasta credincioșii miluitori se duc de Îngeri în Rai, în Sânul lui Avraam, ca odiniară săracul Lazăr (Lc. 16, *22),* ca fericitul Filaret (Viețile Sf. 1 decern.), ș.a.

23) Milostivii: Ierarhii, Preoții, Diaconii, Monahii, alți clerici popor, miluitori ai săracilor cu multă dărnicie. De ex. Sfântul Ioan cel milostiv, Sfântul Nicolae, Cuvioasa Paraschiva, ș.a., sunt duși de Îngeri sus, la Împărăția lui Dumnezeu (Ioan 14, *2).* Acolo se vor veseli, în desăvârșită fericire, din ascultarea cântărilor armonioase, cu diferite slavoslovii aduse de mulțimea oștirilor Îngerești și cetele Sfinților, Atotcreatorului și mai ales din privirea cu nesaț a Feței prea plăcute a Domnului Dumnezeu...

PEDEAPSA ÎN IAD A TUTUROR CELOR CE NEDREPTĂȚESC ȘI A TRĂDĂTORILOR.

Chipul de față ne arată tortura în iad a celor ce nedreptățesc și a trădătorilor, pe care pururea îi muncește și îi zdrobește diavolul acela pe care l-au slugărit în viață, cu meseria lor drăcească. Toți păcătoșii sunt urâți înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor luminați și binevoitori neamului lor și omenirii; dar nedreptățitorii și trădătorii sunt cei mai scârboși și mai fioroși păcătoși! Privind la tortura în iad a trădătorilor, ochiul Sufletului nostru aleargă cutreierând istoria vremilor care ne pune înainte rând pe rând feluriți trădători, de pildă: pe Dalila, trădătoarea puternicului Samson; pe Doeg, Ahitofel... trădătorii lui David; Brutus, trădătorul lui Iulius Cezar; pe Iuda Iscarioteanul, trădătorul Mântuitorului; Ieremia Golia, trădătorul voievodului Ioan Vodă cel Cumplit; Mihai Cantacuzino, trădătorul voievodului Constantin Brâncoveanu și alți mulți nenumărați trădători

ai neamului nostru românesc, care ne-au pus grumajii sub călcâiul vrăjmașilor noștri... pe trădătorii dreptei credințe, care au adus multe primejdii, necazuri și dureri Bisericii lui Dumnezeu... Vedem, zic, cum sufocările, înfiorările, atacurile, loviturile, ruperile, împilările, zdrobirile și torturile pe care ei le-au provocat semenilor lor și mai ales Bisericii lui Dumnezeu, le suferă și ei înșiși, ca o arvună în viața lor pământească; însă cu mult mai mult, mai desăvârșit și mai groaznic vor suferi după moartea lor, în iad. Diavolul pe care l-au slugărit atunci, îi zdrobește, îi macină, îi înghite și-i varsă aruncându-i acum în iezerul cel de foc, torturându-i în diferite chipuri draconice.

Creștinii dornici de mântuire să se păzească toată viața lor și de acest odios păcat, pentru a scăpa și de acea groaznică pedeapsă a trădătorilor.

De ești domn sau de ești rege
De ești slugă ori stăpân,
Numai fapta te arată
De ești rău sau de ești bun

Ce e bun se-nalță-n soare
Înflorește minunat,
Ce e rău se strică, moare
Și în foc e aruncat

VAMA a 10-a, A ZAVISTIEI ȘI A DUȘMĂNIEI

Iuțindu-și Îngerii alergarea ca fulgerul, am suit de acolo tot mai sus, pe necunoscuta și fioroasa cale a văzduhului și am ajuns la vama care era după aceea și care se numește a zavistiei și a dușmăniei. Acolo se cercetează cu de-amănuntul toți acei care s-au zavistuit unul pe altul, vrăjmășiile, urâciunea, neiubirea de frați și de aproapele; cu felurite răutăți ce izvorăsc din aceste păcate ucigătoare de Suflet. La vederea năvălirii dracilor, în frunte cu boierul drăcesc al vămii acestui cumplit păcat ce dezlănțuie groaznice dureri, prăpăduri și pustiiri în jurul său, ne-am reamintit de înfricoșatul blestem care presează pururea pe zavistnici, vremelnic și veșnic: „Facă-se masa lor spre cursă, spre laț, spre sminteală și spre răsplătire. Întunece-se ochii lor ca să nu vadă și spinarea lor pururea o gârbovește. Varsă peste dânșii iuțimea Ta și iuțimea mâniei Tale să-i cuprindă pe ei.” (Ps. 68, 26-28; *Rom. 11,*.9-10). *Vai Doamne! Groaznic se mai împovărează și cumplit se vor munci Sufletele zavistnicilor! Omul care luptă bine și biruiește acest păcat devine fericit vremelnic și veșnic (Fac. 4,* 7; *în. Sir. 16,* 6-10; *Rom. 6,* 16; *Ioan 8,* 34-36).

Această vamă am trecut-o fără să mai dăm ceva, pentru că n-am zavistuit pe nimeni în viața mea. Acolo mă întrebau vameșii aceia urâcioși despre: urâciunea de frați, neiubirea aproapelui și de felurite răutăți ce izvorăsc din zavistie și din vrăjmășii, dar cu îndurările Domnului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu, la toate întrebările acelea, nu m-au aflat vinovată. Am văzut însă mânia diavolilor vămii aceleia puturoși, care, cu fețele lor ca de arapi, scrâșneau cu dinții, repezindu-se asupra mea cu mânie ca să mă înghită de vie. Dar, netemându-ne de dânșii, ne-am suit tot mai sus bucurându-ne.

Suindu-se tot mai sus pe treptele văzduhului, Îngerii cu Sufletul sunt opriți la vama a 10-a, a zavistiei sau a invidiei și dușmăniei contra aproapelui. Vameșii-draci ai acelei vămi cu boierul lor drăcesc, foarte urâcioși și iuți, scrâșnesc cu dinții lor asupra Sufletului, cercetându-l amănunțit după catastifele lor diavolești de felurite forme ale păcatului acestuia: vremea, locul, oamenii ori singurătatea unde l-a săvârșit, de ex. de:

174) Am zavistuit pe alții părându-mi bine de paguba, necazul, boala și moartea unora, mâhnindu-mă de binele, purtarea bună, progresarea și fericirea altora?

CE ESTE ZAVISTIA. Zavistia este sabie cu două tăișuri, care vatămă de moarte pe alții și pe sine și mai întâi pe sine. Zavistia mai întâi pe a sa inimă o străpunge, îi face grea durere, se schimbă la față și oftează. Bine mustră Sf. Vasile pe zavistnici, zicând: „Pentru ce suspini o zavistnice? Oare pentru a ta nevoie, sau pentru binele străin? Cu adevărat, nu pătimește atât zavistnicul, de a sa nevoie, pe cât de binele străin, pentru că văzând pe aproapele său mai bine decât pe sine, în bună sporire și în

cinste, se rupe la inimă. Pe Cain nu-l durea atât de neprimirea jertfelor sale de Dumnezeu, cât îl durea pentru buna primire a jertfelor fratelui său și nu pentru a sa pagubă se întrista, ci se scârbea de buna plăcere a fratelui său. Deci, în loc de a se îndrepta pe sine prin chipul cel îmbunătățit al fratelui său, el mai amar se făcea prin acela. Și, pe cât acela se topea înaintea lui Dumnezeu spre mai bine, pe atât acesta sporea spre mai rău. Pe cât se suia acela în înălțimea milei lui Dumnezeu pe atât acesta se pogora în adâncul pierzării. O! cât de cumplită răutate este zavistia.

Să auzim ce ne spun despre ea Sfinții Părinți. Sf. Grigore de Nyssa zice: „Zavistia este începutul răutății, maica morții, întâia ușă a păcatului, rădăcina a tot răul". Marele Vasile ne îndeamnă a fugi de ea, zicând: „Să fugim fraților de nesuferita răutate a zavistiei pentru că este a șarpelui poruncă, a diavolului scornire, a vrăjmașului sămânță, a muncii arvună, a Dumnezeiestei plăceri împiedicătoare, cale la gheenă, lipsirea de Împărăția Cerului." Sf. Ioan Gură de Aur arată că măcar de ar fi cineva foarte îmbunătățit și de minuni făcător, iar de zavistie biruindu-se, niciun folos nu-i este lui de lucrurile cele bune, ci mai ales cu cei mai păcătoși se socotește, zicând: „Măcar și semne de ar face cineva, măcar și fecioria de și-ar păzi, ori și post, ori și culcare pe jos de ar arăta; și la Îngeri prin bunătăți de ar ajunge, decât toți va fi mai spurcat având această greșeală, adică pe zavistie. Și decât preacurvarul, tâlharul și săpătorul de morminte este mai călcător de lege." (Hronograf. o.e. pp. 80-81).

PĂCATUL ZAVISTIEI. Zavistia (pizma sau invidia) este o voluntară întristare a cuiva pentru binele aproapelui său, privit ca micșorând binele său propriu. Nu este zavistie orice întristare ce se simte la privirea binelui și a prosperității altuia. Așa de exemplu: un negustor, care se întristează văzând că afacerile negustorului vecin merg mai bine ca ale sale și se întristează nu pentru că vecinului îi merg mai bine, ci numai pentru că afacerile sale nu merg așa ca ale vecinului, nu este vinovat de zavistie, el vrea concurență, fără a dori vreun rău vecinului său și concurența este permisă. De asemenea, omul nu este vinovat de zavistie când întristarea vine din indignare, de exemplu când o persoană primește o funcție înaltă, pentru care nu este nici vrednică, nici destul de înțeleaptă, deoarece atunci întristarea provine din răul de care voim să fie scutită societatea. Prin urmare, zavistuirea binelui aproapelui pe care îl considerăm ca un rău pentru noi, sau pentru interesele noastre, fiindcă micșorează însemnătatea, stima și slava noastră.

„Zavistia — zice fericitul Augustin — este ura fericirii străine" și Sfântul Ioan Damaschin o numește „Întristare pentru bunurile altora" Așa că motivul zavistiei este întristarea. Așadar zavistia atârnă de fericirea străină, precum umbra atârnă de la lumină. Pe aceea, zavistnicul se bucură când cineva, a cărui fericire îi roade inima, cade, se înjosește, își pierde situația și averea; deoarece crede că răul celui căzut este un bine pentru dânsul, adică înjosirea unuia este ridicarea sau înălțarea altuia. Zavistia nu este o pasiune primitivă care își are originea în natură, căci dobitoacele nu sunt zavistnice. Cerbul nu pizmuiește puterea leului. Pasiunea aceasta este socială, adică ea s-a născut când oamenii constituiți în societate, s-au întristat văzând superioritatea sau fericirea cuiva. Deci, ea provine din inferioritate și nu din o trebuință absolută și de aici se stabilește un început din rivalitate (dușmănie). Așa de ex. nu se zavistuiesc oamenii chiar cei mai mari ai antichității, cei din altă țară. Un școlar va fi zavistuit de un coleg, dar nu de învățătorul său, un student de litere nu va fi pizmuit de un student de carieră militară și liniștea nu va fi tulburată de slava ce-i aduce curajul arătat în război. „Pe cel fără de minte îl ucide mânia — scrie Iov — iar pe cel rătăcit îl omoară zavistia, fiindcă nicio superioritate nu este plăcută mai cu seamă oamenilor slabi, urâți, tineri, bătrâni și inferiori atât sufletește cât și trupește. Așadar, originea ordinară a zavistiei este mândria, căci numai de la dorul de a stăpâni pe ceilalți, sau de a străluci în societate mai mult ca ei, naște zavistia. De fel, zavistnicul este mic și slab sau fără putere fizică sau morală. El este bănuitor, lingușitor, mlădios și șiret. Vorbirea lui este orânduită, plină de formule blânde, privirea lui este catifelată și tinde la blândețe. Dar, prefacă-se cât va vrea fățarnicul, ochiul lui strălucește de răutate și de mânie, cuvintele lui ascuțite și mușcătoare, trădează starea lui sufletească. Buzele lui zâmbesc și când nu-l mai privești se uită la voi, precum se uită un tigru la oameni. Părul lui este neorânduit. Spălarea pielii arată că în vinele sale curge venin. Pielea decolorată, ochii adânciți, mintea exaltată, membrele tremurătoare și scrâșnirile dinților, arată mânia ce torturează inima zavistnicului.

Sunt patru feluri de zavistie: una atacă bunurile lumești, precum: bogățiile, onorurile, funcțiile, favorizarea conducătorilor, frumusețea, puterile și alte asemenea. A doua se apucă de bunurile rațiunii precum este: priceperea, destoinicia, dibăcia în arte și știință. A treia încă mai rea, se

apucă de stima aproapelui câștigată prin bunele sale însușiri. Această categorie a pizmașilor, învinovățesc pe vrăjmașii lor de toate viciile ce se pot închipui, sunt mâhniți când el reușește și veseli când cade. Al patrulea fel de zavistie și cea mai rea din toate, este aceea care invidiază virtuțile și Darurile Dumnezeiești și este păcat împotriva Duhului Sfânt.

Zavistia este un păcat, care — precum scrie Sfântul Apostol Pavel — exclude de la moștenirea Împărăției Cerești. „Faptele trupului sunt arătate... necurățenia, înverșunarea, slujirea idolilor, fermecătoriile... zavistiile... pizmele, uciderile... cei ce fac unele ca acestea, nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu" (Gal. 5, *79-21).* Și pentru ce? Pentru că zavistia se împotrivește bunătății lui Dumnezeu, dragostei sale către aproapele și chiar rațiunii.

Zavistia se împotrivește bunătății lui Dumnezeu, Care își întinde providența asupra tuturor ființelor și mai cu seamă asupra oamenilor.

„Dumnezeu răsare soarele Său peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți" (Mt. *5, 45).* Darurile Dumnezeiești au drept scop să răsplătească sau să îndemne. Însă pizmașul, se împotrivește acestei bunătăți, fiindcă vrea totul pentru dânsul. Caracteristica pizmașului este foarte bine reprezentată în parabola fiului risipitor și în cea despre plata egală celor ce au lucrat în vie.

Zavistia se împotrivește dragostei către aproape, care constă în a se bucura de binele lui și a se întrista de necazurile și nefericirile sale. Sentimentul acesta îl exprimă așa de bine Sfântul Apostol Pavel, când scrie romanilor: „Bucurați-vă cu cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plâng" (Rom. 12, *15).*

Domnul nostru Iisus Hristos a poruncit... „Iubiți pe vrăjmașii voștri" (Mt. 5, *44),* dar zavistnicul face chiar contrariul. Nu numai că se bucură de nefericirea străinilor și a vrăjmașilor, ci se bucură chiar și de aceea a rudelor, întristându-se totodată de binele lor.

Zavistia se împotrivește chiar și rațiunii omenești. Într-adevăr, când vrei cuiva răul, rațiunea cere ca acesta să-ți fi făcut cândva vreun rău oarecare chiar și numai închipuit dacă nu adevărat. Dar ce fel de rău i-a făcut zavistnicului omul pe care îl zavistuiește? Nimic! Crima acestuia este de a fi mai bun ca el. Ba ceva mai mult rațiunea cere ca să nu facă nimic fără folos trupesc sau sufletesc. Așa, ambițiosul are un folos oarecare din ambiția lui, hoțul din furturile lui, necuratul din desfrânările lui, lenețul din lenea lui, dar zavistnicul ce fel de folos va dobândi din întristarea lui? Se va putea întrista oricât de mult, fericirea altuia nu va scădea pentru aceasta. Așadar zavistia este un păcat numai din răutate și pentru aceasta Sfânta Scriptură îl numește „păcatul diavolului" (Înț. Sol. 2, *24*). Și putem zice că nimic nu este mai rău, decât cel ce-și pizmuiește lui și așa este răsplătirea răutății lui (Is. Sir, *14, 6*). Dobitoacele sălbatice — scrie Sfântul Ioan Gură de Aur — ne atacă numai când sunt silite de foame sau numai când sunt provocate de noi; zavistnicii însă din contră și pe binefăcătorii lor îi privesc ca pe vrăjmași. Nu admit să ne întristăm de prosperitatea altora. Necuratul poate protesta ardoarea pasiunii sale, hoțul sărăcia lui, ucigașul mânia lui, pretexte nedrepte într-adevăr, dar pretexte; pe când zavistnicul nu poate pretexta decât numai răutatea lui și dacă este o datorie a noastră de a iubi chiar pe vrăjmași, ce crimă va fi crima noastră când urâm chiar pe prietenii noștri! Așadar, să băgăm de seamă a nu pizmui pe nimeni, bucurându-ne cu cei ce se bucură, întristându-ne cu cei ce suferă, aducându-ne aminte că pentru a fi părtaș stării mucenicilor, va fi destul că am compătimit suferințele lor și aceasta ne va umple sufletul de dragoste.

EFECTELE ZAVISTIEI, sunt acelea care tulbură sufletul și slăbesc trupul zavistnicului.

1) ZAVISTIA TULBURĂ SUFLETUL. Cu adevărat deplorabilă este starea zavistnicului căci neputând trăi cu oricine, crede că toată lumea îl nefericește și-i întristează inima, atât inferiorii și egalii, cât și superiorii lui. Are frică de inferiorii lui să nu se înalțe și să devină egali cu dânsul, îl tulbură frica de egali și încă mai mult de superiori, pe care nu-i poate ajunge. Din aceasta se vede adevărul cuvintelor Sfântului Ioan Gură de aur că, înainte de a vătăma pe ceilalți zavistnicul se vatămă pe sine însuși și că pasiunea lui îl roade, precum rod viermii lemnul ce i-a produs. Asemănându-se astfel cu nefericitul care-și mănâncă mâinile, cu acea deosebire că foamea nu-i trece. „Potolim foamea câinelui — scrie Sfântul Vasile cel Mare — dându-i de mâncare, pe când zavistnicului făcându-i bine, pizmuiește, îl faci mai rău, căci fiind nesimțitor la binefacerile primite, se întristează pentru că tu ești așa de fericit că-l poți ajuta pe el."

ZAVISTIA SLĂBEȘTE TRUPUL, de aceea Sfânta Scriptură o numește carie sau stricarea oaselor. Doctorul Descuret serie: „Omul dedat acestei pasiuni, începe să cadă în întristare și

taciturnitate.. pasiunea aceasta, covârșitor de concentrică, respinge sângele din periferia trupului la organele interne. Dacă concentrarea aceasta devine abilitală, adică dacă afecțiunea trece din starea acută, în starea cronică, sângele totdeauna respins spre inimă și vinele cele mari dilată canalele de unde se nasc deprimări obositoare, suspine tăiate, palpitații violente și nevroze dese."

PĂCATELE CARE SE NASC DIN ZAVISTIE SUNT: judecățile răuvoitoare, clevetirile și tot felul de fapte criminale. Cu drept cuvânt s-a pus zavistia în păcatele de căpetenie sau capitale, căci precum scrie Sfântul Grigorie: „ea este premergătoare tuturor relelor, mama morții, poarta păcatului, rădăcina tuturor viciilor, principiul durerilor noastre, izvorul tuturor calomniilor, biciul naturii". (În viața lui Moise). Acest tablou al zavistiei, s-ar putea întuneca încă mai mult citind pe alți părinți ai Bisericii, care ne arată activitatea răufăcătoare a acestei pasiunii.

a) EA ESTE MAMA JUDECĂŢILOR RĂUVOITOARE. Pentru zavistnic toate faptele altora sunt zugrăvite în culori întunecate și chiar virtuțile altora le consideră ca vicii. Spre pildă ne pot servi acei farisei, care zavistuind pe Iisus Hristos, toate faptele Lui le arătau ca rele, zicând: că e nepăsător de sărbători, dacă El vindeca pe vreun bolnav în zi de sâmbătă; îndrăcit, dacă făcea minuni; prieten păcătoșilor, dacă îi căuta spre a-i mântui, înjurător de Dumnezeu dacă răspundea la întrebările lor și când nu mai puteau tăgădui minunile publice și evidente făcute de Domnul, ei le atribuiau lui Belzeebub și nu puterii Dumnezeiești.

b) CLEVETIRILE. Zavistnicul nu-și păstrează pentru sine judecata răuvoitoare; el o trâmbițează pretutindeni. Murdărește pe cei care îi atinge precum melcul murdărește cu balele sale locul pe unde trece. El povestește ceea ce știe și ceea ce nu știe; învenințează, exagerează, face deducții, râde, batjocorește, sfâșie în toate părțile, ascuzându-și viciul sub aparența glumei, a compătimirii, ba chiar a zelului. Negreșit, se întâmplă că se vorbește rău despre cineva, prin ușurință și în mod de a trece vremea, dar cea mai mare parte de vorbiri răutăcioase se nasc din zavistie, voind a împiedica reușita unui concurent, sau a se răzbuna de succesele ce le-a dobândit.

c) FAPTELE CRIMINALE DE ORICE FEL: MIȘELEȘTI, TICĂLOASE, MÂRȘAVE. Nu există infamie (rușinoasă) care să descurajeze pe zavistnic pentru a-și satisface ambiția. De la începutul lumii se constată aceasta. Omorul lui Abel de către Cain, vânzarea dreptului Iosif de către frații săi și chiar Domnul nostru Iisus Hristos, din zavistie a fost predat lui Pilat, spre a fi pedepsit cu moarte, precum scrie Sfântul Ev. Matei, că: „pentru zavistie L-au dat pe El" (Mt. 27, *18).*

Așadar, zavistia murdărește: limba, mâinile, inima și nu este păcat pe care să nu-l facă prin gând, prin vorbă, prin faptă... Toate cele ce am spus până acum, ajung ca să ne convingem că trebuie să ne ferim de pasiunea aceasta, s-o urâm, spre a ne depărta de dânsa sau a ne îndrepta, dacă din nefericire până acum ne-a stăpânit.

REMEDIILE PENTRU A NE VINDECA DE ZAVISTIE: Smerenia și lepădarea de lucrurile lumești. Remedierea zavistiei este foarte grea, dar posibilă. Deoarece zavistuirea se naște din mândrie, spre a o vindeca, este necesară smerenia. Sfântul Apostol Pavel ne învață remediul acesta, când scrie către Galateni: „Să nu fim măreți în deșert[124] unul pe altul întărâtând, unul pe altul zavistuind".. (Gal. 5, *26).*

Dar cum vom întrebuința remediul acesta dacă nu ne vom lepăda de cele lumești? Căci dacă zavistuim avuțiile altora, serviciile, talentele, funcțiile și foloasele lor pricina este că pe acestea le prețuim mai mult decât valorează ele. Ce-am crede despre un om mare care ar zavistui jucăria unui copil? Negreșit că am zice că și-a pierdut mințile! Același lucru se poate zice și despre cei care dau prea mare însemnătate lucrurilor trecătoare, lucruri care de loc nu le asigură fericirea pe care ei o așteaptă.

Sfânta Scriptură numește pe acei oameni „râvna răutății", care „întunecă cele bune" (Înț. Sol. 4, *72*). Neputând da omului o fericire sigură, statornică, serioasă și adevărată, lucrurile lumești sunt ca niște jucării de copii pentru zavistnic, căci atunci când nu le au plâng spre a le căpăta, iar când le au le aruncă la o parte. De ce le caută atunci cu atâta aviditate? În ceasul morții, bogățiile, onorurile, funcțiile, frumusețea... ni se vor arăta nevrednice de prețuirea cu care le-am valorat, ba ele ne vor procura o judecată mai aspră, căci judecătorul ne va întreba ce foloase am adus cu Darurile Providenței Sale, spre Mărirea lui Dumnezeu? Așadar, ele sunt mai mult o piedică decât un folos și

---

124 Deșert – (fig.) Fără rezultat; nefolositor, zadarnic.

astfel privite, ne putem lepăda mai lesne de ele și ne vom remedia de păcatul zavistiei... (F.D.M.C. o.c. pp. 112-120).

Virtutea care se opune zavistiei este dragostea către aproapele.

175) Am zis altora să se ducă în: rușine, temniță, robie, pocnet, boală, la moarte, la dracul, etc....? Am blestemat pe alții, dorind din inimă a li se întâmpla acele blesteme? Am umblat cu clevetiri, vrajbe, farmece și învrăjbiri pentru a sparge casa aproapelui meu?

176) Am povestit altora greșelile aproapelui meu?

Cel ce va avea vrajbă asupra cuiva, să nu intre în Biserică până nu se va împăca, căci rugăciunea lui se socotește spre blestem și păcate și să facă în toată ziua câte 50 de mătănii.

Cel ce înjură pe vecinul său, trei zile să fie lepădat de la Biserică, mâncând numai pâine și bând apă, căci este scris: „Cel ce va zice fratelui său „nebunule", va fi vinovat mătcii focului" (Mt. 5, *22*; canoanele Sf. Părinți după moliftelnic, Vezi și vama a treia cu relele clevetirilor).

177) Am sfătuit pe alții să facă felurite răutăți și am lăudat pe cei ce au grăit și făcut rău aproapelui lor?

178) Îngreunându-mă cu păcatul mândriei, pizmuirii și al urâciunii, nu am iertat pe vrăjmașii mei când mi-au cerut iertare cu îndreptare și umilință?

179) Nu am cerut iertare de la aceia cu care am fost învrăjbit, nu le-am dat bună ziua și nici nu le-am mulțumit când ei m-au salutat?

180) Am pândit cu viclenie și cu gânduri necurate, a ponta, ironiza, ataca și a face rău altora?

181) Din multă zavistie m-am umplut de patimi și mi-am încărcat Sufletul de păcate?

182) Sunt foarte dușmănos, nerecunoscător, iubitor de a batjocori, a drăcui, înjura pe alții, satisfăcut când văd pe alții batjocoriți? Am ură pe alții? Mi-a părut bine când un om a omorât, despuiat de cinste, a ucis moralicește, sau a omorât pe altul? (Vezi „Og. Duh. pp. 2289-94;-2902-2919; 221-2968 de autor).

Îngerii iau din lădița faptelor bune, dacă mai sunt, plătesc pentru Suflet și pleacă mai departe.

FERICIREA BLÂNZILOR, ÎMPĂCIUITORILOR OAMENILOR. JOS ISPITELE.

1) Ochiul lui Dumnezeu Tatăl Ceresc.

2) Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Arhiereu Împărat Universal și etern, stând pe tronul Dumnezeirii Sale.

3) Duhul Sfânt în chip de Porumbel.

4) Cei patru viețuitori înaripați cu câte patru aripi cu față de: om, leu, vițel și vultur, formând Tronul Dumnezeirii.

5) Maica Preacurată și prea nevinovată, pururea Fecioara Maria.

6) Serafimii cu câte șase aripi (Is..6, *2*).

7) Heruvimii cu câte patru aripi (Iez. 1, *6).*

8) Celelalte șapte cete Îngerești.

9) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.

10) Sfinții Apostoli.

11) Sfinții Ierarhi.

12) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

13) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

14) Sfinții Drepți și Drepte.

15) Zavistia, dușmănia, ura de moarte, îl face pe Cain ucigător de frate. Asemenea și pe mulți oameni bărbați și femei. „Când faci bine, îți este fața senină. Când însă nu faci bine, păcatul zavistiei bate la ușă și caută să te rănească. Tu însă luptă de-l biruiește și nu te lăsa biruit" (Fac. 4, *4*-7, comp. Rom. 6, *17-23).*

16) Adeseori: persoane, familii, societăți, comune, ținuturi și popoare întregi, se învrăjbesc cu ură de moarte. Cei care se ostenesc și reușesc a-i împăca, se supranumesc: „Făcători de pace”, „fii ai Dumnezeului păcii” (Mt. 9, *0;* Ps. 119, *6;* 33, *12-14).* Aici ni se înfățișează lumea din două comune împăcându-se după un îndelungat timp de învrăjbire. Bucurie mare și sinceră luminează și veselește fețele tuturor celor ce s-au dușmănit. Gheața urii de moarte se topește în fiecare inimă de focul dragostei de Dumnezeu și de aproapele care îi și ia locul. Așa împăcați, se pot întoarce cu toții la Sfântul Altar cu fruntea senină, pot înălța rugăciuni la Tronul Dumnezeirii, pot aduce jertfe plăcute și bine primite lui Dumnezeu și mai presus de toate, pot trece în veșnicie mântuiți.

După buna împăcare, fiecare aparte aude cuvintele Mântuitorului: „Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru” (Lc. 17, *21*). Cu adevărat: „Fericiți făcătorii de pace, că aceia fii lui Dumnezeu se vor chema” (Mt. 5, *9*; O.M.P. o.c. pp. 832).

17) După trecerea din viața pământească, împăcații sunt duși de Îngerii luminați în raiul pământesc unde se îndulcesc și se înveselesc foarte plăcut.

18) Bine-credincioșii Creștini — cler și popor — care s-au ostenit mai mult și au suferit multe îndurerări până au reușit să împace pe cei învrăjbiți: cu Dumnezeu, cu aproapele lor și cu ei înșiși, se urcă pe treptele cerului, tot mai sus, în Raiul Ceresc unde se veselesc minunat, îndulcindu-se de cântările Îngerești și de privirea Feței lui Dumnezeu.

PEDEAPSA ÎN IAD A ZAVISTNICILOR ȘI ÎNVRĂJBITORILOR. Chipul de față ne arată pedeapsa în iad a zavistnicilor, în niște iezere înghețate. Cumplită și infernală pedeapsă, mai este și gerul cu ghețarii săi! Dracii vrând a tortura și mai cumplit pe păcătoși, îi scot din iezerul de foc și îi aruncă într-un alt iezer plin cu apă foarte rece, care la suflarea unui vânt turbat, îngheață îngrozitor și se umple de sloiuri mici și mari. Zavistia a muncit pe diavol a nu smeri pe Adam și Eva în acea măreață stare de fericire în Rai, torturându-i până ce i-a surpat, prin neascultare în multe dureri și răutăți; pe Cain l-a făcut ucigaș de frate; pe Isav urâtor de moarte al fratelui său Iacov; pe cei 10 fii ai Patriarhului Iacob i-a muncit a urî groaznic și a face de petrecanie fratelui lor Iosif, pentru a nu-l mai vedea niciodată; pe iudei a prigoni, a prinde, a tortura și omorî pe Fiul lui Dumnezeu și Biserica Lui (Fac. 3; 4; 27; Mt. 21, *33-46;* 26, *27*; Fap. Ap. 4; 5, *1 7-42;* ș.a.); pe falșii creștini a prigoni cu ură de moarte pe Creștinii cei buni și mai ales pe zeloșii Preoți Luminători ai lor. Acea boală satanică îi prăbușește pe zavistnici în acel tartar, sau locuri înfricoșate de groaznice torturi. Pe aceasta o numește Dumnezeiasca Evanghelie „scrâșnirea dinților”.

Să nu socotească cineva că gerul și gheața sau înghețarea este o pedeapsă mică. Cei care au căzut în apă în vremurile geroase ale iernii, cunosc cât de insuportabile sunt durerile și degerările. Degerarea învinețește și înnegrește trupul, pierde frumusețea, sângele de la marginea corpului fuge în cele mai dinăuntru părți, făcând ca inima să sufere dureri mari din cauza năvălirii mulțimii sângelui într-însa; iar marginile corpului suferă groaznic din lipsa sângelui. Mare era suferința Sfinților 40 de Mucenici aruncați în lacul înghețat al Sevastiei. Durerile acelea cumplite îi sileau a striga astfel: „Rece-i apa!” Se mângâiau însă cu răspunsul: „Dulce-i Raiul!” Dar, nefericiții zavistnici cum ni-i întățișează foarte slab față de realitate chipul de mai sus, unde sunt torturați groaznic și de draci, se

chinuie cumplit de greu. Torturile ce le suferă zavistnticii în timpul bolii zavistiei ce-i muncește aici nu reprezintă nimic față de acele torturi insuportabile din iad. Ce n-ar da și face unul din acei osândiți pentru a scăpa de acele înfricoșătoare torturi?

În cartea numită „Grădina Pildelor", fila 37, ni se povestește următoarea întâmplare: Un oarecare creștin, cu soție și copii, la un moment dat a murit. A doua zi însă după rânduială lui Dumnezeu, a înviat mortul. Imediat alergând la Sfânta Biserică, a mulțumit lui Dumnezeu după datorie, apoi rânduindu-și toate ale casei sale a dat o mică parte din avere soției și copiilor ca să-și poată întreține viața, iar cealaltă parte a dat-o la săraci. După aceea s-a dus într-un loc pustiu și făcându-și o colibă, se pustnicea acolo groaznic de aspru. Când erau geruri cumplite în timp de iarnă, intra îmbrăcat în râul din apropierea colibei sale și nu ieșea până nu se făcea cu totul o bucată de gheață. Apoi, mai mult mort de înghețat, se ducea la colibă unde avea un cazan anume pregătit cu apă fierbinte și intrând în acesta stătea acolo până se topea toată gheața de pe el. După aceea iar intra în râul cu sloiuri de gheață până când îngheța pe jumătate și iarăși se băga în cazanul cu apă fierbinte. Așa făcea el toată iarna. Niște pusnici din acele locuri, văzându-l făcându-și acel canon foarte greu și primejduitor, l-au sfătuit să înceteze a se mai canonisi așa, ca să nu se omoare singur mai înainte de vreme. Atunci el le-a răspuns: „De-ați fi văzut cinstiților Părinți și frați, muncile pe care le-am văzut eu în iad în ziua în care am murit, mai mare și mai aspru canon decât acesta ați face...". La rugămințile pusnicilor de a le spune ce a văzut, el le-a istorisit următoarele: „Când mi-a ieșit Sufletul din ticălosul meu trup, m-a însoțit un tânăr foarte frumos și strălucit. El m-a condus până într-o mare pădure seculară. Acolo erau două bălți mari și pline: una plină de foc, un foc puternic scăpărând de aprins ce era și alta plină cu apă rece, cu sloiuri mari de gheață și zăpadă. Bălțile acelea erau pline cu suflete omenești pe care le torturau și le munceau dracii. Aceștia cu furcile și cu ghearele lor infernale scoteau sufletele dintr-o baltă și le aruncau în cealaltă și apoi iarăși în cea dintâi și așa mai-departe.

După aceea m-a dus într-un alt loc cețos și întunecos de unde ieșeau glasuri, plângeri, tânguiri înfricoșate și nenumărate țipete, dar nu puteam să văd pe cineva. Numai din când în când zăream ieșind din fundul iadului niște oameni aprinși de foc peste tot ca scânteile din care ieșea un miros insuportabil. Pe când priveam eu acelea, au năvălit asupra mea o mulțime de draci cu cângi înroșite ca să mă răpească și să mă arunce în adânc. Atunci iarăși am văzut arătându-se o lumină ca o stea strălucitoare care nu i-a lăsat și s-a auzit o voce zicându-le: „Stăpânul Hristos Dumnezeu a poruncit să se întoarcă Sufletul acesta în trupul său, ca să se pocăiască..." și așa am înviat. Pentru aceasta am ales a mă munci și tortura aici pe pământ, precum vedeți decât să mă chinui în iad veșnic.

Așa a murit creștinul acela minunat, ca diamantul până la moartea sa. După acea canonisire sau muncă vremelnică, s-a mântuit, ducându-se în Împărăția lui Dumnezeu, în plină bucurie, veselie și fericire fără de sfârșit. Doamne împuternicește-ne și pe noi a lepăda această boală satanică și a ne îmbrăca cu bunătate și milostivire, spre a scăpa de acel iad veșnic. Amin.

Răutatea e un vierme
Care roade-n adevăr
Inima celui ce-o are
Ca și viermele din măr...
Deci, cum mărul ros de vierme
Cade singur jos din pom,
Tot așa — din slava lumii
Cade și hainul om...

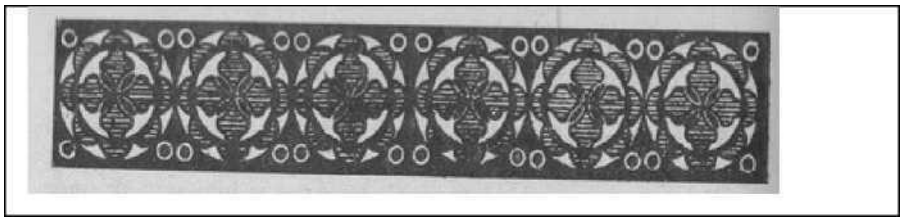

VAMA a 11-a, A MÂNDRIEI ȘI A FIICELOR EI

De acolo, călătorind noi așa, în mari depărtări tot mai în sus în văzduh, am ajuns la vama mândriei cu fiicele ei: iscodirea, trufia sau fudulia, slava deșartă, lauda, iubirea de sine, obrăznicia, înălțarea cu mintea, pregetarea în facerea binelui, mărturisirea fățarnică, lepădarea de dreapta credință cu trecerea la eresuri și superstiții, voia slobodă, obișnuință în păcate, neascultarea de părinții trupești și sufletești în toate cele ce ei îi învață, după Dumnezeu... Acolo, diavolii acelei vămi, cu mare mândrie cercetează pe toți păcătoșii pentru păcatele de mai sus, adică: dacă cineva, trufindu-se, n-a dat ascultare părinților, tatălui și mamei sale care l-a născut și crescut, după porunca a cincea din lege, care zice: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ” (Eș. 20, 12; *comp. Lev. 19, 3, 2 Leg.* 16; *Is. Sir. 3,* 3-16; *Mt. 19* 19; *Efs., 6,* 2-3*). Acolo de asemenea se cercetează aspru acei care n-au cinstit și n-au ascultat de părinții lor duhovnicești, de preoții bisericii care i-au născut și crescut în Hristos, nici pe cei ce i-au învățat după Dumnezeu, adică: a crede, a viețui și a se mântui (1 Cor. 4,* 15; *Gal. 4, 11); nici pe bătrânii și stăpânitorii care se osteneau în luminarea, conducerea, administrarea și călăuzirea lor pe căile vieții și ale mântuirii. Acolo se mai cercetează cu multă sârguință cei care se mândresc cu știința, cu slujba sau dregătoria lor, cu viața, cu hainele, cu luxul, cu mode deșuchiate, cu rude bogate, cu prieteni și cu cunoștințe din înalta societate care se cred deasupra altora, fără a fi în realitate... etc.*

În vremea minuțioaselor cercetări îmi apăreau înainte vii Dumnezeiești hotărâri, astfel: „Omul care, din mândrie, se va purta cu îndărătnicie încât să nu asculte de preotul care stă acolo la slujbă înaintea Domnului Dumnezeului tău sau pe judecătorul (stâpânitorul, bătrânul) care va fi în zilele acelea, să moară... și poporul să se teamă, ca să nu se mai îngâmfeze, nici să se mai poarte cu îndărătnicie... nici să fie ca poporul întunecat, care se ceartă cu preoții lui Dumnezeu... Că de aceea și poporul Meu este asemenea preotului (necăjit, amărât, tulburat și slăbit), căruia i se zice și se lucrează împotrivă" (Osia 4, 4). „Învățătura dreaptă a fost în gura lor (a preoților lui Dumnezeu) și pe buzele lor nu s-a aflat strâmbătate. Aceștia au umblat cu Mine în tăria ființei lor și în dreptate și pe mulți i-a întors de la fărădelege... căci buzele preotului cuprind știința și din gura lui căutăm să izvorască învățătura adevărată, pentru că el este Îngerul Domnului Savaot (2 Leg. 17, 12-13; *Mal. 2, 6-7). „Cel ce se înalță pe sine se va smeri... voi sunteți care căutați a vă arăta drepți înaintea oamenilor... dar tot ceea ce este înălțat înaintea oamenilor este urâciune înaintea lui Dumnezeu... Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă iar celor smeriți le dă dar. Drept aceea, smeriți-vă pe voi sub mâna cea tare a lui Dumnezeu, ca să vă înalțe pe voi la vreme... „(Lc. 18,* 10-14; *16,* 15; *Iac. 4,* 6-7; *1 Petru 3, 6).*

Eu însă în viață, fiind slujnică săracă și neavând a mă mândri cu unele ca acestea, am trecut printre acei draci îngâmfați, dând ceva foarte puțin deoarece am fost foarte smerită, cinstind pe părinții trupești, dar mai ales pe părinții mei duhovnicești și pe cei mai mari ascultându-i în toate cele bune și de mântuire, câte mă învățau, după Dumnezeu.

Alergând Sufletul cu Îngerii tot mai sus, pe treptele văzduhului, ajung la Vama a 11-a, a mândriei. Acolo sunt opriți de mulțimea dracilor mârșavi, în frunte cu boierul lor drăcesc al acelei vămi, care ies înaintea Sufletului cu felurite amintiri ale păcatului mândriei. Unii îi arată la ochi, altul la gură cum că s-ar fi lăudat cu mintea lui ageră sau cu învățătura, cu vorbirea, cu cântarea, cu banii, cu mâncăruri și băuturi. Alții îi amintesc cum se făleau cu case mobilate luxos, cu tablouri obscene, cu covoare, cu oglinzi, șifoniere, cu haine de lux... cu averi, cu moșii, cu vite și cu păsări multe, cu giuvaiere, cu dregătorii înalte, cu lefuri sau pensii mari, ba chiar și cu sărăcia.

Vameșii aceia negri și foarte înrăutățiți încearcă cu de-amănuntul toate părțile mari și mici ale acestui păcat, ucigător de suflet, al mândriei, de ex. de:

183) M-am mândrit, trufit, slăvit în deșert?

MÂNDRIA A SURPAT DIN FERICIRE O PARTE DIN ÎNGERI PE OM ȘI PE ÎMPĂRATUL NABUCODONOSOR.

Mândria este o dorință nesocotită a omului de a se înălța pe sine, fără dreptate, spre a întrece pe alți semeni deși nu are dreptul. Acest păcat a fost cel dintâi, care s-a născut în Lucifer. Din el au izvorât toate celelalte, ca dintr-o fântână otrăvitoare. Despre dânsul zice înțelepciunea: „Frica Domnului urăște nedreptatea, îngâmfarea, mândria și căile celor răi" (Prov. Sol. 8, *13*). Și în alt loc: „Urâtă este înaintea Domnului și a oamenilor, mândria" (Is. Sir. 10, *7*). Acestui păcat îi stă împotrivă fapta bună a smereniei, pe care Domnul nostru Iisus Hristos lâudând-o, ne îndeamnă a o păstra, zicând: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă Sufletelor voastre... Când veți face toate cele câte vi s-au poruncit, să ziceți: slugi netrebnice suntem că, ceea ce am fost datori a face, am făcut" (Mt. 11, *20;* Lc. 17, *10).*

Din mândrie se mai nasc aceste răutăți: a bănui de rău pe aproapele, a cleveti pe oamenii bisericești sau lumești, a nu se supune Bisericii și preoților ei. Pe lângă acestea, lauda de sine,

fățărniciile, sfezile, lăudarea, pizmele, dezbinările, iscodirea cu răutate, bizuirea pe sine, defăimarea poruncilor lui Dumnezeu, însoțirea și obișnuirea cu răul și multe alte asemenea... Cine voiește să fie slobod de acest păcat, trebuie să aibă totdeauna în cugetul său cuvintele pe care le-a zis Dumnezeu lui Adam: „Pământ ești și în pământ te vei întoarce" (Fac. 3, *19).* Cel mândru, să se umilească cu Avraam, zicând: „Eu sunt praf, pulbere și cenușă" (Fac. 18, *27*). „Eu sunt vierme și nu om... Dobitoc m-am făcut la Tine (Doamne) și eu sunt pururea cu Tine" (Ps. 21, *6;* 72, *22*). Omul mândru să se gândească la Judecata cea de apoi și la munca de veci... și la cuvintele Apostolului, care zice: „Dumnezeu, mândrilor le stă împotrivă și celor smeriți le dă dar" (Iac. 4, *8;* M.O. p. III răsp. Într. 24 și 25; 1 Petru 5, *5).*

Mândria este primul păcat sufletesc, așa cum lăcomia este rădăcina tuturor răutăților pământești. „Mândria merge înaintea pierzării și trufia pășește înaintea căderii din Harul lui Dumnezeu; pe când smerenia merge înaintea slavei" (Prov. Sol. 15, *33;* 18, *12;* 16, *18-20).* Când va intra în tine duhul mândriei sau vreo cugetare înaltă, cercetează-ți cugetul: de ai păzit toate poruncile, de iubești pe vrăjmașii tăi, de te întristezi de ocările lor și te socotești pe tine rob netrebnic și mai păcătos decât toți? Și nici atunci să nu cugeți cele înalte, ca și cum le-ai fi isprăvit pe toate, știind că acel gând al mândriei le va prăpădi pe toate" (P. 241, *11*). Mândria este păcat diavolesc, care a prăbușit pe Lucifer cu îngerii lui din cer, jos în adânc... transformându-i din îngeri luminați în draci întunecați și urâcioși (Is. 14, *12-15;* Is. Sir. 10, *15;* La 10. *15;* Ap. 12).

Orgoliosul se aseamănă cu diavolul care s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu. Orgoliul este o tăgăduire a lui Dumnezeu, o născocire diavolească, o josnicie omenească, maica defăimărilor, izvorul mâniei și rădăcina nesinceității... Pentru tămăduirea lui, Sfinții Părinți rânduiesc șase luni să se pocăiască în Sf. Biserică, mâncând de post patru săptămâni la ora nouă, făcând în fiecare zi câte 170 mătănii. Călugărul falnic, care se fălește cu rude de neam mare, post 50 de zile și 300 de mătănii... (Sf. Teodor Studitul S.C. 12; P.B.G. p. 128). Cel ce se desfată cu știință și voință în duhul mândriei, care-i păcat foarte greu, de moarte, nu poate fi împărtășit până nu se vindecă. (Vezi mijloacele tămăduirii P. cap. 25, *5*8 ș.c.l.; „Cel ce se smerește pe sine, acela se va înălța" — adeverește Mântuitorul (Mt. 23, *13; 18, 14;* Iac. 4, *6;* 1 Petru 5, *5;* Mt. 18, *1-10;* Mc. 9, *35-37;* 10, *13-16).* „Voi, să nu vă grijiți ce veți mânca sau ce veți bea sau cu ce vă veți îmbrăca" (Lc. 12, *29;* Rom. 12, *3).* „Părinte Sfinte, proslăvește pe Fiul Tău... Acum se va proslăvi Fiul Omului" (Ioan 17), Dar cum? În patimi, în trădarea Lui de către ucenicul cel viclean, în legături, în bătăi, îmbrânciri, pălmuiri, scuipări, bătut cu pumnii, îmbrăcat cu veșmânt și hlamidă împărătească în batjocură, încununat cu cunună de spini și primind trestie, în loc de sceptru, în mâinile Sale...târât de la Ghetsimani la Anna, la Caiafa, la Pilat, la Irod, iarăși la Pilat și de aici cu Crucea mare și grea în spate, pleacă din Ierusalim până deasupra Golgotei. Aici este dezbrăcat de hainele Sale și răstignit apoi batjocorit, moare pe Cruce, este îngropat și coboară în iad, pe care-l pradă, eliberând din el Sufletele drepților. A treia zi învie din morți, Se înalță la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui, întemeind astfel împărăția Mesianică și Biserica creștină a lui Dumnezeu (Mt. 26, *28;* Mc. 14-16; Lc. 22-24; Ioan 18-21). Această proslăvire, a Dulcelui nostru Mântuitor Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, reiese clar din însăși cuvintele Lui: „Grăuntele de grâu, căzut pe pământ, de va muri, aduce roadă multă (Ioan 12, *24).* „Au nu trebuia a pătimi acestea Hristos și a intra în Slava Sa?" (Lc. 24, *25-26; 46-4 7).* „Acestea fraților — zice Apostolul umilindu-se pe sine — le-am închipuit în mine și în Apolo, pentru voi; ca întru noi să vă învățați, ca nu mai mult decât ce este scris să gândiți, ca să nu vă mândriți unul pentru altul împotriva celuilalt. Cine te alege pe tine? Și ce ai care n-ai luat? Iar dacă ai luat ce te lauzi ca și cum n-ai fi luat? Iată, sunteți sătui; iată, v-ați îmbogățit fără de noi! Și, o, de ați împărăți ca să împărățim și noi împreună cu voi... Că mi se pare, că pe noi, Apostolii, cei mai de apoi, Dumnezeu ne-a arătat ca pe niște rânduiți spre moarte, pentru că ne-am făcut priveală lumii, Îngerilor și oamenilor. Noi, nebuni pentru Hristos, voi înțelepți întru Hristos. Noi slabi, voi tari. Voi slăviți, noi necinstiți. Până în ceasul de acum flămânzim, însetoșăm, suntem goi, pătimim și nu suntem așezați. Ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocăriți fiind, grăim de bine. Izgoniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, mângâiem. Ca niște gunoi ne-am făcut lumii, tuturor lepădătură suntem până acum. Nu înfruntându-mă pe voi, grăiesc acestea, ci ca pe niște fii ai mei iubiți, învățându-vă. Că, de ați avea zece mii de dascăli în Hristos, încă nu aveți mulți părinți; că în Hristos Iisus, prin Evanghelie, eu v-am născut pe voi... Rogu-vă dar pe voi să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos" (1 Cor. 4, *6-16;* 11, *6).*

Ce este nebun a lui Dumnezeu, este mai înțelept decât la oameni și ce este mai slab a lui Dumnezeu, este mai tare decât la oameni... Dumnezeu a ales cele nebune ale lumii, ca să rușineze pe cele înțelepte ale ei. A ales pe cele slabe ale lumii, ca să rușineze pe cele tari. A ales pe cele de neam prost și nebăgate în seamă ale lumii și cele ce nu sunt, ca să strice pe cele ce sunt; ca să nu se laude niciun trup înaintea lui Dumnezeu. Voi din Dumnezeu sunteți în Iisus Hristos, Care S-a făcut nouă înțelepciune de la Dumnezeu, dreptate, sfințenie și izbăvire, precum este scris: cel ce se laudă, în Domnul să se laude" (1 Cor. 1, *25-31).*

M-am lăudat și iubit pe sinemi, m-am obrăznicit, înălțat cu mintea, fățărnicit? M-am lepădat de dreapta credință sau am oscilat între credință și necredință, am pregetat a părăsi răul și a face binele? Mi-am făcut voie slobodă a păcătui, am iscodit?

PĂCATUL SATANIC AL ISCODIRII. Iscodirea este un păcat care a silit pe protopărinții noștri, Adam și Eva, a călca porunca lui Dumnezeu și a ceda vicleniei și minciunii diavolului, ascuns sub chipul șarpelui. Acestui păcat au urmat: groaznica rupere de Dumnezeu a omului, prăbușirea lui din fericire în nefericire, din frumusețe în urâciune, din strălucire în schimonosire, din virtuoși în slăbănogiți, din voioși în tulburați, din pașnici în tulburători, din sănătoși în bolnăvicioși, din sortiți vieții în prăbușiți morții vremelnice. Acestea toate le-am moștenit și le moștenim și noi, toți oamenii, de la protopărinții noștri împreună cu păcatul lor, supranumit „păcatul strămoșesc" sau „originar", etc. De aceste păcate ne curățim prin dreapta credință în Hristos Dumnezeu, botezându-ne în Numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh... pecetluindu-ne cu Dumnezeiescul semn al Sfintei Cruci, cu untdelemn sfințit, cu Sfântul Mir și prin împărtășirea cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu... păzind cu sfințenie făgăduința dată la Sfântul Botez și la Sfânta Spovedanie, când zicem: „Îmi pare rău pentru păcatele pe care le-am făcut și făgăduiesc a le părăsi, a nu le mai face... Făgăduiesc a face roade vrednice de pocăință."

Fapta bună fă-o-n taină
Și păstreaz-o sub tăcere,
În ascuns albina-și face
Pururi, fagurii de miere.

ISCODIREA CREEAZĂ ANTICRIȘTI ȘI ANTICRISTE. Dumnezeu, făcând Raiul pământesc, a sădit în mijlocul lui Pomul Vieții și Pomul Morții. Iată că și în acel prea înfrumusețat loc bun și sfânt, s-a aflat, pusă chiar de Dumnezeu, ispitirea sau slobozirea răului; adică, putința omului de a cădea în păcat și în nefericire. De aici se vede clar că, chiar în sfințenie și-n bunătăți duhovnicești de s-ar afla omul viețuind, totuși este absolută trebuință a priveghea cu multă trezire, pentru că aproape de el este răutatea, diavolul cu pofta rea și păcatul prin care omul se împiedică și cade. Pentru aceasta Mântuitorul ne învață, zicând: „Luați aminte de voi înșivă... Privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită" (Lc. 21, *24-36).* Și Apostolul ne sfătuiește, zicând: „Celui ce i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă" (1 Cor 10, *18).*

Pomul Vieții este ascultarea de Dumnezeu și împlinirea voilor Lui în toate cele ce-I sunt plăcute, luare-aminte de sine, pentru câștigarea Împărăției lui Dumnezeu și dobândirea vieții și a fericirii veșnice, prin dreaptă socoteală, credință și viețuire după dreptarul ortodoxiei. Pomul cunoștinței binelui și răului sau pomul morții, este iubirea de iscodire, prin care unele persoane iscodesc viața și lucrările aproapelui lor cu răutate, după care urmează: gândirile rele, ponegrirea și osândirea, cărora urmează apoi pedeapsa morții veșnice în iad; fiindcă cel ce judecă și osândește pe fratele său este antihrist.

Iscoditorii sunt uneltele diavolului (Prov. Sol. 1, *10-19;* 16, *7-30;* 1 Tim. 2, *14; 2* Tim. 3, *13).* Psalmistul David se ruga la Dumnezeu să-l izbăvească de aceste unelte ale diavolului, adică de iscoditori, zicând: „Dumnezeule, acopere-mă de adunarea celor ce viclenesc și de mulțimea celor ce lucrează nedreptatea; care și-au ascuțit ca o sabie limba lor, lucru amar, ca să săgeteze în ascunsuri pe cel nevinovat... Întărit-au lor înșiși cuvânt viclean, vorbitu-s-au ca să ascundă cursă, zis-au: cine îi va vedea pe dânșii? Iscodit-au fărădelegi; stinsu-s-au iscodind iscodiri" (Ps. 63, *1-6).*

184) M-am obișnuit în patimi și în păcate grele, fără a le părăsi? M-am depărtat de Dumnezeu și de poruncile Lui?

185) Am căutat a avea ciudățenie și singularitate trufașă?

186) Sunt încăpățânat, nesupus, ambițios, îngâmfat, orgolios?

187) Sunt prea îndrăzneț în a face rău, râzător de slăbiciunile aproapelui, nesocotit și fără rușine?

188) Mă încred în sinemi și în oameni (Ier. 17, 5-8)**, în plăcerile, bunătățile, averile și puterile pământești?**

189) Sunt împotrivitor, neascultător, împietrit la inimă?

190) M-am dus la Sfânta Biserică împodobit, ferchezuit, cu părul făcut cărări, breton, bucle, ras, pudrat, înzorzonat cu podoabe de lux, trufindu-mă cu acele deșertăciuni satanice? Sunt fudul cu obiecte (bijuterii, deșertăciuni, zărzămuri[125] idolești) și în gătirea cu haine luxoase?

Luxul izvorăște din simțul frumosului. Dar numai acel frumos este permis care are ființa în natura lucrului însuși. Tot ce este îndeletnicire, care aduce pierdere de vreme, bani cheltuiți în zadar și mai ales destrămarea sufletească, nu mai este o cultivare naturală a frumosului, ci o îndeletnicire exagerată și vrednică de osândă. De multe ori, cu cât exteriorul este mai împodobit cu atât interiorul este mai sărăcit și pustiit duhovnicește. Luxul dă pe față neseriozitatea lăuntrică și duhul cel rău al mândriei și noi știm că Dumnezeu „stă împotriva celor mândri iar celor smeriți le dă dar" (Iac. 4, *6).* „Cei ce s-au luminat prin Sfântul Botez în Hristos au făgăduit petrecerea lui cea în trup (adică vor să urmeze după exemplul vieții lui). Deci, vindecăm părinteşte, cu certare potrivită pe cei care-și pregătesc și își împodobesc părul capului cu diferite feluri de împletituri, spre vătămarea celor ce-i văd și spre atragerea către amăgire a sufletelor slabe. Îi povățuim să viețuiască cu înțelepciune și îi învățăm să-și schimbe mintea către nepieritoarea viață, lăsând amăgirea și zădărnicia cea de materie și să se apropie de Dumnezeu cu frică și cu viețuire curată, după dorință, prin curăția vieții. Să împodobească cu fapte bune și deprinderi neprihănite pe omul dinăuntru mai mult decât pe cel dinafară, încât să nu mai rămână în sine nicio urmă din amăgirea celui potrivnic. Iar dacă cineva ar face contrar acestui canon, să se afurisească (Sin. VI ec. 96).

„Orice lux sau împodobire a capului, sunt nepotrivite rânduielii ierarhicești. Deci, episcopii sau clericii care se împodobesc pe sine cu haine strălucite, luminate, trebuie să se îndrepteze; iar dacă vor stărui în păcat, să se supună certării. De asemenea și cei ce se ung cu aromate (parfumuri). „Urâciune este păcătosului cinstirea de Dumnezeu" (Is. Sir. 1, *15).* Deci, de se vor afla oarecari bătându-și joc de cei îmbrăcați cu haine proaste și cucernice, să se îndrepteze prin canonisire. Pentru că din timpuri vechi, orice bărbat viețuia cu îmbrăcăminte cucernică și măsurată. Căci tot ce se ia, nu din necesitatea vieții, ci pentru împodobire, cade sub osânda deșertăciunilor, potrivit celor zise de Marele Vasile: Să nu se îmbrace nici cu îmbrăcăminte împestrițată din țesături, nici să nu adauge la marginile hainelor lor podoabe cu flori; căci și ei au auzit cuvântul cel Dumnezeiesc „că cei ce poartă haine moi sunt în casele împăraților" (Sin. VII ec. 16).

Cei ce poartă îmbrăcăminte modestă, să nu disprețuiască pe cei ce poartă haine bune și cuviincioase, căci Sinodul din Gangra can. 12, îi dă anatemei (P.B. Sache o.c. pp. 194-195).

191) Mă făles cu rude bogate și cinstite, de neam bun și cu avere străină?

EXEMPLE DE SMERENIE RODNICĂ. Marele Patriarh Avraam, grăind Domnului, zicea: „Iată cutez să vorbesc Stăpânului meu, eu, care sunt pulbere și cenușă". Astfel smerindu-se înaintea Domnului a devenit tată a multor popoare, conducători și împărați vrednici (Fac. 18, *27*; 17, *1*-6; 22, *16*-18; Rom. 4, *17*). Patriarhul Iacob se smerea pe sine, zicând: „Eu sunt prea mic, nevrednic, pentru îndurările ce mi-ai arătat Doamne..." (Fac. 32, *10*).

Iosif, în fața împăratului egiptean, a zis: „Nu eu, ci Dumnezeu este Acela care va da răspuns prielnic faraonului..." (Fac. 41, *16*).

Moise zicea Domnului: „Cine sunt eu să mă duc la Faraon și să scot pe fii lui Israel din țara Egiptului? O, Doamne, eu nu sunt om îndemânatec la vorbă, grăiesc cu anevoie și sunt gângav, nu de

---

[125] Țarțam, țarțamuri — (reg.) Ciucure, franj; dantelă; (la pl.) podoabe, zorzoane (var.: zarzam, sarsam, sărsam)

ieri, nici de alaltăieri, nici de când ai început a grăi Tu cu robul Tău, gura mea și limba mea sunt anevoioase și vorbirea îmi este încurcată...” (Eș. 3, *77*; 4, *10).*

Isus Navi și-a rupt hainele și a căzut cu fața la pământ înaintea Chivotului Sfânt dimpreună cu bătrânii lui Israel; și-au presărat pulbere pe capul lor...” (Is. Navi 7, *6).*

Ghedeon, smerindu-se, a zis: „Doamne, cum să mântui eu pe Israel? Iată neamul meu este cel mai sărac din semința lui Manasi și eu sunt cel mai mic în casa tatălui meu? (Jud. 6, *15).*

Marele Proroc și Psalmist David, smerindu-se, zicea slujitorilor lui Saul: „Credeți că este ușor a fi ginerele împăratului? Eu sunt om sărac și neînsemnat...”. Apoi, rugându-se Domnului, se umilea zicând: „Doamne Dumnezeul nostru pe Tine Te slăvim și lăudăm preaslăvit Numele Tău! Doamne, cine sunt eu și cine-i poporul meu, încât să avem putința de a face asemenea jertfe? Dar de la Tine sunt toate și cele primite din mâna Ta le-am dat Ţie. Noi suntem călători înaintea Ta și pribegi, ca și toți părinții noștri. Zilele noastre pe pământ sunt ca umbra și nimic nu-i statornic... Doamne, Dumnezeul nostru, toată această mulțime de lucruri pe care am pregătit-o noi pentru a-Ţi zidi Casă Sfânt Numelui Tău, din mâna Ta le avem și ale Tale sunt toate... Eu sunt defăimat și n-am cunoscut, dobitoc m-am făcut la Tine și eu pururea cu Tine... Doamne nu s-a înălțat inima mea, nici nu s-au semețit ochii mei, nici nu am umblat în cele mari, nici în cele mai minunate decât mine... Domnul m-a ales pe mine cel mai mic dintre frații mei” (1 Împ. 18, *23;l* Paral. 29, *18-29;* 29, *29;* Ps. 72, *22*; 130, *7*; 151).

Solomon, smerindu-se, se ruga Domnului: „Doamne, Dumnezeul meu, Tu ai pus pe robul Tău împărat în locul lui David, tatăl meu. Eu însă sunt un copil mic, tânăr și nepriceput, care nu știu nici intrarea mea, nici ieșirea mea... Dăruiește dar robului Tău înțelepciune, ca să conduc acest popor al tău...” (3 Împ. 3, *7-9).*

Vestitul Proroc Ilie, după încuierea cerului ca să nu plouă trei ani și jumătate, după mustrarea împăratului și a poporului idolatrizat, după facerea cunoscută a Dumnezeului Celui viu, prin aducerea de foc din cer care a mistuit jertfa, demascarea mincinosului zeu Baal cu a celor 450 popi ai lui și a celor 400 de proroci mincinoși ai Astartei, care mâncau din masa Izabelei, descuierea cerului și aducerea ploii mult dorite pe pământ, fugind de răutatea Izabelei, smerindu-se adânc, s-a rugat Domnului, zicând: „Mi-ajunge acum, Doamne! Ia-mi Sufletul, că nu sunt mai bun decât părinții mei!” (3 Împ. 19, *4;* 17; 18). Iosia, împăratul Ierusalimului, smerindu-se înaintea Domnului cu toți ierusalimlenii, n-a venit mânia Divină în vremea vieții lui (4. Împ. 22, *19*). Împăratul Ezechia, smerindu-se înaintea Domnului cu toți ierusalimlenii, n-a venit mânia Divină în vremea vieții lui (2 Paral. *32, 26).*

Manasi, idolatrul împărat, smerindu-se în strâmtorarea sa, cu rugăciuni fierbinți, a fost eliberat și a revenit la tron (2 Paral. 33, *1-20).*

Iov, smerindu-se înaintea Domnului, când a fost despuiat de averi, de copii și de sănătate, în suferințele celor șapte ani, și-a redobândit toate, îndoit (Iov 1; 2; 42).

Marele Proroc Isaia, la vederea Slavei Domnului, s-a smerit mult, zicând: „Vai mie, că sunt pierdut! Sunt om cu buze spurcate și pe Domnul Savaot L-am văzut cu ochii mei!” (Is. 6, *5).*

Prorocul Ieremia, smerindu-se, la chemarea sa în slujba prorociei, a zis: „O, Doamne, Dumnezeule! Eu nu știu să vorbesc pentru că sunt încă tânăr” (Ier. 1, *6;* comp. Eș. 4, *10).*

Daniel, cel plin de înțelepciune de sus, la chemarea pentru a explica visul împăratului Nabucodonosor, smerindu-se a zis: „Taina pe care vrea s-o afle împăratul n-o poate face știută nimeni din înțelepți, prezicători, vrăjitori și ghicitori în stele. Numai Dumnezeu Cel din ceruri va descoperi ție taina aceasta... Mie, nu prin înțelepciunea care ar fi în mine mai mult decât în toți cei vii, mi s-a descoperit taina aceasta; ci ca să fie dat pe față împăratului tâlcuirea și să poti cunoaște gândurile inimii tale...” (Dan 2, *27-30).*

Cel mai mare între proroci, Sfântul Ioan Botezătorul, smerindu-e înaintea Mântuitorului, în fața poporului ce-l împresura, zicea: „Eu vă botez cu apă spre pocăință; iar Cel ce vine după mine este mai tare decât mine, încât eu nu sunt vrednic nici a-I duce încălțămintea Lui. Eu nu sunt vrednic a mă pleca să-I dezleg cureaua încălțămintei Lui. Acela vă va boteza, cu Duh Sfânt și cu foc... Și Mântuitorului Îi zicea: Doamne, eu am trebuință a mă boteza de Tine și Tu, vii la mine? (Mt. 3, *11-14;* Mc. 1, *7*; Lc. 3, *16;* Ioan 1, *27).*

Sutașul, smerindu-se înaintea Mântuitorului pentru dobândirea vindecării slugii sale, a zis: „Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu, ci zi numai cu cuvântul și se va însănătoși slujitorul meu” (Mt. 8, *8-9;* Lc. 7, *6-9).*

Hananianca, smerindu-se înaintea Domnului, pentru a-i vindeca și pe fiica ei a strigat, zicând: „Miluiește-mă Doamne, Fiul lui David, fiica mea se chinuie cumplit de diavolul... Doamne, ajută-mi... Așa-i Doamne, dar și câinii mănâncă din sfărâmăturile ce cad de la masa domnilor lor!" (Mt. 15, *22-2 7;* Mc. 7, *28).*

Elisabeta, mama Sfântului Ioan Botezătorul și Maica Domnului s-au smerit înaintea lui Dumnezeu. (Lc. 1, *19-42;* vezi și Viețile Sfinților 25 martie pp. 809-810 și 15 august p. 490).

Sfântul Apostol Petru, smerindu-se înaintea Mântuitorului, a strigat: „Ieși de la mine, Doamne, că eu sunt om păcătos" (Lc. 5, *8;* comp. 2 Împ. 6, *9;* 3 Împ. 17, *18;* Iov 42, *5-6).*

Apostolul Pavel și Varnava văzând poporul că vrea să-i cinstească ca pe niște dumnezei, smerindu-se, și-au sfâșiat hainele și au strigat: „Oameni buni, ce faceți? Și noi suntem oameni ca și voi și vă vestim ca să vă întoarceți de la acești idoli mincinoși la Dumnezeul Cel viu, Care a făcut cerul și pământul, marea și toate cele ce sunt într-însele..." (F. Ap. 14, *8-15).*

Sfântul Apostol Pavel mărturisea prezbiterilor bisericii că el a slujit Domnului cu toată smerenia și cu multe lacrimi și ispite... „Eu, zicea el smerindu se, sunt cel mai mic dintre Apostoli și sunt nevrednic a mă numi apostol, pentru că am prigonit biserica lui Dumnezeu... Mie, celui mai mic dintre toți sfinții, mi s-a dat luarea puterii lui Dumnezeu, Harul acesta, de a vesti păgânilor bogăția cea nemăsurată a lui Hristos și economia Divină făcută prin El... Iisus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu..." (F.Ap. 20, *19;* 1 Cor. 15, *9;* Efs. 3, *7-9;* Tim. 1, *15-16).*

Sf. Iacob — ruda Domnului — primul episcop al Ierusalimului, se smerea atât de mult rugându-se, încât pielea genunchilor i se scorțoșase[126].

Sfântul Simeon Stâlpnicul, umil, adăpostit într-o fântână părăsită plină de șerpi și alte jivine, era mai prețios înaintea Domnului decât toți confrații săi ce-l fugăriseră din mănăstire (V.Sf. 1 Sep. pp. 24-25).

Umila călugăriță, prefăcută bețivă, era mai prețioasă înaintea Domnului decât cele 300-400 de călugărițe ale mănăstirii. De asemenea și Cuvioasa Isidora (P. pp. 55-57; Prol. și V. Sf. 10 mai pp. 490 — 496).

Smerindu-se pe sine, pentru dragostea lui Dumnezeu, fericitul Alexandru cărbunarul, om foarte învățat, înainte de a fi ales episcop, lucra în pădure făcând cărbuni (V. Sf. 8 iunie pp. 310-313; Prol. 6 febr.).

Sfântul Episcop Efrem lucra la zidărie, hrănindu-se astfel din sudoarea feței sale (V. Sf. 8 iunie pp. 310-318; Prol. 6 febr.).

Sfântul Episcop Ioan tăcutul, tăinuit în mănăstirea Sfântul Sava, făcea ascultări de simplu călugăr (V. Sf. 3 dec. pp. 75-83).

Sf. Nifon, Patriarhul Constantinopolului și Mitropolitul Ţării Românești, retrăgându-se la Sfântul Munte, s-a dus cu totul necunoscut în mănăstirea Dionisului, unde a fost pus la ascultare să păzească catârii. Într-o noapte, fiind văzut de niște pustnici înconjurat de o lumină mare, a fost descoperit (V. Sf. 11 aug. pp. 369-72).

Marele și primul împărat creștin, Constantin cel Mare, smerindu-se săruta mâinile schilodite ale Sfinților Părinți (I.B.U. Minei 23 dec).

Sfântul Antonie cel Mare, deși cu rugăciunea izgonea dracii și îmblânzea sălbăticiunile pustiei, smerindu-se, când vedea un preot îngenunchea și nu se scula până nu lua binecuvântare de la el (V. Sf. 17 ian. D.A.I. ș.a.).

Cuviosul Eufrosin, bucătarul, slujind cu smerenie obștii călugărești, a fost dus de viu în Paradis. (Vezi fericirea vămii I din această carte).

Un cuvios părinte, prin smerenie scoate pe diavolul din îndrăcitul ce-l chinuia; după ce îndrăcitul, lovindu-l cu palma peste obraz, bătrânul i-a întors și cealaltă parte a obrazului ca să-l mai lovească...

Un alt cuvios, cu rugăciunea a scos pe diavolul dintr-un îndrăcit, după ce mai întâi s-a smerit, răspunzând acestuia: „Caprele sunt eu, iar oile le știe Dumnezeu" (P. p. 336, *6;* 337, *11).*

Sfântul Mucenic Anastasie Persul a fost văzut strălucind în mijlocul unei cete îngerești ori de câte ori vedea dându-i-se onoruri, pentru cuvântările ce ținea, ori pentru alte virtuți bune. Se temea

---

126 A se scorțoșa — (pop.) a se înăspri, a se îngroșa, a se bătători, a se întări, a se usca și a crăpa

groaznic ca nu cumva mândria să-i răpească comoara (D. Ag. pp. 62-63). „Mai bine un păcătos umil decât un drept mândru” (Lc. 18, *9-14;* 16, *15;* P. p. 222, *1*; ș.a.).

Vârtelnicul[127] Lucifer cu îngerii lui, prin mândrie, au căzut din ceruri și unii din cei mai notorii păcătoși și păcătoase, prin umilință și osteneli bine chibzuite, prin smerenie, s-au ridicat din iadul păcatelor ucigătoare de suflet pe treptele cerurilor, până la Tronul Dumnezeirii unde se slăvesc pururea...

192) Mi-am împodobit casa cu obiecte luxoase.

193) Din mândrie prostească am defăimat uniforma sau portul preoților, călugărilor și al creștinilor bisericii lui Dumnezeu?

UNIFORMA CLERICALĂ. „Nimeni dintre cei ce se numără în cler, să nu se îmbrace în haină nepotrivită nici când stă în oraș, nici mergând pe cale; ci să se întrebuințeze îmbrăcăminte care este destinată pentru cei ce se numără în cler; iar dacă vreunul ar face așa ceva, să se afurisească pe o săptămână” (Sin. VI ec. can. 27 R.B.O.R. art. 34-35).

„Îmbrăcămințile călugărilor sunt asemenea locuitorului din pustie și a Botezătorului Ioan. Îmbrăcămintea lui era de păr de cămilă și brâul lui de curea pe mijlocul lui, care erau haine de jale; iar mantia și întinderea ei arată și închipuie aripile îngerilor, pentru că chipul călugărului se cheamă chip îngeresc. Cureaua, adică brâul care strânge trupul, închipuie moartea patimilor cu postul și cu rugăciune și zice că stau vitejește și încinși vârtos împotriva patimilor și împotriva dracilor. Deci brâul acesta trebuie să-l aibă călugării de păr, iar unii îl fac de curea” (P.M.B. 120).

Îmbrăcămintea clerului în primul rând este spirituală, izvorâtă din zăcământul spiritual al vieții sale interioare. După cum haina de lumină cu care s-a îmbrăcat Hristos pe muntele Taborului care era reflexul slavei lăuntrice. Tot așa și la cleric, haina exterioară este semnul consacrării interioare și simbolul suferinței și al pocăinței, ascunse în Patimile Mântuitorului Hristos!

Uniforma monahală este un fel de prelungire a darurilor Botezului. Apa spală de păcatul strămoșesc, iar haina îl oprește pe om să se apropie iarăși de ele. Este păzitoarea nevinovăției și a sfințeniei. Clericul, care poartă cu nevrednicie haina și numele de cleric, se aseamănă cu smochinul cel neroditor, care își așteaptă groaznica hotărâre: „Să nu mai fie în tine rod în veac” (Mt. 21, *19;* P.B. Sache, *317*).

194) Ca femeie sau fecioară am umblat cu capul gol, mi-am retezat părul capului... ori l-am încrețit, drotat, vopsit și aranjat în felurite forme, chiar de râs și de batjocură, după satanica modă a lumii deșarte și pieritoare, pentru a robi inimile tinerilor?

195) Am purtat rochie ori prea lungă ori prea scurtă, încălțăminte cu tocuri înalte. M-am purtat după moda idolilor și a idolatrilor, sfidând astfel cuviinciosul port creștinesc?

M-am împopoțonat cu deșertăciuni idolești (moda nudului sau seminudului demonic) făcându-mă asemenea idolilor?

196) Am purtat deșertăciuni idolești (cercei, inele, mărgele, hurmuz, melcișori, lanțuri, salbe, pamblici, beteală, voaluri, flori de mirese lumești, gulerașe...? Acestea le-am pus și pe Sfintele Icoane ale Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, ale Sfintei și dreptei Anna cu Prunca, Preasfânta Fecioară Maria în brațe, Preacuv. maicii noastre Paraschiva... și pe moaștele unor sfinte?

Lepădați deșertăciunile idolești de pe Sfintele Icoane! Vrăjmașul mântuirii sufletelor omenești, diavolul, totdeauna s-a muncit în toate formele cum să împiedice pe oameni de a nu asculta de Dumnezeu, de a se depărta de El, Care-i izvorul vieții, bunătăților și a statornicelor fericiri, de a-i încurca în diferite șiretenii satanice, pentru a nu se întoarce la El cu pocăință și „a nu reintra în fericirea și-n împărăția ce le-a fost pregătită de la întemeierea lumii. Așa unora le-a dat un fel de gustărele infernale, altora altele, pentru a-i ține în neascultare de Dumnezeu. Pe mulți din cei ce s-au ținut mai aproape de Biserica lui Dumnezeu i-a învățat diavolul — satana — cu îngerii lui căzuți, să amestece credința cea adevărată cu credințele drăcești, cum zice Apostolul: „lumina s-o amestece cu întunericul și cele sfinte cu cele idolești”. Astfel, s-au văzut și se văd încă pe la unele case, chiar și prin unele Biserici, felurite deșertăciuni idolești, cu care păgânii întunecați în cursul sutelor și miilor de ani își împopoțonau idolii lor, agățate pe fața Sfintelor Icoane a Maicii Domnului!!! Asta-i ciudățenie de mare mirare!!!

---

[127] Vârtelnic — (rar) Care se învârte ca o vârtelniță; (Neobișnuit) Cu vârtejuri, plin de vârtejuri.

Așa am văzut și vedem cum idolatrii egipteni puneau pe idolii lor, cu chipuri de oameni, de păsări, de fiare, de animale, de pildă boul Apis, pe crocodili și altele... salbe, coliere, mărgele, lănțișoare, etc. pentru a-i împodobi. Așijderea idolatrii brahmani pe idolul lor Brahma. Asemenea și alți idolatri ai altor neamuri. Cei ce au citit și citesc istoria religiilor pământului, sunt încredințați și se încredințează de aceste ciudățenii.

Idolii neamurilor sunt draci. Așa adeveresc: Moise, psalmistul și Apostolul (2 Leg. 32, *17*; Ps. 105, *36-38;* 1 Cor. 10, *22).* Deci, pentru urâțenia lor, oricât de artistic ar fi lucrați, le trebuie și ceva podoabe plăcute trufiei lumești, cu care împodobindu-i să poată amăgi lumea. În acest scop satanic, idolatrii totdeauna și-au împopoțonat idolii cu felurite podoabe ale trufiei, plăcute demonului. În Istoria Biblică (de Lopuhin, tradusă de Patriarhul Nicodim), ni se arată împodobirea idolilor egipteni de către idolatrii care-i slujeau. Acolo vedem cum pe un mormânt de piatră egiptean, aflat în vremile noastre, este închipuit un faraon care aduce statuii zeului (idolul Amon-Ra), două salbe să i le pună după grumaz ca să-i atârne pe piept. După faraon vine și sora lui, aducând o salbă, ca s-o pună la pieptul idolului. Cum am zis, idolilor în care locuiau dracii, cum ni se spune în multe locuri din Viețile Sfinților, Proloage, Hronograf, Istoria Bisericească și care era urâciune mare înaintea lui Dumnezeu și a aleșilor Săi luminați, le trebuiau podoabe: salbe, coliere, mărgele, lănțișoare, brățări... pentru a acoperi urâciunea lor și a putea reuși să amăgească cât mai multă omenire.

Icoanelor Sfinte însă nu le trebuie astfel de împodobiri străine, care le făceau idolatrii, idolilor lor. Împopoțonarea cu acele deșertăciuni idolești este înfierată cu pedeapsă groaznică de Dumnezeu, prin marele proroc Isaia (Is. 3, *16-24).* Sfinții Apostoli Petru și Pavel opresc pe femeile și fetele creștine de a purta acele deșertăciuni și aurării (1 Petru 3, *1-6;* 1 Tim. 2, *9-10).* Sfinții Părinți ai bisericii opresc, cu mari certări, pe creștine a pune pe trupurile lor acele deșertăciuni. Sfântul Ambrozie înfruntă groaznic pe o creștină, cu numele, care mergea la biserică împodobită cu deșertăciuni idolești (vezi întrebarea 363, nota c din această carte). Întrebați, de ce Sfinții Părinți nu dau voie creștinilor să se împopoțoneze cu salbe, mărgele, lănțișoare și alte deșertăciuni idolești? Ei răspund: creștinii nu trebuie să fie ca idolii și ca idolatrii... Dacă prorocii, apostolii și Sfinții Părinți au oprit obiceiul idolatru, de a se împopoțona creștinele cu acele deșertăciuni idolești, cum îndrăznesc unele femei să pună acele deșertăciuni pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului, cu Pruncul Iisus în brațe... chiar și în unele biserici? Icoanele sunt supranumite, în cultul Divin, „Sfințenia Domnului"; apoi ce caută zărzămurile idolești deasupra Sfințeniei Domnului?

În biserica Vechiului Testament, Heruvimii Slavei, de aur, erau „Sfințenia Domnului". Alte icoane nu aflăm, în poporul lui Dumnezeu, până la distrugerea Ierusalimului (anul 70 d. Hristos). Cât de mult s-au idolatrizat israeliții în decursul vremilor, dar nicăieri nu aflăm să fi pus salbe, mărgele, panglici, beteală, brățări... pe Heruvimii Slavei. Și pe bună dreptate, că nu le trebuiau... Numai idolatrilor le trebuiau.

În cartea I a Împăraților, vedem cum idolul Dagon se prăbușește de două ori jos la pământ, înaintea Chivotului Sfânt, cu icoanele Heruvimilor Slavei. Dacă pe acele icoane ale Heruvimilor nu s-au pus deșertăciuni idolești, oare ce caută acelea pe unele icoane ale Maicii Domnului? Oare a cerut așa ceva Maica Domnului? Oare îi plăceau ei acele deșertăciuni idolești? Le-a purtat și dorește să se pună pe icoanele ei? Să vedem.

Cercetând amănunțit istoria despre Viața Maicii Domnului, nu aflăm nicăieri că ea ar fi purtat în pruncie, copilărie, maturitate sau către bătrânețe acele deșertăciuni idolești. Aceasta o adeveresc și icoanele sale cu: Intrarea în Biserică, la vârsta de trei ani; Buna Vestire, la vârsta de vreo 16 ani; Nașterea lui Hristos, la vârsta de vreo 17 ani; La vârsta de vreo 50 de ani, când a stat îndurerată sub sfânta Cruce pe care era răstignit Iubitul ei Fiu; la Adormirea ei, la vârsta de 61 ani.

Atunci ce caută deșertăciunile idolești pe Sfintele ei icoane și a Pruncului Iisus? Maica Domnului nu s-a împodobit niciodată cu acele semne ale satanicei trufii muierești; ci numai cu buna-cuviință, cu smerenie. „Că a căutat spre smerenia roabei Sale" (Lc. 1,*-48).* Maicii Domnului, care-i mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, nu-i trebuie acele deșertăciuni idolești-drăcești. Acelea sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu și a Sfinților Lui, deci și înaintea Maicii Domnului. Îi trebuie Preasfintei, acele zărzămuri ale trufiei femeilor lumețe, când acelea nu s-au pus nici pe Heruvimii Cortului și Templului Sfânt? Nu, nu, nu, nu-i trebuie Maicii Domnului acele deșertăciuni idolești.

Primii creștini vindeau averile lor și banii de pe ele îi puneau la picioarele apostolilor (F.Ap. 4, *3 7).* Rogu-vă, luați bine aminte la ce scrie Sfântul Apostol și Ev. Luca în Faptele Apostolilor! Prețul averilor vândute, acei bani de argint sau de aur, îi puneau jos, pe pământ, la picioarele apostolilor, nu-i înșirau pe ață sau pe sârmă ori pe vreo pânzătură... și apoi să-i pună pe grumajii sau pe pieptul apostolilor, cum fac unele femei ușuratice, după șoapta șarpelui vechi din Rai! Și cu toate acestea, precum știm, Maica Domnului este mult mai cinstită decât apostolii și decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii.

Așadar acele zărzămuri, cu care păgânii își împodobeau idolii și animalele zeificate, ca: boul Apis, crocodilul, pisica, etc. și pe ei înșiși, acele zărzămuri ale trufiei satanice cu care se împopoțonează femeile și fetele jucăușe, lumețe... cocotele acelea de pe la hoteluri, berării și case de desfrâu, n-au ce căuta pe Sfintele Icoane ale Maicii Domnului, ale Sfintei Anna, ale Cuv. Paraschiva, nici pe alte sfinte icoane, nici pe Sfintele Moaște... Acelea trebuie puse jos, sub picioarele Maicii Domnului, ca șarpele din Eden, în dosul sfintelor icoane. Dar nici aici, ci trebuie scoase, îndepărtate, lepădate afară din Biserica Domnului, departe, departe de „Sfințenia Domnului”...

DEȘERTĂCIUNILE IDOLEȘTI NU TREBUIE PUSE PE SFINTELE ICOANE. Cine n-a văzut țigănci cu feluriți bani și zorzoane atârnate pe piept, de mâini, la brâu și de părul capului. Deci, multe din acele deșertăciuni ale sălbaticilor și ale țigăncilor, spre rușinea și înfruntarea lumii, cu pretenții de „lume civilizată”, am văzut că le prețuiește adeseori și ea (lumea civilizată), chiar și în sfintele biserici, pe fețele și în portul multora!!! Boala aceasta, a idolatrelor înzorzonări, a fost transpusă de unele suflete cu îmbrăcăminte sfințită și notoriu nume creștinesc, dar în realitate întunecate și molipsite până în măduva oaselor, pe Sfintele icoane ale Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, pe ale Sf. Cuv. Paraschiva... Deșertăciuni și zorzoane idolești pe „Sfințenia Domnului”!! adică pe sfintele icoane Împărătești și Dumnezeiești!!! Toate aceste împopoțonări, slujiri și deșertăciuni, au fost și sunt oprite de Dumnezeu, de Biserica Lui din Vechiul și Noul Testament.

La venirea sa din Mesopotamia, mai înainte de a zidi Altar lui Dumnezeu în Betel, patriarhul Iacob, a poruncit tuturor căsenilor [128] săi, zicând: „Lepădați idolii, curățiți-vă, schimbați-vă hainele...”. Ei au dat lui toți idolii și cerceii ce-i purtau în urechi, pe care Iacob i-a îngropat în pământ (Fc. 35, *1-14).* Aceasta a făcut-o el ca să nu aibă nimic idolatru, sălbatic sau deșertăciune idolatră când vor zidi Altar și vor aduce jertfă cu închinare lui Dumnezeu, Care-i ajutase, călăuzise și condusese în trecutul vieții lor. Mai pe urmă, când poporul Israel și-a făcut idol-vițel de aur, idolo-slujindu-i, mâncând, bând și jucând în jurul lui, după care s-au dat pierzării... Dumnezeu a zis lui Moise „Spune fiilor lui Israel... aruncați, lepădați hainele luxoase și podoabele (cercei, salbe, mărgele, brățări... luate din Egipt) și voi vedea ce voi face cu voi”. Ei au lepădat hainele luxoase și podoabele și au plecat de acolo... (Eș. 32; 33).

De asemenea sfinții proroci din Vechiul Testament, au oprit și opresc luxul cu felurite împodobiri și înzorzonări idolești, cu preziceri și groaznice pedepse (Is. 3, *16-25;* 1 Petra 3, *3-6;* 1 Tim. 2, *9-10;* Apc. 17; 18). Așijderea și Sfinții Părinți Apostolici și patristici, în cuvântările și scrierile lor, în Sfintele Sinoade și Sfintele Pravile Bisericești, adeveresc că toți și toate care nesocotesc învățătura Divină și bisericească, sluțindu-și fețele și portul creștinesc, cad în judecata lui Dumnezeu... în ghearele vameșilor văzduhului, în muncile vremelnice și veșnice, deci în iad... Astfel, cu atât mai mult, acele deșertăciuni idolești sau zărzămuri ale satanicei trufii muierești, n-au ce căuta pe Sfintele Icoane...

---

128 Căsean, căseni — (Pop.) Fiecare dintre persoanele care locuiesc împreună într-o casă, fiind legate între ele prin interese comune (de familie)

197) Am pus Cruce la gâtul Pruncului Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, de pe Sfintele Icoane?

198) Am râs de păcatele fraților, surorilor, aproapelui meu, osândindu-l, în loc de a mă griji și curăți de păcatele mele?

199) M-am socotit a fi deștept și am grăit deșertăciuni? M-am socotit a fi deasupra celorlalți frați, surori și oameni, cu: frumusețea, învățătura, cuvântul, glasul, cântarea, bogăția, sărăcia, îmbrăcămintea, luxoasă sau modestă, cu mâncările, băuturile, îmbuibările, cu postul, cu îngrășarea, ori cu slăbirea corpului, ș.a....?

200) Am ascultat pe la ferestrele și ușile altora?

Ascultătorii pe la ferestre și pe la uși, un an să nu se pricestuiască și mătănii câte 15 în zi; de se vor spovedi cu adevărat de voie și vor curma de a mai face; iar de nu se vor lăsa, atunci să fie izgoniți din biserica lui Hristos (P.B.G. pp. 110-88; P.M.B. gl. 373).

201) Am dat milostenie pentru a fi lăudat de oameni?

202) M-am rugat cu glas înalt (când eram singur în casă sau în alt loc) ca să mă audă oamenii, spre a fi lăudat de ei?

203) Am intrat ca mirean (mireancă), călugăr, călugăriță sau cleric nehirotonisit în Sfântul Altar? Ca eclesiarh, m-am atins din nebăgare de seamă, neglijență, cu premeditare, de Sfânta Masă, de Sfintele Vase, de Chivot? Am umblat prin Sfântul Altar fără rânduiala, fără evlavia cuvenită, tulburând și întrerupând pe sfinții liturghisitori în preoțescul oficiu Divin? M-am adunat cu alții în veșmântărie (diaconic), am vorbit, am râs, am povestit deșertăciuni lumești, am glumit, am provocat râsuri, tulburări, neorânduieli; am făcut felurite semne și alte blestemății aducând prin acestea, tulburări mari sfinților liturghisitori din Sfântul Altar?

Dumnezeiescul Altar este partea cea mai aleasă, principală și sfântă, este locul „cel Preasfânt". În centrul lui se află Sfânta Masă — Jertfelnicul — Pristolul -, care închipuie Jerfelnicele din bisericile Vechiului Testament, Masa Cinei Celei de Taină, Jertfelnicul Crucii, Mormântul Mântuitorului, Masa Dumnezeiască, din care se hrănesc spiritualicește toți drept-credincioșii creștini păstori și păstoriți din cele patru laturi ale pământului, cu Cuvântul Dumnezeiesc și cu Preasfântul Trup și Sânge al Domnului Hristos, Tronul Dumnezeirii, pe care tronează însuși Dumnezeu... Pe Sfânta Masă stă Dumnezeiasca Împărtășanie, adică Domnul nostru Iisus Hristos, sub chipul pâinii și al vinului; așa cum stă cu trupul luat din Preacurata Maica Sa, Pururea Fecioara Maria, sus, în culmea înălțimilor cerești, pe Tronul Dumnezeirii, împreună cu Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Duhul Sfânt.

SFÂNTA SFINTELOR. În biserica Vechiului Testament, locul cel mai sfânt, cum este la noi Dumnezeiescul Altar, era „Sfânta Sfintelor", Tronul propriu-zis și locuința lui Dumnezeu pe pământ. Nimănui, din cler și popor, oricine ar fi fost, nu-i era îngăduit a intra în acel loc preasfânt în „Sfânta Sfintelor", nici chiar arhiereul când ar fi voit el, ca să nu moară. Numai o singură dată în an îi era îngăduit arhiereului, după anumite pregătiri și rânduieli, a intra în Sfânta Sfintelor și anume, în sărbătoarea cea mare a împăcării, cu cinci zile înaintea Sărbătorii Corturilor (în pustie). Acea mare zi a împăcării era însoțită de post aspru și greu, de alte fapte de pocăință. Nimeni din cler și popor nu mânca, nici nu bea ceva, din seara zilei a noua până în seara zilei a zecea (10 Tișri). În acea zi sacrosantă, însuși arhiereul îndeplinea serviciul Divin, deoarece întreg poporul trebuia ispășit. După ce priveghea toată noaptea, arhiereul se scălda (spălându-se peste tot trupul), îmbrăca veșmintele cele simple (după unii pe lângă cele arhierești), aducea jertfă un junc[129], pentru păcatele sale și ale tuturor preoților. Aducea și un berbec, ardere de tot. Apoi aducea un țap, jertfă pentru păcatele poporului. Cu sânge din acele jertfe, cu cădelniță de aur, cu cărbuni aprinși de pe Altarul de dinaintea Domnului și cu doi pumni de tămâie mirositoare intra singur în Sfânta Sfintelor, nefiind nimeni în Cortul Sfânt, pentru a putea cugeta cât mai bine la cele Sfinte și a nu pierde din vedere că intră, lucrează și stă chiar înaintea lui Dumnezeu.

Ajuns înăuntrul Sfintei Sfintelor, punea tămâia pe focul din cădelniță înaintea Domnului, ca fumul să acopere Scaunul împăcării, pe care trona Dumnezeu, ca nu cumva văzându-L să moară. Apoi aducea sângele din acele jertfe pentru întreg clerul și poporul și stropea cu el împăciuitorul... După aceea își punea mâinile pe capul țapului pentru Azazel (satana), în semn că aruncă asupra lui păcatele poporului și-l alunga apoi în pustie. Cu o astfel de mare pregătire, liniște, singurătate și

---

[129] Junc — Bou sau taur tânăr (între doi și trei ani) nepus la jug

atenție încordată, unită cu adâncă pietate și credință, îi era îngăduit arhiereului a intra în Sfânta Sfintelor, numai o singură dată în an, la acea mare sărbătoare a ispășirii (Eș. 30, *7*0; Lev. 16, *26-32;* Evr. 9, *3-8; 25).*

Sfânta Sfintelor, în Cortul Sfânt și în Templul Sfânt, era un loc întunecos și nebulos (întunecat de nori sau ceață deasă, neguros, amenințător, nepătruns de vedere), ca Maiestatea Dumnezeiască să se însemne ca una ascunsă și necuprinsă, pentru că Dumnezeu este nevăzut, necuprins, nemărginit. „El singur are nemurire și locuiește în lumină neapropiată, pe Care nimeni din oameni nu L-a văzut, nici poate să-L vadă..." (1. Tim. 6, *16;* 1, *17*; Ioan 1, *18*; Eș. 33, *20;* 1 Ioan 4, *12;* Lc. 10, *22).*

În Sfânta Sfintelor, odoarele cele mai sfinte erau: cădelnița de aur, cum avem și noi; Chivotul Legii, ferecat peste tot cu aur, cum avem și noi Sfânta Masă (Pristolul sau Jertfelnicul Mare); apoi năstrapa[130] de aur cu mana, toiagul lui Aron care odrăslise și tablele Legii puse în Chivot. Așa avem și noi pe Sfânta Masă: Sfântul Chivot sau Artoforul cu Dumnezeiasca Împărtășanie, adică Preasfântul Trup și Sânge al Mântuitorului Hristos, Dumnezeu-Omul, Sfânta Cruce și Dumnezeiasca Evanghelie.

ÎNSEMNĂTATEA SFÂNTULUI ALTAR ȘI A CELORLALTE PĂRȚI ALE BISERICII. Sfânta Biserică, care este casa lui Dumnezeu pe pământ, este una, dar despărțită în trei: Altar, Naos și Pronaos. Ea închipuie tainic (Ps. 28, *9)* pe Unul Dumnezeu, proslăvit, în Trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Cum este rădăcina față de trunchiul și ramurile arborelui și ale plantei; cum este capitala față de celelalte orașe și sate, cum este capul față de trunchiul și membrele corpului omenesc, cum este spiritul sau duhul, adică partea înțelegătoare (duhovnicească) față de suflet, puterea de viață și corpul omenesc; ceea ce-i Biserica Triumfătoare din ceruri față de Biserica Luptătoare și lumea de pe pământ, aceea este și Dumnezeiescul Altar față de cele două despărțituri. Pe lângă aceste asemănări, după însemnătatea cosmică, care consideră Cortul, Templul Sfânt, adică Biserica Vechiului Testament și Biserica Noului Testament, cu poporul ei, clasat în trei: partea femeiască, în pronaos; partea bărbătească, în naos și sfinții liturghisitori în Sfântul Altar, drept simbol al întregului univers, deosebit în trei părți: pronaosul, adică paradisul sau universul pământesc; naosul, universul ceresc, strălucit, luminat de soare, lună și stele; iar Sfânta Sfintelor – Altarul — indică universul îngeresc, unde se află Tronul Dumnezeirii.

Însemnătatea Bisericii lui Dumnezeu o mai înțelegem și astfel: Curtea Bisericii de jur-împrejurul ei indică Raiul pământesc în care a fost așezat protopărintele nostru, Adam și unde Domnul Dumnezeu a creat pe maica noastră, Eva, din coasta lui Adam (a bărbatului ei). Pridvorul prin care intrăm în unele biserici indică cerul de deasupra. Pronaosul, cerul primelor trei cete îngerești, inferioare: îngeri, arhangheli și începătorii. Naosul, cerul mijlociu, al următoarelor trei cete îngerești superioare: stăpânii, puteri și domnii. Dumnezeiescul Altar indică cerul superior, al generalilor sau cetele îngerești superioare: tronuri, heruvimi și serafimi; adică al strălucitelor înălțimi deasupra cărora este Tronul Dumnezeirii pe Care Tronează Dumnezeu Cel Preaslăvit în Sfânta Treime: Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfânt, Care ține, veghează și îngrijește pururea de toate creaturile Sale. Așa cum triada aceasta superioară celorlalte două triade este veșnic împrejurul Dumnezeirii, în nemijlocită apropiere și unire cu Dumnezeu, tot astfel și triada liturghisitorilor: ierarhi, preoți și diaconi, trebuie a fi în mare apropiere și unire cu Dumnezeu, ca să poată trage lumea la Dumnezeu, iar nu ei să se lase după lume. „Ei să se întoarcă la tine, nu tu să te întorci la ei" (Ier. 15, *19).*

În Dumnezeiescul Altar intră numai sfinții liturghisitori: arhiereul, preotul și diaconul, ipodiaconul și eclesiarhul de serviciu. Arhiereul intră prin ușile împărătești totdeauna; preoții și diaconii, numai în anumite vremi ale oficiului preoțesc: la văhoduri, cădiri[131] în timpul Sfintei Liturghii, tedeumuri... De asemenea, împăratul, regele, domnitorul, voievodul sau stăpânitorul țării intră ca „Uns al Domnului" când își aduce darul Creatorului, după care se reîntoarce în rândul credincioșilor.

Ușile din mijlocul Catapetesmei se numesc „Împărătești" pentru că în vremea cântării Heruvicului, când se aduce de la Sfânta Proscomidie, Sfintele Daruri pe Sfânta Masă, care sfințindu-se se transformă în Preasfântul Trup și Sânge al Domnului; dar mai ales în Liturghia mai înainte Sfințită, intră cu ele în Dumnezeiescul Altar însuși Iisus Hristos, Împăratul universal și etern,

---

130 Năstrapă — (înv. și pop.) Vas (de băut), cană, potir, cupă

131 A cădi — (Rar) A cădelnița, a tămâia

al cerului al pământului, al tuturor împăraților și stăpânitorilor popoarelor Care Se dă bine-credincioșilor creștini — păstori și păstoriți — hrană mântuitoare. Se mai numesc „Ușii Împărătești" și pentru că în vechime intrau împărații, regii, domnitorii — unșii Domnului — să-și aducă darurile iar în vremea împărtășirii sfinților liturghisitori intrau iarăși unde se împărtășeau cu Sfintele Taine. În mijlocul ușilor împărătești, spre naos se zugrăvește, la mijloc, Icoana Bunei Vestiri; care ne reamintește despre evenimentul acesta începător al mântuirii noastre. În cele patru părți ale lor se zugrăvesc cei patru Evangheliști, cu cei patru mari viețuitori (emblemele lor), reamintindu-ne că ei au adus în lume vestea cea bună pentru luminarea neamului omenesc. De ambele părți ale ușilor împărătești sunt ușile laterale, diaconești sau îngerești, supranumite așa pentru că pe ele ies din Sfântul Altar, diaconii, care închipuie pe îngeri. Pe ușile laterale se zugrăvesc: în unele părți Sfinții diaconi Ștefan și Lavrentie; Sf. Mare Mucenic Gheorghe și Sfântul Dimitrie; în bisericile mănăstirilor de maici se zugrăvesc Sfinte Mucenice. Mai mult însă se văd zugrăviți Sfinții Arhangheli: Mihail, cu sabia de foc în mână, simbolizând pe heruvimii așezați în poarta Raiului și cu sabia de foc oprind intrarea (Fc. 3, *24),* reamintind celor ce se apropie că acolo pot intra numai cei pregătiți; Gavriil, cu crinul în mână, arătând că cei ce se apropie, pentru a-și da darurile, trebuie să fie curați la trup și la suflet; curați în cuget, în cuvinte și în simțiri. Sfinții Arhangheli de pe ușile laterale, Buna Vestire și heruvimii Evangheliștilor ne reamintesc că: acolo unde tronează Dumnezeu se cuvine a intra numai cu bună pregătire, credință, devotament sfânt și curăție îngerească. Ușile laterale ale Catapetesmei cu Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil ne reamintesc că în Dumnezeiescul Altar, unde tronează Dumnezeu Cel Atotputernic, împrejurul înaltului Tron al Dumnezeirii Sale sunt păzitori mulțimile oștilor îngerești. Așadar, acolo nu pot intra decât cei rânduiți de Dumnezeu, cei care se pregătesc anume pentru aceasta.

Astfel, Dumnezeiescul Altar, având o așa de mare însemnătate și Sfințenie, pentru care se numește Sfânta Sfintelor sau locul cel Preasfânt, este destinat numai sfinților liturghisitori: ierarhilor, preoților și diaconilor, nu și celorlalți. Deci nu se cuvine a intra în Dumnezeiescul Altar:

1) Femeile. „Nu se cade femeilor a intra în Sfântul Altar.. Ușierii bisericii sunt obligați a veghea și a opri de a intra femeile, mirenii și alții... mai ales în timpul Sfintelor Slujbe și a Dumnezeiestei Liturghii". (Laodichia can. 44, cu tâlc. lui; S.P.A. cartea a II-a cap. 27).

2) Mirenii sau laicii. „Nu este iertat nimănui dintre laici a intra în Sfântul Altar; aceasta-i îngăduit numai stăpânirii și autorității împărătești — împăratului, regelui, domnitorului, voievodului, stăpânitorului suprem al țării, când ar voi să aducă daruri Creatorului. După o tradiție foarte veche „laicilor le este interzisă cu desăvârșire intrarea în Sfântul Altar. Numai stăpânitorului suprem al țării, considerat „uns al Domnului", aproape ca și persoanele preoțești, i se îngăduie a intra în Sfântul Altar, numai când aduce daruri lui Dumnezeu". Aceasta o afirmă Sfântul Ambrozie și Sozomen (Sin. VI ec. can. 69).

Călugărul, călugărița și paraclisierul au voie a intra în Sfântul Altar pentru servit. Monahului i se îngăduie a intra în Sfântul Altar, pentru a aprinde candele și lumânări, a mătura, a face curățenie; însă fără a se atinge de Sfântul Pristol, Jertfelnic, Sfânta Masă, ca să nu cadă în păcate de moarte (Sf. Nicolae, patriarhul Constantinopolului, răsp. întreb. 1)

Călugărițele se cuvine a intra în Sfântul Altar, eclesiarha de rând, pentru a aprinde lumânări, candele, a face și a da cădelnița sfințitului Liturghisitor, cu cuvenita rânduială creștinească, conștiinciozitate, respect și celelalte: pentru a mătura și a face curățenie... fără a se atinge de Dumnezeiescul Pristol, Jertfelnic, Sfânta Masă, pentru a nu cădea în păcat de moarte" (Sf. Nichifor can. 15; Lev. 16, *2).*

De asemenea, dintre laici, numai paraclisierul rânduit de preot intră în Dumnezeiescul Altar, pentru a aprinde lumânări, candele, a face, a da și a lua cădelnița de la preot, după rânduială, cu respectul cuvenit; a mătura în Sfântul Altar și a face curățenie, fără a se atinge de Dumnezeiescul Pristol, Jertfelnic sau Sfânta Masă, ca să nu cadă în păcat de moarte.

„Pentru cinstea Dumnezeieștilor Taine — hotărăsc povățuirile Liturghierului — nimeni dintre cei nesfințiți să nu intre în Sfântul Altar, iar femeile nicidecum. Eclesiarhii (paraclisierii, feții, crâsnicii[132], palamarii[133]), călugării, călugărițele — numai în mănăstirile sau schiturile de femei.

---

[132] Crâsnic — (Transilvania, Bucovina) Dascăl de biserică, paracliser, țîrcovnic

[133] Palamar — paraclisier, servitor și, uneori, cântăreț de biserică.

Mirenii, aleși de parohieni la bisericile parohiale, adeseori mărturisindu-se (făcând roade vrednice de pocăință) și cu Dumnezeieștile Taine împărtășindu-se; să petreacă cu trezvie[134], cu bună-cuviință și în fapte bune.

Eclesiarhii de rând sunt îngăduiți să aducă în Sfântul Altar prescuri, apă, vin, tămâie și foc, să aprindă lumânări și să le stingă, să pregătească cădelnița și căldura și să le dea preotului; să mănture în Sfântul Altar și să curețe atât pe jos, toate gunoaiele, cât și pereții și tavanul de praf și de păianjeni. Sfânta Masă și Sfânta Proscomedie numai preotul și diaconul sau ipodiaconul să le curețe și să le șteargă, ca niciodată să nu se afle pe ele praf sau oarecare gunoaie. Deci, să nu se atingă mâna cea nesfințită (a celor care nu sunt preoți, diaconi sau ipodiaconi), că păcătuiesc față de cele Sfinte. Eclesiarhii sunt datori a curăța adeseori de praf și de păianjeni toata biserica și icoanele, pereții, bolta de deasupra, acoperământul, precum și pridvorul. Gunoiul din Sfântul Altar și din biserică nu se cade să se arunce în locuri netrebnice, ci ori în apă, ori în alte locuri neumblate și necălcate de nimeni.

NOI, PREOȚII, TREBUIE A ÎNVĂȚA PE ECLESIARH, CLERUL ȘI POPORUL CE TREBUIE A FACE ÎN SFÂNTUL ALTAR ȘI ÎN SFÂNTA BISERICĂ. Noi, preoții, suntem datori imperios, a învăța pe cei ce slujesc Altarului, adică pe eclesiarhi sau eclesiarhe, ca să intre în Sfântul Altar cu mare frică, cu cutremur (Ps. 2, *9).* Cu bună-cuviință, cu toată sfiala să-și facă lucrul său, știind că acolo, pe Sfânta Masă, cu adevărat este Hristos, Dumnezeul nostru. Astfel și intrând și ieșind, să se închine până la pământ; iar de Dumnezeiasca Masă și mai vârtos de înfricoșatele și Dumnezeieștile Taine ce sunt pe ea, asemenea de vasele de slujbă și de orice lucru sfințit, adică: de Sfântul Chivot sau Artofor[135], de Sfânta Evanghelie și de Sfânta Cruce, de Liturghier, nicidecum să nu îndrăznească a se atinge, ca să nu cadă în păcat; afară numai de sfeșnice, de făclii, de cădelniță și de alte lucruri mai mici decât cele sfințite.

Sfinții liturghisitori, intrând în sfânta biserică, căutând spre Sfântul Altar, cu frică să-și facă datorita închinăciune și nu numai slujitorii celor Sfinte, ci și tot poporul; căci cei ce stau în sfânta biserică, trebuie să se socotească că stau chiar în cer, înaintea lui Dumnezeu, ca Celui ce este acolo, după făgăduință (2 Paral. 7 *15-16; 3* Împ. 9, *3;* 1 Tim. 3, *15;* Ps. 28, *9;* Mt. 5, *23*-24). Când intrăm prima dată în Sfântul Altar, totdeauna, mai înainte ne descoperim capul și făcând trei închinăciuni sărutăm icoana arhanghelului de pe ușa laterală, prin care intrăm. Apoi, mergând cu toată smerenia și bunăcuviință ne apropiem de Dumnezeiasca Masă și facem închinăciuni până la pământ. Și orice vom lucra în Sfântul Altar să lucrăm cu toată smerenia și buna cucernicie, ca înaintea Feței lui Dumnezeu Celui ce este acolo. Când ieșim de asemenea ne închinăm până la pământ Dumnezeieștilor Taine, adică însuși Domnului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, Care-i pe Sfânta Masă, așa cum e în ceruri, pe Tronul Dumnezeirii, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Asemenea tot clerul și poporul creștinesc, venind în sfânta biserică la toate cele șapte laude, la toate cântările și rugăciunile, după rânduiala și tipicul bisericii (1 Cor, *14, 40),* să se închine Domnului Dumnezeu cu cuviință, la vreme însemnată și la începutul ostenelilor sale, să aducă rugăciuni, cereri și mulțumire. Toată slujba, cântarea și citirea bisericească s-o asculte cu înțelegere „înțelepțindu-se — cum zice apostolul — în psalmi, în cântări și în laude duhovnicești", în citirea Sfintei Scripturi și scrierile sfintelor învățături bisericești, lăudând neîncetat pe Domnul Dumnezeu în inimile lor (Efs. 5, *19-20;* Colos, *3, 16).*

Diaconul sau preotul, când zice citania înaintea ușilor împărătești, totdeauna, mai înainte descoperindu-și capul, se închină cu cucernicie și numai după aceea începe. Asemenea, sfârșind, se închină și apoi se duce în Sfântul Altar. În același chip, când se întâmplă a trece pe lângă sfintele uși împărătești (fie pe lângă catapeteasmă, fie prin mijlocul bisericii din dreapta la stânga ori din stânga la dreapta) nicidecum să nu treacă fără a se închina.

Pe lângă acestea, fiecare slujitor al celor sfinte și clericii, săvârșind rânduiala sa, slujba bisericii cea de noapte, de dimineață sau de zi, ori de seară, să facă închinăciuni Domnului Dumnezeu, cu bună cucernicie, că aceasta îi este plăcut Lui de la tine liturghisitorule și de la tot

---

134 Trezvie — (Rar) Stare de limpezime, de vioiciune, de agerime; curățenie sufletească, neprihănire, cumpătare.

135 Artofor — Obiect de cult liturgic așezat pe masa din Altar, în care se păstrează Sfânta Împărtășanie; Chivot

poporul, că pentru o închinare ca aceasta Sfintelor și Dumnezeieștelor Taine și pentru umblarea în liniște și cu grijă, fiecare va lua deosebit și mare dar de la Hristos Dumnezeu.

Noi, preoții, suntem îndatorați ca totdeauna să învățăm pe fii și fiicele noastre duhovnicești și pe toți poporenii această bună urmare, să cunoască voia lui Dumnezeu și porunca bisericii (spicuiri din povățuirile Liturghierului).

Sfinții liturghisitori, după ce intră în Dumnezeiescul Altar, fac două mătănii mari, sărută Sfânta Masă cu mare evlavie, apoi mai fac o mătanie. Paraclisierul, eclesiarhul, călugărul, eclesiarha, călugărița, când intră în Dumnezeiescul Altar fac trei mătănii, fără a săruta Sfânta Masă, pentru că nu au darul preoției sau al împuternicirii de a liturghisi.

În tot timpul celor șapte laude, cântări și citiri, dar mai ales la Dumnezeieștile Liturghii, fiecare creștin, cleric sau mirean — păstor sau păstorit — trebuie să stea smerit la locul său, în tăcere și cu bunăcuviință sfântă (Sin. I ec. can. 18; Sin. VI ec. can. 7; Laod. 20; Is. Sir. 47, *10-12).*

Cei ce fac neorânduieli, vorbării, râsuri, povestiri lumești, ș.a., care aduc tulburări închinătorilor, cad în vai, în blestem greu, în afurisenie sau se taie de la biserică, adică din Trupul lui Hristos (Apost. 9; Sin. VI ec. can. 66; 2; P.B.G. p. 105 (56). La Sfântul Altar nu se primesc și nu-i slobod a se aduce, decât numai veșmintele liturghisitorului, vasele sfinte de slujbă, prescuri, vin, tămâie, lumânări și untdelemn pentru candele. Jertfele sfințite: colivă, colaci, fructe sau cele de la panahizi, se duc în pridvorul bisericii, ori în veșmântărie, nu în Sfântul Altar.

ALTARUL ESTE NUMAI AL PREOŢILOR LITURGHISITORI. Altarul este al sfinților liturghisitori, zic Sfinții Părinți Deci, ceilalți clerici și creștini nu au voie a veni și a sta în Sfântul Altar, decât numai singur eclesiarhul de rând. Nici împăratul, nici regele sau domnitorul țării, care-i „unsul Domnului", nu au voie a sta în Sfântul Altar, decât numai a-și aduce darul și a se întoarce în mijlocul credincioșilor. Teodorit istorisește un fapt întâmplat în biserica din Milano.

Împăratul Teodosie, după obiceiul antibisericesc, tolerat de alți episcopi, aducând darul la Sfântul Altar a rămas acolo. Ambrozie îl întrebă dacă mai voiește ceva. Teodosie răspunse că: dorește a asista la oficierea Dumnezeiestei Liturghii și să să se împartășească. Arhidiaconul atunci zise, din partea episcopului: „Mărite Doamne, numai preoții au dreptul să fie în Sfântul Altar, trebuie să ieșiți de aici și să fiți în rândul credincioșilor. Purpura face principi nu preoți". Împăratul răspunse că nu dorește a fi despărțit de credincioși dar a dorit să rămână acolo...". Întorcându-se la Constantinopol, după ce și-a adus darul său la Sfântul Altar, după rânduială împărătească, imediat s-a retras în rândul credincioșilor. Patriarhul Nectarie trimise îndată și-l rugă să-și ia locul obișnuit în Sfântul Altar. Atunci împăratul Teodosie a zis indignat: „Abia acum cunosc deosebirea care este între preoție și împărăție. Sunt înconjurat de lingușitori și numai un om am găsit care să-mi spună adevărul. Numai un episcop cunosc pe lume. Acesta este Ambrozie".

Vedeți? Dacă Teodosie, împăratul marii împărății Romane, peste țările apusului și răsăritului, a fost așa de înțelegător, a ieșit din Sfântul Altar și s-a dus între credincioși în Naos, cu cât mai mult trebuie să facă aceasta ceilalți neliturghisitori, care se bagă și stau acolo, provocând adeseori neorânduieli, după care se încarcă cu grele păcate.

ALTARUL ESTE NUMAI AL PREOŢILOR ŞI SFINŢIŢILOR LITURGHISITORI. Precum mecanicii trenurilor, șoferii automobilelor, autobuzelor, autocamioanelor, piloții aparatelor zburătoare ș.a.m.d., au loc separat, pentru a-și putea îndeplini în liniște îndatoririle lor, așa și sfinții liturghisitori își au Altarul bisericii destinat numai lor, pentru a lucra în liniște cele Dumnezeiești. Dacă cei ce se bagă în cabina mecanicului, șoferului, pilotului, ca să-i tulbure, să-i încurce în exercițiul serviciului lor, se fac vinovați de multe crime și cad în groaznică osândă; cu mult mai mult cad în înfricoșată judecată și osândă vremelnică și veșnică, toți acei care se bagă în Sfântul Altar, pentru a tulbura și încurca pe preot în slujbă și liturghisire, oricare ar fi ei. Și din nefericire, mulți din aceia vin nu întâmplător, ci vin intenționat în rău. Vin cu premeditare chiar și cu sfat rău, diabolic, pentru a tulbura pe preot în oficiul său preoțesc.

Dacă arhiereul Vechiului Testament în marea zi a ispășirii din fiecare an era rânduit a fi singur, a intra numai el singur în Sfânta Sfintelor, pentru a-și îndeplini în liniște îndatoririle; apoi cu mult mai mult trebuie a fi sfințitul liturghisitor singur în Sfântul Altar, pentru a lucra cele Dumnezeiești în liniște, cu atenție și în strânsă legătură cu Dumnezeu. De asemenea și când se face sobor, babiloniile n-au ce căuta în Sfântul Altar, pentru că Dumnezeu nu este Dumnezeul neorânduielilor, ci al păcii, al liniștei și al bunelor rânduieli Sfinte (1 Cor. 14, *40).* Cei care cu

premeditare sau cu sfat diabolic aduc babilonie în Sfântul Altar, ca să-l tulbure pe sfințitul liturghisitor, vor merge în tulburări. Se vor arunca de Îngeri, împreună cu babilonul lor (Apc. 14, *8;* 18, *2*), în adâncul iadului, împreună cu cei care au conlucrat cu ei (asemenea cu păgânii, cu ereticii și dracii) la tulburarea oficierii Dumnezeiestei Liturghii. Aparatele spirituale au înregistrat toate cugetele lor rele, premeditările diabolice, sfaturile satanice, semnele, gesturile și lațurile lor întinse, și-i așteaptă la judecata particulară și universală, pentru a le plăti Dumnezeu, pe veșnicie.

TURBURĂTORII DUMNEZEIEȘTILOR LITURGHII CAD ÎN ÎNFRICOȘATĂ JUDECATĂ ȘI OSÂNDĂ. În vremile apostolice, până la Sfântul împărat Constantin cel Mare, iudeii și păgânii idolatri, adeseori, când aflau unde se adună creștinii la rugăciune, intrau în adunarea (biserica) lor și făceau multe și groaznice tulburări și hărțuieli sfinților liturghisitori. Pe unii, pe care-i observau ei că sunt mai zeloși, mai activi și buni luminători, îi tulburau cumplit și îi martirizau. Acele răutăți dirijate de fiara infernală (Apc. 11, *7-8;* 13; 15, *2*), a atras dezlănțuirea urgiilor Divine asupra acelei lumi, care zăcea în cel rău (1 Ioan 5, *19),* cu sfâșierea între ei, măcelărindu-se mii și zeci de mii, după care urma: foametea, bolile, moartea, pustiirea orașelor și satelor (vezi „Privelişti Apocaliptice cap. 6, *3*-8, de autor). Cei răi cu rău s-au pierdut. Pe draci i-au slugărit, în ghearele și în osânda lor s-au prăbușit.

După salvarea bisericii din persecuțiile sângeroase ale iudeilor și ale păgânilor, se ridicară neguros, cu mare furie asupra ei, furtunile ereziilor, ereticii donatiști, arieni, ș.a. Sfântul Atanasie cel Mare, fericitul Augustin, Optatus, ș.a. ne istorisesc că acei eretici, adeseori împuterniciți de curtea împărătească și de unii episcopi și preoți molipsiți de eresul lor, intrau în bisericile drept-credincioșilor, îi tulburau și-i sângerau, ba uneori îi și martirizau pe sfinții liturghisitori. Năvăleau în Sfintele Altare cu ciomege și cu sulițe, în timpul Sfintei Liturghii, tulburând groaznic pe sfinții liturghisitori, dărâmau Sfânta Masă, jefuiau ce le cădea în mână, dar urgia lui Dumnezeu i-a ajuns și i-a pedepsit cumplit.

Multe și cumplite necazuri au făcut preoților și credicioșilor noștri stiliștii și stilistele, cu gărgăunii din capetele lor, în decursul celor vreo trei decenii. Dar și aceștia s-au prăbușit, luând cumplite pedepse. Mulți din ei s-au prăbușit în iad, deși au suferit multe chinuri... pentru că au făcut mucenicie pentru minciună și pentru tatăl ei, diavolul (1 Ioan 3, *8;* Ioan 8, *44).*

Apoi mai sunt și printre creștini și creștine, chiar și în cler, șerpi diabolici și năpârci demonizate, care cu premeditare și cu sfat draconic, vin în Sfânta Biserică, unii sau unele se bagă în Sfântul Altar, ca diavolul în Paradis... cu viclenie, cu gânduri vrăjmașe, cu mișcări și trepădări infernale, cu care jignesc pe sfinții liturghisitori, îi tulbură, îi necăjesc și îi torturează... silindu-i a striga la cer. Preoții conștienți însă, suferă, dar vai și amar acelor persoane sau acelui colectiv din pricina cărora suferă, mai bine nu s-ar fi născut (Mt. 26, *24).*

Tulburătorii sfințitului liturghisitor, pe care-l tulbură în oficiul său preoțesc în timpul Sfintei Liturghii, n-au la ce mai trăi, nici la ce mai muri — cum zice — înțelepciunea bătrânilor. Cum a suspinat Mântuitorul în fața surdomutului, pe care l-a vindecat (Mt. 7, *34);* cum a suspinat cu Duhul, când fariseii vicleni cereau semn (Mt. 8, *12);* cum a lăcrimat și a suspinat asupra oscilării credincioșilor, care mergeau cu El la moartea lui Lazăr (Ioan 11, *33-38);* cum s-a tulburat asupra lui Petru, când acesta cugeta cele ale oamenilor, oprindu-L chiar și pe Dânsul de la Preaslăvita Jertfă, numindu-l pe Petru „satană" (Mt. 16, *23);* cum s-a tulburat cu Duhul, la Cina cea de Taină, văzând lângă El pe vicleanul ucenic trădător, asemenea diavolului (Ioan 13, *21;* 6, *70-71*); așa și sfințitul liturghisitor, conștient de misiunea sa, se neliniștește, se întristează, se tulbură asupra acelora care vin cu duh străin în Sfântul Altar. Acea neliniște, întristare și tulburare, provocată de o persoană sau de colectiv, cu toate sfaturile demonice, meditările satanice, pregătirile și desfășurările infernale... se înregistrează puternic de spiritualele aparate Divine, după care toți vor fi trași la răspundere cu întreg colectivul satanic și se va striga la cer asupra acestora, precum sângele lui Abel asupra fratelui său, Cain (Fc. 4, *10;* 8, *24);* ca Lot asupra sodomenilor și gomorenilor, care-l înăbușeau și-l torturau cu răutățile lor (Fc. 19, *9-29);* 2 Petru 2, *7-8);* ca israelitenii asupra egiptenilor, care-i asupreau (Eș. 2, *23-25);* ca Samson asupra filistenilor ce-l nesocoteau și-l batjocoreau (Jud. 14, *16);* ca David asupra lui Goliat, Saul, Ahitofel, Avesalom... și a altor vrăjmași (1 Împ. 17; 19; 31; 2 Împ. *15-18;* Ps. 143; 17; 51; 53-56; 3; 142); ca Ieremia asupra iudeilor, ce-l înăbușeau și prigoneau de moarte (Ier. 11, *19-23;* 15, *15-21;* 18, *18-23;* 20, *7-13);* ca cei din Ierusalim asupra asirienilor care îi împresuraseră (4. Împ. 18, *13-37;* 19; Is. 36; 37); ca Mardoheu asupra împuternicitului Aman, acest Mardoheu hotărâse

să ucidă toți evreii (Estera 3-7); ca însuși Mântuitorul asupra iudeilor, care-L urau de moarte (Mt. 21, *33-44;* 23; Lc. 19, *41-44);* ca Sfântul Ap. Pavel asupra vrăjmașilor Crucii lui Hristos, asupra celor ce propovăduiau altă Evanghelie, a celor ce cleveteau și asupra celor ce-i făceau rele (Filip. 3, *18-19;* Gal. 1, *6-10;* 1 Tim. I, *20;* 2 Tim. 4, *14-15);* ca martirii de sub Jertfelnicul din cer asupra celor ce i-au torturat, omorându-i (Apc. 6, *9-11).*

Sfințitul liturghisitor, înăbușit, torturat și hărțuit în oficiul său preoțesc, va striga îndurerat: „Fiul Omului merge (să sufere) precum este scris, dar vai omului aceluia prin care Se va vinde!" (Mt.26, *24;* Mc. 14, *21;* Lc. 22, *22).* Cei ce tulbură pe preot în oficiul său preoțesc și mai ales în Dumnezeiasca Liturghie, cum făceau iudeii idolatri și ereticii, vor purta judecata lui Dumnezeu în trupurile lor (Gal. 5, *10).* Unii ca aceia, împreună cu tot sfatul și colectivul lor infernal (Apc. 2, *9),* după cum am mai zis — nu mai au nici la ce mai trăi, nici la ce mai muri!!!

Multă neorânduială și tulburare fac oficiului preoțesc, adeseori, clicile acelea demonice ale crâsnicilor sau crâsnicelor adunate în veșmintărie, precum: vorbărie, pufniri în râs, povestiri lumești …ca odinioară în palatul împărătesc din Ţarigrad, asupra Sfântului Ioan Hrisostom. Unii liturghisitori conștienți, auzind acelea și văzând droaia nechematelor persoane umblând de colo până colo, ca și prin biserică, exclamă îndurerați: Gașca diavolului, „adunarea satanei" (Apc. 2 *9;* 3, *9)*... în urechea Altarului. Alteori, unii cărturari veniți pentru închinare, observând vorbăria, huetul, râsurile, neorânduielile și hărțuielile de prin unele biserici și Altare și-au notat în carnete: Evanghelii și canoane, comedii la Altare! Nu trebuie generalizat ce au văzut într-un loc ca să nu cădem în păcatul ponegririi, al năpăstuirii, nedreptățirii bisericii lui Dumnezeu. În Sfintele Biserici și Dumnezeiești Altare, cele care merg după porunca Dumnezeiască, după Tipic sau rânduiala Sfântă, este o armonie duhovnicească, tăcere, liniște, ascultare pioasă, stare de pioșenie și slujbă maiestuoasă, Îngerească, Dumnezeiască.

Astfel de impresii lasă în urma lor unele persoane, care năvălesc în diaconic și în Sfântul Altar pe lângă crâsnicul sau crâsnica de rând. Pe cât de urâcios și foarte păcătos este, când unele femei sau fete, umflate de mândrie satanică pleacă din pronaos — loc destinat șederii lor — și strechiază în naos printre bărbați, ca la cârciumi; tot atât de urâcios și mai mult încă păcătuiesc persoanele care-și părăsesc locul lor de ascultare a slujbei din biserică și strechiază în diaconic, peste cârsnic, unde nu au pravilă și se încarcă cu sumedenii de păcate: mândrie, neorânduieli, babilonii, confesări, ș.a., prin care tulbură tăcerea, buna rânduială și liniștea, ce trebuie a predomina în Dumnezeiescul Altar (Apc. 8, *1;* comp. Avacum 2, *20;* Sofonie 1, *7*; Ps. 10, *4;* Zah. 2, *13;* Is. 14, *7*).

Dacă se cere tăcere înaintea Domnului „În tot locul stăpânirii Lui", apoi cu atât mai mult în biserică și mai imperios în Dumnezeiescul Altar. Aceasta depinde mult de felul instruirii și pietății închinătorilor; să asculte de voia lui Dumnezeu, de porunca bisericii, pentru a fi cu îngerii luminați înaintea Dumnezeirii, ori să nu asculte, ca îngerii înrăutățiți și mândri, revoltați contra rânduielii pusă de Dumnezeu și să cadă din cerul bisericii, cu dracii întunecați, jos în infern.

Mai înainte de facerea lumii materiale, Dumnezeu a creat minunata lume spirituală, mulțimile oștilor Îngerești, duhuri nemateriale, libere, inteligibile, continuu mișcătoare, știutoare, mărginite în vreme și loc.

Acolo lumina liniștea, împărățea pacea, strălucea mărirea, bucuria și fericirea Dumnezeiască, fiindcă acele sfinte Duhuri luminate își aveau toată mintea, ascultarea, supunerea și voia fiecăruia, afierosite numai Creatorului lor. Dar iată, tocmai acolo sus, se ivește tulburare, amestecare, ticăloșie! De unde veneau acelea? Din nesupunerea lui Lucifer. Acela, lepădând dulcele jug al ascultării a strechiat din treapta sa, tot mai sus, ca să se suie deasupra tuturor oștirilor Îngerești și să se facă asemenea cu Dumnezeu. „Ridica-mă-voi în ceruri — a zis el — și mai presus de stele (de Îngerii Dumnezeului Cerului Cel Puternic) voi așeza scaunul meu. În muntele cel Sfânt voi pune sălașul meu... Sui-mă-voi deasupra norilor și voi fi asemenea cu Cel Preaînalt" (Is. 14, *13-14).* Atunci, îndată s-a transformat în satană, împreună cu o treime din îngerii ce s-au asociat cu el, s-au transformat în draci întunecați și astfel au căzut din cer... Ca și Lucifer cu îngerii lui, așa și cei ce și-au lăsat fiecare locul lor (Iuda 1, *6)* din sfânta biserică și se adună în urechea (diaconicul) Altarului pentru neorânduieli, vorbării, râsuri și pâri asupra altora, ca și îngerii răi (Apc. 12, *7*0), ponegriri până la ostilități, asupra sfintelor rânduieli, tulburând pacea care trebuie să predomine în Sfântul Altar și liniștea liturghisitorilor activi. Toți aceștia cad în pedeapsa supranumiților „sinagogă a satanei" sau „adunarea satanei" (Apc. 2, *9;* 3, *9;* 1 Tim. 1, *20;* 2 Tim. 4, *14-15);* a sadului nesădit de Tatăl Ceresc,

care cu timpul se va dezrădăcina (Mt. 15, *13),* vor cădea în groaznica osândă a cetăților, caselor și persoanelor care nu primesc pe trimișii lui Dumnezeu și Cuvântul Lui, prăbușindu-se mai cumplit decât Sodoma și Gomora (Mt. 10, *7*4-75; Mc. 6, *77*; Lc. 10, *10-15),* vor fi în rândul și osânda zâzaniilor (fiilor și fiicelor celui rău) destinate locului veșnic (Mt. 13, *25-26, 29-30, 37-39, 40-42;* 25, *3, 10-12, 24-30, 41-46),* la un loc cu sluga cea rea, care nu veghează (Mt. 24, *48-51).*

Precum protopărinții noștri, Adam și Eva, prin trecerea de la ascultare la neascultare, au pierdut fericirea și Raiul, s-au împresurat de multe suferințe, nevoi, primejdii, tot așa și acele persoane, strechiind din locul lor de ascultare din sfânta biserică, la neascultarea de buna rânduială, în urechea Altarului... se primejduiesc foarte mult. Noi nu le judecăm, le ajunge lor vaiul și osânda în care se bagă, fără să-și dea seama. Cei care lucrează cu sfat și premeditare contra oficiului preoțesc și cei care fac vuiet și neorânduieli în sfânta biserică, mai ales în urechea Sfântului Altar, vai și amar de ei, că înfricoșată judecată îi așteaptă și osândă în focul veșnic, unde va fi plânsul și scrâșnirea dinților (Mt. 18, *6-10;* 23, *13-39;* 24, *48-51).* Să urmăm cu toții buna rânduială a sfintei biserici, să păstrăm pacea oficiului preoțesc, să dăm ascultare și păzire Cuvântului lui Dumnezeu, pentru a deveni fericiți pe totdeauna. „Fericiți cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe El” (Lc. 11, *28).*

204) Am căutat a fi după moda lumii?

205) Am lăudat păcatele altora? Am judecat pe aproapele meu?

206) Am fost nerecunoscător față de binefăcătorii mei? În loc de a părăsi mândria am nesocotit și sfidat smerenia? (vezi „Oglinda Duhovnicească” pg. 2301-2552, de autor).

Alți draci cercetează în catastifele lor să vadă unde ar mai putea afla vreo vină pentru suflet. Sufletul, privind acele minuțioase cercetări, rămâne îngrozit. Îngerii, dând ceva din darurile agonisite și din sicriaș, pleacă și de acolo, la altă vamă.

ZORZOANELE IDOLEȘTI PE BOUL APIS, PE FEMEI ȘI FETE BOTEZATE ȘI PE SFINTELE ICOANE.

Chipul de față ne arată pe boul Apis — idolul egiptenilor — împodobit cu mărgele, salbe, coliere și felurite zorzoane... Acele deșertăciuni le purtau, după ranguri, idolatrii și anume: faraonii, preoții mari și demnitarii egipteni. Așijderea și idolatrii babiloneni și alți idolatri. Cei mai mici purtau mai puține deșertăciuni idolești. Acele zorzoane ale satanicei trufii, au pătruns în creștinism prin aducerea păgânilor cu duiumul în biserica creștină, fără catehizarea corespunzătoare. Din cauza persecutării și a martirizării episcopilor și a preoților luminați, luminători ai poporului, acele idolatrisme s-au conservat tacit până în zilele noastre, când le vedem răsfățându-se pe corpul și pieptul femeilor lumețe, care se înzorzonează cu ele, spre a deveni cât mai atrăgătoare la patimile josnice. O, ce meșter e vrăjmașul diavol! Cum învață și amăgește el chiar pe cei ce poartă nume de creștin, ca să facă pe cele rele ca pe niște fapte bune!!! Acele feluri de podoabe idolești, cu care împopoțonau idolatrii egipteni și alți păgâni pe idolii lor, vedem — cu multă durere — cum unele femei ignorante, cu nume creștinesc, le agață și pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Preasfinte, cu Pruncul Iisus în brațe!!! Cu acest sacrilegiu se dezonorează Icoana Maicii Preacurate, înzorzonând-o asemenea idolilor și idolatrilor, femeilor lumețe de la joc, curtezanelor, etc. Prin acea înzorzonare idolească a Sfintelor Icoane ale Maicii Preacurate cu Pruncul Iisus în brațe, se dezorientează, se dezechilibrează acele creștine care se apropie de ele spre închinare și spre a lua pildă vie de smerenie, de modestie și purtare creștinească!!! Și apoi ne mai mirăm de ce năvălesc peste noi felurite primejdii, nefericiri, sfâșieri, calamități... și vrăjmășii?

Aceasta o cunosc chiar și laicii, care nu se ocupă mai de aproape de cunoașterea dreptei credințe, așa cum reiese din poezia hazlie de mai jos, a lui Theodor Speranția, din care strălfulgeră luminător și un adevăr curat:

UNICA MEA PODOABĂ ESTE NUMAI FIUL MEU

Șerbănică Petriceanu, om cu casă și copii

Și-a bătut la talpă-averea și-a făcut și datorii

Și e doară în armată, ofițer, locotenent;
Altfel, ofițer de seamă și la slujbă eminent.

Neavând avere-n urmă, nici bani de aruncat pe jos
Ce să facă bietul tânăr? Se făcu bisericos.
Alerga pe la biserici și prin târguri și prin sate
Și pe cine știe unde, pân-prin locuri depărtate...

Dar odată, ce să vezi? La „Nămeții de Pădure”
Sfânta toată-n pietre scumpe. El se-apucă să le fure.
Când să fure însă-l prinde... Ș-apoi, ba e neagră, ba-i bălțată,
Ba ți-l bagă la-nchisoare și-l trimit la judecată.

Când e-n fața judecății, nici mai vorbă de scăpat
Însuși el mărturisește că se simte vinovat...
Și întreg consiliu-atuncea, pentru-o vină așa vădită
Este gata să rostească, chiar osânda cuvenită.

Lumea tace. Nu se-aude nicio șoaptă cât de mică.
Numai iată, avocatul o excepție ridică:
„Rog pe-nalta judecată, pentru dreapta-mi apărare,
Sfântului sinod a-i pune astă mică întrebare:

Poate-se după canoane și legea bisericească
O icoană sau o sfântă, unui om ca să-i vorbească?”
Președintele, de-odată, revoltat se-arată-n gând
Dar, la urmă și părerea celorlalți membri cerând

Ca să țină seamă-n totul de-orice drept de apărare
Sfântului sinod îi puse mai sus zisa întrebare:
„Poate-se, după canoane și legea bisericească
O icoană sau o sfântă, unui om ca să-i vorbească?”

Trece-o lună, trec și două și sinodul... cum socoate,
La-ntrebarea judecății, el răspunde: „Da, se poate”.
Avocatul îns-acum, la cea nouă-nfățișare,
Nu mai vine ca deunăzi, ca să pună o-ntrebare!

Avocatul zice-acum, stând cu fruntea ridicată:
„Eu, pârâtul Petriceanu, fost-am dat în judecată
C-am furat de la icoană pietre scumpe, sfinte odoare
Hărăzite Preacuratei, de Dumnezeu Născătoarei;

Dară pâra e nedreaptă, n-am făcut nicio hoție
Căci Preasfânta, din icoană, cu blândețe-mi zise mie:
Haide, robul meu Șerbane, ce te-nchini la Fiul Meu
Și-ale Lui biserici sfinte, le tot cercetezi mereu,

Nu mai fi de-aici-nainte supărat și amărât
Pentru-averea ta pierdută, după care-ai plâns atât...
Haide! Ia acum de-aici, de la ast-icoană a Mea
Toate aceste pietre scumpe. Fă cu ele ce vei vrea.

N-am nevoie de podoabe, pământești comori nu vreau

Cea mai mare a Mea podoabă este numai Fiul Meu...”
L-aste vorbe a Preacuratei, zise așa cum vi le-am spus,
Eu, cu inima smerită, m-am plecat și m-am supus.

Mă gândeam că: cine știe, necredința omenească
Poate face vreo greșeală, poate să mă pedepsească.
Cum a pedepsit odată și pe Cruce-a răstignit
Pe Cela ce, pentru lume, de-a Sa voie S-a jertfit.

Dar, pedepsească-mă lumea, cât de rău și cât de mult
Eu, de glasul Preacuratei n-am putut să nu ascult.
Pâra dară e nedreaptă. N-am făcut nicio hoție,
Pietrele de la icoană, Sfânta datu-mi-le-a mie...

După ce dar, pe nedreptul, fui în lume rușinat,
Cer, mă rog, după dreptate, să fiu astăzi achitat”.
La sfârșitul apărării, înainte dezvelite,
Judecata se gândește: Să-l condamne? Să-l achite?
Să-l achite? Nu-i prea vine, căci îl crede vinovat
Însuși el mărturisește, cu-a-sa gură, c-a furat.
Să-l condamne? Iar nu-i vine... căci mai știi mai cum se face
Cum se ia la urmă lucrul și sinodului nu-i place?

Te trezești chiar că sinodul și cu neputință nu-i,
Zice c-ai lovit într-însul și-ai călcat răspunsul lui.
Deci, la urmă ce să facă? Judecata e silită
Ca s-aleagă într-o parte. Și alege... Că-l achită.

IDOLII BRAHMANILOR ÎNZORZONAŢI CU SALBE MĂRGELE, LĂNŢIȘOARE, BRĂŢĂRI, ETC. Chipul de față ne arată pe idolul Brahma cu capul împodobit și înzorzonat, cu brățări la mâini și la picioare, cu coliere, cu mărgele și salbe puse la gât și atârnate pe piept, stă tolănit, împreună cu Vișnu (cel de sus) și Siva, înzorzonată, stând pe un tron împletit din șapte șerpi.

Prorocii, Mântuitorul, Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți, au oprit și opresc pe creștini și creștine a urma idolilor și idolatrilor, prin felurite rătăciri de la dreapta credință și prin sataniceștile împodobiri idolești (Is. 3, *1626;* 2 Tim. 2, *9-10;* 1 Petru 3, *3-4).* Deci, dacă persoanele care se împopoțonează cu astfel de podoabe idolești, spre a plăcea și a amăgi pe bărbați, spre satanicească lor iubire josnică, cad sub greu blestem, dar acele persoane, care agață acele deșertăciuni idolești sau zărzămuri satanicești, ale trufiei femeiești, pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului, unde se vor afla?

Dacă pe femeile și fetele lumețe, care se răsfață cu acele împodobiri și împopoțonări idolești, le urmăresc groaznice pedepse Dumnezeiești; dar pe cele ce pun asemenea podoabe deasupra Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului, cu Pruncul Iirus în brațe, ce vor fi? Ce fel de grozăvii le vor urmări și le vor ajunge? Cei care au minte sănătoasă pot înțelege și pot prevedea destul de clar.

Păcătuiește groaznic și toată partea bărbătească care, după chipul idolului Brahma și a altor idoli — draci — (1 Cor. 10, *19-20),* își leapădă podoaba bărbătească la gunoi. Noi înșine am auzit și am văzut, în vremile noastre, cum partea bărbătească, adeseori, sau măcar odată pe săptămână, se

revoltă împotriva lui Dumnezeu Atotcreatorul, aruncându-și, prin radere, podoaba bărbătească la gunoi. În acest timp, sub imboldul acelui înger revoltat, lucrează împotriva lui Dumnezeu, Care toate le-a făcut bune foarte, ca și cum ar striga: „Doamne! Tu n-ai știut cum să mă faci pe mine ca om.. Trebuia să mă faci ca pe fete și femei, fără barbă și fără mustață. Dacă Tu nu m-ai făcut așa, apoi iată, am să Te corectez eu...” Și îndată își aruncă podoaba bărbătească în ligheanul cu lături, ori la gunoi... și cu ea și demnitatea bărbătească. Cei care-și lasă numai mustățile își mențin cam a suta parte din demnitatea bărbătească.

Partea femeiască, adeseori se răscoală și ea sub presiunea îngerului acesta revoltat contra lui Dumnezeu, cu cuvântul și cu fapta, își smulge sprâncenele făcute de Dumnezeu și își încondeiază altele, își grimează ochii, își sulemenește fața, își vopsește buzele cu ruj, își roșește unghiile mâinilor, ba și ale picioarelor... Prin aceste slușiri ale feței, create de Dumnezeu, partea femeiască, umflându-se de mândrie, asemenea îngerului rebel și căzut, vrea să arate că Dumnezeu n-a știut să facă chipul femeilor. Apoi cu moda seminudului și a satanicelor înzorzonări face vârf nelegiuirilor... Și iată așa, omul creat de Dumnezeu după Chipul și Asemănarea Sa — parte bărbătească și femeiască — se revoltă și lucrează după șoapta îngerului căzut. Bărbații se necăjesc să se facă ca femeile la față și femeile se străduiesc și poartă deosebită grijă să se facă la față și la chip, ca idolii păgânilor și ca dracii.

Și așa, majoritatea purtătorilor de nume creștinesc, se străduiește zilnic a lepăda chipul lui Hristos, portul cuviincios, creștinesc al străbunilor și al părinților noștri înțelepți și a îmbrățișa chipul, portul deșuchiat și slușit al stăpânitorului veacului acestuia (Ioan 12, *31;* 14, *30;* 16, *11),* a îngerului revoltat, căzut și despuiat de dar, împlinindu-se prin acestea, zicala înțelepciunii bătrânilor: „Unde-i bine, nu-i de mine; unde-i rău, hop și eu” sau „Capra moare de râie, dar coada tot ridicată-și ține”.

CELE ZECE ZEITĂŢI EGIPTENE

Idolul Buda, ca și idolii egipteni, Brahma și alți idoli și idolatri, poartă chipul stăpânitorului veacului acestuia, al îngerului căzut. Idolii egiptenilor idolatri, sunt semidespuiați și înzorzonați ca femeile și fetele ușuratice de azi. Chipul de față ne arată pe cele zece zeități mari ale Egiptului antic, după cum urmează: Amon sau lumina (părintele creator), Șu (aerul), zeița Tefnut, Keb (pământul), Osiris (soarele), Isis (luna), Horus, Anubis, Neit și zeița Neftis (T.L. Tom. II p. 581). Nouă din acești zei țin fiecare în mâna lor semnul Crucii, cu toartă, care la egipteni simboliza suferința și nemurirea sufletului. Precum vedem bine, idolii aceștia sunt aproape cu totul despuiați. Pe acești idoli îi imită majoritatea femeilor și fetelor noastre, care zic că sunt creștine. Ce contrast izbitor! Acestea, în loc de a urma pilda plăcutei smerenii a Maicii Domnului Hristos, de la care cer ajutor în vreme de necazuri, ele imită îmbrăcămintea idolilor și urmează diavolilor (2 Cor. 6, *14 18).*

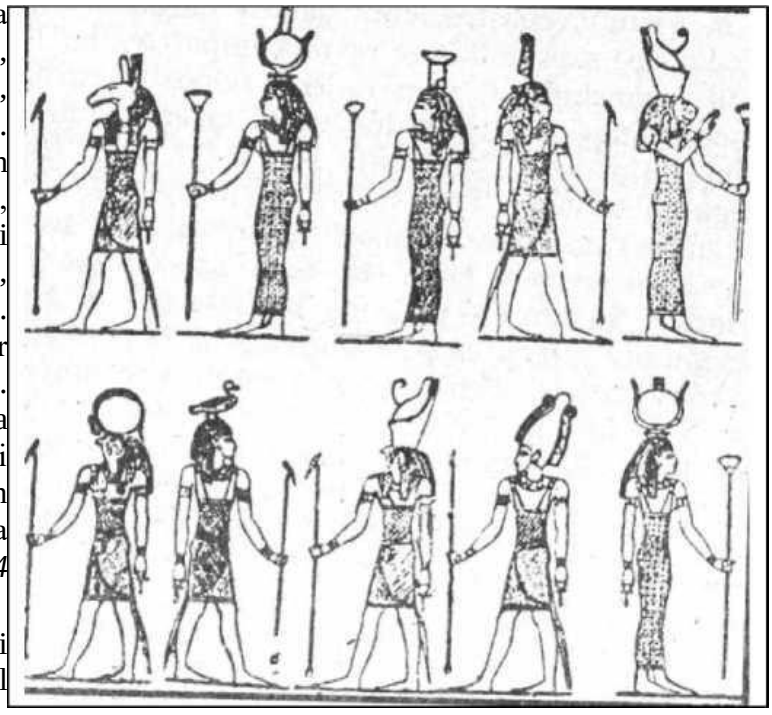

Dacă observăm bine, acești idoli sunt împodobiți și înzorzonați împrejurul gâtului cu: coliere, franjuri, mărgele, hurmuzuri, salbe, brățări la mâini, etc. Cu aceste podoabe idolești se înzorzonează și se fălesc femeile și fetele lumețe, iar unele creștine, ignorante, le atârnă chiar și pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe!!! Ce groaznică urgie Divină își atrag asupra lor acele persoane pline de întunecime și idolatrizare.

Unii oameni, pe-ai lor semeni
Îi disprețuiesc în taină
Cu greșită judecată,
Judecându-i după haină.

Acești oameni n-au s-ajungă
La a-nțelepciunii poartă,
Alegându-și mereu caii
După șaua care-o poartă.

CLERICUL (UNIT) PROBOZEȘTE PE NIȘTE CREȘTINE CE SE PURTAU CUVIINCIOS. Un cleric unit (cu lumea zăcândă în cel rău — Ioan 5, *19)* apostrofează, la ieșirea din biserică, în public, pe niște creștine îmbrăcate cuviincios, cu rochie lungă... după pilda sfintelor femei și fecioare, precum și a creștinelor de demult (înaintea războiului mondial 1916-1918), dojenindu-le astfel: „Ce-i cu voi de ați ieșit cu portul vostru afară din rândul celorlalte femei? Ce purtați rochia așa lungă și nu scurtă ca celelalte femei? Doar nu sunteți în mănăstire? De ce provocați pe celelalte?" Femeile, privind uimit la clericul celibatar, îi răspund: „Părinte, să ne spuneți dar după ce trebuie a ne conduce noi, creștinele? După moda temporară și deșuchiată a lumii, ori după sfânta biserică și cuviinciosul port al sfintelor femei? După portul lumii, care oscilează și se îmbracă idolește; ori după Cuvântul lui Dumnezeu, sfaturile sfintei biserici și buna-cuviință?" (1 Cor. 14, *40).* „Vă rugăm să ne învățați. Noi așteptăm de la părinți lumină, în care să umblăm, nu întuneric, în care să ne cufundăm și să orbecăim! Noi, poporul, avem trebuință de lumină care să lumineze și de sare care să săreze, pentru a ne folosi. Noi nu vrem a ne schimba portul cuviincios cu porturile cele ușoare, cum își schimbă lupul părul, cum ne schimbăm rufele negre săptămânal. Noi vrem să rămânem în portul sfintelor femei și al străbunelor noastre... „.

După despărțire, unele din acele credincioase, slăbind în hotărârea cea bună pe care o luaseră, au cedat, ca diavolii și au mai tăiat cu foarfecele din poalele rochiei, din mâneci, gulerul de tot, o parte de pe spate, o parte din față „pentru că au iubit lumea mai mult decât pe Dumnezeu și slava oamenilor mai mult decât Slava lui Dumnezeu" (Ioan 12, *43).* Au cedat ispitei, ca Eva și Adam în Rai (Fac. 3); însă celor ce însetează după mântuirea sufletului li se zice: „Să nu ascultați cuvintele aceluia care vă învață rău, împotriva rânduielilor bisericii lui Dumnezeu; că, prin aceasta, vă ispitește pe voi Domnul Dumnezeul vostru, ca să afle de iubiți pe Domnul Dumnezeul vostru" (2 Lege 13, *3;* comp. Is. Sirah 37, *10*; *15-20).*

FERICIREA CELOR SMERIŢI ÎN RAIUL CERESC

1) Ochiul lui Dumnezeu, Tatăl Ceresc.

2) Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, Arhiereu, Împăratul Universal și etern, stând pe tronul Slavei Sale.

3) Duhul Sfânt în chip de porumbel.

4) Cei patru viețuitori înaripați — cu câte patru aripi — cu față de: om, leu, vițel și vultur, formând Tronul Dumnezeirii.

5) Preacurata, Maica Domnului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul.

6) Serafimii cu câte șase aripi (Is. 6, *2*).

7) Heruvimii cu câte patru aripi (Iez. I, *6).*

8) Celelalte șapte cete Îngerești.

9) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții proroci.

10) Sfinții Apostoli.
11) Sfinții Ierarhi.
12) Sfinții mucenici și mucenițe.
13) Sfinții cuvioși și cuvioase.
14) Sfinții drepți și drepte.
15) Boierul drăcesc, ținând de cap pe lăutar, îi insuflă lui și tovarășului său să cânte cântece de jocuri și alte cântece curvești, pentru a juca tineretul. Fetele împopoțonate cu moda seminudului, înzorzonate cu mărgele, salbe și alte zărzămuri, după chipul trufașului boier drăcesc, joacă cu tinerii, idolatrizându-se și robindu-se cu trup și suflet diavolului, care-i hărțuiește ca vizitiul pe cai și iepe (1 Cor. 10, *7*; Ioan 8, *3 7-38;* 1 Ioan 3, *8;* Ier. 5, *8-S;* Iez. 22, *11).*
16) Deoparte a praznicului drăcesc, un alt trufaș boier infernal, insuflă petrecăreților anticreștinește a fuma, a bea băuturi bețive, a vorbi măscăriciuni, a cânta cântece curvești, până la dormitarea adâncă în somnul păcatului și a morții veșnice (Rom. 13, *13-14;* Ec. 21, *34-36;* Efs. 5, *18;* 2 Petru 2, *10-22;* Apc. 21, *8;* 22, *15),*
17) Dracii, după ce au posedat majoritatea fetelor și femeilor creștine, prin atragerea lor la petreceri anticreștinești, cu jocuri, cântece curvești, vorbe putrede, măscăriciuni, sudălmi, drăcuieli, înjurături; le învață a aduce și în sfânta biserică și a pune chiar pe Sfânta Icoană a Preacuratei Maici și a Pruncului Iisus, felurite deșertăciuni idolești: mărgele, salbe, lănțișoare, panglici, funde, melcișori, inele, cercei și alte farafastâcuri. Ceea ce făceau întunecații egipteni idolatri și idolatrele lor femei, cu idolii lor cu cap de om, de animal, de păsări și de târâtoare, cu boul Apis și crocodilul; brahmanii, cu idolul lor Brahma; budiștii cu idolul lor Buda; ș.a. la fel fac și persoanele acelea întunecate cu sfintele icoane și cu unele sfinte moaște. După acea ispravă satanicească, le insuflă în minte ca să se mărturisească de formă, chiar să se împărtășească, fără o bună pregătire... după care le cufundă în iadul vremelnic și veșnic.
18) O parte din creștini, îmbrăcați modest, simplu, curat, cu preotul lor în frunte, dezgustați de acele petreceri și trufașe împodobiri satanicești, le întorc spatele scârbiți de multe și felurite lucruri satanicești și înaintează pe calea vieții, la Biserica lui Dumnezeu, pentru a se lumina. Îngerul bisericii, cu față veselă, strălucind de cerească lumină, înscrie în cartea vieții pe toți cei care intră în sfânta biserică, ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-L păzesc pe El.

19) După răposare, acești puțini, dar buni creștini — păstori și păstoriți — umili, drept-credincioși, viețuitori după Dumnezeu, sunt duși de Îngeri luminați în Raiul pământesc, unde se veselesc pururea.

20) Dintre aceștia: ierarhi, preoți, diaconi, călugări, călugărițe și alți bine-credincioși creștini, care au viețuit în smerenie și s-au ostenit în viața lor a atrage și pe alții din păcatul mândriei, din petreceri și din alte felurite păcate drăcești, se ridică de Îngeri deasupra Raiului pământesc, în Raiul cel ceresc, în Împărăția luminată a Dumnezeirii. Acolo privesc și ascultă cântările Îngerilor și ale sfinților și privesc cu nesaț pe Cel Căruia I-au slujit în viață cu tot devotamentul, Care îi blagoslovește și le zice cu față veselă: „Eu sunt cu voi pururea".

TORTURILE PĂCĂTOȘILOR TRUFAȘI ÎN IEZERUL DE FOC NESTINS. Chipul de față, precum și în alte pagini din această carte, ne arată pe păcătoșii nepocăiți (adică nespovediți, necurățiți de păcate), despuiați de fapte bune și neîmpărtășiți sau împărtășiți cu nevrednicie cu Dumnezeieștile Taine; prin iubirea creaturilor, a deșertăciunilor, a împopoțonărilor și a feluritelor păcate, în loc de a iubi pe Creatorul lor; ne arată cum îi muncesc diavolii după ce i-a aruncat în iezerul de foc veșnic. Pedepsele păcătoșilor în iad sunt insuportabile. Ei sunt torturați înspăimântător, văzându-se despărțiți de Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților și fericirilor eterne; despărțiți de mulțimea Îngerilor și a sfinților, despuiați de participarea la Împărăția lui Dumnezeu și aruncați în tartarul întunecos și arzător; asemănându-se celui ce „nu avea haină de nuntă" și a „bogatului nemilostiv" (Mt. 22, *11-13;* 8, *11-18;* Lc. 16, *19-24 și* 2S)ș.a. Ei sunt munciți de propria lor conștiință, care asemenea viermelui ce nu moare, îi torturează pururea pentru păcatele lor, pentru neascultarea de Dumnezeu și de Biserica Lui, umplându-se de urgie, rușine și disperare, de groaznice izbucniri în plâns și de scrâșnirea dinților, mai ales când se văd în societatea diavolilor și a nelegiuiților, cu care au conlucrat la cele rele în viața pământească.

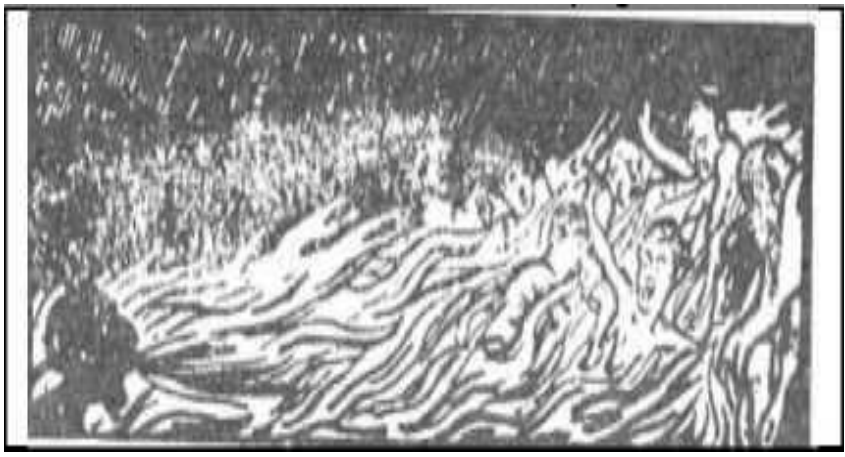

Focul acela veșnic este mult mai cumplit în puterea lui arzătoare decât focul de care ne servim aici pe pământ. Cu cât e mai puternic în ardere acest foc arzător, față de focul zugrăvit pe perete sau desenat pe hârtie, cu atât, ba încă mai mult se deosebește focul muncilor veșnice de focul arzător de pe pământ. Focul acela nematerial, mai întâi este întunecat și fără niciun pic de lumină. El nu se aprinde din materii: gaz, benzină, lemne, cărbuni, carbid... etc., ci arde nematerial și torturează cumplit. Focul acela este superior tuturor focurilor de pe pământ și niciodată nu se stinge.

Pentru a-ți face o închipuire despre acel foc, privește cu ochii Sufletului tău un cuptor uriaș, scăpărând de puterile lui arzătoare, asemenea cuptorului din Babilon (Dan. 3) și în mijlocul acelui înfocat cuptor să vezi un om legat de mâini și de picioare cu lanțuri, un osândit, torturându-se în acea flacără, fără a se termina. Să-l vezi cum nu se poate mistui, precum pătimesc cei osândiți în foc aici, ci pururea să se prăjească în acele flăcări cumplit de arzătoare ale acelui foc, fără nicio speranță de a mai scăpa vreodată, acel nefericit. Vai! Vai! Vai! Ce țipete groaznice va scoate și câte pâraie de lacrimi vor izvorî din ochii lui?

Câte rugăciuni fierbinți ar face unul ca acela, înaintea lui Dumnezeu, pentru a se izbăvi de acea cumplită muncă! Și-ar da toate averile, toate acareturile, vitele, hainele și banii. Ar răbda mai degrabă orice fel de boli, infirmități, sărăcie, mizerie, persecuții, robie, foame, sete, golătate, temniță, torturi și moarte, numai și numai să scape din acel cuptor înfocat!!!

O, păcătoșilor și păcătoaselor, care viețuiți aici anticreștinește, pregătindu-vă zilnic prin poftele voastre pe care căutați a vi le satisface și cărora le robiți zilnic, mâniind pe Dumnezeu, pentru a arde în acel cazan veșnic, oare nu vă mai treziți? Nu vă mai întoarceți la pocăință? Măcar ca fiul risipitor (Lc. 15, *11-32).* Reculegeți-vă, pentru a scăpa de acea osândă veșnică, căreia vă sortiți zilnic, prin încărcarea cu sumedenii de păcate și a redobândi înfierea și toate darurile Dumnezeiești ca și aceia, ca și alți păcătoși care prin pocăință s-au sfințit. De ne-ar fi osândit stăpânirea lumească, pentru

vreo greșeală, a fi băgați numai un ceas într-un cuptor aprins, înfocat, ca cel din Babilon sau a acelei slugi „legată cu lanțuri de mâini și de picioare”, ca un rob umilit, osândit, oare... ce ați alege? Nu ați alege mai degrabă robia aceea umilitoare, strâmtorare chiar pe toată viața, decât a fi aruncat un ceas în cuptorul acela arzător? Și dacă Dumnezeu ne cere numai părăsirea păcatelor și ascultarea desăvârșită de El, spre a ne izbăvi de locul nestins și a dobândi viața și fericirea veșnică în Împărăția Sa Cerească, oare de ce nu ne îndreptăm credința și viața, după voia și plăcerea Lui? De ce nu vrem a-L asculta și a dobândi Raiul? De ce nu ne strâmtorăm și noi puțin aici, vremelnic, spre a ne bucura în Împărăția Lui, veșnic?

Acestea cunoscându-le să ne păzim de rău și să facem binele. Să căutăm pacea și să o urmăm pe ea, spre a scăpa de osândă și a intra în veselia veșnică, pe care facă-se ca toți să o dobândim, cu mila și cu ajutorul Bunului Dumnezeu, Căruia se cuvine Slava în veci. Amin.

Chipul Sfintei Teodora
Ne vorbește tuturor
Că-ntre cer și pământ
Multe duhuri rele sunt.

Ce se luptă, frate dragă,
Să ne-nșele-o viață-ntreagă
Cu bețiii, cu desfrânări,
Cu distracții și cântări...
Ca din îngeri luminați
Să ne facă-ntunecați.
Vezi că nu-ți va fi ușor
Să străbați văzduhu-n zbor.

Căci cuprins de multă teamă
Vei urca din „vamă-n vamă”.
Și-acolo vei fi-nntrebat
Pentru cel mai mic păcat.

Dacă ai păcate grele,
De prin „vămile” acele
Draci cumpliți te vor lua
Și în iad te-or arunca.

Însă de te-ai pregătit,
Spovedit și împărtășit,
Vei urca nestingherit
Sus la Tronul Iui Iisus
Pentru care-ai plâns nepus...

VAMA a 12-a, A MÂNIEI ȘI A IUȚIMII

Urcându-ne de acolo mai în sus la înălțime pe treptele văzduhului, am ajuns la vama mâniei și a iuțimii. În clipele năvălirii asupră-mi a acelor monștri infernali, îmi apărea în minte hotărârea Mântuitorului: „Tot cel ce se mânie asupra fratelui său degeaba, va cădea vinovat judecății... „. Și sfatul apostolesc: „De vă mâniați, siliți-vă ca să nu greșiți. Soarele să nu apună în mânia voastră. Nu dați loc diavolului... Să nu întristați pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, în Care v-ați pecetluit spre ziua răscumpărării. Toată amărăciunea, mânia, iuțimea, strigarea și hula, să se lepede de la voi, împreună cu toată răutatea. Și fiți unul către altul buni, iertând unul altuia, precum și Dumnezeu v-a iertat vouă în Hristos. Deci, lepădați toate acestea: mânia, iuțimea, răutatea, hula și tot cuvântul de rușine din gura voastră... „ (Mt. 5 21-24; Efs. 4 26-27, 30-32; Colos. 3 8-9).

Arapii aceia mă cercetau aspru și amănunțit despre feluritele laturi ale păcatului mâniei și iuțimii. Acolo era mulțime multă de draci, foarte sălbatici și fioroși, iar în fruntea lor era un boier drăcesc care stătea în scaunul său ca un idol, așijderea foarte straşnic de înfricoșat, poruncind mânios cu aprinsă iuțime și glas străin celor din jurul său. Glasul lui însă nu-l înțelegeam. Aceia fiind umflați de mânia, iuțimea și răutatea lor, se mușcau unii pe alții ca fiarele sălbatice și neîmblânzite, tulburându-se și țipând groaznic, înspăimântând totul din jurul lor.

Ajungând noi în mijlocul acelor răi, se repezeau asupra noastră cu fețele lor însângerate de mânie și iuțime și cu mare răutate demonică, ne cercetau, punându-mi înainte toate păcatele mele făcute în mânia și iuțimea mea cât am trăit pe pământ. Ori de câte ori m-am mâniat, iuțit, tulburat și am țipat la cineva cu cuget rău și cu privire sălbatică. Chiar și pentru cele ce din dragoste sfântă vrând a-l trage pe cineva din păcate și a-l pune în bună rânduială, de m-am tulburat cu mânie și iuțime asupra lui, ori de l-am amărât, sau de l-am bătut, ori m-am pornit asupra cuiva cu mânie de vrajbă și ținând în mine răutatea, am fugit amărâtă, ocărând și îngrozind... Toate acelea mi le arătau rând pe rând, așa cum, când și unde le făcusem, mâniindu-se cu iuțime și spumegări cumplite; ca o mare învăluită de uragane puternice, arătându-mi strâmbăturile cu care mă iuțisem eu atunci, oamenii pe care-i tulburasem, strigările, ocările și vorbele necurate pe care le-am zis în mânia mea. Însă n-au dobândit ce doreau ei de la noi. Sfinții Îngeri care mă însoțeau, le-au răspuns pentru acelea cu care mă învinuiau și așa am mers înainte, bucurându-ne în Domnul, acoperit fiind Sufletul meu păcătos cu rugăciunile și darurile Cuviosului meu Părinte Vasile. Așa trecându-i, i-am lăsat.

Chipul de față ne arată pe Îngeri cu Sufletul Teodorei ajunși la vama a 12-a, a mâniei și iuțimii, a drăcuitului, înjuratului de cele Sfinte și a feluritelor sudălmi. Dracii-vameși ai acelei vămi: negri, sălbatici și fioroși, se încăierau și se mușcau unii pe alții. Șeful vămii, foarte sălbatic și fioros, stă pe un scaun de jivine înfocate, privind cu mare ciudă la Sufletul ajuns cu Îngerii la vama lui. Unii din vameșii aceia cercetează pe Suflet amănunțit de toate păcatele mâniei și iuțimii, a drăcuielilor, înjurăturilor, feluritelor sudălmi, ocări și măscăriciuni, pe care le vom fi săvârșit oricare din noi în viața pământească, de ex. de:

207) Am fost tare supărăcios, mânios, răutăcios, fără dragoste, față de aproapele?

Mânia este o dorință aprinsă, prin care cel mâniat caută să-și răzbune asupra celui ce l-a întristat pe dânsul, fie că l-a întristat într-adevăr, sau că numai i se pare așa. Despre acest păcat iată ce

zice Sf. Scriptură: „Tot omul să fie grabnic spre a auzi, zăbavnic spre a grăi, zăbavnic spre mânie. Că mânia bărbatului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu... Toată amărăciunea, mânia, iuțimea, strigarea și hula, să se lepede de la voi, împreună cu toată răutatea... Părăsește-te de iuțime și lasă mânia, nu râvni ca să vicleneşti” (Iac. 1 *19;* Efs.4 31; Ps. 36 *8).*

Din mânie se nasc: gâlcevi, vrajbe, ucideri, ieșiri din minte, răzbunări, pagube și altele asemenea. Împotriva acestui păcat, stă fapta bună a răbdării, pe care o arată Apostolul, zicând: „Aveți trebuință de răbdare, că făcând voia lui Dumnezeu, să luați făgăduința” (Evr. 10 *36;* M.O. o.c. p. III, răsp. întreb. 34; 35).

Mânia e unul din grelele păcate de moarte izvorând din lăcomie, mândrie, nestăpânirea de sine, din lipsa de educație și din boala nervilor. „Mâniosul stârnește certurile și înfuriatul înmulțește păcatele... Mâniați-vă și nu greșiți. Soarele să nu apună în mânia voastră” (Prov. Sol. 29 22; Efs. 4 *26).* Cel ce se biruiește de iuțeală și de mânie, se leapădă de Iisus și are în sine pe Marte (idolul războiului), ca dumnezeu și se închină idolului tulburării ca și elenii idolatri... Cel evlavios, dacă se împotrivește patimilor, diavolul aruncă din săgeata lui focul mâniei... că știe vrăjmașul că niciun lucru rău, ca mânia și iuțimea, nu izgonește așa de tare umilința și frica lui Dumnezeu din inima omului. Prigonirea (din egoism) dă pe om mâniei și mânia îl dă pe om orbirii — iar orbirea îl face de lucrează tot felul de răutăți (P. o.c. pp. 395 2; 261 *33;* 456 *50).*

Mânioșii, iuțoșii, se tămăduiesc rugându-se pentru cei supărați, cerându-și iertare, studiindu-se pe sine serios, neîmpărtășindu-se până nu se îndreaptă și folosesc bunătatea, blândețea, mila.

MÂNIE PĂCĂTOASĂ. Niște copii, se jucau sub o fereastră. Stăpâna casei îi tot certa să nu facă atâta gălăgie, dar ei nu ascultară. Atunci, în mânie, luă o vadră de apă rece și o aruncă pe ei. Copiii văzură primejdia și se feriră, dar acolo era și un copilaș mic de câteva luni. Apa căzu pe el și din această pricină copilul muri. Mânia femeii a ucis un copilaș nevinovat.

Pentru nici-un bun din lume,
Deci, măcar nici pentru oi
Lupii „lupi” — niciodată
Între ei nu fac război.

Deci, cu mierea fericirii,
Doritori să-și umple stupii
Oamenii, făcând războaie,
Sunt mai răi, chiar, decât lupii.

ROAGĂ-TE CÂND EȘTI MÂNIOASĂ. O femeie se plânse unui om învățat, că bărbatul ei venea mereu beat acasă și o înjura. Învățatul o întrebă: „Dar tu ce faci atunci?” Femeia răspunse: „De bună seamă că nu pot tăcea nici eu”. Atunci învățatul îi spuse: „Dacă vrei să fie pace, iată ce trebuie să faci: Când vine bărbatul tău beat și vrea să se certe, tu îngenunchează și te roagă lui Dumnezeu, în loc să te mânii”. Femeia ascultă. Această povață a fost deajuns ca să-l facă și pe el să se întoarcă de la beție.

Un Preot dădu acest sfat unor soți care se certau mereu, zicându-le: „Când aveți vreo mânie și ceartă între voi, nu luați nicio hotărâre, ci ziceți: „Vom vedea poimâine”. Atunci veți vedea bine că pricina pentru care v-ați mâniat, n-a fost vrednică de ceartă...”.

MÂNIAŢI-VĂ ȘI SĂ NU PĂCĂTUIŢI (Ps. 4 *4-5).* Este un fel de mânie ce se naște din râvna binelui și a dreptății. Așa s-a mâniat Domnul nostru Iisus Hristos când a scos afară din Biserică pe cei ce vindeau și cumpărau acolo (Ioan 2 *14-16).* Moise s-a mâniat când s-a coborât de pe munte și a văzut poporul închinându-se la vițelul de aur (Eș. 32). Aceasta nu este mânie păcătoasă, ci mânie bună și sfântă, căci omul dorește nu răzbunarea pentru vătămările primite de la altul; ci se întristează când vede relele lor și ar dori să le înlăture. Mai ales cei sus puși, cum sunt părinții și îndrumătorii tinerilor, sunt chiar îndatorați să se întristeze pentru păcatele supușilor lor și oarecum să se și mânie pe ei pentru a-i face să-și recunoască greșeala și să se îndrepteze. Arhiereul Eli, deși a știut că copii lui păcătuiau furând din cărnurile jertfite, totuși nu s-a mâniat pe ei și nu i-a pedepsit cum trebuia. De aceea a și fost pedepsit cu moarte năprasnică și fiii săi și el însuși... (D.C. 275).

208) M-am certat și am dorit a mă certa? M-am iuțit asupra aproapelui meu în deșert, ocărându-l, zicându-i: raca, nebune... Am zis la mânie să fiu: jidan, turc, păgân, măgar, câine, etc. etc.? Am scrâșnit cu dinții și am și strigat cu ură asupra altora?

„Eu vă spun — zice Mântuitorul — că tot cel ce se mânie degeaba-pe fratele său, e vinovat judecății; iar cine va zice fratelui său „raca", e vinovat de dat sinedriului; iar cine-i va zice „nebunule", acela-i vinovat de dat focului gheenei" (Mt. 5 22). Cuvântul „frate" rostit aici de Mântuitorul, înseamnă: frăția de sânge, de naștere, de naționalitate, de botez, de duhovnicie, de orice națiune în genere, deoarece toți avem un Singur Tată în ceruri. Aici ni se arată trei feluri de călcări a dreptății Dumnezeiești. Pentru ele se hotărăsc trei feluri de pedepse: la început mai mică, apoi mai mare și în sfârșit cea mai mare. Întâia treaptă de păcătuire împotriva persoanei aproapelui e înjosirea nemeritată a omului, fie și numai cu gândul. Dacă eu, fără temeiuri îndestulătoare, socotesc pe altul mai rău decât mine, mă mânii fără temei, îl osândesc în gândul meu degeaba, pentru aceasta eu singur mă fac vinovat de judecată, îmi atrag asupra-mi osândă. Înjosind persoana altuia, chiar fără să știe alții, mă înjosesc pe mine însumi.

„Iar cel ce va zice fratelui său „raca", va fi vinovat, de dat sinedriului", adică, de data asta nu judecății personale, ci judecății obștești. Cuvântul „raca" este siriac și cum e arătat în Sf. Evanghelie sub linie, înseamnă „om de muncă". Așijderea după: Teofil, Zigaden, Hrisostom și Ieronim, înseamnă: „deșert", „fără creier" în limba ebraică. Dar Sf. Ioan Gură de Aur, marele tâlcuitor al Sfintei Scripturi, însuși fiind de neam sirian, zice: „Cuvântul „raca" nu înseamnă o jignire mare". El exprimă numai oarecare dispreț sau nerespect al unuia față de altul". Mai exact „raca" s-ar socoti în limba noastră: disprețuit, înjosit, scuipat, îndărătnic. Aceasta arată un raport de dispreț al nostru față de altul. Și atunci căpătăm următorul înțeles: numai personal în sineți de ai înjosit pe altul, prin aceasta ți-ai înjosit persoana ta, ți-ai atras osândă. Dacă însă acest nerespect al tău față de aproapele se arată în afară, în public, dacă tu ai dat celui disprețuit să înțeleagă disprețul tău prin acel „raca", prin acel „deșert"... prin aceasta tu însuți te-ai înjosit în public și deci, ești supus judecății obștești, sinedriului, adunării.

„Iar cine va zice „prostule", acela e vinovat de dat gheenei focului". Gheena focului se numește aici una din văile de lângă Ierusalim, valea Ghenom. În valea aceasta evreii cândva, în vremea împăraților necredincioși, idolatri, aduceau jertfă copii vii idolului Moloh. Cu timpul, idolul a fost sfărâmat, dar grozava amintire despre aceasta a rămas, dându-i-se numele Ghenom. Ea a ajuns locul murdăriilor, unde se scotea și se arunca gunoiul și toate lucrurile netrebnice din oraș. Și pentru ca acestea putrezind să nu facă locul de nesuferit și să nu arunce și asupra orașului miros urât, acestor gunoaie li se dădea veșnic foc și astfel, în valea aceea fumegau mereu gunoaiele. Din această pricină, Ghenom sau Gheena, a început a se numi gheena focului sau focul gheenei. Și atunci cuvintele Evangheliei capătă următorul înțeles: Dacă cineva va pune pe aproapele său nu numai mai prejos de sine, ci mai prejos și decât toți oamenii, numindu-l „prostule", asemănându-l cu dobitoacele, prin aceasta și pe sine se pune mai prejos decât toți oamenii, asemănându-se cu gunoiul moral, cu lepădăturile omenirii, al căror loc e în valea Ghenom, în Gheena focului. De aici vedem că Mântuitorul, lămurind porunca „să nu ucizi", cerea nu numai curățirea ființei trupești a omului, ci încă și mai mult: respectul către persoana lui morală. Omul pentru om trebuie să fie ceva sfânt. El e Biserica vie a lui Dumnezeu (1 Cor. 3 *16),* icoana vie a lui Dumnezeu (Fac. 1 *26).*

Când ni se întâmplă să mergem în curtea împărătească și să umblăm printre comorile de artă, cât de băgători de seamă suntem și cât de mult ne păzim ca să nu lovim, să nu prăvălim și să nu stricăm ceva! Când însă umblăm printre oameni, printre aceste făpturi iscusite ale mâinilor lui Dumnezeu, în acest măreț palat, care e lumea, punem în funcție cât mai bine coatele și pumnii și fără nicio sfială, repezim pe toți cei ce se întâmplă înaintea noastră. Nu pricepem va să zică, dreptatea lui Dumnezeu. Cuvintele le știm, le rostim pe de rost, ba și altora le repetăm, iar ce înseamnă ele în întregime, nu pricepem. Înaintea ochilor noștri e negură deasă, nu-i mai zărim bine nici măcar chipul. Trebuie deci să ieșim de sub negura cea deasă, trebuie să ne apropiem cât mai mult de lumina dreptății Dumnezeiești...

209) M-am mâniat, certat, am ocărât?

Cine ocărăște pe Dumnezeu, pe Sfinți, lucrurile și persoanele sfințite, adică înjură (suduie) de cele Sfinte, acela hulește pe Dumnezeu, păcatul lui este fără iertare și se cheamă păcat drăcesc (Apc. 13 6). Față de acest păcat, toate celelalte păcate par ușoare, fiindcă hulitorul își azvârle ocara

împotriva lui Dumnezeu (4 Împ. 19 22). Ocărârea unui bun conducător de stat — spune fericitul Augustin — este o nelegiuire; a înjura însă chiar pe Bunătatea cea desăvârșită, este lucru înspăimântător!" „Tu cel ce-ți deschizi gura împotriva Atotputernicului — striga îngrozit Sf. Efrem Sirul — nu te temi că ar putea fi trimis foc din cer să te mistuiască?"

În Dumnezeiasca Scriptură vedem că însuși Dumnezeu hotărăște ca înjurătorii de cele Sfinte, hulitorii... să fie uciși cu pietre de toată adunarea, poruncind lui Moise: „Scoate pe hulitor afară din tabără și toți cei ce au auzit, să-și pună mâinile lor pe capul lui, iar toată obștea să-l ucidă cu pietre. Apoi fiilor lui Israel să le spui: Omul care va huli pe Dumnezeu, își va agonisi păcat. Hulitorul Numelui Domnului să se omoare neapărat; toată obștea să-l ucidă cu pietre. Veneticul, sau băștinașul de va huli Numele Domnului, să se omoare" (Lev. 24 *10-16).*

Dumnezeu pedepsește îngrozitor pe hulitori nu numai în viața viitoare, ci și în viața aceasta pământească. De pildă: Nabucodonosor mândrindu-se cu Babilonul, Turnul Babel reconstruit foarte inimos de el și cu grădinile suspendate în aer, a înnebunit. Timp de șapte ani a fost canonisit de sus a viețui și a mânca iarbă ca animalele (Dan. 4 *16-34).*

Baltazar, răpitorul Sfintelor Vase din Templul din Ierusalim, a fost ucis și împărăția lui dărâmată chiar în noaptea în care a îndrăznit să se folosească de acele lucruri Sfinte la beție (Dan. 5).

Senacherib, împăratul Sirian, hulind pe Dumnezeu, i s-au ucis de Îngerul Domnului 185.000 de ostași într-o noapte și el a murit ucis chiar de mâna fiilor săi (4 Împ. 18; 19).

Irod Agripa, împăratul iudeilor, îngăduind să fie asemănat de lingușitori cu Dumnezeu, a murit ros de viermi (F. Ap. 12 22-2 *3)*..etc.

„Nu vă amăgiți, Dumnezeu nu se batjocorește" (Gal. 6 7). Batjocoritorul își ascute singur sabia care-l va lovi. Dacă celui ce ocărăște pe fratele său îi este rânduit „focul veșnic" (Mt. 5 *22),* dar pe aceia care hulesc nu pe neamurile lor, ci chiar pe Dumnezeu, ce muncă îi așteaptă?... Într-o zi fericitul Ieronim fiind întrebat pentru ce înfruntă cu atâta asprime pe un hulitor de Dumnezeu, a răspuns: „Câinele latră să-și apere curtea și stăpânul, atunci pot eu tăcea când Dumnezeul meu este suduit? Omorâți-mă pe mine, dar de tăcut nu voi tăcea...". Când i s-a cerut Sfântului Policarp Episcopul Smirnei (†167), să tăgăduiască și să hulească pe Hristos, el a răspuns: „Iată, se împlinesc 86 de ani de când îi slujesc, fără ca El să-mi fi făcut vreodată rău. Deci, cum aș putea eu huli pe Dumnezeu și Mântuitorul meu?" (V. Sf. 23 Febr. o.c. p. 695).

Am înjurat, suduit de cele Sfinte?

GROAZNICELE PEDEPSIRI ALE PĂCATULUI ÎNJURĂTURILOR DE CELE SFINTE. Sf. Grigore Dialogul ne istorisește următoarele: Era un boier care avea un singur copil. Pentru dragostea cea mare pe care o arăta către unicul său fiu, nu și-l certa nicidecum, neînțeleptul tată. Îi răbda toate nebuniile lui, fără a-l îndrepta precum s-ar fi cuvenit. După oarecare vreme acel osândit fiu neînvățat și răsfățat, se deprinsese a blestema și a huli și pe Dumnezeu pentru orice lucru de nimic. Într-o zi, pe când nepriceputul său tată îl ținea în brațe, copilul a fost cuprins de o frică mare. În acel timp de groaznică frică, care-l cuprinsese, a strigat către tatăl său, zicând.: „Ascunde-mă tată, că negrii aceia stau aici gata să mă ia". Acestea le zicea pentru întunecații diavoli, pe care-i vedea năvălind asupra lui. În acel timp a început a huli pe Dumnezeu (a înjura), precum era deprins. Atunci, odată cu hula, depărtându-se Dumnezeu, diavolii i-au luat Sufletul copilului hulitor". Astfel și-a pierdut nesocotitul tată feciorul: vremelnic și veșnic. „Cel ce iubește pe fiu sau pe fiică — zice Mântuitorul — mai mult decât pe Mine, nu este Mie vrednic" (Mt. 10 *37;* Lc. 14 *26;* 2 Lege 13 *6;* 33 *9;* Apc. 12 77).

Părinților! Creșteți-vă copiii voștri în învățătura și-n frica Domnului (Efs. *6 4;* comp. Fac. 18 *19;* 2 Lege 4 *9-10; 6* 7, *20-25;* 11 *19;* Ps. 77 5-77; Prov. Sol. 19 *18;* 22 6; 29 77).

COPILUL HULITOR S-A RĂPIT DE DRACI. Într-o carte bătrână ni se istorisește că era un copil rău nărăvit cu păcatul hulei. Era obișnuit a huli, osânditul. Pentru orice lucru de nimic, copilul acela întunecat la Suflet. și la minte, suduia, înjura cele Sfinte, cele Dumnezeiești. Odată jucându-se cu alți copii, a hulit Numele lui Dumnezeu. Atunci (o! înfricoșată judecată și pedeapsă a lui Dumnezeu) îndată l-au luat diavolii cu trup cu tot, l-au răpit din mijlocul celorlalți copii și nu s-a mai ivit, nici nu s-a mai auzit ceva despre el. Părinții și nașii, care nu-și fac datoria lor de a crește pe copiii și pe finii lor în învățătura Dumnezeiască și în frica Domnului, vor fi trași la răspundere în ziua Judecății și groaznic pedepsiți. Când datornicii n-au cu ce plăti, garanții plătesc toată datoria...

ÎNJURĂTORUL TRĂSNIT. În sărbătoarea Sfântului Ilie — istorisește un drept-credincios creștin — mergeam la Sf. Biserică. Văzând pe moș Ispas ducându-se cu carul la țarină, i-am zis: „Da unde te duci, moș Ispas? Azi e sărbătoare, vino la Sf. Biserică". El însă îmi răspunse răstit: „Eu la Biserică? Ce să caut la Biserică? La Biserică se duc numai proștii, pocăiții ăia. Fir-ați ai ăluia... cu pocăiala voastră și cu cine a mai scornit-o... Și plecă. În car era și un nepot al moșului, Ionel.

După un scurt timp începu o furtună grozavă și un trăsnet îngrozitor făcu să tremure pereții Sfintei Biserici. La ieșirea din Sf. Biserică, aflăm că moș Ispas este trăsnit în vârful dealului. Toată lumea se îndrepta spre deal, unde moș Ispas ședea lungit, cu mâinile încleștate pe țeapa de la drugi[136], privind încruntat, de parcă voia să lovească pe cineva care i se împotrivește. Ionel ședea lângă el și plângea. Îl întreb cum s-a întâmplat și el ne povestește: „Cum a terminat bunicul de cosit, a început vântul. Până să încărcăm, a început și ploaia. Eu i-am zis să nu plecăm, că dacă ajungem în vârful dealului ne trăsnește. Drept răspuns mi-a dat o palmă peste gură, zicându-mi: „Taci copil afurisit că tabăr cu biciul pe tine". O ploaie grozavă începu și boii dădură să se abată din cale. Bunicul s-a răstit la ei și le-a zis: „Hăis, boală... și a început a-i curge gârlă din gură fel de fel de înjurături: de cele Sfinte, de Sfinți, de Hristos, de Dumnezeu... Fir-ați al... ori vă e frică și vouă de trăsnet?" Mie mi s-a făcut frică, m-am furișat binișor și m-am dat jos, rămânând în urmă. Boii trăgeau din greu. Bunicul luase țeapa de la drug și se sculase în picioare, când o limbă de foc se prelinse din cer drept deasupra lui. Deodată m-am pomenit cu el trântit la pământ. Când m-am trezit, boii fugeau cu carul peste holde, iar bunicul ședea lungit în drum. Venind lângă el, am văzut cu groază că e mort... Adevărat nene Gheorghe, „Dumnezeu nu Se lasă batjocorit!" (Gal. 6 7; S. o.c. pp. 47-8).

ÎNJURĂTORUL DE DUMNEZEU SĂ PUTREZEASCĂ ÎN TEMNIȚĂ. Împăratul Robert, în vreme ce era în orașul Sprie, fu rugat să slobozească mai mulți întemnițați. El însă voi mai întâi să știe pentru ce vină a fost închis fiecare. Tuturor le-a dat iertare, numai unuia, care fu pedepsit pentru sudalmă, nu l-a iertat. „Eu iert pe toți — zise el — numai acest înjurător va rămâne mai departe în temniță. Toți ceilalți s-au făcut vinovați față de oameni, acesta însă s-a făcut vinovat față de Dumnezeu. El a săvârșit o fărădelege împotriva lui Dumnezeu; deci, putrezească întemnițat!"

HULITORUL PUȘCAȘ TRĂSNIT. Într-un sat din Serbia s-a ivit o furtună groaznică în anul 1891. Într-o ospătărie se adunaseră mai mulți oameni și vorbeau despre pagubele pricinuite. Proprietarul sudui pe Dumnezeu, strigând: „Acum mă duc să împușc pe Dumnezeu și așa va înceta furtuna". El luă pușca și ieși s-o descarce spre cer, când un fulger îl lovi într-o clipă.

DE CE ÎNJURI PE TATĂL NOSTRU? Un călător mergea la gară cu trăsura. Birjarul înjura într-una, fiindcă nu mergea calul. Călătorul pierdu răbdarea și zise: „Sfârșește odată cu înjurăturile tale, căci nu pot suferi ca tu să batjocorești pe Tatăl meu!" Birjarul îl întrebă speriat cum a vătămat pe tatăl lui! Călătorul răspunse: „Bunul Dumnezeu este Tatăl meu și Tatăl tău. Tu ai vătămat pe Tatăl meu și asta eu n-o pot suferi!" Birjarul ceru iertare rușinat.

TU IUBEȘTI BANII MAI MULT DECÂT PE DUMNEZEU Un om zicea că nu se poate lăsa nicidecum de obiceiul urât al înjurăturilor. Preotul îi făgădui o sumă de bani, dacă se va stăpâni a mai înjura un timp oarecare.

După ce a trecut vremea stabilită, omul veni la Preot să-i ceară făgăduința, pentru că în acel timp s-a stăpânit și n-a înjurat. Atunci Preotul îi zise: „Vezi cât de blestemat ești! Pentru o sumă de bani ai putut răbda să nu înjuri, dar de dragul lui Dumnezeu nu! Aceasta e semn că iubești mai mult banii, decât pe Dumnezeu!"

Așa ar trebui să facă oricine are obiceiul de a înjura. Să-și pună ca pedeapsă a da o sumă de bani pentru Biserică. De bună seamă că nu mult ar mai înjura, pentru că ar vedea că trebuie să dea prea mulți bani.

Un țăran tânăr avea obiceiul să înjure cele Sfinte pentru orice lucru. Nefericitul se obișnuise așa de mult cu acest păcat, încât câteodată, nemaiaflând alte înjurături, zicea: „De aș mai ști și alte înjurături!" El ruga pe prieteni să-l învețe și alte înjurături noi. Pedeapsa lui Dumnezeu însă n-a întârziat. Limba lui a fost atacată de o bubă rea, în urma căreia i-a putrezit cu totul în vreme ce restul trupului era sănătos. A mai trăit doi ani în cele mai groaznice chinuri și apoi a murit.

ÎNJURĂTORII DE CELE SFINTE ÎN VECHIME SE CANONISEAU. Ce păcate mari sunt înjurăturile se vede și din vechile canoane ce le aplica Biserica celor ce înjurau în fața altora. Anume,

---

[136] Drug — oiște, proțap, cârmă,pârghie.

în șapte Duminici de laolaltă trebuia să stea înaintea ușii Bisericii; iar în ultima Duminică, desculț și fără manta și în jurul grumazului i se lega o funie. Apoi se canoniseau să postească cu pâine și apă șapte vineri, să hrănească câțiva săraci... Dacă cineva nu voia să facă această pocăință, era afurisit și după moarte nu era îngropat cu Preot.

ÎNJURĂTORILOR DE CELE SFINTE LI SE ARDEAU BUZELE. Regele Ludovic a făcut o lege ca, buzele celor ce înjurau să fie arse cu fier înroșit. El zicea: „Dacă cineva mă vatămă pe mine, îl iert bucuros; dar pe acela care vatămă pe Dumnezeu, nu-l voi ierta niciodată. Ba și limba mea aș fi gata să o las a fi străpunsă cu fier și cu foc, dacă prin aceasta aș putea să stârpesc din țara mea toate înjurăturile".

Cei ce au urâtul obicei de a înjura cele Sfinte și a drăcui, să-și smulgă numai câte un fir de păr de pe cap la fiecare înjurătură sau drăcuială și vor vedea că în curând se vor îndrepta (D.C.).

ÎNJURĂTURILE ȘI DRĂCUITUL SUNT UNDIŢELE DIAVOLULUI. Într-un sat trăia odată un om care înjura grozav. Înjura la toată vorba. Nicicum nu voia să se dezbare de acest năravurât și pierzător de Suflet. Într-o zi suduitorul ieși la pescuit. Într-un vas își luase râme pentru undiță. Un pustnic, care știa năravul lui cel rău, din întâmplare tocmai dăduse pe acolo.

- Bună ziua, omul lui Dumnezeu, dar ce lucrezi aici?
- Da, iacă, prind și eu niște pește.
- Și ce ai în vasul ăsta lângă tine?
- Râme pentru undiță.
- Și de ce mai folosești și râme la treaba asta?
- Pentru că peștele nu-i prost să vină la undița goală. Trebuie să-l înșeli cu o râmă, cu ceva mâncare.
- Apoi vezi, dragul meu — zise atunci pustnicul — peștele este mai cu minte decât tine. El nu vine la undița goală, dar tu, dragul meu, faci acest lucru...
- Cum așa?
- Păi, de câte ori înjuri, tu te arunci în undița diavolului fără să-ți dea nimic diavolul, fără să dobândești ceva. Cu sudalma nu câștigi nimic... diavolul te prinde fără nicio râmă... Te rog, dragul meu, în Numele Domnului, nu mai înjura... nu-ți mai înjunghia Sufletul de bunăvoie". Suduitorul s-a pus pe gânduri și apoi s-a lăsat de sudălmi... (I.R. o.c. 29).

O CANONISIRE BUNĂ A SUDUITORILOR. Un om tânăr i-a spus Preotului la Sf. Mărturisire, că poartă pe Suflet păcatul multor sudălmi. Întrebându-l Preotul cam de câte ori a suduit într-un an de zile, adică de la cea din urmă mărturisire, dinaintea Sfintelor Pași, a răspuns: „N-aș putea să spun câte sudălmi au ieșit din gura mea într-un an, dar cred că au fost mai multe de câți peri am pe capul meu". Atunci Preotul Duhovnic i-a dat acelui om drept canon de pocăință, ca, de câte ori va scoate din gură câte o sudalmă, de atâtea ori să-și smulgă câte un fir de păr de pe cap. Făcând el așa, după un timp a observat că dacă mai urmează să facă astfel, nu peste mult timp va ajunge pleșuv. Atunci s-a hotărât să se lase de sudălmi și punând pază gurii sale, n-a trecut multă vreme până ce s-a scăpat de datina păcătoasă a înjurăturilor.

După ce au mai trecut anii și omul nostru s-a cumințit din ce în ce mai mult, gândindu-se cum s-a eliberat el de obiceiul sudălmilor, i-a spus unui prieten al său așa: „Astăzi îmi este și rușine să mă gândesc, că eu m-am lăsat de înjurături de dragul perilor de pe cap. Oare de ce nu m-am lăsat eu de ele de dragul Sufletului meu și a mântuirii lui? Aceasta era altceva...".

Dacă oamenii s-ar gândi cât de urât și de păcătos este obiceiul de a înjura și cât de mult îi degradează acest lucru, cred că le-ar fi foarte ușor să se lase și de acest păcat. „Adevăr grăiesc vouă, pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seama de dânsul în ziua judecății..." (Mt. 12 *36;* Vezi și canonisirile și pedepsele sudălmilor mici și mari, P.M.B. gl. 106-113).

M-am dat dracului: pe mine, pe alții, părinții, copiii, soț, soție, oameni, vietăți, lucruri și alte zidiri ale lui Dumnezeu? M-am bătut, judecat cu frații, surorile, rudele și aproapele meu? Am lucrat împotriva rânduielilor Dumnezeiești și contra adevărului învederat?

DRĂCUITORUL JEFUIT DE DRACUL. Un țăran obișnuit a tot pomeni pe diavolul, călătorea într-o zi spre târgul din orașul apropiat. Fiind ploaie și noroi, i s-a stricat pe drum o roată la căruță. Necăjit foc, cum stătea el așa în marginea drumului, iată că veni un sătean din acea parte, și-l întrebă: „Unde te duci creștine?" Ţăranul foarte necăjit și cam necredincios, i-a răspuns: „Mă duc la dracul... „. Omul întristându-se și plecându-și capul, tăcu și-și văzu de drum. Ţăranul, după ce își

drese căruța, a plecat înainte pe drum spre târg. Cum întârziase cam mult, îl apucă noaptea pe cale. Pe când mergea el așa pe drum, în dreptul unei păduri, iată că-i iese înainte un hoț, care-l opri pe loc. „Cine ești tu?" — a strigat țăranul. Acela i-a răspuns: „Dracul!"...și ridicând pușca asupra lui, i-a luat toți banii pe care-i avea în pungă pentru târguieli.

După ce tâlharul s-a făcut nevăzut în pădure, țăranul plecând de acolo, își aduse aminte de vorba ce-o zisese și dojenindu-se pe sineși, își zise: „Iată, am zis că mă duc la dracul și la dracul m-am dus!"... De atunci țăranul s-a învățat minte și s-a hotărât să nu mai zică niciodată în viață acel cuvânt spurcat.

„Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi..." (Mt. 12 *36-37).*

COPILUL E MIC PENTRU RUGĂCIUNI, IAR PENTRU SUDĂLMI NU? Un Preot vede și aude într-o zi un copilaș înjurând de cele Sfinte și drăcuind în fața părinților săi, care făceau haz de el că-i deștept. Preotul le zise: „Ce bărbat vrednic ați scoate din copilașul acesta, dacă l-ați învăța și crește mai mult creștinește! Ce rugăciuni l-ați învățat? Știe el a se ruga? „Ba nu — răspunseră părinții cam încurcați — că e prea mic pentru rugăciuni!"... „Cum — le-a zis Preotul mirat — pentru rugăciuni e prea mic? Și pentru înjurat și drăcuit nu?"... Iacă așa: copiii sunt icoana părinților, care cad, împreună cu fiii lor, în osândă vremelnică și veșnică, dacă nu-i învață și nu-i cresc în învățătura Domnului și în sfaturile sfinte ale Bisericii Lui.

ȘCOLI DE ÎNJURĂTURI. Orice casă și orice loc în care se fac comploturi pentru despuierea cuiva de Darurile ce le are de la Dumnezeu, pentru țesut intrigi, pentru fabricat minciuni, clevetiri, ponegriri, învrăjbiri, dezbinări și mai ales unde se hulește Numele lui Dumnezeu, unde se înjură cele Sfinte, cele Dumnezeiești, unde clocotesc scârboasele sudălmi, acolo e lipsă lumina Dumnezeiască, este pustiu, întuneric, pierzare, acolo este locașul Satanei și al îngerilor săi întunecați. Lucrurile diavolului care se fac în acele case și locuri, adeveresc aceasta. Unele din aceste locuri, case ale Satanei, sunt cârciumile în care se fac cele arătate aici. Un Părinte Ortodox adevărește aceasta, zicând: „Cârciuma este o casă de sudălmi. Fiecare popor se recomandă cu ceva deosebit (specific al său). Slavă Domnului, ne recomandăm și noi Românii cu multe lucruri bune. E vestit poporul nostru cu datinile noastre, cu cântările noastre... Dar avem și unele lucruri urâte, care ne fac de rușine și de pomină. Între acestea este și cârciuma românească, pe care nicio nație nu o are cum o avem noi. E o întreprindere special românească. O fabrică special românească, din care ies cele mai urâcioase înjurături și răutăți..."

Cârciumile, gurile acelea de iad, au fost și sunt depozitul cel mare al sudălmilor. Acolo și-a agerit diavolul înjurăturile. De acolo și le împarte prin sate și orașe. Cei care intră acolo, odată cu duhul alcoolului, se împărtășesc și cu duhul sudălmii; pentru că și una și alta sunt fiicele diavolului.

VORBEȘTI CU LIMBA IADULUI. Un Preot trecea odată pe un drum. Mergând el, vede într-o ogradă un om supărat care își înjura și drăcuia femeia, copiii și vitele. Preotul se oprește în loc, mirat de cele ce auzea. Îi dă bună ziua omului suduitor și intră în discuție cu el. Din vorbă în vorbă, observând că se mai înmuiase, Preotul l-a întrebat: „Te rog fii bun și spune-mi: în ce limbă vorbeai acum, mai înainte de a intra eu în vorbă cu dumneata?" Suduitorul mirat, a întrebat: „Când? Când înjuram și drăcuiam pe ăștia care mă amărau?" „Da" — i-a răspuns Preotul. „Apoi de — răspunse omul — în ce limbă să vorbesc? În limba noastră românească". Atunci Preotul îi zise: „Ba, te rog să mă ierți dacă ți-oi spune adevărat. Dumneata atunci când înjurai de cele Sfinte, de cele Dumnezeiești, când îți dădeai dracului femeia, copiii, vitele și lucrurile celelalte, d-ta vorbeai în limba drăcească. Limba aceea infernală este asemenea limbilor Satanei și a diavolilor din iad, cu care, în răutatea lor, hulesc pe Dumnezeu, pe Sfinții Lui și Cortul Lui" (Apc. 13 *6).*

Preotul și-a luat ziua bună; iar suduitorul a rămas ca trăsnit în mijlocul ogrăzii, gândindu-se la păcatele sale. Socotindu-se bine, și-a îndreptat viața și n-a mai înjurat, nici n-a mai drăcuit.

TU EȘTI DIN IAD! Un Cuvios Părinte Călugăr, care făcea ascultare într-una din Sfintele Mănăstiri ce împodobesc pământul țării noastre, a întâlnit odinioară în mijlocul câmpului un lucrător încruntat la față, din gura căruia curgeau blesteme și urâte înjurături. Apropiindu-se de acel lucrător, călugărul îi zise: „Spune omule, nu-i așa că tu ești de loc din iad?". Lucrătorul făcu ochii mari și întrebă pe călugăr, ce vrea să zică cu vorba aceea. Foarte prietenos, Cuviosul Părinte îl lămuri așa: „Pe aici pe la noi se vorbește românește. Dacă însă aud pe cineva vorbind bulgărește, judec numaidecât că acel om trebuie să fie din Bulgaria, fiindcă vorbește așa cum se vorbește în Bulgaria. Când întâlnesc alt om care vorbește sârbește, îndată îmi fac despre dânsul părerea că trebuie să fie din Serbia. Despre

un al treilea care vorbește în limba albaneză, îmi închipui că trebuie să fie din Albania. Când aud pe cineva vorbind italienește, cred că am de-a face cu un cetățean din Italia. Tot așa, când aud pe cineva că blestemă și înjură, îmi fac părerea că este de loc din iad, fiindcă vorbește așa cum se vorbește în iad. În Rai răsună cântările de slavă ale Îngerilor, dar iadul este plin de blesteme și de vorbele urâte ale celor osândiți să stea într-însul. Astfel, eu de câte ori aud pe cineva blestemând, drăcuind, hulind și înjurând de cele Sfinte, mă gândesc că acel om trebuie să fie de loc din iad, ca diavolii". După această explicație, călugărul a plecat mai departe în drumul său, iar lucrătorul a rămas pe gânduri și după scurtă vreme a luat hotărârea să nu mai înjure, să nu mai blesteme, nici să nu mai drăcuie cât va trăi.

„Fiara (Satana) și-a deschis gura și a început să rostească hule împotriva lui Dumnezeu, să-I hulească numele Lui, Cortul (Biserica) și pe cei ce locuiesc în Cer" (Apc. 13 *6).* (Vedeți mai pe larg despre aceasta în „Păcatul înjurăturilor și drăcuitului", pp. 1-368, de autor).

Am cârtit împotriva rânduielilor Dumnezeiești? Am cârtit împotriva lui Dumnezeu când am văzut nedreptățiți, ori am fost prigonit, în mare supărare, pagubă, strâmtorare...?

SĂ NU CÂRTIM ÎN NECAZURI ȘI SUFERINȚE; CI PENTRU TOATE SĂ MULȚUMIM DOMNULUI. Înțelepciunea străbunilor noștri zice: „Când îi dai, îi fată vaca și când îi ceri, îi moare vițelul". Astfel se întâmplă și cu cei mai mulți dintre noi oameni, care, atunci când Dumnezeu, ne dă bine, avere, sănătate, pace, belșug, voie bună, fericire... ne bucurăm, săltăm mulțumiți, ne veselim și-I aducem mulțumiri: iar când ni le ia, ne posomorâm, cârtim, bodogănim și chiar hulim împotriva lui. Asta nu-i faptă creștinească, duhovnicească; ci subomenească, păgânească, dobitocească. Așadar, noi să mulțumim Domnului pentru toate și în bine și în ceea ce ni se pare că este rău, insuportabil. Să nu cârtim ca Israeliții în pustie, după care s-au pedepsit aspru și s-au pierdut de pierzătorul. „Poporul a cârtit în gura mare împotriva Domnului zicând că-i merge rău. Când a auzit Domnul, S-a mâniat. S-a aprins între ei focul Domnului și a început a mistui marginile taberii. Poporul a strigat către Moise. Moise s-a rugat Domnului și focul s-a stins. Locului aceluia i-au pus numele Tabeera (ardere), pentru că se aprinsese focul Domnului printre ei.

Domnul a grăit lui Moise și Aaron, zicând: „Până când această obste rea va cârti împotriva Mea? Cârtirea cu care fiii lui Israel cârtesc împotriva Mea o aud. Deci, spune-le: Viu sunt Eu, zice Domnul! După cum ați zis în auzul Meu, așa voi face cu voi: în pustia aceasta vor cădea oasele voastre și voi toți cei numărați de la douăzeci de ani în sus, care ați cârtit împotriva Mea, ori câți ați fi la număr, nu veți intra în pământul pentru care ridicându-Mi mâna, M-am jurat să vă așez, ci numai Haleb, fiul lui Iefoni și Isus, fiul lui Navi. Pe copiii voștri, de care voi ziceați că vor ajunge pradă vrăjmașilor, îi voi duce acolo și ei vor cunoaște pământul pe care l-ați nesocotit; iar oasele voastre vor cădea în pustia aceasta. Copiii voștri vor rătăci prin pustie patruzeci de ani și vor suferi pedeapsă pentru păcatele și cârtirile voastre, până când vor cădea toate oasele voastre în pustie" (Num. 14 *26-33).*

Core, din neamul lui Levi, Datan și Aviron din neamul lui Ruben, dimpreună cu 250 de tovarăși ai lor, toți Israeliți și bătrâni cu renume în popor, se răzvrătiră împotriva lui Moise, cârtind și zicând: „Ajunge! Toată adunarea poporului e sfântă. Pentru ce vă ridicați voi mai sus de poporul Domnului?" Moise auzind aceasta, a căzut pe fața sa și a zis către tovarășii lui: „Mâine va arăta Domnul cine-i al Său, cine-i Sfânt și cine trebuie să stea lângă Dânsul!" Apoi a zis poporului: „Depărtați-vă de acești răzvrătiți, ca să nu pieriți împreună cu ei. Dacă oamenii aceștia vor muri cum mor toți oamenii, atunci va fi semn că eu nu sunt trimisul Domnului. Dar dacă îi va înghiți pământul, veți cunoaște prin asta că ei au mâniat pe Domnul!" Și s-au depărtat toți de locuința lui Core, Datan și Aviron. Și aceștia au ieșit și stăteau la ușa cortului lor, cu femeile și cu copiii. Când Moise a contenit de a vorbi, s-a deschis îndată pământul și a înghițit pe răzvrătiți de vii, împreună cu casele, cu neamurile și cu toate avuțiile lor... (Num. 16 *1-40).*

A doua zi, toată adunarea copiilor lui Israel a cârtit împotriva lui Moise și împotriva lui Aaron, zicând: „Voi ați omorât pe poporul Domnului!" Pe când se strângea adunarea împotriva lui Moise și împotriva lui Aaron și pe când își îndreptau privirile spre Cortul întâlnirii, iată că l-a acoperit norul și s-a arătat Slava Domnului. Atunci Moise și Aaron au venit înaintea Cortului întâlnirii. Domnul a vorbit lui Moise și a zis: „Dați-vă la o parte din mijlocul acestei adunări, și-i voi topi într-o clipă!" Ei au căzut cu fețele la pământ. Moise a zis lui Aaron: „Ia cădelnița, pune foc în ea de pe Altar, pune tămâie în ea, du-te repede la adunare și fă ispășire pentru ei; căci a izbucnit mânia Domnului și a început urgia". Aaron a luat cădelnița, cum zisese Moise și a alergat în mijlocul adunării; și iată că

începuse urgia printre popor. El a tămâiat și a făcut ispășire pentru popor. S-a așezat între cei morți și între cei vii și urgia a încetat. Patrusprezece mii șapte sute de inși au murit de urgia aceasta, afara de cei ce muriseră din pricina lui Core. Aaron s-a întors la Moise la ușa Cortului întâlnirii. Urgia încetase.

PEDEAPSA CU ȘERPI VENINOȘI A ISRAELIȚILOR CÂRTITORI ÎMPOTRIVA MANEI. În anul 40 după ieșirea din robia Egiptului... poporul israelit (vreo 3.000.000 de Suflete), obosit peste măsură de drum, pierzându-și răbdarea, a cârtit împotriva lui Dumnezeu și a lui Moise, zicând: „De ce ne-ai făcut tu să plecăm din Egipt, dacă ne lași să pierim în pustie? Noi n-avem nici pâine, nici apă; și această hrană proastă, ticăloasă, ne pricinuiește greață!" Atunci Domnul a trimis asupra lor șerpi foarte veninoși, a căror mușcături semănau cu arsurile focului. Mulți au fost mușcați și au murit. Poporul căutând grabnic pe Moise, a zis către dânsul: „Am păcătuit cârtind împotriva Domnului și împotriva ta! Roagă-te Domnului să depărteze șerpii de la noi". Moise milostivindu-se, a mijlocit pentru popor. Atunci Dumnezeu i-a zis: „Fă un șarpe de aramă și pune-l înaintea tuturor ca semn. Cei ce vor fi mușcați de șerpi și se vor uita (cu credință) la șarpele acesta de aramă, nu vor muri". Moise a făcut așa; și toți cei ce erau mușcați, se uitau la șarpele de aramă și se vindecau, trăiau... (Num. 21 *5-9).*

Privitor la pedepsirea cârtitorilor, psalmistul zice așa: „Cârtit-au prin corturile lor și n-au ascultat de glasul Domnului. Atunci El și-a ridicat mâna asupra lor și S-a jurat să-i piardă în pustiu; Să arunce neamul lor printre popoare și să-i risipească prin alte țări" (Ps. 105 *25-27).* Sf. Ap. Pavel, privind la aceste groaznice pedepse ale cârtitorilor, ne sfătuiește așa: „Să nu cârtim, cum au cârtit unii din ei (israelitenii în pustie) și au pierit prin mâna pierzătorului (1 Cor. 10 *10),* sau cum cârteau cărturarii și fariseii împotriva Mântuitorului Hristos Dumnezeu (Mc. 7 2, *1-23).* Astfel, necârtind în suferințe sau în nevoi și mulțumind Domnului, scăpăm de multe rele și căpătăm Dar de sus.

MULȚUMIREA ÎN FELURITE, RELE ȘI GRELE PĂTIMIRI, NE ÎNCUNUNEAZĂ CA MUCENICI. Acesta-i un adevăr curat. A mulțumi cineva în bine, la câștig și fericire, nu e lucru mare, nici ceva vrednic de încununare. Asta o fac și păgânii și animalele, ba chiar și sălbăticiunile pământului (Vezi M.P. o.c. p. I, cap. 15). Când noi însă mulțumim lui Dumnezeu în feluritele rele, jefuiri și grele pătimiri, fie de la oameni, fie de la demoni, fie de la diferitele stricăciuni sau boli grele ale firii noastre omenești, devenim mai curățiți și mai plăcuți înaintea lui Dumnezeu. Pentru această sinceră și călduroasă mulțumire a noastră înaintea lui Dumnezeu, a Îngerilor și a Sfinților Săi, vom lua cunună de Mucenici. După luptă și cunună, după jertfă și biruință.

Astfel, când suntem în cele mai grele necazuri, jefuiri, suferințe, prigoane, în care alții se tulbură, blestemă, hulesc, drăcuiesc... înjură de cele Sfinte; dacă noi mulțumim lui Dumnezeu, câștigăm foarte mult bine. Prin aceasta: 1) veselim pe Dumnezeu, *2*) rușinăm pe diavolul, *3*) răul ce se ridică ca un munte înaintea noastră a descrescut, devenind o nimica toată, *4*) mulțumind lui Dumnezeu durerea ni se micșorează, dispare, 5) diavolul fuge, se pierde, *6*) răbdarea noastră cu mulțumire devine o frumoasă și veritabilă pildă vie de urmat pentru toți cei din jurul nostru, *7*) devenim fericiți vremelnic și veșnic, *8*) asta cu nimic nu este mai prejos de limba slavoslovitoare a Mucenicilor, *9*) precum acolo stăteau călăii, silind pe Creștini a se lepăda de Dumnezeu prin hulă urâtă și idolatrizare, așa și aici stă diavolul cu siliri de călău infernal, zgâriind și cu necăjiri întunecând pe creștini pentru a-i robi lui, *10*) astfel, cei ce vor suferi: atacurile, necăjirile, zgârierile infernale, jefuirile, îndurerările... cu mulțumire și slavoslovesc pe Dumnezeu în toate, aceea dobândesc cununi de Mucenici (Vezi Sf. Ioan Gură de Aur, Om. 8 c. Cols.).

Acest mare predicator al Sfintei Pocăințe, îndelung răbdător și iubitor de Dumnezeu, totdeauna mulțumea Celui Preaînalt în feluritele necazuri și strâmtorări, știind că acestea ne duc în Patria Cerească (Apc. *7.14, 9-17;* comp. Mt. 5 *3-12;* Lc. 1125; Filip. 3 20-27; T.T. o.c. la Cols. 3 75; Evr. 12 22-24*;* 13 *14;* Mt. 8 *10-12).* Astfel, la orice greutate, strâmtorare sau prigoană îndurerătoare, el mereu rostea aceste cuvinte vrednice de pomenit: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate. Amin". Aceste cuvinte de mulțumire le-a rostit el chiar și în momentul când a răposat (T.T. o.c. la Filip. 4 *6;* V. Sf. 13 Nov. 27 și 30 Ian.).

CREȘTINUL BUCURÂNDU-SE ÎN NECAZURI, ÎNAINTEAZĂ SPRE DESĂVÂRȘIRE. Sfinții Apostoli fiind plini de Duhul Sfânt, se bucurau în prigoane, în dosădiri și-n batjocoriri, când erau bătuți și sufereau pentru dragostea Mântuitorului. „Noi — zice Sf. Ap. Pavel — ne lăudăm în necazuri, știind că necazul lucrează răbdare, răbdarea cercare, cercarea nădejde și nădejdea nu rușinează; că dragostea lui Dumnezeu S-a revărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt, Cel ce S-a dat

nouă" (Rom. 5 *3-5).* Așa-i creștinește, duhovnicește, ca să nu slăbim în necazuri; ci să ne împuternicim, luminăm și să ne ridicăm deasupra lor, ca și corabia lui Noe deasupra apelor potopului universal, ca și aleșii lui Dumnezeu deasupra fiarei apocaliptice (Fac. 7 *18;* Apc. 19 *1-9;* 7 9-10; 6 911).

Privitor la folosirea duhovnicească a creștinilor în necazuri, în apăsări și în felurite cercări, Sf. Chiril al Alexandriei zice așa: „Socotesc că precum mirodeniile cele mai alese, când se împreună cu focul își arată buna mireasmă a lor care este într-însele, tot astfel și Sufletul cuvios, înfierbântându-se prin ispitirea ce i se face și prin îndurerări, face arătarea faptei bune care-i într-însul mai lucrătoare" (Evr. 2 *10, 18;* F. Ap. *5 40-42;* Rom. 8 *35-39).* În acestea se face cunoscut Sufletul cel ales.

„De unde ne lăudăm în necazuri? — zice înțeleptul Fotie. Din a iubi pe Dumnezeu mai presus de orice din lume. Tot iubitorul de Dumnezeu se bucură când pătimește pentru Acela Care îl iubește. De unde s-a revărsat această Dumnezeiască iubire care a cuprins toată inima noastră? Din Preasfântul Duh, Cel ce S-a dat nouă. Astfel, totul este al Darului de sus. De aceea, noi suntem datori a-L iubi pe El. Și atunci când se întâmplă a pătimi ceva pentru aceasta să nu ne depărtăm de iubirea Lui. Pentru ce? Pentru că El, Dumnezeu Cuvântul întrupat, mai întâi ne-a iubit pe noi, care eram vrăjmași și luptători împotriva Lui. Vezi covârșirea? Vezi cât îi de mare datoria? Acum adaugă și ceea ce-i mai mare: El nu numai că ne-a iubit, ci S-a și necinstit pentru noi, a pătimit, S-a pălmuit, scuipat, răstignit și S-a socotit cu cei fărădelege și cu cei morți (Rom. 5 *6-7).* Prin toate acestea și prin multe altele asemenea, Și-a arătat El iubirea Sa cea mare către noi. O, iubire înspăimântătoare Îngerilor, care pe oameni i-a suit la ceruri și a stricat tirania demonilor! Cine nu iubește pe Un iubitor ca Acesta? Cine se ostenește a săvârși ceva vrednic față de o iubire așa de mare? Cine măcar ceva puțin va răsplăti din această mare datorie? De ar muri cineva de zeci de mii de ori și totuși nu poate aduce ceva vrednic față de nemărginita iubire a lui Hristos, pentru că acesta pătimește pentru Cel ce-l iubește, nu pentru vrăjmașii luptători suferă, precum a suferit El, cum și pentru fiecare dintre noi a pătimit și pătimește (Mt. 26; 27; Mc. 15; Lc. 23; Ioan 19; 20; F. Ap. 9 *3-5;* 26, *9-18).* Pentru aceasta, când pătimim ceva pentru El, suntem datori a ne bucura și a ne veseli, că deși pătimim ceva puțin și noi, pentru un Iubitor așa de Mare ne-am învrednicit a pătimi câte ceva...".

SUFERIREA RĂPIRII AVERILOR FĂRĂ CÂRTIRI, CU MULŢUMITĂ, E MAI DE ISPRAVĂ DECÂT MILOSTENIILE. Și aici e un mare câștig duhovnicesc, pentru cei ce se silesc și pot cuprinde. Toți cei care pentru dragostea lui Dumnezeu și apărarea dreptei credințe și pentru Sfântul Adevăr suferă: necazuri grele, jeluiri de cinste, de averi, prigoane, strâmtorări, surghiuniri... cu mulțumire, cresc duhovnicește, asemănându-se cu Apostolii (Apc. 1 *9;* 1 Cor. 4 9-75; 2 Cor. 4 *8-14;* Rom. 8 77; 2 Tim. 2 *11-12)* T.T. o.c. la Evr. 10 *34).* Sfinții Apostoli, așa dosădiți, batjocoriți, bătuți, jefuiți de cinstea lor omenească pentru Domnul, „se duceau bucurându-se de la fața soborului evreiesc, că pentru Numele lui Iisus Hristos s-au învrednicit a se necinsti" (F. Ap. 5 41; comp. Mt. 5 *10, 12;* 1 Petru 4 *12-14).* „Decât a face bine — zice Sf. Ioan Hrisostom — mult mai mare bine este a suferi pentru Dumnezeu cel care-i jefuit. Fapta bună este un rod al Sufletului și a voii sale. Aceasta se face cu înlesnire. Jefuirea de averi însă, este asuprire și silă. Astfel, mai cu înlesnire dă cineva o sumă mare de bani, sau alte averi din buna lui voință, decât a suferi să i se răpească câțiva bani, păsări ori alte lucruri de un preț cât de mic. Și tocmai aici este filosofia cea mai veritabilă a Sufletului" (Om. 10 ep. 1 Tes.). Aici este câștigul cel mai mare și folositor.

TACI, NU CÂRTI ÎMPOTRIVA DOMNULUI, CI PROSLĂVEȘTE-L. Odinioară — istorisește un luminat Părinte duhovnicesc — m-am văzut rătăcit printr-o pădure întunecoasă. Eram foarte dezorientat. Nu știam cum să ies de acolo, nu mă pricepeam deloc încotro să apuc. M-am înfricoșat groaznic că mă prinde noaptea acolo și mă vor sfâșia fiarele sălbatice. Ce să fac? Mă rugai fierbinte lui Dumnezeu. Strigai după ajutor. Atunci iată văd un om apropiindu-se de mine, spunându-mi că este trimis de Dumnezeu să-mi arate calea; acela era Arhanghelul Mihail. M-am bucurat și lăsându-mă condus de el, m-a scos din pădure la lumină. Ajunserăm într-un sat. Am tras la o casă, unde am fost primiți cu multă bună voință. Stăpânul casei era vesel că se împăcase cu un vrăjmaș al său de moarte." Iată — zise el — am avut un dușman mare... Eu am pământ în hotar cu al lui și multă vreme nu ne-am putut înțelege, deși eu totdeauna am fost cu Sufletul drept față de el... Acum sunt foarte bucuros că ne-am putut împăca. Chiar azi am dat mâna cu el și l-am sărutat. Și ca dovadă de prietenie, iată, mi-a dat o cupă aurită... Și omul cel bun arătă cupa aurită în ocnița sobei. „Mâine — zise el iar — este sărbătoare. Am să chem feciorii, am să petrec cu ei... și am să beau vin

vechi cu ei din această cupă aurită...”. Pustnicul Ieronim zâmbea cu bunătate și dădea din cap la vorbele gazdei. Arhanghelul Mihail însă tăcea. Într-un târziu călătorii s-au culcat. S-au odihnit ei ce s-au odihnit și în zori de ziuă trimisul Domnului a trezit pe pustnic și i-a zis: „Scoală, frate, căci trebuie să călătorim înainte...”. S-au sculat. La plecare, Arhanghelul a pus mâna pe cupa aurită și a dosit-o în desagă. Pustnicului i s-a strâns inima și i-a zis: „Ce faci preasfinte?” „Taci — răspunse Arhanghelul — și mărește căile purtării de grijă a lui Dumnezeu! Așa-i voia Domnului”. Plecarăm de acolo mai departe și ajunserăm la o casă mare. Stăpânul casei era un făcător de rele, viclean, înrăutățit și blestemat. Ori pe unde trecea, lăsa în urma lui dâră de întuneric, tulburări, învrăjbiri și primejduiri. Era o zâzanie, un fiu al diavolului; asemenea și căsenii lui (Mt. 25 *30, 39-46;F*. Ap. 13 70-77). Cerurăm găzduire. Ne-a primit, însă cât se poate de prost. N-am putut rămâne mult timp acolo. Plecarăm. La despărțire, Îngerul dărui acelui om blestemat, paharul prețios puțin transformat într-o altă oarecare formă frumoasă (Apc. 15 7). Eu văzându-l, m-am mâniat și am cârtit iarăși asupra lui. Îngerul observându-mă, mi-a zis: „Taci și mărește judecățile lui Dumnezeu. Nu te mai mânia, nici nu cârti, că te încarci!” De acolo merserăm mai departe la alt sat. Ajunserăm la un om cu frica lui Dumnezeu și cu o spuză de copii. Ei locuiau într-o casă în care se încuibase o mare sărăcie. Prin oarecare nefericiri, acela își pierduse toată averea. Sărmanul!... Se mai încurcase și în niște datorii. După opt zile, se hotărâse a i se vinde casa la licitație. Ne primi cu mare plăcere, ne pofti să ședem pe niște scăunele mici. Apoi făcu o mămăligă mare și o răsturnă pe o măsuță joasă înaintea noastră. „Luați și ospătați — ne îndemnă el oftând — Luați din ce-a dat Dumnezeu. Luați că atât am. Tot ce-am stăpânit, mi-au vândut cămătarii, și-au să-mi vândă și ce mai am. Casa asta mi-a mai rămas și are să mi-o vândă și pe asta boierul acesta nemilostiv, care mi-i vecin... Am să rămân cu nevasta și cu copiii pe drumuri…

Într-un târziu, în tânguirile omului și-n plângerile copiilor, adormirăm. După miezul nopții trezindu-ne, pornirăm la drum, lăsând pe ai casei cufundați în somn. După ce ieșirăm din curte pe poartă, Arhanghelul Mihail se întoarse la casa săracului. Scoase câțiva cârlți din desagă, căută cărbuni sub cenușa vetrei din bătătură, puse cărbunii în cârlți și mototolul îl vârî sub streașina de stuf... Mergând noi pe drum, ne întoarserăm privirile înapoi. Casa săracului ardea cu limbi de flăcări, care se ridicau spre cer. Arhanghelul Mihail zâmbea! Oftai cu năduf și neputându-mă stăpâni, strigai îndurerat: „Ah, preasfinte! E drept oare ce-ai făcut. Oare asta-i voia Domnului? Și asta-i judecată dreaptă a lui Dumnezeu?”. „Da — răspunse îngerul — și asta-i voia Domnului! Taci, nu cârti; ci mărește căile purtării de grijă ale lui Dumnezeu!

Mergând noi mai departe, trecurăm, prin marginea altui sat. O căsuță sta la drum între răzoare de flori, cu ușa și cu ferestrele deschise. La doi pași într-o vâlcică, curgea un pârâu cu murmur dulce. Albine de aur se țeseau prin lumina albastră a zilei. Gospodarii erau undeva, la lucru... Singura bucurie a părinților era un unic copil. Ospătarăm, ne odihnirăm și ne-am pregătit de plecare. La despărțire, Îngerul rugă pe bunul gospodar să lase copilul a ne însoți și a ne arăta drumul spre satul vecin, pe care nu-l cunoșteam. Tatăl se învoi. Mergând noi așa câteși trei, ajunserăm la un râu din apropiere, ale cărui valuri de apă curgeau repede, spumegând. Suirăm pe podul mare de peste râu. Când am ajuns pe la mijlocul podului, Îngerul luă copilul în brațe și-l aruncă cu capul în jos în valurile furioase ale râului. Când am văzut așa, m-am îngrozit și înfuriindu-mă, am strigat: „Va-a-a-i, preasfinte! Ce-ai făcut?!!! Niciun singur pas nu mai merg cu tine! Tu ești trimisul Domnului! Ori m-ai înșelat. De ce ai înecat copilul?! Cum ai putut să făptuiești o așa nelegiuire?! Tu nu ești un Înger al lui Dumnezeu; ci, de bună seamă ești un diavol?! Când am sfârșit cuvintele acestea vorbite cu mânie, o mare și plăcută lumină cerească împresură pe călăuzitorul meu, care-mi zise cu puternic glas sărbătoresc: „Ţine bine socoteală ce-ți spun. Numai nebunii cârtesc asupra lui Dumnezeu, purtătorul de grijă al tuturor creaturilor Sale. Dragul meu! Paharul de aur a fost uns cu un fel de otravă foarte ucigătoare. Pentru aceea l-am luat de la omul cel bun, spre binele său, care neștiind ar fi băut din el cu căsenii lui, s-ar fi îmbolnăvit groaznic, s-ar fi chinuit cumplit și ar fi murit. Așa-i că era păcat să se piardă cu zile acei oameni cumsecade, care cugetau să placă lui Dumnezeu și să facă numai bine oamenilor!? Transformat, ca să nu-l cunoască, l-am dat omului rău ce i-l dăruise cu gând ucigaș, așa că nelegiuirea ce voise a o face aproapelui său, să se întoarcă pe capul lui și al căsenilor săi vicleni, înrăutățiți și demonizați în a tulbura, învrăjbi și primejdui pe semenii lor. Judecata cu care au judecat urmează a fi judecați, osânda cu care au osândit urmează a fi osândiți, măsura cu care au măsurat li se va măsura și li se va adăuga celor care au auzit acestea... Orice au făcut unuia din aceștia mai mici

(socotiți de ei) ai Domnului Dumnezeu, Lui I-au făcut și nu-și vor pierde plata lor. Cei răi cu rău urmează a se pierde (Mt. 7 1-5; Mc. 4 *24;* Mt. 21 *33-44).*

Cu rău s-a pierdut ucigașul Cain, care și-a pizmuit și omorât pe fratele său Abel (Fac. 4 *8-15).*

Cu rău s-au omorât contemporanii lui Noe, care-l înăbușeau cu ironiile lor batjocoritoare timp îndelungat de 120 de ani, cât a lucrat la corabie (Fac. 6-8).

Cu rău s-au pierdut Sodomlenii și Gomorenii, care nu sufereau pe Lot și-l chinuiau cu presările lor, făcându-i zile amare să plece din ținuturile lor; neștiind ei, că pentru acel drept erau îngăduiți de sus a mai face umbră pământului pe care trăiau. Îndată ce a ieșit Lot dintre ei, au și fost arși cu foc din cer și distruși totalmente (Fac. 19)..

Cu rău au fost pierduți: Saul, Ahitofel, Avesalom, Semei și alți răi, care înăbușeau pe David, batjocorindu-l, ponegrindu-l, tulburându-l, viclenindu-l, chinuindu-l și suflând cu ură ucigătoare asupra lui. Saul s-a sinucis, aruncându-se în propria lui spadă (1 Împ. 31 *4;* 1 Paral. 10 *4),* Ahitofel s-a sinucis, spânzurându-se (2 Împ. 17), Avesalom moare lovit de urgia Divină, spânzurat cu părul capului de creanga unui copac și străpuns de trei săgeți de generalul Ioab și de zece tineri care l-au lovit (2 Împ. 18), Semei ponegritorul, a murit lovit de generalul Benaia, din porunca lui Solomon (3 Împ. *2 35-47).*

Cu rău s-au pierdut Asirienii care înconjuraseră Ierusalimul să-l piardă. Într-o noapte au murit 185.000, loviți de Îngerul Domnului (4 Împ. 18; 19; Is. 36; 37).

Cu rău s-a pierdut Aman, care ura de moarte pe credinciosul Iudeu Mardoheu, sfârșindu-și zilele în spânzurătoarea pregătită acestuia (Estera 3-7).

Cu rău au fost pierduți ucigașii Mântuitorului și ai creștinilor (Lc. 20 *9-18;* 19 *41-44; 21 20-24).*

Am dat înapoi acelor răi paharul otrăvit de ei, ca să piară prin propria lor răutate satanică. Secera uriașă lungă de 20 de coți și lată de 10 coți, adică blestemul lui Dumnezeu, intră în casele răilor acelora care au furat și au jurat strâmb, ca să-i piardă. „I-am dat drumul — zice Domnul Savaot — și va intra în casa furilor și a celor ce jură strâmb pe Numele Meu și va rămâne într-însele, până va risipi și lemnele și pietrele lor" (Zah. 5 *1-4).* Acei răi, care cu premeditare și sfat viclean au întins și întind curse aproapelui lor ca să-l jefuiască de bogățiile cu care l-a înzestrat Dumnezeu și să-l piardă, urmează a se jefui de cele ce li se pare că le au și să se piardă astfel cu propria lor răutate (Mt. 13 *12;* 25 *28-30).*

Am dat foc casei săracului, ca sub cenușa ei scormonind, să afle comoara ce era acolo și să scape de sărăcie. Copilul acela l-am înecat, pentru că era răsfățat și trăind așa, și-ar fi ucis părinții și ar fi făcut mult rău omenirii... Așadar, voi muritorilor aveți deosebită grijă ca în tăcere și în adâncă evlavie, să măriți căile Marelui Sfat Dumnezeiesc, necuprins și neînțeles adeseori de mintea voastră mărginită". Acestea zicând Îngerul, și-a luat zborul spre înălțimile cerurilor și s-a făcut nevăzut...

Părintele duhovnicesc văzându-se iarăși singur, și-a zis: „Dumnezeu este Sufletul Sufletului omenesc. El este foarte aproape de fiecare din noi. În El viem, ne mișcăm și suntem...neamul lui Dumnezeu, fiii și fiicele Lui după Har (F. Ap. 17 *26-29).* Deci, trebuie a nu ne împotrivi voii și conducerii Lui, care este foarte bună; ci a ne lăsa conduși de Atotînțelepciunea Lui, pentru a deveni fericiți vremelnic și veșnic...".

Să folosim cu dreaptă socoteală și cu înțelepciune de sus (Iac. 3 *17)* aceste arătări educative! În greutatea impasurilor, necunoașterea și neputința străbaterii vederilor noastre în viitor, să ne lăsăm cu trup și Suflet în voia lui Dumnezeu Tatăl, rugându-ne cu Iubitul Său Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, astfel: „Părintele Meu! De este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta. Însă nu precum voiesc Eu, ci precum voiești Tu... Facă-se voia Ta" (Mt. 26 *39, 42;* Mc. 14 *35-36;* Lc. 22 *42).*

„Aruncă spre Domnul grija ta... nădăjduiește... și El va face..." (Ps. 54 *25;* 36 *5).*

PILDA PATRIARHULUI AVRAAM. Una din cele mai mari bogății, pe care Dumnezeu le-a dat Patriarhului Avraam în adâncile lui bătrâneți și în stârpiciunea Sarrei, soția sa, a fost Isaac fiul său, în care i s-a făgăduit că va deveni tată neamurilor pământului. Darul acesta — Isaac — prețuia mai mult decât toate darurile ce i le dăduse Dumnezeu. Acesta era mai presus de toate averile, bucuriile și nădejdile lui. Mai pe urmă, când Isaac s-a făcut mărișor, Dumnezeu l-a pus la încercare pe Avraam și l-a lămurit cu o înfricoșată topitoare, poruncindu-i să-I aducă jertfă pe unicul său fiu legitim. Atunci Avraam nu s-a îndoit — precum facem noi mai totdeauna — ci sârguindu-se, l-a dus pe muntele

Moria, l-a pus pe jertfelnic și a ridicat mâna cu cuțitul asupra lui să-l înjunghie, după porunca lui Dumnezeu Care i-l dăruise, fără a se îndoi și a zice: „Cum mă voi face eu tată neamurilor, eu, care îmi înjunghii pe fiul făgăduinței?" Asta-i adevărata credință, speranță vie și dragoste înflăcărată.

Această pildă vrednică de urmat, s-o imităm și noi, în ceea ce ne va cere Dumnezeu spre Slava Lui și binele obștesc, spre a primi veritabila făgăduință a Împărăției Cerurilor, pe care fie să o dobândim și noi împreună cu toți Sfinții Săi. Amin.

Am cârtit în boală, infirmitate sau mutilare, zicând: „De ce bunii Creștini suferă multe și păcătoșilor le merge bine?"

SLĂBĂNOGUL ÎN IAD. Tot răul de pe pământ, toate nefericirile, scârbele, bolile, ofensele, ș.a. nu sunt decât o umbră abia perceptibilă a suferinței viitoare în prima perioadă a vieții în gheenă. Mult mai mare și mai grea va fi nefericirea osândiților în gheenă în timpul perioadei a doua. Grozăvia aceea nu are nicio asemănare nici aici pe pământ, nici chiar în pedeapsa păcătoșilor în timpul primei perioade. O astfel de teribilă descriere a grozavelor munci în iad, o aflăm în istoria unui Sfânt Călugăr din Muntele Athos. Din istorisirea unui paralitic aflăm până la ce punct este netolerabilă petrecerea în gheenă. Acel paralitic, nemaiputând suporta greaua boală de care suferea, cârtește.. apoi se adresă Domnului plângând, și-L rugă de a scurta viața sa nefericită, „Prea bine — zise un Înger ce se arătă bolnavului — Domnul în îndurarea Sa nemărginită, îți ascultă rugăciunea. El scurtează viața ta pământească, dar cu condiția ca, pentru un an de suferință ce mai ai încă de răbdat pe pământ și prin care tot omul este curățit precum este curățit aurul prin foc, tu să consimți a petrece trei ore în suferințele gheenei. Păcatele tale, cârtirile, revoltările Tale contra lui Dumnezeu, Care toate le lucrează numai în bine, cer curățirea ta prin suferința propriului tău trup. Ar fi trebuit ca tu să trăiești paralizat încă un an; căci pentru tine, ca și pentru toți credincioșii, nu este altă cale către cer decât calea crucii, care a fost arătată de Dumnezeu-Omul Cel fără de păcat. Acea cale te face a suferi; încearcă deci ce sunt suferințele veșnice în gheenă, unde merg toți păcătoșii. Tu însă nu vei suferi decât timp de trei ore, după care vei fi scăpat prin rugăciunile Bisericii".

Nefericitul începu a cugeta: „Încă în an de suferință pe pământ — este un timp foarte lung! Voiesc mai bine a suferi trei ore acele suferințe nesfârșite — zise el în sine — decât a suferi un an pe pământ". „Consimt a merge în gheenă" — zise el Îngerului. Atunci Îngerul luă Sufletul său și închizându-l în subteranele iadului, se retrase cu aceste cuvinte mângâietoare: „după trei ore voi veni să te caut!"

Întunecimea ce domnea pretutindeni, lipsa de spațiu, vuietul suspinelor sfâșietoare ale păcătoșilor, care ajungeau până la el, vederea spiritelor răului în toată urâciunea lor infernală — toate acestea produseră asupra nefericitului o groază și o durere nespusă. Pretutindeni el nu vedea și nu auzea decât suferințe și lacrimi, nici cel mai mic sunet vesel în abisul imens al iadului; numai ochii arzători ai demonilor luceau în întunecimile subterane și umbrele lor gigantice, care se purtau pe dinaintea lui, se păreau parcă gata a-l zdrobi, a-l sfâșia și a-l consuma cu respirația lor înflăcărată. Nefericitul începu a tremura și a striga; însă nimeni nu răspundea la strigătele sale, decât ecoul muribund al abisului infernal și pâlpâitul flăcărilor gheenei. Lui i se părea că se strecuraseră deja secole întregi de suferință și se aștepta pe fiecare minut a vedea apărând Îngerul de lumină: însă Îngerul nu venea. După un timp nefericitul, disperând de întoarcerea Îngerului, începu a geme scrâșnind din dinți, dar nimeni nu asculta plângerile sale. Toți păcătoșii închiși în gheenă nu erau ocupați decât fiecare de sine, de propria sa muncă; iar grozavii demoni, în bucuria lor infernală, își băteau joc de suferințele păcătoșilor...

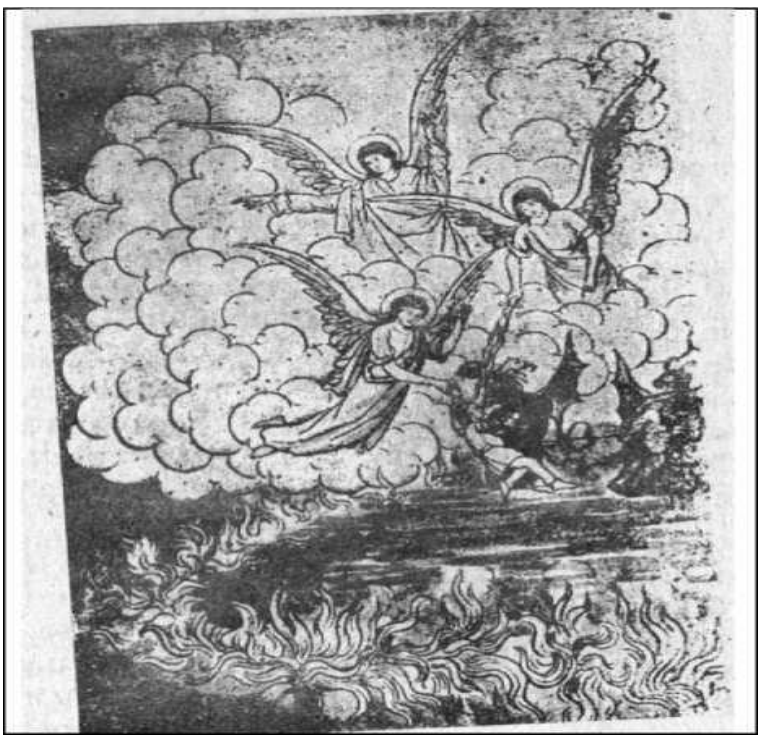

În fine, dulcea lumină a gloriei Îngerești se răspândi asupra abisului. Îngerul, cu un zâmbet ceresc, se apropie de nefericitul paralitic și-l întrebă: „Ei bine! Cum te afli, frate?" Paraliticul izbucnind în marea-i disperare, murmură cu o voce întreruptă de dureri:

„Niciodată n-aș fi crezut ca gura unui Înger să poată minți”. Îngerul întrebă: „Ce voiești să zici?” Nefericitul paralitic îi răspunse: „Cum? Nu mi-ai promis de a mă scoate de aici după trei ore și iată că am petrecut aici ani, secole, în aceste suferințe grozave!” Îngerul îi răspunse cu dulce zâmbet: „Ce zici tu ani, secole? Numai o oră a trecut de când te-am părăsit și mai ai încă două ore de rămas aici”. Nefericitul bolnav strigă cu groază: „Două ore!!! încă două ore! Este oare cu putință să nu fi trecut decât o oră?! Oh! Nu mai pot suporta această muncă — nu mai am putere. De se poate numai, de poate fi voința lui Dumnezeu, te rog, scoate-mă de aici! Voiesc mai bine a suferi pe pământ ani și secole întregi, ba chiar și până la ziua cea de apoi, până la a doua venire a lui Hristos, numai scapă-mă de aici. Fie-ți milă de mine!” — se rugă nefericitul gemând și întinzându-și mâinile spre Îngerul de lumină. Atunci Îngerul îi răspunse: „Dumnezeu fiind Părintele îndurării și al mângâierii, arată Bunătatea Sa nefinită asupra ta, dar tu trebuie să-ți aduci aminte de aici înainte și să știi cât de crude și netolerabile sunt muncile gheenei... „(V.R. o.c. pp., *42*4-6).

Am cârtit că mi-am pierdut viitorul?

CÂRTIREA ASTA E O FIICĂ A DISPERĂRII ȘI A SATANEI. Multe Suflete: bărbați, femei, tineri și bătrâni... cârtesc, tânguindu-se că și-au pierdut viitorul, că nu mai au niciun rost pe pământ, că mai bine nu se mai năștea, că mai bine ar fi murit, că mai bine n-ar mai fi fost pe lume... și multe, multe altele... Cârteala asta curge din cumplitul păcat al deznădejdii. Cârteala aceea urâtă lui Dumnezeu, nesuferită Îngerilor, slăbănogitoare Sufletelor și îndrăgitoare diavolilor, a făcut și face mult prăpăd în Sufletele care bolesc de ea, în familii, în neamuri, în societate, în popor. Cârteala asta este o boală rea, care trebuie îndepărtată cu orice preț din Sufletele și din adunarea creștinilor. Boala aceea satanică a cârtirii și a disperării pe mulți i-a împins la sinucidere, deși ei aveau ce face și puteau face mult bine, foarte mult bine în lume.

NU CÂRTI CĂ TE ÎNCARCI DE PĂCATE. Un om mergea pe drum cu niște desagi plini în spate în urma unei trăsuri, în care văzu un ofițer. „Câtă nedreptate — zise el — este în lume. Acel ofițer merge slobod în trăsură, iar eu cu greutate în spate merg pe jos!” Peste puțin se oprește trăsura și spre marea lui mirare, vede că se dă jos din ea acel ofițer, având ambele picioare tăiate. Cuprins de milă, își zise: „Eu n-aș voi să fiu în locul acestui ofițer, chiar de mi-ar da trăsura și cu caii lui de pomană, pentru că eu sunt sănătos, pe când el este schilod!” (D.C. 152).

PUTREDUL DE VIU MULȚUMEA LUI DUMNEZEU. Un Preot, vestit predicator, ieșind odată din Biserică, vede pe treptele ei așezat un biet cerșetor, cu un singur braț și cu un singur picior, iar capul și corpul îi erau peste tot ulcerate. Preotul i-a dat ceva de pomană și i-a zis o vorbă bună. „Mulțumesc — spuse el — eu nu am avut nicio zi rea în toată viața mea”. „Cum se poate?” — întrebă Preotul — crezând că are de a face cu un smintit. „Așa, răspunse cerșetorul. Eu știind din copilăria mea că Dumnezeu este prea bun și prea înțelept, mi-am zis: „Nimic nu se întâmplă fără voia Lui”. Dacă îmi trimite boli, le primesc ca pe niște daruri ale mele. Dacă îmi trimite sănătate, o primesc cu plăcere. Dacă nu am de mâncare, ajunez pentru păcatele mele. Dacă nu am îmbrăcăminte, mă gândesc la Domnul nostru Iisus Hristos pe Cruce. Dacă plâng cu un ochi, mă veselesc cu celălalt; pentru că eu nu vreau decât ceea ce vrea Dumnezeu... Fie voia Lui” (C. o.c. 138-9).

210) Am fost tare nerăbdător când am căzut în necazuri?

TOATE UNELTELE IES DIN LOVITURI. Ați observat, desigur, că orice obiect, orice unealtă, iese din lovituri, iese dintr-un fel de necazuri, suferințe. Câte lovituri nu primește fierul până ce iese din el o sapă, un fier de plug, un lanț sau altă unealtă folositoare. Câte lovituri de ciocan nu primește chiar și cuiul cel mai mic până ce iese din el un lucru de folos. Câte lovituri primește lemnul până ce se face din el o ușă, un scaun, un scrin, dulap, pat, poartă, car, etc. Cu cât un obiect este mai prețios, cu atât au fost mai multe loviturile din care a ieșit... Pe calea aceasta sunt și Creștinii cei adevărați. Creștinii cei vii și adevărați ies și ei din „lovituri”, ies din focul și cuptorul suferințelor. Toți Creștinii cei adevărați trec prin lovituri și suferințe, ca să devină uneltele Domnului. Vasele cele alese ale Domnului au ieșit și ies, de regulă, din focul necazurilor și al suferințelor.

NECAZUL NE FOLOSEȘTE. Cine nu știe că necazurile oțelesc pe om, aducându-și aminte de icoana unui călător prin munții înalți și primejdioși. Ești călător prin potecile muntelui. Ai pierdut poteca marcată și-ți bocești nefericirea ce te-a găsit până și în acea ascunsă potecă dintre stânci. Energie, căci acum îți vei pune la grea încercare spiritul de orientare. Familiarizat cu văile și piscurile, vei ghici, nu știi cum, cam pe unde trebuie să continui drumul, pentru a prinde firul marcajului...

Marcajul acesta al potecilor este o binefacere imensă. Îți menține atenția într-o stare permanent trează, de veghe și observație și ochii iscodesc ascuțit în toate părțile. Te obligă la un mare lucru; acela de a merge totdeauna atent la locurile prin care treci, de a merge cu ochii deschiși. Este mai folositor să riști a te pierde, decât să ai o călăuză preacunoscătoare a locurilor. Ea te va îndruma, este drept, pe cele mai pitorești poteci și va ști fiecare colț cum se cheamă, însă tu riști, cu toate acestea, să nu știi pe unde ai umblat. Te-a dus altul de mână (O.M.P. 605).

„Doamne al puterilor fii cu noi, că pe altul afară de Tine, ajutor întru necazuri nu avem. Doamne al puterilor miluiește-ne pe noi".

211) N-am avut astâmpăr? Am prigonit pe cei buni? Mândrindu-mă, am lepădat blândețea, smerenia și răbdarea? M-am mâniat pe soție și pe copii când n-am avut: tutun, foiță, țigări, haine luxoase, deșertăciuni idolești (giuvaericale,) bani, băutură pentru chefuri și alte netrebnicii? N-am avut răbdare?

212) Ca părinte, soț, învățător, stăpân, dregător, șef, maestru sau conducător, am asuprit, am făcut mizerii, am bătut pe fiii mei trupești, duhovnicești, pe soție, elevi, slugi, lucrători și supuși, fără ca ei să stea împotriva mea?

213) Am avut râvnă nesocotită, rea, nebunească, drăcească? N-am folosit blândețea și bunătatea? Nu mi-am stăpânit mânia?

(Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 3225-3294; 3335-3345; 3354. 3416; 3482-3544; 3552-3672, de autor).

Alți draci năvălesc cu furie mare asupra Sufletului, cu cârlige, ca să-l tragă în iad și apoi cu furcile să-l împingă în iezerul de foc. Alți demoni încăierați între ei, cad în abisul înfocat. Îngerii dau ceva pentru Suflet și trec înainte, ducându-l în mijlocul lor tot mai sus, spre ceruri.

FERICIREA CELOR BUNI ÎN RAIUL CERESC.

1) Ochiul lui Dumnezeu Tatăl Ceresc.
2) Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, Arhiereu, împărat universal și etern, stând pe Scaunul Slavei Sale.
3) Duhul Sfânt în chip de porumbel.
4) Cei patru viețuitori înaripați cu câte patru aripi, cu față de: om, leu, vițel și vultur, formând Tronul Dumnezeirii.
5) Maica Domnului, pururea Fecioara Maria.
6) Serafimi cu câte șase aripi (Is. *6 2).*
7) Heruvimi cu câte patru aripi (Iez. 16).
8) Celelalte șapte cete Îngerești.
9) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.
10) Sfinții Apostoli.
11) Sfinții Ierarhi.
12) Sfinții Mucenici și Mucenice.
13) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.
14) Sfinții Drepți și Drepte.
15) Mânia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu — zice Sf. Scriptură (Iac. 1 *20),* totuși, omenirea copleșită de greutatea păcatului strămoșesc și propriu, de care nu se curăță prin o adevărată pocăință, spovedanie și împărtășirea cu P.S. Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, se umple și se umflă groaznic de această patimă. Adeseori prin casele creștinilor de nume, pe drumuri și pe cărări, în sate și prin țarini, la petreceri și uneori chiar și prin Sfintele Biserici, se vede clocotind cazanul mâniei. În creștinii de nume, puțini sau mai mulți la număr, se vede adeseori infernul, mâniei „Armaghedonul".
16) Unii oameni din lumea păgână și mulți dintre creștini, lăsându-se pătrunși de fiorii plăcuți ai evlaviei creștinești, îmblânzindu-se ca niște miei, în cursul vremilor au suferit multe îndurerări de la lumea zăcândă în cel rău (1 Ioan 5 *19),* adică de la balaurul dracon[137] sau de la fiara apocaliptică. Picturile Bisericilor, istoria Bisericească și Viețile Sfinților, sunt pline cu feluritele martirizări ale mărturisitorilor adevăratei credințe creștinești, a adevăratului Hristos și Dumnezeu. Aici ni se înfățișează martirizarea Creștinilor mărturisitori și mărturisitoare, aruncați cu grămada în mijlocul

[137] Dracon - emblemă zoomorfă a dacilor, reprezentând un șarpe fantastic cu cap de lup și coamă bogată.

arenelor, spre sfâșiere și mâncare leilor, leoparzilor, tigrilor și altor sălbăticiuni. De jur-împrejurul spectacolului sângeros sau al priveliștii îngrozitoare, zecile de mii de privitori păgâni, se veselesc distrându-se satisfăcuți satanic la vederea martirizării groaznice a oilor cuvântătoare ale Domnului nostru Iisus Hristos.

17) Adevărații creștini și creștine, pătrunși de Dumnezeiești le sfaturi ale Mântuitorului: „Fericiți cei blânzi, că aceea vor moșteni pământul” (Mt. 5 5) și ale Apostolilor: „Mâniați-vă și nu greșiți... Să nu apună soarele.în mânia voastră... Fiți în pace cu toți oamenii, de este cu putință.. Tot cel ce iubește pe aproapele său e născut din Dumnezeu, Care-I dreptate” (Efs. 4 *26-32;* Rom. 12 *17-21;* 1 Ioan 4 *7-8),* se îndreaptă voios spre Sfânta Biserica, unde ascultă cu pietate Sfintele Slujbe, Dumnezeieștile Liturghii și Cuvântul lui Dumnezeu, care înviorează Sufletele luminându-le, înaripându-le, apropiindu-le și unindu-le cu Dumnezeu. Acolo află ei adevărata mulțumire și fericire. Astfel, părăsind mânia, se smulg din tabăra mânioșilor și apucă pe calea vieții, prin Sfânta Biserică, la Împărăția lui Dumnezeu.

18) După trecerea din lumea aceasta, acei blânzi bărbați, femei, bătrâni, tineri și copii, se duc de Îngeri în Raiul pământesc, în adevărata pace desăvârșită, bună voire și fericire care este între ei. Biruind răul cu binele, au ajuns la bine, unde se veselesc pururi.

19) Creștinii — Păstori și păstoriți — mai înflăcărați de dragostea sfântă, care prin viața lor bună, prin cuvânt, prin scris și pe alte căi binecuvântate, au luptat până la sacrificiu și au scos pe mulți semeni ai lor din infernalul cuptor înfocat al mâniilor și din felurite răutăți, înmulțind astfel binefacerile trebuincioase omenirii, sunt ridicați de Îngerii luminați sus, sus, deasupra Raiului pământesc, în Raiul Ceresc, în Împărăția Luminii. Adunați acolo cete, cete, în Numele Domnului, Care-I Calea, Adevărul și Viața, se bucură sărbătorește, veselindu-se în noianul dragostei Dumnezeiești, unde Îngerii și Sfinții proslăvesc pe Atoate-Creatorul și purtătorul de grijă al tuturor. Mântuitorul din înălțimea cerurilor, de pe Scaunul Slavei Sale, îi binecuvântează cu revărsări de iubire Divină. Ei privind Fața Dumnezeirii Sale, se umplu de o mare și nespusă bucurie Divină, veselindu-se pururea.

PEDEPSELE MÂNIOȘILOR, SUDUITORILOR ÎN IEZERUL DE FOC.

Chipul de față ne arată pedeapsa în iad a mânioșilor, furioșilor, drăcuitorilor și a înjurătorilor de cele Sfinte sau a hulitorilor. Chinul și munca acelor păcătoși, precum se vede, e groaznică. Unii se trag de păr. Alții se frământă în felurite forme. Dacă aici pe pământ: hulitorii de cele Sfinte și de Dumnezeu, în vechime, erau uciși cu pietre; 185.000 asirieni, toată puterea hulitorului Senacherib, au fost uciși nevăzut într-o noapte de Îngerul Domnului și el fugind cu rămășița oștirii sale în Ninive, a fost ucis de doi fii ai săi cu sabia pe când se ruga în capiștea idolului său Nisroc (Is. 37); unii furioși hulitori au fost răpiți de draci și duși în iad cu trup și Suflet, alții se scuturau bătându-și capul de pământ și mâncându-și cărnurile de pe ei, țipau până ce mureau, alții căzând jos pe pământ, spumegau scrâșnind din dinți și topindu-se până ajungeau mici ca niște copii, cu ochii micșorați ca ai unui cocoș

așa își dădeau Sufletul lor păcătoșit. Pe unii copii mânioși, furioși și hulitori, după obiceiul născătorilor lor rău răzvrătiți, le-au răpit dracii Sufletele din trupuri, lăsându-i morți pe brațele părinților lor (Vezi M.P. O.c. pp. 36-48; V. Sf. 23 Dec. pp. 1171-2; 19 Iunie p. 882; 5 Ian. pp. 239-242, ș.a.); apoi închipuiască-și oricine ce groaznice torturi suferă acei mânioși, furioși, drăcuitori și înjurători de cele Sfinte în iad! Furiile infernale ale Satanei îi aprind cumplit de focul torturător al mâniilor furioase și cu șerpii și viperele cu care sunt împleticiți, îi torturează groaznic.

O altă cumplită muncă a acelor păcătoși, este vederea groaznicelor și întunecoaselor fețe ale dracilor, care sunt așa de urâte, schimonosite și înfricoșate, încât ar fi cineva mai bucuros a se arunca într-un cuptor înfocat ori într-o prăpastie de sute de metri, decât să le mai vadă! Să părăsim deci și păcatul acesta, ca să scăpăm de draci, de munci și de iad...

Ferice de-acela care
Dorește desăvârșirea,
Aprinzând în al său Suflet
Ca o candelă — Iubirea

VAMA a 13-a, A POMENIRII DE RĂU ȘI A RĂZBUNĂRII

Mergând noi în zbor tot mai în sus, în văzduh, am ajuns la vama a 13-a, a pomenirii de rău și a răzbunării. Acolo, cu o groaznică nemilostivire, se cercetează toți aceia care țin în inima lor pomenirea de rău asupra aproapelui, cei care răsplătesc rău pentru rău ori stau învrăjbiți asupra altora. Păcatul acesta, prin diavolii acelei vămi cu foarte multă răutate, a aruncat și aruncă sumedenii de Suflete în tartar[138]*. Când ne-am apropiat de acea blestemată vamă, au năvălit asupra noastră arapii aceia ca niște tâlhari sălbatici, căutând în catastifele tor diavolești, spre a afla greșeli sau păcate izvorâte din pomenirea de rău și din răzbunare, pentru a mă opri acolo în stăpânirea lor și a mă arunca în fundul iadului.*

Atunci mi-am adus aminte de porunca Mântuitorutui privitoare va omorârea păcatului acesta: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă pe voi, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi, ca să fiți fii ai Tatălui vostru Cel din ceruri, Care răsare soarele Său peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți...Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru Cel din ceruri este desăvârșit" (Mt. 5.44-48; *Lc.* 6 27-36; *22* 50-51 *23* 34; F. Ap. 7 59). *De asemenea, mi-am reamintit și de sfatul apostolesc: „Nu vă izbândiți singuri vouă iubiților, ci dați foc mâniei, că scris este: „A Mea este izbânda, Eu voi răsplăti fiecăruia după faptele lui, zice Domnul. Drept aceea, de flămânzește vrăjmașul tău, dă-i pâine, de însetează, adapă-l pe el, că aceasta făcând, cărbuni de foc îngrămădești pe capul lui. Nu te birui de rău; ci biruiește cu bineție pe rău" (Rom. 72* 9-21).

Mi-am mai adus aminte apoi și de vedenia Sfântului Antonie cel Mare, care zice: „Rugându-mă eu un an lui Dumnezeu ca să-mi descopere locul drepților și al păcătoșilor după moarte, după o anumită chemare Divină... am văzut pe oarecare ca un uriaș, lung, negru, urât și înfricoșat, stând și ajungând până la nori, având mâinile întinse în văzduh, sub care era un iezer de foc ca o mare. Am văzut Sufletele călătorind și înălțându-se ca niște păsări zburătoare și câte treceau de la mâinile lungului aceluia, se mântuiau și trecând de acolo, mergeau cealaltă cale fără de grijă; i-ar câte erau lovite de mâinile lui, se opreau și cădeau în iezerul cel de foc. Acela scrâșnea cu dinții săi pentru cei ce zburau în sus deasupra lui; iar pentru cei ce cădeau jos, se bucura. Atunci am auzit de sus un glas către mine zicându-mi: „Înțelege ceea ce vezi! Aceștia pe care-i vezi că zboară în sus, sunt Sufletele drepților, care nu s-au supus lungului aceluia și merg în Rai. Lungul acela care stă, este vrăjmașul, care apucând pe cei vinovați, îi oprește și nu-i lasă să treacă, surpându-i în iad, căci au urmat voii lui și au fost stăpâniți de ținerea în minte de rău..." (P. o.c. pp. 7-8). *De aici am văzut cât mult bine și fericire aduce omului ascultarea și păzirea Cuvântului lui Dumnezeu (Lc. 77 28).*

Milostivirea Celui Preaînalt însă, m-a acoperit și acolo, fiindcă n-am ținut răutate în inima mea asupra nimănui, n-am ținut minte răul pentru supărările ce mi s-au făcut de alții și n-am avut răutate asupra celor ce mă vrăjmășeau, nici nu m-am răzbunat asupra cuiva; ci, pe cât am putut, am arătat dragoste spre aceia, răsplătind răul cu binele și așa, cu nimic nu m-au aflat datoare la vama aceea. Diavolii văzând că n-au pentru ce mă opri acolo, se tânguiau cumplit, văzându-mă că plec liberă de ghearele lor cumplite. Astfel am plecat de acolo mai departe, bucurându-ne în Domnul.

Suindu-ne noi așa tot mai în sus în văzduh, mi-am luat îndrăzneala și am întrebat pe Sfinții Îngeri care mă duceau: „Domnii mei, rogu-vă să-mi spuneți, de unde știu aceste înfricoșate puteri și stăpâniri ale văzduhului toate faptele rele ale oamenilor ce trăiesc pe pământ în toată lumea, ale fiecăruia în parte, precum și pe ale mele. Iată, văd că nu numai pe cele făcute la arătare, ci și pe cele ascunse, le știu și le vădesc aici". Sfinții Îngeri mi-au răspuns, zicând: „Tot creștinul, la Sf. Botez, primește de la Dumnezeu pe Îngerul său păzitor, care nevăzut îl păzește pe dânsul ziua și noaptea, călăuzindu-l la tot lucrul bun pe calea vieții și a mântuirii, în tot timpul vieții lui, până în ceasul morții. El scrie în cartea sa toate cuvintele, mișcările și lucrurile cele bune făcute de om în viața lui. Asemenea și căpetenia împărăției întunericului și a beznei iadului, care dorește a trage tot neamul omenesc în pierzarea sa, postează fiecărui om ce se zămislește și se naște în lume, pe câte unul din înrăutățitele sale duhuri viclene. Acela, umblând aproape de om și în urma lui, îi pândește de

---

[138] Tartar e o prăpastie nemăsurată, fundul iadului. Cuvântul acesta s-a luat din scrierile grecești, în care sub numele de tartar se numește o prăpastie de sub pământ, în care niciodată nu se ivește soarele, n-o încălzește și unde-i totdeauna mare frig. În Scripturile Creștinești cu acest cuvânt se numește locul cel cu frig nesuferit, unde au să fie trimise Sufletele oamenilor păcătoși și nepocăiți.

aproape și cu de-amănuntul toate: privirile, mișcările, cuvintele, lucrurile și activitatea din întreaga viață și neîncetat îl îndeamnă la vicleșuguri și la răutățile lui, adică a păcătui în tot felul, pentru a jigni pe Milostivul Dumnezeu, ca doar și-ar pierde moștenirea Împărăției Cerurilor, după care urmează a fi sortit osândirii veșnice cu dânșii în iad. Îndată ce vede că omul a înclinat la rău, a vorbit rău și a păcătuit, acel diavol scrie toate păcatele în catastiful său, pe care apoi îl aduce la vămi cu toate păcatele omului cele scrise de el, ș.a.m.d.. Astfel duce el tot păcatul la vama căruia i se cuvine aceluia. În acest chip sunt știute de vameșii văzduhului toate păcatele tuturor oamenilor din lumea pământească. Apoi după ce se desparte Sufletul de trup, când el depune multă sârguință pentru a se sui la cele cerești, la Ziditorul său, atunci — precum bine vezi — aceste duhuri viclene ale vămilor văzduhului, îl opresc pe loc, arătându-i scrise toate păcatele lui. Atunci Sufletul dacă are mai multe fapte bune decât păcate, nu-l pot opri vameșii aceia; iar dacă vor afla la el mai multe păcate decât fapte bune, îl opresc un timp în stăpânirea lor și-l închid în temnițele iadului, unde-l muncesc atât cât le permite Dreptatea Dumnezeiască. Acolo suferă greu și se chinuie Sufletul acela, până ce cu posturi, rugăciuni, milostenii, Sfinte Liturghii, panahizi, pomeni și alte faceri de bine făcute Bisericilor și săracilor de către ai săi, primește răscumpărare și iese afară din iad.

Dacă însă vreun Suflet s-ar arăta atât de păcătos, urât și vrăjmaș lui Dumnezeu, încât să nu mai aibă nădejde de mântuire, fiind sortit desăvârșit în veșnica osândă, atunci îndată diavolii îl pogoară pe acela în adâncurile iadului, unde este gătit locul lor, în veșnica muncă. Acolo îl țin până la învierea obștească și a doua venire a Domnului. După aceea are să se muncească veșnic, dimpreună cu trupul, în gheena[139] *focului nestins. Încă și altceva e bine să știi: Pe această cale se suie spre cercetare numai Sufletele acelea care sunt luminate cu credința creștină și au primit Sfântul Botez. Necredincioșii, păgânii, slujitorii de idoli, saracinii, ereticii, sectarii.. și toți înstrăinații de Dumnezeu, nu mai vin pe calea aceasta spre Scaunul Dumnezeirii pentru că încă fiind vii, din viața pământească sunt îngropați în iad cu sufletele lor (Ps. 54* 16; *9* 17; *Iov* 2/ 13-15; *Num. 16* 30). *Pentru aceea, toți care sunt pierduți pentru Împărăția lui Dumnezeu, au pace adeseori pe pământ, fiindcă dracii nu le zădărăsc pătimile lor trupești și sufletești, cum fac ei luptând pe creștinii pravoslavnici; ci le mai și sting încă poftele lor cele rele și nu-i supără cu ele, așa fel, ca și prin aceasta să înșele pe vreunii creștini ușuratici a zice că religia acelora este mai bună decât Sfânta Religie a drept-credincioșilor creștini...".*

Chipul de față ne arată pe Îngeri cu Sufletul omenesc ajunși la vama a 13-a, a pomenirii de rău, a văjmășiei, învrăjbirii și a răzbunării. Vameșii-draci ai acelei vămi, dimpreună cu voievodul lor drăcesc, ies înainea Sufletului, cercetându-l minuțios după catastifele lor de păcatle acestea, de ex. de:

214) Am ținut minte răul? Am pomenit răul făcut de alții?

Pomenirea de rău este un păcat care arată dispariția din om a

---

[139] „Gheena cea de foc" e locul muncilor veșnice (Mt. 10 28; Ioan 3 36; Lc. 13 27—28). Această numire se trage din cuvintele evreiești, care înseamnă „valea lui Enom", aproape de Ierusalim, unde, în cinstea lui Moloh, se ardeau pruncii în foc (4 Împ. 16 3—4). După ce această grozavă aducere de jertfe a fost schimbată de Iosia (4 Împ. 23 10), în valea lui Enom se aruncau trupurile tâlharilor omorâți, hoiturile și toată necurăția și toate acestea se ardeau cu foc. Pentru aceea și întâlnim rostirea: „Gheena cea de foc" (Mt. 5 22, 29, 30; 18 9; Mc. 9 43-47).

dragostei față de Dumnezeu și de aproapele. „Eu — zicea Mântuitorul către iudei — am cunoscut că nu aveți în voi dragoste de Dumnezeu. Cel ce este de la Dumnezeu, ascultă graiurile lui Dumnezeu... Voi însă de aceea nu ascultați, pentru că nu sunteți de la Dumnezeu" (Ioan 5 *42;* 8 *47;* 10 *26-27;* Ier, *6 10 — 17).*

Pomenitorii de răutăți să se pocăiască un an (P.B.G. p. 110 (88)). „Căile pomenitorilor de rău (sau clevetitorilor) sunt moarte (Prov. Sol. 12 *29).*

Clevetitorii, grăitorii de rău, pomenitorii de rău sau ponegritorii, se dezleagă numai atunci când vor șterge pata sau prihănirea cu care au pătat pe aproapele lor, ce l-au ponegrit (Moliftelnic, înv. către Duhovnic, o.c. pp. 69-70).

Tămăduirea de această boală sufletească o aflăm în îndelunga răbdare și nepomenirea de rău (P. o.c. pp. 395-405).

Pomenirile de rău produc răzbunări și dueluri. Duelul pornește din orbirea diavolească a orgoliului, din mândrie. Păcatul acesta e contra minții sănătoase, a legilor vieții omenești și a poruncilor lui Dumnezeu. Cei uciși în duel, se consideră sinucigași, cărora nu li se poate face niciun fel de slujbă bisericească, nici nu se pot îngropa în cimitir fără învoirea specială a Episcopului. Cei ce au ucis în duel pe aproapele lor, se canonisesc cu cel mai aspru canon al ucigașilor. Se împărtășesc la sfârșitul vieții lor, dacă se pocăiesc cu lacrimi (P. B. Sache, *136*).

Ura e un foc ce arde
Pe pământ, atât de viu
Că ucide prunci în leagăn
Și moșnegi pune-n sicriu...

Dacă n-ar fi și iubirea
Soare, peste-a lumii gheață,
Pe pământul plin de ură
N-ar mai fi un om, în viață

POMENIREA DE RĂU ȘI RĂZBUNAREA SE VINDECĂ PRIN IUBIRE. Această doctorire creștinească ne-o recomandă însuși Mântuitorul, zicând: „Ați auzit că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău. Eu însă zic vouă: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă pe voi, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și vă rugați pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi" (Mt. 5, *43-44).*Omul, pentru că ne este dușman, nu încetează să ne fie și aproapele nostru; de aceea: Iosif, David, Sf. Ap. Pavel, Sf. Arhidiacon Ștefan și alți mulți Sfinți, ne-au dat frumoase exemple de dragoste către vrăjmași. Pentru pricina că ne este dușman, omul nu încetează să fie fratele nostru, scrie feric. Augustin și de mai multe ori când ți se pare că ai urât pe un vrăjmaș, ai urât pe un frate, și nu știi (Extract asup. Ps. 54 7). Aceasta este întemeiată pe legea naturală, care așa de frumos și de categoric este exprimată în cuvintele Mântuitorului: „Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor așijderea" (Lc. 6 *31).* Precum am mai arătat, această doctorie o găsim și în Vechiul Testament. Astfel, cel mai înțelept dintre oameni, Solomon, scrie: „De este flămând vrăjmașul tău, dă-i să mănânce, de-i este sete, adapă-l... De va cădea vrăjmașul tău, să nu te bucuri de el și pentru împiedicarea lui nu te înălța" (Prov. Sol. 25 27; 24 77).

Și într-adevăr, dacă creștinul urăște pe vrăjmașul său, se aseamănă cu un păgân și nu mai este creștin, fiindcă Mântuitorul a zis: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ai Mei ucenici, de veți avea dragoste între voi... și: Eu zic vouă: Iubiți pe vrăjmașii voștri" (Ioan 13 *35;* Mt. 5 *44),* adică trebuie să iubiți pe vrăjmași, deoarece nu zice: Eu vă sfătuiesc să iubiți, sau puteți să iubiți pe vrăjmași; ci poruncește: „Eu zic vouă, iubiți pe vrăjmașii voștri!" Argumentul acesta îl putem scoate și din epistolele Sf. Ap. și Ev. Ioan: „Această poruncă avem de la Dânsul (Dumnezeu), că cel ce iubește pe Dumnezeu, să iubească și pe fratele său" (1 Ioan 4 27). „De iubiți pe cei ce vă iubesc pe voi, ce plată veți avea? Au nu și vameșii fac aceeași? Și de veți îmbrățișa cu dragoste numai pe prietenii voștri, ce faceți mai mult? Au nu și vameșii fac așa?" (Mt. 5 *46-47),* adică să iubiți pe aproapele vostru chiar de vă este vrăjmaș. Această iubire să-și aibă rădăcina în dragostea voastră către Dumnezeu și în supunerea voastră poruncilor Sale. În chipul acesta dragostea către aproapele este strâns legată cu dragostea către Dumnezeu, deoarece nu este cu putință de a iubi cineva pe Dumnezeu și a nu se supune poruncilor Sale.

În felul acesta dragostea noastră devine universală, precum trebuie să fie și ne deschide inima pentru toți oamenii, fără deosebire, chiar și pentru cei degradați și înjosiți prin faptele lor, care în loc de iubire, ar merita disprețul și ura noastră... (T.D.M.C. o.c. 207-8).

215) Am blestemat... hulit... molipsindu-mi astfel copiii, supușii și pe cei care m-au auzit?

216) M-am răzbunat pe alții cu răutate, în loc de a mă calma și a-i ierta?

217) Am lovit pe alții cu mânie? Am scuipat pe alții?

218) M-am judecat cu aproapele, pe care l-am târât la judecăți?

219) Am bătut animalele împovărate peste puterile lor, drăcuindu-le?

220) Am fost nerăbdător în ispite, am înjurat de cele Sfinte, am drăcuit la mânie? Alteori din obișnuință, plăcere, mândrie, am pomenit pe diavolul aproape la orice cuvânt? (Vezi nota întrebării 209).

221) La mânie m-am pornit ca o fiară sălbatică asupra oamenilor, casnicilor și dobitoacelor? Am bătut pe aproapele și am făcut vărsare de sânge?

222) Am mustrat cu nemilostivire?

223) Am făcut altora scârbă și necaz... i-am ponegrit, amărât, tulburat, păgubit, pornit spre mânie și pizmă?

224) Sunt învrăjbit cu alții și țin mânie pe ei și astăzi?

SĂ FOLOSIM DRAGOSTEA ÎNTOTDEAUNA. Dragostea adevărată ne îmbogățește. Dumnezeu Însuși este dragoste. Deci, cele ce se fac de mulți creștini fără de dragoste, Domnul nu binevoiește în ele. Cum va primi oare Dumnezeu rugăciunea ucigașului, sau darurile, pârgile sau aducerea de roade, dacă mai întâi, după cum cere cuvântul, nu se va pocăi? Dar poate tu negreșit îmi vei zice: „Eu nu sunt ucigaș". Și eu îți voi arăta că nu ești ucigaș, dar mai vârtos te va mustra pe tine Sf. Ioan cuvântătorul de Dumnezeu zicând: „Tot cel ce urăște pe fratele său, este ucigaș de om" (1 Ioan 3 *15).* Așadar, iubiții mei frați, nimic să nu cinstim mai mult decât să ne sârguim a câștiga dragostea cea desăvârșită. Nimeni să nu aibă ceva asupra cuiva. Nimeni să nu răsplătească cuiva rău pentru rău. Soarele să nu apună în mânia voastră. Să lăsăm datornicilor noștri toate și să tragem spre noi dragostea, că aceasta acopere mulțime de păcate (Ioan15 *12-13;* 1 Petru 4 *8;* 1 Cor. 13).

Ce folos este fiilor, dacă cineva ar avea toate, iar pe dragoste, care îl mântuiește, nu o are? Precum dacă cineva va face un prânz mare, chemând pe împăratul, pe boieri și toate le-ar pregăti cu îndestulare, ca nimic să nu-i lipsească; iar sare nu va avea, oare poate să se mănânce prânzul acela? Nu, cu adevărat. Deci, cheltuiala a păgubit-o, osteneala și-a pierdut-o și de la cei chemați de dânsul și-a agonisit ocară. Așa și aici. Ce folos este în felurite vânturi a se osteni cineva fără de dragoste? Fără aceasta tot lucrul și toată fapta este necurată. Măcar și feciorie de are cineva, măcar de postește, priveghează, se roagă, ori de face ospăț săracilor, ori daruri de i se pare că aduce, sau pârgi, aduceri de roade, ori de zidește Biserici, ori altceva de lucrează, fără de dragoste, toate acelea în nimic se vor socoti înaintea lui Dumnezeu. Nicidecum nu binevoiește Domnul într-însele. Auzi pe Apostolul zicând: „De aș grăi în limbile Îngerilor și ale oamenilor, de aș avea prorocie, de aș ști toate tainele, de aș avea toată cunoștința și de aș avea credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu mă folosesc" (1 Cor. 13). Astfel, cel ce are vrajbă asupra fratelui său și i se pare că aduce ceva lui Dumnezeu, este ca cel ce jertfește câine și ca o plată a unei curve se va socoti (Is..66 *3;* 2 Lege 23 *18).* De aceea, fără dragoste să nu voiești a face nimic, căci dragostea acoperă mulțime de păcate. O, ce fel de bunătate defăimăm! O, de câte bunătăți și de câtă bucurie ne lipsim necâștigându-ne dragostea! Pe aceasta Iuda nevrând să o câștige, a ieșit din mijlocul cetei Apostolilor, lăsând Lumina cea adevărată, pe Dascălul său și pe frații săi urându-i, s-a dus în întuneric. Pentru aceea și verhovnicul[140] Petru zice: „A crăpat Iuda și a mers în locul său" (F. Ap. 1 *16-25).* Aceasta o adeverește și Sf. Ap. și Ev. Ioan, cuvântătorul de Dumnezeu, zicând: „Cel ce urăște pe fratele său este în întuneric și în întuneric umblă și nu știe unde se duce, că întunericul i-a orbit ochii lui..." (1 Ioan 2 *9-11;* d. Sf. Efrem Sirul, Tom. III, *15*-16)

---

[140] Verhovnic / vârhovnic — cap, căpetenie, comandant, conducător, mai-mare, șef.

225) Mi-a părut rău când nu m-am putut răzbuna? N-am folosit rodnicia tăcerii? (Vezi „Oglinda Duhovnicească” pp. 3418-3427; 3295-3354; 3417-3418; 3653-3661; 3427-3482; 3545-3552, de autor).

Îngerii socotindu-se cu acei vameși precum și cu șeful lor, îi părăsesc și pleacă cu Sufletul înainte în calea lor cerească.

FERICIREA CELOR CE AU BIRUIT CU BINELE FELURITE RĂUTĂŢI.

1) Ochiul lui Dumnezeu Tatăl Ceresc. Jos ispitele.

2) Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, Arhiereu, împărat universal și etern, stând pe Scaunul Slavei Sale.

3) Duhul Sfânt în chip de porumbel.

4) Cei patru viețuitori înaripați — cu câte patru aripi — formând Tronul Dumnezeirii.

5) Sfânta Fecioară Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul.

6) Serafimi cu câte șase aripi (Is. 6 *2).*

7) Heruvimi cu câte patru aripi (Iez. 16).

8) Celelalte șapte cele Îngerești.

9) Sf. Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.

10) Sfinții Apostoli.

11) Sfinții Ierarhi.

12) Sfinții Mucenici și Mucenițe.

13) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

14) Sfinții Drepți și Drepte.

15) Mulțime de oameni, femei, tineri și bătrâni, copii și copile, discută aprins, se învrăjbesc, pomenesc și vorbesc de rău, clevetesc, suduie, drăcuie, înjură... Din gurile pomenitorilor de rău și a clevetitorilor, ies draci mulți, unii după alții, în chip de broaște, șerpi și viermi păroși... Alții se înfurie, pornindu-se a se răzbuna. Se apropie unii de alții furioși. Se lovesc. Se gâtuie. Se umplu de sânge... și astfel bucură pe draci. Un diavol îi scrie în cartea lui neagră, pentru a-i azvârli de la această vamă jos în iezerul de foc nestins.

16) Creștinii buni, biruiesc cu binele pe rău (Rom. 12 *20-21).* Astfel, Foca Grădinarul înfățișat aici, ca și alții mulți, primește pe călăii ce-l căutau să-l omoare, apoi îi găzduiește îi ospătează și-i odihnește. În acest timp își sapă singur noaptea groapa, iar dimineața se predă și primește cununa muceniciei (Vezi pe larg V. Sf. 22 Sept, pp. 652-9).

17) O parte de credincioși creștini și creștine, din toate vârstele și păturile omenirii, privind cu atenție la Jertfirea Mântuitorului și a Sfinților Mucenici și cugetând la cuvintele Dumnezeiești:

„Fiți buni, desăvârșiți... Iubiți pe aproapele... și pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi, rugați-vă pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi...” (Mt. 5 *48, 44;* Mc. 12 *31),* ies din rândurile

pomenitorilor de rău și a răzbunătorilor, apucând pe calea vieții, spre Sfânta Biserică, la Împărăția lui Dumnezeu.

18) După ieșirea din trup, acești buni Creștini, grijiți sufletește, sunt duși de Îngerii luminați în Raiul pământesc, unde se bucură și se veselesc pururea în Împărăția luminii. Purtând în mâini stâlpări de fapte bune, aceștia se bucură desăvârșit, privind în sus la Dumnezeu, la mulțimea Îngerilor și a Sfinților, care stând în slavă, preamăresc pe Dumnezeu, Izvorul a tot binele și fericirea (Ps. 35 *8-9).*

19) O mai strălucită parte din acești Creștini — Păstori și păstorițI — parte bărbătească și femeiască, care au lucrat cu mai multă râvnă și dragoste Sfântă, semănând iubire cu multă dărnicie în popor, se înalță mai sus, deasupra Raiului pământesc, în Raiul Ceresc, în desăvârșita și strălucitoarea Împărăție a luminii. Acolo în plină bucurie sunt încununați de Îngeri cu cununi de aur și de flori din Rai. Plini de o desăvârșită veselie și mângâiere cerească, ei ascultă armonioasele slavoslovii cerești și privesc cu nesaț Fața lui Dumnezeu pururea, umplându-se de o negrăită bucurie și fericire.

PEDEPSELE POMENITORILOR DE RELE ȘI A RĂZBUNĂTORILOR ÎN IAD. Chipul de față ne arată pedeapsa în iad a pomenitorilor de rău, a dușmănitorilor și a răzbunătorilor. Spiritele rele în chip de monstruoase gadine-jivine infernale, se aruncă acelor persoane păcătoșite (bărbați și femei) mici și mari, unele chiar încoronate, se împleticesc cu cozile după capetele lor și încleștându-i puternic cu ghearele, îi rup cu dinții lor mari și ascuțiți, ieșiți afară din gură. După ce-i torturează până-i dau gata, prăpădiți, îi aruncă în iezerul de foc, unde se deșteaptă țipând de groază în insuportabilele torturi. (Despre chinuirea acestor fel de păcătoși neîndreptați vezi și predica rostită de Sf. Mucenic Sebastian, în V. Sf. 18 Dec, pp. 898-902).

Acele gadine torturătoare, se pot numi și viermele neadormit, adică chinul, vederea păcatelor săvârșite, chipul muncii în care se torturează și vederea Sufletelor drepților în înălțimea Raiului pierdut, care se veselesc fericite într-însul. Cum viermele născându-se din lemnul putred și rugina din fier, își mănâncă apoi pe născătorii lor, așa și făcătorii nelegiuirilor — păcătoșii notorii — se văd roși pururea de viermele științei lor, care-i roade și mănâncă neîncetat. Satisfacțiile ce le simt păcătoșii când păcătuiesc, răzbunându-se în vreun chip asupra semenului lor, pe care-l urăsc, (de ex.: bețivii în beție, trufașii în lux, mode șuchiate, în slujirea portului cuviincios și a fețelor, petrecărețII în petrecerile cu jocuri, cântece curvești, viețuiri anticreștinești, mânioșii în satisfacerea mâniei cu vorbe grosolane, loviri, desfrânații în desfrânări, lacomii în lăcomie, mândrii în mândriile lor, pizmătărețII, zavistnicii în patima lor prin clevetiri, ironizări și ponegriri, leneșii în neîndeplinirea îndatoririlor lor creștinești, furii în jefuiri, etc. etc.), se prefac în viermi, gadine, jivine neadormite, care rod și mănâncă cele dinăuntru lor.. (S.P.A. o.c; Sf. Grigore Dialogul, după zisa Prorocilor și a Mântuitorului: (Is. 66 *24;* 34 *9-70;* Zah. 14 *12;* Înț. Sol. 2.70-22; Mc. 9 *44-48;* Apc. 14 *9-11).*

Acestea cunoscându-le mai din vreme, să ne aducem aminte de cuvintele Mântuitorului, Care ne zice: „Vedeți și auziți, cu ce măsură măsurați, vi se va măsura vouă și se va adăuga vouă celor ce auziți acestea" (Mc. 4 *24).* Deci, să părăsim tot păcatul, ca, prin ajutorul Domnului Dumnezeu, să scăpăm de osânda veșnică și să dobândim odihna și fericirea cea fără de sfârșit...

Ferice de cel ce are
Casă mică, Suflet mare...
Vai de omul care are
Suflet mic în casă mare...

VAMA a 14-a, A UCIDERII ȘI A SINUCIDERII

Neputând să mă rețină vameșii-diavoli la acea vamă fioroasă a lor, ne-am suit și de acolo tot mai în sus, pe calea vămilor văzduhului, până ce am ajuns la vama a 14-a, a uciderii. Acolo vameșii aceia cercetează cu de-amănuntul Sufletele creștinești de grelele păcate ale uciderilor, pruncuciderilor, fraticidelor, paricidelor, sinuciderilor și sfătuirile de rău, plăsmuirile și premeditările pentru săvârșirea acestor grozăvii, de orice fel de loviri și răniri grave și mortale, ori cu ce și oriunde: pe spate, peste cap, peste față, în piept, în cap, peste mâini ori peste picioare, peste grumaz, etc., cu criminalul scop de a rupe firul vieții altora sau chiar și al vieții lor. Suflarea cu ură ucigătoare... lovirea cu mânie, iuțime sau tulburare. Feluritele ucideri de oameni și prunci (prin avorturi, etc.), sinuciderile, ba chiar și gândurile și sfătuirile demonice pentru săvârșirea acestor groaznice păcate. Toate acelea se întreabă cu de-amănuntul și se pun în cumpănă. Pentru toate păcatele acestea și câte curg din nelegiuirea aceasta, vameșii aceia strigau tare, învinuind îngrozitor pe cei aflați vinovați cu câte ceva din acestea, ca și la celelalte vămi.

Îngrozită de acele cumplite amenințări ale demonilor, mi-am adus aminte de cuvintele hotărâtoare ale Domnului: „Ce ai făcut? Glasul sângelui fratelui tău strigă către Mine din pământ... Eu voi cere viața omului (ucis) din mâna omului și din mâna fratelui său... De va vărsa cineva sânge omenesc, sângele aceluia de mână de om se va vărsa... Să nu ucizi... Cel ce împinge pe cineva în robie, în robie va merge și de va ucide cineva cu sabia, de sabie urmează a se ucide... Ucigașii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu... Iar... ucigașii... partea lor este în iezerul cel ce arde cu foc și pucioasă, care este moartea cea de a doua” (Fac. 4 10; 9 5-6; Eș. 20 13; Mt. 19 18; Apc. 13 10; 1 Cor. 6; comp. Fac. 4 10-24; 9 5-6; Num. 35 33; 2 Leg.e 27 24-25; Mt. 26 52; Cols. 3 9-10; Apc. 21 8; 22 15).

Noi și de acolo, dând puțin, am scăpat cu ușurință, fiindcă nu numai că n-am lovit, dar m-am ferit de a ocarî pe alții.

Îngerii cu Sufletul omenesc ajung la vama uciderilor și sinuciderilor.

Vameșii-draci ai acelei vămi, cu șeful lor drăcesc, le ies înainte cu felurite unelte ale uciderilor și sinuciderilor. Unii apar înainte cu pumnale, săbii și furci, alții cu topoare și spăngi, alții cu ștreanguri, alții cu revolvere și felurite arme de foc... și cu alte felurite unelte, otrăvuri, buruieni, injecții sau alte meșteșuguri satanice... aducătoare aminte celor vinovați de acest cumplit păcat de moarte. Vameșii

negri, urâți și furioși ai acelei vămi încearcă fiecare suflet păcătos, în parte, cu foarte multă sârguință, d. ex. de:

226) Am gândit a mă răzbuna asupra vrăjmașilor care mi-au făcut rău? Am poftit să li se întâmple vreo mare pagubă, primejdie și moarte celor ce m-au supărat și mi-au făcut necaz? Am purtat pizmă asupra celor ce m-au supărat, mâhnit, căutând a le face rău, a-i lovi și ucide? Am avut și am urâciune de moarte asupra celor ce mă nedreptățesc, scârbesc, ponegresc și prigonesc?

227) M-am asociat cu răii, necredincioșii și heterodocșii și am discreditat, prigonit și distrus pe Preoții zeloși și pe Creștinii bine-credincioși?

228) Am lovit pe alții, zdruncinându-le sănătatea și scurtându-le viața prin hărțuieli satanice?

229) Am urât pe aproapele meu? Am fost crud cu animalele și cu oamenii? Am bătut rău și am stâlcit pe alții? Am sfătuit pe alții la bătăi și uciderі?

230) Am ucis pe alții prin lovire, vărsare de sânge, cuțit, sabie, armă, otrăvire, înecare, sugrumare...? Am ucis oameni: cu voie, fără voie, în război, în apărare legitimă, mișelește? M-am hotărât a mă sinucide?

Ridicarea vieții aproapelui aparține numai lui Dumnezeu. Păcatul urâciunii și răzbunării, față de dragostea către aproapele, culminează în omor. Cei ce în furia lor vor lovi și omorî pe aproapele lor, de vor fi clerici, să se caterisească; iar de vor fi mireni, să se afurisească (Apost. 66 (65); R.B.O.R. art. 38).

Uciderea cu premeditare și toată voia, se canonisește cu 20 de ani pocăință și neîmpărtășirea cu Sfintele Taine și mătănii 1000 în zi (Sf. Vasile, *5*6; 13; 33; 43; 52; Ancira, *22*; 23; P.B.G. p. 101 (41).

Uciderea fără de voie se canonisește cu 10 ani pocăință și neîmpărtășirea cu Dumnezeiești Taine (Sf. Vasile, *5*7; 54; 11; P.M.B. gl. 335).

Ucigașii în război, în tâlhărie, în apărarea legitimă, *3* ani pocăință și neîmpărtășire (P.M.B. gl. 335).

CONȘTIINȚA ÎI TORTUREAZĂ GROAZNIC PE UCIGAȘI. În anul 1858, într-un oraș din Germania, un om a fugit în turnul Bisericii și a tras clopotul ca să se adune lumea. După ce s-a adunat mulțime de popor, a spus înaintea tuturor, că el și-a ucis cu o sapă pe fiul său pentru că n-a voit să-i dea niște bani. Conștiința însă nu i-a dat pace până ce nu și-a spus păcatul.

UCIGAȘUL N-A AFLAT PACE NICI MORT. Un tânăr cu numele Florian, din pizmă, și-a înveninat pe fratele său mai mare. Mai târziu a fugit din casa părintească, pentru că nu avea liniște sufletească. Rătăcind prin păduri mai multă vreme, a dat de casa unui vânător, care l-a primit și i-a dat apoi și fata în căsătorie. Dar nici atunci n-a avut pace în Suflet. Și-a părăsit femeia și s-a făcut călugăr, apoi soldat. Dar nicăieri n-a aflat pacea Sufletului. În urmă scrise această scrisoare soției sale: „Nu mai pot suporta chinurile Sufletului meu. Citește istoria vieții mele și află tu Suflet bun și nobil, cât de mișel a fost bărbatul tău... Nu cred că în iad să fie torturi asemenea acelora, pe care le suferă conștiința păcătoasă în lumea aceasta. Rămâi cu bine! Când vei citi această scrisoare, eu voi fi deja în cealaltă lume, în iad, unde mă așteaptă chinurile veșnice...".

Iată unde l-a dus uciderea fratelui său! (D.C. o.c. pp. 158-9).

Sinuciderea e cel mai mare păcat. E un groaznic păcat împotriva Duhului Sfânt. Sinucigașii nu se înmormântează cu prohod, nici în cimitir; ci se leapădă (se îngroapă) aiurea ca niște spurcați. Excepții se fac numai cu sinucigașii stricați la minte, nebunii... (P.B.G. p. 121 (143); Sf. Timotei, *14*; Mt. 25 *24;* 1 Ioan 5 *16-17).*

SINUCIGAȘUL SALVAT DE UN PREOT. „Odată — istorisește un Preot — am întâlnit afară din oraș un om, care era foarte abătut și supărat. Apropiindu-mă de el, am încercat să-i vorbesc; dar el mă respinse cu asprime. Eu însă nu m-am lăsat învins și am încercat să intru din nou în vorbă cu dânsul... Mișcat de cuvintele pline de iubire pe care i le-am spus, omul începu a-și descoperi gândul ce-l avea de a se sinucide. Atunci l-am întrebat serios: „Și după aceea îți va fi mai bine?"... Arătându-i apoi ce mare păcat este uciderea de sine, omul nostru își schimbă cu totul inima și gândul ce-l avea. El merse de se spovedi și de atunci înainte a trăit o viață cu totul nouă și cu încredere în Dumnezeu, spovedindu-se mereu. Astfel, niciodată nu-i mai veni acel gând păcătos.

SĂRACUL OPREȘTE PE OFIȚER DE A SE SINUCIDE. Un ofițer își pierdu cu totul curajul în fața unor greutăți ce-l ajunseră; astfel, se hotărî să-și pună capăt zilelor. Merse deci într-o pădure și, crezând că este singur în acel loc, scoase revolverul și voi să tragă asupra sa. Din fericire, acolo în

apropiere era un om, care văzându-l ce vrea să facă, se aruncă asupra lui și-i prinse mâna. Ofițerul furios, voia să tragă în el. Dar acela, fără să se teamă, îi zise: „Trage, nu mă tem de moarte, eu am mai multă tărie ca d-ta, căci de 20 de ani lupt împotriva sărăciei celei mai mari și totuși, nu mi-am pierdut curajul!" Aceste cuvinte îl luminară pe ofițer și-l făcură să i se renască în Suflet nădejdea ce o pierduse. Astfel, lepădă de la sine gândul acela păcătos și se făcu prieten bun cu cel care îl scăpase de la moarte (D.C. o.c. 153-4).

PREOTUL OPREȘTE O DOAMNĂ DE LA SINUCIDERE. Cei ce salvează pe deznădăjduiți din prăpastia pierzării, unde se prăbușesc, fac o strălucită faptă bună. Un Preot din Elveția a zidit o casă mare, în care aduna pe cei deznădăjduiți și bolnavi la Suflet. Acolo îi vindeca de boala lor, citindu-le și lămurindu-le Dumnezeiasca Scriptură. Într-o zi, când își făcea el plimbarea obișnuită într-un colț de pădure, dă de o femeie, care stătea gata să se împuște. Apropierea pe neașteptate a pașilor acelui Preot, a tulburat-o și n-a cutezat să sloboadă arma. Preotul s-a apropiat de ea și a început cu blândețe s-o cerceteze, că de ce a vrut să săvârșească un păcat atât de groaznic și negru... Femeia plângând a început să spună: „Am fost măritată și mi-au murit copiii și acum mi s-a stins din viață și bărbatul. Nu mai am pentru ce trăi. Mi s-a urât de viață, dacă nu am pentru cine mai trăi...". Preotul a aflat că avusese avere și a părăsit-o, fiindcă n-o mulțumea nici aceasta... Apoi el i-a vorbit cu blândețe pentru greutatea păcatului mare pe care era să-l facă și despre Atotputernicia și Măreția lui Dumnezeu și despre bunătatea Lui, Care iartă totul când omul se căiește și hotărându-se, viețuiește după voia și plăcerea Lui. Apoi a rugat-o să vină în casă la dânsul. Ajungând cu ea la el acasă, Preotul i-a pus în mână Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament și i-a arătat cât să citească în toată ziua. Mergând la plimbare, îi vorbea lămurindu-i cele ce le-a citit. Inima ei se întărea zilnic (Iez. 18 *21-24, 27-28),* bucuria ei creștea și tot mai lămurit vedea, că Dumnezeu i-a dat fiecărui om să aibă pentru ce trăi... „Tu ai pe ai tăi, de nu, te lupți pe seama tuturor. Câți sunt lipsiți! Câți au lipsă de mângâiere, de ajutorul nostru! Câți n-au lipsă de iubirea noastră!" și-a zis femeia și așa, a înțeles că acesta e rostul vieții. La urmă i-a mulțumit Preotului, spunându-i că de acum înainte are pentru cine trăi, că Dumnezeiasca Scriptură i-a dat tărie și țintă călăuzitoare vieții...

231) Am ucis oameni atacându-i mișelește, cu cuvântul, prin grăirea de rău și ponegriri, prin răzvrătirea contra Sfintei Biserici Ortodoxe pe chestia îndreptării calendarului? (Ier. 18 18-23; 11 19-22; 20 7-13).

232) Am ucis pe alții pentru a le răpi averea?

233) Am contribuit la uciderea și sinuciderea sufletească și trupească a copiilor mei?

234) În împreunări ne-am ferit și am împiedicat zămislirea, venirea copiilor în lume? Am făcut și dat: buruieni, doctorii otrăvitoare, injecții, masaje... femeilor gravide, spre a-și ucide pruncii în pântece? Cu aceasta am omorât și oameni, dându-le în mâncare, în băuturi... prin injecții? Am băut și întrebuințat: buruieni, otrăvuri, injecții... ca să nu facem copii? Am ucis copiii în pântece... avortat? Am sfătuit fete, femei și văduve gravide a merge la moașe și doctori spre a-și avorta pruncii?

Oricare muiere va bea ierburi ca să nu nască copii, șapte ani și mătănii 200... Muierea de va începe și va bea oarecare farmece ca să se scurgă și să lepede începerea dintr-însa, opt ani și mătănii 367; iar de i se va întâmpla ei a muri, să nu se îngroape (cu Preot)...

Muierea otrăvitoare, până la moarte să se pocăiască și mătănii câte un întuneric[141] într-o zi... (otrăvurile provoacă și avorturi) (P.B.G.. p. 115 (124; 125).

Femeile care curvesc și-și omoară fătul în pântece, forțându-se să facă ucideri, să se oprească, după hotărârea dată mai înainte, ca să se împărtășească la ieșirea din viață; iar procedând cu iubire de oameni după cum am aflat, hotărâm ca (să fie oprite) vreme de 10 ani după treptele hotărâte (Ancira, *21*).

Femeile care i-au (dau) buruieni otrăvitoare și pierzătoare și cele ce primesc otrăvurile omorâtoare de prunci, să se supună (canonului de 20 ani) al ucigașului (Sin. VI ec. can. 91; Sf. Vasile, *5*6).

Curvele care își strică pruncii în pântece, *10* ani să nu se împărtășească. Asemenea și cele ce le-au dat buruieni (otrăvuri, injecții ori altceva, ca să lepede) (Ancira, *25*; P.M.B. gl. 374).

---

[141] Întuneric – (aici) duium, grămadă, mulțime, potop, puhoi, puzderie, sumedenie.

OAMENILOR! CREȘTEȚI ȘI VĂ ÎNMULȚIȚI. Dumnezeu după ce a creat pe om cu Sfat după Chipul Său, bărbat și femeie i-a binecuvântat, zicându-le: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți, domniți peste toate...”. Împlinitorii acestei binecuvântări, trupește și mai mult duhovnicește, tind a înțelege pe Dumnezeu și a deveni după Asemănarea Lui.

Adam și Eva cu fiii lor. Adam cunoscând pe soția sa Eva, a născut pe Cain și pe Calmana gemeni, pe Abel cu Delvora gemeni, pe Sit cu Asvana gemeni și alți mulți fii și fiice (Fac. 4 *1-2, 25;* 5 *4),* după porunca lui Dumnezeu și conlucrarea Lui: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți...” (Fac. 1 28).

Filosoful Hegel zice: „Cine nu e tată, nu e om deplin”, pentru că nu-i icoana deplină a Tatălui Ceresc. „Atunci am înțeles pe Dumnezeu când am ajuns tată”, zice alt înțelept. De asemenea și femeia nu-i deplină decât atunci când devine mamă. Ca și în prima zi a creației se face lumină în viața femeii odată cu fiecare zămislire, naștere și creștere a pruncului trupească și spirituală. Femeia niciodată nu-i mai aproape de Dumnezeu ca atunci când este mamă bună. Rostul căsătoriei este înmulțirea oamenilor.

Femeia se binecuvântează prin naștere de fii (Fac. 1 *28;* Ps. 127...), se mântuiește și devine Biserică a Domnului prin naștere de fii (1 Tim. 2 *15;* Rom. 12 *1;* Apc. 12 *1-2).* Mama născând pruncul, zidește o nouă Biserică lui Dumnezeu, nefăcută de mână omenească. Mama e un arhitect și ziditor conlucrător cu Dumnezeu, al unui lăcaș de închinare”, mai curat decât orice lăcașuri domnești, regești sau împărătești, mai plăcut decât orice munte de marmură albă, mai prețios decât orice zidire ridicată de mâna omenească, mai frumos decât toate monumentele artistice de piatră, argint, aur sau de pietre scumpe... Pentru această Biserică vie a venit Iisus Hristos pe pământ, a pătimit, S-a Jertfit și S-a proslăvit. Mama născândă întregește Trupul lui Iisus — Biserica — fiindcă noi suntem mădulare ale Trupului Lui, din carnea și din oasele Lui (Efs. 5 *30).* Copilul născut și renăscut ca un Anghel[142] al Domnului Dumnezeu, vine între părinți, în familie, în Biserică și în societatea omenească cu următoarea scrisoare Divină: „Cine primește pe acest prunc, pe Mine Mă primește” (Mt. 18 *5).* Ceea ce-i Iisus născut mai presus de fire din P.S. pururea Fecioara Maria, este fiecare prunc sau pruncă după fire și adoptare născut și renăscut. Cuvintele Bunei Vestiri se repetă și la bunele mame: „Bucură-te... Domnul este cu tine... Binecuvântată ești tu” (Lc. 1 *28).* Ceea ce s-a petrecut cu P.S. Fecioară Maică în chip supranatural, se petrece cu fiecare mamă în mod natural. Astfel și la zămislirea muritorilor se poate spune: „Puterea Celui Preaînalt te va umbri” (Lc. 1 *35).*

Ana cea stearpă, mama Sfântului Proroc Samuel, când a rămas însărcinată — binecuvântată — Duhul Scripturii conglăsuiește: „Domnul Și-a adus aminte de tine” (1 Împ. 1 *19).* Fericirea și binecuvântarea soților este în a avea copii mulți născuți și renăscuți. Aceasta reiese clar și din cuvintele inspiratului psalmist: „Ferice de tine, cel ce te temi de Domnul, care umbli în căile Lui. Că te vei bucura de munca mâinilor tale; fericit vei fi și bine-ți va merge. Femeia ta va fi ca o viță rodită înăuntrul casei tale și copiii tăi vor fi ca niște mlădițe de măslin împrejurul mesei tale. Așa se binecuvânteaza omul care se teme de Domnul. Binecuvânta-te-va Domnul din Sion și vei vedea fericirea Ierusalimului în toate zilele vieții tale. Vedea-vei pe fiii fiilor tăi. Pace peste poporul Domnului” (Ps. 127).

În căsătorie — zice feric. Augustin — să se iubească bunurile căsătoriei: copiii, credința și taina. Dar copiii trebuie să fie nu numai născuți; ci să se și renască. Căci se nasc spre pedeapsă, dacă nu sunt renăscuți spre viață”.

EGIPTEANCA, ROABA LUI AVRAAM, ÎȘI ÎNGRIJEȘTE COPILUL ȘI CREȘTINELE NOASTRE ÎI OMOARĂ! Căsătoriții, în orice sărăcie sau străinătate, să fie credincioși, să-și îndeplinească menirea lor, să nu conlucreze împotriva legii Dumnezeiești, pentru a nu cădea în

---

142 Anghel — (Înv) Înger.

osândă și prăpădul lui Onan (Fac. 38 *8-10).* Dumnezeu, Care pururea Se grijește de toate creaturile Sale neînsuflețite și de toate vietățile, poartă grijă cu mult mai mult de fiecare mamă însărcinată, binecuvântată și de fiecare prunc sau pruncă ce vin pe lume. Priviți la speciile patrupedelor, cum pentru oricâți pui ar naște fiecare, Dumnezeu, într-un mod foarte minunat, nepriceput de mulți, le dă atâtea izvoare de hrănire și creștere (Vezi nota întrebării 172, din această carte).

Dumnezeiasca Scriptură, în cap. 16 și 21 al Facerii, ne spune despre Agar, roaba egipteancă a lui Avraam. Aceasta devenind mamă, este alungată în pustiu, odată când purta fiul în sân[143] și altă dată când și-l purta la sân. Singură, săracă, străină, oropsită, strâmtorată, alungată, rătăcitoare, groaznic mâhnită în durerea și suspinul ei, nimeni dintre oameni nu-i întinde o mână de ajutor.

Agara se grijește din răsputeri de copilul său. Dar va-a-a-i, unele mame creștine denaturate, și-i omoară!!!

Dar iată, tocmai în acea sărăcie și strâmtoare, ea este binecuvântată de Dumnezeu. Domnul Și-a adus aminte de ea. Puterea Celui Preaînalt a lucrat în ea. Iată Îngerul Domnului o cercetează în necazul ei cel mare, o apără, o sfătuiește, o așază pe calea cea bună a mântuirii ei și a pruncului de orice pericol. Îngerul acesta, nevăzutul tovarăș, străjuiește lângă fiecare mamă, binecuvântată, cu o nouă și grea încredințare a lui Dumnezeu.

Nimeni, pentru nimic în lume, să nu se lase amăgit de îngerii căzuți a delătura[144] venirea pruncilor în lume, prin felurite meșteșugiri drăcești, ca să nu se pericliteze vremelnic și veșnic. Fiecare copil își are Darul lui de la Dumnezeu. Numele aceluia pe care-l poartă în pântece, naște și crește bine, este un Iisus sau mântuitor. Da, este asemenea unui creștin mântuitor: mântuiește părinții în bătrânețile neputincioase, mântuiește viața de pierzare, mântuiește speranța gata să cadă în dezamăgire, mântuiește familia, Biserica, societatea, neamul, mântuiește viitorul, mântuiește strălucitele virtuți creștinești, își mântuiește tata și mama, care culegându-l din cer, l-au adus în această lume văzută, cum adeveresc Sfintele Scripturi și Tradiții. Acestea știindu-le, să avem deosebită grijă pentru primirea, nașterea, renașterea și creșterea pruncilor în spiritul dreptei credințe creștinești.

Căsătoriții care iubesc copiii, arată prin aceasta că ei vor să trăiască, nu să moară.

MAICA DOMNULUI CU PRUNCUL IISUS ÎN BRAȚE ESTE PILDA VIE MAMELOR CREȘTINE. Odinioară un venerabil călugăr, rugându-se fierbinte în Duh și Adevăr, înaintea Icoanei Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, Chipurile Maicii Preacurate și al Pruncului Iisus păreau chiar vii, mișcătoare, grăitoare, așa era el de înflăcărat în rugăciunea sa, în o înălțătoare rugăciune a arătărilor cerești. Observând că Maica Preacurată nu are coroană împărătească pe cap, cuviosul călugăr o întrebă, așa cum am întreba noi pe cineva care-i viu: „Maică Sfântă Preacurată, Doamna mea, tu ești Împărăteasa cerului și a pământului, Împărăteasa Îngerilor și a Creștinilor, cum de nu ai cunună împărătească pe cap?!" Atunci de la Sf. Icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria cu frumosul Prunc Iisus în brațe, vine un glas care-i răspunde: „Cununa mea este Fiul meu Iisus Hristos!"

„Cununa mea — zice Maica pururea Fecioară — este Fiul meu iubit Iisus Hristos. El este adevărata mea podoabă, nu zărzămurile idolești, nici zorzoanele (mărgele, lănțișoare, mărțișoare, salbe și alte nimicuri ale) satanicei trufii femeiești (Is. 3 *16-24;* comp. 1 Petru 3 3-6*;* 1 Tim. 2 9-10).

Maică Preacurată

---

143 Sân – aici, locul din corpul femeii unde se formează și în ca

144 A delătura – a elimina, înlătura, scoate, suprima.

Pururea Fecioară
Sufletul din mine
Nu-l lăsa să moară.

Ci revarsă Sfântă
Peste el de sus
Mila Ta cea mare
Mila lui Iisus.

Fiecare femeie devenită prin căsătorie o mamă bună pentru toți fiii și fiicele ce i-a dat Dumnezeu, este o regină prin odraslele ei născute, renăscute și bine crescute. Aceștia sunt o încoronare a ei de regină. Copiii sunt adevărata regalitate a mamei bune. Adam s-a rânduit de Dumnezeu pentru a munci și Eva pentru a concepe, naște și crește copii. Însăși construcția corpului bărbătesc, arată că el este pentru a munci și a corpului femeii pentru a naște, a fi izvorul vieții. Toate câte a făcut Dumnezeu în Paradisul plăcerilor, în Eden, omul din pământ, femeia din om, le conlucrează El în căsătorie, în ființa căsătoriților, în sânul femeii bune.

Căsătoriții fără copii, din voia lor nelegiuită, orice averi, situații, ambiții și mândrii ar avea, toate se veștejesc, se sting, cad moarte, putrezesc înăuntrul lor, lasă în ființa lor o inimă bolnavă, o nefericire în Sufletul lor istovit de o pustietate. Viața acelora e vrednică de blestem, asemenea smochinului neroditor, îngâmfat doar în mulțimea frunzelor, pentru că s-a lipsit de rodul destinat de Dumnezeu, prin depărtarea de la sine.

O mare matematiciană, în mijlocul triumfului ei la Paris, unde avea să primească premiul Bourdin, întâlnește pe un văr al ei pe care-l lăsase tânăr în Rusia. Acela îi vorbește de viața sa casnică, de șiragul prețios al copiilor săi, care-l iubesc, de plăcerea de-a fi cât mai des cu ei... Un simțământ de pizmă violentă surprinse pe matematiciană, își mușcă buzele, auzind spovedania acelei fericiri între copii, cugetând că și ea ar fi fost mult mai fericită dacă ar fi rămas la idealul căminului, ciorchină minunată de prunci. În lunile triumfului său în care căzură asupra ei nesfârșite onoruri din toate unghiurile lumii, ea se simte mai nefericită ca niciodată. Ea scrie îndurerată unei prietene următoarele cuvinte: „Sunt nefericită ca un câine... Nu, eu cred că nici aceste animale nu pot să fie atât de nefericite ca omul și îndeosebi ca femeia, ca mine!”

Adeseori însă au fost și sunt încă buni creștini, feciori ori văduvi, fecioare ori văduve, călugări sau călugărițe, care în prețioasa însușire a Sufletului lor bărbătesc sau femeiesc au devenit și devin părinți și mame prin prezența lor, prin inima, iubirea sfântă, jertfa și devotamentul lor, cheltuit pentru întreținerea vieții pământești și spirituale a aproapelui lor. Aceștia lipindu-se de Domnul, formează un întreg trup spiritual cu El, un trup duhovnicesc (1 Cor. *6 17).* Aceștia sunt un fel de „Samarinean milos” (Lc. 10 *30-37).* Unii ca aceștia rețes în cei căzuți Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu, înviorează viața spirituală, dau aripi mersului spiritual, coboară în Suflete cerescul Har, ațâță gustul frumos de a continua să trăiești și a iubi să te jertfești pentru binele obștesc. Pentru aceasta grăiește un înțelept așa: „Sunt unele persoane, care rămânând fecioare, se pot lăuda cu titlul de mamă, mai mult decât atâtea și atâtea care au născut chiar”.

Multe căi ale Domnului Dumnezeu se conlucră prin femeie. Între ele și omenire vedem așezată femeia, ultima creatură ieșită din Mâinile Sale cele pururea pline de binecuvântare. Între Îngeri, prima creatură și femeie, care-i ultima creatură a Sa, se închide întreg universul, toată lumea creaturilor, întreaga lume sau natură.

Femeia trebuie cucerită pentru bine, căci ea este ultima fortăreață a spiritului Bisericii lui Dumnezeu. Așa fragilă ca o unire de miresme plăcute, mobilă ca o boare abia simțită, nestatornică ca bucuria, ea rămâne totuși „piatra din capul unghiului” zidirii omenești, pentru obștească întoarcere la pace, virtute, sfințenie mântuire și fericitre temporală și eternă.

LUPTA PĂRINȚILOR DENATURAȚI CONTRA PRUNCILOR. Dumnezeu când vrea a binecuvânta lumea, îi dăruiește femei bune, curate, sfinte. Când însă vrea a o pedepsi, îi înlătură femeia; iar când hotărește a o pedepsi, îngăduie perversitatea femeilor. Două femei ne stau înainte ca două pietre de hotar. Eva, cedând șoaptelor amăgitoare ale șarpelui-diavol, călcând porunca Domnului Dumnezeu, dă un curs sinistru mersului omenirii; și P.S. pururea Fecioara Maria, care prin desăvârșita ei ascultare: „Fie mie după cuvântul tău”, s-a făcut pârghie de înălțare a omenirii decăzute. Vedeți? Una de cădere și catastrofă, iar alta de înălțare și mântuire. Omul când vrea înălțare,

rugăciune și apropiere de Dumnezeu, aleargă adeseori la femeie. Alteori când vrea să cunoască: coclauri, hăuri de răutate și perversitate, aleargă tot la femeie. O bună parte a lemnului vertical al Crucii stă înfipt adânc în pământ, așa cum vârful ei străpunge văzduhul ca o sfântă avântare spre înălțimile treptelor cerești. Și de aici învățăm că nimic n-a fost mai proslăvit ca femeia și nimic n-a fost așa de bârfit. Femeii îmbrăcată cu soarele... ce se chinuie să nască... călcând și zdrobind capul șarpelui, îi apare înainte — în descrierea apocaliptică — desfrânata aceea, beată de sângele Sfinților și de sângele Martirilor lui Iisus Hristos (Apc. 12; 17; 18). Apocalipsa ne descrie astfel tot ce-i mai curat și mai înalt în femeie și tot în figura femeii arată ce-i mai infect, spurcat și josnic. Femeia poate fi un geniu și înger — desfrâu și demon.

Căsătoriții conlucrând după șoapta șarpelui-diavol la nerodirea de copii, casa lor ia aspectul unui apocalips macabru. Păcatul specific al căsătoriților ușuratici, negri la Suflet, este omorul sau pruncuciderea sub toate formele conlucrătoare și sălbatice! Fără, sau cu ocoluri felurite, ei se împotrivesc menirii de a fi la rândul lor un izvor de viață. Astfel devin sterili, reci, pustii. Bărbatul ucide aruncându-și sămânța de viață afară ca Onan (Fac. 38 *8-9);* iar soția neprimind acea sămânță de viață. Ei ucid împiedicând conceperea vieții omenești, ucid viața în mersul ei prin întreruperea alcătuirii ei definitivă, ucid fătul omenesc format, ucid pruncul nou-născut! Ucid prin omitere. Ucid prin act deplin. Femeia, mama denaturată, săvârșește omorul deplin înăuntrul ființei sale, fără a se ucide pe sine, în noapte, în ascunsul vreunei camere, în singurătate, sub pătura tăcerii, fără a lăsa vreo urmă de bănuială autorităților pământești. Îngerii nevăzuți ai lui Dumnezeu gem îndurerați în jurul ei. Scripturile Sfinte strigă: „Prin ea toți murim... Nicio răutate nu-i ca răutatea femeii" (Is. Sir. 25 *27, 15).* „Diavolului ucigător de oameni din început" (Ioan 8 *44)* i se asociază femeia perversă. Aceasta a forțat pe Sfinții Părinți a înfiera aspru și tăios pe toate femeile care lucrează pe placul diabolic al nerodniciei sau pruncuciderilor, așa: „Femeia este arma diavolului!..mădular străvechi al diavolului (Sf. Ioan Gură de Aur); „Odihna șarpelui și mângâierea dracului" (Sf. I. Damaschin); „Poarta diavolului, calea nelegiuirii și mai drastic: socotim pe femeie drept diavol"(Feric. Ieronim).

Sfânta Sarra, Rebeca, Rahila, Ana, Elisabeta, Ana și alte femei sterpe credincioase ale Vechiului Testament; prin rugăciuni fierbinți au dobândit copii de la Dumnezeu... și unele mame denaturate, chiar și purtătoare numelui creștinesc, își omoară copiii lor proprii!!!

Pentru femeie și căsătoriți nu sunt cărări de mijloc... Ori dă viață, fiind mama tuturor celor vii (Fac. 3 *20),* ori seamănă moartea, căci „prin ea toți murim" (Is. Sir. 25 *27).* Ori este ușa Satanei, ori ușa Raiului. Ori odihna șarpelui, ori odihna lui Dumnezeu (Ier. 1 *4-5).* Ori „mădularul diavolului", ori „mădularul lui Hristos" (1 Cor. 12 27).

Renunțarea căsătoriților la facerea copiilor, nu-i justificată decât numai prin consacrarea la o fecundație superioară, duhovnicească (feciorie, abstinență sau înfrânare, monahism, călugărie). Altfel, rămân în îndatorarea: „...Vă înmulțiți".

Necredința cu păruta civilizație, mai ales familia, niciodată să nu fie potrivnică pruncilor. Multe căsătorii în prezent se pot numi pe drept cuvânt: „Gropnița pruncilor". În indiferentismul religios al multor căsătoriți, prezența pruncilor ce urmează a veni pe lume, se arată ca un mic Iisus cu biciul în mână, venit să azvârle afară din templul adevărului și al vieții pe niște pângăritori făcători de neorânduieli, închinători de idoli (1 Cor. 10 7; Mt. 22 *13;* 25 *28-30;* Apc. 3 *16).* Așadar, cum vor aștepta ei cu dor și bucurie pe acești îngerești soli și binecuvântări ale cerului? Frica de copii a devenit o boală groaznic de păcătoasă și nebună. „Creșteți și vă înmulțiți... Ia-ți crucea și urmează-Mi,..", sunt răsturnate de idealismul josnic și cu el și omul, familia și chiar societatea. Femeile cu temeri de urmări și sarcini stânjenitoare, conlucrătoare la nerodnicia de copii, devin niște momite ale bărbaților, caricaturi, ridicole libertății, degradate la rangul unui obiect oarecare.

Șarpele-diavol prin avalanșa de romane, filme și conversații infernale, înecă simțurile drepte și alese ale multor femei, înfierbântându-le a declara război pruncilor. „Eliberarea de maternitate, scrie o femeie denaturată, trebuie să fie ridicată la rangul de datorie morală” (Maria Stritt). „Femeia gravidă nu sunt două persoane, ci una singură. Ea are dreptul să se elibereze de făt așa cum își taie părul sau unghiile, așa cum se supune curei de îngrășare sau slăbire. Asupra trupului nostru, dreptul nostru este absolut, de a merge până la dreptul de a te sinucide” (Madeleine Pelettier). Este un pas înainte, iar avalanșa nu se poate opri aici. „Trupul tău este al tău, se strigă femeii. Ești stăpâna absolută a trupului tău. Ghemotocul roșu închis în pântecele tău, îți aparține, cum ar fi un polip pe care îl poți păstra sau extirpa, după bunul plac”. „Fătul nu-i decât o porțiune din trupul femeii, de care poate dispune după plac, cum dispune de păr, de unghii și de fecalele ei (!) și numai tirania domnitorilor a putut demânda[145] altcum” (Robin). Astfel, avalanșa draconică continuă a răsturna și a înăbuși legile firii puse de Dumnezeu în om pentru continuarea vieții și a fericirii lui. Dar vai și amar în ora mâniei Stăpânului.... Vai de smochinul neroditor și sterp!!!!

Părinții denaturați își nimicesc pruncii, deci continuitatea vieţii şi pomenirii lor pe acest pământ. Lupta demonică împotriva îngeraşilor prunci nevinovaţi e un groaznic păcat de moarte asupra omului: bărbaţi şi femei, a familiilor şi a neamurilor

MAMELE DENATURATE ÎȘI ÎNGROAPĂ PRUNCII AVORTAȚI. Iată o mamă denaturată, o fiară mai monstruoasă decât toate sălbăticiunile, un candelabru cu multe brațe, care refuză a se aprinde și lumina, stâlp cufundat în întuneric, o candelă plină cu ulei care se varsă jos păgubitor, femeie care îndepărtează lumina, complăcându-se cu beznele întunecimilor. Un candelabru refuzător luminilor este orice mamă care refuză a avea copii. Iata ce face femeia perversă, mama denaturată, sălbăticiunea sălbăticiunilor, băutoarea sângelui pruncesc!

Își îngroapă pruncii avortaţi, viaţa ei ce trebuie a continua în lume!!!

Păcatul acesta odios de mii de ani este înfierat, aspru. În cartea Facerii (38 *8-10).* Onan este un personaj urâcios, funebru. Ori de câte ori intra la femeia căreia după legea Divină, trebuia să-i dea copii, își risipea pe pământ „puterea de viață” ca să nu nască prunci. „Fapta ce-o făcea el, a fost o urâciune înaintea lui Dumnezeu și Domnul l-a ucis pe el”.

Fărădelegea aceea în actul conjugal evită ceea ce putea aduce conceperea. Onan cu umblarea lui hâdă, intră în mulțimea foișoarelor conjugale, în camerele de nuntă a sumedeniilor de creștini ușuratici. Este știută pățania celui ce-a ascuns în pământ talantul (Mt. 25 *24-30).* Orice refuz de a primi sămânța vieții, orice mijloace infernale pentru a nu face copii: raclaje, avorturi, pruncucidere, sunt crime care strigă la cer. Lepădarea iubirii de a avea copii rânduiți de Dumnezeu, denaturând în delăturarea și exterminarea lor, este o degradare, mai mult o formă convențională de prostituție (curvie, preacurvie, pruncucidere), un abator omenesc. Bărbatul devine un negustor de carne vie, femeia un trup vândut în patul familiar, ca orice obiect netrebnic gospodăriei, iar casa lor un pustiu înfiorător. Astfel de căsătoriți sunt cu totul altceva decât soți.

---

[145] A demânda – a porunci, a ordona

Păsările și insectele mărunte ce se înmulțesc desfătându-se în razele soarelui, parcă strigă: „Unde sunt puișorii tăi mamă creștină?” Albinele ce și-au umplut fagurii cu miere și puzderii de puișori, murmură mereu în zumzetul lor: „Căsătoriților! Cuiburile noastre sunt pline, dar cuiburile voastre de ce sunt goale de Sufletele acelea trimise în întuneric și pe care le așteaptă Dumnezeu?!” Florile, legumele, ierburile, dumbrăvile, grădinile, pădurile strigă: „Noi ne desfătăm în albiile vieții ce ni le-a dat Dumnezeu, dar pe brațele și în căminul vostru de ce nu odihnește viața? Cine va ucis viața care trebuia să se desfăteze în căminul vostru? Șarpele! Șarpele! Făptura aceea scârboasă cu solzi de gheață și cu ochi de păcat, v-a furat dintre voi, din sânul, din căminul vostru îngerașii cu surâs serafimicesc. Icoanele minunate ale Dumnezeirii... Da, șarpele v-a furat pruncii... Și șarpele acela poate sunteți chiar voi!”

Porunca lui Dumnezeu dată protopărinților noștri în Rai, strigă puternic în toate vremurile: „Creșteți și vă înmulțiți!” Dar voi răspundeți: „Nu va răsări din noi viață în veac!” Ați ajuns asemenea unor ogoare pustii! Pruncuciderile voastre ca o tăgadă criminală, o nelegiuire groaznică (Ioan 8 *44).* Ființa voastră de carne s-a făcut un autovehicul funebru, care-și poartă copiii dați de sus în întunericul mormântului... mai înainte de a le da viața, mai înainte de a vă fi bucurat de surâsul lor ceresc... Ați devenit niște ciocli monstruoși pentru membrii familiei voastre. Voi săpați groapa să vă astupați viața voastră. Iată cum plâng Îngerii cerului deasupra pruncilor uciși de voi prin felurite mijloace infernale, mai înainte de a vedea lumina zilei și a Dumnezeirii prin Sf. Botez! Iată Îngerul Dreptății Divine cu sabia întinsă asupra pruncucigașilor! Ieșiți, vă rog, din bezna aceea diavolească, deșteptați-vă cei ce dormiți somnul morții și vă va lumina Hristos (Efs. *5 14).*

MAMA PRUNCUCIGAȘĂ STĂ PE SICRIUL PRUNCILOR EI. Iată urmările nelegiuirii pruncuciderilor! „Prin abaterile, sfaturile tale (infernale), ai hărăzit rușinea casei tale — strigă Prorocul — ai nimicit multe popoare... De aceea vei ispăși cu Sufletul tău”. Soții, care prin felurite mijloace infernale își extermină viața — urmașii trimiși de sus — cad de pe treapta creștinătății și din demnitatea de oameni, dedesubtul sălbătăciunilor pământului. „Iată, Eu trimit — zice Domnul Dumnezeu prin Prorocul Său Maleahi — pe Îngerul Meu și va pregăti cale înaintea Feței Mele. Cine-l primește, primește solul Celui Preaînalt. Cine-l refuză, refuză pe înainte-mergătorul Evangheliei. Aceia cu toată probabilitatea nu vor primi pe Iisus, sau de-L vor primi nu-L vor înțelege, sau și chiar de-L vor înțelege, îl vor pierde. Refuzul copilului și primirea Evangheliei, nu pot a se întâlni într-o viață de om. Mamele ce refuză Darul ceresc al copilului, să cugete bine la aceasta până se zice azi, ca să nu se căiască în viitor și să se trezească în osândă veșnică. Căsătoriții să îndepărteze pentru totdeauna logica infernală care înfrățește crima cu crimă și uciderea cu ucidere. Ei trebuie să știe bine, că feluritele atentate împotriva pruncilor, nu rămân nepedepsite. Vărsarea vieții afară și neprimirea ei, fac pe soți să resimtă groaznicele lovituri răzbunătoare ale acelor nelegiuriri. Sterilitate definitivă, tumori insuportabile, bătrânețe precoce, atrofieri, tulburări vizuale și auditive, boli nervoase, melancolii, neurastenii, leșinuri, insomnii, paralizii, epilepsii, nebunii... se întipăresc în ceara moale a vieții lor. Mama pruncucigașă — prin feluritele meșteșuguri infernale, neprimirea vieții în corpul ei, otrăvirile corpului și pruncilor cu doctorii, buruieni, injecții, lepădări, avorturi, raclaje, ucideri — stă pe sicriile membrilor casei sale, care porniseră a veni în lume. Mama pruncucigașă stă îngândurată pe sicriile pruncilor ei delăturaţi din viaţă, omorâți.

Peste umărul mamei pruncucigașe, vedem cu durere mulțimea fiilor și fiicelor rămase în fundul.. leagănelor goale... O mulțime de genii, de talente, oameni de bine, Suflete strălucitoare în virtuți creștinești, preoți, călugări, misionari, sfinți... stau îngropate în fundul leagănelor goale, în mormântul sânului mamei denaturate! De acolo nu vor mai învia — căci nu sunt — nici la glasul trâmbiței Arhanghelului în ziua cea de pe urmă!... Vai ce groaznic pustiu întins! Dincolo de un copil, doi, pe care-l alintă o astfel de mamă, ea este silită să vadă umbrele acelora pe care i-a înlăturat, nu i-a chemat la viață, i-a raclajat, avortat sau lepădat. Ea aude strigătul lor nevinovat din „întinsul pustiu

întunecos” al veșniciei. Familii, sate, orașe, popoare întregi, s-au îngropat în golul pântecelui acelora care s-au împotrivit rânduielii Divine. Femeile perverse preschimbă satele și orașele în mormane, fac să dispară neamurile. Roma și-a pierdut puterea, strălucirea și stăpânirea ei uriașă, pe urma descreșterii numărului nașterilor. Asemenea și alte popoare.

Și în vremurile noastre se întinde cimitirul pruncilor! Vai și amar, ce pustietate grozavă! Banatul, în primile trei luni ale anului 1935, a avut 1302 morți, mai mult decât născuți, adică cam două cătune, un sat mare. Mor și se prăpădesc prin pruncucidere într-un ținut mic ca Banatul patru sate într-un an, *40* în 10 ani, *400* de sate în 100 de ani. Ce prăpăd? Ce ciumă a trecut pe acolo? Blestemata pruncucidere, care extermină mai multă omenire decât războaiele, lipsurile, bolile și alte felurite calamități. În frica de copii a căsătoriților, se lucrează întinsele cimitire ale neamurilor. Viața căsătoriților sau a acelor părinți blestemați, este mai mult o prelungire a morții decât o biruință asupra mormântului. Casa aceea e mai mult un abator omenesc, decât o familie cu plină viață patriarhală, îmbelșugată în binecuvântări Dumnezeiești...

Soții pruncucigași, în special mamele denaturate, pregătesc zilnic un pustiu întins. Golul leagănului lor este un blestem groaznic, care le urmărește pas cu pas. Conștiința le mustră... Dumnezeu le pune față în față cu tot poporul lor de morți, îngropați în gând, în inimă, în pântece, în necredință, egoismul și lăcomia după libera neîmpovărătoare plăcere, după deșertăciuni și petreceri anticreștinești! Dreptul Judecător le arată acestora câte: 5*, 7, 9, 12*...tronuri în ceruri, gătite din veac fiilor pe care i-au refuzat ori avortat, zicând: „Iată locurile strălucite pe care le-am pregătit din veac copiilor voștri!...goale, în așteptare! Iată, îngerii plâng jalea pustiului aceluia” în paradis din vina păcătoșeniei voastre! Iată locul pregătit fiilor și fiicelor voastre! Bărbate, femeie, unde sunt copiii, pe care i-am gândit, i-am iubit mai înainte de a fi și vi i-am trimis? Au rămas în Sânul gândului Meu, căci tu femeie le-ai refuzat sălășluirea în sânul trupului tău. Icoana lor din Mine uite-o! Vă va osândi. Unde sunt pruncii pe care i-am voit? Pentru ce Mi-ați legat și înșelat Atotputernicia cu socotelile voastre gemene cu moartea și păcatul uciderii? De ce M-ați îngrădit, de ce Mi-ați pus hotar? Când am zis Eu râului vieții: „Înflorește în acel sân de mamă creștină un Suflet”, tu ai răspuns: „Nu, vreau să rămân stearpă ca pustia dogorită de arșiță!” Când am zis Sufletului: „Vei fi viu din mamă”, tu ai răspuns: „Din mine nu va ieși rod viu!” Câte planuri Mi-ați nimicit! Câte fapte ați estompat în veac și-n veac prin gestul vostru de criminală tăgadă! Cine le va mai izvodi din arhivele nimicniciei, doar erau scrise să mânece[146] din voi, iar voi nu ați vrut. Ați ales partea „tatălui morții”. Ce priviți îngroziți spre chipuri de copii care nu sunt decât în Mine și-n viermele conștiinței voastre? Din voi nu-i va mai dezgropa nimeni. Nu mai poți întoarce vremea și tinerețea rodniciei de copii!”

Acestea și altele multe le va grăi Dumnezeu, pe care noi zăbavnicii și gângavii nu le putem gândi, nici rosti. Atunci soții, mai ales mamele, vor simți remușcări, vor plânge amar, căci nu mai sunt în stare să mai dea rod pustiei!!! Când se îmbolnăvește și moare acel copil, (doi rămași ca semincerii[147] după tăierea pădurii) remușcările devin mai grele și plânsul mai groaznic... Văzându-se pustii, fără niciun copil — doi — al inimii sau pântecelui lor, îi vezi sfârșind a se închina, azi ori mâine, la câței, la pisici și la păsări... Și în prezent vedem cu durere, că s-a umplut lumea de soți sterili, de mame eșuate, ratate, deviate cu totul de la menirea lor. Câți soți și soții nu bolesc melancolici în prezent pe sicriile pruncilor lor, pe care trebuia să-i aibă, dar nu-i au, pentru că i-au delăturat!!! Ei fredonează funebru: „Din mine nu va mai ieși viață în veac.” O, ce pustiu întins...! Ce vom răspunde înaintea Dreptului Judecător!? Ce fel de loc ne-am pregătit pentru veșnicie?!

MAMA DENATURATĂ CU CUȚITUL ÎN MÂNĂ ÎȘI UCIDE COPILUL. Multe mame denaturate, satanizate, taie calea pruncilor de a veni în lume prin împreunarea contra firii și rânduielii Divine, ori prin injecții, otrăviri, raclaje, avorturi... Multe alte posedate de îngerii căzuți își gătuiesc pruncii după naștere, altele nu-i alăptează până ce mor; unele îi înjunghie, altele îi omoară în alte feluri... Mamele acelea sunt cele mai reci și negre la Suflet dintre toți oamenii monstruoși. Dacă copiii nu sunt siguri de mila de mamă la sânul mamelor lor, unde mai pot fi siguri? Dacă sânul mamei în loc de leagăn e un eșafod ori ghilotină sau abator, ce sân îi va mai cuprinde? Unde să-i mai ascundă Dumnezeu, dacă nu sunt siguri nici la sânul mamelor lor?

---

[146] A mânecá — (Pop.) A se scula dis-de-dimineață; a pleca dis-de-dimineață; a porni, a pleca

[147] Semincer — Arbore dintr-o pădure lăsat la tăierea pădurii pentru sămânță în vederea regenerării naturale a suprafeței din jur; plante lăsate neculese odată cu restul recoltei pentru a servi ca plante de sămânță

Științele naturale ne spun că unele femele după fecundare își ucid și mănâncă bărbătușii. La alte specii de vietăți, bărbătușii mor îndată după ce s-au dăruit sporului de viață, când și-au asigurat reușita vieții. Alte specii de sălbăticiuni, crescute pe lângă casa omului, își mănâncă puii nou-născuți... N-am auzit, însă nici n-am citit, ca vreo vietate sau sălbăticiune a pământului, codrilor, mărilor sau pustiurilor, să se războiască cu puii din pântecele lor (ca unii oameni și femei) și să-i ucidă acolo unde i-a ascuns Dumnezeu de frig, de soare, de foame, de sete, de felurite răutăți, de vrăjmași și de moarte. Am auzit despre cimitirele maritime și alte feluri de cimitire omenești, dar de cimitire vii, în care se ucid și se îngroapă sicrie cu carne vie, nu s-a mai auzit. A te război cu copiii în pântece, a-i ataca și scoate, că-s de-o lună, două, cinci, șapte și de ura lui să te urăști pe tine și viața ta, asta-i invenția Satanei din infern, prințul beznelor, tatăl minciunii și al morții (Ioan 8 *44)!*

În „Războiul iudaic", scrie Iosif Flaviu, că o femeie nobilă anume Maria, văzându-se într-o cumplită strâmtorare, și-a sugrumat copilașul de la sân, l-a fript în cuptor și l-a mâncat. Dar ce este această oribilă crimă pe lângă războirea și uciderea pruncilor la sânul mamelor denaturate, prin lovituri, presări, buruieni, doctorii sau injecții pruncucigătoare, raclaje, avorturi...?! De i-ar fi mâncat ca evreica aceea, s-ar fi întors în trupul de unde au ieșit! — însă așa aruncați, cum le va fi mormântul? Ce glie sau țărână îi va acoperi? Când îngropați în grădină ajung hrană porcilor, câinilor, pisicilor, sălbăticiunilor, ori aruncați în ape și dau de ei copii ce fac baie, ce gândesc oare mamele lor?!? Când soții denaturați, ori singura mamă denaturată și pruncucigașă, își plătește ucigătoarea odraslei sale, care nu poate în niciun chip a se apăra, pe moașe, doctori... pentru a-i face raclaje sau a o avorta, împingând-o adeseori și pe ea în boli insuportabile, în pământ și în iad...ce va răspunde una ca aceasta la Judecata particulară și generală???

Știm că idolatrii fenicieni aveau o infernală evlavie către zeul lor — idolul Moloh — aruncând în pântecele lui de aramă înroșit în foc sumedenie de copii. Obiceiul acela pruncucigaș a reînviat și în vremurile năvălirii Vandalilor în Africa. Știm că Spartanii își sacrificau copiii diformi pe muntele Taiget. Asemenea și alte neamuri idolatre. Dar aceia nu cunoșteau Evanghelia nici pe Domnul Hristos, în fine, nu erau creștini. Nu numai în lumina creștinătății, dar și îndeosebi, a oricărei obscure lumini particulare, ne dăm seama că săvârșirea pruncuciderilor, care umple cu sânge o viață întreagă, chiar și o veșnicie, nici cu apele tuturor mărilor și oceanelor, nu pot reuși a-l mai șterge de pe mâini și de pe Sufletele pruncucigașelor. Odinioară mamele și-au expus viața lor ca să-și apere pruncii de săbiile ostașilor trimiși de Irod a-i ucide. Și azi, mulți soți, multe mame, au în ființa lor sufletul și odioasa faptă infernală a lui Irod! Locul acelor bune mame azi îl ține Biserica lui Dumnezeu care strigă: „Nu-ți întinde mâna asupra pruncului! Să nu-i faci vreun rău! Să nu-l ucizi!" (Fac. 22 70-12; Eș. 20 1*3;* Mt. 5 21; 19 15; Apc. 21 *8;* 22 *15).* „Voi — zice Mântuitorul pruncucigașilor ca și iudeilor de altă dată — aveți pe diavolul de tată și tindeți a face poftele lui. Acela din început a fost ucigător de oameni" (Ioan 8 *44;* 1 Ioan 3 *8).*

Iată o sălbăticiune de fiară odioasă, purtătoare de chip omenesc! Iată o mamă denaturată repezindu-se cu cuțitul la pruncul ei fără apărare, ca să-l înjunghie și omoare! Iată o satană întrupată, ucigătoare de oameni, un bazin de minciunării (Ioan 3 *44, 47;* 1 Ioan 3 *8;* 5 *19).* Multe mame denaturate, satanizate, taie calea pruncilor de a veni în lume: ori prin împreunarea contra firii și rânduielii Divine, ori prin injecții, otrăviri, raclaje, avorturi... Multe alte posedate de îngerii căzuți, își gâtuiesc sau înjunghie pruncii după naștere.

Prăbușirea acestor fel de mame este groaznică. Nici nu ne putem închipui în ce afunzimi de rău și de întuneric se opresc! „Nu mă pot dumeri — zice adeseori pruncucigașa la Sf. Spovedanie — nu mă pot convinge că am săvârșit vreun păcat mare, că aș fi consimțit la vreo ucidere sau aș fi cerut-o. Chiar de am văzut o formă de om, un chip de copil, dar era numai o mogâldeață de sânge închegat și nimic mai mult! Altele, îmbibate de învățăturile superficiale ale lumii zăcândă în cel rău, bâiguiesc cu îndrăzneală: „Asta-i norma socială", cu o liniște ce te derutează, susținând orbește, că avortul este o necesitate familiară și socială. Prăbușirea în infernul acelor cuvinte, este groaznică.

Părerile lumii, ironia suratelor, cicălelile soacrelor, disprețul prietenelor sterpe, urgia și injuriile bărbaților nesocotiți, sunt atâtea și atâtea îmbrânciri, care nu se pot birui decât numai cu o conștiință luminată și hotărâtă. Femeile ce și-au pierdut conștiința, au prăpădit azilul și refugiul oricărei judecăți sănătoase, au pierdut puterea rezistenței, s-au prăbușit în haos, le-a amuțit orice glas de împotrivire asupra răului. Prima pruncucidere îi croiește calea către cele următoare, din care foarte anevoie se va ridica, sau nu se va mai ridica niciodată. Vai, ce urâciune înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor sunt acele asasine de prunci. Fără intervenția Harului Divin, ele rămân înfierate cu numele de „pruncucigașe". Și cel mai rece dintre monștrii pământului: „Sălbătăciunea infernală".

MAMA DENATURATĂ CU PRUNCII AVORTAŢI ÎN JURUL EI. Iată mama pruncucigașă înconjurată de pruncii reclajați ori avortați, sau uciși prin felurite meșteșuguri satanicești. Ei strigă din vreme în vreme la urechile amintirilor ei: „Mamă! Mamă! Iată, suntem și noi aici!" Mustrată de conștiință, ea privește îngrijorată în văzduh și în juru-i...

Un copil, măcar și de-o zi, nu-i mai puțin decât este tatăl său- zice Bossuet. Nu-i lipsește decât numele. „Înainte de a te fi urzit în pântecele maicii, mai înainte de a fi ieșit din pântecele maicii tale, te-am sfințit și te-am rânduit Proroc!" (Ier. 1 *5).* Așa-i vorbește Domnul tânărului Proroc Ieremia. De aici reiese clar că păcatul onaniei și nelegiuirea raclajelor sau avorturile ucid — nimicesc — un om în toată realitatea lui sufletească și nemuritoare. Omul zămislit se dezvoltă treptat numai cu trupul, formându-și părțile și alcătuindu-și încheieturile. Sufletul este venit acolo din clipa în care putem zice: „Aici este viață de om". Sufletul nu se alcătuiește, ci se manifestă alcătuindu-și trupul și lucrează prin el, așa cum alcătuiește arhitectul o mașinărie cu care după desăvârșirea ei, conlucrează sau aleargă cu ea în felurite viteze și alte treburi. Din momentul întâlnirii elementelor de viață în sânul mamei, Sufletul creat de Dumnezeu, poate spune: „Sunt aici mamă". Ghemușețul cald, plin de viață, ori cel invizibil în prima zi a conceperii sale, ori a 7-a — a 9-a lună mai mărit, este însuflețit ca spiritul lui Ieremia sau al lui Ioan Botezătorul, care saltă bucuros la prezența Pruncului Iisus abia zămislit.

Iată o adevărată inimă de mamă. Ea îşi jertfeşte viaţa pentru a nu-şi lăsa puii să piară. Ce pildă grăitoare. Mare deosebire este între această mamă necuvântătoare şi mamele care îşi avortează copiii, ca să poată slugări pe diavolul în felurite petreceri păgâneşti şi blestemăţii... Aici durere şi ruşine mare, vedem pe mamele care îşi avortează copiii lor, decăzute mai prejos şi decât dobitoacele!

Când P.S. Fecioară Maria din Nazaret, după Buna Vestire și zămislirea Fiului Celui Preaînalt în pântecele ei pururea fecioresc, a mers în munte la Elisabeta rudenia — verișoara — ei, Ioan fiind conceput de șase luni, tresaltă de bucurie în pântecele maicii sale (Lc. 1 *44).* Deși nu era deplin alcătuit cu trupul în pântecele mamei sale, el se arată Înainte-Mergător al Bunei Vestiri Evanghelice. Se bucură, saltă în prezența Pruncului Iisus din Sânul Mamei Sale, Hristos Domnul Cel intrat în Palatul Său de curând — Iisus și Ioan încă neformați trupește desăvârșit, cu Sufletul erau de față. Mare Taină!

Ioan și Iisus zămisliți, erau Aceia care aveau să fie; iar Ieremia din momentul conceperii, era învestit cu înalta menire de sfințenie și Proroc. Oricine s-ar fi atins de ei în vremile duratei formării lor în sânul mamei, din clipa conceperii până la nașterea lor, ar fi ucis pe Ieremia, pe Ioan Botezătorul, sau pe Iisus Domnul… Așadar, oricine pierde, asasinează, întinde mâna asupra fătului conceput: pierde, asasinează și omoară om, nimicește o viață de om și va fi tras la răspundere înaintea Dreptului Judecător pentru „omor", „asasinare" mai mult decât ucigașii de la drumul mare.

Precum Sufletul Proorocului Ieremia, al Sfântului Ioan Botezătorul, sau al Domnului nostru Iisus Hristos, așa și toți cei concepuți, ascunși în adâncul pântecelui maicilor lor, încă nedespărțiți de ele, au și aceștia fiecare Sufletul lui, deosebit de cel al mamelor lor, urmând ca după naștere să li se dea doar un nume la Sf. Botez; iar în ceruri li s-a rânduit câte un Înger păzitor și li s-au scris numele pentru viețuire în veșnicie. Iată deci că mama care a conceput are în sânul ei două Suflete nemuritoare: al ei și al fătului. Acestea știindu-le doctorii, învățații, Sfinții Părinți, făcătorii Sfintelor Pravile și Duhovnicii luminați, spun hotărât că: nici mama, nici tata, nici doctorii sau moașele ori empiricile, nu pot suprima ceea ce se află conceput în pântecele mamei, fiindcă suprimă un copil și devin ucigași, asasini. Copilul din mamă este aievea o persoană, deci, orice atentat la viața lui este un atentat la o persoană. Un mare păcat, o grozavă nelegiuire este orice atentat la viața pruncului.

Mama denaturată, iubind mai mult lumea cu deșertăciunile ei, petrecerile anticreștinești decât odraslele ei, mai mult necurățiile decât maternitatea, calitatea de mamă, iubirea, duioșia de mamă, și-a împiedicat zămislirea pruncilor: pe unii i-a omorât în sân, pe alții prin raclaje, avortări, sau prin sugrumare, nealăptare... După trimiterea lor nebotezați în afara Împărăției lui Dumnezeu, în negurile plângătoare, Sufletele pruncilor din vreme în vreme vin în jurul mamei lor denaturate, și-i împărtășesc starea lor jalnică. Ei o mustră ziua și noaptea, de ce a făcut așa, de ce a fost așa de tirană cu ei... De ce nu i-a îngăduit să vadă și ei lumina soarelui de pe cer și Lumina lui Hristos care luminează tuturor?

Când un vânător îndoindu-se că în tufele din fața lui este o fiară sau un copilaș, ar trage și ucide, i s-ar primi oare justificarea la cuvintele: „N-am fost sigur că este un om sau o fiară și de aceea un tras?” Nu. Desigur că nu. El va fi totuși vinovat tocmai că în nesiguranță fiind, a tras asupră-i. O astfel de motivare, să fie tuturor maicilor spre îndreptare.

Mama nu poate socoti fătul conceput, ca corp al ei propriu, nici o alcătuire proprie a corpului ei, pentru că-i luat în pântecele ei. Fătul de la concepere este legat de corpul mamei sale, atât cât suntem noi legați de mediul în care trăim, de aer, de oxigen, de apă, de hrană... fără a forma un corp, un tot organic, o ființă cu ele; ci ne păstrăm viața, Sufletul și corpul aparte de ele. Fătul în sânul maicii nu poate fi considerat ca organ sau mădular al trupului ei, de care să dispună după plac, adică să-l lase ori să-l extermine. Fătul conceput nu-i nici parazit, polipi sau tumori, care se operează, pentru că el având vase sanguine, sânge, inimă și viață proprie, nu soarbe sângele, limfa, puterea și viața mamei. Fătul — Sufletul — conlucrând la formarea trupului în sânul mamei sale, este oaspetele găzduit în palatul de marmură albă și porfiră al corpului mamei sale. Este un găzduit, un chiriaș dorit, iubit și visat, deci, nimeni, nici însăși gazda, nu are dreptul a-l asasina. Mama după naștere, ca și floarea soarelui, se întoarce cu toată ființa ei la noul născut, alăptându-l și îngrijindu-l cu toată căldura dragostei sale anghelicești. Multă vreme după naștere mama simte în întreg organismul ei că nu-i despărțită de copilul ei, deci, el este de sine stătător, o persoană omenească cu toate drepturile și privilegiile ei, cum a fost și în sân, legată de mamă, cam suntem noi legați de: aer, hrană, casă, pat...

Omul nu-i om prin aceea că se naște; ci pentru că-i conceput în sânul mamei sale, deoarece tot ce nu-i conceput nu se naște, nu este și nu devine om. Ghemușețul cu primirea de viață omenească, cu acea „suflare de viață” (Fac. 2 7) (Suflet omenesc) care-i icoana vie a Dumnezeirii, izvorul faptelor spirituale, destinat și deosebit de mamă, este un corp aparte cu viață proprie. Sângele acestuia vărsat de cineva, nu-i mai puțin decât sângele lui Abel și al copilașilor uciși de Irod... Independența fătului cu totul de mama sa, în sânul căreia se concepe, se formează și se dezvoltă, reiese din multe cazuri

(50%) în care pruncii s-au scos vii prin operație la 25 minute după moartea mamei lor. Astfel aflăm că Raimundus Nennatus ar fi fost scos viu din pântece, ca prunc, a treia zi după moartea mamei sale, când o rudă curajoasă i-a deschis sânul, aducând la lumină pe acel apostol. Panlina Schvarzenburg, cumnata ambasadorului Austriei, murind în incendiul întâmplat cu ocazia ospățului lui Napoleon (10 Dec. 1810), a doua zi, prin operație, a fost eliberat din corpul ei un prunc viu. În naufragiul din 28 Martie 1846, de la Sarra din Lorena, înecându-se 40 de persoane, în corpul unei femei pescuite a patra zi, prin operație s-a aflat un copil viu.

Vedeți mamelor? Voi sunteți ministerul economiei, grânarul țării, pepiniera omenirii. Embrionul conceput, care se dezvoltă în sânul vostru, e de aceeași natură cu a oamenilor ieșiți la lumină. Orice fel de asasinare a lor vă mustră și vă torturează vremelnic și veșnic cu plânsul și strigătul lor: „Mamă, mamă, de ce ne-ai asasinat? Iată, suntem aici!" Așadar, mai înainte de a vă asasina pruncii, gândiți-vă bine, ce veți răspunde înaintea Dreptului Judecător? Ce veți face la strigătele și mustrările pruncilor asasinați? Ce veți suferi în ghearele îngerilor nemilostivi, care vă învață acum la pruncucidere? Putea-veți răbda muncile înfricoșate în iezerul de foc nestins dimpreună cu dracii care vă întunecă și împing la pruncucidere?!!!

Mamelor! Mamelor! Reculegeți-vă, pocăiți-vă, înțelepțiți-vă, părăsiți-vă cu desăvârșire de acel infernal păcat, mai înainte de a vă trezi — ca bogatul nemilostiv — în locul cel veșnic.

PRUNCII AVORTAŢI STRIGĂ ÎN FAŢA LUI DUMNEZEU ASUPRA MAMELOR. Mamele pruncucigașe, după ce comit crima, se ascund, își omoară tăcerea grăitoare, se muncesc a amuți glasul conștiinței, fug dintr-un loc în altul, de la o ocupație la alta, ca să scape de glasul sângelui ce strigă: „Mamă! Mamă!" Glasul pruncilor raclajați, avortați, lepădați, asasinați, strigă asupra mamelor lor înaintea Feței lui Dumnezeu. Din înălțimile cerului coboară o Lumină puternică cu fulgere și trăsnete. Este prezența lui Dumnezeu, de la Care tună și răsună cuvintele: „Ce-ai făcut? Glasul sângelui vărsat de tine strigă către Mine din pământ" (Fac. 4 *10).* Ţi-ai omorât copiii nevinovați, care strigă jalnic către Mine astfel: „Până când Stăpâne Sfinte și adevărat, nu vei judeca și nu vei răzbuna sângele noastru, față de mamele noastre?" (Apc. 6 *10).*

În așteptarea deșertăciunilor, jocurilor, cântecelor curvești, petrecerilor anticreștinești, beții și alte felurite blestemății, pentru a căror dragoste ai devenit ucigașă copiilor tăi, șezi uimită acum în așteptarea acestora, ei te pândesc, te urmăresc, te chinuie, îți fură conștiința să-ți grăiască prin ea: „Mamă, mamă, noi nu te mai putem săruta niciodată! Unde ne sunt buzele cele roșii ca trandafirii? Am vrea să te cuprindem de gât! Dar unde ne sunt mâinile să ne facem cruce, să ni le împreunăm la rugă, să ne jucăm, să te cuprindem cu căldură de gât, să te dezmierdăm? Unde ne-ai ascuns mâinile mamă? Mamă, tu nu ne mai poți săruta, că noi nu avem nici frunte, nici obraji. Tu aducându-ți aminte, ne chemi, iar noi tăcem, că nu avem gură! Ce ne-ai făcut-o?! Mamă! Unde ne sunt trupușoarele noastre ca ale copilașilor pe care-i blagoslovea Iisus și-i strângea în brațe? Ei, cei cu mame bune, își reazemă căpșoarele lor cu bucle bălai, castanii sau negre, de sânul Maicii Preacurate, iar nouă, acolo unde suntem, ni-i foarte greu, ni-i frig, ni-i foame, ni-i sete, n-avem nicio mângâiere mămico și vom plânge mereu în negură! Plânsul ne-ar ușura. Dar unde ni-s ochii, mamă?! Unde-s mărgăritarele noastre (ochii), în care s-ar oglindi lumea și s-ar desfăta Îngerii lui Dumnezeu ca pe-o pajiște a Raiului!? Mamă, mamă, unde-s ochișorii noștri? De ce nu ni i-ai dat? De ce ne-ai lipsit de ei? Mămică, am vrea să alergăm la sânul tău. Poate este mai cald lângă inima ta! Dar vai, unde ne sunt picioarele? Mămico, dă-ne piciorușele! Vrem să sărutăm Icoana Maicii Preacurate de pe perete, vrem să sărutăm icoana cerului de pe fața ta, dar vai, nu ne putem ridica, nu putem veni, ne lipsesc piciorușele! Mămică, mămică, unde ni-s piciorușele? Unde ni le ai pus? Unde ni le-ai ascuns? Pentru ce ni le-ai furat? Unde le-ai aruncat? Mămică, de ce ne torturezi așa de groaznic??.." Acestea și altele multe sunt strigătele pruncilor raclajați, avortați, dinafară luminii Împărăției lui Dumnezeu, către mamele lor pruncucigașe.

Mamelor! Să nu credeți niciodată că copiii avortați vă uită pentru că voi i-ați lepădat, i-ați uitat sau vă munciți în fel și chip ca să-i dați uitării. Nu, nu!

O mamă își dădu ghemușteţul avortat la câini. Deși aflată și pedepsită de lege pentru acea crimă, după câțiva ani, casa ei nu mai avea pace, Sufletul ei era veșnic zbuciumat. Mâini și puteri nevăzute, aruncau cu pietre și coceni de porumb în ea. În casa, cu ușile și ferestrele închise, veneau dintr-odată pietre și bolovani. Farfuriile se mișcau singure și cădeau de pe masă fără să se spargă. Cu toate sfeștaniile făcute de Preot în casa aceea, fenomenele naturale pricinuite de puteri nevăzute își

urmau cursul regulat. Femeia avortoare și Preotul erau convinși că Sufletul Pruncului neîmplinit, aruncat din sânul ei la câini, când era fată mare, aruncă mereu cu pietre, mustrându-și pe maica sa criminală. Dumnezeu a îngăduit aceste arătări, ca să se vadă cât este de groaznic păcatul avortării pruncilor aici și în veșnicie.

Chipul de faţă ne arată satanicul păcat al avorturilor, foarte cumplit în sine şi groaznic de urâcios înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu, Izvorul vieţii, strigă din înălţime la mama denaturată, hotărâtă a-şi avorta copilul, precum şi la fiarele cu chip omenesc, contribuitoare: cu cuvântul, cu sfatul diabolic, cu îndemnul demonic şi cu lucrul infernal, la avortarea pruncilor prin felurite mijloace, ca şi la Cain, la Irod...: „Unde-i pruncul... ? Unde-s pruncii?... Ce-aţi făcut?...Sângele pruncului... pruncilor uciși, avortaţi... strigă din pământ către Mine! Şi acum blestemaţi sunteţi voi pe pământul care şi-a deschis gura sa ca să primească sângele pruncilor avortaţi prin: cuvântul, îndemnul şi meşteşugul vostru satanic.

Vai de acele nefericite Suflete, că groaznic blestem apasă asupra lor, ca şi asupra lui Cain, Irod şi alţi monştri ucigaşi ai omenirii.

Chipul de față ne arată pedeapsa avortoarei și a complicilor ei (Rom. 6 *23;* Iac. 1 *15),* la uciderea și lepădarea pruncilor. Trupul avortoarei mort, fără rugăciunile Preotului, arată gravitatea păcatului monstruos, care oprește rugăciunile Bisericii, ce se fac pentru ea, de a ajunge înaintea lui Dumnezeu. Sufletul mamei denaturate prin uciderea și avortarea pruncilor și ale tuturor complicilor ei la odiosul păcat, sunt trase de dracii pe care i-au slugărit și în felul acesta, în iad, în văpăile focului nestins, ca să se muncească acolo cu ei veșnic.

Cei care nu vor a avea copii, să se învoiască între ei și să viețuiască frățește; de nu pot așa, să se lase în voia lui Dumnezeu a zămisli și a naște copii și să și-i crească bine, creștinește, pentru a se mântui. Ori așa, ori altminterea, căci fiecare trebuie să ducă o cruce după Mântuitorul pentru a se mântui și a dobândi Împărăția lui Dumnezeu. „Împărăția lui Dumnezeu se silește și silitorii o răpesc pe ea” (Mt. 11 *12).*

O femeie lumeață, dimpreună cu soțul ei, lipsiți totalmente de credință, și-a avortat copiii unul după altul. Într-o noapte este adusă la spital. Se zvârcolea în chinuri groaznice. Febră ridicată, tulburări, leșin la extrem, delir, hemoragie. Într-un cheag mare de sânge omenesc se zărește o mânuță de prunc ca de vreo cinci luni. Trebuie operație. În agonia ei noaptea târziu, când a bătut ceasul turnului 12, femeia zvârcolindu-se în dureri, a început a striga: „Plecați, plecați... Iată, iată-i: vin iarăși!... Vin unul după altul... unu...doi... trei... ăsta-i mare, aproape la termen!... Patru... cinci... ăsta a rămas mititel!... Șase... șapte... opt... ăsta... fără cap, vedeți cum îl ține în mânuțe?... Nouă... zece... ăsta n-are piciorușe și totuși merge! Este tăiat în două și totuși sângerează!... Unsprezece...

doisprezece... iacă o altă mână!... Și un picior!... Unde ți-e capul? Dar celelalte membre?... De ce n-aveți ochi?... Plecați, plecați, n-aveți dreptul să trăiți!

I-auziți-i cum strigă la mine: „Dă-ne mamă ochii!... ne-ai luat ochii!... dă-ne ochii tăi!" Unu-u-u-u... do-o-i... trei... treisprezece... Vai, vai ce urâți mai sunteți!... Plini de sânge, sfârtecați, tăiați bucățele, go-o-i!... Ia-a-a-i, nu-i vedeți cum se zbat? Cum gem? Cum plâng? Cum țipă?... I-auziți-i cum strigă: „N-avem apa Sfântă a Botezului să ne spălăm pata păcatului strămoșesc! Vai de noi și de părinții noștri, că n-avem haine de sărbătoare să ne acoperim goliciunea... Vai de noi și de părinții noștri, că n-avem haine de nuntă pentru praznicul ospățului nostru veșnic!... Suntem alungați... înghețăm de frig... ne este foame... ne este sete... dați-ne lumină, lumină... spală-ne!... Vai! N-auziți? Uite-i cum vin... unu... doi... trei... treisprezece... Plecați! Duceți-vă de aici! Plecați, nu vreau să vă mai văd... Uite-i, se apropie... Vrea să-mi i-a ochii... inima... lăsați-mă-ă-ă! Plecați.... du-ceti-vă de aici.

În acele strigăte sosește doctorul. Apucându-se de făcut operație, află copilul perforat și tăiat în bucăți de o sulă de fier. Sânul rănit în mai multe părți. Bolnava dădu în peritonită. Sângele curgea de mai multe ore... Cele mai tari doze de narcotice n-au putut-o liniști. Preotul și soțul înștiințați, veniră. Preotul apropiindu-se de ea, o îndemna la pocăință. Femeia, după primele cuvinte, răspunde: „Au fost treisprezece, treisprezece copii am avortat... Nu mă mai întrebați altceva!" Pe când Preotul îi vorbea de mila lui Dumnezeu cea nemărginită, Care voiește ca tot omul să se mântuiască, pruncucigașa adunându-și puterile, a zis: „Lăsați-mă să plec... vreau să ajung în iad și să plătesc în veșnicie clipele acelea" apoi zărindu-și soțul, striga din răsputeri: „Ucigașule! „ și cu acest cuvânt muri în chinuri groaznice trupești și sufletești... (Spicuiri din memoriile unei moașe).

Sufletelele pruncilor înlăturați de a se zămisli, raclajați, avortați, lepădați, asasinați... strigă asupra mamelor lor înaintea Feței lui Dumnezeu!

Pruncii raclajați, avortați cu premeditare, se vor ridica la Judecată împotriva pruncucigașelor mame, înaintea Feței Domnului Dumnezeu și a Îngerilor ce plâng tronurile și lăcașurile lor de strălucire, pregătite mai înainte de întemeierea lumii, certându-le. Ei vor striga mai mult și mai tare decât micuții prunci ai Betleemului uciși, împotiva lui Irod. Și până în ziua cea mare a răsplătirilor, fără veste, străbat din răsfundurile inimii și ale conștiinței, vociferările pruncilor asasinați cu îndoitul omor: omorul trupului și omorul Sufletului. De i-ar fi născut, botezat și apoi i-ar fi ucis și mâncat, mai puțin s-ar fi osândit. Crima pruncuciderii însă, nu are asemănare, dar nici pedeapsa ei nu-și va găsi pereche. Maici de acelea pruncucigașe, cu drept cuvânt, după Dumnezeiasca Evanghelie „mai bine nu s-ar mai fi născut"... dracii din iad își întind zilnic ghearele asupra lor, ca să le tragă cu ei în groaznicele munci ale focului veșnic.

Glasul sângelui pruncilor îndoit omorâți cu voia, strigă zilnic împotriva mamelor lor: „Până când Doamne, nu vei răzbuna sângele nostru"! Iar Îngerii luminați plâng strălucitele locuri de fericire, unde ei erau meniți să vină și să se veselească în veci...

IROD UCIDE PRUNCII BETLEEMULUI. Crudul împărat Irod auzind despre nașterea Noului împărat Mesia, temându-se, a dat poruncă ostașilor a

ucide pe toți pruncii din Betleem și din împrejurimile lui până la doi ani. Măcelul a și început. Sângele pruncilor curgea gârlă. Mamele țipau îngrozitor. Betleemul părea un iad fioros. Femeile fugeau cu copii dinaintea trimișilor lui Irod, cum fug oile de lupi și de alte sălbăticiuni. Maica Sfânta a fugit cu Pruncul Iisus în Egipt. Sf. Elisabeta, bătrână, a fugit cu pruncul Ioan Botezătorul. Mama lui Natanail a fugit cu el și văzând că o ajung gonacii, l-a ascuns sub un smochin cu frunze, după care a fugit mai departe. După uciderea pruncilor, Irod s-a îmbolnăvit groaznic și a avut o moarte cumplită, chinuindu-se veșnic.

Irod, din porunca căruia s-au măcelărit toți pruncii până la doi anișori, din Betleem și hotarele lui, a devenit un monstru infernal, un blestem al părinților pruncilor uciși. Părinții denaturați care își împiedică venirea pruncilor în lume, sau și-i ucid prin felurite mijloace satanice, sunt mai monstruoși și mai blestemați și decât Irod.

O legendă veche povestește despre chinul lui Irod, astfel: în ziua când se pomenește uciderea celor 14 000 de copii uciși de Irod, ies din mormintele mici din Betleem spirite albe, se trezesc din somnul de aproape două mii de ani acei prunci nevinovați. Ţinându-se de mânuțe, călătoresc ei în șiruri lungi spre Ierusalim, ca să-l scoale pe Irod din liniștea mormântului său. Sub pașii lor ușori se ridică lespedea de pe mormântul vechi regesc, iar cel ce doarme acolo sare afară plin de spaimă, dar auzind cântecele șoptite, care îi aduc aminte de fapta cea rea a sa, pică iarăși cu fața la pământ. Ei cântă însă neîncetat despre moartea lor așa de timpurie și despre osândă lui cea veșnică. El se ridică atunci de la pământ și fuge. Ceata cea albă însă îl urmează. Atunci se scoală și fuge... fuge departe, tot mai departe... la niște marinari ce călătoresc cu corăbiile pe mare. Aceia însă nu-l pot suferi și-l alungă. Mulțimea copiilor îmbrăcați în alb fuge după el. Irod fuge de ei prin pădure, vrând să se ascundă între tâlhari. Copii fug după el... Tâlharii nu-l rabdă, îl scot afară din pădure. Sărmanul! Până și tâlharii de prin păduri, spre care s-a strecurat, îl alungă. Și când se refugiază în cimitirul spânzuraților, aceștia toți ridică funiile amenințător în contra lui. Irod fuge tot mai departe, urmărit de aproape de cetele cele albe de prunci, până ce ajunge într-o țară de la miazănoapte, într-un sat părăsit și se oprește înaintea unei case mici și aproape năruite. Aici își ridică el brațul, rânjindu-se, arată spre casă și le zice pruncilor: „Priviți pe femeia aceasta, care locuiește aici. Peste patul ei atârnă Icoana Maicii Domnului și Crucea, dar cu toate acestea, dânsa este tot atât de rea ca și mine”. Atunci pruncii se opresc plini de frică. Ușa casei se deschide și afară pășește un nou Sufletel alb, Sufletul unui nou-născut, tocmai atunci ucis de mama sa și se pune în rândul celorlalți prunci...

Vedeți? Mamele Sfinte și altele, căutau cu prețul vieții lor să salveze viața pruncilor lor. În vremile noastre însă majoritatea femeilor denaturate chiar cu prețul vieții lor își ucid pruncii!!! Acelea sunt un corp cu pruncucigașii Irod, Faraon... și alți pruncucigași... și cumplită moarte și osândă veșnică le așteaptă.

Într-adevăr, mamele care își ucid copiii în sânul lor, sunt cu mult mai păcătoase și mai vinovate decât Irod. Căci Irod n-a fost tatăl acelor prunci pe care i-a ucis, cum sunt părinții care săvârșesc acest păcat. Un mare scriitor englez spune că toate mirodeniile Arabiei nu sunt în stare să ia mirosul sângelui cu care s-au pătat părinții vinovați de acest păcat. Toată apa de pe lume nu-i în stare să spele roșeața de pe mâinile lor!

ADEVĂRATA MAMĂ ÎNAINTEA CREATORULUI CU TOŢI COPIII SĂI ÎN FERICIRE. Fericite sunt mamele care doresc, nasc pruncii dați de sus și-i cresc în teama și înțelepciunea lui Dumnezeu. În loc de mustrările conștiinței și frica osândirii veșnice, ele au pace, liniște, curaj sfânt și bucurie. Fețele lor strălucesc de încredere înaintea Creatorului. Soții înțelepți, bogați sau săraci, nu se îngrozesc niciodată de cereasca invazie a copiilor, știind că fiecare copil vine în lume cu un creier și două brațe, care în timpul vieţuirii lor, produc mai multă avere decât consumă. S-a constatat că familiile mai sărace au mai mulți copii. Coborând din familiile bogătașilor, din casele înstăriților, aflăm verificat, că: Bunăstarea, nu sărăcia este vrăjmașa copiilor. De aceea și Mântuitorul fericește pe aceia, zicând: „Fericiți sunteți săracilor, ca a voastră este Împărăția Cerurilor” (Mt. 5 *3;* Lc. 6 *20).* ,

Părinții înțelepți, chiar dacă au copii mulți, la venirea altuia ei îl privesc cu blândețe și bucurie: „Iată, are să vă mai vină un frățior. El este între voi, deși nu puteți a-l vedea acum. Dumnezeu l-a zidit minunat ca și pe voi. El i-a pregătit un plăcut leagăn mic, sub inima caldă a mamei. Ori de câte ori Dumnezeu vrea să vă mai trimită câte un frate, trimite un Suflet în mama voastră. Ea îl primește cu toată dragostea ei de mamă, îl ascunde și-l lasă să doarmă lângă inima ei. Acolo el își ia trup și crește. Când se dezvoltă deplin, vine Îngerul lui, îl scoate afară și-l așază în pătuc”. Întrebați pentru ce nu-l

așază dintr-o dată? Voi știți prea bine, floricelele și pomii vin mai întâi într-o sămânță mică în pământ. Apoi după câtăva vreme încolțește, crește și răsare. Așa-i și cu copilul. Mama este grădina în care l-a semănat Bunul Dumnezeu. Așa ați fost și voi în mine, ca într-o grădină. Eu și tăticul vostru, v-am iubit mult, ne-am rugat Dulcelui Iisus să vă aducă. Și v-a adus... Astfel de vestiri înțelepte și blajine, pregătesc pe frați și surori a primi cu drag odrasla ce vine în urma lor de la Dumnezeu în lume (Ioan 16 *21).*

Adeseori s-a întâmplat ca cei de pe urmă copii, „prâslea", să fie mai drăgălași ca cei mai mari, mai mângâietori, lumina ochilor, ținta speranțelor, sprijinul slăbiciunilor, toiagul bătrâneților, deși a venit mult mai târziu, după planul încheiat demult din vecie.

S-au văzut adeseori părinți numai cu un copil slujindu-i acestuia ca niște robi, zilnic la hamalâc; și alți părinți cu câte 6, *10, 12* copii, dar cu toate că erau mulți, erau crescuți în frica lui Dumnezeu și puși într-o rânduială și disciplină așa fel încât părinții erau respectați și stimați ca niște domni și stăpâni de toți aceștia. Strămunii noștri în înțelepciunea lor — privind Darul lui Dumnezeu conlucrând în familiile numeroase și active, loialitatea, optimismul și buna dispoziție în casele populate bogat cu odrasle — ziceau: „Mulțimea pruncilor, bucuria Românului" (Ps. 127); iar: „Casa fără multe vlăstare, este o casă neîmplinită". Așa aflăm scris în istorie că Franklin era al 14-lea copil în familie, Sf. Ignatie al 13-lea, Benedict Lobre al 15-lea, ș.a.m.d.

Familia numeroasă este o desăvârșită societate minusculă, o miniatură perfectă a universalei familii perfecte. Copiii unei familii numeroși fiind, nu suspină după copiii vecinilor pentru a se juca cu ei, nu-i caută ca să-i afle, căci fiind mulți, își pot îndeplini trebuințele lor copilărești în casa și ograda părintească, sub supravegherea părinților. Astfel, ei devin bine crescuți. Asemenea cu o prisacă de albine și reginele sale, familia cu copii numeroși adună mierea vieții pentru fiecare prunc, ca o regină, pentru zilele grele ce ar veni.

Mama bună, adevărată, născătoare şi crescătoare de prunci, îşi priveşte cu drag copiii ei botezaţi, crescuţi bine, instruiţi în spiritul creştinătăţii, în locurile lor de fericire din Împărăţia Cerurilor. Dumnezeu o priveşte cu nemărginita-i dragoste Divină, o umple de bucurie, o binecuvântează, o ia şi o bagă în locul de fericire, zicându-i: „Bine slugă bună şi credincioasă! Peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune. Intră în bucuria Domnului tău!" (Mt. 25 *21).*

Femeile și mamele creștine, cu ochii țintă spre Maica Preacurată pururea Fecioara Maria, să străbată cu inimă tare lumea în care reînviază păgânismul. Să păşească eroic pe calea credinței și vieţuirii creștinești. Să înainteze cu bărbăție pe calea: jertfei, gloriei, vieții și fericirii. Dacă în cetatea antică, femeia avea menirea să supravegheze ca nu cumva să se stingă focul sacru, apoi în „Cetatea lui Dumnezeu" să fie paznice izvoarelor Sfinte ale vieții omenești, creștinești și duhovnicești. Așa înțelepțește lucrând mama și tata, vor sta cu fața senină, luminată, înaintea Creatorului. Copiii bine crescuți creștinește, îi vor apăra înaintea Domnului. Și așa vor ajunge să vieţuiască pururea în desăvârșită fericire acolo sus în Împărăția Cerurilor (Vezi mai pe larg în „Privelişti Apocaliptice" cap. 5 *6,* „Taina Sfântă a Nunții", partea IlI-a).

235) Am avortat (lepădat, pierdut) pruncii fără voia mea? Mi-a murit copilul nebotezat? Am botezat copiii avortați (lepădați, pierduți), cu voie și fără de voie?

Femeia care a pierdut pruncul fără de voie, un an se canonisește (Sf. I. Post. 22).

De va muri copilul nebotezat din lenea sau nepurtarea de grijă a părinților, aceștia se canonisesc greu, adică trei ani să nu se împărtășească, mâncând o dată în zi cu post: lunea, miercurea și vinerea și mătănii 200 în zi... (Moliftelnic, înv. p. canoane).

„Murind copilul nebotezat, din nepurtarea de grijă a părinților săi, se înlătură părinții trei ani de la Cuminecare, mâncând uscat și îmblânzind pe Dumnezeu prin plecări de genunchi, cu plângere și cu milostenie după putere, făcând și în fiecare zi câte 40 de mătănii" (Sf. I. Post. 24).

„De va muri copilul aproape de părinții lui și nebotezat de trei zile, să aibă pocanie șase ani și mătănii cinci sute" (P.B.G. p. 115 (123); R.B.Q.R. art. 49).

PRUNCII AVORTAŢI ȘI NEBOTEZAȚI SE AFLĂ DINAFARA ÎMPĂRĂŢIEI LUI DUMNEZEU, ÎN NEGURI. Nefericirea copiilor nebotezați, avortați fără voie sau chiar cu voia, de unele mame denaturate, este mare, este grea și apăsătoare pentru pruncii aceia, dar mai mult pentru părinții lor, mai ales pentru acei denaturați ucigași avortori. Nefericirea pruncilor morți nebotezați, reiese clar din cuvintele Mântuitorului: „Amin, amin zic vouă: De nu se va naște cineva din nou, nu poate să vadă Împărăția lui Dumnezeu... Amin, amin zic vouă: De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu... Ce este născut din trup, trup este; iar ce este născut din Duh, duh este.."; iar Apostolul adaugă: „După a Lui milă ne-a mântuit pe noi prin baia nașterii cea de a doua (Sf. Botez) și a înnoirii Duhului Sfânt, pe Care L-a vărsat peste noi de prisosit prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru; Ca, îndreptându-ne prin Harul Lui, să fim moștenitori după nădejdea vieții celei veșnice" (Ioan *3 3-8;* 1 *13;* Tit 3 *5-7;* comp Gal. 6 *15;* Iac. 1 *18;* 1 Petru 1 *23;* 1 Ioan 3 *1-2, 9;* Mt. 28 *18-20;* Mc. 16 *16-20;* F. Ap. 2 *38).*

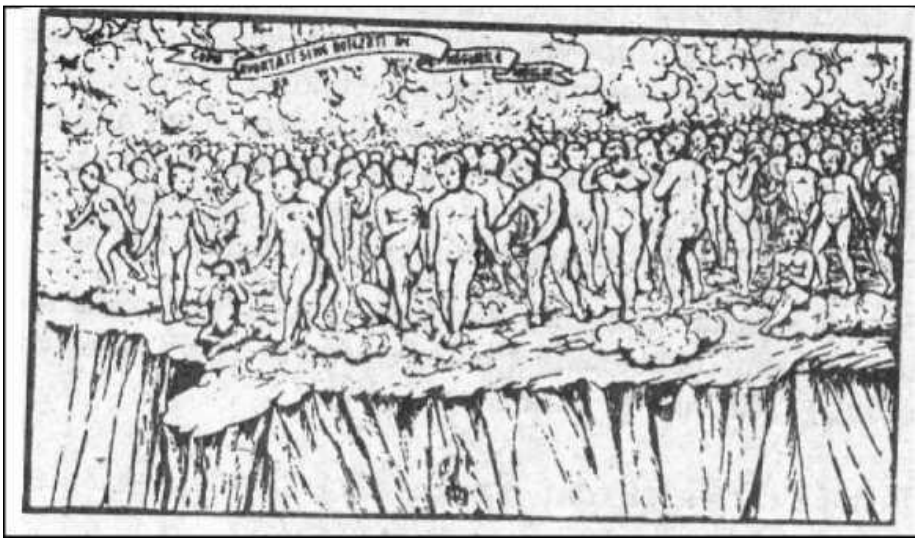

Chipul de față ne reprezintă nefericirea orbilor copii avortați și nebotezați, care pururea strigă în neguroasele locuri de suferință: „Vai de noi și vai de părinții noștri...".

Se înșală amarnic aceia care cred fals, că prin stropirea cu Agheasmă mare de la 7-9 Biserici la Bobotează, se botează copiii morți, nebotezați ori avortați fără voie ori cu voie.

Pruncii morți nu se botează. Aceasta o susțin hotărâtor Dumnezeieștile Scripturi, Sfintele Sinoade, Sfinții Părinți, Dascălii luminători ai Bisericii lui Dumnezeu și dreapta rațiune sau orice minte sănătoasă și luminată.

„A plăcut — zic hotărâtor Sfinții Părinți 217-225- ca trupurilor celor morți să nu li se dea Euharistia[148], că s-a scris: „Luați, mâncați…", iar trupurile morților nu pot nici să ia, nici să mănânce. Și ca nu cumva neștiința Prezbiterilor — Preoților Bisericii — să facă să se boteze, cei ce acum au murit" (Cart. 25).

Tâlcuire: Canonul acesta prea firește, nu iartă sau nu îngăduie a Cumineca sau a boteza pe cei morți, pentru că unii ca aceștia nu mai știu de sine, deoarece au încetat toate funcțiunile lor spirituale și fizice. Este știut, că unde răsuflarea — respirația — omului a încetat, acolo a încetat și viața și a urmat și amorțirea simțurilor, după care a urmat moartea, adică a murit. Astfel, canonul acesta hptărăște că: precum nu trebuie a cumineca pe cei morți, tot așa nu trebuie a boteza Preoții pe cei ce au murit. Mai întrebați pentru ce? Pentru că morții nici a se unii cu Hristos nu mai pot, nici a se lepăda de Satana, nici a face ceva din cele obișnuite Tainei Sfântului Botez. Însă până când cineva mai răsuflă, se va învrednici Dumnezeiescului Botez, după Zonara.

---

148 Euharistie — împărtășanie, cuminecătură, grijanie

Aceasta o hotărăsc și Sfinții Părinți ai Sinodului VI ecumenic, zicând: „Nimeni să nu dea Euharistie trupurilor moarte, că scris este: „Luați, mâncați...”; iar trupurile morților nu pot nici a lua, nici a mânca” (Sin. VI ec. can. 83).

Tâlcuire: Marea greșeală a acelora care s-au încumetat a Cumineca pe cei morți, se vede din acest canon, care pe drept oprește ca nimeni să nu-i Cuminece pe cei morți, după lămurirea cuvintelor Mântuitorului, cu care a întemeiat Taina Dumnezeiești Cuminecături: „Luați, mâncați... Beți dintru Acesta toți...”, că Taina aceasta El a așezat-o pentru cei vii, care pot a lua, a mânca și a bea... dar nu și pentru cei morți, care nu pot nici a lua nici a mânca... De-aici se înțelege sau se deduce și aceasta, că nici Botezul nu se poate face celor ce au murit sau morților; ci trebuie să fie viu — trupul cu Sufletul într-însul, ca și casa cu gospodarul într-însa — cel ce se botează.

Dreapta rațiune ne arată clar aceasta, d.p.: Dacă cineva găsește în cotețul găinilor, sau prin curte, în grădină, niște păsări moarte, unele poate chiar intrate în putrefacție și le-ar tăia gâtul, le poate mânca? Așa este că nu? Însăși conștiința omului strigă puternic la el să nu facă una ca aceasta, că se primejduiește.

Dacă cineva ar afla niște oi, sau alte animale, omorâte de lupi și le-ar înjunghia, le-ar putea mânca? Nu. Pentru că le-a înjunghiat neavând viață într-însele, adică moarte. Astfel, după cum tăierea păsărilor sau înjunghierea vitelor moarte este nefolositoare, ba încă și primejduitoare; tot așa de nefolositoare este și botezarea morților, ba încă și păgubitoare și primejduitoare, adormind cu somnul morții și al osândirii pe cei vinovați. În loc de folos sufletesc, ei mai rău se primejduiesc.

În vremurile patristice ereticii Marchioniști, pe lângă alte credințe deșarte, rătăcitoare de la dreapta credință creștinească, aveau și un eres al botezării morților. Când murea careva dintr-înșii nebotezat, un marchionist viu se ascundea sub patul mortului. Astfel, mergând alții lângă pat, întrebau pe mort, de vrea să se boteze... Ereticul viu de sub pat (mișcând patul cu mortul) răspundea că voiește a se boteza... Și așa, botezau pe cel viu în locul mortului,... care în realitate rămânea tot nebotezat, iar cei vii înșelați, cufundați tot mai adânc în întuneric și în infern (Vezi T.T. o.c. la 1 Cor. 15 *29;* Gal. 1 *7-9;* 2 Tim. 2 *17;* Evr. 1 *9;* Apoi. Tertulian în cuv. d. Înviere; Sf. Ambrozie și Irineu în cuv. d. eresuri, d. Coresi).

Acea credință deșartă sau rătăcitoare de la dreapta credință a unor nesocotiți din vremurile noastre, a dat curs la sumedeniile de avorturi în masă, în toate ramurile societății omenești!... O-o-o! Grozavă abatere de la Dumnezeieștile învățături și Sfintele rânduieli bisericești! Multe Suflete ale avortoarelor, conlucrătorilor și încurajatorilor acestui groaznic păcat și a susținătorilor falsei botezări a pruncilor morți, ai cufundat tu în focul iadului și în muncile veșnice, sub masca minciunii, că le folosești?!?

Pentru ușurarea nefericirii pruncilor nebotezați și avortați... noi Preoții îngrijorați pentru mântuirea Sufletelor părinților îngreuiați cu acest păcat și al copiilor morți nebotezați, avortați fără voie după zămislirea lor, ori în care lună ar fi fost pierduți, după mila și Darul lui Dumnezeu suntem de părere, că dacă s-ar cumpăra cărți folositoare de Suflet, d.p.: Noul Testament, Mărturisirea Ortodoxă, Viețile Sfinților, Cazania, Mântuirea păcătoșilor, Hristoitia, Oglinda Duhovnicească... și alte cărți de rugăciuni și învățături curat Ortodoxe și s-ar da de pomană de Sufletul pruncului, în costul prohodirii, pomenirilor și pomenilor unui prunc botezat ce s-ar înmormânta, așa se folosesc și pruncii aceia pentru care s-au dat cărțile acelea de pomană. Pe măsura luminării sufletește a celor ce le vor citi și asculta, se mai ușurează și părinții avortori de greul păcat ce apasă pe Sufletul lor... Părinții însă, care de bunăvoie sau cu premeditare și-au ucis și avortat copiii, trebuie ca, cu costul înmormântării, pomenirilor și pomenilor unui om mare, să cumpere cărți sfinte, cele mai bune și mai folositoare de Suflet și să le dea de pomană celor dornici de citit și de mântuire, pentru Sufletul pruncului avortat cu premeditare... Așa făcând, nădăjduim după Mila Marelui Dumnezeu, că se vor mai ușura. Asemenea trebuie a face toți și toate persoanele acelea care cu cuvântul și cu fapta au conlucrat satanicește la uciderea sau avortarea nevinovaților prunci (Vezi și „Oglinda Duhovnicească”, pp. 1420 — 1442, de autor).

236) Am ucis pruncii după naștere nebotezați? Născând pe cale, mi-a murit pruncul nebotezat din neglijența mea?

Muierea ce va naște și își va sugruma pruncul ei nebotezat, până la moarte să se pocăiască, mâncând lunea, miercurea și vinerea numai pâine și mătănii o mie (în fiecare zi) (P.B.G. pg. 115 724).

Femeia care a născut pe cale și n-a purtat grijă de prunc, să fie supusă vinovăției ucigașului (Sf. Vasile, *33*).

PRUNCUCIGAȘA ȘI-A CERUT MOARTE LA TRIBUNAL. În anul 1816 s-a transportat o femeie bolnavă la spitalul din Heidelberg. Aici, după puțină vreme a dorit să se spovedească. Apoi s-a înfățișat de bunăvoie la tribunal, spunând că și-a omorât doi prunci. După ce și-a recunoscut păcatul, s-a rugat să fie osândită, nădăjduind că în chipul acesta își va recâștiga liniștea conștiinței. Ea a mărturisit, că de când și-a omorât cei doi copilași, necontenit a mustrat-o conștiința. Apoi s-a rugat de tribunal ca, dacă va fi osândită la moarte, să i se taie capul, iar mai întâi să i se taie piciorele, care au dus-o la locurile de petreceri (jocuri), unde și-a depănat viața păcătoasă... (D.C. o.c. 158).

UCIGAȘA CELOR DOI COPII AI EI PEDEPSITĂ DE SUS. „Înotând odinioară pe mare — istorisește un corăbier creștin — aveam în corabie și bărbați și femei. După ce am intrat în noian, toți înotam bine, fiind mai multe corăbii, avându-și destinația unii la Ţarigrad, alții la Alexandria, alții în altă parte, vântul fiind foarte prielnic. Dintre toți însă singur eu nu mai puteam înota de la un loc și așa am petrecut acolo trei zile, nemișcându-se corabia din loc, în care timp m-a cuprins mult necaz și mâhnire, întrebându-mă mereu: „Ce-ar putea fi asta?" Atunci eu, ca un cârmaci ce eram, având scârbă[149] pentru corabie, am început a mă ruga lui Dumnezeu, însoțindu-mă și toți cei ce erau cu mine. În timpul rugăciunii, deodată mi-a venit un glas, grăindu-mi: „Aruncă pe Maria în adânc și vei înota bine!"„Eu nedumerindu-mă, mi-am zis: „Ce poate fi aceasta și cine este Maria?" Acestea zicând în sinemi, iarăși mi-a venit glas de sus, grăindu-mi: „Am zis ție, aruncă pe Maria în apă și veți fi mântuiți". Auzind iarăși aceasta și socotind eu, îndată am strigat: „Maria!" Aceea dormea pe așternutul său în corabie. Trezindu-ne, a răspuns: „Ce poruncești stăpâne?" Eu i-am zis ei: Fă bine și vino aici". Ea sculându-se, a venit îndată și luând-o deosebi[150], i-am zis: „Vezi soro Marie ce fel de păcate am eu și pentru mine veți pieri cu toții!" Ea însă suspinând, a zis: „Cu adevărat domnule cârmaci, eu sunt păcătoasa!" Atunci eu am zis către dânsa: „Ce păcate ai soro?" Ea mi-a răspuns: „Cumplit mie păcătoasa, ah! cumplit mie, că nu este păcat pe care eu nu l-am făcut și pentru păcatele mele toți sunteți în primejdie de moarte" și a început cu lacrimi a-mi mărturisi toate pe rând, grăind: „Cu adevărat domnule cârmaci, eu păcătoasa și foarte mult ticăloasa, am avut bărbat și doi copii. Când erau ei unul de nouă ani, iar celălalt de cinci ani, a murit bărbatul meu și am rămas văduvă. Aproape de mine viețuia un oarecare ostaș, după care am dorit a mă recăsători. Am trimis la el pe oarecine ca să mă ia în căsătorie. Acela însă auzind propunerea mea, a zis: „Nu voi lua femeie cu copii de la alt bărbat".

Eu auzind că nu vrea să mă ia pentru că am copii, aprinzându-mă foarte mult cu dragoste spre dânsul, m-am apucat și am junghiat pe amândoi copiii. După aceea i-am trimis veste, zicându-i: „Acum poți să mă iei că nu mai am niciun copil!" Ostașul însă auzind ce-am făcut copiilor mei, a zis: „Viu este Domnul Cel ce locuiește în ceruri, că nu o voi lua pe ea, că este ucigașă". Atunci eu ticăloasa, temându-mă a nu fi descoperită, prinsă, muncită de lege și omorâtă, pentru aceasta am fugit".

Auzind eu cuvintele femeii, nici atunci n-am vrut a o arunca în adânc, ci am zis ei: „Iată, soro, eu voi intra în barcă și să știi că de va merge corabia mare, apoi păcatele mele au ținut-o pe loc". Pogorându-mă în barcă, nu s-a mișcat din loc nici barca, nici corabia mare. Atunci am intrat eu în corabia mare și am grăit femeii: „Pogoară-te tu acum în barcă". Aceea ascultându-mă, s-a pogorât. Îndată însă depărtându-se puțin singură, prăvălindu-se, s-a cufundat cu femeie cu tot în adânc, iar corabia mare îndată a și pornit și așa de ticnită[151] și bună călătorie am avut, încât în loc de cinci zile, am făcut numai trei zile, înotând bine" (Prol. 19 Martie).

Două femei, una cu copilul mort la sân și alta cu copilul viu, aleargă la judecata împăratului Solomon. Amândouă nu vor copilul cel mort, ci numai copilul cel viu (3 Împ. 3 *16-28).* Ce contrast! Femeile acelea amândouă vor numai copilul viu; iar unele femei denaturate ale vremurilor noastre de falsă civilizație, vor copiii lor numai morți. Ele cugetă, sfătuiesc, lucrează satanic, aleargă la ucigași, la abatorul pruncilor, plătesc ca să le omoare

[149] Scârbă – aici, (reg.) întristare, mâhnire, supărare; grijă, necaz, nenorocire.

[150] Deosebi – aici, separat, pentru sine

[151] Ticnit – (Var. pop.) Tihnit, liniștit, lipsit de griji.

pruncii în ele, mai înainte de a vedea lumina zilei!!! Ce satanism! Ce iad! Ce infernalitate în lumea aceea purtătoare de mască creștinească!!!...

237) Am omorât copiii după Botez?

De va muri pruncul botezat între părinți, trei ani și mătănii 300 (P.B.G. pg. 115 (123).

238) Am înăbușit copilul nebotezat, botezat, pe când dormeam și l-am aflat mort lângă mine? Am lăsat copilul să moară nebotezat? Din nebăgare de seamă, am lăsat copilul de a căzut în apă și s-a înecat, în apă fierbinte, în foc de s-a ars, sau de a căzut de sus și s-a schilodit, sfărâmat și a murit?

De va muri pruncul nebotezat din negrija părinților, acel păcat însuși aceia îl iau; deci, să aibă pocanie doi ani și mătănii 36 (P.B.G. pg. 115 (123).

239) Am lepădat copiii nebotezați sau botezați: pe străzi, în ulițe, pe drumuri, prin târguri, la ușa Bisericii sau în alte locuri pe unde trec oamenii, spre a fi găsiți, luați și crescuți de alte persoane?

240) Am însoțit pe alții la felurite ucideri?

241) Mi-am destrămat sănătatea și scurtat viața mâncând, bând peste măsură, în crâșme, pe la ospețe, nunți, cumetrii, petreceri, baluri, serate, jocuri, etc? Am făcut rămășaguri diavolești prin întrecere în mâncăruri, băuturi, fumat tutun, ridicări, sărituri, jocuri, strigări, chiuituri nebunești, prin care mulți și-au pierdut sănătatea și viața, pogorându-se cu zile în mormânt și în iad?

242) Mi-am ucis Sufletul cu purtarea de grijă a trupului spre împlinirea poftelor josnice și a păcatelor grele?

MOARTEA PĂCĂTOSULUI E CUMPLITĂ. Păcătosul pe patul său de moarte, nepocăit, nespovedit, neîndreptat și neîngrijit după Dumnezeu, plin de dureri groaznice în trup și de întristare neagră în Suflet, plin de frică, de spaima morții, de judecata și răsplătirea faptelor lui rele, se zvârcolește cumplit, văzându-se lipsit desăvârșit de tot ajutorul și mângâierea lumească. Aceasta e răsplătirea celor ce n-au crezut, n-au iubit, nici n-au ascultat pe Dumnezeu. Rugăciunile Preotului, pe care l-a sfidat, nesocotit, ponegrit și amărât în viața sa, nu-l pot scoate din osânda veșnică (Vezi și în viața Sf. Andrei cel nebun pentru Hristos — V. Sf. 2 Oct. o.c. pp. 78-83; și „Biblioteca Ortodoxiei", Nr. 91, pp. 2380-2391, de autor — cu Sufletul boierului, pe care chiar după ce l-au prohodit Preoții cu multe lumânări și tămâieri, a fost luat de draci, cărora le slujise în viața sa). Moartea fioroasă îi stă înainte și-l înfricoșează. Acum, toate bucuriile, veseliile, averile, banii, măririle, dregătoriile și desfătările s-au luat de la el. Satana îi ține înaintea ochilor săi catastifele păcatelor sale. Cu păcatele, la care-l îndemna în viață să le facă, acum îl torturează și înfricoșează, necăjindu-i conștiința.

Chipul de față ne arată cât de cumplită este moartea păcătoșilor.

Păcătosul vede că păcatele sale îi aduc despărțirea desăvârșită de Dumnezeu, pierderea Împărăției Cerurilor și a fericirii eterne, osândirea Sufletului, veșnica pierzare, veșnicul blestem și veșnica muncă în focul nestins al iadului. Disperat, caută înprejurul său și nu vede nimic care să-l mângâie, ci numai grozăvii care-l torturează cumplit. Spiritele infernului îl întind să-l sfâșie, trăgându-l la iad. Îngerul păzitor, pe care nu l-a ascultat în viață, se depărtează de la el plângând, lăsându-l în prada deznădăjduirii. Așa, în groaznice chinuri și înfricoșări infernale, se desparte sufletul păcătosului, neîngrijit după Dreptarul Ortodoxiei Divine, de ticălosul său trup, ca să se înfățișeze înaintea lui Dumnezeu. Acolo aude din gura Dreptului Judecător înfricoșatele cuvinte: „Du-te de la Mine blestematule în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui..." (Mt. 25 *41).*

Iată cu ce îmbogățesc păcatele pe oameni! Iată ce aduc asupra oamenilor: necredința în Dumnezeu, nesocotirea poruncilor și sfinteniilor Lui, neascultarea Cuvântului Divin și călcarea în picioare a Crucii, a Jertfei și a Sângelui Hristosului Lui! „Nimeni — zice Mântuitorul — nu poate sluji la doi domni... Cel ce nu este cu Mine, este împotriva Mea și cel ce nu adună cu Mine, risipește"

(Mt. 6 *24;* 12 *30).* Aceasta o adevereşte şi Apostolul, zicând: „Este cu neputinţă celor ce s-au luminat odată (prin Botez, Mir-Ungere, împărtăşirea cu Dumnezeiescul Trup şi Sânge şi cu Cuvântul lui Dumnezeu) şi au gustat Darul cel ceresc, care s-au făcut părtaşi Duhului Sfânt şi au gustat din Cuvântul cel bun al lui Dumnezeu şi din puterile veacului viitor şi apoi au căzut, ca iarăşi să se întoarcă spre pocăinţă; a doua oară răstignind loruşi pe Fiul lui Dumnezeu şi batjocorindu-L. Însă, precum pământul care aduce din sine spini şi ciulini, este netrebnic şi aproape de blestem, al cărui sfârşit este spre ardere... aşa şi noi, păcătuind de bunăvoie (adică din îndărătnicie şi firea cea rea), după ce am luat cunoştinţa adevărului, nu mai rămâne jertfa pentru păcate; ci o aşteptare oarecare înfricoşată a judecăţii şi iuţimea focului, care are să mănânce pe cei potrivnici" (Evr. 6 *4-8;* 10 *26-27).*

243) Am ucis cinstea altora prin grăirea de rău?

La vama uciderii se întreabă Sufletul omenesc pentru feluritele păcate ale uciderii, fie că unii ucid oameni, iar alţii ucid cinstea oamenilor; căci şi uciderea cinstei cuiva, tot sub pedeapsa uciderii se află (Din convorbirea Îngerului cu Sf. Macarie).

PRIN UCIDEREA CINSTEI, A UCIS-O ŞI TRUPEŞTE. O biată văduvă şi cusătoreasă, trimitea de câtva timp pe un fiu al său să cumpere bere, fiindcă, după sfatul medicului, trebuia să ungă piciorul altui fiu mai mic. O fată dintr-o familie bogată, care dădea de lucru de mai mult timp acelei văduve, văzând odată pe copil cu sticla de bere, împrăştie între ai săi vorba că văduva ajunsese beţivă şi nu merită să i se mai dea de lucru. Aceste vorbe nesocotite avură trista urmare că biata văduvă îşi pierdu îndată cinstea şi munca şi în curând căzu cu întreaga ei familie în cea mai neagră mizerie (sărăcie). După mai mult timp (era o Duminică), fata aceea văzu pe fiul cusătoresei la poarta Bisericii, unde cerea de pomană trecătorilor, trezind mare compătimire la toţi. Fata fu mişcată şi ea şi apropiindu-se de copil să-l întrebe despre mama lui, acesta îi răspunse: „Mama nu mai are de lucru de atâta vreme, pentru că s-a răspândit în sat calomnia (bârfirea, clevetirea) că este beţivă şi nu merită ajutor. Mama însă n-a băut niciodată bere, afară numai că a trebuit să cumpere o bucată de vreme ca să ungă piciorul fratelui meu care era bolnav". Fata îşi făcu mustrări în tăcere de vorbirea ei nesocotită şi ceru să fie dusă la casa văduvei. Ea căzuse grav bolnavă şi nu mai avea multe zile. După moartea ei, fiica boierului nobil a luat cu dânsa pe cei doi orfani, dar a rămas pe totdeauna cu remuşcarea de a fi pricinuit înainte de vreme moartea acelei femei prin cuvintele ei nesocotite. De aici se vede că grăirea de rău niciodată nu se poate repara în întregime (T.M. o.c. pp. 527-8).

Vedeţi cum clevetitorii au devenit mai ucigători de oameni decât şerpii cei mai înveninaţi şi otrăvitori? Cei care voiesc a intra şi a rămâne în Împărăţia lui Dumnezeu, să-şi taie partea aceea a limbii clevetitoare sau otrăvitoare, ucigătoare de oameni (Is. Sir. 28 *15),* cum taie zâmbrele[152] la vite; altfel se cufundă în infern împreună cu prăbuşitul înger clevetitor (Apc. 12 *7-12).*

244) Am câştigat bani, avere... cu vicleşug, înşelătorii, minciunării, vrăji, descântece, farmece şi alte mijloace drăceşti, ucigându-mă pe sinemi şi pe alţii sufleteşte?

245) Am plătit slujbe la Preoţi asupra vrăjmaşilor ca să-i afurisească, să slujească lui Dumnezeu să-i pedepsească cu boli, nefericiri, primejdii, cu stropşeală sau cu moarte? Am urât şi m-am pornit cu răutate asupra aproapelui meu?

246) Am împovărat şi bătut fără milă animalele şi am ucis pe unele? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 1257-1544, de autor).

Sufletul Teodorei îngrozindu-se, cade pe spate la vederea demonilor cu uneltele acelea în gheare. Atunci unul dintre Îngeri o sprijină şi ridică; iar celălalt Înger dă ceva boierului drăcesc şi apoi pleacă de acolo tot mai în sus în înaltul Cerului.

FERICIREA CELOR CE AU ÎNLOCUIT URA UCIGAŞĂ CU DRAGOSTEA DE APROAPELE.

1) Ochiul lui Dumnezeu Tatăl Ceresc.

2) Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul Arhiereu Împărat universal şi etern, stând pe Scaunul Slavei Sale.

3) Duhul Sfânt în chip de porumbel.

4) Cei patru vieţuitori înaripaţi, cu câte patru aripi, cu faţă de: om, leu, viţel şi vultur, formând Scaunul Dumnezeirii.

---

[152] Zâmbre — Boală a cailor, care se manifestă prin inflamarea gingiilor şi prin ulceraţii dureroase în cerul gurii; Expr. (Pop. şi fam.) A face zâmbre = a dori ceva foarte mult, a râvni, a jindui

5) Preacurata și pururea Fecioara Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos.
6) Serafimii cu câte șase aripi (Is. 6 *2).*
7) Heruvimii cu câte patru aripi (Iez. 1 *6).*
8) Celelalte șapte cete Îngerești.
9) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.
10) Sfinții Apostoli.
11) Sfinții Ierarhi.
12) Sfinții Mucenici și Mucenițe.
13) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.
14) Sfinții Drepți și Drepte.
15) Creștini și creștine de nume, mulțime multă la cârciumă... nuntă cu lăutari... joc... beție... ceartă... bătaie cu bâta, morți în lacuri de sânge... În depărtare unii se împușcă, alții se sinucid aruncându-se în prăpăstii, în ape, înaintea trenului, alții se spânzură, unii se înjunghie... altele avortează... Adevărat: „lume zăcândă în cel rău" (1 Ioan 5 *19).*

16) Adevărații Sfinți în frunte cu Mântuitorul Hristos, au fost și sunt întotdeauna împotriva uciderilor, a sinuciderilor și a avorturilor. Tabloul (Nr. 16) înfățișează pe Sf. Ierarh Nicolae salvând de la moarte pe Creștinii nevinovați (Vezi pe larg V. Sf. 6 Dec). Așijderea au făcut și alți Sfinți și plăcuți ai lui Dumnezeu.

17) Adevărații credincioși creștini și creștine din toate vârstele și păturile societății omenești, îngroziți de cele auzite și văzute în lume, ies din cârdurile ucigașilor și sinucigașilor, pornesc, crucindu-se, pe calea vieții spre Sfânta Biserică din depărtare, pentru a asculta și a urma sfaturile ei Divine. Așa făcând, se mântuiesc de iad și dobândesc viață veșnică.

18) După răposare, Îngerii binevoitori le iau Sufletele și le duc în Raiul pământesc. Acolo, în fața Îngerului luminător care le aduce bune vestiri de sus, ei se bucură mult că s-au smuls din lumea ucigașă, din iadul vremelnic și veșnic și au mers pe calea mântuirii. Mulțumind lui Dumnezeu pentru tot ajutorul dat la timp, îl preamăresc împreună cu Îngerii și Sfinții.

19) Creștinii mai aleși — cler și popor — care au luptat până la sacrificiu împotriva învrăjbirilor, uciderilor, avorturilor, sinuciderilor și feluritelor răutăți infernale, ieșind biruitori, sunt ridicați de Îngeri mai sus, deasupra Raiului pământesc, în Raiul ceresc, în Împărăția Luminii, mai aproape de Scaunul Dumnezeirii. Alți Îngeri coborând din înălțimile cerurilor, de la Dumnezeu, le aduc haine albe, simbolul curăției și al nevinovăției, dându-le la fiecare ca să se îmbrace cu ele. Mântuitorul, Arhiereul-Împărat universal și veșnic, șezând pe Tronul Slavei Sale, îi binecuvântează, zicând: „Pe biruitori îi voi îmbrăca în haine albe" (Apc. 3 *5;* 6 *11).* Aceștia cu multă plăcere ascultă armonioasele cântări ale oștirilor Îngerești, acompaniate de ale cetelor Sfinților și privesc Fața lui Dumnezeu, umplându-se pururea de o negrăită bucurie cerească.

PEDEAPSA UCIGAȘILOR, SINUCIGAȘILOR ȘI A AVORTORILOR... ÎN IAD.

Chipul de față ne arată groaznicele pedepse infernale cu care se torturează în iad: ucigașii, sinucigașii și avortoarele. Groaznic păcat este a ridica viața aproapelui pe care i-a dat-o Dumnezeu, dar groaznice sunt și muncile în iezerul de foc cu care sunt pedepsiți acei păcătoși ucigași de oameni. Uneltele sau otrăvurile cu care ucigașii au omorât pe alții, ori s-au sinucis pe sineși, cu acelea îi torturează dracii, acelea le pun înaintea ochilor lor, cu acelea îi mustră și-i ocărăsc, cu acelea îi amărâsc, tulbură și torturează. Așa, cei care au ucis ori s-au sinucis cu ștreang, cu ștreang sunt torturați, cei ce cu pumnal sau cu cuțit, cu pumnal sau cu cuțit sunt munciți; cei ce cu revolver, pușcă, armă, grenadă, otrăvuri, tot cu acelea îi torturează și pe ei dracii în iad.

În iad sunt munciți cumplit: mamele denaturate, avortoarele, moașele, doctorii, sfătuitoarele sau sfătuitorii, cei care au dat buruieni, otrăvuri... și orice idei satanice pentru avortarea copiilor, toți și toate care au contribuit cu cuvântul și cu fapta la uciderea în pântece a pruncilor ori în ce lună ar fi fost (deoarece pruncul fără Suflet nu poate viețui, nici crește; vezi și „Pacea Părinților cu pruncii lor", pp. 1-464, de autor). Toți contribuitorii avorturilor, cad în iezerul de foc, unde dracii le aduc la ochi și la gură pe tăvi ori în gheare pruncii pe care i-au omorât în pântece sau avortat prin raclaje. Mamelor criminale li se dau copiii avortați să-i mănânce!!!

În ziua judecății particulare și generale, pruncii mici, pe care mamele lor denaturate i-au omorât înăuntrul pântecelor lor, vin în fața acestora plângând cu lacrimi — grăiește marele predicator Episcopul Ilie Miniat — și le zic:: „O! Ucigătoarelor de prunci maice, voi, sau de scumpete (zgârcenie) ca să nu ne hrăniți, sau ca să acoperiți faptele necinstei voastre (ori ca să fiți mai libere a vă duce la petreceri anticreștinești: cârciumi, nunți sau cumetrii cu lăutari, jocuri, baluri, serate, clăci, bețiși alte blestemății), ne-ați dat o îndoită moarte: ne-ați lipsit și de lumina vieții pământești și de lumina Dumnezeiestei Slave... Blestemată să fie mâna aceea care v-a adus buruiana... aducătoare de moarte; blestemată să fie gura aceea care v-a dat sfatul acela fără de milă, ucigător de prunci nevinovați. Blestemată să fie socoteala voastră prin care ne-ați omorât pe noi înainte de nașterea noastră! Priviți și vedeți curatul, nevinovatul nostru sânge, cu care ați spurcat pământul!!! Maicilor, beți..."!

Groaznice munci la judecata particulară, groaznice munci în iezerul de foc, groaznice munci la Judecata universala, groaznice munci în veci, așteaptă pe ucigași, sinucigași și pe avortori, începând a-i tortura din vreme în vreme, chiar după comiterea crimei, ca pe Cain, Irod... și alți ucigași (Fac. 4 *7-16;* Hronograf, cuvântări, Cazanii și scrierile Sfinților Părinți despre ucideri). Ucigaș de oameni din început a fost diavolul... și ucigașii... avortoarele săvârșind acest odios păcat, se înnegresc la suflete asemenea diavolului. Bine este tuturor a se păzi și de acest groaznic păcat: iar de a căzut cineva, să alerge la Sf. Spovedanie, să-și facă canonul cuvenit după Sfânta Pravilă a Bisericii lui Dumnezeu, făcând roade vrednice de pocăință pentru a scăpa de munca veșnică. Părinții care zic că n-au cu ce-și hrăni copiii sau zic că au prea mulți... mai bine e să trăiască frățește, decât să păcătuiască împotriva rânduielii lui Dumnezeu; iar de nu pot așa, apoi e bine să nu lepede, nici să-și avorteze copiii. Ori într-un fel, ori într-altfel, să-și ducă o cruce după Domnul, Care zice: „Cel ce vine după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în toate zilele și să-Mi urmeze Mie... Cel ce vine după Mine și nu-și ia crucea sa, nu este Mie vrednic... Deci, afară (din Împărăția Mea) sunt: câinii, vrăjitorii, desfrânații, ucigașii, idolatrii și tot cel ce iubește și face minciuna sau nedreptate"(Mt. 16 *24;* 10 *38;* Lc. 9 *23;* 14 *26-27;* Apc. 22 75).

Dumnezeiasca Scriptură, după ce ne vorbește despre Dumnezeu și om, înțelepciune și nebunie, bucurii și dureri, bogăție și sărăcie, deșertăciune și moarte, apoi ne pune înainte fiecăruia din noi dreapta judecată particulară și universală a lui Dumnezeu, în Fața Căruia vom sta și vom fi

răsplătiți, fiecare după merit. În pilda Mântuitorului cu grâul și neghina, năvodul aruncat în mare, nunta fiului de împărat, cu cei ce au refuzat chemarea și cu cel ce nu avea haină de nuntă, cu fecioarele înțelepte și nebune, cu talanții, cu alegerea drepților de păcătoși, cu învierea obștească, la care cărțile se vor deschide și toate gândurile, cuvintele și faptele bune și rele ale oamenilor se vor descoperi și răsplăti veșnic, ni s-a arătat destul de clar, limpede și luminat, cele ce ne așteptă pe fiecare din noi după faptele noastre (Ecl. 12 *13-14;* Mt. 13 *24-30, 36-43, 47-50;* 22 2-14; 25 *1-36, 34-46;* Ioan 5 *28-29;* Apc. 20 72-75; 21; 22). Dumnezeu a pus omului — cleric ori mirean — care se ostenește a fi bun, o statornică recompensare; fericirea vieții pământești, figurată minunat în Raiul pământesc și fericirea vieții veșnice în Raiul Ceresc. Prima recompensă o putem redobândi prin o bună și activă viață, lucrând în ființa, familia și societatea noastră după virtuțile morale și intelectuale, după iluminata rațiune și Legile Divine. A doua recompensă, care-i cea mai bună și mai statornică, veșnică, se poate redobândi numai prin o aleasă viață contemplativă, cu ajutorul Dumnezeiestei Lumini, lucrând după învățăturile curat Dumnezeiești, prin iluminarea și Harul Duhului Sfânt, care întrec rațiunile omenești, după cele trei principale virtuți teologice: Credința, Nădejdea și Dragostea, după tuspatru virtuțile cardinale: Înțelepciunea, Dreptatea, Cumpătarea, Bărbăția (Tăria) și celelalte virtuți duhovnicești, însoțite de milostenii folositoare. Aceste două căi bune sau recompense izvorâtoare fericirilor, cea mai bună și cea foarte bună, sunt adevăratele căi ce duc la fericirea vremelnică și veșnică. Omul le poate pierde prin greșeală, neglijență și mai ales prin felurite pofte rele și prin păcate grele.

Pentru a scoate pe om din păcate, adeseori nu ajunge învățătura cea mai bună și convingătoare... și durere!!!... deci, e de trebuință neapărat înfricoșarea omului rău împătimit cu frica pedepselor vremelnice și veșnice. Așa a făcut Dumnezeu prin trimișii Săi în Biserica Vechiului și Noului Testament... Așa fac adeseori și felurite stăpâniri lumești. Așa procedează și părinții față de copiii lor, înfricoșându-i astfel: „Dragul mamei, să nu ieși pe stradă că te va lovi vreo mașină și rămâi schilod! Să nu te duci pe lângă fântână că vei cădea în ea și te vei îneca! Să nu vâri mâna în foc că te vei arde și rămâi fără mână! Să nu te urci prin copaci că vei cădea și-ți vei rupe gâtul sau vreun picior și vei fi nefericit pe toată viața ta, ș.a.m.d.”.

Acestea socotindu-le și noi, am găsit cu cale ca, în predicile și scrisul nostru, pe lângă feluritele învățături folositoare de Suflet, să redăm poporului, cufundat de altfel în multe păcate grele și degradatoare și descrierea înfricoșatelor munci vremelnice și veșnice, care așteaptă sigur pe păcătoșii notorii și neglijenți de mântuirea lor. Astfel, toate clișeele din această carte: cu moartea omului păcătos, primejdioasa trecere prin înfricoșatele vămi ale văzduhului și mai ales aceste clișee sau chipuri fioroase ale veșnicelor munci, au drept scop trezirea oamenilor din patimile rele și reîntoarcerea lor la adevărata credință și viețuire curat creștinească, spre redobândirea statornicei fericiri vremelnice și veșnice...

Când te-a cotropit necazul
Oricât ar fi el de mare,
Stând ca-n fața unei ape
Pune-ți singur o-ntrebare:

„Apa-i lată și adâncă...
Oare vei putea s-o treci?”
Și răspunsul vine singur
„Dă din mâini că nu te-neci”

VAMA a 15-a, A DESCÂNTECELOR, GHICITORILOR ȘI A FARMECELOR

Ieșind din mijlocul vămașilor acelora monstruoși, am suit tot mai în sus, ajutată de Sfinții Îngeri, până ce am ajuns la vama descântecelor, vrăjitoriilor, ghicitorilor, fermecătoriilor, a otrăvitorilor, șoptitorilor și a chemării diavolilor, pe care în multe feluri le fac oamenii și mai ales femeile, care și prin aceasta se prăbușesc din Darul lui Dumnezeu. Pângăriții draci ai acelei vămi erau asemenea jivinelor cu câte patru picioare și târâtoarelor, ca taurii groaznici, întunecați și înnegurați, ca șerpii, balaurii, viperele[153]*, scorpiile și scorpionii, ca broaștele... Și strașnic de urâtă era vederea acelora!*

Îngrozită cumplit de năvălirea și vederea insuportabilă a acelor monstruoase jivine infernale, cugetam la hotărârile Dumnezeiești asupra acestui păcat diavolesc și anticreștinesc, care zic: „..Ascultă Israele, Domnul Dumnezeul vostru este Singurul Domn... De se va ridica în mijlocul tău proroc sau visător de vise și va face înaintea ta semne și minuni; și de se va împlini semnul sau minunea aceea de care ți-a grăit el, și-ți va zice atunci: „Să mergem după alți dumnezei (pe care tu nu-i știi) și să le slujim acelora". Să nu ascultați cuvintele proorocului sau visătorului aceluia, fiindcă prin aceasta vă ispitește Domnul Dumnezeul vostru, ca să afle de iubiți voi pe Domnul Dumnezeul vostru din toată inima voastră și din tot Sufletul vostru. Voi să rămâneți credincioși în totul Domnului Dumnezeului vostru, urmați-l Lui, temeți-vă de El, păziți-I poruncile, ascultați-L slujiți-I și vă lipiți de El. Iar pe proorocul sau pe visătorul acela de vise să-l dați morții, pentru că v-a sfătuit să vă abateți de la Domnul Dumnezeul vostru... Și de te va îndemna în taină chiar și fratele tău, fiul tatălui tău sau al mamei tale, sau fiul, sau fiica, sau femeia de la sânul tău, sau prietenul tău, care-i pentru tine ca Sufletul tău, zicând: „Haidem să slujim altor dumnezei, pe care părinții tăi nu i-au știut..." Să nu te învoiești cu ei, nici să-i asculți. Ochii tăi să nu-i cruțe, să nu-ți fie milă de ei și să nu-i dosești, ci ucide-i. Mâna ta să fie înaintea tuturor asupra lor, ca să-i ucidă și apoi să urmeze (a-l ucide) mâinile a tot poporul. Să-i ucizi cu pietre până la moarte, pentru că au încercat să te abată de la Domnul Dumnezeul tău. Tot Israelul auzind aceasta, se va teme și nu se vor mai apuca să mai facă, pe viitor un asemenea rău...

Să nu se găsească la voi, sau printre voi, de aceia care trec pe fiul sau fiica lor prin foc, nici prezicător sau ghicitor, sau vrăjitor, sau fermecător. Nici descântător, nici chemător de duhuri, nici mag, nici de cei ce grăiesc cu morții... căci urâciune este înaintea Domnului tot cel ce face acestea și pentru această urâciune îi izgonește Domnul Dumnezeul tău de la fața ta... Iar proorocul care va îndrăzni să grăiască în Numele Meu, ceea ce nu i-am poruncit Eu să grăiască și care va grăi în numele altor dumnezei, pe un astfel de proroc să-l dați morții" (2 Lege 18, 10-12, *20*; *13,* 6-11).

„Prorocii aceștia prorocesc lucruri mincinoase în Numele Meu. Eu nu i-am trimis, nici nu le-am poruncit și nici nu le-am grăit; ci ei vă vestesc vedenii mincinoase, gâcituri[154]*, deșertăciuni și închipuiri ale inimii lor. De aceea așa grăiește Domnul despre proroci: Ei prorocesc în Numele Meu, dar Eu nu i-am trimis. Ei zic: Sabie și foamete nu va fi în țara aceasta, dar de sabie și de foamete vor pieri acești proroci și poporul căruia au prorocit ei, va fi risipit pe ulițele Ierusalimului (cetăților, orașelor și satelor lor) de foamete și de sabie și nu va avea cine să-i îngroape pe ei și pe femeile lor, pe fiii lor și pe fiicele lor, căci Eu voi vărsa asupra lor răutatea lor" (Ier. 14,* 14-16).

„Iată, Eu -zice Domnul -sunt asupra prorocilor, viselor mincinoase, care le povestesc pe acestea și duc pe poporul Meu la rătăcire cu amăgirile lor și cu lingușirile lor, deci, Eu nu i-am trimis, nici le-am poruncit; ei nu aduc niciun folos poporului acesta... (Ier. 23, 32). „Așa zice Domnul Savaot, Dumnezeul lui Israel: Luați aminte de voi, să nu vă ademenească prorocii voștri și ghicitori voștri, care sunt în mijlocul vostru și să nu ascultați visele voastre pe care le veți visa, că vă prorocesc mincinos. Eu nu i-am trimis pe ei" (Ier. 29, S-B). „Domnul întreabă: Vedeniile ce le-ați văzut nu sunt oare deșarte și prevestirile ce le-ați rostit nu sunt ele oare mincinoase? Voi ziceți:. Domnul a spus, dar Eu n-am spus. De aceea așa zice Domnul Dumnezeu: Pentru că spuneți lucruri

---

[153] Viperele sunt niște șerpi foarte veninoși. Mușcătura lor este foarte veninoasă, primejdioasă, care adeseori se sfârșește cu moarte groaznică. În Sfânta Scriptură și în alte cărți sfinte, șarpele obștește se pune de chip la așa lucru, care, după firea sa, face sminteală și pieire (Ecl. 10 7 7; Prov. Soc. 23 *31-33;* Mt. 7 *10).*

[154] Gâcitură – ghicitoare, cimilitură, enigmă, joc de cuvinte

deșarte și pentru că vedeniile voastre sunt mincinoase, iată Eu vin asupra voastră. Mâna Mea va fi împotriva acestor proroci care văd lucruri deșarte și prevestesc minciuni! În sfatul poporului Meu ei nu vor fi, nici nu se vor înscrie în cartea casei lui Israel și vor cunoaște că Eu sunt Domnul Dumnezeu, pentru că duc pe poporul Meu în rătăcire, spunând: „Pace", atunci când nu e pace; și pentru că atunci când el face zid, ei îl mânjesc cu noroi..." (Iez. 13, 7-16).

„Dacă vreun Suflet va alerga la cei ce cheamă morții (spiritiști), ca să desfrâneze în urma lor, Eu voi întoarce Fața Mea împotriva Sufletului aceluia și-l voi pierde din poporul lui. Să nu alergați la cei ce cheamă morții, pe la vrăjitori să nu umblați și să nu vă întinați cu ei" (Lev. 19, 31; 20, 6). Când vă vor zice: „Întrebați pe cei ce cheamă morții și pe cei ce grăiesc din pântece", să le răspundeți: „Nu se cuvine oare poporului să alerge la Dumnezeu, Creatorul său? Să întrebe oare pe cei morți pentru soarta celor vii? întrebați Legea Divină și descoperirea Sfântă..." (Is. 8, 19-*20).*

„Păziți-vă de prorocii mincinoși — zice Mântuitorul — care vin la voi îmbrăcați în piei de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori... Mulți proroci mincinoși se vor scula și vor înșela pe mulți... Se vor scula hristoși mincinoși și proroci mincinoși, care vor arăta semne mari și minuni, ca să amăgească, de va fi cu putință și pe cei aleși" (Mt. 7 15; *24 4-5,* 1 1, *24-*25).

Fiarei celei ce purta două coarne, asemenea Mielului și grăia ca balaurul-dragon,... i s-a dat a face semne mari, încât și foc să coboare din cer pe pământ înaintea oamenilor, înșelând prin semnele ei pe cei ce locuiesc pe pământ (pe toți care nu sunt cu trupul și cu Sufletul lor în cer, adică în Biserica lui Dumnezeu)... Urgiile Divine dezlănțuindu-se asupra lumii păgânizate, a pierdut pe mulți, iar cei rămași nu s-au pocăit de păcatele lor, ca să nu se mai închine dracilor și idolilor de aur, de argint, de aramă, de piatră și de lemn, care nu pot nici a vedea, nici a auzi, nici a umbla și nu s-au pocăit ei nici de uciderile ce săvârșeau, nici de farmecele lor, nici de desfrânările și de furtișagurile lor... Deci, afară -din Împărăția lui Dumnezeu sunt — câinii, vrăjitorii, desfrânații, ucigașii, slujitorii sau închinătorii la idoli și tot cel ce iubește și face minciună..." (Apc. 13 11-18; *9* 20-21; *22* 15; *comp. Filip. 3 2; 2 Petru 2).*

În același timp de grea cumpănă, cugetam cu înfrigurare și la sfaturile Sfintei Biserici și hotărârile Divine împotriva drăcești descântece, vrăjitorii, ghicitori, fermecătorii, ghitii (adică vrăjitorie făcută prin lucruri Sfinte: cheia Bisericii, Pravile, Psaltire, numele Sfinților, al Născătoarei de Dumnezeu, a lui Dumnezeu, al Semnului Sfintei Cruci, etc.), băerării, chemătorii de draci, întrebătorii de draci, cei ce întreabă pe morți, feluriți spiritiști și că toți care fac acele slujbe drăcești și aleargă la acelea în nevoile lor — în loc de a cere ajutorul lui Dumnezeu și al Sfintei Biserici — se dezbracă de Hristos, se despoaie de haina de Creștin de la Sf. Botez și se unesc cu diavolul, care se sălășluiește în inimile acelora.

Mi-am reamintit apoi cum Dumnezeu, pentru aceste lucruri drăcești, a pedepsit pe împăratul Manase, pe împăratul Saul și pe alții: pe Manase l-a pedepsit a fi luat rob, legat în lanțuri și cătușe de fier, tocmai în Babilon, aruncat în temniță întunecoasă, pentru că: „...trecea pe fiii săi prin foc în valea Hinom și se descânta, se vrăjea și se fermeca și a făcut grăitori din pântece și vrăjitori și multe rele a făcut înaintea Domnului, ca să-L întărâte, pe El" (2 Paral. 33, 6); *iar împăratul Saul a fost părăsit de Dumnezeu, bătut în război, împresurat de vrăjmașii săi, în mijlocul cărora s-a sinucis, aruncându-se în propria sa spadă, pentru că părăsise pe Dumnezeu prin însușirea dregătoriei Preoțești și ducerea la vrăjitoarea din Endor ca să-i ghicească (1 Împ. 13,* 8-14; *15, 10-35; 28; 31; 1 Paral. 10).*

Acestea și altele ca acestea cugetam la acea vamă, însă cu Darul lui Dumnezeu vameșii aceia n-au aflat nimic scris în catastifele lor și nici în mine, deci am trecut îndată, nedând nimic. Atunci duhurile acelea înrăutățite, iuțindu-se cu groaznică mânie, strigau după mine și-mi ziceau: „Veni-vei tu la locurile cele de desfrânare și vedea-vom de vei mai scăpa și de la acelea". Plecând noi de acolo tot mai în sus în văzduh, am întrebat pe Sfinții Îngeri care mă duceau: „Domnii mei! Rogu-vă, spuneți-mi, oare toți creștinii trec pe aici, prin vămile acestea? Și nu este oare cu putință vreunuia dintre ei să treacă pe altă parte la cer, fără numai pe aici? Numai este oare vreun mijloc a trece sau a face călătoria aceasta fără întrebările și frica ce întâmpinăm noi când trecem prin aceste înfricoșate vămi?" Sfinții Îngeri mi-au răspuns: „Nu este altă cale pentru Sufletele creștinilor care se suie la ceruri. Toți trec pe aici, dar nu toți sunt cercetați așa ca tine, fără numai cei asemenea păcătoși ca tine, toți aceia care n-au făcut desăvârșit mărturisirea păcatelor lor, rușinându-se și tăinuind înaintea Părinților Duhovnici ai lor, faptele lor de rușine și oarecare fel din păcatele lor.

Dacă un creştin sau o creştină îşi mărturiseşte cu adevărat păcatele sale, faptele rele, îi pare rău, se căieşte că le-a făcut, îşi împlineşte canonul cuvenit şi părăseşte păcatele, făcând roade vrednice de pocăinţă, apoi păcatele acelea se şterg nevăzut de Dumnezeiasca Milostivire. Când un Suflet ca acela trece pe aici, întrebătorii aceştia din vămile văzduhului deschizându-şi catastifele lor, nu mai află scris nimic într-însele asupra lui, nu pot nici a-l supăra, nici a-l îngrozi pe acel Suflet; ci trece lin în sus la ceruri, la Scaunul Dumnezeirii, ca să se închine şi să se răsplătească cu fericirea veşnică în Cereasca Împărăţie. Deci şi tu, de ai fi făcut mărturisire desăvârşită de toate păcatele tale şi după dezlegarea Duhovnicului ai fi făcut pocăinţă adevărată din destul, n-ai fi suferit nişte astfel de groaznice cercetări ca acestea la vămile văzduhului.

Aceste cercetări le pătimesc şi Sufletele acelea care neguţătoresc Spovedania, părăsindu-şi Duhovnicul lor şi mergând la altul, aceia care spun la un Duhovnic unele păcate şi la altul altele şi la altul altele, fără de nevoie şi fără de binecuvântarea celui dintâi şi mai iscusit. Cei care fac astfel ca să nu pară a fi prea păcătoşi înaintea Duhovnicului lor bun, iscusit şi luminat luminător, pentru a nu li se da canon greu, părându-li-se că mergând pe ascuns la altul şi mărturisindu-se, vor fi iertaţi, sunt nişte curvari sau preacurvari spirituali, decăzuţi mai greu decât soţia legitimă care-şi schimbă soţul cu ibovnicii săi. Aceştia necurăţindu-se de păcatele lor, nu vor avea calea liberă, curată şi cu înlesnire de trecut vămile; deci, care n-au cu ce plăti, cad în adânc şi în muncile iadului. Ţie însă ţi-a ajutat şi aceea că de mult te-ai părăsit de a mai păcătui de moarte şi cu fapte bune ai petrecut ceilalţi ani din viaţă şi mai ales rugăciunile Cuviosului Părinte Vasile, căruia i-ai slujit cu tot devotamentul. Dar trebuie să ştii şi aceasta, că diavolii, după ce văd că vreunui Suflet osârduitor, prin mărturisirea adevărată, părăsirea păcatelor, împlinirea canonului şi facerea roadelor vrednice de pocăinţă, i se şterg păcatele din catastifele lor, îl războiesc din nou mai grozav ca înainte pentru a-l arunca în alte păcate, pentru a-l scrie din nou în catastifele lor. Deci, fericiţi sunt cei care după curăţirea de păcate se luptă până la sacrificiu să nu cadă în altele. Aceştia trec la cer nesupăraţi prin vămile văzduhului".

Sufletul omenesc, însoţit de cei doi Îngeri luminaţi, ajung la vama a 15-a, a descântecelor, ghicitorilor, farmecelor şi vrăjilor. Acolo sunt întâmpinaţi de vameşii-draci ai acelei vămi, dimpreună cu boierul lor drăcesc, groaznic de urâţi, asemenea jivinelor cu patru picioare, cu scorpiile, cu şerpii, cu viperele, cu broaştele, cu şarpele cobra şi alte urâciuni fioroase, care se reped cu furie a răpi pe Suflet din mâinile Îngerilor. Ei încearcă pe orice Suflet înnegrit cu astfel de urâcioase şi groaznice păcate despărţitoare de Dumnezeu şi Biserica Sa, cu care mulţi s-au mânjit, înnegrit, întunecat şi robit Satanei, d. ex. de:

247) Am crezut în vise, explicându-le, ghicindu-le după cărţi cu minciuno-explicarea viselor?

CREDINŢA ÎN VISE ESTE O DEŞERTĂCIUNE. Visele sunt anumite vedenii pe care le avem în timpul somnului. Păgânii idolatri: egiptenii, Mezii, Perşii, Babilonienii, Grecii, Romanii şi multe popoare vechi, puneau preţ pe vise. Ei aveau mulţi bărbaţi învăţaţi anume pentru explicarea viselor în legătură cu viitorul. O importanţă mare se dădea viselor nu numai de lumea feluritelor pături ale popoarelor, ci şi de împăraţii lor. Ne este cunoscut din Sf. Scriptură visele înalţilor demnitari egipteni, apoi ale faraonului şi explicarea lor minunată de Iosif, de visele lui Nabucodonosor şi explicarea lor adâncă de Daniel (Fac. 40; 41 *1-36;* Dan. 2; 4). Aşijderea şi filosofii cei

mai mari și mai vestiți ai vremilor străvechi: Platon, Socrate, Pitagora, Porfiriu și alții, se încredeau în vise ca femeile. Dar și în vremurile acestea, când lumina Ortodoxiei strălucește ca soarele ziua în amiaza mare, mulți se încred în vise. Și în prezent, pe lângă existența feluritelor cărți cu explicarea viselor, sunt și femei, chiar și bărbați, versați în meseria aceea.

S-a observat că există o legătură între cugetările, vorbirile, lucrările, îngrozirile, bucuriile... avute în trecutul vieții și visele de mai pe urmă. S-a mai observat că zilele frumoase aduc vise plăcute, cele călduroase vise înspăimântătoare și cele geroase vise îndurerătoare. Așijderea s-a observat că fazele lunii influențează asupra viselor. De exemplu: în primul pătrar avem cam de regulă, vise plăcute și tendință la somn mult. S-a mai observat că dormind pe partea stângă, prin apăsarea asupra inimii, avem vise agitatoare, bolnavii de splină au vise dureroase, cei de pancreas au vise plăcute, fericite, cei de stomac au vise dezordonate. Adeseori am observat că dorințele, cugetările, preocupările din cursul zilei, influențează visele nopților acelora. Așa d.p.: unii săraci visează bani mulți, alții goi se visează îmbrăcați cu haine prețioase, alții flămânzi se visează ospătându-se la niște mese pline de toate felurile de mâncăruri și băuturi plăcute, dar când se trezesc, sunt tot: săraci, goi, flămânzi... La ce a tot gândit ziua, a visat noaptea. De aici vine și zicătoarea: „Vrabia mălai visează", care își are justificarea ei. Din cele arătate și multe altele, reiese că cele mai multe vise ale noastre, atârnă în mare măsură, de unele condiții, de trecut și chiar de prezent, deci nu putem susține că ele ar fi indiciu pentru viitor.

Sunt însă unele vise, desigur puține, care anunță anumite evenimente pentru viitor, cu o deosebită precizie. Acestea sunt de la Dumnezeu, Unicul deținător al tainelor viitorului. Visele acestea, unele alegorice, cum au fost cele explicate de Iosif în Egipt și Daniel în Babilon. Altele sunt comunicări directe, cum a fost cazul cu Iosif pentru descoperirea îngrecării[155] pururea Fecioarei Maria de la Duhul Sfânt, supranatural și nu natural cum cugeta el, tulburându-se... Apoi despre fuga cu Pruncul Iisus în Egipt și reîntoarcerea după câțiva ani de zile înapoi în iudeia și Nazaret (Mt. 1 *20;* 2 *13, 20) și* visul cu vestirea magilor veniți la Betleem din îndepărtatele țări ale răsăritului, să nu se mai întoarcă pe la Irod; ci pe altă cale să meargă în țara lor (Mt. 2 72).

Unii susțin părerea lor că Iosif ar fi fost vestit în meșteșugul explicării viselor, foarte dezvoltată în Egipt pe vremea aceea și de aceea a putut el explica visele celor doi înalți demnitari împărătești și ale faraonului cu atâta precizie. Socotind bine însă că vrăjitorii Egiptului, foarte învățați în arta aceea, n-au putut tălmaci visele Faraonului, rămânem la mărturisirea lui Iosif: „Tălmăcirile adevărate ale visului, sunt ale lui Dumnezeu... El este Care explică aceste vise" (Fac. 40 *8;* 41 *16, 25, 32).* Așijderea adeverește și Sf. Proroc Daniel, zicând: „Dumnezeu, Cel ce descoperă tainele, ți-a făcut cunoscut (împărate prin visul acesta) ce se va întâmpla în viitor. Mie mi s-a descoperit taina aceasta (de sus), căci în mine nu este o înțelepciune mai mare decât a celor vii... „(Dan. 2 *29-30).*

Sf. Scriptură și Biserica Creștină apostolică și universală a lui Hristos Dumnezeu-Omul, cum e și firesc, oprește și condamnă credința în vise și tălmăcirile lor, în care se îndrugă felurite păreri oscilatoare și minciunării. Ea voiește, îndeamnă și hotărăște fiilor și fiicelor ei să meargă numai pe calea adevărului, care eliberează (Ioan 8 *32)* și nu pe calea părerilor șubrede, sau a superstițiilor, care robesc pe om păcatului. Israel, poporul lui Dumnezeu, trăind adeseori în contact cu neamurile idolatre, păgâne, care credeau și susțineau că visele arată voia zeilor — idolilor — și a spiritelor, s-a molipsit, pe lângă credințele lor deșarte și de această superstiție sau deșertăciune. Pentru a îndepărta pe credincioșii Bisericii Vechiului Testament de credințele păgânilor cele deșarte, în vise, Dumnezeiasca Scriptură le adeverește că acelea sunt deșertăciuni, deci să nu se încreadă în ele. „Visele — zice Eclesiastul — sunt socotite deșertăciuni" (Ecl. 5 *6).* „Visele fac pe cei neînțelepți să-și iasă din fire. Ca și cel ce se prinde de umbră și aleargă după vânt, sunt cei ce se încred viselor. Numai oglindire e vederea viselor... De la cel necurat ce se va curăți? Și de la minciună ce se va adeveri? Vrăjile, descântările și visele sunt deșarte și ca la aceea ce este gata a naște: inima aiurează. De nu vor fi trimise de la Cel Preaînalt, ca să te cerceteze, să nu dai inima ta spre ele; că pe mulți i-au înșelat visele și au căzut cei ce au nădăjduit într-însele" (Is. SiV., *34 1-7).*

„Prorocii mincinoși — zice Domnul prin Prorocul Ieremia — prorocesc minciuni în Numele Meu, luându-se după vise și zicând: „Am visat! Am văzut în vis!" (Ier. 23 *25).* Credința în vise „povestindu-și visele aproapelui lor", îi îndepărtează de Dumnezeu, întocmai ca și idolatria (Ier. 23

---

[155] A îngreca – A rămâne gravidă, a îngreuna.

27). Visele nu vestesc Cuvântul lui Dumnezeu, Care Singur e adevărat. „Prorocul care a văzut vis, povestească-l (numai) ca vis, (dacă nu poate tăcea); iar cel ce are Cuvântul Meu, acela să spună Cuvântul Meu adevărat. Ce legătură poate fi între pleavă (vise deșarte) și grăunțele de grâu curat (Cuvântul Meu adevărat)?" — zice Domnul (Ier. 23 *28).*

Dumnezeu este împotriva celor ce amăgesc poporul cu vise mincinoase (Ier. 23 22). Credința în vise este socotită superstiție, întocmai ca și ghicitoria și vrăjitoria. „...Să nu ascultați visele voastre pe care le veți visa, că vă prorocesc (aceea prin explicarea acelora eronată) minciuni..." (Ier. 29 *8-10;* Mih. 3 *5-8).*

Biserica apostolică, socotind credința în vise resturi din idolatriile păgânismului, dezaprobă pe cei ce le dau importanță și le oprește cu desăvârșire. „Să nu fii augur[156], (prevestitor după cântecul păsărilor) căci aceasta duce la idolatrie; iar ghicirea este păcat" (1 Împ. 15 *23;* Num. 23 *23).* „Să nu fie vrăjitorie în Iacob, nici ghicire în Israel" (2 Lege 18 *10 — 11;* Lev. 19 *26;* d. *Așez.* Apost. Cartea VII, cap. 6). Așijderea și Biserica patristică. Sfinții Părinți bisericești: Chiril al Ierusalimului, Grigore de Nyssa, Grigore Teologul ș.a. sunt împotriva credinței în vise, ca prezicătoare viitorului! Vestitul orator și filosof Cicerone († 43 a.Hs.), deși era păgân, combate cu toată energia superstiția aceasta, în cartea a II-a „Despre divinație". Deși din mulțimea feluritelor vise s-ar întâmpla să se realizeze vreunul, creștinii să nu se încreadă în vise, ca să nu se primejduiască, cum au pățit mulți și din pustnicii străbuni care se osteneau pentru mântuirea lor (P. o.c. cap. VII).

Vise sau vedenii înșelătoare sunt acelea născocite de diavolul, prin îngăduința lui Dumnezeu, din pricina nesincerității omului și a păcatelor tăinuite. El angajează starea sufletelor bolnave, nesincere, neascultătoare și cuprinse de urâciune față de tot ceea ce nu este pe placul lor, indiferent de binele în sine. Celor înșelați, diavolul le dă chiar imbold de efort ascetic, de credință și de fapte bune, mai ales acelora care dispun de un firesc potolit, înfăptuind astfel o evlavie diabolică, cu care se silește să înșele chiar și pe cei aleși (P.B.S. 320).

Așadar, nu trebuie a ne încrede în vise care cufundă Sufletele în felurite păreri dăunătoare, pierdere de vreme și întunecări. Când însă unele vise — și acestea sunt foarte rare și numai la anumiți oameni — se realizează în totul pentru binele, mântuirea și fericirea statornică, veșnică, a creștinului, trebuie să vedem intervenția Divină sau mâna Providenței pentru mântuirea omului.

VISUL EDUCATIV L-A TREZIT LA MÂNTUIRE. Un tânăr bogat, care trăia în desfătările lumii și de cele sufletești nici habar nu avea, avu într-o noapte un vis mântuitor. Se făcea în vis, că ajunsese în Rai și se desfăta în frumusețile de acolo, însoțit de Sfântul Petru, care îi dădea explicațiile necesare. Într-un loc văzu clădindu-se un palat strălucit. Tot materialul ce se folosea la zid era de aur și argint curat. „Pentru cine se clădește acest palat măreț?" — întrebă tânărul. „Pentru Nicolae, servitorul tău" — răspunse Sfântul Petru. „Pentru servitorul meu? — întrebă mirat tânărul — dar Nicolae, servitorul, nici nu va ști să folosească un astfel de palat... El locuiește într-o căsuță mică... el se va rătăci într-un astfel de palat". Sfântul Petru nu răspunse nimic.

Merseră mai departe și ajunseră într-un loc unde se clădea un bordei foarte șubred și slab. Maestrul care lucra la el, încerca să-i facă pereții cu trestie, fân și paie, pe care le lega la un loc, le presa și apoi le lipea cu lut. „Dar asta ce înseamnă? — întrebă tânărul mirat — așa ceva n-am mai văzut în viața mea... să clădească cineva cu paie și fân?... O mică scânteie va preface în scrum și cenușă o astfel de casă de paie... Și pentru cine se clădește acest bordei șubred?" „Pentru tine", răspunse Sfântul Petru. „Cum? Pentru mine? — întrebă tânărul mirat... o, nu... acest lucru nu se poate... eu am locuit până acum într-un palat... Într-un astfel de bordei n-aș putea trăi niciun singur minut". „Și totuși — răspunse cu apăsare Sfântul Petru — acest bordei se clădește pentru tine... Să știi, iubite tinere, că aici în Rai, Maestrul nostru Cel Ceresc — Dumnezeu — clădește pentru fiecare om o casă (2 Cor. 5 7). Dar materialul la casa asta îl dă omul de pe pământ. Și pe urmă, focul va decide de poate rămâne casa aceea sau ba (1 Cor. 3 *13).* Servitorul tău, Nicolae, trăiește o viață de rugăciuni și de fapte bune; el dă material care rămâne: aur și argint. Dar tu trăiești o viața de desfătări lumești; tu dai material ce nu va putea rezista focului: paie, trestie și fân".

În decursul acestei vorbiri, bordeiul luase foc și trosnea din toate încheieturile. În zgomotul acelui trosnet, tânărul se deșteptă din somn, îngrozit peste măsură și tremurând de frică... visul acesta

---

[156] Augur — (În Antichitatea romană) Preot care prevestea viitorul sau interpreta voința zeilor după zborul și cântecul păsărilor ori după măruntaiele animalelor sacrificate; Prevestire făcută de auguri

i-a străpuns inima și viața... a ieșit din lume și a început să strângă material trainic pentru casa lui cea veșnică...

Frați Creștini! Temelia mântuirii noastre este Iisus Hristos (1 Cot. 3 77). „Dar fiecare să ia bine seama cum clădește deasupra acestei temelii" (1 Cor. 3 *10).* „Dacă cineva clădește pe această temelie: aur, argint, pietre scumpe, sau dacă clădește: paie, fân, trestie, lucrarea fiecăruia va fi dată pe față; ziua Domnului (Judecata de apoi) o va face cunoscut, căci se va descoperi în foc. Și focul va dovedi cum este lucrarea fiecăruia" (1 Cor. 3 *12-13).*

Dragă cititorule! Tu ce fel de material dai pentru clădirea „casei" tale din cer? (I.R. o.c. 552).

ÎNCREDEREA ÎN VISE L-A SĂRĂCIT GROAZNIC. Niță Ciocârlan, mai hotărât ca alții, încrezându-se în noroc și câștig la loterie, cumpără deocamdată mai multe bilete, căci nu voia să piardă vremea așteptând. Nu câștigă însă nimic, dar merse cu curaj înainte, căci după noroc trebuie să umbli mult. Spre a-și asigura cu orice preț câștigul, intră în corespondență cu unii prezicători de la București, care făceau reclamă prin ziare, că pot ghici numerele câștigâtoare. Neavând în minte decât milioane, începuse să viseze des șiruri de albine, ceea ce îi întări nădejdea, că norocul nu-i departe. De câteva ori câștigă sume mici, care de-abia îi ajungeau să acopere costul biletelor, ce trebuiau reînnoite. Începutul e greu — socotea Niță — care nu stătu mult pe gânduri să vândă boii, hotărât să cumpere alții mai mici și mai ieftini, iar diferența s-o joace la loterie. Cu gândul la câștiguri, care nu prea veneau și ocupat cu controlarea listelor de tragere de prin jurnale, Ciocârlan își cam neglija treburile de muncitor agricol. Alți boi n-a putut cumpăra, fiindcă vitele se scumpiseră mult și cu ceea ce-i rămăsese lui Niță, nu putea să cumpere decât niște viței neîngrijiți. Nu avea altceva de făcut, decât să joace toți banii, căci nu se poate să nu câștige și el odată bine și atunci o să-și ia boi, cum nu are nimeni. Norocul însă se încăpățânează și-l ocoli mereu, până ce isprăvi toți banii. Nu-i era atât de necaz că rămăsese fără boi, dar prea visase de multe ori albine multe, care se așezau cumințl pe el, parcă îl cunoscuseră de când lumea! în cele din urmă s-a convis și el, că, ce e vis, ca visul trece, dar era prea târziu!

Toate cărțile cu explicarea viselor, semnelor, zodiilor, planetelor și cu alte minciuno-explicări, trebuie să se ardă... „Venind mulți iudei și eleni din Efes... crezând, își mărturiseau și își descopereau faptele lor. Iar din cei ce se îndeletniceau cu vrăjitul, s-au adunat destui. Ei strângându-și cărțile, le-au ars înaintea tuturor și s-a socotit prețul cărților acestora și s-a găsit ca la cincizeci de mii de drahme de argint" (F. Ap. 19 *77-19).*

248) Am crezut în noroc?

NOROCUL ERA UN IDOL LA UNELE POPOARE IDOLATRE. Cuvântul „noroc" e de origină slavă. În limbajul obișnuit, prin acest cuvânt înțelegem o întâmplare fericită, un eveniment neprevăzut și aducător de bine, succes în întreprinderi, etc. Unii filosofi l-au definit „efectul unei cauze necunoscute", iar poetul Lucrețius îl socotește „o putere necunoscută". Romanii aveau o zeiță „Fortuna" reprezentată printr-o femeie, care sta cu un picior pe o roată ce se învârtea mereu și cu altul în aer. Era legată la ochi și se credea că această idoliță împarte muritorilor binele și răul, fără alegere și fără judecată. Socotit ca o putere capricioasă, căci nu oricine are noroc și oricând, această superstiție, larg răspândită în masa poporului, a ajuns un fel de ideal al vieții pământești, care-și găsește expresia în vorbele poetului: „decât multă minte, cred că e mai bine să ai totdeauna un dram de noroc". Cât de mult crede Românul în realitatea și eficacitatea norocului, arată mulțimea expresiilor: „hai noroc", „noroc și sănătate", „noroc și bani", „norocire peste fire", „să ai noroc", „mâncate-ar norocul", „de noroc să nu mai scapi", „fiecare cu norocul său", etc. Cuvintele „Noroc să dea Dumnezeu", arată aspectul creștin al superstiției, că nu o putere oarbă trimite norocul asupra oamenilor, ci însuși Dumnezeu.

Ar fi o greșeală să credem că numai poporul de jos, oamenii inculți, nădăjduiesc în noroc. Ghicitori de ambele sexe, localurile cu jocuri de noroc, loterii, rulete și alte locuri unde se încearcă norocul, sunt cercetate, pe lângă naivi și de persoane cu oarecare suprafață socială și intelectuală. Cel mai ispititor noroc este desigur, găsirea unei comori, a unei numărători, cum îi zic în limbajul lor ghicitorii și țigăncile, care ghicesc cu ghiocul și cu cărțile. Pentru acest motiv, în noaptea Sfântului Gheorghe și alte dăți, când se crede că banii joacă sub forma unei flăcări ce se înalță puțin de la pământ, mulți creduli pândesc toată noaptea prin locuri retrase. Dar oare există într-adevăr comori ascunse în pământ? Da, există, căci dacă n-ar fi nu s-ar povesti. De unde provin ele? În primul rând sunt monedele, obiectele prețioase și chiar de cult ale popoarelor, care ne-au precedat și care au

valoare atât prin metalul lor, cât și prin însemnătatea istorică. Se găsesc în pământ monede și de proveniență mai nouă, care formau avutul nefericiților noștri înaintași. Aceștia, plecați în pribegie din pricina năvălirilor și asupririlor dușmane, au luat cu ei ce au putut, dar mai ales banii, pe care îi vor fi îngropat în vreo oală sau căldarușă la rădăcina unui arbore, la o fântână sau altundeva, cu gândul ca să-i scoată după ceva trece primejdia. Același lucru îl vor fi făcut ei și faimoșii haiduci de pe vremuri, precum și alți cavaleri ai codrului, îngropând produsul jafului lor spre a-l scoate altă dată, la reîntoarcere. Unii nu se vor mai fi întors, alții vor fi uitat locul și iată, din întâmplare, cine nu te gândești, a dat peste o astfel de comoară. Zvonul, acel neobosit purtător de vești, cu iuțeală nebanuită și cu exagerarea specifică Românului, se răspândește pretutindeni, făcând pe mulți să viseze numai comori, care desigur că nu sunt prea multe și nu pretutindeni.

Deși pare inofensivă, această superstiție însă aduce destulă pagubă, numai dacă ne gândim la timpul pierdut în așteptarea sau căutarea norocului, căci nu sunt puțini cei care așteaptă să le vină mură în gură. Zicala că norocul trece pe la poarta fiecăruia o dată, arată cât de adânc a pătruns în Suflete această prejudecată, de unde urmează încăpățânarea și atenția de a-l găsi cu orice preț. Incapacitatea, munca de mântuială și trândăvia, în orice ramură de activitate, în chip fatal aduc nemulțumiri, insuccese și chiar deznădejde, care sunt puse pe seama lipsei de șansă, de noroc. Pornirea nepotolită după noroc are și alte urmări cu mult mai nefericite. Câți săteni nemintoși nu-și pierd micul lor avut în jocurile de noroc de prin bâlciuri, la cartea roșie și neagră, încât adesea poliția trebuie să intervină spre a scăpa pe acei naivi din mâna șarlatanilor. Dar ce să mai vorbim de naivi, când ne gândim că există oameni în toată firea, care într-atât sunt stăpâniți de patima norocului, că-și pierd toată averea la cărți, ajungând în cele din urmă să-și zboare creierii cu un glonț!? Alții au ajuns la atâta orbire și decădere morală, că și-au jucat și soția la cărți! Dacă luăm aminte la aceste rezultate funeste și multe altele, suntem constrânși a vedea, că norocul este o superstiție foarte primejdioasă pentru mulți care se încred în el. Dovada o fac măsurile destul de drastice, pe care autoritatea de stat le-a luat împotriva jocurilor de noroc.

Din Sfânta Scriptură se desprinde învățătura, că munca cinstită și susținută, este condiția unei existențe fericite, unei vieți plăcute lui Dumnezeu; iar trândavia și ducerea vieții prin alte expediente (mijloace nepermise), decât truda personală, sunt categoric osândite. Domnul Dumnezeu, după ce făcu pe Adam, l-a pus în Eden ca să-l lucreze și să-l păzească. După căderea în greșeală, i se poruncește și prin el întregului neam omenesc, să-și câștige existența în sudoarea feței, muncind (Fac. 3 *17-20).* Psalmistul David zice: „Ieși-va omul la lucrul său și la lucrarea sa până seara" (Ps. 103 *23).* Sf. Ap. Pavel spune răspicat: „N-am mâncat de la nimeni pâine în dar, ci cu muncă și trudă am lucrat noaptea și ziua" (2 Tes. 3 *8).* Sub forma unei porunci același Apostol spune că, numai cei ce muncesc au dreptul la existența (2 Tes. 3 70). Cu autoritate Divină, Apostolul Pavel dezaprobă energic pe cei ce caută a trăi fără muncă precisă și susținută, zicând: „Auzim că unii de la voi umblă fără niciun rost, nu lucrează nimic și se amestecă în treburile altora. Unora ca acelora le poruncim în Domnul Iisus Hristos, ca să muncească în liniște și să mănânce pâinea agonisită de ei" (2 Tes. 3 *11-13).* Prin exemplul persoanei sale Sf. Ap. Pavel osândește dorința după bani, mai ales fără muncă: „Aur, argint sau haină, n-am poftit de la nimeni. Singuri știți că pentru trebuințele mele au lucrat mâinile acestea" (F. Ap. 20 *33-35).*

Poporul Israel, cel înclinat continuu spre idolatrie, desigur că va fi adorat și zeul norocului, căci Dumnezeu prin Prorocul Isaia îl mustră și-l amenință: „Pe voi, cei ce M-ați părăsit pe Mine și ați uitat Numele Meu cel Sfânt, cei ce faceți masă diavolului și libații[157] norocului, Eu vă voi da pe voi sabiei" (Is. 65 *11-12).*

CU CREDINŢA DUPĂ COMORI S-A PIERDUT CU SOŢIE ȘI COPII. Ifrem Șerb era un vlăjgan de Român, ca bradul. Nu prea avea însă îndemn la muncă. Îi intrase în cap că nu se va pricopsi, decât numai găsind o comoară. Despre cei cu stare, la care el râvnea, auzise vorbindu-se multe — între altele — că găsiră cazane cu bani, pe care-i schimbaseră pe furiș și așa făcuseră ei averi frumoase. Norocul acestora nu-l lăsa nici noaptea să doarmă, încât ziua se odihnea, iar noaptea săpa de zor pe la rădăcinile copacilor și prin locuri retrase, unde bănuia că sunt bani îngropați. Lucirea

---

[157] Libație — (în practicile religioase din Antichitate) Act ritual care consta în gustarea și apoi vărsarea unei cupe de vin, lapte etc. ca omagiu adus divinității; p. ext. închinare a paharului cu băutură în cinstea cuiva la o petrecere.

produsă în noapte de licurici sau de putregaiuri, îl punea la muncă grea. Prin pădurea statului săpase adevărate puțuri și pivnițe, dar de găsit bani, nici vorbă. Cât ar fi agonisit el dacă ar fi făcut acea muncă pe bani sau și-ar fi lucrat pământul propriu! Povestea cu comoara îngropată în vie nu i-a venit în minte niciodată, de aceea a ajuns în neagră mizerie. Nevasta i-a murit din cauza lipsurilor, el a fost mobilizat în războiul din 1916 și nu s-a mai întors, iar copilașii, lipsiți de toate, au rămas prin uși străine.

Iată unde duce trândavia și răul obicei de a te lăsa în nădejdea norocului! Iată ce înseamnă să nădăjduiești într-o întâmplare și nu în munca ta!

„NOROC" E SALUTARE IDOLATRĂ. „A vorbi pentru noroc, pentru ursitori, destin, pentru explicarea nașterii (după zodii, planete sau stele), pentru citirea în stele, e lucru nebunesc și fără de Dumnezeu. Cuvintele acestea sunt ale hulitorilor și ale celor fără de Dumnezeu... Bunătățile și răutățile noastre însă, se mișcă după a noastră singură voință" (S. Tes. I, *6*). Păgânii vorbeau despre noroc cu înțelesul de ceva care are minte, de un zeu care aduce binele și răul. Acesta este un păcat.

O urare anticreștinească sunt și urările de noroc... Aleșii lui Dumnezeu, Patriarhii, Prorocii, Arhiereii, Preoții, căpeteniile triburilor, împărații, conducătorii, Israeliții, poporul lui Dumnezeu... la întâlnirile lor nu se salutau cu: „noroc, noroc", ca idolatrii; ci cu felurite forme de binecuvântări. Patriarhul Avraam întorcându-se biruitor după înfrângerea împăratului Kedarlaomer și a celorlalți trei împărați uniți cu el, Melchisedec, împăratul Salemului și Preotul Celui Preaînalt, i-a adus pâine și vin și l-a binecuvântat, zicând: „Binecuvântat să fie Avraam de Dumnezeu Cel Preaînalt, Ziditorul cerului și al pământului și binecuvântat să fie Dumnezeu Cel Preaînalt, Care a dat pe vrăjmașii tăi în mâinile tale!" (Fac. 14 77-20).

Moise întâlnindu-se cu socrul său Iotor, salutându-se, s-au binecuvântat unul pe altul, dar n-au zis: „Noroc, noroc", ca idolatrii (Eș. 18 7). Israeliții când se întâlneau unii cu alții, se sărutau (Fac. 29 *13;* 33 *4;* Eș. 4 *27).*

Salutarea era un fel da binecuvântare exprimată în mai multe chipuri, de aceea cuvântul Berah înseamnă atât: a binecuvântat cât și a salutat. Salutarea cea mai îndatinată a fost: „Pace ție" (Șalom leha) (Jud. 19 *20).* Alte forme de salutare erau: „Dumnezeu cu tine" (Iahve immeha) (Jud. 6 72; Rut 2 *4),* „Dumnezeu să te binecuvânteze (Iebareheha Iahve) (Fac. 43 27), „Dumnezeu să Se îndure de tine" (Elohim jehonha), etc. La despărțire, cel mai cu autoritate, saluta pe celălalt cu cuvintele: „Mergi în pace" (Lehle salom). După salutare urmau formule lungi, cuprinzând întrebări despre sănătate și bună stare reciprocă. Cu salutarea era îmbinată și închinăciunea... Salutarea și îmbrățișarea erau semnul unei relații intime... (Arheol. Bibl. o.c. 192-3).

Să luăm aminte, că Sf. Arhanghel Gavriil, felicitând pe P.S. Fecioara Maria, nu-i zice cum obișnuiește majoritatea creștinilor de nume: „Hai noroc! noroc, noroc! Să fii norocos, norocoasă! Să-ți dea Dumnezeu noroc!, ci i-a zis: „Bucură-te cea plină de dar, Marie, Domnul este cu tine! Binecuvântată ești tu între femei...!". Astfel a felicitat-o și Elisabeta, zicând: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecului tău..." (Lc. 1 *28, 42;* comp. Jud. 6 72; 5 *24).*

Tot astfel se salutau credincioșii Noului Testament. Când Mântuitorul a trimis pe ucenici la propovăduire, nu le-a spus că în orice casă vor intra să zică căsenilor: „Noroc, noroc", ci: „Pace casei acestea!" (Mt. 10 *12-13;* Lc. 10 *5).* După învierea Sa din morți, arătându-Se Domnul mironosițelor, le-a zis: „Bucurați-vă", nu: „Noroc, noroc" (Mt. 28 *9).* Așijderea și în seara primei zile a Învierii — Duminică — arătându-Se celor zece ucenici și celor împreună adunați cu dânșii, le-a zis: „Pace vouă" de două ori și nu „noroc, noroc", De asemenea și după opt zile după înviere, venind la ucenici prin ușile încuiate, unde era și Toma, le-a zis tot: „Pace vouă" (Ioan 21 *19, 21; 26)* și nicidecum „noroc, noroc!"

Cu astfel de salutări cuviincioase bine-credincioșii lui Dumnezeu s-au salutat și în Biserica Noului Testament: Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți apostolici și patristici... și se mai salută și în vremile noastre unii dintre bine-credincioșii creștini — Păstori și păstoriți — înflăcărați de căldura dragostei sfinte de Dumnezeu și de aproapele lor.

Sf. Ap. Petru și Sf. Clement Episcopul Romei († 100 d. Hs.), au combătut credința deșartă în noroc (Cazania și V. Sf. 25, *24* Nov.).

Sf. Mucenic Trifon († 250 d.Hs.), în mărturisirea sa ce-o face înaintea eparhului Acvilin, nu recunoaște credința deșartă și salutările idolatre cu „noroc" în creștinism, zicând: „Noroc la noi (Creștinii) nu este, nici nu s-a auzit cândva..." (V. Sf. 1 Febr. o.c. pg. 9).

CREȘTINII SĂ CREADĂ ÎN DUMNEZEU NU ÎN DEȘERTĂCIUNI, ÎN NĂLUCIRI ȘI ÎN NOROC. Norocul — după cum am mai spus — era un zeu sau idol la idolatrii eleni și la alte popoare păgâne. Povestea norocului zice că îi vin omului cele de trebuință fără a se socoti, îngriji și a alerga sau a munci pentru cele necesare existenței lui. Asta-i o credință deșartă, potrivnică rânduielii și poruncii lui Dumnezeu: „În sudoarea feței tale îți vei dobândi hrana, până te vei întoarce în pământul din care ai fost luat...” (Fac. 2 *15;* 3 *19).* Mântuitorul zice: „Tatăl Meu până acum lucrează și Eu lucrez” (Ioan 5 77; *9 4;* 14 70, *72*); și Apostolul învață: „Cine nu lucrează să nu mănânce” (2 Tes. 3 70 — 72). Deci, tot cel ce crede și zice că: „ Orice-mi vine asupră-mi noroc îmi este”, sau „norocul meu este acela”, este păgân și fără de lege. Adevăratul Creștin drept-credincios trebuie a se îngriji, a socoti, a mărturisi pe Dumnezeu, de la Care ne vine tot binele desăvârșit (Iac. 1 77), și a munci cu credință fiecare în ramura sa de activitate unde este rânduit. Astfel, Dumnezeu îi va da cele de trebuință. Însă creștinii care vor mărturisi: „Noroc, noroc!” „Să fie cu noroc!” „Hai noroc (idol) să dea Dumnezeu”!, ș.a., aceia au căzut din tocmeala, rânduiala și înțelepciunea drept-credincioșilor Creștini și sunt asemenea Elenilor idolatri, care socoteau a fi ceva lucrurile deșarte și de nimic.

Elenii aceia idolatri socoteau foarte greșit, încât scriau și povesteau că toate câte veneau la oameni, le veneau din stele, din planete și din noroc. Ei socoteau, după șoapta amăgitorului spirit rău, care a amăgit pe protopărinții noștri în Paradis, pe Iuda Iscariotul, pe eretici și pe anticreștini, că felul și lungimea vieții oamenilor se conduce după cele 12 zodii (zodiac) și după cele 7 planete: Soarele, Luna, Marte, Mercur, Jupiter, Venus și Saturn (Gromovnic), zicând că fiecare din acestea au câte o fire — bună ori rea — sau și mai multe și oricine se va naște în acea lună, în acea zi și în acel ceas când se mișcă acele stele, acela va fi în firea ei, va trăi atât și de va scăpa din acea cumpănă, va trăi mai mult, atâţia și atâţia ani. Așa, cei născuți în zodia sau în planeta cutare sau cutare, vor fi în firea ei și vor trăi atâția ani, după cum îl poartă zodia sau planeta aceea, adică un fel de ursitură sau ursită, destin, având firea aceea a zodiei sau a planetei în care s-a născut. Drept aceea, toate câte se întâmplă oamenilor, zic că firea lui l-a născut în aceea și norocul ce a venit să se întâmple omului aceluia i-a urat așa. Astfel de bârfeli, nebunii, învățături idolatre și fără minte, profesau și fariseii, zicând că nașterea fiecărui om, norocul îl aduce de-i vin câte îi vin în viața lui în lume.

Această nebunească și fără pricepere credință deșartă, o profesau cei care slujeau norocului ca lui Dumnezeu (așa cum în unele localități unii creștini pun pentru pruncii lor masa ursitorilor). Dumnezeiasca Scriptură văzând nepriceperea și păgânitatea lor, le zice: „Vai de cei ce gătesc masă diavolului, adică care fac mese, mestecăturile norocului, că au făcut jertfe cu dobitoace și amestecături, cu vărsări de vinuri și de untdelemn pe foc” (pentru astrologii). Și pentru astrologi zice: „Să stea și să vă scoată astrologii cerului din nevoile sau primejdiile voastre. Că iată, Dumnezeu trimite acum urgia Lui. Vie astrologii să vă scoată, să vă păzească!

evreii au să ardă ca nuielele în foc și nu-și vor izbăvi sufletul lor din văpaie. Adică voi care credeți în nașterile oamenilor, în planete, în zodii și în noroc, acum Dumnezeu v-a urgisit și v-a aruncat în foc ca pe nuiele. Lasă să vă scoată planeta, zodia sau norocul, ghicitorile, vrăjitoriile sau credințele voastre deșarte...”. Așijderea și Domnul își bate joc de neînțelepția sau nebuneala acelor oameni, zicându-le: „Unde-ți sunt astrologii să-ți spună acum răutățile cele ce vor să vină asupră-ți?”... (Is. 47 *12-13).*

Sf. Atanasie al Antiohiei și alți Părinți ai Bisericii lui Dumnezeu, arată că: nici nașterea oamenilor, nici stafiile, planetele, zodiile, nici norocul... nu sunt după băsmuirile[158] păgânilor, astrologilor, ghicitorilor, nici după cele scrise în zodiile, planetele și în gromovnicele lor. Acele neadevăruri sau ghicitori mincinoase, se arată destul de clar, atunci când venind unele urgii Divine, mor într-un ceas zeci, sute și mii de oameni, d.p.: în crâncenele războaie, sau în vremea unor catastrofe și cutremure de pământ, sau în timpul luptelor navale, în vremea cufundării corăbiilor și a vapoarelor uriașe cu mii de oameni, care au diferite nașteri, felurite etate de viață de trăit și felurite noroace, după gromovnicele, planetele și zodiile lor. Vezi!? Dacă ar fi după băsmuirile gromovnicelor, planetelor și zodiilor acelora, nu s-ar îneca, n-ar muri într-un ceas atâtea zeci, sute și mii de oameni, care s-au născut: unul într-o planetă, altul, în alta; unul într-o zodie, altul într-alta, unul cu noroc bun și altul cu noroc rău. Iată cum cei născuți în felurite vremi, planete, zodii și noroace, mor toți într-un ceas! Vreți ceva mai mult? Vreți dovezi mai adeveritoare? Ascultați:

---

158 Băsmuire — (învechit) Scornire, născocire, basm

În vremea potopului universal din timpul lui Noe, s-au înecat mii și milioane de oameni: bătrâni, bărbați, tineri, femei și copii, bogați, săraci, puternici, slabi, învățați și simpli... În apele potopului, care s-au ridicat cu 15 coți[159] deasupra celor mai înalți munți ai pământului, scăpând numai 8 suflete: Noe cu casa, familia sa. Oare toți aceia erau născuți în aceeași zodie, planetă sau ceasuri norocoase sau nenorocoase? Nu.

În vremea dreptului Lot, mii și sute de mii de Sodomleni și Gomoreni au fost arși cu ploaie de foc și piatră pucioasă căzută din cer asupra Sodomei și Gomorei, dimpreună cu cetățile din jurul lor, distrugându-le, scăpând numai Lot cu două fiice ale sale în cetățuia Sigor. Oare aceia erau născuți în același timp, zodie și planetă? Nu...

În apele Mării Roșii s-a înecat Faraon cu mulțimea oștirilor sale: care, călăreți și pedeștri, mii și zeci de mii cu felurite nașteri în felurite luni, zile, ceasuri și noroace sau destine.

De asemenea în feluritele războaie dintre Israeliți, mureau zeci de mii, ba chiar și sute de mii. În vremea lui Ezechia împăratul Ierusalimului și a Proroculuі Isaia, Îngerul Domnului a ucis într-o noapte o sută optzeci și cinci de mii de oameni: viteji, domnitori, căpetenii și ostași (4 Împ. 19 *35;* 2 Paral. 32 *21;* Is. 37 *36).* Și toți cei morți, omorâți în același ceas, zi sau noapte, au avut multe și felurite nașteri și vremi, adică felurite planete, zodii și noroace, după băsmuirile idolatrilor. Acelora însă nu le-au folosit nici astrologii, nici ghicitorile, nici zodiile, nici planetele, nici noroacele lor.

De aici reiese clar ca lumina zilei, că nașterile și noroacele, mai bine zis Darurile bogate ori mai simple și viața mai lungă ori mai scurtă cu care se văd înzestrați oamenii, toate, toate sunt numai de la Dumnezeu. El ține în mâinile Sale viața și moartea. El plătește fiecăruia datoria după lucrul lui. De va muri păcătosul împreună cu dreptul, nu te mira. Păcătosul muri, tăindu-i Dumnezeu firul vieții lui vicioase, pentru a nu face mai multe păcate și a se pedepsi mai mult sau mai greu. Dreptul, de va muri după datorie, descărcându-și Sufletul de povara trupului, ca nu cumva să greșească și să se muncească (Înț. Sol. 3 *1-9;* 4 *10-20),* a scăpat de fricile, grijile și nevoile acestei lumi trecătoare, putrede, ca să trăiască fericit în veci. Deși vor zice unii nepricepuți: „Bine că a scăpat și păcătosul și dreptul", însă Adevărul ne grăiește clar, că: „Drepții merg în viața veșnică; iar păcătoșii în munca veșnică" (Mt. 25 *46).*

Aici Sf. Atanasie vrea să ne arate — dimpreună cu Sfinții Părinți — că acelea toate, cărora Elenii idolatri le zic că sunt noroace după nașterile și feluritele planete sau zodii, sunt minciuni și bârfeli: deoarece numai Singur Dumnezeu este Care a creat și are putere peste toate. Dacă acele noroace, planete și zodii cu băsmuirile lor ar fi adevărate, apoi n-ar mai trebui omului nici doctori, nici chirurgi, nici alt ajutor medical, social, economic, nici ar mai trebui legi asupra răufăcătorilor. Ce i s-ar întâmpla omului i s-ar întâmpla și ar păți ce are de pățit după o oarbă întâmplare a norocului. Sfântul Părinte însă arată clar aici — dimpreună cu Dumnezeiești Dascăli, care în sfaturile lor lămuresc multe socoteli frumoase și adeverite — încât toți cei care au o minte sănătoasă mai luminată, mai desăvârșită și cei ce au mai puțină minte, să cunoască bine că acei eleni idolatri spun minciuni. În acest scop Sfântul aduce aici pe Sf. Grigore al Nyssei, care zice că a auzit de la mulți spunând acele băsmuiri elinești, și râzând zice: „Aduceți-vă aminte de doctorul cel mare al elenilor, care scrie și spune, după socotelile vrăjitorești ale doctoratului, că poți a cunoaște un om bolnav dacă va muri sau nu va muri, după anumite semne ale trupului. Un doctor, anume Rodios, așa de bine știa meșteșugul doctoricesc, încât cu ierburile lui, lungea viața acelora care erau gata să moară. Deci, viața omului nu sta nici în nașterea lui, nici în planetă, zodie sau în norocul lui, când se învinețea și se înnegrea să moară, că doctorul știa, numai cu ierburi, a-i lungi viața. Deși doctorul acela era pururea bolnav, el cu știința ierburilor, prin care lungea viața muribunzilor, strica socotelile elenilor cu ghicitorile lor după vremea nașterii planetei, zodiei, norocului și alte vrăjitorii, arătând că nu acelea călăuzesc viața omului...

Noi vedem azi că de-l vatămă cineva pe vreun om cu sabia ori cu cuțitul, ori cu armă de foc, ori cu otrăvuri și doctorii îl voi îngriji serios, îi lungesc viața; iar dacă nu-l îngrijește nimeni, sângele se scurge prin răni, ori se otrăvește și omul moare. Vezi că nu nașterea, zodia, planeta, ziua, luna sau norocul, ci îngrijirea doctorilor cu doctoriile cele bune i-au lungit viața, conlucrând ei cu Dumnezeu Cel nevăzut la tămăduirea bolnavului.

---

[159] Cot — Veche unitate de măsură pentru lungimi egală cu 0, 664 metri (în Muntenia) sau cu 0, 637 metri (în Moldova), care reprezenta distanța de la cot până la încheietura palmei.

Esop, un înțelept elen, râzând de deșarta credință cu felul sau vremea nașterilor și a noroacelor, zice că era un astrolog ce se ocupa în cetatea lui cu astfel de vrăjitorii ale feluritelor nașteri și noroace, ghicind oamenilor care veneau la el. După ce ghicise unui om, ieșise ducându-se la ale sale, Esop vede pe astrolog fugind spre locuința sa, zicând că-i jefuiesc hoții casa. Esop îi zise: „Apoi tu astrologule, care știi și spui norocul altora, pe al tău nu-l știi? Apoi dacă-i așa, tu ai spus minciuni și mie și oamenilor cărora le-ai ghicit!"

Tot Sf. Atanasie zice în viața Cuvioasei Singlitichia, scrisă de el, în care între altele, vorbește și despre noroc următoarele: „Una din fiarele cele stricătoare de Suflet, este și aceea care se numește „noroc". Și aceasta este un bold preacumplit al diavolului, care stăpânește pe oamenii cei mai nebăgători de seamă. Nimeni însă din cei ce viețuiesc după Dumnezeu și Cuvântul Lui, în înțelepciunea de sus (Iac. 3 77), dreapta socoteală și fapta bună, nu crede și nu primește această idee stricătoare de minte și deșartă. Noi, mai întâi pe Dumnezeu îl numim începutul tuturor bunătăților ce s-au făcut și se fac. Al doilea, ei socotesc că judecata lor este stăpân al faptelor bune ca și al răutății. Așadar, câți din lenevire au suferit cele nemulțumitoare, îndată se apropie de acel diavol. Deci, precum unii copii fug, nesuferind pedepsirea părinților spre al lor folos, ajung prin locuri pustii, împreunându-se cu diavolii sălbatici, așa pățesc și cei care cred în noroc. Uneori zic că de la Dumnezeu li s-au dat dezmierdări, aceia fiind desfrânați, furând, bolind de iubire de argint și având cuget viclean, singuri s-au prăbușit, abătându-se de la Adevăr cu gândul, cu cuvântul și cu fapta. Sfârșitul scopului acestora este deznădăjduirea lor cea purtătoare de pierzare. Unii ca aceia merg până acolo că înlocuiesc pe Dumnezeu cu norocul, soarta sau destinul...

Deci, dacă vor zice că Dumnezeu este întâi, va urma ca toate printr-Însul să se fi făcut, pentru că El este în toate. El este Domnul norocului. Dacă cineva este desfrânat sau lacom din naștere, ar urma, după ei, că Dumnezeu este pricina răutății, care lucru este necuvios. Din gândurile acestea se văd cugetele lor deșarte, pentru care și Sf. Scriptură zice: „Zis-a cel fără de minte în inima sa: „Nu este Dumnezeu"! (Ps. 13 7; 52 7-2). Aceia grăiesc nedreptate, pricinuiesc păcate și ciuntesc Scripturile, pentru că fiind orbi, voiesc a adeveri cugetul cel rău al lor. Luându-și ca mărturie a nebuniei lor pe Isaia, ei spun: „Domnul a făcut pace și a zidit răutăți" (Is. 45 7). Pacea aceea trebuie s-o înțelegem că este lucrul lui Dumnezeu, iar răutatea este a sufletelor întunecate. Dumnezeu toate le-a făcut bune, dar omul abătându-se se face rău. „Dumnezeu a făcut pe om drept, dar el umblă cu șiretenii" (Ecl. 7 *29-30;* comp. Fac. 3 7-5).

E știut însă că și răul slujește spre mântuirea Sufletului și pedepsirea trupului. „Care fiu este pe care nu-l pedepsește tatăl?" (Evr. 12 5-77). Cei fără rânduială la minte mai zic că totul se cârmuiește în lume de soartă sau de întâmplare. Astfel ei schimbă libertatea în robie. Precum o corabie fără cârmă de-a pururea se înviforează primejduindu-se, așa și pentru aceștia suflă de pretutindeni primejdia asupra lor. Ei nu se pot bucura de lumina cea mântuitoare, părăsind pe Domnul, Cârmaciul lor. Astfel mai rătăcește diavolul pe unii, încât zic că întâmplările bune și rele vin de la mersul stelelor... și se iau după minciunăriile gromovnicelor, în loc de a se ține de Cuvântul lui Dumnezeu, Care este Izvorul tuturor bunătăților vremelnice și veșnice. Din cele arătate reiese clar că în mâna lui Dumnezeu stau toate cele cerești și cele pământești: viața și moartea, nașterea și feluritele dăruiri, în El să nădăjduim, pe El să-L lăudăm, Căruia I Se cuvine: Slava, cinstea și închinăciunea în veci. Amin (Prel. d.P.M.B. pp. 435-6 și V.Sf. o.c. 5 Ian. pp. 254-6).

Am crezut în destin?

CREDINŢA DEȘARTĂ ÎN DESTIN. Cuvântul „destin" (soartă, ursită, ursitori) e de origine latină. Destinul era un zeu — idol — mitologic, care după minciuno-credința păgânilor orânduia soarta oamenilor. Ca soartă sau ursitoare era înfățișat printr-o femeie legată la ochi, ce alerga cu un picior pe o roată înaripată prin lume, semănând felurite sortiri oamenilor... După credințele deșarte, se crede de superstițioși, că ursitoarele ar fi trei: „prima ține fusul, a doua toarce, a treia taie firul... sau: Prima, „ursitoarea", toarce firul, a doua, „soarta", deapănă firul, arătând ce va păți omul în viață, cea de a treia, „moartea", rupe firul vieții omului. Credința aceea deșartă în destin, soartă sau ursitoare, este așa de înrădăcinată în poporul nostru, încât în unele părți pun și masă la venirea în lume a nou-născuților, cu credința deșartă că ursitoarele hotărăsc soarta noului născut. Astfel, în seara celei de a treia zi după naștere, făcându-se curățenie riguroasă, într-o atmosferă ca și religioasă, se așază într-un pat din camera lehuzei, o masă pe care se pun din lucrurile și bunătățile, de care ar dori să aibă

parte noua odraslă în viață — bani, cărți sfinte, mâncari felurite și plăcute... pentru ursirea cu belșug a noului născut.

Din punct de vedere creștin, credința în destin este diametral opusă Providenței Divine și libertății de acțiune a omului (liberul arbitru)... Pe baza Sfintei Scripturi această superstiție este combătută riguros. Pronia sau Providența Divină prin care înțelegem purtarea de grijă a lui Dumnezeu de toate făpturile Sale, de la cele mai neînsemnate — iarba și crinii câmpului, până la om (Mt. 6 *25-26),* exclude ideea destinului. Dumnezeu este Părinte nepărtinitor, căci voiește ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului (1 Tim, *2* 4). Ca unul care a iubit atât de mult lumea, încât a sacrificat pe Fiul Său pentru mântuirea ei (Ioan 3 *16;* 1 Tim. 2 *6),* nu poate să predestineze pe unii la bine, iar pe alții la rău, El, Care răsare soarele Său și peste cei răi și peste cei buni, plouă peste cei drepți și peste cei păcătoși (Mt. 5 *45).* Dumnezeu nu îndeamnă pe nimeni la rău și nici nu silește la virtute, ci lasă fiecăruia libertate de acțiune, căci pune înaintea omului: viața și moartea, binele și răul (2 Lege 30 *15, 19),* sau: viața și moartea, binecuvântarea și blestemul (2 Lege 30 *1).* Condiționează fericirea veșnică de libertatea voinței omenești și împlinirea poruncilor creștine, căci atunci când este întrebat ca tânărul care voia să moștenească viața de veci, Fiul lui Dumnezeu îi spune: „De voiești să intri în viață, păzește poruncile...” (Mt. 19 *17).* Chiar când este vorba să tămăduiască pe bolnavi, nu o face până nu-i întreabă, dacă voiesc să fie sănătoși (Lc. 19 *41;* Ioan 5 *6).* Când Sf. Ap. Pavel spune că toate îi sunt îngăduite, dar nu toate îi sunt de folos (1 Cor. 10 *23),* arată lămurit libertatea de acțiune. Anunțând Judecata universală, Domnul nostru Iisus Hristos spune că atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale (Mt. 25 *31-46)* fapt, care presupune neapărat libertatea de acțiune, ceea ce și Sf. Ap. Pavel confirmă (Rom. 2 *6).* Mai lămurit același Apostol arată că omul are voie liberă — ceea ce seamănă omul, aceea va și secera (Gal. 6 7). Sf. Ap. Iacob, când zice, că oamenii vor fi judecați prin legea libertății (Iac. 1 *25;* 2 *12)* arată responsabilitatea faptelor pe baza libertății de acțiune.

Fiecare din noi ne simțim liberi de actele noastre și dacă uneori avem insuccese și nemulțumiri, nu se cade să învinuim soarta, că ar fi nedreaptă cu noi, sau pe Dumnezeu. Aceasta se datorește fie puterilor noastre slabe sau inteligenței mărginite, fie pasiunilor sau ispitelor, care ne abat din adevărata cale. Minucius Felix, unul din apologeții creștini ai primelor veacuri, în scrierea sa „Octavius”, spune că: nu se cade a se scuza cineva de faptele sale invocând soarta, căci avem voie liberă, care să judece faptele noastre. Un alt scriitor creștin Tațian Asirianul, în scrierea sa „Cuvânt către Greci”, spune că: Creștinii sunt mai presus de destin și nu recunosc decât un Singur Stăpân. Nefiind conduși de destin, creștinii resping pe cei care-i stabilesc legile.

Dumnezeu nu hotărăște din veac actele omului, ursind pe unii la bine, iar pe alții la rău, ci în baza prestiinței și atotștiinței Sale cunoaște ceea ce va făptui omul prin libera sa voință. Aceasta nu este predestinație, ci prestiință. Oricât de înrădăcinată este această superstiție, se pare totuși, că în adâncul Sufletului omenesc se găsește în stare latentă, ascunsă, nevăzută, nebănuită, convingerea că omul este liber în săvârșirea actelor sale. Așa, Romanii cei convinși de atotputernicia și neîndurarea zeului „Fatum”, aveau un proverb semnificativ, extras din „Georgicele” poetului Virgiliu: „labor improbus ommia vincit” (munca neprecupețită învinge totul), iar noi Românii avem o zicală mai concludentă: „Cum îți vei așterne, așa vei dormi!”.

CREDINŢA DEȘARTĂ ÎN DESTIN L-A PRĂPĂDIT. Ion Ciomag rămase orfan de părinți încă din vârsta fragedă. Părinții lui o duseseră greu, fiind săraci. Din cauza alimentației neîndestulătoare și de rea calitate, încă din timp, mama s-a îmbolnăvit de pelagră[160], devenind o sarcină în plus. După o îndelungată zăcere, în care timp ajunsese și la nebunie, nefericita femeie se stinse din viață. Tatăl a muncit cu curaj și când a văzut că nu poate birui nevoile, n-a socotit o rușine să intre servitor la boier. În cele din urmă, a murit și el, mai mult de bătrânețe decât de lipsuri...

Rămas singur pe lume, fără altă avere decât brațele sale, Ion trebuia să muncească cu nădejde ca să poată trăi. Dar un fel de nepăsare puse stăpânire pe el. Muncea în silă și de mântuială. Îi intrase în cap, că oricât s-ar trudi, tot greu are s-o ducă, fiindcă așa o duseseră și părinții lui. Se credea prigonit de soartă și în cele din urmă nu mai muncea de loc. Lumea din jur muncea de zor, iar Ion dormea dus la umbra din spatele casei. Dojana vecinilor nu servea la nimic, ba îl făcea să se înc[pățâneze și mai mult. „Dați-mi pace, le răspundea Ion, că așa mi-a fost dat să trăiesc”. Casa se

---

[160] Pelagră — Boală provocată de lipsa din alimentație a unor vitamine și proteine, care se manifestă prin inflamația pielii, plăgi pe corp, tulburări gastrice și nervoase etc.

dărăpănase și se ruinase, încât nu mai avea nici acoperiș. Nefericitul Ion era nevoit să intre sub pat când ploua... În cele din urmă, s-a îndurat Dumnezeu și l-a luat dintre oameni. A fost îngropat cu farfuria!

Iată unde ajunge omul care nu are încredere în puterile sale date de Bunul Dumnezeu (Ps. 67 *29)* și crede în destin!

Am crezut în vrăjitorii?

VRĂJITORIA SAU MAGIA NEAGRĂ E OPRITĂ DE DUMNEZEU ȘI BISERICA LUI. Magia neagră sau vrăjitoria cu feluritele ei forme primitive, originale, este o trecere de la idolatrie la superstițiile existente și în poporul nostru creștinesc. Pentru a face o comparație între falsele sau nălucitoarele minuni atribuite vrăjitoriilor, față de nemărginita putere a lui Dumnezeu, dăm aici unele istorisiri din Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament.

Vrăjitorii faraonului prin arta lor magică, au imitat oarecum câteva din minunile săvârșite de Moise prin Atotputernicia lui Dumnezeu. Imitările acelea se cred de unii că le-au făcut prin agilitatea (sprinteneala, iuțeala, ușurința) mișcărilor și a părerilor amăgitoare, adică printr-un fel de scamatorii. Sf. Scriptură adevărește desăvârșirea Atotputerniciei lui Dumnezeu față de falsele minuni ale vrăjitorilor prin cuvintele: „Moise și Aaron s-au dus la Faraon și la slujitorii lui și au făcut cum le poruncise Domnul. Aaron a aruncat toiagul său înaintea faraonului și înaintea slujitorilor lui și s-a făcut șarpe. Atunci Faraon a chemat pe înțelepții Egiptului și pe vrăjitori și au făcut și vrăjitorii egiptenilor asemenea lucru cu vrăjile lor. Fiecare din ei și-a aruncat toiagul și s-a făcut șarpe. Dar toiagul lui Aaron a înghițit toiegele (șerpii) lor...” (Eș. 7 *10 — 12).* După săvârșirea minunii a treia, vrăjitorii vestiți ai Egiptului, nemaiputând face nimic prin vrăjitoriile lor, cu toată rușinarea lor, s-au văzut forțați a mărturisi adevărul înaintea Faraonului și a înțelepților Egiptului, zicând: „Aici este degetul lui Dumnezeu!” (Vezi pe larg Eș. 7; 8 779).

În Noul Testament se vorbește de Simon Magul, vrăjitorul și amăgitorul groaznic al poporului din Samaria, care-l credea „puterea lui Dumnezeu cea mare”. El s-a botezat de către Apostolul Filip și a oferit bani Apostolilor, ca să-i dea puterea de a transmite Duhul Sfânt prin punerea mâinilor. Pentru acest fapt a fost înfruntat aspru de Apostoli și chemat la pocăință. Din acestea conchidem, că puterea lui magică nu era ceva superior puterii omenești, căci altfel n-ar fi căutat să cumpere cu bani puterea Sfântului Duh de la Apostoli (F. Ap. 8).

Biserica primară și scriitorii bisericești sunt împărțiți în păreri asupra magiei negre. Așa, Iustin Martirul crede că diavolul este cel care operează fapte supranaturale; iar Irineu și Tertulian socotesc că vrând-nevrând minunile atribuite magiei sunt iluzii și înșelătorie. Într-o Sâmbătă, pe când Sf. Ap. Pavel cu însoțitorii lui: Sila, Timotei și Luca, mergeau la rugăciune în Filipi, i-a întâmpinat o slujnică având spirit vrăjitoresc. Aceea, prin ghiciri, aduna mult câștig stăpânului ei... Sf. Ap. Pavel a zis spiritului acela: „În Numele lui Iisus Hristos, îți poruncesc să ieși dintr-însa!” Și a ieșit spiritul vrăjitoresc. Stăpânul văzând că i s-a dus nădejdea câștigului, a prins pe Pavel și pe Sila, i-a dus în târg la cei mai mari, zicând: „Oamenii aceștia tulbură cetatea noastră...!” Atunci poporul și judecătorii s-au pornit asupra Apostolilor, rupându-le hainele, i-au bătut cu toiege și i-au întemnițat, punându-le picioarele în butuci... (F. Ap. 16 *16-24).* Eliberarea unui Suflet de spiritul vrăjitoresc, i-a făcut pe Apostoli a suferi atâtea și atâtea batjocuri și dureri groaznice. Și în prezent, Preoții care salvează Sufletele de spiritele rele, suferă multe, multe...

Biserica Vechiului și Noului Testament s-a ridicat cu toată tăria contra vrăjitoriilor, care produceau tulburări și răspândeau groază mare în popor prin pretinsele lucrări supranaturale, foarte vătămătoare, pe care poporul, în credulitatea lui, le socotea adevărate, reale. Ea a aruncat blesteme grele, afurisenii și anateme înfricoșate, asupra celor ce o practicau și a celor ce o susțineau. Împărații credincioși din Vechiul Testament au interzis cu desăvârșire vrăjitoria și cât au putut, au atacat-o și au distrus-o prin unele ținuturi (1 Împ. 28 *3, 9;* 4 Împ. 23 *24).* Așijderea și în Noul Testament unii împărați și voievozi, în frunte cu Constantin cel Mare, au luptat a distruge vrăjitoriile și superstițiile idolatre. Istoria bisericească, Viețile Sfinților, Proloagele și alte cărți bisericești, ne istorisesc multe despre satanicele lucrări și năluciri ale vrăjitorilor sau magiei negre și biruirea lor strălucită prin trimișii lui Dumnezeu, cu: propovăduire, post, rugăciuni însoțite de însemnarea cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci.

CANONISIREA VRĂJITORILOR ȘI A CELOR CE ALEARGĂ LA EI. Vrăjitoria este chemarea, mai mult sau mai puțin conștientă, a diavolului pus în slujba omului. Este o întoarcere către

Satana de care s-a lepădat la Sf. Botez. „Cel ce spune vrăjitorii (descântă)" se va canonisi cu timpul ucigașului (20 de ani), aplicându-i-se astfel după cum se vădește singur la fiecare păcat" (Sf. Vasile, 65).

„Muierea ce va fermeca străinii și pe ai săi, ani 9, mătănii cinci sute în zi" (P.B.G. pg. 115 (125)..

„Cine ia mana grâului sau altceva dintr-acele", acesta iată știe lucrul dracului, ori din vin, ori din pâine, (lapte) ori dintr-altceva; de se va lăsa de acestea, să aibă pocanie 4 ani, mătănii câte o sută" (P.B.G. pg. 100 (33).

„Cei ce se adresează prezicătorilor, sau celor ce se zic șutași sau altora de felul acesta, ca de la aceia să afle ceea ce ar voi să li se descopere, potrivit celor ce s-au hotărât mai înainte de către Părinți în privința lor, să cadă sub canonul (pocăinței) de șase ani... Acelorași canonisiri trebuie să se supună și cei ce trag după sine urși, sau alte dobitoace de acest fel, spre distracția și vătămarea celor simpli și cei ce spun norocul și ursita și genealogia și multe lucruri de acest fel după bârfirile rătăcirii și cei ce se zic gonitori de nori și vrăjitorii și cei ce fac amulete și prezicătorii. Dacă vor stărui în acestea și nu se vor feri de aceste meșteșuguri pierzătoare și păgânești, hotărâm să se lepede cu totul de la Biserică, precum învață și Sfintele canoane. Că ce împărtășire are lumina cu întunericul — precum zice Apostolul — sau ce înțelegere are Biserica lui Dumnezeu cu idolii, sau ce aparte are credinciosul, cu necredinciosul sau ce potrivire este între Hristos și Veliar[161]? (2 Cor. 6 *14-16;* Sin. VI ec can. 61).

„Cel ce se dă pe sine vrăjitorilor, sau unora ca acestora, se va canonisi cu penitența ucigașilor" — 10-20 de ani (Sf. Vasile 72; Sf. Grigore de Nyssa, *3*; Lacdichia, *36*). Canonul 24 Ancira prevede 5 ani. „Celor ce se mărturisesc de voie de păcatul vrăjitoriei, sau de farmece, le scurtăm penitența la 3 ani, dacă se vor sârgui să ajuneze tot mai mult în fiecare zi și să întrebuințeze hrană puțină și uscată după ceasul al nouălea, încât numai să trăiască; dar să facă și 250 de mătănii, plecându-și cu evlavie fruntea la pământ. Cu acestea îndreptăm și pe femeile care fac amulete (roșu la vite, copiilor de deochi, etc.) și întrebuințează vrăji" (Sf. Ioan Post. 32; d. P.B. Sache. o.c. pp. 322-3).

MINCINOASELE GHICIRI PE URSITĂ. Dina, o Româncă chipeșă, se căsătorise de curând. Ca orice țărancă, curioasă să-și afle ursitoarea, se duse la o vrăjitoare, mai ales că avea și o suferință, un nod, care-i venea mereu în gât, mai ales după masa. La vrăjitoare lume multă, căci sunt mulți oameni dați de necaz. În sfârșit îi veni și ei rândul. Într-o cămăruță cu tavanul pitit, înaintea unei mese pe care erau întinse Icoane, Cruci și mănunchiuri de busuioc, vrăjitoarea stătea pe un scăunel și o întreba de păsul ei. Părând că se gândește puțin, începu a zice cu glas: „Sfintelor, bunelor, milostivelor...". Era o cântare, ce părea mai degrabă un bocet. În curând își dădu ochii peste cap și gata, cade în vânturi. Îi spuse de toate pe gândul ei. Despre bărbat, la care Dina ținea ca la ochii din cap, îi spuse că nu va trăi decât 11 ani și i-l va răpi moartea. Orice va face, poate să-l ție închis și în cutie, de la moarte nu-l va putea scăpa, căci așa îi este ursita. Despre boală, nici una nici alta, are argint viu, pe care o vecină invidioasă i-a dat la o zi mare. Are leac. Să-i aducă apă luată de la trei fântâni, în trei vineri la rând, ca să-i descânte.

Așa a făcut Dina, dar de boală nu s-a tămăduit decât la doctori, care au găsit că avea altceva, nu argint viu. Până să treacă cei 11 ani, a stat biata femeie cu frica în sân și nici bărbatului nu i-a spus nimic, ca să nu-i facă inimă rea. Au trecut anii cu pricina și bărbatul Dinei n-a murit, ba încă este sănătos tun, deși au trecut aproape 20 de ani, de când s-au căsătorit... Degeaba a căzut în vânturi vrăjitoarea, că n-a văzut nimic

Am crezut în ghicirea cu cărțile?

MINCIUNĂRIA GHICIRII CU CĂRŢILE. Ghicirea va să zică în popor: a prezice viitorul, a descoperi o taină, gândul sau faptele ascunse ale cuiva. Ghicitori pretind că știu a prezice viitorul celor ce le ghicesc, că pot descoperi orice taine, gânduri sau fapte ascunse ale cuiva, în cărți, ghioc, bobi, papagali, șoarece, spiritism, etc., pe când în realitate curg gârlă minciunăriile, care întunecă groaznic mințile celor ce se încred în ele. Cărțile sunt niște cartoane în formă dreptunghiulară, în număr de 52, cu felurite figuri și semne zugrăvite pe ele, care servesc pe unii cartofori la diabolicile jocuri de noroc. De acele cărți se servesc și unii ghicitori sau ghicitoare, supranumiți cărturari sau cărturărese, pe la orașe și sate. De cărți se servesc și unele țigănci la ghicit. Cartomanția aceea, adică ghicitul cu cărțile, este o înșelătorie care speculează credulitatea multor creștini ușuratici.

---

[161] Veliar — un alt nume dat lui Belzebut sau Satanei

CĂRTURĂREASA MINCINOASĂ. Mama duioasă se întâlnise în București cu fiul, ofițer activ, care-și făcuse cu prisosință datoria către țară. Plecase voluntar pe front, luptase cu curaj și căzuse rănit, dar se restabilise. Mama se simțea mândră de el, și-i venea greu să se despartă. O dusese greu biata femeie în viață, căci avusese copii mulți și ținuse ca pe toți să-i vadă ajunși bine. Pentru acest ideal suferise mult, îndurase lipsuri mari, mai ales că de la părinți luase puțină avere și aceea grevată de procese și datorii. Nu numai părinții, dar și frații cuprinși de lăcomie, o nedreptățiseră și o jigniseră mult. Dintre toți copiii, cel mai aproape de moarte fusese ofițerul, dar Dumnezeu fusese îndurător și o cruțase. Înainte de despărțire, amândoi, mama și fiul, ținură să se ducă la o cărturăreasă vestită acolo în capitală. Mama simțea o foarte mare trebuință să-și mai ușureze Sufletul, căci prea o durea mult vitregia părinților și a fraților.

Ajungând la cărturăreasă, băiatul se așeză pe o sofa, mama pe un scaun lângă cărturăreasă, care își începu meseria. După ce îi iscodi de ajuns... spuse de toate: procesele moștenirii, necazurile casei, dar mai ales nedreptățirea din partea părinților și a fraților. Toate însă, cu atâta exactitate și lux de amănunte, că biata mamă rămase înmărmurită. De unde putuse cunoaște această femeie păsurile ei, de parcă i le-ar fi spus cineva mai dinainte?!... Dusă pe gânduri și furată de întristare, își aruncă ochii spre sofa, căci îi făcea atât de bine să stea împrejurul acestui copil scump... Îi mai treceau amărăciunile. Fără să vrea, o năpădi gândul, că ar putea fi trimis din nou pe front, și... Doamne, ferește, nu știi ce se poate întâmpla. Cărturăreasa parcă fusese în gândul ei, face o pauză și începe: Dumnealui ți-e fecior, a fost pe front, a fost rănit și s-a vindecat. Te temi pentru el, că poate se duce din nou și ai dreptate căci așa o să fie. Uite — zise ea, arătând o carte neagră — moartea îi stă în cale. Apoi adresându-se băiatului, îi zise:

- Domnule ofițer, fă tot ce poți să nu te mai duci, căci te trimite curând și nu mai vii acasă înapoi.

- Păi, ce să fac cocoană, dacă mă cheamă și apoi țara cine s-o apere, dacă toți ne tragem în laturi?

- Lasă maică să se ducă ăi mai bătrâni, prea ești tânăr și este păcat să mori...

- Asta n-are importanță, tânăr sau bătrân, trebuie ca toată lumea să ne facem datoria!

- Fie cum zice d-ta, dar ține minte ce-ți spun: Pe ziua de... te cheamă, te pornește și dus ești pe vecie!...

A venit ziua prezisă și a și trecut mult. Nici n-a fost vorbă să-l trimită pe băiat. Toate au mers cum au mers, dar când a fost vorba de prezis viitorul, cărturăreasa a dat cu oiștea în gard.

Ca și aici, cărturăreasa umpluse Bucureștii și satele de minciuni. Și multă lume le credea minciunăriile acelea!!!....

Am crezut în ghicirea cu ghiocul?

MINCIUNĂRIILE GHICITULUI CU GHIOCUL. Ghiocul, de care se servesc țigăncile nomade (bădănăresele), este ghioacea, învelișul unei scoici de mare. Numele vine din prescurtarea cuvântului ghioace sau ghioacă în ghioc. Ţigăncile îl țin legat la brâu și acostează pe naivi, mai ales pe țărănci, cu cuvintele: „Să-ți de-a baba cu ghiocul să-ți spună norocul...”. Ghiocul are o deschizătură dințată, pe care țiganca o ține în sus și o șterge mereu cu unul din degete, având aerul că privește cu atenție, în care timp tot descântă: „Să mi se dea, să mi se arate de păsul lui, de norocul lui”, etc. Spre a câștiga bunăvoința celui ce-i ghicește, ca să-i dea vreun ban, vreo rufă sau ceva de mâncare, țiganca este foarte darnică în anunțarea de lucruri bune — succese, moșteniri, găsirea de comori, noroc în dragoste... În acest scop repetă, ca un refren, cuvintele: „Toată lumea s-o mira de norocul tău, de partea ta”. Minciunile curg gârlă din gura ghicitoarelor și cine le ascultă și le crede, se înșală amarnic. Felul de a ghici, în realitate nu este decât un mijloc de a se introduce și a specula naivitatea populației rurale. De obicei, profitând de clipe de neatenție, cu o dexteritate uimitoare, țigăncile fură ce le cade la îndemână. Partea femeiască, interesată și mai sensibilă în chestiune de dragoste, se lasă ușor înșelată de țigănci, care în viclenia lor amețesc femeile cu tot felul de minciuni ispititoare, pentru care, nu numai că sunt plătite, dar au grijă să pună bine tot ceea ce este pus rău.

CREZÂND ÎN GHIOC, S-A PRĂBUȘIT ÎN MOARTE ȘI ÎN IAD. În ținuturile Argeșului, o tânără pereche de gospodari buni trăiau în fericire. Într-o zi bărbatul se duse de acasă. Tânăra soție rămase singură acasă. Pe când trebăluia prin casă, deodată apare în pragul casei o bădănăreasă, care se apropie cu mare îndrăzneală de ea cu ghiocul în mână. ca să-i ghicească. Ispitind pe femeie, află multe neștiute de la ea, pe care le întrebuințează ca să-și ajungă scopul jefuirii. Merge cu ea din cameră în

cameră, tot ghicindu-i și înbătând-o de cap. Ochește toate lucrurile prețioase și se pogoară jos în beci, unde erau butoaie de rachiu, vin, linuri cu borhot de prune, ș.a. Sub cuvânt că-i face de dragoste pe toată viața cu bărbatul, că-l vrăjește să-și întoarcă ochii de la toate femeile și fetele numai și numai spre ea, o silește pe credula femeie tânără să se suie pe scară, rezemată pe un lin plin cu borhot și să se uite numai acolo înăuntrul lui. Femeia a ascultat-o. După câteva forme de vrăjitorie, țiganca prefăcându-se că pipăie picioarele femeii și le vrăjește, o apucă deodată cu putere, o ridică în sus și o aruncă cu capul în jos, în borhotul din lin. Acolo mai apăsând-o în jos, a înecat-o. A omorât pe tânăra soție. După aceea chemând prin semne alți bădănari de-ai ei, a jefuit toată casa înstăritului gospodar și au dispărut.

Seara venind soțul, rămâne uimit văzându-și casa jefuită și soția nicăieri. Alergă într-o parte și-n alta, strigă soția pe nume, dar zadarnic, nu-i răspunde de nicăieri... Caută cu oamenii într-o parte și-n alta, dar în zadar. N-o află nicăieri. Într-un târziu, coborându-se în beci și... suindu-se și pe scară în sus pe lin, văd cu groază tălpile unor picioare deasupra borhotului din lin. Îndată s-au suit mai mulți, au tras de picioare în sus și cu mare groază au văzut că tânăra și buna soție era moartă, fusese aruncată acolo de o mână ucigașă. Înștiințând Primăria, s-au făcut cercetări, s-au prins răufăcătorii cu ghicitoarea aceea cu ghiocul. Cercetați cu bătăi și torturi, au mărturisit crima și jefuirea casei.

Iată unde a dus pe biata tânără creștină credința în ghioc și-n minciunăriile ghicitoarei cu ghiocul! În moarte năprasnică, în iad. Pe bună dreptate hotărăsc Sfintele Pravile bisericești, ca: ghicitorii 20 de ani să fie sub afurisenie, despărțiți de Dumnezeiasca Împărtășanie, iar cei ce își ghicesc la aceia, *6* ani (Vezi pp. 629-630 din această carte).

Am crezut în ghicirea cu cafeaua?

MINCIUNĂRIA GHICIRILOR ÎN CAFEA. Iata și aceasta-i o meșteșugire demonică, cu care s-au obișnuit mulți pe la orașe și unii din pătura mai răsărită și pe la sate. Prezicătoarea de minciuni, privind fundul ceștii din care s-a consumat cafeaua, începe a anunța un drum lung, o sfadă cu un vecin, frate, prieten, cunoscut, copii neascultători, boală în familie, nuntă, moarte, pagubă, întristare, necaz mare, o bucurie, sosirea unei persoane iubite, a unei cunoștințe, etc. etc. Curiozitatea omenească observând unele potriveli, se lasă exploatată de niște amăgitori, care nu pot ști nici de ei înșiși ce greutăți sau primejdii vor veni peste ei în viitor. Așa, neținând seama de Cuvântul lui Dumnezeu, prin ghiciri, se cufundă tot mai mult în întuneric, în împărăția Satanei, în iad.

BOALA GHICITORILOR STĂPÂNEȘTE ȘI PE MULŢI INTELECTUALI. Statistica de mai jos ne arată că superstiția este tot atât de răspândită și între intelectuali, ca și în clasele de jos ale poporului. Prefectura din Paris a comunicat că în anul 1927, în capitala Franței, erau 4 460 de cărturărese, care întrețineau birouri proprii. Venitul lor zilnic este de 200 000 franci. Mai sunt apoi birouri, care dau consultații de astrologie (ghicirea în stele), hipnotism, chiromanție (ghicirea în palmă), necromanție (ghicirea cu morții), etc. Aceste profesiuni le aduc — pe timpuri bune sau rele — un venit anual de 73 milioane franci. Într-adevăr, deplorabilă statistică! (O.M.P. 936).

Am crezut în ghicirea cu bobii?

MINCIUNĂRIA GHICIRII CU BOBII. Una dintre multele practici superstițioase, este și datul cu bobii. Pentru a înșela credința celor ușuratici, bobăreasa face Semnul Crucii peste grămăjoara cu cei 42 bobi de porumb, taie în patru părți cu Semnul Crucii, împarte bobii tot descântând, după care începe a tot înșira: arată o bucurie, dincoace anunță un necaz, o persoană este pe cale a vă vizita, bobii ăștia anunță nașterea unui copil, ceilalți că un dușman te pândește, ăștilalți arată rezultatul bun al unui proces, reușita unui examen, boală, căsătorie, moarte, pierdere de bani, avere și multe altele.

Când bobii se taie, bobăreasa zice că lucrurile nu vor ieși bine. Alteori zice că arată îndoială și începe operația ei din nou. Se întâmplă uneori ca bobăreasa să ghicească unele lucruri exact, după cugetul celor ce li se ghicește sau din ceea ce a aflat din convorbirea cu cei ce le ghicește. Acolo poate fi la mijloc și puterea sugestiei, care transmite persoanei gândurile sau dorințele sale. Atunci bobăreasa inconștient, tot învârtindu-și bobii, spune ce i-a venit atunci în minte. Uneori poate fi și vreun spirit vrăjitoresc, ca acela pe care Sf. Ap. Pavel l-a scos din ghicitoarea aceea din Filipi (F. Ap. 16 76-2*4).* Dar cei ce se încred în bobărese, se primejduiesc groaznic. Cei ce aleargă la bobărese și le umple capul de minciuni, arată că sunt cufundați în mare întuneric, că sunt mai nesimțiți decât boabele acelea de porumb la care aleargă prostește să le spună viitorul! La boabe de porumb cer ei sfat, învățătură? Groznică întunecare mai este și aceea! Practicarea aceea superstițioasă a ghicirii cu

bobii, produce așteptare, nerăbdare, curiozitate și felurite patimi omenești, care le scurtează viața, le primejduiește mântuirea, îi trage în iad.

TU CU BOBII TĂI SPUI MINCIUNI. Coana Florica își aștepta cu nerăbdare feciorul, care de mult nu mai dăduse pe acasă, fiind plecat în străinătate la învățătură. O scrisoare vestea ziua când va sosi în stația cea mai apropiată. Mama a trimis trăsura din timp, prevăzând-o cu toate cele necesare pentru drum. Cu cât se apropia timpul, când după toate probabilitățile trebuiau să sosească, cu atât nerăbdarea mamei creștea, de nu-și mai găsea locul. Trimise o slugă după lelița Ana, bobăreasa, care veni într-un suflet. Înțelegând de ce este vorba, lelița Ana curăți bobii și își începu meșteșugul. Dădu odată, de două ori și bobii căzură cât se poate de bine.

- Coniță, un bob zăbavă, te uiți să pice.

Cel așteptat însă nu sosea. Mai dădu odată și încă odată, cu același rezultat.

- Nu mai pun mâna pe bobi în viața mea, dacă domnișorul nu vine cât de curând.
- Să-ți fie gura aurită, Ano, răspunse coana Florica.

După ce o cinsti bine, lelița Ana plecă, căci începuse a se însera. Gândul îi era la bacșișul ce va primi, când va veni a doua zi, găsind băiatul sosit. Grea era așteptarea pentru biata mamă, dar nu avea ce face. Fiecare zgomot o făcea să tresară, socotind că va fi venit, în sfârșit, ceasul mult așteptat. Târziu de tot veni și trăsura, dar fără băiat. Vizitiul lămuri, că a așteptat la toate trenurile, a observat atent toți călătorii, care coborau, dar băiatul n-a fost. În cele din urmă a fost nevoit să plece, căci până a doua zi nu mai era niciun tren, iar nutrețul cailor se terminase. Vestea aceasta a fost o grea lovitură pentru coana Florica. Trebuie să fii mamă, ca să înțelegi aceasta durere. Nu de alta, dar se gândea foarte mult biata femeie că cine știe ce se putuse întâmpla cu trenurile, care îi aduceau băiatul din așa depărtări. În asemenea situație, omul își face diferite păreri, care îi scurtează mult viața, fiindcă este nevoit să pună răul înainte. Cu multă greutate a putut închide puțin ochii, dar somnul i-a fost tulburat de vise rele, care nu prevesteau nimic bun.

În sfârșit, la ziuă, un om de la primărie aduse o telegramă telefonică, prin care fiul anunță pe mama sa, că a fost nevoit să-și amâne venirea și va urma scrisoare cu lămuriri. Cu toată supărarea ce-i produsese așteptarea chinuitoare, mama răsuflă ușurată, că cel puțin nu i se întâmplase nimic rău. Cam în același timp sosi și lelița Ana, căreia i se citea pe față bucuria, că se va alege cu ceva.

- Nu-i așa coniță, c-a venit domnișorul?
- Da' de unde să vină Ano! Fi-ți-ar bobii ai naibii cu tine cu tot, că mincinoasă mai ești!...
- Păi, ce stric eu, coniță? Ei, iacă niște bobi, cum am pomenit și noi. Ce, parcă eu sunt Dumnezeu! **Am crezut în felurite preziceri, după: strănutat, sughiț, țiuitul urechilor, clipirea ochilor... mâncărimea palmelor, nasului, numărul 13, zile bune și rele, lăsarea pe fir a păianjenului și căderea lui.**

PREZICERI NEÎNTEMEIATE. Adeseori am auzit și auzim pe unii bărbați și pe multe femei simple: „Azi nu-mi merge bine că mi-a ieșit popa în cale! E semn rău că mi-a ieșit un iepure înainte! Nu-mi merge bine în cale, că mi-a ieșit cu gol! Vai, am să dau peste un necaz, o să am o neplăcere că am vărsat sarea din solniță! Nu-mi merge bine că am plecat cu stângul!...". Superstițiile acelea neînsemnate în aparență, ca și a strănutului, sughițului, țiuitul urechilor, clătinarea ochiului, ori a altor părți ale trupului, mâncărimea palmelor, nr. 13, zile bune și rele, lăsarea pe fir a unui păianjen și căderea lui... cu credința deșartă a venirii feluritelor întâmplări sunt niște piedici în progresarea omului, niște temeri păgubitoare, niște preziceri neîntemeiate, mincinoase, care umplu de vifor, întuneric și groază ființa superstițioșilor. Poate a-ți ieși Preotul în cale, sau iepure, sau cu gol și să-ți meargă foarte bine și altă dată să nu iasă Preot, iepure, cu gol înainte și să-ți meargă foarte rău. Așadar, superstițiile trebuie lepădate pentru a ne folosi și a nu ne păgubi.

„Cei ce nu vin după Mine — zice Mântuitorul — umblă în întuneric și nu știu unde merg" (Ioan 12 *35, 46).*

ȘUBREZENIA CREDINȚEI A SLĂBIT PE ALEXANDRU MACEDON. Credința lui Alexandru cel Mare uneori a fost foarte slabă. El încrezându-se în unele superstiții, și-a pierdut-o. Odinioară fiind în fața zidurilor Babilonului, căzându-i la picioare câțiva corbi și fiindcă un măgar șchiop a omorât cu copita un leu, s-a clătinat în credință! În adevăr, nu știu dacă trebuie să râdem sau să plângem: credința, care era puterea marelui Alexandru, s-a slăbit așa de mult în fața superstiției, încât a putut-o spulbera un corb mort și un măgar șchiop!

Credincioșilor! Nu cumva și credința voastră s-a slăbit, încrezându-vă în superstițiile deșarte?!

Nu cumva vi s-a întâmplat ca în miez de noapte să vă simțiți foarte nefericiți numai fiindcă o cucuvea a trecut cântând pe deasupra caselor voastre?!

Nu cumva lunea n-ați dat foc din casă că-i rău de ceea și ceea?!

Nu cumva Marțea și Sâmbăta nu pleci niciodată la drum, deși Dumnezeu este și trebuie să fie în Sufletul tău în orice zi a săptămânii!?

Nu cumva te-ai întors amărât acasă, renunțând la tot planul tău de lucru numai fiindcă ai întâlnit Preotul în cale?! Nu cumva i-ai tăiat și calea?!

Și mă întreb: Să râd sau să plâng?! Nici una nici alta! Dar să știi un singur lucru: „Credința ta să nu piară, eu m-am rugat" (Lc. 22 *32;* prel. d. L.L. o.c. pg. 100).

PREZICERI MINCINOASE DUPĂ STRĂNUT, SUGHIŢ, ŢIUITUL URECHILOR... Și asta-i o superstiție! Mulți bărbați și femei, socotesc că strănutul, în genere, e un bun augur, că prevestește o întâmplare fericită, un succes bun, un noroc. Strănutul însă de obicei nu anunță rezultatele acelea bune, visate de mulți, cu care își urează: bine, noroc, succes, ci o răceală, guturai, sau altceva mai rău... sau iritarea mucoaselor nazale de mirosuri excitante, ori prin aspirarea prafului iritant. Când cineva sughiță, îi țiuie urechile sau își mușcă limba ori buzele, presupune că cutare nu-și ține gura, îl grăiește de rău, și, bazat pe astfel de bănuieli neîntemeiate, îi nutrește aproapelui său, în loc de „iubire ca însuși pe sine", vrăjmășii și dor de răzbunări. Unii trag câte o înjurătură de fiară apocaliptică la adresa celui bănuit și încetând sughițul, rămâne cu ranchiunul în inimă asupra aproapelui său, fără ca acela să fie vinovat.

Când pe cineva îl mănâncă nasul, îndată zice în sine că are să se certe cu cineva. Și de multe ori se întâmplă ca atunci când a avut mâncărime de nas, să nu se certe cu nimeni; iar alte dăți, fără a-l fi mâncat nasul, să se certe cu câte cineva, ba chiar să se și bată. Mâncărimea palmei drepte cu credința superstițioasă că va primi bani și a palmei stângi că va da bani, s-a dovedit neadevărată.

Mâncărimile acelea mai degrabă pot fi prevestirea unei boli sau suferințe trupești.

Clătinările unor părți ale trupului, sau semne bune sau rele după Trepetnic[162], nu sunt întemeiate pe adevăr, deci nu ne putem ține de feluritele lor explicări ale șubredei înțelepciuni omenești.

ȘI-A FĂCUT BOALĂ SĂ STRĂNUTE CU NOROC. Gheorghe și Costică erau băieți cumsecade și frați buni între ei. Nici cu cartea nu se lăsau în urma altora. Între multe prilejuri, care le procurau bucurii copilărești, se număra și lăsatul postului de Paște. Pe lângă multe bunătăți, după care le lăsa gura apă mult timp în urmă, ceea ce-i incinta mai mult, era putința de a fi strănutat în acea seară. Cel ce strănuta, dovedea că are noroc și părinții, cei dintâi, erau îndatorați să-i facă un dar, după cum găseau cu cale. Multe lăsări de post trecuseră, fără ca cei doi frați să se fi putut alege cu ceva. Atunci băieții, înțelepți cum erau se sfătuiră mult și luară o hotărâre: dacă strănutul fuge de ei, îl vor sili ei să vină. Observară că mirosul de ceapă, hrean și mai ales de ardei, provoacă strănutul. În consecință pisară din timp un ardei iute, hotărât ca în seara cu pricina, care era aproape, Gheorghe să-și încerce norocul, trăgând pe nas din acel praf. Zis și făcut. În acea seară, sub un motiv oarecare, Gheorghe se scoală de la masă și fără să fie observat de ai săi, trage cu sete pe nas praf de ardei. O usturime grozavă îl apucă, lacrimile curg șiroaie, iar Gheorghe geme, deși caută a se stăpâni. Părinții se alarmează, îl întreabă, dar el nu răsuflă ca pământul. Spre a potoli usturimea, Gheorghe trage apă pe nas, se spală cu lapte, dar totul este în zadar. Nasul se umflă și se roșește ca un ardei de pus în murături, iar durerea nu se potolește decât târziu. Cu toate aceste suferințe, Gheorghe n-a strănutat; dar ceea ce a îndurat, nu va uita toată viața... Mai rar așa noroc ca al lui Gheorghe!

Am crezut în superstiția numărului 13?

Superstiția numărului 13. Mulți din noi am observat că majoritatea lumii culte, școlită, are o mare groază de numărul 13. Mulți se feresc de nr. 13, zicând că nu-i bun augur, că nu-i norocos, că-i primejdios. Superstiția asta am observat-o prin unele orașe, prin București, unde am văzut că la unele străzi lipsește nr. 13, în locul căruia se pune nr. 13 bis. Așijderea și mulți chiriași se fereau ca de boală rea de nr. 13. Multe hoteluri nu dau acel număr nici la o cameră din ele ca nu cumva oaspetele care ar

---

162 Trepetnic — Carte care cuprinde explicații și interpretări de natură superstițioasă a unor mișcări convulsive și involuntare, pe care le au uneori pleoapele, buzele sau alte părți ale corpului omenesc

intra să se odihnească să fie tulburat. Numărul acesta se scoate de unii și din listele de colecte sau de felurite binefaceri. Așa, unii superstițioși se mai feresc de ziua a 13-a a fiecărei luni, de 13 oaspeți la masă, *13* lucruri cumpărate, *13* călători, *13* lucrători, etc. Ei susțin că nr. 13 e un număr primejdios, cel mai mare dezastru. Oamenii de rând însă nu-și bat capul cu acea nălucire. Creștinii luminați care se ocupă cu citirea Dumnezeieștilor Scripturi și a altor cărți sfinte, dovedesc că acest număr 13 provine în cărțile sfinte și oriunde, ca toate creaturile celelalte... „foarte bune" de la însuși Dumnezeu. Noi adeverim că nr. 13 nu aduce nefericirea, ci slăbiciunea morală și intelectuală a omului superstițios care, oprindu-se de o frică inexistentă, adică: „Temându-se de frică acolo unde nu era frică" (Ps 52, *6),* se lipsesc de judecata sănătoasă, clară și cumpănită. Frica aceea superstițioasă pe mulți i-a aruncat în felurite păreri rele, în necazuri, primejdii și chiar în ghearele morții. Reaua năs-cocire a oamenilor, a legat și leagă prostește de acest număr atâtea și atâtea amaruri de credințe superstițioase. Noi toți adevărații creștini am primit și primim acest număr, ca un mădular al bunei ordine, al întregului șir de numere care în continuitatea sa nu se poate lipsi de el, fiind așezat la locul său în numerotație numai cu înțelepciune Dumnezeiască. Și numărul acesta crezut de superstițioși „pocit", poate să ne aducă numai binecuvântare ca și oricare lucru sau creatură, care vine de la Dumnezeu. Numărul acesta socotit" de mulți superstițioși „pocit", „urâcios", „primejdios"... vorbind după judecata sănătoasă poate fi cuiva spre fericire sau spre necaz ca și oricare alt număr.

NUMĂRUL 13 ÎI ÎNGRIJORA, DAR PĂCATUL NU. O femeie botează la Biserică un prunc nou venit. Au fost chemați la ospățul cu lăutari, jocuri, beție, cântece lumești anumite rude, prieteni și vecini. Când se așezară la masă cineva observă că sunt tocmai 13 oameni, oaspeți. „Iată un număr nenorocos" — grăi unul. Gospodina casei, jenată oarecum, zise: „Să mă iertați, eu nu am știut de o astfel de potrivealã...". Toți mesenii, care mai de care, căutau o dezlegare liniștitoare. „Hai — zise gospodina casei — să mai chemăm și pe vecinul Stănică". Bunicul din capul mesei, făcând semn cu mâna a se face tăcere, zise: „Nu trebuie să mai alergați pe la casele oamenilor. Așteptați puțin și eu voi afla pe al 14-lea oaspete. Acestea zicând, îngenunche și se rugă cu glas răspicat în auzul tuturor: „Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeul nostru, în întreaga mea viață Te-am rugat zilnic să fii oaspetele nostru statornic. Rogu-te, Doamne și acum fii Tu al 14-lea oaspete al nostru dimpreună cu noi toți la masa aceasta". Oaspeții, încrezându-se în puterea rugăciunii bătrânului și în isprăvile credinței, se așezară liniștiți la masă și mâncară cu mare poftă, că aveau un număr cu „noroc" ziceau ei. Iată și aceasta este dezlegarea înțeleaptă, fericită, pentru aceea care se tem de nr. 13, dar de păcătuirea cu prăznuiri drăcești nu se înfricoșează.

NUMĂRUL 13 ONORAT ÎN BISERICA CREȘTINĂ. Adâncindu-ne în învățătura Noului Testament, vedem clar că numărul 13 este un număr de foarte mare însemnătate. Apostolii erau doisprezece, iar Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul era al 13-lea. Apostolii cei 12, adeseori se clătinau și aveau trebuință de sprijin de Cel de al 13-lea al cetei apostolice. Mântuitorul, al 13-lea stă singur pe picioarele Sale. El n-are trebuință de sprijin sau reazem că era puterea atotputernică și este. Astfel, El umblând, vorbind, învățând, făcând minuni și conlucrând în ceata apostolilor Săi, se socotea al 13-lea. De aici vedem că numărul 13 nu numai că nu este „pocit" cum îl socotesc superstițioșii, dar el este un număr foarte însemnat, vestit, strălucit și prea mărit. În amintirea aceasta de mare însemnătate la mănăstioare și schituri călugărești, se obișnuia a fi 12 monahi și un egumen, adică un personal de 13 sfinți Părinți. Uneori la soborul Dumnezeieștilor Liturghii, slujesc 12 Preoți în frunte cu proestosul[163] sau Arhiereul. La citirea Apostolului, Arhiereul stă în scaunul de sus, iar cei 12 Preoți pe 12 scaune mai joase în dreapta și în stânga Arhiereului, simbolizând pe Hristos cu cei 12 Apostoli pe muntele fericirilor și la Judecata universală. Aceasta o adeverește însuși Mântuitorul celor 12 Apostoli ai Săi, zicând: „Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amin. Voi care ați urmat Mie în a doua naștere, când va ședea Fiul Omului pe Scaunul Slavei Sale, veți ședea și voi pe 12 scaune, judecând pe cele 12 seminții ale lui Israel" (Mt. 19, *28).* Deci, aici vedem că numărul 13 a strălucit în vremea vieții publice a Mântuitorului, a strălucit și strălucește în Biserica Creștină de la prima până la a doua Lui venire, înfățișat pe Icoanele cu Cina de Taină pe catapetesmele Bisericilor materiale, unde-s pictați cei 12 Apostoli în frunte cu Iisus Hristos. Numărul 13, după cuvintele Mântuitorului (Mt. 19, *20)* va străluci minunat în ziua cea mare a Universalei

---

163 Proestos — (înv. și reg.) Călugăr sau preot cu cel mai înalt rang în ierarhia clericilor unei mănăstiri sau a unei biserici

Judecăți și apoi pururea în împărăția Sa Cerească. „Eu — zicea El celor 12 Apostoli — merg să vă gătesc vouă loc. Eu vă voi lua pe voi la Mine, ca unde sunt Eu și voi să fiți" (Ioan 14, *2-6).* Din cele arătate reiese clar că numărul 13 este un număr bun, dorit, strălucit, preamărit, plăcut, fericitor vremelnic și veșnic adevăraților Păstori și păstoriți. Să ne ostenim cu bună chibzuială în lupta cea bună, cu toată credincioșia și viețuirea creștinească și rodnică în fapte bune... pentru a ne bucura de El și cu El pururea.

SUPERSTIŢIA CU PĂIANJENUL. În popor se mai află și credința deșartă că atunci când se lasă pe fir și cade în casă un păianjen, superstițioșii prevestesc venirea unei persoane, rude, vecin, prieten ori cunoscut, care va fi oacheșă ori bălană după culoarea păianjenului acela. Și asta e o credință deșartă, mincinoasă. Adeseori ne vin în casă musafiri: rude, vecini, prieteni, cunoscuți — doriți ori nedoriți — și fără lăsarea păianjenului pe fir în cameră și se întâmplă, când se lasă păianjen pe fir, că nu vine nimeni la noi în casă. La superstiția aceasta mai contribuie și lenevirea ori neglijența gospodinelor. Dacă ele ar curăța bine casa de păianjeni, ar dispărea superstiția cu păianjenul. De aici vedem lămurit că superstiția cu păianjenul este o minciună, una din fiicele diavolului (Ioan 8, *44*; Iuda 1, *6).* Adevărații creștini nu se lasă niciodată influențați de astfel de prostii sau superstiții provenite de la păgânii idolatri. Păianjenul în sine e creat de Dumnezeu bun și foarte bun ca și celelalte creaturi (Fac. 1, *31),* deci și de la el putem lua ceva bun, stăruința în lucru bun și ferirea de rău (Ps. 33, *13-14;* 36, *2 7;* Is. 1, *16, 20).*

STĂRUINŢA PĂIANJENULUI. Istoria ne povestește că regele Robert, văzându-se bătut de vrăjmașii săi, s-a refugiat foarte descurajat, amărât și rușinat într-o șură. Dimineața văzu un păianjen care tot încerca să-și facă trecerea printre firele pânzei ce o țesea. De 20 de ori i se rupse firul și de 20 de ori îl făcu din nou până reuși. Păianjenul acesta — își zise regele în sine — e trimis spre mustrarea, îmbărbătarea și încurajarea mea. Trebuie să plec iarăși la război și chiar de voi fi bătut, chiar de 20 de ori n-am să mă las bătut. Cu o astfel de învățătură luată din stăruitoarea lucrare a păianjenului, intră din nou în luptă și bătu pe vrăjmașii săi. În lupta noastră zilnică cu cei trei vrăjmași: trupul, lumea și diavolul, să luăm și noi pildă vie și îndrumare stăruința păianjenului. Oricâte lovituri grele pentru Suflet vom lua de la trup, lume și de la vrăjmașul nostru diavol, să nu disperăm, să reînnoim lupta cea bună după Dumnezeu și a noastră va fi biruința. Împărăția lui Dumnezeu se silește și silitorii o dobândesc pe ea. Împărăția lui Dumnezeu se ia prin stăruință în lupta cea bună. „Cei ce biruiesc, vor moșteni toate. Eu voi fi lor Dumnezeu și ei vor fi Mie fii și fiice" (Apc. 21, *9;* 2; 3;). Să folosim și păianjenul: creștinește, duhovnicește, nu păgânește.

HĂRNICIA PĂIANJENULUI. Odinioară un păianjen își țesea pânza casei sale pe ceasornicul mare al unei clădiri publice. Lucrând el așa mereu cu toată hărnicia fără a se hrăni, reuși a-și întinde pânza. După aceea veni minutarul peste ea și i-o rupse. Păianjenul nu se descurajă. Cu mai multă hărnicie se apucă de lucru și țesu pânza din nou, mai deasă ca prima. Minatarul veni din nou și i-o destrămă. Așa păți păianjenul cu pânza lui de zeci și sute de ori, dar tot de atâtea ori el își țesea pânza lui tot mai deasă și mai tare până ce reuși să oprească minutarul ceasornicului pe loc... (Dintr-o carte despre tăria și stăruința vietăților).

Iată că putem lua pilde vii de răbdare, hărnicie, luptă bună și de la cele mai mici vietăți cum e și păianjenul. Să luptăm după adevărata credință cu toată hărnicia chibzuită la oprirea minutarului păcatelor care vin asupră-ne să ne rupă haina de nuntă a Sufletului. Să luptăm din răsputeri contra păcatului care lesne înconjoară... să alergăm pe calea vieții, mântuirii și fericirii cu ochii țintă la Iisus Hristos, Căpetenia noastră (Evr. 12, *7-2)* pentru a deveni, a fi și a rămâne pururea moștenitori ai Împărăției Cerurilor.

Am avut credința deșartă că sunt zile și ceasuri bune și rele?

CREDINŢA DEȘARTĂ ÎN ZILE BUNE ȘI RELE. La strămoșii noștri dinaintea venirii Mântuitorului în lume, existau anumite zile: rele, pocite, nenorocoase, primejdioase, fiindcă ei credeau că zeii-idoli sunt supărați în acele zile. În zilele acelea nu lucrau, suspendau chiar și serviciile publice. Așa și în poporul noastru au fost și sunt și astfel de superstițioși. Ei țin anumite zile care după credința lor deșartă zic că sunt zile: rele, pocite, nenorocoase... Astfel, unii nu plecau la drum în anumite zile din săptămână, zicând că nu le merge bine. Obiceiul de a lua aminte că unele zile sunt bune și altele sunt rele, unele norocoase, altele nenorocoase, e o rămășiță de la păgâni, e o slujire idolească, vrăjitorească, care cufundă pe cei ce au unele credințe deșarte, în întuneric și în umbra morții (Is. 9, *1-2;* Vezi și Hristoitia, cap. IX).

Numirea de „zile rele” o aflăm noi în Dumnezeiasca Scriptură, dar cu înțeles spiritual. Astfel, în cuvintele: „Ajunge-i zilei răutatea ei și zilele rele sunt..” (Mt. 6, *34;* Efs. 5, *16;* 6, *13).* Mântuitorul și Sfinții Apostoli arată răutatea oamenilor necredincioși din toate vremile care vrăjmășeau, războiau sângeros Biserica creștină, producându-i mari amărăciuni, suferințe, îngrijorări și sacrificii. Arată zilele de încordare până la sacrificiu ale creștinilor virtuoși printre lumea zăcândă în cel rău (Ioan 17, *9, 77, 14;* 15, *8-20;* 16, *2*; Mt. 10; 1 Ioan 5, *19;* Apc. 12; 13). Zilele în realitate sunt toate „bune foarte” de la Dumnezeu (Fac. *1, 13;* 1 Tim. 4, *4*). Una-i bunătatea tuturor zilelor și alta-i răutatea oamenilor necredincioși și răi. Privitor la această credință deșartă Atanasie Sinaitul zice așa: „Creștinul care a mărturisit noroc ori nenoroc, a căzut din dogma și credința creștinilor” (întrebarea 18).

AȘA-I NĂSCUT? AȘA-I SORTIT? Aceste cuvinte primejduitoare mântuirii Sufletelor merg din gură în gură în lumea păgână a idolatrilor. Cuvinte de acestea îmbâcsite de superstiții idolatre, întunecătoare de Suflete, le auzim adeseori și noi din gură în gură prin majoritatea lumii noastre purtătoare de nume creștinesc, rătăcitoare prin prăpăstiile superstiției aceleia. Iată ce ne grăiește Sf. Ioan Gură de Aur: „Credința aceasta adevărată -zice el -să o avem, de aceasta să ne ținem strâns căci numai prin aceasta vom putea scoate din Suflet acele credințe vătămătoare, ca de pildă: „Credința că așa s-a născut și așa i-a fost sortit”. Dacă noi vom crede că va fi înviere și judecată, apoi toate acele credințe deșarte vom putea să le scoatem din Suflet. Crede că este Dumnezeu cu drept și nu vei mai crede că este naștere nedreaptă. Crede că este Dumnezeu, Care se îngrijește mai dinainte de noi și nu vei mai crede că este naștere de aceea care le întoarce toate pe dos. Crede că este pedeapsă în iad și Împărăția Cerurilor și nu vei mai crede că este noroc din naștere pe deoparte răsturnând în noi bunul simț, iar pe de altă parte supunându-ne pe noi unei necesități și unei vieți silite. Să nu semeni, să nu răsădești, să nu pleci la armată și în fine să nu faci nimic fiindcă numaidecât, vrând sau nevrând, vei întâmpina cele sortite de la naștere. Dar atunci de ce mai avem nevoie de rugăciune? De ce mai voiești a te face creștin, dacă totul e sortit de la naștere? Da zici tu. Dar a fost ursit cutăruia ca să devină înțelept prin osteneli. Astfel, meșteșugul se capătă nu de la naștere, ci cu multe osteneli. Dar de unde vine — zici tu — că cutare fiind om rău, este bogat și un altul fiind viclean, a căpătat moștenire de la tatăl său? Pe când altul, deși muncește pe capete, este sărac. Acestea le pun într-una înainte: toate numai cu privire la bogăție și sărăcie și nimic la virtute și răutate. Dar tu nimic nu ai spus până acum, ci arată-mi dacă cineva sârguindu-se a devenit rău sau dacă cineva trândăvindu-se are vreo putere, apoi trebuie a-și arăta puterea în cele mai mari; adică în virtute și răutate și nicidecum în bogăție și sărăcie. De unde celălalt totdeauna este în sănătate? De unde vine că unuia îi merg bine afacerile, iar altuia îi merg lucrurile după dorință pe când acestuia i se pun în cale mii și mii de piedici? Ei bine! Depărtează-te de credința în nașterea cu noroc și atunci vei ști totul cu exactitate. Crede că este Dumnezeu Care îngrijește mai dinainte și atunci vei ști totul lămurit. Dacă nu pot, zici tu, nu mă lasă confesiunea lucrurilor acestora de a întrevedea acea pronie. Dacă toate acestea sunt de la Dumnezeu, cum pot crede eu că Dumnezeu Cel Bun dă averi unui curvar, unui spurcat, unui lacom, iar celui bun nu dă de loc? Cum să cred? Căci trebuie a crede din fapte. De aceea îți arată ție că cele de aici nu sunt nimic, ci ne sunt indiferente. Spune-mi a fi ceva, adânc sau apropiat care nu este ceva indiferent. Așa este și bogăția. Spune-mi în cele norocoase oare nu deopotrivă s-a dat tuturor, ca de pildă destoinicia spre virtute, împărțirea deopotrivă a darurilor duhovnicești? Dacă ai cunoaște binefacerile lui Dumnezeu, atunci nu te-ai fi indignat de acestea, ci te-ai bucura deopotrivă cu alții, nici n-ai fi căutat și n-ai fi umblat după acestea. După cum o slugă având haine, hrană și îmbrăcăminte din partea stăpânului, în fine din toate celelalte bucurându-se deopotrivă cu ceilalți, iar dacă poate ar avea pe cap mai multe fire de păr sau unghii mai mari prin aceasta ar crede că are ceva mai mult decât ceilalți -cam în felul acesta găsește și cel ce cugetă lucruri mari în zadar. De aceea ne-a depărtat pe noi de acele lucruri ca să stingă din noi o asemenea nebunie, pentru ca dorul de acestea să-l transporte la ceruri. Dar noi nici așa nu ne cuminți̧m. După cum pe copil îl lipsește tatăl său de cele copilărești dacă are ceva copilăresc și dacă preferă aceasta în locul celor trebuitoare pentru ca astfel și fără voia lui să-l îndrepte spre cer. Dar de ce -zici tu -lasă pe cei răi să se îmbogățească? Pentru că nu se interesează așa de mult de dânșii. Cum apoi lasă și pe cei drepți? Nu El îi lasă, ci numai cât îngăduie acestea. Acestea ni s-au spus acum într-un mod superficial ca și către uneia ce nu cunoaștem Scripturile.

Iar dacă am voi a crede și a fi cu minte la cuvintele lui Dumnezeu, n-am avea nevoie de vorbele acelea că toate le-am ști. Pentru ca să afli că bogăția nu este nimic, nici sănătate, nici slavă, eu îți voi arăta pe mulți care puteau să fie sănătoși și cu toate acestea ei au dărăpănat trupurile lor prin

nevoințe, care puteau să se bucure de slavă și totuși fac toate chipurile spre a fi disprețuiți. Nimeni fiind bun nu râvnește de a fi rău. Acestea deci să râvnim ca unele ce sunt cu adevărat bune, ca astfel să ne bucurăm și de bucuriile viitoare întru Hristos Iisus Domnul, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh se cade Slava, Stăpânirea și Cinstea acum și pururea și în vecii vecilor. Amin."

Am crezut în ghicirea cu păsări, animale?

MINCINOASELE GHICIRI PRIN PĂSĂRI. Strămoșii noștri Romani, idolatri, păgâni, obișnuiau a prezice viitorul și prin observarea zborului, cântecului său țipătul feluritelor păsări. De altfel, de aceste preziceri se țineau și alte neamuri păgâne. Cu venirea Creștinismului astfel de preziceri au început să dispară încetul cu încetul. Unde se aprinde sau vine lumina, dispare întunericul. Totuși și în Creștinism slăbindu-se cu timpul lumina cunoștinței de Dumnezeu și de învățătura Lui și îngroșându-se întunericul necunoștinței, am ajuns și unii din noi a orbecăi prin întunericul străbunilor Romani idolatri. Așa, adeseori se crede de unii superstițioși, că: cântecul cucuvelei prevestește moarte, cântecul cucului în dreapta sau în stânga este semn bun, dar când cântă în față sau în spate, prevestește rău; cântecul coțofenei, care vine lângă casă, cocoșul când cântă în pragul casei, găina când cântă cocoșește, rața când clocește... ar fi semn rău. Așijderea „spurcatul păsărilor", când cineva aude primăvara prima dată cântând cucul, barza, rândunica, pupăza, ș.a. pe nemâncate, se tânguiește că „ l-a spurcat", căci are să dormiteze toată vara dacă a auzit cucul cântând pe nemâncate, că-i va puți gura de a auzit pupăza cântând pe nemâncate... Unii mai cred că atunci când câinele se tăvălește vestește venirea vreunei rude, prieten, cunoscut; iar câinii care urlă din când în când prevestesc o nefericire a casei sau moarte. Și astea sunt niște superstiții care trebuie lepădate cu totul din mijlocul și din ființa Creștinilor.

Ne este cunoscut cazul consulului Regulus care biruiește pe Cartaginezi, dar a căzut prizonier în mâinile lor, deși augurii îi fusese favorabili.

Caius Cezar, neținând seamă de auspiciile ce-l opreau înaintea iernii, a trecut cu corăbiile în Africa, a călătorit bine și a biruit ușor.

Dumnezeu a oprit cu desăvârșire pe poporul Său Israel de la orice fel de preziceri sau vrăji cu păsări. „La vrăji (ghiciri) după păsări să nu căutați" (Lev. 19 *26;* 2 Lege 18 *10).* „De semnele cerului să nu vă înspăimântați, cum fac păgânii" (Ier. 10 *2).*

Cu venirea luminii Creștinismului au dispărut în mare parte și credințele acelea superstițioase; dar tot au mai rămas, tot ne mai împiedicăm de ele în umbră pe ici și pe dincolo.

SUPERSTIŢIA L-A FĂCUT A-ȘI OMORÎ CÂINELE BUN. Nicolae Câltan avea un singur câine, Leu, vrednic și simțitor nevoie mare. Nu-i da mâna să ție mai mulți și nici nu era nevoie. De la o vreme însă, câinele a început să urle a pustiu în timpul zilei. Fie că stătea prea mult legat în lanț, sau din altă pricină, Leu căpătase acest năravi. Mai ales când suna clopotul Bisericii sau goarna satului, câinele urla înfiorător. De altfel, noaptea își vedea de treabă și când simțea chiar o pisică că se apropie de casă, lătra până ce stăpânul ieșea afară. Cu urletul însă l-a scos din răbdări pe bietul Nicolae, care căuta cu mânie la el, zicând: „Să fie de capul tău".

Într-o zi, necăjit și din alte pricini, n-a mai putut răbda. Pe când Leu urla, ca de obicei, Câltan pune mâna pe un par și lovește fără milă în bietul câine, până ce n-a mai mișcat. Când l-a văzut fără suflare, a simțit o adâncă părere de rău, de parcă se rupsese ceva din el. Șiroaie de lacrimi au început a-i curge! Acum își dădea el seama că din cauza unei credințe nesocotite, nimicise pe cel mai credincios servitor al său și neobosit păzitor al casei și averii lui. Era însă prea târziu. Lipsa lui s-a simțit îndată: hoții au furat din oi, iar vulpea a făcut prăpăd în găini....

Am crezut în ghicirea din noaptea Anului Nou cu mișcările și semnalările dobitoacelor, după felul parilor din gard, în 12 coji de ceapă cu sare în ele?

În noaptea anului nou, unele fete dornice de măritat, se duc la porci, boi, vaci, cai, bivoli... și lovesc cu piciorul în ele, zicând: „Hi la anul... hi la doi...". De nu se scoală, atunci strigă mânioase: „Hi la trei... patru... cinci... cu credința deșartă, că la a câta lovitură și strigare se scoală animalul, la atâţia ani se vor mărita. După aceea numără parii de la gard până la un anumit număr fixat mai dinainte în minte, cu credința deșartă că dacă parul acela va fi cu coaja pe el, va lua un soț bogat; iar de va fi despuiat de coajă, va lua un soț sărac... Unii pun pe fereastră în noaptea anului nou 12 coji de ceapă cu sare în ele pe cele 12 luni ale anului, cu credința deșartă că coaja cu sare care va fi umedă, cu apă, luna aceea va fi noroasă și ploioasă... iar cea cu sarea uscată va fi secetoasă. Toate acestea-s credințe deșarte, mincinoase, drăcești. Creștinii luminați le-au lepădat cu desăvârșire.

Am crezut în ghicirea în palmă?

MINCIUNĂRIILE GHICIRII ÎN PALMĂ. Chiromanția sau hiromanția este o pretinsă artă a ghicirii viitorului după liniile din palmă. Meșteșugul acela este exercitat de anumiți ghicitori pe la orașe. Cu el se ocupă și unele țigănci de la sate. Ghicitorii aceia susțin că pot prezice viitorul oricui, după asemănarea liniilor de pe partea dinăuntru a mâinii, adică din palmă.

Între fizic și psihic, adică între trup și Suflet, se știe că există o legătură foarte strânsă, influențându-se unul pe altul. Astfel, după pretenția chiromanției, deși s-ar putea preciza care-i mâna poetului, fericitului, nefericitului, ambițiosului, zgârcitului, divorțătorilor, etc., etc., totuși viitorul omului, adică: a da peste un noroc mare, a găsi o comoară, i se va întâmpla un accident, a dat peste o mare fericire... nu poate nimeni a prezice adevărat. Nu poate preciza ce anume va întâmpina omul în viitorul lui. Minciuni, păreri amăgitoare pot înșira multe și mai mari și mai mărunte, dar a prezice viitorul adevărat al omului, nu pot nicidecum. Pentru aceea chiromanția — ghicirea în palmă — cu tot numele ei răsunător, în realitate este o superstiție ca și celelalte ghicitori cu privire la prezicerea viitorului.

I-A PREZIS... IADUL

— De-mi spui cât am să trăiesc
Cu bani mulţi te răsplătesc
Zise un rău domnişor,
Către un prezicător.

-Hei, să-ţi spun tot viitorul
Răspunse prezicătorul.
Ani vreo 80 vei trăi
Şi mult te vei îmbogăţi.

Şi-ţi mai spun adevărat
Că vei fi şi deputat;
Ba ministru-n cărţi arată
Că vei ajunge odată.

-Bun, răspunse domnişorul
Frumos îmi e viitorul;
Am timp să tot beau mereu
Şi să-mi fac de capul meu.

Deci, vesel de-aşa noroc,
A intrat atunci pe loc
Într-o crâşmă, să cinstească
Și să se mai veselească

Dar îndată, ca trăsnit,
A murit domnul subit;
Iară dracii l-au luat
Ca să-l facă deputat...

Astăzi mulţi creştini vorbesc
Cu duhul cel diavolesc;
Dar cei buni vorbesc mereu
Cu Duhul lui Dumnezeu...

-Fraţi creştini din lumea asta,
Eu vă spun cu drag la toţi:
Mergeţi să-ntrebaţi pe Domnul
Și nicidecum pe cei morți (C.C.)

Am crezut în ghicirea cu planeta, zodia... În stele?

MINCIUNĂRIA GHICIRILOR CU: PLANETA, ZODIA, ÎN STELE. Și aceasta este o superstiție, ba încă mare, dar cu toate acestea, majoritatea lumii crede în ea. Superstiția asta își are originea ei în păgânism, mai întâi la Asiro-Babiloneni, Indieni, egipteni, Greci, Romani și alte popoare idolatre. Apoi în Evul Mediu, la Arabi și Italieni. Păgânii credeau că în corpurile cerești: soare, lună, stele... sunt anumite spirite, genii, cu puteri bune sau rele care le conduc, așa cum conduc piloții aparatele zburătoare prin înălțimile văzduhului. Pe acelea ei le zeificau, le slujeau și li se închinau. Astrologia, mai puțin răspândită în vremurile noastre decât credința în vise, este o pretinsă știință a mecanicii cerești, de asemenea și a influenței corpurilor cerești asupra destinului omului.

Domnul Dumnezeu, Care a creat și conduce toate cu Atotputernicia, prezența, știința și înțelepciunea Sa, a combătut prin Sfintele Scripturi acea știință și credință deșartă, idolatră, cu multă putere, hotărând tuturor Israeliților — cler și popor — astfel: „Eu sunt Domnul Dumnezeul tău... să nu ai alți dumnezei afară de Mine! Să nu-ți faci chip cioplit și niciun fel de asemănare a niciunui lucru din câte sunt în cer sus și din câte sunt pe pământ jos și din câte sunt în apele de sub pământ! Să nu te închini lor, nici să nu le slujești...!" (Eș. 20 *2-5).*

„Deșerți — mincinoși — sunt oamenii care au socotit că luminătorii cerului (soarele, luna, stelele), sunt dumnezei, cârmuitorii lumii" (Înț. Sol. 13 1-10; comp. 2 Lege 4 *19, 23;* Is. Sir. 43 2-12; F. Ap. 7 *42-43).* Soarele, luna și toate celelalte corpuri cerești, sunt puse pe cer spre folosul lumii, nu spre divinizare (2 Lege 4*19).* Citirea și ghicirea în stele este urâciune înaintea lui Dumnezeu, Care va pierde pe cei ce fac asemenea fapte (2 Lege 19 *10-13",* 17 *3;* 4 Împ. 17 *16;* 21 *3, 5;* 23 *5;* Ier. 7 *18;* 8 2; 44 *25;* 19 *13;* F. Ap. 7 *42-43).* „Voi nimici — zice Domnul — pe cei ce se închină pe acoperișurile caselor lor oștirii cerului" (adică: soarelui, lunii și stelelor) (Sofonia 1 *5).* Marele Proroc Isaia, prezicând căderea Babilonului căzut în felurite superstiții, înfruntându-i, le zice la toți să ceară, să apeleze la astrologii lor, spre a-i mântui. „Să se scoale, să iasă la iveală, să te mântuiască pe tine cei ce împart cerul, prezicătorii după stelele cerului, după lună nouă, să spună ție ce va veni asupra ta. Iată-i ca pleava pe care o mistuie focul, așa vor ajunge ei... „ (Is. 47 *13-14).*

Din cele arătate vedem clar că numai Dumnezeu cunoaște viitorul fiecărui om. Ocultiștii, cu presupusele lor cunoștințe ascunse misterioase, pretind că influențele planetare, zodiace, sunt un fel de destin asupra vieții omenești. Susținerile acelora se potrivesc cu popularele credințe deșarte, după care fiecare om s-ar naște sub o stea, bună ori rea, care-i în strânsă legătură cu soarta lui. Apunerea stelei aceleia, după credința lor superstițioasă, arată stingerea norocului; iar căderea ei arată moartea lui.

În legătură cu superstiția aceea astrologică, există la multe popoare și se află și în poporul nostru dimpreună cu o carte cu astfel de învățături, alcătuită probabil în Alexandria, sub numele popular de: „Gromovnic", „Planeta", sau „Zodii". Într-o parte a ei se arată în trei rânduri cele 7 planete: Saturn, Jupiter, Marte, Soarele, Venus, Mercur, Luna, ghicitorind felul vremii în fiecare zi a anului, bolile oamenilor, rodnicia ori nerodnicia pământului, influența asupra vremilor și felul firii oamenilor care se nasc sub fiecare planetă. Mulți din cei ce au urmărit cu atenție cele scrise în planete și realitatea, s-au dezamăgit și au pus cartea cu ghicitoria sau multele preziceri false pe foc, ori au distrus-o și aruncat-o pe apă.

A doua parte „Pronosticul" influențat de planete și de zodii, cu părerea ghicitorească a schimbării vremilor din toate zilele cursului anului și evenimentele în legătură cu aceea. De exemplu: sub planeta Saturn, Ianuarie, în ziua 1 cald, *2, 3, 4* ceață, de la 5 până la 16 ger... Dacă în ziua Anului nou se va roși cerul sau zorile spre răsărit, ar însemna vărsări de sânge, război și ploi multe în anul acela... Acolo în acea carte arată ghicitorește cum va fi vremea fiecărei zi din cursul anului: senin, ploaie, vânt, furtună, brumă, nor, ceață, bine, ninsoare, etc. Dar ghicirile acelea prezise în planetă, zodie, cu vremea fiecărei zi adeseori s-au arătat mincinoase.

O altă parte a cărții aranjată pe 12 zodii corespunzătoare celor 12 luni ale anului „Gromovnicul", se ocupă cu ghicirea viitorului în legătură cu tunetul din anumite zodii. Așa d.p. acolo scrie: De va tuna în numărul berbecului dinspre răsărit... va fi rău pentru popor... pieire, robie și tăiere multă.

Zodiacul se ocupă cu părerea ghicitorească a feluritelor evenimente din cursul vremii fiecărei zodii și cu feluritele firi, viețuiri și vârstei celor ce se nasc în vremea arătată în fiecare din cele 12

zodii, cu credința deșartă că: zodia în care se află Soarele, ar arăta cu deamănuntul firea și viața deosebită a celor ce se nasc în vremea aceea, cu feluritele întâmplari — bune sau rele — și cu vârsta până la care ajunge fiecare din ei. De pildă: dacă cei născuți în zodia scorpiei trec de 44 de ani, trăiesc 99 de ani. Mulți oameni din popor, influențați de cele aflate în cartea aceea, și-au format felurite observații de ghicire a viitorului, vremi sau întâmplari din cursul anului și din cursul vieții omului. Pentru demascarea minciunăriilor zodiacelor aducem aici de față un anumit caz din Sf. Scriptură: nașterea fraților gemeni Isav și Iacob din Rebeca, soția unică, dar stearpă, a Patriarhului Isaac. Isaac și Rebeca, după căsătoria lor, au trăit 20 de ani, fără a dobândi copii. Patriarhul Isaac s-a rugat pentru Rebeca, care era stearpă. Domnul l-a ascultat și ea a născut doi fii gemeni. Cel dintâi născut avea tot trupul acoperit cu păr, de aceea i-a pus numele Isav (păros); apoi a ieșit și al doilea care ținea cu mâna de călcâi pe Isav, de aceea i-a pus numele Iacob (cel ce ține de călcâi). Acești doi frați gemeni, născuți în același ceas și moment, aveau niște firi cu totul deosebite. Isav era o fire mânioasă, sălbatică, urâtoare; iar Iacob era o fire blândă, liniștit și pașnic. Așijderea și urmașii lor au fost cu totul deosebiți în firea și viețuirea lor. De aici reiese clar că nu planeta, nici zodia rânduiește firea, felul viețuirii și vârsta omului, ci numai Dumnezeu. Și Dumnezeu nu are nicio trebuință a Se conduce după planetă și zodiac pentru a înzestra pe fiecare om ce l-a creat și-l aduce în lume, cu: fire, viețuire și vârstă după cărțile de planete și zodii.

Din acest loc scripturistic și alte multe și nenumărate cazuri asemenea, din trecut și prezent, reiese clar că nu planetele sau zodiile înzestrează pe oamenii ce vin în lume, cu felurite firi, daruri, viețuiri și vârste; ci numai Pronia Dumnezeiască, la care contribuie și fiecare om prin felul înclinării lui la bine sau la rău... Așadar, Gromovnicele cu planetele, zodiile, pronosticurile, trepetnicele cu mincinoasele tălmăciri ale feluritelor semne, vise și toate feluritele ghicitori mincinoase din ele, sunt vrednice de ars în foc, ca și multele și voluminoasele cărți vrăjitorești ale vrăjitorilor din Efes, care se ridicau la suma colosală de 50 000 de arginți (F. Ap. 19 *18-19).*

În a patra parte este „Trepetnicul" cu păruta ghicire a clătinării feluritelor părți ale corpului omenesc: tâmpla, grumazul, urechea ochiul, coada ochiului, geana, etc. etc. Dar și aceea este o superstiție păgubitoare și primejduitoare. Părinții și scriitorii bisericești: Chiril al Ierusalimului, Origen, Vasile cel Mare, Ambrozie, Epifanie și alții, au combătut pretinsa știință (astrologia), care credea că există o legătură între viața omului, întâmplările de pe pământ în legătură cu stelele cerului, după cunoștința cărora s-ar putea cunoaște viața cuiva și a-i prezice viitorul. Biserica cunoscând că acea știință este mincinoasă, vătămătoare, păgubitoare și primejduitoare fiilor și fiicelor ei, a rostit anatemă asupra astrologilor, planetarilor, zodiacilor; iar pe cei ce se ispitesc a-i asculta, îi canonisește 20 de ani și 6 ani (vezi pp. 620-625; 629-630, d.a.c).

Gromovnicul cu planetele, zodiile... Pronosticul, Trepetnicul... cu conținutul lor superstițios, socotite ca eretice de Biserica noastră, fiind introduse de bogomili[164] în țară, au fost osândite și puse sub afurisenie. Deci, nimănui dintre creștini nu-i este iertat a le avea, nici a le citi, nici a spune altora ceva din cuprinsul lor.

PLANETA L-A SĂRĂCIT. Era pe vremea când se treiera cu caii. Mihai Bădan sta la îndoială, dacă trebuie sau nu, să treiere în acea zi. Tot gândindu-se el așa, îi veni o idee — să consulte planeta, în care se pricepea să citească de minune. După o îndelungă socotire, ajunse la concluzia, că ziua aceea va fi frumoasă și vremea liniștită. Ajutat de feciorii săi, scoate în arie mai bine de 100 snopi de grâu, aduce în grabă caii și lucrul începu. După-amiază, când aproape toate paiele fuseseră scoase, rămânând numai grăunțele și pleava, vremea se schimbă brusc. Nu avură timp să strângă grămada la stejar, căci se porni o ploaie de parcă turna cu găleata. Orice osteneală fu zadarnică. Sub ochii lor, grâul fu măturat și dus la vale de șiroaie. De obicei ploile torențiale nu țin mult și se făcu iarăși vreme frumoasă. Cu amărăciune în Suflet, Mihai se duse acasă, luă Planeta o stropi cu gaz, o puse într-un par și-i dădu foc. „S-o vadă toată lumea că e mincinoasă", zicea el.

---

[164] Bogomil — adept al bogomilismului; sectă eretică din Bulgaria, întemeiată de popa Bogomil în sec. X și răspândită către sfârșitul evului mediu în România și Franța meridională (Albigensi). Doctrina bogomolică, identică cu a Maniheilor și a Paulicianilor, are în vedere antagonismul între principiul binelui și al răului, între Dumnezeu și Satana

Am crezut în farmece?

CREDINŢA ÎN FARMECE UCIDE SUFLETUL. Farmecele, supranumite și „făcături”, „solomonii”, sunt o ramură a magiei negre, pe lângă care se întrebuințează și buruieni veninoase și otrăvuri, pentru a provoca rele, boli groaznice și morți cumplite. Deși între vrăji și farmece n-ar fi nicio deosebire, totuși este următoarea: vrăjile sunt anumite lucrări răufăcătoare, făcute de vrăjitoare în tovărășie și contact direct cu diavolul. Farmecele însă sunt niște pregătiri anumite făcute de vrăjitoare, ale căror lucrări păgubitoare sunt atribuite diavolului, care nu lucrează prin contact direct, ci obligat de puterea magică a formulei lor, substanțelor otrăvitoare cu care se prepară și a feluritelor obiecte care însoțesc farmecele. În pregătirea farmecelor se întrebuințează otrăvuri din toate regnurile: mineral, argint viu care se vrăjește și se trimite pentru a provoca boală; vegetal — laur, mătrăgună și alte buruieni otrăvitoare; animal, creieri de câine sau de pisică turbată, ș.a.

În popor se aude des de fermecarea cuțitului ce constă în înfigerea unui cuțit fermecat în vatră sau după ușă, care se crede că se înfige în pântecele cutărei femei sau bărbat, după care acea persoană simte o groaznică durere în mijlocul pântecelui ca și cum i-ar fi înfipt cineva un cuțit. Durerea aceea grozavă, se termină adeseori cu moartea. Aceasta însă adeseori a fost boala apendicitei, care nu se vindecă decât prin operație. Boala aceea, necunoscută nici ca boală, nici ca leac, a fost pusă de mulțimea superstițioșilor pe seama fermecătoarelor sau a punerii cuțitului.

Fermecătorii lucrează adeseori cu mână de mort, țărâna de la mormânt, funie de la spânzurați, piedică de la picioarele morților, ș.a. Oricum s-au făcut și se fac, sau cum arată ocultiștii că se fac, credința în farmece este o superstiție. Răul făcut de farmece se crede în popor că se poate nimici numai prin contrafarmece, sau desfăcut, întors. Și aceasta este o superstiție, ca rău pe rău nu se dă afară și întunericul nu se alungă tot cu întuneric; ci numai cu lumină. Și apoi, corb la corb nu-și scoate ochii. Așa și farmecele, oricât ar fi de mari, rele și primejdioase, se pot alunga numai prin anumite molifte care sunt în Biserica lui Dumnezeu.

Dumnezeu prin Sfintele Scripturi ale Vechiului Testament a interzis cu mare energie farmecele, „Fermecătoarea — zice El — nu trebuie lăsată să trăiască” (Eș. 22 *18).* „Cel ce se îndeletnicește cu farmece și cu alte practici superstițioase, este urâciune înaintea lui Dumnezeu” (2 Lege 18 *10-13).* Împăratul Manase, idolatrizat și dedat la felurite îndeletniciri deșarte: descântece, farmece, vorbiri cu morții... a fost pedepsit aspru de Dumnezeu cu căderea în robia Babiloneană (2 Paral. 33 *3-14).* Dumnezeu prin Prorocul Isaia anunța pieirea Babilonului cufundat în felurite superstiții, între care se găsea și mulțimea farmecelor (Is. 47 *9-12).*

Persoanele care se ocupă cu vrăjitoriile și cei care le consultă, sunt un fel de negri apostați; deoarece ei aleargă la puterile diavolești pentru a face rău, în loc de a alerga la Dumnezeu să înfăptuiască binele, pacea și statornica fericire. Indiferent că farmecele sunt sau nu operante, ori că diavolul vine sau nu, vinovăția lor este întreagă, ca și pedeapsa ce-i așteaptă.

Dumnezeu Cuvântul întrupându-se și viețuind în lumea aceasta, ne-a dat porunci de mântuire și ne-a scos din rătăcirea idolilor. Ori pe unde a pătruns adânc Lumina Evangheliei Lui, a curățat lumea de idoli, de puterile diavolilor, de superstiții, între care și de farmece. Ea a făcut cunoscută Atotputernicia lui Dumnezeu, la Care trebuie să alerge Creștinii în orice vremuri și în orice loc, când se văd în nevoi. Să ne folosim pururea de Lumina lui Hristos care luminează tuturor.

SUPERSTIŢIA ȘI FĂCĂTURA L-A BĂGAT ÎN PĂMÂNT CU ZILE. Mitruță Ciobotaru era fruntaș în satul lui, muncea și i se găseau de toate. Un lucru îl cam strica — era superstițios din cale-afară. Orice necaz sau pagubă i se întâmpla în vite sau în păsări, dădea vina pe dușmani, care-l pizmuiau și-i aruncau farmece, făcături. Era o mare scădere pentru el, că nu căuta să afle cauza adevărată a lucrurilor, spre a putea lua măsuri în consecință. Învățătorul, primarul și alți fruntași ai satului, oameni mai dezghețați, își injectau găinile contra holerei, porcii contra brâncii, oile contra vărsatului și rar dacă la aceștia murea vreo vietate. Pentru Ciobotaru toate acestea erau prostii. El știa una și bună — dușmanii nu-l lăsau să trăiască. Din această pricină mereu îl vedeai călare mergând după vrăjitoare cu sticle prin buzunare, ca să-și întoarcă și să-și facă de norocire. Cum auzea de-o vrăjitoare vestită, gata era și el la drum, oricât de departe ar fi fost. Cu toată această trudă, norocul lui începuse să-l părăsească de-a binelea. Primăvara cine altul căra găinile moarte cu sacul, decât el. Porcii îi mureau unul după altul, fiindcă unde murise unul, aducea altul cumpărat din târg. Cu umblările pe drumuri după vrăjitoare, pierdea mult timp în paguba muncii de la câmp, încât într-o

bună zi Mitruță se văzu într-o stare vecină cu disperarea. Din om cu stare ajunsese în sărăcie și cum un rău cheamă pe altul, a căzut și în boală, din care nu s-a mai ridicat.

Iată unde duc cuvintele deșarte și încăpățânarea de a nu le părăsi!

Am crezut în descântece?

PĂCATUL DESCÂNTECELOR. Descântecele sunt foarte vechi. Ele sunt o superstiție în legătură cu magia albă, deoarece, după credința păgânilor și a unor creștini nepricepuți, ele se fac spre bine, adică pentru a vindeca unele boli sau a alunga spiritele rele. Materia principală a descântecelor este apa neîncepută, apă adusă de la 3, *7, 9* izvoare, care se mestecă cu un fir de busuioc, ori cu un fir de mătură, cu fusul, cu cuțitul, ș.a. Pentru obținerea leacului, se pun uneori în apa ce se descântă cărbuni aprinși ori miere, sare, usturoi, făină sau alte diferite buruieni d.p.: păpălău (buruiană de bubă), lesnicior (pentru buba cea rea sau dalac), laptele câinelui, izmă creață, pelin (contra frigurilor), urechelniță sau iarba ciutei (contra năjitului[165]), izmă (durere de stomac, intestine, isdat[166]), odolean (pentru epilepsie, boala copiilor), săpunul calului și pătlagina (buruieni de brâncă[167])... Din metale descântătoarele întrebuințează cositorul, pe care descântându-l, îl sleiește: de asemenea și mercurul, supranumit în popor „argint viu", foarte activ și foarte otrăvitor, pe care-l dă pe cale bucală. Descântătoarele mai întrebuințează și anumite substanțe chimice și farmaceutice: piatra vânătă, piatra acră, cârmâzul, șasul, sânge de nouă frați, ș.a.

Dacă uneori s-au obținut unele leacuri sau ameliorări, aceasta s-a făcut fie în puterea vindecătoare a unora din buruieni, ori prin sugestie sau autosugestie. În cursul vremurilor prin descântece — în lipsă de doctor — i se da bolnavului convingerea că se va vindeca, se încuraja, îl încredința că se face sănătos... Cu toate acestea mulți din cei ce s-au dus la descântece — în loc de a alerga la doctori învățați — s-au omorât cu zile. A se descânta de bubă, bolnavul de dalac[168], cel cu anghină diftерică, de gușter[169], cel cu pneumonie sau apendicită, de junghi sau punerea cuțitului, la erizipel, de brâncă, la tetanos, a-l descânta de fălcăriță[170] și a-l obloji cu falcă de cal fierbinte... înseamnă a-l omorî cu zile. Bolile felurite, mai ales cele microbiene, trebuie arătate doctorilor cunoscători, nu babelor descântătoare. Dumnezeiasca Scriptură ne învață că la suferințele sau bolile noastre trupești, să alergăm la Dumnezeu, Biserica Lui și la doctori (Eș. 15 *26;* 23 *25;* Ps. *40 3-4;* 102 *3-4;* 146 *3; 4* Împ. 5; Is. 38; 39 *1*;Lc. 5 14; 17 *12-14;* Is. Sir. 38 *1-14).*

Dumnezeu, prin aleșii Săi, a oprit cu desăvârșire pe Israeliți a merge la vrăjitori și descântători, ca să nu se spurce (Lev. 19 *31;* Num. 23 *23).* Cei ce se duc la vrăjitoare sau descântătoare, sunt amenințați cu moartea (Lev. 20 *6).* Bărbatul sau femeia care va vrăji sau descânta, să se omoare cu pietre (Lev. 20 *37).* Descântecele și altele de felul lor, sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu (2 Lege 18 *11-12).* Dumnezeu voiește ca poporul Său să rămână în învățătura Dumnezeiască a Mântuitorului; deci să nu se molipsească de superstițiile neamurilor idolatre (2 Lege 18 *19).* Poporul israelit este sfătuit să nu se dea după superstițiile, descântecele, vrăjitoriile, ghicirile, credințele drăcești ale idolatrilor, care sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu (2 Lege 18 *9-13;* comp. Dan. 11 *35-38;* Apc. 9 20; 1 Tim. 4 *1).*

Biserica noastră Creștină Ortodoxă din vremurile vechi apostolice și patristice, a osândit descântecele și feluritele superstiții cu legături, canoane și pedepse pentru descântători și pentru aceia care aleargă la descântecele lor. Descântătorii și cei ce merg la ei să se descânte, deși uneori aceia apelează la puterea lui Dumnezeu, la Maica Domnului, la Sfânta Cruce, la Sfinți (desigur, pentru a înșela și a se înșela), totuși, nesocotind Cuvântul lui Dumnezeu și rânduielile Bisericii Lui, devin și sunt niște apostați de la adevăr. Dumnezeu, pentru lecuirea feluritelor boli, a rânduit în Biserica Sa Taina Sfântului Maslu, Taina Pocăinței și a Dumnezeiestei Împărtășanii, anumite ectenii, rugăciuni și anumite persoane — Preoții Bisericii — (Iac. 5 *14-15);* deci, vrăjitoarele, descântătoarele (fiindcă

---

165 Năjít — (Pop.) Nume generic dat nevralgiilor, durerilor de dinți, inflamațiilor urechii etc.

166 Isdat – (Mold.) Durere sau boală la inimă

167 Brâncă – erizipel, boală infecțioasă și contagioasă datorată unui streptococ, care se manifestă prin inflamarea și înroșirea unei porțiuni delimitate a pielii, localizată cel mai adesea la față și la membre

168 Dalac — antrax

169 Gușter — Obstrucție a laringelui manifestată clinic prin respirație sufocantă și printr-o tuse răgușită, uneori cu formare de false membrane; Anghină diftерică localizată pe trahee și faringe

170 Fălcăriță — (Med.; pop.) Tetanos (la copii)

susțin o superstiție și impietate față de Dumnezeu prin nesocotirea rânduielilor puse de El în Creștinism) nu trebuie a fi nicidecum între creștini.

MĂTUȘA CREDULĂ ÎN DESCÂNTĂTORI. Moș Ghiță Șchiopu era un bătrân sărac, dar șiret nevoie mare. Mătușa Maria, nevasta lui, o fire bolnăvicioasă, se topea din picioare. Șiretul de unchiaș, care simțise că baba are ceva argint în fundul lăzii, prefăcându-se că-i vrea binele, o convinse să-i descânte, adică să-i dea două băncuțe[171] ca să meargă la vrăjitoare. Pe vremea aceea cu două băncuțe de argint făceai lucru mare. Luând o sticlă de-o litră, mos Ghiță o întinse la vrăjitoare, dar, după cum îi fusese gândul, nimeri la cârciumă. Cu banii luați pentru descântat, moș Ghiță țuicăni până către seară, când se trase spre casă. Dădu pe la cișmea unde umplu sticla cu apă și-i puse un fir de busuioc în gură. Ajunse acasă, dar prefăcându-se oarecum că-i tare obosit de drum, mai ales că se amețise binișor de băutură. „Ţine, bre mătușă — strigă el întinzând sticla. Auzi, să te închini dimineața la Icoană de trei ori și să guști apoi pe nemâncate din sticlă tot de trei ori... Așa făcu biata femeie. Peste câteva zile, moș Ghiță clipind șiret, întrebă:

— Ei, cum merge treaba mătușa?

— De, mă omule, să nu zic într-un ceas rău, parcă mie mai bine!

— Te prăpădeai cu zile, dacă nu mă găseam eu să-ți aduc leacul!!!

BOIERUL SĂRĂCIT PRIN DESCÂNTĂTORI. Boierul Dumitru Lascu, om cu dare de mână, avea crescătorie de porci. În toiul verii o boală cumplită se încintă[172] între porci, care mureau pe capete. Moș Ghiță Șchiopu, mirosind că este rost de învârteală, apare înaintea boierului și având aerul că-i poartă interes, îl ia la rost:

— Bine, boierule, ce stai și te uiți cu ochii cum ți se prăpădește averea?

— Dar ce să fac Ghiță?

— Auzi vorbă pe dumneata, ce să faci? Trimite și dumneata la vrăjitoare, cum face lumea să-ți mai descânte, să-ți mai întoarcă, nu vezi că nu este bine la casa dumitale?

Se oferi apoi chiar el să plece îndată, după ce mai întâi luă de la slugi o sticlă goală, iar boierul îi dădu un pol[173]. Pe vremea aceea cu un pol cumpărai un juncan, așa că moș Ghiță o nimerise. Merse până în satul vecin, se îndestulă de băutură și cu restul își cumpără tutun pentru mult timp, doar nu era să facă niscaiva averi, cum nici n-a făcut. A doua zi a potrivit timpul când trebuia să se întoarcă de la vrăjitoare, intră țanțoș în curtea boierului și trage de-a dreptul la oborul porcilor; pe care-i stropește cu apă din sticlă. Porcii zăceau lați și câțiva și-au dat sfârșitul pe când îi stropea moș Ghiță. „Cum merg lucrurile Ghiță” — îl întrebă boierul Dumitru, când dădu cu ochii de el. „De, boierule, parcă se mai uită, mare-i Dumnezeu”, răspunse moș Ghiță, de-abia stăpânindu-și râsul. Porcii însă au murit până la unul, căci pesta porcină nu se vindecă cu apă neîncepută și cu un fir de busuioc.

Iată cum înțelegea moș Ghiță puterea descântecelor și folosul ce se poate trage din ele!

Am crezut în amulete, talismane?

SUPERSTIŢIA AMULETELOR, TALISMANELOR, ESTE UN FEL DE IDOLATRIZARE. Numirea amuletei corespunde latinului amuletum. Amuletele sunt niște mici obiecte de metal, turnate, pe care se află gravate figuri ale planetelor și a altor corpuri cerești. Așijderea sunt și niște pietre scumpe pe care se află săpate unele litere aranjate în anumite feluri, cu semne cabalistice. Toate acelea, înșirate pe ață ca mărgelele sau salbele, le atârnă la gât (vezi Dicț. Encic. o.c. p. 50). Amuletele mai erau și bucăți de pergament, piele de vițel, rădăcini de felurite plante, nervi și oase de animale, diferite litere rânduite după gândul oamenilor, tăblițe de plumb, cositor cu litere și cuvinte scrise în ele, după anumite norme. Ele mai constau din mici obiecte, plăci de metale scumpe, pe care sunt imprimate: soare, lună, planete, constelații, oase de animale, idolași, păsări, diferite figuri: inimioare, frunze de trifoi... Taţian Asirianul, în scrierea sa creștină, adevărește că amuletele nu sunt forțe sau puteri active, extraordinare, cum greșit se crede de unii, ci sunt niște unelte ale perversității, ale demonilor.

---

171 Băncuță — Monedă mică de argint din trecut, în valoare de 50 de bani; firfiric; (înv. și reg.) Monedă de mică valoare (10-20 de creițari)

172 A încinta — (reg.) a aprinde, a încinge.

173 Pol — Monedă sau bancnotă de douăzeci de lei, care a circulat în România; nume dat mai multor monede rusești și franțuzești (de aur) care au circulat în Țările Române în sec. XIX; napoleon.

Prin obiectele acelea superstițioase de mai sus, păgânii idolatri aveau pretenția că vindecă cu ele felurite boli, chiar și nebunia, că evită felurite primejdii și vrăjmășii, că servesc în dragoste, în ură, în răbdare... Există și azi felurite convingeri superstițioase, mincinoase, că amuletele acelea au în ele anumite puteri magice supranaturale, sau extraordinare, de a feri persoanele care le poartă de felurite rele, vrăjitorii, farmece, accidente, boli, primejdii, ba chiar și de moarte. Aceea e o credință foarte rea, foarte mincinoasă, primejdioasă și pierzătoare de Suflete.

Talismanul. Numirea „talisman", după unii, își are originea în limbile orientale... derivă de la grecescul „telesma", „rit" desigur idolatru. Talismanele erau niște fragmente de piatră sau de metal, pe care erau săpate unele plante, corpuri cerești, constelații, figuri cabalistice și caractere magice. Acelora, superstițioșii mai din toate păturile omenirii, le atribuie pe nedrept anumite puteri magice, supranaturale. Mulți cugetând greșit că ar avea în ele proprietatea de a apăra pe oricine de felurite rele și a-i înzestra cu puteri miraculoase, supranaturale și izgonitoare feluritelor boli, le purtau la gât. Unele talismane erau formate din pulbere măruntă de oase de animale, păstrată în cutiuțe și purtate la gât de superstițioși. În vechime erau niște talismane formate din anumite cuvinte evanghelice, Numele lui Dumnezeu... pe care le purtau boierii Români, chiar și unii voievozi, cu credința că-i apără de loviturile săbiilor, sulițelor, topoarelor, ghioagelor, de răniri, inflamații, ulcere, friguri, ș.a.

Talismanele cu planete, constelații, inimioare, foi de trifoi și alte felurite figuri, se poartă la gât cu lănțișoare și șnururi fine. Alții le poartă în buzunarele de la piept, în carnete sau în cutiuțe, sau înfășurate în pânză ori hârtie. Talismanul cel mai bine cunoscut și întrebuințat de toate clasele sociale, de femei, fete și copile, este mărțișorul de 1 Martie. Acesta a cucerit aproape toate inimile, dar nu ca protector; ci mai mult ca podoabă, fantezie. Unele femei și fete, îl poartă cu credința deșartă din popor, că va fi albă și rumenă în toate zilele anului. Mărțișorul este un fel de talisman păgân, reamintind planeta și zeul — idolul — Marte, zeul războiului.

Poporul de la sate, neavând cu ce-și cumpăra talismane prețioase le înlocuiesc cu câte ceva mai ieftin, pe care le are la îndemână. Așa, un fel de talisman este firul roșu sau panglica roșie, pe care o leagă în jurul moțului copilului, cu credința deșartă, ca să nu se deoache! Așijderea se mai atârnă copiilor de gât: un șnur roșu, o băncuță de argint, un bob de tămâie neagră... cu credința superstițioasă, că „are să le meargă bine". În unele părți se pune la gâtul copiilor o alună cu argint viu turnat în ea printr-un orificiu și astupat bine, cu credința deșartă, ca „să-l ferească de boli". Unii creștini și creștine își alegeau ca talismane Epistolia și Visul Maicii Domnului, pe care le purtau la sine ca să fie feriți de rele și femeile însărcinate ca să nască ușor pruncul. Dar și aceea-i o superstiție, pentru că numai adevărata credință în Dumnezeu, însoțită de fapte bune, ne scapă cu adevărat de multe rele și nevoi.

Alte feluri de talismane la sate, sunt pelinul pus și purtat în brâu la Rusalii, cu deșartă credință ca să nu-l piște Rusaliile, să nu-l ia Rusaliile! Așijderea, unii poartă usturoi la brâu, ung cu usturoi ușile, ferestrele și alte lucruri, cu credința deșartă că așa făcând „ferește casa de a intra în ea strigoii! Ferește oamenii de strigoi". Talismanul femeilor superstițioase este planta „năvalnic", pe care fetele o poartă în sân, cu credința deșartă că ar avea puterea de a face să năvălească la ele pețitori din toate părțile, iar femeile cu superstiția că „ar avea noroc în dragoste". Un alt talisman supranumit prostește „al norocului" pe care îl întrebuințează femeile și fetele, este trifoiul cu patru sau cinci frunzișoare, pe care-l poartă în buzunar sau altundeva. Badănăresele și alte țigănci vrăjitoare, aduc și dau femeilor și fetelor neînțelepte ca talismane: felurite ierburi, rădăcini de buruieni, cap de cuc, os de vită plesnită... și alte nimicuri, cu bălmăjelile lor că sunt apărătoare de boli, de vrăjmași, de rele... Și multe prostănace le cumpără cu bani grei, haine și alte lucruri de preț.

Credința deșartă că talismanele, lucrurile acelea inerte (netrebnice, nedestoinice, fără rațiune, fără puteri în ele ca și idolii păgânilor (Ps. 113 *12-16;* 134 *15-18),* care nu erau decât niște statui nemișcătoare, deși erau socotiți activi prin zeitatea ce și-o închipuiau că locuiește în ele), este foarte înșelătoare. Cred că nu exagerăm când socotim că talismanele sunt niște idoli în miniatură. Cei ce întrebuințează talismanele sunt niște apostați într-o oarecare măsură, deoarece fiecare creștin adevărat, nu atribuie obiectelor neînsuflețite puteri de apărare, ajutorare, vindecare, însănătoșire, pe care numai Singur Dumnezeu le are și le folosește cum știe El mai bine. Talismanii, care cred în talismane, sunt un fel de idolatri, cam asemenea sălbaticilor idolatri fetișiști de prin Africa, care cred că idolii lor groslani au într-înșii anumite spirite înzestrate cu puteri supranaturale. Așadar, fiecare

creștin, în feluritele sale trebuințe, să se adreseze numai lui Dumnezeu, prin rugăciuni, Sf. Maslu, felurite molifte...

Nădăjduirea în minciuno-puterile feluritelor talismane, este o boală rea a necredinței față de Dumnezeu Creatorul și Atoateițiitorul, care atrage pedepse vremelnice și veșnice. Talismanele sau amuletele, sunt semnul văzut al necredinței în ajutorul lui Dumnezeu. „Cine poartă farmece și ierburi (roșu de deochi la copii și animale... pelin la Rusalii, țidule[174] de brânică, baiere de junghi) la grumajii lui, are parte de slujirea bozilor[175], iar de se va lepăda de dânsul, să se primească la Precistanie, iar de le va tot purta acestea după învățătura dintâi și după a doua și de nu va vrea să le lepede de la dânsul, să se despartă de Biserică" (să se afurisească) (P.B.G. o. 116 (132).

Biserica noastră Creștină a înfierat și înfierează cu toată asprimea practicarea aceea păgânească a talismanelor, deoarece păgubește și primejduiește Sufletele. Sfinții Părinți ai Bisericii și Sinoadele primelor veacuri au aruncat blestem, afurisenie și anatemă asupra celor care făceau și fac uz de asemenea talismane.

Am crezut în spiritism?

SPIRITISMUL, NECROMANŢIA SAU VORBIREA CU MORŢII. Vorbirea cu morții sau necromanția, este un obicei păcătos, vechi și străvechi. Așa, cu vreo 13 secole înaintea erei creștine, Domnul Dumnezeu îi poruncește lui Moise: „Vorbește întregii adunări a lui Israel: Să nu alergați la cei ce cheamă morții...că dacă vreun Suflet va alerga la cei ce cheamă morții, îl voi pierde din poporul Meu" (Lev. 19 *31;* 20 *6).* De aici reiese că superstiția sau păcatul vorbirii cu morții era obișnuință veche la popoarele păgâne de pe atunci, care se ocupau și cu vrăjitoria aceea.

Sunt vreo … ani (1846), de când în America s-a ivit spiritismul, doctrina ocultă, după care se zice că Sufletele morților, prin anumite operații, apar și stau de vorbă cu cei vii, prin mijlocirea unor persoane, numite mediumuri. Spiritele acestea își manifestă prezența prin:

a) lovituri,
b) mișcarea fără contact a obiectelor,
c) ridicarea în aer a persoanelor și obiectelor,
d) descoperă lucruri din trecut, prezent și viitor,
e) comunică prin scriere directă,
f) prin mijlocirea medium-urilor.

Spiritismul a făcut câteva milioane de adepți în America, între care și celebrul Edison, ș.a.; dar s-au ridicat și mulți împotriva lui, unii cu prestigiu științific. Aceștia de la început au emis părerea că spiritismul este o înșelătorie, o superstiție și au dreptate. Precum am văzut și vom vedea și mai la urmă, vorbirea cu morții este interzisă în Vechiul Testament cu cea mai mare asprime. Totuși, spiritiștii vremurilor noastre, care sunt moștenitori direcți ai acelei superstiții, poate pentru a-și legitima activitatea și existența, caută să-și afle sprijin pe Saul la vrăjitoarea din En-Dor (1 Împ. 28 *7-19).* După ce împăratul Saul depărtase din Israel pe cei ce vorbeau cu morții și pe ghicitori, văzându-se într-o mare strâmtorare, alergă la o vorbitoare cu morții în En-Dor. Prin acea vrăjitoare, Saul chemă Sufletul marelui Proroc Samuel, ca să-l consulte cu privire la soarta armelor — că era în război cu filistenii. Spiritul chemat apare, vestește sfârșitul trist al lui Saul și învingerea oștirilor israelite de către filisteni...

Dumnezeiasca Scriptură istorisind aceasta, arată simplu că este vorba de arătarea reală a lui Samuel. Sfinții Părinți combătând faptul acesta, nu sunt de o singură părere. Astfel: Iustin Martirul, Origen, Atanasie din Antochia, ș.a., cred că Samuel a apărut într-adevăr, însă prin puterea diavolului, care mai înainte de pogorârea Mântuitorului în iad, avea putere și asupra Sfinților căzuți acolo în stăpânirea sa. Apologetul Tertulian, Sf. Vasile cel Mare, Grigore de Nyssa, ș.a., cred că diavolul a luat înfățișarea lui Samuel și astfel a vorbit cu Saul. Sf. Eustațiu al Antiohiei, Chiril al Alexandriei, ș.a., cred că vrăjitoarea grăitoare cu morții n-a văzut nimic, dar a vorbit ea în numele lui Samuel, înșelând pe Saul. Alți Sfinți Părinți, între care și Sf. Ambrozie al Mediolanului, susțin că Dumnezeu, independent de arta magică a necromanției, spre a pedepsi pe Saul, face să apară figura lui Samuel, așa d.p. cum a făcut Moise și Ilie deasupra Taborului la Schimbarea la Față, dar aici El a făcut o

---

174 Țidulă — (Pop. și fam.) Bucată (mică) de hârtie cuprinzând o însemnare scurtă (și servind ca permis, ca dovadă, ca chitanță etc.); bilet

175 Boz, bozi — (Înv.) Idol, zeu păgân

minune. Aceasta este părerea care pare mai adevărată, fiind adeverită și de înțelepciunea lui Isus fiul lui Sirah, care vorbind de Samuel, în sfârșit zice: „După ce a adormit, a prorocit și a arătat împăratului sfârșitul lui, a înălțat glasul său din pământ întru prorocie, ca să piardă fărădelegea poporului" (Is. Sir. 46 *23).* Așadar, faptul acesta, la care spiritiștii se referă, nu e o manoperă neoromantică, ci o minune.

La noi Românii spiritismul nu are mulți membri. Cei mai mulți cercetează ședințele lor din curiozitate. Hașdeu și dr. Istrate, au făcut parte din membrii spiritismului. Spiritismul, asemenea nopților întunecoase de peste an, uneori crește, alteori descrește. Pe lângă multe devieri de la dreapta credință, spiritismul mai sprijină și „reîncarnarea" pe baze scripturistice răstălmăcite de ei cât se poate de greșit.

Dumnezeiasca Scriptură osândește aspru„grăirea cu morții" ieșită din magia neagră, știind că păgânii în practicarea superstiției aceleia, invocau zeitățile infernului, nu ale cerului, deci pe draci. Pentru aceea și interzice cu desăvârșire spiritismul. Astfel, însuși Dumnezeu oprește cu porunca Sa ghicirea sau „vorbirea cu morții" prin trimișii Săi, hotărând: „Să nu alergați la cei ce cheamă morții... și să nu vă întinați cu ei" (Lev. 19 *31).* Ghicirea cu morții, ca și celelalte practici superstițioase: descântecele, ghicirea după stele, în cărți, ghioc, bobi, cafea, cositor vărsat, papagal, șoarece, felurite păsări, animale după măruntaie, dimpreună cu cei ce le fac și cei ce aleargă la aceia, sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu (2 Lege 18 *11-12).* „Bărbatul și femeia, de vor chema morții (vor ghici cu morții) sau vor vrăji, să moară neapărat; cu pietre să fie uciși, că sângele lor este asupra lor... Așijderea și cei ce aleargă la aceia" (Lev. 20 *27, 6).* Marele Proroc Isaia osândește pe cei ce întreabă morții despre lucruri care interesează pe cei vii, zicând: „Nu se cuvine oare poporului să alerge la Domnul Dumnezeul său? Să întrebe oare pe morți pentru soarta celor vii?" (Is. 8 *19).* Tot Prorocul Isaia este împotriva celor ce dorm pe morminte sau în peșteri ca să viseze (Is. 65 *4;* comp. 2 Lege 18 *11-12).*

Din pilda bogatului nemilostiv și săracul Lazăr (Lc. 16 *19-31),* înțelegem că: „prăpastia aceea mare și neputința (opreliștea) Sufletelor morților, fericiți și nefericiți, de a trece unii la alții", le este și mai imposibil de a veni spre a se arăta celor vii aici pe pământ. Asta s-ar putea numai când Dumnezeu vrea să facă o minune, cum a făcut cu Sufletul Sf. Proroc Samuel, cum zice Sf. Ambrozie. După învățătura generală a Bisericii, cunoaștem că până la Judecata universală, Sufletele morților se bucură de o fericire sau osândă provizorie. În Dumnezeiasca Scriptură nu se află vreun loc în care să se spună că Sufletele cu de la sine putere și libertate, și-ar putea părăsi locurile lor în care s-au așezat de Dumnezeu-Omul. Biserica primară a aruncat blestem, canonisiri și excomunicare asupra acelora care se ocupă cu ghicirea sau vorbirea cu morții; așijderea și asupra acelora care alergau de se serveau de ei. Pe păgânii molipsiți de acea superstiție, nu-i primea la catehizare și Botez, până nu făgăduiau în public că renunță la așa ceva pentru totdeauna. Sf. Împărat Constantin cel Mare a oprit cu desăvârșire „ghicirea cu morții", ca și pe magia neagră. La Paști obișnuia a elibera pe unii din închisoare, însă pe „ghicitori cu morții" nu-i elibera nicidecum. Fiul său Constantin venind la tron, îi pedepsea și mai aspru, îi condamna la moarte chiar.

Din cele arătate vedem că spiritismul „grăirea cu morții" a fost alungată din poporul lui Dumnezeu israelit și Creștin, a fost aspru pedepsită de Dumnezeu însuși, de Dumnezeiasca Scriptură și de împărații credincioși (1 Împ. 28 *3, 9;* 4 Împ. 23 24; comp. Eș. 22 *78;* Lev. 19 *37;* 20 *2 7;* 2 Lege 18 70-77). Trebuie deci, ca fiecare să se păzească de acea superstiție, ca să nu se primejduiască temporar și etern.

SPIRITISMUL A SĂRĂCIT PE UN DOCTOR. Doctorul Vlăduțescu era medic de plasă[176] la una din circumscripțiile rurale. Om solid în meșteșugul său, conștient și la datorie, pe care bolnav punea mâna ca să-l examineze, punea și Dumnezeu mila. O singură pasiune avea doctorul, care-l stăpânea până la obsesie — era spiritist. După terminarea inspecțiilor și consultarea bolnavilor, se retrăgea la un prieten și gata... paharul începea să se miște pe cadranul mesei. Evoca de obicei spiritele oamenilor distinși, personalități de seamă, dintre care mai niciodată nu lipsea împăratul Napoleon. Parcă îl aud cum se adresa acestuia: „Écoutez Napoleon...". Doctorul Vlăduțescu nu era căsătorit și econom cum era din fire, dispunea de o frumușică sumă de bani, căreia nu-i prea găsea ce întrebuințare să-i dea, ca s-o fructifice. Prilejul nu întârzie să se arate. O persoană de seamă căutând să

---

[176] Plasă, plăși — (În vechea organizare administrativă a țării) Subdiviziune administrativă mai mică decît un județ.

plece în străinătate, voia să-și arendeze proprietatea pentru timpul absenței sale. Nu era departe reședința plășii, iar condițiile erau cât se poate de convenabile. După ce consultă prin spiritism pe mai mulți gospodari de seamă și agronomi cunoscuți, toți trecuți la cele veșnice, sigur că va avea ani buni, doctorul Vlăduțescu arendează moșia pe trei ani și, spre a obține condiții și mai avantajoase, plătește toată arenda înainte. Era sigur că făcuse o afacere strălucită, cu care se lăuda în fața cunoscuților cu prilejul inspecțiilor prin comune și când se deda la îndeletnicirea lui favorabilă, spiritismul. Primul an fu binișor, dar următorii doi fură chiar dezastruoși, că nu scoase nici impozitele, pe care trebui să le achite din salariul lui de medic. Și așa, bietul om pierdu economiile strânse ban cu ban. Poporul în înțelepciunea lui zice: „Nu fac cei vii cele ce zic cei morți". Ce bine ar fi, dacă și în materie de spiritism s-ar ține seamă de această zicală!

CEI CE S-AU ÎNCREZUT SPIRITISMULUI, S-AU RĂTĂCIT ȘI PIERDUT. Unii spiritiști spun, pe lângă felurite pozne ale duhurilor cu care ei lucrează, că multe spirite ale morților înjură de acolo cum au înjurat aici... Un protestant, de neam alsacian, care încercase să vorbească cu duhurile prin ajutorul unei mese, zice:."Duhurile mi-au Spus așa murdării că am aruncat masa pe fereastră".

Altul, un vrednic reprezentat al nobilimii franceze, catolic după credința sa și creștin model, a încercat să capete știri din lumea duhurilor prin mijlocul scrisului. Spiritele te fac să scrii sub îmboldirea lor și așa afli multe de la ele și prin scris, nu numai prin ciocăniturile meselor. Dar ce să vezi? De sub condeiul acestuia, care scria din spusele duhului, au început să se depene alte murdării, încât omul cu condeiul în mână s-a scârbit să prindă pe hârtie atâtea porcării și a aruncat hârtia în foc.

Iacă și pe alt mărturisitor. Acesta era un pastor francez, care făcea spiritism. Era un bărbat bine cunoscut și prețuit. Apoi el este acela care a spus: „Se găsesc duhuri rele cu grămada, câte vrei, mai cu seamă care să spună măscări. Pentru a avea împărtășire cu un duh bun, uneori trebuie să aștepți câte o săptămână întreagă". Dar dacă este așa, dacă între duhuri găsește atâția porci, dacă pe cel de treabă îl găsești abia la o săptămână, atunci mai bine lipsă (de lucrarea spiritismului). Ducă-se pe pustii! (G.M. 28-11, *19*43).

Unui om îi murise nevasta pe care o iubise mult și era nemângâiat. Un prieten îl sfătui să recurgă la spiritism, spre a se mângâia, căci va veni spiritul nevestei lui și o să stea de vorbă cu ea. Dar în loc să se mângâie, mai rău îi ardea inima după soția pierdută. La o ședință, omul a întrebat „spiritul" ce să facă spre a se consola, căci cu cât stă de vorbă cu spiritul, cu atât mai greu poate să uite durerea pentru pierderea nevestei iubite. Spiritul i-a spus să se însoare a doua oară și se va consola, uitând pe nevasta dintâi. La auzul acestor vorbe, bietul soț a protestat, zicând că nu face sacrilegiul acesta. Atunci spiritul i-a spus ca să se însoare, fără mustrare de conștiință, chiar cu femeia medium, cu care se făceau ședințele spiritiste și va fi mângâiat, căci ea este un înger și nu o femeie și repede o să uite nevesta dintâi". Omul a făcut după sfatul „spiritului" și s-a însurat cu femeia indicată de spirit. Dar în loc de înger, a văzut că este un diavol; și în loc de mângâiere, omul a recurs la ștreang, curmându-și viața.

Fapta aceasta și altele, arată că nu era Sufletul nevestei lui care i-a dat sfatul să se însoare cu femeia aceea, ci diavolul, spre a-l duce la sinucidere, ca să-și piardă Sufletul (A.D.).

Înaintea războiului acesta am citit în ziare, cum un predicator din Polonia, făcând spiritism cu ai săi, în timpul ședinței au înnebunit și unii s-au aruncat de la etaj, pierzându-se astfel cu o înfiorătoare și cumplită moarte...

CANONISIRILE SPIRITIȘTILOR. Spiritismul este o născocire diavolească, care înșală mințile cele necredincioase și nesupuse poruncilor lui Dumnezeu. Oare pe Sufletele oamenilor le-a lăsat Dumnezeu să umble fără de niciun rost? Numai diavolului i-a îngăduit Dumnezeu să umble ca un leu răcnind, căutând pe cine să înghită... să cutreiere pământul în lung și în lat (1 Petru 5 *8;* Iov 2 7-70). Pentru aceasta Dumnezeu a poruncit: „Numai Eu sunt Domnul! Să nu vă duceți la cei ce cheamă Sufletele morților, nici la vrăjitori, ca să-i întrebați și să fiți părtași cu ei, fiindcă numai Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru" (Lev. 19 *31).* „Dacă vi se va spune — zice Isaia -: Întrebați pe cei ce cheamă morții și pe cei ce spun viitorul și bolborosesc, răspundeți: „Nu va întreba oare un popor pe Dumnezeul său? Va întreba el pe cei morți pentru cei vii?" (Is. 8 *19).*

Spiritismul nu este de nici o trebuință pentru cei necredincioși și răi: „Dacă nu ascultă de Moise și de Proroci, nu vor crede nici chiar dacă ar învia cineva dintre cei morți" (Lc. 16 *31;* 1 Paral. 10 *13).* Spiritismul este o amăgire diavolească: „Nu este de mirare căci chiar Satana se preface în

înger de lumină... iar slujitorii lui se prefac în slugi ale vieții cuvioase. Sfârșitul lor va fi pierzarea...” (2 Cor. 11 74); Efs. 6 72).

Cel ce nu se leapădă de această înșelăciune, nu poate fi primit la Sfintele Taine și se canonisește ca și vrăjitoria (P.B. Sache, o.c. 297-8; Lev. 20 27;19 *31;* 2 Lege 18 70-77; 1 Împ. 28 7, *8-25;* 1 Paral. 10 *13).*

Am crezut în: strigoi, moroi, vârcolaci, pricolici, stafii?

STRIGOII, MOROII, VÂRCOLACII, PRICOLICII, STAFIILE...

1) Strigoii (din latinul „striga” sau „strix”, buhă, un vampir, femeie) superstițioșii cred a fi niște ființe omenești, parte bărbătească sau femeiască, care vin pe lume cu o tichie sau căiță[177] pe cap, având șira spinării prelungită în formă de coadă, nu prea lungă, acoperită cu păr, chiar și două cornițe în cap, pe sub păr. Aceștia ziua lucrează ca și ceilalți oameni, iar noaptea, pe când trupul lor doarme, sufletele lor merg prin lume și se adună pe la răspântii cu alți strigoi, joacă și fac felurite răutăți. În special se crede, că strigoaicele sunt de o răutate neîntrecută și neînchipuită: ucid copii și le sug sângele (cam ca avortoarele), strică unele căsătorii, sărăcesc oamenii, iau mana de la vaci și de la semănături. După moartea și îngroparea lor, se credea că sufletele lor ies din morminte, prefăcute în oameni fioroși și în felurite animale: lupi, câini, ș.a., înspăimântând și chinuind oamenii pe care-i întâlnesc. Se mai credea că și din ceilalți oameni răi sau care au murit lepădați din Biserică, se fac strigoi.

Ciuma, holera, difteria, scarlatina și alte boli molipsitoare, dobora rând pe rând familia sau aproape pe toți ai casei. Cei ce rămâneau în viață, în groaza lor, socoteau că acea cădere și moarte este isprava strigoilor. Primul sau unul din cei morți s-a făcut strigoi și-i cară pe toți la cimitir. În groaza ce-i stăpânea, li se părea că văd noaptea umbrind prin grădină, prin curte, pe scară, pe prispa casei, venind chiar și la fereastră, cineva, o înfățișare hidoasă, cu unghii lungi ca niște gheare, părul lung și încâlcit... Se mai credea, ba se și mai crede de unii, că diavolul folosește cadavrele celor ce devin strigoi, cu care fac multe răutăți celor vii. Unele din rudele acelora care se zicea că sunt strigoi, se duceau noaptea în cimitir, descopereau cadavrele cele bănuite strigoi, îi împungeau cu furcile de fier, sau cu un țăruș ori piron mare de fier drept în inimă. După aceea stropeau cadavrul cu gaz mult și le dădeau foc până ce ardeau. Rămășițele le aruncau în groapă și mormântul era refăcut.

Dacă prin o zdruncinare a sicriului sau altă cauză, se credea ca mortul era strigoi, că diavolii se servesc de el și face rău celor vii, singurul mijloc de a scăpa de arătările strigoilor credeau că este a dezgropa morții aceia, a le smulge inima și a o tăia în bucățele mici, sau a arde cadavrul. Credința că strigoii își cară rudele la cimitir, era așa de înrădăcinată, încât a dat naștere zicalei: „Strigoiul (moroiul) își mănâncă mai întâi pe ai lui”.

În vremurile noastre, deși superstiția aceea s-a împuținat, totuși, mulți oameni și în aceste vremuri, iau măsuri contra facerii strigoilor: feresc pisica să nu treacă peste mort sau peste sicirul lui, că se face strigoi. În unele părți ale țării... prin Moldova, se crede că strigoii ies din morminte în noaptea Sf. Andrei și fac multe răutăți, atacând cu furie pe cei vii. Superstiția silește pe cei vii să ia măsurile de apărare, ungând cu usturoi clanțele ușilor, pe la ușori, ferestre, scară, coș (horn)... și toate deschizăturile prin care ar putea să intre strigoii. Seara de Sf. Andrei, toți ai casei trebuie numaidecât să mănânce mujdei (usturoi pisat și amestecat cu puțină apă) și dacă strigoiul îi provoacă să vorbească, ei să nu răspundă deloc. În noaptea aceea, superstițioșii cred că strigoii se adună în întunericul nopții prin cimitir, prin păduri, locuri retrase... de unde pornesc spre sate, joacă pe la răscruci de drum, se bat cu cuțitele de la meliță[178]...

Pravila mare bisericească (a 1652-a) glava 378, arată între altele, că: „Unii oameni nepricepuți grăiesc cum de multe ori mor oamenii, că mulți dintr-acei morți se scoală de se fac strigoi de omoară pe cei vii... iar aceia ard pe frații lor creștini, săvârșind atât păcat de mare, îngrozește-te soare, acoperă-i întunericule și tu pământule gemi și-i înghite nu numai pe dânșii, ci și pe cei care-i îndeamnă... Nimeni din creștinii morți nu se fac strigoi, ci aceea-i nălucire diavolească... Deci, cei ce dezgroapă morții și-i ard, comit un mare păcat. Unii ca aceia, de sunt clerici, să se caterisească și să nu

---

[177] Căiță — 1. (Reg.) Bonetă, scufie, căciuliță; 2. (Pop.) Membrană care învelește capul unor copii nou-născuți, tichie; 3. (Reg.) Placentă

[178] Meliță — mașină de lucru în industria textilă, înzestrată cu tobe și cuțite sau cu aripi și folosită la zdrobirea părții lemnoase a tulpinilor de in sau de cânepă topită

fie împărtășiți decât în ceasul morții; iar de vor fi mireni 20 de ani să se canonisească. La cadavrele acelea, socotite din năducirea diavolească strigoi, să cheme Preoți, să citească Paraclisul Precistei, să facă Agheasmă mică, să slujească Liturghie, să ridice panahidă în ajutorul tuturor, să facă pomeni cu colivă, să citească moliftele de blesteme și cele două de blesteme de la Botez, stropește cu agheasmă pe oamenii aflați acolo, agheasma rămasă o toarnă pe trupul acela și cu Darul lui Hristos va fugi dracul de acolo...". Și de aici vedem clar că Biserica a fost și este și în această chestiune pe linia adevărului, pe calea vieții.

Progresele științei medicale rărind mortalitatea, a slăbit mult și credința în strigoi. În unele localități n-a rămas din superstiția aceea decât un vis urât, înspăimântător. Strigoii nu sunt o realitate, ci o superstiție, o părere mincinoasă, o halucinație, o năducire diavolească, căzută peste niște creștini de formă, necunoscători ai dreptei credințe creștinești, întunecați la minte, bântuiți de spiritele rele, de diavolii cu care s-au înrudit prin clevetirea aproapelui, prin jocuri și cântece curvești, prin beții și felurite blestemății.

2) Moroii sunt o cumplită superstiție demonică (în limba sârbească mora, înseamnă un fel de demon răufăcător) strigoi mic, provenit din copil nebotezat, care vine noaptea la mama sa cerând să sugă. Și superstiția asta este o minciună a diavolului (Ioan 8 *44;* 1 Ioan 3 *8).* Asta poate fi mai degrabă păcatul nebotezării copilului, o mustrare a conștiinței pentru că părinții n-au spovedit păcatul, nu și-au luat canonul cuvenit, n-au făcut roade vrednice de pocăință...

3) Vârcolac sau brucolac, înseamnă vampir, lup păros, monstru care mănâncă soarele și luna, când în realitate ele intră în eclipsă. Alți superstițioși, ca și unii greci moderni, cred că vârcolacii ar fi niște morți însuflețiți și răufăcători. Alți greci credeau că sunt cadavrele celor excomunicați de Biserică, neputrezite și însuflețite de diavoli pentru a înfricoșa și chinui pe cei vii. Pentru aceea, unii din viețuitori îi dezgropau, le smulgeau inimile din piept, le tăiau bucăți, ori le ardeau trupul. Și superstiția aceasta nu-i altceva decât o năducire diavolească.

4) Pricolici sau tricolici, este o superstiție în care se crede greșit că unii morți ies din groapă în chip de lup, câine monstruos și îngrozește pe cei vii.

5) Stafiile sunt o superstiție mai mult la orașe, în care se crede că sunt aparițiile ale unora din persoanele moarte în păcate grele, nespovedite, necanonisite, ce n-au odihnă în mormânt sau ale acelor morți prin asasinare, sau alte morți năprasnice, care apar prin locurile unde i-au prins moartea și spre a atrage atenția celor vii și a descoperi misterul năprasnicului lor sfârșit. În realitate însă stafiile sunt niște vedenii mincinoase, fantome părute, năluciri drăcești, păreri bolnave, de care tot creștinul este îndatorat a se curăța, a se păzi în viitor și a se lepăda de ele pururea.

Dumnezeiasca Scriptură nu are niciun loc în care să arate că ar exista strigoi, moroi, vârcolaci, pricolici, stafii cu puterile diavolului în ele și lucrătoare în acea privință. Locul citat din Sf. Evanghelie (Mt. 14 *26-27;* Mc. 6 *49-50;* Ioan 6 *19-20),* când ucenicii din corabie au strigat speriați, văzând pe Domnul Hristos venind pe apă către ei, crezându-L năducă (fantomă), nu ne admite a crede așa ceva, deoarece cu adevărat era El însuși în Persoană, Care spunea: „Nu vă temeți! Eu sunt!" Așijderea nici demonizatul din Gadara, care umbla despuiat și locuia prin morminte, nu era strigoi, ci om cu trup și Suflet, chinuit de un legheon[179] (6 000 de draci) și vindecat de Mântuitorul Hristos (Mc. 5 *1-18;* Lc. 8 *26-39).*

Din cele arătate vedem că credința în strigoi, moroi, vârcolaci, pricolici, stafii, este o credință rea, drăcească (1 Tim. 4 1), rătăcitoare cu privire la puterile diavolului în trupurile morților, o impietate (nelegiuire) față de rămășițele pământești ale răposaților, o tulburare a liniștei și odihnei, de care morții au trebuință.

STRIGOIUL FURĂTOR. Murise bărbatul după o îndelungă și grea zăcere, lăsând în urma lui mare jale, dar și multă avere. Văduva, îndurerată până la disperare, era nemângâiată, fiindcă soț ca al ei mai rar. Cu gândul mereu la el, în câteva seri prin amurg, i s-a părut că-l vede aievea, chiar așa cum era îmbrăcat mort. Faptul s-a repetat seri de-a rândul, încât soția începu să aibă teamă. Hotărât lucru, bărbatul se făcuse strigoi și rătăcea noaptea împrejurul casei. Nu mai avea curaj să rămână noaptea singură în casă și a chemat o rudenie, care să-i țină de urât, dar și aceasta, la vremea știută, a început să vadă pe răposat, întocmai ca și gazda. Vestea se duse repede și în scurt timp, nu numai cei din sat, dar și satele de primprejur, până departe, știură că N. s-a făcut strigoi și vine noaptea acasă. Tot felul de

---

[179] Legheon — legiune

povești se scorniseră pe baza răposatului. Unii spuneau că el făcuse mari nedreptăți în viața lui, alții că omorâse în ascuns pe tatăl său, etc., fapte care nu-i dădeau odihnă în mormânt. De cum se însera, nimeni nu mai avea curajul să treacă pe lângă casa celui ce se făcuse strigoi. Vecinii închideau cu grijă porțile și le încuiau ca de frica hoților. Nevasta, însoțită de câțiva oameni cu curaj, s-a dus la cimitir și au examinat cu atenție mormântul. Nici cel mai mic indiciu nu arăta că s-ar fi mișcat ceva, nici urmă nu se cunoștea că pământul de deasupra ar fi fost umblat. Nu știau ce să mai creadă, căci misterul acesta le zăpăcise mințile.

În cele din urmă lucrurile s-au lămurit singure, când văduva, voind să vândă grâul, a observat la măsură o lipsă importantă, prin nimic justificată. Un vecin viclean și fără conștiință, jucând el însuși rolul strigoiului, imitând îmbrăcămintea și mersul răposatului, reuși să vâre spaimă în întreg satul. Profitând de timpul când lumea stătea sechestrată în casă de teama strigoiului, lucra în voie cu chei potrivite pe încuietorile de la magazia mortului. Iată, cum unii oameni abuzează de-o credință deșartă pentru a-și face interesul lor... și câte crime și nelegiuri nu se săvârșesc sub masca stafiilor și a strigoilor!!!

Am crezut în ghicirea cu: papagalul, șoarecele alb ori negru?

PREZICERI ÎNȘELĂTOARE CU PAPAGALUL, ȘOARECELE. Nenumărate sunt felurile prezicerilor mincinoase, căutatul norocului, vârstei... în care unii înșală lumea, spunând că ei pot ghici viitorul, sfârșitul sau norocul omului. Ţigăncile ghicesc cu bobii, cu cărțile, cu ghiocul, în palmă... Alții ghicesc cu planeta, zodia, psaltirea, pravila. Alți vicleni cu papagalul, cu șoarecii... care sunt învățați să tragă câte un bilet, mai mare sau mai mic, după punga omului prost. Privitor la acestea putem spune, fără nicio sfială, că cei ce cred că păsările sau șoarecii pot afla și spune viitorul omului, n-au mai multă minte decât acele vietăți. Într-adevăr, cine poate cunoaște viitorul omului afară de singur Dumnezeu? Nimeni. Numai El este Acela Care vede și cunoaște toate: cele din trecut, din prezent și din viitor și cheamă pe cele ce nu sunt ca și cum ar fi (Evr. 4 *13).* Deci, cei ce zic că pot ști viitorul, presupun nebunește că sunt atotștiutori ca și Dumnezeu. Astfel, nici în glumă nu este iertat cuiva a lăsa să i se prezică viitorul, pentru că și în felul acesta se face părtaș păcatului acelui înșelător.

Dumnezeu pedepsește foarte aspru pe cei ce caută viitorul. În cartea Leviticului a poruncit ca unii ca aceștia să fie lepădați din popor. Împăratul Ohozia, fiind bolnav, a trimis niște slujitori ai săi la Acaron să întrebe pe Baal-Zebub, dacă se va vindeca. Prorocul Ilie întâlni pe acei trimiși ai împăratului și le porunci, zicându-le: „Întorceți-vă la împăratul vostru care v-a trimis și spuneți-i: Iată ce zice Domnul: Oare nu este Dumnezeu în Israel, de vă duceți să întrebați pe Baal-Zebub? Pentru aceasta — așa zice Domnul Dumnezeu — nu te vei mai scula din patul tău, ci vei muri... După aceasta Ohozia a și murit în scurtă vreme, după cuvântul Domnului, rostit prin Ilie (4 Împ. 1; D.C. o.c. 68-70).

CU CREDINŢA ÎN VRĂJITORI ȘI-A PIERDUT VIAŢA ȘI SUFLETUL. Gauter, rudă de aproape cu regele Scoției Iacob I, merse odată să-și afle viitorul la unul care căuta de noroc. Acela i-a prezis că va fi încununat în fața poporului. El crezu că va fi încununat ca rege, de aceea a făcut conspirație ca să omoare pe rege. Dar a fost descoperit și osândit la moarte... (D.C. o.c. 70).

Am crezut în ghicirea cu: pravila, psaltirea, cheia Bisericii?

GHICIREA CU OBIECTELE BISERICII ESTE UN PĂCAT MONSTRUOS. Ghicitorii aceștia care amestecă în ghicitorile lor și obiectele Bisericii, chiar și rugăciuni, Semnul Sfintei Cruci, Numele lui Dumnezeu, al Maicii Precistei și ale Sfinților, păcătuiesc foarte greu. Se canonisesc 20 de ani, iar cei ce aleargă la ei să le ghicească 6 ani se canonisesc... „pentru că ce legătură poate să aibă dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar? Sau ce tovărășie poate fi între un credincios și un necredincios? Sau ce legătură poate fi între Biserica lui Dumrezeu și idoli?” (2 Cor. 6 *14-16;* comp. Lev. 19 *26, 31;* 20 2, *6;* 2 Lege 18 10-11; 4 Împ. 21 *6).* Astfel, păcătuiesc groaznic toți aceia care îndrăznesc să ghicească cu cheia Bisericii, cu Psaltirea și cu alte obiecte Sfinte, ca niște necredincioși. Aceia se înșală amarnic, crezând că pot să bea totodată și Paharul Domnului și paharul dracilor, că pot lua parte și la Masa Domnului și la masa dracilor! (1 Cor. 10 27).

Am crezut în ghicirea cu: ceară, plumb, cositor, legarea bărbaților pentru a nu se împreuna cu femeile lor, în legarea gurii lupilor?

Canonul 65 al Marelui Vasile poruncește ca vrăjitorul și cel ce varsă ceară, plumb, cositor, sau care leagă bărbatul și muierea să nu se împreune, sau va face altfel de vrăji, acela 20 de ani să nu se cuminece (P.M.B. gl. 328).

Am crezut în roșu de deochi pus la copii, animale... în baieri, țidule?

IDOLATRIZĂRI CU ROȘU DE DEOCHI, BAIERI DE JUNGHI, ŢIDULI DE BRÂNCĂ. Aceste credințe deșarte sunt păcate grele, fiindcă abat pe cei ce se țin de ele de la dreapta credință și din calea vieții în prăpăstiile pierzării. Sf. Ioan Hrisostom, încurajând dreapta credință în Dumnezeu, înfierează cu mare asprime credințele deșarte în țidule, descântece de deochi, etc. „Dacă suferi durerile — zice el — și mulțumești lui Dumnezeu, te-ai învrednicit de cununa muceniciei. Copilul tău este bolnav poate, și mulțumești lui Dumnezeu pentru aceasta? Ei bine, în această mulțumire îți sta cununa. Ce durere poate fi mai mare decât aceasta? Și totuși, această durere nu te poate sili nici măcar a scoate un cuvânt din limba ta. Poate că a murit copilul tău și totuși tu îi mulțumești? Ai devenit atunci fiica lui Avraam, căci și el, dacă nu cu propria sa mâna a sacrificat, cel puțin nu s-a scârbit când i s-a cerut de a sacrifica pe fiul său, ceea ce este deopotrivă. El nu s-a întristat luându-i-se înapoi darul ce-i acordase Dumnezeu. Poate că și copilul iarăși s-a îmbolnăvit și tu nu i-ai atârnat la gât hârtiuțe băbești? Ei bine, acest fapt ți se va calcula ca o jertfă, căci ai jertfit copilul tău Voinței (lui Dumnezeu) cele sănătoase. Că ce este dacă toate acele vrăji nu folosesc la nimic, ci sunt bune numai de înșelăciune și ridiculizare? Și cu toate acestea, au fost și sunt încă femei, care dau crezamânt la asemenea nimicuri, zicând că folosesc vrăjile și descântecele și poate mai degrabă ar prefera ca să-și vadă copilul mort, decât să fie împiedicată de la aceasta idolatrie. Deci, după cum acea babă care descântă sau face vrăji — fie copilului, bărbatului, fie femeii sau altuia dintre cei iubiți — este idolatră, tot așa idolatră este și aceea ce a chemat-o, pentru că și ea ar fi jertfit idolilor, dacă trebuia să jertfească și chiar a făcut cele premergătoare jertfei, pentru că acele hârtiuțe atârnate de gâtul bolnavului — oricât de mult ar filosofa cei ce profită din aceste nimicuri, zicând că: „Noi invocăm pe Dumnezeu și nimic alta nu facem” și că este creștină și credincioasă acea babă și altele de acest fel — nimic alta nu sunt decât idolatrie. Ești creștină și credincioasă? Fă Semnul Sfintei Cruci și zi: „Această armă o am numai, aceasta îmi este doctoria, altceva nu știu!” Fă rugăciuni, Agheasmă cu moliftele contra deochiului, de desfacerea farmecelor, pentru izbăvirea din orice boală sau rău.

Spune-mi te rog: Dacă ar veni doctorul și în loc să prescrie doctorii el ar descânta, oare l-am mai numi doctor? Nicidecum, pentru că nu vedem doctoriile cele obișnuite în medicină. Tot așa și în cazul de față, când nu vedem cele ale Creștinismului. Altele iarăși adaugă în descântecele lor nume de râuri și în fine, cutează a face multe înșelăciuni de acestea. Ei bine, iată o spun și vă previn pe toate, că dacă se va mai descoperi cineva făcând de acestea, fie că ar lega hârtiuțe la gâtul bolnavului, punând roșu de deochi la copii, pisici, căței, purcei, miei, oi, iezi, capre, viței, vaci, boi, cai..., fie că ar descânta, fie, în fine, orice din meșteșugul acesta murdar, nu voi cruța de loc.

„Dar ce — zici tu — să-mi moară copilul?” Dacă el trăiește în urma acestora, atunci a murit; dacă însă fără acele descântece a murit, atunci trăiește. Acum când tu vezi pe fiul tău ducându-se la curve, dorești ca sa-l înghită pământul de viu și zici: „Ce folos dacă trăiește?” Și când îl vezi că se primejduiește în mântuirea lui, voiești să-l vezi încă viu? N-auzi pe Hristos, Care zice: „Cine-și va pierde Sufletul său pentru Mine... îl va afla pe el; și cine va vrea să-l mântuiască, pierde-l-va pe el”? (Mt. 16 *25).* Crezi tu celor zise aici, sau poate că le consideri de mituri (nimicuri)? Spune-mi te rog: Dacă cineva ți-ar zice: „Du copilul (bolnav) în templul idolilor și va trăi”; oare ai primi? „Nu” — zici tu. De ce? „Pentru că acolo — zici tu — îl vor sili să se idolatrizeze, pe când aici nu este idolatrie, ci un simplu descântec”. Aceasta este judecată satanicească, aceasta este meșteșugire diavolească, ca să astupe rătăcirea și doctoria cea otrăvitoare să o dea în miere. Fiindcă diavolul nu poate să momească pe altă cale, a apucat pe calea aceasta a descântecelor și a ațișoarelor la grumaz. Cu chipul acesta Crucea se necinstește, iar zgărzile și descântecele sunt cinstite; Hristos este defăimat, iar în locul Lui este introdusă o babă beată și neroadă. Taina noastră creștinească este călcată în picioare, iar rătăcirea și înșelăciunea diavolului dănțuiesc...

„Și pentru ce — zici tu — nu ceartă Dumnezeu pe cei ce caută ajutor în asemenea lucruri?” De multe ori te-a certat și totuși nu te-a convins, iar la urmă te-a lăsat în rătăcire, după cum zice și fericitul Pavel: „I-a dat pe ei Dumnezeu în minte neiscusită, a face cele ce nu se cade” (Rom. 1 *26).* Asemenea fapte nu le-ar putea suferi nici chiar un elen, de va avea minte.

Se spune că odată era în Atena un demagog, care purta la gât asemenea zgărzi. Într-una din zile, văzându-l un filosof — dascălul său — l-a înfruntat în drumul mare, l-a dojenit, l-a mușcat cu vorbele și l-a ridiculizat. Așa de prost ne găsim și noi față de morala și credința noastră creștină, încât am ajuns a crede și în asemenea nimicuri! „De ce nu sunt și astăzi — zici tu — de cei ce vindecă bolile

și înviază morții?" însă te întreb și eu: „De ce nu mai sunt și azi de cei ce disprețuiesc viața prezentă? „ Ce? Oare noi slujim lui Dumnezeu cu leafă? Când natura omenească se găsea mai slabă și mai neputincioasă, când trebuia a se sădi credința, erau mulți și de aceștia; astăzi însă Dumnezeu nu mai voiește ca noi să depindem de asemenea minuni; ci să fim gata spre moarte. De ce te încrezi în viața prezentă? De ce nu le vezi pe cele viitoare? Pentru cele din viața prezentă primești să faci chiar și idolatrie, iar pentru cele din viața viitoare nu poți suferi nici măcar o întristare? De aceea nu mai sunt astăzi care să facă minuni, pentru că viața viitoare nu are nicio valoare înaintea noastră, pentru ea nu facem nimic, pe când pentru viața de față nu ne dăm în lături de a suferi orice.

Ce voi zice apoi și de alt rizilic[180], când asemenea babe aduc ca leac spuza, funinginea și sarea? Iarăși aduc pe baba vrăjitoare la mijloc. „Copilul a fost deochiat" — zici tu. Cu adevărat că este de râs și rușinos acest lucru. Dar până când oare asemenea copilării? Până când cu asemenea drăcii? Cum să nu râdă de noi elenii? Cum să nu ne ia în bătaie de joc, când le spunem, că puterea Crucii este mare? Cum au să creadă ei, când ne văd întrebuințând asemenea mijloace de care și dânșii râd? Pentru aceea Dumnezeu a lăsat doctori și doctorii? „Dar ce — zici tu — să las copilul să moară dacă ei nu-l pot vindeca?" Dar unde se duce copilul tău, nefericitule (nefericit-o)? La ce tiran se duce? Spre care demoni pleacă de aici? Oare nu se duce la cer? Oare nu se duce la Stăpânul său? De ce plângi? De ce te vaiți? De ce te jelești? De ce iubești pe copilul tău mai mult ca pe Stăpânul? Oare nu de la El ai copilul? De ce ești nemulțumitor? Iubești darul mai mult decât pe cel ce ți l-a dăruit? „Dar sunt prea slab — zici tu — și mi se zguduie cele dinăuntru ale mele". Pune însă în fața acestor contrarietăți frica de Dumnezeu, pentru că dacă în relele corporale, ceea ce este mai puternic, scoate și astupă ceea ce este mai slab, ca de ex.: antidotul care astupă efectele otrăvii, cu atât mai mult în relele spiritului, frica de Dumnezeu alungă frica și supărarea..." (Om. VHI-a c. Cols.).

Am purtat cercei, inele... cu credința deșartă că orice vorbe rele, blesteme aș zice, cad pe ele?

Și aceasta-i o credință deșartă, prostească, diavolească (1 Tim. 4 7). Cei ce vor să se încredințeze de acest adevăr, să-și închipuie că s-ar lovi cu o piatră, băț, pumn... în cap, oare ar cădea durerile pe cercei? Ori pe cap? Dacă ar lovi cu ceva în cap pe copiii ei, oare ar cădea durerile acelea pe inelul ce-l poartă în deget? Nu. Așadar și asta-i o credință deșartă, drăcească, prostească!

Am purtat pelin la Rusalii? Am uns intrările casei cu usturoi?

Cei ce poartă pelin la Rusalii, cu credința deșartă de a nu-i vătăma Rusaliile, așijderea și cei care ung toate intrările casei cu usturoi în noaptea spre Sf. Andrei... cu gândul, superstițios de a scăpa de strigoi, păcătuiesc greu. Prin acea faptă își arată necredința și întunericul superstițiilor în care s-au cufundat (Vezi și pg. 655-657 din această carte).

249) Am citit și țin în casă și cred în cărți de samcă[181], Sisoe cu avestița[182], de semne, zodii, planete, gromovnic și minciuno-explicarea lor, de descântece, ghicitori, vrăji, farmece, în minciuno-dezlegarea lor?

250) M-am dus la descântători, ghicitori, fermecători?

251) Am descântat, ghicit, vrăjit, fermecat?

Meseria vrăjitoriei, a conlucrării vrăjitorilor sau vrăjitoarelor cu diavolul, este foarte străveche. S-a crezut și se mai crede că între vrăjitori și toți dracii din iad, cu care se unesc și lucrează, se încheie o alianță, un fel de învoială, legătură, cu obligații reciproce. Diavolul, care s-a obrăznicit a ispiti chiar și pe Mântuitorul, zicându-I: „Toate acestea Ţi le voi da Ţie, dacă Tu căzând Te vei închina mie" (Mt. 4 *9*; Lc. 4 5-5), pentru câștig necurat, atrage pe vrăjitori de partea sa, ca să se muncească cu el în iad. Vrăjitoresele se dau diavolului cu sufletul spre muncire veșnică în iad, iar acela le pune la dispoziție puterile lui drăcești, de care ele se folosesc pentru un câștig blestemat. Răutatea, vrăjitoria, ambiția, lăcomia, zavistia, gelozia, vanitatea și alte patimi rele îi fac pe mulți să alerge la ajutorul vrăjitorilor. Din cârdășia vrăjitorilor cu diavolul, curg blestematele isprăvi infernale: schimonosirea, pocirea fețelor, oprirea creșterii copiilor, provocarea dragostelor păcătoase

---

180 Rizilic — (înv.) batjocură, dispreț, râs.

181 Samcă, samce — (în credințele populare) Ființă imaginară rea, care omoară sau îmbolnăvește oamenii; p. ext. boală cauzată de această ființă.

182 Nume al unui duh rău care afectează femeile însărcinate și copiii mici, provocându-le îmbolnăviri grave și chiar moartea; Carte care cuprinde formule magice de combatere a avestiței

(anormale), spargerea caselor (căsniciilor), luarea rodului holdelor, fructul vitelor, puterii oamenilor, căderea în felurite primejduiri, boli și morți năprasnice. O parte foarte rea și primejdioasă sunt și feluritele otrăviri date acelora pe care-i vrăjesc. Vrăjitoria nu atât prin efectul ei, ci prin perturbările produse în omenire, este una din cele mai groaznice superstiții. Biserica Vechiului și Noului Testament oprește cu desavârșire vrăjitoria și alergarea la meșteșugirile ei satanice. Dumnezeiasca Scriptură oprește categoric orice fel de vrăjitorie. „Să nu alergați la... vrăjitori. Să nu vă întinați cu ei" (Lev. 19 *31;* Num. *23 23).* „Să nu vrăjiți, nici să nu ghiciți" (Lev. 19 *26;* 2 Lege 18 *10-13;* 2 Paral. 33 *5).* „Dacă vreun Suflet va alerga la... vrăjitori... Eu — zice Domnul — voi întoarce Fața Mea împotriva Sufletului acela, și-l voi pierde din poporul său... Bărbatul sau femeia care vor merge... de vor vrăji, să moară neapărat, cu pietre să fie uciși, că sângele lor este asupra lor" (Lev, *20 6, 27).* „Vrăjitorii vor fi batjocoriți" (Mih. 3 *5-8).*

În Biserica creștină ni se arată în mai multe locuri ale Noului Testament cum vrăjitorii sunt pedepsiți și vrăjitoria a fost părăsită de bunăvoie.

Simon Magul, vrăjitorul, botezându-se, dar umblând tot cu amăgiri în popor, e înfruntat de Apostoli și chemat la pocăință (F. Ap. 8 *9-24).*

Baar-Isus sau Elima, Iudeu vrăjitor, întâlnind pe Apostoli în insula Pafos, voia să rețină pe proconsulul Serghie-Pavel de a se converti la Creștinism. Sf. Ap. Pavel observând, îl mustră aspru, numindu-l: „Fiul diavolului, plin de toată viclenia", și-l pedepsește cu orbirea (F. Ap. 13 *6-12).*

Mulți din cei ce se îndeletniceau cu vrăjitoria, auzind propovăduirea Apostolilor și minunile care se făceau, credeau, se mărturiseau, își descopereau faptele lor și aducându-și cărțile de vrăjitorii (care probabil conțineau formule de chemare a dracilor și ritualul vrăjitoresc), le ardeau înaintea mulțimei noroadelor. Cărțile acelea vrăjitorești, trebuie să fie fost multe sau voluminoase, căci costul lor se urca la suma colosală de 50 000 de bani de argint (F. Ap. 19 *18-19).* Oamenii aceia, cufundați în vrăjitorii, înțelegând că vrăjitoriile sunt o piedică și primejduire și numai în Hristos este mântuirea, au suferit de bunăvoie și din convingere acea mare pagubă.

UCIGAȘĂ PRIN VRĂJITORIE. Nu știu cum se făcuse, că Frusina, fată chipeșă și cu oarecare avere, rămăsese nemăritată. Pierzând nădejdea că o va mai lua vreun flăcău, ca să nu îmbătrânească de-a binelea, puse ochii pe Nicolae Dosanu, bărbat însurat, cu un copil și altul pe drum. Pentru aducerea la îndeplinire a acestei dorințe, își puse toată nădejdea în baba Floarea, vrăjitoare vestită primprejur, care lucra cu necuratul și izbutea în toate. Orice și oricât va cere, îi va da, numai să-și ajungă scopul. S-a dus la vrăjitoare, pe care a găsit-o tare ocupată cu o mulțime de oale și crătiți, care fierbeau înfundate pe vatră. Tocmela a fost scurtă, tot astfel și planul de lucru. Gheorghița, căci așa se numea nevasta lui Dosanu, va muri din naștere sau la naștere, iar gândul bărbatului va fi îndreptat spre Frusina.

Trei nopți la rând, baba Floarea dezbrăcată și cu părul despletit, după ce se potolea lumea, își luă biciul în mâini și pornea spre gârlă. Ajunsă aici, intra sub pod și bătând apa cu biciul, rostea cu voce plângătoare.: „Tu scaraoschi, tu aghiuță, tu michiduță, cu toată ceata, să v-adunați și să plecați, să căutați țara în lung și-n lat și aici în sat pe Gheorghița s-o găsiți și s-o pociți, s-o îmbolnăviți și s-o omorâți..." Rostind aceste vorbe, i se părea babei Floarea că apa începe să clocotească și din ea ieșeau mulțime de diavoli, negri ca păcatul și cărbunele. După ce se adunau pe pod, porneau spre sat. În acele nopți Gheorghița fu apucată de durerile nașterii și după multă patimă, născu un copil mort. Durerile, în loc să se aline, mai mari s-au făcut și pântecele s-a umflat și întărit. Lehuza a fost apucată de fierbințeală mare, iar fața i s-a înroșit ca sfecla.

De la un timp a început să vadă niște țapi cu coarne, care căutau să intre pe ușă și să se repeadă la ea. Vorbind parcă în neștire, Gheorghița speriată, striga: „Nu mă lăsa taică, ține-te taică, uite necurații se reped să mă împungă". Bietul tată-său îndurerat și neputincios, îi spunea că nu se vede nimic, dar ea continua să strige și să facă gesturi de apărare. O săptămână întreagă a dus-o astfel, luptându-se cu moartea și cu duhurile rele, până ce și-a dat sfârșitul. După trei luni, Frusina a ajuns nevasta lui Nicolae. Își ajunsese scopul.

Născând în necurățenie și cu moașă empirică, Gheorghița s-a infectat de febră puerperală. În timpul căldurilor mari, aiurind și potrivit mentalității superstițioase a satelor, în aceste halucinații vedea numai diavoli. N-a fost mare greutate ca Frusina să-i ia locul rămas liber; iar părerea generală a fost că ea i-a pricinuit moartea.

ÎNCREZÂNDU-SE ÎN VRĂJITOR, ȘI-A PIERDUT BANII, VIAŢA ȘI SUFLETUL. În anul 1617 s-a întâmplat un caz foarte înfiorător. Trăia în Belgia un om foarte bogat, care avea un dușman, în țara vecină. El voia să se răzbune pe dușmanul său, dar nu putea merge la el. Atunci se duse la un vrăjitor și-l rugă să-i stea în ajutor ca să-și omoare vrăjmașul din depărtare prin farmece. Acela se învoi pentru o sumă mare de bani. Astfel, îl duse într-o pădure, unde vrăjitorul făcu un cerc pe pământ și-l puse să se culce pe pământ, după ce mai întâi îi legase mâinile și ochii ca să nu vadă. Când totul fu gata, luă securea și-l lovi în cap, încât muri în acea clipă! (D.C-o.c. 70-l).

252) Sunt superstițios?

SUPERSTIŢIILE. Toate popoarele, indiferent de gradul de cultură și civilizație, practică superstițiile, care în genere sunt cam aceleași. Deosebirile reprezintă nota specifică a regiunilor și popoarelor, iar asemănarea genetică, indică o origine comună — păgânismul. Noi Românii, ca urmași ai unor popoare păgâne, păstrăm din politeismul lor, ca moștenire strămoșească, credința în iele, zmei, vârcolaci, vântoase, rusalii, muma pădurii, muma ploii...

GRUPAREA SUPERSTIŢIILOR. Ca manifestări ale unor credințe deșarte, cu mare înrâurire în viața omenească, superstițiile se pot grupa după diferitele relații ale omului cu:

Dumnezeu — destinul, norocul, aflarea viitorului.

Sănătatea sa — descântecele, talismanele (amuletele).

Spiritul rău — venerarea diavolului, invocarea și colaborarea cu el în vrăji, farmece, animarea strigoilor.

Morții — invocarea și consultarea spiritelor celor morți (necromanția, spiritismul).

Cultul religios — anumite abuzuri cu Sfintele Taine și rituri creștine.

Practici nejustificate în cult, d.p.: cămăși de bolnavi ori pentru noroc... băgate în Sf. Altar, puse pe sub poalele Sfintei Mese, ori pe Sf. Proscomidie!!! așa cum sunt ele! Când mirenilor le este interzis a intra în Sf. Altar. Așijderea și altele.

Felurite întâmplari și acte independente: strănutat, sughițat, clătirea ochiului stâng sau drept... ori a altor părți ale trupului, răsturnarea solniței cu sare sau piper, vărsarea untului de lemn din candelă, călcarea cu stângul, felurite întâlniri în cale cu Preot, iepure, cu vase goale și altele...

Femeilor lesne crezătoare și mai ales celor leneșe, atât le trebuie: să audă că în cutare sat a orbit cutare Sandă ori Mandă, pentru că a prins cu acul într-o vineri o spărtură sau un nasture la cămașa copilului ori a bărbatului. Că Sitei i-a căzut vițelul în puț, pentru ca n-a ținut Joile! Atât le trebuie ca să se jure pe Sfântul Haralambie, marele Mucenic Trofim, blestemând că n-au să mai pună mâna pe lucru în anumite zile lucrătoare câte zile vor mai trăi. Bat-o Dumnezeu de muncă! Nu poți tu creștine nici cu gândul să gândești, câtă pacoste este pe o femeie! Ar vrea să muncească și n-are când, că în fiecare zi este „legat” câte un lucru cu „legătură mare”; iar cu legătură mică sunt legate aproape toate.

1) Lunea este capul săptămânii. Nu este bine — zic superstițioșii — să dai nimic din casă, că este pocinog și ai să tot dai săptămână întreagă. Nu e bine nici să lucrezi nimic afară din casă. N-ai să sapi, n-ai să seceri, nici să aduni fân, nici măcar să culegi surcele. Vai de mine, nu știi surată că lunea este rea de apă? Aduce ploaie și înecuri; și de lucrezi lunea, nu-ți mai crește părul, de ești fată, și-ți cade de ești nevastă. Ș-apoi ce să mai lucrezi Lunea? Nu ești destul de obosită de hora de ieri și nu ți-e capul ca oala spartă de puiul de chef ce s-a încins cu basamac[183] la cârciumă? Las-că este mare săptămâna, este destulă vreme și de lucrat!

2) Marțea nu este bine de plecat la drum, nici să ieși la câmp, că este rea de boală și de lupi. Să mă fi tăiat și eu n-aș fi crezut că vine Marțolea și ia mintea și glasul nevestelor care torc Marțea. Te pui cu necuratul? Ba și muma pădurii se ține de tine și Drăgaica, ba te umflă și Rusaliile și rămâi oloagă. Bată-te pustia furcă, da’ să nu mai vezi în casă fir de ață în viața ta și să n-ai cămașă cu ce să te îmbraci când îi muri și mâna pe furcă Marțea să n-o pui.

3) Să trăiești cinstită miercuri, că ești zi mare și mijloc de săptămână. Cine-o pune mâna pe sită să cearnă, focul lui Dumnezeu cerne pe capul ei. Și bube să facă pe cap, albe ca tărâțele ce rămân în sită și junghiuri prin cruce și să nu aibă astâmpăr ca și făina când o cerni și frământată să fie de necazuri și de rele ca aluatul din albie, când îl frământi. Nu este bine miercurea nici să bați porumb, nici să alegi fasole s-o pui la foc, nici să speli hainele, nici să întinzi pânza la soare, căci toate așa ți se

---

[183] Basamac — Rachiu (colorat) de calitate inferioară

întâmplă cum le faci pe semnul lucrării; și bătută ai să fii de draci în beznă ca porumbul în saci și întinsă pe cărbuni aprinși ca o pânză la soare și zolită[184] în cazanul iadului ca o cămașă care o zolești în mâini să scoți murdăria din ea și cum storci cămașa udă după ce o învârtești sul, așa te-or stoarce balaurii între gheare în cealaltă lume.

4) Joi este zi legată: Cine fierbe cămăși ori face leșie Joia, ori cine pune cloșca, ori ia ouăle din cuibar, vai de ea și de satul ei! Că peste capul ei se vor aduce junghiuri și săgetături; iar peste sat piatra cât nucile, fulgere și trăsnete. Cine se spală Joia își aduce boală în oase și urât în casă. Numai cheful este bun Joia și peștitul, apoi logodnele și nunțile cu ospețele, ca de obicei! Cine-o zice că nu-i așa, să dea Joimărița peste el?

5) O, d-apoi vinerea, sfânta sfintelor și ziua luminilor. Vinerea nu este bine să lucrezi nimic pe Sfânta lume, că toate relele din lume stau în mâna Sfintei Vineri. Cine coase, își coase gura; cine toarce își toarce mațele; cine țese își scoate singur ochii pe lumea cealaltă... /-ei, dar astea sunt nimicuri! Cine-și taie unghiile, își pune spini pe drumul pe care va merge ea desculță la județ; cine se spală pe mâini n-are parte de colivă; iar cine aţâță focul, își aţâța focul de sub cazanul în care va fierbe ea în iad. Mai poftim, dacă ești femeie cuminte, să lucrezi vinerea.

6) Sâmbăta este ziua morților. Cine mătură prin casă, cine așterne patul, cine aduce apă... supără pe morți, căci ei cred că le stai cu mătura de pază, și-i alungi și că nu le dai voie să se odihnească în casa ta și în patul tău. Să nu te puie Dumnezeu să pleci la drum Sâmbătă, ca și Marțea, căci în aceste două zile a fost urzeala lumii: Marțea s-a pornit lumea și Sâmbătă s-a încheiat și este rău de te pui cu Dumnezeu la întrecere. Moarte năprasnică îți vine dacă te apuci să coși cămașa Sâmbătă! De cinstit este bine să te cinstești Sâmbăta, că de bei ceva, bei pentru Sufletul morților, că este ziua pomenilor; încolo,

Sâmbătă de-o lucra moașa,
Oi lucra și eu și nașa.

7) Singură biata Duminică este zi cu îngăduială. Vineri n-ai putut cârpi ceva la haine și cămăși, că este cu primejdie. Sâmbătă n-ai putut să te speli și să te lai pe cap, că „scormonești morții”. Duminica de!... mai coși ici-colea, că doar Dumnezeu știe că ai copii și trebuie să le cârpești peticele și te iartă. Și să te speli pe cap este bine; când o fi Preotul în Biserică-dar când vrei?! Ca după Sfânta Slujbă, să fii și tu gata de cârciumă, că se adună creștinii (de formă goală) și începe și hora, și-apoi, trebuie să fii și tu acolo de la început.

Și așa, cu poznașele astea de zile, ai mai lucra câte ceva și n-ai când!

Am crezut că-i semn rău când îmi iese înainte: un Preot, iepure sau cineva cu vasul gol?

SUPERSTIŢIOȘII CRED CĂ ESTE SEMN RĂU CÂND LE IESE ÎNAINTE PREOT, IEPURE, SAU CU VASELE GOALE. Aceasta-i o credință deșartă, primejdioasă, care periclitează mântuirea Sufletelor. Credința unora că le merge rău dacă le iese un Preot în cale, este o manifestare a vrăjmășiei păgânilor și mai cu seamă a evreilor fanatici, care pentru talmud au nesocotit Cuvântul lui Dumnezeu și mântuirea lor. Evreii în cursul vremilor, au persecutat și omorât pe trimișii lui Dumnezeu pentru că luptau să-i scoată din întuneric la lumină, din capcanele diavolului în libertatea sfântă. Aceasta au făcut-o ei și cu Mântuitorul Hristos Fiul lui Dumnezeu și cu Sfinții Apostoli. Așa au făcut și fac ei și cu Biserica lui Dumnezeu în toate vremile. Multe curse și eresuri de pierzare au clocit și clocesc ei, mai ales prin acele hrube francmasonice. Una din ramurile activității lor infernale, este magia neagră, din care izbucnesc și se alimentează feluritele manifestări jignitoare prestigiului Preoților, defăimarea Bisericii străbune Ortodoxe, nesocotirea și abandonarea Divinelor învățături existente în Tezaurul Ortodoxiei, profanarea celor Sfinte, etc. Fiara aceasta apocaliptică (Apc. 12; 13) prin magia neagră și felurite mijloace infernale, a lucrat și lucrează tacit și camuflat la descreștinarea, ateizarea, abrogarea prin felurite rituri, în aparență neînsemnate, mărunte, stupide și pline de otravă ucigătoare Sufletelor. Iată pricina slăbirii simțământului religios la noi românii; și iată de unde vine că Preoții noștri nu sunt băgați în seamă, ba ceva mai mult, tot prin evrei, păgâni, superstițioși, s-a vârât în popor credința falsă că: „de-ți iese Popa înainte, nu-ți mai merge bine deloc” și câte alte ponoase la adresa Preoților, pe când pentru rabinii și hahamii evreilor, se zice că este mare păcat a-i vorbi de rău!

Adeseori s-a observat de mulți, cum unii creștini și creștine, cruzi la minte, în aparență oameni în toată firea, își manifestă superstițiile lor și prin felurite ciudățenii satanice când se întâlnesc cu

---

[184] A zoli – (Mold.) a spăla rufele cu leșie și săpun

Preoții în calea lor. Rămâi uimit când vezi oameni și femei în toată firea, creștini botezați (dar goi înăuntrul lor de învățătura, credința și viețuirea creștinească, ca și cucuta și nucile seci) că-și pierd cumpătul când în calea lor dau cu ochii de un Preot Creștin. Unii se strâmbă și-l bodogănesc. Alții drăcuie și înjură țigănește, scârbos. Unii blestemă, ocărăsc și scuipă, ori își fac fel de fel de noduri la fulare, la batiste, bombănind cu nervozitate și înfrigurare de te face să crezi că nu sunt în toate mințile. Alții mai necioplți, întorc neted spatele Preoților, sfidându-i cu felurite maimuțăreli, trec repede pe dinaintea Preoților întâlniți, tăindu-le calea, ori se țin cu degetele de un nasture de la haină, alții mai întunecați de părțile rușinoase. Unii, la întâlnirea cu Preot dau doi -trei pași înapoi, ori se reazemă de zid sau de gard, alții și mai necioplți, fără a se mai sinchisi de privirile lumii mai luminate și cu bun simț, se dedau cu obrăznicie infernală la unele mișcări spurcate, despre care, după cuvântul Apostolului, este rușine numai a le spune: „Cele ce se fac... de către dânșii, rușine este a le și grăi" (Efs. 5 72; comp. 2 Petru 2).

S-au văzut uneori școlari și școlărițe ce veneau gălăgioși pe stradă și la întâlnirea cu Preotul, despărțindu-se în două tabere, l-au ocolit de departe, după care reunindu-se, râdeau cu hohot... asemenea copiilor din Betel care batjocoreau pe Preotul Elisei, zicându-i: „Sus chelule sus", pentru care au fost blestemați și sfâșiați de doi urși (4 Împ. 2 *23-24).* Disprețul dat Preoților se întoarce asupra acelor nesocotiți creștini în blestem, fără să știe: cum, unde și când.

Creștinilor! Creștinelor, care mai aveți minte în cap și Suflet viu în corpul vostru, luați seama bine de voi înșivă, că nu întâlnirea cu Preoții Bisericii este piază rea sau semn rău; ci întâlnirea cu păcatele, petrecerea în păcate. Așadar, când ieșiți din casă și porniți în cale, să vă păziți nu de a vă întâlni cu Preotul lui Dumnezeu; ci de a vă întâlni cu vreun păcat, ori de a săvârși vreun păcat. Iată de ce trebuie să vă păziți și ce trebuie să ocoliți...

Acești îmbătați de magia neagră sunt vrăjmașii și profanatorii Crucii lui Hristos (Filip. 3 *18-19).* În loc de a se îngrădi creștinește în timpul rugăciunilor cu Semnul Sfintei Cruci, după rânduială Ortodoxiei noastre (Vezi M.O. o.c. p. I-a întreb. 51), ei mătahăiesc. batjocorind Semnul Sfintei Cruci. Unii din aceștia mișcă mâna dreaptă pe piept ori pe pântece, de parcă s-ar apăra de muște, sau ar imita pe țiganii care cântă cu cobza. Alții, după ce pogoară mâna dreaptă de la frunte în jos, n-o mai ridică să o pună după rânduială la umărul drept și stâng; ci o pun acolo jos, în dreapta și în stânga pântecelui. Eu mă gândesc cum or fi privind adevărații Creștini, luminați de sus și mai ales Domnul Hristos cel răstignit, acele caricaturi cu pretenție de Semnul Crucii?! Aceștia ce caricaturizează Semnul Sfintei Cruci pe fețele lor, ignoră adevărata credință, înlocuind-o cu felurite superstiții, idolatrii sistematizate și rituri masonice, sfidează chiar și pe Preoții cei mai zeloși, încurajează și impun creștinilor felurite păgânisme și rămășițe ale idolilor și ale fracmasonilor.

O! Cât de mari și camuflate sunt meșteșugurile diavolului! Cum se ostenește el zilnic a depărta lumea de Preoții trimiși ai lui Dumnezeu! Cine poate descrie compătimirea, mâhnirea și suferința Preoților, când observă pe unii din creștini că se țin de astfel de satanice rituri de stradă ale magiei negre!

Fraților și surorilor în Domnul (din baia Botezului și împărtășirea cu Sfintele Taine)! Cine v-a amăgit pe voi a vă răzvrăti contra adevărului creștinesc și a crede că vă merge rău când vă întâlniți cu Preotul Bisericii, când printr-însul vă vine sfințenia, iertarea păcatelor și fericirea de la Dumnezeu? Oare nu cumva vă tulbură și vă chinuie și pe voi diavolii când vă întâlniți cu Preoții Bisericii, așa cum îi chinuiau pe îndrăciții despre care ne vorbesc Sfintele Evanghelii atunci când se întâlneau cu Mântuitorul și-L apostrofau cu cuvintele: „Ce este nouă și Ţie, Iisuse Fiul lui Dumnezeu? Ce? Ai venit aici să ne muncești mai înainte de vreme?... Ce este mie și Ţie Iisuse Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Jură-Te pe Tine cu Dumnezeu, să nu mă muncești pe mine!" (Mt. 8 *29;* Lc. 8 *28).* Credința aceea, așa deșuchiată a unora, că la plecarea în cale dacă le iese înainte o față bisericească (Preot, Călugăr, etc), un iepure sau cu gol, este semn rău; și din contra, este bine dacă le iese înainte un lup, un țigan, etc., este o credință bolnavă, deșartă, păgubitoare de Suflet și vrednică de tot râsul (Vezi „Teolgia Morală" de Dr. Arh. Atanasie Mironescu, pg. 475).

Dumnezeiasca Evanghelie ne spune despre o femeie ce suferea cumplit de o boală grea de 12 ani, pentru care cheltuise averea la doctori fără a se folosi, că s-a tămăduit de boală (scurgerea sângelui) ei numai prin atingerea de marginea veșmintelor Mântuitorului, când mergea pe cale (Mt. 9 *20-22;* Mc. 5 *24-34;* Lc. 8 *43-48).* Prin atingerea de hainele Lui s-au vindecat și alți bolnavi. Umbra Sfântului Apostol Petru tămăduia pe bolnavii peste care umbrea și ștergarele Sfântului Apostol Pavel

tămăduiau de felurite boli pe aceea deasupra cărora se puneau (F. Ap. 5 75; 19 77-72). Și astăzi, mulți creștini luminați de Dumnezeu, se ating de veșmintele sfinților Liturghisitori, iar în timpul Sfintei Liturghii, la Heruvic[185], unii vin pentru a se atinge cu Sfintele Daruri pe cap; iar alții se culcă cu fața la pământ pentru a trece Preotul cu Sfintele Daruri peste ei, ca să primească ceva din bogăția cereștilor binecuvântări. Acesta-i un bun și foarte folositor obicei creștinesc.

Creștinilor! Nu vă depărtați de Darul lui Dumnezeu; ci oricând vă va trimite El înainte un slujitor al Său, aduceți-vă aminte de cuvintele Lui: „Cel ce primește un Proroc (Preot), în nume de Proroc (Preot), plata Prorocului va lua. Cel ce primește Drept în nume de Drept, plata Dreptului va lua. Cel ce vă va adăpa pe voi (trimișii Mei) numai cu un pahar cu apă rece în nume de ucenici ai Mei, nu-și va pierde plata sa... Și orice ați făcut unuia din acești mai mici ai Mei, Mie ați făcut" (Mt. 10 *40-42;* 25 *40).* „Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă. Iar cel ce se leapădă de Mine, se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine" (L.c 10 *16).* „Ori în care cetate sau oraș veți intra, cercetați cine este acolo vrednic și la el să rămâneți până când veți ieși. Și, intrând în casă, să-i urați, grăind: „Pace casei acestea! Și de va fi casa aceea vrednică, pacea voastră va veni peste dânsa; iar de nu va fi vrednică, pacea voastră se va întorce la voi. Și oricine nu vă va primi pe voi, nici va asculta cuvintele voastre, ieșind din casa sau din cetatea aceea, scuturați praful de pe picioarele voastre. Amin grăiesc vouă, că mai ușor va fi pământului Sodomei și Gomorei în ziua Judecății, decât cetății aceleia..." (Mt. 10 *11-15).*

SUPERSTIŢIILE SUNT CREDINŢE DRĂCEȘTI (1 Tim. 4 1; Dan. 7 *25;* 1 Ioan 2 75-79; Iuda 1 *18-19).* Superstițiile sunt niște credințe de prisos, prin care se defăimează Dumnezeu. Ele sunt moștenite de la strămoșii păgâni și s-au păstrat de poporul neștiutor. Cine crede în ele, săvârșește un păcat, căci prin ele se falsifică Adevărul Dumnezeiesc și se canonisesc ca și vrăjitoria. „Așa-zisele Calende[186], Bota, Brumalia[187] și prăznuirea care se săvârșește în prima zi a lui Martie (azi păcăleala de la 1 Aprilie, *1* Mai, ș.a.), hotărâm ca îndată să înceteze din auzul credincioșilor. De asemenea, lepădăm și dansurile publice ale femeilor, că fiind necuviincioase, pot aduce multă stricăciune (în poporul creștinesc) și pierzare. La fel lepădăm dansurile și ceremoniile executate de bărbați sau de femei după un obicei vechi și străin de viața creștinilor, în cinstea celor ce, în chip mincinos, se numesc zei de către păgâni..." (Sin. VI ec. can. 62).

Superstițiile sunt credințe demonice, susținând — după cum am mai văzut — că: Nu este bine să mături prin casă seara.. Nu este bine să dai foc împrumut lunea. Nu este bine a da focul în cuptor, nici a coase vinerea. E bine a pune potcoave de cai la ușa prăvăliei pentru a aduce clienți. A se ține Joile de după Paști, a purta în portofel o monedă oarecare, cu credința prostească că le aduce noroc și parale. A purta diferite obiecte ca talismane. A tăia drumul Preoților... ș.a. Toate acestea sunt fapte care dau dovadă de necredință la cei ce le țin (P.B. Sache. O.c. 304-5).

DIAVOLUL A TRAS BABA LA IAD PRIN SUPERSTIŢII. O bătrână superstițioasă se îmbolnăvi greu, așa că, atât medicul, cât și cei din casă, o îndemnau cu stăruință să se împărtășească. Totuși, bătrâna nu voi nici să audă de Preot, zicând că puțin mai înainte a auzit cucul cântând în grădină de douăsprezece ori și că aceasta înseamnă că ea ar mai avea de trăit încă doisprezece ani, tocmai destul ca să se împace cu Dumnezeu. De fapt însă muri chiar în ziua aceea, fără a primi Sfânta împărtășanie.

Superstițiile inspiră adeseori oamenilor o purtare nebună și le ruinează fericirea vremelnică și veșnică (Vezi și „Privelişti Apocaliptice" cap. 5 *6,* virtutea Credinței).

Cred în diferite superstiții?

FELURITE SUPERSTIŢII STRECURATE ÎN CULTUL ȘI CEREMONIILE RELIGIOASE. Am văzut că Dumnezeiasca Scriptură, atât a Vechiului cât și a Noului Testament," condamnă și interzice superstițiile, ca elemente dăunătoare dreptei credințe, fiind influențe păgâne. Poporul evreu, prin așezarea lui în mijlocul neamurilor păgâne, a alunecat în idolatrie și s-a molipsit și

---

[185] Heruvic — cântare bisericească care începe cu vorbele «care pre heruvimii» și care se rostește înainte de a ieși preotul cu darurile

[186] Calende — Numele primei zile a fiecărei luni la romani, când se achitau toate datoriile; (a plăti) la calendele grecești = niciodată

[187] Brumalia -Sărbătoare la romani în cinstea zeului Soarelui.

de practicile superstițioase în legătură cu ea. Dumnezeu, prin Moise și ceilalți proroci, îl mustră, îl amenință și chiar îl pedepsește pentru abaterile acelea de la lege.

În Noul Testament, care cuprinde activitatea Fiului lui Dumnezeu și a Apostolilor Săi, precum și învățătura dată de El și răspândită în lume de Apostoli, partea sau lucrările cele mai convingătoare sunt minunile. Față de acestea, superstițiile apar ca niște lucrări neputincioase și mincinoase. În cartea „Faptele Apostolilor" — cum s-a arătat la locurile respective — se vorbește despre vrăjitori și ghicitori, care încercând să reziste Apostolilor, au fost demascați și pedepsiți. Mulți din ei, recunoscând în lucrarea Apostolilor puterea lui Dumnezeu, s-au lepădat de apucăturile lor, iar alții și-au distrus ei singuri cărțile vrăjitorești. Prin răspândirea Creștinismului și întemeierea Bisericii Creștine, superstițiile s-au împuținat, au pierdut din intensitate, dar n-au dispărut cu totul. Întrebați de ce? Pentru că în această lume biruința binelui asupra răului nu este completă. Oricâtă silință își dă agricultorul ca să curățe semănăturile sale de neghină și buruieni, ele tot se strecoară într-o mică măsură, de unde vine și zicătoarea: „Iarba rea nu se prăpădește". Cu toată supravegherea Bisericii și silința slujitorilor ei, ceremoniile religioase și actele de cult, nu sunt lipsite de elemente străine și păgubitoare, introduse pe nesimțite de popor după sugestii păgâne și socotite proprii (Mt. 13 *24-30, 37-43).*

După mentalitatea poporului, justificarea superstițiilor mărunte, cum sunt și cele în legătură cu cultul, este sumară și categorică. Se frânge miresei o turtă de pâine pe cap „fiindcă așa este bine", zice superstiția. Nu trebuie să se mătură în casă când este un mort în apropiere, „fiindcă nu este bine", adaugă iarăși superstiția. O justificare foarte deasă sunt și cuvintele: „Așa am pomenit". Nu trebuie dat gunoiul vinerea afară, fiindcă „așa am pomenit"; cuvinte care ne indică originea păgână a superstiției moștenite. Lupta dusă de preoțime contra superstițiilor, oricât de susținută va fi fost, n-a reușit decât să înăbușe vremelnic manifestarea lor și nicidecum nu le-a desrădăcinat. Iată unele din aceste superstiții, în legătură cu manifestările religioase, care se observă în aceste părți și desigur că ele sunt multe și felurite după regiuni: în unele Biserici, spre rușinea multora, este patima de a pune pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe zărzămuri: mărgele, salbe, lănțișoare și alte zorzoane ale sataniceștei trufii muierești. Aceea este o rămășiță idolatră. Idolatrii puneau felurite zorzoane pe idolii lor și pe trupurile lor. Deci și păgânizarea aceea trebuie scoasă din acele Biserici, pentru totdeauna... Când unei femei nu-i trăiesc copiii, care mor îndată după naștere, sau îi naște morți, se zice că nu are parte de copii. În loc de a recurge la tratamentul medical, foarte indicat în asemenea cazuri, lumea satelor se servește de superstiții. În consecință, caută a boteza cât mai repede, dacă se poate chiar și în acea zi, pruncii nou dobândiți. Acest botez grăbit se cheamă „după pierit", adică consecutiv unor prunci morți curând după naștere. Tot în acest scop, în unele părți se cere Preotului să boteze pruncul în pântece, rostind formula sacramentală: „Botează-se robul lui Dumnezeu N... Mortalitatea infantila se împiedică — zic superstițioșii — dacă pruncului botezat „după pierit" i s-ar da Sfânta împărtășanie printre foarfecele deschise, sau se dă de pomană pe fereastra Bisericii unei femei, căreia îi trăiesc copiii și care primește pruncul în brațe!!! Nașa gravidă nu poate asista pe fini la Botez și nici la cununie, fiindcă nu este bine. De ce? Așa poruncește superstiția.

În timpul oficierii cununiei, unele mirese își calcă soții pe picior, „fiindcă așa este bine" — zic ele — ca să asculte bărbatul de nevastă, deci, invers de cum este firesc, nesocotind și călcând porunca lui Dumnezeu, ca îngerii revoltați ce au căzut din cer, ca Eva și Adam în Rai, după care au fost canonisiți și izgoniți din locul fericirilor... cufundându-se astfel și ele în neascultare și osândă! Femeia este îndatorată să asculte de Dumnezeu, de Sfinții Lui și de bărbat, să fie supusă bărbatului ei (Fac. 3 16; 1 Cor. 14 *34;* Efs. 5 *22-24;* Cols. 3 *18;* 1 Tim. 2 77-74; 2 Tim. 2 *5;* 1 Petru 2 7). Așa zice Domnul, Apostolul, Sfinții Părinți, Sfintele Sinoade, Sfintele Pravile și dreapta rațiune, în tot ce-i bun și mântuitor de Suflet. Mireasa în loc de a face prostia aceea, mai bine atunci să se roage în gândul ei: „Doamne, ajută-mi să devin, să fiu și să rămân pentru totdeauna o soție bună, model, o mamă bună, model, o adevărată creștină bună, model. Ajută-mi Doamne să cuget, să vorbesc și să fac cum va fi mai bine după buna Ta plăcere și binele soțului și al meu.

Lumânările de la cununie, când nunta a venit de la Biserică, sunt fixate într-un vas cu grâu, și, după ce ard câtva timp, sunt stinse în prag de un copil, căruia îi trăiesc părinții.

În unele părți se pretinde Preoților să citească Taina Cununiei lângă sicriu, când moartea a despărțit perechea înainte de cununie. Superstiția aceasta poate fi o sugestie eretică, când considerăm

faptul, că Marcioniții și Cerintienii oficiau un botez simulat, introducând o persoană vie sub patul celui mort nebotezat și căruia îi puneau anumite întrebări, iar acela răspundea în numele mortului.. Despre acest fapt face amintire și Sf. Ap. Pavel în epistola I către Corinteni (cap. 15 *29;* vezi tâlcul de Teofilact la acest loc și pp. 592-594, din această carte).

Dacă moartea desparte soții curând după cununie, se rupe deasupra celui mort și pus în coșciug o cunună, fapt care semnifică desfacerea cununiei, pentru ca cel rămas în viață să poată intra într-o nouă căsătorie. Ca o măruntă superstiție în legătură cu nunta, este și obiceiul de a consuma ce a rămas din paharul cu vinul și pâinea din care au gustat mirii. Lucrul acesta îl fac tinerii care doresc să grăbească căsătoria, mai ales fetele uitate.

Nu este mult timp de când tinerii, înainte de a merge la cununie, trebuiau să ceară cu insistență iertare părinților, ca și când prin căsătorie săvârșeau un păcat, o faptă nelegiuită. Unii părinți, stăpâniți de prejudecăți, se purtau vitreg cu copiii lor, încât îi bruscau și chiar îi puneau în genunchi, ca pe școlarii neascultători. E bine că a dispărut acest obicei nesocotit, adevărată superstiție, care probabil este o influență eretică a acelor secte care vedeau în căsătorie un act condamnabil, menit să perpetueze răul în lume (Marcioniții, Saturninii, Valentinienii). Obiceiul de a contracta căsătoria prin răpirea soției, care se menține cu destulă tărie și îndărătnicie tenace pe la unele sate, nu este un fapt izolat și de circumstanță, cum s-ar crede, ci o adevărată superstiție cu rădăcini adânci în păgânism. Nu numai răpirea Sabinelor stă la originea acestei practici nesocotite, ci chiar un episod din ritualul căsătoriei la Romani. Tânărul se prefăcea că își răpește soția, care scotea țipete și avea loc o luptă simulată între răpitori și însoțitoarele soției. În cele din urmă soțul învingea și ducea pe sus soția la locuința sa. Reaua deprindere a căsătoriilor, concubinajele care nu dispar (cu toate măsurile luate de Biserică în înțelegere cu autoritatea de stat), sunt un păcat din punct de vedere moral. Prin faptul că persistă și caută a înlătura una din Tainele însemnate ale Bisericii, sunt adevărate superstiții de origină păgână. La Romani, pe lângă căsătoria legală cu formalități civile și ceremonii religioase, săracii (plebeii) obișnuiau o căsătorie fără nici una din aceste forme și bazată numai pe înțelegerea între partea bărbătească și femeiască. Ca și la noi însă, acea căsătorie era socotită nelegală și nevalabilă.

Cu prilejul înmormântârii superstițiile abundă. Așa, banul care se leagă la degetul sau mâna răposatului și pe care apusenii obișnuiesc a-l pune în gura mortului, amintește obolul pe care Sufletele răposaților trebuiau să-l plătească luntrașului Ilarion, ca să le treacă cu barca peste râul Styx.

Bocetele și cântecele de jale, care la sate ating proporții scandaloase, nu sunt numai niște mijloace de exprimarea durerii, ci adevărate superstiții, fiindcă au convingerea că mortul le aude și poate să ducă celor trecuți în cealaltă lume adevărate mesaje din partea rudelor. Practica aceasta amintește de bocitoarele luate cu plată de păgâni, care obișnuiau să-și smulgă părul în semn de durere mare.

După înmormântare un preot păgân stropea poporul cu apă în semn de curățire, iar sătenii noștri obișnuiesc a-și spăla mâinile la cea mai apropiată fântână.

Ruperea legăturii de la picioarele mortului este în legătură cu viețuirea subpământeană a mortului, care n-ar putea merge cu picioarele legate.

Banii ce se aruncă pe mort, înainte de închiderea coșciugului, sunt o superstiție izvorâtă din greșita concepție a judecății particulare. Cu acești bani (dictează superstiția satanică) răposatul își răscumpără trecerea prin cele 24 de vămi ale văzduhului, care sunt tribunale de judecarea faptelor.

Pe alocuri este obiceiul a scoate din fiare pe cei născuți în aceeași lună sau zi cu răposatul, superstiție bazată pe credința deșartă că cei lunatici sau zilatici sunt predestinați a urma curând în mormânt pe răposat. Prin scoaterea din fiare, cu rostirea unor anumite vorbe, se credea de superstițioși că s-ar înlătura fatalitatea. În unele localități se obișnuiește ca la ieșirea mortului din casă, un părinte sau o rudă apropiată să tragă de sicriu de trei ori, simulând că vrea să-l rețină. Cuvintele „noi ținem de tine, tu să nu ții de noi", rostite cu acest prilej, au o îndoită semnificație: celor rămași în urma mortului le pare rău de el, îl regretă și ar dori să-l împiedice a pleca. Mortul însă este rugat să nu-i regrete și să nu caute a-i chema după el, să-i cruțe, în cazul că s-ar face strigoi.

Spargerea unei oale sau a unui vas în urma mortului, este o superstiție, care simbolizează spargerea, nimicirea relelor, dintre care moartea este cel dintâi.

Aruncarea de pământ peste coșciug, cu rostirea cuvintelor „să-i fie țărâna ușoară", după cum am văzut, este o moștenire strămoșească. Romanii având credința fermă în subviețuirea răposaților. Convingerea aceasta o scriau prescurtat pe mormintele funerare S.T.T.L.

Cocoșul cu găina care se dau de pomană peste groapă, sunt moștenire păgână, socotindu-se că prin cântatul cocoșului, care vestește orele timpului, se izgonesc spiritele rele.

Tot între superstițiile rituale se poate număra și obiceiul de a cere Preotului să citească în cimitir exorcismele Sfântului Vasile asupra celor bolnavi de epilepsie. Poporul având credința că cei ce suferă de această boală sunt bântuiți de duhurile rele, socotesc, probabil, că în cimitir mai ușor pot fi alungate, fiind ispitite să intre în trupurile celor ce se fac strigoi; sau se face legătură cu cele expuse de Evanghelistul Luca (8 27), despre demonizatul din Gadara, care locuia prin morminte.

În ce privește Taina Sfintei Împărtășiri, observăm iarăși deprinderea superstițioasă a majorității creștinilor de a cere să fie Împărtășiți numai în ultimele momente ale vieții. Ei pretextează, că în timpul vieții nu se pot abține de la rele și Împărtășirea cu Sfintele Taine le-ar fi vătămătoare, sau mai degrabă o ocolesc, spre a trăi în voia patimilor. Prin aceasta se ignoră cuvintele categorice ale Mântuitorului: „Amin, amin grăiesc vouă, de nu veți mânca Trupul Fiului Omului și de nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi" (Ioan 6 *53).*

Când se dă Sfânta Împărtășanie bolnavilor, poporul cel înclinat spre superstiții, crede că din felul cum Sfintele Miride[188] cad la fundul linguriței, trag spre vârf sau spre coadă, poate găsi un indiciu privitor la soarta bolnavului — dacă moare, ori se scoală.

Când se oficiază Taina Sfântului Maslu, înainte de a se pune Sfânta Evanghelie peste capul bolnavului spre a citi rugăciunea: Împărate Sfinte...", se obișnuiește a da bolnavului să deschidă Sfânta carte unde va voi el. În vechime cărțile erau scrise și cu anumite litere roșii pe unele pagini. Dacă bolnavul deschidea cartea la o asemenea pagină cu caractere roșii, era semn bun pentru el; era însă semn rău, dacă o deschiderea la o pagină scrisă numai cu litere negre. De când nu mai sunt în uz asemenea cărți, concluziile se trag din interpretarea textului unde este deschisă Sf. Evanghelie. Aceasta este indiscutabil o practică superstițioasă, o prezicere, pe care Preoții autoritari au reușit s-o înlăture. Pe lângă faptul că deprimă moralul bolnavului, căruia îi prezice boală lungă, patimă sau moarte, această superstiție amintește de o anumită sectă eretică din timpurile primare, care căuta să afle voia lui Dumnezeu prin deschiderea și interpretarea unui anumit loc din Sfânta Scriptură.

Unii creștini obișnuiți a aduce uneori cămăși de-ale bolnavilor, parte bărbătească și femeiască, unde se face Sf. Maslu ca să se ungă cu untdelemn sfințit, aduc cămăși de-ale bolnavilor... ori de-ale altora, cu felurite meniri, cu pretenția superstițioasă de a le pune Preotul sub Sf. Masă ori la Sf. Proscomidie!!! Asta-i un păcat mare! Se știe că în Biserica Vechiului Testament nimănui nu-i era iertat a intra în Sfânta Sfintelor, fără numai Arhiereului, o dată în an. În Biserica Noului Teatament nu-i iertat mirenilor și mai mult femeilor a intra în Sf. Altar... Și superstițioasele vor să le băgăm cămășile, rochiile... în Sf. Altar!!! Și unele din acelea spălate cum se întâmpla, la un loc cu cămășile femeilor murdare!!!

În legătură cu viața religioasă, este nevoie să menționăm felul superstițios, cum majoritatea creștinilor înțeleg și țin postul. La sate mai cu seamă, postul este ținut riguros în ceea ce privește abținerea de la mâncărurile interzise, dar nu este nicio restricție în ce privește băutura. Având în vedere că postul este un mijloc de înfrânare, de spiritualizare, se înțelege că efectul lui este anulat prin abuzul de băutură.

În ce privește cercetarea Sfintei Biserici, s-a format deprinderea ca tineretul să stea departe și să se bucure din plin de viață, iar la Biserică să se ducă bătrânii și aceia pentru care viața nu mai prezintă interes. A apuca calea Bisericii echivalează cu îmbătrânirea, potrivit acestei socotințe superstițioase, prin care se nesocotesc poruncile Bisericii și se neglijează mântuirea individuală. Putem face aluzie și la unele capricii ale creștinilor, care în fond sunt superstiții: unii înțeleg să se ducă numai la anumite Biserici, la anumite ore, ignorând că Dumnezeu este pretutindeni și în tot locul. Alții au preferințe față de unii Preoți, pe considerații de rudenie, prietenie sau destoinicie. Sf. Ap. Pavel dezaprobă acest lucru când spune Corintenilor (1 Cor. 1 *12),* că Hristos este Unul și nu e bine să se dezbine, sub cuvânt că unul este al lui Pavel, altul al lui Apolo și altul al lui Petru.

---

188 Mirídă, miride s. f. Fiecare dintre bucățele mici pe care preotul, când proscomidește, le scoate cu copia din prescură (în formă de triunghi) și pe care le așază pe disc în jurul agnețului pentru pomenirea Maicii Domnului (1), a sfinților (9), a episcopului local, a cârmuitorului statului și și a ctitorilor (3), firimiturile mici fiind pentru pomenirea viilor și a morților.

M-am încrezut în superstițiile paparudei, fierăritului, Caloianului?

SUPERSTIŢIILE PAPARUDELE, FIERĂRITUL ȘI CALOIANUL. În timp de secetă, când se încuie izvoarele cerului, după regiuni, se practică unele superstiții care au de scop pornirea ploilor și care ajung să ia aspectul unei idolatrii.

Paparudele. Cel mai generalizat este jocul paparudelor, care după regiuni, se numesc: paparudă, paparugă, papalugă, babarugă. Paparudele sunt de obicei țigănci, sub vârsta de 12 ani, în număr de trei, care în timp de secetă cutreieră satele și periferiile orașelor, sub conducerea unei țigănci mai bătrâne. Dezbrăcate complet, în jurul mijlocului au corpul acoperit cu boji[189] sau alte verdețuri. Mergând pe la casele locuitorilor, în timp ce sunt udate cu apă, cântă: „Paparudă, rudă vino de mă udă, cu găleata rasă, ploile se varsă. Adu Doamne ploile paparudele", etc. Cântecul paparudelor, care variază după regiuni, este un fel de invocare a lui Dumnezeu ca să se dea ploaie.

Fierăritul. În părțile Olteniei, pe lânga paparude, tot în scopul pornirii ploilor, se practică „fierăritul", numire, care probabil își trage originea de la obiectele de fier și metal cu care se produc zgomote: clopotele Bisericii și toaca, clopote de oi, clopote de acioaie[190], etc.. Flăcăii, legându~și clopote la picioare sau purtându-le în mână, pleacă noaptea prin sat; sunând din clopote și udând cu apă din găleţile pline ce le poartă cu ei, pe oricine întâlnesc, mai ales fetele. În acest timp se trag cu furie clopotele Bisericii, se bate toaca, iar flăcăii și cu cei ce îi însoțesc, strigă din toate puterile: „Ploaie Doamne!". Cu acest prilej, prin părțile unde sunt în apropiere ape, uneltele de muncă: care, căruțe, grape și altele, sunt ridicate de proprietarii lor și aruncate în gârlă. Superstiția aceasta cu aspect tipic păgân, este și un prilej de distracție pentru tineri și de mici răzbunări, prin excesele și abuzurile care au loc.

Caloianul. Tot în timp de secetă, prin unele părți ale Moldovei, se practică superstiția numită „Caloianul" sau „Caluianul". Acea superstiție moștenită de la slavi, ca numire, ne amintește de împăratul româno-bulgar Ioniță Caloianu. Ea constă dintr-un chip de om, făcut din lut, cu mâinile pe piept, ca omul mort. Acea închipuire numită și „muma ploii", este pusă pe o blană[191] și purtată în procesiune de flăcăi, cu steag, lumânări aprinse și fete bocitoare, întocmai ca un mort. La o fântână este udat cu apă și apoi i se pierde urma, lăsându-l uitat prin bălării. În alte părți acel idol este aruncat în fântână sau este îngropat. Bocetele cu care se însoțește această datină superstițioasă, sunt variate și din ele se desprinde rugămintea ca acest Caloian să mijlocească către Dumnezeu spre a ploua: „Caloiene, Ene, du-te în cer la Dumnezeu ca să plouă tot mereu".

În legătură cu pornirea ploilor se mai fac și alte isprăvi, de dimensiuni mai mici. Se aruncă tiparele cărămidarilor în fântâni, fiind credința ca țiganii cărămidari, prin farmece — solomonii — opresc ploile spre a nu le strica cărămida. Se fură cărămizi noi și se aruncă noaptea prin fântâni. Se aruncă țeste[192] furate în apă, se omoară broaște, etc.

Analizând cele trei superstiții de mare răsunet — paparudele, fierăritul și caloianul — găsim în ele urme indiscutabile de păgânism și chiar idolatrie. Caloianul, numit și muma ploii, prin chipul de lut este un adevărat idol, reminiscență a cine știe cărui idol sau spirit al apelor. Udarea cu apă și diferitele aruncări în apă ce se observă în aceste superstiții, preînchipuie pesemne, jertfele ce se aduceau zeităților — idolilor — în care păgânii credeau în deșert că stăpâneau apele și distribuiau ploile. În cântecele paparudelor și bocetele Caloianului, trebuie să vedem rămășițe din formulele de invocare către zeitățile bune ca să aducă ploi. Zgomotele barbare ce se produc cu ocazia fierăritului, ne amintesc mijloacele teroriste cu care păgânii credeau că alungă spiritele rele, de la care se socotea că provin calamitățile. Procedeele amintite mai sus, ne amintesc de strigătele preoților păgâni către Baal, ca să pogoare foc peste jertfă, în vremuri de secetă și de ironiile Proorocului Ilie, ca să strige mai tare, căci poate zeul lor doarme, sau este ocupat (3 Împ. 18 *26-29)*.

O constatare durearoasă trebuie să facem în legătură cu cele expuse mai înainte. La rugăciunile și procesiunile de ploaie, făcute de slujitorii Bisericii, când se scot Sfintele Icoane și

---

[189] Boz, boji — Plantă erbacee cu miros neplăcut, cu flori albe și cu fructe negre; bozie, călin

[190] Acioaie — Aliaj sau metal (mai ales alamă, aramă, bronz) din care se fac sfeșnice, cădelnițe, clopote etc.

[191] Blană – aici, (Pop.) scândură groasă

[192] Țest — Obiect de lut ars sau de fontă de forma unui clopot, cu care se acoperă pâinea, mălaiul etc. puse la copt pe vatra încinsă

Moaștele Sfinților, rugăciuni urmate aproape totdeauna de Milostivirea lui Dumnezeu, în unele părți ia parte mai puțin popor decât la manifestările amintite, măcar că sunt barbare și idolatre! Aceasta ne arată pe deoparte rădăcinile adâncite în Sufletul poporului ale rămășițelor superstițiilor păgâne; iar pe de altă parte superficialitatea convingerii creștine. Acestea sunt superstițiile de care bolesc și mulți creștini nelămuriți.

RELIGIA, CREDINŢA, BISERICA CREȘTINĂ ORTODOXĂ E DIVINĂ, NICIDECUM SUPERSTIŢIE. Biserica Vechiului Testament și mai mult Biserica Noului Testament Creștină Ortodoxă au fost atacate adeseori din umbră și întuneric, de unii necredincioși și de vrăjmași, ponegrindu-le că prin introducerea lor în lume ar fi dat naștere în omenire la unele superstiții și rătăciri.

Învinuirea aceea cade de la sine, deoarece Biserica lui Dumnezeu din Vechiul și Noul Testament, a luptat pururea până la sacrificiu pentru a distruge toate superstițiile și rătăcirile din lume. Mărturii vii ne stau înainte mulțimea Mucenicilor Bisericii Vechiului Testament și peste unsprezece milioane de Mucenici din cetele: Apostolilor, Prorocilor, Preoților, Diaconilor, Mucenicilor, Cuvioșilor și Drepților din toate vremile ai Bisericii Noului Testament.

Biserica Vechiului și Noului Testament este înființată nu de oameni, ci de însuși Dumnezeu cu tot cultul ei Divin, rânduielile și ceremoniile ei religioase. Dumnezeu însuși a poruncit lui Moise a spune tuturor Israeliților: „Să-Mi facă Mie un Locaș Sfânt și Eu voi locui în mijlocul lor” (Eș. 25,-26-31; 34:-40). Așijderea și în Noul Testament, zicând Apostolului Petru și întregii comunități apostolice: „Tu ești Petru (cu credință tare ca piatra) și pe această piatră (credință puternică) voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui... Orice veți lega (voi apostolii și urmașii voștri Arhierei și Preoți) pe pământ, va fi legat și în ceruri. Și orice veți dezlega pe pământ, va fi dezlegat și în ceruri... Dacă doi dintre voi se învoiesc a cere ceva, le va fi dat de Tatăl Meu Care este în ceruri. Căci acolo unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu, sunt și Eu în mijlocul lor”... Mergeți în toată lumea și predicați Evanghelia la toată zidirea, botezând pe cei ce cred în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-i pe dânșii să păzească toate câte am poruncit vouă. Și iată, Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amin” (Mt. 16, *18-19;* 18, *18-20;* Mc. 16, *15-20).*

Astfel, Biserica Sfânta a Noului și Vechiului Testament își are originea ei de la însuși Dumnezeu Atoatecreatorul, Ţiitorul și Proniatorul. El a dat Legea veche poporului Său Israel prin Moise, care a vegheat străjuitor să nu se strecoare niciodată într-însa superstiții, elemente păgâne sau obiceiuri idolatre. În creștinism Biserica și cultul ei se spiritualizează minunat. Legea prin Moise s-a dat; iar Darul și Adevărul a venit prin Iisus Hristos (Ioan 1 17), Care cere tuturor creștinilor Săi închinare plăcută Tatălui Ceresc în Duh și Adevăr (Ioan 4, *23-24).*

Așadar, Biserica drept-credincioasă creștină cu cultul și ceremoniile ei, nu este produsul întâmplării oarbe, cum bâiguiesc unii necredincioși și potrivnici; ci este o minunată creatură a lui Dumnezeu, Creatorul întregului univers. În această Sfântă, Sobornică și Apostolică Biserică a lui Dumnezeu, strălucește pururea mai mult decât Soarele față de Lună și mulțimea stelelor, Dumnezeiasca Liturghie, centrul de greutate, căpetenia tuturor laudelor, ierurgiilor[193], Tainelor și rugăciunilor trebuincioase, care își au și ele originea în Dumnezeieștile Scripturi ale Vechiului și Noului Testament.

În profetica carte a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan „Apocalipsul”, vedem descris minunat o schemă a Dumnezeieștei liturghii Apostolice. Acolo este indicat simbolic Dumnezeu Tatăl stând pe Tronul înalt al Slavei Sale, actul suprem: Sacrificiul nesângeros, mistic al Mielului lui Dumnezeu, sfinții liturghisitori, Biserica Triumfătoare și Luptătoare și principalele acte și obiecte ale cultului Dumnezeiesc.

În această carte profetică a Apocalipsului, Sf. Ap. și Evanghelist Ioan, după ce arată (în cap. 1, *7*0) că a avut o minunată vedenie în ziua Domnului, Duminică, împărătească și doamnă a praznicelor, praznic și sărbătoare a sărbătorilor (Ps. 117), apoi de la capitolul patru la opt inclusiv, autorul ne vorbește minunat despre un Tron format din Îngerii cei mai mari cu câte șase aripi pline de ochi mulți (Is. 6, *1*-3; Iez. 1; Apc. 4), pe care stă o Persoană foarte strălucită, Care revarsă cu mare îmbelșugare valuri, valuri de lumină și bunătate în întreg universul. În jurul Său stau pe niște scaune de domnie 24

---

193 Ierurgie — Slujbă bisericească de binecuvântare și de sfințire a oamenilor și a lucrurilor, care se săvârșește în diferite împrejurări (sfințirea apei, binecuvântarea caselor, înmormântare, parastas etc.)

bătrâni în strălucite veșminte sacerdotale (preoțești), încununați cu cununi strălucite de aur, având în mâini harpe -psalmodieri -liturgice și cupe cu tămâie multă, adică rugăciunile Sfinților.

În capitolele acestea (4-8) vorbește despre Tron, Scaunul de sus sau Sintronul (Apc. 4, *2-3; 5, 6);* despre Altar sau Jertfelnicul cel Mare, Sfântul Pristol (Apc. 5, *6; 6, 9-11; 8, 3; 9, 13;* 14, *18);* despre Miel ce părea înjunghiat, având 7 coarne și 7 ochi, care-s cele 7 Duhuri -7 Taine Sfinte — ale lui Dumnezeu, trimise în tot pământul (Apc. 5, *6, 8-11, 14;* 11, *16;* 19, *4*). Pe lângă înaltul Scaun de domnie cu Cel ce sta pe el (Apc. 4, *2-3; 5, 6)* sunt 4 viețuitori foarte minunați, Serafimii cu câte șase aripi și ochi mulți (Apc. 4, *6-9;* 5, *6-8).* În jurul Tronului — Scaunului de sus-stau 24 bătrâni pe 24 Scaune de Domnie, îmbrăcați în haine albe preoțești cu cununi de aur pe capetele lor, având în mâini harpe și năstrape de aur pline cu tămâieri care-s rugăciunile Sfinților (Apc. 4, *4-10; 11; 5, 8-10, 14;* 7, *13*-14; 11, *7*6). În mâna Celui ce șade pe tron e o carte scrisă pe dinăuntru și pe dinafară, pecetluită cu 7 peceți (Apc. 5, *1-5, 7-8),* 7 candele (Apc. 4, *5;* comp. Eș. 37, *23;* 2 Paral. 4, *20;* Iez. 1, *27-28;* Zah. 4, *2*; Apc. 1, *4*; 3, *7*; 5, *6*), cădelniță (Apc. 8, *3-5),* un izvor, râu mare de apă vie dătătoare de viață, care simbolizează: baptistierul din biserica veche sau cristelnița din bisericile noastre, pentru nașterea din apă și din Duh a celor ce cred (Ioan 3, *3-8;* Mt. 28, *19;* Mc. 16, *7*6-20; F. Ap. 2, *38, 41;* 8, *26-39...)* și apa vie a Cuvântului lui Dumnezeu care-i o nemărginită mare a vieții ce curge cu foarte mare îmbelșugare de la Dumnezeiești Altare ale Bisericilor creștine drept-credincioase ale lui Dumnezeu (Ioan 4" 10-15; comp. Is. 12, *3-6;* 44, *3-5;* Ier. 2, *13;* Zah. 13, *1*; 14, *8;* Ioan 6, *63;* 7, *37-39;* Iez. 47, *1*-12; Apc. 22, *1*).

În cântările Bisericii și cântările Liturgice se amintește că înaintea Tronului înalt al Dumnezeirii, în mijlocul Preoților (Bătrânilor) se află un Miel junghiat, sacrificat, Căruia I se dă cinste Dumnezeiască. Sub Altar ni se arată în Apocalips (Apc. 6, *9*-11), Sufletele Mucenicilor care cer cu glas tare să fie răzbunați. Biserica primară, întemeiată pe acest loc Scripturistic, săvârșea Dumnezeiasca Liturghie pe mormintele Sfinților Mucenici. În vremile noastre se pun Sfinte Moaște în piciorul Sfintei Mese -Dumnezeiescul Jertfelnic — și se cos părticele mici din Sfinte Moaște în Sfintele Antimise[194] rânduite pentru a se Liturghisi pe ele.

În sfârșit, cădelnița de aur din mâna Îngerului, cu tămâie multă, care ca și năstrapele de aur pline cu tămâie (Apc. 5, *8),* simboliza rugăciunile drept-credincioșilor — Sfinților — rânduite să se aducă pe Altarul — Jertfelnicul — de aur Preasfânt (Eș. 30, *7*-70; 29, *3 7;* comp. Mt. 23, *19*-21); care este înaintea Scaunului de Domnie, adică a Tronului Divin, Sintronului sau Scaunul de sus. Mireasma — fumul — tămâiei s-a ridicat din mâna Îngerului (sfințitului liturghisitor) (Eș. 23, *20-22;* Mal. 2, *7*; Apc. 1, *2*0) înaintea lui Dumnezeu cu rugăciunile Sfinților (Apc. 8, 3-4).

Din cele arătate pe scurt în cartea profetică a Apocalipsului, reiese clar că Biserica lui Dumnezeu a Vechiului Testament și mai mult, mai desăvârșit Biserica Noului Testament cu Dumnezeiasca Liturghie este o creație a lui Dumnezeu, o conlucrare Dumnezeiască, nicidecum superstiție cum hulesc unii necredincioși și potrivnici. Cei care aduc acele hule asupra Bisericii lui Dumnezeu și a supranaturalelor conlucrări sfințitoare, liturgice, care se lucrează într-însa, își atrag asupră-și prorocescul blestem care zice: „Vai celor care zic răului (necredinței) bine și binelui (dreptei credințe creștinești) rău, celor ce numesc lumina întuneric și întunericul lumină, celor ce socotesc amarul dulce și dulcele amar" (Is: 5, *2*0), comp 4 Imp 17, *9;* Prov. Sol. 28, *4;* Amos 6, *7*2). Mântuitorul, privitor la ascultătorii și semănătorii superstițiilor, hotărăște: „De nu ascultă de Biserică, să-ți fie ca un păgân și vameș" (Mt. 18, *77, 8-9),* Așijderea și Apostolul, zicând: „Vă rog pe voi, fraților, să vă păziți de cei ce fac împerecheri și sminteli împotriva învățăturii (Bisericii) care voi v-ați învățat și vă feriți de ei" (Rom. 16, *77*; comp, *2* Cor. 11, *13-15;* Gal. 1, *6*-10).

Biserica lui Dumnezeu a luptat până la sacrificiu împotriva superstițiilor, din care făceau parte și idolatria cu cultele ei blestemate, infernale, sălbatice, sângeroase. Milioane de Martiri din toate cetele Sfinților sunt mărturii veșnic veritabile despre aceasta.

---

194 Antimis — Pânză de in sau de mătase cu suprafața de 50 x 60 cm^2, pe care se află chipul lui Hristos așezat în mormânt, având cusută în partea de sus o părticică din moaștele unui sfânt; este așezat pe sfânta masă din altarul bisericii, fiind obligatoriu la săvârșirea sfintei liturghii. Pe Antimis se poate săvârși liturghia și în afara bisericii

Unele superstiții pe care Biserica nu le-a putut elimina din obișnuințele păgânilor convertiți la creștinism, a fost silită a le despuia de înțelesul lor superstițios, dându-le un înțeles bun, creștin. Așa de exemplu:

În ritualul căsătoriilor la romanii idolatri era obiceiul ca tinerilor: mirelui și miresei, să li se dea să mănânce o prăjitură de floare de făină, simbolizând unirea cu aceiași zei-idoli; în Biserica creștină, se dă acea prăjitură sau turtă dulce mirelui și miresei a gusta de câte trei ori, semnificând unirea — în cultul creștin — cu întreaga Biserică a lui Dumnezeu și cu Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul.

Obiceiul Romanilor de a arunca țărână pe morții lor cu credința superstițioasă că morții viețuiesc sub pământ, păstrat cu multă tărie, tenacitate, până la noi, s-a încadrat în ritualul înmormontărilor creștine în care Preotul luând țărână cu lopata o aruncă cruciș pe trup, zicând: „Ale Domnului sunt pământul și plinirea lui, lumea și cei ce locuiesc într-însa", evidențiind adevărul creștin că toți oamenii sunt egali în fața morții. Biserica a luptat și luptă mult pentru nimicirea superstițiilor în popor.

Odinioară, celebrul filosof orator Cicerone, deși păgân, se ridica cu toată puterea sa asupra superstițiilor, zicând:...„E imperios a desrădăcina superstiția. Acest monstru, care se ține de noi, ne urmărește și ne chinuie" (Despre divinație). Biserica creștină a luptat contra superstițiilor începând cu Sfinții Apostoli. Toți adevărații luptători contra feluritelor credințe deșarte prin buna lor credință și adevărata viețuire creștinească, au smuls din întuneric și din umbra superstițiilor idolatre mulțime de Suflete și popoare, trecându-le de partea Mântuitorului. Despre mulțimea idolatrizaților și superstițioșilor zice Sf. Apostol și Evanghelist Ioan: „Fiilor! Nu credeți tot duhul; ci cercați duhurile de sunt de la Dumnezeu, pentru că mulți proroci mincinoși au ieșit în lume. Oricine vine la voi și nu aduce învățătura aceasta (adevărată a unicei Biserici Sfântă, Sobornică și Apostolică a lui Dumnezeu), pe acela să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți lui: „bine ai venit!" Că cine îi va zice lui „bine ai venit", se face părtaș faptelor lui celor rele... Fiilor, voi de la Dumnezeu sunteți și i-ați biruit pe aceia, pentru că mai mare este Cel ce este întru voi, decât cel ce este în lume. Aceia din lume sunt, pentru aceea grăiesc cele din lume și lumea îi ascultă pe ei. Noi din Dumnezeu suntem; cei ce cunosc pe Dumnezeu, ne ascultă pe noi, cei ce nu sunt de la Dumnezeu, nu ne ascultă pe noi. Dintru aceasta cunoaștem Duhul adevărului și duhul înșelăciunii sau al rătăcirii" (1 Ioan 4 7; 2 Ioan 1, *10*-11; 1, Ioan 4, *4-6).*

Fiilor! Ceasul cel de apoi este și precum ați auzit că Antihrist vine și acum mulți s-au făcut Antihriști. Dintru aceasta cunoaștem că este ceasul cel de apoi. Dintru noi au ieșit, ci nu erau dintru noi, că de ar fi fost dintru noi, ar fi rămas cu noi. Dar au ieșit ca să se arate că nu sunt dintru noi (1 Ioan 2, *18-19).*

Biserica este o instituție Dumnezeiască -Biserica lui Dumnezeu -pentru că e creată, hrănită, crescută, curățită, sfințită și întreținută vremelnic și veșnic de Dumnezeu; iar nu de superstiție. Superstiția este tot ceea ce este afară de Biserica lui Dumnezeu și din învățăturile ei.

Unii potrivnici ai Bisericii lui Dumnezeu, care susțin orbește că Biserica, religia, credința ortodoxă este o superstiție, sunt în neadevăr (Ioan 8, *44, 37),* nu-s oile lui Hristos (Ioan 10, *26-29);* ci alte sălbătăciuni (Is. *35, 8*-9*;* 1 Petru 5, *5*-9; Mt. 7, *7*5; 16, *6*-12; Apc. 1, *3*-4; 13; 14, *8*-12). Ei înșiși au avut și au felurite superstiții, din cele arătate (mai sus în această carte) și altele multe, de care nu se vor putea curăța, decât numai după ce vor reveni cu trup și Suflet în Biserica lui Dumnezeu.

253) Când am avut vreo boală, pagubă, primejdie, eu sau ai casei mele, am întors spatele lui Dumnezeu și Bisericii Lui, alergând la slujbele drăcești: descântece, ghicitori, vrăji, farmece, stingerea frigărilor, am îndemnat, sfătuit și învățat și pe alții a alerga la acele slujbe drăcești... căzând astfel sub afurisenie și anatemă? Am crezut în felurite vedenii?... Am sărit peste focuri la priveghiuri, la 40 Mucenici? Am chiuit în buți, boloboace, linuri, vase mari, ca idolatrii...? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 505-533; 1065-1107; 1132; 2695-6; 265-329; 11291138, de autor).

Neaflând însă nimic scris în catastifele lor, Sufletul, însoțit de Îngeri, trece vama fără a da ceva. Dar vai și amar de Sufletele creștinilor și creștinelor care au umblat în viața cu astfel de slujbe drăcești, că în înfricoșate munci se prăbușesc de la această vamă!!!

FERICIREA CELOR CE AU LITURGHISIT ȘI PARTICIPAT CU BUNĂ PREGĂTIRE LA DUMNEZEIEȘTILE LITURGHII

1) Dumnezeu Tatăl stând pe Tronul Slavei Sale de Heruvimi, binecuvântează oștirile Îngerești care asistă la oficierea Dumnezeiestei Liturghii în ceruri.

2) Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, slujind Dumnezeiasca Liturghie în Patria Cerească, însoțit de mulțimea oștirilor Îngerești și de cetele tuturor Sfinților. Stând înaintea Sfintei Mese, binecuvântează Biserica Triumfătoare din ceruri și pe cea Luptătoare de pe pământ.

3) Dumnezeu Duhul Sfânt, în chip de Porumbel, plutește în aer deasupra Sfintei Mese.

4) Serafimii cu câte șase aripi de-a dreapta, unul ține Sfânta Cruce în brațe, simbolul Jertfirii și Proslăvirii Mântuitorului, iar altul ține pământul, simbolul Împărăției Stăpânirii universale și eterne a Mântuitorului nostru Hristos Dumnezeu-Omul. În stânga Tatălui Ceresc doi Serafimi: unul ține o lentă[195] cu cuvintele: „Din pântece mai înainte de Luceafăr Te-am Născut"; al doilea ține o altă lentă cu cuvintele: „Tu ești Preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec".

5) De-a dreapta și de-a stânga Tatălui Ceresc, mulțimile oștirilor Îngerești: Serafimi, Heruvimi, Tronuri...

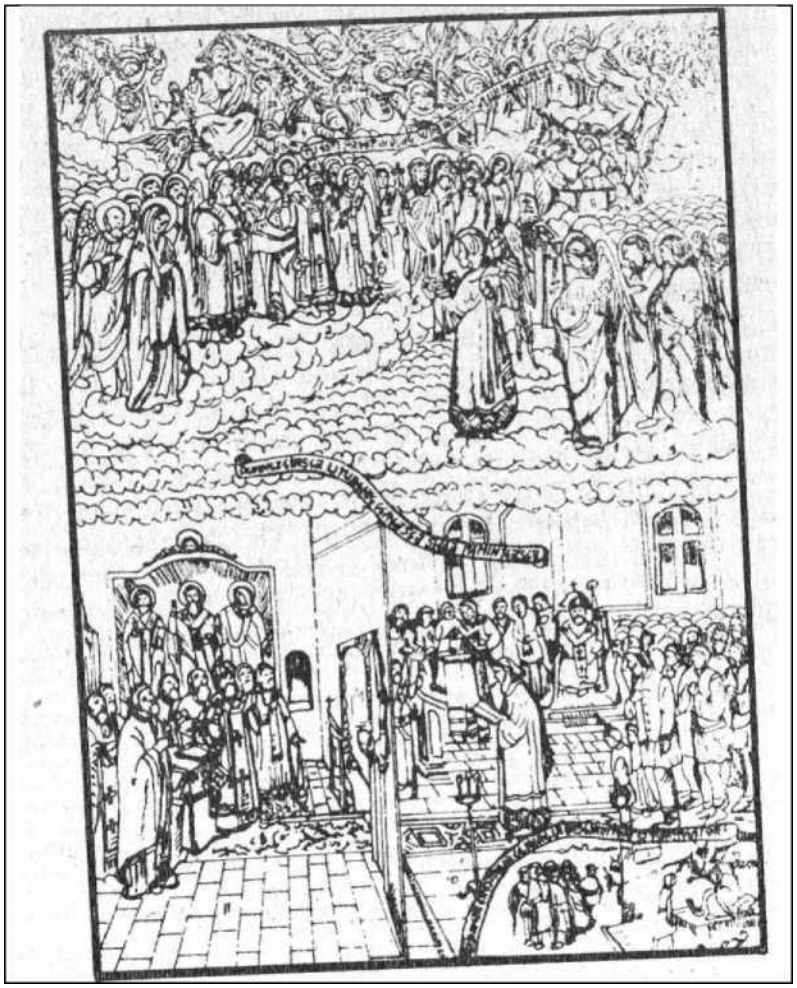

6) De-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului îmbrăcat Arhierește și Liturghisind, stau pe nori în slavă: Maica Domnului cu Sfinții Apostoli și Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci. Împrejurul Sfintei Mese, lângă Mântuitorul, stau: Arhierei, Preoți și Diaconi, îmbrăcați în sfintele veșminte.

7) În mijlocul Bisericii Triumfătoare, Sfântul Arhidiacon Lavrentie citește Apostolul.

8) În dreapta Bisericii Triumfătoare Heruvimi și Îngeri cântă în armoniosul cor Îngeresc răspunsurile Liturgice. În Biserica Cerească mulțime de Sfinți și Sfinte din toate treptele omenirii, asistă, ascultând cu nesaț Dumnezeiasca Liturghie oficiată de însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos cu Sfinții Săi în ceruri.

9) Sfinți înaripați ca și Sf. Ioan Botezătorul, arată trimiterea lor de Dumnezeu în lumea pământească, ca soli împăciuitori ai omenirii cu Dumnezeu și repeziciunea cu care ei au semănat învățătura Divină în toată lumea la care au fost trimiși. Aceștia, potrivit slujbei ce li s-a încredințat, poartă numirea de: Trimiși, Soli și Îngeri ai lui Dumnezeu Savaot. Numirea de: „Înger al Domnului" a purtat-o și însuși Mântuitorul (Is. 9 5; Mal. 3 *1-3).*

El, ca Înger al Domnului Dumnezeu Tatăl, S-a arătat: lui Avraam (Fac. 12 7; 18 7-25), Agarei (Fac. 16 777), lui Lot (Fac. 19 7-25), lui Iacob (Fac. 32 *24-30;* 35 *9-15),* lui Moise (Eș..3 *2-6;* 33 *9-11;* Num. 12 *8),* Israeliților (Eș. 13 *20-22;* 14 *19;* 23 *20-23;* Jud. 2 1; Is. 63 *9),* lui Moise, Aaron, Nadab, Abrud și celor 70 de bătrâni (Eș. 24 *9-11),* lui Isus Navi (Is. Navi 5 *13-15),* lui Ghedeon (Jud. 6 *11-24),* lui Manoe și soției sale (Jud. 13 *9-23),* lui Samuel (l Împ. 3 *10-14, 21),* celor trei tineri (Dan. 3 25), Sf. Ioan Botezătorul (Mt. 3 7; Mt. 11 *10;* Mc. 1 2; Lc. 7 27), Apostolii (Gal. 4 *14;* 1 Tim. 3 *16;* comp. 1 Cor. 6 *3),* Episcopi (Apc. 2 7, *8,, 12, 18;* 3 1, *7, 14),* Preoți (Mal. 2 7).

10) Oameni și femei, bătrâni și tineri, copilandri, creștini și creștine întunecați la minte, căzuți din Dar, despuiați de haina de nuntă primită la Sfântul Botez, în necazurile și bucuriile lor,

---

[195] Lentă — Panglică lată de mătase pe care o poartă regii, demnitarii, cei decorați etc. la solemnități

întorc spatele către Sfânta Biserică și merg la descântătoare, ghicitoare, fermecătoare, lucrătoare cu dracii. Acolo își descântă, vrăjesc, ghicesc, dau cu bobii, cu cărți, cu papagalul, cu șoareci... pentru care lucruri se afurisesc, după Sfintele Pravile, *6* ani să nu se împărtășească; iar meșterii aceia care fac acele lucruri, se opresc 20 de ani, întocmai ca și ucigașii sunt canonisiți. Vai și amar acelor suflete care abandonează dreapta credință creștinească și îmbrățișează credințele drăcești cu slujbele lor, de nu se vor îndrepta și pocăi de acele fapte anticreștinești!

11) Dumnezeiasca Liturghie slujită ce Arhierei, Preoți și Diaconi în Biserica Luptătoare de pe pământ.

PEDEPSELE CELOR CE AU DESCÂNTAT, FERMECAT ȘI PARTICIPAT LA ACELE SLUJBE DRĂCEȘTI

Chipul de față ne arată pedepsele în iad ale descântătorilor, ghicitorilor, vrăjitorilor și fermecătorilor. Satana, de care s-au lepădat la Sf. Botez, dar la care s-au întors iarăși, alergând sau făcând acele slujbe drăcești, îi privește mulțumit, văzându-i cum se muncesc în iezerul de foc. Odată cu întoarcerea spatelui lui Dumnezeu și Biserica Lui, prin alergarea la slujbele acelea drăcești, creștinii ușuratici s-au despărțit de Hristos, cu Care se uniseră prin făgăduința dată, s-au despuiat de Sf. Botez, s-au rupt cu trup și Suflet de Biserica Lui Dumnezeu și s-au sortit singuri osândirii veșnice în iad.

Aceasta reiese și din învățătura Sfântului Ioan Hrisostom și a altor Sfinți Părinți. „Dacă un Creștin ar fi așa de bun, drept și Sfânt înaintea lui Dumnezeu — zic ei — încât să învieze chiar și-un mort de zeci ori de sute de ani înmormântat, dacă acela s-ar duce să se descânte, să-i ghicească, vrăjească, sau ar umbla cu farmece... și ar muri fără a se spovedi și a-și face canonul cuvenit, se duce în i a d . . . Mulți se împărtășesc de frica morții, dar se duc în iad”.. Diavolii căzând, aruncând vrednicia Îngerească, s-au împotrivit Luminii acestea, așa și creștinii ușuratici, nealimentându-se cu Cuvântul lui Dumnezeu, la trebuințele și nevoile lor, întorc spatele lui Dumnezeu și Bisericii Lui, prin alergarea la: descântece, ghicitori, vrăji, farmece... se leapădă prin acestea de Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, în Care s-au Botezat și îmbrăcat... și se împreună iarăși cu Satana, cu lucrurile, slujbele, îngerii și trufia lui, de care sunt îmbrânciți și duși a se munci pururea, precum ni-i înfățișează chipul de față, desigur, foarte puțin și slab față de realitate! Acolo ei se mustră totdeauna pentru făgăduința dată la Sf. Botez, pe care au nesocotit-o, rupt-o, aruncat-o și călcat-o în picioare... dar atunci e târziu, târziu, prea târziu!

Creștinilor! Nu mai dați blândul pe speriat! Ţineți-vă cu sfințenie de făgăduința dată la Sf. Botez. Stați pururea în strânsă legătură cu Dulcele nostru Mântuitor Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, cu Care v-ați unit atunci și așa veți scăpa de iadul vremelnic și veșnic, viețuind cu El în împărăția Sa, începând chiar de aici de pe pământ!

Plângi că ți s-a stins odorul,
Cea mai scumpă-a ta comoară?....
Nu uita că tot ce naște,
Trebuie cândva să moară...

Tu suspini mereu, iar ochi-ți
Plini de lacrimi, plângându-l... bieții,
Că de-abia atunci odorul-ți
Răsărise-n pragul vieții

Dumnezeu a rupt o floare
Din grădina Lui, acum,
Cum rupi și tu lăcrămioara
Slăvitoare de parfum...

Deci, nu-ți plânge floarea ruptă,
Tina ei s-a-ntors în tină,
Pe când Sufletul — parfumul —
Umple-a Raiului grădină...

VAMA a 16-a, A DESFRÂNĂRII ŞI A NECURĂŢIILOR

Zburând Sfinții Îngeri de acolo cu mine, purtându-mă în mijlocul lor, am alergat mai departe pe calea văzduhului și am ajuns la vama desfrânării. Acolo se cercetează tot felul de desfrânare sau curvie, nălucirea păcatului curviei cu mintea sau zăbovirea gândului în acel păcat, învoirea cu pătimaşele atingeri și spurcatele pipăiri, căderile în desfrânare, persoanele, vremea și locul unde s-a săvârșit păcatul, vise necurate, porniri și priviri cu gând spurcat...

Boierul acelei vămi ședea pe scaunul său îmbrăcat cu o haină putrezită, roșie, stropită cu spume de sânge, murdară și necurată. Cu acea haină se făleа ca și cum ar fi fost îmbrăcat strălucit și împodobit cu o haină împărătească roșie. Și acea haină (după cum grăiau Sfinții Îngeri unul cu altul) era făcută din grozava și spurcata lucrare a acelora care fără frică de Dumnezeu se tăvălesc ca porcii în amestecare de curvie (Apc. 17 4-5; *2 Petru 2* 12-22; *Iuda 1* 7, *18*-19, *22*-23; *comp. Lev. 19* 29; *2 Lege 22* 25, *29*; Eş. 22 16-17). *Mulțime de draci stăteau acolo înaintea boierului drăcesc. Aceia văzându-mă ajungând acolo, s-au mirat mult cum de am ajuns până la dânșii. Și stăteau uimiți multă vreme, socotind cum de am putut trece prin atâtea vămi și am ajuns până la aceasta?! Apoi scoțând lucrurile cele de desfrânare ale mele, scrise în catastifele lor, mă mustrau aspru, arătându-mi persoanele cu care păcătuisem în tinerețile mele, vremea când greșisem, ziua, noaptea și locul unde am făcut pă-*

catul acela cu cineva. Şi n-aveam ce să răspund, că aşa era, fără numai tremuram de frică şi mă umpleam de ruşine. Şi nu numai cele adevărate mi le ziceau; ci şi cu multe minciunării mă acuzau, aducând spre mărturie nume şi nelegiuiri făcute cu ibovnicii mei. Acelea zi~ cându-le, se repezeau asupra mea cu ghearele lor să mă răpească din mâinile Sfinţilor Îngeri şi să mă arunce jos în adânc.

Atunci Sfinţii Îngeri împotrivindu-se lor, ziceau: „Sufletul acesta s-a părăsit de păcatul desfrânării de mulţi ani şi de atunci a petrecut în curăţie şi în înfrânare pustnicească". Diavolii vămii aceia au strigat: „Ştim şi noi că de mult s-a părăsit de păcat, dar tainele noastre cu păcatele desfrânării le-a avut într-însa, pentru că nu s-a mărturisit cu adevărat înaintea duhovnicescului ei Părinte, nici n-a luat de la dânsul cuvenitul canon după Pravila bisericească, spre a-şi face pocăinţa de păcatele săvârşite, până la ştergerea lor; nici n-a fost cununată în Biserică cu bărbatul ei, ca să fie scăpată de păcatul desfrânării (1 Cor. 7 2-9). Dar cine este acela care a dat acea strălucire asupra ei...? Pentru aceea dar, lăsaţi-o nouă şi vă duceţi fără ea: ori răscumpăraţi-o cu lucruri bune". Acestea auzindu-le eu, m-am umplut de groază şi tremuram de frică. Atunci Îngerii lui Dumnezeu dând în schimb din lucrurile mele cele bune şi mai ales din darurile Cuviosului meu Părinte Vasile, abia ne-am izbăvit de acea cumplită primejdie şi aşa am plecat de acolo... Dracii acelei vămi răi, tăvălitori în noroi, în felurite scârnăvii, în grozave împuţiciuni şi întinaţi, scrâşneau cu dinţii asupra mea de ciudă că am scăpat din ghearele lor, mirându-se de darurile minunate şi de mare preţ cu care m-a răscumpărat Domnul meu, încât ei, cu toate cele scrise, n-au putut să mă aibă în stăpânirea întunericului.

În vremea amănunţitelor cercetări făcute de arapii aceia spurcaţi şi groaznic de scârboşi, îmi apăreau înainte unele după altele cuvintele Dumnezeieştilor Scripturi: „Să nu fii desfrânat... Cu soţul ori cu soţia aproapelui tău să nu te culci... Aţi auzit că s-a zis celor de demult: Să nu preacurveşti! Eu însă vă zic vouă: Tot cel ce caută la femeie spre a o pofti pe ea, iată a şi preacurvit cu dânsa în inima sa.Şi dacă ochiul tău cel drept te sminteşte pe tine, scoate-l pe el şi-l leapădă de la tine, că-ţi foloseşte ţie ca să piară unul din mădularele tale şi nu tot trupul tău să se arunce în gheenă. Şi dacă mâna ta sau piciorul tău te sminteşte pe tine, taie-le pe ele şi le leapădă de la tine, că mai de folos îţi este ţie să intri în viaţă şchiop sau ciung, decât două mâini sau două picioare având şi să fii aruncat în focul cel veşnic... Deci, să nu faci desfrânare.. „.

„Bine este omului — zice Apostolul — de femeie să nu se atingă; iar pentru curvie, fiecare să-şi aibă femeia sa şi fiecare femeie să-şi aibă bărbatul său. Bărbatul să-i dea femeii datornica dragoste, aşijderea şi femeia bărbatului. Femeia nu-şi stăpâneşte trupul său, ci bărbatul; aşijderea şi bărbatul nu-şi stăpâneşte trupul său, ci femeia. Să nu opriţi datoria unul altuia, fără numai din bunăvoinţă, la o vreme, ca să vă îndeletniciţi în post şi în rugăciune; şi apoi iarăşi să vă împreunaţi, ca să nu vă ispitească pe voi Satana pentru neînfrânarea voastră. Aceasta o zic după sfat, nu după poruncă. Pentru că voiesc ca toţi oamenii să fie precum sunt şi eu, însă fiecare are darul său de la Dumnezeu, unul aşa, iar altul în alt chip.

Celor necăsătoriţi şi văduvelor — zic — bine este lor de vor rămâne precum şi eu. Iar de nu se vor putea ţinea, să se căsătorească; că mai bine le este lor să se căsătorească decât să ardă. Celor căsătoriţi poruncesc, nu eu ci Domnul:femeia de bărbat să nu se despartă. Iar de se va despărţi, să nu se mărite, sau să se împace cu bărbatul său şi bărbatul pe femeie să nu o lase. Celorlalţi eu zic, nu Domnul: de are vreun frate femeie necredincioasă şi ea va voi să vieţuiască cu el, să n-o lase pe ea. Şi femeia de are bărbat necredincios şi acela va voi să vieţuiască cu dânsa, să nu-l lase pe el... Au nu ştiţi că trupurile voastre sunt mădularele lui Hristos? Deci dar, pe mădularele lui Hristos le voi face mădulare ale curviei? Să nu fie. Au nu ştiţi că cel ce se lipeşte de curvă se face un trup cu ea? Căci s-a zis: „Şi vor fi amândoi un trup". Iar cel ce se lipeşte de Domnul, este un duh cu El! Fugiţi de curvie! Că tot păcatul care-l va face omul, este afară de trup; iar cel ce curveşte, într-al său său trup păcătuieşte. Au nu ştiţi că trupul vostru este locaşul Duhului Sfânt ce locuieşte în voi, pe Care-L aveţi de la Dumnezeu şi că nu sunteţi ai voştri? Căci voi sunteţi cumpăraţi cu preţ mare! De aceea proslăviţi pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu.

Deci, nu te atinge, nu gusta, nici nu pipăi, pentru a nu cădea şi arde. Desfrânaţii nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu... Desfrânaţii sunt scoşi afară din Împărăţia lui Dumnezeu. Curvia simplă — precum ne învaţă Sf. Biserică Ortodoxă — se săvârşeşte atunci când cineva păcătuind, nu jigneşte pe altul, adică face desfrâu cu o persoană necăsătorită, când şi el însuşi nu-i căsătorit. Când cineva arde de dorinţa de a păcătui, dar nu şi-a înfăptuit dorinţa sa, este învederat că Harul

Dumnezeiesc l-a ajutat a nu cădea (Eș. 20 14; *Lev. 18* 20; *Mt. 5* 27-32; *18* 7-9; *comp. Mc. 9* 42-49; *Fac. 34* 2; 2 *Împ. 11* 2; *Iov 31*. 1; *Prov. Sol. 6* 5; *Is. Sir. 9* 8; *41* 25; *1 Cor. 7* 1-11; *6* 1520; *Gal. 5* 17-21; *Efs. 4* 17-19; 5 3-6; *Apc. 21* 8, *27*; 22 15; *Neocesaria, 4).*

Mergând noi pe calea văzduhului, Îngerii lui Dumnezeu mi-au zis: „Vezi această vamă? Puține Suflete pot scăpa nevătămate de răutatea ei! Și știi de ce? Pentru că oamenii lumii, parte bărbătească și femeiască, se înșală amarnic de lume, multă mâncare, băutură, chefuri, jocuri, cântece lumești, glume și cugete rele... Da, mulți se înșală cu acestea și mai ales aceia care nu cunosc Scripturile și greutatea păcatului lor, judecata, osândirea și pedepsirea pe care Dumnezeu le dă oamenilor pentru păcatul acesta! De aceea, cele mai multe Suflete, îngreunate cu acest păcat, se aruncă de dracii vămii acestea jos în iad, unde le închid ca într-o temniță. Tu însă, cu rugăciunile cinstitului Părinte Vasile, ai scăpat de boierul drăcesc al acestei vămi, care se laudă tare, zicând: „Eu negreșit, voi umplea subteranele iadului cu Sufletele îngreunate de desfrânări, pe care le trag jos în adânc pentru spurcatele și păcătoasele lor bucurii lumești și împuțitele plăceri trupești!”

Chipul de față ne arată pe Îngeri cu Sufletul omenesc ajunși la vama a 16-a, a desfrânarii. Boierul drăcesc al acestei vămi stă pe scaunul său de șerpi, îmbrăcat în haină murdară, stropită cu spume de sânge. Mulțimea dracilor-vameși se adună din toate părțile, cearcă minuțios pe Suflet de feluritele chipuri ale desfrânarii și necurăției, de vremea, ziua, ceasul, clipa, noaptea, locurile și persoanele cu care a păcătuit, de ex. de:

254) Am avut și stăruit în gânduri necurate?

Gândurile rele își au originea: a) în funcțiunile vieții, b) în poftele trupului și c) în influența faptelor din viața socială.

„Năvălirea dulcții în inimă prin gânduri, este cu totul necanonisită, ca un păcat nesăvârșit” (Sf. Ioan Post.2).

„Învoirea (la păcat) se spală cu 12 mătănii” (Sf. I. Post. 3).

Ia măsura în care omul se învoiește cu gândul cel rău al păcatului, în aceeași măsură este vinovat. „Înduplecarea este cauza și începutul canonisirilor... căci lupta este vrednică sau de cununi sau de pedeapsă” (Sf. I. Post. 5; 4)

Stăpânirea gândurilor se face: a) printr-o continuă ocupație practică, b) prin cititul cărților bune și c) prin rugăciunea personală și obștească, care se face la Sf. Biserică. „Dacă mintea s-a slobozit de orice năzuință a lumii văzute, aceasta este semnul că a ucis în sine vijelia păcatului” (F.o.c. Vol. II, p. 34- Avva Isaia, *8*; Scara, cuv. XV; d. P.B. Sache. o.c. p. 148).

Gândurile rele sunt foarte primejdioase, când sunt lăsate a prinde rădăcini în ființa noastră. Pentru a ne salva din primejduirea lor, trebuie a lupta contra lor, a le smulge din ființa noastră cât mai grabnic și a le arunca afară, ca pe buruienile netrebnice dintre legume; altfel, ajungem la săvârșirea păcatelor, care, necurățite prin adevărata pocăință, Spovedanie și facerea roadelor vrednice de pocăință, ne cufundă în iad. Privitor la atacurile diavolului prin gânduri rele, Cuv. Filotie Sinaitul scrie așa: „Cel ce s-a predat pe sine gândurilor rele, este cu neputință să se curețe de păcate după omul din afară. Și dacă n-au fost smulse din inimă gândurile rele, nu se poate să nu fie scoase la arătare în fapte. Pricina privirii desfrânate stă în desfrânarea și întunecarea ochiului dinăuntru. Iar pricina dorinței de a auzi lucruri de rușine, stă în aceea că urechile sufletești, ascultă cele ce le șoptesc împotriva noastră dracii nerușinați dinăuntru. Astfel, suntem datori în Domnul, să ne curățăm pe noi înșine înăuntru și în afară, să păzim fiecare simțurile noastre și să curățăm pe fiecare în parte de lucrările pătimașe și de greșeli. Și, precum înainte, când în neștiința noastră petreceam în lume în

deșertăciunea minții noastre, slujeam cu toată mintea și cu simțurile amăgirii păcatului, tot așa trebuie acum, după ce ne-am mutat la viața cea după Dumnezeu, să slujim cu toată mintea și cu simțurile Dumnezeului Celui viu și adevărat și dreptății și voiei Lui.

Întâi este atacul (momeala), apoi însoțirea, pe urmă consimțirea (învoirea), apoi robirea, pe urmă patima îmbibată de obișnuință și continuitate. Iată biruința luptei dusă împotriva noastră. Așa stabilesc și Sfinții Părinți.

Atacul spun că este gândul simplu, sau chipul lucrului născut de curând în inimă, ce se arată minții. Însoțirea stă în convorbirea cu ceea ce s-a arătat, fie cu patimă, fie fără patimă. Consimțirea este învoirea bucuroasă a Sufletului cu ceea ce s-a arătat. Robirea este ducerea silnică și fără voie a inimii, sau amestecarea hotărâtă și nimicitoare a celei mai bune stări a noastre, cu lucrul respectiv. Iar patima este ceea ce se află cuibărit de multă vreme cu împătimire în Suflet. Dintre toate, cea dintâi este fără păcat; a doua, nu totdeauna; a treia, după starea celui ce luptă; iar lupta este pricină sau de cununi sau de pedepse.

Robirea se face în alt chip în vremea rugăciunii și în alt chip când nu ne rugăm. Iar patima e supusă, fără îndoială, sau pocăinței potrivnice, sau muncilor viitoare. Prin urmare, cel ce se împotrivește, sau nu se supune începutului, adică atacului, a tăiat dintr-o dată toate relele ce urmează. Aceasta este lupta dracilor vicleni împotriva monahilor și a celor ce nu sunt monahi. Aceasta este înfrângerea și biruința, precum am zis. Și din biruință vin: sau cununile, sau pedepsele pentru cei ce au greșit și nu s-au pocăit. Să luptăm deci cu mintea împotriva lor, ca să nu aducem la fapte sensibile, păcătoase, voile lor rele, ci, tăind păcatul din inimă, să aflăm înăuntrul nostru Împărăția Cerurilor. Să păzim curăția inimii noastre și căința (străpungerea) statornică față de Dumnezeu, prin această prea frumoasă lucrare.

Mulți dintre monahi nu cunosc amăgirea minții ce le vine de la draci. Se îndeletnicesc cu făptuirea, neavând grija de minte. Fiind simpli și neformați, plutesc în viață fără să guste — socot — curățenia inimii, ignorând cu totul întunericul patimilor dinăuntru. Drept aceea, toți câți nu cunosc lupta de care vorbește Pavel și nu sunt îmbibați de bine prin cercare, socotesc căderi numai păcatele cu lucrul, neluând în seamă înfrângerile și biruințele cu gândul. Deoarece nici privirea nu le poate vedea, fiind tăinuite și cunoscute numai lui Dumnezeu, Conducătorul luptei și conștiinței celui ce luptă. Acestora socot că li s-a spus cuvântul din Sf. Scriptură: „Și au spus pace, dar nu era pace" (Iez. 13 *10).* Deci, sunt între frați, din simplitate, unii de felul acesta. Ei doresc și se silesc cât pot să se ferească de faptele rele cu lucrul. Dar în cei ce au dorința să-și curețe vederea Sufletului, este o altă lucrare a lui Hristos și o altă taină. Pomenirea limpede a morții cuprinde cu adevărat multe virtuți. Ea naște plânsul, îndeamnă la înfrânarea de la toate, aduce aminte de gheenă, este maica rugăciunii și a lacrimilor, păzitoarea inimii, neîmpătimirea de țărână, țâșnire de înțelegere și dreaptă socoteală, ale căror roade sunt frica îndoită de Dumnezeu și curățirea gândurilor pătimașe din inimă. Ea deci cuprinde multe porunci de-ale Domnului. Prin ea este văzut războiul cel greu de fiecare ceas, care face grijă multora dintre luptătorii lui Hristos.

O întâmplare sau o supărare ce vine pe neașteptate, întinează nu puțin atenția cugetării. Scoțând mintea din preocuparea cea înaltă, virtuoasă și bună, ea o abate spre gâlcevi și certuri păcătoase. Iar pricina acestei pierderi a noastre, stă în aceea că nu suntem cu grijă la cele ce ni se întâmplă. Nu ne va întina și nu ne va întrista nici una din supărările ce ne vin în fiecare zi, odată ce vom cugeta aceasta totdeauna. De aceea Dumnezeiescul Apostol Pavel zice: „Sunt mulțumit în neputințe, în batjocori și în nevoi... Toți cei ce vor să viețuiască cu bună cinstire în Hristos Iisus, vor fi prigoniți" (2 Cor. 12 *10;* 1 Tim. 3 *12)* F. o.c. Vol. IV, *11*6-9).

Pe copil să-l ții în frâne
De-l vrei om la toți să placă.
Nu-l lăsa orice să-ngâne,
Nu-l lăsa orice să facă.
Nu-l lăsa după plăcerea-i
Unde vrea el să se ducă...
Din același lemn se face
Și Icoană și măciucă!

LUPTĂ CONTRA GÂNDURILOR RELE ȘI TE VOR PĂRĂSI. Un călugăr se tot plângea starețului său că este foarte supărat de gândurile rele. Se jeluia mereu că gândurile rele năvălesc puhoi asupra lui ziua și noaptea. Starețul îl ascultă. Într-o bună zi îl chemă să vină după el îmbrăcat și cu mantia călugărească.

Ieșiră afară din incinta Mănăstirii, afară din ținutul ei. Ajungând pe un loc înalt, unde sufla vântul din toate părțile, starețul îi porunci călugărului să dezbrace mantia și să oprească vântul cu ea. Călugărul mirat de acea poruncă, răspunse: „Asta n-o pot face!" Starețul atunci îi zise: „Precum nu poți opri vântul cu mantia, tot așa nu poți opri nici gândurile rele. Când vezi că vântul suflă tare, ca să nu te doboare, este destul să te ții bine pe picioare. Tot așa, pentru a nu te clătina gândurile rele, a nu te duce în ispite, a nu te doborî în păcate, este destul dacă lupți după lege împotriva lor...".

Oamenii, după felul cugetării lor, își îndreaptă mintea: sau la păcate, sau la oameni, sau la Iisus (P. o.c. p.171 *28;* 86 *5).*

PRIN LUPTA BUNĂ A BIRUIT GÂNDURILE RELE. Avva Olimpie, cel al chiliilor, a fost luptat spre curvie. Atunci cugetul i-a zis: „Du-te și-ți ia femeie". El sculându-se, a călcat lut și a făcut un chip de femeie. După aceea și-a zis lui însuși: „Iată femeia ta, trebuie să lucrezi mult acum ca s-o hrănești". Astfel s-a apucat să lucreze, ostenindu-se mai mult. După o altă zi iarăși călcând lut, și-a făcut și un fiu. Apoi zicea gândului său: „Femeia ta a născut, ai mai multă trebuință să lucrezi, ca să poți să hrănești și pe fiul tău și să-l îmbraci". Așa tot făcând el, s-a topit pe sine... Apoi a zis cugetului: „Dacă nu mai poți suferi osteneala, nici femeie să nu cauți". Dumnezeu văzând osteneala lui, a ridicat de la el războiul și așa s-a odihnit (P.o.c. pp. 163-4).

BIRUIND PE DIAVOLUL CURVIEI DE CINCI ORI, S-A ÎNCUNUNAT CU CINCI CUNUNI. Doi frați au fost trimiși din Mănăstirea lor la un sat. Acolo s-a sculat diavolul cu războiul aprinderii curviei de cinci ori asupra unuia din ei, silindu-l să păcătuiască. Atunci el sculându-se, de cinci ori a zăbovit la rugăciune, rugându-se în Duh și în Adevăr. Astfel nu s-a lăsat biruit de gânduri, dar a fost supărat foarte tare. După aceea întorcându-se la Mănăstire, s-a dus la Părintele său Duhovnic foarte întristat și cu fața tulburată. Întrebat fiind de cauza tulburării lui, fratele a pus mătanie, zicând: „Roagă-te Părinte pentru mine că am căzut în curvie". Și așa, i-a povestit cu de-amănuntul cum a fost luptat de gânduri. Bătrânul fiind văzător cu duhul, vedea pe capul lui cinci cununi și i-a zis: „Îndrăznește fiule, că nu te-ai biruit, ci mai vârtos ai biruit cu aceasta, că n-ai săvârșit păcatul..." (P.o.c. 314 47).

255) În Duminici și sărbători m-am dus la cârciumi, jocuri, baluri, serate, nunți cu lăutari, cumetrii, patroane, unde am mâncat, băut, jucat... și alte felurite petreceri anticreștinești? Am grăit vorbe spurcate și glume pricinuitoare dobitocești curvii și necredinciosii?

256) Am făcut cu ochiul? Am privit deșertăciuni cu ochii mei? Am privit cu viclenie?

CREDINCIOSUL A PLĂTIT ȘI DISTRUS CHIPUL NECUVIINCIOS DIN VITRINĂ. În vitrina unei librării era pus un chip necuviincios. Un domn mergea cu copiii săi la plimbare pe lângă acea librărie. Văzând chipul acela, el intră și-l cumpără. Apoi, în fața librarului care-l lăuda, îl sfărâmă, zicând, că de acum va putea trece pe acolo cu copiii săi și nu va mai fi prilej de sminteală... Așa ar trebui să facă toți aceia care au chipuri rele, necuviincioase, în casă (D.C.o.c. 176).

257) Am privit felurite privelişti păcătoase, jocuri, râsuri, petreceri anticreștinești? Am jucat, dansat? Am făcut nuntă cu lăutari, jocuri, cântece curvești, chiuituri idolatre, hasmodii, fumat, vorbe putrede, convorbiri porcoase, beții și alte blestemății?

SFINŢII PĂRINŢI NE SFĂTUIESC A FACE NUNŢILE CREȘTINEȘTE, NU PĂGÂNEȘTE, SATANICEȘTE CU LĂUTARI ȘI JOCURI. Sfântul Ioan Gură de Aur, marele orator și zelos bărbat apărător al învățăturii Dumnezeiești, în cuvântările sale ne învață stăruitor, ca nunțile să nu le facem cu lăutari, jocuri, chiote, pocnete de arme și cântece satanicești. El propovăduiește că nunta fără lăutari este ospăț duhovnicesc și rămâne sfântă; iar nunta cu lăutari, jocuri, cântece de amor, vorbe putrede, beții și alte blestemății, este ospăț păgânesc, praznic drăcesc și rămâne batjocură. Spre o cât mai bună convingere, dăm mai jos sfaturile acestui mare Sfânt Arhipăstor, plăcut al lui Dumnezeu, pentru care rog pe creștini să le citească cu luare-aminte și să le păzească spre a lor mare folos sufletesc.

„Pe creștinul — zice Sf. Ioan Gură de Aur — care fuge de petrecerile lumești pironindu-și mintea lui la Dumnezeiasca Lege, astfel îl fericește împăratul și Prorocul David, zicând: „Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stat și pe scaunul pierzătorilor n-a șezut, ci în Legea Domnului voia lui și în Legea lui va cugeta ziua și noaptea...” (Ps. 1 1-2; 111). Deci, în adunările cele de afară deși cândva se va grăi ceva bun, clar între cele multe rele abia dacă unul vorbește un cuvânt sănătos, iar rele vorbesc cei mulți; iar la Dumnezeieștile Scripturi cu totul împotrivă urmează: cuvânt rău niciodată nu vei auzi nici unul, ci toate de mântuire și pline de multă filosofie. Așa sunt și cele auzite de noi din citirea Apostolului: „Iar pentru care mi-ați scris, bine este omului să nu se atingă de femeie; iar pentru curvie, fiecare să-și aibă femeia sa și fiecare femeie să-și aibă bărbatul său” (1 Cor. 7 1-2).

Mamele cu copiii mici şi mai mărişori, vin la Mântuitorul, care-i mângâie, binecuvântează şi-i sfătuieşte tu blândeţe. Mântuitorul este tipul de frumuseţe al tinerilor, bunătatea şi dragostea prin excelenţă a celor ce umblă pe căile Sale, ascultându-I cuvântul. În El a crescut avântul tineresc cu toată puterea Sa de dăruire pentru a arăta iubirea Sa desăvârşită către Tatăl, de la care venise şi către lumea suferindă şi orbită!

Pentru nunți Pavel pune legi și nu se rușinează, nici nu i se roșește fața. Și foarte cu cuviință. Că dacă Stăpânul lui a cinstit nunta și nu s-a rușinat, ci și cu mergerea de față și cu Darul a împodobit lucrul (că dar a adus la nuntă mai mare decât al altora, prefăcând firea apei în vin, Ioan 2 1-11), robul cum s-ar fi rușinat, punând legi pentru nuntă? Că nunta nu este lucru rău, ci lucru rău este preacurvia, lucru rău este curvia; iar nunta este doctoria izgonitoare a curviei. De aceea să n-o necinstim pe ea cu pompe diavolești; ci, ceea ce au făcut cei din Cana Galileii, să facă și cei ce acum iau femei, să aibă adică pe Hristos în mijlocul lor. Și cum este cu putință să se facă aceasta? Prin însuși Preoți: „Că, cel ce vă primește pe voi, pe Mine Mă primește” (Ioan 13 20). Deci, dacă vei izgoni pe diavolul, cântările cele curvești, versurile cele înverșunătoare, jocurile cele fără de rânduială, cuvintele cele de ocară, pompa diavolească, tulburarea, râsul cel desfrânat și cealaltă necuviință și ocară o vei lepăda și le vei scoate afară, iar pe sfințitele slugi ale lui Hristos, pe Preoții Lui, îi vei băga înăuntru și Hristos printr-înșii cu adevărat va veni, împreună cu Maica Sa și frații (Ioan 2 *2).* „Că oricine va face — zice Mântuitorul — voia Tatălui Meu Cel din ceruri, acela este fratele Meu, sora și mama Mea!” (Mt. 12 50).

Mântuitorul stă la o masă cu cartea deschisă. El învaţă pe un tânăr băietan de ţară să meargă pe calea cea bună, a vieţii şi a mântuirii pentru a deveni fericit.

Știu că unora mă voi părea prea îngreuietor și însărcinător sfătuind acestea și tăind obiceiul vechi; însă nimic din acestea nu grijesc. Că nu-mi trebuiește harul cel de la voi, ci folosul vostru. Nu baterile din palme și laudele, ci câștigul și filosofía. Să nu-mi zică mie cineva că este obicei. Unde se îndrăznește și se face păcatul de obicei nu pomeni. De sunt rele cele ce se fac, măcar obicei vechi de ar fi, strică-l pe el; iar de nu sunt rele, măcar de nu va fi obicei, bagă-l și-l sădește pe el. A face acest fel de lucruri necuvioase n-a fost obicei vechi, ci scornirea oarecarora sunt cele ce se fac.

Tânărul bine-credincios creştin prăşeşte cu sapa, cugetând la cuvintele Mântuitorului. Duhul Sfânt în chip de porumbel, în plină lumină, Se lasă pe umărul lui drept.

Adu-ți aminte cum a luat femeie Isaac pe Rebeca? Cum a luat Iacob pe Rahila? Că și de înseși nunțile lor pomenește Sf. Scriptură și spune și cum s-au adus miresele lor la casele mirilor lor, însă de nimic de acest fel nu pomenește, ci ospăț și cină au făcut, mai veselă decât cea obișnuită. Și pe rudenii le-au chemat la

nunți, iar fluiere, surle, chimvale[196], săriturile cele bețive și toate celelalte mascarale de acum, erau departe și nearătate. Iar cei de acum din vremea noastră și laude cântă Afroditei (idolul curvarilor și curvelor), jucând și preacurvii multe și stricări de nunți și îndrăgiri fără de lege și alte multe cântece de păgânătate și de rușine în ziua aceea cântă; și după beție și atâta necuviință, o poartă în public pe mireasă cu cuvinte de ocară. Cum ceri dar de la dânsa înfrânare și păzire, spune-mi? Când tu o povățuiești la atâta nerușinare din ziua cea dintâi și îngădui ca înaintea ochilor ei să se facă și să se grăiască acestea, care nici robilor celor cu bună așezare nu se cuvine să le audă. Atâta vreme s-a ostenit tata împreună cu mama păzind pe fecioară ca nici să grăiască, nici să audă pe altul grăind ceva din aceste cuvinte și de cămări și de case de femei și de păzitoare de uși și de zăvoare și de ieșirile afară seara și de a nu se arăta nici la vreunul din prieteni și de multe altele ca acestea cu osârdie purtând grija. (Majoritatea părinților de azi însă, sunt mai răi ca diavolii, pentru că ei singuri se fac ucigașii Sufletelor copiilor lor, ducându-i în Duminici și în sărbători, nu la Sf. Biserică și în locurile unde se citesc Sfintele Scripturi și se laudă Numele lui Dumnezeu; ci la praznicele drăcești unde se batjocoresc, n.n.). Și tu venind, într-o zi, toate, toate acestea le-ai răsturnat, făcând-o pe ea fără de rușine prin acea necinstită pompă și băgând în Sufletul miresei cuvinte stricate.

Tânărul drept-credincios creştin citeşte cu atenţie la o masă. Duhul Sfânt odihneşte pe umărul lui drept, şoptindu-i la ureche să citească cu atenţie, să se adâncească în învăţătura Divină şi bisericească, s-o păzească şi împlinească, ca să se fericească.

Oare nu din acestea sunt răutățile ce urmează după aceasta? Oare nu din aceasta sunt preacurviile, curviile și fisurile? Oare nu din aceasta sunt lipsurile de copii[197]? Și văduviile și sărmăniile cele fără de vreme? Căci atunci când chemi pe draci cu cântecele, când împlinești pofta acelora cu cuvintele cele de ocară, când bagi în casă oameni măscărici și muieratici și tot teatrul (drăcesc), când umpli casa de curve și îngădui ca să facă mascarale, acolo se adună toată ceata dracilor! Spune-mi, ce lucru sănătos nădăjduiești? Spune-mi, pentru care pricină mai bagi încă și Preoți înăuntru vrând ca a doua zi să faci unele ca acestea? Voiești să arăți fericirea care are mare dobândă? Cheamă cete de săraci. Ce, te rușinezi cu adevărat și-ți roșește fața? Dar ce-i mai rău decât această nesocoteală, când pe diavolul trăgându-l în casă, nimic rău nu socotești că faci; iar pe Hristos vrând să-L bagi înăuntru, te rușinezi? Că precum atunci când intră săracii vine Hristos, așa când joacă acolo oamenii muieratici și măscărici, sare în mijloc diavolul. Și din cheltuiala aceea (a praznicilor drăcești) nu numai că nu este nicio dobândă, ci se face și multă vătămare (și-ți aduce pedeapsă Dumnezeiască); iar din cheltuielile acestea (făcute după voia lui Dumnezeu), vei lua degrabă multă plată.

Tânărul credincios se fereşte de prietenia celor stricaţi, care-l cheamă după ei. Duhul Sfânt odihneşte pe umărul drept al lui. Diavolii schimonosiţi, şoptesc ceva la urechile celor răi.

Dar nimeni în cetate (sau în sat) — vei zice tu — nu a făcut așa! Dacă nu a făcut nimeni, începe tu, silește-te și te fă începător al acestui bun obicei, ca și cei de pe urmă să ia pildă bună. Și de va râvni cineva și va urma acest bun obicei, către cei ce vor întreba vor avea a răspunde strănepoții cei din strănepoți cum că cutare, el a adus întâi această bună lege. Căci dacă la luptele cele de afară când fac ospățuri, cei ce au scos acele slujbe nefolositoare se vestesc de mulți mai cu fală; cu mult mai vârtos la slujba cea duhovnicească toți îl vor lăuda și-i vor mulțumi celui ce a adus întâi acest minunat început și aceasta îi va fi lui și laudă și dobândă. Că de alții isprăvindu-se aceasta și punându-se în lucru, ție, celui ce întâi ai sădit-o, va aduce răsplătirea rodurilor acelora. Aceasta pe tine te va face degrabă și părinte născător de fii, aceasta și pe cei ce se vor naște, îi va apăra și pe mire îl va face să îmbătrânească cu mireasa. Precum cei ce greșesc sunt îngroziți neîncetat de Dumnezeu, zicând: „Feciorii voștri vor fi sărmani și femeile voastre văduve” (Ps. 108 *8;* Iov 20 *10);* așa și celor ce se supun Lui în toate. Se făgăduiește că le va da și bătrânești

---

196 Chimval — Vechi instrument muzical compus din două talere de aramă care erau lovite unul de altul; cimbal; (Arhaizant, rar) Clopot.

197 În comuna Remetea, jud. Timiș, cu 1450 Suflete românești, în anul 1928 n-a fost nicio singură naștere... (L.S. o.c. Nr. 15, 1929). Aici sunt la mijloc avorturile, groaznicul păcat al uciderii copiilor în pântece, păcat strigător la cer, care cere pedeapsă mamelor, care pentru a fi libere pentru jocuri și petreceri, avortează... (n.n.).

fericite și împreună cu dânsele toate bunătățile, zicând: „De veți vrea și Mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca” (Is. 1 *19).*

Se poate încă a-l auzi și pe Sf. Ap. Pavel zicând, că de multe ori mulțimea păcatelor a făcut morți fără de vreme: „Pentru aceasta — zice — între voi mulți sunt neputincioși, bolnavi și mulți dorm” (1 Cor. 11 *29-31*; Ioari 5 *25-29;* 8 *34-35).* Săracii însă hrănindu-se nu lasă să se întâmple nimic de acest fel; ci și de se va face ceva din cele nădăjduite, îndată aduc ei îndreptare la aceea, învață-te de la fecioara aceea din Iopi (F.Ap. 9 *36-42).* Împrejurul acesteia ce zăcea moartă oarecând, stând săracii cei ce se hrăneau de ea și lăcrimând, au înviat-o și au adus-o la viață. Atât de mult pot rugăciunile văduvelor și săracilor, (nemărginit mai mult) decât tot râsul și dănțuirea, sunt mai folositoare.

Tânărul cu Duhul Sfânt pe umăr ascultă sfaturile bune ale Preotului şi bătrânilor satului.

Aici într-o zi este veselia, acolo însă totdeauna folos. Socotește cu mintea cât de mare lucru este, ca atâtea blagoslovenii luând pe capul miresei, să intre în casa mirelui și de cât mai multe cununi sunt mai cinstite acestea? De câtă bogăție mai folositoare. Precum cele ce se fac acum (cu jocuri, ș.a.) sunt ale nebuniei și ale neînțelepției cele mai de pe urmă; că măcar deși nicio pedeapsă, nicio muncă n-ar fi urmat celor ce fac acest fel de lucruri de ocară, socotește câtă muncă este a suferi a se mânji cu acest fel de ocări în public auzind toți de oameni beți și stricați la minte.

Tânărul cu Duhul Sfânt pe umărul drept, asculta cu multă atenţie sfaturile bune ale mamei sale. Aşa el se edifică zilnic, crescând în Domnul.

Săracii luând, binecuvântează, le cer de la Dumnezeu nenumărate bunătăți; iar aceia după beție, după acea multă mâncare, tot noroiul de batjocuri el toarnă pe capul celor ce se însoară, având între dânșii oarecare întrecere diavolească, ca și cum ar fi fost vrăjmași cei ce s-au adunat, așa rudeniiile lor se întrec între dânșii, cine ar grăi mai multe, grăite și negrăite, ocări pentru cei ce s-au însurat și urăsc pe cei împotrivă. Prigonirea aceasta a lor între dânșii face a se rușina cu covârșire mirele și mireasa. Oare vom mai căuta altă deosebire? Spune-mi? Cine dar se va îndoi de aceea, că toate acestea nu se fac și nu se grăiesc de dânșii, dracii pornindu-le sufletele lor? Nimeni cu adevărat. Acest fel sunt răsplătirile diavolului: ocări, beție și nebunie a Sufletului.

Tânărul este între virtute şi viciu. Îngerul păzitor îl îndeamnă la abstinenţă de băuturi beţive, înmânându-i o inimă curată cu un crin răsărit din ea. Moartea şi diavolul însă îl silesc cu paharul plin de otravă — şarpele înveninător al beţiei. Fericirea şi nefericirea depind de alegerea lui. El stă uimit, văzându-se atras în două părţi opuse şi potrivnice una alteia.

Dacă cineva se leapădă ca de ceva rău a aduce în locul acestora pe săraci și zice că acestea sunt semne ale ticăloșiei, să se învețe și aceasta: că nu a hrăni pe săraci și pe văduve (este ticăloșie), ci pe măscărici și pe curve, aceasta este semn a toata scârba și a nenumărate răutăți. De multe ori din însăși ziua aceea, dintre prieteni luându-l curva robit pe mire s-a dus, îndrăgirea cea către mireasă a stins-o, plecarea cea bună către ea a tras-o, dragostea, mai înainte de a se aprinde, a potolit-o și semințe de preacurvie a semănat. De aceea trebuia măcar a se teme părinții, deși nu de altceva de nimic și a opri venirile la nunți ale măscăricilor (lăutarilor) și ale jucăușilor. Căci nunta s-a adus, nu ca să petrecem în necurății, nici ca să curvim; ci ca să petrecem în înfrânare și curăție.

Tânarul stă uimit între patru vicioşi: un luxos, un tutunar, un beţiv şi un cartofor. În spatele lor stau diavolii, care-i învaţă şi-i stăpâneşte. Duhul Sfânt se depărtează de tânăr, pentru că a început a înclina la rău.

Ascultă pe Pavel zicând: „Pentru curvie, fiecare să-și aibă femeia sa și fiecare femeie să-și aibă bărbatul său” (1 Cor. 7 *2).* Aceste două sunt pentru care s-a adus nunta, ca să petrecem în înfrânare și curățenie și ca să ne facem părinți. Din aceste două cea mai întâi pricină este a înfrânării și a curățeniei. Deci, fiindcă a intrat pofta, a intrat și nunta, ca să taie obiceiul cel peste măsură și să plece pe fiecare să aibă numai o femeie. Din înfrânare și curățenie — zice el iarăși — se naște dragostea; iar din dragoste se nasc bunătățile cele nenumărate. Deci, fiecare

căsătorit să socotească pe celelalte femei că sunt de piatră, știind că după însurare, măcar cu ochii neînfrânați de vei căuta la altă femeie... te-ai făcut vinovat sub învinuirile preacurvarilor (Mt. 5 *28).*

Tânărul cu Duhul Sfânt pe umăr în fața ispitei jucătorilor de cărți.

Aceste cuvinte procitește-le în toate zilele. Și, de vei vedea că se ridică în tine pofta de o altă femeie și că apoi din aceasta ți se pare femeia ta neplăcută, intră în cămară și deschizând cartea aceasta, luând pe Maica Domnului și pe Sf. Ap. Pavel mijlocitori și pe Dumnezeu ajutător, adeseori citește cuvintele acestea și stinge văpaia. Așa făcând, femeia ta va deveni ție iarăși mai iubită, nedepărtând nicio poftă dragostea ta cea către dânsa. Și nu numai fem eia ta va fi ție iubită, ci și tu te vei socoti că ești mult mai fericit, mai cinstit și cu har...

Tânărul dezgustat de Sf. Scriptură și de alte cărți Sfinte, citește cu mare nesaț romane... Bufnița pe spate, năluciri de joc de cărți, modă, fumat, răutăți, bețiii și alte multe feluri de blestemății... îi apar înaintea ochilor.

NUNŢILE CU LĂUTARI, JOCURI ȘI CÂNTECE LUMEȘTI SE DESPOAIE DE BINECUVÂNTĂRILE DOMNULUI, DEVENIND PRAZNICELE DIAVOLULUI. Sfinții Teologi adeveresc că nunta se numește Taină Sfântă pentru trei izvoare binefăcătoare:

1) Pentru iubitoarea unire într-un trup și Suflet, a bărbatului cu femeia. „Și vor fi — zice — amândoi un trup... Deci, nu mai sunt doi, ci un trup” (Mt. 19 *5-6).*

2) Pentru că nunta este preînchipuitoarea duhovniceștei uniri a Domnului Hristos cu Biserica. „Taina aceasta — zice Apostolul — este mare. Eu însă vorbesc de Hristos și de Biserică” (Efs. 5 *23-32).*

3) Nunta are în sine Dumnezeiescul Dar, așa cum îl au și celelalte Taine Sfinte.

Acum, socotind bine, vedem că lăutarii, jocurile, cântările curvești, vorbele putrede, măscăriciunile, mișcările, mlădierile necuviincioase care se fac, despoaie pe mire și pe mireasă, socri și nuntași de binecuvântare, și-i îmbracă cu blestem; iar petrecerea aceea anticreștinească devine praznicul diavolului...

Tânărul e căzut jos ameţit de fumat şi de gânduri rele. Diavolul cu o lentă în gheare îl ispiteşte să lupte înainte pentru a se învăţa cu fumatul, zicându-i: „Fumează înainte! Doar n-oi fi mai prejos ca femeile slăbănoage care beau, fumează, dansează, poartă lux şi joacă cărţi!”

a) Organele, lăutarii, jocurile și cântecele din gură, vatămă iubita unire într-un Suflet a bărbatului și a femeii. Mirele văzând alte femei acolo și jucând cu ele, se trage cu Sufletul și cu inima la dragostea și pofta acelora; mai cu seamă când acelea se întâmplă să fie mai tinere și mai frumoase decât mireasa sa. Asemenea și mireasa văzând alți bărbați și jucând cu ei, se trage cu Sufletul și cu inima spre dragostea și pofta lor, când aceștia se întâmplă să fie mai tineri și mai frumoși decât mirele ei. Și așa, acolo unde nunta este spre unirea Sufletelor bărbatului cu femeia sa, prin drăcești muzici și jocuri, se face despărțirea Sufletului acestei uniri a bărbatului și a femeii.

b) Muzicile, jocurile și cântecele din gură care se fac la nuntă, se împotrivesc și vatămă închipuirea duhovniceștei uniri a lui Hristos cu Biserica Sa. Vrei să știi cum se vatămă aceasta? Ascultă!

Tu, oricine vei fi mire la orice nuntă: Hristos a sfințit și a curățat Biserica cu Sf. Botez, precum zice Pavel: „Ca să o sfințească pe ea curățând-o cu baia apei prin cuvânt” (Efs. 5 *26);* iar tu bărbatul mire, chemând la nunta ta fluiere și trâmbițe și lăsând a se face jocuri și cântece din gură la casa ta, în loc să cureți și să sfințești femeia și mireasa ta, tu o întinezi și o faci necurată la Suflet, ba chiar și tu te întinezi și te faci asemenea necurat... „Hristos a întemeiat în Sine preaslăvită și frumoasă Biserică, fără să aibă vreo zbârcitură ori întinăciune, sau vreo pată, ori altceva de acest fel; ci să fie sfântă și fără prihană” (Efs. 5 *27)* și tu bărbate, cu organele, dansurile, jocurile, horele și cântecele curvești, pe care le lași să se facă la nunta ta, strici podoaba, frumusețea și slava femeii tale și o arăți pe ea urâtă, neslăvită, cu multe pete și întinăciuni, ba chiar și tu te faci asemenea cu ea, urât și fără podoabă.

Tânărul, îmbrăcat la modă, cu baston în mână. El îşi aprinde ţigara pusă în ţigaretă. În buzunar are cărţi de joc şi o sticlă cu rachiu în alt buzunar. Moartea şi diavolul, cu semnele acelor vicii merg, în urma lui.

Hristos atât de mult a iubit Biserica, încât pentru dragostea ei, S-a dat pe Sine la moarte. „Bărbaților — strigă Apostolul — iubiți-vă femeile voastre, precum și Hristos a iubit Biserica și pe Sine S-a dat pentru dânsa" (Efs. 5 25)*;* iar tu bărbate nu-ți iubești femeia ta cu aceeași dragoste adevărată, ci o urăști, căci dacă ai iubi-o într-adevăr, n-ai aduce la nunta ta acele satanicești pricini vătămătoare Sufletului ei, care sunt: muzicile, jocurile și cântecele lumești, curvești, murdare din gură. Ce zic? Chiar tu nu te iubești într-adevăr pe tine însuți; ci îți ești vrăjmaș ca un nepriceput, pentru că lași să se facă la casa ta acele prilejuri, întâlniri... care-ți vatămă Sufletul. Câte bețiii, jocuri, cântece curvești, chiuituri, câte neorânduieli, câte răutăți lași să se facă la nunta ta omule, toate acestea se abat și se duc la duhovnicească nuntă a lui Hristos și a Bisericii, a Cărui nuntă, chip și icoană este nunta ta. „Cinstea — zice Marele Vasile — sau necinstea Icoanei, trece la chipul dintâi" (Cuv. p. Și Duh, cap. 18), Aceasta o adeverește și Sf. Ioan Hrisostom pentru nunți, zicând: „Dacă nu te rușinezi de nuntă, rușinează-te măcar de Hristos și de Biserică, al Cărui chip este nunta și nu aduce organe și dansuri la aceasta. Nu cumva este teatru? Tainăeste și închipuire de mari lucruri (a lui Hristos și a Bisericii); și dacă nu te cucernicești de această Taină, măcar cucemicește-te de cel ce este chipul acesteia... la tainele elenilor jocurile sunt evlavia și cucernicia acelora.

Tânărul nedumerit luptat de gândul bun şi rău. Gândul bun înaripat ca un Înger luminat, îi pune înaintea ochilor Dumnezeieiasca Scriptură şi alte cărţi sfinte, ca să le citească şi să fie virtuos, bun, credincios, creştin conştient. Gândul rău din stânga, cu faţa hazlie, caraghioasă, cam întunecat, îl îmbie cu cărţi rele, romane, cărţi de joc şi alte deşertăciuni, pentru a deveni om de lume, vicios şi prăpădit.

Mare Taină se săvârșește aici! Afară de aici curvele, afară cei pângăriți... Mir este nunta; deci, pentru ce bagi putoarea mocirlei în alcătuirea mirului (adică în locul unde se săvârșește nunta)? Toate trebuie să fie pline de întreagă înțelepciune, toate cu cucernicie, toate cu podoabă. Acum văd însă din contra: săriți asemenea cămilelor și cailor; pentru aceasta voiesc a curăți nunta, încât s-o aduc la cinstea cea potrivită ei și să astup gurile ereticilor, fiindcă s-a ocărât Darul lui Dumnezeu, rădăcina (Tainei) renașterii noastre... Spune-mi mie, săvârșești Taină și chemi pe diavolul?" (Om. 12 c. Cols.).

Tânărul fumând, biruit de gândul rău, citeşte romane şi alte cărţi rele. În mintea lui i se năIucesc chipuri de femei ce-1 îmbată şi-1 atrag la viciu. Şarpele patimilor se târăşte pe masă şi-l muşcă de inimă, îl învenineazâ.

c) Organele, jocurile și cântecele din gură, care se fac la nuntă, strică și se împotrivesc darului ce-l are Taina nunții, al cărei scop este a dezlega și a depărta de la păcatul curviei pe bărbat și pe femeie. Aceste drăcești organe, jocuri și cântece, silesc nunta să se facă nu dezlegare a curviei și a păcatului, ci chiar înlesnire, pricină și prilej de curvie, preacurvie și altor păcate. Și apoi oare nu se fac din acestea la nunți, atâtea curvii ascunse, atâtea tainice preacurvii în inimă? Nu curvesc cu pofta Sufletului, precum a zis Domnul și cei ce cântă cu organe și cei care joacă și cântă din gură?

Nu preacurvesc cu mintea lor cei ce se adună la nuntă și privesc cu iscodire fețele femeilor, sau fetele și femeile fețele flăcăilor și ale bărbaților, când se prind în joc de mâini, de umăr, de brâu sau de mijloc? Dar celelalte păcate care se fac la nunți din cauza acestor organe și a dansurilor, a necuviincioaselor cuvinte, a celor nerușinați glumeți, nerușinoasele cuvinte ale beților, curveștile împodobiri ale hainelor, muierească ungere a mirurilor și a parfumurilor și a celorlalte mii de neorânduieli? De va voi cineva să le scrie cu de-amănuntul, poate să umple o carte întreagă! Și mai ales când nunțile se întind nu numai într-o zi sau două, ci până și la opt zile, iar în multe locuri și până la 15 zile, atunci, cine poate să mai numere răutățile și păcatele care se fac? Milos, Milostiv fii nouă Dumnezeule!

Pentru aceea, ca să împreunez într-un cuvânt cele zise mai sus, nunțile creștinilor de azi, pentru nepotrivitele și necuviincioasele lucruri care se fac la nuntă, se primejduiesc să nu mai fie Taină Sfântă, Taină plină de Dar și cinstită — cum sunt cu adevărat cele ce se fac creștinește după rânduiala Sfintei Biserici — ci o ceremonie păgânească, idolatră, elenă, necuviincioasă și necinstită, sau ca o meșteșugire și mreajă a vrăjmașului de obște, cu care aduna pe oameni spre a-i face să păcătuiască și să se muncească. De aceea, așa cum la celelalte Sfinte Taine, nu se fac jocuri, cântări lumești din gură și cu muzici, tot așa nu trebuie a se mai face nici la Sfânta Taină a Nunții.

Tânărul cu o fetișcană vorbesc tainic în grădină. Șerpii desfrânării cu câte trei capete: minciuna, furtișagul și amorul, îi împleticesc pe amândoi din amândouă părțile, apropiindu-i pentru a se spurca.

Frați, părinți și creștini, ia socotiți-vă bine: cum pot oare mirii și nuntașii adunați la praznicul diavolului cu jocuri, cântece curvești și chiuituri, vorbe putrede, măscăriciuni, sudălmi și alte nebuneli, să vină în Biserica lui Dumnezeu pentru a primi binecuvântare? Oare așa viind, vor lua binecuvântare? Ori se încarcă cu blestem?... Oare un tânăr sau o tânără, care se vor binecuvânta și încununa după rânduiala Sfintei Biserici (Vezi rânduiala logodnei și a cununiei, învățăturile, rugăciunile și binecuvântările lor din Moliftelnic; „Priveliști Apocaliptice" cap. 4 11, Explicarea Crezului, art. 10, Sfânta Taină a Nunții; cap. 3 6, tot Sfânta Taină a Nunții, de autor și nota (g) din întrebarea 295, din această carte), mai au ei dreptul să cheme la nunta lor fluiere și muzici, să întindă jocuri și să cânte din gură? Mai este cuviincios acestora, care au auzit atâtea binecuvântări și atâtea cuvinte sfinte, rostite de Preoții ce i-au cununat, să-și spurce urechile lor iarăși cu necuratele și nerușinatele cântece? Ei, care au stat în Biserica lui Dumnezeu și și-au sfințit picioarele, se potrivește să le mai spurce iarăși cu drăcești jocuri? Cu un cuvânt, mai este cu dreptul, ca ei, care s-au împărtășit în ziua aceea cu Preacuratele Taine, să nu-și păzească toate simțirile trupului lor și toate simțirile și puterile Sufletului pentru Darul, cinstea și sfințenia ce au primit? Este drept, zic, ca ei să mai privească nerușinoasele priveliști: muzici, jocuri și alte neorânduieli, sau să mai facă vreo faptă rușinoasă? Eu sunt încredințat, că toți într-un glas veți răspunde că, nu este cuviincios; și așa și este.

Tânărul revenindu-şi în sine prin citirea cărţilor sfinte, sugrumă balaurul cu trei capete. Sfântul Duh Se apropie iarăşi de el.

Acestea cunoscându-le, să faceți numai nunți creștinești, după rânduiala Sfintei Biserici, masă creștinească, citiri din sfintele cărți, rugăciuni, cântări duhovnicești și faptele milei sufletești și trupești către aproapele lipsit, pentru a rămâne încununați pentru totdeauna cu cununiile și binecuvântările Divine prin Biserică. Cei ce fac nunți anticreștinești cu jocuri și cântece curvești, le cad cununiile de pe cap (Pl. Ier. 5 16-17), se despoaie de binecuvântările primite și se încarcă cu blestem, afurisenie și urgie Divină. Sfinții Părinți cunoscând acestea, au hotărât Preoților și clericilor să se scoale și să fugă de la mesele și nunțile celor ce aduc muzicanți și jocuri, ca să nu se facă părtași păcatului, blestemului și afuriseniei acelora. Ah, creștinilor! Oare voi nu mai înțelegeți? Ah, creștinilor!

Tânărul Iconostasului din cărţi de rugă-ciuni şi cu Duhul Sfânt pe umărul drept, se roagă înaintea casa părintească. El mai citeşte: Dumnezeiasca Scriptură, alte cărţi sfinte.

Înțelegeți odată măcar din acestea că, jocurile și cântecele car e se fac la nunți, sunt potrivnice și rele! Și pentru aceasta poruncește Sf. Sinod Preoților și clericilor să nu stea să le privească. De erau bune acestea, se cădea ca Sinodul să hotărască să stea și ei să le privească.

Tânărul lăsându-se iarăşi pradă patimilor, s-a cufundat în mocirla lor. El e împresurat de păunul mândriei, broasca zgârceniei, ţapul necurăţiilor, tigrul mâniei, porcul lăcomiei, şarpele pizmei, melcul lenevirilor şi diavolul minciunăriilor şi al vicleşugurilor. Gura iadului cască ameninţându-l a-l înghiţi din clipă în clipă.

Vai fraților! Cum vă lasă inima să vedeți pe Preoții Dumnezeului Celui Preaînalt, fugind de la nunțile voastre, iar muzicanții și jucătorii să vină la acestea? Cum vă rabdă Sufletul să plece din casele voastre robii lui Dumnezeu, cei care vă binecuvântează și vă sfințesc și care au binecuvântat nunta și masa voastră; iar în locul lor să intre și să șadă slugile Satanei? Cei care vă întinează Sufletele cu jocurile, cântările curvești, chiuiturile și săltările cele necuviincioase? Nu vă gândiți nepricepuților, că făcând așa, este întocmai cum ați izgoni pe Sfinți de la nunțile voastre și ați pofti pe păcătoși? Să izgoniți pe cei binecuvântați și să poftiți pe cei blestemați? Să izgoniți pe cei ce vă luminează și să chemați pe cei ce vă întunecă. Să izgoniți pe Hristos și în locul Lui să chemați pe diavolul?

Vai de netemerea de Dumnezeu a creștinilor de astăzi! Poate fi vreo necredință mai mare decât aceasta? Mai mare defăimare și neomenie? Eu socotesc și aceasta, că cel de mai sus Sfânt Sinod, pentru acest scop a hotărât să se scoale și să fugă Preoții și clericii de la nunți, când vin muzicanții, ca văzându-i creștinii pe ei că pleacă, să se rușineze și izgonind muzicanții, să oprească pe Preoții Domnului în casele lor.

Acum ce ziceți voi părinți ai tinerilor miri și mirese? Ce ziceți acum voi tinerilor miri și mirese? Hristos voiește să vină împreună cu Îngerii în casa voastră, ca să binecuvânteze nunta, precum a binecuvântat-o pe cea din Cana; să binecuvânteze masa voastră și să prefacă apa în vin, adică să pricinuiască bucurie cu Sfânta Sa arătare și toată bunătatea în Sufletele voastre și a celor ce se vor afla la nunta voastră. Deci, ce hotărâți? Voiți să vină Hristos în casa voastră ca să vă dăruiască toate aceste binecuvântări și daruri? Dacă voiți pe Hristos, este trebuință să nu mai aduceți în casele voastre muzici și hore, iar dacă voiți muzicile și horele, Hristos nu suferă să fie într-o casă cu acestea, ci îndată fuge și Se depărtează. Depărtându-Se El, se depărtează și Preoții Lui și clericii, precum și orice altă bunătate. Și de la casa de la care pleacă Hristos și slujitorii Săi, cine rămâne? Numai Satana și slujitorii lui — dracii — și toată răutatea, păcatul și nefericirea. Dacă sunteți creștini adevărați, următori și ucenici ai lui Iisus Hristos, vă aflați în mare nevoie fraților, să alegeți de o mie de ori mai bine să lipsească muzicanții, jocurile și cântecele curvești de la casa voastră, decât să fugă Hristos și slujitorii Săi — Preoții — și astfel să vă lipsiți, dimpreună cu aceștia, de orice bunătate sufletească și trupească, pământească și cerească, vremelnică și veșnică. Așa zice și Dumnezeiescul Hrisostom: „Dacă pe acestea le vei alunga, va veni Hristos la nunți: iar Hristos fiind de față și ceata Îngerilor va fi de față; și de voiești și acum se lucrează minuni, precum și atunci și va preface apa în vin" (Om. 12 c. Cols.).

Remuşcat de conştiinţă, tânărul păcătoşit aleargă la Scaunul Sfintei Spovedanii. Preotul Duhovnic primeşte pe tânăr, îi dă sfaturi bune şi canonul binecuvântat pentru a merge pe calea vieţii şi a mântuirii.

Dumnezeu Care din început a făcut bărbat şi femeie... şi femeia bărbatului de la Dumnezeu se rânduieşte (Fac. I *26-28,* Mt. 19 5-6; Prov. Sol. 19 14), să vă lumineze pe toţi şi pe toate cu înţelepciune de sus, ca să primiţi şi să folosiţi binecuvântarea Lui (Iac. 1 5; 3 17; Ps. 127), să vieţuiţi cu bună credincioşie în casă; şi aşa El va fi în mijlocul familiilor şi gospodăriilor voastre, călăuzindu-vă pe calea vieţii, a mântuirii şi a fericirii vremelnice şi veşnice. Amin (Prel. şi spic. d. H.o.c. pp. 61-82).

DIAVOLUL A INTRAT ÎN CREȘTINA CARE JUCA. Tertulian (sec. II) ne istorisește despre o creștină care nu se reținea de la cele mai imorale jocuri. Odată, cu ocazia unui astfel de joc, diavolul puse stăpânire pe Sufletul ei și ea căzu jos, îmbolnăvindu-se greu. Preotul chemat la capul muribundei, a cunoscut îndată că diavolul o stăpânește și prin rugăciuni, căută s-o scape.

În decursul rugăciunii diavolul se răsti la Preot, zicând: „De ce mă alungi? Am dreptul s-o stăpânesc, pentru că acest Suflet se rătăcise pe pământul împărăției mele și l-am aflat în teritoriul meu" (O.M.P. 448).

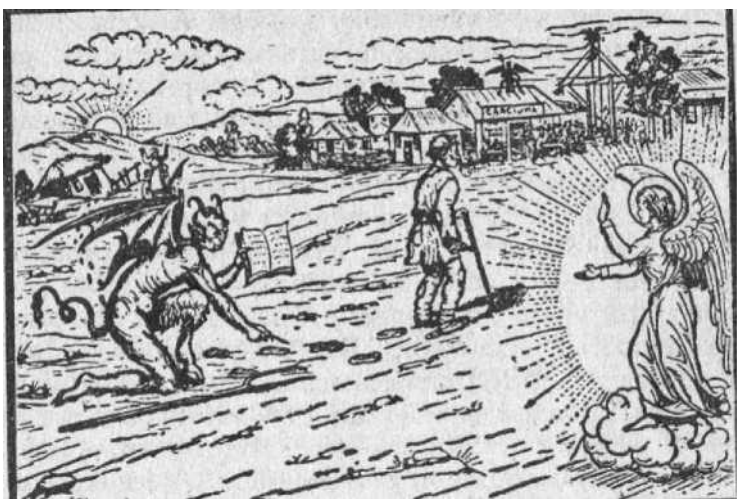

Chipul de față ne arată pe diavolul mergând după creștinii de formă goală, numărându-le pașii ce-i fac în căile pierzării, la cârciumă, beții, lux, fumat, jocuri, cântece curvești, chiuituri, scrânciob, călușei, nunți cu lăutari și jocuri, cumetrii, patroane însoțite de petreceri anticreștinești, la prăznuiri

idolatrizatoare, demonice sindrofii, hasmodii și alte blestemății. Iată cu câtă bucurie demonică vine diavolul după creștinul ce aleargă în căile pierzării! Iată cu câtă atenție îi număra el pașii și îi scrie în catastiful păcatelor! Și vai! vai! Multe sumedenii de creștini și creștine cu numele, îl mai bucură pe dracul, mulțumindu-l aproape zilnic, că are ce scrie în demonicul său catastif!!!

Acei creștini care își cheltuiesc agonisita lor în deșertăciuni, ca și bogatul nemilostiv din Sf. Evanghelie, sunt nemilostivi cu cei săraci și cel mult dacă își curăță urechea față de ei cu darea vreunui bănuț ori a vreunei cojițe uscată de pâine, turtă ori mămăligă. Ei sunt groaznic de nemilostivi și nedrepți chiar și cu Sufletul lor, de care nu se grijesc niciodată după poruncile Dumnezeiești și sfaturile Sfintei Biserici a lui Dumnezeu. Ei, după cuvântul psalmistului, sunt: „Cei ce fac nedreptate, urându-și Sufletele lor" (Ps. 10 5). Aceia grijindu-se numai de îmbuibările și împopoțonările trupului cu felurite mode și deșertăciuni lumești, își înmulțesc viermii patimilor, care îi vor roade și chinui veșnic. De Suflet nici nu visează. Grija Sufletului o lasă pe seama copiilor și aceia crescuți rău, drept ca pădureții nealtoiți, sau pe seama prohodirii cu pompă, pe seama Preoților... Vai, nefericiții de ei! Au ajuns bucuria Satanei!

Creștine! Ascultă glasul Îngerului tău păzitor, care ți-i dat spre pază ca să te călăuzească și povățuiască în viață, spre a ajunge să moștenești pământul cu cei blânzi (Evr. 174; Mt. 5 *5).* Acesta strigă mereu la tine să părăsești calea pierzării! Ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și sfaturile Bisericii Lui, dacă vrei să scapi de iadul vremelnic și veșnic, căci: „Cine cade și nu se mai scoală!? Cine rătăcește drumul și nu se mai întoarce?" (Ier. 8 4-*5).* Oprește-te... și apucă pe calea vieții și a mântuirii, ca să scapi de muncile iadului!!!

CREȘTINA ÎNDRĂCITĂ DE LA JOC. În cetatea Mihlim din țara Brabanției, o jupânească creștină jucând într-o Duminică, s-a îndrăcit. Duhul rău o muncea așa de groaznic, încât oamenii adunați la casa ei, s-au văzut siliți s-o lege. A doua zi dimineața, au dus-o la Biserica Precistei, în care slujeau Preoții, pentru că acolo se mai făcuseră multe minuni. Un copil mic, bun creștin, văzând cum se muncea jupâneasa de duhul rău, a însemnat-o cu Semnul Sfintei Cruci. Atunci a ieșit dintr-însa duhul cel rău în chip de vierme păros. Copilul văzând că zăbovea a ieși cu tot corpul, luând îndrăzneală, l-a apucat cu mâna și l-a tras afară. Îndată ce l-a scos, urâciosul diavol în chipul viermelui păros, a pierit dinaintea tuturor. În momentul acela însă mâna copilului care prinsese și scosese otrăvitul vierme, s-a înnegrit. Toată lumea din Biserică văzând, s-a îngrozit. Atunci Preoții Bisericii stropindu-i mâna cu apă sfințită de la spălătorul Dumnezeiescului Altar, s-a curățat îndată de acea negreală fioroasă și a devenit albă, curată ca și mai înainte...

„Cel ce slujește păcatului — zice Mântuitorul — este rob al păcatului. Robul nu rămâne în casă în veac...", iar Apostolul adevărește: „Cel ce păcătuiește (stăruiește a păcătui fără a se căi și îndrepta) este de la diavolul, pentru că diavolul din început păcătuiește" (Ioan 8 *34-35;* 1 Ioan 3 *5).*

258) Am cântat cântece curvești? Am grăit glume, nebunii, măscăriciuni? Am râs cu hohote, neoprit și fără socoteală...?

259) Am privit fețe străine cu gânduri necurate, am poftit: fecioară, fecior, văduvă, femeie cu bărbat, față bisericească, rudenii, de altă lege?

CEI CE PRIVESC CU ISCODIRE, SE PERICLITEAZĂ. Nu se cade creștinilor a privi cu iscodire formele trupurilor, fiindcă din privirile iscoditoare ale fețelor frumoase, se pricinuiește strechia amorului, apare pofta inimii și nu numai că curvesc și preacurvesc cu mintea, cei ce privesc cu iscodire, precum a zis Domnul (Mt. 5 *28),* dar în cele din urmă ajung să curvească și să preacurvească și cu fapta. Pentru aceea a zis înțeleptul Sirah: „Întoarce ochiul tău de la femeia frumoasă și nu te uita la frumusețe străină. Cu frumusețea femeii mulți s-au înșelat, că de la ea iubirea, ca focul se aprinde" (Is. Sir. 9 *8-9).* Dar și parimia adevărește aceasta: „Din a vedea se naște a pofti". Așa, fiii lui Dumnezeu (ai lui Sit) văzând pe fiicele oamenilor (ale lui Cain) că erau frumoase, și-au luat lor femei din toate care au ales (Fac. 6 *2).* Așa Samson, a văzut în Timna o femeie de alt neam, a iubit-o și a pătimit acele răutăți (Jud. 14 1). Așa David, privind pe Versavia spălându-se, a căzut în preacurvie și ucidere (2 Împ. 11 2).

În scurte cuvinte, sunt nenumărați aceia care au căzut în curvii și preacurvii din pricina iscodirii ochilor. Așa și astăzi, aproape cei mai mulți din cei ce cad în patimile trupului, au căzut din cauza iscodirii privirii ochilor. „Din privire — zice Isidor Pilusiotul — se naște îndrăgirea. Pentru aceea Hristos, pe cel ce se îndulcește cu nefrânare din privirea fețelor, l-a hotărât că este preacurvar, nu numai ca să oprească fapta, ci și înțelegerea s-o împuțineze... Neînfrânata privire ce se hrănește din

frumuseți străine, cu dreptate Mântuitorul a înfricoșat că o va munci, izbăvindu-ne pe noi din lucrare și de multă necunoștință, ca nu după ce va intra frumusețea prin ochi, să robească mintea noastră și puterile Sufletului legându-le, să facă gândul a se pleca spre patimi, care fiind ținut, răul se face cu anevoie de vindecat" (Ep. 254; 2411, către Pavel și Ilie Diaconul).

Dumnezeiescul Hrisostom a fost silit a zice: „Cei ce privesc cu iscodire frumusețile femeilor, era mai bine să fi fost orbi desăvârșit, decât să întrebuințeze ochii la unele ca acestea" (din Eclog.). Sf. Grigore Teologul sfătuiește: „Legea poruncește să nu curvești; iar tu nici să nu poftești, oprindu-ți patima din căutarea cu iscodire și cu aprindere" (Cuv. la Paști).

Pentru aceasta, câți creștini se tem de Dumnezeu și iubesc întreaga înțelepciune și mântuirea Sufletului lor, nu se cade a-și întinde privirea lor la fețe, atât ale femeilor, cât și ale bărbaților măcar de ar fi ele babe și bătrâni; precum sfătuiesc Dumnezeiești Părinți. Dacă însă va fi absolută trebuință a vorbi cineva cu femeile, se cade a căuta cu ochii în jos și a-i întoarce de la privirea lor și așa să vorbească cu ele. De vederea și vorbirea cu călugărițe, atât trebuie a se păzi cineva, precum se păzește de foc și de cursa diavolului. „De vei fi silit a vorbi cu femei — sfătuiește Sf. Isaac — întoarce-ți fața ta despre vederea lor și așa vorbește cu dânsele. De călugărițe însă, depărtează-te ca de foc și de cursa diavolului, de întâlnirea, de vorbirea împreună cu ele și de vederea lor" (Cuv 7 p. 60).

De se întâmpla să vadă cineva vreo femeie frumoasă și s-o poftească, pentru a scăpa de fapta cea rea, nu trebuie să mai privească a doua oară la acea femeie; ci să-și întoarcă mintea sa la citirea cărților folositoare de Suflet, la grijile cele trebuincioase, la spirijinirea săracilor, ajutorarea nedreptățiților, cercetarea bolnavilor și întemnițaților, la rugăciuni, la cugetarea morții, a Judecății și a muncilor iadului.

Împăratul Alexandru Macedon biruind pe împăratul Darius și auzind pe prietenii lui vorbind că femeia lui Darius este mai frumoasă decât toate femeile Asiei, a poruncit să n-o aducă înaintea lui s-o vadă. Marele Vasile zice: „Nici pe fiicele lui Darius cele frumoase Alexandru n-a voit să le vadă" (Cuv. către tineri). Bătrânul Scipio n-a voit niciodată să aducă înaintea lui vreo femeie din cele roabe, pe care le prindeau soldații în război. Tot pentru aceasta și Kir împăratul Perșilor, n-a voit să vadă pe Pantia, femeia lui Avradat, împăratul Sușilor, care întrecea în frumusețe pe celelalte femei. Tot pentru evitarea căderii și Scipio Africanul, marele general al Romanilor, n-a primit nici să vadă fetele Spaniolilor. (Prel. și spic. d.H. o.c. 140-3).

260) Încrezându-mă prea mult în puterea și cinstea mea, nu m-am ferit a cădea în felurite pofte josnice, păcătoase, murdare, scârnave?

SĂ NE PĂSTRĂM CURAŢI, BISERICI VII LUI DUMNEZEU. Fericit este omul cel ce are grijă să placă Domnului și să-și păzească trupul său curat, ca să se facă Biserică Sfântă și neîntinată a lui Hristos Împăratul! Te-ai făcut de bunăvoie Biserică lui Dumnezeu, omule? Ia aminte de sineți ziua și noaptea, ca să nu se strice Biserica pe care a-i zidit-o în a ta stăpânire. Tu însuți cu voirea și cu stăpânirea ta te-ai făcut Biserică a lui Dumnezeu și nu de silă, ci cu osârdia ta. Știe și te-a luminat cel ce te-ai făcut Biserică a lui Dumnezeu Celui Preaînalt, că Duhul lui Dumnezeu locuiește în Biserică, dacă este curată și o sfințește pe dânsa, ca să fie de bună treabă Stăpânului său. Ascultă fratele meu și scrie graiurile prostiei mele pe inima ta. Încinge-te pe sineți cu credință curată, cu nădejde și cu dragoste. Stai ca un puternic păzind Biserica lui Dumnezeu de toate gândurile întinate. Fă-te tot pe sineți ochi, pândind neîncetat și privind pe ispititorii celui rău. Că îngerii negri ispititori de-a pururea năvălesc, ca să afle vreun trândav și răspândit cu mintea, ca să-i strice Biserica trupului și să nu mai fie de bună treabă Stăpânului său.

Ia aminte de sineți, ca nu cumva să te afli însuți tu primind pe ispititorii — Îngerii-celui rău. Pricepi frate care sunt ispititorii celui rău, ucigașii aceia? Gândurile cele întinate, poftele cele rele, mâniile și tulburările, iuțimile și prigonirile, robirile patimilor. Aceștia sunt ispititorii cei nerușinați, răi, care niciodată nu încetează, nici nu se satură de răutate și văzându-se biruiți, ei de-a pururea năvălesc asupra noastră. Nerușinată este rădăcina poftei. Dacă se va tăia și se va smulge în fiecare zi, ea odrăslește în fiecare ceas. O, frate, dezrădăcinează rădăcina poftei din inima ta, ca nu în fiecare ceas să sporească și să odrăslească! Măcar de nenumărate ori de-ai tăia-o, de două ori pe atât odrăslește, dacă nu se va dezrădăcina desăvârșit din rădăcină. Nevoiește-te neîncetat ca să te faci Biserică lui Dumnezeu, neîntinată și fără de prihană! Dacă tu, prin biruința patimilor și a gândurilor întinate, vei împodobi cu fapte bune Biserica ta lui Dumnezeu, însuși Dumnezeul Cel Preasfânt îți va da ție ca răsplătire Raiul cel veselitor spre a ta odihnă. Sârguiește-te deci a păzi Biserica ta, ca să fie

bine încuviințată, bine primită lui Dumnezeu! Ia aminte de sineți, ca în locul Stăpânului Celui Sfânt și neîntinat, să nu bagi în Biserică pe vrăjmașul cel pângărit și să se strice Biserica ta prin nerușinarea vrăjmașului celui urâtor de bine. Nerușinat este și obraznic. De multe ori certându-l, alungându-l afară, el se luptă cu nerușinare să intre iar înăuntru. Dacă îl vei băga pe acesta în Biserica trupului tău, Dumnezeu Cel neîntinat și Sfânt este nevinovat de pierzarea ta. Nu s-a depărtat El, ci tu L-ai izgonit. Ai băgat înăuntru pe cel pângărit și ai pierdut pe Cel Sfânt. Pe Împăratul L-ai urât și pe tiranul l-ai iubit. De Izvorul Vieții te-ai depărtat și cu noroiul te-ai împreunat. De Lumină te-ai lipsit și cu întunericul te-ai împărtășit. Pentru trândavia ta te-ai dat pe sineți vrăjmașului și pângăritului. Dumnezeu Cel Sfânt a binevoit a locui de-a pururea în Biserica ta, iar tu ai mâhnit pe Dumnezeul Cel bun, pe Stăpânul Care dorește fără de sațiu să-ți dea ție Împărăția Sa. Dumnezeu locuiește în trupul acelora care s-au făcut Lui însiși Biserici fără de prihană și curate.

Dacă tu dorești și te lupți lupta cea bună ca Dumnezeu să locuiască de-a pururi în trupul tău în toate zilele vieții tale, câte vei trăi pe pământ, însuși Dumnezeu Cel Sfânt te va odihni în Raiul Său, în Lumină neapropiată și în viață fără de moarte în veacul veacului, cu mare bucurie... Auzit-ai? Cunoscut-ai că: „O zi în Lumina aceea a Împărăției lui Dumnezeu este ca o mie de ani în veacul acesta? (Ps. 89 *4;* 2 Petru 3 *8).* Deschide-ți așadar inima ta, frate, primește și dorește pe Dumnezeu în toate zilele vieții tale! Îndulcire, luminare și bucurie de-a pururea este dorirea lui Dumnezeu. Dacă îl dorești pe Dânsul de-a pururea și El de-a pururea va locui în tine. Dumnezeu este râvnitor, neîntinat și Sfânt, va locui în Sufletul celor ce se tem de El și va face voia celor ce L-au iubit pe El (Ps. 144 20).

Voiești să fii Biserică lui Dumnezeu, Sfântă și fără prihană? Ai icoana Sa în inima ta de-a pururea. Icoană a lui Dumnezeu zic, nu pe închipuirea cea cu vopsele pe lemn, sau pe altceva, ci pe Icoana aceea a lui Dumnezeu, care prin lucruri bune, prin posturi, prin privegheri, prin isprăvi de fapte bune, prin înfrânări, prin rugăciuni, prin citirea cu osârdie și chibzuită a cărților sfinte și a practicării strălucitelor virtuți creștinești... se zugrăvește curat în Suflet totdeauna. Vopsele sau culori vii ale Icoanei cele cerești a stăpânului, sunt isprăvile faptelor bune, gândurile curate, lepădarea de cele lumești, pământești, cu blândețe și viață cinstită de-a pururea. Fără nevoință, nimeni nu se încununează în viață. Fără nevoință, nimeni nu poate să dobândească cununa nevestejită și viața veșnică... (d. Sf. Efrem Sirul, Tom. III, pp. 49-50).

261) Am purtat corespondență (scrisori) cu scopul desfrânării? Am făcut altor trupuri pricinuiri de păcatul desfrânării?

262) Nesocotind sfaturile bune ale părinților, am umblat în căi rele, prăbușindu-mă în prăpăstiile desfrânărilor?

263) Am răpit: a) fecioară, b) femeie căsătorită, c) divorțată, d) necăsătorită, e) văduvă... păcătuind cu ea mai înainte de a mă logodi și cununa cu dânsa, după rânduiala Sfintei Biserici? Pe unele le-am necinstit și le-am lăsat?

264) M-am căsătorit cu femeie (bărbat) de altă lege? Nu m-am ostenit a salva pe cei căzuți în prăpastia desfrânărilor?

265) M-am căsătorit în același timp cu două femei? M-am căsătorit cu altă femeie, pe când trăia soția mea legitimă, de care nu divorțasem?

266) Am avut cugete și pofte trupești necuviincioase? Am stat câtva timp în acele cugete spurcate și nu le-am scos afară din inimă, imediat? Am păstrat în minte gânduri rele și necurate și mi-am desfătat mintea cu ele? N-am vrut a săvârși păcatul, dar îndulcindu-mă cu acele gânduri josnice, am păcătuit astfel prin ele?

267) Am căutat prilejul de a păcătui?

268) Mi-am atâțat singur poftele, în loc de a le stăpâni?

269) Am cârtit împotriva lui Dumnezeu, cerând a mă scuti de războiul curviei?

Dumnezeu este Atotbun. El toate câte le-a făcut și le face, sunt numai foarte bune și numai în folosul nostru. De aceea cine cârtește împotriva Lui, păcătuiește groaznic și își atrage groaznice pedepse. Dumnezeiasca Scriptură ne arată anumite exemple de cârtiri și pedepse: Cain (Fac. 4 *13-14),* Moise (Eș. 5 *22-23),* Israeliții înfricoșați de egipteni (Eș. 14 *11-12),* Israeliții când cereau apă neamară (Eș. 15 *24),* Israeliții când cereau carne (Eș. 16 *2-8;* Num. 11 *4-6),* Israeliții când cereau apă (Eș. 17 *1-3;* Num. 20 *2-5),* Israeliții care cârteau de oboseală (Num. 11 *1),* Israeliții înfricoșați de Hananei (Num. 14 *1-14; 2* Lege 1 *26-28),* Israeliții nemulțumiți cu mana (Num. 21 *5),* Aaron și Maria (Num. 12 *1-2, 8),* Core, Datan și Aviron (Num. 16 *3),* Prorocul Ilie **(**3 Împ. 19 4), Iov (Iov 3 7), Ieremia (Ier.

20 *14-18),* Iona (Iona 4 *8),* ucenicii Mântuitorului (Mc. 14 *4-5;* Ioan 6 *61),* cărturarii și fariseii (Mc. 7 2; Lc. 5 *30;* 15 2; 19 7), iudeii (Ioan 6 *41, 43).* „Au va zice creatura Creatorului, pentru ce m-ai făcut așa?!" (Rom. 9 *20*-21). Așadar, orice ispite sau războaie din partea patimilor trupești va trimite ori slobozi Dumnezeu, să le răbdăm, să luptăm asupra lor, așa fel, ca să le biruim și să ne încununăm. Dumnezeu Cel nemărginit de bogat, vrea ca noi luptând bine să ne îmbogățim și încununăm și careva cârtește? Vrea să lâncezească? Să fie și să rămână sărac? Săraci de tot binele sunt dracii, noi trebuie să ne îmbogățim, luptând mereu, biruind răul și făcând binele.

LUPTÂND, A BIRUIT ȘI S-A ODIHNIT. Vezi p. 703-704 din această carte.

BIRUITORII ISPITELOR DEVIN MARI. Sfinții Părinți ai Schitului, au prorocit pentru neamul cel de pe urmă. Ei ziceau: „Ce am lucrat noi?" Răspunzând unul din ei, mare cu viața și cu numele, Avva Ishirion, a zis: „Noi poruncile lui Dumnezeu le-am făcut!" Frații au întrebat: „Dar cei după noi, oare ce vor face?" El a răspuns: „Vor să vină la jumătatea lucrului nostru". Frații au întrebat iarăși: „Dar cei de după dânșii, ce vor mai face?" Avva Ishirion a răspuns: „Cei ai neamului și rândului acela nu au nicidecum lucru, ci le va veni lor ispită. Și, cei ce se vor afla lămuriți în vremea aceea, mai mari și decât noi și decât părinții noștri se vor afla" (P.o.c. 121 1).

TU EȘTI VINA CĂDERII ÎN ISPITĂ. Un frate oarecare, fiind supărat de gândurile cele de pofta curviei, a mers la un bătrân mare și l-a rugat, zicând: „Rogu-te, Părinte, fă rugăciune lui Dumnezeu pentru mine, că foarte mult mă supără războiul curviei!

Poate pentru rugăciunea sfinției tale mă va izbăvi Dumnezeu de acea supărare..." Bătrânul i-a răspuns: „Bine, fiule, voi face rugăciune. Și așa, bătrânul a început a se ruga lui Dumnzeu pentru dânsul, iar fratele s-a dus la chilia sa...

După câteva zile fratele a venit iar la acel bătrân, jeluindu-se că nu se poate izbăvi de acea supărare a războiului curviei, rugându-l ca să se roage cu dinadinsul lui Dumnezeu pentru dânsul. Bătrânul iar a început a se ruga lui Dumnezeu pentru dânsul mai cu dinadinsul, zicând: „Doamne, arată-mi fapta acestui frate și de unde este lui acea deznădăjduire și lucrare diavolească într-însul, că m-am rugat Ţie pentru dânsul și nu s-a izbăvit de acea supărare". Atunci Dumnezeu i-a descoperit pentru acel frate și l-a văzut șezând și duhul curviei aproape de dânsul cu care glumea, râdea și se mângâia; iar pe Îngerul lui îl vedea stând departe de dânsul, mâniindu-se pe el pentru că nu alerga la ajutorul lui Dumnezeu, ci se îndulcea cu necuvioasele sale gânduri și tot gândul lui îl da spre mângâierea vrăjmașului. Bătrânul pricepu că în partea fratelui este pricina războiului său și chemându-l, i-a zis: „Fiule, eu am cunoscut, că pricina acelui război al tău ești tu însuți, pentru că te îndulcești, te mângâi și te dezmierzi cu acele gânduri spurcate, pe care însuți de voia ta le gândești și le primești". Apoi l-a învățat cum să se împotrivească și să stea împotriva gândurilor sale; iar fratele folosindu-se cu rugăciunea bătrânului, a mers la chilia sa (P.o.c. 288-94).

STĂRUIA CA SĂ AIBĂ ISPITE CA SĂ SPOREASCĂ. Un bătrân oarecare, a văzut pe ucenicul său că este supărat și necăjit de dracul curviei. Bătrânul i-a zis: „Fiule, vrei să rog pe Dumnezeu, ca să se depărteze de la tine și să te părăsească acel război?" Ucenicul însă a răspuns: „Ba nu, Părinte, că deși mă supără și mă necăjește acel război și mă ostenesc muncindu-mă, dar, din osteneală văd în mine roadă răbdării. Pentru aceasta mai vârtos roagă-te pentru mine, Părinte, ca Dumnezeu să-mi dea răbdare să pot purta cu mulțumire această ispită". Atunci bătrânul i-a zis: „Acum, fiule, am cunoscut, că ești în sporire și că mă întreci pe mine" (P.o.c 289 5).

ISPITELE NE SUNT DE FOLOS. Un frate fiind supărat de gândurile rele, se mâhnea și de multă smerenie zicea că, acestea gândind, nu are măsură de mântuire. Mergând el la un mare bătrân, l-a rugat să se roage pentru el ca să se ușureze gândurile de la dânsul. Bătrânul a zis către el: „Fiule, nu-ți este de folos!" El însă stăruia, silind pe bătrânul a se ruga pentru el. Rugându-se bătrânul, Dumnezeu a ridicat războiul de la fratele. Îndată însă a căzut în înaltă cugetare și în mândrie. Mergând iarăși la acel bătrân, l-a rugat ca să se roage lui Dumnezeu să-i vină iarăși gândurile și smerenia, pe care le avea mai înainte (P.o.c. 436 72).

270) Am pipăit trup străin și trupul meu propriu cu gânduri necurate? Mi-am strâns mâinile mele și ale altor persoane cu gânduri viclene, spurcate?

271) Am avut vise necurate care mi-au venit din păcătoasele amintiri, îmbuibări, beție, etc? Am râs nebunește cu glas tare?

272) Am păcătuit cu rudenii...? Vezi nota întrebării 282, din această carte. **Am curvit …în felurite chipuri? Am vorbit dezmățat, murdar, cu subînțelesuri viclene, corupând Sufletele?**

Curvia este o poftă fără de rânduială a trupului împotriva poruncii lui Dumnezeu. Ea se săvârșește în însuși trupul omului după cum zice Apostolul: „Tot păcatul pe care-l face omul, este afară de trup, iar cel ce curvește, în al său trup păcătuiește" (1 Cor. 6 75). Trebuie a se ști bine de fiecare din noi că orice creștin este o parte a Trupului lui Hristos. Deci, cel ce viețuiește în desfrânări, se întinează pe sine și cum mai poate fi el o parte a Trupului lui Hristos? Apostolul ne învață despre aceasta, zicând: „Nu știți că trupurile voastre sunt mădularele lui Hristos? Deci dar, pe mădularele lui Hristos le voi face mădulare ale curviei? Să nu fie... Fugiți de curvie!" (1 Cor. 6 75, *7*5). Împotriva acestui păcat stă fapta bună a înfrânării.

Din acest păcat al curviei se nasc tâmpirea minții, ura contra celor Dumnezeiești, necucernicia, zavistia, deznădăjduirea, dedarea la plăceri, lenea, vrăjmășia către aproapele și altele asemenea. Cine voiește să scape de astfel de păcat, să aibă totdeauna în cugetul său că Dumnezeu nu se sălășluiește în alt loc, fără numai în inima cea curată și înfrânată. Pentru aceasta și psalmistul roagă pe Dumnezeu ca să-i dea inimă curată, zicând: „Inimă curată zidește în mine Dumnezeule și duh drept înnoiește în cele dinăuntru ale mele..." (Ps. 50 72; M.O.o.c.p. III, răsp. întreb. 28-29). Dumnezeu însuși, prin Prorocul Isaia, arată apropierea și unirea Sa cu cei ce-și curăță inimile, zicând: „Eu sălășluiesc într-un loc înalt și Sfânt și sunt cu cei smeriți și frânți, ca să înviorez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima înfrântă" (Is. 57 75). Mântuitorul ne îndeamnă la curăție trupească și spirituală, zicând: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu..." (Mt. 5 5; comp Ps. 14 2; 23 *4);* și Apostolul: „Urmați cu toții pacea, curăția și sfințenia, fără de care nimeni nu va putea să vadă pe Dumnezeu..." (Evr. 12 *14-24).* „Iubiților, acum suntem fii ai lui Dumnezeu și încă nu s-a arătat ce vom fi, însă știm că atunci când Se va arăta, vom fi asemenea Lui, că-L vom vedea pe El precum este. Tot cel ce are nădejdea aceasta în El, se curăță pe sine, precum și El este curat" (1 Ioan 3 2-3).

De-ai pornit pe drumul vieții,
Tinere, o lege scrie:
Navei tale PREVEDEREA
Pururi ancoră să-i fie.

Idealul tău cerându-ți
Să străbați al vieții larg,
BRAŢELE să-ți fie vâsle,
CONȘTIINŢA-nalt catarg.

Din NĂDEJDE și CREDINŢĂ
Pânze falnice să faci
DATORIA să-ți slujească
Zi și noapte drept cârmaci.

Iar dacă și-NŢELEPCIUNEA
Va veni să-ți fie far,
Răzvrătita MARE-a VIEŢII
N-o vei trece în zadar...

CASELE DE TOLERANȚĂ SAU PROSTITUȚII, SĂ SE DESFIINŢEZE, PENTRU A SE PĂZI TINERETUL DE CUFUNDAREA ÎN NECURĂŢII ȘI ÎN BOLI LUMEȘTI. „Hotărâm ca, aceia care, spre căderea Sufletelor, adună desfrânate și le hrănesc, dacă sunt clerici, să se caterisească; iar dacă sunt mireni, să se afurisească" (Sin. VI ec. can. 86). Pentru aceea nu încape nicio îngăduință dacă nu părăsesc acea demonică meserie murdăritoare de Suflete și nu se pocăiesc; darurile lor la Sf. Biserică nu sunt primite și nici în cimitirul Bisericii lui Dumnezeu nu se pot îngropa când vor muri! Păcatul curviei celor necăsătoriți oprește de la Sf. Împărtășanie 9*, 7* ani; iar cei ce se pocăiesc,

canonisindu-se, Duhovnicul le va mai scurta vremea aceea un fel (cam o treime), ca să se zidească Biserica, sau doi ani dacă postește mâncând alimente uscate după ceasul al nouălea și 250 mătănii în zi (Sf. Grigore de Nyssa, *4*; Sf. Vasile, *5*9; Sf. I. Post. 12).

ALTE SUFLETE OPRITE LA VAMA DESFRÂNĂRII. Sfântul Arhiereu Nifon cu ochii săi înainte văzători, vedea Sufletele omenești ieșind din trupuri la moartea lor. Odată stând în Biserica Sfintei Anastasia, rugându-se și ridicându-și ochii în sus, a văzut cerurile deschise și mulțime de Îngeri, între care unii se pogorau pe pământ. iar alții se suiau în sus, înălțând Sufletele omenești la cele cerești. Privind el așa, iată doi Îngeri mergeau la înălțime ducând un Suflet. După ce s-au apropiat de vama desfrânării, au ieșit vameșii diavoli cu mânie, zicând: „Al nostru este Sufletul acesta și cum ați îndrăznit voi a-l duce pe alături, fiind al nostru?" Îngerii au răspuns: „Ce semn aveți asupra lui, de ziceți că este al vostru?" Diavolii strigau: „Până la moarte a păcătuit, nu numai după fire, ci și peste fire. Pe lângă aceasta, osândea pe aproapele său și ce este mai amar decât acestea este că a murit fără pocăință. Voi ce ziceți de aceasta? „Îngerii au răspuns: „Cu adevărat, nu vă credem nici pe voi, nici pe tatăl vostru diavolul, până când vom întreba pe Îngerul păzitor al acestui Suflet". Întrebând ei pe Îngerul păzitor, acela a zis: „Cu adevărat, Sufletul acesta a păcătuit mult, dar din ceasul de când s-a îmbolnăvit, a început a plânge și a-și mărturisi păcatele sale lui Dumnezeu. Deci, de l-a iertat Dumnezeu, El știe. El are stăpânire și a Lui este Slava dreptei Judecăți". Atunci Îngerii batjocorind pe diavoli, au intrat cu Sufletul prin porțile cerești...

După aceasta fericitul a văzut iarăși un Suflet dus de Îngeri, iar diavolii alergând către ei, strigau: „Ce duceți fără înștiințare Sufletul acesta iubitor de argint, desfrânat și făcător de războaie?" Îngerii au răspuns: „Cu adevărat, știm că a făcut acestea, dar a plâns și a suspinat, mărturisindu-se și dând milostenie și pentru aceea Domnul l-a iertat". Diavolii însă au zis: „Dacă și acest suflet este vrednic de mila lui Dumnezeu, apoi luați pe toți păcătoșii din toată lumea și noi pentru ce să ne mai ostenim?" Îngerii au răspuns către dânșii: „Toți păcătoșii care își mărturisesc păcatele cu smerenie și cu lacrimi, după Mila lui Dumnezeu, vor primi iertare; iar cei care mor fără pocăință, pe aceea îi va judeca Dumnezeu". Așa rușinând Îngerii pe duhurile cele viclene, au trecut înainte.

Apoi Sfântul iarăși a văzut Sufletul unui bărbat iubitor de Dumnezeu înălțându-se la cer, fiind curat și milostiv. Pe acela văzându-l diavolii, scrâșneau cu dinții de departe. Îngerii lui Dumnezeu ieșind din porțile cerești, întâmpinau și sărutau pe acel Suflet, zicând! „Slavă Ţie Hristoase Dumnezeule, că nu l-ai dat în mâinile vrăjmașilor; ci l-ai izbăvit pe dânsul din iadul cel mai de jos!" (V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1184-7).

273) Am căzut în necurăție în timpul somnului? M-am întinat fiind treaz, din vedere... dezmierdare... frică, ori din mare supărare?

274) Mi-am stricat fecioria cu malahia? Și acum o mai fac aceasta?

Cel ce a făcut malahie, *40* de zile se canonisește cu mâncare uscată (adică pâine și apă) petrecând și în fiecare zi făcând o sută de mătănii. Pentru a vedea fiecare și mai bine greutatea acestui păcat al necurăției, ca cei căzuți să-l părăsească, iar cei teferi să se păzească ca de mușcătura viperei de mrejele și întinăciunile lui, dăm aici mai jos aceste învățături lămuritoare și folositoare multora.

Malahia este atât de urâtă lui Dumnezeu, încât pentru dânsa a omorât pe Onan, feciorul iudei (care a fost fecior al lui Iacob), pentru că el a arătat întâi această răutate pe pământ și de la care s-a numit și malahie „onanism". „Rău s-a arătat — zice Scriptura — Onan înaintea lui Dumnezeu că a făcut aceasta și l-a omorât pe el" (Fac. 38 *10).* Este socoteala unor dascăli, că Dumnezeu atât de mult urând pe acei mândri filosofi ai elenilor, i-a lăsat să se stăpânească de acest păcat, spre pedeapsa închinării lor la idoli, căci cunoscând pe Dumnezeu, nu L-au slăvit ca pe un Dumnezeu! Aceasta se semuiește[198] din ceea ce zice Dumnezeiescul Pavel pentru dânșii: „Pentru aceea și Dumnezeu i-a dat pe ei în poftele inimii lor, spre necurăție, ca să se necinstească trupurile lor în sineși" (Rom. 1 *24),* unde, prin aceea ce zice „trupurile lor în sineși", a arătat pe malahie, în care același trup lucrează și pătimește singur în sine.

Malahia — zice Ioan al Scării — este curvie ce se face fără de alt trup, prin care a căzut acel mare Sihastru; pentru care a zis Dumnezeiescul Antonie, că mare stâlp a căzut. Tot acesta numește malahia moarte și pierzare (cuv. 15), care totdeauna se afla la noi și se poartă împreună cu noi și mai vârtos în vremea tinereților. Pentru aceasta este, foarte greu să se depărteze de dânsa și să se pocăiască

---

198 Semui – (înv.) a asemăna, a asemui, a confunda

cei care s-au prins odată de dânsa. De aceea și un dascăl o aseamănă cu o mreajă mare a diavolului și a iadului, cu care a tras lumea spre pierzare și mulți se prind într-însa, dar puțini scapă. Și se bucură inima lui (a diavolului) pentru vânatul cel mult ce face cu aceasta și o tămâiază că i-a prins multe bucate și multe suflete — precum zice Avacum: „El îi scoate pe toți cu undița, îi trage în mreaja sa, și-i adună pe toți în năvodul său. Pentru aceasta se bucură și se veselește. Drept aceea, el aduce jertfă mrejei sale și tămâieri năvodului său, căci cu ajutorul lor partea lui este mai grasă și mâncările lui mai îngrășate" (Avac. 1 *15*-16)..

Dar ce să zic mai mult? Malahia pricinuiește vătămare veșnică nu numai la Suflet, ci pricinuiește vătămare și la sănătatea trupului. Vătămare la Suflet, căci îl lipsește de Împărăția Cerurilor și-l osândește în munca cea veșnică — precum zice Sf. Ap. Pavel: „Nu vă înșelați! Nici curvarii, nici preacurvarii, nici malahii, nici închinătorii de idoli... nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu" (1 Cor. 6 9). Și măcar că Sf. Ioan Gură de Aur și Teofilact aici pe malahii i-au tâlcuit că sunt cei ce curvesc și pătimesc cele lucrate de către Sodomiteni, însă mulți alți dascăli la această socoteală au înțeles pe malahii, pentru că malahia face pe Suflet de pierde fecioria, care este cel mai cinstit lucru al lumii și care, de se va pierde o dată, nu se mai dobândește niciodată și pentru că îl face de aduce jertfă diavolului prin sămânța trupului său — precum zice un Părinte. Pricinuiește și vătămarea trupului, căci precum zic doctorii, malahii: 1) îngălbenesc. 2) le slăbește stomacul 3) le slăbește vederea ochilor 4) pierd glasul 5) pierd istețimea și ascuțimea minții 6) pierd ținerea de minte 7) pierd somnul cu oarecare vise tulburate 8) tremură trupul lor. 9) pierd bărbăția trupului și a Sufletului. 10) li se întâmplă dambla 11) le urmează scurgerea cea prin somn, de multe ori și când sunt deștepți 12) îmbătrânesc curând și mor rău și cu ticăloșie.

Așadar, păcatul acesta este ca o ciumă și stricăciune a neamului omenesc și face pe malahii să petreacă și aici o viață ticăloasă, și în cealaltă viață să se muncească veșnic în focul muncii... (C.F.S. o.c. 91-4).

275) Am făcut malahie, eu cu altul și altul cu mine? Bărbat cu bărbat, cu femeie, cu copii? Am făcut malahie femeie cu femeie?

Păcatul acesta necurat, al îndoitei malahii, despre care am arătat pe larg mai sus, se canonisește cu optzeci de zile oprire de la Sf. Împărtășanie, cu post aspru (mâncând pâine și apă odată în zi) și o sută de mătănii, contrar, doi ani (Sf. I. Post. 9). Dumnezeiasca Scriptură ne spune că Dumnezeu a ucis pe Onan, fiul Patriarhului Iuda, care făcuse acest păcat cu cumnata sa, împrăștiind sămânța pe pământ ca să nu facă copii, adică să nu ridice sămânța fratelui său, după lege (Fac. 38 *8-10;* comp. 2 Lege 35 *5-10).*

276) Am curvit cu fecioară, cu văduvă?

Păcatul are sute de fețe și de capete. Una din fețele sau capetele cele mai mârșave și scârnave ale păcatului, este necurăția, curvia, preacurvia, sodomia și amestecarea sângelui... Păcatul este cea mai cumplită lovitură și rană de moarte a Sufletului. Păcatul este mai rău și decât diavolul. Păcatul a tulburat pacea în ceruri și a transformat o parte din Îngerii luminați (revoltați din mândrie) în draci întunecați, prăbușindu-i din înălțimea cerului, jos în văzduh. În ape, pe pământ și în prăpăstiile iadului. Păcatul a scos pe Adam și Eva din Raiul desfătării și i-a prăbușit dimpreună cu tot neamul omenesc, în această vale a plângerii. Pentru urâciunea păcatului, „Dumnezeu, pe Îngerii care au greșit, nu i-a cruțat; ci, legându-i cu lanțurile întunericului în tartar, i-a dat spre judecată a se păzi" (2 Petru 2 *4);* a blestemat pământul, pe Cain, a înecat pământul cu apă, a ars cetățile Sodomei și Gomorei cu foc și piatră pucioasă din cer, a adus felurite urgii Dumnezeiești, prin care a pierdut pe păcătoșii îndrăgitori de murdăria păcatelor în care se tăvăleau.

Păcatul curviei, sau simpla curvie, este atunci când cineva nu jignește pe altul, adică face desfrâu cu o persoană necăsătorită, el însuși fiind necăsătorit.

„Dacă cineva dorind femeie și va înclina a se culca cu ea, dar nu și-a înfăptuit dorința sa, este învederat că a fost ajutat de Harul lui Dumnezeu" (Neocez. 4).

„... Deci, canonul este acesta: cei întinați de curvie sunt scoși de la rugăciuni trei ani, alți trei să se împărtășească numai de ascultare; iar alți trei ani să se roage în pocăință împreună cu cei prosternați și așa să se împărtășească cu Sfintele Taine" (9 ani). Pentru cei sârguincioși spre pocăință, iar viața lor înclină spre mai bine, stă în puterea celui ce aplică canonul, ca, pentru folosul Bisericii să scurteze timpul ascultării și să-l aducă la întoarcere mai curând; tot acesta poate a prescurta timpul și a-l împărtăși mai curând, tocmai cum ar judeca starea celui bolnav prin examinarea sa. „Că precum

este oprit a arunca mărgăritarul înaintea porcilor... tot așa de necuviincios este a lipsi de Cinstitul Mărgăritar pe omul cel de curând curățit, prin neîmpărtășire" (Sf. Grigore de Nyssa, *4*).

Curvarul va fi neîmpărtășit cu Sfintele Taine șapte ani: doi ani tânguindu-se, doi ascultând, doi prosternându-se și numai unul stând împreună; iar în al optulea an va fi primit la Dumnezeiasca Împărtășanie (Sf. Vasile, *5*9).

Cel ce a curvit cu logodnica sa mai înainte de nuntă, cu care s-a cununat mai târziu, se canonisește 4 ani (Sf. Vasile, *22, 38* 42).

Răpitorii de femei sau fete pentru căsătorie, se anatematisesc (Sin. IV ec. can: 27; VI ec. can. 92; Ancira 11; VI ec. can. 98 Sf. Vasile, *25, 30*).

Oricărui monah sau laic, care a curvit, îi interzicem ca (numai) doi ani să nu se împărtășească, dacă se va sârgui să mănânce alimente uscate după ceasul al nouălea și face câte 250 mătănii (pe zi); iar de se va lenevi, plinească timpul cel rânduit de Părinți (Sf. I. Post. 12).

Stricările cele făcute prin siluire, să fie fără vinovăție; deci și sclava, dacă se va silui de stăpânul său, este nevinovată (Sf. Vasile, *4*)). Dar să se bage de seamă ca nu cândva din siluire să capete obiceiul desfrânării (Sf. Grigore Neocez. 2).

Siluirea poate fi cu voie și fără de voie. Siluirea cea de voie se socotește curvie. Adevărata dezvirginare este cea făcută cu sila. „Dacă cineva ar silui pe o fecioară nelogodită și ar avea-o, să se afurisească; să nu-i fie îngăduit a lua alta; ci s-o ție pe cea aleasă, chiar de ar fi săracă" (Apost. 67; comp. 2 Lege 22 *28-29).*

Fata cea complet siluită la început, se poate obișnui și astfel i se aplică un canon de un an, spre verificare (Sf. Grigore Neocez.; d.P.B. Sache. o.c. pp. 1 16-7; 290 — 1). Cel ce strică fecioară mai mică de 12 ani, Matei îl canonisește 12 ani, după Sf. I. Postnicul (Nomocanonul 27-37 din Trebnic și P.M.B. gl. II).

ȘI-A MUȘCAT LIMBA CA SĂ SCAPE DE CURVIE. În vremea împărăției lui Decius și Valerian, a fost prins de păgâni un tânăr creștin, pe care l-au muncit mult. După ce n-au putut să-l întoarcă de la credința lui Hristos, mai pe urmă l-au pus într-o grădină mult înflorită și frumos mirositoare, întinzându-l pe un pat frumos, cu fața în sus. Apoi i-au legat de pat mâinile și picioarele cu frânghii moi și ducându-se toți, au trimis la dânsul o fecioară tânără, ca să-l poată înșela spre amestecare necurată. Nerușinata fecioară cuprinzându-l și sărutându-l, ba încă lucrul cel mai de rușine, ce mi-e greu a-l spune, căutând părțile cele rușinoase ale trupului său, îl îndemna la păcatul cel necurat. Dar ce a făcut viteazul pătimitor, care suferise atâtea munci? Văzându-se amăgit de patimă și simțind tulburarea trupului în sine, a strâns tare cu dinții limba sa, a tăiat-o și a aruncat-o în obrazul desfrânatei. Îndată cu durerea cea mare a biruit patima, iar cu sângele a umplut obrazul și hainele acelei femei fără de rușine. Astfel, cu Darul lui Hristos a biruit amăgirea (V. Sf. 15 Ian. o.c. pp. 626-7).

277) Ca fecioară, fată mare sau femeie, am intrat în Sf. Biserică atunci când am avut scurgere de sânge lunară? Ca bărbat, fecior, am intrat în Sf. Biserică atunci când am avut scurgere în vis, ori treaz, nespălat și murdar?

Femeile cele cu scurgere de sânge obișnuită lor, să nu se atingă de cele Sfinte până la a șaptea zi — dispune canonul 2 al Sfântului Dionisie, ca și al 7-lea al lui Timotei. Aceasta poruncește și legea veche, ba nici să se împreune cu bărbații, căci se întâmplă din aceasta ca cei zămisliți atunci să se nască slabi, bolnavi. De aceea și Dumnezeiescul Moise a ucis pe tatăl copilului celui lepros, deoarece din cauza neînfrânării lui n-a așteptat curățirea femeii. Iar ceea ce se va necinsti în timpul necurăției sale și se va atinge de Dumnezeieștile Taine, poruncesc a fi neîmpărtășită 40 de zile (Sf. I. Post. 17).

Muierea care se află întru muieria ei, după obiceiul firii muierești, aceea nu se poate pricestui Dumnezeieștilor Taine, până ce nu se va curăți; nici a intra în Sf. Biserică până în 7 zile, nici a se împreuna cu bărbatul ei până ce nu se va curăți.

Iar de se va afla în Biserică, și-i va veni a se slobozi firea și se va pricepe (va băga de seamă) și va ieși afară într-acel ceas, atunci nu se canonisește; iar de se va pricepe (va băga de seamă) și-i va fi rușine de nu va ieși afară, ci va lua Sf. Anafură, atunci se canonisește în 7 zile cu câte 10-20 de mătănii (P.M.B. gl. 33, d.P.B. Sache. o.c. 288-9).

Toată partea femeiască — femeile și fetele mari — când vor intra în Sf. Biserică și acolo vor simți tocmeala lor, de vor ști în acel ceas și vor ieși, păcat nu au; iar de vor înțelege și vor sta mai

departe, pentru rușinea oamenilor și vor lua și Sf. Anafură să se despartă de Biserică și de Sf. Precistanie șase luni și mătănii 50 în zi.

Femeile când au la fire (scurgere de sânge lunară) să nu se împreuneze cu bărbații lor până după a opta zi. Partea femeiască, când are la fire, să stea afară din Sf. Biserică 8 zile: 3 zile afară; iar după încetarea scurgerii, spălându-se și primenindu-se curat, poate îndrăzni a sta afară din pronaosul Bisericii, adică în pridvor, ca să nu-și smintească dumnezeirea. Cele ce vor avea așa și vor vrea să intre în Sf. Biserică, sau vor intra, că aibă pocanie, trei ani să nu se pricestuiască și mătănii 100 în fiecare zi (PB.G. p. 116).

O pustnică povestește că Sf. Marele Vasile și Sf. Ioan Gură de Aur, au găsit o picătură de necurăție femeiască în biserică. Unii au zis să scoată piatra. Alții au răspuns: „Nu e de ajuns". Apoi au zis să sfințească biserica. Însă li s-a răspuns: „Nici așa nu e de ajuns!" Atunci să facem rugăciuni și s-au făcut... și după 40 de zile a ars biserica.

278) Am luat Sf. Anafură, Părticele, Agheasmă și am sărutat și Sfintele Icoane când trebuia să mă abțin?

CUM SE IAU SFINTELE PĂRTICELE. Precum Sf. Anafură se dă credincioșilor după buna-cuviință și rânduială (1 Cor. 14 *40)* numai după ascultarea Sfintelor Slujbe, adică după săvârșirea Dumnezeiestei Liturghii, așa și Sfintele Părticele, asupra cărora s-au citit anumite rugăciuni pentru feluritele trebuințe, se iau cu o anumită rânduială, citire sau ascultare de rugăciuni, cu post și mătănii. Sfintele Părticele se iau în zile de post: luni, miercuri, vineri, în ajunuri sau și în alte zile de post. În acea zi cei ce vor a lua Sf. Părticele, citesc ori ascultă (de nu știu sau nu pot citi) dimineața Acatistul Mântuitorului, la amiază acatistul Maicii Domnului și seara Acatistul Sfântului Nicolae ori a altui Sfânt la care au mai multă evlavie, cu candela aprinsă și tămâie sfințită de Preotul Bisericii. După citirea ori ascultarea fiecărui Acatist, fac câte 50*, 100, 2*00*, 300* de mătănii, cât poate mai multe, fiecare după puterea sa. La sfințitul soarelui i-au cu toată buna credință Sfânta Părticică. Când se ivesc stelele, mănâncă puțin. Așa luând Sfintele Părticele și hrănindu-și și Sufletul cu Cuvântul lui Dumnezeu, din Noul Testament, din Proroci și alte cărți sfinte, vor scăpa de multe rele și de felurite primejduiri.

Păcătuiesc groaznic aceia care, cu felurite meniri vrăjitorești, dau Sfintele Părticele pe apă sau pe foc. Acele meniri demonice se întorc pe capetele lor și se opresc 20 de ani de la Sf. Împărtășanie, ca și ucigașii. Cei care iau Sf. Părticele după buna rânduială, se folosesc minunat. Neputincioșii, suferinzii, cei care nu pot ține până la asfințitul soarelui, fac rânduială până la ora 3 d.m. și așa iau Sfintele Părticele cu toată credincioșia și se vor folosi mult.

279) După nașterea pruncului am călcat Sf. Pravilă, mergând la Sf. Biserică pentru moliftă înainte de 40 de zile?

280) Ca tată, am culcat fetele mărișoare cu mine în pat? Ca mamă, am culcat băieții mărișori cu mine în pat? Am zis că păcatul curviei nu e așa mare, ci e o necesitate trupească și sufletească? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 1545-97; 2649-2888; 1624-1655; 1671-1698; 2678-2695; 1711-1714; 1715-1721; 942945; 2017-2022, de autor).

Sufletul tremură de groază... Îngerii discută aprins cu diavolii apărând pe Suflet, dau mult din sicriu și pleacă de acolo în zbor tot mai sus în văzduh.

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR CURAŢI LA SUFLET.

1) Ochiul lui Dumnezeu Tatăl Ceresc.
2) Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul Arhiereu -Împărat universal și veșnic, stând pe Tronul Slavei Sale.
3) Duhul Sfânt în chip de porumbel.
4) Cei patru viețuitori înaripați — cu câte patru aripi — cu chip de om, leu, vițel și vultur, formând Tronul Dumnezeirii.
5) Preacurata Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria.
6) Serafimi cu câte șase aripi (Is. 6 *2).*
7) Heruvimi cu câte patru aripi (Iez. *16).*
8) Celelalte șapte cete îngerești
9) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci.
10) Sfinții Apostoli.
11) Sfinții Ierarhi.

12) Sfinții Mucenici și Mucenice.

13) Sfinții Cuvioși și Cuvioase.

14) Sfinții Drepți și Drepte.

15) Dumnezeu este curat și vrea ca toți creștinii — parte bărbătească și femeiască — să fie curați, pentru a fi cu El în ceruri deplin fericiți. Necurat este diavolul și de aceea și luptă el groaznic pe toate căile pe creștini și creștine, ca să-i umple cât mai mult de necurăție, spre a fi necurați ca și el, pentru a se munci cu dânsul în iad pe veci. Și, durere mare, căci o mare mulțime dintre creștini și creștine ascultă pe diavolul, cad și se tăvălesc în mocirla puturoasă a desfrâului, pentru care se opresc de Sfintele Pravile a nu lua Sfânta Împărtășanie 7 ani cei necăsătoriți și cei în stare de văduvie și 15 ani cei căsătoriți căzuți în patima desfrâului. Și, vai, vai, vai! mulți se mai sortesc iadului vremelnic și veșnic, practicând această urâtă patimă. Lumea creștinată de formă, dar neagră, întunecată la Suflet, petrece anticreștinește. Lăutari, muzicanți cu acordeoane... cântă cântece curvești, aprinzându-le Sufletele la desfrâu. Femei tinere semidespuiate, se joacă și hârjonesc, hlizindu-se cu tinerii aprinși de beție și desfrâu. Blestemățiile Afroditei urmate de pruncuciderea lui Irod, hălăduiesc și prin lumea creștină! (I Cor. 6 *9-70;* Mt. 2 *16-78).*

16) O parte mică de Creștini, ascultând de Sf. Biserică, citind Sfintele Scripturi, Tradiții, cărți și reviste religioase, trec de partea lui Dumnezeu, fug de desfrâul spiritual și trupesc, se păzesc cât mai curați posibil la trup și la Suflet, după cuvântul Divin; „Nu te atinge, nu gusta, nici pipăi" (Mt. 5 *27-32;* Cols. 2 *21;* 2 Tim. 2 *22),* se grijesc cât mai des sufletește și merg pe calea vieții. Aici jos (la nr. 16) ni se înfățișează un frate călugăr, care a fost ispitit de diavolul prin o femeie de cinci ori într-o noapte, spre a cădea cu dânsa în păcatul curviei. Luptându-se însă cu sine și necedând nici într-un chip urâciosului diavol ispititor, prin aceasta s-a ridicat deasupra patimei aprinzătoare, biruitor, după îndemnurile bune ale Îngerului său păzitor, păzind astfel porunca lui Dumnezeu.

17) Întorcându-se la Sfânta Mănăstire mâhnit și tulburat de acea ispită repetată de cinci ori cu diabolice tentări la păcat, aleargă la Părintele său Duhovnic. Acolo, la Scaunul Sf. Spovedenii, mărturisește sincer aplecările spre păcat, cu care se simțea vinovat și împovărat. Duhovnicul cercetându-l cu de-amănuntul, s-a încredințat de nevinovăția lui, văzând totodată deasupra fratelui 5 cununi, fiind străvăzător cu duhul (Vezi pp. 702-704 din această carte).

18) După trecerea din viața pământească, fratele biruitor, ca și toți feciorelnicii și biruitorii feluritelor ispite diavolești, grijiți bine sufletește, se duc de Îngeri în Raiul pământesc, unde se bucură și veselesc de bunătățile lui nepieritoare.

19) Adevărații creștini — Păstori și păstoriți — curați și curățați, îmbogățiți de multe și strălucite biruințe, păstrate în adâncimile înțeleptei lor smerenii, ridicându-se deasupra Raiului pământesc în Raiul Ceresc, cete, cete, strâns uniți cu legătura curatei dragoste sfinte, mulțumesc lui Dumnezeu pentru ajutorul dat și puterile biruitoare cu care i-a înzestrat de au biruit și s-au încununat. Acolo sus în Împărăția Luminii, aceștia se veselesc pururea de auzirea armonioaselor cântări cerești și de privirea Feței lui Dumnezeu, Care-i binecuvântează, zicându-le: „Veniți toți care ați crezut și viețuit duhovnicește și Eu vă voi încununa!"

20) Din Sfintele Sale înălțimi, Dumnezeu trimite prin Îngerii Săi, biruitorilor în bine, cununi de biruință, ca odinioară celor 40 de Mucenici, care sufereau dezbrăcați printre sloiurile de gheață ale apelor înghețate din lacul Sevastiei (Vezi pe larg V. Sf. 9 Martie).

PEDEAPSA ÎN IAD A DESFRÂNATILOR ȘI NECURAŢILOR.

Chipul din pagina următoare ne arată iadul vremelnic și veșnic; iar departe pe o colină îndepărtată, Sfânta Biserică, Casa Lui Dumnezeu, Ușa Cerului, Poarta Raiului... Calea vieții, a mântuirii și a fericirii, părăsită de majoritatea lumii cu nume creștinesc.

În iadul vremelnic de deasupra se văd trei fiare sălbatice: o panteră, un leu și o lupoaică.

Pantera simbolizează feluritele păcate trupești care umplu pe om de necurății, însoțite de infernale furii, invidii sau pizmuiri. Părul ei alb și negru, arată luptele dintre drepți și păcătoși, bogați și săraci, stăpânitori și supuși, care pururea au loc în lume pe urma păcatului stămoșesc.

Leul simbolizează mândria sau bestialitatea cu care puternicii imperialiștilor zdrobeau adeseori pe cei slabi, înecându-i în sânge când își cereau dreptul la viață.

Lupoaica simbolizează avarițiile sau goana nebună după acapararea bunurilor lumești, sufocând pe cei lipsiți. Aceste fiare sau păcate cumplite, lucrează la prăpădul oamenilor împătimiți, în strânsă legătură cu diavolul-balaur, care cutreierând pământul în lung și-n lat, înghite pe toată lumea zadarnic purtătoare a numelui creștinesc, ce-și pierde vremea mântuirii și luminării, viețuind anticreștinește prin cârciumi, la praznicele idolești, petreceri anticreștinești, jocuri, cântece curvești, convorbiri obscene, bețiii, scrânciobe, jocuri de noroc, cu cărți, popice, etc.

O bătrână carte bisericească ne istorisește că: „Un oarecare stareț mare, venind cu multă credință în Antiohia, vestita cetate creștinească, s-a sălășluit într-o peșteră a Sf. Ioan Gură de Aur, din părțile de sus, ca să petreacă acolo. Dumnezeu vrând a-l mântui de smintelile și gâlcevile lumii din cetate, i-a arătat ispita primejduitoare ce înghite și înghițea clerul și poporul acelei cetăți cu nume creștinesc, ca să se păzească, să fugă, spre a nu-l înghiți și pe el. „Am văzut — istorisește el — o fiară uriașă ca un balaur foarte mare. Trupul îi era gros și înfocat. Ea înconjura cetatea Antiohia în zbor și mânca pe toți de la mic până la mare: bărbați, femei, tineri, bătrâni, copii, Preoți, Călugări... și nimeni nu scăpa din gura ei. Acela era dracul iubirii de dulceți... (plăceri, deșertăciuni lumești). Acea jivină monstruoasă și uriașă văzând eu, m-am înspăimântat groaznic și am fugit din cetate. Atunci am văzut pe cineva, zicându-mi: „Bine vei face de vei fugi de aici și te vei sui la munte, că acest drac numai aici are putere, nu și la munte. Eu îndată am fugit într-o Mănăstire din fundul pustiei și am șezut pe o piatră, unde mă tot gândeam, pentru că nu eram deprins în viața călugărească. În acel timp mi-a venit un gând zicându-mi: „Socotește-te a fi în vremile Apostolilor! Încearcă și vezi ce învață și propovăduiesc Apostolii pentru mântuirea oamenilor...? Acestea cugetându-le eu, am intrat în Mănăstire, am căutat, am aflat și am citit cele patru Sfinte Evanghelii... și mi-am întipărit în minte dintr-însele poruncile Domnului... pe care le purtam la mine. Călăuzindu-mă după Cuvântul Dumnezeiesc, mi-am impus mai întâi să îmbrățișez cu toată dragostea necâștigarea... apoi pustnicia...”. Așa bine ostenindu-se acel stareț, a devenit plăcut lui Dumnezeu, a fost hrănit de Dumnezeu, ca Ilie și alți Sfinți, cu hrană cerească prin Sfinții Îngeri și alte Daruri minunate a luat de sus, despre care, precum zice și Apostolul, nu-i slobod a le grăi. Așa a scăpat el de diavolul dulceților (Mt. 4 *8-11),* care a înghițit și înghite sumedenii de ușuratici creștini și creștine. „Fiți treji, privegheați, pentru că potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită. Stați-i împotrivă cu credință tare... și va fugi de la voi” (1 Petru 5 *8-9;* Iac. 4 7; comp.F. Ap. 14 *23;* Efs. 4 *27-31;* 6 *11-20).*

Preotul bătrân de pe colțul stâncii privind îndurerat la sumedeniile creștinilor ce cad în prăpăstiile iadului, ca fulgii de zăpadă pe pământ când ninge învârtit și la cei foarte puțini care abia mai pot înainta pe calea Bisericii, vede cum sub ochii lui se împlinesc cuvintele Mântuitorului: „Mulți chemați, dar puțini aleși... Strâmtă este ușa și îngustă calea care duce la viață și puțini sunt cei ce o află și merg pe ea... Largă-i poarta, lată calea care duce în pierzare și mulți sunt care se îngrămădesc pe ea" (Mt. 20 *16;* 7 *14, 13).*

După sfatul Preotului Bisericii, ajutătorii săi îndeamnă pe creștini a părăsi calea pierzării, credințele, obiceiurile și petrecerile anticreștinești și a apuca pe calea vieții, adică a credinței, a virtuții și a viețuirii creștinești. Majoritatea creștinilor vremii acestea de apoi însă, nesocotind pe iluminații sfătuitori de bine, îi califică de nebuni.

Oamenii lumești, trupești, în orbirea lor, în grosolănia minții lor, socotesc că pentru mântuire le este de ajuns numele de „Creștin" și purtarea numelui cutărui Sfânt... Adevărul însă spune fiecăruia: „Nu tot cel ce-Mi zice Mie: Doamne! Doamne! va intra în Împărăția Cerurilor, ci, cel ce va face voia Tatălui Meu, Care este în ceruri... Cel ce nu este cu Mine, împotriva Mea este și ce nu adună cu mine, risipește... Cei ce urmează poftelor trupești, nu pot a fi plăcuți lui Dumnezeu... Cei ce nu au Duhul lui Hristos, aceea nu sunt ai Lui" (Mt. 7 *21;* 12 *80;* Rom. 8 *8-9).* Cât de plăcut este a zice: „Al Tău sunt eu, mântuiește-mă!" (Ps. 118 *94),* însă drept vorbind, ai lui Hristos sunt numai aceia care-L ascultă și urmează după pilda vie a Apostolilor, ucenicilor și a Sfinților Lui. Oamenii lumești, trupești, deși susțin: „Și noi suntem Creștini!" „Și noi suntem ai lui Hristos!" totuși, ei sunt supuși la o sumedenie de stăpâni! Câte vicii au, atâția tirani au care-i stăpânesc! Când ei susțin: „Suntem Creștini!" „Suntem ai lui Hristos!" diavolul mândriei strigă cu tărie pentru unii: „Ai mei sunteți!" Demonul necurăției își înalță fruntea cu obrăznicie, zicând altora: „Ai mei sunteți, pentru că mie mi-ați slujit!" Dracii jocurilor, cântecelor curvești, chiuiturilor, modelor șuchiate, al slutirii fețelor și portului creștinesc, al petrecerilor anticreștinești, prăznuirilor drăcești, al fumatului de tutun, al convorbirilor murdare, al clevetirii, ponegririi, judecării, osândirii, vătămării și nedreptățirii aproapelui, al beției, al avariției, al lenevirii... strigă cu autoritate de stăpân asupra celor robiți de ei: „Ai noștri sunteți, cu noi veți merge și petrece veșnic în iad!" Și înhățându-i, îi duc împingându-i pe calea pierzării în prăpastia iadului vremelnic și veșnic.

Continuându-și goana lor fatală, rând pe rând, se privesc zăpăciți și prăpăstuiți în felurite primejdii, nefericiri, în morți năprasnice, asasinări, sinucideri și apoi în iad, unde demonii, pe care i-au slugărit în viața pământească, îi bat cumplit, îmbrâncindu-i tot mai în jos, în fundul subteranelor înfocate ale iadului. Acolo, despuiați de Darul lui Dumnezeu și împleticiți de limbile flăcărilor iadului ca de niște șerpi fioroși, se trezesc din somnolența păcatelor, ca și bogatul nemilostiv din Sf. Evanghelie, cerșind un strop de apă... ajutor... salvare... dar vai! Atunci este prea târziu, târziu! Prea târziu!!!

Înainte-ți stau deschise
Două căi sub largul hău
Una duce către bine,
Alta duce către rău...

Grea e pururea și suie
Tot la deal, întâia cale;
Cea de-a doua e ușoară.
Merge pururea la vale.

Și-i de-ajuns, puțin s-aluneci
Pe alunecosu-i prund,
Ca să cazi pe veșnicie
În prăpăstii fără fund

VAMA a 17-a, A PREACURVIILOR ŞI A AMESTECĂRII DE SÂNGE

Cu mare groază scăpând şi de la acea vamă, am suit, ajutată de Sfinţii Îngeri, tot mai în sus pe calea văzduhului şi am ajuns la vama preacurviei şi a feluritelor amestecuri nelegiuite cu rudenii. Acolo se cercetează păcatele celor căsătoriţi, care nu-şi păzesc credinţa şi legământul făcut la cununie, adică nu-şi păzesc patul lor curat, aşijderea şi siluirile la desfrânare, a acelora care răpesc femei, fete, forţându-le a curvi cu ei şi viceversa. Aşijderea şi feţele bisericeşti consacrate sau sfinţite lui Dumnezeu, care după ce şi-au făgăduit fecioria sau curăţia lor lui Hristos, n-au păzit-o de căderile în groaznica desfrânare. Năvălind dracii fioroşi ai acelei vămi, mi-au cercetat lucrurile mele cu mare amănunţime şi cu multă sârguinţă. La acea vamă am văzut că eram mult datoare. Acolo am fost vădită ca o preacurvă la o mare desfrânare, căci mai înainte de a mă da pe mine slujnica Părintelui Vasile, domnul care mă avea roabă, îmi dăduse bărbat. Şi locuind eu cu soţul meu, m-au înşelat oarecare tineri ai casei, de am căzut cu ei în desfrânare.

Necuratele duhuri şi nemilostivii cercetători ştiind asta, se repezeau la mine ca să mă răpească cu ghearele lor din mâinile Îngerilor şi să mă arunce în fundul iadului. Îngerii pricindu-se[199] *mult cu dracii acelei vămi, le ziceau: „Acest Suflet a fost cumpărat roabă în lume şi Preot pe el nu l-a blagoslovit, nici nu l-a cununat în Biserică cu bărbatul, ca să fie socotite cu totul preacurvie păcatele ei, deci, pentru aceasta trebuie a se numi mai curând numai curvie păcatele ei!" Dracii însă împotrivindu-se, ziceau: „Ba nu. Au nu este al doilea Dumnezeu al robului acela stăpânul care l-a răscumpărat cu bani? Deci şi aceasta, după socoteala stăpânului ei, a luat pe acel bărbat ca soţ. Trebuie deci socotite greşelile acestea ale ei preacurvie şi nu numai curvie...". Aşa mult pricindu-se cu dânşii, Sfinţii Îngeri adunând toate ostenelile şi nevoinţele mele pe care le făcusem, aducându-le la mijloc, abia m-au răscumpărat, punând în cumpănă şi din darurile Sfântului Vasile. Şi aşa cu greu scăpând, luminându-mă, ne-am dus şi de acolo mai departe.*

În timpul acelor hărţuieli ale arapilor vămii aceleia, îmi apăreau în minte hotărârile Divine, apostoleşti şi părinteşti: „Să nu preacurveşti... Cel ce preacurveşte cu femeie măritată sau cu soţia aproapelui său, omul şi femeia aceea, preacurvari, sunt hotărâţi morţii... Nimeni să nu se apropie de nicio rudenie după trup, cu gândul rău de a-i descoperi goliciunea. Să nu descoperi goliciunea tatălui tău ori a mamei tale... nici a femeii tatălui tău, nici a surorii tatălui tău, nici a surorii mamei tale... Goliciunea fratelui tatălui tău, să nu o descoperi şi de femeia lui să nu te apropii, că sunt moşul[200] *şi mătuşa ta. Goliciunea nurorii tale să n-o descoperi, nici a vreunei femei şi a fiicei ei, nici a surorii femeii tale. Goliciunea femeii (tale) să n-o descoperi în vremea regulii ei. Nimeni nu va trăi cu soţia tatălui său şi nu va descoperi ceea ce pudoarea trebuie să acopere. Blestemat este acela care se culcă cu femeia tatălui său şi ridică poala hainei tatălui său, acoperământul tatălui său. Blestemat este acela care se culcă cu soacra sa. Blestemat este acela care se culcă cu sora sa, fiica tatălui sau a maicei sale... Cel ce se culcă cu vreuna din rudenii, îi descoperă goliciunea şi păcătuieşte cu ea, este blestemat şi pedepsit cu moartea" (Lev. 18* 6-19; 20 11-12, *14, 17, 19*-21; 2 *Lege 27* 20, *22*-23).

„Cel ce priveşte la femeie străină spre a o pofti pe ea, a şi preacurvit cu dânsa în inima sa", zice Mântuitorul. „Din inimă ies (necurăţiile) preacurviile ca şi celelalte păcate... Oricine îşi va lăsa femeia sa (afară de cuvânt de curvie) şi va lua alta, preacurveşte. Şi Apostolul zice: „Cel ce zici să nu preacurvească, preacurveşti?... Femeia, trăindu-i bărbatul ei, preacurvă se cheamă de va fi cu alt bărbat: iar de-i va muri bărbatul, este slobodă de lege a nu fi ea preacurvă, fiind cu un alt bărbat (căsătorită)... Preacurvarii nu vor moşteni Împărăţia Cerurilor..." (*Eş. 20* 14; *Lev. 20* 10; *Mt. 5* 27-28; *15* 19; *19* 9; *Mc. 7* 21; *10* 11; *Lc. 6* 18; *18* 20; *Rom. 2* 22; 7 3; *comp. Rom. 13* 9-10; *Gal. 5* 19-21; *Apc. 21* 8, *27*; 22 15; *1 Cor. 6 9).*

Acestea şi alte hotărâri sfinte văzându-le eu puse înaintea mea, îmi părea foarte rău,

[199] A se pricini — (Popular) A se certa, a se pune

[200] Moş — (reg.) unchi

imputându-mi aspru, pentru că le nesocotisem şi le călcasem în picioare ca o fără de minte.

Ajunși la vama a 17- a, a preacurviei și a amestecărilor de sânge, abuzurile de patima desfrâului în posturi, în sărbători, în zilele îngrecării și după naștere, până la 40 de zile, mai înaintea îmbisericirii pruncului; Îngerii cu Sufletul omenesc sunt opriți de vameșii-draci, care năvălesc suflând cu furie infernală. Ei apar înaintea Sufletului cu chipuri sălbatice de câini, de porci mistreți, de capre, de țapi și de alte sălbătăciuni. Boierul drăcesc se arată ca un balaur mare, transformându-se și în alte chipuri monstruoase și se repede cu cei peste o mie de vameși ai săi asupra Sufletului, ca să-l apuce și arunce în osândă veșnică. Cu multe și minuțioase cercetări aspre, cearcă: vremea, locul, ziua, noaptea, ceasul, minutul și persoanele cu care a păcătuit și și-a petrecut, de ex. de:

281) Am petrecut viața trăind în concubinaj?

Celui ce trăiește în concubinaj, necununat, nu se cuvine a-i primi darurile la Biserică, ale cărei legi le încalcă, bârfește și defăimează cu faptele sale, nici poate a fi hirotonisit (Sf. Nichifor, *33*; P.M.B. gl. 208; 235; Apost. 17; 18; Sf. Vasile, *12*).

VIEŢUIEȘTI CU UN CADAVRU? Acum vreo 30 de ani, trăia într-o țară, vecină cu a noastră, un Preot învățat și evlavios. El ducea o luptă plină de izbândă contra feluritelor învățături dezmățate a majorității parohienilor. De la un timp însă creștinii nu mai țineau seamă de învățăturile și cuvântările lui. Făceau care cum îl ducea capul și cum apucaseră și ei de la alți stricați înaintași ai lor. Întâmplarea a făcut ca bietul Preot să cadă de pe cărarea unui deal într-o râpă, așa de greu, încât și-a rupt un picior. Niște oameni din apropiere văzându-l l-au scos din prăpastie și l-au dus la spital. Acolo doctorii i-au tăiat piciorul rupt. Rana i s-a vindecat, dar piciorul rupt și tăiat a avut grijă să-l îmbălsămeze și păstreze. Deși se purta pe un picior de cauciuc, Preotul pios, ori unde se ducea, își lua cu el piciorul îmbălsămat și chiar și noaptea dormea în pat cu el alături.

Pe când umbla el din loc în loc, sfătuind lumea a merge pe calea vieții și a se apropia de Dumnezeu, Izvorul fericirii omenești, o femeie ce trăia în concubinaj cu bărbatul ei, vine și pe lângă alte nevoi, își mărturisi Preotului și felul ei de viață familiară. Preotul, cu Sf. Evanghelie în mână și cu Cuvântul lui Dumnezeu, o sfătuiește pe femeie să se cunune grabnic cu omul ei cu care trăia în concubinaj de atâta vreme. Sfaturile și îndemnurile sănătoase ale Preotului rămâneau zadarnice. Văzând că n-o poate îndupleca cu cuvântul, Preotul ia piciorul îmbălsămat de lângă el și-l dă femeii în mâini, zicând: „Vezi? Acesta-i piciorul meu natural, rupt într-o cădere a mea, tăiat de doctori și îmbălsămat, cu care eu dorm în fiecare noapte. Iată, ți-l dau dumitale să-l iei acasă și să dormi măcar o noapte cu el". Femeia înfiorându-se grozav, se dădu înapoi, zicând: „Vai de mine, Părinte, cum pot eu să dorm cu stârvul sfinției tale?" Atunci Preotul i-a răspuns: „Apoi tot un stârv este și omul acela cu care d-ta trăiești de atâta vreme fără cununie. El nu-i soțul, ci concubinul, amantul, ibovnicul d-tale. Prin Taina Nunții omul și femeia, se sfințesc și devin amândoi un trup binecuvântat de Dumnezeu și cinstit de oamenii cumințI; iar fără cununie în Biserica Domnului, bărbatul și femeia sunt două stârvuri urâcioase înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor cumsecade. Fără cununie după Legea Divină, viața omenească este o adunătură de stârvuri și putregaiuri, care umplu lumea de duhoarea păcatului și a morții. Femeie! Vrei să fii un stârv ori un mădular viu și prețios în Biserica și Trupul lui Hristos? Legiuiește-te"... Femeia, rușinată de viețuirea ei păcătoasă și înfricoșată de cuvântul Preotului, a alergat acasă și sfătuindu-se cu soțul, și-au scos formele și s-au cununat îndată.

În situația femeii acestea, ce trăia în concubinaj de ani de zile, sunt și majoritatea creștinilor care trăiesc contra Dumnezeieștilor învățături, părăsind pe Dumnezeu și făcând poftele diavolului, trăind necununați de Sf. Biserică. Niște adunături de stârvuri sunt și majoritatea creștinilor, care nesocotind Cuvântul Domnului, se lipesc de bunătățile pieritoare ale lumii acestea, pierzându-și vremea cu gustărelele diavolului, chiar și în Biserica lui Dumnezeu. Aceasta-i o groaznică orbire sufletească și merită cea mai cumplită bătaie Dumnezeiască, pentru nesocotirea învățăturilor Sfintei Biserici. Voia lui Dumnezeu este ca nici unul din oameni să nu se piardă, ci să se mântuiască, venind la cunoștința adevărului.

282) Am preacurvit cu alte femei (ca femeie cu alți bărbați)?

Păcatul preacurviei se săvârșește atunci când un soț lasă pe tovarășul său legitim prin cununie și păcătuiește (împreunându-se) cu altul străin, adică când unul sau amândoi cei ce păcătuiesc sunt căsătoriți. De asemenea preacurvesc și aceia care trăiesc în concubinaj în fața lumii (necununați bisericește), dând și altora sminteală (Mt. 18 7-9; Lc. 17 1-2; Mc. 9 *42-49)* și se canonisesc cu 15 ani oprire de la împărtășirea cu Sfintele Taine.

„Cel ce a preacurvit, va fi neîmpărtășit de Sfințenie 15 ani, care se va împărți astfel: patru ani va fi tânguindu-se (afară din Biserică); cinci ani ascultând (în pridvorul Bisericii); patru stând în genunchi și alți doi stând (cu credincioșii), fără a se împărtăși (în acel timp)" (Sf. Vasile, *58*; Sf. Grigore de Nyssa, *4*; Vezi și Trebnic, edit. Chișinău, p. 519).

„Preacurvarul se va învrednici de împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine după trei ani, de nu se va împotrivi mâncării uscate după ora nouă și de va face câte 250 mătănii în fiecare zi; iar petrecând cu lenevire, să aștepte împlinirea timpului pe care l-au hotărât Părinții" (Sf. I. Post. 13).

„Muierea de va lăsa pe bărbatul ei și va lua altul... să aibă pocanie în nouă ani și să facă în toate zilele 36 mătănii, mâncând numai pâine: luni, miercuri și vineri. Bărbatul care a luat-o, același canon are" (P. B. G. p. 106 66); comp. Mt. 5 *32;* 19 *3-9;* Mc. 10 77-72; Lc. 16 *18;* 1 Cor. 7 *10, 27).*

IOSIF, PILDĂ VIE FECIORILOR ȘI BĂRBAŢILOR. Iosif, pizmuit și vândut de frații săi Ismaelitenilor, ajunge în Egipt. Acolo a fost cumpărat de Putifar, un bărbat egiptean, care era mai mare peste bucătării faraonului. Domnul era cu Iosif. Fiind îndemânatic la toate, stăpânul său vedea că Domnul toate le sporește în mâinile lui. Iosif a plăcut lui Putifar și l-a pus peste toată casa sa. Toate câte avea el, le-a dat pe mâna lui Iosif. Femeia stăpânului său, a pus ochii pe Iosif, și-i cerea să păcătuiască cu ea. El a zis femeii: „Stăpânul meu toate câte sunt în casa lui, le-a dat în mâinile mele, afară de tine, pentru că ești femeia lui. Deci, cum voi face eu acea faptă rea și să păcătuiesc înaintea lui Dumnezeu?"

Într-o zi intrând Iosif în casă, ca să-și facă lucrurile slujbei sale, pe când nimeni nu era înăuntru, femeia l-a apucat de haine, vrând să-l ție cu ea. El însă lăsându-și hainele sale în mâinile ei, a fugit. Văzând ea că și-a lăsat hainele în mâinile ei, a ieșit afară din casă, strigând... Apoi îl pârăște soțului ei, zicând: „Acest evreu, care a fost adus aici ca slugă, a intrat la mine și a încercat să mă necinstească. Eu am strigat tare și atunci lăsându-și hainele la mine, a fugit și a ieșit afară". Stăpânul lui auzind cuvintele femeii sale, s-a aprins de mânie. Îndată luând pe Iosif, l-a băgat în temniță, în locul unde erau ținuți legați cei închiși de împăratul..

Vedeți? Tânărul Iosif se păzea ca de foc a cădea în păcat cu înzorzonata egipteancă ce-l trăgea în brațele ei! El preferă mai bine temnița în locul caselor domnești, decât a păcătui. Iosif e o pildă vie foarte grăitoare pentru toți feciorii și bărbații (Fac. 39).

Am preacurvit cu soția mea când era gravidă (însărcinată)... în timpul scurgerilor de sânge lunare... și până în 40 de zile de la nașterea pruncului... în zilele oprite: Sâmbăta, Duminica, Luni, Miercuri, Vineri, în sărbători, în cele patru posturi și în ajunurile din cursul anului?

Medicii binevoitori ai omenirii spun că cei căsătoriți trebuie a se împreuna numai odată sau de două ori pe săptămână, Marțea și Joia după rânduiala creștinească, când nu-i sărbătoare sau post, ca să aibă copii sănătoși, vioi și activi în viața lor. Împreunarea se face numai în scopul facerii de copii. Priviți moravurile genezice ale animalelor. Ele se împreunează (gonesc, mârlesc...) rareori, numai pentru înmulțire. După ce a zămislit nu se mai împreunează. Și omul, în loc de a fi superior animalelor, să devină mai bestial decât ele?! Legile indiene recomandă oamenilor a nu avea raporturi sexuale decât de 3-4 ori pe lună, ba în lunile de vară numai o dată pe lună; iar cei trecuți peste 50 de ani să se astâmpere. Oare creștinii să se pogoare tot mai jos, dedesubtul necreștinilor!? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 1546-1736; 2309-2313, de autor și nota întrebării 172, pp. 446-456 din această carte).

Cei căsătoriți trebuie a se abține de la împreunări trupești: Lunea, Miercurea, Vinerea, Sâmbătă, Duminica, în sărbători mari și în posturi, „ca să se îndeletnicească cu postul și cu rugăciunea" (1 Cor. 7 5), pe cât este cu putință, precum și în timpul scurgerilor lunare, al purtării sarcinii și până după 40 de zile de la nașterea pruncului.

„Cei căsătoriți sunt datori a-și fi lor înșuși judecători, adică, este cuviincios lucru a se depărta unul de altul prin învoirea fiecăruia, când se zăbovesc în rugăciune, apoi să se împreuneze iarăși, a spus Pavel Apostolul" (1 Cor.75; Sf. Dionisie, *3*).

„Femeia care va fugi de bărbatul ei, urând împreunarea bărbătească și va vrea să umble așa (contra rânduielii), anatema (să fie)".

„Femeia de nu se va pleca bărbatului ei și nu va petrece în voia lui, cum grăiește Apostolul, „că bărbatului îi este cap Hristos, iar femeii îi este cap bărbatul ei, de nu vor asculta, unele ca acelea să fie anatema". Și iar grăiește Apostolul: „Cum este Hristos Cap, Bisericii, așa și bărbatul este cap femeii lui". Deci, cele ce nu se vor pleca bărbaților lor, să fie împreunate Dalilei și Izabelei... Iar de va fi bărbatul vreunei femei nebun, întors de minte, încât sfatul lui nu va fi de ajuns (în conducerea

gospodăriei și a familiei) și femeia lui va fi cu minte și înțeleaptă, să nu-l asculte pe dânsul întotdeauna la toate cuvintele; ci, uneori să asculte acea femeie de bărbatul ei, alteori să asculte bărbatul de femeia lui" (P.B.G. p. 105 (63)).

Cocostârcul este o pasăre care viețuiește în mare neprihănire. Când are a se împreuna cu soția sa, plânge 40 de zile. După împreunare, plânge iarăși în alte 40 de zile. Cuibul și-l așază sus în arbori, unde nu este umbrit de nimic; ci are aer curat. Prin aceasta ni se indică neprihănirea, care este deasupra tuturor virtuților. Ea stă departe de cele ce cad sub simțuri, nefiind umbrită de nimic din cele vremelnice, căci numărul patruzeci cuprinde desăvârșirea fiecăruia din cele patru elemente ale naturii (F.o.c. Vol. II, p. 223).

DUMNEZEU AJUTĂ PE PĂCĂTOȘI SĂ SE MÂNTUIASCĂ. „Părinte Sfinte — istorisește Cuvioasa Maică Evdochia — m-am rugat șapte zile, așa cum m-ai învățat, iar în noaptea trecută, când așijderea mă rugam zăcând cu fața la pământ în chipul Crucii și plângând pentru păcatele mele, a strălucit o lumină mare, mai mult decât razele soarelui. Socotind eu că a răsărit soarele, m-am sculat de la pământ și am văzut un tânăr foarte luminat și înfricoșat, ale cărui haine erau mai albe decât zăpada. Acela luându-mă de mâna dreaptă, m-a răpit în văzduh și luându-mă pe nor, m-a dus spre cer. Acolo era o lumină mare și minunată și am văzut o mulțime nenumărată de cei cu haine albe, bucurându-se și zâmbind unul către altul, veselindu-se negrăit. Aceia văzându-mă venind către ei, mă întâmpinau cu bucurie mare și mă sărutau, ca pe o soră a lor.

Fiind eu înconjurată și petrecută de aceia, am vrut să intru, fiind dusă în lumina aceea, care cu neasemănare covârșea razele soarelui, dar de îndată s-a arătat în văzduh cineva, înfricoșat la chip, înnegrit ca un întuneric, ca și funinginea, ca niște cărbuni, ca smoala și ca o grozăvie ce covârșește toată negreala și întunecimea. Acela, cu o căutătură groaznică și mânioasă privind la mine, scrâșnea asupră-mi cu dinții săi și năvălind fără de rușine, voia să mă răpească din mâinile aceluia care mă ducea și a răcnit așa de tare, încât tot văzduhul se umpluse de glasul lui. El zicea răcnind: „Au doar și pe aceasta voiești s-o duci în Împărăția Cerului!? Atunci pentru ce mai șed eu aici pe pământ la vânătoare și îmi pierd osteneala în deșert? Eu prin aceasta am întinat tot pământul cu desfrânarea și pe toți oamenii i-am vătămat cu urâciunea împreunării sale. Cât meșteșug am eu și câtă putere, toată am săvârșit-o într-însa. Pentru ea am mijlocit la iubitorii de bun neam și bogați, foarte mulți, din a căror bogății ce s-au cheltuit pentru dragostea ei, atâta mulțime de aur și de argint a adunat, încât abia se află în vistieriile împărătești. Pe aceasta mă lăudam a o avea eu în mâini ca pe un semn purtător de biruință și ca pe o armă nebiruită, prin care mă lăudam la oamenii care cad de la Dumnezeu și vin în cursele mele. Și acum atât de mult voiești a te iuți asupra mea, o! Arhanghele al Dumnezeieștilor puteri, încât sub picioarele aceleia spre călcare să mă arunci pe mine? Au nu sunt destule mâniei tale asupra mea izbândirile acelea, pe care în toate zilele mi le îndoiești cumplit? Ci chiar voiești s-o scoți de la mine, pe această roabă cumpărată cu un preț atât de scump. Acum nimic nu mai este al meu pe pământ; și chiar mă tem ca nu cumva pe toți câți viețuiesc păcătoși până acum, smulgându-i din mâinile mele, să-i aduci lui Dumnezeu ca pe niște vrednici și să-i scrii în moștenirea Împărăției Cerului...

O! Vai de grija și truda mea cea deșartă! O! Vai de osteneala mea cea zadarnică. Pentru ce sari așa de cumplit asupra mea? Lasă iuțimea și slăbește-mi puțin legăturile cu care sunt legat; căci vei vedea, cum în clipeala ochiului voi pierde de pe pământ tot neamul omenesc și nici moștenire nu-i voi mai lăsa. Eu sunt aruncat din cer pentru o mică nesupunere, iar tu pe păcătoșii cei cumpliți, care au îndrăznit a-și bate joc de Dumnezeu și atâția ani prea mult L-au mâniat, îi duci în Împărăția Cerească? Dacă așa îți place ție, apoi adună într-un ceas din toate marginile pământului pe toți oamenii vrednici de pierzare, care nu au viața omenească, ci dobitocească și de fiara și pe toți adu-i la Dumnezeu: iar eu mă voi ascunde în întuneric și în adânc și mă voi afunda în veșnicile munci, ce-mi sunt pregătite mie...".

Acestea și mai multe decât acelea, zicându-le el cu mânie și cu mare iuțime, cel ce mă ducea pe mine căuta groaznic asupra lui, iar spre mine căuta zâmbind cu dragoste. Atunci a venit un glas din

lumina aceea, zicând: „Așa este cu plăcere lui Dumnezeu Celui ce Se milostivește spre fiii omenești, ca, păcătoșii cei ce sunt între dânșii, de vor face pocăință, să fie primiți în sânul lui Avraam”.

Și iarăși se auzi glas către cel ce mă ducea: „Ţie îți grăiesc, Mihaile, păzitorule al Legii Mele, du pe aceasta acolo de unde ai luat-o, ca să-și săvârșească nevoința, pentru că Eu voi fi cu dânsa în toate zilele vieții sale”.

După cuvântul acesta, Arhanghelul Domnului îndată m-a adus în cămăruța mea și mi-a zis: „Pace ție roaba lui Dumnezeu Evdochia! Îmbărbătează-te și întărește-te, căci Darul lui Dumnezeu acum este cu tine și totdeauna va fi cu tine în tot locul”. Luând îndrăzneală din cuvintele lui, am zis: „Doamne al meu, cine ești tu, spune-mi ca să înțeleg cum voi crede în Dumnezeul Cel adevărat și cum voi putea câștiga viața veșnică?” El mi-a răspuns: „Eu sunt începătorul Îngerilor lui Dumnezeu și mie îmi este încredințată grija pentru păcătoșii cei ce se pocăiesc, ca să-i primesc și să-i duc în viața cea fericită și fără sfârșit, unde se face multă bucurie în mijlocul cetelor Îngerești în cer de câte ori vine vreun păcătos din întunericul păcatului în lumina cea curată a pocăinței! Da, așa este cu adevărat, pentru că Dumnezeu, Care este Tată al tuturor, nu voiește să piară Sufletul omenesc, pe care l-a zidut din început cu preacuratele Sale mâini după Asemănarea Chipului Său. De aceea El se bucură dimpreună cu toți Îngerii când văd vreun Suflet omenesc înfrumusețat cu dreptatea, închinându-se Tatălui Celui veșnic și toți îl sărută ca pe un frate al lor, de vreme ce lepădând întunericul păcatului, se întoarce la Dumnezeul Cel viu, Care este Tată de obște al tuturor fiilor lumii și strâns se lipește de El...”.

Acestea zicând, m-a însemnat cu Semnul Sfintei Cruci, iar eu m-am închinat lui până la pământ și când m-am închinat, acela s-a dus la cer...” (Vezi pe larg V. Sf. 1 Martie, o.c. pp. 30-35; Jud 6 *12-21;* 13 *3-20;* 2 *1-5).*

Am preacurvit: cu femeie căsătorită, cu rudenii spirituale, cu rudenii de sânge, cu fețe bisericești, cu femei (bărbați) de altă lege?

CURVIA CU RUDE SPIRITUALE. „Pentru că rudenia spirituală este mai mare decât legătura cea după trup, noi însă am cunoscut că în oarecare locuri, unii primind copii din Sfântul și mântuitorul Botez și după aceasta, mamele acestora fiind văduve, intră în legătură de căsătorie cu ei, hotărâm ca de acum înainte să nu se mai întâmple aceasta. Iar dacă cineva s-ar printre făcând aceasta, după acest canon, unii ca aceia întâi să se despartă de însoțirea nelegiuită, iar apoi să se supună epitimiilor[201] pentru curvie” (Sin. VI ec. can. 53).

„Cine va greși cu nașă-sa, *9* ani să se pocăiască, mătănii în zi 150”

„Cine cu fină-sa ce a botezat-o, *12* ani și mătănii 300” (P.B.G. Pg-110 (86). (

„Cine va curvi cu mama nașă-sii, *11* ani; iar cu nașa 20 de ani (Vezi Moliftelnic).

„Iar cine cu fină-sa, care-i este fată sufletească, ani 20” (P.M.B. gl. 330).

„De va cădea cineva cu fiică-sa cea de Botez o dată, se canonisește 8 ani, iar de mai multe ori, *10* ani, mâncând uscat după ora a noua și făcând câte 500 de mătănii mari (pe zi)”.

„De va cădea cineva cu cumătră-sa, se canonisește 8 ani, mâncând uscat după ora a noua și făcând în fiecare zi 300 de mătănii mari” (Sf. I. Post. Supl.; d. P.B. Saehe. o.c. pp-. 119-120).

CURVIA CU RUDENII DE SÂNGE, este un mare păcat, căci poate duce la imoralitate și prăpăd vremelnic și veșnic. Amestecarea sângelui este păcat greu, osândit în Vechiul Testament, prin uciderea cu pietre (Lev. 18 *5-30;* 20 *10-21;* 2 Lege 27 *20-26).*

„Întâi, amestecarea sângelui este mai grea, de se va întoarce fiul spre mamă-sa, care să ferească Domnul Dumnezeu să nu fie aceea, că se grăiește și greșeală mai mare ca aceasta, ce de nevoie este aceasta devine sminteală, iar de se va întâmpla cumva a fi, că vrăjmașul nostru diavolul și delungat[202] de Dumnezeu, nepărăsit se bate pururea de pieirea oamenilor, se nevoiește să aducă rodul omenesc întru pieire; pentru că învață Domnul Dumnezeu pe Moise: Să nu ucizi, să nu furi, să nu faci preacurvie, să nu minți, cinstește-ți pe tatăl tău și pe mama ta și pe aproapele rău ca însuți pe tine”.

Al doilea sânge amestecat este, de se va afla tatăl cu fata lui, drept aceea, aceste două amestecări de sânge, să se despartă și 20 de ani să se pocăiască și mătănii în toate zilele câte 366. De

---

[201] Epitimie — Canonul, mijlocul de pocăință pe care duhovnicul îl prescrie celui ce se spovedește pentru ispășirea păcatelor, prin rugăciuni, metanii, fapte de milostenie, posturi, înfrânări de la anumite mâncăruri sau fapte etc

[202] Delungat – (rar) Depărtat

va cădea cineva cu maică-sa o dată, se canonisește 7 ani, iar de mai multe ori, *12* ani, mâncând uscat după ora a noua și făcând 500 mătănii mari (în zi). De va cădea cineva cu fiică-sa o dată, se canonisește 5 ani; iar de va cădea de mai multe ori, *6* și 7 ani, mâncând uscat după ora a noua și în fiecare zi făcând câte 500 mătănii mari... (Sf. I. Post. Supl.).

Al treilea sânge amestecat este când păcătuiește fratele cu sora sa de un tată și de o mamă. Aceștia se canonisesc 20 de ani; iar de vor face câte 300 mătănii zilnic, rămân numai pe 15 ani... (Sf. Vasile, *6*7; 75). Cel ce s-a spurcat cu sora sa de un tată, sau de o mamă, n-are iertare să intre în Biserică până nu se va depărta de neiertata și nelegiuita faptă. Iar după ce va veni în cunoștința înfricoșatului păcat, să se tânguiască trei ani, stând înaintea ușilor caselor de rugăciune și rugându-se poporului care intră la rugăciune, ca fiecare să facă cu îndurare rugăciuni pentru dânsul către Domnul. După aceasta alți trei ani să se primească spre ascultarea Sfintei învățături a Scripturii și de rugăciunea cea de iertare să nu se învrednicească (să nu i se dea dezlegare la Sf. Spovedanie). Apoi, dacă a cerut aceasta cu lacrimi și a căzut înaintea Domnului cu zdrobire de inimă și cu umilință puternică, să i se dea voie alți trei ani între cei căzuți. Și așa, când va arăta rezultate vrednice de pocăință, în al zecelea an să se primească la rugăciune între credincioși, fără a se împărtăși, iar după doi ani (cu totul 12 ani), stând astfel cu credincioșii, să se învrednicească de împărtășirea Celui Bun (Sf. Vasile, *7*5).

Cel ce s-a turbat asupra surorii sale, dispunem a se învrednici Cuminecării după trei ani, dacă va primi să postească până seara și să mănânce alimente uscate și a face în fiecare zi câte 500 de mătănii (Sf. I. Port. 14).

Care se va împreuna cu sora sa în păcate, care vor fi de un tată și de o mamă, *2*0 de ani să nu se Cuminece (P.M.B. gl. 330). Cel ce va curvi cu sora sa, *15* ani să nu se împărtășească, după Marele Vasile. Însă după noi, de se va lăsa de păcat, va fi canonisit trei ani, mâncând alimente uscate la ora a noua și făcând câte 200 de mătănii. Dacă se arăta nepăsător, să respecte cei 15 ani (Sf. Teodor Studitul, S.C. 22). Tot sub acest canon cad și cei care păcătuiesc cu mamele lor vitrege: „Cei ce se înfurie asupra mamelor vitrege, se supun aceluiași canon, ca și cei ce se pornesc asupra surorilor lor, *12* ani" (Sf. Vasile, *7*9; 75 și Moliftelnic).

Să neștine[203] (dacă cineva) va spurca muierea tătâne-său, ce este maștehă-sa[204], să se canonisească 9 ani, să mănânce sec, iar Marți, Joi, Sâmbătă și Duminică, să mănânce untdelemn și să bea vin, numai într-acele zile și să facă în toate zilele câte 36 mătănii (P.B.G. pg. 91 (10). Iar de se va afla neștine cu maștehă-sa, ani 12 (P.M.B. gl. 330; 2 Leee 27 *20).*

Cei care turbează după mamele lor vitregi, să-și aducă aminte de păcatul prințului Avesalom, care a intrat la soțiile tatălui său, David, împăratul lui Israel, după care a fost cumplit pedepsit cu moarte năprasnică, foarte înfricoșată și torturatoare (2 Împ. 16 *20-23;* 17; 18). Sf. Ap. Pavel, pe cel ce curvea cu femeia tatălui său (maștehă-sa, mamă-sa vitregă), dimpreună cu adunarea Bisericii din Corint, în Numele Domnului Iisus Hristos, l-a dat Satanei, spre pieirea trupului, ca duhul lui să se mântuiască în ziua Domnului Iisus Hristos (1 Cor. 5; comp. 2 Cor. 2 5-11).

Al patrulea sânge amestecat este când păcătuiesc verii primari. Aceștia se canonisesc 12 (10) ani și 170 mătănii în zi. Cel ce va curvi cu verișoara sa primară, *10* ani, cu a doua verișoară, *9* ani, vor fi neîmpărtășiți. Iar la verișoară-sa primară ani 10 (P.M.B. gl. 330). De va cădea cineva cu verișoara sa primară, se canonisește 2 ani mâncând uscat după ora a noua și în fiecare zi facând câte 500 mătănii mari (Sf. I. Post. Supl.).

Al cincilea sânge amestecat este păcătuirea vărului primar cu nepoata de verișoară primară; se canonisește 11 ani și 100 mătănii (pe zi).

Al șaselea sânge amestecat este păcătuirea verilor al doilea și se curăță cu pocăință în nouă la zece ani și câte 150 mătănii în zi, cu rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu Celui viu, miluiește-mă pe mine păcătosul".

Al șaptelea sânge amestecat este păcătuirea vărului al doilea cu nepoata verișoarei a doua, se canonisește cu 9 ani și mătănii 120 în zi.

A opta amestecare de sânge este păcătuirea verilor al treilea și se canonisește cu 8 ani și mătănii 100 în zi.

---

203 Neștine — (înv. și reg.) Cineva, careva; oricare, fiecare.

204 Maștehă, mașteră — (înv. și reg.) Mamă vitregă

Curvia cu soacra. „De va curvi cineva cu mama logodnicei lui, ani 14 și nunta aceea să nu se facă, iar de s-a făcut nunta, să nu se despartă” (Moliftelnic, vezi și P.M.B. gl. 238).

„De va cădea cineva cu maica și cu fiica, se canonisește 4 ani, mâncând uscat după ora a noua și în fiecare zi făcând câte 300 de mătănii mari” (Sf. I. Post. Supl.).

„Iar de se va întoarce spre soacră-sa, să se canonisească 15 ani, și în toate zilele câte 160 de mătănii” (P.B.G. pg. 91-(8).

„Să nestine va lua o muiere și va zăcea cu dânsa și după aceea se va spurca și cu soacră-sa, acea soacră să iasă și să se călugărească într-o Mănăstire și să slujească lui Dumnezeu pentru Sufletul ei, iar acel bărbat să petrească cu muierea lui și să robească drept acele păcate în 15 ani” (P.B.G. pg. 112 (90); 2 Lege 27 *23).*

Curvia cu cumnata. „Cel ce va curvi cu cumnată, ani 11” (Moliftelnic). „Iar la muierea frățâne-său, ani 11” (P.M.B. gl. 330). „Pe cel ce va păcătui cu cumnata sa, îl scoatem de la Cuminecare doi ani de va mânca alimente uscate după ora a noua și va face câte 300 de mătănii în fiecare zi; iar de se va supune lenevirii, plinească anii cei hotărâți de Părinți” (Sf. I. Post. 15).

Curvia cu doi frați. „Femeia cu doi frați, ani 11” (Moliftelnic și P.M.B. gl. 330; Sf. Vasile, *7*8; 87). „Iar dacă vreo femeie ar cădea în curvie cu doi frați, se canonisește 3 ani, mâncând uscat după ora a noua și făcând în fiecare zi câte 300 de mătănii mari” (Sf. I. Post. Supl.; 2 Lege 27 *22).* Dacă vreo femeie va cădea în păcat cu vreun famen, trei ani se canonisește, mâncând uscat după al 9-lea ceas și făcând în fiecare zi câte 309 de mătănii mari (d. P.B.Sache. o.c. pp. 120-3).

Curvia cu fețe bisericești, este un păcat groaznic, care să dea Dumnezeu nici să nu se audă între creștini; ci numai ce este bun, virtuos, Sfânt și plăcut lui Dumnezeu să se vadă la ei, ca să dea Dar și celor ce aud (Vezi Ieroselia în „Oglinda Duhovnicească; pp. 729-739, de autor).

Curvia cu necreștinii este un păcat înfricoșat, pentru că acel ușuratic și ticălos creștin sau creștină, devine un corp cu persoana păgână sau anticreștină, cu care s-a împreunat. „Dar nu știți — strigă Apostolul — că trupurile voastre sunt mădularele lui Hristos? Deci dar, pe mădularele lui Hristos le voi face mădulare ale curviei? Să nu fie! Au nu știți, că cel ce se lipește de curvă, un trup este? Că vor fi — zice Domnul — amândoi un trup...” (1 Cor. 6 *15-16)* 3 *16-17;* comp. 2 Cor. 6 *14-18).* Dumnezeu a poruncit fiilor și fiicelor poporului Său, să nu se înrudească cu păgânii (Eș. 34 77-16*;* 2 Lege 7 *3;* Ezdra 9 *12).* Dacă pe cel mai înțelept, vestit și luminat împărat al lui Israel, pe Solomon, femeile de alt neam l-au prostit, idolatrizându-l, cu cât mai mult pe creștinii mai puțin luminați îi vor prăbuși acelea în întunecatele bezne ale feluritelor abateri, depărtări de Dumnezeu și idolatrizări!?! (3 Împ. 12; 2 Paral. 1-10).

„De va cădea cineva cu femeie de alt neam, adică cu evreică, turcoaică sau eretică, neavând femeie legitimă, trei ani se canonisește, mâncând uscat după al 9-lea ceas și făcând în fiecare zi câte 200 de mătănii mari. Asemenea se canonisește și femeia care nu are bărbat legiuit, de va păcătui cu unii ca aceștia. Iar bărbatul care are femeie legiuită și femeia care are bărbat legiuit, de vor cădea cu niște fețe ca acestea, patru ani sau cinci ani se canonisesc, mâncând uscat după al 9-lea ceas și făcând câte 250 de mătănii mari.

Am păcătuit în conînțelegere cu soțul (soția mea) contra legii Dumnezeiești, pentru a nu face copii? (Vezi „Oglinda Duhovnicească”, pp. 1658-1670, de autor).

Îngerii discutară aprins cu vameșii aceia, luară din sicriu și au dat mult pentru salvarea Sufletului. Apoi plecară în zbor tot mai sus, la Ceruri.

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR CE S-AU PĂZIT CURAŢI DE ORICE NECURĂŢII

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită.

2) Tronul Dumnezeirii, format din cei patru viețuitori cu chip de: om, leu, vițel și vultur, înaripați cu câte șase aripi.

3) De jur-împrejur stau Serafimii, Heruvimii și celelalte șapte cete Îngerești.

4) Blestemata cârciumă, un adevărat iad întunecător, torturător și înghițitor a sumedenii de Suflete. Lăutarii cântă. Tinerii, bătrânii și copilandrii, flăcăii și fetele, joacă. Bețivii îmbrățișați de diavolul beau mereu, cufundându-se astfel de vii în iad. Alt bețivan cu fața schimonosită de Îngerul căzut, bea alcool din sticlă și chiuie (zbiară ca vacile). Doi bețivani se bat cu pumnii... Alt bețiv cu o bâtă în mână, își alungă soția disperată. Un monstruos diavol împielițat stând sus în copac, îi hărțuiește pe toți și-i conduce pe calea morții în iadul vremelnic și veșnic. Alt diavol, de la poartă, pe care-l însoțesc mai mulți îngeri căzuți din dar, însă nevăzuți, privesc satisfăcuți sataniceşte la acea petrecere anticreștinească sau praznic drăcesc. Căsătoriții, bărbați și femei, fecioare și feciori luminați la minte — Păstori și păstoriți — cugetând la cuvintele Dumnezeiești: „Să nu curvești, nici să preacurvești... Cinstită este nunta întru toate și patul nespurcat, iar pe curvari și pe preacurvari îi va judeca Dumnezeu... Pierde-vei de la Tine pe tot cel ce curvește și preacurvește" (Eș. 20 14; Mt. 5 *27-28;* Efs. 2 1-6"; Evr. 13 4; Ps. 72 *26-27),* acestea zic, fug de păcat și-și îndreaptă pașii pe calea vieții la Sfânta Biserică, spre Împărăția Cerurilor.

5) Sfânta Cuvioasa Teodora, suferind multe necazuri, năpăstuiri și disprețuiri, în sfârșit răposează... după care i se recunoaște nevinovăția și se mântuiește.

6) Vestea nevinovăției, mortificării și a martirizării ei de bunăvoie... se răspândește fulgerător în tot personalul Sfintei Mănăstiri și-n lumea dinafară.

7) Sf. Cuv. Teodora, după răposare, a fost văzută de stareț în Rai, veselindu-se în mare slavă. Toți Creștinii — Păstori și pastoriți — curați sau curățiți sufletește prin pocăința adevărată, ca și Sf. Teodora, după trecerea din această viață pământească, se duc de Îngeri în Raiul pământesc, unde se veselesc pururea.

8) Adevărații Creștini aleși — din cler și popor — care s-au îmbogățit duhovnicește viețuind în o curată credință și cei care grijindu-se serios sufletește, făcând cât mai multe roade vrednice de pocăință, îmbogățiții aceștia duhovnicește, se duc de Îngeri sus, sus, deasupra Raiului pământesc, în Raiul Ceresc, la Nunta, ospățul, prânzul și cina Mielului. Acolo stând la mesele duhovnicești, se veselesc în slavă cerească, umplându-se de bucurie la auzul armonioaselor cântări slavoslovitoare și se bucură veșnic de vederea Feței lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Care-I aproape de ei, chiar în mijlocul lor.

PEDEAPSA ÎN IAD A PREACURVARLLOR ȘI AMESTECĂTORILOR DE SÂNGE

Chipul de față ne arată căderea în iad, asemenea fulgilor de zăpadă iarna când ninge învârtit, a Sufletelor curvarilor, preacurvarilor și amestecătorilor de sânge, de pe pământ în adâncurile iadului, împingerea la judecata demonică înaintea boierului drăcesc, torturarea și aruncarea lor în iezerul de foc. Grozavă este îndurerarea Sufletelor acelor păcătoși în căderea lor

în iad! Groaznică este frica și tremurarea lor când se văd despuiați, cercetați și osândiți cu o brută tiranie înaintea despuiatului boier drăcesc! Cumplită este tortura ce o simt în ființa lor acele sumedenii de Suflete, când se văd luate de întunecatele și puturoasele spirite ale iadului în furcile lor infernale și azvârlite în flăcările iadului ce ard pururea cu foc și piatră pucioasă.

Frământările, zbuciumările, fuga lor îndurerătoare din loc în loc prin acel iezer de foc și țipetele de durere, sunt groaznic de înfricoșate. Putoarea din toate împuțiciunile spurcăciunilor și necurățiilor adunate de peste tot pământul și depozitate acolo, este insuportabilă. Locul acela destinat osândirii acelor păcătoși, trupurile acelea pline de atâtea grozave și împuțite necurății, mai ales dracii acelui loc de tortură, au o așa de cumplită putoare, încât pricinuiesc păcătoșilor o insuportabilă năbușeală din acea nemăsurată duhoare a acelui loc puturos. Acea putoare din iad este așa de cumplită și nesuferită, încât dacă ar fi cu putință a veni unul din acei osândiți aici în lume, s-ar umple aerul din acea cumplită putoare ce ar ieși din el și ar muri multă lume de pe pământ. (Vezi despre insuportabila putoare a iadului pp. 112 și 299-301, din această carte).

Iată în ce putoare se duc bărbații și femeile acelea, care se parfumează și țin în hainele lor: parfumuri, apă de colonie, mirodenii, etc. ca să miroasă pe drumuri ori în adunări, fățărnicindu-se cu acestea, că acolo se vor acoperi cu acele groaznice împuțiciuni! Iată unde duc patimile acelea ale necuratelor scârnăvii! Iată unde aruncă pe Sufletele necurățite spurcatele păcate ale curviei, preacurviei și amestecărilor de sânge!

Toți creștinii dornici de a-și mântui Sufletele lor din acele cumplite torturi și împuțiciuni insuportabile ale infernului, să se abțină de la acele păcate spurcate, după porunca Domnului: „Nu te atinge, nu gusta, nici pipăi! Nu pofti, nici nu desfrâna!” Iar cei căzuți în acele necurății, să se ostenească cu bună chibzuință a-și spăla haina de nuntă, prin Sf. Spovedanie adevărată, împlinirea canonului cuvenit, cu facerea roadelor vrednice de pocăință și împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine, însoțite de părăsirea păcatelor și facerea binelui. Așa făcând, vom scăpa de iad și vom dobândi Împărăția lui Dumnezeu cu Darul și Milostivirea Lui cea nemărginită.

VAMA a 18-a, A PREASPURCATELOR AMESTECĂRI NELEGIUITE

Urcând noi în zbor tot mai sus, am ajuns la vama amestecărilor sau nelegiuitelor împreunări bărbăteşti şi femeieşti peste fire, sodomii, amestecări cu dobitoace, cu păsări, cu diavoli, etc. Acolo se cercetează păcatele acestea peste fire: bărbăteşti, femeieşti şi altele şi mai necurate, făcute în taină, de care ruşine este a le şi pomeni. Boierul drăcesc al vămii aceleia era un balaur înfricoşat, cu o faţă mârşavă şi mai urâcios decât toţi dracii vămilor prin care trecusem. Uneori se arăta ca un balaur, cu coarne mari, alteori se schimba ca un şoarece uriaş şi monstruos, ca un porc nedomestic sălbăticindu-se, alteori se arăta lung ca un peşte sau ca altă fiară de mare. În jurul lui era multă putoare amară, nesuferită şi ucigătoare. Acolo era un mare pat plin cu felurite scârboşenii, în care se aşeza el şi odihnea. Acesta deodată porunci unei mulţimi (ca la o mie) de draci foarte urâcioşi, ca nişte idoli sluţi puşi în privelişte înfricoşaţi, sălbatici şi răi, aprinşi de mare mânie şi cumplită iuţime. Aceia ieşind înaintea noastră, îndată ne-au împresurat şi ne-au cercetat. Văzând că sunt femeie şi neaflând ceva, nu mi-au zis nimic de acelea, numai m-au cercetat de am dormit cu altă femeie ibovnică a mea, sau de am păcătuit cu ea ca bărbatul cu femeia şi alte câte se întrebau la acea vamă.

La vederea spurcaţilor monştri infernali ai acelei vămi, îmi veneau în minte, unele după altele, hotărârile Divine din Sfintele Scripturi: „Să nu te culci cu bărbat ca şi cu o femeie, aceasta-i spurcăciune... nici cu vreun dobitoc să nu te culci, ca să-ţi verşi sămânţa şi să te spurci cu el. Aceasta-i urâciune înaintea lui Dumnezeu. Să nu vă întinaţi cu nimic din acestea, căci cu toate acestea s-au întinat păgânii... Cel ce va face ticăloşiile acestea, Sufletul acela se va stârpi din poporul său... Pentru că au schimbat Slava Dumnezeului Celui nestricăcios, în asemănarea chipului omului cel stricăcios, cu a păsărilor, patrupedelor şi târâtoarelor; pentru aceea şi Dumnezeu i-a dat pe ei în patimi de ocară, că şi femeile lor şi-au schimbat rânduiala cea firească în ceea ce este împotriva firii. Aşijderea şi bărbaţii, lăsând rânduiala cea după fire a părţii femeieşti, s-au aprins în pofta lor unul spre altul, bărbaţi cu bărbaţi ruşinea lucrând-o şi răsplătirea ce li se cădea a rătăcirii lor, în sineşi luând-o. Şi, precum n-au încercat ei a avea pe Dumnezeu în cunoştinţă, aşa i-a dat pe ei Dumnezeu în minte neiscusită, a face cele ce nu se cade... Astfel, cele ce se fac de dânşii în ascuns, este ruşine a le şi grăi... Amestecătorii aceştia de sânge, necuraţii, sodomlenii... Împărăţia lui Dumnezeu nu o vor moşteni... ci vor fi scoşi, aruncaţi afară şi trimişi în iezerul arzător cu foc şi piatră pucioasă...” (Lev. 18 22, 24, 28-29; 20 13, 15-16; Rom. 1 23-28; Efs. 5 12; 1 Cor. 6 9; Gal. 5 19-21-;Efs. 5 5-6;,Apc. 21 8, 27; 22 15).

Acei vameşi urâcioşi, fiindcă cu Darul lui Dumnezeu n-au putut afla acele păcate asupra mea, rămânând deşerţi, se ruşinau. Noi bucurându-ne, am plecat de acolo mângâiaţi, căci ne-am izbăvit de spurcăciunea, răutatea şi puterea lor. Mergând mai înainte, Sfinţii Îngeri mi-au zis: „Ai văzut, Teodoro, înfricoşatele vămi ale văzduhului? Să ştii că mai niciun Suflet nu le trece pe acestea fără supărare, deoarece toată lumea zace în răutatea smintelilor şi mai toţi oamenii sunt iubitori de desfătări şi de desfrânare... Gândurile omului — precum adevereşte însuşi Dumnezeu — sunt plecate spre cele rele din tinereţile lui (Fac. 8 20-21). Unii abia se feresc de necurăţiile desfrânarii, dar puţini sunt cei care îşi omoară poftele trupeşti. Puţini sunt aceia care trec vămile acestea cu libertate. Cei mai mulţi venind până aici, îndată cad, pier, pentru că cumpliţii cercetători ai păcatelor desfrânarii răpesc Sufletele celor desfrânaţi şi le trag la iad, muncindu-le îngrozitor!” Şi se lăudau boierii de la vămile desfrânărilor, zicând: „Noi singuri, mai mult decât toţi din celelalte vămi ale noastre, umplem muncile din subteranele iadului cu Sufletele păcătoşite!” Atunci Îngerii privindu-mă cu blândeţe, mi-au zis: „Tu, Teodora, mulţumeşte lui Dumnezeu că te-a învrednicit a trece peste acele aspre cercetări, cu rugăciunile Cuviosului Vasile, Părintele tău Duhovnic şi de acum nu vei mai vedea nicio greutate sau frică.

Înălțându-se în zbor tot mai sus în văzduh, Îngerii cu Sufletul omenesc ajung la vama a 18-a, a preaspurcatelor amestecări nelegiuite, a păcatelor bărbătești și femeiești peste fire (adică prea des, slăbindu-se și distrugându-și viața prin acest abuz, dând naștere unei generații prăpădite, infirme... păcat greu, care-i prăbușește cu zile în mormânt și apoi în iad), împreunarea pe dinapoi ca dobitoacele, a scărnavelor sodomii, a infernalelor amestecări cu dobitoacele, cu păsări, cu diavoli... păcate cumplit de spurcate și degradatoare pentru orice om, dar mai ales pentru un creștin, ce se fac de unii în ascuns, de care rușine este a le grăi și cu atât mai greu ne este a le mai scrie aici. Ei sunt opriți de boierul drăcesc al acelei vămi, în formă de balaur uriaș, cu chip înfiorător și de cei peste o mie de draci ai lui, care îl cercetează cu de-amănuntul pe fiecare suflet murdărit, de ex. de:

283) Am preacurvit peste fire cu soția mea și cu alte femei (cu soțul meu, cu alți bărbați), primejduindu-mă vremelnic și veșnic?

CURVIA PESTE FIRE. Cel ce va umbla cu femeia lui peste fire, ani 5 și Preot să nu se facă... Așa să canonisești și pe femeie, de va fi fost cu voia ei; iar de-i va fi fost cu sila, s-o canonisești mai ușor, însă precum vei pricepe tu sila ei (Canon Moliftelnic). Cel ce va umba cu femeie străină peste fire, *15* ani. Bărbatul de se va afla cu femeia afară de fire, care lucru este afară de firea omenească, acela să se despartă din alesul și blagoslovitul neam al Creștinilor, ca o amestecare rea și lucru rușinat și să se despartă de dânsul muierea (de nu-și revine, nici nu face roade vrednice de pocăință, n.n.) fără de cuvântul nimănui și să-și ia zestrea ei și darurile cele dinaintea nunții și din averea lui cât va fi a treia parte peste darul nunții dinainte, atât să ia (după o pravilă veche de la Ohrid). Care va face cu muierea lui afară de fire, acela Preot să nu se facă; ci numai să se despartă de tot de dânsa și dacă se va despărți atunci să se canonisească 15 ani să nu se Cuminece (Postnicul și Grigore Soluneanul, P.M.B. gl. 231).

284) Am păcătuit contra firii și rânduielilor omenești, pe dinapoi ca dobitoacele?

Prin împreunarea pe dinapoi ca dobitoacele, oamenii se degradează, devin scârboși, spurcați, decăzuți de pe treapta demnității omenești, depărtează de la ei pe Îngerii păzitori, mânie pe Dumnezeu și apropie de ei pe necurații draci. „Omul în cinste fiind, n-a priceput, alăturatu-s-a cu dobitoacele cele fără de minte și s-a asemănat lor” (Ps. 48 72*, 27*).

285) Am păcătuit cu femei, cu bărbați, cu copii... pe unde nu ne cade (pe șezut, sodomie)?

Păcatul sodomiților se numește tot felul de desfrânare împotriva firii, precum și feluritele păziri sau împiedicări cu intenția de a nu face copii, în afara de rânduiala păzirii curăției. Păcatul acesta este în strânsă legătură cu păcatul aruncării pruncilor născuți, ce domina în păgânism (Rom. 1 *25-27).* Deși în societatea sălbaticilor, a păgânilor sau idolatriilor, uciderea pruncilor găsea oarecare trecere sau simpatie în lumea aceea bestială și depravată îngrozitor, însă în societatea noastră creștină și civilizată, nu poate avea nici îngăduire, nici scuză. Diferitele specii ale acestui păcat urâcios se află în mai multe locuri ale Dumnezeieștilor Scripturi și în canoanele Sfinților Părinți (Pidalion, o.c. filele 465; 469; 470). Cei care fac sodomie cu bărbați sau cu femei, sau cu tineret, stricătorii de parte bărbătească (sodomitenii) și stricătorii de vite, ca și ucigașii, fermecătorii, preacurvarii, idolatrii, sunt vrednici de aceeași pedeapsă, se canonisesc cu 15-20 ani (Rom. 1 *26-32;* Sf. Vasile, *7*; 62; Sf. I. Post. 18; P.M.B. gl. 231; vezi și nota întrebării 151, pp. 413-414, din această carte)

286) Am păcătuit cu dobitoace, cu păsări?

Păcătuirea cu dobitoacele, în Vechiul Testament a fost osândită prin uciderea cu pietre (Eș. 22 *19;* Lev. 18 *23-24;* 20 *15; 16;* 2 Lege 27 27). Cei care au păcătuit înainte de a fi împlinit 20 de ani, atingându-se de dobitoace, se canonisesc 15 ani, împărtășindu-se numai de rugăciune. Cei în vârsta de 20 de ani, de vor cădea cu dobitoace, uneori se canonisesc cu 20 de ani depărtare de Dumnezeiasca Împărtășanie; iar de vor cădea de mai multe ori, să se canonisească cu 25 de ani. Cei care după vârsta de 20 de ani (25 și peste) având și femei, au căzut în păcat cu dobitoace, să se învrednicească de împărtășirea rugăciunii 25 de ani; la urmă împlinind cinci ani de împărtășirea rugăciunii Preoților (cu totul 30 de ani), apoi să se învrednicească de Sfintele Taine.

„Dacă unii având femei, au păcătuit (cu dobitoace) peste vârsta de 50 de ani, să se învrednicească împărtășirii la ieșirea din viață" (Ancira, *16*; Sf. Vasile, *7*; 63; Sf. Grigore de Nyssa, *4*).

„Dacă va cădea cineva în păcat cu dobitoc de multe ori, având și femei, opt ani se canonisește. Iar de nu are femei și odată sau de două ori, sau de trei ori cel mult de a căzut, trei ani se canonisește, mâncând uscat după al nouălea ceas și făcând 300 de mătănii mari. Aceste canonisiri să le ia și femeia ce va păcătui cu dobitoc" (Vezi subînsemnarea can. 36 Sf. I. Post., Pidalion, fila 470).

„Să neștine (dacă cineva) va curvi cu dobitoc ce nu se mănâncă, să se pocăiască trei ani și mătănii 300 în zi; iar de va înmulți anii (a păcătui), acela 10, *12* ani și mătănii 300; iar de va păcătui cu dobitoace ce se mănâncă, să aibă pocanie 15 ani, mătănii câte 500, iar acel dobitoc spurcat, să se lepede câinilor de mâncare. Cine va curvi cu câini, *6* ani și mătănii câte 160" (Pravila Mică Bisericească, gl. 84, *8*5; 2 Lege 27 *21).*

Cel ce va face curvie cu animale, după Marele Vasile, va fi neîmpărtășit 15 ani. Noi însă rânduim ca să nu se împărtășească 3 ani, căsătoriții 8 ani, dacă se va lăsa de păcat, mâncând hrană uscată la ora 9 (3 după-amiază) și de va face câte 200 mătănii pe zi. Dacă însă se va arăta nepăsător, să împlinească cei 15 ani (Sf. Teodor Studitul, S.C.21)

TRATAREA ȘI VINDECAREA CELUI CE A CURVIT CU O JUNICE[205]. Vrednic de însemnare este mijlocul acela de care s-a servit un Duhovnic iscusit, ca să îndrepte pe un păcătos nesimțitor, ce cădea cu o junice. Întâi i-a zis așa: „Tu păcătoase, ai dobândit acum o rudenie cu acea junice, nouă și neauzită și te-ai făcut și tu asemenea ca dânsa, dobitoc și necuvântător. Deci, o lună deplin să mergi în fiecare seară și să te închizi în grajdul tău. Acolo căzând la pământ, pe brânci ca dobitoacele, să-ți pui pe spate samarul măgarului tău și cu acest fel de chip să ceri cu lacrimi iertare de la Dumnezeu pentru acest înfricoșat păcat ce ai săvârșit". Așa făcând ticălosul acela și venind în simțirea răutății sale, s-a îndreptat — pe care cei de mai înainte Duhovnici, cu felurite chipuri, n-au putut să-l îndrepte (C.F.S. o.c. pg. 56).

Am săvârșit curvii și preacurvii sufletești, spirituale? (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 1665; 1656-1658; 1630-1632, *17*22-1736, de autor).

Neaflând însă nimic scris în catastifele lor, Îngerii pleacă cu Sufletul și de acolo, fără a mai da ceva. Cei vinovați, de au cu ce plăti, se salvează, altfel cad în muncile iadului.

FFRICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR ADORMIŢI ÎN DOMNUL CURAŢI DE SPURCATELE AMESTECĂRI

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stă pe tronul Slavei Sale.

2) Tronul Dumnezeirii, Heruvimi cu față de: om, leu, vițel și vultur înaripat (Iez. 1 *5-10;* Apc. 4 *6-8).*

---

205 Junice, var. juni(n)că, juncă — Vițea, vacă tână

4) Serafimii.
5) Heruvimii.
6) Celelalte șapte cete Îngerești.
7) Sf. Ioan Botezătorul cu Prorocii.
8) Sfinții Apostoli și alți Sfinți.

9) Urmașii sodomlenilor și gomorenilor turbează de josnica patimă a desfrânării spre amestecarea cu diferite animale: câini, pisici, oi, vite, păsări... pentru a se spurca groaznic, după șoapta căpătată la cârciumi, jocuri, lăutari, cântece curvești, din convorbirea măscăriciunilor, din petrecerile anticreștinești și de la prăznuirile drăcești.

10) Creștinii adevărați — Păstori și păstoriți — se cutremură numai auzind de acest fel de groaznice și scârboase păcate și îndată încep a lupta spre a-și muta gândurile și mintea lor la: curăție, la rugăciuni, la citirea cărților sfinte și la alte fapte bune, spre a fi ocupați. Aceștia își îndreaptă pașii spre Dumnezeu și Biserica Sa, la munții faptelor bune. Ei fac tot ce le stă în putință spre a se păstra și a rămâne cât mai curați înaintea lui Dumnezeu și a Bisericii Sale. Astfel, ei cercetează des Sf. Biserică și ascultă cu toată luarea-aminte Slujbele Sfinte și Cuvântul lui Dumnezeu, care le înviorează Sufletele.

11) După răposare, aceștia bine pregătiți și îngrijiți sufletește, se suie de Îngeri și se duc în Raiul pământesc, unde împreună cu Îngerii și Sfinții se veselesc pururea, slavoslovind și mulțumind lui Dumnezeu, cu ajutorul Căruia s-au curățit de păcate și au scăpat de muncile veșnice!

12) Deasupra Raiului pământesc, sus în Raiul Ceresc, în strălucita Împărăție a lui Dumnezeu, ni se înfățișează un mare Înger luminat, ocrotitor al Sfinților din cer și al credincioșilor de pe pământ. În stânga vedem mulțimea strămoșilor, Patriarhilor și Prorocilor Bisericii Vechiului Testament, în frunte cu Moise, Aaron, David, Solomon... În dreapta, Apostoli, Ierarhi, Preoți, Mucenici și Mucenițe, Cuvioși și Cuvioase, Tămăduitori fără de argint și alți drepți, stând în mare slavă, ascultând slavosloviile corurilor cerești și bucurându-se pururea de vederea Feței lui Dumnezeu.

PEDEAPSA ÎN IAD A SODOMITENILOR ȘI A ÎMPREUNĂTORILOR CU FELURITE DOBITOACE, PĂSĂRI...

Chipul de față ne arată grozavele pedepse și torturi în iad a desfrânaților peste fire, a sodomiților și a celor care se împreunează cu dobitoace și cu păsări. Sufletele acelea, nemaipomenit de păcătoase și spurcate, aruncate în iezerul de foc, se ard așa de grozav, încât din corpurile lor izbucnesc flăcări de foc. Oamenii aceia în cinste fiind zidiți și rezidiți de Dumnezeu, prin nepriceperea și neînfrânarea lor, alăturându-se cu dobitoacele cele fără de minte și asemănându-se lor, uneori s-au pogorât mai jos și decât ele (Ps. 48 *12, 21;* comp. Is. 1 *2-21).* Spiritele infernului, care-i torturează cumplit, li se arată în monstruoase chipuri de felurite dobitoace, jivine și păsări. Priviți și vedeți, cât de groaznic este chipul lor! Vai păcătoșilor aceia care au decăzut așa de groaznic, trecând peste rânduiala pusă de Dumnezeu, mai rău și decât dobitoacele și urâcioasele jivine și sălbăticiuni ale pământului! Mai bine le-ar fi fost de nu s-ar fi născut (Mt. 18 7; 26 *24).*

Creștinilor dornici de mântuire! Cercetați Cuvântul lui Dumnezeu, cugetați zilnic la Legea Domnului și conduceți-vă numai după rânduiala Sfântă pusă de Dumnezeu în viețuirea omenirii, pentru a scapă de înfricoșatele munci ale infernului și a dobândi Împărăția Cerurilor (Ioan 5 *30-46;* Ps. 1 *1-3;* Lc. 11 *28;* 6 *20-23;* Apc. 21 7).

TOMA
(omul credincios)

Oricând îi făcea lui Toma
Cineva vreun mare rău,

El spunea cu bunătate:
„Las-că vede Dumnezeu”.

Mulți râdeau atunci de dânsul
Socotindu-l că-i țicnit,
Iară alți-n gura mare
Nu-l scoteau din pocăit.

„Tomo... îi ziceau adesea
Dintre rude și vecini -
Greu e să mai trăiești astăzi
Ca și cei dintâi creștini...

Azi cuvintele Scripturii
Cu privire la dușmani,
Nici deloc nu-s respectate,
Căci nu fac nici cât doi bani.

Cum? Când unul te lovește
Să-l ierți? Să nu te răzbuni?
Și răbdând, tu pentru dânsul
Să mai faci și rugăciuni?

Cum? Când unu-ți cere haina
Și cămașa să i-o dai?
-Apoi, cu învățătura asta
Te lași păgubaș de Rai...”.

Astfel îi spuneau lui Toma
Mulți din cei fără Iisus.
Dar el nu-și pierdea nădejdea
În Stăpânul Cel de Sus.

Zilnic avea bietul Toma
Fel de fel de supărări,
Dar le trimitea pe toate
Colo sus, în alte zări.

Așa, într-o zi se duse
Cu boii săi la arat.
Dar acolo când ajunge
Vede-un lucru necurat.

Vecinul său de alături,
Ascultând drăcescul glas,
A intrat cu arătura
În ogorul lui, cu-n pas.

Toma se mâhni în sine
Dar își zise-n gândul său:
„Nu-l mai dau în judecată...
Las-că vede Dumnezeu”.

Vecinul văzând că Toma
Nu i-a zis nici-un cuvânt,
Se gândi: „E bună treaba,
Am de-acum mai mult pământ.

Dacă toți ar fi ca Toma
Lasă-mă-să-te-las (N.B.! conform DOOM 2010),
Hei... aș mai intra cu plugul
Și la alții cu vreun pas.

Dar ceilalți sunt răi ca ciuma
Și la ei dac-aș intra,
M-aș certa, ba chiar m-aș bate
Și ani multi m-aș judeca.

Deci, mă mulțumesc că Toma
E un om nepăsător,
Și la anul... tot la dânsul
O să intru în ogor”.

Cam așa i-a pus în minte
Diavolul cel necurat,
Și după un an de zile
Credeți oare c-a uitat?

Nu, căci boala lăcomiei
Se vindecă foarte greu
La acei creștini de nume
Care n-au pe Dumnezeu.

Când sosi iar primăvara
Și veni din nou să are,
Intră în ogor la Toma
C-o bucată și mai mare.

Trase-o brazdă, trase două,
Și-i părea că-ntinerește,
Văzând el singur cu ochii
Cum ogoru-i se mărește.

Apoi își mai zise-n sine:
„Hei... la anul eu socot
C-am să capăt de la Toma
Poate chiar ogorul tot”.

Însă ca și la comandă
Boii i s-au-mbolnăvit
Și-n aceeași zi pe brazdă
Amândoi au și murit.

Atunci a-nceput a plânge
Blestemându-se pe el,
Cunoscând că-l înșelase
Cornoratul cel mișel.

Soarele era la toacă,
Și plângea tot lângă boi,
Când deodată-apare Toma
C-o căruță de gunoi.

Și acolo ce să vadă,
Iată pe ogorul lui
Doi boi morți căzuți pe brazdă,
Sunt boii vecinului.

Doamne... ce înseamnă asta
Se miră și el în gând,
Dar îl lămuri îndată
Vecinul său suspinând:

Tomo... m-a pedepsit Domnul
Pentru lăcomia mea,
Iată-acum de-abia-mi dau seama
C-am făcut o faptă rea.

Ia-ți, te rog, pământul care
Pe nedrept ți l-am luat,
Ca să nu mă pedepsească
Mai rău Cerescu-mpărat.

Și de azi voi ține minte
Că e drept cuvântul tău,
Ale noastre fapte toate
Ni le vede Dumnezeu.
PREGĂTIRE DE CRĂCIUN
N-ar fi loc în lumea-ntreagă
Cum Apostolii au spus
Ca să scrii cu de-amănuntul
Tot ce-a făptuit Iisus.

Și de-atunci de-am scrie vrafuri
Și volum după volum,
Unde-ar încăpea în lume
Ce-a lucrat El pân-acum.

Iată numai o lucrare:
Undeva într-un cătun
Într-o sfânta Duminică
Mai aproape de Crăciun

Cu Scriptura Sfântă-n mână
În Biserica din sat,
Predica zelos un Preot
Cu Duh Sfânt și devotat,

Despre văduva sărmană
Care printre cei avuți
A adus și ea la Templu

Cei din urmă doi bănuți.

Frații mei... spunea păstorul
Mulți au dat arginți și aur,
Văduva, prin bunătate
A adus un sfânt tezaur...

Dacă dai... și dai cu milă
Unui om flămând, stingher
Un bănuț din sărăcie
E cât o comoară-n cer.

Și când rupi în două pâinea
Pentru-n frate credincios,
Tu să știi că cel ce-ți spune
Mulțumesc... e chiar Hristos...

Astfel a vorbit păstorul
Și-au răspuns cu toți: Amin,
Dar mai din adânc răspunse
Un biet Suflet de creștin.

Și pornind el către casă
Se gândea... făcând pași iuți
Doar la văduva sărmană
Care-a dat cei doi bănuți...

Doamne... își zicea strângându-și
Vechitura de cojoc -
Ea a dat ce-avea în pungă
Eu nici pungă n-am de loc.

Dar, cei drept, am sănătate
Am picioare, grai — ia stați:
Am să merg din casă-n casă
Și-am să cer la cei bogați.

Ei au bani... eu am credință
Și-astfel Domnul Care-I Bun,
Va-ngriji ca și sărmanii
Să se-mbrace de Crăciun.

Și a doua zi se duse
La băcanul cel fălos,
Ce-n Biserică adesea
Se-nchina către Hristos.

Cum către Crăciun se-ntâmplă
-Prăvălia era plină -
Și printre clienți creștinul
Către negustor se-nclină:

„Domnul să vă aibă-n pază,

Iată ce voiam să spun:
Dați și pentru cei în lipsă
O hăinuță de Crăciun”.

„Altă treabă n-ai măi frate
Eu am timp de dăruit?”
-Dar, iertați-mi îndrăzneala
Zise omul umilit...

Și ieșind, își zise-n sine:
Timpu-i scump la negustori,
I-a să-ncerc eu înco-dată
Mâine-n revărsat de zori.

Și în zori, când prăvălia
Se vedea aproape goală,
El intră, dădu bineț
Și cu vocea lui domoală,

Începu: „Acum desigur
Nu sunteți grăbit ca ieri,
Pentru cei sărmani vin iarăși
Ca să dați după puteri...”.

„Ce sărmani?”... zise băcanul
Ia te rog să ieși afară
Cine n-are să se-mbrace
Să muncească, nu să ceară”.

Omul iar se-ntoarse-acasă
Plin de gânduri... Nu se poate
Să nu aibă el un mugur
Cât de mic, de bunătate...

N-am văzut eu cum se roagă?
Își zicea zorind prin frig,
Dar aici în prăvălie
Gândul lui e la câștig...

- A! Ia stai să-ncerc mai bine
Să mă duc când stau la masă,
Între-ai săi acel mic mugur
E o floare luminoasă...

Mă voi duce cu credință
Ș-astfel Domnul Care-I Bun
Va-ngriji ca și săracii
Să se-mbrace de Crăciun.

Iar a doua zi, când veseli
Toți ai casei... la băcan
Ospătau cu masa plină
În belșug de bogătan...

Lăudând tortul cel strașnic
Și al vinului gust bun,
Cine le răsare-n ușă?
E creștinul din ajun.

Când îl vede iar în ușă
Negustorul ca trăsnit,
S-a făcut negru la față
Și din scaun a sărit

Îmbrâncindu-l jos pe scară
Puse mâna pe-un răzlog[206],
- Na pomană, na pomană!
Și-l croi peste cojoc.

Pe când omul prin zăpadă
Își zicea... strângând din coate,
Cât doi bani cred că ar face
Vânătăile din spate...

Dar când se opri băcanul
Omul se sculă de jos,
Și cu plecăciune-i zise:
„Eu vă mulțumesc frumos...

Pentru mine-atât mi-ajunge,
Dar să nu vă supărați:
Spuneți-mi acum, totuși,
Pentru cei săraci ce dați?”

Când a auzit băcanul
A încremenit pe loc,
Parcă l-a străpuns deodată
Dumnezeu din cer cu foc.

Și-așezându-se pe scaun
Zise: „Veri, sunt om smintit,
Am lovit un Sfânt, un Înger
Chiar pe Hristos L-am lovit.

Frate, iartă-mi nebunia
Vino-n casa mea acum,
Și-am să-mi îndreptez de astăzi
Pașii pe-al credinței drum...

Și de nu a dat atât
Cât a dăruit Zacheu,
Dar a dat cu voie bună
Cum e drag lui Dumnezeu...

Iar a doua zi creștinul
Vesel a pornit cu bine

---

206 Răzlog — (Reg.) Despicătură lungă din trunchiul unui copac, utilizată la facerea gardurilor

După alți Zachei prin viscol
Rostind astfel către sine:

„Ei au bani, eu am credință
Și-astfel Domnul Care-I Bun,
Va-ngriji ca și săracii
Să se-mbrace de Crăciun...”.
Amin.

VIAȚA (de Traian Dorz)

Un lung tren ne pare viața,
Ne trezim în el mergând,
Fără să ne dăm noi seama
Unde ne-am suit și când.

Fericirile sunt halte,
Unde stăm câte-un minut;
Până când să ne dăm seama,
Sună, pleacă, a trecut....

Iar durerile sunt stații
Lungi, de nu se mai sfârșesc,
Și în ciuda noastră parcă
Tot mai multe se ivesc…

Arzători de nerăbdare
Înainte tot privim,
Să ajungem mai degrabă
La vreo țintă ce-o dorim…

Ne trec zilele și anii,
Clipe scumpe și dureri,
Așteptând hrăniți de visuri
Noi momente de plăceri.

Mulți copii voioși se urcă,
Câți în drum n-am întâlnit!...
Iar câte-un bătrân coboară
Trist, de forțe istovit.

Vine odată însă vremea
Să ne coborâm și noi;
Ce n-am da, atunci, o clipă
Să ne-ntoarcem înapoi?

Dar, pe când, privind în urmă,
Plângem timpul ce-a trecut,
Sună-n Gara Veșniciei;
Am trăit, dar n-am știut!...

PROTOS. NICODIM MÂNDIȚĂ

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE

VĂMILE VĂZDUHULUI

Vol. II

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE
SAU
CELE 24 VĂMI ALE VĂZDUHULUI
VOLUMUL II

R 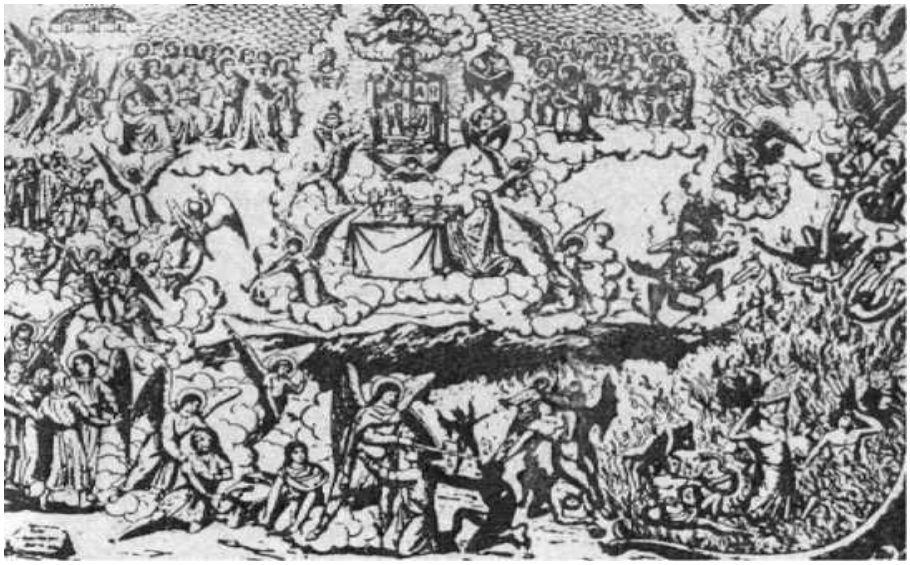 Rugăciune

Dumnezeule-ndurate, ce de toate grijă porți
Știu că vei veni odată ca să judeci vii și morți.
Și-naintea Feței Tale, vor veni să stea atunci:
Și stăpâni, și slugi, și tineri și bătrâni și fragezi prunci.

Și bogații, și săracii, și smeriții, și trufașii,
Toți la tronul Judecății, vor veni să-și curme pașii
Și să cânte-n veșnicie, sau pe vecii toți să plângă.
Drepții vor fi dați la dreapta, păcătoșii-n partea stângă...

Deci, cu mare spaimă-n suflet, Milostive Dumnezeu,
Eu mă-ntreb: în care parte voi fi dat atuncea eu?
Drept aceea, Doamne Sfinte, să fiu bun și drept mă-nvață,
Până când nu bate ceasul de-a sfârși această viață!

Cel mai mic între Iereii-Monahi
NICODIM MĂNDIŢĂ
Protosinghel

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE SAU
CELE 24 VĂMI ALE VĂZDUHULUI
VOLUMUL II

De ești domn
sau de ești rege,
de ești slugă sau stăpân,
Numai fapta te arată,
de ești rău sau de ești bun.
Ce e bun se-nalță-n soare,
înfloreşte minunat.
Ce e rău se strică, moare
și în foc e aruncat.

Chipul de față ne arată plăcuta moarte a omului drept.

„Dacă trupul este supus putrezirii, noi nu trebuie să fim întristați, de aceasta; ci să ne bucurăm, căci ceea ce este vremelnic se distruge prin moarte, dar nu esența trupului. Adu-ți aminte, că această gură, acum închisă, va vorbi într-o zi mult mai bine; acești ochi închiși acum, vor vedea mult mai bine și mai mult; aceste picioare se vor urca într-o zi pe nori; acest trup pieritor, care acum intră în putreziciune, se va îmbrăca cu nemurire. Acolo sus, în Împărăția Luminii, tu îți vei vedea pe rudenia ta...” (Sf. I. Hrisostom).

Spre știință

Lucrarea fiind prea mare spre a o face într-un singur volum, am fost nevoiți a o despărți în două. În primul volum am pus viața Sf. Vasile cel Nou cu vama 1-18; iar în volumul al doilea am pus vama a 19-a până la a 24-a, împreună cu partea a doua a vămilor: Sufletul viețuiește și după moartea trupului.

Dumnezeu să ne ajute s-ajungem la sfârșit!

VAMA a 19-a, A EREZIILOR ȘI A DEVIERILOR DE LA ORTODOXIE

Tăind văzduhul cu repeziciunea fulgerului, am urcat tot mai sus, până ce am ajuns la vama ereziilor: falsele raționamente asupra adevăratei Religii Ortodoxe, lepădarea de dreapta Credință Ortodoxă, hulirea, blasfemia... Acolo se întreabă gândurile nedrepte și socotelile strâmbe față de dreapta Credință Creștinească, depărtările de drept-credincioasa mărturisire a adevăratei credințe, neîndeplinirea făgăduințelor și îndatoririlor creștinești, îndoirea în credință, hulele asupra Sfințeniei și altele asemenea acestora.

În vremea minuțioaselor cercetări, pe care mi le făceau arapii infernali ai acestei vămi, îmi apăreau în minte luminoasele hotărâri Divine, însoțite de sfaturile apostolești și părintești din Dumnezeiestile Scripturi și din cărțile Bisericești: „Păziți-vă de prorocii mincinoși, care vin la voi îmbrăcați în piei de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori. După faptele lor, îi veți cunoaște. Eu — zice Mântuitorul către iudei — am venit în numele Tatălui Meu și voi nu Mă primiți pe Mine. De va veni altul (Antichrist) în numele său, pe acela îl veți primi". „Mă tem — strigă Apostolul — ca nu cumva, precum șarpele a amăgit pe Eva cu vicleșugul său așa să se strice și înțelegerile voastre de la credința în Hristos. Că de ar propovădui cel ce vine, pe un alt Iisus, pe care n-am propovăduit, sau de a-ți lua alt duh, care n-ați luat, sau altă evanghelie, care n-ați primit, bine l-ați suferi... Unii ca aceia sunt Apostoli mincinoși, lucrători vicleni închipuindu-se în Apostolii lui Hristos. Și nu este de minunat, că însuși Satana se preface în Înger de lumină. Nu este dar lucru mare că se prefac și slujitorii lui ca slujitorii dreptății, al căror sfârșit va fi după faptele lor... După trecerea mea vor intra lupi grei între voi, care nu vor cruța turma. Și dintre voi înșivă se vor scula bărbați, grăind îndărătnicii ca să tragă pe ucenici după dânșii... Vă rog pe voi, fraților, să vă păziți de cei ce fac împerecheri și sminteli împotriva învățăturii pe care voi ați învățat-o și vă feriți de ei. Că unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelui lor; și prin cuvinte ce par a fi bune și prin cuvântări de bine, înșală inimile celor proști... Am auzit că se fac împerecheri între voi. Fiecare din voi zice: „Eu sunt al lui Pavel, iar eu al lui Apolo, eu al lui Chifa[207]*, iar eu al lui Hristos... Oare s-a împărțit Hristos...? Cuvântul Crucii celor pieritori este nebunie; iar nouă celor ce ne mântuim este Puterea lui Dumnezeu... Mă mir de voi că așa de curând vă mutați de la cel ce va chemat pe voi prin Darul lui Hristos la altă evanghelie, care nu este alta fără numai sunt oarecare ce vă tulbură și vor să strămute Evanghelia lui Hristos. Însă măcar și noi, sau Înger din cer, de va binevesti vouă, afară de ceea ce am binevestit, anatema să fie. Că acum pe oameni aduc la adevăr, sau pe Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? De-aș plăcea încă oamenilor, n-aș fi sluga lui Hristos... Păziți-vă de câini (care rup din trupul Bisericii lui Dumnezeu), păziți-vă de lucrătorii cei răi, păziți-vă de tăiere... Aceștia sunt vrăjmașii crucii lui Hristos al căror sfârșit este pierzarea, al căror Dumnezeu este pântecele și a căror slavă este rușinea lor, care cugetă cele pământești... Poruncim vouă, fraților, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de toți frații care umblă fără rânduială și nu după predania care au luat de la noi... De omul eretic după una și a doua sfătuire, te ferește, știind că unul ca acesta s-a răzvrătit și păcătuiește, fiind singur de sine osândit... Au fost și proroci mincinoși în popor, precum și între voi vor fi învățători mincinoși care vor băga eresuri de pierzare și se vor lepăda de Stăpânul Cel ce i-a răscumpărat pe dânșii, aducându-și lor grabnică pierzare și mulți vor merge în urma înverșunărilor lor, prin care se va huli calea adevărului. Și pentru lăcomia lor, cu cuvinte amăgitoare vă vor precupeți pe voi, a căror judecată încă de mult nu zăbovește și pierzarea lor nu dormitează.*

Fiilor, ceasul de apoi este și precum ați auzit că antihrist vine și acum mulți antihriști sau făcut. Din aceasta cunoaștem că este ceasul de apoi. Dintre noi au ieșit și nu erau dintre noi, că de ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi. Deci, pentru aceea au ieșit dintre noi ca să se arate că nu sunt toți dintre noi. Voi însă aveți Ungere (Mir — Ungere) de la Cel Sfânt și știți toate... Voi fiilor, sunteți de la Dumnezeu și ați biruit pe aceia, căci mai mare este Cel ce este în voi decât cel ce este în lume. Aceia din lume sunt, pentru aceia din lume grăiesc și lumea pe dânșii îi ascultă. Noi din Dumnezeu suntem; cel ce cunoaște pe Dumnezeu, ne ascultă pe noi, care nu este din Dumnezeu nu ne ascultă pe noi. Prin aceasta cunoaștem Duhul Adevărului și duhul înșelăciunii. Oricine va veni la voi și nu va

[207] Chifa — numele ebraic al Sf. Petru, „piatră"

aduce învățătura aceasta (a dreptei credințe Creștine Ortodoxe) să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți lui „bucură-te". Că cel ce-i va zice lui „bucură- te", se face părtaș faptelor lui cele rele.

"Afară din Împărăția lui Dumnezeu sunt câinii (ereticii care rup pe fii și fiice din corpul Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe), fermecătorii, curvarii, ucigașii, închinătorii de idoli și toți cei ce iubesc și spun minciună! (Mt. 7, 15; Ioan. 5, 43; 2 Cor. 11, 3-4; 13-15; F. Ap. 20, 28-31; Rom. 16, 17-18; 2 Cor. 11, 12, 18; Gal. 1, 6-10; Filip. 3, 2, 18-19; 2 Tes. 3, 6; Tit. 3, 10-12; II Petru 2, 1-2; 7 Ioan 2, 18-19; 4, 4-6; II Ioan 1, 10-11; Ahc. 22, 15).

Acea vamă am trecut-o fără de ispitire, pentru că în viață având și păzind dreapta Credință, nu m-am aflat vinovată. Și așa de acolo am mers înainte, apropiindu-ne de porțile Cerești.

Îngerii cu Sufletul urcând tot mai sus la cer, ajung la vama a 19-a, a învrăjbirilor, dezbinărilor, eresurilor, a dezertării de la dreapta credință și atacarea ei prin rugăciuni cu ochii închiși și felurite bolboroseli supranumite de eretici „rugăciuni în duh", cu false raționamente contra adevăratei religii Ortodoxe Creștine, care-i întemeiată pe Doctrina Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, pe învățătura Sfinților Apostoli, a celor 7 Sinoade ecumenice a Sfintelor Sinoadelor locale, a Sfinților Părinți și a duhovnicești rațiuni. Vameșii acelei vămi, cu șeful lor drăcesc, ies înaintea Sufletelor, le cercetează minuțios dacă în vreun fel sau altul au deviat ori dezertat de la adevărata credință Creștină Ortodoxă la alte confesiuni, erezii sau rătăciri sectare, de au ascultat minciuno-învățăturile lor, de au cântat și s-au rugat cu ei, închizându-și ochii la rugăciuni și bolborosind felurite cereri după capetele lor în afara cărților sfinte și contra rânduielilor Bisericii lui Dumnezeu, de ex. de:

287) M-am rugat cu ochii închiși ca sectarii?

DREPT CREDINCIOȘII CREȘTINI NU SE ROAGĂ CU OCHII ÎNCHIȘI CA SECTARII. Mulțimea deviaților de la dreapta credință, împărțiți în peste vreo 800 de secte, adeseori se lingușesc pe lângă fiii și fiicele Bisericii lui Dumnezeu, pe lângă cei mai ușuratici, sau mai slabi de înger, vrând să le vâre în Suflete, pe lângă alte rătăciri de-ale lor și închinarea, rugăciunea cu ochii închiși, îmbătându-i de cap, că numai astfel ei se roagă în duh lui Dumnezeu Tatăl, după cuvântul Mântuitorului. Pentru păzirea oilor cuvântătoare de acei lupi răi de care ne-a poruncit Mântuitorul și Apostolul să ne păzim, noi Preoții Bisericii sfătuim:

Toți bine-credincioșii creștini și creștine să se păzească de acei deviați de la dreapta credință care lăsându-se molipsiți de feluriți sectari, se închină după obiceiul acelora, cu ochii închiși, sub falsa înțelegere a cuvintelor Sfintei Scripturi susținând că ei se închină în duh și adevăr. Cuvintele acelea rostite de Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu, au cu totul alt înțeles adevărat. Deci, nu înțelesul fals al unor ușuratici răstălmăcitori ai Dumnezeieștilor Scripturi (2 Petru 3, *16;* 2, *1-3;* Filip 3, *2*) care susțin morțiș că închinarea în duh și adevăr înseamnă a se închina cu ochii închiși.. Mântuitorul prin cuvintele: „Vine vremea și acum este, când închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu Duhul și cu Adevărul..." arată către Samarineanca (Ioan 4, *23-24)* care știa că Samarinenii se închină în muntele Ebal — Garizim — iar iudeii, Israelul vechi în Ierusalim, că în legea nouă Israelul Nou, sau poporul Creștinesc, unindu-se cu El prin Sfântul Botez, Mir — Ungere și împărtășirea cu Preasfântul Trup și Sângele Său și prin celelalte Taine Sfinte și Daruri ale Duhului Sfânt, nu vor mai rămâne încercuiți sau pironiți cu închinarea aceea ca Samarinenii în

Muntele-Ebal-Garizim, sau ca iudeii în Ierusalim; ci se vor închina în tot locul unde se află ei. Dumnezeu este pretutindeni și în toată vremea prezent. Deci, închinătorii „Noului Israel" adică „Poporul Creștinesc", închinătorii cei adevărați în tot locul Stâpânirii Lui (Ps. 102, *22*-23; Sofonie 2, *411;* Mal. 1, *11;* Ps. 71, *11; 112, 3-4,* Is. 19, *25;* 60; 1 Petru 2, *10*) în toată vremea (Ps. 33, *1*; 105, *48;* 133; Is. Sir. 18, *22;* Lc. 18,, *1*; Colos. 4, *2*; 1 Tes. 5, *77*), se vor închina Tatălui (Ioan, *4, 27*-24). Oare de ce nu zice lui Dumnezeu, ci Tatălui? Pentru că adevărații închinători intrând în strânse legături și în unire cu Unicul Său Fiu Iisus Hristos Dumnezeu — Omul, ridicându-se deasupra locului, vremilor și lumii ce zace în cel rău (1 Ioan 5, *19;* comp. Gal. 1 *4;* Apc. 17; 18; Ps. 136), prin credincioșia, slujirea duhovnicească și vieţuirea.lor creștinească în Hristos, formează Trupul sau Biserica lui Hristos „Triumfătoare" din cer și cea „Luptătoare" de pe pământ, al cărei Cap este Iisus Hristos Dumnezeu — Omul cel Nou. (Rom. 12, *5;* 1 Cor. 12, *27*; Efs. 1, *22-23;* 2, *7*5-22; Colos. 1, *1824;* Ioan 17, *9-23).*

Astfel, noi devenind, fiind și rămânând fii și fiice ai lui Dumnezeu prin Duhul Fiului Său trimis de El în inimile noastre strigăm: „Avva Părinte!" adică Tată (Is. 56, *5;* 63, *16;* 64, *8;* Ier. 3, *7*9; Mal 1, *6; 2, 10;* Tobit 13, *4;* Is. Sir. 51, *13;* 3 Macab 5, *7*; Rom. 8, *15;* 1 Ioan. 3, *7*-2; 4, *4-6;* 1 Petru 1, *77*; Ioan 20, *77*; Mt. 6, *8*-13*;* 5, *44-48; 2* Cor. 6, *18;* Gal. *1, 3-4).* Închinarea se face de bine-credincioșii creștini în Duh atunci când cu tot Sufletul lor se închină lui Dumenezu fără pironirea minții la cele pământești, fără răspândirea gândurilor la cele lumești, ba chiar nici la creaturile cerești. Pentru o mai bună lămurire, dăm aici câteva exemple mai grăitoare:

1) Un pustnic bătrân, bine-credincios și iubitor de Dumnezeu, umblând prin pustie și făcându-și rugăciunile cu purtare de grijă, au venit din cer la el, doi Îngeri luminați care mergeau alături de dânsul, unul în dreapta și altul în stânga lui. El însă rugându-se înainte, nici câtuși de puțin n-a căutat la dânșii. De ce? Pentru ca să nu-și piardă cea mai mare, adică legătura prin rugăciune în Duh și în Adevăr cu Dumnezeu, Care este vistieria tuturor bunătăților și Izvorul fericirii vremelnice și veșnice. Aceasta a făcut-o el aducându-și aminte de cuvântul Apostolului, care zice: „Nici Îngerii, nici începătoriile, nici căpeteniile, nici puterile nu vor putea să nu ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, care este în Hristos Iisus Domnul nostru". (Rom. 8, *35-39;* P o.c. pp. 440, *29*; cap. 27, *9*).

2) Un alt bătrân sihastru, rugându-se atât îi stătea împotrivă diavolul, că atunci când își ridica mâinile la rugăciune,vrăjmașul diavol se prefăcea în chip de leu și apucându-l pe bătrân cu labele sale cele de dinainte, își înfigea, ghearele în amândouă coapsele nevoitorului și nu-l slăbea până nu-și lăsa mâinile în jos! Dar Sfântul Părinte neslăbind în credință, își împlinea rugăciunile sale obișnuite.

3) Un sihastru bătrân rugându-se în pustie, au venit dracii și o săptămână îl trânteau, îl necăjeau și-l scuturau, ridicându-l în sus cu rogojina și n-au putut să-i pogoare mintea lui de la rugăciunea cea fierbinte, pe care o făcea înaintea lui Dumnezeu.

4) Pe un pustnic când se ruga, l-a mușcat o scorpie de un picior, dar el nu s-a mișcat până nu și-a săvârșit rugăciunea. (P. o.c. pp. 440, *27-28;* 435, *8).*

„Oricâți cu Duhul lui Dumnezeu se poartă în (credință, rugăciuni și vieţuire curat creștinească), aceștia sunt fii luiDumnezeu" (Rom. 8, *14*; Gal 1, *3, 26-27;* 5, *18;* 6, *14-16;* 2 Cor. 6, *16-18;* Efs. 2, *21;* Rom. *8, 9).*

Prin cuvântul închinare în duh, înțelegem închinarea cu tot Sufletul nostru lui Dumnezeu. Aceasta reiese și din cuvintele fericitului Augustin, care zice: „Cauți un templu înalt, un loc Sfânt (pentru a te închina)? Fă templu pentru Dumnezeu înăuntru, interiorul tău. Templul lui Dumnezeu este Sfânt și acesta sunteți voi". (1 Cor. 3, *16*-17; 6, *19, 20;* 2 Cor. 6, *16-Ioan* 14, *21-23;* Gal. 1.2, *20;* 2 Cor. 13, *5;* Gal. 4, *19)* Vrei să te rogi într-un Templu, într-o Biserică? Roagă-te în tine însuți. Fii tu însuți mai întâi Templul lui Dumnezeu, căci El aude pe cei ce-L cheamă din Templul Său. Un astfel de minunat Templu a fost Mântuitorul, Care se ruga oriunde Tatălui Ceresc; pe malul mării, într-o grădină, în pustiuri, în munte, în case, în Templu, cu toată căldura, prosternându-Se înaintea Lui. Un astfel de Templu au fost Sfinții Apostoli și urmașii lor vrednici, care se rugau adeseori în felurite locuri, mai ales în Sfânta Biserică (Mt. 6, *6*; 1 Cor. 6, *19; 3, 16;* Mt. 14, *23;* Ioan, *2, 13-22;* Lc. *2, 41-49;* Mc. 11, *17*; Lc. 24, *53;* F. Ap. 2, *46-47; 22, 17;* 24, *11-13).* De la adunarea acestor Temple — Biserici vii — sfințite lui Dumnezeu în folosul mântuirii oamenilor, și-a luat numirea Biserica.

Sit, Moise și alți plăcuți Celui Preaînalt, au vorbit cu Dumnezeu, în Duh și Adevăr. Rugându-se cu tot Sufletul lor, s-au luminat la față în așa măsură, încât Sit a fost numit Dumnezeu și urmașii lui fiii lui Dumnezeu (Hron. o.c. pp. 86-7; Fac. 5, *3*-8; 6, *2);* iar Moise așa de mult strălucea la față încât a fost silit să-și acopere fața cu o maramă când vorbea cu poporul (Eș. 34, *29-35; 2* Cor. 3, *7, 13-16).* Precum becurile electrice, ca să poată lumina, trebuie să stea în strânsă legătură cu uzina

electrică; tot așa și cei ce se închină, trebuie a se ruga în Duh, adică a sta în strânsă legătură cu Sufletul și mintea lor cu Dumnezeul luminilor, pentru a se lumina și a lumina, pentru a se folosi și a folosi și pe semenii lor.

Precum am mai arătat, Dumnezeu fiind Duh curat, universal, nemărginit, veșnic, prezent în orice loc și în orice vreme în întreg universul, El nu este legat de anumite locuri, de pildă de muntele Ebal-Garizim, cum credeau Samarinenii, sau de Ierusalim cum credeau iudeii; deci după adevăr închinătorii Lui cei adevărați se pot închina lui Dumnezeu în orice vreme și în orice loc, numai să se roage cu toată credincioșia și cu tot Sufletul, ca să se folosească.bine plăcând Lui. Iată în scurte cuvinte însemnătatea închinării în Duh.

Închinătorii adevărați trebuie a se ruga în „Adevăr". Adevărații închinători sunt aceia care cred și viețuiesc după Legea Dumnezeiască. Închinarea aceasta este în contrast cu închinarea Samarinenilor, care consta în aducerea jertfelor de animale pe muntele Garizim și a iudeilor care aduceau jertfe de animale la Templul din Ierusalim. Adevărata închinare în „Noul Israel" sau în „Poporul Creștinesc", urmează să fie jertfa internă, spirituală. Aceasta a arătat-o și psalmistul sub inspirația Divină, zicând: „Jertfește lui Dumnezeu jertfă de laudă și dă Celui Preaînalt rugăciunile tale. Împlinește făgăduințele tale. Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului tău și Eu te voi scoate și tu Mă vei proslăvi. Jertfa laudei Mă va slăvi și acolo este calea în care voi arăta lui Mântuirea Mea". (Ps. 49, *14*-55, *24;* comp. Ps. 26, *11*; 76, *2*; 85, *12*; 64, *1*-2; 65; 137). Aceasta o arată clar și Apostolul, zicând: „Rogu-vă pe voi fraților, pentru îndurările lui Dumnezeu să vă puneți înainte trupurile voastre jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, slujba voastră cea cuvântătoare și să nu vă asemănați chipului veacului acestuia... Așadar, prin Iisus Hristos, Care S-a Jertfit înaintea Tatălui pentru mântuirea noastră, să aducem jertfă de laudă pururea lui Dumnezeu rodul buzelor prin care se mărturisește și se proslăvește Numele Lui. De asemenea facerea de bine și împărtășirea să nu o uitați că asemenea jertfe sunt plăcute lui Dumnezeu și îmblânzește mânia Lui. Acestea făcând și lepădând tot răul, vicleșugul, fățărniciile, sfezile, clevetirile și hrănindu-ne îmbelșugat cu Cuvântul lui Dumnezeu — noi toți, cler și popor Creștinesc — după Dreptarul Ortodoxiei (Gal. 6, *16),* vom deveni, vom fi și vom rămâne neam ales, Preoție împărătească, popor Sfânt, ales și transportat din întuneric în minunata Sa lumină, norod luminat, luminător al neamurilor pământului. (Rom. 12, *12*; Eș. 13, *15-16;* Evr. 13, *7*2-16; *9. 28;* 10, *12-25;* 1 Petru, *2, 1*-10). Iată, astfel se înțelege și închinarea în Adevăr.

Din cele arătate am văzut cu toții că închinarea în Duh și în Adevăr, prezentată de Mântuitorul în convorbirea Sa cu Samariteanca, nu este închinarea cu ochii închiși, cum greșit au înțeles unii; ci e închinarea dată Tatălui cu tot Sufletul și mintea noastră, este închinarea dată Lui cu toată evlavia (lipsită de fățărnicie), cu pietate sinceră, izvorâtă din inimă, potrivit, cât putem mai mult cu credincioșia și viețuirea noastră după poruncile Dumnezeiești și sfaturile Sfintei Biserici drept-credincioase. (Mt. 28, *20*; 18, *19*; Id, *17*-18; Gal. 6, *16*; comp. Ps. 118, *16*5, *105*; 72, *1*-2; 124, *5*; Fillp, *3*, *16*-21).

Rugăciunea aceasta făcută cu mintea îndreptată la Dumnezeu (fără împrăștierea gândurilor), călduroasă, fierbinte, cu luare-aminte (lipsită de fățărnicie, care ucide în om dragostea de Dumnezeu, de aproapele și de mântuirea sa), e o rugăciune făcută în Duh și în Adevăr, primită de Mântuitorul și plăcută Tatălui Ceresc. „Dumnezeu este Duh și cei ce se închină Lui, se cade să se închine cu Duhul și cu Adevărul". Noi toți creștinii dornici de mântuire — Păstori și păstoriți — suntem datori a urma Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu — Omul, Care ne-a învățat cu pilda vieții Sale și cu cuvântul, cum să urmăm Lui și urmașilor Săi, Sfinților Apostoli și Părinților luminători ai Sfintei Biserici din cursul acestor peste 20 de secole... „Fiți următori mie fraților — zice Apostolul — precum și eu lui Hristos și vă uitați la cei ce se poartă după pilda pe care o aveți de la noi." (Mt. 11, *29*; 1 Ioan, *2, 6*; 1 Cor. 11, *1*; Filip 3, *17*).

1) Acea pildă a viețuirii Domnului și a lor ne îndeamnă Apostolul s-o urmăm, nu să ne rugăm cu ochii închiși. Aceasta este adeverită clar și de Dumnezeiasca Evanghelie. Astfel, la minunea înmulțirii pâinilor, aflăm scris așa: „Iisus luând cele cinci pâini și cei doi pești, căutând la cer, a binecuvântat pâinile și frângându-le le-a dat ucenicilor Săi ca să le dea poporului..." (Mt. 14, *19*; Mc. 6, *47*; Lc. 9, *16*). Precum tatăl la masa familiei în numele tuturor rostește rugăciunea cu privirile îndreptate spre cer... (Ps. 122, *1*-2; 2 Paral. 20, *10*-31; Ps. 24, *13*-16; 120, *1*-2; 140, *8*-9) după rânduielile Divine date în Israel de Dumnezeu prin trimișii inspirați de El; așa și aici Mântuitorul caută spre cer, își înalță privirile Sale mai întâi la Tatăl Său din cer (privește în sus către Tatăl Său

Ceresc, nu închide ochii) rugându-se și apoi binecuvântează pâinile și frângându-le, a dat ucenicilor și aceștia celor 5 000 de bărbați, plus femeile și copii ce erau cu dânșii...

2) Vrând Domnul nostru Iisus Hristos a vindeca un surdo-mut... luându-l din mulțime anume, Și-a pus degetele Sale în urechile lui și scuipând, S-a atins de limba lui, căutând (înălțându-și privirile la cer, nu închizându-și ochii), a suspinat și a zis lui: „Effatta" adică deschide-te (Mc. 7, *33*-34). Aici, prin înălțarea privirilor Sale la cer, Mântuitorul ne învață că atunci când ne vom ruga pentru bolnavi, sau când vom cere ceva de la Dumnezeu, să căutăm a privi la cer, de acolo de sus să cerem de la Dumnezeu cele de folos...

3) l.a învierea lui Lazăr, după ce oamenii au ridicat piatra de pe mormânt, sub care era mortul zăcând, Iisus și-a ridicat ochii Săi în sus și a zis: „Părinte, mulțumescu-Ţi că m-ai ascultat..." Prin ridicarea ochilor la cer însoțită de mulțumiri (nu prin închiderea ochilor), Mântuitorul ne arată clar unitatea Sa cu Tatăl și ascultarea Sa în toate de El. (Ioan. 11, *39-42;* 5, *30;* 6, *65, 45;* Filip *2, 6-11).*

4) În rugăciunea Arhierească pe care a făcut-o la cer Dulcele nostru Mântuitor în ajunul Patimilor Sale după Cina cea de Taină: pentru Sine (Ioan 17, *1*-5)... pentru Apostoli (Ioan 17, *6*-19) și pentru noi toți, Biserica Lui (Ioan 17, *2*0-26) — mărturisește ucenicul cel iubit, care stătuse cu capul plecat pe pieptul Lui la Cină — că a zis: „Părinte a venit ceasul... Proslăvește pe Fiul Tău". (Ioan 17, *1*). Prin înălțarea privirilor la cer, El exprimă datina cum poporul lui Dumnezeu își săvârșea rugăciunile. Aici El ne învață că, în ispite și în primejdii să lăsăm totul la o parte și să alergăm prin rugăciuni la Dumnezeu, Care ne poate ajuta și salva din orice fel de nefericire.

Susținătorii rugăciunilor heterodoxe cu ochii închiși și feluritele bolboroseli făcute după poftele și după capetele lor seci, poate vor zice că ei urmează vameșului din pilda Mântuitorului, care nici ochii la cer nu voia să-și ridice, însă nu și i-a închis la rugăciune, ci în smerenia lui adâncă, își ținea ochii pironiți la pământ, la așternutul picioarelor lui Dumnezeu (Mt. 5, *35*; comp. F.Ap. 7, *49*; Is. 66, *1*-2). Așadar nici aici nu au nicio dreptate. Rugăciunea vameșului este departe de a lor, ca cerul de pământ. Vameșul se socotea mare păcătos. El nu-și ridica ochii spre cer și cu atât mai puțin capul și mâinile (1 Tim. 2, *8*), ci își bătea pieptul, zicând: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul". E o mare deosebire între a nu ridica ochii la cer din cauza umilinței și a închide ochii la rugăciune, împotriva rânduielii Bisericii lui Dumnezeu; între rugăciunea vameșului și rugăciunile pe care le fac aceea cu ochii închiși, pe când în realitate ei se socotesc copiii lui Dumnezeu, buni, fără păcate, egali sau tot una cu Sfinții (Lc. 18, *9*-14; 16, *15*).

Cei dornici de rugăciuni cu ochii închiși, văzând că nu au dreptate nici aici, poate că își vor căuta potriveală la Sfântul Evanghelist Matei, la rugăciunea în casă cu ușa închisă. Dar nici aici nu au dreptate... „Când te rogi — zice Mântuitorul — nu fi ca fățarnicii, cărora le place să se oprească și să se roage în adunări și la răspântiile ulițelor, ca să se arate oamenilor. Adevăr vă spun, că își iau plata lor pentru aceasta. Tu însă când te rogi, intră în camera ta și închizând ușa, roagă-te Tatălui tău în ascuns și Tatăl tău Cel ce vede cele ascunse îți va răsplăti ție la arătare. Și când vă rugați, nu grăiți multe ca păgânii, care socotesc că în multele lor vorbiri (poliloghii) vor fi auziți. Să nu vă asemănați acelora, că știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință mai înainte de a cere voi de la El" (Mt. 6, *5*-8). În aceste cuvinte evanghelice, Mântuitorul ne arată:

1) Falsitatea rugăciunilor pe care le făceau fariseii în văzul și auzul oamenilor, spre a fi lăudați de ei.

2) El îi întinează că rostesc rugăciuni multe și lungi, după obiceiul păgânilor, cu care erau adeseori în contact. Iudeii se rugau cu fața îndreptată spre Templu, după datinile lor. (Dan. 6, *10*-11; comp. Eș. 5, *7*; 3 Împ. 8, *38*-59; Ioan 2, *14*-17; Lc. 18, *10*). Cămara, bucătăria (2 Lege 28, *6, 8*; 4 Împ. 4, *32*-33; Mt. 6, *6*), camera dinăuntrul casei (Fac. 43, *30*; Jud. 16, *9*-12), sau poate vreun foișor (Lc. 22, *7*2) trebuie a le prefera credincioșii Creștini în locul adunărilor și răspântiilor, unde fariseii se rugau spre a fi văzuți și lăudați de oameni. Închizând ușa, arată izolarea, când este cu putință; iar când nu putem așa, ne izolăm în ființa noastră. Rugăciunea este o convorbire cu Dumnezeu, pe care o facem atunci când o săvârșim izolați de lucrurile și adunăturile lumești. Totuși la trebuință o facem și în adunarea mulțimii, oamenilor, înăuntrul nostru, în interiorul ființei noastre, știind că nu locul strică; ci modul și scopul când nu-i după plăcerea lui Dumnezeu. Așa de pildă, Mântuitorul adeseori S-a rugat între ucenici, între credincioși și între oameni. De asemenea Sfinții Apostoli și urmașii lor.

Din cele arătate, nici din locul acesta scripturistic nu reiese susținerea de a se ruga cineva cu ochii închiși, sub cuvânt că se închină cu Duhul și cu Adevărul. Credem că sunt de ajuns cele arătate

pentru a se lămuri cei ce din neștiință sau din molipsirea de duhul înșelăciunii au gândul să se roage înainte cu ochii închiși, ca unii ce sunt amăgiți... Nimeni însă să nu se rătăcească după amăgirea celor ce îi înșală (1 Tim 4, *1*-2; 2 Tim. 3, *1*-9; Mt. 13, *4*-15; Fapt. Ap. 20, *28*-30). În adunarea Domnului nu-i iertat a face rugăciuni sectare, cu ochii închiși și bolborosind fiecare, unii după alții, ce le trăsnește prin cap, sub cuvânt că se roagă cu Duhul și cu Adevărul... Sunt două feluri de duhuri: Duhul lui Dumnezeu, adică Duhul Sfânt și duhul diavolesc, necurat, duhul beznei iadului ce stăpânește Sufletele care sub diferite forme, se fac potrivnice rânduielilor drept-credincioasei Biserici a lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu adică Duhul Sfânt este acela după care s-a călăuzit Biserica din Vechiul și Noul Testament, iar duhul înșelăciunii este acela după care se călăuzesc deviații de la adevărata credință Creștină Ortodoxă. Cei ce aleargă după noutăți heterodoxe, pățesc ca și corbul ce a pierdut cașcavalul, de dragul mieroaselor laude ale vulpii plină de viclenie.

Iubiților, să nu credeți pe tot duhul; ci să încercați duhurile de sunt de la Dumnezeu... că mulți proroci (antihriști) mincinoși au ieșit în lume. Voi de la Dumnezeu sunteți fiilor și ați biruit pe aceia, căci mai mare este Cel ce este în voi, decât cel ce este în lume. Aceia din lume sunt, pentru aceia din lume grăiesc și lumea pe dânșii îi ascultă. Noi din Dumnezeu suntem. Cel ce cunoaște pe Dumnezeu, ne ascultă pe noi. Cel ce nu este de la Dumnezeu, nu ne ascultă pe noi. Din aceasta cunoaștem duhul adevărului și duhul înșelăciunii. Fiilor ceasul cel de apoi este și precum ați auzit că Antihrist vine și acum antihriști mulți s-au făcut. Din aceasta cunoaștem că este ceasul cel de apoi. Dintre noi au ieșit, dar nu erau dintre noi, că de-ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi; ci au ieșit ca să se arate că nu toți sunt dintre noi. Voi însă aveți ungere (Duh Sfânt, înțelepciune, cunoștință) de la Cel Sfânt și știți toate..." (1 Ioan 4, *1*-6; 2, *18*-20, *27*-28; Ioan 8, *44*-47).

M-am lepădat de unica, dreapta credință creștinească, dezertând la schismatici, eretici, rătăciri sectare... Evrei, turci dându-le curaj a huli Ortodoxia?

ODATĂ CU LEPĂDAREA CREDINȚEI ȘI-A PIERDUT VIAȚA ȘI SUFLETUL. Sultanul Mahomed al II-lea a cucerit Constantinopolul (29 mai 1453), a ucis pe locuitori și numai puțini au scăpat de la moarte. Pe aceia i-au luat robi. Printre aceia era și o fată creștină, cu numele Irina, de o frumusețe rară. Sultanul i-a făgăduit că o ia în căsătorie, dacă se leapădă de Creștinism și se face mahomedană. Ea slăbind în credință și întunecându-se la minte și la Suflet, a consimțit să facă aceasta. Curtenii Sultanului însă erau împotriva acestei căsătorii. Totuși el hotărî să-și împlinească dorința, în aceeași vreme voi să asculte și de curtenii lui. Spuse Irinei să se îmbrace în haine împărătești, pentru că o va încununa el însuși în fața poporului. În acest scop adună mulțime multă de popor într-o piață mare. În fața tuturor, Sultanul înconjurat de suita sa, întrebă pe Irina de trei ori: „Te lepezi de Hristos, de Creștinism și te faci mahomedană?" Irina răspunde de trei ori: „Da". Atunci sultanul îi puse cununa împărătească pe cap. În această clipă însă scoase sabia și îi tăie capul. După aceea zise către popor: „Voi aveți un sultan care știe nu numai pe voi să vă stăpânească, dar știe a se stăpâni și pe sine!"

Poți să pierzi averi și ranguri, fericiri cu raiu-n spic,
Dacă n-ai pierdut credința, n-ai pierdut încă nimic!

VRÎND A-ȘI CRUȚA VIAȚA, ȘI-A PIERDUT ȘI SUFLETUL. Un păgân se hotărî a se răzbuna pe un Creștin, pe care îl ura de moarte. Întâlnindu-l pe un drum pustiu, îl amenință, că dacă nu se leapădă de credința lui creștinească, îl va străpunge cu cuțitul. Creștinul se îndoi și zise în sine: „Chiar și dacă voi face acest păcat mare, dar mă voi duce îndată să mă spovedesc și așa voi primi iertare". Îndată însă ce săvârși păcatul acesta groaznic, păgânul îi împlântă cuțitul în gât, strigându-i diavolește: „Acum m-am răzbunat, căci ți-am pierdut nu numai viața trupului, ci și a sufletului tău"

Iată unde poate duce încrederea prea îndrăzneață în bunătatea lui Dumnezeu! Mulți creștini sunt care păcătuiesc în felul acesta zicând că iarăși se vor spovedi și așa, din leacul de vindecare, fac otravă cu care își ucid sufletul. (D.C. o.c. pp. 55-6; 58-9).

RĂSPLATA CREȘTINULUI APOSTAT[208]. Ce răsplată putem avea de la Lucifer? Aceea pe care o primi de la Mahomed I un căpitan creștin. Acesta, după cucerirea Constantinopolului trecu din tabăra Creștinilor în cea a turcilor. Aruncă Crucea pentru a lua turbanul. Mahomed, care-i promisese o fiică a sa în căsătorie în schimbul trădării, îi declară că întrucât trupul său a fost murdărit prin apa

[208] Apostat — Care a renunțat la credința religioasă (mai ales la religia creștină)

Botezului Creștin, contra legii profetului lor, trebuie ca înainte de celebrarea nunții să fie jupuit de viu, pentru ca să fie aruncată pielea care a fost botezată și, după ce va îmbrăca o altă piele își va împlini făgăduința. Cum a zis, așa a și făcut. Și nefericțul renegat muri, suferind cele mai groaznice chinuri...

Cei ce s-au înrolat, prin Botez, în oastea lui Iisus Hristos, se pot aștepta la același tratament, dacă încearcă să se revolte contra lui Dumnezeu și să treacă sub steagul celui mai de moarte dușman, sub streagul diavolului. (P.P. o.c. 109-9).

Nu ești învins cât timp credința
Nu ți-ai schimbat și nu ți-ai stins:
-Credința iarăși te ridică -
Poți fi căzut, dar nu învins.

STATORNICIE ÎN CREDINŢĂ. În regatul Bungo, o nobilă familie creștină fu greu maltratată ca să-și părăsească credința. Când aceasta nu izbuti, regele dădu ordin ca fiul cel mai mare din familie să fie adus înaintea sa spre a fi sugrumat. După două zile, fu adusă știrea, tatălui, că copilul a fost sugrumat și acum regele cere pe fiica lui s-o pedepsească la fel. „Du-te-zise tatăl fiicei sale — și arată păgânului rege că virtutea la noi, creștinii, nu se măsoară după ani, ci după puterea credinței". După aceasta regele ceru pe fiul cel mai mic. Și pe acesta îl trimise tatăl. După două zile veni știrea că și copilul acesta a fost sugrumat și acum regele cere să i se prezinte tatăl și mama copiilor. Se prezentară, însă nu a fost posibil a-i abate de la credința lor. Văzând aceasta regele, porunci să se ridice perdeaua din fața părinților și iată copii lor, crezuți morți, erau acolo sănătoși. Regele le lăudă tăria credinței și-i eliberă. Ce bucurie pe bieții părinți.

Tot asemenea și Dumnezeu în ceruri, pentru toată jertfa adusă pentru Numele lui, va da răsplata cuvenită. Nici cea mai neînsemnată binefacere, nu va rămâne nerăsplătită. (O.M.P. *908).*

Am luptat pentru discreditarea și distrugerea dreptei credințe (religiei Ortodoxe), a Preoților și a drept-credincioșilor Creștini? Am urât orice propovăduire și vorbire despre Dumnezeu, religie, dreaptă credință și viețuire creștinească? Am susținut că nu există Dumnezeu, Îngeri, Suflet (vezi pp. 54-65 din această carte)**, draci, judecată particulară și universală, răsplătirea faptelor după moarte, Rai, iad și cele 24 vămi ale văzduhului? Am zis că odată cu moartea noastră, toate mor pentru noi? Că Dumnezeu ne-a dat uitării? Am zis că toate religiile sunt bune și am susținut aceasta?**

CE SUNT VĂMILE VĂZDUHULUI? Vămile acestea sunt niște străji în înălțimea văzduhului, la care duhurile rele întâmpină Sufletele omenești în suirea lor la Scaunul Judecătorului Ceresc. La acelea stau duhurile răutății și caută să ia de la tot sufletul vinovat de felurite păcate, un fel de plată sau răscumpărare, care stă în aceea, ca împotriva acelor păcate să arate faptele cele bune, făcute pentru contrabalansarea acelor păcate. Numirea de „vămi" și „vameși" s-a luat din istoria evreilor... Scriitorii Creștini au pus această numire și locurilor acelea din văzduh ale „cercetării", pe la care Sufletele care se suie la Scaunul Judecătorului Ceresc, se opresc de către duhurile cele rele, care se silesc să le învinovățească cu tot felul de păcate și după aceea să le ducă în iad. Cuprinderea învățăturii despre vămi se arată și în cuvântul Sfântului Chiril al Alexandriei († 444 d. Hs.) pentru Ieșirea Sufletului, care este spus mai pe larg în cartea numită „Ușa pocăinței", pp. 332-356, editată în Brașov, anul 1812, din cuprinsul căreia dăm și noi aici o mică parte:

„La despărțirea Sufletului nostru de trup — zice Sfântul Chiril — vor sta înaintea noastră dintr-o parte oștile și puterile cerești, iar din altă parte puterile întunericului, mai-marii vămilor din văzduh, arătătorii faptelor noastre. Văzându-i pe aceia Sufletul, se va înspăimânta, va tremura și de tremurare și frică își va căuta lui apărare de la Îngerii lui Dumnezeu. Fiind însă primit de Îngeri și sub apărarea lor trecând prin văzduh și înălțându-se în sus, el întâmpină felurite locuri de vămi, la care îi vor împiedica urcarea lui către Împărăția Cerească, muncindu-se a-l opri, ostenindu-se să-l împiedice în alergarea și suirea lui spre dânsa. La fiecare din acele vămi se va cere răspuns deosebit pentru tot păcatul... Toată patima și tot păcatul acolo le cercetează acei diavoli — vameși — întrebători. La acelea au să stea de față, de o parte, Dumnezeiești Puteri și de cealaltă parte, ceata duhurilor necurate. Îngerii au să arate faptele bune ale Sufletului, iar dracii-vameși au să-l învinovățească de păcatele făcute. Astfel, dacă pentru viața sa cea blagoslovită și plăcută lui Dumnezeu, el va fi vrednic

de cunună, apoi îl vor lua pe dânsul Îngerii și atunci el va alerga fără nicio frică la Împărăția Cerurilor. Dacă însă, dimpotrivă, se va afla că el a petrecut în lene și în neînfrânare, atunci va auzi glasul cel groaznic: „Să se ia cel necurat, ca să nu mai vadă slava Domnului" (Is. 26, *10*; Apc. 21, *27*; 13, *8-10;* 20, *12-15).* Atunci îl vor lăsa pe el Îngerii lui Dumnezeu și-l vor lua demonii cei groaznici și Sufletul se va arunca în legături nedezlegate în temnițele iadului..." (1 Cor. 3, *12*-15: Apc. 3, *15-18;* 21, S-*27).*

De aici se vede că vămile închipuie în sine calea cea pentru toți așezată, plină de tot felul de prigoniri și străji pe care au să le treacă toate Sufletele omenești de la viața aceasta vremelnică la cea veșnică, precum cele bune așa și cele rele. În vremea trecerii acestea, fiecare Suflet în ființa — prezența — Îngerilor și a demonilor, totodată și înaintea ochilor Celui Atoatevăzător, a Dreptului Judecător, pe rând și cu de-amănuntul, se cercetează în totul faptele cele bune și cele rele. Urmare acestor socoteli cu de-amănuntul, este aceea că, Sufletele cele bune, fiind îndreptate la toate vămile, se înalță de Îngeri drept la locașurile Raiului; iar sufletele cele păcătoase, fiind oprite ori la o vamă ori la alta și fiind învinovățite de spurcăciunea diferitelor păcate mai puține ori mai multe, din cele 365 feluri de păcate — vezi viața Sfântului Arhiereu Nifon din Viețile Sfinților, o.c. pg. 1195- se trag, după hotărârea Judecătorului Cel nevăzut, de demoni în locașurile lor întunecate. Cu așa chip, vămile nu sunt altceva decât „Judecata cea din parte" sau „judecata particulară", pe care nevăzut o face peste Sufletele omenești însuși Domnul prin mijlocirea Îngerilor, slobozind la aceea și pe „clevetitorii" fraților noștri. (Apc. *12, 10),* adică pe duhurile cele rele, judecată la care se aduc aminte Sufletului toate fără nicio părtinire și unde se cântăresc lucrurile lui, după care i se rânduiește o stare știută. Judecata aceea se numește „din parte", spre deosebire de Judecata cea de obște, care va fi pentru toți oamenii la sfârșitul lumii, când Fiul Omului va veni pe pământ în Slava Sa. (Mt. 25).

În viața Cuviosului Vasile cel Nou sunt descrise multe amănunte ale judecății acestea de la vămi. Citind toate descoperirile acelea, se cuvine însă de ținut minte, că precum obștește, când se închipuie pentru noi lucrurile din lumea duhovnicească, fiindcă noi purtăm trup, apoi negreșit că pentru chipurile acelea, se amestecă și ceva simțitor, asemenea închipuiri și îndeosebi — sunt amestecate și în învățătura aceasta pentru vămi, pe care le trec Sufletele oamenilor după despărțirea lor de trup. Deci, se cuvine tare bine de ținut minte învățătura pe care a dat-o Îngerul Cuviosului Macarie Alexandreanul († 395 d. Hs), când a început a-i spune lui pentru vămi, astfel: „Lucrurile pământești să le ai aici ca pe cea mai slabă închipuire a celor cerești". Trebuie însă de închipuit și vămile, nu în înțelegere groasă și simțitoare, ci cât se va putea pentru noi duhovnicește și să nu te apuci cu tărie de lucrurile deosebite, despre care au scris mulți scriitori și în felurite spuneri, chiar ale Bisericii, având toți în vedere unul și același lucru despre vămi, deși vorbesc cu deosebite cuvinte (despre aceasta vorbesc pe larg: „Viețile Sfinților", „Viața răposaților", „Misterele vieții viitoare", revista „Biserica Ortodoxă Română", „Credința", pp. 788-790, de autor, ș.a.).

Credem că sunt de ajuns cele arătate până acum asupra existenței vămilor văzduhului, despre care încheiem cu mărturisirea voievodului cartagenean Taxiot, privitoare la acestea, zicând: „...Sufletul meu îngrozit de vederea arapilor buzați — istorisește el după ce a fost înviat de Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril — ieșind din trup, a sărit în brațele a doi Îngeri tineri frumoși și luminați. Suind noi în zbor de la pământ la înălțimea cerului, am dat peste vămile văzduhului, care țin calea și opresc pe cei care suie. Vameșii acelor vămi întrebau de toate păcatele: unii de minciuni, alții de nedrepți, de zavistie, de mândrie, de curvie, de preacurvie, de tâlharie și de alte păcate. Îngerii cei buni purtau un mic sicriaș, din care socoteu faptele mele cele bune la trecerea vămilor, pe care le puneau în cumpăna dreptății cu faptele mele cele rele și așa răscumpărându-mă, puteam merge înainte..." (Vezi Cazania și Prolog 8 Noiembrie).

288) Am cercetat capiștele (adunările) schismaticilor, ereticilor, sectanților, am ascultat învățăturile lor, am cântat cântecele lor potrivnice dreptei credințe?

289) Am primit în casa mea pe schismatici, eretici și rătăciți sectari, ascultându-le învățăturile lor și le-am părtinit în inima mea, zicând că ei vorbesc bine din scripturi? M-am rugat, am prânzit și serbat cu ei? Am primit daruri de la ei? Le-am părtinit zicând că legea, credința și viața lor e mai bună, chiar mai bună decât a noastră!... înjosind astfel uneori Biserica lui Dumnezeu cu dreapta noastră credință creștinească, căzând astfel sub groaznicul blestem, în afurisenie și anatemă? Am avut legături de prietenie cu ei?

290) Am citit cărți schismatice, eretice, sectare, atee, diferite romane întunecătoare și păgubitoare de Suflet, care contrazic, atacă, discreditează și batjocoresc religia străbună,

dreapta credință, Biserica lui Dumnezeu cu învățăturile ei Sfinte, Cultul ei, Sfintele Taine și pe sfinții Ei Liturghisitori și slujitori?

CREȘTINII SĂ NU VORBEASCĂ CU ERETICII, SĂ NU-I ASCULTE, SĂ NU LE CITEASCĂ CĂRŢILE ȘI SĂ NU CÂNTE CÂNTECELE LOR. Sfânta noastră Biserică drept-credincioasă creștină, având de la Dumnezeu înalta chemare de a călăuzi Creștinii pe calea învățăturii luminate a vieții și a mântuirii, le atrage luarea-aminte asupra feluritelor lucruri și rătăciri, care-i pot abate din acest drum. Astfel prin a 7-a poruncă a sa, Biserica cere celor ce nu sunt întăriți în cunoașterea și tălmăcirea Cuvântului lui Dumnezeu să nu citească cărțile ereticilor, nici să nu asculte hulitoarele lor învățături, nici a vorbi, nici a se ruga, nici a lua sau a primi daruri sau a petrece cu ei, după cuvântul psalmistului ce zice: „Fericit este bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stat și pe scaunul pierzătorilor n-a șezut; ci în legea Domnului voia lui și în Legea Lui va cugeta ziua și noaptea. Acela în toate câte face are spor și-i ca un pom sădit pe malul unei ape, care-și dă rodul la vreme și ale cărui frunze nu se veștejesc” (Ps. 1, *1-3.)* Mântuitorul Hristos, Sfinții Apostoli, urmașii lor: Ierarhi, Preoți, clerici și credincioși, se duceau în adunările iudeilor și ale păgânilor pentru a atrage pe oameni din întuneric la lumină, din ghearele satanei în brațele lui Dumnezeu. Unii rătăciți creștini se bagă și prin adunări și prin Biserici, pentru a atrage pe creștinii ușuratici de la lumină în întunericul vremelnic și veșnic, de sub aripile lui Dumnezeu în ghearele satanei.

Sfinții Apostoli spuneau hotărât că: „Mulți de care v-am vorbit adesea și de care acum vă vorbesc plângând, se poartă ca niște vrăjmași ai Crucii lui Hristos... Sfârșitul lor este pierzarea, dumnezeul lor este pântecele, slava lor este în rușine, căci ei se gândesc numai la cele pământești.” (Filip 3, *18*-19). „De omul eretic după o sfătuire sau două, ferește-te, știind că unul ca acela s-a răzvrătit și păcătuiește, fiind de sine osândit” (Tit. 3, *10*-11). „Fiilor, a venit vremea de apoi și cum ați auzit, are să vină Antihrist; acum însă sunt mai mulți antihriști, din aceasta cunoaștem că este vremea de apoi. Ei de la noi au ieșit, dar n-au fost din ai noștri, căci dacă ar fi fost din ai noștri, ar fi rămas cu noi. Ei însă au ieșit ca să se arate, că nu toți sunt din ai noștri... De vine cineva la voi și nu aduce această învățătură, pe acela să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți: bine ai venit! Căci cine îi va zice: bine ai venit, se face părtaș la faptele lui cele rele.” (1 Ioan 2, *18*-19; 2 Ioan 1, *10* — 11). „Păziți-vă de prorocii mincinoși — zice Mântuitorul — care vin la voi îmbrăcați în piei de oi; iar înăuntru sunt lupi răpitori. După roadele (felul credinței, răzvrătirii și vieţuirii) lor îi veți cunoaște... Iată se vor scula hristoși mincinoși, care vor da semne și minuni, încât să amăgească, de va fi cu putință și pe cei aleși” (Mt..7, *15*-23; 24, *24*).

CITIREA CĂRŢILOR RELE, ERETICE, PRIMEJDUIESC. Citirea cărților, revistelor și jurnalelor rele, care atacă, defăimează și batjocoresc religia, Sfânta Biserică, Preoția sau celelalte Sfinte Taine ale Bisericii, vatămă groaznic pe cei nepricepuți. Astfel de cărți și jurnale sunt ca focul, ca otrava, ca glonțul, etc. Precum focul mistuie treptat materia; precum otrava ucide vieţuitoarele ce o mănâncă și precum glonțul sau sabia rănesc trupul omenesc sau al vieţuitoarelor, provocându-le boală sau moarte; tot astfel și cărțile, revistele și jurnalele contrare religiei Creștine Ortodoxe, nimicesc, otrăvesc, revoltă și întunecă mintea, produc boală sau moarte sufletească”. „Oare poate ca cineva să ascundă foc în sân și să nu-i ardă hainele? Sau poate cineva să calce pe cărbuni aprinși să nu-i ardă tălpile picioarelor sale?” (Prov. Sol. 6, *26*-28; Iov. 31, *12*).Tot astfel pătimesc și cei care citesc, ascultă și-și bagă în cap învățături contrare dreptei credințe creștinești, cad în osândă vremelnică și veșnică. Pe toate aceste cărți omul e dator să le ardă îndată ce a văzut că sunt vătămătoare. (F.Ap. 19, *18*-19; Sin. VII ec. can 9; Apost. 60; 2 și 63 Sin. VI ec.; Laod. 51).

„PĂZIŢI-VĂ DE LUPII ÎMBRĂCAŢI ÎN PIEI DE OI” Prin aceste cuvinte Mântuitorul ne-a înștiințat să ne ferim de felurite rătăciri ucigătoare de suflet. Și într-adevăr, în trecut, în prezent și în viitor, au fost, sunt și vor fi felurite rătăciri și multe suflete ratăcitoare și rătăcite, căzute din Corpul dreptei credințe. De 2000 de ani se ivesc hulitori de Dumnezeu și batjocoritori ai Biserici Lui. Oameni despuiați de dreapta credință, lipsiți de știință, fără pic de învățătură în cele Sfinte, bisericești, îndrăznesc a ponegri credința noastră creștinească, zicând după capul lor, că nu mai este bună! Câteva clici de oameni slabi de îngeri, bântuiți de grozăviile războiului sau altor nevoi, și-au pierdut orice rămășiță de bună credință străbună, deprinzând de pe la potrivnicii legii noastre, păgâni sălbatici, felurite învățături deșuchiate și obiceiuri păgâne. Cu acelea se muncesc ei să atragă pe unii ușuratici, ca să-i păgânizeze ca pe ei. Se muncesc după îndemnul îngerilor căzuți (Is. 14; Lc 10, *18*), să-i învețe

pe „gură cască” la minciuno-învățăturile lor, o „altă lege”, „o lege nouă”, spun ei. Vor a le băga în cap o lege satanică, în care nu-i nimic Sfânt: nici Biserică, nici cele șapte laude, nici Dumnezeiasca Liturghie, nici Sfânta Cruce, nici Sfinte Icoane, nici Sfinți, nici Pași, nici Crăciun, nici Duminici, nici zile de sărbători...! Purtați de vânturi rele și îmbrânciți de rătăciri, acum ca șerpii se târăsc — șarpele cel vechi în Rai — ca să învenineze Sufletele unora dintre ai noștri cu otrăvurile rătăcirii lor. Prin sate și orașe, pe drumuri și în târguri, prin cârciumi, păduri, răspântii și ori pe unde se adună mai multă lume, acei rătăciți se bagă ca lupii în oi, printre ai noștri, îmbătându-i de cap cu minciuno-învățăturile lor. Câțiva creștini, slabi de Îngeri, pleve ușoare purtate de vânturi, trecuți prin Sfânta Biserică din joi în Pași, nemaicunoscându-și Legea lor Sfântă, frumoasă, mântuitoare și mult folositoare, se rup din Biserica lui Dumnezeu ca și crengile uscate ale pomilor din trunchiurile lor, şi se aruncă în prăpastia rătăcirilor. Acelea sunt plevele pe care fiecare adiere de vânt le mişcă şi ridică din locul lor, aruncându-le în depărtări, pentru că sunt uşoare. Grâul ales, grăunţele curate, adică creştinii cei buni, rămân tot bine-credincioşi în legea lor Sfântă.

Strămunii noştri bine-credincioşi, aşa cum au primit Legea lor Sfântă, n-au părăsit-o nici o clipă. Au îngrijit-o, au păzit-o, au iubit-o cu bucurie, au apărat-o cu vitejie, au îndrăgit-o cu convingere. Din neam în neam ei au păzit acest odor scump — legea şi limba strămoşească. Au purtat lupte crâncene, au vărsat pâraie de sânge, s-au războit cu liftele păgâne, legea şi limba însă nu şi-au părăsit. Unii români slăbănogiţi la minte, amestecaţi cu liftele străine, cu sânge străin în vine, s-au lăsat ademeniţi de vrăjmaşii Bisericii lui Dumnezeu, au părăsit credinţa şi s-au apucat să hulească Sfânta noastră credinţă strămună. Creştinii buni să deschidă bine ochii, să-i cunoască, să-i distanţeze, să se ferească de ei, să nu facă nicio legătură cu ei, pentru a nu se păgubi şi prăpăstui. Cei care se unesc cu aceia îşi periclitează mântuirea Sufletelor, deoarece frânturile acestea ieşite din Biserică şi vrăjmaşi ai Ortodoxiei, purtători de mască creştinească, sunt lupi îmbrăcaţi în piei de oi, fac slujba diavolească, conlucrând cu el la ruperea Sufletelor creştineşti din Biserică şi uciderea lor (Mt. 7, *13*\ Apc. 12, *4*\ l Ioan 2, *1H- Î9*\ Ioan 8, lJ)

UNDE EȘTI, BINE EȘTI. „Șezând eu în Schit — zice Avva Bota din chinovia lui Avva Teogniu Ierusalimleanul — a venit la chilii un Avvă, anume Iacob, mai tânăr, având şi tată, pe acelaşi trupesc împreună şi duhovnicesc. Chiliile aveau două Biserici, una a pravoslavnicilor, unde se şi Împărtăşeau şi una a dezbinaţilor. Fiindcă Avva Iacob avea darul smeritei cugetări, era iubit de toţi şi de cei bisericeşti şi de cei dezbinaţi. Pentru aceea pravoslavnicii îi ziceau: „Vezi Avvo Iacobe, să nu te amăgească cei dezbinaţi şi să te tragă la împărtăşirea lor!” Asemenea încă şi dezbinaţii îi ziceau: „Să ştii Avvo Iacobe, că împărtăşindu-te cu cei ce cred două firi, îţi pierzi Sufletul tău, căci sunt Nestorieni și asupresc adevărul”. Avva Iacob fiind fără de răutate şi strâmtorându-se de cele zise lui de amândouă părţile şi nedumerindu-se, a venit să se roage lui Dumnezeu. El s-a ascuns pe sine în chilia care era afară de lavră, la loc liniştit îmbrăcându-se cu hainele cele de îngropare ale lui, ca şi cum ar vrea să moară[209]. Mergând la chilia aceea, a căzut la pământ şi a rămas zăcând. El zicea că multe a pătimit în zilele acelea de la draci, mai ales cu mintea.

După ce au trecut 40 de zile, a văzut un copil că a intrat la dânsul vesel, și i-a zis: „Avvo Iacobe, ce faci aici? „ El îndată luminându-se şi luând putere din vederea Lui, i-a răspuns: „Stăpâne, Tu cunoşti ce am! Aceia îmi zic: „Nu lăsa Biserica” şi ceilalţi îmi zic: „Te înşală cei ce cred în două Firi”. Eu nedumerindu-mă şi neştiind ce să fac, am venit la locul acesta”. Domnul atunci îi zise: „Unde eşti, bine eşti.” Şi îndată, cu cuvântul, s-a aflat înaintea uşilor Sfintei Biserici a pravoslavnicilor celor sobornicești (Prol. 19 Iulie).

CREŞTINII SĂ NU SE DUCĂ LA SECTARI. Cei care se duc în adunările schismaticilor, ereticilor ori în ale sectarilor, potrivnici Sfintei Biserici Ortodoxe Creştine, se înşală amarnic şi îşi primejduiesc Sufletele lor. Fiecare Creştin Ortodox este dator a cerceta numai Sfânta Biserică Ortodoxă cu slujbele şi Învăţăturile ei Divine, crezând şi vieţuind numai după Dreptarul Ortodoxiei, spre redobândirea statornicei fericiri vremelnice şi veşnice. Cei ce aleargă la adunări heterodoxe, se primejduiesc a pierde, ca unii îngeri cerul, ca Adam şi Eva Raiul pământesc (Apc. 12, *7-13,* Fac. 3).

---

209 Părinții egipteni au obiceiul să păstreze până la moarte levitonul (o haină călugărească) cu care iau sfântul chip și culionul și cu dânsele să se îngroape, îmbrăcându-se cu ele numai Duminica la Sfânta împărtășire, îndată strângându-le.

„Păziţi-vă pe voi înşivă, ca să nu pierdem cele ce am lucrat, ci să luăm plata desăvârşit. Tot cel ce calcă porunca şi nu rămâne în învăţătura Domnului Hristos, nu are pe Dumnezeu... Oricine va veni la voi şi nu va aduce învăţătura aceasta (existentă în Sfânta Biserică Ortodoxă) să nu-l primiţi în casă şi să nu-i ziceţi lui bucură-te (bună ziua), că cel ce-i va zice lui bucură-te (bună ziua), se face părtaş faptelor lui rele" (2 Ioan 1. *8-11).* Cei ce păcătuiesc astfel, cad sub afurisanie şi anatemă. (Apost. 10; 11: 12;; 13; 45; 46 Sin. III. cc. can. 2; 4; Laod. 6; 9; 29; 33; 34; 35; 37; Sf. Tim. 9).

Sfântul Irineu († 202) spune că a auzit de la Sfântul Policarp († 166) că Sfântul Apostol şi evanghelist Ioan, din întâmplare întâlnindu-se cu ereticul Corint într-o baie, a ieşit imediat, îndemnând şi pe cei care erau cu el să iasă, ca să nu moară împreună cu acel hulitor, dacă s-ar prăbuşi asupra lui casa, spre a-1 pedepsi pentru blasfemiile lui. „Să ieşim îndată afară din această baie în care se află Corint inamicul adevărului — ca nu cumva baia să cadă peste noi." (Ist. Bis. de Eusebiu, Ep. Cezariei, cart. III, c. 86; Ist. Bis. Eusebiu Popovici, cart 1, pag. 182).

CEI CARE SE DUC LA BISERICILE HETERODOXE, SE PRIMEJDUIESC. Nu demult ne spunea nouă preotul Gheorghe, că un stareţ oarecare, monah simplu, care era în Mănăstirea Sfântului Teodosie, fiind neluător aminte pentru a sa credinţă şi care adeseori ieşea din chilie şi oriunde, ori pe cine afla cântând în biserică, ori egipteni, ori armeni, ori eretici de altă credinţă, intra acolo şi stătea până la sfârşitul cântării. Odată i s-a arătat Îngerul Domnului zicându-i: „Spune-mi bătrânule dacă vei muri, cum și ca pe cine voiești să te îngroape? Oare ca egiptenii? Ca armenii? Sau ca ereticii? Ori ca Ierusalimlenii?" Starețul i-a răspuns: „Nu știu." Apoi Îngerul i-a zis: „Socotește pentru sineți, că peste trei săptămâni voi veni la tine și atunci să-mi spui. Starețul îngrijorându-se, a mers la un alt monah cu bună socoteală și i-a spus cuvintele Îngerului. Monahul, după ce a auzit, ascultându-l, a căutat spre dânsul mult, apoi i-a zis: „Oare umbli la bisericile celor de altă credință. El a răspuns: „Adevărat, așa este, că unde aflu cântare, acolo merg să ascult, ori la armeni, ori la egipteni, ori la eretici." Atunci monahul i-a zis: „O, amar și cumplit de lucrul tău, frate, că măcar de și ai bună credință, însă te-ai făcut străin de Sfânta Sobornicească și Apostolească Biserică. Greu ai păcătuit și păcătuiești că umbli la bisericile unde nu se numesc patru soboare ale Sfinților Părinți: celui din Niceea, *31*8; celui din Țarigrad, *15*0; celui din Efes, *2*00 și celui din Halchidon, *6*30. Vezi, când va veni la tine Îngerul, îndată să-i spui lui, cum că Ierusalimlean (Ortodox) voiesc să fiu."

După trei săptămâni a venit la dânsul Îngerul și i-a zis: „Bătrânule, ce ai socotit pentru sineți?" El i-a răspuns „Ierusalimlean voiesc să fiu!" Atunci Îngerul i-a grăit: „Bine că ți-ai slobozit Sufletul tău din munci" și îndată și-a dat Sufletul.

Aceste toate s-au făcut nouă spre chip de învățătură, ca să nu ascultăm cântările latinilor, nici ale armenilor, nici ale altor eretici; ci în credința Ortodoxă în care suntem, la acea Biserică să și mergem noi și împărtășire să primim, ca să nu ne pierdem osteneala cea cu fapte bune și ca să nu fim osândiți de Domnul cu necredincioșii. (Prol. 5 Dec).

CEI CE ASCULTĂ MINCIUNO-ÎNVĂŢĂTURILE RĂTĂCIŢILOR ȘI CÂNTĂ CÂNTECELE LOR, ÎȘI PERICLITEAZĂ MÂNTUIREA. Învățăturile și cântecele potrivnicilor Ortodoxiei sunt niște lațuri, capcane satanice cu care trag în cursa și prăpăstiile rătăcirilor lor pe acei neînvățați și nestatornici în credință. Acestea sunt o parte din coada balaurului apocaliptic, cu care Satana trage o parte din creștini, din Biserică și-i aruncă jos... în pierzare. „Feriți-vă de aluatul (învățăturile, cântecele, cărțile și obiceiurile) fariseilor și saducheilor" (ereticilor, sectarilor, francmasonilor, ateilor și falșilor creștini cu viețuire păgânească) (Mt. 16, *6*-12; Mc. 8, *7*5-27; Lc. 12, *1*; 1 Cor. 5, *6*-8; Efs. 4, *21*-32). Canonul 60; 85 Apostolic, Sin. IV ec. can. 63; Sin. VII ec. can. 9, pune sub afurisenie și anatemă pe cei care citesc cărți eretice și sectare.

ALE CĂRORA CĂRŢI CITEȘTI, CU ACEIA EȘTI. În cartea despre viața fericitului Ieronim aflăm această întâmplare, pe care o și dăm aici spre tămăduirea multor bolnavi sufletește din creștinii de felul acesta și spre edificarea tuturor celor care luptă să se mântuiască. Pe când fericitul Ieronim petrecea în orașul Ierusalim în post, în priveghere și în rugăciuni, s-a apucat a citi tare mult și în cărțile scriitorilor păgâni Cicero și Platon. Cum citea el la acele cărți, a adormit și s-a văzut dus înaintea scaunului lui Hristos. Aici a fost întrebat că de care ceată se ține? Fericitul a răspuns, că de ceata Creștinilor. Atunci Hristos i-a zis: „Minți! Tu te ții de ceata păgânilor Cicero și Platon, pentru că unde e comoara ta acolo e și inima ta." La cuvintele acestea n-a mai putut răspunde nimic fericitul Ieronim și îndată a fost scos afară de acolo. S-au rugat însă pentu dânsul mulți dintre cei ce înconjurau Tronul înaltului Judecator.... Atunci, pentru că era încă tânăr, Hristos, i-a iertat păcatul și i-a dat vreme de

căință și îndreptare. Când s-a trezit, s-a ferit de a mai citi și a se mai adânci în învățăturile păgânilor...(Dintr-o carte bătrână de cazanii).

„Cei ce nu sunt învățați în Sfânta Scriptură și în știința bisericească, să nu citească cărțile ereticilor, nici să nu asculte hulitoarea lor învățătură, nici să nu vorbească cu dânșii, ci să petreacă după Profetul cântător de psalmi, care zicea: „Fericit bărbatul că n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stat...” (Vezi M.O. o.c. p. I, răsp. întreb. 91; Ps. 1, *7*). De asemenea în altă parte Sfânta Scriptură poruncește: „De omul eretic, după una și a doua sfătuire, ferește-te” (Tit. 3, *10*-11; Vezi și can. 60 al Sfinților Apostoli, cu trimiterile, tâlcurile și subînsemnările lui). Cărțile acelea trebuie aduse la Preoți și arse. (F. Ap. 19, *18*-20).

SFÂNTUL CHIRIL MUSTRAT DE MAICA DOMNULUI PENTRU CĂ ŢINEA ÎN CHILIA SA O CARTE ERETICĂ. Pentru ca să înțeleagă fiecare cât de urât a fost Maicii Domnului eresul lui Nastorie, asupra căruia s-a luptat atât de mult Dumnezeiescul Chiril, Arhiepiscopul Alexandriei, este bine ca să spunem aici și istorisirea pe care o povestesc Părinții Limonarului, Sofonie și Ioan, unde ei scriu astfel: „Am mers la Părintele Chiril, Preotul lavrei Calamonului, care este lângă Iordan și ne-a spus nouă aceasta: „Într-una din zile am văzut în somn pe Sfânta Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu, cu fața luminată, îmbrăcată în haină roșie și împreună cu dânsa doi bărbați cu sfințită cuviință, care stăteau afară de chilia mea. Eu am cunoscut că este Stăpâna de Dumnezeu Născătoare, iar cei doi bărbați care erau aproape de dânsa, erau Sfântul Ioan Botezătorul și Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu. Îndată am ieșit din chilia mea și închinându-mă Născătoarei de Dumnezeu, am rugat-o pe Ea să intre înăuntru ca să-mi binecuvânteze chilia. Dar Născătoarea de Dumnezeu n-a voit nicidecum și fiindcă eu am rugat-o cu stăruință, zicând: „Să nu se întoarcă robul tău rușinat și defăimat de la Tine” și altele asemenea; Ea căutând spre mine mi-a răspuns: „Cum mă rogi să intru în chilia ta, când tu ai pe vrăjmașul meu într-însa”. Acestea zicând s-a făcut nevăzută, iar eu deșteptându-mă, am început a plânge și a mă gândi pentru cuvântul acesta al Născătoarei de Dumnezeu. Nefiind altcineva în chilia mea, afară de mine singur, mă gândeam, ca nu cumva să fi greșit cu vreun lucru oarecare, sau cu gândul, către Născătoarea de Dumnezeu și de aceea s-a întors de la mine. Însă nu găseam nimic în care să-i fi greșit. Aflându-mă în nedumerire și în mare mâhnire, am luat o carte ca să citesc și să mă mai mângâi în supărarea aceea. Acea carte era a lui Isihie, Preotul Bisericii Ierusalimului pe care o cerusem o dată de la dânsul. Citind în ea am aflat la sfârșitul ei, două cuvinte hulitoare ale rău-credinciosului Nestorie, de unde am cunoscut că el este vrăjmașul Născătoarei de Dumnezeu; deci, pe acela îl aveam în chilia mea. Atunci am dat cartea înapoi la acela care mi-o dăduse, zicându-i: „Ia-ți frate cartea ta, că dintr-însa mai mult am păgubit decât am folosit”. Acela întrebându-mă și aflând cauza acelei pagube — fiindcă i-am povestit vedenia — s-a umplut de râvnă Dumnezeiască și îndată a tăiat din carte acele cuvinte hulitoare și le-a ars în foc, ca să nu mai aibă în chilia lui pe vrăjmașul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu” (V. Sf. 9 Iunie, o.c. pp. 340-342).

PĂZIŢI-VĂ DE ERETICI, SECTARI ȘI RĂTĂCIŢI. Fiecare Creștin Ortodox, care dorește mântuirea, este dator a se păzi de eretici, sectari... care sub masca creștinătății se apropie de oricine cu viclenie și minciună, ca diavolul de Eva în Rai (Fac. 3), pentru a-l amăgi și rupe din Trupul Bisericii și a-l arunca în pierzare vremelnică și veșnică. Erezie este orice fel de rătăcire, care crede și susține cu încăpățânare că adevărurile credinței creștine din Sfânta Biserică Ortodoxă sunt niște falsități; iar falsitățile lor eretice sunt adevăruri de credință. Falsitățile învățăturilor acestor potrivnici se văd clar și în împărțirea lor în sute de partide potrivnice, unele contra altora, în materia lor de credință. Deși toți umblă cu Biblia Sfântă la dânșii, totuși nu cred unii ca alții, formând astfel o babilonie spirituală.

Mântuitorul, pe acei potrivnici ai adevăratei credințe mântuitoare Sufletelor, îi numește proroci mincinoși și lupi îmbrăcați în piei de oi, care nu sunt ai Lui, poruncindu-ne să ne păzim de ei. (Mt. 7, *15*-23; 24, *11*, *24*; Ioan. 8, *44*, *47*; 10, *20*).

Sfinții Apostoli Petru și Iuda numesc ereziile: conținutul tuturor relelor, adunare de învățători mincinoși lepădați de Stăpânul Hristos Care i-a răscumpărat, băgători de eresuri pierzătoare în adunarea creștinilor, pentru care își agonisesc lor grabnică pierzare...fântâni fără de apă, nori purtați de vifore, cărora negura întunericului în veac se păzește, pietre de mare acoperite în apă, care primejduiesc pe cei ce călătoresc pe deasupra lor, copaci tomnatici neroditori, de două ori morți și dezrădăcinați, valuri sălbatice spumegându-și rușinile lor, stele rătăcitoare, cărora negura întunericului în veac se păzește...” (2 Petru 2; Iuda 1, *8*-19).

Sfântul Apostol Pavel arată că toți creștinii să se păzească de cei ce fac împerecheri și sminteli contra învățăturii creștinești și să se ferească de ei, pentru că unii ca aceia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelui lor. Ei prin cuvinte bune și prin cuvântare de bine (la aparență), înșală inimile celor proști... Dar oricine va binevesti o altă evanghelie (sau învățătură potrivnică) măcar oricine ar fi, chiar și Înger din cer, anatema să fie... Unii ca aceia sunt apostoli mincinoși, lucrători vicleni, vrăjmași ai Crucii lui Hristos, pieritori, închipuindu-se în Apostoli ai lui Hristos. Și nu este de minunat, că însuși Satana se preface în Înger de lumină. Nu este dar lucru mare de se prefac și slujitorii lui ca slujitorii dreptății, cărora le va fi sfârșitul după faptele lor (Rom. 16, *16*-17) Gal.6-9; 2Cor. 11, *3*-4, *13*-15; 1 Cor. 1, *18*; Filip 3, *18*-19).

Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan în Apocalipsa sa, îi numește „adunătura satanei" sau „sinagoga satanei" (Apc. 2, *9*; 3, *9*).

Sfântul Policarp (hirotonisit de Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan) Episcopul Smirnei († 166 d. Hs), asculta odinioară tânguirea ucenicului său Crescens pentru starea Bisericii, că: „Nori grei se ridică asupra ei, ici, colo o zguduie uraganul, amenințând-o cu nimicirea. Și s-au aflat și credincioși care s-au rupt de ea și au trădat-o!..." Încurajându-și ucenicul, Sfântul Policarp îi răspunde: „Împărăția lui Dumnezeu sau Biserica este asemenea unui pom plantat de agricultor și crescut. Acesta a aruncat sămânța în pământ și s-a dus. Sămânța a încolțit, și-a făcut loc printre spini și buruieni și pomul s-a ridicat deasupra lor; iar acelea au pierit. Umbra lui le-a nimicit. Pomul a tot crescut. Au venit vânturile, furtunile... și l-au scuturat, dar pomul cu atât mai bine și-a înfipt rădăcinile în pământ; iar crengile lui au tot crescut, întinzându-se mai mult către cer. Astfel, viforele i-au servit numai spre dezvoltare și întărire. Pe când creștea tot mai mult și își întindea umbra tot mai departe, iată că se arată sub el din nou spinii și buruienile. Pomul însă nu se neliniștește din cauza lor, căci acum stă sigur și neclintit... Ei, acum dacă privești la înălțimea pomului, ce-ți pasă de ivirea buruienilor de pe dedesubtul lui? Lasă-le în grija Celui ce a sădit și a crescut pomul."

Sfântul Efrem Siriul, în scrierile sale despre eretici, întrebuințează următoarele asemănări:

a) Ereticii se aseamănă cu falsificatorii de monede. Căzând astfel de monede în mâinile celor cunoscători, aceștia observă falsificarea, căci chipul regelui...etc., nu se poate imita destul de bine. Ereticii însă se silesc să dea învățăturilor lor aparență de adevăr, înfrumusețându-le cu texte din Sfânta Scriptură. Dar precum nu putem acoperi strălucirea soarelui, așa nu putem acoperi adevărul Sfintei Scripturi.

b) Precum furtuna și viscolul curăță aerul încărcat de aburi necurați și vătămători și despoaie arborii de uscăturile lor, astfel scapă — se curăță — și Biserica prin erezii, de membrii ei mortificați, căzuți și molipsitori, câștigându-și reînnoirea.

c) Confesiunile ieșite din Biserică, sunt ca mlădițele mari și mici, tăiate din viță, mai trăiesc un timp și apoi se usucă. Dar butucul de viță scoate mlădițe noi, roditoare... (T.P. 95).

Ereticii sunt creștini rătăciți de la dreapta credință sau căzuți din Dar, din unica Biserică a lui Dumnezeu care-i trupul lui Hristos. (1 Cor, *1*, *7*0-75; Rom. 16, *17*-18; 2 Cor. 11, *3*-4, *13*-15; Gal. 1, *6*-9; 3, *1*-5; 5, *7*-10; Filip. 3, *2*, *18*-19; 1 Tim. 4, *1*; 2 Tim. 3, *1*-9, *13*; Tit. 3, *10*-11; 2 Petru 2, *1*-3; 3, *16*; 1 Ioan 2, *18*-19; 4, *4*-6; 2 Ioan 1, *10*-11; Mt. 7, *15*; comp. Rom. 12, *4*-5; 1 Cor. 12, *12*-27; Ioan 15, *1*-10). Astfel, creștinii rătăciți, cu știință și voință de la dreapta credință și de la faptele bune, sau ieșiți din rândurile sfinte ale Bisericii lui Dumnezeu, sunt eretici. Între aceia, unii sunt înșelați, alții inconștienți. Drept-credincioșilor creștini nu li-i iertat a se uni sau a se ruga cu ereticii ca să nu cadă din Dar.

„Dacă vreun cleric sau mirean va intra să se roage în sinagoga iudeilor sau în capiștile ereticilor, să se caterisească și afurisească" (Apost. 65; Sf. Timotei 9).

„Ereticilor nu le este iertat a intra în casa lui Dumnezeu, stăruind ei în eres. Nici Clericilor sau credincioșilor Creștini nu le este iertat a merge în adunările, cimitirele (sau la înmormântările) ereticilor, pentru rugăciuni ori pentru vindecări, altfel se canoninesc. Ereticii, dacă vor reveni la dreapta credință se primesc, însă cu multă chibzuință și bună observare" (Laod..6; 9; R.B.O.R. art. 8-16; Sf. Vasile. 5).

„Nu este îngăduit drept-credincioșilor Creștini sau creștine a se căsători cu eretici sau eretice." (Sin. IV ec. can. 14. Iaod. 31; 10; Cart. 29; Sin VI. ec. can, *7*2).

IEȘIȚI GRABNIC DIN PRĂPASTIA ORBECĂIRILOR RĂTĂCITOARE. Viața de obște răspunde adevărului că mântuirea și-o câștigă fiecare în comun. Acest adevăr este concretizat într-o viziune a Cuviosului Pahomie. El văzu odată un loc adânc, întunecos, presărat cu coloane. O mulțime

de oameni orbecăiau în acel întuneric. Unii se învârteau în jurul acelor coloane, crezând că înaintează spre a ieși afară la lumină. Alții porneau mergând când într-o parte, când într-alta, după felurite glasuri ce strigau din întuneric: „Lumina este aici! Veniți, veniți încoace, lumina este la noi!" Cuviosul Pahomie văzu și pe membrii comunității sale, cum înaintau într-un șir, ținându-se de mână și mergând după o mică luminiță care-i conducea până ieșeau printr-o deschizătură la lumina mare de afară.

Locul acela întunecos este lumea aceasta. Coloanele în jurul cărora se învârteau mulți oameni, sunt șefii feluritelor erezii și filosofii, care cufundă pe cei ce se încredințează lor, în adâncurile beznelor întunericului. Glasurile care strigau: „Lumina este aici!... Lumina este la noi!" sunt chemările deviaților, schismaticilor, ereticilor și a feluritelor filosofii rătăcitoare ce duc în pierzare. Luminița aceea mică ce mergea înaintea comunității, adică a Unicei Sobornice și Apostolice Biserici Luptătoare de pe pământ a lui Dumnezeu, pe care o vede (Păstorul de sus) cel ce conduce șirul, este cunoștința de Dumnezeu, care în lumea aceasta este foarte micuță în ochii mulțimilor, cât un grăunte de mușt*a*r, dar care conduce la Hristos Dumnezeu — Omul, Lumina cea mare, în viața viitoare.

Cuviosul Pahomie văzând mai departe în viziunea sa, cum unii dintre membrii comunității, ar vrea să se lase de mâna celor dinaintea lor și să se piardă în întuneric, ducând astfel la pierzare și pe toți care vin în urma lor, le striga neîncetat: „Treziți-vă! Ţineți-vă bine de mâna înaintașilor voștri (Sfinților), care au mers pe căile vieții. Nu pierdeți legătura cu Sfinții lui Dumnezeu.Nu ieșiți afară din rândul Sfinților, că numai așa veți ajunge la veselitoarea fericire statornică, în Împărăția lui Dumnezeu, unde să vă bucurați pururea" (Prel. d. S.T. o.c. Nr. 7-8, *19*52).

291) Am primit minciuno-binecuvântări și învățături de la eretici, sectari?

BINECUVÂNTAREA ÎN ADUNĂRI SE DĂ NUMAI DE ARHIEREII ȘI PREOȚII SFINTEI BISERICI. O veritabilă binecuvântare se dă oriunde numai de Arhierei și de Preoți, ca și în Sfânta Biserică. Binecuvântările date în adunările bine-credincioșilor Creștini, ca și în Sfânta Biserică de către clericii mai mici: Diaconi, ipodiaconi, călugări, cântăreți și de creștini simpli, nu sunt valabile; iar ale sectarilor sunt cu totul primejdioase. Diaconii, ipodiaconii, călugării și mirenii, n-au dreptul aceasta decât numai după ce-l primesc de la mai-marii lor, adică numai după ce se preoțesc. Dumnezeu a poruncit ca numai Arhiereii și Preoții să binecuvânteze poporul. „Domnul a grăit lui Moise, zicând: Spune lui Aron Arhiereul — și fiilor lui — Preoților — și le zi: așa să binecuvântați pe fiii lui Israel și să ziceți: „Domnul să te binecuvânteze și să te păzească! Domnul să caute asupra ta cu Fața veselă (să lumineze Fața Lui peste tine) și să te miluiască! Domnul să-și întoarcă Fața Sa peste tine și să-ți dăruiască pace! Așa să cheme Numele Meu asupra fiilor lui Israel și Eu Domnul, îi voi binecuvânta". (Num. 6, *22-27;* comp. Lev. 9, *22*; Is. Sir. 36, *19;* Ps. 66, *1, 6;* 127, *5-6;* 133, *3-4;* 4, *6*-8; 5, *7, 12;* 30, *16;* 2 Paral. 7, *14;* Is. Sir. 45, *1-9;* Dan.-9, *18;19).*

În Noul Testament Mântuitorul dă împuternicirea aceasta Apostolilor pentru ca să dea binecuvântare și pace poporului Său. „Datu-Mi-S-a toată puterea în cer și pe pământ. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi... Luați Duh Sfânt! Cărora ve-ți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ține, ținute vor fi." Celor 12 Apostoli le-a dat puteri depline asupra duhurilor necurate și tămăduirea a toate bolile și a toată neputința... Le-a dat și împuternicirea de a binecuvânta casele și oamenii care-i vor primi, zicându-le: „În orice casă ve-ți intra, să-i urați grăind: „Pace casei acestea". (Mt. 28, *7*7-20; Ioan 20, *1-23; Mt.* 10, *12*).

Apostolii au dat această putere prin hirotonie, Arhiereilor și Preoților (F. Ap. 14, *23;* 20, *17-30;* 1 Tim. 4, *14;* 5, *17*-22; Tit 1, *5-7).* Cei ce n-au primit darul și împuternicirea de Episcop și Preot este bine să stea cu frică și cu luare-aminte la locul lor, ca să nu cadă, știind că „Nimeni nu-și ia lui însuși cinstea aceasta"; ci numai cel chemat de Dumnezeu, ca și Aaron la Arhierie. Deci, întotdeauna, fără nicio împotrivire, cel mai mic (Diaconii, Călugării și mirenii) de cel mai mare (Arhiereu și Preot) să se binecuvânteze". (Evr. 5, *4; 7, 7).*

Sfinții Părinți Apostolici conglăsuiesc așa: „Poruncim ca fiecare să rămână la locul ce i s-a dat și să nu treacă hotarele, căci nu sunt ale noastre; ci ale Domnului, pentru că zice Domnul: „Cine ascultă de voi, de Mine ascultă și cine ascultă de Mine, ascultă de Cel ce M-a trimis pe Mine. Cine vă disprețuiește pe voi, pe Mine Mă disprețuiește; iar cine Mă disprețuiește pe Mine, disprețuiește pe Cel ce M-a trimis pe Mine" (Lc. 10, *16).* Dacă făpturile neînsuflețite păstrează buna rânduială, precum: noapte, zi, soare, lună, stele, stihii, anotimpuri, luni, săptămâni, zile, ceasuri și slujesc folosirii hotărârii lor, potrivit celor zise: „Hotar ai pus pe care nu-l vor trece" (Ps. 103, *9*-10) și iarăși despre

mare: „Margini i-am pus, porți și zăvoare de jur-împrejur i-am așezat și am zis: „Până aici vei veni și nu vei trece mai departe” (Lev. 38, *10* — 11); cu cât mai mult trebuie ca voi să nu îndrăzniți a strica ceva din cele ce vi s-au hotărât de noi potrivit voinței lui Dumnezeu!”

Însă, deoarece mulți au socotit că aceasta este un lucru netrebuitor și îndrăznesc să amestece treptele și să înlăture hirotonia dată fiecăruia, însușindu-și demnități care nu le-au fost date și ca niște tirani îngăduindu-și și cele ce n-au putere să dea, din pricina aceasta mânie pe Dumnezeu. Aceia ca și Coriții și împăratul Ozia, care peste demnitatea lor și fără voia lui Dumnezeu însușindu-și drepturile Arhierești s-au făcut; cei dintâi pradă focului, iar cel din urmă a fost lovit de lepră la frunte (Num. 16; 2 Paral. 26). Întărâtă apoi și pe Iisus Hristos, Care a rânduit așa. Supără în sfârșit și pe Duhul Sfânt (Efs. 4, *30),* slăbind mărturia Lui. De aceea, cu drept cuvânt, prevăzând primejdia ce amenință pe cei care fac asemenea lucruri, precum și nepăsarea față de jertfele și mulțumirile aduse în chip nelegiuit de ei, care n-au dreptul și care socotesc drept jucărie vrednicia Arhierească, care este urmarea Marelui Arhiereu, Iisus Hristos Împăratul nostru, am fost nevoiți să dăm povețe și în privința asta, deoarece „unii chiar s-au întors îndărăt” (1 Tim. 5, *15)* la deșertăciunea lor.”

Moise, slujitorul lui Dumnezeu (Num. 12; Eș. 33, *77*), cu care Dumnezeu a vorbit față către față cum ar vorbi cineva cu un prieten al său, căruia i-a zis: „Te cunosc înaintea tuturor” (Eș. 33, *72*), cu care a vorbit pe față (Num. 10) și n-a vorbit neînțeles, în vedenii, sau prin Îngeri ori în enigme, când a rânduit legiuirea Dumnezeiască a hotărât ce trebuie să se facă de Arhiereu, ce de Preot, ce de Leviți, dând fiecăruia slujba cuvenită și potrivită cu treapta sa. Astfel, de cele ce erau rânduite Arhiereilor și de cele ce erau hotărâte Preoților, nu se apropiau Leviții; ci fiecare își vedea de serviciile prescrise, care li se încredințase (Num. 4). Dacă vreunul voia să treacă peste ceea ce-i era dat, moartea era pedeapsa. Aceasta a probat-o mai ales ceea ce i s-a întâmplat lui Saul (1 Împ. 13), care socotind că ar putea aduce jertfă, fără Prorocul și Arhiereul Samuel, a atras asupră-și păcat și blestem care nu se pot ridica și nici faptul că fusese uns ca împărat de el n-a înduplecat pe Proroc.

Dumnezeu a vădit aceasta printr-o faptă mai convingătoare și anume, prin cele ce s-au întâmplat lui Ozia (2 Para 1. 26), care a fost pedepsit numaidecât pentru fărădelegea sa. Așa că cel ce înnebunise împotriva demnității arhierești, a fost lipsit și de împărăție. De altfel vă sunt cunoscute cele ce s-au făcut sub noi; căci știți foarte bine, că Episcopii, Preoții și Diaconii au fost numiți de noi prin rugăciune și punerea mâinilor și că deosebirea de nume arată și deosebirea de îndatoriri, pentru că nu tot „cel ce a voit și a umplut mâna” la noi, cum era cu preoția mincinoasă și desfrânată a vieții lor din timpul lui Ieroboam (3 Împ. 13, *33)*; ci numai „cel care a fost chemat de Dumnezeu” că de n-ar fi fost nici lege, nici deosebire de trepte, ar fi fost de ajuns să cuprindem toate într-un singur nume. Noi însă, fiind învățați de Domnul șirul îndatoririlor, am hotărât pentru Episcopi cele ale Arhieriei, pentru Preoți cele ale Preoției, iar Diaconii cele ale amânduror acestor slujbe (adica să servească sau să ajute cu toată smerenia și supunerea pe Arhierei și Preoți în oficierea Dumnezeieștilor Liturghii, a Sfintelor Taine și alte slujbe: Agheasmă, sfințiri de Biserici, case, etc. n.n.) pentru ca cele ce privesc slujba religioasă să fie îndeplinită cu curăție, căci nici Diaconului nu-i este îngăduit a aduce jertfă, a boteza sau a da binecuvântare mare sau mică, nici Preotului a face hirotonii, pentru că nu este drept să se răstoarne ordinea, deoarece Dumnezeu nu este Dumnezeul neorânduielilor” (1 Cor. 14, *33),* încât cei inferiori să-și însușească tiranicește cele ale superiorilor, închipuindu-și și o legiuire nouă spre răul lor propriu, ca unii ce nu știu că „le este greu să calce peste ghimpi” (F. Ap. 9, *5;* 26, *14),* de vreme ce nu împotriva noastră sau a Episcopilor se războiesc aceștia, ci împotriva Episcopului tuturor și Arhiereului Tatălui, împotriva lui Hristos Domnul nostru, căci de Moise (Eș. 28; 29; Evr. 5, *4-5),* cel prea iubit de Dumnezeu, au fost așezați Arhierei, Preoți și Leviți; de Mântuitorul nostru, cei 13 Apostoli; iar de Apostoli (am fost așezați noi) eu, Iacob și cu Climent și alții împreună cu noi ca să nu-i mai înșirăm pe toți din nou. De asemenea, de noi toți în comun, au fost așezați Preoți, Diaconi, ipodiaconi și citeți. Așadar, cel ce din fire este întâi Arhiereu, Hristos, Cel Unul-Născut, n-a răpit cinstea (Filip. 2, *6-11;* Evr. 5, *4-5),* ci a fost așezat de Tatăl. El S-a făcut Om pentru noi și aducând Dumnezeului și Părintelui Său Jertfă duhovnicească (Lc. 22, *19)* înainte de Patima Sa, numai pe noi ne-a rânduit să facem aceasta, deși cu noi erau și alții, care au crezut în El. În genere, nu oricine a crezut a și fost îndată așezat Preot sau a dobândit vrednicia Arhierească!

După înălțarea Lui, noi, potrivit rânduielii Lui, aducând Jertfa curată și neînsângerată, am ales Episcopi, Preoți și Diaconi, aceștia din urmă șapte la număr (F. Ap. 6, 5-7). Unul din ei era Ștefan, fericitul martir întru nimic mai prejos decât noi în ceea ce privește dragostea către Dumnezeu, care

atâta pietate a arătat, prin credință și atâta dragoste către Domnul nostru Iisus Hristos, încât și Sufletul și-a dat pentru El, fiind omorât cu pietre de iudeii ucigași ai Domnului. Cu toate acestea, un astfel și un atât de mare bărbat, care fierbea cu Duhul, care a văzut porțile cerului deschizându-se și pe Hristos stând de-a dreapta lui Dumnezeu (F. Ap. 18, *25;* Rom. 12, *11;* F. Ap. 6, *1.0; 1, 55-56),* niciodată nu se vede săvârșind cele ce nu se cuvin Diaconiei, aducând jertfă sau punându-și mâinile peste cineva; ci păzind rânduiala până la sfârșit, căci așa se cădea Martirului lui Hristos, să păstreze buna rânduială.

Dacă însă unii învinuiesc pe Filip Diaconul și pe Anania (F. Ap. 8, *35-38;* 9, *8-18),* credinciosul nostru frate, că unul a botezat pe Eunuh, iar celălalt pe mine, Pavel, nu pricep ce spunem noi, căci noi zicem că: „Nu răpește cineva" (Evr. 5, *4)* vrednicia preoțească, ci, sau o primește de la Dumnezeu ca Melchisedec (Fac. 14, *18)* și Iov, sau de la Arhiereu, ca Aron (Num. 17) de la Moise. Prin urmare și Filip și Anania nu s-au rânduit ei singuri, ci au fost aleși de Hristos Arhiereul lui Dumnezeu, Cel neasemănat". (S.P.A. cart. 8, cap. 46).

292) Am avut îndoieli în Unica dreaptă credință creștinească, într-una Sfântă Sobornică și Apostolică Biserică a lui Dumnezeu, într-un Sfânt Botez care se face spre iertarea păcatelor strămoșești... și proprii... și în adevăratele învățături Divine și în sfaturile Sfintei Biserici?

293) Am avut îndoială în credința într-Unul Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită? Nu cred cu destulă tărie în Sfântul Botez, care se face spre iertarea păcatelor strămoșești și proprii?

294) N-am iubit pe Dumnezeu mai presus de orice din lumea aceasta? Am iubit părinții, frații, surorile, prietenii, averea... mai mult decât pe Dumnezeu?

ISPITA LUMII. Lumea este amăgitoare și înșelătoare. Domnul zicea despre lume „că lucrurile ei sunt rele". (Ioan 7, *7*). De aceea „nu iubiți lumea, nici cele din lume" (1 Ioan 2, *15*). „Acesta e felul trădătorilor — zice Sfântul Ioan Gură de Aur — că făgăduiesc mai întâi cele plăcute și lasă apoi să le urmeze cele triste." Așa e și lumea. S-ar putea asemăna cu. mărul regelui Chemetus din Scoția. Acest rege plimbându-se într-o zi printr-o grădină frumoasă, a văzut din întâmplare o statuie, care cu deosebire îi atrase atenția. I se părea ca și când statuia ar întinde privitorului un măr de aur. Regele care nu bănuia nicio înșelare, se lăsă ispitit și prinse mărul cu mâna. În aceeași clipă însă, prin o tainică mașinărie, se repezi asupra lui de la cealaltă mână a statuiei, o săgeată ascuțită, și-i curmă viața. „Așa sunt binefacerile lumii — zice Sfântul Ioan Damaschin și așa sunt darurile ei! Ea pregătește ispite celui ce umblă după plăceri". (T.P. 127).

295) M-am îndoit uneori în credință asupra unicei și Sfintei sobornicești și apostolești Biserici drept-credincioasă a lui Dumnezeu (Ortodoxă), în învățăturile și dogmele Ei?

a) Am avut unele îndoieli și m-am împotrivit adevărurilor dreptei credințe, în cele 7 Taine ale Sfintei Biserici Ortodoxe?

SFINTELE 7 TAINE ALE BISERICII LUI DUMNEZEU în articolul X al Simbolului Credinței, noi drept-credincioșii Creștini „Mărturisim un Botez întru iertarea păcatelor". Pentru că Botezul e ușa prin care noi intrăm în Biserica lui Dumnezeu, în Împărăția lui Dumnezeu, noi vom vorbi mai întâi despre toate cele 7 Taine Sfinte, adică despre: Botez, Mir-Ungere,Pocăință, Împărtășanie, Preoție, Nuntă și Maslu, apoi despre fiecare în parte.

CEI ȘAPTE ÎNGERI MARI. Acești șapte Îngeri mari, Arhangheli pe care Biserica noastră îi prăznuiește tot anul, își au însărcinările lor după orânduiala făcută de Stăpânitorul a toate. Ei sunt următorii:

Mihail, zugrăvit în haine ostășești, cu sabia într-o mână și cu cumpăna în cealaltă; el este căpetenia oștirilor Îngerești și ocrotitorul celor ce se ostenesc în conducerea vieții sociale.

El este apărătorul celor nedreptățiți și chinuiți.

Gavriil, zugrăvit cu un crin în mână, este descoperitorul Tainelor Dumnezeiești.

Uriil, este zugrăvit cu o flacără în mână; el este ocrotitorul dascălilor și ucenicilor.

Rafail, este zugrăvit ținând de mână un copil. Este vindecătorul bolilor și mângâietorul suferinzilor.

Salatiil, este zugrăvit în haine călugărești și este povățuitorul spre rugăciune al credincioșilor.

Egudiil, este încins cu un șorț, gata spre servire. El este ocrotitorul celor ce se ostenesc în slujba binefacerilor.

Iar, *Varahiil* vechii pictori l-au închipuit cu brațele pline de flori, semn că el este împărțitorul darurilor după meritul fiecărui creștin. (O.M.).

Tainele acestea Sfinte, așezate de Mântuitorul în Biserica Lui sunt niște minunate lucrări văzute, prin care se pogoară Darul lui Dumnezeu în chip nevăzut asupra celui ce le primește. Prin aceste 7 Taine se revarsă Harul, adică darul sau puterea Duhului Sfânt prin care Domnul Hristos lucrează în lume, spală de păcate și sfințește pe cei ce cred și fac voia Lui. Sfântul Macarie scrie despre însemnătatea Harului în viața creștină, astfel: „Precum peștele nu poate viețui fără apă, precum nimeni nu poate umbla fără picioare, nu poate vedea fără ochi, a vorbi fără limbă, a auzi fără urechi; tot astfel fără Domnul Iisus Hristos și fără conlucrarea puterii Dumnezeiești, nu este cu putință a înțelege Tainele Atotînțelepciunii Dumnezeiești și a fi Creștin desăvârșit". „Fără Harul lui Dumnezeu — zice Sfântul Grigore Teologul — suntem niște robi plini de întinăciunea păcatului. Fără Har nu este cu putință a lucra binele, cum nu poate zbura o pasăre fără aripi și un pește să înoate fără apă. Harul lui Dumnezeu ne face: să vedem, să lucrăm și să alergăm". (D. Ag. 330).

Toate aceste 7 Taine sunt în strânsă legătură, formând un corp foarte trebuincios vieții duhovnicești a întregii Biserici. Centrul acestui întreg este Taina Dumnezeiestei Împărtășanii, care are demnitatea, sublimitatea și superioritatea ei deosebită între toate celelalte Taine Sfinte. Lucrările văzute ale acestor 7 Taine se fac pentru că omul are trup văzut și se pogoară asupra lui nevăzut Harul — nevăzut deoarece Sufletul omului este nevăzut. Acesta o adeverește și Sfântul Ioan Gură de Aur, zicând: „Dacă ai fi netrupesc, ți-ar da aceste daruri așa cum sunt, netrupești. Dar fiindcă Sufletul este împreunat cu trupul, cele duhovnicești ți le dă în semne supuse simțurilor". (Om. 82 la Mt. 4).

b) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfânta a Botezului?

TAINA SFÂNTĂ A BOTEZULUI. Botezul este prima Taină Sfântă a Bisericii, o lucrare Sfântă prin care în chip tainic, nevăzut, se dă omului Harul cel mântuitor al lui Dumnezeu. Botezul este Taina în care omul credincios, prin cufundarea de trei ori în apă, însoțită de rostirea cuvintelor de către Preot: „Botează-se robul (roaba) lui Dumnezeu (N), la întâia cufundare: În Numele Tatălui, amin, (la a doua cufundare) și al Fiului, amin, (la a treia cufundare) și al Sfântului Duh, amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Astfel, omul este botezat o singură dată pentru totdeauna. Botezul acesta mic, preînchipuie: moartea, îngroparea și învierea Domnului (Rom. 6, *3-4).*

ORIGINEA BOTEZULUI E DE LA MÂNTUITORUL HRISTOS. El ne-a arătat Botezul creștinesc când S-a botezat în apa Iordanului sfințindu-l (Mt. 3, *13 17;* Mc. 1, *8-12; Lc.* 3, *21),* în convorbirea Sa cu Nicodim (Ioan 3,. 6, *5-6),în* porunca dată Sfinților Ap. și urmașii lor să-l săvârșească:„Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, povățuindu-le să păzească toate câte am poruncit vouă.. (Mt. *28, 19-20).* Botezul acesta creștin l-a așezat El în ziua Cincizecimii (a 50-a zi după învierea Sa și a zecea după Înălțarea la cer) când a trimis pe Duhul Sfânt în chip de limbi de foc peste Sfinții Săi Apostoli... când au fost botezate și 3000 de Suflete care s-au dus la Biserică (F. Ap. 2, *1*-4, *41*). „Voi vă veți boteza cu Duh Sfânt". (F. Ap. 1, *5;* 2, *4;* 3, *8;* 4, *1*; 8, *15*-17; 19, *6*).

BOTEZUL SE FACE CU APĂ CURATĂ. Așa ne-a arătat Mântuitorul când s-a botezat în apa Iordanului și când a poruncit: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu" (Ioan 3, *5).* Sfinții Părinți bisericești află Botezul cu apă preînchipuit în mai multe locuri ale Vechiului Testament, d.p... „Duhul lui Dumnezeu Se purta peste ape" (Fac. 1, *2*). „Să producă apele vietăți cu suflet viu și zburătoare" (Fac. 1, *20);* în facerea omului din țărână, adică din pământ cu apă (Fac. 2, *7*); în râul ce curge prin Paradis (Fac. 2, *10);* în potopul universal și corabia lui Noe (Fac. 7-9; 1 Petru 3, *20);* în trecerea Israeliților prin Marea Roșie (Eș. 14; 1 Cor. 10, *1*-2); în prefacerea apei amare în apă dulce (Eș. 15, *23-25);* în apa izvorâtă din piatră prin lovirea cu toiagul lui Moise (Eș. 17, *1-7);* în cufundarea lui Neeman cu tot trupul de șapte ori în apa Iordanului, după care s-a curățat de lepră (4 Împ. 5, *1*-15).

De asemenea și în Noul Testament, d.p.: în lacul oilor sau în scăldătoarea Vitezda (Ioan 5, *1*-4), în botezul lui Ioan din cer (Mc. 11, *30-31),* pe care-l împărtăși Ioan și Domnului nostru Iisus Hristos în apele Iordanului (Mt. 3, *13*-17), botezul lui Ioan spre pocăință cu apă, pregătitor pentru Botezul creștin, pe care avea să-l așeze Iisus (Ioan 3, *5*), propovăduit de Ioan: „Eu vă botez pe voi cu

apă, spre pocăință...; iar Cel ce vine după mine... Acela vă va boteza pe voi cu Duh Sfânt și cu foc” (Mt. 3, *11*), în apa cursă din coasta Domnului (Ioan 19, *34).* Cu apă au botezat Sfinții Apostoli, cu apă au botezat Sfinții Părinți apostolici în vremile apostolice și în cursul vremilor până azi, cu apă botează Unica Sfântă Sobornică și Apostolică Biserică în prezent și tot cu apă va boteza ea și în vremile viitoare, până la sfârșitul lumii.

SĂVÂRȘITORUL TAINEI BOTEZULUI. Ca izvor al Tainelor, este Dumnezeu Iisus Hristos, Care conlucrează prin Arhiereu sau Preot. „Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și economi (administratori) ai Tainelor lui Dumnezeu” (1 Cor. 4, *7*). Lucrarea și puterea Tainei este săvârșită de însuși Dumnezeu, oricare ar fi viața Preotului. „Dacă Harul — zice Sfântul Ioan Hrisostom — ar căuta pretutindeni o vrednicie, n-ar fi nici Botez, nici Trup al lui Hristos, nici aducere înainte prin aceștia. Dar, cum Dumnezeu obișnuiește să lucreze și prin cei nedemni, Harul Botezului nu este vătămat întru nimic de viața Preotului” (Om. 8 la 1 Cor).

PRIMITORII BOTEZULUI sunt toți oamenii — parte bărbătească și femeiască — care se pocăiesc de păcatele lor și cred în Domnul Hristos Dumnezeu (Mc. 16, *16;* Mt. 28, *19;* F. Ap. 8, *72*; 2, *38;* 10, *33-34;* 16, *14-16; 20-32;* 18, *8)* și copiii, pruncii, însoțiți de dreapta credință a părinților și de nașii garanți. (F. Ap. 2, *39;* Ioan 3, *5, 5*; Mc 9, *37).*

EXORCISMELE ȘI LEPĂDĂRILE. Acestea se fac în pridvor în fața ușilor Bisericii, pentru că nebotezatul, nefiind spălat de păcatul strămoșesc, dacă este vârstnic și de păcatele proprii, nu-i mădular sau fiu al Bisericii, nici cetățean al Patriei Cerești, adică al Împărăției lui Dumnezeu, ale cărei uși le deschide numai Botezul. Exorcismele sunt trei rugăciuni puternice și înfricoșate, care se fac cu mare tărie de Preot înaintea lui Dumnezeu, pentru a izgoni diavolul cu toată puterea lui cea rea și pierzătoare de la cel venit pentru botezare. După aceea stând cu fața spre apus, se fac lepădările de Satana și de toate: lucrurile, slujbele, Îngerii și trufia lui... (Lc. 22, *32;* Efs. 6, *6, 12;* Colos, *1, 13*; Rom. 13, *72*), apoi, întorcându-se cu fața spre răsărit, face unirea cu Hristos, Soarele Dreptății, Răsăritul cel de sus, Răsăritul răsăriturilor (Fac. 2, *8;* Lc. 1, *7-8;* comp. Zah. 3, *5*, *8;* 6, *12*; Mal. 4, *2*; sau 3, *19;* troparul Crăciunului).

FORMA BOTEZULUI este cufundarea cu tot trupul în apă a celui ce se botează, cu rostirea botezării în Numele Sfintei Treimi.

BOTEZUL CURĂŢĂ DE PĂCATE, pe prunci și copii de păcatul strămoșesc; iar pe cei vârstnici de păcatele proprii. Sfântul Grigore Teologul zice că Scriptura cunoaște trei feluri de nașteri: cea trupească, cea din Botez și cea din Înviere. Fără nașterea prin Botez, nu este cu putință nașterea prin înviere. (Cuv. la Sfântul Botez, *2*).

PRUNCII TREBUIE BOTEZAŢI. Dumnezeiasca Scriptură ne arată că unii oameni au fost botezați și fără a arăta mai înainte credință și pocăință. Așa, temnicerul din Filipi, văzând minunea deschiderii temniței, s-a botezat cu toți ai lui (F. Ap. 16, *55*). Lidia, vânzătoarea de pânză mohorâtă auzind pe Sfântul Apostol Pavel vorbind „s-a botezat dimpreună cu toți ai casei sale”. (F. Ap. 16, *14-15).* În cuvântul s-a botezat: temnicerul, Lidia... „cu toată casa lor”, așijderea unde spune Sfântul Apostol Pavel, că „n-am botezat, fără numai pe Crips, Gae.. casa lui Ștefana” se subînțelege și toți copiii acelora. Deci și copiii trebuie născuți „din apă și din Duh”, ca și cei vârstnici pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu.

COPIII NĂSCUŢI ÎN PĂCATUL STRĂMOȘESC TREBUIE CURĂŢAŢI PRIN BOTEZ. Nimeni dintre oameni, în orice vremuri și locuri ar trăi ei, nu sunt fără de păcate, deci nici copiii. Aceasta ne-o arată clar Dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Cine poate să scoată ceva curat din ceea ce este necurat? Nimeni!” (Iov. 14, *4).* „Iată în fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea... înstrăinatu-s-au păcătoșii din mitras, rătăcit-au din pântece...” (Ps. 50, *6;* 57, *3).* „Eu știu — zice Domnul prin Isaia Prorocul — că din pântecele maicii tale te chemi: „răzvrătit” (Is. 48 8). Păcatul strămoșesc cade asupra tuturor oamenilor, deci și asupra tuturor copiilor. „Printr-un om (Adam) a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea și așa moartea a trecut în toți oamenii...”, deci și în copii și în prunci. (Rom. 5, *12*). Așadar, pentru a se curăța de păcatul strămoșesc „v-ați spălat și v-ați sfințit” (1 Cor. 6, *11*), trebuie a se naște din apă și din Duh, pentru a putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, *5*). Altfel, nebotezații nu pot intra în Împărăția lui Dumnezeu, rămân afară din Cetatea Cerească, Ierusalimul cel Nou. „Nu va intra într-însa (în cetatea Ierusalimul Ceresc) tot ce este spurcat și face spurcăciune și minciună, fără numai cei scriși în Cartea Vieții Mielului”. (Apc. 21, *27*; 3, *5*; 13, *8*; 20, *15*; Filip. 4, *3*).

În Biserica Vechiului Testament fiecare suflet care se introducea în adunarea Domnului, făcea legământ cu Dumnezeu prin tăierea împrejur. În Biserica Noului Testament fiecare suflet se introduce în creştinism prin Sfântul Botez, după depunerea făgăduinţei: „Mă lepăd de Satana și de toate: lucrurile, slugile, slujbele, trufia lui și mă împreunez cu Hristos". *Astfel, toți* „Câți în Hristos ne-am botezat, în Hristos ne-am îmbrăcat" *(Gal. 3). Fiecare creştin stă îmbrăcat în Hristos, ca fierul înroşit în foc, câtă vreme stă în făgăduinţa depusă. Când a ieşit sau nu împlineşte făgăduinţa, se dezbracă de Hristos, precum fierul scos din foc, de focul cu care era îmbrăcat. Să luăm aminte.*

PRUNCII ȘI COPIII SE BOTEAZĂ PRIN CREDINŢA NAȘILOR. La aceasta ne îndreptățesc mai multe locuri scripturistice. Așa, d.p. Mântuitorul vindecă pe copilul omului împărătesc din Capernaum pentru credința tatălui său (Ioan. 4, *46-53);* vindecă sluga sutașului pentru credința stăpânului său (Mt. 8, *5-13);* vindecă pe fiica îndrăcită a Hananiencei pentru credința mamei sale (Mt. 15, *21-28),* vindecă pe copilul lunatec (torturat de diavol) pentru credința tatălui său (Mt. 17, *14-18);* învia pe fiica lui Iair pentru credința tatălui ei (Mt. 9, *18, 23-25);* învia pe fiul văduvei din Nain pentru credința mamei sale (Lc. 7, *11-15);* învia pe Lazăr cel mort de patru zile și intrat în putrefacție, pentru credința surorilor lui (Ioan 11, *14-15).* Deci, precum Mântuitorul vindecă și învia pe unii pentru credința altora; așa și aici, Biserica botează pe prunci și copii, pentru credința altora, a părinților și a nașilor. Apoi în mulțimea celor vreo 3 000 de Suflete botezate de Sfântul Apostol Petru la praznicul Cincizecimii, după pogorârea Duhului Sfânt și a altor 2 000 de Suflete, trebuie să înțelegem și copiii care erau acolo cu părinții lor. (F. Ap. 2, *41,* 4, *4;* ș.a.).

NAȘII LA BOTEZ ȚIN ÎN BRAŢE, ÎN PERSOANA PRUNCILOR, PE IISUS HRISTOS, PE DUMNEZEU. Odinioară Mântuitorul fiind într-o casă în Capernaum, a luat un copil în brațe și a zis: „Oricine va primi pe unul din acești prunci în Numele Meu, pe Mine Mă primește și cine Mă primește, pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine" (Mc. 9, *37*). Un prunc sau un copil se primește de creștinii mari, botezați în numele Mântuitorului Hristos, în rolul de naș. Pruncii nefiind conștienți și neputând mărturisi că vor crește și vor trăi în duhul Evangheliei, nașii îi iau în brațe la Botez „în numele Domnului", mărturisind credința în locul lor și garantează că vor crește pruncii în adevărată credință și viețuire creștinească. Astfel fiind, nașul sau nașa se învrednicesc, ca odinioară dreptul Simeon, de o foarte mare și strălucită binecuvântare a lui Dumnezeu. (Lc. 2, *27*-32; Mc. 9, *37*). În acest înalt scop, nașii trebuie a fi: vârstnici, drept-credincioși, osârdnici în a-și învăța finii lor când se vor face mai mari, credința și viețuirea creștinească, îngrijindu-se ca de fiii lor proprii. Finii sunt datori a asculta și a respecta pe nașii lor -părinții lor duhovnicești- la fel ca și pe părinții lor trupești.

Nașilor și nașelor, mare este cinstea de care vă învredniciți prin facerea de fini; dar mari și grele sunt obligațiile pe care vi le luați, când botezați un prunc sau o pruncă. Să nu vă amăgiți cu gândul că a boteza un prunc sau o pruncă, ar însemna numai a-l ține puțin în brațe și atât tot. Nu. Obligațiile ce vi le-ați luat în botezarea pruncilor sunt mari, foarte mari. Aveți niște datorii foarte mari de împlinit. Ați făgăduit înaintea lui Dumnezeu că veți îngriji de finii voștri ca niște părinți, așa fel ca ei, să-și însușească o credință și o viețuire creștinească, duhovnicească. Reamintiți-vă zilnic această făgăduință și o împliniți cu toată osârdia. Insuflați finilor voștri, cu vreme și fără de vreme, cât mai des: să fie creștini buni, să-și păzească curăția și fecioria până la căsătorie, să citească și să asculte zilnic Cuvântul lui Dumnezeu, pentru a locui în ei cât mai bogat, să vină cât mai des la Sfânta Biserică, să petreacă zilele Sfinte creștinește, duhovnicește, nu păgânește, satanicește, să se păzească cât mai curați în toată viața lor, să păzească cu sfințenie legea creștinească. Asta-i datoria voastră de nași. Datorie mare și grea, dar și de mare cinste și răsplată bună de la Dumnezeu, de o veți îndeplini conștiincios. Niciodată să nu ziceți: „îngrijim de fini cum îngrijesc și alții", că prin aceasta nu vă puteți îndrepta nici înaintea Bisericii, nici înaintea lui Dumnezeu. Cei ce nu-și îndeplinesc datoria de nași, o să le fie tare rău pe cealaltă lume. Li se cere Suflet pentru Suflet. (Iez. 33, *2*-6).

Părinților și mamelor de copii! Când căutați nași și naşe pentru copii voştri, nu vă îngrijiți ca aceia să fie bogați, cu renume pământesc; ci să fie buni creștini, bogați în virtuți creștinești, vestiți în credincioșia și viețuirea lor creștinească, pentru că numai aceștia vă pot ajuta în cunoașterea duhovnicească a fiilor și fiicelor voastre pentru a face din ei adevărați fii ai Bisericii, ai patriei și ai lui Dumnezeu. Ţine-ți minte sfatul acesta, face-ți așa și cu Darul lui Dumnezeu vă veți bucura vremelnic și veșnic.

VECHIUL ŞI NOUL TESTAMENT ARATĂ CĂ PRUNCII TREBUIE NUMAIDECÂT BOTEZAŢI. Dumnezeiasca Scriptură a Noului Testament arată clar că Botezul Creștin a fost preînchipuit încă din vremuri străvechi, după istoria Vechiului Testament, prin potop, tăierea împrejur și trecerea prin Marea Roșie sub conducerea stâlpului de foc. Aceste preînchipuiri ale Botezului Creștin au fost pentru tot poporul israelit, adică pentru bătrâni, tineri și în primul rând pentru copii și prunci. Copiii și pruncii, n-au putut fi lipsiți de acestea.

a) *Potopul* preînchipuia Botezul Creștin. Această mântuire prin apă — adevereşte Apostolul — închipuia Botezul, care vă mântuieşte astăzi și pe voi, nu cu ștergerea necurăției trupului, ci cu deschiderea cugetului bun către Dumnezeu, prin învierea lui Iisus Hristos" (1 Petru 3, *2*0-21). Astfel precum Noe cu familia sa, a scăpat de lumea păcatelor prin potop, intrând într-o lume nouă, tot astfel oamenii mari și mici, dimpreună cu toată familia nouă, adică și cu pruncii nebotezați, scapă din lumea păcatelor, născându-se din nou prin apa Botezului, la o lume nouă, la Împărăția lui Dumnezeu (1 Cor. 6, *11*; Ioan 3, *3, 5-6, 8*). Așadar pruncii trebuie botezați grabnic, pentru a-i scoate din lumea păcatelor și a nu-i lăsa afară din Împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, *3, 6*; Apc. 21, *7*).

b) *Tăierea împrejur* preînchipuia Botezul Creștin. Aceasta a fost așezată de Dumnezeu ca legământ puternic cu Avraam și urmașii lui. După porunca lui Dumnezeu ea a fost făcută tuturor bărbaților: batrânilor, tinerilor și copiilor, până și pruncilor mici de 8 zile. Oricare nu se tăia împrejur, de la pruncii de 8 zile până la cei bătrâni aveau să fie nimiciți din poporul lui Dumnezeu (Fac. 17, *9*-14; Lev. 12, *3*). Despre acea tăiere împrejur, cum că preînchipuia Botezul nostru Creștin, adevereşte și Sfântul Apostol Pavel, scriind creștinilor din Colose, așa: „În El — Iisus Hristos — sunteți tăiați împrejur, cu tăiere împrejur nefăcută de mână, cu tăiere împrejur a lui Hristos, prin dezbrăcarea trupului celui păcătos al cărnii. Îngropați fiind cu El, prin Botez, ați înviat prin El și împreună cu El prin credință în puterea lui Dumnezeu Care L-a înviat din morți. Dumnezeu și pe voi care erați morți prin păcatele voastre și prin netăierea împrejur a trupului vostru, v-a înviat împreună cu Dânsul, iertându-vă toate păcatele" (Colos. 2, *11*-13). Ceea ce a fost tăierea împrejur în Vechiul Testament, aceea este Botezul în Noul Testament. El ne pune în strânsă legătură cu Dumnezeu. Deci, precum copii, pruncii Vechiului Testament nu erau lipsiți de tăierea împrejur, adică de acea legătură cu Dumnezeu; așa și în Biserica Noului Testament, pruncii nu pot fi lipsiți de legătura cu Dumnezeu prin Botez. Pruncii sunt cei dintâi chemați a fi în legătură cu Dumnezeu. Așadar, Botezul trebuie împărtășit cât mai grabnic pruncilor.

c) *Trecerea prin Marea Roșie* sub stâlpul de foc preînchipuia Botezul Creștin. „Fraților! — scrie Sfântul Apostol Pavel Creștinilor din Corint — Nu voiesc ca să nu știți voi, că părinții nostri toți au fost sub nor și toți au trecut prin Marea Roșie. Toți s-au botezat prin Moise „în nor" și „în mare" (1 Cor. 10, *1*-2). Trecerea poporului israelit — mulțime mare de vreo 3 000 000 de Suflete: bătrâni, vârstnici, tineri, copii, prunci și femei — prin nor și prin mare (Eș. 14), era (după adeverirea Apostolului) un Botez închipuit, preînchipuia „Botezul Creștin". Apa mării preînchipuia curățirea, iar norul sfințirea câștigată în Botezul Creștin. Prin chipul Botezului Creștinesc au trecut Israeliții, cu mulțimea copiilor și a pruncilor sugari, pentru a scăpa din robia egipteană și a intra în Pământul Făgăduinței. De aici reiese destul de clar, că copiii și pruncii trebuie botezați, că Botezul este și al copiilor și al pruncilor, care trebuie scoși din robia păcatului și conduși la Canaanul duhovnicesc, în Împărăția lui Dumnezeu.

TREBUIE BOTEZAŢI TOŢI OAMENII ȘI PRUNCII, pentru că:

a) Toți oamenii: bătrâni, tineri, copii, prunci — nebotezați — sunt întinați de păcatul strămoșesc, vârstnicii și de păcate proprii (Iov. 14, *4*; Ps. 50, *6*; 57, *3*; Rom. 5, *12*; Efs. 2, *3*).

b) Toți întinații de păcatul strămoșesc, vârstnicii și cu păcatele proprii, nu pot intra în Împărăția lui Dumnezeu (1 Cor. 15, *5*0; Apc. 21, *7*).

c) Numai Botezul Creștin, cu apă și cu Duh, poate șterge păcatul strămoșesc (la vârstnicii nebotezați și păcatele proprii, iar la cei botezați Sfânta Taină a Pocăinței) făcând din omul vechi un om nou, pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu. (Ioan. 3, *3, 5*-7; Cols. 3, 0-10). Așadar, toți oamenii vârstnici, copiii și pruncii nebotezați, au o absolută trebuință a se naște de sus, din apă și din Duh prin Botez, pentru a se putea mântui. Deci, pruncii trebuie numaidecât botezați, pentru a nu rămâne lipsiți de unirea cu Hristos (Rom. 6, *3*-4; Gal. 3, *27*), nici a se intâmplă să moară necurățiți și nemântuiți.

BOTEZUL PRUNCILOR ARE ADEVERIRI SCRIPTURISTICE, prin care ni se impune de sus a-i boteza și până la 8 zile, după nașterea lor trupească:

a) Potopul în care s-a înecat lumea veche, păcătoasă și a ieșit o lume nouă pe pământ. Așa, cei ce vin la Botez, înecă păcatul strămoșesc — și cele proprii dacă sunt vârstnici — în apa Botezului, devin oameni noi, curățiți de păcate (1 Petru 3, *21*). Deci, copiii, pruncii, trebuie numaidecât botezați, pentru a se curăța de păcatul strămoșesc și a deveni o făptură nouă (2 Cor. 5, *17*; Efs. 2, *10*), om nou (Cols. 3, *10*; Efs. 4, *22*-24).

b) Tăierea împrejur (Fac. 17, *9*-14; Lev. 12, *3*; Lc. 1, *5*4-64; 2, *21*), care preînchipuia Botezul (Cols. 2, *11*-13), se făcea tuturor pruncilor a 8-a zi după naștere. Deci, pruncii trebuie numaidecât botezați.

c) Trecerea prin Marea Roșie sub conducerea stâlpului de nor (Eș. 14; 1 Cor. 10, *1*-2), care preînchipuia Botezul Creștin, a trecut, împreună cu toată lumea aceea a Israeliților vârstnici și mulțimea copiilor și pruncilor de atunci. Deci, copiii, pruncii, nu trebuie a-i lăsa nebotezați.

d) Hotărârea Mântuitorului, că: „de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu" (Ioan 3, *3, 5*), e rostită pentru toată omenirea, deci și pentru copii și prunci.

e) Făgăduința Sfântului Duh, spre iertarea păcatelor prin Botez rostită de Dumnezeu prin Gura Sfântului Apostol Petru (F. Ap. 2, *39, 41*) pentru toată omenirea ce vrea să se mântuiască, a fost rostită și pentru copii și prunci.

f) Sfinții Apostoli Petru, Pavel și ceilalți Apostoli, botezară multe „case" sau „familii", din care nu se putea să lipsească copiii sau pruncii. Așa, d.p. Sfântul Apostol Petru botează casa sutașului Cornelie (F. Ap. 10 47-48), apoi, împreună cu Sfântul Ioan, împărtășesc Botezul și Duhul Sfânt locuitorilor din Samaria, care nu puteau fi în niciun caz fără copii, fără prunci. (F. Ap. 8, *5*-17). Sfântul Apostol Pavel botează pe temnicerul din Filipi cu toată casa lui. „S-a botezat el și cu ai lui toți". (F. Ap. 16, *33*), pe Lidia și „casa ei" (F. Ap. 16, *15*). „casa lui Ștefana" (1 Cor. 1, *16*), care desigur că a avut și copii, prunci, deci i-au botezat și pe ei, căci în supranumirea de „casă" sau familie" sau „toți ai săi", intră soția împreună cu toți copiii: mari, mici sau prunci sugari.

De aici vedem că Biserica din vremurile apostolice a botezat, pe lângă oameni mari: bătrâni, vârstnici, tineri... și copiii și pruncii, pe temeiul mărturisirii și a chezășiei părinților duhovnicești, adică a nașilor. Aceasta ne-o adeverește și Sfântul Părinte apostolic Dionisie Areopagitul († 98 d. Hs), zicând: „Învățătorii noștri cei Dumnezeiești au binevoit a admite la Botez și pe prunci, sub acea condiție sfântă, ca părinții lor naturali să încredințeze pruncii unora din credincioși, care să învețe bine rânduielile Dumnezeiești și apoi să se îngrijească de prunc ca un părinte arătat de Dumnezeu și ca un păzitor al mântuirii lui cele veșnice. Și pe acest om, dacă va da el promisiunea de a conduce pe copii spre o viață pioasă, îi învață Ierarhul — sau Preotul — să pronunțe lepădarea și mărturisirea cea Sfântă" (Cartea VII, d. Ierarhia Cerească, cap. 3 n. 11).

ȘI COPII SE SFINȚESC, DAR NUMAI PRIN BOTEZĂRI. În cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Se sfințește bărbatul necredincios (păgân) prin femeia credincioasă (creștină). Și: se sfințește femeia necredincioasă (păgână) prin bărbatul credincios (creștin), altfel copiii voștri ar fi necurați, dar acum sunt sfinți" (1 Cor. 7, *14*) se înțelege că nu din nașterea trupească sunt sfinți; ci prin nașterea din apă și din Duh devin Sfinți (Ioan 3, *3, 5*-8). Așa, bărbatul necredincios (păgân) la îndemnurile înțelepte ale femeii sale credincioase (creștină) credea, se boteza, se sfințea, devenea credincios, Sfânt. Așijderea și femeia necredincioasă (păgână, idolatră), la îndemnurile înțelepte ale soțului ei credincios (creștin), credea, se boteza, se sfințea, devenea credincioasă, Sfântă, prin Botez. Așa și copiii lor botezându-se, prin credința părinților, se spălau de păcatul strămoșesc, se sfințeau (1 Cor. 6, *11*), se îmbrăcau în Hristos (Gal. 3, *27*), deveneau fii ai lui Dumnezeu (Ioan 1, *12*-13; comp. Rom. 8, *15*; 1 Ioan 3, *7*; Gal. 4, *4*-7; Ioan 3, *3, 5*), adică „Sfinți" prin Botez, cum adeveresc Scripturile (Ioan

3, *3, 5*-8; 1, *12*-13; Gal. 3, *27*; Tit. 3, *5*-7), nu prin nebotezare (Efs. 2, *8*), cum susțin greșit ereticii. Aceia socotesc că-i destul a fi botezat unul dintre soți, ca să fie „sfânt" și celălalt soț și copiii lor! Așa înțeleg și susțin ei aceste cuvinte ale Apostolului! Și din aceasta se vede cât de departe sunt ei de adevărata și dreapta credință creștinească.

BOTEZUL COPIILOR SLABI, se face grabnic, de Preot. În lipsa Preotului, îl poate boteza Diaconul de este, un mirean: bărbat sau femeie, moașă, la mare nevoie și părinții pruncului; cufundându-l de trei ori în apă, rostind: „Botează-se robul ori roaba lui Dumnezeu (N), în Numele Tatălui. Amin. și al Fiului. Amin și al Sfântului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin". Dacă copilul trăiește, Preotul nu-l mai botează a doua oară, ci împlinește numai rânduiala, citind rugăciunile și săvârșind Taina Mir-Ungerii.

BOTEZUL COPIILOR LEȘINAȚI, se face prin trei cufundări sau turnări de apă, rostind: „De este Suflet în trupul acesta: Botează-se robul lui Dumnezeu (N) în Numele Tatălui. Amin și al Fiului, Amin. și al Sfântului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

MORȚII NU SE BOTEAZĂ. Copiii născuți morți sau care au murit înainte de a-i boteza, nu se botează... nici cu Agheasmă mare de la 7-9 Biserici. Se poate griji altfel de ei și de ușurarea părinților vinovați.

NU SE BOTEAZĂ MONȘTRII fără de cap și chip sau față de om.

BOTEZUL MONȘTRILOR cu cap sau față de om se face prin trei cufundări, rostind: „De este acesta om: botează-se robul lui Dumnezeu (N) în numele Tatălui. Amin și al Fiului. Amin și al Sfântului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

BOTEZAREA MONȘTRILOR cu un singur piept sau piepturile și pântecele nedeosebite și cu mai multe capete. Preotul botează primul cap după orânduiala arătată mai sus. Când trece a boteza și al doilea cap, al treilea... cap, Preotul le botează pe rând, rostind la botezarea fiecărui cap: „De nu este acesta botezat și este alt Suflet în acest corp: „Botează-se robul lui Dumnezeu (N) în numele Tatălui. Amin și al Fiului. Amin și al Sfântului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin." Dacă monstrul este slab, primejduit de moarte, Preotul botează toate capetele deodată și turnând apă pe toate, zice: „Botează-se robii lui Dumnezeu (N.N.N.) în Numele Tatălui. Amin și al Fiului. Amin și al Sfântului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin." Altfel, Preotul, nicidecum și niciodată să nu-l boteze la plural, că va comite o crimă și cade în păcat de moarte.

BOTEZUL COPIILOR GĂSIȚI, se face după formula arătată rostind: „De nu este pruncul acesta botezat, botează-se robul lui Dumnezeu (N) în Numele Tatălui. Amin și al Fiului. Amin și al Sfântului Duh, Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL BOTEZ S-A ÎMPĂRTĂȘIT CREDINCIOȘILOR DUPĂ ÎNVIERE, în ziua Cincizecimii, de Sfinții Apostoli. (F. Ap. 2, *41*; 8, *16*-17).

ROADELE SFÂNTULUI BOTEZ sunt următoarele:

a) dobândirea Harului Sfântului Duh (F. Ap. 1, *5*; 2, *1*-4; 8, *17*; 9, *17*; 19, *6*...);

b) curățirea de păcatul strămoșesc;

c) curățirea de păcatele proprii la vârstnici (F. Ap. 2, *39*);

d) se fac fii adoptivi ai lui Dumnezeu (Ioan 1, *12*-13; 2 Lege 7, *6*; 14, *1*: Is. 56, *5*; Rom. 8, *15*; 1 Ioan 3, *1*; Gal. 3, *26*);

e) dobândesc putere de mântuire sufletească (Lc. 10, *19*; Mt. 10, *7*);

i) se luminează (F. Ap. 9, *17*-29; Is. 60, *7*-5);

g) îmbrăcarea în Hristos (Gal. 3, *27*; Rom. 6, *2*-5);

h) spălare;

i) sfințire;

j) îndreptare (1 Cor. 6, *11*);

1) devin moștenitorii Împărăției lui Dumnezeu (Ioan 3, *3, 5*; Apc. 21, *27*)

BOTEZUL NU SE REPETĂ. Acesta reiese clar din rostirea articolului X al universalului „Simbol al Credinței": „Mărturisesc un Botez, întru iertarea păcatelor." Un Botez, nu două, sau mai multe. Botezul nu se mai reînnoiește niciodată. Botezul este o naștere duhovnicească. Precum fiecare om o singură dată s-a născut cu trupul din mama lui, așa și sufletește, numai o singură dată se poate naște din apa Botezului. Cei care vor a se boteza iarăși, aceia se despoaie de Darurile Botezului primit și de Hristos și se îmbracă cu stăpânitorul veacului acestuia — satana — de care se lepădase... răstignind a doua oară pe Hristos, batjocorindu-L (Evr. 6, *2, 6*). Apostolul arată destul de clar că este

numai: „Un Domn, o credință, un Botez”. (Efs. 4, *5*). Deci, Botezul făcut după rânduiala Bisericii lui Dumnezeu, nu se mai repetă niciodată, deoarece, cei ce sunt odată botezați, sunt botezați pentru totdeauna.

OPT BOTEZURI. Învățătura Bisericii ne arată că sunt opt feluri de botezuri. Acestea sunt următoarele:

1) Primul a fost botezul potopului universal pentru curățirea pământului de păcate. (Fac. 7, *10*-24; 1 Petru 3, *2*0).

2) Botezul prin Marea Roșie și prin nor (1 Cor 10, *1*-2), căci Marea e simbol al apei Botezului; iar norul e simbol al Duhului Sfânt: sfințitor, acoperitor, reînnoitor, reînviorător, mângâietor, mântuitor de bântuielile întunericului și ale spiritelor rele (Mt. 17, *5*; Mc. 9, *7*; Lc. 9, *34*; 2 Petru 1, *17*-18, *21*; 1 Petru 1, *2*; Rom. 15, *16*; Ioan 14, *17*, *26*).

3) Botezul legii vechi, că toți cei ce se spurcau, își spălau cu apă tot trupul și hainele și numai astfel erau învoiți a intra în tabără.

4) Botezul lui Ioan, care a fost introductiv, conducând la pocăință pe cei botezați, ca să creadă în Hristos. „Eu — zicea Sfântul Ioan Botezătorul — vă botez cu apă, dar Cel ce vine în urma mea, vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc” (Mt. 3, *11*; Mc. 1, *8*; Lc. 3, *16*).

5) Botezul Domnului (Mt. 3, *13*-17; Mc. 1, *9*-11; Lc. 3, *21*-22; Ioan 1, *29*-34), în care S-a botezat El însuși, zdrobind capetele balaurilor în apă (Ps. 73, *14*), ca să se înece păcatul, să îngroape pe vechiul Adam în apă, să sfințească pe Botezător, să împlinească legea, să descopere Taina Treimii, să ne dea nouă pildă a ne boteza. Și noi ne botezăm cu Botezul desăvârșit al Domnului, cel prin apă și prin Duh. În cuvântul: „Hristos botează cu foc” înțelegem că el a revărsat Harurile Duhului Sfânt peste Sfinții Apostoli în chipul limbilor de foc, cum prezisese El: „Ioan a botezat cu apă; dar voi vă veți boteza cu Duh Sfânt și cu foc.... veți lua putere venind Duhul Sfânt peste voi” (F. Ap. 1, *5*, *8*).

6) Botezul prin adevărata Pocăință și lacrimi, supranumit și Botezul al doilea, prin care curățim de întinăciuni haina Botezului dintâi: Botezul acesta cu adevărat e greu... dar cei aprinși de dorul mântuirii, se silesc mult, îl fac și se folosesc mult: ca Sfântul Proroc psalmist și împărat David (Ps. 50), ca și Sfântul Apostol Petru, Pavel (Mt. 26, *6*9-75; 1 Cor. 15, *9*; Gal. 1, *13*; Filip 3, *6*; 1 Tim. 1, *13*-15), Maria Magdalena (Lc: 7, *36*-50; 8, *2*; V. Sf. 22. Iulie) Fotinia Samarineancă (Ioan 4, *7*-42; V. Sf. 26. Febr.); Zacheu, mai marele vameșilor (Lc. 19, *1*-10) ș.a.

7) Botezul prin sânge și mucenicie, cu care înșuși Hristos S-a botezat în locul nostru, vărsându-și Preasfântul Său Sânge Dumnezeiesc pe Cruce pentru a noastră mântuire. Cu botezul acesta s-au botezat vreo 11.000.000 (unsprezece milioane) de Mucenici și Mucenice, învrednicindu-se încununării și Împărăției Cerurilor. Botezul acesta este cel mai bun, cinstit, prețios și fericit, fiindcă nu se mai pângărește a doua oară cu felurite întinăciuni.

8) Botezul al optulea, cel mai din urmă, nu este mântuitor, ci: pe de o parte distruge răutatea și păcatul; iar pe de altă parte, pedepsește necontenit. „Cu focul cel de pe urmă; — adeverește troparul pesnei[210] a 6-a a Botezului — botează Hristos pe potrivnicii Săi cei neînțelegători de Dumnezeirea Lui” (Prel. d.D.I.D. cart. IV. 8.9; Minei 6.1an. ș.a.).

c) Am avut unele îndoieli în Taina Sfânta a Mir-Ungerii?

SFÂNTA TAINĂ A MIR-UNGERII. Noii botezați intrând prin ușa Botezului în Biserica lui Dumnezeu se învrednicesc și de unele din celelalte Taine Sfinte. Îndată după Sfântul Botez, i se împărtășește Creștinului Taina Sfântă a Ungerii cu Sfântul Mir.

MIR-UNGEREA ESTE O TAINĂ SFÂNTĂ, în care, prin ungerea cu Sfântul Mir, i se dă noului botezat într-un chip nevăzut: Darurile Sfântului Duh, i se dăruiesc puteri spirituale de la Duhul Sfânt, care îi sunt de o foarte mare trebuință, pentru: luminarea, creșterea și întărirea sa în viața duhovnicească.

ORIGINEA MIR-UNGERII. Taina aceasta Sfântă este așezată pentru noi în Biserică de înșuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Vrând a ne arăta însemnătatea și trebuința ce avem de această Sfântă Taină, El Singur a primit-o asupra Sa. Ne aducem aminte, că: El la Botez, după ce a ieșit din apa Iordanului, s-au deschis deasupra Lui Cerurile și s-a pogorât peste Dânsul

---

210 Peasnă**,** peasne și pesne — Imn bisericesc, cântare bisericească, alcătuită din șase până la nouă tropare identice cu primul tropar (în ceea ce privește numărul silabelor și locul accentelor), care servește ca model celorlalte strofe din odă și care se numește *irmos* sau *cavasie;* odă

Duhul Sfânt în chip de porumbel (Mt. 3, *16*; Mc. 1, *10*; Lc. 3, *22*; Ioan-l, *32*-33). Aceasta a prezis-o Isaia Prorocul și a adeverit-o Mântuitorul, zicând: „Duhul Domnului peste Mine, pentru care M-a uns a binevesti săracilor, M-a trimis a tămădui pe cei zdrobiți la inimă, a propovădui robilor iertare, a slobozi pe cei sfârâmați întru ușurare. A propovădui anul Domnului primit" (Is., *6*1, *1*-7; Lc. 4, *18*-19). Această Ungere o făgăduiește Mântuitorul Sfinților Săi Apostoli înainte de Patima și moartea Sa, zicând: „Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor va trimite vouă… Duhul Adevărului, Care purcede de la Tatăl." (Ioan 14, *16*-17, *26*; 15, *26*). Și iarăși înainte de a se înălța la ceruri, zicând: „Iată Eu trimit făgăduința Tatălui Meu întru voi, iar voi ședeți în cetatea Ierusalimului, până ce vă veți îmbrăca cu putere de sus" (Lc. 24, *49*).

După înălțarea Domnului, Sfinții Apostoli împlinind porunca Lui, suindu-se în casa de sus „în foișorul Cinei de Taină" (F. Ap. 1, *13*-14), se adunau acolo, petrecând în post și rugăciune. În ziua a zecea după înălțarea Domnului, pe când se rugau ei, „fără de veste se făcu un sunet puternic din cer, ca de o suflare de vânt ce vine repede și a umplut toată casa unde ședeau ei. Atunci, îndată s-au înălțat niște limbi de foc, șezând pe fiecare dintr-înșii. Toți se umplură de Duh Sfânt și începură să grăiască în alte limbi, așa precum le da lor Duhul a grăi" (F. Ap. 2, *2*-4). Astfel, acești pescari săraci, simpli, neînvățați, din Galileea, primiră ungerea de sus, primiră putere, bărbăție și tărie, care le erau foarte trebuincioase în chemarea și activitatea lor Apostolică.

ACEASTĂ MINUNATĂ UNGERE O PRIMIM ȘI NOI CREȘTINII. Aceste Daruri minunate ale Sfântului Duh, de care s-au învrednicit Sfinții Apostoli, le-au primit, le primesc și le vor primi toți Creștinii din toate vremurile, din toate locurile și din toate popoarele la savârșirea Tainei Mir-Ungerii asupra lor. Precum Apostolii au primit Duhul Sfânt în a zecea zi după înălțarea Domnului așa și toți cei ce cred în Iisus Hristos, primesc după botezarea lor, în numele Preasfintei Treimi, Darurile Duhului Sfânt în Taina aceasta Sfântă a ungerii cu Sfântul Mir. Prin Taina aceasta Sfântă a Mir-Ungerii, dobândesc: „Ungere de la Cel Sfânt" (1 Ioan 2, *20*, *27*-28), primesc botezul cu focul Duhului Sfânt (Mt. 3, *11*; Mc. 1, *8*; Ap. 2, *5*-4; 8, *15*-17; 19, *6*).

CÂND, CUM ȘI UNDE SE FACE UNGEREA CU SFÂNTUL MIR? După săvârșirea Botezului prin întreită cufundare, însoțită de formula botezării în Numele Sfintei Treimi (Mt. 28, *19*), Preotul citește rugăciunea pentru învrednicirea noului botezat de Mir-Ungere și împărtășirea cu Sfintele Daruri ale Sfântului Duh. Apoi îndată unge pe noul botezat cu Sfântul Mir, făcând Semnul Crucii însoțit de rostirea pecetluirii: „Pecetea Darului Sfântului Duh. Amin" la fiecare ungere: *la frunte*, pentru sfințirea minții și a gândurilor, *la ochi*, pentru a privi Mărirea lui Dumnezeu, *urechile*, ca să audă și să asculte învățăturile și Tainele Dumnezeiești, *nasul*, pentru ca printr-o bună credință și viețuire creștinească, să devină mireasmă bună, lui Hristos Dumnezeu și Bisericii Lui, *gura*, pentru a deveni organul rugăciunilor, psalmodierilor, laudelor, cântărilor duhovnicești, convorbirilor cuviincioase, ziditoare, citirii și propovăduirii Dumnezeieștilor Scripturi și a învățăturilor Bisericii folositoare de Suflet; *pieptul și spatele*, pentru sfințirea inimii și a dorințelor, îmbrăcarea cu toate armele lui Dumnezeu în lupta cea bună după lege și starea împotriva meșteșugirilor diavolului, pentru încununarea de sus (Efs. 6, *11*-17; 1 Tim. 6, *12*; 1 Cor. 9, *25*; Evr. 12, *7*-2; Filip. 3, *7*2-74; 2 Tim. 4, *2*, *5*, *7*-8); *mâinile*, pentru ferirea de păcate și lucrarea sfințeniei, faptelor hune și a tot ce-i plăcut lui Dumnezeu și oamenilor de bine; *picioarele*, pentru a se păzi din căile pierzării și a alerga pe calea vieții (vezi și „Vârtejul Rătăcirilor", pp. 407-8; „Priveliști Apocaliptice", cap. 5, *6*; Taina Mir-Ungerii, azi în manuscris).

Ungerea aceasta cu Sfântul Mir se numește; „Sigiliu", „Sigilare" sau „Pecete", pecetluire de la cuvintele Dumnezeștei Scripturi; „Cel ce ne adeverește pe noi, împreună cu voi în Hristos și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a și pecetluit pe noi și ne-a dat arvuna Duhului în inimile noastre" (2 Cor. 1, *21*-22); și: „Nu întristați pe Duhul Cel Sfânt al lui Dumnezeu, în Care v-ați pecetluit spre ziua răscumpărării" (Efs. 4, *5*6). „Voi aveți ungere de la Cel Sfânt..." (1 Ioan 2, *20*).

ÎNSEMNĂTATEA UNGERII CU SFÂNTUL MIR. Aceasta este un semn al Darului Sfântului Duh, Care îndată după Botez, S-a pogorât foarte minunat în chip de porumbel asupra Mântuitorului Hristos, apoi asupra Apostolilor în chip de limbi de foc. Acest Duh Sfânt cu Darurile Lui (Is. 11, *2*-5; Rom. 72, *6*), ni se dă și nouă după botez în chip nevăzut (Sf. Chiril, cateh. III mistagogică, *1*-4; D.I.D. o.c. cart. IV. c.-9; S. Tes. 64; vezi și rugăciunea sfințirii Sf. Mir).

CREȘTINII APOSTOLICI PRIMEAU DUHUL SFÂNT PRIN PUNEREA MÂINILOR APOSTOLILOR ȘI PRIN MIR-UNGERE. Sfântul Apostol și evanghelist Luca ne istorisește în

„Faptele Apostolilor”, că Sfinții Apostoli săvârșeau de obicei taina acesta prin punerea mâinilor. Așa ni se spune că Sfântul Apostol Petru și Ioan trimiși de Apostolii din Ierusalim în Samaria, și-au pus mâinile peste Samarinenii botezați de Sfântul Apostol Filip și aceștia au primit Duh Sfânt (F. Ap. 8, *14*-77). Așijderea Sfântul Apostol Pavel, punându-și mâinile peste 12 bărbați nou-botezați, a venit peste dânșii Duhul Sfânt și grăiau în limbi și proroceau (F. Ap. 19, *5*-*6*). Vedeți? Când Sfinții Apostoli își puneau mâinile peste noii botezați, îndată și Duhul Sfânt venea peste dânșii, grăiau în limbi și proroceau.

În alte părți ale Dumnezeieștilor Scripturi aflăm unele locuri, unde se vorbește de ungerea tainică sau Mir-Ungere, prin care noii botezați se pecetluiau cu pecetea Sfântului Duh. Așa d.p. Sfântul Apostol și evanghelist Ioan, privitor la savârșirea acestei Taine Sfinte cu tainica ei pecetluire, adeverește așa: „Voi aveți ungere de la Cel Sfânt... Ungerea care ați primit-o de la El, petrece în voi și nu aveți trebuință să vă învețe cineva; fiindcă această ungere este adevărată și nemincinoasă. Ea vă învață toate, de aceea rămâneți în ea așa cum învață... Acum fiilor, rămâneți în această (ungere), ca să avem îndrăzneală când Se va arăta...” (1 Ioan 2, *20*, *27*-28).

Ungerea aceasta care învață pe cei unși, este Duhul Sfânt venit peste ei. „Mângâietorul, Duhul Sfânt... -zice Mântuitorul — Acela vă va învăță pe voi toate... Când vă vor da pe voi... nu vă grijiți mai înainte cum sau ce veți grăi, că se va da vouă în acel ceas ce veți grăi. Că nu sunteți voi cei ce grăiți; ci Duhul Tatălui vostru este Care grăiește în voi” (Ioan. 14, *17*-20; Mt. 10, *19*-20). „Eu voi da vouă gură și înțelepciune, căreia nu-i vor putea grăi, nici sta împotriva toți care se vor împotrivi vouă” (Lc. 20. 15; Ioan 20 21-25).

Despre această ungere cu Sfântul Mir în vremurile apostolice, ne adeverește și Sfântul Apostol Pavel, zicând: „Cel ce ne întărește pe noi și pe voi în Hristos și Cel ce ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a și pecetluit și ne-a dat arvuna Duhului în inimile noastre” (2 Cor, l-, *21*-22). „Nu jigniți pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, cu Care ați fost pecetluiți în ziua răscumpărării” (Efs. 4, *30*)., Din aceste locuri scripturistice, reiese clar că Sfinții Apostoli la început împărtășeau nou-botezaților pe Duhul Sfânt prin punerea mâinilor, iar mai pe urmă, după povața Duhului Adevărului (Ioan 14, *26*), începură a pogorî Darul Sfântului Duh prin ungerea cu Sfântul Mir. Așadar, Mir-Ungerea a înlocuit „punerea mâinilor”, care se întrebuințează de Arhierei la hirotonia candidaților la Preoție; în Diacon, în Preot și în Arhiereu...

La începutul formării Bisericii Creștine, numai Sfinții Apostoli singuri puteau săvârși Taina aceasta a Mir-Ungerii. Alții nu. Mai pe urmă, înmulțindu-se creștinii, Apostolii nu mai puteau ajunge să ungă cu Sfântul Mir pe toți cei care se botezau prin felurite localități: sate, orașe, cetăți. Atunci ei hirotoneau Arhierei — Episcopi — înzestrându-i cu puterile lor date de Domnul, deci și cu puterea aceasta de a pogorî pe Duhul Sfânt asupra noilor botezați. Astfel, unde nu puteau ajunge Sfinții Apostoli, mergeau Episcopii și își puneau mâinile sau ungeau cu Sfântul Mir pe cei botezați. Mai târziu, înmulțindu-se mai mult Creștinii de prin toate părțile, Episcopii nemaiputând ajunge pretutindeni pentru a unge cu Sfântul Mir pe cei nou botezați, ei dădură puterea aceasta de a unge cu Sfântul Mir și a pogorî pe Duhul Sfânt cu Darurile Lui asupra botezaților, preoților, hirotonosiți de dânșii. Punerea mâinilor fiind un drept numai al Apostolilor și Episcopilor, începu a se întrebuința pretutindeni numai ungerea cu Sfântul Mir. Pentru a păzi și în cazul acesta porunca apostolică cu sfințenie, ca Duhul Sfânt să fie pogorât asupra noilor botezați numai de Episcopi, s-a rânduit ca Sfântul Mir, cu care se ung noii-botezați, să fie sfințit numai de Arhiereii cei mai mari ai Bisericii din țară, iar Preoții, după botezare, să-i ungă cu Sfântul Mir. Așa s-a făcut în vechea Biserică Creștină apostolică și Patristică, așa se face și în prezent în Biserica noastră Creștină drept-credincioasă a Lui Dumnezeu.

MINIȘTRI SĂVÂRȘITORI AI TAINEI MIR-UNGERII sunt doi: Unul este Episcopul sfințitor al Mirului și al doilea este Preotul care face ungerea celor botezați (Cart. can. 6).

MATERIA MIRULUI ESTE SFÂNTUL MIR făcut din untdelemn curat amestecat cu felurite aromate, sfințit de Arhiereii Cei mai mari ai Bisericii poporului.

FORMA TAINEI este pecetluirea cu Sfântul Mir în semnul Crucii de Preot, la: frunte, ochi, nas, gură, urechi, piept, spate, mâini și picioare, însoțit la fiecare pecetluire de rostirea cuvintelor pecetluitoare: „Pecetea Darului Sfântului Duh. Amin.”

PRIMITORII TAINEI sunt toți botezații în Numele Preasfintei Treimi: prunci, copii și vârstnici, cărora după botezare, li se împărtășește Sfânta Taină a Mir-Ungerii.

AȘEZAREA TAINEI MIR-UNGERII A FOST ANUNȚATĂ DE MÂNTUITORUL. În ziua de pe urmă a sărbătorii înfigerii corturilor, Mântuitorul anunță Taina aceasta, zicând: „De însetează cineva să vină la Mine și să bea... Cel ce crede în Mine, râuri de apă vie — precum a zis Scriptura — vor curge din inima lui” Aceasta a zis-o pentru Duhul pe Care aveau să-l primească cei ce cred într-însul; că până atunci Duhul nu fusese dat, pentru că Iisus nu fusese preamărit”. (Ioan 7*, 37*-39).

HRISTOS DUMNEZEU-OMUL A FOST UNS DE TREI ORI CU MIR PREȚIOS. Mulți istorici sunt în nedumerire de femeile care au uns pe Domnul cu Mir. Unii zic că a fost aceeași femeie păcătoasă, alții că au fost două, alții trei, între care este și Sfântul Ioan Hrisostom.

Prima care a uns pe Domnul cu mir, este femeia păcătoasă, după unii Maria Magdalena. Această ungere s-a făcut în al doilea an al activității Iui Iisus, în casa fariseului Simon, care singur s-a scandalizat. Aceasta ne-o arată Sfântul Apostol și Ev. Luca zicând: „Mântuitorul nostru Iisus Hristos — după ce a vorbit despre Ioan Botezătorul — S-a rugat unul din farisei ca să mănânce cu el. Intrând în casa fariseului, a șezut. Atunci o femeie păcătoasă aduse un vas plin cu mir și stând dinapoi lângă picioarele Lui, plângea, le uda cu lacrimi, le ștergea cu părul capului său și le ungea cu mir, sărutându-le. Fariseul, care chemase pe Iisus la masă, văzând aceasta, cugeta în sine: „Acesta de ar fi Proroc, ar ști cine și ce fel de femeie este cea care se atinge de El, că-i o păcătoasă”. Iisus i-a zis: „Simone am să-ți spun oarece”. Simon a răspuns: „Spune învățătorule!” Iisus a zis: „Un cămătar avea doi datornici: unul datora 500 de dinari, iar celălalt numai 50. Neavând ei cu ce plăti, le-a iertat la mândoi datoria. Deci, spune-mi, care dintre cei doi îl va iubi mai mult?” Simon a răspuns: „Socotesc că acela, căruia i-a iertat mai mult?” Atunci Iisus a zis: „Drept ai judecat. „ Apoi întorcându-se spre femeie a zis către Simon: „Vezi tu pe femeia aceasta? Eu am intrat în casa ta: apă pe picioarele Mele n-ai dat, iar aceasta cu lacrimi Mi-a spălat picioarele și le-a șters cu părul capului ei. Sărutare nu Mi-ai dat, iar aceasta de când a intrat n-a încetat sărutându-Mi picioarele. Pentru acesta îți grăiesc: „Iartă-se păcatele ei cele multe, că a iubit mult; iar cui se iartă mai puține păcate, mai puțin iubește.” Apoi a zis femeii: „Iartă-ți-se păcatele tale!” Atunci cei ce ședeau cu dânsul au început a zice în sine: „Cine este Acesta Care iartă și păcatele?” Zis-a Iisus către femeie: „Credința ta te-a mântuit, mergi în pace!” (Lc. 7*, 36*-50).

A doua femeie care a uns pe Iisus cu mir cu 6 zile înainte de Paști, este Maria, sora lui Lazăr care a strălucit în viață cinstită. Despre ea ne istorisește Sfântul Apostol și Ev. Ioan, așa: „Mai înainte de Paști cu 6 zile, Iisus a venit în Vitania unde era Lazăr, cel ce fusese mort, pe care l-a înviat din morți. Acolo (în casa lui Lazăr în Vitania) i-au făcut Lui cină. Maria slujea, iar Lazăr era unul din cei ce ședeau împreună cu Iisus. Atunci Maria luând o litră de mir de nard[211] curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus, iar casa s-a umplut de mirosul mirului. Unul din ucenicii Lui, Iuda Iscarioteanul, care vrea să-L vândă pe El (Ioan 6, *7*0-71), scandalizându-se, a zis: „Pentru ce nu s-a vândut acest mir în (preț de) trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor?” Aceasta a zis-o nu că de săraci îi era lui grijă, ci pentru că era fur și avea o pungă și ce se pune într-însa, purta. Atunci Iisus, a zis: „Las-o pe dânsa, spre ziua îngropării Mele l-a păzit pe acesta. Căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, iar pe Mine nu Mă aveți pururea” (Ioan 12*, 1*-8).

A treia femeie a uns cu mir prețios pe Mântuitorul după 4 zile de la a doua ungere. Aceasta ne-o adeverește Sfântul Apostol și Ev. Matei și Marcu, zicând: „Iisus... a zis ucenicilor săi: „Știți că după două zile vor fi Paștile, și Fiul Omului se va da să se răstignească”. Atunci — pe când — Arhiereii, cărturarii și bătrânii poporului, adunați în curtea Arhiereului Caiafa, se sfătuiau să prindă pe Iisus cu vicleșug și să-l omoare, El era în Betania în casa lui Simon leprosul. În acel timp a venit la dânsul o femeie (păcătoasă) având un alvastru[212] și a turnat tot mirul pe capul lui Iisus, șezând El. Ucenicii Lui, văzând, le-a părut rău, zicând: „Pentru ce se făcu atâta pagubă cu mirul? Acesta (mirul) se putea vinde cu mai mult de 300 de dinari și să se dea săracilor”. Și se răsteau asupra ei. Atunci Iisus le-a zis: „Lăsați-o pe dânsa! Pentru ce îi faceți supărare femeii? Că bun lucru a făcut cu Mine. Pe săraci pururea îi aveți cu voi; și când veți vrea puteți a le face bine, dar pe Mine nu Mă aveți pururea.

---

[211] Nume dat mai multor specii de plante erbacee originare din regiunea munților Himalaia *(Nardostachys); spec.* plantă cu rădăcina scurtă și groasă, fibroasă și foarte aromată, cu frunze moi și flori roșii-purpurii *(Nardostachys iatamansi).* **2.** Esență parfumată extrasă din rădăcina de nard

[212] Alvastru – (înv.) alabastru (varietate de ghips cu aspect de marmură albă străbătută de vine transparente, întrebuințată la fabricarea unor obiecte ornamentale)

Aceasta ce-a făcut, vărsând mirul acesta pe Trupul Meu, a apucat mai înainte de l-a uns spre îngropare. Spre îngroparea Mea a făcut aceasta. Amin grăiesc vouă: ori unde se va propovădui Evanghelia aceasta în toată lumea, se va povesti și ce-a făcut aceasta, spre pomenirea ei". (Mt. 26, *1*-13; Mc. 14, *1*-9).

Din aceste istorisiri reiese că trei au fost femeile care au uns pe Mântuitorul cu mir prețios și trei sunt ospețele unde a fost uns. Prima ungere pe picioare, cu mirul prețios s-a făcut de o femeie păcătoasă, cam pe la jumătatea activității Sale Mesianice la ospăț, unde s-a scandalizat chiar fariseul Simon, care-L chemase la masă ca să manânce. A doua ungere cu mir, I s-a făcut Mântuitorului cu șase zile înainte de Paști în Betania, la cina din casa lui Lazăr, de Maria sora lui Lazăr cu o litră de mir de nard, ungând picioarele lui Iisus, unde se scandalizează Iuda Iscariotul. A treia ungere cu mir prețios turnat pe cap, se făcu de femeia păcătoasă, poate Samarineanca ce păcătuise cu șase bărbați, ori păcătoasa prinsă în desfrânare și adusă de farisei, sau de alta (Ioan 4, *18, 7*-32; 8, *3*-11), s-a făcut cu două zile înainte de Paști, în casa lui Simon leprosul (bubosul), când s-au scandalizat toți Apostolii. Cele trei femei care au uns pe Domnul cu mir: prima care a turnat mirul pe picioare și a treia care a turnat mirul pe cap, erau păcătoase (desfrânate), iar a doua care a turnat mirul pe picioarele lui Iisus, era Maria, sora lui Lazăr, care strălucea în viețuire curată, cinstită (Ioan 12, *2*). Acestea știind că Patriarhul Iacob a uns stâlpul de piatră cu untdelemn, în pietatea vedeniei cerești ce avusese, că Arhiereii și Preoții se ungeau cu mir prețios când se preoțeau, așijderea împărații, Prorocii și jertfele nesângeroase se ungeau cu untdelemn, sub inspirația Divină, ung cu mir pe Mântuitorul, care mergea spre Patima de bunăvoie, Jertfire și îngropare.

Prima femeie desfrânată, după ce a uns picioarele Mântuitorului cu mir, a dobândit iertarea păcatelor; Maria, sora lui Lazăr, apărare și femeia curvă din urmă cinstirea ei prin propovăduirea acestei fapte bune în toată lumea. Trei au fost ospețele: 1) în casa lui Simon fariseul, *2*) în casa lui Lazăr și 3) în casa lui Simon leprosul. Așadar, Mântuitorul a fost uns cu mir prețios de trei ori, înaintea Jertfirii Sale de bunăvoie.

AȘEZAREA TAINEI MIR-UNGERII S-A FĂCUT ÎN ZIUA CINCIZECIMII, când Duhul Sfânt s-a pogorât peste Sfinții Apostoli în chip de limbi de foc... și când la propovăduirea Sfântului Apostol Petru, au crezut în Hristos și s-au botezat 3 000 de Suflete, după care au primit și Duh Sfânt (F. Ap. 2, *2*-4; 41, *38*).

MIR-UNGEREA S-A PRACTICAT DIN VREMILE APOSTOLICE. Aceasta reiese din locurile scripturistice (1 Ioan 2, *20, 27*-28; 2 Cor. 1, *21*-22; Efs. 1, *13*; 4; 30). Sfântul Părinte apostolic Dionisie Areopagitul (96 d.Hs), ucenicul Sfântului Apostol Pavel, privitor la Taina Mir-Ungerii, vorbește astfel: „Mai este un alt oficiu, pe care dumnezeieștii noștri învățători (Apostoli) îl numesc Misterul Mirului sau al Ungerii..." Apoi descriind pe larg facerea, sfințirea mirului și ungerea celor botezați, adaugă: „Ungerea săvârșitoare a Sfântului Mir împărtășește celui ce s-a învrednicit de Sfântul Mister al renașterii, revărsarea Dumnezeiescului Duh", (d. Ierarhia Bis. c. IV, *1*, -11-18).

Așezămintele apostolice, privitor la Mir-Ungere cum se practica atunci în Biserica apostolică, scriu așa: „Despre Botez, o Episcope și Prezbitere, precum am rânduit mai înainte zicem și acum... întâi ungi cu untdelemn Sfânt, apoi botezi cu apă și la urmă pecetluiești cu mir, ca ungerea să fie împărtășirea Sfântului Duh..." (Așez. Apost. cart. VII. c. 22). Iată că acest drept de atunci era dat Prezbiterilor sau Preoților.

Sfântul Chiril al Ierusalimului († 386) arată că Taina aceasta se săvârșește prin ungere, zicând: „Vouă, după ce ați ieșit din cristelnița sfintei ape, vi s-a dat ungerea, preînchipuitoarea acelora cu care a fost uns Hristos, iar acesta este Duhul Sfânt. „

NUMIRILE MIR-UNGERII. Taina aceasta s-a supranumit: „Vărsare" sau „Curgere" de Mântuitorul când a zis: „Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura, râuri de apă vie va curge din inima lui..." (Ioan 7, *38*): „Ungere și Pecetluire" de Sfinții Apostoli Ioan și Pavel (1 Iosn 2, *20, 27*; 2 Cor. 1, *21*-22); „Pecetluire cu Duhul Sfânt" (Efs. 1, *13*; 4, *30*): „Ungere de la Cel Sfânt" (1 Ioan 2, *20, 27*); „Botezarea cu focul Duhului Sfânt" (Mt. 3, *11*; Mc. 1, *8*; F. Ap. 1, *8, 5*; 2, *2*-4; 8, *15*-17; 19,. 6).

ROADELE MIR-UNGERII SUNT: ștergerea păcatului strămoșesc, ștergerea păcatelor proprii la cei vârstnici (F. Ap. 2, *38*-39; 22, *16*; Cols. 2, *12*-13; 1 Petru 3, *31*), renașterea prin primirea primului Har, dezbrăcarea de omul vechi și îmbrăcarea în Omul Nou, Iisus Hristos (Efs. 4, *22*-24), transformarea în făptură nouă, asemenea fierului, negru și rece înroșit și înfocat după ce se bagă în foc (2 Cor. 5, *77*; Efs. 2, *10*). Aceasta reiese și din cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Câți în Hristos

v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat... De acum nu mai viez eu; ci Hristos viază în mine" (Gal. 3, *27*; 2, *20*).

CĂLUGĂRUL UNS N-A FOST PĂRĂSIT DE DUMNEZEU CHIAR ÎN APOSTAZIA LUI. Un frate era luptat de dracul curviei. Odată trecând el printr-un sat al Egiptului, a văzut o muiere frumoasă. Acea fată era a popii elenilor. Văzând-o s-a rănit spre dânsa. Mergând a zis tatălui ei: „Dă-mi-o pe ea de muiere." El i-a răspuns: „Nu pot să ți-o dau, de nu mă voi înștiința mai întâi de la dumnezeul meu". Mergând popa idolesc către dracul, l-a întrebat pe el zicând: „Iată un monah a venit și cere pe fiica mea! Oare să o dau pe ea lui?" Dracul i-a răspuns: „Întreabă-l de se leapădă de Dumnezeul lui, de botez și de cinul călugăresc". Întorcându-se popa al dracilor către fratele, i-a zis: „Te lepezi de Dumnezeul tău, de Botez și de cinul călugăresc?" El s-a făgăduit. Atunci a văzut că a ieșit din gura lui ca un porumbel și a zburat la cer. Deci, s-a dus popa la drac și i-a zis: „Iată s-a făgăduit". Atunci dracul i-a zis: „Nu-i da lui pe fiica ta de muiere, că Dumnezeu nu s-a depărtat de la dânsul, ci încă îi ajută lui". Venind iarăși acel popă spurcat, a zis fratelui: „Nu pot să ți-o dau pe ea, că Dumnezeul tău este încă cu tine și îți ajută ție". Fratele auzind, s-a umilit și și-a zis în sine: „Dacă pe mine ticălosul m-a învrednicit Dumnezeu de atâtea bogății duhovnicești numai pentru bunătatea Lui și eu m-am lepădat de Dânsul, de Botez și de cinul călugăresc, iar El încă îmi ajută mie și nu s-a depărtat de la mine, cum nu sunt eu dator să alerg la Dânsul și să nădăjduiesc în bunătatea Lui cea nemărginită?!"

Astfel, venindu-și în sine, a plecat în pustie, mergând la un bătrân, căruia i-a povestit tot lucrul. Bâtrânul ascultându-l, i-a zis: „Șezi cu mine frate în peștera aceasta și postește trei săptămâni pereche, adică câte două zile și a treia zi dezleagă și mă voi ruga și eu la Dumnezeu pentru tine". Și bătrânul s-a ostenit pentru frate și a rugat pe Dumnezeu, zicând: „Mă rog Doamne dăruiește-mi mie Sufletul acesta și primește pocăința lui...". Dumnezeu a ascultat ruga bătrânului. După ce s-a împlinit o săptămână, bătrânul a venit la frate și l-a întrebat: „Văzut-ai ceva?" Fratele i-a răspuns: „Da. Am văzut Porumbelul sus la înălțimea cerului în dreptul capului meu". Bătrânul i-a zis: „Ia aminte de tine și roagă-te lui Dumnezeu cu tot dinadinsul." Acestea, zicând s-a dus. După ce a trecut și a doua săptămână, bătrânul a mers iarăși la fratele și l-a întrebat: „Mai văzut-ai ceva?" El a răspuns: „Am văzut Porumbelul aproape de capul meu". Bătrânul sihastru i-a poruncit iarăși să fie treaz și să se roage. Apoi s-a dus de la el. După ce s-a împlinit și săptămână a treia, bătrânul a venit iarăși la el și i-a zis: „Nu cumva ai văzut ceva mai mult?" Tânărul monah a răspuns: „Am văzut Porumbelul că a venit și a stat deasupra capului meu și am întins mâna să-l prind. Atunci El a intrat în gura mea. Auzind bătrânul aceasta, a mulțumit lui Dumnezeu... Apoi a zis fratelui: „Iată Dumnezeu a primit pocăința ta, însă de acum ia aminte la tine". Monahul plin de recunoștință, i-a zis: „De acum voi fi cu tine, Părinte, și nu mă voi mai despărți de tine până la moarte." Și așa, după aceea fratele a petrecut cu bătrânul nedespărțit. (P. o.c. 410, *8*).

d) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfânta a Pocăinței?

TAINA SFÂNTĂ A POCĂINŢEI. Pocăința este una din strălucitele căi ale mântuirii. Pocăința adevărată este o strălucită virtute, prin care noi, adevărații creștini, părăsim lumea păcatelor și urmăm Mântuitorului Hristos, ne întoarcem de la viciu la virtute și trăire după Dumnezeiasca Evanghelie. Mântuitorul noatru Iisus Hristos, în capitolul 15 al Evangheliei Sale de la Luca, ne arată trei pilde grăitoare despre marea bucurie a lumii cereşti pentru pocăinţa păcătoşilor. Acestea sunt: pilda cu oaia rătăcită, drahma pierdută şi fiul risipitor. Precum păstorul se bucură de oaia aflată, femeia de drahma găsită, tatăl de întoarcerea fiului său rătăcit, aşa se bucură Dumnezeu cu îngerii Săi de pocăinţa adevărată a păcătoşilor. „Aşa zic vouă, multă bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu în cer, pentru un păcătos ce se pocăieşte" (Lc. 15, *7, 10, 24).*

MĂRGĂRITARUL, ODORUL CEL MAI PREŢIOS. O legendă religioasă ne istoriseşte că Dumnezeu a pedepsit odată pe un Înger, pogorându-l din cer jos pe pământ, spunându-i că nu se va putea reîntoarce la cer, decât numai atunci când va afla şi va aduce cu sine de pe pământ cel mai preţios odor din lumea întreagă. Întristat peste măsură, bietul Înger a plecat prin lumea largă să caute odorul cel mai plăcut lui Dumnezeu. Deodată se vede înaintea unei stânci mari de diamant. Se gândi: Voi smulge acest strălucitor diamant şi luându-mi zborul, mă voi înfăţişa cu el în cer înaintea lui Dumnezeu. Zis şi făcut. Pe când se apropia Îngerul de înaltul cerului vede că uriaşa piatră preţioasă i se topeşte în mâini. Ce să facă? Se întoarce iarăşi pe pământ, unde aleargă în zbor într-o parte şi în alta în căutarea odorului veritabil.

În alergarea sa, deodată aude un strigăt după ajutor. Un copil căzu în apele unui râu umflat de ploi. Lumea îngrozită, alerga pe mal, ţipând şi strigând după ajutor. Nimeni însă nu îndrăznea să sară în apele spumegânde pentru a veni în ajutorul copilului ce se îneca. Deodată însă, din mulţimea lumii aceleia, iese un copilandru, care repede se aruncă în apă. Valurile furioase ale râului însă l-au prins şi pe el, împleticindu-l cu puterile lui uriaşe şi l-au înecat. Îngerul văzând inima nobilă a copilandrului care sări în apă, se aruncă şi el în valurile furioase şi din adâncurile lor scoase inima micului erou şi se îndreptă cu ea în zbor spre cer. Oprindu-se în zbor înaintea Scaunului Dumnezeirii prezentă inima nobilă a copilandrului în Faţa Stăpânului a toate, zicând: „Iată am adus odorul cel mai preţios din lume! „ Îndată însă observă că sosise prea târziu, pentru că mai înaintea lui sosise în cer Sufletul nobil al copilandrului înecat. Şi acest Suflet era mult mai de preţ decât inima intrată in putrefacţie. Îngerul adânc mâhnit de nereuşita lui s-a pogorât iarăşi pe pământ, unde şi-a reluat drumul său prin lume...

A mers, a tot mers el prin singurătatea unor deşerturi pustii, când deodată, la o oază (loc roditor, acoperit cu verdeaţă în mijlocul unui pustiu, loc încântător, loc de odihnă), dădu peste un pustnic, care îşi plângea cu amar păcatele tinereţilor sale. Îngerul văzu, pe lângă alte multe, o lacrimă căzută pe o frunză care în bătaia razelor soarelui era mai luminată şi mult mai frumoasă decât un diamant. Bucurându-se el, a luat îndată frunza cu lacrima căzută pe ea şi s-a prezentat cu ea înaintea lui Dumnezeu. Şi atunci... o minune! Cerul s-a deschis, oştile îngereşti au săltat pline de bucurie şi Îngerul a intrat din nou în rânduiala lui de îngerat, pentru că adusese odorul cel mai preţios: „o lacrimă de adevărată pocăinţă".

Fericiţi devin creştinii şi clericii, care se folosesc aşa cum trebuie de Sfânta Taină a Pocăinţei cu bună chibzuială după Dreptarul Ortodoxiei! (Prel. d.L.S. o.c.).

TOŢI OAMENII AM PĂCĂTUIT ŞI PĂCĂTUIM. Fiecare din noi creştinii botezaţi şi îmbrăcaţi în Hristos, trebuie a recunoaşte, că: nici unul din noi oamenii mari şi mici nu-şi poate petrece viaţa în toată curăţia şi fără de păcate aici pe pământ. Omul nu greşeşte doar când este prunc mic, după aceea însă, cu cât se face mai mare cu atât păcătuieşte mai mult. Privindu-ne mai de aproape, vedem clar că toţi suntem păcătoşi şi greşim mereu. Însăşi Dumnezeiasca Scriptură ne arată clar că nu există om pe lume care să trăiască măcar o zi fără să păcătuiască cu nimic înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Cugetul omului este plecat spre rele din tinereţile lui" (Fac. 8.20-21). „Nu este om care să nu păcătuiască" (3 Împ. 8, *46;* 2 Paral. 6, *36*), pentru că: „Nu poate să iasă dintr-o fiinţă necurată un om curat. Nu poate să iasă nici unul… Orice om care se naşte din femeie este o făptură stricată, care bea păcatul ca apa" (Iov. 14, *4;* 15. *14-16;* 25, *4*). „Nu este nici unul care să facă binele. Toţi s-au abătut şi împreună netrebnici s-au făcut" (Ps. 13, *1*-3*;* 52; *2-4;* Rom. 3, *70-12).* „Toţi se nasc „rătăciţi" din pintecele mamei lor" (Ps. 57, *3-4).* „Cine poate zice: „Curăţit-am inima mea, sunt curat de păcat?" (Prov. Sol. 20, *9).* „Nu este om drept pe pământ, care să facă binele şi să nu păcătuiască". (Ed. 7, *20).* „Multe greşim toţi — zice Apostolul. De zicem că nu avem păcat, ne înşelăm pe noi înşine şi adevărul nu este în noi... „ (Iac. 3, *2;* 1 Ioan 1, *8*). „Toţi am păcătuit.. „ (Rom. 5, *12).* Aşadar, noi toţi greşim: unul mai puţin, altul mai mult. Acum oare ce ne aşteaptă pentru acele păcate? Judecata şi osânda! Dumnezeu însă în milostivirea Sa cea nemărginită nu voieşte moartea păcătosului. Nu, ci El voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului pentru a redobândi fericirea statornică în Împărăţia Sa cerească. Astfel, în nemărginita Sa bunătate, ne-a dăruit un mijloc de curăţire de păcate şi mântuire: Taina Sfântă a Pocăinţei. Dar ce Taină este Pocăinţa aceasta?

POCĂINŢA ADEVĂRATĂ ESTE O MINUNATĂ TAINĂ SFÂNTĂ CARE A AJUTAT ŞI AJUTĂ MULT PĂCĂTOŞII DIN TOATE VREMURILE SĂ SE MÂNTUIASCĂ. „Pocăința — definește Mărturisirea Ortodoxă — este părerea de rău pentru păcatele săvârșite, pe care ornul le descoperă înaintea Preotului Duhovnicesc, cu gând hotărât de a-și îndrepta viața și cu dorința de a împlini orice canon iar da Preotul, Duhovnicul lui". (M.O. o.c. p.I. răsp. întreb. 112). Din aceste cuvinte reiese clar, că Pocăința ca Taină Sfântă, este o întoarcere sau convertire de la vicii la virtute, de la păcate la fapte bune.

Ea constă în:

a) recunoașterea păcatelor și mărturisirea lor înaintea Preotului,

b) căință și scârbă față de păcatele făcute,

c) hotărârea desăvârșită de a nu mai păcătui,

d) primirea și facerea canonului dat de duhovnic,

e) primirea dezlegării și iertării păcatelor.

Așadar, Pocăința, sau Spovedania cum obișnuim a-i mai zice, este o minunată Taină mare, necuprinsă de mintea noastră, în care păcătosul își mărturisește păcatele înaintea Preotului, face roade vrednice de pocăință, după care primește de la dânsul dezlegarea într-un chip văzut, iar în chip nevăzut primește iertarea păcatelor de la Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Care conlucrează cu Preotul duhovnic în Sfântul Scaun al Spovedaniei.

Doamne, iar îmi plec genunchii
Și cu lacrimile-n gene,
Eu Te rog ascultă plânsul
Unei alte Magdalene!

ORIGINEA POCĂINŢEI este așa de străveche, ca și omenirea căzută în păcate. Așa ni se istorisește în istoriile cele mai bătrâne, că protopărinții noștrii Adam și Eva, după căderea în păcatul neascultării și izgonirea lor din Raiul pământesc, s-au pocăit, plângându-și păcatul lor înaintea lui Dumnezeu la poarta Raiului, închinându-se cu fețele spre răsărit. Unii istorici spun că Adam și Eva au făcut pocăință un an, alții cincisprezece ani, alții o sută de ani și apoi s-au împreunat și au făcut copii gemeni: parte bărbătească și femeiască (Fac. 3 Hron. o.c. pp. 74-8).

După ei toți strămoșii, patriarhii și Israeliții — conducători și conduși — bine-credincioși mari și mici, s-au pocăit de păcatele lor. Așa s-a pocăit împăratul David, Manase, ș.a.

Pocăința lucrătoare în Noul Testament a fost amintită de Sfântul Ioan Botezătorul și de Mântuitorul prin cuvintele: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția Cerurilor" (Mt. 3, *2*; 4, *17;* 10, *7*), „Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie" (Mt. 1, *15)* și prin alte învățături și pilde. Mai târziu, Pocăința a fost făgăduită de Mântuitorul lui Petru și celorlalți Apostoli, zicând: „Îți voi da ție -unitate, adunare apostolică — cheile Împărăției Cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri... Adevăr grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer..." (Mt. 16, *19*; 18, *18*). Taina aceasta a așezat-o Mântuitorul după învierea Sa, pentru totdeauna în Biserică, atunci când a zis Apostolilor Săi: „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi... Luați Duh Sfânt. Cărora le veți ierta păcatele se vor ierta lor și cărora le veți ține, ținute vor fi" (Ioan 20, *21*-23). Aici Domnul spune de-a dreptul Apostolilor Săi, că puterea de a ierta și a nu ierta păcatele oamenilor, este o Taină, că această iertare a păcatelor, atât ei cât și urmașii lor până la sfârșitul veacului, o vor săvârși prin Duhul Sfânt, adică prin puterea nevăzută și conlucrarea Duhului Sfânt. Așadar, însuși Domnul nostru Iisus Hristos a așezat Taina Pocăinței în vremea aceea când se afla pe pământ, după învierea Sa.

El însuși a dat Dumnezeiasca Sa putere Apostolilor de a ierta sau a nu ierta păcatele oamenilor. Și drept așa, precum a dat această putere Apostolilor, așa a dat-o printr-înșii Episcopilor și Preoților care au urmat după ei să cârmuiască Biserica, să învețe poporul, să săvârșeascăTainele... până la sfârșitul lumii.

Un lucru trebuie să știm sigur, că Taina Dumnezeiască a Pocăinței cu puterea Divină de a ierta păcatele, este de la Dumnezeu Iisus Hristos, că El a așezat-o când era pe pământ, că El a dat-o Apostolilor Săi și printr-înșii Episcopilor și Preoților, din unii în alții, până în prezent și până la sfârșitul lumii. „Iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacului. Amin." (Mt. 28, *2*0).

MARE ȘI ÎNFRICOȘATĂ PUTERE E ÎN TAINA ACEASTA. Nimeni în Biserica Vechiului Testament n-a avut puterea aceasta oricât de drepți, Sfinți și plăcuți vor fi fost ei înaintea lui Dumnezeu. Deși au făcut multe și mari minuni: a despărțit apa mării (Eș. 14, *21*-24), a oprit soarele și luna pe cer (Is. Navi 10, *12*-14), a pogorât foc din cer (Lev. 9, *22*-24; 3 Împ. 18, *18*; 1 Par. 21, *6*: 2 Par. 7, *7*) a înviat și morți (3 Împ. 17, *17*-24; 4 Împ. 3, *8*-37; 13, *2*0-21) și alte multe, dar puterea acesta Dumnezeiască a legării și dezlegării, a iertării și a ținerii păcatelor, nu s-a dat niciunuia din ei, nici Îngerilor din cer.

Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul are puterea aceasta Dumnezeiască să ierte păcatele (Mt. 2, *10* — 11) poporului (Mt. 1, *27*). Cu această putere iartă El păcatele slăbănogului din Capernaum (Mt. 9, *3*-7), iartă păcatele femeii păcătoase, adică a Mariei Magdalena (Lc. 7, *37* 50; 8, *2*), iartă păcatele păcătoasei prinsă în desfrânare (Ioan 8, *2*-11), iartă pe Zaheu (Lc. 19, *11*0), iartă pe tâlharul de pe cruce (Lc. 23, *40*-43) și pe alții. Toată această preaminunată putere, Mântuitorul o dădu Apostolilor, Episcopilor, Preoților și urmașilor lor. „Le-a dat putere asupra duhurilor necurate, ca să le scoată, să vindece orice boală și neputință (Mt. 10, *7*; Mc. 3, *14*-15; 6, *6*; Lc. 6, *7*2-75; 9, *7*-2; 10, *9*,

16), să cunoască Tainele împărăției cerurilor (Mt. 13*, 11*), să dezlege și să lege, să ierte și să țină păcatele (Mt. 16*, 19*; 18*, 18*; Ioan 20*, 22*-23).

Privitor la înzestrarea Preoților cu această Dumnezeiască putere, Sfântul Ioan Hrisostom zice așa: „Preoții locuiesc pe pământ, dar dispun de cer, căci au primit o putere pe care Dumnezeu n-a dat-o nici Îngerilor, nici Arhanghelilor, căci n-a zis acestora: „Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer". Au, e drept și stâpânitorii pământului puterea de a lega, dar numai trupurile, pe când legătura acestora se întinde asupra Sufletului și se înalță până la cer, căci ceea ce hotărăsc Preoții aici pe pământ, întărește Dumnezeu în cer, Stăpânul primește socotința slugilor Sale, căci ce a dat acelora, dacă nu întreagă puterea celor cerești? Deoarece zice: „Celor ce le veți ierta păcatele, vor fi iertate și celor ce le veți ține, vor fi ținute". Deci ce putere este mai mare decât aceasta? Este o adevărată nebunie a nesocoti o putere așa de mare, fără de care nu ne putem mântui... Pentru că ei pot ierta păcatele nu numai când ne renasc (la Botez) ci ne iartă și păcatele ce am săvârșit după renaștere" (T.D.P. o.c. 5*, 6*).

SĂVÂRȘITORUL TAINEI POCĂINŢEI este Arhiereul și Preotul. Numai aceștia cu puterea cu care i-a înzestrat Domnul nostru Iisus Hristos, pot a săvârși și Taina aceasta. Așa a învățat Biserica totdeauna și așa adeveresc Sfinții Părinți. „Cine poate ierta păcatele — zice Sfântul Ambrozie — decât numai Unul Dumnezeu, care iartă prin aceia, cărora le-a dat puterea aceasta!" (Corn. la Ev. Lc.). „Acest drept — zice el — s-a dat numai Preoților" (De poenitentia I 2, *7*). „Preoții ca oameni săvârșesc numai slujba iertării păcatelor, fără a folosi puterea lor proprie, căci ei nu iartă păcatele în numele lor; ci în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Ei cer și Dumnezeu dă" (De Spiritu Sancto, III, *8*). „Tatăl — zice Sfântul Ioan Hrisostom — a dat Fiului toată puterea să judece. Acum văd că Fiul a dat Preoților toată această putere... Preoții iudeilor aveau puterea de a curăți trupul de lepră, sau mai bine zis, nu de a curăți; ci de a constata curățirea... dar Preoții Legii noi, au primit puterea nu de a fi martori ai curăției, ci de a curăți. Și nu lepra trupului, ci de (păcate) întinăciunea Sufletului" (T.D.P. III 5-5).

PRIMITORUL TAINEI POCĂINŢEI; este orice creștin drept-credincios — Păstor sau păstorit — parte bărbătească și femeiască, începând de la 6-7 ani, care își simte cugetul încărcat de păcate și vrea să se ușureze. „Păcatul săvârșit de un catehumen — zice fericitul Augustin — se spală prin Botez, iar dacă este făcut de un om botezat, se lecuiește prin pocăință" (De adulterinis conjuigiis, *11, 16*).

MATERIA TAINEI POCĂINŢEI, este mărturisirea tuturor păcatelor făcute după Sfântul Botez, de către cel ce se pocaiește.

Chipul de față ne arată cum Îngerul păzitor al omului, dat la Sfântul botez, îl îndeamnă să meargă la Sfânta Biserică pentru a-și mărturisi, fără rușine, toate păcatele sale Preotului duhovnic..Șerpii ce se văd în calea omului, închipuiesc păcatele sale.

FORMA SĂVÂRȘIRII TAINEI POCĂINŢEI, este rugăciunea de dezlegare ce-o rostește Preotul asupra penitentului după ce i-a ascultat mărturisirea și i-a rânduit canonul, adică: „Domnul și Dumnezeul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos cu darul și cu îndurările iubirii Sale de oameni să te ierte pe tine fiule (N) și să-ți lase ție toate păcatele. Și eu nevrednicul Preot și Duhovnic cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin".

TREBUIE O SERIOASĂ PREGĂTIRE PENTRU SPOVEDANIE. Mai înainte de a veni la Sfânta Spovedanie, creștinul păcătos trebuie a posti și a se ruga, a se împăca cu vrăjmașii săi... Apoi să-și cerceteze serios cugetul, să-și reamintească

toate păcatele și greșelile săvârșite, să și le noteze negru pe alb, rând pe rând: Păcatele ce le-a făcut împotriva Sfântului Duh, păcatele strigătoare la cer, păcatele contra celor 10 porunci, păcatele de moarte, păcatele străine, păcatele grele și ușoare, făcute: cu fapta, cu vorba, cu gândul, păcatele făcute împotriva milei trupești și sufletești. Fiecare creștin păcătos să-și oglindească Sufletul său în cele 365 de feluri de păcate, omenești, din oglinda păcatelor. Astfel va afla mai ușor cât este de vinovat, va vedea ce păcate a făcut față de Dumnezeu, față de Biserica Lui, față de aproapele și față de sine însuși. Așa bine pregătit, cu toate păcatele scrise și învățate pe de rost, cu umilință, cu frică și cu fața evlavlioasă, se apropie de Sfântul Scaun al Spovedaniei înaintea Duhovnicului, pentru a-și mărturisi păcatele, privind cu ochii Sufletului la Mântuitorul, Care de deasupra îi ascultă mărturisirea și-i vede hotărârea pentru îndreptare, de-o are. Sfântul Ioan Scărarul istorisește despre călugării pustielor din Orient, că ei purtau anume un brâu de pocăință, pe care își însemnau toate faptele rele, cuvintele deșarte și gândurile păcătoase, ca într-un registru. Astfel, când se spovedeau, aveau putința de a-și spune toate păcatele. Să urmăm și noi pilda bună a acelora, pentru a ne folosi vremelnic și veșnic.

PĂCĂTOSULUI CARE VINE LA ADEVĂRATA POCĂINȚĂ I SE CERE:

a) Să fie creștin drept-credincios, fiu sau fiică a unicei Sfinte Biserici Sobornice și Apostolice; fiindcă Pocăința adevărată fără adevărata credință Ortodoxă nu este Pocăință adevărată și nici bine primită de Dumnezeu.

b) Episcopul sau Preotul Duhovnic care primește mărturisirile creștinilor ce se pocăiesc, să fie drept-credincios, nu schismatic, eretic, apostat sau ateu, pentru că unii ca aceia fiind rupți din Biserica lui Dumnezeu, n-au nicio putere de a dezlega și a ierta păcatele creștinilor drept-credincioși.

c) Să aibă căință adevărată, sinceră... Să aibă părere de rău din tot cugetul și Sufletul lui, zdrobirea inimii și întristare mare pentru păcatele sale cu care a mâniat pe Dumnezeu, ori a vătămat pe aproapele său, ori pe sineși, pentru a se ușura și a nu cădea în osândă: „inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi”. (Ps. 50, *18*).

d) Cu căință sinceră și zdrobirea inimii să vină păcătosul a-și mărturisi păcatele, lui Dumnezeu, înaintea duhovnicului, așa fel ca duhovnicul să știe clar: ce trebuie a dezlega mai ușor și ce să lege sau să canonisească, pentru a-și curăți Sufletul.

e) Hotărârea de îndreptare și a nu mai păcătui. Sfântul Apostol Petru aseamănă pe creștinul care după Botez... și după Spovedanie se lasă biruit și mânjit de diferite păcate grele și întinăciuni lumești, cu câinele care se întoarce la vărsătura sa și cu porcul scăldat ce se întorce la mocirla tinei (2 Petru 2, *22*).

f) Împlinirea canonului cuvenit, dat de Duhovnic pentru a-și ispăși păcătosul păcatele și a se îndrepta.

Chipul de față ne arată cum omul și-a mărturisit, fără rușine toate păcatele la duhovnic și Îngerul Domnului îl încununează... Așa să facem și noi ca să ne folosim vremelnic și veșnic.

MĂRTURISIREA TREBUIE A FI:

a) Secretă, făcută în taină.

b) Completă și cuprinzătoare, adică: toate păcatele făcute, cu care își vede Sufletul împovărat, cele uitate de la ultima mărturisire și toate cele făcute după aceea.

c) Umilință adevărată, învinovățire de sineși, cu căință sinceră, curată, clară, deschisă, de bunăvoie, așa fel, ca duhovnicul să le audă bine, să le cunoască deplin, pentru a ști: ce păcate trebuie dezlegate și care anume legate și canonisite, adică ce canon trebuie să dea pentru ele.

Dumnezeiasca Scriptură ne istorisește în mai multe locuri ale ei despre mărturisire, d.p.: Aaron (Num 12, *11*), israelitenii (Num. 21, *7*; Jud, *10, 7*5; 1 Împ. 7, *6*; Neem. 9, *1*-3; PI. Ier. 3, *42;* 5, *16*; Is. Navi. 7, *20),* Saul (1 Împ. 15, *24),* David (2 Împ. 12 *12-13;* 24,

10, 17; 1 Paral. *21, 8, 17;* Ps. 31, *5*; 50, *1*-5; 68, *5*), Ezdra (Ezdr. 9, *6, 15)* Neemia (Neem. 1, *5*-16), Leviții (Num. *9, 4, 33-34;* Iov. 7, *2*0), Isaia (Is. 6, *5*), Daniel (Dan. 9, *5*-75), locuitorii Ierusalimului (Mc. 1, *5*), Petru (Lc. 5, *8),* tâlharul pocăit (Lc. 23, *47*), efesenii (F. Ap. 19, *18),* Pavel (F. Ap. 22, *7*9-20; Gal. 1, *13*; 1 Tim. 1, *13, 15).*

Sfântul Apostol Iacob îndeamnă la aceasta pe creștinii — Păstori și păstoriți — apostolici zicând: „Mărturisiți-vă unul altuia păcatele (adică Episcopii și Preoții Duhovnici unii altora, iar clerul inferior și poporul la duhovnicii lor) ca să vă îndreptați". (Iac. 5, *7*6). Sfântul Apostol și Ev. Marcu ne istorisește, că: „Mergea la dânsul (la Ioan Botezătorul) toată latura iudeii și Ierusalimul, se botezau toți în râul Iordanului de dânsul, mărturisindu-și păcatele lor" (Mc. 1, *5*).

Mărturisirea tuturor păcatelor să se facă limpede, fără ascunzișuri sau vicleșuguri, nu ca Adam când arunca vina pe Eva și Eva pe șarpe (Fac. 3, *7-19).* „De vom zice că păcat nu avem ne amăgim și adevărul nu este în noi". (1 Ioan 1, *8-10;* comp. Iac. 3, *7*6).

Sfântul Apostol și Ev. Luca ne istorisește că în vremea când Sfântul Apostol Pavel se afla în Efes, veneau la el mulți și își mărturiseau păcatele; iar vrăjitorii aducându-și cărțile lor vrăjitorești, în preț de cincizeci de mii de arginți, le-au ars în public. (F. Ap. 19, *18-19).*

Sfântul Ierarh Grigore de Nyssa îndeamnă pe creștini a-și mărturisi păcatele cu lacrimi, zicând: „Vărsați înaintea mea lacrimi amare și multe și voi vărsa și eu cu voi. Alipiți-vă cu tristețe de un slujitor al Bisericii și încredeți-vă în el ca într-un Părinte... Preotul se întristează de păcatele fiului său duhovnicesc, cum s-a întristat Iacob de vederea hainei sângerate a iubitului său fiu Iosif. Trebuie să vă încredeți în cel ce va născut duhovnicește. Descoperiți cu îndrăzneală secretele (păcatele, nelegiuirile) cele mai mari, descoperiți-i tainele Sufletului vostru, precum se descoperă doctorului rănile cele mai secrete. El va purta de grijă de sănătatea fiecăruia" (Om. despre cei ce judecă pe alții cu asprime).

Așijderea ne îndeamnă la mărturisire și Sfântul Ioan Hrisostom, zicând: „Să nu ne rușinăm a ne mărturisi păcatele, căci mare este puterea mărturisirii și mult poate ea" (Om. despre cruce și tâlhar). Păcatele nemărturisite în Scaunul Spovedaniei apasă pe bietul Suflet cu o îndoită și înmulțită greutate.

CANONUL CUVENIT. Duhovnicul ascultând toate păcatele mărturisite, socotește ce are de dezlegat, iertat și de legat sau canonisit. Mărturisirea Ortodoxă privitor la aceasta, zice hotărâtor: „De pocăință ține și epitemia sau canonul pe care-l hotărăște și-l pune Duhovnicul. Astfel sunt: rugăciuni, milostenii, posturi, călătorii la locurile Sfinte, mătănii (citirea de cărți religioase, educative, luminătoare, folositoare de Suflete, cuprinzătoare cunoștințelor trebuincioase creștinilor — Păstori și păstoriți -: Sfânta Scriptură, Istoria Bisericii, Viețile Sfinților, Mântuirea Păcătoșilor, Hristoitia, Oglinda Duhovnicească, Vămile Văzduhului, despre Dumnezeu, despre Suflet, despre Sfânta Cruce, Sfânta Biserică, ș.a.m.d. — și altele asemenea cum va găsi cu cale Duhovnicul"(Răsp. întreb. 113).

Canonul urmărește ținta îndreptării penitentului. Ceea ce este învățătura însoțită de certarea cuvenită pentru școlari, meseriași de felurite ocupații, a agricultorului la lucrarea pământului pentru a produce roade cât mai multe, curățirea viei și a pomilor pentru a rodi cât mai mult și mai bine... aceea este canonul pentru păcătosul mărturisit. În fine, cele ce sunt roadele multe și bune, frumoase, gustoase la pomii ce umbresc pământul, pentru gospodar, acesta-i canonul dat celor mărturisiți pentru a le ușura păcatele, a se curăți și a fi răscumpărați în ziua judecății. Canoanele sunt niște exerciții corecționale, mijloace învățătoricești, remedii sufletești pentru îndreptarea și vindecarea păcătoșilor. Pentru atingerea scopului bun, ele trebuie date foarte înțeleptește.

„Precum în tratamentul trupului — zice Sfântul Grigore de Nyssa — știința medicală are numai scopul de a însănătoși pe bolnavi prin diferite mijloace, pentru că diversitatea bolilor impune diversitatea tratamentelor, tot așa și în bolile Sufletului, numărul și diversitatea patimilor cer îngrijiri medicale diferite, care să corespundă răului și să aducă vindecare... De aceea cel ce voiește să aplice un remediu potrivit unei părți a Sufletului ce suferă, trebuie să examineze mai întâi care este partea sufletului atinsă de boală și după aceea s-o supună tratamentului potrivit, în așa fel ca nu cumva prin necunoașterea științei de vindecare, să trateze o parte, iar boala să fie într-alta". (Can. 1).

„Cei ce au luat de la Dumnezeu dreptul de a lega și a dezlega, trebuie să examineze mai întâi felul păcatului săvârșit — zice Sinodul VI ecumenic prin canonul 102- precum și dispoziția păcătosului ce se căiește și astfel să întrebuințeze remediul potrivit cu răul, ca nu cumva să se compromită vindecarea bolnavului din cauza lipsei de metodă, căci răul păcatului nu este uniform; ci

e diferit și variază la nesfârșit și produce ramuri vătămătoare de unde se răspândește cu prisosință și înaintează, dacă nu este oprit de puterea remediului" (vezi can. 12 al Sinodului VI ec. can. 5 al Sinodului din Anghira și can. 52 al Sinodului din Cartagena).

„Cei ce au păcătuit în felurite chipuri, dar petrec în rugămintea mărturisirii și a pocăinței și se întorc cu totul de la răutăți; după măsura greșelii, unora ca acestora dându-li-se vreme de pocăință, pentru milostivirea și bunătatea lui Dumnezeu să fie primiți la împărtășire" — zice canonul 2 al Sinodului din Laodichia.

Sfântul Ioan Hrisostom, uneori recomandă oarecare bunătate față de canonisirea păcătoșilor, zicând: „Dacă greșim impunând canoane ușoare, oare nu este mai bine a da seamă pentru milostivire, decât pentru asprime? Unde Stăpânul Casei este darnic, acolo nu se cuvine ca servitorul să fie zgârcit. Dacă Dumnezeu este bun, cum poate Preotul să fie nemilostiv?... (Om. 42-43 la Mt.). Alteori impunea și o oarecare asprime binefăcătoare față de păcătoși, zicând: „Leagă bine pe cel păcătos, până ce va îmblânzi pe Dumnezeu. Nu-l lăsa nelegat, ca nu cumva să fie legat de urgia lui Dumnezeu. Dacă îl voi lega eu (ca Duhovnic), Dumnezeu nu-l mai leagă, iar dacă nu-l voi lega eu atunci îl așteaptă legăturile cele nedezlegate. „Că dacă ne-am fi judecat pe noi înșine, nu am mai fi judecați de nimeni (1 Cor. 11, *37*).

Deci, să nu crezi că aceasta este o cruzime și neomenie, ci ea se naște din blândețe și din dorința de vindecare și a bunei îngrijiri. Dar vei zice că i s-a dat un timp destul de lung ca pedeapsă. Cât timp? Un an, doi sau trei? Dar eu nu caut la mulțimea timpului sau a anilor, ci la îndreptarea Sufletului... Dacă cel păcătos s-a umilit, dacă s-a pocăit atunci s-a făcut totul; dacă însă nu este aceasta, apoi timpul cel îndelungat nu folosește la nimic! Căci noi nu căutăm dacă rana a fost legată un timp mai îndelungat, ci dacă a folosit cu ceva legătura. Dacă a folosit și într-un timp mai scurt, să n-o mai pui, iar dacă n-a folosit, atunci pune-o și după zece ani! Aceasta să-ți slujească de hotar pentru îndelungarea rănii: dobândirea și vindecarea celui legat de păcate" (Com. la ep. 2 Cor. 15; S. Tes. V. 251-264).

Chipul de faţă ne arată cum Îngerul îi spune omului să meargă la duhovnic să-şi mărturisească, fără ruşine, toate păcatele sale, pentru a se mântui.... Fără mărturisirea păcatelor la Preot nu este cu putință în nici un chip și sub nicio formă a se mântui cineva oricât de multe fapte bune ar avea și ar face. Vezi pe larg „Mântuirea păcătoșilor" pp. 319-364.

UN CANON FOLOSITOR. Un om fără de lucru ispitit de Satana, a furat dintr-o prăvălie un ceas de aur. Cum înainte de Sfintele Paști s-a dus să se spovedească, Preotul Duhovnic nu i-a dat dezlegare până nu va întoarce păgubașului ceasul furat. Neavând încotro, omul se întoarse acasă, luă ceasul și-l predă Preotului, cu rugămintea să-l ducă el proprietarului. Abia acum după ce a întors paguba făcută, Duhovnicul i-a dat dezlegarea de păcate. A doua zi când Preotul a intrat în prăvălia unde avea să predea ceasornicul, a găsit acolo o femeie care plângea cu amar și cu ochii scăldați în lacrimi, mărturisea că copilul ei, care era ucenic în prăvălia ceasornicarului, nu este vinovat. Adică ce se întâmplase? După ce proprietarul prăvăliei a aflat că-i lipsește ceasornicul de aur, s-a dus la poliție și a făcut arătare că ucenicul i-a furat ceasornicul. Vă puteți închipui cât de mare a fost bucuria întristatei mame când Preotul a scos din buzunar ceasornicul și a spus ceasornicarului numai atât: „Cel ce ți-a furat ceasornicul, se căiește de fapta sa și prin mine ți-l trimite, rugându-te de iertare." Da, bineînțeles, că Preotul n-a spus numele vinovatului, fiindcă fiecare Preot este legat cu cel mai mare

jurământ înaintea lui Dumnezeu, să nu spună nimic, cu niciun preț nimănui, chiar dacă l-ar tăia bucăți cele ce i-au mărturisit creștinii la Spovedanie.

Din întâmplarea aceasta se pot vedea foloasele spovedaniei: un tânăr la spovedanie și-a mărturisit fapta și s-a căit de ea; un păgubaș și-a primit înapoi un lucru ce i-a fost furat; un copil nevinovat a scăpat de o învinuire nedreaptă și o mamă întristată s-a bucurat că s-a descoperit nevinovăția copilului ei. Fără spovedanie, bucuriile arătate nu s-ar fi produs. Prin spovedanie îți ușurezi sufletul tău, dar în același timp faci bucurie și semenilor tăi (vezi M.o.c. 47-49). Din toate acestea reiese clar că: canoanele sunt niște mijoace de îndreptare a penitenților, în folosul lor vremelnic și veșnic.

DEZLEGAREA. După mărturisirea tuturor păcatelor cu primirea canonului cuvenit și facerea lui (Mt. 3, *8*; Lc. 1, *3*-50; 12, *1*-10), preotul duhovnic dă dezlegare de păcate, celui ce cu adevărat se pocăiește, cu puterea harului. Minunată este această putere cu care sunt înzestrați, de Dumnezeu, preoții bisericii. Mântuitorul adeverește: „Tatăl a dat Fiului toată judecata..” (Ioan 5, *22*). „Și eu — zice Sfântul Ioan Hrisostom — văd că, toată această putere s-a dat preoților, de către Fiul” (T.D.P. III, *5*).

Ai căzut? Alungă-ți jalea
Căci un înțelept a spus:
Cine cade, se ridică
Uneori cu mult mai sus!

ADEVĂRATA POCĂINŢĂ ESTE AL DOILEA BOTEZ. Da, chiar așa este. Prin adevărata pocăință, făcută după Dumnezeieștile învățături evanghelice, scripturistice, bisericești, raționale, ale ortodoxiei, omul păcătos iese curat din această baie a căinței, a lacrimilor și a Duhului Sfânt: ca odinioară din baia Sfântului Botez (unic), ca haina de nuntă curată și luminoasă (Mt. 22, *11*-13). Astfel de haină, luminoasă, pentru intrare la Nunta Mielului în Împărăția lui Dumnezeu și-au câștigat prin adevărată pocăință: David (2 Împ. 12, *1*-13); Sfinții apostoli Petru și Pavel (Mt. 26, *7*5; 1 Tim. 1, *13*-15); Maria Magdalena (Lc. 7, *37*-50; 8, *2*); Samarineanca (Ioan 4, *7*-42); Zaheu (Lc. 19, *1*-10); tâlharul de pe cruce (Lc. 13, *40*-43); și alți tâlhari precum: Moise — arapul, David, Varvar, ș.a. (V. Sf. 28 aug. o.c. pg. 908-927; 1 sep. pg. 39-42; 6 sep. pg. 233-5; 9iulie pg. 439-441; 6 mai 340-246...); păcătoasele femei: Maria egipteanca (V. Sf. 1 aprilie); Sf. Teodora (V. Sf. 11 sep. pg. 373-385); Pelaghia (V. Sf. 80 ct.pg. 225-247); Taisia (V. Sf. 8 oct. pag. 248-254); Evdochia (V. Sf. 1 martie) și altele.

FIECARE CREȘTIN SĂ AIBĂ UN DUHOVNIC, NU MAI MULŢI. Oricare creștin drept-credincios — păstor sau păstorit — este bine să aibă numai un duhovnic al său, care, la trebuință, să-l vindece sufletește. La mare, la foarte mare trebuință, ar putea să-și aibă și un al doilea, condiționat: să-l ajute pe primul în călăuzirea și vindecarea lui, așa cum fiecare are numai o mamă și un tată. Mai mulți duhovnici să nu aibă deoarece s-a văzut clar că cei ce umblă din duhovnic în duhovnic, pe la sate, pe la orașe, prin mănăstiri și schituri...se strică mai rău. Învățăturile felurite, canonisirile felurite, formează o babilonie, un amestec, o învălmășeală în capetele lor, încât nici nu mai știu de care să se mai țină. Pe lângă acestea, mai cad și în blestemul greu al sfintelor „Pravile” bisericești, care hotărăsc: „Oricare om sau femeie, de-și va lăsa duhovnicul său, fără de oarecare vină și se va spovedi la altul, să se despartă de biserică, cu cel ce-l primește pe dânsul” (P.B.G. pag. 115-117). Așijderea și învățătura, după dezlegarea din Moliftelnice sau Agheasmatare: „Fiule — ori fiică — atâția ani, poruncesc sfinții părinți, să nu te împărtășești cu Sfintele Taine, ci numai să bei Agheasmă Mare. Și de vei ține să nu te împărtășești, ți se vor dezlega păcatele tale; iar de vei îndrăzni, peste porunca sfinților părinți, ca să te împărtășești, atunci te vei socoti ca al doilea Iuda. Iar de vei fi bolnav și tare slab, temându-te de moarte, atunci să te împărtășești și de te vei însănătoși iar vei rămâne în anii ce ți s-au poruncit, până când vei împlini canonul. Iar dacă te vei împărtăși de frica morții, împlinind canonul cel dintâi, ți se va socoti alt canon pentru împărtășire și-l vei împlini și pe acela.”

Așadar, este bine a nu schimba duhovnicul, decât numai în caz de mare nevoie, când se schimbă preotul duhovnic din localitate, ori când ne mutăm noi în altă parte, în altă parohie.

PĂCATELE MĂRTURISITE ȘI CANONISITE, NU SE MAI MĂRTURISESC IARĂȘI. Păcatele odată spovedite, nu trebuie să le mai spovedească nimeni iarăși de la început altor duhovnici și să ceară canon, căci atunci leapădă canonul cel dintâi; decât numai dacă iarăși a căzut în aceleași

păcate, când trebuie să le spovedească curat, ca pe niște rădăcini și pricini ale păcatelor celor de pe urmă; spovedind pe cele dintâi, pentru smerenie... iar pe cele de pe urmă, pentru iertare (S. Tes. IX, *24*).

TREBUIE A SE SPOVEDI adeseori chiar și acei cărora, ca fariseul din pilda Mântuitorului (Lc. 18, *10*-14), li se pare că nu păcătuiesc precum alții (1 Ioan 1, *8*-9). Bolnavii trebuie a se spovedi și îngriji cât mai des. Spovedania se poate face în orice vreme și în orice loc. Trebuie a alerga la duhovnic ori de ori vedem că ne-am rănit cu păcate grele, luându-ne canonul cuvenit, pentru a primi mângâierea harului și speranța iertării. După obiceiurile vechi, spovedania se făcea în cele patru posturi ale anului. Majoritatea creștinilor, întrucât li s-a răcit căldura credinței, se mărturisesc în Postul Mare, alții și mai reci fiind, abia după doi, trei cinci ani... se spovedesc.

PLECÂND DE LA SCAUNUL SFINTEI SPOVEDANII, cugetăm cu adâncă atenție la îndreptarea noastră. În acest scop bun, ne întipărim în minte cât mai adânc, cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi: „Ferește-te de rău și fă binele... Nu te atinge, nici nu gusta, nici nu pipăi! (Ps. 33, *13*-14; Col. 2, *21*; comp. Fac. 2, *17*; 3, *1*-7) Și mai ales la porunca Mântuitorului: „Iată că te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești ca să nu-ți fie ție ceva mai rău" (Ioan 5, *14*). „Du-te și de acum să nu mai păcătuiești" (Ioan 8, *11*).

Deși omul nu poate să scape cu totul de păcat (cum nu-și poate feri hainele negre de praful făinii, cei care lucrează în morile de măcinat sau hainele albe cei ce lucrează în minele de cărbuni). Cu toate acestea, fiecare creștin este dator, după cugetul ce-l are, ca de la o mărturisire până la alta să-și îndrepteze viața cât va putea mai mult (M.O. răsp. întreb., *113*).

BINEFACERILE SAU ROADELE POCĂINŢEI sunt mari și minunate. Precum durerea, mărturisită la alte persoane, scade, și bucuria împărtășită altora, crește; așa și în pocăință sau spovedanie. Păcatul este o sarcină grea și zdrobitoare, care apasă mereu sufletul și-l mustră, este șarpe ce mușcă, lepră ce mortifică și omoară, văpaie dogoritoare trupului și haină pătată de sânge. Plăcerile păcatului întunecă ochii minții, ca furtunile văzduhul, cufundând pe păcătos în valurile poftelor și în dobitocia împătimirilor. Prin adevărata pocăință însă, sarcina se leapădă, sufletul se ușurează și dobândim harul iertării, nădejdea mântuirii, scăparea de pedeapsă pentru păcat, împăcarea cu Dumnezeu, dobândirea Raiului și a statornicei fericiri veșnice.

Mărturisirea Ortodoxă arată binefacerile pocăinței, astfel: primul folos este acesta că, precum prin păcat pierdem nevinovăția pe care am căpătat-o prin Sfântul Botez, tot astfel prin pocăință o căpătăm din nou. Precum prin păcat ne lipsim de Harul Dumnezeiesc, tot așa prin pocăință îl dobândim din nou. Apoi, precum prin păcat cădem în robia diavolului, tot astfel prin pocăință ne izbăvim de ea. În fine, precum prin păcat intră în cugetul nostru rușinea și frica, tot astfel prin pocăință se întoarce în noi pacea și îndrăzneala, la fel cu cea pe care o au copii către părinții lor (partea I răsp. întreb. 114;).

Prin pocăință ne apropiem de Mântuitorul, ca: Maria Magdalena, Samarineanca, Zaheu, Petru, Pavel... Prin pocăință dobândim Raiul, ca tâlharul (Lc. 23, *40*-43). Prin pocăință câștigăm iertarea păcatelor, haina nevinovăției cu care ne-am îmbrăcat la Sfântul Botez și viața fericită ca și fiul risipitor, care s-a căit și s-a reîntors la Tatăl său (Lc. 15, *17*-24). Să ne întoarcem și noi toți ca fiul risipitor, cu adevărată pocăință, la Dumnezeu. De câte ori ne împiedicăm și cădem, să ne ridicăm; tot așa de câte ori greșim sau păcătuim, să ne căim, să ne curățim de păcate (1 Ioan 3, *3*-5; Mt. 8, *2*-3; 9, *2*-3).

Chipul de față ne arată cum pentru fiecare păcat ce spune omul, iese câte un șarpe din gura lui. Apoi, un șarpe mai mare a scos capul de trei ori, dar nu a ieșit, adică a vrut să mai spună încă un păcat mare, dar de rușine nu l-a spus. Apoi toți șerpii care ieșiseră s-au întors din nou la el…

Vezi „Mântuirea păcătoșilor" p. 346.

DE CÂTE ORI CAZI, SCOALĂ-TE, ŞI TE VEI MÂNTUI. Orice bine-credincios creştin — păstor sau păstorit — deşi este botezat şi îmbrăcat în Hristos, totuşi este expus diferitelor căderi. Se povârneşte... şi cade adeseori în unele sau în altele din cele 365 de feluri de păcate. De este veghetor şi osârdnic, cade de mai puţine ori şi în păcate mai uşoare; iar de este mai neveghetor, neglijent, ori mai somnoros, cade de mai multe ori şi în păcate mai grele... Prin trezvie şi adevărată pocăinţă, cu facerea roadelor vrednice de pocăinţă (Mt. 3, *5*) se poate ridica şi curăţi.

Un frate oarecare a mers la Avva Sisoe şi l-a întrebat, zicând: „Ce voi face avvo, că am căzut?" Bătrânul i-a răspuns: „Scoală-te iarăşi şi iarăşi, ori de câte ori cazi". Fratele, nelămurindu-se, i-a zis: „Până când?" Bătrânul i-a zis: „Până când vei fi apucat de moarte; sau în bine sau în cădere, căci cu ce se va afla omul, cu aceea se duce" (P.o.c. 216, *38*), adică în ce-l va afla moartea în aceea îl va judeca Dumnezeu şi-l va răsplăti vremelnic şi veşnic.

Un biet frate pustnic şedea singur îndeosebi în mănăstirea Manidriilor. El zicea această rugăciune pururea, către Dumnezeu: „Doamne nu mă tem de Tine şi pentru aceasta trimite-mi săgeată de fulger sau altă muncă sau boală sau drac... ca măcar aşa sufletul meu cel împietrit să capete frică". Apoi, rugându-se, iarăşi zicea: „Ştiu că, multe am greşit Ţie, Stăpâne. Pentru aceasta nu îndrăznesc să zic să mă ierţi; ci, de se poate, pentru îndurările Tale, iartă-mă, iar de nu se poate, pedepseşte-mă aici şi nu mă pedepsi acolo. Dacă şi aceasta este cu neputinţă, răsplăteşte-mi aici parte din muncă şi acolo îmi fă munca mai uşoară; numai începe de acum a mă pedepsi, însă cu milă şi nu cu mânia Ta, Stăpâne!" Aşa pocăindu-se el un an întreg şi acestea zicând cu lacrimi fierbinţi, din tot sufletul rugându-se, îşi zdrobea trupul său cu post, cu priveghere şi în alte pătimiri, smerindu-şi şi sufletul său. Într-o zi, şezând el jos şi plângând după obicei şi tare obosit fiind din multă scârbă, i-a venit lui dormitare şi a adormit. Atunci iată, stătu de faţă Hristos şi-i zise cu glas blând: „Ce ai omule, ce plângi aşa?" Cunoscându-L pe El cine este, i-a răspuns înspăimântat: „Am greşit, Doamne!" Cel ce i s-a arătat i-a zis: „Scoală-te". El a răspuns: „Nu pot, Stăpâne, de nu-mi vei da mâna." Acela întinzând mâna şi apucându-l, l-a sculat. Fratele, sculându-se, plângea foarte tare. Cel ce i s-a arătat i-a zis iarăşi asemenea, cu glas lin şi blând: „Ce plângi omule? Ce te mâhneşti?". Fratele a răspuns: „Nu voieşti, Doamne, să plâng şi să mă mâhnesc; căci cu atâtea Te-am mâhnit, eu, cel ce am dobândit de la Tine atâtea bunătăţi?" Acela, întinzându-şi iarăşi mâna Sa, a pus-o pe capul fratelui şi i-a zis: „De acum nu te mai scârbi. De vreme ce tu te-ai scârbit pentru Mine, nu Mă voi mai scârbi Eu asupra ta. Dacă Sângele Meu L-am dat pentru tine, cu mult mai vârtos voi da ţie iertare şi la tot sufletul care se pocăieşte curat."

Fratele, venindu-şi în sine din acea vedere, şi-a simţit inima plină de toată bucuria, încredinţându-se că Dumnezeu a făcut milă cu dânsul. Astfel a petrecut totdeauna în smerenie, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale (P.o.c. 412-311).

Un alt frate pustnic, biruindu-se de curvie, în toate zilele se afla săvârşind păcatul, dar în toate zilele îmblânzea pe Stăpânul său cu lacrimi şi cu rugăciuni. Aşa făcând el, amăgindu-se de obiceiul cel rău, săvârşea mereu păcatul. Apoi iarăşi, după săvârşirea păcatului se ducea la biserică. Acolo, văzând cinstitul Chip al Domnului nostru Iisus Hristos pe icoană, se arunca pe sine înaintea Lui cu amare lacrimi, zicând: „Miluieşte-mă Doamne şi ridică de la mine această vicleană ispită, că mă trudeşte cumplit şi mă răneşte cu amărăciunea dezmierdărilor. Nu am obraz, Stăpâne, ca să caut şi să văd Chipul Tău cel Sfânt şi mult mai strălucit decât soarele, ca să se îndulcească inima mea şi să se veselească".

Acestea zicând el, după ce ieşea din biserică, iarăşi cădea în noroi, dar nicidecum nu se deznădăjduia de mântuirea sa. De la păcat întorcându-se la biserică, iarăşi cele asemenea striga către Iubitorul de oameni Dumnezeu, zicând: „Pe Tine Doamne Te pun chezaş de acum că nu voi mai face păcatul acestea; numai iartă mie, Preabunule, cele ce din început şi până în ceasul acesta Ţi-am greşit Ţie." După ce făcea el aceste înfricoşate tocmeli şi făgăduinţe, iarăşi se afla în acelaşi păcat rău. Aici era a se vedea iubirea de oameni a lui Dumnezeu cea prea dulce şi nemărginita Lui bunătate, că suferea în toate zilele călcarea şi nerecunoştinţa fratelui cea neîndreptată şi rea şi din multa Sa milă căuta şi aştepta pocăinţa şi întoarcerea lui. Nu un an a făcut aceasta, nici doi, nici trei, ci zece ani şi mai mult. Vedeţi fraţilor suferirea cea nemăsurată şi iubirea de oameni cea nemărginită a Stăpânului!!! Iată El, întotdeauna îndelung rabdă, suferind fărădelegile şi păcatele noastre cele cumplite! De acest lucru este cu putinţă a ne înspăimânta şi a ne minuna de îndurările cele bogate ale lui Dumnezeu, că fratele făgăduindu-se că nu va mai face altădată păcatul, se afla mincinos.

Într-una din zile, lucrându-se acestea și fratele făcând păcatul, a alergat la biserică plângând, suspinând, tânguindu-se și silind îndurările Preabunului stăpân ca să se milostivească spre dânsul, să-l

scape de noroiul înverșunării. Cum ruga el așa pe Iubitorul de oameni Dumnezeu, începătorul răutății și pierzătorul sufletelor noastre, diavolul, văzând că nimic nu folosește, că cele ce el prin păcat alcătuia, fratele prin pocăință le risipea, nerușinându-se s-a arătat lui de față. Căutând diavolul în obrazul fratelui, strigă către cinstita icoană a Domnului nostru Iisus Hristos: „O, ce este mie și Ţie, Iisuse Hristoase? Milostivirea Ta cea nemărginită mă biruiește și mă surpă, că primești pe acest curvar, care în toate zilele minte înaintea Ta, defăimând Stăpânirea Ta. Pentru ce nu-l arzi pe el, ci îndelung îl rabzi și-l suferi? Tu vrei să judeci pe curvari, pe preacurvari și pe toți păcătoșii o să-i pierzi. Cu adevărat nu ești drept Judecător, ci unde se va părea Stăpânirii Tale, tot treci cu vederea. Pe mine, pentru o mică călcare a înălțării, m-ai aruncat din ceruri jos și acesta fiind mincinos și curvar, fiindcă zace înaintea Feței Tale, lin îi dăruiești lui blândețea Ta. Pentru ce dar Te mai numesc pe Tine Judecător drept? Precum văd și Tu primești fețe, din multă bunătate și treci cu vederea dreptatea...”. Acestea le zicea diavolul, iuțindu-se de multă amărăciune, scoțând pară de foc din nările lui. Acestea zicând a tăcut.

Atunci s-a făcut glas ca de la Jertfelnic, zicând: „O, balaure prea viclene și pierzătorule, nu te-ai mai săturat de socoteala ta cea rea, că ai sorbit lumea? Acum, în acest moment și pe cel ce a venit la mila Mea cea nespusă, te silești să-l răpești și să-l sorbi? Ai tu atâtea greșeli ca să pui și să tragă întocmai cu Sângele cel scump pe care L-am vărsat pe Cruce pentru dânsul? Iată junghierea Mea și moartea Mea au afundat fărădelegile lui. Tu, când el vine la păcat, nu-l izgonești, ci-l primești cu bucurie și nu-l oprești, nădăjduind ca să-l dobândești! Dar Eu, Cel atât de milostiv și Iubitor de oameni, Care am poruncit verhovnicului Meu, Petru-Apostolul, să ierte celui ce greșește în fiecare zi, până în de șaptezeci de ori câte șapte, oare nu-l voi ierta pe el? Oare nu-l voi milui? Așa, cu adevărat că de vreme ce acesta aleargă la Mine, nu Mă voi întoarce de către el, până ce nu-l voi moșteni. Pentru păcătoși Eu M-am răstignit și Preacuratele Mele palme, pentru dânșii Le-am întins, ca, cel ce va voi să se mântuiască, să alerge și să se mântuiască. Eu de către nimeni nu Mă întorc, pe nimeni nu izgonesc, măcar de nenumărate ori într-o zi de va greși și de nenumărate ori va veni către Mine, nu va ieși afară scârbit. Vezi tu, Eu n-am venit să chem pe cei drepți, ci pe cei păcătoși la pocăință!”

Făcându-se glasul acela, diavolul stătea tremurând și neputând să fugă. Atunci iarăși s-a făcut glas, zicând: „Ascultă amăgitorule, pentru ce zici că sunt nedrept. Eu către toți sunt drept; că în ceea ce aflu pe cineva, în aceea îl judec. Iată, pe acesta l-am aflat stând înaintea picioarelor Mele și arătându-se biruitor peste tine. Îl voi lua dar pe el și îi voi mântui sufletul lui, fiindcă nu s-a deznădăjduit de mântuirea sa. Tu însă vezi cinstea lui, crapă de zavistia ta și te rușinează.”

Stând fratele cu fața în jos și tânguindu-se și-a dat duhul. Atunci îndată urgie mare venind, ca focul, a căzut peste satana și l-a mistuit.

De aici, fraților, să cunoaștem cu toții milostivirea și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, cea nemăsurată și niciodată să nu ne deznădăjduim de mântuirea noastră (P.o.c. 406-8, *2*).

Un alt frate, călugăr, ce se nevoia în pustie pentru a dobândi Împărăția lui Dumnezeu, căzând în ispită, adică în păcat, de scârbă a pierdut rânduiala călugărească. Vrând a pune început bun, se oprea de multă mâhnire și zicea în sine: „Când am să mă aflu, precum am fost odată?” Așa, pregetând el, nu putea nicicum să facă început de lucrul său călugăresc. Mergând la un bătrân i-a povestit cele pentru sine. Bătrânul, auzind scârba lui, i-a povestit pilda aceasta, zicând: „Un om avea o țarină. Din lenea lui, toată țarina s-a înțelenit și s-a umplut de spini și de ciulini. Mai pe urmă a socotit s-o lucreze. El a zis fiului său: mergi de curăță țarina. Fiul a mers s-o curețe. Văzând el însă mulțimea spinilor, s-a împuținat, zicând în sine: Când voi putea eu să smulg acestea toate și să curăț țarina asta? Așa zicând s-a culcat și a adomit. Deșteptându-se el și iarăși căutând la mulțimea spinilor și trândăvindu-se, a

petrecut zăcând și nefăcând nimic. Așa, uneori culcându-se, alteori întorcându-se aici, ca ușa în țâțână, precum zice Scriptura, a cheltuit fără de lucru, nu puține zile.

După aceea a venit tatăl lui ca să vadă ce a făcut. Aflându-l pe el că n-a lucrat nimic, i-a zis: „Pentru ce fiule n-ai lucrat nimic până acum?" El a răspuns: „Tată, cum veneam să lucrez, văzând mulțimea spinilor, mă slăbănogeam și de multă scârbă mă culcam și dormeam. Iacă, pentru aceea n-am lucrat nimic". Tatăl său i-a zis: „Fiule, atât cât ține așternutul tău, fă în toate zilele. Așa sporește lucrul tău și să nu slăbești". Tânărul a făcut așa. În puțină vreme a curățat țarina...". Așa fă și tu, frate, lucrează câte puțin și nu te împuțina. Și Dumnezeu cu Darul Său iarăși te așază la rânduiala ta cea dintâi". Fratele auzind, șezând cu răbdare, făcea cum l-a învățat bătrânul. Așa ostenindu-se, cu Darul lui Dumnezeu a aflat odihnă (P.o.c. 413, *13*).

La aceasta ne îndeamnă însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos, zicând: „De câte ori vei cădea, scoală-te și te vei mântui" (Rug. a II-a la Sf. Maslu).

De-ai veni la noi la vară
Ai vedea că lângă casă
Am sădit din primăvară
Tot felul de flori frumoase

Dară unele din ele
Oricât eu le îngrijesc
Cum se face-ntotdeauna
Tocmai toamna înfloresc!...

Dacă-n toamna vieții tale
Omule te pocăiești
Ca și florile acestea
Tot așa și tu-nflorești!

Oricând te rănești, intră în Biserică și te tămăduiești. La aceasta ne îndeamnă Mântuitorul, Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și Sf. Biserică. Sf. Ioan Hrisostom ne sfătuiește așa: „Ai păcătuit? Vino și intră în Biserică și-ți șterge păcatul. Ori de câte ori cazi în piață, te scoli; tot astfel, de câte ori păcătuiești, pocăiește-te... Nu te deznădăjdui. De ai mai păcătuit odată, căiește-te iarăși, ca nu cumva prin nebăgarea ta de seamă să pierzi cu totul nădejdea bunurilor făgăduite. Ai ajuns la adânci bătrânețe și ai păcătuit? Intră în Biserică și te căiește, căci aici este loc de vindecare, iar nu tribunal, locul unde nu se torturează; ci se dă iertare de greșeli" (Om. despre căință). În Biserica Sfântă sunt toate leacurile pentru vindecarea bolilor sufletești, de curățirea păcatelor, numai să le cunoască, să le primească și folosească creștinii noștri mari și mici.

Spală-ți păcatele prin lacrimi. La aceasta ne îndeamnă Sf. Ierarh Grigore Teologul, zicând despre sine însuși: „Cine va da capului meu și pleoapelor mele izvor nesecat, ca să pot spăla în mine prin șiroaie de lacrimi tot felul de întinăciune și să plâng pentru păcatele mele pe cât se cuvine? Căci pentru muritori și pentru Sufletele întinate, leacurile cele mai bune sunt: lacrimile, cenușa și sacul pocăinței" (versuri de sine însuși).

La spălarea păcatelor mărturisite și canonisite cu lacrimi, ne îndeamnă și Sf. Ioan Hrisostom, zicând: „Dacă lacrimile lui Petru au putut șterge un păcat așa de mare (al întreitei lepădări de Domnul), cum să nu le ștergeți și voi pe ale voastre prin lacrimile voastre? Căci lepădarea de Domnul nu este ceva (un păcat) neînsemnat; ci dimpotrivă, foarte însemnat și totuși, lacrimile l-au șters. Plângeți dar și voi pentru păcatele voastre, dar nu faceți aceasta numai de ochii lumii. Plângeți amar cum a făcut Petru. Vărsați șiroaie de lacrimi din adâncul inimii, ca Domnul să se milostivească spre voi și să vă dea iertare" (Om. III despre pocăință, *13*).

„Cel ce se căiește — zice Sf. Vasile — trebuie să plângă cu amar și să exprime din fundul inimii lui, ce este propriu căinței" (Reguli morale, I. 3). Psalmistul David recomandând căința sinceră, din toată inima, nu numai cu limba, cu buzele și cu gura, arată clar că numai: „Inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi" (Ps. 50, *18*). Botezul Pocăinței cu lacrimi e foarte greu, dar și foarte curățitor, luminător, folositor și în veacul acesta și în cel viitor.

e) Am avut și am unele îndoieli în Taina Dumnezeiești Împărtășanii?

1) SFÂNTA TAINĂ A DUMNEZEIEȘTEI ÎMPĂRTĂȘANII. Cărțile Dumnezeieștilor Scripturi ale Vechiului și Noului Testament și Sfânta Tradiție, ne vorbesc despre Dumnezeiasca Taină a Dumnezeiești Împărtășanii sau Cuminecături mai mult decât despre oricare din celelalte Taine Sfinte. Și cu drept cuvânt, deoarece Taina aceasta este mai înaltă, mai Sfântă, mai puternică, mai prețioasă, mai trebuincioasă, mai cinstită, mai presus decât toate celelalte șase Taine; așa cum este ziua Duminicii față de celelalte șase zile ale săptămânii, cum e capitala țării față de celelalte orașe și sate, cum e Biserica față de celelalte case din parohie sau filială, cum e împăratul, regele, domnitorul sau stăpânitorul țării față de ostași, ofițeri și trupă sau de funcționarii statului, cum este învățătorul față de școlarii săi, cum este Preotul față de parohienii săi, cum este păstorul față de oi, cum este capul față de trupul său omenesc. În celelalte șase Taine Sfinte se împărtășește credincioșilor Harul Dumnezeiesc sfințitor. În Taina aceasta însă Mântuitorul a binevoit a Se da pe Sine însuși nouă totdeauna, sub chipul Pâinii și al Vinului cu apă, sfințite, în care El este real cu întregul Său Trup și Sânge, cu omenirea și Dumnezeirea Sa, drept așa cum este în ceruri pe Scaunul Dumnezeirii Sale.

Taina Dumnezeiești Împărtășanii este superioară celorlalte Taine, e cea mai Sfântă și mai înaltă, prin care omul renăscut din baia Sf. Botez, din apă și din Duh, sigilat cu sigiliul Duhului Sfânt prin Mir-Ungere, ori de-i creștin vârstnic prin Taina Pocăinței, se împărtășește cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos sub chipul Pâinii și Vinului, sfințite, spre iertarea păcatelor, părtășia cu Hristos Dumnezeu-Omul, pentru câștigarea vieții și a fericirii veșnice. Taina aceasta întrece cu binefacerile ei pe toate celelalte. Ea aduce folos mântuirii noastre mai mult decât toate celelalte. În această Taină se descoperă credincioșilor tot Harul și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, Care e de față, real, în Pâinea și Vinul Euharistic (Vezi M. O.o.c.p. I, răsp. întreb. 106; Mt. 26, *26*-28; 1 Cor. 10, *16*-17, *21*; 11 23-32; Ioan 6, *37*-58).

Originea Dumnezeiești Împărtășanii. Începutul, obârșia sau izvorul acestei Taine Dumnezeiești, este însuși Mântuitorul. El însuși a preînchipuit-o în înmulțirea pâinilor cu care a săturat mulțimi mari de mii de oameni, a anunțat-o, arătând-o superioară cu totul față de „mana" căzută din cer, cu care a hrănit poporul israelit 40 de ani în pustie, apoi a așezat-o la Cina de Taină.

Mântuitorul anunță așezarea acestei Taine. Pe la începutul lui martie, în al doilea an al activității Sale publice, în Capernaum, după ce săturase 5000 de bărbați, plus femeile și copii, cu cinci pâini de orz și doi pești, după care Apostolii au strâns 12 coșuri pline de sfărâmături. Oamenii recunoscători minunii caută și află pe Iisus... El le-a zis: „Amin, amin grăiesc vouă: Mă căutați nu pentru că ați văzut semne — minuni — ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat. Sârguiți-vă a vă agonisi nu mâncarea cea pieritoare, ci mâncarea care rămâne spre viață veșnică, pe care vă va da-o Fiul Omului... Căci Pâinea lui Dumnezeu este aceea care se pogoară din cer și dă viață lumii... Eu sunt Pâinea Vieții... Părinții voștri au mâncat mană în pustie, dar au murit. Pâinea care se pogoară din cer este aceea, din care dacă mănâncă cineva, nu mai moare. Eu sunt Pâinea cea vie care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din Pâinea aceasta, va fi viu în veci. Pâinea aceasta pe care Eu o voi da, este Trupul meu, pe care-L voi da pentru viața lumii". Atunci iudeii nelămuriți, au început a se întreba între ei mirați: „Cum poate Acesta să ne dea Trupul său să-l mâncăm!?" Iisus le-a zis: „Amin, amin grăiesc vouă: De nu veți mânca Trupul Fiului Omului și de nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi. Căci Trupul Meu este cu adevărat mâncare și Sângele Meu este cu adevărat băutură. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, rămâne în Mine și Eu în el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu viez prin Tatăl, așa și cel ce Mă mănâncă pe Mine, va vieți prin Mine. Aceasta este Pâinea care s-a pogorât din cer, nu ca mana pe care au mâncat-o părinții voștri și au murit. Cel ce mănâncă Pâinea aceasta, va fi viu în veac" (Ioan 6, *26*-33, *35*, *48*-58).

„Pâinea cea vie" pogorâtă din cer, ca și „mana" pe care au primit-o iudeii în pustie, este ceva natural. Și una și alta este ceva de mâncare. Despre mâncarea aceasta Mântuitorul ne spune destul de clar, că este Trupul și Sângele Său. Cum iudeii, ca și ereticii și sectarii vremilor, nu pricepeau ce le spunea, Mântuitorul le repetă iarăși destul de lămurit, că în ceea ce le-a spus, este vorba de: „Trupul Său" și de „Sângele Său" sub chipul Pâinii și al Vinului sfințite, care se vor transforma în Trupul și Sângele Său la Cina de Taină și pe Altarele Bisericilor Ortodoxe.

Mântuitorul așază Taina Dumnezeiești Împărtășanii. Taina aceasta a fost așezată după anunțare (Ioan 6, *26*-58) mai târziu de însuși Domnul nostru Iisus Hristos în ajunul Patimii și Proslăvirii Sale. În noaptea când a fost vândut de Iuda Iscarioteanul, trădat, prins, dus la patimă și la moarte (1 Cor. 11, *23*), Iisus a venit mai înainte cu ucenicii săi într-o casă din Ierusalim, sus în foișorul ei spațios, curat, așternut, unde era pregătit Paștile evreiesc. După serbarea ultimului Paște[213], Iisus spală picioarele ucenicilor, apoi se așază la Cină. Pe când toți ședeau la masă, Mântuitorul Hristos luă în preacuratele Sale mâini Pâinea, o binecuvântă și mulțumind lui Dumnezeu, o frânse și împărțind-o ucenicilor Săi, le-a zis: „Luați mâncați, Acesta este Trupul Meu, Care se frânge pentru voi." Apoi luând Paharul cu vin, îl dădu ucenicilor Săi, zicând: „Beți dintru acesta toți, Acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, Care pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor... Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea" (Mt. 26, *26*-28; Mc. 14, *21*-24; Lc. 22, *17*-20; 1 Cor. 11, *24*-29).

Aici este ușor de înțeles despre ce e vorba și ce anume a săvârșit Mântuitorul la această Cină. El a săvârșit Sfânta și Marea Taină a Dumnezeiești Împărtășiri, dând ucenicilor Săi Preacuratul Său Trup și Sânge sub chipul Pâinii și al Vinului. Iată, aici, pentru prima oară, s-a săvârșit Taina Dumnezeiești Împărtășiri. Aici Pâinea și Vinul, după cuvântul Domnului, s-au prefăcut în Trupul și Sângele Domnului. Aici, pentru prima oară, Sfinții Apostoli s-au împărtășit cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Mântuitorului Hristos.

Aceasta s-o faceți întru pomenirea Mea. Îndată după săvârșirea Dumnezeiești Împărtășanii și Împărtășirea Apostolilor, Mântuitorul le poruncește: „Aceasta să faceți (întotdeauna) întru pomenirea Mea...". Aceasta o adevărește și Sf. Ap. Pavel, zicând: „De câte ori veți mânca Pâinea Aceasta și veți bea Paharul acesta, vestiți moartea Domnului până la venirea Lui" (Lc. 22, *15*; 1 Gor. 11, *24*-25). Prin aceste cuvinte Domnul Hristos a poruncit să se facă mereu Dumnezeiasca Liturghie cu Cina Trupului și Sângelui Său, pentru a se vesti până la sfârșitul veacurilor „moartea (adică răstignirea, jertfirea și moartea) Lui".

Dumnezeiasca Liturghie cu Proscomidia și sfințirea Darurilor, este Cina cea de Taină, Cina Domnului, răstignirea mântuitoare, taina Trupului și Sângelui de pe Cruce, slujba și serbarea Dumnezeiești Împărtășanii. Prin ea primim în trupul și sângele nostru P.S. Trup și Sânge al Domnului. Prin ea ne împărtășim cu Tainele vieții Dumnezeiești, după cum și Sf. Ap. Pavel a scris: „Paharul binecuvântării, pe care-l binecuvântăm, nu este oare Împărtășirea cu Sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este oare Împărtășirea cu Trupul lui Hristos?" (1 Cor. 10, *16*). Ba da. Întrebarea cuprinde și răspunsul: este. Este împărtășire din Pâinea Vieții (Ioan 6, *35*-58), este cuminecare și participare la „firea Dumnezeiască" (2 Petru 1, *4*).

Hristos, Piatra cea din capul unghiului vieții noastre (Mt. 21, *42*), în nemărginita Sa dragoste față de noi (Ioan 3, *16*), a gustat și a golit paharul suferinței pe Cruce pentru noi și pentru mântuirea noastră, iar nouă ne-a lăsat fericirea de a ne împărtăși cu Trupul și Sângele Său spre izbăvitoarea mâncare și băutură pentru viața veșnică. „Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea — zice El — spre iertarea păcatelor" (Mt. 26, *26*-28). Ca oamenii să-și însușească harul sfințitor, să se facă părtași mântuirii, să se sfințească și să guste fiecare fructele Jertfei de pe Cruce, Mântuitorul ne-a dat Trupul și Sângele Său cel viu și veșnic, în Taina Împărtășaniei sau Euharistiei, săvârșită în vremea oficierii Dumnezeiești Liturghii.

Ministrul săvârșitor al acestei Dumnezeiești Taine este numai Arhiereul și Preotul drept-credincios. Mântuitorul la Cina de Taină, a poruncit — nu celorlalți credincioși din cei vreo 500 (1 Cor. 15, *6*) — ci numai celor 12 Apostoli ai Săi: „Aceasta să o faceți spre pomenirea Mea" (Lc. 22, *19*), deci, numai Arhiereii și Preoții, ca urmași ai lor direcți, înzestrați cu putere Dumnezeiască de sus, pot săvârși această Dumnezeiască Taină. Potrivit practicii vremilor apostolice sau veacurilor primare, împărtășirea credincioșilor, în cazuri de mare nevoie, se poate face și de Diaconi, dar numai cu binecuvântarea Preotului și Arhiereului. Clericii mai mici — monahii și creștinii simpli — nu sunt

---

213 Cititorul să bage bine de seamă șirul lucrărilor Domnului nostru Iisus Hristos în această împrejurare: El mai întâi mănâncă mielul sfintelor pești, după datina evreiască, apoi orânduiește ospățul cel nou al Noului Testament, care e Dumnezeiasca Împărtășanie. Una înlocuiește pe cealaltă, adică Paștele nou creștinesc, înlocuiește paștele cel vechi evreiesc.

îngăduiți a umbla cu Dumnezeiasca Împărtășanie. Obiceiul vechi din vremea persecuțiilor, a încetat odată cu acelea.

Copilul Tarciziu duce Dumnezeiasca Împărtășanie celor închiși. În primele trei secole ale sângeroaselor persecuții pornite asupra Creștinilor, temnițele Romei erau pline de Creștini, care trebuiau să fie dați fiarelor sălbatice ca să fie sfâșiați, ori rânduiți pentru alte torturi. În acele vremi Dumnezeiasca Împărtășanie era dusă acasă la bolnavi, precum și prin temnițe, unde Creștinii își așteptau moartea. Astfel, în anul 257 în timpul unei persecuții, Creștinii care încă mai erau slobozi, se hotărâră să trimită celor închiși Dumnezeiasca Împărtășanie. Nu știau cine va putea trece printre păgâni, ca să ajungă la cei închiși. Un copil de 12 ani, anume Tarciziu, trecut de curând la Credința Creștină, îngenunche la picioarele Preotului, rugându-l să-i dea lui Dumnezeiasca Împărtășanie s-o ducă. Preotul îi zise: „Ești prea tânăr!" Copilul răspunse: „Tinerețea îmi va fi scut. Vă rog, faceți-mi această cinste". Lacrimile îi curgeau din ochi. Preotul înduioșat, îi dădu Dumnezeiasca Împărtășanie învelită într-o pânză curată, și-i zise: „Tarciziu! Adu-ți aminte ce Comoară iei din mâinile mele și o duci celor ce o așteaptă cu mare dor sfânt! Adu-ți aminte că lucrurile Sfinte nu se dau câinilor. Ferește-te de păgâni!

Pe drum însă se întâlni cu o ceată de derbedei, copii și tineri păgâni, care-l chemară la joacă. Fiindcă el nu voi de loc și strângea ceva la piept, copii păgâni bănuiră că este Creștin. Năvălind asupra lui, îl întrebară: „Ce duci acolo?" Un păgân zise cu dispreț: „E și el un măgar de Creștin și cred că duce ceva din adunarea lor". Păgânii erau neastâmpărați și curioși să vadă ce are. Ei îi cerură să desfacă legătura. „Niciodată, cât trăiesc" — zise Tarciziu. Păgânii începură a-l lovi. L-au bătut groaznic până la moarte. Amețit, căzu jos la pământ plin de sânge peste tot. Cu toate suferințele și amețeala ce-l copleșea, nu lăsă Comoara Dumnezeiască de la piept. Preferă mai bine a-și da viața de mii de ori, decât să lase Dumnezeiasca Împărtășanie a fi batjocorită de droaia copiilor și tinerilor păgâni idolatri.

Venind un ostaș, anume Cuadrat, care era și el Creștin, a împrăștiat ceata copiilor și a tinerilor. Alergând apoi la copilul ce zăcea jos la pământ strângând Comoara Divină la piept, îi zise: „Ţi-e rău, Tarciziu?" Copilul răspunse: „Nu le îngriji de mine. Eu duc cu mine Dumnezeiasca Împărtășanie. Ai grijă de Ea". Cuadrat l-a luat în brațe și l-a dus la adunarea Creștinilor. Copilul numai atât a putut spune: „N-am lăsat Dumnezeiasca Împărtășanie din mână. Iată, este aici!" Acestea zicând cu glas încet și stins, a murit. El este un erou, un Mucenic al Dumnezeiești Împărtășanii.

Materia Tainei Dumnezeiești Împărtășanii o formează: pâinea „prescura" din floarea făinei de grâu, foarte curată (Lev. 24, *5*-9), dospită cu aluat (Mt. 13, *33*; Lc. 13, *21*), nu cu drojdie sau țaică[214], în care se pot strecura felurite mortăciuni, murdării, nu pâine nedospită, „azimă"[215] ca la catolici. „Vinul" trebuie a fi foarte curat, natural, din struguri de vie, nicidecum amestecat cu altceva. Pentru a avea și mai multă asemănare, vinul e bine să fie roșu, asemenea cu cel prefăcut de Domnul la nunta din Cana Galileei din apă. Așijderea apa să fie foarte curată, din izvor bun. Aceasta reiese și din Așezămintele Apostolice, unde citim: „...Aducându-ne aminte... că în noaptea în care a fost trădat, luând Pâinea... Asemenea și Paharul, amestecând vin cu apă, sfințindu-l, l-a dat lor, zicând: „Beți dintru acesta toți; Acesta e Sângele Meu!"... (Așez. Apost. cart. VIII, cap. 12).

Forma săvârșirii Tainei Dumnezeiești Împărtășanii sunt cuvintele rugăciunii acestea rostită de Arhiereu sau de Preot în vremea Liturghiei credincioșilor, când sfințește Sfintele Daruri: „Încă aducem Ţie această slujbă cuvântătoare și fără de sânge și cerem și ne rugăm și ne cucerim: trimite Duhul Tău Cel Sfânt peste noi și peste aceste daruri ce sunt puse înainte. Și fă adică Pâinea Aceasta cinstit Trupul Hristosului Tău, iar ce este în Potirul Acesta, cinstit Sângele Hristosului Tău, prefăcându-le cu Duhul Tău Cel Sfânt. Amin. Amin. Amin". După rostirea acestor cuvinte însoțite de binecuvântarea cu mâna dreaptă deasupra Pâinii, Vinului și peste amândouă, de Preot, îndată — adeverește Mărturisirea Ortodoxă — se săvârșește prefacerea. Pâinea se preface în adevăratul Trup al

---

214 Țaic / țaică – regional- Drojdie de bere, maia (Scriban August (1872-1950, n. Galați), lingvist, autorul *Dicționarul limbii românești* a declarat: „de la Brăila mi se comunică forma *țaic*, fără să fie clar dacă se zice acolo așa sau corespondentul meu a auzit-o în altă parte".

215 Pâine nedospită; Pâine nedospită care se pregătea la evrei în ajunul Paștilor și se consuma după un anumit ritual în amintirea scoaterii lor din robia egipteană; Sărbătoarea azimelor v. Pași; Pesach; Pâine nedospită pe care catolicii o folosesc la împărtășanie, spre deosebire de ortodocși, care folosesc pâine dospită

lui Hristos, iar Vinul în adevăratul Lui Sânge, rămânând înaintea ochilor noștrii numai chipurile lor" (Răsp. întreb. 107, p. I).

Așa cum la Cina de Taină, cu binecuvântarea Mântuitorului, Pâinea s-a prefăcut în Trupul Lui și Vinul în Sângele Lui; tot așa în vremurile apostolice, patristice, medievale, în prezent și în viitor până la sfârșitul lumii, prin binecuvântarea Apostolilor, Arhiereilor și a Preoților, Pâinea și Vinul, proaduse, s-au prefăcut, se prefac și se vor preface în Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului. Dumnezeiasca Împărtășanie din oficierea Dumnezeieștilor Liturghii în cursul vremurilor, pe Altarele Bisericilor Creștine de pretutindeni, este prelungirea întrupării Domnului Hristos Dumnezeu-Omul, până la a doua venire a Lui.

Dumnezeiasca Împărtășire se săvârșește numai în vremea oficierii Dumnezeieștei Liturghii. Dumnezeiasca Liturghie ne înfățișează întreagă viața Mântuitorului, istoria și calea mântuirii. Ea ne arată și reprezintă calea pe care a urmat-o Domnul Hristos de la nașterea din Dumnezeu Tatăl mai înainte de toți vecii și din pururea Fecioara Maria sub vremi, până la înălțarea Sa la ceruri și șederea de-a dreapta Tatălui. Ea reprezintă de-a lungul vremii taina cea din veac ascunsă (Cols. 1*, 26*), nașterea și Jertfa Mântuitorului, Marea Taină a Creștinătății (1 Tim. 3*, 16*).

Dumnezeiasca Liturghie e slujba și jertfa adusă de Mijlocitorul pentru noi (1 Tim. 2, *5*; Evr. 9, *7*5; 12*, 24*; 1 Ioan 2*, 7*), una și aceeași până la sfârșitul veacurilor. În ea, ca într-o oglindă, vedem tot ce a făcut Dumnezeu pentru om în cursul vremii — prin descoperire.

Dumnezeiasca Liturghie este slujba împăcării noastre cu Dumnezeu (2 Cor. 5 18-20). Iisus, Mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatul lumii (Ioan 1*, 29*), ne împacă cu Dumnezeu prin Jertfa Sa universală. Păcatul ne desparte și ne depărtează de Dumnezeu, Dumnezeiasca Liturghie cu împărtășirea cu P. S. Trup și Sângele Domnului cu bună pregătire, Spovedanie adevărată însoțită de facerea roadelor vrednice de pocăință, ne împacă, ne spală și ne apropie de El, prin Iisus Hristos.

Dumnezeiasca Liturghie este apoi slujbă de mulțumire și recunoștință pentru bunătatea și binefacerile lui Dumnezeu.

Dumnezeiasca Liturghie mai este o slujbă de cerere. Prin rugăciunile și cântările ei, cerem de la Dumnezeu iertarea păcatelor și sfințirea vieții prin Har.

Dumnezeiasca Liturghie mai este în sfârșit o slujbă de adorare, de închinare. Prin ea preamărim pe Dumnezeu cu duhul și cu adevărul (Ioan 4*, 24*).

În acest chip a fost înțeleasă Dumnezeiasca Liturghie de la începutul Bisericii. Sfinții Apostoli, Creștinii cei dintâi și urmașii lor, se adunau la rugăciune în anumite locuri și ceasuri din zi și din noapte. Acolo ei cântau, citeau din cărțile sfinte, predicau și se Cuminecau. Totdeauna „frângerea pâinii" (F. Ap. 2*, 42*; 20*, 7*) era partea cea mai însemnată din cultul lor, adică Dumnezeiasca Liturghie, ca și astăzi.

Pentru sfințenia Tainei, slujba Dumnezeieștei Liturghii a fost mereu îmbogățită și înfrumusețată cu diferite forme, rânduieli, cântări și lucrări, ca prin ele Sufletul Creștinului să se pregătească cât mai bine pentru Împărtășire. Tot în acest scop, în cursul Dumnezeieștei Liturghii au fost introduse numeroase ectenii și chemări la atenție, ca luarea noastră aminte să fie întotdeauna vie și trează la desfășurarea slujbei și a Tainei: Cu pace Domnului să ne rugăm... Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm... Cu înțelepciune drepți... Să luăm aminte... Pace tuturor... Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfânta Jertfă cu pace să o aducem... Sus să avem inimile... Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi... Toate aceste semnale de reculegere, ne cheamă să fim necontenit cu mintea atentă şi cu inima deşteaptă la rugăciune, ca să gustăm apoi cu vrednicie din paharul mântuirii.

Momentele cele mai sfinte din slujba Dumnezeieştei Liturghii sunt: „Prefacerea" şi „Împărtăşirea". Prefacerea Pâinii şi a Vinului, proaduse, în Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, se săvârşeşte când Preotul rosteşte rugăciunea de chemare a Duhului Sfânt (epicleza) şi binecuvântează Darurile, în vreme ce poporul este îngenunchiat şi corul cântă: „Pe Tine Te lăudăm..." Împărtăşirea se face după ce Preotul rosteşte cuvintele de chemare: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi".... Vă apropiaţi să vă Împărtăşiţi, care sunteţi pregătiţi, toţi aceia care însetaţi după Domnul, ca cerbul după izvoarele apelor (Ps. 41 *I;* prd.d.D.A. o.c. p.284-6).

Slujirea obştească sau comună, în care se oficiază Taina Dumnezeieştei Împărtăşanii, i s-a dat numirea de Dumnezeiasca Împărtăşire. Dumnezeiasca Liturghie însoţită de Dumnezeiasca

Împărtăşire cu adâncilc lor însemnătăţi şi minuni foarte mari şi mult folositoare credincioşilor, se face in amintirea Întrupării, Naşterii, Activităţii, Crucificării, Jertfirii şi Morţii Domnului nostru Iisus Hristos.

Evlaviosul împărat a văzut pe Hristos, Preotul şi adevăraţii Creştini înălţându-se la cer. Un împărat evlavios, foarte îmbunătăţit, avea obiceiul să asculte în fiecare zi Dumnezeiasca Liturghie şi să se împărtăşească în toate sărbătorile cu Dumnezeieştile Taine. Aceasta o făcea el cu multă smerenie şi evlavie. Pentru curata şi de Dumnezeu plăcuta lui petrecere, Milostivul Dumnezeu i-a arătat o vedenie minunată pentru Dumnezeiasca Jertfă, pe care vrednicul de laudă o avea într-o foarte mare şi nespusă evlavie. În dorinţa noastră de a vă face o mai multă veselie, bucurie, voie bună în cele Dumnezeieşti şi a vă folosi cât mai mult duhovniceşte, ascultaţi ca să vedeţi ce milă a făcut Domnul Dumnezeu cu el.

Împăratul acesta ţinea cu plată trei Preoţi, ca să slujească cu rândul în Hiserica lui, pe care o avea zidită aproape de palatul său. Într-o zi, unul din Preoţi s-a dus şi s-a pregătit să slujească după obicei, socotind că va veni şi împăratul în Sf. Biserică, după cum obişnuia întotdeauna, să asculte Dumnezeiasca Liturghie. Dumnezeu însă i-a arătat acestuia o minunată vedenie prin uimire. Împăratul nu s-a dus la Biserică trupeşte; totuşi, se vedea sufleteşte în Sfântul locaş. În vedenia sa, el vedea că stătea la Dumnezeiasca Liturghie. După ce Preotul a ieşit cu Văhodul Mare, (cu. Sf. Daruri) el vede că era un stâlp drept de la Sfânta Masă și până la ceruri, foarte luminat și strălucit. Aproape de Sf. Masă şedea un Prunc mic, atât de strălucit şi prealuminat, că acoperea strălucirea soarelui. Pe Preotul Liturghisitor îl vedea schimbându-se ca faţa cristalului. Când a ajuns la Chinonic[216], s-au sărutat între dânşii, adică: Pruncul a sărutat pe Preot și el pe Prunc. Pe urmă a văzut că Dumnezeiescul Prunc mânca pe Preot, și iarăşi Preotul rămânea sănătos și întreg, de care fapt împăratul înspăimântându-se, a strigat către el, zicând: „Ce stai și nu te Împărtăşeşti cu Sfântul Trup ai lui Hristos?" Preotul a răspuns: „Mai întâi trebuie să mă ia Acest Prunc Dumnezeiesc și să mă prefacă în Sineşi, după cum vezi, şi atunci să mă împărtăşesc și eu cu Cinstitul, Sfântul și Dumnezeiescul Lui Trup". Împăratul îi zise atunci: „Cine este Acest Prunc?" Preotul i-a răspuns: „Acesta este Împăratul celor ce împărăţesc şi Stăpânul Preacuratelor Puteri şi a toată zidirea!" Acestea auzindu-le împăratul cel pământesc, a căzut la pământ, rugându-se cu lacrimi Împăratului Ceresc, ca să-l binecuvânteze şi să-i ierte toate păcatele. Dumnezeiescul Prunc a privit atunci cu Faţă veselă pe împărat şi binecuvântându-l pe el cu Sfânta Sa Dreaptă, i-a zis: „Binecuvântat să fii de Tatăl, de Mine şi de Duhul Sfânt!" Acestea zicând Stăpânul a toate, s-a sculat împăratul și L-a văzut pe El înălţându-Se la ceruri dimpreună cu Preotul și cu toţi bine-credincioşii Creştini, care au ascultat Dumnezeiasca Liturghie cu toată evlavia, luare-aminte, dragostea sfântă, pe care i-a pomenit Preotul în ziua aceea, înfățișându-i înaintea Prea Milostivului Dumnezeu Părintele Ceresc.

Cei care însă au stat de vorbă, au tot râs, au hoinărit cu mintea de colo până colo, au fost absenţi cu mintea lor de la Dumnezeiasca Liturghie şi Cuvântul lui Dumnezeu, aceştia zic, au rămas jos... Iată şi aici se împlineşte Cuvântul Mântuitorului, când zice: „Doi vor fi în pat, unul se va lua şi altul se va lăsa. Doi vor fi în câmp, unul se va lua şi altul se va lăsa. Două măcinând la moară: una se va lua și alta se va lăsa". Cei ce s-au luat după Cuvântul lui Dumnezeu, îl vor asculta, păzi şi-l vor face, vor fi luaţi cu Dumnezeu la ceruri: „Bine slugă bună și credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune. Intră în bucuria Domnului tău" (Lc. 17*, 34-36* Mt. 25*, 20-23).* Toţi aceia însă care se vor lăsa după şoapta îngerului căzut, ca Eva în Paradis, și după lumea zăcândă în cel rău (1 Ioan 5. *19)* se vor lăsa jos,.. împreună cu aceia.

Acestea văzându-le împăratul, s-a deşteptat și a primit multă veselie în întreaga sa fiinţă, fiindcă l-a învrednicit Bunul Dumnezeu să vadă o asemenea taină. Aceasta n-a spus-o el însă nimănui până în ceasul morţii sale, când a destăinuit-o celor de faţă spre a noastră învăţătură şi mângâiere (Prel. d.M.P. o.c. 413-415).

Primitorii Dumnezeieștei Împărtășanii sunt toți Creștinii — Păstori și păstoriți — drept-credincioși. Fiecare om sau prunc, după Botez și Mir-Ungere, se împărtășește de către Preotul botezător cu Preasfântul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, spre curățirea definitivă a

---

216 Chinoníc**,** chinonice s. n. Imn bisericesc liturgic care se cântă după „Unul sfânt..." la sfârșitul Liturghiei, în timp ce se împărtășesc și credincioșii, și care ține loc de predică. La bisericile care au un cor este înlocuit cu un concert religios; pricеasnă.

păcatului și spre dobândirea vieții veșnice. Se împărtășesc de asemenea și copiii; dar cei de la 7 ani în sus trebuie să fie bine pregătiți pentru aceasta prin pocăință, spovedanie și împlinirea canonului, însoțite de hotărârea îndreptării vieții. „Eu sunt Pâinea cea Vie — zice Mântuitorul — Care s-a pogorât din cer. De va mânca cineva din Pâinea Aceasta, va fi viu în veci. Pâinea pe care Eu i-o voi da, este Trupul Meu, pe care-L voi da pentru viața lumii. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, petrece în Mine și Eu în el... Acela are viață veșnică și Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi" (Ioan 6, *5*1-58).

Trupul omenesc ca să poată viețui, trebuie a se întreține cu hrană și băutură trupească. Tot astfel și Sufletul omenesc, ca să poată viețui în Hristos, trebuie a se hrăni cu hrană și băutură duhovnicească. Acestea sunt, în primul rând, Preasfântul Trup și Sânge al Domnului Hristos, apoi rugăciunea, citirea și ascultarea cuvintelor Dumnezeiești, ș.a.. De aceea Sf. Pravilă poruncește Preoților ca pe copii botezați, să-i cuminece îndată, pentru că dacă se întâmplă să moară vreun copil neîmpărtășit, Preotul care nu l-a cuminecat, are păcat mare, de moarte.

Creștinii vârstnici, precum au grijă a-și hrăni trupul cu produsele pamântului, așa să se silească a-și hrăni și Sufletul cu „tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu" (Mt. 4, *4*; Lc. 4, *4*; „2 Lege 8, *3*), cu cuvinte evanghelice, despre care zice Mântuitorul: „Cuvintele Mele sunt Duh și viață... Fericit este cel ce ascultă (prin citit sau auz) Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe dânsul" (Ioan 6, *6*3; Lc. 11, *28*). Toți creștinii — Păstori și păstoriți — să se hrănească cu rugăciunile — cele 7 laude, ș.a — și cu Cuvântul lui Dumnezeu, supranumit și „Pâinea Îngerilor", așa fel, ca în noi toți să se împlinească sfatul apostolesc: „Cuvântul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi" (Cols. 3, *16*; vezi și M.O. o.c.p. II-a, răsp. întreb. 19).

Așadar, Creștinii drept-credincioși mai întâi să se pregătească, apoi să se împărtășească. Dator este creștinul a se împărtăși cel puțin de patru ori pe an, în cele patru posturi; iar de poate, chiar în fiecare lună (Vezi M.O.p. II-a răsp. întreb. 90) și înainte de moarte; însă cu pregătire prin Spovedanie și pocăință adevărată, ca să se folosească, altfel cade în osândă (1 Cor. 11 27-29).

Acestei Taine Dumnezeiești trebuie a I se da cea mai mare cinste, deoarece este însuși Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Regele Spaniei Carol II se plimba odată cu mare alai pe străzile Madridului. Văzând un Preot, care mergea grăbit la un muribund, cu Dumnezeiasca Împărtășanie, îndată se coborî din trăsură, și-l pofti pe Preot în ea; iar dânsul, cu capul descoperit, l-a urmat pe jos. Bolnavul era un grădinar sărman. Ajunși la coliba mizerabilă a acestuia, regele îl ajută pe Preot să coboare din trăsură, apoi îngenunchind, a așteptat astfel ca Preotul să treacă cu Trupul și Sângele Domnului. După aceea a intrat cu Preotul în curtea grădinarului, i-a deschis ușa colibei și cu multă evlavie, a asistat la împărtășirea bolnavului. Terminând Dumnezeiasca Taină, a îmbărbătat cu cuvinte calde pe bolnav, pe femeia lui, asigurându-le viitorul cu ajutoare bănești. Această faptă evlavioasă a regelui s-a răspândit ca fulgerul în oraș. Poporul din întreaga împărăție a alergat să-l vadă pe evlaviosul rege, a cărui pildă a lăsat urme adânci în Sufletele supușilor săi (T.P. 68).

Dumnezeiasca Împărtășanie învie muribundul. Odată am fost chemat, în ziua lăsatului de sec, la un copil bolnav, condamnat la moarte de medicul său: „Nu mai trăiește! Moare". Biata lui mamă. nu mai avea nicio nădejde. Dădui acestui copilași ultimele îngrijiri creștine, îl mărturisii și-l împărtășii. Copilul ținea mânuțele strânse la piept în timpul acestei triste și pioase slujbe. După ce-l împărtășii cu Dumnezeieștile Taină, îl întreb, dacă-i mulțumit. Copilul își adună toate forțele pentru a-mi răspunde râzând: „Da, moș Părinte, foarte mulțumit!" L-am părăsit, fără a nădăjdui să-l mai văd.

A doua zi medicul a fost surprins găsindu-l încă viu. Dar surprinderea sa se mări mai mult când îl examină de aproape. Nu mai avea călduri, semnele morții dispăruseră. Nu știa ce să creadă. Peste trei zile micul înviat se juca cu fratele său. Îngrijirea religioasă nu-l omorâse.

Să nu aveți, deci, nicio frică de preot. Când sunteți bolnavi greu, trimiteți să-l caute mai întâi pe el. Cereți-i lui mângâierile religiei. Fiți gata pentru orice eveniment și puneți-vă în pace cu Dumnezeu. Dacă ai pașaportul în regulă, nimeni nu te obligă să pleci. (O.M.P. 403).

Trebuie a respecta adânc Dumnezeieștile Taine purtate de preoți la bolnavi. Toți credincioșii Creștini, când observă pe sfinții Liturghisitori ducând Dumnezeieștile Taine, de la Sf. Biserică la bolnavi, sunt datori a lepăda orice grijă lumească, a se cuceri și închina până la pământ Dumnezeiescului nostru Mântuitor Iisus Hristos, Care este cu adevărat în Sfânta Împărtășanie. Așa au făcut mulți credincioși creștini, nu numai dintre cei simpli, din popor, ci și învățații, voievozii, regii și împărații credincioși. Un preot ortodox rus, a fost chemat să Împărtășească cu Dumnezeieștile Taine

pe un creștin bolnav pe patul de moarte. Preotul imediat s-a închinat, a luat cu adâncă evlavie Dumnezeieștile Taine și a plecat cu Dânsele spre casa sărăcăcioasă a bolnavului. Atunci plouase mult. Preotul ajunse la un râu unde apa luase puntea. Ce să facă bietul preot! Își frământa mâinile îngrijorat, că nu putea trece apa mare și astfel va muri bolnavul neîmpărtășit.

În acel timp de frâmântare, a trecut pe acolo Ţarul cu toată suita lui împărătească, călări pe niște cai sprinteni ca zmeii. Ţarul văzând pe preot cu Sfintele Taine frământându-se pe marginea râului, umblând de la un loc la altul pentru a afla un vad mai lesnicios pentru trecut, s-a dat jos de pe calul său. Asemenea și toți ceilalți. Apoi plecându-se cu adânc respect, s-au închinat Dumnezeieștilor Taine. Ţarul adresându-se preotului, l-a întrebat unde vrea să meargă și pentru ce. Preotul i-a spus că-i chemat la un bolnav să-l Împărtășească, dar e tulburat că nu poate trece apa, și-i este teamă să nu moară bolnavul neîmpărtășit... Atunci Ţarul i-a dat calul său, zicându-i: „Sfințite Părinte! Poftim, i-a calul meu, mergi de Împărtășește pe fiul și supusul nostru, pregătindu-l cu Darul cu care te-a înzestrat Dumnezeu pentru trecerea vămilor văzduhului și pentru moștenirea Împărăției lui Dumnezeu. Acest cal cu șa și tot ce-i pe el, ți-l dăruiesc pentru totdeauna ca să te servești cu el în slujba preoțească înaintea lui Dumnezeu. Mergi sănătos, fă-ți slujba preoțească conștiincios și te roagă cu credință lui Dumnezeu pentru noi...". Preotul mulțumind respectuos împăratului, s-a suit pe cal, a trecut cu el râul, s-a dus la bolnav, l-a spovedit, Împărtășit și încurajat cu cuvinte Dumnezeiești. După aceea s-a întors la casa sa și s-a servit mult timp de calul împărătesc în cercetarea oilor cuvântătoare și în îngrijirea bolnavilor

„Teme-te de Dumnezeu, cinstește pe Preoții Lui și le dă lor, daruri din rodul brațelor tale și pârga celor sfinte" (Is. Sir. 7, *37*-38).-

Și în prezent Arhiereul sau Preotul, cu ruga, preface Pâinea și Vinul de pe Sf. Jertfelnic în Trupul și Sângele Domnului. Aceeași Taină, foarte minunată pe care a săvârșit-o atunci la Cina de Taină Mântuitorul, se săvârșește la fel de Arhiereii și Preoții drept-credincioși pe Altarele Bisericilor Creștine de pretutindeni. Atunci Mântuitorul Hristos și-a dat Apostolilor Săi însuși Trupul și Sângele Său sub chipul Pâinii și al Vinului. Aici, în Bisericile noastre Sfinte, El stă de față. Arhiereul sau Preotul se roagă și binecuvântează, rostind formula prefacerii cu toată încrederea. În acel moment Pâinea și Vinul proaduse deasupra Jertfelnicului, se prefac în însuși Trupul și Sângele Domnului Hristos, Care e de față.

Pâinea Aceasta supranumită „Agnețul", „Mielul", prin conlucrarea Sfântului Duh, într-un prea minunat, chip nepătruns și neajuns de mintea noastră omenească, se preface în adevăratul Trup al Domnului nostru Iisus Hristos. Așijderea și acest Vin proadus, tot prin conlucrarea Duhului Sfânt, într-un chip tot atât de nepătruns și nepriceput de mintea noastră, se preface în însuși Adevăratul Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, Care în vremea Patimei de bunăvoie... și la răstignire, a curs pe Cruce spre mântuirea lumii. Așadar: Pâinea și Vinul acestea proaduse, după ce se sfințesc, nu mai sunt Pâine și Vin, ci adevăratul Trup și Sânge al Domnului Hristos. Acestea sunt chiar Acel Trup Care S-a răstignit pe Cruce și chiar acel Sânge Care a curs din coasta Lui cea împunsă cu sulița. Această prefacere minunată, Dumnezeiască, unii Sfinți au văzut-o cu ochii lor proprii. Au văzut cu adevărat sub-acoperișul sau forma Pâinii și a Vinului, pe însuși Domnul Hristos. Dar credeți că numai Sfinții s-au învrednicit a vedea minunea aceasta? Nu, ci și unii păcătoși, prin rânduiala Dumnezeiască, s-au învrednicit a vedea pe Domnul Hristos în Pâinea și Vinul Euharistic. Spre lămurirea multora, vom da aici o întâmplare din cele multe și nenumărate.

Odinioară Sf. Vasile cel Mare săvârșea Dumnezeiasca Liturghie. Un evreu se prefăcu că este creștin, vrând să știe cele despre Sfintele Taine. În acel scop s-a lipit de cei credincioși și a intrat în Sf. Biserică. Acolo a văzut pe Sf. Vasile, că avea în mâinile sale un Prunc, pe Care îl sfărâma. Împărtășindu-se credincioșii din mâinile Sfântului, a venit și evreul și i-a dat Arhiereul, ca și celorlalți creștini, o parte din Dumnezeiasca Împărtășanie. Evreul luând-o în mâini, a văzut că era adevărată carne. După aceea apropiindu-se de Pahar, a văzut că era Sânge cu adevărat într-însul. El a păstrat rămășițele Sfintei Împărtășanii în mână. Mergând acasă, le-a arătat femeii sale și i-a spus despre toate cele ce a văzut cu ochii săi. Deschizându-li-se ochii sufletești, au crezut că, cu adevărat înfricoșată și prea înaltă este Taina Creștinească. A doua zi a mers la fericitul Vasile, rugându-l să-i dea Sf. Botez. Sf. Vasile dând mulțumire lui Dumnezeu, n-a întârziat. A botezat pe evreu împreună cu toată casa lui (V.Sf. 1 Ian. o.c. p. 37-8).

Creştinii Împărtăşiţi cu bună pregătire, se unesc cu Hristos! Tot cel ce cu bună pregătire se Împărtăşeşte cu Dumnezeieştile Taine, adică cu Dumnezeiescul Trup şi Sânge al Domnului Hristos, acela se uneşte strâns cu Hristos şi se face părtaş vieţii veşnice. Aceasta o adevereşte însuşi Mântuitorul, zicând: „Cel ce mănâncă Trupul Meu, întru Mine petrece şi Eu întru el. Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, are viaţă veşnică şi Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi" (Ioan 6, 56, 54). Cei ce se Împărtăşesc cu bună pregătire cu Trupul şi Sângele Domnului, aceea îşi atrag asupra lor mila lui Dumnezeu şi îşi pregătesc Sufletele lor pentru mântuire şi vieţuire veşnică. Dar ceva şi mai mult: Dumnezeiasca Împărtăşire cu adevărată pregătire, e de un mare folos, nu numai pentru Suflet, ci şi pentru trup. Aceasta s-a observat adeseori. Unii pe care ştiinţa medicală nu i-a mai putut vindeca cu niciun fel de doctorii, injecţii şi alte îngrijiri medicale, Împărtăşindu-se cu bună credinţă, s-au însănătoşit.

Sf. Grigore Teologul ne spune că sora sa fiind bolnavă, necăpătând nicio uşurare de la doctorii, s-a Împărtăşit cu Dumnezeieştile Taine şi îndată se făcu sănătoasă.

Un mut Împărtăşindu-se cu credinţă, a grăit (V. Sf. 4 iulie 118).

Un orb Împărtăşindu-se cu bună credinţă, a văzut (V. Sf. 2 Sept. 89-90).

Lămurirea călugărului ce nu credea în Sf. Împărtăşanie. Un frate călugăr nu putea să creadă că sub chipul Pâinii şi al Vinului Euharistic este însuşi Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, cu Trupul-Sângele şi Dumnezeirea Lui. Neputându-se lămuri şi nelăsându-se convins de nimeni, mergea la Sf. Biserică, dar nu se putea dumeri. Fraţii săi de Mănăstire se rugau mereu lui Dumnezeu să-i deschidă ochii Sufletului, să-i arate adevărul Tainei şi să-i înlăture gândurile necredinţei. Rugăciunea frăţimii a fost ascultată. O dată aflându-se în Sf. Biserică la Dumnezeiasca Liturghie, după citirea Sfintei Evanghelii, îndoielnicul călugăr, vede acoperământul Bisericii deschis, încât se vedea cerul şi Diaconul înconjurat de toate părţile de foc. Când s-au adus Sfintele Daruri şi s-au pus înainte pe Sf. Masă, s-a pogorât un minunat foc luminos. După foc s-au pogorât mulţime mare de Îngeri, având în mijlocul lor un Prunc şi alte două Feţe minunate, a Căror frumuseţe nu este cu putinţă a o spune. Strălucirea lor era ca fulgerul. Îngerii aceia stăteau împrejurul Sfintei Mese, iar Pruncul Acela Prea luminat şedea pe Sf. Masă. După ce s-au apropiat Preoţii să frângă Pâinile punerii înainte — povesteşte călugărul — am văzut pe cele două Feţe prea minunate, că S-au apropiat şi au ţinut mâinile şi picioarele Pruncului. Apoi cu cuţitul pe care-l ţineau, au înjunghiat pe Prunc. Sângele Lui l-au turnat în Pahar. După aceea au tăiat bucăţele Trupul Lui şi L-au pus pe pâini. Şi îndată Pâinile s-au făcut Trup. Când s-au apropiat fraţii Să se Împărtăşească, mi s-a dat şi mie Trup curat. Neputând să mă Împărtăşesc cu El, plângeam. Atunci am auzit un glas în urechile mele: „Omule! Pentru ce nu te Împărtăşeşti? Nu este aceasta ceea ce ai cerut?" Eu am zis: „Milostiv fii mie, Doamne, nu pot să mănânc trup". Glasul acela iarăşi a zis în urechile mele: „Cunoaşte dar, că de putea omul să se Împărtăşească cu Trup, Trup s-ar fi aflat, precum şi tu ai aflat acum, dar nu poate să mănânce Trup. Pentru aceasta, Domnul Dumnezeul nostru a rânduit: Pâini ale punerii înainte. Deci, de ai crezut, Împărtăşeşte-te şi tu". Eu am zis: „Cred, Doamne". Aceasta zicând eu, s-a făcut îndată Trupul Domnului pe Care-L aveam în mâna mea, Pâine. Astfel, mulţumind lui Dumnezeu, m-am Împărtăşit. După savârşirea Dumnezeieştei Liturghii am văzut acoperământul Bisericii deschis şi pe Dumnezeieştile Feţe şi cereştile puteri înălţându-se la ceruri". Această minunată descoperire Dumnezeiască povestind-o cu mare umilinţă fraţilor săi călugări, s-au dus fiecare la chiliile lor, mulţumind şi preamărind pe Dumnezeu... (P.o.c. 53-4).

Iată ce puteri mari are Dumnezeiasca Împărtăşanie! Iată ce fel de Taină Mântuitoare este Ea. Pentru aceasta noi suntem datori a mulţumi foarte mult lui Dumnezeu Care ne-a dăruit-o. Deci, cu multă dragoste şi multă bună pregătire, să ne apropiem de această Dumnezeiască Taină, pentru a ne Împărtăşi cu folos.

Împărtăşire deasă ori rară? Creştinii vremurilor apostolice, văzându-se prmejduiţi de prigonitorii lor, se Împărtăşeau des cu Dumnezeieştile Taine. Unii se Împărtăşeau în fiecare zi sau ori de câte ori Apostolii, Episcopii şi Preoţii slujeau Dumnezeiasca Liturghie. Sf. Ap. şi Ev. Luca istorisind că în ziua Pogorârii Duhului Sfânt s-au adus 3 000 de Suflete la Biserică.... arată că aceia „erau neobosiţi în ascultarea învăţăturii Apostolilor, în Împărtăşire, în frângerea pâinii şi în rugăciuni" (F. Ap. 2, *42*, *46*-47; 20, *7*). Despre Împărtăşirea zilnică a creştinilor şi zelul lor de a se Împărtăşi zilnic, vorbesc: Sf. Ciprian, Ambrozie, feric. Ieronim şi Augustin, care arată că, Creştinii din Africa se Împărtăşeau zilnic (Epist. 54 ad. Ian. oc. III). Sf. Vasile cel Mare scrie că e bine a se

Împărtăși zilnic, dar la ei se Împărtășesc de patru ori pe săptămână: Duminică, miercuri, vineri și sâmbătă și când se serbează vreun Sfânt (Epist. 93).

Prin secolele 5, *6, 7, 8* în puține localități s-a păstrat rânduiala Împărtășirii zilnice. Mai târziu s-a răcit și mai mult. Sf. Simeon Tesalonicianul (†1429), scrie: „Nimeni din cei ce se tem și iubesc pe Domnul să nu se lase neîmpărtășit peste 40 de zile; ci să se silească a se Împărtăși mai des cu Hristos, dacă se poate, în fiecare Duminică, mai ales bătrânii și cei bolnavi" (S. Tes. 360). Mărturisirea Ortodoxă (din a. 1642) fixă ca toți creștinii drept-credincioși să se mărturisească de patru ori (deci și să se Împărtășească de patru ori dacă nu sunt opriți) pe an... Aceia care sunt înaintați în credință și viețuire creștinească, duhovnicească, să se mărturisească în fiecare lună. Creștinii de rând sunt îndatorați cel puțin o dată pe an a-și mărturisi păcatele, în Postul Mare. Bolnavii să aibă grijă a-și curăți conștiința cu mărturisirea, Împărtășirea cu bună pregătire, nu cum se întâmplă și Sf. Maslu (M.O.p. I, răsp. întreb. 90).

„Mulți — zice Sf. Ioan Hrisostom — se Împărtășesc o dată pe an, alții de două ori, alții mai adeseori. Pe care-i vom prețui mai mult? Pe cei care se Împărtășesc câte o dată sau pe care mai arareori, ori pe cei mai adeseori? Nici pe unii, nici pe alții, ci numai pe aceia care se Împărtășesc cu bună conștiință și inimă curată, care au viață neprihănită. Unii ca aceștia să se apropie întotdeauna; iar cei de altfel niciodată..." (Om. 17 n. 9 la ep. c. Evr.); iar în altă parte zice îndurerat: „Mulți se Împărtășesc de frica morții, dar se duc în iad!"

Pregătiții pentru Sf. Împărtășire au fețele luminate; iar nepregătiții au fețele întunecate. Sf. Arhiereu Nifon, ne arată că la Împărtășirea creștinilor cu Sfintele Taine, a văzut fețele celor ce veneau a se Împărtăși, ale unora luminate, iar ale altora întunecate. „Fețele unora — zicea el — erau luminate ca soarele; iar ale altora întunecate ca de arapi. Îngerii care stau înainte, luau seama care și cum se apropie. Deci, pe aceia ce se Împărtășeau cu vrednicie, îi încununau; iar de către cei nevrednici — negri la Suflet — se întorceau și se mâhneau (V. Sf. 23 Dec. o.c).

În viața Sf. Cuv. Macarie Alexandreanul, privitor la Împărtășirea Sfinților și ispitele lor de la diavoli, ni se povestesc: Cuviosul Macarie i-a spus lui Paladie despre Cuviosul Marcu, că primea Împărtășirea cu Sfintele Taine din mâini Îngerești. Aceasta a văzut-o Sf. Macarie cu ochii săi când el slujind Sf. Liturghie, Împărtășea pe frați și zicea: niciodată n-am dat Dumnezeieștile Taine lui Marcu nevoitorul. Îngerul din Altar îi da lui nevăzut; iar eu vedeam numai degetele mâinilor celui ce-i da". Acel Cuvios Marcu, când era tânăr, Testamentul Nou și Vechi îl spunea pe de rost. El era foarte blând și înfrânat. S-a luptat zilnic cu diavolii până la adânci bătrâneți (V. Sf. 19 ianuarie o.c. pp. 964-5; 968-9).

Același Sfânt Macarie povestea că atunci când veneau frații a se Împărtăși cu Sfintele Taine și întindeau mâinele pentru a primi Preasfântul Trup al Domnului... atunci a văzut Cuviosul că unora din frați le punea cărbuni de foc în mâini; iar Trupul Domnului Hristos Care se da cu mâna Preotului se întorcea înapoi în Sf. Altar. Când veneau cei vrednici Sfintei Împărtășiri, de la aceia fugeau diavolii departe; iar Îngerul Domnului sta în Sf. Altar cu Preotul și întindea preoțeasca mână spre Împărtășirea Dumnezeieștilor Taine.

Cei care se Împărtășesc cu nepregătire și nevrednicie cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului nu se folosesc. Precum uscăturile din pom sau de pe pământ nu se folosesc de ploi și soare adică nu înverzesc; așa și cei care se Împărtășesc de obicei, fără bună și adevărată pregătire.

Iubitorii de Hristos Împărtășindu-se cu vrednicie devin Cerul Lui. „Cei ce L-au primit le-a dat lor putere să se facă fii ai lui Dumnezeu... Cuvântul Trup S-a făcut și S-a sălășluit întru noi și am văzut Slava Lui, slavă ca a unui născut din Tatăl plin de Dar și de Adevăr" (Ioan 1, *12*-14) — „O mamă credincioasă avea un copil, pe care de mic a început a-l crește în teama de Dumnezeu și în dragoste pentru Domnul Hristos. Într-o zi îi zise: „Iată copilul meu, azi vei lua Sfânta Împărtășanie, adică chiar Trupul și Sângele Domnului Hristos".

Copilul plin de nevinovăție, întrebă pe mama sa: „Dar mamă unde locuiește Domnul Hristos"?

Mama fără să bănuiască nimic, răspunse: „Domnul Hristos locuiește în cer „copilul mamei";

Copilul tăcu puțin. Mama zise: „De ce m-ai întrebat unde locuiește Domnul Hristos?"

Copilul răspunse: „Dumneata ai spus că dacă iau Sfânta Împărtășanie chiar Domnul Hristos va locui în mine..."

— „Da copile așa este...."

— „Atunci, zise copilul, eu sunt cerul cel mic al Domnului Hristos.

Mama abia putu să-și țină lacrimile și răspunse:

— „Da, copilul meu, așa este. „...Tu vei fi cerul cel mic al Domnului Hristos, după ce vei primi Sfânta Împărtășanie (d.L.L.).

Prin adevărată iubire de Dumnezeu și silință bună locuind în noi Cuvântul lui Dumnezeu bogat (Colos, *3, 16*; 1 Cor, *1, 5*; Efs. 5, *15*) și prin Împărtășirea cu bună pregătire, devenim locuința lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

„Cel ce Mă iubește pe Mine, iubit va fi de Tatăl Meu... la el vom veni și locaș la el vom face" (Ioan 14, *21*-23).

„Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu în Mine petrece și Eu întru el". (Ioan 6, *56*; 1 Ioan 3, *24*; 4, *15, 16*). Iubitorul de Dumnezeu devine un cer al lui Dumnezeu.

Aceasta o adeverește și feric. Augustin, zicând: „Dacă iubești pe Dumnezeu, deși trăiești pe pământ, totuși ai în tine cerul... fericirea..."

Împăratul dă o mare cinste Dumnezeieștei Împărtășanii. Despre vestitul împărat Petru cel Mare al Rusiei ni se istorisește că ori de câte ori trecea cu trăsura pe străzile capitalei (Petrograd) și intâlnea un Preot care ducea Sf. Cuminecătură unui bolnav, oprea trăsura și cu capul descoperit, îngenunchea, chiar dacă era noroi, cu întreagă suita până trecea Preotul, atât de mult respecta Sf. Taină (...V. M. o.c. 289-290).

Pregătirea pentru Dumnezeiasca Împărtășire. Privitor la pregătirea cuviincioasă pentru apropierea și Împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine, Mântuitorul ne impune ca mai inainte să ne înnoim, apoi să ne Împărtășim. „Nimeni — zice El — nu pune petec de haina nouă la haina veche, că nu se potrivesc... și își ia împlinirea de la haina veche și mai rea spărtura se face. Așijderea, nu se pune vinul nou în foi[217] vechi; iar de pun, se sparg foii, vinul se varsă și foii pier. Deci, vinul nou se cade să-l pună în foi noi și amândouă se țin" (Mt. 9, *16*-17; Lc. 5, *36*-38). Și în altă parte zice celor nepricepuți: „Prietene! Cum ai venit aici neavând haină de nuntă!?" (Mt. 22, *12, 1*-14).

Tot privitor la această pregătire, Sf. Ap. Pavel zice așa: „Nu vă (mai) faceți idolatri, precum unii dintr-înșii, după cum este scris: „Șezut-a poporul de a mâncat și a băut și s-a sculat de a jucat". (1 Cor. 10, *7*; Eș. 32). „Eu nu voiesc să vă faceți părtași dracilor, idolilor. Nu puteți bea Paharul Domnului și paharul dracilor, nu puteți voi a fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor. Au întărâta-vom pe Dumnezeu spre mânie? Au suntem mai tari decât El?... Curățiți dar aluatul cel vechi, ca să fiți frământătură nouă, precum sunteți fără de aluat. Paștile noastre Hristos pentru noi S-a Jertfit. Pentru aceasta să prăznuim nu în altatul cel vechi, nici în aluatul răutății și al vicleșugului; ci în azimile curăției și ale adevărului... Așadar, să se cerceteze omul pe sine și așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar. Căci cei ce mănâncă și beau cu nevrednicie, judecată lor înșiși mănâncă și beau, nesocotind Trupul Domnului... Oricine va mânca Pâinea Aceasta și va bea Paharul Acesta cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului" (1 Cor. 10, *7, 20*-22; 5, *7*-8; 11, *25*-20, *27*).

Israeliţii la poalele muntelui Sinai... au mâncat, băut şi jucat în jurul viţelului de aur, după care au fost pierduţi vreo 3 000 de ascuțișul sabiei.Așa au făcut și fac și majoritatea creștinilor întunecați, dar se pierd de urgia divină.

Acestea știindu-le fiecare drept-credincios creștin — Păstor și păstorit — trebuie a-și cerceta bine conștiința și a se pregăti serios pentru Dumnezeiasca Împărtășire: mai întâi prin mărturisirea păcatelor, împlinirea canonului cuvenit (1 Ioan 1, *9*; F. Ap. 19 18-19; Lc, *19, 5*; Mt. 3, *5*; Tac. 5, *16*)

[217] Foale, (var.) foi — Sac primitiv făcut din pielea altor animale; burduf

prin adevărata pocăință (Mc. 1, *3*-4), împăcarea cu frații și vrăjmașii (Mt. 5. 25-26, *44*). Prima condiție la adevărata Pocăință pentru Împărtășire este „împăcarea", „iertarea". „De nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu va ierta greșelile voastre" (Mt. 6, *14*-15; Mc. 11, *25*-26). Aici noi înșine condiționăm aceasta când în rugăciunea Domnească „Tatăl nostru", zicem: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri" (Mt. 6, *7*2). De câte ori? De șaptezeci de ori câte șapte — ne spune tot Mântuitorul — de 490 de ori, adică totdeauna când este căință (Mt. 18, *21*-22; comp. Lc. 17 3-4).

După mărturisire, facerea canonului cuvenit, adică a roadelor vrednice de pocăință (Mt. 3, *5*), dezlegare și iertare, urmează: citirea rugăciunilor, pravila pregătitoare pentru Dumnezeiasca Împărtășire, din Ceaslov și apropierea de Sf. Potir: „cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste" (Vezi în explicarea „Simbolului Credinței" la Taina Dumnezeieștei Împărtășanii, „Priveliști Apocaliptice", cap. 4, *11*).

Numirile Dumnezeieștei Împărtășanii. Această Dumnezeiască Taină a Împărtășaniei, avându-se în vedere: ființa, materia, administrarea, scopul și efectele ei strălucite, a purtat în Biserica apostolică — primară — și poartă și în prezent felurite numiri, d.p.: Pâinea sau frângerea Pâinii (Mt. 26, *26*; 1 Cor. 11, *24*), Euharistie, adică mulțumire, (pentru că Mântuitorul luând Pâinea, a mulțumit și a frânt-o; așijderea luând și Paharul, iarăși a mulțumit și l-a dat) (Mt. 26, *27*), Cina Domnului (1 Cor. 11,, *2*0, *23*-26; comp. Lc. 14, *16*-27), Praznicul Nunții Mielului (Mt. 22, *2*-74), Masa Domnului (1 Cor. 10, *27*), Masa lui Hristos, Sfântă și tainică, pentru că sub chipul Pâinii și a Vinului aduse jertfă și sfințite, se dă celor ce se Împărtășesc, însuși Preasfântul Trup și Sânge al Domnului (Ioan 6, *27*, *5*8; Mt. 26, *26*-27; 1 Cor. 10, *26*; 11, *23*-29), Misterul Altarului, (pentru că aducerea, slujba, sfințirea și transformarea se face în Altar pe Sf. Jertfelnic), Pâinea Domnului, Pâinea lui Dumnezeu, Pâinea Cerească, Pâinea cea spre ființă (Ioan 6, *27*-58; Mt. 6, *77*), Paharul fricii, credinței, dragostei Dumnezeiești, Paharul Misterului, Paharul binecuvântării — conform modului lucrării Preasfintei Jertfe (1 Cor. 10, *16*; comp. Liturgica Bisericească); Corpul Domnului Hristos, prețios, Sfânt (Mt. 26, *27*-25; 1 Cor. 10, *7*6), Taine Sfinte, Dumnezeiești, nemuritoare, cerești, înfricoșate, misterii (pentru natura lor tainică și ascunsă ochilor trupești) (4 Împ. 6, *15*-17; Lc. 24, *16*, *30* — 31; Ioan 17, *7*), Jertfă Sfântă și tainică (2 Cor. 5, *2*0; Cols. 1, *2*022; Mt. 26, *25*-25; Rom. 5, *7*0-77; 1 Cor. 11, *29*; Evr. 9, *14*; 13, *2*0), comuniune, unire (pentru că printr-însele ne unim unii cu alții și toți laolaltă cu Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu (1 Cor. 10 16-17; 12 27).

Din numirile acestea noi putem vedea, cât de mult trebuitoare este această mare Taină Dumnezeiască fiecărui drept-credincios creștin — Pastor și păstorit — în viața sa.

Pâinea și Vinul se prefac cu adevărat în Trupul și Sângele Domnului. Aceasta a fost și este pururea cu putință numai și numai la Dumnezeu. Aceasta nu-i tare greu de crezut credincioșilor luminați, în care Cuvântul lui Dumnezeu locuiește bogat (Cols. 3 16). În istoria facerii lumii, vedem că: „Dumnezeu a zis și s-au făcut. El a poruncit și s-au zidit". Deci, dacă numai cu cuvântul Domnul Hristos a putut face din nimic ceea ce nu era (Fac. 1; vezi „Simbolul Credinței" în lumina Sfintei Scripturi, în „Priveliști Apocaliptice", cap. 4 11, de autor), apoi a schimba firea celor ce există, este mult mai ușor. Odinioară Moise la rugul ce ardea în flăcări și nu se mistuia, ținea în mână un toiag. Aruncându-l jos la porunca Domnului Dumnezeu, toiagul s-a prefăcut în șarpe, apoi apucându-l de coadă, își luă forma și natura dintâi (Eș. 4 1-5, *17*; 7 10 — 12). După aceea Moise a prefăcut: apele în sânge, țărâna sau pulberea pământului în mușiță[218], țânțari, păduchi, cenușa luată din cuptor și aruncată spre cer în bube, răni și băsici usturătoare pe toți egiptenii și dobitoacele lor (Eș. 7 19-21; 8 6-16-19; 9 10-11). Dacă simpla binecuvântare a unui om — Moise — a avut puterea să schimbe natura, ce să mai zicem de binecuvântarea Dumnezeiască, în care înșiși cuvintele Mântuitorului rostite de Preot conlucrează la prefacerea Pâinei și Vinului, proaduse, în Trupul și Sângele Lui?!

După întoarcerea din robia Babilonului de 70 de ani, iudeii luară apă din fântâna în care Ieremia aruncase focul Sfânt. Apa aceea au turnat-o pe jertfa adusă în Ierusalim în răsăritul soarelui și apa s-a transformat în foc și a mistuit jertfa adusă (2 Macab.. 1 19-23). Cum aici apa și-a schimbat

[218] Mușiță — **1.** Nume dat îngrămădirii de insecte care se formează în jurul butoaielor cu vin, al vaselor de oțet sau al fructelor în fermentație. **2.** Mulțime de larve care se dezvoltă vara pe carne sau pe cadavre din ouăle depuse de o specie de muscă.

firea în foc, așa și Pâinea și Vinul, proaduse pe Jertfelnicul Altarului, prin rugăciunea Preotului cu conlucrarea lui Dumnezeu, se prefac în Trupul și Sângele Domnului.

La nunta din Cana Galileii Mântuitorul preface apa din cele șase vase pline (de câte două-trei vedre) în vin roșu. Acum ce ne miră cum schimbă El vinul în Sânge? Cum acolo a schimbat firea apei în vin; așa și aici la Cina de Taină și la Altarele creștine, a prefăcut și preface firea Pâinii și a Vinului, amestecat cu apă, în Dumnezeiescul Său Trup și Sânge al Său (Ioan 2 1-10; 6 31-58; Mt. 26 26-28)-.

E foarte drept, că lucrarea prefacerii acesteia mai presus de fire, depășește puterea noastră de înțelegere, totuși, ea se face cu Atotputernicia și înțelepciunea lui Dumnezeu. De această prefacere sigură ne încredințează Mântuitorul, Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și dreapta credință creștinească, ale cărei isprăvi sunt mari și minunate. Privitor la aceasta ne încredințează și Sf. Ioan Damaschin, zicând: „Însăși Pâinea și însuși Vinul, se prefac în Trupul și Sângele Domnului. Iar dacă întrebi de chipul cum se petrece (aceasta), ți-e de-ajuns să auzi că prin Sfântul Duh, așa cum Domnul și-a luat lui însuși în Sine Trupul din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu prin Duhul Sfânt. Nu știm nimic mai mult decât că, cuvântul este adevărat, lucrător și Atotputernic al lui Dumnezeu, dar chipul cum, nu poate fi cercetat. Nu e lipsit de interes să spun și acest lucru, că după cum în chip firesc pâinea prin mâncare și vinul și apa prin băutură, se prefac în trupul și sângele celui ce mănâncă și bea și nu ajung un alt trup pe lângă cel dintâi, tot așa Pâinea punerii înainte, Vinul și Apa, prin chemarea și venirea Duhului Sfânt, se prefac într-un chip mai presus de fire, în Trupul și Sângele lui Hristos și nu sunt doi, ci unul și același... Pâinea și Vinul nu sunt icoana Trupului și Sângelui lui Hristos — să nu fie! ci Însuși Trupul îndumnezeit al Domnului, pentru că Însuși Domnul a zis: „Acesta este nu chipul Trupului, ci Trupul Meu și nu chipul Sângelui, ci Sângele Meu” (D.I.D. cart. IV, cap. 13).

Vestita Romană a văzut carne în loc de Pâine. O femeie vestită din Roma, a adus prescuri la Dumnezeiescul Altar. Slujba Dumnezeiești Liturghii o făcea atunci P.S. Arhiepiscop al Romei Grigore cel Mare, Dialogul. La sfârșitul slujbei, în vremea când se împărțea la popor Dumnezeiasca Împărtășanie, s-a apropiat și femeia aceea ca să se Împărtășească. Când i s-a dat în mână P.S. Trup sub chipul Pâinii Euharistice, auzind pe Sf. Grigore zicând: „Trupul Cel de viață făcător al Domnului nostru Iisus Hristos se dă..”, a pufnit în râs. Sf. Ierarh Grigore oprindu-și mâna de a da Sfintele înainte celor ce veneau după ea, a întrebat-o: „Pentru ce ai râs?” Femeia i-a răspuns: „Pentru că mi-i de mirare Stăpâne, că pâinea aceea pe care eu cu mâinile mele am frământat-o, făcut-o și am copt-o, o numești: „Trupul lui Hristos!” Sfântul văzându-i necredința, s-a rugat lui Dumnezeu fierbinte în duh și adevăr. Atunci îndată chipul Pâinii Euharistice s-a schimbat în Trup omenesc. Femeia vedea în locul Pâinii carne omenească sângerândă. Și oamenii din Biserică, care erau în jurul ei, au văzut minunea aceea și slăveau pe Hristos Dumnezeu. Toți, la vederea aceea minunată, se întăreau în credință unii pe alții, neîndoindu-se despre Preacuratele Taine, că: sub chipul Pâinii este adevăratul Trup și sub chipul Vinului este adevăratul Sânge al lui Hristos. După această arătare minunată, Sfântul Grigore rugându-se iarăși, s-a schimbat chipul Trupului omenesc iarăși în Pâine. Femeia s-a Împărtășit cu frică și cu credință neîndoită, primind sub chipul Pâinii Trupul lui Hristos și sub chipul Vinului din Potir, Sângele lui Hristos (V. Sf. 12 martie, o.c. pp. 512-3).

Taina Dumnezeiești Împărtășanii covârșește pe toate celelalte Taine. Și știți de ce? Pentru că:

a) Materiile celorlalte Taine se sfințesc, d.p. apa la Botez, Mirul pentru Mir-Ungere, untdelemnul la Sf. Maslu, dar cu toată sfințirea aceea, ele rămân sfințite, dar cu aceeași fire. La această Taină însă, Pâinea și Vinul proaduse, la sfințire, se prefac în P S Dumnezeiesc Trupul și Sângele Domnului Hristos. Lucrarea asta este foarte mare și prea covârșitoare tuturor celorlalte Taine.

b) În Taina aceasta ni se dă real: Trupul și Sângele Domnului Hristos Dumnezeu-Omul sub chipul Pâinii și al Vinului Euharistic, cu care ne Împărtășim spre iertarea păcatelor, viața veșnică și părtășia pentru totdeauna cu El.

c) Aceasta, pe lângă Taină Sfântă, este totodată și Jertfă reală, ce se aduce lui Dumnezeu pentru întreaga Biserică Triumfătoare și Luptătoare, pentru vii și pentru răposați. Această Jertfă mare, universală, nesângerată, este una și aceeași cu Jertfa de la Cina de Taină și Jertfa de pe Cruce a Mântuitorului. Preasfânta Treime, întruparea Domnului nostru Iisus Hristos și Dumnezeiasca Împărtășanie sunt trei mari Taine nepătrunse de mintea omenească, niște înălțimi nemărginite.

Mântuitorul este real în Dumnezeiasca Împărtășanie. Da, cu adevărat, Mântuitorul este real și ființial în Dumnezeiasca Împărtășanie sub forma Pâinii și a Vinului Euharistic. Aceasta o adeverește însuși Mântuitorul de două ori amănunțit și foarte clar.

După săturarea noroadelor — 5 000 de bărbați plus femeile și copiii — în pustie cu cele cinci pâini și doi pești, după care s-au luat 12 coșuri cu fărâmături, Mântuitorul făgăduiește că va da oamenilor Împărtășirea cu Trupul Său și cu Sângele Său. El însuși Se înfățișează oamenilor ca „Pâinea Vieții" și drept ca o reală mâncare și băutură, zicând: „Eu sunt Pâinea cea vie Care s-a pogorât din cer. De va mânca cineva din Pâinea aceasta, va fi viu în veci. Pâinea pe Care Eu o voi da, este Trupul Meu, pe care Eu îl voi da pentru viața lumii" (Ioan 6 51). Aici El făgăduiește clar, că își dă Trupul Său spre mâncare credincioșilor. Atunci iudeii s-au scandalizat, ca și unii creștini eretici și sectari ai vremilor noastre, zicând: „Cum poate Acesta să-și dea Trupul Său să-L mâncăm?" Expresia „a mânca trupul cuiva" luată în alt înțeles de unii deviați în înțelesul Biblic, înseamnă: a cauza cel mai mare rău cuiva, a calomnia, a vorbi de rău, a cleveti, ponegri pe cineva, a-i scurta viața, a-l băga cu zile în pământ (Ps. 26 3, *16*; Mih. 33; Iov. 19 22; Gal. 5 15; Iac. 5 3-4). Mântuitorul necedând celor scandalizați, întărește iarăși mai puternic ceea ce spusese despre Împărtășirea credincioșilor cu însuși Dumnezeiescul Său Trup și Sânge, zicând: „Amin, amin grăiesc vouă: De nu veți mânca Trupul Fiului Omului și de nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi. Ca trupul Meu este cu adevărat mâncare și Sângele Meu cu adevărat este băutură" (Ioan 6 53-55). Apoi arătând legătura dintre Sine și cei care cu bună pregătire se Împărtășesc cu Trupul Său, adeverește clar: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, acela petrece în Mine și Eu în el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl Cel viu și Eu viez prin Tatăl, așa și cel ce Mă mănâncă pe Mine (adică Trupul și Sângele Meu sub chipul Pâinii și al Vinului cu apă, transformate), va vieți prin Mine. Aceasta este Pâinea Care S-a pogorât din cer... Cel ce va mânca Pâinea aceasta, va fi viu în veac" (Ioan 6 56-58).

Din cuvintele acestea ale Mântuitorului, reiese clar, că aici este vorba de o adevărată mâncare și băutură a Trupului și Sângelui Său sub forma Pâinii și a Vinului, transformate în Trupul și Sângele Său Euharistic (Ioan 6 32-58; Mt. 26 26).

Mai târziu Mântuitorul ne lămurește prezența Sa reală în Dumnezeiasca Împărtășanie când o instituie la Cina de Taină. „Luând Pâinea — istorisesc Sfinții Evangheliști — a dat-o Sfinților Săi Apostoli, zicând: „Luați mâncați, Acesta este Trupul Meu...". Apoi luând Paharul și binecuvântând, le-a dat, zicând: „Beți dintru Acesta toți! Acesta este Sângele Meu al Legii cele noi, Care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor" (Mt. 26 26-28; Mc. 14 22-24; Lc. 22 19-20). În cuvintele acestea Mântuitorul arată destul de clar că: în Pâinea binecuvântată și frântă, dată Sfinților Săi Apostoli, El le oferă spre mâncare însuși Trupul Său și spre băutură însuși Sângele Său, înfățișate — nu închipuite — în acea clipă pentru totdeauna, sub forma Pâinii și a Vinului. Că Mântuitorul e real în Dumnezeiasca Împărtășanie — în niciun caz închipuire, cum susțin unii creștini rătăciți — ne lămurește și Sf. Ap. Pavel ca și Sfinții Evangheliști, zicând: „Drept aceea, oricine va mânca Pâinea aceasta și va bea Paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului. Deci, să se cerceteze omul pe sine și numai așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, mănâncă și bea judecată împotriva sa, pentru că nesocotește Trupul Domnului" (1 Cor. 11 27-29). Prin aceste cuvinte, Apostolul ne arată clar că cel ce se Împărtășește din Pâine și bea Paharul Domnului, primește în casa, corpul, ființa sufletului său cu adevărat: „Trupul și Sângele Domnului", nu închipuire cum zic deviații de la dreapta credință. Dacă Pâinea și Vinul din Pahar, ar fi numai închipuiri, n-ar mai fi zis Apostolul: „Va fi vinovat față de trupul și Sângele Domnului". Vedeți dar că Pâinea și Vinul Euharistic sunt cu adevărat Trupul și Sângele Domnului Care este real în ele.

Susținerile deviațiilor nu împiedică pe Hristos a fi real în Dumnezeiasca Împărtășanie. Susținerile protestanților și sectarilor, că odată ce toți Evangheliștii zic: „Pâinea din cer v-o dă Tatăl Meu… Pâinea lui Dumnezeu se pogoară din cer... Aceasta e Pâinea Care se pogoară din cer... Eu sunt Pâinea cea vie... Pâinea Care Eu o voi da... Cel ce mănâncă Pâinea Aceasta... Iisus la Cină luând Pâine... (Ioan 6 32-33, *5*0-51, *5*8; Mt. 26 26; Mc. 14 22; Lc. 22 19), e tot Pâine, adică numai în închipuire, o icoană, o simbolizare a Trupului lui Hristos, sunt greșite, groaznic de greșite!

Împotriva acelor susțineri sau argumentări greșite, noi știm, după limbajul Scripturilor, că unele creaturi formate din altele poartă adeseori numirea acelora din care s-au luat și făcut, deși nu

mai sunt aceleași. De pildă: Adam a fost făcut din țărâna pământului și se numește „pământ”, dar el în realitate este om viu, nu pământ neînsuflețit (Fac. 2 7). Eva, care s-a luat din coasta lui Adam, e supranumită: „os din oasele lui Adam”, dar ea nu e un os mort, ci o ființă vie, Eva, maica celor vii (Fac. 2 23; 3 20). Șarpele cel prefăcut din toiagul lui Moise și Aaron, cât și șerpii prefăcuți din toiegele vrăjitorilor Egiptului, înghițite de toiagul lui Moise, se numea toiagul lui Moise, toiegele vrăjitorilor Egiptului, deși erau transformate în șerpi și erau în realitate șerpi. „Moise și Aaron s-au dus la Faraon și la slujitorii lui, și-au făcut cum le poruncise Domnul: Aaron a aruncat toiagul său înaintea faraonului și înaintea slujitorilor lui și s-a făcut șarpe. Atunci Faraon a chemat pe înțelepții Egiptului și pe vrăjitori și au făcut și vrăjitorii egiptenilor asemenea lucru cu vrăjile lor: fiecare din ei și-a aruncat toiagul și s-a făcut șarpe. Dar toiagul lui Aaron a înghițit toiegele lor” (Eș. 4 2-3; 7 10-12).

Așijderea: orbii, muții, surzii, șchiopii, îndrăciții... În genere toți bolnavii vindecați, în Dumnezeiasca Scriptură se numesc și după vindecarea lor desăvârșită tot: orbi, muți, surzi, șchiopi, îndrăciți și toți bolnavi, deși în realitate nu mai sunt ceea ce au fost. Așijderea sub denumirea de „pâine” în Sf. Scriptură și în limbajul nostru zilnic, se înțeleg adeseori toate bucatele, cerealele, legumele, în general orice alimente pentru hrana oamenilor; dar în realitate nu sunt toate pâine propriu-zisă de grâu, ci și alte alimente... Așa și numirile de Pâine și Vin, date uneori Dumnezeiestei Împărtășanii, deși are forma aceea, însă în realitate nu mai sunt Pâine și Vin simple, ci Dumnezeiescul Trup și Sânge al Mântuitorului Hristos. Dacă în unele locuri scripturistice, Sf. Ap. Pavel numește Dumnezeiasca Împărtășanie „Pâine” și „Vin”, apoi el o numește așa: fie pentru că din „Pâine” s-a făcut Trupul Domnului și din „Vin” Sângele Lui, sau fiindcă pentru noi Euharistia este o hrană supranaturală ori pentru că Dumnezeiasca Împărtășanie se înfățișează ochilor noștri sub chipul „Pâinii” și al „Vinului”.

Că Mântuitorul este adevărat, real, prezent pururea cu Ființa Sa Dumnezeiască în Pâinea și Vinul Euharistic, ne adeveresc mulți Sfinți Părinți. „Să ne supunem — zice Sf. Ioan Hrisostom — lui Dumnezeu în toate lucrurile, să nu-L contrazicem chiar când ceea ce ne poruncește El pare că e potrivnic ideilor și vederilor noastre. Cuvântul Său trebuie preferat simțurilor și gândurilor noastre. Să aplicăm acum acest principiu la Sfintele Taine. Să nu ne uităm la ceea ce se înfățișează ochilor noștri, ci la cuvântul Său, căci El nu este supus greșelii, pe când simțurile noastre sunt expuse amăgirii. Fiindcă Cuvântul zice: „Acesta este Trupul Meu”, să ne supunem, să credem și să vedem Acest Trup cu ochii Sufletului, căci Iisus Hristos nu ne-a dat nimic sensibil; ci, sub lucruri sensibile, ne înfățișează ceea ce se poate vedea numai cu duhul. Sunt atâția în timpul de față care zic: „Aș vrea să văd: chipul, înfățișarea, veșmintele lui Hristos”. Iată că le vedeți, că vă atingeți chiar de El, că-L mâncați. Vreți să-I vedeți veșmintele și El vi se dă pe Sine însuși, nu numai să-L vedeți, ci și ca să-L pipăiți, să-L mâncați, să-L primiți înăuntrul vostru... Nemulțumit numai că S-a făcut Om, că a suferit batjocuri, El a vrut încă să Se amestece și să se unească cu voi, așa fel, ca să fiți un singur trup cu El și nu numai prin credință, ci efectiv și în realitate. Acela de Care Îngerii se cutremură văzându-L, din cauza strălucirii ce radiază Persoana Sa, ne hrănește cu Ființa Sa. Amestecăm ființa noastră cu a Lui și ne facem un singur trup, o singură carne cu El. Cine va povesti minunile Domnului? Cine va vesti cum se cuvine laudele Lui? Ce păstor și-a hrănit vreodată oile cu propria sa carne? Și ce vorbesc de păstor? Mamele înseși își dau câteodată copii la doici străine, iar El nu suferă ca ai Săi să fie tratați așa, ci îi nutrește[219] El însuși cu propriul Său Sânge și-i alipește... Iisus Hristos, Care odinioară făcu aceste minuni la Cina luată cu Apostolii Săi, este Același Care face și azi aceleași minuni. Noi suntem slujitorii Săi, iar El sfințește cele puse înainte și le schimbă în Trupul și Sângele Său... (Om. 82 la Mt.).

Sf. Chiril al Alexandriei și Părinții adunați la Sinodul local din Alexandria ținut în anul 430, se exprimă astfel în epistola către Nestorie: „Noi aducem în Biserică o jertfă nesângeroasă, ne apropiem de binecuvântarea mistică și ne sfințim, Împărtășindu-ne cu Sfântul Trup și cu prețiosul Sânge al lui Iisus Hristos, Răscumpărătorul tuturor. Căci noi nu mâncăm Trupul Său ca un trup de rând, nici ca al unui om sfințit sau unit cu Cuvântul prin vrednicia sa, ci cu adevăratul Trup al Cuvântului, Care S-a făcut Om pentru mântuirea noastră”.

---

[219] A nutri — 1. (Tranz. și refl.) A da de mâncare sau a mânca; a (se) hrăni, a (se) alimenta. ♦ Tranz. A procura cuiva hrană (și alte mijloace de existență); a întreține pe cineva (cu mâncare). 2. Tranz. Fig. A întreține, a cultiva o idee, un sentiment.

Fericitul Ieronim zice de asemenea: „Este atât de mare deosebirea între pâinile punerii înainte și Trupul lui Iisus, ca între umbră și lumină, ca între imagine și adevăr, ca între chipurile lucrurilor viitoare...” (Corn. la Tit cap. 1).

Binefacerile Dumnezeiestei Împărtășanii sunt multe, mari, puternice și foarte folositoare. Astfel ea este:

a) O foarte minunată hrană duhovnicească. Ea este pentru Suflet ceea ce este aerul și hrana trupească pentru trup. Aceasta o adeverește însuși Mântuitorul, zicând: „Trupul Meu este adevărată mâncare și Sângele Meu adevărată băutură” (Ioan 6 55). Deosebirea e numai aceasta: hrana materială se transformă în însuși trupul celui ce o mănâncă și se face una cu el; iar Dumnezeiasca Împărtășanie schimbă trupul și ființa întreagă a celui ce o primește cu vrednicie, în Chipul și Asemănarea Celui ce Se mănâncă, adică în Hristos Domnul, ne face părtași „Firii Dumnezeiești”, cum adeverește și Sf. Ap. Petru (2 Petru 1 4).

b) Unește în chip mistic pe Creștin cu Hristos: păstrând, desăvârșind, hrănind și întărind întreaga sa viață duhovnicească.

c) Produce îndată o unire fizică cu Pâinea și Vinul Euharistic, cu însuși Hristos, Care este în ele și prin adevărata dragoste, unirea aceasta se întărește, sporește, se desăvârșește.

d) Curăță de păcate, întărește în virtute și pregătește pentru fericita viață veșnică. Aceasta o adeverește Mântuitorul, zicând: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică!” (Ioan 6 54). Privitor la aceasta Sf. Ioan Hrisostom adeverește așa: „Hristos a dat Trupul Său tuturor spre mâncare, ca hrănindu-ne cu El, să lepădăm trupul cel dintâi, mort, și să ne facem vrednici de viața veșnică” (Om. 24 Ia 1 Cor.). „Primim Trupul lui Hristos — adeverește și Sf. Ambrozie — ca să ne facem părtași vieții Lui” (Corn. la Lc. X, *49*).

e) Încredințează că vom învia cu trupul la învierea obștească și vom trăi în veci. „Pâinea — adeverește Mântuitorul — care se pogoară din cer, este Aceea din Care dacă mănâncă cineva, nu mai moare. Eu sunt Pâinea cea vie Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din Pâinea Aceasta, va fi viu în veci... Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6 50-51, *54*).

f) Întărește în ispite, ferește de păcate, transformă pe Împărtășitul cu Hristos Euharistic în biruitorul dracilor. „Vrăjmașul Sufletului — adeverește Mărturisirea Ortodoxă — nu îndrăznește să facă vreun rău aceluia în care vede că petrece Hristos” (Răsp. întreb. 107, p. I). Cei ce se Împărtășesc cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului Hristos, cu bună pregătire, acelora nici ispitele, nici spiritele rele nu le pot pricinui nicio vătămare. Într-una din cărțile noastre bisericești, se spune că un Sfânt întrebă odată pe spiritele rele: „De care faptă a creștinilor vă temeți voi mai mult?” Ele îi răspunse: „De aceea ce mâncați voi în Biserică, adică de Dumnezeiasca Împărtășanie. O! Dacă creștinii ar primi cu sfințenie ceea ce primesc în Taina Dumnezeiestei Împărtășanii, atunci ar fi scutiți de cursele noastre...” (Corinceea, part. II, c. 68).

g) Spulberă puterea vrăjitorilor și a dracilor. Un eretic — scrie Chesarie — a făcut multe vrăji cu meșteșugul diavolesc. El răzvrătea groaznic poporul, făcând multe minuni prin nălucire, ca să amăgească pe creștini și să-i aducă la spurcatul său scop. Pentru a întări mai mult învățătura sa, intra în foc unde stătea câtva timp. Atunci chemând pe dracul în ajutor, acela stingea flacăra și el rămânea nevătămat. Aflând despre aceea Arhiereul orașului, a luat Sfântul Trup (al lui Hristos în Artofor) și apropiindu-se de foc, a poruncit să lege pe fermecătorul acela cu lanț și să-l arunce în flăcări, ca să vadă și el minunea. Vrăjitorul s-a lăsat legat și aruncat în foc, socotind că iarăși va face minuni ca și mai înainte. Atunci însă s-a amăgit, vicleanul, că îndată ce l-au aruncat în foc, a început să ardă în flăcări. El a strigat cu glas mare, zicând: „Ajută-mi diavole, ca să nu pier în flăcări!” Vicleanul diavol a răspuns, zicând: „De multe ori ți-am ajutat, însă acum nu mai pot, pentru că stă aici Cel mai tare decât mine!” Și așa, s-a mistuit de foc ticălosul vrăjitor.

Același Chesarie scrie că în vremea sa oarecare eretici, cu meșteșug satanicesc, au făcut niște lucruri de mirare. Ei mai ales umblau pe deasupra apelor unui râu și nu se cufundau. Cu vrăjile și nălucirile acelea ale lor drăcești, atrăgeau la eresul lor mulți oameni proști. Acelea văzându-le un Preot răvnitor, a luat Sfântul Artofor cu sine și ducându-se la râu, a zis acestea: „Vă jur pe voi, dracilor, cu puterea Acestuia pe Care îl țin în mâinile mele, să nu mai ajutați acestor eretici, ca să amăgească poporul”. Acestea zicând și văzând că nu s-a făcut nimic minunat și mai ales că-l batjocoreau ereticii, jucând deasupra apelor și Creștinii erau foarte mâhniți, a aruncat Sfântul Artofor

în râu. Îndată ce s-a atins de ape Sf. Artofor cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului Hristos Dumnezeu-Omul, a pierit înșelăciunea diavolului și acei amăgitori s-au afundat ca plumbul în apă. Sfinții Îngeri au luat nevăzut Artoforul și l-au pus pe Sf. Masă în Altarul Bisericii. Preotul s-a bucurat, însă se mâhnea mult pentru Sf. Artofor cu Dumnezeiasca Împărtășanie că n-o mai vedea. Pentru aceasta toată noaptea aceea a făcut priveghere, rugându-se lui Dumnezeu să-l povățuiască cu Harul Lui, ca să-l afle. Dimineața intrând în Biserică și Altar, a găsit Artoforul pe Sfânta Masă. Atunci s-a bucurat foarte mult, povestind credincioșilor minunea.

h) Iartă păcatele păcătoșilor ce I se roagă cu toată credința. Un preot mergea să Împărtășească un bolnav. O femeie curvă văzându-l că se ducea cu atâta evlavie și descoperit, deși era vreme de ploaie, s-a umilit cu inima. Alergând cu lacrimi, așa desculță cum se afla, s-a aruncat cu fața la pământ în noroi, strigând: „Stăpâne Doamne Iisus Hristoase! Cel ce ești cu adevărat milostiv Dumnezeu, Care Te-ai născut din pururea Fecioara Maria și ai pătimit pentru mântuirea noastră, mântuiește-mă și pe mine păcătoasa și cu totul spurcata și nu pomeni, întru tot Milostive, necurățiile mele, ci iartă-mă pentru rugăciunile celeia ce Te-a născut mai presus de fire". Acestea zicând ea cu lacrimi fierbinți, a ieșit un glas din acel Sfânt Potir și a zis: „Iartă-se ție păcatele tale!" De atunci femeia aceea, care mai înainte era curvă și desfrânată, primind încredințare de mântuirea sa, a urât păcatul, a făcut mare nevoință și s-a mântuit cu Dumnezeiescul Dar (M P. p.c. po. 415-7).

Binefacerile sau efectele acestea le lucrează Dumnezeiasca Împărtășanie numai în Sufletele drept-credincioșilor Creștini — Păstori și păstoriți — care cu bună pregătire se apropie de ea și se Împărtășesc cu vrednicie. Cei care însă o primesc fără pregătirea cuvenită, se păgubesc... cad în mustrarea conștiinței și în osândă... (1 Cor. 11 27-29).

Hristos e Același în fiecare părticică a Sfintei Împărtășanii pe toate Altarele, așa cum este și în ceruri. „Creștinilor — Păstori și păstoriți — vă mirați cum se împarte câte o fărâmătură de pâine care se schimbă pe Pristol[220] în Trupul lui Hristos și se află tot întreg Hristos, drept așa cum este în cer așa și pe Altar?! Mirați-vă și de aceasta că, un soare ce ne luminează și ne încălzește aici, în aceeași clipă este deodată și în cer și pe pământ și la răsărit și la apus, la miazăzi, la miazănoapte și în toate laturile lumii. Așa și Hristos, în același timp este deodată și în cer și pe pământ, în Dumnezeiasca Liturghie, ca un Puternic conlucrează cu puterea Sa cea Dumnezeiască. Te miri că în multe părți și părticele mici și foarte mici este Hristos și tot întreg Se dă tuturor întocmai în fiecare parte, părticică cât de mititică, nu mai puțin într-una și mai mult într-alta?! Miră-te și de aceasta: că un glas al meu este și în gura mea și în urechile voastre într-un chip. Deci, de se află în fapte așa, dar cu cât mai mult prea lesne poate să fie în Soarele cel Drept Hristos, decât în soarele cel făcut și în Cuvântul lui Dumnezeu decât în cuvântul omenesc. Te miri că Trupul se frânge în bucăți, când se împarte Sfântul Agneț și cum este Hristos întreg în toate bucățelele și părticelele!!? Miră-te și de aceasta: iată, când zdrobești oglinda în mici bucăți, chipul omului nu se zdrobește într-însa, ci în toate bucățelele se vede întreg ca și în oglinda întreagă. Te miri cum este mâncat totdeauna Trupul lui Hristos și nu se mai împuținează, ci petrece întreg în veci?! Miră-te și de aceasta: că dintr-o lumină aprinzi mii de lumânări și totuși nu împuținezi lumina cea dintâi. De întrebi cum intră Hristos înăuntrul nostru și nu se spurcă, nici nu se oprește?! Eu te întreb: soarele, care de atâtea ori trece prin locuri împuțite și scârnave, spurcă-se au ba?...

De aici învățați-vă, că de nu se spurcă soarele cel trecător, cu mult mai vârtos Cel veșnic și netrecut, lumina a toată curăția, nu se spurcă..." (După o Cazanie).

Călugărul bătrân îndoielnic în Taina Dumnezeiestei Împărtășanii. Un călugăr bătrân — istorisește Avva Arsenie — mare cu viața pustnicească, dar prost în cunoașterea dreptei credințe creștinești, zicea că Pâinea și Vinul Euharistic, cu care se Împărtășise, nu este Trupul și Sângele Domnului, ci o închipuire, un simbol! Doi hătrâni pustnici auzind despre greșeala aceasta, socotind că din nerăutate și prostime zice așa, au venit să facă muncă de lămurire cu el. „Avvo — i-au zis ei — am venit să te întrebăm ceva, căci am auzit un cuvânt de necrezut pentru oarecine, care zice că Pâinea și Vinul Euharistic, cu care ne Împărtășim, nu este cu adevărat Trupul și Sângele lui Hristos; ci o închipuire!" Bătrânul le-a spus drept: „Eu sunt acela. Eu am zis și zic așa!" Bătrânii îngrijorați de nelămurirea pustnicului, îl rugau pe el, zicându-i: „Avvo, rugămu-te nu ține așa, ci precum învață Sf. Biserică Sobornicească să ții. Noi credem că: Pâinea Aceasta, sfințită pe Sf. Jertfelnic cu Care ne

[220] Pristol — Masă din mijlocul Altarului, pe care stau obiectele necesare oficierii Liturghiei; Altar

Împărtășim, este cu adevărat Trupul Domnului Hristos și Vinul amestecat cu apă din Potir este cu adevărat Sângele Domnului Hristos și nu închipuire. Precum la început Dumnezeu luând țărână din pământ, a zidit pe om după Chipul Său și nimeni nu poate zice că omul nu este chip al lui Dumnezeu, deși este neînțeles Chipul, așa și Pâinea și Vinul, pentru care a zis: „Acesta este Trupul Meu... Acesta este Sângele Meu...” credem că așa este cu adevărat Trupul și Sângele lui Hristos”. Bătrânul însă susținându-și greșeala sa, ca odinioară Apostolul Toma (Ioan 20 25), zicea: „De nu mă voi încredința din lucru, n-am vestire desăvârșit”.

Bătrânii văzând că nu-l pot scoate din necredința lui, au zis: „Hai să ne rugăm toată săptămână, pentru lămurirea aceasta și credem ca Dumnezeu ne va descoperi”. Bătrânul a primit cu bucurie cuvântul și se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Tu știi că nu din răutate sunt necredincios, ci ca să nu mă înșel în neștiință. Rogu-te Doamne Iisuse Hristoase, descoperă-mi mie Taina aceasta”. De asemenea și bătrânii, în chiliile lor, se rugau cu mare osârdie, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, descoperă bătrânului Taina aceasta, ca să creadă și să nu-și piardă osteneala sa”.

Dumnezeu i-a ascultat pe toți. Împlinindu-se săptămână, au venit la Biserică și au stat toți trei pe o rogojină. În mijlocul lor stătea bătrânul îndoielnic. În timpul săvârșirii Dumnezeieștei Lirurghii, Domnul le-a deschis la toți ochii sufletești, ochii înțelegători ai minții. După Heruvic, în vremea cântării „Pe Tine Te lăudăm...” li se arătă la câteși trei bătrânii pustnici un Prunc foarte frumos și luminat. Raze îmbelșugate de o puternică strălucire radiau din Trupul Lui în toate părțile. Când Preotul Liturghisitor întindea mâna să frângă Sf. Pâine, iată Îngerul Domnului s-a pogorât din cer cu un cuțit, a Jertfit — tăiat — pe Prunc în mici bucățele de carne. După aceea s-au apropiat toți pe rând, după buna rânduială, să ia cele Sfinte. Apropiindu-se și bătrânul, i s-a dat carne vie cu sânge. Bătrânul văzând aceasta, s-a înfricoșat groaznic și a strigat, zicând: Cred Doamne, că Pâinea proadusă și sfințită, este Trupul Tău...”. Atunci îndată carnea vie cu sângele s-au făcut Pâinea Euharistică. Revenindu-și din spaima ce-l cuprinsese, bătrânul s-a Împărtășit cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului Hristos Dumnezeu-Omul, mulțumind Celui Preaînalt de toate.

Bătrânii văzându-l încredințat, au mulțumit Bunului Dumnezeu de toate și au zis bătrânului lămurit acum în dreapta credință creștinească: „Dumnezeu știe că firea omenească nu poate să mănânce carne crudă. Pentru aceasta a prefăcut Pâinea și Vinul în Trupul și Sângele Său, ca, sub chipul acestora, să ne putem Împărtăși cu plăcere cu Dumnezeiescul Său Trup și Sânge”. După aceea au mulțumit cu toții lui Dumnezeu pentru descoperirea aceasta. Apoi s-au dus plini de bucurie la chiliile lor din adâncurile pustietății aceleia (Prel. d.P. o.c. pp. 52-3).

f) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfânta a Preoției?

SFÂNTA TAINĂ A PREOŢIEI. Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, a fost și este pururea un Mare Preot — Arhiereu — mai presus de toți Preoții lumii din toate vremurile. „Tu ești Preot în veac după rânduiala lui Melchisedec” (Ps. 109 4; Fac. 14 18-20; Evr. 5 6; 7 17). El de bunăvoie și-a adus Trupul Său răstignit pe Cruce, răscumpărând pe oamenii credincioși Lui de vina și urmările grele ale păcatului strămoșesc și de păcatele proprii, surpând peretele vrajbei (Cols. 1 19-22; 2 14), împăcându-ne cu Dumnezeu și făcându-ne iarăși părtași fericirilor în împărăția Sa. După proslăvirea Sa prin Jertfa de pe Cruce, învierea, înălțarea la ceruri, ședrea de-a dreapta Tatălui, Preoția Lui cu lucrările ei multe și variate, mântuitoare Sufletelor, trebuia continuată, ca oamenii aleși din limbile pământului, să se Împărtășească de binefacerile ei. În acest scop a rânduit El Preoția lucrătoare în persoana Apostolilor și urmașilor lor: Episcopi și Preoți din toate vremurile și locurile.

Originea Preoției. După Botez, postul aspru în pustie și biruința întreitei ispite, Mântuitorul își alese 12 Apostoli (Lc. 6 72-16; Mt. 10; Mc 3 13-18). Acestora le-a dat putere și stăpânire peste toți dracii și să vindece bolile. I-a trimis să propovăduiască Împărăția lui Dumnezeu. Acestor 12 Apostoli le-a dat putere să dezlege și să lege... să ierte și să țină păcatele (Mt. 16 19; 18 18; Ioan 20 21-23). Pe lângă acești 12 Apostoli, Mântuitorul a mai ales și alți 70 de ucenici, pe care i-a înzestrat aproape cu aceleași puteri, ca ale celor 12 Apostoli (Lc. 10 1-24).

După înălțarea Domnului la cer și pogorârea Duhului Sfânt, Apostolii au hirotonit și așezat în Biserică 7 Diaconi (F. Ap. 6 3-6), apoi Preoți (F. Ap. 14 23; 20 77; Tit 1 5; Iac. 5 74) și Episcopi (F. Ap. 20 28; 1 Tim. 3 1-7; Tit 1 7-9).

De aici vedem că Preoția își are izvorul ei de la însuși Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, că primii Preoți Creștini, mari și mici, au fost cei 12 Apostoli și 70 de ucenici. Ei au primit hirotonia și

Preoția apostolească de la însuși Dumnezeu prin Harul Duhului Sfânt (F. Ap. 1 5, *8*; 2...). Darul acesta ei îl dau transmițându-l urmașilor lor prin punerea mâinilor Preoției (F. Ap. 6 6; 13 3; 14 23; Tit 1 5; 1 Tim. 4 14), ș.a.

Preoția este o Taină Sfântă, în care, prin punerea mâinilor Arhiereului — la hirotonia în Diacon și Preot și cea a doi sau trei Arhierei la hirotonia în Arhiereu (can. 2 și 1 Apostolic) — se coboară asupra celui cu bună rânduială ales, Harul Sfântului Duh, dându-i-se puterea și dreptul Arhiereului și Preotului, de:

a) A învăța și propovădui Evanghelia (Mc. 16 15; 2 Tim. 4 2), adică a sfătui pe oameni să creadă cumsecade, a fi temători de Dumnezeu și a face fapte bune.

b) A săvârși Tainele Sfinte, slujbele Dumnezeiești, a dezlega și lega... a ierta și a ține păcatele (Mt. 28 19-20; 16 19; 18 18; Ioan 20 21-23; 1 Cor 4 1).

c) A păstori și conduce poporul încredințat pe calea vieții și a mântuirii la Împărăția lui Dumnezeu (Mt. 10 6; Lc. 22 31-32; Ioan 21 15-17; F. Ap. 20 17, *28*).

Diaconilor li s-a dat împuternicirea a ajuta pe Arhirei și Preoți la oficierea celor Sfinte.

Miniștrii săvârșitori ai Tainei Preoției sunt numai Arhiereii. Astfel, hirotonia în Diacon și în Preot, se săvârșește de un Arhiereu, iar hirotonia în Arhiereu se săvârșește de doi, trei Arhierei Liturghisitori.

Materia acestei Taine Sfinte este: punerea mâinilor Arhiereului la hirotonia Diaconului și a Preotului, iar la hirotonia Arhiereului, punerea mâinilor a doi sau trei Arhierei. Preoția aceasta datează din vremurile apostolice, când Sfinții Apostoli, prin punerea mâinilor, au hirotonit și așezat în Biserică la toate comunitățile creștine Diaconi, Preoți și Episcopi (F. Ap. 6 6; 14 23; Tit l 5; Iac 5 14; 1 Tim. 5 22; 4 14; 2 Tim. 1 6).

Primitorul Preoției trebuie a fi un Creștin drept-credincios având calitățile trebuincioase, fără defectele împiedicătoare intrării în Preoție. „Trebuie — zice Mărturisirea Ortodoxă — să se cerceteze fețele care urmează a se ridica la această Taină, ca să aibă trei lucruri: întâi, să aibă cuget bun și curat, așa încât să fie departe de acele prihane ce împiedică Preoția; al doilea, să aibă și știință și înțelepciune, atât spre săvârșirea Dumnezeieștilor Taine, cât și spre întărirea poporului cu învățăturile lor; și al treilea, să aibă sănătoase toate părțile trupului, ce sunt trebuitoare pentru aceasta” (Răsp. întreb. 110, p. I).

Forma săvârșirii acestei Taine Sfinte a Preoției este arhiereasca rugăciune: „Dumnezeiescul Har, cel ce totdeauna pe cele neputincioase le vindecă și pe cele ce lipsesc le împlinește, hirotonește, pe cucernicul ipodiacon (N.) în Diacon, sau Diaconul (M.) în Preot, ori Preotul (N.) în Arhiereu, să ne rugăm dar pentru el ca să vină asupră-i Harul Sfântului Duh...”. În acel timp sfinții Liturghisitori cântă încetișor: „Doamne miluiește”. După aceasta, Arhiereul stând în ușile împărătești, dă noului hirotonit veșmintele treptei pentru care a primit hirotonia, arătându-le poporului pe rând și zicând:.”Vrednic este”, la care răspunde strana sau corul: „Vrednic este” de câte trei ori... Prin formula aceasta rostită de Arhiereu asupra candidatului botezat, ales, anume pregătit și adus, prin punerea mâinilor Arhiereului și rugăciunile Bisericii, se pogoară Harul Duhului Sfânt asupra hirotonitului, împuternicindu-l a predica Evanghelia, a săvârși Tainele Sfinte și a păstori poporul creștin ce i se încredințează.

Hirotoniile se fac în Biserică în vremea Dumnezeieștilor Liturghii. Arhiereul și Preotul se hirotonesc numai în Biserică (can. 4 Teofil al Alexandriei) în vremea slujirii Dumnezeieștilor Liturghii ale lui Sf. Ioan Gură de Aur și ale lui Sf. Vasile cel Mare; iar hirotonia în Diacon se poate face și în vremea slujirii Dumnezeiești Liturghii cei mai înainte sfințită (S. Tes. Rs. Întreb. 25). Nu se pot hirotoni mai mulți Diaconi sau Preoți sau Arhierei, ci numai câte unul din fiecare treaptă la o Dumnezeiască Liturghie. Hirotonia Diaconului se face după ecfonisul: „Să fie milele Marelui Dumnezeu...” rostit de Arhiereu. Hirotonia Preotului se face după aducerea Darurilor pe Sf. Masă și terminarea cântării Heruvicului. Hirotonia Arhiereului se face mai înainte, după cântarea: „Sfinte Dumnezeule...”.

Preoția Tainică. Aceasta a fost și în Biserica Vechiului Testament, așa cum este și în Biserica Noului Testament. Dumnezeu grăiește poporului israelit prin Moise: „Dacă veți păzi legământul Meu... îmi veți fi Mie o împărăție preoțească și un neam sfânt...” (P.ș. 19 5-6). Preoția tainică în Biserica Noului Testament este mult mai mare, înmulțită și răspândită prin toate popoarele pământului. Despre aceasta ne adeveresc mai multe locuri ale Dumnezeiești Scripturi a Noului

Testament: „Voi înșivă — zice Sf. Ap. Petru — zidiți-vă pietre vii în casă duhovnicească, în preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos... Voi sunteți o semințe aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată" (1 Petru 2, *5, 9*). Aici e vorba despre poporul creștinesc — parte bărbătească și femeiască — care formează preoția tainică, din care se aleg pentru preoția lucrătoare creștini buni, drept-credincioși, lucrători vrednici.

Ca și evreii din Vechiul Testament (Eș. 19, *5*-5) și Creștinii au o preoție tainică (1 Petru 2, *5, 9*; Apc. 1, *6*; 5, *10*; 20, *6*) prin primirea Sfintelor Taine ale Botezului, Mir-Ungerii și Împărtășaniei, dar aceasta e un lucru cu totul deosebit de Preoția apostolică, săvârșitoare a Sfintelor Taine. Și evreii au fost cu toții preoți în acest înțeles, dar asta nu i-a împiedicat să aibă Preoți slujitori ai Sf. Biserici, aleși și sfințiți în special, din semința lui Levi (Eș. 28; Num. 6 18; Evr. 5, *1*-4); iar cei care au căutat să-și ia singuri Preoția aceasta, au primit o pedeapsă înfricoșată: i-a înghițit pământul de vii pe toți (Num. 16).

Creștinul se numește preot tainic, pentru că în asemănare cu preotul apostolic, aduce și el jertfă lui Dumnezeu:

a) Jertfa dreptății: daruri la Sf. Biserică și daruri pentru întreținerea slujitorilor ei sfințiți (Ps. 50, *2*0; Mt 5, *23*; 10, *10*; Eș. 13; 25, *1*-8; 30, *7*6; Mal. 3, *9*-11; Mc. 12, *41*-44; Gal.6, *6*; 1, Cor. 9, *11*-14; 2, Paral. 31, *4*; Filip. 4, *7*4-76; 1 Tes. 5, *7*2; 1 Tim. 5, *17*-18; Lev. 2; 5; 6; 22; 27 30-32; Num. 6, *18*; 2 Lege 16 16-18; 18, *8*).

b) Jertfă de rugăciune și de laudă (Ps. 106 22; 49 74-75; Osia 14 2-3; Evr. 13 75).

c) Jertfa duhului umilit și a inimii smerite (Ps. 50 18-19).

d) Jertfa milei de aproapele căzut (Mt. 9 13; Osia 6, *6*; Mih. 6, *6*-8); Evr. 13, *7*6).

e) Jertfa punerii trupurilor lor în slujba Domnului (Rom. 12; 6 13; 1 Petru 2 7-5; 1 Cor. 613, *19*-20; Evr. 10 19-25; 4 11-16).

f) Jertfirea vieții lor întregi pentru dragostea și apărarea credinței Creștine Ortodoxe, după pilda Domnului Hristos și a Sfinților Lui (Apc. 7, *7*4). Creștinii drept-credincioși făgăduiesc întotdeauna acest lucru în Sfânta Biserică, de mai multe ori pe zi, când zic prin gura slujitorilor sfințiți: „Pe noi înșine și unii pe alții și toata viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm".

Preoția tainică și Preoția lucrătoare, săvârșitoare Tainelor Sfinte. „Preoția creștină — adevărește Mărturisirea Ortodoxă — este de două feluri: una lăuntrică sau duhovnicească și alta care se săvârșește prin Taină.

a) La preoția duhovnicească sunt părtași toți Creștinii Ortodocși, după cum învață Petru Apostolul, zicând: „Voi sunteți semințe aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor spre câștigare" (1 Petru 2, *9*) și Ioan la Apocalips: „Junghia-tu-Te-ai și ne-ai răscumpărat pe noi lui Dumnezeu cu Sângele Tău, din toată semința, limba, poporul și neamul și ne-ai făcut pe noi Dumnezeului nostru împărați și preoți" (Apc. 5, *9*-10). Și, după o asemenea preoție se fac și aduceri potrivite, adică: rugăciuni, mulțumiri, omorârea trupului, predarea la martiriu pentru Hristos și altele asemenea. Către acestea îndemnându-ne Apostolul Petru, zice: „Și voi ca niște pietre vii vă zidiți casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, bine plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos" (1 Petru 2, *5*). Și Sf. Ap. Pavel zice: „Vă rog pe voi, fraților, pentru îndurările lui Dumnezeu, să vă puneți înaintea Lui trupurile voastre jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu slujba voastră cea cuvântătoare" (Rom. 12, *1*).

b) Preoția, care este Taină, s-a orânduit de Hristos Apostolilor și prin punerea mâinilor acestora se săvârșește până astăzi hirotonia. Căci Episcopii care o săvârșesc, au primit de la Apostoli darul de a împărți Dumnezeieștile Taine și slujba mântuirii oamenilor, precum a zis Apostolul: „Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și economi ai Tainelor lui Dumnezeu[221]„ (1 Cor. 4, *1*). Această economie cuprinde două lucruri: întâi, puterea și stăpânirea de a dezlega păcatele oamenilor, pentru că despre aceasta se zice: „Oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer" (Mt. 18 18). Al doilea, stăpânia și puterea de a învăța, care se arată din cuvintele acestea: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le pe ele: fii Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh" (Mt. 28, *19*). Deci, Hristos a trimis pe Apostoli la predică, iar Apostolii hirotonisind pe alții,

[221] *Econom/iconom al tainelor lui Dumnezeu* = nume dat în sens metaforic apostolilor și preoților ca păstrători și săvârșitori ai Sfintelor Taine, nu numai ca proprii[illegible]uitori (sursa: Dicționarul religios 1994)

i-au trimis la același lucru, după cum se lămurește din cuvintele Sf. Ap. și Ev. Luca, care zice: „Atunci puneau mâinile peste ei și luau Duh Sfânt" (F. Ap. 8, *17*). Și iarăși: „Stând ei ca să slujească, adică să aducă Jertfa cea fără de sânge către Dumnezeu și să ajuneze, Duhul Sfânt a zis: „Osebiți-Mi Mie pe Varnava și pe Saul pentru lucrul la care i-am chemat pe ei". Atunci postind și rugându-se, și-au pus mâinile peste ei și i-au lăsat să plece" (F. Ap. 13, *2*-3). Sf. Ap. Pavel zice: „Mâinile curând peste nimeni să nu pui" (1 Tim. 5, *22*). Deci, cu această hirotonie și clironomie[222] ce nu s-a întrerupt niciodată, au puterea de a învăța dogmele cele mântuitoare cei care sunt trimiși spre acest lucru. Iar cei ce nu s-au trimis, nici nu s-au ales pentru aceasta, nu trebuie să fie deloc întrebuințați, după cum zice Sf. Ap. Pavel: „Cum vor predica dacă nu se vor trimite" (Rom: 10, *15*; M.O. p. I, răsp. întreb. 108; 109).

Preoția lucrătoare e deosebită cu totul de preoția tainică. În Biserica Vechiului Testament Preoția lucrătoare era deosebită de preoția tainică. Aleșii Preoți se ungeau cu Sf. Mir, îmbrăcau veșminte arhierești, preoțești și își acopereau capetele cu felurite mitre, prin care se deosebeau cu totul de poporul cu preoția tainică (Eș. 28; 39; 40 12-16). De asemenea în cultul Divin, Arhiereii, Preoții și Leviții, aveau anumite servicii de îndeplinit, prin care se deosebeau de ceilalți credincioși. Preoții erau întreținuți de popor cu cele necesare. Așa și în Biserica Noului Testament, Preoția lucrătoare după: alegere, sfințire — hirotonie — preoțire, îmbrăcăminte, port, înveșmântare, serviciile și conducerea sau păstorirea parohienilor, Preoții se deosebesc cu totul de creștinii sau parohienii lor, care au numai preoția tainică.

Preoții poartă și supranumirea de „Părinte". Deși pleiada sectarilor susțin orbește că nu trebuie a cinsti pe Preoți cu supranumirea duhovnicească de „Părinte", totuși, cinstea aceasta li s-a dat și li se dă, pentru că le este dată de sus. Cuvântul de „Părinte" îl găsim în întreaga Dumnezeiasca Scriptură, dat cu voia lui Dumnezeu părinților trupești. Dar această numire de „Părinte" sau „Părinților", s-a dat cu atât mai mult părinților duhovnicești decât părinților trupești, cu cât Sufletul este mai mare decât trupul. Privitor la căsătorie Dumnezeu a zis: „De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup" (Fac. 2, *24*; Mc. 10, *7*; Efs. 5, *31*). Iabal a fost tatăl celor ce locuiesc în cort și păzesc vitele. El a fost tatăl tuturor celor ce cântau cu alăuta și cavalul (Fac. 4, *2*0-21). Avraam a fost tatăl lui Isaac (Fac. 21, *1*-8). Isaac vorbind cu tatăl său, Avraam, — la locul de jertfire — a zis: „Tată, iată foc și lemne avem, dar unde este mielul pentru jertfă?" (Fac. 22 7). Iacob venind pentru binecuvântare la tatăl său, Isaac, a zis: „Tată, iată-mă...". De asemenea și Isav aducând o mâncare gustoasă tatălui său, i-a zis: „Tată, scoală-te și mănâncă din vânatul fiului tău, pentru ca să mă binecuvânteze Sufletul tău" (Fac. 27, *18*-31), ș.a.m.d.

Dumnezeu a zis lui Avraam: „Eu sunt Dumnezeul Cel Atotputernic; umblă înaintea Mea și fii fără prihană... Și iată legământul pe care îl fac cu tine: Vei fi tatăl multor neamuri; nu te vei mai numi Avram, ci te vei numi Avraam, căci te fac tatăl multor neamuri" (Fac. 17, *1*-5). În puterea acestei făgăduințe Avraam capătă numirea de părinte asupra Israeliților și celor veniți dintre neamuri și tăiați împrejur. Mântuitorul ne arată că una din condițiile cele dintâi pentru a dobândi viața veșnică este și aceasta: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta" (Mt. 19, *19, 29*). De asemenea Sf. Ap. Pavel ne spune: „Feciori, ascultați pe părinții voștri în Domnul, că aceasta este cu dreptate... Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, care este porunca cea dintâi întru făgăduință. Părinți, nu urgisiți pe fiii voștri întru mânie, ci creșteți-i pe ei în învățătura și certarea Domnului" (Efs. 6, *1*-4); Cols. 3, *2*0-21). „Tatăl nostru este Avraam", răspundeau iudeii Mântuitorului (Ioan 8, *39*; 4, *7*2-Mt. 10, *27*; 15, *4*; 19, *19, 29*; Mc. 7, *7*0; Mt. 10 37; 8 21; Ioan 6 31, *49*; Efs. 6 1-4).

Acest drept al lui Avraam de tată, ni-l arată și Mântuitorul în pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. „Bogatul, după moarte, chinuindu-se în văpăile iadului, a văzut pe Avraam și pe Lazăr în sânurile lui și a strigat, zicând: „Părinte Avraame, miluiește-mă și trimite pe Lazăr să-și întingă vârful degetului său în apă și să-mi răcorească limba că mă chinuie în văpaia aceasta". Avraam însă a zis: „Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune în viața ta și Lazăr aşijderea cele rele. Acum acesta se mângâie, iar tu te chinuiești...". Atunci bogatul a zis: „Rogu-te dar Părinte să-l trimiți pe dânsul în casa tatălui meu, că am cinci frați, să le mărturisească lor aceste lucruri, ca să nu vină și ei la acest loc de muncă" (Lc. 16, *22*-31). Iată, aici găsim cuvântul „părinte" și „fiu" între a căror viețuire

[222] Clironomie — (Înv.) (Drept de) moștenire (a unui bun)

pe pământ e o vreme îndelurgată de mii de ani. Acest lucru demască minciuno-învătătura rătăciților eretici sectari.

În Biserica Domnului sunt „Părinți" duhovnicești. Domnul nostru Iisus Hristos Se numește pe Sine învățător al ucenicilor și al lumii și cu toate acestea îl găsim vorbind ca un părinte fiilor Săi: „Fiilor, încă puțin mai sunt cu voi" (Ioan 13, *33*). „Fiilor, nu cumva aveți ceva de mâncare?" (Ioan 21, *5*). Sfinții Apostoli, fiind inspirați de Duhul Sfânt și împuterniciți, ca și Avraam, cu duhovnicească demnitate părintească, numesc pe credincioșii Bisericii, născuți din apă și din Duh „fii". Astfel, Sf. Ap. Petru zice: „Închină-se vouă Biserica din Babilon, cea împreună aleasă și Marcu, fiul meu" (1 Petru 5, *13*). Marcu nu era fiu trupesc al Sf. Petru, ci era fiul unei creștine din Ierusalim cu numele Maria, care-și dăduse casa Sfinților Apostoli pentru a face rugăciuni, a învăța și a Liturghisi, adică a face „frângerea Pâinii", unde lumea se aduna pentru a primi sfințenia, cum se adună azi în Sf. Biserică (E. Ap. 12, *5*-12). Marcu, ca și mamă-sa, fiind creștin născut din apă și din Duh, era socotit fiu al Bisericii, iar lui Petru ca Prezbiter (1 Petru 5, *7*), adică Preot — îi era fiu duhovnicesc.

Tot astfel socotea pe fiii Bisericii ca fii ai săi și Sf. Ioan Evanghelistul, zicându-le „fiilor" în sfaturile sale duhovnicești pe care le dădea. „Fiilor, acestea scriu vouă ca să nu păcătuiți..." (1 Ioan 2 7). „Fiilor, ceasul cel de apoi este; și precum ați auzit că are să vină Antihrist, acum însă antihriștii — adică: eretici, rătăciți sectari cu diferite credințe și numiri deșuchiate, necredincioși, atei, francmasoni, etc. etc. — s-au făcut mulți. Din aceasta cunoaștem că este ceasul cel de apoi. Dintre noi au ieșit (acești eretici sectari, atei, etc.); dar nu erau dintre noi, că de ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi. Ei însă au ieșit ca să se arate că nu toți sunt dintre noi" (1 Ioan 2, *18*-19; comp. F. Ap. 20, *30, 29*; 2 Cor. 11, *13*-15). „Fiii mei, să nu iubim numai cu cuvântul, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul" (1 Ioan 3, *18*). „Fiilor, voi sunteți de la Dumnezeu și ați bimit pe aceia, căci mai Mare este Cel ce este în voi, decât cel ce este în lume. Aceia din lume sunt, pentru aceia din lume grăiesc (minciuno-învățături care tulbură Biserică Ortodoxă a Domnului Hristos) și lumea îi ascultă pe dânșii. Noi suntem din Dumnezeu și cel ce cunoaște pe Dumnezeu ne ascultă pe noi (Preoții și adevărații creștini); care nu sunt din Dumnezeu, nu ne ascultă pe noi. Din aceasta cunoaștem Duhul adevărului (Dumnezeiesc) și duhul înșelăciunii" (sataniceștelor minciuno-învățături eretice, atee, francmasone, calendaristice, etc. etc.) (1 Ioan 4, *4*-6). „Fiilor, păziți-vă pe voi de idoli. Amin" (1 Ioan 5 27).

De asemenea arhistrategul apostolesc, Pavel, numește „fii" pe creștini, adică mădularele Bisericii Domnului Hristos (Rom. 12 1-5; 1 Cor. 12). Scriind creștinilor Galateni, între alte sfaturi, le spune și aceste cuvinte: „Fiii mei, pe care iarăși cu durere vă nasc, până ce se va închipui Hristos în voi" (Gal. 4, *19*). Iar Tesalonicienilor le scrie: „Precum știți că pe unul fiecare din voi, ca un părinte pe fiii săi, v-am rugat și v-am mângâiat" (1 Tes. 2 11). „Lui Timotei, adevăratul «fiu» în credință: dar, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Hristos Iisus, Domnul nostru" (1 Tim. 1, *2*). „Către Timotei, «fiul» meu preaiubit, dar, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Hristos Iisus, Domnul nostru" (2 Tim. 1 2). „Deci tu, fiul meu, întărește-te în Darul cel în Hristos Iisus" (2 Tim. 2, *1*). Lui Tit, Episcopul Bisericii Critenilor, îi scrie din Nicopolii Macedoniei, astfel: „Pavel, sluga lui Dumnezeu și Apostol al lui Iisus Hristos... lui Tit, adevăratul «fiu» după credința cea de obște: dar, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru" (Tit 1, *4*). Lui Filimon îi scrie pentru sluga acestuia, Onisim, astfel: „Te rog dar pentru Onisim, «fiul» meu, pe care l-am născut în legăturile mele" (Filimon 1, *10*). ș.a.m.d.

Acum se naște întrebarea — contra minciuno-învățăturilor sectare — cu ce drept își permiteau Apostolii săi numească fii ai lor pe creștinii născuți din diferiți părinți trupești??? Adevărul scripturistic este acesta: ei aveau acest drept în puterea părinției duhovnicești așezată de Dumnezeu în Biserica Vechiului și Noului Testament: „Părinte Avraame, trimite pe Lazăr... Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune..." (Lc. 16, *24*-27). Părinția în Biserică o recunoaște și Sf. Arhidiacon Ștefan, vorbind în sobor către mireni — între care vor fi fost și creștini — și către preoți și arhierei: „Bărbați, frați și părinți, ascultați: Dumnezeul Slavei S-a arătat Părintelui nostru Avraam...". Glasul Domnului s-a făcut către Moise, zicând: „Eu sunt Dumnezeul părinților tăi, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob..." (F. Ap. 7, *2, 31*-32).

„Precum într-un trup avem multe mădulare și mădularele n-au toate o lucrare... în acest chip și noi cei mulți, suntem un trup în Hristos și fiecare unul altuia mădulare. Și având daruri de multe feluri după Harul care este dat nouă, ori prorocie după măsura credinței, ori slujbă (preoțească) în slujbă, ori

cel ce învață în învățături...” (Rom. 12, *4*-7). „Că de ați avea zece mii de dascăli în Hristos, dar nu mulți Părinți; că în Hristos Iisus, prin Evanghelie, eu v-am născut pe voi” (1 Cor. 4, *15*).

Părinția duhovnicească. Din cele arătate — fără a mai aduce și mărturia altor locuri scripturistice — reiese că Dumnezeu Părintele universal, a rânduit în lumea aceasta: părinția duhovnicească, care naște fii Bisericii Domnului Hristos din apă și din Duh, și părinția trupească, din lume, din care se aleg și se fac fii ai Bisericii Mântuitorului Hristos. „Pentru aceasta — zice Sf. Ap. Pavel — plec genunchii către Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, din Care se numește toată părinția în cer și pe pământ... Aceluia fie Slava în Biserica cea în Hristos Iisus în toate neamurile veacului veacurilor. Amin” (Efs. 3 14-15, *21*). Teodorit, privitor la tâlcuirea acestui loc scripturistic, zice: „Chiar Părinte și cu adevărat Părinte — Universal — este Dumnezeu, că nu S-a făcut mai întâi Fiu și apoi Părinte; ci de-a pururea este Părinte și firește Părinte, iar ceilalți părinți, ori trupești, ori duhovnicești, de sus au numirea. Numește părinții pe pământ pe cei firești — trupești, iar părinți cerești numește pe cei duhovnicești. Unul ca acesta — părinte duhovnicesc — era însuși Dumnezeiescul Apostol... „Mă rog — zice — Părintelui Domnului nostru Iisus Hristos, Care nu de la altcineva luând această «părințime», o are; ci însuși — de la Sine — o dă altora...” (T.T. Tom. II, o.c. p. 338).

Deviații de la adevărata credință creștinească îmbată de cap pe cei proști cu minciuno-învățăturile lor, ca să nu zică nimeni Preoților „părinților”, nici Preotului „părinte”, ci să-i batjocorească nesocotind învățăturile duhovnicești pe care Preoții, ca părinți duhovnicești, le dau creștinilor după Dreptarul Sfintei Biserici a Domnului Hristos. De asemenea, acești eretici îi învață să contrazică satanicește Preoțimea, să hulească Sf. Biserică Ortodoxă, Sf. Cruce, Sf. Icoane: a Sfintei Treimi, a Domnului Hristos, a Maicii Domnului și a tuturor Sfinților și să hulească și Sfintele șapte Taine Dumnezeiești și Preoțimea care slujește și le săvârșește cu Dumnezeiescul Dar. „Fiara și-a deschis gura sa spre hulă asupra lui Dumnezeu, ca să hulească Numele Lui și Cortul — Biserica — Lui și pe cei ce locuiesc în cer (adică pe creștinii care se adună în Biserică și prin Îngeri — Preoții — Bisericii, își înalță rugăciunile lor împreună cu mirosul tămâiei care se suie de pe Jertfelnicul Altarului la cer înaintea lui Dumnezeu)... Aici este răbdarea și credința Sfinților!” (Apc. 13, *6, 10*), adică a Ortodocșilor sau drept-credincioșilor creștini.

În Biserică avem păstori și păstorițe. În Biserica Noului Testament ca și în Biserica Vechiului Testament totdeauna, începând din vremurile apostolice, au fost păstori și turmă. Despre aceasta adeverește Mântuitorul, zicând: „Simone al lui Iona... Paște mielușeii Mei... Paște oile Mele... Păstorește oile Mele”, adică pe drept-credincioșii creștini (Ioan 21, *15*-17). Așijderea și Sf. Ap. Petru adeverește aceasta prin cuvintele: „Pe Prezbiterii — Preoții bătrâni — dintre voi îi rog — ca unul ce sunt Prezbiter și martor al Patimilor lui Hristos — păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră...” (1 Petru 5 1-4). De aici și din alte locuri scripturistice (Efs. 4 11; 1 Cor.12 28-30), ș.a. reiese clar că în Biserică au fost, sunt și vor fi totdeauna păstori și turmă, conducători și conduși.

Preoția are trei trepte ierarhice. Încă de la începutul înființării și creșterii Bisericii Creștine, de pe vremea Apostolilor, Preoția își are trei trepte ale ei. Acestea sunt următoarele: Arhiereul, Preotul și Diaconul.

Episcopul (1 Tim. 3, *1*-7; Tit 1, *7*-9; F- Ap. 20, *28*) e urmașul Apostolilor, având deplinătatea Darurilor și puterea de a vorbi și lucra în numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Preotul (F. Ap. 14 23; 20 77; Iac. 5 74; Tit 1 5; 1 Tim. 5 77), păstorește poporul parohial în numele Episcopului său, ca delegat al lui. Preotul este prietenul cel mai apropiat al creștinului. Preotul adevărat este: slujitorul lui Dumnezeu, sfătuitorul creștinilor, mângâietorul scârbiților, prietenul tuturor la bucurii duhovnicești, cât și la dureri. Preotul luminează poporul, creștinează pruncii, ușurează de păcate pe vârstnici, încununează mirii, grijește bolnavii, mângâie pe întristați, prohodește răposații, binecuvântează gospodăriile, sfințește casele, curăță și înnoiește Sufletele cu Harul lui Dumnezeu. Preotul este păstorul aducător Sufletelor drept-credincioase la Dumnezeu, purtătorul Crucii, învățătorul creștinilor, straja Bisericii, supraveghetorul credincioșilor, sluga lui Dumnezeu și a poporului, apostolul vestitor adevărurilor Sfinte, săvârșitorul Tainelor sfințitoare, omul lui Dumnezeu și conclucrător cu El la luminarea și mântuirea Sufletelor

Diaconul slujește ca ajutor pe lângă Arhiereu și Preot (F. Ap. 6 1-6; 1 Tim. 3 8-12; Filip. 1 7). Acestor trepte li s-au adăugat, prin hirotonie, următoarele ranguri:

La treapta *Arhieriei* rangul de: Episcop, Arhiepiscop, Mitropolit, Mitropolit primat, Exarh, Patriarh.

La treapta *Preoției*: econom, stavrofor, protoprezbiter — protopop, protoiereu, arhiprezbiter.

La călugări: ieromonah — Preot călugăr, egumen, Protosinghel, Arhimandrit, Mitrofor.

La treapta *Diaconiei*: protodiacon, arhidiacon. Acestea sunt niște ranguri sau titluri ale treptelor Preoției.

Arhiereul înseamnă Părintele, ocârmuitorul Preoților: călugări și mireni. Supranumirea greacă de Episcop în românește înseamnă pândar sau supraveghetor asupra Preoților și asupra poporului eparhiei sale. Arhiereul, pe lângă puterea deplină de a săvârși toate Tainele, sfințește: Preoți, Diaconi, Sf. Mir, Antimise, Biserici. La săvârșirea slujbelor, Arhiereul întotdeauna e cel mai mare sau primul între Preoți. Întrucâtva se deosebește de Preoți:

a) Prin veșmintele Arhierești;

b) Prin binecuvântarea poporului cu amândouă mâinile, nu numai cu mâna dreaptă ca Preoții, fiindcă el este stăpân în a împărți darurile Sfântului Duh;

c) Prin binecuvântarea cu lumânările aprinse ale dicherului[223] și tricherului[224], ca cel ce este învățătorul de căpetenie și luminătorul celorlalți;

d) Prin dreptul de a ședea în strana arhierească din naos, pe scaun în mijlocul Bisericii când Liturghisește și în scaunul de sus, cel mare și mai înalt din fundul Altarului;

e) Prin dreptul de a Împărtăși nu numai poporul, ci și pe Preoți, ca cel mai înalt reprezentant al Domnului Iisus Hristos.

f) Prin dreptul de a naște prin hirotonie Părinți și învățători nu numai fii și fiice prin Botez.

„Demnitatea Episcopului — zice Sf. Epifanie — are îndeosebi ca scop de a naște Părinți duhovnicești, căci el are dreptul de a înmulți părinții în Biserica lui Hristos. Treapta a doua (prezbiteratul) nu poate naște părinți. Ea naște Bisericii — prin botezul renașterii — fii, iar nu părinți și învățători" (Panarion, *7*5 4).

Prezbiterul — Preotul — înseamnă bătrân. Supranumirea aceasta vine de la treapta de prezbiter, de regulă se alegeau bărbați creștini mai bătrâni decât ceilalți; când nu erau cu vârsta, apoi erau cu mintea și cu priceperea. Prezbiterul sau Preotul este împuternicit de sus a săvârși Tainele — afară de Taina Preoției, Sfințirea Mirului, Antimiselor — a ședea în anumite vremuri ale slujbei în Sf. Altar pe scaunele preoțești — nu în scaunul cel de sus, arhieresc — ci alături, a binecuvânta poporul, dar numai cu mâna dreaptă, nu cu amândouă ca Arhiereul.

Diacon înseamnă slujitor sau ajutător Episcopului și Preotului în Dumnezeiaca Liturghie și în celelalte 7 laude, *7* Taine și alte felurite slujbe bisericești.

Episcopul și Preotul au ocupații și îndatoriri speciale în Biserica lui Dumnezeu. Episcopul în eparhia sa și Preotul în parohia sa, este: slujitorul lui Dumnezeu, lumina lumii, sarea pământului, cetatea de pe munte, făclia care luminează tuturor celor din casă, luminători înaintea oamenilor (Mt. 5 13-16). E Păstorul, Părintele sufletesc (1 Petru 5 1-4). Este un vas ales (F. Ap. 9 75; Gal. 1 75), un vas sfințit (2 Tim. 2 27), care a primit „harul și apostolia" prin Iisus Hristos de la Dumnezeu (Rom. 1 5). Vrednicia lui e de la Dumnezeu (2 Cor. 3 5), slujbă de la Hristos (F. Ap. 20 24; 26 16-18), e Har (1 Cor. 15 10; Efs. 3 7-8; Cols. 1 25-29), Har de la Dumnezeu (2 Tim. 1 6), primit prin hirotonie, adică prin punerea mâinilor (1 Tim. 4 74), izvor de mântuire pentru cel care-l primește și pentru cel care-l ascultă (1 Tim. 4 16; Mt. 10 7, *40*-42; Lc. 10 16).

Preoții sunt apostoli chemați, aleși și trimiși de Hristos în lume (Mt. 28 79-20; Mc. 16 15; Lc. 10 1; Rom. 10 15; 1 Cor. 12 28-30; Evr. 5 4), rânduiți de El (Mc. 3 74) și de Duhul Sfânt (F. Ap. 1 8; 10 15; 20 28; 2 Tim. 1 74). Puterea lor e de la Dumnezeu (1 Cor. 3 9; 2 Cor. 6 7), ei sunt slugile lui Hristos și economii Tainelor lui Dumnezeu (1 Cer. 4 7; Cols. 1 7; 1 Tim. 4 6). Ei au chemarea să se roage pentru credincioși (Efs. 1 16-17), să-i întărească în credință (F, Ap. 14 22), să-i mângâie (1 Cor. 14 3), să-i lumineze (F. Ap. 26-18; 2 Cer. 4 6), să slujească Sfintele Taine (1 Cor. 4 7), să facă slujba împăcării (2 Cer. 5 18-20), să învețe cu blândețe (2 Tim. 2 25) și cu asprime (1 Tim. 5 20; Tit 1 13), să vegheze (Iez. 33), să privegheze, să mântuiască Sufletele și să răspundă pentru ele (1 Cor. 9 22; Evr.

---

223 Dicher — Obiect de cult bisericesc în formă de sfeșnic cu două brațe, simbolizând cele două naturi ale lui Iisus Hristos

224 Tricher — Sfeșnic cu trei lumânări (folosit de arhierei la serviciul religios)

13 77; Iez. 2; 3; 18; 33), să păstreze tradiția sfânta (1 Tim. 6 20; 2 Tim. 1 74), să conducă Biserica (Ioan 21 15-19; 2 Cor. 11 28; 1 Petru 5 2), să slujească Domnului (F. Ap. 13 2; Rom. 15 16; D.A. o.c. p. 236).

Astfel, slujba aceasta așa de Sfântă, înaltă, angheliceasca, e Taină Dumnezeiască, venită și împuternicită de la Dumnezeu, în zestrată minunat de El cu mari și minunate Daruri ale Duhului Sfânt.

Preoția adevărată are continuitatea de la Hristos și Apostoli. Hristos e primul Preot Mare — Arhiereu — universal și etern. „Tu ești Preot în veac după rânduiala lui Melchisedec" (Ps 109 4; Evr. 5 6; 7 17). Mântuitorul Hristos a îmbrăcat cu Preoția aceasta Dumnezeiască pe Apostolii Săi. „Iată dau vouă putere... Precum m-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi..." (Lc. 10 19; Ioan 20 21-23; 17 18). Sfinții Apostoli la rândul lor au îmbrăcat cu Preoția aceasta pe unii drept-credincioși creștini vrednici, luminați, aleși, hirotonindu-i pe unii: Diaconi, pe alții Preoți, pe alții Episcopi. Arhiereii aceștia la rândul lor au hirotonit pe alții. Preoția aceasta cu puterile ei dată de Mântuitorul Apostolilor, de Apostoli Episcopilor, Preoților și Diaconilor, apoi Episcopi din unii în alții până în prezent și până la sfârșitul lumii, este asemenea unui fir sau lanț de aur, care leagă Preoția apostolică și Preoția creștină din vremurile Apostolilor până la sfârșitul veacurilor. Hirotonia, cu punerea mâinilor și rugăciunea hirotonisitoare, e legătura trainică, sfântă, legătura Harului care leagă Preoții prezentului de Taina puternică a Preoției apostolice. Va să zică, Harul Duhului Sfânt, care este revărsat peste Arhiereii noștri drept-credincioși, care-l împart: Arhiereilor, Preoților și Diaconilor, se trage de la Apostoli, care l-au primit de la însuși Domnul nostru Iisus Hristos.

Preoția e de la Dumnezeu, nu de la oameni. „Nimeni — adevărește Apostolul — nu-și poate lua singur cinstea, dacă nu este chemat de Dumnezeu" (Evr. 5 4). Așijderea, nimeni nu poate propovădui cu har reînvietor, mântuitor de Suflete, dacă nu e trimis de sus (Rom. 10 15), deoarece nu toți sunt: Apostoli, învățători, Păstori, pentru desăvârșirea Sfinților... (Efs. 4 11-13; 1 Cor. 12 28-30). Adevărata Preoție, înzestrată cu lucrătoare Haruri Dumnezeiești, este aceea care are legătura Harului cu Preoția Sfinților Apostoli, care au primit-o direct de la Mântuitorul Hristos, prin revărsarea Duhului Sfânt în chip de vânt puternic ce vine repede și în chip de limbi de foc, care au șezut deasupra lor.

Creștinii trebuie să cinstească pe Preoții Bisericii. Creștinii trebuie a primi și cinsti pe Episcopi și Preoți, ca pe trimișii lui Dumnezeu (Mal. 2 7; 1 Cor. 4 1; Gal. 4 14). A asculta învățăturile lor (Mal. 2 7; Mt. 23 3; 1 Cor. 11 2; 16 16; 2 Cor. 7 15; Filip. 2 12; 1 Tes. 4 1; 2Tes. 2 15; 3 4-14; Evr. 13 17; 1 Petru 5 1-5). A urma pilda lor (1 Cor. 4 76; 11 1; Filip. 3 77; 1 Tes. 1 6;*2 Tes. 3 7, 9*). A urma credința lor (Evr. 13 7; 6 12). A-i respecta (1 Cor. 16 18; Filip. 2 19; 1 Tes. 5 72; 1 Tim. 5 17). A-i iubi (2 Cor. 8 7; 1 Tes. 6; 5 13). A se ruga pentru ei (Rom. 15 30; 2 Cor. 1 11; Efs. 6 18-19; Cols. 4 3; 1 Tes. 5 25; 2 Tes. 3 7; Evr. 13 75).

Cum se poartă oamenii de azi față de Preoți? Când o Biserică caută un preot, îi cere adesea*:*

1) Puterea unui vultur.
2) Farmecul unei lebede.
3) Drăgălășia unei porumbițe.
4) Marea prietenie a unei vrăbii
5) Orele de noapte ale unei bufnițe; și când au pus mâna pe această pasăre, ar vrea s-o hrănească cu mâncarea unui canar.

Orice fac creștinii preoților, fac lui Dumnezeu. Mântuitorul când trimise pe Apostoli, așijderea pe Episcopi și Preoți în lume ca să conlucreze la mântuirea Sufletelor, le zice: „Cel ce vă ascultă (cinstește, primește) pe voi, pe Mine Mă ascultă... iar cine nu vă ascultă (necinstește, ponegrește, leapădă, nu vă primește) pe voi, pe Mine.... și pe Tatăl nu ascultă (necinstește, ponegrește, leapădă) și nu vă primește" (Lc. 10 76; Mt. 10 40-42; 18 5; Lc. 9 45; 10 16; Ioan 12 44; 13 20; Gal. 4 14). „Oricine nu vă va primi pe voi, sau nu va asculta cuvintele voastre, atunci ieșind din casa sau din cetatea aceea, să scuturați și praful de pe picioarele voastre. Adevărul vă spun, că în ziua Judecății va fi mai bine de Sodoma și de Gomora, decât de cetatea aceea" (Mt. 10 14-15; Lc. 9 4-5).

Preoții trebuie cinstiți, că sunt mari înaintea lui Dumnezeu. Obicei păcătos are majoritatea creștinilor care hulesc pe săraci și mai ales pe Preoții lui Dumnezeu. Să se știe însă că aceștia pe care lumea îi necinstește, vărsând asupră-le balele și lăturile nelegiuitelor clevetiri, sunt cinstiți, vrednici și mari înaintea lui Dumnezeu... Săracii bine-credincioși sunt atât de mari, cât este însuși Domnul

Hristos de Mare, deoarece El nu-i numește pe ei nici slugi, nici prieteni, ci îi numește „frați ai Săi" în Sf. Evanghelie, zicând: „Orice ați făcut unuia din acești frați mai mici ai Mei, Mie ați făcut" (Mt. 25).

Preoții iarăși atât sunt de mari, fără de asemănare, că după Dumnezeu nu se află nici în cer, nici pe pământ, care să poată să fie asemenea cu ei. Ei sunt mai mici decât Dumnezeu, dar sunt mult mai mari decât oamenii. Ei nu sunt Îngeri fără trup, însă cu Darul Preoției, ei sunt Îngeri în trup (Evr. 13 77; Mal. 2 7; Gal. 4 74; Mc. i 2; Mal. 3 1; Mt. 11 10; Lc. 7 27; Apc. 2 1, *8, 12, 18*; 3 7, *7, 14*; Eș. 23 20-22; Iez. 2; 3; 18; 33), mai mari decât Îngerii din ceruri. Aceasta cunoscând-o Sf. Efrem Sirul, zice așa despre Preoție: „Preaslăvită minune este Preotul! El are o putere uriașă. De cer se atinge, cu Îngerii petrece și cu Dumnezeu are mare Împărtășire. Pentru a cunoaște mărimea Preoților acestora batjocoriți de creștinii cei nesocotiți la minte, rogu-vă a socoti bine să vedeți puterea cea mare pe care o au ei în cer și pe pământ, mijlocind înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor.

Dumnezeu a dat Preoților puterea de a ierta păcatele oamenilor. „Tatăl Ceresc — învață Sf. Ioan Gură de Aur și fericitul Augustin — a dat toată judecata Fiului (Ioan 5 22), iar Fiul a dat toată judecata Apostolilor, Episcopilor și Preoților... (Mt. 16 18-19; 18 18-20; Ioan 20 21-23). Preoții iudeilor aveau puterea de a curăța trupul de lepră, sau mai bine zis nu de a curăța, ci numai de a fi martori la curățarea celor leproși (Lev. 14); iar Preoții Noului Testament au primit puterea nu de a fi martori ai celor ce se curăță, ci de a curăța și încă nu de lepra corpului, ci de întinăciunea Sufletului. Ei au primit o putere așa de mare, în ce fel n-a dat Dumnezeu nici Îngerilor, nici Arhanghelilor, fiindcă nu Îngerilor a zis: „Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer". Și iarăși: „Luați Duh Sfânt... Cum m-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi. Cui veți ierta păcatele, se vor ierta; iar ale căror păcate veți ține, ținute vor fi" (Mt. 16 17-19; Ioan 20 21-23). Puterea de a lega o au și căpeteniile pământului, dar ele pot lega numai corpurile. Puterea Preoților se atinge de Sufletul omului și se înalță până la cer, fiindcă ceea ce Preoții hotărăsc pe pământ Dumnezeu confirmă în cer și Stăpânul e de acord cu părerea robilor Săi... Părinții trupești nu pot da niciun ajutor copiilor lor, când aceștia ofensează pe vreun om însemnat și puternic.

Preoții însă împacă pe fiii lor spirituali nu cu împărații, nu cu puternicii pământului, ci cu înșuși Dumnezeu.

Odată Mântuitorul iertând păcatele slăbănogului adus de patru oameni pentru tămăduire, cărturarii și fariseii care erau de față, au cârtit, zicând în sineși: „Cine este Acesta care iartă păcatele? Cine poate ierta păcatele? Numai unul Dumnezeu poate ierta păcatele oamenilor!" Cu adevărat, cel ce iartă păcatele ori este Dumnezeu, ori are putere Dumnezeiască într-însul. Preoții fac aceasta cu putere așa de mare, încât iartă păcatele, precum vedem și mărturisim aceasta. Din aceste lucrări minunate, supraomenești, oare poate cineva să spună, că acești mici, necinstiți de pleava creștinismului, nu sunt alți dumnezei în lume? Ascultați și alt exemplu mai grăitor: De ați vedea aici de față, de o parte arapi negri, care să fie răniți de vrăjmași cu răni de moarte și legați cu lanțuri tari. De altă parte să vedeți un om puternic în lucru și în cuvânt, care să le zică: „Oameni decăzuți, înnegriți de păcate și nefericiți, să fiți slobozi din legăturile voastre, să fiți tămăduiți de rănile voastre, să se curețe și să cadă de pe corpurile voastre acea negreală care vă întunecă". În acel moment, de ați vedea căzând de pe mâinile și picioarele lor lanțurile grele, curățindu-se de răni și negreala corpurilor lor prefăcându-se în albiciune, oare ce a-ți zice pentru acel om? Cum vi s-ar părea puterea lui? Eu sunt încredințat că ați mărturisi că acel om este peste toți oamenii, că este pogorât din cer și că este alt dumnezeu și om aici pe pământ. Socotiți bine acum. Acest om cu putere uriașă este unul din cei mici (Preoții) pe care îi nesocotește lumea. Arapii negri sunt păcătoșii, pe care păcatele îi fac mai întunecați decât dracii. Aceștia sunt toți răniți, pentru că de câte ori păcătuiesc, de atâtea ori se întipărește în Sufletul lor rană de moarte. Ei sunt legați cu lanțuri grele, pentru că păcatul îi face robii diavolului... Aici vine micul acela, Preotul nesocotit, defăimat de lumea care zace în cel rău (1 Ioan 5 19; Gal. 1 4) și cu un cuvânt al lui: „Iertate să-ți fie păcatele", face la Sufletele păcătoșilor lucruri mai slăvite decât acelea ce ați auzit mai sus. Dezleagă legăturile păcatelor, vindecă rănile, îi curățește de tina și negreala păcatelor, îi mântuiește din ghearele diavolilor, îi împrietenește cu Dumnezeu și se vor desfăta totdeauna, în vecii vecilor cu oștile Îngerești și cu mulțimile Sfinților în cer.

Preotul are aici pe pământ o putere mai mare decât a Sfinților din ceruri, pentru a lucra la mântuirea păcătoșilor. Ei bine, acum cum vi se pare acest mic, nesocotit și defăimat om, îmbrăcat cu Darul Preoției? Spuneți, oare să aibă pe pământ pe cineva mai mare decât el? Dar ce să zic pe pământ, nici în cer, afară de Dumnezeu, micul acesta nu are pe nimeni asemenea lui. Aceasta voi dovedi-o

iarăși aici. Luați seama pentru omul acela despre care zice Sf. Evanghelie, că se pogora din Ierusalim în Ierihon și a căzut între tâlhari, care dezbrăcându-l, l-au bătut, lăsându-l abia viu. În situația acelui om zăcând pe cale mai mult mort, văd aievea pe mulți creștini ortodocși (cu numele, nu cu faptele) care zac plini de răni ucigătoare de Suflet, căzând cu fețele la pământ, cerând ajutor de la toți, întristându-se și plângând amarnic, nu atât pentru viața pământească, care se macină și se scurtează văzând cu ochii, ci pentru Sufletele rănite și înnegrite de păcate, cu care împovărându-se, se pogoară în pierzare, în munca veșnică a iadului. Să vină aici toți împărații pământului, să vedem de au atâta putere, ca să mântuiască Sufletele acestor ticăloși osândiți, din nevoia veșnicei morți! Dar ce zic eu împărații și puternicii lumii acestea? Să vină Îngerii Raiului: Heruvimii cei cu ochi mulți, Serafimii cei cu câte șase aripi, Scaunele, Domniile, Începătoriile, Puterile, Stăpâniile, Arhanghelii și Îngerii și toate oștile Îngerești, să vedem de le va ajunge până într-atât puterea. Lasă să ia împreună cu ei în ajutor toate cetele Sfinților, să alerge Mucenicii, să năvălească Apostolii, să grăbească Cuvioșii, Drepții, Prorocii, Patriarhii, Ierarhii și toți sfinții. Să se pogoare împreună cu ei însăși Preacurata Stăpână Maica lui Dumnezeu, Împărăteasa Îngerilor și a oamenilor! Ce vi se pare? Socotiți că va putea toată această mare adunare cerească și toți Sfinții să dezlege pe păcătoșii aceștia din legătura păcatelor care-i trage în iad? Pot să ierte și să vindece Sufletele acestora care zac în păcate mai morți? (Ier. 15 1; Eș. 32 77-72; 1 Împ. 7 6; Iez. 14 1410, *2*0). De o va zice cineva aceasta (că ar putea), acela nu crede drept așezamintelor Sfintei noastre Credințe, nici nu este din turma lui Hristos. Aceasta o arată Mântuitorul în Sf. Evanghelie. Îngerii toți pot să mijlocească, Sfinții să se roage, drepții să se cucerească, Maica Lui să mijlocească pentru ca ticăloșii aceia păcătoși să ia dezlegarea păcatelor lor; însă a-i dezlega și a-i ierta de păcate, nu pot nici unul din Sfinți. Pricina este aceasta: că puterea de a „lega și a dezlega", a „ierta și ține" nu o au Sfinții din cer, ci o au Preoții pe pământ (Mt. 16 18-19; 18 18-19; 28 18-20; Ioan 20 2123).

Acum dar, ceea ce nu pot face toate cetele Sfinților în cer, vedeți cum o săvârșește pe pământ unul din acești mici? Lasă să se pogoare și aici după întâmplare un Preot oarecare și să vadă pe cel ce zace pe cale mai mort, care cere ajutor și mântuire sufletească, lasă să vadă lacrimile, să audă suspinurile, lasă-l să se plece căinței și cererii păcătosului creștin, să blagoslovească cu mâna aceea pe care cei semeți nu primesc s-o sărute cu evlavie, lasă să zică numai: „Eu nevrednicul Preot și Duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh... Amin". Atunci veți vedea străine, înfricoșate și preaslăvite lucrări minunate. Îndată la această dezlegare și iertare, se mântuiește Sufletul acela păcătos de nevoia veșnicelor munci. Se dezleagă legăturile păcatelor, fug dracii, se bucură fericiții Îngeri și aceeași Dumnezeiască Dreptate care ținea scoasă sabia răsplătirii asupra păcătosului, o trage înapoi, o pune iarăși în teacă și toată se îmblânzește.

Așa-i că nici în cer, nici pe pământ nu este nimeni, afară de Dumnezeu, care să aibă atâta putere, atâta stăpânire, câtă au pe pământ și în cer acești mici, adică Preoții?

Isus Navi a oprit soarele pe cer. Preotul nu numai că oprește, ci chiar și coboară Soarele Dreptății pe Jertfelnicul pe care Liturghisește. Veniți să vedeți o altă lucrare și mai minunată a acestor mai mici? Toate făpturile au rămas uimite, când Isus Navi a poruncit soarelui să stea nemișcat, în loc pe cer, până ce va birui pe vrăjmașii lui (Is. Navi 10 12-14). Dar cu cât mai vârtos socotiți, că s-ar minuna, dacă același Isus ar zice soarelui, nu să stea nemișcat pe cer, ci să se pogoare pe pământ. Adevărat, înfricoșat lucru ar fi acesta. Totuși, nu este nimic în asemănare cu ceea ce face Preotul în Sf. Altar. Stând înaintea Sf. Jertfelnic, rugându-se, el nu poruncește soarelui acesta care se vede, ci pune sub datorie, cu cuvintele și cu rugăciunea lui, pe Soarele Cel de Taină al Dreptății, pe însuși Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu să Se pogoare din cer și cu puterea Tatălui Ceresc și cu conlucrarea Duhului Sfânt, să prefacă Pâinea și Vinul, aduse și sfințite pe Jertfelnic, în Preasfântul Său Trup și Sânge, să le facă iarăși Jertfă vie pentru iertarea păcatelor noastre. Aceasta o face Preotul, nu numai o dată ca Isus Navi, ori numai de două ori, numai de nouă ori; ci în tot anul, în toate zilele, când el vrea și în orice localitate ar pofti! Nu este și aceasta o putere de care se minunează și Îngerii?

Preotul, prin strălucirea Preoției sale, este asemenea Fiului lui Dumnezeu. Pe Melchisedec îl numește Sf. Ap. Pavel asemenea cu Fiul lui Dumnezeu (Evr. 7), pentru că a adus pâine și vin (simple) jertfă lui Dumnezeu. Acelea erau numai o închipuire a Dumnezeieștilor Taine. Oare cum vom putea noi să numim după vrednicie pe Preoții noștri, care în toate zilele aduc nu închipuirile, ci adevărul? Nu umbrele, ci același Trup și Sânge al Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu?

Aleșii lui Dumnezeu dădeau un mare și deosebit respect preoților. Cunoscând această putere supraomenească pusă de Dumnezeu în persoana Preoților, aleșii Lui, chiar și cei cu viață mai puțin sfântă, le dădeau un mare și deosebit respect. Privitor la respectul și ascultarea pe care poporul trebuie să le dea Preotului ales de Dumnezeu spre a-i conduce bine, Dumnezeu, prin Sf. Scriptură, zice așa: „Iată, Eu trimit pe Îngerul (Preotul) Meu înaintea feței tale, ca să te păzească pe cale și ca să te ducă în pământul pe care l-am gătit ție. Ia aminte de tine însuți și ascultă de dânsul și nu-i fii necredincios lui, pentru că nu se va lăsa el după tine, ci tu trebuie să te lași după dânsul, că Numele Meu este peste el..." (Eș. 23 20-21; Iez. 2; 3; 18; 33). Duhul Sfânt prin înțeleptul Isus Sirah, zice: „Cu tot Sufletul tău teme-te de Domnul și pe Preoții Lui cinstește-i. Cu toată puterea iubește pe Cel ce te-a făcut pe tine și pe slugile (trimișii, Preoții) Lui să nu le părăsești. Teme-te de Domnul și cinstește pe Preot și-i dă lui parte (din agoniselile tale) precum ți s-a poruncit. Pârgă, jertfe pentru (iertare de) păcat, darul brațelor, jertfele sfințeniei și pârga celor sfinte" (Is. Sir. 7 30-32).

În legea veche a lui Moise, necinstea adusă Preotului așa de mare se socotea, încât însuși Dumnezeu a poruncit, prin Moise, că de va îndrăzni cineva cu semeție a necinsti și a nu asculta porunca Preotului, omul acela să se dea morții (2 Lege 17 12). Acum socotiți, de câtă osândă sunt vrednici aceia care cutează a se semeți, a necinsti și huli pe Preoții Sfintei Bisericii, care covârșesc în Dar, în vrednicie și în putere pe Preoții legii vechi? Sfinții Părinți ai Sf. Biserici Ortodoxe, au sfătuit întotdeauna pe credincioși a asculta chiar și pe Preoții cu viață mai păcătoasă, dar care îi învață bine. Ucenicul Sfântului Ioan Evanghelistul Sf. Policarp Episcopul Smirnei († 166 d. Hs.) pretindea credincioșilor: „Să se supună Preoților ca lui Dumnezeu și ca Domnului Hristos" (Epist. ad. Philip, cap. 5).

Sf. Grigore Teologul (328-389 d.Hs.) observând îndoiala unora din credincioși față de Preoții cu felurite scăderi morale, îi sfătuia așa: „Tot cel ce contribuie la curățirea ta, este vrednic de credință, numai să facă parte din numărul celor ce au primit putere, și să nu fie condamnat și depărtat de Biserică. Nu judeca pe judecătorii tăi, tu care pretinzi lecuirea răului. Nu cerceta vrednicia celui ce te curățește. Nu face alegere, privind la originea, la părinții celor rânduiți spre aceasta. Cu toate că unul e mai bun sau mai rău decât altul, totuși, fiecare îți este superior. Judecă astfel: ai două inele, unul de aur și altul de fier. Ambele au pe ele chipul împărătesc. Ambele peceți ale inelelor sunt aplicate pe ceară. Prin ce se deosebesc una de alta? Prin nimic. Observă ambele inele aplicate pe ceară și dacă te pretinzi mai înțelept decât toți, spune care-i chipul celui de fier și care al celui de aur? Și pentru ce chipurile sunt egale? Căci deși unul e de aur și altul de fier sau argint, prin urmare deosebite prin materialul lor, totuși, chipurile sunt egale. Așa să privești și tu la fiecare, căci deși unul îl covârșește pe altul prin viață, totuși, puterea botezului e aceeași și fiecare dintre cei ce sunt învățați în aceeași credință, te poate face să pășești pe calea perfecțiunii..." (Cuv. la Sf. Botez).

„Ce spui tu creștine — zice fericitul Teofilact († 1108 d.Hs.) — că Arhiereul și Preotul tău este rău? De este după credință rău, adică de are dogme eretice și hulitoare, fugi de dânsul, măcar de ar fi și Anghel din cer. Dar de este rău după viață și după petrecere, supune-te lui... Te supui tu creștine Arhiereului tău? De odihnești pe Preotul și pe Proestosul tău, îi faci lui mai ușoară greutatea purtării de grijă ce o are pentru mântuirea ta, fiindcă el primește bucurie când tu te supui lui. Iar de-i zici împotrivă și te arăți fără de omenie, el cu neomenia ta aceasta, totuși va priveghea și va purta grijă de Sufletul tău. Însă de nu vei îndrepta nesupunerea ta, Arhiereul și Preotul tău va suspina către Dumnezeu împotriva ta. Și suspinarea lui nu-ți va fi ție de folos, ci îți va fi foarte, foarte vătămătoare și păgubitoare. Vezi iubitule, că Sf. Ap. Pavel nu iartă Arhiereului și Preotului să izbândească asupra nesupușilor cu alt chip, decât cu singură suspinarea. Suspinarea aceasta pricinuiește Arhiereului și Preotului blândețe și îndelungă răbdare; iar celor ce nu se supun și nu se mai îndreaptă, aprinde mai mult asupra lor focul muncii, fiindcă îndeamnă pe Dumnezeu a se face mai aspru pedepsitor al nesupușilor acelora. Tu creștine, care nu te supui Arhiereului și Preotului tău, nu te face nebăgător de seamă pentru că este numai suspin izbânda lui cea asupra ta; ci pentru aceasta teme-te mai mult, pentru că suspinul acesta, părut mic ajunge la urechea Domnului și te dă pe tine urgiei Lui" (Vezi mai pe larg T.T. o.c. la ep.c. Evr. 13 17).

Fericitul Augustin (354-430 d.Hs.), la nedumerirea unora dacă viața păcătoasă a unora din Preoți n-ar împiedica lucrarea sfințeniilor, răspunde în acord cu Sf. Grigore Teologul și Sf. Ioan Gură de Aur, că viața necurată a slujitorilor Altarului, tot atât de puțin ar împiedica sfințenia Tainelor, ca și un canal sec curgerea unui râu, care niciodată nu seacă sau fertilitatea semințelor, dacă ar fi semănate

de o mână necurată... Darul aparține totdeauna lui Dumnezeu, deci tot lui Dumnezeu aparține și Taina. Omului nu-i aparține decât serviciul. Dacă el este bun, atunci e de acord cu Dumnezeu și lucrează cu El, iar dacă este rău, atunci Dumnezeu prin el săvârșește forma văzută a Tainei și însuși El dă Darul nevăzut. Nu trebuie să se creadă că de la inovații și acțiunile omului depind Dumnezeieștile Taine. Ele sunt Sfinte prin faptul că aparțin lui Dumnezeu și se săvârșesc și se sfințesc de El însuși...".

Sf. Antonie cel Mare — ne istorisește Sf. Atanasie — era atât de mare și de vestit în bunătăți, încât se cutremurau de el dracii și fiarele pustietăților i se supuneau. Acest mare Sfânt Părinte al călugărilor, când întâlnea un Preot în cale, își pleca la pământ genunchii săi înaintea Preotului și nu se scula de la pământ mai înainte de a-i săruta mâna și de a lua blagoslovenie de la el (V. Sf. 17 ian.). Acum însă, nu un mare și renumit Cuvios ca Antonie, nu niște Sfinți, ci niște oameni netrebnici și păcătoși, nu numai că nu primesc a săruta mâna Preotului, ci se și pornesc asupra lui cu semeția limbilor lor slobode, și-l dojenesc, îl înfruntă, îl necinstesc, aruncând asupra lui balele și lăturile feluritelor grăiri de rău! Judece și mărturisească fiecare din cei care citiți, auziți și ascultați acestea: Este aceasta credință Dumnezeiască? Este aceasta faptă creștinească?

Cei ce grăiesc de rău, judecă, osândesc și defăimează pe Preoții lui Dumnezeu, groaznică judecată și osândă își agonisesc lor însăși. La auzul acestor cuvinte, parcă văd aievea pe mulți sărind în sus și zicând: „Preoții noștri mai sunt ca Preoții acelor vremuri? Aceia — zic ei — aveau fapte bune, aceștia sunt înrăutățiți. Aceia erau cucernici, osârdnici, aceștia sunt leneși. Aceia erau postitori, aceștia sunt lacomi și beți. Aceia erau fără răutate, aceștia sunt vicleni. Aceia erau toți Duh, iar aceștia sunt toți trup, pentru aceea dar după dreptate aceștia se necinstesc de noi!" Ei bine! Acum, după capetele acestora trebuie să nu mai avem nicidecum Preoție? Să fim ca dobitoacele necuvântătoare? Ei, acum, să zicem și noi că e drept așa după cum vociferează gura clevetitorilor zavistnici, care văd pe Preoți numai prin ochelarii negri ai disprețului! Dar mai întâi de toate voi zice și eu cu Dumnezeiasca Scriptură: Grăitorilor de rău! Cine v-a pus pe voi boierași, judecători peste noi? „Cine ești tu care judeci pe sluga străină? Domnului său stă sau cade. Și va sta, că Dumnezeu este puternic a-l pune pe dânsul să stea... Judecata cu care judeci pe altul vei fi judecat, osânda cu care osândești pe altul vei fi osândit și măsura cu care măsori ți se va măsura — zice Domnul... Pentru aceasta ești fără de răspuns o omule, tot cel ce judeci; căci în ceea ce judeci pe altul însuți te osândești, că aceleași faci cel ce judeci... Făcând acestea, tu crezi că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu?..." (Mt. 7 1-2; Lc. 6 37-38; Rom. 14 3-4, *10, 13*; 1 Cor. 4 3-5; Iac. 4 11-12).

Cine a dat volnicia[225] aceasta mirenilor să ia seama la viața Preoților și să vicleneasă faptele lor? Împăratului creștin și Sfânt, marelui Constantin, i-au spus oarecare pârâtori despre un Preot, că petrece viață rea și preacurvească. Atunci luminatul împărat auzind, n-a vrut să cerce, nici să iscodească viața și faptele Preotului; ci, ca un iubitor de Hristos ce era, a zis: „Dacă aș vedea eu cu ochii mei pe Preot făcând păcatul, l-aș acoperi cu mantia mea". În timpul soborului din Niceea, aducând oarecine o pâră asupra unor Preoți și Episcopi, n-a vrut fericitul nici s-o citească, ci rupând-o imediat, a aruncat-o în foc unde a ars și a zis aceste cuvinte vrednice de pomenire: „Să nu dea Dumezeu ca să judec eu vreodată pe Preoții lui Dumnezeu". Acum iată vedem că ce n-a făcut un împărat așa de mare și de Sfânt, îndrăznesc a face niște oameni proști, păcătoși, nefericiți și nevrednici!!! Ei ar trebui să se judece mai întâi pe dânșii, că Preoții multe din metehnele acestea de care ei îi învinuiesc, le au tot de la ei. Astfel, ori cu ce vor judeca oamenii lumii aceștia deșarte pe Preoții lui Dumnezeu, judecata, osânda și defăimarea aceea se răsfrânge, se întoarce și cade asupra capetelor lor. Asupra acestora care nesocotesc pe Preoții lui Dumnezeu, vin vaiurile rostite de Mântuitorul în Capernaum celor care-L nesocoteau: „Vai ție Capernaume, care până la cer te-ai ridicat, până la iad te vei pogorî" (Mt. 11 23).

Sf. Ioan Gură de Aur, vorbind despre înalta dregătorie a Preoției, zice așa: „Cei ce țin locul Domnului Hristos sunt Preoții. Cel ce cinstește pe Preotul lui Hristos, pe Hristos îl cinstește. Iar cei ce suduie pe Preotul lui Hristos, pe Hristos îl suduie și necinstește pentru că Hristos i-a lăsat pe Preoți în locul Său ispravnici în Biserica Sa" (Corn. la Mt. 17).

Ei bine, dacă un boier nu poate suferi să-i necinstească cineva pe ispravnicul său pe care l-a lăsat să-i chivernisească niscaiva case sau proprietăți ale lui, oare cum va putea suferi Domnul Hristos

---

[225] Volnicie — (Înv.) **1.** Libertate, neatârnare, independență, autonomie. **2.** Autorizație; încuviințare; (concr.) act scris prin care se acordă un drept, o autorizație

a I se necinsti Preoții Lui pe care i-a lăsat ispravnici în Biserica Sa? (1 Cor. 4 7). Au credeți că vor scăpa nepedepsiți unii ca aceia în lumea aceasta și în cea viitoare? Să ne socotim bine și apoi să grăim. Au n-ați citit niciodată în Sf. Scriptură, ce s-a întâmplat lui Noe, când a băut și s-a îmbătat? S-a dezbrăcat de tot în casa sa și dormea. Atunci a văzut fiul său Ham goliciunea lui și în loc de a-l acoperi ca pe un tată, a ieșit afară și l-a grăit de rău către frații săi. Aceia ca niște fii buni, cucernici și înțelepți, au mers de au acoperit goliciunea tatălui lor, fără a-și întoarce fețele lor să-l vadă. Ce a urmat după aceea? „Se trezi Noe din vin — zice Sf. Scriptură — și cunoscu câte-i făcu lui feciorul cel mai tânăr și zise: „Blestemat să fie Ham feciorul, slugă va fi fraților lui, să se facă slugă supusă fraților săi". Atâta a zis bătrânul Noe și până astăzi și pururea în veci va fi blestemat neamul lui Ham.

Aceasta să socotiți fiii mei iubiți că se va întâmpla și tuturor acelora care nesocotesc, necăjesc, judecă, osândesc și obidesc pe preoții lui Dumnezeu. Iubitorii de Dumnezeu creștini, să se păzească de a cleveti pe Preoții lui Dumnezeu, pentru ca să câștige blagoslovenia lui Sim și Iafet. Pentru aceasta noi rugăm pe Milostivul Dumnezeu, ca să v-o dăruiască tuturor bunilor creștini, în această lume și în cea viitoare. Amin.

„Cel ce se teme de Dumnezeu — zice Sf. Ioan Gură de Aur — nu iscodește; ci crede, îmblânzește, jertfește, cinstește, mărește, cântă și laudă". Unii ca aceștia cunoscând bogățiile sfințeniei care sunt în Biserica Domnului dimpreună cu sfințenia și puterea înaltei dregătorii Preoțești, se luminează, se sfințesc, se bucură de pace și au pe Dumnezeu cu dânșii întotdeauna... (Prel. d. Mitrop. Antim Ivireanul, Sf. Ioan Hrisostom, Sf. Grigore Teologul, feric. Augustin, Teofilact, ș.a.).

„Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; cel ce vă nesocotește pe voi, pe Mine Mă nesocotește; iar cel ce Mă nesocotește pe Mine, nesocotește pe Cel ce M-a trimis pe Mine... Cel ce nu este cu Mine, împotriva Mea este și cel ce nu adună cu Mine, risipește" (Lc. 10 16; Mt. 12 30).

Pedeapsa bârfitorilor sau clevetitorilor. Marele Proroc Moise a fost cu adevărat „mare" înaintea lui Dumnezeu și înaintea a tot poporul, fiind în același timp împărat, adică conducătorul suprem al poporului israelit eliberat din robia Egiptului (I. Flavie, Antig. IV, *8, 49*). Acest Moise a fost așa de slăvit înaintea lui Dumnezeu, încât a fost văzut la Schimbarea la Față a Domnului Hristos, stând de-a dreapta Sa. Tot despre el ne spune și Sf. Efrem Sirul, că a fost Preot mare, pentru că vorbea cu Dumnezeu față către față (Eș. 33 11), rugându-I-se Lui pentru tot poporul său. Acest mare Sf. Proroc avea o soră cu numele Mariam, care avea boala cârtirii — clevetirii și a vorbelor deșarte (boală foarte rea, urâtă, primejduitoare mântuirii, pe care o au azi multe femei, fete, chiar și mulți bărbați). Ea era sora mai mare a lui Moise și Aaron, fiica lui Amram. Aceasta veghease coșulețul cu pruncul Moise pus pe apa Nilului, vorbi cu fata faraonului, care găsi copilul, și-i aduse doică pe mama sa. La ieșirea cu tot poporul din Egipt și trecerea prin Marea Roșie, văzându-se toți pe malul opus, Mariam cântă un imn frumos, conducând corul femeilor. Atunci primi titlul de profetească. Cu toate acestea, avea și ea boala limbuției. Ea îndrăzni într-un moment să se ridice cu Aaron contra fratelui său, Moise, a Preotului acesta mare și Sfânt. Moise era căsătorit cu o etiopiancă, arabă. Acesta a fost motivul pentru care Mariam clevetea, ponegrea pe fratele său mai mic, Moise, zicând între altele dimpreună cu Aaron: „Oare numai cu Moise a grăit Domnul? „ Atunci Domnul a zis lui Moise, Aaron și Mariei: „Ieșiți câteși trei la Cortul adunării". Și au ieșit toți trei. Atunci S-a coborât Domnul în stâlpul cel de nor, a stat la ușa Cortului și a chemat pe Aaron și pe Mariam și au ieșit amândoi. Apoi a zis: „Ascultați cuvintele Mele: De este între voi vreun Proroc al Domnului, Mă arăt lui în vedenie și în somn vorbesc cu el. Nu tot așa am grăit și cu robul Meu Moise, el este credincios în toată casa Mea. Cu el grăiesc gură către gură, la arătare și aievea, iar nu în gâcituri și el vede Fața Domnului. Cum de nu v-ați temut să cârtiți împotriva robului Meu Moise?" Atunci s-a aprins iuțimea mâniei Domnului asupra lor și depărtându-se Domnul, s-a depărtat și norul de la cort. Și iată Mariam s-a făcut albă de lepră, ca zăpada. Aaron când s-a uitat la Mariam, iată era leproasă. Atunci Aaron a zis către Moise: „Rogu-mă, domnul meu, să nu ne socotești păcatul că ne-am purtat rău și am păcătuit! Nu îngădui dar să fie Mariam, ca cel născut mort, al cărui trup, la ieșirea din pântecele mamei sale, e pe jumătate putred".

Atunci Moise a strigat către Domnul și a zis: „Domnezeule, vindec-o!" Domnul însă a zis către Moise: „Dacă tatăl ei ar fi scuipat-o în obraz, oare n-ar fi trebuit să se rușineze șapte zile? Așadar să fie închisă șapte zile afară de tabără, după aceea să intre". Și a șezut Mariam închisă afară din tabără șapte zile și poporul n-a plecat la drum până nu s-a curățit Mariam (Num. 12).

Iată cum a pedepsit Dumnezeu pe cei ce clevetesc și ponegresc pe Preoții Săi!

Credincioșii sunt îndatorați a asculta și urma pe Păstorii lor, buni și adevărați (Lc. 10 16; Cor. 16 *16).* Trebuie a-i primi ca pe solii, trimișii, Îngerii lui Dumnezeu (Mal. 2 7; 1 Cor. 4 7; Gal. 4 *14),* să le urmeze credința adevărată (Evr. 13 7), să-i iubească (1 Tes. 5 *13),* să-i roage a face rugăciuni. pentru ei (Efs. 6 *18-19;* Cols. 4 *3:* 1 Tes. 5 25; 2 Tes. 3 1), să se îngrijească de întreținerea lor (1 Cor. 9 1-14; 1 Tim. 5 17-18) ca de părinții lor (lCor. 4 *15;* Gal. 4 *19),* fără a se semeți și îndărătnici contra lor ca să nu cadă în primejdii vremelnice și veșnice (Eș. 23 *20-22;* 1 Împ. 8 4-8; Is. Sir. 7 31; Evr. 13 17), fiindcă ei sunt slujitorii lui Dumnezeu și ai mântuirii noastre.

Numirile sfinților Liturghisitori în lumina Dumnezeieștilor Scripturi. Sfinții Liturghisitori ai Bisericii lui Dumnezeu poartă în Dumnezeieștile Scripturi următoarele numiri: Trimișii Celui veșnic (Agheu 1 12-14), trimișii lui Hristos (Ioan 4 38; 15 16; 17 18-19; 20 21; 2 Cor. 5 20; Efs. 6 20), Prezbiteri (F. Ap. 14 23; 15 6; 16 4; 1 Tim. 4 14; 5 17), Îngerii Bisericii (Apc. 1 20; 2 7, *8, 12, 18*; 3 7, *7, 7*4), Apostoli ai lui Hristos (1 Cor. 1 1; Gal. 1 /. -l Tim. 1 7; Tit. 1 1; 1 Petru 1 1), conlucrători (Filip. 2 25; Cols. 1 7; 1 Tes. 3 2; Filimon 1 1), conluptători (Filip. 2 25; Filimon 1 2), săvârșitori Tainelor Dumnezeiești (1 Cor. 4 1), împărțitori ai grației lui Dumnezeu (1 Petru 4 10), învățători (Is. 30 20-27; F. Ap. 13 7; 1 Cor. 12 28; Efs. 4 11; 1 Tim. 27; 2 Tim. 1 11) economi ai lui Dumnezeu (Tit 1 7), trimișii de la Dumnezeu (2 Paral. 36 16; Is. 44 26), trimișii Bisericii (2 Cor. 8 22), evangheliști (Efs. 4 11; 2 Tim. 4 5), Episcopi (F. Ap. 20 28; Filip. 1 1; 1 Tim. 3 1-2; Tit 1 7), oamenii lui Dumnezeu (2 Lege 33 1; 3 Împ.. 13 7; 17 24; 4 Împ. 9; 11, *13*; 2 Paral. 8 14; Ezdra 3 2; 1 Tim 6 11), vestitori ai lui Dumnezeu (2 Paral. 36 16; Is. 44 26), Îngeri, soli sau vestitori ai Domnului puterilor (Mal. 2 7; 3 1; Mc. 1 2; Mt. 11 10-11; Lc. 7 27-35; Gal. 4 14; Apc. 1 20; 2; 3), slujitori ai lui Dumnezeu (Is. 61 6; 2 Cor. 6 4), slujitori ai Domnului (Efs. 6 27; Cols. 4 7), slujitori ai lui Hristos (Rom. 15 16; 1 Cor. 4 1; Cols. 1 7; 1 Tim. 4 6), slujitori ai Bisericii (Iez. 45 4), slujitori ai Evangheliei (Efs. 3 6-7; Cols.123), slujitori ai Cuvântului (Lc. 1 2), Slujitori ai Noului Așezământ (2 Cor. 3 6), slujitori ai Bisericii (Cols. 1 24-25), slujitori ai dreptății (2 Cor. 11 15), lucrători (Mt. 9 38; Lc. 10; 2 Tim. 2 75), conlucrători ai lui Dumnezeu (1 Cor. 3 9; 2 Cor. 6 7), Păstori și Prezbiteri (Ier. 3 75; 23 4; Tit 1 5; Iac. 5 74; 1 Petru 5 1), pescari de oameni (Mt. 4 19; Mc. 1 17; Lc. 5 70), predicatori (1 Tim. 2 7:2Tim. 1 11), predicatori ai dreptății (2 Petru 2 5), păzitori și străjeri (Is. 62 6; Ier. 6 17; Iez. 3 17; 33 7), slugi ale lui Dumnezeu (1 Paral. 6 49; Neem. 10 29; Dan. 6 27; F. Ap. 16 77; Tit 1 1; Iac. 1 1), slugi ale Domnului (2 Tim. 2 24), slugi ale lui Iisus Hristos (Rom. 1 1; Filip. 1 1; Iuda 1 1), slugi ale Bisericii (2 Cor. 4 5), ostași ai lui Hristos (2 Tim. 2 3-4), martori (Lc. 24 48; F. Ap. 1 8; 5 32; 26 16), Diaconi (F. Ap. 6, *2*-6; 8 5; Filip. 1 1; 1 Tim. 3 8).

Efectele preoției sunt Împărtășirea Harului Dumnezeiesc pentru a putea cel hirotonit a-și îndeplini atribuțiile treptei sale. Privitor la aceasta Sf. Ap. Pavel scria ucenicului său, Episcopului Timotei: „Te îndemn să ții aprins Darul lui Dumnezeu, care este în tine prin punerea mâinilor mele" (2 Tim. 1 6). Harul acesta Împărtășit prin hirotonie, leagă de Preoție pentru totdeauna pe hirotonit. Astfel, Taina aceasta Sfântă nu se mai repetă, nici nu se poate șterge sau pierde vreodată, așa fel că hirotonitul nu mai poate deveni laic. Deși poate fi oprit în practicarea preoției (caterisi), totuși, Preoția nu i se poate lua în niciun caz. Astfel, Sf. Clement Romanul învață că: „Preoții nu pot fi depuși" (Ep. 1 44). Sf. Grigore de Nyssa motivează imposibilitatea depunerii din Preoție prin aceea că această Taină „schimbă Sufletul primitorului" (despre Botezul Domnului). Fericitul Augustin spune categoric, că: „Preotul depus își păstrează caracterul său sacerdotal" (De bono conjugali, *24*). Hirotonia, ca și Botezul, nu se repetă niciodată (Apost. 68; Cart. 59).

g) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfânta a Nunții?

SFÂNTA TAINĂ A NUNŢII, SAU A CĂSĂTORIEI. Această Taină Sfântă este cel mai vechi așezământ Dumnezeiesc. E cea mai străveche Taină. Prin Taina aceasta se întemeiază adunarea ambelor sexe, partea bărbătească și partea femeiască, unitatea și trăinicia familiei, celula societății omenești, temelia existenței popoarelor. Domnul Dumnezeu prin creerea sexelor deosebite sau jumătăți de om în bărbat și femeie, prin Taina aceasta îi întregește în omul făcut anume pentru reîntregire, în formarea unui unic corp omenesc, înmulțire, creștere, umplerea pământului și stăpânirea peste toate cele de pe el. Adunarea acestor jumătăți de om prin căsătorie și formarea amândurora într-un singur „Trup" este foarte necesară și nu poate fi desfăcută. „Cel ce i-a creat, i-a format prin Taina nunții pe amândoi un trup. Și ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă" (Fac.

1 26-28; 2 7-24; Mt. 19 5-6; 32; 1 Cor. 7 10). Nunta, căsătoria sau cununia, cum se mai numește ea de obicei, nu este un lucru neînsemnat, ci este o Taină Sfântă așezată de însuși Dumnezeu.

Originea acestei Taine Sfinte a nunții e străveche ca și omul pe acest pământ. Nunta este din Raiul pământesc. Dumnezeu, după ce a făcut toate câte sunt în cer sus, pe pământ jos, în ape și sub pământ, în cele șase zile ale creației, a făcut cu sfat pe om după Chipul și Asemănarea Sa... A luat pământ și a făcut un chip de om, apoi a suflat în fața lui Suflare de viață și s-a făcut omul — primul om Adam — ființă vie... (Fac. 1 26-27; 2 7). Văzând Dumnezeu că nu este bine să fie omul singur, a zis: „Să-i facem ajutor potrivit pentru el..". Atunci Domnul Dumnezeu a adus un somn greu asupra lui Adam. Pe când dormea el greu, a luat una din coastele lui și a plinit locul ei cu carne. Coasta aceea luată din Adam, Domnul Dumnezeu a făcut-o femeie și a adus-o la Adam. Adam trezit din somn, văzând-o, a zis: „Aceasta este os din oasele mele și carne din carnea mea. Ea se va numi femeie — soție, tovarășă de viață — pentru că este luată din bărbatul său. Pentru aceea (în cursul vremilor) va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup" (Fac. 2 18-24).

După ce i-a creat și așezat în Rai, Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți" (Fac. 1 27-29). Iată originea nunții! Iată străvechimea ei!

Nunta este Taină Sfântă, în care Preotul cere de la Dumnezeu să trimită mirelui și miresei — bărbatului și femeii — care s-au învoit a trăi împreună, Darul adevăratei uniri curate, spre a naște fii și fiice în binecuvântare și a-i crește cât mai creștinește, în înțelepciunea de sus, în dragostea de Dumnezeu. „Aceasta — adeverește Mărturisirea Ortodoxă — se face mai întâi cu învoirea bărbatului și a femeii între dânșii, nefiind la mijloc vreo împiedicare. Dar învoirea nu este îndestulătoare pentru adevărata nuntă, decât numai dacă ei înșiși vor mărturisi unul altuia, înaintea Preotului, făgăduința lor și să-și dea mâna că vor păzi unul altuia credința, cinstea și dragostea nunții până la sfârșitul vieții lor și că în nicio primejdie nu se vor lăsa unul pe altul. În sfârșit, preotul întărește și binecuvântează această înțelegere și făgăduială a lor. Și astfel, se împlinesc cele scrise: „Cinstită este nunta întru toate și patul neîntinat" (Evr. 13 4; Răsp. întreb. 115).

Nașii sau nunii la nuntă, care adeseori sunt cei de la Botez, sau urmașii lor, sunt martori, chezași, celor ce se logodesc și se cunună; iar pe viitor sunt ca niște părinți, sfătuitori, învățători, conducându-i a trăi în bună înțelegere, ajutorare, creșterea copiilor dăruiți de Dumnezeu în spiritul bun al creștinătății, în toată viața lor. Pentru a-și îndeplini obligațiile acestea, nașii trebuie a fi: drept-credincioși creștini, vârstnici, cu bună viețuire creștinească, purtându-se față de miri sau finii lor, ca niște buni părinți și învățători ai acestora (S. Tes. cap. 280).

Logodna sau încredințarea, este: a) o făgăduință ce și-o fac cei ce vor a se căsători, b) o slujbă scurtă cu care Biserica prin preoții ei binecuvântează pe logodnic și logodnică. Logodna aceasta are aproape aceeași putere ca și căsătoria. Ea nu se mai poate desface ca învoielile omenești.

Forma săvârșitoare logodnei sunt cuvintele rostite de Preot de câte trei ori, făcând Semnul Crucii cu inelul fiecăruia din logodnici, pe fețele lor, cu formula aceasta: „Se logodește robul lui Dumnezeu (N.) cu roaba lui Dumnezeu (N.), în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin". Preotul cu nunul pun inelul în degetul logodnicului. Apoi: „Se logodește roaba lui Dumnezeu (N.) cu robul lui Dumnezeu (N.)... Amin". Și Preotul cu nuna pun inelul în degetul logodnicei. Nunii schimbă inelele.

Săvârșitorul acestei Taine Sfinte este preotul și episcopul drept-credincios. Rătăcesc groaznic catolicii, care susțin că săvârșitorii nunții sunt înșiși mirele și mireasa, iar episcopul și preotul numai martori (Vezi Dr. V. Suciu, Dogm. specială, Vol. II, *47*8 în notă și 481, ș.a.). Sf. Chiril al Alexandriei, vorbind despre nunta din Cana Galileei, zice: „Însuși Mântuitorul a răspuns invitației, luând parte cu ucenicii Săi, nu ca să petreacă, ci ca să facă o minune și mai ales ca să sfințească baza procreării omenești, în ceea ce privește trupul" (Corn. la Ioan 2 7). „S-a dus la nuntă Fiul lui Dumnezeu — zice Maxim Turoneanul — ca s-o sfințească cu binecuvântarea prezenței Sale" (Om. 22). Fără sfințirea Episcopului sau Preotului Bisericii, nunta nu-i o Taină Sfântă, ci cu totul altceva. Un concubinaj. O slujire păcatului. Sfințirea nunții nu o poate da nimeni decât numai episcopul și preotul, ca urmași ai Mântuitorului și ai apostolilor. Aceștia sunt săvârșitorii nunții, iar nu mirele și mireasa!

Nunta se săvârșește în biserică după Dumnezeiasca Liturghie. Fiindcă nunta este Taină Sfântă, după buna rânduială ea se săvârșește în biserică după săvârșirea Dumnezeieștei Liturghii. Se face așa, pentru ca mirele și mireasa, luând parte la Dumnezeiasca Liturghie, să se pregătească cât pot mai bine pentru primirea acestei Taine. Adevărații bine-credincioși Creștini miri și mirese, în cursul

vremilor, pe alocuri și în prezent, se spovedeau mai înainte, își făceau canonul cuvenit, apoi cu bună pregătire veneau în ziua cununiei lor la Sf. Biserică de dimineață, ascultau slujba și Dumnezeiasca Liturghie și se Împărtășeau cu Dumnezeieștile Taine. Și apoi, după otpust, primeau Taina Sfântă a nunții, săvârșită de Preotul Bisericii, înaintea tuturor credincioșilor și nuntașilor. Așa e plăcut înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Și cred că mulți dintre părinți, nuni și miri, doresc și fac astfel.

Primitorii Tainei Sfinte a nunții sunt creștinii drept-credincioși, adulți, de ambele sexe, necăsătoriți sau văduvi, care nu-s rudenii și n-au între ele piedici de căsătorie. Cei ce pășesc la căsătorie, să se socotească bine ce fac, deoarece aceasta o fac pe viață. Privitor la pasul acesta pentru căsătorie, Sf. Ioan Hrisostom zice: „Dacă tu la cumpărarea unui pământ, ori a unui animal de casă, nu te încrezi numai în vorba celui ce le vinde, ci cauți tu în persoană să te informezi exact ce valoare pot avea, pentru ce la căsătorie nu ai depune aceeași purtare de grijă? Aceeași precauție? Lucrul cumpărat, dacă te-au înșelat ochii și nu-i de treabă, îl vinzi, dar căsătoria nu se mai poate desface. Iar de crezi că te poți despărți, călcând în picioare legile creștine, să știi că în lumea cealaltă te vei judeca după legile creștine, nu după legile civile".

Căsătoria civilă fără căsătoria religioasă este asemenea trupului mort, fără de Suflet și intrat în putrefacție. Căsătoria civilă, numai cu oamenii și nu în Domnul și în Biserică, atrage asupră-și grele pedepse vremelnice și veșnice. Nu se poate numi nunta Taină Sfântă fără binecuvântarea și sfințirea ei de Preoții lui Dumnezeu. Orice însoțire, fără binecuvântarea și sfințirea ei de preoții bisericii, nu mai este Taină Sfântă, ci concubinaj, asocierea a două sexe pentru satisfacția desfrânării.

Materia la Taina Sfântă a nunții este învoirea și declarația făcută de miri, că de bunăvoie se căsătoresc pentru a trăi împreună toată viața, cu iubire, cu credință unul față de altul, ajutându-se ca membrele din corp unul pe altul, așa încât să nu mai fie doi, ci un singur corp (Fac. 2 20-24; Mt. 19 5) și că vor îndeplini unul față de altul și amândoi față de copii și de Biserică, toate datoriile ce decurg din căsătoria creștină.

Forma săvârșirii Tainei Sfinte a nunții se face când după binecuvântare și rugăciunile revărsătoare binecuvântărilor Dumnezeiești peste mire și mireasă, Preotul făcând de trei ori Semnul Crucii cu cununia pe fețele mirilor, rostind la fiecare de câte trei ori formula aceasta: „Se cunună robul lui Dumnezeu (N.) cu roaba lui Dumnezeu (N.) în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin." Apoi pune cununiile pe capul lor, întâi pe al mirelui, apoi pe al miresei. După rânduială, cununia mirelui are deasupra Semnul Crucii mare (de la frunte la ceafă și de la dreapta la stânga, Crucea întreagă); iar cununia miresei e știrbă, având linia de deasupra creștetului până la ceafă lipsă, în semn că-i mai mică, supusă bărbatului, după rânduiala lui Dumnezeu (Fac. 3 16; 1 Cor. 11 3; 14 34; Efs. 5 22-24; 1 Tim. 2 77-72, *15*; Tit 2 5; 1 Petru 3 1, 5-6).

Nunta fiind Taină Sfântă, trebuie săvârșită de preoți. Dumnezeiasca Scriptură ne adeverește că prima nuntă sau căsătorie din rai a fost binecuvântată de Dumnezeu. „Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți..." (Fac. 1 28). De aici învățăm că orice nuntă trebuie a fi binecuvântată de Dumnezeu prin Preoți, care sunt trimișii sau Îngerii Lui (Mal. 2 7; 3 7). Apoi iarăși ni se istorisește că Mântuitorul a fost chemat la nunta din Cana Galileei, la care luând parte, dimpreună cu Maica Sa și cu ucenicii Săi, a sfințit-o cu prezența Sa și a transformat apa în vin (Ioan 2 1-11). De aici înțelegem că:

a) La orice nuntă trebuie a chema pe Mântuitorul cum a fost chemat la nunta din Cana,

b) Că El vine, când e chemat, prin reprezentanții Săi: apostoli, episcopi și preoți, pentru a binecuvânta și sfinți nunta, adică viața conjugală a mirelui cu mireasa,

c) Că în persoana reprezentanților Săi e primit El și Dumnezeu Tatăl. Aceasta o adeverește El însuși, zicând: „Cel ce vă primește pe voi, pe Mine Mă primește și cel ce Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine" (Mt 10 40; 188; Lc. 9 48; 10 16; Ioan 12 44; 13 20; Gal. 4 14).

Sfinții Părinți, scriitori și învățători ai Bisericii creștine, au apărat sfințenia nunților, îndemnând pe toți a le face numai după rânduiala pusă de Dumnezeu în Biserică. „Se cade — zice Sf. Ignatie — ca cei ce se însoară, să facă învoirea lor înaintea episcopului (ori a preotului), pentru ca să fie după Domnul căsătoria lor, iar nu după patimă" (Ep. o. Sf. Policarp). „Cum ne-am putea explica — zice Tertulian — fericirea acestei căsătorii pe care Biserica o săvârșește, binecuvântarea o pecetluiește, Îngerii o proclamă și Tatăl o aprobă" (ad. uxorem, II).

Privitor la sfințirea nunților creștinești, Sf. Ap. Pavel învață că orice lucru: „Se sfințește cu Cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune" (1 Tim. 4 5). Și: „Orice faceți, cu cuvântul sau cu lucrul,

toate să le faceți în numele Domnului Iisus, mulțumind lui Dumnezeu și Tatăl prin El" (Cols. 3 17). Așadar, orice nuntă să se facă numai în Domnul (1 Cor. 7 39), în Numele Domnului, prin Cuvântul lui Dumnezeu, rugăciunile și Binecuvântările Preotului Bisericii, care are împuternicirea de a mijloci sfințirea (Evr. 5 1-4; 1 Tim. 4 5)

Unitatea nunții. Mirele cu mireasa sunt un trup. Unitatea aceasta prin încununarea și unirea, întregirea lor, e minunată. Cununie înseamnă: împletire de felurite flori, cunună de virtuți omenești, creștinești, duhovnicești, cunună unitoare în gânduri, simțire, voire, ajutorare reciprocă, cunună în convețuire creștinească, duhovnicească în toată viața și dincolo de mormânt ca Îngerii lui Dumnezeu (Mt. 22 30; Mc. 12 26). Unitatea această creată și binecuvântată de Dumnezeu a fi și rămâne așa, o adevereşte Dumnezeiasca Scriptură: „Pentru aceasta (unire sau unitate) va lăsa omul (parte bărbătească și femeiască, jumătățile de om) pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa (și femeia de bărbatul său) și vor fi amândoi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Fac. 2 24; Mt. 19 5-6). Astfel, vin și intră în Biserică doi miri: mirele și mireasa și se întorc la casa lor: „un trup" și „un suflet". Aici e adâncul Tainei cununiei, înțelepciunea de sus (Iac. 3 17) după care se conduc, garantează fericirea familială pentru totdeauna.

Unitatea aceasta tainică își are începutul ei în originea femeii luată și creată din coasta lui Adam. „Aceasta — adevereşte și Adam — este de acum os din oasele mele și carne din carnea mea. Aceasta se va chema femeie, pentru că din bărbat a fost luată" (Fac. 2 23). Unitatea aceasta sau formarea unui unic „corp" și „Suflet" stă și în iubirea reciprocă a mirelui și miresei, pusă de Dumnezeu în ființa lor. Mântuitorul, sfinții apostoli și sfinții părinți ai bisericii, adeseori au grăit și adeverit această unitate a soțului și soției în Taina Nunții așezată de însuși Dumnezeu (Mt. 19 5-6; 22 2-72; Ioan 2 1-11; 1 Cor. 7 1-24; Efs. 5 22-33). De aici reiese clar că prin Taina Nunții, se întemeiază familia și cei doi, soțul cu soția, prin unirea conjugală, devin un „trup" și un „Suflet" (Fac. 1 26-27; 2 22-24; Mt. 19 5-6; Mc. 10 6-72; 1 Cor. 6 76; Efs. 5 31). Astfel, acești doi, mirele și mireasa, două jumătăți de om, unindu-se prin Taina nunții, au devenit „un corp", „un trup" și „un Suflet", uniți astfel de Dumnezeu. Pentru acești uniți într-un trup și Suflet, Mântuitorul adevereşte hotărât: „Vor fi amândoi un trup...". Așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Apoi porunceşte: „Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Mt. 19 5-6; Mc. 10 6-9).

Două inimi și-o bătaie
Două suflete și-un gând,
Să fiți voi în viața voastră
Cât veți fi pe acest pământ!

Nunta fiind Taină Sfântă, nu se desface, pentru că este o împreunare, o lucrare făcută cu știrea, voința și Harul lui Dumnezeu. Mântuitorul Care a sfințit cu prezența Sa nunta din Cana și binecuvânta copiii căsătoriților, arată hotărât că legătura celor însoțiți cu nuntă este pentru totdeauna și nu se desface. Odinioară venind la El fariseii, l-au ispitit, zicând: „Se cade oare să-și lase omul femeia lui pentru orice pricină?" Iisus le-a răspuns: „Au n-ați citit, că Cel Care i-a făcut de la început, bărbat și femeie i-a făcut?" Apoi adaugă: „Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup, așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă". Atunci ei îl întrebară: „Pentru ce dar Moise a rânduit să-i dea carte de despărțire și s-o lase?" Iisus le-a răspuns: „Moise după învârtoșarea inimii voastre v-a dat voie să vă lăsați femeile, dar din început n-a fost așa. Eu însă vă zic vouă: Oricine își va lăsa femeia sa — nu pentru desfrânare — și se va însura cu alta, preacurvește și cel ce va lua pe cea lăsată, preacurvește" (Mt. 19 5-6; Mc. 10 2-72; Lc. 16 18).

Aici Mântuitorul a spus clar, că cei doi uniți prin nuntă sunt un trup... și „ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Mt. 19 6; Mc. 10 9). Aceasta o hotărăște și Apostolul, zicând: „Celor căsătoriți le poruncesc, nu eu, ci Domnul: femeia de bărbat să nu se despartă; iar dacă s-a despărțit, să rămână nemăritată, ori să se împace cu bărbatul său. Tot așa, bărbatul să nu-și lase femeia" (1 Cor. 7 10-11). De aici reiese că soții căsătoriți nu trebuie să se despartă.

În altă parte Sf. Ap. Pavel vorbește despre văduvia unuia din soți prin moartea celuilalt, așa: „Femeia măritată, e legată de bărbatul său, prin lege, atât cât trăiește el. Dacă i-a murit bărbatul, e dezlegată de legea care o leagă de bărbat. Așadar, cât timp el e în viață, dacă se mărită cu alt bărbat, se cheamă preacurvă; iar dacă i-a murit bărbatul, este slobodă de lege, a nu fi preacurvă, măritându-se cu alt bărbat" (Rom. 7 2-3). „Femeia — zice el iarăși — este legată de lege atâta vreme cât trăiește

bărbatul său. Dacă bărbatul va muri, e slobodă să se mărite cu cine vrea, dar numai în Domnul" (1 Cor. 7 39).

Din aceste locuri scripturistice reiese că divorțul sau despărțirea soților căsătoriți se admite numai în caz de moarte (Rom. 7 2-3; 1 Cor. 7 39) și în caz de preacurvie (Mt. 19 3-9; 5 31-32; Mc. 10 2-12). În cazul al doilea adevărații creștini, mai ales când au și copii, își vindecă rana cu înțelepciunea de sus, revin și rămân tot un trup (Iac. 3 17; Mt. 18 21-35; Gal. 6 7-2; Efs. 4 30-32; Iac. 2 11-13; I Petru 4 8). Cei care divorțează pentru felurite amintiri și se căsătoresc cu alte persoane, rup legătura legitimă, păcătuiesc greu, se numesc preacurvari și preacurve, deoarece unitatea lor aparține soțului legitim cu care a fost căsătorit întâi (1 Cor. 6 16). Deci, cel mai bun lucru e să rămână căsătoriți la hotărârea Dumnezeiască: „Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Fac. 1 28; 2 22-24; Mt. 19 6).

Soții să-și iubească soțiile, iar ele să fie supuse. Căsătoria e o minunată icoană a unirii dintre Hristos și Biserica Lui (Efs. 5 20-33; Apc. 19 7; 21 2, *9*). Ea e supranumită și „Taină Mare", dar desigur că numai atunci când se încheie „în Hristos și în Biserică" (Efs. 5 32). Pentru a ajunge căsătoriții la nivelul acesta înalt și strălucit, trebuie ca soții să-și iubească femeile cum a iubit și iubește Hristos Biserica, iar soțiile să se supună bărbaților lor, precum și Biserica se supune lui Hristos. Așa cere buna rânduială Divină și așa trebuie să se facă pentru a dăinui mereu buna coînțelegere și armonia în viața căsătoriților. Altfel e vai de ei.

Domnul Dumnezeu cu Sfat Divin a făcut mai întâi pe bărbat, apoi mai târziu pe femeie (Fac. 1 26-27; 2 7-18-24; 1 Tim. 2 13). Deci, bărbatul, după dreptate, are întâietate față de femeie și este pus de Dumnezeu cap femeii. Aceasta o adeverește și Apostolul, zicând: „N-a fost luat bărbatul din femeie, ci femeia din bărbat. Nici n-a fost zidit bărbatul pentru femeie, ci femeia pentru bărbat" (1 Cor. 11 8-9; comp. 1 Petru 3 1-6; 1 Tim. 2 13-14). După ce arată că femeia trebuie a fi mai mică, supusă, plecată, ascultătoare bărbatului, totuși, în multe ale căsătoriei, sunt egali, adaugă: „Însă nici femeia nu e fără bărbat, nici bărbatul nu e fără femeie. Că precum femeia este din bărbat, așa și bărbatul vine prin femeie și toate de la Dumnezeu" (1 Cor. 11 11-12). „Femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului. Pentru că bărbatul este capul femeii, precum și Hristos este Capul Bisericii... Deci, precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor în toate. Bărbaților, iubiți-vă femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica Sa... Astfel, bărbații sunt datori a-și iubi femeile, ca pe însuși trupul lor. Cel ce-și iubește femeia sa, pe sine se iubește. Căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său... Fiecare astfel să-și iubească femeia sa ca pe sine însuși, iar femeia să se teamă de bărbat" (Efs. 5 32-33; comp. Cols. 3 18-19). Cuvintele: „Femeia să se teamă de bărbat" nu înseamnă că soția să fie sclava bărbatului, ci să aibă față de el ascultarea, supunerea respectuoasă și iubitoare care se cuvine. Întrebi de ce? Pentru că bărbatul e cap femeii, precum și Hristos este Capul Bisericii, Trupul Său, al căreia El este Mântuitor. Deci, femeile trebuie a se supune bărbaților lor, cum și Biserica e supusă lui Hristos (Efs. 5 22-24, *33*). Deși bărbatul cu femeia sunt un „trup", totuși, Dumnezeu a rânduit ca femeia să fie supusă bărbatului (Fac. 3 16) și bărbatul s-o privească cu iubire, nu cu dispreț, ca pe trupul său, pentru că e un trup cu el. Amândoi soții sunt meniți a reprezenta în lume slava: soțul „Chipul și Slava lui Dumnezeu", iar soția „slava bărbatului" (1 Cor. 11 7).

Munca ce-o depune fiecare soț în familie, bărbatul mai mult afară și femeia mai mult în casă, este egal de mare, prețioasă și importantă. Numai când lipsește unul timp îndelungat, sau când moare, atunci prețuiește celălalt munca lui. Așadar, soția e socotită adeseori aproape egală cu soțul, tovarășul ei prețuit în familie. Totuși, în afară de familie, la Biserică, în societate, femeia să-și țină locul al doilea față de bărbatul său (1 Cor. 14 34-35), să nu se semețească a stăpâni pe bărbat (1 Tim. 2 72), nici să părăsească menirea sa, întinzându-se a înlocui pe bărbat, acolo unde nu poate, nu se cuvine, nu trebuie și nu i se cere. Bărbatul însă trebuie a-i da cinstea și mângâierea cuvenită, nu numai pentru că ea e „un trup cu el", „trupul lui" sau tovarășa lui devotată în viață, ci și pentru că e mai slabă. La aceasta îndeamnă Apostolul pe bărbat, zicând: „Voi bărbaților purtați-vă înțelepțește cu femeile voastre, ca fiind vase mai slabe și faceți-le parte de cinste..." (1 Petru 37).

Soții care conviețuiesc așa după învățătura Dumnezeieștilor Scripturi, scapă de multe îndurerări și primejduiri, înlătură multe greutăți strivitoare, aduc raiul fericirii în familie adeseori, se apropie de Domnul și își agonisesc o statornică fericire vremelnică și veșnică.

Inimile care se-nțeleg

Mereu bucurii culeg

Tineri, părinții și nunii, trebuie a ști, mai înainte de învoiala logodnei și cununiei, că:

a) De bunăvoie, liberi și nesiliți încheie legătura aceasta Sfântă pe toată viața.

b) Trebuie a fi sănătoși și trupește. Cei bolnavi, morboși, să se arate doctorului, să asculte și urmeze sfaturile lui, mai înainte de a păși la învoială, logodnă și cununie.

c) Să se hrănească mereu, ani de zile, cu Cuvântul lui Dumnezeu care-i „Duh" și „Viață" aducător de statornică fericire (Ioan 6 63; Lc. 11 28; Ps. 1 1-3). Apoi să dovedească înaintea Preotului, că își cunosc îndatoririle de buni creștini: rugăciunile, învățăturile evanghelice, poruncile Dumnezeiești și virtuțile vieții creștinești.

d) Să-și mărturisească toate păcatele, să-și ia canonul cuvenit, făcând roade vrednice de pocăință, după care, în ziua logodnei și cununiei, să vină dimineața la Sf. Biserică, să asculte cu atenție slujba și Dumnezeiasca Liturghie și să se Împărtășească cu P.S. Trup și Sânge al Domnului. Apoi, așa îmbrăcați la trup și la Suflet cu haină de sărbătoare, pășesc la logodnă și Sfânta Taină a nunții, la cununie.

e) Că Dumnezeiasca Evanghelie nu îngăduie divorțul decât în caz de moarte și desfrâu, care-i tot moarte. Acestea să le aibă în minte cei ce vor a se căsători, deoarece căsătoria se face pe viață (Mt. 19 6).

f) După ce privesc cât pot mai adânc în obligațiile, greutățile, luptele, bucuriile și necazurile, săltările și sângerările ce au căsătoriții în viața lor, să-și ia hotărârea de a-și întemeia o familie creștină, model pentru alții, a păzi dreapta credință creștinească, a împlini poruncile lui Dumnezeu, a respecta sfaturile Bisericii, a urma obiceiurile bune ale strămoșilor (nu cele rele), a-și îndeplini toate datoriile religioase, morale, față de sine, de familie, de aproapele și mai ales față de Dumnezeu și Biserica Lui.

Nu căuta să legi doi tineri
Cu nădejdea că faci bine;
Unul din cei doi — adesea -
Pierde zilele senine,

Și oricâtă ți-ar fi truda
Răsplătirea ți-e la fel:
Ori ea pururi te blestemă
Ori te dușmănește el!

Scopul nunții este ajutorarea reciprocă, nașterea de fii și ferirea de desfrâu. Dumnezeu după ce a făcut pe Adam și l-a pus în Rai, văzând că nu este bine să fie omul singur, i-a făcut ajutor pe femeie... căreia i-a pus numele Eva (Fac. 2 18-24; 3 20). Apoi i-a binecuvântat, zicând: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți..." (Fac. 1 27; comp. Fac. 9 1, *7*; Lev. 26 9; Ps. 126 3; 127 3-4). Sf. Ap. Pavel arată căsătoria necesară și impusă ca pază contra desfrâului, deoarece fecioria e o excepție pe care n-o pot purta toți care ar voi, în toată curățenia ei (Mt. 19 10-12). Deci: „E bine — zice el — pentru om să nu se atingă de femeie. Dar, ca pază împotriva desfrânărilor (pentru a înlătura ispita și desfrânarea), fiecare bărbat să-și aibă femeia lui și fiecare femeie să-și aibă bărbatul ei. Bărbatul să-i dea femeii datorata iubire; așijderea și femeia bărbatului. Femeia, pe al ei trup nu e stăpână, ci bărbatul; așijderea și bărbatul nu e stăpân pe trupul lui, ci femeia. Să nu vă lipsiți unul pe altul, fără numai cu bună învoială până la o vreme, ca să vă îndeletniciți cu postul și cu rugăciunea. Apoi să fiți iarăși împreună, ca să nu vă ispitească pe voi Satana, din pricina neînfrânării voastre. Aceasta o spun din îngăduință, nu din poruncă. Eu aș vrea ca toți oamenii să fie cum sunt eu însumi. Dar fiecare are de la Dumnezeu darul său, unul așa, altul într-altfel. Celor ce sunt necăsătoriți și văduvelor, le spun: bine este pentru ei să rămână ca și mine. Dacă însă nu pot să se înfrâneze, să se căsătorească. Fiindcă mai bine este lor să se căsătorească, decât să ardă" (1 Cor. 7 2-9). Sfatul acesta apostolesc are deplină putere și azi.

Căsătoria a II-a, a III-a sunt tolerate. Sfinții părinți ai bisericii au privit prima căsătorie „ca ceva recomandat", căsătoria a doua „lipsă de înfrânare" (P.M.B. gl. 205; Laod. 1; Sf. Nichifor, *2*; Neocez. 7), iar a treia căsătorie „necurăție" (Sf. Vasile, *4*; P.M.B. gl. 206); totuși, preferate pentru ferirea de ispite și desfrânări. După Sf. Grigore Teologul, „căsătoria întâia este lege, pentru că a fost

binecuvântată de Mântuitorul prin prezența Sa la nunta din Cana Galileei, a doua căsătorie este iertare sau îngăduință. Pentru aceea slujba cununiei e mai simplă, are binecuvântare mică, nu mare ca la prima cununie, nu se binecuvântează cu cununie. Biserica însă a tolerat a se face cu cununie (vezi Sf. Nichifor, *2* cu subînsemnarea), cu rugăciuni de pocăință și iertarea păcatelor, e supusă canonisirii, iar Preotul e oprit a merge la masa lor, fiind în pocăință. A treia căsătorie e privită ca necurăție, călcare de lege, totuși, pentru evitarea ispitelor și desfrânării, se tolerează, dar se canonisește mai greu.

Căsătoria a IV-a e oprită cu desăvârșire. Pentru a patra nuntă au poruncit mintea împreună și cu socoteala și judecata Dumnezeiescului Sobor al Sfinților Părinți, ca nicicum acea nuntă fărădelege niciodată să nu se facă; iar de va îndrăzni cineva și se va face nebăgător de seamă de Dumnezeiasca Lege și Pravilă, de va veni într-această viață porcească, a patra nuntă, acela să fie afurisit și lipsit de toată slujba Bisericii și străin de tot de intrarea Bisericii lui Hristos, până ce va face despărțirea deplin de către acea locuință și împreunare rea ce s-a făcut. După aceea, de se va despărți și își va veni în pocanie și se va întoarce, primește-l. Canonul lui — cum zice Dumnezeiescul Postnic, — să-i fie opt ani să nu ne pricestuiască și mătănii și post și milostenie să facă; iar de nu se va întoarce, atunci să fie străin de traiul creștinilor, cum am zis.

Nunțile care se fac mai multe de trei, acelea nu se cheamă nunți, pentru că sunt ca dobitoacele, fărădelege, spurcați și fără de rândul creștinilor. Copiii ce se vor naște din a patra nuntă, poruncesc Dumnezeiești*le* pravile, să nu se cheme adevărați tații*lor*, nici să-i moștenească (P.M.B. gl. 206; Sf. Vasile, *5*0; 80).

Cine se însoară de patru ori, să se pocăiască 8 ani, mătănii câte 110 în zi. Unii ca aceia curvesc și pe Dumnezeu îl mânie (P.B.G. p. 110 (83).

Nunțile nu se fac: în cele patru posturi, miercurea și vinerea, în ziua Crucii (14 sep.), Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul (29 aug.), în săptămâna brânzei, în săptămâna luminată (de la Duminica Paștilor până la Duminica Tomii), în Duminica Rusaliilor, de la Crăciun la Bobotează, în ajunurile praznicelor împărătești. Creștinii din Biserica primară făceau nunțile lor marțea și joia, nu duminica, ca să nu profaneze cu niscai glume ori deșertăciuni sfințenia zilei Domnului (Eș. 12 16).

Creștinii să nu mai idolatrizeze (batjocorească) nunțile. Dumnezeu, care toate le-a făcut foarte bune, vrea ca nunta să fie Taină Sfântă, curată, cinstită și fericitoare celor însoțiți. Diavolul însă luptă ca toate rânduielile bune să le surpe și să-și așeze neorânduielile lui în locul acelora. Așa a semănat și seamănă neprielnicul adeseori zâzanii printre grâu! O semănătură a diavolului sunt și petrecerile anticreștinești cu lăutari, muzicanți, cântece curvești, jocuri, chiuituri, bețiile și felurite blestemății. Acestea despoaie nunta de binecuvântările ei. Întrebați de ce? Pentru că:

a) „Nimeni — zice Mântuitorul — nu poate sluji la doi domni... Cel ce adună fără Mine risipește și cel ce nu este cu Mine împotriva Mea este" (Mt. 6 24; 12 30).

b) Sf. Ap. Pavel arată clar că jocurile sunt idolatrie, zicând: „Să nu vă faceți idolatri, precum unii dintr-înșii, despre care s-a scris: «Șezut-a poporul de a mâncat și a băut și s-a sculat de a jucat...» Nu voiesc eu să vă faceți părtași dracilor (idolatrilor)... Pentru aceea fugiți de slujirea idolilor. Nu puteți voi bea Paharul Domnului și paharul dracilor. Nu puteți fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor. Au întărâta-vom pe Domnul? Oare suntem mai tari decât El?" (1 Cor. 10 7*, 14, 19*-22).

c) Sfintele Pravile pun sub afurisenie pe cei ce joacă (Sin. VI ec. can. 62; Sin. VII ec. can. 22; Laod. 53; 54; Cart. 15; 64) ș.a.

d) Sf. Efrem Sirul arată că unde sunt citirile cărților sfinte, rugăciuni și cântări bisericești, acolo e Dumnezeu cu Îngerii; iar unde sunt cântările celui străin (lăutari, jocuri) acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului.

e) Sf. Ioan Gură de Aur arată că, în casa de jocuri se adună toată ceata dracilor... și acolo sare în mijloc diavolul... (Vezi pe larg „Priveliști Apocaliptice", cap. 5 6, Taina Nunții, partea a IV-a). Așijderea în Omilia 48 la Facere, înfierează nunțile cu jocuri idolatrizatoare, zicând: „Toate acestea trebuie înlăturate. Trebuie ca tânăra să se deprindă de la început cu sentimentul rușinii, să cheme pe preoți și să încheie legătura conjugală prin rugăciuni și binecuvântări, pentru ca dragostea mirelui să meargă crescând și mireasa să rămână curată... ca, în fine, soții să ducă o viață fericită, fiind uniți prin Harul Dumnezeiesc" (Vezi și pp. 704-720, din această carte).

Binefacerile nunții creștine, sunt multe, între care și acestea:

a) Îmbracă pe miri cu binecuvântare și sfințenie.

b) Revarsă, prin rugăciunile Preotului, asupra mirilor Harul Dumnezeiesc, făcând ca unirea lor creștinească „în Hristos și în biserică” să formeze „Taina mare a unirii mistice a Domnului Hristos cu biserica” (Efs. 5 32).

c) Harul Dumnezeiesc spiritualizează unirea soților, sfințind nunta, cum adevărește Apostolul: „Voința lui Dumnezeu este aceasta: sfințirea voastră, ca să vă feriți de desfrânare și să știe fiecare din voi să-și stăpânească vasul său în sfințenie și în cinste...” (1 Tes. 4 3-4).

d) Apropie pe soți de idealul curățeniei morale arătată în cuvintele: „Cinstită este nunta întru toate și patul nespurcat” (Evr. 13 4).

e) Prin Harul Duhului Sfânt legătura nunții devine așa de puternică, ca și unirea Domnului Hristos cu biserica, încât după hotărârea lui Dumnezeu nu se poate desface (Mt. 19 6).

f) Harul Dumnezeiesc Împărtășit mirilor prin savârșirea acestei Taine Sfinte, fortifică spiritual pe soți în a-și îndeplini îndatoririle lor de soți, părinți și buni creștini, coînțelegere în ajutorul reciproc, nașterea și creșterea creștinească a fiilor și fiicelor lor și în conviețuirea lor creștinească.

g) În caz de boli, slăbiciuni, bătrânețe și primejdii, bărbatul e un adevărat îngrijitor al femeii; iar femeia al bărbatului, deoarece, cei doi sunt un singur „trup” și „Suflet” (M.O. p. I, răsp. întreb. 116).

h) „Lumea se plânge de sărăcie — zice Carnegie, unul dintre cei mai bogați oameni ai Americii — ca și când aceasta ar fi o mare nefericire. Și fiecare crede, că dacă oamenii ar fi bogați, ar fi fericiți și s-ar folosi mai bine de viață! Dar e o mare greșeală aceasta. De obicei găsim mai multă fericire, mai mare mulțumire și o viață mai cinstită în coliba săracului, decât în palatul celui bogat. Îi plâng pe băieții și fetele bogătașilor care au slujitori și guvernante și au parte de toate plăcerile, închipuindu-și astfel că au părinți buni Dar copilul sărac, care găsește în tatăl său un tovarăș credincios de muncă, iar în mama sa o îngrijitoare, un Înger păzitor, o sfântă și toate acestea într-o singură persoană, copilul acesta e cum nu se poate mai bogat, ca niciun alt copil al stăpânitorilor de averi și moșii. Față de bogăția aceea, celelalte bogății nu înseamnă nimic...” (P.T.V.S. o.c. Tom. IV, p. 56).

Caută-ți om, nu umbre deșarte. Mulți au intrat în căsătorie măgulindu-se cu speranța că își vor găsi fericirea în viața familială. Dar mulți, foarte mulți s-au înșelat. Mulți din aceia au aflat în loc de fericire, mari amărăciuni. Întrebați de ce? Pentru că, în loc de a-și face alegerea pentru fericirea arătată de biserică, mulți au căutat să-și ia de soție femeie frumoasă, bogată, de neam ales... Așijderea, multe doresc a se mărita, cu bărbat frumos, bogat, de neam mare, ales. În acea alegere ei socotesc fericirea gata. Dar vai! Unii ca aceia nu vor a pricepe: câți bărbați frumoși, bogați, de neam bun... și-au nefericit soțiile lor! Și câte femei frumoase, bogate, din neam ales... și-au pierdut bărbații prin faptele lor rele! Sf. Biserică adeseori ne arată calea către fericire nu în frumusețe, bogății, neamuri alese, boierii, ci în ascultarea și păzirea Cuvântului lui Dumnezeu. „Fericiți cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe dânsul... Fericiți sunt toți care se tem de Domnul și umblă în căile Lui” (Lc. 11 28; Ps. 127 7). Așadar, cei ce se căsătoresc și doresc a deveni fericiți, să fie temători de Dumnezeu, înțelepți, să-și caute soț sau soție cu frica lui Dumnezeu, să viețuiască creștinește. Astfel își vor atrage binecuvântarea Domnului din Sion și vor vedea binecuvântările Ierusalimului în toate zilele vieții lor (Ps. 127).

Credincioșia adevărată face căsătoria fericită. Sf. Ioan Damaschin istorisește următoarele: Un tată bogat a căutat o soție foarte bogată și frumoasă pentru fiul său. Fiul însă nu era de aceeași părere, căci el nu găsea că tânăra aleasă de tatăl său ar întruni calitățile unei bune soții. Deci, el a fugit de la casa tatălui său, spre a nu încheia căsătoria. Ajungând la o colibă, la aparență săracă, îi plăcu mult de fata omului cu coliba, căci ea lucra și se ruga neîncetat. Cerând-o în căsătorie, tânărul istorisi întâmplarea cu tatăl său și declară că mai bucuros se căsătorește cu fata săracă din colibă decât cu cea bogată aleasă de tatăl său. Cuvintele lui plăcură stăpânului colibei, care zise tânărului: „Deoarece ai refuzat să închei căsătoria cu o fată bogată și preferi a o lua pe a mea fiindcă este harnică și temătoare de Dumnezeu, ți-o dau în căsătorie împreună cu comorile ascunse aici în colibă, despre care încă nu ți-am pomenit” (T.P. 41).

Preînchipuiri edificatoare la Taina Nunții. În săvârșirea slujbei logodnei și cununiei sunt anumite lucrări, care își au înțelesul lor adânc, d.p.:

a) La logodnă și cununie, mirele stă în dreapta ca cel ce are întâietatea, e mai mare, e cap femeii; iar mireasa în stânga lui, în semn că e mai mică decât el, fiind făcută din coasta lui, datorându-i supunere și ascultare (S. Tes. 278).

b) Inelele sunt semnul iubirii, credinței și legăturii trainice până la moarte, pe care o făurește logodna și cununia în viitorii soți.

c) Inelul de aur al mirelui preînchipuie superioritatea bărbatului față de femeie, asemănându-se cu soarele. Inelul de argint al miresei, se aseamănă cu luna, deoarece femeia își ia lumina și strălucirea sa de la bărbat, precum își ia luna de la soare.

d) Nunii sunt: martori, chezași, părinți spirituali, sfătuitorii, învățătorii finilor.

e) Făcliile lumânărilor aprinse, ce le țin nașii în mâini, înseamnă: curățenia mirilor, Harul Dumnezeiesc care-i umbrește și bucuria nuntașilor.

f) Cununia mirelui cu Crucea întreagă deasupra, ca la steluța discului liturgic, înseamnă întregimea bărbatului față de femeie; iar știrbirea cununiei miresei, arată lipsurile ei ca vas mai slab, supusă, ascultătoare soțului ei (Vezi și p. 131, din această carte).

g) Încununarea mirelui și miresei, închipuie: podoaba, cinstea și răsplata adusă curățeniei și fericirii mirilor. Ei sunt încununați ca niște împărați, înzestrați de Dumnezeu cu puterea de a da viață, a naște și a crește copii, fii Bisericii și cetățeni patriei (S. Tes. 276).

h) Paharulși pâinea binecuvântării din care gustă mirii, înseamnă veselia nunții, unirea mirilor la o convietuire comună. Gustarea aceasta mai înseamnă și Împărtășirea amândurora în viață din aceleași necazuri și bucurii.

i) Înconjurarea mesei cu alaiul nuntal: Preotul, nunii și mirii, cu cântarea: „Isaia dănțuiește... ș.c.l. arată: bucuria nuntașilor și bucuria Bisericii pentru înmulțirea fiilor și fiicelor, pe care-i dorește pentru a-i face părtași lui Hristos și Sfinților Lui.

Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfântului Maslu?

TAINA SFÂNTULUI MASLU. Maslul este Taina Sfântă a ungerii drept-credincioșilor creștini cu untuldelemn sfințit de Preoții bisericii. În Taina aceasta, prin rugăciunile preoților și ungerea trupurilor bolnave cu untdelemn sfințit, se Împărtășește bolnavilor ce-l primesc cu toată buna pregătire și credință, Harul tămăduirii de bolile sufletești și trupești, adică: iertarea păcatelor, întărirea Sufletului și vindecarea trupului, de va fi folositor.

Untuldelemnul s-a folosit pentru sfințiri în Biserica Vechiului Testament. Sfânta Scriptură ne adevereste că untdelemnul pregătit (Eș. 27 20-21; 30 22-25), a servit ca mijloc de sfințire, la:

a) Aducerea jertfelor nesângeroase (Lev. 2 1-10; Eș. 29 40; Num. 28 12-13).

b) Sfințirea obiectelor de slujbă (Eș. 30 24-29; 40 9-11).

c) La sfințirea de arhierei și preoți (Eș. 28 41; 29 7; Lev. 8 30; 12; 21 10-12; 16 32; Eș. 40 13-15; Num. 35 25).

d) Împărat, rege sau domnitor (1 Împ. 10 1...; 16 3, *13*; 2 Împ. 2 4; 5 3; 3 Împ. 1 54, *59*; 19 16; 4 Imp, *9* 5; 11 12) ș.a.

e) Proroc (3 Împ. 19 16) ș.a.

În biserica Noului Testament untdelemnul, prin sfințire și rugăciuni, dobândi putere vindecătoare Sufletelor și trupurilor.

Originea Sfântului Maslu. Sf. Maslu, ca și celelalte Taine, s-a așezat de Mântuitorul și a fost practicat de Sf. Apostoli. Aceasta reiese din cuvintele Dumnezeiestei Scripturi, care ne istorisește așa: „Atunci a chemat Iisus pe cei doisprezece și a început a-i trimite doi câte doi, dându-le putere asupra duhurilor necurate... Ieșind ei — Apostolii — au propovăduit tuturor, ca să se pocăiască. Scoteau afară mulți demoni (din oamenii îndrăciți) și ungeau pe mulți bolnavi cu untdelemn și-i vindecau”, pe mulți îi făceau sănătoși (Mc. 6 7, *13*).

Din cuvintele acestea reiese clar că însănătoșirea multor bolnavi prin ungerea cu untdelemn, s-a făcut de Sfinții Apostoli în al doilea an al vieții publice a Mântuitorului, cam pe la jumătatea activității Sale Mesianice. Cei 12 Apostoli trimiși de Domnul, au avut misiunea de la El a unge cu untdelemn pe mulți bolnavi și a-i însănătoși. De aici vedem că Apostolii au folosit untdelemnul în ungerea multor bolnavi, pe care i-au însănătoșit. Iată materia untdelemnului folosit la Sf. Maslu, întrebuințat de Sf. Apostoli în vremea activității publice a Mântuitorului. De aici vedem că untdelemnul e un element întrebuințat și pe vremea Mântuitorului și nu poate lipsi de la această Taină Sfântă.

Taina Sfântului Maslu s-a practicat de Sf. Apostoli. Sf. Ap. Iacob, autorul epistolei care-i poartă numele, privitor la practicarea Sf. Maslu, în vremea Sf. Apostoli, zice așa: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme Preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav. Domnul îl va ridica pe el. Și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui" (Iac. 5 14-15). De aici reiese clar, că Maslul nu e numai o simplă ungere închipuitoare, simbolică, ci este o Taină Sfântă, lucrătoare. Întreabă vreun nelămurit în credință de ce? Pentru că zice:

a) Să cheme Preoții Bisericii, săvârșitorii ei.
b) S-o facă în Numele Domnului, dându-ne a înțelege, că e în Numele Preasfintei Treimi.
c) Că e împreunată cu rugăciunile Preoților.
d) Că aduce: „mântuire", „vindecare sau însănătoșire" și „iertare păcatelor".

Săvârșitorii Tainei Sf. Maslu sunt Preoții. „Să cheme — zice Apostolul — Preoții Bisericii" (Iac. 5 74). Slujba Sf. Maslu se face de obicei cu: 7*, 5, 3* ori și cu doi preoți. Când nu se găsesc, se îngăduie a se face și cu un preot (Vezi can. 12 Cart. subînsemnarea lui în Pidalion, filele 322 și 323; Og.D. o.c. Vol. 1, p. 148; Dogm. I. Mihâlcescu, *25*2).

Materia acestei Sfinte Taine este untdelemnul curat. El se sfințește prin rostirea rugăciunii pentru sfințirea untdelemnului de fiecare din Preoți până se împlinește de 7 ori. La fiecare sfințire binecuvântează untdelemnul dimpreună cu preotul sfințitor și ceilalți preoți. Cu acesta ung preoții pe bolnavi.

Forma Tainei Sf. Maslu este rostirea rugăciunii acestea însoțită de ungerea bolnavilor, astfel: „Părinte Sfinte, Doctorul Sufletelor și al trupurilor, Cel ce ai trimis pe Unul-Născut Fiul Tău, Domnul nostru Iisus Hristos, să vindece toată boala și din moarte să izbăvească, tămăduiește pe robul Tău (N.) de toată neputința trupească și sufletească ce l-a cuprins și fă-l să vieze cu Darul Hristosului Tău. Pentru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria... Că Tu ești Izvorul tămăduirilor și Dumnezeul nostru și Ţie Slavă îți înălțăm, împreună și Unuia-Născut Fiului Tău, împreună și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh... Amin". Atunci Preotul rostitor, unge pe bolnavi cu untdelemnul sfințit în chipul Crucii la: frunte, nări, gură, urechi, piept și mâini pe ambele părți.

Sf. Maslu se face în Sf. Biserică, în săptămâna Patimilor, marți, miercuri, joi și alteori, la felurite trebuințe. Se face și prin case la bolnavi. Maslul săvârșit în Sf. Biserică se numește Maslu obștesc, iar cel săvârșit prin case se numește Maslu particular.

Numărul 7 din slujba Sf. Maslu e simbolul sfințeniei.

a) Sf. Maslu este a 7-a Taină Sfântă a bisericii.

b) În vremea slujirii Sfântului Maslu, se aprind 7 lumânări, care preînchipuie cei 7 Îngeri mari care stau înaintea Tronului Dumnezeirii, adică Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil, Uriil, Rafail, Salatiil, Egudiil, Varahiil (Ps. 103 4; Zah. 6 5; Evr. 1 7, *7*4).

c) După vechea predanie a Bisericii, la Sf. Maslu se aduc și slujesc 7 Preoți (când sunt), preînchipuind cele 7 Daruri ale Duhului Sfânt, enumerate de marele Proroc Isaia (Is. 11 2-3). Acest simbolic număr de 7 îl întâlnim în mai multe locuri ale Dumnezeiestei Scripturi a Vechiului Testament, din care se vede izvorând mila și faptele mari ale îndurării lui Dumnezeu. Astfel, șapte au fost Preoții care au sunat în trâmbițe asupra cetății Ierihonului. De 7 ori au înconjurat cetatea Ierihonului, când au cucerit-o Israeliții la intrarea lor în pământul Făgăduinței (Is. Navi 6 13 16). De 7 ori s-a rugat Sf. Proroc. Ilie pe muntele Carmelului, până ce Dumnezeu S-a milostivit și a dat ploaie pământului ars de secetă (3 Împ. 18 42-5). De 7 ori s-a plecat Sf. Proroc Elisei peste copilul mort al Somanitencei pe care l-a înviat (4 Împ. 4 32-35).

d) De 7 ori se citește rugăciunea sfințitoare untdelemnului.

e) De câte 7 ori binecuvântează Preoții untdelemnul la sfințire.

f) Se citesc din Apostol 7 pericope[226]: (Iac. 5 10-16) (Rom. 15 1-7) (1 Cor. 12 27-31; 3 1-8) (2 Cor. 6 16-18; 7 7) (2 Cor. 1 8-11) (Gal. 5 22-26; 6 1-2) (1 Tes. 5 14-23).

[226] Pericopă — Pasaj din Biblie, cu caracter moralizator, citit în cadrul unei slujbe religioase; (rar) Definiție exactă

g) Se citesc 7 pericope din Dumnezeiasca Evanghelie: (Lc. 10 25-37) (Lc. 19 1-10) (Mt. 10 1-8) (Mt. 8 14-23) (Mt. 25 1-13) (Mt. 15 21-25) (Mt. 9 9-13).

h) După citirea fiecărei Dumnezeiești Evanghelii se rostește câte o ectenie, adică 7 ectenii.

i) Așijderea se citește câte o rugăciune sau moliftă pentru iertarea păcatelor, izbăvirea de boală și însănătoșirea bolnavilor.

j) Bolnavii și ceilalți primitori ai Tainei, se ung în Semnul Crucii de 7 ori cu untdelemnul sfințit, la organele simțurilor, ca Dumnezeu cu nevăzuta Sa mână să însemneze prin Harul Său Dumnezeiesc simțirile bolnavilor, pecetluindu-le și să facă: nestrăbătută și neapropiată intrarea tuturor puterilor potrivnice. Toate acestea au puterea și scopul de a: trezi, multiplica, lumina și întări puterea bolnavilor, Împărtășindu-le, după felul credinței lor, Harul Duhului Sfânt, care tămăduiește amarele dureri, izbăvește trupul de boli (cât îi este de folos) și ușurează Sufletul ce păcate. Ungerea aceasta de 7 ori, mai înseamnă, după unii și chemarea în rugăciuni ale celor 7 Daruri ale Duhului Sfânt asupra bolnavilor, pentru ușurarea și vindecarea lor trupească și sufletească.

Tot șirul rugăciunilor și lucrărilor acestea de câte 7, zguduie Sufletul, mișcă inima, aprind credința și pregătesc bolnavii pentru primirea Harului revărsător, ușurător, vindecător și mântuitor.

Primitorii Sfântului Maslu sunt toți creștinii drept-credincioși bolnavi trupește, dar și cei mai puțin bolnavi, chiar și sănătoși, pentru ușurare și iertare de păcate. Pentru a se folosi, trebuie ca Sf. Maslu: a) să se săvârșească de Preoți drept-credincioși (Ortodocși), nu de schismatici sau eretici; b) bolnavii cărora li se face Sf. Maslu să fie ortodocși; c) să fie mărturisiți înaintea Preotului Duhovnic.

La săvârșirea slujbei Sf. Maslu, trebuie deasupra mesei pe care se pune Sf. Evanghelie, Sf. Cruce și Moliftelnicul: 7 lumânări aprinse, un vas cu făină de grâu curată, un pahar cu untdelemn curat, *7* bețișoare de busuioc înfășurate cu vată, cu care ung Preoții pe bolnavi.

Numirile Tainei Sf. Maslu. Conform cu conceputul și lucrarea sau efectele ei, Taina aceasta a Sf. Maslu s-a numit: „untdelemn", „untdelemn sfințit", „untdelemn sfânt", „untdelemn împreunat cu rugăciuni".

Sf. Maslu se poate face și pentru cei sănătoși. În Sf. Biserică se obișnuiește a se face Sf. Maslu și pentru sănătoși. În săptămâna mare, d.p. se face Sf. Maslu pentru toți credincioșii: bolnavi și sănătoși. Deoarece prin Sf. Maslu se dă vindecare de boli și iertare de păcate, obișnuim a face Sf. Maslu, nu numai pentru bolnavi, ci și pentru sănătoși. Aceasta se face nu numai o dată, de două ori sau de trei ori, ci și de mai multe ori. Astfel, Sf. Simeon al Tesalonicului îndeamnă pe fiecare creștin să se silească a-și face Sf. Maslu (despre Sf. Maslu, cap. 287). Mulți bolnavi se spovedesc, își fac canonul, adică „roadele vrednice de pocăință" și își fac Sf. Maslu, după care cu bună pregătire se Împărtășesc, pentru ca iertarea și curățirea lor să fie mai desăvârșită.

Restul untdelemnului se pune în candelă și din făină se face o turtișoară. Untdelemnul fiind binecuvântat de preoți cu chemarea lui Dumnezeu, este sfințit și plin de Dumnezeiescul Dar al Duhului Sfânt, ca și apa sfințită la Bobotează și cea de peste an. Aceasta are puterea de a ușura greutatea păcatelor, a sfinți Sufletul, a vindeca trupul, a îndepărta bolile, a vindeca rănile, a Împărtăși mila lui Dumnezeu. Astfel, untdelemnul rămas de la Sf. Maslu se arde în candelă: acasă ori la Sf. Biserică. Făina rămasă de la Sf. Maslu se amestecă cu puțin untdelemn și Agheasmă mică și se face o turtișoară pentru bolnavi și primitorii Tainei. Unii fac prescuri din această făină.

Roadele Tainei Sfântului Maslu sunt: iertarea păcatelor, mântuirea Sufletului și sănătatea trupului. Deși nu întotdeauna se tămăduiesc bolnavii trupește (căci ar urma ca creștinii cărora li se face la orice boală Sf. Maslu să nu moară niciodată), dar totuși, li se dăruiește iertarea păcatelor celor ce se pocăiesc; bolnavii simt cel puțin o mare mângâiere și prind curaj ca să rabde boala mai departe fără murmur și să moară creștinește. Prin Sf. Maslu adesea s-a văzut cum oamenii care aveau să se chinuiască vreme îndelungată pentru mulțimea păcatelor lor, prin iertarea păcatelor au scăpat de chinuri, iar condamnații la moarte de către adunarea celor mai învățați doctori, s-au ridicat ca Ezechia (4 Împ. 20; 2 Paral. 32 24) și însănătoșindu-se bine, și-au continuat înainte ocupațiile lor pentru existența zilnică.

E bine a face Sf. Maslu celor bolnavi. Aceasta o arată clar Sf. Ap. Iacob, zicând: „De este cineva bolnav, să cheme Preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în Numele Domnului. Rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav, și-l va ridica pe el Domnul. Și, de va fi făcut păcate, se vor ierta lui" (Iac. 5 14-15). Ce păcate se iartă prin Taina Sf. Maslu? Multe și felurite. Poate bolnavul din cauza greutăților și îndurerărilor bolii, să nu-și fi mărturisit păcatele. Alții, deși

și-au mărturisit toate păcatele, însă n-au simțit căința trebuitoare pentru ele, ori nu și-au luat canonul cuvenit, sau de l-au luat, nu și l-au împlinit. Se mai poate ca alți bolnavi nerăbdători, de la spovedanie până la Sf. Maslu, să fi săvârșit alte păcate din nou: cârtiri, blestem, drăcuieli, înjurături, hule, socotindu-se că suferă pe nedrept, prea mult... Acele păcate mărturisite din nou, cu cuvenita părere de rău pentru că le-au făcut, cum și altele uitate, se iartă prin rugăciunile Preoților. Aici Taina Sf. Maslu e o completare a pocăinței. În Constituțiile Apostolice vedem o rugăciune, în care preotul roagă pe Dumnezeu să sfințească untdelemnul și să-i dea putere sporitoare sănătății, alungătoare bolilor, izgonitoare demonilor, îndepărtătoare de orice cursă, prin Hristos... (S.P.A. o.c. Vol. II, *2*54). De aici vedem că Sf. Maslu folosește tuturor bolnavilor, celor mai puțin bolnavi și sănătoșilor care-l primesc cu bună pregătire și credință.

Rătăcesc mult creștinii catolici care administrează Sf. Maslu numai muribunzilor și nu oricărui bolnav. Aceasta stă în contrazicere cu cuvintele Apostolului: „Rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav, și-l va ridica pe el Domnul" (Iac. 5 15) și ale Sf. Evanghelii: „Ieșind ei (Apostolii)... ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i tămăduiau" (Mc. 6 13). Cu multă dreptate înfierează Sf. Simeon Tesaloniceanul pe catolici, zicând: „Catolicii susțin că nu trebuie să se facă Sf. Maslu celor bolnavi, ci celor ce mor, de vreme ce (Maslul) iartă păcatele, ca nu cumva trăind, să mai facă alte păcate. O, ce nebunie! Fratele Domnului (Sf. Ap. Iacob) zice: „Rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica pe el Domnul"; iar ei zic: „Să moară, să nu se mai scoale!"... Ei învață împotriva Mântuitorului și a Apostolilor Lui, căci zic că Sf. Maslu să se facă celor ce mor, iar nu celor ce se scoală" (S. Tes. cap. 285).

Taina Sf. Maslu ajută adeseori pe bolnavi. Toți creștinii ortodocși care au cerut ajutorul lui Dumnezeu, pot să mărturisească în fața tuturor necredincioșilor, că Dumnezeu ne dă orice lucru de folos, când îl cerem cu credință; adeseori se fac adevărate minuni. Câți credincioși n-au venit aduși pe targă, în agonie, la Moaștele unui sfânt, la vreo icoană făcătoare de minuni, sau la biserica unui sat neînsemnat și după ce li s-a făcut Sf. Maslu, s-au întors acasă uneori chiar în aceeași zi în care au plecat -pe picioarele lor!

Într-o zi, la un spital, luând temperatura unui bolnav, doctorul spuse în șoaptă, scuturând din cap: „41 de grade! Va muri imediat". Fratele bolnavului, care era acolo și auzise acestea, ceru voie doctorului să aducă trei preoți și să facă bolnavului Sf. Maslu. „Ce să facă preoții aici? Să mai tulbure bolnavul degeaba? Lasă-l în pace acum!" — zise doctorul. Omul însă stărui și i se admise. În grabă veniră preoții, la chemarea ce li se făcu și înălțând rugăciuni fierbinți către Dumnezeu, unseră pe bolnav cu untdelemn sfințit, după rânduiala Sfintei Taine.

După ce plecară preoții, doctorul veni iarăși să vadă dacă n-a murit bolnavul. Văzând că trăiește, îi puse termometrul. Deodată exclamă: „Ce e asta? 39 de grade! Ce doctorie ai luat?" „N-am luat nicio doctorie — răspunse bolnavul — dar văd că în urma sfintelor rugăciuni m-am simțit cu totul ușurat. A doua zi, când unul dintre cei trei Preoți trecu iarăși pe la spital ca să vadă starea bolnavului după datoria creștinească (Mt. 25 36, *39*-44), doctorul îi spuse: „Părinte! Vă rog să veniți mai des pe aici, ca să mă ajutați!"

„Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El; de toți cei ce-L cheamă pe El în adevăr" (Ps. 144 19).

296) Adeseori m-am rugat lui Dumnezeu fiind cu gândul la felurite lucruri lumești, la oameni, vite, păsări, bani, avere, gospodărie, prietenii lumești, la vrăjmășii, patimi și păcate?

Rugăciunea celui ce se roagă numai cu buzele nu are niciun preț, e o rugăciune de nimic, e asemenea nucilor seci, alunelor viermănoase, omului fără Suflet, focului zugrăvit fără lumină și căldură, candelelor fără untdelemn, păsărilor fără aripi, ostașilor fără arme, mașinilor fără abur și curent electric, ca peștele pe uscat, ca omul ce nu mai primește nicio hrană, e asemenea becurilor electrice fără curent, etc. Cei ce se roagă cu mintea pironită nu la Dumnezeu, ci la creaturi: averi, treburi, vrăjmășii, păcate, oameni, vite, petreceri, slavă deșartă... sunt asemenea idolatrilor care se închinau făpturilor și nu lui Dumnezeu.

Pentru rugăciunea făcută numai cu buzele a mustrat Mântuitorul pe farisei prin următoarele cuvinte: „Poporul acesta se apropie de Mine cu gura lui și cu buzele Mă cinstește, iar inima lor stă departe de la Mine" (Mt. 15 8). De asemenea, dacă semnele și mișcările văzute ce însoțesc rugăciunile, nu corespund unei stări de adâncă simțire a noastră, aceste semne și mișcări sunt de nimic. Cel care bate mătănii după mătănii, se bate în piept și face alte lucruri de felul acesta, fără

niciun fel de tresărire lăuntrică, este un fățarnic. Dumnezeu cere să ne închinăm Lui cu duhul și cu adevărul (Ioan 4 23). Pentru a birui și a nu cădea în ispite trebuie a priveghea și a ne ruga neîncetat (Mt. 26 41; Lc. 18 1; Rom. 12 12; 1 Tes. 5 17).

Rugăciunile cântate folosesc când sunt făcute cu umilință în Duh și Adevăr (Ioan 4 22-24). Rugăciunea cântată este o foarte puternică rugăciune rostită cu glas tare, însă nu înțepător, supărător, ci dulce melodios și plăcut. Când suntem adânc mișcați, dăm glas și simțirii prin cântare; deci cântecul religios este o rugăciune minunată. El ajută mintea să zboare către Dumnezeu; de aceea Sf. Ap. îndeamnă pe Coloseni să se deprindă și să se înțelepțească cu psalmi, cu laude și cu cântări duhovnicești: „cântând în inimile voastre Domnului" (Cols. 3 16). Rugăciunea cântată a fost cultivată de împăratul David († 1015 î.d.Hs.), de Mântuitorul cu Apostolii (Mt. 26 50; Mc. 14 26), de Sf. Ioan Gură de Aur († 407), de Sf. Ambrozie al Mediolanului († 397), de Sf. Nichita din Remesiana († cam. 420), de Sf. Ioan Damaschin († 754), de Sf. Cosma († 743) și de alți Sfinți Părinți și mari Dascăli ai Sfintei Biserici (I.C.O. o.c. p. 239).

297) M-am rugat cu fața îndreptată adeseori spre apus, miazăzi, miazănoapte, ca și unii păgâni, evrei, catolici, eretici și sectari?

298) M-am rușinat a mă ruga lui Dumnezeu, a-mi face Semnul Sfintei Cruci drept pe față și a săruta Sfintele Icoane? Am batjocorit Semnul Cruci prin mătăhăieli și schimonosirea ei?

Cei ce nu sărută Sfintele Icoane cu evlavie, sunt jumătate minciuno-creștini (Pidalion, fila 211).

Străvechimea Semnului Sfintei Cruci. Crucea e un Semn Dumnezeiesc prin a cărui cinstire și folosire după voia lui Dumnezeu, drept-credincioșii creștini se deosebesc de schismatici, eretici și de toți necredincioșii. Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci are originea sau începutul foarte străvechi. El nu e numai din vremurile lui Constantin cel Mare, cum susțin majoritatea sectarilor, nici numai de la răstignirea Mântuitorului pe Cruce, nici numai din vremurile Profeților și Patriarhilor Vechiului Testament, ci își are începutul în vremuri foarte îndepărtate de cunoștințele omenești, înaintea creării lumii materiale, adică a toate câte sunt în cer sus și pe pământ jos, în ape și sub pământ.

Marea Taină — zice Ilie Miniat — a economiei întrupării lui Dumnezeu-Cuvântul, după cum este cea mai înaltă, cea mai nobilă și cea mai desăvârșită operă a înțelepciunii și Puterii creatoare Dumnezeiești; tot așa mai înainte decât orice altă Taină, a fost gândită, cunoscută și hotărâtă mai dinaintea tuturor de mintea atotvăzătoare a lui Dumnezeu. Mai înainte de a hotărî Dumnezeu crearea Îngerilor, a oamenilor, sau a oricărei alte zidiri, a hotărât mai dinainte în Sfatul lui veșnic întruparea Cuvântului Dumnezeiesc, însoțită de activitatea Mesianică, umilință în Patimile de bunăvoie până la moartea pe Cruce și Proslăvirea Sa. Întruparea aceasta hotărâtă din veci, se numește în Dumnezeieștile Scripturi: „Început căilor Domnului". El se numește, privitor la planul întrupării „Primul născut al întregii zidiri". „Domnul M-a zidit început căilor Lui; mai înainte de veci M-a întemeiat pe Mine". Sf. Ap. Pavel, privitor la aceasta, zice: „El este Chipul lui Dumnezeu Cel nevăzut, întâiul născut întregii zidiri..." (Prov. Sol. 8 22; Rom. 11 23; Cols. 1 15).

Părerea unor Sfinți Părinți este că această Taină, care se păstra ca cel mai de preț mărgăritar în comorile Sfatului Dumnezeiesc, S-a făcut cunoscută la începutul veacurilor prin descoperire în cer, ca să vadă și să admire Îngerii cea mai minunată operă a minunii Dumnezeiești. Aceasta reiese — după unii Sfinți Părinți — și din cuvintele apostolești: „Fiul Meu ești Tu — Eu astăzi... mai înainte de Luceafăr... Te-am născut... Eu voi fi Lui Tată și El va fi Mie Fiu". Iar când aduce pe Cel întâi născut în lume (a Îngerilor), zice: „Să se închine Lui toți Îngerii lui Dumnezeu" (Evr. 1 5-6; Ps. 2 5; comp. Ps. 88 26-27). De aici a luat prilej Lucifer să invidieze unirea ipostatică[227] a lui Dumnezeu cu omul. Mândru de propria lui frumusețe (Iez. 28 17), ar fi zis.așa în inima lui: „Eu mai cu seamă, verhovnicul Serafimilor, cel ceresc și imaterial, nu omul cel material și pământesc, sunt vrednic de o astfel de cinste, eu voi fi asemenea Celui Preaînalt". Și astfel ar fi căzut ca un fulger din cer (Lc. 10 18). Maxim Mărturisitorul o mărturisește ritos (hotărât) în a 42-a întrebare-răspuns și are ca împreună martor pe Sf. Grigore de Nazianz, care spune: „Invidia a întunecat pe Lucifer, care a căzut prin mândrie căci n-a

[227] Ipostatic — Relativ la ipostază (în creștinism, în forma *ipostas* — fiecare dintre cele trei persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, sub care este înfățișat Dumnezeu).

suferit, fiind dumnezeiesc, să nu fie socotit ca Dumnezeu.... (Prel. d. Ilie Miniat, Sf. Dimitrie Arhiep. Rostovului... Teol. Dogm.).

Precum în planul genialilor arhitecți pentru facerea unui oraș capitală a imperiului, mai înainte de facerea lui, au fixat în memoria lor locul și formele mărețe ale catedralei și palatului împărătesc; așa și în planul lui Dumnezeu Atoatecreatorul a fost făurit și hotărât acest Dumnezeiesc Semn (†) al Său, de care avea să Se folosească în toate vremurile, spre slava Numelui Său și mântuirea oamenilor credincioși.

Acest Dumnezeiesc Semn (†), ce-l vedem în picturile Sfintelor Biserici, pe Icoane și prin cărți, pe coifurile și pavezele Îngerilor luminați, care înaintea creării lumii acestea văzute s-au războit cu Lucifer, balaurul dracon[228] și cu Îngerii lui, biruindu-i și alungându-din ceruri jos în adâncuri, ne adeveresc această străvechime a lui (Is. 14 15-14; Iez. 28 12-13; Apc. 12 7-12; Lc. 10 18).

Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci îl vedem pus de Dumnezeu Atotcreatorul:

Răsărit

1) În punctele cardinale: N S

Apus

2) În râul ce ieșea din Raiul pământesc, pe care-l uda, ramificându-se în patru brațe (râurile Fison, Gibon, Tigru și Eufratul (Fac. 2 *10-14)* în forma Crucii prin ținuturile sau țările învecinate.

F G

T E

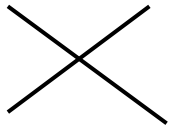

I

3) În Numele Său „Iehova", „Iahv" H V

A

A

4) În numele protopărintelui nostru Adam A M

D

Adam

5) În căsătoria lui cu Eva E A

Adam Adam

V

6) În familia lui Adam Abel Cain 7) Sit Cain

Eva Eva

Avraam Isaac

8) În familia marilor patriarhi: Isaac Israel 9) Iacob Isav

Sarra Rebeca

Iacob

[228] Dracon — emblemă zoomorfă a dacilor, reprezentând un șarpe fantastic cu cap de lup și coamă bogată

10) 6 Patriarhi 6 Patriarhi

Lia-Rahil

11）În biserica Vechiului și a Noului Testament, astfel:

Dumnezeu Dumnezeu

Drepții — ~~Ned~~repții 12) Sfinții — ~~Păc~~ătoșii

Biserica V.T. Biserica V.T.

Tatăl M

IIS XC

14) Fiul — Duhul Sfânt 15) E — ~~L~~

NI KA

Biserica lui Dumnezeu I

Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci (†) îl vedem în poziția omului drept în picioare cu brațele întinse. „Domnul Dumnezeu Care făcuse din pământ toate fiarele câmpului și păsările cerului, le-a adus la Adam să vadă cum le va numi și acea numire să o poarte toate ființele vii totdeauna”. Unii pictori mai luminați, în pictura lor, ni-l înfățișează pe Adam, în acel timp când Dumnezeu aduce toate viețuitoarele pământului ca să le vadă și să le pună nume: foarte mulțumit, bucuros, înflăcărat, plin de recunoștință, stând drept în picioare cu brațele întinse în chipul Crucii (†), proslăvind astfel cu duhul, cu Sufletul și cu poziția de închinare a trupului pe Dumnezeu Creatorul a toate și al său.

Adam stând în picioare, cu braţele întinse în Semnul Sfintei Cruci, pune nume tuturor zidirilor şi vietăţilor create de Dumnezeu (Fac. 2 19-20; 1 Tes 5 23)

După potopul universal și împrăștierea celor 71 de triburi lucrătoare la turnul Babel, peste tot pământul Asiei, Europei și Africii, popoarele cufundate în bezna idolatriei, conștient sau inconștient foloseau Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci din vremurile cele mai străvechi. Așa d.p.: la poporul egiptean (cu vreo 3000 de ani înaintea erei creștine, sau acum vreo 5000 de ani) între feluritele semne ale cultului lor religios, aveau și crucea cu toartă (☥) în mâna celor șase zei și trei zeițe din cei zece mari zei ai lor. Crucea aceasta înseamnă la ei „suferință de bunăvoie sau cu îndelungă-răbdare, care duce la nemurirea Sufletului, în viața veșnică”. Cam astfel de însemnătăți avea și la celelalte popoare, mai mult însă și mai strălucit în poporul israelit și Iudeu al lui Dumnezeu.

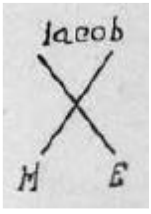

Folosirea cu succes a Semnului Sfintei Cruci în Vechiul Testament. Marii Patriarhi, Proroci, Preoți și împărați din Vechiul Testament, cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei și de viață purtătoarei Cruci au făcut adeseori multe și felurite semne, minuni și lucrări religioase. Patriarhul Iacob, așezându-și mâinile sale în chipul Crucii, a binecuvântat pe nepoții săi: Manase și Efraim, fiii feciorului său Iosif Iacob (Fac. 48; S.PA. o.c. Vol. I, pp. 71-2). Mântuitorul nostru Iisus Hristos a binecuvântat cu mâinile sale copiii (Mc. 10 16) și pe Apostoli. „Scoțându-i afară până spre Betania, ridicându-și mâinile (†), i-a binecuvântat...” (Lc. 24 50). Sfinții Apostoli, prin rugăciuni și punerea mâinilor (†), au sfințit și așezat în Sf. Biserică: diaconi, preoți și episcopi... și Împărtășeau Sfânta Taină a Mirului (Sfântul Duh) celor botezați (F. Ap. 9 6-72, *17*-18;8 14-17) ș.a. În Taina Preoției aceasta se cheamă „Punerea mâinilor Preoției”, iar în Taina Mir-Ungerii „Punerea mâinilor”. Creștinii apostolici și patristici, după

rânduielile apostolice, la rugăciune „ridicau mâinile” în chipul Crucii (†) (1 Tim. 2 2-8; 1 Cor. 6 20; Viața Sf. Vasile cel Mare 1 ianuarie).

Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci a fost prefigurat în Vechiul Testament ca mijloc de mântuire al oamenilor credincioși prin însemnarea intrării caselor israeliților cu el pentru a scăpa de urgia Divină ce urma să vină prin Îngerul nimicitor. Israeliții ascultând porunca lui Dumnezeu dată lor prin Moise, au stropit cu sângele mielului Pascal, pragurile și ușorii (Eș. 12 7-12-18) în chipul Crucii. În miezul nopții a lovit Domnul pe toți întâi născuții egiptenilor, de la întâiul născut al faraonului, care avea a ședea pe tron cu el, până la întâiul născut al dobitoacelor. Toți întâii născuți ai israeliților, prin Semnul Crucii la intrările locuințelor lor, au fost ocoliți și feriți de moarte. Așa și cu creștinii: cei care fac sau pun pe jos Semnul Sfintei Cruci pentru a se profana prin călcarea cu picioarele sau starea pe el, sunt loviți de urgia Divină ca întâii născuți ai egiptenilor (Eș. 12 29-38); iar cei care cinstesc și ridică Semnul Sfintei Cruci din locurile de unde se profanează, sau îl strică după sfatul Sfinților părinți ca să nu se mai necinstească (Sin. VI ec. can. 73), aceia sunt ocoliți și feriți de mânia Divină, ca și israeliții.

Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci a fost prefigurat în Vechiul Testament de Moise, alcătuind prin trupul său cu mâinile întinse în chipul Sfintei Cruci (†). Călătorind Moise cu cele vreo 3.000.000 de israeliți, după ieșirea din Egipt și trecerea Mării Roșii ca pe uscat spre Pământul Făgăduinței (așa cum călătorim și noi după ieșirea din pântecele mamelor noastre și din baia Sfântului Botez prin pustiul lumii acestea cu felurite greutăți și primejdii spre Patria noastră Cerească), în ținuturile Rafidimului, au venit amaleciții să se bată cu israeliții. Atunci Moise a zis lui Isus Navi: „Mergi în tabără, alege bărbați voinici și du-te la luptă cu amaleciții. Eu mă voi sui sus în vârful muntelui, de unde voi vedea și voi urmări desfășurarea luptelor. Toiagul lui Dumnezeu va fi în mâna mea”. Isus a ales bărbați de război și s-a dus împotriva amaleciților ce veneau asupra lor. Moise și Aaron împreună cu Or, s-au suit în vârful muntelui. Când s-au început luptele, Moise stând drept în picioare și-a întins mâinile, formând astfel prin trupul său stând drept și cu mâinile întinse, chipul Crucii (†). Când își ridica Moise mâinile, biruia Israel; iar când își lăsa el mâinile în jos (de oboseală), biruia Amalic. Obosind mâinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lângă el și a șezut pe ea; iar Aaron și Or îi sprijineau mâinile: unul de o parte și altul de altă parte. Astfel au stat mâinile lui Moise ridicate (†) până la apusul soarelui. În acel timp Isus Navi cu israeliții au zdrobit pe Amalic și pe tot poporul lui cu ascuțișul săbiei. Moise a ridicat acolo jertfelnic cu numele: „Domnul este scăparea mea, pentru că mi-au fost mâinile ridicate (†) spre Scaunul Domnului, care va bate pe Amalic din neam în neam” (Eș. 17 8-16).

Rugăciuni cu mâinile ridicate în chipul Crucii (†) au făcut toți aleșii și bine-credincioșii lui Dumnezeu din Biserica Vechiului Testament, după cuvântul psalmistului: „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea... în numele Lui voi ridica mâinile mele (†).. Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea ta, ridicarea mâinilor mele (†) jertfă de seară, auzi-mă Doamne” (Ps. 62 5;140 2, *7*). De asemenea și în Biserica Noului Testament, Apostolul învață așa: „Doresc ca bărbații să se roage în tot locul, ridicând (†) mâini curate, fără de mânie și fără de îndoială. Așijderea și femeile, să se roage îmbrăcate cuviincios, cu sfială și curate, împodobindu-se nu cu împletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare (mărgele, salbe, inele, cercei, brățări și alte înzorzonări și mode idolatre, seminuduri (Osie 2 13), sau cu haine scumpe; ci cu fapte bune, cum șade bine femeilor ce se hărăzesc evlaviei” (I Tim. 9-10; 1 Petru 3 3). Și drept așa, cu trupul stând drept și cu mâinile întinse în chipul Crucii, se rugau creștinii — Păstori și păstoriți — ai vremilor apostolice și patristice (Vezi și viața Sf. Vasile cel Mare 1 ianuarie).

Sfântul Antonie cel Mare după asfințitul soarelui se ruga toată noaptea în genunchi cu brațele întinse (†) spre cer, până la răsăritul soarelui. Atunci striga: „O! Soare, pentru ce mă tulburi, pentru ce răsari așa degrabă, ca să mă depărtezi de strălucirea adevăratei Lumini?” (I. Casian „Collatia”, *9* V; V. Sf. 17 ian.).

Sfântul Arsenie cel Mare în seara sâmbetelor, când asfințea soarele înapoia lui, se așeza la rugăciune cu mâinile întinse spre cer (†) și așa se ruga el până răsărea soarele înaintea lui, apoi se odihnea puțin (P.o.c. pg. 20 30).

Zece ceasuri (o noapte de vară) se ruga cu mâinile întinse la cer (†) Avva Siluan ca răpit de pe pământ și văzător al Slavei lui Dumnezeu (P.o.c. pg. 218 3).

Sfinții Mucenici Epictet Preotul și Astion monahul, ucenicul său, înainte de a li se tăia capetele pentru credința în Hristos, și-au ridicat mâinile în chipul Crucii (†) și cu fața la răsărit și-au rostit ultimele rugăciuni către Dumnezeu. După aceea au fost uciși prin tăiere de sabie (Vezi pe larg V. Sf. 7 iulie, o.c. pp. 250-284).

Sfânta Mucenița Chiriachi, fiind aruncată de muncitorii idolatri în foc, rugându-se cu brațele întinse (†) la cer, a biruit puterea focului ca și cei trei tineri în Babilon (Prol. și V. Sf. 7 iulie, o.c. p. 284; Dan. 3).

Egumena Teodula s-a rugat 40 de zile și 40 de nopți cu mâinile întinse în chipul Crucii (†), biruind ispitele și pe diavolul ispititor. De asemenea și Cuvioasa Epraxia s-a rugat cu mâinile întinse (†) 45 de zile și 45 de nopți, pentru învingerea ispitelor (V. Sf. 25 iulie).

Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci a fost prefigurat în Vechiul Testament prin șarpele de aramă, făcut și pus pe un semn (†) de Moise după porunca lui Dumnezeu, care izbăvea din primejdia morții pe toți cei mușcați și otrăviți de vipere, când alergau și priveau la acest șarpe cu credință... „Poporul israelit mergând spre Pământul Făgăduinței, obosind și căzând cu duhul, a grăit de rău și a cârtit împotriva lui Dumnezeu și a lui Moise. Atunci Dumnezeu a slobozit asupra lor o mulțime de șerpi veninoși, care au mușcat mulțime mare de popor și a murit. Poporul văzându-se primejduit, s-a căit. Moise s-a rugat lui Dumnezeu pentru ei și după porunca Lui a făcut un șarpe de aramă, pe care l-a atârnat pe un semn (†). Și când vreun om era mușcat de vreun șarpe veninos, alerga și privea la șarpele de aramă și astfel trăia" (Num. 21 4-9). Șarpele de aramă a preînchipuit pe Domnul nostru Iisus Hristos înălțat pe lemnul Crucii (Ioan 3 14; 8 28; 12 32-34). Acest Semn Dumnezeiesc al Sfintei Cruci își are rolul său important în planul mântuirii, mult mai desăvârșit ca Semnul Crucii (†) făcut de Moise din lemn pe care a înălțat șarpele de aramă, prin care s-au mântuit de moarte mulți oameni înveninați de înfocatele mușcături ale șerpilor.

După pilda lui Moise, omul lui Dumnezeu, și-au închipuit trupurile cu mâinile întinse în chipul Crucii (†) în rugăciunile lor pentru invocarea supranaturalelor puteri Dumnezeiești în feluritele lor trebuințe, strâmtorări și primejduiri, toți aleșii și bine-credincioșii lui Dumnezeu din Biserica Vechiului Testament..

Isus Navi, fiind într-un greu război, rugându-se cu brațele întinse în chipul Crucii (†), a oprit soarele deasupra Gabaonului și luna deasupra Aialonului, până ce au biruit pe vrăjmașii lor (Is. Navi 10 12-14).

Samson fiind într-o mare strâmtorare, rugându-se cu brațele întinse întinse (†), cu o falcă uscată de asin a ucis o mie de filisteni care se porniseră să-l omoare. Apoi fiind însetat, a cerut cu mare strigare apă de la Dumnezeu și i-a izvorât apă din stâncă (Jud. 15 9-20).

Marele Proroc Samuel, rugându-se lui Dumnezeu cu brațele întinse în chipul Crucii (†) pentru poporul israelit, l-a dus la biruință (1 Împ. 7).

Marii împărați ai lui Israel: David, Solomon, ș.a. s-au rugat lui Dumnezeu cu brațele întinse în chipul Crucii (†) (Ps. 62 5; 140 2; 3 Împ. 8 22-54; 1 Paral. 6 12-42).

Prorocul Iona văzându-se înghițit de un chit, întinzându-și mâinile în chipul Crucii (†), a fost dus repede de acea fiară a mării departe prin apă și l-a aruncat afară din ea pe țărmul cetății Ninivei, unde era trimis de Domnul (Iona 1; 2; Mt. 12 40; Lc. 11 30). Așa și noi: de nu vom mai nesocoti sau profana Semnul Sfintei Cruci, ci îl vom cinsti și folosi cum trebuie, vom scăpa de fiara apocaliptică, din pântecele spiritelor răutății, care ne primejduiesc.

Cei trei tineri și Daniel, prin folosirea acestui Semn Dumnezeiesc al Sfintei Cruci în rugăciuni cu brațele întinse (†), au biruit puterea focului și au astupat gurile leilor (Dan. 3; 6; Vezi Mineile, Octoihul și Triodul la canoanele Sfintei Cruci pentru toate minunatele lucrări cu Semnul Sfintei Cruci în Vechiul Testament). De nu vom mai profana Semnul Sfintei Cruci, ci îl vom cinsti înțelepțește, ne vom mântui de multe rele și primejdii, care ne înădușă. Voievodul Iuda Macabeul, văzând în vis pe venerabilul Arhiereu răposat Onia rugându-se cu mâinile întinse în chipul Crucii (†), pe Ieremia dându-i o sabie de aur, a redobândit puteri de sus și au biruit pe vrăjmașii lor (2 Macab. 15). Și noi, de vom avea în minte minunatele lucrări și binefaceri ale acestui Semn Dumnezeiesc și nu-l vom mai

profana, vom birui pe vrăjmașii noștri interni (patimile) și externi (spiritele rele și cele împielițate) care ne războiesc mereu și ne trag în iadul vremelnic și veșnic.

Folosirea cu mare succes a Semnului Sfintei Cruci în Noul Testament. Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci a fost ales de Mântuitorul în viața, activitatea, jertfirea și moartea sa, pentru lucrarea cu succes a actului mântuirii noastre. Aceasta reiese clar din Sf. Evanghelie, scrierile Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți apostolici și patristici. Semnul Sfintei Cruci are trei înțelesuri:

1) În înțeles spiritual înseamnă patimile și suferințele Mântuitorului, pe ale cărui urme trebuie a merge și noi creștinii. „Ori cine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie. Iar cel ce nu-și ia crucea sa și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine" (Mc. 8 34; Mt. 10 38; Lc. 14 27).

2) În înțeles material înseamnă Crucea sau lemnul Crucii compusă din două bucăți de lemn puse de-a curmezișul, unul mai lung vertical, altul mai scurt orizontal, așa cum a fost Crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul, lungul de vreo 5 m și curmezișul de vreo 3 m (Mt. 27; Mc. 15; Lc. 23; Ioan 19).

3) În înțeles zilnic, obișnuit, înseamnă Semnul Crucii făcut cu mâna, dusă la frunte, la pântece, la umărul drept și la cel stâng. Așijderea binecuvântarea clerului inferior și a poporului de arhierei și preoți cu Sf. Cruce, cu mâna având trei cruci formate cu degetele mâinii binecuvântătoare în Semnul Sfintei Cruci.

Sfinții Apostoli cinsteau și se lăudau cu Sf. Cruce, văzând în ea puteri Dumnezeiești. Sf. Ap. Pavel zice: „Cuvântul Crucii celor pieritori este nebunie, iar nouă celor ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu... Noi propovăduim pe Iisus cel răstignit, iudeilor sminteală și elenilor nebunie, iar celor chemați — convertiți la creștinism — iudeilor și elenilor, pe Hristos puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu... Mie să nu-mi fie a mă lăuda fără numai în Crucea Domnului, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume" (1 Cor. 1 18, *23*-24; Gal. 6 14). Hristos a ales Crucea, cea mai urgisită unealtă și prin Cruce și-a dovedit Dumnezeirea Sa, prin Cruce a ajuns la preamărire, prin Cruce a săvârșit mântuirea noastră. De la noi nu se cere aceeași Cruce pentru păcatele noastre. Crucea lui Hristos ne-a dispensat de la aceasta. Prin urmare, prin ea s-a săvârșit cel mai mare bine omenirii. Deci, pentru aceasta se cuvine să o cinstim! Prin Cruce ne-a eliberat Iisus Hristos de păcatul străin. Aceasta o adeverește Apostolul, zicând: „...Ștergând cu dogmele zapisul ce era asupra noastră, care era potrivnic nouă și pe acela l-a luat din mijloc, pironindu-l pe Cruce" (Cols. 2 14). Prin Cruce ne-a împăcat cu Dumnezeu: „Prin Sângele Crucii Lui să împace printr-însul toate pentru Sine" (Cols. 1 20). A stropit Crucea cu Sângele Său, prin aceasta a adus pacea lui Dumnezeu în lume, iar același Sânge, care a stropit această Cruce, ne împacă cu Dumnezeu, pentru ca să ne mântuim. Același Sânge ne sfințește pe noi (Evr. 9 14; 1 Ioan 1 7; Apc. 1 5-6; 5 9-10). „Fraților — zice Apostolul — fiți următori mie și vă uitați la cei ce umblă așa precum ne aveți pe noi (Apostolii) pildă, pentru că mulți umblă (altfel), despre care de multe ori v-am vorbit și acum vă zic plângând (cu părere de rău), aceia sunt dușmanii Crucii lui Hristos și al lor sfârșit este pierzarea" (Filip. 3 18). Prin urmare, cei ce zic că Crucea este nebunie și nu umblă în viață după cum au lăsat pildă apostolii, aceea sunt „pieritori", sunt supuși osândei veșnice, iar cei ce sunt prietenii Crucii, cei ce o cinstesc, aceea vor fi „cetățeni ai cerului" (Filip. 3 20).

Sfinții Apostoli s-au folosit mult de Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci (†) și au făcut prin el multe și mari minuni.

Sfântul Ap. Petru (†67 d. Hs.) binecuvânta popoarele cu Semnul Sfintei Cruci și a cerut a fi răstignit pe cruce cu capul în jos.

Sfântul Ap. Iacob, fiul lui Zevedei († 48 d. Hs.), sfătuiește pe arhierei și preoți să binecuvânteze poporul creștin cu Semnul Sfintei Cruci, în timpul Sfintei Liturghii (Așez. Apost. Cart. VIII, c. 12; V. Sf. 30 Aprilie).

Sf. Ap. și Ev. Ioan Teologul († 100 d. Hs.) a salvat un creștin de la sinucidere cu otravă și din mizerie, cu Semnul Sfintei Cruci (V. Sf. 8 mai și 26 sep.).

Sfântul Ap. Andrei (sec. I) s-a folosit de Sfânta Cruce în apostolatul său. El purta un toiag cu Semnul Crucii înfipt deasupra lui, cu care izgonea și omora șerpi, balauri, felurite sălbăticiuni fioroase, surpa idoli și bucura pe oamenii scoși din idolatrie la lumina lui Hristos. Cu acest Semn Sf. Andrei a scos din temniță pe Sf. Ap. Matia. El a înfipt Sfânta Cruce în pământul Rusiei, a folosit Sf. Cruce, a lăudat-o și a dorit a suferi mucenicie pe ea (Vezi V. Sf. 30 nov. pp. 15001564).

Sfântul Ap. și Ev. Matei († 70 d.Hs.), cu Semnul Sfintei Cruci a redat vedere unui boier orb (V. Sf. 16 nov.).

Sfântul Ap. Filip (sec. I) a făcut minuni cu Sfânta Cruce, a tămăduit membrele uscate ale unui Aristarh, căpetenia poporului (V. Sf. 14 nov.).

Sfântul Ap. Pavel († 67 d. Hs), făcând Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci peste ochii unui orb din naștere în Numele Mântuitorului, i-a dat putere a vedea și a văzut (V. Sf. 3 oct. o.c.. 109).

Sfântul sfințit Mucenic Antipa († 83 d. Hs.), făcând Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit puterea focului și a rușinat tirania întunecărilor stăpânitori idolatri (V. Sf. II aprilie).

Sfântul sfințit Mucenic Pangratie, ucenicul Sf. Ap. Petru, cu bună credință și cu mult succes strălucit s-a folosit de Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci. Astfel, prin toiagul său cu Sf.Cruce cu Sf. Evanghelie și Icoana Domnului nostru Iisus Hristos și cu veșmintele arhierești, a făcut multe minuni.

Sfântul sfințit Mucenic Apolinarie, ucenicul Sf. Ap. Petru, cu rugăciuni însoțite de Sfânta Cruce, a dat vedere unui orb, a vindecat de boală veche pe soția tribunului Ravenei și alte minuni a făcut.

Sfântul Părinte Apostolic Iulian, cu Sfânta Cruce a vindecat bolnavi, a dat vedere unui orb, a înviat un mort, a alungat un balaur și alte multe minuni a făcut.

Femeia samarineancă, păcătoasă, cu care a vorbit Domnul la puțul lui Iacob, îndreptându-și petrecerea și dându-și viața pentru El și mărturisirea dreptei credințe creștine, în vremea torturărilor ei, i s-a arătat Mântuitorul, a îmbărbătat-o și a pecetluit-o de trei ori cu Semnul Sfintei Cruci, tămăduindu-i rănile și făcând-o sănătoasă (V. Sf. 26 febr. o.c. p. 848).

Sfântul Mucenic Conon, bărbat apostolic, care a fost luminat, botezat, Împărtășit și însemnat cu Sfânta Cruce de Sf. Arhanghel Mihail, cu Numele Domnului nostru Iisus Hristos și cu puterea Sfintei Cruci, a legat pe draci, silindu-i pe unii a-i face felurite lucrări și slujbe: în lucrarea, în păzirea grădinii, în apărarea lui și pe alții închizându-i în 30 de vase de lut cu plumb, pecetluindu-i cu puterea Sfintei Cruci, i-a îngropat în pământ sub temelia casei (V. Sf. 5 martie).

Sfântul Mucenic Leontie († 73 d. Hs.), rugându-se lui Dumnezeu cu fața la pământ, întins în chipul Crucii, a luminat pe păgâni cu Darul Sfântului Duh și cu Sf. Botez (V. Sf. 18 iunie).

Sfântul Mucenic Eustatie, prin arătarea Semnului Sfintei Cruci cu însuși Mântuitorul cu brațele întinse, strălucind ca soarele în ea, între coarnele marelui cerb pe care voia să-l vâneze, s-a convertit la Creștinism cu toată casa lui, devenind din idolatru, mare Mucenic împreună cu soția sa, Teofita, și fiii săi, Teofit și Agapic (V. Sf. 20 sep.).

Sfântul sfințit Mucenic Elefterie cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci a biruit puterea focului (V. Sf. 15 dec. o.c. pp. 747-750)

Sfintele Mucenițe Pistis, Elpid, Agapi și maica lor Sofia, cu Semnul Sfintei Cruci au ieșit biruitoare în lupta cea bună (V. Sf. 17 sep. o.c. pp. 517-542).

Sfântul Episcop Eleu, îngrădindu-se cu Sf. Cruce, n-a ars în foc, iar vrăjitorul Darie a ars pe jumătate (V. Sf. 24 dec. pp. pp. 1219-1220).

Sfântul Mucenic Mesip mărturisește înaintea păgânilor că însemnarea cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, o are din vremea jertfirii pe Cruce a Mântuitorului (V. Sf. 16 ian. o.c. pp. 667-687)

Sfântul sfințit M. Mucenic Haralambie († 168 d. Hs.), adeverește, împreună cu Maica noastră duhovnicească Sf. Biserică drept-credincioasă de răsărit a Domnului, că diavolii se scutură și se cutremură de Sfânta Cruce, apoi arată în vis fiicei împăratului păgân, Dumnezeiescul pom al Sfintei Cruci în mijlocul Raiului... și se încununează cu strălucita cunună a muceniciei (V. Sf. 10 febr. o.c. pp. 333-362).

Sfânta Muceniță Evdochia († 160 d. Hs.), împuternicindu-se cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, părăsește idolii cu întunericul feluritelor desfrânări și viețuiește pustnicește, rugându-se cu corpul întins pe pământ în chipul Crucii, apoi cu o scrisoare pecetluită de trei ori cu Semnul Sfintei Cruci înviază un mort și cu multă credință slujea lui Dumnezeu până s-a învrednicit, prin propaganda ei religioasă, de cununa muceniciei (V. Sf. 1 martie).

Sfânta Muceniță Glicheria († 141 d. Hs.), însemnându-se pe frunte cu Sfânta Cruce și mergând în capiște la idol, în mijlocul mulțimii idolatrilor și-a descoperit fruntea sa pecetluită cu

acest Semn. Atunci poporul întreg a văzut scris luminat pe fruntea ei strălucitul Semn al Crucii Domnului. La rugăciunea ei idolul Dia s-a prăbușit la pământ, sfărâmându-se în mii de bucăți, pentru care a fost întemnițată de ighemon[229]. Stând în temniță legată, roagă pe Preotul lui Dumnezeu Filocrat care a cercetat-o: „Părinte, înseamnă-mă cu Semnul Sfintei Cruci, cu acest Dumnezeiesc Semn unge-mă, înfrumusețează-mă pe mine lui Dumnezeu și Împăratului, Căruia te-ai făcut ostaș. Fă-mă pe mine plăcută, ca îngrădindu-mă și întărindu-mă cu însemnarea lui, să biruiesc răutatea diavolului". Preotul a însemnat-o cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, binecuvântând-o cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Cu Semnul acesta al Sfintei Cruci a înrourat din cer cuptorul aprins, a suferit torturările și a luat cununa muceniciei (V. Sf. 13 mai, o.c. pp. 705-726).

Sfântul Mucenic Zosima, pe timpul împăratului Traian (98-117 d. Hs.), cu puterea Dumnezeiescului Semn al Sfintei Cruci, a prefăcut în rouă focul puternic aprins, a trecut prin felurite torturi și a dobândit fericita cunună a muceniciei (V.Sf. 19 Iunie, o.c. pp. 924-934).

Sfântul Mucenic Potit pruncul, cu puterea Sfintei Cruci a biruit pe diavolul, pe torturători și a dobândit luminata cunună a muceniciei (V. Sf. 1 Iulie, o.c. pp. 16-43).

Sfântul Mucenic Iachint († 108 d.Hs.), îngrădindu-se cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit pe diavolul, pe idolatrul împărat Traian, pe torturătorii săi și a dobândit cununa muceniciei (V. Sf. 3 Iulie, o.c. pp. 61-75).

Sfânta Muceniță Cristina († 200 d. Hs.), fiind îngrădită de Îngerul luminat cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit pe diavolul, pe torturătorii săi, a suferit multe dureri și a dobândit cununa muceniciei (V. Sf. 24 iulie, o.c. pp. 1183-1197).

Sfânta Muceniță Paraschevi († 140 d. Hs.), îngrădindu-se cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit pe păgâni, a ucis un balaur și a dobândit cununa muceniciei (V. Sf. 26 iulie, o.c. pp. 1322-1327).

Sfântul Mucenic Iulian privea pururea cu ochii Sufletului la Iisus cel răstignit pe Cruce și se lăuda în Crucea Domnului, ca și Apostolul Pavel (V. Sf. 28 iulie, o.c. pp. 1389-1396).

De Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci s-au folosit cu mult succes Sfinții Mari Mucenici Gheorghe († 303 d. Hs.) și Dimitrie († 896 d. Hs.), care a însemnat cu Sfânta Cruce și a încurajat pe tânârul Nestor la luptă, contra uriașului păgân Lie în vremea împăratului Maximian (286-305); (V. Sf. 23 aprilie; 26 și 27 oct.).

Sfântul Mucenic Teodor Tiron și alți mulți Mucenici, Cuvioși și drepți, îngrădindu-se cu Sfânta Cruce, au făcut mari și strălucite minuni.

Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci s-a cinstit și folosit cu strălucit succes de Sfinții Apostoli, Ierarhi, Mărturisitori, Martiri, Cuvioși și Cuvioase, Drepți și de bine-credincioșii Creștini din vremile apostolice, patristice, medievale și din vremurile noastre. Aceasta ne-o adeveresc: Istoria Bisericească, Viețile Sfinților, Cazaniile, Proloagele, Patericele, Scrierile Sfinților Părinți Apostolici, patristici, medievali și moderni.

Acest Dumnezeiesc Semn (†) folosit de Îngeri și de aleșii lui Dumnezeu ai Vechiului și Noului Testament, e o puternică armă cu care Mântuitorul ne înarmează pentru a ieși biruitori în lupta cea bună, precum adevărește și Sfânta Biserică, grăind: „Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta ai dat-o nouă, că se scutură și se cutremură nesuferind a căuta spre puterea ei; că morții ai sculat și moartea ai surpat. Pentru aceasta ne închinăm Sfintei îngropării și învierii Tale".

Acestea cunoscându-le Sfinții Părinți, prin canonul 73 al Sinodului VI ecumenic, afurisesc pe profanatorii Semnului Sfintei Cruci, zicând: „Crucea cea făcătoare de viață arătându-se nouă Mântuire, trebuie să punem toată silința spre a da cinstea cuvenită Aceluia prin Care ne-am mântuit din greșeala cea veche. Drept aceea și cu gândul și cu cuvântul și cu simțirea dându-i ei închinăciune, închipuirile Crucii cele ce se fac de oarecare pe fața pământului, poruncim a se șterge cu tot chipul, ca nu cu călcarea celor ce umblă, să se ocărască Semnul biruinței noastre. Deci, de acum înainte cei ce fac chipul Crucii pe fața pământului, poruncim să se afurisească".

Tâlcuire. Canonul acesta hotărăște ca să ne sârguim cu tot chipul a da cuviincioasa cinste Sfintei Cruci prin care ne-am mântuit și din robia păcatului ne-am slobozit. De aceea, cu gândul aducându-ne aminte de câte bunătăți ne-am folosit printr-însa și cu cuvântul povestind aceasta și la alții, să mulțumim lui Hristos Celui ce S-a răstignit pe ea și cu simțirea să o sărutăm și să o cinstim

[229] Ighemon — (înv.) stăpân; domn, domnitor, ocârmuitor, guvernator, dregător

oriunde o vom vedea. Și fiindcă unii, mai proști, înseamnă închipuirea Sfintei Cruci pretutindeni (pe covoare, mușamale, trotuare, etc.) până și pe fața pământului, poate pentru evlavie, pentru aceasta poruncește Sinodul oriunde s-ar afla Semnul Sfintei Cruci închipuit jos, să se șteargă și să se strice, pentru a nu se călca și a nu se necinsti, de cei ce umblă, Semnul cel biruitor al mântuirii noastre. Și, cei ce de acum înainte ar face Semnul Sfintei Cruci pe locul pe unde s-ar călca în picioare, să se afurisească (Sin. VI ec. can. 73, Pidalion, fila 192).

Privitor la acest canon Prof. Dr. D. G. Boroianu și Pr. Dron în cărțile lor „Canoanele Sfintei Biserici Ortodoxe", tâlcuiesc așa: „Crucea pe care Mântuitorul a suferit pentru mântuirea lumii este Semnul pe care tot creștinul trebuie să-l cinstească și în gând și în faptă. Nu este însă cuviincios și de aceea canonul oprește, ca să se facă Crucea pe pământ pe unde trece omul, ba și animalele. Chiar dacă ar rezulta aceasta din evlavia celui ce o face, pentru că pe pământ Crucea se necinstește de cei ce trec pe acolo. Canonul afurisește pe cei ce ar face altfel decât hotărăște el. Se înțelege că servitorii Bisericii trebuie să aibă grijă de a învăța poporul să nu facă Semnul Crucii pe pământ, explicându-le de ce nu este bine și cuviincios a se face.

* * *

Chipul Crucii trebuie a fi cinstit pentru ceea ce reprezintă el, canonul oprește să fie pictat pe jos, unde ar putea fi profanat din neglijența sau uitarea noastră. Cei ce nesocotesc canonul se vor afurisi, înlăturându-se din obștea creștinilor.

Păcătuiesc mult și cei ce fac Semnul Sfintei Cruci strâmb pe fețele lor. Câte Cruci strâmbe fac, cu atâtea păcate se împovărează, se scriu în cartea păcatelor și bucură pe draci. Creștinii adevărați își fac Semnul Sfintei Cruci drept pe fețele lor, având-și cele trei degete ale mâinii drepte împreunate și celelalte două lipite de podul palmei, punându-le întâi la frunte, apoi la pântece, în umărul drept și umărul stâng, cugetând la Dumnezeu, Căruia se închină. Rugăciunile și Crucile acestea bucură pe Îngeri și se scriu în „Cartea Vieții".

Semnul Sfintei Cruci (†) e Sigiliul Dumnezeirii cu care se sfințesc toți și toate și fără de care nimeni și nimic nu se poate sfinți; deci, trebuie cinstit, folosit și nu profanat. Fiecare creștin — Păstor sau păstorit — trebuie a cunoaște cât mai mult pe Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților, a-L asculta și iubi mai presus de toate; a-și cunoaște Sufletul și a lupta cu bună chibzuială pentru a și-l hrăni, mântui și ferici; a cunoaște Sfânta Cruce cu originea, puterile, binefacerile și foloasele ei, a-și purta crucea sa, a întrebuința cu înțelepciune de sus această armă dată nouă de Mântuitorul în lupta ce ne stă înainte, pentru a birui, a ne mântui de toate relele și a dobândi Împărăția lui Dumnezeu.

În Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci vedem Biserica și principalele Icoane ale ei. Majoritatea Sfintelor Biserici (materiale) creștine, după vechile rânduieli sfinte, se fac în forma Dumnezeiescului Semn al Sfintei Cruci. În acest Semn al Crucii drept-credincioșii creștini din vechime vedeau simbolizată lumea din cele patru unghiuri. Fericitul Ieronim, privitor la aceasta, zice: „Forma Crucii ce este alta decât patru unghiul lumii? La cap e răsăritul soarelui, dreapta ține miezul nopții, miazăzi stă în mâna stângă și la picioare e apusul" (Com. în Marcu). Forma Crucii o au multe Biserici în exteriorul și în interiorul lor; iar unele, d.p.: Biserica Patriarhală Sf. Sofia din Constantinopol -Bizantin — în afară are forma unui dreptunghi lung; iar înăuntrul ei areforma unei Cruci.

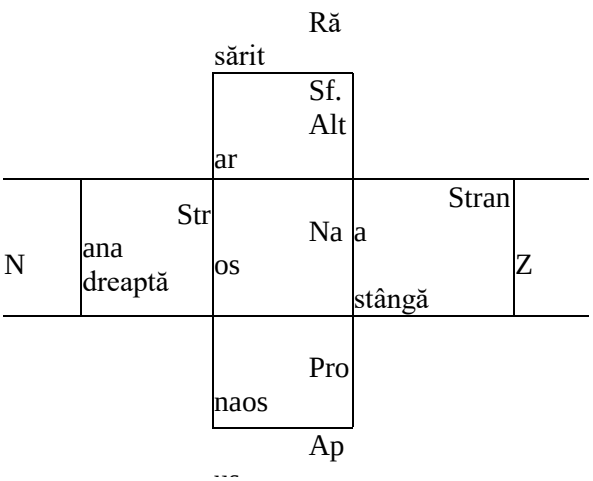

Inspirații de Dumnezeu, prin înțelepciunea de sus, adică prin ochelarii Dumnezeieștilor Scripturi și Tradiții Sfinte, văd în chipul Dumnezeiescului Semn al Sfintei Cruci cele mai mari, mai însemnate Sfinte Icoane din Biserica drept-credincioasă Creștină:

1) Sfânta Icoană a Preasfintei și de viață făcătoarei Treimi ce-i de o Ființă și nedespărțită, adică pe Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, astfel: „Lungul Crucii — zice Sf. Simeon Tesaloniceanul — închipuie pe Dumnezeu Tatăl și brațele Crucii pe Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfânt, după cuvântul psalmistului: „Mâinile (Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfânt) Tale (Dumnezeule Tată Ceresc) m-au făcut și m-au zidit" (Ps. 118 73 S. Tes. o.c. p).

2) Sfânta Icoană a Schimbării la Față a Domnului nostru Iisus Hristos, sus pe muntele Taborului. „Iisus luând pe Petru, pe Ioan și pe Iacob, S-a suit în munte să Se roage. Și s-a făcut pe când Se ruga El (cu brațele întinse în chipul Crucii după obișnuința lui Moise, David, Solomon, ș.a. (Eș. 17 11; Ps. 62 5; 140 2; 3 Împ. 8 22; 2 Paral. 6 12), chipul Feței Lui altul, strălucind ca soarele, și îmbrăcămintea Lui albă ca zăpada, ca lumina strălucind" (Lc. 9 28-36; Mt. 17 1-8; Mc. 9 2-8; 2 Petru 1 17-18).

3) Sfânta Icoană a Răstignirii. Mântuitorul cu Corpul și brațele întinse pe Cruce, în chipul Semnului Sfintei Cruci, chemând sub Atotputernica-I Jertfă și Mâini ocrotitoare pe toți oamenii dornici a se mântui din robia diavolului, așa precum cloșca își cheamă puii sub aripi ca să-i scape din primejdie și pierzare. „Veniți la Mine toți cei osteniți și însărcinați (cu păcatele) și Eu vă voi odihni pe voi... Ierusalime! Ierusalime!... de câte ori am vrut să adun pe fii tăi cum își adună cloșca puii săi sub aripi și n-ați vrut..." (Mt. 11 28-30; 23 37).

4) Sfânta Icoană a Înălțimii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, cu Trupul omenesc la cer, cu brațele întinse în forma Crucii. „Iisus — după ce a încredințat desăvârșit pe ucenicii Săi despre învierea Sa prin semne și minuni arătându-Se lor timp de 40 de zile, vorbind cu ei cele despre Împărăția Cerurilor — i-a scos din Ierusalim până în Vitania, pe muntele Măslinilor. Acolo grăind cu ei, ridicându-Și mâinile Sale, i-a binecuvântat (ca Arhiereu universal și etern, arhierește, cu amândouă mâinile, având brațele întinse în chipul Crucii) și s-a înălțat la ceruri, unde a șezut de-a dreapta Tatălui" (Lc. 24 *50-53;* Mc. 16 26; *F. Ap. 1* 3, *9*-12).

5) Sfânta Icoană a învierii. Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul cu steagul Crucii în mâini arătându-Se Mariei Magdalenei, Mironosițelor, Apostolilor și tuturor credincioșilor Săi în cele 40 de zile după înviere. Așa ni-L înfățișează unele Sfinte Icoane și Sf. Evanghelie.

6) Sfânta Icoană a Sfântului Duh cu aripile întinse în chip de porumbel în Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, prin care El lucrează la luminarea, înariparea, împuternicirea și mântuirea tuturor drept-credincioșilor Creștini, cler și popor, Păstori și păstoriți.

7) Sfânta Icoană a Preasfintei Treimi cu Mântuitorul stând de-a dreapta Tatălui Ceresc cu Sfânta Cruce mare pe umeri, sau Sfânta Cruce înfiptă deasupra pământului, jos în mijlocul Preasfintei Treimi. În alte Sfinte Icoane pământul cu Sf. Cruce înfipță deasupra lui, în mâna lui Dumnezeu Tatăl și în mâna lui Dumnezeu Fiul.

8) Sfânta Icoană cu arătarea Preasfintei Treimi la stejarul Mamvri, Patriarhului Avraam și Sarrei în chipul a trei călători-Îngeri fiecare cu Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci ținându-l în mână rezemat pe umăr.

9) Sfânta Icoană a înfricoșatei Judecăți universale, Mântuitorul pe Scaunul Slavei Sale cu Crucea pe brațe ori pe umăr, sau Sfânta Cruce mare în spatele Sfintei Mese, cu o mână ieșită din nori dedesubtul ei, susținând cumpăna Dreptății Dumnezeiești, în care se cântăresc faptele bune cu cele rele ale fiecărui om în parte, după care se așază în Rai cu Îngerii, ori în iad cu dracii.

10) Sfânta Icoană a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, rugându-se lui Dumnezeu cu brațele întinse în chipul Crucii, pentru scăparea oamenilor din urgiile Divine și feluritele primejdii pierzătoare când se dezlănțuie cu furie nimicitoare asupra lor, pentru grelele păcate săvârșite și neispășite prin: pocăință adevărată, spovedanie curată însoțită de facerea roadelor vrednice de pocăință cu Împărtășirea după buna pregătire...

Și majoritatea creștinilor ignoră, schimonosesc, înjură, profanează prin călcarea cu picioarele sau ședere pe cruci (!!!), acest prea minunat Semn al Sfintei Cruci cu care se sfințesc toți și toate și fără de care nu se poate sfinți nimeni și nimic!!!

Profanatorii Crucii, mari și mici, se prăbușesc ca morții la pământ. Într-una din bătrânele cărți de cazanie, ni se spune că odată un împărat păgân dintr-o țară depărtată, a cerut unui supus al său drept-credincios creștin să-i arate pe Dumnezeul său, pe Dumnezeul creștinilor, pe Iisus Hristos. Creștinul alergă repede acasă și venind în palatul împărătesc, scoase de sub haină o Sfântă Cruce cu Mântuitorul Iisus Hristos, zugrăvit pe ea, arătând-o împăratului și boierilor din sfatul țării care erau cu el. Spurcatul împărat păgân când a văzut Crucea și pe Iisus Hristos răstignit pe dânsa, a scuipat asupra ei, răstindu-se mânios la creștin: „Acesta e Dumnezeul vostru al Creștinilor?!" Atunci (o minune!), ce să vezi? Chipul Domnului nostru Iisus Hristos de pe Cruce Și-a întors Fața Sa în altă parte, însă ochii priveau țintă în față pe batjocoritorul împărat păgân și pe curtenii lui care erau acolo de față. Cuprinși

de fiori groaznici, toți s-au prăbușit cu fețele la pământ și au zăcut așa leșinați de spaimă vreo trei ceasuri. Numai Creștinul a rămas în picioare în marea sală a palatului. Privindu-i cu mirare și jale, pe împărat și pe curtenii săi, ce zăceau jos pe pardoseala de marmură prețioasă a palatului ca niște morți, Creștinul cugetă în sine: „Dacă numai Chipul Domnului nostru Iisus Hristos ca Mântuitor a fost atât de înfiorător, încât acești necinstitori și profanatori ai Crucii Lui s-au prăbușit la pământ unde zac ca niște morți, oare cât de groaznică va fi Fața Lui, când va sta pe Scaunul Slavei Sale ca Judecător și ce vor face ei atunci???"

Aici se naște întrebarea: Dacă păgânul împărat nesocotind, scuipând Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci, s-a prăbușit la pământ împreună cu boierii săi ca niște morți... oare ce va fi cu purtătorii numelui creștinesc, care pun acest Dumnezeiesc Semn în locuri de profanare ca să se necinstească și să se profaneze prin starea pe el și prin călcarea cu picioarele, pe care chiar ei înșiși îl calcă și stau ca niște vietăți neraționale??? Acei care pun Semnul Sfintei Cruci ori în ce fel pe jos spre profanare, cei care schimonosesc acest Dumnezeiesc Semn când și-l fac pe fețele lor și înjurătorii Sfintei Cruci, ereticii, rătăciții sectari care tot zic că Crucea nu e la nimic că nu-i socotită la nimic, că sunt numai două lemne încrucișate, două linii încrucișate... cu toată parada numirii lor de creștini... în realitate sunt un fel de saduchei, care nu credeau în religia ce profesau!!! Însă Dumnezeu nu Se lasă batjocorit; ci, ceea ce vor semăna oamenii aceia vor și secera (Gal. 6 7; comp. Osia 10 12-15; Amos 6 4-10; Lc. 16 25; Rom. 2).

Astfel, cum cinstesc sau necinstesc, înalță sau pun spre călcarea oamenilor Dumnezeiescul Semn al Sfintei și de viață purtătoarei Cruci, așa vor deveni și ei cinstiți sau necinstiți, înălțați în locuri de cinste sau prăbușiți spre călcarea neamurilor (Apc. 12 2; 13 1-3; 11 1-2; 13).

Ridicați, ștergeți ori stricați semnul Sfintei Cruci din locurile unde se profanează, necinstește ori se batjocorește prin călcarea cu picioarele sau stând pe el. Creștinilor și creștinelor! Nu vă lăsați amăgiți de șoaptele șarpelui-diavol, care vă grăiește amăgitor prin profanatorii și dascălii potrivnici Semnului Sfintei Cruci. Observați bine pânzeturile, montoanele, stofele, păturile și încălțămintele ce voiți a cumpăra și nu luați pe cele cu cruci, pătrățele sau romburi, ca nu cumva fiind siliți a profana și astfel Semnul Sfintei Cruci de pe ele, să căzeți sub afurisenia Soborului VI ecumenic al Sfinților Părinți.

Semnele Sfintei Cruci, chiar și cele formate din pătrățele și din romburi, e bine a le scuti de profanări ca să fim și noi scutiți de groaznicele urgii și primejdii, care mereu se dezlănțuie cu furie asupra lumii zăcândă în cel rău, deși unii zic că acelea nu sunt Cruci (1 Ioan 5 19; Gal. 1 4). Ori n-ați văzut adeseori pe spatele feloanelor preoțești în timpul slujbelor Sfinte o cruce din galon de aur, argint ori din cordea, împrejmuită cu un cerc tot de galon sau cordea; iar la altele Semnul Sfintei Cruci în pătrat, care se mai fac astfel și pe unele stofe sau montoane???

Semnul Sfintei Cruci împrejmuită cu cerc arată că Sfinții l.iturghisitori care le poartă, prin răbdarea și suferințele cu Hristos și pentru Hristos, vor dobândi dimpreună cu cei ce îi vor ajuta și urma prin ușa cea strâmtă și pe calea cea îngustă, înfierea și fericirea veșnică, împărățind pururea cu Hristos Dumnezeu-Omul.

Semnul Sfintei Cruci în pătrat sau în pătrățele arată Jertfa cu proslăvirea Mielului lui Dumnezeu, Care ridică păcatele lumii sau mântuirea pe care a lucrat-o El în mijlocul oamenilor în toate cele patru laturi ale pământului. Aceasta ne-o amintește Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci pe care o fac Sfinții Liturghisitori în Sf. Agneț (Miel) cu format pătrat, tăind cruciș în partea de dedesubt.

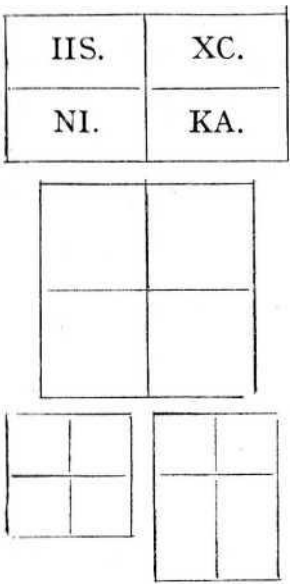

Sfântul Agneț (Miel) partea de deasupra cu pecetea și inițialele IIS. XC. NI. KA. Iisus Hristos Biruitorul și partea de dedesubt tăiată cruciș, arătând Mielul Crucificat, Jertfit pentru mântuirea lumii drept-credincioase. Semnul Sfintei Cruci din mijlocul acoperământului de deasupra de pe Sfânta Masă (Marele Jertfelnic, Pristol), înseamnă Semnul Sfintei Cruci făcut de israeliți după porunca lui Dumnezeu dată lor prin Moise cu sângele mielului pascal în ajunul ieșirii lor din Egipt la intrările locuințelor lor cu forme dreptunghiulare sau pătrate, prin care și-au salvat din pierzare pe toți întâi născuții lor.

Pecetea Dumnezeirii în forma literei T, Tav, inițiala Tatălui Ceresc, cu care au fost pecetluiți pe frunțile lor aleșii Bisericii Vechiului Testament pentru salvarea acestora din pierzare, încă nu trebuie lăsată în profanare. După Sf. Ap.

Barnaba, litera T = 300 oglindește într-însa pe Preasfânta Treime cea de o Ființă și nedespărțită, așa cum I = 10 și H = 8 ne dă inițiala Domnului nostru Iisus Hristos ITH sau HTI = 318, reamintindu-ne de strălucitele biruințe făcute de Avraam cu cei 318 bărbați din casa sa asupra celor patru împărați păgâni, dezrobind pe nepotul său Lot cu toată casa și averile lui (Fac. 14) și de cei 318 Sfinți Părinți ai primului Sinod ecumenic asupra lui Arie și a partizanilor lui, unii dintre ei chiar clerici, dezrobind foarte multe Suflete de clerici și credincioși din molipsirea acelui satanic eres (Vezi Cazaniile și predicile Duminicii a 7-a după Paști).

Semnele Crucii formate din pătrățele și alte forme ale Sfintei Cruci prin linii încrucișate care formează Semnul Crucii pe stofe, așternuturi și ori unde s-ar putea necinsti, să se ridice de acolo din acea profanare, ori să se șteargă, să se strice Semnul Crucii: stricându-l desăvârșit ori acoperindu-i brațele cu culoarea fondului, așa cum ne sfătuiesc Sfinții Părinți ai Sinodului VI ecumenic în canonul 73 și tâlcul lui (Vezi p. 160-161 din această carte).

Mulți profanatori ai Semnului Sfintei Cruci susțin orbește că orice covoare, mușamale, așternuturi... cu cruci puse pe jos sau mozaicuri, pietre, pavaje... cu Semnul Crucii, pot oamenii să calce și să stea pe ele, deoarece pânzeturile cu care ne îmbrăcăm au Semnul Crucii în încrucișarea urzelii cu bătătura. Aceasta-i o amăgire a vicleanului camuflat într-înșii. Firele pânzei sunt așa de bine bătute, încât nu se vede Semnul Crucii cu cele patru cornuri ale lui. Dacă în pânzeturi ar fi Semnul Crucii Sfinții Părinți n-ar mai fi rânduit să se coase pe culion[230] sau pe camilafcă[231]chipul unei Cruci de purpură (Vezi V.R.M. o.c. p. 115 65), așa cum purtau toți Cuvioșii și Cuvioasele pe camilafcă deasupra frunții (Vezi chipurile lor din clișeele cărților bisericești și din pictura Bisericii), așa cum poartă și azi I. P. S. Ierarhi. De asemenea nu s-ar mai pune Cruci făcute anume din galon de aur, de mătase, sau din cordele colorate pe veșmintele Sfinților Liturghisitori, adică pe: stihare[232], orare[233], mânicuțe, epitrafire, brâuri, bederniță[234], feloane, sacose, omofoare... pe acoperămintele Sfântului Jertfelnic, a iconostaselor, dveră[235], etc. Iată că și din aceasta reiese clar rătăcirea susținătorilor profanării Sfintei Cruci, că lumina îi arată în ce infernală beznă întunecoasă se cufundă acei profanatori ai Semnului Sfintei Cruci cu minciuno-dascălii aceia ai lor.

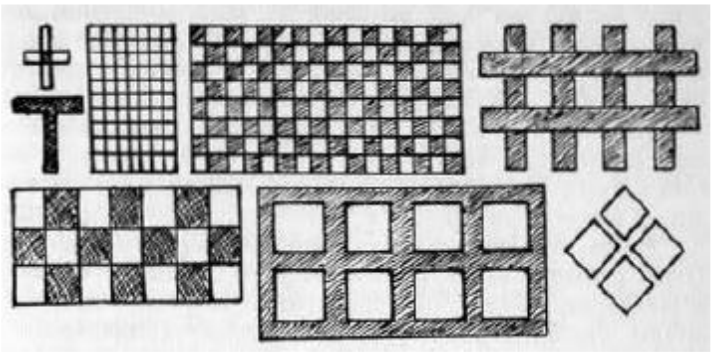

S-au văzut și se văd adeseori creștini și creștine care la Scaunul Sfintei Spovedanii sau în timpul cuvântărilor luminătoare în acest scop, că ascultă, se prind și chiar se hotărăsc a împlini sfatul Sfinților Părinți ai Sinodului VI ecumenic, pentru a ridica, șterge sau a strica Semnul Sfintei Cruci din locurile unde se profanează. Dar vai! Când se apucă de lucru își pierd curajul cel bun. Devin asemenea semințelor bune căzute pe locuri bătucite, pietroase sau pline de spini (Mt. 13 1 24; Mc. 4120; Lc. 8 5 15). Se pierd pentru lucrarea cea bună, salvatoare din păcat și din afurisenie, se pierd pentru lucrarea mântuitoare de Suflet! Și aici apar în fața noastră cuvintele eterne ale Mântuitorului: „Mulți sunt chemați, dar puțini aleși... Strâmtă-i ușa, îngustă-i calea care duce la viață și puțini sunt

---

230 Culion — (Înv.) Potcap mic, rotund, de catifea, fără boruri

231 Camilafcă — Potcap acoperit cu un văl, de obicei negru, care atârnă pe spate, purtat de prelații și călugării ortodocși la anumite ocazii

232 Stihar — Veșmânt lung și larg purtat de diaconi, preoți și arhierei în timpul serviciul religios, confecționat din material de culoare galbenă, roșie sau altele simbolizând sângele vărsat pe crucea Golgotei; (înv.) podir.

233 Orar — Veșmânt bisericesc în formă de fâșie lungă și îngustă de lână, de mătase sau de bumbac, purtat pe umăr de diacon în timpul slujbei religioase

234 Bederniță — Piesă din veșmintele arhiereului, în formă de romb și având brodată pe ea cu fir scena Învierii sau o cruce, care se leagă cu un șnur după gât și care atârnă la nivelul genunchiului drept, simbolizând sabia spirituală cu care trebuie înarmat arhiereul; se acordă și preoților pentru merite deosebite, o dată cu rangul onorific de econom stavrofor

235 Dveră — Perdeaua de deasupra ușilor împărătești fixate la mijlocul catapetesmei, care se coboară sau se ridică potrivit tipicului sfintelor slujbe; (înv.) catapetasmă.

cei ce o află pe ea. Largă-i poarta, lată-i calea care duce în pierzare și mulți sunt care se îngrămădesc pe ele... Nevoiți-vă a intra prin ușa cea strâmtă, că zic vouă, mulți vor căuta să intre și nu vor putea" (Mt. 22 14; 7 13-14; Lc. 1324; F. Ap. 1422).

Profanatorii vechi și noi ai Sfintei Cruci groaznic pedepsiți. Lumea potrivnică activității Mesianice după crucificarea, omorârea și proslăvirea, înălțarea cu trupul omenesc la cer și șederea de-a dreapta Tatălui Ceresc, crăpa de ciudă, neputând suferi strălucitele pelerinaje ale mulțimii credincioșilor, care sute și mii, unii după alții, tot mereu se suiau pe Golgota și se închinau Domnului înaintea Sfintei Cruci pe care fusese răstignit și Jertfit ca un Miel de bunăvoie pentru ridicarea păcatului lumii. Atunci diavolul, care împăcase pe Irod cu Pilat pentru a osândi la moarte pe Domnul nostru Iisus Hristos, a împăcat și pe învrăjbiții evrei cu idolatrii romani pentru a ascunde Crucea Domnului și a nimici cu desăvârșire acele pelerinaje creștinești. Săpând acolo pe loc o groapă adâncă, au aruncat cele trei cruci împreună cu cuiele și inscripția într-însa și le-au acoperit cu pământ. Toate gunoaiele și molozul din Ierusalim le-au cărat și pus acolo deasupra. Mai târziu, din îndemnul evreilor, împăratul Adrian a făcut deasupra acelui loc o capiște în care a pus chipul idoliței Venus. Sfânta Cruce a stat în acea profanare vreo trei secole, până în anul 326, când a fost aflată și scoasă cu mare cinste de împărăteasa Elena.

Profanarea aceea a fost groaznic pedepsită de sus, cu: neînțelegeri, tulburări, vrăjmășii, revolte sângeroase, masacre și prăbușirea desăvârșită a evreilor. Rând pe rând, din an în an, au fost măcelăriți cu miile și zecile de mii. Ţara a fost pustiită, pământul și apele înroșite de sânge, Iordanul baricadat de trupuri intrate în putrefacție, valurile Mării Tiberiadiei și ale Mării Moarte au devenit mai groaznice ca de obicei din pricina trupurilor oamenilor masacrați și aruncați într-însele, Ierusalimul și Templul arse cu foc și distruse și patria lor desființată pentru totdeauna. Pe ruinele Ierusalimului sfânt și ucigător al trimișilor lui Dumnezeu și profanator al Sfintei Cruci, s-a făcut un nou oraș cu temple păgâne și felurite monumente închinate idolilor romani, care purta numele de „Elia Capitolina". Evreilor le era interzisă intrarea în acel oraș cu totul schimbat. Și romanii au suferit multe bătăi Dumnezeiești, cum reiese din istorii. Iată urmările profanării Sfintei Cruci!

În toate vremile și în prezent, profanatorii Dumnezeiescului Semn al Sfintei Cruci, cu toate motivările lor, au fost și sunt groaznic pedepsiți. Arătările Semnului Sfintei Cruci pe cer împăratului Constantin și ostașilor lui, Ierusalimlenilor și altora (Vezi Viețile Sfinților 7 și 21 mai), așezarea lui în Biserica materială în locul cel mai de cinste: sus, sus deasupra catapetesmei, deasupra tuturor Sfintelor Icoane și deasupra Sfintei Mese în Altarul Bisericilor de către soboarele Sfinților Părinți, surpă toate pretextele profanatorilor acestui Dumnezeiesc Semn, înfierându-i ca afurisiți sau tăiați din Trupul Bisericii lui Dumnezeu.

Foarte mulți profanatori ai Semnului Sfintei Cruci am văzut și vedem cu durere că sunt și în vremile noastre când lumina Ortodoxiei strălucește ca soarele ziua în amiaza mare. Ei sunt așa de groaznic îmbrobodiți cu o groasă pătură a întunericului, încât susțin morțiș că Cruci sunt numai acelea de pe turlele Bisericilor, de pe Catapeteasmă, de pe Sfânta Masă, de pe acoperămintele Jertfelnicilor, analoagelor, amvoanelor, de pe veșmintele sfințiților Liturghisitori, de pe Sfintele Aere[236] și Pocrovățe[237], etc.; iar celelalte de pe covoare, așternuturi, mușamale, etc. pe care le pun pe paturi, pe scaune și pe jos spre profanare prin starea și călcarea pe ele, bodogănesc că nu sunt Cruci, deși sunt tot Cruci ca și acelea din locurile de cinste.

Purtătorilor de nume Creștinesc! Închipuiți-vă că aveți, de pildă, trei Icoane Sfinte cu chipul Mântuitorului sau trei fotografii cu chipul vostru și puneți: câte una din ele pe perete, câte una pe pat, canapele, scaune... și câte una pe jos. Ia priviți bine și grăiți adevărul: numai Icoana Sfântă sau fotografia voastră pusă pe perete este veritabilă, cea de pe pat, canapele, scaune... sau cele puse jos pe pardoseală, nu-i Icoană Sfântă sau fotografie cu chipul vostru, pentru că-i pusă în locuri de

---

[236] Aer — (Bis.) **1.** Acoperământ de stofă sau de pânză cu care se acoperă vasele liturgice. **2.** Epitaf; (pop.) pocrovăț

[237] Pocrovăț — 1. Bucată de pânză sau de stofă pentru acoperirea unor obiecte de cult din religia creștină; acoperământ, (înv. și reg.) pocrov (1); pocroviță. 2. (Reg.) Giulgiu. 3. (În forma procovăț) Obiect de cult compus din două bucăți de stofă fină brodate cu cruci din galon de fir, cu care se acoperă potirul și discul, precum și dintr-o bucată mai mare, numită „aer", care acoperă ambele vase. ♦ (Reg.) Capacul sicriului (cf. Dicționarului religios 1994)

necinste?!... Apoi iată așa-i cu chipul Dumnezeiescului Semn al Sfintei Cruci. Oriunde va fi pus este tot același Semn al Sfintei Cruci, cum adeveresc și Sfinții Părinți ai sinodului VI ecumenici în canonul 73. Deci, profanatorii acestui Dumnezeiesc Semn, ca și evreii și romanii de altă dată, au căzut și sunt căzuți sub dezlănțuirea urgiilor Divine. Masacrele cu imensele locuri, mese de cadavre de pe întinsul câmpurilor de război, de pe ape și din văzduh, ca și dezertările multora din Sfânta Biserică la eretici, sectari, etc., pe lângă răsplata multor nelegiuiri, sunt și o urmare a profanării și nesocotirii Dumnezeiescului Semn al Sfintei Cruci (Eș. 12 7, *27*-25, *29*-50; 17 8-16, II; Iez. 9). De asemenea și felurite prăbușiri și despuieri...

Groaznica pedepsire a mutilatorului Sfintei Cruci. După potolirea marii răscoale franceze din secolul XVIII, toate spitalele erau pline de răniți și schilodiți de pe câmpul de luptă. Un preot cercetând răniții, încurajându-i cu cuvinte de mângâiere, se oprește la patul unuia dintre cei mai schilodiți, și-i zice cu blândețe: „Am crezut că dumneata ai fost cel mai greu rănit dintre toți. Doresc să știu ce-ți lipsește!" Rănitul i-a zis cu glas slăbit: „Ridică pătura ce mă acoperă și vei vedea". Preotul ridică pătura de către picioare și se înfioră groaznic, văzând că-i lipsesc amândouă picioarele. Mutilatul cu glas stins îi zice: „Părinte! Numai de atât te-ai înfiorat?! Ridică rogu-te pătura și de deasupra pieptului și vei vedea ceva mai mult!" Preotul ridică pătura și văzu cu groază că-i lipseau și mâinile, îi lipseau amândouă brațele de la umeri. Cuprins de o groaznică înfiorare, Preotul începu a-l mângâia, zicându-i: „Ah, dragul meu, tare mă simt îndurerat că te văd așa!" Rănitul oftând greu, i-a zis: „Părinte Sfințite! Nu mi se cade să-ți fie milă de mine. Ceea ce vezi la mine e pedeapsa lui Dumnezeu! Așa am făcut și eu unei Sfinte Cruci. Înainte de a intra în luptă, fiind în tovărășia unor prieteni ușuratici, văzând o Cruce, m-am aruncat asupra ei cu înjurături, sudălmi și cu felurite batjocoriri și am dărâmat la pământ mâinile și picioarele Acelui Chip nevinovat. După blestemata faptă a pornit războiul, am intrat și eu în luptă. La prima încăierare sângeroasă m-a ajuns urgia Chipului pe Care L-am hulit și mutilat. Iată, așa am rămas și eu fără mâini și fără picioare. Mi s-a dăruit însă viață, ca, așa să-mi ispășesc păcatul ce l-am săvârșit"

Roadele păcatului!
Crucea Sfânta străluceşte
Sus în cer şi pe pământ...
Cei ce-o-njură... o profanează
Sunt bătuţi de Domnul Sfânt!

După trecerea răscoalei
Celei mari făcute-n Franţa,
Mulţi stăteau răniţi pe paturi,
Mulţi îşi blestemau viaţa!

Prin spitalele franceze
Ticsite de schilodiţi,
Venea zilnic un bun Preot
Cercetând pe cei lipsiţi!

Aducându-le prin Domnul
Mângâiere ş-alinare,
Îndulcind prin vorbe sfinte
Suferinţa lor cea mare!

Într-o zi văzu pe unul
Plin de jale, palid, stins,
Şi îi zise cu blândeţe:
În ziar am văzut scris.

C-ai fost cel mai greu rănit.
Mai lovit, mai schilodit,

Și aș vrea să văd și eu
De ce membre ești lipsit!?

Rănitul, cu glas stins
De rănile ce le avea,
Îi zise — „Ridică pătura
Și îndată vei vedea”!

Preotul înduioșat
A tras pătura de-o parte,
Și văzându-l fără mâini
Îl mângâie... și-i zise: „Frate!

Multă jale simt în Suflet
Când te văd așa ciuntit,
Fără mâinile-amândouă
O, ce mult ai suferit!”

„Nu, nu, sfințite Părinte,
Nu se cade să mă căinezi,
Nici de mila mea să plângi,
Ci mai mult să mă defăimezi!

Tot ce vezi aici la mine...
Îi pedeapsa lui Dumnezeu,
Ce, prin necredinţe, hule
Mult am meritat-o eu!

Începând slujba-n armată
Cu răi prieteni m-am unit,
Înjurând Cruci, Sfinte Icoane
Eu mult am păcătuit!

Odată, văzui o Cruce
La răspântie de drum,
Şi mânat parcă de dracul
M-am dus iute s-o sfărâm.

Cu înjurături grozave
La pământ am dărâmat,
Picioare şi mâini Sfinte
Din Sfântul Chip Preacurat!

După fapta-mi blestemată
N-a trecut mult şi-a pornit —
Revoluţia cea mare
Şi eu am fost pedepsit!

Chiar în prima-ncăierare
M-a lovit Domnul de sus,
Urgia Celui Preasfânt
Al Cărui Chip am distrus

Cu măsura blestemată

Cu care am măsurat,
Mi s-a măsurat și mie
Așa... cum mă vezi în pat!

Tot astfel... și-n multe feluri
O pățesc mereu vrăjmașii
Sfintei Cruci, a lui Hristos
Și ai Sfintei Biserici — pizmașii!

Cei ce-njură Preoția
Și hulesc cu-obrăznicie
Taine, Cruci, Icoane Sfinte,
Ajung în mare urgie!

Duhul Sfânt îi părăsește
Diavolii de cap i-mbată
Și-i îndeamnă să urmeze
Rătăcirea lor stricată!

Chinul lor nu dormitează
Ei vor fi greu pedepsiți,
C-o arvună... iar dincolo
Cu viermii neadormiți!

Să ne împodobim cu Crucea Domnului și nu cu deșertăciuni idolești. Fiecare creștin și creștină, precum suntem îndatorați, e bine să purtăm la piept, în sân, Sfânta Cruce, să o iubim și să o folosim cu succes. E interzis cu desăvârșire tuturor creștinilor și creștinelor a se împodobi ca păgânii egipteni, brahmani și alți idolatri întunecați din toate vremile, cu satanicele zărzămuri idolești, cu care aceia își împodobeau idolii lor. Așa d.p.: „Pe gropnița (egipteană) a lui Beni-Hasan sunt închipuiți robi ținând în mâini... salbe, cu care întotdeauna era împodobite gâtul și pieptul regilor și demnitarilor. Zeii egipteni de asemenea erau totdeauna împodobiți cu salbe. Salbele, câteodată, li se aduceau în calitate de dar religios. Pe mormântul regelui Gorsintefa din dinastia XXVI, faraonul e închipuit aducând salbe de aur, de diferite forme, zeului Amen-Ra. Sora faraonului de asemenea e închipuită aducând salbă aceluiași zeu... Salbele acelea aveau câteva rânduri de monede (Vezi și I. Bib. o.c. t.I, p. 467). Sfinții Apostoli Petru și Pavel interzic cu desăvârșire tuturor creștinilor a se împodobi cu astfel de deșertăciuni (1 Petru 3 3-6; 1 Tim. 2 9; 1 Ioan 5 21; Apc. 17 3-5). Acestea sunt oprite și mai mult a se pune pe Sfintele Icoane ale Maicii Domnului cu Pruncul Iisus Hristos în brațe. Cei care imită pe păgânii idolatri, se primejduiesc groaznic. Doritorii de mântuire să se întoarcă cât mai grabnic înapoi la Ortodoxie, la curatele și sfintele ei rânduieli bune.

Cei ce-și fac Semnul Sfintei Cruci strâmb pe fețele lor și-l profanează, bucură pe draci. Rânduiala Sfintei Biserici spune tuturor creștinilor drept-credincioși — cler și popor, Păstori și păstoriți — să-și facă Semnul Sfintei Cruci cu toată luarea-aminte, drept, pe fețele lor, ca să se poată folosi. Ea ne arată clar că schirnonositorii acestui Semn Dumnezeiesc se păgubesc groaznic și cad în pedeapsă vremelnică și veșnică. „Mulți creștini fără nicio socoteală — zice Sf. Ioan Gură de Aur — fluturând cu mâna, își fac Semnul Sfintei Cruci (strâmb) pe fețele lor. Aceia însă se ostenesc în deșert când nu-și închipuie Crucea dreaptă pe fețele lor. Numai dracii se bucură de îngâmfarea aceea...". Dumnezeiasca Scriptură ne spune clar, că: „Blestemat este cel ce face lucrul Domnului fără purtare de grijă, cu lenevire" (Ier. 48 70; comp. 1 Împ. 15 3, *9, 35*; 3 Împ. 20 42). Creștinilor! Priviți la Mântuitorul nostru Iisus Hristos, mult pătimitorul de bunăvoie pentru mântuirea noastră din iad, răstignit pe Crucea înaltă de pe creștetul pleșuv al Golgotei; toată greutatea Trupului Său Omenesc, spânzurat pe Cruce, atârna în rănile cuielor de la mâini și picioare, cu care era pironit. Ce dureri grozave a suferit El pentru mântuirea noastră din tot răul! Nimeni din noi nu-și poate măcar închipui cât de groaznice au fost suferințele Lui pe Cruce, când toată greutatea corpului Său omenesc atârna numai în rănile mâinilor și picioarelor pironite cu piroane mari de fier în lemnul Crucii! Și noi să ne lenevim a face Semnul Sfintei Cruci drept pe fețele noastre, din lene, din mândrie și îngâmfare, sau de

rușinea oamenilor, ori mai bine zis a cadavrelor ce vor intra în putrefacție ca mâine?! Cum să nu fie aceasta un mare păcat? Cum să nu cadă unii ca aceia în blestemul celor ce fac lucrul Domnului cu lenevire? Cum să nu se bucure dracii de acele strâmbături ale Semnului Sfintei Cruci, când au ce scrie în catastifele lor, când au cu ce opri sumedenii de Suflete prin vămile văzduhului pe care le trag în iad, la Judecata particulară și generală? Cum să nu fie osândite și muncite în iad Sufletele acelora ce nu-și fac nici măcar Crucea dreaptă pe fețele lor, când pentru aceasta nu li se cere nicio osteneală peste puterile lor, nicio cheltuială mare, pe care n-ar putea-o suporta? Cum să scape aceia de înfricoșata Judecată, pentru mătăhăieli sau schimonosirea Semnului Sfintei Cruci, când facerea acestuia a fost și este un lucru atât de ușor de făcut și atât de plăcut la închipuit, așa drept cum se cuvine unui bun creștin?!

Și dacă dracii se bucură mult de aceia care schimonosesc Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci când îl fac pe fețele lor, apoi închipuiască-și oricine are minte sănătoasă cu cât mai mult se bucură dracii de cei ce pun așternuturi cu Cruci pe jos pentru profanare prin călcarea cu picioarele? De asemenea, cât de mult se veselesc dracii de cei care pun zorzoane cu care își împopoțonau păgânii egipteni, brahmani... idolii lor, pe „Sfințenia Domnului" adică pe Sfintele Icoane ale Preacuratei Maicii Domnului și pururea Fecioarei Maria cu Pruncul Iisus Hristos Dumnezeu-Omul în brațe? Cât de mult se bucură dracii de cei ce pun și calcă cu picioarele pe Semnul Crucii de pe dușumea (podea), mozaic, beton, covor, mușama ori alt așternut cu Cruci? Vai! Vai! Ce orbire drăcească!!!

Cei care „sunt sadul lui Dumnezeu" (Mt. 15, *13*), întotdeauna să-și facă Semnul Sfintei Cruci drept pe fețele lor și să lupte a-l șterge de pe jos, să se ferească din răsputeri de a nu-l mai profana, ca să nu cadă sub afurisenie... în robia fiarei apocaliptice. Aceștia să se ostenească cu bună chibzuială a cinsti și folosi acest Dumnezeiesc Semn al Sfintei Cruci și a curăți Icoanele sfinte de toate zărzămurile sau deșertăciunile idolești, cu care se împopoțonau femeile și fetele ușoare pentru participări la prăznuiri și petreceri anticreștinești, spre a deveni, a fi și a rămâne pentru totdeauna fii ai zilei, ai Luminii, ai lui Dumnezeu și moștenitori ai Noului Ierusalim Ceresc (Filip. 3, *20*-2/; Efs. 2, *6*; Evr. 13, *14*; 12, *22*-24; Apc. 21. 22). „Să răscumpărăm vremea — cum ne învață Apostolul — că zilele sunt rele" (Efs. 5, *16*; 6, *13*; comp. Efs. 6, *7*0; Cols. 4, *5*; Iul. 11, *2*; 3, *7*-5; 12, *7, 14*; Ioan 12, *35*).

Fiilor! ce semn purtăm? Semnul Divin (†)? *Ori antidivin (666)?* Patria recunoscătoare își medaliază, onorează și răsplătește cu daruri pe eroii săi merituoși. Mântuitorul Hristos, împăratul Suprem și etern, își medaliază, onorează și răsplătește cu mult mai mult și veșnic pe eroii Săi drept-credincioși și buni luptători. Aceasta o adeverește Duhul Sfânt, zicând Bisericilor: „Biruitorului îi voi da să guste din mana cea ascunsă. Și-i voi mai da o piatră albă cu un nume nou scris într-însa, pe care nimeni nu-l știe, decât numai cel care-l primește... Pe biruitor îl voi face stâlp în Biserica Dumnezeului Meu și nu va mai ieși afară... Eu voi scrie pe el Numele lui Dumnezeu și Numele Cetății Dumnezeului Meu, al Noului Ierusalim, care se coboară din cer de la Dumnezeul Meu și Numele Meu (†) cel Nou" (Apc. 2, *77*; 3, *12*; 19, *72*; F. Ap. 2, *21*-38; 9, *7*475; Rom. 10, *13*; Filip. 2, *6*-77; Mt. 2, *18*-20). Eroii Israeliți ai Vechiului Testament și eroii Noului Israel pecetluiți cu litera T — inițiala Tatălui Ceresc — și cu Semnul (†) Sfintei Cruci (Iez.. 9, *4*; Apc. 7, *4*; 9, *4*), sunt deosebiți de lumea zăcândă în cel rău (I Ioan 5, *19*; 4, *4*). Deci, toți creștinii și creștinele mari și mici, Păstori și păstoriți, bogați și săraci, cărturari și necărturari, să ne silim a cunoaște: originea, lucrările minunate și foloasele mari ale acestui Semn Dumnezeiesc. Și așa să-l cinstim și să-l folosim cât se poate mai mult.

Porunca Divină și folosirea Semnului Sfintei Cruci e viață. Dumnezeu în Paradis a poruncit omului să mănânce din toți pomii, numai de pomul oprit să nu se atingă și să nu mănânce din el ca să nu moară. Astfel și în Paradisul spiritual (Biserica Vechiului și Noului Testament) din multe feluri de semne, s-a ales Semnul (arma) Crucii să-l folosim cu bună chibzuială și să-l cinstim ca pe un obiect Sfânt, cu care se sfințesc toți și toate și fără de care nu se poate sfinți nimeni și nimic. Dacă ar aduna stăpânirea lumească pe toți Ierarhii, Arhiereii și Preoții din lume, zicându-le: „Preasfințiți și Cuvioși Părinți, să faceți aici o Agheasmă sau să săvârșiți una din Sfintele Taine ale Sfintei Biserici, însă fără Semnul Sfintei Cruci!" Oare ce s-ar întâmpla? Toți Liturghisitorii ar vedea că nu pot și ar răspunde că fără Semnul Sfintei Cruci nu se poate săvârși nicio Taină Sfântă, nicio rugăciune publică sau particulară. Toate Tainele, serviciile religioase și rugăciunile publice și particulare, se sigilează, împuternicesc și se sfințesc numai prin acest Semn, înconjurat cu frică de Îngeri în ceruri și cinstit așa de minunat. El nu suferă a fi profanat, ci se răzbună groaznic asupra celor ce-l pun pe jos, pentru a fi călcat în picioare, ori a sta pe el. Răzbunarea grozavă care a fost asupra Luciferului și a îngerilor lui,

care l-au nesocotit în ceruri; asupra protopărinților noștri când au călcat porunca Divină mâncând din pomul oprit; asupra egiptenilor care n-au avut Semnul Crucii la intrarea locuințelor lor (Eș. 12, *14*); asupra Israeliților în luptă cu Amaleciții, când Moise de oboseală lăsa mâinile în jos; asupra lui Iuda Iscarioteanul, când în ziua intrării Domnului cu triumf împărătesc în Ierusalim și-a rupt toiagul apostolesc în două și aruncându-l cu ciudă la pământ, bucățile toiagului rupt s-au suprapus unul deasupra altuia în chipul Crucii, pe care el călcând-o în picioare, a pierdut darul apostoliei, viața și Sufletul; asupra ereticilor creștini fără Sfânta Cruce și împărțiți în sute de secte potrivnice unele altora, etc., aceeași pedeapsă va fi și asupra profanatorilor ei din toate vremurile.

299) Am făcut Semnul Sfintei Cruci cu capul acoperit (ca femeie adeseori cu capul descoperit) în casă, în curte (ogradă), în grădină, la lucru, când am trecut pe dinaintea Sfintei Biserici, unde locuiește Dumnezeu... În P.S. Trup și Sânge sau Sf. Împărtășanie sub chipul Pâinii și al Vinului Euharistic; și pe dinaintea Sfintei Cruci, care ne reamintesc

Răstignirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos? Am făcut Semnul Sfintei Cruci în felurite forme, în: cusături, alesături, așternuturi, broderii, covoare, lăicere, mușamale... pe care le-am pus, așternut pe scaune, lăviți, canapele, paturi... și pe jos, pe dușumele, unde s-a profanat... prin șederea și călcarea cu picioarele acest „Sigil", „Semn" sau „Pecete a Dumnezeului Celui Viu", Dumnezeiescul Semn al biruinței noastre asupra vrăjmașilor noștri nevăzuți și văzuți, Arma dată nouă Creștinilor de Domnul Hristos Dumnezeu-Omul prin Biserica Sa asupra diavolului? Am făcut Semnul Crucii în pietre de pavaje, mozaicuri, beton, etc și pus sau turnat jos pe trotuarele străzilor și a curților, prin case, școli, Biserici, localuri publice, prin closete particulare și publice, etc, unde s-a profanat prin nesocotirea și călcarea lui cu picioarele? 11! Am făcut Semnul Sfintei Cruci pe fața pământului... și pe cel făcut de alții nu l-am stricat, nici nu l-am șters?

300) Am făcut glume răutăcioase și am grăit măscăriciuni la adresa dreptei credințe, a Bisericii și a clerului? Am căutat să plac mai întâi și mai mult oamenilor decât lui Dumnezeu? Am purtat numele creștinesc spre osândire vremelnică și veșnică? Am grăit glume cu cuvintele Dumnezeiești Scripturi sau cu cuvintele bisericești?

301) Am dus bani, jertfe, daruri... la altarele heterodocșilor, în capiștele ereticilor, sectarilor?

302) Am apărat, ajutat și încurajat pe heterodocși, eretici și sectari, cu cuvântul și cu fapta, ascultându-i și urmând la capiștele lor?

303) Am cugetat a jura strâmb, cu voie, de nevoie?

304) M-am blestemat cu jurământ și fără de jurământ? M-am jurat a răsplăti răul făcut de alții tot cu rău? Am împlinit jurămintele rele făcute la mânie, iuțime, beție, sau în lipsa sănătoasei judecăți?

305) În loc de împăcare am tras pe aproapele meu la judecată și jurământ? L-am judecat și osândit cu asprime?

306) Am gândit, grăit și susținut verbal și scris, că creștinii și cei sfințiți: monahii și Preoții pot jura oricând?

307) Am înjurat de cele Sfinte?

Cei ce drăcuie, se dau dracului, înjură de cele Sfinte, săvârșesc o mare nelegiuire (Vezi „Păcatul drăcuitului și înjurăturilor de cele Sfinte", pp. 1-368, de aut. și pp. Vol. I 521-528, din această carte).

308) Am vorbit cu dispreț și hulă despre Dumnezeu, Sfinți, de Sfânta Cruce și unica Lui Biserică Sobornică și Apostolică, spirituală și materială, luptătoare și triumfătoare?

309) Am jurat strâmb, drept, la judecată, în lume, silit, nesilit, adeseori? M-am îmbiat a jura…. am obiceiul rău de a zice: „zău", „zău lui Dumnezeu", „Știe Dumnezeu", chemând Numele lui Dumnezeu și al Sfinților Lui la toate deșertăciunile și minciunile.

„Zău", adică: idol, drac, necuratul (Is. 44, *9*-20; Ier. 10, *3*-9; Avacum 2, *19*; Lev. 17, *7*; Ps. 105, *36*-38; 113, *12*-16; 134, *7*5-75; Epist. lui Ieremia 1, *4*-62; 1 Cor. 10, *7*9-27; Apc. 9, *2*0). Canonul supune certărilor pe cei ce jură cu jurăminte păgânești (ca: zău, zău lui Dumnezeu, să mor, să orbesc, să n-am parte de copii, pe legea mea, să mă ia dracul, ș.a.); iar noi hotărâm afurisirea pentru aceștia (Sin. VI ec. can. 94; 25; 29; 30 Apost.; 1 Împ. 14, *24*-46; comp. Mt. 5, *34*-37; Iac. 5, *12*). „Preotul să nu se jure firește (cu niciun fel de) jurământ, nici mic, nici mare, nici cu voie, nici fără voie; iar de va

face aceasta, să se scoată din Preoție" (P.B.G. pag. 114 (101)). „Preotul de va jura ori de voie ori de nevoie, să mai mai fie Preot" (Apst. 21; înv. p. canoane, d. Moliftelnic).

Mântuitorul oprește pe clerici și pe creștini a se jura ori în ce fel, zicând: „Ați auzit că s-a zis celor de demult: „Să nu juri strâmb, ci să dai Domnului jurămintele tale. Eu însă zic vouă: „Să nu te juri nicidecum. Nici pe cer, că este Scaun al lui Dumnezeu, nici pe pământ, că este așternut al picioarelor Lui, nici pe Ierusalim, că este Cetate a Marelui împărat, nici pe capul tău să nu te juri, că nu poți face niciun fir de păr alb sau negru. Ci, să fie cuvântul vostru: ce e așa, așa și ce e nu, nu; iar ce e mai mult decât atât, e de la cel rău" (Mt. 5, *33*-37). Orice fel de jurământ oprește și Apostolul, zicând: „Mai înainte de toate, frații mei, să nu vă jurați nici pe cer, nici pe pământ, nici cu alt jurământ oarecare, ci să fie vouă ce este așa, așa și ce este nu, nu, ca să nu cădeți în fățărnicie sau în osândă" (Iac. 5, *72*). (Vezi și Cazania Duminicii 31 după Rusalii și „Oglinda Duhovnicească", pp. 570-595; 633-696; 2235-2261, de aut.)

310) M-am jurat: să orbesc, să mor, să n-am parte de copii... să fiu... să pățesc... ș.a.? Am silit, amăgit, corupt pe alții cu bani, îngroziri sau cu minciuni ca să jure strâmb? Am judecat superficial?

Toți creștinii care se jură adeseori astfel pentru orice lucru de nimic, păcătuiesc mult și se despoaie de Darul Divin. Precum evreii ușuratici din vremea Prorocilor și a Mântuitorului se jurau adeseori la afacerile lor zilnice, la târguieli, negustorie, așa și aceștia se jură des, zicând: „Zău... pe ochii mei... să orbesc... să plesnesc... pe copiii mei... să n-am parte de copiii mei... să fie, să pățească... să se dea... care ți-a mințit". Astfel de jurăminte, ca și jurămintele mincinoase, sunt oprite de întreaga Dumnezeiasca Scriptură și de Sfânta Biserică.

Mântuitorul a hotărât tuturor oamenilor, zicând: „Să nu vă jurați nicidecum... ci să fie cuvântul vostru adevărat, ce este așa, așa și ce este nu, nu; iar ce este mai mult decât aceasta, este de la cel rău" (Mt. 5, *33*-37). Așa hotărăște și Apostolul (Iac. 5, *72*). De asemenea și Prorocul Osia, zicând: „Nu vă jurați pe Dumnezeul cel Viu" (Osia 4, *7*5). Pentru aceasta și Sf. Vasile cel Mare zice că jurâmântul deodată este oprit și cu mult mai vârtos cel ce se face de către cineva pentru a face rău cuiva (Vezi pe larg Sin. VI ec. can. 94; Sf. Vasile, *29;* Apost. 25; 29; 30; 1 Împ. 14, *24*-46). Astfel, nimeni să nu se mai jure pe Dumnezeu, nici pe făpturile Lui. Cei care se jură, să se canonisească ca ucigașii și curvarii, să-i despartă de Împărtășire și de Biserică. Deși în Vechiul Testament s-a iertat a se jura; însă creștinilor nu e îngăduit a jura. Deci, nu se cuvine creștinilor a jura nici pentru toată lumea (Pidalion, fila 500).

„A se jura — tâlcuiește acest loc fericitul Teofilact la Matei 5, *37*- fiindcă este mai mult decât „așa" și decât „nu", pentru aceasta este de la diavolul. Dar vei zice: «Oare legea lui Moise fiindcă poruncea a se jura, era rea?» Tu cunoaște că atunci nu era lucru rău a se jura; însă după venirea Domnului Hristos, este lucru rău, precum și a se tăia împrejur și în scurt a ținea cele iudaicești. De vreme ce și a suge țâță este lucru cuviincios pruncilor; iar bărbaților e rușine...".

Jurământul s-a dat și se dă oamenilor care iubesc, fac și propagă minciunile, fiind copleșiți de mulțimea acestora, fiindcă nu slujesc lui Dumnezesu cu trup și Suflet, așa cum sunt datori a face; ci Satanei, lucrurilor, îngerilor, slujbelor și trufiei lui, de care s-au lepădat la Sfântul Botez. Deci, ei părăsind făgăduința dată la Sf. Botez și viețuind anticreștinește în felurite chipuri, li se impune la instanțele judecătorești a jura, spre a se putea câtuși de cât a dibui după adevărul pierdut. Tot pentru dibuirea adevărului se varsă atâtea sumedenii de jurăminte de oameni între ei la feluritele convorbiri, afaceri și negustorii, dar acestea arată clar dezertarea lor din adevăratul Creștinism.

„Nu te jura nicidecum: ci grăiește adevărul curat. Bărbatul care se jură mult, se va umple de fărădelege și biciul nu se va depărta de la casa lui. De va greși, păcatul lui va fi asupra lui și măcar de va trece cu vederea, îndoit greșește. Și de a jurat în deșert, nu se va îndrepta, că se va umple de rele casa lui. Este grai care este deopotrivă cu moartea. Să nu se afle aceasta în moștenire lui Iacob (în Creștinism). De la cei bine-credincioși toate acestea se vor depărta și în păcate nu se vor tăvăli. Cu vorba fără cumpătare nu-ți obișnui gura, că în aceea este cuvântul păcatului.. „ (Mt. 5, *37*; Is. Sir. 23, *2*0 15).

Cel ce îndeamnă pe altul a jura strâmb, cade și el în osânda grea a acelei nelegiuri (Mt. 5, *14*; 23, *16*-24; 5, *33*-37).

Am hulit unica adevărata Biserică spirituală și materială a lui Dumnezeu dimpreună cu rânduielile, slujbele, învățăturile, tainele, sfințeniile, sfaturile și binefacerile ei?

Biserica spirituală, este adunarea tuturor creștinilor drept-credincioși. Biserica lui Dumnezeu — după Coresi — sunt Sfinții (adevărații creștini) cei chemați, sau adunarea drept-credincioșilor și a celor chemați la sfințenie. Numele Bisericii — zice Sf. Ioan Hristostom — nu e nume de despărțire, ci de unire și de conglăsuire. Biserica aceasta este Trupul mistic al Domnului Hristos. „Voi sunteți Biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi... Voi sunteți Trupul lui Hristos și mădulare din parte. Și, Dumnezeu a pus pe unii în Biserică, întâi pe Apostoli, al doilea pe Proroci, al treilea pe dascăli, după aceea pe puteri, apoi darurile tămăduirilor, ajutorințele, isprăvniciile, felurile limbilor" (1 Cor. 3, *16*-17; 6, *19*; 12, *27*-28; 2 Cor. 6, *16*; Efs. 2, *2*0-22; Evr. 3, *6*; 1 Petru 2, *5*).

Biserica spirituală este adunarea tuturor creștinilor — cler și popor — de aceeași dreaptă credință, care conlucrează într-un cuget și într-un Duh Sfânt, după Dumnezeiești le învățături existente în Sfintele Scripturi și Tradiții, pentru binele propriu, obștesc și pentru slava lui Dumnezeu, după cuvântul Mântuitorului, Care zice:„Voi sunteți lumina lumii... Voi sunteți sarea pământului... Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune, să proslăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri" (Mt. 5, *13*-14, *16*).

Biserica credincioșilor — conducători și conduși — de aici de pe pământ, se numește Biserica vie, luptătoare (Mt. 18, *77*; Rom. 16, *17*; 1 Cor. 5, *9*; 2 Tes. 3, *6, 14*; 2 Ioan 1, *10*); iar adunarea creștinilor Sfinți din ceruri, se numește Biserica triumfătoare (Evr. 12, *22*-24; Înț. Sol. 3, *1*-9; Lc. 10, *2*0-24; 16, *22*-26).

Biserica spirituală este adunarea poporului, Trupul lui Hristos, Numele Lui, Soția lui Hristos curățită cu apele Botezului, stropită și hrănită cu Sângele și Trupul Lui, înfrumusețată ca de nuntă, însemnată prin Sfântul Duh cu pecetea (sigiliul) Sfântului Mir, în care strălucesc mărgăritarele sfintelor dogme ale învățăturii Domnului către ucenicii Săi, pe care Patriarhii au închipuit-o mai înainte, Prorocii au prezis-o, Apostolii au întemeiat-o, Ierarhii au înfrumusețat-o și care în Mucenici s-a terminat, al cărei Cap este Hristos. Biserica este scaun împărătesc și Arhieresc, pe care șade Împăratul împăraților și Marele Arhiereu al Arhiereilor, însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Este și baltă lină a păcătoșilor, prin care se spală păcatele lor și slavă (glorie) drepților, scăpare și pod către Dumnezeu, laudă, veselie și bucurie tuturor creștinilor. Câți o iubesc cu toată inima și cu tot Sufletul lor, aceia vor lua cunună de la Dumnezeu și se vor face moștenitori împărăției Lui; iar câți o vor defăima se vor osândi.

Biserică se numește, pentru că pe toți îi cheamă și pe toți îi adună.

Biserica se numește Sfântă pentru că Mântuitorul a sfințit-o cu Sfântul Său Sânge și pentru că Duhul Sfânt neîncetat o sfințește prin Sfintele mistere. Sobornicească se zice precum și Apostolească pentru că într-însa învățătura Apostolilor și a Sfintelor Sinoade rămâne neclintită. Iar Domnul Hristos se numește Capul ei, fiindcă acea Biserică în care rămâne dogma Ortodoxă neclintită, este Trupul Lui (P.M.B. pag. 136; Arhiereul.Ioanichie Evantias, pp. 13-14).

Biserica spirituală e una. „Pe această Piatră — adică pe Mine și credința vie în Mine, a zis Domnul Hristos — voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui pe ea" (Mt. 16, *18*; comp. I Cor. 3, *11*; Efs. 2, *2*0; 1 Cor. 10, *4*; Apc. 21, *14*). „Vă rog pe voi, fraților, pentru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să grăiți aceeași și să nu fie între voi împerecheri; ci să fiți întemeiați într-un gând și într-o înțelegere... Voi (adunarea tuturor creștinilor) sunteți Biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi. De va strica cineva Biserica lui Dumnezeu (prin învrăjbiri, împerecheri, erezii, rupturi...), strica-l-va pe acela Dumnezeu; căci Biserica lui Dumnezeu este Sfântă, care sunteți voi..." (1 Cor. 1, *10*; 3, *11, 16*-17; 6, *19*; 2 Cor. 6, *16*; comp. Ioan 10, *1*-17; 15, *1*-6; 11, *5*2; 17; Filip. 2, *2*; Rom. 12, *7*6; 16, *17*; 1 Cor. 12, *12* 27; Efe. 1, *2*0-23; 4, *3*-6; Colos. 1, *16*-18).

Biserica spirituală e Sfântă, deși are în sânul ei Sfinți și păcătoși. Aceasta este de acord cu învățătura Domnului nostru Iisus Hristos. El aseamănă Biserica Sa spirituală:

a) Cu năvodul care scoate din apele mari pești buni și răi. „Împărăția lui Dumnezeu este asemenea năvodului care s-a aruncat, în mare și a adunat tot felul de pești. După ce s-a umplut, pescarii îl scot la mal și șezând jos, aleg în vase peștele ce este bun; iar ce este rău, îl aruncă afară... Așa va fi la sfârșitul veacului, vor ieși Îngerii și vor despărți pe (creștinii) cei răi din mijlocul (creștinilor) celor drepți și-i vor arunca pe ei în cuptorul cel de foc. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea

dinților” (Mt. 13, *47* 50, comp. Mt. 13, *24*-30, *37*-43; 22, *1*-14; Lc. 14, *16*-27; I Cor, *3*, *11*-15; 12, *12*-27; Efs. 4, *2*0-32; Cols. 1 16-20; 2, Tim 2 20; Apc 2; 3)

b) Cu țarina, în care crește, pe lângă grâul semănat de stăpân și neghinele semănate de vrăjmașul său (Mt. 13, *24*-30, *37*-43)

c) Cu prânzul nunții împărătești, la care iau parte împreună cu cei vrednici și cei nevrednici până la îndreptare ori judecată (Mt. 22, *1*-14).

d) Cu robii buni și răi (Mt. 18, *23*-35).

e) Cu fecioarele înțelepte și neînțelepte (Mt. 25, *1*-15).

f) Cu slugile credincioase care au întrebuințat bine talanții încredințați și cu slugile leneșe și viclene care au ascuns în pământ talantul ce li s-a încredințat (Mt. 25, *14*-30).

g) Cu turma de oi amestecate cu capre (Mt. 25, *31*-33).

Dacă în Biserica Mântuitorului n-ar fi și păcătoși, apoi El n-ar mai fi învățat pe ucenicii Săi să se roage așa: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri...” (Mt. 6, *12*-15; comp. Mt. 18, *23*-35). Nici n-ar mai fi așezat în Biserica Sa Taina Pocăinței pentru dezlegarea, curățirea și iertarea păcatelor (Mt. 16, *19*; 18, *18*-35; Ioan 20, *21*-23; 1 Ioan 1 5-70; Apc. 7, *13*-16). Noi vedem că chiar în Biserica apostolică, ai cărei membri „aveau toți o inimă și un cuget”, tot se mai găseau câte un Anania și Sapfira, câte un Simon vrăjitorul, câte un amestecător de sânge în Corint, câte un Diotrefis și alți păcătoși (F. Ap. 5, *7*-5; S, *9*-24; 20, *25*50; 1, Cor. 5, *1*-6, *13*; 6, *9*-10; 2 Cor. 2, *5*-77; 2 Tim. 3; 3 Ioan 1 9-10; Apc. 2; 3).

Biserica spirituală e Templul și Cortul lui Dumnezeu. „Cel ce biruiește îl voi face pe el stâlp în Biserica Dumnezeului Meu și nu va ieși mai mult afară. Eu voi scrie pe el Numele Dumnezeului Meu, Numele Cetății Dumnezeului Meu — Ierusalimului celui nou — care se coboară din cer de la Dumnezeul Meu și Numele Meu cel nou. Am auzit un glas mare din cer, zicând: «Iată Cortul lui Dumnezeu cu oamenii și se va sălășlui cu ei și ei vor fi popoare ale Lui și însuși Dumnezeu va fi cu ei, Dumnezeu al lor»...” (Apc. 3, *72*; 21, *3*; comp. 1 Cor. 3, *16*-17; Efs. 2, *21*-22).

Biserica e Împărăția lui Dumnezeu pe pământ. „Împărăția lui Dumnezeu, este deja între voi” (Lc. 17 21; Rom. 14 17). „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate acestea se vor adăuga vouă” (Mt. 6 33; Lc. 12 31; Mc. 10 30; Ps. 26; 3 Împ. 3 5-14; comp. Mt. 7 21-22; 25 1-12; 13 31-33, *45*-47; 19 23; 21 1-16; 13 44; 18 23; 22 2; 13 24, *52*; 18 1-3; 11 1112; Lc. 16 76)

Biserica Creştină e Israelul Nou. „Ioan scrie vouă, celor șapte Biserici ale Asiei și vă dorește har și pace de la Cel ce este, Cel ce era și de la Cel ce vine și din partea celor șapte Duhuri care stau înaintea Scaunului Său de Domnie și din partea Domnului Iisus Hristos, Martorul credincios, Cel întâi născut din morți, Stăpânul împăraților pământului, Care ne iubește și ne-a spălat de păcatele noastre cu Sângele Său. Celui ce a făcut din noi o împărăție și preoți pentru Dumnezeu, Tatăl Său. A Lui să fie slava și puterea în vecii vecilor. Amin” (Apc. 1 4-6).

Biserica spirituală este un corp al cărei Cap este Iisus Hristos. „Acela (Dumnezeu) a dat (în Biserică) pe unii Apostoli, pe alții Proroci, pe alții Evangheliști, pe alții Păstori și Dascăli, pentru desăvârșirea Sfinților, spre lucrul slujbei, spre zidirea Trupului (Bisericii) lui Hristos, până ce vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, în bărbat desăvârșit, la măsura vârstei împlinirii lui Hristos, ca să nu mai fim noi prunci, învăluindu-ne și purtându-ne de tot vântul învățăturii, în amăgitura oamenilor, în vicleșug, spre meșteșugirea înșelăciunii; ci, adevărați fiind în dragoste, să creștem toate în El, Care este Capul Hristos. Din El tot trupul potrivit alcătuindu-se și încheindu-se prin toată pipăirea dării, după lucrare, după măsura fiecărui mădular face creșterea trupului spre zidirea sa singur în dragoste...” (Efs. 4 11-16; comp. Rom. 12 5; 1 Cor. 10 77; 12 12-30; Efs. 1 22-23; Cols. 1 18-24). „Au nu știți că trupurile voastre sunt mădularele lui Hristos?... Cel ce se lipește de Domnul este un Duh... Nu știți că trupul vostru este locaș Duhului Sfânt ce locuiește în voi, pe Care-L aveți de la Dumnezeu și nu sunteți ai voștri? Că sunteți răscumpărați cu preț. Proslăviți dar, pe Dumnezeu în trupul și în duhul vostru,care sunt ale lui Dumnezeu” (1 Cor. 6 15-20; comp. Rom. 12 5; 1 Cor. 12 72-50; Efs. 5 30-32).

Biserica spirituală e una cu Hristos și Dumnezeu. „Părinte Sfinte, sfințește-i (pe ucenicii) aceștia în adevărul Tău... Pentru dânșii Eu Mă sfințesc pe Mine însumi, ca și ei să fie sfințiți în adevăr. Eu nu numai pentru aceștia Mă rog; ci și pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor în Mine; ca toți să fie una. Precum Tu Părinte în Mine și Eu în Tine, ca și aceștia în Noi să fie una; ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis. Slava, care Mi-ai dat-o Mie, am dat-o lor, ca să fie una precum Noi suntem una. Eu în

ei și Tu în Mine, ca să fie ei desăvârșit într-una și ca să cunoască lumea că Tu M-ai trimis și i-ai iubit pe ei, precum M-ai iubit pe Mine. Părinte, pe care i-ai dat Mie voiesc ca unde sunt Eu și aceia să fie împreună cu Mine, ca să vadă Slava Mea, Slavă pe care Mi-ai dat-o Tu, pentru că M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii" (Ioan 17 17-24 comp. F. Ap. 9 1-5; Rom. 12 5; Efs. 1 10; Gal. 3 25; 1 Cor. 12 13-27; Cols. 3 11). „Cel ce sfințește și cei ce se sfințesc toți sunt dintr-unul; pentru care pricină nu Se rușinează a-i numi pe dânșii frați, zicând: „Spune-voi Numele Tău fraților Mei, în mijlocul Bisericii Te voi lăuda". Și iarăși: „Eu voi fi nădăjduindu-Mă spre Dânsul" și iarăși: „Iată Eu și pruncii (fiii și fiicele Bisericii Mele) pe care Mi i-a dat Mie Dumnezeu." (Evr. 2 1118 3-18; comp Efs.4; 5 27; Coli. 1 22; Iuda 1 24; Apc.19 *8).*

Biserica spirituală e compusă din vii și răposați. Odinioară au venit la Mântuitorul saducheii, care zic că nu este înviere și L-au întrebat pe El, zicând: „Învățătorule, Moise a zis: De va muri cineva neavând feciori, să ia fratele lui pe femeia lui și să ridice sămânță fratelui său. Deci, erau la noi șapte frați. Cel dintâi însurându-se, a murit și neavând sămânță, a lăsat pe femeia sa fratelui său. Așijderea și al doilea și al treilea, până la al șaptelea. Iar mai pe urmă de toți a murit și femeia. Deci, la înviere a cărui din cei șapte va fi femeia? Că toți au avut-o pe ea". Iisus răspunzând, a zis lor: „Vă rătăciți neștiind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu, că la înviere nici nu se însoară, nici nu se mărită; ci sunt ca Îngerii lui Dumnezeu în cer. Iar pentru învierea morților, au n-ați citit ceea ce s-a zis vouă de la Dumnezeu, grăind: „Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob? Nu este Dumnezeu, Dumnezeu al morților, ci al viilor" (Mt. 22 23-32; Mc. 12 18-27; Lc. 20 27-38).

„Nimeni din noi viază sieși și nimeni sieși moare. Că de viem, Domnului viem și de murim, Domnului murim. Deci, sau de viem, sau de murim, ai Domnului (să fim) suntem. Că spre aceasta și Hristos a murit și a înviat și a viețuit, ca să stăpânească și pe cei morți și pe cei vii... Ca toate să le unească sub un Cap în Hristos și cele din ceruri și cele de pe pământ, întru Dânsul" (Rom. 14 7-9; Efs. 1 10).

Arhiereul Onia și Prorocul Ieremia, răposați, au îmbărbătat pe Iuda Macabeul la luptă pentru apărarea Bisericii. Iuda Macabeul, neîncetat cu toată nădejdea credea că va avea ajutor de la Domnul... El a văzut în vedenia visului său vrednic de credință... cum că Onia, cel ce fusese Arhiereu, om bun, cuvios, cucernic la față și cu obiceiuri bune și la vorbă cuvios, care din pruncie s-a nevoit în toate lucrurile faptei bune, acesta cu mâinile întinse se ruga pentru toată adunarea evreilor. După aceasta s-a arătat un bărbat cu cărunțețe și cu mărire minunată și preacuvioasă mărire era împrejurul lui... Onia a răspuns și a zis: „Acesta este iubitorul de frați Prorocul lui Dumnezeu Ieremia, care se roagă mult pentru popor și pentru sfânta cetate". Iuda Macabeul a mai văzut în vedenie, cum că Ieremia a întins dreapta și i-a dat o sabie de aur și când i-a dat-o, i-a zis acestea: „Ia această sfântă sabie, care este dar de la Dumnezeu, prin care vei surpa pe vrăjmași". Iuda a arătat visul ostașilor săi. Deci, mângâindu-se cu aceste cuvinte foarte bune ale lui Iuda, care putea aprinde inimile voinicilor spre virtute și a le îmbărbăta, a socotit să nu tabere; ci vitejește să năvălească și bărbătește să se apuce și să se bată, ca să se aleagă lucrul; pentru că și cetatea și sfintele și Biserica erau în primejdie. De femeie și de prunci și de frați și de rudenii, aveau mai puțină grijă. Fiica lor cea mai mare și cea mai dintâi, era pentru sfințita Biserică..." (2 Macab. 15).

Biserica spirituală se compune din: Îngeri, Sfinții din cer și credincioșii de pe pământ. „Voi v-ați apropiat de Muntele Sionului și de Cetatea Dumnezeului Celui viu, Ierusalimul cel Ceresc și de zecile de mii de Îngeri, de adunarea celor întâi născuți care sunt scriși în ceruri, de Judecătorul tuturor, Dumnezeu, de duhurile drepților celor desăvârșiți și de Iisus, Mijlocitorul așezământului de lege cel nou și de sângele stropirii, care grăiește mai bine decât al lui Abel" (Evr. 12 22-24; 1 4; Lc. 15 10; Efs. 2 19; 3 9-70).

Patru bătrâni s-au prins între dânșii să trăiască într-un Suflet, împreună în veacul acesta și iarăși să se afle împreună și în ceruri, crezând cuvântului stăpânesc, care zice: „Dacă doi din voi se vor uni pe pământ, pentru tot lucrul ce vor cere, va fi lor de la Tatăl Meu, Care este în ceruri". Astfel, trei dintre dânșii petreceau în nevoință, se liniștea în pustie; iar celălalt le slujea la toate trebuințele. După oarecare vreme doi dintre ei s-au sfârșit în Hristos și s-au dus la loc de odihnă, iar doi — poslușnicul[238] și unul din cei ce se liniștea — au rămas pe pământ. Ducându-se poslușnicul la oarecare ascultare, din zavistia vrăjmașului, a căzut în curvie. Atunci s-a descoperit unuia din bătrânii

[238] Poslușnic — (Înv.) Slujitor, servitor; (Înv.) Infrater

cei văzători cu mintea, că cei doi, care se săvârșiseră, se rugau lui Dumnezeu pentru fratele slujitor, zicând: „Dă pe fratele să se mănânce de leu, sau de altă fiară, ca, spălându-se de păcat, să vină în locul acesta în care suntem noi și să nu rămână jos unirea noastră”. Întorcându-se fratele de la ascultarea sa, l-a întâlnit un leu și căuta să-l omoare. Bătrânul care se liniștea, a cunoscut ceea ce s-a făcut, căci i se descoperise și lui și deci, stătea la rugăciune, rugându-se lui Dumnezeu pentru fratele și îndată a stătut leul. Cei doi Părinți, care se săvârșiseră, se rugau lui Dumnezeu, zicând: „Rugămu-ne Ţie, Stâpâne, ca să se mănânce de leu și să vină împreună cu noi în fericirea aceasta! Nu asculta, Sfinte, pe cel ce se roagă Ţie pe pământ”. Bătrânul însă se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi și cu tot dinadinsul ca să se miluiască fratele și să se izbăvească de leu. Dumnezeu a ascultat rugăciunea lui și a zis celor ce erau în cer: „Cu dreptate este să ascult pe acela, că voi aici sunteți în odihnă, izbăvindu-vă de sudorile și ostenelile vieții; iar acela este obosit în ostenelile trupului și apoi se luptă cu duhurile răutății. Pentru aceea este cu dreptate aceluia să-i dau darul”. Atunci îndată leul s-a depărtat de la frate, care venind la chilie, a aflat pe bătrân încă plângând pentru dânsul. El i-a povestit toate câte i s-au întâmplal și și-a mărturisit păcatul pe care l-a făcut. Cunoscând că Dumnezeu l-a miluit, s-a pocăit din toată inima și în puțină vreme a venit la măsura cea dintâi, ostenindu-se împreună cu el și bătrânul. Apoi au adormit și ei și s-a descoperit bătrânului văzător cu mintea, că toți patru s-au așezat la un loc, după făgăduințele cele nemincinoase ale Domnului nostru Iisus Hristos (P.c.c. pp. 365-6).

Biserica materială este locul ales, destinat, sfințit adunării credincioșilor pentru rugăciune și primirea darurilor sufletești (Mt. 21 13; Fac. 28 17-22; 3 Împ. 8 26-30; 9 3; Mih. 4 2). O aleasă și anumită Casă este Casa lui Dumnezeu (2 Împ. 7 5-16; 3 Împ. 8 12-13, *18*-19, *38*-39, *43*-48; 9 3; 2 Paral. 7 12-16; Agheu 2 7-9; Mih. 4 1-3).

Maica Domnului a fost adusă în Biserica Domnului și închinată Lui, când a fost pruncă de trei ani.

În Biserica Domnului a stat Maica Domnului până la vârsta de 15 ani, petrecând acolo în rugăciuni, citire și meditarea Dumnezeieștilor Scripturi și în lucrarea hainelor preoțești.

În Biserica materială „Casa Domnului” s-a arătat Arhanghelul Gavriil lui Zaharia Preotul de-a dreapta altarului tămâierii pe când tămâia (cădea) el, vestindu-i nașterea fiului său Ioan și despre misiunea lui (Lc. 1 8-22).

În Biserica materială a Domnului Se aduce Mântuitorul ca Prunc de 40 de zile cu plocon, două turturele sau doi pui de porumbel, după cele spuse în legea Domnului (Lc. 2 22-24). Aici vine și dreptul Simeon (Lc. 2 25-35). Aici vine și proorocița Ana, fiica lui Fanuil, care trăise cu bărbatul ei șapte ani; iar atunci, bătrână de 84 de ani, nu se depărta de Biserica Domnului, ci petrecea acolo cu post și cu rugăciune (Lc. 2 36-38).

Iosif și Maria, în fiecare an veneau din Nazaret la Ierusalim (120 Km) și se închinau în Biserica Domnului (Lc. 2 41).

Iosif și Maica Domnului, când Iisus a împlinit 12 ani, L-au dus la Ierusalim în Biserica Domnului. Iisus rămâne în Biserică cu învățații și șezând în mijlocul lor, îi asculta și le punea întrebări. La întrebarea Maicii Sale că de ce a făcut așa, Iisus i-a răspuns: „Pentru ce M-ați căutat? Au nu știați că în (cele ce sunt ale...) Casa Tatălui Meu Mi se cade să fiu?” (Lc. 2 48-49).

După botez și postul de 40 de zile și 40 de nopți, diavolul pune pe Mântuitorul pe aripa (acoperișul) Bisericii (Lc. 4 9; Mt. 4 5). Domnul nostru Iisus Hristos în viața Sa publică Se ducea adeseori să se roage în Templu și în sinagogă. De asemenea și Sfinții Apostoli și urmașii lor, după pilda Mântuitorului, se adunau în Biserica lui Dumnezeu. Acolo ei lăudau și binecuvântau pe Dumnezeu (Lc. 24 52-53). Ei așteptau cu un cuget în Biserică și prin case îngăduind în frângerea pâinii (F. Ap. 2 45-47). Se suiau în Biserică pentru rugăciune (F. Ap. 3 1-8, *27*). Uneori Apostolii erau scoși cu sila din Biserica lui Dumnezeu (F. Ap. 3 1-2, *8*; 4 1-3). Apostolii și credincioșii suiți în Biserica Domnului, stăteau toți la rugăciune într-un gând în pridvorul lui Solomon (F. Ap. 5 12-14). Îngerul Domnului scoțând pe Sfinții Apostoli din temniță, îi trimite în Biserică pentru a grăi (predica) poporului Cuvântul lui Dumnezeu (F. Ap. 5 19-25). Sfinții Apostoli toată ziua nu încetau a predica Cuvântul lui Dumnezeu în Biserică și prin case (F. Ap. 5 42). Sf. Ap. Pavel mărturisește că după convertirea și botezarea sa, se suia în Ierusalim și se ruga în Biserică, unde i s-a arătat Mântuitorul, trimițându-l la neamuri (F. Ap. 22 1-17-18-21; 24 77-72; 11 26). El ne îndeamnă pe toți creștinii — Păstori și păstoriți — să-i fim următori lui prin mergerea la Biserică și închinare acolo, în Casa Domnului (1 Cor. 4 75-76; comp. 1 Cor. 14 28, *40, 34*).

Biserica Noului Testament a Domnului Hristos e mai slăvită decât Biserica Vechiului Testament (Agheu 2 6-9).

Creștinii, în vremea prigoanelor, se duceau în peșteri, catacombe, în pustietăți, în largul mării... la casele lor de rugăciune, chiar cu primejdia vieții lor. Rugăciunea făcută în Biserică, în loc sfințit, unde tot ce ne înconjoară ne îndeamnă la uitarea grijilor zilnice și la evlavie, are mai multă putere. Rugăciunile făcute în Biserică sunt negreșit mai bine primite, fiindcă aici nu suntem singuri. Sfinții, ale căror Icoane sunt zugrăvite pe pereți, ne întovărășesc în rugăciune și duc la picioarele Celui Preaînalt rugile noastre (Apc. 5 8; 8 4). Aici puterile cerești iau parte nevăzut la adunarea credincioșilor, aici vine însăși puterea Domnului și Mântuitorului nostru; aici se adună duhurile Sfinților celor trecuți din viața aceasta cât și ale celor ce sunt încă în viață. Biserica este locul de rugăciune căruia i se potrivește, fără îndoială, făgăduința: „Unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Mt. 18 20). Deci, cei ce zic că nu este nevoie să mergem să ne rugăm în Biserică, deoarece lumea întreagă este Biserica lui Dumnezeu, nu numai că greșesc, dar nici nu știu ce este rugăciunea. Pentru cel ce de bună credință nu vrea să se roage în Biserică, dar totuși se roagă mult și stăruitor în alt loc, unul ca acela se va duce negreșit și la Biserică.

Deși unii creștini deviați de la dreapta credință, căzuți din Dar, susțin orbește că nu trebuie Biserică și că Dumnezeu nu locuiește în Biserică care-i făcută de oameni și nu se slujește de mâini omenești (F. Ap. 7 46-49; 17 24-25; 3 Împ. 8 27; 2 Paral. 2 6; 6 18); totuși, Dumnezeu a poruncit oamenilor a-l sluji ca unui Ziditor și Stăpân al lor, după care El le va răsplăti (Ps. 2 70; Lc. 1 38; 17 7-70; comp. Mt 6 24; Lc 16 13; Gal. 1 10; 1 Tim. 6 77-/6; Iac. 4 4; 1 Ioan 2 75-77). Cei ce îi slujesc Domnului Hristos trehuie a-I urma Lui și acolo unde va fi El, vor fi și slujitorii Lui (Ioan 12 26; 14 3; 17 24; 1 Tim. 4 16). Cei care slujesc Fiului voi fi cinstiți de Tatăl Ceresc (Ioan 12 26). Toți cei care slujesc Domnului voi fi răsplătiți după credința lor (Mt. 25 / 13, II 30, *36, 7*6; 24 47-51; Lc. 12 42-48; 22 29-30; 19 12-27; 16 10). Mulți slujitori buni au fost persecutați în slujba Domnului (Mt. 21 33-39; Mc. 12 1-8; Lc. 20 9-15; F. Ap. 7 52-(50; 1 Tim. 2 15; Evr. 11 36-38). Deși Dumnezeu nu poate fi cuprins într-o Biserică materială, totuși locuiește și lucrează în ea (Mt. 23 27; Fac. 12 7-8; 28 72-22; 35 7-74; Eș 25 8, *22*; 3 Împ. 9 2-9; 2 Paral. 6 72; 71-3, *12*-16). Acolo în Biserică, în Cortul și Templul Sfânt, deasupra Sicriului Sfânt dintre Icoanele Heruvimilor de aur, Dumnezeu S-a arătat și a vorbit cu Moise și Aaron și cu alți aleși plăcuți ai Lui (Eș. 25 22; 29 42-43; 30 6, *36*; Lev. 16 2; Num. 1 1; 17 4; 7 89; 1 Împ. 4 4; 2 Împ. 6 2; 3 Împ. 8 13: 4 Împ. 19 75; 2 Paral. 6 2; Ps. 17 7-12; 5 1-7-l.2; 104; 26 6-7,, *7*9 1; 89 1; 131 7-9, *14*-15; 137 1-2; Ecl. 4 17; Avacum 2 20; Cânt. celor trei tineri 1 30).

Primii creștini, în lipsa Bisericilor materiale, se adunau și slujeau în Templu, apoi și prin case (Mc. 14 75; Mt. 22 11-12; Ioan 20 19; 1 Cor. 16 19; F. Ap. 2 46-47; 12 12-17; 10 6, *9*-17, *32*; 20 7-8), sub cerul liber (F. Ap. 16 13), în locuri ascunse, în pustii, în catacombe și în corăbii lansate în largul mării, etc. (T.L. o.c. Tom. II, pg. 55-61; 175; Tom. 3, pg. 61).

311) N-am lucrat din răsputeri a păzi poruncile Domnului, ba am și luptat a le disprețui, huli și călca? M-am Împărtășit cu nevrednicie cu P.S. Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos? Am scuipat în cele trei zile după ce am primit Sfânta Împărtășanie? După Sfânta Spovedanie și Sf. Împărtășanie, m-am întors cu știință și voință la feluritele păcate, făcându-mă astfel fur de cele Sfinte? Am crezut rău, că cei ce se Împărtășesc mor? După ce am mâncat, din uitare, am luat Sfânta Agheasmă mare, Sfinte Părticele, Sfânta Anafură, Sf. Agheasmă mică? Am luat Sfânta Agheasmă mare fără pregătirea cuvenită, uneori învrăjbit, certat, întinat? (Vezi întrebarea 278, pp. 734-735, din această carte). **Și Sfinte Părticele contra vrăjmașilor... le-am pus pe foc... le-am dat pe apă... cu meniri satanice?**

SFĂTUIRE LA O CÂT MAI BUNĂ PREGĂTIRE PENTRU SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE. Noi toți câți ne-am botezat, ne-am spălat de păcatul strămoșesc, ne-am unit cu Hristos, ne-am îmbrăcat în El, ne numim Creștini și ne-am făcut fii — după Dar — ai lui Dumnezeu (Gal. 3 27; 1 Cor. 6 11; Ioan 1 12-13; 1 Ioan 3 1-3). E drept, că atunci ne-am lepădat de Satana, de toate lucrurile, slujitorii (îngerii căzuți), slujbele și trufia lui, am suflat și am scuipat asupra lui, ne-am împreunat cu Hristos, am crezut Lui și ne-am închinat Lui, făgăduindu-I că-I vom sluji numai Lui. Mai pe urmă însă, slăbindu-ne, moleșindu-ne și obișnuindu-ne în patimile, neputințele și alunecările în felurite păcate din cele 365 de feluri, ne-am trezit și ne trezim iarăși slugărind vechiului stăpân, tiran și rău, adică diavolului celui ucigător de oameni din început și tatălui minciunii (Ioan 8 34*, 44*). Aceasta cunoscând-o toți: mari și mici, bărbați și femei, bătrâni și tineri, bogați și săraci, stăpânitori și supuși, Păstori și păstoriți, călugări și mireni, care ne-am botezat în Hristos, cunoaștem, vedem și știm cu toții că suntem leproși de felurite și multe păcate.

Această stare ne îndurerează adeseori, ne îngrijorează și ne silește a alerga acolo unde ne-am putea curăța și vindeca. Maica noastră Biserica văzându-ne astfel de leproși și slăbănogiți de păcate, ne îndeamnă zilnic, să mergem la baia pocăinței cu spovedanie adevărată, ca leprosul Neeman Sirianul la Iordan, în care afundându-se de șapte ori, îndată s-a curățit desăvârșit, ca slăbănogul de la scăldătoarea oilor, care cerșind mila Domnului: „Doamne, n-am om", îndată a fost vindecat și ca mulți alții care prin bună osteneală și credință au scăpat de păcate și chinuri. Precum bolnavii alergând la Domnul cu Credință, s-au folosit, vindecându-se sufletește și trupește; așa și noi, îmbolnăvindu-ne de lepra păcatelor, să alergăm la duhovnicești noștri Părinți și să le mărturisim toate păcatele prin grai viu, pentru a primi doctoria vindecătoare (canonul folositor), dezlegarea și iertarea păcatelor, după rânduiala Bisericii lui Dumnezeu. Adevărata pocăință are patru părți lucrătoare:

1) Înfrângerea, adică necazul și îndurerea desăvârșită a inimii, care o simțim pentru că prin păcatele săvârșite am întristat pe Duhul Sfânt, am mâniat pe Dumnezeu prin călcarea poruncilor Lui Dumnezeiești. Această înfrângere stă în a urî păcatul sau voința lăuntrică a omului vechi, a-l părăsi și a nu-l mai face niciodată. Durerea și înfrângerea inimii este alcătuitoarea pocăinței. Cât timp se află aceasta în inimă, omul este în pocăință. Dar îndată ce acestea lipsesc din inimă, omul a ieșit din lucrarea pocăinței, ca fierul scos din foc, se răcește și se înnegrește. Adevăratul Creștin, ca și un bun fiu, se pocăiește pentru că altfel l-ar dezmoșteni sau l-ar alunga din casă.

2) Mărturisirea trebuie a o face creștinii păcătoși la cei mai iscusiți Duhovnici. După cum în bolile trupești, în cazuri de operații, omul se interesează serios care doctori sunt mai învățați și operează mai bine, mai la sigur, cu succes, salvând pe mulți de la moarte, așa și bolnavii sufletește, să alerge la Duhovnicii cei mai iscusiți pentru a-i vindeca și curăța de păcate. După ce mai întâi și-a socotit toate păcatele, le-a însemnat pe hârtie, le-a citit măcar de șapte ori și le-a învățat pe de rost; apoi cum mergea fiul risipitor înapoi la tatăl său care-l aștepta, așa și păcătosul merge la Duhuvnicul iscusit, înaintea Scaunului de judecată milostivnică unde stă nevăzut însuși Hristos Dumnezeu-Omul, Care-l așteaptă cu părintească dragoste, pentru a-l mântui din relele în care s-a cufundat și mortificat.

Ca și acela, păcătosul trebuie să strige cu îndurerare din adâncul Sufletului său: „Părinte, am greșit la cer și înaintea Ta și nu mai sunt vrednic a mă mai numi fiul Tău...". Toți creștinii și creștinele căzuți în felurite păcate, să știe că de nu-și vor face cuviincioasa cercetare a păcatelor lor, mai înainte de a le mărturisi, rămân cu ele în ființa lor. De ce? Pentru că uitarea aceea s-a făcut din voia sau

neglijența lor voluntară. Putând mai din timp a-și aduce aminte de ele cu o serioasă cercetare, n-au făcut-o, pentru aceea rămân cu păcatele neiertate. Cei care după serioasă cercetare s-ar întâmpla să uite vreun păcat nemărturisit, ca un om uitător, zic că s-ar putea ierta dimpreună cu cele multe mărturisite. Însă dacă își aduce aminte pe urmă de vreun păcat, să alerge la Duhovnic și să-l mărturisească. Păcatele nemărturisite și necanonisite apar înaintea păcătoșilor în vămile văzduhului și înaintea judecății particulare și generale. Mărturisirea păcatelor să o facă cu umilință ca fiul risipitor, ca Zacheu și alți păcătoși, fără a acuza pe alții. „Dreptul — zice Sf. Ioan Hrisostom — sieși își este prihănitor" (Om. 51 la Mt.), pentru ca nu în loc să împuțineze sau să micșoreze sarcina cu mărturisirea păcatelor sale, să le înmulțească, adăugând și osândirea.

La această mărturisire, fără a învinui pe alții, ne îndeamnă și Sf. Ioan Scărarul, zicând: „Spune și nu te rușina: A mea este umflătura Părinte. A mea este rana. Din a mea lenevire s-a făcut și nu din a altuia. Nimeni nu e pricinuitor al acestor răni: nici om, nici duh, nici trup, nici altcineva, ci numai lenevirea mea" (Cuv. 4). Mărturisirea e bine să fie cât mai deasă, însă adevărată, însoțită de facerea roadelor vrednice de pocăință, nu de formă goală.

3) Doctoria vindecătoare, canonul cuvenit, urmează a și-l cere penitentul și a i-l da Duhovnicul. Canonul e partea lucrătoare a pocăinței, savârșirea în binele însănătoșitor al Sufletului. Astfel, penitentul trebuie a primi cu mare bucurie canonul ce i-l dă Duhovnicul: citirea cărților Sfinte spre luminarea sau ieșirea din bezna necunoștinței la lumina lui Hristos Care luminează tuturor, post, rugăciuni, mătănii, milostenii sau alte canoane. De asemenea să primească și depărtarea de Împărtășire în anii rânduiți sau până la facerea canonului rânduit, pentru că prin această mică certare îmblânzește mânia cea mare a lui Dumnezeu asupra lui. Cu un canonaș vremelnic scapă de înfricoșata canonisire veșnică. Așadar, cel ce se pocăiește, este dator să ceară un canon mai mare sau mai mult. Spovedania fără canon sau lipsită de facerea roadelor vrednice de pocăință, e asemenea trupului fără Suflet. Canonul cuvenit cu împlinirea lui e Sufletul vietor al Spovedaniei și mântuirii fericitoare a pocăinței păcătoșilor mărturisiți. Spovediții, prin facerea canonului cuvenit, devin fiii Bisericii și ai lui Dumnezeu. Precum fântânile spurcate din care nu se scot toate mortăciunile, deși s-ar sfinți de Preoți, tot spurcate rămân, cei ce scot apă cu bucăți de cadavre nu pot bea deși sunt sfințite; așa și spovediții, fără curățirea serioasă prin canon sau facerea roadelor vrednice de pocăință, tot păcătoși rămân, afară din Împărăția lui Dumnezeu (Apc. 21 8. 27; 22 75). Așijderea pățesc și cei ce după curățire se reîntorc la păcate (Lc. 9 57-52; 11 25-25; 2 Petru 2 20-22).

ÎMPLINIREA CANONULUI ADUCE PACE ȘI BUCURII. Vezi pp. 63-66, din această carte.

4) Dezlegarea sau iertarea se dă penitenților după ce s-au mărturisit în parte, adică numai câte unul, cum prescrie rânduiala Sfintei Biserici, în Sfintele Pravile și în Moliftelnic, nu câte doi, ori câte mai mulți. După spovedania adevărată, Duhovnicul îi dă canonul cuvenit. Dacă penitentul simte că e prea mic canonul, poate face și mai mult. De i se dă voie și se simte că poate, se Împărtășește; iar de nu-i dă voie, sau nu se simte, își mai amână Împărtășirea, până ce se va pregăti cât mai bine, ca Împărtășindu-se, să se folosească și să nu se primejduiască. Greșesc foarte mult și se și primejduiesc mulți din aceia care merg de se Împărtășesc numai cu citirea moliftelor de mărturisire și de dezlegare făcute peste zeci, sute și chiar mii de persoane de un Preot.

La hramurile Mănăstirilor mari s-au citit, după un obicei străvechi și se citesc aceste molifte de către Arhiereu, Episcop, Mitropolit, sau Patriarh, peste mii și zeci de mii de persoane, dar nu li s-a spus, nici nu li se spune că numai cu acele molifte să meargă să se Împărtășească.

Arhipăstorii și Păstorii luminați și păstoriții adevărați, adică fiii și fiicele Bisericii, nu cutează a trece peste rânduielile Sfinte, așezate de Sfinții Părinți, temându-se să nu cadă în osânda furilor și tâlharilor, care sar pe aiurea, adică peste rânduielile sfinte, de bună voia lor (Ioan 10 1, *8, 10*; F. Ap. 20 29-30).

Oare aceia care fură vite, jefuiesc case, despoaie pe alții de drepturi prin mărturii mincinoase, jură strâmb, descântă, vrăjesc, avortează cu voia... și se Împărtășesc cu o singură moliftă făcută peste mulțime după noi obiceiuri potrivnice rânduielii Sfintei Biserici, se Împărtășesc cu folos?! Dar aceia, care poate își mărturisesc păcatele însă nu primesc, nici nu-și iau canon sau rețetă vindecătoare, oare se Împărtășesc cu folos? Asta ca și cum ar sfinți cineva un vas spurcat fără a scoate spurcăciunea din el sau a-l curăța cum trebuie mai înainte de a-l sfinți. Împărtășirea cu Spovedanie fără canonisirea cuvenită, „facerea roadelor vrednice de pocăință" (Mt. 3 8) însoțită numai de sfatul să nu mai faci

păcatele acelea sau acelea, e asemenea unei fântâni spurcate care se sfințește de Preot fără a se scoate mortăciunile din ea; asemenea croitorului ce dă înapoi haina ruptă și murdară fără a o curăța și cârpi, numai cu sfatul să o poarte sănătos, fără a o mai murdări și rupe; ca cel ce dă drumul flămânzilor și însetaților din casă cu sfatul: să nu mai flămânziți și însetați, fără a-i hrăni și adăpa; ca spălătoreasa ce dă înapoi oamenilor rufele murdare să le poarte iarăși, dându-le sfatul: să nu le mai murdăriți; și ca cel ce ar da sfatul gospodinei cu gunoiul în casă până la genunchi, în care foiesc șoarecii, viermii și felurite jivine, cu sfatul: să nu mai faceți gunoi acolo; ca cei ce ar pretinde pomilor: nu să facă roadele cuvenite, ci numai umbră; ca cei ce ar zice pădureților: de acum înainte să nu mai faceți păduréte amare, ci numai mere bune, creștești, etc, fără a-i altoi, etc., etc..

Asta-i întocmai ca rufele la spălat fără apă, ca fierul de lucrat fără foc și lovituri de ciocan, ca lemnul destinat pentru mobile fără lucrarea lui în fierăstrău și uneltele tâmplăriei, ca pădureții fără altoire, ca consultațiile medicale fără rețete și doctorii, ca profesorii fără canonisirea predării lecțiilor și școlarii sau studenții fără canonisirea învățării materiilor, ca meseriașii fără lucrarea meseriei, ca lămpile ce nu luminează, ca sobele ce nu încălzesc, ca mașinile defecte, etc., etc. Oare aceia sunt Împărtășiți sau primejduiți? Sau, sunt Împărtășiți cu P.S. Trup și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, ori cu foc? (Vezi V. Sf. 19 Ian. o.c. pp. 968-9). Se luminează unii ca aceia la față ori mai rău se întunecă? (Vezi V. Sf.23 Dec. o.c pp. 1192-3). Se Împărtășesc și de Mântuitorul Hristos Dunmezeu-Omul, ori numai de Preot? (T.D.L. o.c. cap. 43, p. 97). Precum fântânile în care au căzut niscai vietăți și s-au spurcat, ca și vasele care s-au spurcat, numai după ce s-au spălat și curățat bine se sfințesc ca să poată fi curate și folosite de oameni; așa și oamenii păcătoșiți, numai după ce se curăță prin spovedanie adevărată și canonisire, se învrednicesc de Dumnezeiasca Împărtășanie, altfel se primejduiesc (Mt. 22 11-13; 9 16-17; 25 3, *8*-12, *24*-30, ti-45; 22 48-51; F. Ap. 5 1-11; 8 18-24; 1 Cor. 10 16-17, *2*0-22; Evr. 10 26-29).

Dacă pentru aducerea darului la Sf. Altar trebuie a ne împăca cu cei pe care i-am jignit, nedreptățit, jefuit, etc, cu cât mai mult aici? Cu atât mai mult cu cât Dumnezeiasca Împărtășanie e nemărginit de superioară darului adus la Sf. Altar (Mt. 5 23-4; Evr. 9 11-14, *23*-28). Paștile noastre din Sf. Biserică Ortodoxă, adică Dumnezeiasca Împărtășire cu însuși P.S. și Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, nu sunt paștile simple sau numai figurat cu o simplă moliftă (ca la Calvini) care se dă cu polonicul sau cu lingura în ulcele creștinilor de peste munți. Și acolo la Creștinii Ortodocși e o nesfârșit de mare deosebire între paștile ce se dau tuturor cu o simplă moliftă și Paștile cele Mari și preasfințite, adică Dumnezeiasca Împărtășanie sau Cuminecătură, care se dă numai de Arhierei sau de Preoți numai acelora care s-au spovedit câte unul, li s-a dat și și-au împlinit canonul, pregătindu-se anume pentru această unire cu Hristos.

Așadar, Dumnezeiasca Împărtășire cere anume o imperioasă pregătire prin Sfânta Spovedanie adevărată, individuală, cu facerea roadelor vrednice de pocăință, pentru a se folosi și nu numai simplele molifte sau dezlegări ca la paștile cele mici. La micul paște făcut cu rugăciunea litiei sau artosului, merge și cu o moliftă făcută peste zeci, sute și mii de persoane. Aici la Împărtășirea cu P.S. Trup și Sânge al Domnului trebuie o pregătire cu mult mai serioasă, cât se poate mai desăvârșită, cu cât Dumnezeiasca Împărtășanie sau Cuminecătură e superioară acelor pești mici, figuri sau închipuiri.

Unii, rezemându-se pe duhul vedeniilor (!!!), dau Sf. Împărtășanie tuturor, fără a-i mai pregăti cu Sf. Spovedanie individuală și facerea roadelor vrednice de pocăință după rânduiala Ortodoxiei. Dar noi știm că sunt și vedenii bune și vedenii false, rele, primejduitoare (Vezi „Oglinda Duhovnicească", pp. 297-340; 1065-1107) de autor). Felul lucrării celei mai înalte adevereşte veritabilitatea vedeniilor. Se mai bazează în darea Dumnezeieștilor Taine fără buna pregătire pe „minuni" și că „locul e sfânt și-i sfințește pe toți". Și aici diavolul, care constrâns de sus a spus Sfântului Macarie Alexandreanul, că: „Fără de noi (diavolii) nicio cântare bisericească nu se face și nicio adunare monahicească nu se săvârșește" (V. Sf. 19 Ian. o.c. pp. 966-8), luptă a stinge lumânarea aprinsă care trebuie să lumineze; războiește să amăgească, să atragă în slujba înșelăciunii și pe unii din cei aleși (Mt. 24 24). Multe din Sfintele Biserici și Mănăstiri s-au făcut pe anumite locuri unde s-au arătat vedenii și s-au făcut și minuni; ele însă trăiesc ca și fiecare creștin, cât timp rămân în Cuvântul lui Dumnezeu și în rânduielile sfinte ale dreptei credințe. Minunea se face de sus pentru deschiderea ochilor celor puțin credincioși și chemarea lor la mântuire, cum s-a făcut cu Saul-Pavel în

drumul Damascului (F. Ap. 9 1-19), cu generalul roman Plachida — Eustatie când a văzut pe Mântuitorul în Crucea luminată dintre coarnele cerbului pe care voia să-l vâneze (V. Sf. 20 sep.), cu păcătoasa Maria egipteanca, când o putere nevăzută a oprit-o a intra în Sf. Biserică ca să sărute Crucea Mântuitorului (V. Sf. 1 aprilie), ș.a.m.d.

Când credința bună s-a înfiripat și crește tinzând spre desvârșire prin adevărata alimentare din Tezaurul Sfânt al unicei Biserici a lui Dumnezeu, nu mai e trebuință de vedenii și minuni. Minunea cea mai mare cum adeverește și un Sfânt Părinte este a ne cunoaște greșelile, păcatele noastre și să ne îngrijim cât mai grabnic a ne curăța de ele. Ei bine, aici vrăjmașul mântuirii oamenilor, bate război mai tare și mai camuflat, pentru a atrage în cursă și în iadul lui sumedenii de Suflete, silindu-le să sară pe aiurea, peste rânduielile Sfintei Biserici, adică nepregătiți pentru a se Împărtăși cu „Sfintele" ce se dau cu folos numai „Sfinților", adică celor curățiți de păcate (Mt. 16 19; 18 15; Ioan 20 22-25; 5 22-25; Mc. 2 5-11; 1 5; F. Ap. 19 78-79; 1 Ioan 1 9, *8, 10, 7*; Apc. 1 5-6; 5 9-10; 7 9-17).

Privitor la îndemnul ce se face că: „locul e sfânt și cei ce calcă pe el se sfințesc", noi știm că lui Moise la rug și lui Isus Navi li s-a poruncit: „Dezleagă-ți încălțămintele de la picioarele tale că locul pe care stai tu este sfânt" (Eș. 3 1-5; Is. Navi 5 15-15). Tot astfel i se poruncește și oricărui cleric sau creștin, mai înainte de a merge la Sf. Împărtășire ori în care Sfântă Biserică, Schit sau Mănăstire ar fi, să-și dezlege, prin spovedanie individuală și canon, legătura păcatelor sale și apoi să se Împărtășească. Mai știm din înțelepciunea bine-credincioșilor străbuni, că: „Nu locul sfințește pe om, ci omul sfințește locul", atunci când umblă după Dumnezeu și nu nesocotește sfaturile Bisericii Lui, pentru că: „Cine nu are Biserica de mamă, nu are nici pe Dumnezeu de Tată" (Sf. Ciprian; Prov. Sol. 1 8; 6 20; 2 Lege 32 7).

Mântuitorul înfiera aspru pe iudeii „gură cască" care umblau alături de dreapta credință, „cerând să li se arate vreun semn din cer". Oftând adânc, a zis: „Neamul viclean și preacurvar caută semn și semn nu i se va da lui decât semnul Proorocului Iona... Voi, de nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede" (Mt. 12 58-59; 16 4; Mc. 8 11-12). Prin aceste cuvinte Mântuitorul vrea să-i tragă de la necredința alergătoare după vedenii, semne și minuni, la luminata credință adevărată care mântuiește, la învățătura Dumnezeieștilor Scripturi și la sfaturile unicei Sale Biserici. Sf. Ap. și Ev. Luca în Faptele Apostolilor (F. Ap. 2 46; 20 7), arată cum creștinii primari se Împărtășeau în toate zilele pentru a fi gata zilnic a-și da viața pentru Hristos, deoarece în acele grele prigoane nu erau siguri de viață de dimineață până seara, nici de seara până dimineața. Păstorii și păstoriții aceia de aur se Împărtășeau și pentru curățenia, evlavia și zelul lor Sfânt. „Ei — zice Sf. Ciprian, ep. 55- primind Trupul și Sângele lui Hristos, se pregăteau să moară, pentru Dânsul". După încetarea prigoanelor, creștinii nemaifiind expuși a-și da viața pentru Hristos, se Împărtășeau mai rar, unii numai odată în an. Chiar și pustnicii: unii pentru smerenie și mare cucernicie, alții poate că nu se simțeau vrednici, deși erau cu înaltă viață, se Împărtășeau o dată în an, ori la doi ani (Sf. Ioan Hrisostom, Om. 17 la Evr.; Sf. Ambrosic, Sacram. V, *4*).

Vorbind despre Împărtășirea multora de obicei, Sfântul Ioan Hrisostom zicea: „Mulți se Împărtășesc de frica morții, dar tot în iad se duc...". Altă dată fiind întrebat care Împărtășire e mai bună, cea deasă ori cea rară, Sfântul a zis: „Nici cei care se Împărtășesc o dată în an, nici cei care se Împărtășesc mai de multe ori sau mai des, nici cei de mai puține ori; ci numai cei ce au inimă curată, viață neprihănită, știința gândului curat, să se apropie. Cei care nu sunt așa, nici măcar odată... Socotește cum te necăjești asupra vânzătorului, asupra răstignitorilor, vezi să nu te faci și tu vinovat Trupului și Sângelui lui Hristos... Mulți se Împărtășesc cu Trupul lui Hristos, prost, cum se întâmplă, mai mult din obicei și din rânduială decât din buna socoteală și înțelegere. Așa zic ei: „De va sosi patruzecimea — Postul Mare — ziua Arătărilor, să nu treacă aceste zile fără a ne Împărtăși". Dar nu aceasta e primirea Sfintelor Taine, ci lămurirea în credință și curățenia Sufletului. Cu acestea apropie-te. Fără aceasta niciodată... Vremea apropierii să ne fie nouă știința gândului curat... Acestea le zic către voi care vă Împărtășiți și către voi Diaconilor care slujiți. Este trebuință a grăi și către voi care cu multă osârdie, cu mare grijă și cucernicie, trebuie a împărți Darurile acestea, care aveți mare răspundere pentru aceasta.

Dacă voi știți pe careva cu vreo răutate, și-i îngăduiți a se Împărtăși la Masa aceasta, să știți că Sângele Lui din mâinile voastre se va cere. Măcar Voievod, ori eparh, ori încununat cu coroană, dacă se apropie cu nevrednicie, oprește-l cu tărie, că tu ai mai mare stăpânire decât acela... Vezi dar tu Diacone, sau tu Preotule... nu da sabie în loc de hrană, sau măcar din nebunie de va veni acela să se

Împărtășească, oprește-l și să nu te temi... Dacă nu îndrăznești tu să-l oprești, adă-l la mine. Nu voi îngădui să se facă aceasta (adică să se Împărtășească fără cuviincioasa pregătire). Mai bine prefer a mă despărți de Suflet decât a da Sângele Stăpânului celor nevrednici (nepregătiți). Sângele meu prefer a se vărsa mai înainte, decât a da Sângele cel atât de înfricoșat celor ce nu se cuvine... Acestea le zic nu ca să-i opresc, nici ca să-i chem; ci, ca înfricoșându-i, să-i întoarcem să poarte mai multă grijă de dânșii (prin supraalimentarea lor cu Cuvântul lui Dumnezeu, spre a redeveni lăcașuri Sfinte vrednice de Împărtășirea cu Hristos Dumnezeu (2 Lege 6 4-9; Is. 1 76-19; Ioan 8 51;~5 24-29; 8 35; 14 27, *23* 539-46; Lc. 11 28; Efs. 5 4, *7*9; Cols. 3 16; 1 Cor. 3 16). Așa făcând, pe Dumnezeu îl vom face milostiv, pe mulți care se Împărtășesc după vrednicii îi vom afla. Iar pentru sârguinta noastră și purtarea de grijă pentru ei, vom lua plată bună...".

Din aceste câteva sfătuiri ale Sf. Ioan Gură de Aur, reiese clar ca preoții să dea voie și să Împărtășească numai pe cei pregătiți; iar nepregătiții să nu cuteze a se Împărtăși decât numai după buna pregătire, pentru a nu se primejdui, sau osândi vremelnic și veșnic (Mt. 22 12-13; 25 1, *3, 7*-12, *24*-30).

Așa a oprit Sf. Ambrozie, Episcopul Mediolanului, pe împăratul Teodosie (cu al cărui ordin se uciseseră 7000 de răzvrătiți). Când a venit împăratul pentru a intra în Sfânta Biserică, Sfântul Ambrozie l-a oprit, zicându-i: „Doamne, se poate să nu simți încă enormitatea măcelului săvârșit din porunca ta? Strălucirea purpurei nu trebuie să te împiedice a cunoaște slăbiciunea corpului acesta acoperit așa de măreț! Ești zidit din aceeași humă ca și supușii tăi; numai Unul este Domnul, Stăpânitorul lumii. Cu ce ochi vei privi tu Templul Său? Îndrăznești oare, rugându-te, să ridici aceste mâini mânjite încă de sângele vărsat pe nedrept? Oare cu acele mâini mânjite de sânge, vrei să primești pe Hristos? Retrage-te dar și să nu mai îngreuiezi crima de care ești vinovat. Primește cu supunere ce-ți impune Domnul; este aspru, dar bun, pentru că dă vindecare Sufletului...". Împăratul Teodosie se supuse și primi canonul ce i se impuse. Se retrase în palatul său și trecură opt luni fără să meargă la Sf. Biserică.

Chiar și numai din aceste cuvinte reiese destul de clar că Preoții să nu dea cu grăbnicie Dumnezeieștile Taine, ci numai după o matură cercetare și chibzuială, ca să-i folosească și să nu-i primejduiască. Cine dorește a se Împărtăși mai des, poate, dar numai după o bună pregătire, cu spovedirea tuturor păcatelor și facerea roadelor vrednice pocăință, ca să nu cadă în certarea Dumnezeiască (M.O. o.c. răsp. întreb. 90; 112; 113; 114; 107; 1 Cor. 11 28, *27*-32).

Dumnezeieștile Taine se dau celor bine pregătiți, învoiți de Duhovnic, după un post și rugăciuni de o săptămână, cinci zile, ori cel puțin trei zile, nu oricum s-ar întâmpla: murdari, ghiftuiți de mâncăruri, beții, fumat, cântări curvești și alte blestemății. Fiecare este dator a se curăța zilnic în acest scop, a se pregăti, a le dori totdeauna, însă pentru smerenie, să se atingă mai rar de ele, pentru a nu-și slăbi evlavia față de Dumnezeieștile Taine prin deasa obișnuință a apropierii și Împărtășirii fără pregătirea, respectul, frica și umilința cuvenită.

Privitor la pregătirea pentru Dumnezeiasca Împărtășire, Mântuitorul ne atrage atenția serios cu pilda petecului nou la haină nouă, nu veche... a vinului nou numai în foi noi și nu vechi... a celui aflat la ospăț fără haină de nuntă... a fecioarelor neînțelepte fără untdelemn în candele... a slugii viclene și lenește, care n-a înmulțit talantul încredințat... a nemilostivilor (Mt. 9 16-17; 22 11-13; 25), pârâșii, clevetitorii, diavolii, trădătorii, Iudele Iscariotenești, multiplicatorii păcatelor altora, antihriștii (Apc. 12 70, *7*5; Fac. 3 7-5; Iov 1 9-12; 2 4-5; Zahî 3 1-5; 1 Cor. 6 910; Ioan 6 70-71; 13 30-31).

Sf. Ap. Pavel atrage atenția tuturor celor ce vin a se Împărtăși, zicând: „Să se cerceteze mai întâi omul pe sine și numai așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar. Că cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă sieși mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului..." (1 Cor. 11 29-32), atrăgând asupră-i pedepse, boli și moarte. Prin cuvintele acestea Apostolul, ca și Mântuitorul, pune judecător pe cel ce vrea a se Împărtăși, pe el însuși, deoarece nimeni nu cunoaște ale omului decât numai duhul omului. Ceea ce știe Duhovnicul din câte i-a mărturisit, e prea puțin față de ceea ce știe duhul lui (1 Cor. 2 11; comp. Ioan 3 8; Prov. Sol. 20 7). Eu — vrea a spune Apostolul — nu-ți pun alt judecător care să te judece despre aceasta, ci pe tine însuți te pun judecător ție; judecă-te și cercetează-te tu pe sineți cu conștiința ta. Apoi apropie-te de Dumnezeieștile Taine și te Împărtășește. Cum te vei cerca și pregăti, așa te vei folosi ori te vei păgubi, te vei ferici ori te vei primejdui. De felul cercetării și pregătirii tale depinde mântuirea ori osândirea ta.

„Pus-am înaintea ta: binecuvântarea și blestemul, binele și răul, apa și focul, viața și moartea. Alege viața ca să trăiești, tu și semința ta” (2 Lege 30 75, *19*).

ÎN SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE E ÎNSUȘI HRISTOS DUMNEZEU. Precum hârtiile de 5, *10, 25, 10*0 de lei, etc, își dobândesc valoarea din ceea ce-i imprimat pe ele, deși hârtia simplă nu valorează niciun ban, așa și Pâinea și Vinul simple, de un foarte mic preț fiind, prin Taina Dumnezeiestei Împărtășanii, capătă un preț nemărginit prin Mântuitorul, Care a scris pe ele când le-a binecuvântat, zicând: „Luați, mâncați, Acesta este Trupul Meu... Beți din Acesta toți, Acesta este Sângele Meu... Aceasta să o faceți spre pomenirea Mea” (Mt. 26 26-28; Lc 22 19; 1 Cor. 11 23-32). Sf. Arhiereu Nifon a văzut în timpul sfințirii Darurilor și a săvârșirii înfricoșatei Taine, că s-a apropiat unul din Îngeri, care era mai luminat și luând un cuțit, a înjunghiat Pruncul. Apoi după aceea, același Înger, mai luminat, a luat Sângele ce curgea și l-a turnat în Pahar; iar pe Prunc L-a pus iarăși pe Disc. După aceasta Îngerul a stat iarăși în a sa rânduială, în mulțimea Îngerilor ce stăteau cu multă cucenicie. După ce s-au lucrat acestea, s-a făcut Împărtășirea cu Dumnezeiestile Taine. Atunci Sf. Nifon a văzut că fețele unora din cei ce se Împărtășeau erau luminate ca soarele; iar ale altora întunecate și înnegrite ca ale unor arapi. În acel timp, Îngerii care stăteau înainte, luau seama care și cum se apropie de Dumnezeiasca Împărtășanie... Îngerii încununau pe credincioșii care se Împărtășeau cu vrednicie, iar de către cei ce se Împărtășeau cu nevrednicie, se întorceau și se mâhneau.... (Vezi pe larg V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1192-3; și „Biblioteca Ortodoxiei”, Nr. 94, pp. 2723-2763, de autor).

CREDINCIOȘII CARE SUNT ÎN CANON SUNT SUPERIORI CELOR CE SE ÎMPĂRTĂȘESC FĂRĂ PREGĂTIREA CUVENITĂ. Domnul Dumnezeu, după înaltul Său Sfat Dumnezeiesc, a zidit pe om din lumea nevăzută cu Sufletul și cu trupul din cea văzută, după Chipul și Asemănarea Sa (Fac. 1 25-31; 2 7-24; 5 1-3; 9 6/1 Cor. 11 3-7; Efs. 2 19-22; 4 11-16”, *24*; Cols. 3 10; Iac, *3* 9; Ioan 1 12-13; 3 3-8; 14 21-23; 17.9, *2*0-26; 1 Petru 2 1-9; 1 Ioan 3 1-3; Apc. 1 5-6; 5 9-10; 7 3-17). Omului acesta zidit așa de minunat, împărat și stăpânitor a tot pământul și a celor ce nu sunt pe el, i-a zidit Dumnezeu cu Dumnezeiestile Sale Mâini, ca un palat și cetate împărătească: Raiul pământesc, așezat în Eden, în care viețuind, avea o minunată viață plină de îndestulări, desfătări, veselii și fericiri. Edenul, situat în partea răsăritului, mai sus decât tot pământul, cu o climă temperată, luminată, cu un aer foarte fin și curat, acoperit cu plante veșnic înflorite și revărsătoare de o plăcută și îmbelșugată mireazmă, cu frumusețI și podoabe foarte plăcute, avea sădiți în mijlocul său doi pomi: pomul vieții și pomul cunoștinței binelui și răului, rânduit ca o încercare sau exercițiu al ascultării ori neascultării omului. Cât timp a ascultat omul porunca lui Dumnezeu, a trăit foarte fericit. După un timp însă, călcând porunca, a căzut din binele și fericirea aceea minunată. S-a izgonit din Rai în pământul blestemat, unde a căzut în multe tulburări, suferințe, primejdii, nefericiri și moarte vremelnică și veșnică, dimpreună cu tot neamul omenesc. Dumnezeu a făcut pe om foarte bun, așezându-l în fericire. Omul însă, prin voia lui slobodă a căzut, ascultând mai mult de diavolul-șarpe decât de Creatorul și fericitorul său, cufundându-se astfel din ce în ce mai mult în grozăviile suferințelor vremelnice și veșnice.

La împlinirea vremurilor, Dumnezeu Cuvântul, Fiul Tatălui Ceresc, Se pogoară din ceruri, Se întrupează de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și Se face Om. Activează, pătimește, Se Jertfește și Se proslăvește și așa lucrând, îl rezidește pe om a doua oară după Chipul și Asemănarea Sa, repunând în Sufletul omenesc credincios Harul Său. Acesta poartă în sine Chipul lui Dumnezeu după întreită putere, având numai o fire prin cele trei puteri: pomenirea, înțelegerea și voia. Astfel, cu pomenirea se aseamănă lui Dumnezeu Tatăl, cu înțelegerea lui Dumnezeu Fiul și cu voia lui Dumnezeu Duhul Sfânt. Precum în Preasfânta Treime sunt trei Fețe, însă nu trei Dumnezei, ci numai Unul; așa și în Sufletul omenesc, deși sunt trei puteri sufletești, însă nu sunt trei Suflete, ci numai unul.

Sufletul omenesc primește într-însul Chipul lui Dumnezeu în vremea zidirii sale de la Dumnezeu; iar Asemănarea lui Dumnezeu o primește într-însul când se botează și se îmbracă în Hristos. Asemănarea aceasta foarte minunată o păstrează Sufletul într-însul câtă vreme stă în legământul făcut înainte de primirea Sfântului Botez, adică: „Mă lepăd de Satana și de toate lucrurile lui și de toți Îngerii lui și de toată slugărnicia lui și de toată trufia lui... M-am lepădat. Mă împreunez cu Hristos, cred Lui ca Unui Împărat și Dumnezeu... Mă închin Lui și-I slujesc Lui (Vezi mai pe larg lepădările de Satana din Moliftelnic și Aghesmatar). Când însă nesocotește legământul acesta Dumnezeiesc și calcă, rupe testamentul, neținând seamă de clauzele lui și se întoarce la stăpânul

dintâi, la Satana, atunci bietul Suflet pierde Asemănarea lui Dumnezeu dintr-însul. Când folosește adevărata pocăință, ca: David, Manase, Maria Magdalena, Samarineanca, fiul risipitor, Petru, Pavel, Maria egipteanca și alți mulți păcătoși notorii, relepădându-se de Satana și de toate slujirile sau păcatele, prin reîntoarcerea la Hristos cu spovedanie amănunțită, cu facerea roadelor vrednice de pocăință, cu îndreptarea credinței și a viețuirii creștinești, prin ascultarea și păzirea Cuvântului lui Dumnezeu... treptat, treptat, creștinii sau creștinele, iarăși se învrednicesc a se ridica pe treptele Creștinătății, de pe care căzuseră și iarăși recapătă Darul Duhului Sfânt, iarăși redevin treptat Biserici vii ale lui Dumnezeu. Aceasta se face pe măsura împlinirii canonului cuvenit, pe măsura îndreptării celor căzuți. Până la această bună îndreptare și ridicare, penitenții se mai amână de la Dumnezeiasca Împărtășire cu Preasfântul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, luând, cu blagoslovenia Duhovnicului lor, numai jumătate de Împărtășanie, adică Agheasmă Mare și Sf. Anafură ori Părticică.

Orice fel de canonisiri: rugăciuni, mătănii, citirea cărților folositoare și luminătoare de Suflet, cercetarea Bisericilor, fapte de milostenii spirituale și trupești, posturi, înfrânări de la anumite mâncăruri, fapte bune, ș.a. e bine să le împlinească penitenții pentru ușurarea și curățirea de păcate și îndreptarea lor. Canonul nu urmărește pedepsirea păcătoșilor, ci ușurarea lor, facerea roadelor vrednice de pocăință și mântuirea lor. Cei care țin acest canon ce li s-a dat, se folosesc sufletește mult, mai mult decât cei care se Împărtășesc fără pregătirea cuvenită.

Aceasta reiese și din învățăturile ce se dau penitenților cu păcate mai grele după rânduiala Sfintei Spovedanii, astfel; „Fiule! Atâția ani poruncesc Dumnezeiești Părinți să nu te Împărtășesc cu Sfintele Taine, ci numai să bei Agheasmă mare. De vei ține să nu te Împărtășești cu Sfintele Taine, ți se vor dezlega păcatele tale; iar de vei îndrăzni, peste porunca Sfinților Părinți, ca să te Împărtășești, atunci te vei socoti al doilea Iuda. Dacă însă vei fi bolnav și tare slab, temându-te de moarte, atunci să te Împărtășești. Și de te vei însănătoși, iarăși vei rămâne în anii ce ți s-au poruncit, până când vei împlini canonul. Dacă te vei Împărtăși de frica morții, împlinind canonul cel dintâi, ți se va socoti alt canon pentru Împărtășire, și-l vei împlini și pe acela” (M. o.c. pp. 70 — 1).

Vedeți cât de groaznic se încarcă și se primejduiesc aceia care peste canonul rânduit sau cuvenit aleargă la alți Duhovnici să se mărturisească mai ușor și să se Împărtășească mai grabnic? Cad din Dar, se despart de Biserica lui Dumnezeu și ei și Duhovnicii care-i primesc și-i Împărtășesc peste rânduiala Sfinților Părinți (P.B.G. o.c. p. 115 117; Sf. Nichifor, *27*; Sf. Ioan Hrisostom, com. la 2 Cor. 14; Sim. Tes. cap. 251-264; P.M.B. gl. 85, p. 498; Sf. Grigore de Nyssa, *4*; Sf. Vasile, *59*).

Spre a face pe cei nepricepuți, neînțelegători, îndărătnici și indiferenți mai atenți și osârdnici în împlinirea canonului dat, ce și-au luat mai înainte de a se Împărtăși fără cuvenita pregătire și îndreptare, dăm aici arătarea pedepsei unor Împărtășiți fără pregătirea trebuincioasă.

În cartea Arhiereilor romani, se arată că unii s-au Împărtășit cu nevrednicie în ziua Sfintelor Paști și apoi s-au dat la desfătare, beție și alte desfrânări, fără vreo evlavie către cele Dumnezeiești și sfințite Taine, pe care le-au primit. Din această pricină Dumnezeu S-a mâniat pentru prea multa lor defăimare și le-a dat cuvenită pedeapsă, pentru că atât sânge curgea din spurcatele și necuratele lor guri, încât au murit sufocați, fiindcă sângele intra până în cele mai dinăuntru ale lor, strâmtorându-le inima de mulțimea sângelui. Dar nu numai această pedeapsă le-a dat Dumnezeu, ci atât de repede și nemăsurată ploaie a trimis, încât le-a stricat toate semănăturile lor: grâul, ovăzul... și altele asemenea. Și încă nu numai atât, ci și niște șerpi și balauri au ieșit prin multe locuri, au mâncat ticăloasele lor trupuri și au omorât pe alți mulți oameni ai orașului. Adunându-se Preoții, au făcut Litanie — rugăciune obștească — către Domnul, ca să le arate pricina acelei urgii. Rugându-se pentru aceasta și un om îmbunătățit, i s-a arătat Îngerul Domnului și i-a zis: „Cine ar fi defăimat pe fiul împăratului pământesc și l-ar fi aruncat într-o temniță întunecoasă și în noroi împuțit, câtă pedeapsă i-ar fi trebuit?” El a răspuns: „Unul ca acela era vrednic să-l sfărâme în mii de bucăți!” Îngerul iar l-a întrebat: „Dar cel ce va defăima pe Fiul lui Dumnezeu, pe Cerescul Împărat, și-L va primi în spurcata sa gură, fără să fie pregătit prin pocăință și mărturisire și pe urmă iarăși, după ce-L va primi, să cadă în necurăția trupului, ce pedeapsă i se cuvine?” El a răspuns: „Să se ardă de viu și ca un eretic rău credincios să se anatematisească”. Atunci Îngerul îi zise: „Această fărădelege au făcut acești necredincioși și nerușinați, care s-au Împărtășit cu nevrednicie la Sfintele Paști și pe urmă iarăși au jucat, s-au îmbătat și au curvit. Pentru aceasta Cel Atotputernic S-a mâniat și v-a trimis această pedeapsă”. Acestea auzind acel îmbunătățit bărbat, a spus celorlalți vedenia și toți Preoții săvârșind

Dumnezeiasca Slujbă, au lăudat pe Dumnezeu și așa a încetat furtuna și balaurii au pierit (M.P. o.c. pp. 403-4).

Pentru a nu cădea în pedeapsă vremelnică și veșnică, penitenții trebuie mai întâi a-și curăța și repara casa — ființa lor — prin împlinirea canonului cuvenit sau facerea roadelor vrednice de pocăință și apoi să primească, prin Împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine, pe Împăratul împăraților Hristos Dumnezeu-Omul, ca să se folosească și nu să se primejduiască.

Prin împlinirea canonului, citirea, ascultarea și păzirea Cuvântului lui Dumnezeu, penitenții se refac treptat, se dezbracă de omul cel vechi și se îmbracă în Omul cel nou, devin fericiți și locașuri — Biserici — vii ale lui Dumnezeu. „Lepădați — strigă Apostolul — de la voi toate acestea: mânia, iuțimea, răutatea, defăimarea, cuvântul de rușine din gura voastră, nu grăiți minciună unul către altul, dezbrăcați-vă de omul cel vechi dimpreună cu faptele lui... și vă îmbrăcați în Omul cel nou...” (Cols. 3 8-10 Efs. 4 22-24; Faci 26). „Iată — zice Mântuitorul Hristos — stau la ușă și bat! De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine... Fericiți cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe dânsul... Cel ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este care Mă iubește pe Mine. Și cel ce Mă iubește pe Mine, iubi-se-va de Tatăl Meu și Eu îl voi iubi pe el și Mă voi arăta lui... De Mă iubește cineva pe Mine, va păzi cuvântul Meu și Tatăl Meu îl va iubi pe el și la el vom veni (Eu, Tatăl și Duhul Sfânt) și lăcaș la dânsul vom face...” (Apc. 3 20; Lc. 11 28; Ioan 14 27, *23*).

Vedeți? Numai în urma împlinirii canonului dat de iscusitul Preot-Duhovnic sau facerea roadelor vrednice de pocăință (Mt. 3 8) păcătoșii și păcătoasele, treptat se dezbracă de omul vechi cu viciile lui și se îmbracă în Omul nou cu virtuțile lui, primește pe Hristos și devine fericit prin ascultarea Cuvântului Dumnezeiesc și păzirea lui. Prin alimentarea, agonisirea și păzirea poruncilor și învățăturilor Dumnezeiești, redevine treptat Lăcaș, Biserica lui Dumnezeu în care sălășluiește însuși Dumnezeu (I Cor. 3 16; 6 19 20; bis. 2 21; Rom. 8 9, *14*-18, *26*-39; F. Ap. 17 26-31; Ioan 7 23~26)

Cuvioasa Maria egipteanca, deși nu se Împărtășise cu P. S. Trup și Sângele Domnului vreo 47 de ani, fără numai cu rugăciuni și osteneli duhovnicești; a fost văzută de Avva Zosima în pustiul Iordanului mergând pe deasupra apelor ca pe uscat și pe când se ruga, plutea în văzduh sus, deasupra pământului (D. Ag. o.c. pp. 540-543; V. Sf. 1 aprilie, o.c. p. 17). De asemenea și alți plăcuți ai lui Dumnezeu, care pentru smerenie se Împărtășeau cât mai rar.

În a patra cerere a rugăciunii Domnești „Tatăl nostru”: „Pâinea noastră cea spre ființă, dă-ne-o nouă astăzi” (Mt. 6 77; Lc. 11 3), ni se adeverește de sfinții tâlcuitori, de dreptarul Ortodoxiei „Mărturisirea Ortodoxă” în partea a doua, răspunsul întrebării 19, că în această „Pâine” se cuprinde:

1) Hrana cea aleasă a Sufletului nostru, care este Cuvântul lui Dumnezeu, despre care grăiește Sf. Scriptură: „Nu numai cu pâine va trăi omul; ci cu tot Cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu” (Mt. 4 4; Lc. 4 4; 2 Lege 8 3). Deci, ne rugăm ca Dumnezeu să ne izbăvească de foamea Cuvântului Său cel Sfânt, care este învățătura lui Hristos, fără de care omul cel dinăuntru (Sufletul) moare, ca și cum ar fi sfârșit de foame, de nemâncare. Aici trebuie să ne aducem aminte de moartea Sufletului, care vine mai ales la aceia ce nu voiesc să asculte Cuvântul lui Dumnezeu și învățăturile Lui, dând prin aceasta o pildă rea.

2) Pâinea aceasta cerută zilnic, cuprinde în ea și o altă hrană a Sufletului, adică Împărtășirea cu P. S. Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Aceasta o adeverește El însuși în Dumnezeiasca Evanghelie, zicând: „Trupul Meu cu adevărat este mâncare și Sângele Meu cu adevărat este băutură. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, petrece în Mine și Eu în el” (Ioan 6 53-58). Aceasta o adeverește și Apostolul, sfătuind pe creștini a se Împărtăși numai cu o cât mai bună pregătire și nu oricum s-ar întâmpla, zicând: „Paharul binecuvântării pe care-L binecuvântăm nu este oare Împărtășirea cu Sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este oare Împărtășirea cu Trupul lui Hristos?... Eu am primit de la Domnul ceea ce v-am dat vouă și anume, că Domnul Iisus în noaptea în care a fost vândut, a luat pâine și mulțumind, a frânt și a zis: „Luați, mâncați, Acesta este Trupul Meu, Care se frânge pentru voi. Aceasta să faceți în amintirea Mea”. De asemenea luând și paharul după cină, a zis: „Acest Pahar este Așezământul cel Nou întru Sângele Meu. Aceasta să faceți de câte ori veți bea în amintirea Mea. Pentru că ori de câte ori mâncați Pâinea aceasta și beți acest Pahar, vestiți moartea Domnului până va veni. De aceea, cel ce va mânca Pâinea aceasta, sau va bea Paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele

Domnului. Să se ispitească dar omul pe sine, și numai așa să mănânce din Pâinea aceasta și să bea din acest Pahar, Căci, cel ce mănâncă (și bea) din Ele cu nevrednicie, acela mănâncă și bea sieși osândă, nesocotind Trupul Domnului. De aceea mulți dintre voi sunt bolnavi, betegi și nu puțini mor. Căci dacă ne-am judeca pe noi înșine, atunci n-am mai fi judecați. Fiind însă judecați, ne pedepsim de Domnul, ca să nu fim osândiți cu lumea... Nu puteți fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor, nu puteți bea Paharul Domnului și paharul dracilor...” (1 Cor. 10 76; 11 23-32; 10 21-23).

Așadar, ca să ne Împărtășim cu vrednicie cu această hrană, adică după hrănirea cu Cuvântul lui Dumnezeu, păzirea lui și facerea roadelor vrednice de pocăință, noi, prin această cerere, îl rugăm să ne-o dea El, adică, cu Harul (bunelor pregătiri) și iubirea lui de oameni. Astfel, când ne vom face părtași de aceste două hrane, atunci vom avea în noi Împărăția lui Dumnezeu cea din ceruri. „Iată, Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru” (Lc. 17 27). După acestea Dumnezeu ne va da, ca adaos și toate lucrurile trecătoare și stricăcioase, de care are trebuință firea noastră, precum este scris: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și Dreptatea lui și toate acestea se vor adăuga vouă” (Mt. 6 33).

3) Prin cuvântul „pâine” se cuprind apoi toate cele trebuitoare pentru păstrarea vieții noastre în lumea aceasta: hrană, îmbrăcăminte, adăpost, etc. Cuvântul „astăzi” înseamnă veacul de acum, până când viețuim în lumea aceasta, fiindcă în veacul ce va să fie, ne vom îndulci de arătarea și privirea lui Dumnezeu și de bucuria ce vine din aceasta.

Iată cum foarte clar învățătura dreptei credințe Creștinești, ne îndrumează pe toți — mari și mici — să ne hrănim mai întâi cu Cuvântul lui Dumnezeu: „Cercetați Scripturile... Cuvântul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi” (Ioan 5 39; Cols. 3 76). Apoi, după ascultarea, agonisirea și păzirea Cuvântului lui Dumnezeu, să ne Împărtășim cu Preasfintele și de viață făcătoarele Taine.

Observând bine, vedem clar că Dumnezeu nu fericește pe cei care se Împărtășesc des sau rar, așa cum s-ar întâmpla; ci numai pe cei care ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el... la cei care au poruncile Lui și le păzesc, sălășluiește El (Lc. 11 28; Apc. 3 20; Ioan 14 21, *23*). El atrage atenția celor ce vor a se apropia de Sfânta Împărtășanie a deveni foi (vase) noi, haine noi, oameni noi (Mt. 9 16-17; Lc. 5 36-38; comp. Efs. 4 22-24; Cols. 3-V -70; 1 Petru 2 7-9). El nu ne întreabă de câte ori ne-am Împărtășit, ci ne cere roadele vrednice de numele creștinesc ce l-am purtat, roadele vrednice de intrat în Împărăția Cerurilor (Mt. 25 10 20-23; 24 45 47; Apc. 21 27; 22 14).

MAIMUȚA ȘI PAPAGALUL. Împăratul Bizantin Mihail al III-lea obișnuia să-și petreacă viața în fel de fel de desfrânări și ori de câte ori se întorcea de la vreo petrecere, obișnuia să zică săturat de păcatele sale: „Am petrecut admirabil”. Din întâmplare avea în palat un papagal care se obișnuise să zică deodată cu împăratul: „Am petrecut admirabil”. Împăratul mai avea și o maimuță, la care ținea foarte mult.

Într-una din zile împăratul plecă la o petrecere. Papagalul plictisindu-se cu șederea, începu să necăjească pe maimuță și deodată se începu o ceartă și încăierare mare între cei doi paznici ai palatului. Lupta s-a dat pe cea mai scumpă canapea a camerei. Oricine își poate închipui că atât ghearele papagalului, cât și ale maimuței, sfâșiară canapeaua făcând-o jurubițe. Deodată sosește împăratul și intră în cameră grăbit ca de obicei; iar cei doi luptători se opresc pe dată și strigară cât îi ținu gura: „Am petrecut admirabil”.

Să luăm bine seama, iubiți creștini, că maimuța și papagalul din această istorisire suntem chiar și noi cei care alergăm cu o sete nepotolită după viața aceasta cu petrecerile și dezmierdările ei, iar Sufletul, care este zestrea cea mai prețioasă a ființei noastre, îl ținem îmbrăcat într-o haină zdrențuită de păcate și cu toate acestea avem curajul, ca după fiecare noapte de păcate, să strigăm în gura mare, fără rușine de oameni și fără frică de Dumnezeu: „Am petrecut admirabil”.

Să ne oprim odată și să ne desprindem din hora aceasta largă a păcatelor și să luăm pildă de la Sfinții Mucenici, acești dascăli ai suferinței cu Hristos și pentru Hristos și să trăim în așa fel, ca cele din urmă cuvinte ce vor zbura de pe buzele noastre, să fie: „Tată, nu le socoti lor păcatul acesta!” iar nicidecum vorbele nesocotite ale împăratului bizantin: „Am petrecut admirabil”. Să ne gândim pururea la ceasul cel mare, când ni se vor cere roadele. Parcă te aud că vei zice în acel ceas: „Doamne, m-a furat viața cu petrecerile și dulcețurile ei” și ți se va striga cu putere: „Roadele”. Te vei mai răzgândi și vei răspunde din nou: „Doamne, am murit prea de tânăr și n-am avut vreme să mă pocăiesc”, însă ți se va răspunde și mai tare: „Roadele”. Din nou îți vei lua curajul și vei zice:

„Doamne, am fost om foarte credincios și cu frica lui Dumnezeu, n-am mințit, n-am furat, n-am asuprit, n-am râvnit la avutul altuia...” însă ți se va striga din nou: „Roadele”.

Ia bine seama, că Judecătorul te va întreba ce ai făcut, iar nu ce n-ai făcut — cum plănuiești tu a răspunde la înfricoșata Judecată a lui Hristos. Nu despre credință te va întreba atunci Dumnezeu — cum îți șoptesc astăzi la ureche învățătorii cei rătăciți — ci despre roadele vieții tale, despre faptele tale creștinești.

Nu te bizui deci pe credința ta și nu te trufi, zicându-ți: „Sunt mântuit”; ci uită-te cât mai des la viața ta, la roadele tale și i-a bine seama: faptele tale sunt o aguridă sălbatică pripită la soarele mândriei, sau o poamă coaptă plăcută lui Dumnezeu? (P.L.T.N. o.c. pp. *155-7).*

DUMNEZEIASCA ÎMPĂRTĂȘANIE LUATĂ CU BUNĂ PREGĂTIRE, NE ADUCE MARE FERICIRE. Fratele unui Preot, fiind pe patul de moarte, a primit Dumnezeiasca Împărtășanie. Simțind în ființa sa o mare bucurie și fericire cerească, a început a cânta laude lui Dumnezeu. Apoi a zis: „Părinte Ceresc, în mâinile Tale îmi dau Sufletul meu!” Atunci, întorcându-și privirile spre Preotul care-l Împărtășise, zise cu față senină: „Ce mare și nemărginită bunătate din partea lui Dumnezeu, a fi Tatăl oamenilor! Și ce mare cinste pentru oameni, de a fi fiii lui Dumnezeu!”Acestea zicând, și-a dat Sufletul... (C. o.c. p. *138).*

312) Am întrebuințat Numele lui Dumnezeu, al Maicii Domnului, al Îngerilor, al Sfinților și al Sfintei Cruci la descântece, ghicitori, vrăji, farmece și alte slujiri drăcești, pentru înșelarea celor simpli?

313) Am chemat Numele lui Dumnezeu să-mi ajute a păcătui, a devia de la dreapta credință și viețuire creștinească, la credință și viețuiri anticreștinești, la idolatrii, schisme, erezii și rătăciri sectare? Am cerut prin rugăciuni și prin slujbe plătite la Preoți, de la Dumnezeu ce nu se cădea? M-am rugat lui Dumnezeu numai de obicei și de formă goală?

314) Am necinstit Numele lui Dumnezeu și numele creștinesc în multe chipuri? Am lepădat Sfântă Tradiție a Bisericii lui Dumnezeu, susținând că numai Sfântă Scriptură este izvor de credință și de mântuire?

LEPĂDĂTORII SFINTEI TRADIŢII PIERZÂND CHEIA SCRIPTURILOR DIVINE, RĂTĂCESC ÎN ÎNTUNERIC. Sfânta Tradiție sau Predaniile, sunt mult mai vechi, ba chiar străvechi față de Dumnezeiasca Scriptură. Sfânta Tradiție e mama Dumnezeieștilor Scripturi.

- *Curioșii*: Cum poate fi tradiția mama Scripturii, Bibliei, sau cum poate fi Scriptura — Biblia — fiica Tradiției?

- *Credinciosul*: Bine. Și iată cum: Domnul Dumnezeu, după ce a creat cerul și pământul cu toate câte sunt într-însele în cele șase zile ale creației, apoi a făcut Înaltul Sfat Divin, zicând: „Să facem om după Chipul și după Asemănarea Noastră, care să stăpânească peste toate...*”.* Atunci luând Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om, a suflat în fața lui suflare de viață și așa s-a făcut omul cu Suflet viu, după Chipul Său: bărbat și femeie i-a făcut Dumnezeu.

Apoi i-a binecuvântat, zicându-le: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți! Domniți peste peștii mării, peste fiare, păsări, dobitoace și peste tot pământul!” (Fac. *l; 2).* Omul: Adam și Eva, era o capodoperă, o foarte minunată lucrare, făcută cu cea mai mare măiestrie, o lucrare desăvârșită și de o unică frumusețe, în care erau puse în mic întreaga lume cerească și cea pământească, întreg Universul; microcosm în macrocosm. Așezându-l în Raiul pământesc ca într-un palat împărătesc... Adam adeseori convorbea cu Dumnezeu Creatorul a toate, ca un copil cu tatăl său iubit...

După căderea în păcat, prin nesocotirea poruncii după amăgirea șarpelui-diavol și mâncarea din pomul oprit, Dumnezeu dă omului făgăduința despre venirea Răscumpărătorului, îl învață cum să I se închine, să-I slujească cu aducere de jertfe și altele. Acele științe despre Dumnezeu și voința Lui, Adam le-a predat urmașilor săi prin cuvânt sau prin grai viu. Astfel și-a luat naștere „Sfânta Tradiție” sau „Predaniile”.

Dumnezeu însuși își deosebește anumite persoane mai vrednice, în aleșii Săi: Abel, Sil, Enoh.... Noe... Avraam... cărora le încredințează poruncile Sale. „Eu — zice Dumnezeu despre Avraam — l-am ales ca să învețe pe fiii săi și casa sa după sine și vor păzi căile Domnului, ca să facă dreptate și judecată și să aducă Domnul peste Avraam toate (binecuvântările) câte a grăit către dânsul” (Fac. *18* 19).

Dumnezeu își alege apoi pe Patriarhii: Isaac, Iacov-Israel, cei 12 cu Iosif, apoi pe alții necunoscuți de noi în cursul celor patru secole de robie sub egipteni până la Moise. De la crearea lumii până la Moise, care cel dintâi a început a scrie Dumnezeiasca Scriptură — cele cinci cărți — sunt vreo 4000 de ani. În acel foarte lung timp, toți drepții: Abel, Sit... Enoh... Noe... Melchisedec, Avraam și alții, au învățat adevărata credință numai din Sf. Tradiție sau predanii, pentru că Sf. Scriptură nu era scrisă, nu exista. Moise începe Scriptura Vechiului Testament, dar nici el n-a putut scrie toate *(2* Lege *4* 9; *6 7).* Multe adevăruri, d.p.: viața viitoare, răsplata faptelor fiecărui om după moartea sa, însemnătatea jertfelor... le lăsă el a fi cunoscute din Sf. Tradiție, poruncindu-le din partea lui Dumnezeu: „Povestiți în auzul fiilor, nepoților și strănepoților voștri, câte am făcut Eu în Egipt și semnele Mele pe care le-am arătat într-însul, ca să cunoașteți că Eu sunt Domnul" (Eș. *10* 2). Moise scriind Legea, multe din regulile pentru viața plăcută lui Dumnezeu le lăsa spre a se învăța din tradiția nescrisă, zicând: „Aduceți-vă aminte de zilele cele de demult, cugetați la anii neamurilor trecute! Întreabă pe tatăl tău și-ți va spune, întreabă pe bătrâni și-ți vor povesti" *(2* Lege *32 7).*

După Moise, Profeții vestesc poporului ales voia lui Dumnezeu. Dar nici ei n-au scris toți. Așa d. ex.: Samuel, Natan, Ilie, Elisei, ș.a. nu ne-au lăsat nimic scris, deși au profețit și au învățat mult. Învățăturile lor au rămas tot în proprietatea Sfintei Tradiții, până ce s-a ridicat careva să scrie mai târziu prin insuflarea Duhului Sfânt, în cărțile împăraților, foarte puțin din ceea ce au învățat, prezis și lucrat ei. Așa a făcut Preotul Ezdra și alții (Ezdra *7* 10-12; *2* Macab. *2* 13; *4* Împ. *22...).*

- *Curioșii*: Oare și în Noul Testament tot tradiția e mama Scripturilor?

- *Credinciosul:* Da. Ca și în Biserica Vechiului Testament și în Biserica Noului Testament Tradiția Sfântă a fost și este mama Sfintelor Scripturi ale Noului Testament.

- *Curioșii*: Cum?

- *Credinciosul*: Iată cum. Mântuitorul nostru Iisus Hristos a predicat toată Învățătura Sa prin grai viu, oral, nu în scris. Aceasta ne-o adeverește El însuși în soborul iudaic și înaintea arhiereului, zicând: „Eu am grăit lumii pe față. Întotdeauna am învățat în sinagogă și în Biserică (Templu) unde pururea se adună toți iudeii. Pe ascuns n-am grăit nimic. Ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am grăit. Iată, aceștia știu ce am grăit Eu" (Ioan *18* 20-21). Tot verbal (nu în scris) a învățat Mântuitorul și pe ucenicii Săi, atât înainte de înviere (Mt. *10...*) cât și după învierea Sa (Lc. *24* 25-27; F. Ap. *1* 3-8). .

- *Curioșii*: Ei, dar tot numai ce e scris este izvor de credință!

- *Credinciosul*: Dacă numai ce este scris ar fi unicul izvor de credință, Mântuitorul oare n-ar fi lăsat scris de Mâna Sa toată învățătura și toate Dumnezeiești le Sale descoperiri? Noi însă nu cunoaștem decât un singur loc în Sfânta Evanghelie unde ni se spune că El a scris. „Fariseii și cărturarii aduc în Biserică la Mântuitorul o femeie prinsă în desfrânare, ispitindu-L: „Învățătorule... Moise ne-a poruncit în lege ca pe astfel de femei să le ucidem cu pietre. Tu ce zici?" Atunci Iisus plecându-Se jos, scria cu degetul pe pământ, nebăgându-i în seamă..." (Ioan *8* 3 12). Cele ce a scris El atunci pe pământ nu știm. Nu știe nimeni din oameni. Nu ni s-a păstrat.

- *Curioșii*: Domnul Iisus ne trimite numai la Scriptură, zicând: „Cercetați Scripturile, că vouă vi se pare a avea într-însele viață veșnică și acestea sunt cele ce mărturisesc despre Mine" (Ioan 5 39). Așadar, numai Scriptura e izvorul credinței.

- *Credinciosul*: Cuvintele acestea au cu totul alt înțeles decât acela pe care-l susțineți voi: Mântuitorul în ziua Sâmbetei vindeca la scăldătoarea Vitezdei pe un slăbănog care bolea de 38 de ani. Slăbănogul însănătoșit, spre mirarea tuturor, își ia patul în spate, pe care zăcuse atât amar de timp și umbla. Fariseii văzând acea minune, crăpând de ciudă, i-au zis: „Este Sâmbătă. Nu ți se cade a-ți lua patul". Slăbănogul, încurajat de binele căpătat, a zis: „Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: «Ia-ți patul tău și umblă»„, arătând prin aceasta că Cel ce îl vindecase era o Persoană Dumnezeiască. Atunci fariseii întărâtându-se mai mult asupra Domnului, El le explică să știe că vindecarea slăbănogului sâmbăta e un lucru plăcut lui Dumnezeu, că altfel nu s-ar fi vindecat. Ca dovadă vie îi trimite la Scripturile Vechiului Testament (Ioan 5 39, *1*-38). Prin cuvintele acestea Mântuitorul adeverește tuturor că El este Mesia cel așteptat de Israeliți și de neamurile pământului și despre Dumnezeierea Lui; iar nu că numai Scriptura, nu și Tradiția — mama ei — ar fi izvor de bună credință.

- *Curioșii*: Tot numai Scriptura e izvor de credință, după cum scrie: „Acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristos Fiul lui Dumnezeu și crezând, să aveți viață în Numele Lui" (Ioan 20 31). Vedeți dar că tradiția nu-și mai are locul pentru mântuire?

- *Credinciosul*: Ba da, și Tradiția — mama Scripturii — ca și Scriptura, fiica ei, își are locul său folositor în actul mântuirii oamenilor. Ascultați: Chiar aici deasupra cuvintelor citate, vedem arătată Sfântă Tradiție, mama Scripturii, în cuvintele: „Multe încă și alte semne a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta". Și în alt loc: „Sunt încă și altele multe câte a făcut Iisus, care de s-ar fi scris cu de-amănuntul, mi se par că nici în lumea aceasta n-ar încăpea cărțile ce s-ar fi scris. Amin" (Ioan 20 30; 21 25). Sf. Ev. Marcu scrie că Iisus „a început a-i învăța multe" (Mc 6 31); dar ce anume i-a învățat nu ne spune. După învierea Sa, mergând cu Luca și Cleopa la Emnus, „începând de la Moise și de la Proroci, le tâlcuia lor toate Scripturile, cele ce erau pentru El... Apoi S-a înfățișat pe Sine viu Apostolilor, după Patima Sa în multe semne adevărate, timp îndelungat de 40 de zile, arătându-le lor și grăindu-le cele pentru Împărăția lui Dumnezeu..." (Lc. 24 27; E. Ap. 1.5); dar ce anume le-a arătat și i-a învățat, nu spune... Așadar, cele ce nu sunt scrise în Sfintele Scripturi, sunt în domeniul Sfintei Tradiții și folosesc pe oameni în credință și în viețuirea lor creștinească ca și Sf. Scriptură.

- *Curioșii*: Și ce vrei să ne mai spui și cu asta?

- *Credinciosul*: Vreau să vă arăt că și Sfinții Apostoli au luat o mulțime de dispozițiuni necuprinse în Sf. Evanghelie, tot din Tradiție.

- *Curioșii*: Care?

- *Credinciosul*: Dispoziția despre circumciziune (Gal. 5 1-7; 6 12-13; F. Ap. 15), despre așezarea Episcopilor (1 Tim. 3 1-7; 5 17-22; F. Ap. 14 23), a Preoților (Tit 1 5), a Diaconilor (1 Tim. 38-14; F. Ap. 6 1-6) și despre modul sau forma săvârșirii Tainelor Sfinte...

Așa, de pildă, la Botez se vorbește numai despre apă, ca element al Tainei (Ioan 3 5; F. Ap. 8 36-38) și formula rostirii cuvintelor (Mt. 28 19); iar despre modul săvârșirii nu aflăm nimic în Sfântă Scriptură, decât numai în Sfânta Tradiție.

Despre Mir-Ungere, Sf. Ap. și Ev. Marcu (Mc. 6 13), Ioan (1 Ioan 2 20-27) și Pavel (2 Cor. 1 21-22; Efs. 4 30), arată că se săvârșea pe timpul lor, dar despre modul cum se făcea nu aflăm nimic în Sf. Scriptură; ci numai în Sf. Tradiție.

Despre Taina Sfintei Împărtășiri aflăm că Mântuitorul a luat Pâinea, a binecuvântat-o și frângând-o a dat-o ucenicilor Săi. Așijderea și Paharul cu vin, poruncindu-le a face aceasta în pomenirea Lui (Mt. 26 26-28; Mc. 14 22-21; Lc. 22 7.9-20; 1 Cor. 11 21-25). Despre aceasta tot pe scurt ne vorbește și Sf. Ap. Pavel în epistola întâi către Corinteni (10 16-17), fără a ne arăta cuvintele de mulțumire, forma de binecuvântare și de frângere, zicând: „Am luat de la Domnul ceea ce am dat vouă, că Domnul Iisus în noaptea în care a fost vândut a luat Pâine..." (1 Cor. 11 23-32). Din cuvintele Apostolului „am dat vouă" reiese clar că Episcopii și Preoții din Corint știau cum să săvârșească această Dumnezeiască Taină precum învățaseră de la Apostoli, deci, după Tradiție. Așa stă lucrul și cu celelalte Taine Sfinte, ierurgii[239] și rugăciuni, despre care Sf. Scriptură ne amintește pe scurt. „Rogu-te — scrie Sf. Ap. Pavel ucenicului său Timotei Episcopul Efesului — să faceți rugăciuni, cereri, făgăduințe, mijlociri și mulțumiri pentru toți oamenii. Pentru împărați, dregători... (1 Tim. 2 1-2). În ce constau acele rugăciuni, cereri, făgăduințe, mijlociri și mulțumite, Apostolul nu ne arată, decât numai cu observarea, că: „Toate să se facă după buna-cuviință și cu rânduială" (1 Cor. 14 33-10). Rânduiala aceasta consta nu în ceea ce Apostolul le scrie, ci în ceea ce-i învățase personal: „Cele ce ați auzit și învățat de la mine, acestea să le faceți" (Filip 4.9), deci, după Tradiția ce le-o dăduse.

- *Curioșii*: Ei, mai spune Apostolul ceva despre tradiție, afară din cele ce ne-ai arătat până acum?

- *Credinciosul*: Da. Și sunt și alte multe locuri în Noul Testament în care Apostolul ne grăiește clar despre Tradiție. Ascultați: în epistola a doua către Tesalonicieni Sf. Ap. Pavel le scrie despre Sf. Tradiție sau Predanii așa: „Fraților, fiți statornici, țineți «Predaniile» care le-ați învățat ori prin cuvânt, ori prin scrisoare" (2 Tes. 2 15), Vedeți? El deosebește aici Tradiția — învățătura dată prin grai viu, de Scriptură — învățătură dată prin scris. Ucenicului său Timotei, Episcopul Efesului, îi scrie tot despre Tradiție: „Ţine forma (dreptarul) cuvintelor sănătoase care ai auzit prin grai viu de la mine, în credință și iubire, care este în Hristos Iisus" *(2* Tim. *1* 13). Și în alt loc: „Păstrează (comorile)

[239] Ierurgie — Slujbă bisericească de binecuvântare și de sfințire a oamenilor și a lucrurilor, care se săvârșește în diferite împrejurări (sfințirea apei, binecuvântarea caselor, înmormântare, parastas etc.)

ce ți s-au încredințat, depărtând înnoirile deșarte și împotrivirile științei mincinoase, pe care unii urmându-le, au rătăcit de la adevărata credință" *(1* Tim. 6 20-*21)*. Prin comorile acestea încredințate, nu vorbește de cartea Sfintei Scripturi a Noului Testament, care în mare parte încă nu era scrisă, ci de învățăturile luminătoare pe care i le dăduse prin grai viu. Mai departe iarăși îl învață despre Tradiție, zicând: „Cele ce ai auzit ele la mine... Încredințează-le la oameni credincioși" *(2* Tim. *2 2;* Gal. *1* S-9). Cele ce ați învățat, ce ați luat și ați auzit și ați văzut la mine, aceea să faceți și Dumnezeul păcii va fi cu voi" (Filip. *4* 9). Trebuie să știți ceva și mai mult. Sf. Ap. Pavel, luminătorul neamurilor, pune așa de mare preț pe marile foloase ale Sf. Tradiții, încât îi laudă pe aceia care o țin. „Vă laud — zice — pe voi fraților, că vă aduceți aminte de toate învățăturile mele și țineți Predaniile (Tradițiile) precum (verbal) vi le-am dat eu"... *(1* Cor. *112; 15* 1-11).

- *Curioșii*: Mai arată și alt Apostol care să mai vorbească despre tradiție! Așa-i că nu găsești?

- *Credinciosul*: Ba da. Iacă și Sf. Ap. și Ev. Ioan grăiește despre Tradiție, zicând: „Noi Apostolii, ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri.., aceea vă vestim, ca și voi să aveți Împărtășire cu noi... Drept aceea, ce ați auzit voi de la început, aceea să rămână în voi. De va rămâne în voi ce ați auzit din început și voi veți rămâne în Fiul și în Tatăl" *(1* Ioan *1* 1, *3*); *2* 24). În alt loc tot acest Sf. Ap. și Ev. vorbește: „Mult aș avea să-ți scriu, dar n-am voit cu hârtie și cu cerneală, căci nădăjduiesc că voi veni la voi și voi vorbi față în față..." *(2* Ioan *1* 12). Așijderea și în alt loc zice: „Multe aș avea încă să-ți scriu, dar n-am voit cu cerneală și cu pană. Nădăjduiesc însă că în curând te voi vedea și să vorbim față în față...," *(3* Ioan *1* 13-14). Ce va fi vorbit și cu unii și cu alții față în față nu aflăm scris în Sf. Scriptură. Acelea au rămas desigur în domeniile Sfintei Tradiții.

- *Curioșii*: Prin vorbele astea ai vrea să ne faci a crede, că și Tradiția ar avea același merit ca și Scriptura?

- *Credinciosul*: Chiar așa și este. Mama și fata au același merit, poate chiar și mai mult mama decât fata, deoarece născătorii conlucrează cu Dumnezeu la nașterea născuților lor. Aceasta reiese chiar din cuvintele Scripturii care grăiește de mama ei: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ..." (Mt. *15* 4) și o mărturisește: „Au nu vă aduceți aminte că încă fiind eu la voi, acestea am vorbit vouă?" *(2* Tos. 25). Varnava și Saul... ajungând în Salamina, vestiră Cuvântul lui Dumnezeu în sinagoga iudeilor (F. Ap. *13* 5). „Nimic — zice Apostolul — n-am făcut din cele de folos pe care să nu vi le vestesc și să nu vă învăț, fie cu toții de față, fie din casă în casă... Nu m-am ferit să vă învăț pe voi tot Sfatul lui Dumnezeu" (F. Ap. *20* 20 27).

- *Curioșii*: Și cu ce ne mai probezi că Sf. Scriptura ar fi scrisă pe temeiul Tradiției?

- *Credinciosul*: Tot cu aceea că Sf. Tradiție a fost la început, și apoi a venit Sf. Scriptură, ca o parte, prescurtare sau rezumat al acelora. Din acest tezaur al descoperirilor Dumnezeiești, adică din Sf. Tradiție, au luat Sfinții Evangheliști și Apostoli uneori și au pus în Sfintele Scripturi. Spre o mai bună convingere, hai să dăm și aici câteva exemple: „După fuga în Egipt și după moartea lui Irod și a celor ce căutau Sufletul Pruncului, Iosif înștiințându-se de la Îngerul Domnului, a luat Pruncul și pe Mama Lui și vin iarăși în pământul lui Israel. Auzind că Arhelau împărățește în locul tatălui său Irod, s-a temut să meargă acolo. Luând poruncă în vis, s-a dus în părțile Galileei (unde împărățea Antipa cel blând). Ajungând acolo, a locuit în cetatea ce se numește Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a zis prin Proroci, că: Nazarinean Se va chema (Mt. *2* 23, *13*-23). Citatul acesta, care nu se află în Scriptura Vechiului Testament (Ioan Hrisostom, Teofilact, Zigaben, ș.a.) de unde l-a luat Sf. Evanghelist Matei? Răspundeți. Așa-i că nu știți? Apoi iacă să vă spun tot eu: Sfântul Evanghelist Matei l-a luat din Scrieri pierdute, din Sf. Tradiție. El cugetând la profețiile ce descriu starea de înjosire a lui Mesia (Ps. *21;* Is. *53),* I-a dat supranumirea de „Nazarinean", adică disprețuit de lumea zăcândă în cel rău, întărind cu prezicerea Profeților, luată din Tradiția Vechiului Testament. Iată deci, că Sf. Tradiție e un mare izvor de inspirații Divine, pentru scriitorii Scripturilor Noului Testament. Mai vreți și alte dovezi?

- *Curioșii*: Da. Vrem.

- *Credinciosul*: Vă dăm cu toată dărnicia. Ascultați:

Sf. Ap. Pavel, adresându-se Prezbiterilor din Efes, adunați în Milet, după ce le dă în grijă păstorirea turmei Bisericii lui Hristos, pe care Duhul Sfânt i-a pus Episcopi, reamintindu-le ostenelile și lacrimile lui, le zice: „În toate v-am dat vouă pildă... Osteniți-vă ajutând pe neputincioși, aducându-vă aminte de cuvintele Domnului Iisus căci El a zis: „Mai fericit este a da decât a lua" (F. Ap. *20* 35, *16*-35). Aceste cuvinte ale Domnului de unde le va fi luat și pus acolo Sf. Ap. și Ev. Luca,

scriitorul cărții: „Faptele Apostolilor”, că nu le aflăm nicăieri în Dumnezeieștile Evanghelii. Desigur că numai din Sf. Tradiție verbală, păstrată de drept-credincioși — Păstori și pastoriți — din gură în gură și din tată în fiu.

Deși aceste dovezi sunt suficiente pentru recunoașterea Sfintei Tradiții, totuși, vă mai dăm încă trei dovezi din care să se încredințeze toți de existența Sfintei Tradiții în Biserica Vechiului și Noului Testament, spre a nu mai oscila nimeni de la Adevăr la minciună, de la lumină la întuneric, de la statornicie în Biserica Domnului la rătăciri, de la Dumnezeu la Satana.

- *Curioșii*: Dă-ne, vrem să auzim.

- *Credinciosul*: Ascultați iarăși:

1) Sf. Ap. Pavel scrie ucenicului său, Episcopul Timotei, despre Ianis și Iamvris, care s-au împotrivit lui Moise în Egipt *(2* Tim. *3* 8). Numele acestora însă nu le aflăm nicăieri în Sf. Scriptură a Vechiului Testament. Atunci dar de unde s-au păstrat și de unde le-a luat Apostolul de le-a citat aici? Din Tradiție.

2) De asemenea, în epistola Sf. Ap. Iuda, aflăm două istorisiri interesante: Mihail Arhanghelul, pricindu-se cu diavolul pentru trupul lui Moise, n-a îndrăznit să rostească judecată ocărâtoare, ci numai a zis: „Domnul să te certe pe tine diavole!” (Iuda *1* 9).

3) În a doua istorisire despre prorocia lui Enoh, ne spune așa: „Despre ei a prorocit și Enoh, al șaptelea strămoș de la Adam, zicând: „Iată vine Domnul cu miile Sale de Sfinți Îngeri, ca să judece pe toți și să mustre pe toți necredincioșii pentru toate faptele pe care le-au făcut în păgânătatea lor și pentru toate cuvintele cele aspre (de înfruntare) ce au grăit împotriva Lui păcătoșii cei necredincioși...” (Iuda *1* 14-15). Ia răspundeți-ne dacă puteți, de unde a luat Sf. Ap. Iuda aceste două istorisiri, că în Sf. Scriptură nicăieri nu se face amintire de ele? Din Sf. Tradiție, pe care unii deviați creștini o leapădă, pentru care sunt amestecați în păreri potrivnice și împărțiți în sute de partide sau secte, așa cum au fost amestecați în multe limbi și împrăștiați lucrătorii Turnului Babel (Fac. *117*-9)

- *Curioșii*: Apoi tot Scriptura e izvor de întărire în credință.

- *Credinciosul*: Da. Însă în strânsă legătură și cu Tradiția Sfântă este izvor de întărire a dreptei credințe: „Prin Silvan, credinciosul frate, puțin v-am scris vouă, îndemnându-vă și mărturisind că adevăratul Har al lui Dumnezeu este acesta în care stați... Prin descoperire mi s-a arătat mie taina, precum v-am scris pe scurt” *(1* Petru *5 72;* Efs. *3* 3). Celelalte lămuriri le avem prin Sfântă Tradiție.

- *Curioșii*: Noi ne ținem numai de Scriptură.

- *Credinciosul*: Bine. Dar de unde aveți voi Sf. Scriptură? Nu tot de la Sfânta Tradiție, de la Sinoadele Apostolice, ecumenice, locale și de la Sfinții Părinți, pe care fără nicio socoteală voi îi disprețuiți?!

- *Curioșii*: Dar ce sunt acele Sinoade? Noi nici nu vrem să știm de ele.

- *Credinciosul*: Dacă nu știți și nici nu vreți să știți, tot mai mult vă rătăciți, de Hristos Domnul și de Dumnezeu Tatăl va despărțiți... Sfintele Sinoade sunt o adunare a Păstorilor Bisericii, e putere bisericească, așezată de Mântuitorul Hristos în Biserica Lui... Aceasta reiese clar din gura Lui, Care S-a făgăduit că e în Sinodul sau adunarea aleșilor Săi, zicând: „...De nu ascultă nici de sobor (Sinod), să-ți fie ție ca un păgân și vameș... Unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor... Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi... Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pământ... Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amin” (Mt. *18* 17*, 20*; Ioan *20 27;* Mt. *28* 18-20). În această putere și Har de sus, Sfinții Apostoli se adună în trei Sfinte Sinoade:

1) Când au ales pe Matia, unul din cei 70, în locul lui Iuda Iscariotul (F. Ap. *1* 14-26).

2) Când au ales pe cei 7 bărbați bine-credincioși din marea adunare a Bisericii pentru Diaconie, pe care i-au pus înainte și i-au hirotonisit în Diaconi (F. Ap. *6* 2-6).

3) Sinodul Apostolic ținut în anul 51 d. Hs. tot în Ierusalim, unde s-a discutat chestiunea, dacă creștinii recrutați din păgâni, ar urma ori nu să se mai supună circumciziunei și ceremoniilor legii mozaice. După dezbateri, hotărăsc: „Părutu-s-a Duhului Sfânt și nouă să nu se mai pună peste voi nicio greutate, fără numai acestea: A vă feri de cele jertfite idolilor, de sânge, de sugrumat și de curvie... (F. Ap. *15...).*

Apoi au urmat din vreme în vreme cele șapte Sinoade ecumenice și Sinoadele locale, în care s-a curățat credința și viețuirea creștinească de rugina feluritelor erezii, abateri și neorânduieli.

Sfintele Sinoade mai de pe urmă au aprobat hotărârile bune ale celor dinaintea lor... Astfel, Sfinții Părinți ai Sinodului V ecumenic, ascultând câteva fragmente ale lucrărilor Sinodului din Efes și Halchidon, deși acei Sfinți Părinți se pristăviseră, le recunosc și privind la prototipul Sinod apostolic, zic: „Deși Darul Duhului Sfânt s-a transmis din belșug fiecărui Apostol, încât ei nu aveau trebuință de sfat spre a ști ce să facă; totuși, n-au hotărât asupra faptului, dacă păgânii urmează sau nu să fie circumcișI, decât după ce s-au adunat împreună și a întărit fiecare cuvintele sale cu mărturiile Sfintei Scripturi".

Sfinții Părinți ai Sinodului VI ecumenic Trulan, au fost așa de mult convinși de lucrarea Sfintelor Sinoade dinaintea lor, că n-au cutezat nici a adăuga, nici a micșora ceva.

În Sinodul VII ecumenic, la auzul rostirii Simbolului Niceo-Constantinopolitan, toți Sfinții Părinți au exclamat:„Toți așa credem, toți așa cugetăm și toți subscriem... Aceasta este credința apostolică. Aceasta este credința părintească. Aceasta este credința Ortodoxă. Aceasta este credința ecumenic (universală) întărită... Noi urmăm vechii legiuiri a Bisericii, păstrăm hotărârile Părinților; iar pe toți aceia care adaugă sau iau ceva din Biserică, îi dăm anatemei".

- *Curioșii*: Noi ne ținem de Evanghelie și Scriptură. Tradiția n-o recunoaștem.

- *Credinciosul*: Văd că voi nu vreți să recunoașteți Tradiția, totuși, vrând-nevrând, trebuie s-o recunoașteți măcar indirect.

- *Curioșii*: Cum?

- *Credinciosul*: Precum am văzut, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, n-a scris nimic din cuvintele Sfintelor Evanghelii. El a răspândit toată învățătura Sa numai prin grai viu, adică numai prin cuvânt. Tot așa au făcut la început și Sfinții Apostoli. Așadar, e foarte clar, destul de învederat că Sf. Tradiție e mai veche decât Sf. Scriptură, deci mama Sfintelor Scripturi ale Noului Testament.

- *Curioșii*: Iacă, mai auzirăm și alta. Tradiția e mai veche-e-e! Tradiția e mama tuturor Scripturilor Noului Testament?! Cum o mai fi și asta?

- *Credinciosul*: E drept așa cum a și fost cu adevărat. Timp îndelungat de ani de zile Sfinții Apostoli au învățat în lume numai prin viu grai și nu prin scris. Aceasta reiese și din feluritele supranumiri ale învățăturilor Mântuitorului, d.p.: Cuvântul, Cuvântul lui Iisus, Cuvântul lui Dumnezeu (Lc. 5 1; 1 Tes. 2 13; 1 5; F. Ap. 8 25), Vestire (Lc. 9 6), Bunavestire (Rom. 1 7; 10 75; Efs. 4 11). Mărturie (F. Ap. 22 18; 23 11; 1 8), Propovăduire (Mt. 3 1-2; 4 17; 10 27; Lc. 1 2; 1 Cor. 2 4; 2 Tes. 2 75; 2 Tim. 4 2), Solie (Mal. 2 7; Mt. 10 1, *7*; Mc. 6 7; Lc. 10 1; 1 Tim. 2 7). De la Tradiție sau cuvântul dat prin grai viu, credincioșii își au în Sf. Scriptură numirea de: „ascultători", și „cei ce primesc cuvântul" (Iac. 1 22-23; Efs. 1 13; Cols. 2 6; Gal. 6(5; F. Ap. 8 14; 17 11): „Credința — zice Apostolul — vine din auz și auzul prin Cuvântul lui Dumnezeu... prin auzul credinței" (Rom. 10 77; Gal. 3 2). Crescând Biserica, s-au ivit și feluriți eretici ca ciupercile după ploaie. Aceia se vârau printre creștini ca lupii printre oi și semănau în urechile credincioșilor felurite învățături stricate, amestecături de credințe ebraice și idolatre. Atunci Sfinții Apostoli au fost siliți a scrie Sfintele Evanghelii și epistolele, în care arătau pe scurt: învățătura Domnului Hristos despre dreapta credință creștinească sau dogmatică, faptele și minunile Lui cele mai importante. Sf. Ap. și Ev. Luca zice: „Deoarece mulți s-au apucat a alcătui povestire pentru lucrurile cele ce au fost adeverite între noi, precum au dat nouă cei ce din început au fost singuri văzători și slujitori Cuvântului, părutu-s-a și mie, urmând toate dintâi cu de-amănuntul, pe rând a scrie ție, puternice Teofile, ca să cunoști întărirea cuvintelor de care te-ai învățat" (Lc. 1 1-4).

- *Curioșii*: Și când s-a scris Evanghelia, dacă ziceți că ani de zile s-a predicat Evanghelia numai prin grai viu și nu prin scris, sau după scrisoare?

- *Credinciosul*: Sf. Ev. Matei a scris Sfânta Evanghelie la nouă-zece ani (a. 43-44) după înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul cu Trupul Său la ceruri. Sf. Ap. și Ev. Marcu a scris Sfânta Evanghelie după douăzeci și nouă de ani (a. 62-63), Sf. Ap. și Ev. Luca după douăzeci și nouă de ani (a. 62) și Sf. Ap. și Ev. Ioan după șaizeci și trei de ani (după a. 96 d.Hs.). Alți istorici determină apariția Sfintelor Evanghelii canonice, aproximativ, între anii 60 — 90 după Hristos (Introducerea în Noul Testament, de I.P.S.S. Nicodim, Justinian, Patriarhii României).

- *Curioșii*: Dar epistolele Apostolilor și Apocalipsul când s-au scris?

- *Credinciosul*: Sfinții Apostoli și-au scris epistolele lor cu zeci de ani după începerea erei creștine și a apostolatului lor, astfel:

Sf. Ap. și Ev. Luca scrie Faptele Apostolilor în anul 30 după înălțarea Domnului, a. 63 d. Hs.

Sf. Ap. Pavel scrie:
Epistola către Romani în a. 24-25- a. 57-58 d. Hs.
Epistola I către Corinteni în a. 22-23- a. 55-56 d. Hs.
Epistola a II-a către Corinteni în a. 24 — a. 57 d. Hs.
Epistola către Galateni în a. 22 — a. 55 d. Hs.
Epistola către efeseni în a. 28-30 — a. 61-63 d. Hs.
Epistola către Filipeni în a. 29-30 — a. 62-63 d. Hs.
Epistola către Coloseni în a. 30 — a. 63 d. Hs.
Epistola I către Tesaloniceni în a. 19 — a. 52 d. Hs.
Epistola a II-a către Tesaloniceni în a. 20 — a. 53 d. Hs.
Epistola I către Timotei în a. 32 — a. 65 d. Hs.
Epistola a II-a către Timotei în a. 33 — a. 66 d. Hs.
Epistola către Tit în a. 32 — a. 65 d. Hs.
Epistola către Filimon în a. 30 — a. 63 d. Hs.
Epistola către evrei în a. 30 — a. 63 d. Hs.
Sf. Ap. Iacob a scris epistola sa în a. 27-28- a. 60-61 d. Hs.
Sf. Ap. Petru a scris prima sa epistolă în a. 31 — a. 64 d. Hs.
Sf. Ap. Petru a scris a doua sa epistolă în a. 34 — a. 67 d. Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan a scris prima epistolă în a. 64 — a. 97 d. Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan a scris a doua epistolă în a. 64 — a. 97 d. Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan a scris a treia epistolă în a. 64 — a. 97 d. Hs.
Sf. Ap. Iuda a scris epistola sa în a. 31-33- a. 64-66 d. Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan a scris Apocalipsul în a. 63 — a. 96 d. Hs.

Și toate acestea le-au scris numai după ce ani de zile au învățat pe credincioși prin grai viu, numai cu cuvântul și nu în scris. Iată că, cu toată negarea voastră, Sfântă Tradiție stă în picioare maiestuoasă, luminând în jurul Sufletelor drept-credincioșilor Creștini.

- *Curioşii*: Tradiția creștinească existând de aproape 2000 de ani, nu s-a putut păstra neatinsă și neamestecată de învățături străine.

- *Credinciosul*: „Ba da. Nu numai că s-a putut, ci s-a și întregit și păstrat neatinsă, curată. Noi știm modul de predicare al Apostolilor. Ei nu predicau în ascuns, ci în public, în toate localitățile și țările lumii pe unde i-a purtat Duhul Sfânt. Când s-a pierdut ceva din vreo Biserică, s-a păstrat în celelalte Biserici și i s-a dat aceleia înapoi învățătura trebuitoare.

Păstorii și Dascălii Bisericii apostolice și patristice, păstrau tradiția cu mare sfințenie și cu multă grijă, după porunca Apostolului (Tit 1 9; 2 Tim. 2 *2;* 113-14;, *1* Tim. 6 20; 1 Ioan 2 24).

- *Curioşii*: Ei, dar tot or mai fi amestecat ei Părinții și Dascălii Bisericii câte ceva străin în Tradiție.

- *Credinciosul*: Nu. Ei păzeau cu mare sfințenie de a nu se strecura nimic străin în Sf. Tradiție. Înșuși Ierarhii și Sfintele Sinoade supravegheau aceasta. „Ei — scrie Iustin filosoful (†164 d.Hs.) — nu învățau nimic după propriile lor închipuiri. Niciodată nu erau în dezacord. Fiind străini de orice rele intenții, ne-au predat învățătura așa precum o primiseră de la Dumnezeu”.

Sf. Ignatie (†107 d.Hs.), Episcopul Antiohiei, îndemna cu toată râvna pe credincioși — Păstori și păstoriți — să fugă de învățăturile eretice și să se țină cu tărie de tradiția apostolică (I.B.U. Eus. C. III-a).

Sf. Policarp, Episcopul Smirnei, (†166 d.Hs.), spune că „a dat credincioșilor cuvintele Domnului pe care le-a auzit nemijlocit de la Apostoli” (I.B.U. Eus. C. IV-a).

„Dacă se întâmplă să întâlnesc pe cineva care a convorbit cu bătrânii Apostoli — zice Papia[240], apoi eu cu mare grijă am întrebat de învățătura bătrânilor, d.p.: ce a vorbit Andrei, ce Petru, ce Filip, ce Toma sau Iacob, ce Ioan sau Matei, sau alt oarecare din ucenicii Domnului, ce Aristion și Preotul Ioan, ucenicii Domnului, socotind că, cunoștințele din cărți nu-mi vor aduce atât folos cât îmi aduce graiul viu” (I.B.U. Eus. C. III-a).

[240] După „Introducerea în Noul Testament” de Arhiprezbiterul Mitrofor Dr. V. Gheorghiu, edit. Cernăuți, pp. 124, 164, 220, 323, 364, 415, 434, 445, 477, 498, 519, 531, 541, 552, 562, 568, 576, 601, 629, 655, 677, 688, 702, 713, 727, 753.

Păstorii Bisericii, foarte aprinși după adevăr, au început a fixa în scris Tradiția orală, încă de pe când trăiau Sfinții Apostoli și ucenicii lor — bărbații apostolici.

Sf. Irineu (†202), ucenicul Sf. Policarp, scrie: „Dacă Apostolii, în genere nu ne-ar fi lăsat scrieri, n-ar trebui să se urmeze ordinei Tradiției, pe care au încredințat-o și acelora, cărora au încredințat Bisericile? De această ordine se țin multe popoare barbare, credincioase în Hristos, care fără hârtie și cerneală au scris în inimile lor mântuirea și păstrează cu sfințenie Tradiția veche... Acești oameni care au primit această credință fără scrisori, cu privire la limba noastră, sunt barbari, dar cu privire la cugetare... foarte înțelepți... căci ei umbla în toată dreptatea. Iscodirile ereticilor nu le lasă ei nici măcar în cugetarea lor, în puterea acelor tradiții-apostolice vechi... Noi când îi trimitem pe ei (pe eretici) la tradiția apostolică ce se păstrează în Biserică prin succesiunea Prezbiterilor, atunci ei se opun Tradiției... „ (Adversus Haereses, III, cap. 204 n. 1, *2* și cap. 2). „Nu trebuie a căuta adevărul la alții, când el se poate lua ușor din Sf. Biserică, căci în ea ca într-o vistierie bogată, Apostolii au pus în toată plinătatea tot ce aparține Adevărului. Astfel, orice dritor poate primi de la ea hrana vieții... Toți cei ce doresc să vadă adevărul, pot să afle în orice Biserică Tradiția Apostolică, descoperită în toată lumea” (Contr. ev. C. III, c.4)... Când cineva discută cu un eretic care pervertește sensul Scripturii, sfârșitul discuției trebuie să-l pună Tradiția veche bisericească, fiindcă Biserica primară a primit de la Apostoli, nu numai textul Sfintei Scripturi, dar și legiuita ei tâlcuire” (Contr. Haer. C. III, c. 4).

Haegesip, contemporanul lui Irineu al Lionului, s-a îngrijit cu mare băgare de seamă în a strânge Tradiția Apostolică, formând cinci cărți (I.B.U. Eus. C. IV, c.22).

Origen, îndemnând a păstra Tradiția Bisericii, scrie: „Trebuie a crede numai acelui adevăr care nu se deosebește prin nimic de Tradiția bisericească și apostolească” (De princip. C.I-a).

Sf. Ciprian (†304), vorbind despre marea importanță a Tradiției, zice: „Sufletele pioase ușor pot înlătura rătăcirile și pot găsi adevărul, căci îndată ce ne adresăm izvorului Dumnezeiești Tradiții, rătăcirea va dispărea” (Seris. 63).

Sf. Vasile cel Mare (†379 d.Hs.), vorbind despre păstrarea cu sfințenie a Sfintei Tradiții, zice: „Unele dintre dogmele și propovăduirile păstrate în Biserică le avem din învățătura scrisă, pe altele însă le-am primit din tradiția Apostolilor, transmise în taină. Amândouă aceste categorii au aceeași autoritate pentru evlavie. Nimeni nu va spune cuvânt împotriva acestora, pentru că nimeni nu cunoaște cât de cât așezămintele Bisericești. Dacă am încerca să înlăturăm obiceiurile nescrise, ca neavând mare importanță, nu ne-am da seama că am păgubi Evanghelia în părțile ei principale; mai mult, am restrânge propovăduirea la numele ei gol. De pildă, (ca să pomenesc lucrul cel dintâi și foarte obștesc) cine a învățat prin scris, ca, cei care nădăjduiesc în Numele Domnului nostru Iisus Hristos să se însemne cu Semnul Crucii? Ce scriere ne-a învățat să ne întoarcem spre Răsărit atunci când ne rugăm? Ce Sfânt ne-a lăsat în scris cuvintele de chemare a Sfântului Duh pentru prefacerea Pâinii Euharistice și a Paharului binecuvântării? Nu ne mulțumim cu cele pe care le menționează Apostolul sau Evanghelia, ci spunem unele lucruri înainte, altele pe urmă ca având mare putere pentru Taină și pe care le luăm din învățătura nescrisă. Noi binecuvântăm apa Botezului și untdelemnul Ungerii, ba încă și pe cel ce se botează. Din ce scrieri? Nu din Tradiția tăcută și tainică? Ce cuvânt scris ne-a învățat ungerea însăși cu untdelemn? Iar cufundarea omului de trei ori în apă, de unde este? Celelalte câte sunt în legătură cu Botezul, lepădarea de Satana și de Îngerii lui, din ce scriere sunt? Nu sunt oare din această învățătură nepublicată și secretă, pe care Părinții noștri au păstrat-o sub tăcere, fără iscodire, ca unii care învățaseră bine acel lucru: păstrarea în tăcere a măreției Sfinte a Tainelor?... La fel Apostolii și Părinții care au stabilit la început cele în legătură cu Biserica, au păstrat taina lor în ascuns și în tăcere demnitatea lor...” (Desre Sf. Duh, *27, 6*6).

Sf. Ioan Damaschin (†760 d.Hs.) zice: „În Sf. Scriptură nu se pomenesc cele întâmplate la moartea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu Maria. Dar acestea se istorisesc în cea mai veche și adevărată Tradiție, care ne spune că în momentul slăvitei Ei adormiri, toți Sfinții Apostoli, care colindau lumea în vederea mântuirii, s-au adunat la Ierusalim, venind prin văzduh. Aici ei au avut o viziune cu Îngeri și au ascultat melodia Dumnezeiască a puterilor cerești, etc. „ (Om. la Adormirea Fecioarei Maria, *2, 18*).

Botezarea copiilor mici e o tradiție apostolică. Aceste lucruri se știu prin grija aleasă și evlavia caldă cu care le-a păstrat Sf. Tradiție și pe care, la rândul nostru, se cuvine să le păzim cu aceeași grijă și evlavie, spre a le da mai departe celor ce vor veni după noi (IC.O.o.c. pp. 345).

Părinții Bisericii din cursul vremilor păstrează Tradiția cu mare sfințenie, așa încât Sfinții Părinți ai Sinodului VII ecumenic, zic: „Noi păstrăm neatinse toate Tradițiile bisericești, scrise sau nescrise”. Așa s-a păstrat până în prezent, ba și în prezent Sfântă Tradiție.

- *Curioșii*: Of! O-o-of! Așa de mult și cu tărie ne vorbiți de tradiția aceea, că ne siliți să deraiem din credința noastră. Noi însă ne ținem tot de Scriptură cum am apucat.

- *Credinciosul*: Văd cu durere, că voi, ca și altă multă lume, boliți de apucătură. Și iată vă rătăciți cu Scriptura în mână. Pervertind — alterând sau denaturând — înțelesul unor anumite citate scripturistice, ați ajuns a merge pe de lături de calea adevărului, a vieții și a mântuirii. Așa d.p., prin citatele acestea: (Ps. 118 5; Lc. 16 29-31; Ioan 5 39; 20 31; F. Ap. 1 1-2; 17 11; 2 Petru19; Rom. 1 16; 3 21; 1 Cor. 14 37; 1 Tim. 1 3-4; 6 3-4; 2 Tim. 3 15-17)... susțineți pervertit că numai Sf. Scriptură ar fi izvor de credință, pe când înțelesul adevărat al acestor locuri e cu totul altfel în lumina Duhului Sfânt, în care ele s-au scris. Prin altă categorie de citate, d.p.: (2 Lege 4 2; Is. Navi 17-8; Mt. 15 1-9; Mc. 7 5-13; 1 Cor. 4 6; Gal. 1 8; Cols. 2 8; Tit 1 14; Apc. 22 18)...pervertite după apucătura deviaților de la dreapta credință, susțineți că Sf. Tradiție nu trebuie a fi socotită ca izvor de credință, deși în realitate este și prea este. Sfântă Scriptură în mâna cunoscătorilor și a necunoscătorilor Sfintei Tradiții din care s-a născut, este asemenea cu o floare foarte frumoasă, plăcută și bogată, din care albinele adună miere, iar păianjenii adună otravă. Sfântă Scriptură e o sabie ascuțită pe amândouă părțile (Evr. 4 12; Efs. 6 77), o sabie minunată cu 99 de ascuțișuri, cu care trebuie a umbla cineva cu foarte multă prudență, pentru a face bine și nu rău, spre a da viață și nu moarte. Ea arată luminos calea către mântuire celor care se conduc în tâlcuirea ei și de Sf. Tradiție. Cei care însă o tâlcuiesc numai după capetele lor, fără Sf. Tradiție, se rup din Trupul — Biserica lui Hristos — prăbușindu-se în erezii și apoi în pierzare pe veci. Aceasta reiese clar din cuvintele Sf. Ap. Petru, care zice: „Iubitul nostru frate, Pavel, după înțelepciunea ce i s-a dat, v-a scris... în toate epistolele sale, în care unele (locuri sunt) cu anevoie a se înțelege, pe care cei neînvățați (în cunoașterea adevăratului înțeles al lor) și neîntăriți, le răstălmăcesc, ca și pe celelalte Scripturi, spre pierzarea lor” (2 Petru 3 15-16).

Odinioară marele eunuc, boierul Candachiei, mergând în căruță printr-un loc pustiu anume Gaza, citea cartea Proorocului Isaia, dar nu înțelegea ceea ce citea. Pentru a fi luminat, i s-a trimis de Dumnezeu Apostolul Filip. Acesta apropiindu-se și lipindu-se de căruța boierului, i-a zis: „Înțelegi oare ce citești?” El a răspuns drept: „Cum voi putea înțelege, de nu mă va povățui cineva?” Atunci Filip deschizându-și gura sa, a început din locul acela al Scripturii a-i vesti pe Iisus... după care eunucul a crezut și s-a botezat (F. Ap. 8 26-40). Ei bine, poate dispune fiecare om de luminarea Sfântului Duh, Care împărțește Darurile „fiecăruia precum voiește?” (1 Cor. 12 11).

Cei care fără Sf. Tradiție tâlcuiesc Scripturile după capul lor, unde-i literal alegoric și unde-i alegoric literal, sunt asemenea celor ce dorm și toate halucinațiile din somn le socotesc drept fapte reale. Cu drept cuvânt putem spune clar că cei care au lepădat Sf. Tradiție, au pierdut cheia adevăratului înțeles al Sfintelor Scripturi și rătăcesc groaznic.

- *Curioșii*: Noi, cu toate câte le înșirați voi, totuși, respingem tradiția, nu vrem să recunoaștem cărțile în care se descriu viețile Apostolilor, Sfinților Păstori ai Bisericii, Mucenicilor, Cuvioșilor, Drepților... noi suntem contra minunilor care sunt scrise în ele...

- *Credinciosul*: Asta-i ruperea cea mare a voastră din Trupul lui Hristos! Asta-i primejduirea și pierzarea voastră vremelnică și veșnică.

Vorbind noi chiar și numai după Sf. Scriptură, mai întâi Biserica, privește viețile Sfinților, izvoare de adevărată credință și viețuire morală. Al doilea, ea nu oprește a pune înaintea creștinilor viața Sfinților spre o cât mai bună zidire sufletească. Aici, în Sf. Scriptură, se descrie jertfa bine plăcută lui Dumnezeu adusă de Abel, plătind aceasta cu viața sa. Dreptul Abel, după greșeala lui Adam, a purtat întâiul chip al Mântuitorului: feciorelnic, că aducând jertfă bună Domnului, mai înainte de a se însoți, a murit ucis de fratele său Cain; Preot, că a adus lui Dumnezeu jertfele cele mai bune; Mucenic, că pentru adevărata cinstire, a fost omorât (Feric. Augustin, ș.a.).

Aici — în Sf. Scriptură — ni se descrie condamnarea la moarte prin ardere, în cuptorul înșeptit ars, a celor trei bine-credincioși tineri Israeliți în Babilon. De asemenea osândirea la moarte și aruncarea în groapa leilor a bine-credinciosului Proroc Daniel (Dan. *3; 6;* Ist. balaurului și a lui Bel), suferințele celor șapte fii Macabei cu mama lor Salomeia și a dascălului lor Eliazar *(2* Macab. *6; 7),* pentru păstrarea legii și altele.

În Scriptura Sfântă a Noului Testament, pe lângă suferințele, crucificarea, moartea, îngroparea și proslăvirea Mântuitorului, Sf. Ap. și Ev. Luca ne istorisește despre suferințele și martirizarea primului Mucenic Ștefan, despre omorârea și îngroparea sa, în Faptele Apostolilor. Apoi ne descrie suferințele Apostolilor, martirizarea unora și despre multele osteneli și suferințe ale marelui Apostol Pavel.

Aici — în Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament — ni se descrie buna credință cu viețuirea plăcută lui Dumnezeu a multor bărbați Sfinți, aleși, d.p.: Abel, Sit,... Enoh... Noe... Patriarhii: Avraam, Isaac, Iacov-Israel, cei 12, Iosif... Moise și Aaron... Isus Navi... Samson... Iov... Samuel... David... Prorocii mari și mici, Ilie... Elisei... Iona... Cei 12 Apostoli... Ștefan...Pavel... ș.a. Din toate aceste descrieri vedem clar că Sf. Scriptură nu oprește a pune înaintea credincioșilor viețile Sfinților: Strămoși, Patriarhi, Proroci, Apostoli, Ierarhi și Prezbiteri, Păstori ai Bisericii Sale, Mărturisitori, Martiri, Cuvioși, Drepți și curățiți prin adevărata pocăință.

Dacă anumiți bărbați ai Vechiului Testament se bucură de dreptul păstrării memoriei și anumitele fapte pline de merit săvârșite de ei, unii chiar cu prețul vieții lor, apoi aleșii Noului Testament au cu atât mai multă dreptate a se bucura de acest drept, cu cât ei sunt răscumpărați cu Sângele lui Hristos (Mt. *26* 26-28; *1* Ioan *1 7;* Apc. *1* 5-6; *5* 9-74; *7).*

Că și aleșii Noului Testament au făcut minuni, de asta nu trebuie a ne prinde mirarea. Dacă Drepții Vechiului Testament au făcut atâtea și atâtea minuni, apoi Drepții Noului Testament au făcut mai multe și mai mari minuni cu credința lor în puterea Domnului Hristos. Lucrul acesta a fost și este firesc după învățătura Mântuitorului, Care a zis: „Amin, amin grăiesc vouă: cel ce crede în Mine, lucrurile pe care le fac Eu și acela le va face și mai mari decât acestea va face... Celor ce vor crede, aceste semne vor urma: în Numele Meu vor scoate draci, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua și de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma pe ei. Pe bolnavi își vor pune mâinile și le va fi bine...” (Mc. *16*-17-18; Ioan *14* 12).

- *Curioșii*: E-e-e! Și apoi, noi care nu vrem să știm de Tradiție și ne ținem numai de Scriptură, oare cum suntem?!

- *Credinciosul*: Cei care vă țineți de Sf. Scriptură, mărturisiți indirect Tradiția, care a născut Sf. Scriptură. Adeveriți existența Tradiției care spune că în cursul vremurilor Sfinții Părinți au adunat la un loc toate cărțile Scripturilor vechi și noi, canonice și altele necanonice, dar bune și folositoare, într-o carte mare, supranumită „Biblia” sau „Sfântă Scriptură a Vechiului și a Noului Testament”. Toți cei care cugetați a păși dintr-o dată peste 20 de secole cu tradiția și istoria lor, la Sf. Scriptură, sunteți asemenea celui ce s-ar ispiti să pună piciorul de la prima treaptă a unei scări pe a 20-a treaptă a scării. Urmarea știți care e: prăbușirea. Cei ce leapădă Tradiția Sfântă și explică Sf. Scriptură fiecare după capul lui, fără nicio regulă, fără nicio bună pregătire, deviază de la adevărata credință, se cufundă în rătăcire și merg din rătăcire în rătăcire, cum arată clar și realitatea cu sutele de secte potrivnice unele altora. Acelora, ca și saducheilor, fariseilor și cărturarilor, le zice însuși Mântuitorul: „Vă rătăciți, neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu...” (Mt. *22* 29-32; Lc. *20* 33-38). „Vai vouă că ați luat cheia cunoștinței — Sfânta Tradiție care lămurește locurile cu greu de înțeles ale Scripturii -, voi nu ați intrat și pe cei ce voiau să intre, i-ați oprit” (Lc. *11* 52; comp. Mt. *23* 14).

- *Curioșii*: Noi încă nu suntem lămuriți cum s-a putut păstra Tradiția aceea de care spuneți că folosește așa de mult la unirea creștinilor într-un unic corp al lui Hristos, supranumit Biserica lui Dumnezeu?!

- *Credinciosul*: Bine. Așa cum a rânduit Dumnezeu, Care pururea dorește ca toți oamenii să se mântuiască și deci, la cunoștința adevărului să vină — adică să se lumineze pentru a se mântui de rău (1 Tim. 2 4; comp. Eș. 18 23; Fac. 19; Iez. 18 21-23, *30*-32; Dan. 3; 6; 2 Petru 3 9). Vreți iarăși să vă mai spun ceva?

- *Curioșii*: Da. Drept să spunem, nouă încă nu ne intră așa ceva în cap. Noi nu ne pricepem: ce-i cu Tradiția aceea și cum s-a păstrat ea întreagă, nestricată până acum?

- *Credinciosul*: Aici e minunea cea mare, că voi nu știți cum și-a luat naștere și cum s-a păstrat întreagă, nestricată Tradiția Sfântă și ea luminează puternic întreaga Biserică universală a lui Dumnezeu. Tradiția aceasta de care voi nu vreți să știți și nu vreți să o primiți, ne învață pe noi fiii și fiicele Bisericii lui Dumnezeu, zilnic, cum să săvârșim cele șapte Taine Sfinte: Botezul, Mir-Ungerea, Împărtășania, Pocăința, Preoția, Nunta și Maslul; ne învață cum să ne rugăm, cum să postim, cum să credem și să viețuim mai bine, creștinește, cum să lămurim anumite locuri din Dumnezeiasca

Scriptură... A-a-a! Sunteți curioși să știți cum s-a păstrat această Tradiție întreagă și curată până în prezent? Ascultați: Dumnezeiasca Evanghelie, învățătura curat creștinească — după cum am mai zis — s-a vestit ani de zile numai cu cuvântul în toată lumea. Sfinții Apostoli și cărturarii viguroasei tinere Biserici Creștine, vegheau sub conlucrarea Sfântului Duh (Ioan 14 26) întotdeauna asupra învățăturilor Sfinte ce se dădeau și se primeau, să nu se știrbească câtuși de puțin din ele. Cu timpul ivindu-se primejdia de a se falsifica, s-au ostenit cu toții a le fixa drept așa și pe cele nescrise. Tradiția aceasta Sfântă fixată în primele secole, de cei dintâi Părinți și bărbați apostolici, de cărturarii Bisericii, de Arhierei luminați, vestiți și de Sfintele Sinoade, o admite și o folosește Biserica lui Dumnezeu. Vreți a ști pentru ce? Pentru că Tradiția, ca și Sf. Scriptură, nu-i supusă evoluției (dezvoltării treptate sau trecerii prin faze progresive), prin urmare, nici schimbării.

Bărbații luminați care au fixat-o în scris, începând cu Sfinții Părinți: Clement, Barnaba, Ignatie Teoforul, Policarp... de pe la începutul secolului II, apoi: Iustin Martirul, Irineu, Metodiu, Lactanțiu, Vasile cel Mare, Grigore Teologul, Grigore de Nyssa, Ioan Hrisostom, Grigore Dialogul, ș.a. până la Sf. Ioan Damaschin, în secolul VIII, sunt oameni foarte mari în credința lor, foarte convinși de adevărul ce l-au fixat în scris: știutori ferm convinși că reprezintă învățătura Mântuitorului în o așa de mare măsură, încât mulți din ei au fost în stare să-și pecetluiască scrisul lor chiar cu moartea de Martir. Adevărul credinței acestea, adevărul scrisului Tradiției acestea pecetluit cu prețul vieții multor aleși ai Domnului, vor să-l tragă la îndoială unii rătăciți de la dreapta credință, cu pretenții de „pocăiți" după Evanghelie, etc. etc.

- *Curioșii*: Noi știm una și bună: Scriptura e a tuturor oamenilor și fiecare o poate citi și explica după priceperea lui.

- *Credinciosul*: Sf. Scriptură nu este a tuturor oamenilor, ci e a Bisericii lui Dumnezeu și numai Biserica conducătoare — Arhierei și Preoți — o pot explica după rânduiala Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți, tuturor oamenilor dornici de mântuire, spre folosul lor vremelnic și veșnic. Este știut sigur că Sf. Scriptură este în adevăr „Cuvântul lui Dumnezeu" (Ioan 5 38-39; 6 63; Mt. 7 24-29; 13; Lc. 8 4) și unica Biserică Sobornică și Apostolică este Trupul lui Hristos (Mt! 16 75; 28 18-20; Ioan 17 21-22; Rom. 12 5; 1 Cor. 12 27-30; Efs. 4 4-5, *11*-16; 5 23-32; Apc. 21 3. 10). Cuvântul lui Dumnezeu s-a grăit „tradițional" și s-a scris „scripturistic" numai în Biserica Sobornică și Apostolică, adică în trupul constituit al Bisericii ca Așezământ Dumnezeiesc, așa cum a voit Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul și cum l-a înființat El cu Duhul Tatălui Ceresc prin Sfinții Săi Evangheliști și Apostoli, care au înzestrat Biserica aceasta cu Sf. Tradiție, cu Sf. Scriptură, cu organizația ierarhiei, cu cult Dumnezeiesc și cu disciplină sfântă.

Așadar, Cuvântul lui Dumnezeu aparține numai unicei Biserici Sobornică și Apostolică. Este o proprietate a ei, care nu poate fi smulsă hoțește de cei din afară de Biserică, nici interpretată în alte înțelesuri șuchiate, decât numai în acela pe care l-a avut în ea în tot timpul.

- *Curioșii*: Hâ-âm!

- *Credinciosul*: Biserica drept-credincioasă Creștină, Sobornică și Apostolică, dimpreună cu Sf. Tradiție și Sf. Scriptură a Noului Testament, sunt în strânsă legătură de aproape 2000 de ani. Protestantismul ieșit din biserica apuseană cu tradiția ei amestecată cu felurite noutăți și erezii, pentru care s-a și rupt de Biserica lui Hristos Dumnezeu-Omul -a. 1054-, a apărut în lume abia de vreo 500 de ani -1517-1789- (I.B.U. o.c. Vol. IV, pp. 3-104). Celelalte culte sau secte au ieșit din protestantism: Lutheranii lui Luther (†1546), Zvvingliștii lui Zvvingli (†1531), Calvinii lui Calvin (†1564), sunt abia de ieri ori de alaltăieri, ba chiar de azi. De unde, mă rog, au luat aceștia Sfânta Scriptură? Unde au găsit ei Cuvântul lui Dumnezeu? De unde l-au răpit și apoi și l-au însușit? Biserica lui Dumnezeu l-a primit direct de la Domnul Hristos Dumnezeu-Omul prin grai viu (Ioan 6 63) și de la Sfinții Apostoli care l-au predicat verbal, apoi după zeci de ani au scris parte din el în Biserică și i l-au dat Bisericii spre folosire. Biserica l-a primit și l-a păstrat de-a lungul veacurilor până azi cu mare sfințenie.

- *Curioșii* (se privesc unii pe alții, neștiind ce sa mai zică).

- *Credinciosul*: Pentru păstrarea și continuarea Sfintelor Scripturi, a „Cuvântului lui Dumnezeu", au murit martirizați mulți păstori și păstoriți ai Bisericii lui Dumnezeu, nu pretinșii predicatori ai protestanților și ai sectarilor s-au jertfit pentru el.

- *Curioșii*: Care, cine a murit din Biserică pentru apărarea Bibliei?

- *Credinciosul*: Ascultați să vă spun: pe la începutul secolului al IV-lea, păgânii idolatri, sub tiranul împărat Diocleţian, pornesc o înfricoşată persecuţie sângeroasă asupra Bisericii lui Hristos ca s-o nimicească. Într-un asalt diabolic, pe lângă faptul că cu înfricoşate torturi, cu felurite arămături şi unelte chinuiau pe Creştini, au pus în urmărire şi cărţile Sfinte, pentru a le distruge. Atunci Creştinii — clerici şi laici — le ascundeau şi le păstrau cu mare grijă, chiar şi cu preţul sacrificării libertăţii şi vieţii lor.

1) Episcopul Felix de Tibora — una din provinciile Africii — a fost arestat (303), pentru că păstra cărţile sfinte. Când Magistratul i-a poruncit să dea cărţile sfinte, el îi răspunse: „Mai bine prefer să las să ardeţi corpul meu, decât să se ardă Sfintele Scripturi". Atunci Magistratul l-a dat pe mâna proconsolului din Cartago, care-l trimise pretoriului ce era în Africa. Pus în lanţuri, a fost aruncat în temniţă. După nouă zile l-au scos, l-au suit într-o corabie şi trimis la judecată înaintea împăratului Diocleţian. Patru zile şi patru nopţi a stat Sfântul Episcop încărcat de lanţuri şi aruncat jos, în fundul corabiei, fără să mănânce şi să bea ceva. Sosind la Agrigen, i se luară lanţurile şi-l siliră să declare că are Sf. Scriptură. El a spus drept: „Am Sfânta şi Dumnezeiasca Scriptură, dar nu o voi da pe ea vouă niciodată". Stăruind astfel cu bărbăţie în hotărârea sa, el n-a predat cărţile sfinte cu riscul de a suferi orice. Atunci a fost condamnat la moarte şi i s-a tăiat capul.

2) Citeţul Bisericii Creştine, tânărul Timotei, căsătorit numai de 20 de zile, fu pârât, prins şi dus înaintea guvernatorului Tebaidei. Acela îi porunci să aducă cărţile acelea cu care atrăgea pe oameni de la închinarea zeilor la credinţa cea nouă şi adevărată a Creştinilor. Timotei nesocotind porunca împărătească auzită de el din gura acelui guvernator, cu riscul de a suferi orice torturi şi chiar moartea, i-a răspuns hotărât: „Eu ţin cărţile sfinte în loc de copii. Cu acestea mă întăresc în credinţă. Prin citirea acestora noi, Creştinii, suntem păziţi de Îngerii luminaţi, pe care-i chemăm în ajutor. Prin puterea Dumnezeieştilor cuvinte, pe care le citim din ele, noi Creştinii — cler şi popor — ne hrănim sufleteşte, ne întărim în drepta credinţă, ne apropiem şi ne unim cu Dumnezeul Cel viu, Izvorul tuturor bunătăţilor şi statornicelor fericiri, ne acoperim cu Darul lui Dumnezeu, scăpăm din pierzare şi devenim fii şi moştenitori ai Împărăţiei lui Dumnezeu chiar de aici de pe pământ. Eu iubesc aceste cărţi sfinte chiar ca pe nişte copii ai mei. Şi precum nimeni nu-şi dă copilaşii săi, foarte iubiţi, de bunăvoie la moarte, aşa nici eu nu pot să aduc la batjocorire şi distrugere cărţile sfinte dătătoare de lumină!" Şi nici că le-a adus.

Atunci tânărul şi luminatul Creştin Timotei a fost condamnat la moarte prin torturile cele mai înfricoşate. Schingiuitorii împlinind porunca guvernatorului, i-au băgat prin urechi piroane înroşite în foc, vătămându-i prin aceasta lumina ochilor. I-au legat gleznele de o roată şi i-au pus zăbală, căluş, în gură. L-au spânzurat apoi cu capul în jos, legându-i de grumaji o piatră grea, care-l trăgea spre pământ, înmulţindu-i astfel şi mai groaznic durerile legăturilor. Neputându-l îndupleca nicidecum, au adus şi pe tânăra lui soţie, Mavra, care, cu toate momelile păgânului ighemon, rămânând statornică în dreapta credinţă creştinească, a fost şi ea supusă torturilor, îi smulseră părul de pe cap. I-au tăiat degetele de la ambele mâini ca să nu se mai poată însemna cu Sfântă Cruce. Au aruncat-o apoi într-un cazan cu apă clocotită... Amândoi tinerii soţi au suferit toate chinurile fără a preda păgânilor sfintele cărţi. Mai pe urmă pe amândoi i-au răstignit pe cruce, faţă în faţă. Astfel ţintuiţi şi spânzuraţi pe cruce, amândoi tinerii şi bine-credincioşii soţi, după nouă zile şi nouă nopţi de chinuri grele, şi-au dat Sufletele lor în mâna lui Dumnezeu în ziua de 3 Mai, când se şi prăznuiesc de Sfântă Biserică.

3) După ce ighemonul Faustin a muncit pe Sf. Mucenic Teodul, i-a poruncit acestuia să aducă cărţile creştineşti la judecată. Sfântul i-a răspuns: „Dacă aş fi ştiut că, cunoscând tu deşertăciunea închinării idoleşti o vei lepăda şi vei voi a te întări în adevărul dreptei credinţe, apoi ţi-aş fi adus cărţile proroceşti şi apostoleşti; dar de vreme ce te ştiu că gândeşti vicleşug, de aceea nu-ţi voi da în mâini Dumnezeieştile daruri". Faustin zise: „Nu te voi cruţa, zdrobindu-ţi trupul şi dându-l fiarelor spre mâncare, dacă nu mă vei asculta degrabă". Sfântul răspunse: „Iată, trupul meu stă înaintea muncilor, iuţeşte-te asupra lui cum voieşti şi munceşte-l mai cumplit decât ingrozirile cele grăite de tine; dar eu nu voi da păgânilor spre batjocură sfintele cărţi". Astfel, neînduplecându-se a aduce la judecată sfintele cărţi spre distrugere, a fost aruncat şi înecat în mare cu mâinile legate la spate şi cu pietre grele legate de grumaz, împreună cu Diaconul Agatapod (în 5 aprilie, anul 300 d.Hs.).

4) Dar nu numai Episcopii, clericii şi bărbaţii Creştini apărau cu preţul vieţii lor Dumnezeieştile Scripturi; ci şi Creştinele: femeile şi fetele. În vremea aceea de groaznică prigoană,

când fiorosul împărat Diocleţian a oprit sub pedeapsă de moarte de a mai păstra cineva Sfânta Scriptură, trei fete tinere: Agapia, Hionia şi Irina, deşi părinţii lor erau păgâni idolatri, ele se hotărâră să scape multe cărţi sfinte de la distrugere prin ardere. În acest înalt scop creştinesc şi duhovnicesc, ele s-au apropiat de persecutori şi cumpătară mai multe volume de Sfinte Scripturi, pe care le-au ascuns în Acvilinia din părţile Tesalonicului, unde locuiau. În anul următor (304), au fost descoperite, prinse şi aduse înaintea lui Diocleţian.

După mai multe cercetări, văzând statornicia lor în dreapta credinţă, le-au aruncat în temniţă şi apoi le-au dat pe mâna guvernatorului păgân Dulceţiu. Acela, după ce cercetează din nou şi necăjeşte pe Sfintele fecioare Creştine ca să jertfească idolilor, văzându-le statornice în credinţă, începe a le ispiti despre Sfintele Scripturi, să-i spună lui unde sunt, spre a le ridica şi arde.

- Cine v-a îndemnat pe voi să ascundeţi aşa de îndelungat timp acele Scripturi ale voastre?

- Irina: Dumnezeu Cel Atotputernic este Care ne-a poruncit să-L iubim chiar cu pierderea vieţii noastre. Iată pentru ce ne lăsăm noi mai bucuroase să fim arse de vii, decât să vă dăm Sfintele Scripturi, sau să trădăm lucrurile lui Dumnezeu.

- Dulceţiu: Mai ştia cineva că voi aţi luat şi aţi ascuns acele cărţi?

- Irina: Nu ştia nimeni. Numai Unul Dumnezeu, pentru că Lui nimic nu-I poate fi ascuns. Nici chiar servitorii noştri nu puteau să ştie. Am lucrat în aşa fel, ca să nu ştie nimeni, ca să nu fie declarate.

- Dulceţiu: Când v-aţi întors din munţi — unde v-aţi ascuns de frica noastră — citeaţi voi din Scripturile acelea în prezenţa cuiva?

- Irina: Fiindcă le ţineam ascunse cu mare îngrijire, fără a îndrăzni a le transporta aiurea, simţeam o durere foarte mare, pentru că nu le puteam citi ziua şi noaptea, aşa cum aveam noi obiceiul a le citi înainte de darea acelei porunci împărăteşti pentru strângerea tuturor cărţilor sfinte şi distrugerea lor.

Dulceţiu văzând statornicia Irinei, cât şi a surorilor ei, a condamnat-o la moarte şi au ars-o de vie, ca şi pe surorile ei (în 5 aprilie, a. 304).

5) În acelaşi timp Diaconul Martir Euplus, a intrat în sala de judecată cu Dumnezeiasca Evanghelie în mână, deşi imperiala poruncă interzicea păstrarea şi folosirea Sfintelor Scripturi. Fiind întrebat de ce n-a predat Scripturile autorităţilor, Diaconul a răspuns: „Pentru că sunt Creştin şi pentru că sunt oprit să le predau. Prefer să mă torturaţi şi să mă omorâţi, decât să le predau. În ele este viaţa veşnică. Cine le predă, pierde viaţa veşnică. Ca să n-o pierd, prefer să-mi dau viaţa mea pentru ele". După aceea a fost martirizat.

6) Un alt înflăcărat Creştin, Hermes, zicea judecătorului păgân, care-i impunea să predea Sfintele Scripturi: „Chiar dacă ţi-aş preda toate cărţile Sfinte şi n-ar mai rămânea nici una din ele în toată lumea, fiii noştri amintindu-şi Tradiţiile părinteşti, însufleţindu-se puternic de râvna mântuirii lor, ar face la loc mai multe volume şi ar învăţa cu mai multă ardoare teama respectuoasă pe care o datorăm Domnului Hristos" (Vezi pe larg D.Ag. o.c. pp. 286; 831-2; 1619; „Ortodoxia", a. 1954, pp. 14-15).

Din aceste locuri citate şi multe altele pe care nu le putem înşira acum, reiese destul de limpede că Biserica aceasta unică Sobornică şi Apostolică a lui Dumnezeu, a păstrat şi păstrează încă de-a lungul celor 20 de secole, Sfintele Scripturi şi nu protestantismul care nici n-a existat vreo 15 secole şi cu atât mai mult puhoiul de secte ivite de alaltăieri, de ieri şi de azi. Ereziile acestea au găsit Sfântă Scriptură în Sf. Biserică. Din Sf. Biserică au luat-o toţi aceştia. Biserica are tot dreptul a spune tuturor organizaţiilor protestante şi sectare oricând cuvântul Apologetului Tertulian: „Scriptura şi Credinţa adevărată aparţin Bisericii, care le-a primit de la Apostoli şi ei de la Domnul Hristos. Noi comunicăm cu Bisericile Apostolice. Noi suntem moştenitorii Apostolilor. Cine sunteţi voi? Şi ce căutaţi în averea Bisericii, nefăcând parte din ea? Întrebuinţând voi Sf. Scriptură — luată din Biserica lui Dumnezeu, pe care toţi o huliţi-, voi vă însuşiţi pe nedrept un bun străin" (De praescription haereticorum, *37*).

- *Curioşii*: Cuvintele acestea ne silesc mai-mai să credem că ar trebui şi Tradiţia, că şi Tradiţia ar fi ajutătoare şi folositoare mântuirii Sufletelor. Nicidecum însă nu putem a crede că ea este mama Scripturilor.

- *Credinciosul*: Cum să nu fie Tradiţia mama tuturor Scripturilor, când în Biserica Vechiului Testament credincioşii ca: Abel, Sil, Enoh... Noe.. Melchisedec... Patriarhii: Avraam, Isaac, Iacob, cei 12, Iosif... şi alţii mulţi aleşi ai Domnului, s-au călăuzit, alimentat, luminat şi mântuit numai cu

ajutorul Tradiției verbale. Cum nu-i Tradiția mama Scripturilor Vechiului și Noului Testament, când Scripturile Vechiului Testament au început a fi scrise de iluminatul Moise după tradiție abia după vreo 4000 de ani? Cum nu-i Tradiția mama Scripturilor Noului Testament, când acestea s-au scris pe scurt după ea, abia la zeci de ani după formarea și creșterea Bisericii Creștine? Cum să nu credeți că Tradiția e mama Scripturilor, când totdeauna în cursul celor vreo 2000 de ani, Biserica vie s-a condus și se conduce după Tradiție, după ea își face rugăciunile, anumitele rânduieli minunate și ceremonii în slujbele sărbătorilor, posturilor, își săvârșește Sfintele Taine și își lămurește locurile umbroase sau tainice ale Dumnezeieștilor Scripturi. Multe locuri tainice ale Dumnezeieștilor Scripturi, d.p.: Vedenia lui Avraam (Fac: 15), spinul dorințelor a împărăți peste copaci (Jud. 9), Iona în pântecele chitului (Iona 1-4; Mt. 12 40), pildele cu: semănătorul, grâul și zâzaniile, grăuntele de mușt̆ar, aluatul, comoara ascunsă, mărgăritarul, năvodul (Mt. 13), vameșul și fariseul, fiul risipitor, oaia pierdută, drahma pierdută, fecioarele înțelepte și nebune, talanții, vedenia lui Petru (F. Ap. 10 9...) și altele multe nu le putem lămuri cumsecade decât numai cu ajutorul mamei sale, adică cu Sf. Tradiție.

Ia spuneți-mi: care e mai întâi și mai mare: casele, palatele, catedralele, mașinăriile ce aleargă rapid pe ape, pe pământ, prin aer... feluritele aparate... ori mintea oamenilor din care au ieșit acestea toate, adică care le-a plănuit și construit? Așa-i că mintea e mai întâi de acelea, mai prețioasă, mai mare și că este mama tuturor acelora? Apoi iacă așa și aici, Sfânta Tradiție, care a creat mai întâi și din care s-a născut Sf. Scriptură, e cu adevărat mai mare, e mama Sfintei Scripturi. Cine susține contrariul, nu-i om sănătos la minte și la Suflet.

- *Curioșii*: Dovezile acestea sunt zdrobitoare!

- *Credinciosul*: Trebuie să știți ceva și mai mult despre Sfânta Tradiție.

- *Curioșii*: Și ce anume?

- *Credinciosul:* Sunt unele Tradiții așa de adânci și tainice, că nu putem afla unele taine nici în Sf. Scriptură, nici în istoriile țării sau ale lumii. Și totuși, ele au un adânc înțeles tainic, care nu se poate cunoaște bine decât numai atunci când se descoperă și se vede lămurit. Vreți un exemplu? Iacă am să vi-l dau.

În Biserica Domnească din Curtea de Argeș, era o tradiție necunoscută de nimeni în vremurile noastre, însă se respecta de toți Preoții Liturghisitori. „În ziua când se făcea pomenirea morților — mărturisea după descoperirea acelei taine chiar Preotul locului — era tradiția ca pomenirea să nu se facă la locul obișnuit”. Astfel, când Preotul ieșea din Sf. Altar, mergea până în mijlocul Bisericii, ocolea la stânga (spre dreapta Bisericii) și acolo făcea pomenirea. Pentru ce se făcea acolo? Nimeni nu știa. O făcea că așa apucaseră din bătrâni. Așa făcuse Preotul dinaintea mea, acela ca altul dinaintea lui, ș.a.m.d. Pomenirea aceasta se făcea exact pe locul unde erau mormintele voievozilor, ctitori ai Bisericii, răposați în sec. 14. Făcându-se săpături adânci în interiorul Bisericii, s-au descoperit acolo, sub locul acela tradițional, mormintele și sarcofagele bătrânilor voievozi Basarabi, pe care nimeni nu le știa însă. Tradiția le păstra în taina sa.

Vedeți? Tradiția aceea, deși se părea că nu are niciun rost, primește la timpul rânduit de sus, prin descoperire, un adevăr care se păstra perfect de istorie sub tainicul văl al Tradiției.

Așa-i și cu multele și feluritele taine ale Bisericii spirituale și materiale, cu multe obiecte, veșminte, cele 7 laude, cele 7 Taine, ceremonii și mai ales Dumnezeiasca Liturghie. Toate, toate sunt înveștĭmântate sau acoperite cu niște minunate și foarte strălucite taine, în care nu putem pătrunde numai cu Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament, care-i numai un foarte scurt rezumat al Sfintei Tradiții; ci numai cu ajutorul acesteia.

- *Curioșii*: Acum încep a ni se deschide și nouă ochii, pentru a prețui și folosi și Tradiția.

- *Credinciosul*: Altfel nu puteți veni la adevăr, nu puteți reintra în Biserica lui Dumnezeu, nu puteți a redeveni mădulare vii ale lui Hristos, nici fii și fiice ai luminii, ai zilei și ai lui Dumnezeu. După cum Biserica și școala se ajută și se completează una pe alta în luminarea poporului, așa și Dumnezeiasca Scriptură cu Sf. Tradiție se completează în lucrarea mântuitoare Sufletelor, în călăuzirea lor pe calea vieții și a mântuirii, la Patria Cerească, la Dumnezeu Izvorul tuturor bunătăților și statornicilor fericiri vremelnice și veșnice.

- *Curioșii*: Din cele ce ne-ați spus, vedem că Tradiția e o puternică aripă dată de Dumnezeu oamenilor pentru redobândirea fericirii vremelnice și veșnice. Acum dorim a ști: ce este Tradiția și unde se află ea cuprinsă?

- *Credinciosul*: Sfânta Tradiție sau Sf. Predanie, este învățătura dată de Dumnezeu prin viu grai omenirii prin aleșii Săi, adică Bisericii Vechiului și Noului Testament. Sf. Tradiție cuprinde descoperirile Dumnezeiești mai pe larg. O parte din ele au fost spicuite, fixate mai prescurtat, scrise, adunate și puse în Sf. Scriptură. Sf. Tradiție este viața Bisericii lui Dumnezeu, este viul curent al Bisericii Lui. Sf. Tradiție se află scrisă în următoarele cărți:

1) Scrierile Părinților Apostolici.

2) Hotărârile Sinoadelor ecumenice, în frunte cu „Simbolul Credinței" sau „Crezul Creștinesc", alcătuit în Sinoadele universale din Niceea (325) și din Constantinopol (381).

3) Scrierile Sfinților Părinți și Dascăli patristici.

4) În cărțile de slujbă bisericească și în feluritele rânduieli sfinte ale Bisericii lui Dumnezeu, care sunt foarte trebuitoare mântuirii Sufletelor... (Vezi și I.C.O. o.c. pp. *28-29).*

Prin această adevărată Tradiție ne trezim, ne înviorăm, trăim, progresăm, ajungem la Dumnezeu, Izvorul adevăratei vieți.

- *Curioșii:* De acum nu mai putem zice nimic

- Credinciosul: La Sf. Tradiție ne trimite însuși Sfântul Duh Dumnezeu prin cuvintele inspiraților Săi, zicând: „Ia aminte poporul Meu la Legea Mea, plecați urechea voastră la cuvintele gurii Mele. Deschide-voi în pilde gura Mea. Am să vestesc cuvinte adânci din trecut. Vă vestesc câte am auzit și am aflat și câte părinții noștri ne-au povestit nouă. Nu le vom ascunde de copiii lor; ci vom vesti neamului ce vine slava și puterea Domnului și faptele Lui cele minunate. El a ridicat mărturie în Iacob și a pus Lege în Israel, El a poruncit părinților noștri să le vestească copiilor lor, ca să știe neamul ce vine și copiii ce se vor naște să le povestească copiilor lor, pentru a-și pune nădejdea în Dumnezeu spre a nu uita lucrurile Lui și să păzească poruncile Lui..." (Ps. 77 1-7). Și în alt loc: „Întreabă pe tatăl tău și va spune ție și pe cei bătrâni și-ți vor povesti ție" (2 Lege 32 7).

Tradiția Sfântă ne arată viața, activitatea, luptele până la sacrificiu ale Sfinților 12 Apostoli și a celor 70 de ucenici, care nu se află în Sf. Scriptură. În ea ni se istorisește despre martirizarea milioanelor de mărturisitori ai Credinței Creștinești în felurite forme groaznice și despre viețile minunate ale Cuvioșilor Părinți, Sfinți, Drepți și altele multe care ni s-au păstrat într-însa. Așadar, Sfântă Tradiție e un minunat izvor de credință, de îndreptare și de mântuire a Sufletelor.

- *Curioșii:* De acum suntem convinși de marile foloase ale Sfintei Tradiții. O vom folosi și noi în legătură cu Sf. Scriptură și sperăm că ne vom rezidi sufletește pietre vii în unica Biserică Sobornică și Apostolică a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Amin.

315) Mi-am cerut moartea în necazuri?

MOARTE, UNDE EȘTI? Un moșneag se întorcea de la pădure cu o sarcină grea în spate. Era bătrân, slab și fără de putere, locuința sa era departe și drumul obositor. Mergea foarte greu, picioarele îi tremurau și un năduf îi oprea respirația și tușea, tușea, până se îneca. După o bucată de loc, lăsă să-i cadă sarcina cu vreascuri din spate, văitându-se și strigă oftând: „Moarte? Moarte, unde ești? Oh! De-ar mai veni și moartea aia să mă ia, că tare m-am mai săturat de atât chin! Doamne, Doamne, trimite moartea să mă ia...". Atunci deodată, ca din senin, îi apare în față o namilă hâdă, un schelet numai din oase înșirate, cu o coasă mare în mână, cu secure la șold și cu o traistă cu felurite instrumente în spate. „Iată-mă, ai nevoie de mine? Ești gata, ca să-ți i-au Sufletul? Tu ai dorit și ai cerut moartea! Iată-mă!" Când văzu moartea în față, moșneagul s-a înfiorat de groază, până în măduva oaselor. „Uite, dragă moarte, care e necazul pentru care te-am chemat. Eu sunt bătrân, puterile-mi sunt slăbite și nu are cine-mi ridica sarcina asta s-o pun în spate, ca s-o duc acasă, pentru a mă folosi de aceste lemne…"

Cam asta-i povestirea marelui cugetător Tolstoi, dar sub haina ei hazlie se ascunde un mare și adânc înțeles al conservării vieții omenești. Moșneagul cheamă moartea să vină ca să-l ia. Moartea vine și i se arată. Moșneagul însă în dragostea lui de viață, înăbușită de chin pentru o clipă, își ridică glasul înviorător, arătând că nu dorește moartea, ci viața. Pe moarte moșneagul o pune la lucru, rugând-o să-i ridice sarcina.

De aici învățăm că nu-i bine creștine să-ți rogi moartea. Dumnezeu ți-a dat viața să o trăiești și tot El îți va cere viața sau Sufletul tău când va vrea El, nu când vrei tu. A-ți cere moartea mai înainte de a fi trimisă, înseamnă a trece peste voia lui Dumnezeu, a te răzvrăti contra Creatorului tău. Deși necazurile copleșesc pe om, totuși, el să lupte contra lor cu bună chibzuială și încredere în Dumnezeu și va ieși biruitor. Înaintea necazurilor, relelor, vrăjmășiilor și a strâmtorărilor ce nu se pot înlătura,

trebuie să ne formulăm răbdare puternică, fiindcă îndelunga răbdare e cea mai frumoasă virtute creștinească și roadă a Duhului Sfânt (Gal. 5 22). La aceasta ne îndeamnă Mântuitorul, zicând: „Cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui”. Și Apostolul: „Frații mei, luați pildă de patimă rea și de îndelungă răbdare pe Prorocii care au grăit în Numele Domnului. Iată, fericim pe cei ce au răbdat. Răbdarea lui Iov ați auzit și sfârșitul Domnului ați văzut; căci Domnul este mult milostiv și îndurat....” (Iac. 5 70-77; Iov 1; 2; 42).

316) Am zis că copiii se botează în zadar când sunt mici, că n-au niciun păcat?

317) Am făgăduit cuiva ceva cu jurământ, gândind în același timp să nu împlinesc făgăduința dată? N-am împlinit făgăduința dată după rânduielile duhovnicești, la Sf. Botez sau la primirea vreunei dregătorii bisericești și obștești? Am făcut făgăduințe bune înaintea lui Dumnezeu la vreo strâmtoare, grea cumpănă sau când eram mai aproape de Dumnezeu și apoi le-am călcat? Am făgăduit a da: Sfinte Slujbe, bani, Liturghii cu prescuri, vin, lumânări, veșminte, obiecte bisericești, case, pământ, averi... la Sf. Biserică, la Schituri și Mănăstiri, a îmbrăca și ajuta pe călugări, pe săraci, lipsiți, neputincioși... și n-am dat nimic, călcându-mi astfel făgăduința? (Vezi „Oglinda Duhovnicească” pp. 393-792, de autor).

Ei (diavolii) reține acolo pe toți care au păcătuit astfel prin felurite devieri de la dreapta credință, pentru a-i prăbuși în infern. Cei ce au revenit la dreapta credință Creștină Ortodoxă, pocăindu-se cu amar ca Sf. Ap. Petru de apostazia sa, dacă au cu ce se plăti, scapă; iar cei care nu au cu ce cumpăni, sunt aruncați jos în muncile iadului. Sufletul Teodorei aflându-se nevinovat de păcatele arătate mai sus, pleacă și de acolo fără a mai da ceva. Boierul drăcesc, goaznic de mânios pentru scăparea Sufletului de la vama lui, tabără asupra dracilor lui bătându-i cumplit.

FERICIREA BINE-CREDINCIOȘILOR ÎN RAIUL CERESC

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stând pe Tronul Slavei Dumnezeirii Sale.

2) Sfinții patru Evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan, cu cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, vițel și vultur.

3) Mulțimea Serafimilor stând în fruntea tuturor cetelor Îngerești, preamăresc neîncetat pe Dumnezeu, cântând: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot...” (Is. 6 2-3; Apc. 4 8-11; 5 11-14).

4) Stăpânitorul veacului acesta, diavolul, conduce din întuneric sepia păgânismului și a puzderiilor de secte, care încontinuu atacă pe toate căile unica Sfântă Sobornică și Apostolică Biserică a lui Dumnezeu.

5) Biserica spirituală a lui Dumnezeu — cler și popor — însuflețită și împuternicită de Duhul Tatălui Ceresc, luptă cu multă bărbăție, tărie, curaj și succes asupra gadinei infernale.

6) După trecerea din viața pământească, Sufletele luptătorilor mărturisitori ai dreptei și pravoslavnicei credințe, grijiți duhovnicește, se duc de Îngeri în Raiul plin de fericire. Acolo ei se veselesc pururea.

7) Sus, deasupra Raiului pământesc, în Raiul Ceresc, ni se înfățișează mulțimea Ierarhilor, Preoților, Cuvioșilor și Cuvioaselor și a tuturor mărturisitorilor, care au luptat cu mult succes până la sacrificiu, pentru mărturisirea adevărurilor Dumnezeiești și apărarea dreptei credințe creștinești în lumea aceasta trecătoare.

PEDEAPSA ÎN IAD A ÎNVRĂJBITORILOR, ERETICILOR ȘI VRĂJMAȘILOR ORTODOXIEI

Chipul de față ne arată groaznicele torturi în iad, în iezerul de foc veșnic, a învrăjbitorilor, dezbinatorilor, ereticilor și a vrăjmașilor dreptei credințe creștinești. Învrăjbitorii, asemenea lui Ahitofel și mai mult asemenea diavolului, băgând zâzanie între păstoriți și Păstorii lor, printre unii poporeni și clerici, contra adevărurilor dreptei credințe, în familii, între frați și bunii prieteni, provocând urâciuni și vrăjmășii, se sortesc de vii muncilor iadului. Aceia s-au văzut spânzurați de limbi, asemenea cărnurilor din măcelărie. Diavolii îi bat groaznic cu săbii de foc. Vai femeilor limbute, bărbaților muieratici, care cu limbuția lor contra poruncilor Dumnezeiești, sfaturilor bisericești și rânduielilor sfinte din Creștinism, bagă zâzanii în lume, că groaznice și veșnice munci îi așteaptă!

Cei ce au făcut dezbinări contra dreptei credințe sau sfâșieri, se văd tăiați de draci, vărsându-li-se măruntaiele. Cum au făcut ei în Biserica lui Dumnezeu, așa li se face și lor de îngerii cei răi! Ereticii, care asemenea cozii balaurului apocaliptic au tras pe unii creștini slabi din cerul Bisericii lui Dumnezeu, în prăpăstiile rătăcirilor, în brațele spiritelor rătăcitoare, lăsându-se decapitați, adică fără Capul lor Hristos, în infern sunt și ei decapitați. După măsura cu care ei au măsurat, văd pururea măsurându-li-se și lor. Asemenea și cel cu picioarele tăiate! Vai! Ce jalnică priveliște! Tot acolo în iezerul cel de foc, se văd muncindu-se groaznic toți vrăjmașii dreptei credințe creștinești, toți aceia care au atacat, clevetit, ponegrit, judecat, osândit și discreditat în lume pe zeloșii Preoți ai Domnului! Unii spânzurați de limbi, bătuți de draci și arși la picioare cu flăcări de foc, iar alții cufundați până la gât în flăcările iezerului, în care se muncesc pururea...

A stinge vrajba dintre oameni
A face traiul mai senin,
Aceasta-i nobila chemare
A fiecărui bun creștin!

CLEVETITORII, ÎNVRĂJBITORII... SUNT FOII[241], CIPOII DIAVOLULUI.

Foii aceia demonici umplându-se de felurite aere infernale ale mândriei, îngâmfării, pizmuirii, zavistiei, urii, grăirii de rău, ponegririi, luării în râs, întrebărilor viclene, feluritelor bețiii, spiritului sfadnic și ocărâtor... aprind focul infernal al certurilor, care au adus și aduc groaznice prăpăduri în lume și în Creștinism. Foii aceia sunt asemenea vijeliilor puternice, uraganelor, care despoaie și distrug în calea suflului lor tot ce nu-i bine înrădăcinat, viguros și întărit.

[241] Foi — foale

Niște astfel de foi s-au făcut păstorii vitelor lui Avraam și Lot, păstorii Gherarilor, fiii lui Laban, israeliteanul cârcotaș, fiul Șelomitei, israelitenii, Iuda și Israel... potrivnicii Profeților trimiși ai lui Dumnezeu (Foc. 13 7-10; 26 20; 31 36; Eș. 2 13; Lev. 24 10-11, *2* Lege 1 12; Osia 44; 2 Împ. 19 41-43; comp. 3 Împ. 12; 2 Paral. 10; 11; I Împ. 18 17 I8; 2 Para. 24 17-21; 3 Împ.. 22 *8-28;* 2 Paral. 36 15-/6; Ier. 20 7-13; 18 18-23; *11 1823;* 17 *13-18).*

Fariseii, cărturarii, saducheii, Irodianii și căpeteniile iudeilor, s-au făcut tot atâți foi diabolici ai diavolului, aprinzând acesta prin ei focul infernal al certurilor înfocate de ură ucigașă contra Mântuitorului. Niște astfel de foi demonici și-a făcut diavolul din iudei, păgâni și heterodocși, cu care au suflat și suflă mereu asupra Bisericii lui Dumnezeu, dar pretutindeni și întotdeauna au ieșit și ies înfrânți, rușinați și bătuți.

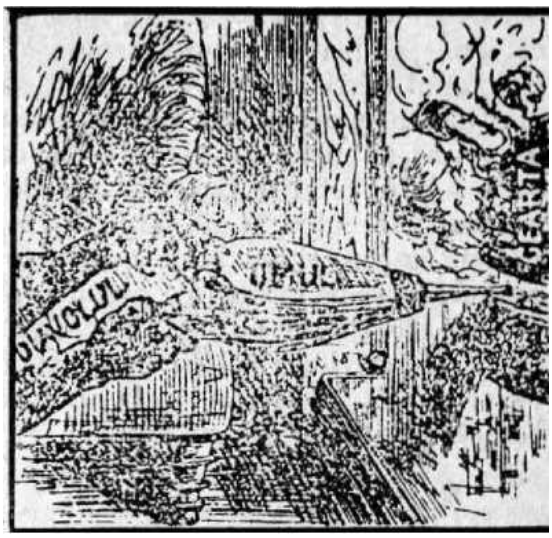

Chipul de faţă ne arată pe diavolul făcând din uşuraticii oameni şi femei un fel de foi demonici ai săi, prin care aprinde focul infernal al certurilor, dezbinărilor, devierilor de la dreapta credință creștinească, ruperilor din Trupul (Biserica)Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul.

Astfel de foi demonici și-a făcut diavolul, din toți cei deviați la schismatici, eretici, rătăciri sectare, mozaism, mahomedanism, ateism...

a) Luptând satanic pentru discreditarea și distrugerea dreptei credințe creștinești, a clerului și a bine-credincioșilor Creștini;

b) Urlând și criticând orice propovăduire și vorbire despre Dumnezeu, Religie Sfântă, despre dreapta credință și viețuire creștinească;

c) Susținând.că nu există: Dumnezeu, Îngeri, Suflet, draci, Judecată particulară și generală, răsplătirea faptelor după moarte, nici Rai, nici iad;

d) Că odată cu moartea noastră toate mor;

e) Că Dumnezeu ne-a dat uitării;

f) Că toate, toate religiile sunt bune (ca și cum ar zice că toate ciupercile, bureții, buruienile și vietățile produse din pământ, ar fi bune de mâncat fără a le mai alege și verifica);

g) Crezătorii și susținătorii orbește ai calendarului Iulian, rămas în urma calendarului ceresc cu 13 zile din anul 325-1924; deci în minciună... mai mult decât la: adevăr, dreapta credință, la Dumnezeu și la învățăturile Sfintei Lui Biserici.

Niște astfel de foi sau foale demonice, își făurește diavolul din ușuraticii sau idolatrizații în felurite forme: creștini sau creștine numai cu numele, care clevetesc, discreditează, ponegresc și luptă demonic asupra Păstorilor și păstoriților zeloși și activi ai Bisericii lui Duinnezeu cu scopul satanic de a-i încurca și opri pe loc din lupta cea bună.

Niște astfel de foi mulți, mici și mari, au suflat și asupra celui ce scrie acestea, cu scopul demonic de a-l îngheța, ori a-l topi... cu scopul bestial de a-l readuce la tăcere... Dar preamărit să fie Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Care a conlucrat împreună și cu noi în ogorul Său, căci cuvântul propovăduit oral, scris și prin felurite figuri și metode, l-a adeverit prin semnele ce urmau! Binecuvântat fie pururea Cel ce ne-a împuternicit până în prezent în lupta cea bună contra foilor demonici sau a zâzaniilor producătoare de întuneric, atacuri spirituale, lovituri și îndurerări... În Care nădăjduim cu toată tăria, că ne va ajuta să ducem această luptă și activitate misionar-apostolică la bună desăvârșire. Amin (Vezi și altă explicație a clișeului acestuia în „Oglinda Duhovnicească”, pp. 3283-4, de autor).

Mântuitorule... eu n-am decât suspine
Și bietul Suflet fără zel.
Azi s-ar aprinde pentru Tine
Dar... nu-i ce să mai ardă-n el...

Însă, eu știu că Tu mai poți aprinde
Cenușa Sufletelor reci,
Când cu suflarea Ta fierbinte
Spre ele milostiv Te-apleci.

Cu marea Ta milostivire
Mai suflă iar în stinsu-mi jar,
Mai este poate vreo scânteie
Și poate... s-o aprinde iar...

Amin

VAMA a 20-a, A NEMILOSTIVIRII, CRUZIMII ȘI A ÎNVÂRTOȘĂRII INIMII

Alergând cu repeziciune înainte pe calea văzduhului, am ajuns la vama nemilostivirii, cruzimii și învârtoșării inimii. Întrebătorii vămii aceleia erau amarnic de iuți și boierul lor drăcesc era foarte cumplit, suflând cu nemilostivire și mare iuțime, asemenea focului infernal. Acel boier drăcesc se mai arăta foarte uscat și obosit, ca de-o lungă și mare boală, plângându-se singur de răutatea lui, gemând ca un bolnav și făcând chipuri ca cei ce au patimile nemilostivirii și asprimii. El mai arăta semnele ce sunt siliți a le face la patimile lor cei lipsiți, săraci, întemnițați, bolnavi și altfel de necăjiți în ticăloșia și mizeria lor. Acolo îndată s-au pornit asupră-ne vameșii aceia ca furnicile să ne cuprindă și să ne tragă jos în iad... La vederea acelor sluțenii infernale, mi-am adus aminte de hotărârea Dumnezeiască contra acestui păcat ucigător de oameni și pustiitor de lume, din rugăciunea Domnească „Tatăl nostru": „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri...". Și de cuvântulMântuitorului: „De nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru Cel din Ceruri nu vă va ierta vouă greșelile voastre...". Și de mustrarea pe care Domnul o face robului nemilostiv, care, după ce fusese iertat de cei 10.000 de talanți ce datora, el gâtuie pe un datornic al său ce-i datora numai 100 de dinari: „Slugă vicleană, toată datoria aceea mare ți-am iertat-o, pentru că m-ai rugat; dar ție nu ți se cădea să-ți fie milă de cel împreună slugă cu tine, precum și mie mi-a fost milă de tine?" Și mâniindu-se domnul lui, l-a dat pe el muncitorilor, până ce va plăti toată datoria lui. Așa și Tatăl Meu Cel Ceresc va face vouă, de nu veți ierta fiecare fratelui său din inimile voastre greșelile lor... Judecată fără de milă este celui ce n-a făcut milă; mila însă biruiește și se laudă în ziua Judecății" (Mt.6 9-15; 18 21-35; 5 23-26; Iac. 2 13; comp. Ps. I08 15; Prov. Sol..21 13. Mt 25). Și de s-ar afla cineva săvârșitor a multe nevoințe, de multe postiri și rugăciuni, de și-ar fi păzit chiar și fecioria ori curăția, de și-ar fi înfrânat trupul său omorându-și poftele rele dintr-însul, dar dacă a fost neîndurat și nemilostiv, închizându-și inima sa către aproapele său în feluritele lui suferințe, acela, de la acea vamă cade jos în adâncul iadului, unde se încuie și în veci nu află milă.

Da, așa vor păți nemilostivii, pentru că lui Dumnezeu nu-i este milă de cei nemilostivi, chiar de ar și avea ei alte fapte bune, ci Se scârbește asupra lor și-i urăște, pentru că n-au dat săracului vreo bucată de pâine ori vreun ban cât de mic, ori vreun dar după putere slugii; pentru că n-au socotit ca pe cei bolnavi și săraci să-i ajute după puterea lor cu ceva hrană, doctorie. De asemenea și pe cei ce erau: neputincioși, ticăloși și pustiiți de felurite mizerii, cu cele trebuincioase lor; pentru că n-au ajutat pe cei întemnițați și străini, sau putând n-au făcut alte bunătăți asemenea. Și de n-au putut face milostenie cu lucrul, măcar să se fi milostivit cu vreun cuvânt bun, cu o mângâiere asupra celor din felurite lipsuri, nevoi, mizerii și primejdii. Nevrând însă a face acestea, au făcut cele potrivnice, adică au fost lenevoși iubitori de argint, foarte nemilostivi, lacomi, necurați... nevrând să facă nicio milostenie cât de mică aproapelui necăjit. Pe unii ca aceia păcatul nemilostivirii îi trage jos în adâncul iadului, unde-i încuie până la învierea cea de obște și înfricoșata Judecată universală.

Noi însă, cu ajutorul şi Darul lui Dumnezeu, am trecut şi acea vamă fără primejdie, ajutându-ne pretutindeni rugăciunile Cuviosului Părinte Vasile, cel ce a dăruit multe din ostenelile şi lucrurile sale cele bune pentru răscumpărarea mea.

Îngerii cu Sufletul suind în zbor tot mai sus spre cer, ajung la vama 20-a, a nemilostivirii, cruzimii și învârtoșării inimii. Vameșii-draci ai acestei vămi, cu boierul lor drăcesc, cumplit de iuți, năvălesc ca viespele asupra Sufletului ca să-l răpească, suflând cu o groaznică furie ucigătoare. Îngerii se pricesc cu vameșii acelei vămi pentru păcatele făcute de Suflet, pe care aceea le arată scrise în catastifele lor, d. ex. de:

318) Am fost nemilostiv?

Nemilostivirea însoțită de cruzime și învârtoșarea inimii celor avuți față de cei lipsiți, cu strâmtorarea în foamete, ticăloșie și goliciune, chinuirea în boli și suferința în sărăcie, este o rădăcină drăcească. Patima aceasta satanică îi pune pe avuții ce bolesc de ea, alături de cei mai nelegiuiți oameni de pe pământ. Priviți la bogatul nemilostiv din Sf. Evanghelie și vedeți că el nu era nici hoț, nici înșelător, nici închinător de idoli (că mergea și el la Biserică), nici defăimător de sărbători, nici judecător strâmb, nici ocărâtor de părinți, nici curvar, nici preacurvar, nici sodomlean, nici fur, nici ucigaș, nici martor mincinos, nici poftitor al averilor aproapelui său... ci era numai nemilostiv față de lipsurile și suferințele aproapelui său Lazăr și aceasta a fost un păcat așa de greu și groaznic, încât l-a prăbușit în vâlvătăile înfocate ale iezerului de foc, în iad (Lc. 16 19-31).

Acestea știindu-le, să cercetăm pe cei bolnavi și să-i îngrijim ca Samarineanul milostiv, să dăm milostenie săracului ce întinde mâna, bucurându-ne și veselindu-ne, socotind noi că acela-i chiar însuși Domnul Care ne cere milă pentru ca să ne deschidă ușa Raiului. Să miluim pe cei lipsiți ca să fim și noi miluiți de Domnul. Păcatul nemilostivirii îl mai săvârșesc și cei ce au învățătură bună și luminătoare de Suflete și n-o dau acolo unde trebuie. De asemenea și aceia care nu-și îngrijesc Sufletele lor creștinește, ci amână pocăința pe altădată...

DUMNEZEU FACE ADEVARATA DREPTATE.

1) Săracul Lazăr care în viața pământească fiind bolnav și lipsit așa de mult, încât nici firimiturile de pe masa îmbelșugată a bogatului, ce le dorea spre a-și potoli foamea, nu le avea și nici nu i se dădeau, doar câinii îi lingeau rănile; după moarte este dus de Îngeri în sânul lui Avraam, adică în luminata Împărăție a lui Dumnezeu, în locașurile drepților, unde pururea se bucură și se veselește cu Îngerii și cu Sfinții. Asta-i răsplata dată de Dumnezeu pentru resemnarea sau răbdarea lui în suferințele îndurate cu necârtire, ba încă cu mulțumire Creatorului, în lipsurile sărăciei și în suferințele bolii.

Chipul de faţă ne arată clar minunata lucrare a Dreptăţii Dumnezeieşti asupra celor ce nu ajută pe cei lipsiţi; şi a răbdătorilor…

2) Bogatul nemilostiv, care zilnic se îmbrăca în porfiră și vison, petrecându-și luminat, cu ospețe, muzică, cântece lumești, în laude deșarte, umflate și lingușitoare, cu mese bogate în mâncăruri și băuturi delicioase, din care nu dădea nici măcar din firimiturile ce cădeau de pe mesele lui, săracului, bolnavului, lipsitului, bubosului și flămândului Lazăr, ce zăcea în poarta casei lui, pentru care s-a canonisit și se canonisește după moarte. Ca și alți bogați nemilostivi și petrecăreți, văzându-se în atâtea îndestulări și veselii, acoperit de atâtea lăudăroșii, gândea că are să trăiască așa cât pământul. Nici nu vrea să mai știe de moarte.

După trecerea din această viață a săracului lipsit, suferind și neîngrijit de nimeni, la câtva timp a murit și bogatul... Îndată s-a văzut în iad, împleticit ca de niște șerpi veninoși de limbile de foc care-l torturau groaznic. Acolo în locul hainelor prețioase de porfiră și vizon, mătase și catifea, lănțișoare de aur și de argint, inele de aur cu pietre scumpe în degete, acoperământul capului împodobit cu briliante, încălțăminte lustruită, în mobile prețioase, lux, covoare persane... s-a văzut îmbrăcat în flăcările iadului ce-l chinuiau înfricoșător. În locul meselor îmbelșugate și al parfumurilor sau mirodeniilor foarte plăcut mirositoare, lipsă groaznică și putorile insuportabile ale infernului. În locul

plăcutelor cântece lumești, ale muzicanților, cântăreților și măgulitorilor și umflate laude ale lingușitorilor, țipete îngrozitoare ale osândiților torturați ca și el în foc și urletele înfiorătoare ale negrilor diavoli din infern.

În acea groaznică despuiere de tot binele cât și de plăcutele bunătăți trecătoare și îmbrăcarea cu muncile iadului, bogatul din iezerul de foc, care-l ardea groaznic, ridicându-și ochii în sus, vede, pe Lazăr, pe care-l nesocotise în viața sa, veselindu-se luminat în sânul lui Avraam. Cei din întuneric văd pe cei din lumină, pentru a li se mări durerea și tortura; iar cei din luminata Împărăție a lui Dumnezeu nu văd pe cei ce se muncesc în bezna întunecoasă și arzătoare a iadului, pentru ca să nu se întristeze nici câtuși de puțin.

Din acel iad de suferințe, nesfârșite, bogatul cerșește o picătură de apă să i-o aducă Lazăr, căruia nici firimiturile căzute de pe masa-i îndestulată nu i le dăduse... dar nici lui nu i s-a aprobat și dat nici măcar acea picătură de apă cerșită.

Iacă, așa de minunat și just a lucrat și lucrează Dreptatea lui Dumnezeu! Creștinii nemilostivi față de cei lipsiți, suferinzi, ba chiar și față de Sufletele lor, să ia aminte de sineși până ce se zice azi, ca nu cumva să se trezească, din toate câte au și nu dau milostenie, în munca veșnică alături de bogatul nemilostiv din Sf. Evanghelie. Vai și amar celor care în loc de a se îngriji de Sufletele lor în viață, petrec împăcate, zicând că se vor îngriji de dânșii urmașii lor și Preoții după ce vor muri. Unii ca aceia mor îndoit, cad în moartea a doua, în osânda veșnică (Lc. 16 *19-31;* Apc. 20 74-75).

Am chinuit: animale, păsări, insecte și felurite vietăți?

CRUZIMEA TORTURĂRII VIETĂŢILOR ATRAGE PEDEPSE. Animalele trebuie a le folosi, dar fără a le chinui. Animalele de casă trebuie îngrijite foarte bine, dându-le mâncare potrivită, curățându-le... Apoi să nu punem pe ele greutate prea mare. Cel ce chinuie și bate animalele, dovedește că are o inimă lipsită de milă și tot fără milă va fi el și față de oameni. Copiii nu trebuie lăsați să chinuie păsările, nici să le strice cuiburile, căci ele aduc omului foarte mare folos prin aceea că mănâncă omizile de pe pomi. Unele păsări mănâncă într-un an până la 20.000 de omizi.

Un birjar dintr-un oraș a fost pedepsit cu două săptămâni de închisoare, pentru că și-a bătut calul fără milă.

Vechii atenieni au osândit la moarte un copil care scosese ochii unei păsări și apoi a lăsat-o să zboare. Ei ziceau, că dacă acel copil este atât de nemilos și crud față de animale, acum când este mic, cât de fără de milă va fi față de oameni când va fi mare!

În casa unde stă copilul, Și-atunci de-ar fi o veșnicie
De-a-pururi numai în dezmierdări Și lacrimi ca s-o scalde, râu...
Câștigă lanul o neghină, Neghina nu se mai albește
Iar grâul un grăunte pierde. Și nici nu se preface-n grâu...

PEDEAPSA COPILULUI CE NECĂJEA CÂINII. La o casă era legat un câine. Unul dintre copii îl tot hârâia. Odată stăpânul dezlegă câinele din lanț și-l slobozi. Câinele îndată sări pe copil și-l mușcă, răzbunându-și pentru atâtea hârâieli (D.C. o.c. pp. 168-9).

RUPĂTORULUI LIMBII PĂSĂRILOR I S-AU DAT ȘAPTE COPII MUŢI. Un țăran avea șapte copii și spre nefericirea lui toți șapte erau muți. Multe momente negre îi cauză această mare nefericire. Odată merse în satul vecin la moară cu cei șapte feciori ai săi. La masă văzându-și feciorii frumoși sănătoși, însă muți, îl cuprinse iarăși tristețea. Când fu întrebat de morar ce are, el răspunse suspinând: „Doamne, Doamne, prin ce am meritat eu aceasta?" Atunci morarul îl luă la o parte și-i zise: „Văd că ești trist pentru că copiii tăi sunt muți. Îți aduci aminte — căci eu te cunosc din copilărie — când prindeai vreo pasăre, îi rupeai limba și apoi îi dădeai drumul? Adeseori te-am înfruntat atunci, însă fără folos. Acele păsări, care prin cântecele lor lăudau pe Dumnezeu, te-au acuzat pentru faptele tale crude înaintea Lui și iată-te condamnat ca tu să nu auzi niciodată din gura copiilor tăi numele de „tată".

SMULGĂTORULUI ARIPILOR LA INSECTE... I S-AU TĂIAT PICIOARELE. Un tânăr lucrător în fabrica de bere, când avea odată de lucru chiar deasupra cazanului în care fierbea ovăzul, alunecă și căzu în cazan. În căderea sa, el se prinse cu mâinile de marginea cazanului, însă picioarele îi rămaseră în berea clocotindă, până îi veniră alții în ajutor și-l scoaseră afară! Cine poate povesti durerile cumplite pe care le-a simțit acel nefericit? Dus la spital în agonia morții, medicii au fost siliți să-i amputeze amândouă picioarele.

Când se făcu mai bine, începu a cugeta la faptele sale din trecut. Din cele reamintite își aduse aminte și recunoscu, că nefericirea lui nu era decât o răsplătire a faptelor lui rele. În copilărie smulgea aripile la nenumărate insecte (fluturi, albine, etc.) pe care le lăsa apoi să se chinuiască. Unei păsări îi rupsese un picior și-i dăduse drumul chinuită. Unei pisici îi legase picioarele dinapoi și turnase apă fiartă pe ea. Și atunci, când vedea cum se chinuiau acele vietăți, inima îi creștea de bucurie.

După operație el mai trăi 25 de ani și fiecărui copil, ce venea la el, îi vorbea cum trebuie să se poarte omul cu animalele și cu vietățile mici... (O.M.P. o.c. 194; 195).

319) Am fost nesimțitor, nepăsător față de lipsurile, necazurile și durerile aproapelui meu?

320) Am luat, răpit bani, averea aproapelui meu, cu vicleșug, șiretenie, silnicie, cerșetorie, etc? N-am dai milostenie pentru Sufletul meu cât am trăit, zicând că: „mi-or da copiii”... că”mă vor dezlega Preoții”...?

MILOSTENIA NE APROPIE DE ASEMĂNAREA CU DUMNEZEU. Aceasta o adeverește însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Dumnezeiasca Sa Evanghelie, zicând: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru Cel din Ceruri este milostiv... Fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui” (Mt. 5 48; Lc. 6 J6;Mt. 5 7; 6 14). Dumnezeiasca Scriptură ne arată multe pilde vii de milostenie în anumiți bărbați aleși ai lui Dumnezeu. Spre edificarea multora dăm aici câteva exemple:

Patriarhul Avraam, deși era foarte bogat, cu o familie mare de sute de bărbați puternici și peste mia de Suflete, era un mare milostiv și primitor de străini. Odinioară stând el la ușa cortului său, vede trei călători trecând pe cale. Îndată s-a sculat, a alergat înaintea lor și închinându-se până la pământ, s-a rugat de ei, zicând: „Doamne, de am aflat har înaintea Ta, intră la robul Tău. Să se aducă apă și să se spele picioarele voastre și să vă odihniți sub acest copac, până când vă voi aduce pâine și veți ospăta. După aceea vă veți duce în drumul Vostru”. Pentru aceea rogu-vă, abateți-vă pe la robul Vostru”. Ei i-au răspuns: „Bine, fă cum ai zis!” Avraam a alergat în cort la Sara și a zis: „Ia repede trei măsuri de făină curată și fă azime!” Apoi a alergat la cireada de vaci și a ales un vițel tânăr și gras și l-a dat slugii să-l gătească curând. Apoi a luat unt, lapte, vițelul gătit și le-a pus înaintea oaspeților de au mâncat. Avraam stătea lângă ei sub copac. Domnul a zis către Avraam: „Iată, la anul pe vremea asta Mă voi întoarce și voi veni la tine. Atunci Sarra femeia ta va avea un copil, pe care-l vei numi Isaac...”. Apoi..sculându-se de acolo, s-au uitat spre Sodoma și spre Gomora. Avraam mergea împreună cu Ei, petrecându-i (Fac. 18).

Avraam, în dragostea sa cea mare de aproapele, nu întreba pe călători, cine sunt, de unde sunt și unde merg, cum obișnuim noi a face, ci îi ospăta, găzduia cu mare bună voință. Așa primind el pe străini, s-a învrednicit a primi pe Îngeri și pe Dumnezeu (Evr. 13 21; Fac. 18 2-3, *10, 14, 17*-33). Pentru aceasta Dumnezeu l-a miluit cu avere multă și cu un fiu la bătrânețile lui adânci, din care au ieșit popoare, voievozi și împărați (Fac. 17 15-16; 22 16-18).

Dreptul Lot, primitorul de străini, găzduiește în persoana a doi calatori, doi Îngeri ai lui Dumnezeu. Doi Îngeri în chipul a doi străini au venit în Sodoma seara. Lot văzându-i, s-a sculat și a ieșit în întâmpinarea lor, închinându-se cu fața până la pământ și zicând: „Domnilor, rogu-vă veniți de găzduiți în casa robului vostru, rămâneți peste noapte în ea, spălați-vă picioarele voastre, și dimineața sculându-vă, veți merge în calea voastră”. Ei au zis: „Nu, în uliță vom rămâne”. Lot îi silea pe ei. Atunci străinii poftiți s-au abătut la dânsul și au intrat în casa lui. El le-a făcut lor de mâncare și le-a copt azime și au mâncat... (Fac. 19 1-3). Lot neștiind, în persoana celor doi călători, a primit pe Îngerii lui Dumnezeu care l-au scos din Sodoma și l-au salvat din pierzarea cu foc a cetățenilor acelora foarte răi (Evr. 13 2; Fac. 19 1-29).

Israeliții mai harnici făceau milostenie cu mană. Marea adunare a poporului israelit (vreo 3.000.000 de Suflete), a venit în pustia Sin, care este între Elam și Sinai. Acolo toată adunarea fiilor lui Israel a cârtit asupra lui Moise și Aaron, zicând: „Mai bine am fi murit bătuți de Domnul în pământul Egiptului, când ședeam la căldările cu carne și mâncam pâine de ne săturam, decât să ne aduceți în pustiul acesta, ca să omorâți toată adunarea asta cu foame...” Domnul a grăit lui Moise, zicând: „Am auzit cârtirea fiilor lui Israel! Grăiește către ei și le spune: «Seara veți mânca carne și dimineața vă veți sătura de pâine și veți vedea că Eu sunt Dumnezeul vostru»„. Făcându-se seară, iată prepelițe au acoperit tabăra. Dimineața, după ce înceta roua împrejurul taberei, iată, pe fața pustiei ceva mărunt și rotund, alb ca gheața. Văzând aceasta fiii lui Israel, au zis: „Ce este aceasta?” Moise a zis: „Aceasta este pâinea pe care v-a dat-o Domnul ca s-o mâncați. Pentru aceasta Domnul a poruncit:

Strângeți dintr-însa fiecare cât este de ajuns pentru cei ce locuiesc cu voi". Fiii lui Israel au făcut așa. Moise a zis lor: „Nimeni să nu lase din aceasta pe a doua zi. În ziua a șasea adunați îndoit, câte două măsuri de fiecare, fiindcă sâmbăta e odihnă sfântă a Domnului. Șase zile veți aduna, iar în ziua a șaptea nu veți găsi mană. Israeliții strângeau „mană", unii mai multă, alții mai puțină. Apoi o măsurau cu omerul, astfel că nici cei ce strânseseră mai multă nu aveau de prisos, nici cei ce strânseseră mai puțină nu duceau lipsă deloc. Fiecare avea cât îi trebuia pentru hrană. Fiii lui Israel au mâncat 40 de ani mană în pustie. Gustul ei era ca azima cu miere (Eș. 17; comp. 2 Cor. 8 15).

Psalmistul David fericește pe cei milostivi, zicând: „Fericit este cel ce poartă grijă de cei săraci, că la vreme de necaz îl va izbăvi Domnul. Domnul îl va păzi și va cruța viața lui; fericit va fi pe pământ și nu-l va lăsa Domnul pe mâna vrăjmașilor lui. Domnul îi va da ajutor pe patul lui de durere și în boala lui va primeni tot așternutul lui..." (Ps. 40 1-3; comp. Prov. Sol. 14 21; Dan. 4 24; Is. Sir. 3 29-30; 7 34; Mt. 5 7; Lc. 14 13).

Prin milostenie văduva din Sarepta s-a salvat din moarte împreună cu fiul ei. Cuvântul lui Dumnezeu a fost către Ilie, zicând: „Scoală-te și mergi în Sarepta Sidonului, că iată am poruncit acolo unei văduve să te hrănească. Ilie a mers și iată o femeie văduvă aduna lemne. Ilie a strigat: „Adu-mi, te rog, puțină apă într-un vas, ca să beau". Când femeia plecă să-i aducă, Ilie zise iarăși: „Adu-mi, te rog, și o bucată de pâine!" Femeia a zis: „Numai o mână de făină am și puțin untdelemn. Voi face din ea o azimă pentru mine și pentru fiul meu, să mâncăm și apoi vom muri".

Ilie a zis: „Fă după cuvântul tău și să-mi faci și mie de acolo o azimă mică, că așa zice Domnul: «Făina din vadră nu va scădea și untdelemnul din ulcior nu se va împuțina, până în zilele când va da Domnul ploaie pe pământ»„. Femeia a făcut după cuvântul lui Ilie. Au mâncat cu toții, însă făina din vadră n-a scăzut și untdelemnul din ulcior nu s-a împuținat... (3 Împ. 17 8-16).

Milostenia făcută de văduva Sareptei străinului Proroc Ilie a înmulțit făina și untdelemnul, a scăpat-o din moartea sigură a foametei ce bântuia groaznic lumea, a înviat pe fiul ei, Iona, și l-a făcut Proroc ales înaintea lui Dumnezeu (V. Sf. 20 iulie, o.c. pp. 995-6; Iona 1-4).

De aici reiese clar cât de mult ne folosește milostenia făcută din puținul nostru. Sf. Ioan Gură de Aur sfătuind și pe săraci a da milostenie, îi încurajează, zicând: „Tu nu ești mai sărac decât văduva din Evanghelie (Mc. 12 42) și cea din Sarepta, care deși se afla pe marginea sărăciei, așteptând moartea și înconjurată de un cârd de copii, totuși n-a cruțat merinde[242] sa cea mică și pentru aceea în sărăcia ei a câștigat o bogăție nemăsurată", a prefăcut acel pumn de faină al său într-un hambar mare și ulciorașul într-un butoi și puținul său într-un izvor îmbelșugat. Așadar, tu dă pe cât poți da. De ai un ban, cumpără cu dânsul cerul, nu pentru că cerul este așa de ieftin, ci pentru că Dumnezeu este așa de plin de iubire. Dacă tu nu ai măcar un ban, atunci dă un pahar de apă rece, căci „cel ce va adăpa pe vreunul dintre acești mici numai cu un pahar de apă rece — zice Domnul — nu-și va pierde plata sa" (Mt. 10 42).

Somanileanca, văduva unuia din Prorocii lui Israel, rămânând săracă, alergă plângând la Sf. Proroc Elisei și-l rugă: „Bărbatul meu a murit și au venit datornicii să-mi ia amândoi fiii robi!" Elisei i-a zis: „Spune-mi ce ai în casa ta?" Ea a răspuns: „Numai puțin untdelemn!" Elisei i-a zis: „Mergi și împrumută vase goale multe pe la vecinii tăi și le bagă în casa ta. Apoi intră înăuntru cu fiii tăi, încuie ușa, toarnă untdelemn în toate vasele acelea și pe cele pline dă-le deoparte. Femeia plecă și făcu așa cum o sfătui Prorocul. Adună vase multe, le băgă în casă, încuie ușa după sine și după feciorii săi. Aceștia îi aduceau vasele și ea turna untdelemn din ulcior, umplându-le mereu unul după altul. Pe urmă a zis: „Mai aduceți-mi un vas". Ei au răspuns: „Nu mai sunt vase" Atunci a contenit a mai curge untdelemnul. Vânzând untdelemn mult, s-a plătit de datorii; iar cu cel rămas s-a hrănit ea și fiii săi (4 Împ. 4 1-7). Iată așa e și milostenia! Câtă vreme turnăm, dăm cu dărnicie, Dumnezeu înmulțește puținul nostru. Când însă careva se zgârcește a mai da, încetează și mila lui Dumnezeu și omul zgârcindu-se, sărăcește.

Marele Proroc Isaia laudă milostenia sub inspirația Dumnezeiească, zicând: „Împarte pâinea cu cel flămând, adăpostește în casa ta pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de un neam cu tine. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și tămăduirea ta se va grăbi. Dreptatea ta va merge înaintea ta, iar în urma ta slava lui Dumnezeu. Atunci vei striga și Domnul te va auzi, la strigătul tău

[242] Merinde — Hrană (rece) pe care o ia cineva când pleacă la drum sau la lucru; *p. gener.* alimente, hrană, mâncare

El va zice: Iată-Mă! Dacă tu izgonești din mijlocul tău asuprirea, arătarea cu degetul (strigarea, hula, clevetirea) și vorba fără rost; dacă dai pâinea ta celui flămând și tu saturi Sufletul amărât, lumina ta va răsări în întuneric și bezna ta va fi ca miezul zilei. Domnul îți va fi mereu povățuitor și în pustie va sătura Sufletul tău. El va da tărie oaselor tale și vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată (Is. 58 7-7 7).

Prorocul Daniel sfătuiește pe împăratul Nabucodonosor a da milostenie pentru a scăpa de pedeapsa Divină (Dan. 4 24).

Bătrânul Tobit sfătuiește pe fiul său Tobie a fi milostiv, nu zgârcit. Cugetând la cele mai de pe urmă ale sale, îi zice: „Fiule! În toate zilele adu-ți aminte de Dumnezeul nostru. Nu păcătui cu voia, nu călca poruncile Lui. Fă dreptate și nu umbla în căile nedreptății. Dă milostenie din averea ta și să nu aibă ochiul tău părere de rău când vei face milostenie. De la niciun sărac să nu-ți întorci fața ta și atunci nici de la tine nu se va întoarce Fața lui Dumnezeu. De ai mult, mult dă; de ai puțin, nu te sfii de a face milostenie, și-ți vei aduna prin aceasta vistierie bogată pentru zile grele. Căci milostenia izbăvește de la moarte și nu te lasă să te pogori în întuneric. Milostenia este dar bogat pentru toți cei ce o fac în Fața Celui Preaînalt... Dă celui flămând din pâinea ta și celui gol din hainele tale. Din toate câte ai cu îmbelșugare, fă milostenie și să nu-i pară rău ochiului tău când vei face milostenie! Împarte pâinea ta la mormântul drepților...” (Tobit 4 5-11, *16*-17; 14 9-11).

Milostenia largă la Israeliți. Din zeciuiala dată de fiecare israelitean... se făceau ospețe acasă pentru săraci, străini, văduve și orfani (2 Lege 14 22-29). Apoi, după pilda vie a Patriarhului Avraam și a altor aleși ai lui Dumnezeu și după porunca Divină (Lev. 19 18), făceau felurite milostenii (Tobit 1 17-20; 2).

Milostenia largă la primii Creștini. La sărbătoarea Cincizecimii s-au adăugat la Biserică vreo 3.000 de Suflete, apoi 2.000 de Suflete, după care au venit unele după altele. Biserica creștea treptat, căpătând prin formele ei exterioare și prin rânduielile ei cu totul deosebite de ale Bisericii iudaice, un caracter deplin de Biserica lui Hristos sau Biserica creștină. Toți credincioșii care se adunau aparte de iudei, își exprimau în adunările lor, credința în Hristos cu conștiință luminată că au intrat în Împărăția lui Dumnezeu. Aceasta o arătau ei prin anumite rugăciuni, ascultarea cu mare atenție a predicării Apostolilor, cântări de psalmi și participarea cu trup și Suflet la celebrarea „Cinei Euharistice” sau „Frângerea Pâinii”, cum o numește Sf. Ap. și Ev. Luca în cartea „Faptele Apostolilor” (F. Ap. 2 42-46; 20 7; Lc. 22 19). Adânc pătrunși de „Duhul renașterii din nou” (Ioan 3 3-8) și de dragostea creștină în grad înalt, după porunca Mântuitorului ei se socoteau și numeau frați și surori între ei. Însuflețiți de dragostea sfântă și curată, se întreceau între ei care mai de care a crede, asculta și păzi învățătura Domnului Hristos.

În particular creștinii apostolici, erau așa de însuflețiți de porunca dragostei recomandată de Iisus, încât mergeau așa de departe, că cei avuți își sacrificau avutul lor pentru a ajuta pe credincioșii săraci. Ei se socoteau așa fel ca și cum averea lor ar fi fost a tuturor. Mulți dintre ei își vindeau casele și pământul lor și prețul lor îl aduceau la picioarele Apostolilor ca să-l împartă între frații cei sărmani, lipsiți (F. Ap. 2 41-47; 4 34-37). După oficierea Cinei Euharistice, adică a Dumnezeiestei Liturghii sau Sacrificiul Noului Testament, se făcea o masă, ospăț sau agapă pentru toți săracii și străinii. Cei avuți ospătau pe cei săraci. La agapele acestea mesele bărbaților erau servite de Diaconi; iar mesele femeilor erau servite de prezbitere și diaconițe. Rânduiala aceasta a milosteniei sau ajutorării lipsiților, s-a extins de la Biserica Mamă din Ierusalim la toate Bisericile creștine din lumea mare. În acest scop scrie Sf. Ap. Pavel Bisericii creștine din Corint: „Bisericile Macedoniei, deși sărace, strâmtorate și peste puterile lor, ne-au rugat să primim darul și părtășia lor la ajutorarea Sfinților... Faceți bună potrivеală: astăzi prisosul vostru acopere lipsa lor; iar mâine lipsa voastră va fi acoperită de prisosul lor, ca așa să fie o bună potrivire. Faceți (și voi prin milostenie) așa cum este scris: «Cine a adunat mult n-a avut de prisos și cine a adunat puțin n-a avut lipsă!»„ (2 Cor. 8 7-75; 9 ș.a.; comp. Eș. 16 18). Creștinilor din Galatia le scrie: „Să vă aduceți aminte de cei săraci...” (Gal. 2 10). Creștinilor din Roma le scrie: „Acum mă duc la Ierusalim să slujesc Sfinților, căci cei din Macedonia și Ahaia au avut bunătate să strângă oarecare daruri pentru creștinii dintre Sfinții cei din Ierusalim” (Rom. 15 25-26). Creștinilor convertiți dintre evrei le scrie: „Stăruiți în iubirea de frați. Iubirea de străini să n-o uitați, căci printr-înșii unii, fără să știe, au găzduit pe Îngeri (Fac. 18 2-3; 19. 2). Aduceți-vă aminte de cei legați, ca și cum ați fi și voi în legături cu ei și de cei ce pătimesc, ca și cum

ați fi voi într-un trup cu ei" (Evr. 13 1-3). La milostenie au îndemnat și ceilalți Sfinți Apostoli (Iac. 2; 1 Ioan 3 16-18).

Din cele arătate în Faptele Apostolilor, epistolele lor, Istoria Bisericii... reiese clar că: milostenia în vremurile primare ale Creștinismului era foarte însuflețită și răspândită în Creștinism.

Inima de milă plină	Inima nemilostivă
E ca apa de izvor.	E fântână blestemată,
Veșnic binecuvântată	În adânc cu apă rece
De-nsetatul călător.	Dar mereu fără găleată!

BINEFACERILE MILOSTENIEI SUNT MULTE ȘI FELURITE. Noi trebuie a socoti milostenia nu ca o cheltuială sau bir, ci ca un venit și dar. Nu ca o pierdere, ci ca un câștig. Prin milostenie noi dobândim mai mult decât am dat. Prin milostenie dăm pâine și dobândim viața veșnică. Dăm haine și dobândim veșmântul nemuririi. Găzduim pe străini, pe săraci, în casele noastre și dobândim Împărăția lui Dumnezeu. Dăm cele trecătoare și primim în locul lor cele veșnice. Trebuie a da milostenie la săraci, ca atunci când nu vom putea vorbi pentru noi înșine, mii de buze să vorbească pentru noi. Milostenia să fie mijlocitorul nostru. Milostenia e banul de răscumpărare pentru Sufletele noastre. Rugăciunea și postul fără milostenie sunt lipsite de putere. Postul nu se ridică la cer dacă nu are scară pe milostenie. Milostenia formează aripile rugăciunii. Rugăciunile fără milostenie, nu pot zbura la cer. Aceasta o adeverește Îngerul sutașului Cornelie, zicând: „Rugăciunile și milosteniile tale, s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu" (F. Ap. 10 4). Omul milostiv este asemenea unui liman deschis naufragiaților. El trebuie să-i primească pe toți. Milostenia e mama virtuților, inima lor, untdelemnul care lipsea din candelele fecioarelor nebune... (Spic. d. Sf. I. Hrisostom).

A nu da milostenie lipsiților din averea ta e ca și cum ai prăda. Noi nu suntem stăpâni, ci numai administratori ai averilor noastre. Proprietarul adevărat este Dumnezeu. „Prin milostenie cu dărnicie — zice Sf. Ciprian — devenim imitatorii Părintelui nostru Ceresc Care împarte cu dreptate deopotrivă tuturor: aerul, apele, soarele ploaia și toate bunurile". „Casa ospitalieră — zice Sf. Efrem Sirul — unde sunt primiți: săraci și orfani, străini și călători, nu este niciodată lipsită de prezența lui Hristos". „Tu — zice Sf. I. Hrisostom bogaților — te așezi la un ospăț bogat și luxos, pe când Hristos nu are nici strictul necesar. Tu bei vin de Tasos, pe când El nu are nici măcar un pahar cu apă pentru a-și potoli setea!" Așijderea pe cei ce fac cheltuieli cu câini și lighioane sălbatice, îi mustră: „Nu vă e rușine vouă care hrăniți câini și întrețineți bufoni, iar pe Hristos îl izgoniți?!" Femeilor înzorzonate le zice: „La ce vă servește aurul vostru?! Doar Sufletele voastre sunt înfrumusețate! „

Săracii, lipsiții, betegii... sunt mădularele lui Hristos și orice dăm sau facem lor, lui Hristos îi dăm și facem (Mt. 10 40-42; 24 45-51; 25 34-46). Aceștia trebuie mai mult ajutați și respectați, decât compătimiți.

MÂNTUTTORUL A FĂCUT MILOSTENIE CU LUMEA FLĂMÂNDĂ. Odinioară predicând unor mari mulțimi de mii de bărbați și femei și copii, Apostolii se apropiară de El, zicându-i: „Doamne, locul este pustiu și vremea iată a trecut către seară, slobozește poporul ca să se ducă prin sate să-și cumpere bucate!" Mântuitorul privind mulțimea, le răspunde: „Milă Mie de poporul acesta care zile întregi așteaptă lângă Mine și n-au ce mânca... Nu trebuie să meargă flămânzi, ca să nu slăbească pe cale. Dați-le voi să mănânce.. Poruncind mulțimii să șadă pe iarbă verde, cete, cete, câte o sută și câte cincizeci, Iisus a luat cele 5...7 pâini și peștișorii aflați în adunare, privind la cer le-a binecuvântat, le-a frânt, le-a dat ucenicilor și ucenicii le-au dat tuturor celor 5.000...4.000 de bărbați, afară de femei și copii. Pâinile și peștii binecuvântați s-au înmulțit așa de minunat, încât s-au săturat toate miile de bărbați, femei și copii, după care au ridicat 12 coșuri... 7 coșnițe pline cu sfărâmături... Pâinile și peștii, după binecuvântare, s-au înmulțit așa de minunat: întâi în mâinile Mântuitorului, Care le-a binecuvântat, al doilea în mâinile Apostolilor, chiar și în ale lui Iuda Iscariotul și al treilea în mâinile mulțimii poporului, așa fel, că partea primită de fiecare îi ajungea din belșug, încât mai și rămânea din ea (Mt. 14 13-21; 15 29-38; Mc. 6 31-44; 8 1-9; Lc. 9 10-17; Ioan 6 1-15). „Pâinea — zice Sf. Ambrozie — crescând, ieșea din coșuri ca și apa izvorâtoare din fântână, sau ca untdelemnul pe care văduva din Sarepta îl vărsa din micul ei ulcior și ca făina pe care o lua zilnic din vasul binecuvântat de Ilie, fără ca acel untdelemn și acea făină să se împuțineze.

Asta-i lucrarea Atotputerniciei lui Dumnezeu, Care toate le-a adus din neființă în ființă și toate le crește și înmulțește în anumite chipuri foarte minunate.

Precum Apostolii au primit pâinile și peștii înmulțindu-se din mâinile Mântuitorului și le-a dat mulțimii flămânde cu toată dărnicia, rămânându-le și lor coșuri și coșnițe pline cu bucăți și fărâmituri; tot astfel și noi dând milostenie din cele ce ni le-a dat Dumnezeu, acelea se vor înmulți în casele noastre, încât toate le vom avea cu îmbelșugare".

MILOSTENIA TREBUIE TĂINUITĂ, NU TRÂMBIȚATĂ. „Luați aminte — zice Mântuitorul — ca milostenia voastră să nu o faceți înaintea oamenilor, spre a fi văzuți (și lăudați) de dânșii; altminteri nu aveți plată de la Tatăl vostru Cel Ceresc. De aceea, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în adunări și pe ulițe, ca să-i laude oamenii; adevăr vă spun că prin aceasta își iau plata lor. Tu însă când faci milostenie, să nu știe stânga ce face dreapta ta, așa ca milostenia ta să fie făcută în ascuns și Tatăl tău, Care vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare" (Mt. 6 1-4; Rom. 12 8-9).

MILOSTENIA ȘI ÎMPRUMUTUL NU-I TOT ACEEAȘI. Mulți creștini fac sub masca milosteniei un fel de împrumut, care pierde plata milosteniei. Așa d. ex.: la moși duc oale cu colaci: pâine, colivă, lumânare... pe oale noi, la rude, vecini... de pomană pentru părinți, moși, strămoși, rudenii răposate, așteptând și luând întocmai adică tot atâtea sau mai multe oale cu colaci înapoi. Asta-i o datină frumoasă, dar în loc de pomană e mai mult un împrumut, adeverit și de Mântuitorul: „Amin zic vouă că își iau (și-au luat) plata lor" (Mt. 6 2). Așijderea se face adeseori și cu pomenirile. Un creștin face pomană și cheamă pe vecinii și cunoscuții săi, care venind și mâncând, bând cât le trebuie, fac economie în alimentele lor. Aceia la rândul lor, făcând pomeni, cheamă și ei rând pe rând pe creștinii care i-au chemat, care venind, mâncând și bând cât le trebuie, fac economie în alimentele și băutura casei lor și așa, sub forma de pomeniri sau milostenii ei se împrumută unii pe alții. Și acelora le vine cuvântul Mântuitorului: „Amin zic vouă că-și iau (și-au luat) plata lor" (Mt. 6 2).

Cei care vor să facă pomană adevărată, ca să folosească pe morții lor și pe ei, să facă aceasta numai după sfatul Mântuitorului, Care zice: „Când faci prânz sau cină (pomană), nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici pe vecinii bogați, ca nu cumva să te cheme și ei cândva și să-ți iei (împrumutul) răsplata. Așadar, când faci ospăț, cheamă săracii, neputincioșii, șchiopii, orbii... Astfel de vei face, vei fi fericit, că ei nu au cu ce să-ți răsplătească și ți se va răsplăti la învierea drepților..." (Lc. 14 12-14).

MILOSTENIA CU DĂRNICIE MÂNTUIEȘTE. Dați milostenie din cele ce aveți și toate ale voastre se vor curăța... Vinde-ți-vă averile voastre și dați milostenie! Faceți-vă pungi care nu se învechesc! Adunați-vă comoară nesecată în ceruri, unde furul nu se apropie, nici molia nu o mănâncă! Că unde-i comoara voastră, acolo va fi și inima voastră... Să aveți mijloacele încinse și făcliile aprinse; și să fiți asemenea oamenilor care așteaptă întoarcerea stăpânului lor de la nuntă, că dacă va veni și va bate, îndată să-i deschidă. Ferice de slugile acelea, pe care stăpânii venind, le va găsi priveghind! Amin zic vouă, că se va încinge cu șorțul, le va pune masă și venind le va sluji" (Lc.ll 41; 12 33-37).

„Fericiți cei milostivi că aceea se vor milui" (Mt. 5.7; 25 34-40).

MILOSTENIA FĂCUTĂ VRĂJMAȘILOR NOȘTRI E DE FOARTE MARE PREȚ. Aceasta ne-o adevărește Mântuitorul nostru Iisus Hristos, zicând: „Auzit-ați că s-a zis: «Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău!» Eu însă vă zic: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și vă rugați pentru cei ce vă nedreptățesc și vă prigonesc, ca să fiți fiii Tatălui vostru Care este în Ceruri" (Mt. 5 43-48; comp. Lc. 6 27-38; 23 34; F. Ap. 7 50; Vezi despre iubirea vrăjmașilor în nota întrebării 349, din această carte).

MILA BIRUIEȘTE JUDECATA (IAC. 2 13).

Mila sau milostenia e poruncită de Dumnezeu: „Așadar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, Sfinți și iubiți, îmbrăcați-vă cu îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare. Fiți toți într-un cuget: miloși, iubitori de frați, milostivi, prietenoși și smeriți" (Cols. 3 12; 1 Petru 3 8).

Mila e pusă ca îndatorire prin exemplul lui Dumnezeu: „Se cuvenea ca și tu să miluiești pe tovarășul tău, precum și Eu te-am miluit pe tine" (Mt. 18 33). „Fiți dar milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv" (Lc. 6 36).

Milostenia e mai plăcută decât jertfele: „Mergeți dar și înțelegeți ce înseamnă cuvintele: „Milă voiesc, iar nu jertfă". Căci n-am venit să chem la pocăință pe cei drepți, ci pe cei păcătoși... „De

ați știi ce înseamnă cuvintele: „Milă voiesc, iar nu jertfă, n-ați osândi pe cei nevinovați” (Mt. 9 13; 12 7).

Milostenia trebuie să fie întipărită în inimă: „Mila și adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gâtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale. Atunci vei afla har și bunăvoință înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor” (Prov... Sol. 3 3-4; comp. Ps. 84 11-13),

Milostenia este una din însușirile înțelepciunii Dumnezeiești: „Înțelepciunea de sus, întâi e curată, apoi pașnică, smerită, supusă, plină de îndurare și de roade bune, nepărtinitoare și nefățarnică” (fac. 3 77).

Credincioșii sunt milostivi: „Dreptul totdeauna miluiește și dă, și urmașii lui sunt în binecuvântare. Slavă și bogăție în casa lui (milostivului) și dreptatea lui va dăinui în veacul veacului. Lumina îi răsare în întuneric că e bun și milostiv și îndurat. Omul bun se îndură, împrumută (miluiește) și cu judecată își rânduiește vorbele sale. În veac nu se va clăti și în pomenire veșnică va fi...” (Ps 36 26; 111 3-6).

Milostenia trebuie a o face:

a) cu bucurie: „De ești binefăcător (milostiv), fă bine (milostenie) cu inimă bună. Dragostea voastră să fie nefățarnică... Iubiți-vă unul pe altul ca niște frați și întreceți-vă în a da cinste unul altuia” (Rom. 12 8-10; Prov. Sol. 19 22).

b) *Credincioșilor:* „Până când avem vreme, să facem bine (milostenie) către toți și mai vârtos către cei ai noștri de o credință” (Gal. 6 10). Așa grăiește Domnul Savaot: „Judecați după pravila cea dreaptă, fiți milostivi și îndurători unii față de alții. Nu apăsați pe văduvă, pe orfan, pe străin și pe cel sărman și nimeni să nu pună la cale fărădelegi în inima lui împotriva prietenului său!” (Zah. 7 9-10; comp. Cols. 3 12; 1 Petru 3 8).

c) *Săracilor:* „Fericit este cel ce poartă grijă de cei săraci, la vreme de necaz îl va izbăvi Domnul. Păzi-l-va Domnul și va cruța viața lui, fericit va fi pe pamânt... Vindeți averea voastră și dați-o milostenie săracilor și veți avea comoară în cer” (Lc. 12, *33* 16, *9*; Mc. 10, *27*; Mt. 6, *19*-21; 19, *21*; comp. Ps. 111, *4*; Prov. Sol. 14, *21*; Dan.-4, *24*). Sf. Vasile predicând împotriva zgârciților, zice: Ce aștepți? Flămândul moare de foame, golul îngheață de frig, celui ce i se cere să-și plătească datoria este deja legat în lanțuri... și tu amâni pomana până mâine? Oare nu este porunca foarte clară? Ascultă pe Solomon ce zice: „Să nu-i zici săracului: întoarce-te mâine și-ți voi da”. Se vede că nu știi ce-ți poate aduce ziua de mâine” (Om. VI), Sfatul acesta îl găsim, deși mai pe scurt, în epistola Sf. Ap. Pavel către Galateni: „Până când avem vreme, să facem bine către toți...” (Gal. 6 10). Până când avem vreme, dar ziua de mâine a cui este? Cine poate spune că mâine va fi încă în viață? Mulți însă lasă averea săracilor prin opere de binefacere, dar după moartea lor. Pomana este o poruncă care trebuie practicată în timpul vieții, într-adevăr este bine și mai târziu decât niciodată, dar unde este meritul de a da ceea ce nu-ți mai poate fi folositor? Mântuitorul nu ne spune să dăm după moarte, ci în timpul vieții: „Faceți-vă voi prieteni din mamona nedreptății, că dacă veți fi lipsiți, să vă primească pe voi în corturile cele veșnice” (Lc. 16 9). Când veți fi lipsiți, adică atunci când veți fi pe patul de moarte, prietenii aceștia, adică săracii, se vor ruga ca Dumnezeu să vă primească în corturile cele veșnice și veți simți ceea ce scrie Prorocul: „Fericit este cel ce se uită spre săracul și mișelul, că în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul... Domnul îi va ajuta pe patul durerii lui; tot așternutul lui l-a întors în boala lui” (Ps. 40 1-3).

d) *Animalelor:* „Să nu legi gura boului care treieră... Ai tu dobitoace? Prețuiește-le și de sunt de folos, să rămână la tine” (2 Lege 25 4; Is. Sir. 7 23; comp. Prov. Sol. 12 10; 1 Cor. 9 9; 1 Tim. 5 18). Sol. 11 77; Mt. 5 7).

Milostivii își fac bine lor înșiși: „Omul milostiv își face bine Sufletului său... Fericiți cei milostivi că aceea se vor milui” (Prov. Sol. 11, *17*; Mt. 5, *7*).

Dobândesc: viață, dreptate și slavă: „Cel ce umblă în calea dreptății și a milostivirii, va afla: viață, dreptate și mărire... Cel ce face milostenie săracilor împrumută Domnului și El îi va răsplăti fapta lui cea bună” (Prov. Sol. 21 27; 19 17).

Milostivul primește milă: Îngerul lui Dumnezeu arătându-se sutașului Cornelie, i-a zis: „Rugăciunile și milosteniile tale s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu... te vei mântui tu și toată casa ta” (F. Ap. 10 1-6; comp. Ps. 40 1-3; Mt. 5 7; 6 14; Mc. 11 25).

Fericit este cel care-i milostiv: „Fericiți cei milostivi că aceea se vor milui” (Mt. 5 7; Prov. Sol. 14 27).

Milostenia susține tronul stăpânitorilor: „Iubirea și credința păzesc pe stăpânitor și prin iubire și milostivire, își sprijină tronul său” (Prov. Sol. 20 28).

Milostenia curăță păcatele: „Răscumpără păcatele tale prin fapte bune și fărădelegile tale dând milă către cei săraci, dacă vrei ca starea cea bună în care te afli să dăinuiască... Apa stinge focul arzător și milostenia curăță păcatele” (Dan. 4 24; Is. Sir. 3 29).

Fățarnicii n-au milă. (Mt. 23 23-38).

Răii n-au milă: „De ați ști ce înseamnă cuvintele: «Milă voiesc, iar nu jertfă», n-ați osândi pe niște nevinovați” (Mt. 12 7, *1*-8; Rom. 1 31).

Nemilostivii sunt amenințați: „Pogoară-te și șezi în țărână... fără tron... tăcută la întuneric, fiica Babilonului, nimeni nu te va mai chema pe tine împărăteasa împărățiilor... că tu n-ai avut milă de poporul Meu ce ți l-am dat în robie și asupra bătrânului ai apăsat cu jug greu... Pentru aceasta va veni asupra ta prăpăd desăvârșit” (Is. 47; comp. Osia 4 1-3; Amos 1 11).

Nemilostivii vor fi osândiți cu nemilostivire: „Judecata cu care veți judeca, veți fi judecați și măsura cu care măsurați, vi se va măsura vouă” (Mt. 7 2; 6 75; 18 35; Mc. 11 26; Iac. 2 13; Fac. 4; 6 5-7; 19 1-29; Jud. 16; 19; 20; I Împ. 19-31; 2 Împ. 13-18; 3 Împ. 21; 22; 4 Împ. 9; 10; 2 Paral. 33 1-19; Dan. 3; Cânt. celor trei tineri 1 23-24; Dan. 6; Istoria..”. sfărâmării lui Bel 1; Mt. 2 16-20; 26 24, *46*-50; 21 3-5; 21 33-44; 18 23-35).

Binele pe care-l facem Deci, a face mereu bine
Când și când pe fața lumii, E a te ruga mereu -
Nu-i decât o rugăciune Rugi prin care, după moarte -
Pentru mântuirea lumii... Ești una cu Dumnezeu!

MILOSTENIA CONLUCREAZĂ LA MÂNTUIREA SUFLETUIUI. Milostenia e un mare dar al lui Dumnezeu! „Milostenia — zice Sf. Ioan Gură de Aur — îi face pe oameni — după putință — asemenea cu Dumnezeu. Nimic nu-i întrece puterea. Aceasta e cea mai mare între virtuți. Celor ce o iubesc și o practică cu dărnicie, le asigură un loc lângă Împăratul și pe bună dreptate, pentru că: fecioria, postul și pocăința, folosesc acelora care le deprind, pe când milostenia străbate pe toți membrii Trupului lui Iisus Hristos... Aceasta e mama iubirii, a acelei iubiri, care este podoaba cea mai frumoasă a creștinilor. Ea e semnul dinstinctiv al adevăraților următori ai Evangheliei. E leacul cu efect al vindecării de păcatele noastre. E scara ce împreună cerul cu pământul. E legătura ce unește membrele diferite ale trupului. Milostenia e mare lucru! Darul acesta are mai mare preț decât a învia morții. A hrăni pe Iisus Cel flămând, e cu mult mai mult decât a învia pe cei morți din morminte. Tu, când faci milostenie, dai lui Dumnezeu; iar când vei învia din morți, îți dă El ție. Apoi răsplata stă în a face bine, iar nu în a primi bine. Când faci minuni tu datorezi lui Dumnezeu, pe când dacă faci milostenie, îl ai pe Dânsul datornic. Dă săracilor și iată ai îmblânzit pe Judecătorul tău. Pocăința e moartă fără milostenie, ori cel puțin nu are aripi cu care să zboare în sus la Tronul Dumnezeirii... Dătătorul de milostenie e cel mai bun negustor: cumpără ieftin și vinde scump” (Om. 16 la 2 Cor.). Milostenia scapă pe cei milostivi din multe greutăți, căderi, primejdii și din pierzare...

DĂ-ȚI POMANA CU MÂNA TA CÂT TRĂIEȘTI. Bătrânii cad de multe ori în păcatul zgârceniei. Asta-i de când lumea. Era odată un om bătrân. Și omul ăsta nu dădea niciodată de pomană, deși avea de unde. Ce-și zicea el?: „Lasă că dacă oi muri, mi-or tot da feciorii” (că avea doi feciori). Și cum vă spusei, era zgârcit bătrânul, nevoie mare. Nu se îndura nici la orfan, nici la văduve, ci întotdeauna se scăpa cu vorba: „Dacă oi muri, mi-or da feciorii”. Într-o zi, feciorul cel mai mic, se hotărî să-i dea o pildă tatălui său, și, după ce-și făcu un plan în minte, nu mai aștepta acum decât vremea potrivită. Veni și vremea aceasta. Într-o seară, pe când ploua ca și cu găleata și era un întuneric de să-ți fi dat unul o palmă, nu știai din ce parte ți-a dat-o; dar, pentru planul feciorului, vremea asta era minunată. Intră în odaia tatălui său și zise: „Tată, hai degrabă, că moare moș Dascălu și te cheamă să-ți spună ceva cu limbă de moarte”... „Măi băiete, da cum se poate pe așa vreme să iasă cineva din casă și tocmai unde să mă duc? În capul satului!” (că acolo ședea Moș Dascălu). „Nu se poate, tată, trebuie să mergi, că-i păcat mare. Cine știe ce vrea să-ți spună; dacă te cheamă, trebuie să mergi numaidecât să-l apuci încă în viață”.

Se mai codi ce se mai codi bătrânul și în cele din urmă, văzând că feciorul o ținea una și bună, se botărârî să se ducă. „De, m-aș duce, măi băiete, dar uite, afară-i mânia lui Dumnezeu și întuneric de ți-i groază”. „Lasă tată — a zis băiatul — că dacă plouă, vom lua o umbrelă, iar dacă-i întuneric, luăm un felinar”. Cu vai nevoie bătrânul porni și cu dânsul și feciorul cu felinarul în mână. Dar băiatul, cum făcea, cum dregea, rămânea tot în urmă cu lumina, încât bietul bătrân, ba cădea într-o hârtoapă, ba călca printr-o băltoacă, vai de capul lui ce mai pățea, până când zise băiatului: „Dar

treci cu lumina înainte, dragul tatii, că mi-oi rupe gâtul, păcatele mele, ori mi-oi scrânti vreun picior, săracul de mine". Feciorul atât aşteptă şi zise: „Hai tată acasă, că nu te cheamă nimeni; ci eu te-am făcut să cunoşti cum are să fie cu pomana ce ţi-om da-o noi. Ce folos că în urmă vei avea dat de pomană, dacă nu vei avea şi înainte. Căci dacă lumina felinarului din urmă nu-ţi folseşte, de asemenea şi pomana din urmă nu-ţi va folosi. Deci, trebuie să-ţi dai d-ta înainte de moarte de pomană, dacă vrei să-ţi fie drumul luminat pe deplin pe lumea cealaltă". Bătrânul, de atunci şi până la moartea lui, fu unul dintre cei mai darnici şi mai milostivi de prin părţile acelea, încât se minunau văduvele şi orfanii de schimbarea lui, care, după cum vedeţi, înţelesese pilda feciorului său cuminte... (Ş.S. c.c. pp. 140-2).

Fă bine cât trăieşti!

Bine-i când dup-a ta moarte
Îţi fac alţii pomeniri
Şi se roagă pentru tine
În Biserici, Mănăstiri.

Dar eu cred c-ar fi mai bine,
- Ca să poţi intra în Rai -
Cât trăieşti în lumea asta,
Tu, cu mâna ta, să dai.

Bine-i când dup-a ta moarte
Din averea şi-ai tăi bani,
Mai dau alţii de pomană
La săraci şi la orfani.

Dacă astăzi faci un bine,
Tu să nu-l mai ţii în minte,
Zi că n-ai făcut nimic
Şi fă altul înainte. (D.C. o.c. p. 35).

MILA ÎMBOGĂŢEŞTE ŞI ZGÂRCENIA SĂRĂCEŞTE. Cuviosul Ilarion cel Mare avea obicei de a cerceta Mănăstirile, împreună cu vreo câţiva călugări. Un călugăr foarte primitor de oaspeţi avea vie, care-i dădea în fiecare an ca la vreo sută de măsuri de vin. El l-a primit pe Cuviosul Ilarion cu mare dragoste şi bucurie şi i-a rugat pe călugării ce erau cu dânsul să se ducă la vie şi să rupă struguri fiecare cât va vrea. Călugării au făcut aşa. Cuviosul văzând bunătatea călugărului, a blagoslovit via. Dumnezeu a răsplătit bunătatea călugărului: în vara aceea el a strâns mai mult de trei sute de măsuri de vin. Alt călugăr însă, zgârcit şi rău la inimă văzând pe Cuviosul Ilarion ce trecea cu călugării, a pus la via lui străjeri, nimeni să nu ia niciun strugure de poamă. Străjerul striga: „Nu vă apropiaţi de vie, că-i străină!" Şi ce i-a ieşit din aceasta? Călugărul cel zgârcit a strâns foarte puţină poamă din via lui şi când a făcut din ea vin, era foarte acru (O.M.P. 544).

MILOSTIVUL ÎNDESTULAT; IAR ZGÂRCITUL LIPSIT. Un bătrân şedea cu un frate şi aveau viaţă de obşte, iar bătrânul era milostiv. Făcându-se foamete în acel ţinut, au început unii să vină la uşa lui să ia milostenie şi bătrânul dădea tuturor celor ce veneau. Văzând fratele cele ce se făceau, a zis bătrânului: „Dă-mi partea mea de pâine, iar cu partea ta fă cum voieşti". Astfel, bătrânul a împărţit pâinile şi făcea milostenie din partea sa. Şi mulţi alergau la bătrânul, auzind că dă tuturor.

Dumnezeu văzând voinţa lui cea bună, a blagoslovit pâinile şi pe cât dădea el, pe atât se înmulţeau ele. Fratele mâncându-şi pâinile sale, a zis bătrânului: „Părinte, fiindcă mai am puţine din acele pâini, ia-mă iarăşi de obşte". Bătrânul i-a răspuns: „Precum voieşti, aşa fac". Şi aşa au şezut iarăşi împreună. Fiind mulţi cei ce veneau şi neîntorcându-se nici unul deşert, a văzut fratele că i-au lipsit pâinile. După întâmplare a venit un sărac şi bătrânul i-a zis să-i dea milostenie. Fratele însă a zis: „Nu mai este, Părinte!" Bătrânul i-a zis: „Mergi şi caută cu de-amănuntul". Intrând fratele să caute, a aflat vasele în care punea pâinea, pline. Văzând el aceasta, s-a înspăimântat. Apoi luând pâine, a dat săracului. Şi minunându-se de credinţa şi fapta bună a bătrânului, a proslăvit pe Dumnezeu... (P.o.c p. 387 23).

Am mâncat viaţa altora prin clevetiri, divulgări...?

BANDIŢII, TÂLHARII SPIRITUALI. Clevetitorii, divulgatorii, prin multiplicarea păcatelor aproapelui lor, asemenea dracilor, au otrăvit Sufletele multora. În urma acelor satanice divulgări, mulţi se molipsesc din cele auzite şi fac acele păcate, zicându-şi: „Apoi dacă cutare şi cutare a făcut aşa, de ce n-aş face şi eu...?! „ Când însă unii creştini mai luminaţi, nu divulgă păcatele aproapelui lor, ci povestesc numai faptele bune, d. ex.: „Iacă, cutare se închina, făcea mătănii, milostenii, ajuta pe cei lipsiţi.... auzitorii se aprind de cuvintele bune şi zic: „Dacă cutare se închină aşa, face mătănii, milostenii, ajută pe lipsiţi, vorbeşte numai de bine... de ce n-aş face şi eu... „ Şi aşa, fiecare se osteneşte a lucra după bunele grăiri de bine. Astfel, deosebirea dintre divulgatorul păcatelor şi grăitorul de bine, e ca şi cea dintre înrăutăţiţii draci întunecaţi şi bunii Îngeri luminaţi. Grăitorul de

bine e asemenea tâlharului crucificat din dreapta Mântuitorului, care își deschid Raiul cu limba; iar grăitorii de rău sunt asemenea tâlharului rău din stânga Mântuitorului care își deschid iadul cu limbile lor. Păcatele aproapelui divulgate pe mulți îi urmăresc și dincolo de mormânt. Cei ce au semănat astfel de zâzanii se vor aduna de îngeri cu ele și-i vor arde împreună. Tulburarea, aprinderile, suferințele grozave aduse Sufletelor divulgate, îi urmărește pas cu pas... și unde-i ajunge îi pârjolește groaznic.

Păcatul ascuns, oricare ar fi din cele 365 de feluri, vatămă numai pe acela care l-a săvârșit, iar păcatul cel vădit sau arătat, cu cât s-a multiplicat mai mult cu atât vatămă pe atâția și atâția, cărora li s-a arătat de văditorii sau multiplicatorii aceia. Pentru aceea vadnicii se vor munci cu atât mai mult, cu cât mai mult au săvârșit acea diavolească răutate. De ar fi iubit pe aproapele lor, nu l-ar fi vădit, căci „dragostea adevărată — zice Sf. Scriptură — acoperă mulțime de păcate" (1 Petru 4 8; Prov. Sol. 10 12), prin care scutește multe Suflete de vătămarea lor.

Aceasta știind-o toți plăcuții lui Dumnezeu, se fereau a vădi păcatele aproapelui lor, pentru a nu se înmulți sminteala în lume în scopul scutirii de decăderi, pentru a scăpa de despuiere, de dezbrăcarea de Hristos și îmbrăcarea în spiritul antihristului, de căderea în groaznica muncă vremelnică și veșnică, de împleticirea cu șerpii, balaurii torturători și a limbilor înfocate ale iezerului de foc groaznic arzător. În acest scop duhovnicesc ei se păzeau din răsputeri a nu vădi păcatele aproapelui, ba le și acopereau cât puteau. Știind deci că exemplele bune edifică mult Sufletele în bine, dăm aici câteva spre folosul multora.

ALEȘII DOMNULUI SE FEREAU A FI VADNICI, ADICĂ VĂDITORII PĂCATELOR APROAPELUI LOR. Patriarhul Iosif, urât de moarte de frații săi care voiau a-l ucide și care l-au vândut străinilor ca să i se piardă și numele, fiind în temniță și tâlcuind visul paharnicului, înaltul demnitar al faraonului, îl roagă pe acesta a pune cuvânt pentru el la faraon, fără a vădi cele suferite de la ai săi și de la soția lui Putifar, zicând: „Când vei fi liberat la bine, adu-ți aminte și de mine și fă-mi bine de pune cuvânt pentru mine la faraon, să mă scoată din temnița aceasta; căci eu sunt furat din pământul evreilor. Și nici acolo, nici aici (în Egipt) n-am făcut nimic ca să fiu aruncat în temnița aceasta" (Fac. 40 14-15).

Prorocul Daniel, pus de împăratul Darie Medul mai presus decât ceilalți 120 de satrapi și doi dregători ai imperului, i s-a întins cursă de acei zavistnici chiar pe terenul credinței. Apoi a fost pârât tras la judecată, condamnat și aruncat în groapa leilor ca să fie nimicit desăvârșit. Darie văzând că pentru zavistie a fost dat morții Daniel, după ce l-a băgat în groapa leilor, a pus piatra deasupra și a pecetluit-o cu inelul său și cu inelele dregătorilor săi, ca nimic să nu se schimbe pentru Daniel. Un luminat predicator, zice că Darie a pecetluit groapa pentru că se temea mai mult de fiarele din afară cu chip omenesc, decât de fiarele sălbatice (leii) în mijlocul cărora îl aruncase. Toată noaptea aceea împăratul a postit, a privegheat și nu și-a adus țiitoarele lângă sine.

A doua zi dis de dimineață, în revărsatul zorilor, împăratul a venit la groapa cu lei și a strigat: „Daniile, slujitorul Dumnezeului Celui viu, Domnul Dumnezeul tău Căruia I te închini neîncetat, oare a putut să te mântuiască de lei?" Atunci Daniel, fără a vădi răutatea și zavistia satrapilor și a dregătorilor care-l pârâseră și trăseseră la judecata lor, îl osândiseră și-l aruncaseră în moarte sigură, a răspuns: „O împărate, în veci să trăiești! Dumnezeu a trimis pe Îngerul Său și a astupat gurile leilor, de nu mi-au făcut niciun rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea Lui, așijderea și în fața ta împărate n-am făcut niciun rău!"

Daniel a fost scos nevătămat și toți defăimătorii, pârâșii și osânditorii lui au fost aruncați în locul lui în groapă, dimpreună cu copiii și femeile lor, care nici n-au ajuns în fundul gropii, că leii se năpustiră asupra lor, prinzându-i în ghearele lor și cu gurile rupându-i, forfecându-i, mâncându-le carnea și sfărâmându-le oasele...

Vedeți, cât erau aceia de vinovați, însă Daniel n-a vrut să-i vădească, ca să rămână în adevărata dragoste; totuși, acei pârâși și zavistnici înrăutățiți au fost groaznic pedepsiți de împărat și de Dumnezeu. Lucrând ca Daniel, putem rămâne și noi în dragostea lui Dumnezeu și sub ocrotirea Lui, păziți de felurite nevoi și primejdii (Dan. 6; Ist. Balaurului și a lui Bel 1 33-50).

Bătrânul Iosif primește din mâinile Preoților Bisericii Vechiului Testament pe Preasfânta și pururea Fecioara Maria în paza sa sub forma logodnei și o duce la casa lui în Nazaret. Acolo, după Buna Vestire adusă din ceruri de Sf. Arhanghel Gavriil, P.S. Fecioara Maria a zămislit de la Duhul Sfânt pe Dumnezeu Cuvântul, Fiul Tatălui. Astfel, „Mama Lui, Maria, fiind logodită cu Iosif, mai

înainte de a fi ei împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt" (Mt. 1 18). Lucrarea aceasta mai presus de fire, nu putea fi crezută de nimeni, nici de bătrânul Iosif, păzitorul ei. Iosif fiind drept, ca Noe, Iosif, Iov... (pentru că nu făcea nedreptate sau îndurerări nimănui, fiind plin de fapte bune, blândețe, nepomenire de rău, dragoste de aproapele, râvnitor, priceput pentru legea lui Dumnezeu, înțelept...) presupune că a greșit cu cineva, că ar fi căzut în preacurvie, însă cu multă blândețe și nepomenire de rău, suferă ocara cu prepus[243] din felurite părți. Râvna legii îl silește să o lase ca o preacurvă. Râvna amară pentru împlinirea literei legii care omoară (Evr. 12 75; 2 Lege 29 18; 2 Cor. 3 6), îl silea să o vădească înaintea legii, pentru a fi disprețuită, rușinată, mustrată, dosădită, pedepsită așa cum trebuia, pentru a se învăța și altele din suferințele ei...!

Acesta era viforul gândurilor necredincioase ce-l munceau pe înțeleptul Iosif, efectele tulburării ce-l frământau. Asta era firea omului vechi. Erau pornirile inimii spre cele rele, a păcătoasei firi omenești (Fac. 6 5; 8 20-21; 2 Lege 29 19; Prov. Sol. 6 18, *16*; Mc. 7 21-22). Înțelepciunea de sus însă (Iac. 3 17-18) cu bunătatea și nepomenirea de rău din Sufletul său, îl hotărăște să n-o vădească pe ea, nici să arate cuiva aceea ce se socotea greșeală sau scădere. Înțelepciunea luminată, bunătatea și nepomenirea de rău, îl face milostiv și-l îndeamnă să n-o vădească pe ea, ca să nu sufere disprețul lumii, adică: ochi întorși, tragere la judecată, osândire, ba chiar și primejdia uciderii, care ar fi urmat. De aceea „nu vrea s-o vădească" (Mt. 1 19). Asta e o lucrare numai a Sufletelor alese de partea lui Dumnezeu, Izvorul a tot binele și a toată fericirea, Care-i neispitit de rele și nu ispitește pe nimeni (Lc. 1 26-56; Mt 1 18-25; 22 74; 20 16)

SFINŢII SE PĂZEAU A JUDECA PE ALŢII SAU A FI VADNICI. Sfântul Macarie văzând un om nevinovat năpăstuit de ucidere, a mers cu toată lumea aceea la mormântul ucisului, s-a rugat Domnului fierbinte, apoi a întrebat pe mort: „În Numele Domnului nostru Iisus Hristos, spune-ne dacă ești ucis de omul acesta? „ Atunci mortul a răspuns din mormânt, încredințându-i că n-a fost ucis de acela, pe care ei îl năpăstuiseră fără vină. Toată lumea, mirându-se de această minune, a căzut cu fețele la pământ. Apoi rugându-l să întrebe pe mort și să le spună de cine a fost ucis, Sfântul le-a răspuns: „Despre aceasta nu-l voi întreba. Destul este mie ca să izbăvesc de năpastă pe cel nevinovat. A da judecății pe cel vinovat, nu este lucrul meu..." și așa s-a ferit de a se face vadnicul vinovatului (V.Sf. 19 Ian. o.c. pp. 909-911).

Sfântul Conon, pentru a izbăvi din muncă, din lanțuri și din temniță pe cei năpăstuiți de furtul aurului boierului Isaurenilor, a descoperit și arătat numai aurul furat; iar nu și pe furi. Cetățeanul voind să afle cine sunt furii, Sfântul i-a zis: „Ia-ți al tău și fii îndestulat că ți s-a întors fără nicio pagubă; iar pe cei ținuți în legături să-i eliberezi..." (V.Sf. 5 Martie, o.c. pp. 232-3). Și așa, Sfântul s-a ferit a se face vadnicul vinovaților.

Sfântul Cuviosul Paisie cel Mare pentru a izbăvi pe monahii năpăstuiți de furt și întemnițați pe nedrept, a arătat locul unde se aflau lucrurile furate, nu și pe cel ce le-a furat, ca să nu cadă în păcatul vădirii păcatelor aproapelui, sau al lipsei dragostei adevărate, care acoperă mulțime de păcate (Prov. Sol. 10 12; 1 Petru 4-V; 1 Cor. 13; Cols. 3 72: V. Sf. 19 Iunie, o.c. pp. 914-917).

VADNICII, CLEVETITORII, DEFĂIMĂTORII, JUDECĂTORII ȘI OSÂNDITORII ALTORA DEVIN ANTIHRIȘTI. Cei ce iscodesc viața altora — zice Sf. Dimitrie Arhiep. Rostovului — pentru a-i judeca sau osândi, mănâncă din pomul morții și sunt antihriști (Hron. o.cpp. 27-28; Vezi și p. 177-8 din această carte). Vădătorii și multiplicatorii păcatelor aproapelui lor, socotească-se fiecare cum sunt înaintea Domnului? Și ce pedeapsă înfricoșată îi așteaptă?! Sf. Ioan Savaitul ne spune că numai pentru un „uf" asupra unui frate cu nume rău, a văzut și auzit pe Domnul răstignit pe Golgota între doi tâlhari, poruncind Îngerilor ce stăteau în jurul Său: „Scoateți-l afară de aici, că Antihrist îmi este, pentru că mai înainte de a Judecata Eu, a judecat pe fratele său". Văzându-se aruncat ca un rău dinaintea Domnului și despuiat de mantie, adică de Darul lui Dumnezeu, șapte ani s-a pocăit rătăcind prin pustie, nici pâine gustând, nici sub acoperământ omenesc intrând, nici cu om vorbind, până ce s-a învrednicit iarăși a auzi pe Domnul să i se redea haina mântuirii (Mt. 22 13; comp. 2 Cor. 5 2-4); Apc. 3 5-18; 6 9-11; 7 9-17; P. o.c. 380 10; Prol. 22 oct. Vezi pe larg „Priveliști Apocaliptice", cap. 12 10, de autor și pp. 115-116 din această carte).

Ei bine, dacă numai pentru un „uf", Sfântul acesta a pătimit atât, dar vadnicii aceia grabnici în a vădi și multiplica greșelile, păcatele altora, unde vor fi? Ce-i așteaptă?... „Iată, Judecata se începe de

[243] Prepus — (Pop.) Bănuială, presupunere, suspiciune

la Casa-Biserica lui Dumnezeu (adunarea bine-credincioșilor) și dacă este întâi de la noi, care este sfârșitul celor ce se împotrivesc Evangheliei lui Dumnezeu (Mt. 7 1-5; Mc. 4 24). Și dacă dreptul abia se mântuiește, dar cel necredincios și păcătos, unde se va arăta?...” (1 Petru 4 77-75; comp. Ier. 25 9-37-Iez 9-Prov. Sol. 11 31).

SĂ NE PLÂNGEM MORŢII NOȘTRI. Când a bătut Dumnezeu Egiptul... omorând pe toți întâii născuți, toate casele egiptenilor s-au umplut de țipete, pentru că nu era casă fără mort. „Pe la miezul nopții Domnul a lovit pe toți întâii născuți în pământul Egiptului, de la întâiul născut al faraonului, care avea a ședea pe tron, până la întâiul născut al robului, care stătea în închisoare și pe toți întâii născuți ai dobitoacelor. Noaptea s-a sculat faraonul însuși, toate slugile lui și toți egiptenii și s-a făcut bocet mare în toată țara Egiptului, căci nu era casă unde să nu fie mort” (Eș. 12 29-30). Și noi toți suntem păcătoși, fiecare ne avem mortul „păcatele noastre” de jelit. Dacă luăm seama bine la păcatele noastre, nu vom vedea pe ale aproapelui nostru. Nebunie mare este omului ce-și are mortul lui în casă și să se ducă să plângă morții altora... Așadar, nu face rău, nu gândi rău asupra cuiva, nu defăima pe nimeni, nu cleveti, nu te bucura de clevetiri, nu învrăjbi, nu urî, „nu judecați și nu veți fi judecați”. Puțină vreme e osteneala și veșnică e odihna (P. o.c. p. 146 77; vezi și p. 267*, 8, 1*).

PORUNCEȘTE UNDE SĂ-L PUNEM PE CEL CE L-AI JUDECAT. Vezi p. 139 din această carte.

S-A MÂNTUIT CU PUȚINĂ OSTENEALĂ. Vezi pp. 104-105, din această carte.

M-AM ASCUNS CA SĂ NU MĂ JEFUIŢI. Un sihastru făcându-se Episcop, pentru evlavie și liniște nu certa pe nimeni. El suferea cu îndelungă răbdare greșelile fiecăruia. Economul lui însă nu cârmuia lucrurile Bisericii cum trebuia. Unii vădindu-l, au zis Episcopului: „De ce nu certi economul care se poartă cu defăimare?” El tăcând, a lăsat certarea pe a doua zi. A doua zi au venit iarăși prigonitorii economului. Episcopul înștiințându-se, s-a ascuns într-un loc. Aceia venind să-l afle, n-au putut. După ce l-au căutat mult, abia l-au aflat și i-au zis lui: „Pentru ce te-ai ascuns de noi?” Episcopul le-a răspuns: „Pentru că cele ce am săvârșit și am adunat în șaizeci de ani, rugându-mă lui Dumnezeu, pe acelea voi vreți să mi le jefuiți în două zile...” (P.o.c. 395 1). Vedeți? Sihastrul Episcop se ascundea de iscoditori, pentru a nu se jefui prin vădirea vinovăției aproapelui! Cel ce-și poartă grijă de păcatele sale, se silește a se curăța de ele, nu le vede pe ale aproapelui, nu le vădește, nici le multiplică și așa se folosește vremelnic și veșnic.

Un Preot activ în Preoția și apostolatul încredințat lui de sus, văzând pe mulți și multe disprețuindu-l, clevetindu-l pentru unele slăbiciuni, chiar și din fiii și fiicele lui duhovnicești, ca Noe de Ham, David de Ahitofel, de Semei și Avesalom, le zicea: „Eu ca un om am greșit, am păcătuit, iar voi ca niște draci m-ați ponegrit...”.

TĂCEREA E UN LEAC TĂMĂDUITOR BOLII CLEVETIRILOR. Vezi pp. 178-179, din această carte.

Un preot intrând într-o școală, observă printre elevi o fetiță mică de vreo cinci ani. Era fiica învățătorului. Preotul o întrebă: „Ce faci tu aici, mititico?” Copila îi răspunse: „Învăț a tăcea”. Preotul mângâind-o, îi zise: „Aceasta e foarte frumos”. Apoi întorcându-se către învățător, adaugă: „Lucrul acesta mulți oameni nu-l învață în viața lor întreagă!”

Odinioară un filosof a fost întrebat: „Pentru ce i s-a dat omului două urechi și numai o gură?” El a răspuns: „Pentru ca mai mult să audă decât să vorbească” (O.M.P. 937-938).

Aceasta ne sfătuiește și Dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Tot omul să fie grabnic a auzi (bineînțeles, numai ce e bun) și zăbavnic a grăi” (Iac. 1 *19, 26; 3;* Iul. 7 *10;* Mt. 12 *30-45);* iar înțelepciunea strămoșilor ne spune: „Cuvântul (vorba bună) e de argint; iar tăcerea e de aur”. Deci, adeseori e mult mai bine a tăcea, decât a vorbi ceea ce ne păgubește.

ALT LEAC CONTRA VORBĂRIILOR DEȘARTE ȘI A CLEVETIRILOR. Când ne vom întipări bine în minte hotărârea Mântuitorului: „Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi” (Mt. 12 37), vom alege mai mult a tăcea. Tăcuții pentru Dumnezeu săvârșesc o faptă bună și dobândesc Dar de la Dumnezeu. Sf. Ioan Tăcutul, pustnic și Episcop, în feluritele lui ascultări ca pustnic, Episcop, apoi refugiat în Mănăstirea Sfântului Sava sub haina umilă de călugăr simplu, în ascultarea de a căra apă și piatră lucrătorilor ce zideau un spital, apoi ca arhondar, ca econom al lavrei, vorbea foarte puțin și rar, cu duhul smereniei și cu frică, să nu cadă în păcate ce vin din multă vorbire (Iac. 3 1-2; V. Sf. 3 Dec. o.c. pp. 71-103).

Sfinții, dornici de minunatele roade ale tăcerii, se osteneau în multe feluri pentru a se deprinde să tacă. Așa, despre Avva Agathon ni se spune că trei ani s-a ostenit, ținând o piatră în gura sa, până când s-a deprins să tacă. Despre el și Avva Amun ni se istorisește că atunci când vindeau vreun vas, odată spunea prețul și ceea ce li se da, luau tăcând în liniște. Așijderea când voiau să cumpere ceva, prețul ce li se spunea, dădeau în tăcere și luau vasul negrăind nimic. Sf. Arhiereu Nifon, făcându-se monah, purta o piatră în gură, zicând în sine: „Mai bine este ție nelegiuitule a mânca piatră, decât a grăi vreun cuvânt rău" (P.o.c. 28 15; V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1161-2; vezi și pp. 178-179, din această carte).

UN SIM SAU IAFET. Un Preot călugăr, administrator într-o parohie transilvăneană, venea din vreme în vreme, sute de kilometri cu trenul la mătania[244] sa, pentru a se mărturisi starețului său, părintele duhovnicesc. Uneori era silit a găzdui la cunoscuți credincioși din orașul apropiat de Schit. Între multele și feluritele convorbiri cu credincioșii despre articolele credinței noastre Ortodoxe, câțiva domni și doamne încep a cleveti pe starețul său, îndemnându-l ca să vină de acolo din Ardeal și să fie stareț în locul Părintelui său Duhovnic, deoarece ei sunt hotărâți a-l scoate, că-i păcătos și cu păcatele lui aduce multă sminteală... Preotul s-a întristat auzind acestea. Un fior rece simte că-i trece prin tot corpul. Vorbele măgulitoare ale ponegritorilor Părintelui său Duhovnic erau tot atâtea lovituri grele ca de grindină, pe care le simțea căzând asupră-i. Stă și se gândește ce să le răspundă. După puțină vreme de chibzuială, le zice: „Este adevărat că Părintele meu Duhovnic nu-i fără păcate, este păcătos. Dar tot atât de adevărat este că nici eu, pe care vreți să mă aduceți în locul Părintelui meu duhovnicesc ca stareț, nu sunt fără de păcate, sunt un păcătos. Nu știm care va fi mai păcatos din amândoi, deoarece nu ne-am cântărit încă în cântarul Dreptății Dumnezeiești! Dar dumneavoastră sunteți fără de păcate? E vreunul între dumneavoastră care să nu fie păcătos?" Ei privindu-se unul pe altul, înălță fiecare din umeri și murmurară: „Și-i-i, noi suntem păcătoși...!"

Preotul reluând cuvântul, le zice: „Părintele meu Duhovnic e păcătos în unele feluri, eu sunt păcătos în alte feluri, poate și ca el, dumneavoastră sunteți păcătoși în alte feluri, în unele păcate ca și noi. Toți, toți și toate suntem niște păcătoși înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament ne adeverește clar, că nimeni din oameni nu e fără de păcat, chiar de ar fi numai o zi viața lui. Psalmistul David adeverește clar aceasta, zicând: „În fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea" (Ps. 50 6; 13 1-3; 9 23-27; 52 1-4). Iov adeverește: „Cine ar putea să scoată ceva curat din ceea ce este necurat? Nimeni..." (Iov-14 4; 15 14-16). Înțeleptul Solomon adeverește aceasta, zicând: „Nu este om care să nu păcătuiască" (3 Împ. 8 46; 2 Paral. 6 36; Prov. Sol. 20 9; Ecl. 7 29-30). În Noul Testament Sf. Ap. Pavel adeverește destul de clar aceasta, zicând: „Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa că moartea a trecut în toți oamenii, pentru că în acela (omul dintâi: Adam și Eva) toți au păcătuit" (Rom. 5 12; comp. 1 Cor. 15 21-28).

Așijderea și Sf. Ap. și Ev. Ioan adeverește că niciun om nu este fără de păcat, de la mare până la mic, zicând: „De vom zice că nu avem păcat, ne înșelăm pe noi înșine și adevărul nu este în noi. De vom mărturisi păcatele noastre, El este credincios și drept ca să ne ierte nouă păcatele și să ne curețe pe noi de toată nedreptatea. De vom zice că n-am păcătuit, atunci îl facem pe El mincinos și Cuvântul Lui nu este în noi" (1 Ioan 1 8-10). De la mare până la mic, noi toți creștinii și creștinele păcătoși și păcătoase, ne curățăm de păcatele noastre prin Sf. Taină a Pocăinței cu spovedanie adevărată și facerea roadelor vrednice de pocăință, după care ne Împărtășim cu P.S. și Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Care ni s-a dat pe Sineși, zicând: „Luați mâncați. Acesta este Trupul Meu Care se frânge pentru voi, spre iertarea păcatelor. Beți dintru Acesta toți. Acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor" (Mt. 26 26-28; Ioan 627-50; 1 Cor. 10 16-17, *2*0-22; 11 23-32; 1 Ioan 1 7; 1 Petru 1 14-20; 2 1-9; Apc. 1I 5-6; 5 9-10; 7 14).

Însăși Sfânta noastră Biserică Creștină Ortodoxă, în anumitele molifte ce se citesc la Sfântul Maslu, dezlegări și la prohodul morților, ne spune clar că: nimeni nu este fără de păcate, fără numai Singur Domnul Hristos Dumnezeu-Omul, Care poate da dezlegare și iertare de păcate drept-credincioșilor Creștini, celor vii și celor răposați. Așadar, numai un singur Preot a fost și este pururea fără de păcat: Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Noi toți suntem păcătoși, atât Preoții cât și

[244] Mătanie – aici, (înv.) Mănăstire în care a fost călugărită o persoană și de care aceasta depinde din punct de vedere religios

poporul. Ne putem însă curăța de păcatele noastre prin: părăsirea lor, adevărata spovedanie cu cuvenita canonisire sau facerea roadelor vrednice de pocăință și Împărtășirea prin buna pregătire cu P. S. Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos. După această curățire în Dar, e bine a nu ne mai cleveti unii pe alții de feluritele slăbiciuni, după proverbul: „Râde om de om și dracii râd de toți", sau: „Râde dracul de porumbe negre, dar pe el nu se vede, că e mult mai negru și mai urâcios". E mult mai bine să ne sprijinim unii pe alții în tot binele și să ne rugăm unii pentru alții lui Dumnezeu cu toată căldura, ca să ne ierte păcatele și așa „pe noi înșine și unii pe alții — iubindu-ne după rânduiala creștinească — toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm".

Atunci toți, privindu-se unii pe alții, s-au încredințat de adevăr. După aceea Preotul s-a dus la Părintele său Duhovnic, s-a pregătit prin spovedanie și canonisire, pentru a-și continua calea în îndeplinirea datoriilor sale preoțești și duhovnicești, după a sa putere, pentru a înainta dimpreună cu păstoriții săi tot mai înainte către Împărăția lui Dumnezeu.

Și acesta este un bun leac vindecător bolii ponegririlor!

PĂUNII AU PENELE FRUMOASE ȘI PICIOARELE URÂTE. Odinioară — istorisește un sihastru din Egipt — am voit să mă înstrăinez de pustia mea. Am mers la Atena. Intrând în cetate, am văzut un monah bătrân, împodobit cu haine, purtând o cruce mică cusută. Am văzut apoi pe mulți mergând după dânsul. Intrând în cetate, l-a întâmpinat popor și mai mult, care era strâns la priveliște. Curios, am întrebat și eu pe un om: „Cine este acesta?" Acela mi-a răspuns că: „este un elen, mai mare peste toți filosofii. Că el s-a făcut Creștin, a zidit o Mănăstire cu cheltuiala sa, s-a făcut călugăr și a viețuit acolo 15 ani, fără a mai intra în cetatea Atenei, de unde plecase. Astăzi, pentru prima oară vine aici și intră în cetate. Pentru aceasta alergăm să-l vedem și să auzim ce ne va spune". Am plecat și eu după el. Adunându-se toți fruntașii cetății și poporul, l-au poftit să le vorbească, zicându-i: „Spune-ne nouă ce vrei să vorbești?" Acela le-a grăit: „Nu este nicio limbă sub cer ca Creștinii, nici mai frumos cin ca cinul călugăresc! Numai aceasta însă îi vatămă pe dânșii, că diavolul aduce asupra lor pizmă unul asupra altuia, zicând: „Mi-a zis și i-am zis". Și necurații având înaintea lor nu și le văd....". Acestea, auzind toți, l-au proslăvit și au plecat...(P.o.c. 249 24). Majoritatea creștinilor ușuratici au nume frumoase de Sfinți, dar guri urâte de iad!

Vadnicii nu au dragostea lui Dumnezeu într-înșii (Ioan 5 47), pentru aceea și vădesc ei pe aproapele lor.

Vadnicii izgonind pe Domnul Hristos Dumnezeu din ființa lor, izgonesc și pe lucrătorii, martorii și următorii Lui. „Cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă... De M-au prigonit pe Mine și pe voi vă vor prigoni... Procopsind tot spre mai rău, înșală și singuri se înșală..." (Mt. 10 74-75; Ioan 15 20; 2 Tim. 3 12-13).

Vadnicii vădesc pe aproapele lor pentru că nu-l iubesc ca pe ei înșiși (Mt. 19 19; 22 38). Răutatea vădniciei este urmarea sataniceștei urâciuni infernale; iar vadnicii sunt niște camuflați ucigători de oameni, ca și diavolul, căruia i se robesc de a lor bunăvoie (Ioan 8 44; 1 Ioan 3 75; Fac. 3 7-5; Iov 1; 2; Zah. 3 1-3; 2 Tim. 2 26).

Vadnicii slujitorilor lui Dumnezeu sunt asemenea îngerilor răi, care ziua și noaptea (întotdeauna) vădeau pe frații lor de îngerat înaintea lui Dumnezeu, ca și unii îngeri ai vremilor noastre, până când s-au prăbușit din ceruri în adâncuri pentru totdeauna (Apc. 12 10, *1*-8).

Vadnicii, asemenea diavolului care a despuiat în Rai pe protopărinții noștri Adam și Eva dimpreună cu tot neamul omenesc de fericire și viață, despoaie pe semenii lor de fericire, cinste, pace, voie bună în activitatea lor creștinească și de viață (Fac. 3 7-3...).

Vadnicii vădesc pe aproapele lor cu răutate și scop infernal de a-l arunca în vrajbă, în necaz și în pierzare; așa cum Satana a pârât pe Iov, ponegrindu-l înaintea lui Dumnezeu, ca să-l părăsească, pentru a se prăbuși în nefericire, suferință groaznică și în pierzare (Iov 1; 2; Iac. 5 10-11).

Vadnicii, asemenea răului Doeg care a vădit pe David, pe Arhiereul Abimelec și a pustiit cetatea preoțească Nob, ucizând 85 de Preoți dimpreună cu soțiile, copiii, slugile și vitele lor (1 Împ. 21; 22; Ps. 51), săvârșesc groaznice infernalități, de care rămân responsabili înaintea lui Dumnezeu și se pustiesc (Mt. 23 37-38).

Vadnicii sunt asemenea lui Ahitofel, sfetnicul lui David, care era foarte înțelept, mai ales în a învrăjbi pe unii cu alții. „Sfaturile date pe vremea aceea de Ahitofel — zice Sf. Scriptură — fie lui David, fie lui Avesalom sau celorlalți fii ai lui David, aveau tot atâta putere ca și când ar fi întrebat chiar pe Dumnezeu". Cu sfatul lui Ahitofel, Avesalom pângărește țiitoarele tatălui său,

împreunându-se cu ele în fața întregului Israel. Apoi cere douăsprezece mii de oameni cu care să urmărească pe David, să-l lovească și să-l piardă pentru a împărăți Aveselom în locul lui... Încăierarea războinicilor ambelor tabere a fost groaznică. Mulțime multă de ostași s-au măcelărit. David a ieșit biruitor. Vicleanul Ahitofel, îngrozit de fapta lui infernală, s-a spânzurat. Oamenii lui David au ieșit la câmp în întâmpinarea Israeliților, partizanilor lui Avesalom. Bătălia mare s-a dat în pădurea lui Efraim. Acolo poporul israelit a fost înfrânt de robii lui David. Douăzeci de mii de oameni au căzut uciși. Lupta s-a întins în toată latura aceea și pădurea a mâncat în ziua aceea mai mulți oameni decât a doborât sabia (2 Împ. 18 6-8). Oștile lui Avesalom au fost înfrânte. Avesalom fugind pe catârul său, a rămas spânzurat cu părul capului de creanga unui stejar, unde l-a omorât generalul Ioab dimpreună cu zece ostași ai săi (2 Împ. 16 20-23; 15 12; 17; 18). Astfel și-au ispășit nelegiuirea lor acei Israeliți cu sfetnicul Ahitofel, prințul Avesalom și ceilalți vadnici, multiplicatori ai păcatelor lui David...

Asemenea lui Ahitofel, vadnicii cu vădniciile lor învrăjbesc lumea și pângăresc Sufletele, după care îi urmărește grozăvia, pedepsele acelora. Pustiirile făcute de infemalitatea vadnicilor și în familia lui David, îl făcea să zică oftând: „Măcar deși nu este așa cum ar trebui casa mea înaintea lui Dumnezeu, totuși, El a făcut cu mine un legământ veșnic” (2 Împ. 23 5). Astfel, în urma vădniciilor, mulți din copiii lui îl disprețuiau, grăindu-l de rău între dânșii pentru păcatul său, ca și lumea din afară. Dar, unii după alții, au căzut: fiul său, Amon, a căzut în păcat cu sora sa, Tamara, aducând mare batjocură în familia împărătească. Avesalom își răzbună pentru sora sa, trăgându-l pe Amon în cursă la un ospăț dat tuturor fiilor lui David, unde-l omorî. Apoi, ascultând pe Ahitofel, se răscoală asupra tatălui său, după care moare spânzurat și săgetat. Adonias se proclamă singur împărat, după care este ucis din porunca împăratului Solomon, fratele său. Solomon înțeleptul, care, molipsit de ponegririle vadnicilor tatălui său, de multe ori îl va fi privit de sus, după ce a zidit Templul Sfânt și a făcut multe îmbunătățiri în împărăția Israeliților, lăsându-se sedus de unele din cele 1000 de femei ale sale, a slujit idolilor, pentru care a atras groaznica urgie a lui Dumnezeu asupra poporului său, făcându-l să cadă din ce în ce mai mult până la nimicire (3 Împ. 11; 12; 13).

David, îndurerat de vadnicii care-i iscodeau trecutul și-l ponegreau vădindu-i scăderile în adunările lor, striga înaintea lui Dumnezeu: „Dumnezeule, gura păcătosului și gura vicleanului s-a deschis asupra mea, împroșcându-mă din toate părțile cu cuvinte de ură... Pune peste el pe cel necredincios și diavolul să stea de-a-dreapta lui... A iubit blestemul și-i va veni lui, n-a voit binecuvântarea și se va depărta de la el. S-a îmbrăcat cu blestemul ca cu o haină și a intrat ca apa în mațele lui și ca untdelemnul în oasele lui. Să-i fie lui ca o haină cu care se îmbracă și ca un brâu cu care pururea se încinge. Aceasta e plata celor ce mă clevetesc — vădesc — pe mine la Domnul și a celor ce grăiesc rele (vadnicii) asupra Sufletului meu... Izbăvește-mă de clevetirea oamenilor și voi păzi poruncile Tale” (Ps. 108; 118 134, ș.a.). Blestemele acestea au ajuns și ajung pe vadnici.

Vadnicii primejduiesc de moarte pe semenii lor și se primejduiesc pe ei înșiși prin vădirea feluritelor scăderi, așa cum vădea Aman pe Mardoheu și neamul lui, după care s-a prăbușit în pierzare, spânzurat, din porunca împăratului, în spânzurătoarea făcută pentru Mardoheu (Est. 3-7). Ca și Aman, vadnicii se prăbușesc în groapa pe care au săpat-o semenilor lor.

Odinioară — zice Prorocul Zaharia — am văzut pe Isus, marele Preot, stând înaintea Îngerului Domnului și Satana la dreapta lui ca să i se împotrivească, să-l vădească, clevetească, ponegrească. Isus a zis către Satana: „Ceartă-te pe tine Domnul, diavole, ceartă-te pe tine Domnul Cel Care a ales Ierusalimul! Acesta nu este el oare un tăciune scos din vâlvătaie?” Isus era îmbrăcat în veșminte murdare și era stând înaintea Îngerului. Îngerul Domnului a răspuns și a zis celor care stăteau înaintea lui: „Dezbrăcați-l de veșmintele cele murdare!” Apoi i-a zis lui: „Iată, ți-am iertat fărădelegile tale și te-am îmbrăcat cu veșmânt de prăznuire!” După aceea a mai zis: „Puneți mitră curată pe capul lui!” Ei îi puseră mitră curată pe cap și-l înveșmântară; iar Îngerul Domnului stătea de față” (Zah. 3 3 1-5).

Vadnicii, asemenea Satanei ce stătea de-a dreapta marelui Preot Isus fiul lui Iosedec, împotrivindu-se, ponegrindu-l și hărțuindu-l spre a-l împiedica în activitatea lui spirituală, trec cu mare obrăznicie satanică în dreapta lucrătorilor și martorilor — Preoților, Duhovnicilor, Arhiereilor — Domnului, împotrivindu-li-se, ponegrindu-i, discreditându-i... pentru care vor fi certați de sus ca și Satana (Zah. 3 1-3).

Vadnicii, asemenea lui Iuda Iscariotul, care vădise pe Mântuitorul vrăjmașilor Săi de moarte, conducându-i în Ghetsimani la locul știut ca să-L prindă, vădesc pe semenii lor, adeseori chiar și pe

părinții lor trupești și spirituali, vrăjmașilor camuflați, care se muncesc a-i împiedica, paraliza, chiar și a-i extermina.

Vadnicii, asemenea lui Teofil arhiep. Alexandriei și a celorlalți confrați de răutate ai sinodului de la stejar ce iscodeau trecutul Sf. Ioan Hrisostom în cei 18 ani trecuți, pentru a-l vădi în tot ce l-ar fi putut prăbuși, după care au căzut în groaznice urgii Divine și morți cumplite, pândesc și iscodesc viața semenilor, ba chiar și a slujitorilor lui Dumnezeu, imitând pe potrivnicii Sf. Ioan Hrisostom, pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste ei. Vadnicii, putreziți în felurite păcate necurățate, iscodesc și caută felurite chichițe celor ce nu se asociază cu ei în căile pierzării, pentru care devin antihriști căzuți în urgia Divină.

Răutățile vădniciilor cu care torturează pe semenii lor cu satanicele vădiri, sunt tot atâți șerpi, balauri, jivine înfricoșate și limbi de foc ale iadului, care-i împleticesc, începând de aici de pe pământ. Munca vadnicilor, ca și a tâlharilor, e groaznică: focul nestins, viermele neadormit, întunericul cel mai dinafară, tartarul înghețător, despărțirea de Dumnezeu, de Îngeri, de Sfinți, pierderea Împărăției fericitoare și tovărășia cu Iuda Iscarioteanul, cu Doeg și Ahitofel, cu Aman... și cu dracii, toate, toate sunt groaznice torturări de șerpi, balauri și limbi de foc vâlvâietor, în care s-au dat nefericiții prin satanicele satisfacții ale vădniciilor. „Fiul Omului — zice Mântuitorul și cu El toți cei îndurerați de vadnicii lor — merge să sufere precum este scris pentru El, dar vai omului aceluia prin care se vinde (vădește). Mai bine ar fi fost lui de nu s-ar fi născut omul acela” (Mt. 26 24; Lc. 22 27-22; comp. F. Ap. 2 23; 4 26-28; 1 16-20).

În fața acelui diabolic păcat al vădirii, clevetirii, ponegririi aproapelui, ce-i de făcut? Cum ne putem vindeca? Prin străjuirea gurii (vezi cuv. Sf. I. Hrisostom, pp. 83-86 din această carte). Vorbește lui Dumnezeu multe și oamenilor puține. „În toate cuvintele tale, adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale (de moarte, groapă, Judecată și răsplătirea veșnică) și în veac nu vei păcătui” (Is. Sir. 7 38). Cei ce vor a scăpa de împleticirile și torturările șerpilor-balauri și a flăcărilor iadului, să-și păzească gura ca tâlharul crucificat din dreapta Mântuitorului și să se îngrijească serios de mântuirea lor, pentru a redobândi statornica fericire în Împărăția lui Dumnezeu cea Cerească. La acestea cugetând noi, să ne rugăm împreună cu Sf. Efrem Sirul, zicând: „Doamne și Stăpânul vieții mele... dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în veci. Amin”.

Nu m-am îngrijit pentru veșnicie? (Vezi „Oglinda Duhovnicească”, pp. 2578-2588; 2558-2565; 2623-2648; 3208-3224, de autor).

321) Am păcătuit contra milei sufletești neînvățând cele bune pe cei neînvățați și nepricepuți?

Dumnezeiasca Scriptură ne sfătuiește: „Mângâiați poporul Meu... de știi, răspunde aproapelui tău” (Is. 40 7; Is. Sir. 5 *14).* Când cineva ne cere sfatul și putem a i-l da, să nu zicem ca oarecare: „Treaba ta...!” ci să-i dăm sfatul după cum credem că e mai bine. Totuși, să avem deosebita grijă a nu-i porunci, ci a-l lăsa în voia lui, să facă ce va crede. Ne reamintim bine să nici Mântuitorul nostru Iisus Hristos n-a poruncit tânărului bogat să-și vândă averea, ci numai l-a sfătuit: „De vrei să fii desăvârșit, mergi de vinde toate câte ai și le dă săracilor și vei avea comoară în cer; apoi luând crucea, vino după Mine... urmează-Mi Mie” (Mt. 19 21; Mc. 10 27).

Famenul Candachiei citind în prorocia lui Isaia despre Mântuitorul, îi răspunse Apostolului Filip: „Cum voi putea să înțeleg (Scriptura aceasta) de nu mă va povățui cineva?” Apostolul s-a suit în căruță cu el, l-a învățat... și apoi l-a botezat (F. Ap. 8 27-39).

Apostolul îndeamnă pe bătrâne: „Să înțelepțească pe cele tinere să-și iubească pe bărbații lor, să-și iubească fiii. Să fie în întreaga înțelepciune, curate, grijnice de casele lor, bune, plecate bărbaților lor, ca să nu se hulească Cuvântul lui Dumnezeu...” (Tit. 23-10).

EPISCOPUL LEANDRU CU SFATUL BUN DAT UNUI PRINŢ, LUMINEAZĂ UN POPOR ÎNTREG. Erminigheld s-a născut de Liuvigheld, regele Ostrogoților, care era arian. Învățând dreapta credință de la Leandru, Episcop Ortodox, s-a mâniat groaznic tatăl său pentru întoarcerea sa. Regele avea despre dânsul multe supărări, însă îl luă și cu bine și cu rău în toate zilele, pentru a-l readuce la eresul arian. Totuși, el a rămas neschimbat și nebiruit. Pentru aceea tatăl său mai întâi l-a dezmoștenit, apoi legându-i mâinile și picioarele, l-a închis într-o temniță întunecoasă. Fiind serbarea Paștilor, tatăl său a trimis pe popa arian să-l Împărtășească, dar el nu-l primi. Înștiințându-se de aceasta Liuvigheld, a poruncit să-i taie capul acolo unde era legat. Îndată după aceea s-au văzut și

auzit coruri de Îngeri cu lumini, cântând în jurul lui. Minunea aceea văzând-o Ortodocșii, i-a cuprins frica de Dumnezeu, iar pe ucigaș l-a înspăimântat și l-a tulburat, silindu-l să se pocăiască pentru păgânătatea lui. Nu trecu mult timp, și-l cuprinse o boală grea. Atunci chemând pe fiul său cel mai mic, Rechader, l-a pus rege în locul său, iar pe Episcopul Leandru l-a rugat să-l învețe și pe el cum învățase pe Martirul Erminigheld. Acestea zicând, muri. Rechader primind sămânța Ortodoxiei, a întors și pe cei de sub stăpânirea lui să fie și ei Ortodocși cu dânsul. Pronia Dumnezeiască a făcut, ca prin moartea lui Erminigheld să se aducă tot neamul său la Credința Ortodoxă... (D. Ag. 251; V. Sf. 1 Nov., o.c. pp. 11-16).

322) N-am sfătuit bine pe cel ce avea trebuință de sfat?

Trebuință de sfat bun dat la vreme, au toți cei ce nu cunosc învățătura curat creștinească, cei cu viață anticreștinească, cei din nevoi, strâmtorări și cei a cărora cinste și viață sunt în primejdie. Mântuitorul poruncește Sfinților Apostoli, zicând: „Mergeți și învățați toate neamurile... povățuindu-le să păzească toate câte v-am poruncit...” (Mt. 28 19-20). Sf. Ap. Pavel scrie: „Sfătuiți-vă unul pe altul... Vă rugăm, fraților, sfătuiți (învățați, înțelepțiți) pe cei fără de rânduială...” (1 Tes. 5 77-14; comp. Gal. 6 7-2). „Cei ce au învățat (îndrumat) pe mulți pe calea dreptății, vor străluci ca stelele cerului în vecii vecilor” (Dan. 12 3).

Datoria de a învăța pe oameni calea mântuirii o au mai întâi Arhiereii și Preoții. După ei și orice creștin luminat este îndatorat a învăța pe aproapele său când are prilej. Chiar și când au îndoială că vor fi sau nu ascultați, e bine a învăța pe cei neștiutori. Se poate întâmpla ca învățătura dată să-i pună pe gânduri și s-o primească, curând sau mai târziu.

FEMEIA CU UN CUVÂNT SIMPLU A SALVAT UN OM DE LA SINUCIDERE. O femeie voind să meargă într-un loc, trebuia să treacă pe o punte, pe care sta un om. Cum omul nu căuta spre ea, femeia își văzu de drum, fără să scoată un cuvânt. Când se întoarse ea, omul era tot acolo, rezemat de parmalâc[245]. De data asta nu voi să treacă fără să-i vorbească. Se apropie de el cât mai mult, și-i pomeni de cuvintele psalmistului: „Este un râu (o apă) ale cărui curgeri veselesc Cetatea lui Dumnezeu...” (Ps. 45 4). Câțiva ani mai târziu, un om stătea la spatele ei, în Sf. Biserică. Se apropie de ea, deschise Biblia și cu degetul pe versetul de mai sus, îi zise: „Vă aduceți aminte de mine și de aceste cuvinte? Stam pe o punte și mă gândeam să mă înec. Aceste cuvinte m-au scăpat de la moarte. Și tot ele m-au adus încet, încet, la dobândirea mântuirii... (D. Ort. a. VIII, nr. 1-2).

323) N-am îndemnat pe păcătos să părăsească păcatul și să ducă o viață mai bună, creștinească, duhovnicească, bine-plăcută lui Dumnezeu?

Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — suntem îndatorați a întoarce pe cei rătăciți la calea adevărului și pe cei păcătoșiți la calea virtuții. Pentru a reuși trebuie a face aceasta cu duhul blândeții și al înțelepciunii, pentru a-i feri de păcatul deznădejdii și de păcatul prea marii încrederi în îndurarea lui Dumnezeu. Privitor la îndemnarea și salvarea creștinilor păcătoși, Mântuitorul adeverește, zicând: „Mai mare bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește, decât de nouăzeci și nouă de drepți, care n-au trebuință de pocăință” (Lc. 15 7; Mt. 18 *10 — 14)*.. La aceasta ne îndeamnă și Apostolul, zicând: „Fraților! De va rătăci cineva din voi de la adevăr (dreapta credință) și-l va întoarce pe el cineva, să știe că cel ce a întors pe păcătos de la calea lui greșită, a mântuit Suflet de la moarte și a acoperit mulțime de păcate” (Iac. 5 *19-20)*... „Fraților, de va cădea vreun om în vreo greșeală, voi cei duhovnicești îndreptați pe unul ca acela cu duhul blândeților păzindu-se fiecare să nu cadă în ispită. Purtați sarcinile unul altuia și așa veți împlini legea lui Hristos” (Gal. 6 1-2).

SF. AP. ȘI EV. IOAN SALVEAZĂ PE CREȘTINUL DEVENIT TÂLHAR. Sf. Ioan a lăsat pe un tânăr în grija unui Episcop. Reîntorcându-se pe acolo, l-a întrebat ce face acel tânăr. Episcopul, cu lacrimi în ochi, îi spuse: „A murit!” „Cum? — întrebă Sf. Ioan — de ce fel de moarte a murit?” „A murit pentru Dumnezeu — zise Episcopul — s-a făcut căpetenia unei bande de tâlhari și acum stă ascuns prin pădure. Sf. Ev. Ioan ceru atunci un cal și alergă repede în acea pădure unde era tânărul. Tâlharii l-au prins îndată. „Tocmai asta — zise el — am voit-o și vă rog să mă duceți înaintea căpitanului vostru”. Tâlharii l-au dus acolo. Îndată ce l-a văzut tânărul de departe, recunoscu pe Părintele său sufletesc și o luă la fugă. Sf. Ioan fugi cum putu după el, strigând neîncetat: „Fiul meu!

---

245 Parmalâc / parmaclâc — Construcție de lemn, de piatră etc. de forma unui perete sau a unui gard scund, folosită pentru a mărgini o altă construcție sau un element de construcție; Gard, grilaj; (rar) fiecare dintre scândurile, barele etc. care formează un gard sau un grilaj

Pentru ce fugi dinaintea tatălui tău! Sunt bătrân și nu am arme, fie-ți milă de mine! Nu te teme, încă mai este nădejde pentru tine. Voi da eu seama pentru tine înaintea lui Hristos, și, dacă va trebui, voi muri pentru tine". Tânărul s-a oprit și a început a-și plânge cu amar păcatul său. Sf. Ioan l-a primit din nou la sine. Rugându-se, a făcut pocăință împreună cu el și nu l-a lăsat până ce nu s-a întărit deplin în Darul lui Dumnezeu... (D.C. 37; V. Sf. 26 Sept.; vezi mai pe larg și pp. 312-313 din această carte).

324) Nu m-am rugat lui Dumnezeu pentru aproapele meu?

Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — suntem îndatorați a ne ruga lui Dumnezeu pentru aproapele nostru, adică pentru toți creștinii drept-credincioși vii și răposați, cler și popor. Mântuitorul ne-a dat pildă de a ne ruga pentru aproapele, prin cuvânt și prin faptă adeseori (Lc. 18 1-8; 22 21-32; 6 12-13; Mt. 17 21; 26 39-44; Ioan 17; 14 16). Apostolul ne îndeamnă pe toți Creștinii — Păstori și păstoriți — a ne ruga pentru toți creștinii vii și răposați, zicând: „Mai întâi de toate faceți rugăciuni, cereri, mijlociri și mulțumiri pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți cei ce sunt în dregătorii, ca să ducem viață lină și netulburată în toată cuviosia și curățenia... Rugați-vă unii pentru alții ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului... Rugăciunile voastre și cu ajutorul Duhului lui Iisus Hristos, îmi vor sluji spre mântuire... Stăruiți în rugăciune și privegheați într-însa cu mulțumită! Rugați-vă de asemenea și pentru noi, ca să ne deschidă Dumnezeu ușa cuvântului spre a vesti Taina lui Hristos, pentru care sunt și legat și spre a o descoperi cum se cuvine s-o descopăr..." (1 Tim. 2 *1-2;* Iac. 5 *16;* Filip, I *19; Cols,* 4 *1-4).*

SF. AP. PETRU SALVAT PRIN RUGĂCIUNILE BISERICII. În vremea aceea împăratul Irod a făcut rău unora din Biserică și a ucis cu sabia pe Iacob, fratele lui Ioan. Văzând că aceasta place iudeilor, a prins și pe Petru. Fiind însă zilele azimilor, l-a băgat în temniță, dându-l la patru căpetenii cu câte patru ostași, ca să-l păzească, vrând ca după Paști să-l scoată la popor. Atunci se făceau neîncetat rugăciuni de Biserică către Dumnezeu pentru dânsul...

În vremea când Irod voia să-l scoată la popor, noaptea Petru era dormind între doi ostași, legat cu două lanțuri. Păzitorii stând înaintea ușii, păzeau temnița. Atunci Îngerul Domnului a venit și lumina a strălucit în temniță. Lovind în coastă pe Petru, l-a deșteptat, zicând: „Scoală-te curând!" și au căzut lanțurile de la mâinile lui. Îngerul a zis iarăși: „Încinge-te, încalță sandalele, îmbracă-te în haina ta și vino după mine!" Petru ieșind, mergea după Înger și nu știa că este adevărat ceea ce se făcea prin Înger, ci i se părea că vede o vedenie.

Trecând straja întâi și a doua, au venit la poarta cea de fier ce ducea în cetate, care li s-a deschis singură. Ieșind ei, au trecut o uliță și îndată Îngerul s-a dus de la el. Petru venindu-și în sine, a zis: „Acum văd cu adevărat că Domnul a trimis pe Îngerul Său și m-a scos din mâna lui Irod și din toată așteptarea iudeilor" (F. Ap. 12 7-77).

325) N-am mângâiat pe cel întristat, dosădit și disperat?

Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — suntem îndatorați a mângâia pe cei întristați care suferă din cauza bolilor, păcatelor, vrăjmășiilor, curselor întinse de potrivnicii lor și din cauza altor felurite primejdii. „Vă rugăm pe voi fraților — zice Apostolul — mângâiați pe cei întristați, sprijiniți pe cei slabi la inimă și neputincioși, fiți îndelung răbdători spre toți" (1 Tes. 5 *14).* Pe întristații în felurite greutăți și primejduiri, îi mângâiem, reamintindu-le că noi toți avem în ceruri un Tată prea bun, prea milostiv, Care întărește și mântuiește din orice suferințe, necazuri și primejduiri pe cei ce se încred în El și păzesc poruncile Lui. Pe întristații din cauza păcatelor, îi mângâiem, arătându-le nemărginita milă a lui Dumnezeu față de păcătoșii care se hotărăsc a părăsi păcatul și se pocăiesc. Pe întristații din cauza feluritelor lipsuri, îi mângâiem prin întărirea lor în dreapta credință și cu ajutorul ce le vom putea da cu toată dragostea creștinească. Mângâind pe întristați, le ușurăm o parte din întristarea Sufletului lor.

MÂNGÂIEREA UNOR CONDAMNAŢI. În anul 1849 se întreprinse o misiune religioasă la cei condamnați la galere. Acei condamnați, deși cu Sufletele păcătoase, îmbătrâniți în rele, totuși au primit cu deosebită emoție misiunea creștină. Credința adevărată i-a întâlnit pe aceștia în nefericirea lor, făcându-i să suporte mai ușor lanțurile. Unul dintre aceia scrie: „Au avut tot dreptul oamenii să mă pună în lanțuri, însă acum am curajul să le suport. Altă dată, după munca istovitoare a zilei, zăceam lungit pe bancă cu Sufletul zbuciumat și plin de disperare. Acum pot să mă arunce oamenii în cea mai întunecoasă închisoare, eu însă îmi voi îndrepta Sufletul spre Mântuitorul meu și El îmi va ușura suferințele mele" (O.M.P. 528).

326) N-am suferit ocările altora cu răbdare?

Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — suntem îndatorați a suferi și a nu ne răzbuna pentru ocările sau răul făcut de alții, ci a răsplăti cu bine ocările și răul ce ni s-a făcut. Ocările adeseori ne vin de la vrăjmași, dar uneori ne vin și de la prieteni primăvăratici, care ne invidiază pe ascuns și ne doresc căderea. Privitor la suferirea acestor ocări, Mântuitorul ne sfătuiește: „Auzit-ați că s-a zis demult: «Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău». Eu însă vă zic: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și vă rugați pentru cei ce vă nedreptățesc și vă prigonesc...” (Mt. 5 *43-48;* comp. Lc. 6 27; 23 *34;* F. Ap. 7 *60;* Rom. 12 *14;* 1 Cor. 4 72). La aceasta ne îndeamnă și Apostolul, zicând: „Binecuvântați pe prigonitorii voștri. Binecuvântați și nu blestemați... Să nu răsplătiți nimănui cu rău pentru rău. Nu vă răzbunați voi singuri, iubiților, ci dați loc mâniei lui Dumnezeu. Căci este scris: „A Mea e răzbunarea, Eu voi răsplăti” — zice Domnul. Deci, dacă vrăjmașul tău e flămând, hrănește-l; dacă e însetat, adapă-l, căci făcând aceasta, îi pui pe capul lui cărbuni aprinși. Să nu fii biruit de rău, și biruiește răul cu binele” (Rom. 12, *17-20).*

Pentru rău, să nu-ntorci rău
Pururi te ferește, -
Las să-ntoarcă Dumnezeu
Că El nu greșește!

ÎMPĂRATUL DAVID SUFEREA PE OCĂRÂTOR. Odinioară fugea desculț cu o parte din dregătorii săi de la fața răzvrătitului său fiu Avesalom. Ajungând la Bahurim, ieși de acolo un om anume Semei, din neamul casei lui Saul. Acela mergea și blestema, aruncând cu pietre asupra lui David și asupra credincioșilor care erau cu el. Tot poporul și toți oamenii de luptă, erau la dreapta și la stânga lui. Semei aruncând înainte cu pietre și cu pulbere, îl ocăra și blestema, zicând: „Pleacă, pleacă ucigașule și nelegiuitule! Domnul a întors asupra ta tot sângele casei lui Saul, în locul căruia tu te-ai făcut împărat. Domnul a dat domnia ta în mâinile lui Avesalom, fiul tău. Iată, acum tu ești în necaz, pentru că tu ești băutor de sânge”. Atunci Abișai, unul din generali, indignat de ocările acelui om rău, a zis împăratului: „Pentru ce acest câine leșinat blestemă pe domnul meu împărat? Mă duc să-i iau capul”. Împăratul oprindu-l pe loc, a zis: „Lăsați-l să blesteme pe David. Poate Domnul v-a binecuvânta pentru aceasta pe David. Iată, fiul meu ieșit din coapsele mele, caută Sufletul meu, cu atât mai vârtos fiul unui veniaminean[246]. Lăsați-l să blesteme, căci Domnul i-a poruncit; poate că Domnul va căuta la umilirea mea pentru aceste ocări și blesteme ale lui”. Astfel, împăratul nu l-a lăsat, ci a răbdat ocările și batjocurile. Semei, mișcat de atâta răbdare și umilință... mai pe urmă și-a recunoscut greșeala, a alergat la împărat și și-a cerut iertare (2 Împ. 15; 16 5-13; 19 16-23).

327) N-am iertat greșelile celor ce mi-au greșit?

Mântuitorul ne îndeamnă și ne poruncește în mai multe locuri ale Dumnezeieștilor Evanghelii a ierta pe cei ce ne-au greșit, zicând: „Când îți vei aduce darul tău la Altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo la Altar și du-te de te împacă mai întâi cu fratele tău. Apoi vino de-ți adu darul tău... Iertați și vi se va ierta... De nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru Cel ceresc nu vă va ierta greșelile voastre...” (Mt. 5 23-24; Lc. 6 37; Mt. 6 14-75). La aceasta ne îndeamnă și Apostolul, zicând: „Fiți ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și iubiți! Îmbrăcați-vă cu îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul altuia și iertându-vă unul pe altul. De are cineva asupra cuiva plângere, cum v-a iertat Hristos pe voi, așa să iertați și voi... Fiți buni și miloși unul cu altul, iertați-vă unul pe altul, după cum și Dumnezeu v-a iertat pe voi prin Hristos” (Cols. 3 *72-13;* Efs. 4 *32).*

CUVÂNTUL SFINTEI EVANGHELII A FĂCUT PE ÎMPĂRAT IERTĂTOR. Împăratul Otto I avea un frate cu numele Henric. Acesta se răsculase în contra lui de trei ori și tot de atâtea ori fu iertat la rugămintea mamei sale Matilda. După ce se răsculase și a patra oară, nu mai voi să-l ierte, ci îl osândi la moarte. Totuși, mama lui mai încercă să se întrepună pentru el. În vreme ce Otto asculta slujba în Biserică, Henric intră îmbrăcat în haină de pocăință și se aruncă la picioarele împăratului, cerându-i iertare. „De trei ori te-am iertat — zise împăratul — dar acum a patra oară nu te mai pot ierta. În decurs de trei zile vei fi ucis”. În acea clipă Preotul citi Evanghelia, în care Domnul zice să

[246] Veniamin (Beniamin), unul dintre cei 12 fii ai lui Iacov și ultimul dintre cei doi copii avuți cu Rahela. Urmașii săi sunt numiți semințiа lui Veniamin, din care au făcut parte regele Saul și Saul din Tars (sf. Apostol Pavel).

iertăm până de șaptezeci de ori câte șapte. La aceste cuvinte Otto fu mișcat până la lacrimi și nu numai că iertă pe fratele său, ci îl îmbrățișă și-l făcu din nou ducele Bavariei... (D.C. 43).

Iertarea greșelilor săvârșite de alții față de noi înșine, se cade a se ierta nu numai odată, „ci și de șaptezeci de ori câte șapte", cum ne grăiește Mântuitorul (Mt. 18 22).

328) Am păcătuit contra milei trupești, nedând mâncare celui flămând?

Fiecare din noi creștinii suntem îndatorați a hrăni pe cel flămând, care din cauza sărăciei ori a neputinței, nu se poate hrăni prin munca sa proprie.

VĂDUVA SĂRACĂ HRĂNIND PE FLĂMÂNDUL ILIE, S-A SALVAT DIN MOARTE. Sf. Proroc Ilie mergând după cuvântul Domnului la Sarepta Sidonului, văzu o femeie strângând lemne în poarta cetății. El o rugă: „Adu-mi puțină apă să beau". Femeia s-a dus ca să-i aducă. Ilie a strigat-o și i-a zis: „Adu-mi și o bucată de pâine să mănânc". Ea a zis: „Viu este Domnul Dumnezeul tău, n-am nicio fărâmătură de pâine, ci numai o mână de făină într-un vas și puțin untdelemn într-un ulcior. Iată, am adunat câteva vreascuri și mă duc să fac o azimă pentru mine și pentru fiul meu, să mâncăm și să murim". Atunci Ilie i-a zis: „Nu te teme, ci du-te și fă cum ai zis; dar fă mai întâi de acolo o turtă pentru mine și mi-o adu, iar pentru tine și pentru fiul tău vei face mai pe urmă. Așa zice Domnul Dumnezeul lui Israel: Făina din vas nu va scădea și untdelemnul din ulcior nu se va împuțina, până în ziua când Domnul va da ploaie pe pământ". Femeia s-a dus și a făcut așa. S-a hrănit el, ea și fiul ei o bucată de vreme. Făina din vas nu a scăzut și untdelemnul din ulcior nu s-a împuținat, după cuvântul Domnului, grăit prin Ilie (3 Împ. 17 10 — 16; vezi și pp. 241-254 din această câte).

329) N-am adăpat pe cel însetat?

Fiecare din noi suntem îndatorați a adăpa pe cei însetați, care din lipsă ori slăbiciune, nu-și pot alina setea.

Bunătatea să-ncălzească
Pururea lăuntrul tău,
Că acei sfințiți de dânsa
Vor vedea pe Dumnezeu.

REBECA ADĂPÂND STRĂINUL, DEVINE SOŢIA PATRIARHULUI ISAAC. Eliazar, trimisul patriarhului Avraam, ajungând în Mesopotamia, se rugă: „Doamne, Dumnezeul stăpânului meu, Avram, fă cale bună înaintea mea astăzi și fă milă cu stăpânul meu, Avraam! Iată, eu stau la izvorul apei și fetele celor ce locuiesc în cetate ies să scoată apă. Voi zice unei fecioare: „Pleacă vadra ta să beau!" Și de-mi va zice ea mie: „Bea tu și cămilele tale le voi adăpa, până ce vor înceta a bea", să fie aceea gătită lui Isaac, slugii tale și în aceasta voi cunoaște că ai făcut milă cu stăpânul meu Avraam.

Mai înainte de a isprăvi el rugăciunea aceasta în cugetul său, iată, a ieșit afară Rebeca, fiica lui Batuil, având vadra pe umărul său. Eliazar alergă înaintea ei și i-a zis: „Dă-mi să beau!" Ea a zis: „Bea, domnul meu!" Și l-a adăpat până a încetat a bea. Apoi a zis." „Și cămilelor tale voi scoate apă până ce vor bea toate". Grăbind ea, a deșertat vadra în adăpătoare și iarăși a alergat la fântână să scoată apă și a adăpat toate cămilele. După aceasta... a devenit soția patriarhului Isaac (Fac. 24 10-21).

330) N-am îmbrăcat pe cel gol?

Orice creștin — Păstor sau păstorit — e îndatorat a îmbrăca cu ce poate pe cei goi, care din lipsă nu au cu ce să se apere de frig.

ÎMBRĂCÂND SĂRACUL, S-A ÎMBRĂCAT CU DAR DUMNEZEIESC. Sf. Martin, înainte de a se creștina, era ofițer păgân. Odată întâlni pe stradă un cerșetor tremurând de frig, că era pe jumătate gol. El rupse îndată mantaua ce-o avea și jumătate o dădu cerșetorului. În noaptea următoare i s-a arătat Mântuitorul nostru Iisus Hristos acoperit cu acea jumătate de manta și i-a zis: „Cu aceasta M-ai acoperit ieri". Această întâmplare l-a determinat să se facă Creștin. Și în calitate de Creștin el a făcut nenumărate fapte de milostenie față de cei săraci. Mai târziu a fost ales chiar Episcop (D.C.28; V. Sf. 10 nov., pp. 345-373).

331) N-am cercetat pe cei din închisoare?

Fiecare din noi creștinii suntem îndatorați a cerceta pe cei din închisori, necazuri, nevoi, primejdii și a-i ajuta cu ceea ce putem.

SF. PAULIN, EPISCOPUL NOLEI, SE DĂ ROB ÎN LOCUL UNUI ROBIT. Acest Sfânt Părinte ajuta atât de mult pe cei robiți și închiși, pentru a-i salva, încât toată averea sa și-a dat-o pentru a scăpa o mulțime de robiți luați de Vandali. Nu mai avea nimic ce să dea. Atunci veni o femeie

plângând și zise: „Aveți milă de o sărmană mamă. Vandalii mi-au luat în robie singurul meu fiu!” „Ce pot eu face?! — răspunse Sf. Paulin — doar mi-am dat toată averea pentru scăparea lor. Nu mi-a mai rămas nimic!” Mama se arătă foarte întristată. Sfântul îi zise: „Liniștește-te! Deși n-am bani, însă cred că mă vor primi pe mine în locul fiului tău”. „Ah, asta nu se poate” — zise femeia. „De ce?” — răspunse Sf. Paulin. Fiul lui Dumnezeu nu s-a făcut rob pentru noi? Fiul tău este încă tânăr. El își poate pierde răbdarea și mai ales credința. Eu însă nădăjduiesc să nu le pierd”. Acestea zicând Sf. Episcop, s-au dus amândoi în Africa. Vandalii au primit pe Sf. Paulin în locul tânărului, mai ales după ce s-au încredințat că știa să lucreze bine în grădină. Văzându-l foarte harnic, l-au primit și după mai multă vreme, aflând că este Episcop, l-au lăsat acasă dimpreună cu alți mulți robi... (D.C. 31-2; V. Sf. 23 ian.).

332) N-am cercetat pe cei bolnavi?

Porunca aceasta se împlinește:

1) Prin cuvinte mângâietoare și compătimitoare;

2) Sfătuindu-i să sufere cu răbdare nefericirea, fără cârtire, ci cu binecuvântare și făcându-i să înțeleagă că suferința este îngăduită spre încercare, întărire și ispășire;

3) Îndemnându-i și ajutându-i a se spovedi și Împărtăși și a face Sf. Maslu;

4) Învățându-i a nu cădea în credința deșartă a celor ce vor să-și câștige sănătatea cu farmece și felurite tocmeli cu diavolul, ci să-și pună toată încrederea și nădejdea numai în mila lui Dumnezeu și leacurile rânduite de medici. Iar când acești bolnavi sunt lipsiți sau fără ajutorare, să-i ajutăm cu tot ce au nevoie: bani, medicamente, priveghere, alergătură...

Samarineanul milostiv (Lc. 10 29-37).

EPISCOPUL CREȘTIN SALVEAZĂ UN EVREU. Odinioară un Episcop mergea cu trăsura pe străzile Romei. Într-un loc văzu un bătrân căzut în nesimțire. Porunci să stea trăsura și întrebă cine este acel om. I se răspunse că este un evreu. Întristat de acel răspuns atât de nepăsător față de un om, Episcopul se coborî din trăsură, îl ridică, îl puse în trăsură și-l duse la palatul său. Acolo îl dădu în grija doctorului său, care îl vindecă (D.C. 24-5).

A PRIMIT PE HRISTOS ÎN PERSOANA UNUI BOLNAV. Un credincios creștin era dintr-o familie nobilă. El avea mare dragoste față de cei bolnavi. Odată merse la Sf. Biserică după obișnuința sa creștinească. Acolo la ușa Bisericii văzu un cerșetor bolnav, plin de bube. Îl luă îndată, îl duse acasă și-l culcă în patul său, poruncind soției sale să-l îngrijească până va veni el de la Biserică. Ea voi să intre în odaia bolnavului, dar îndată ce deschise ușa, simți un miros atât de plăcut, încât avu teamă să mai între. Sosind acasă bărbatul, au intrat amândoi în cameră, dar mare le-a fost mirarea, neaflând acolo pe bolnav. După câteva zile i se arătă Domnul Hristos, spunându-i că El a fost acel bolnav pe care l-a dus acasă. Această întâmplare l-a determinat și mai mult să îngrijească de bolnavi. Astfel, a părăsit toate cele lumești, jertfindu-se cu totul îngrijirii bolnavilor. Mai mult, el a întemeiat o societate, care a avut ca scop îngrijirea bolnavilor (D.C. 30).

DU-MĂ DE UNDE M-AI LUAT. Odată intrând Avva Agaton în cetate să-și vândă puținele sale vase, a găsit pe un lepros lepădat în cale. Leprosul văzându-l, i-a zis: „Unde te duci?” Avva Agaton i-a răspuns: „În cetate, ca să vând niște vase”. Leprosul i-a zis: „Fă dragoste și ia-mă și pe mine acolo”. Avva l-a luat pe spatele sale și l-a dus în cetate. Leprosul l-a întrebat: „Unde vei vinde vasele tale?” Avva i-a răspuns: „În cutare loc”. Atunci leprosul i-a zis: „Acolo să mă pui și pe mine”. Bătrânul a făcut așa.

După ce vindea un vas, bubosul îi zicea: „În cât l-ai vândut?” Avva îi răspundea: „Într-atât”. Leprosul îi zicea: „Cumpără-mi o plăcintă”. Avva îi cumpăra. Când vindea alt vas, leprosul îi zicea iarăși: „Dar pe acesta cu cât l-ai dat?” Bătrânul îi răspundea: „Cu atât”. Bubosul îi zicea: „Cumpără-mi acest lucru”. Și-i cumpăra.

După ce a vândut toate vasele și voia să se ducă, bubosul i-a zis: „Te duci?” Avva i-a răspuns: „Da, mă duc!” bubosul i-a zis din nou: „Fă iarăși dragoste, de mă du de unde m-ai luat”. Avva luându-l pe spatele sale, l-a dus la locul lui. Atunci părutul bubos i-a zis lui: „Binecuvântat ești Agatoane de Domnul în cer și pe pământ”. Avva Agaton ridicându-și ochii săi, n-a mai văzut pe nimeni. Acel străin sub chipul leprosului, a fost Îngerul Domnului care venise să-l ispitească...

STAREȚUL A DUS UN BOLNAV-ÎNGER ÎN SPATE. Un Părinte Sfânt al unei Sinodii, era împodobit cu toată fapta bună, iar mai vârtos cu smerita cugetare, cu blândețe, cu milostivire către săraci și cu dragoste. Acesta se ruga mult lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, mă știi pe mine cât sunt de

păcătos, dar nădăjduiesc în îndurările Tale, să mă mântuiesc prin mila Ta. Deci, mă rog bunătății Tale, Stăpâne, să nu mă desparți de sinodia mea, ci, împreună cu mine, învrednicește-i și pe aceia împărăției Tale, pentru nespusa Ta bunătate". Această rugăciune făcând-o el neîncetat, iubitorul de oameni Dumnezeu l-a încredințat în acest chip minunat:

În acel timp se săvârșea pomenire de Sfinți la altă Mănăstire, care nu era departe de dânșii. Părinții Mănăstirii aceleia l-au chemat și pe el împreună cu ucenicii lui. Iar el se lepădă. Atunci a auzit în vis, zicându-i-se să meargă, însă să trimită întâi pe ucenicii săi și apoi să meargă și el singur. Plecând ucenicii lui acolo, pe calea pe care mergeau, un Înger zăcea în mijlocul drumnlui în chip de sărac bolnav. Venind ucenicii la locul acela și văzându-l pe el văitându-se, l-au întrebat care e pricina. Acela le-a răspuns: „Sunt bolnav, că eram călare pe dobitoc și trântindu-mă, a fugit, și iată nu am pe cel ce să-mi ajute". Ucenicii starețului i-au zis: „Ce putem să-ți facem, Avvo? Noi suntem pe jos!" Astfel lăsându-l, s-au dus.

După puțin timp a venit și Părintele lor și l-a aflat pe el zăcând jos și suspinând. Înștiințându-se de pricină, i-a zis lui: „N-au venit niște monahi și nu te-au aflat așa?" El a răspuns: „Da, au venit, însă înștiințându-se de pricină, au trecut mai departe, zicând: «Și noi suntem pe jos, ce putem să-ți facem!»„ Atunci Avva a zis către el: „Poți să umbli puțin și să mergem?" El a răspuns: „Nu pot!" Avva i-a zis: „Vino dar, să te iau pe spate și Dumnezeu va ajuta și vom merge". Acela însă a zis: „Cum poți să mă duci pe spate atâta depărtare? Mergi mai bine în calea ta și roagă-te pentru mine". Avva i-a zis: „Nu te voi lăsa, iată piatra aceea, te voi pune pe dânsa, mă voi pleca și așa te voi lua pe spate". Așa a și făcut.

Pe când îl ducea așa în spate, întâi îl simțea pe el că este greu ca un om mare, apoi se făcea mai ușor și mai puțin ușor, încât se minuna cel ce-l purta pe spatele sau. Apropiindu-se de acea Mănăstire, acela deodată s-a făcut nevăzut și a venit un glas de sus către el: „Fiindcă pururea te rugai pentru ucenicii tăi, ca să se învrednicească împreună cu tine în Împărăția Cerului, vezi și ia aminte că altele sunt măsurile tale și altele ale acelora; deci, pleacă-i pe ei să vină în lucrarea ta și vei dobândi cererea, că Eu sunt Dreptul Judecător, răsplătind fiecăruia după faptele lui" (P.o.c. pp. 30 30; 331 7).

CĂLUGĂRUL MILOS A DUS, SUB CHIPUL BOLNAVULUI, PE HRISTOS LA MĂNĂSTIRE. Un călugăr iubitor de Hristos, pustnicea în pământul Savoriei. El era iubitor de săraci, milostiv, tânăr cu vârsta, însă bătrân cu mintea. Acest pustnic, cu numele Martirie, avea o viață curată. El obișnuia, din multă evlavie, a merge din vreme în vreme din Mănăstirea sa în alta, la un Părinte duhovnicesc pentru rugăciune. Odinioară mergând el, a aflat în cale pe un sărac zăcând, plin de răni, care vrea să meargă tot acolo, dar nu putea pentru slăbiciune. Fericitului Martirie fiindu-i milă de el, și-a întins mantia sa și cu dragoste luându-l, l-a dus pe el la acea Mănăstire unde mergea.

Apropiindu-se de Mănăstire, Părintele lui cel duhovnicesc, cu ochii săi cei proorocești, l-a văzut din depărtare. Îndată a strigat către călugării săi, zicând: „Alergați degrabă și deschideți porțile Mănăstirii, că fratele Martirie vine aducând pe Dumnezeu". Acesta ajungând la poartă aducând pe săracul acela, s-a luat din spatele lui. Atunci îndată i s-a arătat lui cu Chipul Mântuitorului, așa precum este zugrăvit și pe Icoană Izbăvitorul neamului omenesc, Dumnezeu și Om, Mântuitorul nostru Iisus Hristos și S-a ridicat la cer. Martirie văzându-L, îl privea cu mare mirare cum Se suia la ceruri. Pe când Se înălța așa în sus prin văzduh la ceruri, Domnul Hristos a zis către dânsul: „O Martirie! Tu pe Mine nu M-ai trecut cu vederea pe pământ; deci și Eu nu te voi trece cu vederea pe tine în ceruri. Tu acum ai căutat cu milă spre Mine, iar Eu în veci te voi milui pe tine". Acestea zicând, S-a făcut nevăzut.

Intrând el în Mănăstire, Părintele lui cel duhovnicesc i-a zis: „Frate Martirie, unde este Acela pe Care l-ai adus?" Martirie i-a răspuns, zicând: „De aș fi știut, Părinte, cine este, m-aș fi ținut tare de picioarele Lui". Apoi a spus tuturor călugărilor aceea ce făcuse. Părintele lui cel duhovnicesc l-a întrebat, zicându-i: „Fiule, oare îți era greu?" Martirie i-a răspuns: „Nu Părinte, nicidecum nu simțeam nicio greutate când îl duceam, pentru că duceam pe Acela Care mă poartă pe mine și pe toată lumea cu neosteneală și cu Cuvântul pe toate le ține" (Prol. o.c. 17 ian. 134 versa).

ÎMPĂRATUL CERCETA BOLNAVII CU RISCUL VIEŢII. Un împărat merse odată să cerceteze niște bolnavi la un spital de holeră. La ușa spitalului zise către cel care-l însoțea: „Așteaptă-mă afară și nu intra, căci tu ai copii". „Maiestate — răspunse acela — voi sunteți tatăl mai multor milioane de copii, deci cu atât mai vârtos Maiestatea Voastră nu trebuie să intrați în locul acesta primejdios!" „Foarte bine — zise din nou împăratul — dacă eu sunt tatăl mai multor copii, sunt

și al acestor bolnavi. Mă duc deci să-i cercetez. Dacă ar fi copiii tăi, te-aș lăsa și pe tine!" Așa a mers singur să cerceteze pe acei bolnavi loviți de holeră (D.C. 147-8).

333) N-am primit pe cel străin în casa mea?

Găzduirea străinilor, călătorilor, a bolnavilor și a altora care au trebuință de ea, e o îndatorire creștinească, pe care suntem obligați a o face cu bucurie.

PRIMITORII DE STRĂINI S-AU FOLOSIT MULT. Patriarhul Avraam a primit în casa sa, sub chipul a trei călători, trei Îngeri mari, pe însuși Dumnezeu. Așijderea Lot a primit doi Îngeri, care l-au salvat din pierzare (Fac. 18; 19; Vezi și pp. 241-242 din această carte).

PRIN GĂZDUIRE A DOBÂNDIT SUFLETUL RĂTĂCIT. Oarecare dintre Sfinții Părinți pustnici viețuia în Egipt, într-un loc pustiu. În acele ținuturi, mai departe, era un oarecare preot maniheu[247]. Acel preot eretic, mergând odată să vadă pe cineva din neamul său, a înserat și a înnoptat prin locurile acelea pustii unde locuia sihastrul acela pravoslavnic, sau drept-credincios creștin. Maniheul era în mare necaz. Să se ducă la bătrân, se temea că-l va cunoaște că este eretic, maniheu. Să nu se ducă la bătrânul pravoslavnic, se temea de fiarele sălbatice că vor năvăli asupra lui și-l vor rupe, sfâșia, omorî și mânca. Astfel, neavând unde merge, a mers și a bătut în ușă. Bătrânul pustnic ortodox deschizându-i ușa, l-a cunoscut îndată. L-a primit cu voie bună, l-a silit să facă rugăciune și odihnindu-l, au adormit. Maniheul venindu-și în sine, cugeta noaptea, mirându-se: „Cum de l-a primit bătrânul fără îndoială; cum de nu l-a cercetat sau iscodit?! „ Apoi și-a zis: „Cu adevărat, acesta este robul lui Dumnezeu!"

Dimineața sculându-se preotul Maniheu, cugetând acestea, a căzut la picioarele bătrânului sihastru pravoslavnic, grăind: „Avvo! Și eu sunt pravoslavnic". De atunci a petrecut cu dânsul cealaltă vreme a vieții sale în dreapta Credință Creștină Ortodoxă (P o.c, *38*3 5).

334) N-am îngropat pe cei morți?

Îngroparea săracilor, străinilor și a celor pe care nu are cine să-i îngroape, este o îndatorire creștinească. Când moare o rudă, prieten, cunoscut... această datorie se împlinește prin petrecerea mortului până la groapă, cu: rugăciuni, acte de milostenie... pentru Sufletul răposatului și cuvinte mângâietoare pentru cei rămași în viață.

DREPTUL TOBIT, PE LÂNGĂ ALTE FAPTE BUNE, ÎNGROAPĂ PE CEI MORŢI. (Tobit 2 2-9).

Frate — fiecare faptă Fiind astfel toată viața
S-o desăvârșești învață Sclavul binelui mereu
Ca pe cel din urmă bine Îți vei face singur scară
Ce mai poți să-l faci în viață Să te urci la Dumnezeu!

MAGISTRATUL SALVAT DE RĂPOSATUL CE L-A ACOPERIT. Un mare sfetnic împărătesc, fiind trimis cu o solie împărătească, a aflat pe cale un mort sărac, care zăcea gol întins pe pământ. Privindu-l lung, i se făcu milă de el. Îndată descălecând, a zis slugii sale: „Ia calul și mergi puțin mai înainte". După depărtarea slugii sale, se pogorî la locul unde zăcea mortul, dezbrăcă una din hainele sale și o puse peste cel mort. Apoi s-a dus în calea sa.

După puțină vreme fiind trimis cu altă solie de către împărat, ieșind afară din cetate, a căzut de pe cal și i s-a frânt un picior.

Ducându-l așa la casa sa, se lupta cu mari chinuri. Doctorii venind, îl consultau și-l căutau de aproape cu o foarte mare purtare de grijă. După cinci zile de grele suferințe, i s-a înnegrit și umflat groaznic piciorul. Doctorii văzând aceasta, au hotărât să-i taie a doua zi piciorul ca să nu-i putrezească tot trupul. Sfetnicul împărătesc, înștiințându-se de aceasta, se mâhnea groaznic și plângea mereu de acea primejdie. De mâhnire nici nu putea să doarmă. Toată noaptea aceea n-a putut dormi deloc de marea îngrijorare.

Cum se chinuia el așa, vede la lumina palidă a candelei pe la miezul nopții că se pogoară un om pe fereastra cea de sus și vine la dânsul. Acela stând lângă patul său, i-a zis: „De ce plângi, de ce te scârbești?" Bolnavul a răspuns: „Doamne, cum să nu plâng?! Iată, mi s-a frânt un picior și mâine vin

[247] Maniheu – adept al maniheismului (doctrină religioasă gnostică din Orientul Apropiat, întemeiată la jumătatea sec. 3 d. Hr. de persanul Mani (Maniheu), potrivit căreia lumea este guvernată de două principii: binele și răul. Materia fiind rea, oamenii se pot mântui numai prin asceza cea mai riguroasă și prin mortificarea trupului)

doctorii să mi-l taie!" Străinul apropiindu-se de el, i-a zis: „Arată-mi piciorul tău". Sfetnicul împărătesc i-l arătă. Cel ce i se arătase l-a uns, apoi i-a zis: „Scoală-te și umblă". Sfetnicul a zis: „Doamne, nu pot căci este frânt". Străinul a zis către dânsul: „Sprijină-te de mine". Sfetnicul sprijinindu-se, s-a sculat și a mers sănătos. Atunci cel ce i se arătase, i-a zis: „Iată, te-ai făcut sănătos! Culcă-te, odihnește-te și nu te mai scârbi". Apoi vorbindu-i pentru milostenie, i-a pus înainte oarecare cuvinte ale Mântuitorului și i-a zis: „Așa zice Domnul: „Fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui... Judecată fără de milă este acelora care n-au făcut milă...".

Vorbind apoi și altele ca acestea, i-a zis sfetnicului: „Mântuiește-te". Văzând sfetnicul că vrea să plece, i-a zis: „Te duci?" Acela i-a zis: „Ce mai voiești dacă te-ai vindecat?" Sfetnicul împărătesc, recunoscător binefacerii primite, a zis: „Pentru Domnul Dumnezeu, Care te-a trimis, spune-mi te rog cine ești?" Atunci cel ce i se arătase, i-a răspuns: „Caută, privește bine la mine". Pe când îl privea așa cu atenție, acela a zis: „Cunoști haina aceasta pe care o port eu?" Sfetnicul a zis: „Da, Doamne, o cunosc, aceasta este haina mea.". Acela a zis iarăși: „Eu sunt Sufletul omului aceluia pe care văzându-mă mort în drum, ți-ai pus haina ta peste trupul meu gol și m-ai acoperit. Dumnezeu m-a trimis la tine ca să te vindec. Deci și pentru aceasta mulțumește totdeauna lui Dumnezeu". Acestea zicând, s-a suit iarăși la fereastra aceea prin care a intrat și s-a făcut nevăzut. Atunci sfetnicul s-a aruncat cu fața la pământ, mulțumind neîncetat lui Dumnezeu. Apoi a dat multe milostenii săracilor din cele ce avea... (P o.c. p. 391 15).

ÎMPĂRATUL ÎNSOŢEȘTE MORTUL SĂRAC LA GROAPĂ. Un împărat trecea odată printr-un sat. Acolo tocmai atunci duceau ia groapă un mort. Dar, afară de Preot și cântăreț, nimeni nu însoțea pe mort. Împăratul zise căpitanului său: „Sărmanul de el, trebuie să fi fost tare sărac, căci nu are pe nimeni să-l însoțească la groapă. Apoi se alătură împreună cu căpitanul și însoți la groapă pe mort. Locuitorii din acel sat au recunoscut că este împăratul și îndată au alergat cu sutele și au urmat pilda lui (D.C. 32).

EXEMPLE DE MILĂ ARĂTATĂ LUI: Lot (Fac. 19 19), Avraam (Fac. 24 27), Iosif (Fac. 39 21), Israel (Eș. 15 13; 2 Lege 4 31; Neem. 9 28), Iov (Iov 10 12; Iac. 5 11), David (3 Împ. 3 6; 2 Paral. 1 8; Ps. 17 50), Solomon (2 Împ. 7 15; 1 Paral. 17 13), Pa vel (1 Tim. 1 13, *16*).

Neîmplinirea acestor fapte de milostenie trupească față de semenii noștri, ne închide porțile fericirii cerești și aduce osândă veșnică (Mt. 25 41-46).

335) Am căzut în păcate străine cu cuvântul, cu felurite semne viclene și cu fapte rele?

Păcatele străine se numesc așa, pentru că deși le fac alții, totuși, la unele din ele suntem și noi părtași, pentru că ne-am asociat la ele în felurite forme. Unii săvârșesc păcate străine nedându-și seama că sunt și ei vinovați înaintea lui Dumnezeu. Alții observându-le, în loc de a se feri înțelepțește, ca să nu se facă părtași, îndată le divulgă, le înmulțesc prin clevetire, umplu lumea cu clevetiri și pe aceeași măsură și Sufletele lor de păcate groaznice, le multiplică cu fanatismul lor nebunatic și astfel se cufundă în osândă. Fiecare creștin drept-credincios — Păstor sau păstorit — e îndatorat a se feri de feluritele păcate străine și să se ostenească a opri și pe alții de la orice fel de păcate, însă fără a le multiplica prin divulgări și a se cufunda în ele. Nebăgarea de seamă a cufundat pe mulți în clevetiri, divulgări și în osândă vremelnică și veșnică.

Dacă cineva nu lucrează cu înțelepciune de sus, se Împărtășește de păcate străine; iar dacă lucrează vrăjmășește, divulgându-le, se cufundă pe ei și pe cei ce i-au ascultat — ori răi ori buni — în ele și în osândă grea. Mulți vrând a se feri pe ei și apoi pe alții de la felurite păcate, lucrând prostește, nebunatic, mai mult s-au cufundat în ele.

MULTE, FELURITE ȘI GRELE SUNT PĂCATELE STRĂINE! În viața aceasta, multe păcate sunt acoperite și ascunse ca într-o noapte neagră, ca într-o foarte întunecoasă beznă, până ce se vor descoperi înaintea Dumnezeiestei lumini, în ziua Judecății particulare și universale. În viața asta vedem adeseori sumedenii de Suflete atacate din umbră și întuneric de păcate, rănite, otrăvite și omorâte, fără a ști bine de unde le-a venit. Răutatea păcatului e arătată tuturor, dar jivina de om care a făptuit-o e așa de camuflat, încât nu știm cine-i și unde-i! Multe mai acoperă necunoștința, noaptea, pustietățile, misterul, etc.. Iacă, o scrisoare mincinoasă a băgat scandal, prăpăd și omor în cutare familie sau societate! Sumedenii de păcate se fac pe urma ei! Cine a scris-o? Nu știm. S-a amăgit și a rămas însărcinată cutare fecioară ori văduvă! Cine-i tatăl copilului? Nu știm. O clevetire a ponegrit cutare persoană, familie ori societate cinstită! Cine a grăit-o? Nu știm. A lipsit un lucru prețios din

casă, Biserică, Mănăstire, societate... mulți sunt năpăstuiți, pedepsiți, ba chiar și omorâți! Sumedenii de Suflete se încarcă de păcate! Nevinovații suferă și vinovatul râde! Cine l-a furat? Nu știm.

La toate păcatele acelea: tulburări și suferințe ireparabile, vorbe putrede, înjurături, drăcuiri, jurăminte, năpăstuiri, bătăi, întemnițări, uciderи... se fac părtași acei făptași, care în mintea lor, chiar și la Spovedanie, socotesc a fi acele groaznice nelegiuiri doar o bagatelă! Și multe alte răutăți se văd în lume, în care mulți dintre creștini încurcându-se, se încarcă cu multe și grele păcate, străine.

Iată, creștinul acela sau creștina aceea se ferea a ajunge la jurământ ca să nu calce cuvântul Mântuitorului și al Apostolului, ce zice: „Să nu vă juraţi nicidecum...!" Tu i-ai ademenit cu vorba, cu bani, cu daruri ori cu îngrozirea, i-ai silit să-ți fie mărturie mincinoasă! Celălalt se ferea a deveni ucigaș, dar tu întărâtându-l asupra fratelui său, a aproapelui său, l-ai îmbrâncit în păcat. Se păzea cât putea feciorul sau fecioara de necinstire, tu însă cu amăgiri ori cu siluiri i-ai scos din ceata feciorelnicilor afară pe ulița obștească a rușinii și pierzării, făcându-i niște depravați, i-ai prăbușit astfel în nefericire a fi de rând la desfrânări, în loc de a fi buni creștini și gospodari. Nu știau feciorii ori fecioarele acelea ce-i păcatul desfrâului, dar tu bărbat sau femeie, prin vorbe putrede, nebunești, cântece curvești și clevetirile tale, prin care cu vreme și fără de vreme le-ai zugrăvit în mintea lor păcatele făcute ori nefăcute de alții, ai aprins roata firii, poftele tinereții lor, i-ai îmbrâncit în prăpastia necurățiilor și a desfrâului. Acele flori în vârstă și-n nevinovăție, voi le-ați veștejit. Vorbele voastre putrede, nebunești, clevetirile, chicotirile, măscăriciunile, cântecele curvești, chiotele, dezmățul, povestirile voastre directe ori indirecte despre păcătuirea unora ori despre închipuirea căderii altora, le-a otrăvit auzul, le-a slăbit frâna, le-a stricat obiceiurile bune, a făcut din ei niște stricați și stricători ai societății.

Ca om căsătorit, te-ai dus după alte femei, ba ai adus femeie desfrânată în casă înaintea ochilor femeii tale, sfârtecându-i viața și băgând-o cu zile în mormânt! Tu erai tată de copii, dar în loc de a fi în ochii lor o pildă vie bună de urmat pentru ei, tu te-ai făcut copiilor tăi, cu cuvântul și cu fapta, dascălul celor rele. Ai fost om, cetățean, creștin cu numele între ceilalți oameni, însă cu fapta ai fost pilda viciilor și a pierzării. Prin înzestrarea Divină, prin ungerea cu Sf. Mir, tu erai uns împărat peste toate patimile și pornirile rele, deci puteai să te stăpânești, dar n-ai vrut, nu te-ai luptat, nici nu te-ai ostenit. Așadar, cu sfatul, cu pornirile rele neînfrânate, cu credințele deșarte, cu petrecerea și vițuirea anticreștinească, cu sminteala ta, cu pilda ta rea, ai molipsit pe cei din jurul tău, ai băgat în păcate, în osândă vremelnică și veșnică pe mulți! Și tu te amăgești, după șoapta vicleanului diavol, că ai să scapi ușor înaintea Judecății lui Dumnezeu? Fiilor și fiicelor, nu vă lăsați înșelați, ci treziți-vă și socotiți-vă toate păcatele străine cu care v-ați făcut vinovați, unul câte unul și cu hotărârea de a le părăsi și repara prin facerea canonului cuvenit, mărturisiți-vi-le Mântuitorului la Scaunul Sfintei Spovedanii iscusitului Preot Duhovnic. Apoi, îndată apucați-vă și faceți roade vrednice de pocăință, spre a scăpa de tăiere și de iadul vremelnic și veșnic.

Am poruncit altora să păcătuiască?

Cei ce păcătuiesc astfel, sunt: asemenea lui Irod, care a poruncit ostașilor să ucidă toți pruncii din Betleem și împrejurimi; asemenea lui David, care a poruncit generalului loab să piardă pe Urie; asemenea Izabelei, care a poruncit cetățenilor din Izreel să omoare pe nevinovatul Nabot, ș.a. (Mt. 2 16; 2 Împ. 11 14-20; 3 Împ. 21 7-23).

CEI CE DAU ȘI URMEAZĂ SFATUL RĂU, SE PRIMEJDUIESC. Isaac îmbătrânise și nu mai vedea. Simțindu-și sfârșitul vieții apropiat, porunci primului său fiu, Isav, să prindă ceva vânat, să-i gătească bucate gustoase, cum îi plăceau lui, să i le aducă să mănânce, ca să-i dea binecuvântarea ce i se cuvenea ca întâi născut. Isav plecă îndată ca să împlinească dorința tatălui său. Rebeca ascultând, auzi ce-a spus soțul ei, Isaac, fiului său, Isav, și-i spuse fiului său, Iacob, pe care-l iubea, ceea ce auzise. Ea a sfătuit și a poruncit lui Iacob să-i aducă doi iezi buni, tineri, din turmă. Iacob îi aduse și mama lui pregăti mâncare, apoi o dădu lui Iacob să o ducă tatălui său și să i-a cu înșelăciune binecuvântarea ce i se cuvenea fratelui său mai mare. Rebeca a îmbrăcat pe Iacob cu hainele lui Isav, i-a acoperit gâtul și mâinile cu pielea iezilor și l-a trimis cu mâncarea gătită la Isaac, tatăl său, ca să-l binecuvânteze. Bătrânul părinte neputând observa înșelăciunea, a dat binecuvântarea ce se cuvenea lui Isav, lui Iacob, care veni la el cu înșelăciune.

Aceasta a stârnit o ură de moarte în inima lui Isav asupra fratelui său, Iacob, pentru totdeauna. Isav a prins ură pe Iacob, fratele său, din pricina binecuvântării cu care-l binecuvântase tatăl sau. El

zicea în inima sa: „Zilele de bocet pentru tatăl meu sunt aproape și apoi am să ucid pe fratele meu, Iacob” (Fac 27)

Dumnezeu a pedepsit aspru și pe Rebeca și pe Iacob pentru acea înșelăciune. Rebeca trebui să se despartă de preaiubitul său fiu, Iacob, pe care nu l-a mai văzut în tot restul vieții; căci Iacob trebui să fugă din casa părintească tocmai în Mesopotamia și acolo servi 20 de ani în străinătatea aceea, unde a avut de răbdat multe necazuri. El suferi multe și în familia sa de la femei și copii. Aceste suferințe grele le mărturisește el însuși înaintea faraonului, zicând: „Zilele anilor vieții mele... au fost puține la număr și rele” (Fac. 47 9; 28 47).

336) Am dat altora sfat să păcătuiască?

Sfatul rău dat altora să păcătuiască, e ca și cum ai păcătui singur. Aceia sunt asemenea lui Caiafa, care a sfătuit și îndemnat a osândi și omorî pe Mântuitorul Hristos (Ioan 11 49-53). Astfel păcătuiesc stăpânii și părinții care d.p. sfătuiesc pe slugile sau copiii lor: a lucra în sărbători, a paște vitele prin locuri străine, a fura, a vicleni, a minți, a înșela, a cleveti etc.

SALVAREA MARINARULUI EVLAVIOS. Un marinar ieși într-o Duminică la raport în fața căpitanului corabiei, zicând că e contra conștiinței sale să lucreze în zi de Duminică. Căpitanul îi răspunse că fiind departe de pământ, în largul mării, repausul duminical nu are valoare. Marinarul însă rămase pe lângă părerea sa. Nu peste mult timp se apropiară de țărm. Căpitanul, ca să termine cu marinarul nesupus, îi porunci să debarce pe uscat și să-i caute un alt marinar care să-l înlocuiască, căci pe el îl concediază. Marinarul se supuse, debarcă și își zise: „Și această faptă rea a căpitanului, trebuie să-și aibă partea sa bună”. Și iată că corabia ridică ancora și plecă în largul mării. Dintr-o neglijență oarecare explodară cazanele și întreg vaporul sări în aer împreună cu toți oamenii ce se aflau pe el. Astfel știu să-l apere Dumnezeu pe marinarul evlavios (O.M.P. 227).

337) Am îndemnat pe alții la păcat?

Aceia sunt asemenea diavolului, care a îndemnat din șarpe pe Eva să mănânce din pomul oprit; apoi din Eva pe soțul ei, Adam. (Fac. 3); asemenea lui Ahitofel, care a îndemnat pe Avesalom a se revolta asupra tatălui său, David, și a-i batjocori casa (2 Împ. 15 *31;* 16 *20-23).*

PĂRINŢI NEGRI LA SUFLET. În curtea unei case niște părinți făceau haz de copilul lor cel mai mic, care înjura de cele Sfinte și drăcuia. Acei falși creștini, vedeau în drăcuirile și-n înjurăturile copilului un semn de bărbăție, voinicie, vitejie. Dascălul satului trecând pe acolo, vrând să trezească pe părinți din somnolența nepăsării lor în creșterea copilului, le-a zis: „Frumos mai știe copilul d-voastră a drăcui și a înjura! Dar de rugat știe el a se ruga? Ce rugăciuni l-ați învățat?” Părinții întunecați, au răspuns: „Nu l-am învățat a se ruga, că pentru rugăciuni e prea mic!”

Ce părinți ticăloși și blestemați! Copilul lor era — pentru ei — mare pentru drăcuiri și înjurături, iar pentru rugăciuni prea mititel!!!

E cunoscut exemplul cu tânărul acela, care săvârșind un omor și fiind osândit la moarte, ceru în ultima sa dorință ca să-i aducă la el pe mama sa, căreia sub motivul că vrea să-i spună ceva la ureche, îi înfipse dinții în ureche, strigând: „Tu ești vinovată de osândă mea de moarte!” Sf. Ioan Hrisostom zice că asasinul desparte Sufletul de corp, dar un părinte rău e mai primejdios decât un asasin, căci dă și Sufletul osândei veșnice... (T.P. 233).

338) M-am învoit cu alții la felurite păcate?

Aceia sunt: clevetitorii, ponegritorii aproapelui, ca Maria și Aaron asupra fratelui lor, Moise (Num. 12); ca Ahitofel și Avesalom ș.a. asupra împăratului David (2 Împ. 15 31; 17 1-4, *23*; Ps. 110 5) ca Aman cu ai săi asupra lui Mardoheu... (Est. 3; 5; 7); ca diavolul asupra lui Dumnezeu, asupra lui Iov, asupra Arhiereului Isus... ș.a. (Fac. 3 7-7, *14*-15; Iov 1; 2; Zah. 3 7-2;Apc. 12 10); ca cei 40 de iudei conjurați a ucide pe Pavel (F. Ap. 23 Vezi nota întreb. 172, pp. 446-456 și nota întreb. 234, pp. 561-591 din această carte); ca Anania și Safira, care s-au sfătuit a înșela pe Apostoli și a minți Duhului Sfânt (F. Ap. 5 1-11).

ÎNVOIREA LA PĂCATE PRIMEJDUIEȘTE. Sf. Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului, cel mai mare orator al Bisericii noastre, combătea cu multă energie învățăturile eretice. Din cauza aceasta ajunsese în conflict și cu împăratul Arcadie, părtinitor al ereticilor. Odată împăratul se sfătui cu sfetnicii săi cum s-ar putea răzbuna asupra acestui Patriarh. Unul din sfetnici îl sfătui: „Confiscă-i toate averile!” Altul: „Pune-l la închisoare!” Al treilea: „Trimite-l în exil!” Al patrulea: „Ucide-l!” Al cincilea însă îi zise: „Toți greșiți, nu sunt acestea mijloace pentru a te răzbuna contra acestui Patriarh. Cunosc eu un singur mijloc de a-l face cu adevărat nefericit: siliți-l să

păcătuiască. Ademeniți-l să se unească cu alții la unele păcate. Numai astfel îl vom vedea biruit, căci acest om, de nimic nu se teme mai mult ca de păcat".

În adevăr, cel mai mare rău pe lume e păcatul, fiindcă nimic nu poate face pe om veșnic nefericit, nici sărăcia, nici boala, nici durerea... decât numai păcatul (O.M.P. 698).

339) Am ajutat pe alții a păcătui?

Așa păcătuiesc: cei care ajută pe alții să înșele, jefuiască, fure..., cei care stau de pază la furat, cei care primesc în casele lor pe hoți cu hoțiile lor, cei care scriu cărți rele precum și cei care le dau în popor, smintind sumedenii de Suflete; ca Ieroboam pe israeliți a se idolatriza...; ca prorocul mincinos pe omul lui Dumnezeu a se abate de la porunca Celui Preaînalt (3 Împ. 12 26-33; 13); ca Manase... Sedechia în a idolatriza pe iudeii (4 Împ. 21 7-18; 24 18-20); ca Saul pe ucigașii lui Ștefan și a Creștinilor apostolici. „Doamne — mărturisește Sf. Ap. Pavel — când se vărsa sângele lui Ștefan, Mucenicul Tău și eu eram de față și mă învoiam la moartea lui, păzind hainele celor ce-l omorau pe el" (F. Ap. 22 20; 7 58; comp. F. Ap. 8 3; 9 1-5, *13*-14, *21*; 22 4; 26 70/ 1 Cor. 15 9; Gal. 1 13).

SĂ AJUTĂM PE PĂCĂTOȘI SĂ PĂRĂSEASCĂ PĂCATUL. Un călugăr evlavios auzise că tâlharii îngrozeau lumea din apropiere. Se îmbrăcă cu cele mai frumoase haine și plecă călare să înfrunte pe hoți. Numaidecât îl întâmpină un bandit care-i ceru hainele. „Bucuros ți le dau — zise călugărul — dar ce să faci cu ele, că nu ți se potrivesc?" Tâlharul răspunse: „Le vând pentru pâine". Călugărul îi zise: „Îți dau eu pâine la Mănăstire". Tâlharul însă nu se învoi, zicând: „Acolo se mănâncă slab". Călugărul îi zise: „Îți dau mâncăruri bune"... Banditul primi. În mănăstire primea cele mai bune mâncăruri, în vreme ce călugărul mânca simplu, șezând pe pământ... Văzând aceasta banditul, l-a întrebat: „De ce mănânci slab? Oare ești păcătos desfrânat?" „Nu — răspunse călugărul — ci ca Dumnezeu să fie bun cu mine la Judecată". Banditul s-a îndreptat (O.M.P. 704).

340) Am putut, dar n-am voit să împiedic pe alții de a face păcate?

Ca Eli, Samuel, David... pe fiii lor, de pe urma cărora au suferit groaznic (1 Împ. 3; 4; 8 7-5; 2 Împ. 13-15; 18; 3 Împ. 1 5-70, *18-19, 24-25, 41-53; 2 13-25).*

OGLINDA EDUCATOARE ÎN LOCUL OGLINZII ÎNȘELĂTOARE. O fată tânără aflând că tatăl ei va călători la Paris, l-a rugat ca la întoarcere să-i aducă o oglindă. Tatăl — om înțelept — cunoscând mândria fiicei sale, la reîntoarcere îi aduse un pachet. Ea era foarte curioasă să vadă ce fel de oglindă prețioasă și aleasă i-a adus tatăl ei. Desfăcu grabnic pachetul. Mare însă i-a fost mirarea, când în loc de oglinda dorită, găsi o căpățână de om mort. Ea s-a speriat văzând căpățâna. Tatăl ei fiind înțelept, îi răspunse: „Tu fiică alintată și îndestulată cu multe bunătăți, îți cunoști bine fața trupească, pentru că mereu stai în fața oglinzii. Această oglindă însă îți va arăta cum vei fi după moarte. Vezi această căpățână? Ea este o oglindă mult mai adevărată ca aceea. E drept că privind-o, nu-ți vei mai putea face părul capului după modă, dar îți vei putea aranja întreaga viață morală. În scheletul acesta erau odinioară doi ochi strălucitori, acum nu se mai văd decât două găuri mari! Capul acesta avea pe el un păr frumos ondulat, acum însă e chel! Obrajii erau roșii ca trandafirii, acum au dispărut! Aici mai jos erau niște dinți frumoși ca niște perle, buze roșii ca cireșele coapte și vorbe dulci îi ieșeau din gură! Toate acestea, după cum vezi, au fost trecătoare. Ce a fost ea atunci, ești tu acum. Și ce este ea acum, vei fi și tu odată!"

În urma acestor cuvinte ale înțeleptului ei tată, fiica lui plină de mândrie se schimbă și deveni un model de virtute (Prel. d. O M.P. 972).

341) Am știut sigur păcatele altora, dar le-am tăinuit, încurajându-i a păcătui înainte?

Acesta e un lucru foarte complicat! Se poate spune numai Duhovnicului care-i stăpân pe sine în a nu divulga, nici a multiplica păcatul, ci a-l vindeca fără a sminti pe alții prin divulgarea lui (Vezi „Priveliști Apocaliptice", cap. 5 *6* „Taina Pocăinței" cu secretul Spovedaniei, de autor). Altfel, divulgând, se încarcă amândoi: și cel ce a spus păcatul și Duhovnicul slăbănogit sufletește cu multiplicarea păcatului aceluia divulgat. Unii nepricepuți, răi, divulgând pe aproapele lor — ca Doeg pe David — au multiplicat păcatul și au umplut lumea de răutate, uciderі (1 Împ. 22; Ps. 51), spargeri de case cu învrăjbirea, divorțarea soților, discreditarea Preoților prin felurite clevetiri... sălășluindu-și diavolii: pe limbi, în urechi și în inimi. Pe acei multiplicatori ai păcatelor îi înfierează Mântuitorul, zicându-le: „Șerpi, pui de năpârci, cum veți putea grăi cele bune, fiind răi, că din prisosința inimii grăiește gura... Cel ce este fără de păcat între voi, să ia piatra și să arunce întâi... (Mt. 23 *33;* 12 *34, 43-45;* Ioan 8 7).

TREBUIE A-MI JUDECA MULŢIMEA PĂCATELOR MELE. Un călugăr dintr-o Mănăstire săvârșise un păcat. Starețul a chemat pe toți călugării la judecată. Unul însă întârzia și abia veni în urma multor stăruințe. Dar luă cu sine un coș plin cu nisip, pe care-l aducea în spinare. Frații văzându-l, îl întrebară din ce pricină poartă coșul în spinare? Călugărul zise: „Păcatele mele sunt multe ca nisipul din coș și nu le văd, iar eu să judec pe altul?!" Călugării iertară numaidecât pe cel care păcătuise și făcură pocăință (O.M,P. 709).

PĂCATUL APROAPELUI NU SE DIVULGĂ. Divulgarea păcatelor aproapelui este un cancer drăcesc pe sufletul clevetitorilor și al omenirii... Păcatul aproapelui poți a-l destăinui numai Stareților sau Duhovnicului în care ai siguranța că vor lucra tainic pentru a-i curăța Sufletul aceluia, fără a-l divulga. În caz că nu ai Stareț sau Duhovnic înțelept și iscusit în această lucrare spirituală, foarte delicată și gingașă, taci, puneți mâna la gură, vezi-ți de Sufletul tău, îngrijește-te de curățirea păcatelor tale... Roagă-te pentru cel greșit lui Dumnezeu cu toată credința ca un adevărat creștin, ca să-l scape Dumnezeu și pe dânsul de păcatul sau de demonul acelei patimi. Și El va face. Astfel procedând, vei scăpa din acele păcate grele și înmulțitoare, în care foarte multă lume, prin divulgare, se cufundă, se îneacă și se osândește vremelnic și veșnic. Păcatele aproapelui nu se divulgă, deoarece prin această demonică ieșire se produc multe răutăți:

1) Vatămi pe aproapele, îi jefuiești pacea pe care nu ești în stare să i-o redai, ucigându-i cinstea, prin care faptă ai devenit ucigaș, asemenea diavolului față de dreptul Iov, față de Arhiereul Isus, fiul lui Iosedec și asemenea îndrăcitului aceluia care ponegrea pe Preotul Liturghisitor înaintea Sfântului Macarie, ș.a.m.d. (Iov 1 9-11; 2 4-5; Zah. 3 7-2; P. o.c. p. 154-5).

2) Vatămi pe aceia înaintea cărora divulgi păcatele aproapelui tău, molipsindu-i și îmbrâncindu-i în prăpastia pierzării, că la rândul lor și aceia vor divulga și vor multiplica vorba ta, umplând lumea de acea urâcioasă divulgare, primejduind pe mulți vremelnic și veșnic.

3) Te vatămi pe tine însuți, multiplicând păcatul, urâciunea pustiirii îndemnând și pe alții la acea satanică lucrare pentru care vei fi îmbrâncit de îngerii căzuți, pe care i-ai slugărit, la înfricoșata Judecată, particulară și generală, unde, pentru această nemilostivire a ta, vei fi judecat și osândit precum ai făcut și tu aproapelui tău cu acele divulgări.

Divulgarea păcatelor aproapelui „păcatelor străine", arată ieșirea afară din porunca dragostei de Dumnezeu și de aproapele, urâciune de moarte, ucidere, infernalitate. Viciul infernal al urâciunii divulgă păcatele și seamănă învrăjbiri și nefericiri. Astea sunt zâzaniile, sămânța satanei, fiii și fiicele diavolului (Mt. 13 *25-30, 39-40;* Ps. 27 5; F. Ap. 13 *8-11;* 1 Tim. 1 20; 2 Tini.; 3 *1-9;* 4 *14-15).*

Dragostea adevărată, veritabilă, acoperă mulțime de păcate (1 Petru *4 8;* Prov. Sol. 10 72; 17 *9;* Iac. 5 *20;* 1 Cor. 13 *4).* Pildă vie de astfel de dragoste plăcută lui Dumnezeu și folositoare aproapelui, spre binele obștesc, vedem la mai mulți aleși ai lui Dumnezeu, care ca niște luceferi luminoși strălucesc pe cerul Bisericii Lui.

a) Iosif chiar în temniță fiind, descoperindu-și necazul său față de paharnicul faraonului, acoperă răutatea fraților săi care-l vânduseră și acuzarea nedreaptă cu care-l asuprise și cufundase femeia lui, Putifar, zicând: „Eu sunt luat cu sila (furat) din pământul evreilor. Și aici (în Egipt) n-am făcut nimic vrednic (de osândă) ca să fiu aruncat în temnița aceasta" (Fac. 40 15).

b) Prorocul Daniel, aruncat în groapa leilor spre nimicire de zavistia celor două căpetenii și 120 de dregători împărătești, după salvarea lui, a răspuns împăratului fără a divulga pe aceia, zicând: „Împărate, veșnic să trăiești! Dumnezeu a trimis pe Îngerul Său și a astupat gurile leilor, care nu mi-au făcut niciun rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea lui. Și nici înaintea ta, împărate, n-am făcut niciun rău" (Dan. 6 22).

c) Psalmistul David, la feluritele divulgări din vremea lui, zicea: „Din bunătăți am tăcut" (Ps. 38 3).

d) Când Preasfânta Fecioara Maria s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt, Iosif logodnicul și paznicul ei, drept fiind și nevrând a o vădi, a vrut s-o lase pe ascuns... (Mt. 1 18-19). Dacă ar fi vădit-o sau ar fi divulgat-o, ar fi fost un om nedrept și dezmoștenit din Împărăția lui Dumnezeu (Ps. 10 5; 1 Cor. 6 9).

e) Mântuitorul ne poruncește în Dumnezeiasca Evanghelie: „Orice voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea" (Mt. 7 72). Cum nu vrem noi să fim divulgați de alții, tot așa să nu divulgăm nici noi pe alții; iar lucrând altfel, călcăm porunca Divină și ne dezbrăcăm de pacea și fericirea noastră. Dăm blândul pe speriat. La această dragoste sfântă ne îndeamnă și Apostolul,

zicând: „Fraților! De va cădea vreun om în vreo greșeală, voi cei duhovnicești îndreptați pe unul ca acela cu duhul blândeților, păzindu-te pe tine ca să nu cazi și tu în ispită. Purtați sarcina unul altuia și așa veți împlini legea lui Hristos” (Gal. 6 7-2).

Asta-i calea, asta-i viața, asta-i alergarea cea bună. Ia spune-mi, când cazi tu într-un păcat sau într-o nevoie rușinoasă, te dai singur în vileag? Ori te tăinuiești și te acoperi cât poți mai mult?! Așijderea faci și cu toți ai casei tale. Divulgând însă păcatele aproapelui, dovedești clar înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, că nu iubești pe aproapele ca pe tine însuți, fiindcă l-ai divulgat, (Lc. 1027; Mt. 22 *38);* ci îl urăști (1 Ioan 2 *9, 11;* 3 *14),* te faci ucigașul lui (1 Ioan 3 *15).* Clevetitorii, pârâșii, ponegritorii, adică toți cei care dau în vileag păcatele aproapelui lor, sunt niște denaturați, niște răi, nemilostivi, asemenea fariseilor, care aducând pe femeia păcătoasă la Domnul și divulgând-o, auzim zicându-li-se: „Cel ce este între voi fără de păcat, să ia piatra și să arunce asupra ei... Aceia auzind cuvintele și fiind mustrați de conștiință, au ieșit toți afară” (Ioan 8 *2-9).* „Pui de viperă, cum puteți grăi cele bune, răi fiind, că din prisosința inimii grăiește gura... Pentru tot cuvântul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor da seama de dânsul în ziua judecății... Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi... Cum veți scăpa voi de gheenă?” (Mt. 12 *34-37;* 23 *33-38).*

„Cei care cu viclenie, cu nemilostivire și cu răutate infernală divulgă păcatele aproapelui lor, mai ales ale părinților spirituali, vor auzi îngrozitoarele mustrări ale Dreptului Judecător: «Slugă vicleană! Toată datoria ți-am iertat-o, pentru că M-ai rugat; oare nu se cuvenea să miluiești și tu pe tovarășul tău cum te-am miluit Eu pe tine?» Apoi l-a dat pe el pe mâna muncitorilor...” (Mt. 18 23-35*).*

Păcatele străine, după cum am mai zis, poți a le destăinui numai unui Stareț, Duhovnic, persoană spirituală, care nu divulgă, ci va lucra tăinuit cu înțelepciune de sus (Iac. 3 17) la îndreptarea celui greșit. Când nu ai astfel de bărbat al lui Dumnezeu la îndemână, taci, ține îngropat în sineți taina: „Cutează, că nu te va sparge” (Is. Sir. 19 *10),* roagă-te lui Dumnezeu pentru sineți, căci cred că și tu în multe vei fi asemenea păcătos, cât și pentru cel pe care îl știi greșit, ca să vă lumineze El cu Darul Său și să vă scoată din căile pierzării pe calea vieții. Nu-ți înmulți păcatele tale și prin divulgarea păcatelor aproapelui, semănându-ți astfel spinii păcatelor străine pe toate căile vieții tale și multiplicându-ți-le zilnic, că nu te vei putea îndrepta — a face adică pocăință adevărată și a te Împărtăși cu bună pregătire spre folos — până nu-i vei smulge pe aceștia din rădăcini de peste tot locul pe unde i-ai semănat și multiplicat.

În Vechiul Testament locuințele Preoților erau deoparte de cealaltă lume, ca nu cumva văzând cei din popor slăbiciunile lor, să le divulge, după care Preoții să fie discreditați și poporul împovărat de păcate și cufundat în osândă pe urma acelor clevetiri (Lc. 1 *39-40;* Is. Navi 21 9-11; 1 Împ. 22).

Odinioară Doeg, crezând că face bine, divulgă pe împăratul David și pe Arhiereul Abimelec înaintea împăratului Saul, pârându-i astfel: „Eu am văzut pe fiul lui Iesei venind (pe ascuns) în Nob (cetatea preoților) la Arhiereul Abimelec. Abimelec a întrebat pe Domnul pentru el, i-a dat merinde (pâinile sfințite ale punerii înainte) și i-a dat și sabia lui Goliat Filisteanul”. Saul, în urma acelei divulgări, s-a înfuriat groaznic și a ucis pe Arhiereul Abimelec și pe toți Preoții Domnului. Apoi a trecut prin ascuțișul săbiei toată cetatea preoțească Nob: bărbați, femei, copii, vite...”. După aceea David, adeseori când își reamintea de fapta divulgatorului Doeg, îl blestema oftând: „Ce te lauzi în răutate, puternice? Fărădelege toată ziua. Nedreptate a gândit limba ta, ca un brici ascuțit ai făcut vicleșug. Iubit-ai răutatea...” (Ps. 51).

În Mănăstirile Bisericii Noului Testament copiii aduși erau crescuți aparte, ca să nu observe unele slăbiciuni sau neînțelegeri ale călugărilor și apoi să fie semănate printr-înșii în lume, unde să le înmulțească, îngreuieze, cufunde și osândească. Se spune că odinioară un diavol trecând pe lângă o Mănăstire, când a văzut un copil jucându-se acolo în curtea ei, a zis: „Dacă ești tu aici în Mănăstire, apoi eu n-am ce mai face, tu împlinești tot lucrul meu” (P. o.c. 303 *20).*

Cei ce observă greșelile aproapelui lor și s-ar scandaliza pentru aceasta și ar dori să spună și la alte persoane acele scăderi, a le divulga, mai înainte de a le divulga să facă bine și să citească despre greutatea și pedeapsa celor ce judecă și osândesc pe alții, a clevetitorilor și a vadnicilor, la paginile 96-225 din această carte.

Iată, de exemplu: Niște nesocotiți, parte bărbătească sau femeiască, divulgă cuiva un păcat al vecinei sale. Divulgarea se răspândește în toată lumea cu iuțeala fulgerului. Vecina lor cade în disprețul lumii, soțul o bate, o torturează, o schingiuiește, apoi divorțează de ea și o leapădă. Lumea o

urăște și o ponegrește. Sărmana femeie cade în disperare... copiii rămân orfani și fără milă de mamă... neîngrijiți de nimeni... se ofilesc, se îmbolnăvesc... și mor cu zile. Cine a cufundat această familie în iadul vremelnic și veșnic? Vadnicii. Când se vor curăța ei de păcatul acesta? Când vor reabilita familia aceea. Dar când o vor face ei aceasta???

Ceea ce au făcut vadnicii de mai sus cu familia aceea, același lucru l-au făcut și-l fac alți vadnici chiar și cu unii dintre sfinții Liturghisitori. Când se vor curăța aceștia de păcatul vădniciei lor? Atunci când vor dezrădăcina desăvârșit ponegrirea aproapelui lor divulgat, vrajba sau zâzaniile. Până atunci divulgatorii aproapelui rămân înaintea lui Dumnezeu tot niște urâcioase zâzanii sau fii și fiice ale diavolului (Mt. 13 *25-30),* niște scule infernale, niște ucigași de oameni, asemenea diavolului pe care l-au slugărit.

Precum făcătorii de pace sunt fiii lui Dumnezeu, așa și făcătorii de vrajbă — prin clevetiri, ponegriri și divulgări — sunt fiii diavolului. „Ţarina — zice Mântuitorul — este lumea, sămânța cea bună sunt fiii împărăției, iar zâzaniile sunt fiii celui viclean. Vrăjmașul cel ce le-a semănat pe ele, este diavolul" (Mt. 5 *9;* 13 *39-40;* comp. Ps. 108 1-19, *27-28;* 34 1-25).

Păcatul aproapelui se spune numai Duhovnicului care nu divulgă — ca și păcatele mărturisite sub epitrafir — vindecând fără divulgare; altfel și Duhovnicul și cel ce i-a spus, se fac vinovați multiplicării păcatului și tuturor smintelilor ce curg din el. „Vadnicul și furul același județ (judecată) iau" P.B.G. 110 (88).

Am întărâtat pe semenii mei la mânie, provocându-i a păcătui prin: vorbe rele, drăcuiri, înjurături de cele Sfinte, sudălmi, jurăminte, bătăi, vărsări de sânge, ba chiar și omoruri? Am hulit faptele bune și orice virtute strălucită a aproapelui? Am smintit pe alții cu privirea, cu cuvântul, cu felurite semne viclene, îmbrâncindu-i în păcate grele?

Creștinii — Păstori și păstorițI — sunt îndatorați a nu da niciodată prilej cuiva de a păcătui; ci să facă tot ce le stă în putință pentru a calma, liniști, pacifica, de se poate, pe toți...

FEMEIA CU APA ÎN GURĂ ȘI-A RESTABILIT PACEA ÎN CASĂ. O femeie creștină necăjită foc, merse de se plânse înaintea unui Duhovnic iscusit că bărbatul său se poartă foarte rău cu ea. Totodată se mai tângui că în casa lor nu mai încetează sfada și bătaia. Duhovnicul luminat gândindu-se puțin, îi găsi leacul, și-i zise: „Femeie, vrei să-ți vindeci bărbatul?" „Desigur" — răspunse ea. „Ei bine — zise el din nou — dacă vrei, cu adevărat, i-a această sticlă cu apă (era apă curată în ea). Când bărbatul tău va începe să strige, tu să iei în gură puțină apă, dar să n-o înghiți și vei vedea minunea". După câteva zile femeia se întoarse la Preotul Duhovnic și-i zise: „Cu adevărat Părinte, minunată a mai fost acea apă! Când începea bărbatul să strige, eu luam apă în gură și el numaidecât se liniștea" (P.P. o.c. III, *101*).

342) Din neluare-aminte, uneori cu știință, ba chiar cu premeditare, am neglijat și părăsit virtuțile creștinești, dedându-mă viciilor?

VIRTUTEA este o stare rațională a Sufletului, care se arată în întreg felul nostru de a fi și a lucra. Se zice și cu drept cuvânt, că virtutea este una, dar ea cuprinde în sine frumusețea și diversitatea tuturor virtuților. Precum o diademă împărătească se face din perle și pietre prețioase, tot astfel și virtutea constă din frumusețea diferitelor virtuți.

Esența tuturor virtuților este una, deși poate fi împărțită în multe feluri și a purta diferite nume, precum și esența aurului este una, cu toate că pare împărțită în tot felul de bijuterii, după istețimea și voința artistului. De aceea nu este perfect virtuos omul care nu stăpânește o virtute oarecare. Toate virtuțile sunt legate între ele și atârnă una de alta. Legătura dintre ele este ca aceea dintre verigile unui lanț. Iubirea se ține strâns de bucurie, bucuria de blândețe, blândețea de smerenie, smerenia de serviabilitate, serviabilitatea de speranță, speranța de credință, credința de ascultare, ascultarea de simplitate.

Virtutea este ceva natural, cum este de pildă, sănătatea, iar viciul este contra naturii, cum e de pildă, boala. Dumnezeu ne-a dat ochii nu ca să vedem lucrurile nefolositoare, ci ca să admirăm operele Sale și să-L adorăm ca pe Atoatefăcătorul. Cunoașterea virtuții trebuie să ne fie înnăscută și chiar este înnăscută, căci dacă ea n-ar fi sădită de Dumnezeu în fiecare, de unde am ști noi ce trebuie să facem și ce nu? Drumul cel mai scurt, mijlocul cel mai ușor de a ajunge la virtute, este să nu te uiți numai la neplăcerile ce ți le procură, ci și la răsplata ce te așteaptă și încă nici numai la aceasta.

Vrei pilde de oameni plini de virtute? În Sf. Scriptură se găsesc nenumărate exemple de viață virtuoasă. Unul se distinge prin sărăcie, altul prin bogăție. Așa de pildă: Prorocul Ilie era sărac, iar

Patriarhul Avraam bogat. Din aceste două căi — a sărăciei și a bogăției — alege pe aceea pe care o crezi mai ușoară și mai potrivită de urmat. Iarăși, unul se distinge prin viața sa familiară, altul prin viața sa singuratică. Mergi pe oricare vrei din aceste două drumuri, căci amândouă duc la cer. Unul s-a distins prin multă postire, ca Sf. Ioan Botezătorul, altul prin nepostire, ca Iov. Mai departe, acesta din urmă avea grijă de soție, fii, fiice și servitori, pe când celălalt nu avea nimic altceva decât haina de peri de cămilă. Dar ce vorbesc eu de familie, bogăție și bani, când chiar un rege poate fi virtuos, căci într-un palat împărătesc este o viață mult mai zbuciumată decât într-o casă particulară. David a strălucit ca rege, fără ca purpura și diadema să-i fi micșorat zelul de cele bune și frumoase. Altul, și anume Moise, era însărcinat cu conducerea unui întreg popor. O astfel de situație este împreunată cu greutăți și mai mari... Vrei să vezi că și un ostaș poate fi fericit? Privește la Cornelie sutașul. Vrei și un mare demnitar? Gândește-te la camerierul reginei Etiopiei! Bogăția bine întrebuințată nu ne poate duce la pieire, oricare ne-ar fi starea socială. Dimpotrivă, dacă nu le întrebuințăm bine, ne pot duce la pieire atât împărăția, cât și bogăția și sărăcia...

Virtutea nu poate fi învinsă nici de bogăție, nici de sărăcie, nici de stăpânire, nici de cei mici, nici de potentați, nici de rușine, nici de dispreț. Pe toate acestea virtutea le lasă să zacă pe pământ, pe când ea se înalță la cer. Când Sufletul este nobil, nu este nimic pe lume care să-l împiedice să fie virtuos. Când lucrătorul este sigur pe meșteșugul său, nu-i poate lua această stăpânire nicio putere din afară. Același lucru este și cu orice artă. Dacă artistul este stăpân pe arta sa și exersat în ea și o înțelege temeinic, nimeni nu i-o poate lua, chiar dacă e chinuit de boală sau de sărăcie, ori nu-i poate mânui unealta și nu poate munci. Arta lui rămâne artă, căci putința producției artistice nu se pierde. Același este cazul cu omul virtuos: în orice situație s-ar găsi, în bogăție sau sărăcie, în boală sau sănătate, în glorie sau în umilire, totdeauna el va fi deopotrivă de virtuos (d. M.C.I. o.c. pp. 19-20).

343) Nu m-am ostenit cu sârguință bine chibzuită a vedea pe Dumnezeu din lucrurile Sale din univers?

344) Nu m-am silit a cunoaște pe Dumnezeu din: cartea naturii, lumea cerească, a plantelor, vietăților, trupul și Sufletul omenesc... ba chiar am și nesocotit minunățiile și superioritatea Sufletului omenesc, care-i icoana vie a Creatorului său?

345) Nu m-am silit a-mi agonisi o credință vie în Dumnezeu?

TEOLOGALA VIRTUTE A CREDINŢEI. Numirea acestei virtuți Dumnezeiești vine de la cuvântul: „cred", „credere", „a crede", care înseamnă a fi sigur despre un lucru sau lucrare pe care nu le vedem și nici nu le-am văzut cândva. Câteodată mai înseamnă fidelitatea sau sinceritatea vorbei sau promisiunii.

Credința adevărată este un minunat Dar revărsat asupra noastră, în noi, de Dumnezeu, prin care primim drept și adevărate toate câte ni s-au descoperit de El în Dumnezeieștile Scripturi și în Sf. Tradiție, pe care ni le face cunoscute Unica Sfântă Sobornică și Apostolică Biserică a lui Dumnezeu[248]. Cuvântul „cred" — după învățătura Ortodoxiei noastre — se cuprinde în patru părți ale Simbolului Credinței adevărat creștinești, astfel:

1) Despre Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Preasfânta Treime cea de o Ființă și nedespărțită (art. I-VIII).
2) Despre Sfânta Biserică Sobornică și Apostolică (art. IX).
3) Despre Sfintele Taine (art. X).
4) Despre învierea obștească și viața viitoare (art. XI-XII).

Cuvântul „cred" înseamnă că primesc și mărturisesc ceea ce învață Biserica despre Dumnezeu. El are același sens ca și cuvântul „credință". Să vedem acum ce înseamnă „credință?" Există o credință pe care se bazează legăturile dintre oameni și există o credință care întreține legătura omului cu Dumnezeu. Între ele e o înrudire, dar și o deosebire. Credința pe care o are un om în ceea ce-i spune alt om, e o încredere, care-și poate găsi întărirea în dovedirea sau arătarea văzută a lucrului care a fost susținut de unul și crezut de altul. Credința în Dumnezeu nu-și poate găsi în viața pământească o astfel de întărire, prin dovedire sau arătare văzută. Dar are și ea o întărire printr-un fel

[248] „Cu Darul sunteți mântuiți prin credință și aceasta nu de la voi; al lui Dumnezeu este Darul" (Efs. 2 8; comp. Rom. 12 3; 6 23; Filip. 1 29; 2 Petru 1 7). Este un Dar, o roadă a Sfântului Duh (1 Cor. 12 9; Efs. ***5*** 9; Gal. 5 22).

de arătare tainică, nevăzută, în fața ochilor Sufletului. Deci, credința în Dumnezeu e primirea de către noi ca adevărate — pe bază de încredere în Dumnezeu și pe baza unei vederi sufletești — a tuturor adevărurilor pe care le vedem prin descoperirea mai presus de fire, în vederea mântuirii noastre. Sf. Ap. Pavel ne spune despre credință, că: „este adeverirea celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evr. 11 7). După Teodoret al Cirului, credința creștină este învoirea liberă a Sufletului, vederea sufletească a unui lucru nevăzut, statornicia în ceea ce este adevărat, înțelegerea celor nevăzute, potrivită firii (I.C.O. o.c. p. 45)..

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Capul și săvârșitorul credinței (Evr. 12.2), definește adevărata credință în cuvintele: „Cel ce crede în Mine și Celui ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică, la Judecată nu va veni; ci va trece din moarte la viață" (Ioan 3 *16, 18, 36;* 4 *47-53;* 5 *24;* 6 *35;* 7 *38;* 4 *14;* 11 25, *40;* 14 *1, 11;* 20 71 *31;* Mt. 9 *28;* Mc. 1 75; 16 17...;). „Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl... că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine...." (Ioan 14 *9-10).* De asemenea și Apostolul adeverește aceasta, zicând: „Credința este adeverirea celor nădăjduite, dovada lucrurilor celor nevăzute" (Evr. 11 7). În altă parte vorbind despre necredința vechiului Israel, zice: „Oare necredința lor va face netrebnică pe credința lui Dumnezeu? Nu..." (Rom. 3 *3*-4*).* Uneori cuvântul credință arată vocea conștiinței și sensul vorbirii Apostolului: „Tot ce nu este din credință, este păcat" *(*Rom. 14 *23).* Alteori are sens de încredere sau nădăjduire: „Credeți că pot să fac Eu aceasta?... De poți crede, toate sunt cu putință credinciosului... Doamne, adaugă-ne credință... De veți avea credința neîndoielnică, veți zice dudului — muntelui acestuia: dezrădăcinează-te și te aruncă în mare și va fi... Credința ta te-a mântuit... Mergi și cum ai crezut fie ție... Amin grăiesc vouă: nici în Israel n-am aflat atâta credință... Să ceară cu credință" (Mt. 9 28; Mc 9 *23;* Mt. 17 *20;* 21 *21;* Lc. 8 *48;* Mt. 8 *10;* Iac. 1 *6).* Cuvântul „credință" adeseori îl întrebuințăm pentru a indica toate adevărurile pe care suntem datori a le crede. Așa d.p.: zicem și „credință creștină" în loc de „adevăruri creștine".

Mântuitorul ne adeverește că „adevărata credință este lucrul lui Dumnezeu", zicând: „Acesta este lucrul lui Dumnezeu, ca să credeți...". Și lui Petru: „Fericit ești Simone Var-Iona, că trup și sânge nu ți-a descoperit ție; ci Tatăl Meu Cel din ceruri" (Ioan 6 *29;* Mt. 16 17; comp. F. Ap. 11 *21;* 1 Cor. 2 *5;* 3 *5;* Efs. 1 19; Cols. 2 72; 2 Tes. 1 11; 1 Tim. 1 *14).* Din acestea cunoaștem că: credința nu este un produs al minții, judecății sau rațiunii omenești, ci un minunat rod suprafiresc produs în noi prin Darul lui Dumnezeu. Prin acest minunat Dar, noi credem foarte tare, cu o puternică siguranță desăvârșită, toate adevărurile care ne învață unica Biserică drept-credincioasă a Dumnezeului Celui viu, care, după cuvântul apostolesc, este: „stâlp și întărire a adevărului" (1 Tim. 3 *15;* comp. 1 Paral. 17 72-74; Evr. 3 *6).*

Credința aceasta adeseori o numește Dumnezeiască, pentru a o deosebi de cea omenească prin care credem multe lucruri sau lucrări, despre care nu avem o imediată cunoștință prin noi înșine. Așa d.p.: credem cele scrise în istoriile antice, medievale, moderne, cele ce n-am văzut, nici n-am mai auzit. Siguranța istorică se întemeiază pe mărturia istoricilor. Dacă n-am crede decât numai ceea ce am văzut și auzit noi înșine, nicio faptă sau lucrare din trecut n-ar putea fi crezută de noi și astfel am fi rupți de trecut, neavând, neprimind nicio cunoștință despre el, sau necrezând în istorisirile trecutului. Într-adevăr, învățătura sau cunoștințele încep mai întâi cu credința școlarilor, ucenicilor, în vorbirile profesorului, care știe și predă știința. Așadar, dacă credem oamenilor învățați care ne fac legătura celor prezente cu cele din vremurile cele mai îndepărtate, cum s-ar putea a nu crede noi cele descoperite nouă de însuși Dumnezeu prin aleșii Săi: Moise, Prorocii, Fiul Său, Apostolii și urmașii lor?

Această virtute Dumnezeiască, credința în Dumnezeu și în tot ce ne învață Biserica Lui despre lucrurile nevăzute, este cu totul altceva, ceva suprafiresc, față de spusele oamenilor despre lucrurile naturale petrecute în cursul vremurilor trecute în alte țări și în țara noastră. Credința aceea omenească e folositoare în viață, când cei ce ne-au vorbit sau vorbesc sunt oameni de încredere. Credința creștină — Divină — însă, este cu mult mai folositoare decât cea omenească. Aceasta ne luminează mintea pentru a cunoaște cât mai bine pe Dumnezeu și în general lucrurile Lui supranaturale. Cei ce doresc a afla și a ști cum laudă Dumnezeiasca Scriptură „credința adevărată", să citească în întregime capitolul 11 al epistolei Sf. Ap. Pavel către evrei. Acolo Apostolul face o arătare învederată asupra tuturor Sfinților și eroilor credinței din Vechiul Testament, adeverind că: credința a fost izvorul și temeiul virtuților lor strălucitoare, sămânța minunatei lor sfințenii.

În Dumnezeiasca Evanghelie aflăm pretutindeni strălucind laudele cele mai mari ale credinței. Așa d.p.: Sf. Elisabeta primind vizita P.S. Fecioarei Maria Maica Preacurată, zice: „Fericită este ceea ce a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul” (Lc. 1 *45;* comp. Ioan 20 *29).*

CREDINŢA, ÎNSOŢITĂ DE FAPTELE BUNE, A FĂCUT ȘI FACE SFINŢI. Adevărata credință unită strâns cu faptele bune, a ales de partea lui Dumnezeu pe Sfinții strămoși: Abel, Adam și Eva, Sit, Enos, Cainan, Malaleil, Iared, Enoh, Matusalem, Lameh, Noe (Fac. 5), Patriarhii: Avraam, Isaac, Iacob și cei 12, Moise și Aaron, Prorocii și alți drepți. Dumnezeiasca Scriptură laudă mult credința lucrătoare a acestora și a altor mulți Sfinți, mărește minunile și povestește luptele lor pline de vitejie. Alții au suferit ocări și bătăi, cătușe și temniță. Au fost bătuți cu pietre, fierăstruiți, supuși la chinuri, uciși cu sabia, au rătăcit în cojoace și în piei de capre, suferind lipsuri, supărări și răutate. Aceia, de care lumea toată nu era vrednică, au rătăcit prin pustietăți și prin munți, prin peșteri și prin crăpăturile pământului...” (Evr. 11 *36-38).* De aici vedem arătat că, credința care mântuiește este împreunată cu lucrurile cele bune. Credința singură fără de fapte bune este moartă și nelucrătoare. „Că precum trupul fără de duh este mort, așa și credința fără de fapte este moartă” (Iac. 2 77).

Creștine! Tu le lauzi că crezi, dar ce folos este când tu faci lucruri care calcă Legea Dumnezeiască? Și dracii cred și se cutremură, dar nimic nu se folosesc. Tu crezi că Dumnezeu a dat cele zece porunci și că cel ce calcă una din ele, fără de îndoială se muncește; dar tu toată ziua, fără de nicio temere și sfială, defăimezi fiecare poruncă! Deci, ce te folosește pe tine credința ta? Tu crezi că Dumnezeu a legiuit ca să-L iubești pe El din toată inima și din tot Sufletul și din tot cugetul și pe aproapele tău ca pe tine însuți; dar tu îl defăimezi pe Dumnezeu prin călcarea legii, iar pe aproapele îl nedreptățești și-l vatămi în toate chipurile! Deci, ce folos ai din credința aceea a ta? Tu crezi că de nu vei ierta greșelile oamenilor, cu neputință este să-ți ierte Dumnezeu păcatele tale, dar tu pentru cea mai mică greșeală a fratelui tău, cauți a-l ataca, lovi, răni... Crezi că Dumnezeu îți poruncește ca să iubești pe vrăjmașii tăi! Dar tu îi urăști și-i izgonești pe ei până la moarte. Deci, ce te folosește pe tine credința ta? Tu crezi că Dumnezeu îți poruncește „Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima”, dar tu ești mânios și mândru! Deci, ce te folosește pe tine credința ta?

Săracul poartă fața lui Hristos, orice vei face săracului, lui Dumnezeu faci. „Întrucât ați făcut — zice — unuia dintre acești frați prea mici ai Mei, Mie ați făcut”. Crezi aceasta? Așa, cu adevărat. Tu însă vezi săracul, dar îți întorci fața ta despre dânsul! Vezi săracul și în loc de milostenie, îl însărcinezi pe el cu ocări! Așadar, ce te folosește pe tine credința ta? Crezi că te așteaptă altă viață veșnică, dar însă viețuiești ca un următor și ucenic al lui Epicur[249] muritor cu Sufletul! Deci, care este folosul credinței tale? Tu crezi că va să vină o zi în care va să șadă Dumnezeu pe Scaunul Slavei Sale să judece pământul și lumea, că lucrătorii faptelor bune vor merge în viața veșnică; iar cei ce au făcut păcate în munca veșnică; însă de lucrarea faptei celei bune cu totul te lenevești și tot păcatul cu osârdie îl faci! Așadar, ce te folosește pe tine credința ta? Această credință nu mântuiește pe om... Credința ne ajută nouă la lucrarea faptelor bune și faptele bune dau la credință desâvârșirea... (K.E.D. o.c. pp. 40-42).

Omul fără de credință, se găsește-ntr-adevăr,
Pe-o prăpastie adâncă, atârnat de-un fir de păr!
Dacă el se-nchină-n clipa, când vrea firul să se rupă,
Prinde-n mâini toiag de aur, iar prăpastia se-astupă!

CREDINŢA ADEVĂRATĂ E DE FOARTE MARE TREBUINŢĂ PENTRU LUMINAREA ȘI MÂNTUIREA NOASTRĂ. „Fără de credință nu e cu putință a bine plăcea lui Dumnezeu” — zice Apostolul (Evr. 11 *6).* Precum din multele izvoare ale pământului se formează: pâraie, gârle, râuri și fluvii și cu cât curg în mai mari depărtări, cu atât mai mult se înmulțesc apele lor; așa și din crescânda credință cu fapte bune, se înmulțesc Darurile binefăcătoare omenirii. Cel ce crede drept și are fapte bune, acela orice cere în folosul său ori al binelui obștesc de la Dumnezeu cu toată încrederea, va lua. Aceasta cunoscând-o Apostolul, striga: „Mari sunt isprăvile credinței”. Cercetând bine Sf. Scriptură și Sf. Tradiție, vedem că adevărata credință creștinească este maica tuturor faptelor bune. De la

[249] EPICUR (341-270 î. Hr.), filozof grec. Continuator al atomismului lui Democrit, pe care-l atenuează prin teoria „devierii atomului de linie dreaptă”, făcând posibilă astfel, la nivel uman, libertatea. A susținut că „scopul vieții” este plăcerea înțeleasă ca „absență a suferinței din corp și a tulburării din suflet”.

începutul omenirii acesteia zidită de Creatorul a toate, vedem că toți drepții prin buna credință au plăcut lui Dumnezeu.

Abel prin adevărata credință aduce jertfă lui Dumnezeu mai bună decât fratele său, Cain, și astfel e auzit și mărturisit drept.

Și, prin credință a ajuns să poarte numirea de Dumnezeu; iar urmașii săi de fiii și fiicele lui Dumnezeu (Fac. 6 7-4\,

Enoh, al 7-lea mărturisitor, bine plăcând lui Dumnezeu și umblând după voia Domnului, prin credință a fost mutat de pe pământ și luat de Dumnezeu.

Prin credință Noe ascultă porunca lui Dumnezeu, vede potopul universal venind, lucrează 100 — 120 de ani la uriașa corabie sub grindina batjocurilor contemporanilor săi; în care apoi se salvează el cu toată casa sa (8 Suflete), câte șapte perechi din vietățile curate și câte două perechi din vietățile necurate, din groaznicele ape spumegânde ale acelui mare potop.

Avraam prin credință ascultă porunca Domnului, iese din casa, neamul și patria sa, vine în pământul făgăduit și devine prietenul lui Dumnezeu (Fac. 4 4, *25-26;* 5 *22-24;* 6-9; 12-22 Evr. 11 *4-19).*

Moise Prorocul prin credință a fost mare înaintea lui Dumnezeu, a faraonului și a tot poporul, a adus cu puterea Divină cele zece mari plăgi asupra Egiptului, a despărțit Marea Roșie trecând prin ea pe toți Israeliții și înecând pe faraon cu toată oastea egiptenilor săi, conducând pe Israel 40 de ani prin pustie spre Pământul Făgăduinței (Vezi pe larg Pentateucul).

Prin credință Isus Navi desparte apele Iordanului, cele de sus îngrămădindu-se unele peste altele ca niște ziduri uriașe și cele din jos scurgându-se până a trecut tot poporul israelitan (peste vreo 3 000 000 de Suflete), a stat de vorbă cu strălucitul voievod al oștirilor cerești, Arhanghelul Mihail, a surpat și risipit zidurile Ierihonului, a oprit pe loc prin rugăciunea cu brațele întinse aproape o zi întreagă, soarele deasupra Gabaonului și luna deasupra văii Aialonului... (Is. Navi 3; 5 7.3-75; 6; 10 *12-14).*

Prin credință Ghedeon, Samson, Ieftaie, Samuel și David, au biruit pe vrăjmașii poporului lui Dumnezeu (Jud. 6-8; 11-12; 13-16; 1 Împ. 1-8; 16-30; 2 Împ. 1-24; 3 Împ. 1...).

Printr-o înflăcărată credință în Dumnezeu cei trei tineri au stins puterea focului cuptorului înșeptit ars în care au fost aruncați de Nabucodonosor, împăratul Babilonului; Daniel cu credința a astupat gurile leilor; Mardoheu prin credință a scăpat de uneltirile viclene și ucigașe pe care Aman, puternicul zilei acelor vremi, le întinsese asupra lui și a neamului său de sub stăpânirea Perșilor (Dan. 3; 6; Est. 2-10).

Credința e o arătare a lucrurilor celor nevăzute. Acolo în marile depărtări de spațiu sau de timp — în trecut, prezent și-n viitor — unde nu putem ajunge cu privirile ochilor sau cu mintea noastră, ne duce, ne descoperă și ne arată credința adevărată și luminată. Prin credință — zice Apostolul — cunoaștem că toată lumea aceasta a fost făcută prin Cuvântul lui Dumnezeu, că toate cele văzute și-au luat ființa din cele nevăzute. Prin adevărata credință luminată de sus, noi cunoaștem pe: Dumnezeu, puterea și mila Lui, Împărăția Cerurilor și viața veșnică, moartea și învierea tuturor oamenilor, Patria noastră cerească Noul Ierusalim, cu locurile de sus ale fericirii drepților și iadul de jos cu locurile de tortură ale păcătoșilor necurățiți de păcate.

Isaac Newton (1624-1727) a fost un geniu științific, despre care se zice: „De la el însuși ne-a venit mai multă lumină, decât aceea produsă de zece veacuri înaintea lui". Se spune că el își descoperea capul, în semn de salut, ori de câte ori auzea pronunțându-se Numele lui Dumnezeu. Acesta avea între cunoscuții săi un savant ateu, dar el însuși era un bun creștin. Newton avea în cabinetul său un glob ceresc, pe care erau reprezentate constelațiile, lucrarea aceea era o adevărată capodoperă. Colegul său, frapat de frumusețea acelui glob, s-a apropiat de el, apoi admirând lucrătura, s-a întors către Newton și i-a zis: „Cine l-a făcut?" — „Nimeni!" i-a răspuns celebrul astronom. Ateul a înțeles și a tăcut (L.L. o.c. p. 181).

Altădată niște prieteni învățați vin și-l întreabă pe credinciosul învățat creștin Newton: „Cum se împacă știința lui cu credința, îndeosebi cum se poate împăca știința lui cu învățătura despre învierea morților". Drept răspuns, Newton luă un magnet puternic și-l apropie de o grămadă de praf de pământ amestecat cu praf de metal. Firele de metal începură îndată a se alege din pământ. Pământul rămase pe loc, iar metalul se strânse grămadă pe marginea magnetului: „Iată, vedeți — zice atunci Newton — magnetul meu strânge praful de metal amestecat în pământ. Luați o bucată de fier,

sfărâmați-o în pulbere, aruncați-o în pământ sau în gunoi și eu o scot de oriunde cu magnetul meu. Așadar, dacă magnetul meu poate face acest lucru, apoi dragii mei, trebuie să îngăduim că Dumnezeu Cel Atotputernic, Făcătorul cerului și al pământului, va avea și El un magnet, ceva și mai puternic, cu care va strânge cenușa și praful oaselor noastre din țărâna pământului. Precum magnetul meu scoate și strânge pulberea de metal din pământ, așa și învierea va scoate și va strânge oasele noastre din pământ și Domnul le va reda viață". Minunat răspuns! (I.R. o.c. 76).

CREDINŢA ADEVARATĂ E BINEFĂCĂTOARE. Cea mai mare binefacere a credinței, este că dă Sufletului pacea așa de prețioasă, încât afară de ea toate celelalte bunuri devin neprețioase, fiindcă în pace constă: odihna, liniștea, bucuria adevărată. De binefacerile credinței avem mare trebuință chiar și în viața noastră pământească pentru sporul și fericirea noastră. Așa, omul credincios este asemănat de psalmistul David cu pomul sădit lângă izvoarele apelor, care își dă roadele la vremea sa, a cărui frunză nu cade și tot ce face sporește, devenind fericit (Ps. 1 1-3*).*

Înțelepciunea de sus (Iac. 3 *17)* ne arată că: credința adevărat creștinească, este izvorul tuturor virtuților. Credința întotdeauna a făcut isprăvi mari. Un mic număr de ostași convinși de iscusința voievodului lor, a făcut minuni de vitejii și biruințe strălucite. Așa Ghedeon, numai cu 300 de oameni aleși, a zdrobit mulțimea oștirilor Moabite (Jud. 7). Treizeci și cinci de mii de greci urmează pe Alexandru Macedon la cucerirea lumii. Babilonul se credea făcut pentru măriri și măririle lumii se plecau în fața credințelor lui deșarte, idolatre. Columb singur într-o lume întreagă se încăpățânează să creadă într-un nou univers și un nou univers iese din valurile oceanelor. Prieteniile, patriotismul, dragostea, toate sentimentele cele mai nobile, sunt un fel de credință. Să cităm și pe Martiri? Acești eroi, fără armate, fără legiuni, au învins pe tirani, au înblânzit leii, au smuls focului violența și spadelor tăișurile. Credința, ca și alte virtuți, atât este virtute bună, cât timp se întoarce spre originea sa, adică spre Dumnezeu. Din credință se naște, precum știm și din ceea ce spun toți înțelepții, dogma care comandă să crezi într-un Dumnezeu răsplătitor și răzbunător, care-i cea mai puternică susținere a moralei, a politicii și a măreților edificii spirituale ale popoarelor.

În sfârșit, dacă veți da credinței întrebuințarea ei adevărată și dacă o veți întoarce în întregime către Creator, dacă o veți face, ochiul intelectual prin care descoperiți minunile cetății Sfinte Noului Ierusalim Ceresc de sus și a imperiului existențelor reale, dacă ea vă servește ca aripi sufletești, veți cunoaște că sfintele cărți nu au exaltat această virtute, când vorbesc de minunile ce se pot face prin ea. Credință cerească, credință mângâietoare, tu faci mai mult decât să muți munții din locul lor, tu ridici greutățile copleșitoare care apasă pe inima omenească! (Spic. d.C.G.C.L, pp. 53-4).

Istoria ne arată că națiunile cele mai înaintate în civilizație și în putere, au fost „Națiunile Creștine". De asemenea, cei mai mari descoperitori au fost Creștini luminați, d.p.: Newton, despre care am vorbit, care mai înainte de a pronunța Numele lui Dumnezeu, își descoperea capul său. Epocile acelor națiuni credincioase cu oamenii lor credincioși, au fost epoci de glorie și progres. Astfel, adevărata credință are în sine o putere Divină, care: transformă, înalță, înnobilează, sfințește și îndumnezeiește pe om. Adevărata credință conține în sine o energie spirituală, care se arată prin fapte bune. Credința adevărată e în strânsă legătură cu faptele bune, cu viețuirea creștinească-duhovnicească, ca trupul cu Sufletul omenesc. Deci, precum trupul fără Suflet este mort, așa și credința fără fapte este moartă (Iac. 2 *26).*

BINEFACERILE CREDINŢEI SUNT MARI. Ce ar fi pe pământ, dacă soarele nu l-ar încălzi? Pământul în partea nestrăbătută de razele soarelui, își pierde productivitatea. Acolo plantele, grânele și pomii nu prind rădăcini și în locul lor răsar numai buruieni și mărăcini. Așa e și cu inima omenească. Ce ar fi de inimile omenești dacă n-ar avea o bună credință? Dacă de pe cerul inimii dispare acest soare dătător de viață, atunci floarea virtuților, pomul faptelor bune, se usucă și în locul lor răsar mărăcinii fățărniciei și buruienile înclinărilor rele, adăpostitoare de patimi.

TĂRIA CREDINŢEI ADEVARATE. Un împărat păgân voia să constrângă pe un Episcop Creștin a se lepăda de Hristos și a jertfi idolilor. Episcopul refuză. Atunci împăratul îi zise: „Nu știi că am putere să te omor într-o clipire de ochi"? „Știu — răspunse Episcopul — dar îngăduiți-mi să vă pun o întrebare. Să presupunem că unul din slujbașii Măriei tale ajungând în puterea inamicului, ar fi silit să-ți devină necredincios. Refuzând el pe inamic, acesta îl despoaie de îmbrăcăminte și-l alungă, iar slujbașul vine la tine. Spune-mi, oare nu vei împodobi cu cea mai aleasă haină pe acel slujbaș?" Împăratul ascultând, întrebă pe Episcop: „Ce însemnă pilda aceasta?" Episcopul îi răspunse: „Maria

ta mă poți despuia de hainele mele, dar împăratul Ceresc îmi va dărui altele. Aceasta e pricina pentru care eu nu mă lepăd de credință". Împăratul n-a făcut niciun rău Episcopului și l-a eliberat.

CREDINŢA MARTIRILOR. Un Martir Creștin — Petru de Verona — fu ucis cu pumnalul. Pe când îl împungeau strigă cu putere: „Eu cred în Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită". Când a căzut la pământ într-un lac de sânge, nemaiputând vorbi, își muie un deget în sânge și cu sângele său scrise pe pământ cuvântul: „cred"...

Astfel de caractere, de a-și mărturisi până la moarte credința, ne trebuie azi, când mulți se rușinează a-și face chiar Sfânta Cruce ca să nu fie văzuți de oameni; iar alții ascultă și cred prostește în minciuno-învățăturile ereticilor și pleiadei sectarilor, clătinându-se și povârnindu-se în prăpăstiile rătăcirilor acelora! (Prel. d.T.P. o.c, pp. 56-60).

ADEVĂRATA CREDINŢĂ NU-I CONTRARĂ JUDECĂŢII SAU LUMINĂRII SUFLETELOR. Aceasta reiese clar din descoperirile și lucrările ei minunate. Credința adevărată nu numai că nu e contrară judecății omenești, ci chiar o presupune și cere ajutorul ei. În această privință discuțiile se urmează de mult. Unii au afirmat că credința nimicește judecata, fiindcă neglijează folosința facultăților sale, alții au proclamat atotputernicia judecății. Câte piedici în această privință! Mulți gândesc că, a crede sau a avea credință Dumnezeiască, este a fi sigur de ceva fără a-și da seama și anume a crede ceva ce este contrar judecății. Dar nu e așa! Chiar de la începutul Creștinismului, Sf. Ap. Pavel a spus filosofilor păgâni, că supunerea credinței noastre este cuvântătoare sau rațională și de atunci până acum toți filosofii creștini au dovedit că credința și judecata nu sunt doi vrăjmași neîmpăcați. Au dovedit chiar, că atât credința, cât și judecata, își au misiunea lor în lumea intelectuală; judecata pentru a cunoaște lămurit adevărurile naturale sau firești, credința spre a înălța pe om până la adevărurile lumii supranaturale sau suprafirești, adevăruri pe care mintea omului nu le poate cuprinde, adică nu le poate vedea în viața de față. Precum ochiul trupului vede până la un punct determinat, orizontul, astfel și judecata omenească, ochiul Sufletului, își are orizontul său hotărât, peste care nu poate vedea. Credința însă merge mai departe decât orizontul acesta, nu spre a se pune cu îndrăzneală pe căi necunoscute, ci spre a merge sub conducerea autorității infailibile a lui Dumnezeu, așa că s-ar putea zice că credința este telescopul judecății. Ochiul, mai departe de întinderea sa, fără telescop nu poate vedea niște lucruri care într-adevăr există; tot așa telescopul singur nu le vede, le vede ochiul cu ajutorul telescopului. Același lucru îl putem afirma despre credință și judecată. Prin judecată avem siguranța, că autoritatea pe care este întemeiată credința noastră este însuși Dumnezeu și atunci supunerea noastră acestei credințe este conform judecății, rațională, cuvântătoare.

Prin urmare, credința presupune judecata, și neavând evidența directă a adevărurilor care sunt obiectul credinței, avem evidența motivelor care ne îndeamnă a crede aceste adevăruri. Dacă atât obiectul, cât și motivele credinței ar fi obscure, atunci și credința ar fi obscură. Și dacă ar fi evidență în ambele părți, atunci ar fi știința adevărurilor revelate și n-ar mai fi credință. Dar Dumnezeu, Care a impus minții noastre datoria de a se supune nevoind aceasta, dispune, ca mintea mărginită a omului să se jertfească și să se închine minții nemărginite, adevărului suprem și desăvârșit, care este Dumnezeu.

Prin credință, așadar, ne supunem autorității lui Dumnezeu, Care ne-a revelat sau manifestat niște astfel de lucruri. Faptul revelației se poate dovedi ca orice fapt istoric; prin urmare, având motivele evidente ale credinței, motive care izgonesc orice îndoială și ne dau siguranța cea mai perfectă, cel ce crede are conștiința că are dreptul a crede, adică crede conform judecății. Deci, credința nu este contrară judecății. Însă să nu pierdem din vedere că credința Dumnezeiască trebuie să aibă un motiv suprafiresc, un omagiu cuviincios, meritoriu, pe care mintea noastră îl dă lui Dumnezeu, dar dacă credința noastră s-ar întemeia numai pe judecată, nimic ce nu este natural nu i-ar putea servi de motiv. Dacă mintea sau rațiunea noastră n-ar pricepe-o nici în parte, dacă n-ar cunoaște ceva ca să o îndemne a crede tainele pe care nu le poate pricepe, credința n-ar fi rațională, dacă n-ar avea taine, care să nu se poată înțelege, credința n-ar fi liberă; fiindcă evidența forțează rațiunea și face ca îndoiala să fie cu neputință. În sfârșit, dacă credința n-ar fi un act al voinței noastre libere, determinată prin darul lui Dumnezeu, ea n-ar fi meritorie.

Judecata arată adevărul credinței, fiindcă omul înainte de a crede trebuie să priceapă că autoritatea celor ce învață este Dumnezeiască. Printr-o credință supusă se poate dobândi un oarecare grad de pricepere a adevărurilor revelate, după cum găsim în „Imitația lui Hristos": „Supune-te lui Dumnezeu și smerește simțul tău credinței și ți se va da lumina științei atât cât va fi folositoare și

trebuincioasă ție. Ceea ce nu vei putea pricepe, lasă lui Dumnezeu Atotputernicul și încredințează-le Lui. Dumnezeu nu te înșală, ci numai cel ce se încrede în sine prea mult se înșală. Dumnezeu poate să facă mai mult decât poate să priceapă omul" (Cart. IV, *18*). În privința aceasta foarte bine a scris Pascal: „Dacă înțelepciunea Dumnezeiască care ne învață nu vrea să ne dea socoteala tuturor lucrurilor, dânsa nu vrea să ne supunem credința noastră fără motiv, nici să ne robim cu tiranie. Dacă ea ne manifestează unele taine, nu pretinde ca credința noastră să fie oarbă, ci dă credinței dovezi care fac dreaptă supunerea noastră".

Credința, în loc de a izgoni judecata, din contră ne îndeamnă să învățăm și să medităm asupra adevărurilor revelate. Sf. Ap. Petru poruncește: „Să fiți gata pururea spre răspuns la tot cel ce vă întreabă pe voi cuvântul pentru nădejdea cea întru voi prin credință" (1 Petru 3 *15).*

În sfârșit, urmașul credinței creștine nu izgonește judecata, îi lasă toate drepturile sale, se folosește de lumina ei pentru a stabili și a apăra motivele credinței lui; dar pentru dânsul judecata nefiind măsura întregului adevăr, nu admite ca judecata singură să fie destulă și ca să nu se țină socoteală de ceea ce ea nu poate găsi sau proba.

Tot ce se împotrivește judecății, care vine și ea de la Dumnezeu, este prin chiar faptul acela, contrar adevărului Dumnezeiesc; dar nu trebuie să confundăm ceea ce este deasupra acestei nobile facultăți, adică asupra judecății, cu ceea ce se opune dânsei. Credința în loc de a izgoni judecata, o presupune chiar, fiind aceea suplimentul ei trebuincios spre a crede adevărurile firești. Așa, darul lui Dumnezeu presupune natura, care o ajută ca să se ridice la treapta supranaturală. Credința nu este ucigătoare judecății; ea nu va avea niciodată întunericul destul de mare pentru a stinge lumina judecății și din partea ei, judecata, nu va avea niciodată lumina destul de întinsă și vie, ca să arate tainele religiei și să distrugă astfel credința.

Cu drept cuvânt putem conchide (încheia, isprăvi) deci, că creștinul este un om cu credință și cu rațiune sau judecată. Dacă ar înceta să creadă, nu ar mai fi creștin, dacă ar înceta să judece, nu ar mai fi om (T.M. C. o.c. pp. 161-4).

ADEVĂRATA CREDINŢĂ DUCE LA MÂNTUIRE. Fără adevărata credință omul nu se poate mântui.. Aceasta o adeverește însuși Mântuitorul în Dumnezeiasca Sa Evanghelie, zicând: „Așa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Fiul Său Unul-Născut l-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară; ci să aibă viață veșnică. Dumnezeu n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea; ci ca să se mântuiască lumea prin El. Cel ce crede în El nu se judecă; iar cel ce nu crede, iată este judecat că n-a crezut în Numele Celui Unuia-Născut Fiul lui Dumnezeu" (Ioan 3 *17-18).* De aici reiese clar că fără adevărata credință nu-i mântuire. Apostolul arată clar, că fără de credință, nu-i cu putință a plăcea lui Dumnezeu (Evr. 11 *6).* Asemenea Sf. Climent al Alexandriei zice: „Credința e prima mișcare către mântuire". Și Sf. Chiril: „Credința este partea și calea care duce la mântuire".

PRIVEȘTE CU UN OCHI LA CREATOR ȘI CU CELĂLALT LA CREATURI. Vestitul matematician și naturalist Ampere, dă intr-o scrisoare unui învățat tânăr următoarele povețe: „Ferește-te de a te ocupa exclusiv cu știința, cum ai făcut până acum. Studiază, scrutează (cercetează cu de-amănuntul, pătrunde cu mintea) ce e pe pământ, datoria aceasta o are fiecare bărbat de știință. Dar privește numai cu un ochi la lumea celor văzute, iar cu celălalt privește neîntrerupt la Lumina cea veșnică. Cu o mână examinează natura, cu cealaltă însă ține-te de colțul hainei lui Dumnezeu, întocmai cum se ține copilul de haina tatălui său".

PRIN BUNA CREDINŢĂ NE ÎMBOGĂŢIM CUNOȘTINŢELE. Un misionar propaga Cuvântul lui Dumnezeu printre negrii de la Ecuator. Între altele povesti acestora că în țara lui, apa se întărește iarna, încât poate trece peste ea cu un elefant, cămile, care încărcate cu greutăți. Acei negri, care nu văzuseră altă apă, ape înghețate în toată viața lor decât numai apele lor încălzite de arșița soarelui, socoteau povestirea misionarului cu neputință. Dar, pentru că îl cunoșteau pe misionar ca om drept și sincer, crezură cuvântul. Dacă noi adeseori punem temei pe cuvântul unui om de onoare, cu cât mai mult va trebui să ne încredem în Cuvântul lui Dumnezeu, care este pur adevărul. Astfel, crezând cu toată tăria, ne îmbogățim mintea cu multe și variate cunoștințe folositoare (D.M. P. 165; 167).

STAŢI LINIȘTIŢI ÎN BUNĂ CREDINŢĂ. După ce Domnul Dumnezeu a scos pe poporul Său israelit, sub conducerea alesului Său Moise, din seculara robie (430 ani) a Egiptului și au plecat spre Pământul Făgăduinței Canaan — israelitenii ajunseră în fața Mării Roșii. Acolo s-au văzut înaintea unui mare obstacol, în fața unei grele încercări. În fața lor se ridicau furioasele valuri

spumegânde ale mării. Îndărătul lor venea faraonul cu oștirea lui, parte călare, parte în care de război și parte pedestră. Mulțimea Israeliților (vreo 3.000.000 de Suflete), când a văzut oștirea egipteană înapoia lor, s-a înfricoșat, a strigat către Domnul și a zis lui Moise: „Oare nu erau morminte în pământul Egiptului? De ce ne-ai scos pe noi să murim în pustia aceasta? Nu ți-am spus noi în Egipt: Lasă-ne să robim egiptenilor? Mai bine era nouă să robim egiptenilor decât să murim în pustia aceasta". Moise, îmbărbătat de buna sa credință în Dumnezeu, a zis poporului: „Îndrăzniți! Stați liniștiți și veți vedea mântuirea noastră de la Domnul, pe care o va face astăzi vouă. În ce chip ați văzut azi pe egipteni, nu-i veți mai vedea în veci. Domnul va război pe egipteni și vă va apăra pe voi. Voi veți fi în liniște".

Atunci s-a ridicat Îngerul lui Dumnezeu care mergea înaintea taberei lui Israel dimpreună cu stâlpul de nor și s-a mutat în urma lor. Astfel a trecut și a stat Îngerul și norul între tabăra egiptenilor și tabăra lui Israel. În tot timpul acela a fost negură mare și întuneric peste egipteni și lumină peste israeliteni. Astfel, în toată noaptea aceea, nu s-a putut apropia oștirea egipteană cu Faraon de tabăra Israeliților. Moise și-a întins mâna sa asupra mării și a alungat Domnul marea toată noaptea cu vânt puternic de la răsărit și s-a făcut marea uscat că s-au despărțit apele. Fiii lui Israel au intrat prin mijlocul mării, mergând ca pe uscat, iar apele le erau pereți, la dreapta și la stânga lor. Egiptenii urmărindu-i, au intrat după ei în mijlocul mării, toți caii faraonului, carele și călărețiilui. Dar în straja dimineții Domnul din stâlpul cel de foc și din nor a căutat spre tabăra egiptenilor și a umplut-o de spaimă. A făcut să sară roțile de la carele lor, încât cu anevoie mergeau carele. Atunci egiptenii au zis: „Să fugim de la fața lui Israel, că Domnul Se luptă cu egiptenii pentru ei!" Domnul a zis către Moise: „Întinde-ți mâna asupra mării ca să se întoarcă apele asupra egiptenilor, asupra carelor lor și asupra călăreților lor". Moise și-a întins mâna asupra mării și spre ziuă apa s-a întors la locul ei. Egiptenii fugeau împotriva apei. Așa a înecat Dumnezeu pe egipteni în mijlocul mării. Apele s-au tras la locul lor și au acoperit carele și călărețiiîntregii oștiri a faraonului, care intrase după Israeliți în mare și n-a rămas nici unul din ei. Fiii lui Israel însă au trecut prin mare ca pe uscat și apa le-a fost perete la dreapta și la stânga lor.

Așa a izbăvit Domnul în ziua aceea pe Israeliți din mâinile egiptenilor și au văzut fiii lui Israel pe egipteni morți pe valurile mării. Văzut-a Israel Mâna cea tare, pe care a întins-o Domnul asupra egiptenilor și s-a temut poporul de Domnul și a crezut în Domnul și în Moise, sluga Lui (Eș. 14).

Vedeți? În fața taberei israelitenilor plecați din Egipt stătea moartea, dinapoia lor sosea moartea și totuși, în acele clipe grele Domnul le-a zis: „Stați liniștiți". Israeliții crezând și ascultând Cuvântul lui Dumnezeu cu credință, s-au mântuit din moartea ce-i amenința din clipă în clipă cu pieirea; iar vrăjmașii lor puternici ce-i urmăreau, băgându-se în apele mării, s-au înecat și au pierit.

Aceasta e adevărata credință tare și vie, când stăm liniștiți în fața oricărei încercări.

Sunt uneori ispite,
Sunt uneori vrăjmași,
Credința învinge totul
Nicicând să nu te lași

ÎMPLINIREA CREDINŢEI UNUI COPILAȘ. Într-o casă de oameni săraci și lipsiți, un copilaș auzi pe bunică-sa citind în Istoria Biblică despre corbul ce aducea mâncarea lui Ilie Prorocul. „Bunică dragă — zise copilul — să deschidem și noi ușa, să ne aducă și nouă ceva corbul". Bunica încerca să-l dezmintă pe copil, dar copilul, nu și nu, ci să se deschidă ușa. Bunica îi făcu pe voie și deschise ușa, cu toate că era iarnă și frig. Tocmai atunci trecea pe acolo Preotul locului. Se miră văzând ușa deschisă și întrebă asupra acestui lucru. Bunica îi spuse cum stă lucrul. „Vedeți — zise Preotul — cum lucrează credința în Dumnezeu! Eu tocmai acum mergeam să împart din cutia Bisericii niște ajutoare celor săraci și lipsiți. Voi începe dar de aici. Uite, „corbul" v-a adus și vouă 200 lei".

Copilul a crezut și Dumnezeu a răspuns la credința lui. Credința face și azi minuni. Dumnezeu răspunde și azi — răspunde negreșit — la credința noastră. Dacă am avea credință tare și vie, ne-ar sosi și nouă câte un „corb" în toate lipsurile și necazurile trupești și sufletești (I.R. o.c. 194).

ÎNCREDERE SINCERĂ. Un pios tată de familie obișnuia în fiecare dimineață să se adune cu toți ai casei la rugăciune. Cu ocazia aceasta citea și un text din Biblie. Odată a deschis și a citit în Apocalips, cap. 3, versetul 20. În timp ce citea cuvintele Domnului: „Iată Eu stau la ușă și bat...", atunci băiatul cel mic a părăsit cercul familial, fugind spre ușă. „Stai aici, unde te duci?" — i-a zis

tatăl. „Mă duc repede la ușă să deschid Mântuitorului Iisus, tăticule”, răspunse copilul grăbit. „Lasă-mă să mă duc și să-i deschid, căci dacă zăbovesc, Iisus pleacă de la noi, ne părăsește și se duce ca oaspete în altă parte. Și, poate, nu se mai întoarce!” Așa a înțeles copilul glasul Domnului Hristos. Așa încredere copilărească ar trebui să avem și noi când citim și auzim Cuvântul lui Dumnezeu (O.M.P. 408).

CONSERVAREA DREPTEI CREDINŢE. Mijloacele pentru întărirea și păstrarea sau conservarea adevăratei credințe sunt acestea:

a) *Rugăciunea* fierbinte, statornică, făcută în duh și adevăr, după rânduiala Sfintei Biserici drept-credincioase Dumnezeului Celui viu (Lc. 11 5-73; Ioan 4 23-24; 1 Tim. 3 75; Dan. 9 4-19). Prin aceasta se menține vie, împuternicită și permanentă adevărata credință.

b) *Cunoașterea adevărurilor de credință* din Dumnezeieștile Scripturi, Mărturisirea Ortodoxă, Învățătură de Credință Ortodoxă, cărți și reviste religioase, mergerea la Sf. Biserică, ascultarea Sfintelor Slujbe, a Dumnezeieștilor Liturghii și a Cuvântului lui Dumnezeu. Rugăciunea și cunoașterea adevărurilor dreptei credințe prin citirea Sfintei Scripturi, participarea și ascultarea slujbelor bisericești, Dumnezeieștile Scripturi, a predicilor bune, a citirii Cazaniei sau cuvântului de zidire spirituală, însoțite de cugetări dese în Legea Domnului sau Cuvântul lui Dumnezeu (Ps. 1 7-3; Lc. 11 28), sunt asemenea cu hrana bună din care se întreține credința adevărat creștinească.

c) *Credincioșia și viețuirea virtuoasă*, fără de care credința slăbește, se pipernicește, sau piere cu totul (Prel. d.M.C.I. o.c. pp. 21-23; T.M.C. o.c. pp. 157-172).

Bolile credinței sau păcatele care o atacă, slăbesc și prăpădesc, sunt: necredința, indeferentismul religios, ateismul, fanatismul, bigotismul, erezia, superstiția, schisma, apostazia sau lepădarea totală a dreptei credințe în Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. „Cel ce se leapădă de Mine — zice Mântuitorul — înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de el înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri” (Mt. 10 32-33; Mc. 8 38; Lc. 9 26; 12 9; 10 16; 2 Tim. 2 72; Vezi mai pe larg în „Priveliști Apocaliptice”, cap. 5 6, de autor).

346) Nu m-am silit a pătrunde mai adânc în „Simbolul Credinței”, Crezul adevărat creștinesc, spre a cunoaște și mărturisi adevărata credință creștinească, căzând astfel în felurite îndoieli și devieri din dreapta credință? (Vezi explicarea „Simbolului Credinței” în: „Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei”, pp. 2537-2556 și mai pe larg în „Priveliști Apocaliptice”, cap. 4 11, de autor).

347) Am avut îndoială în existența Vămilor, în judecata particulară și generală, în răsplătirea vremelnică și veșnică a faptelor omenești?

348) În necazuri, primejdii și încercări (nefericiri) am șovăit a nădăjdui în Atotputernicia și purtarea de grijă a lui Dumnezeu?

TEOLOGALA VIRTUTE A NĂDEJDII. Nădejdea se naște din adevărata credință, care-i mama și temelia ei. Precum am văzut, prin credință recunoaștem pe Dumnezeu și ne formăm convingerea că pentru adevărata credința și faptele bune vom fi răsplătiți de El vremelnic și veșnic. Prin nădejde pășim înainte, mai departe, așteptând cu o neclătită încredere și bucurie, împlinirea răsplătirii Dumnezeiești, care poate veni și în viața aceasta, dar va veni sigur mai desăvârșit cu multă îmbelșugare pentru totdeauna în viața viitoare. Așadar,nădejdea este o ramură nobilă care se dezvoltă pe trunchiul credinței, sau mai bine zis marea tulpină puternică care crește și odrăslește din rădăcina credinței. Astfel, altoindu-se, se dezvoltă în credința din care-și trage sucul de viață, pe care continuă a o duce la buna desăvârșire. Nădejdea fără credință nu poate exista; iar credința fără nădejde nu ar putea aduce roadele cu adevărat mântuitoare.

Sf. Ap. Pavel învață că: „Credința este adeverirea celor nădăjduite” (Evr. 11, *7*). Într-adevăr, credința arătându-ne sfârșitul nostru și nemărginita bunătate a lui Dumnezeu, produce în noi o minunată încredere de a ajunge la acest sfârșit, fără a ne mai teme prea mult de: slăbiciune, micime și sărăcia noastră. Încrederea aceasta este strălucita virtute a nădejdii, despre care vorbim.

Nădejdea creștină — zice învățătura Ortodoxiei — este dorul și așteptarea cu încredere a împlinirii tuturor bunătăților făgăduite de Dumnezeu omului care face voia Lui, fiindcă Dumnezeu este credincios în tot ce făgăduiește. După făgăduința dată de Dumnezeu: Noe se mântuiește în corabia lucrată de el în vreo 120 de ani (Fac. 6-8). Urmașii Patriarhilor: Avraam, Isaac, Iacov-Israel, după o nemernicie și robie de sute de ani, intră în Pământul Făgăduinței (Fac. 11, *31-32;* 12-50; Eș. 1-40; Lev. 1-27; Num. 1-36; 2 Lege 1-34; Is. Navi 1-24). David, cu nădejdea în Dumnezeu, iese

biruitor asupra uriașului Goliat (1 Împ. 17), asupra lui Saul care-l urmărea să-l piardă (1 Împ. 19-31), asupra prinților — fiilor săi — care, asociindu-se cu vrăjmașii săi, îl rupeau cu ponegririle și cârtirile lor tulburătoare, asupra răzvrătitului său fiu răutăcios, viclean, Avesalom, și a demonului întrupat, Ahitofel (2 [mp. 13-18), asupra fiului său, Adonia, a batjocoritorului Seinei și a altor vrăjmași și vicleni, care l-au amărât groaznic (2 Împ. 1-2). Cu nădejdea în Dumnezeu credinciosul împărat Ezechia, prin rugăciuni, scapă Ierusalimul de puternica împresurare a oștilor asiriene și de prăpăd (4 Împ. 18; 19); Iov scapă de groaznicele bântuieli ale Satanei la o înavuțire și fericire îndoită (Iov 1; 2; 42; Iac. 5, *7* 7); împăratul iudeii, Iosafat, de mulțimea Moabiților și Amoniților ce năvăleau cu război asupra iudeilor, care s-au măcelărit unii pe alții mai înainte de a lovi pe iudeii ce se rugau lui Dumnezeu (2 Paral. 20). Patru sute de mii de bărbați puternici din semința iudeii, se rânduiesc la război împotriva a opt sute de mii de bărbați puternici, din celelalte semînții ale lui Israel. Cele patru sute de mii însă biruiesc desăvârșit pe cele opt sute de mii. „S-au întărit -zice Dumnezeiasca Scriptură — fiii iudeii". Pentru ce? Pentru că au nădăjduit — zice — spre Domnul Dumnezeul părinților lor (2 Paral. 13). Nelegiuitul împărat idolatrizat Manase, văzându-se legat cu lanțuri și întemnițat, prin rugăciuni fierbinți și cu nădejdea în Dumnezeu, s-a salvat din robie și a revenit pe tron (2 Paral. 33, *2-19).* Prorocii Domnului: Isaia, Ieremia... sunt salvați de la mulți vrăjmași și din pericole grele (Is. 5, *7-11;* Ier. 1, *8-19;* 15, *20-21).* Poporul Domnului e salvat și înălțat de Dumnezeu deasupra vrăjmașilor săi asupritori (Ier. 30, *16-24).* Cei trei tineri, prin nădejde sunt salvați din cuptorul haldeilor cel înșeptit înfocat în care erau aruncați și Daniel din groapa leilor (Dan. 3; 6).

Sf. Ap. Pavel cu nădejdea în Dumnezeu scapă din multe primejdii (2 Cor. 1, *9*-76; 11, *23-33;* 2 Tim. 1, *7*2). Sfintele femei cu nădejdea în Dumnezeu își fac loc printre vrăjmașii de moarte ai Mântuitorului până sub Crucea pe care era El răstignit, apoi reușesc a ajunge la mormântul Domnului (Mt. 27, *5*7-61; 28, *1, 5-10;* Mc. 15, *42--47;* 16, *1*-11; Lc. 23, *5*0-56; 24, *1*-11; Ioan 19, *25*-27; 20, *1*-2, *11-18;* 1 Pentru 3, *5*...).

Dreptul Simeon, bătrânul temător de Dumnezeu, căruia Sfântul Duh îi făgăduise să nu guste moartea până nu va vedea pe Hristosul lui Dumnezeu, aștepta cu încredere neclintită împlinirea acestei Dumnezeiești făgăduințe (Lc. 2, *25-26).*

Astfel, nădejdea este încredințarea pe care o are cineva în anumite împliniri viitoare și în împărtășirea ce el o va avea din acele împliniri. Nădejdea în învierea morților și în împărtășirea din fericirea veșnică, a dat Sfinților Mucenici tăria să îndure chinuri cumplite și să-și dea chiar și viața pentru credință (2 Mac. 7, *9).* Nădejdea e pe deoparte un dar; e așteptarea unui bun făgăduit, iar pe de altă parte este încrederea neclintită în împlinirea făgăduielii date de Dumnezeu. Este o înaintare, o săritură peste vreme; este un ochean care apropie de ochii sufletești lucrurile foarte depărtate. „Nădejdea este o adevărată îndrăzneală către Dumnezeu, ce se dă în inima omului, de la Dumnezeu, ca să nu se deznădăjduiască niciodată de Harul lui Dumnezeu, atât pentru iertarea păcatelor cât și pentru orice dorință, când se cere vreun bine, din cele vremelnice și din cele veșnice" (M.O. p. II-a, întreb. 1).

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos făgăduiește celor ce fac voia Tatălui Ceresc, viață veșnică, precum și mijloacele prin care se dobândește această fericire, adică: Harul Dumnezeiesc, sprijin în necazuri și ascultarea rugăciunii.

a) Mântuitorul ne-a făgăduit viață veșnică (1 Ioan 2, *25*). „În Casa Tatălui Meu sunt multe locașuri... voi să merg să vă gătesc vouă loc" (Ioan 14, *2*). În pilda nunții fiului de împărat (Mt. 22, *7*-2), a celor poftiți la cină (Lc. 14, *7*6), a lucrătorilor de la vie... (Mt. 20, *7*-76; 21, *33*-44) și altele, aflăm aceeași făgăduință. Tot El ne-a făgăduit și învierea morților (Ioan 5, *28*-29).

b) Ca să putem câștiga fericirea veșnică, Mântuitorul ne-a făgăduit sprijinul Sfântului Duh, adică Harul lui Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos, „nădejdea noastră" (1 Tim. 1, *7*), vrea ca toți oamenii să se mântuiască (1 Tim. 2, *4*), însă pentru mântuire Harul Lui este de neapărată trebuință.

c) El ne-a făgăduit și bunătățile trebuitoare vieții vremelnice: „Nu vă îngrijiți cu Sufletul vostru ce veți mânca și ce veți bea, nici trupul vostru cu ce-l veți îmbrăca... că știe Tatăl vostru Cel Ceresc, că aveți trebuință de toate acestea" (Mt. 6, *25, 32*). Dovadă sunt păsările cerului hrănite de El și crinii câmpului gătiți de El, așadar, are o mai mare grijă de oameni. Sfinții s-au mulțumit adeseori și cu feluritele lipsuri. Astfel de multe ori în împrejurări cumplit de grele: nu aveau hrană, locuință, îmbrăcăminte... dar încrezându-se neclintit în făgăduința lui Dumnezeu, petreceau viață fără grijă de aceste lucruri și sprijinul Dumnezeiesc, într-adevăr, nu i-a părăsit niciodată.

d) De asemenea Iisus Hristos, Domnul nostru, ne-a făgăduit iertarea păcatelor, dacă ne pocăim și ne îmbunătățim viața. El zice: „Mai mare bucurie se face în cer de un păcătos ce se pocăiește, decât de 99 de drepți, cărora nu le trebuie pocăință" (Lc. 15, *7*). Pilda cu oaia cea rătăcită (Lc. 15, *3*-6) și cea cu fiul risipitor (Lc. 15, *7* 7-32), dovedesc ce mult voiește Dumnezeu să ne ierte, să ne mântuim, să intrăm în desăvârșita fericire. Atâta vreme cât trăim, nădejdea de pocăință nu este pierdută; fiindcă unul din tâlharii răstigniți odată cu Hristos a câștigat iertarea chiar în pragul morții (1-23, *43*). „Dumnezeu — ne spune Prorocul Iezechiel — nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu" (Iez. 18, *32*).

e) Mântuitorul Hristos ne-a făgăduit ajutor în necazuri, fiindcă „Dumnezeu este scăparea și puterea, ajutor în necazurile cele ce ne-au aflat pe noi foarte" (Ps. 45 7). Ajutorul Lui se lasă însă câteodată așteptat, ca de pildă la nunta din Cana Galilcei, când zice: „Încă n-a venit ceasul Meu" (Ioan 2 4). Dar acest ajutor cu cât este mai mult așteptat, cu atât lucrează mai puternic și mai minunat. Pildă: potolirea furtunii de pe marea Tiberiadiei (Mt. 8 26); izbăvirea din închisoare a Sfinților Apostoli Pavel și Sila (F. Ap 16 25, *32*).

f) În sfârșit, Iisus Hristos a făgăduit că ne va asculta rugăciunile: „Orice veți cere în Numele Meu, Eu voi face" (Ioan 14 14), și: „Orice veți cere de la Tatăl Meu în Numele Meu, vă va da vouă" (Ioan 16 23). În rugăciunea „Tatăl nostru" El ne-a învățat să cerem de la Părintele Ceresc toate bunătățile de care avem trebuință (I.C.O. o.c. pp. 193-5, cu unele prel. de aut.).

Nădejdea este un dar Dumnezeiesc ce se pogoară de sus în ființa omului, luminându-l, ținându-l treaz, bun luptător și biruitor în luptele ce-i stau înainte (Evr. 12 1-14; 2 Tim. 4 7-8). Ţinta nădejdii noastre creștinești este ajutorul Harului Dumnezeiesc în viața aceasta, să devenim și să fim oameni virtuoși, plăcuți lui Dumnezeu, vrednici moștenitori ai Împărăției lui Dumnezeu, ai bunătăților și fericirilor veșnice în Noul Ierusalim universal-etern, în Patria noastră cerească.

NĂDEJDEA E O ANCORĂ PUTERNICĂ A CREȘTINILOR. În apropierea coastei de vest a Angliei, un mare vapor de pasageri a fost surprins de un uragan groaznic. Viața celor 1500 de oameni ce se aflau pe vapor, se găsea în cea mai mare primejdie. Căpitanul vaporului, conștient de datoria sa, a făcut toate sforțările care stăteau în putința omenească, spre a îndrepta vaporul din apropierea primejdioasă a coastei. După o muncă îndelungată și de jertfire de sine a bravilor mateloți, vaporul a trecut peste adâncimile fatale și a ajuns în largul mării. Toți simțeau o ușurare. Dar deodată, o detunătură, o zdruncinătură, zgudui întregul vapor din toate încheieturile și în clipa următoare vaporul puternic, asemenea unui ghioc de nucă, a fost expus fără sprijin valurilor violente ale mării. Ce se întâmplase? Se rupsese cârma vaporului și astfel falnicul vapor devenise jucărie a furtunii, care-l mâna cu o putere neobișnuită spre țărmul apropiat, în care valurile izbeau cu turbare. Toți priveau în față moartea sigură. Catastrofa părea inevitabilă. Pasagerii năvăleau asupra căpitanului, care, palid ca moartea, stătea la postul său. „Oare nu mai este speranță de salvare? Nici măcar una singură?", era strigătul tuturor, fiind plini de disperare. El însă, fiind trecut prin experiențe mari, le răspunse solemn și serios: „Totuși, o ultimă speranță mai avem; aceasta este ancora temeinică a vaporului nostru.

Vrem s-o aruncăm în Numele lui Dumnezeu". Apoi a dat comanda ca ancora vaporului să fie slobozită. Urmară câteva clipe de nesiguranță înfricoșată. Apoi o lovitură în direcția vântului și încă o zdruncinătură puternică, sub care se cutremură totul și vaporul a fost ancorat. Un strigăt de bucurie a izbucnit din pieptul acelor Suflete, care deja păreau a fi victimele morții. Salvat! „Ultima și unica speranță" a căpitanului, „ancora temeinică" a vaporului n-a dat greș(O.M.P. 598; S.T. o.c. 8*, 19*28).

O astfel de „ancoră sigură și temeinică" este nădejdea, care nu rușinează, precum zice Sf. Ap. Pavel (Rom. 5 2-5). Nădejdea creștinească strâns legată de Sufletul omenesc, formează o pârghie puternică, care susține pe creștini pe strălucita treaptă a creștinătății adevărate. Întreaga noastră viață are înfățișarea unei călătorii mânată de virtutea nădejdii, că vom ajunge la limanul promis de Dumnezeu și dorit de noi (Mt. 25 *34;* 1 Cor..2 *9;* Evr. 12 *22-24;* Apc. 7; 21; 22). Nădejdea ne face răbdători în feluritele suferințe, necazuri și primejduiri, în nerecunoștința acelora pentru al căror bine ne-am sacrificat. Când noi ne-am împlântat puternic ancora nădejdii în tăria Cerului, ne împotrivim cu toată bărbăția și celor mai vijelioase valuri, care ar încerca să ne atace și distrugă corabia vieții noastre creștinești (Evr. 6 *18-19).*

O astfel de nădejde a avut dreptul Iov în îndelungata vreme de 7 ani, când își pierduse: averile, copiii, sănătatea, atunci când trecea el prin cele mai grele încercări, după care a fost răsplătit de Dumnezeu vremelnic și veșnic (Iov 1-42; Iac. 5 77).

O astfel de nădejde puternică au folosit Martirii Creștini care cu o strălucită bărbăție au răbdat chinurile cele mai înfricoșate cu toată încrederea că Dumnezeu Care vede, știe și ține cont de toate, va da dreapta răsplătire celor ce au urmat în căile Lui și au suferit toate pentru dragostea Lui. Nădejdea este o călăuzitoare bună și energică pentru îndreptarea vieții și ieșirea din prăpastia păcatelor. Nădejdea sau dorința — zice un luminat învățat — este un izvor curgător de puteri lucrătoare, un adevărat geniu... Nădejdea e o minunată hrană înviorătoare, așezată lângă fiecare om: necăjit, persecutat sau prigonit de soartă, periclitat de diferite împrejurări sau de lumea care zace în cel rău (Ioan 8 *44;* 1 Ioan 5 *19);* ca o mamă alături de copilul ei bolnav. Ea îl mângâie, îl leagănă în brațe, îl apropie, lipește, îl ține la sânul ei nesecat și-l hrănește cu lapte, alinându-i astfel durerile. Asemenea unei mame duioase „Nădejdea" veghează la căpătâiul celui singuratic și-l adoarme cu cântece minunate. Să ne mirăm când vedem speranța, care este un lucru așa de dulce de păstrat și care seamănă unei mișcări firești a Sufletului, transformându-se pentru creștin într-o virtute cerută cu hotărâre? Aceasta înseamnă că, orice ar face, el este obligat să bea cu lungi sorbituri din această cupă încântătoare, din care atâția nemernici s-ar simți fericiți să-și moaie o clipă buzele. Mai mult (și aici o minune) el va fi răsplătit fiindcă a sperat, înfăptuind propria sa fericire.

Credinciosul, mereu luptător în viață, mereu încăierat de vrăjmași, este tratat de Biserică și religiile în neizbânda sa, întocmai ca acei generali romani învinși, pe care Senatul roman îi primea în triumf, pentru simplul motiv că nu și-au pierdut speranța într-o victorie finală. Cei vechi atribuiau ceva misterios omului pe care speranța nu-l părăsește niciodată. Ce vor fi gândit ei despre un Creștin care în limbajul său minunat, nu zice să întrețiii, ci să practici speranța? (C.G.C.I., *5*4).

Adevărata speranță cu râurile dorințelor ei bune, curge cu îmbelșugare în noi Creștinii drept-credincioși din vistieriile Atotputerniciei Divine. „Cereți — zice Mântuitorul — și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide vouă. Că tot cel ce cere, ia, cel ce caută, află, și celui ce bate, i se va deschide... Care tată dintre voi de-i va cere fiul său pâine, oare îi va da lui piatră? Și de va cere pește, în loc de pește îi va da lui șarpe? Sau de va cere ou, oare îi va da lui scorpie?... Amin, amin grăiesc vouă: Cel ce crede în Mine, lucrurile care le fac Eu și acela va face și mai mari decât acestea, că Eu merg la Tatăl Meu. De veți cere ceva la Tatăl în Numele Meu, voi face, ca să se proslăvească Tatăl prin Fiul. De veți cere ceva în Numele Meu, Eu voi face" (Mt. 7 7-11; Mc. 11 *24-, 22-23:* Lc. 11 *9-13, 5-8;* Ioan 14 *12-14).*

Nu ești înfrânt cât și nădejdea
Și țelul ei îți este sfânt: -
Nădejdea iarăși te-ntărește
Poți fi trântit, dar nu înfrânt!

NĂDEJDEA BUNĂ NE FOLOSEȘTE MULT ȘI AICI PE PĂMÂNT. Prin „Nădejde tare" și luminată de sus, credincioșii creștini — Păstori și păstoriți — pot tinde și la dobândirea bunurilor materiale și vremelnice, d.p.: câștigarea celor trebuincioase existenței, păstrarea sănătății, ferirea de boli, vindecarea de boli, mângâierea în întristare, reușita în felurite întreprinderi, în lepădarea viciilor

și îmbrățișarea virtuților creștinești, care îndulcesc viețuirea pe pământ. Cu drept cuvânt, nădejdea este ca o ancoră sigură, care susține cu mari puteri Sufletul omenesc în mijlocul valurilor mării acestei vieți, învăluită de viforul ispitelor. Fără virtutea aceasta strălucită a „Nădejdii" într-adevăr, dorul de muncă progresivă și puterile omului s-ar clătina, încet, încet ar slăbi.

Școlarul, mânat de nădejdea că-și va sfârși studiile cu bine, că va reuși la examen, că va ajunge în viața sa un membru însemnat, binefăcător și folositor societății, își încordează puterile și învață mereu zi cu zi și an cu an.

Plugarul, în nădejdea că sămânța aruncată pe ogor va rodi îmbelșugat, lucrează pământul, seamănă și muncește mereu.

Negustorii, în nădejdea că vor izbuti în întreprinderile sau negoțul lor, se zbat mereu în zilele și nopțile vieții lor.

Nădejdea dă puteri exploratorilor să cutreiere, să umble încoace și încolo, străbătând locuri neumblate, să înfrunte gerurile, ploile, căldurile tropicale și alte piedici grele, primejduitoare, care le stau în calea descoperirii de pământuri sau ținuturi necunoscute. Din virtutea nădejdii își trag nesleita putere învățații lumii, care ziua și noaptea muncesc mult, foarte mult, pentru a ajunge să formuleze o teorie, ori să realizeze la bătrânețe o invenție folositoare omenirii, care îi chinuia din tinerețe.

Nădejdea mână pe părinți a-și crește copiii cât pot mai bine, în învățătura și temerea de Dumnezeu, încredințându-i că ajungând mari, vor deveni și vor fi oameni de omenie, buni societății omenești, sprijinitori buni ai bătrâneților lor aici și folositori sufletește după trecerea lor în veșnicie.

Nădejdea a oțelit și oțelește pe Păstorii turmei cuvântătoare, a lupta din răsputeri cu felurite: metehne, obiceiuri rele, neorânduieli, rătăciri, idolatrizări demonice ale păstoriților lor, care își întind rădăcinile până în mijlocul Bisericilor Sfinte ale lui Dumnezeu... Buruieni rele, veninoase, care tind a împresura, acoperi și înăbuși Bisericile Domnului Hristos!... Unii Păstori adevărați și-au jertfit și își jertfesc toate... și viața pe altarul divinelor îndatoriri preoțești, sperând în viitoarele bune răsplătiri. Și cu nădejdea aceasta au reușit și reușesc în bine cei ce o au.

Nădejdea ne este foarte necesară pentru a putea ține piept feluritelor calamități (nefericiri) care ne apar înainte și ne lovesc în viață. Nădejdea este balsamul cel mai alinător în suferințe. Bolnavii rabdă chinurile cele mai grele, se mângâie pe patul durerilor cu nădejdea că se vor însănătoși.

Cu luminata virtute a nădejdii că le va străluci într-o zi soarele libertății, au răbdat Românii: Ardeleni, Bucovineni, Basarabeni... și alții groaznic robiți, jugul asupritor al străinilor de legea și neamul lor.

Cu nădejdea în dobândirea cerești bunătăți și fericiri veșnice: aleșii Bisericii Vechiului și Noului Testament... mărturisitorii adevărurilor Dumnezeiești, Martirii și Martirele, au sacrificat toate, până și viața, pentru mărturisirea și apărarea adevăratei Credințe creștinești. Strălucita virtute a „Nădejdii" a făcut milioane de Mucenici și Mucenice.

NĂDEJDEA FORTIFICĂ PE MUCENICI ȘI MUCENICE. În orășelul Edesa, Diaconul Abidus suferi moarte grea de Martir. În tot timpul maltratărilor sale, nu s-a auzit niciun vaiet, nici măcar un suspin din gura lui. Fața lui nu trăda niciun semn al cumplitelor dureri, pe care le suferea cu mare bărbăție. Atunci prefectul roman, foarte mirat, îl întrebă: „Ce foloase aștepți tu de pe urma suferințelor tale pentru credința aceea creștinească, încât îți dai Sufletul și mori cu atât sânge rece?" Sf. Martir îi răspunse: „Noi, Creștinii, nu ne uităm la greutățile, suferințele și torturile sau maltratările ce ne așteaptă în lumea aceasta. Nu. Noi privim la cele viitoare și veșnice. Noi nădăjduim că vom primi acea fericire Dumnezeiască, care ne este promisă, despre care Sf. Ap. Pavel scrie așa: „Suferințele lumii acesteia sunt nimic pe lângă răsplata care odată ni se va da... Și, de vom pătimi împreună cu Hristos, cu Hristos vom și împărăți... De vom muri cu Hristos, vom învia... și vom fi pururea în bunătățile acelea foarte minunate, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe care Domnul le-a pregătit celor ce-L iubesc pe Dânsul" (1 Cor. 2 *9;* Rom. 8-77-7S; 2 Tim. 2 72*, 77*).

Astfel, vesel, cu fața senină, primi moartea martirică. Capul i se rostogoli în praful străzii și își dădu Sufletul în mâinile Mântuitorului Iisus Hristos (Prel. d.O. M.P. 595).

NĂDEJDEA CREȘTINILOR MARTIRI FĂCEA PE PĂGÂNI SĂ SE CREȘTINEZE ȘI SĂ PRIMEASCĂ MOARTE DE MARTIR. Un ostaș păgân, anume Adrian, fu câștigat pentru creștinism prin lucrarea nădejdii creștine. Ostașul acesta, în floarea vârstei, avu ocazia să privească multe și

felurite persecuții grozave contra Creștinilor. Curios, el întrebă odată pe niște Creștini torturați de idolatri: „Ce așteptați și ce nădăjduiți voi în schimbul acestor groaznice chinuri pe care le suferiți cu atâta bărbăție, liniște și seninătate?" Martirii îi răspunseră: „Noi, Creștinii drept-credincioși, nădăjduim de la Dumnezeul nostru fericirea aceea foarte minunată, pe care El a promis-o adeseori (Ioan 14 *2-3;* Apc. 7; 21; 22). Nădăjduim acele bunătăți minunate pe care — după adeverirea Apostolului — niciun om de pe pământ nu le-a văzut, despre care urechea omenească încă n-a auzit și care încă n-au existat în inima vreunui om pământean, bunătăți foarte minunate pe care Dumnezeu le-a pregătit celor ce-L iubesc pe El în adevăr" (1 Cor. 29). Ostașul Adrian auzind cuvintele acestea, a rămas așa de pătruns de ele, încât se hotărî pentru a trece la Creștinism, deveni Creștin și înmulți numărul celor ce mureau pentru Hristos, încununându-se cu cununa muceniciei (O.M.P. 597).

NĂDEJDEA CREȘTINEASCĂ L-A FĂCUT PE ȘTEFAN CEL MARE BIRUITOR ÎN RĂZBOAIE. Odinioară oștirile marelui voievod Român Ștefan cel Mare, stăteau față în față cu oștirea dușmană a turcilor. Sultanul trimise un turc să spioneze și să-i vestească planul oștilor moldovenești. Toate mijloacele spionului trimis de sultan pentru a-și ajunge scopul, au rămas zadarnice. Spionul s-a întors la stăpânul său raportându-i că: „Un război contra lui Ștefan nu se va sfârși în folosul turcilor". „Cum se poate una ca asta?" — strigă furios sultanul și căpeteniile oștirilor turcești. „Iată cum — răspunse spionul — eu reușind a mă apropia până lângă cortul domnesc, am auzit pe voievodul Ștefan în sfatul său cu căpeteniile oștilor moldovenești, zicând hotărât: „Eu Ștefan, voievodul Moldovei, îmi voi încredința toate planurile mele lui Dumnezeu Celui Atotputernic. Toată nădejdea mea este la Domnul Dumnezeul cerului și al pământului. El va apuca sabia și va prinde armele pentru robul Său. Dacă dușmanii vor porni cu război contra Lui, îi va pedepsi pe dușmanii noștri, după nebunia lor". Nădejdea creștinească a viteazului voievod Român a oțelit pe Creștini, ajutindu-i a birui oștile păgâne, pe unii amestecându-i cu pământul pe care năvăliseră; iar pe alții aruncându-i înapoi de unde veniseră (O.M.P. 600).

NĂDEJDEA ÎN DUMNEZEU NE SCAPĂ DE FRICĂ. Poetul Byron zugrăvește un vifor de mare, înfățișând o corabie pe valuri. Te cutremuri la citire, când trăiești cu duhul în acea primejdie, în care era cu oamenii săi acea corabie agitată ca o minge pe valuri. Ea părea fără nădejde, menită pieirii. Dar pe când toți tremurau în groaza morții, un copil mergea în sus și în jos pe bord. Întrebat dacă nu are frică de moarte, el răspunse: „Eu nu am să mă tem de nimic, căci tatăl meu este la cârmă!"

Și noi nu ne vom teme în strâmtorările vieții, că avem un Tată, în mâinile Căruia este depusă soarta noastră; Tatăl din cer! Când corabia vieții noastre va fi aruncată viforelor, putem să zicem Acestui Tată: îngrijirea Ta ocârmuiește corabia, că Tu și în mare ai pus drum și o cărare printre valuri pentru a arăta că ai putere a mântui de toate primejdiile, chiar și când unul ar veni fără iscusință" (T.P. 202; Înț. Sol. 14 *3-5;* 15-18; comp. Eș. 13-74; 14 *10-31;* 33 *74).*

NĂDEJDEA ÎNVESELEȘTE PE MURIBUNZI. Un vânător rătăci printr-o pădure și pe când asculta, dorind să-și audă soții[250], deodată auzi un cântec vesel. Mergând în direcția de unde venea cântecul, văzu un lepros schilod, de pe care carnea cădea în bucăți. Căutând la el milos, îl întrebă, cum de cântă el atât de vesel într-o stare atât de tristă. Leprosul răspunse: „Nu am eu motiv să mă bucur? Uite, singurul perete ce mă mai desparte de Dumnezeu, acest trup ticălos, mereu cade și nu peste mult timp Sufletul meu va zbura la Mântuitorul!"

Așa trebuie să cugetăm și noi, „căci știm că de se va strica casa noastra cea pământească a cortului acestuia, avem zidire de la Dumnezeu, casă nefăcută de mână, veșnică în ceruri" (2 Cor. 5, *1*; T. P. 203).

Nădejdea, fie că privește la bunurile veșnice, fie că-i vorba de bunurile vieții acesteia vremelnice, este un nesecat izvor al moralei vieții creștinești și al feluritelor străduințe spre mai bine, în folosul binelui comun. Omul hotărât, energic, luminat, care duce la capăt ceea ce promite sau începe, este supranumit: „Om de nădejde" (Prel. d.M.C.I.o.c. pp. 2304; T.M.C. o.c. pp. 172192).

Păcatele care se opun nădejdii sunt următoarele:

a) Prea marea încredere în bunătatea lui Dumnezeu, a tot păcătui mereu că Dumnezeu îl iartă. De păcatul acesta a bolit reformatorul Luther, care îndemna pe prietenul său Malanchton să păcătuiască cât va putea ca să dea ocazie lui Dumnezeu a-l ierta, arătându-Și iubirea Sa către el.

---

250 Soț — (Pop.) Tovarăș, însoțitor; asociat

b) Prea marea încredere în sine, închipuindu-și că puterile sale îi sunt de ajuns în facerea binelui propriu și obștesc, fără ajutorul lui Dumnezeu.

c) Deznădejdea sau pierderea nădejdii creștine când cineva se crede așa de mult rău, păcătos și pierdut, încât Dumnezeu nu-l mai poate ierta. Păcatul acesta duce la sinucidere, ca pe Iuda Iscariotul, care s-a spânzurat, rămânând între cerul care nu-l vrea și pământul care-l respinge.

Mijlocul cel mai potrivit pentru întărirea și împrospătarea nădejdii, ca și a credinței, este rugăciunea stăruitoare (Iac. 5 *13;* Iuda 1 *20).* Rugăciunea stăruitoare, fierbinte, făcută în Duh și Adevăr, alimentarea serioasă cu Cuvântul lui Dumnezeu, care trebuie a locui bogat în noi (Cols. 3 16) este solia nădejdii, trimisă a mijloci la Dumnezeu fericirea veșnică — ținta cea mai de pe urmă a nădejdii. După cum credința fără fapte este moartă (Iac. 2 *26),* așa și nădejdea fără rugăciune, este amorțită. „Așijderea, nădejdea noastră se întărește prin cuminecarea cu înfricoșatele și preacuratele Taine, adică cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Mântuitorului Hristos, prin care El rămâne în noi, cum Singur adevărește: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, rămâne în Mine și Eu în el" (Ioan 6 *56;* M.O. p. II-a răsp. întreb. 2; 19).

Rugăciunea este ridicarea minții și voii noastre către Dumnezeu. Rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu. Deci, ori în ce vreme și-n orice loc stăm de vorbă cu Dumnezeu prin rugăciune, trebuie a alunga din gândul nostru orice grijă și a îndrepta toate puterile noastre spirituale numai la Dumnezeu. Cugetul să gândească la El, memoria sau ținerea de minte să lase atunci toate grijile pământești, „toată grija cea lumească acum să o lepădăm"; iar inima vorbind cu El să salte de bucurie și de dragoste înflăcărată. Cel ce iubește pe Dumnezeu, pururea stă de vorbă cu El, ca un tată, alungând din ființa sa orice gând pătimaș (F.o.c. Vol. I, pp. 74-94). Trebuie știut că numai a cugeta la Dumnezeu sau a crede, nu înseamnă adevărata credință și rugăciune, căci și demonii cred și cugetă la Dumnezeu, dar nu cred cum trebuie și de rugat nu se roagă.

Noi creștinii drept-credincioși — Păstori și păstoriți — însoțim rugăciunile noastre cu anumite semne văzute prin:

a) Facerea Semnului Sfintei Cruci drept pe fețele noastre.

b) Mătănii mici, adică închinăciuni cu plecarea adâncă a corpului până ce atingem pământul cu mâna dreaptă.

c) Mătănii mari, închinare până la pământ cu îndoirea genunchilor, prin care cinstim sau adorăm milostivirea Dumnezeiască.

d) Îngenuncherea la rugăciune, prin care mărturisim: pietatea, pocăința, micimea și smerenia noastră înaintea Atotputernicului Dumnezeu.

e) Prosternarea cu fața la pământ, prin care arătăm umilința noastră înaintea Bunului Dumnezeu. Așa, prosternați cu fețele la pământ, s-au rugat: Moise și Aaron (Num. 16 22), Iudita (Iudit 9 7), Mântuitorul în grădina Ghetsimani (Mt. 26 39).

f) Încrucișarea mâinilor pe piept, mărturisind ridicarea lăuntrică a inimii la Dumnezeu.

g) Ridicarea brațelor în sus după pilda lui Moise (Eș. 17 8-16), a aleșilor Bisericii Vechiului Testament (Ps. 62.5; 140 2; 3 Împ. 8 22; 2 Paral. 6 72), a Mântuitorului pe Tabor (Lc. 9 28-29); Sf. Ap. Pavel poruncește în epistola către fiul său spiritual Episcopul Timotei, ca: „Bărbații să se roage, ridicându-și mâinile curate" (1 Tim. 2 8). Așa cu mâinile ridicate se roagă și sfinții Liturghisitori în anumite vremi ale oficierii Dumnezeiești Liturghii.

Rugăciunile sunt de două feluri: particulare și comune sau publice.

Rugăciunea particulară este cea făcută de fiecare credincios, singur, sau împreună cu ai săi, sau cu alți credincioși, în orice loc, în orice timp, citită sau spusă pe de rost, după alcătuirea făcută în cărți de rugăciuni, ceaslov, acatistier... O astfel de rugăciune a făcut Mântuitorul pe calea dintre Betania și Ierusalim (Lc. 11 7). De asemenea Sf. Ap. Petru pe acoperișul casei din Iope (F. Ap. 10 *9),* vameșul în Templu (Lc. 18 *13),* Sf. Ap. Pavel și Sila în temniță (F. Ap. 16 *26)* și alți Sfinți în cursul vremilor.

Rugăciunea publică este cea făcută cu Preoții în comun în Sfintele Biserici, în procesiuni și în felurite locuri.

Rugăciunile sunt de trei feluri:

1) *Rugăciunea de laudă* este aceea prin care binecuvântăm, lăudăn pe Domnul și Dumnezeul nostru pentru mărirea Lui cea nemăsurată și pentru veșnica Lui Slavă. „În toate zilele bine Te voi cuvânta și voi lăuda Numele Tău în veac și în veacul veacului. Mare este Domnul și lăudat foarte și

măririi Lui nu este margine" (Ps. 144 2-4). Călătorul prin țări străine se minunează și laudă locurile frumoase pe care le întâlnește în cale, dar ce departe este frumusețea lumii văzute de strălucirea lui Dumnezeu! Îngerii, privind nemijlocit nesfârșita Lui Slavă, îl laudă și-L binecuvântează, cântând: „Sfânt! Sfânt! Sfânt!" (Is. 6 3). Așa au cântat laude Mântuitorului-Prunc, de curând născut la Betleem: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire" (Lc. 2 74). Îngerii privesc la Dumnezeu „față în față", cuprinși de uimire, iar rugăciunile lor se prefac într-o neîncetată cântare de laudă. A cânta laude lui Dumnezeu este îndeletnicirea cetățenilor cerului (Apc. 4 8-11), dar și noi pe pământ, cunoscând Slava lui Dumnezeu, din cele zidite și din descoperire, suntem datori mai întâi să lăudăm pe Dumnezeu în rugăciunile noastre. Drept aceea, Biserica laudă necontenit pe Dumnezeu. Cântările ei: Trisaghionul.-.. Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot... doxologiile slujite la felurite împrejurări, sunt pline de laude aduse lui Dumnezeu. Tot cântare de laudă este și cântarea Maicii Domnului: „Mărește Suflete al meu pe Domnul..." (Lc. 1 47).

2) *Rugăciunea de mulțumire* este aceea prin care arătăm că ne aducem aminte cu mulțumire și cu dragoste de toate binefacerile primite de la Dumnezeu. Dumnezeu ne cere să-I fim mulțumitori pentru toate bunătățile. Aceasta se vede și din cuvintele Sf. Ap. Pavel: „Neîncetat vă rugați, în toate mulțumiți, căci aceasta este voia lui Dumnezeu în Hristos Iisus spre voi" (1 Tes. 5 17-18). Rugăciunea lui Noe la ieșirea din corabie, a fost de mulțumire (Fac. 8 20). Asemenea și a vechiului Israel la ieșirea din Egipt (Eș. 15 1-21). Dumnezeu adeseori face a înceta bunătățile Sale, pentru cei ce nu știu să le prețuiască și nu-I mulțumesc niciodată. Din pricina aceasta, în loc de bunătăți, vin asupra noastră necazuri.

3) *Rugăciunea de cerere* este aceea prin care cerem de la Dumnezeu tot ce ne trebuie pentru viața noastră, sau aceea prin care îl rugăm „să ierte păcatele noastre, ca să ne izbăvească de pedeapsă și să reverse asupra noastră Harul Lui cel Sfânt, atât în Suflet cât și în trup" (M.O. p. II, răsp. întreb. 5). Dumnezeu voiește să-I cerem tot ce ne trebuie; căci fără de rugăminte El nu dă nimic (Iac. 4 2). Dumnezeu vrea să-L rugăm cu stăruință; vrea nu numai să-L rugăm, ci chiar să-L silim, spune Sf..Grigore Dialogul. Negreșit, Dumnezeu știe toate nevoile noastre (Mt. 6 32) și ar putea să ni le împlinească fără cerere din partea noastră; dar El voiește să-L rugăm, ca nu cumva să socotim bunătățile Sale a fi niște lucruri cu care El ne-ar fi dator; ci ca pe niște binefaceri, pentru care să-I fim mulțumitori din inimă, cu umilință și dragoste. Rugăciunea Mântuitorului din grădina Ghetsimani și de pe Cruce; a Sf. Arhidiacon și Mucenic Ștefan în clipa în care era ucis cu pietre (F. Ap. 7 59-60); a Creștinilor care se rugau pentru liberarea din temniță a Sf. Ap. Petru (F. Ap. 12 5), a Sfinților Apostoli în corabia învăluită de furtună (Mt. 8 25) și altele, sunt rugăciuni pilduitoare de cerere. (Vezi și pp. 265-275, din această carte).

Pe lângă cele de mai sus, rugăciunea împăratului David: „Miluiește-mă Dumnezeule..." (Ps. 50), este rugăciunea pentru iertarea păcatelor, este rugăciunea de îndurarea lui Dumnezeu și de pocăință. Acest psalm se rostește și la slujba pentru Sfânta Spovedanie.

Trebuie a ne ruga la feluritele trebuințe:

a) La culcare și la sculare (Dan. *6 11; 9 3, 20-23;* Ps. 54 *17;* 87 1).

b) La ieșirea și intrarea în casă (2 Lege 6 7).

c) La începerea și lăsarea lucrului (Ioan 5 17; 2 Tes. 3 10; Ioan 15 4-5; 14 11-13; 16 23).

d) La plecarea în călătorie (Fac. 37-50; Lc. 24 13-53; Fac. 22; 24; Tobit 2-12).

e) La felurite pericole. Patriarhul Iacob, îngrozit de fratele său Isav, s-a rugat lui Dumnezeu și s-a salvat (Fac. 32 9-12; 35 3). Moise văzându-se pe sine și poporul primejduit, s-a rugat Domnului și s-au mântuit (Eș. 5 22-23; 22 23; 2 Împ. 22 4-7). Împăratul Ezechia s-a rugat în pericole și s-a mântuit (2 Paral. 32 1-26).,

f) Când ne simțim atrași deosebit la rugăciune (Mt. 14 23; 26 41; 11 1; Lc. 22 40; F. Ap. 9 11)

g) În nevoi, Dumnezeu ne îndeamnă a ne ruga, zicând: „Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului tău și Eu te voi scoate și tu Mă vei proslăvi" (Ps. 49 16). Apostolii s-au rugat în corabie fiind amenințați de furtună (Mt. 8 24-25; 14 30) și Creștinii s-au rugat pentru Sf. Ap. Petru când acesta era în temniță (F. Ap. 12 5).

h) În ispite, Mântuitorul ne poruncește să ne rugăm, zicând: „Privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită" (Mc. 26 41); iar Apostolul ne îndeamnă a ne oțeli în lupta cu ispitele prin trezvie,

rugăciuni și răbdare, pentru a le birui și a ne încununa (Efs. 6 18-20; Cols. 4 7-2; 1 Petru 5 5-11; Iac. 1 2-4, *7*2; Apc. 13 8-18; 14 72).

i) Orice întreprinderi sau lucrări însemnate, le începem cu rugăciune: „Cere de la El (Domnul) ca să îndrepte căile tale", zice Tobit (Tobit 4 19). Iisus Hristos S-a rugat înainte și după ce și-a ales Apostolii (Lc. 6 72), înainte de învierea lui Lazăr (Ioan 11 41) și înainte de Sfintele Sale Patimi, în grădina Ghetsimani (Lc. 22 41 42). Sfinții Apostoli s-au rugat înainte de alegerea lui Matia (F. Ap. I 24) și Sf. Ap. Petru înainte de a învia pe Tavita (F. Ap. 9 40). Fericitul Ieronim cere încă și mai mult: „Când ieșim din casă — zice el — să ne înarmăm cu rugăciunea și când ne-am înapoiat să ne rugăm înainte de a sta jos".

j) În tot locul: „În tot locul stăpânirii Lui, binecuvântează Suflete al meu pe Domnul" (Ps. 102 *22).* „În tot locul se aduce tămâie Numelui Meu" (Mal. 1 *11).* Mântuitorul Se ruga în Templu și în sinagogă, în loc pustiu și în munți, în foișor și în grădina Ghetsimani, în alte locuri și pe Cruce, Iacob Patriarhul își făcea rugăciunea pe câmp, Daniel Prorocul în groapa cu lei, Sfinții Apostoli Petru și Sila în temniță, culcați și încătușați în lanțuri, unde au zguduit închisoarea din temelii (F. Ap. 16 25-26). Dumnezeu primește să I se grăiască în tot locul (F. Ap. 17 24), după cum amintește Mântuitorul femeii Samarinence (Ioan 4 23). Deci, ne putem ruga oriunde. Dumnezeu nu ține seama de niciun fel de loc, pentru că El cere doar inimă cucernică.

l) Locul cel mai hotărât și mai ales pentru rugăciuni este Sf. Biserică sau Casa lui Dumnezeu. „Casa Mea, Casă de rugăciune se va chema..." (Mt. 21 *13).*

Foloasele rugăciunii sunt multe și variate. Fericitul Augustin ne spune că rugăciunea este cheia vistieriei Darurilor Dumnezeiești, încât de la Dumnezeu poți dobândi orice lucru bun prin rugăciune. Însuși Mântuitorul făgăduiește acest lucru, când zice: „Toate câte veți cere în rugăciune, crezând, veți lua" (Mt. 21 22). Și iarăși: „Cereți și vi se va da vouă" (Mt. 7 7). Așadar, când ne aflăm în strâmtorare, să alergăm la sprijinul lui Dumnezeu; că El ne va ajuta, așa cum a ajutat pe Sfinții Apostoli în timpul furtunii de pe mare (Lc. 8 *24).* De aceea, cel ce se îndărătnicește și nu vrea să roage pe Dumnezeu în primejdie, nu are drept să se plângă.

Dumnezeu nu împlinește totdeauna și numaidecât rugăciunea noastră. Monica, mama fericitului Augustin, s-a rugat 18 ani la Dumnezeu pentru întoarcerea fiului ei la Hristos. Dumnezeu Se lasă de multe ori rugat, pentru ca rugăciunea noastră să fie făcută cu tot dinadinsul, dându-ne prilej să cinstim după cuviință darurile primite. Deci, de voim cu adevărat să ni se împlinească rugăciunea, să ne rugăm cu atât mai mare stăruință și căldură, cu cât Dumnezeu întârzie cu împlinirea cererii noastre. Așa făcu Hananianca. Cu cât Mântuitorul n-o asculta, o distanța, o îndepărta, ea mai fierbinte se ruga, până ce a fost ascultată și fiica îndrăcită i s-a vindecat (Mt. 15 *21-28).* Așa a făcut orbul din Ierihon: cu cât Mântuitorul Se făcea că nu-i ia în seamă rugăciunea, cu atât el striga mai tare: „Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă", până ce a fost vindecat de orbirea sa (Lc. 18 *38).*

SĂ NE RUGĂM. A trecut umbra legii vechi și a venit Legea Darului. Au încetat jertfirile animalice. Numai o unică jertfă s-a legiuit, Jertfa cea fără de sânge, jertfa laudei, a mântuirii și a rugăciunii, Jertfa Trupului și Sângelui Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Prin aceasta lăudăm, binecuvântăm, ne închinăm, slăvim, mulțumim, slujim și ne rugăm Dumnezeului nostru. A venit Harul, a venit Mântuitorul lumii, Care prin cuvânt a legiuit lucrul rugăciunii: „Privegheați și vă rugați ca să nu cădeți în ispită" (Mt. 26 *41).* El ne învață împreună chipul rugăciunii! „Tu când te rogi, intră în cămara ta și încuind ușa ta, roagă-te Tatălui tău în ascuns" (Mt. 6 *6)* și cuvintele rugăciunii: „Tatăl nostru Carele ești în ceruri...". Pentru a ne îndemna la rugăciune, El însuși S-a rugat, deși ca Dumnezeu ce era nu avea trebuință de rugăciune, astfel, uneori numai Singur suindu-Se în munte, S-a rugat, alteori în alt loc oarecare S-a rugat, alteori în Betania, alteori mergând puțin, Se prosterna cu Fața la pământ, alteori își pleca genunchii la pământ. De asemenea în vremea Patimii Sale, ridicându-Și ochii Săi la cer, S-a rugat și când era spânzurat pe lemnul Crucii: „Părinte — a zis — iartă-le lor..." (Lc. 23 *34).* Încă și în ultima clipă a vieții Sale pământești S-a rugat: „Părinte, în mâinile Tale încredințez Duhul Meu", după care Și-a dat Sufletul. Acestea toate au suit datoria rugăciunii, încât aceasta, însoțită de dreapta credință și faptele bune, desăvârșește toată datoria cea creștinească.

Mulți nu bagă seamă de datorie, dar la datorie să adauge și trebuința rugăciunii. În vremea necazului și a primejdiilor unde înălțăm mâinile noastre? La cer. La fiecare neputință și ticăloșie, unde ridicăm ochii? La cer. În vremea nevoii pe cine chemăm? Pe Dumnezeu. Și ce strigăm? Doamne, mântuiește-mă! De crezi cu adevărat și faci faptă bună, fiindcă niciun lucru bun nu poți să

faci fără de Dumnezeu, pentru că El este Cel ce și pe voința ta o împuternicește și pe lucrarea ta o sporește, ai absolută trebuință ca să-L rogi pe El să așeze picioarele tale pe piatra dreptei credințe și a faptei bune și să îndrepteze pașii tăi în calea lucrării bune. De zaci în adâncurile păcatului — fiindcă nimeni altul, fără numai Unul Dumnezeu poate să te scoale pe tine — se cuvine ție să alergi la El și să ceri mila Lui. Fără de rugăciune, nici iertarea păcatelor nu dobândim, nici Taine nu săvârșim, nici de ajutorul și Darul lui Dumnezeu nu ne învrednicim... (K.E.D. o.c. pp. 142-3).

RUGĂCIUNILE FOLOSESC MULT ȘI PE PĂCĂTOȘI. Prin rugăciune păcătosul câștigă iertarea și din păcătos ajunge drept. Tâlharul răstignit împreună cu Hristos numai atât a rugat pe Mântuitorul: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni în împărăția Ta" (Lc. 23 *42)* și Hristos l-a iertat. Căindu-se, vameșul a rostit numai aceste cinci cuvinte: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului" și s-a întors îndreptat la casa sa (Lc. 18 13); iar împăratul David, mustrat fiind pentru păcat de Natan, a grăit: „Păcătuit-am Domnului" și Domnul l-a iertat (2 Împ. 12 12-13). Cel ce se așterne la rugăciune — zice feric. Augustin — pune capăt păcatului; iar cel ce pune capăt rugăciunii, începe a păcătui".

Rugăciunea face dintr-un păcătos un drept, pentru că prin ea se câștigă darul pocăinței și al întoarcerii la Dumnezeu. Pământul cu cât se apropie mai mult de soare, cu atât primește mai multă lumină și căldură; iar noi, cu cât ne apropiem mai mult de Iisus Hristos prin rugăciune, cu atât dobândim mai multă lumină și putere. Rugăciunea coboară asupra noastră Duhul Sfânt și luminează cele dinăuntru ale noastre. Această lumină s-a lăsat văzută în afară de mulți Sfinți, în timpul rugăciunii. De pildă, fața lui Moise strălucea de lumină când s-a pogorât de pe munte, unde grăise cu Dumnezeu (Eș. 34 *29-30);* iar Sf. Simeon noul teolog (†1022), se arăta uneori, în timpul rugăciunii, înconjurat de o lumină strălucitoare, care-i pătrundea în chip uimitor carnea și mădularele. Rugăciunea pătrunde Sufletul ca o rouă cerească, care-l însuflețește și împrospătează, așa, precum plantele răcorite noaptea de rouă dobândesc puteri noi. Deci, rugăciunea este folositoare nu numai pentru cel ce trăiește după voia lui Dumnezeu, ci și pentru cel ce se zbate să părăsească drumul pierzării.

Rugăciunile folosesc mult și pe drepți, pentru că îi ocrotește și-i ferește de ispita păcatului. Ispita este lucrul diavolului. Ea întunecă mintea și slăbește voința. Rugăciunea, dimpotrivă, alungă ispitele, luminează mintea și întărește voința: „Rugăciunea — zice Sf. Ioan Gură de Aur — lucrează ca apa asupra focului; este ca o ancoră de mântuire pentru Sufletul în primejdie să se înece. Demonii văzându-ne stând la rugăciune fug repede, ca hoții ce dau cu ochii de soldați cu săbiile scoase. Cel drept ajunge prin rugăciune la viață foarte îmbunătățită. Cel ce se roagă bine, știe să trăiască cinstit" (Om. II-a despre Ana). „Cine se aseamănă se adună... dar și cine se adună (cei răi cu cei buni, urmându-le credința și viețuirea creștinească, se fac buni până la o desăvârșită asemănare) se aseamănă" — grăiește înțelepciunea poporului, iar cel ce grăiește necontenit cu Dumnezeu, oglindește în el desăvârșirea. Deci, rugăciunea alungă ispitele fiindcă este pavăza de care se frâng săgețile aprinse ale vrăjmașului.

Rugăciunile, pentru a fi primite la Dumnezeu, trebuie făcute în duh și adevăr (Ioan 4 *23-24),* în Numele Mântuitorului nostru Iisus Hristos (Ioan 16 *23),* cu mintea întreagă și evlavie (Is. Sir. 18 *23;* Eș. 3 5), cu stăruință (Lc. 11 *5-13;* 18 2-7; Mt. 15 *23-28;* Lc. 18 *35-39;* Iudit 7-9; 4 Împ. 18; 19; 2 Paral. 32; Is. 37), cu inimă curată (Ps. 50 11; Ioan 9 *31;* Lc. 18 *13),* cu supunere la voia lui Dumnezeu și zdrobirea inimii (Ps. 50; 38 17; Is. Sir. 35 *18;* Dan. *18),* cu toată încrederea fiească (Lc. 112; Mt. 21 22; F. Ap. 10 2).

Rugăciunile se fac: dimineața, la amiază și seara, unii fac zilnic cele „Șapte Laude", dar noi trebuie a ne ruga întotdeauna. „Vorbește lui Dumnezeu multe — zice Sf. Efrem Sirul — și oamenilor puține. Când întinzi mâna la lucru, gura să cânte, mintea să se roage, psalmul să-ți fie în gură neîncetat, că: Dumnezeu numindu-Se izgonește pe draci și sfințește pe cântătorul de psalmi...".

Dimineața, la scularea din somn, să ne rugăm lui Dumnezeu mulțumindu-I că ne-a ocrotit peste noapte; apoi să-l rugăm să ne păzească și în timpul zilei de toată reaua întâmplare și de păcat și să binecuvânteze munca ce urmează să o facem. Dimineața, îndată ce ne-am sculat din pat, pe nemâncate, să facem rugăciunea stând în picioare sau în genunchi, după cum ne vine mai bine; o începem cu trei mătănii mari și mai facem mătănii mari și când ne rugăm pentru părinți, frați, etc....Ziua este ca o viață în prescurtare: dimineața e nașterea și copilăria; primele ceasuri ale zilei e tinerețea; amiaza și după-amiaza e bărbăția, care se apleacă puțin câte puțin, până ce cade seara peste anii încărunțiți ai bătrâneții zilei. Când mă trezesc din somn e ca și cum aș fi ieșit din noianul

somnului printr-o nouă zidire și încep viața pentru o altă zi. Cea dintâi clipă a acestui nou început, creștinul o închină lui Dumnezeu, cerându-I binecuvântare.

Israeliții în pustie aflau mana numai dimineața, înainte de răsăritul soarelui, iar noi dobândim binecuvântarea lui Dumnezeu, de ne vom ruga Lui, dimineața la răsăritul soarelui (Înț. Sol. 16 *28).* Dimineața e timpul cel mai prielnic pentru rugăciune. „Dimineața vei auzi glasul meu" (Ps..5 *3),* adică glasul rugăciunii de dimineață, pe care trebuie să-l facem auzit (Ioan 5 *30),* de îndată ce ne sculăm din somn. „Înainte de a vă spăla, curățiți-vă inimile alergând la rugăciune" — îndeamnă Sf. Ioan Gură de Aur pe ascultătorii săi (Om. la Ps. 5, p. 546).

La amiază. Un păgân, împăratul Filip al Macedoniei, pusese pe un rob să-i spună în fiecare dimineață: „Filipe, amintește-ți că ești om!" A fi om, nu după înțelesul păgân, ci după credința ce-o mărturisești, adică creștin, înseamnă că trebuie să-ți aduci aminte că sosește sorocul de la amiază, ora douăzprezece: ora în care Iisus a fost răstignit pe Cruce; oprește-te, contenește-ți tot zbuciumul. Dacă la această oră ești atât de cuprins de nevoile vieții, încât vremea nu-ți îngăduie să stai mai mult de vorbă cu Dumnezeu, o rugăciune, scurtă, făcută din inimă, cu toată căldura, să răscumpere graba și lipsa unei rugăciuni mai îndelungate.

Seara să mulțumim lui Dumnezeu pentru bunătățile primite în timpul zilei, rugându-L să ne ierte greșelile făcute peste zi și să ne ocrotească și în timpul nopții. Mântuitorul prelungea adesea rugăciunea de seară până târziu în noapte.

Moartea își trimite solia de cele mai multe ori noaptea, ca să cheme la Divanul de Judecată al lui Dumnezeu; de aceea rugăciunea de seară grăiește în adevăr despre moartea zilei, dar și despre cele ale morții noastre. Astfel, rugăciunea de seară e prilejul de cercetare a cugetului pentru ajungerea la o desăvârșită pocăință. Să se cerceteze tot creștinul în fiecare seară nu numai de câștigul material de peste zi, ci și de cum s-a îngrijit de folosul Sufletului său.

Înainte și după-amiază să mulțumim lui Dumnezeu pentru hrana pe care El ne-a dat-o și să-L rugăm să ne ferească de păcatul îmbuibării. Mântuitorul mulțumește Părintelui Ceresc înainte și după masă (Mt. 15 *36).* Daniel în groapa cu lei a mulțumit îndată pentru hrana ce i s-a trimis prin Îngeri. „Când vei mânca și te vei sătura — zice Moise — ia aminte de tine să nu se ademenească inima ta și să uiți pe Dumnezeu" (2 Lege 11 11-12).

Rugăciunea înlăcrimată
Dintr-o inimă curată
Către Tatăl Cel din ceruri
Când ea este înălțată,
Totdeauna-i auzită,
Totdeauna-i ascultată!

CEI CE NU SE ROAGĂ: BOLESC, SLĂBESC, SE MORTIFICĂ, MOR ÎNDOIT. Cei ce nu se roagă, cad ușor în păcat și nu pot a se mântui. Cei ce nu se roagă, nu au nicio putere în lupta cu ispitele. Ei sunt ca un ostaș fără armă, ca o pasăre fără aripi, ca o mașină fără aburi, ca o trestie care se pleacă încotro bate vântul. Cei ce nu se roagă sunt asemenea dobitoacelor, sunt niște morți în morminte umblătoare (Mt. 8 22; Lc. 9 *60;* 15 *24, 32;* Efs. 2 7; *5 14;* 1 Tim. 5 *6;* Apc. 3 7), sunt morți gata, sunt ca un pește pe uscat — zice Sf. Ioan Gură de Aur — ca un om care nu primește nicio hrană. Dacă Mântuitorul a petrecut nopți întregi în rugăciune, „noi ce trebuie să facem ca să ne mântuim?" — întreabă Sf. Ambrozie al Mediolanului. Ne spune chiar Mântuitorul ce să facem: Să stăruim în rugăciune (Mt. 26 *41;* Lc. 11 5-*13;* 18 *1-8;* 21 *36).* La rugăciuni stăruitoare ne îndeamnă și Apostolul, zicând: „Neîncetat vă rugați..." (1 Tes. 5 77-25; comp. F. Ap. 10 2; Efs. 6 *18;* Iac. 5 17-18).

De la Dumnezeu poți cere
Tot ce vrei, să-ți fie bine.
Dar isprava faptei bune.
Cere-o numai de la tine.

ÎN RUGĂCIUNI SĂ CEREM CE NE FOLOSEȘTE, NU CE NE PRIMEJDUIEȘTE. „Căutați — zice Mântuitorul — mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și acestea toate (adică mâncarea, băutura și îmbrăcămintea) se vor adăuga vouă" (Mt. 6 *33).* Sau, cu alte cuvinte: „În rugăciunile voastre cereți bunătățile cerești și foarte însemnate, ca primindu-le drept cerești, să moșteniți Împărăția Cerurilor, ca primindu-le drept însemnate, să vă bucurați de cele mai mari bunătăți; iar bunătățile pământului, mici, de care aveți trebuință din pricina nevoilor trupești, Tatăl

nostru vi le va adăuga pe măsura trebuințelor" (Origen, *14* 2). „Cereți bunătățile viitoare — zice Sf. Ioan Gură de Aur — și veți primi și bunătățile de acum. Nu doriți lucrurile de aici, că le veți avea negreșit" (Om. 22 la Mt.). Cel ce caută bunătăți cerești, dobândește negreșit și pe cele pământești. Împăratul Solomon a cerut înțelepciune, spre a cârmui bine poporul lui Israel, iar Dumnezeu i-a dat nu numai înțelepciune, ci și prisos de bunătăți pământești (3 Împ. 3 *7-13).* Deci, trebuie să ne rugăm pentru cele trebuincioase vieții, atât pentru noi, cât și pentru alții, dar să ținem seama ca nu cumva să cerem lucruri care să privească relele noastre înclinări, că Dumnezeu nu ascultă asemenea rugăciuni (Iac. 4 *3).* Cine cere lui Dumnezeu bogăție, dregătorii, slavă deșartă, ori altele de acestea, nu caută mărirea lui Dumnezeu, ci lucruri trecătoare; acela înjosește pe Dumnezeu, Domnul și Stăpânul, la treapta de slujitor al poftelor lui, al zgârceniei lui, al vieții lui desfrânate. Așadar, cum ar putea să-l asculte Dumnezeu? (Sf. I. Hrisostom, Om. 19 la Mt.). Să nu cerem de la Dumnezeu ce vrem noi, ci ce vrea El... (Spic. ad. și prel. d.I.C.O. ce. pp. 202-223).

Acum, după ce am vorbit și am văzut ce este credința și nădejdea, să înaintăm cu ajutorul lui Dumnezeu și să vedem ce este dragostea.

349) Nu m-am silit a aprinde în mine focul dragostei Sfinte?

TEOLOGALA VIRTUTE A DRAGOSTEI. Dragostea sau iubirea adevărată, sfântă, înflăcărată, sinceră... este a treia strălucită virtute teologică, absolut necesară tuturor creștinilor și binelui comun. Virtutea aceasta a dragostei de Dumnezeu este adeverită de însuși Mântuitorul ca cea mai însemnată dintre toate, zicând: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot Sufletul tău, cu tot cugetul tău și cu toată puterea ta. Aceasta este marea și cea dintâi poruncă" (Mt. 22 *37;* Mc. 12 30; Lc 10 *27-28; 2 Lege* 6 5; 10 *12;* 30 *6).*

Prin dragoste ne îndreptăm tot Sufletul spre Dumnezeu și căutăm să ne unim cu El, să ne contopim cu El. Simțirea aceasta este tot ce poate fi mai înalt și mai frumos. Ea depășește cu mult orice fel de dragoste omenească îndreptată către semenii noștri și pătrunde în Suflet până în adâncul lui, făcându-l în stare de orice jertfe, cum spune Sf. Ap. Pavel: „Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foamea, sau golătatea, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: „Pentru tine suntem omorâți în toată ziua, socotitu-ne-am ca niște oi rânduite spre junghiere. Dar toate acestea le biruim cu puterea Celui ce ne-a iubit. Sunt însă încredințat că nici moartea, nici viața, nici Îngerii, nici Începătoriile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncimea, nici altă făptură oarecare, nu poate să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu cea în Hristos Iisus, Domnul nostru" (Rom. 8 *35*-39*).* Mânați de această nețărmurită dragoste către Dumnezeu, Sfinții și Martirii Creștini nu s-au dat înapoi nici chiar de la moarte, atunci când li se cerea să se lipsească de cel mai mare bun al vieții lor: dragostea de Dumnezeu, pe care o puneau mai presus de dragostea de părinți, de copii, rude, prieteni, etc.

SFÂNTA PERPETUA IUBEȘTE PE DUMNEZEU MAI PRESUS DE ORICE DIN LUMEA ACEASTA! O măreață pildă de iubire către Dumnezeu ne dă Sf. Perpetua. Ea trăia în căsătorie fericită și tocmai era mama unui copil, când fu pârâtă la guvernatorul păgân din Cartagina că ar fi creștină. Pe vremea aceea însă aceasta era o crimă vrednică de moarte. Pentru aceasta, păgânul dădu poruncă să fie aruncată numaidecât în închisoare. Atunci se duse la ea în închisoare bătrânul ei tată, care era păgân și o rugă chiar în genunchi, să nu-i facă lui și familiei lui rușinea de a se declara creștină. Perpetua știa bine ce era ea datoare ca fiică tatălui ei și ca creștină Mântuitorului ei. De aceea declară tatălui ei, cu respect și după cuviință, dar hotărât: „Creștină sunt... sunt creștină tată și Dumnezeul nostru, Hristos, zice: «Cine iubește pe tată mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine»„. El plecă nemângâiat și aduse pe mama. Amândoi întrebuințează toate mijloacele pe care le pot întrebuința un tată și o mamă, pentru a zdruncina hotărârea în copilul lor: rugăminți, făgăduieli, lacrimi, apel la iubirea de tată și de mamă care i s-au arătat din copilărie, la cinstea familiei, la durerea și mâhnirea pe care le-ar produce-o osândirea ei la moarte. Dar Perpetua rămase statornică și repetă: „Sunt creștină, iubiți părinți și Mântuitorul nostru spune: «Cine iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu e vrednic de Mine! »„ Ei bine, dânșii s-au dus și s-au înapoiat a treia oară cu cea mai grea ispită pentru Perpetua; i-au adus copilul ei, în vârstă numai de câteva luni, i l-au pus la inimă și apoi au început a asalta (a căuta să învingă) inima ei de mamă ca să nu se arate atât de crudă și să-și părăsească copilul, care n-ar putea trăi fără ea și ar trebui să moară. Aceasta era o grea încercare pe care Perpetua o avea de trecut, dar pe care ea totuși a biruit-o. Cu toată iubirea de mamă a strâns în brațe copilul ei gingaș și fără ajutor, apoi plină de curaj și cu tărie, l-a dat înapoi părinților ei și a spus

pentru a treia oară: „Sunt creștină iubiți părinți și Dumnezeul și Mântuitorul meu spune: «Cine iubește pe tată sau pe mamă, pe fiu sau pe fiică, mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine»„. Ce asalt greu era însă acesta asupra unei inimi creștinești! Ceea ce o îndurera mai cu seamă, era, că bătrânul ei tată, pe când o ruga în genunchi să se lepede de Creștinism, a fost lovit de un paznic cu un băț peste cap, de i-a dat sângele. Dar Perpetua rămase tare. Ea știa bine că Acela Căruia ea, o dată cu viața ei, îi jertfise toate, îi va răsplăti însutit. Iubirea ei către Dumnezeu a biruit iubirea către copil, către părinți, către întreaga familie, către toate bunurile. Aceasta este iubirea către Dumnezeu mai presus de orice... (C.T.M. o.c. pp. 374-5).

Iubirea crează totul ,
Înflorește minunat,
Rodul ei rămâne veșnic,
Nu se pierde niciodată!

DRAGOSTEA DE DUMNEZEU E MAI PRESUS DE CREDINŢĂ ȘI NĂDEJDE. De ce? Pentru că merge mai departe decât ele, merge la infinit. Prin credință, credinciosul primește și-și însușește adevărurile mântuitoare descoperite de Dumnezeu și propovăduite de Sfânta noastră Biserică Ortodoxă; prin nădejde așteaptă cu deplină încredere ca Dumnezeu să aducă la îndeplinire tot ce i-a făgăduit pentru mântuirea sa, prin dragoste însă, el intră în cea mai strânsă comuniune de viață cu Dumnezeu, îl îmbrățișează cu toate puterile Sufletului său și-I împlinește voia Sa cea atotsfântă, precum citim în Sf. Scriptură: „Dumnezeu este dragoste și cel ce petrece în dragoste, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el” (1 Ioan 4 *16).*

Credința adevărată ne face să cunoaștem pe Dumnezeu. Prin adevărata nădejde tindem mereu către El. Prin dragoste adevărată însă, ne apropiem de Dumnezeu, ne unim cu El, ne vedem pătrunși și înflăcărați de Ființa lui Dumnezeu, ne silim a vieții îngerește deși suntem încă în trup. Deosebirea dintre primele două virtuți și dragostea de Dumnezeu, e cam aceea dintre dorință și înfăptuire. Dragostea, în înțeles mai larg, este tinderea omului spre tot ce e bun și frumos sau vrednic de dorit. Această năzuință este sădită de Însuși Dumnezeu în firea omului, la creare și de aceea se numește dragoste firească. În temeiul acestei năzuințe omul tinde din fire spre Dumnezeu, Creatorul și Susținătorul său, socotindu-L bunul său cel mai mare.

Dar cum, prin păcatul strămoșesc, firea omului a fost slăbită în puterile ei, apoi numai cu dragostea firească omul nu poate lucra nimic pentru mântuirea sa, cum adeverește însuși Mântuitorul, zicând: „Fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15 *5).* De aceea pentru mântuirea sa, creștinul are neapărată trebuință de dragoste, care să lucreze cu putere de sus, adică de dragoste suprafirească, de dragoste creștină, sau de dragoste ca virtute religioasă. Dragostea creștină este puterea Dumnezeiască revărsată prin Sfântă Taină a Botezului în Sufletul creștinului, prin care acesta are năzuința adâncă și curată către Dumnezeu, bunul său cel mai înalt, dorește din toate puterile Sufletului unirea cu El și are voința hotărâtă de a împlini voia Lui atotsfântă, jertfind, în caz de nevoie, orice bun pământesc. Dragostea creștină este de la Dumnezeu (1 Ioan 4 7) și este dată omului în dar, precum spune Sf. Ap. Pavel: „Dragostea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt, Cel ce S-a dat nouă” (Rom. 5 *5).*

Dragostea este cea mai mare virtute, am putea spune chiar singura virtute a creștinului, fiindcă toate celelalte virtuți trăiesc cu adevărat și rodesc binefăcător în viața creștinului numai când sunt luminate și încălzite de căldura arzătoare a dragostei. Adevărul acesta îl arată atât de minunat Sf. Ap. Pavel în acel pe drept numit: „Imn al dragostei creștine”, zicând: „De aș grăi în limbi omenești și îngerești, iar dragostea nu am, făcutu-m-am aramă[251] sunătoare și chimval răsunător. De aș avea prorocia și de aș ști toate tainele și toată știința și de aș avea toată credința, încât să mut și munții, iar dragostea nu am, nimic nu sunt. Și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupul meu să-l ardă și dragoste nu am, niciun folos nu-mi este... Acum rămâne: credința, nădejdea, dragostea, acestea trei; iar mai mare dintre acestea este dragostea” (1 Cor. 13” *1-3, 13).*

Deci, dragostea este mai presus de toată știința și cunoștința, este mai mare chiar decât celelalte două virtuți religioase: credința și nădejdea. Fără puterea dragostei, credința slăbește, căci credința „lucrează prin dragoste” (Gal. 5 *6);* iar nădejdea fără dragoste se ofilește și scade mereu. Dragostea este cea mai mare decât celelalte virtuți:

[251] Aramă – Cupru; Obiect făcut din cupru; (în figurat de stil) – clopot, tun, monedă,etc.

1) *Prin izvorul ei,* care este Dumnezeu. Căci Dumnezeu, fiind El însuși „dragoste” (1 Ioan 4 *8),* din nemărginită dragoste a creat lumea cu toate făpturile din ea și astfel dragostea s-a arătat mai întâi în lume și sălășluiește în Sufletul omului de la început;

2) *Prin roadele și puterea ei,* căci „dragostea este împlinirea legii” (Rom. 13 70) și

3) *Prin durata ei.* Credința și nădejdea lucrează numai în viața aceasta pământească.

În viața de după moarte însă ele vor fi împlinite, căci creștinul nu va mai avea nevoie să creadă în Dumnezeu, pentru că îl va vedea, nici să nădăjduiască în El, pentru că îl va avea. Dragostea însă rămâne și atunci: ea „nu piere niciodată” (1 Cor. 13 *8),* este veșnică, fiindcă însuși Dumnezeu Cel veșnic este dragoste... (I.C.O. o.c. pp. 345-7).

Iubirea
Poţi pământu-n mâini să ţii,
Poţi să mori şi poţi să-nvii,
Poţi om mare ca să fii
Şi stăpân pe fire!
Poţi să scazi şi poţi să creşti.
Poţi vorbi în limbi cereşti,
Dar să știi, nimic nu eşti
Dacă n-ai iubire!

Poţi să știi să scapi de rele
Poţi să știi să numeri stele
Şi din lume toate cele
Să le ai în ştire!
Eşti un clopot de aramă
Un tun groaznic ce dărâmă
Şi-o mânie ce sfărâmă
Dacă n-ai iubire!

De-ai avea toata ştiinţa
De sub cer, toată credinţa
Cât să muţi la munţi fiinţa
Numai c-o zâmbire.
Nu eşti faclă, nici suspin,
Nici durere, nici alin
Eşti ca cel mai aspru spin
Dacă n-ai iubire!

De ţi-ai da averea toată
Pentru cei lipsiţi din gloată
Corpu-ţi fie-ntins pe roată
Ori adus jertfire
Nu eşti nici măcar pitic
Eşti sub stele cel mai mic
Eşti nimic, nimic, nimic
Dacă n-ai iubire!

DUMNEZEU ESTE DRAGOSTE. Într-o Biserică, deasupra Altarului erau scrise cu litere mari: „Dumnezeu este dragoste”. Un om, cam amețit de băutură, într-o seară intră acolo, fiind ușa descuiată. Când a împins ușa și a putut privi înăuntru, a văzut înaintea lui, fâlfâind în slove de foc, cuvintele:.”Dumnezeu este dragoste”. Dar îndată trase ușa și plecă bodogănind. El spunea: „Dumnezeu nu este dragoste. De ar fi Dumnezeu dragoste, m-ar iubi și pe mine. Dumnezeu nu iubește un ticălos ca mine”. În mintea lui însă nu încetau de a răsuna cuvintele: „Dumnezeu este dragoste!” „Dumnezeu este dragoste!” „Dumnezeu este dragoste!” După o bucată de drum s-a întors, a intrat iar în Biserică și s-a așezat într-un colț, unde adormind, l-a apucat dimineața. Când Preotul

veni la Sf. Biserică, l-a găsit pe acesta plângând ca un copil. „Ce ai?" l-a întrebat Preotul. „A fost în cuvântare ceva care te-a atins?" „Dar n-am auzit nicio vorbă din cuvântarea dumitale", a fost răspunsul. „Bine, dar atunci ce ai?" „Cuvintele acelea de sus", a zis el și arătă spre cuvintele de foc: „Dumnezeu" este dragoste". Atunci Preotul a luat Sf. Scriptură, a stat pe un scaun și i-a arătat din această carte calea vieții... și omul de atunci a luat calea mântuirii (O M.P. 383).

„Dumnezeu este dragoste și cel ce petrece în dragoste, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el... Așa de mult a iubit Duinnezeu lumea, încât și pe Unul-Născut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică... În ce chip se însoțește flăcăul cu fecioara, Cel ce te-a zidit Se va însoți cu tine și în ce chip mirele se veselește de mireasă, așa se va veseli de tine Dumnezeul tău" (1 Ioan 4 *16;* Ran 3 16; Is. 62 5).

Dragostea creștinului trebuie să se îndrepte întâi către Dumnezeu, către poruncile și Legile Sale; apoi către aproapele și, în fine, către sine însuși, căci aceasta este porunca Mântuitorului: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, din toată puterea ta, cu tot Sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este întâia și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea acesteia, este: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Mt. 22 *37-39;* Mc. 12 *30-33;* Lev. 19 *18;* 1 Împ. 15 22; Osia 6 *6;* Mih. 6 *6-8;* Rom. 13 *9;* Gal. 5 *14;* Iac. 2 *8;* 1 Petru 1 *22;* 2 17; 4 *8;* 1 Ioan 3 10-11, *14*, *18, 23;* 4 7-12; 2 Ioan 15; 3 Ioan 1 1-8).

Creștinul trebuie a iubi pe Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu l-a iubit mai întâi pe el (1 Ioan 4 *19),* fiindcă Dumnezeu este Creatorul, Susținătorul, Răscumpărătorul și Binefăcătorul său cel mai mare. Pentru toate binefacerile pe care ni le dă, Dumnezeu nu cere în schimbul lor decât dragoste... Aceasta înseamnă că creștinul trebuie să-I închine lui Dumnezeu toate gândurile, toate simțirile, doririle, voirile și toate lucrările sale, „să se mute cu toate puterile Sufletului în Dumnezeu" și în întreaga sa viață să se ostenească a-I împlini voia, cu statornicie și bucurie. A iubi pe Dumnezeu Care este veșnica frumusețe, veșnica bunătate, veșnica dragoste, este mai frumos și mai dulce decât orice din întregul univers. „Gustați — zice psalmistul — și vedeți că bun este Domnul" (Ps. 33 5; I.C.O. o.c. p. 347).

Nu ești zdrobit cât ai iubirea
Curată și de neclintit:
Iubirea iarăși te înalță
Poți fi călcat, dar nu zdrobit!

TREBUIE A IUBI PE DUMNEZEU MAI MULT DECÂT ORICE. Un pictor a zugrăvit un tablou cu Iisus bătând la ușă. Într-o zi îl cercetă un prieten. Acesta văzând tabloul, s-a interesat de însemnătatea lui. Apoi zise: „Tabloul este bine executat, însă ai uitat ceva la el nefăcut. Observ că de la ușa unde bate Iisus, lipsește ivărul!" Drept răspuns, pictorul i-a zis: „Așa trebuie să fie. Ușa la care bate Iisus, este fără ivăr pe dinafară, căci ea este zăvorâtă pe dinăuntru. Iisus bate la ușă și așteaptă să fie invitat. El nu forțează ușa. El bate odată și dacă nu I se deschide, bate a doua oară mai tare și dacă nici atunci nu I se deschide, atunci bate a treia oară cu mai multă putere!" Iubirea lui Dumnezeu este cea care trebuie să ne determine a primi pe Iisus Hristos înăuntrul nostru (O M.P. 378).

IUBIREA ADEVĂRATĂ DE MÂNTUITORUL. Sf. Efrem Sirul observă într-una din zile, că în cărțile prietenului său Iulian, Numele lui Iisus este șters, peste tot. Lucrul acesta produse o impresie dureroasă asupra lui Efrem. Îl întrebă, deci pe Iulian, ce înseamnă aceasta? Iulian răspunse cu următoarele cuvinte frumoase: „Pentru mine nu există pe pământ un nume mai dulce și mai iubit decât Numele Mântuitorului, Care pe noi toți ne-a iubit cu atâta ardoare Dumnezeiască. De câte ori aud sau citesc Numele Lui, de câte ori cuget la mărimea iubirii Lui, de atâtea ori încep să vărs lacrimi — lacrimi de mulțumire, lacrimi de iubire. Tot atunci îmi aduc aminte de păcatele mele, prin care am supărat pe Domnul și nu-mi pot reține lacrimile. Prin urmare, dacă în cărțile mele vei găsi șters Numele lui Iisus, nu cugeta rău despre mine, căci aceasta au cauzat-o lacrimile iubirii, ale mulțumirii și ale căinței, vărsate de mine" (O M.P. 379).

DRAGOSTEA DE APROAPELE. Ca și credința vie, adevărata dragoste către Dumnezeu nu rămâne numai o stare sufletească fără urmări în viață, ci ea se revarsă în fapte, în împlinirea voii lui Dumnezeu și în iubirea aproapelui. Sf. Ap. și Ev. Ioan spune: „Dacă cineva zice: „Iubesc pe Dumnezeu", iar pe fratele său îl urăște, este mincinos! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, cum poate să iubească pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut? Această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu, să iubească și pe fratele său" (1 Ioan 4 *20 — 21).*

În morala creștină, fratele nostru, aproapele nostru, nu este numai cel de același neam cu noi, cum socoteau iudeii, care urau pe străini. Aproapele nostru este orice om, din orice neam și din orice treaptă socială, fiindcă toți oamenii sunt fiii Aceluiași Părinte, Dumnezeu-Tatăl. Toți sunt făcuți de Dumnezeu după Chipul și Asemănarea. Sa. Deci, sunt frați între ei, deopotrivă iubiți de Dumnezeu, Care pentru mântuirea lor Și-a jertfit pe Unicul Său Fiu, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Chiar și dușmanul nostru este tot aproapele nostru. Aceasta este marea învățătură a Mântuitorului, care pe vremea aceea a stârnit o adevărată revoluție în moravuri. „Ați auzit că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău. Iar Eu zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc" (Mt. 5 *43 44).* ne spune Mântuitorul. Desigur, lucrul acesta nu este așa de ușor, dar numai așa ne vom arăta superioritatea morală și dragostea neprecupețită față de semenul nostru. Adevărații Creștini au înfăptuit această poruncă și de aceea Creștinismul s-a numit „Religia Dragostei" (M.C.I. o.c. pp. 28-9).

ADEVĂRATA DRAGOSTE DE APROAPELE ne-o arată Mântuitorul clar în pilda Samarineanului milostiv. Acela aflând pe omul despuiat și rănit de tâlhari, l-a îngrijit, i-a spălat rănile, a turnat vin și untdelemn, l-a pansat, l-a ridicat pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeți și plătind, l-a dat în îngrijirea gazdei pentru a purta grijă de el până se va face sănătos. Porunca dragostei de aproapele se cuprinde în cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Mt. 19 *19; 22 38;* comp. Lev. 19 *18;* Rom. 13 *9;* Gal. 5 *14; Iac. 2 8;* Mc. 12 *33;* 1 Împ. 15 *22;* Osia 6 *6;* Mih. 6 *6-8).* „Noi — zice Apostolul — avem această poruncă de la Dânsul, ca: cel ce iubește pe Dumnezeu, să iubească și pe aproapele lui... Noi știm că am trecut din moarte în viață, pentru că iubim pe frați. Cel ce nu iubește pe fratele său, petrece în moarte. Tot cel ce urăște pe fratele (aproapele) său, este ucigător de oameni. Și știți că tot ucigătorul de oameni nu are viață veșnică petrecând în el... Cel ce zice că este în lumină și urăște pe fratele său, este în întuneric până acum. Cel ce iubește pe fratele său este în lumină și sminteală nu este în el... Fiilor! Să nu iubim numai cu cuvântul sau numai cu limba; ci cu fapta și cu adevărul.... Dumnezeu este dragoste. Cel ce petrece în dragoste, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el" (1 Ioan 4 *21;* 3 *14-15; 2 9-10;* 3 *18;* 4 *16).*

Sf. Ap. Pavel arată clar că toate darurile sau însușirile omenești fără dragoste creștinească, fără adevărata dragoste de Dumnezeu și de aproapele, sunt nimic (1 Cor. 13 *1-3).* Fiecare creștin trebuie a iubi și pe aproapele său care-i orice om, ca pe sine însuși, fiindcă toți oamenii sunt făcuți după Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu și sunt frați între ei, deopotrivă iubiți de Dumnezeu, Care pentru mântuirea lor Și-a jertfit pe Unicul Său Fiu pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Sf. Ap. și Ev. Ioan era atât de slab la bătrânețe, încât trebuia să fie dus de către cei mai tineri la adunările creștinilor. El putea vorbi numai câteva cuvinte și acestea erau: „Fiilor, iubiți-vă unii pe alții". Când a fost întrebat, pentru ce zice totdeauna așa, el răspunse: „Pentru că aceasta a fost ultima poruncă a Domnului, Care a zis: «Poruncă nouă vă dau vouă, ca să vă iubiți unul pe altul. După cum v-am iubit Eu pe voi, așa să vă iubiți și voi unul pe altul»„ (Ioan 13 *34;* O M.P. 224).

Văzând păgânii cu câtă dragoste se îngrijeau creștinii unii de alții, încât sufereau chiar și moartea, adeseori exclamau plini de mirare: „Vedeți ce mult se iubesc!" În dialogul apologetului Minuciu Felix, păgânul Ceciliu spune despre creștini: „Ei se iubesc înainte de a se cunoaște". Și scriitorul elen Lucian, satiric de spirit, dar frivol, scrie despre creștini: „Legiuitorul lor le-a spus că cu toții sunt frați și viețuiesc în conformitate cu acest principiu" (O M.P. 225).

Prin iubire-adevărată Aduci urii nimicire.
Dar prin ură, niciodată,
Nu-ți aduci în schimb iubire!

SUNDAR SINGH SALVÂND PE APROAPELE, S-A SALVAT PE SINE. Treceam într-o iarnă — spune Sundar Singh — prin munții Tibetului. Era un viscol puternic și un ger grozav. Calea e tot mai grea. Simt că puterile îmi scad. Mă biruie frigul și înghețul. La o răspântie văd un om căzut în zăpadă. E aproape înghețat și mort. Mă aplec spre el, e un tibetan. Îmi dă să înțeleg că orice încercare pentru salvarea lui e zadarnică. Dar eu nu pot să-l las aici. Îl ridic în spate și plec cu el la drum. Povara e grea, dar sub greutatea ei simt că mă încălzesc. Eram aproape înghețat de frig și acum, iată, mă năpădesc sudorile. M-am încălzit, iar căldura mea o simte și cel din spatele meu. Am devenit un fel de cuptor pentru el. Era aproape mort, iar acum îl simt că se mișcă și dă semne de viață. Nu mai pot de bucuria mântuirii unui pierdut. Această bucurie îmi dă puteri noi. Pășesc cu bărbăție prin zăpadă și

viscol. În zare, iată că se ivește un sat. Suntem mântuiți. Suntem mântuiți amândoi, unul prin altul. Tibetanul ar fi pierit fără ajutorul meu, dar și eu aș fi pierit fără el. Purtându-l în spate, m-am încălzit și l-am încălzit și pe el. M-am mântuit mântuind pe altul.

Cât de mult grăitoare este această întâmplare! Să o luăm și noi pe Sufletul nostru. O taină a mântuirii sufletești este aceasta: să te mântuiești mântuind pe altul. Creștinii de azi sunt atât de „reci" tocmai pentru că nu se încălzesc încălzind pe alții. Creștinii noștri sunt atât de „slabi", tocmai pentru că nu se întăresc întărind pe alții. Și sunt atât de „săraci" creștinii de azi, tocmai fiindcă nu se îmbogățesc îmbogățind pe alții. Să nu uităm nici noi... porunca Domnului: să ne mântuim mântuind pe alții... să ne încălzim încălzind pe alții (I.R. 351).

„Aceasta este porunca Mea, ca să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu pe voi. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva să-și pună Sufletul său pentru prietenii săi" (Ioan 15 *12-13).*

TURISTUL ÎNGHEŢAT DE GER SALVÂND PE TURISTUL ÎNGHEŢAT, S-A SALVAT PE SINE DE MOARTE. Un turist, fiind pe vârful munților, fu cuprins de un somn din cauza oboselii și a gerului și se culcă în zăpadă spre a se odihni puțin. Aceasta însă i-ar fi fost moartea sigură. Atunci observă în zăpadă pe un alt turist, care aproape înțepenise de ger. Imediat îl scutură și începu să-l frecționeze cu zăpadă. Astfel îi trecu somnul și moleșeala și în curând cei doi turiști își continuară drumul mai departe. „Iubirea poartă în sine răsplata" — zice un proverb (O M.P. 375).

Întru aceasta am cunoscut dragostea, că El și-a pus Sufletul Său pentru noi și noi suntem datori să ne punem Sufletele pentru frați" (1 Ioan 3 76).

SUNTEM ÎNDATORAŢI A IUBI ȘI PE VRĂJMAȘI. Asta-i o obligație a creștinului adevărat. E porunca Mântuitorului care trebuie păzită și împlinită. „Iubiți — zice El — pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi. Binecuvântați pe cei ce vă blestemă pe voi și vă rugați pentru cei ce vă fac vouă necaz..." (Lc. 6 *27-28;* comp. Eș. 23 *4;* Prov. Sol. 25 27; Rom. 12 14, *19-21).* Orice om pentru că ne este vrăjmaș, nu încetează a ne fi și aproapele. Pentru aceasta: Iacob (Fac. 33), Iosif (Fac. 37; 39-50 27), David (1 Împ. 17-24), Daniel (Dan. 6 *23),* Sf. Ap. Iacob (V. Sf. 30 Aprilie), Sf. Ap. Pavel (F. Ap. 22 *22;* Rom. 9 *1-3),* Sf. Arhidiacon Ștefan (F. Ap. 7 *59-60)* și alți mulți oameni și creștini, știutori ai legii dragostei, ne-au dat exemple frumoase și educative în iubirea de vrăjmași.

Licurg. Istoria ne spune că păgânii mai luminați cu învățătura școlilor mai înalte, nu țineau minte răul. Astfel, Licurg (sec. IX î.Hr.) în loc de a se răzbuna după imboldurile mâniei asupra lui Alexandru care-l orbise, îl poftea cu dragoste acasă și-l avea adeseori la masa sa.

Dimonax, văzându-se odinioară lovit cu o piatră în obraz de un potrivnic, pe când toți, din dragostea lui, strigau: „La judecător! La judecător!" el apăsând cu mâna pe rană, a zis împotrivă plin de calm și dragoste de aproapele: „Ba nu, o bărbaților! Hai să-l trimitem la doctor!"

Pericles și hulitorul său. Pericles (499- †429 î.Hr.) un mare filosof și bărbat de stat din vechea Grecie, aflându-se odată în piața orașului Atena, oarecine a început a striga la el, aruncându-i în față cele mai groaznice batjocuri. Pericles stătu pe loc și-l ascultă, cu multă răbdare până seara. Văzând cum întunericul nopții acoperă pământul, orașul și locul unde asculta batjocurile, Pericle își aprinse felinarul și-l conduse pe batjocoritor fără supărare în Suflet până la casa lui, ca nu cumva să cadă pe drum și să se rănească, umplându-se de dureri.

Sf. Ambrozie al Mediolanului vindecă mâna unui tâlhar, care năvălise asupra lui să-l omoare (V. Sf. 7 Dec. o.c. pp. 386-7).

Sf. Ciprian dă 25 de galbeni călăului său (D.Ag. o.c. p. 169; V. Sf. 31 aug. o.c. p. 1042).

Sf. *Maximilian* dă haina celui ce-i taie capul (D.Ag. o.c. p. 567).

Sf. Ep. Policarp ospătează pe cei ce căutau să-l omoare (V. Sf. 23 febr. o.c. p. 693; D.Ag. o.c. p. 699).

Sf. Proroc Elisei ospătează ostașii vrăjmași (4 Împ. 6 *22;* V. Sf. 14 iunie, o.c. pp. 648-9).

Sf. Leontie ospătează pe cei ce căutau să-l prindă (V. Sf. 18 iunie, o.c. pp. 818-819).

Sf. Episcop Evsevie, roagă pe oameni să nu facă niciun rău femeii ariene care-l lovise cu cărămida în cap (V. Sf. 22 iunie.o.c. pp. 1007-8).

Sf. M. Mamant ospătează pe cei ce aveau să-l prindă... (V. Sf. 2 Sept. o.c. pp. 77-9).

Sf. Evdoxie, așijderea (V. Sf. 6 sep. o.c. p.220).c *Sf. M. Longhin,* așijderea (V. Sf. 16 oct. o.c.p. 432).

Sf. Grigore Decapolitul tămăduiește mâna celui ce a vrut să-l ucidă (V. Sf. 20 nov., o.c p.901).

Sf. Cuv. Sava duce hrană călugărilor care-l izgoniseră din mănăstire (V. Sf. 5 dec, o.c. p.237).

Sf. Cuv. Daniil vindecă pe femeia care învinuindu-l de desfrânare se îndrăcise. Asemenea vindecă și pe eretic cu familia lui, care clevetindu-l, s-au îndrăcit (V. Sf. 11 dec. o.c. p. 532; 545-6).

Sf. Benedict se ruga pentru vrăjmașii săi (V.Sf. 14 martie. o.c. pp. 548-550).

Sf. Episcop Ipatie se ruga pentru cei ce-l omorau (V.Sf. 31 martie, o.c. p. 1067)..

CEI CE RABDĂ ÎNDURERĂRILE CE LI SE FAC, SUNT CA ÎNGERII. Un om evlavios din Banat — cu numele curios de Zatrațuia — avea obiceiul să cutreiere satul și câmpurile cu o Biblie în mână. Într-o toamnă când viile erau pline de oameni care culegeau struguri, Zatrațuia trecea pe drum, adâncit în Sf. Scriptură. Cum îl văzură oamenii, începură să-și bată joc, strigându-i fel de fel de batjocuri. Omul se opri, îi ascultă cu o deosebită răbdare, apoi privindu-i cu bunătate, își ridică mâinile și făcând asupra lor Semnul Crucii, zise cuvintele: „Doamne, ai milă de dânșii". Batjocoritorii amuțiră, iar Zatrațuia blând și răbdător ca un Înger, își continuă drumul (O M.P. 778).

IUBIREA VRĂJMAȘULUI E FAPTA CEA MAI NOBILĂ. Un tată avea trei feciori, cărora le împărțise averea; numai un inel de mare preț își reținu, voind să-l dea aceluia dintre copii, care va îndeplini fapta cea mai nobilă. După câteva luni feciorii veniră și cel dintâi zise: „Un negustor mi-a încredințat o sumă mare de bani; i-am restituit până la ultimul ban". „Prin aceasta ți-ai îndeplinit numai datoria", zise tatăl. Al doilea spuse: „Eu am scos din apă un copil, riscându-mi viața". „Aceasta a fost bine și just", răspunse tatăl. Al treilea copil zise: „Eu am găsit pe cel mai înverșunat dușman al meu care mă prigonea ziua și noaptea vrând să-mi ia viața, dormind pe marginea unei prăpăstii. L-am trezit și l-am prevenit de moartea ce-l amenința". Atunci tatăl îi întinse inelul și-i zise: „Tu ai făcut fapta cea mai nobilă, căci tu ai împlinit porunca cea mai grea: Iubiți pe vrăjmașii voștri" (O M.P. 393).

VRĂJMAȘUL TRANSFORMAT ÎN PRIETEN ȘI SALVATOR. În Mexic trăia odată un ostaș viteaz, dar dușmănos. Într-o luptă primi o lovitură puternică și jură că nu se va lăsa până nu va găsi pe dușmanul său pentru a-l pedepsi. Află mai târziu că acesta este într-un oraș de la sud. Își pregăti armele și plecă într-acolo. Ajungând, în fine, în acel oraș, într-o piață trebuia să se oprească din cauza mulțimii, care asculta predica unui Preot. Preotul vorbi cu înflăcărare și convingător despre iertarea vrăjmașilor, despre iubire și umilință. Între altele Preotul a spus întâmplarea următoare: Împăratul roman Teodosie (379-395), și-a pus în gând să se răzbune asupra locuitorilor din Antiohia, care și-au bătut joc de chipurile, adică de statuia lui și a soției sale, prin surparea și trântirea lor la pământ, trăgându-le apoi cu funia pe străzile orașului, însoțite de felurite batjocuri. Episcopul orașului cu numele Flavian, a rugat pe împărat să se poarte blând cu locuitorii din oraș, zicându-i: „O, împărate, tu ai drept să pedepsești pe făcătorii de rele din Antiohia. Te rog să iei însă în considerare, că acești oameni vinovați sunt Chipul și Asemănarea vie a lui Dumnezeu. Prin cruzime față de ei, ți-ai atrage — desigur — răzbunarea cerului asupra capului tău. Când tu, ca domn pământean, ești atât de supărat pentru vătămarea adusă prin aceasta ție și iubitei tale soții, cu atât mai mult Se va supăra pe tine Părintele cel Ceresc, când tu te-ai arăta barbar față de cei făcuți după Chipul și Asemănarea Sa".

Atunci împăratul s-a mai liniștit ascultând cuvintele Episcopului. Omul nostru ascultând predica, tot mai mult simțea înmuindu-i-se inima sa împietrită. La urmă își uită scopul pentru care a venit în oraș, ba, sub influența predicii, începu să-și iubească dușmanul și căută să-i afle locuința pentru a se împăca cu el. Află că acela era în temniță din cauza datoriilor. Omul nostru își vându calul, prefăcu totul în bani, se prezentă creditorilor și achită toate datoriile întemnițatului. Astfel, acesta scăpă din temniță. Când îl întâlni soldatul, îl îmbrățișă și zise: „Din prietenie și iubire, am făcut totul pentru tine" (O.M.P. 395; Predici, Dr. Comșa și Petru Maior).

IUBIND PE VRĂJMAȘI, DEVENIM CHIPUL ȘI ASEMĂNAREA LUI DUMNEZEU. Isav, fiul patriarhului Isaac și nepotul patriarhului Avraam, ura așa de groaznic pe fratele său mai mic, Iacob, încât acesta, după sfatul părinților săi, a trebuit să fugă dinaintea lui, departe în țară străină, la unchiul său, Laban. Acolo în Mesopotamia, a stat el vreo 20 de ani, unde simțindu-se străin și asuprit, se hotărî a se întoarce înapoi la casa părintească. Isav însă nu pierduse ura din Suflet. Auzind că fratele său se întoarce, îi ieși înainte cu 400 de oameni înarmați. Aceasta a înfricoșat groaznic pe Iacob. Când se întâlniră...lui Isav îi pieri din Suflet toată ura, alergă la fratele său și-l îmbrățișă cu iubire frățească. Iacob rămase uimit cu desăvârșire când văzu schimbarea fratelui său și exclamă: „Am văzut fața ta, ca și cum ar vedea cineva Fața lui Dumnezeu, acum când tu m-ai primit cu bunăvoință" (Fac. 32; 33).

Când poți să ierți, când poți ierta
Tot răul ce nedrept îți vine,
Din Dumnezeu, din taina Sa
Un strop sălășluiește-n tine!

Dar când iubești, când poți iubi
Pe orișice dușman al tău,
Pe orișicine te-ar lovi
Atunci întreg e-n tine Dumnezeu!

David împăratul, îndurerat de uciderea fiului său, Amon, urmărea pe fiul său, Avesalom, care-l ucisese la ospățul dat cu vicleșug fiilor împăratului. După trei ani, mângâindu-se, a încetat a mai urmări pe Avesalom. Generalul Ioab observând că inima împăratului David era aprinsă de dor după Avesalom, a trimis o femeie iscusită din Tecoa, ca să înduplece pe David să aducă înapoi pe Avesalom, fiul său, din țara Gheșurului unde se refugiase. După o pildă bine ticluită, văzând că împăratul înlocuia ura cu dragostea părintească pentru fiul său fratricid și fugar, femeia exclamă înduioșată: „Domnul meu, împăratul este ca un Înger al lui Dumnezeu, gata a auzi binele și răul". Apoi vorbind deschis despre sfatul cu Ioab despre apropierea fiului său, Avesalom, femeia repetă: „Domnul meu, împăratul este tot atât de înțelept ca și un Înger al lui Dumnezeu, ca să cunoască tot ce se petrece pe pământ" (2 Împ. 14). Prin aceste cuvinte „Înțelepciunea de sus", care lucra prin femeia iscusită cu dreaptă socoteală, arăta că David pe măsură ce înlocuia ura cu dragostea, Sufletul, ființa și fața împăratului amărât și îndurerat, devenea tot mai luminată și plăcută, asemenea Îngerilor luminați ai lui Dumnezeu.

De asemenea și Mefibošet, fiul lui Saul, dezvinovățindu-se de pâra nedreaptă cu care-l ponegrise servul său, Ţiba, zice între altele: „Domnul meu împăratul este ca un Înger al lui Dumnezeu" (2 Împ. 19 27, *24-30).* Schimbarea urii față de Mefibošet cel năpăstuit, în dragoste binevoitoare, a făcut pe sărmanul ponegrit să vadă în David protectorul său din trecut și să zică plin de încredere: „Domnul meu, împăratul este ca un Înger al lui Dumnezeu".

Alexandru Macedon, supranumit: Alexandru cel Mare (356-323 î.Hr.), întrebă odată pe un mare învățat indian: „Înțeleptule, cum ar putea un om să devină Dumnezeu?" Învățatul i-a răspuns: „Când omul face ceea ce numai Dumnezeu poate face!" Împăratul Alexandru curios întrebă: „Și oare ce poate face numai Dumnezeu?" Învățatul i-a răspuns: „Să iubească pe vrăjmașul său" (0, M.P. 394).

Iuliu Cezar. Păgânii idolatri din vremurile străvechi nu știau nimic despre adevărata dragoste, îndeobște nu știau nimic despre Dumnezeul cel adevărat și de cele cu adevărat Dumnezeiești. Cu toate acestea ei stimau într-un chip deosebit foarte mult pe omul acela dintre ei, care ierta pe vrăjmașii săi și le răsplătea răul ce i-l făcuseră cu bine! Iscusitul vorbitor al romanilor — Cicero — văzând că Cezar (100-44 î.Hr.) în loc de a pedepsi cu moarte pe vrăjmașii săi dovediți, le ierta răutatea lor, înălțând pe unii la mai mari măriri sau dregătorii, s-a însuflețit foarte mult de acea purtare a lui, încât l-a supranumit: „Un dumnezeu pământesc". Odinioară rostește în cinstea marelui Cezar, în fața unei mari mulțimi de noroade, aceste frumoase cuvinte: „A birui orașe și cetăți, este lucrul pe care l-au făcut mulți oameni viteji, dar a stăpâni mânia și a răsplăti vrăjmașilor răul cu binele, aceasta te face asemenea a lui Dumnezeu".

ÎMPĂTIMITA DRAGOSTE DE SINE DUCE ÎN PIERZARE PE CEI POSEDAŢI DE EA. Dragostea adevărată de Dumnezeu nu pornește din interes adică numai pentru binefacerile revărsate de El asupră-ne sau pentru cele promise de El în viitor. Aceea ar fi o dragoste prihănită, egoistă. Pe Dumnezeu, Izvorul vieții și fericirii nostre trebuie a-L iubi în chip dezinteresat, așa cum iubim: adevărul, binele, frumosul absolut, știind că El este vistieria sau noianul tuturor desăvârșirilor, suma tuturor perfecțiunilor.

Pe zidurile catedralei din Lubeck citim următoarea inscripție, care cuprinde toate perfecțiunile Divine și împotrivirile omenești.

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos zice:
„Voi Mă numiți Stăpân și nu Mă ascultați.
Voi Mă numiți Lumină și nu Mă vedeți.

Voi Mă numiți Calea și nu mergeți după Mine.
Voi Mă numiți Viața și nu o doriți.
Voi Mă numiți înțelepciunea și nu Mă urmați.
Voi Mă numiți Bun și nu Mă iubiți.
Voi Mă numiți Bogat și nu apelați la Mine.
Voi Mă numiți Eternul și nu Mă căutați.
Voi Mă numiți Atotputernicul și nu mă cinstiți după cuviință.
Voi Mă numiți Dreptul și nu vă temeți de Mine!"

Nu ne rămâne deci, nouă altceva de /făcut, decât să adăugăm cuvintele Sf. Ap. Iacob: „Orice ni se dă bun și orice dar desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Tine, Tatăl luminilor, în Care nu este nici schimbare, nici umbră de mutare" (Iac. 1 7]7). Apoi să cugetăm adânc la următoarele cuvinte ale Sf. Ap. Iacob: „Cuvântul lui Dumnezeu este legea perfecțiunii" (Iac. 1 *25).* „Să ne rugăm neîncetat, ca să devenim perfecți" (COls. 4 72; 1 Tes. 5 *23*; 1 Petru 5 *10).* „Perfecțiunea deplină n-o putem dobândi decât în ceruri" (Evr. 12 *23;* l Cor. 13 *10;* L.L. o.c. pp. 449-450).

Roadele dragostei adevărate cele mai importante sunt acestea:

1) Ascultarea de poruncile lui Dumnezeu: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este care Mă iubește pe Mine" — spune Mântuitorul (Ioan 14 21-23).

2) Ferirea de păcat: „Nu este niciun păcat — spune Sf. Ioan Gură de Aur în tălmăcirea epistolei I către Tesalonicieni — pe care întocmai ca focul să nu-l ardă puterea cea mare a dragostei. Mai ușor poate rezista la foc o uscătură nebăgată în seamă, decât păcatul la puterea dragostei".

3) Cine iubește pe Dumnezeu, este ascultat în rugăciunile sale și se bucură de bunătatea Lui: „Cele ce ochiul n-a văzut, nici urechea n-a auzit, nici la inima omului nu s-au suit, acestea a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul" (1 Cor. 2 9).

4) Liniștea sufletească, răbdarea în vreme de încercare, iertare, blândețe, pace și bună voire între oameni, căci: „Dragostea îndelung rabdă, se milostivește; dragostea nu pizmuiește, dragostea nu se semețește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărâtă, nu gândește răul; nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr; toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă..." (1 Cor. 13 4-7).

5) Odrăslește mântuirea Sufletului. Un legiuitor s-a sculat ispitindu-L pe El și zicând: „Învățătorule, ce voi face să moștenesc viața cea veșnică?" Iisus i-a răspuns: „În lege ce este scris? Cum citești?" El răspunzând, a zis: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot Sufletul tău și din toată virtutea ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Lc. 10 25-27) Pentru astfel de roade, dragostea creștină este cu adevărat „legătura desăvârșirii" (Cols. 3 14) și „Împlinirea legii" (Rom. 13 10).

Văzând deci, însemnătatea covârșitoare a dragostei, creștinul trebuie să-și dea silința s-o păstreze, s-o întărească în Sufletul său și s-o sporească în viața sa. De bună seamă că aceasta se face mai întâi prin lucrarea Harului Dumnezeiesc, după cuvântul Mântuitorului: „Fără de Mine nu puteți face nimic" (Ioan 15 *5).* Dar creștinul are și el datoria să lucreze și să se folosească de toate mijloacele care pot înmulți dragostea sfântă.

VRĂJMAȘII DRAGOSTEI ADEVĂRATE. Vorbind în înțeles mai larg, vrăjmașii adevăratei dragoste sfinte, înflăcărată, lucrătoare, duhovnicească, sunt toate cele 365 feluri de păcate, cu care diavolul bântuie omenirea, adunarea bine-credincioșilor creștini de pe pământ. Toate păcatele acelea mari și mici... sunt îndreptate împotriva ei: Păcatele împotriva Duhului Sfânt, păcatele strigătoare la cer, păcatele împotriva dragostei de Dumnezeu și de aproapele, cele șapte păcate de moarte, ucigătoare de Suflete, păcatele străine...

1) *Ura față de Dumnezeu,* adică împotrivirea cu dușmănie față de învățătura Sa și față de rânduielile bisericești, socotindu-L pe El răzbunătorul nedrept al fărădelegilor și urzitorul nefericirilor (Ioan 15 18).

2) *Împietrirea inimii* față de primirea mijloacelor puse la îndemâna creștinului pentru mântuirea sa.

3) *Pizma față de aproapele,* care stăruie în ascultarea de poruncile lui Dumnezeu.

4) *Fățărnicia*, prin care cineva se arată că iubește pe Dumnezeu, dar numai cu vorba, nu și cu inima și cu fapta.

5) *Fanatismul,* adică iubirea trufașă pusă în slujba lui Dumnezeu, în urma căreia se prigonesc cu cei de altă credință, căci „Dumnezeu n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască lumea prin El" (Ioan 3 17).

6) *Iubirea de sine peste măsură* (egoismul), care aduce atâtea nedreptăți.

7) *Alipirea de bunurile pământești*: „Rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint..." (1 Tim. 6 10).

Dragostea adevărată se poate aprinde și înmulți prin:

1) Cugetarea asupra dragostei nemărginite a lui Dumnezeu față de lume, pentru mântuirea căreia Și-a jertfit pe Unicul Său Fiu.

2) Cunoașterea cât mai temeinică a învățăturii creștine.

3) Rugăciunea stăruitoare și fierbinte către Dumnezeu făcută în Duh și în Adevăr.

4) Împărtășirea eu Sfintele Taine.

5) Râvna de a împlini voia lui Dumnezeu și a ne feri de păcat.

6) Cunoașterea și urmarea vieții Mântuitorului, Care prin viața Sa pământească a dat cea mai măreață pildă de dragoste.

7) Lupta împotriva dragostei semețe de sine și împotriva alipirii pătimașe de bunurile pământești.

8) Facerea de bine față de aproapele (I.C.O. o.c. pp. 348-350).

DRAGOSTEA DE SINE. Iubirea de sine este a cugeta, a dori și voi, a procura atât Sufletului, cât și trupului propriu, desfătarea bunurilor, care îl vor face fericit, bunuri adevărate care se găsesc numai la Dumnezeu. A iubi pe aproapele ca pe sine însuși, însemnă a-l iubi nu așa de mult ca pe Dumnezeu, ci cu același fel de iubire dreaptă, sfântă, adevărată, cu care ne iubim pe noi înșine. Cu toate că regula aceasta este așa de limpede, Sf. Grigore crede că ea trebuie explicată prin următoarele două principii naturale, adică: să nu faci altuia ceea ce cu drept și cu rațiune n-ai vrea să ți se facă ție, ci din contră, să-i faci ceea ce cu înțelepciune și dreptate ai vrea să ți se facă ție. Explicația aceasta este întemeiată pe vorba înțeleptului, care învață ca să cunoaștem ceea ce datorăm altora, prin ceea ce ne datorează alții. Dacă credem în nevoile și suferințele noastre, că ni se datorează milă și ajutor și că niciun om nu este în drept a se întrista de binele și avantajele noastre, trebuie să admitem că și noi datorăm altora același lucru. Fericitul Augustin scrie în privința aceasta: „Oricine iubește pe aproapele ca pe sine însuși, îi dorește aceleași bunuri pe care și le dorește sieși și când îi este cu putință îi procură aceleași foloase, pe care și le-ar procura pentru sine, dacă ar putea". Despre aceasta foarte pe scurt și cuprinzător se exprimă Sf. Ap. și Ev. Ioan, sfătuindu-ne: „Fiii mei, să nu iubim numai cu cuvântul, nici numai cu limba, ci cu fapta și cu adevărul" (1 Ioan 3 *18;* T.M.C. o.c. 210).

Fiecare om, parte bărbătească sau femeiască, este îndatorat a se iubi pe sine însuși. Datoria aceasta n-o aflăm scrisă în Dumnezeiești le Scripturi, deoarece ea este sădită cu îmbelșugare în om, există în om. Ea face parte din însăși firea lui. Grija aceasta de sine e un instinct de conservare, prin care omul întrebuințează toate mijloacele pentru a trăi mai bine și mai mult. În acest scop, omul mănâncă, bea, se apără de frig, de călduri mari, de boli și de felurite primejdii.

Mântuitorul Hristos arată iubirea de sine a omului, ca ceva înăscut, dezvoltat și lucrător în sine. Odinioară fiind întrebat de un fariseu, care poruncă din lege e mai mare, Mântuitorul îi răspunde: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima, Sufletul, cugetul și virtutea ta... Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Mt. 22 *37-38).* Altă dată El zice: „Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea" (Lc. 6 *31).*

Din aceste cuvinte scripturistice reiese că iubirea de noi înșine, din ființa noastră, e ceva de sine înțeles sau binecunoscut. Aceasta ne servește ca normă clară în iubirea aproapelui. A ne iubi pe noi înșine este a căuta numai binele propriu și a ne feri de orice rău și pagubă.

Iubirea pătimașă de sine, egoismul, este dragostea întrebuințată numai pentru sine, nu pentru binele comun. Egoismul e un fel de a fi al omului care gândește, vorbește și lucrează numai în folosul său propriu, nu în folosul obștesc. Acesta se manifestă prin dorința de a-și satisface poftele personale trupești și sufletești. Acestea nefiind purificate prin înțelepciunea de sus (Iac. 3 77) în focul sfânt al dragostei de Dumnezeu și de aproapele, devin din ce în ce mai josnice, mai murdare. Viciul acesta este antisocial și face pe omul ce-l are dezgustător.

Privitor la lepădarea de sine și înlocuirea ei cu mult folositoarea dragoste de Dumnezeu mai presus de sine și de aproapele ca de noi înșine, Mântuitorul ne învață: „Cel ce voiește a-și mântui

Sufletul său (viața pământească) pierde-l-va pe el; iar cel ce-și va pierde Sufletul său pentru Mine și Evanghelie, acela îl va mântui pe el" (Mc. 8 *35;* Mt. 10 *39).* De aici putem vedea, că nimic nu ne împiedică pe noi de la această pregătire folositoare, adică de la defăimarea și lepădarea de amăgitoarele bunătăți ale vieții acesteia, fără numai iubirea de sine. Cel ce va birui iubirea de sine, acela își ia crucea sa, merge după Hristos, își răstignește trupul cu patimile și cu poftele, se mântuiește de rău și intră în fericirea vremelnică și veșnică. Acum să vedem de unde se naște iubirea de sine și urmările ei dezastruoase.

Înainte de crearea lumii acesteia materiale, văzute, Dumnezeu a creat mulțimea oștirilor îngerești. Toți Îngerii au fost creați buni. O parte din Îngeri, împreună cu conducătorul lor Lucifer, pârau ziua și noaptea pe frații lor de îngerat. Părerea unora din Sfinții Părinți, este că: întruparea Cuvântului lui Dumnezeu s-a făcut cunoscută la începutul veacurilor prin descoperire în cer, ca să vadă și să admire Îngerii cea mai minunată operă a înțelepciunii Dumnezeiești. De aici a luat prilej Lucifer să invidieze unirea ipostatică a lui Dumnezeu cu omul. Mândru de propria lui frumusețe ar fi zis așa în inima lui: „Eu mai cu seamă, verhovnicul Serafimilor, cel ceresc și imaterial, nu omul cel material și pământesc, sunt vrednic de o astfel de cinste, eu voi fi asemenea Celui Preaînalt". Și astfel ar fi căzut ca un fulger din cer (Lc. 10 *18).* Sf. Maxim Mărturisitorul o mărurisește ritos în a 42-a întrebare-răspuns și are ca împreună martor pe Sf. Grigore de Nazianz, care spune: „Invidia a întunecat pe Lucifer, care a căzut prin mândrie; căci n-a suferit, fiind dumnezeiesc, să nu fie ca Dumnezeu" (D.I.M. o.c. 568).

La căderea din cer a Luciferului cu îngerii lui, mulțimea oștirilor îngerești a strigat cu mare glas, zicând: „Acum s-a făcut mântuirea, puterea și împărăția Dumnezeului nostru și stăpânirea Hristosului Său, căci a fost aruncat pârâtorul fraților noștri, cel ce îi pâra pe ei înaintea Dumnezeului nostru ziua și noaptea" (Apc. 12 *70).* Egoismul a tulburat „cerul și a surpat o parte din îngeri din ceruri jos în adâncuri. Cu aceeași boală spirituală îngerul căzut clevetește pe Dumnezeu înaintea omului în Raiul pământesc, zicând: „Nu, nu veți muri! Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din pomul oprit, vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul" (Fac. 3 *4-5).* După aceea clevetește pe oameni înaintea lui Dumnezeu (Iov 1 *9-11;* 2 *4-5;* Zah. 3 *1-5).* Cu această clevetire a lucrat și lucrează Satana în omenire pentru a o tulbura, a-i periclita mântuirea. Cu meseria asta diavolească își înzestrează Satana pururea pe posedatele și posedații robiți lui, îndemnându-i zilnic a o întrebuința cât pot mai des, după care-i cufundă în adâncul iadului.

Să ne transportăm de aici cu mintea noastră hăt departe, în Paradis, în grădina încântătoare a Raiului pământesc. Acolo vedem pe protopărinții noștri Adam și Eva desfătându-se cu multă îndestulare în frumusețile și bunătățile Raiului. Acolo vedem toate vietățile aerului, apelor și pământului supuse lor (Fac; 1 *26-28;* Ps. 8 *3-8).* Câtă vreme au stat ei în ascultare, în hotarele dragostei dintâi, adică iubeau cu mult mai mult pe Dumnezeu decât pe sine, erau lucrătorii faptei bune și vițuiau în plină fericire. Când însă în fața ispitirii lor de îngerul căzut, auzind că vor fi dumnezei asemenea cu Dumnezeu, s-au pogorât în dragostea de sine, au defăimat ascultarea (postului), au ieșit din hotarele dragostei de Dumnezeu care-i ținea în fericire, s-au cinstit pe sineși mai mult decât pe Dumnezeu care-i crease, îi adusese din neființă în ființă, îi așezase în acel loc de fericire și le pusese toate sub stăpânirea lor. S-au semețit a răpi începătoria cea singură Atotstăpânitoare, a se face „ca Dumnezeu". Dar vai și amar! Îndată ce au nesocotit Cuvântul lui Dumnezeu cedând vicleniei și minciunii ispititorului Înger căzut, mâncară din pomul oprit, călcară porunca și săvârșiră păcat greu și nevindecabil, care i-a cufundat pe ei și pe toți urmașii lor — tot neamul omenesc — în păcat groaznic, în moarte, în osândă. Vedeți? Îndată ce iubirea de sine a intrat în inimile lor, atunci au făptuit un păcat greu, înfricoșat, pe care îl poartă toți oamenii parte bărbătească și femeiască care nu s-au botezat în Hristos. Păcatul protopărinților noștri, care a făcut și face pe toți oamenii a se pleca la cele rele, cu gândul, cuvântul și cu fapta, s-a socotit de mulți că iubirea de sine este cauza primă a tot păcatul.

Din mijlocul Raiului pământesc să ne transportăm cu mintea afară la pământul în care protopărinții noștri cei întâi creați, au fost izgoniți și după ei și noi rând pe rând. Priviți la Cain cum se umple de zavistie asupra fratelui său Abel, cum apoi cu vicleșug și minciună îl scoate de sub mâna părinților săi, afară la câmp, unde-l omoară. Iată-l mustrat de tribunalul conștiinței, iată-l blestemat înșeptit de Dumnezeu (Fac. 4 *8-12).* De unde au curs acele cumplite rele? Din defăimarea dragostei de aproapele. Dacă ar fi iubit pe fratele său ca pe sine însuși, nu l-ar fi zavistuit, urât, viclenit, mințit și omorât. Dragostea adevărată nu se poate uni la un loc cu iubirea de sine, cum nu pot sta în același

timp și loc lumina cu întunericul. Cain călcând hotarul dragostei, a intrat în inima lui iubirea de sine, aceea a născut pe zavistie, viclenie, minciună și intenționata ucidere.

De la grozăvia fratricidului Cain, să ne transportăm cu mintea peste vreo 38 de sute de ani, în vremurile dreptului Noe. Acolo vedem lumea înmulțindu-se foarte mult și păcatul umplând pământul. Dar de unde să se fi înmulțit atât amar de răutăți, de păcate și fărădelegi, încât din lumea aceea mare nu s-a aflat niciun drept decât numai Noe cu casa sa?! De la două neamuri de oameni. De la urmașii lui Cain, supranumiți de Dumnezeiasca Scriptură:, „fiii oamenilor" și de la urmașii lui Sit, supranumiți: „fiii lui Dumnezeu". Fiii lui Dumnezeu văzând pe fetele oamenilor — iubitori de trup — că sunt frumoase, coborându-se din dragostea de Dumnezeu, le-au iubit pe ele mai mult decât pe Dumnezeu. Și-au ales din ele soții, după pofta și plăcerea lor. Amestecarea aceea a stricat cu totul dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Astfel, fiecare se iubea pe sine numai. Așa biruindu-se toți de iubirea de sine, s-au făcut iubitori de sine și petreceau numai după plăcerile trupului, ca și cum n-ar mai fi avut Suflet. Pentru aceasta îi numește Dumnezeu că: „sunt numai trupuri". Acea mare iubire de sine a mulțimii oamenilor din vremea lui Noe, a îngrămădit asupra lor așa de multe răutăți și mari păcate, încât Dumnezeu S-a hotărât a îneca toată omenirea aceea — afară de Noe cu fiii săi — cu acel înfricoșat potop universal.

Privind la pământul nou ieșit curățat de păcatele omenești din apele potopului universal, vedem pe Ham și fiul său, Canaan, în iubirea de sine, batjocorind slăbiciunea bătrânului Noe, după care s-au îmbrăcat cu blestem părintesc. Sim și Iafet, iubitorii de Dumnezeu și cinstitorii de părinți, prin acoperirea goliciunii tatălui lor s-au îmbrăcat cu binecuvântarea părintească; iar Ham și Canaan, fiul său, care în patima iubirii de sine și-au batjocorit părintele, s-au acoperit cu blestem înfricoșat.

Fiii Patriarhului Iacob lăsându-se robiți de iubirea de sine, văzând că tatăl lor iubea mai mult pe Iosif, la vederea hainei pestrițe ce i-o făcuse și la auzirea viselor lui Iosif că: 11 snopi de grâu se închinau snopului său.., soarele, luna și 11 stele i se închinau lui, din care reieșea că el va deveni stăpân peste ei, l-au urât, nu mai grăiau nimic despre el și s-au hotărât să-l omoare. Iubirea de sine a născut în ei dispreț și ură de moarte (Fac. 37).

Faraonul și egiptenii, stăpâniți de iubirea de sine, n-au ținut seamă de Moise, de dragostea de Dumnezeu și de aproapele — israeliteni — până ce s-au zdrobit sub cele zece plăgi și au pierit în apele Mării Roșii, pe când urmăreau pe Israeliți spre a-i întoarce în amara lor robie seculară (Eș. 5-15).

Unii israeliteni stăpâniți de iubirea de sine și obiceiul idolatru, neținând seamă de dragostea și ascultarea de Dumnezeu, Care le poruncise: „Să nu aibă alți dumnezei afară de El... să nu-și facă chip cioplit, nici să i se închine, nici să-i slujească"; pe când Moise era sus pe muntele Sinai, ei au forțat pe Aaron să le facă vițel de aur — idol — înaintea căruia au mâncat, băut și au jucat. Pedeapsa Divină i-a ajuns. Trei mii de idolatri jucători s-au pierdut de pierzătorul (Eș. 20-32).

Israeliții leviți: Core, Datan și Aviron cu 250 de oameni din căpeteniile adunării, aleșii sfatului, bărbați vestiți ai fiilor lui Israel, împătimindu-se cu iubirea de sine, se ridică împotriva rânduielii lui Dumnezeu, vor Preoție și dregătorii mai înalte, asemenea lui Moise și Aaron. În acea împătimită iubire de sine, neținând seamă de adevărata dragoste de Dumnezeu și de aproapele, nemulțumiți cu înalta dregătorie în care erau puși de sus, prin cârtiri și răzvrătire, și-au atras asupră-le pierzarea. Pământul de sub ei s-a deschis și i-a înghițit pe toți dimpreună cu casele și vitele lor (Num. 16).

Bogătașul Nabal, stăpânit de iubirea de sine, nu ajută cu hrana ce-o putea da lui David și oamenilor săi urmăriți de Saul. Înlocuind dragostea de Dumnezeu și de aproapele cu dragostea de sine, s-a prăbușit în pierzare... s-a îmbolnăvit greu și a murit (1 Împ. 25).

Priviți la sărmanul Saul uns împărat de Prorocul Samuel peste cele 12 triburi ale lui Israel (1 Împ. 9 *9;* 10 1...). Așteptând șapte zile pe Samuel ca să aducă jertfă Domnului, Saul văzând că Samuel întârzie și poporul se împrăștie din jurul său, aduce el arderea de tot și jertfele de mulțumire. La sfârșitul arderii de tot a jertfelor, vine și Samuel. Saul îi iese înainte să-i ureze de bine. Atunci Samuel i-a zis: „Ce ai făcut?" Saul i-a răspuns: „Văzând că poporul se împrăștie de lângă mine și întârzii a veni la timpul hotărât, pe când filistenii sunt adunați în Micmas... am îndrăznit a aduce arderea de tot". Samuel i-a zis: „Ai lucrat nebunește... de aceea domnia ta nu va dăinui... Oare îi plac Domnului mai mult arderile de tot și jertfele decât ascultarea de cuvântul Lui? Ascultarea face mai mult decât jertfele și păzirea cuvântului Său face mai mult decât grăsimea berbecilor... Pentru că ai nesocotit

cuvântul Domnului, te leapădă și El ca împărat" (1 Împ. 13; 15). Cine l-a aruncat pe împăratul Saul în acea primejdie groaznică? Iubirea de sine!

Priviți în depărtare și vedeți: Pentru ce împăratul Saul urmărește cu mare vrăjmășie pe David făcătorul său de bine și s-a sfârșit după aceea sinucis în propria sa sabie? Pentru că se iubea pe sine mai mult decât pe aproapele său David (1 Împ. 16-31).

Priviți la prințul Avesalom care întrebuințează toate mijloacele necinstite ca să atace pe tatăl său, David, să-l scoată din scaun, ca să împărățească el peste Israel! Pentru ce? Pentru patima iubirii de sine care-l stăpânea! Urmarea? Prăbușirea în pierzare dimpreună cu răul și vicleanul Ahitofel cu care se sfătuise (2 Împ. 15 18).

Aman, înaltul sfetnic al împăratului Artaxerxe, împuternicitul zilei, stăpânit de iubirea de sine, pornește o prigoană cu ură de moarte asupra credinciosului Mardoheu și a Israeliților. Pe Israeliții din imperiu reușește a-i hotărî pierzării, iar pe Mardoheu să-l extermine într-o spânzurătoare înaltă de 50 de coți. Cine lucra acestea toate în Aman? Boala iubirii de sine. Urmarea? Toate uneltirile lui rele, viclene, satanice, s-au întors asupra sa, după care din porunca împăratului a fost spânzurat în înalta și fioroasa spânzurătoare, pregătită aproapelui său Mardoheu (Est. 3-7).

Împăratul Manase al Ierusalimului lăsându-se stăpânit de iubirea de sine, nesocotește dragostea de Dumnezeu și de aproapele, prigonește adevărata credință și pe credincioși până la multe crime, persecută pe Proroci, defăimează pe Ieremia, aduce și așază idolul Astarteei în Biserica Domnului...! Care a fost urmarea acelor nelegiuiri a împătimitei iubiri de sine? Năvălirea Asirienilor, prinderea lui cu arcanul, ducerea în Babilon și întemnițarea lui. Grozăviile morții cumplite ce rânjea la el în mizeriile și bezna întunecoasă a temniței. Acolo în grozăviile legăturilor de lanțuri și cătușe de fier în temnița fioroasă, și-a adus el aminte de isprăvile împătimitei iubiri de sine și urmările ei... (4 Împ. 21 1-*16;* 2 Paral. 33 1-*2).*

Împăratul Sedechia, sub împătimita iubire de sine, a nesocotit dragostea de Dumnezeu și de aproapele, s-a idolatrizat pe sine și pe supușii săi, a prigonit adevărata credință în Dumnezeu, a nesocotit pe Ieremia și pe ceilalți Proroci, trimișii Domnului. Urmarea nelegiuirilor acelei iubiri de sine a fost urgia lui Dumnezeu care s-a dezlănțuit asupra lui și a Ierusalimului. După doi ani de asediere cad în foamete mare și în mâinile vrăjmașilor lor, Sedechia e prins cu toți ai săi. Căpeteniile sunt măcelărite și copiii înjunghiați înaintea tatălui lor, Sedechia. Lui Sedechia i-au scos apoi ochii, l-au pus în lanțuri grele și cătușe de aramă, l-au dus în Babilon și întemnițat până în ziua morții sale (4 Împ. 24-25; 2 Paral. 36 *70-23;* Ier. 37-39; 52; Iez. 12).

Priviți la împăratul Irod cel Mare, care auzind de la Magi despre nașterea Unui Nou împărat, își teme tronul, trimite ostașii și măcelărește 14.000 prunci din Betleem și împrejurimile lui. Cine l-a făcut să săvârșească grozăviile acelea? Patima iubirii de sine. Urmarea? A murit de o moarte cumplită, bătut de Dumnezeu, mâncat de viermi și urgisit de toată lumea...

Priviți în viața Mântuitorului. Fariseii și cărturarii fățarnici și vicleni îl urmăresc pas cu pas pe Mântuitorul, îl urăsc și discreditează în fața poporului, ponegrindu-L că-I „păcătos", „călcător legii", „că-I nebun și are drac", „Samarinean (eretic) și are drac", că „cu beelzebub, domnul dracilor, scoate dracii", „că-I înșelător" (Ioan 9 *24, 16;* 10 20; 8 *48;* Mt. 12 *24;* 27 *63).* Ce-i făcea pe arhierei și farisei a se sfătui în sobor pentru a opri activitatea Mesianică a Mântuitorului.Hristos, a-L prinde și omorî? Patima iubirii de sine. Nu-L mai puteau suferi pentru că Iisus nu zicea ca ei; ci ca Dumnezeu, Tatăl Său Ceresc. Și asta nu se împăca cu patima iubitorilor de sine, potrivnică dragostei de Dumnezeu și de aproapele. Urmarea? Prăbușirea lor cu împărăție, preoție, templu și țară, în distrugere definitivă.

Priviți la împăratul Irod Antipa, ucigașul Sf. Ioan Botezătorul...După proslăvirea Mântuitorului, Irod pune mâinile pe unii din tânăra Biserică Creștină pentru a-i chinui. Ucide cu sabia pe Sf. Ap. Iacob, fratele lui Ioan. Văzând că lucrul acela place iudeilor, vrăjmașii Creștinilor, a mai vrut a prinde și pe Sf. Ap. Petru, întemnițându-l... Dar Domnul, pentru rugăciunile Bisericii, la eliberat pe Petru cu minune din temniță. Ce l-a determinat pe Irod a face acele nelegiuri? Iubirea de sine alimentată de iudei, care erau stăpâniți ca și el de aceeași patimă diavolească. Urmarea? Irod moare lovit de un Înger al Domnului, mâncat de viermi, ca și tatăl său Irod cel Mare (F. Ap.12).

Priviți la vrăjitorul iudeu Bar-Isus, prietenul înțeleptului dregător Serghie. Când acesta cheamă la sine pe Sf. Ap. Pavel și Varnava și ascultă din gura lor Cuvântul lui Dumnezeu, acel proroc mincinos stă împotriva adevărului învederat, până cade în blestemul apostolesc și obștesc (F. Ap. 13

6-12). Cine l-a cufundat în acea răutate? Patima iubirii de sine, care nesocotește dragostea de Dumnezeu și de aproapele.

Priviți la împărăteasa Izabela urmărind cu ucidere pe Sf. Proroc Ilie Tesviteanul, până la cufundarea în pierzare cu toată casa ei împărătească (3 Împ. 19; 22; 4 Împ. 1; 9; 10).

Priviți la împărăteasa Irodiada urmărind, întemnițând, ucigând și batjocorind pe Sf. Ioan Botezătorul până la surparea de pe tron și moartea lor mizerabilă în exil (Mat. 14 7-72; V. Sf. 29 Aug.).

Priviți pe împărăteasa creștină Eudoxia urmărind și lucrând (împreună cu curtenii săi, cu vreo 30 Ierarhi în frunte cu Teofil) cu ură de moarte asupra Sf. Ioan Gură de Aur, până ce l-au scos din scaun, exilat și purtat din loc în loc până la răposarea lui. Urmarea? Căderea ei în dizgrație, boală și moarte cumplită, cutremurarea mormântului ei 32 de ani (V. Sf. 13 nov., o.c. pp. 642-3). Cine a lucrat în acele trei împărătese așa de satanic, la prigonirea sângeroasă a trimișilor lui Dumnezeu și la prăbușirea în pierzare a acelor criminale dimpreună cu complicii lor?! Patima iubirii de sine.

Priviți în istorie la voievozii Români, Munteni și Moldoveni, urându-se de moarte unii pe alții, urmărindu-se, mutilându-se și ucigându-se unii pe alții. Ștefan, fiul mai mic al voievodului Alexandru cel Bun, orbește pe Ilie, fratele său mai mare, pentru a domni singur până la 1447. Roman, fiul cel mai mare al lui Ilie, îl ucide pe Ștefan și ocupă locul (1447-1448). Roman fu otrăvit și Alexandru, fratele său mai mic, voi a-i succeda. Petru, fiul lui Ștefan, îl alungă, dar fu răsturnat de vigurosul Bogdan II (1449). Acesta fu ucis noaptea de Petru Aaron, fiu natural al lui Alexandru cel Bun, care domni în anii 1451-1457. Acesta-i bătut de două ori de Ștefan cel Mare și ucis, ș.a.m.d. Acel fel de răutăți au urmat și între voievozii Munteni din vremuri în vremuri. Așa d.p.: voievodul Constantin Brâncoveanu, domn avut și abil, e dușmănit de vărul său, Ștefan Cantacuzino, și pe baza acuzărilor secrete ale acestuia că-i în legătură cu țările creștine Austria și Rusia, e mazilit, ridicat cu familia sa din București, dus la Constantinopol, întemnițat, martirizat și executat cu cruzime acolo pe malul Bosforului dimpreună cu patru fii ai săi. După un an și jumătate succesorul la tronul Brâncoveanului, Ștefan Cantacuzino, împreună cu tatăl și unchiul său, sub aceleași acuzări sunt ridicați, duși la Constantinopol și executați... (I.B.U. o.c. Vol. III, *23*3-254).

Cine a lucrat atâtea răutăți, primejdii și pustiiri între voievozi și poporul nostru român în cursul vremurilor? Patima iubirii de sine, care lucrează aceleași rele și grozăvii și în prezent în mijlocul nostru. Patima iubirii de sine periclitează pe fiecare din noi: familii, sate și orașe, societăți și țara chiar. Deci, trebuie lepădată și înlocuită cu adevărata dragoste de Dumnezeu și de aproapele, pentru a ne descotorosi de atâtea grozăvii și a intra în pacea veritabilă, în fericirea vremelnică și veșnică.

350) Nu m-am silit cu bună chibzuială a-mi câștiga puternicile virtuți cardinale?

351) Am nesocotit înțelepciunea de sus prin care toate se fac bune și de mare folos vremelnic și veșnic?

ÎNŢELEPCIUNEA. Prima virtute, cea mai mare și mai strălucită din toate virtuțile cardinale, este minunata virtute a înțelepciunii. Aceasta este maica, învățătoarea și conducătoarea în bine a tuturor virtuților creștinești-duhovnicești. Înțelepciunea este lumina cunoștinței de a deosebi binele de rău, adevărul de minciună, ș.a.m.d.. Înțelepciunea formează în ființa noastră o „inimă înțelegătoare", „arta de a cunoaște și a potrivi mijloacele cu scopurile numai în bine", „știința științelor și a neștiințelor", „atributul în a cunoaște mijloacele cele mai bune, care duc la scopurile cele mai îmbunătățitoare". Înțelepciunea e o forță binefăcătoare a cunoștinței celor mai bune mijloace ideale pentru ajungerea scopurilor mai înalte, ideale.

Înțelepciunea omenească a lumii acesteia e o luminiță foarte slabă, o știință necredincioasă, mândră, lăudăroasă și osândită în cuprinsul întregii Scripturi Sfinte. Înțelepciunea aceasta omenească-lumească, care în toate se opune mântuirii Sufletelor, o judecă aspru Cuvântul Dumnezeiesc. „Scris este, — zice Sf. Ap. Pavel — pierde-voi înțelepciunea înțelepților și știința celor știutori o voi lepăda. Unde este înțeleptul? Unde este cărturarul? Unde este întrebătorul veacului acestuia? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia? Că, de vreme ce în înțelepciunea lui Dumnezeu, lumea n-a cunoscut în înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu a mântui pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii..." (1 Cor. *1 19-21).* Păgânii idolatri cu învățații lor socotindu-se înțelepți, au înnebunit (Rom. 1 22). Și nimeni din ei n-a putut ieși din întuneric la

Împărăția Luminii, a adevăratei înțelepciuni, decât numai prin puterea Crucii și prin nebunia propovăduirii Evangheliei Creștine (1 Cor. 1 *18-24).*

Înțelepciunea adevărată lucrează așa de minunat în cei înzestrați cu ea de sus, încât: „Ce este nebun al lui Dumnezeu, este mai înțelept decât oamenii. Și ce este mai slab al lui Dumnezeu, este mai tare decât oamenii... Că cele nebune ale lumii a ales Dumnezeu ca să rușineze pe cei înțelepți. Cele slabe ale lumii a ales Dumnezeu ca să rușineze pe cele tari. Și cele de neam prost, nebăgate în seamă ale lumii a ales Dumnezeu și cele ce nu sunt, ca, pe cele ce sunt să le strice... Și așa niciun trup să nu se laude înaintea Lui... ci, cel ce se laudă, numai în Domnul să se laude" (1 Cor. 1 *25-31).*

Înțelepciunea oamenilor plină de râvniri amare, nu-i de sus pogorându-se; ci este pământească, sufletească, drăcească... aducătoare de prigoane, neașezări și de tot lucrul rău" (Iac. 3 14-16).

Înțelepciunea de sus (opusă în toate celei de jos) mai întâi — adeverește Apostolul — este: curată, făcătoare de pace, blândă, plecată, plină de milă, de roduri bune, fără judecată și nefățarnică" (Iac. 3 77). Înțelepciunea aceasta de sus e foarte lăudată în Dumnezeiasca Scriptură, mai ales în: Proverbele lui Solomon, Eclesiast, în înțelepciunea lui Solomon și în înțelepciunea lui Isus Sirah! Izvorul ei vine de la Dumnezeu. Aceasta e mai scumpă decât aurul și mai dulce decât mierea (Iac. 1 *5;* Iov 28 *12-28;* Ps. 118 *103).*

După această înțelepciune de sus țintea înțeleptul Solomon. Luând frâele împărăției, după moartea tatălui său, David, aduce lui Dumnezeu o mie de jertfe sus pe înălțimea muntelui Gabaon. Atunci Domnul Dumnezeu i se arată în vis noaptea și-i zice: „Cere ce vrei să-ți dau!" Văzându-se bărbat tânăr, fără experiență, Solomon cere înțelepciune, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu... dă robului Tău inimă înțelegătoare, ca să stăpânească peste poporul Tău și să deosebească binele de rău... Dă-mi înțelepciunea care stă aproape de Tronul Tău... Trimite-mi această înțelepciune din Sfintele Tale ceruri, de lângă Tronul Slavei Tale, ca să mă ajute în ostenelile mele și ca să cunosc ce este bine plăcut înaintea Ta. Fiindcă înțelepciunea toate le știe și le înțelege și mă va povățui înțelepțește în lucrurile mele și prin slava sa mă va păzi!" Domnului Dumnezeu I-a plăcut că I-a cerut tocmai aceasta și i-a zis: „Fiindcă ai cerut numai acest lucru și n-ai cerut viață lungă, nici bogăție, nici viața vrăjmașilor tăi; ci ai cerut înțelepciune, ca să faci dreptate, iată că îți împlinesc cererea ta! Iată că-ți voi da înțelepciune și pricepere, ca să fii cum n-a mai fost altul înaintea ta și cum nici nu se va mai ivi după tine. Mai mult încă și ce n-ai cerut îți voi da: bogății și mărire, încât nici unul dintre împărații vremii tale, să nu fie ca tine. Și dacă vei umbla în căile Mele și vei păzi legile și poruncile Mele... îți voi da și viață lungă..." (3 Imp *3 4-14;* înț. SoL 9 *4, 10 — 11).* Câtă vreme Solomon a urmat înțelepciunii acesteia de sus, a progresat strălucit. Mai pe urmă părăsind-o, a căzut în idolatrizare...

Înțelepciunea de sus, când o urmăm, ne înzestrează cu pricepere, ne ajută a face dreptate, a aduna bogății și mărire pe cale cinstită, a trăi cumpătat, a înainta cu bărbăție pe calea progresului spiritual și a ne bucura de ele vreme îndelungată și pururea. Această înaltă virtute cardinală a înțelepciunii creștine, e o îngrijire, chibzuire, o premeditată cugetare bine socotită, îa a nu mânia pe Dumnezeu și pe aproapele nostru, prin vreo rea faptă și gândire a noastră. Privitor la această înțelepciune, Mântuitorul ne învață, zicând: „Fiți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbeii" (Mt. 10 76"). La aceasta ne sfătuiește și Sf. Ap. Pavel, zicând: „Socotiți drept aceea cum să umblați cu pază, nu ca niște neînțelepți; ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, că zilele sunt rele. Drept aceea, nu fiți nepricepuți..." (Efs. 5 *15-17).* Înțelepciunea aceasta creștinească se întemeiază pe curățenia și nevinovăția inimii (Înț. Sol. 1 *4;* 4 *9;* Is. 1 *26),* pe toată podoaba și buna-cuviință și pe toată judecata sănătoasă, ca să nu ne amăgim de vrăjmașii Sufletului nostru, nici de cei care ne ispitesc (M.O. o.c.p. III, răsp. întreb. XI).

Cu această virtute a înțelepciunii de sus, au conlucrat Profeții, Apostolii și toți Sfinții, care pururea se veselesc în ceruri. „Înțelepciunea aceasta — zice Apostolul — o propovăduim celor ce sunt desăvârșiți, dar nu înțelepciunea veacului acestuia, nici a domnilor veacului acestuia, care sunt pieritori; ci grăim înțelepciunea lui Dumnezeu cea din taină și ascunsă, pe care a rânduit-o Dumnezeu mai înainte de veci spre slava noastră, pe care nimeni din stăpânitorii veacului acestuia n-au cunoscut-o..." (1 Cor. 2 *6-8).* Din această strălucită virtute a înțelepciunii de sus, izvorăsc: prevederea, paza bună, temerea de Dumnezeu, dragostea desăvârșită care depărtează de la noi orice frică, lipsa de semeție și încredere în puterile și mintea noastră și alte virtuți bune și folositoare. Acestea ne feresc a cădea în felurite greșeli: graba sau pripeala, neprevederea, nesocotința, neglijența,

îndoiala, dispreț și altele. Privitor la acestea Mântuitorul ne încurajează pe toți care-i urmăm Lui până la sacrificiu și martiriu, zicând: „În lume necazuri veți avea... Se vor întâmpla vouă (multe prigoane, strâmtorări și suferințe) în mărturisire. Puneți însă în inimile voastre, să nu gândiți mai înainte ce veți răspunde, că Eu vă voi da vouă gură și înțelepciune, căreia nu-i vor putea grăi, nici sta împotrivă toți care vă vor sta împotrivă vouă" (Ioan 16 *33;* Lc.12-15).

Pentru a dobândi înțelepciunea aceasta de sus, foarte mult folositoare, Sf. Ap. Pavel ne sfătuiește să rugăm pe Tatăl Măririi să ne dea duhul înțelepciunii și al descoperirii, spre cunoașterea Lui, să ne lumineze ochii inimilor noastre ca să pricepem care este speranța la care ne-a chemat și care este bogăția moștenirii Lui între Sfinți" (Efs. 1 77-75; 2 Tim. 1 7).

Orice floare de sub soare
După ce se naște, moare.
Numai floarea-nțelepciunii
Dintr-o minte luminată
După ce-a ieșit în lume
Nu mai moare niciodată!

ÎNŢELEPCIUNEA E ÎMPĂRĂTEASA TUTUROR VIRTUŢILOR. Acum vreo 1700 de ani în urmă, au venit mulți bătrâni pustnici iscusiți, un întreg Sobor, la Cuv. Antonie cel Mare (251-365 d.Hs.), ca să-l cerceteze și să se sfătuiască în cele mai desăvârșite căi ale viețuirii pustnicești. Din vorbă în vorbă ajung la întrebarea: „Care virtute creștinească e mai mare, mai bună și mai folositoare din toate virtuțile. Unii spuneau „credința", alții „speranța". Unii „dragostea", alții „smerenia". Unii „sărăcia de bunăvoie", alții „milostenia"... ș.a.m.d. După ce și-au dat toți părerea, Sf. Marele Antonie, care până atunci ascultase cu multă îngăduială, le spune: „Neagonisirea nu-i bună, dacă nu are omul cel puțin hrana sa. De asemenea, nici milostenia dacă nu are o graniță a ei... Eu am făcut experiență, că: Înțelepciunea sau dreapta socoteală este cea mai mare, cea mai bună și cea mai folositoare și strălucită virtute care se distinge mai mult dintre toate; pentru că ea conține toate virtuțile, conduce toate virtuțile și ajută spre a ajunge la toate virtuțile. Fără virtutea înțelepciunii, omul cade. Virtutea aceasta a înțelepciunii e împărăteasa, sfătuitoarea și conducătoarea tuturor virtuților. Această virtute mai aleasă învață pe om să nu treacă peste măsură, peste buna rânduială; ci să meargă pe calea cea mai bună, pentru a ajunge la ținta fericirii sale, la Dumnezeu Izvorul tuturor fericirilor..."

352) Am nesocotit Dreptatea prin care omul poate deveni plăcut ales lui Dumnezeu?

DREPTATEA. Dreptatea este a doua virtute cardinală, care împarte fiecăruia ceea ce i se cuvine și păstrează pe al său. Dreptatea nu caută în față (Ioan 7 *24; 8 15;* Rom. 2 *11;* Gal. 2 *6;* Efs. 69; Iac. 2 *1;* 2 Lege 1 *16;* Prov. Sol. 24 *23),* atât la cele privitoare la avuție, cât și la cele privitoare la cinste și vrednicie. La păgâni și evrei, dreptatea era răsturnată cu totul. La Romani, Greci și la alte popoare idolatre, un nobil sau patrician avea drept să aibă zeci de mii de sclavi, cu care se purta mai sălbatic decât cu animalele! Tatăl avea dreptul a-și ucide sau lepăda pruncii, pe care nu vrea a-i crește, cum leapădă cineva pisicii de la pisici și cățeii de la cățele! Soții aveau dreptul a-și trata soțiile ca pe niște sclave. Era, la fel cum este și astăzi la unele popoare sălbatice, un drept să ucidă pe bolnavi, să-și mănânce părinții bătrâni și pe prinșii de război. La iudei era un drept, ca ucigașul să plătească crima săvârșită, cu viața sa. De asemenea, cel ce rupea mâna ori un picior altuia, ori de-i scotea un ochi, un dinte... să fie supus exact acelorași schilodiri sau mutilări... Virtutea dreptății creștine însă nu admite niciun fel de cruzimi sau de răzbunări ca acestea. Ea nu ne îngăduie a ne sălbătici asupra semenilor noștri, nici a răsplăti răul cu rău. Ea nu se învoiește nici a dori răul celor ce ne-au făcut rău. „Eu — ne poruncește Mântuitorul — zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă pe voi, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și rugați-vă pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi... Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru Cel din ceruri este desăvârșit" (Mt. 5 *44-48).*

Privitor la această dreptate creștină Apostolul ne sfătuiește așa: „Nimănui rău pentru rău răsplătind, ci purtând grijă de cele bune înaintea oamenilor. De este cu putință... cu toți oamenii să aveți pace. Nu vă izbândiți singuri vouă, iubiților... ci biruiți cu binele pe rău... Dați tuturor cele cu care sunteți datori: celui cu dajdia, dajdie; celui cu vama, vamă; celui cu frica, frică; celui cu cinstea, cinste. Nimănui să nu fiți datori, fără numai cu a iubi unul pe altul; căci cel ce iubește pe altul, a împlinit legea" (Rom. 12 *17-21;* 13 *7-8).* Principiul dreptății creștine este: a da fiecăruia ce este al său și a nu vătăma pe nimeni, pentru a nu cădea în păcat și în pedepse vremelnice și veșnice (Rom. 13 *3-4;* Lc. 12 *16-21;* 16 *19-31; 20 9-18;* vezi și M.O. o.c p III, răsp. întreb. 12 și 13).

Dreptatea creștină nu se face după litera legii, care omoară; ci după duh, care face viu (2 Cor. 3 *6).* Pildă vie de dreptate avem pe Avraam, prietenul lui Dumnezeu, care la porunca Divină a fost gata să-și aducă unicul fiu legitim jertfă (Iac. 2 *21-24;* Fac. 22); pe Samarineanul care a cercetat, ridicat și îngrijit pe omul despuiat și rănit de tâlhari (Lc. 10 *30-37).* Omul lui Dumnezeu, omul nou, creștinul bun, umblă în dreptatea și sfințenia adevărului (Efs. 4 *24),* în virtute, în har, adică: drept, sănătos, cu fața senină, împăcat cu Dumnezeu.

Virtuții dreptății i se opune nedreptatea. Satana și slujitorii lui adeseori se prefac în îngeri de lumină, în slujitorii dreptății, dar, pentru că în ei e fabrica nedreptăților, răutăților, vicleniilor și minciunilor, sfârșitul lor li-i pierzarea (2 Cor 11 *14-15).* „Împărățiile fără dreptate — zice feric. Augustin — sunt o mare adunătură de hoți, care se dărâmă unele peste altele și se nimicesc. Casele care nu se fac după legile zidirii, se dărâmă la primul cutremur; asemenea și împărățiile care nu țin seamă de legile dreptății, se răstoarnă. Dreptatea e pâinea poporului și siguranța statului. Unde e dreptate, acolo e pace, frăție, conînțelegeri bune între oameni, familii, societăți și între neamuri. Dreptatea înalță neamul; iar nedreptatea îl surpă. Romanii spuneau că dreptatea trebuie făcută, chiar dacă s-ar prăbuși lumea.

Așadar, oricare cetățean drept-credincios creștin trebuie a fi și rămâne: om cinstit, om de omenie, om de treabă, făcându-și slujba deplin, îndeplinindu-și datoriile morale și civile, cu conștiință curată, a sluji cu dragoste curată, creștinească și cu frățească dreptate. Oricărui slujbaș sau dregător creștin, i se cere a ține legea și a face totdeauna dreptate tuturor, dar creștinește, nu jidovește; nu după față, ci după Suflet; nu după paragrafe, ci după conștiință; nu după litera legii care ucide; ci după duh care viază.

Contra virtuții acesteia se ridică: păcatul nedreptății, favoritismul, trădarea (cum a trădat Brutus pe Iuliu Cezar, Iuda Iscariotul pe Mântuitorul, Cantacuzino Ștefan pe Constantin Brâncoveanu... care după aproape doi ani de domnie a fost ridicat cu tatăl său, Constantin Stolnicul, duși în Constantinopol și omorâți...). Păcatul acesta adeseori face legătură cu: iubirea de argint, intriga, vrăjmășia și alte păcate grele.

Mântuitorul în predica Sa de pe munte ne dă această lege veșnică a Împărtășirii și respectării dreptății, zicând: „Toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea. Aceasta-i legea și prorocii" (Mt. 7 *12).* Cine viețuiește în dreptate, umblă în lumină, trăiește în curățenie, urmează voia lui Dumnezeu, se pregătește pentru mântuire, petrece chiar de aici în Împărăția lui Dumnezeu, că: „Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru" (Lc. 17 *21).*

CÂNTARUL MISTERIOS. Un împărat își închipuia că prin înțelepciunea și respectarea legilor a adus multă fericire supușilor săi. Poporul însă se zbătea în multe nevoi. Într-un sfat cu boierii săi, împăratul zise: „Oare de ce nu-i pace și bună voire între supușii noștri? De ce sunt așa de nemulțumiți? Oare țara noastră nu e destul de puternică? Nu sunt destui bani? Nu-i destulă învățătură? Nu se petrece bine? Și cu atâtea și atâtea bunătăți, cum de nu-i bine?" La aceste întrebări unii din sfetnici spuneau unele, alții altele. Unul din ei însă, mai bătrân și cu experiență, zise: „Împărate, pentru a afla pricina nevoilor din țară, trebuie să chemăm aici în mijlocul nostru pe cetățeanul cel mai sărac, necăjit și nefericit. De la acela putem afla ce lipsește țării noastre".

Împăratul găsi sfatul acesta bun și ordonă a se aduce cel mai necăjit om. După câteva zile trimișii împărătești aduc înaintea împăratului un bătrân îmbrăcat în zdrențe, slab și gârbovit de ani și suferințe. Miniștrii văzându-l, s-au tras înapoi, privindu-l cu dispreț. Unul din ei a zis clătinând din cap: „Suntem niște prăpădiți, dacă am ajuns noi, sfatul țării, să căutăm înțelepciunea la acest sărăntoc (sărac) moșneag".

Împăratul chemă pe moșneagul zdrențuros lângă sine, și-i zise: „Deși în țara noastră e belșug în toate, totuși, nu e bine. Oamenii se zbat în toate părțile. Se jefuiesc unii pe alții, se înșală, se necinstesc, se ucid, se nimicesc. Legile nu mai ajută. Noi nu aflăm leacul acestor nevoi grele. Oare ne-ai putea spune, ce ne lipsește?"

Moșneagul se gândi puțin. Apoi ceru un cântar. Îndată ce i se aduse, ridică cântarul în sus în văzul tuturor sfetnicilor adunați și zise: „Priviți aici. Partea stângă a cântarului, care atârnă mai mult în jos, e a grijilor pentru binele țării. Partea dreaptă, care-i ridicată în sus, e a binelui țării. Acum vreau să văd ce puteți pune voi în partea dreaptă ca să fie mai greu, să atârne mai în jos, adică binele și fericirea să cântărească mai mult decât nemulțumirile și grijile". Împăratul cu miniștrii râseră, zicând: „Bătrânule, se vede că vrei să glumești! Partea aceea goală o vom pogorî repede. Ai să vezi acum".

Unul din miniștri zise: „Eu cred că partea oștirii aduce binele în țară”. Și îndată aruncă *sabia* pe cântar. Cântarul însă, spre mirarea tuturor, nici nu se clinti.

Al doilea ministru veni spre cântar, zicând: *„Știința, învățătura, mintea* aduc binele în țară”. Acestea zicând, aduse și puse pe cântar toate cărțile celor mai învățați cărturari. Dar zadarnic... cântarul nu se mișcă nici cătuși de puțin!

Al treilea ministru vine zicând: „O să vedeți că tot eu am dreptate, că *banul* e fericirea oamenilor” și puse un sac cu bani pe partea dreaptă a cântarului. Însă spre uimirea tuturor, oricât de mulți bani turna pe cântar, acesta nici nu se mișca din poziția lui.

Văzând acestea se înfuriară toți asupra bietului moșneag. Vrură să-l alunge afară din mijlocul lor. Atunci vine paharnicul împărătesc cu *vin curat,* vechi, zicând: „Dacă puterea, știința și averea nu-l fac pe om fericit, apoi de bună seamă că plăcerile, băutura, aduc binele și fericirea în țară”. Acestea zicând, puse un butoiaș cu vin pe cântar. Cântarul însă a rămas tot așa, în aceeași poziție.

Văzând acestea, împăratul sări furios de pe tronul său zicând: „Ce să lucrăm și grijim zadarnic pentru binele poporului acestuia, dacă nu-l mai mulțumește nici puterea, nici știința, nici averile, banii, nici petrecerile? Arată tu bătrânule, ce lucru mai prețios și mai minunat să se pună pe cântar, ca să atârne mai greu decât cele puse de noi, pentru a aduce binele și fericirea în toți supușii noștri?”

Bătrânul privindu-i pe toți, își duse mâna la gură și mușcându-și-o, lăsă să picure câțiva stropi de sânge pe cântar. Atunci îndată partea dreaptă a cântarului atârnă mult în jos; iar cealaltă parte stângă a grijilor, se ridică în sus. Văzând aceasta, toți începură a se minuna. Împăratul, apropiindu-se uimit de cântar, îi zise moșneagului: „Bătrânule! Ce ai pus pe cântar?!” Moșneagul îi răspunse: „Aceea ce vouă vă lipsește: dragostea și jertfa”.

LANŢUL DREPTĂŢII. Se spune că în vremurile de demult era o țară unde dreptarea se făcea printr-o minune ce se arăta din cer. Un munte era în acea țară și când se isca vreo pricină de judecat, pricinașii se suiau pe munte și acolo se arăta dreptatea. Un lanț se lăsa jos din cer deasupra pricinașilor, dar numai acela îl putea atinge cu mâna care avea dreptate; cel ce nu avea dreptate, nicicum nu putea să-l atingă.

Într-o zi, un om luase cu împrumut o sumă de bani și când fu la plată el tăgădui că ar fi dator. Merseră la judecată, sus pe munte. Judecătorii porunciră celui ce dăduse banii împrumut (creditorului) să atingă lanțul; acesta ridică mâna și-l atinse. Când veni și rândul datornicului, acesta fiind șchiop, rugă pe creditor să-i țină cârja, pentru a putea mai lesne ridica mâna. O ridică și atinse lanțul și el. Toată lumea se miră. Cum de au amândoi dreptate? — se întrebau toți cu uimire. Cârja era scobită și datornicul ascunsese banii înăuntru. Când o dădu creditorului s-o țină el, de fapt, înapoiase banii ce-i datora; iată dar de ce a putut să atingă lanțul, păcălind pe toată lumea. Se zice însă că din ziua aceea lanțul s-a înălțat la cer și nu s-a mai lăsat niciodată. Cel puțin așa, povestesc bătrânii (După L. Tolstoi).

353) Am nesocotit Cumpătarea sau înfrânarea, prin care mulți s-au curățat de păcate sfințindu-se Domnului?

CUMPĂTAREA. Cumpătarea sau înfrânarea este o măsură ce-o păzește cineva în mâncare, băutură, în îmbrăcăminte, în vorbe și în toate faptele lui. Prin mijlocul ei creștinul, alege orice este cuviincios și potrivit... (M.O. o.c. p. III răsp. întreb. 14). Cumpătarea e virtutea strălucită, care ar trebui să însoțească pe om în orice vreme și în orice loc. Virtutea aceasta a cumpătării e prietenul și tovarășul cel mai bun al nostru, de care trebuie a griji, ca niciodată să nu ne părăsească. Lipsa virtuții cumpătării, poate a ne fi periculoasă, pierzătoare. Sf. Ap. Pavel ne îndeamnă la menținerea acestei virtuți, zicând: „Ca ziua cu bun chip să ne purtăm, nu în ospețe și în bețiii, nu în desfătări și în fapte de rușine, nu în pricire și în pizmă. Îmbrăcați-vă în Domnul nostru Iisus Hristos și purtarea de grijă a trupului să n-o faceți spre pofte” (Rom. 13 *13-14).*

Chiar și în străduința pentru învățătura bună, creștinul trebuie a fi cumpătat. Să nu facă eforturi peste puterile sale, pentru a nu se vătăma.

Împotriva cumpătării în mâncare și băutură poate păcătui oricare din noi în două feluri: prin lipsă sau hrănire insuficientă și prin îmbuibare. Acestea aplicate prostește la trebuințele trupului, devin periculoase, pot cauza moarte vremelnică și veșnică. Aceste două extreme — greva foamei și îmbuibarea — Sf. Ioan Hristostom punându-le în contrast, zice: „Foamea într-adevăr ucide pe om în puține zile și-l scapă de viața aceasta chinuită. Îmbuibarea cu mâncări și băuturi însă, consumă și putrezește trupul omenesc, rozându-l cu boli grele și lungi”. Mântuitorul ne atrage atenția tuturor a ne

feri de păcatul îmbuibărilor, zicând: „Luați aminte de voi înșivă, ca să nu se îngreuieze inimile voastre cu mâncare și băutură peste măsură, cu grijile lumii și fără de veste să vină asupra voastră ziua aceea. Căci ca o cursă va veni peste toți care șed pe fața pământului. Privegheați dar în toată vremea rugându-vă, ca să vă învredniciți a scăpa de toate cele ce au să fie și a sta înaintea Fiului Omului" (Lc. 21 *34-36;* comp. Rom. 13 *13;* Efs. 5 *5, 18;* Apc. 21 *8;* 22 *15).*

Împotriva cumpătării păcătuiesc groaznic toate persoanele acelea vanitoase, care umblă îmbrăcate luxos, înzorzonate, cu fetele sluțite... ca idolii egipteni, Brahmani, etc. vai lor, chiar și la Sf. Biserică. Toate acele persoane vanitoase, trufașe, lucifere, îmbrăcate contrar bunei-cuviințe creștinești și omenești, ar trebui să simtă cea mai mare mustrare și rușine în fața Mântuitorului Hristos Cel răstignit pe Cruce, Care de acolo de sus parcă le zice: „Iată-Mă fiicelor, răstignit pe Cruce, acoperit de răni sângerate pentru a ispăși vanitatea toaletei voastre, trufia aceea a voastră luciferică și voi veniți aici pentru a vă arăta luxul, modele, zorzoanele, fardările, mândria aceea satanică?! Nu vi-i rușine să vă arătați așa în halul acesta înaintea Mea? Nu vi-i rușine a veni așa cochetate în Biserica Mea și a da sminteală credincioșilor Mei? Nu simțiți urgia Mea Dumnezeiască care se dezlănțuie asupra voastră? Băgați de seamă: luxul, fudulia, cochetăria aceea să nu vă ducă în iad ca pe bogatul nemilostiv ce se îmbrăca totdeauna luxos (Lc. 16 *19-31).* Luați aminte de voi, să nu pățiți ca fecioarele cele nebune care au rămas afară din cămara nuntală, afară din Împărăția Mea" (Mt. 25 7-77).

Prin cumpătare însă noi ne mulțumim cu strictul necesar întreținerii vieții și ne înfrânăm poftele (Gal. 522). Creștinul cumpătat își înfrânează orice plăcere și pofte păcătoase. Nu se lasă biruit, nici robit de ispitele trupești sau de amăgirile patimilor înșelătoare. Crestinul — Păstor sau păstorit — se ostenește a deveni, a fi și a rămâne cumpătat, știind că: „Luptătorii se înfrânează și cine se înfrânează, se încununează" (1 Cor. 9 *25-7).*

Adevărata virtute a cumpătării ocârmuiește viața sufletească, pune frâu înclinărilor rele, poftelor păcătoase, patimilor. Ea domolește mândria, mânia, pornirea limbii rele, avariția, curiozitățile nesăbuite, ușurătatea (frivolitatea). Păcatele mai însemnate care se ridică împotriva acestei virtuți cardinale, sunt: îmbuibarea, lăcomia de îmbogățire pe căi necinstite, mândria, semeția, risipa, luxul, cochetăriile...

Din virtutea aceasta a cumpătării se nasc felurite virtuți strălucite: cinstea, modestia, castitatea, bunătatea, blândețea, seriozitatea morală, unele mai plăcute și mai lăudabile decât altele.

CUMPĂTAREA FOLOSEȘTE: NOUĂ, APROAPELUI ȘI VIEŢII. Cineva întrebă pe Avva Viare: „Ce să fac să mă mântuiesc?" Bătrânul i-a zis: „Mergi și fă-ți pântecele tău mai mic P o.c. 46).

Ni se istorisește despre un țăran muncitor cumpătat, că din mica sumă ce câștiga: o treime o dădea părinților că l-au crescut, o treime strângea pentru copii și ultima treime o întrebuința pentru sine. Sf. Vasile cel Mare îndemna pe toți creștinii la cumpătare, zicând: „Bătrâni, tineri și copii, bogați și săraci, nobili și simpli, juni și căsătoriți, servitori și stăpâni, soldați și ofițeri, călători pe uscat și pe apă, fiecare poate fi cumpătat, poate posti. Vrei a te scuza cu vârsta tânără? Daniil cu cei trei tineri au fost și ei tineri, copii și practicau cumpătarea, mâncând numai legume și bând numai apă. Sunteți debili? Și Iudita era debilă și totuși — cu excepția sărbătorilor — postea în fiecare zi. Mai slabă decât voi era Estera și totuși, cu o foarte mare plăcere ținea posturile cele mai grele. Poate aveți vreo dregătorie înaltă? Sau trăiți în vreo altă demnitate de mare autoritate? Marele împărat, Proroc și psalmist David a avut o poziție mai înaltă decât voi toți și totuși și-a umilit Sufletul său cu postire".

Cumpătarea asigură o viață lungă. Asta ne-o adeverește istoria vieții pustnicilor creștini. Așa găsim că Sf. Ilarion, care ca băiat debil se retrăsese în pustiu, unde a trăit în înfrânare, post și rugăciuni și a ajuns la vârsta de 80 de ani. Sf. Macarie egipteanul, ce se hrănea numai cu plante, a ajuns la 97 de ani. Sf. Pavel Tibeul ce mânca numai pâine goală, a ajuns la 113 ani, Sf. Antonie la 120 de ani. Așa și alți postitori Sfinți.

NECUMPĂTAREA ÎN PORT (COCHETĂRIILE) PERICLITEAZĂ MÂNTUIREA. Un Părinte bisericesc, arătând primejduirea celor necumpătați în îmbrăcăminte, zice: „Îmbrăcămintea necuviincioasă, cochetă, e ca focul iadului; arde fără să nimicească. Prin îmbrăcămintea luxoasă, la moda seminudului șuchiată, necuviincioasă, înzorzonări, fardări, cochetării, femeile și fecioarele își pierd Sufletele lor. Victimele lor nu sunt numai păcătoșii, ci și drepții, căci și ei se ating de acele arzătoare flăcări ale satanicei cochetării. Podoabele deșarte ale vanității femeilor și fetelor trufașe, cochete, sunt torțe satanice care aprind focul păcatelor... Sunt înștiințările veșnicei osânde"...

Odinioară o fetiță de vreo șapte anișori intră într-o Biserică cu mama sa, care era îmbrăcată foarte luxos, înzorzonată, cochetată ca să asculte Dumnezeiasca Liturghie. Oprindu-se puțin în pridvor înaintea unei Sfinte Cruci mari cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos crucificat pe ea, fetița mirată îi zise: „Ma-a-mă-ă! Privește pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos țintuit pe Cruce! Iată-L! E gol și plin de răni! Și tu mamă, vii aici în Sf. Biserică îmbrăcată așa de frumos! Așa de cochetă? Nu ți-e rușine?! Ma-a-mă-ă! Bagă de seamă să nu cazi în focul iadului cu hainele și zorzoanele tale, cu tot!" La aceste cuvinte mama roși. Ceva ca un fier înfocat, roșu, arzător, îi străbătu ființa. Primi dojana copilei sale nevinovate venită ca din partea lui Dumnezeu. Intră în Sf. Biserică sfioasă, se trase într-un colț mai întunecat și neobservat al pronaosului în urma tuturor femeilor... Acolo se așeză cu copila și ascultară Dumnezeiasca Liturghie, predica și cântările bisericești... foarte umilită, cu inima înfrântă și zdrobită. După săvârșirea Dumnezeiestei Liturghii, mama cu fetița se duseră acasă. Dojana fetiței și Iisus răstignit îi apar mereu în minte. O urmărește, o mustră, o neliniștește. În sfârșit, se hotărăște a o curma cu cochetăria aceea. Ea își făcu o haină simplă, o îmbrăcăminte foarte modestă. Aceea o purtă cât timp trăi cu bărbatul ei, crescându-și fetița bine, creștinește, în învățătura Domnului, după cuvântul Mântuitorului și sfatul apostolesc (Mc. 10 *14;* Lc. 18 *10* Efs. 6 *4; 2* Lege 6 7, *20-25).* După moartea bărbatului ei, a intrat cu fiica sa într-o Mănăstire, unde și-a petrecut restul vieții în ascultare și smerenie, agonisindu-și untdelemnul faptelor bune pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu. Așa să-și lepede cochetăriile toate creștinele, femei și fecioare, care vor să scape de focul iadului.

COCHETĂRIILE TREBUIE ÎNLOCUITE CU VIRTUŢI. Împotriva luxului, cochetăriilor și destrăbălării femeilor și fetelor s-a ridicat și apologetul creștin Tertulian (160 — † 240 d.Hs.), zicând: „Creștinelor — femei și fecioare — arătați-vă împodobite cu culorile și podoabele Prorocilor, Apostolilor și ale Sfinților lui Dumnezeu. Luați albeața din simplitate, roșeața din pudoare[252]. Vopsiți-vă ochii cu respectul și gura cu tăcerea. Introduce-ți în urechi Cuvântul lui Dumnezeu. Puneți pe grumajii voștri jugul lui Hristos... Îmbrăcați-vă cu mătasea cinstei, cu visonul sfințeniei... cu purpura pudoarei... Așa de vă veți împodobi, veți fi plăcute lui Dumnezeu...".

354) Am nesocotit Tăria sau Bărbăția spirituală prin care mulți, chiar și dintre păcătoși, au ieșit biruitori asupra răului și încununându-se?

BĂRBĂŢIA. Bărbăția, curajul sau tăria, este a patra virtute cardinală. Cu ajutorul acestei virtuți, creștinul — Păstor și păstorit — înfruntă toate ispitele și pericolele ce întâmpină în viață, de la vrăjmașii văzuți și nevăzuți, pentu apărarea dreptei credințe creștinești și dragostea Mântuitorului Hristos. Adevăratul creștin e pururea în luptă cu feluritele ispite, amenințări și sufluri cu ură de moarte și cu ucidere. Pentru aceea, ca și ostașului în lupta cu vrăjmașii, i se cere mult: curaj, prevedere, prezență de spirit, trezie, veghere, putere, pentru a ieși biruitor din variatele războiri. Întreg șirul nesfârșit al drepților și Prorocilor Bisericii Vechiului Testament, începând de la Avel până la mai marele între Proroci, Ioan Botezătorul, ne-au rămas pentru totdeauna pilde vii de suferință, îndelungă răbdare, de bărbăție (Iac. 5 *10).* Pildă vie de bărbăție și îndelungă răbdare în furtunoasele lovituri din viață avem în dreptul Iov. Când Satana îl despoaie de toată averea aceea mare, de mulțimea argaților, de familie, de sănătate... el nu disperă; ci luptă cu o uimitoare bărbăție până la capăt, zicând: „Luptă e viața omului pe pământ" (Iov 7 1; 1-42).

Primul exemplu viu de desăvârșită bărbăție creștinească, ni l-a dat însuși Mântuitorul Hristos. El nu S-a dat în lături de la marea smerire a întrupării (Filip. 2 *6-11),* nici de la feluritele vrăjmășii și ocări, nici de la torturile celei mai cumplite pătimiri până la moarte. Ca nimeni altul, El a biruit: suferința, iadul și moartea. El îmbărbătând pe Apostolii Săi, le prezice: „În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea... Să nu vă temeți de cei ce ucid trupul; iar Sufletul nu-l pot ucide... Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacului"(Ioan 16 *33;* Mt. 10 *28;* 28 *20).*

Apostolii înarmați cu această îmbărbătare, au plecat apoi în toate părțile lumii, semănând cu îmbelșugare Cuvântul lui Dumnezeu, sămânța Creștinismului. Ei au fost primii eroi ai creștinătății. Bărbăția aceasta statornică a Sfinților Apostoli în apostolatul creștin, ne-o descrie Sf. Ap. Pavel, zicând: „Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul sau strâmtorarea? Prigoanele sau foametea? Golătatea, primejdia sau sabia? Precum este scris „Pentru Tine suntem omorâți toată

[252] Rușinea de a zice sau de a face ceva împotriva bunei-cuviințe, a modestiei și a cinstei... Modestia care împiedică pe cineva de a spune, de a auzi sau de a face unele lucruri...

ziua. Socotitu-ne-am ca niște oi de junghiere!... Sunt încredințat că: nici moartea, nici viața, nici Îngerii, nici căpeteniile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncul, nici o altă făptură oarecare, nu poate a ne despărți pe noi de dragostea lui Dumnezeu, care este Hristos Iisus Domnul nostru" (Rom. 8 *35-39).*

După exemplul viu al Apostolilor, s-a ridicat apoi întreaga oștire nenumărată de eroi ai mulțimii Sfinților: Ierarhi, Preoți, Diaconi, Mărturisitori, Martiri și Martire, care au luptat până la sacrificiu, dându-și bucuroși viața pentru mărturisirea dreptei credințe creștinești și pentru dragostea Mântuitorului Hristos Dumnezeu-Omul. Mulțimea Cuvioșilor Părinți, a Cuvioaselor Maici, a Drepților și adevăraților sau desăvârșiților Creștini, a căror viață — pentru dragostea Mântuitorului, alimentarea, dezvoltarea și și apărarea dreptei credințe creștinești -a fost un calvar de suferințe și îndelungi răbdări. Exemple de bărbăție creștină avem multe.

Sf. Vasile cel Mare și prefectul Modest. Odinioară Sf. Vasile cel Mare văzându-se groaznic prigonit și constrâns de puterea împărătească pentru a trece la eresul arianismului, răspunde plin de bărbăție împăratului Valent, prin prefectul Modest: „Eu nu mă tem de nimic! De despuierea de averi nu, pentru că n-am altceva decât câteva haine învechite și cărțile. De exil? Nu mă tem pentru al Domului este pământul și împlinirea lui, și pretutindeni pot să-I slujesc. De munci? Nu, pentru că trupul meu e așa de slăbit, încât o singură lovitură îmi va curma viața pământească și chinurile. De moarte? Nu mă tem nici atât, căci ea mă unește mai curând cu Ziditorul pentru Care trăiesc și mă apropie mai grabnic de „Patria Cerească" după care suspin atât (Ioan 14, *6, 3, 18*-27, *23;*

Sf. Ioan Gură de Aur și potrivnicii luminării Sufletelor. O altă pildă vie de bărbăţie în prigoane și strâmtorări avem pe Sf. Ioan Gură de Aur. Văzându-se el asediat de puterea împărătească unită cu a soborului celor 30 de ierarhi în frunte cu patriarhul Teofil al Alexandriei, zice plin de bărbăţie: „Numeroase sunt valurile şi puternic curentul. Nu mă tem de înec întrucât stau pe stâncă. Când valurile se prăvălesc, corabia lui Iisus nu poate să se înece. Să mă tem de moarte? Dar Hristos este viaţa mea şi moartea îmi este un câştig. De exil? Pământul este al Domnului cu tot ce cuprinde. De pierderea bunurilor pământeşti? N-am adus nimic în lume, nu pot lua nimic din ea. De primejdii? Le dispreţuiesc. De mărimi? Mi-e scârbă de ele. Nu mă tem de sărăcie. De bogăţie n-am nevoie. Nu mă tem de moarte. Nu doresc să trăiesc decât pentru voi. De aceea vă implor: consolaţi-vă că nimeni nu mă poate despărţi de voi. Ceea ce Dumnezeu a unit, omul nu poate să despartă. Biserica nu constă în ziduri, ci în comunitatea credincioşilor. Mâine voi fi cu voi la ceasul rugăciunii. Căci unde sunt eu sunteţi şi voi şi unde sunteţi voi sunt şi eu.. De suntem despărţiţi de spaţiu, suntem uniţi în dragoste. Nici moartea nu ne poate despărţi. Sunt gata de mii de ori să-mi dau viaţa pentru voi" (I.R. o.c. 500).

Chipul adevăratului ostaş al lui Iisus Hristos (Efs. 6 10-18).

ADEVĂRATUL CREȘTIN ÎNZESTRAT CU VIRTUTEA BĂRBĂŢIEI. Virtutea aceasta a bărbăției se arată în fața iureșului: durerilor, greutăților și strâmtorărilor vieții acesteia, în răbdarea suferințelor morale și a durerilor fizice până la sacrificiu și moarte. Adevăratul creștin e un bun luptător înarmat cu toate armele lui Dumnezeu. El are chipul unui ostaș: îmbrăcat cu platoșa dreptății, încins cu adevărul, încălțat în gătirea propovăduirii Evangheliei păcii, apărat cu pavăza credinței, cu coiful mântuirii și sabia Duhului, care este Cuvântul lui Dumnezeu, cu rugăciunea și postul, cu privegherea și răbdarea. Astfel, el viețuiește cu tărie, propovăduind adevărurile Evangheliei (Efs. 6, *10-20;* comp. F. Ap. 16, *25*-2*8; 1,* Petru 1, *13;* 5, *8-9;* 1, Tes. 5, *8).* Creștinul înarmat astfel, niciodată nu cade pradă disperării. Bărbăția aceasta este semnul puterii Dumnezeiești care lucrează în creștin — Păstor sau păstorit — precum adeverește și Apostolul: „Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii; ci al puterii și al dragostei și al întregii înțelepciuni"

(2 Tim. 1, *7*; Rom. 8, *15;* comp. Gal. 3, *26; 4, 6).* Tot creștinul e chemat a fi: un om virtuos, inimos, tare ca o stâncă de granit și bun ca Dumnezeu (Mt. 5, *9-1, 6, 44-48).*

Virtutea aceasta a bărbăției, ia felurite înfățișări, d.p.: curajul eroic al celor ce s-au sacrificat și se sacrifică pentru dreapta Credință Creștinească; curajul ostașului în apărarea patriei sale; curajul cetățeanului care își periclitează situația și viața pentru apărarea aproapelui său de asupritori, de foc, din înec... curajul medicului care îngrijește conștiincios de bolnavii contagioși; curajul savantului care lucrează în laboratorul său cu microbi, gaze și alte substanțe toxice, etc.

Piatra care stă la poale Tot așa de greu se urcă
Greu o sui în vârf de munte, Omul pe-al virtuţii plai,
Dar de sus de pe-a lui frunte Dar pe-a viciului cărare
Cât de lesne vine-n vale! Cât de lesne-aleargă, vai!!!

MISIONARUL ÎNZESTRAT CU BĂRBĂŢIE. Un curajos misionar semăna sămânța Creștinismului prin India. Înflăcărat de dragostea mântuirii Sufletelor, se hotărăște a merge în niște regiuni cu oameni foarte periculoși. Prietenii săi binevoitori îl făcură atent a nu merge acolo, că-l vor omorî sălbaticii aceia. Misionarul însă fiind stăpân pe hotărârea sa, le zise: „Dacă în regiunile cu păduri uriașe din apropiere s-ar găsi comori sau mine de aur, așa-i că ați disprețui orice pericol și groază? Așa-i că v-ați duce după aur riscând orice, chiar și viața? Și acum, pe mine mă opriți a merge acolo și a mântui Sufletele omenești, care sunt mult mai prețioase înaintea lui Dumnezeu și a Sfinților lui, decât tot aurul de pe pământ?! Ia gândiți-vă: câți comercianți trec prin pădurile acelea? Oare numai un comerciant să aibă bărbăție a înfrunta pericolele acelor regiuni? Și un misionar să se lase cuprins de frică și de slăbiciune?!" Astfel, misionarul devotat Domnului Hristos și misiunii sale în luminarea și mântuirea Sufletelor, a plecat să-și împlinească datoria sa. Atunci mulți, alții și alții, prinzând curaj, au plecat a duce pe Hristos și mântuire Sufletelor și prin acele regiuni mai periculoase...

Astfel, în bucurii și-n întristări, în pace și-n război, în fața adevărului și a ispitelor, în sărăcie sau în bogăție, sub apăsarea prigoanelor sau a nedreptățirilor și în liniște, în nefericire și în fericire, în lipsuri și în îndestulări, avem absolută trebuință de curaj, de virtutea aceasta a bărbăției, ca să putem face ceva bineplăcut și primit de Dumnezeu pentru redobândirea statornicei fericiri vremelnice și veșnice.

Din virtutea cardinală a bărbăției sau tăriei răsar: răbdarea și stăruința. Bărbăției i se opun păcatele: nestatornicia, lașitatea, frica (totala lipsă de curaj), îndrăzneala (curajul prea mare, necugetat) și orice porniri fără dreaptă socoteală.

Ca și cele trei virtuți teologale, virtuțile acestea cardinale, sunt așa de strâns legate între ele, încât formează un tot armonic. Astfel, lipsa totală a uneia dintre ele, ar periclita și existența celorlalte trei... prăvălește scaunul statorniciei... cauzează căderea de pe treapta creștinătății și din demnitatea de om (Ps. 49, *72, 21).* Despre virtuțile teologice și cele cardinale, vezi mai pe larg în „Privelişti Apocaliptice", cap. 5, *6* „Cele șapte virtuți creștinești", de autor.

355) Nu m-am ostenit a cerceta cu osârdie bine chibzuită Dumnezeieștile învățături ale Sfintei Biserici spre a cunoaște dreapta credință, adevărata învățătură, a o agonisi, dezvolta, folosi, a o conserva și apăra după datoria mea?

Vai și amar de Sufletele vinovate cu acest fel de păcate și neîngrijite sau necurățate de ele în viața lor, care n-au cu ce plăti, că în groaznică muncă se prăbușesc!!! (Mt. 5 *22;* 18, *23-35).*

FERICIREA CELOR MILOSTIVI ÎN RAIUL CERESC.

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stând pe Scaunul Slavei Sale Dumnezeiești.

2) Cei patru viețuitori cu chip de: om, leu, vițel și vultur, înaripați cu câte șase aripi.

3) Preasfânta, Preacurata și pururea Fecioara Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos.

4) Serafimii și Heruvimii.

5) Cele șapte cete Îngerești.

6) Sf. Ioan Botezătorul cu Sfinții Proroci..

7) Sfinții Apostoli, Ierarhi, Mucenici, Curioși și Drepți.

8) Oamenii trupești și nemilostivi, învârtoșați și împietriți la inimă, se îngrijesc numai de traiul pământesc, pierzându-și vremea în strângere de avere și în petreceri anticreștinești. Ei nu se îngrijesc de suferințele săracilor și lipsiților, nici de luminarea Sufletelor, nici de mântuirea lor sau a aproapelui lor. Îngrijorați foarte în adunarea banilor și averilor pieritoare, îi prinde moartea în stăpânirea duhurilor necurate, care satisfăcute îi învinuiesc, se reped asupră-le cu mare sălbăticie, și-i prăbușesc în iad, în focul nestins! Atunci văd ei cui s-au robit în viața pământească, dar e prea târziu!!!

9) Fericitul Filaret, luminat fiind prin Cuvântul lui Dumnezeu, luptă din răsputeri contra păcatului nemilostivirii, cruzimii și a învârtoșării inimii. El dă milostenie celor lipsiți cu foarte multă dărnicie: grâu, alimente, vite, haine, bani, etc, agonisindu-și astfel comoară în ceruri, după cuvântul evanghelic al Mântuitorului. Creștinii adevărați: bărbați și femei, asemenea fericitului Filaret și altor Creștini osârdnici duhovnicește, se grijesc cu toată atenția de luminarea și creșterea în Domnul a fiilor și a fiicelor lor și ajută și pe cei lipsiți cu tot ce le stă în putință. Aceștia sunt asemenea grăuntelui de mușt*a*r, care crescând mare, adăpostește sub el și în ramurile lui multe vietăți și păsări (Mt. 13, *31*-32).

10) Creștinii -Păstori și păstoriți -dornici a se curăța de plaga nemilostivirii, cruzimii, învârtoșării inimii și de alte păcate grele, merg în Casa — Biserica — lui Dumnezeu, ascultă Sfintele Slujbe, Dumnezeiasca Liturghie și Cuvântul lui Dumnezeu, silindu-se a se lumina, a fi cât mai buni, îngăduitori, milostivi și bine plăcuți lui Dumnezeu. Astfel se îndreaptă și înaintează ei pe calea vieții și a mântuirii.

11) După trecerea din viață, acești Creștini-conducători și conduși — milostivi, bine îngrijiți sufletește, sunt apărați de Îngeri la trecerea prin vămile văzduhului și duși în Raiul pământesc. Acolo în fericirea Raiului se bucură ei pururea.

12) Adevărații Creștini- cler și popor — luminați, buni, îngăduitori, miluitori cu multă dărnicie, grijiți bine sufletește, se duc de Îngeri sus, deasupra Raiului pământesc, în Raiul ceresc, în Împărăția Luminii, unde se fericesc, se bucură și se veselesc desăvârșit. Priviți: aici ni se înfățișează fericitul Filaret, mult milostivul și ajutătorul cu multă dărnicie a celor lipsiți, înconjurat de-a dreapta

și de-a stânga de mulțimea Sufletelor celor creștinați, miluiți și crescuți de dânsul în învățătura și-n înțelepciunea Domnului. El este așezat de Dumnezeu în mare slavă și cinste.

PEDEAPSA ÎN IAD A BANDIŢILOR ȘI TÂLHARILOR. Chipul de față ne arată torturările bandiților, în special a vadnicilor sau jefuitorii cinstei aproapelui lor prin diabolicele pâri sau clevetiri și a tâlharilor, în iadul vremelnic și veșnic. Spiritele infernale de care s-au lăsat stăpâniți în viață, tâlhărind și răspândind groaza în jurul lor, umplând lumea de fiorii reci ai îngrozirilor infernale, sfâșiind inimile celor căzuți în ghearele lor, a celor torturați și jefuiți de bunuri, avere, sănătate și de viață; se transformă în șerpi infernali, groaznic de fioroși, iuți, puternici în torturări, care-i fugăresc, îi prind și se împleticesc în jurul trupurilor lor cu care i-au slugărit aici pe pământ, îi frâng, rup, mușcă, înveninează și înfricoșează cumplit. Alți draci îi iau din muncile provocate de șerpii înveninați și balaurii înfocați, și-i aruncă în iezerul de foc, unde intră pradă altor torturi mai usturătoare, chinuitoare și mai cumplit arzătoare. Aceste torturări se destinează mai mult bandiților sau tâlharilor spirituali, vadnicii aproapelui lor, adică toți și toate care multiplică greșelile și păcatele aproapelui lor. Cu cât le-au multiplicat, înzecit, însutit, înmiit mai mult, cu atât se vor osândi și munci mai groaznic de șerpii, balaurii și focul iadului. Păcatele divulgate, asemenea mormolocilor din ape, viermilor din răni, microbilor din corpurile bolnave — putrezite — șerpilor din răgălii și balaurilor, se înmulțesc uimitor în lume și din vreme în vreme năvălesc asupra divulgatorilor și-i torturează așa de groaznic, încât le vine a fugi ca și Cain și alți ucigași și de umbra lor. Grăirile de rău, clevetirile sau ponegririle aproapelui, sunt tot atâția microbi, viermi, șerpi înveninători Sufletelor, care se înmulțesc groaznic și se întorc asupra părinților sau clevetitorilor ce i-au născut și multiplicat. Aceia se pot omorî aceștia însă nu. Deși ei se spovedesc, totuși, multiplicarea păcatelor năvălesc asupră-le și-i muncesc groaznic.

VAMA A 21-A A IDOLATRIZĂRII ŞI CREDINŢELOR DEMONICE

Trecând şi prin vama aceea, după multe cercetări şi groaznice înfricoşări, de acolo am suit mai sus pe calea văzduhului şi am ajuns la vama slujirii de idoli şi a feluritelor credinţe deşarte, superstiţii sau drăceşti, credinţe băbeşti. Dracii vameşi ai acelei vămi erau groaznic de schimonosiţi, în chipul feluritelor sălbăticiuni şi idoli ai neamurilor. Unii cu cap de bou, ca Baal, alţii cu cap de lup, alţii cu cap de crocodil şi alte chipuri de brezăi, capre, turcă[253]*, ca boul Apis, cu cap de om, de jivine şi de felurite târâtoare după drăceştile chipuri ale idolilor păgânilor din cursul vremurilor noastre (vezi „Oglinda Duhovnicească" pp. 486-492; 2748-9, de autor).*

Înfricoşată foarte tare de monstruozitatea acelor vameşi, mintea mi s-a pironit la hotărârile Divine contra sataniceştelor idolatrii: „Eu sunt Domnul Dumnezeul tău... Să nu ai alţi dumnezei afară de Mine, să nu-ţi faci ţie chip cioplit şi niciun fel de asemănare a câte sunt în cer (soare, lună, vânt, stele, fulger), în ape (peşti şi alte vietăţi) şi sub pământ (demoni nelegiuiţi), să nu te închini lor, nici să slujeşti lor..." (Eş. 20, 3-5; comp. 2 Lege 19, 4; 20, \-O). Să nu vă stricaţi dar şi să nu vă faceţi chipuri sau închipuiri ale vreunui idol, care să înfăţişeze bărbat sau femeie, sau închipuirea vreunei păsări ce zboară pe sub cer, sau închipuirea vreunei jivine ce se târăşte pe pământ, sau închipuirea vreunui peşte din apă, de sub pământ, sau privind la cer şi văzând soarele, luna, stelele şi toată oştirea cerului, să nu te ademeneşti şi să nu te închini lor, nici să le slujeşti..." (2 Lege, 4, 16-19).

Mântuitorul arată clar că: „Nimeni nu poate sluji la doi domni, lui Dumnezeu şi lui Mamona" (feluriţilor idoli sau spirite infernale, potrivnice Dumnezeirii), idolului avuţiei. De asemenea şi Apostolul „Nu vă înjugaţi în alt jug (străin) cu necredincioşii, că ce părtăşie[254] *are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar? Sau ce parte este credinciosului cu cel necredincios? Sau ce însoţire este Bisericii lui Dumnezeu cu idolii... (Mt. 6, 24, II Cor, 6, 1416).*

„Sufletul Apostolului se întârâta văzând cetatea (Atena) plină de idoli" (F. Ap. 17, 16; *comp. 15,* 20; *Rom. 2, 22; I Cor. 12, 2; II Cor. 6,* 16; *I Tes. 1, 9). „Fiilor! Păziţi-vă pe voi de idoli. Amin" (I Ioan 5, 21). „Am.asupra ta puţine — zice Domnul — că ai acolo pe cei ce ţin învăţătura lui Valaam, care învaţă pe Balac să pună sminteală înaintea fiilor lui Israel, ca să mănânce cele jertfite idolilor şi să curvească... Am şi asupra ta puţine, că laşi pe femeia ta Izabela, care se zice pe sine prorociţă, a învăţa şi a amăgi pe fiii Mei să curvească (prin depărtarea de Mine şi închinarea la alţi dumnezei, idoli) şi să mănânce cele jertfite idolilor. Am dat ei vreme să se pocăiască de curvie şi nu s-a pocăit. Iată, o pun pe ea (cu Roma idolatră, idolatrizându-se) în pat şi pe cei ce curvesc cu ea în necaz mare, de nu se vor pocăi de faptele lor" (Ap. 2,* 14, *20-22). Cei rămaşi după urgiile dezlănţuite peste ei, nu s-au pocăit de faptele mâinilor lor, ca să nu se închine dracilor şi idolilor de aur şi de argint, de aramă, de piatră şi de lemn, care nici a vedea nu pot, nici a auzi, nici a umbla" (Apc. 9,* 20; *comp. Ps. 115,* 8; *134,* 1-28).

În păcatul acesta al idolatriei intră şi superstiţiile, care sunt nişte credinţe deşarte, satanice, idolatre (I Tim. 4, 1; *comp. Dan. 11,* 33-40; *Apc. 9,* 20-21) d.p.: *că sunt nişte zile norocoase şi zile nenorocoase, numere cu noroc şi numere fără noroc, d.p.: Nr.13, ca să nu lucreze în anumite zile ale săptămânii, ţinerea riguroasă şi fără niciun rost a Joilor de Paşti şi a Vinerilor de peste an, păcălelile, foca*[255]*, filipii*[256]*, paliile*[257]*, credinţele deşarte în: cântarea cucului, cucuvelei, a găinilor când cântă cocoşeşte, când le iese înainte o faţă bisericească, un iepure, cu gol în cale, că nu e bine seara sau în anumite zile a mătura prin casă, nici a da gunoiul sau foc afară din casă, a nu da cu mătura pe pat, a avea bani în buzunar în anumite zile, a fi sătul când auzi pupăza şi cucul cântând întâi, a nu vinde sau împrumuta în zile de post; ghicirea cu cheia Bisericii, cu deschiderea Psaltirii,*

---

[253] Turcă — Obicei popular vechi de Anul Nou, când un tânăr, deghizat în capră, umblă, însoţit de alţii, pe la case cu urări; capră.

[254] Părtăşie — avantajare, favorizare, patimă, părtinire, protejare, subiectivism.

[255] Foca -(23 iulie/ 22 septembrie) Sărbătoare creştină dedicată mucenicului Foca. Acesta a trăit pe vremea împăratului Traian, în cetatea Sinope. Se spune că a murit pentru credinţa sa, după ce a fost chinuit într-o baie fierbinte. În calendarul popular este o sărbătoare „mânioasă", în care nu se lucrează cu fânul: „Foca trăsneşte şi aprinde"

[256] Filipi -Zilele de 11-17 noiembrie, în mijlocul cărora (pe 14) cade ziua de Sf. Filip, când începe postul Crăciunului (zile serbate de ţărani pentru a nu fi vătămaţi de fiarele sălbatice).

[257] Palie — (Înv.) Carte care conţine Vechiul Testament

Pravilei, cu anumite mișcări ale unor părți a corpului vitelor, cu parii gardurilor, cu coji/găoci — de ceapă cu sare în ele la Anul Nou, cu busuioc la Bobotează, în petalele liliacului, trifoiului și ale altor flori... prin aceste superstiții și altele asemenea acestora, ei defăimeează pe Dumnezeu și nesocotesc dreapta credință (Vezi pe larg Vama 15 din această carte). Acestea sunt niște rămășițe de la strămoșii păgâni, conservate cu îndărătnicie și tenacitate de poporul neștiutor. Superstițioșii păcătuiesc greu, pentru că prin superstițiile lor falsifică adevărul dumnezeiesc și cad sub grea canonisire ca și descântătorii, ghicitorii și vrăjitorii...

Acolo deci neaflând nimic în catastifele lor contra mea, am trecut îndată și prin acea vamă, cu Darul și ajutorul Domnului nostru Iisus Hnstos Dumnezeu-Cuvântul Cel Întrupat, Jertfit și Proslăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Zburând tot mai sus la ceruri, Îngerii cu Sufletul omenesc ajung la vama a 21-a, a slujirii de idoli sau a idolatriei, a feluritelor credințe deșarte, superstiții satanice și drăcești, credințe bâbești, jocuri... Vameșii-draci ai acelei vămi, cu șeful lor drăcesc, având chipurile lor asemenea idolilor neamurilor păgâne: asiatice, egiptene... prin care au înșelat sumedenie de lume în cursul vremurilor, năvălesc asupra Sufletului ca mulțimea haitelor de sălbăticiuni din toate părțile. Ei caută și cercetează mult Sufletele după catastifele lor, d. ex. de:

356) M-am mascat (la Anul Nou — la Sf. Vasile -, pe la baluri mascate, clăci ori petreceri lumești) dându-mi altă înfățișare, din bărbat femeie, din femeie bărbat, capră, urs, strigoi, brezaie, turcă, moș ghebosat, comic, Moș Crăciun... și alte chipuri urâcioase înaintea lui Dumnezeu și plăcute diavolilor, după chipul idolilor egipteni, asiatici, cu cap de animale, de fiare sălbatice, de jivine, de târâtoare, de păsări și de oameni? Am jucat așa mascat cu mascații, căzând astfel sub groaznicul blestem... sub afurisenie și sub anatemă, a Dumnezeieștilor Scripturi și a Bisericii lui Dumnezeu? Am zis că acele distracții idolatre sunt lăsate de Dumnezeu, că Sf. Vasile a împodobit astfel obiceiurile oamenilor?

Idolatrizații idoli umblători. Slujitorii aceștia ai idolilor și dracilor căzuți sub urgia divină sunt și în zilele noastre toți acei purtători ai chipului fiarei (Apc. 13, *11*-16; 16, *2*; 19, *20;* 20, *4*), adică acei care se fac: capre, brezăi, turcă, urs, țigani, draci, purtând măști comice, satirice, sau chipurile acelea idolatre pe fețele lor. Caprele, brezăile, turca, ursul, călușarii, mascații, sunt niște reminiscențe păgânești, credințe idolatre și obiceiuri satanice, de care tot creștinul s-a lepădat la Sf. Botez. Prin aceste obiceiuri idolatre, moștenite de la unii strămoși păgâni sau idolatrizați, păstrate de poporul neștiutor cu îndărătnicie și tenacitate, se defăimează Dumnezeu și dreapta credință creștinească. Păcatul acesta se canonisește ca și vrăjitoria.

„Așa-zisele Calende și așa-zisa Bota și cele ce se numesc Brumalia și prăznuirea care se săvârșește în prima zi a lui martie (azi păcăleala cu alvița... de la 1 aprilie, *1* mai, ș.a.), hotărâm ca îndată să înceteze din auzul credincioșilor. Lepădăm și dansurile, jocurile publice ale femeilor, care fiind necuviincioase, pot aduce multă stricăciune (în poporul creștinesc) și pierzare. De aceea lepădăm și dansurile, jocurile și ceremoniile executate de bărbați sau de femei după un obicei vechi (comic, destrăbălat, păgânesc, idolatru, satanic) și străin (potrivnic) de viața creștinilor, în cinstea celor ce în chip mincinos se numesc zei de către păgâni...”.

„Hotărâm ca niciun bărbat să nu se îmbrace în haină femeiască și nici femeile să nu se îmbrace în hainele bărbaților. Dar nici să nu îmbrace costume comice, satirice sau tragice (cum se îmbracă la

Anul Nou: capre, brezăi, urși, țigani, turci, draci, muți... călușari pe la Rusalii... (n.n.), nici să nu se strige în numele urâtului Dionisos (Bahus) când se tescuiesc strugurii în linuri, nici turnând vinul în vase cu scopul de a stârni râs prostesc, sau al deșertăciunii, lucrând rătăcire diavolească. Deci, cei ce în viitor vor încerca să facă ceva din cele menționate mai sus, aceea de vor fi clerici să se caterisească, iar de vor fi laici să se afurisească" (Sin. VI ec. can. 62; 24; 51; 65; Laod. 53; 54; I Tim. 4, *7*-2; II Tim. 2, *25-26;* I Ioan 3, *8;* 2, *18-19).*

„Femeia să nu poarte veșmânt bărbătesc, nici bărbatul să nu îmbrace haine femeiești, că tot cel ce face aceasta, urâciune este înaintea Domnului Dumnezeu" (II Lege 22, *5).*

„Femeia sau bărbatul ce va vrea să joace și să bată din palme și se va îmbrăca, bărbatul în haine femeiești și femeia în haine bărbătești și într-un chip drăcesc chipul lui Dumnezeu vor schimba și își vor bate joc de dânsul, unii ca aceia grăim să se căiască trei ani și mătănii câte 24 în zi" (P.B.G.,pag. 105, *6*2).

Privitor la obiceiurile idolatre-drăcești, Sfântul Asterie al Amasiei zicea: „Văzând că mulți au preferat distracțiile și petrecerile prilejuite de acele distracții, neglijând participarea la Sfintele Slujbe și Dumnezeiasca Liturghie, hai să alungăm din suflete, prin cuvântarea noastră acele nebune distracții ale păgâneștilor sărbători idolatre de Anul Nou, care aduc cu o nebună viteză: întunecarea Sufletelor, zăpăceala, moartea, prăpădul sufletesc cu iadul vremelnic și veșnic, prin jocuri, maimuțăreli și râsuri nebunești... Sărbătoarea aceasta poartă în chip fals numele de sărbătoare, deoarece este plină de neplăceri. Dar nici în curte, sau chiar în casă dacă stai, nu ești scutit de neplăceri. Oamenii de rând (ușurateci, nebunateci), cerșetori, scamatori împărțiți în grupuri și cete, cete, tulbură fiecare casă sub pretextul că te felicită și te urează de Anul Nou. Ei rămân fără să-și piardă răbdarea pe la ușile oamenilor, negustorilor, până când, cel asediat, plictisit, dă și banul cel mai de pe urmă ce-l are, ba chiar și ceea ce nu are. Ei se apropie de uși pe rând venind unii după alții, strigând, zbierând, buhăind încât până noaptea târziu nu te poți odihni din pricina răului acestuia. Un grup urmează altui grup, strigătul strigătului, buhăitul buhăitului și paguba pagubei.

Când cineva nu are cu ce face față acestor vameși nocturni, se prăpădește ca și cum n-ar fi plătit dăjdiile stăpânirii, ca cel care n-a dat cota cuvenită și plânge ca unul ce-i vândut la mezat, se jelește ca unul care-i căzut între tâlhari, se închide în casă și-și dă cu pumnii în cap. Dacă are ceva în casă pentru întreținerea sărmanei soții și a nefericiților copii, dăruiește și acel puțin ce are și apoi rabdă de foame el cu întreaga familie, în această veselă sărbătoare. Asta este o lege nouă a unui rău obicei de a face sărbătoare din nerușinare și a numi sărbătoare nerușinarea oamenilor... Ce aduce sărbătoarea aceea păgânească Sfinților, prea bunilor lucrători de pământ și tuturor oamenilor cuminți în această zi, când ei trebuie să fugă de dinaintea caprelor, brezăilor, turcelor etc, mai mult decât iepurii de copoi, sau vulpile de curse?

Dacă întâmplarea face ca unul să cadă în mijlocul acelor grupuri purtătoare de acele chipuri idolești — drăcești, sunt împresurați, tulburați, bătuți, insultați de oameni beți, pierd ce au în mâini, li se poartă război în timp de pace, sunt batjocoriți, sunt luați în râs prin vorbe și prin fapte. Sunt umpluți de insulte cei mai buni creștini, cei mai aleși credincioși ai noștri, ființele cele fără de răutate, icoanele nevinovate ale lui Dumnezeu, robii credincioși și liberi ai vieții noastre. Așa se poartă acele grupuri de capre, brezăi, etc. cu oamenii de vază, așa cu săracii, așa cu bătrânii și bătrânele, așa cu bărbații și cu femeile, așa cu feciorii și fecioarele, așa cu copii și copilele, așa cu oamenii de la oraș și cu cei de la țară. Astfel, unii sunt jigniți, alții murmură, iar alții învață ceea ce nu este bine să știe... Vai, ce nebunie! Ce orbire! Ce zăpăceală! Ce întunecare de suflete!"... (I.O. o.c. Nr. 8, pp. 93-100).

Sfântul Ioan Hrisostom, mâhnit de aceste orgii, zice: „Aceste nebune nelegiuri ce se văd în aceste zile... sunt podoabe diavolești... Jocurile care se fac în peșteri (pe drumuri, prin curți, prin case) amărăsc sufletul meu, căci ele sunt pline de necurăție... „ De asemenea și fericitul Augustin, privitor la aceste jocuri (brezăi, capre, etc.) idolatre, zice: „În aceste zile de nebunie bărbații păgâni schimbă rânduiala îmbrăcămintei și pun pe ei haine urâcioase și nepotrivite. Este trist că și unii dintre creștini urmează aceste fapte dureroase... Ce om este acela care se preface în cerb sau în alt animal? Unii se prefac în berbec, în capete de animale... se îmbracă la fel cu femeile și cu fecioarele..." (Vezi pe larg: Priveliști Apocaliptice" cap. 13, *15*. „Suim pe scara cerului, ori coborâm pe scara iadului?" de autor).

357) Am slujit mai mult decât lui Dumnezeu făpturilor Lui: părinților, copiilor, soției, rudelor, vecinilor, prietenilor, banilor, averilor, luxului, modelor șuchiate, seminuduri, prăznuirilor drăcești cu: fumat, tutun, ospețe, mâncări, băuturi, jocuri, cântece curvești,

strigături, chuituri.. Am călcat poruncile lui Dumnezeu slujind poftelor păcătoase ale: trupului, lumii și diavolului.

„Cel ce iubește pe tată, pe mamă, pe fiu, pe fiică, pe soră, pe frate, avere... mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine... Cel ce vine către Mine și nu urăște pe tatăl său, pe mama sa, pe femeie și pe feciori, pe frați și pe surori, încă și pe sufletul său, nu poate fi ucenic al Meu" (Mt. 10, *38;* Lc. 14, *26-27).*

Dumnezeu pedepsește pe cei ce se desfătează anticreștinește. Desfătările trupești, după plăcerile trupului, lumii și diavolului, cufundă Sufletele petrecărețe, jucăușe, cântătoare și ascultătoare cântecelor curvești... ca și pe bogatul nemilostiv și petrecăreț în iad, în iezerul de foc, în munca veșnică. Dar desfrânații sau petrecării sunt pedepsiți adeseori și în viața aceasta trecătoare. Așa, El lăsă a se omorî, zdrobi și turti cei șapte fii și trei fiice ale dreptului Iov, sub casa surpată de o groaznică furtună pe când benchetuiau (Iov 1, *13-19)...* Prin mâinile batjocoritului Samson surpă uriașul palat împărătesc pe al cărui acoperiș erau vreo trei mii de filisteni, care mâncau, beau, jucau, se veseleau, și-i zdrobește, omoară și îngroapă sub dărâmăturile lui (Jud. 16, *27-30).* Colo în Babilonul îndepărtat de noi, tulbură groaznic tot banchetul lui Baltazar, profanatorul Sfintelor vase ale Templului din Ierusalim, prin acea mână misterioasă care apăru și scrise pe peretele palatului, în sala de ospăț, cuvintele: „Mane, Tekel, Fares", adică: numărat, cântărit și împărțit... după care în aceeași noapte s-a prăbușit în mâinile Medo-Perșilor întreg Babilonul, în prăpăd groaznic și în pierzare (Dan 5).

O foarte mare și groaznică întristare se împrăștie în inimile împreună benchetuitorilor cu Irod Antipa, cel a patra parte stăpânitor, când au văzut aducându-se de prințesa Salomeea, fiica Irodiadei, capul Înainte-Mergătorului și Botezătorului Ioan (Mt. 14, *1-12;Mc 6, 14-28*; Lc 9, *7-9).* Bogatul nemilostiv, care petrecea în toate zilele în lux, cu ospețe, cu muzicanți, jocuri, cântece păcătoase... din veselia aceea vremelnică, s-a prăbușit îndată după moartea sa în groaznica întristare și muncă veșnică (Lc. 16, *19-31).*

Luați seama, fii și fiice în Domnul și vedeți cât de urâte sunt ospețele, jocurile, cântările curvești și petrecerile anticreștinești înaintea ochilor lui Dumnezeu și ce tulburări, răniri, grozăvii, prăpăd și osânde sloboade El asupra benchetuitorilor!!!!

358) M-am lăsat amăgit spre păcate de frica sau rușinea oamenilor, pentru bunuri pieritoare și păcătoase plăceri trupești? Am slujit idolilor, adică: gătelilor, împodobirilor deșarte, lumești și ucigătoare de suflete... pântecelui, mândriei, necurățiilor, curviei, preacurviei, sodomiei, malahiei, mâniei, zgârceniei, zavistiei, lenevirii, clevetirii, râsului nebunatic (Vezi pp. 51-3 din această carte) petrecerilor anticreștinești, ospețelor drăcești cu jocuri, cântece curvești... și altor păcate de felul lor, cu voia, slujindu-le din agonisita mea? M-am înfierbântat a mă pune în slujba feluritelor păcate?

Jocurile și cântecele curvești sunt lucrări, slujbe idolatre, drăcești, infernale. Așa ne adeveresc: Dumnezeiești Scripturi, Sfintele Soboare apostolice, ecumenice, locale, Istoria Bisericească, Viețile Sfinților, Cazania, Proloagele, Sfintele Pravile, și așa sunt. „Nimeni nu poate sluji la doi domni — zice Mântuitorul — adică și lui Dumnezeu și lui Mamona... Cel ce nu este cu Mine, împotriva Mea este și cel ce nu adună cu Mine, risipește" (Mt. 6, *24;* 12, *30).* „Să nu vă faceți slujitori idolilor — strigă Sf. Ap. Pavel — ca unii dintr-înșii, precum este scris: Șezut-a poporul de a mâncat și a băut și s-a sculat de a jucat... Eu nu voiesc să vă faceți voi părtași dracilor. Nu puteți voi fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor! Nu puteți bea Paharul Domnului și paharul dracilor... Oare vrem să întărâtăm pe Domnul spre mânie? Sau nu cumva suntem mai tari decât El?... (I Cor. 10, *7, 20-22, 16;* Eș. 32; Ps. 105, *35-40;* Gal. 5, *21).* „În cetatea — Biserica Triumfătoare din ceruri a — Domnului, nu va intra nimic pângărit și nimic care e dedat cu spurcăciune și minciună, ci numai cei scriși în Cartea Vieții Mielului... Afară câinii, vrăjitorii, curvarii, ucigașii, închinătorii de idoli și toți care lucrează și iubesc minciuna" (Apc. 21, *27*; 22, *15).*

În Viețile Sfinților, în Sfintele Pravile, Cazaniile Bisericii... ni se spune clar că: jocurile pe la cârciumi, de prin case particulare sau publice sunt lucrări idolatre, drăcești, satanice; iar cumetriile, nunțile, patroanele și sărbătorile cu muzicanți lumești, cântece curvești și jocuri sau horă, sunt prăznuiri drăcești care scot din Biserica lui Hristos și din Împărăția lui Dumnezeu pe creștinii și creștinele care joacă ori participă, privesc acolo (Cazania 23 Aprilie; Mt. 7, *26-27;* 8, *12*).

Așa de pildă: ni se istorisește că diavolii jucau, chiuiau, băteau în palme și fluierau în preajma Sfântului Antonie care se ruga și cânta lui Dumnezeu, după care ei au început a plânge și a se tângui, obosiți cu totul (V. Sf. 17 ian. o.c. p. 743).

Sf. Mucenic Gordie fugind la jocurile, jucăriile, glumele și râsurile ce se făceau în cetăți... se duse la praznicul idolatru cu alergări de cai... pe care-l risipește, muzicile amuțesc, lumea îl privește... și suferind martirizări pentru Hristos, se încununează prin tăiere de sabie (V. Sf. 3 ian. o.c. pp. 145-156).

Sfântă Mucenică Agatia aprinzându-se de dragostea lui Hristos, a disprețuit împodobirea cu haine luxoase, darurile lumii, mâncările prețioase, ospețele, jocurile, dansurile și glumele, cu care lumea se muncea s-o abată din calea vieții (V. Sf. 5 Febr. o.c. pp. 100-2).

Diavolii venind la Cuviosul Isachie în chip de tineri luminați cu fețele ca soarele, cu fluiere, viori, timpane[258]... i-au cântat și luându-l cu ei, a sărit și el și a jucat până l-au obosit, slăbit, îndrăcit, mutit, asurzit... El și-a venit în fire abia după doi ani, după multele, serioasele îngrijiri și rugăciuni fierbinți... (V. Sf. 14 Febr. *o.c.* pp. 508-511).

Idolatrii, după obiceiul lor păgânesc, jucau împrejurul jertfelor lor, silind și pe creștini la acea drăcească obișnuință a lor (V. Sf. 11 martie o.c. p. 461).

Preotul Florentie de la o Biserică din apropierea Mănăstirii Cuviosului Benedict, zavistuindu-l pe acesta, i-a trimis o pâine otrăvită... Apoi lucrând cu răutate și cu vicleșug diavolesc asupra ucenicilor Sfântului, a trimis șapte fete frumoase și despuiate ca să se plimbe și să joace înaintea monahilor ca să-i demoralizeze (V. Sf. 14 martie o.c. pp. 546-8).

Vestitul boier idolatru Polemie din Alexandria vrând a descreștina pe fiul său, Hrisant, după sfatul casnicilor și al vecinilor, l-a închis într-un palat frumos și foarte luminos, mobilat luxos și l-a îmbrăcat în haine țesute cu aur. Cu el a băgat acolo din slujnicele sale, fecioare frumoase la față (nu însă și la suflet), împodobite, care mâncau, beau, se veseleau, jucau, săltau, cântând cântece desfrânate, vorbeau cuvinte putrede de rușine, ca să-l despoaie de haina Sfântului Botez și de Hristos (V. Sf. 19 martie, o.c. pp. 677-9).

Numai păgânii idolatrii jucau (D. Ag. o.c. p. 104).

Națiunile civilizate opreau jocul la ospețe, privindu-l cu dispreț, contrar bunei-cuviințe și semn al sufletelor afemeiate, prăbușite în exces de moleșire... (D. Ag. o.c. p. 404).

Magistrații păgâni întețiți de idolatrie, dădeau serbări cu jocuri în onoarea împăratului și strigau împotriva creștinilor care nu voiau sa ia parte la ele (D. Ag. o.c. p. 461).

Idolatrii jucau împrejurul idolilor, creștinii însă nu; ci le și disprețuiau (V. Sf. 1. aprilie o.c.p. 227).

Diavolii au venit la Cuviosul Teodosie cu muzici, fluiere și chiuituri... (V. Sf. 3 mai o.c p.231).

Păgânii cetății idolatre ieșind la praznicul idolilor, se desfătau în cântecele trâmbițelor, țimbalelor și ale femeilor ce jucau despletite și juca tot poporul, huind pământul de răpăiturile lor (V. Sf. 20 mai oc. p. 994).

Sf. Simeon vede în vedenie pe Satana stând pe Scaun și diavoli mulți în jurul lui, cu podoabe de înșelăciune, în sunete de trâmbițe, fluiere, cimpoaie și alte felurite instrumente muzicale și felurite curse ale păcatelor. (V. Sf. 24 mai o.c. pp. 1120 — 1).

Păgânii se adunau înaintea ușilor capiștei lor unde cântau din instrumente și jucau (V. Sf. 28 mai o.c. pp. 1200 — 1; 17 iunie o c pp 792 3; 16 iulie o.c. p. 832; 26 sep. o.c. p. 815).

Sf. Episcop Martin trecând pe lângă niște oameni care cântau, chiuiau, se veseleau și jucau, s-a întristat amarnic pentru că lăsând ei Biserica lui Dumnezeu cu rugăciunile, laudele și învățăturile ei sfințitoare, se adunaseră acolo să-și petreacă anticreștinește bucurând pe diavolul (V. Sf. 10 noiem. o.c. pp. 361-2). Prin acea cufundare în bezna jocurilor, ei își înlocuiau pecetea Dumnezeirii (crucea) cu pecetea Antihristului — nr. 666.

---

258 Timpan - Instrument muzical de percuție, asemănător cu toba, dar care poate fi acordat; Membrană elastică care desparte partea externă a urechii de cea mijlocie, transmițând prin vibrații undele sonore la urechea internă.

Sf. Mucenic Filimon, comediantul, făcându-se creștin, cu rugăciunea a pogorât foc din cer și a ars toate instrumentele cu care făcea comediile provocatoare de râs, haz și veselii păcătoase (V. Sf. 14 dec. o.c. pp. 724-5).

Diavolii pun hățuri celor ce joacă și fac glume. Majoritatea creștinilor și clericilor după ieșirea din slujba Bisericii, se târăsc de draci la jocuri; iar banii dați la muzicanți sunt niște jertfe date diavolului (V. Sf. 23 dec. o.c. pp. 1193-4).

Comediantul cu maimuța a murit de moarte năprasnică pentru că a cântat din scripcă, obrăznicindu-se (V. Sf. 19 dec. o.c. pp. 973-5).

O creștină din secolul II, nereținându-se de la jocuri, a fost posedată și torturată de diavolul (îndrăcită). Preotul chemat la muribundă i-a citit rugăciuni de salvare. Diavolul din ea însă, înrăindu-se, s-a sculat asupra lui, zicându-i: „Ce mă izgonești, am dreptul s-o stăpânesc, pentru că acest suflet se rătăcise pe pământul împărăției mele (în teritoriul prăznuirilor anticreștinești, drăcești) și l-am aflat în interiorul lui (Apologetul Tertulian, vezi și p. 208-212 din această carte).

Sfinții Părinți ai Sinodului VI ecumenic „afurisesc pe toți cei ce fiind cu minte joacă (afară de cei nebuni care sunt iresponsabili) și mai ales pe femei le afurisește, pentru că jucând, vatămă pe mulți” (Canonul 62).

Așijderea Sfântul Sinod al VII-lea prin can. 22 hotărăște că: „Pe la mese, nunți (creștinii mireni) toate să le facă spre slava lui Dumnezeu; iar prin meșteșugirile muierești și satanicești cântece, prin răsfrângeri curvești de jocuri, ori prin răcnete, chiote... căci asupra celor ce fac acelea, vine prorocescul blestem care zice: «Vai celor ce cu alăută și cu cântări beau vinul; iar la lucrurile Domnului nu se uită și la lucrurile mâinilor Lui nu gândesc»„ (Is. 5, *72*).

Sfântul Sinod din Laodichia, în can. 53, hotărăște astfel: „Nu se cade creștinilor mergând pe la nunți să cânte în organe (ori alte instrumente: vioară, cobză, fluiere...), ori să joace, ci cu cinste să cineze ori să prânzească, precum se cuvine creștinilor”. Apoi prin can. 54 și Sinodul VI ecumenic, can. 24, poruncește clericilor că: „La nunțile unde vor fi muzicanți și jocuri să nu meargă și de la cei ce vor aduce acelea, să fugă”.

Cazania Bisericii la sărbătoarea tuturor Sfinților; zice: „Jocurile sunt lucruri drăcești”. La 1 septembrie: „Jocurile se fac spre necinstea lui Dumnezeu”. La 14 octombrie: „Primii creștini n-au serbat ca noi cu jocuri... care sunt: lucruri drăcești”. La 25 decembrie: „Să serbăm nu cu praznice păgânești, cu jocuri, bețiii...”. La 23 aprilie: „Cuvintele deșarte, jocurile și cântecele lumești, sunt lucruri drăcești și cei ce le vor face parte cu Hristos nu vor avea”. Jocurile, chiuiturile, cântecele curvești, măscăriciunile... ca și descântecele, ghicitorile, farmecele, vrăjitoriile, drăcuirile, înjurăturile de cele sfinte, sudălmile, ponegririle... sunt rămășițe idolatre care despoaie pe creștini de Hristos și-i umplu de duh demonicesc. Creștinii care vor să fie și să rămână în Hristos, se feresc din toate răsputerile lor de acestea.

Majoritatea creștinilor în Duminici și sărbători, în loc de a se lumina prin Sf. Biserică și școală, ei se îngrămădesc la cârciumi, la lăutari și jocuri, unde sub cuvânt că-și petrec, ei se smintesc, se întunecă și se îndobitocesc ajungând jucăriile diavolului. „Unde sunt sfintele cărți — zice Sf. Efrem Sirul — și citirile, acolo este veselie a drepților și mântuire a auzitorilor; iar unde sunt alăute și hore, acolo e întunecare a bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului...”. Aceasta o arată și Sf. Ioan Gură de Aur, zicând: „Unde sunt jocuri, acolo diavolul sare în mijloc, și casa în care se fac jocuri, e locașul dracilor”. Din lumea aceasta necunoscătoare învățăturilor Sfintei Biserici Ortodoxe își recrutează diavolul slugi și sectari aderenți la hulirea numelui lui Dumnezeu, al Preasfintei Maici — Fecioara Maria și a tuturor Sfinților din cer (Apc. 13; comp. 1 Ioan, *2, 15 19).*

Unde sunt jocuri, acolo este diavolul. Jocurile cu cântece lumești sunt pompă a satanei. Cântecele cu instrumente muzicale sunt scornite de Iubal, fiul lui Cain (Fac. 4, *27*). Jocurile și cântecele lumești din gură sunt școala satanei. Diavolul e primul învățător al acestora. Dracii sunt învățătorii; iar toată partea bărbătească și femeiască care cântă, ascultă, joacă, lălăesc, sunt elevii și elevele diavolului. Lecțiile ce se dau în cârciumile lor, la cumetrii, patroane, baluri, serate și nunți cu lăutari sunt școli diavolești. Acolo se predau lecțiile satanicești: cochetăriile, gingășiturile păcătoase, mlădierile josnice, curvia, preacurvia, malahiile, sodomiile, feluritele necurății scârboase, nerușinarea, rușinoasele convorbiri curvești, desfrâul, vorbele putrede, măscăriciunile, nebunețile convorbiri, bețiile, uciderile și sinuciderile trupești și sufletești. Cântecele curvești, chiuiturile și

jocurile sunt sportul diavolului, casele în care se fac acestea sunt teritoriile, locașurile dracilor; iar pe scaunul cel mai înalt al acelor petreceri anticreștinești, stă boierul dracilor.

„Eu — strigă cu tărie Sf. Ioan Hrisostom — îndrăznind, dau pe față că: unde sunt dansuri și jocuri acolo și diavolul e prezent și curvia (idolatria aceea) nu face numai înverșunați, ci și ucigători de nevinovați...” (Om. 14 la Mt.; I Cor. 10, *7*). Ce faci nepriceputule om? Tu chemând la casa ta organe și făcând jocuri, te faci al doilea Irod. Imiți pe Irod acela și aduci la masa ta ca o altă Irodiadă, femei și bărbați jucători? Tu, deși nu-l omori pe Ioan, dar cu adevărat omori mădularele lui Iisus Hristos, adică atâtea și atâtea suflete ale celor ce joacă și a celor ce șed la masa ta, stau pe de lături și privesc, ceea ce este și mai rău. Acel diavol care atunci în jocul prințesei Salomeea — fiica Irodiadei — a ucis pe Ioan, același și acum, prin jocuri, ucide sufletele celor ce șed și privesc, care lucru este mult mai înfricoșat. Cei care joacă acum nu cer cap pe tipsie, ci sufletele lor și ale celor ce șed și privesc. Deși nu stă de față fiica Irodiadei, ci diavolul care juca atunci prin aceea, joacă acum prin aceștia și sufletele celor adunați, pierzându-le și robindu-le, fuge cu ele, împingându-le în iadul vremelnic și veșnic. Loc de curvie ți s-a făcut casa ta, patimă și strechie și nu te mai rușinezi a mai năimi aceste dezmierdări?” (Om, I la Colos.)

Încetați pentru dragostea Celui ce a murit pentru a voastră mântuire. Încetați vă rog de la aceste cântări din organe, jocuri și cântece lumești din gură, fiindcă acestea sunt lucrurile diavolului și paguba vieții noastre. Sunt pierzătoare mântuirii sufletului nostru. Sunt lucruri și fapte nu ale creștinilor care sunt ucenicii lui Iisus Hristos, fiii Luminii și moștenitorii împărăției cerurilor; ci sunt lucruri și fapte ale elenilor, evreilor, turcilor, ale necredincioșilor și păgânilor care sunt întunecați de înșelăciunea diavolilor și nu știu nici ce cugetă, nici ce lucrează. Deci, dacă până acum ați fost dedați la astfel de satanice și păgânești îndeletniciri, de azi înainte însă, lăsați-vă de acestea și urâți-le pe ele. Și dacă cineva dintre creștini vă îndeamnă, silindu-vă a vă duce la casa lui ca să cântați din organe sau să jucați ori să cântați cântece curvești, păziți-vă cu dinadinsul și nu-l ascultați, măcar stăpânitor de ar fi, măcar vreunul din cei sfințiți sau și mirean; fiindcă ei (care nu se pot salva pe ei din păcat și din iad), nu pot să vă ajute în ziua Judecății sau să vă scape din muncă... deoarece nu se pot scăpa nici pe ei după ieșirea din trup, la Vămile Văzduhului, la judecata particulară și universală.

Sf. Efrem Sirul strigă creștinilor, pasionați după jocuri și petreceri anticreștinești: „Unde sunt cântările celui străin (ale diavolului), acolo este urgia lui Dumnezeu și vaiul este răsplătirea râsului. Unde sunt sfintele cărți și citirile, acolo este veselie a drepților și mântuire a auzitorilor; iar unde sunt alăute și hore (jocuri), acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului... O, ce rea izvodire a diavolului! Cum pe fiecare prin meșteșugul său îl împiedică, îl amăgește și-l pleacă să facă cele rele ca pe niște bune! Astăzi cu părere de rău cântă psalmi, după cum a poruncit Dumnezeu și mâine cu sârguință joacă, după cum i-a învățat satana. Astăzi se leapădă de satana și mâine urmează lui. Astăzi se împreună cu Hristos și mâine se depărtează, se leapădă, și-L necinstește pe Dânsul. Astăzi creștini și mâine păgâni. Astăzi blagocestivi[259] și mâine dușmani și vrăjmași lui Dumnezeu. Nu vă amăgiți, frații mei, nu vă amăgiți. Niciun rob nu poate să slujească la doi domni, după cum a zis Stăpânul Hristos. Nimeni nu poată să slujească lui Dumnezeu și lui mamona și cu diavolul împreună să dănțuiască (Mt. 6, *24*). După chipul lui Dumnezeu fiind zidiți, să nu necinstim chipul lui Dumnezeu, ci ca niște ostași ai lui Hristos să-I urmăm Lui, să-I slujim. Nu astăzi să cântați psalmi cu Îngerii și mâine să dănțuiți cu dracii. Nu astăzi citiri dumnezeiești să ascultați, ca un ascultător și iubitor de Hristos și mâine să iei aminte la alăută, ca un călcător de poruncă și urâtor de Hristos. Nu astăzi să te pocăiești de păcatele tale și mâine să joci spre pierzarea ta...”.

Sfintele canoane afurisesc pe jucători... Sf. Nichifor Mărturisitorul zice: „Se cade creștinului să nu întrebuințeze serbarea Duminicii și a celorlalte sărbători la beții și la jocuri, la cântece drăcești și la tulburări; ci să meargă la Sfântă Biserică să asculte dumnezeiești cuvinte, să citească Sfintele Scripturi și să facă și alte fapte bune”.

Purtătorul de Dumnezeu Ignatie în epistola către Magnesieni, zice: „Fiecare din noi să serbeze duhovnicește cu cugetarea Legii Sfinte, bucurându-se nu în odihna trupului, nu în jocuri și în plesnete ca cei fără de minte”.

Sf. Ambrozie zice că: „Zilele sărbătorilor nu se cade a le face noi de înverșunare”.

---

259 Blagocestiv – evlavios, credincios, cucernic, cuvios, pios, smerit

Sfintele așezăminte apostolicești zic: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați Lui cu cutremur.”

Porunca dumnezeiască ne grăiește destul de clar să sărbătorim creștinește zilele sfinte, zicând astfel: „Sfințește ziua Domnului... „ Iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos zice: „Cel ce nu este cu Mine, împotriva Mea este, și cel ce nu adună cu Mine, risipește” (evrei 4, *7;* Ps. 117, *23;* Mt. 12, *30).*

Jucăușii cei ce joacă și se îmbată, se afurisesc (Pidalion, fila 512 verso).,

Creștinii nu se cuvine a merge la teatru, nici a privi la jocuri, comedii, nici să joace, nici să cânte cu instrumente muzicale la nunți, ca să nu cadă în grele păcate și în afurisenie (Vezi pe larg Pidalion, Sin. VI, ec. can. 24; 62 cu tâlcul și notele lor. Sinod. VII ea, can. 22, *53, 54, 55, 29* cu nota; H.o.c. pp. 38-82). „Unii Preoți joacă?”- cârtesc unii. Da. Și aceasta e o arătare a grozăviei josnicei pasiuni de jocuri, baluri, serate, felurite petreceri idolatre, anticreștine care stăpânesc majoritatea purtătorilor de nume creștinesc de azi. Cine n-a văzut în duminici și sărbători sfintele biserici goale, iar cârciumile, lăcașurile de dezmăț și jocuri arhipline. Cine n-a văzut cum majoritatea purtătorilor de nume creștinesc dau lumii făina și lui Dumnezeu tărâțele, adică la Sfântă biserică se duc rar, rar de tot, din joi în paști și atunci de obicei... dând pentru suflet puțin; iar la cârciumi și felurite petreceri anticreștinești, cu jocuri, cântece curvești, chiuituri păgânești, mode idolatre, fumat, ospețe cu beții și alte blestemății, aleargă cu duiumul, des, cu tot dragul, cu toată ascultarea și atenția, unde cheltuiesc cu toată dărnicia și mâna largă, de sute și mii de ori mai mult decât au dat pentru suflet la Sfânta biserică și la alte binefaceri. Așa e și cu celelalte păcate, de care pe drept ori pe nedrept sunt acuzați de lume și unii din preoții bisericii.

Dacă mirenii sunt opriți a juca cu afurisanie și blestem cu atât mai mult clericii, călugării și preoții. „Preoții de vor juca la nuntă, să se caterisească. Mirenii care joacă se afurisesc” (Sin. VI ec. can. 62; învățătura pentru pentru canoane din Moliftelnicele vechi).

„Călugărul (călugărița) de vor umbla după mesele oamenilor, sau la nuntă... în petrecerile mirenești, Dumnezeu îl socotește câine, că nu-l lasă dracul (a sta în Mănăstirea sa), ci îl scoate, îl poartă prin lume ca să vadă muierile (bărbații) mirenești.”

„Călugărul de va face cântece mirenești (de amor, curvești...) și va juca, acela este om al dracului și nu al lui Dumnezeu. Să se pocăiască 3 ani și mătănii o mie 61... (P.B.G. o.c. pp. 120 — 128).

359) Am smintit pe alții de la dreapta credință și viețuire creștinească, ocărându-i: de ce sunt blânzi, de ce se lasă batjocoriți de alte persoane, de ce cercetează regulat Sfânta biserică, de ce sunt rugători de Dumnezeu? Am râs de cei ce se abțin de la prăznuiri drăcești cu jocuri, cântece curvești, chiuituri, vorbe putrede, măscăriciuni, glume, fumat, tutun, băuturi bețive... de credincioșii ce se spovedesc și se Împărtășesc cu Sfintele Taine creștinești? Am oprit pe alții de la fapte bune?

PETRECEŢI ȘI JUCAŢI CU DRACII? „Vai celor ce se scoală de dimineață și umblă după sicheră[260], cei ce petrec până seara și chefuiesc toată ziua în beție, încât nu-și dau lor nicio vreme ca să caute faptele Domnului și să socotească lucrurile mâinilor Lui, că vinul îi va arde pe ei” (Is. 5, *7* 7). De ce oare? Pentru că fierbințeala aceea ce se pricinuiește în trup din vin, se face aprindere a săgeților înfocate ale vrăjmașului. Că pe socoteală și pe minte le cufundă vinul; iar pe patimi și pe dezmierdări ca pe niște roiuri de viespi și gărgăuni le scoală asupră-i. Care căruță cu cai fără vizitiu se poartă cu rânduială? Care corabie necârmuită purtându-se de valuri cum s-ar întâmpla, nu este mai primejduită decât cel beat?

Prin acest fel de răutăți, bărbații împreună cu femeile adunându-se în hore de obște, dându-și sufletele dracului, iubirii de vin, se rănesc unii pe alții cu săgețile patimilor. Râsuri spre amândouă părțile, cântece de rușine, chiuituri curvești care zădărăsc spre înverșunare. Râzi? Spune-mi și te bucuri, bucurie desfrânată, fiind trebuință de a lăcrima și a suspina cele de mai înainte ce s-au făcut? Grăiești cântece de-ale curviei, lepădând psalmii și laudele pe care le-ai învățat (sau trebuie să le înveți?). Miști picioarele și sari nebunește? Joci jocuri care nu ți se cuvin, fiind trebuință de a-ți pleca genunchii spre închinăciune?! Pe care să tânguiesc? Pe fetele cele neispitite de nuntă, sau pe cele supuse jugului nunții? Că acelea s-au întors de la petrecere nemaiavând fecioria curată; iar acestea n-au mai adus curățenia înapoi bărbaților. Că deși unele au scăpat de păcate cu trupul, dar fără de

[260] Sicheră — (înv. și reg.) băutură alcoolică făcută din fructe (mai ales din mere); cidru.

învoială au primit stricăciunea în suflete. Acestea și pentru bărbați sunt scrise de mine. Au văzut rău sau au privit rău. „Că cel ce caută la femeie spre a o pofti pe ea, iată a preacurvit cu dânsa în inima sa” (Mt. 5, *28;* comp. Fac. 34, *2*; 2 Împ. 11, *2*). Dacă ocaziile cele din întâmplare, aduc atâta primejdie celor ce caută cu iscodire, oare câte primejdii vor aduce întâmplările cele căutate înadins, ca să vadă femei ce se poartă de beție cu necuviință și cu frângerile sale să îndemne spre înverșunare și cântece dezmierdătoare să cânte, care și numai auzindu-le, să poată pricinui celor desfrânați toată strechia dezmierdării!

Ce vor zice, sau ce vor răspunde cei ce din astfel de vederi și-au agonisit mulțime nenumărată de răutăți? Au nu ca și cum pentru aceasta au căutat să-și zădărască poftele? Pentru aceea sunt vinovați, după hotărârea Domnului cea netrecută judecății preacurviei. Cum vă va primi pe voi praznicul a 50 de zile, după ce ați ocărât Sfintele Paști în acest fel? Praznicul a 50 de zile are venirea Duhului Sfânt cea arătată și tuturor cunoscută; iar tu apucând înainte pe sineți te-ai făcut sălaș al idolilor? (I Cor. 10, *7*; 6, *9-10;* Efes. 5, *3-5)* În loc de a te face sălaș al lui Dumnezeu prin sălășluirea Sfântului Duh, ai atras asupră-ți blestemul Proorocului care zice din partea lui Dumnezeu: „Voi întoarce sărbătorile voastre în plângere” (Amos 8, *10;* Tobit 2, *6;* Is 15, *2*; Iov. 30, *31;* Ier. 6, *26;* I Mac. 1, *39-41).* Cum vă veți stăpâni slugile când voi slujiți poftelor celor nebune și vătămătoare ca niște robi? Cum veți sfătui pe copii, când voi viețuiți viață neînfrânată și fără de rânduială? Ce dar? În aceasta să vă las pe voi? Mă tem ca nu cumva cel nesupus să se facă mai nebun; iar cel umilit, pentru mai multă mâhnire să se înghită! (2 Cor. 2, *6-7*).

„Tămăduirea — zice — face să înceteze păcate mari” (Ecl. 10, *4).* Postul să vindece pe beție, psalmul pe cântarea cea fără de rușine, lacrima să se facă tămăduire râsului. În locul jocurilor să se plece genunchii, în locul plesnetului mâinilor să se bată pieptul, în locul hainelor luxoase să se arate smerenia. Peste toate milostenia să te răscumpere pe tine de la păcat. „Răscumpărare omului este bogăția lui” (Prov. Sol. 13, *8;* Dan. 4, *24;* Ps. 40, *1*; Is. Sir. 3, *1, 29;* 29, *15*; Lc. 11, *41).* Pe mulți din cei nepocăiți fă-i părtași rugăciunii (F. Ap. 8, *22*), doar va ierta ție cugetul răutății. Aduceți-vă aminte de poporul idolatrizat în pustie, când a șezut de a mâncat și a băut și s-a sculat de a jucat, iar jocul lor era închinare de idoli. Atunci leviții înarmându-se asupra fraților lor astfel idolatrizați și-au sfințit mâinile ucizând 3.000 de jucători, după care s-au pierdut alți 23.000 de israeliteni astfel împătimiți. Deci, vouă celor ce vă temeți de Domnul, câți v-ați posomorât pentru necinstea faptelor celor prihănite, aceeași poruncim. De veți vedea că se pocăiesc pentru necuviința celor ce s-au lucrat, milostiviți-vă spre ei ca spre niște mădulare ale voastre bolnave; iar de-i veți vedea că se obrăznicesc și defăimează mâhnirea voastră cea pentru dânșii (Eș. 32, *6),* ieșiți din mijlocul lor și vă deosebiți, și de necurăție să nu vă atingeți (2 Cor, *6, 17),* că așa, aceia rușinându-se, să și vină întru cunoștința răutății lor; iar voi să primiți plata râvnei lui Finees pentru dreapta Judecată a lui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine Slava și Stăpânirea în vecii vecilor, Amin”. (Sf. Vasile cel Mare cuv. de folos, fila 82).

Am gândit și crezut că-i bine: a pune așternuturi cu cruci pe jos, pe paturi, pe scaune, a pune zorzoane idolești, muierești, țigănești... pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului; a retrograda pe Maica Domnului cu rostirea cuvântului de „mireasă” în loc de: „Maică pururea Fecioară”; a sta pe soleea[261] Altarului; a strica aspectul Sfântului Altar... în a dormita, vorbi, râde... la rugăciune, acasă și în Sfântă Biserică? ș.a.

Clevetitorii, făcătorii, menținătorii, părtinitorii și susținătorii neorânduielilor cad din Ierusalimul ceresc în Babilon, în abis, în iad. Clevetitorii... făcătorii neorânduielilor în Biserică se zidesc pe ei înșiși în Babilon, în afară de Biserică, din Noul Ierusalim ceresc (Apc. 21, *8).* Clevetitorii sunt un fel de câini în ființa lor cu chip omenesc, care mușcă pe furiș pe semenii lor, lupi îmbrăcați în piei de oi, care sfârtecă pe aproapele lor (Is. 56, *10*-11; Mt. 7, *15*-20; F. Ap. 20, *29-30;* Filip 3, *2*). Aceia — adevărește Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan — sunt îndepărtați din Noul Ierusalim ceresc... „Afară sunt câinii... vrăjitorii, curvarii, închinătorii la idoli și oricine iubește minciuna și trăiește în minciună” (Apc. 22, *15;* 21, *8).* Păcatul clevetirii cu urmările lui e așa de camuflat, încât mulțimea oamenilor, chiar și unii din cei curați, sfinți, nu-l pot observa, așa cum n-a observat Eva curată pe diavolul ce grăia din șarpe și Adam pe același diavol ce grăia din Eva care greșise. Aici

---

261 Solee — platformă în prelungirea altarului, în faţa iconostasului. Poate avea două sau trei trepte, uneori rotunjite. Platforma se poate întinde de-a lungul întregului iconostas sau doar în faţa uşilor împărăteşti.

trebuie ochi mulți de Argus, ochi de Heruvim, adică cunoștință pătrunzătoare, altfel, oricine cade victimă, sălășluindu-și pe diavoli: pe limbă, în urechi și în inimă. Așijderea, făcătorii de neorânduieli în Biserica Domnului, se transformă într-un atelier drăcesc.

Nu mai profanaţi semnul sfintei cruci

Într-o bună zi veniră la Scaunul Sfintei Spovedanii câțiva creștini și creștine să se mărturisească. Erau niște creștini citiți în cărțile sfinte, evlavioși, dornici de mântuire, dar vasele lor erau sparte, toată apa ce-o turnaseră în ele curgea jos și rămâneau tot goale, nu aveau poartă, nici gard în jurul ființei lor, nu aveau strajă la gurile lor, nici ușă de îngrădire împrejurul buzelor lor (Ps. 140, *3;* comp. Ps. 38, *1-3;* Is Sir. 22, *30;* Mt. 21, *23;* 11, *20).* Toți erau cunoscuți ca: creștini buni, evlavioși, bisericoși, milostivi, plătitori de Sfinte Liturghii, slujbe, acatiste, paraclise, rugători lui Dumnezeu, participanți la adunările creștine ortodoxe în după-amiaza duminicilor, în praznicile împărătești, în sărbătorile mari și mijlocii. Cu toate acestea obișnuința și practicarea clevetirilor și neorânduelilor îi trăgeau pe nesimțite afară din Biserica lui Dumnezeu în Babilonul lumesc, idolatru, demonic, satanic! Alunecau vijelios ca pe o gheață în jos pe calea pierzării la iad și lor li se părea că stau în calea vieții (I Cor. 10, *7*2; comp. Iez. 33, *13;* Rom. 11, *20 — 22; Gal. 6, 1*).

Duhovnicul văzându-i, îi întrebă: „Ce ați pățit de v-ați lăsat duhovnicii voștri și ați alergat aici la spovedanie?" Unii din ei răspund: „Preotul nostru nu ne mărturisește cum trebuie. Câteva vorbe și du-te să vină altul". Alții: „Preotul nostru e foarte ocupat, aleargă într-o parte și în alta unde e chemat, și-i silit a face spovedaniile tot repejor, așa că sufletul nostru nu se simte ușurat, ci tot împovărat." Alții: „Preoții noștri sunt: unii suferinzi, alții slăbănogiți de bătrânețe... și nu mai pot mărturisi pe toți...". „Și voiți — zise duhovnicul — să vă spovediți cât se poate mai bine, a primi și face canonul cuvenit, a părăsi păcatele în care ați căzut și a face roade vrednice de povățuită?"

„Da" răspunseră toți.

„Dacă-i așa, iată vă citesc moliftele Sfintei Spovedanii, apoi veniți pe rând câte unul, fiecare cu toate păcatele scrise, negru pe alb și învățate pe de rost ca Tatăl nostru și să mi le mărturisiți clar, unul câte unul, pe toate."

După citirea moliftelor se depărtară toți, rămânând numai un creștin la scaunul sfintei spovedanii. Îndată începe a-și spune păcatele cu care se simțea împovărat. Apoi mai adăugă:

Am mai grăit de rău pe alții, am clevetit pe preot... care tot spune că creștinele să nu facă așternuturi cu semnul crucii în ele, care sunt făcute cu cruci să nu le punem pe paturi, lavițe, scaune, pe fotolii. Semnul Sfintei Cruci, semnul biruinței noastre prin călcarea sau starea pe el; că semnul crucii trebuie mai întâi stricat de pe așternuturi și apoi să se pună acelea pe jos fără niciun semn al crucii pe ele. Mulți îl clevetesc și pe drept și pe nedrept și de... m-am asociat și eu cu ei. Observând unele scăderi — cum de fapt avem destule cu toții; unii unele, alții altele — l-am clevetit. Și iacă mulți s-au îndărătnicit, n-au mai vrut de loc a ridica covoarele, așternuturile cu cruci de prin case și din Biserică. Astfel semnul Sfintei Cruci se calcă în picioare și stă pe el, se profanează. E un fel de babilonie...".

„Vezi fiule — îi zise Duhovnicul — prin clevetirea Preotului ai contribuit și tu cu ceilalți la profanarea Sfintei Cruci; ai contribuit la mărirea Babilonului în care te-ai zidit și cu care vei cădea în abis, de nu vei strica clevetirile, de nu te vei părăsi de a mai cleveti și de nu vei face roade vrednice de pocăință. Voi știți bine că însuși Dumnezeu a arătat acest dumnezeiesc semn al Sfintei Cruci în planul mântuirii oamenilor, sus deasupra Golgotei cu jertfa universală și veșnică, adică Mielul Divin, care ridică păcatele lumii; a arătat-o primului împărat creștin, Constantin cel Mare sus pe cer, apoi deasupra întregului Ierusalim, tot pe cer. După sfârșitul lumii iarăși se va arăta acest dumnezeiesc semn al Fiului Omului pe cer, îngrozind pe necredincioșii care l-au nesocotit (Mc. 15, *22*-29*;* Mt. 27, *33-34;* V. Sf. 21 și 7 Mai; Mt. 24, *30).*

Sfinții Părinți și strămunii noștri din cursul erei creștine au așezat în Sfintele Biserici acest semn dumnezeiesc, sus, sus deasupra catapetesmei dând tuturor a înțelege că semnul Sfintei Cruci trebuie a fi pus numai în locurile cele mai de cinste și nu pe jos unde se profanează prin călcarea cu picioarele sau starea pe el. Așijderea știți cu toții că toate se sfințesc numai și numai cu semnul Dumnezeiesc al sfintei cruci și fără acest semn dumnezeiesc al sfintei cruci, nu se poate sfinți nimic, nimic, nimic. O rugăciune dacă o faci fără acest dumnezeiesc Semn, simți în suflet că nu are puterea ei. Ereticii și sectarii... hulesc acest dumnezeiesc semn, bodogănind că: crucea ar fi numai două linii sau două lemne încrucișate! Unii, întunecați creștini, asemenea fiarei apocaliptice (Apc. 13, *6)* înjură

crucea. Alte persoane decăzute, notorii, fac cruci în covoare, așternuturi... și le pun pe jos în case și Biserici să se profaneze acest dumnezeiesc semn prin călcarea și starea cu picioarele pe el!!!!

O! De ați fi cunoscut voi puterea și foloasele acestui dumnezeiesc semn al Sfintei Cruci, n-ați fi contribuit cu știința și cu voința niciodată, la profanarea lui. Odinioară amaliciții au venit să se bată cu israeliții la Rafidim. Moise a zis către Isus: „Alege-ți bărbați voinici și du-te de te luptă cu amaliciții! Eu mă voi sui mâine în vârful muntelui și toiagul lui Dumnezeu va fi în mâna mea. Isus a făcut cum îi zisese Moise. S-a dus să bată pe amaliciți; iar Moise cu Aaron și Or s-au suit în vârful muntelui. Moise în rugăciune când își ridica mâinile (✝), biruia Israel; iar când își lăsa el mâinile, biruia Amalic. Obosind mâinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lângă el și a șezut pe piatră; iar Aaron și Or îi sprijineau mâinile, unul de o parte și altul de alta. Așa au stat mâinile lui ridicate până la asfințitul soarelui. În acel timp a zdrobit Isus pe Amalic și pe tot poporul lui cu ascuțișul sabiei. Atunci Dumnezeu a zis lui Moise: „Scrie aceasta în carte spre pomenire și spune lui Isus că voi șterge cu totul pomenirea lui Amalic de sub cer". Atunci Moise a făcut jertfelnic Domnului și i-a pus numele: „Domnul este scăparea mea". Căci zicea: „Pentru că mi-au fost mâinile ridicate (✝) spre Scaunul Domnului, de aceea Dumnezeu va bate pe Amalic din neam în neam" (Eș. 17, *8-16).* Cinstitorii dumnezeiescului semn al Sfintei Cruci biruiesc pe vrăjmașii lor, se îmbracă cu cinste, devin cap și nu coadă, intră în statornica fericire.

Vedeți minunatele puteri supranaturale ale acestui dumnezeiesc semn al Sfintei Cruci?! Cât timp Moise ținea mâinile întinse în semnul crucii biruiau Israeliții pe Amaliciți; iar când Moise lăsa mâinile în jos, nemaiformând semnul crucii, israeliții erau bătuți de amaliciți. Tot așa și creștinii — Păstori și păstorițți — cât timp au ridicat semnul crucii la locuri de cinste, au ieșit biruitori, cap biruințelor lor; iar cei care au coborât semnul crucii în locuri josnice, profanându-l, s-au cufundat în necinste, înfrângeri... devenind coadă biruințelor lor! Și voi! Nesocotiți, necinstiți și profanați prostește și vrăjmășește acest dumnezeiesc semn!!!.,

Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul a dat creștinilor semnul sfintei cruci: Sigiliu Divin, armă biruitoare asupra diavolilor... voi însă pune-ți Crucea în lăicere, covoare, așternuturi... (cum puneau măiestrit evreii chipuri de Heruvimi în covoarele lor pentru pereții și perdeaua despărțitoare Sfintei de Sfânta Sfintelor (Eș. 26), le puneți pe jos și așa profanați dumnezeiescul semn! Și apoi tot voi cu clevetirile voastre împiedicați pe preot a ridica semnul sfintei cruci de jos! Ia socotiți-vă bine, cui slujiți voi cu fapta aceea: lui Hristos Care ne-a dat Crucea? Ori vrăjmașilor Crucii lui Hristos, lui Antihrist și pecetei lui cu nr. 666? (1 Cor. 1, *17-27;* comp. Filip, *3, 18;* Gal. 6, *14).*

Odinioară Sfinții, Cuvioșii, mărturisitorii, mucenicii și strămunii noștri drept-credincioși creștini, călugării și călugărițele, purtând dumnezescul semn al Sfintei Cruci pe cap deasupra frunții, dracii fugeau de ei cutremurându-se și sălbăticiunile cele mai fioroase se gudurau la picioarele acestora ca niște pisici și câini... credincioși.

În vremurile acestea de pe urmă însă, când purtătorii de nume călugăresc și creștinesc, au pus și pun așternuturi cu semnul sfintei cruci pe jos, prin case, localuri publice și Biserici unde-l profanează prin călcarea cu picioarele și prin șederea pe el... și în părțile inferioare ale trupurilor lor (de la brâu în jos adică: cusături cu cruci sau stofe, pânzeturi, montoane cu cruci pe ele făcute cămăși, rochii, fuste, șorțuri, pantaloni...), dracii se suie deasupra capetelor lor ca cloșca pe ouă și-i clocește ca să scoată pui de șerpi, vipere, aspide,.. gânduri rele întunecate, spurcate, blestemate, vrăjmășești, ucigașe, infernale... care-i cufundă de vii în iadul vremelnic și veșnic.. (Ps. 54, *16;* comp. Num. 16, *30)* și felurite sălbăticiuni îi sfâșie groaznic!... Și când preotul conștient a strigat în predici să se ridice semnul sfintei cruci din profanare, profanatorii purtatori de nume creștinesc, s-au asociat asupra lui ca și idolatrizații iudei împotriva lui Ieremia, sfătuindu-se: „Veniți să urzim rele împotriva lui... Ieremia! Căci doar nu va pieri legea din lipsă de Preoți, nici sfatul din lipsă de înțelepți, nici cuvântul din lipsă de proroci. Haidem să-l ucidem cu vorba, să nu luăm seama la toate vorbirile lui! Pârâți-l, clevetiți-l și-l vom cleveti și noi! Haidem să-l învinuim!... Poate va cădea și-l vom dovedi, vom pune mâna pe el, îl vom prinde și ne vom răzbuna pe el!"... (Ier. 18, *17-18;* 20, *10-13).*

Oare nu v-ați lăsat amăgiți de cel ce a înșelat pe Eva să ziceți: cruci sunt numai cele de deasupra turlelor sau acoperișul Bisericii, cele de pe Sfântă Masă, de deasupra Catapetesmei... nu și cele puse pe pat, pe scaun, pe jos? Ascultați nepricepuților! Dacă luăm patru icoane sfinte cu chipul răstignirii Mântuitorului și punem: una pe perete, a doua pe masă, a treia pe scaun și a patra pe jos,

oare numai icoana pusă pe perete și pe masă este icoană sfântă? Nu și celelalte puse pe scaun și pe jos? Ba da...

Unii dintre voi susțin prostește că numai Crucea cu coadă e cruce, cele fără coadă nul D-apoi crucile de pe epitrafirile, brâiele, mânecuțele, omofoarele Arhiereilor au coadă? Nu! Și cu toate aceste sunt cruci sfinte pe care le sărută cu evlavie pioșii! Așadar, semnul crucii, cu coadă ori fără coadă, este semnul dumnezeiesc al crucii.

Știm că Dumnezeu ne-a dat crucea pentru a o folosi, a ne ridica și a ne proslăvi prin binefacerile ei. Aceasta o adeverește Maica noastră duhovnicească — Biserica — zicând: „Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta ai dat-o nouă, că se scutură și se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei, că morții ai sculat și moartea ai surpat". (Trop. gol. 8). „Crucea este armă asupra diavolului, rană și căderea dracilor, arma credinței, limanul înviforaților, toiagul puterii, semnul biruinței, povățuitoarea rătăciților, nădejdea credincioșilor, izvorul sfințeniilor, mântuirea sufletelor... „ „Adevărații români bine-credincioși în trecut și în prezent au folosit și folosesc acest Dumnezeiesc semn în casă, în curte, pe drum și în țarini, la culcare și la sculare din somn, înainte și după mese, la începerea și sfârșirea lucrului, în călătorii, suferințe și primejdii, în boli, la trecerea din viață și la capul răposaților, la toate slujbele și rugăciunile... Și voi! Ați împiedicat și hărțuit pe preot — doctorul vostru sufletesc-, (Lc. 10, *16;* Mt. 10, *40-42, 1415)* cu clevetirile voastre diabolice, infernale, ca să nu poată ridica acest semn Dumnezeiesc de pe jos din biserici, case și localuri publice! Cum lumea dinaintea potopului îl împroșca pe Noe cu batjocurile, ironizările și clevetirile așa ați făcut și voi. Dar prăpădul vă urmărește și pe voi ca pe aceia" (Fac. 6-8).

De acum înainte, așa cum se calcă dumnezeiescul semn al sfintei cruci, așa și voi, care prin clevetirea preotului, divulgarea, trădarea lui în mâinile potrivnicilor care susțin și mențin profanarea dumnezeiescului semn al sfintei cruci prin case și biserici — veți fi călcați de nevoi, primejdii, îndurerări, spaime, greutăți. În loc de cap — cum v-a rânduit Dumnezeu a fi ca creștini — voi v-ați tras tot mai jos a fi coadă, sub picioarele potrivnicilor voștri, cum ați făcut și faceți voi cu dumnezeiescul semn al sfintei cruci — (2 Lege 28, *13;* comp. Is. 9, *14-15).* V-ați băgat în greu blestem și afurisenie groaznică (Sin. VI ec. can. 73; vezi pag. 148-175 d.a. carte). Vrei să te ușurezi? Strică clevetirile făcute asupra preotului și trădarea cu care l-ați trădat, ca să nu te strice ele pe tine, părăsește meseria diabolică desăvârșit, canonisește-te: citind, scriind învățături cu miez de dreaptă credință, seamănă-le pretutindeni și îndeamnă și pe alții a face aceasta. Silește-te a conlucra cu Preotul în răspândirea învățăturilor creștine ortodoxe. Nu te mai asocia niciodată cu diavolii la clevetiri și la semănarea lor în lume (Mt. 13, *25;* comp. Mc. 4, *26-27),* ca să nu te trezești în Babilon și cu Babilonul în adâncul iadului."

„Eu — zice penitentul — am crezut că asta e nimica toată!..." Duhovnicul îi zice: „Privește bine clevetirea sau trădarea aceea! De poți du-te după ea, vezi-i urmările, prăpădul ce-l face, dezertarea clevetitorilor din Ierusalimul ceresc în Babilon, sălășluirea diavolilor clevetirii pe limbile, în urechile, în inimile lor și cufundarea în iad de vii (Ps. 54, *16-17);* comp. Num. 16, *30).* „Adu-ți aminte — zice Domnul — de unde ai căzut, pocăiește-te, fă faptele cele de altă dată (în „credința și viețuirea creștinească); iar de nu, voi veni curând la tine și de nu te vei (îndrepta și) pocăi, voi muta sfeșnicul tău din locul lui". (Apoc. 2, *5;* comp. Ier. 6, *16-21).* Îngrijește-te serios a te ridica de unde te-ai prăbușit, până se zice azi, că mâine poate să fie prea târziu, ca la bogatul lacom și cel nemilostiv..." (Lc 12, *16-20;* 16, *19-31).*

Nu mai profanați sfintele icoane cu zărzămuri

Venind după aceea o creștină la scaunul sfintei spovedanii, mărturisește între altele: „Preacucernice Părinte, iacă am auzit pe preotul nostru, predicând adeseori și împotriva punerii zărzămurilor pe fața icoanei Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe și pe alte icoane sfinte cum am apucat și drept să spun m-am mâniat foc pe el, am bodogănit asupra lui, m-am asociat cu alte femei rele, i-am iscodit viața, l-am clevetit, l-am ponegrit în toate părțile ca să-l punem pe tăcere... și astfel l-am amărât groaznic „Și cu asta — îi zise Duhovnicul — ce-ai făcut? Te-ai asociat cu cei din Babilon și ai produs neorânduieli, amestecări, confuzii, cufundări! Cum ai putut să te încui chiar așa de groaznic la minte!? Zărzămurile acelea pe care le-ai pus și le pun unele persoane nemintoase (Mt. 25, *2-3, 8-12)* pe sfintele icoane, se puneau odinioară de păgâni pe idolii lor. Așa puneau egiptenii pe cei 10 idoli principali ai lor, pe boul Apis, pe crocodil, brahmanii pe idolul Brahma, budiștii pe Buda... (Vezi Istoria antică și pp. 503-510 vol. I din această carte).

În prezent, când patimile sunt un fel de idoli, persoanele idolatrizate mai sistematic se împopoțonează cu deșertăciunile acelea idolești, de ex.: jucăușele femei, fete și tineri afemeiați care se idolatrizează în jocuri, căzând astfel sub afurisenie (1 Cor. 10, *7*; *20, 22;* Sin. VI ec. can. 62; Laod. 53; 54), femeile cântărețe de pe la berării, restaurante, hoteluri, cele de la casele de prostituție... care sunt moarte de vii (1 Tim. 5, *6;* Mt. 8, *22*)!!! Apoi cum cutează careva ca acele deșărtăciuni idolești, zărzămuri ale satanicei trufii muierești, pe care o creștină adevărată, nici o femeie sau fată cu bun simț nu le poartă, nicidecum să le pună pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului și a Pruncului Iisus? S-a văzut de mulți închinători în Biserica mare a Mănăstirii Secu — Neamț și în alte locașuri sfinte barbaria turcilor... Icoane scrijelate cu iataganale. Dumnezeiasca evanghelie ne istorisește barbariile sălbatice, cum iudeii au torturat pe Mântuitorul și cruzimea cumplită când ostașii au întins forțat trupul Lui pe cruce, bătându-i piroane mari de fier în amândouă mâinile și picioare; și în vremurile noastre s-au văzut persoane scelerate bătând cuie în grumajii, umerii, degetele, pieptul... Trupul Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe de pe sfintele icoane, pentru a agăța sau fixa cu ele feluritele farafastâcuri, deșertăciuni idolești sau zărzămurile satanicei trufii muierești: mărgele, zălișoare, salbe, coliere, mărțișoare, medalii, talismane, amulete... cercei, inele!!!

Persoanele acelea scelerate, purtătoare de nume creștinesc(!!) au făcut și fac cu sfintele icoane drept așa cum făceau păgânii idolatri cu idolii lor, pe care îngrămădeau acele deșertăciuni idolești, după cum îi învățau diavolii din ei, cărora li se închinau, le slujeau și-i ascultau (I Cor. 10, *27-23).* E de mare mirare cum pot creștinii și creștinele să sufere urâciunile acelea pe sfintele icoane?! Cum pot a se obrăznici unele creștine (?!!!), a susține acea nelegiuire și a mai sta încă și împotriva preotului ce le spune adevărul învederat, cum stăteau vrăjitorii Ianis și Iamvris împotriva lui Moise (2 Tim. 3, *8;* Eș. 7, *11*; F. Ap. 13, *8),* ca iudeii împotriva Mântuitorului?! (Ioan 7; 8; 9; 10; 12), ca unii cărturari din sinagogă împotriva Sf. Arhidiacon Ștefan, pe care-i mustra aspru, zicându-le: „Voi cei tari la cerbice[262] și netăiați împrejur la inimă și la urechi, pururea stați împotriva Duhului Sfânt. Precum părinții voștri așa și voi...” (F. Ap, *6, 9*-15; 7, *51*-1-10; comp. Fac. 2 Lege 9, *13;* 30, *6;* Is. 52, *7*; Ier. 6, *10 — 17;* 9, *26*; Iez. 44, *9)*??? Cum cutează careva a pune acele urâciuni, deșertăciuni idolești pe fața icoanei Maicii Domnului și a dumnezeiescului Prunc? A purtat Maica Domnului cândva: mărgele, coliere, salbe, lănțișoare, mărțișoare și alte farafastâcuri, pe care unele persoane încuiate la minte le pun, mențin și susțin pe sfintele icoane? Nu. Și odată ce n-a purtat Maica Preacurată acele deșertăciuni, cu care se împopoțonau idolii și idolatrii lor, deoarece erau și sunt o urâciune înaintea lui Dumnezeu și un izvor de blestem dumnezeiesc pentru cei care le poartă (Is. 3, *16-26),* apoi cum cutezați voi, care ziceți că sunteți creștini și creștine, a pune și a susține acele urâciuni pe sfintele icoane?

În Viețile Sfinților ni se spune clar că Sf. Apostol și Evanghelist Luca a făcut mai multe sfinte icoane ale Maicii Preacurate cu Pruncul Iisus în brațe (D. Ag. o.e. pp. 507-8; Nicefor 2, *43*; V. Sf. 30 iunie...), fără zărzămurile acelea ale satanicei trufii muierești. Maica Domnului văzând acele Icoane, le-a binecuvântat, zicând: „Darul Fiului meu iubit să fie cu icoanele acestea.” N-a zis însă că de ce nu a zugrăvit și zărzămuri pe fața lor! Și așa după modelul acelor icoane sfinte s-au zugrăvit și se zugrăvesc toate icoanele Maicii Domnului după iconografia Bisericii Ortodoxe până în prezent. Oare cei care pun, mențin și susțin acele deșertăciuni idolești sau zărzămuri pe Sfintele Icoane sunt mai cunoscători ai dreptei credințe și rânduielilor sfinte decât Sf. Apostol și Evanghelist Luca și decât Maica Domnului? Au mai mult Duh Sfânt decât Sf. Apostol și Evanghelist Luca, care a pictat primele icoane ale Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe?!

Odinioară Domnul Dumnezeu zicea iudeilor idolatrizați: „Cui M-ați asemănat voi pe Mine? M-ați asemănat lemnului...?” (Is. 46, *5*). Acum parcă auzim pe Mântuitorul Hristos zicând celor ce pun, mențin și susțin feluritele deșertăciuni idolești sau zărzămurile satanicei trufii muierești pe fețele unora din icoanele Preasfintei Maici Sale: „Cu cine ați asemănat voi pe Maica Mea Preacurată? Mireselor lumești... jucăușe, înzorzonate... demodate, femeilor și fetelor idolatrizate...?” (I Cor. 10, *7*).

---

262 Cerbice — (Pop.) Depozit de țesut gras care apare pe partea superioară a gâtului, la tauri și berbeci, odată cu maturitatea sexuală; parte a gâtului pe care se depune acest depozit; ceafă, grumaz. ◊ Expr. *A fi tare de cerbice* = a fi dârz, neînduplecat **;** Fig. Mândrie; împotrivire.

Privitor la obiceiul acela idolatru, marii apostoli Petru și Pavel hotărăsc tuturor femeilor și fetelor a nu se împopoțona cu deșertăciuni idolești (1 Petru 3, *3-4;* 2, *9);* apoi cum cutezați voi a pune și susține deșertăciunile acelea idolești pe Sfintele Icoane? „Ce legătură poate să aibă dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar? Sau ce tovărășie poate fi între un credincios și un necredincios? Sau ce legătură poate fi între Biserica lui Dumnezeu (și Icoanele și sfinte) cu idolii?!..." (2 Cor. 6, *14-16).* Voi care amestecați deșertăciunile idolești cu sfintele icoane, care stați împotriva rânduielilor Bisericii, sunteți niște vițe de vie ale Sodomei și din șesurile Gomorei. Strugurii voștri sunt struguri otrăviți, cu bobițele amare. Vinul vostru e venin de scorpion și otravă pierzătoare de aspidă (2 Lege 32, *32-33).* Aa-a-a! Voi susțineți orbește că adevărul nu-i de partea preotului care-i cu puțini; ci e de partea voastră pentru că sunteți mulți care susțineți nelegiuirea aceea? Dar iată că și Sf. Proroc Ilie era singur față de cei 450 popi ai lui Baal, de cei 400 de proroci mincinoși, de împăratul Ahab cu oștirea lui și de poporul israelit cel idolatrizat; dar adevărul se vede de partea singuraticului Ilie și nu de partea mulțimilor mincinoase (3 Împ. 17-19). Așa stați și voi împotriva preotului care vă spune adevărul, dar voi nu-l ascultați, îi stați împotrivă ca Ahab împotriva Sfântului Ilie!!!

Israeliții și mulți ai lor idolatrizându-se, făceau idoli, le slujeau și li se închinau lor. Manase, copilul împărat (de 12 ani), cedând curtenilor aristocrați, favorizează păgânismul. În Ierusalim chiar și în templul sfânt, ei statorniciră și înmulțiră din nou urâciunile idolatriei. Pe lângă restabilirea idolatrului cult hananian, pe care se siliseră Ahab și Izabela a-l introduce în Israel și Hotolia în Ierusalim, se introduse și idolatria asiro-babiloniană, spre batjocorirea Dumnezeului Celui Viu. În ambele curți ale templului, Manase cu curtenii săi au făcut și așezat două jertfelnice pentru Baal și Astarta; iar pe acoperiș au așezat jertfelnice mici în cinstea oștirii (stelelor) cerului, cărora li se închinau și le slujeau... Apoi au pus un mare chip al idoliței Astarteea (Astarta, Așerta, Astaroh, Melița), ca să jignească și mai mult pe Dumnezeul lui Izrail care spuse lui David și lui Solomon: „În Casa — Biserica — aceasta și în Ierusalimul pe care l-am ales din toate semințiile lui Israel, îmi voi pune Numele Meu pe vecie" (4 Împ. 21, *3*-9; *2* Paral. 33, *7*-70). Majoritatea preoților după oarecare împotriviri idolatriei care năvălea în templu, înăbușiră mustrările conștiinței și se împăcară cu starea de lucruri; iar preoții, prorocii și credincioșii care s-au opus idolatrilor, au plătit cu viața. Așa a făcut Manase în copilăria și în tinerețea lui. Dumnezeu a prevestit prăpădul Ierusalimului și căderea lui. Căpeteniile oștirii asirienilor trimiși de Domnul, au prins pe Manase, l-au legat cu lanțuri de aramă și l-au dus în Babilon. Acolo în greaua strâmtorare, s-a căit și s-a rugat lui Dumnezeu, Care s-a milostivit și l-a readus pe tronul său... Deși Manase a stricat toate jertfelnicele idolești, a aruncat afară chipul idoliței Astarteea, așezând din nou jertfelnicul Domnului... urmașii săi au introdus din nou idolatria și idolii, menținându-i până la robirea, prăbușirea și pustiirea Ierusalimului și a întregii țări (4 Împ. 21, *7*0 — 77; 23 31-37-24; 25; 2 Paral. 33, *7*0-20; 36).

Vedeți? Chipul idoliței pus în Biserica Domnului a atras urgia dumnezeiască asupra Bisericii, Ierusalimului și a întregii țări, până la robirea și pustiirea, lor. Deci și deșertăciunile idolești puse pe fața sfintelor icoane ale Maicii Domnului și pe altele, ce vor atrage asupra Bisericii și a poporului aceluia care le aduce, le pune, le menține și le susține cu tenacitate și îndărătnicie acolo? Judecați și spuneți voi.

Mulți la vederea zărzămurilor puse pe fața icoanelor Maicii Preacurate cu Pruncul Iisus în brațe, răspund indiferent: „Evlavia poporului! Evlavia poporului!!!" Dar evlavia aceea a poporului care născocește, alimentează, menține, susține astfel de neorânduieli satanice în Biserici, e o evlavie îmbâcsită de șubrezenii, străine de Dumnezeu, trupească, păgânească, idolatrizată, sufletească, drăcească... O evlavie demonică care atrage pe închinători de la adevărata închinare (Ioan 4, *22-24),* la felurite năluciri și împătimiri păcătoase. La vederea acelor neorânduieli satanice parcă auzim pe Mântuitorul înfierând aspru pe contribuitorii, făcătorii, menținătorii și susținătorii lor, zicând fiecăruia: „Mergi după Mine, satano! Sminteală îmi ești, că nu cugeți cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor!" Și Apostolul: „Cum a umplut satana inima ta... o plinule de toată viclenia și de toată răutatea, fiul (fiica) diavolului, vrăjmaș(ă) a toată dreptatea nu vei conteni tu oare a abate pe oameni de la căile cele drepte ale Domnului. Iată, mâna Domnului e peste tine și vei fi orb (oarbă) nevăzând..." (Mt. 16, *23;* F.Ap. 5, *3;* 13, *10*-11).

Prin aducerea acelor deșertăciuni idolești, punerea lor pe Sfintele Icoane și susținerea lor acolo, v-ați scos din Împărăția lui Dumnezeu și v-ați zidit în Babilon!!! Ce?... Vrei să spui că nu le-ai pus tu acolo? Dar tu care ai clevetit pe preot ce lupta să curețe sfintele icoane de acele urâciuni, să scoată acele deșertăciuni idolești din Biserică, ești una cu acelea. Te-ai smuls prin aceasta din Ierusalimul ceresc și te-ai plantat în Babilon, cu care ești amenințată a te cufunda în abis (Apc. 20, *3).* Prin clevetirea preotului activ în luminarea sufletelor, ți-ai pus pe diavolii clevetirii de zeci și sute de ori pe limbă, în urechi și în inimă... Dorești, așadar, a te salva din Babilonul și abisul în care te-ai cufundat? Strică clevetirile pe care le-ai aruncat asupra preotului lucrător. Luptă din răsputeri a strica... sau măcar a face inofensive clevetirile acelea. Ia-ți tu singură canonul cuvenit după stricăciunile făcute în popor prin acele clevetiri. Fă roade vrednice de pocăință (Mt. 3, *8;* Lc. 19, *8*; Ioan 5, *14*; 8, *11*; Mt. 12, *43*-45). Luptă cu tărie a atrage la adevărata credință și viețuire curat creștinească, măcar atâtea suflete câte ai smintit și cufundat în adânc cu clevetirile tale...” Penitenta cugetă sănătos și plecă lămurită, cu hotărârea de a se îndrepta cât va putea mai mult pe viitor...

Nu mai retrogradați pe Maica Domnului

După aceea veni un alt creștin la scaunul sfintei spovedanii. Acela pe lângă multele sale păcate felurite, mărturisește: „Iaca, cinstite părinte, m-a dus păcatul după obișnuința mea păcătoasă și îndemnul altora, că, atunci când citesc sau cânt Acatistul Maicii Precistei, să retrogradez pe Maica Domnului dimpreună și pe Fiul ei Unul Născut. Un curent străin, pornirea păcătoasă a celor din jurul meu și lașitatea mea m-a înbrâncit să zic: „Bucură-te mireasă pururea fecioară” în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”, cum trebuia să zic sau să cânt... Uneori drept să spun deși știam că nu trebuie a zice așa, m-am îndărătnicit și am zis, ba chiar am și bodogănit pe preotul nostru care ne-a învățat adeseori să zicem: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”, în loc de: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”. De multe ori m-am arătat mai căpos criticând, ponegrind, clevetind, judecând și osândind pe preotul nostru și pe chestia asta, zicând că: de ce nu lasă a se zice: „mireasă...” „mireasă” cum scrie în multe Ceasloave și Acatiste...”?

Duhovnicul căutând a îndrepta pe creștinul deviat care mergea pe de lăturile adevărului și ale vieții (Lev. 26, *14-39;* 3 Împ. 18, *21;* 4 Împ. 17, *41),* îi zise: „Fiule! În citirea cărților nu trebuie să mergi numai pe deasupra rândurilor; ci trebuie a te adânci cât mai mult pentru a te folosi așa cum trebuie. Barcagii care merg cu bărcile numai pe deasupra apelor, se întâlnesc cu muște, țânțari și alte felurite insecte nefolositoare, ba chiar păgubitoare, primejduitoare; însă barcagii care se adâncesc în apă prind pești buni, mari, care-i folosesc mult. Cei care se afundă și mai în adâncul apelor, află acolo: pietre scumpe, mărgăritare de pe urma cărora se îmbogățesc văzând cu ochii. Așa și clericii și creștinii care merg cu citirea sau cântarea pe deasupra slovelor cărții, adeseori se păgubesc, ba chiar se și primejduiesc. Cei care însă se adâncesc în înțelesul duhovnicesc cu care au fost scrise de Sfinții Părinți și bărbați duhovnicești, aceia se îmbogățesc din bogățiile Duhului cu care au fost scrise... Vrei să știi de ce așa? Pentru că după cum adeverește și Apostolul: „slova omoară”, iar Duhul face „viu” (2 Cor 3, *6;* Ioan 6, *63).*

Ați citit sau cântat cu „mireasă” în loc de „Maică” cum trebuia a citi și a cânta, pentru că ați văzut scris în mai multe Ceasloave și Acatistiere „mireasă”, „mireasă” iar în puține Ceasloave bătrâne „Maică”? Trebuie știut însă că ce-i mai mult în lumea asta deșartă, e mai puțin valoros, ba chiar și păgubitor; iar tot ce-i mai folositor, mai valoros sau prețios, e mai puțin, mai rar, adeseori abia, abia poți afla! În dumnezeiasca scriptură ni se spune: „Am căutat în lume un bărbat de bună treabă și abia am aflat unul la o mie, dar dintre femei nici una din toate câte sunt” (Ecl. 28, *7*).

Odinioară 400 de profeți a lui Ahab profețeau într-un glas zicând: „Suie-te la Ramot — Galaad, că vei birui. Domnul îl va da în mâinile tale”. Dar Miheea, umilul proroc adevărat al Domnului, îi prezise să nu se suie, că va muri. Mulțimea profeților mincinoși dimpreună cu oștile și poporul care susțineau minciuna spiritului viclean, au fost cinstiți, iar Miheea dosădit, pălmuit, pedepsit, întemnițat și torturat. Prezicerile lui Miheea însă s-au împlinit, Ahab a fost omorât și Israel înfrânt și risipit (3 Împ. 22, *1*-40). Vedeți? Adevărul adevărat a fost de partea umilului și singuraticului proroc Miheea; iar minciuna în gurile mulțimii... Iaca așa e și cu anumitele scrieri ieșite din mâinile oamenilor. Adeseori cele mai puține sunt mai adevărate, prețioase, folositoare. Așa și cu

puținele supranumiri și rostiri de „Maică pururea Fecioară” prețuiesc mai mult decât noianele numirilor și rostirilor de „mireasă pururea fecioară”.

Vreți să știți de ce? Pentru că „Maică pururea Fecioară” nu are pereche, nici în trecut, nici în prezent, nici în viitor; iar „mireasă pururea fecioară” are mii și milioane de perechi și în trecut și în prezent și în Rai și în iad. Unicul dar supranatural de a împreuna fecioria cu nașterea s-a dat numai și numai Maicii pururea Fecioare. (Icosul VIII). Acesta e unicul atribut numai al ei, deci cei ce o retrogradează cu „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară” sau „Maică nenuntită”, „Maică care nu știi de mire”, stând împotriva, adevărului învederat, păcătuiesc contra Duhului Sfânt (F. Ap 7, *51;* comp. Eș 33, *3;* 2 Lege 9, *13;* 30, *6;* Ier. 6, *10;* Iez. 44, *9-10;* Mt. 12, *16-38).* Adevărul acesta e învederat în toate dumnezeiești le liturghii ale Sf. Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare și Grigore Dialogul, care sunt centrul, capul tuturor laudelor, Tainelor, ierurgiilor și rugăciunilor, așijderea în ecteniile vecerniilor, Utreniilor, privegherilor... unde se rostește de Diacon, preot, arhiereu: „Născătoare de Dumnezeu”, „Maica lui Dumnezeu”, „Maica luminii” și nu „mireasă”. Așijderea strana, corul ori adunarea Bisericii în răspunsurile ecteniilor, cântă: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu miluiește-ne pe noi” și nu „Preasfântă mireasă... miluiește-ne pe noi”.

Aa-a-a! Unii din retrogradatorii Maicii Domnului îndărătnicindu-se, bodogănesc: „Noi citim, cântăm așa cum e scris în cartea aceea și aceea! Așa-i scris, așa citim și cântăm!” Dar cum acolo în cărțile bisericii: Minei, Triod, Penticostal, Octoih, Catavasier, Ceaslov, Apostol, Evanghelie... unde-i scris muiere... muierea... muierile... cum citiți și cântați: femeie... femeia... femeile și aici susțineți că nu puteți?! Acolo puteți?! Și aici aveți duhul neputinței? (Lc. 13, *11*) Oare până când tot călcați porunca — adevărul — lui Dumnezeu ca să vă țineți obiceiurile voastre păcătoase? (Mt. 15, *3).* Oare nu observați voi pe îngerul satanei prefăcut în înger de lumină care vă îndeamnă să tot retrogradați pe Maica Domnului, ca să vă retrogradați în realitate pe voi înșivă, rostogolindu-vă astfel din Ierusalimul ceresc în Babilon?” (2 Cor 11 74-75; Gal. 1, *6-9;* P.o.c. pp. 315-325).

De boala aceasta au fost cuprinși mulți creștini ușuratici. Nestorie venind ca Patriarh în Constantinopol, a găsit două partide de creștini ortodocși, cum ar fi la noi: Biserica cu calendarul îndreptat și stiliștii cu cel neîndreptat. O partidă înțeleaptă numea pe Preasfânta Fecioară Maria: „Născotoare de Dumnezeu”; iar cealaltă partidă neînțeleaptă: „Născătoare de om”. Nestorie semiînțelept, sub cuvânt că restabilește pacea în Biserică a ales calea de mijloc, numind pe Fecioara Maria: „Născătoare de Hristos”. Despre începutul predicării în public a ereziei nestoriene, părerile istoricilor sunt diferite. Chiril al Alexandriei afirmă că Nestorie a îngăduit episcopului Dorotei al Marciopolei să anatematizeze în Biserică pe oricine ar zice că Maria este Născătoare de Dumnezeu. Poporul indignat de cele auzite a părăsit ostentativ Biserica în care se afla Nestorie. După mărturia istoricilor: Socrate (VII, *32*) și Evgarie (Ist. Bis. 1, *2*), Nestorie ar fi însărcinat pe singhelul său Atanasie să caute să răspândească noua sa învățătură greșită, determinându-l să rostească la finele anului 428: „Maria nu trebuie să fie numită de nimeni: „Născătoare de Dumnezeu”, pentru că ea a fost o creatură omenească și este imposibil de imaginat că Dumnezeu Fiul să fie născut de o creatură” (I.B.U. o.c. 225). După Nestorie Preasfânta Fecioară era numai Născătoare de om, cel mult Născătoare de Hristos, dar nici într-un caz Născătoare de Dumnezeu. Nestorie susținea că Dumnezeu Fiul e cu totul altceva decât Omul Iisus Hristos, deci n-ar fi aceeași unică Persoană; ci un fel de sălășluire a lui Dumnezeu în Omul Iisus (I.B.U. Eus P.o.c., vol. II, pp. 130-5, *16*1).

Prin „Născătoare de om” se retrograda Maica Domnului, socotindu-se de unii creștini întunecați la minte, la fel cu toate femeile cu copii.

Prin „Născătoare de Hristos” (Uns, Proroc, Preot, Împărat), se retrograda Maica Domnului ceva mai puțin socotindu-se de acei creștini înnegurați la minte la fel cu femeile care au născut fii pe cei ce au devenit: arhierei, preoți, proroci, împărați și pe copiii care s-au creștinat și uns cu Sf. Mir, supranumindu-se „unșiî Domnului” sau „noii Hristoși”. (Eș. 30, *30;* 40, *13-15;* 3 Împ. 19, *16*; 1 Împ. 10, *1*; 16, *12-13;* 2 Împ. 2, *4;* 5, *3;* 3 Împ. 1, *34-39,* I.C.O. o.c. pp. 206; comp. Lc. 24, *49; 2* Cor. 1, *27*-22; Efes. 1, *13;* 4, *30;* I Ioan 2, *20, 27).*

Prin „Născătoare de Dumnezeu” Preasfântă Fecioară se onorează așa precum a înzestrat-o și a așezat-o Mântuitorul, Fiul ei, drept după unicul ei atribut de: Unică Maică a lui Hristos Dumnezeu-Omul mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii.

Supranumirea „Născătoare de om” era ordinară de tot, iar „Născătoare de Hristos” rânduită de Nestorie echivalează cu: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”, rostit de negura minților neadâncite în adevăr sau neluminate cum ar trebui. Prima și universala supranumire adevărată „Născătoare de Dumnezeu” menținută de toată Unica Biserică Sobornicească și Apostolească din toate vremurile și în prezent în ecteniile vecerniilor, Utreniilor, privegherilor, dumnezeieștilor liturghii... echivalează cu „Bucură-te Maică pururea Fecioară”. Așadar, cei care rostesc, cântă și ascultă cu plăcere: „Bucură-te mireasă pururea fecioară...”, „mireasă nenuntită”..., „mireasă care nu știi de mire”, sunt ca partidele retrogradatoare care numeau pe Preasfântă Fecioară: „Născătoare de om”, „Născătoare de Hristos”; iar cei care rostesc, cântă și ascultă cu evlavie: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”..., „Maică nenuntită... „Maică care nu știi de mire... bărbat”, sunt cu partida Bisericii care numea pe Preasfânta Fecioară: „Născătoare de Dumnezeu”. Iacă și asta-i o lopată a Domnului, care alege pleava de grâu (Mt. 3, *12*; 13, *30;* comp. Mal. 3, *3, 19;* Lc. 3, *77*).

Dumnezeiasca Evanghelie ne adeverește că Îngerul Gavriil, trimis din ceruri, i se adresează Preasfintei Fecioare Maria ca unei Maici a lui Dumnezeu, precum era în planul Sfatului Divin, zicându-i: „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar. Domnul este cu tine! Binecuvântată ești tu între femei!... Iată vei zămisli, vei lua în pântece și vei naște Fiu! Și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema... Duhul Sfânt se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri. De aceea și Sfântul ce se va naște din tine, se va chema Fiul lui Dumnezeu” (Lc. 28,*, 28-35).*

Maică (nu mireasmă) o recunoaște, o numește și o laudă Sfânta Elisabeta, mama Sfântului Ioan Botezătorul, umplându-se de Duh Sfânt și strigând cu glas mare: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău. Și de unde mie cinstea aceasta ca să vină la mine Maica Domnului meu?” *(Lc.* 1, *42* 13). După Sf. Arhanghel Gavriil și Sf. Elisabeta și Preasfânta Fecioară răspunde tot ca Maică a lui Dumnezeu: „iată de acum mă vor ferici toate neamurile!” ((Lc. I, *48*). Maică e numită de proroci (Is. 7, *14*; comp. Mt. 1, *23*; Ioan 1, *7*4-75; F. Ap. 26, *6*; Gal. 4, *4*-7), de îngeri, de Sfânta Elisabeta, de sineși și de toată Biserica luminată; Maică trebuie să o cinstim, cântăm și lăudăm și noi cu toții. Retrogradatorii să deschidă ochii și să se îndrepte grabnic. Cum vi s-ar părea auzind pe cineva retrogradând pe un general cu salutul: „Să trăiți domnule sublocotenent?!” Sau pe un arhiereu, episcop, mitropolit sau patriarh cu cuvintele: „Blagoslovește părinte monah, ierodiacon, ieromonah?!!!” Sau pe vreo rudă: călugăr, ieromonah, protosinghel, arhimandrit, stareț... cu cuvintele: „Bună ziua neică”, „bădie”, „moșule”! Sau pe o călugăriță sau stareță... cu cuvintele: „leliță”, „leică”, „lele”, „lelișoară”, „mătușă”? Supranumirile acelea de cinste care se dau în lume celor mai mari ai familiilor, rudeniilor, neamurilor lor sunt o necinste, o retrogradare când se dau: părinților sau maicilor de prin schituri, mănăstiri, episcopii, mitropolii, patriarhii. Iacă tot așa de retrogradatoare sunt și cuvintele acelea de: „mireasă” în loc de „Maică” pe care le rostiți la adresa Maicii pururea Fecioare!

Ia spuneți căruia dintre noi, călugării și preoții, i-ar plăcea să audă zicându-i-se: „bade, bădie, nene, neică, moșule?!” Și căreia dintre călugărițe i-ar plăcea să audă zicându-i-se: „țață, lele, leliță nană...”. Așa-i că nimănui nu-i place acea retrogradare? Așa și Maicii Preacurate nu-i place acea retrogradare cu „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară”. Cei care retrogradează pe Maica Sfânta, retrogradează și pe Fiul ei! În realitate însă se retrogradează și se prăpăstuiesc pe ei înșiși: „Oare ce rău le-a făcut Preasfânta Fecioară Maria și Domnul nostru Iisus Hristos ca să-i retrogradeze sau înjosească oarecare așa de mult și cu atâta îndărătnicie? Sf. Ierarh Policarp, Episcopul Smirnei (†166 d. Hr), impunându-i stăpânirea idolatră să blesteme și înjosească pe Hristos, a zis: „Sunt de 86 de ani de când îi servesc și nu mi-a făcut niciun rău, ci dimpotrivă numai bine. Deci, cum aș putea rosti injurii împotriva Împăratului meu, care până acum m-a păzit bine și m-a mântuit?!” (V. Sf. 23 febr.). Așa trebuie să zicem și noi acelora care ne silesc a retrograda sau a înjosi pe Maica pururea Fecioara Maria și pe Fiul ei iubit: „Noi nu vrem să umblăm calea șarpelui încoace și încolo, cinstind și necinstind (retrogradând) pe Maica Domnului; ci vrem să o cinstim după Dreptarul Ortodoxiei”.

Pe lângă toate acelea i-a socotiți-vă bine, cei care cu toată îndărătnicia citiți, cântați și ascultați cuvintele: „Bucură-te, mireasă pururea fecioară...”, „mireasă nenuntită”, „mireasă ce nu știi de mire”, în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”, „Maică nenuntită”, „Maică ce nu știi de mire”, unde vă umblă mintea și gândurile atunci?! În ceruri la Maica Domnului ce stă în mare slavă lângă tronul dumnezeirii, ori la miresele din lume... împopoțonate și înzorzonate cu felurite farafastâcuri: mărgele, salbe, lănțișoare, cercei, gulerașe, coliere, brățări, mărțișoare, amulete, talismane și felurite fleacuri drăcești cum le numea Sf. Ioan Hrisostom și alți Sfinți Părinți; la miresele jucăușe, la miresele vesele și zbenguitoare, râzătoare, făloase, în realitate acolo unde sunt cântările celui străin, întunecarea bărbaților, femeilor și praznicului diavolului cum adeveresc Sfinții Efrem Sirul, Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare, Ambrozie, ș.a.?!

La auzirea rostirii cuvântului: „mireasă, mireasă”, multe fete din biserică cugetă la a se mărita... tinerii a se însura... bărbații și femeile la împreunări nocturne, chiar și la nelegiuiri... Pogorârea minții multora din Biserică, chiar și din fețe bisericești, la acele josnicii, la rostirea, cântarea și ascultarea: „mireasă”, „mireasă” și iar „mireasă”, a transformat și unele sfinte icoane ale Maicii Domnului într-un fel de mirese lumești împopoțonate cu felurite farafastâcuri. Și astfel, iacă toți rostitorii, cântătorii, și ascultătorii supranumirii retrogradatoare de „mireasă”, „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară”, s-au pogorât din Ierusalimul de sus în Babilon și în abis!... Cei ce doriți mântuirea, dați-vă după adevăr, altfel vă primejduiți sufletele pe vecie.

Mireasă a lui Dumnezeu

Unii creștini neadânciți în învățătura Dumnezeieștilor Scripturi, aflând în unele cărți de cântări, ceasloave, acatiste, rugăciuni... unde i se scrie Maicii Domnului și „Mireasă a lui Dumnezeu”, rostesc, cântă și ascultă: „mireasă”, „mireasă” susținând că așa e bine. Mireasă a lui Dumnezeu în înțelesul scripturistic e cu totul altul decât cel socotit de mulți fără dreaptă socoteală sau înțelepciunea de sus, Divină, cu care a fost scrisă Dumnezeiasca Scriptură... „Vă rătăciți — zice Domnul — neștiind Scripturile...” Și Apostolul... „Pe lângă ce am văzut, mai avem și cuvântul prorocesc cel cu totul adevărat, la care bine ați face să alergați ca la o făclie care luminează în loc întunecos, până ce se vor ivi zorile și va străluci luceafărul în inimile voastre: știind mai întâi de toate că toate proorocirile din Scriptură nu s-au făcut cu dezlegarea cuiva din oameni; pentru că niciodată nicio proorocire n-a fost rostită după voința omenească, ci au rostit-o oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu, fiind mișcați de Duhul Sfânt” (2 Petru 1, *10*-21). Mireasă a lui Dumnezeu aflăm că numește Sfânta Scriptură: Sionul, Biserica Vechiului Testament, Ierusalimul Palestinei și toți credincioșii israeliți, supranumiți și poporul lui Dumnezeu: „Te vei numi „mărită”, căci Domnul a binevoit în tine și pământul tău va avea un soț... În ce chip se însoțește feciorul cu fecioara, așa Cel ce te-a zidit se va însoți cu tine. În ce chip se veselește mirele cu mireasa sa, așa se va veseli de tine Dumnezeul tău” (Is. 62, *5, 1-5;* 65, *19).* Îmi vei zice: „Bărbatul meu” și nu-mi vei mai zice:„Stăpânul meu... Te voi logodi cu Mine pentru totdeauna...” (Osie 2, *16-21; l; 2;* comp. Iș. 54, *1, 5-7;* Iez. 16, *8).* Mirele Hristos are Mireasă Biserica (Mt. 9, *15;* Mc. 2, *19-20;* Lc. 5, *34-35;* Ioan 3, *29;* comp. Mt. 22, *8;* 2 Cor. 11, *2*; Efs. 5, *25*-27; Apc. 21, *2-9).*

Din acestea și alte locuri scripturistice, reiese că adevărații credincioși ai Bisericii Vechiului și Noului Testament sunt mireasa lui Dumnezeu; deci a pogorî pe Maica Domnului din înalta-i cinstire în rândul lor e o retrogradare care se întoarce pe capetele retrogradatorilor ei.

Așadar, cei care eclipsează preamărirea vredniciei Maicii Domnului cu „mireasă a lui Dumnezeu”, „mireasă”, „mireasă” se eclipsează pe ei de pe cerul Bisericii lui Dumnezeu.

Mireasa Duhului

Aș ijderea vor pătimi și cei care în loc de „Maică pururea Fecioară” rostesc sau cântă „Mireasa Duhului”. Supranumirea aceasta simbolică preînchipuitoare ca și: „mielușeaua, junica, căruță, scaun, masă, sfeșnicul, cădelnița, năstrapa de aur, munte, rug...”, se rostește fugitiv, dar adevărata ei preamărire este în „Maica lui Dumnezeu”, „Maică pururea Fecioară”. Cei ce susțin prostește că așa cu „Mireasa Duhului”, „mireasă”, „mireasă”, laudă pe Maica Preacurata, ei în realitate o retrogradează, o înjosesc, nu-i

dau adevărata cinste de Maică a lui Dumnezeu, cu care a cinstit-o Fiul ei mai mult decât pe toți sfinții și pe toate oștirile îngerești. Persoanele acelea retrogradatoare Maicii Domnului sunt așa de încuiate la minte, că oricât ar auzi și vedea adevărul învederat stau împotriva lui, rostesc, cântă și fredonează tot împotrivă cu „mireasă", „mireasă", în loc de „Maică".

„Mireasă a Duhului" sau „Mireasă a lui Dumnezeu" ca și „Biserică a Duhului", „Biserică a lui Dumnezeu" s-a dat și se dă de dumnezeiasca Scriptură fiecărui adevărat creștin, precum și adunării bine-credincioșilor creștini. Dăm aici câteva exemple: Sf. Ap. Pavel scrie Corintenilor din Corint: „V-am logodit pe voi Unui Bărbat, fecioară curată să vă pun înaintea lui Hristos" (2 Cor. 11, *2*). „Cel ce se unește cu Domnul este un duh cu El". Astfel de pildă, cum mireasa unită cu mirele ei sunt un trup, numindu-se: „mireasa mirelui" (Fac. 2, *24;* Mt. 19, *5*), așa și oricare creștin sau creștină unit cu Domnul în Duh, se numește și „mireasa Duhului Sfânt", care locuiește într-însul, cum adeverește Apostolul: „Au nu știți că voi sunteți Casa — Biserica — lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi...? Biserica lui Dumnezeu e Sfântă și aceea sunteți voi... Au nu știți că trupul vostru este locaș Duhului Sfânt, care locuiește în voi?"... (I Cor. 6, *17;* 3, *16-17; 19;* comp. Ioan 14, *17;* Rom. 8, *11;* 2 Tim. 1, *14;* 1 Ioan 3, *24;* 4, *13).* În altă parte ni se arată că: credincioșii — păstori și păstorițI — erau plini de Duhul Sfânt (F. Ap. 2, *2-4;* 6, *5;* 11, *24; 13, 52;* Efs. 5, *18).* Adevăratul credincios și Biserica se mai numește și „mireasă a Duhului Sfânt" pentru că El: *îi dă înțelepciune* (F. Ap. 6, *10;* 1 Cor. 2, *12-13;* 12, *3-11); îi produce renaștere* (Ioan 3, *3-8;* Tit. 3, *5) îi dă viață spirituală (Iez.* 37, *14;* Rom. 8, *11-13), învață și conduce* (Ps. 142, *10;* Ioan 16, *13;* 1 Ioan 2, *22*-27; Rom. 8, *14-18;* Gal. 5, *18, 26), sfințește* (Rom. 1, *4;* 15, *16;* 1 Cor. 6, *11;* 1 Petru 1, *2, 22), pecetluiește* (Iez. 9, *4;* 2 Tim. 2, *19-21;* Apc. 7, *3;* 9, *4;* 2 Cor. 1, *22*; 5, *5;* Efs 1, *13-14;* 4, *30;* Rom. 8, *15*-16; Gal. 4, *6*). Duhul Sfânt îmbărbătează biserica ca pe o mireasă a Sa pentru a: lucra, lupta și birui, spre a se proslăvi în Hristos Mirele ei (Apc. 2, *11, 17, 27; 3, 5, 12, 21).* Mireasa — adică Biserica — văzându-se adeseori singură îl caută... (Cânt. Cânt. 2, *7*; Ioan 14, *18).* La urma urmei... Duhul și Mireasa — Biserica — zic: „Vino... Așa vino Doamne Iisuse" (Apc. 22, *17-20).* Mirele Hristos după înălțarea Sa la ceruri, trimite pe Duhul Sfânt Mângâietorul Bisericii Sale în locul Său pentru a o mângâia, învăța și conduce (Ioan 14, *16-17, 26;* 15, *6;* 16, *1-14).* Pentru toate acestea sufletele credincioșilor uniți cu Domnul se mai cheamă și mireasa Duhului Sfânt. Așadar, prin „mireasa Duhului" retrogradează pe Maica Domnului alăturând-o cu creștinii individuali sau cu adunarea — Biserica — lor, deci sunt aproape de nestorieni.

Mare este cinstea Bisericii — Miresei lui Hristos Dumnezeu-Omul, formată din creștini, sfinții individuali, până la universala adunare a tuturor îngerilor și sfinților; dar mult mai mare, mai presus de a tuturor îngerilor și sfinților e cinstea Maicii Domnului, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria. Aceasta-i Maica Domnului, împărăteasa Cerului și a pământului, a îngerilor și a oamenilor, mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât serafimii, deci trebuie să-i dăm cinstea cuvenită după unicul ei atribut. Cinstea Maicii după buna rânduială e superioară din toate punctele de vedere cinstei miresei (Bisericii) Mirelui Hristos Dumnezeu-Omul. Aici, ca și în alte rânduieli sfinte, nu trebuie să se facă babilonie, amestecătură, confuzie, neorânduială... Una-i Maica Mirelui Hristos (Lc. 1, *26*-56; 2; 11, *27*; Ioan 19, *25*-27; F.Ap. 1, *14*)) și cu totul alta-i Mireasa Lui (Efs. 1, *17*-23; 2, *19*-22; 4, *11*-16; 5, *23*-32; Apc. 21, *2, 9*; 22, *17*). Așadar, Maicii să-i dăm cinstea de Maică a lui Hristos Dumnezeu, ca și în toate dumnezeiești liturghii și miresei (Bisericii) ca miresei Lui.

Din cele arătate reiese clar că pe de o parte: „cu mireasă, mireasă... mireasa lui Dumnezeu", „mireasa Duhului", se retrogradează Maica Domnului, în realitate retrogradatorii; iar pe de altă parte se dă ocazie necredincioșilor și celor trupești a huli pe Dumnezeu, pe Duhul Sfânt și pe Maica Domnului (Rom. 2, *24*; Is. 52, *5*; V. Sf. 11 Mai o.c. pp. 530-533; 8 iulie o.c. 288-9; Rom. 8, *5*-8; 1 Cor. 2, *7*6). Prin rostirea „Maică pururea Fecioară"... „Maică nenuntită"... „Maică fără de bărbat", preamărim pe Maica Domnului cum se cuvine, ridicăm mintea închinătorilor la înălțimea minunii întrupării Fiului lui Dumnezeu, ne salvăm de sancțiunea retrogradării și nu dăm prilej necredincioșilor și celor trupești a mai huli pe Dumnezeu, pe Maica Domnului și învățătura Bisericii.

Odinioară un om rău împrumută de la un creștin cu inimă bună 100 de bani de aur, pentru a-și cumpăra o țarină, vite... La ziua plății el aduce 100 bani de aramă auriți. După câtva timp creștinul bun văzându-se înșelat trase la judecată pe platnicul său. El fu judecat, osândit și aruncat în temniță... Așa fac și pățesc și retrogradatorii Maicii Domnului, care prin: „mireasă", „mireasă" îi aduc o cinstire

înjositoare, ordinară, camuflată sub masca evlaviei fățarnice... În locul adevăratei laude arătătoare minunii întrupării Fiului lui Dumnezeu, prin: „Bucură-te Maică pururea Fecioară...” „Maică nenuntită”... „Maică care nu știi de mire”... de bărbat.” Aceia însă vor păți ca acel platnic rău și viclean.

Acum întrebați cine s-a păgubit, primejduit, pierdut prin retrogradarea Maicii Domnului? Veniți să vă arăt: partida cu „Născătoare de om”... „Născătoare de Hristos” din sfânta cetate Constantinopol, patriarhii: Nestorie cu partida lui... Serghie cu partizanii lui... împăratul Constantin Copronim și dimpreună cu el și alți retrogradatori din toate vremurile.

Cinstitorii și necinstitorii Maicii Domnului

Împăratul iconoclast[263] Constantin Copronim, un înverșunat vrăjmaș al sfintelor icoane și al religiei creștine a prigonit groaznic pe călugării bine-credincioși, a transformat mănăstirile în cazărmi și grajduri. Multe icoane și călugări au fost unși cu rășină și ulei și le-a dat foc. Pe lângă multele nelegiuri, el hulea și retrograda pe Maica Domnului. Venind în mijlocul mulțimii noroadelor, împreună cu boierii săi, arăta un săculeț plin cu bani de aur și întreba pe cei ce stăteau înaintea lui: „Ce ziceți voi de săculețul acesta plin cu aur? Este el de mult preț?” Aceia răspundeau: „Săculețul acela e de mult preț cât timp se află aur într-însul!” Copronim vărsând aurul din săculeț, îl scutura în văzul tuturor, zicând: „Acum săculețul este fără aur într-însul, mai este de mult preț?” Aceia îi răspundeau: „Săculețul golit de aur nu mai este de mult preț. Cum mai poate fi prețios când nu mai are aur în el?” Atunci Copronim, vrând să retrogradeze pe Maica Domnului, zicea cu glas tare: „Astfel este Maria. Până ce a avut în pântecele său pe Hristos ea a fost cinstită; iar după ce a născut pe Hristos s-a lipsit de cinstea aceea...”. O împărat întunecat și încuiat la minte! Cum nu pricepi tu că retrogradând pe Maica Domnului, te rotrogradezi pe tine însuți!!!

Cu exemple de acelea Copronim poruncea tuturor creștinilor să nu mai cinstească cum se cuvine pe Maica Domnului, ci s-o retrogradeze, înjosească, zicând: „Ea L-a purtat în pântece, L-a născut, L-a crescut și atât.” Atunci din mulțimea creștinilor care ascultau hula împăratului s-a ridicat o bătrână femeie credincioasă — mama lui — și i-a zis: „Teme-te împărate!” „De cine să mă tem??” a răspuns Copronim. „De Fiul Mariei pe care tu o retrogradezi, înjosești, hulești”, i-a zis mama sa. Teme-te așa cum se tem dușmanii tăi de tine! Oare eu ți-am fost mamă numai cât timp te-am purtat în pintece? Eu ți-am fost mamă numai în timpul copilăriei când te-am crescut?! Acum nu-ți mai sunt mamă?!” Împăratul Copronim auzind acele cuvinte, chiar din gura mamei sale, s-a rușinat, s-a îngălbenit... dar nepărăsindu-se de a mai retrograda, înjosi pe Maica Domnului a căzut în grele pedepse. Pe neașteptate se îmbolnăvi greu. Șoldurile îl dureau așa de cumplit încât uneori își pierdea cunoștința. Când își revenea, suflând greu, striga cu amar: „De viu sunt dat focului nestins”. În suferințele acelea groaznice el poruncea creștinilor să cinstească pe Maica Domnului cu cântări și cu laude cuvenite ei. Cu toate acestea însă retrogradatorul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, n-a mai aflat nicio ușurare. A murit, a pierit cu sunet.

Copronimi și copronime, care au retrogradat pe Maica Domnului cu felurite porniri pătimașe, au fost în toate vremurile, sunt în prezent și vor fi cât va fi lumea zărind în cel rău (I Ioan 5, *19*). Sub supranumirea de „mireasă”... în loc de „Maică pururea Fecioară”... „nenuntită”... „fără de mire”, ei retrogradează pe Maica Domnului, coborând-o în rândul mulțimii născătoarelor de oameni... de hristoși... a miilor, milioanelor și a miriadelor de mirese pururea fecioare, mirese nenuntite, mirese fără mire, dintre care unele sunt în împărăția cerului și cele mai multe în iad.

Prin retrogradarea cu „mireasă”... „mireasă”... se unesc cu partidele din vremea lui Nestorie (428-431 d.Hr.), care numeau pe Maica Domnului: „Născătoare de om”... „Născătoare de Hristos” în opoziție cu supranumirea de „Născătoare de Dumnezeu” a adevăraților creștini. Asta-i o luptă grea adeseori și sângeroasă care datează din vremurile vechi ale creștinismului.

Retrogradatorii Maicii Domnului se înșală de draci

---

263 Iconoclast — Partizan al iconoclasmului (mișcare socială, politică și religioasă din sec. VIII-IX, în Imperiul Bizantin, care, sub forma luptei împotriva cultului icoanelor interzicea reprezentarea lui Hristos și a sfinților în icoane sau fresce și adorarea lor, motivând că în acest fel se revenea la idolatrie

Odinioară — adeveresc Sfinții Evangheliști — Mântuitorul Hristos a fost ispitit de diavolul, dar l-a biruit (Mt. 4, *1*-10; Lc. 4, *7*-72), așa și călugării, clericii și creștinii sunt adeseori ispitiți de diavolul ispititor. În muntele Elionului — ni se istorisește în Pateric — era un sihastru foarte osârdnic pentru mântuirea lui și a altora. Cu cât se ostenea mai mult bietul sihastru, cu atât mai mult îl bântuia dracul curviei. Odată văzându-se foarte supărat de patimă, bătrânul s-a ridicat asupra dracului, zicând: „Până când o să mă tot superi așa? Du-te, depărtează-te de la mine, nu vezi că ai îmbătrânit tot luptându-te cu mine?" Atunci îndată i s-a arătat diavolul și i-a zis: „Vrei să mă duc de la tine? Jură-te mie călugăre că nu vei spune nimănui ceea ce-ți voi zice ție și de acum nu te voi mai bântui". Bătrânul vrând cu orice chip să scape de. bântuielile acelea drăcești, s-a jurat grăind: „Mă jur pe Cel ce locuiește în cer, că nu voi spune nimănui ce-mi vei zice. Diavolul, văzându-l legat așa, jurându-se, i-a zis: „Nu te mai închina de acum înaintea acelui chip și eu nu te voi mai bântui." Bătrânul avea zugrăvit pe o icoană: chipul Stăpânei noastre, Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, ținând în brațe pe Domnul nostru Iisus Hristos ca Prunc. Ispita era groaznic de grea și foarte primejdioasă, oricât de camuflată era de vicleanul înger rău. Bătrânul, stând în cumpene, îi zise: „Lasă-mă să mă gândesc". A doua zi aleargă la părintele său duhovnic Teodor care locuia atunci în Mănăstirea Fora și-i spuse tot. Cuviosul auzind acestea i-a zis bătrânului sihastru: „Adevărat frate, ești batjocorit că te-ai jurat; dar bine ai făcut că ai spus... Să știi că mai de folos îți este în această latură să nu lași nicio curvă să rămână, decât a te lepăda să nu te închini Chipului Domnului nostru Iisus Hristos și Maicii Lui Preacurate..." Astfel învățându-l și întărindu-l cu mai multe cuvinte, sihastrul s-a dus la locul lui... Atunci îndată a venit și s-a arătat dracul supărat și i-a zis: „Ce poate fi aceasta călugăre? Au nu te-ai jurat că nu vei spune nimănui? Dar cum ai spus toate câte am vorbit eu cu tine?! Călugăre, să știi că ești un călcător de jurământ! O să fii judecat în ziua cea mare a Judecății!" Bătrânul recunoscându-și păcatul, i-a răspuns: „Ce m-am jurat, m-am jurat! E adevărat că sunt un călcător de jurământ, dar Stăpânului meu sunt vinovat. Pe tine însă nu te voi asculta.. De la tine e sfatul cel rău și călcarea de jurământ. Tu ești vinovat de aceasta, Domnul Dumnezeu în ziua Judecății va căuta, va judeca drept și mă va milui" (P. oc. 308, *31*).

Îngerul căzut și viclean care bântuia pe sihastrul acela, bântuie și pe mulți purtători de nume creștinesc ai vremurilor noastre. Precum uneltea asupra sihastrului credincios să-l surpe de pe înalta treaptă a creștinătății în adâncul rătăcirii și a iadului prin neînchinarea înaintea Icoanei Domnului Hristos și a Preacuratei Maicii Sale; așa și pe mulți credincioși ai vremurilor noastre, îi amăgește să retrogradeze pe Maica Domnului și indirect pe Fiul ei, cu: „mireasă",... „mireasă"... în loc de „Maică pururea Fecioară"... pentru a-i retrograda pe ei înșiși și a-i cufunda în adânc cu îngerii căzuți, negri, răi, vicleni, urâcioși și înfiorători... Și mulți creștini superstițioși, cugetând în sinești: „Iată cutare și cutare, au zis, zic: „mireasă"... „mireasă"... și le-a mers și le merge bine..." pe când în realitate spiritualicește le merge foarte rău... Așa cugetând ei rău, se lasă amăgiți de șarpele — diavol — ca Eva și Adam în rai! Și apoi se miră de ce se golesc mănăstirile, schiturile, bisericile de credincioși, ca pomii de frunze toamna în apropierea iernii! Se mai miră cum de se despoaie Bisericile creștine de fiii și fiicele ei... cum s-a despuiat copacul văzut de Nabucodonosor în vedenia nopții, de frunze, de ramuri, de crengi... (Dan. 4).

Asta ne îngrozește! De vrem să înceteze căderea (vezi Cazaniile, predicile și V. Sf. 8 noiembrie), despuierea (Dan. 4) și pustiirea (PI. Ier. 1-5; Mt. 23, *1*-38; Lc. 13, *31*-35), să revenim grabnic la bunele rânduieli ale sfintei Biserici și la desăvârșirea noastră creștinească-duhovnicească, mult plăcută lui Dumnezeu, sfinților Lui și nouă; să nu mai retrogradăm pe Maica Domnului, să nu-i mai profanăm sfintele icoane cu felurite deșertăciuni idolești, să nu-i mai profanăm semnul sfintei cruci prin punerea așternuturilor cu cruci pe jos și călcarea cu picioarele sau starea pe el; să scoatem din sfintele biserici toate neorânduielile și să reintronăm în locul lor adevăratele rânduieli sfinte. Așijderea să lucrăm întins și în credința și viețuirea noastră. Astfel de vom face, ne vom bucura cu sihastrul care necedând, a biruit pe ispititorul, a sporit în bine și s-a proslăvit în Dumnezeu. Atunci se vor împlini și la noi profeticele cuvinte ale psalmistului: „Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stătut și pe scaunul pierzătorului n-a șezut; ci în legea Lui va cugeta ziua și noaptea. El va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor care își va da rodul său în vremea sa și frunza lui nu va cădea și toate câte va face vor spori (Ps. 1, *1*-3).

Strălucirea Maicii pururea Fecioarei

Precum strălucirea soarelui copleșește toate strălucirile luceferilor și stelelor, așa strălucirea Maicii pururea Fecioarei copleșește cu totul lumina oștirilor îngerești și a tuturor Sfinților. Strălucirea luminii cu care e îmbrăcată Maica pururea Fecioara, e mult mai plăcută și mai dorită decât aceea în care sunt îmbrăcați îngerii și sfinții lui Dumnezeu. „Harul — adevereşte Sf. GrigoreTeologul — se dă în parte fiecăruia din sfinții aleși; iar Maicii pururea Fecioarei i se dă toată deplinătatea Harului (comp. Cânt. Cânt. 1, *14*; Lc. 1, *28*; Iez. 44, *4*). Stelele, luna, soarele în toate strălucirile lor sunt întunecoase în comparație cu frumusețea strălucitoare a Maicii Domnului pe care o privesc Îngerii și Sfinții și nu se mai satură. Pe această dumnezeiască frumusețe, așa de strălucitoare a dorit s-o vadă un tânăr cleric care avea foarte multă evlavie la Maica Domnului. Înflăcărat fiind de această mare dorință, el se ruga Mântuitorului Hristos, să-i arate această strălucită frumusețe a Preacuratei Maicii Sale,. aici în viața asta pământească. Clericul acesta cu viață bună, sfântă, plăcută lui Dumnezeu, se ruga fierbinte și Preacuratei Maici pururea Fecioare ca să-i împlinească dorința aceasta. Dumnezeu și Maica pururea Fecioară Maria i-a ascultat și primit rugăciunea. Un înger din ceruri i se arată și-i zise: „Dumnezeu ți-a auzit și primit rugăciunea ta. Maica pururea Fecioara, împărăteasa cerului și a pământului m-a trimis să-ți spun că îți va împlini dorința ta. Pregătește-te bine că duminică în ceasul Utreniei vine să ți se arate în frumusețea și strălucirea pe care o are în ceruri, însă atât pe cât poate suporta și cuprinde firea omenească. Dar să știi că din vederea acelei străluciri cerești o să te lipsești de lumina ochilor cu care o vei privi și ai să rămâi orb.” Clericul umplându-se de o foarte mare bucurie, a răspuns îngerului: „Primesc să-mi pierd și amândoi ochii, voiesc să mă păgubesc de lumina asta vremelnică numai să mă învrednicesc a vedea dulcea față a Doamnei mele, să privesc frumusețea și strălucirea Maicii pururea Fecioare, împărăteasa cerului și a pământului...”.

După plecarea îngerului, clericul a rămas acolo pe loc, socotindu-se. Începând a se împuțina și a se îndoi în credință, își zicea în sinești: „Oare cum o să umblu eu orb în toată viața mea pământească? Ce voi face eu fără lumina ochilor? Cum am să mai scriu? Cum am să-mi mai fac feluritele trebuințe ale trupului?” Așa cugetând el, își frământa mintea, cum să-și îndeplinească dorința sa înflăcărată dar să-și păstreze și vederea pentru a se servi de ea la citit, scris și la alte felurite trebuințe. În sfârșit se hotărî ca atunci când i se va arăta Maica Domnului să-și închidă un ochi și cu celălalt să privească frumusețea și strălucirea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria. Așa făcând, va orbi numai la un ochi și nu desăvârșit de amândoi ochii.

Sosi și timpul hotărât. Duminică în vremea Utreniei a stat de față înaintea lui Împărăteasa cerului și a pământului, cu atâta frumusețe și strălucire, încât pana scriitorului nu o poate descrie, limba nu o poate spune și mintea nu o poate înțelege. Clericul, după ce privi cu un ochi frumusețea și strălucirea aceea minunată, simțind că nu se îndestulează cum îi cerea sufletul lui, și-a deschis și celălalt ochi pentru a dobândi mai multă bucurie, mulțumire și veselie. Atunci îndată, Stăpâna Maică pururea Fecioară s-a înălțat la ceruri... Clericul foarte mulțumit, plin de bucurie de ceea ce văzuse, a rămas numai cu un ochi. Ochiul cu care privise strălucirea și frumusețile acelea prea minunate ale Maicii Domnului, orbise; iar ochiul care-l ținuse închis rămăsese întreg și nevătămat, vedea bine cu el.

Stând el așa, cugetând la acea prea minunată frumusețe și strălucire cerească a Maicii Preacurate își imputa împuținării și îndoielii lui în credință, zicând: „O, vai mie nebunului cum m-am lipsit eu de a vedea mai desăvârșit frumusețea și strălucirea Maicii Preacurate? Pentru ce nu am privit acea minunată strălucire cu amândoi ochii, ca să fi dobândit mai multă și mai desăvârșită dulceață? Mult mai bine făceam dacă priveam cu amândoi ochii deși aș fi orbit de tot, dar să mă fi îndulcit desăvârșit de vederea frumuseților strălucirii și slavei Maicii Domnului. Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeule, rogu-Te învrednicește-mă să mai văd încă odată acea minunat de plăcută frumusețe și strălucire cerească și sunt mulțumit să-mi pierd și celălalt ochi. Prefer să rămân orb de amândoi ochii numai să mă învrednicesc a o vedea iarăși în acea plăcută slavă cerească. Aceeași a cerut în rugăciune și Maicii Domnului.

După acea rugăciune fierbinte, făcută în duh și adevăr Mântuitorului și Preacuratei Maicii Sale, iarăși veni îngerul la evlaviosul cleric, și-i zise: „Mântuitorul Hristos ți-a auzit și primit

rugăciunea. Preacurata Maica Sa va veni și ți se va arăta s-o vezi iarăși, pentru că te-ai hotărât să rămâi orb de amândoi ochii pentru dorința de a o vedea a doua oară." Credinciosul cleric săltând de bucurie, a zis „Mulțumesc Mântuitorului și Preacuratei Maicii Sale, care binevoiește a mi se arăta și a doua oară. Mă închin Domnului și o preamăresc pe P.S. Maica Sa pentru această mare binefacere. Și eu, nu numai lumina ochilor, dar și mâinile și picioarele, celelalte mădulare ale trupului și de însăși viața asta vremelnică sunt mulțumit să mă lipsesc, numai s-o mai văd pe Împărăteasa mea, Maica pururea Fecioara".

Îngerul privind cu multă bunătate la evlaviosul cleric, i-a prevestit: „Pentru această bună evlavie a ta, mâine te vei învrednici să vezi iarăși pe Stăpâna. Și nu numai că nu te vei mai lipsi de lumina ochiului tău, dar vei dobândi și pe celălalt ochi sănătos. Ai să vezi cu amândoi ochii mai curat, mai luminat ca să-ți împlinești îndatoririle tale și să se veselească inima ta". După ce i-a spus aceasta, Îngerul s-a făcut nevăzut.

A doua zi i s-a arătat Maica pururea Fecioara iarăși, evlaviosului cleric în acea preaminunată frumusețe, strălucire și lumină cerească. Clericul văzând-o, a căzut cu fața la pământ înaintea ei cum căzuseră apostolii în Tabor înaintea Mântuitorului, când S-a schimbat la Față.

Atunci Preasfânta i-a dat: dar, putere și o minunată lumânare în Sufletul lui. Așa în o mare și desăvârșită bucurie, a privit clericul la Maica Domnului stând în slava aceea cerească. După aceasta Maica Preasfântă s-a dus în ceruri. Clericul a rămas mulțumindu-i pentru acea mare binefacere. Apoi viețuind în tot restul vieții lui după plăcerea lui Dumnezeu, s-a dus și el în fericitele locașuri, unde se veselește pururea.

Clericul acesta bine-credincios a preferat a-și pierde un ochi, apoi pe amândoi ochii, să rămână orb desăvârșit, numai ca să se învrednicească a vedea frumusețea strălucitoare a Maicii pururea Fecioarei Maria și mulți din noi nu voiesc a-i da nici adevărata cinste de Maică pururea Fecioară! Oare ce rău le-a făcut Maica Preacurată de o tot retrogradează: „mireasă"... „mireasă"... cufundându-se adeseori cu gândurile lor la păcătoșeniile mireselor de pe la praznicele diavolului? (vezi pp. 704-720 din această carte).

În ecteniile vecerniilor, utreniilor, privegherilor și în toate dumnezeieștile liturghii, sfinții liturghisitori cinstesc pe Maica Domnului cu unicul ei atribut supranatural de: „Născătoare (nu „mireasă") de Dumnezeu", „Născătoare (nu „mireasă") de Dumnezeu", „Născătoare (nu „mireasă") de Dumnezeu". În biserică cântăreții, corul sau adunarea închinătorilor adeseori citesc, cântă: „mireasă", „mireasă" în loc de „Maică pururea Fecioară". Altarul înalță pe Maica Domnului cu „Născătoare de Dumnezeu", „Maica Luminii", „Maica lui Dumnezeu", după cuviință; iar cântăreții, corul, adunarea din biserică înjosesc, retrogradează pe Maica Domnului cu: „mireasă, mireasă, pururea fecioară" cinstind-o în rând cu milioanele de mirese pururea fecioare din toate neamurile pământului: evrei, creștini, din monahism, unele din rai și majoritatea din iad! Scrânciobul cu suirea și coborârea, înălțarea și coborârea sau gradarea și retrogradarea se poate face la toate miresele din lume, căci adeseori cresc și scad în virtute ca lumina lunii, dar la Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, nu. De ce? Pentru că ea este pururea în aceeași cinste, slavă, frumusețe și strălucire.

Sacul plin cu bani de aur și golit, al lui Copronim se poate potrivi la unele fete și femei din lume, nicidecum la Maica Domnului, care este pururea în aceeași slavă și frumusețe strălucitoare, superioară slavei Îngerilor și Sfinților. Deci, nu trebuie retrogradată cu mireasă, mireasă. Maica Preacurata, care întrece în sfințenie pe Sf. Ioan Botezătorul, pe toți sfinții și în curăție chiar și pe Sfinții Îngeri (L.B.R. o.c. 147), trebuie cinstită cu minunatul ei atribut de: „Maică pururea Fecioară", „Maică nenuntită", „Maică care nu știi de mire", „Maică fără de bărbat". În aceste supranumiri se arată minunea cea mai presus de fire a întrupării Fiului lui Dumnezeu în pântecele ei cel pururea fecioresc; iar nu în „mireasă pururea fecioară", nici în „mireasă nenuntită", „mireasă fără de mire", „mireasă care nu știi de bărbat". Deci și de aici reiese clar că adevărata laudă după meritul ei unic și supranatural este: „Maică pururea Fecioară" ș.c.l. și nu: „mireasă pururea fecioară" ș.c.l. care sunt milioane de perechi, unele în Rai și cele mai multe în iad.

Cei duhovnicești, cele duhovnicești cugetă și judecă și în rostirea: „Maică pururea Fecioară" adeveresc minunea cea mai presus de fire a Fiului lui Dumnezeu: „Fecioară Maică". Asta-i minunea cea mai mare cu care nu se împăcau ereticii: Nestorie, Serghie, Copronim... și puzderia sectarilor.

Cei trupești, cele trupești cugetă, deci neputând cugeta duhovnicește, nu se împacă cu adevărata cinstire a Maicii Domnului, adică cu: „Maică pururea Fecioară” ș.c.l. de aceea susțin, mențin și rostesc: „mireasă pururea fecioară” ș.c.l. simțind o satisfacție străină când înjosesc și retrogradează astfel pe P.S. pururea Fecioara Maria: „Maica pururea Fecioara”, „Maica Luminii”, „Născătoare de Dumnezeu”... cu Sf. Arhanghel Gavriil, cu Sf. Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul, și cu ea însăși (Lc 1, *26*-55); iar mulți dintre cei trupești de la strană, cor, adunare, îi tot dau cu: „mireasă”, „mireasă”...după plăcerea lui Nestorie, Serghie... Copronim... sectarii și necredincioșii! Și iau foc în gură susținând că așa e bine!

Maică și mireasă nu-i totuna

Unele persoane — parte bărbătească și femeiască nepricepute s-au apucat să susțină că: „Maică” și „mireasă” e totuna. Asta însă e o vorbărie încurcată, o confuzie prostească de nelămuriți și nelămurite. În scopul înalt de a lămuri cât mai multe persoane dornice de: lumină, adevăr și mântuire arătăm că: maica, este maică sau mamă după buna rânduială și lege, atunci când a zămislit, născut și crescut copiii săi bine, în temerea și în învățătura Domnului; iar mireasa, este fecioara care se cunună cu mirele ce și l-a ales pentru a locui împreună și a face copii. Prima menire a miresei în căsătoria ei după rânduiala lui Dumnezeu este zămislirea, nașterea și creșterea copiilor. Așadar, Maică și mireasă nu-s totuna, precum nici aurul și arama, deși sunt tot metale și au aproape cam aceeași culoare, dar nu sunt totuna. Aurul e aur, metal nobil și prețios, arama e însă cu totul altceva, un metal mai ordinar și mai puțin prețios. Mireasa peste câteva luni și ani de zile devine maică sau mamă. Pentru o mai bună lămurire, hai să mai aducem și alte exemple.

Creanga pomului roditor, iarna este în felul ei știut, pare uscată, primăvara însă după ce înflorește și înfrunzește e altfel, vara și toamna după ce-i cresc și coc roadele e cu totul altfel, ne dă roadele care ne folosesc. Deși e aceeași creangă totuși nu are aceeași valoare sau cinste. Într-un fel vedem și prețuim primăvara, vara sau toamna când e încărcată cu roade: cireșe, zarzăre (caise), prune, mere, pere, ș.a. Deosebirea între creanga fără frunze și rod, față de creanga cu frunze și roade, e mare, mare, foarte mare. Așa mare, mare, foarte mare este și deosebirea valorii sau cinstei dintre mireasă și maică bună!

Creștinul sau monahul ajunge cu timpul patriarh, deși este aceeași persoană, totuși cinstea și starea dintâi e cu totul inferioară celei de pe urmă. Într-un fel mai ordinar era privit și cinstit ca creștin sau monah și cu totul altfel, mult mai strălucit era privit și cinstit ca patriarh. Deși este aceeași persoană totuși, prețuirea sau cinstirea ce o are ca patriarh, copleșește prețuirea sau cinstirea cea dintâi ce o avea ca creștin sau monah simplu. Ei bine, dacă cineva ar cinsti pe patriarh cu salutul: „Bună ziua, bade Ioane ...”, sau cu: „Blagoslovește înalt Preasfințite Stăpâne... Sanctitate”. Ce ați zice? Aceea-i cinstire, ori necinstire?! Cum v-ar părea acel om, înțelept? Ori prost, năuc, idiot, nebun? Dar patriahul, cum l-ar putea socoti? Apoi iacă tot așa-i și cu: „Maică și mireasă”, deși e tot aceeași persoană ca și monahul ajuns patriarh, totuși deosebirea e mare, foarte mare. Astfel salutarea, cinstirea cu: „mireasă” cum fusese mai înainte, în loc de „Maică” cum a devenit mai pe urmă, este o înjosire, sfidare, necinstire, retrogradare ca cel ce ar saluta pe patriarh numai ca monah cum fusese mai înainte de a deveni patriarh. Și, precum cel ce s-ar obrăznici să retrogradeze pe patriarh cu acel salut retrogradator, pe sine însuși se retrogradează, așa și cei ce retrogradează pe Maica Domnului cu: „mireasă pururea fecioară” ș.c.l... în loc de: „Maică pururea Fecioară” ș.c.l. cum ar trebui să zică sau să cânte, pe ei înșiși se retrogradează.

De asemenea un sergent devenit general, deși este aceeași persoană, totuși deosebirea între gradul de sergent și gradul de general e mare, mare, foarte mare. Și dacă cineva l-ar saluta pe general ca sergent cum fusese mai înainte, zicând: „Să trăiți, domnule sergent!”, i-a socotiți-vă bine aceea-i cinstire ori necinstire?! Așa-i că e necinstire pe toată linia? Așa-i că ar fi ridicol înaintea tuturor? Așa-i că s-ar trezi îndată la închisoare, carceră? Ba da! Apoi aceeași răsplată vine și peste mulți care retrogradează pe Maica Domnului cu mireasă, mireasă...

Serafimul și Arhanghelul, deși sunt doi îngeri, având aceeași fire spirituală și unul și altul, totuși deosebirea dintre ei este foarte mare. Serafimul e prima treaptă lângă tronul dumnezeirii, iar arhanghelul e mai departe de Dumnezeu, a opta treaptă. Așa și cinstirea Maicii Domnului cu: „mireasă” în loc de „Maică” care-i o treaptă mult mai îndepărtată de adevărata ei cinstire.

Precum amnarul cu cremenea și focul în sine, mai pe urmă scos afară și mărit foarte mult e tot aceeași, dar deosebirea și lucrarea de pe urmă e mai folositoare; așa și „mireasă” și „Maică” deși e

aceeași persoană totuși, lucrarea mai de pe urmă — întruparea Fiului lui Dumnezeu — este enorm de mare, deosebirea e mare, foarte mare.

Cei ce înjosesc și nu cinstesc pe Maica Preacurată după atributul ei unic, supranatural, retrogradând-o cu „mireasă”, „mireasă” în loc de „Maică”, săvârșesc o împotrivire adică o lucrare a satanei. Satana a luptat de a surpat din fericire în nefericire pe protopărinții noștri Eva și Adam cu toți urmașii lor (Fac. 3), pe dreptul Iov, prin femeia și prietenii lui (Iov. 1, *2*); pe David, prin Saul Ahitofel, Avesalom, Semei și alți potrivnici (1 Împ. 19-31; 13-, *16*); pe Solomon, prin Hodat Idumeul și Rezan (3 Împ. 11, *14*-23). Satana a luptat vrăjmășește împotriva Mântuitorului, ispitindu-L de trei ori în pustia Carantaniei personal și apoi prin oameni răi: farisei, cărturari, saduchei, căpeteniile evreilor (Mt. 4, *1*-10; Lc. 4, *1*-13, comp. Ioan 14, *30*; Evr. 4, *15*) și împotriva urmașilor Lui. Așa Sf. Apostol Pavel se tânguia, zicând: „Pentru mulțimea descoperirilor datu-mi-s-a împolditor trupului îngerul satanei ca să mă bată peste obraz ca să nu mă înalț. De trei ori am rugat pe Domnul să-l depărteze de la mine, dar El mi-a răspuns: „Destul îți este ție Darul Meu căci puterea Mea în slăbiciuni se săvârșește... „ (2 Cor. 12, *7*-9). Satana de vreo două ori l-a împiedicat pe apostol a merge la creștinii din Tesalonic (1 Tes. 2, *18*). Același înger rău — satana — a împiedicat și împiedică mereu pe mulți creștini de la adevăr și-i învață a înjosi, necinsti și retrograda pe Maica Preacurata cu „mireasă” în loc de „Maică”.

Precum cei ce ar zice: episcopului, mitropolitului, patriarhului: „Blagoslovește părinte ierodiacon, în loc de blagoslovește I. P. S. Stăpâne, Sanctitate...”, sau generalului: „Să trăiți domnule sergent” prin acea retrogradare nu i-ar cinsti; ci i-ar necinsti așijderea și cei care rostesc la acatist și la anumite cântări ale Maicii Domnului: „mireasă, pururea fecioară”, „mireasă nenuntită”, „mireasă care nu știi de bărbat”, nu cinstesc, ci necinstesc pe Maica Domnului.

La auzirea retrogradării Maicii Preacurate și a Pruncului Iisus Dumnezeu-Omul, îți vine să te crucești, zicând: „Iar le trebuie mireasă... Iar vor să tot audă de mireasă… Iar vor să alerge cu mintea după mirese și atâtea și atâtea idolatrii: muzicanți, vuiete, jocuri, chiuituri, cântece curvești, bețiii, blestemății?! Iarăși îngroapă talantul vestirii minunii de: „Maică pururea Fecioară”... „Maică nenuntită”... „Maică care nu știi de mire sau bărbat.” Iarăși ascund minunea de: „Maică pururea Fecioară” arătătoarei marii minuni a întrupării Fiului lui Dumnezeu, ca să se delecteze cu „mireasă” și droaia pătimașelor gânduri trupești aprinzând într-înșii văpăile împătimirilor.

Cei ce laudă și retrogradează pe Maica pururea Fecioara sunt asemenea omului din vedenia Sf. Arsenie cel Mare (P. o.c. p. 21) care scotea apă din fântână și o turna în jgheabul spart... se ostenea în zadar... asemenea împăratului Copronim care după laudă retrograda pe Maica Domnului. Copronim pe o parte prețuia pe Maica Domnului; iar pe de altă parte o disprețuia! O lăuda și o defăima! O slăvea, recunoscând-o Maică a lui Hristos și îndată o retrograda, zicând că e ca și celelalte fecioare, femei... Așa fac și unii cântăreți, coriști... În răspunsurile ecteniilor, vecerniilor, utreniilor, privegherilor, Dumnezeieștilor Liturghii preamăresc pe Maica Domnului prin: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.” Așijderea la axioanele: „Cuvine-se cu adevărat”... „Rai de taină” iar la acatiste și unele cântări, o retrogradează, o înjosesc, o umilesc cu: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”, „mireasă fără de mire”... „mireasă nenuntită!” Aici o adeveresc, Maică a lui Hristos Dumnezeu prin: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu” mărturisind că e preamărită deasupra Sfinților și a Îngerilor și aici pe loc o retrogradează, o înjosesc prin: „mireasă”, „mireasă”, „mireasă”... pe treapta mai de jos a mireselor pururea fecioare... mireselor nenuntite... mireselor care nu știu de bărbat în viața pământească, dintre care unele sunt în cer, dar cele mai multe sunt în iad, pentru că: „Mulți sunt chemați, dar puțini aleși” (Mt. 25, *1*-11, *22, 14*).

Părinților și maicilor de pretutindeni! Place-vă cinstirea aceea retrogradatoare cu: neică, bade, bădie, moșule... lele, leliță, nană, mătușă, babo... aruncate ironic de câte cineva? Nu. De ce nu? Pentru că aceea e o cinstire a lumenilor, nu a călugărilor și a călugărițelor! Ei vedeți? Tot așa nu-i place nici Maicii Preacurate cinstirea aceea cu: „mireasă”, pentru că e o cinstire pentru mulțimea mireselor pururea fecioare și din rai și din iad și nu a ei care-i o supranaturală minune dumnezeiască: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”.

Retrogradatorii cu „mireasă”... sunt dezmințiți de oamenii din popor, care în convorbirile și mirările lor, adeseori rostesc: Maica Domnului, Maică Preacurată, Maică Precistă, Maică pururea Fecioară... Adevărații creștini care au luptat a da cinstea cuvenită Maicii Domnului, s-au proslăvit minunat. Întrebați cine s-a folosit din propovăduirea ei de „Născătoare de Dumnezeu” care

echivalează cu „Bucură-te Maică pururea Fecioară”? Apropiați-vă să vă arăt. Un exemplu viu grăitor îl avem în Sf. Chiril, patriarhul Alexandriei. Acesta pe lângă multele părți bune, era din fire îndrăzneț și dur ca și ucenicul său Teofil. Avea un temperament impulsiv și violent. Ca și acela, el purta o mare vrăjmășie asupra Sf. Ioan Gură de Aur. Astfel după răposarea acestuia, la invitarea patriarhului Alticos (Apoti. Atic. 406-425) al Constantinopolului de a trece pe Sf. Ioan Gură de Aur în dipticele[264] Bisericii, el a refuzat sub pretext că a fost scos din preoție: „Cum să fie așezat între episcopi un mirean? Să fie scos din cataloagele ierarhice cel ce nu este liturghisitor.” (Nichifor Calist Ist. Bis. 14, *27*). Sf. Isidor Pelusiotul (360-440), rudă a Sf. Chiril și mai bătrân, îl sfătuiește cu multă stăruință în două scrisori foarte mișcătoare să treacă pe Sf. Ioan Hrisostom în diptice... Acea dușmănie a purtat-o în sine multă vreme. După lupta grea dusă cu patriarhul Nestorie (428-431) care susținea cu o partidă hulitoare dreptei credințe din Constantinopol că: „Fecioara Maria e născătoare de om, cel mult de Hristos și nicidecum Născătoare de Dumnezeu”[265] abia s-a învoit a-l trece în diptice pe Sf. Ioan Gură de Aur. Aceasta însă abia în urma unei vedenii.

Sfântului Patriarh Chiril i s-a arătat odată în vedenia nopții, că se afla într-un loc foarte frumos și plin de o negrăită bucurie. Acolo vede pe patriarhii: Avraam, lsaac, Iacob și pe alți minunați și slăviți bărbați ai Vechiului Testament. Asemenea vedea într-însul și pe mulți sfinți care făceau parte din Testamentul cel Nou al Evangheliei. În locul acela a văzut și o biserică luminată, a cărei frumusețe era neîntrecută. Înăuntrul Bisericii se auzea o mulțime multă de popor care cânta o cântare cu dulce melodie. Intrând și Chiril acolo în biserică, cu totul s-a înspăimântat cu mintea de vederea celor de acolo și s-a umplut cu totul de bucurie și de dulceață în inima sa.

Acolo vedea și pe Domana noastră Născătoare de Dumnezeu înconjurată de mulțime de sfinți Îngeri. Ea strălucea cu slavă negrăită de jur-împrejur. Mai vedea și pe Sf. Ioan Hrisostom stând aproape de Născătoarea de Dumnezeu cu mare cinste și strălucind cu lumină minunată, ca un înger al lui Dumnezeu ținând în mâini cartea învățăturilor sale. Împreună cu Sf. Ioan Hrisostom erau și alți mulți bărbați slăviți care stăteau lângă dânsul ca niște slujitori, înarmați toți ca și cum ar fi vrut să facă o izbândă oarecare. Dumnezeiescul Chiril văzând acestea dorea a merge să se închine Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu. A și alergat la ea ca să i se închine; dar îndată Sf. Ioan, împreună cu purtătorii de sulițe au alergat împotriva lui cu mânie și nu numai că l-au oprit de a se apropia de Născătoarea de Dumnezeu, dar și din Biserica aceea l-au izgonit. Sf. Chiril stând îngrozit, socotea în sine cum se mâniase contra Sf. Ioan Hrisostom, cum l-a izgonit din biserică, cum nici după răposarea lui nu l-a scris în diptice spre a-l pomeni... Atunci auzi pe Stăpâna noastră, Născătoare de Dumnezeu, mijlocind pentru el și zicând către Sf. Ioan să-l ierte și să nu-l izgonească din Biserica aceea; căci nu din răutate, ci din neștiință a luat contra lui prepus rău. „Iartă pe Chiril — a zis — Născătoarea de Dumnezeu către Sf. Ioan — căci din neștiință a luat prepusul cel rău pentru tine și se va arăta că din neștiință a câștigat acel prepus rău, după ce-l va cunoaște!” Ioan însă se arată că nu primea să-l ierte. Atunci Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a zis Sf. Ioan: „Pentru dragostea mea iartă-l, căci s-a nevoit mult pentru cinstea mea, rușinând și înfruntând pe Nestorie ocărâtorul meu, iar pe mine m-a propovăduit oamenilor Născătoare de Dumnezeu. Iartă-l pentru mine căci mult s-a ostenit, pe hulitorul Nestorie rușinându-și pe mine, Născătoare de Dumnezeu propovăduindu-mă!” Acestea auzindu-le Hrisostom de la Născătoarea de Dumnezeu, îndată s-a îmblânzit. Apoi fiind chemat înăuntru, a îmbrățișat pe Sf. Chiril ca un prieten pe prietenul său și plin de dragoste îl săruta cu iubire și cu plăcere. Astfel s-au împăcat și s-au împrietenit amândoi sfinții între ei, în vedenia aceea, prin mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu.

Sf. Chiril deșteptându-se și socotind cu de-amănuntul acea vedenie, s-a pocăit foarte mult. El singur se certa pe sine că atâta vreme a purtat dușmănie deșartă și nesocotită contra preasfântului bărbat bineplăcut lui Dumnezeu. După aceea îndată adunând pe toți episcopii Egiptului, au făcut

---

[264] Diptice — Ordinea pomenirii patriarhilor și întâi-stătătorilor bisericilor ortodoxe la slujbe; (la sg.) Icoană sau tablou făcut din două plăci, legate între ele așa fel încât să se poată deschide și închide ca o carte; p. gener. operă compusă din două părți.

[265] Nestorie predica în public că în Hristos sunt două persoane: Dumnezeu și om; că Cuvântul nu s-a unit ipostatic cu firea omenească; că El a primit-o numai ca templu unde locuiește și că Sf. Fecioară nu este Maica lui Dumnezeu, ci numai mama Omului Său Hristos... (D. Ag. o.c. 178).

praznic și sărbătoare mare Sf. Hrisostom, au scris numele lui în diptice și-l pomeneau împreună cu sfinții cei mari. În fiecare an îl fericeau pe el cu cuvinte de laudă... Astfel s-a ridicat pata aceea deasupra sfințeniei sfântului Chiril... (V. Sf. 9 iunie pp. 348-351).

Preasfânta Născătoare de Dumnezeu la moartea Sf. Chiril a venit și l-a cercetat cu osârdie pe robul său, care-i slujise în viața sa cu credință și suferise multe greutăți, defăimări, dosădiri, atacuri, periclitări... În greaua luptă pentru depărtarea retrogradărilor ce i se făceau Maicii Domnului de partidele creștine nelămurite ce o nesocoteau cu cuvintele: „Născătoare de om", „Născătoare de Hristos"... și întronarea adevăratei ei cinstiri cu cuvintele: „Născătoare de Dumnezeu".

Vedeți? Maica Preacurată pururea Fecioară Maria, veghea asupra Sf. Chiril, care luptase până la sacrificiu pentru reîntronarea cinstirii cu care a înzestrat-o dulcele ei Fiu, îi ridică pata dușmăniei ce-l stăpânea, îl împrietenește cu Sf. Ioan Hrisostom, îl primește în Biserica Fericiților din ceruri, vine cu osârdie, îl cercetează și stă lângă el mângâindu-l în ceasul ieșirii din corp. Nu așa a făcut cu Nestorie, Serghie... patriarhii Constantinopolului și cu alți mulți partizani ai lor, care în cuvânt și în cântările lor de laudă o retrogradau prostește sau cu îndărătnicie....

Penitentul lămurindu-se oftează, se căiește și se hotărăște pentru îndreptare... că nu va mai retrograda pe Maica Domnului cu: „mireasă" în loc de „Maică" și va duce o luptă de lămurire și în latura aceasta, așa de șubredă cu cei dornici de mântuire.

Respectați rânduiala soleei Sf. Altar

Alt creștin vine la spovedanie. Între felurite păcate mărturisite, el protestează contra Preotului său, că interzice a mai sta unii creștini pe soleea Altarului cum erau obișnuiți. Duhovnicul după ce-l ascultă cu răbdare, îi zise: „Dragul meu, Biserica este Casa lui Dumnezeu; deci acolo trebuie făcute toate numai după buna rânduială... pentru că Dumnezeu nu este Dumnezeul neorânduielilor, ci al păcii. Așa este în toate adunările — Sfinților — (1 Cor. 14, *40, 33*). Voi ați suferi pe cineva să intre în casele voastre și să facă neorânduieli? Nu. Apoi cu atât mai mult Preotul are dreptul a nu îngădui să se facă oarecare neorânduieli în Casa lui Dumnezeu. Soleea este o parte a Sfântului Altar, de aceea ea este ridicată mai în toate Bisericile cu 1, *2, 3*, trepte deasupra naosului, la nivel cu Sf. Altar. Soleea e rânduită pentru a ieși preotul în anumite momente ale slujbelor, Liturghiilor pentru a binecuvânta poporul, a citi Sf. Evanghelie, a predica, a Împărtăși poporul. Soleea mai este rânduită și pentru a se închina credincioșii cu cea mai adâncă evlavie pe la Sfintele Icoane Împărătești din Catapeteasmă în vremea vecerniei, utreniei, privegherii și nu pentru a sta unii sau alții, care nu sunt preoți, sus pe ea. Cei care se obrăznicesc a se sui și a sta pe solee în vremea slujbelor, ba încă și în vremea oficierii Dumnezeieștilor Liturghii, se încarcă de păcate grele ca fariseul, se primejduiesc (Lc. 18, *10* — 14). Își periclitează mântuirea.

Odinioară Domnul Dumnezeu chemând pe Moise sus deasupra muntelui Sinai pentru a-i da cele zece porunci, i-a poruncit să tragă anumite hotare sau margini împrejurul muntelui înfocat și nimeni din Israeliți să nu treacă peste hotarul acela, că va muri. Domnul vrând a se pogorî a treia zi pe muntele Sinai, a zis lui Moise „Să-i tragi poporului hotar împrejurul muntelui și să-i spui: păziți-vă de a vă sui în munte și de a vă atinge de ceva din el, căci tot cel ce se va atinge de munte, va muri. Nici cu mâna să nu se atingă de el, că va fi ucis cu pietre, sau se va săgeta cu săgeată, nu va rămâne în viață, fie om, fie dobitoc... Trage hotar împrejurul muntelui (cum e soleea înaintea Altarului) și-l sfințește... (Ieș. 19, *12*-13, *23*). Precum acolo cel ce ar fi îndrăznit a trece hotarul poruncit și s-ar fi atins de muntele înfocat era sortit morții, așa și aici: soleea e un hotar ridicat din porunca lui Dumnezeu, pentru a nu trece bărbații din Naos în Sf. Altar, nici a sta pe ea, ca să nu se primejduiască. Cei ce se îndărătnicesc a se sui și a sta pe solee, păcătuiesc de moarte, mor sufletește și trupește (Lev. 26 14-41; 2 Lege 28, *15*-45; Fac.2, *17*; 3).

Sf. Proroc — Preot — Iezechiel, ne istorisește în cartea sa, așa: „Domnul ducându-mă în vedenii Dumnezeiești din Babilon în Ierusalim, mi-a arătat câteva din urâciunile săvârșite de iudei... Domnul mi-a zis: „Vezi Fiul Omului? Vezi ce fac aceștia? Vei vedea însă și alte urâciuni mai mari! Apoi m-a dus în curtea cea mai dinăuntru a Casei Domnului, între pridvor și jertfelnic. Acolo erau 25 de oameni cu spatele-dosurile-întoarse spre Casa Domnului... după care a venit un groaznic măcel peste toți, începând de la locașul Sfânt al Domnului (Iez. 8; 9). Mulți din cei ce au stat pe solee, adeseori și cu dosurile spre Sf. Altar și cu privirile înapoi la cei din naos și pronaos, au căzut în grele păcate, groaznice morți năprasnice, în judecată și osândă veșnică.

Fariseul din Sf. Evanghelie, încrezându-se în postul, milostenia, zeciuiala, ce dădea Bisericii și că nu-i așa de păcătos ca alți oameni, mergând cu îndrăzneală lângă Sfântă Sfintelor — așa cum se suie și stau unii pe soleea Altarului — s-a păgubit de toate faptele bune și a rămas în urma păcătosului vameș ce se smerea. A căzut din treapta lui (Lc. 18, *10* — 14). De aici se poate vedea că preotul care sfătuiește pe creștini a nu cuteza să stea pe solee, voiește binele lor și păstrarea bunei rânduieli în Biserică.

Împăratul Teodosie, sfătuit de Sf. Ambrozie, episcopul Mediolanului să nu mai stea în apropierea altarului, adică pe solee, s-a pogorât cu tronul său împărătesc în mijlocul naosului, așa cum vedem tronurile domnești sau regești la Bisericile mari din țara noastră. Mergând la Constantinopol, după ce și-a adus darul în Sf. Altar, s-a retras în naos, în mijlocul credincioșilor. Patriarhul Nestorie trimise arhidiaconul său la împărat, rugându-l să reia locul său obișnuit, sus pe soleea Altarului. Împăratul însă a rămas hotărât acolo în Naos, zicând: „Acum cunosc eu deosebirea care este între preoție și împărăție. Sunt înconjurat de lingușitori. Numai un bărbat am găsit care să spună adevărul. Numai un Episcop cunosc în lume. Acesta e Ambrozie." Biserica îi serbează amintirea Sf. Ambrozie și bunele rânduieli menținute și introduse în sânul ei, la 7 decembrie cu slujbe strălucite; iar amintirea patriarhului Nectarie, care lăsa Biserica după obiceiurile omenești, nu se află nici în Viețile Sfinților, nici în slujba Mineilor, fără numai sub zăceală[266] la 11 octombrie...

În vremurile vechi ipodiaconii[267] și anagnoștii[268], care serveau pe Sfinții Liturghisitori în oficierea dumnezeieștilor liturghii în vremea citirii Apostolului, pe când arhiereul cu preoții ședeau în sintron (scaunul de sus și pe scaunele preoțești) și diaconii în diaconic (veșmântărie), ei stăteau afară din Sf. Altar, pe lângă solee, pentru care acest loc se mai numește și altarul lectorilor sau anagnoștilor (S.Tes. d. L.B.R. o.c. 490). Dacă Liturgica Bisericii Răsăritene nu e bună, atunci cei ce stau pe solee nu au păcat; dacă însă Liturgica aceasta, Sf. Simeon Tesaloniceanul și alți Sfinți Părinți, care nu dau voie nici stăpânitorilor (împăraților, regilor, domnitorilor...) țării să stea acolo, e bună, apoi cei ce se cocoață a sta pe solee păcătuiesc ca fariseii (Lc. 18, *7*0-74; 16, *7*5; Mt. 23, *12*-38) și cad sub blestem și afurisenia Bisericii cu cei ce fac neorânduieli, tulburări în Casa lui Dumnezeu (Apost. 9; Sin. VI ec. can. 66; Aut. 2). Împărații, regii, domnitorii „unșii Domnului" s-au smerit, stând în mijlocul Naosului... apoi nici cei mai mici decât ei să nu îndrăznească a sta pe solee, ca să nu cadă în urgia Domnului... Voi însă, din toate locurile lăsate de Dumnezeu să umblați și să stați pe ele, n-ați vrut și nu vreți să lăsați locușorul soleei Altarului, liber, după rânduiala Bisericii! Vă suiți și stați ostil pe el! Alteori când nu stați voi, vorbiți, îndemnați și puneți pe alții să stea pe el, călcând rânduiala Sfântă și buna-cuviință care trebuie să predomine în Casa lui Dumnezeu (Fac. 28, *12*-17; Ieș. 19, *12*-13; 34, *3*; Evr. 12, *18*-24), chiar și în vremea oficierii Dumnezeiești Liturghii!... Pentru aceasta pierdeți locul vostru din Biscrică și Împărăția cerului ca: israeliții „fiii Împărăției", cele cinci fecioare neînțelepte... (Mt. 8, *10* 12; 13, *41*-42: 21, *43*; 24, *48* 51; 25, *1*-12) și creștinii fără haină de nuntă (Mt. 22, *11*-14). Pentru aceea zice psalmistul: „Cei ce se abat la îndărătnicii, duce-i-va Domnul Dumnezeu cu cei ce lucrează fărădelegea. Pace peste Israel" (Ps. 12, *45*; Gal. 6, *16*).

Violatorii rânduielii Bisericii cocoțându-se, stând pe soleea Altarului, dimpreună cu cei ce mențin, susțin cu îndărătnicie și obrăznicie acea neorânduială se scot și se prăbușesc pe sineși din Biserică, din Împărăția lui Dumnezeu, în Babilonul lumesc, în abis, în iadul vremelnic și veșnic. Adevărații creștini care păstrează chiar și cu sacrificiul demnității și vieții lor buna rânduială a Bisericii, se înrădăcinează pe sineși în Biserică... în Împărăția lui Dumnezeu.

Prințul botezat stătea în naos. Departe de noi europenii creștini, într-o țară păgână cu milioane de idolatri, un domnitor s-a creștinat. Prima dată după Botez, mergând la Sf. Biserică, preoții i-au așezat tronul în naos, aproape de Sf. Altar, înaintea tuturor bărbaților. Toți voiau să-i dea o cinste, o onoare domnească deosebită, cum i se cade unui domnitor. În vremea slujbei însă, domnitorul creștinat, intrând în Biserică, în loc de a merge înaintea tuturor bărbaților să stea pe tronul domnesc

---

266 Zăceală – pericopă (pasaj din Biblie, cu caracter moralizator, citit în cadrul unei slujbe religioase) evanghelică

267 Ipodiacon — Diacon de un grad mai mic.

268 Anagnost — (Înv.) Dascăl de biserică, țârcovnic; sclav însărcinat să facă lectură în timpul mesei sau al băii stăpânilor, să copieze manuscrise etc. în Roma antică

anume pregătit și cum se așteptau toți, el merse în mijlocul bărbaților în naos, zicând: „Eu afară, în țara mea, sunt domnitor; aici însă sunt un om păcătos ca și toți ceilalți oameni.”

Iată cum și în felul acesta acel domnitor strălucit, care până atunci fusese păgân idolatru, a înțeles că în Biserică nimeni nu trebuie a-și căuta loc mai de cinste; ci fiecare din noi să ne rugăm lui Dumnezeu mai cu atenție, mai fierbinte, în duh și adevăr, pentru a ne folosi vremelnic și veșnic! Așadar, în Biserică trebuie a se păstra și rânduiala aceasta, „că Dumnezeu nu este Dumnezeul neorânduielilor, ci al păcii” (1 Cor. 14, *33*). Astfel, cei ce fac, mențin și susțin neorânduielile în Sfintele Biserici, sunt urmașii celui rău, ai lui Veliar, care nu are nicio unire cu Hristos Dumnezeu-Omul (2 Cor. 6, *14*-16). Astfel, cei ce cutează a se sui și sta pe solee, păcătuiesc greu:

a) călcând porunca lui Dumnezeu pentru a-și face obiceiul lor (Mt. 5, *3*);

b) mândrindu-se ca fariseul;

c) călcând rânduiala Bisericii;

d) împiedicând pe creștinii îndureraţi a merge, a îngenunchea și a se ruga acolo în liniște;

e) apoi, ca violatori ai rânduielilor Bisericii (Apost. 9; Sind. VI ec. can. 66; Ant. 2;2 33; 36, *14*-21...), cad în blestem, afurisenie și în urgia lui Dumnezeu (Ecl. 4, *17*; 5, *1*-5; Lev. 10, *1*-7; 26, *14*-39; 2 Lege 28, *15*-68; Ier. 6, *10*-19; 2 Tes. 2, *10*-12).

Adeseori, când preoții liturghisesc și pun rugăciuni pentru felurite trebuințe, Dumnezeu, arătând feluritele neorânduieli din Biserică, strigă din înălțime: „Nu vezi ce fac aceștia? Nu vezi ce fac aceștia?!... Vezi tu ce urâciuni (neorânduieli) fac aceștia ca să mă îndepărteze de Sfântul Meu Locaș?... „ Dar privește și vei vedea și alte urâciuni (neorânduieli) și mai mari, d.p.: profanarea Semnului Sfintei Cruci, a Icoanelor Maicii Domnului prin punerea deșertăciunilor idolești pe fața lor, retrogradarea Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe cu „mireasă”; „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară” etc.etc... Acum cred că te-ai lămurit...

Mobilierul din veșmântărie trebuie dus din Sf. Altar în veșmântărie

După aceea, veni la rând un paracliser. Mărturisindu-și feluritele sale păcate, la urmă își arătă o nemulțumire față de preotul său, care le impusese să se scoată toate: scrinurile, dulapurile, galantarele, lădoaiele, mesele... tot mobilierul veșmântăriei din interiorul Sfântului Altar și să ducă înapoi la locul lor în veșmântărie. Duhovnicul, după ce-l sfătuiește a-și îndrepta vieţuirea și a face roade vrednice de pocăință, se apucă să-l lămurească și pe chestia aceea zicând: „Preotul v-a învățat bine. Toate lucrurile acelea nu trebuie a fi în Sf. Altar, ci în veșmântărie. Numirea aceea și-o are de la veșmintele diaconești, preoțești, arhierești, Potire, Discuri... sfeșnice, Cruci, Icoane... și alte obiecte sfinte, care se păstrează și se scot la anumite zile și trebuințe din veșmântărie. Oare cine v-a învățat să încurcați Sf. Altar cu: dulapuri, scrinuri, garderobe, lădoaie... și veșmântăria s-o faceți loc de șezătoare, clacă, vorbărie, râs, clevetiri și tulburare a liniștii Altarului? Veșmântăria e urechea Altarului. Cum pot sfinții Liturghisitori să liturghisească în cea mai mare liniște și sfințenie când urechea Altarului vuiește de vorbărie... ce se face în ea? Apoi, când vă duceți în Sf. Altar să scoateți ceva din scrinuri și dulapuri, voi întoarceți dosurile spre Sf. Masă, spre Hristos Care-I deasupra pe Sf. Masă. Când vă dă cineva lumânări întoarceți dosurile la Hristos ca să le băgați în dulap. Așijderea și când vi se dă de credincioși untdelemn și-l duceți să-l turnați acolo în vas. Când vă trebuie să scoateți lumânări de pus în sfeșnice, untdelemn de pus în candele, așijderea vă întoarceți cu dosurile la Dumnezeiescul Jertfelnic, la Hristos Dumnezeu. Întoarceți dosurile la Hristos Euharistic când aduceți și puneți ceva acolo. Așijderea întoarceri dosurile când luați ceva de acolo. Și dacă voi nu cutezați a vă întoarce cu spatele, dosurile la cei mai mari, oare ce veți răspunde în ziua Judecății pentru acele necuviințe ale voastre, săvârșite chiar în Dumnezeiescul Altar? Oare nu mai încetați a vă întoarce cu dosurile la Sf. Masă și Dumnezeieștile Liturghisiri? Imitați mereu pe iudeii idolatrizați (Iez. 8, *16*). Oare așteptați a fi pedepsiți ca iudeii aceia nesimțiți și obraznici care stăteau cu dosurile spre Locașul Templul Domnului? (Iez. 8; 9). Oare nu observați voi că ați stricat groaznic aspectul Sfântului Altar cu acele scrinuri, dulapuri, garderobe, bufeturi, lădoaie, măsuțe, dându-i astfel înfățișarea unui magazin de obiecte bisericești?

Ia judecați bine și vedeți: scrinurile, galantarele, dulapurile, șifonierele, bufetele, garderobele, lădoaiele, măsuțele... sunt mobilierul Dumnezeiescului Altar? Nu, nu. Acelea sunt mobilierul magazinelor de obiecte bisericești de prin oraș, de la eparhii și ale veșmântăriilor (diaconicului) de lângă Biserici și nicidecum ale Altarului. Oare cei ce slujiți pe Preot prin Sf. Altar și ceilalți parohieni când dați Sf. Liturghie în ușa laterală dinspre miazănoapte și când priviți prin ușile Împărătești, nu

voiți să zăriți cu ochii sufletului, pe Dumnezeu tronând pe Scaunul de sus, așa cum a fost văzut de unii aleși ai Bisericii Vechiului și Noului Testament? (Num. 7, *8*9; Is. 6, *1*-3; Iez. 1; Dan. 1, *9*-14; Apoc. 4, *3*; 5, *1*-6). Întoarceți-vă grabnic înapoi la adevărata rânduială a Sfintei Biserici Sobornice și Apostolice, altfel vă babiloniți și vă cufundați în abis cu babilonia voastră cu tot...

Imediat ce ajungi acasă, adună câțiva creștini mai credincioși, mergi cu ei la Biserică și scoate toate dulapurile, scrinurile, garderobele, lădoaiele, măsuțele... din Sf. Altar și așază-le în veșmântărie așa fel ca nici acolo când aveți trebuință a umbla în ele să nu fiți siliți a vă întoarce cu dosurile spre Sf. Altar și Dumnezeiescul Jertfelnic, deasupra căruia, stă Hristos Dumnezeu, așa cum stă în ceruri pe Tronul Dumnezeirii cu Dumnezeu Tatăl și cu Dumnezeu Duhul Sfânt. Ascultați de Preot. Puneți Sf. Altar în bună rânduială, că altfel vă periclitați mântuirea... și puneți și Biserica în primejdie... Faceți așa fel după cum v-a spus și Preotul, ca: Altarul să fie Altar cu înfățișare drept de Altar; iar veșmântăria să fie veșmântărie, nu loc de șezătoare, râs, cleveteli și vorbării... De veți sta însă în neorânduiala aceea, o să vă treziți afară din Ierusalimul Ceresc în Babilon, în iad... Paraclisierul plecă gânditor, hotărât a se îndrepta.

Sintronul trebuie a fi în Sf. Altar

După el vine un epitrop. Își mărturisește păcatele, își ia canon potrivit pentru ele, dar, când să plece, se tânguiește zicând: „Cinstite Părinte! Iacă am un necaz cu Preotul nostru paroh. Vrea să scoată un obicei învechit din Sf. Altar și pace. Ne-a hotărât ca imediat să scoatem scrinurile, galantarele cu Evanghelii, cruci, icoane, chivote... în ele, dulapurile, garderobele, bufetele, lădoaiele, măsuțele... de pe lângă peretele de răsărit al Altarului să le ducem la locul lor în veșmântărie și acolo să facem și să punem Scaunul Arhieresc, iar pe de o parte și de alta scaunele preoților. Ne-a scos peri albi tot spunându-ne și probozindu-ne mereu”.

Duhovnicul, după ce-l ascultă cu răbdare, îl sfătui cu blândețe:„Fiule! Preotul tău are toată dreptatea. Voi degeaba vă tulburați susținând că așa ați apucat. Toate apucăturile acelea din Biserică, care sunt potrivnice rânduielilor sfinte, bisericești, trebuie scoase îndată din Biserică și întronate numaidecât bunele rânduieli. Scrinurile, dulapurile, garderobele, galantarele, bufetele, lădoaiele acelea puse ne la locul lor pe lângă peretele de răsărit în Sf. Altar, schimbă aspectul adevărat de Altar Sfânt, dându-i înfățișarea unui oarecare magazin de obiecte bisericești, cum am văzut prin București... și pe la eparhii. Mobilierul acela e un mijloc de poticnire, o cursă a vrăjmașului, care face pe cei ce se servesc de ele să se întoarcă cu dosurile la Sf. Masă, la Hristos Dumnezeu Euharistic!

Toți sfinții liturghisitori: Preoți, Ierarhi, Episcopi, Mitropoliți, Patriarhi, îndată după ce intră în Sf. Altar fac două mătănii mari sau mici până la pământ și sărută: preoții Sf. Evanghelie, Sf. Cruce și Sf. Masă cu mare evlavie, apoi fac încă o mătanie... iar aceia ori de câte ori merg la: scrinuri, dulapuri, garderobe, galantare, bufete, lădoaie... să pună ori să ia ceva din ele, întorc spatele și dosurile ca niște îndobitociți (te) la Sf. Masă, la Dumnezeiasca Liurghie, Împărtășanie — Hristos Dumnezeu Euharistic — arată dispreț către cele sfinte, dumnezeiești; dispreț față de Mântuitorul Histos Dumnezeu-Omul, dispreț față de Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. Istoria ne arată înalți demnitari împărătești, chiar și unii suverani: împărați, regi, domnitori, care îndată ce vedeau un preot cu dumnezeiasca Împărtășanie mergând la vreun bolnav, îngenuncheau jos la pământ, cu adâncă evlavie, chiar și în noroi (vezi pp 492-503, d. a.c.) și aceia chiar în Sf. Altar se întorc cu spatele și dosurile la Hristos!... Uneori și unii Liturghisitori când se îmbracă se trezesc — după neorânduiala așezării mobilierului și veșmintelor de pe el — adeseori întorși cu spatele și cu dosurile spre Sf. Masă și spre Hristos. Cine are ochi de văzut, văd îndurerați cu câte păcate se încarcă cei ce au pus, mențin și susțin mobilierul veșmântării acolo ne la locul lui și cei ce se servesc de el.

Acolo în fundul Altarului, lângă peretele de răsărit nu trebuie a fi scrinuri, dulapuri, garderobe, bufete, galantare, lădoaie... cu: veșminte, cruci, icoane, cădelnițe, cățui... etc. ale căror loc e în veșmântărie; ci numai Sintronul sau scaunul arhieresc și scaunele preoților. Așa a fost în Bisericile apostolice, patristice, așa trebuie a fi în zilele noastre și așa trebuie a fi pururea în Bisericile Domnului.

Constituțiile apostolice hotărăsc așa: „Să fie în mijloc tronul Episcopului, iar de pe ambele laturi ale lui să șadă Prezbiterii, iar Diaconii să stea în Diaconic (sau veșmântărie). Ipodiaconii și lectorii sau anagnoștii — de sunt -, stau afară din Sf. Altar, pe lângă solee care se mai numește și altarul lectorilor (Sf. S. Tes. d. Templu, cap. 160; d.L.B.R. a.c. 490; Const. Apost. cart II, cap 57).

Locul acesta în formă de semicerc cu scaunul arhieresc și scaunele preoțești pentru ședere al Arhiereului Liturghisitor și ale preoților care slujesc cu el, în vremea citirii Apostolului, se numește dimpreună cu tot Altarul „prezbiteriu" sau „presbyterium". După istoricul Eusebiu, Iacob, fratele Domnului, primul Episcop al Ierusalimului, se spune că a avut în Biserică un loc separat, pe care Eusebiu l-a supranumit tron (I.B.U. Eus. cart. VII c. 19). Așijderea Marcu, primul episcop al Alexandriei, că a avut în Biserică un loc separat pe care stătea și pe care Sf. Grigore de Nazianz, la fel, îl numește tron (Oratio 21). Sf. Atanasie cel Mare (296-373) în istoricul arienilor... arată că în furia lor intrau și în Sf. Altar și dărâmau și scaunele de sus.

Sintronul acesta din Dumnezeiescul Altar închipuie catedra sau amvonul cel mai presus de ceruri al Mântuitorului Hristos Dumnezeu-Omul. Treptele de sub sintron înseamnă rânduială și starea fiecăruia din arhiereii și preoții șezători pe scaune. Arhiereul proestos, șezând pe scaunul arhieresc cel mai înalt, supranumit și „scaunul de sus", închipuie pe Hristos sau mai vârtos șederea lui Hristos de-a dreapta Tatălui ceresc, iar preoții care stau dimpreună cu dânsul pe scaunele mai joase, preînchipuie pe cei 12 Apostoli. Aceasta o adevereşte însuși Mântuitorul, zicând Apostolilor Săi: „Amin, amin, grăiesc vouă, că voi cei ce ați urmat Mie în a doua naștere, când va ședea Fiul omului pe Scaunul Slavei Sale veți ședea și voi pe douăsprezece scaune, judecând pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel" (Mt. 19, *28*; Lc. 22, *28*-30; comp. Înț. Sol. 3, *8*; 1 Cor. 6, *2*; 2 Cor. 2, *11*; Apc. 3, *21*; 20, *4*), sau pe cei 24 bătrâni luminați care stau pe scaunele lor de domnie împrejurul Tronului Dumnezeirii (Apoc. 4, *4, 10* — 11; 5, *8*-11; 14; 1, *6*; 2, *26*-27; 3, *4*-27; 11, *16*; 20, *4*-6; Mt. 5, *8*).

Sintronul — împreună ședere — mai închipuie locul înalt de unde Mântuitorul, Mijlocitorul, Răscumpărătorul ocârmuiește Biserica Sa, la care conlucrează cu harul Lui și Apostolii, urmașii Săi. El însuși conlucrează la creșterea, sfințirea, conducerea Bisericii Creștine prin toți urmașii Săi până la sfârșitul veacului (Mt. 28, *18*-20). El ne îmbărbătează pe toți a contribui la această participare în conducerea Bisericii Sale, zicând: „Cel ce va birui, îi voi da lui să șadă cu Mine pe Scaunul Meu, pe Scaunul Lui de Domnie" (Apc. 3, *21*).

După zicala strămbunilor, știm că: „Nepoftitul n-are scaun". Deci, în Altarele unde Scaunul de sus e înlocuit cu dulapuri, scrinuri... e arătat că Hristos nu are scaun, nu-i iubit, nu-i poftit a veni și a sta în mijlocul lor, în cugetele, mintea, vorbirea, activitatea și în proprietatea lor. Lumea printr-Însul s-a făcut, dar lumea pe Dânsul nu L-a cunoscut. Întru ale Sale a venit, dar ai Săi pe Dânsul nu L-au primit... „Eu — adevereşte El — am venit în Numele Tatălui Meu și voi nu Mă primiți; de va veni altul în numele său, pe acela îl veți primi" (Ioan 1, *10* — 11; 5, *43*). „Mă tem — zice îngrijorat Apostolul — ca nu cumva după cum șarpele a ademenit pe Eva cu viclenia sa, așa să vă vatăme și mințile voastre abatându-le de la credința și curăția voastră în Hristos. În adevăr, dacă vine cineva să vă propovăduiască un alt Iisus pe care noi nu l-am propovăduit, sau dacă ați primi alt duh pe care nu l-ați luat, sau altă Evanghelie pe care n-ați primit-o, atunci ați fi foarte îngăduitori cu acela..." (2 Cor. 11, *3*-4). Asta ne silește să ne întrebăm iarăși îndurerați: „Unde-i Scaunul cel de sus din unele Altare ale Bisericilor mari și mici?... În Cortul și Templul Sfânt — Biserica Vechiului Testament — Dumnezeu trona în Sfânta Sfintelor, deasupra Heruvimilor slavei pe Chivotul Sfânt (Ieș. 25, *28*; 29, *12* 43; 30, *6, 36*; Lev. 16, *2*; Num. 17, *4*; 7, *49*; I Împ. 4, *4*; 2 Împ. 6, *2*; 4 Împ. 19, *5*; Ps. 79, *1*; 89, *1*; Is. 37, *7*6).

Sf. Proroc-Preot Iezechiel vede pe Dumnezeu-Omul tronând pe Scaun înalt de Heruvimi (Iez. 1; 8, *2*-3; 10; 11, *22*-23). Sf. Marele Proroc Isaia ne adevereşte că a văzut pe Domnul Dumnezeu tronând: „Am văzut pe Domnul stând pe un Scaun de Domnie foarte înalt și măreț. Poalele mantiei Lui umpleau Templul. Serafimii acoperindu-și cu două aripi fețele, cu două picioare și cu două zburând, îl preamăreau cântând: „Sfânt! Sfânt Sfânt Domnul Savaot" (Is. 6, *1*-3).

„Privii — istorisește Sf. Proroc Daniel — până când fură așezate jilțuri și S-a așezat Cel vechi de zile. Îmbrăcămintea Lui albă ca zăpada, iar părul capului Său alb ca lâna. Jilțul Său flăcări de foc; roatele Lui foc arzător. Un torent de foc se vărsa și ieșea din el. Mii de mii îi slujeau și miriade de miriade stăteau înaintea Lui! Judecătorul se așează și cărțile fură deschise..." (Dan. 7, *9*-10, *13* 14, *22*-27).

Sf. Proroc Miheia vede pe Domnul Dumnezeu stând pe scaunul de Domnie înconjurat de oștirea cerurilor (3 Împ. 22, *19*).

Sf. Ap. și Ev. Ioan adevereşte că a văzut pe Domnul Dumnezeu Tatăl și Mielul stând pe Tronul Dumnezeirii (Apc. 4, *2*-3; 6, *1, 6*).

În urma atâtor descoperiri scripturistice, înălțătoare, suntem forțați a striga îndurerați: „Unde-i Scaunul de sus din unele Altare?” Oare nu cumva Bisericile acelea sunt asemenea oamenilor acelora bărbați și femei cărora li se zice că nu au scaun la cap??? În Altarele acelea, în locul mobilierului veșmântăriei, trebuie a se readuce, pune și a rămâne pentru totdeauna Scaunul de sus sau sintronul. Oare unde vor ajunge Bisericile acelea cu astfel de neorânduieli?

În vremea slujbelor: vecernii, utrenii, privegheri și a Dumnezeieștilor Liturghii, când diaconul sau preotul cădește Altarul: Sf. Masă, Proscomidia, cum cădește Scaunul de sus care nu-i acolo? Și ce cădește când sintronul nu este acolo? Dulapurile? Garderobele? Galantarele? Scrinurile? Lădoaiele acelea care sunt în locul sintronului. Apoi, mobilierul veșmântării, care dă Altarului aspectul unui magazin de obiecte bisericești, nu-i tot una cu sintronul. Una-i sintronul sau Scaunul de sus și cu totul alta-i mobilierul veșmântării!

În vremea cântării: „Sfinte Dumnezeule”, când diaconul se adresează preotului: „Binecuvântează, Stăpâne (când e Arhiereu P. S. Stăpâne) Scaunul de sus” ce binecuvântează preotul sau arhiereul când zice: „Bine ești cuvântat pe Scaunul Slavei Împărăției Tale, Cel ce ședzi pe Heruvimi, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor, Amin”, atunci când în locul Scaunului de sus sunt: scrinuri, garderobe, dulapuri, galantare, bufete, lădoaie...? Acelea? Așa ceva nu se poate. Cum la Litie pe litier trebuie a fi puse numai cinci pâinișoare, grâu, vin și untdelemn pentru binecuvântare, nu d.p. cinci cartofi, fasole, rachiu și zeamă de varză, așa și aici, în Sf. Altar, nu trebuie a fi pe lângă peretele de răsărit altceva decât sintronul care ne transportă cu mintea în ceruri (Ieș. 25, *22*; 3 Împ. 22, *19*; Iov, *1, 6*; 2, *1*; Ps. 81, *1*; Is. 6 1-3; Iez. 1; Dan. 7, *9*-10; Apc.4, *2*-4; 5, *6*-11), la Dumnezeu Care tronează și se proslăvește minunat între Sfinții Săi (Ps. 67, *36*; 88, *5*-*6*). Astfel rostirea liturgică a diaconului: „Binecuvântează, Stăpâne, tronul cel de sus” și a Arhiereului sau a preotului liturghisitor: „Binecuvântat ești pe Scaunul Slavei Împărăției Tale Cel ce ședzi pe Heruvimi, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor, Amin” rămâne fără rostul și înțelesul lor adânc și însuflețitor. Deci, să se scoată din Sf. Altar cele străine de sfințenia lui, ca să nu mai fie silit diaconul să mai arate cu orarul spre: scrinuri, dulapuri sau lădoaie..., ci drept spre Scaunul de sus. Oare voi, care din când în când slujiți pe preot prin Sf. Altar... și ceilalți parohieni când dați Sfintele Liturghii la ușa laterală dinspre miazănoapte, sau când priviți prin ușile împărătești nu voiți să zăriți cu ochii sufletului pe Dumnezeu tronând pe Scaunul de sus, așa cum a fost văzut de unii aleși ai Bisericii Vechiului și Noului Testament? (Num. 7, *89*; Is. 6, *1*-3; Apoc. 4, *2*-3; 5, *1*-6). Așadar, mobilierul veșmântării cu toate cele din ele nu trebuie a mai fi în Sf. Altar.

În Biserica Noului Testament, cum am văzut, Altarul Sfânt a avut lângă peretele de răsărit, Scaunul de sus, așa cum bine adevărește istoria, cărțile liturgice și alte scrieri. Lipsa Scaunului de sus din unele Sfinte Altare arată ceva degradator, lipsă, neorânduială, babilonie, întoarcere la vechiul stăpânitor al întunericului, de care ne-am lepădat la Sf. Botez, alungarea lui Hristos din Dumnezeiescul Altar și din Biserică, prin: absentări în timpul serviciilor divine, vorbării, râsuri umflate, hasmodii, semne răutăcioase la adresa unora din noi, certuri, consfătuiri despre: gospodării, averi, întâlniri din lume, petreceri, vrăjmășii, politică etc. etc. Și pe cine aduc iubitorii, făcătorii, menținătorii și susținătorii de neorânduieli în locul lui Hristos? Pe diavolul viclean, mincinos și ucigaș (Fac. 3; Ioan 8, *44*; 1 Petru 5, *8*-9; Apoc. 12; 13) pe veliar (2 Cor. 6, *14*-15). Aceasta o adeveresc Sfinții Proroci, Apostolii și Sfinții Părinți: „Față de curvă s-a făcut fața ta, fără de rușine ai fost către toți — strigă Profeții (Ier. 3, *3*; Iez. 3, *7*; Sof. 3, *1*-5). „Voi disprețuiți și defăimați Biserica lui Dumnezeu?” — striga Apostolul unora din necinstitorii creștini. (1 Cor. 11, *22*; comp. I Cor. 10, *32*; F. Ap. 20, *28*; I Tim. 3, *5* 15-16).

„Fără de rușine ai fost către toți — strigă unora ca aceia Sf. Ioan Gură de Aur. Tu stai (și aici în Biserică și în Sf. Altar) râzând ca femeile care provoacă râsul pe scenă!!! Aceasta a răsturnat totul pe dos. Aceasta a nimicit totul. Cele ale noastre (credința, rugăciunea în duh și adevăr), laudele și mulțumită lui Dumnezeu, purtarea noastră de buni creștini — Păstori și păstoriți — în Casa Domnului, au devenit de râs. Nimic nu este statornic din parte-ne. Nimic serios; ci purtare de om lumeț și glumeț! Acestea le grăiesc nu numai bărbații din lume. Eu știu la cine fac aluzii, căci Biserica e plină de rizilic (dispreț, ocară, înfruntare). Dacă cutare — de pildă — a spus o glumă, îndată se provoacă râs pentru cei ce stau în Biserică. Și ce este mai trist și de plâns, chiar în timpul rugăciunii cei mai mulți nu mai contenesc de a râde. Pretutindeni joacă diavolul (Prol 13 oct. și pp. 374-384; 66-67 din a.c). „Pe toți i-a împleticit la un loc și pe toți îi stăpânește. Hristos se necinstește, este

alungat și nici într-o parte nu este în Biserică...” (Om. 15 c. Evr.). Când vedem aceasta chiar și în unele Biserici afierosite lui Dumnezeu, fără să vrem ne transportăm cu gândul la lăudăroșia diavolului către Sf. Macarie că: „Fără noi (dracii) nu se face nicio adunare monahicească și nicio slujbă bisericească” (V. Sf. 19 Ian.). Acea lăudăroșenie a satanei se adevărește și la Bisericile unde mobilierul veșmântării ocupă locul Scaunului de sus.

Ceea ce este capul la om, aceea este și Altarul la Biserică. Altarul e rânduit de însuși Dumnezeu prin Sfinții Săi, a avea într-însul numai cele ce El a rânduit și hotărât a fi într-însul; așa cum corpul omului e rânduit a avea numai ce a pus Dumnezeu într-însul: creierul ce raționează și conduce tot. Precum anumitele aparate al corpului omenesc: digestiv, respirator, circulator... care alimentează capul și nu sunt în el, ci sunt mai jos, mai departe de el, fiecare la locul unde le-a așezat Atoatecreatorul; tot așa depozitele — mobilierul veșmântării — în care se păstrează cele trebuincioase alimentării Altarului, trebuie să fie mai departe de Altar, în veșmântare..., nu în Altar. Ce am zice noi când am auzi că niște doctori vor a face operație oamenilor ca să le bage în cap aparatele: digestiv, respirator, circulator etc.?! Oare ce ar putea zice oricare din noi? Că sunt înțelepți? Ori că sunt nebuni? Că lucrează după buna rânduială? Ori anapoda contra bunei rânduieli? Că aduc viață oamenilor pe care-i operează în acel scop? Ori moarte? Că sunt doctori mântuitori vieții omenești? Ori ucigași de oameni? Tâlhari? Călăi? Monștri?... Apoi cum doctorii înțelepți la operații nu pun aparatele: digestiv, respirator, circulator în capul omului operat, așa nici în Sf. Altar nu trebuie a se pune mobilierul veșmântării. Toate trebuie așezate la locul lor în Biserică, ca și în om. Altfel aduce prăpăd, ca în Egipt, Bizanț și în alte țări.

Acestea știindu-le, fiule, gândesc că nu vei mai sta împotrivă dimpreună cu mulțimea îndărătnicilor acelora ce se împotrivesc preotului activ care luptă a scoate neorânduielile din Biserică și Altar și a întrona adevăratele rânduieli sfinte cu bunele cuviințe (1 Cor. 14*, 40*), știind că: „Dumnezeu nu e Dumnezeul neorânduielilor; ci al păcii, adică al bunelor rânduieli, drept așa cum este în toate adunările — Bisericilor Sfinților (1 Cor. 14*, 33*). Luați aminte de sinevă și nu mai stați cu îndărătnicie împotriva rânduielilor sfinte ale Bisericii, a preotului sau adevărului învederat, ca nu cumva căzând în urgia dumnezeiască, să auziți zicându-vi-se de sus: „Voi cei tari la cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, pururea stați împotriva Duhului Sfânt! Cum au fost părinții voștri, așa sunteți și voi... „ (F. Ap. 7*, 51*). „Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia...” (Fac. 6*, 3*; comp. 1 Petru 3*, 20*). „Cel ce nu adună cu Mine — zice Mântuitorul — risipește și cel ce nu este cu Mine împotriva Mea este... Cel ce va rosti cuvânt (va sta cu îndărătnicie) împotriva Duhului Sfânt nu i se va ierta, nici în veacul acesta, nici în cel viitor”. (Mt. 12*, 30*-32).

Țineți bine socoteală că: Biserica lui Dumnezeu — spirituală și materială — nu-i o casă, un palat sau un oarecare edificiu lumesc, ci este: „Muntele Sionului, Cetatea Dumnezeului Celui viu, Ierusalimul Ceresc cu zecile de mii de Îngeri, adunarea celor întâi născuți scriși în ceruri. Acolo tronează Judecătorul tuturor, Dumnezeu, Iisus Mijlocitorul și duhurile drepților ajunși la desăvârșire” ((Evr. 12*, 22*-24). Așadar, în Biserica Domnului totul trebuie să fie în bună rânduială, știind că Dumnezeul nostru nu este Dumnezeul neorânduielilor, ci al păcii (bunelor rânduieli ca și în întreg universul). Așa este în toate adunările — Bisericile — Sfinților (I Cor. 14*, 40, 33*). Mergi acasă cu bine, adună grabnic consiliul parohial și după rânduiala Bisericii și sfatul preotului, duceți mobilierul veșmântării din Sf. Altar în veșmântărie; iar în Sf. Altar puneți numai mobilierul Altarului: sintronul și toate obiectele lui, ca să aibă drept aspectul Altarului. Altfel rămâneți în Babilon, afară din Noul Ierusalim ceresc.

Hristos a înviat* în loc de *Ridicați, boieri, porțile…

După plecarea epitropului, vine și îngenunchează un cantor (cântareț bisericesc) înaintea Scaunului Sfintei Spovedanii, își mărturisește păcatele, primește canonul ce i se dă, apoi cam îngândurat zice: „Cinstite Părinte, între noi și preot este o neînțelegere la prima înviere a Paștilor. Preotul venit de vreo câțiva ani la noi susține că intrarea în Biserică după prima înviere a Paștilor să o facem numai cu „Hristos a înviat”. Noi, cântăreții și poporul susținem a face intrarea în Biserică după prima înviere făcută afară cu: „Ridicați, boieri, porțile voastre”... Drept să spun, așa am apucat din bătrâni și nu vrem nici în ruptul capului a lăsa să se facă altfel. Mai bine ducă-se preotul în lumea lui, decât să ne strice obiceiul nostru din bătrâni.

Duhovnicul, ostenindu-se a face lucru de lămurire cu cântărețul și poporul acela răzvrătit contra acelei rânduieli bisericești, îi vorbește domol: „Fiule! Ori de câte ori intrăm în Biserica lui

Dumnezeu toate obiceiurile, ambițiile și grijile lumești să le lăsăm dară. Să ne dezbrăcăm de tot ce-i străin și neplăcut lui Dumnezeu. În Biserică trebuie să cugetăm, citim, cântăm, slujim, facem și ascultăm totul numai după buna rânduială pusă acolo de Dumnezeu prin Sfinții Săi. Ieșirea Sfințitului Liturghisitor îmbrăcat în toate veșmintele luminate, dimpreună cu tot clerul și poporul din Biserica luminată (având fiecare lumânare aprinsă în mână) afară în întunericul nopții, preînchipuie pogorârea Mântuitorului cu sufletul în iad, însoțit de mulțimea oștirilor cerurilor. Asta înseamnă pogorârea cu lumini multe, înveșmântați curat sărbătorește, din Biserică afară în întunericul miezului nopții. Aceasta o arată foarte clar cuvântul Sfântului Ierarh Epifanie, Episcopul Ciprului (†403), care se citește înaintea ieșirii sau primei învieri, după rânduiala Bisericii. Rostirea aceea cu: „Ridicați, boieri, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul Slavei...” (Ps. 23, *7*-10), rânduită numai la sfințirea Bisericilor, nu se zice, nici se cântă nicidecum aici după prima înviere a Paștilor, ci numai: „Hristos a înviat”... Dacă cineva ar susține morțiș s-o zică, ar putea rosti la ieșirea din Biserică; iar după slujba învierii făcută afară cu repetatele cântări veselitoare: „Hristos a înviat”... nu se mai poate zice nicidecum. Toate tipicele slujbei învierii arată că: intrarea după prima înviere (mezonoptica Paștilor) se face numai cu „Hristos a înviat” și numai așa trebuie a se face. Așa se face la Sfintele Patriarhii, Mitropolii, Episcopii, la majoritatea Bisericilor monahicești și mirenești, așa că tot așa trebuie să se facă și la Bisericuțele acelea care o iau razna după obiceiurile lor izolate, potrivnice tipicelor și rânduielilor unicei Sfintei Biserici Sobornice și Apostolice.

În cuvântul Sf. Epifanie, care se citește în toate Bisericile în Sfânta și Marea Sâmbătă, înaintea primei învieri, între altele ni se arată că Sf. Arhanghel Gavriil, ajungând mai înainte jos în adânc la porțile iadului, a strigat tare: „Ridicați, boieri, porțile voastre..”. Apoi, îndată a strigat cu mare tărie și Sf. Arhanghel Mihail: „Și vă ridicați porțile veșnice... Ridicați porțile, grăbiți-vă, ridicați și nu întârziați, însăși porțile, fără de mâini și de sineși, le poruncim să se ridice... Ridicați-vă, porți veșnice, ca să intre Împăratul Slavei...”, după care boierii iadului, constrânși de Atotputernicia Dumnezeiască, au răspuns cu mare groază: „Cine este acesta Împăratul Slavei??” După aceea porțile au căzut, s-au zdrobit de puterea lui Hristos. Satana cu îngerii lui căzuți au fost biruiți, legați, jefuiți de toate sufletele drepților, pe care Hristos scoțându-le din iad, le-a dus în Rai.

Așadar, cei ce rostesc cuvintele: „Ridicați boieri, porțile voastre...” după prima înviere la ușa Sfintei Biserici sfințită, în care s-a liturghisit și se liturghisește, în care e Hristos Euharistic, păcătuiesc groaznic, asemănând astfel Biserica cu iadul, pe cei ce răspund din spatele ușii Bisericii cu boierii iadului, pe creștinii sau creștinele mari, mici, bătrâni, tineri și prunci, mulți dintre ei mărturisiți, ba și împărtășiți, cu dracii de prin subteranele iadului! Ei, fiilor, vă convine a fi socotiți boierii iadului, când răspundeți din spatele ușii Bisericii: „Cine este Acela împăratul Slavei?! „ nu vă simțiți oarecum rău, rău de tot, când prin săvârșirea obiceiului aceluia vă socotiți singuri unii din boierii iadului, adică unii din diavolii cei mari, Biserica, iad și pe cei ce sunt atunci înăuntrul ei, draci? Iată în câte rele și prăpăstenii duc obiceiurile potrivnice rânduielilor Sfintei Biserici.

Astfel, de aici învățați-vă voi cântăreților cu poporul vostru să ascultați pe preot ori de câte ori vă învață bine, după Cuvântul lui Dumnezeu și după sfaturile Bisericii Lui. Supuneți-vă și ascultați de preotul vostru care vă învață bine, așa cum femeia trebuie a se supune și să dea ascultare bărbatului ei și copii tatălui lor înțelept. „Femeia înțeleaptă — zice Scriptura — își zidește casa; iar cea nebună și-o risipește” (Prov. Sol. 14, *1*). Așa e și cu clerul inferior care ascultă și care nu ascultă de sfatul bun al Preotului lor. Mântuitorul adeverește aceasta zicând: „Cel ce vă ascultă pe voi (Apostolii, Episcopii, Preoții) pe Mine Mă ascultă; iar cel ce se leapădă de voi de Mine se leapădă... de Cel ce M-a trimis pe Mine” (Lc 10 16, comp. Ioan 13, *2*0; Mt. 10, *40*; Mc. 9, *37*). Preotul e trimisul, Îngerul Domnului (Mal. 2, *7*; Ieș. 33, *2*0-22; Gal. 4, *14*; Apoc. 1, *2*0; 2; 3). Israeliții defăimează odinioară pe Părintele lor spiritual și conducătorul lor Samuel, dar Domnul Dumnezeu mângâindu-l în scârba sa, îi zise: „...Nu pe tine te-au defăimat, lepădat; ci pe Mine Mă defăimează, leapădă ei, ca să nu mai domnesc peste ei! Ei se poartă cu tine așa cum s-au purtat cu Mine, de când i-am scos din Egipt până astăzi, părăsindu-Mă și slujind idolilor” (I Împ. 8, *7*-8; 10, *19*).

Conduceți-vă după rânduiala Sfintei Biserici

Din cele ce ți-am spus cred că te-ai lămurit, așadar mergi acasă între parohieni și sfătuiește-i a asculta pe preot în toate câte v-a învățat și vă învață de bine. Să nu-l mai defăimați, nu-l mai supărați, ca să nu vă cufundați tot mai mult în Babilon, în întuneric, în adânc. Lucrați cu bună chibzuială la mântuirea voastră și a altora ca niște fii ai luminii și ai zilei (Lc. 16, *8*; 1 Tes. 5, *5*). Ieșiți, ieșiți grabnic

din babilonul obiceiurilor potrivnice rânduielilor Bisericii lui Dumnezeu și alergați cu veselie duhovnicească la Patria Cerească, la Noul Ierusalim Ceresc care vă așteaptă pururea cu ușile deschise...! (Is. 48*, 20*; Ier. 50*, 8*; 51*, 6*-70. Apoc. 14, *8*; 18, *24*; 10; 21, *25*-27).

În urma cântărețului Bisericii vine la Sf. Spovedanie un consilier parohial. Îngenunchează, își mărturisește păcatele, își ia canon, apoi adaugă: „Cinstite Părinte! Iată, am și eu un necaz mare cu preotul și cu ai casei mele! Preotul ne tot spune în predică: să stăpânim copiii, să-i aducem la Sf. Biserică în duminici și sărbători, să-i instruim creștinește, nu să-i lăsăm pe la jocuri și feluritele petreceri anticreștinești, că se strică și avem a da seamă de ei înaintea lui Dumnezeu... Femeia și copiii mai mărișori se trag mereu la lumea asta deșartă. Drept să spun, mă înciudez și pe preot și pe ai casei mele". Duhovnicul ascultându-l îl sfătuiește: „Fiule, preotul te învață bine. De vei asculta învățătura lui cea bună, vei ieși bine, vei avea mulțumire sufletească și aici pe pământ și în viața viitoare. Dar toate cele bune se câștigă cu greu. Totuși, să mulțumim lui Dumnezeu că se pot câștiga... Înfricoșatul Judecător vă va judeca și vă va zice: „Voi v-ați făgăduit la Sf. Botez că urâți pe diavolul, că vă lepădați de diavolul și de toate lucrurile, slujbele, slugile, cinstea și slava lui?! De ce n-ați păzit făgăduința voastră? Robi vicleni din gura voastră vă voi judeca. Legându-le lor mâinile și picioarele, luați-i pe ei și-i aruncați în întunericul cel mai dinafară..." (Mt. 22*, 13*; 25*, 25*-30). O jalnică întâmplare! O pagubă vrednică de plâns! Vreți să nu pătimiți voi acea osândă? Apoi când auziți muzică, jocuri și cântece lumești, astupați-vă urechile, fugiți ca de foc de la casa aceea și din locul acela unde joacă. Dacă diavolul și gândul cel rău din inimă vă silește și vă zice: „Duceți-vă și voi și priviți", nu-l ascultați și ziceți: „Noi am dat făgăduință lui Dumnezeu să urâm aceste lucruri și să fugim de pompa satanei și făgăduința noastră este scrisă în Cartea lui Dumnezeu. Deci, cum putem noi, ticăloșii, să o călcăm și să ne muncim pentru aceasta? Mergi înapoia mea, satano și răule gând, nu te voi asculta ca să mă mai duc…"

Dar ce zic unii? „Bine, în alte zile nu se cade să cânte cineva și să joace, dar când este praznic și sărbătoare, când vin Paștile, când sunt zilele luminilor, când este lăsatul de carne, atunci cum să arătăm bucuria și veselia noastră? Cum să arătăm că prăznuim și lăsăm sec de carne? Fără numai să jucăm, chiuim... să tragem cu pușca și să cântăm cântări lumești, de amor, curvești... În cinstea sărbătorii noastre...". Acestea sunt pricinuiri nebunești, pe care le pun înainte unii. Dar ascultați, nepricepuților oameni, care ziceți unele ca acestea: Sărbătorile și praznicile Sfinților nu s-au făcut pentru alt scop decât numai pentru a se aduna la acestea creștinii ca să asculte isprăvile Sfinților care se prăznuiesc și, după puterea lor, să-i imite și să le urmeze lor. În felul acesta să primească în sufletele lor evlavie, îndreptare și luare-aminte cu amănuntul în viața lor. La aceasta ne îndeamnă și Sf. Ioan Gură de Aur, zicând: „Praznic este arătare a lucrurilor celor bune, suflet evlavios și viață cu scumpătate[269]„ (Cuv. 28 la 1 Cor.). Așadar, dacă tu, creștine, nu faci astfel la praznicele Sfinților, ci chemi muzicanți, joci, cânți din gură cântece lumești, curvești... nu mai slăvești, nici nu cinstești pe Sfinții cei serbați, ci mai mult îi necinstești. Astfel tu faci acele lucruri pe care le urăsc Sfinții și se întorc dinspre ele, pentru că nu urmezi Sfinților, ci urmezi păgânilor, idolatrilor, dracilor. Tu cu organele, cu jocurile și cu cântecele curvești care le întrebuințezi în sărbători, nu cinstești pe Sfinți, ci cinstești și slăvești pe diavolul, pentru că aceea este pompa și slava diavolului și te faci următor nu Sfinților, ci diavolilor.

Ia să vedem cum trebuie și cum serbează creștinii învierea lui Hristos și învierea lor! Paștile se fac de creștini anume, ca să-și aducă aminte cum Fiul lui Dumnezeu cu Patimile Lui, cu Crucea, cu moartea și cu Sfântă Sa Înviere i-a răscumpărat din mâna diavolului și i-a izbăvit din iad. I-a slobozit din moarte și le-a dăruit înviere și Împărăția Cerurilor. Așa să mulțumească pentru toate aceste faceri de bine și dăruiri, lui Hristos Care a pătimit, S-a răstignit, a murit și a înviat pentru dragostea lor. Dar majoritatea creștinilor ușuratici, ca și în Duminici și alte praznice luminate și sărbători, în zilele Paștilor... se adună la jocuri și cântece curvești să bucure pe draci. Ei se adună în loc de a mulțumi și a preamări pe Dulcele Iisus Hristos, pe Dumnezeu Tatăl Atoatecreatorul și Ţiitorul, să-L necinstească, ocărască și hulească cu diavolești jocuri și cântări curvești, pe care le fac în ziua Învierii Lui. Creștini întunecați și robiți diavolilor! Hristos a suferit atâtea patimi, ca să omoare păcatul și voi iarăși să-l înviați? El să învieze, ca să vă ridice din răutăți și voi să cădeți iarăși în

---

[269] Scumpătate, scumpătăți, s. f. (Rar) 1. Scumpete (1). 2. (La pl.) Lucruri de preț, scumpeturi. 3. (În loc. adv.) Cu scumpătate = cu măsură, în mod cumpătat; cu exactitate, cu scrupulozitate, cu mare grijă.

acelea? Și când? Chiar în zilele în care v-a ridicat. O! Ce mare nemulțumire! O! Neauzită împietrire de inimă a Creștinilor! Voi tot sfântul post și săptămâna cea mare, ridicați mâinile voastre ca să vă rugați și să vă faceți cruce, iar când vin Paștile, îndrăzniți de faceți mâinile acelea organe păcatului? Cântați cu vioara, cobza, țambalul, fluierul, toba, cu chitara și cu alte instrumente drăcești? Voi cu limba și cu buzele voastre vă împărtășiți în ziua de Paști cu P. S. Trup și Sânge ale lui Hristos, cântați atâtea cântări duhovnicești și dumnezeiești și apoi tot cu aceeași limbă și buze cântați lumește, grăiți curvești și drăcești cântece? Voi cu picioarele voastre stați în Biserica lui Dumnezeu și faceți mătănii și plecări de genunchi, închinându-vă lui Dumnezeu Atotțiitorul și când vin Paștile, vă lăsați inima să bateți pe aceleași picioare în pământ și să săriți ca țapii, caprele, iezii și ursii? Jucați ca cei nebuni și îndrăciți și cu acele mișcări fără rânduială să vă închinați diavolului? (Ps. 105, *36*-39; 1 Cor. 10, *7*, *2*0-22). În sfârșit, voi vă faceți în sfintele zile ale Marelui post și la Paști Biserici ale lui Dumnezeu și ale Sfântului Duh și apoi iarăși tot voi vă faceți locaș diavolului și duhurilor celor viclene, cu sataniceștile muzici și cu jocurile și cântecele curvești pe care le săvârșiți?!

Acele sunt lucruri nepotrivite creștinilor, pentru că: Ce unire are lumina cu întunericul? Diavolul cu Hristos? Biserica lui Dumnezeu cu capiștea idolilor? „Ce împărtășire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar? Sau ce parte este credinciosului cu cel necredincios”? (2 Cor. 6, *14*-16). Paștile se serbează, se prăznuiește cu curățenie, cu mergerea la Biserică, seara la vecernie sau priveghere, dimineața la mezonoptică, Utrenie și Dumnezeiasca Liturghie, cu ascultarea predicării Cuvântului lui Dumnezeu sau Cazaniei. Iar după-amiaza sărbătorii cu citirea și ascultarea cuvântului lui Dumnezeu din Sfintele Scripturi, Istoria Bisericii, Viețile Sfinților... rugăciuni, cântări creștinești și faptele bune ale milei sufletești și trupești. Serbarea Paștelui, praznicelor împărătești, Duminicilor și sărbătorilor cu: muzicanți, jocuri, cântece curvești necuviosii, bețiii și alte blestemății sau pompe drăcești, atrag urgia lui Dumnezeu asupra celor ce le fac, ascultă și privesc cu plăcere. „Eu — zice Domnul Dumnezeu prin Prorocul Amos -, voi întoarce sărbătorile voastre în plângere și cântările voastre în tânguire” (Amos 8, *10*). Sfințenia Ierusalimului s-a pustiit ca pustia, praznicile lui s-au întors în jale, sărbătorile lui în batjocură și cinstea în defăimare” (1 Macab. 1, *14*).

Voi cu muzicile, cu jocurile și cu cântecele curvești și chiuiturile din gură, cu bețiile, cu războirile, cu luptele și cu alte răutăți care le faceți la sărbători și la Paști, siliți pe Dumnezeu să strige că urăște și nu mai voiește astfel de praznice, că se îngrețoșează de sărbătorile voastre. „Urât-am, lepădat-am sărbătorile voastre și nu voi mirosi întru adunările voastre” (Amos 5, *21*). Ce-Mi folosește mulțimea jertfelor voastre? — zice Domnul. M-am săturat... Nu mai călcați în curtea Bisericii Mele! Nu-Mi mai aduceți daruri zadarnice. Tămâierile voastre (din cauza sărbătorilor idolatre, păgânești, drăcești), îmi sunt dezgustătoare, nesuferite. Sărbătorile voastre (din cauza amestecării lor cu obiceiurile idolatre, jocuri, chiuituri, cântece curvești, convorbiri putrede, măscăriciuni, râsuri nebunești, bețiii, blestemății), nu le mai pot suferi. Prăznuirile (acelea ale voastre) sunt o nelegiuire. Urăsc sărbătorile și prăznuirile acelea ale voastre (cu amestecări idolatre). Ajunge... Nu mai faceți acelea înaintea ochilor Mei. Încetați odată pentru totdeauna... că.dacă nu Mă veți asculta, sabia (primejdiile și pierzarea) vă va mânca, că gura Domnului grăiește aceasta” (Is. 1, *11*-16, *9*).

Auziți, creștinilor ușuratici și idolatrizați! Dacă Dumnezeu pentru păcatele evreilor a urât și n-a voit să mai asculte Dumnezeieștile cântări ce-I cântau, la instrumentele de cântare, la duhovnicești jocuri ce le jucau înăuntrul Bisericii Sale; și cu toate că ei cântau din ele spre slavoslovia, cinstea și marea cuviință a Sfântului Său Nume, în zilele sărbătorilor, El îi mustră zicând: „Strămută de la Mine glasul cântărilor tale și cântarea organelor tale nu o voi auzi” (Amos 5, *23*). Dacă pe acelea le-a urât, cu mult mai mult și fără asemănare urăște și se îngrețoșează de drăcești muzici, când voi, creștinii, cântați din ele la sărbători, nu spre slava lui Dumnezeu, ci spre slava, cinstea și pompa satanei? Cu mult mai mult urăște El și se îngrețoșează de jocurile și cântecele necinstitelor femei și bărbați, care și numai cu singur auzul pricinuiesc toată strechea și gâdilitura poftei și dezmierdării trupești! Aceasta o adeverește și Marele Vasile, zicând: „Este a vedea femei nerușinate, care se poartă de beție, cu necuviință și cu frângerile lor îndeamnă spre înverșunare și cântece dezmierdătoare cântă, care să poată și numai auzindu-le, să pricinuiască celor desfrânați toată strechea dezmierdării! (Cuv. pentru beție).

Apoi, cine mai poate povesti neorânduielile pe care le fac mulți ușuratici creștini în timpul lăsatului de carne, pe la orașe, dar mai cu seamă la țară. În adevăr, atunci poate să zică cineva că toți

creștinii se îndrăcesc, fiindcă joacă, sărind și cântând din gură fără mustrare de conștiință, până și cei mai bătrâni! Cine nu joacă sau nu cântă, se socotește de nebun. Bărbații se îmbracă femeiește, iar femeile bărbătește, fiecare se îmbracă cu hainele pe dos și-și pun măști pe față (2 Lege 22, *5*), iar pe alocuri se și vrăjesc. Atunci nu are deosebire ziua de noapte, pentru că deopotrivă toată ziua și toată noaptea se cheltuiește în glume, jocuri, neorânduieli și măscăriciuni. Atunci nu se deosebește mireanul de cleric. Toți deopotrivă fac neorânduieli. Atunci prăznuiește desfrânarea, serbează neînfrânarea, se veselește beția, se bucură dezmierdarea și curvia. Joacă dracul cu zece basmale și împreună cu el joacă toată mulțimea dracilor. Dracii câștigă la lăsatul secului aproape cât pot câștiga în tot anul. Astfel, fapta bună se mâhnește, întreaga înțelepciune se posomorăște, seriozitatea și buna așezare se tânguiește, frica lui Dumnezeu și a Judecății ce va să fie și a muncilor se izgonește, plânge Hristos și dimpreună cu El plâng toți Îngerii, toți Știuții și toți Drepții...

O! Și cine nu va plânge? O! Și cine nu va vărsa pâraie de lacrimi din inimă, văzând pierzarea și neînțelegerea atâtor creștini?! Ei sunt atât de nebuni, că în loc să câștige ceva din sfântul post cel de patruzeci de zile (care urmează), mai mult se păgubesc de la lăsatul secului. Și ca să câștige una, pierd sute. Ei, ticăloșii, fac întocmai ca negustorii cei nepricepuți, care aleargă spre pagubă și nu spre folos. Dumnezeu mult Milostivul să lumineze pe P. S Arhierei, duhovnici și pe învățători, să oprească aceste răutăți cu afurisenii și legături după cum hotărăște Mântuitorul, Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți ai Sinoadelor ecumenice și locale (Sin. VI ec, can. 62 Sin. VII ec. can. 52; 53; Laod. 29).

Așadar, toți purtătorii numelui de „creștin" sau „creștină", care voiți a deveni, a fi și a rămâne creștini, sărbătoriți, ospătați, cântati creștinește, duhovnicește, nu lumește, idolatricește, drăcește. De veți serba creștinește, Dumnezeu va binecuvânta ostenelile, voastre, casa și masa voastră. Îngerii lui Dumnezeu stau de față și vă păzesc, în acest chip, mâncărurile și băuturile voastre, sărbătorile și lăsaturile de carne ale voastre, toate se fac spre slava lui Dumnezeu, precum se cuvine creștinilor, după cum poruncește și Sf. Ap. Pavel: „Toate să le faceți spre Slava lui Dumnezeu" *(! Cor. 10, 31).* La aceasta ne sfătuiește și Sf. Ioan Gură de Aur zicând:„Precum unde este noroi, acolo aleargă porcii și unde sunt aromate se adună albinele; tot așa și unde sunt cântările curvești, acolo se îngrămădesc dracii; iar unde sunt cântările duhovnicești, acolo vine Darul lui Dumnezeu și sfințește gura și sufletul" (Tâlc. la Ps 41). „Dumnezeu — zice iarăși acest Sfânt Părinte — a amestecat (și amestecă) mulțimea celor ce credem Lui (cu lumea de afară), ca să împărtășim pe ceilalți din cunoștința noastră (creștinească)... Că dacă 12 oameni au frământat toată lumea, înțelegeți câtă este răutatea noastră, că atâția fiind, nu mai putem îndrepta pe cei ce au mai rămas! Atâtea milioane fiind noi, am fi de ajuns să se facă frământătura". (Om. 46 la Mt. Prel. de H.o.c. pp. 46-52).

Voi, părinților, nu trebuie să așteptați ca, copiii pe care vi i-a dat și vi-i dă Dumnezeu, să crească de la sine buni; ci voi să vă învățați mai întâi pe voi înșivă, să cercetați zilnic Scripturile — Cuvântul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi, — pe care să-l dați apoi cu îmbelșugare fiilor voștri, așa fel ca ei să crească bine în temerea și în învățătura Domnului (Ioan 5, *39*; Colos. 3, *16*; Efes. 6, *4*; comp. Fac. 18, *19*; 2 Lege, *4, 9*-10; 6, *7*-9; 20-25; 11, *19*; Ps. 74, *3*-4; Prov. Sol. 19, *18*; 22, *6*; 29, *17*). Precum atunci când ați adus pe teren materialul de casă nu stați cu mâinile în sân, așteptând să se construiască singur materialul în casă mare, spațioasă, trainică și frumoasă; ci lucrați osârdnic cu mâinile voastre și ale oamenilor puși anume a lucra; așa trebuie să lucrați și în a vă crește odraslele în temerea și învățătura Domnului. Cum nu așteptați să se construiască casa singură din materialul adus, așa să nu așteptați nici de la copii a se crește singuri buni, luminați și desăvârșiți. Și chiar după ce i-ați dat la casa lor, încă trebuie să-i supravegheați și să le dați învățătură bună cu multă îmbelșugare. Copiii sunt asemenea unei grădini, unei vii, unei țarini. Acestea, când sunt bine lucrate, cultivate cum trebuie, aduc roadă multă, bună și plăcută... Când însă sunt lăsate în voia lor, nelucrate, necultivate, ele se părăginesc, se sălbăticesc, se prăpădesc. Iaca, așa-i și cu copiii. Oare cine-i acela care văzându-și porumbii (păpușoii) culcați la pământ de furtună sau vijelii și să stea cu brațele încrucișate, așteptând să se ridice singuri? Nu-i nimeni. Așa-i că îndată ce-i vede culcați la pământ, își ia sapa și se duce printre ei, îi ridică încetișor cu mâna stângă și cu dreapta aduce pământ și-l pune pe partea în care căzuse și așa îi îndreaptă rând pe rând? Astfel îndreptați, cresc bine, de-i este mai mare dragul de ei. Iaca așa trebuie făcut și cu copiii. Când îi vezi căzuți jos, într-o patimă sau alta, ca părinte — tată sau mamă — nu aștepta să se ridice și îndrepte ei singuri; ci lucrează temeinic la ridicarea și îndreptarea lor. Ridică-i cu bună sfătuire din căderea ceea și ceea, pune brazde de învățături sfinte, dumnezeiești, în partea în care căzuse și jur-împrejur ca să crească drepți în sus către Dumnezeu.

Așa făcând, ori de câte ori observați căderea, după îndreptarea lor veți privi cu drag și mare plăcere creșterea lor în sus... la Dumnezeu. Asta vă va bucura mult vremelnic și veșnic.

Priviți la șoferii harnici și vedeți cum își supraveghează ei mașinile de des, cum le așază la locul lor, cum le alimentează, repară și îngrijesc, după care se servesc de ele cu multă plăcere și bucurie. Așa trebuie a face și părinții cu copiii lor, ba încă cu mult mai mult cu cât copiii sunt niște mașinării nefăcute de mână omenească; vii, lucrătoare și sunt mai prețioase decât întreg universul, înaintea lui Dumnezeu (Mc. 8, *35*-37; 2 Cor. 4, *7*; 5, *7*; 1 Cor. 2, *9*; Gal 3, *26*-27).

Femeia și copiii sunt ca un pământ bun, gras, cine-l cultivă, culege, seceră și adună cu îmbelșugare roade bune. Cine-l lasă însă în voia lui, nu poate secera grâu din bălării, nici nu poate culege poame sau struguri din spini, ciulini și mărăcini. Așa și femeia și copiii, dacă îi vei conduce după Cuvântul lui Dumnezeu și sfaturile Bisericii, dacă îi vei aduce în duminici și sărbători la Sf. Biserică, iar în după-amiaza le veți citi din Sf. Scriptură, Viețile Sfinților, în felurite învățături bisericești, preoțești, dacă îi vei feri a nu alerga la jocuri, la felurite petreceri anticreștinești, dacă îi vei crește în spiritul adevăratei creștinătăți, vei avea binecuvântarea lui Dumnezeu și bucurii în casa ta (Ps. 127). Dumnezeu te-a pus cap femeii și părinte copiilor, condu-i după voia și învățătura Domnului și vei ieși bine. Ei să meargă după tine în căile vieții, nu tu să te duci după ei în căile pierzării (Ier. 15, *19*). Instruiește-i după cuvântul lui Dumnezeu și vei ieși bine... Mergi și Dumnezeu să te binecuvânteze dimpreună cu toți ai casei tale... Să alergați bine, voioși pe calea vieții și a mântuirii.. „

Lepădați superstiţiile şi vieţuiți după crezul creştinesc

Consilierul parohial plecă lămurit și mulțumit. O creștină din comitetul Bisericii lor, deșteaptă, harnică... dar cam superstițioasă, vine să se doftorească sufletește. Îngenunchează, mărturisește păcatele, își ia canon, dar începu a cârti împotriva preotului său, zicând: „Cinstite Părinte, iaca am mare necaz cu preotul nostru... În predici, adeseori, combate felurite credințe deșarte. Ba că-i păcat a crede în planetă, în zodii ș.a. Ne-a plictisit cu: păcat, păcat și iar păcat de toate celea. Nu ne mai vedem din păcate ca sămânța bună din bălăriile ce au copleșit-o! Chiar de toate e păcat?!”

Duhovnicul, ascultând-o, o sfătuiește: „Preotul tău te învață bine și trebuie să-l asculți, ca nu cumva să te trezești în babilonul amestecăturilor, confuziilor, deșertăciunilor, afară din Biserica lui Dumnezeu, din Ierusalimul Ceresc. Adevărat, multe obișnuințe rele sunt păcate care întunecă mintea, sufletul și periclitează mântuirea. Deci, trebuie a le cunoaște și a ne feri de ele. Este știut că nu toți bureții, ciupercile și buruienile care ies din pământ sunt buni sau bune, ci multe sunt veninoase, otrăvitoare. Așa și pe lângă adevărata credință bună, sunt multe credințe rele, îmbolnăvitoare și omorâtoare de Suflet. Dumnezeul cel adevărat este numai unul, iar dumnezei mincinoși sunt mulți (Ieș. 20, *3*-5). Așa și credința cea adevărată este numai una singură; iar credințele deșarte sunt multe, rele, primejduitoare și pierzătoare. Adevărata credință cuprinsă în „Simbolul Credinței” și în adevărata explicare a lui, este credința care trebuie a o ține, fiindcă aceasta ne folosește vremelnic și veșnic (Vezi M.O. o.cp. I; I.C.O. o.c. p. I și „Privelişti Apocaliptice”, cap. 4, *11*, explicarea Simbolului Credinței de autor).

Mari sunt isprăvile credinței! Cu această adevărată credință Sfinții Bisericii Luptătoare a Vechiului și Noului Testament au făcut multe lămuriri minunate (Vezi pe larg evrei 11; Istoria Bisericii, Viețile Sfinților, Sinaxarele, Proloagele ș.a.). Aceasta e credința cea adevărată. De această credință unită cu fapte bune, ține-te, fiică, și te vei mântui și ferici. Celelalte credințe, care sunt afară de dreapta credință creștinească, sunt credințe deșarte, păgubitoare și primejduitoare mântuirii oamenilor. De acele credințe deșarte, drăcești, ferește-te... Ascultă învățătura creștinească, cinstește pe preot și teme-te de Dumnezeu, aleargă înainte pe calea vieții și a mântuirii, ca să te folosești (Is. Sir. 7, *30*-33).

Instrumentele muzicale n-au ce căuta în acompanierea cântărilor religioase

Ascultând aceste frumoase învățături cu multă luare-aminte, creștina noastră mulțumi Duhovnicului, apoi a vrut să-și ia rămas bun și să plece! Dar, după câteva momente de gândire, i se adresă din nou cu o altă întrebare: „Cuvioase Părinte! Am văzut și auzit, cum că unii creștini, râvnitori pentru fapte bune și pentru mântuirea sufletului lor, când fac nunți, le fac creștinește, adică, fără lăutari cu cântece și jocuri, dar totuși folosesc instrumente muzicale pentru a acompania cântările religioase, motivând că ar fi permis lucrul acesta, pentru că instrumente muzicale s-au folosit în Vechiul Testament pentru a slăvi pe Dumnezeu cu ele în cântarea Psalmilor la Templul din Ierusalim.

De asemenea se mai motivează că, folosind aceste instrumente pentru acompaniament, atragi tineretul, care iubește foarte mult muzica profană, înlocuind-o cu cântări religioase, dar, totuși acompaniate cu instrumente. De asemenea se mai folosesc instrumente și în cadrul unor adunări ce se fac de acești creștini doritori de cele bune, unde se citește și ascultă Cuvântul lui Dumnezeu. Drept să vă spun, eu sunt cam la îndoială în privința folosirii acestor instrumente la cântarea religioasă, dacă e bine sau nu! De aceea vă rog să-mi explicați și să mă lămuriți, cum e mai bine de crezut și de făcut, în această privință.

Mai înainte de a răspunde, Duhovnicul a mers și a luat câteva cărți din bibliotecă (mai vechi și mai noi) pentru a-i prezenta mai multe documente în această privință, din învățătura Sfinților Părinți ai Bisericii Ortodoxe, după care a rostit următoarele: ,,Îți pot răspunde de la început că nu este bine a se folosi, dar pentru a te lămuri și documenta în această privință, îți trebuie multă răbdare și eventual să vii de mai multe ori pe aici. Deci, te rog ascultă, ca să știi de ce nu e bine.

Apostolul neamurilor recomandă urmașilor Crucii cântarea religioasă (1 Cor. 14 26; Colos. 3 16; Efs. 5 19); iar aceștia împliniră atât cuvintele Apostolului, cum și legea firească, care face ca omul să-și spună adeseori prin cântare tainele sale. Și creștinii cântară, aducând laudă lui Dumnezeu, pentru suferințele lor și prigonirile ce le îndurau de la toată lumea. În închisori, peșteri, pe luciul apelor, în întunecimi adânci, în zile de sărbătoare, de întristare, în momente de bucurie, pretutindeni și în tot timpul cântară tainele sfinte ale sufletului lor. Iar când Creștinii din Bitinia fură pârâți la Traian pentru felurite răutăți închipuite de mintea păgânilor, Pliniu, proconsulul Bitiniei, cercetând cu de-amănuntul viața creștinilor, nu i-a găsit întru nimic vinovați decât că se închinau lui Hristos ca lui Dumnezeu, „ și-i cântau lui imnuri de laudă".

Sămânța creștinismului fiind aruncată în Palestina intrară în sânul Bisericii mulți iudei și aduseră cu ei în noua religie, psalmi cu melodia iudaică, înlăturându-se din creștinism bineînțeles, muzica instrumentală ce acompania psalmii în sinagogele și templele „evreiești..."

În cele dintâi trei secole creștine, cântarea bisericească era simplă și nu avea nevoie prin urmare de semnele psaltichiei[270]. Mai pe urmă înflorind meșteșugul acesta, împreună cu îmbogățirea poeziei bisericești, s-a simțit nevoie de semnele psaltichiei, pentru întorsăturile glasului și facerea feluritelor figuri plăcute auzului. Sfinții părinți Atanasie cel Mare, Efrem Sirul, Vasile cel Mare, Ioan Hrisostom, Anatolie, Roman, Andrei Criteanul, Gherman I al Constantinopolului ș.a., contribuiră mult la înflorirea cântării din Biserica orientală. Hristos admirând această cântare sfântă și deosebirea ei de muzica templelor păgâne, zice că cea dintâi exprimă dulceața, liniștea Sufletului și tainele divine; iar cea din urmă prin răsunetul „flautelor" și prin strâmbăturile fălcilor celor ce cântă, exprimă oroare și dezgust.

Pe de altă parte unii din Părinți, nu lipsiră de a se tângui în contra apucăturilor psalților bisericești, către figurile cântărilor lumești și teatrale, însoțite de gesturi și mișcări ale corpului și nepotrivite cu casa Domnului. Hrisostom văzând că se introduc în Biserică toate acestea și scade, dulceața și demnitatea cântărilor vechi liturghice, se pronunță astfel într-o omilie a sa, cu privire la orice credincios care se roagă cu trufie în public, precum și cu privire la orice psalt căzut în gusturi rele:,,O, nefericitule și vrednicule de plâns! Trebuie ca tu când apuci doxologie îngerească, să te înspăimânți și să te temi, căci creatura trebuie să facă mărturisirea sa cu frică și tot cu frică trebuie să se ceară iertarea păcatelor. Iar tu săvârșești aici lucrurile actorilor și ale celor de la orchestră, făcând din mâini în mod neregulat și cu picioarele mișcând și în genere cu tot corpul frângându-te. Întunecat la minte de cele ce tu ai văzut în teatre săvârșești în Locașurile Sfinte, cele ce se petrec acolo (Sf.I Hrisostom Omil. I.De verbis Isaie). Iar în alt loc, același Părinte bisericesc, mustră astfel pe cei ce cântă și se roagă fără bunăvoință în Biserică: „Se află unii, zice el, care pe când se roagă Domnului, sunt necuviincioși, își leagă capul, se ridică cu vocea peste toți, fac zgomot mare și devin comici cu îmbrăcămintea lor. Dar nu cu mișcări din corp, nici cu strigări, ci cu gând curat să facem rugăciunile noastre... cu toată umilința, cu curățenia minții și cu lacrimi ascunse" (Sf. I. Hrisost. Omil. XIX la Mat.).

Tot așa și fericitul Ieronim, explicând într-o omilie a sa, aceste cuvinte din epistolă către efeseni 5 19: ,,lăudând și cântând în inimile voastre Domnului, se îndreptă către credincioși cu aceste vorbe: ,,Să audă acestea cei mai tineri, să audă cei care au datoria de a cânta în Biserică; nu cu vocea,

---

[270] Psaltichíe - **1.** Metodă de învățare a muzicii psaltice. **2.** Manual de muzică psaltică

dar cu inima să cântăm Domnului; nu cu unsori dulci pe gât și să ungem gâtul ca în tragedii, așa încât să se audă în Biserică cântece ca la teatre; ci cu frică, cu grijă și cu știința Scripturilor să cântăm. Dar Ieronim pe de altă parte mai recomandă să nu se sacrifice înțelesul cuvintelor pentru frumusețea cântării: ,,Astfel să cânte servitorul lui Hristos, zice Ieronim, încât să placă și să se audă nu atât vocea celui ce cântă, cât cuvintele care se rostesc" (Ieronim Omil. la Efs. 5 19). În adevăr, o mare jignire se aduce serviciului Divin când se aude numai melodia cântării fără să se înțeleagă cuvintele ce se cântă. Iar canonul 75 al Sin. VI ecumenic poruncește ca „cei ce vin în Biserică să cânte, să nu întrebuințeze, nici strigări necuviicioase, nici să-și silească firea spre răcnire și nici să zică ceva din cele nepotrivite Bisericii, ci cu multă luare-aminte și umilință să aducă psalmodii lui Dumnezeu privitorul celor ascunse. Iar Pidalionul, la explicarea acestui canon (75), zice următoarele: Cu totul vrednic de laudă și de adevăr este și cuvântul acela care zice preaînțeleptul Meletie Piga în scrisoarea a treia cea pentru creștinism: „Pentru aceasta dar, numai glasurile omenești sunt primite în Biserică, care sunt împărtășite firii și simple, iar pe organicește sunete cele luminate, ca pe cele cu totul oprite, le izgonesc Dumnezeiești Părinți, pe care cântări muzicești și organicești s-au nevoit oarecare din aceștia de acum a le băga iarăși în Biserică (Spic. din T. Lit. Tom. II pp.479-482 de Dr. Badea Cireșeanu).

Orga și muzica instrumentală din Biserica apuseană contrazic orânduirile Sfinților Părinți și practica bisericească. Pentru a te încredința de adevărul celor zise mai sus, ascultă cu răbdare, ce ne spune istoria și actualitatea, în această privință.

Cunoaștem că apostolii și urmașii lor au cântat înaintea lui Dumnezeu cu vocea, iar nu cu vreun instrument muzical de lemn, pământ ori metal. În cărțile noului Testament când e vorba de cântarea Sfântă, se întrebuințează verbul „imneo" ori substantivul „imnos" (cânt din gură; Mat.26 30; ICor.14 26; Efs. 5 19; Colos. 3 16); iar dacă arareori în timpurile posterioare, în loc de „imneo" aflăm și verbul „psallo" apoi are și acesta tot înțelesul cântecului vocal și nicidecum instrumental. Dar să trecem acum la textele Sfinților scriitori din epoca patristică, cu privire la cântarea orală bisericească:

1. Sf. Iustin Filosoful și martirul († 163 sau 167) vorbind de cultul secolului al II, se exprimă în acest chip: „A cânta cu organe neînsuflețite și cu fluiere, se potrivește pentru copii, care încă n-au venit la înțelegere (este vorba de iudei). Pentru aceasta nu este îngăduită în Biserică întrebuințarea organelor în cântare." Și în alt loc Sf. Iustin adaugă: „Nu a cânta simplu este potrivit pruncilor, ci a cânta cu organe neînsuflețite, cu jocuri și cu crotale[271]. De aceea în Biserică se oprește în cântări folosința acestor organe." Tot așa și Sf. Grigore de Nazianz, vorbind despre melodia bisericească, se rostește astfel: „Să împletim (lui Dumnezeu) laude în loc de timpane, psalmodie în loc de aplauze teatrale."

Iar Sf. Ioan Hrisostom făcând tâlcuirea Ps.144, se oprește asupra cântării sfinte cu aceste cuvinte: ,,Atunci (în iudaism) erau organe prin care se scoteau cântările; iar acum în locul organelor este corpul omenesc; căci se cuvine a cânta nu numai prin limbă, ci și prin ochi și prin mâini și prin picioare și prin auz"(Coment. la Ps 144). Prin acest text., Sf. Ierarh ne face să înțelegem, că atunci când cântăm Domnului cu vocea, să petrecem cântecul cu toată inima și în toate membrele corpului să vibreze simțul respectului către cele Sfinte. Dar Sf. Ioan Hrisostom făcând comentariu Ps. 149, în care se recomandă iudeilor de către autor, ca să laude pe Iehova în timpane și chitare, Ierarhul Bisericii creștine face următoarea explicare asupra muzicii instrumentale din templele evreiești: „Organele acelea (din Vechiul Testament) de aceea s-au îngăduit atunci, pentru neputința lor (a iudeilor) și pentru a-i îmblânzi prin iubire (divină) și simfonie (instrumentală) și a imboldi cu acesta gândul lor ca să facă cu plăcere cele ce le aduc folos" (Com. la Ps. 149).

2. Din orient trecând în apus, am căutat terminologia veche latină cu privire la cântarea bisericească și am găsit întrebuințat și acolo verbul ,,canto" (cânt) ori substantivul ,,cantor" (cântăreț) sau ,,cantus" (cântare) și nu se află nicio urmă de cântare instrumentală în casa Domnului. Terturian, Ilarie Episcopul de Pictaviu, cum și Damas Episcopul Romei, vorbesc în scrierile lor numai de cântarea liturgică orală. Iar Ambrozie ocupându-se de cântarea bisericească, afirmă că pe timpul său, adeseori „Psalmii se cântau de împărați... „ (psalmus cantatur ad imperatoribus...) și întrebuințează după cum vedem verbul „canto". Drept că la Ieronim mai aflăm și verbul „psallo" în loc de „canto", dar cu înțelesul de „a cânta psalmii din gură". Fericitul Agustin însă se folosește foarte des de

[271] Crotál, crotale, s. n. - castanietă.; crotali, s. m. șarpe-cu-clopoței

cuvintele „canto” ori „cantus”. Așa vorbind el despre însemnătatea cântării arată că „toate lucrările Sufletului nostru au modurile lor proprii de variație, prin voce și cântare” (în voce și canto). Tot așa și imnologii apuseni, ca de exemplu Aureliu Prudențiu (sec. V), Gelasiu Episcopul Romei († 496). Preotul Cecilius Sedulius, (sec. V) ș.a., au avut în vedere numai vocea omenească în cântarea religioasă. Și chiar sistemul de cântare al Sf. Grigore cel Mare, nu a fost intitulat altfel, decât „cantus planus”.

Iar dacă sinoadele locale ori ecumenice și Sf. Părinți nu prevăd o pedeapsă pentru introducerea orgii și a instrumentelor muzicale în cultul latin, cauza este că muzica instrumentală în acea Biserică a fost introdusă după epoca patristică și a sinoadelor ecumenice.

Cu toate că Părinții și scriitorii vechi orientali și occidentali s-au pronunțat contra muzicii instrumentale, după cum am văzut, deși nu s-a făcut încercare în vechime și nu a îndrăznit nimeni ca să introducă această muzică în Biserica creștină, totuși apusenii au nesocotit hotărârile Sfinților Părinți și au introdus în Biserica lor cu începere din jumătatea a doua a secolului VIII încoace, instrumentul „orga”, pentru a sprijinii muzica vocală a cântăreților. Despre această introducere, citim în analele Galiei, că împăratul iconomah Constantin V Copronim (741-775) întrebuința orga în palatul său ca instrument profan pentru cântarea muzicală. Dar în puterea amiciției ce avea Constantin cu Pepin cel Scurt, regele francilor, îi trimise acestuia mai multe daruri în anul 757, între care și o orgă, pentru înveselirea curții sale. Regele Pepin fiind foarte mulțumit de dulceața acestui instrument, cu învoirea Papei l-a introdus în Bisericile principale ale Galiei. A fost de ajuns ca Papa să îngăduiască orga în Bisericile mai însemnate, ca apoi în scurt timp, mai în fiecare Biserică să răsune în acordurile acestui instrument. De aceea în secolul X aproape în toate Bisericile apusene se auzeau sunetele orgii, așa ca și în ziua de astăzi, sub motivul că acompaniază vocea ce cântă.

Mai târziu unii dintre Papi s-au silit să mărginească răspândirea acestui instrument, dar totul a fost în zadar. Iar Sinodul tridentin (1545-1563), după ce l-a respins (sess.XII), a fost nevoit să recunoască oficial existența orgii în cult (sess. XXII), dar și să oprească orice alt instrument muzical ce s-ar mai strecura în Biserică. Apoi după introducerea orgii în Biserica latină, s-au făcut încercări de a se mai alătura pe lângă ea și alte instrumente de cântare, tot cu motivul aparent de a însoți glasul cântăreților. Instrumentele acestea introducându-se unul câte unul, cu timpul s-au înmulțit atât, încât din secolul XVIII încoace, s-a întocmit în cultul apusean o orchestră completă, așa ca la teatre și spectacole profane. Maestrul cel mai zelos pentru introducerea muzicii instrumentale în Biserica latină, a fost Alexandro Scarlatti († 1725)

În anul 1749 Papa Benedict al XIV-lea, între alte măsuri muzicale hotărî ca în cântarea bisericească, orga să fie admisă pentru a „sprijini și susține vocea cântăreților”, nu însă spre a apăsa glasul omenesc și a-l nimici. Tot în scopul sprijinirii vocii, se admiseră în cult de către Papa, următoarele instrumente muzicale: barbiton tetrachordon majus (contrabasul), tetrachordon minus (violoncelul), monaulon pneumaticon (fagotul), fidiculus (lira) și lyras tetra-cordes (violina). Au fost însă oprite aceste instumente: tympamna (tambura), cornua ventoria (coarna de pădure), tubas (trâmbița), tibias decumanas (oboiul), fistulas (flautul), fistulas parvas (piculina), psalteria symphonica (harpa).

Totuși orga și alte instumente, nu au fost admise niciodată:

a) în capela sixtină și în orice Biserică unde ar oficia papa;

b) în Bisericile din Lion și

c) în oricare biserică latină în timpul postului mare.

Dar erudiții latini ca de exemplu napolitanul Toma de Aquino (†1274), Erasmus de Roterdam († 1536), toscanul Bellarmin († 1621) ș,a., nu au aprobat orga și cu atât mai puțin alte instrumente cântătoare în cultul latin. Ei combătând toate acestea, au argumentat că dacă în V. Testament se permitea în cult muzica instrumentală, se făcea aceasta „pentru că poporul era mai mult îndărătnic și trupesc”.

Orga împreună cu muzica instrumentală mai restrânsă, trecând de la latini și la protestanți, de aceea ambele Biserici caută a-și sprijinii această muzică, pe texte din V. Testament, unde găsim în cultul mozaic de asemenea muzica instrumentală… Îndeosebi apusenii se referă la Psalmii: 144, *14*9 și 150 în care se recomandă iudeilor de către psalmiști, ca să laude pe Iehova în sunete de chitară, trâmbiță, psaltire, alăută, timpane, horuri, strune, organe și chimbale bine răsunătoare. Iar apuseanul

Durantus din sec. XVII zice că ,,La concert (în Biserica latină) răsună organele fiindcă sunt introduse de David și Solomon, care au instituit în sacrificii imnuri prin organe și alte instrumente muzicale"

Ca răspuns la aceste texte și argumente ale apusenilor, eu amintesc din nou zisele de mai sus ale Sfinților Părinți, din care se vede că iudeii întrebuințau muzica instrumentală în temple, pentru slăbiciunea și starea lor în umbra adevărului. Mântuitorul dând însă Legea cea Nouă și înființând Biserica Sa, au fost înlăturate din creștinism ritualurile mozaice, ceremoniile, moravurile și muzicile ce se potriveau Testamentului Vechi.

Așadar orga și instrumentele muzicale din Biserica apuseană, sunt contra ziselor Sfinților Părinți și practicii bisericești. De aceea aflându-se cineva de față pe timpul concertelor liturghice amestecate cu tot felul de instrumente nu mai poate face deosebire între o astfel de Biserică și locașurile lumești. Nu mai puțin sunt de înlăturat și așa-zisele „concerte religioase" ce se dau în acea Biserică, unde omul își desfătează simțurile ca la orice artă muzicală. Dar „ca a Tatălui Meu casă de rugăciuni este" (Mat. 21 72), a zis Mântuitorul iudeilor care țineau mese în templu pentru negoț, schimbarea banilor și îmbogățiri materiale.

Nu trebuie dar a știrbi caracterul de sfințenie al Bisericii creștine, prin orgi, muzici teatrale, concerte și alte lucruri nepotrivite pentru casa Domnului. (Tez. Lit.II pp.520-524).

Iar acum ascultă să vezi, ce semnificație au instrumentele folosite de credincioșii Vechiului Testament, pentru creștinii noului Testament. (Referitor la această problemă, Clement Alexandrinul, în scrierea sa „Pedagogul" (Cart. IV, *41*-42), ne vorbește următoarele: „Duhul, despărțind slujba cea dumnezeiască de acest ospăț, cântă: „Lăudați-L pe El, în glas de trâmbiță" (Ps. 150 3), că în glas de trâmbiță va învia pe morți. „Lăudați-L pe El, în psaltire", pentru că limba este psaltirea Domnului." „Și în alăută, lăudați-L pe El" prin „alăută" să înțelegi gura, în care Duhul lovește cu pana." În timpane și în horă, lăudați-L pe El" (Ps. 150 4); prin sunetul pe care-l scoate pielea timpanului, Duhul arată Biserica, care cugetă la învierea trupului. „În strune și în organe lăudați-L pe El"; Duhul spune că trupul nostru este un organ muzical, iar nervii trupului sunt strune, prin care trupul a primit o tensiune armonioasă și scoate sunete omenești, când este atins de Duhul „Lăudați-L pe El în chimvale răsunătoare" (Ps. 150 5); Duhul spune că limba este chimval, care răsună, când buzele sunt lovite.

De aceea Duhul a strigat către omenire: „Toată suflarea să laude pe Domnul", pentru că Dumnezeu a ajutat toată suflarea pe care a făcut-o. Omul este, cu adevărat, un instrument muzical de pace: toate celelalte instrumente muzicale, de le vei cerceta, le vei găsi sau instrumente muzicale de război sau instrumente muzicale care aprind pofta, sau instrumente muzicale care ațâță dragostea, sau instrumente muzicale care înverșunează mânia.

Noi ne folosim de un singur instrument muzical, de Cuvânt, singurul făcător de pace; cu el cinstim pe Dumnezeu; nu-l cinstim cu psaltirea cea veche, cu trâmbița, cu timpan și cu flault, de care aveau obiceiul să se folosească cei deprinși cu războiul și cei care disprețuiau frica de Dumnezeu la serbările lor."

În continuare să vedem motivul pentru care au fost îngăduite instumentele muzicale în cultul iudiac.

Fericitul Teodorit al Cirului, explică foarte bine lucrul acesta în comentariul pe care-l face la Psalmul 150, rostind astfel: „Pe organele acestea, leviții de demult le întrebuințau în Dumnezeiasca Biserică, pe Dumnezeu lăudându-L. Nu pentru că Dumnezeu se veselea de glasul acestora, ci numai scopul celor făcute îl primea. Cum că de cântare și de versuri Dumnezeu nu se veselea îl auzim pe Domnul, zicând iudeilor: „Depărtează-ți de la Mine glasul cântărilor tale și pe glasul organelor tale nu-l voi auzi". Deci, pe acestea le-a slobozit să se facă, vrând să-i izbăvească pe dânșii de deșertăciunea idolilor. Că de vreme ce oarecare dintre ei erau iubitori de jocuri și iubitori de râsuri și acestea toate în capiștile idolilor se săvârșeau, le-au iertat să facă acestea, prin aceasta trăgându-i pe dânșii și cu vătămarea cea mai mică, ferindu-i de cea mai mare și prin cele nedesăvârșite, mai înainte învățându-i pe cele desăvârșite." (Tâlc. la Psalmi de Teodorit al Cirului, edit. 1840, Buzău)

Și acum, dacă nu te-ai plictisit, te rog să asculți părerea și învățătura unuia dintre cei mai mari Teologi ai Bisericii noastre, Părintele Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, referitor la cântarea bisericească (religioasă) sprijinit pe Sf. Părinți.

Cântarea îndulcește cuvintele de rugăciune și de slăvire ale credincioșilor și deci și inima celor ce le rostesc. Prin aceasta face mai dulce chiar conținutul rostit în chip cântător și deci persoana al cărui nume este lăudat și rugat în chip melodios. Prin aceasta, cântarea lipește mai mult inima de darul

cerut sau primit, sau de persoana de la care a cerut acest dar și pentru care e lăudată în chip melodios. În felul acesta sporește plăcerea sau bucuria față de darul cerut sau primit și iubirea față de persoana al cărui nume e rostit prin cântare. Bucuria sau iubirea aceasta se manifestă în avânturi de entuziasm, în accente de duioșie, de dor, de hotărâre de a rămâne atașat persoanei căreia i se adresează cântarea și voii ei, cu orice preț. Trezirea acestor sentimente stă în legătură cu faptul că prin cântare se pun în relief adâncuri de taină, valori cu neputință de măsurat ale realităților, persoanelor și darurilor cântate... De aceea cântarea e modul cel mai propriu de a vorbi despre Dumnezeu, sau lui Dumnezeu, ca despre și Celui cu neputință de cuprins în noțiuni precise, limitate și exprimat în cuvinte corespunzătoare acestor noțini. Dar ea e și modul cel mai propriu de a mulțumi din toată inima lui Dumnezeu, de a-L lăuda și de a I ne ruga. Prin cântare trăim taina lui Dumnezeu, ne unim cu existența Lui negrăită, accentuăm prin simțire marca dorință de a ne face parte de darurile Sale. Prin cântare spunem mai mult decât putem exprima prin indiferent care cuvinte. Prin ea dăm un coeficient nemărginit admirației măreției Lui, bunătății Lui care întrece cuvintele noastre simplu rostite, exprimăm inexprimabilul, dar și mulțumirea nețărmurită față de El, pe care nu o putem exprima prin simple cuvinte.

De aceea în toate religiile credincioșii se folosesc de cântare pentru a-I mulțumi, pentru a expune în mod cât mai simțit, mai înduioșător, lauda, mulțumirea, cererile, cum nu o pot face prin cuvinte simplu rostite.

După ce s-au constituit ca Biserică proprie, creștinii sunt îndemnați de Sf. Ap. Pavel: „Umpleți-vă de Duhul, vorbind între voi în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești” (Efs. 5 18, *20*). Așa precum în orice mărturie plină de putere despre Hristos nu grăiește numai credinciosul ci și Duhul Sfânt, cum a spus Mântuitorul, cu atât mai mult lucrează puterea Duhului în cântările duhovnicești.

De aceea Sf. Ap. Pavel, repetând, cu alt prilej, același îndemn către adresanții săi, pune în evidență trebuința ca prin cântările lor să se umple de cumințenie, de înțelepciune, pe care le pot dobândi „în numele lui Hristos și mulțumind prin El lui Dumnezeu și Tatăl” (Cols. 3 16).

De aceea cântarea adresată lui Dumnezeu nu se dispensează de cuvinte, însă prin mlădierea lor afectivă descoperă și trăiesc sensurile mai adânci și mai iubitoare ale lucrării lui Dumnezeu, dar arată și o mulțumire mai adâncă pentru faptele lui Dumnezeu săvârșite pentru noi.

Biserica Ortodoxă a evitat de aceea să introducă instrumente în cult, pentru că ele produc niște sentimente care nu exprimă cunoștința clară a lui Dumnezeu despre care se știe în mod limpede că e Persoană sau Treime de Persoane, nici faptele ce le-a săvârșit, deci nicio afecțiune personală directă a credinciosului. Melodia instrumentelor poate scufunda pe credincioși în simțirea vagă a unui adânc indefint, în care se pot topi toți, a unui adânc care nu poate lua la cunoștință în mod conștient lauda, mulțumirea, cererea noastră, pentru fapte pe care poate nici nu le-a săvârșit și nici nu poate săvârși.

Biserica Ortodoxă lăudând pe Dumnezeu cel în Treime, laudă faptele lui Hristos, Care, așa cum le-a săvârșit în istorie le poate săvârși și în continuare, sau așa cum a venit în istorie aproape de noi, rămâne în continuare aproape de noi.

Cântarea servește astfel întăririi în adevărurile credinței tocmai întrucât le face, ca adevăruri despre persoanele și faptele iubitoare ale lui Dumnezeu, trăite din inimă, scumpe inimii... Iar Sf. Vasile cel Mare întemeiază în alt mod necesitatea cântării pentru conținuturile credinței și ale întăririi în virtuți: „Deoarece Duhul Sfânt a cunoscut neamul omenesc ca greu de condus spre virtute și pe noi, nesocotind înclinarea spre viața virtuoasă, din pricina plăcerii, ce face? A amestecat plăcerea cântării în dogme, ca prin plăcerea și dulceața auzului să primim fără să ne dăm seama folosul cuvintelor, cum fac unii doctori înțelepți, care dând unor bolnavi să bea medicamente foarte amare, ung buzele paharului de mai multe ori cu miere (Omil. la psalmul I). Iar în alt loc zice: „Cântarea dă strălucire sărbătorilor, produce întristarea cea după Dumnezeu, căci cântarea e lucrul Îngerilor, e viețuire cerească, tămâie duhovnicească. Este o invenție înțeleaptă a Dascălului (Dumnezeu), care a meșteșugit ca în același timp să cântăm și să învățăm cele de folos. Prin ea se întipăresc mai bine în suflete învățăturile”. „În psalmii cântați e teologia desăvârșită, mai înainte vestirea lui Hristos în timp, amenințarea judecății, nădejdea învierii, frica de chinuri, făgăduințele slavei, descoperirea tainelor” (Ibid., col. 213 B)...

Credincioșii Ortodocși cântă la sfârșitul Sf. Liturghii: „Văzut-am lumina cea adevărată, luat-am Duhul cel ceresc”. Toate aceste trei elemente ale cântării comune: gândirea comună, dăruirea

ei de către Dumnezeu trăit ca realitate prezentă și dulceața Lui gustată în comun - se cuprind în următorul cuvânt al Sf. Ap. Pavel: „Iar Dumnezeul răbdării și al mângâierii să vă dea vouă să gândiți la fel unii cu alții potrivit lui Iisus Hristos, pentru ca toți laolaltă și cu o singură gură să lăudați pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos" (Rom. 15 5-6)... „A gândi aceleași între voi" înseamnă a vedea împreună și a comunica ceea ce trăiesc sau ceea ce văd și primesc împreună de la Dumnezeu: pe Hristos și faptele lui ca realitate prezentă. Înseamnă a le trăi și vedea împreună prin Duhul Sfânt, prin care Hristos se sălășluiește în credincioși. Iar acesta îi ajută să laude „cu o simțire și cu o gură (nu cu instrumente) pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos", deci, a avea trăirea întregii Treimi, a fi introduși în iubirea întregii Treimi, a fi introduși în iubirea dintre persoanele Sfintei Treimi.

Slăvirea cu o gură nu se poate realiza decât în cântare. Căci în vorbire nu pot grăi toți cei adunați deodată. Dar în această slăvire „cu o împreună simțire" și cu o gură nu se anulează persoana, ci ele constituie o simfonie prin intercomunicare... Căci El însuși produce în toți aceeași simțire a credinței și dragostei și deci aceeași pornire de a-L lăuda cu gurile lor unite, ca printr-o singură gură, care din contribuția tuturor capătă o tărie de mărturisire ce devine a fiecăruia sau sporește tăria fiecăruia...

Eusebiu, episcopul Cezareei Palestinei, combătând întrebuințarea instrumentelor muzicale în Biserică, spune: „Noi cântăm laude dumnezeiești cu o chitară vie, însuflețită și prin cântări duhovnicești. Căci ceea ce place lui Dumnezeu mai mult decât toate instrumentele, este unirea întregului popor în cântarea imnurilor și psalmilor" (Coment. la ps. 91). Persoanele se unesc mai deplin când își unesc glasurile în aceeași cântare. Căci prin glasuri se exprimă întreaga simțire și gândire a ființelor lor, sau fiecare simte ființa celorlalți unită cu a sa. Orice individualism e depășit. Credincioșii nu se aud ei între ei când urmăresc melodia executată de instrumente; nu simte unul vibrațiile ființei celuilalt în ființa sa, nu poartă în ființa sa vibrațiile ființei celuilalt. Nu se îmbogățește cântarea sa cu simțirea altora ca să o poată ține așa de mult în amintire. Poate că și când aud împreună o cântare executată de instrumente se realizează între ei o frăție, dar nu e mărturisită, deci nici simțită ca vibrație a unuia de către celălalt. El poate că se simte una cu toți și atunci, dar nu e sigur dacă se simt și aceia una cu el...

Vorbind de folosul simțirii ființei celuilalt, vibrând cu credința ei în ființa ta, nu înțelegem că cel ce are glas mai puternic să și-l pună la contribuție ca să acopere pe cel al vecinului. De aceea Sinodul Trulan oprește strigarea în cântarea din Biserică și cere să se cânte cu umilință, să nu se fălească unii cu glasurile lor (Canon 75).

Sf. Ioan Gură de Aur aseamănă glasurile celor ce cântă împreună cu coardele unei chitare. Ele se întregesc, ele întăresc cântarea și dau, odată cu unitatea, bogăția de nuanțe: „Glasurile noastre — spune el — sunt ca și coardele unei chitare, care scot sunete diferite, dar produc o armonie a evlaviei. Căci credincioșii se deosebesc prin vârstă, nu însă și cântarea în comun. Același ritm care conduce vocile face din toate o singură melodie, precum spune David, când cheamă toate vârstele la aceeași simfonie, zicând (Ps. 150): „Toată suflarea să laude pe Domnul" (Omil. la Ps. 145).

Iar în alt loc tot Sf. Ioan Gură de Aur menționând cuvântul Psalmistului: „Laudă suflete al meu pe Domnul", declară: „Mai întâi a făcut aceasta cu o singură limbă David. Iar acum pentru că el a încetat, se rostește aceasta de zeci de mii de limbi, nu numai cu cele de la noi, ci și cu cele de pretutindeni din lume. Vezi că n-a murit, ci trăiește? Căci cum a murit cel ce are atâtea limbi și grăiește cu atâtea guri? Cu adevărat mare este lauda. Căci curățește sufletul nostru și sădește în noi multă evlavie" (Omil. la Ps. 145). Se dă de înțeles aici că Duhul Sfânt este cel ce susține cântarea prin atâtea limbi.

Iar în continuare zice: „Vrei să afli ce putere au imnurile înălțate lui Dumnezeu? Cântând cei trei tineri, au stins focul babilonean; mai bine zis nu l-au stins, ci ceea ce e mai minunat, arzând focul au călcat pe el cu picioarele ca pe pământ. Un imn intrând la Pavel în închisoare a dezlegat lanțurile, a deschis ușile închisosorii, a cutremurat temeliile, a înspăimântat de uimire pe paznic" (PG., 55, col. 523).

Sf. Vasile cel Mare vorbește despre unirea lăuntrică, morală, a celor ce cântă în comun astfel: „Cine oare mai poate fi socotit dușman al altuia, atunci când își unește glasul cu al lui, pentru a aduce laudă lui Dumnezeu? Cântarea împreună aduce cu sine tot ce poate fi mai bun — iubirea —, făcând

din însoțirea glasurior un fel de trăsură de unire între oameni, aducând credincioșii într-un singur glas" (Omil. Ps. I)...

Tot universul este o uriașă muzică generală, formată din nenumăratele melodii ale părților, iar în om se reflectă această muzică în mod deosebit prin afectivitatea lui conștientă. Totul e un imn de laudă nesfârșit de bogat și de variat, produs de Dumnezeu și adresat lui Dumnezeu. Iar pentru că toată armonia aceasta negrăit de variată și totuși unitară are ca factor, sau ca armonizator pe Dumnezeu, se poate spune că toată este în El din veci în mod virtual, deși El Însuși este mai presus de ea.

Dar Sf. Grigore de Nyssa vorbește și de o tulburare a muzicalității omului și de modul în care poate fi restabilită.

Căci cuvintele omului se adresează prin firea lor semenilor săi și acestea îl pot uni cu aceia, sau învrăjbi (fără să-l poată rupe de ei), după cum se reflectă în ele ființa lui armonizară cu ceilalți prin virtuți, sau învrăjbită cu ei prin patimi; deci starea de muzicalitate a oamenilor se află actualizată în starea lui progresată în virtuți, precum disonanța lui se află în starea lui pătimașă. De aceea în grăirea oamenilor pătimași nu mai este o muzicalitate, ea nu mai este o armonie sau o simfonie, ci o larmă urâtă, neluminoasă, întunecată. Uneori oameni ce se urăsc pot îmbrățișa tăcerea în raporturile dintre ei, dar o tăcere cruntă, o tăcere care-i chinuie, ca dovadă că ei sunt făcuți pentru vorbirea în armonie sau muzicalitate. În oamenii în ale căror covorbiri nu mai este o armonie și nu se mai promovează unitatea prin ea, s-a instalat boala ființei care se manifestă în stricarea muzicalității ei.

În felul acesta înțelegem cum cântarea comună în Biserică e și ea un mijloc prin care se restabilește armonia ființelor umane în Hristos, sau se înaintează spre o tot mai mare unitate în Hristos care va ajunge la desăvârșire în viața viitoare, când oamenii vor slăvi pe Dumnezeu în mod neîncetat împreună cu Îngerii, într-o desăvârșită armonie între ei, când în toată creațiunea va fi restabilit imnul netulburat de laudă înălțat lui Dumnezeu.

Dacă în glasurile unite ale credincioșilor ce-L laudă pe Dumnezeu e lucrătoare puterea Lui, cu atât mai mult simt în glasurile lor puterea laudei îngerești. O spune aceasta Sfântul Grigore ceva mai departe: „Mie mi se pare că prin cuvintele: „Lăudați pe Domnul în chimvale bine răsunătoare", tălmăcește întâlnirea firii noastre cu îngerii. Căci întâlnirea aceasta a îngerescului cu omenescul, când firea omenească e redusă la starea ei de la început va produce sunetul dulce al mulțumirii prin unirea întreolaltă; iar unii prin alții și unii cu alții vor înălța lui Dumnezeu mulțumirea pentru iubirea lui de oameni. „

Noi credincioșii umani suntem „un chimval", îngerii sunt un „alt chimval", spune Sfântul Grigore de Nyssa. Căci „eul-noi" îngeresc este deosebit de „eul-noi" omenesc, decât „eu" față de ceilalți credincioși. Dar cele două chimvale se completează. Un singur chimval n-ar avea amploarea și complexitatea sonoră pe care o au amândouă.

Dar iată cuvintele Sfântului Grigore de Nyssa:. „Aceasta o arată întâlnirea chimvalului cu chimvalul. Un chimval e firea mai presus de fire a îngerilor; celălalt chimval, zidirea cuvântătoare a ființelor umane. Dar păcatul le-a despărțit pe acesta de acela. Deci, când iubirea de oameni a lui Dumnezeu îi va uni iarăși pe unul cu altul, atunci vor cânta din nou amândouă, unite între ele, lauda aceea, precum zice marele Apostol: „Toată limba să mărturisească, a celor cerești, a celor pământești și a celor de sub pământ, că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl" (Filip. 3 10).

Deoarece „lauda nu e frumoasă în gura păcătosului" (Ecl. 15 9) căci în gura lui ea e nesinceră, când va dispărea păcatul din toți, toți îl vor lăuda pe Domnul din toată inima, cu sinceritate și aceasta îi va uni pe toți în sinceritate și unul cu altul. Atunci „se va uni toată zidirea într-un singur cor, al celor de deasupra și al celor dedesubt, zidirea inteligibilă ca un chimval și cea despărțită acum prin păcat, dând împreună un sunet frumos al simfoniei tuturor". Atunci se va împlini îndemnul „toată suflarea să laude pe Domnul".

Sfântul Maxim Mărturisitorul vede în special în cântarea „Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot", „intonată de tot poporul", anticiparea viitoarei uniri și egalități în cinste cu îngerii ce se va arăta când împreună cu ei firea omenească va lăuda Dumnezeirea cea în trei ipostasuri, datorită identității cu Ea în statornicia mișcării de-a pururea neschimbate în jurul lui Dumnezeu... Cine intră într-o Biserică Ortodoxă și aude comunitatea cântând, are de fapt senzația că a intrat în eternitate; i se pare că prin liniștea ei contemplativă, cântarea n-a avut un început și nu va avea un sfârșit. (Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae spic. din „Spirit și comun. în lit. ort. pp. 421-433).

Picturi pe procoveţe, veşminte preoţeşti, pe faţa Sf. Mese

După aceea vine o creştină din lumea mare cu pretenţii vanitoase, la Sfânta Împărtăşanie. Se mărturiseşte aşa cum obişnuia ea, îşi ia canon cinstit. Pregătindu-se de plecare, îndată se întoarse ca cel ce a uitat ceva şi începe a înşira: „Cinstite Părinte, rogu-mă să mă iertaţi că vă reţin. Iacă, eu nu mă pot împăca cu toate câte ne predică Preotul nostru paroh. Noi, câteva creştine, cunoscând puţin pictura după natură, frunze, flori, crenguţe..., ne-am apucat în loc de a coase ca înaintaşele noastre cu: arnici, mătase, fir de argint, aur pe procoveţe, aer, veşminte preoţeşti, diaconeşti, acoperământul Sf. Mese..., deoarece e mai migălos, ostenicios şi costisitor, a întinde ia nişte vopsele pe ele în formă de flori, crenguţe, cruci... În felul acesta lucrul e mai spornic, neostenicios şi mult mai puţin costisitor! Ei bine, preotul ne-a stricat tot curajul, susţinând cu toată tăria să părăsim apucătura aceasta şi să urmăm pilda bună a prinţeselor, boieroaicelor şi harnicelor romănce din trecut şi a unora din prezent. Ne-a hotărât cu Sf. Scriptură în mână să nu mai mânjim niciodată stofele destinate pentru sfintele acoperăminte, veşminte preoţeşti, diaconeşti... cu vopsele. Auzi! pictura noastră nu are loc pe acoperămintele şi veşmintele sfinte?!!! Drept să spun mi-a căzut aşa de urât şi greu la inimă, încât nu vreau nici să-mi mai amintesc de el şi de predicile lui. Oare ce să mai facem?

Duhovnicul văzând boala vanităţii acelor semipictoriţe prin mânjirea stofelor destinate pentru veşminte şi acoperăminte liturgice cu vopsele, adeseori chiar de la heterodocşi — ceva asemenea jertfei lui Cain, în loc de a pune suflet, osteneală şi ce-i mai de preţ — ca Abel în jertfa sa — pentru a se folosi, începe a o sfătui duhovniceşte. „Fiică! Eu preţuiesc râvna celor ce lucrează înţelepţeşte pentru înfrumuseţarea Sfântului Lăcaş cu veşminte preoţeşti, acoperăminte pentru Sfintele Daruri, acoperăminte pentru Sf. Masă, dar numai aşa cum s-a lucrat în cursul acestor 1900 de ani; nicidecum aşa cum v-aţi luat îndemnul acele câteva persoane a lucra cu vopsele mai repede, neostenicios şi ieftin. Întrebaţi ce să faceţi? Să părăsiţi neorânduiala aceea şi să lucraţi numai după buna rânduială a Bisericii lui Dumnezeu (1 Cor. 14, *40, 33*). Mântuitorul în Ghetsimani, rugându-se Tatălui Ceresc: „Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta" (Mt, *26, 39, 42, 41*. Mc. 14, *36*-39), încheie cu cuvintele: „Dar nu precum voiesc Eu, ci precum voieşti Tu" (Lc. 22, *42*-14). De vreţi a vă folosi, drept aşa să faceţi, nu precum voiţi şi cum v-aţi obişnuit a face în vremurile acestea de pe urmă; ci aşa cum trebuie lucrat, după buna rânduială. Precum Mântuitorul lasă să se facă toate după voia Tatălui Său Ceresc, cum şi noi toţi în rostirea rugăciunii domneşti „Tatăl nostru" zicem între altele: „Facă-se voia Ta..." aşa să faceţi şi voi aici, să vă lăsaţi obiceiul acela şi să lucraţi numai după buna rânduială a Bisericii lui Dumnezeu. Numai aşa cum a poruncit El (Ieş. 26, *1* 31; 28; 36, *35*).

Pare-mi-se că voi mânjiţi stofele acelea pentru veşminte preoţeşti, acoperăminte şi îmbrăcămintea Sfintei Mese cu vopsele, pentru că nu ştiţi însemnătatea şi rostul lor! Ia să vedem ce înseamnă fiecare în parte:

Cele două procoveţe mici (acoperământul discului şi al potirului) închipuie scutecele curate în care Domnul nostru Iisus Hristos S-a învelit şi înfăşat de Maica Sa Preacurată, culcându-L în ieslea vitelor (Lc. 2, *1*-7).

Giulgiul cu care a fost înfăşurat Trupul Domnului după moarte şi pogorârea de pe Cruce şi marama cu care a fost înfăşurat Capul Lui când a fost pus în mormânt (Mt. 27, *57*-60; Mc. 15, *43*-46; Lc 23, *50*-53; Ioan 19, *39*-42). Scutecele de înfăşare ca şi giulgiul şi marama de îngropare, se ştie sigur cum e şi obişnuit în toate vremurile, că n-au fost pictate sau întinse vopsele pe ele. Aşadar, nici procoveţele pentru acoperirea Sfântului Disc şi Sf. Potir, nu-i iertat a se întinde vopsele pe dânsele.

Acoperământul mare cu care se acoperă Sfintele Daruri la Sf. Proscomidie, închipuie văzduhul care acoperă pământul, cerul pe care s-a arătat steaua (Sf. Arhanghel Gavriil în formă de stea) luminoasă conducând pe magi doi ani, din ţările răsăritului până la Betleem, unde era Pruncul Iisus Hristos născut; aşijderea şi piatra foarte mare pusă pe uşa mormântului Domnului (Mt. 15, *16*; 16, *3*-4). Atât văzduhul, cerul şi piatra acoperitoare mormântului Domnului n-au avut vopsele întinse pe ele; deci, nici pe acoperământul cel mare nu-i iertat a se întinde vopsele.

Aşijderea pe veşmintele diaconeşti şi preoţeşti nu-i iertat a întinde vopsele în felurite forme, deoarece îşi au însemnătatea lor anumită:

a) *Stiharul alb* închipuie strălucita îmbrăcăminte a Îngerilor (Lc 2, *8*-9; Mt 28, *2*-3; Mc 16, *5*; Ioan 20, *12*; Lc 24, *4*-7; F Ap 1, *10*-11; Dan 10, *2*-6) şi hainele albe cu care sunt îmbrăcate sufletele creştinilor — păstori şi păstoriţi — în ceruri (Evr 12, *23*; Apoc 3, *4*-5; 4, *1*-4; 5, *4*; 6, *9*-11; 7, *9*-17; 11,

16; Mt. 13, *43*; Lc. 15, *22*, comp. Dan. 12, *3*). Stiharul alb ne reamintește de haina luminată cu care a fost îmbrăcat Mântuitorul de Irod în batjocură (Lc. 23, *77*). Stiharul reamintește tuturor a urma „Pacea și sfințenia fără de care nimeni nu poate a vedea pe Dumnezeu" (Evr. 12, *14*-15). O semipictoriță, foarte nesocotită, a pictat la poalele unui stihar Serafimi! Unii Patriarhi ortodocși poartă pe camilafcă trei Serafimi: unul deasupra frunții și doi pe umeri (Rev. B.O.R. o.c. 1958, nr. 7-8, pp. 589; 593; 595). Și apoi diaconii și preoții care vor îmbrăca acela, să-i poarte jos la picioare?! Serafimi pe poalele stiharului diaconesc, preoțesc... nu-i iertat a se pune nicidecum; Heruvimii, Serafimii formează Tronul înalt al Dumnezeirii (Is. 6, *1*-3; Iez. 1; Apoc. 4), dar cei făcuți cu vopsele pe poalele stiharelor ce înseamnă? Cei ce le îmbracă sunt deasupra și Heruvimii și Serafimii jos la picioarele lor?! Iată ce neorânduială întunecătoare și primejduitoare! Aceia arată că nu și-au dat seama ce au făcut.

b) *Epitrafirul* cu cruci înseamnă Harul Sfântului Duh, cel atoatesăvârșitor, care se pogoară asupra Preotului și prin el asupra poporului credincios; jugul lui Hristos în practicarea învățăturilor Evangheliei; simbolul gloriei și al fericirii cerești.

c) *Brâul* închipuie puterea lui Dumnezeu dată sfințitului liturghisitor, pentru a strânge poftele trupești și a lucra cu curăție Dumnezeieștile Taine, ca ispravnic (1 Cor. 4, *7*).

d) *Mânecuțele* închipuie legăturile cu care ostașii, slujitorii iudeilor și căpetenia lor au legat pe Iisus în grădina Ghetsimani (Ioan 18, *22*).

e) *Felonul*, sfita (cam asemenea cu toga, ebraică, romană, greacă) simbolizează strălucirea Duhului Sfânt pogorât în chip de porumbel și rămas deasupra Mântuitorului după botezarea în apele Iordanului (Mt. 3, *16*; Mc. 1, *10*; Lc. 3; 27-2; Ioan 1, *32*-33). Strălucirea Duhului Sfânt deasupra Mântuitorului în chip de nor luminos când S-a schimbat la Față deasupra muntelui Tabor (Mt. 17, *5*; Mc. 9, *7*; Lc. 9, *34*-35). Care după patima Sa cea de bunăvoie, crucificarea, moartea, îngroparea, Învierea și Înălțarea la ceruri, S-a pogorât asupra Apostolilor în chip de limbi de foc (F. Ap. 2, *2*-4) și asupra celor ce se botează (F. Ap. 2, *38*; 8, *12*-17 9, *17*-22; 10, *44*; 11, *12*-18; 19, *6*; Efes. 4, *30*). Felonul, cam în felul mantiei sau pelerinei fără mâneci pe care a purtat-o Mântuitorul și Sfinții Săi Apostoli (2 Tim. 4, *13*), mai simbolizează dragostea cea mare, care acoperă mulțime de păcate, cuprinzând toate poruncile legii (Ioan 15, *13*; 1 Petru 4, *8*; 1 Ioan 4, *16*; Rom. 8, *35* 39,I Cor. 13, *4*-8; 13; Mt. 5, *44*-48); hlamida roșie cu care a fost îmbrăcat Mântuitorul de ostași în curtea lui Pilat (Mt. 27, *2*ș); curăția, sfințenia, dreptatea și protecția lui Dumnezeu. Astfel, pe veșmintele diaconești, preotești, arhierești, simbolizând veșmintele Îngerilor, ale Mântuitorului, ale Sfintilor Apostoli, hainei albe și hlamidei purtate de Mântuitorul în ziua Patimii Sale... și alte strălucite însemnătăți, nu-i iertat a întinde vopsele. Așijderea și îmbrăcămintea frumoasă și strălucită de deasupra Sf. Mese numită „Inditia" nu trebuie zugrăvită cu vopsele. Îmbrăcămintea aceasta închipuie: Dumnezeiasca Mărire în care era învăluit Trupul Domnului atât în mormânt, cât și după Înviere... „Îmbrăcămintea de deasupra Sf. Mese — adeverește și Sf. Simeon Tesaloniceanul — fiind mai luminată, este Chipul Slavei lui Dumnezeu... sau al hainelor Mântuitorului care au strălucit ca lumina" (S. Tes. o.c. pp. 112)... „Când se ruga El, S-a schimbat la Față înaintea lor. Chipul Lui s-a făcut altul. Fața Lui a strălucit ca soarele și hainele Lui s-au făcut foarte albe, strălucind ca zăpada, ca lumina, în ce chip un înălbitor pe pământ nu poate să înălbească" (Mt. 17, *7*-2-Mc. 9 2-3; Lc. 9, *28*-38; 2 Petru 1, *16*). Strălucirea aceea a fost mult mai mare când a Înviat din morți. Sf. Evanghelie ne adeverește că: „Îngerul Domnului pogorându-se din cer a prăvălit piatra de pe mormânt și stătea deasupra ei. El avea înfățișare strălucitoare ca fulgerul și hainele lui albe ca lumina, încât străjerii s-au cutremurat și au căzut jos ca niște morți" (Mt. 28, *3*-4; comp. Lc. 24, *4*). Dacă slujitorul strălucea așa de puternic, cu cât mai mult Stăpânul?!

Arătându-i-se Iisus din cer lui Saul aproape de Damasc, așa de puternic a strălucit mărirea Sa, încât a orbit, nu mai vedea (F Ap 9, *3*-9; 22, *6*-77).

Acoperământul Sf. Mese luminat, strălucitor, simbolizează îmbrăcămintea nemărginit de strălucitoare a măririi lui Dumnezeu, despre care adeverește psalmistul, zicând: „Domnul a împărățit, întru podoabă S-a îmbrăcat... Cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină... „ (Ps. 92, *1*; 103, *1*-3). Așadar, nici pe acoperămintele Sf. Mese nu-i iertat a întinde vopsele, ci să se lase stofa curată, așa cum este ea. Dacă poți țese, alege, lucra în gherghef sau coase[272] în stofă anumite semne sfinte, de

[272] Vezi Felonul (din a. 400 d.Hs.) al Sf. Ioan Gură de Aur cu cruci mici și multe, lucrate cu fir de aur din Biserica episcopală a orașului Roman; Sfinții Ierarhi în feloane și sacose cu cruci din pictura Altarului

pildă: cruci, spice de grâu, ramuri de viță cu struguri, Duhul Sfânt în chip de porumbel, Îngeri, Heruvimi, Serafimi... bine; iar de nu, stofa pentru procovețe, veșminte preoțești, acoperământul Sfintei Mese, să se lase așa cum este, curată cosând cruci din galon de aur, argint, mătase sau stofă la locurile indicate în rânduiala bisericească, drept așa cum s-a făcut până în vremurile noastre, nu cum nu trebuie a se face.

Precum am văzut acoperământul Sfintei Mese simbolizează hainele Mântuitorului albe ca lumina când S-a schimbat la Față în muntele Taborului, lumina cu care era învăluit Trupul Mântuitorului proslavit după Înviere, lumina necreată în care se îmbracă Dumnezeu*:* Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt (Mt 17*, 2*; Lc. 9*, 29*; F. Ap. 9*, 3*-9; 22*, 6, 26, 3*-15; Ps. 103*, 1*-2; Iez. 1*, 27*-28; 3*, 23*; 8; 2*, 4*, Dan. 7*, 9*-10; 1 Tim. 6*, 16*; Apoc 1*, 12*-17) Așadar, acoperămintele Sf. Mese trebuie a fi foarte curate, nemânjite cu orice vopsele, mai ales de cele de la heterodocși. Deci nimeni să nu cuteze a întinde vopsele pe ele. De voiește careva, să țesă, aleagă, lucreze în gherghef, coasă cu mătase, fir... cruci, spice de grâu, ramuri de viță cu struguri, Îngeri, Heruvimi, Serafimi... însă a întinde vopsele pe ele sub formă de zugrăveli, nu-i iertat.

Haine cu vopsele întinse pe ele n-au purtat Sfinții strămoși, Patriarhii, Prorocii, Arhiereii, preoții, împărații, israeliții, iudeii, Mântuitorul, Apostolii și toți urmașii lor creștini drept-credincioși — păstori și păstoriți — în cursul vremurilor, nici în prezent, ba chiar nici păgânii. Și cum cugetați unele pretinse creștine să întindeți vopsele pe Sfintele procovețe, pe aerul mare, pe veșmintele preoțești, pe acoperămintele de pe Sf. Masă (care simbolizează: scutecele, giulgiul, marama, hainele luminate ale Mântuitorului, lumina Dumnezeirii), pe când acestea trebuie a fi foarte curate, fără zugrăveli în vopsele, flexibile și libere de spălat din vreme în vreme?

În Biserica — Cortul Sfânt — Vechiului Testament, Domnul Dumnezeu Însuși poruncește lui Moise „să facă zece covoare de in subțire răsucit și din mătase violetă, stacojie și vișinie. În țesătură să facă Heruvimi lucrați (ales) cu măiestrie (Ieș. 26*, 7*), nu zugrăviți cu vopsele sau picturi. Așijderea mai poruncește să facă o perdea (catapeteasmă, dveră) de in subțire, răsucit și de mătase violetă, stacojie și vișinie, cu chipuri de Heruvimi lucrați cu măiestrie în ea (Ieș. 26*, 31*), nu pictate cu vopsele. Domnul Dumnezeu mai poruncește lui Moise să facă la meșteri iscusiți veșminte arhierești și preoțești, zicându-i: „Să faci lui Aaron, fratele tău, veșminte sfinte arhierești și fiilor lui veșminte preoțești, spre cinste și podoabă. Vorbește meșterilor iscusiți, pe care i-am umplut de duhul înțelepciunii și al priceperii, să facă lui Aaron veșminte sfinte pentru ziua sfințirii lui, cu care are să-mi slujească... adică: hoșen, efod, meii, hiton, chiar și cingătoare. Acestea sunt veșmintele sfinte ce trebuie să facă ei lui Aron, fratele tău... și fiilor lui ca să-Mi slujească ca preoți. Pentru aceasta vor lua aur curat și mătăsuri violete, purpurii și stacojii și in subțire. Vor face efod lucrat cu iscusință din fire de aur, de mătase violetă, stacojie și vișinie, răsucită și de in răsucit... și brâul efodului... Să faci de asemenea și fiilor lui Aaron hitoane (tunici) și cingători. Să le faci și turbane pentru cinste și podoabă” (Vezi pe larg Ieș. 28).

Vedeți, pe veșmintele arhierești și preoțești Dumnezeu însuși a poruncit ca să se facă alesături, în țesut sau brodat în gherghef... și nicidecum cu zugrăveli sau vopsele întinse pe ele. Dacă în Biserica Vechiului Testament, care era umbra celor viitoare (Evr. 8*, 5*; Colos. 3*, 77*), s-a păstrat porunca aceasta a lui Dumnezeu în facerea veșmintelor preoțești și domnițele, prințesele, boieroaicele, harnicele romănce din cursul vremilor, au făcut așa; cu atât mai mult trebuie să faceți voi în prezent în Biserici... Dar voi de unde ați luat obiceiul acela străin de a scorțoșa stofele acelea, procovețele, aerul mare, stihare, orare, epitrafire, brâie, mânecuțe, feloane... cu vopsele întinse pe ele?! Cine v-a învățat a face nerozia aceea? Cine v-a pus să lucrați cu totul împotriva poruncii Dumnezeiești? Șarpele cel vechi! Diavolul care din șarpe a înșelat pe Eva, apoi din Eva a înșelat pe Adam... vrăjmașul ascultării de Dumnezeu! Veliar, lepădătorul ascultării de Dumnezeu!

Am văzut pe la panarame[273], teatre... câte un bufon, clovn caraghios sau mim, care stârnește râsul prin glumele, schimonosirile, înfățișarea, îmbrăcămintea și strâmbăturile lui. Unii din aceia

---

Bisericii Mănăstirii ARNOTA, județul Vâlcea (I.B.R. o.c. vol. II, p. 129; Ceaslov mic edit 1945, pp. 87; 285, 356 ș.a.).

[273] Spectacol popular de bâlci cu scamatorii, acrobații, expoziție de animale exotice etc.; p. ext. baracă, construcție, amenajare în care se poate vedea un astfel de spectacol.

aveau și au încă zugrăvit cu vopsele pe fundul șalvarilor largi (ca ai turcilor și muntenilor noștri din partea Dunării), un soare cu raze, cu care se întorcea la public în semn de salut ironic, batjocoritor. Acei puși sub blestem și afurisenie, purtau hainele acelea ale lor cu vopsele de picturi întinse pe ele pentru caraghioslâc. Și voi acum cum ați cugetat să faceți zugrăvelile, neorânduielile acele potrivnice poruncii date de însuși Domnul Dumnezeu, pe procovețe, veșminte și acoperămintele Sfintei Mese ale Altarelor, care au o așa de mare însemnătate preînchipuitoare și sfințenie?!!!!

Aa-a-a! Ziceți că așa e frumos? Dacă e frumos așa, apucați-vă îndată și vă zugrăviți cu vopsele de-acelea toată lenjeria, rufăria și hainele voastre și ale căsenilor voștri! Așa-i că nu vreți? De ce? Pentru că e urât, un fel de caraghioslâc, batjocură, ceva de râs! Apoi dacă pe lenjeria și îmbrăcămintea voastră așa ceva ar fi de tot râsul, caraghioslâcul și batjocura, apoi cum nu vă temeți de Dumnezeu a face o așa nerozie, caraghioslâc cu Sfintele procovețe, aerul cel mare, cu veșmintele diaconești, preoțești... cu îmbrăcămintea Sf. Mese — Jertfelnic, Pristol — al Altarului? Ce nu cutezați a face cu lenjeria și cu hainele voastre de zile lucrătoare și cu cele de sărbătoare, cu atât mai mult să nu îndrăzniți niciodată a face cu acoperămintele Sfintelor Daruri, a Sfintei Mese, cu veșmintele preoțești, diaconești și cu alte lucruri... Poate susțineți că preotul n-ar trebui ascultat fiindcă e singur, sau cu foarte puțini de părerea asta?! Dar voi știți prea bine cum în câmpul Deira, mii și milioane de haldei și altă lume se închinau uriașului idol de aur al lui Nabucodonosor și numai trei tineri, din puhoaiele acelea de lume n-au vrut să se închine făpturii (idolului), ci numai Făcătorului! Și iată că aceștia sunt mai slăviți decât toată mulțimea aceea mare! (Dan. 3). Așa și aici, cei ce susțin buna rânduială, deși sunt puțini, sunt veritabili ca grâul, iar cei ce susțin devierile, neorânduielile... sunt neprețioși ca pleava și gorgoazele[274].

Vedeți? Preotul a avut și are foarte multă dreptate a vă opri. Dacă vreți să vă ușurați de păcatul greu al acestei neorânduieli, să stricați cum veți ști acea străină lucrare din Sf. Altar și din Biserică. Altfel, vă răsturnați din Ierusalimul Ceresc în babilon, în adânc, în iadul vremelnic și veșnic (Apoc. 14, *8*-11; 16, *19*; 17; 18; 19, *20*; 20, *10*, *13*-15; 21, *8*; 22, *15*). Aici Dumnezeu nu vă iartă și nici eu nu vă iert (Mt. 16, *19*; 18, *18*; Ioan 2t, *20*-23). Neorânduielile lumești trebuie scoase afară din Sf. Biserică și întronate în locul lor sfintele rânduieli bisericești. Altfel, neorânduielile acelea lumești cufundă în prăpăd groaznic Bisericile acelea care tot fac acele necuviințe și neorânduieli; așa cum s-au cufundat din lumină în întuneric mulțime de Biserici în Egipt, în Bizanț și în alte părți ale lumii, transformându-se în geamii sau moschei, ca Sf. Sofia... din Constantinopol/Istanbul ș.a.. Așa și bisericile din vremurile noastre în care hălăduiesc neorânduielile se primejduiesc a se babilona și cufunda cu babilonul în adânc... Ascultați pe preot în ceea ce vă învață după Dumnezeu, altfel vă cufundați în întuneric, în abis, în pierzare, cu babilonul în care vă tot trageți... „

Cele șapte laude cu însemnătatea lor

O creștină din comitetul bisericesc vine la scaunul Sfintei Spovedanii. După mărturisirea și luarea canonului, ușurel, că cel respectiv, potrivit păcatelor ei nu se împăca cu el, începe a cârti împotriva preotului său paroh. „Părinte — zise ea cam înțepată — preotul nostru paroh ne tot probozește mereu, ca să punem strajă gurii (Ps. 140, *3*), să nu mai cârtim! Să nu mai clevetim, că ne prăbușim din Ierusalim (Biserică) în Babilon și cu Babilon cu tot în adânc, în iad, în iezerul de foc (Apoc. 14, *8*; 18, *2*, *21*-24; 19, *20*; 20, *15*). Zice că: să vorbim lui Dumnezeu multe și oamenilor puține, adică să ne rugăm mai mult... să citim cele șapte laude, să citim în Sf. Scriptură, în Viețile Sfinților, în cărți folositoare de Suflet... Dar cine mai poate să facă așa?!”

Duhovnicul auzind-o, se osteni a face muncă de lămurire cu ea, zicându-i: „Fiică! Preotul vă învață bine. În loc de a tot limbuți, cleveti și a-ți pune — cum zice Sf. Ioan Hrisostom — pe diavolul pe limbă, în urechi, în inimă (Mt. 15, *18*-20; Mc. 7, *21*-23), e mult mai bine a ți face gura izvor de laude lui Dumnezeu, a o sfinți cu rugăciuni făcute în duh și adevăr, cu cele șapte laude... și cu citirea cărților sfinte. Ce? Vrei să cârtești că nu ai niciun folos din citirea zilnică a celor șapte laude? Aceea-i amăgirea șarpelui diavol. Vicleanul luptă să vă înșele și pe voi, ca pe Eva în Rai (Fac. 3, *1*-7; 1 Tim. 2, *7*4). Vrea să vă ție mereu în limbuția aceea deșartă, în înțelepciunea de jos, care-i pământească, trupească, drăcească. Preotul însă, trimis de Domnul ca Înger al Său, se ostenește să vă ridice la nivelul adevăraților creștini, la înțelepciunea de sus, la Împărăția Cerurilor. Prin rugăciuni fierbinți,

[274] gorgoáză - s.f. (reg.) fruct, poamă necoaptă

preotul se ostenește a vă face să vorbiți cu Dumnezeu; iar prin citirea Sfintei Scripturi și a cărților sfinte, vrea să vă pregătească a vorbi Dumnezeu cu voi. În cele șapte laude care unora, mai lenevoși vi se par grele de făcut, aflați niște descoperiri foarte minunate. Despre facerea lumii spirituale și materiale, facerea omului — Adam și Eva —, căderea lor, făgăduința Răscumpărătorului, Întruparea Fiului lui Dumnezeu, activitatea mesianică, Patima, Jertfirea, moartea, îngroparea, Învierea, Înălțarea la ceruri, șederea de-a dreapta Tatălui, conlucrarea în Biserică Sa Triumfătoare și Luptătoare, Judecata, răsplata faptelor și împărățirea în veșnicie cu toți urmașii Săi drept-credincioși. Vreți a cunoaște ce văd adevărații creștini în cele șapte laude și la fiecare laudă în parte? Ascultați:

În *cele șapte laude* creștinii văd: cei șapte stâlpi ai Bisericii (Prov. Sol. 9, *7*), cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu (Is., *11, 2*-3), șapte peceți pe cartea Sfântă, șapte sfeșnice de aur, șapte stele în mâna Fiului Omului, șapte ochi și șapte coarne ale Mielului lui Dumnezeu, șapte Îngeri cu șapte trâmbițe (Apc. 1 13-20; 45; 51; 6; 82)

În *rugăciunea din miezul nopții* (Mezonoptica) ei văd: suferințele Mântuitorului din Ghetsimani, prinderea, legarea, ducerea la Ana, scuipările, bătăile și nenumăratele rele; pogorârea Lui cu sufletul în iad, sfărâmarea încuietorilor veșnice, biruirea, jefuirea și scoaterea Sufletelor drepților; învierea Lui cu Trupul din morți și din mormânt...

În *Utrenie și ora I* ei văd: suferințele Mântuitorului de la Ana la Caiafa și de la Caiafa la Pilat, ca un făcător de rele, unde arhiereii cu fariseii, cărturarii, îl cleveteau... și făceau sfat cu poporul să-L răstignească (Mt. 26*, 30* — 73; 27, *1*-10; Mc. 14; Lc. 22, Ioan 18, *1*-27).

În *ora a treia* văd: Patimile Mântuitorului, ducerea înaintea lui Pilat, la Irod, care împreună cu ostașii săi batjocorindu-L și râzând de El, L-au îmbrăcat în veșmânt luminat și L-au trimis înapoi la Pilat, unde a fost dezbrăcat de hainele Sale și îmbrăcat în hlamidă roșie, I-au pus apoi cunună de spini pe cap, trestie în mână, L-au batjocorit, bătut peste obraz, bătut la stâlp, schingiuit și condamnat la moarte. La citirea și ascultarea acestei ore, ei mai cugetă la Duhul Sfânt, Care, ca o suflare ce vine repede, s-a pogorât în casa în care se rugau Apostolii și a stat deasupra lor în chip de limbi de foc, luminându-i și făcându-i a grăi în limbi (Mt. 27*, 11*-30; Mc. 15, *7*-79; Lc. 23, *7*-25; Ioan 18 28-40; 19, *1*-16; F. Ap. 2, *7*-47).

În *ora a șasea* cititorii celor șapte laude, văd pe Mântuitorul purtându-și Crucea din pretoriu la Golgota unde fără milă L-au despuiat de hainele Sale, L-au pironit pe Crucea mare cu patru piroane mari, între doi tâlhari. Pe ostașii care au împărțit între dânșii hainele Lui, pe arhiereii, bătrânii, fariseii, cărturarii, saducheii, poporul adunat, pe cei ce treceau pe acolo dimpreună cu tâlharul din stânga, cum îl batjocoreau. Văd, în sfârșit, întunericul mare ce s-a făcut peste tot pământul, de la ora a șasea până la ora a noua (Mt. 27*, 31*-45; Mc. 15, *2*0-33; Lc. 23, *26*-44; Ioan 19, *16*-27).

În *ora a noua* ei văd pe Mântuitorul spânzurat pe Cruce strigând: „Mi-e sete!”, adăpat cu oțet amestecat cu fiere... apoi strigând cu glas mare: „Părinte în mâinile Tale îmi dau Duhul Meu,” după care, plecându-și capul, și-a dat Sufletul său Tatălui Ceresc. Atunci catapeteasma Bisericii (Templului) s-a rupt în două, de sus, până jos, pământul s-a cutremurat, pietrele s-au despicat, mormintele s-au deschis și multe trupuri ale Sfinților răposați au înviat, care după învierea Lui au ieșit din mormintele lor și intrând în Sfânta cetate, s-au arătat multora (Mt. 27, *46*-54; Mc 15, *35*-39; Lc. 23, *45*-49; Ioan 19, *28*-30).

În *vecernie* ei văd: Facerea lumii spirituale și materiale, facerea omului, Adam și Eva, coroana tuturor creaturilor. Preamărirea Creatorului, Care toate le-a adus din neființă la ființă; căderea protopărinților noștri, canonisirea și făgăduința trimiterii Răscumpărătorului, activitatea și Jertfirea Sa pentru mântuirea neamului omenesc. Văd pe Mântuitorul cu Trupul mort spânzurat pe Cruce, cum unul din ostași cu sulița a împuns coasta Lui, din care a ieșit Sânge și apă. Văd pe Iosif și Nicodim pogorând trupul Domnului de pe Cruce, cum îl înfășoară în giulgiu mare, ungându-L cu miresme și punându-L în mormânt nou, fiind de față și Maica Preacurata cu Sfintele Femei mironosițe care cu mari plângeri și tânguiri priveau acestea (Mt. 27, 55-66; Mc. 15, *40*-47; *Lc.* 23, *10* 56; Ioan 19, *31*-42).

În *pavecerniță* aceștia privesc cu adâncă evlavie la: durerile amare și plângerea cu lacrimi fierbinți a... Preacuratei Maicii Domnului, a Sfintelor femei mironosițe și a ucenicului iubit la moartea pe Cruce și înmormântarea Trupului Domnului nostru Iisus Hristos în mormântul nou. Așijderea văd și pogorârea Domnului cu Sufletul înconjurat de oștirile îngerești în iad, din care a eliberat Sufletele tuturor drepților...”

Dumnezeiasca Liturghie, cu însemnătatea ei pe scurt

După aceasta, un creştin din comitetul bisericesc, cu ceva cultură, vine la Scaunul Sfintei Spovedanii. Îşi mărturiseşte păcatele, îşi ia canon mai uşurel, nesuferind pe cel cuvenit din diferite cauze. Apoi strâmbându-se ca de ceva neplăcut, zice: „Cinstite Părinte, drept să spun, eu sunt cam neastâmpărat la gură. Parcă am viermi sub limbă! Nu-mi pot stăpâni gura nici în Biserică. Doar când dormitez, atunci mai tac. Preotul, observând aceasta, adeseori ne atrage atenţia să ascultăm cu toată luarea aminte sfintele Slujbe, Dumnezeiasca Liturghie, predica, Cuvântul lui Dumnezeu, să nu mai dormităm, să nu mai vorbim, nici să râdem, nici să ne mai tot răspândim cu privirile şi mintea într-o parte, în alta şi înapoi, că ne păgubim, ne periclităm mântuirea. . . Apoi! Drept să spun, mi-e tare ciudă pe el. Adeseori 1-am bodogănit şi clevetit cum mi-a venit la gură. Că nu ne mai dă pace şi ne tot bate la cap cu atâtea cicăleli? ... Doar n-am sta acolo, în Biserică, ca nişte statui neînsufleţite! ... „

Duhovnicul, cunoscându-i îndată boala sufletească, se osteneşte a-l convinge cum trebuie a sta bine-credincioşii creştini în Sf. Biserică. „Fiule! Cu toţii ştiţi că Biserica e Casa lui Dumnezeu, azilul celor în mizerie, limanul celor înviforaţi, cetate de scăpare a celor urmăriţi de vrăjmaşi şi bântuiţi de duhurile viclene, casă de oaspeţi a celor răniţi de tâlhari, spitalul vindecător sufletelor bolnave, istovite, însărcinate, descurajate şi a celor în agonie. „În Biserica lui Dumnezeu totul grăieşte mărire” (Ps. 28, *9*). Adevăraţii creştini care veghează şi ascultă slujbele cu atenţie, văd în Biserică cerul, văd strălucind Slava lui Dumnezeu în Biserica Sa. A dormita în Biserică e un păcat izvorât din indiferentism religios, lene, lăşitate, ispita diavolilor. Vrăjmaşul acela al mântuirii Sufletelor creştineşti împiedică pe creştini — păstori şi păstoriţi — a se ruga, prin: dormitare, vorbărie, râs, răspândire cu mintea la felurite griji şi deşertăciuni lumeşti. Şi ştiţi de ce? Pentru că diavolul nevrând a se închina Dumnezeului tuturor, s-a lepădat din ceruri şi s-a făcut cu totul străin de Împărăţia lui Dumnezeu. Iacă, pentru aceea ne sileşte şi pe noi când ne rugăm, acasă şi în Sf. Biserică, a dormita, a vorbi, a râde, a ne răspândi cu mintea şi a zăbovi la felurite griji şi deşertăciuni lumeşti, vrând a lucra şi în noi ceea ce a pătimit el (P.o.c. 435, *9*).

Un frate lenevos dormita în Biserică, pe când ceilalţi cântau şi ascultau cu evlavie Utrenia. Dormitând el aşa, deodată vede în vis pe stăpânul Hristos răstignit că îşi întorcea ochii de la el, zicându-i: „Slugă leneşă şi trândavă, nu eşti vrednic să Mă vezi în Faţă, aşa somnoros şi cufundat în lene, pe când ceilalţi Mă laudă şi Mă slavoslovesc. Dar nici fericirea, nici împărăţia Mea Cerească nu o vei dobândi, fiindcă lenevoşii în a Mă slavoslovi nu vor afla slava veşnică”. Stăpânul S-a făcut nevăzut. Fratele s-a deşteptat, îngrozit de hotărârea împăratului Ceresc şi s-a căit, îndreptat şi izbăvit de lenevire... Astfel, a scăpat de muncile veşnice şi a moştenit Împărăţia Cerului şi fericirea veşnică (M.P. o.c. pp. 129). Dacă a dormita la rugăciune şi în Sf. Biserică la Sf. Slujbe, e aşa de mare păcat, apoi a vorbi, a râde şi a se răspândi cu mintea la felurite deşertăciuni lumeşti, e un păcat mai greu, mult mai greu. Sf. Cuv. Petru, povăţuitorul călugărilor, văzând pe Cuv. Pavel dormitând în Biserică, l-a ocărât... Altă dată văzându-l iarăşi dormitând în vremea slujbei, i-a dat o palmă... după care s-a îndreptat şi n-a mai dormitat în Biserică (V. Sf. 15 dec. o.c. pp. 774-5). Iacă şi de aici învăţăm să ne ferim de dormitarea la rugăciune, acasă şi în Sf. Biserică. Altfel, ne periclităm mântuirea. Aşijderea şi vorbăria şi râsul în Biserică e un mare păcat.

Biserica e una, un singur Corp, deci numai un singur glas trebuie să se audă: al sfinţitului liturghisitor şi al cântăreţului stranei sau corului! Vorbăriile ce se fac pe de lături, sunt asemenea acelora care nu-şi pot stăpâni neputinţele. Se umplu de ruşine, groază şi păcat. Vorbăria şi râsul în Biserică e o urâciune mare înaintea lui Dumnezeu. Unii văzători cu duhul au văzut dracii stând călări pe grumajii şi spinarea celor ce vorbeau în Biserică. Noi mergem în Sf. Biserică să ne rugăm lui Dumnezeu, să ascultăm Cuvântul Lui, aşa fel ca Darul Duhului Sfânt să ne umbrească şi Îngerul păzitor să ne acopere, nu ca să vorbim sau să râdem, ca să stea dracii pe grumajii sau pe spatele şi capetele noastre.

Sfântă Pravilă bisericească hotărăşte celor ce au vorbit în Biserică, îndată să facă 100 de mătănii, aşijderea şi cei ce au râs, să facă 100 mătănii pentru a se curăţi (P.B.G. pag. 12S). Altfel, rămân împovăraţi. Sf. Ioan Colovul, auzind două persoane vorbind în Biserică, fugi repede, ocoli de trei ori chilia sa pentru a-şi curăţi urechile, ca să poată vorbi cu Dumnezeu (D. Ag. o.c. p. 423; P.o.c. 102, *25*). „Cei ce vorbesc şi râd în Biserică îşi pierd nu numai rugăciunea sau pravila lor, ci şi pe a celor cu care vorbesc, a celor ce-i privesc şi a celor ce-i ascultă să audă ce vorbesc. Biserica este cer şi Dumnezeu este în ea (Fac. 23, *72*-77; Lc. ÎS, *10*; Mt. 23, *27*; Apsc. 4-8; 21, *2*-3), loc îngeresc, iar nu cârciumă, târg, piaţă, loc de vorbărie, râs, amestecare de bărbaţi şi de femei, băieţi şi lele, distracţie

lumească. Deci, cei care vorbesc, râd, se răspândesc cu mintea la griji sau deșertăciuni lumești, stau amestecați, parte bărbătească cu parte femeiască în cârciumi și petreceri anticreștinești, în Biserică, păgubesc mai mult decât cei ce dormitează la rugăciuni, nu pot vedea Fața lui Dumnezeu. Nu pot vedea supranaturalele lucrări dumnezeiești care se lucrează în Dumnezeiescul Altar și în Sf. Biserică. Cei curați cu inima, care veghează cu toată însuflețirea, văd cu ochii sufletești minunatele lucrări dumnezeiești care se fac în vremea slujbelor și, în special, a Dumnezeieștilor Liturghii. Astfel:

Când Preotul pregătit pentru Liturghisire, se roagă în Biserică, văd cu ochii sufletului lor îmbrăcându-se de Dumnezeu cu Darul Lui. Când îmbracă veșmintele, înțelegând însemnătatea și sfințenia lor, văd Harul lui Dumnezeu cu care se îmbracă. Când proscomiduiește, văd pe Pruncul Iisus pogorându-Se din ceruri înconjurat de Sfinții Săi Îngeri, pentru a Se jertfi tainic sub chipul Pâinii și al Vinului; văd cele ce se fac în amintirea Nașterii Sale în peștera Betleemului, înfășarea cu scutece, culcarea în iesle, steaua călăuzitoare magilor, corul îngeresc... Patima de bunăvoie, răstignirea, jertfirea și moartea Sa. În Sf. Agneț, văd pe Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, adică pe Mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatul lumii (Ioan 1*, 29*-36; Is. 53*, 7*-8; F. Ap. 8*, 32*-33). În părticelele din dreapta și stânga Agnețului văd Biserica Triumfătoare; iar în părticelele de dedesubt văd Biserica Luptătoare: cler, stăpânitori și popor, vii și răposați. Văd înfăptuindu-se aidoma cuvintele Sf. Simion Tesaloniceanul: „Am înțeles cum prin această închipuire și istorisire a Sfintei Proscomidii, vedem pe însuși Iisus și întreagă Biserica Lui. În mijloc (Îl vedem) pe Hristos însuși, Lumina cea adevărată și viața cea veșnică. El este în mijloc prin Agneț, iar Maica Lui de-a dreapta prin miridă, Sfinții și Îngerii de-a stânga, iar dedesubt întreaga adunare a credincioșilor dreptmăritori. Aceasta este taina cea mare: Dumnezeu între oameni și Dumnezeu în mijlocul dumnezeilor, care se îndumnezeiesc de la Cel ce după Fire este Dumnezeu, Care S-a întrupat pentru dânșii. Aceasta este Împărăția ce va să fie și petrecerea vieții celei veșnice: Dumnezeu cu noi văzut și împărtășit” (I.C.O. 264).

Când preotul ia liturghiile, creștinii care nu dormitează, nu vorbesc, nu râd, nu se răspândesc cu mintea la griji și deșertăciuni lumești, văd cum jertfele creștinilor luminați le ia Îngerul și le duce în cer, iar pe ale celor întunecați le arde în foc.

Când Preotul dă binecuvântarea de Dumnezeiasca Liturghie, văd cu ochii sufletești: Altarul umplut cu foc dumnezeiesc și Biserica cu lumini minunate, care se așază pe capetele celor ce ascultă cu evlavie și atenție Dumnezeiasca Liturghie. Așijderea, la închiderea sfintelor uși împărătești văd că: „Împărăția lui Dumnezeu se silește și silitorii o dobândesc” (Mt. 11, *12*); iar cei lipiți de cele pământești și pieritoare, rămân afară în întuneric, ca fecioarele neînțelepte. Văd că ectenia mare deșteaptă poporul la rugăciune, că mulțimea Îngerilor și Maica Domnului se roagă lui Dumnezeu pentru feluritele ajutorări ale lumii. Văd în cântarea celor trei antifoane cinstirea și preamărirea Sfintei Treimi, Care conlucrează la mântuirea oamenilor în vremurile dinaintea arătării Luminii — Hristos Dumnezeu — în vremurile arătării Luminii (Mesiei) și în vremurile următoare ale conlucrării luminii (Hristos) cu urmașii Săi până la sfârșitul veacului (Ioan 1*, 4*-14; 8,. 12; 12*, 35*-36*, 46*; Mt. 28*, 18*-20).

În deschiderea ușilor împărătești pentru vohodul mic, ei văd deschiderea cerurilor pentru pogorârea Mântuitorului din sânurile Tatălui Ceresc și întruparea Lui din P.S. Fecioara Maria; deschiderea ușilor Raiului sau Împărăției lui Dumnezeu, pentru intrarea bine-credincioșilor creștini — Păstori și păstoriți — care se ostenesc aici în ascultarea, păzirea și propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu, din dumnezeiasca Evanghelie și din celelalte Sfinte Scripturi. Așijderea în aplecarea Sfințitului Liturghisitor, văd intrarea în taină a tuturor, a se pregăti pentru intrarea în Împărăția lui Dumnezeu, care ni s-a deschis prin întruparea Mântuitorului, venirea în lume, activitatea Mesianică, jertfa universală de pe Crucea Golgotei și prin supunerea voilor noastre omenești voinței dumnezeiești (Mt. 26*, 39*-44; Filip*, 2, 5*-11), văd arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos cu Trupul omenesc, oamenilor.

În ieșirea și intrarea cu Sf. Evanghelie în Sf. Altar, văd ieșirea Mântuitorului de la Tatăl Ceresc, pogorârea din locașurile cerești în lume cu învățăturile Sale. În Sf. Evanghelie, în legătură cu rugăciunea și binecuvântarea intrării: „Înțelepciune, drepți” și cântarea „Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, mântuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu...”, văd întruchiparea lui Hristos. În sfeșnicul cu lumini care merge înaintea Sfintei Evanghelii, văd lumina învățăturilor Evangheliei sau pe Sfântul Înainte-Mergătorul și Botezătorul Ioan și alți Proroci. În „Înțelepciune, drepți”, rostită la facerea Sfintei Cruci cu Sf. Evanghelie în ușile împărătești, văd pe Mântuitorul Hristos

Dumnezeu-Omul: „Puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu” (I Cor. 1, *18*; 24-30), înaintea Căruia toți trebuie să ne ridicăm și să stăm drepți. În intrarea Preotului cu Sf. Evanghelie în Sf. Altar, văd intrarea Mântuitorului Hristos Dumnezeu în Mărirea Sa Cerească, după ce a predicat Evanghelia în lume.

În cântarea întreit Sfântă, văd preamărindu-Se Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. Văd pe Îngerii lui Dumnezeu cântând: „Sfinte Dumnezeule...” împreună cu cântăreții, cu corul sau cu toți bine-credincioșii. În rostirea preotului cu închinăciune către Sf. Proscomidie: „Bine este cuvântat cel ce vine întru Numele Domnului” văd pe Hristos Dumnezeu, prezis de Proroci, vestit în antifoane, arătat lumii; iar în cuvintele: „Bine ești cuvântat pe Scaunul Slavei Tale, Cel ce ședzi pe Heruvimi, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”, văd pe Hristos Domnul mergând să-și ia în stăpânire împărăția Sa veșnică (Dan. 7, *7*5-74, *27*; 2, *44*, *1*-45; 6, *25*-27; Lc. 1, *32*-33, I Cor. 15, *24*-28). În șederea Arhiereului împreună cu Preoții Liturghisitori pe sintron, care s-a binecuvântat cu cuvintele de mai sus, ei văd pe Hristos Dumnezeu-Omul, șezând pe Scaunul Dumnezeirii de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl Ceresc (Mt. 16, *19*; F. Ap. 7, *5*5; Mt. 22, *43*-44; Mt. 12, *36*; Lc. 20, *42*; F. Ap. 2, *34*; I Cor. 15, *25*; Evr. 1, *13*; I Petru 3, *22*; Ps. 44, *7*-8; 109, *1*), iar în preoții liturghisitori ei văd pe Apostoli (Mt. 19, *28*; 20, *21*-23; Lc. 22, *28*-30; I Cor. 6, *2*-3; Apoc. 2, *26*28; 2, *31*; 4, *4*; 5, *8*).

În tămâierea Altarului și Bisericii la citirea Apostolului, aceștia văd Darul Duhului Sfânt revărsându-se în toată lumea prin vestirea Evangheliei, umplând inimile credincioșilor prin mireasma învățăturilor Mântuitorului Hristos.

În citirea Apostolului văd trimiterea Apostolilor la propovăduire în toată lumea (Mt. 28, *18*-20), văd pe Apostolul din a cărui carte se citește, stând la spatele celui ce citește.

În citirea Dumnezeiești Evanghelii ei văd pe Mântuitorul Hristos Dumnezeu-Omul propovăduind mulțimii noroadelor. Așijderea văd înșirați la ușile împărătești pe treptele cerurilor până la Tronul Dumnezeirii sute de Îngeri luminați care, unii după alții iau cuvintele din Sf. Evanghelie rostite de Preot în ușile împărătești și le duc înaintea lui Dumnezeu.

După ectenia stăruitoare, cele două ectenii mici ale chematilor în transportarea Sfintelor Daruri de la Sf. Proscomidie la Sf. Masă, cu lumini, prin mijlocul Bisericii și intrarea cu ele prin ușile împărătești în dumnezeiescul Altar, ei văd ultimul drum făcut de Mântuitorul din Betania la Ierusalim înaintea Patimii și morții Sale, adică intrarea cu triumf împărătesc în cetatea sfântă, unde avea să se jertfească. Așijderea mai văd: răstignirea, jertfirea Mântuitorului pe Cruce, moartea pe Cruce, pcgorârea de pe Cruce și alaiul de înmormântare al Domnului, adică ducerea P.S. Său Trup de la Golgota la locul unde era săpat mormântul. De asemenea, mai văd și a doua venire a Fiului Omului pe norii Cerului cu putere și multă glorie (S. Tes. o.c. p. 261). În Preotul și Diaconul ce poartă Sf. Disc și Sf. Potir cu Sfintele Daruri, ei văd pe Iosif și Nicodim, care au pogorât de pe Cruce Trupul Domnului, L-au înfășurat în giulgiu și marama cu miresme și L-au pus în mormânt. În punerea Sfintelor Daruri pe Sf. Masă, văd punerea Domnului în mormânt, în cele două procovețe văd giulgiul și marama cu miresme cu care a fost înfășurat Trupul și Capul Domnului. În steluța rămasă deasupra Discului, văd pecetea cu care s-a pecetluit piatra mormântului; în închiderea ușilor împărătești, văd pogorârea Domnului cu Sufletul în iad; în tragerea perdelei, împresurarea mormântului cu străjerii cei mai ageri.

În cântarea „Heruvicului”, creștinii adevărați, lepădând toată grija cea lumească, se văd pe ei înșiși închipuind sau asemănându-se tainic cu Heruvimii, cântând împreună cu dânșii Treimei Celei întreit Sfântă și primind pe Împăratul tuturor, înconjurat de cetele Îngerești... În timpul când Preotul pomenește pe Ierarh, stăpânitor, autoritățile, căpeteniile oastei, orașelor și satelor și pe toți bine-credincioșii creștini vii și răposați, văzând Sfintele Daruri, se roagă ca tâlharul: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta”.

În sărutarea sfântă a păcii, după rostirea cuvintelor: „Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gând să mărturisim pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită”, creștinii văd iubirea recomandată de Mântuitorul Apostolilor și urmașilor Săi (Ioan 13, *34*; 15, *7*2) și sărutarea dragostei pe care în vremurile vechi apostolice și patristice și-o dădeau și credincioșii (Rom. 16, *16*; I Cor. 16, *2*0; I Petru 5, *14*); iar în rostirea „Crezului” văd că iubirea unuia față de altul trebuie a fi însoțită de dreapta credință (ortodoxă), spre a se învrednici să ia parte la Sfântă Jertfă.

În cuvintele „Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte”, văd îndemnul a urmări și a asculta cu luare-aminte mărturisirea Simbolului Credinței noastre creștinești.

În rostirea de preot sau diacon a cuvintelor: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte Sfântă Jertfă în pace să o aducem”, ei văd că trebuie a sta înaintea lui Dumnezeu drept așa: bine, cu frică, cu trezire și luare-aminte, iar în răspunsul: „Mila păcii, jertfa laudei”, văd că darurile jertfei duhovnicești, nemateriale, pe care credincioșii au a le aduce din partea lor, spre însoțirea adevăratei Jertfe adusă de preot în numele lor, sunt:

a) „Mila” despre care zice Domnul: „Milă voiesc, iar nu jertfă” (Mt. 9, *13, 22, 7*; comp. Osia 6, *6*).

b) „Pace”, după hotărârea Mântuitorului: „De-ți vei aduce darul tău la Altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă acolo darul tău și mergi mai înainte de te împacă cu fratele tău, apoi venind, adu darul tău” (Mt. 5, *22*-21; Mc. 11, *25*-26) și a Apostolului: „Cât e cu putință fiți în pace cu toți oamenii” (Rom. 12, *7*5-26; Evr. 12, *14*; Is. Sirah, *6, 6*).

c) „Jertfa de laudă” cântare sfântă, preamărire cerută de Domnul prin psalmistul: „Jertfește lui Dumnenzeu jertfă de laudă... jertfa laudei Mă va slăvi” (Ps. 49, *11*; 23; 31, *1*-3; 60, *8*) și prin Apostolul: „Printr-însul (Hristos) să aducem jertfă de laudă pururea lui Dumnezeu, adica roada buzelor ce se marturisesc Lui... Înfățișați-vă trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă și plăcută lui Dumnezeu, ca o slujire a voastră cuvântătoare...” (Evr. 13, *7*5; Rom. 12, *1*). Jertfa aceasta de laudă o aduc ei în răspunsurile mari: „Cu vrednicie și cu dreptate este”... „Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot...”, „Pe Tine te lăudăm...” și „Axionul”.

În binecuvântarea cu cuvintele: „Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și Împărtășirea Duhului Sfânt să fie cu voi cu toți”, aceștia văd pe Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, revărsându-și Harurile Sale, bogat, asupra Preotului și a adunării credincioșilor.

La rostirea cuvintelor: „Sus să avem inimile!”, creștinii privesc cu ochii Sufletului opera mântuirii neamului omenesc! Întruparea lui Iisus, arătarea Lui pe pământ, crucificarea, jertfirea, moartea, îngroparea, Învierea, Înălțarea la ceruri, șederea de-a dreapta Tatălui... Își înalță inimile și cugetele cu toată buna voință la adevăratul prieten credincios Care ne-a câștigat mântuirea, răspunzând: „Avem către Domnul”. „În această oră înfricoșată — zice Sf. Chiril al Ierusalimului — se cuvine să avem inimile la Dumnezeu, iar nu jos la cele pământești, în această oră înfricoșată se cuvine toți să părăsească grijile vieții și afacerile casnice și să aibă inimile în cer, la Dumnezeul cel iubitor de oameni...” (Cateh, *23* mist. V.n. 4). „Ce faci, frate, întreabă Sf. Efrem Sirul, n-ai promis tu a avea inima către Dumnezeu când a exclamat Preotul: „Sus să avem inimile” și tu ai răspuns: „Avem către Domnul”. Și nu te temi tu a minți în această oră înfricoșată? O mare minune! Masa Părintelui Ceresc este gata. Mielul lui Dumnezeu se junghie, toate puterile cerești se roagă pentru tine împreună cu preotul, Sângele lui Hristos se varsă în Paharul misterios pentru curățirea ta și tu nu te rușinezi și nu plângi pentru tine însuți și încă nu te rogi nici pentru tine, nici pentru altul?” (Sermo 3).

În cuvintele preotului: „Să mulțumim Domnului” și răspunsul: „Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina: Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită”, creștinii prin preot, mulțumesc veșnicului Dumnezeu Care toate le-a adus din neființă, ne-a ridicat din căderi, a făcut toate, până ce ne-a suit la cer și ne-a dat împărăție veșnică.

În cuvintele Preotului: „Cântare de biruință: cântând, strigând, glas înălțând și grăind”, cu răspunsul: „Sfânt, Sfânt, Sfânt! Domnul Savaot! Plin este cerul și pământul de Mărirea Ta. Osana întru cei din înălțime. Bine este cuvântat Cel ce vine întru Numele Domnului. Osana Celui dintru înălțime”, creștinii văd, după Isaia Prorocul și Sf. Ap. și Ev. Ioan, Serafimii zburând și stând împrejurul Domnului Dumnezeu, preamărindu-L în prima parte a acestei cântări (Is. 6, *1*-3; Apc. 4, *6*-8); iar în a doua parte văd cântarea poporului evreiesc la intrarea cu triumf împărătesc în Ierusalim a Domnului, Biruitorul păcatului, diavolului și al morții.

În cuvintele sfințitului liturghisitor: „Luați, mâncați! Acesta este Trupul Meu, Care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor... Beți dintru acesta toți. Acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, Care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor... Ale Tale dintru ale Tale, Ţie îți aducem de toate și pentru toate...” În vremea cântării: „Pe Tine te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ţie îți mulțumim, Doamne și ne rugăm Ţie Dumnezeului nostru”, în cea mai sfântă clipă din Dumnezeiasca Liturghie, ei văd, la chemarea Preotului, pe Duhul Sfânt care se coboară și sfințește Pâinea și Vinul prin binecuvântarea Preotului, prefăcându-le în P.S. Trup și Sânge... Credincioșii îngenuncheați cred că: Sfintele Daruri nu mai sunt ca până atunci numai niște simboluri, icoane sau închipuiri ale firii omenești a Mântuitorului, ci însuși P.S. Trup și Sângele Lui. Cred că văd cu ochii

sufletești și mărturisesc că sub înfățișarea văzută cu ochii trupești a Pâinii și a Vinului, proaduse și sfințite, sunt adevăratul Trup și Sânge cu Care Mântuitorul S-a născut din P.S. Fecioara Maria, cu Care a trăit pe pământ, a pătimit, a murit pe Cruce, S-a îngropat, a Înviat, S-a Înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui în nemărginita Sa Mărire. Cred că sub înfățișarea Pâinii sfințite este: Trupul zămislit, format și născut din pururea Fecioara Maria, Trupul cu care a pătimit acele multe umiliri, ocări, loviri, scuipări, batjocuri, Trupul cu care a dat mărturii înaintea lui Ponțiu Pilat, Trupul cu care a fost crucificat și a gustat fiere, Trupul cu care a murit pe Cruce și a fost pogorât de pe Cruce. Trupul pe care L-au înfășurat în giulgiu cu miresme și maramă și L-au îngropat. Trupul cu care a Înviat din morți și din mormânt. Trupul cu care s-a arătat Apostolilor, ucenicilor și credincioșilor Săi în timp de 40 de zile (F. Ap. 1, *9*-10; Mc. 16, *19*; F. Ap. 7, *5*5-56; Mt. 26, *6*4). Așijderea ei cred că Vinul sfințit este însuși Sângele care a țâșnit din Trupul Domnului împuns cu sulița. Creștinii luminați, veghetori, luători-aminte la cele ce se lucrează în Biserică, cred cu tărie în prefacerea Pâinii și Vinului în P.S. Trup și Sânge al Domnului Iisus Hristos Dumnezeu Omul, pe temeiul cuvintelor Lui: „Acesta este Trupul Meu... Acesta este Sângele Meu (Mt. 26, *26*-28; Mc. 14, *22*-24; Lc. 22, *17*-20; I Cor. 11, *23*-25; 10, *16*-17; 21). Cred că prefacerea Darurilor este lucrarea Duhului Sfânt pogorât, despre Care Mântuitorul a zis Apostolilor Săi: „Vă veți îmbrăca cu putere de sus” (Lc 24, *49*, F. Ap. 1, *4*). Cred că e lucrarea Duhului Sfânt trimis de Mântuitorul să rămână cu noi în veci: „Duhul Adevărului pe care lumea nu poate să-l primească, pentru că nu-L vede și nici nu-L cunoaște; voi însă îl cunoașteți, căci cu voi petrece și în voi va fi” (Ioan 14, *17*). Acesta săvârșește Tainele prin mâinile, limba și dorința Preoților. De aici vedem clar că preoția Noului Testament este un oficiu înfricoșat, mult superior preoției lui Aaron.

În cuvintele: „Mai ales pentru Preasfânta, Preacurata, preabinecuvântata, slăvita Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria” și cântarea „Axionului”, creștinii văd pe Maica Domnului rugându-se pentru lume, pentru salvarea multor primejduiți, pentru scoaterea multor Suflete din muncile iadului.

În pomenirea Ierarhului de către preot și a tuturor din strană sau cor, văd purtarea de grijă a Mamei noastre — Biserica — de toți fiii și fiicele ei.

În cuvintele: „Și ne dă nouă cu o gură și cu o inimă”, ei văd serafimul strălucitor ieșind din Sf. Altar și zicând creștinilor: „Stați, bine toți, cu frica lui Dumnezeu, într-un gând bun, lăudând Numele Domnului”.

În cuvintele: „Să fie milele Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți” și răspunsul: „Și cu duhul tău”, creștinii silitori se simt înălțați deasupra celor pământești la Tronul Durnnezeirii în ceruri unde e Hristos, Care zice: „Părinte Sfinte!... Eu pentru aceștia mă rog... pe care i-ai dat Mie, că ai Tăi sunt... Păzește-i pe ei în Numele Tău... ca toți să fie una, precum Tu în Mine și eu în Tine, așa și aceștia să fie una în Noi... Slava pe care ai dat-o Mie, am dat-o lor”... (Ioan 17).

În rostirea rugăciunii domnești „Tatăl nostru”, creștinii văd cu ochii sufletești pe Dumnezeu Tatăl și Duhul Sfânt înconjurat de Serafimi, pogorând deasupra Pruncului Iisus Hristos pe Sfânta Masă; iar în Sf. Biserică văd pe Îngeri, zicând: „Tatăl nostru”... dimpreună cu creștinii (Vezi „Dumnezeiasca Liturghie” cu însemnătatea ei”, p. 2677 de autor).

În rostirea Liturghisitorului: „Pace tuturor”... „Capetele voastre Domnului să le plecați”, credincioșii văd duhovnicește Îngerii ieșind din Sf. Altar ținând în mâini cununi strălucitoare de aur, pe care să le pună pe capetele celor meritoși, ca odinioară pe capetele celor 40 de Mucenici din iezerul Sevastiei (V. Sf. 9 martie) și a altor Sfinți Mucenici și Mucenice.

În cuvintele: „Cu Darul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu care împreună ești binecuvântat, cu Preasfântul și Bunul și de viață Făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”, creștinii văd noianul bogățiilor milostivirii dumnezeiești pe care El îl varsă cu multă dărnicie asupra creștinilor — Păstori și păstoriți — bine-credincioși.

În încingerea diaconilor cu orarul cruciș și apropierea de Împărtășire în Altar, creștinii văd pe Serafimii care stau în ceruri înaintea Preasfântului Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, acoperindu-și fetele cu aripile lor și slavoslovindu-L neîncetat (Is. 6, *1*-3; Apoc. 4, *6*-8).

În cuvintele: „Să luăm aminte: Sfintele Sfinților”, cu înălțarea Sf. Agneț, văd înălțarea Domnului pe Cruce, trăgând la Sine pe toți urmașii Săi (Ioan 3, *13*-16; 12, *32*) și înțeleg că: „Sfintele”, adică dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului, se dau cu folos numai celor sfinți, adică

bine-credincioșilor — păstori și păstoriți — care viețuiesc creștinește, duhovnicește; care s-au pregătit în chip deosebit și s-au făcut vrednici să le primească (Mt. 5, *3*-16; 11, *28*-30; 24, *45*-47; 25, *1, 4, 10*; 15-23; 34-40; 46; 26-28; I Cor. 10, *16*-17; 11, *26*; 2 Tim. 4, *5*-8; Apoc. 1, *27, 11*; 17, *26*-28; 3, *5, 21*; 21, *7*; 22, *14*) și nu oricăror nepregătiți (Mt. 25, *45*; 48-51, *1*-3; 8-12, *22*-30, *41*-46; 9, *7*6-77; 22, *11*-14; Mc. 21-22; Lc. 5, *36*-37; 1 Cor. 10, *7*4; 79-22; 11, *27*-32).

În Împărtășirea sfinților liturghisitori, creștinii veghetori văd pe Mântuitorul Împărtășind pe Sfinții Apostoli la Cina cea de Taină și urmașii lor în cursul vremurilor până la sfârșitul veacului. În Împărtășirea monarhului, clerului inferior și a credincioșilor creștini din Biserică, văd pe Hristos Împărtășindu-i prin preoții Săi. Sf. Arhiereu Nifon a văzut în timpul sfințirii Darurilor și a săvârșirii înfricoșatelor Taine că s-a apropiat unul din Îngeri, care era mai luminat și luând un cuțit, a junghiat Pruncul. Același Înger a luat Sângele ce curgea din Corpul Pruncului și l-a turnat în Pahar; iar pe Prunc L-a pus iarăși pe Disc. După aceasta Îngerul a stat iarăși în a sa rânduială, în mulțimea Îngerilor pe stăteau de față, cu multă cucernicie. După ce s-au făcut acestea, s-a început Împărtășirea cu Dumnezeiești Taine. Atunci a văzut Sfântul că fețele unora din cei ce se Împărtășeau erau luminate ca soarele; iar ale altora erau întunecate și înnegrite ca ale unor arapi. În acel timp Îngerii care stăteau înainte, luau seama, care și cum se apropie de Dumnezeiasca Împărtășanie... Îngerii, pe credincioșii care se împărtășeau cu vrednicie, îi încununau, iar de către cei ce se împărtășeau cu nevrednicie, se întorceau și se mâhneau... După împărtășirea credincioșilor, Pruncul (Domnul nostru Iisus Hristos Euharistic) S-a aflat iarăși întreg în mâinile Îngerilor, cu care S-a înălțat la cer (V. Sf. 23 dec. o.c. pp. 1192-3).

În ultima arătare a Sfintelor Taine cu cuvintele: „Cu frică lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați...” și ducerea lor la Proscomidie, văd ultima arătare a Domnului, ucenicilor Săi, pe Muntele Măslinilor și înălțarea Lui la ceruri. Dumnezeu Tatăl stând pe Sf. Masă, iar Dumnezeu Fiul stând pe Jertfelnicul Proscomidiei, de-a dreapta Tatălui în slavă.

În cădirea Sfintelor, însoțită de cuvintele: „Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule...” și „Totdeauna acum și pururea...” văd Darul Duhului Sfânt, pe care Domnul L-a dat după Înviere prin suflare Sfinților Săi Apostoli... și că El după Înălțare, petrece cu noi, adevărații creștini — Păstori și păstoriți — pururea în veci, adică și după a doua venire. „Iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor” (Mt. 28, *2*0). În această ultimă arătare a Sfintelor, mai văd și ultima arătare a Domnului ca Drept Judecător în ziua de apoi.

În rostirea ecteniei: „Drepți primind: Dumnezeieștile, Sfintele, preacuratele, nemuritoarele, de viață făcătoarele, înfricoșatele ale lui Hristos Taine...”, cu ecfonisul: „Că Tu ești Sfințirea noastră...”, văd coborând din ceruri un Înger puternic, înfricoșat, care ia păcatele preotului scrise pe o hârtie și le arde în foc. Astfel Preotul rămâne curat, săvârșind Dumnezeiasca Liturghie.

În rostirea rugăciunii Amvonului, văd pecetluirea tuturor rugăciunilor liturgice; iar în sfințirea colivei văd simbolul credinței noastre în viața veșnică, păstrarea curăției, reînvierea tuturor drepților cu trupuri glorioase.

În rostirea: „Binecuvântarea Domnului peste voi, cu al Său Har și cu a Sa iubire de oameni”, credincioșii văd și simt binefacerile rugăciunilor Sfinților din ceruri și binecuvântarea Mântuitorului Hristos Dumnezeu-Omul, coborând ca o rouă și ploaie binefăcătoare peste ei, însoțindu-i la casele, gospodăriile și lucrările lor. Plini de bucurii cerești și încredere în Dumnezeu, ei cântă: „Casa lui Israel a nădăjduit spre Domnul, ajutorul și scutitorul lor este Casa lui Aaron a nădăjduit spre Domnul, ajutorul și scutitorul lor este. Cei ce se tem de Domnul au nădăjduit spre Domnul, ajutorul și scutitorul lor este. Domnul pomenindu-ne pe noi ne-a blagoslovit, blagoslovit-a casa lui Israel, blagoslovit-a casa lui Aaron. Blagoslovit-a pe cei ce se tem de Domnul, pe cei mici și pe cei mari. Adaugă Domnul spre voi și spre fiii voștri. Blagosloviți sunteți voi Domnului, Celui ce a făcut cerul și pământul” (Ps. 113, *17*-23).

După încheierea Dumnezeiestei Liturghii, în miruirea credincioșilor de Preot, adică în ungerea lor cu untdelemn sfințit din candelă pe frunte în Semnul Sfintei Cruci rostind la fiecare: „Ajutorul meu de la Domnul Cel ce a făcut cerul și pământul”, văd coborârea Duhului Sfânt peste Biserica, adunarea bine-credincioșilor creștini, cler și popor — adică un fel de pecetluire cu semnul darurilor dumnezeiești, pe care le-a dobândit fiecare din cei ce au luat parte la sfintele slujbe (laude) și la Dumnezeiasca Liturghie cu toată pietatea și luarea-aminte. Așijderea în primirea Sfintei Anafure ca

arvună sau mângâiere, în locul Dumnezeiestei Împărtășanii pentru cei care nu sunt pregătiți a se Împărtăși, văd o sfințenie și ajutor minunat.

Copilul evreu scăpat de moarte prin Sf. Anaforă. În vremea arhipăstoriei lui Epifanie în Constantinopol, se întâmplă o minune foarte însemnată. E un obicei de mult timp în Constantinopol ca, atunci când rămâne pâine sfințită, să cheme copiii de la școli spre a o mânca. Într-o zi, când rămăsese asemenea pâine, chemară copiii, între care se afla și fiul unui sticlar evreu. Acel copil, întorcându-se acasă, mai târziu decât de obicei și părinții săi întrebându-l de ce a întârziat, el le istorisi cum s-a dus la Biserică cu ceilalți copii și ce a mâncat acolo. Tatăl său supărându-se foarte tare, îl luă pe copil și-l aruncă în cuptorul unde făcea sticlă. Mama sa jelea necontenit pe fiul său și negăsindu-l, alerga pe stradă și umplea văzduhul de strigătele sale. A treia zi, chemându-și fiul la ușa sticlăriei și auzind că-i răspunde, sparse ușa și găsi pe fiul său stând în mijlocul cuptorului, fără ca focul să-i fi făcut vreun rău. Când îl întrebă cum a fost apărat de flăcări, el răspunse că de multe ori a fost cercetat de o Doamnă îmbrăcată cu haină de purpură, care-i adusese apă, stinsese cărbunii ce se aflau în jurul lui și care-i dăduse de mâncare. Fiul și mama sa au fost botezați și primiți în cler. Tatăl său însă, refuzând cu îndărătnicie Botezul, a fost spânzurat în cartierul Lyce, din porunca împăratului Justinian, ca ucigaș al propriului său fiu (Is. Bis. Evagrie, pp. 152-3).

Acestea le văd adevărații creștini, care nu dormitează în Sf. Biserică, nu vorbesc deșertăciuni, nu râd, nu fac hasmodii, nu se răspândesc cu mintea la grijile veacului acestuia, nici la felurite deșertăciuni lumești. Preotul care vă sfătuiește să vegheați și să urmați cu toată atenția sfintele laude și Dumnezeiasca Liturghie are toată dreptatea, deci, credincioșii sunt îndatorați a-l asculta, ca să se poată folosi vremelnic și veșnic. Altfel se primejduiesc groaznic. Creștinul lămurindu-se, plecă mulțumit de la Scaunul Sfintei Spovedanii, preamărind pe Dumnezeu Care l-a luminat prin trimisul, anghelul său... (Mal. 2*, 7*).

Numai iudeii, păgânii, ereticii, îndrăciții nesocotesc, hărțuiesc și ponegresc pe preoți

O creștină, îmbrăcată cam aproape de buna-cuviință, se apropie gânditoare, abătută, îngenunchează la Scaunul Sfintei Spovedanii, se mărturisește, își ia canonul cam ușurel... Ridicându-se din genunchi, gândind la o mare pasiune sufletească, zice: „Preacinstite Părinte Duhovnic, eu am fost veșmântară și eclesiarhă la Biserica noastră parohială unde din vechime slujeau mai mulți preoți. Unul dintre preoți ținea foarte mult la buna rânduială a Bisericii, încât aproape în toate predicile ne explica rostul ei; iar când observa făcându-se neorânduieli, ne tot atrăgea atenția, ca să o curmăm cu ele, altfel cădem din Ierusalimul Ceresc în babilon, în adânc, în iad (Apc. 14*, 8*; 18*, 2*, *21*-24; 19*, 2*0; 20*, 15*). Majoritatea s-a ridicat împotriva lui cu felurite atitudini ostile. În oficiul său preoțesc i se făceau felurite necazuri... Încă m-am asociat și eu cu cei mulți, făcându-i felurite șicane, ca să se ducă de la noi, să nu-l mai vedem în ochi. Ca veșmântară, îi dădeam anumite veșminte în batjocură, mohorâte, vechi, rupte, ponosite, cârpite, mucegăite... Ca eclesiarhă îi dădeam cădelnița tot în batjocură, ca și cum aș fi dat ceva foarte ordinar unui om de nimic. Totdeauna îi iscodeam orice mișcare, îl urmăream pas cu pas, cum urmăresc reflectoarele, avioanele străine, ca orice alunecare (Ps. 37*, 16*), s-o trâmbițăm în toată lumea, pentru a-l demoraliza, discredita, doborî sau alunga, ca să ne dea pace a rămâne în obiceiurile noastre. Preotul răbda, slujea și tăcea... Uneori mă mustra grozav conștiința! Poate o fi păcat...!”

Preotul duhovnic ascultând-o cu atenție, îi răspunde îndurerat: „Păcat, păcat și încă un păcat monstruos, uriaș. Preotul care simte că e preot, vorbește evanghelicește adevărul curat, mântuitor de suflete și luptă din răsputeri a reîntrona și a păzi buna rânduială în Biserică, care-i Casa Dumnezeului Celui Viu. Acesta este preotul lui Dumnezeu. Acesta este preotul care slujește cu Îngerii și cu Sfinții lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. Preotul, sfătuindu-vă după Dumnezeu, v-a învățat bine; iar majoritatea lumii aceleia zăcândă în cel rău (1 Ioan 5*, 19*; comp. Mt. 13*, 14*-15; 12*, 43*-45; Rom. 1*, 22*; 3*, 10*-18; Ps. 53*, 1*-5; 81*, 5*), împotrivindu-vă preotului ca vrăjitorii Egiptului, Ianis și Iamvris lui Moise, lui Dumnezeu v-ați împotrivit, deci v-ați înșelat groaznic (2 Tim. 3*, 8*-13).

Prin îmbrăcarea în batjocură a preotului (care vă trăgea la adevăr și buna rânduială) cu veșminte mohorâte, închise, vechi, ponosite, rupte, cârpite, mucegăite... v-ați atașat de împăratul Irod și Pilat cu ostașii lor, care au îmbrăcat pe Mântuitorul în batjocură (Lc. 23*, 77*, *6*-72; Mt. 27*, 26*-31), după care au fost pedepsiți groaznic: Irod sfârșindu-se în mizeriile negre ale exilului (†37) și Pilat în temniță, sinucigându-se (apx. 39) și ostașii lor prăbușiți în iad, după felurite morți cumplite (Ps. 33,

27). În haine umile, de batjocură, într-un fel de saci, umblă prorocind cei doi martori ai Domnului, neimpozanți (neimpunători, nemăreți, nefalnici, nearătoși) pentru mândrii, păcătoșii din jurul lor și fiara apocaliptică care-i hărțuiește, luptă, atacă, omoară... după care vor învia, dar potrivnicii lor sunt groaznic pedepsiți vremelnic și veșnic (Apoc. 11, *3*-13). O grea pedeapsă vă urmărește și pe voi care prin sfatul vrăjmășesc și fapta aceea satanică, v-ați atașat de Irod, Pilat și ostașii lor, de hărțuitorii și răzbunătorii martorilor — trimișilor lui Dumnezeu. Așijderea servirea preotului ostenitor în a vă învăța bine după Dumnezeu, dându-i cădelnița în batjocură, nesărutându-i mâna, după sfatul satanic făcut în umbră, după perdea cu potrivnicii lui și ai adevărului, te-ai despuiat de binecuvântare și te-ai îmbrăcat în blestem... „N-au voit binecuvântarea — zice psalmistul David — și se va depărta de la ei (individul, clica) sau adunarea aceea a satanei" (Mt. 26, *3*-5; Ps. 2, *1*-2; 82, *3*-17; Mc. 4, *1*-2; Lc. 22, *7*; Ioan 11, *47*-53; Apoc. 2, *9*; 3, *2*), care se împotrivește trimisului lui Dumnezeu; „au iubit blestemul și va veni asupra lor. S-au îmbrăcat cu blestemul ca cu o haină și a intrat ca apa înăuntrul lor și ca untdelemnul în oasele lor... Să le fie lor ca o haină cu care se îmbracă și ca un brâu cu care pururea se încinge. Aceasta este plata celor ce mă clevetesc pe mine la Domnul și asupra celor ce grăiesc rele asupra Sufletului meu... Îmbracă-se prigonitorii mei cei ce mă clevetesc (necinstesc) în ocară (necinste) și să se acopere ca cu o manta cu necinstea lor" (Ps. 108, *1*-2; 16-19, *28*).

Bucuria — satisfacția — aceea satanică a lui Irod, Pilat dimpreună cu a ostașilor la batjocorirea lui Iisus și a lumii zăcândă în cel rău, în frunte cu antihristul lor, pe care ați manifestat-o și voi împotriva preotului — trimisul lui Hristos Dumnezeu (Mt. 10; Ioan 17, *18*; 20, *27*), vă îmbrâncește în mari greutăți, primejduiri, prăpăduri și osândă. Cam așa prigonea Radu IV cel Mare, domnitorul Ţării Românești (†1508) pe Sf. Ierarh Nifon, sfătuind boierii și poporul să nu-i dea cinstea arhierească, adică nici mâna să nu i-o sărute. Acea necinste din partea acelora a fost o dezbrăcare de binecuvântare și îmbrăcarea în blestem, cum a arătat mai sus Psalmistul. După plecarea Sf. Nifon din țară... și răposarea lui în Sf. Munte, s-au făcut mari tulburări de la cei bisericești și de la boierii pământeni, mari lupte sângeroase între partide, greutăți, secetă și foamete mare. Voievodul Radu a căzut în boală cumplită șapte ani întregi. Din cauza slăbiciunii și a pelagrei, a fost pus în rădvan[275] și dus din loc în loc pentru cârmuirea treburilor țării. Mai pe urmă tot trupul lui s-a umplut de răni, din care ieșea duhoare așa de urâtă și nesuferită, încât nu putea să se apropie cineva de el; apoi a murit în chinuri grele. După îngroparea sa, s-a cutremurat mormântul lui trei zile. Văzând toate aceste pedepse, mulți din creștini, ziceau: „Asta este pedeapsa lui Dumnezeu, pentru necinstirea și alungarea Sf. Nifon" (Vezi pe larg V. Sf. 11 august. D. Ag. o.c. pp. 617-619; Istoria românilor de Giurăscu ș.a.) Vedeți răsplata necinstirii sfinților liturghisitori și a neorânduielilor introduse și menținute în Biserică? Feluritele neorânduieli cufundă Bisericile în care hălăduiesc.

Bătrânii din Agapia-Neamț, povestesc că la Agapia Veche s-a scufundat o Biserică, încât i se vedea numai vârful turlelor și crucile din apa lacului. Așijderea despre o Biserică cufundată în părțile Buhușului-Neamț, Snagovului-Ilfov ș.a. din cauza terenului șubred, mocirlos... Noi, creștinii — păstori și păstoriți —, ai secolului XX suntem încă siliți a povesti că s-au scufundat multe Biserici creștine din cauza șubrezeniilor spirituale, a neorânduielilor ce se cuibăreau la temeliile lor. Bisericile care își curățesc temeliile lor de viermii neorânduielilor, stau pururea înaintea Domnului; iar cele care îi aduc, mențin și susțin cu tenacitate, îndărătnicie și obrăznicie se surpă cu mare prăbușire (Mt. 7, *24*-27; comp. Iez. 13, *10* — 16; 1 Cor. 3, *9*-15). Să luptăm din răsputeri a scoate neorânduielile din Biserică, în locul cărora să întronăm adevăratele rânduieli sfinte, bisericești și numai așa Biserica va sta pururea.

Împingând pe preot — păstorul sufletesc care s-a trudit și se muncește să vă tragă în calea vieții, la buna rânduială, v-ați împins și vă împingeți pe voi, asemenea fecioarelor neînțelepte de la lumină în bezna întunericului (Mt. 25, *1*-17), din Biserica lui Dumnezeu, în babilon, în adânc, în iad. Voi care hărțuiți și ponegriți preotul care se muncește să vă tragă de la întuneric la lumină, din neorânduieli la bune rânduieli Sfinte, sunteți asemenea diavolului care tenta prin șarpe pe Eva și prin Eva pe Adam (Fac. 3, *1*-5), asemenea satanei care apăsa pe dreptul Iov înaintea lui Dumnezeu (Iov 1; 2), asemenea blestemaților israeliți care-l sfâșiau pe blândul împărat David cu clevetirile lor (Ps. 108, *7*-7.9, *29*; 118, *61*, *110*; 139, *1*-r5; 140, *11*), asemenea satanei care ponegrea pe Arhiereul Isus (Zah. 3, *7*), asemenea diavolului care ispitea pe Mântuitorul în pustie cu scopul viclean de a-L atrage din

[275] Rădván**,** *rădvane,* s. n. (Înv.) Trăsură de lux închisă, montată pe arcuri și trasă de mai mulți cai

ascultarea de Dumnezeu la răzvrătirea lui (Mt. 4, *1*-11; Mc. 1, *12*-13; Lc. 4, *1*-13), asemenea arhiereilor, bătrânilor și întreg sfatului evreiesc, care cu multă răutate și viclenie căutau mărturie mincinoasă asupra lui Iisus ca să-L omoare pe El (Mt. 26, *5*9; Mc. 14, *5*5).

Voi care hărțuiți și tulburați cu sfat diavolesc pe preot în oficiul său preoțesc, ba ceva de necrezut (!) și în dumnezeiasca Liturghie, sunteți asemenea evreilor și păgânilor care, ori de câte ori aflau pe sfinții Apostoli, ierarhi și preoți în slujire în dumnezeiasca Liturghie, îi tulburau, hărțuiau... le făceau multe rele, după care s-au prăbușit în groaznice prăpăstuiri și morți cumplite. Voi sunteți asemenea ereticilor demonizați care au prigonit și prigonesc groaznic Biserica — Păstorii și păstoriții — lui Dumnezeu până ce s-au prăbușit și se prăbușesc în groaznicele munci vremelnice și veșnice. Voi care hărțuiți pe sfinții liturghisitori, pentru că nu zic ca voi și nu vor a rămâne în neorânduielile voastre, cum iudeii hărțuiau, urau și sfătuiau a omorî pe Hristos, pentru că zicea ca Dumnezeu și nu ca ei, sunt vițele Sodomei și sadurile Gomorei, struguri otrăviți cu bobițele amare. Vinul vostru e venin de șerpi, otravă cumplită de aspidă (2 Lege 32, *32*-33). Nelegiuirea aceea a voastră strigă la cer, ca odiniaoră răutățile Sodomei și Gomorei (Fac. 18, *2*021; 19, *1*-11).

Așadar, voi în loc de a hărțui pe preotul care vă atrage la buna rânduială, trebuie a vă hărțui pe voi pentru a ieși din acele multe neorânduieli și a intra în buna rânduială a Bisericii lui Dumnezeu, în loc de a înveșmânta — ca Irod și Pilat cu ostașii lor — pe Hristos, în batjocură pe preotul lui, să vă fi îmbrăcat cu sac și umilință pe voi. În loc de a necinsti pe preot să vă fi necinstit, umilit pe voi înșivă (Mt. 10, *14*-15; 40-43; Lc. 10, *16*). De nu vă veți pocăi, îndrepta și face roade bune, vrednice de pocăință, vă veți pedepsi și voi groaznic ca Irod, Pilat cu ostașii lor, Radu vodă cu boierii și ascultătorii lui, ca potrivnicii celor doi martori — trimișii lui Dumnezeu. Reveniți grabnic la bunele rânduieli puse în Biserică (Ier. 6, *10* — 19) mai înainte de a cădea în mâinile Dumnezeului Celui viu (Evr. 10, *19*-31). Creștina se trezește, se căiește, pleacă hotărâtă a se îndrepta, a face roade vrednice de pocăință și a duce o luptă de lămurire și contra neorânduielii acesteia.

Înlocuiește necredința cu adevărata credință

La Scaunul Sf. Spovedanii veni apoi și îngenunche, cam agale, un fiu al parohiei, crescut la oraș, în care se răcise focul credinței. Se mărturisi și apoi ridicându-se în picioare, începu a vorbi cam de sus: „Părinte Duhovnic! Te-am auzit din când în când vorbind despre ale credinței, despre Suflet, despre Dumnezeu, despre fapte bune, despre viața viitoare, judecată și răsplată după fapte... Eu, drept să spun, nu pot crede în Dumnezeu și ca mine mai sunt și alții mulți".

Preotul duhovnic privindu-l cu milă, se apucă și face muncă de lămurire cu el, sfătuindu-l astfel: „Fiule! Omul înțelept își agonisește tot ce e bun și leapădă ceea ce e rău, nefolositor, primejdios. Așa și aici: credința în Dumnezeu trebuie a ne-o agonisi și păstra pururea; iar necredința s-o lepădăm pentru totdeauna. Credința adevărată în Dumnezeu este o lumină lăuntrică.. un candelabru care luminează și încălzește Sufletul, ochiul luminat care luminează toate cunoștințele și împuternicește înțelegerea, e asemenea unei lămpi aprinse care luminează casa și locul unde se află. Credința drept măritoare este: lumina Sufletului, ușa vieții, temeiul mântuirii vremelnice și veșnice.

Credința în Dumnezeu, însoțită de fapte bune, ne înviorează, ne sfințește, ne înfiază lui Dumnezeu, ne face nemuritori. Această credință vie, lucrătoare și foarte folositoare trebuie să v-o agonisiți și păstrați pururea. Vestitul Newton, marele fizician englez, când venea vremea în vorbire să rostească Numele lui Dumnezeu, îndată își lua pălăria de pe cap. Astfel rostea el numele lui Dumnezeu, numai cu capul descoperit. Pentru oamenii desăvârșiți în știință nu există niciun fel de conflict între știință și credință (Paul Termier, savant francez al vremurilor noastre).

Necredința face viața greoaie, plictisitoare, fără vlagă, nesuferită. Necredința este asemenea unei rădăcini putrede, nimicește și cel mai puternic arbore. Necredincioșii: ochi au, dar nu văd; urechi au, dar nu aud... (Is. 6, *9*-10; Mt. 13, *13*-15; Mc. A 12; Lc. 8, *10*; Ioan 12, *40*; F. Ap. 28, *26*-27; Rom. 11, *8*-10). Ei caută un Dumnezeu pe care să-L descopere și cuprindă cu mintea lor mărginită, cu rațiunea lor iscoditoare în a explica totul. Argumentările filosofice și teologice cele mai iscusite nu le pot da adevărata credință care lipsește ființei lor sufletești. Vorbirile despre Dumnezeu îi plictisesc, nu le primesc, li se pare ceva de necrezut, nu vor să audă de Cuvântul lui Dumnezeu (Ier. 6, *10*;20 7-13 18, *18*; 8, *47*; 1 Ioan 4, *6*).

Acum vreo șaptezeci de ani un învățat european călătorea prin Africa și umbla printre mulțimea negrilor sălbatici și fără cultură de pe la ecuator, stând de vorbă cu câte o ceată din ei. Învățatul le povestea despre fel de fel de lucruri care erau în țara sa. Le spunea că arborii din țara sa

sunt cu totul altfel decât cei de la ei și fac altfel de fructe; le spunea că locuințele, casele europenilor sunt cu totul altfel decât bordeiele lor primitive. Apoi le vorbi despre trenuri, telefoane, telegrafe... despre mersul vremii, despre anotimpuri.... Africanii îl ascultau cu uimire și cu neîncredere. Mai pe urmă învățatul le spuse că în timpul iernii, în țara sa, ploile cad în chip de fulgi de gheață care se așternacoperind pământul și casele, cu o pătură groasă de apă înghețată, albă și moale ca bumbacul, groasă de câte 1/4, *1*/2, *1, 2* metri. Le spuse că apele de prin lacuri, gârle, râuri mici și mari se întăresc de frig așa de tare, încât trec peste ele-oamenii și căruțele cu boi sau cai ca pe un pod întins. „Peste apele acelea înghețate se poate trece cu elefanți și cămile sau care mai încărcate cu mari greutăți. Negrii aceia care nu văzuseră în viața lor ape înghețate, ci numai apele lor încălzite de arșița soarelui, socoteau povestirea învățatului european o minciună. Neîncrederea lor izbucni cu putere: „Minți! Minți!... Vrei să-ți bați joc de noi! Ne socotești așa de proști, ca să credem de bune poveștile acelea goale!!!” Adevărat, proști erau! Pentru că socoteau ceva adevărat numai ceea ce vedeau și știau sau puteau cuprinde cu mințile lor mărginite, cu puțintica lor minte.

Un profesor vestit merse la o adunare de orbi, pentru a-i vedea. Vrând să le facă o plăcere, începu să le vorbească despre minunatele priveliști încântătoare care ne împresoară. Așa, el le grăia despre poieni și pajiști, despre munți înalți cu prăpăstii înfiorătoare, despre mari păduri seculare, înălțimi foarte mari, despre izvoare, pâraie, gârle, râuri, fluvii și mări, despre grădini cu flori, despre mulțimea culorilor cu care Dumnezeu a împodobit lumea asta... Pe când vorbea, mai aprins, unul din orbi se ridică în picioare și-i vorbi răstit, în numele tuturor orbilor din adunare: „Ia mai lasă-ne în pace, domnule, cu scornirile d-tale! Ce ne tot spui nouă astfel de bazaconii? Ce ne bagi în cap lucrurile acelea care sunt cu neputință? Ce? Vrei să înghițim noi toate născocirile d-tale? E-e-e-e! Da, prea ne socotești strâmți la minte!” După aceea s-au ridicat în picioare toți orbii din adunare, vociferând asupra profesorului care le vorbea un adevăr pe care ei nu-l puteau cuprinde, fiindcă le lipsea un simț „văzul”. Aceasta se face și cu cei surzi. Dacă i-ai duce la o Biserică mare unde se liturghisește și cântă un cor foarte frumos, unde preotul vestit predică cu multă claritate, Cuvântul lui Dumnezeu, ei nu aud nimic ca și cum nu s-ar liturghisi, n-ar cânta corul, n-ar predica nimeni. Iacă, așa se întâmplă și cu cei necredincioși. Precum orbii nu pot pricepe frumusețea unei încântătoare priveliști, a unei artistice picturi și surzii nu aud armonioasele cântări, slujbe, liturghisiri și folositoarele predici, tot așa și necredincioșii nu pot simți în ființa lor credința adevărată cu binefacerile ei. Acelora le lipsește câte un simț, unuia văzul, altuia auzul; iar necredincioșilor le lipsește simțul credinței adevărate. Toți par a fi oameni întregi, dar, în realitate, au lipsă câte ceva de foarte mare preț, pentru a se conduce cât mai bine în viață. Grea e orbirea, nesuferită e surzenia... dar necredința e mult mai grea, mai nesuferită și mai primejdioasă decât toate.

Necredința l-a prăbușit în pierzare. Acum vreo 30 de ani s-a aflat sub un stejar mare, dintr-o pădure seculară, cadavrul unui tânăr. Lângă el era revolverul cu care își curmase firul vieții. În buzunarul hainei s-a găsit un petic de hârtie în care sinucigașul își arăta numele, prenumele și domiciliul. Dedesubt urmau cuvintele acestea: „Cel ce-mi va descoperi trupul, află că eu, care acum zac mort aici, am trăit în tinerețea mea cinci ani după învățăturile Evangheliei și sfaturile Bisericii. În tot timpul acela am fost mult mângâiat și deplin mulțumit. Într-un moment nesocotit însă, am ajuns în tovărășia unor necredincioși care își ziceau liberi cugetători. Aceia m-au adus aici, unde mă aflu astăzi. Rog pe bunii creștini să-mi ierte pasul acesta nesocotit care, fără îndoială, îi va supăra, îmi cer iertare de la venerabilul Părinte, care pe vremuri mi-a fost duhovnic bun, ale cărui povețe de le-aș fi urmat, n-aș fi ajuns în starea aceasta în care mă aflu acum. Apoi rog mai ales pe părinții mei iubiți să-mi dea iertare de gestul acesta nesocotit, cărora prin moartea mea cumplită, le voi pricinui o îndurerare foarte mare, o înmulțită suferință în iubirea și în credința lor părintească. Luasem hotărârea să fiu sprijinul bătrâneților lor. Regret însă că nu mi-o mai pot împlini. Nu mai pot suporta viața...”. Iată unde l-a dus necredința!

Și de aici putem să vedem clar că credința adevărată, vie și lucrătoare este cea mai temeinică cârmă a vieții oamenilor. Vai și amar de aceia care nesocotesc și își pierd această binefăcătoare cârmă a credinței!

Necredința a prăbușit întreaga familie. Într-un ziar francez („La Croix de Calais” 1897), aflăm următoarea întâmplare: un socialist se lăuda într-un restaurant, în fața tovarășilor săi, că în sfârșit a izbutit, după trei ani de muncă, să izgonească credința din Sufletul soției sale. Natural, să fie lăudat de tovarășii săi de idei ca un adevărat socialist. La întoarcerea acasă însă, socialistul nostru

vede că în fața locuinței lui era îngrămădită o mare mulțime de oameni. Întrebând ce s-a întâmplat, i s-a răspuns că în casa lui s-a petrecut o mare nefericire. Omul intră în casă și aici descoperi un. tablou îngrozitor: soția sa și cu cei trei fii ai lui zăceau morți pe podele, scăldați în sânge. Lângă femeie găsi o hârtie, pe care erau scrise următoarele cuvinte: „Cât am avut o religie am putut să sufăr toate chinurile vieții, fiindcă mă întărea Dumnezeu în Care credeam. Din clipa în care însă bărbatul meu mi-a ucis credința, am înțeles că nu mai are niciun rost viața cu toate suferințele ei. Și atunci mi-am luat viața, împreună cu a copiilor mei, care nici ei nu mai puteau avea niciun rost ca să trăiască (C.D.M. o.c. 95).

Câți dintre cei ce-și curmă zilele singuri, nu cugetă la fel ca femeia aceasta căzută în ghearele necredinței! De aici reiese clar că fără de religie, nu poate trăi cineva o viață adevărată, plină de putere, înțelepciune, pace și mulțumire în mijlocul încercărilor. Fără buna credință nu pot conviețui în încredere unii cu alții. Oscilarea, disperarea, crima, sinuciderea, viclenia, hoția și feluritele împătimiri pierzătoare de viață și de Suflet se încuibează și se întind ca râia, lepra… în mijlocul oamenilor lipsiți de credință. Credința bună însă înzestrează pe oameni cu prevederi, conștiinciozitate, cinste, hărnicie și cu toate însușirile bune ce le pot avea, cultiva și folosi cu succes Sufletului omenesc. Acum, fiule, după ce ți-am arătat urmările credinței și ale necredinței, ieși grabnic din babilonul răutăților și te silește a intra în Ierusalimul ceresc. Mergi în pace la casa ta, leapădă necredința și fii credincios în toată viața pentru a te folosi vremelnic și veșnic". Penitentul plecă mulțumit, edificat sufletește și hotărât a vieți în credință, creștinește în toată viața sa.

Înlocuiește viciile cu virtuți

La Scaunul Sf. Spovedanii veni apoi un om înstărit dihtr-o parohie vecină. Îngenunchează, își mărturisește cam grăbit felurite păcate: împotriva Duhului Sfânt, păcate strigătoare la cer, păcate împotriva celor zece porunci, adică nesocotirea dragostei de Dumnezeu și de aproapele, păcatele capitale, ucigătoare de Suflet și felurite păcate străine, de care se făcuse vinovat în viața sa.

Părăsește păcatele. Duhovnicul vrând cu orice preț a scoate din necurat, curat (Ier. 15*, 19*; Is. 1*, 2*-18; Ps. 5*, 7*; Lc. 19*, 1*-10; 15; Apoc. 7*, 14*), se apucă să facă muncă de lămurire cu el și-i zise: „Fiule, Binecuvântat este Domnul Dumnezeul nostru, Care voind ca tot omul să se mântuiască, te-a adus la acest Scaun de judecată milostivnică a Sa, ca să scapi de înfricoșata Judecată particulară și universală. De acum silește-te fiule a vieți creștinește. „Ferește-te de rău și fă binele, caută pacea și o urmeaz-o" (Ps. 33*, 7*4). Părăsește pentru totdeauna orice păcat. Leapădă desăvârșit orice necredință și îmbrățișează adevărata credință. Nu-ți spurca gura cu vorbării păcătoase, înjurături de cele Sfinte, de mamă. Nu-ți mai îmbăia gura cu niciun fel de înjurături, drăcuiri, măscăriciuni sau vorbe putrede. Înjurăturile, drăcuitul, sunt un păcat drăcesc, care spurcă groaznic pe creștinii suduitori. Baltazar, împăratul Babilonului pângărind vasele sfinte ale Bisericii din Ierusalim și-a pierdut puterea, împărăția și viața în aceeași noapte a ospățului păcătos (Dan. 5). Senacherib, împăratul Asiriei, hulind pe Dumnezeu și Locașul Lui cel Sfânt, într-o noapte i s-au ornorât 185.000 de ostași ce asediaseră Ierusalimul și fugind, a fost ornorât de doi fii ai săi (4 Împ. 19; 2 Paral. 32*, 1*-23; Is. 36; 37). Așijderea împăratul iudeilor, Irod Agripa, îngăduind poporului, căruia îi vorbea, a-l asemăna cu Dumnezeu, a bolit, lovit de Înger și a murit ros de viermi. (F.Ap. 12*, 21*-23). Ferește-te de a-ți îmbăia gura cu înjurături, drăcuiri și vorbe spurcate, ca să nu cazi în urgia Domnului ca aceea! Păzește-ți gura de creștin curat. Părăsește disperarea și speră cu toată încrederea în Dumnezeu! Leapădă urâciunea și îmbrățișează dragostea lui Dumnezeu de aproapele și de mântuirea ta! Nu devia din adevărata credință creștinească, păzește-te de a mai păcătui cu credința deșartă că oricât ai păcătui, Dumnezeu te iartă! Nu sta niciodată împotriva adevărului învederat! Nu huli cele sfinte, asemănându-te fiarei apocaliptice (Apoc. 13*, 6, 1*-6), știind că: „Cel ce hulește împotriva Duhului Sfânt (și Dumnezeu este Duh) nu i se va ierta nici în veacul de acum, nici în cel viitor", se face vinovat de un păcat veșnic... va fi supus la osânda veșnică (Mt. 12*, 32*; Mc. 3*, 29*; Lc. 12*, 10*; Ioan 4*, 21*; V. Ap. 7*, 5*1). Nu mai săvârși păcate strigătoare la cer! Nu ucide oameni, părinți, nici cinstea aproapelui! Nu păcătui contra firii (ca Sodomlenii și Gomorenii) care face pe oameni: slăbănogi, bolnavi, tâmpiți, paralitici! Nu opri plata lucrătorilor! Nu asupri văduve, orfani, lipsiți! Nu defăima, nu huli, nu asupri pe părinți, nici pe Preoții Bisericii! Nu călca cele zece porunci ca să nu cazi în mustrarea aspră a conștiinței, în tulburări, în neodihnă, în neliniște, în grele osândiri! Părăsește pentru totdeauna păcatele capitale, ucigătoare de moarte:

a) *Mândria* este împărăteasa păcatelor, maica fărădelegilor, pierderea tuturor bunătăților, boala mortală a Sufletului, iubire nebunească de sine, mama satanică care naște sumedenii de păcate: iscodirea, clevetirea, trufia, fudulia, slava deșartă, lauda, iubirea de sine, încrederea în sine, obrăznicia, înălțarea cu mintea, pregetarea, fățărnicia, lăudăroșenia, certurile, batjocurile, necredința, mărturisirea fățarnică, lepădarea de adevărata și unica credință creștinească, voia slobodă, îngâmfarea sau orgoliul, deprinderea păcatului, neascultarea, nesupunerea, răzvrătirea, ș.a. Astfel, prin clevetire, nesupunere și răzvrătire, Lucifer cu îngerii lui au căzut din ceruri în adânc și s-au transformat în draci întunecați (Apoc. 12, *10*; Is. 14, *12*-15; Lc. 10, *11*; Iuda 1, *6*; Apoc. 9, *1*; 12, *8*-9; 20, *1*-3; 19, *2*0; 20, *10*; Mt. 13; 25, *28, 39*-40, *25, 41*). Slava deșartă a izgonit pe protopărinții noștri afară din Rai (Fac. 3, *5-6*; 1-7). Obrăznicia și clevetirea l-a îmbrăcat pe Ham cu blestem părintesc (Fac. 9, *21*-27). Slava deșartă a făcut pe constructorii turnului Babel, urâcioși înaintea lui Dumnezeu, Care i-a pedepsit groaznic și i-a împrăștiat pe fața pământului (Facil, *1*-9; Hron. o.c. 194-7). Îngâmfarea a făcut pe faraon și pe egiptenii lui a nu ține seama de Cuvântul lui Dumnezeu, neslobozind pe israeliți din robia lui după care au fost bătuți cu zece plăgi groaznice și apoi l-a înecat în Marea Roșie cu toată oștirea lui (Eș. 5-14; Num. 9, *9*-11). Neascultătorii israeliți, semețindu-se, s-au dus la luptă contra voinței lui Dumnezeu și a lui Moise, unde au fost bătuți, fugăriți, zdrobiți și rușinați (2 Lege 1, *41*-45). Lăudatu-s-a marele psalmist, Proroc și împărat David, zicând: „Eu am zis în prisosința mea. Nu mă voi clinti în veac" (Ps. 29, *6*), dar ca să se smerească, Dumnezeu l-a lăsat de a căzut în preacurvie și ucidere (2 Împ. 11). Lauda de sine și hula împotriva celor sfinte a despuiat de oștire, de împărăție și de viață pe îngâmfatul împărat Senacherib (4 Împ. 18, *35*; 19, *22*-37; 2 Paral. 32, *13*-14; 21; Is. 36; 37). Prin trufașa încredere în sine, Amasia, împăratul iudeilor a căzut în mâinile lui Ioaș, împăratul Israelului, dimpreună cu Ierusalimul (2 Paral. 25, *19*-24). Semeția a îmboldit pe împăratul Ozia a cădi în templu contra rânduielilor bisericești, după care s-a umplut de lepră pentru totdeauna (2 Paral. 26, *16*-21). Împăratul Ezechia, fudulindu-se, a arătat toate bogățiile solilor veniți din Babilon pe care Dumnezeu apoi le-a rânduit jafurilor (4 Împ. 20, *12*-18; 2 Paral. 32, *25*; Is. 39). Aman, împuternicitul împăratului Artaxerxe, îngâmfându-se, plănuiește, cere și obține omorârea tuturor iudeilor, dar s-a prins singur în cursa întinsă, murind spânzurat în spânzurătoarea înaltă de cincizeci de coți, pregătită bătrânului Mardoheu (Est. 3-7). Vorbăria lui Efraim cu îngâmfare, a silit pe Dumnezeu a-l da sirienilor și filistenilor spre jefuire pustiitoare (Is. 9, *8*-21; Osia 5, *5*-9). Împăratul îngâmfat al Asiriei, cu privirile lui trufașe, a căzut în urgia de sus pârjolitoare și pustiitoare (Is. 10, *12*-13, *16*; Zah. 10, *11*). Semeția a prăbușit, nimicit și pustiit falnicul Babilon (Is. 13; 11, *19*; Al; Ier. 50, *5*1;Apoc. 17, *18*). Îngâmfarea, fudulia, trufia, lăudăroșenia, au cufundat în prăpăd Moabul (Is. 15, *6*; Ier. 48; Sof. 2, *8*-11). Prin neascultare și nesupunere, Iuda și Ierusalimul, au devenit un fel de desfrânate urâcioase înaintea Domnului (Ier. 2, *13, 21, 26, 36*-37; 3; Mt. 23, *27*-37). Mândria a cufundat în mare umilire și prăpăd pe domnul Tirului, pe împărații Nabucodonosor și Baltazar (Iez. 28, *2*-10; Dan. 4, *2*0-33; 5, *2*0, *22*-31). Mândria cu care edomiții priveau la nefericirile Ierusalimului, i-a prăbușit în jafuri, pustiire și nimicire (Avdie 1). Mântuitorul respinge cererea făcută cu mândrie de Salomia, mama fiilor lui Zevedei (Mt. 20, *2*0-28) și a fiilor ei (Mc. 10, *35*-40), înfierează mândria cărturarilor și fariseilor (Mt. 23; Mc. 12, *38*-40; Lc. 11, *43*). Petru, semețindu-se deasupra tuturor Apostolilor, a zis: „Chiar dacă toți s-ar sminti în Tine, eu însă, nu mă voi sminti... Și dacă Te-ar părăsi toți, eu nu Te voi părăsi, chiar de voi fi omorât pentru dragostea Ta...", a căzut în întreita lepădare. (Mt. 2*6*, *33*-34; 68-75; Mc. 8, *32*-33; Mt. 16, *21*-23). Apostolii certându-se pe cale care din ei să fie mai mare, s-au supus cu rușine tăcerii (Mc. 9, *37*0 Lc. 9, *46*-48; 22, *24*-27). Tânărul Apostol Pavel înălțându-se cu mintea, înfruntă pe bătrânul Ap. Petru că se fățărnicește, după aceea și el însuși suferind aceeași, de mai multe ori se tânguia: „Datu-mi-s-a îmbolditor trupului îngerul Satanei, să mă pălmuiască peste obraz, ca să nu mă înalț pentru mulțimea descoperirilor" (Gal. 2, *11*-12; F. Ap. 21, *2*0-26; 2 Cor. 12, *7*-10). Împăratul Irod Agripa trufindu-se, au ros viermii în trupul lui până a murit (F. Ap. 12, *23*). Un oarecare Diotrefis, semețindu-se a fi mai mare în Biserică, nesocotea pe Sf. Ap. și Ev. Ioan și pe cei împreună cu dânsul îi clevetea, hulindu-i cu vorbe rele, împiedica pe cei ce veneau în adunare pentru lumânare și-i izgonea din Biserică (3 Ioan 1, *9*-10).

Mântuitorul în pilda vameșului și fariseului osândește aspru mândria (Lc. 18, *9*-14; 16, *7*4-75); iar în apropierea Patimilor Sale, înfruntă cu vaiuri fățărnicia făloasă a saducheilor, fariseilor și cărturarilor (Mt. 21; 33-46; 22; 23). Orice credincios e ispitit de acest păcat. Și Mântuitorul a fost ispitit, dar a biruit (Mt.4, *1*-10; Lc. 4, *1*-11). El înfierează păcatul acesta, zicând: „Cel ce se înalță pe

sine, se va smeri" (Lc. 14, *11*) și Apostolul: „Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă; iar celor smeriți le dă dar" (Iac. 4, *6*; 1 Petru 5, *5-6*). „Ce ai care n-ai luat? Și dacă ai luat, ce te lauzi ca și cum n-ai fi luat?" (1 Cor. 4, *7*). Virtutea smereniei, rădăcina și temelia tuturor virtuților, răstoarnă satanicul viciu al mândriei. „Învățați-vă de la Mine — zice Domnul — că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă Sufletelor voastre" (Mt. 11 29; comp. Zah. 9, *9*; Filip 2, *6*-11).

b) Iubirea de argint este rădăcina tuturor răutăților (1 Tim. 6, *10*) care naște pofte rele, patimi blestemate: zgârcenie, risipă, lux, nedreptăți, furt, jurământ (Mt. 5, *33*-37), minciunării, cruzimi, asupriri, oprirea plății lucrătorilor, desfrânări, ucideri, războaie, depărtare de Dumnezeu. Privitor la aceasta Mântuitorul adeverește: „Unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră" (Mt. 6, *21*) Păcatul acesta a făcut pe Cain să aducă o jertfă mai proastă lui Dumnezeu decât Abel, după care devenind fratricid și viața lui s-a transformat într-un iad (Fac. 4, *3*-16; Hron o.c. 81-5). Pe Acan, israeliteanul, l-a făcut să se bage în blestem și-n pierzare ucigându-se cu pietre (Is. Navi 7, *10*-26), pe fiii Arhiereului Eli i-a dus în pierzare; iar pe fiii Proroculi Samuel la pierderea dreptului de conducători ai Israelului (1 Împ. 2, *12*-17;.3; 4; 8, *1*-5; 10), pe împăratul Saul l-a despuiat de ajutorul lui Dumnezeu, de pace, de împărăție și viață (1 Împ. 15, *9*29; 16, *14*-23: 19; 31). Așijderea și pe Gheezi îl umple de blestem cu lepra lui Neeman Sirianul (4 Împ. 15, *9*-27), îl cufundă în pierzare pe împăratul Ioachim (Ier. 22, *2*-5, *17*-19). Păcatul acesta a despuiat pe tânărul bogat de Împărăția lui Dumnezeu (Mt. 19 22; Mc. 10, *22*; Lc. 18, *23*), pe Iuda Iscarioteanul de înalta dregătorie apostolică, de viață și de împărăția lui Dmnezeu (Mt. 26, *14*-16; 2 25; 46, *48*-50: Ioan 12, *6*), pe farisei i-a alungat afară din Împărăția lui Dumnezeu Mt. 8, *72*; 25, *30*; Lc. 16, *14*-15), pe Anania și Safira i-a prăbușit în moarte groaznică (F. Ap. 5, *1*-10), pe Dimitrie argintarul l-a împiedicat a se lumina de învățătura Evangheliei, cufundându-l în întuneric și în osândă (F. Ap. 19, *24*-29), dregătorul Felix, așteptând bani de la Sf. Ap. Pavel și vrând-a face pe placul iudeilor, ca odinioară Irod Agripa, l-a lăsat pe Sf. Ap. Pavel în temniță; iar pe el în întuneric. (F. Ap. 24). Balaam iubind plata fărădelegii, dorința de câștig păcătos, l-a cufundat în pierzare (2 Petru 2, *15*; Iuda 1, *7* 7). Iubirea de argint e una din cele mai mari piedici în calea mântuirii și fericirii. Voi, creștinilor luptați împotriva ei cu virtutea dreptății, milostivirii, dărniciei...

c) *Desfrânarea*, împlinirea poftelor trupești afară de legea Domnului și contra sfaturilor Bisericii Lui. Porunca a VII-a o oprește. Urmările desfrâului sunt foarte grele: slăbește voința, îmbolnăvește nervii, istovește trupul, risipește agoniseala, pierde sănătatea, răspândește boli lumești, distruge viața familială, căsnicii, cetăți, țări întregi, lovește pe cei ce cad în el. Desfrânarea a distrus cetăți (Fac. 19), zeci de mii de bărbați, în Sitim 2400 (Num. 25 1-9), a nimicit triburi (Jud. 19; 20), a întinat împărați strălucițiși a murdărit palatele lor împărătești (2 Împ. 11; 13; 16 22). Dumnezeu poruncește: „Nu fii desfrânat... Nu te atinge, nici nu gusta" (Eș. 20 14; Mt. 5, *27*-32) și Apostolul ne sfătuiește: „Au nu știți că voi sunteți Casa, Biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi... Trupul nu e pentru desfrânare; ci pentru Domnul și Domnul pentru trup... Fugiți de desfrânare! Tot păcatul care-l face omul, e afară de trup: iar cel ce desfrânează, în al său trup păcătuiește... Au nu știți că trupul vostru este Lăcaș al Duhului Sfânt care locuiește în voi, pe care-l aveți de la Dumnezeu? Proslăviți dar pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu" (1 Cor. 3, *16*; 6, *9*-70; 13-15; 18-20); iar pe curvari și preacurvari (curve și preacurve) îi va judeca Dumnezeu... Nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu" (Evr. 13, *4*; 1 Cor. 6, *21*; 10). De desfrânare scăpăm prin virtutea curăției.

d) *Pizma*, invidia sau zavistia naște: ura, clevetirea, viclenia, înșelătoria, uciderea, slăbirea puterilor trupești și sufletești, depărtare de Dumnezeu, înăbușirea dragostei de Dumnezeu și de aproapele. Pizma face pe oameni mai răi decât orice șerpi veninoși. Cain lăsându-se stăpânit de pizmă, ucide pe fratele său Abel (Fac. 4, *7*-8). Gadarenii, umplându-se de pizmă și răutate, rugară pe Iisus să plece de la ei. Pizmașilor le face rău binele aproapelui și se bucură de nefericirea lui. Pizma fariseilor urmărește, iscodește, unelțește rele, prinde și osândește la moarte pe Mântuitorul (Mt. 27, *18*; Ioan 11 47-48). Dragostea surpă pizma și o înlocuiește, pentru că dragostea nu pizmuiește (1 Cor. 13, *4*).

e) *Lăcomia* e pofta de mâncăruri și băuturi peste măsură. Lăcomia naște pofta trupească, ospețele idolatrizatoare, petrecerile anticreștinești, îngrijirea numai de sine, defăimarea, exploatarea aproapelui, sfezile, mâniile, felurite boli, pierderea minții, cinstei, agoniselilor, felurite nelegiuiri și felurite păcate. Lăcomia a izgonit pe Eva și Adam din Rai (Fac. 3), a despuiat peTsav de întâietate și

binecuvântarea părintească, (Fac. 25, *30*-34; Evr. 12, *16*-17), a despuiat pe israeliții lacomi de sănătate și viață (Num. 11, *4*-34; Ps. 77, *18*-31), pe fiii Arhiereului Eli, preoții Ofni și Finees, lăcomia i-a despuiat de preoție, moștenire și viață (1 Împ. 2, *12*-36; 3; 4), pe bogătașul zgârcit Nabal, l-a despuiat de bogății și de viață (1 Împ. 25), pe bogatul lacom, pe cel nemilostiv, pe tânărul bogat i-a despuiat de viață și de Împărăția lui Dumnezeu (Lc. 12, *16* 21 16, *19*-31; 18, *18*-25). Mântuitorul poruncește lacomilor „Lucrați nu pentru mâncarea pieritoare; ci pentru mâncarea care rămâne pentru viața veșnică... Să nu se îngreuieze inimile voastre cu sațiul mâncării, cu beția și cu grijile lumii și fără veste să vină peste voi ziua aceea ca o cursă...!" (Ioan 6, *27*; Lc. 21, *34*-36). Păcatul lăcomiei se biruiește prin virtutea cumpătării, post și rugăciuni.

f) *Mânia*, care se mai numește iuțime, aprindere, înfierbântare, tulburare e o lipsă a dragostei (1 Cor. 13, *5*), o pizmă rea care întunecă mintea. Ea orbește ochii Sufletului. Mânia naște felurite păcate mari, rele și grele ca și ea: vrăjmășia, răzbunarea, nedreptatea, înjurăturile, drăcuitul, ura, prigonirea, bătăile, uciderile, care sunt mari și grele piedici în calea mântuirii și fericirii omului. Așa d.p. Cain, în mânia lui nelegiuită și-a ucis fratele, după care s-a torturat în toată viața lui (Fac. 4, *5*-16), Isav se hotărî a-și ucide pe fratele său Iacob (Fac. 27, *41*-45). Simion și Levi ucid pe sichemiți (Fac. 34, *25*-30; 49, *5*-7). De mânie s-a umplut Valaam când bătea nevinovata asină (Num. 22, *27*-30). Împăratul Saul când căuta să omoare pe David, când a ucis pe toți Preoții din cetatea Nob cu familiile și vitele lor (1 Împ. 22, *6*-21), împăratul Nabucodonoscr s-a mâniat pe cei trei tineri că nu s-au închinat idolului de aur și i-a aruncat în cuptorul înșeptit ars (Dan. 3). Din mânie împăratul Irod a ucis 14.000 de prunci (Mt. 2, *16*). Fariseii, cărturarii și Arhiereii au urât, prins, torturat și omorât pe Hristos (Mt, *16*, *21* 21, *33*-46; 26, *3*, *4*, *14*-16; 47-50), pe Arhidiaconul Ștefan (F. A. 7, *1*, 51-59). Împărații idolatri în mânia lor au și martirizat milioane de creștini și creștine. „Mânia n-a lucrat și nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu" (Iac. 1, *19*-20).

g) *Lenevirea* în îndeplinirea îndatoririlor, a muncii cu brațele sau cu mintea. Știind că lenevirea a adus și aduce: lâncezeală, slăbănogire puterilor sufletești și trupești, sărăcie, îndemn la furt, pricini de certuri, uitare de Dumnezeu, osândă vremelnică și veșnică (Mt. 25, *29*-30), trebuie s-o înlocuim cu hărnicia sau munca cinstită (Evr. 6, *72*).

Feriți-vă de a mai cădea în *păcate străine*, care se răzbună groaznicul (1 Împ. 22, *9*-22; 2 Împ. 11, *14*-27; 13-18; 3 Împ. 21, *7*-23; 22, *34*-37; 4 Împ. 9, *30*-37). Știind că păcatul desparte pe om de Dumnezeu, strică firea omului, despoaie Sufletul de virtuți, întunecă mintea, strică simțirea, slăbește voința, naște frica, durerile, suferințele, nebunia (Dan. 4, *25*-37), moartea (Rom. 6, *23*), nefericirile, mizeriile, îndurerările trupești și sufletești, să ne ferim din răsputeri de el și de urmările lui...

Neorânduielile trebuie înlocuite cu Sfintele rânduieli

O creștină din comitetul parohiei vecine îi ia locul. Își mărturisește cam grăbit păcatele, își ia canon cam ușurel... apoi sculându-se în picioare, începe a cârti împotriva Preotului său, zicând: „Dumnezeu să mă ierte cinstite Părinte, dar Preotul nostru e tare plicticos, nesuferit. Aproape în fiecare predică ne tot pisează că: să ridicăm semnul crucii de pe unde se profanează, ori să-l stricăm, că altfel suntem sub afurisenie. Sămnu cutezăm niciodată a pune deșertăciuni idolești: mărgele, salbe, zălișoare, mărțișoare, medalii, zorzoane pe Sfintele Icoane. Să nu mai retrogradăm pe Maica Domnului cu „mireasă" în loc de „Maică pururea Fecioară" sau de „Maică nenuntită" sau de „Maică ce nu știi de mire... de bărbat", că ne retrogradăm pe noi înșine și ne cufundăm în Babilon; ca să nu mai dormităm, vorbim, râdem, împrăștiem cu mintea la griji și deșertăciuni lumești cât stăm la slujbă în Biserică; că orice aducem, orice punem și orice facem în Biserică... să fie numai după rânduiala și buna-cuviință a Lăcașului Sfânt al lui Dumnezeu, altfel ne păgubim, ne periclităm mântuirea, ne cufundăm de vii în iad (Ps. 54, *16*; Num. 16, *33*). E așa de plicticos, că ni-i greață de el, nu-l mai putem suferi, ne-am sfătuit mai mulți și mai multe persoane din parohie, să facem o cerere la cei mari să-l dea afară din parohie și să ne dea altul, care să zică ca noi, să se dea după obiceiurile noastre, să nu ne mai plictisească cu ceea că e păcat, că ceea e nelegiuire, că cealaltă e fărădelege...".

Bătrânul Duhovnic privind-o cam cu mirare, începe a o sfătui cu binișorul în scopul de a o lămuri și a o curăți de răzvrătirea ei. „Fiică, ascultă Cuvântul lui Dumnezeu, învățătura Bisericii și sfatul meu. Mai întâi de toate nu vă mai răzvrătiți asupra Preotului, că el vă învață de bine, așa fel, ca să vă folosiți vremelnic și veșnic. Temeți-vă de Dumnezeu, cinstiți și ascultați pe Preot ca pe Îngerul Domnului în tot ceea ce vă învață de bine, ca să vă mântuiți de multe rele (Is. Sir. 7, *30*-32). Aceasta o poruncește însuși Dumnezeu, zicând: „Iată, Eu trimit înaintea ta pe Îngerul Meu, ca să te păzească în

cale și să te ducă la pământul acela, pe care l-am pregătit pentru tine. Ia aminte de sine, să-l asculți și să nu-i fii necredincios, că nu te va ierta, pentru că Numele Meu este în el. De vei asculta cu luare-aminte glasul Meu și vei face toate câte îți poruncesc și de vei păzi legământul Meu, îmi veți fi popor ales din toate neamurile, că al Meu este tot pământul; iar voi îmi veți fi Preoție împărătească și neam Sfânt... De veți asculta cu luare-aminte glasul Îngerului Meu și veți împlini toate câte vă voi spune, voi fi vrăjmaș vrăjmașilor tăi și potrivnicilor tăi le voi fi potrivnic. Îngerul Meu va merge înaintea ta și te va călăuzi..." (Eș. 23, *2*0-23). „Buzele Preotului cuprind știința și din gura lui așteptăm să iasă învățătura, căci el este Îngerul Domnului Savaot" (Mal. 2, *7*). ,

Așadar, dacă clericii inferiori și poporul îl ascultă pe preot, pe Hristos și pe Dumnezeu Tatăl îl ascultă; iar cei ce nu asculta de Preot și se leapădă de dânsul, nu ascultă și se leapădă de Hristos și de Dumnezeu Tatăl. „Cel ce vă ascultă pe voi (Apostolii Arhiereii, Preoții) pe Mine Mă ascultă; iar cei ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă... și de Cel ce M-a trimis pe Mine (Lc. 10, *16*). Așijderea cei ce primiți pe Preot cu învățăturile lui Sfinte, pe Hristos îl primiți în casa și ființa voastră și orice veți da sau face Preotului, lui Hristos dați sau faceți". „Mergeți — le zice Domnul — propovăduiți Evanghelia... sfătuiți pe noroade și în orice casă veți intra, urați-le de bine și să le ziceți: „Pace casei acesteia". De va fi casa aceea vrednică, pacea ce i-ați urat va veni peste dânsa; iar de nu va fi vrednică, pacea ce i-ați urat se va întoarce la voi. Dacă însă nu vă va primi cineva sau nu va asculta cuvintele voastre, atunci ieșind din casa sau din cetatea aceea, să scuturați și praful de pe picioarele voastre. Adevărul vă spun că mai ușor va fi în ziua Judecății de Sodoma și Gomora decât de cetatea aceea... (Eș. 10, *40*-42; 11-15; comp. Mc. 6, *11*; Lc. 9, *5*; 10, *7*-12; F. Ap. 13, *5*0-57; 18, *6*; 1 Ioan 4, *4*-6).

Pe cei ce fac, mențin și susțin felurite obiceiuri sau neorânduieli în Bisericile lor, Mântuitorul îi mustră aspru, zicându-le: „Voi călcați porunca lui Dumnezeu, pentru (a face, menține, susține obiceiul sau neorânduiala) datina voastră! Fățarnicilor! Bine a prorocit pentru voi Isaia, zicând: „Se apropie de Mine poporul acesta cu gura lui și cu buzele lui Mă cinstește, iar inima lor stă departe de Mine. În zadar Mă cinstesc învățând învățături, porunci omenești" (Mt. 15, *3, 7, 9*). „Voi ați lăsat porunca lui Dumnezeu ca să țineți datina (obiceiul, neorânduiala) voastră?... Înlăturați (desființați) porunca lui Dumnezeu ca să țineți datina (obiceiul neorânduiala) voastră" (Mt. 7, *8*- 9).

Biserica e casa lui Dumnezeu (Fac. 28, *11*-17; 3 Împ. 8, *12*-13, *18*-19, *38*-39, *43*-43; 9 3; 2 Paral. 7 12-16: Ps. 83 1-5; Agheu 2, *7*-10; Lc. 2, *49*; Mt. 21, *13*: 33; 23, *15*-21; 2 Împ. 7, *5*-16; Mc. 11, *17*; Ioil 2, *17*; Ps. 113; 134; 10; 4; F.Ap. 5, *2*0; 11, *26*; Efs. 3, *27*; 1 Tim. 3, *5*; Cols. 4, *16*; Evr. 10, *27*; Mih. 4, *2*) și Preotul e trimisul-Îngerul -lui Dumnezeu (Eș. 23 20-22; Mal. 2, *7*; Mt. 10; 16, *13*-19; 18, *17*-22; 28, *18*-20; Ioan 20, *27*-23), deci el e îndatorat a vă spune să păziți buna-cuviință și rânduială în Biserică, să viețuiți cu bună credință după învățătura Bisericii și nu cum i se năzucește fiecăruia, după amăgirea vicleanului diavol și a duhurilor rele (Mt. 28, *2*0; F.Ap. 2 42; 19, *5*; 20, *28*-32; 1 Tim. 3; 5, *17*-18; 2 Tim 4, *1*-8). Preoții sunt îndatorați de Dumnezeu, de Sfinții Apostoli și de Sfintele Soboare, a vă predica Cuvântul lui Dumnezeu și a vă lămuri în credință. Dumnezeu iubește pe Avraam, care ca Preot al casei sale, își învață fiii și căsenii săi. „Eu — zice Dumnezeu — l-am ales să învețe pe fiii și căsenii lui să umble în căile Domnului" (Fac. 18, *19*). Aceasta o hotărăște El, prin Moise, fiecărui israelitean, zicând: „Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul nostru este Singurul Domn... Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot Sufletul tău și din toată puterea ta. Cuvintele acestea pe care ți le spun Eu astăzi, să le ai în inima ta și în Sufletul tău. Să le întipărești în fiii tăi și să le vorbești de ele când ședzi în casa ta, când mergi pe cale, când te culci și când te scoli, să le ai ca un semn la mână și să le ai ca pe o tăbliță pe fruntea ta. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale." (2 Lege 6, *4*-9; 4, *9*; 5, *33*).

Dumnezeu însuși îi impune Sf. Proroc — Preot Iezechiel — a-i învăța poporul Său, credincioșia și viețuirea bună, zicându-i hotărât: Fiul Omului! Te trimit Eu la fiii lui Israel, la acele popoare, (triburi) îndărătnice, care s-au răzvrătit împotriva Mea, ca și părinții lor, până în ziua de astăzi. Aceia sunt groși la obraz și împietriți la inimă. Tu să nu te temi de ei și de vorbele lor să nu te sperii, deși ei vor fi pentru tine spini și ciulini și ai să trăiești între ei ca între niște scorpii... Fiul Omului! Ascultă ce-ți spun Eu. Nu fii îndărătnic ca și aceia! Mănâncă ce-ți dau Eu... Tu să le spui lor Cuvintele Mele, ori te vor asculta, ori nu te vor asculta, că sunt o casă de îndărătnici și răzvrătiți. Totuși vor cunoaște că au între dânșii un Proroc... Fiul Omului! Străjer te-am pus Eu casei lui Israel — Bisericii Mele! Tu vei auzi cuvânt din gura Mea și vei vesti din partea Mea... Străjerul văzând sabia venind asupra țării, va trâmbița din trâmbiță și va vesti poporului. De va auzi cineva sunetul

trâmbiței, dar nu se va păzi, când va veni sabia și-l va prinde, sângele aceluia va fi asupra capului său. Pentru că a auzit glasul trâmbiței și nu s-a păzit, sângele lui va fi asupra lui; iar cel ce se va păzi, își va mântui viața sa. Dacă însă străjerul a văzut sabia venind și n-a sunat din trâmbiță și poporul n-a fost prevestit, atunci când va veni sabia și va ridica viața cuiva, acela s-a răpit pentru păcatele lui, dar sângele lui îl voi cere din mâna străjerului... Când Eu voi zice păcătosului: „Păcătosule, vei muri!" și tu nu-i vei grăi nimic, ca să prevestești pe păcătos să se abată de la calea lui, atunci păcătosul acela va muri pentru păcatele sale; iar sângele lui îl voi cere din mâna ta. Dacă tu însă ai prevestit pe păcătos să se abată de la calea lui și să se întoarcă de la ea și el nu s-a abătut de la calea lui, atunci el va muri pentru păcatele lui, iar tu ți-ai mântuit viața... Mulți se vor îndemna unul pe altul și frate pe frate zicând: „Mergeți de vestiți ce cuvânt a ieșit de la Domnul!..." Și vor cunoaște că am un Proroc în mijlocul lor... Și tu fiul omului, spune casei lui Israel: „Voi ziceți așa: nelegiuirile și păcatele noastre sunt asupra noastră și ne stingem în ele, cum vom putea dar să trăim?" Spune-le: precum este adevărat că Eu sunt Viu; tot așa-i de adevărat că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la căile voastre cele rele! Pentru ce să muriți voi casa lui Israel?

Fiul omului, spune fiilor poporului tău: dreptatea dreptului nu-l va mântui în ziua păcătuirii lui și nelegiuitul nu va cădea pentru nelegiuirea sa în ziua întoarcerii sale de la nelegiuirea sa, precum nici dreptul în ziua păcătuirii sale nu va putea rămâne cu viață pentru dreptatea sa. Când voi zice dreptului că va fi viu, iar el va nădăjdui în dreptatea sa și va face nedreptate, atunci nu se vor mai pomeni faptele lui cele drepte; ci el va muri pentru nedreptatea lui pe care a făcut-o. Când Eu voi zice păcătosului „Vei muri", dar el se va întoarce de la păcatele sale și va face judecată și dreptate, dacă acest om va înapoia amanetul, pentru cele răpite va despăgubi, va umbla după legile vieții, nefăcând nimic rău, atunci el va fi viu și nu va muri. Nici unul din păcatele sale pe care le-a făcut, nu i se vor pomeni, pentru că a început a face dreptate și judecată, va fi viu.:. „ (Iez. 2; 3; 33*, 1*-16*, 30*-33).

Mântuitorul trimițând pe Apostoli în toată lumea, le poruncește hotărât:: „Mergeți, învățați toate popoarele, botezându-le în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, povățuindu-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă... Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi.., Paște mielușeii Mei... Paște oile Mele... Păstorește oile Mele (Mt. 28*, 18*-20; Ioan 20*, 21*; 21*, 17*). Așijderea îi sfătuiește și prin Apostolul Său: „Luați aminte de voi și de toată turma, în care Duhul Sfânt v-a pus pe voi Episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu Sângele Său... „ (F.Ap. 20*, 28*). Preoții sunt obligați a învăța poporul deoarece... credința vine din auz, iar auzul prin (vestirea) Cuvântului lui Dumnezeu. Dar cum vor chema pe Acela — zice Apostolul — în Care nu cred? Și cum vor crede în Acela de Care n-au auzit? Și cum vor auzi de nu li se va propovădui? Și cum vor propovădui, de nu vor fi trimiși? Precum este scris: „Cât sunt de frumoase picioarele celor ce binevestesc pacea, ale celor ce binevestesc cele bune!" Dar nu s-au supus toți Evangheliei, că Isaia zice: „Doamne, cine a crezut celor auzite de la noi?" Deci, credința izvorăște din auzire, iar auzirea din Cuvântul lui Dumnezeu...(Rom. 10*, 14*-17).

Din cele arătate reiese clar că Preotul este obligat a învăța poporul în Biserică și în afară de Biserică. Altfel cade în grea pedeapsă, în afurisenie și caterisire.

„Episcopul sau Prezbiterul — hotărăște Soborul Sfinților Apostoli — nepurtând de grijă de cler sau de popor și neînvățându-i pe ei dreapta credință, să se afurisească; iar dacă stăruie în nepurtarea de grijă și lenevire să se caterisească" (Apost. 58; comp. 1 Cor. 9 16; 2 Tim. 4*, 1*-5; 17; 3*, 17*-21; 18*, 31*-32; 33*, 34*).

„Înainte-stătătorii Bisericii (Episcopii și Preoții) trebuie să învețe în toate zilele și mai ales în duminici, întreg clerul și poporul cuvintele dreptei credințe, culegând ideile și judecățile adevărului din Dumnezeiasca Scriptură, fără a trece peste hotarele deja puse, sau peste Tradiția purtătorilor de Dumnezeu Părinți. Și dacă s-ar întâmpla vreo nedumerire în privința celor scrise, aceasta să nu se interpreteze altfel decât cum au expus Luminătorii și Învățătorii Bisericii în scrierile lor și în acestea să se laude mai bine decât în alcătuirea părerilor lor, ca nu cândva să se rătăcească de la adevăr, fiind fără de experiență. Pentru că poporul prin învățătura sus-numiților Părinți, cunoscând cele bune și de dorit și cele nefolositoare și vrednice de lepădat, își vor îndrepta viața spre mai bine și nu vor mai cădea în patima neștiinței; ei, luând aminte la învățătura cea dreaptă, se vor instrui spre a evita cele rele și își vor lucra mântuirea de frica muncilor viitoare" (Sin. VI ec. can. 19).

„Nu se cuvine laicului să predice sau să învețe în public, însușindu-și prin aceasta dregătorie dăscălească; ci să urmeze așezământului celui predanisit de Domnul și să deschidă urechea la cei ce au luat darul cuvântului învățătoresc și de la aceștia să învețe cele Dumnezeiești. Căci în Biserica cea unică, Dumnezeu a făcut diferite mădulare, după cuvântul Apostolului (1 Cor. 12, *2*), pe care tălmăcindu-l Grigore Teologul, arată lămurit rânduiala în privința aceasta, zicând: „Această rânduială s-o cinstim fraților și pe aceasta s-o păzim. Unul trebuie să fie ureche, altul limbă, altul mână, altul altceva. Acesta să învețe, acela să se învețe. Cel ce se învață să fie în supunere și cel ce împărtășește învățătura să facă aceasta cu bucurie și cel ce slujește să o facă cu osârdie. Să nu fim toți limbă. Aceasta este destul de lămurit, nici să fiți toți apostoli, nici toți Proroci, nici toți tălmăcitori... De ce te faci pe tine Păstor, oaie fiind? De ce te faci cap, picior fiind? De ce te apuci a conduce oști fiind pus între soldați?... Înțelepciunea poruncește: nu fii grabnic în cuvinte, nu te întinde împreună cu cel bogat, sărac fiind, nici nu căuta a fi mai înțelept decât cei înțelepți...Iar de se va găsi cineva că va călca acest canon, să se afurisească 40 de zile” (Sin VI ec. can. 64).

Vedeți ce mare îndatorire are Preotul a învăța? Așadar, cei care îi stați împotrivă, boicotându-l, hărțuindu-l cu felurite defăimări, discreditări, clevetiri, ponegriri, injurii... vă atrageți asupra capetelor voastre groaznicul blestem, afurisenie și despuiere de darul lui Dumnezeu, de mântuire, dezmoștenire din împărăția lui Dumnezeu.

Vedeți! Preotul e îndatorat în toate părțile a învăța pe poporanii săi adevărata credință ortodoxă, buna viețuire creștinească, purtarea cuviincioasă și păstrarea bunei rânduieli în Biserica Domnului. Vă scandalizați că Preotul v-a hotărât cu legământ bisericesc a vă comporta cuviincios în lume și a nu mai face neorânduieli în Biserica lui Dumnezeu? Dar voi trebuie să știți că dacă nu vă leagă Preotul de Biserică, vă leagă diavolul afară de Biserică, de babilon și iad!... Știi povestea cu asinul care s-a dezlegat de la ieslea stăpânului său și ce a pățit când s-a întâlnit cu lupul în cale? (Vezi „Priveliști apocaliptice” de autor). Așadar, cu vrerea și peste vrerea noastră, trebuie a ne da după rânduielile Sfintei Biserici, altfel e pericol. Așa zice Domnul: „Opriți-vă din căile voastre (rele, care duc în pierzare). Priviți și întrebați care sunt căile celor de demult, care e calea cea bună, mergeți pe dânsa și veți afla odihnă Sufletelor voastre”. Dar ei răspund: „Nu vrem să mergem pe ele! „ Pus-am păzitori peste voi. Ascultați glasul trâmbiței (predicile, învățăturile Preoților). Dar ei răspund: „Nu vrem a asculta”. Deci, iată Eu voi aduce asupra poporului acestuia prăpădul, rodul cugetelor, vorbelor potrivnice și neascultării.lor, pentru că n-au luat aminte la cuvintele Mele și au nesocotit Legea Mea... Iată, voi pune înaintea poporului neascultător piatră de poticnire, de care se vor lovi împreună: părinții și fiii, vecinii și prietenii și vor pieri.. „ (Ier. 6, *7*2-27).

Preotul e vasul ales al lui Hristos Dumnezeu, ca să poarte Numele și învățătura Lui înaintea neamurilor, stăpânitorilor și a poporului (F.Ap. 9, *15*; 13, *2*; 22, *18, 21*; Rom. 1, *1, 14*; 15, *16, 19*; 1 Cor. 15, *8*; Gal. 1, *15*; 2, *7*; Efs. 3, *2, 7*-8; 1 Tim. 1, *7*2; 2, *7*). Ați dat pe Preotul care vă învață adevărul, (care face liber Ioan 8, *32*), în mâinile celor ce profanează Semnul Crucii, Sfintele Icoane, retrogradează pe Maica Preacurata și pe Fiul ei Hristos Dumnezeu, care fac și mențin felurite neorânduieli în Sf. Biserică?! Pentru aceea veți cădea în babilon și în abis cu aceia. Cum ați dat voi pe Preotul, care muncea să vă lumineze, în mâinile celor răi ca să-l necăjească, sângereze și împiedice a lucra și lupta pentru mântuirea multora; așa vă va da și Dumnezeu pe voi în mâinile celor răi, a feluriților nemilostivi, să vă tortureze (Jud. 1, *1*-7; 1 Împ. 8, *7*-8; 19; 22-24; 26; 31; 2 Împ. 15-18; Is. 36; 37; Ier. 36-39; Dan. 6; 3; Cânt. celor trei tineri 1, *22*-24; Est. 310).

Toate blestemele vor veni peste tine — zice Sf. Scriptură — te vor urmări și te vor ajunge până ce vei fi nimicit, pentru că n-ai ascultat Cuvântul Domnului Dumnezeului tău, pentru că n-ai păzit poruncile Lui și Legile Lui, pe care ți le-a dat. Ele vor fi veșnic ca niște semne și minuni pentru tine și neamul tău. Pentru că în belșugul tuturor bunurilor, n-ai slujit Domnului Dumnezeului tău cu bucurie și cu inimă împăciuitoare; de acum vei sluji cuprins de foame, de sete, de goliciune și în lipsă de toate între vrăjmașii tăi pe care îi va trimite Dumnezeu împotriva ta. El îți va pune un jug de fier pe grumajii tăi până ce vei pieri” (2 Lege 23, *45*-48).

V-ați smintit de preotul vostru, ca zavistnicii fii ai lui Iacob de fratele lor Iosif? Ca Saul de David? Ca israeliții iudei idolatrizanți de Prorocii trimiși ai Domnului? Ca fariseii, cărturarii, saducheii, iudeii... de Hristos Dumnezeu-Omul, de Apostoli și de Biserica Sa creștină? Pentru aceea Mântuitorul, arătând depărtarea fericirii de acel fel de smintiți, zice: „Fericiți sunt cei care nu se

smintesc în Mine" (Mt. 11, *6*; Lc. 7, *23* comp. Mt. 13, *57*; 24, *70*; 26, *31*, *3*; Is. 8, *14*, *15*; Rom. 9, *32*-33; 1 Cor. 1, *23*; 2, *14*; Gal. 5 11; I Petru 2, *8*).

Mă mir că voi învinovățiți pe Preot, care vă învață să ieșiți din păcatele în care vă tăvăliți zilnic? Toate păcatele câte se îngrămădesc și fierb în capetele voastre, le aruncați asupra Preotului care vă luminează. Voi în duminici și sărbători, praznice împărătești, în zilele luminate săriți în jocuri ca armăsarii, chiuind și chicotind: bărbații după femeile altora, cum nechează caii după iepe și iepele după cai... (Ier. 5, *8*; 13, *27*) și apoi ponegriți pe Preot. În realitate însă îl învinuiți cu păcatele și necurățiile în care vă tăvăliți zilnic, mai mult în zilele sfinte, în praznicile luminate și în duminici, îl acuzați de toate murdăriile păcatelor spurcate, care s-au încuibat și clocotesc în capetele voastre!!! Pentru aceea zaceți mereu în acele necurații, fără a vă mai ridica din ele. „Poate oare — zice Scriptura — ca Etiopianul să-și schimbe pielea (neagră) sa și pardosul[276] petele sale? Așa și voi: oare putea-veți a face bine, când sunteți deprinși a face rău?" (Ier. 13, *33*). Voi, iscoditorii și ponegritorii Preotului lui Dumnezeu prin care v-a venit și vă vine: curățirea, sfințenia, luminarea, mântuirea și fericirea, nu vedeți că pun iscodirile și clevetirile voastre vă scoateți din locurile voastre, din Împărăția lui Dumnezeu și vă cufundați în vârtejul îngrozitor al iscoditorilor, clevetitorilor, babilonului, în abis și în iad? Ați ponegrit preotul că activa la stârpirea jocurilor, cântecelor curvești, prăznuirilor drăcești și petrecerilor anticreștinești, ca să nu vă mai păgânizați, idolatrizați, blestemați și afurisiți (Mt. 6, *24*; 1 Cor. 10; 20-22; 31-33; Sin VI ec. can. 62; Sin VII ec. can. 52; 53; Laod. 29; vezi și pp. 374-384, din această carte); așa ponegriți o să fiți și voi. Cum ați iscodit voi pe Preotul venit ca un străin între voi, așa veți fi și voi iscodiți de străinii de aproape și de departe, unde vă veți duce. Și cum voi ați pârât, clevetit, ponegrit, defăimat, discreditat și lepădat pe Preotul vostru, așa veți fi și voi: pârâți, clevetiți, ponegriți, defăimați, discreditați, lepădați... Măsura cu care ați măsurat voi Preotului luminător, vi se va măsura și vi se va adăuga vouă care știți acestea... (Mt. 7, *2*; Mc. 4, *24*). Răutatea și viclenia voastră lovindu-vă de Piatra poticnirii, vă va răsturna, zdrobi și sfărâma (Mt. 21, *42*-44;1 Cor. 10, *4*; 1 Petru 2, *4*-8). Care pe bine-credincioși îi va crește, înmulți și edifica.

De aici învățăm că orice cugetare și vorbire potrivnică, orice alergare în afară de alergarea pe calea vieții, prăbușește din Ierusalimul Ceresc — Biserica lui Dumnezeu — în babilon, în adânc, în iad, în iezerul de foc (Mt. 15, *19*-20; 12, *30*-37).

Acum, după ce cred că te-ai lămurit, mergi cu bine acasă, teme-te de Dumnezeu, cinstește pe Preot (Is. Sir. 7, *30*-32) și ascultați-l în toate câte vă învață după Dumnezeu... . „

Limbutele să-și înfrâneze limbile

După plecarea acelei femei, vine repede la Scaunul Sf. Spovedanii o creștină cam guralivă din parohia vecină. Își mărturisește păcatele scrise și învățate pe de rost, își ia canonul cuvenit cam scâncind, apoi ridicându-se din genunchi, începe a vorbi: „Moș Părinte, noi obișnuim, așa ca în lume, să vorbim cam multe și să mai cântăm cântece lumești. De, dacă suntem oameni! Preotul nostru adeseori ne probozește că: „Limbuția ne duce în iad, că iadul e pardosit cu limbile femeilor limbute, ca să fim cumpătate în vorbire, să ne ferim de clevetiri, că prin cântările lumești ne umplem de duh demonicesc... Astea ar putea să le impună preotesei, fiilor și fiicelor lui, nu nouă. Drept să spun, multor oameni, femei și fete, li-i greață să-l mai vadă vorbind de-alde-astea…. „

Duhovnicul vrând s-o vindece de boala aceea a ei sufletească, îi vorbește domol... „Fiică, Preotul vă învață bine, deci sunteți datori a-l asculta în toate câte vă învață după Dumnezeu. Să nu vă mai răzvrătiți niciodată asupra Preotului când vă învață bine — ca să nu pățiți ca lucifer cu îngerii de sub comanda lui, care s-au răzvrătit asupra lui Dumnezeu și după care au căzut din ceruri în adânc, transformându-se din îngeri luminați în draci întunecați (Is. 14 13-15; Lc. 10, *18*; Ioan 12, *31*; 14, *50*; 16, *11*; Iuda 1, *6*; Apoc. 9, *1*; 12, *8*-9; V. Sf. și Cazania 8 noiembrie). Nu vă amintiți cum Core, Datan și Aviron cu 250 de bărbați-fruntași ai poporului israelit — răzvrătindu-se contra lui Moise, care-i învăța numai bine, s-a deschis pământul sub ei și i-a înghițit dimpreună cu femeile, copiii și averile lor... și i-a ars focul? Așijderea și pe alți 14.000 de răzvrătiți?! (Num. 16). Aveți grijă să nu mai dați drumul gurilor a vorbi multe rele, ca să nu cădeți în osândă vremelnică și veșnică; ci vorbiți cumpătat numai ce e bun și de folos. În convorbiri ca și în rugăciuni, nu mai bolborosiți multe — zice Domnul

[276] Párdos, pardoși - 1) *înv.* Mamifer exotic carnivor, foarte agil, de talie mare, având corp puternic și mlădios, coadă lungă și blană galbenă cu pete negre; leopard; panteră. 2) Blana acestui mamifer. 3) *fig.* Om curajos, viteaz

— ca fățarnicii și păgânii... Șerpi, pui de viperă, cum veți putea voi a grăi cele bune fiind răi, că din prisosința inimii grăiește gura... Cum veți scăpa de osândă, de gheenă...? Amin zic vouă, că pentru tot cuvântul deșert, pe care îl vor grăi oamenii, or să dea seama de el în ziua judecății. Din cuvintele tale (cele bune) te vei îndrepta și din cuvintele tale (cele rele) te vei osândi" (Mt. 3, *7*; 12, *34*-37; 23, *33*). Așijderea și Apostolul sfătuiește pe femei să fie cumpătate în vorbă, mai mult tăcute și nu limbute. „Femeia să ia învățătură în tăcere și cu toată supunerea. Nu dau însă voie femeii să învețe, nici să pună stăpânire pe bărbat; ci să fie supusă... neclevetitoare.. Femeia dedată plăcerilor, de vie este moartă" (1 Tim. 2, *11*-12; 3, *11*; 5, *6*).

Clevetirea e meserie drăcească (Fac. 3, *1*-5; Iov 1; 2; Zah. 3, *1*-2; Apoc. 12, *10*). Clevetitorii se numesc diavoli și diavolii clevetitori, deci, cum nu-ți place a purta nume de diavol, așa să te ferești a mai cleveti pe cineva. Sf. Ioan Hrisostom arată clar, că cei ce clevetesc au pe diavolul pe limbă, cei ce ascultă clevetirile cu plăcere au pe diavolul în urechi... cei ce duc clevetirile din om în om, din loc în loc, din casă în casă, au pe diavolul în inimă. (Vezi pe larg vama a 3-a din această carte). Așa-i că nu vrei să ai pe diavolul pe limbă, în urechi și în inimă?... Apoi păzește-te de a mai cleveti și strică clevetirile care le-ai făcut sau semănat în lume.

Creștinele pot cânta în Biserică cântări liturgice, însă deosebite de bărbați, din pronaos, (V. Sf. 19 iulie o.c. p. 955), nu amestecate cu partea bărbătească ca prin crâșme, ca la jocuri, baluri, serate, târguri, petreceri anticreștinești. Acasă prin ogradă, grădini, țarini... pot cânta cântece religioase, creștinești, cuviincioase. Cântece necinstite, necuviincioase însă să nu cânte niciodată, nici să asculte, că se pustiesc și se primejduiesc. Toți Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți apostolici și patristici opresc desăvârșit ca niciun creștin sau creștină să nu vorbească deșertăciuni... să nu cânte cântece păgânești sau curvești, ca nu cumva în loc de a intra Duhul Sfânt în inima lui, să intre duh demonicesc, curvesc, diavolul sau duh viclean. Aceasta o hotărăsc și în Așezămintele lor, zicând: „Nici în zilele duminicilor și sărbătorilor celor veselitoare, nu dăm voie a face, nici a grăi, nici a lucra ceva necuviincios. La aceasta ne îndeamnă și ne sfătuiește scriptura, zicând: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați Lui cu cutremur". Prin urmare veseliile voastre se cuvine să le faceți cu frică și cu cutremur. Negreșit creștinul credincios nu se cade a cânta nici cântare păgânească, nici curvească, iar de nu, se întâmplă lui prin cântare să pomenească numele cele drăcești ale idolilor și în locul Sfântului Duh, să intre într-însul pe ascuns duhul cel viclean" (diavolul). (Așez. Apost. c V cap. 10; T.T. o.c la Efs 5, *18*-190 H. o.c. CuV. II, III; Sin. VI ocean. 24; 51; 62; Cart. 17),

Diavolii sileau pe Sf. Maria egipteanca în pustie a cânta cântece curvești (V. Sf. 1 aprilie o.c p, *37*). Așijderea și pe alți Sfinți și Sfinte, dar ei prin rugăciuni și cântări duhovnicești în duh și adevăr, îi fugăreau pe draci și se umpleau de Duhul Sfânt (Cols. 3, *16*; 1 Cor. 3 16; 6, *19*-20). Creștinii din Palestina și alte părți și țări creștine arau, lucrau pământul cântând aliluia, psalmi și laude dumnezeiești, iar femeile lor creștine își legănau și îngrijeau copiii cântând aliluia și alte cântări creștinești. Acum cred că te-ai lămurit. Mergi fiică în pace la casa ta, ascultă pe Preot în tot ce te învață bine, știind că așa ascultați pe Hristos (Lc 10, *16*). Creștina pleacă lămurită, binevoitoare, hotârită a cugeta, vorbi, cânta, lucra creștinește și a învăța și pe altele a se îndrepta, a apuca pe calea vieții, a mântuirii și a statornicei fericiri.

Răzbunarea se răzbună

Plecând acea femeie, veni la Scaunul Sfintei Spovedanii un corist al Bisericii vecine, fiu de cârciumar. Îngenunchează, își mărturisește păcatele cam după obiceiul său, își ia canon, apoi sculându-se cam abătut, grăiește: „Moș Părinte avem ceva pe Suflet care simțim că ne apasă greu. Nu putem fi în bună armonie cu Preotul nostru. Adeseori ne atacă în predici și în convorbirile cu parohienii, că noi cârciumarii cu cârciuma noastră îi stricăm lucrul lui preoțesc. Că, cârciuma noastră cu lăutarii, jocurile, cântecele curvești, chicotele, chiuiturile, bețiile, sudălmile... e biserica satanei, stricătoarea poporului, întunecarea tineretului, bărbaților și femeilor, praznicul diavolului. Ne-am trudit a face pace cu el, dar zadarnic. Zi de zi nu ne poate suferi. S-a aprins o vrăjmășie între noi și el, încât am ajuns a-l urî de moarte. Nu vrem a-l mai vedea în ochi. Îl urmărim pas cu pas prin anumiți oameni și femei puși de noi a-l iscodi, discredita, cleveti, ponegri și periclita. Adeseori i-am întins felurite curse. L-am pândit seara târziu când venea pe la bolnavi, unde era chemat să-i tragem o sfântă de bătaie să țină minte și mort, dar ne-au împiedicat unii credincioși care-l însoțeau. L-am provocat la scandal în Biserică prin unele neorânduieli; dar el cu tăcerea și sfătuiri bune a păstrat pacea. Vrem să

ne răztumâm asupră-i, să-l scoatem afară din sat și în locul lui vom aduce alt Preot, care să se lase după noi, să zică ca noi."

Preotul duhovnic, mirat de cele auzite, îl sfătui cu blândețe pe penitentul răzvrătit: „Fiule, asocierea voastră împotriva Preotului este o nelegiuire groaznică. Ați face mai bine să schimbați cârciumăritul cu altă ocupație mai folositoare și vouă și poporului. În cursul vremilor ca și în prezent, cârciumile au fost și sunt niște guri de iad. Majoritatea creștinilor curățiți, luminați și sfințiți de Biserică, i-a murdărit, întunecat și spurcat cârciuma. Biserica i-a născut pentru Împărăția Cerurilor, cârciuma însă cu balaurul dracon apocaliptic, i-a înșfăcat și înghițit pentru iad (Apc. 12, *3*-4, *13*-17). Sf. Proroc Isaia prezice că: cârciuma în care se adună oamenii să bea băuturi bețive cu lăutari, muzicanți, cântece curvești, e o pacoste, un iad care își cască gura și lărgește gâtlejul ca să pogoare în ea mulțimea gălăgioasă și veselă, mari și mici, care se adună în ea (Is. 5, *11*-15). Așijderea și Apostolul arată că: cei ce se adună în cârciumă și alte localuri unde mănâncă, bea, se scoală și joacă, se fac idolatri (1 Cor. 10, *7*).

Prin neorânduielile ce le-ați făcut împotriva învățăturii Preotului în Biserică și în afară, ați ieșit din Biserica lui Dumnezeu, zidindu-vă în babilonul blestemat, v-ați pus sub groaznică afurisenie, v-ați sortit prăbușirii în infern cu îngerii răzvrătiți, căzuți și legați în lanțurile urgiei dumnezeiești (Num. 16; Is. 14, *12*-18; Lc. 10, *18*; Iuda 1, *5-6*; Apoc. 9, *1*; 12, *8*-9; 14, *8*; 17; 18; 19, *20*; 20, *1, 2*; 10-15; 21, *8*; 22, *15*). Vă cutremurați? Vreți să scăpați de groaznicul prăpăd vremelnic și veșnic? (Lev. 23; 2 Lege 28; Lc 13, *1*-9). Reveniți la ascultarea de Dumnezeu și păzirea bunelor rânduieli creștinești.

V-ați sfătuit mai mulți a vă război cu Preotul și credincioșii creștini, hotărându-vă a-l ataca, a vă răzbuna asupra lui, a-l alunga, pentru că vă învață a fi buni creștini? Răzbunarea aceea ce clocotește în voi contra Preotului, Bisericii și lui Dumnezeu, de nu o veți stăpâni, se întoarce asupra voastră (Fac. 4, *7*; 1 Împ. 8, *7*-8; Lc. 21, *15*; F. Ap. 5, *39*; 7,.51; 9, *5*; 22, *8*-9; 1 Cor. 1, *21*-28), vă prăbușește în groaznic prăpăd (Is. 1, *2*-9; 5, *1*-7; Ier, *26*; 39; 52). Dumnezeieștile Scripturi ne arată lămurit că toți care s-au pornit cu răzbunare asupra trimișilor — Preoților — lui Dumnezeu și s-au răzbunat asupra lor cu felurite rele, s-a întors răzbunarea în capetele lor, au fost pedepsiți groaznic. Vreți exemple pentru a vă încredința? Iacă vă dau.

Dumnezeu, prin insuflatul Său psalmist Divid, arată grozăvia urmării vrăjmășiei și răzbunării oamenilor nestăpâniți, zicând: „Din gura pruncilor și a celor ce sug ai săvârșit laudă pentru vrăjmașii Tăi, ca să sfarmi pe vrăjmașul și răzbunătorul" (Ps. 8, *3*). Aici ne învață pe toți a nu vrăjmăși, nici a nu ne răzbuna pe aproapele, mai ales pe Preoții Lui, ca să nu cădem în urgia Lui, în sfărâmare. „Nu vă atingeți de unșii Mei — zice Domnul — și întru Prorocii Mei nu vicleniți" (Ps. 104, *15*; Fac. 12, *7*0-20; 20; Mt. 21, *33*-31).

Cain cugetând rău, s-a răzbunat asupra nevinovatului său frate Abel (primul feciorelnic, preot și mucenic), omorându-l, dar îndată s-a îmbrăcat cu blestem înșeptit. Răzbunându-se cu gândul rău că-i va fi mai bine, s-a umplut de blestem înfricoșat. În toată viața lui a fost zbuciumat, fugar și plin de groază. (Fac. 4, *5*-8; 11-12; 15-24; Hron. a.c. pp. 79-85).

Sodomlenii și gomorenii se, porniră cu ură de moarte să-și răzbune asupra dreptului Lot, vociferind: ,,Pleacă de aici! Ești un venetic și acum faci pe judecătorul? Mai rău decât acelora îți vom face! „ Dar răzbunarea s-a întors asupra lor cu orbire și ploaie cu pucioasă și foc, pierzând pe toți (Fac. 19, *1*-29).

Isav, fiul lui Isaac, rău cu firea lui, ura de moarte pe fratele său Iacob, zicând în cugetul său: „Se apropie zilele de jelire pentru tatăl meu, apoi am să ucid pe fratele meu Iacob" (Fac. 27, *41*).

Simion și Levi, în rnânia lor turbată, se răzbunară pentru necinstirea surorii lor, Dina, cu vicleșug și cu cruzime, asupra bărbaților sichemiți, măcelărindu-i când erau în durerile tăierii împrejur… După aceea binecuvântarea lor, ce și-o așteptau, s-a transformat în blestem groaznic (Fac. 34; 49, *5*-7).

Fiii Patriarhului Iacob s-au pornit cu o turbată ură de moarte asupra fratelui lor, Iosif. Odinioară văzându-l de departe apropiindu-se de ei, s-au sfătuit să-l omoare, zicând unii către alții: „Iată, vine visătorul acela de vise. Haidem să-l omorâm, să-l aruncăm într-un puț adânc și să zicem că l-a mâncat o fiară sălbatică. Apoi vom vedea ce se va mai alege de visele lui..." Mai târziu însă spre rușinea și groaza lor, au ajuns sub mâna lui Iosif. Vrăjmășia și răzbunarea lor asupra lui Iosif, s-a

întors asupra capetelor și sufletelor lor, torturându-i în toată viața (Fac. 37, *18*-20; 1-36; 39-50; Mt. 21, *33*-34).

Core, Datan și Aviron cu 250 fruntași în sfatul poporului israelit, neținând seamă de binefacerile lui Moise, care și-a pus Sufletul pentru salvarea lor din pierzare (Eș. 32, *7*-14, *30*-32; 2 Lege 9, *12*-20), s-au răzvrătit, pornindu-te cu răzbunare asupra lui și a lui Aron, vociferând: „Ajungă-vă! Toată adunarea, dimpreună cu toți care o alcătuiesc sunt sfinți și Domnul este în mijlocul ei. Pentru ce vă socotiți voi mai presus de adunarea Domnului?... Ne-ați adus să ne omorâți în pustiu! Acum vreți să mai și stăpâniți peste noi?... Atunci urgia Domnului a venit asupra acelor răzvrătiți, răzbunători, pământul și-a deschis gura și i-a înghițit pe toți (cei 250) dimpreună cu casele, femeile, copiii, vitele și averile lor. Apoi a ieșit foc de la Domnul și i-a mistuit pe toți... A doua zi mai mare mulțime de israeliți s-au răzvrătit și răzbunat asupra lui Moise și Aron, vcciferând: „Voi ați omorât poporul Domnului!" Toți răzvrătitorii, răzbunătorii aceia 14.700 de israeliți, au murit în urgia Domnului (Num. 16).

Tribul lui Iuda și Simeon, după Cuvântul Domnului au pornit cu război asupra Cananeilor și Ferezeilor. Au omorât zece mii de oameni în Bezec. Acolo au întâlnit pe împăratul Adoni-Bezec și i-au răpus oștirea. Adoni-Bezec a fugit îngrozit. Ostașii israeliți au alergat după el, l-au prins și i-au tăiat degetele cele mari de la picioare. Atunci Adoni-Bezec a zis: „Șaptezeci de împărați cu degetele lor cele mari de la mâini și picioare adunau firimituri sub masa mea. Cum am făcut eu, așa mi-a făcut și mie Dumnezeu". Ei l-au dus în Ierusalim unde a murit... (Jud. 1, *4*-7). Vedeți? Măsura cu care măsurase i s-a măsurat și lui!

Samson înzestrat de Dumnezeu cu puteri foarte mari, ucide 30 de filisteni luându-le hainele... prinde 300 de vulpi, legându-le coadă de coadă câte o făclie între cozi, aprinde grânele în picioare și stogurile cu snopi de grâu...bate groaznic pe filisteni pe spate și pe pântece, sfărâmându-le țurloaiele și șoldurile... ucide o mie de filisteni cu o falcă sănătoasă de asin,.. pe urmă văzându-se prins, orbit, batjocorit de filisteni la o mare serbare idolească a lor, se roagă, surpă marele edificiu, pe acoperișul căruia se aflau ca la trei mii de filisteni, bărbați și femei, plus mulțimea fruntașilor cu femeile lor, din marea sală de jos. Astfel, peste 3000 de filisteni au fost uciși sub dărâmături împreună cu Samson care se răzbunase pe ei (Jud. 14, *19*; 15; 16). Mântuitorul ne poruncește nouă creștinilor — Păstori și păstoriți — a fi blânzi ca porumbeii, ca oile, ca mieii (Mt. 10, *16*; 11, *29*; 5, *9*; 25, *32*-33; Lc. 10, *3*), ca să fim pururea cu El în veșnica fericire.

Saul, primul israelitean urând groaznic pe David, de trei ori a aruncat sulița asupra lui David pe când îi cânta cu harfa, ca să-l străpungă și pironească în pietre. David însă s-a ferit și a scăpat de a fi ornorât. Apoi vrând a-l omorî cu vicleșug prin mâinile filistenilor, i-a propus să-i fie ginere, dar să-i aducă 100 prepuțuri de filisteni. David se duse cu oamenii săi la filisteni, ucise 200 de filisteni și aduse 200 de prepuțuri împăratului, care-i dă pe fiica sa Micol de soție... Însă și după aceea Saul a urmărit cu mii de ostași pe David (care în două rânduri i-a cruțat viața) ca să-l omoare, până ce, în cele din urmă, s-a sinucis aruncându-se în propria sa sabie (1 Împ. 18, *11*, *25*-27; 19, *10*; 20-31; 1 Paral. 10). Răzbunarea s-a întors asupra celui ce umbla să se răzbune.

Ioab, generalul lui David, se răzbună asupra generalului israelitean Abner și pe Amasa, ucizându-i cu vicleșug, mișelește; dar la urmă a căzut victimă răzbunărilor sale (2 Împ. 3, *22*-29; 20, *8*-13), fiind ornorât de generalul Benaia din porunca lui Solomon (3 Împ. 2, *5, 28*-35).

Izabela, auzind cele ce făcuse Ilie și cum ucisese 450 de popi ai idolului Baal, s-a mâniat groaznic. În surprinderea ei de răzbunare, a trimis un sol la Ilie să-i spună: „Cutare și cutare să-mi facă mie zeii-idoli și încă și mai mult, dacă nu, mâine pe vremea aceasta voi face cu viața ta ceea ce ai făcut tu cu viața fiecăruia din aceia..." Așa sălbatic, răzbunător, s-a purtat și Ahab cu Miheia. Ilie și Miheia s-au salvat, dar Ahab și Izabela au căzut victime păcatului răzbunărilor, murind în groaznice morți năprasnice (3 Împ. 19, *1*-2; 22, *8*-27, *35*-38; 4 Împ. 3, *30*-37).

Aman, prim-ministrul al împăratului Artaxerxe, pretențios că Mardoheu nu-i dădea cinstea dorită de vanitatea lui, s-a pornit cu răzbunarea nebunească asupra lui Mardoheu și a tuturor iudeilor. Obținu de la împărat toată împuternicirea de a-i omorî. Porunca s-a trimis în toate ținuturile împărăției. Iudeii groaznic înfricoșați postesc și cu ajutorul lui Dumnezeu, Care-i ocrotea, se salvează din pierzare... Aman moare batjocorit în spânzurătoarea înaltă de 50 de coți, pe care o pregătise ca să spânzure într-însa pe Mardoheu. Măsura cu care măsură el, i s-a măsurat (Est. 3-7; Mt. 7, *2*; Mc. 4, *24*; Lc. 6, *38*).

Cu o nebunatică răzbunare iudeii idolatrizați se ridicau asupra Proorocului Ieremia, strigând între ei: „Pârâți-l și-l vom pârî și noi!... Învinuiți-l, hai să-l învinuim!...Poate va cădea și-l vom dovedi și ne vom răzbuna pe el!... Veniți să uneltim împotriva lui Ieremia, căci doar nu va pieri Legea din lipsă de Preot, nici sfatul din lipsă de înțelept, nici cuvântul din lipsă de Proroc... Haidem să-l ucidem cu vorba și să nu luăm seamă de toate vorbirile lui". Toți, de la mare până la mic, tabără asupra lui să-l pună pe tăcere, să-l facă nelucrător, inofensiv, nelucrător pentru Domnul Dumnezeu, îl mrejesc, întemnițează, primejduiesc de moarte, îi ard cartea sfântă, iarăși îl întemnițează, îl bagă într-o groapă adâncă cu noroi în fundul ei… După aceea au fost asediați, biruiți, jefuiți, unii omorâți, alții robiți și duși în Babilon, unde au și murit. (Ier. 20, *10*; 18, *17*; 20 26; 36; 37; 38; 39; 52). Iată unde i-a dus răzbunarea asupra trimisului Domnului.

Răzbunarea mișelească cu care idumeii, filistenii și amoniții s-au pornit asupra poporului ales al lui Dumnezeu, s-a întors asupră-le pustiindu-i. „Pentru că Edom — zice Domnul Dumnezeu — s-a răzbunat cumplit pe casa lui Iuda, a păcătuit greu răzbunându-se pe ea. Îmi voi întinde Mâna Mea asupra Idumeii și voi pierde cu desăvârșire oamenii, vitele din ea, prefăcând-o într-o pustietate... Pentru că filistenii s-au purtat răzbunători și s-au răzbunat cu o ură în Suflet și cu o veșnică dușmănie de moarte... Mă voi năpusti asupră-le cu mare răzbunare, îi voi pedepsi, pierde și pustii...".

Așa grăiește Dumnezeu fiilor lui Amon: „Pentru că tu zici: „Aha? aha, contra Locașului Meu Sfânt, când el era pângărit, țara lui Israel pustiită și casa lui Iuda dusă în robie,.. bătând din palme, tropăind cu picioarele, bucurându-te cu ură în chip batjocoritor de căderea casei lui Israel... voi întinde mâna asupra ta, te voi da popoarelor spre jefuire, te voi stârpi dintre popoare, te voi șterge din numărul țărilor, te voi nimici... (Iez. 25, *12*-27, *2*-7).

Cei 120 de satrapi și două căpetenii de sub domnia împăratului Darie, vrăjmășind și răzbunându-se asupra Proorocului Daniel, l-au aruncat în groapa leilor pentru a-l nimici. Dumnezeu însă salvează pe Daniel. Răzbunătorii sunt vădiți, aruncați în aceeași groapă a leilor dimpreună cu femeile și copiii, prinși, sfârtecați și mâncați de lei, mai înainte de a ajunge în fundul gropii (Dan. 6). Vrăjmășia și răzbunarea groaznică cu care ei s-au pornit asupra trimisului lui Dumnezeu la ei, s-a întors asupra lor până la desăvârșita nimicire.

Irodiada se răzbună asupra Sf. Ioan Botezătorul, întemnițându-l, decapitându-l și batjocorindu-i capul său (Mt. 14, *1*-12; Mc. 6, *14*-29; Lc. 9, *7*-8). Urmarea acelei răzbunări urâcioase a fost exilarea și moartea lor cumplită în neagră mizerie (Vezi V. Sf. Cazania, Proloagele, Predicile la 29 august).

Sf. Ap. Iacob și Ioan, văzând că Samarinenii n-au primit pe Iisus, au izbucnit într-o înfocată răzbunare, zicând: „Doamne, voiești să poruncim să se pogoare foc și să-i mistuiască cum a făcut și Ilie?" Iisus întorcându-se spre ei, i-a certat, zicându-le: „Nu știți al cărui duh sunteți! Căci Fiul Omului a venit nu ca să piardă Sufletele oamenilor, ci ca să le mântuiască" (Lc. 9, *5*1-56). Înfruntarea pornirii lor la răzbunare s-a întors cu asprime asupra lor.

Sfinții slujitori ai Bisericii vechi, auzind vorbind pe Apostolii Domnului Hritsos, s-au umplut de răzbunare aprinsă și s-au sfătuit să-i omoare pe Apostoli (F. Ap. 5, *33*), dar răzbunarea aceea s-a întors asupra lor.

Iudeii auzind cuvântarea Sf. Arhidiacon Ștefan, crăpau de ciudă, scrâșneau cu dinții și plini de răzbunare, l-au ucis cu pietre (F. Ap. 7), după care s-au prăbușit în groaznice primejduiri.

Peste 40 de iudei fanatici clocotind de răzbunare asupra Sf. Ap. Pavel (ce era închis) s-au legat cu blestem și anatemă să nu mănânce, nici să nu bea mai înainte de a omorî pe Pavel. Aceia venind la arhierei și bătrâni, au zis: „Cu anatemă ne-am anatemizat pe noi înșine, nimic să nu gustăm până nu vom omorî pe Pavel. Acum dar, voi arătați căpitanului împreună cu adunarea ca mâine să-l pogoare pe el la voi, ca și cum ați vrea să cercetați mai cu amănuntul cele ce sunt pentru el, iar noi mai înainte de a se apropia el, suntem gata să-l omorâm" (F. Ap. 23, *12*-25).

iudaicile căpetenii bisericești și politice s-au ridicat cu mare ură de moarte și asupra Bisericii Lui. După acele răzbunări sălbatice au fost asediați, bătuți, zdrobiți de romani, Ierusalimul, Templul distrus, dărâmat, preoția înlocuită, împărăția nimicită pentru totdeauna. Acestea le prezisese Mântuitorul, zicându-le: „Piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta s-a făcut capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta și este minunată în ochii noștri... Cel ce va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma și peste care va cădea îl va zdrobi" (Mt.21, *33* 44). Iacă unde i-a dus răzbunarea.

Răzbunarea — fiule — este asemenea ecoului care-ți răspunde cum i-ai vorbit. Când mergem pe o vale frumoasă cu mai multe rânduri de dealuri înșirate, cu trepte din ce în ce mai mari, avem niște ecouri minunate. Acolo dacă strigăm tare: „Te iubesc!" Deodată câteva ecouri răspund: „Te iubesc! Te iubesc! Te iubesc!" Dacă însă strigăm tare: „Te urăsc! îndată auzim ecourile răspunzând: „Te urăsc! Te urăsc! Te urăsc!" Iacă așa... și cu răzbunarea. Dacă ne răzbunăm, asupra cuiva cu bine, binele se întoarce înmulțit asupra noastră. Așijderea și răzbunarea cu rău. Mântuitorul știind aceasta, ne poruncește: „Iubiți pe aproapele...pe vrăjmașii voștri. Binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și vă rugați, pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi... Fiți voi desăvârșiți precum și Tatăl vostru este desăvârșit, (milostiv) (Mt. 5, *43*-48). La aceasta ne sfătuiește și Apostolul, zicând: „Nu vă răzbunați voi singuri, iubiților, ci dați loc mâniei (lui Dumnezeu)..." (Rom. 12, *19*-20).

Iacă, fiule, dacă împotriva celor ce ne fac rău nu ni se îngăduie a ne răzbuna cu ură, apoi Preotul care își învață parohienii bine după Dumnezeu trebuie ajutat, cinstit, încurajat știind că lucrează în binele tuturor. Mergi acasă cu pace și îndreptați-vă credința și viețuirea după dreptarul creștinătății adevărate ca să dobândiți binecuvântarea de sus și Împărăția lui Dumnezeu (Gal. 16; 2 Cor-7 59-20; 13, *14*).

Coristul pleacă mulțumind lui Dumnezeu pentru lămurire, hotărât a pune început bun de credință și viețuire creștinească.

Nu încăpeau de preot

Îndată urmă la Scaunul Sfintei Spovedanii un administrator dintr-o parohie îndepărtată. După mărturisire și primirea canonului potrivit, administratorul vorbește cam înțepat, zicând: „Părinte duhovnic! Un gând ce mă tot frământă zilnic, mă silește a nu destăinui vrăjmășia și dorul de răzbunare ce-l am față de Preotul comunei noastre, dar totuși, vă spun. Iacă, nu ne potrivim în păreri deloc: preotul susține mai mult cele creștinești, duhovnicești, dumnezeiești, pe când eu sunt aproape cu totul lipit de cele pământești și trupești. De aici s-a iscat între noi o mare dihonie. Nu-l mai putem suferi. Ne-am sfătuit și hotărât cu parohienii să-l dăm afară și să aducem altul cu care să ne potrivim în păreri. Nu încăpem de el și pace bună! Sfinția ta ce zici?"

„Eu — răspunse Duhovnicul — sunt cu totul de altă părere! Preotul trebuie să citească, să cunoască, să învețe (Iez. 2; 3) și să se conducă după Dumnezeu; iar credincioșii să se conducă după Preot. „Ei (păstoriții) — zice Domnul — să se întoarcă la tine, nu tu (Preote) să te întorci la ei. Eu te voi face pentru poporul acesta zid tare de aramă, lupta-vor ei împotriva ta, dar nu te vor birui, pentru că Eu sunt cu tine ca să te mântuiesc și să te izbăvesc. Și, te voi mântui din mâna asupritorilor care te îndurerează" (Ier. 15, *19*-21)

Preotul vă învață creștinește, duhovnicește, dumnezeiește, să vă osteniți cu bună chibzuială a deveni, a fi și rămâne oameni de treabă, oameni buni, fii vrednici ai Bisericii și ai patriei, oameni noi, înțelepți, luminați, luminători în tot binele, fii ai zilei, ai luminii, ai lui Dumnezeu. Și voi?...Nu încăpeți de el! Nu încăpeți acolo în parohie, în comună, de Preotul, sfătuitorul bun, doctorul vostru spiritual? Trebuie să schimbați, să părăsiți, să lepădați din ființa voastră gândul acela rău și să vă uniți cu Preotul în toate cele bune, la care vă învață și îndeamnă...Preotul este trimisul, solul, Îngerul lui Dumnezeu. Cine-l primește și ascultă, pe Dumnezeu Care l-a trimis îl primește și ascultă; iar cine nu-l primește, nici nu-l ascultă, pe Dumnezeu Care l-a trimis nu-l primește, nici nu-L ascultă. „Cel ce vă ascultă pe voi — zice Domnul — pe Mine Mă ascultă și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă... și de Cel ce M-a trimis pe Mine... „ (Lc. 10, *16*; 9, *48*-50). „Cel ce primește pe cel pe care Eu îl voi trimite, pe Mine Mă primește... și pe Cel ce M-a trimis. Cel ce primește pe drept, plata dreptului va lua... Cel ce primește Proroc în nume de Proroc, plata Prorocului va lua... Cel ce vă primește pe voi (trimișii Mei) pe Mine Mă primește și cel ce Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine" (Ioan 13, *2*0; 12, *44*; Mt. 10, *40*-41; 18, *5-6*; 25, *40*; Mc. 9, *41*; Lc. 9, *48*; 10, *16*; Gal. 4, *7*4 Evr. 6, *10*; 3 Împ. 17, *10*; 18, *4*; 4 Împ. 4, *8*-37). „Cei care însă — adaugă Domnul — nu vă vor primi pe voi, nici nu vor asculta cuvintele voastre, ieșind din casa sau din cetatea aceea scuturați și praful de pe picioarele voastre. Amin zic vouă că mai ușor va fi Sodomei și Gomorei în ziua Judecății, decât cetății sau casei aceleia (Mt. 10, *7*4-75; Mc. 611 Lc. 9, *5*; 10, *10*-12; F. Ap. 13, *5*1; 18, *6*; Num. 16, *13*).

Vedeți cât de mult se folosesc cei ce primesc și ascultă pe trimișii lui Dumnezeu și cât de groaznic se primejduiesc aceia care nu-i primesc și nu-i ascultă? Și voi ziceți că nu încăpeți de Preotul trimis de Dumnezeu! Oare vă dați seama în ce groaznică primejduire vă cufundați cu vorba și fapta

aceea? Hai să vă lămuresc pe toți răzvrătiții asupra Preotului, cu argumente din Dumnezeiasca Scriptură.

O parte din îngerii mulțimii oștirilor cerești nu încăpeau de frații lor de îngerat. Și pârau mereu ziua și noaptea înaintea Dumnezeului Celui Viu, până când au căzut din cer (Apc. 12, *1, 7* 9). După căderea în adânc au încăput!

Cain, primul fiu al protopărinților noștri Adam și Eva, nu încăpea de fratele său, Abel, deși era destul pământul larg. L-a pizmuit, urât de moarte, scos cu minciună și vicleșug afară la câmp unde l-a ornorât. După aceea încăpea în blestem înșeptit, pribeag, fugar tremurând îngrozit...! (Fac. 4, *1*-12).

Oamenii dinaintea potopului nu încăpeau de dreptul Noe, îl așchiau, ironizau, batjocoreau, încolțeau, necăjeau și atacau vreo sută de ani, cât timp lucra la corabie și predica pocăința. După ce a venit potopul, acoperind cu apă pământul și munții cei mai înalți cu 15 coți, până i-a înecat pe toți, atunci încăpeau! (Fac. 6; 7; 8; comp. 1 Petru 3, *2*0; 2 Petru 3, *6*; Evr. 11, *7*).

Ham nu încăpea de tatăl său, Noe, când l-a văzut beat, dezgolit în cortul său... L-a clevetit celor doi frați ai săi, Sim și Iafet. După ce s-a îmbrăcat cu groaznicul blestem părintesc, a încăput! (Fac. 9, *2*0-27; Ps. 108, *1*-20; Hron. o.c. pp. 177-180).

Sodomlenii și Gomorenii nu încăpeau de Lot: îl urau, iscodeau, batjocoreau, amenințau, tulburau, primejduiau de moarte.. După ieșirea lui Lot și arderea cetăților cu ploaie de pucioasă și foc din cer... au încăput! (Fac. 19, *1*-29).

Fiii lui Iacob (cei zece) nu încăpeau de fratele lor, Iosif, până s-au hotărât a-l omorî, l-au vândut străinilor ca să nu-l mai vadă niciodată... Mai târziu însă, în vremea unei mari foamete, ajungând în Egipt la picioarele lui, au încăput! (Fac. 37; 39-50),

Faraonul cu egiptenii lui nu încăpeau de trimișii lui Dumnezeu: Moise și Aaron și de israeliții care le robeau; îi asupreau, le sugrumau și le înecau pruncii!.. Când însă s-au văzut bătuți cu zece plăgi groaznice... și când se înecau în apele Mării Roșii, atunci încăpeau! (Eș. 114; Înț. Sol. 18; 19).

Amaliciții nu încăpeau de israeliții eliberați din robia Egiptului; ei năvăleau cu mare ură de moarte asupra lor. După ce Domnul Dumnezeu, prin rugăciunile lui Moise ce se ruga cu mâinile întinse (†) în chipul Crucii și prin sabia lui Isus Navi și a israeliților aleși i-a bătut groaznic, atunci încăpeau! (Eș. 17, *8*-16).

Maria proroci̦a și Aaron Arhiereul nemaiîncăpând de fratele lor Moise, îl cleveteau, îl grăiau de rău, vorbind împotriva lui… Limbuția aceea a umplut-o pe clevetitoare de lepră peste tot trupul. Timp de șapte zile a stat închisă afară din tabără. Atunci încăpea! (Num. 12).

Core, Datan și Aviron cu 250 fruntași din sfatul poporului israelit nu încăpea de Moise și Aaron... dar după ce s-a deschis pământul și i-a înghițit dimpreună cu femeile, copiii și averile lor, mistuindu-i cu foc, atunci încăpeau (Num. 16, *1*-40).

Așijderea a doua zi o mulțime din poporul israelit nu putea să încapă de Moise și Aaron, acuzându-i: „Voi ați ornorât poporul Domnului!” Paisprezece mii șapte sute de israeliți au murit de bătaia Divină! Atunci încăpeau! (Num. 16, *41*-50).

Israeliții plecând de la muntele Hor și ocolind țara Edomului, nemaiîncăpând de Moise, cârteau împotriva lui și a Domnului. Dumnezeu a trimis asupra lor niște șerpi veninoși care mușcau groaznic, încât mulți din cei mușcați mureau. Atunci încăpeau! (Num. 21, *6, 4*-9).

Abimelec, fiul țiitoarei lui Ghedeon, nemaiîncăpând de cei 70 de frați ai săi, pe care apoi i-a ornorât pe o piatră... după vreo trei ani de domnie, bătând pe niște răzvrătiți, dintr-un turn o femeie aruncând o piatră de râșniță de sus, l-a lovit în cap și i-a spart capul și-a murit cu mare rușine... Atunci încăpea! (Jud. 9)

Împăratul Saul nu încăpea de David, îl ura, prigonea și-l urmărea cu mii de ostași ca să-l prindă și să-l omoare.. dar după ce a fost înfrânt de filisteni, văzându-și oastea zdrobită, pe sine rănit greu, s-a sinucis, aruncându-se în sabia sa.. Atunci încăpea (1 Imp-19. 31).

Ahitofel, sfetnicul, și Avesalom, fiul lui David, nu încăpea de el, îl discredita în popor și ș-a răsculat asupra lui. După ce însă au fost înfrânți și au murit spânzurați au încăput! (2 Împ. 15-18).

Împăratul Ahab și Izabela nu încăpeau de trimișii lui Dumnezeu Proroci.. Ilie și Miheia, dar după ce au fost omorâți cu moarte cumplită dimpreună cu toți urmașii lor... atunci au încăput! (3 Împ. 19, *2*; 22, *26*-27; 17-22; 4 Împ. 9, *30*-37; 10, *1*-28).

Israeliții și iudeii idolatrizați nu încăpeau de trimișii Domnului... le provocau felurite necazuri suferințe și primejduiri groaznice, încât erau forțați a striga la cer: „Destul! Doamne, ia-mi Sufletul că

nu sunt mai bun decât părinții mei!" (3 Împ. 19, *4*; Num. 11, *15*; Iona 4, *3*). „M-am umplut de râvnă pentru Domnul Dumnezeu Savaot; căci fiii lui Israel au părăsit legământul Tău, au defăimat jertfelnicele Tale, au ucis cu sabia pe Prorocii Tăi! Abia am scăpat eu singur și caută să răpună viața mea!" (3 Împ. 19, *10*; 14; 18, *4*, *22*; Rom. 11, *3*). Când însă se dezlănțuie asupra lor cu furie pustiitoare urgia Domnului (3 Împ. 19, *15*-17; 22, *9*, *2*-3; 34-38; 4 Împ. 8, *29*; 9; 10, *7*-27; 17, *25*).... atunci încăpeau.

Împăratul Manase nu încăpea de marele Proroc Isaia, care prin semne și învățături luminătoare îl trăgea din întunericul idolatriei la lumina adevăratei credințe în Dumnezeu, l-a prigonit, fierăstruit[277], omorât. Când însă căpeteniile oștirii asiriene l-au prins, detronat, pus în lanțuri de aramă, târât la Babilon unde l-au întemnițat cu lanțuri de mâini și picioare la perete... atunci încăpea! (2 Paral. 33, *7*-20).

Idolatrizatul împărat Sedecheia, dimpreună cu căpeteniile iudaice nu încăpeau de trimișii lui Dumnezeu — Prorocul Ieremia — și de ceilalți Proroci. Și-a bătut joc de ei, le-a nesocotit cuvintele, i-a luat în râs, i-a prigonit, necăjit, întemnițat...Domnul mâniindu-se, i-a dat în mâinile haldeilor. Sedecheia cu ai săi au fost prinși, judecați și osândiți. I-a junghiat copiii și i-a tăiat toate căpeteniile iudaice în fața lui. Apoi i-au scos ochii, l-au legat în lanțuri grele și l-au dus la Babilon, unde l-au ținut întemnițat până în ziua morții lui... Atunci încăpea! (4 Împ. 25, *1*-7; 2 Pral. 36, *11*-21; Ier. 33; 37; 39; 52).

Mulțimea haldeilor nu încăpea de cei trei tineri, care n-au vrut să se închine chipului de aur al împăratului Nabucodonosor. După ce însă cei trei tineri, pârâți de ei, au fost aruncați în cuptorul înfocat înșeptit și flacăra izbucnită din cuptor arde pe pârâtorii haldei pe o rază de 49 de coți împrejurul cuptorului, atunci încăpeau! (Dan. 3; Cântarea celor trei tineri 1, *22*-24).

Cei 120 de satrapi și doi mari dregători ai îrnpărăției Medo-Perșilor, nu încăpeau de Daniel. I-au întins curse, l-au iscodit, pârât, judecat, condamnat și aruncat în groapa leilor ca să piară acolo mâncat de sălbăticiuni. Daniel însă este apărat și salvat de Dumnezeu. Ieși teafăr din groapă. Cunoscându-se vinovăția pârâșilor, s-au aruncat în groapă dimpreună cu femeile și copiii lor. În căderea lor leii îi prindeau, sfârtecau și mâncau mai înainte de a ajunge în fundul gropii. Atunci încăpeau (Dan. 6).

Irod cel Mare nu încăpea de Pruncul Iisus și de toți pruncii Bethleemului mici până la doi ani. După ce i-a măcelărit cu mare cruzime prin ostașii săi, bolind groaznic și putrezind de viu... atunci încăpea! (Mt. 2, *1*-10).

Fariseii nu încăpeau de Mântuitorul: se scandalizau de El (Mt. 15, *12*-14): Uneori îl amenințau și alungau, zicându-I: „Ieși și du-te de aici, că Irod Antipa vrea să Te ucidă.... „ cărora El le spunea: „Duceți-vă și spuneți vulpii aceleia: Iată Eu scot draci și săvârșesc tămăduiri, astăzi și mâine și poimâine isprăvesc... (Lc. 13, *31*-35). Alteori făceau sfat să-L omoare (Mt. 12, *14*; 21, *45*-46; 22, *15*; Mc. 3, *6*; Lc. 6, *11*; Ioan 5, *16*, *18*; 10, *33*; 11, *53*). Când însă veneau asupră-le felurite bătări[278] sau calamități, de numai știau de ei, atunci încăpeau!

Arhiereii și bătrânii (preoții) Templului nu încăpeau de Mântuitorul Care făcea numai bine tuturor (Mc. 11, *18*; Lc. 22, *2*-6; Ioan 11, *47*-57; 12, *10*; Mt, *16*, *27*; 17, *23*; 20, *7*5-79; 26, *57*-68; 27, *12*-14; 62-66; F. Ap. 5, *17*-18; 25, *2*-3), dar când a venit prăpădul peste ei... atunci încăpeau!

Iuda Iscarioteanul nu încăpea de Mântuitorul Hristos, ci îl pâra, clevetea (Ioan 6, *7*0-71; 12-16), se învoiește cu vrăjmașii Lui, îl vinde pentru treizeci de arginți (Mt. 26, *14*-16 10, *4*; 27, *3*; Mc. 14, *10*; Lc. 22, *3, 6*; Ioan 12, *2*, *30*; Zah. 11, *12*), caută prilej să-L dea în mâinile căpeteniilor iudaice (Mt. 26, *16*) își tăinuia nelegiuirea (Mt. 26, *25*; Mc. 14, *19*; Ioan 13, *21*-30). Joi seara după Cina cea de Taină, târziu vine în grădina Ghetsimani însoțit de o gloată mare înarmată cu săbii și suliți de la arhierei și de la bătrânii poporului, și-L dă în mâinile lor (Mt. 26, *47*-57; Mc. 14, *43*-53; Lc. 22, *47*-54; Ioan 18, *3*-12), apoi căindu-se a întors cei 30 de arginți arhiereilor în Templu și ieșind de acolo s-a dus și s-a spânzurat (Mt. 27, *3*; 26, *14*-15; 27, *3*-5; F. Ap. 1, *16*-18)... atunci a încăput!

Împăratul Irod Antipa nu încăpea de Mântuitorul, de Sf. Ioan Botezătorul și de Sfinții Apostoli (Lc. 3, *1*; 13, *31*; 9, *7*-9; Mt. 14, *7*-72; Mc. 6, *14*-29; Lc. 23, *8*-11; F. Ap. 12, *1*-23), dar după ce a fost

---

[277] A fierăstrui – a tăia ceva cu fierăstrăul

[278] Bătări - bătălii

lovit cu boală grea și scârboasă, putrezind și mâncându-l viermii de viu până ce a murit, atunci începea!

Iudeii din Ierusalim nu începeau de Mântuitorul (Ioan 5 16; 7 19; 8, *37, 40*-48, *52, 59*; 10, *32, 39*; F. Ap. 6, *9*-13; 7, *52*; 23, *12*-15), așijderea și iudeii din Damasc (F. Ap. 9, *23*-25), iudeii din Antiohia (F, Ap. 13, *50*; 14, *19*), iudeii din Iconia (F. Ap. 14, *1*-6), iudeii din Asia (F. Ap. 21, *27*-32), păgânii (F. Ap. 14, *5*), Saul din Tars (F. Ap. 8, *3*; 9, *1*-2; 22, *4*; 19-20; 1 Cor. 15; 9; Filip. 3, *6*; 1 Tim. 1, *13*), efesenii idolatri (F. Ap. 19, *23*-40), de Biserica lui Dumnezeu tânără, dar viguroasă, însă după ce au venit greutăți și primejdii mari asupră-le, nimicindu-i... atunci începeau!

Întâmplări de acestea cu urmările lor îndurerătoare s-au întâmplat și între conducătorii neamului nostru românesc. Așa, istoria ne spune, că Iliaș voievod (1432-1434), fiu al lui Alexandru cel Bun, prinde pe mama (vitregă a sa) fratelui său de tată și a pus s-o ucidă prin înecare. Ștefan voievod îi scoate ochii voievodului Iliaș, orbindu-l (1444). Roman voievod, fiul mai mare al lui Iliaș, îl ucide pe voievodul Ștefan, decapitându-l și ocupă tronul Moldovei (13 iulie 1447), răzbunându-se pentru tatăl său orbit. Roman voievod fu otrăvit de boieri (1448)... Voievodul Bogdan II (1449-1451), fiu nelegitim al voievodului Alexandru cel Bun, este ucis, decapitat, de un alt fiu nelegitim al tatălui său, Petru Aron, pe când petrecea la o nuntă în Răușeni, lângă Suceava. După șase ani, Petru Aron voievod a bătut pe Ștefan cel Mare, fiul lui Bogdan II, care-i ocupă tronul; iar în 1469 îl atrage într-o cursă și-l omoară, răzbunând moartea tatălui său Bogdan II... Ștefan Cantacuzino (1714-1716) nu începea de voievodul Constantin Brâncoveanu, ci îl pârăște, apasă înaintea turcilor până l-au martirizat groaznic, dar după vreo doi ani de domnie și el e mazilit, dus împreună cu tatăl său Constatin Stolnicul.la Constantinopol și uciși (1716, *7* iunie). Așijderea bunicul său Mihail Spătarul Cantacuzino și cumnatul său Radu Dudescu au fost uciși (9 iunie 1716) (vezi Ist. Rom. o.c. vol. III pp. 177-8; 204-6)... Atunci începeau!!! Iacă și unii voievozi și boieri români nu începeau unii de alții, se pârau, se cleveteau, se răzbunau unii pe alții.... apoi începeau în prăpădul care-i nimicea!!!

Neorânduielile strică, pustiesc Bisericile

Îndată după plecarea administratorului vine un alt vecin de departe, îngenunchează înaintea Scaunului Sfintei Spovedanii, își mărturisește păcatele, își ia canon și se scoală să plece.

După o străfulgerare a unor îndoieli în credință, se roagă duhovnicului, zicând: „Cinstite Părinte duhovnic, iacă adeseori îmi vine în minte: de ce unele Biserici Sfinte se avariază de cutremurele pământului, altele se dărâmă, altele se ard de foc, altele se jefuiesc de tâlhari, altele se murdăresc cu spurcăciuni de unii oameni nelegiuiți, altele se închid...? Oare cum de rabdă Dumnezeu să se facă așa ceva cu Bisericile Lui Sfinte? Gândurile astea mă frământă, mă tulbură, mă împuținează în credință și mă prăbușesc în adânc...”

Duhovnicul cugetând puțin la cele spuse, îi vorbește blând și convingător: „Fiule! Bisericile adevărate ale lui Dumnezeu, în care locuiesc bunele rânduieli Sfinte, credincioșia și viețuirea creștinească, nu cad niciodată. Se renovează, se fac mai mari, mai încăpătoare și mai trainice. „Pe această piatră — zice Domnul — voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui” (Mt. 16, *18*-19). Dacă însă în unele părți Bisericile cad, se distrug așa, nu-i vina bisericilor că suferă atâtea și atâtea stricăciuni, ci a celor care bagă, mențin, susțin și fac felurite neorânduieli în ele. Întrebi care?

Iacă, chiar aici și mai peste tot, în multe Biserici se profanează Semnul Sfintei Cruci, pe solee, în Sf. Altar și înaintea iconostasului mic, a Icoanei Maicii Domnului... se găsesc așternuturi cu cruci. Parcă sunt puse anume acolo, ca toți cei care vin să se închine ps la Sfintele Icoane, să calce pe Semnul Sfintei Cruci... și să cadă sub afurisenie. Colo pe fața Icoanei Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, se văd agățate, puse deșertăciuni idolești, zorzoanele satanicei trufii muierești: mărgele, lănțișoare, salbe, coliere, mărțișoare, medalii!!! Dincolo niște asociați în negura lor, retrogradează fără niciun simț pe Maica Preacurată cu: „mireasă”, „mireasă”, „mireasă”, în loc de: „Maică pururea Fecioară”, „Maică nenuntită”, „Maică care nu știi de mire... de bărbat!” Ici, deasupra ori pe capetele Sfinților și Sfintelor de pe Icoane, câte un buchet de flori naturale sau artificiale, care nu-i iertat a le pune decât jos la picioarele lor, dedesubtul icoanelor. Colo pe Sf. Masă niște buchete și borcane cu flori, care-i interzis cu desăvârșire a le pune acolo, dar nici a gândi așa ceva. Aducătorii florilor în Biserică să se gândească bine că multe flori din grădină sau cumpărate din piață au fost murdărite de pisici, câini, copii, de oameni și femei amețite de beție. Deci nu-și au locul deasupra „Sfinteniei Domnului” ci numai dedesubt, după ce au fost spălate cu mare grijă în mai multe ape curate...Dincolo toată mobila veșmântăriei în Sf. Altar, iar Sintronul, care trebuie a fi pururea în Sf. Altar lângă

peretele de răsărit, nu se află nicăieri!!! În veșmântărie, diaconic sau mai bine zis în urechea Altarului, există vorbării, râsuri umflate...clacă, șezătoare, un fel de bâlci... cu totul altceva decât ceea ce ar trebui să fie. Ici procovețele, aerul, veșmintele diaconești preoțești, acoperământul Sf. Mese, pictat cu vopsele, ca îmbrăcămintea bufonilor, ceea ce nu-i iertat (Eș. 26, *1, 31*; 28; comp. Lev. 26, *14*-39; 2 Lege 28, *15*-68). Colo în Biserică: vorbărie, râs, faceri cu ochiul... mai rău decât pe la cârciumă!!! Bărbații închinători sluțiți (bărbieriți), fără podoaba bărbătească, cu totul altfel de cum i-a zidit Dumnezeu. Femeile și fetele mari și mici, dezgolite la cap, piept, mâini și picioare. Unele cu părul făcut în formă de corn, cornul lui Ducipal, altele cu două cornițe sau coarne ca de ied, capră, diavol, altele sluțite în alte forme draconice. Dincolo, pe soleea Altarului, iată cum unii falși creștini și creștine se suie cu obrăznicie acolo unde nu-i iertat a sta nici împăraților, domnitorilor și stăpânitorilor țării!!! Astfel de Biserici cu sumedenii de neorânduieli, care mortifică pe închinători în loc de a-i via, se despoaie de „Sfințenia" lor, le părăsește Darul lui Dumnezeu și se destinează prăpădului.

E știut că copiii în familie, când nu ascultă și se răzvrătesc asupra părinților, aceia nemaisuferindu-i, îi alungă din casă și-i dezmoștenesc. Când copiii în școală fac numai nebunii și nu învață, profesorii îi lasă repetenți și-i elimină din școală. Când ucenicii nu ascultă de maistrul lor și nu învață meserie, îi dă afară. Când ostașii calcă rândurile și disciplina din armată, se pedepsesc și se întemnițează... așa se întâmplă și cu Bisericile în care se lăfăie neorânduielile prin care se jignește „Sfințenia Domnului" și se mortifică Sufletele închinătorilor.

Bisericile adevărate însă, care își păstrează „Sfințenia" lor prin menținerea bunelor rânduieli în ele, nu cad, nu se prăpădesc. „Pe această piatră (a statorniciei credinței și a bunelor rânduieli) voi zidi Biserica Mea și porțile (gurile) iadului nu o vor birui" (Mat. 16, *18*). Bisericile în care se păstrează Sfințenia, buna-cuviință, buna rânduială, care viază Sufletele și nu le lasă să moară (Iez. 18, *31*-32, *2* Tim 4, *1*-8; Apoc. 3, *1*-5) stau sute și mii de ani drepte înaintea lui Dumnezeu.

Dumnezeu păzi Biserica Sf. Teodosie. Cuviosul Părintele nostru Teodosie nădăjduia că Singur Dumnezeu îl va păzi de jefuirea tâlharilor.. Înmulțindu-se numărul fraților, Cuviosul a fost nevoit să lărgească curtea mănăstirii pentru facerea chiliilor. A început chiar el însuși a lucra cu frații spre a face ograda mai mare. Într-o noapte întunecoasă, mănăstirea fiind dezgrădită și nepăzită, au venit la ea tâlharii, zicând între ei: „Averea călugărilor e ascunsă în palatul bisericesc". Astfel, porniră spre biserică. Acolo însă, au auzit un glas care cânta înăuntru. Socotind ei că frații fac rugăciunile Pavecerniței, s-au dus, zăbovind puțin într-o pădure din apropiere. Apoi socotind că au săvârșit cântarea, au mers iarăși la biserică. Auzind ei din nou același glas și văzând și o lumină minunată în biserică din care ieșirea un miros plăcut (pentru că Îngerii cântau într-însa), au socotit că frații săvârșeau cântarea de miezul nopții. Deci iarăși s-au dus și au așteptat până ce vor sfârși cântarea, ca apoi intrând în biserică să ia toate cele ce erau într-însa. Astfel, venind ei de mai multe ori, au auzit același glas îngeresc.

După aceasta a sosit vremea de cântarea utreniei. După obicei, eclesiarhul a început a lovi în clopot pentru utrenie. Tâlharii auzind aceasta, s-au dus puțin în pădure și se sfătuiau: „Ce să facem? Că precum mi se pare, a fost o nălucire în biserică. Iată, când se vor aduna toți în biserică, noi să mergem și apucându-i pe toți la ușă, îi vom omorî și vom lua averea lor". Așa cugetând ei și zăbovind puțin până ce s-au adunat frații în biserică cu fericitul Teodosie, povățuitorul lor, începând a cânta psalmii utreniei, tâlharii au năvălit asupra bisericii. Deodată însă au văzut o minune înfricoșată. Biserica a fost luată de pe pământ cu cei ce erau într-însa și s-a suit în văzduh, încât nu le era cu putință tâlharilor a se mai sui și intra în ea, dar nici a săgeta într-însa. Văzând ei aceea, s-au temut foarte și tremurând s-au întors la locul lor. Atunci toți tâlharii îngroziți de cele ce văzuseră, s-au umilit... și s-au făgăduit să nu mai facă tâlharii. Vătaful lor venind la Cuviosul Teodosie, împreună cu alți trei tovarăși, s-au căit de acea faptă a lor și au mărturisit cele ce făcuse. Cuviosul auzind acestea, a preamărit pe Dumnezeu, Care nu numai că a păzit cele trebuincioase ale bisericii, dar i-a mântuit și de la o moarte ca aceea. Apoi i-a învățat cele pentru mântuirea Sufletului și i-a liberat, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu (V. Sf. 3 Mai. o.c. pp. 212-215).

Altă biserică salvată de prăpăd. Odinioară au venit tâlharii noaptea la mănăstirea Sf. Sava, ca să jefuiască biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Pornindu-se ei către fereastra care este deasupra mormântului Cuviosului Părinte, li s-a arătat lor un munte mare, pe care nu le era cu putință nicidecum a se sui. Atunci a căzut peste dânșii frică și cutremur și s-au dus rușinați. Aceasta au

mărturisit-o mai târziu acei tâlhari, venind cu pocăință în mănăstire și viețuind cu multă părere de rău (V. Sf. 3 dec. o.c. pag. 111).

Biserica mântuită de năvălirea ereticilor. Odată, origeniștii[279] adunându-se din diferite locuri, având în capul lor pe unul Leonte, voind să năvălească fără veste asupra lavrei celei mari ca să risipească turma cea drept-credincioasă a Cuviosului Sava și toată lavra s-o dărâme până la temelie. Pregătind ei mulțime de cazmale și diferite unelte de fier cum și arme multe, mergeau în calea lor cu mare mânie. Fiind ca la al doilea ceas din zi, a căzut peste dânșii pe cale o ceață mare și negură încât toată ziua ostenindu-se, n-au aflat lavra. Au rătăcit prin locuri neumblate, unde i-a apucat noaptea. Abia a doua zi s-au aflat lângă mănăstirea Sfântului Marchian. Pricepând că nimic nu pot folosi, s-au împrăștiat cu rușine fiecare în ale sale (V. Sf. 9 dec. o.c. pp. 288-9).

Ereticii opriți a distruge o biserică. Sfântul Teodor păstorind turma lui Hristos, se sârguia mult să piardă eresurile ce se înmulțeau. Ereticii umplându-se de mânie și mare iuțime s-au sculat în răutatea lor și adunându-se s-au sfătuit, ca bine înarmați să năvălească asupra bisericii. Ei au socotit ca să intre în biserică la ziua praznicului, în vremea cântării sobornicești, să ucidă pe păstor și să-i risipească oile. Dar n-au făcut nimic căci s-au împlinit cuvintele Sfintei Scripturi: „Cugetat-au sfaturi deșarte în inimile lor care nu vor putea să stea..." (Ps. 20, *12*). Astfel, de câte ori porneau spre biserică cu răutatea lor cea sfătuită, puterea lui Dumnezeu îi oprea. Uneori le amorțeau mâinile, iar alteori o văpaie de foc ieșiea în întâmpinarea lor, și-i alunga (V. Sf. 9 iulie o.c. 505).

Vedeți cum a apărat Dumnezeu bisericile Lui în care predomina buna rânduială bisericească? Toți și toate care doresc a dăinui multă vreme biserica lor, să scoată din ea orice neorânduieli, să păzească într-însa cu toată luarea-aminte: buna-cuviință și buna rânduială. Numai astfel va sta, va dăinui și nu va cădea... Bisericile acelea de care ai spus că au fost: unele avariate sau dărâmate de cutremure, altele arse de foc, altele jefuite de tâlhari, altele spurcate de păgâni.. de s-ar fi păzit în ele buna-cuviință și buna rânduială, n-ar fi ajuns în prăpădul acela...Așadar și bisericile acelea ce vor păzi în ele buna rânduială pusă de Dumnezeu prin Sfinții Săi, vor sta. Nimeni și nimic nu le va putea strica (Ps. 131, *12*-18; 3 Împ. 2, *4*; 9, *4*-5); însă cele ce nu păzesc buna rânduială pusă în ele, nu vor putea sta. Vor cădea în prăpăd, în mare nimicire (Ps. 88, *30*-32; 3 Împ. 9; 6-9; 4 Împ. 25; Dan. 9, *26*; Mt. 24, *1*-21) așa cum a căzut: Templul lui Solomon — distrus de haldei, Templul Irodian distrus de romani, bisericile Egiptului...Bizanțului, Sf. Sofia din Constantinopol, transformarea în geamii turcești și alte multe biserici din diferite vremi și locuri.

Toți cei din casa patriarhilor Avraam, Isaac, Iacob și din triburile israelite, care n-au primit rânduiala circumciziei, s-au stârpit din poporul lui Dumnezeu (Fac. 17, *7*4; Eș. 4, *24*-25). Casele Egiptului, care n-au primit și n-au avut rânduială stropirii intrării lor cu sângele mielului pascal la praguri și amândoi ușorii (†) au fost lovite de Domnul, omorându-le pe toți întâi născuții de la om până la dobitoc (Eș. 12, *12, 23, 29*; Ps. 77, 51). Toți ierusalimlenii: bărbați și femei, bătrâni, tineri și copii, care n-au primit pe fruntea lor Semnul lui Dumnezeu (†) de la omul îmbrăcat cu haină lungă preoțească și cu călimară la brâu trimis de Dumnezeu, au fost măcelăriți începând de la Biserică până la ultima casă a cetății sfinte și a țării (Iez. 9). Așa se întâmplă și cu credincioșii și bisericile lor, care nesocotesc buna-cuviință ce trebuie a predomina în ele (1 for. 14, *40, 33*) și luptă orbește a răsturna bunele rânduieli și a le înlocui cu felurite neorânduieli omenești, trupești și drăcești ale lor (Mt. 15, *3*-9; Mc. 7, *7*-9; Iac. 3, *15*).

Neorânduielile, obiceiurile potrivnice bunei-credințe a Bisericii lui Dumnezeu, sunt un fel de idoli: mici, mijlocii și mari sau niște boieri drăcești, pe care-i slugăresc cei care-i fac, aduc, mențin și susțin. Cum susțineau israeliții idolatrizați idolatria urâcioasă în poporul lor; așa și aceștia susțin neorânduielile în Biserica lor! Aceia prigoneau sângeros pe Ilie, Miheia și pe ceilalți Proroci care combăteau idolatria; aceștia prigonesc sângeros pe Preoții care combat neorânduielile din Bisericile lor!

Voi, creștinilor, nu trebuie a vă lua după vicleanul diavol, care amăgește persoanele superstițioase ca pe Eva în Rai (Fac. 3, *1-5*) îmbătându-le de cap, că: dacă nu-i neorânduiala ceea și ceea în Biserică nu le merge bine, deși neorânduielile i-au copleșit în rele, în periclitări și pierzare!

---

[279] Origenist – adept al origenismului (doctrina lui Origene care, susținând că Fiul este subordonat Tatălui, iar Duhul Sfânt Fiului, nega caracterul etern al pedepselor de după moarte și admitea eternitatea materiei și preexistența sufletului față de trup)

Cei ce susțin neorânduielile în Biserică după sfatul diavolului (Fac. 3, *1*-5; 1 Tim 4, *7*), se cufundă în greutăți, rele, periclitări și pierzare ca lumea din vremurile lui Noe și Lot (Fac. 6-8; 19). „Veni-va Domnul slugii aceleia și-l va tăia în două și partea lui o va pune cu fățarnicii (creștinii păcătoși menținători și susținători ai neorânduielilor din Biserică, care stau împotriva adevărului) (Mt. 24, *48*-51; 12, *32*; Mc. 3, *29*).

Cei ce scot din Biserică vreo rânduială bună, sfântă, folositoare, mântuitoare închinătorilor bine-credincioși, va scoate și Dumnezeu numele lor din Cartea vieții și partea lor din Împărăția Cerurilor. Cei care vor duce, menține și susține neorânduieli în Sf. Biserică, smintitoare, primejduitoare, nemântuitoare închinătorilor, va aduce, va adăuga și Dumnezeu urgiile care sunt scrise în dumnezeieștile Scripturi și cărțile sfinte ale Bisericii asupra acelora (Mt. 18, *6*-8; Mc. 9, *12*-45; Lc, *17*, *1*-2; 1 Cor. 1, *19*).

Voi stați împotriva adevărului învederat ca fariseii, cărturarii, saducheii...împotriva Mântuitorului. Cum aceia au omorât pe Mântuitorul ce le-a făcut mult bine și se lăudau cu satisfacție când l-au văzut îngropat; așa și voi resurpând rânduielile Bisericii, ați reîntronat neorânduielile, spre bucuria dracilor și prăpădul vostru. Ați făcut așa cum au făcut evreii cu Crucea Domnului și Irodiada cu capul curat al Botezătorului. Dar precum Crucea Domnului și capul Botezătorului după sute de ani au fost scoase de sub gunoaiele, murdăriile Ierusalimului; așa și bunele rânduieli arătate, se vor scoate de sub gunoaiele întunericelor voastre și se vor așeza la locul lor. Precum soarele ajutat de vânturi iese din norii negri care-i eclipsau radierea valurilor de lumină peste suprafața pământului, luminând și încălzind tot mai mult, așa și bunele rânduieli ajutate de vânturile Duhului Sfânt (Iez. 37, *1*-10; Ioan 3, *8*; F. Ap. 2, *2*), se vor ridica și întrona în Biserici în locul neorânduielilor fugărite, radiindu-și lumina lor cu mai multă îmbelșugare, încât în Biserica Domnului Dumnezeu, totul va grăi mărire (Ps. 28, *9*). Atunci Sufletele închinătorilor — Păstori și păstoriți — se vor reculege, înviora, însufleți, salva, mântui și ferici.

Preotul vostru a lucrat și lucrează cu râvnă sfântă la curățirea Bisericii materiale de feluritele neorânduieli monstruoase și întronarea bunelor rânduieli sfinte; așadar, cei care se tot împotrivesc, păcătuiesc contra adevărului învederat, realmente împotriva Duhului Sfânt, vor avea înfricoșată judecată și groaznică osândă. Preotul vostru merge(pe urmele Sf. Proroc, psalmist și împărat David, ale râvnitorului Ilie, ale Prorocilor, Ierarhilor, Preoților vrednici lui Dumnezeu, care în dragostea lui pentru menținerea însuflețitoarelor rânduieli sfinte în Biserica Domnului, zicea adeseori cu aprindere: „Râvna Casei Tale m-a mâncat pe mine" (Ps. 69, *9*; Ioan 2, *17*; 3 Împ. 19, *70*; Ps. 3, *3*; Iac. 3, *14*-16), iar aceea care-l clevetesc, hărțuiesc și împiedică a-și face și împlini și îndatorirea aceasta, sunt niște adunături ale Satanei (2 Tim. 3, *8*-9, *13*; Apoc. 2. 9; 3, *9*).

Biserica trebuie ajutată a via Sufletele

O altă creștină din comitetul altei parohii vecine îi ia locul, își spovedește păcatele cam nu cum trebuia, își ia canon mutilat... apoi, sculându-se în picioare, își descoperă ranchiuna ce-o avea asupra Preotului său, zicând: „Cinstite Părinte Duhovnic, iacă, am o mare ciudă pe Preotul nostru, că tare ne mai probozește zicând că facem felurite neorânduieli în Biserică. Drept să-ți spun, nu-l mai putem suferi. O, de s-ar duce mai degrabă de la noi, că tare e cicălitor!

Duhovnicul deși urgentat de anumite îndatoriri și servicii, se vede silit a rupe din vremea hotărâtă acelora pentru a lămuri penitenta. Îndată începu a o sfătui: „Fiică! În Biserica lui Dumnezeu totul este care grăiește mărire (Ps. 28, *9*). Dar pentru ca acea mărire Dumnezeiască să pătrundă în închinători, să se așeze în ei și să-i folosească cât mai mult, se cere imperios ca în Biserică să predomine toată buna-cuviință, rânduiala Sfântă, cunoștința, liniștea, curăția și pacea (1 Cor. 14, *40*; 33; 23; comp. Apoc. 8, *1*; 15; Evr. 12, *14*, *22*-25), altfel, mulți se păgubesc, se periclitează, cad în urgia lui Dumnezeu. Eu mă bucur că vrei să te lămurești mai bine și în privința aceasta. Ascultă deci: Marele Proroc-Preot Iezechiel, fiind dus în robie din Ierusalim în Palestina cu mulți iudei din toate vârstele și stările sociale, îl munceau în legături (Iez. 3, *25*; 4; 8; comp. Ps. 118, *61*, *110*; 139, *5*; 140, *10*; 141, *10*). Acest Sfânt Mare Proroc-Preot, era atât de înainte văzător, încât pe cele ce se făceau departe le vedea ca pe cele ce erau înaintea ochilor. Pe când era în Babilon, el vedea cele ce se făceau în Ierusalim și le spunea popoarelor care erau în robie cu dânsul. Într-o vreme a fost răpit din Babilon de un Înger, care l-a dus la Ierusalim și l-a pus în Biserica lui Solomon. Acolo a văzut idolii înăuntru și afară — ca pe o urâciune a pustiirii la loc Sfânt și slujirile cele spurcate care li se făceau. Oamenii cei mai mari ai lui Israel aduceau tămâie idolilor. Preoții întorcându-și fețele de la Scaunul lui

Dumnezeu se închinau soarelui. Femeile ședeau plângând lângă Tamuz, ce se zice de eleni Adonida sau necurata Afrodita, ucisă de un vier sălbatic și cinstită între zei de păgâni și de evreii cei răzvrătiți. Slava lui Dumnezeu o vedea — după asemănarea celei văzute mai înainte la râul Hovar — foarte mâniată, sfătuindu-se să iasă din Biserică și s-o lase pustie. El a auzit acolo pe Domnul grăind către dânsul: „Fiul Omului, oare este mică fărădelegea aceasta pe care o fac aceste popoare, precum vezi? Ei au umplut pământul de necurății și s-au sfătuit să Mă întărâte și să Mă îndepărteze de Locașul Meu sfânt, să Mă lepede. Deci, îi voi pedepsi în mânia Mea. Nu-i va cruța ochiul Meu, nici nu îi va milui. Când vor striga cu glas mare spre urechile Mele, nu-i voi auzi".

Atunci s-a auzit glasul lui Dumnezeu, strigând cu mare groază și foarte înfricoșător către Proroc, zicând: „S-a apropiat izbândirea și pieirea cetății! Fiecare să aibă în mâini arme de ucidere!" Acestea zicând Domnul, au ieșit șase bărbați înfricoșați, înarmați și cu săbiile trase. În mijlocul lor era un bărbat în veșminte preoțești albe, având călimări și trestie de scris. Domnul a zis către dânsul: „Treci prin mijlocul cetății Ierusalimului și fă semn în fruntea bărbaților și robilor Mei, care pătimesc durere în inimile lor pentru bunele rânduieli ale Mele ce le-au răsturnat idolatrizații, punând în loc neorânduielile lor. Pecetuiește pe robii Mei, care suspină și plâng pentru fărădelegile puse de iudeii idolatrizați în cetatea aceasta. Pecetluiește pe cei aleși ai Mei, că Eu îi voi feri de pedeapsă".

Bărbatul acela cu podoabă preoțească ascultând porunca Domnului, s-a dus printre lumea Ierusalimului și iudeii și a făcut semn (†) pe fruntea acelor popoare, care cu adevărat slujeau adevăratului Dumnezeu. Semnul acela era o slovă grecească (T) care se cheamă Tau și care se aseamănă cu cinstita Cruce. După ce bărbatul acela cu cuviință preoțească a străbătut cetatea și a însemnat pe robii lui Dumnezeu cu Semnul Crucii, acei șase bărbați foarte înfricoșați au fost trimiși în urma lui. Aceia închipuiau pe cei șase voievozi ai puterilor haldeești, care aveau să vină cu Nabucodonosor spre pierzarea Ierusalimului. Domnul Cel mâniat, a grăit către cei șase bărbați: „Duceți-vă și tăiați. Nu cruțați, nu miluiți nici pe fecioare și nici pe prunci; ci ucideți-i pe toți. Începeți cu măcelărirea lor de la preoții cei sfinți și de la bărbații cei mai mari. Luați seama însă bine ca de aceia pe care e pus Semnul Meu să nu vă atingeți". Sfântul Proroc a văzut uciși din amândouă părțile, în răpirea aceea din toată rânduiala și vârsta poporului Ierusalimului, precum era să se săvârșească în faptă. Atunci Prorocul a căzut cu față la pământ înaintea Domnului, strigând: „Amar, amar, mie Doamne! Că voiești să pierzi rămășițele lui Israel, vărsându-ți Mânia Ta peste Ierusalim"....

După aceasta a văzut iar pe bărbatul acela cu podoabă preoțească, care, întorcându-se la Domnul, a zis: „Doamne, am făcut precum mi-ai poruncit". Domnul i-a poruncit iarăși să ia cu pumnii cărbuni de foc din mijlocul roților Heruvimilor și să-i verse peste tot Ierusalimul, că acela nu numai de sabie, dar și în foc să se ardă de haldei.

După răpirea și vedenia aceea, Prorocul s-a aflat iar între haldei la locul său; iar cele văzute s-au împlinit îndată (V. Sf. 21 iulie oc. pp. 1034-7).

SFINŢENIA ȘI DARUL DIVIN PĂRĂSESC BISERICILE ÎMBÂCSITE DE NEORÂNDUIELI.

Oarecare creștini mergând la praznicul hramului Bisericii Sf. Dumitru din Tesalonic, au văzut la o răspântie întâlnindu-se un Arhiereu și un ostaș. După ce s-au salutat creștinește, întrebându-se unul pe altul cine este și unde merge, Arhiereul Ahile a răspuns plângând: „Pentru păcatele și fărădelegile lumii, mi-a poruncit Dumnezeu ca să ies din Larisa, pe care o păzeam. Dumnezeu vrea să o dea în mâinile Agarenilor și mă duc unde-mi va porunci". Ostașul, Sf. Dimitrie — plângând, a zis și el: „Și eu asemenea am pătimit, Arhiereule al lui Dumnezeu, Ahile. De multe ori am ajutat Tesalonicenilor, din robii i-am izbăvit, din felurite primejdii aducătoare de moarte și din tot felul de neputințe..Acum însă, pentru multele păcate și fărădelegi ale lor, s-a depărtat Dumnezeu de la dânșii și mi-a poruncit mie să-i las pe ei, ca să-i dea în mâinile Agarenilor. Pentru aceasta am ascultat porunca Lui și îndată am ieșit de acolo și mă duc unde-mi va porunci". Din acea arătare, creștinii au cunoscut că Sf. Arhiereu Ahile ale cărui Sf. Moaște păzeau cetatea Larisa și Sf. Dumitru, ale cărui Sf. Moaște păzeau Tesalonicul, le părăsesc. La o lună după aceasta Tesalonicul și Larisa au fost bătute și robite de turci... (Prol. și v. Sf. 26 oct.).

DARUL PREASFÂNTULUI DUH ȘI ÎNGERUL PĂZITOR PĂRĂSESC BISERICA SF. SOFIA DIN CONSTANTİNOPOL

În noaptea de 11 mai 1453, către ora 12 p.m. spre marea întristare a grecilor, s-a arătat un semn Dumnezeiesc deasupra bisericii Sfânta Sofia. În clipeala ochiului s-a cuprins toată cetatea de razele

unei lumini așa de mari, în care parcă se adunaseră toate fulgerele care luminaseră la crearea universului. Semnul acela a îngrozit foarte mult pe greci. Ei, neînțelegând cauza apariției acelei lumini, socoteau că turcii vor fi dat foc Constantinopolului. Din această nepricepere a lor s-a făcut grozavă alarmă și strigări disperate, încât toți alergau în toate părțile, amețiți de deznădăjduire, chemând în ajutor pe concetățenii lor. Toți din toate părțile alergau disperați și căutau să se informeze de strigătele disperate ale ostașilor de prin jurul Templului și ale poalelor muntelui. Ajungând la biserica Sf. Sofia, privesc cu mirare la văpaia care ieșea de pe ferestrele cele de deasupra turlei Sf. biserici. Acea văpaie cuprinzând înălțimea acoperământului întregii biserici, a luminat fără întrerupere mai mult timp, fără a se schimba în alt chip sau culoare.

Mai pe urmă unindu-se toată văpaia aceea luminoasă, s-a făcut în câteva clipe din roșeața ei o lumină mai mare și mai strălucitoare. Acea lumină de deasupra acoperământului bisericii s-a ridicat la înălțime, s-a atins de cer care deschizându-se, a primit înăuntru acea lumină, încât nimeni n-a mai putut s-o vadă. În chipul acesta s-a ridicat și a dispărut acea minune sau acel semn Dumnezeiesc.

Patriarhul ca martor ocular al acelei arătări, văzând pe împăratul bizantin Constantin Paleologul al XII-lea, neînduplecat a se refugia din Sfânta cetate, îi zise: „Destul de cunoscut îți este ție, o, împărate, despre prezicerile pe care le avem din atâtea timpuri, că are să fie surparea acestei cetăți și a cetățenilor care se vor afla înăuntrul ei. Lumina care a luminat capitala întreagă și văpaia care a ieșit prin ferestrele bisericii Sf. Sofia, nimic altceva nu înseamnă, fără numai că Darul Preasfântului Duh, care a umbrit și a conlucrat cu Ierarhii cei dinainte ai lumii prin Arhierei și pioșii împărați, de asemenea și Anghelul lui Dumnezeu, rânduit spre apărarea Sfintei biserici și a renumitei cetăți acesteia încă din zilele renumitului împărat Constantin, s-a ridicat și a trecut la ceruri în această noapte”.

După o nouă luptă crâncenă, oastea bizantină, în frunte cu împăratul, a fost zdrobită de mulțimea copleșitoare a turcilor. Constantinopolul — mama sfântă a tuturor cetăților creștine — a căzut pradă spurcaților turci, care au jefuit-o groaznic. Multă lume a fost măcelărită de iataganele păgânilor. Împăratul a fost aflat mort printre grămezile trupurilor moarte ale ostașilor creștini. Biserica — Sf. Sofia — podoaba strălucită a întregului imperiu Bizantin și a întregii lumi — a fost jefuită de toate obiectele și lucrurile ei foarte prețioase și transformată în moschee de adunare și cult a păgânilor necurați până în zilele noastre, adică peste 550 de ani. Vezi ce așteaptă pe Bisericile acelea care răstoarnă rânduielile sfinte puse de Dumnezeu în ele, înlocuindu-le cu neorânduielile omenești și demonice? Vezi unde se cufundă aceia care după amăgirea șarpelui-diavol (Fac. 3, *1*-5; Mt. 4, *1*-11), luptă prostește să prefacă Bisericile lui Dumnezeu în niște babiloane confuze, amestecături, învălmășeală, zăpăceală? Eu știu că toți bine-credincioșii creștini — Păstori și păstoriți — se adună în Sfintele Biserici pentru a se ridica cu mintea, cu Sufletul și cu toată ființa lor la cer, la Scaunul Dumnezeirii, pentru a atrage asupra lor: „Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit, sfințenie, pace, fericire vremelnică și veșnică; iar nu să se încurce în neorânduieli demonice, nici să se prăbușească în babilon, în adânc, în iad, în osândă vremelnică și veșnică. Văd că vrei mântuire, văd că te-ai lămurit că în Biserica lui Dumnezeu trebuie să vedem totul care grăiește mărirea lui Dumnezeu și înălțarea minții închinătorilor la ceruri, că deci, în Biserică trebuie a fi și a dăinui buna-cuviință, rânduielile sfinte puse de Dumnezeu în ea prin Sfinții Săi și nicidecum feluritele neorânduieli, pentru ca cei ce vin într-însa, să vieze și să nu moară (Apoc. 3, *1*-3; 2, *5*; 3, *15*-19).

„Dumnezeu este Același: ieri, azi, Același și în veci!” (Evr. 13, *8*). Cum S-a arătat aleșilor Săi: Avraam (Fac. 18), Iacob (Fac. 20, *13*-17; 32, *24*-30), Moise (Eș. 3; 4; 19-20; 25-31; 33-34) Samuel (1 Împ. 3), David (Ps. 15, *8*), Solomon (3 Imp. 3, *5*-14; 9, *1*-9), Miheia (3 Împ. 22, *19*-23), Isaia (Is. 6), Iezechiel (Iez. 1; 2; 3; 8; 9; 10), Daniel (Dan. 7, *9*-10; 13-14), Amos (Amos 9, *1*) și altor aleși plăcuți ai Săi; așa S-a arătat și Se arată bine-credincioșilor creștini — Păstori și păstoriți — unora aievea: Sf. Ap. Pavel (F. Ap. 9, *1*-8; 26, *13*-18; 22, *18*). Sfinților 40 de Mucenici din Sevastia (V. Sf. 9 martie o.c. 341), Sfintei Mucenice Irina (V. Sf. 5 mai o.c. 309), Sfintei Mucenice Antonina (V. Sf. 10 iunie o.c.426), Sfântului Mucenic Vit (V. Sf. 15 iunie o.c. 738), Sfântului Mucenic Pantelimon (V. Sf. 27 iulie o.c. pp. 1371; 1373; 1374; 1375; 1379), Sfântului Mucenic Emilian (V. Sf. 18 aug. o.c. 616), Sfântului Mucenic Artemie (V. Sf. 20 oct. o.c. 515-6), Sfintei Mucenice Ecaterina și Sf. Apostol Andrei (V. Sf. 25 noiembrie o.c. pag. 1159; 30 noiembrie o.c. pag. 1527), Sfintei Mucenice Varvara, mai multor creștini și evrei și Sfintei Mucenice Evghenia (V. Sf. 4 dec. pp. 135-9; 10 dec. pp. 471-2;

19 dec. pag. 1026; 24 dec. pp. 1264-5), altora în vedenie; mirelui creștinat de Sf. Ap. Toma (V. Sf. 6 oct. pp. 182-3), Sf. M.M. Gheorghe (V. Sf. 23 aprilie pp. 671; 690) și altora gânditorește...

Mergi fiică la casa ta, ascultă pe Preot cu toată buna voință, cinstindu-l și dați-i ajutor să scoată din Biserică toate neorânduielile și să întroneze toată buna-cuviință și rânduielile Sfinte pentru a vă folosi cu toții. Creștina pleacă de la Scaunul Sfintei Spovedanii lămurită, dând Slavă lui Dumnezeu pentru toate cele ce auzise, hotărâtă ca pe viitor să trăiască în toată buna-cuviință și în Biserică să păstreze buna rânduială, având toată încrederea că se va folosi...

Biserica vie înalță Sufletele la cer

Un bine-credincios din aceeași parohie veni și îngenunche la Scaunul Sfintei Spovedanii. Își mărturisi păcatele, își luă canonul cuvenit și se sculă în picioare, gata să plece. După puțină gândire, el întreabă pe Duhovnicul său: „Preacinstite Părinte! Ce să fac eu când în Sf. Biserică la slujbă, mai ales în timpul oficierii Dumnezeiestei Liturghii, văd oarecare neorânduieli, ori pe unii râzând, pe alții vorbind?" Duhovnicul, după ce-l ascultă cu multă bunăvoință părintească și dragoste sfântă, duhovnicească, îi zise: „Fiule! Oriîncotro vom umbla noi, ispititorul ne urmărește și unelteste cum să ne împiedice pentru a nu ne împlini îndatoririle noastre creștinești, duhovnicești, sfinte și bine plăcute lui Dumnezeu. Dar cu multă furie ne urmăresc viclenii draci în Sf. Biserică, ca nu cumva prin adevărata credință, atenție, bună-cuviință și buna rânduială, să ne ridicăm de pe pământ la cer și să stăm în locurile slăvite din care ei au căzut. Pentru ca să te lămurești mai bine de ceea ce-ți spun, ascultă:

Un credincios împărat obișnuia zilnic a asculta Dumnezeiasca Liturghie. Într-o zi, fiind reținut de o mare nevoie, s-a învrednicit a veni numai cu duhul în Biserică, ca oarecând dreptul Simion (Lc. 2, *27*). Atunci văzu niște mari arătări Dumnezeiești. La văhodul mare văzu un stâlp luminat și strălucitor, foarte înalt, de la Sf. Masă până sus la înălțimile cerului. Lângă Sf. Masă văzu un minunat Prunc, mai luminat și mai strălucit decât toate strălucirile soarelui de pe cerul senin din amiaza zilelor. Pe Preotul liturghisitor l-a văzut schimbat ca fața cristalului. La chinonic Pruncul Dumnezeiesc a sărutat pe Preot și Preotul pe Prunc. În acel timp Dumnezeiescul Prunc mânca pe Preot și Preotul rămânea tot întreg și sănătos. Împăratul înspăimântat, îi zise Preotului: „De ce stai și nu te împărtășești cu P.S. Trup și Sângele lui Hristos Dumnezeu?" Preotul i-a răspuns: „Aștept puțin, ca mai întâi să mă ia Acest Dumnezeiesc Prunc ca să mă prefacă în Sineși, precum vezi, apoi atunci să mă împărtășesc și eu cu P.S. Trup și Sângele Lui. Vrei să știi cine este Pruncul Acesta? Acesta este Împăratul tuturor împăraților care au împărățit și împărățesc pe pământ, Stăpânul tuturor puterilor cerești, al tuturor zidirilor și al întregului univers".

Acestea auzindu-le împăratul, s-a aruncat cu fața la pământ, rugându-se cu lacrimi fierbinți Împăratului Ceresc să-l ierte și să-l binecuvânteze. Pruncul, privindu-l cu fața veselă, îl binecuvântează cu dreapta Sa, zicând: „Binecuvântat să fii de Tatăl, de Mine și de Duhul Sfânt". Astfel binecuvântându-L Stăpânul, s-a sculat împăratul și l-a văzut pe Dumnezeiescul Prunc înălțându-se la ceruri cu Preotul și cu toți bine-credincioșii creștini — Păstori și păstoriți — pe care-i pomenise în ziua aceea, înfățișându-i înaintea Prea Milostivului Părinte Ceresc.

Aceste binefaceri Dumnezeiești cunoscându-le și noi, să luptăm din răsputeri a vieții în bună credință, a învinge neorânduielile, vorbăriile, râsurile, împrăștierile cu mintea la grijile veacului acestuia și la deșertăciunile lumești, pe care le face satana prin slugile lui chiar și în Sf. Biserică... știind că: „Fără luptă nu-i cunună". Și: „De nu se va lupta cineva după lege, nu se încununează" (1 Tim 4, *6*-11; 2 Tim. 2, *5*; 4, *1*-8). Astfel, luptând bine până la sacrificiu, ne vom învrednici și noi a vedea pe Dumnezeu (Mt. 5, *8*; comp. Ps. 14; 16, *5*; 23, *3*-12; 50, *11*-13; 1 Ioan 3, *2*-3; Evr. 12, *7*4). Avraam luptând contra întunericilor din vremea sa, se învrednici a vedea, a găzdui și a vorbi cu însuși Dumnezeu în persoana a trei Îngeri (Fac. 18). Iacov-Israel, după o luptă crâncenă, vede oștirea lui Dumnezeu și pe Dumnezeu, precum adeverește el însuși, zicând:„Aceasta-i tabăra lui Dumnezeu... Am văzut pe Dumnezeu în față și mântuit a fost Sufletul meu!" (Fac. 32, *1*-2; 24-30). Moise după lupte și suferințe grele, vorbește cu Dumnezeu la rugul înflăcărat, deasupra muntelui Sinai și alte părți (Eș. 3-4; 12-20; 25-31; 33-34; Num. 17-19, ș.a.). Moise cu Aron, Nadab, Abiud și 70 de bătrâni ai lui Israel, din porunca lui Dumnezeu s-au suit pe munte. Ei au văzut acolo sus pe Dumnezeul lui Israel. Sub picioarele Lui era ceva, care semăna cu un lucru de safir, curat străveziu ca seninul cerului. Ei au văzut pe Dumnezeu.. apoi au mâncat și au băut (Eș. 24, *1, 9*-11). David împăratul, după suferirea multor fugăriri și lupte grele, vede pe Dumnezeu, precum adeverește el însuși: „Văzut-am pe Domnul

Dumnezeu înaintea mea, el de-a dreapta mea este, ca să nu mă clatin". (Ps. 15, *5*). După multe lupte și suferințe, Ilie Tesviteanul se învrednicește a vorbi cu Dumnezeu la muntele Horeb (3 Împ. 19, *9*-18). Așijderea a văzut pe Domnul Dumnezeu, Miheia (3 Împ. 22, *19*-23), Isaia (Is. 6) Iezechiel (Iez. 1; 11), Daniel (Dan. 7, *9*-10; 13-14), Amos (Amos 9, *1*) ș.a. Așa se arată Domnul Dumnezeu și unor bine-credincioși creștini — Păstori și păstoriți — ai Săi, aievea ori în vedenie sau gânditorește în rugăciunile făcute în duh și adevăr (Ioan 4; 22-24), în meditări sfinte, în sfintele slujbe bisericești, în Dumnezeiasca Liturghie și în alte anumite vremi.

Duhovnicul își sfătuiește penitenții

După aceea Preotul Duhovnic chemă pe toți cei spovediți, le citi învățătura, moliftele, ecteniile, Evanghelia și dezlegarea. Pentru a-i întări mai bine în credincioșii și viețuirea creștinească, îi sfătui iarăși: „Fiilor! Mărturisirea adevărată însoțită de luarea canonului cuvenit, facerea roadelor vrednice de pocăință și părăsirea desăvârșită a păcatelor, este socotită înaintea lui Dumnezeu al doilea botez. Cei care vă osteniți astfel cu bună chibzuială, acum ați primit al doilea botez care vă ridică din întuneric la lumină, din muncă la fericire, transformându-vă din vrăjmași ai lui Dumnezeu în fii ai lui Dumnezeu și din moștenitorii muncilor iadului în moștenitori fericiți ai împărăției cerurilor. Așadar, purtați-vă cuviincios, creștinește... în tot restul vieții.

SĂ FUGIM DIN BABILON ÎN IERUSALIMUL CERESC. Când sosiți la biserica Domnului, intrați și stați într-însa cu toată buna rânduială, știind că v-ați suit și stați în cer, înaintea lui Dumnezeu, a îngerilor și a Sfinților Lui (Lc. 18, *10*; 2 Cor. 7, *18*; Is. 56, *7*). La aceasta ne sfătuiesc aleșii lui Dumnezeu, zicând: „Cer (pământesc) luminos — zice Sfântul Ghermano — este Biserica". „În Biserica Slavei Tale stând, în Cer ni se pare a sta... Cinstita prăznuire... Cer a arătat-o pe Biserică, că îngerii împreună cu oamenii se veselesc (într-însa)..." (tropar de la sfârșitul Utreniei și începutul Psaltirii). Așadar să fugim de babilonul lumii deșarte și grabnic amăgitoare, la Ierusalimul Ceresc. Alergând bine, intrând în biserică, se cade să stăm drept, ca în cer.

BISERICA ESTE CORABIE. Precum corabia lui Noe i-a scăpat de la înec în noianul apelor potopului universal, așa și biserica scapă din noianul păcatelor pe cei ce trăim, stăm, rămânem într-însa... conducându-ne gândurile, vorbirile, faptele, credincioșia și viețuirea după sfaturile ei. Cei ce rămân afară din biserică se înecă și se pierd, ca și lumea rămasă afară din corabia lui Noe. Aceasta o adeverește și Sfântul Ioan Gură de Aur, zicând: „Închipuirea celor ce aveau să se împlinească, au fost cele făcute. De pildă: Chip al bisericii lui Hristos, a fost corabia lui Noe; porumbelul, al Sfântului Duh; ramura de măslin, a milostivirii lui Dumnezeu. Acelea erau închipuiri, iar acestea, adevăr. Căci, precum corabia în noianul mării a scăpat pe cei ce au fost înăuntru, așa și biserica, mântuiește pe toți cei rătăciți, care intră, stau și rămân întrânsa cu trup și Suflet. Biserica lui Dumnezeu are o foarte mare deosebire de corabia lui Noe. Aceasta o adeverește foarte lămurit tot Sf. Ioan Gură de Aur, zicând: „Corabia a primit dobitoace necuvântătoare și tot necuvântătoare a scos; a primit și Biserica oameni fără socoteală și nu numai că i-a mântuit, dar i-a și prefăcut. Corabia a primit corb și tot corb a trimis; primește și Biserica corb, dar trimite porumbel, primește lup și-l scoate oaie. Căci de va intra aici om răpitor și lacom, auzind Dumnezeiești cuvinte ale învățăturii, își schimbă năravul și în loc de lup se face oaie; că lupul răpește și pe cele străine, iar oaia și lâna sa o lasă". (Cuv. la cutremur; la bogat și Lazăr și la Sf. S.M. Foca).

Din cele arătate, luați aminte voi creștinilor cei ce v-ați făcut oi din lupi, înăuntrul Bisericii, nu cumva să vă faceți iarăși lupi, când ieșiți din Biserică. Voi care v-ați făcut porumbei, să nu vă faceți iarăși corbi. Cei care v-ați făcut în Biserică curați din necurați prin mărturisire și Împărtășire, din mândri, smeriți, din sălbatici, domestici, din răpitori, milostivi și simplu a zice din răi, buni. Păziți-vă, luați aminte de voi înșivă, ca nu cumva ieșind din Biserică, să vă întoarceți iarăși la răutățile voastre cele dintâi, precum porcul scăldat la noroiul cel dintâi și câinele la vărsătura lui (2 Petru, *2, 2*0-22). Păziți-vă ca lumina ochiului curățenia ce ați căpătat-o întreagă aici în Biserică, zicând cântarea miresei: „Noi ne-am dezbrăcat de haina păcatului cu învățătura Bisericii lui Hristos, cu mărturisirea și cu Împărtășirea Dumnezeieștilor Taine și cum vom putea iarăși a ne mai îmbrăca într-însa? Noi am spălat și am curățat picioarele și lucrurile noastre cele viclene și mișcările, prin Dumnezeieștile cântări și sfintele psalmodii ce se cântă în Biserică și cum putem să le mai întinăm iarăși? „Dezbrăcatu-m-am de haina mea, cum mă voi îmbrăca cu ea? Spălatu-mi-am picioarele mele, cum le voi întina?" (Cânt. Cânt. 5, *3*).

Biserica e staulul oilor lui Hristos. Toți creștinii — parte bărbătească și femeiască — din toate vârstele și stările omenirii — sunt obligați a merge, a sta, a rămâne și a fi cu trup și Suflet în Biserica lui Dumnezeu și a asculta de ea. Altfel se cufundă în mari primejdii și pierzare. Precum oile care rămân afară din staulul lor se primejduiesc, se pierd, fiindcă le răpesc, sfâșie și mănâncă lupii, ori șacalii, ori alte fiare, ori tâlharii; așa și creștinii care nu iau parte la slujbele Bisericii lui Dumnezeu în duminici și sărbători și nu ascultă de învățăturile ei, se prind și se sfâșie de fiarele patimilor, se omoară și înghit de lupul-diavol (1 Petru 5, *8*; comp. Fac. 3, *1*-5; Ioan 1, *7*; 2, *2*; Zah. 3, *1*-2; Mt. 4, *1*-11; Lc. 22, *31*; Apoc. 12, *12*-17). Creștinii care intră, stau și rămân în Biserică, scapă de orice primejdie și pierzare. Aceasta ne-a adeverește Dumnezeiescul Hrisostom, zicând: „Rămâi înăuntrul Bisericii și nu vei fi trădat de Biserică; iar de fugi de Biserică (adică de învățăturile ei) nu e vinovată Biserica. De vei fi înăuntrul Bisericii, lupul nu intră, iar de vei ieși afară, te prinde fiara. Nu este de vină staulul la aceasta; ci neîngăduirea ta, căci nimic nu e deopotrivă cu Biserica. Nu te depărta de la Biserică, că nimic nu e mai tare decât Biserica. Nădejdea ta să fie Biserica, mântuirea ta, Biserica, scăparea ta, Biserica; căci este mai înaltă decât cerurile și mai desfătată decât pământul. Biserica niciodată nu îmbătrânește, ci totdeauna înflorește...”.

După ce Eutropiu a ieșit din Biserică în lume unde a fost prins și decapitat, Sfântul Părinte a predicat iarăși: „Nu zice că s-a trădat de Biserică vânzătorul (Eutropiu), căci de nu lăsa Biserica, altfel nu se prindea. Nu zice că s-a ascuns în Biserică și s-a vândut. Nu l-a lăsat pe el Biserica, ci el a părăsit-o. Nu s-a vândut dinăuntru, ci dinafară de Biserică, fiindcă a părăsit Biserica (Cuv. că Eutropiu aflându-se afară de Biserică, l-a prins și omorât).

Astfel, precum în Biserica Vechiului și Noului Testament era lege hotărâtă de conducătorii și stăpânitorii poporului (Eș. 21, *13* Num. 35, *9*-29; 2 Lege 19, *1*-10; Is. Navi 20), că oricare ar fi făcut o greșeală mare, vrednică de moarte și apuca de intra în Biserică sau în curtea și hotarul ei, scăpa de moarte. Nimeni nu putea să-l ia de acolo ca să-l pedepsească. Vinovații aceia, care însă nu apucau să intre în Biserică sau în curtea și hotarul ei, se prindeau și se omorau (Num. 35, *9*-29). Așa și cei ce sunt în Biserică cu trup și Suflet, scapă din primejdii și pierzare; iar cei care stau afară din Biserică se pierd.

Biserica e spital obștesc. Precum în spital se vindecă bolnavii trupește de felurite boli, așa și în Biserică bolnavii la Suflet se vindecă de felurite boli sufletești și trupești. Casa — Biserica aceasta — zice Sf. Ioan Hrisostom — este spital duhovnicesc, ca să vindecăm aici rănile ce le vom lua de afară. Biserica este spitalul Sufletelor... „se cade deci precum atunci când ne ducem în spital, după ce luăm doctoriile cele potrivite pentru răni să ieșim” așa și în Biserică, după ce ne alimentăm cu îmbelșugare cu Cuvântul lui Dumnezeu, cu cele Sfinte și cu Dumnezeiești Taine, după sfatul Duhovnicilor iscusiți, ieșim afară la lucrul încredințat sau la lupta cea bună (Mt. 10; ITim. 6, *11*-20; 2 Tim. 2, *1*-7; 4, *2*-8; Apoc. 11, *5*-11). Privitor la aceasta Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul numește Biserica: spital sau casă obștească, casă de oaspeți, han în pilda omului căzut între tâlhari, despuiat și rănit (Lc. 10, *30*-37). Omul din pilda aceasta este: Adam și Eva și oricare dintre păcătoși. Ierusalimul din care s-a pogorât, este înfierea, Raiul, credincioșia și viețuirea demnă de om și creștin. Ierihonul e lumea și păcatul care lesne înconjoară (Evr. 12, *7*). Tâlharii sunt dracii (1 Petru, *5, 8*; Apoc. 12, *12*-17). Rănile sunt patimile rele, păcatele. Samarineanul este Hristos-Dumnezeu-Omul. Untdelemnul și vinul sunt: milostivirea, iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Casa de oaspeți e Biserica; iar gazda sau îngrijitorul sunt: Petru, Pavel, Apostolii și urmașii lor: Arhiereii și Preoții... Cei doi dinari sunt Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament. Ce va mai cheltui e Sf. Tradiție și orice învățătură folositoare de Suflet, vindecătoare de felurite răni sufletești. Întoarcerea cu răsplătirea feluritelor învățături și osteneli depuse pentru vindecarea bolnavilor la Suflete, e a doua venire a lui Hristos cu răsplătirea parțială la judecata particulară și răsplătirea definitivă la Judecata universală.

Biserica este maica tuturor creștinilor ortodocși pentru că i-a născut a doua oară din apă și din Duh, i-a hrănit și-i hrănește cu Cuvântul lui Dumnezeu, care-i pâinea Îngerilor și a Sufletelor creștinești, îi curăță de păcate prin Taina Pocăinței adevărate însoțită de Sf. Spovedanie, canonisire sau facerea roadelor vrednice de pocăință și Împărtășirea cu bună pregătire cu Dumnezeieștile Taine. Astfel, precum copiii aleargă cu toată încrederea și dragostea în brațele mamei lor trupești folosindu-se, așa și creștinii trebuie a alerga cu toată încrederea și dragostea în brațele mamei lor spirituale — Biserica — pentru a se hrăni, îndulci și îndestula de cerești le bunătăți vremelnice și

veșnice. „Biserica — adevereşte Dumnezeiescul Hrisostom — este maica tuturor fiilor ei bine-credincioși și dreptslăvitori. Ea pe aceștia îi primește la sine și își întinde sânurile sale la cei străini (Cuv. la Sf. M. Foca). „Cine nu are Biserica de mamă, nu are nici pe Dumnezeu de Tată” (Sf. Ciprian).

Biserica este casă comună tuturor creştinilor de pe pământ. Fiecare din noi când suntem în grădină, țarină, pădure, în străinătate, departe de casă, dorim a veni acasă ca să vedem părinții, frații, surorile, soția, copiii, rudeniile... așa și adevărații bine-credincioși creștini doresc a merge, a intra, a sta și rămâne în Biserica — Locașul lui Dumnezeu — pentru a se învrednici să vadă pe Cerescul lor Tată și pe rudele lor apropiate: Îngerii și Sfinții sau prietenii lui Dumnezeu (Ps. 5; 78; 26, *7*-16; 64, *1*-6; 67, *30, 36*; 68, *39*-40; 79, *1*; 83; 88, *5*-7; 92; 138, *17*-18). Biserica materială este Casa sau Locașul lui Dumnezeu, în care locuiește El și se adună: creștinii — Păstori și păstoriți — pentru a-L ruga, a-L lăuda, a participa la Sfintele slujbe, Dumnezeieștile Liturghii și a asculta Cuvântul lui Dumnezeu și a se Împărtăși cu Dumnezeieștile Taine.

„Să-mi faceți — zice Domnul — un Locaș Sfânt și Eu voi locui în mijlocul lor” (Eș. 25, *8*; 36, *1, 3, 4*; Lev. 4, *6*; 10, *4*; 21, *12*; Evr. 9, *1*-2; Mt. 23, *21*; comp. 3 Împ. 8, *13*; 2 Paral. 6, *2*; Ps. 25, *6*-8; 13, *14*-15). Dumnezeu locuiește în Biserica materială (Eș. 25, *8, 18*-22; 29, *38*-46; 30, *6*-36; Lev. 16, *2*; Num. 7, *8*9; 17, *1*-4; 4 Împ. 19, *15*-20; Is. 37, *14*-16; Mt. 23, *27*) dimpreună cu Sfinții lui (Ps. 67, *36*; 88, *6*-8).

Privitor la Biserică că e locuință comună a tuturor bine credincioșilor creștini — Păstori și păstoriți — Dumnezeiescul Hrisostom mărturisește așa: „Pentru tine șade Preotul (în Biserică), pentru tine stă Diaconul ostenind și ticăloșindu-se. Deci, ce răspuns vei avea nedându-i lui nici auzul tău și neprimind cele ce spun? Și fiindcă Biserica este locuință tuturor și mai cu încredințare este locuința aceasta căci și lucrurile noastre cele de mult preț aici se află; aici sunt toate nădejdile noastre” (Om. 32 la Mt.).

a) Adunarea sau strângerea a mai mulți oameni de aceeași credință — parte bărbătească și femeiască — din toate vârstele și ramurile societății omenești. Aceasta o adevereşte și Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament, zicând: „Tu (Israele) la Horeb, în ziua adunării (fiilor lui Israel) ai cerut de la Domnul Dumnezeul tău... (2 Lege 18, *16*). „Toată adunarea israeliților stătea de față...” (3 Împ. 8, *14*). „Tu ești Petru (tare ca piatra în credință) și pe această piatră (adică pe Mine și credința în Mine — zice Domnul Hristos) voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui pe ea” (Mt. 16, *18*; comp. 1 Petru 2, *4*-9; 1 Cor. 3, *7*7; 10, *4*; Efs. 2, *2*0-22; Apc. 21, *14*). „Voi sunteți Biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi” (1 Cor. 3, *16*-17; 6, *19*-20; 2 Cor. 6, *16*-18). „Voi sunteți Trupul lui Hristos, iar fiecare în parte sunteți membre ale aceluiași Trup. Dumnezeu a pus în Biserică: întâi pe Apostoli, al doilea pe Proroci, al treilea pe Dascăli, după aceea pe puteri, apoi darurile tămăduirilor, ajutorințele[280], isprăvniciile, felurile limbilor... (1 Cor. 12, *27*-30; Efes. 4, *11*-16). „Iată Cortul lui Dumnezeu cu oamenii. Dumnezeu va locui cu dânșii. Ei vor fi poporul Lui; iar El va fi cu ei, va fi Dumnezeul lor” (Apoc. 21, *3*; 7, *15*). V-ați apropiat de muntele Sionului și de cetatea Dumnezeului Celui Viu, de Ierusalimul cel Ceresc și de zeci de mii de Îngeri, de adunarea și Biserica slăvită a celor întâi născuți, care sunt scriși în cer la Dumnezeu Judecătorul tuturor și de duhurile drepților, care au ajuns la desăvârșire; v-ați apropiat de Iisus Mijlocitorul Noului Testament și de Sângele de stropit, care grăiește mai mult decât al lui Abel” (Evr. 12, *22*-24; 1; comp. Lc. 15, *10*; Efs. 2, *19*-22; 3,.9-11, *19, 21*; Vezi pe larg „„Biserica spirituală cu însemnătatea ei” în „Biblioteca Ortodoxiei” Nr. 58 de aut. și pp. 178-184, din această carte).

14) Biserica materială, în care totul grăiește mărirea lui Dumnezeu (Eș. 25, *8, 22*; Ps. 28, *9*) în care intră și se roagă lui Dumnezeu: cei buni și cei răi, cei drepți și cei nedrepți (Lc. 18, *10*-14). În Biserica materială — Cortul și Templul Sfânt s-au rugat toți credincioșii israeliți (Eș. 25, *8, 22*; 40; Lev. 26, *7*-13; Ps. 131, *7*-9; 137, *1*-3). În Biserica materială a fost adusă P.S. Fecioară Maria, pruncă de trei ani unde a stat 12 ani (V. Sf. 21 nov.). În Biserica materială s-a arătat Sf. Arhanghel Gavriil Preotului Zaharia în vremea tămâierii de-a dreapta altarului tămâierii, vestindu-i nașterea fiului său Ioan și misiunea lui (Lc. 1, *8*-12). În Templu sau Biserica materială a fost adus Pruncul Iisus a 40-a zi de la naștere. Aici bătrânul Simion l-a luat în brațe, rostind: „Acum slobozește pe robul Tău

---

280 Ajutorință – (înv.) ajutor

Stăpâne...” și bătrâna proorociță Ana, văduvă de 84 de ani, a prorocit pentru Pruncul Mesia (Lc. 2, *25*-38). În Biserica materială venea în fiecare an Iosif și P.S. Fecioara Maria să se închine Domnului, apoi aduc și pe Iisus când era de 12 ani. În Biserica materială venea adeseori în viața Sa publică Iisus și învăța poporul (Ioan 7, *14*-18; 8; 9; 10;... 18, *20*).

După pilda Mântuitorului și Sfinții Apostoli se adunau în Biserica materială, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu. „Apostoli închinându-se Lui (Iisus Hristos când S-a înălțat la ceruri) s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare. Și erau în toată vremea în Biserică (materială) lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu Amin”. (Lc, *24*, *5*2-53).

Sfinții Apostoli așteptau cu un cuget în Biserică și în case, îngăduind în frângerea pâinii” (F. Ap. 2, *45*-47).

Sfinții Apostoli se suiau în Biserică pentru rugăciune” (F. Ap. 3, *1*-8).

Sfinții Apostoli erau scoși cu sila din Biserica lui Dumnezeu (F, Ap. 4, *1*-3).

Sfinții Apostoli, suiți în Biserica Domnului stăteau la rugăciune într-un gând în pridvorul lui Solomon (F. Ap. 5, *12*-13).

Îngerul Domnului scoțând pe Sfinții Apostoli din temniță, i-a trimis în Biserică pentru a grăi (predica) poporului Cuvântul lui Dumnezeu (F. Ap. 5, *20*-25).

Sfinții Apostoli toată ziua nu încetau a predica Cuvântul lui Dumnezeu în Biserică și prin case (F. Ap. 5, *42*). Sf. Ap. Pavel mărturisește că după convertirea și botezarea sa, se suia în Ierusalim și se ruga în Biserică unde i s-a arătat Mântuitorul trimițându-l la neamuri (F. Ap. 22, *1, 17*18-21; 24, *11*-12; 11, *26*).

Prima Biserică materială creștină a fost în Ierusalim: casa, foișorul în care S-a adunat Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul cu Apostolii Săi la Cina cea de Taină, unde în ziua Cincizecimii Sfinții Apostoli stăteau adunați la rugăciune, când Duhul Sfânt S-a pogorât în chip de limbi de foc asupra lor (Mt. 26, *26*-28; 1 Cor. 11, *23*-32; F. Ap. 2). Privitor la Biserica spirituală și materială Sf. Isidor Pelusiotul zice așa: „Altceva este Biserica (adunarea creștinilor — Păstori și păstoriți) și alta este casa în care se adună credincioșii. Prima se alcătuiește din Suflete curate; iar cealaltă din pietre și ziduri. Sf. Chiril al Ierusalimului adeverește: „Când zicem Biserică, cu acest cuvânt nu înțelegem îngrădirea zidurilor, ci arătăm mai mult pe cei ce iubesc să se închine lui Dumnezeu înăuntrul ei, adică mulțimea celor de prea bun neam”. „Biserică — zice Sf. Ghermano — este adunarea poporului, Trupul lui Hristos” (Tâlc. Sf. Liturghii).

Cu pogorământ însă, Biserica se numește și Lăcașul lui Dumnezeu în care se adună Creștinii. Astfel, Fericitul Augustin zice: „Biserica e locul în care este adunarea” (Mirarea 57 la Leviticon). Și dumnezeiescul Ghermano: „Biserica este Casa lui Dumnezeu, Templul Sfânt și Casă de rugăciune”. „Patriarhul Iacob — tâlcuiește Sf. Ioan Hrisostom — cunoscând că scara până la cer văzută de el (Fac. 28, *12*-22) era chip al Bisericii, a zis: „Aceasta este Casa lui Dumnezeu, aceasta este Biserica”. Aceasta o mărturisește și Sf. Apostol Pavel scriind ucenicului său, Timotei Episcopul Efesului: „... Ca să știi cum trebuie a petrece în Casa lui Dumnezeu care este Biserica lui Dumnezeu Celui Viu” (1 Tim. 3, *15*; Vezi și pp. 184-186 din această carte).

Biserica e grădină minunată, un Eden, un Rai. Oamenii simt o mare bucurie când intră într-o grădină frumoasă cu pomi roditori, felurite flori, unele mai frumoase și mai folositoare decât altele. Creștinii luminați, cunoscători ai Tezaurului Bisericii, intrând în Sf. Biserică simt o îmbelșugată bucurie, alergând cu văzul, cu auzul, cu mintea... după frumoasele flori și roade evanghelicești, apostolești și proorocești. La aceasta tind ei mult, mai ales când în Sf. Biserică nu-i vreun șarpe-diavol să-i înșele, vreo Evă să-i doboare; ci Dumnezeu Care îndreaptă, luminează, sfințește, mântuiește și fericește. „Ce livadă (grădină frumoasă) — zice Sf. Ioan Gură de Aur — este ca Biserica? Care Rai este așa ca adunarea voastră? Aici nu este Eva care împiedică, ci Biserica care ridică și îndreaptă; aici nu este frunza copacilor, ci rodul Sfântului Duh” (Cuv. 4 pentru pocăință Tom. 5). Și iarăși: „Livezile au diferite feluri de flori: unele spre mulțumirea ochilor, altele spre a mirosului, iar altele pentru vindecarea oamenilor. Și fiecare din acestea e potrivită pentru om. Așa și Biserica are citirea Dumnezeieștilor Scripturi evanghelicești, apostolești și proorocești și celelalte Sfinte cărți” (Cuv. pentru milostenie). (X).

Biserica este limanul Sufletelor credincioase. Corăbierii când se primejduiesc pe mare, aleargă cu mare osârdie și poftă la liman și ajungând se folosesc foarte mult. Așa și Creștinii — Păstori și păstoriți — văzându-se adeseori primejduiți pe marea acestei vieți învăluită de viforul

ispitelor, aleargă cu mare osârdie și poftă la limanul cel lin al Bisericii, unde se salvează, se folosesc și se fericesc mulți. Biserica e un minunat liman înțelegător, întărit, primitor, neînviforat și liniștit, anume așa fel pregătit, ca toți primejduiții în noianul patimilor și păcatelor lumii zăcândă în cel rău (1 Ioan 5, *19*), furtunilor păcatelor, valurilor grijilor lumești, să afle într-însa: salvare, liniște, alinare și siguranță. Aceasta o adeverește și Sf. Ioan Gură de Aur, zicând: „Nu știți că Dumnezeu a întărit Bisericile prin cetăți ca un liman în noianul mării, ca să scăpăm aici din furtuna grijilor lumești și să aflăm liniște mare? Fiindcă aici nu este să se teamă cineva de vijelia valurilor, nici de năvălirea tâlharilor, nici de prinderea oamenilor răi, nici de sila[281] vânturilor, nici de pândirile fiarelor, pentru că este liman izbăvit de toate acestea, este liman duhovnicesc al Sufletelor" (Cuv. la Botezul Mântuitorului).

David cu credincioșii israeliți care slujeau umbrei[282] celor viitoare (Eș. 25, *40*; 26, *30*; Num. 4, *8*;Evr. 8, *5*; 10, *1*; Colos. 2. 17), doreau cu înfocare să meargă, să intre, să se închine și să fie în Biserica Vechiului Testament, zicând: „Cine mă va duce în cetatea (Biserica) îngrădirii?... Cât sunt de iubite lăcașurile Tale Doamne al puterilor! Dorește și se sfârșește Sufletul meu după curțile Domnului... Ales-am a fi lepădat în Casa Domnului, mai vârtos decât a locui în locașurile păcătoșilor... Una am cerut de la Domnul, aceasta voi căuta: ca să locuiesc în Casa Domnului și să cercetez Biserica cea Sfântă a Lui... (Ps. 107, *10*; 83, *1*-11; 26. 7). Evreii iubeau mult Biserica (Templul și sinagoga) lor, înăuntrul căreia aduceau multe dobitoace necuvântătoare ca jertfă. Ei îndrăgeau foarte mult vechiul locaș al lui Dumnezeu în care se aflau numai icoanele Heruvimilor de aur de deasupra Chivotului Sfânt, cele de pe catapeteasmă și de pe pereți (Eș. 25, *8, 22*; 26, *7, 31*; 1 Împ. 6, *23*-35; 2 Paral. 3, *10* — 14), deși toate acelea erau umbra celor viitoare. Creștinii — Păstori și păstoriți — care se adună, stau și participă la Sfintele Slujbe și Dumnezeiasca Liturghie în Sf. Biserică, în al cărei Altar se jertfește însuși Fiul lui Dumnezeu cu Taină, Care locuiește și umblă pe Scaunul Slavei Heruvimilor (Iez. 1, *13, 14*; 4, *28*) cu o mare rapiditate (ca fulgerul și gândul) într-însele, (Apc. I, *13* 20; 2, *1*) trebuie a iubi și îndrăgi Biserica Creștină cu atât mai mult cu cât Jertfa Fiului lui Dumnezeu e nemărginit de superioară jertfelor animalice. (X).

Creștinii — Păstori și păstoriți — trebuie a merge la Sf. Biserică. Rugăciunile pe care le facem în Sf. Biserică, în duh și adevăr (Ioan 4, *23*-24), sunt mai puternice și mai primite decât cele de acasă, făcute cu mintea răspândită la grijile lumești. Rugăciunile cele din Biserică, dimpreună cu ale Preoților, dascălilor și creștinilor, însoțite de atâta unire, dragoste sfântă și înțelegere, au mai multă vioiciune și putere de a străbate cerurile. „Dar — zice Sf. Ioan Hrisostom — care este răspunsul cel rece al celor mulți! „Pot zice acela și acela, să mă rog și în casă". Omule de ce te amăgești pe tine însuți?? A te ruga în casă poți, însă a te ruga așa precum în Biserică, aceasta este cu neputință. Acolo unde este atâta mulțime de Părinți, acolo unde este strigarea tuturor, dimpreună se trimite rugăciunea sus la Dumnezeu. Nu ești auzit de Stăpânul când te rogi așa deosebit, ca atunci când te rogi cu frații tăi; pentru că aici e ceva mai mult: unirea, conglăsuirea și legătura dragostei și rugăciunile Preoților. Că și pentru aceasta stau aici în Biserică Preoții, deoarece rugăciunile mulțimii fiind slabe, să se apuce de ale Preoților și să se suie dimpreună cu acelea la ceruri" (Cuv. despre cele neînțelese).

Aceasta cunoscând-o psalmistul împărat și Proroc David, în Biserici obișnuia a se ruga și a lăuda pe Dumnezeu. Pentru aceea și zicea: „În adunări bine Te voi cuvânta Doamne"... „În mijlocul adunării Te voi lăuda" (Ps. 25, *12*; 21, *23*). Dar nu numai el se ruga în Biserici, ci îndemna și pe ceilalți a se ruga în Biserici, zicând: „În adunări binecuvântați pe Dumnezeu... Închinați-vă Domnului în curtea cea sfânta a Lui" (Ps. 7, *28*; 28, *2*). Aceasta tâlcuind-o Marele Vasile, zicea: „Nu e voie a se ruga cineva lui Dumnezeu afară de această curte; ci venind aici înăuntrul ei, ca nu aflându-se cineva afară de aceasta (din Biserică) să se tragă de cele de afară și așa să se păgubească de a fi în curtea Domnului".

Creștinii care se roagă dimineața în Biserică (când nu pot în Biserică) și în casele lor, își înlesnesc toate lucrurile zilei. La aceasta ne sfătuiește Sf. Ioan Hrisostom, zicând: „Când rugăciunea merge înainte și pregătește calea acestei vieți, atunci fiecare cu înlesnire și ușurință călătorește pe calea bunei cinstiri..." (Curs pentru rugăciune), „Întărește turnul asupra diavolului, căci aceasta este Biserica" (1 Cor. 3, *16*-17; 6, *19*-20). De aici pornească mâinile spre lucru. Întâi învețe-se la

---

281 Silă – (înv.) Putere, forță.

282 Umbră – (fig.) Părere, aparență, iluzie.

rugăciune și apoi ducă-se la lucru. Astfel va fi în ele puterea trupului, așa vor fi mult roditoare, așa vor fi afară toate cele rele" (Om. 18 la F. Ap.). Apoi la lucrurile deșarte și de nimic, pretutindeni sunteți fără vreo pricinuire.

Aici aveți mare înlesnire! Când însă este vorba a lua aminte la cele ale lui Dumnezeu, atât vi se par mai necinstite decât toate încât socotiți că nici cel mai puțin timp nu-l puteți dărui acestora. Astfel făcând, cum veți mai răsufla acest aer!!! Sau cum veți mai privi soarele? (Om. 11 la Ioan).

Sufletul și trupul omenesc, sunt doi tovarăși foarte strâns uniți. Ei sunt creați și puși de Dumnezeu în această lume ca să neguțătorească cu talantul încredințat, pentru a-și lua fiecare răsplata după vrednicia sa. Sufletul e o suflare a lui Dumnezeu, o scânteie din suflul Dumnezeirii, nematerialnic și nemuritor, mult mai ales și mai cinstit decât trupul. Pentru aceasta se cade ca Sufletul să fie: îngrijit, hrănit cu Cuvântul lui Dumnezeu, adăpat cu apa vieții, îmbrăcat peste tot cu virtuți creștinești, pentru a fi iubit, înfiat de Dumnezeu și făcut moștenitor al împărăției Sale. Trupul fiind materialnic, muritor și inferior Sufletului, se cuvine a fi mai puțin îngrijit decât Sufletul. Dar toate acestea însă se fac de-a-ndoaselea! Pentru Suflet rar care întrebuințează două-trei ceasuri pe zi pentru hrănirea lui cu rugăciuni și cu citirea Cuvântului lui Dumnezeu, care-i hrana Îngerilor și a Sufletelor. Cei care nu îngrijesc de Sufletele lor, să ia aminte la psalmistul care zice: „Cel ce face nedreptate își urăște Sufletul său" (Ps. 10, *5*). Cei ce nu se îngrijesc de Sufletele lor, ca bogatul petrecăreț și nemilostiv de săracul Lazăr (Lc. 16, *19*-31), să ia aminte la groaznica pedeapsă în care a căzut acela și să se îndrepteze. Fiecare să poarte grijă zilnic, dar mai ales în duminici și sărbători ca să se lumineze cât mai mult și să nu rămână cufundat în întuneric, ca să nu se zică ca oarecărora: „Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup" (Fac. 6, *3*; comp. F. Ap. 7, *57*; 1 Petru 3. 20; Gal. 5, *16*-26).

Sf. Ioan Hrisostom strigă trândavilor care pun felurite pricinuiri: „Dar ce zici tu?! Am copii, caut de casă, mă îngrijesc de femeie, sunt înecat în sărăcie și alerg pentru trebuința hranei…" Îndreptățirile acestea însă sunt și pricinuiri; că de te țineam mereu tot aici... bine ai fi zis pe acestea, dar nici atunci nu trebuia să le zici. Că Dumnezeu este puternic, când te-ai zăbovi aici cu prea multă bogăție, să economisească El cele ale tale. Acum însă nici atât nu te silesc, nici nu îți zic să nu lucrezi și să vii numai la Biserică; ci îți zic: Vino de două ori în săptămână! Ce este greu? Este anevoie? Și nu-ți zic în toată ziua; ci într-o clipeală de vreme să vii la Biserică" (Cuv. 1 la „Nu te teme când se va îmbogăți omul").

Creștinii când merg la Sf. Biserică să-și ia cu ei și copiii învățându-i să se închine pe la Sfintele Icoane, să asculte slujba sfântă și Cuvântul lui Dumnezeu. Astfel îi pot face să devină: credincioși, bisericoși, cuviincioși, luminați. „Părinților — zice Sf. Ioan Hrisostom — nu mâniați voi pe Dumnezeu împotriva voastră când în toate celelalte zile aveți vreme și sunteți slobozi; iar când vă faceți cele ale lui Dumnezeu, socotiți că este supărăcios și nepotrivit pentru copii? Nu mai faceți aceasta, frații mei! Că mai mult în această vârstă trebuie să asculte cuvintele lui Dumnezeu. Fiind ei fragezi, cu înlesnire primesc în mintea lor cele zise și ca o pecete pe ceară se lipesc de auzul lor cuvintele acestea. De altfel, din această vârstă încep să se plece: ori spre răutate, ori spre fapta bună. Deci, dacă cineva prin această ușă și dinaintea acestor uși îi va depărta cu vicleșug și-i va povățui spre o mai bună cale a faptei bune, ca și cum la oarecare deprindere a firii îi va povățui, atunci nici de bunăvoie mai pe urmă nu pot să se schimbe cu lesnire la rău, fiindcă deprinderea cea bună îi trage către lucrarea faptei bune. Astfel, prin urmare, se vor face mai cinstiți decât noi care am îmbătrânit și la lucrurile cele politicești se vor arăta mai trebuincioși decât cei bătrâni, din vârsta lor cea tânără" (Om. 3 la Ioan).

Acestea cunoscându-le, ori de câte ori auzim toaca și clopotele sunând, fiind pregătiți cu toți ai casei, să zicem cu Sf. Proroc Miheia: „Veniți, frații mei, să mergem în Muntele Domnului, în Casa-Biserica-Dumnezeului nostru, că acolo ne vor arăta (Arhiereii, Preoții și Dascălii) calea poruncilor lui Dumnezeu și noi vom umbla pe ea..." (Mih. 4. 2). Pornind și mergând așa cu mintea înălțată la cele cerești, ajungând la ușa Bisericii să intrăm cu mare evlavie drept ca în cerul lui Dumnezeu, zicând cu Dumnezeiescul David: „Intra-voi în Casa Ta, închina-mă-voi în Sfânta Biserica Ta întru frica Ta. Doamne povățuiește-mă întru dreptatea Ta... netezește înaintea Ta calea mea" (Ps. 6, *7*-8).

Biserica are anumite forme ale cerului și toate câte sunt în ceruri. Oricând intrăm în Biserica Domnului Dumnezeu, să ne pătrundem de fiorii evlaviei duhovnicești, să ne socotim bine că am intrat în cer, fiindcă Biserica are închipuirea cerului.

Tinda sau pridvorul Bisericii închipuie pământul.

Pronaosul în care stau monahiile și toată partea femeiască, închipuie Raiul pământesc. În pronaosul unor Biserici sunt zugrăvite: crearea lumii, Adam și Eva în Rai, greșeala și izgonirea lor, ca simbolizare a ideii că urmașii lui Adam, scoși din Rai, află în Biserica Domnului Hristos Raiul pierdut. Aceasta ne îndeamnă pe toți, când intrăm în Biserică: „Toată grija cea lumească să o lepădăm", să ne închinăm lui Dumnezeu în duh și adevăr, să ascultăm slujbele și Cuvântul lui Dumnezeu cu atenție și adâncă evlavie, pentru a ne folosi vremelnic și veșnic.

Naosul are preînchipuirea cerului în care locuiesc Îngerii și Sfinții care preamăresc pururea pe Dumnezeu. „Am văzut — zice Sf. Ap. și Ev. Ioan — și am auzit o mulțime mare de Îngeri împrejurul Tronului, a vietăților și a bătrânilor. Numărul lor era miriade de miriade și mii de mii. Aceștia ziceau cu glas mare: „Vrednic este Mielul Cel junghiat să primească: puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, slava și binecuvântarea". Atunci toată făptura care se află în cer și pe pământ, sub pământ și în mare, toate câte se află în acestea, le-am auzit zicând: „A Celui ce șade pe tron și a Mielului să fie binecuvântarea, cinstea, slava și stăpânirea în vecii vecilor" (Apoc. 5. 77-74).

Altarul sau Sfânta Sfintelor, preînchipuie cerul cerurilor, unde tronează Dumnezeu pe Tron de Heruvimi și Serafimi (Iez. 1; Apoc. 4; 5), proslăvit de Serafimi (Is. 6, *1*-7; Apc. 4, *2, 6*-8).

Biserica materială împărțită în trei, preînchipuie pe Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită; preînchipuie toată lumea sau întreg universul, în care Dumnezeu este pretutindeni și peste toate. Așijderea și: omul, Sufletul și trupul lui. (Vezi și „Poarta Raiului pp. 131-7, de aut.).

Voiți a vă încredința că Biserica este cer? Ia socotiți-vă ce este acolo așa de minunat care face ca cerul să fie cer? Ne răspundeți că sunt cinci și anume:

1) Firea de față a lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.
2) Firea nestricăciosului și Proslăvitului Trup omenesc a lui Hristos Dumnezeu-Omul.
3) Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria cu Trupul ei proslăvit, glorificat.
4) Îngerii: trei trielnice trepte îngerești și alți mulți Îngeri minunați cu trupurile lor spirituale îmbrăcate în lumină și mare strălucire (Iez. 1, *14*; Dan. 10, *6*; Mt. 28, *3*; Lc. 24,
5) Toți Sfinții: 1. Apostoli, *2*. Prorocii, *3*. Ierarhii, Preoții, *4*. Mucenicii, *5*. Cuvioșii, *6*. Drepții și 7. toți cei curățiți de păcate, care prin adevărata pocăință s-au mântuit. Toate acestea cinci se află în Biserica lui Hristos.

a) Aici în mijlocul Bisericii Lui celei luptătoare de pe pământ, umblă Dumnezeu din ceruri. „Cel Ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este care Mă iubește. Și cel ce Mă iubește pe Mine, va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta pe Sine-Mi lui... De Mă iubește cineva va păzi cuvântul Meu și Tatăl Meu îl va iubi. Noi: Tatăl, Eu și Duhul, vom veni la dânsul și vom face locaș" (Ioan 14, *27, 23*; 10-20). „Voi — adeverește Apostolul — sunteți Biserica lui Dumnezeu Celui Viu, precum a zis Dumnezeu: „Mă voi sălășlui în ei și voi umbla în mijlocul lor. Eu voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi poporul Meu" (2 Cor. 6, *16*-18; comp. Eș. 19, *4* 6; 29, *45*-46; Lev. 26, *72*; Ier. 31, *31*-34; 32, *57* 42; Iez. II, *20*; 36, *28*; 37, *26*; Zah. 8, *8*; 13, *9*; 1 Cor. 3, *16* 17; 6, *19*-20). „Așa zice Cel ce ține în dreapta Sa șapte stele, Carc umblă prin mijlocul celor șapte sfeșnice (Biserici) de Aur (Apoc. 2, *1*; 1, *15*). Aceasta o adeverește și Sf. Ghermano în tâlcuirea Evangheliei zicând „Biserica este aceea în care Dumnezeul Cel ceresc locuiește și umblă"

b) Aici în Biserică se săvârșește zilnic (afară de anumite zile ale săptămânilor Postului Mare și vinerea cea Mare) Dumnezeiasca Liturghie cu conlucrarea dumnezeiască a prefacerii și transformării Pâinii și Vinului, proaduse în Preasfântul, nestricatul, proslăvitul și glorificatul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Domnul Dumnezeu Euharistic.

c) Odinioară în Biserica Vlahernei din Constantinopol, s-a arătat Sfântului Andrei cel nebun pentru Hristos și ucenicului său, fericitului Epifanie, ca în cer, îmbrăcată foarte luminat, ca soarele (Dan 12, *3*; Mt. 13, *43*; Apc. 12, *1*) Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, Maica Dumnezeului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, ajutând poporului creștin — Păstori și

păstoriți — cu rugăciunile Ei. Așa s-a mai arătat și în alte Biserici (Vezi V. Sf. 1 oct. pp. 1-2; 15 aug. Ceasloavele la Obedniță; Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei" de autor).

d) Aici în Biserică s-au arătat Îngerii unora din credincioșii plăcuți lui Dumnezeu, d.p.: Arhanghelul Gavriil s-a arătat Preotului Zaharia pe când tămâia în Biserică, stând de-a dreapta Altarului tămâierii, vestindu-i nașterea fiului său, Ioan, și misiunea sa (Lc. 1, *11*-20). Sfinții Îngeri au cercetat și pe alți mulți drepți d.p.: Agar (Fac. 16, *7*-12; 21, *17*-19), Avraam (Fac. 18, *2*; ș.c.l.; 22, *11*, *12*). Lot, (Fac. 19, *1*), Iacob (Fac. 32, *1*-2), Moise (Eș. 3, *2*), israeliteni (Eș. 14, *19*; Jud. 2, *1*-4), Valaam (Num. 22, *22*-35), Isus Navi (Is. Navi 5, *13* , Ghedeori (Jud. 6, *11*-12), Manoe (Jud. 13, *3*-21), David (2 Împ. 24, *16*-17; 1 Paral. 21, *16*), Ilie (3 Împ. 19, *5*-8; 4 Împ. 1, *15*), Sedrahi Misah și Abdenego (Dan. 3, *25*), Daniel (Dan. 8, *17*; 9, *21*; 10, *5*-7), Zaharia Prorocul (Zah. 1. 9, *14*), Iosif (Mt. 1, *20*; 2, *13*-19), Păstori (Lc. 2, *8*-15), Maria Magdalena (Mt. 28, *1*-7; Mc. 16, *5*-7; Lc. 24, *4*-10; Ioan 20, *11*-73), Apostoli și Petru (F. Ap. 1, *10*-11; 5, *7*9-20; 12, *7*-10), Filip (F. Ap. 8, *26*), Corneliu (F. Ap. 10 3-6), Pavel (F. Ap. 27, *23*) ș.a.

e) Aici în Biserică și în alte locuri s-au arătat Sfinții: Proroci, Apostoli, Ierarhi, Preoți, Mucenițe, Cuvioși și Cuvioase, Drepți și Drepte; așijderea și mulți din cei mântuiți, credincioșilor din Biserica luptătoare de pe pământ. Toți Sfinții aceștia care prin credincioșia și viețuirea lor aleasă, unii prin aspră pocăință au făcut pământul cer, îmbrăcându-se în strălucitele virtuți creștinești, acum locuiesc în cer. Ei sunt sprijinitorii, ocrotitorii, apărătorii și pilduitorii vieții noastre creștinești. În războiul crâncen, sângeros pe care l-au purtat cu vrăjmașii credinței noastre creștinești, ei au suferit multe și groaznice persecuții, strâmtorări, munci, torturări... Mărturisind luminătoarea credință creștinească cu foarte mare îndrăzneală înaintea împăraților și ighemonilor, unii erau duși bătuți cumplit, băgați în temniță, aruncați în foc, spânzurați pe lemn, sfâșiați cu unghii de fier, arși cu lumânări sau torți aprinse, rupți, sfărâmați în vârtejuri, aruncați în arene de mâncare fiarelor sălbatice, în gropi cu șerpi, vipere, balauri... și cu multe alte feluri de munci. Astfel sacrificându-se vitejește, milioane de Mucenici și Mucenice s-au încununat cu strălucite cununi nepieritoare. Prin înfățișarea lor pe Sfintele Icoane, prin istorisirea vieții, luptelor și sacrificarea vieții lor, Sfinții din ceruri ne îndeamnă mereu să le urmăm lor, precum și ei au urmat lui Hristos. Așa d.p.: Sfinții și-au urât viața lor (Lc. 14, *26*-27), urăște și tu viața lumească și petrecerile anticreștinești (Mt. 6, *24*). Aceia și-au aruncat trupurile lor în felurite munci groaznice, aruncă și tu agoniseala ta în mâinile săracilor, dacă nu toată, măcar cât poți pentru Dumnezeu și mântuirea Sufletului, a căsniciilor și răposaților tăi. Aceia au călcat văpaia focului, calcă și tu poftele trupului. Aceia au răbdat munci grele aici, rabdă și tu clevetirile și ocările. Aceia s-au nevoit și au murit pentru Numele Mântuitorului Hristos, tu, de nu poți muri așa ca ei, sârguiește-te să mori păcatului și să viezi, să fii viu prin ascultarea și păzirea Cuvântului lui Dumnezeu pentru a deveni, a fi și rămâne fericit pururea (Lc. 11, *28*; comp. Ps. 1, *1*-3; Apoc. 20, *6*; 1, *6*; 5, *10*; 21, *7*; Is. 61,. 6; 1 Petru 2, *9*).

Vezi aici în Sf. Altar: Sf. Masă, Jertfelnicul cel Mare sau Dumnezeiescul Pristol? Aceasta preînchipuie: Scaunul de Heruvimi al Cerescului Împărat, pe care se odihnește Dumnezeu. „Masa — tâlcuiește Dumnezeiescul Ghermano — este heruvimicescul Scaun al Marelui Împărat, pe care Cerescul Dumnezeu Cel ce se poartă pe Heruvimi, întrupându-se se odihnește. „Vezi aici Dumnezeiasca Evanghelie ce stă deasupra Sf. Mese? Aceasta închipuie pe Hristos șezând ca un Împărat pe Scaunul Său. Vezi împărătească Icoană a lui Hristos cum stă în mijloc pe catapeteasmă, lângă ușile împărătești și de cealaltă parte Icoana Maicii Lui, iar de alta Icoana Mergătorului Înainte și a Îngerilor, a Apostolilor și a celorlalți Sfinți? Acestea preînchipuie că astfel este și Hristos în ceruri, „minunat întru Sfinții Săi" (Ps. 67, *36*; 88, *5*-7) și așa va veni, precum tâlcuiește aceasta și Sf. Simion al Tesalonicului. Vezi cinstita Cruce înălțată deasupra Catapetesmei? Aceasta înseamnă că așa se va arăta pe cer la a doua venire, precum a zis Domnul: „Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer..." (Mt. 24, *30*). Ce să grăiesc mai mult? Încă și închipuirea aceasta, dinafară cum este zidită Biserica: cubeaua (turla) de sus fiind rotundă în chipul cerului, horul[283] stranelor și zidirea Sfântului Altar cel în chipul cerului... Aceasta arată că Biserica este chip și icoană a cerului.

Aceasta adeverind-o și Dumnezeiescul Ghermano, a zis hotărât că Biserica este cer pământesc Așijderea adevărește aceasta și toată mulțimea ortodocșilor, zicând: „Cer mult luminos este Biserica" și iarăși: „În Biserica Slavei Tale stând, în cer ni se pare a sta". Dumnezeiescul Hrisostom mergând

[283] Hor – (înv.) cor

înainte, spune că: „Biserica este încă mai înaltă și mai cinstită și decât cerul, pentru că: „Cerul și pământul vor trece — precum a zis Domnul —, iar cuvintele Mele nu vor trece” (Mt. 24, *35*). Biserica, având cuvintele Domnului, nu va trece, ci va rămâne în veac. Stihiile le-a pus în mijloc, prin care arată că Biserica este mai cinstită decât cerul și pământul (Om. 77 la Mt.). (X).

Creștinii trebuie a sta în Biserică cum stau Îngerii și Sfinții în ceruri. Biserica este un minunat cer pământesc. Așadar, precum Îngerii și Sfinții slujesc și stau înaintea lui Dumnezeu cu mare evlavie și bună-cuviință în ceruri, așa se cade a sta și creștinii — Păstori și păstoriți — în Biserică. Cu frică și cu cutremur stau Îngerii și Sfinții în ceruri, așa se cade să stea și creștinii în Biserică. Nu se gândesc Îngerii și Sfinții la niciun lucru pământesc și lumesc în ceruri, așa și creștinii nu se cade a se îngriji de niciun lucru pământesc și lumesc când stau în Biserică. Pace adâncă au Îngerii și Sfinții în ceruri, acest fel de pace a Sufletului și a trupului, a simțurilor și a minții se cade a o avea și creștinii când stau în Biserică. Dragoste și Unire au Îngerii și Sfinții unul către altul aflându-se în ceruri, acest fel de dragoste și unire se cade a avea și creștinii în Biserică. Nu vorbesc între ei Îngerii și Sfinții în ceruri, nici nu râd, nici nu privesc încoace și încolo; ci cu mare luare-aminte și evlavie caută numai la singur Dumnezeu Cel ce este de față înaintea lor; în acest fel și creștinii când sunt în Biserici, nu se cuvine a vorbi între ei, nici a râde, nici a căuta într-o parte și în alta; ci numai și numai să privească înaintea lor și să asculte Dumnezeieștile Cuvinte cu luare-aminte și cu evlavie socotind că stau înaintea împăratului Ceresc Dumnezeu (X).

Creștinilor li se cade mai multă evlavie în timpul Dumnezeieștei Liturghii. Totdeauna, deci în orice timp când se află creștinii în Biserică, ori în timpul Vecerniei, ori al Utreniei, al privegherilor, se cade a sta cu multă frică și cu evlavie, fără vreo neorânduială și tulburare, dar mai ales în timpul Dumnezeieștei și înfricoșatei Liturghii, întrebați pentru ce? Pentru că în acest înfricoșat timp se săvârșește și se jertfește cu taină însuși Fiul lui Dumnezeu. În acel timp al oficierii Dumnezeieștei Liturghii, Pâinea și Vinul, proaduse, se prefac și se schimbă în însuși Trupul lui Hristos Dumnezeu ipostatic și în Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, prin Darul și lucrarea Atotputernicului, Preasfântului și Săvârșitorului Duh. Atunci toate cetele Îngerilor, Heruvimii cei cu ochi mulți, Serafimii cei cu câte șase aripi și toate cetele Sfinților ale strămoșilor, patriarhilor, Prorocilor, Apostolilor, Ierarhilor, Mucenicilor, Cuvioșilor și Drepților stau cu multă frică. Deci și tuturor creștinilor — Păstori și păstoriți — li se poruncește în acel înălțător timp să închipuiască pe Heruvimi și toate cetele Îngerilor și ale Sfinților. Asemenea lor, să stea cu frică și cu cutremur, lepădând din mintea lor toată grija cea lumească. Pentru aceasta, uneori cântă: „Care pe Heruvimi cu taină să-i închipuim și făcătoarei de viață Treimi, întreit sfântă cântare aducem. Toată grija cea lumească acum să o lepădăm...” Alteori: „Să tacă tot trupul omenesc și să stea cu frică și cu cutremur și nimic pământesc să nu cugete în sine, că Împăratul împăraților și Domnul domnilor vine să se junghie și să se dea spre mâncare credincioșilor...”. Și altă dată când zice Preotul: „Sus să avem inimile”, adică să avem inimile și gândurile noastre la cele de sus și cerești și creștinii răspund că așa le au, zicând: „Avem către Domnul” ș.c.l.

Așadar, unde sunteți voi creștinii, care aflându-vă în Biserică, nu socotiți că sunteți în cer; ci socotiți că vă aflați în târg, sau în teatru, ori în hotel, cârciumi, petreceri lumești, jocuri, răspântii.... și pentru aceasta vorbiți în Biserică în tot timpul sfintelor slujbe pentru lucrurile lumești și deșarte? Unde sunteți voi cei ce în ceasul cel înfricoșat al Dumnezeieștei Liturghii nu stați cu frică, cu evlavie și cu bună cucernicie, ci pricinuiți tulburări, neliniște... făcând neorânduieli? Unde stați voi care nu plecați ochii în jos, nici aduceți mintea și gândurile voastre în inimă când vă rugați în Biserică, ci căscând gura căutați încoace și încolo în sus și în jos, având mintea risipită la lucrurile lumești și pământești? Unde sunteți voi care când vedeți vreo neorânduială făcându-se în Biserică îndată râdeți, făcând și pe alții să râdă? Unde sunteți voi care atunci când stați în Biserică, nu aveți dragoste și unire între voi, ci hrăniți vrăjmășii și dihonii în inimile voastre? Ah! Și unde este acum un Proroc ca Miheia să plângă neevlavia creștinilor de astăzi și să zică: „Vai mie, Suflete! Că a pierit cel credincios de pe pământ și cel ce face dreptate între oameni nu este” (Mih. 1, *2*).

Au nu știți voi ticăloșilor că dacă cu așa nefrică vă rugați când stați în Biserică, nu numai că nu primiți de la Dumnezeu ceea ce cereți; ci și mai mult îl întărâtați ca să se mânie asupra voastră? Dacă cel ce stă și vorbește înaintea unui stăpânitor sau împărat pământesc, cu multă frică stă, având ochii trupești și cei sufletești neclintiți și nemișcați, ca nu cumva greșind ceva, să-și primejduiască viața sa, cu atât mai mult se cade a sta voi cu frică și cu cutremur înaintea Împăratului împăraților, Dumnezeu,

și a avea mintea voastră îndreptată către Dumnezeu și nu în alt loc. „Se cade — zice Marele Vasile — a ruga pe Dumnezeu nu cu trândăvie, nu cu mintea risipită încoace și încolo, că cel ce se roagă așa, nu numai că nu-și ia cererea, ci și mai mult ca întărâtă pe Stăpânul. Căci dacă cineva când stă înaintea vreunui stăpânitor și vorbește cu el, cu multă frică stă, avându-și ochii cei din afară și cei dinăuntru strânși; cu atât este mai multă trebuință a sta înaintea lui Dumnezeu cu frică și cu cutremur, avându-și toată mintea adunată numai la El și nu în alt loc” (Așez. ascetice, *1*).

Nu vezi când se citesc scrisorile împăratului celui pământesc, afară în public, cum toți stăpânitorii, bogații și săracii, cei mici și cei mari, tac și stau cu mare pace și liniște și dacă cineva ar voi să vorbească, sau să facă vreo tulburare îndată se pedepsește ca unul ce ar fi insultat pe însuși împăratul; cu atât mai mult vă veți pedepsi voi creștinii cei neevlavioși când nu tăceți, ci vorbiți, râdeți și faceți tulburări aici în Biserica lui Hristos, unde se citesc nu scrisori ale împăratului stricăcios și pământesc, ci porunci și legi Dumnezeiești și cereasca Evanghelie a Împăratului împăraților și Domnul domnilor, Dumnezeu, pe care stau și le ascultă cu frică și cu multă luare-aminte nu numai oamenii, ci și arhanghelii și toate cetele cele nevăzute. Pentru aceasta a zis și Dumnezeiescul Hrisostom: „Că deși pentru alt nimic, însă pentru nerăbdarea și neevlavia noastră aici (în Biserică), suntem vrednici să suferim cea mai mare pedeapsă. Prorocii cântă, Apostolii laudă și Dumnezeu vorbește cu oamenii; iar noi ne risipim afară, adunând în noi tulburare a lucrurilor lumești. Să nu dăm atâta liniște Legii lui Dumnezeu, măcar câtă tăcere și luare-aminte dau cei ce ascultă în public la scrisorile împăratului? Căci acolo, atunci când se citesc acele scrisori la adunare și președintele și miniștrii și camera și întreg poporul, toți stau drepți și cu liniște ascultând cele ce se citesc; și dacă cineva fără să vrea, în acea adâncă liniște ar sări în mijloc și ar face tulburare strigând, fiindcă a ocărât pe împăratul cu fapta lui, i se dă cea mai grea osândă. Iar aici citindu-se scrisorile cele din ceruri, de pretutindenea se face mare tulburare” (Om. 19 la Mt.).

Ce faci, omule? Fiul lui Dumnezeu se jertfește pentru dragostea ta și tu, ticălosule, râzi? Mângâietorul Dumnezeu și Duhul cel Sfânt se pogoară de sus la Dumnezeiasca Liturghie, ca să sfințească cinstitele Daruri și tu, neînțelegătorule, faci neorânduieli și tulburare? Tatăl cel fără de început binevoiește de sus peste Tainele Dumnezeiești Liturghii și tu cași și dormitezi și stai cu atâta nepăsare? Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită vine la săvârșirea înfricoșatelor Taine ce se fac în Biserică și tu nu te cutremuri, nici nu te înfricoșezi, nu te pătrunzi de fiorii sfințeniei și îndumnezeirii, ci stai fără frică? Stai în cer și gândești la cele pământești? Cu Îngerii și cu Arhanghelii slavoslovești și șoptești cu ceilalți pentru cele vremelnice? Grăiești cu Dumnezeu în timpul rugăciunii și tu zici unele cu gura și altele cugeți cu mintea? Cu trupul ești în Biserică, iar cu mintea în târg și la cele de afară? Cu trupul te vezi că ești în Biserica lui Dumnezeu și cu ochii și cu gândul iscodești frumusețile femeilor? Și nu te cutremuri, când ocărăști Biserica lui Hristos? Îți pare că este casă de curvăsărie Biserica și mai necinstită decât târgul? (În Eclog, Tom.8.) O! Vai de nefrica ta de Dumnezeu! O! Vai de nerușinarea ta! Și de care osândă și muncă nu ești vrednic?! (X)

În Biserică trebuie să avem pace cu toți. Creștinilor, cu toții auziți pe Arhiereu sau pe Preot, zicând în Biserică nu simplu: „Pace vouă”, ci „Pace tuturor”, adică să fie pace la toți și tu cum faci dimpotrivă? Tu, creștine, cela și cela, văd că n-ai pace cu toți frații tăi? Cu unul ai pace, iar cu celălalt război! Nu știi că această puțină pace nu-ți folosește nimic. „Vezi — zice Sf. Hrisostom — că Proestosul Bisericii nu zice simplu: „Pace vouă”, ci: „Pace tuturor”. Dar ce folos dacă cu unii avem pace, iar cu alții război și luptă?! Auzi Preotul când zice aceasta: „Pace tuturor”, ascultă și pe Diacon când cere să ne dea „Înger de pace”, pentru ce? Fiindcă după Hrisostom, este de față și drac făcător de tulburare și de aceea se roagă Diaconul și cere să ne dea „Înger de pace”, pentru ca să ne împăcăm. „Deci, dacă avem Îngeri, să luăm aminte ca și cum ar fi înaintea noastră niște pedagogi (învățători); pentru că stă de față și dracul. De aceea ne rugăm și zicem cerând pe „Îngerul păcii”. Deci, tu cum faci tulburare, cu aceasta alungi pe Îngerul păcii și chemi pe dracul cel făcător de tulburare! Auzi cum ei nu zic numai o dată „pace tuturor”, ci de două și de trei și de mai multe ori, după cum Sf. Hrisostom: „Când intră Arhiereul în Biserică, îndată glăsuiește: „Pace tuturor”, când vorbește: „Pace tuturor”, când binecuvântează: „Pace tuturor” și când se închină poruncește: „Pace tuturor”, când săvârșește Jertfa: „Pace tuturor” și printre acestea pretutindeni iarăși: „Dar vouă și pace”.

Oare de ce se zice acest cuvânt „pace tuturor” atât de des în Biserică? Fiindcă pacea este mama tuturor bunătăților, pacea este pricina bucuriei, pacea este calea care duce pe om la dragoste.

Niciun lucru nu este de o cinste cu pacea, precum zice acest grăitor de aur: „Pretutindeni și totdeauna pacea cerem, fiindcă nimic nu este de potriva ei... că aceasta este maica tuturor bunătăților, aceasta este pricina bucuriei. Pentru aceasta și Hristos a poruncit Apostolilor: „Când intrați în case, îndată să ziceți aceasta ca pe un semn oarecare al bunătăților: „Intrând în casă, să-i urați grăind: „Pace casei acesteia" (Mt. 10, *12*), că neaflându-se aceasta, celelalte sunt de prisos și netrebnice. Și iarăși zicea ucenicilor: „Pace las vouă, pacea Mea dau vouă" (Ioan 14, *27*), fiindcă aceasta merge înaintea dragostei... Deci cum să nu fie necuviincios, când după ce de atâtea ori auzim să avem pace, noi ne luptăm unul cu altul? Și luând și dând pace cu cel ce dă pacea (adică cu Preotul liturghisitor) ne luptăm? Zici (Preotului) „și duhului tău" și când ieși din Biserică îl pârâști (clevetești, ponegrești, discreditezi) vai mie! că cinstitele închipuiri (tipicul) ale Bisericii se fac numai, numai de formă și nu pentru vreun adevăr. Vai mie! Că numai până la cuvinte stau semnele adunării noastre aici!" (Om. 3 la Colos) (X).

Rugăciunile făcute cu smerenie și evlavie îmbunătățesc pe creștini. Iubiți Părinți, frați, fii și fiice în Domnul, rogu-vă să stați în Biserica Mântuitorului Hristos cu toată luarea-aminte, cu bună rânduială și cu evlavie, cu pace și liniște, cu toată smerenia trupului și a Sufletului. Așa să aduceți rugăciunile și cererile voastre lui Dumnezeu, plecând ochii voștri în jos, socotindu-vă pe voi drept păcătoși:

1) Pentru că Dumnezeu a făgăduit să asculte și să audă rugăciunile celor ce I se închină Lui cu astfel de liniște și smerenie și se tem de cuvintele Sale: „Eu — zice Domnul — sălășluiesc într-un loc înalt și Sfânt și sunt cu cei smeriți și frânți, ca să înviorez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima înfrântă... Spre unii ca aceștia îmi îndrept privirea Mea: spre cei smeriți cu duhul umilit și care tremură la Cuvântul Meu! (Is. 57, *15*; 66, *2*). Vrei să știi de ce așa?

2) Pentru că cei ce se roagă și nu se socotesc pe sine păcătoși, rugăciunea lor nu e bine primită la Dumnezeu. „S-a scris — zice Sf. Isac — de oarecare din Sfinți, că cel ce nu se socotește pe sine păcătos înaintea Domnului, rugăciunea lui nu e bine primită".

3) Fiindcă în loc de umilință și lacrimi, aduc închipuirile cele din afară ale trupului. Când cineva se roagă cu capul descoperit, când stă în chipul celui osândit înaintea Judecătorului, când își bate pieptul ca vameșul, când își are căutătura ochilor în jos și gândurile adunate în inimă, când stă drept în strana lui, având-și picioarele strânse cu bună rânduială și mâinile ținându-le ridicate (†) pe lemnul stranei, cu umilință și cu bună credință se apropie de Dumnezeu, vorbește cu El, tinde a se uni cu El. În acest scop s-au pus stranele, ca să sprijinească mâinile creștinilor și să le ție în chipul celui ce se roagă în tot timpul cât stau în Biserică, deoarece nu era cu putință să se păzească aceasta, dacă nu erau stranele, ostenind mâinile lor de multă vreme ce stau la rugăciune ridicate către Dumnezeu. Ridicarea mâinilor în vremea rugăciunii a fost obicei prorocesc și apostolesc. Așa s-a rugat Moise cu mâinile întinse în chipul Crucii susținute de Aaron și Or, până au biruit pe amaliciții ce năvăleau peste ei (E. 17, *8*-10). Aceasta o mărturisește pe de o parte și Dumnezeiescul David, zicând: „Să se îndrepte rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta, ridicarea mâinilor mele jertfă de seară" (Ps. 140, *2*); iar pe de altă, Marele Pavel, zice: „Voiesc dar ca bărbații să se roage în tot locul, ridicându-și (†) mâinile curate, fără de mânie și fără de îndoire" (1 Tim. 2, *8*). În scurte cuvinte, stranele țin pe creștini în Biserică în chipul Celui răstignit. Prin acest chip, cruciș, biruiesc patimile și pe draci, cerând ajutor de la Mântuitorul cel răstignit (în care chip și Moise de către Aaron și Or, în chipul Crucii ținându-i mâinile, biruia pe Amalic). De la aceste cucernice închipuiri din afară se nasc lacrimile și umilința la rugăciune, fiindcă după forma trupului cea din afară, se închipuie și Sufletul înăuntru. „După petrecerea cea din afară — zice Sf. Ioan Scărarul — se formează Sufletul și după acelea care le lucrează trupul, se închipuie și după dânsele se alcătuiesc" (Cuv. 25 pentru smerenie).

STAREA FĂRĂ EVLAVIE ȘI ÎN NEORÂNDUIALĂ PERICLITEAZĂ MÂNTUIREA CREȘTINILOR

Creștinii ușuratici, care stau fără evlavie și fac neorânduieli în Biserică, nu numai că nu se folosesc, dar se și păgubesc, se vatămă groaznic. Oare cum va căuta Dumnezeu la cel ce vine și stă fără rânduială și neliniștit în Biserică? Cum să asculte Dumnezeu rugăciunea celui ce se roagă în Biserică cu mândrie și fariseește, înălțându-se pe sine și osândind pe alții, când în realitate acelea sunt o urâciune înaintea lui Dumnezeu (Lc. 18, *11*-12; 16, *7*5). Cum se vor ierta păcatele acelui bărbat sau acelei femei, care vin în Biserică îmbrăcați în haine luxoase de mult preț, care poartă cu sine mirosuri, miresme, aromate și pun unsori, dresuri (pudră...) și înfrumusețări pe față? Cum pot să primească

umilința în inimă cei ce stau în strane picior peste picior, când șezând necuviincios, când scărpinându-se, când întinzându-și picioarele ca niște slăbănogi? Cum pot să verse lacrimi cei ce nu caută cu ochii în jos și nu iau aminte la cele ce se zic sau să privească la Sfintele Icoane cu evlavie; ci caută cu ochii încoace și încolo, privind cu iscodire podoabele și fețele bărbaților și ale femeilor? Cu adevărat, eu mă tem, mă tem, mă tem că acei creștini nu numai că nu capătă niciun folos din rugăciunile ce se fac cu defăimare și fără frica de Dumnezeu, ci încă și mai multă vătămare și păcat primesc în Sufletul lor din aceasta. La ei se împlinește blestemul prorocesc pentru Iuda Iscarioteanul: „Rugăciunea lui să se facă în păcat..." (Ps. 108, *6*) „Să ne punem nouă lege — zice Sf. Ioan Hrisostom — și să zicem că s-a dat poruncă folositoare pentru toată lumea și că toți trebuie să ne împărtășim de acest folos. Pentru aceasta și glasurile cele fără rânduială să le liniștim și obiceiul mâinilor să-l îndreptăm, înfățișându-le ca și cum ar fi legate înaintea lui Dumnezeu și să nu le întindem cu necuviincioase mișcări... Să zicem unul către unul că Dumnezeu nu voiește să vorbim și cu El și între noi.., fiindcă atunci nu slavoslovim, ci ocară I se socotește acest lucru. Și dacă cineva ar călca această poruncă, să-i astupăm gura ca unuia ce vrăjmășește pe ascuns mântuirea noastră și să-l izgonim departe, scoțându-l afară din curtea Bisericii" (Cuv. l, la Ozia).

În felul acesta Biserica lui Hristos, deși este un spital obștesc, însă pentru acei creștini se face pricină de rănire, cădere și primejduire. Aceia, prin neevlavia, neorânduielile și necuviința lor în Biserică, nu numai că nu-și vindecă bubele și păcatele lor, dar mai primesc și alte răni și adună și alte păcate și așa ies din Biserică nevindecați și primejduiți: „Casa aceasta — zice Sf. Hrisostom — este spital duhovnicesc. Am venit aici ca să vindecăm rănile ce le-am căpătat afară, nu ca să îngrămădim și altele și așa să ne ducem nevindecați. Dacă duhul nostru se roagă fără luare-aminte, nu numai păcatele cele mai dinainte nu le curățăm, ci adăugăm altele și mai noi" (Om. 2 la Ioan). Așadar, cu toate că Biserica este cer și Rai, cum am mai zis, însă pe acei creștini defăimători și netemători de Dumnezeu, mai nimic nu-i folosește acest cer și Rai, nu de la sine, să nu fie; ci din neevlavia și neorânduiala lor. Așa cum diavolul aflându-se în cer nimic nu s-a folosit din aceasta, nici strămoșul Adam nu s-a folosit din Rai nesocotind porunca Creatorului său, căci amândoi au căzut din el pentru răutatea lor, așa și creștinii care cu neevlavia, necuviința și neorânduielile cu care se arată în Biserică — spitalul obștesc, cer și Rai – nu se folosesc; ci se păgubesc, se rănesc și se primejduiesc. De acea împovărare, rănire și primejduire păziți-vă iubiți frați creștini! Luați aminte, pentru dragostea lui Dumnezeu și stați în Biserica Domnului cu frică și cu evlavie! Aceasta o poruncește însuși Dumnezeu, zicând: „Evlavioși faceți pe fiii lui Israel" (Lev. 15, *31*). Deci, nu fără evlavie și cu defăimare, că defăimătorii vor lua de la Domnul mare urgie și pierzare: „Vedeți defăimătorilor — zice Sf. Proroc Avacum — priviți și vă minunați de cele minunate și pieriți" (Avacum 1, *5*). Astfel, toți închinătorii — cler și popor — luând aminte la cuvântul Psalmistului: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați lui cu cutremur" (Ps. 2, *10*), să stea în Biserică cu toată buna-cuviință și rânduială, spre a se folosi.

Sfinții liturghisitori și monahi, eclesiarhi să stea în Sf. Altar drept ca înaintea lui Dumnezeu. Mai mult decât toți să ia aminte bine și sfinții Preoți și monahi, să nu vorbească când sunt în Altarul Bisericii, dar nici afară de Altar. Dacă afară de Altar (în naos și pronaos) aflându-se creștinii sunt datori să stea tăcând cu frică și cu cutremur, cu atât mai mult sunt datori sfinții liturghisitori când sunt în Sf. Altar să tacă și să stea cu evlavie și cu frica lui Dumnezeu.

1) Fiindcă aflându-se în acest Dumnezeiesc și neintrat Altar, în care se află Sf. Proscomedie, Sf. Masă și Sf. Artofor (Chivotul cu Sfintele Taine) la care doresc să se plece Îngerii și Arhanghelii acoperindu-și cu evlavie fețele lor, se cade ca toți Preoții și monahii ce se află acolo să nu vorbească între ei pentru lucruri lumești, să nu fie, ci de laudă și dar mare să socotească că s-au învrednicit intrând înăuntrul acestuia. Dacă Preoții cei din vechime ai evreilor nu aveau voie să între în Sfânta Sfintelor, care era numai o închipuire a Sf. Altar al nostru, ci numai Arhiereul și acesta nu întotdeauna, ci numai odată în an (Eș. 30, *10*; Lev. 16; Evr. 9, *7*); apoi cum să nu socotească Preoții noștri de mare cinste a intra în acest Altar Dumnezeiesc și întâiul chip al Sfintei Sfinților, în care Pâinea cea cerească se jertfește în fiecare zi pentru noi?

2) Pentru că liturghisitorii și monahii sunt datori să se facă pildă bună mirenilor la orice lucru bun, deci și bunei rânduieli, sfielii, evlaviei și tăcerii celei din Biserică? Dacă Preoții vorbesc în Biserică, ce vor face mirenii? Dacă lumina — zice Domnul — se face întuneric, întunericul ce are să se facă? La această sfântă bună rânduială și tăcere ne îndeamnă și Sf. Grigore Teologul, zicând:

„Către voi cei din Altar mai ales acestea zic:

Să fiți toți ca niște ochi, nu ca cei plini de-ntuneric,

Ca să nu ne arătăm epistați ai pildei rele.

Că dacă lumina este așa, întunericul cum va fi? „

Așadar, să avem deosebita grijă a umbla în Biserică, în special în Sf. Altar, ca fiii luminii, pentru a deveni, a fi și a rămâne fii al zilei, ai Luminii și ai lui Dumnezeu pentru totdeauna (Efs. 5, *8*; 1 Tes. 5, *5-6*; Mt. 5, *14*; Ioan 8, *12*; 9, *5*; 12, *35*-36, *46*; Mt. 4, *16*).

Toate lucrurile de închinare din Ierusalim, Palestina, Athos și din alte părți ale lumii, le avem în Biserică. Mulți dintre creștini socotesc o mare ispravă și laudă a se duce la Ierusalim, ca să se închine cu evlavie și umilință la sfintele locuri, adică: la primitorul de viață mormânt al Domnului, la Sf. Golgota, la Betleem și la celelalte locuri și închinăciuni. Mulți dintre voi creștinii se duc la locuri depărtate și se ostenesc pe mare și pe uscat spre a se închina Sfintelor moaște, precum: ale Sf. Spiridon, Sf. Teodora — la Kerkira (Corfu); ale Cuv. Paraschiva — Iași; Sf. Ioan cel Nou — Suceava; Sf. Dumitru Basarabov — București; Sf. Grigore Decapolitul — Bistrița (Oltenia, Vâlcea); Sf. Nifon, Serghie, Vah, Tatiana, Filofteia — Argeș... și ale altor Sfinți din alte locuri și țări. Această închinăciune, evlavie și călătorie este bună și lăudată; dar oare nu trebuie să aveți — dacă nu mai multă — măcar această evlavie și când vă duceți la Biserica lui Hristos, în care, cu închipuire se află aproape toate închinăciunile care sunt la Ierusalim și în alte părți? Nu se cuvenea, zic, să arătați aceeași umilință, bună rânduială și frică când stați la înfricoșata și Dumnezeiasca Liturghie, la care se află de față nu cutare loc sfânt, sau moaștele cutărui sau cutărui Sfânt, ci însuși Dumnezeiescul Ipostas și Făcătorul de viață și preanestricatul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, Sfântul Sfinților?

Voiți să vă încredințați fraților și fiilor în Domnul că în Biserică se află cu închipuire toate Sfintele închinăciuni ale Ierusalimului? Ascultați: „Vedeți Sf. Proscomidie? Aceasta închipuie: peștera sau staulul Betleemului unde s-a născut Pruncul Hristos Dumnezeu. Vedeți Sf. Disc pe Sf. Proscomidie? Aceasta înseamnă ieslea în care S-a născut Hristos. Vedeți steaua cea de pe Disc? Aceasta închipuie steaua pe care au văzut-o magii la răsărit, care venind a stat deasupra unde era Pruncul, precum adevărește Sf. Ev. Matei. Vedeți Sf. Potir? Acesta înseamnă paharul cel ce a primit înăuntru izvorâtorul de viață Sânge al Domnului cel ce a curs din Dumnezeiasca Sa coastă. Vedeți cinstitul Burete și Sf. Copie? Acestea închipuie uneltele cele ce au slujit: buretele spre adăparea buzelor uscate de sete ale Mântuitorului Cel răstignit; iar sulița, spre a împunge îndumnezeita Coastă a Dulcelui Stăpân. Vedeți Sf. Masă? Aceasta arată Masa cea Dumnezeiască pe care a predat Domnul Tainele Dumnezeiești în foișor în seara Joiei celei Mari. Așijderea mai arată și făcătorul de viață Mormânt în care s-a pus Trupul Domnului. Preotul și Diaconul ni se arată aici ca un alt Iosif și Nicodim. Vedeți așternutul de pe Sf. Masă? El închipuie giulgiul cu care s-a înfășurat Trupul cel îndumnezeit a lui Iisus și S-a îngropat. Așijderea, acoperământul cel luminos de deasupra ne arată hainele Domnului albe ca lumina sus pe Tabor și lumina în care se îmbracă El ca și cu o haină. Vedeți Sf. Aer? Acesta înseamnă piatra ce era deasupra pe Mormântul Domnului.

Pentru toate acestea și Sf. Ghermano arată hotărât ce este Biserica, zicând: „Biserica închipuie: răstignirea, îngroparea și învierea lui Hristos... „De aceea câtă cinste și evlavie aveți când vedeți sfintele închinăciuni ale Ierusalimului și Sf. Moaște, încă pe atât este cu dreptate să aveți și când vedeți aceste Dumnezeiești și sfinte închinăciuni ce se află în Biserica lui Hristos, mai cu seamă că aici nu faceți nicio cheltuială, nici suferințe, nici atâtea și atâtea osteneli și primejdii pe uscat și pe mare, ci ajunge numai să voiți a vă duce la Biserică și să stați cu frică și cu evlavie și îndată primiți plata evlaviei, ca și cum v-ați fi dus cu închinare la acele sfinte locuri. Sf. Grigore de Nyssa, într-o scrisoare a sa, arată primejdiile și de multe ori nefolosul celor ce merg la Ierusalim pentru închinare la sfintele locuri. Pelerinajul în vremea aceea creștea repede și Sf. Grigore văzu, că el nu numai că nu ajută realmente scopurile religioase, dar era chiar foarte dăunător pentru însuși moralitatea multora din aceea care luau parte la el. În vremea aceea se statornicise părerea, că pentru desăvârșirea vieții... este de neapărată trebuință vizitarea sfintelor locuri. Dar Hristos niciodată n-a dat astfel de poruncă. Aceasta e o rânduiala omenească arbitrară, care nu are nicio confirmare biblică în favoarea ei și stă în legătură cu multe primejdii. Bărbații și femeile sunt nevoiți să călătorească împreună, să trăiască împreună, să găzduiască la aceleași hoteluri strâmte și pe la hanuri neîncăpătoare, să audă multe cuvinte urâte și să fie martori la multe scene necuviincioase. Și pentru ce scop toate acestea? E de față

Hristos trupește în Palestina? E revărsat oare Duhul Sfânt în măsură deosebită asupra locuitorilor Ierusalimului?

Nu. Dacă Dumnezeu ar fi cu deosebire mai aproape de locuitorii din Ierusalim, atunci ei ar trebui să strălucească prin evlavie. De fapt însă acolo predomină faptele cele mai urâte și păcatele cele mai grele, care apasă omenirea: vicleșugul, preacurvia, furtul, slujirea de idoli, otrăvirea, zavistia și uciderile... și toate acestea încă în așa măsură, că cetățenii sunt asemenea fiarelor sălbatice însetate de sânge. Dacă însuși Sf. Grigore a vizitat Ierusalimul, apoi a făcut aceasta, nu în calitate de pelerin, ci în calitate de prieten al Bisericii locale. Pe lângă aceasta nici el prin vizita sa nu și-a sporit credința; el n-a scos de acolo nimic, decât convingerea, că mai multă evlavie se poate găsi acasă decât la locurile sfinte, deoarece schimbarea locului nu ne duce mai aproape de Dumnezeu. El se poate apropia de noi, numai unde noi îl căutăm. Cel ce are cugete rele în inima sa, poate să stea chiar și pe Golgota sau pe Eleon, ori în Biserica Învierii, tot atât de departe este de Hristos, ca și dacă ar fi necredincios. Creștinul credincios, care locuiește în orice loc, nu are nicio trebuință să-și lase țara pentru Palestina, căci poate să primească darurile Harului potrivit cu credința sa și fără niciun fel de pelerinaj sau hagialâc... (O.D. o.c. vol. X, p. II, pp. 292-4).

Biserica e una, unirea tuturor adevăraților creștini. Mântuitorul a întemeiat o unică Biserică (Mt. 16, *18*; Efes. 5, *27*; Evr. 3, *10*; 10, *21*; Rom. 12, *5*; Ioan 10, *16*; 21, *15*; 1 Tim. 3, *5*), nu mai multe. Aceasta o adeverește Mântuitorul în rugăciunea Sa arhierească, zicând: „Părinte Sfinte! Pe cei ce Mi i-ai dat Mie, păzește-i în Numele Tău ca să fie una ca și Noi...Nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor, ca toți să fie una: precum Tu Părinte ești în Mine și Eu sunt în Tine, așa și ei să fie una în Noi, ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis. Slava pe care Mi-ai dat-o Mie, Eu am dat-o lor, ca să fie una, precum și Noi suntem una: Eu în ei și Tu în Mine, ca să fie cu adevărat una..." (Ioan 17, *11, 2*0-23).

Biserica este una prin credința adevărată, viață duhovnicească, cult și conducere. Așa o arată Prorocii, Mântuitorul, Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și drept așa este (Mt. 16, *18*; Efs. 4, *4*-5; Ioan 15, *5*; Colos. 1, *24*-25; 1 Cor. 3, *9*, *11*; Efes. 5, *23*-32). Aceasta o adeverește și Sf. Ierarh Ciprian, zicând: „Cine nu are Biserica de Mamă, nu poate avea pe Dumnezeu de Tată. E un Singur Dumnezeu, un Singur Hristos, un Singur Duh Sfânt, o singură Mamă Fecioară, pe care mie îmi place s-o numesc Biserică" (Sf. Ciprian...Scris. 43, *5*; Climent. Alex. „Pedagogul" 1, *6*; 42, *7*).

Acestea știindu-le toți creștinii — Păstori și păstoriți — care mergeți în Biserica lui Hristos, păziți-vă bine să nu fiți împărțiți și despărțiți între voi, având vrăjmășii, pomeniri de rău, clevetiri, defăimări și dihonii; ci să aveți dragoste și unire totdeauna, toți cu un cuget, într-un duh și trup, o nădejde având a chemării voastre — după cum ne învață și Apostolul. Însuși numele Bisericii în care vă adunați să vă îndemne la această dragoste și unire duhovnicească, fiindcă Biserica se numește unire și adunare. Precum aceasta vă adună și vă unește pe toți creștinii trupește la un loc și vă hrănește cu același cuvânt de obște al învățăturii Domnului, cu Sfânta Pâine a Trupului Domnului Hristos și un Pahar de obște al Sângelui lui Hristos; tot așa cere ea de la voi, a fi uniți într-un duh, într-un cuget și scop. Pentru aceasta și fericitul Pavel vrând să îndemne pe toți creștinii spre dragoste și unire, obișnuia a numi des numele Bisericii. Astfel uneori scria: „Bisericilor Galatiei" (Gal. 1, *2*) pe care tâlcuindu-le grăitorul de aur de cea dintâi zicea: „O numește Biserica lui Dumnezeu arătând că ea trebuie să fie unită... că numele Biserică nu este nume de despărțire, ci de unire și conglăsuire". La a doua zicea: „Pentru aceasta a pus numele Bisericii, rușinându-i cu aceasta pe Corinteni și adunându-i și unindu-i la un loc. Deoarece cei despărțiți în multe părți nu pot a se mai numi cu acest nume, căci numele Bisericii este numele conglăsuirii și unirii".

Deci afară din Biserica lui Hristos dihoniile, afară vrăjmășiile, afară ura, pomenirile de rău și clevetirile; iar înăuntrul Bisericii lui Dumnezeu să fie pace, dragoste, unire. Pentru aceea, iubiților creștini una din două e de trebuință să faceți: ori să lăsați ura și vrăjmășia cea către frați și atunci să intrați în Biserică, sau având ură și dihonii să știți că nu mai sunteți vrednici să intrați în Sf. Biserică. Deoarece: Biserică și vrăjmășie, Biserică și ură, Biserică și dihonii, Biserică și clevetire sunt două lucruri potrivnice care nu e cu putință să se unească niciodată, așa cum nu se poate uni lumina cu întunericul...

Apoi iarăși vă rog pe voi Preoții, cât și pe poporul creștinilor să nu vă grăbiți să ieșiți mai repede din Biserică. Fiți îngăduitori la slujirea și ascultarea slujbelor și a cuvântului lui Dumnezeu care înviorează Sufletele... „.

Mulți nu au răbdare a sta în Sf. Biserică. Cauzele sunt multe. Afară de unele suferințe trupești, cauzele ieșirii din Biserică sunt: împuținarea credinței și necredința. Acestea îl fac pe creștin nerodnic, creștinește, duhovnicește. Prima cauză a acestei nerodnicii creștinești este diavolul care zavistuind mântuirea creștinilor, îi silește dinăuntrul inimii lor a ieși cu vreun ceas sau jumătate de ceas mai înainte din Biserică. Uneori îi silește pe creștini a se mâhni cârtind că Preotul e zăbavnic, întârzietor. Alteori se îndeamnă unii pe alții să meargă la Biserică unde sunt informați că termină slujba mai înainte decât celelalte. Acestea le lucrează diavolul de teamă ca nu cumva creștinii ascultând Cuvântul lui Dumnezeu să și-l sădească în inimă și înrădăcinându-l bine, să facă rod: credință, fapte bune, lumânare și folos sufletesc. Cauza a doua a ieșirii unora din Biserică mai înainte este că poftele și plăcerile Sufletului acelora sunt vătămate de grijile cele pământești și de reaua viețuire. De aceea nu iubesc, nici nu poftesc să se îndulcească de cele duhovnicești și cerești. Când este stricată pofta și gustul trupului, nu-i place, nici se îndulcește de vreo mâncare simțită. Așa și la unii creștini urmează marea răutate a cheltui tot timpul zilei: la vorbe deșarte, clevetiri, deșertăciuni lumești... și un ceas, două, zic, nu pot să stea în Biserică ca să asculte cele cerești și de mântuirea Sufletului, de care toată lumea nu e vrednică. „Învățătura despre Suflet — zice Sf. Ioan Hrisostom — cu cât s-ar întinde, pe atât îl face mai puternic pe Suflet, pe cât acesta primește. Acum însă la povești și la cuvinte nefolositoare ne cheltuim toată vremea... iar despre Dumnezeiești învățături, dogme, auzind odată sau de două ori în săptămână, ne saturăm și ne îngrețoșăm. Deci care este pricina? Fiindcă suntem bolnavi sufletește. Pofta Sufletului cea spre aceasta și gustul sunt cu totul stricate. De aceea nu are putere spre pofta hranei celei duhovnicești. Dimpreună cu celelalte și aceasta este un mare semn de boală arătată, aceea a nu flămânzi, nici a înseta și de amândouă a avea îngrețoșare” (Om. 18 la Ioan).

Așadar, vedem clar că: nerăbdarea și graba unor creștini de a ieși din Biserică înaintea terminării slujbelor, este de la diavolul sau din neplăcerea sufletească a lor. Noi îi sfătuim pe aceia să lupte bine și să biruiască acel război al diavolului, să-și transforme acea neplăcere în plăcere către cele Dumnezeiești... pentru a nu cădea în întuneric. „Cei ce urăsc Biserica de la Domnul se vor rușina, că precum iarba de foc așa se vor usca” (Antifon. gl. 4).

În Biserică să nu mai citească unul pe o carte, altul pe alta. Acesta e un obicei străin, înveninător, provenit de la evrei, papistași, eretici, sectari. Rânduiala Bisericii nu arată așa ceva, nu îngăduie, ci oprește Ea arată că Biserica e un singur Trup a lui Hristos, deci într-însa un singur glas trebuie să se audă: al sfințitului liturghisitor și al cântărețului stranei, corului sau adunării, pe rând. Pentru dragostea lui Dumnezeu, Preoții, clericii inferiori și închinătorii, trebuie a păzi în Biserică buna rânduială și liniște. Nu este îngăduit a citi unul în Octoih, altul în Psaltire, altul în slujba parastasului... în același timp. Când din oarecare cauză Biserica e forțată a lăsa ceva din rânduiala slujbei: ceasuri, psaltire, canoane... acelea să le citească cineva după sfârșitul Sfintei Liturghii, ori înaintea slujbelor. Așijderea nu-i îngăduit ca înaintea terminării slujbei să se citească moliftele după Sfânta Împărtășanie a celor ce s-au împărtășit, ci numai după otpust. Aceste citiri amestecate în slujba Bisericii nu se mai numesc slujbă și rugăciune, ci tulburare, neliniște, amestecare, batjocorire, babilonie. Dacă ar veni cineva atunci în Biserică și ar asculta, ar privi uluit și ar zice că acei care citesc pe diferite cărți în același timp, ori sunt beți, ori stricați, ori ieșiți din minte. Aceasta o adeverește și Sf. Ap. Pavel, zicând: „De s-ar aduna toată Biserica împreună și ar grăi în limbi și ar intra și de cei neînvățați sau necredincioși, oare n-ar zice că sunteți nebuni?” (1 Cor. 14, *23*). Unul este Dumnezeul nostru, una e Biserica Lui, un glas alternativ trebuie să se audă într-însa, din Sf. Altar și din ea pe rând.

Așadar toți creștinii — Păstori și păstoriți — să cunoască, să păzească și să respecte buna rânduială a Bisericii, știind că: „Dumnezeu nu este al neorânduielilor — tulburării —, ci al păcii precum în toate Bisericile Sfinților” (1 Cor. 14, *33*).

O mare deosebire are Biserica de lumea de afară. Creștinii — Păstori și păstoriți — din Dumnezeieștile cuvinte auzite în Biserică dobândesc anumite cunoștințe duhovnicești, cu care pot lupta și birui pe cei trei mari vrăjmași ai lor: trupul, lumea și diavolul. Prin această strălucită biruință câștigă bogățiile cerești, împărăția cerurilor și pe Dumnezeu, „Împărăția cerurilor se silește și silitorii o răpesc pe ea” (Mt. 11, *12*; Lc. 16. 16). „Pe biruitor îl voi face stâlp în Biserica Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu, al Noului Ierusalim, ce se pogoară din cer de la Dumnezeul Meu și Numele Meu cel Nou... Cel ce biruiește va moșteni toate. Eu voi fi lui Dumnezeu și el va fi Mie fiu și fiică...” (Apc. 3, *12*; 21, *7*; comp. 1 Cor. 3, *16*; 16, *19*-20; 2 Cor. 6, *14*-18).

Pentru a ne fortifica cu puteri de sus în lupta cea bună și biruința strălucită, să stăruim a sta în Biserică ca albinele pe flori, să ne ostenim în a ceti, asculta, scrie, semăna în Sufletul aproapelui Cuvântul lui Dumnezeu pentru a-l cultiva și folosi vremelnic și veșnic. De ce să ne grăbim a ieși din Biserica lui Dumnezeu și să ne ducem la târguri și prăvălii? Aici ascultăm cuvinte Dumnezeiești, cântări duhovnicești, melodii îngerești și cerești, care fac inima veselă și umilită. Acolo însă ce altceva vom auzi, decât numai: osândiri, grăiri de rău, clevetiri, cuvinte rușinoase, jocuri, chiuituri, cântări curvești, drăcuiri, înjurături, măscăriciuni, basme și cuvinte deșarte? Aici învățăm lucruri cerești, pe care le vom dobândi după moarte, iar acolo ce vom afla fără numai lucrurile lumii acesteia, care sunt stricăcioase și trecătoare și mâine-poimâine avem să le lăsăm!

Aici în Biserica lui Dumnezeu vedem atâtea frumuseți luminate, atâtea înfățișări maiestuoase, atâta bună întocmire și asemănare îngerească și cerească a arhiereilor și Preoților, a cântăreților și clericilor și a tuturor fraților noștri creștini, de care se veselește mintea, se bucură Sufletul, se umilește inima, se nasc lacrimile pocăinței, se pricinuiește frățească dragoste: iar Dumnezeu cel în Treime preamărit, Se slăvește și propovăduiește. Acolo în lumea mare însă, dinafara Bisericii, în târguri, la prăvălii și cârciumi, ce altceva vom vedea, în afară de neorânduieli, netrebnicii, îngânători, bețivi, luptători unii cu alții, bătăuși, jocuri idolatrizatoare, înșelătorii, șarlatanii, jocuri de cărți și alte multe urâcioase neorânduieli? Din acelea se pierde evlavia, piere frica lui Dumnezeu, se răcește dragostea cea către Dumnezeu și către aproapele, se aprinde pofta trupului, se întărâtă mânia; se tulbură inima și toate patimile se deșteaptă, tabără pe om și-l războiesc cumplit. În scurt, aici în Biserica lui Dumnezeu aflându-ne, socotim că suntem în cer, pentru că vedem într-însa ca un soare preastrălucit și în chip de aur, frumosul și trupescul chip al Stăpânului nostru Iisus Hristos. În aceasta vedem ca o lună argintie, preafrumoasă și preaîmpodobită Icoană a Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria, în ea vedem ca niște: luceferi, stele strălucitoare, ca lumina Sfintele Icoane ale tuturor Sfinților, unele închipuite pe scânduri, altele pe ziduri și altele pe Sfintele Vase. În ea vedem încă atâtea Sfinte Veșminte, atâtea vase de aur și de argint, atâtea cinstite odoare scumpe și preaalese!

Acestea cunoscându-le pentru ce să ne grăbim a ieși din acest cer? De ce să ne lipsim atât de repede de acest fel de frumuseți și de aceste priviri vrednice de cinste și cerești? Pentru ce să cinstim mai mult pământul decât cerul, târgul decât Biserica, întunericul decât lumina și cele pământești decât cele cerești? Unde sau în ce alt loc vom putea găsi astfel de priveliști făcătoare de bucurie, acest fel de îndulcire, acest fel de frumusețe? Așa socotind înțelepțește, să alungăm gândurile ispititoare ce ne trag pe calea pierzării, zicând: „Mergi înapoia mea satano și răule gând, nu vrem să te ascultăm și să ieșim înainte de sfârșit afară din Biserica lui Hristos, căci de vom ieși înainte de otpust, ne vom judeca de Stăpânul Hristos ca robii cei legați de la stăpânul lor. Toată vremea zilei o cheltuim la cele trupești și deșarte și deci, pentru ce să nu cheltuim vreo două, trei ceasuri la cele duhovnicești și veșnice. La aceasta ne îndeamnă și Sf. Ioan Gură de Aur, zicând: „Ai intrat în Biserică, omule? Te-ai învrednicit de împreună vorbire cu Hristos? Până ce nu se face sfârșitul, să nu ieși, că dacă vei ieși mai înainte de sfârșit, vei da răspuns ca un fugar. Toată ziua o cheltuiești la cele trupești și două ceasuri nu poți a te îndeletnici la cele duhovnicești?” (În Eclog).

Semnul adevăratului creștin. Creștinii adevărați venind în Biserică, ascultând cu evlavie și atenție slujbele, Dumnezeiasca Liturghie și predicarea Cuvântului lui Dumnezeu sau Cazania, se dezbracă de întuneric și se îmbracă în Lumina lui Hristos care luminează tuturor, leapădă sărăcia și se îmbogățesc în Dumnezeu. Ei se înviorează și se îndulcesc așa de mult din hrana cerească, încât ar dori să stea pururea în Biserica lui Dumnezeu. În însuflețirea aceea spirituală ei cântă cu psalmistul: „Cât sunt de iubite Locașurile Tale, Doamne al puterilor! Dorește și se sfârșește Sufletul meu spre curțile Domnului... Fericiți cei ce locuiesc în Casa Ta, în vecii vecilor Te vor lăuda. Mai bună este o zi în curțile Tale decât mii. Ales-am a fi lepădat în Casa Dumnezeului meu mai vârtos decât a locui în lăcașurile păcătoșilor”... (Ps. 83, *1*-11). Pe adevărații credincioși creștini nu-i îndeamnă gândul a ieși din Biserică înaintea terminării slujbelor, decât numai forțarea vreunei suferințe sau slăbiciuni mari. Marea bucurie duhovnicească, câștigată din Biserică și învățăturile Dumnezeiești care curg cu îmbelșugare din Altarul ei Divin (Iez. 47; Ioan 4, *10*-14; 6 63; 7, *37*39; Apc. 22, *1*), este un semn învederat că adevărații creștini sunt: botezați în Numele Preasfintei Treimi și îmbrăcați în Hristos, că au primit la Botez și păstrează în Sufletele și în inimile lor Darul Sfântului Duh. Aceștia când aud

învățături duhovnicești, citiri sfinte, psalmodieri, cântându-se în Biserică, simt cum acel dar lucrează, saltă în inimile lor producându-le o minunată și dulce bucurie duhovnicească.

Odinioară Sf. Atanasie cel Mare, fiind întrebat de Antioh: „Cum poate omul cunoaște dacă este botezat, îi răspunde așa: Precum femeia care a zămislit în pântece, din săltările pruncului ei în mitră se încredințează fără îndoială că a primit rod; așa și sufletul creștinului adevărat, nu din graiurile părinților lor, ci din lucrările și săltările inimii lui și mai ales în vremea sărbătorilor și a Botezului (când se întâmplă acolo) și a Împărtășirii cu P.S. Trup și Sânge a lui Hristos, cunoaște din bucuria Sufletului său că a primit pe Duhul Sfânt din Botez".

Creștinii adevărați împărtășesc pe aproapele lor cu învățăturile auzite din Biserică. Aceasta este o lucrare a dragostei sfinte și a roadei Duhului (Ioan 15, *12*-13; Gal. 5, *22*; 1 Cor. 13). Persoanele înțelepte intrând în vreo grădină frumoasă adună din florile cele bine mirositoare care se află acolo, fac un buchet, pe care luându-l cu ei, ies afară din grădină și ținându-l în mână, îl miros, se desfătează cu el. Așa și creștinii, cei ce intră în Biserica lui Hristos, care este cu adevărat grădină înțelegătoare și frumos împodobită, se cade a nu ieși deșerți, ci să adune în gândul și inima lor cuvintele Dumnezeiești pe care le aud în Biserică, să fie cu gândul la ele, să cugete la ele, să le întipărească mai bine în minte, să și le sădească adânc în Sufletul lor (Ps. 1, *1*-3). Să-și lumineze cât pot mai mult mintea cu cuvântul lui Dumnezeu, așa fel ca să nu se afle în mintea lor: deșertăciuni, cugete urâte și înțelegeri rele, ca să nu ia dracul loc să-i spurce cu gânduri viclene. Apoi acele cuvinte Dumnezeiești, pe care le-au auzit în Biserică, să le spună și celorlalți pe care-i vor întâlni, zicându-le: „Frate! Iacă aceasta și aceea am auzit astăzi în Biserică. Această istorie și acea viață a cutărui Sfânt am auzit astăzi în Biserica lui Dumnezeu! Dorești a ști și a te folosi? Ascultă... și așa îi spui tot ce ai auzit. Precum cei ce ies din grădină sau din vreun magazin în care se vând miruri și parfumuri și țin cu ei flori mirositoare, nu numai ei le miros, ci și alții care merg aproape de ei, așa și voi, creștinii, când ieșiți din Biserică, sunteți datori a da și celorlalți frați ai voștri acele cuvinte folositoare de Suflet ce ați auzit și v-ați învățat și cu acestea să-i îmbălsămați și pe dânșii.

Vânătorii sau prinzătorii de păsări, vrând a atrage și prinde mulți porumbei, îmblânzesc puțini din ei, îi ung cu parfumuri, mirosuri plăcute și le dau drumul să zboare prin păduri. Porumbeii sălbatici simțind mirosul plăcut de pe porumbei unși cu parfumuri, se apropie de ei, se adună în jurul lor și așa vânătorii îi prind cu ușurință. Așa fac și păstorii Bisericii: Arhiereii, Preoții și învățătorii creștinilor. Ei ung pe creștinii veniți în Biserică cu mireasma Dumnezeieștilor învățături: a credinței, a faptelor bune, a sfințeniei, a luminării... și apoi le dau drumul din Biserică. Creștinii astfel miresmați, ieșind afară, învață pe ceilalți creștini ce n-au fost la Biserică cele ce au învățat ei. Astfel îi îndeamnă și pe ei a se duce la Biserică ca să primească același folos. Cu adevărat e mare rușine ca dobitoacele cele necuvântătoare și zburătoarele să se facă pricină a prinde și îmblânzi vietățile cele asemenea lor; iar oamenii cuvântători și creștinii împodobiți cu Dumnezeiasca înțelepciune, să nu se facă pricină a aduna la Biserică pe frații lor creștini, cei de o fire și credință cu ei? „Nu vedeți porumbeii — zice Sf. Ioan Hrisostom — cei unși cu miruri; cum ieșind, vâneaza pe alții? Aceasta să facem și noi. Căci ce îndreptare vom avea, când dobitoacele cele necuvântătoare să poată vâna pe cele asemenea lor, iar noi cei cinstiți cu cuvânt și cu atâta înțelepciune, nu ne îngrijim de acest fel de vânare?" (Cuv. la Apost. „De flămânzește vrăjmașul tău, hrănește-l! „).

Păsările când află undeva: făină, fărâmături, de mâncare, după ce mănâncă ele, se duc și cheamă și pe altele acolo să se hrănească. Așijderea fac și furnicile când află dulcețuri, carne, pește prăjit proaspăt. O pildă bună dau creștinilor și aricii în privința aceasta. Ariciul, când se coc strugurii, se duce în vie, se suie pe viță, mănâncă struguri până se satură, apoi scutură vița cu struguri până se umple pământul cu broboane. Apoi se dă jos, se tăvălește prin broboanele căzute până se încarcă bine, se duce cu ele la culcușul său și își hrănește puii. Așa trebuie să facă toți părinții creștini. Ori de câte ori vin în Sf. Biserici, să asculte cu luare-aminte, cu evlavie slujbele și Cuvântul lui Dumnezeu până se satură, apoi să-l ducă și să-și hrănească pe toți căsenii lor. „Cuvintele Mele sunt duh și viață... Cuvântul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi..." (Ioan 6, *63*; Colos. 3, *16*). „Poruncile (Cuvintele acestea Dumnezeiești), pe care ți le spun eu astăzi, să le ai în inima ta și în sufletul tău. Să le întipărești în fiii tăi și să vorbești când șezi în casa ta, când mergi pe cale, când te culci și când te scoli. Să le legi ca semn la mână și să le ai ca pe o tăbliță pe fruntea ta. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale" (2 Lege 6, *6*-9).

Creștinii adevărați și tăcând trag pe alții la Biserică. Aceasta o fac ei și prin mișcările cuviincioase sau prin semnele din afară ale trupului. Ieșind din Biserică cuviincios, arătându-se ca și cum ar ieși din Sf. Altar, ca și cum s-ar fi pogorât din ceruri, ca și cum ar fi dănțuit cu Serafimii, ca și cum s-ar fi numărat în ceata Îngerilor, ca și cum ar fi vorbit cu Dumnezeu, ca și cum ar fi văzut înfricoșate și negrăite taine, ei atrag în Biserică pe cei rămași afară. În acest înalt scop creștinesc, se cade a ne face mai cinstiți, mai evlavioși, mai smeriți și la chip și la vedere și la glas și la umblare și la cuvinte și la toate simțurile lor. Atât de mult să lumineze la cele din afară a trupului folosul cel sufletesc pe care l-au luat din Biserică, încât văzându-i cei ce nu s-au dus la Biserică, așa înfrumusețați, încuviințați, schimbați cu Dumnezeaisca schimbare, nu numai că-i vor lăuda fiindcă s-au învrednicit a se îndulci de aceste bunătăți cerești din Biserica lui Dumnezeu; dar și ei se vor îndemna a-i urma, a se duce la Biserică, a primi același folos și aceleași bunătăți. Așa poruncește Sf. Ioan Gură de Aur: „Dacă nimic n-ai zis ieșind din această adunare — Biserică — prin chip și căutătură, prin glas și umblare și prin toată cealaltă așezare din afară, arată la cei ce n-au venit, câștigul cel de aici, pe care luându-l te-ai dus la casa ta și e de ajuns aceasta spre îndemnare și sfătuire. Așa se cade a ieși noi de aici, ca și cum din sfintele cele neintrate și ca și cum ne-am fi pogorât din ceruri, cu bună rânduială, cu nemăsurată înțelepciune toate făcându-le și zicându-le. Astfel, femeia văzând bărbatul ei întorcându-se de la adunarea bisericească, tatăl pe fiu și fiul pe tată, robul pe stăpân și prieten pe prieten și vrăjmașul pe vrăjmaș, să ia toți simțire de folosul cel făcut aici la noi. Vor lua însă folos dacă văzându-vă că v-ați făcut mai blânzi, mai înțelepți și mai evlavioși... Încredințează pe cei ce n-au venit, că cu Serafimii ai prăznuit, că în petrecere cerească și în ceata Îngerilor te-ai înscris, că cu Stăpânul ai vorbit, că cu Hristos te-ai unit. Dacă așa ne vom așeza pe noi înșine, nicicum nu vom avea trebuință să îndreptăm cuvântul către cei ce au lipsit, când vom ieși; ci din folosul nostru vor simți paguba lor și vor alerga și ei degrabă ca să se îndulcească de acestea” (Cuv. la „Dacă flămânzește vrăjmașul tău, dă-i să mănânce!”).

Mai mult însă și deosebit în zilele când voiți a vă Împărtăși cu Dumnezeiești Taine, atunci frații mei, se cade a avea mai multă evlavie, mai mare frică și mai călduroasă umilință în inima noastră, atât când vă aflați în Biserică, cât și după ce veți ieși afară. Și se cade a avea mai multă evlavie când voiți a vă Împărtăși în Biserică cu Preacuratele Taine, deoarece, dacă Moise când i s-a arătat Dumnezeu în rug, atâta evlavie a arătat și frică și sfială, încât n-a îndrăznit nici să caute cu ochii săi la Rugul ce ardea, ci și-a întors fața sa precum este scris: „Moise și-a întors fața sa, pentru că se temea să caute deschis înaintea lui Dumnezeu” (Eș. 6, *3*); cu cât mai mult creștinii se cade a avea evlavie și a se teme când nu numai vor vedea, ci să și mănânce și să bea făcătorul de viață Trup cu care s-a unit Dumnezeirea și însuși Sângele lui Dumnezeu! Ce zic? Dacă Heruvimii și Serafimii și toate cetele Îngerilor se cuceresc și se sfiesc și nici nu îndrăznesc să caute la înfricoșatele Taine, precum este scris: „...Spre care doresc Îngerii să privească” (1 Petru 1, *12*), ci își acoperă fețele cu aripile lor ca să nu vadă; cât de mare evlavie se cade a avea creștinii cei necurați când au să se Împărtășească cu Preacuratele Taine, cei muritori cu Cel fără de moarte, cei materialnici și de pe pământ, cu cele de foc, cu cele cerești, cu cele Dumnezeiești?

După aceea, când ieșiți din Biserică, voi care v-ați învrednicit a vă Împărtăși, atunci se cade a vă arăta din afară mai multa evlavie decât cei ce nu s-au Împărtășit. Împreună cu Dumnezeiescul Hrisostom vă zic: „Voi care v-ați învrednicit de Împărtășire, se cade a pleca de la Sf. Masă și a ieși din Biserică ca niște lei scoțând foc, atât încât să vă vadă îmbrăcați nu cu hainele și podoabele împărătești, ci cu Însuși Împăratul Slavei și dracii să fugă de voi ca de foc; iar Îngerii să se apropie. Ca niște lei foc scoțând din gura lor, așa să ne depărtăm de la Masa cea Sfântă, făcându-ne înfricoșați diavolului și Capul (Hristos) nostru cunoscându-L și dragostea cea arătată către noi... Acest Sânge când ne Împărtășim cu vrednicie, izgonește pe draci și-i face să stea departe, cheamă însă către noi pe Îngeri și pe Stăpânul Îngerilor. Că oriunde ar vedea Sângele Cel Stăpânesc, fug dracii, iar Îngerii aleargă dimpreună.... Cei ce se Împărtășesc din acest Sânge stau împreună cu Îngerii și Arhanghelii și cu toate puterile cele de sus îmbrăcați cu îmbrăcăminte împărătească și toate având-le duhovnicești. Dar n-am zis ceva încă și mai minunat, că chiar cu Însuși Împăratul sunt îmbrăcați cei ce cu vrednicie se Împărtășesc” (Om. 43 la Ioan).

Pentru aceia din această evlavie a voastră ce urmează? Văzându-vă aceia care pentru păcatul ce au făcut nu s-au învrednicit să se Împărtășească, să se ocărască pe sine căindu-se și zicând: „O! fericiți sunt acei frați creștini ai noștri care s-au învrednicit a se Împărtăși cu Dumnezeiești și

făcătoarele de viață Taine ale Domnului și a primi pe împăratul Slavei și acel Dar și Sfințenie în inimile lor, pentru că s-au păzit curați și n-au căzut în vreun păcat care oprește pe om de la Dumnezeiasca Împărtășanie! O! Ticăloșii și de trei ori ticăloșii de noi, care pentru păcatele ce am lucrat, ne-am oprit de la Dumnezeieștile Taine și ne-am lipsit de acest ceresc și neprețuit Dar! O! Vai de jalnica noastră ticăloșie! O! Nesuferită pagubă ce am pătimit!... Acestea vor zice ei pocăindu-se, iar acestei pocăințe a lor, voi sunteți pricinuitori și prin urmare veți lua plată și pentru aceasta de la Dumnezeu. Așa făcând, cu timpul îi veți atrage și pe ei la Dumnezeiasca Împărtășire cu bună pregătire și folos.

Casele creștinilor adevărați se fac și Biserici prin rugăciuni, citirea și ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu. Și aceasta este un adevăr învederat. Creștinii adevărați, păstrători ai Darului lui Dumnezeu într-înșii, se ostenesc cu toată buna chibzuială și osârdie ca să fie și să rămână Biserici ale lui Dumnezeu și Lăcașuri ale Duhului Sfânt (1 Cor. 3, *16*; 6, *19*-20; 2 Cor. 6, *14*-18). Aceștia după ce ies din Biserică, în drumul lor spre casă vorbesc ceea ce au auzit în Biserică, Cuvântul lui Dumnezeu mântuitor de Suflete. După ce intră în casele lor, primul lucru e închinarea lui Dumnezeu înaintea Sfintelor Icoane. Apoi stând îndată povestesc: femeii, copiilor și slugilor cele ce au auzit și învățat în Sf. Biserică. Ei povestesc cu multă însuflețire predica, Cazania Duminicii sau Viața Sfântului zilei pe care au ascultat-o și memorat-o. Acestea le povestesc mai cu seamă în vremea mesei, unde stau și mănâncă cu bună-cuviință, ca și în Biserică, privind cu ochii sufletești la Hristos Domnul, Care stă nevăzut în capul mesei. În amintirea aceasta, Sfinții Apostoli și urmașii lor când ședeau la prânz lăsau un loc liber pe care puneau o pernă și pe ea o părticică de pâine... care se practică până în prezent prin Sfintele Mănăstiri de obște (Vezi rânduiala Panaghiei la obedniță în Ceasloavele mari și mici). Pătrunși de dorul sfânt al evlaviei, credincioșii stau la mesele lor cu toată buna-cuviință ca și în Biserică, în mare liniște, grăind din vreme în vreme cuvinte de preamărire lui Dumnezeu, uneori cântând Domnului cu adâncă evlavie. Astfel, printre mâncare și băutură cântă și câte o cântare sfântă mulțumind Celui ce-i hrănește cu darurile Sale cele bogate. Stând sau lucrând în casă, ei se feresc a vorbi cuvinte putrede, rușinoase, nu cântece lumești, curvești, nu aduc lăutari, fluierari și jocuri în casele lor; ci grăiesc, povestesc acea curată și sfântă vorbire care au auzit-o în Biserică. Ei lucrează în casă, curte, grădină, țarini... cuviincios, psalmodiind, cântând cântări duhovnicești și preamărind pe Dumnezeu Izvorul a tot binele.

În felul acesta, adevărații creștini sfințesc buzele și gura lor; cu chipul acesta și mâncările și băuturile lor se fac spre slava lui Dumnezeu. În chipul acesta locuințele și casele lor se fac Biserici lui Dumnezeu și Lăcașuri ale lui Hristos, vistierii ale dragostei, ale păcii și ale tuturor bunătăților celor din lume și a celor mai presus de lume. Astfel, precum cei ce cântă cântece curvești și aduc în casele lor lăutari, fluierari și jocuri, fac casele lor teatru și adună pe draci; așa dimpotrivă, cei ce cântă psalmi și cântări duhovnicești și spun istorisiri Dumnezeiești la masa lor, fac casele lor Biserici. Aceasta o adeverește propovăduitorul pocăinței — Hrisostom, zicând: „Precum cei ce bagă la masa lor măscărici, jucători și femei desfrânate, cheamă acolo pe demoni și pe însuși diavolul... așa și cel ce cheamă pe David cu harfa (adică citesc Psaltirea lui) prin aceasta cheamă pe Hristos. Deci, unde este Hristos, acolo niciun drac nu va îndrăzni să intre vreodată, ba nici să privească de afară. Acolo este pace și toate bunătățile vor curge ca dintr-un izvor. Aceia însă (lumenii) fac casele lor teatru... tu creștine faci casa ta Biserică, că acolo unde este psalmul și rugăciunea, dantul Prorocilor și mintea celor ce cântă cu dar și iubire de Dumnezeu, nu va greși cineva de va numi această adunare, Biserică" (Tâlc. la ps. 41). Aceasta o adeverește și Sf. Efrem Sirul zicând: „Unde este citirea cărților sfinte, acolo este Dumnezeu cu Îngerii; iar acolo unde sunt cântările celui străin (lăutari, fluierari, cântece curvești, jocuri...) acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului" (Tom. II, pp. 18; 37-38; 83-86; 195-197).

Prin aceasta numește și Sf. Ap. Pavel Biserică casa lui Achila și Prischila, femeia lui, scriind către Romani și zicând: „Spuneți închinăciune Prischilei și lui Achila și Bisericii din casa lor" (Rom. 16, *3*). Asemenea și casei lui Filimon și femeii lui, Apfia, Biserică chemând-o, scrie: „Pavel, lui Filimon și Apfiei celei iubite și Bisericii din casa ta" (La cea către Filimon). De ce oare numește casele mirenilor și ale oamenilor căsătoriți Biserici? Fiindcă în casele acelora era înrădăcinată frica lui Dumnezeu, primirea străinilor, milostenia, dragostea, pacea și celelalte bunătăți. Fiindcă oamenii aceia aveau multă evlavie și când lucrau la meșteșugul lor și când ședeau la masă și totdeauna cugetau cuvinte Dumnezeiești în mintea lor și fapta cea bună lumina. Astfel, nici meșteșugul nu-i împiedica

de la dragostea lui Dumnezeu, nici nunta și însoțirea, nici lumea. Pentru aceasta și Dumnezeiescul Hrisostom, tâlcunid graiul cel de mai sus a lui Pavel, zice: „Atât erau de sporiți în fapta bună, încât și casa au prefăcut-o în Biserică, deoarece pe toți ai casei i-au făcut creștinii și la toți străinii au deschis-o să intre. Că simplu și cum s-ar întâmpla nu s-a obișnuit a se numi casele Bisericii, de nu era multă evlavie și frica lui Dumnezeu înrădăcinată în ei... Așadar, este cu putință a fi cineva căsătorit și să se facă minunat și slăvit. Și iată că și aceștia (Achila și Prischila) însoțiți fiind, foarte mult au strălucit... și nici meșteșugul (fiind făcători de corturi), nici nunta nu i-au vătămat" (Om. 30 la Rom).

Nu numai ziua, dar și noaptea, creștinul adevărat după Cuvântul lui Dumnezeu, învățătura apostolică și sfaturile Sfinților Părinți, își face casa sa Biserică. „Noaptea — zice Sf. Ioan Gură de Aur — nu este făcută pentru ca noi în decursul ei să dormim numai și să ne lenevim. Aceasta o mărturisesc: meseriașii, navigatorii și negustorii. Biserica lui Dumnezeu se deșteaptă la miezul nopții. Pentru aceea ridică-te și tu și privește mulțimea stelelor și admiră întocmirea cea minunată a lumii... Pleacă genunchiul, suspină, roagă-te... casa ta în care se află bărbați și femei, să fie o Biserică... Dacă ai fii, deșteaptă-i și pe dânșii și astfel să fie casa ta în tot chipul și noaptea o Biserică. Fiind aceștia tineri și neputând suporta vegherea, atunci pune-i să rostească aceasta sau acea rugăciune și apoi lasă-i ca iarăși să se predea răposului..." (Om. 26 la F. Ap. L.B.R. a.c. 416).

Așa urmând creștinii, își pot păzi pacea și sfințenia dobândită în Biserică și în casele, curțile, grădinile, țarinile lor și în lumea mare. Fiecare creștin, fie agricultor, meseriaș, ostaș, servitor, dregător, judecător, negustor sau de altă îndeletnicire, bogăția duhovnicească dobândită în Biserică, și-o poate păstra, ba chiar și înmulți, de va fi devotat lui Dumnezeu. Aceasta o adeverește și Sf. Ioan Hrisostom, zicând: „Nu e trebuință de loc, nici de vreme, ci în tot locul și în toată vremea e cu putință a te ruga cu mintea, că măcar în târg de mergi măcar în cale, măcar cu prieteni de șezi împreună, e cu putință a deștepta Sufletul și tăcând a striga, că așa și Moise a strigat și Dumnezeu l-a ascultat (Eș. 14, *75*). Măcar meșter de vei fi și în casa de lucru de șezi și lucrezi, poți cânta; măcar soldat de ești, în judecătorie stăruind poți a face aceasta" (Tâlc. la Ps. 41).

Mai mult însă și mai îndeosebi, veți putea păzi întreagă curățenia și evlavia ce ați luat-o din Biserică, dacă veți alerga și vă veți duce des la Biserică, împrospătând cu noi învățături silința voastră la cele bune, luminându-vă mintea cu lumina Dumnezeiești cunoștințe și încălzind voința și inima voastră cu dragostea lucrării poruncilor lui Dumnezeu. Precum haina când se spală des nu se murdărește și precum răsadul când se udă des nu se usucă, ci se păstrează fraged și rodește; așa și creștinul cu cât se duce mai des la Biserica lui Hristos și se spală și se adapă din izvorul Dumnezeieștilor învățături, se folosește mult. Astfel, se păzește curat și nici nu se întinează, nici nu se usucă rodul faptelor lui bune și evlavia; ci mai mult se înmulțește din zi în zi și face roduri nemuritoare și vrednice de vistieria Împărăției Cerurilor, se face vrednic și de fericirea Dumnezeiescului David, ce zice: „Fericit bărbatul care va cugeta în Legea Domnului ziua și noaptea. Acesta va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, care va da rodul său în vremea sa și frunza lui nu va cădea și toate oricâte va face, vor spori" (Ps. 1, *1*-3) (X).

360) **Molipsindu-mă de minciuno-învățăturile eretice, sectare, m-am îndoit asupra sfințeniei Sfintei Biserici, a Sfintei Cruci și a Sfintelor Icoane zicându-le idoli și că cei ce se închină înaintea lor sunt idolatri, după satanica socoteală a acelora?**

Sfânta Cruce e puterea lui Dumnezeu și arma Creștinilor (Ioan 3, *14*-16; 1 Cor. 1, *18, 23*-24). Sfânta Scriptură adeverește că: Crucea e mijlocul prin care Dumnezeu ne-a împăcat cu Sine, mijlocul prin care s-a surpat peretele ce ne despărțea de Dumnezeu, mijlocul prin care au fost înfrânte duhurile rele, focul în care a ars zapisul lor împotriva noastră. Pe Cruce, Dumnezeu Care se depărtase de noi, a îmbrățișat iar omenirea ca pe una ce a plătit datoria pentru păcat. Pe Cruce s-a omorât vrajba, pe Cruce a împăcat Iisus, în Sine, pe Dumnezeu Tatăl cu oamenii. Crucea e locul pe care s-a făcut împăcarea noastră cu Dumnezeu și de câte ori facem semnul ei pe față, ne gândim la ea cu credință, arătăm că primim această împăcare și să ne întâlnim cu El pe același loc sau acest Semn al păcii. „Pentru că El este pacea noastră, Care a făcut amândouă una și peretele cel din mijloc al zidului l-a sfărâmat... ca pe amândoi să-i zidească întru Sine, într-un om nou, făcând pace și pe amândoi să-i împace într-un trup, cu Dumnezeu, prin Cruce omorând vrajba întru dânsa" (Efs. 2, *14*-16). „În El a binevoit să locuiască toată împlinirea și printr-însul să împace toate spre Sine, făcând pace prin Sângele Crucii Lui... Ștergând cu dogmele zapisul ce era asupra noastră, care era potrivnic nouă și pe

acela l-a luat din mijloc, pironindu-L pe Cruce, dezbrăcând începătoriile și domniile, i-a vădit pe față, arătându-i biruiți pe dânșii întru dânsa" (Colos. 1, *19*-20 2, *14*-15).

Prin Cruce s-a înălțat Iisus Hristos la mărire (Filip. 2, *8*-9) Lc. 24, *26*; Ioan 17, *1*). Dacă Crucea ar fi fost pentru El lucru de rușine sau de batjocură sau idol (cum susțin orbește unii sectari eretici) nu s-ar fi înălțat pe ea.

Crucea e semnul T care apără pe cei ce-L au pe fruntea lor (Iez. 9, *4*-6), pecetea lui Dumnezeu prin care se păstrează nevătămați cei ce o au întipărită pe ei (Apc. 7, *2*-3; 9, *1*).

Mântuitorul însuși spune: „Cel ce voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie (Mc. 8, *34*). Aici e vorba în primul rând de crucea din Suflet, ca luptă împotriva plăcerilor, a păcatelor, ca purtare a ostenelilor și necazurilor, căci lupta și necazurile le poartă omul gândindu-se la Crucea lui Hristos prin care a biruit El păcatul. Și oare nu e mai bine ca Semnul pe care-l vede omul cu gândul să-l facă și cu mâna, ca și mai ușor să-și aducă aminte de Crucea lui Hristos și de datoria sa de a purta în Suflet, de a fi cu recunoștință față de El și de a lupta împotriva păcatelor? Ba da.

Crucea deși a fost o unealtă de tortură, rușinoasă și dureroasă în lumea zăcândă în cel rău (Ioan 5, *19*), pentru Domnul însă trebuie s-o cinstim cât se poate mai mult, căci Domnul a îmbrățișat-o cu iubire și pe ea ca pe un Altar a ars păcatele noastre. Crucea arată rușinea noastră, nu a Domnului; din partea Domnului arată iubire. Deci gândul la ea ne face pe de o parte să ne rușinăm, să ne căim de păcatele noastre și să luptăm împotriva lor îmbrățișând și noi Crucea cum a îmbrățișat-o Domnul. Pe de altă parte, să ne înduioșăm de iubirea Lui, care ne-a mântuit prin ea de păcate și să o slăvim.

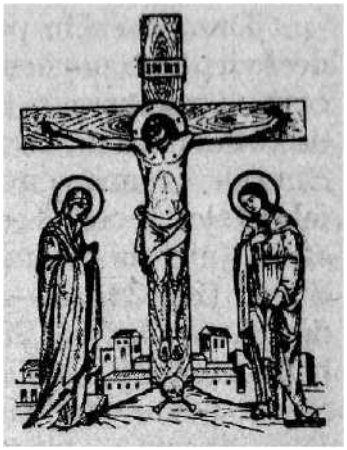

Nu te gândești adeseori la ostenelile și la suferințele pe care le-au îndurat părinții tăi, de pe urma neascultării tale? Rușinezi tu oare amintirea lor prin aceasta? Nu, ci dimpotrivă slăvești iubirea lor față de tine și sporești căința ta. Dar nici însuși Hristos nu se rușinează de Crucea Sa. Căci ea este fapta cea mai înaltă a iubirii Sale față de noi.

Se va rușina El oare de iubirea Sa față de noi arătată pe Cruce? Nu, ci dimpotrivă pururea și-o amintește și ne-o amintește și nouă tuturor, căci prin ea ne-a șters păcatele și prin faptul că ne-o amintește, ne câștigă și iubirea noastră față de El. Pentru aceasta El mereu ne amintește la Sf. Liturghie că Și-a vărsat Sângele pentru noi și ne îndeamnă să ne amintim de moartea Lui — se înțelege că de moartea pe Cruce. „De câte ori veți mânca Pâinea aceasta și veți bea Paharul acesta, vestiți moartea Domnului până va veni" (1 Cor. 11, *26*). La Domnul nostru Iisus Hristos nu ne putem gândi fără să nu-L vedem răstignit pe Cruce.

La Cruce ne gândim, tocmai pentru că ne gândim la Hristos, Care S-a răstignit pe ea, deci nu ne putem gândi la ea decât văzând cu ochii Sufletului pe Hristos pironit pe ea. Hristos și Crucea sunt nedespărțiți. Crucea a devenit „Semnul Fiului Omului". Ea se va arăta pe cer împreună cu El (Mt. 24, *30*), când va veni să judece lumea ca să rușineze pe cei ce nu s-au căit și n-au primit iubirea Lui, cât timp au viețuit în lume. Apoi, Crucea este Altarul pe care S-a adus cea mai înaltă Jertfă și orice Altar trebuie cinstit (Eș. 29, *37*).

Sf. Cruce nu-i idol, cum bârfesc creștinii rătăciți, ci e o cinstită Icoană a Răstignirii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Între idol, Sf. Cruce și Sfintele Icoane e o foarte mare deosebire: câtă este între vițelul de aur și Cortul Sfânt (Eș. 32, *36*-40), între idolul Dagon și Chivotul Sfânt (1 Împ. 5), între iad și Rai (Lc. 16, *19*-31), între balaurul apocaliptic și Femeia îmbrăcată cu soarele (Apc. 12), între satana-veliar și Hristos Dumnezeu-Omul.

Sfintele Icoane în Vechiul și Noul Testament. Icoanele Sfinte sunt asemănări sau înfățișări ale lui Dumnezeu și ale Sfinților Săi. Icoana e chip, asemănare, de unul sau de mai mulți Sfinți, înfățișări prin desen, pictură. Sfintele Icoane nu sunt idoli. Sfintele Icoane sunt obiecte Sfinte, care împodobesc Bisericile lui Dumnezeu și casele creștinilor. Idolii sunt însă obiecte idolatre, demonice, diavolești, drăcești, satanicești care se pun prin capiștile diabolice și în casele idolatrilor. Deosebirea dintre Sfintele Icoane și idolii drăcești este nemărginit de mare.

Sfintele Icoane ne înfățișează, prin pictura lor pe: Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, pe Maica Domnului cu Dumnezeiescul Prunc Iisus Hristos în

brațe, Sfânta Cruce cu Mântuitorul Iisus Hristos răstignit pe ea, pe Îngeri: Serafimi, Heruvimi, Tronuri, Domnii, Începătorii, Stăpânii, Puteri, Arhangheli, Îngeri, pe Sfinții plăcuți lui Dumnezeu: Ioan Botezătorul, Proroci, Apostoli, Ierarhi, Mucenici, Cuvioși, Tămăduitori fără de arginți, Drepți.

Idolii însă sunt cu totul altceva, opus cu desăvârșire oricărei sfințenii, niște chipuri monstruoase ale mincinoșilor zei-idoli în care păgânii credeau că ar fi concentrate unele forțe misterioase. În realitate însă erau draci (1 Cor. 10, *2*0 22), locașuri ale dracilor (V. Sf. 23 aprilie o.c. pp. 693; 729; 15 mai pag. 794; 11 și 28 iunie PP. 323; 471; 1253-4).

Dumnezeu în porunca II-a din Decalog (Eș. 20, *4*-5), oprește desăvârșit pe poporul israelit a se mai închina sau a sluji idolilor, cum se molipsise și obișnuise a face în Egipt în cele vreo 430 de ani de robie (Eș. 12, *40*; F. Ap. 7, *39*-43); și nu ca să nu se închine la Sfintele Icoane, cum susțin orbește evreii, protestanții și pleiada feluritelor secte. Aceasta este cu atât mai mult adevărat, cu cât pe atunci nici nu existau absolut deloc Sfintele Icoane ale Heruvimilor Slavei (Eș. 25, *18*-21; 37, *7*-9; Evr. 9, *5*). Și de aici putem vedea destul de clar că Sfintele Icoane nu intră nicidecum în opreliștea poruncii Divine a II-a Decalogului. Pentru a cunoaște toți creștinii cât se poate mai bine rostul acelei porunci Dumnezeiești, trebuie să ne ducem cu mintea la israeliții vremurilor acelora și la credința neamurilor, cu care ei trăiseră timp îndelungat.

Israeliții aceia cărora Dumnezeu le-a dat porunca aceasta, fuseseră robi 430 de ani la egipteni. (F. Ap. 6, *7*; Gal. 3, *17*). Egiptenii erau popor cult, civilizat în felul său, însă aveau o sumedenie de zei sau idoli la care se închinau și le slujeau. Fiecare idol era simbolul unei puteri sau forțe naturale, de ex.: Amon era zeul crezut de ei urzitorul lumii, Șu — zeul soarelui, Tefnut — zeița căldurii, Keb — zeul pământului, Osiris — zeul soarelui, Isis — zeița lunii, Horus — zeul muzicii, Anubis — zeul răului, Neit — zeița înțelepciunii, Neftis — zeița belșugului. Pe lângă aceste mari zeități, egiptenii mai aveau alte 12 zeități mai mici, apoi 365 de demoni, după numărul zilelor anului. Fiecare zi își avea demonul ei. După aceea urmau zeii pământești: Remsa — fiul soarelui, Tifon — zeul răului, Athor — zeul animalelor, Nilul etc. Egiptenii, pe lângă acești idoli, mai credeau și se închinau și la felurite animale zeificate de ei, d.p.: boul Apis (un bou mare negru, având o pată albă în frunte, coadă stufoasă, bine îngrijit, hrănit, tămâiat ca zeu în marele templu egiptean din Memfis, unde se adunau milioane de închinători), crocodilul, uliul, șacalul, câinele, pisica, cărăbușul, șerpi, etc. Cei ce omorau un animal sfânt (idol al lor socotit de ei sfânt) era pedepsit cu moartea. Ei zeificau astfel felurite vietăți, din credința că Sufletele, după ce ies din oameni, nu pier; ci intră în unele animale, păsări, reptile spre a se curăța de păcate după care se întorc iarăși în trupurile lor din care au ieșit, reîncepând o viață nouă. În acest scop, ei îngrijeau, curățau, îmbălsămau și înmormântau cu o foarte aleasă, măiastră și migăloasă îngrijire pe morții lor mumificându-i. Așa învățau spiritele infernului din idolii cărora li se închinau și așa credeau și făceau. Credința aceea rătăcită a trecut și la alte neamuri păgâne, conservându-se tacit până în zilele noastre pe la budiști etc, ba chiar și printre unii rătăciți de la dreapta credință care poartă nume de creștini.

Israeliții viețuind la un loc cu egiptenii, lucrând, petrecând serbând, ospătând, vorbind, ascultând și văzând credința cu propovăduirile lor idolatre, s-au molipsit de la ei și s-au idolatrizat. După ce Dumnezeu i-a scos din robia Egiptului, le-a dat poruncă aspră să nu aibă alți dumnezei (adică zeitățile sau idolii la care se închinau idolatrii egipteni) fără numai pe El adevăratul și Unicul Dumnezeu Creator și Atoatețiitorul. În acest scop, le-a interzis cu mare asprime să nu-și facă chipuri cioplite, nici asemănarea vreuneia din creaturile (ori vreunui lucru) din câte sunt în cer sus (soarele, luna, stelele, norii, etc), pe pământ jos și în ape și sub pământ (vietățile apelor, demonii și felurite lucruri cum văzuseră la egipteni), fiindca acelea nu sunt dumnezei; ci sunt numai lucrurile Lui inferioare mult omului făcut de El după chipul și asemănarea Sa. Dumnezeu știa boala idolatrizării ce clocotea în ființa lor, boala demonică pe care și-au manifestat-o când Moise era sus pe Muntele Sinai spre a primi tablele legii. Atunci ei înfierbântându-se, au cerut lui Aaron să le facă dumnezeu ce mănâncă iarbă (vițelul de aur) (Ps. 105, *19*), după chipul boului Apis, la care se închinau egiptenii. Înfricoșat și silit de ei, le-a împlinit cererea demonică. Când vițelul de aur a fost turnat, ei au făcut prăznuirea în jurul lui, mâncând, bând și jucând (1 Cor. 10, *7*), așa precum văzuseră și erau obișnuiți a face în Egipt (Eș. 32).

Iată pentru ce le-a dat Domnul Dumnezeu porunca aceasta; iar nu pentru ceea ce bâiguiesc potrivnicii Sfintelor Icoane. Icoanele Sfinte și idolii precum vedem și adeveresc și Dumnezeiești

Scripturi (1 Împ. 5), nu sunt tot una; ci, cu totul altceva, având între ele o deosebire enormă, nemărginită.

Ia să ne închipuim că avem în fața noastră două planșe din același material, una lângă alta:

Pe prima ar fi pictat un general, iar pe a doua un măgar. Pe prima un palat împărătesc, iar pe a doua un coteț de porci. Pe prima ar fi pictat o femeie blândă, iar pe a doua o gadină. Pe prima ar fi pictat un miel, iar pe a doua un lup. Pe prima ar fi pictat un ou, iar pe a doua o scorpie. Pe prima ar fi pictat un pește, iar pe a doua un șarpe. Pe prima ar fi pictat o pâine, iar pe a doua o piatră. Pe prima ar fi pictat un frumos Înger luminat, iar pe a doua un urât drac întunecat. Pe prima ar fi pictat un Hristos Dumnezeu-Omul, iar pe a doua un Satan-veliar întunecat. Deosebirea care este între ceea ce ne înfățișează prima planșă și a doua planșă, aceea este și între Sfintele Icoane și idoli, chiar de ar fi făcuți din același material: hârtie, carton, placaj, scândură, metal, geam etc. Așadar, deosebirea mare dintre lumină și întuneric, dreptate și strâmbătate, sfințenie și spurcăciune, Hristos și Veliar... este și între Sfintele Icoane și idoli.

Dumnezeu însuși a poruncit lui Moise să facă din aur două Icoane Sfinte ale Heruvimilor, deasupra Chivotului Sfânt (Eș. 25, *18*-22; 37, *7*-9). Așijderea a poruncit a face Icoane de Heruvimi în perdeaua primă — catapeteasma — și în cele zece covoare care formau pereții dinăuntrul Cortului Sfânt (Eș. 26, *31*; 36, *8*).

Icoanele Heruvimilor s-au făcut apoi pe pereții din afară și pe dinăuntru și pe ușile Bisericii Templului din Ierusalim (3 Împ. 6, *29, 32, 35*).

Domnul Dumnezeu, dintre Sfintele Icoane ale celor doi Heruvimi de aur de deasupra Chivotului Sfânt, Se arăta lui Moise și-i descoperea voia Sa poporului... (Eș. 25, *22*; 29, *42*-43; 30, *6, 36*; Lev. 16, *2*; Num. 1, *1*; 7, *8*9; 17, *4*; 1 Împ. 4, *4*; 2 Împ. 6, *2*; 4 Împ. 19, *15*).

Domnul Dumnezeu a vorbit cu unii din aleșii Săi dintre Icoanele Sfinte ale Heruvimilor: cu Isus Navi (Is. N. 7, *6*-45), cu copilandrul Samuel (1 Împ. 3, *3*-14). Așijderea a vorbit și Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul și Maica Domnului de la Sfintele Icoane.

Arhiereii, Preoții, Prorocii, împărații și poporul israelit, veneau înaintea Sfintelor Icoane ale Heruvimilor, deasupra cărora trona Dumnezeu, (Ps. 6, *3, 7*; 131, *7*-14), se aruncau, se prosternau cu fața la pământ, unde se rugau, închinau, spuneau durerile lor și Dumnezeu le arăta ce să facă să scape din necazul și primejdia ce-i amenința cu pieirea (Is. N. 7, *6*-16).

Acolo, înaintea Sfintelor închipuiri, aduceau jertfe lui Dumnezeu, Care trona deasupra Sfintelor Icoane ale Heruvimilor (3 Împ. 3, *15*).

Cântau înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor, lui Dumnezeu, Care trona deasupra lor. (Ps. 137; 9, *1*-2; 114, *1*-2; 67, *33*; 112, *4*-6).

Acolo, înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor deasupra cărora trona Dumnezeu, Arhiereii și Preoții tămâiau cu cădelnițele lor (Eș. 30, *1, 6*-8; 40, *5, 27*; Ps. 140, *2*.)

Aprindeau lumini, candele înaintea Sfintelor închipuiri, Heruvimilor Slavei (Eș. 25, *31*-40; 37, *17*-24; 40, *24*-25; 27, *2*0-27; comp. Zah. 4; Apc. 1, *12*-20; 4, *5*; 11, *4*; Lev. 24, *2, 3*-4).

Se rugau înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor, lui Dumnezeu, Care trona deasupra lor știind cum că, prin aceste Sfinte închipuiri — Chivotul Sfânt — se surpau și distrugeau idolii (1 Împ. 5, *1*-5), pedeapsea pe păgâni (1 Împ. 5, *6*-12), pedepsea, bătea cu plăgi pe cei ce nu cinsteau acele sfinte închipuiri (1 Împ. 5, *11*-12), pedepsea groaznic pe cei care se purtau față de cele Sfinte fără frică de Dumnezeu (1 Împ. 6, *19*-21).

Sfintele Icoane ale Heruvimilor se cinsteau prin slujbe și rugăciuni (2 Lege 10, *6*).

Sfintele Icoane ale Heruvimilor pe care trona Dumnezeu, se cinsteau prin evlavie (Ps. 5, *7*-8).

Împăratul psalmist și Proroc David, se spăla, își ungea (pieptăna) părul capului, își schimba hainele și se închina făcând mătănii până la pământ, înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor deasupra cărora trona Dumnezeu (2 Împ. 12, *2*0).

Prin mătănii până la pământ se cinsteau Icoanele Sfinte ale Heruvimilor pe care trona Dumnezeu (Num. 20, *6*; Apc. 19, *4*).

Sfintele Icoane se cinsteau prin ținerea în Biserici (2 Împ. 7, *2*; 3 Împ. 5; 6; 7; 8, *1*-13).

Sfintele Icoane se cinsteau și prin ținerea lor în case particulare. (2 Împ. 6, *10*-21; 7, *6*).

Icoanele Sfinte ale Heruvimilor pe care tronează Dumnezeu (Ps. 79, *2*; 4 Împ. 19, *15*), se cinsteau prin purtarea lor în călătorii (Is. N. 6, *2*-16; Num. 10, *17*-23; 33-36).

Icoanele Sfinte ale Heruvimilor, pe care trona Dumnezeu, se cinsteau prin purtarea lor în războaie (1 Împ. 4, *3*-4).

Icoanele Sfinte ale Heruvimilor slavei, pe care trona Dumnezeu, se cinsteau prin băgarea groazei în vrăjmășii războinici, prin surparea idolilor (1 Împ. 4, *5*-8, *5*, *2*-4).

Înaintea Chivotului Sfânt cu Icoanele Heruvimilor, a căzut idolul Dagon, sfărâmându-se. Filistenii luând Chivotul lui Dumnezeu, l-au dus în capiștea din Azot și l-au pus lângă dumnezeul (idolul) lor Dagon. A doua zi mergând ei dimineața în capiște, au văzut cu groază cum Dagon zăcea prăbușit cu fața la pământ înaintea Sicriului lui Dumnezeu. Rușinați de căderea idolului lor, au ridicat pe Dagon și l-au pus la locul său. Alergând curioși în dimineața următoare cu mare durere și rușine au văzut iarăși din nou că Dagon zăcea cu fața la pământ, cu capul, picioarele și mâinile rupte. După aceea i-a bătut Dumnezeu pe filisteni cu bube usturătoare și cu buboaie la șezut, încât țipau de durere până la disperare. Bolile urâte au venit peste filisteni și ucidere, murind 50.070 de oameni. Disperați, sub apăsarea urgiei Divine, ei s-au văzut nevoiți a trimite Chivotul Legii din oraș în oraș, dar pretutindeni pe unde treceau cu el, cădea boală asupra locuitorilor (1 Împ. 5, *1* 12). De aici și copiii de școală pot pricepe și cunoaște superioritatea Sfintelor Icoane ale Heruvimilor și a Chivotului Sfânt, asupra idolilor, spre exemplu idolul Dagon, care nesuferind puterea sfințeniei Sfintelor Icoane, a căzut de două ori la pământ și s-a sfărâmat.

Cultul Știutelor Icoane în Biserica Noului Testament, treptat-treptat și-a luat un avânt mult mai strălucit ca în legea Vechiului Testament, care era supranumită umbra celor viitoare, așa că de la sine se înțelege că în Biserica Noului Testament s-a desăvârșit mult mai strălucit acest cult.

În Biserica Creștină se vorbește despre Icoana Edesină cu Chipul Mântuitorului, întipărit pe maramă, de El însuși în vremea activității Sale publice, a Veronicăi și despre o altă Icoană a Veronicăi cu Chipul Mântuitorului din vremea Patimilor, întipărit pe maramă, cu cunună de spini, cu care s-au făcut multe minuni. În Bisericile Creștine se văd zugrăvite deasupra ușilor împărătești, ori în altă parte: Sf. Icoană Edesiană, ori a Veronicăi (V. Sf. și Prol. 16 Aug; Adv. ec. D. Georgescu pp. 104-5).

Tradiția Bisericească ne spune că Sf. Ap. și Ev. Luca, ce era și pictor, a zugrăvit mai multe Icoane ale Domnului Hristos și ale Maicii Domnului, prin care s-au făcut multe minuni și s-au folosit mulți creștini (D. Ag. o.c. pp. 507-8; V. Sf. 28 mai o.c. pp. 1194).

După crucificare, înviere și înălțarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, creștinii — Apostolii, Episcopii, Preoții, Diaconii și toți cei bine-credincioși — au cinstit Sf. Cruce. Cete, cete mari și mai mici, se suiau deasupra creștetului plești al Golgotei și se închinau la Crucea Mântuitorului, Care a pătimit și S-a jertfit pe ea pentru mântuirea lumii. Venerând Sf. Cruce, creștinii apostolici și patristici — Păstori și păstoriți — din toate vremurile și din prezent, s-au închinat și se închină Mânuitorului. Prin Sf. Cruce s-au făcut și se fac și azi mulțimi de semne și minuni. Cu acest semn, pecete, sigil Dumnezeiesc, s-au sfințit și se sfințesc toate, iar fără el nimic nu s-a putut și nu se poate sfinți (vezi pp. 148-175 din această carte).

Prin al doilea și al treilea secol Sfintele Icoane s-au înmulțit, dar nu erau cunoscute decât numai de Creștinii care își săvârșeau serviciile Dumnezeiești prin locuri tăinuite: catacombe, pustietăți, în largul mării, în case dosnice, izolate, îndepărtate, din cauza persecuțiilor sângeroase. Prin subteranele pământului și prin morminte s-au găsit Sfinte Icoane, Sfinte Cruci și alte obiecte creștine care aminteau fapte mari din viața Mântuitorului și a Sfinților Lui.

Începând din secolul al IV-lea, când Religia Creștină a dobândit toată libertatea, Biserica s-a împodobit cu felurite scene din Vechiul și Noul Testament și din Viețile Sfinților. De atunci s-au înmulțit Sfintele Icoane în toată marea împărăție a Romanilor și chiar în alte țări dinafară ei. Până în jumătatea secolului al VIII-lea, nimeni n-a cutezat a nu cinsti Sfintele Icoane. Cultul Sfintei Cruci și a Sfintelor Icoane strălucea pretutindeni. Atunci, câțiva împărați romani sugestionați de evrei și mahomedani, au pornit o prigoană sângeroasă asupra Sfintelor Icoane și a bine-credincioșilor Creștini, care a durat peste o sută de ani. După stingerea acelei prigoane, cultul Sfintelor Icoane iarăși a strălucit puternic în toată lumea, până în prezent.

În vremurile noastre am văzut și vedem Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci și Sfintele Icoane împodobind strălucit toate Sfintele Biserici Creștine drept-credincioase de pretutindeni și casele creștinilor, de care ne-am folosit și ne folosim și noi cu drag și mare succes. Deci, păcătuiesc groaznic toți creștinii aceia deviați de la dreapta credință, care în căpiala lor susțin orbește, nebunește că Semnul Sfintei Cruci și Sfintele Icoane sunt idoli. Sfintele Icoane nu sunt idoli, ci asemănări

Sfinte. Cei ce voiesc a ști mai mult despre aceasta, să citească Cultul Sfintei Cruci și al Sfintelor Icoane în „Izvoarele Ortodoxiei" de Sf. I. Demaschin.

Privirea tabloului cu iadul l-a scăpat de iad. Fericitul Dositei (sec. al VI-lea) călătorise o dată la Ierusalim cu un prieten al tatălui său. Pe dealul Măslinilor, unde Mântuitorul își începuse chinurile trupești, avu fericita ocazie să vadă un tablou care reprezenta chinurile iadului. Dositei privi tabloul și Sufletul său se umplu de frică și teamă. În viața lui de până atunci, nu auzise niciodată vorbindu-se de iad. Privind tabloul cu atenție încordată, deodată observă lângă sine o Femeie acoperită cu un văl, plină de blândețe și în aceeași vreme plină de Maiestate. Era P.S. pururi Fecioara Maria Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Mântuitorul lumii. Aceasta explică tânărului simbolul chipului, arătând feluritele chinuri ce-l așteaptă pe om în iad pentru diferitele lui păcate. Dositei era atât de stăpânit de vorbele ei încât abia putea respira. După ce s-a recules puțin avu curajul să întrebe: „Maică Sfântă Preacurată, ce trebuie să fac eu, ticălosul, pentru a scăpa de iad? „ „Fiul meu — zise ea — roagă-te cu sârguință, ține posturile, evită păcatele... și te asigur că nu vei face cunoștință cu acele pedepse și chinuri". După aceste cuvinte, ea s-a făcut nevăzută. Dositei nu o mai văzu. Cu explicarea bună a tabloului îi înfipse adânc un spin în inimă și de la data aceasta el cugetă din ce în ce mai mult la cuvintele ei și căută a se osteni cu multă chibzuială a trăi creștinește (O.M.P. 343).

Privesc des tabloul cu iadul, ca să scap de el. Sf. Ioan Gură de Aur avea în odaia sa un tablou zugrăvit care înfățișa focul iadului. La acest tablou privea Sf. Ioan dimineața când se scula, peste zi din când în când, în vreme de felurite ispite și seara când se culca. El zicea credincioșilor: „Gândiți-vă la iad, până sunteți în viață, ca să nu fiți acolo aruncați după moarte. Cei ce nu vorbesc despre iad, sau nici măcar nu se gândesc la el, nu vor putea scăpa de dânsul" (D.C. 174).

Privind Icoana cu pocăința lui David, reculegându-se, a scăpat de iad. Într-un oraș trăia un tânăr foarte destrăbălat. Deși născut din părinți evlavioși, apucase de timpuriu pe căile pierzării. Intrând însă odată din curiozitate într-o Biserică, el privea la picturile de pe pereți. Deodată fu atras să privească mai amănunțit o Icoană care înfățișa pe împăratul David plângându-și păcatele (Mt. 5, *4*) și doi Îngeri adunându-i lacrimile în pahare, pentru a le prezenta înaintea lui Dumnezeu. Sub această icoană erau scrise următoarele cuvinte: „David numai odată a păcătuit și neîncetat și-a plâns păcatul; iar tu păcătuiești mereu și nu plângi niciodată? Atât de mult l-a mișcat acea Icoană, încât, căzând în genunchi, a început a-și plânge păcatele sale. Apoi se duse curând și își mărturisi toate păcatele cu mare căință, îndreptându-și viața după învățăturile Dumnezeiești, își află adevărata mângâiere în lacrimile pocăinței.

Idolatri sunt toți aceia care se închină: idolilor, dracilor și făpturilor, în loc de a se închina Unicului Dumnezeu Atoatecreatorul și Ţiitorul. Idolatrii egipteni se închinau feluriților idoli, unii cu chip de om, alții cu chip de ibis (barză), alții cu chip de șarpe, alții cu chip de patrupede (animale domestice și sălbăticiuni): boul Apis, crocodilul, hipopotamul, pisica, ș.a. De asemenea și toate celelalte popoare idolatre ale pământului își aveau idolii lor cu felurite chipuri monstruoase. Pentru a feri pe israeliți de căderea în idolatrie, Dumnezeu le poruncește prin Moise, zicând: „Eu sunt Domnul Dumnezeul tău! Să nu ai alți dumnezei afară de Mine. Să nu-ți faci ție chip cioplit, nici vreo închipuire a câte sunt sus în cer, sau jos pe pământ, în ape și sub pământ. Să nu te închini lor, nici să nu le slujești lor. Vedeți să nu vă stricați, să nu vă faceți chipuri cioplite sau închipuiri ale vreunui idol care să înfățișeze bărbat sau femeie, sau închipuirea vreunui dobitoc de pe pământ, sau închipuirea vreunei păsări ce zboară sub cer, sau închipuirea vreunei jivine ce se târăște pe pământ. Sau privind cerul și văzând soarele, luna, stelele și toată oștirea cerului, să nu te ademenești și să nu te închini lor, nici să nu le slujești, pentru că Domnul Dumnezeul tău le-a creat și lăsat pentru toate popoarele de sub tot cerul..." (Eș. 20, *2*-5; 2 Lege 5, *6*-9; 4, *16*-19; Înț. Sol. 13; 14; Ep. lui Ier. 1; 1 Cor. 10, *19*-21; 1 Ioan, *5*, *21*).

Idolatrie este și fiecare patimă a omului: patima bețivului, satisfacția vrăjmășitorului, zgârcenia calicului, tutunul fumătorului, plăcerea desfrâului, risipa pe lux și moda femeilor fără de minte, fapta rea a hoților, petrecerile anticreștinești ale purtătorilor de nume creștinesc, atâtea fărădelegi care risipesc liniștea, omoară trupul, osândesc Sufletul pe veșnicie...

Aceia sunt dracii — idolii — moderni, la care se închină majoritatea lumii creștine, jertfind totul: frați, surori, copii, vreme, bani, averea, vai! și Sufletul.

Un fel de idolatrie sunt și superstițiile, slujbele drăcești și toate credințele demonice care se canonisesc ca și vrăjitoria.

361) **Am avut credința deșartă, satanică a idolatrilor: egipteni, indieni, brahmani, budiști... că Sufletul după ce iese dintr-un corp păcătos intră într-un alt om (copil ce se zămislește atunci sau trece în: bou, cal, măgar, porc, câine, ploșniță, etc... și alte credințe deșarte, rele, pierzătoare de Suflete?** (Vezi „Oglinda Duhovnicească" pp. 475-501; 3545-3552; 533-568: de aut: comp. Ioan 5, *24*-30, *43*; 2 Cor. 11, *3*-4; 1 Cor. 16, *22*; Gal. 1, *6*-9; Apc. 21, *8*; 22, *15*).

Dracii acelei vămi neavând nimic cu ce învinui pe Suflet încleștându-se, se mâncau ca niște câini; iar Îngerii cu Sufletul plecară de acolo, nedând nimic. Vai și amar de persoanele care se află vinovate păcatelor acestor vămi, căci în grea muncă se prăbușesc. Fericite sunt Sufletele nevinovate, sau cele curățite în viață prin mărturisire și împlinirea canonului de pocăință. Acelea scapă ușor și de la această cumplită vamă!

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR CURAŢI DE FELURITE IDOLATRIZĂRI

1) Dumnezeu: Tatăl Ceresc, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stând pe Scaunul Slavei Sale de Heruvimi.

2) Cei patru viețuitori cu față de: om, leu, vițel și vultur, înaripați cu câte șase aripi.

3) Preasfânta Maica pururea Fecioara Maria.

4) Serafimi cu câte șase aripi în fruntea oștirilor Îngerești, slavoslovesc pururea pe Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților și fericirilor.

5) Sf. Ioan Botezătorul cu mulțimea Sfinților Strămoși, Patriarhi și Proroci.

6) Sfinții Apostoli cu mulțimea Ierarhilor, Mucenicilor, Cuvioșilor și Drepților.

7) După potopul universal lumea înmulțindu-se și depărtându-se de Dumnezeu, s-a lăsat înșelată de îngerii căzuți și s-a cufundat tot mai mult în bezna infernalei idolatrii. Aici ni se înfățișează o mare prăznuire idolatră făcută în cinstea monstruosului idol Baal. Chipul idolului de aramă înroșit de focul aprins în interiorul său. Mulțimea de mame vin, după obiceiul idolatru, cu capul descoperit și înzorzonate cu cercei, salbe, mărgele... aducându-și copilașii spre jertfire idolului Baal. Popii idolatri primesc copiii din brațele mamelor și-i aruncă în interiorul idolului înfocat, unde se ard, se mistuie și se prefac în cenușă. La sunetul trâmbițelor, plângerea mamelor și țipetele micuților nevinovați, idolatrii se aruncă cu fețele la pământ înaintea idolului, crezând că prin aceste victime aduc slujbă lui Dumnezeu.

8) În toate vremurile oamenii nemaicunoscând pe Dumnezeu așa cum trebuie, s-au cufundat tot mai mult în bezna idolatriei. Chiar și unii din poporul iudaic, precum și o parte dintre creștini s-au prăbușit mai mult sau mai puțin în idolatrie. Am observat și chiar vedem zilnic cu durere cum în vremurile noastre mulți creștini se cufundă în idolatrii sistematizate, după zisa Mântuitorului, d.p.: în îmbuibări, în bețiii și în grijile veacului acestuia după felurite deșertăciuni. Iar după Apostolul: în necurății, în curvii și-n preacurvii, în lăcomii și-n superstiții, în credințe drăcești, slujbe idolești: descântece, ghicitori, farmece, spiritism, capre, brezăi, turca, măgari, urâți... de Anul Nou și-n felurite

petreceri anticreștinești. Vai și amar celor cufundați în acele idolatrii, că mânia lui Dumnezeu este peste dânșii... Creștinii adevărați însă păzindu-se de acele slujbe, lucrări și slugăriri ale satanei, își îndreaptă pașii pe calea vieții la Sf. Biserică, spre Patria Cerească.

9) Aici ni se înfățișează milostivul Samarinean îngrijind de cel rănit, despuiat și bătut de tâlhari, pe lângă care au trecut Preotul și levitul legii vechi, fără a-i da vreun ajutor.

10) Rănitul aflat abia viu (orice om muritor cu trupul și viețuitor cu Sufletul, căzut în păcate) este dus la casa de oaspeți „Biserica lui Dumnezeu" și dat în primire pentru a fi consultat, tratat și vindecat.

11) Creștinii folosându-se cu toată credincioșia și devotamentul de Cuvântul lui Dumnezeu, de darurile Lui și de Sfintele Taine, grijiți cât mai bine sufletește, după răposare sunt duși de Îngeri în Raiul pământesc, unde se Împărtășesc de bunătățile Lui, bucurându-se.

12) Conducătorii Bisericii: mari, mijlocii și mici, cu slujitorii lor, care au lucrat cu toată râvna și fără nicio precupețire la primirea, consultarea, tratarea și vindecarea spirituală a păcătoșilor aduși și veniți în Sf. Biserică, după adevărata lor îngrijire spirituală și răposarea în Domnul, sunt duși de Îngeri în Raiul Ceresc, sus, sus în Slava Împărăției lui Dumnezeu. Îngerii îi cădesc cu tămâie în desăvârșită cinste și bucurie, ca pe niște vrednici de acea cinste și îndumnezeiți (Ier. 15, *19*; Ps. 81, *7*, *6*). Sfinții cucerindu-se adânc, mulțumesc lui Dumnezeu, Care le-a ajutat să învingă toate greutățile, strâmtorările, ispitele, primejduirile și să ajungă acum în acest loc de înaltă demnitate și fericire pregătit omului de la întemeierea lumii.

POGORÂREA ÎN IAD ȘI ELIBERAREA DREPŢILOR, FILOSOFILOR... SIBILELOR... MUNCILE NECREDINCIOȘILOR

Mântuitorul Hristos pogorându-Se cu Sufletul în iad, eliberează Sufletele drepților. Jos filosofii și sibilele în neguri. Dedesubt, în iezerul de foc se chinuiesc idolatrii necredincioși... Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, preînchipuit în omul creat de El după Chipul și Asemănarea Sa; și prin: putere, iubire și minte, care câteștrele formează omul, înainte de crearea acestei lumi văzută și materială; a creat lucrurile veșnice, adică cerurile și duhurile Îngerești. După aceasta El a creat pământul, însă fără formă, care după înălțarea și răzvrătirea Lucitorului, și-a deschis adâncurile Sale prăpăstioase, formând infernul sau iadul, pentru întemnițarea îngerilor răi. Mai târziu Dumnezeu, în cele șase zile ale creației, face toată lumea văzută, din Cer, de pe pământ, din ape și de sub pământ, adică: soarele, luna și stelele, vegetalele și vietățile de pe pământ, din ape și jivinele de sub coaja pământului. După toate acestea cu Sfat Divin, a făcut pe om: bărbat și femeie după Chipul și Asemănarea Sa, stăpânitor peste tot pământul și scutit de dureri, suferințe, primejdii și de moarte, cât timp vor rămâne în ascultarea Sa. Ce fericiți și îndestulați de toate bunătățile au fost protopărinții noștri în tot timpul cât au stat în ascultarea de Dumnezeu și-n iubirea Lui.

Mai pe urmă însă, cedând amăgirii diavolului camuflat în corpul șarpelui, vietatea cea mai plăcută, isteață și apropiată omului pe atunci, călcând porunca Divină au mâncat din pomul cunoștinței binelui și al răului. Îndată după acea greșeală s-au despuiat de toate bunătățile și fericirile Raiului, sortindu-se morții. Păcatul acesta a mâniat pe Dumnezeu asupra omului — Adam — și a urmașilor lui, i-a închis Raiul și i-a deschis iadul. Astfel, Abel, Adam și Eva, dimpreună cu toți urmașii lor — afară de Enoh și Ilie — drepții și păcătoșii, după moartea lor au căzut în iad, așezându-se fiecare din ei după felul credinței, viețuirii și după faptele lor. Cei cu credință vie și viețuire mai bună, mai sus, deasupra; iar cei împovărați cu necredința, cu idolatria și cu viețuirea lor spurcată, treptat, treptat, fiecare după greutatea păcatelor sale, tot mai în jos, mai în fundul iadului. În

subteranele cele mai de deasupra ale iadului (ca într-un fel de pridvor), au stat toți: strămoșii cei buni, începând cu protopărinții noștrii Adam și Eva, până la Noe, Sim și Iafet, Patriarhii, Prorocii, Preoții, împărații și drepții Vechiului Testament, așteptând acolo pe „Răscumpărătorul" după făgăduința Divină, ca să-i elibereze din acele subterane ale temniței iadului.

Dedesubtul lor: sibilele (vestalele, preotesele, profetițele) și filosofii iluminați de sus ai popoarelor păgâne idolatre, care au recunoscut și mărturisit pe Unicul Dumnezeu Creator și Atoatețiitor, care aveau o viață mai curată și mai bună față de ceilalți oamenii. Mai jos, în fundul iadului, s-au prăbușit și întemnițat în grele munci, sumedeniile de necredincioși, idolatri și nelegiuiți ai lumii pentru totdeauna. Chipul de față ne arată pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul pogorându-se cu Duhul Său în iad, de unde a scos Sufletele tuturor drepților, pe care apoi le-a dus în Rai, în luminata Sa împărăție Cerească....

Sufletele necredincioșilor, idolatrilor, nelegiuiților au rămas în iad, dimpreună cu Iuda Iscariotul care a vândut pe Mântuitorul nostru, Iisus Hristos. Cei ce iubesc și se idolatrizează în felurite chipuri... cei care schimonosesc portul și chipul lor în forma demonică a idolilor cu capete de: oameni rași, femei semidespuiate, animale, sălbăticiuni, reptile, păsări și draci, să privească iezerul de foc cu groaznicele munci veșnice, cărora de bunăvoia lor se destină, prin credințele, petrecerile și viețuirea lor idolatră, asemenea păgânilor care slujeau și se închinau idolilor. Știind că nimeni nu-și vrea munca veșnică, ci bucuria și fericirea veșnică, sfătuim pe toți decăzuții în păcatul idolatriei, cu cuvântul Apostolului și al Bisericii lui Dumnezeu: „Fiilor, păziți-vă pe voi de idoli" (1 Ioan 5, *21*). „Rogu-vă în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu" (2 Cor. 5, *19*-20).

VAMA A 22-A: A LUXULUI ȘI SULEMENIRILOR

Alergând și de acolo în zbor tot mai sus pe calea văzduhului, am ajuns la vama acelora care se sulemenesc, făcându-și fața albă și rumenă ca să se arate mai frumoase, cu scopul diabolic de a atrage pe tineri spre pofta curviilor lor.

La această vamă se opresc și toate sufletele tinerilor, bărbaților și bătrânilor, care prin radere își leapădă podoaba bărbătească, schimonosându-și în felurite forme chipul lor dat de Dumnezeu ca să pară ca fetele și femeile, ca băietanii de 15-17 ani, ca unii comici, ca famenii sau ca și scapeții.

De asemenea se cercetează minuțios cu mare iuțime femeile și fetele acelea care își sulemenesc obrajii, care își vopsesc buzele, părul, unghiile, care își grimează ochii, își smulg sprâncenele naturale, făcându-și cu condeiul alte sprâncene false, care își împodobesc capul sau pieptul cu piepteni sclipicioși cu flori, cercei, mărgele, hurmuz, coliere, salbe, panglici, funde, brățări și alte deșertăciuni, cu care împodobeau păgânii idolii lor, ursarii urșii lor, comedianții maimuțele lor, copilițele crude la minte și neînvățate bine de mame, păpușele lor, arătându-se în lume cu astfel de împodobiri anticreștinești, altfel de cum le-a zidit Dumnezeu, păcat greu, care-i slujire și închinare de idoli (Rom. 13, 14; 6, 23; Ioan 8, 34).

Dracii acelei vămi erau foarte mârșavi, urâcioși și grozav de sluți, arătându-se ca niște femei sulemenite pe obraz, cu buzele fețtite cu roșu, cu ochi grimați[284]*, cu sprâncenele încondeiate, împopoțonați cu felurite podoabe idolești (cercei, brățări, inele, mărgele, hurmuzuri, coliere, salbe, panglici, funde, baieri, amulete, talismane, etc, etc.) pe capetele lor, la urechi, pe grumaji, pe piept, la mâini și picioare.*

Alții se arătau împodobiți cu o mulțime de flori, din care ieșea o nesuferită putoare. Alți draci arătau cutii cu dresuri, tubușoare cu ruj, păhărușe pline cu scârnăvii. Alții se arătau răzându-și barba, mustățile, slujiți, rași, etc...

Aceia îndată ce au văzut că sunt femeie, au alergat asupra noastră chelălăind și urlând ca niște fiare sălbatice. Se repezau cu mare furie ca să mă răpească din mâinile sfinților Îngeri. Dracii vămii aceleia făceau felurite chipuri curvești și măscăriciuni și cercetându-mă cu de-amănuntul, una câte una, ori de m-am sulemenit, ori de m-am dus la Sfântă Biserică sulemenită și în ce zi m-am sulemenit și de câte ori, sau de m-am spălat cu gând să mă fac mai albă, ca să plac celor ce mă vor vedea, sau de m-am uns cu niscaiva mirosuri sau parfumuri sau unsori mirositoare pentru pofta curviei, nelăsându-mă așa cum m-a creat Dumnezeu. Foarte mult se mirau dracii, cum de am ajuns până la aceea vamă... Eu însă tremuram de frică. Dar fiind femeie săracă, n-am făcut unele ca acelea, nici nu știu să mă fi sulemenit ori împodobit cândva. Însă la unele m-am aflat vinovată și se repezeau dracii să mă răpească din mâinile Sfinților Îngeri. Atunci Sfinții Îngeri dând din cele ce mi-a dăruit Sf. Vasile, am scăpat și de la acea blestemată vamă. Dracii văzând că am scăpat din ghearele și stăpânirea vămii lor, scrâșneau cu dinții și se lăudau că vor umple iadul cu femeile și fetele care se sulemenesc (pudrează), cu toți bărbații aceia care își slutesc fețele date lor de Dumnezeu, cu toți și toate care se împodobesc cu deșertăciuni ca să placă lumii zăcândă în cel rău (Ioan 8, 44, 47; 5, 47; 44; I Ioan 5, 19)..

Gândindu-mă la fioroasele cercetări minuțioase ale vameșilor acelei vămi, îmi apăreau înainte hotărârile dumnezeiești: „Vai lumii pentru sminteli, dar mai vai de aceia prin care vin smintelile, că mai de folos ar fi lor de și-ar atârna o piatră de moară de grumaz și să se arunce în mare, decât să smintească pe unul din acești mai mici ai Mei..." (Mt. 18, 6-7; Mc. 9, 42; Lc. 17, 1-2). Împodobirea cu haine, cu felurite deșertăciuni idolești, femeiești, comice și păgânești, precum și lepădarea chipului creștinesc prin: sulemeniri, grimările ochilor, machiajul fețelor femeiești și lepădarea podoabei bărbătești (barba și mustățile), de partea bărbătească, sunt drăcești undițe de curvii.

Dracii acelei vămi aruncă în iad de acolo pe toate femeile și fetele acelea care se sulemenesc, slutindu-și fețele și nelăsându-se așa cum le-a zidit Dumnezeu. De asemenea aruncă ei și pe bărbații din toate vârstele care își slutesc fețele bărbătești prin tunderea și raderea bărbii și a mustăților, asemănându-se idolilor egipteni, brahmani, budiști, idolatrilor, bonzilor, popilor chinezi, catolicilor

[284] Grimat - machiat

și ereticilor; și pe aceia care poartă buton la ureche, brățări la mâini, inele în degete, piepteni femeiești pe cap, etc...

Aceasta o adevereau și Sfinții Îngeri care vorbeau între cei când ne duceam de la aceea vamă înfricoșată, zicând către mine: „Vezi! De la această vamă nu scapă niciuna din persoanele acelea (parte bărbătească și femeiască) care-și sluțesc fețele lor, bărbații prin lepădarea podoabei bărbătești, barba și mustățile; iar femeile și fetele prin sulemeniri, pudrări, vopsirea fețelor, ochilor, sprâncenelor, buzelor, părului... împotriva bunei rânduieli în care i-a zidit și lăsat Dumnezeu".

De aici se aruncă în adânc toți acești schimonositori ai fețelor lor, care susțin orbește că acesta nu-i păcat, ori că n-ar fi un păcat așa de mare și primejdios mântuirii lor; pe când în realitate el e destul de mare și greu. Da. Păcatul acesta e mai mare și mai greu decât curvia și preacurvia, fiindcă provoacă mari și multe sminteli acelora care încă nu și-au răstignit trupul lor „împreună cu patimile și cu poftele (Gal. 5, 24; Rom. 6, 6-13).

Păcatul acesta e foarte primejdios mântuirii sufletești, când îi arată pe acei ușuratici creștini și creștine transformați altfel de cum i-a zidit Dumnezeu, asemănându-se dracilor, adică purtând altă față diavolească și alt chip satanicesc! (Vezi Pidalion, Sub însemnarea can. 96, Sin. VI ec).

Îngerii cu Sufletul omenesc suind tot mai sus spre ceruri, ajung la vama a 22-a odiosului păcat al părții femeiești și bărbătești care și-au schimbat chipul și portul curat creștinesc, cu moda șuchiată, slutirea fețelor… după portul stăpânitorului veacului acestuia și a slugilor lui cu trup și fără trup (Ioan 14, *30*; 8, *44*; Efs. 6, *11*-13 „Izvorul răutăților", vol. 6, de autor și can. 17 și 21 Gangra).

Toate împopoțonările și înzorzonările cu felurite deșertăciuni idolești: verigi, cercei, inele, brățări, mărgele, salbe, coliere, hurmuzuri, melcișori, panglicării, sulemeniri, slutirea fețelor femeiești cu smulgerea sprâncenelor și încondeierea altora false, roșirea buzelor, feștirea fețelor, manichiura unghiilor, slutirea fețelor bărbătești prin studierea, raderea și lepădarea podoabei bărbătești, precum se știe sigur, izvorăsc din bezna întunecatelor idolatrii conduse de Lucifer cu îngerii lui căzuți.

Istoriile străvechi și chipurile idolatrilor egipteni, brahmani, budiști... înzorzonați cu: lănțișoare, mărgele, salbe, verigi, cercei, inele, brățări, etc.... rași ca-n palmă... semidespuiați, alții completamente despuiați (vezi clișeul de la pag. 506, *5*08, *5*12, din această carte), asemenea negrilor îngeri căzuți, ne adeverește clar aceasta... Sălbaticii idolatri consimt orice încondeiere și orice tortură ca să se vadă tatuați și ca să aibă atârnată vreo verigă, mai mică ori mai mare, de buze, de nas ori de urechi... socotindu-le foarte frumoase și prețioase. Feluritele fleacuri: cercei, inele, brățări, verigi, mărgele, salbe, felurite cioburi de sticlă colorată, bucăți de metal, pene de păsări, sălbaticii le prețuiesc mai mult decât hrana.

Ei renunță la orice pentru un ciob de sticlă colorată, când observă că aceea-i admirată de ceilalți.

Dracii vameși ai acestui groaznic obstacol și punct vamal, împreună cu șeful lor, năvălesc cu fețele lor slutite în felurite forme infernale, asupra sufletului omenesc, având în ghearele lor felurite scule și meșteșuguri ale slutirii fețelor și portului creștinesc. Unii imitând pe bărbați, țin în ghearele lor: oglinzi, brice și mașini de bărbierit. Alții imitând pe femei, țin oglinzi, parfumuri, cutii cu pudră,

tuburi de ruj, pensete de smuls perii de pe față și sprâncenele și condeie pentru încondeiat alte sprâncene false. Alții se arată cu cercei, mărgele, hurmuz, salbe, coliere, cordele, panglici, flori, peruci, haine idolești, din care ies cu unele părți ale trupului (capul, pieptul, spatele, mâinile până la umăr și picioarele până deasupra genunchiului) dezgolite sau despuiate. Duhurile necurate de la acea vamă apar înaintea sufletului ca împopoțonați, cu astfel de felurite deșertăciuni idolești din care se văd aproape despuiați.

Ei se reped asupra sufletului împovărat cu aceste păcate ale trufiei și împodobirii, cu felurite deșertăciuni idolești, schelălăind, răcnind, mugind și urlând ca toate sălbăticiunile și jivinele pământului. Aceia cercetează cu de-amănuntul după catastifele lor, pe orice suflet omenesc, pentru orice fel de păcat al slutirii chipului și portului bărbătesc și femeiesc, contra rânduielii și al bunei-cuviințe creștinești, deviind la chipurile și porturile anticreștinești, după moda idolatrilor și plăcerea stăpânitorului veacului acestuia și a slugilor lui, de ex.:

362) **În loc de a-mi studia, ajusta tușina[285], tunde și rade obiceiurile, patimile și păcatele. Mi-am studiat, ajustat, rușinat, tuns, ba chiar am și ras podoaba bărbătească? Mi-am slutit chipul bărbătesc prin raderea bărbii și a mustăților, făcându-mă măcar o dată pe săptămână asemenea femeilor, famenilor și scapeților?!!! M-am pudrat, roșit, parfumat, spălat cu săpunuri parfumate după satanica modă a veacului... pentru amăgirea sufletelor?**

SLUTIREA FEȚEI BĂRBĂTEȘTI E UN PĂCAT GREU. Numirea de „bărbat" vine de la „poartă barbă", ca și zidarilor de la zidărie, tâmplarilor de la tâmplărie, fierarilor de la fierărie, croitorilor de la croitorie, plugarilor de la plugărie, grădinarilor de la grădinărie, ostașilor de la ostășie, învățătorilor de la învățătură, călugărilor de la călugărie, preoților de la preoție, sfinților de la sfințenie, creștinilor de la Hristos, etc. etc. Slutirea fețelor bărbătești prin tunderea și raderea podoabei bărbătești (a bărbii și a mustăților) și a fețelor femeiești prin sulemeniri, roșirea buzelor și a unghiilor, grimarea ochilor, smulgerea sprâncenelor și încondeierea altora artificiale, însoțite de semidespuiere sau satanicele mode idolești ale nudului, arată o revoltă a părții bărbătești și femeiești împotriva Creatorului lor. Slutirea fețelor și a portului creștinesc e o născocire a diavolului, cu care amăgind majoritatea creștinilor îi înfierbântă la revoltă contra Lui Dumnezeu Cel Atotînțelept, Care i-a creat așa cum a știut El mai bine, adică foarte bine (Fac. 1, *31*; comp. Ps. 103, *24*-25; I Tim. 4, *4*). Bărbații care își slutesc fețele lor prin tunderea sau raderea bărbii și a mustăților și aruncarea lor la gunoi sunt asemenea idolilor egipteni, idolul brahman Buda și a idolatrilor popi egipteni și budiști, bonzilor, catolicilor, ereticilor, sectarilor, stâpânitorului veacului acestuia (vezi „Înapoi la Ortodoxie, pp. 1-132... d.a.). De asemenea și partea femeiască care își slutește fața cu sulemeniri.și portul creștinesc prin: mode șuchiate, lux, nud... nemaiținând seama de buna-cuviință, se despoaie de darurile dumnezeiești cu care au fost înzestrate, asemănându-se Luciferului căzut și îngerilor lui despuiați, înnegriți și schimonosiți, care radiază în jurul lor necurății, tulburări, răutăți și primejduiri sufletelor ușuratice.

Cât de păcătos și de urâcios este creștinul sau creștina, care își slutește fața zilnic... sau măcar o dată în săptămână, certându-se cu Dumnezeu prin lepădarea feței creștinești (bărbații prin tunderea ori raderea podoabei bărbătești, barba și mustățile; iar femeile și fetele, ba chiar și unele mai bătrâne, prin sulemenire), ocoșindu-se[286] și luându-și îndrăzneala cu obrăznicie a corecta pe Creatorul lor!!! Dar când se vor prezenta înaintea lui Dumnezeu așa slutiți sau slutite în chip și în port, la rugăciune, la Sf. Biserică și la scaunul judecății particulare și universale, oare cum îi va mai cunoaște Dumnezeu pe ei și pe ele de mai sunt creaturi ale Lui, când ei (ele) poartă un alt chip satanic și o altă față diavolească!!!

Cuviosul Pavel Kicapamentul, când și-a dat Sufletul, a strălucit fața lui ca soarele și toți cei ce erau de față au căzut de frică. Atunci Sfântul a zis: „Vai monahului care are petrecerea cu cei fără de barbă, că unul ca acela nu va vedea Fața lui Dumnezeu" (V. Sf. 28 iulie o.c. pag. 141).

Păcatul sulemenirii femeilor și slutirea fețelor bărbătești e un păcat satanic și un năravdiabolic. Bărbații creștini și creștinele trebuie a-și purta fețele pe care le au de la Dumnezeu așa cum le-au primit; iar nu a și le sluți ca idolatrii. Sulemenitul este falsificarea chipului făcut de Dumnezeu, o minciună și tatăl minciunii este diavolul... Tot ceea ce a fost născocit de oamenii păcătoși, ca și de

[285] Tușină - părul, barba sau mustața cuiva

[286] A ocoși – a o face pe deșteptul

îngerii cei răzvrătiți, atunci când s-au lepădat de Puterea cerului, totul a fost născocit de ei ca să umple pământul de nelegiuire... Aceștia au învățat ca femeile să-și vopsească sprâncenele cu negreală, să-și acopere obrajii cu roșeală mincinoasă, să-și boiască părul cu culori care stârnesc gustul destrăbălărilor, ca să-și prefacă starea naturală a buzelor și a capului prin născocirile stricatului lor cuget.

Creatura lui Dumnezeu și făptura cea văzută a Lui nu se cuvine să fie batjocorită nici într-un fel, prin întrebuințarea culorilor galbene, a parfumurilor negre, sau a vopselelor roșii, sau în sfârșit, a orice fel de dresuri care falsifică trăsăturile feței naturale.

Dumnezeu a zis: „Să facem om după chipul și asemănarea noastră..." Și cine se încumetă să schimbe sau să prefacă ceea ce a făcut Dumnezeu? Contrazic pe Dumnezeu când își întind mâinile ca să facă și să prefacă ceea ce a făcut El, neținând socoteală că plăsmuirea lui Dumnezeu este tot ceea ce s-a născut în chip natural, iar ceea ce este prefăcut este stricăciune diavolească. Căci dacă îndrăznești să te împodobești și crezi că ai dreptul să-ți coafezi părul...acest lucru este o insultă adusă operei lui Dumnezeu, o trădare a adevărului. Stăpânul a zis: „Tu nu poți să faci niciun fir de păr alb sau negru și tu te socotești mai căpoasă decât ești, neținând seamă de Cuvântul Stăpânului tău? Cu o sârguință și cu un dispreț nelegiuit îți cănești părul, atrăgând asupra ta marea nefericire a păcatului celui veșnic, pe care deja îl închipuie părul tău vopsit în roșu... păcătuind, vai! cu capul tău, care este cea mai nobilă parte a trupului. Tu nu vei mai putea să vezi pe Dumnezeu, atât timp cât ai alți ochi decât aceia pe care ți i-a dat Dumnezeu, ochii roșiatici și vopsiți ai șarpelui, fiind coafată după sfatul diavolului cu care vei arde în focul cel veșnic... (Sf. Ciprian „Despre purtarea fecioarelor" 15-17; d.P.B. Sache. o.c, *30, 3*-4). Tot cel ce se poartă cu vicleșug, se leapădă de la Sfintele Taine, ca și cel ce a ascuns talantul în pământ, ca și Iuda, Saul de la împărăție, s.a. (P.B. Sache 142).

363) **Am purtat cercei, butoni în urechi, brățări la mâini, mărgele, hurmuz, lănțișoare, panglici, salbe, zgardă la grumaz, peruci, alunele pe față, cămăși cu flori (cu pui), mărgele... piepteni și alte deșertăciuni sclipitoare pe cap și corp, împopoțonându-mă cu acele fleacuri la Anul Nou, Sfântul Vasile, asemenea idolilor egipteni, idolul Brahma, Buda și idolatrilor?**

PĂCATUL ÎMPODOBIRILOR ANTICREȘTINEȘTI, IDOLATRE.

De această cumplită cursă a împodobirilor anticreștinești, idolatre, s-a folosit Tamar, nora patriarhului Iuda, ca să înșele pe socrul său. „Dezbrăcându-se de hainele sale de văduvie, s-a înfășurat cu un văl și gătindu-se (împodobindu-se) a șezut la porțile Enanului..." (Fac. 38, *14*).

„Iudita" s-a înfrumusețat ca să înșele ochii bărbaților ce o vor vedea (Iudit. 10, *3*-4; 16, *7*). „Desfrânata Izabela" și-a sulemenit fața, și-a gătit capul și privea pe fereastră... (4 Împ. 9, *30*). Estera, pentru a atrage pe împăratul Artaxerxe, s-a împodobit: s-a dezbrăcat de hainele cele de întristare și s-a împodobit cu haine strălucite de regină... (Ester 5, *1*). Cugetarea la căderea luciferului din cer cu îngerii lui prin mândrie și a protopărinților noștri Adam și Eva din raiul desfătărilor (Is. 14, *12*-15; Iez. 28, *6*-19; Fac. 3), hotărăște pe dornicii de mântuire a lepăda mândria cu toate fiicele ei și a îmbrățișa smerenia care folosește, apropie și unește cu Dumnezeu, izvorul tuturor fericirilor.

Acestea cunoscându-le dumnezeiești apostoli poruncesc — în așezămintele lor — bărbaților să nu-și împodobească capul pe dinafară cu podoabele lumești, nici să nu-și lase părul capului lung ca al femeilor sau să-și pieptene părul cu cărare; ci să-l tundă, ori reteze, nici să-l vopsească, nici să poarte haine împodobite spre amăgirea celor ce-i privesc, nici pantaloni, încălțăminte de lux, nici inele sau alte podoabe de aur, nici să-și radă, nici să-și ciumpăvească bărbile și mustățile, prefăcându-și și sluțindu-și chipul dat de Dumnezeu astfel, după chipul stăpânitorului veacului acestuia (Rom. 12, *13*; Ioan 12, *31*; 14, *30*; 16, *11*), afară din fire, precum și Legea Divină poruncește: „Să nu vă încrețiți părul capului vostru, nici să vă stricați fața bărbii voastre" (Lev. 19, *27*; 21, *5*; comp. Is, *15, 2*; Ier. 9, *25*-28; 4, *37*, adăugind după aceasta: „Că toate astea sunt semnele curviei. Nu te împodobi... ca nu cumva văzându-te cineva pe tine să se rănească la inimă de frumusețea tinerețelor tale și de împodobirea ta, încât să te iubească și așa vei fi vinovat căderii acelei persoane, ca unul ce te-ai făcut pricină de sminteală ei și prin urmare moștenitor iadului". (Așezământ apostolic, cart. 1, cap. 3)

Sf. Ioan Hrisostom vrând a abate femeile și fetele lumețe de la acest satanic păcat al lor, le arăta că ele, prin acele felurite împodobiri sau mai bine zis sluțiri, sunt cu mult mai păcătoase decât femeile destrăbălate. Acelea își practică meseria lor imorală, păcătuind prin case sau în localuri ascunse. Acestea însă își arată imoralitatea lor în public. Deși acele femei și fete ce se împodobesc (ca

niște idoli) nu vorbesc imoralități și nici nu le fac, dar prin îmbrăcămintea (la modă și feluritele înzorzonări cu zărzămurile satanicei trufii femeiești, seminuduri, adică dezgolite la cap, piept, mâini și picioare) și fața lor nerușinată, se aseamănă cu ucigașii, care ucid bărbații trupește și sufletește... Voiești a te îmbrăca cu haine de mătase? Amintește-ți de legăturile lui Pavel și atunci ți se vor părea asemenea haine mai necinstite decât trențele cele transformate în glod (noroi). Voiești poate a-ți pune împrejurul gâtului aurării? Gândește-te la legăturile lui Pavel și atunci ți se vor părea acestea mai urâcioase decât funia cea învechită și proastă. Voiești poate a-ți cârlionța părul ca să pari mai frumoasă? Adu-ți aminte de halul de necurățenie în care Pavel petrecea prin temnițe și te vei aprinde de frumusețea aceea, iar pe aceasta o vei considera de cea mai nesuferită putoare și atunci vei ofta din adâncul inimii tale dorind legăturile lui Pavel. Voiești a-ți sulemeni fața și a-ți vopsi sprâncenele și altele de acest fel? Cugetă la lacrimile lui Pavel, cum el în timp de trei ani, zi și noapte, n-a încetat a plânge.

Cu această podoabă înfrumusețându-ți obrajii, cu acele lacrimi te vei face mai strălucită. Eu nu spun ca tu să verși lacrimi pentru păcatele altora, ca Pavel, deși aș dori și aceasta, căci poate e mai presus de tine; dar te îndemn ca să faci aceasta măcar pentru propriile tale păcate...” (Omilia 26 Colos.).

Sf. Ambrozie văzând în dimineața unei sfinte sărbători o femeie fardată și împopoțonată, fără de rușine venind la Sf. Biserică, îi zise: „Privindu-ți hainele și felul de a te arăta, oricine ar crede că te grăbești la joc ori la teatru. Pleacă de-aci, femeie păcătoasă! Pleacă și plânge-ți păcatele și desfrâul tău, nu mai veni aici să-ți bați joc de Dumnezeu, de Sfânta Biserică și prin nerușinatul tău suflet să duci în pieire și în iad și alte suflete nevinovate...”.

Femeile creștine în loc de cercei la urechi, ca idolatrele și sălbaticii, să aibă în minte gânduri curate creștinești, în loc de haine, după șuchiatele mode idolatrice și păgubitoare sufletului, să aibă întreaga înțelepciune și curăția, în locul brățărilor la mâini, lucrarea faptelor bune, în locul transformării chipului creștinesc în chip curvesc, să aibă luminatele cunoștințe ale învățăturilor și sfaturilor duhovnicești, în loc de inele în degete, să aibă unire în cuget curat, încredere în curata dragoste desăvârșită către Dumnezeu, către Sfântă Biserică, către bărbații și copiii lor. Adevărații fii și fiice ai ortodoxiei, în loc de brâu de aur sau alte încingători împodobite, înfrânare sfântă și potolirea sau stăpânirea poftelor rele, în loc de încălțăminte luxoasă după moda lumii, să aibă smerenie după chipul Maicii Domnului, socotindu-se mai prejos decât toate celelalte femei. În loc de haine scurte, port idolesc, satanic, seminud, adică aproape despuiate, cu capul gol, pieptul, spatele, mâinile și picioarele goale, dezgolite asemenea idolilor egipteni, diavolilor, desfrânaților, să aibă îmbrăcăminte cuviincioasă, modestă, după exemplul Maicii Domnului și al Sfintelor femei din Biserica Vechiului și Noului Testament. Aceasta-i adevărata împodobire, îmbrăcăminte și frumusețe a femeilor și fetelor creștine; iar transformările feței și modele șuchiate după chipul idolilor, sunt o nebunie, păcat de moarte și caraghioslâc plăcut dracilor de la vămi și iadului. Femeia îmbrăcată modest, chiar și cea în haine cârpite, dar curate, e de mii de ori superioară femeilor și fetelor care se maimuțăresc după chipul idolilor, idolatrilor sau după chipul stăpânitorului veacului acestuia și al îngerilor căzuți și a celor împielițați.

Călugărițele: monahii, rasofoare[287], surori sunt îndatorate a se îmbrăca și acoperi cuviincios. Hainele largi să le acopere corpul în bună-cuviință, nu strâmte, expunând formele trupului privitorilor. La cap de asemenea să fie acoperite cuviincios, nu cu rame în jurul feței asemenea catolicilor sau ca șerpii de apă cu urechile albe. Încălțămintea să fie simplă, modestă. Toată îmbrăcămintea corpului, să fie în așa fel, încât să inspire smerenie privitorilor, nu mândrie, trufie sau streche privitorilor. Creștinii și creștinele, în special monahii și monahiile, să aibă deosebită grijă a păstra și a purta haina de nuntă: luminată, strălucită, preabună, foarte prețioasă, viața, curățenia, Harul de la Botez, pe Hristos, după cuvântul apostolic: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat” (Gal. 3, *27*). „De te vei îmbrăca în Hristos — zice Sf. I. Hrisostom — și dracii se vor teme de tine, iar dacă te vei îmbrăca în lux, aur... și oamenii vor râde. De te vei îmbrăca în Hristos și oamenii se vor cuceri de tine” (Om. 10 la Colos.).

[287] Rasofór**,** *rasofori* s. m. Călugăr novice care, cu binecuvântarea arhiereului și după ce a trecut noviciatul, este îmbrăcat în rasă, aceasta însemnând abnegație, lepădarea de lume și sărăcie de bunăvoie.

”S-a împodobit egipteanca — strigă Sf. Ioan Hrisostom — dorind a amăgi pe Iosif. Îmbrăcată era aceea, dar era mai grozavă decât una goală, pentru că-i lipsea întreaga înțelepciune... Iată pe Eva goală în raiul pământesc, dar era împodobită cu slava lui Dumnezeu; iar când s-a îmbrăcat în haina păcatului, atunci era urâtă și schimonosită... Ce zici femeie? Te apropii și te rogi lui Dumnezeu sulemenită, înfășurată cu scule de aur și împletituri în păr (cu părul încrețit, drotat, făcut în felurite forme necuviincioase, anticreștine, în formă de coarne demonice, bucle, umflate în afară, deasupra capului, asemenea crestei pupezei, găinilor, boghiate... cu cercei, inele, mărgele, hurmuz, salbe, funde, panglici și alte fleacuri cu care se împodobesc idolii și idolatrii? Și acum poți spune? Cum ai să mai poți lăcrima? Cum ai să te mai poți ruga ca o creștină, fiind astfel împodobită și înzorzonată cu astfel de împodobiri și împopoțonări sau undițe de curvie? Rugăciunile acestora se prefac în păcate... nelegiuirea părinților lor se pomenește înaintea Domnului și păcatul mamei lor nu se șterge... se despoaie de binecuvântare și se îmbracă cu blestemul ca și cu o haină...” (Ps. 108). Bărbații și femeile care fac acele deșertăciuni sunt curvari și curve (vezi „Hristoitia” o.c. p. 114-154; comp. 4 Împ. 9, *22*; Ier. 4, *30*; 2, *27*-26; Osia 2, *8*-13; Prov. Sol. 7, *17*).

Chipul de față ne arată următoarele: sus, portul și chipul cuviincios al sfintelor femei din Biserica Vechiului și Noului Testament și al străbunelor, bunicilor și mamelor noastre, jos ne arată portul necuviincios al femeilor și fetelor vremilor de apoi, după moda unor idoli egipteni și asiatici, sau mai bine zis după moda îngerilor căzuți, care prin răzvrătirea și mândria lor, s-au despuiat de Darul lui Dumnezeu. Dracii, vrăjmașii înverșunați ai mântuirii sufletelor omenești, conlucrează nevăzut cu femeile și fetele purtătoare de nume creștinesc, a slugări cât mai mult satanicei mode a nudului (dezgolire, despuiere), a-și face apariția lor fără nicio rușine: în casă, printre oaspeți, prin curte, pe străzi, pe drumuri, în călătorii, în localuri publice, în birouri, ba chiar și în casa lui Dumnezeu, în Sfântă Biserică. Zilnic spiritele infernale conlucrează nevăzut cu ele la coafor și acasă pentru a-și tortura părul capului, a-l bucla, încreți, drota, vopsi... a-și smulge sprâncenele și a-și încondeia altele false cu creionul, a-și grima ochii, a-și roși buzele și unghiile, a-și vopsi (sulemeni, pudra), fețele, a-și scurta poalele și mânecile îmbrăcămintei... până ce le scoate în public aproape despuiate, chiar și în Sf. Biserică cu capul, pieptul, spatele, mâinile și picioarele dezgolite. Adevărații creștini și creștine strigă mirați la vederea acelor arătări: „A pierit rușinea... au apărut idolii, diavolii despuiați printre noi! Satanica modă a nudismului nu se dă bătută, au cedează, nu cade, se ține tot în picioare!!!” Diavolii conlucrează cu multe purtătoare de nume creștinesc, unii la slutirea fețelor, alții la slutirea portului cuviincios creștinilor; iar boierul drăcesc saltă bucuros că are ce scrie în cartea păcatelor, care-i promite un seceriș grozav, o prăbușire în iad a sumedenii de suflete cu nume creștinesc. O! Ce viclene și pornite sunt spiritele acelea infernale în a răzvrăti omenirea împotriva Creatorului ei! Partea bărbătească o amăgește ca măcar o dată în săptămână să se slutească lepădându-și podoaba bărbătească (barba și mustățile) pentru a se face asemenea femeilor, famenilor,

scapeților; iar pe femei și fete le pune pe jăratec a se sluți la față și port, pentru a deveni și a se arăta în public fără pic de rușine, cât se poate mai sluțite și mai despuiate ca și demonii!!!

CE SPUN CLASICII LATINI, SCRIITORII BISERICEȘTI ȘI SFINȚII PĂRINȚI DESPRE LUXUL ȘI ÎMPODOBIREA FEMEILOR[288]

În paginile ce urmează vom folosi mereu noțiunile de lux și modă alături de expresia „dorință de înfrumusețare", atribuindu-le înțelesuri asemănătoare. Într-un punct ele se întâlnesc și anume în scopul final urmărit care este acela de a plăcea, de a încânta. Tocmai această dorință de a plăcea și de a încânta prin alte mijloace decât cele firești au criticat-o înțelepții greci și latini și Sfinții Părinți, în felul cum vom prezenta în continuare...

Astfel, Hesiod sfătuiește pe bărbați să „nu-și lase judecata înșelată de femeile care iubesc găteala și care îi cuprind în lanțurile lor dezmierdătoare, cu lăcomie pândindu-le banii". Properțiu învață pe femei că „figura cea mai frumoasă e aceea care ne-a dat-o natura". Seneca laudă pe Helvia care n-a râvnit „îmbrăcămintea confecționată doar pentru a arăta goliciunea" și care a preferat tuturor celorlalte glorii, pudoarea, ornamentul cel mai de preț pe care timpul nu-l poate altera. Lucian de Samosata preferă femeilor care doresc frumusețea, dar sunt proaste, pe cele urâte care sunt însă inteligente întrucât — zice el — cele dintâi „seamănă edificiilor sfinte ale egiptenilor: templul este mare și admirabil, scânteind de aur și podoabe, dar dacă ai căuta zeul care locuiește înăuntru, ai vedea că nu e decât o maimuță, un ibis, un țap sau o pisică...". Până și Ovidiu are o licărire de indignare la vederea celor ce se dichisesc, când scrie: „Cine dintre noi poate privi fără să-l cuprindă greața, fardul cu care v-ați boit curgând la vale pe obraz și de acolo pe piept".

Am amintit doar câteva mărturii răzlețe ale scriitorilor din vechime care indică împotrivirea lor la excesele modei și luxului. Acum să menționăm și unele măsuri luate de unii reprezentanți ai statului în vederea apărării bunei-cuviințe. Citățm în primul rând „legea Oppia" promulgată în timpul războaielor punice, cu scopul de „a interzice femeilor să se îmbrace în rochii colorate, să poarte giuvaieruri și să se plimbe pe stradă în trăsuri luxoase" Asupra obiectelor de lux s-au introdus taxe foarte mari ca nimeni să nu se mai încumete a le cumpăra.

Mai târziu August, care se sili a introduce oarecare severitate în moravuri, opri femeile să se așeze la teatru și la amfiteatre printre bărbați și, dispuse să nu mai fie admise decât în galeriile superioare unde puteau să privească spectacolul, dar nu mai puteau să fie văzute bine, ele și podoabele lor, de către publicul bărbătesc de jos.

Realizările femeilor în materie de lux și împodobire atinseră o culme care nu va fi depășită multă vreme. Epoca începuturilor creștinismului care a succedat timpurile de aur ale lui August împăratul, va înregistra pe răbojul ei aceleași excese Și aceleași mizerii, încercările scriitorilor de a cenzura prin satiră exagerata dorință de înfrumusețare ca și legiuirile votate în acest sens de către bărbații de stat, n-au fost în stare să reintroducă bunele moravuri... Acest lucru îl va face Domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Lui. Cu toate că nici ei n-au stârpit cu totul reaua buruiană a dorinței de înfrumusețare, i-au pus totuși o stavilă și au canalizat-o pe un făgaș mai puțin primejdios, îndemnându-le să râvnească după frumusețea duhovnicească mai vârtos decât după cea trupească.

Ori de câte ori Sfintele Cărți vorbesc despre femeia care se împodobește, o descriu ca fiind decăzută, luxul exteriorizând tocmai poririle păcătoase ale sufletului. Când Tamara a voit să ademenească pe Iuda, socrul ei, s-a dezbrăcat de hainele de văduvie și s-a împodobit cu brobodelnicul; apoi așa înfrumusețată, a ieșit înaintea lui la porțile Enaimului, făcându-l pe Iuda s-o socotească drept o desfrânată și să păcătuiască cu ea. (Fac. 38 14-16). Iudita, la rândul ei, s-a înfrumusețat ca să poată prinde în mrejele farmecelor ei pe bărbații ce o vor vedea. Ca să ademenească pe Olofern ea și-a uns fața cu mir gros, și-a împletit cosița sub turban, s-a îmbrăcat cu veșmânt de in, iar cu sandalele i-a răpit ochii. Își puse apoi lănțișoarele la picioare, inelele, cerceii și toate podoabele. Și până într-atât se împodobi încât cei care o vor vedea să rămână înmărmuriți. (Iudit. 10 3-4). Tot așa a făcut Izabela când a auzit că Iehu a intrat în Israel: și-a sulemenit ochii și și-a împodobit capul. (2 Împ. 9 30).

Desfrânata pe care a văzut-o Sf. Evanghelist Ioan în Apocalipsa sa, „era îmbrăcată în purpură și în stofă stacojie și împodobită cu aur, cu pietre scumpe și cu mărgăritare". (Apc. 17 *4*)

În ce constau însă podoabele și cosmeticele femeii iudaice? O descriere de ansamblu ne oferă Iezechiel când în limbajul său alegoric, prefigurând Ierusalimul, zice: „...te-am îmbrăcat cu veșminte brodate și ți-am făcut sandale de viței-de-mare și ți-am făcut turban de vizon și veșmânt de pânză

[288] Spicuiri din „Patristica Mirabilia" de Mitropolitul Nicolae Corneanu — Timișoara, 1987.

subțire. Împodobitu-te-am cu giuvaeruri, cu brățări la mâini și cu salbă la gât; inel în nas ți-am pus și cercei în urechi, în sfârșit o coroană pe cap. Și așa te-ai făcut frumoasă, cu aur și cu argint, cu veșminte de vizon și de pânză subțire și de broderii... Și ți se dusese vestea printre neamuri de frumusețea sa, căci erai desăvârșită din pricina podoabelor pe care le pusesem pe tine" (Iez. 16 10 — 14).

Clasic rămâne însă tabloul pe care Isaia îl face „fiicelor Sionului" care, „pentru că sunt mândre și umblă țanțoșe și cu priviri galeșe și cu pași alintați și zăngănind lănțujelele de la picioarele lor", Domnul le va pedepsi dezvelindu-le goliciunea și pleșuvindu-le cosița. „În ziua aceea va lua Domnul toate podoabele: inelele, sorii, lănțișoarele, cerceii, brățările, vălurile, turbanele, lănțujelele de la picioare, brâiele, miresmele, talismanele, inelele de pus în degete și în nări, veșmintele de sărbătoare, mantiile, șalurile, pungile, veșmintele de văl, cămășile, legăturile de pe frunți și tunicile. Atunci va fi în loc de miresme, putreziciune și în loc de brâie, frânghie și în loc de cosițe împletite, chelie și în loc de veșminte scumpe de porfiră, sac și în loc de frumusețe, semne făcute cu fierul roșu" (Is. 3 76-24).

De la modesta îmbrăcăminte și înfățișare a protopărinților Adam și Eva, acoperiți doar cu piei și până la podoabele femeii din Vechiul și Noul Testament, omenirea a străbătut un drum extrem de lung și sinuos care nu totdeauna a însemnat spor întru cele duhovnicești. Dimpotrivă chiar, decăderea femeii a mers în pas cu înmulțirea și rafinarea metodelor de înfrumusețare și împodobire. Luxul a fost pus de aceea, după o lungă experiență, alături de desfrânare și, în consecință, combătut cu vehemență de conducătorii spirituali ai evreilor. Iezechiel și Isaia, din scrisul cărora am avut prilejul să extragem unele pasaje, pot fi dați ca niște clasice exemple. Ucenicii Mântuitorului au continuat campania inițiată de profeți împotriva luxului și podoabelor.

Apostolul Petru, spre pildă, scrie următoarele în prima epistolă sobornicească, adresându-se femeilor: „...Podoaba voastră să nu fie cea din afară, cu împletirea părului și punerea podoabelor de aur sau îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel ascuns al inimii... pentru că așa se împodobeau odinioară și sfintele femei care nădăjduiau în Dumnezeu, supunându-se bărbaților lor...". (1 Petru 3 3-5).

Sfântul Pavel se exprimă în cuvinte asemănătoare: „Femeile să se poarte în port cuviincios, făcându-și lor podoabă din sfială și din cumpătare, nu din păr împletit și din aur sau din mărgăritare sau din veșminte de mult preț ci, precum se cuvine unor femei care se făgăduiesc temerii de Dumnezeu, făcându-și lor podoabă din fapte bune" (1 Tim. 2 9-10).

„Sfânta cuviință" pe care „Apostolul neamurilor" o cere femeilor „în înfățișarea lor", indică în două vorbe clare, atitudinea pe care creștinismul apostolic a adoptat-o în chestiunea luxului. De aici vor pleca toate celelalte considerații pe care reprezentanții Bisericii le vor face asupra acestei racile atât de primejdioase curățeniei sufletești a femeii. „...Nu-ți zugrăvi fața ta cea făcută de Dumnezeu, — zic constituțiile apostolice — căci nimic nu este la tine căruia i-ar trebui altă podoabă, fiindcă cele făcute de Dumnezeu sunt bune foarte, iar toată podoaba rușinoasă pusă peste cea bună, ocărăște darul Meșterului".

Femeia — sfătuiește Clement Alexandrinul — să miroasă uleiul lui Hristos, uleiul împărătesc, nu pudre parfumate și miruri. Să fie parfumată totdeauna cu ungerea nepieritoare, să se desfete cu mirul cel Sfânt, cu Duhul... Urechile femeilor să nu fie străpunse împotriva firii ca să se agațe cercei și chipuri turnate. Nu-i dat de sus să călcăm legea firii, să voim ceva în afară de ea și nici nu poate fi o mai bună podoabă pentru urechi ca să coboare în adâncurile firești ale auzului, decât învățătura cea adevărată...".

Dar în definitiv, „dacă ele își străpung vârfurile urechilor, de ce să nu-și străpungă și nările? Desigur ca să se împlinească cuvântul: *ca un cercel în râtul scroafei, așa este frumusețea pentru o femeie fără minte* (Proverbe 11, *33*). Căci ori de câte ori crede cineva de cuviință să se împodobească cu aur, se face mai mic decât aurul, iar cel ce este mai mic decât aurul, nu este stăpân pe sine. Cum să nu fie afară din cale de absurd să se recunoască cineva pe sine mai fără preț și mai mic decât bucata de aur lidiană? Căci după cum aurul se murdărește de necurățeania scroafei când ea răscolește cu râtul grămada de gunoi, așa se obrăznicesc și femeile preaplecate spre plăceri, răpite de belșug. Ele necinstesc frumusețea adevărată cu întinările plăcerilor trupului". La fel în degetele mâinilor n-au ce căuta inelele...

În ceea ce privește îmbrăcămintea, rostul ei constă în „acoperirea trupului pentru ferirea de răceli și pentru apărarea de prea mare întindere a arsurilor soarelui, să nu facă rău nepotrivirea

mediului fizic... Tot atât de puțin recomandabil sunt și pânzele colorate având imprimate pe ele tot felul de desene ori cele încărcate cu flori și alte adaosuri. Pe lângă faptul că acestea urmăresc aţâţarea poftelor celor necumpătați, constituie și un neajuns de ordin practic. Căci desenul cu vremea se face spălăcit, iar spălările și strânsorile rozând, prin sucurile chimice ale culorii, lâna țesuturilor, slăbesc trăinicia pânzelor și acest lucru nu e binevenit pentru o bună gospodărie... Încălțămintea de asemenea trebuie folosită numai pentru acoperirea picioarelor și ferirea lor de lovituri... atât însă și nimic mai mult.

În concepția lui Tertulian, podoabele și cosmeticele pe care le foloseau femeile sunt invenția diavolului. Pentru a înmulți ispitele în care cad cei slabi, mai mult decât pentru a-și îndeplini pornirile lor păcătoase, spiritele rele au descoperit femeii secretele lor. Astfel au învățat-o: uzul ce-ar putea face de metalele prețioase, puterea unor plante, splendoarea pe care o împrumută unele pietre colanelor și aurul — până atunci necunoscut — brățărilor, arta de a colora și înfrumusețea lâna, de a spoi fața cu tot felul de dresuri și pomezi, etc... toate acestea cu scopul de a fi în stare să subjuge inima bărbaților și să-i atragă. Iată de ce femeia poate fi numită „ușa de intrare a diavolului”, ori „călcătoarea legii divine”. Deși de la început Dumnezeu o rânduise spre viață curată, ea urmă totuși păcatului Evei.

Cum se manifestă, după Tertulian, complicitatea femeii cu diavolul?: în născocirea a tot felul de podoabe și metode de înfrumusețare. Iată câteva dintre acestea:

Animalele marine, ca spre pildă mărgăritarele, pietrele prețioase cum ar fi smaraldele, dar mai ales metalele așa-zise „nobile” cu deosebire aurul, le-a întrebuințat pentru confecționarea ornamentelor de tot felul ca: brățări de mâini și picioare, coliere, inele, cercei, etc... Stofele cele mai fine și de diferite culori le-a croit în rochii extrem de elegante; cu pantofi de forme multiple și-a acoperit piciorul dându-i un aspect încântător.

Neoprindu-se aici, femeia puțin mulțumită de însăși înfățișarea ei, a născut să și-o schimbe prin diferite mijloace cosmetice îngrijindu-și-o înaintea oglinzii. Fața și-a acoperit-o cu un fel de „medicamen” — suliman care trebuia să albească pielea, iar obrajii să-i îmbujoreze. Marginea ochilor și-a colorat-o cu un fel de pudră neagră spre a le da o strălucire provocatoare. Dinții și i-a curățat cu un soi de praf.

Unghiilor le-a acordat aceeași minuțioasă îngrijire; tot astfel părului, care și l-a ondulat și vopsit la nevoie. Cârlionții și i-a făcut cu ajutorul unui cleşte sau cui. Culoarea părului și-a schimbat-o după cum varia moda, când blondă, când roșie mai ales, când neagră în caz de încărunțire din pricina bătrâneții.

Pieptănătura nu și-a păstrat-o mereu aceeași. „Niciun ceas nu și-a dat odihnă părului, care odată era oprit într-un nod, altă dată lăsat fără rețea; astăzi ridicat în sus, mâine umil atârnând în jos; aici închis în împletituri, aici despletit și risipit cu o afectată neglijență; altcând își aranja în formă de bonetă o mare grămadă de păr fals, ca o largă cavitate în care se închidea capul, sau îl dădea înapoi spre a-i acoperi gâtul...”

Și pentru ca să impresioneze nu numai vederea cu înfățișarea astfel dichisită ci și mirosul, și-a făcut obiceiul de a întrebuința parfumuri extrase din plante aromate.

Meșteșugirilor acestora, Tertulian și după el Ciprian, le contrapun simplitatea, nevinovăția și decența femeii creștine. Aceasta trebuie să se deosebească de cea păgână nu numai în ceea ce privește credința, ci și în felul de comportare, în îmbrăcăminte, găteală... Ca nimănui să nu-i treacă prin gând să urmeze obiceiul idololatrelor, cei doi scriitori africani se referă pe larg la consecințele nefaste ale luxului și înfrumusețării artificiale.

I. În concepția lui Ciprian și Tertulian — ca de altfel a tuturor Părinților Bisericii — desfigurarea feței prin tot felul de meșteșuguri este lucru diavolesc, pentru că tot ceea ce există e opera lui Dumnezeu și a-i aduce o modificare înseamnă să ofensezi pe însuși Creatorul: „A zis Dumnezeu: să facem pe om după chipul și asemănarea noastră. Și cine îndrăznește să schimbe și să strice făptura lui Dumnezeu? Acesta înseamnă că săvârșește un atentat împotriva lui Dumnezeu și că pretinde să reformeze opera Sa și să-i dea altă înfățișare. Înseamnă că nu știe aceea că tot ce se naște e opera lui Dumnezeu și că orice schimbare ce i se aduce vine de la diavolul.”

Femeile „care-și acoperă cu sulimanuri cutele feței, care-și vopsesc obrajii cu roșeață și își înnegresc ochii cu funingine, insultă pe Dumnezeu. Se vede că le displace forma modelată de Creator, le este rușine de ele însele, condamnă pe Dumnezeu în ceea ce El a făcut. Căci ce altceva decât a-L

condamna este a corecta ceea ce El a făcut și a-I schimba intenția? De la cine împrumută ele această rușinoasă meserie? De la diavolul, vrăjmașul Lui! Într-adevăr, cine altul l-ar fi putut învăța pe om secretul desfigurării trupului său, dacă nu acela care a știut deja prin răutatea sa să transforme sufletul omului? El este fără nicio îndoială cel care a născocit aceste nenumărate procedee, ca astfel să atingă într-un fel oarecare în noi, opera lui Dumnezeu. Tot ceea ce se naște este opera lui Dumnezeu; așadar orice i se adaugă vine de la diavolul. O, ce îndrăzneață profanare e aceea de a distruge opera lui Dumnezeu! Servitorii noștri nu îndrăznesc să împrumute un cât de neînsemnat lucru de la dușmanii noștri; ostașii nu cer nimic de la contrarul Cezarului. A râvni o favoare de la vrăjmașul Celui pe care-l slujești, înseamnă că făptuiești o trădare."

Pentru a pune și mai bine în lumină adevărul acestor afirmații se poate recurge la o comparație. Astfel „dacă un pictor îndemânatic ar reprezenta copiind exact trăsăturile, frumusețea, profilul plăcut al unei persoane și odată portretul sfirșit, un altul crezându-se mai iscusit și-ar întinde mâna pentru a-l retușa, insulta adusă primului artist ar fi gravă și indignarea lui justificată". Așadar oricine aduce o cât de neînsemnată modificare trăsăturilor feței sale, insultă pe Creator și se raliază diavolului care și el s-a crezut mai înțelept decât Dumnezeu. Pe același plan se așază femeile care-și vopsesc părul, fie pentru a se ține în pas cu moda, fie pentru a-și ascunde vârsta. Acestea dezmint cele ce s-au zis de Domnul: *Cine poate să facă un păr negru din alb, sau alb din negru* (Matei 5*, 36*). Iată, zic ele, în ce fel din alb sau negru cum a fost, părul ne-a devenit prin arta noastră blond, spre a fi mai fermecătoare. Și va veni o zi când vor încerca să-și transforme părul alb în negru, fiindu-le rușine, de-a fi trăit până la o așa vârstă înaintată. Ce nebunie, să-ți fie rușine de o vârstă la care dorești să ajungi! Unele ca acestea recurg la furt, suspină după o tinerețe desfrânată, acoperă cu minciună și prefăcătorie o vârstă de bunăcuviință și seriozitate".

II. Orice încercare de înfrumusețare, indiferent de metodele folosite, urmărește apoi să deștepte plăcerea sexului opus. Frumusețea devine astfel sabia care înjunghie sufletul cast. „Dorința de a plăcea prin farmecele frumuseții, zice Tertulian, vine dintr-o inimă coruptă. O știm prea bine că aceste găteli sunt o momeală spre desfrâu. La ce vă folosește atunci să aținați în inimile voastre acest foc? Cu ce scop astfel de provocări la un rău pe care nu doriți să-l faceți? Este primejdios să deschizi drum ispitelor care... adesea biruie prin puterea atacurilor sau, dacă nu altceva, tulbură pacea sufletului.

Așadar — ca să folosim cuvintele lui Ciprian adresate fecioarei creștine — „când îți dichisești părul cu multă strălucire și apari astfel în public, atragi asupră-ți și după tine, ochii și suspinele tineretului, îți procuri o hrană patimei poftei sexuale; aprinzi focul dorințelor și chiar dacă tu însuți nu pieri, cu toate acestea pierzi pe alții. Când așadar ești o sabie și un venin pentru cei ce te privesc, nu poți prezenta scuza că rămâi curată în adâncul inimii tale. Iată, toaleta îngrijită spre a deștepta plăcerile iubirii și podoaba nerușinată, dovedesc contrariul. Și pentru că viețuiești în așa fel încât să provoci amorul vinovat, nu mai poți fi socotită printre tinerele fete și fecioare care aparțin lui Hristos".

Cu alte cuvinte, este departe de a fi castă aceea care aspiră să înflăcăreze inimile, chiar dacă păzește curățenia trupului. Trebuie îndepărtată orice găteală, căci frumusețea devine pentru cei mai mulți nu un ornament, ci pricină de sminteală.

Pe lângă toate acestea apoi, cum vor mai plăcea lui Dumnezeu cele care caută să placă oamenilor? Femeile care doresc să-și mențină curățenia sufletească și trupească sunt datoare să înlăture și să condamne ceea ce pentru ele și pentru mulți s-a făcut „piatră de poticneală", căci „luxul veșmintelor și al podoabelor cum și neguțătorirea frumuseții sunt bune pentru curtezane și pentru cele fără de rușine. Nu există femei care să aibă mai mare grijă de toaleta lor, decât acelea care veghează, mai puțin asupra cinstei lor.

Podoabele și împodobirea sunt semnul superficialității, al lipsei de nevinovăție și al necunoașterii voii lui Dumnezeu. „Acoperite cu mătase și purpură femeile nu vor putea îmbrăca, pe Hristos; împodobite cu aur, bijuterii și pietre prețioase, vor pierde ceea ce face podoaba sufletului și a inimii".

Păcatul împodobirii și al luxului pare a fi însă mult mai grav prin consecințele lui atunci când e vorba de femeile măritate. Cui mai voiesc ele să placă înfrumusețându-se? Oare n-au ele soț cu care au pășit la Sfântă Taină a Cununiei? Nu-și dau ele seama că împodobindu-se atrag asupră-le ochii atâtora, și-și pun astfel în joc cinstea și puritatea lor conjugală? Acestea doar bărbaților lor trebuie să

placă, nu altora. Și într-atât vor place bărbaților lor, cât nu se vor îngriji a plăcea altora. „Orice soție este frumoasă în ochii soțului ei. Ea a știut îndeajuns să-i placă în ziua când, impresionat de frumusețea sau de felul ei de a fi, și-a făcut-o aleasa inimii. Să nu spuneți: neglijându-mi frumusețea, voi atrage asupră-mi ura și nepăsarea soțului. Un soț, oricare ar fi, cere soției sale înainte de orice o cinste desăvârșită. Creștinul nu-i cere să fie frumoasă. Credinciosul nu se lasă încântat de ceea ce seduce pe un păgân...".

Mai bine este de aceea unei femei căreia Dumnezeu i-a dăruit frumusețea, să și-o ascundă sub un exterior neîngrijit, decât să-și etaleze în public farmecele și să se expună, astfel și pe sine și pe alții păcatului...

Argumentele aduse de cei doi scriitori africani împotriva înfrumusețării prin podoabe și alte mijloace cosmetice sunt îndeajuns de convingătoare spre a determina pe oricine să îmbrățișeze simplitatea și austeritatea... Cunoscând acestea, e aproape inexplicabilă inconștiența cu care femeile și soții își cheltuiesc averi întregi spre a intra în posesia unor podoabe. Și într-adevăr, luxul feminin înghițea pe vremea lui Tertulian și Ciprian tot atâtea milioane ca și pe vremea lui Cezar și a Cleopatrei. În „De cultu feminarum" găsim un pasaj în care ni se spune că „Într-o cutiuță pentru bijuterii se găsește o imensă avere; pe ață subțire sunt înșirate (perle în valoare de) zece mii de sesterți; un cap delicat poartă pe el podoaba ce valorează continente și insule întregi; averi imense atârnă de-o ureche; saci umflați de aur strălucesc pe fiecare deget al mâinii stângi...".

Din cele arătate până aici înțelegem că grija prea mare pentru înfățișarea exterioară nu poate fi de folos. A ne îngriji prea mult spre a plăcea, echivalează cu împotrivirea la legile nevinovăției și purității. De ce să expunem în public frumusețea luxoaselor podoabe? De ce să înlocuim și să acoperim naturalețea noastră cu ajutorul dresurilor și ornamentelor? Oare fără aceste mijloace puțin cinstite, femeile n-ar putea plăcea bărbaților? De ce să ne fie rușine de înfățișarea pe care Dumnezeu, Creatorul nostru al tuturor, ne-a dat-o? Oare nu este clar că asemenea fapte numai spre curățenie, dragoste de feciorie și teamă de Dumnezeu, nu duc?

Nu este vorba aici de a fi încurajată neîngrijirea care să meargă până la sălbăticire, prin îmbrăcarea unor haine rupte și murdare, ori prin evitarea păstrării trupului în curățenie. Critica Părinților Bisericii se referă doar la excesele care duc pe femei la a pune mai mult temei pe frumusețea exterioară decât pe cea sufletească. De aceea le și îndeamnă așa: „Fiți ceea ce v-a făcut Dumnezeu: rămâneți așa cum v-a format mâna Tatălui; fața voastră să rămână cinstită, gâtul vostru fără podoabe, frumusețea voastră sinceră. Nu vă străpungeți urechile. Nu vă atârnați de brațe și de gât brățări și coliere prețioase. Nu vă puneți inele de aur în picioare. Nu vă vopsiți părul. Arătați-vă împodobite cu cosmeticele și ornamentele împrumutate de la Profeți și Apostoli. Luați albeața simplității și roșeața pudorii; pictați ochii voștri cu înfrânarea și buzele voastre cu tăcerea; atârnați de urechile voastre cuvintele Domnului, puneți-vă după gât jugul lui Hristos, îmbrăcați-vă cu mătasea cinstei, cu pânza de in a sfințeniei, cu purpura curățeniei și, împodobite astfel, veți avea pe Dumnezeu de logodnic".

Înainte de a critica un păcat, trebuie să-l cunoști bine. Ieronim a făcut acest lucru mai desăvârșit poate decât oricine. Deși cea mai mare parte a vieții și-a petrecut-o în studii și nevoințe pustnicești, atât cât a umblat prin lume și din relațiile sale cu semenii a cules tot ceea ce-i era necesar pentru a-și face o idee precisă asupra psihologiei fiecărui păcat în parte.

Și pentru că dorința de împodobire este una din însușirile cele mai înrădăcinate în sufletul femeii, aceasta apare și în portretele scriitorului latin cel mai adesea, ori pentru a fi descrisă, ori pentru a fi necruțător criticată.

Unele mame, constată Ieronim, deși au hotărât să-și crească fiicele pentru a trăi în feciorie, nu le feresc totuși de împodobire și lux pe motiv că „femeile iubesc din fire împodobirea". Afirmația aceasta pe care o întâlnim în gura femeilor din orice timp și loc, cuprinde în sine mult adevăr. Dar consecințele ei au determinat tot atât de multe excese. „Ochiul creștinului, continuă Ieronim, să se scandalizeze văzând pe acele femei care își pictează ochii și obrajii cu rumeneală și nu mai știu cu ce alt fard, ale căror fețe sulemenite, pocite din pricina prea multului alb, se aseamănă unor idoli, cărora dacă le scapă din întâmplare câteva lacrimi involuntare, își lasă pe obraji urma și dungile. Astfel de femei nu pot nici măcar afla de la alții că au îmbătrânit; ele își așază pe cap un etaj de păr fals; ele vor să lase impresia că fruntea lor plină de riduri mai păstrează încă o tinerețe ce a dispărut; clătinându-se

deja, ele își dau aere de fete tinere înaintea unei mulțimi de fetițe. O femeie creștină ar trebui să roșească de rușine dacă, spre a părea frumoasă, ar violenta (forța) natura...".

„Desfrânata de care vorbește Evanghelia — completează Ieronim îutr-alt loc — care a fost botezată în lacrimile ei, care a șters picioarele Domnului cu părul capului ei, cel care mai înainte dusese în rătăcire atâtea suflete, această desfrânată a fost mântuită. Dar ea nu purta nici păr ondulat, nici pantofi care fac zgomot, nu-și înnegrea sprâncenele cu fard, nici nu-și descoperea grațiile printr-un fel neglijent de a se purta. Ce efect produc rujul și creta asupra feței unei creștine? Una își așază pe obraji și pe buze o roșeață, înșelătoare, cealaltă pe față și pe gât un alb mincinos. Și într-un caz și în altul avem de-a face cu un mijloc de a aținta inimile tinere, de a întreține focul patimilor; este semnul urnii suflet nerușinat. Aceste podoabe nu vin de la Dumnezeu, ci sunt o perdea după care se ascunde Antihrist. Cu ce încredere ai putea întoarce spre cer o față pe care Creatorul n-o cunoaște?..."

Este evident dar că împodobirile sunt o ofensă la adresa Creatorului și o înșelăciune din partea celor care le practică încercând prin metode cosmetice să apară în fața semenilor lor altcum decât sunt în realitate. Și poate că totul nu s-ar reduce decât la un caraghioslâc vrednic de compătimit, dacă n-ar avea un substrat mult mai grav și mai ales consecințe din cele mai primejdioase. Împodobirea se bazează în ultimă instanță pe un gând sau poftă de desfrânare; iar consecința ei este realizarea dorințelor rușinoase pe care le-a stârnit. „Cu toată simplitatea și culoarea închisă a îmbrăcămintei tale — scrie Fericitul Ieronim unei tinere căzută în mrejele ispitei —, totuși simțămintele tale nu sunt un secret căci iată: te îngrijești ca haina să nu-ți aibă vreo îndoitură; o desfaci într-adins pentru ca să se vadă ceva de dinăuntru; acoperind ceea ce e rușinos, descoperi ceea ce e frumos; porți încălțăminte neagră și strălucitoare a cărei scârțâitură doar atrage după tine pe tineri; îți înfășori sânii cu panglici, îți strângi pieptul cu un corset îngust; părul îți cade pe frunte sau peste urechi; mantaua o lași uneori să se desfacă spre a-ți dezgoli umerii albi și apoi imediat, ca și când s-ar fi întâmplat totul fără voia ta, acoperi ceea ce într-adins ai lăsat să se descopere; și când apari în public, îți acoperi fața ca din pudoare și după exemplul curtezanelor nu lași să se vadă decât ceea ce ar putea plăcea mai mult...".

Îndemnul pe care-l adresează de aceea Ieronim tuturor femeilor creștine și fiicelor lor este acela de a smulge din suflet orice dorință de împodobire: „Ferește-te de a găuri urechile fiicei tale, de a-i farda cu pudră și ruj fața închinată lui Iisus Hristos, de a-i acoperi gâtul cu aur și perle, de ai încărca capul cu pietre prețioase ori de a-i roși părul, de teamă ca această culoare să nu prevestească focul Gheenei…"

Și nu puține au fost femeile care au urmat acestui îndemn. Pe ele le oferă scriitorul latin drept exemplu deșănțatelor aderente ale luxului și modei extravagante. Cu câtă convingere opune autorul Vulgatei, ca pe o austeră seducție, pocăința care știe să se despoaie cu eroism de orice podoabă, dorinței exagerate de înfrumusețare?! Merită să fie citat în acest sens un pasaj din „Epistola către Marcela despre boala Blesiei": „...(Înainte), văduva noastră (scil. Btesila) nu părăsea oglinda căutând în fiecare zi să-și adauge ceea ce-i lipsea pentru a plăcea; acum însă grăiește cu credință: „Toți cei care contemplăm mărirea Domnului fără a avea vălul pe față, suntem transformați în chipul Său și înaintăm din lumină în lumină prin darul Duhului Domnului". Oare când femeile îi aranjau părul cu artă și capu-i inocent era presat sub frizura cârlionțată; acum își neglijează coafura și știe că îi este suficient să-și acopere capul cu un voal. Atunci saltelele de puf îi păreau prea dure și numai cu greu se culca pe un pat delicat; acum se scoală cu grabă la rugăciune și cu o voce sonoră, intonând Aleluia înaintea celorlalte, ea începe cea dintâi să laude pe Domnul ei. Ea îngenunchează pe pământul gol, iar șiroaie de lacrimi spală fața pe care oarecând a mânjit-o cu *psimitium*. După rugăciune cântă psalmi și, cu capul obosit, genunchii tremurând, ochii toropiți de somn, de abia își îngăduie puțină odihnă, atât de mare îi este ardoarea. Cu o haină de culoare închisă, nu-i mai pasă prosternându-se la pământ că se va murdări. Încălțămintea îi este modestă, iar prețul pantofilor auriți l-a împărțit săracilor. Centura nu-i mai lucește de aur și de pietre scumpe; acum are un cordon de lână simplă și obișnuită care poate să-i strângă îmbrăcămntea mai degrabă decât să i-o taie".

Dacă paginile lăsate de Ieronim în care denunță păcatul femeilor ce se împodobesc excelează prin finețea observațiilor psihologice și prin bogăția datelor de istorie a modei, apoi scrierile lui Ambrozie, în special cele adresate fecioarelor, denotă grija părintelui sufletesc pentru mântuirea celor încredințați lui spre păstorire.

„... În ceea ce vă privește pe voi — se adresează fecioarelor episcopul Mediolanului — voi nu cunoașteți aceste podoabe ale veacului care ar trebui numite mai degrabă unelte de distrugere decât

ornamente. Sfânta pudoare vă înfrumusețează fața, castitatea vă servește de podoabă. Puțin doritoare de a atrage privirile oamenilor, voi nu vă căutați meritul în ceea ce ar putea să-i amăgească. Desigur și voi trebuie să vă îngrijiți frumusețea voastră, nu însă frumusețea trupului, ci aceea a sufletului, pe care vârsta n-o poate risipi, nici moartea lua, nici vreo boală strica. Dumnezeu să fie unicul judecător, El care iubește sufletele frumoase chiar și atunci când sălășluiesc într-un trup urât... Iată ce vă oferă Duhul Sfânt în schimbul credinței voastre: regalitatea, bogății, frumusețea. Regalitatea, căci voi sunteți logodnica unui Împărat nemuritor; în loc de a vă lăsa captivate de farmecul voluptății, voi îl dominați ca niște regine. Bogăția, căci întocmai ca și aurul care încercat prin foc devine mai prețios, tot astfel trupul unei fecioare consacrat Sfântului Duh dobândește o sporire a formei sale. Frumusețea, căci ce altceva ar putea să-i dea mai mult farmec decât a fi iubită de rege, plăcută judecătorului, făgăduită Domnului, consacrată lui Dumnezeu, pururea logodită și pururea fecioară. În felul acesta dragostea își păstrează drepturile sale fără ca pudoarea să sufere întrucâtva. …”

Ierarhul Mediolanului nu se preocupă atât de procesul psihologic care se petrece în sufletul femeii ce se împoobește. Pe el îl interesează mai mult legea morală pe care o calcă aceea care încearcă să rectifice ceea ce Dumnezeu a creat.

Pictarea feței cu dresuri urmărește în ultimă analiză excitarea spre vicii. Tendința aceasta de a plăcea printr-un aspect meșteșugit mai mult decât prin ceea ce Creatorul a dat, constituie o injurie adusă și Tatălui din ceruri și aproapelui pe care vrei să-l înșeli. „Omule, zice Ambrozie, ești zugrăvit de Domnul. Ai un bun artist și pictor. Nu șterge zugrăveala cea bună, fă-o strălucitoare nu prin sulimanuri, ci prin adevăr, nu cu ceară, ci cu bunătate. Femeie, tu îți ștergi zugrăveala dumnezeiască dacă îți vopsești fața cu albeață materială, dacă o spoiești cu roșul pe care l-ai cumpărat. Această pictură e a viciului, nu a frumuseții, a înșelătoriei, nu a simplității; această pictură trecătoare, o spală ploaia ori transpirația; această pictură înșală și duce în eroare, așa încât nu placi aceluia căruia dorești să-i placi, deoarece acela află că aceea de care trebuie să-i placă nu ești tu, ci alta. Apoi tu displaci și Creatorului care-și vede stricată opera Sa. Dacă peste imaginea unui tablou pictezi o alta cu pretenția de a fi superioară celui dintâi, oare nu se va indigna Acela care-și vede falsificată opera Sa?... Dacă falsifică cineva opera lui Dumnezeu comite un păcat grav, fiindcă e păcat să te socotești pe tine om, pictor mai bun decât Dumnezeu. Și aceasta e ceva grav ca Dumnezeu să-ți spună: Nu recunosc culorile mele, nu recunosc chipul meu, nu recunosc fața pe care am creat-o însumi; nu-Mi trebuie ceea ce nu este al Meu. Mergi pe urma Celui ce te-a pictat. Fii alături de El; de la Acela ia-ți frumusețea de la Cel care ți-a dat-o. Ce ai de răspuns?”

Iat-o pe aceasta care înaintează spre noi — ar zice Ambrozie văzând o femeie împodobită — pare că este o statuie. Este privită ca un obiect de curiozitate. Strădaniile ei de a plăcea nu reușesc însă decât s-o urâțească. Urechile le are sfâșiate, iar capul i se pleacă ca sub greutatea unei mari sarcini. Nu interesează dacă aceasta reprezintă metale prețioase. Oare cântăresc ele mai puțin? Iar la gât își pune un lanț — ce neghiobie! — chiar dacă este el de aur.

Critica Sfântului Părinte, deși necruțătoare, nu este totuși oarbă și pătimașă. Ea nu se transformă în misoginism ca la alți moraliști de speța lui Tertulian. Episcopul Mediolanului constată că femeia ar putea fi mai altcum decât o vedea el pe stradă, în case sau la întruniri publice. Ar putea fi adică, mai bună, mai modestă, mai pudică, într-un cuvânt mai virtuoasă, dacă bărbatul i-ar cere acest lucru. În definitiv ea este mai slabă decât el și supusă lui. N-ar îndrăzni să cadă în excese etalându-și farmecele sau împodobindu-se, dacă el nu i-ar îngădui. Bărbatul însă nu numai că-i permite acestea, ci chiar i le pretinde. Și atunci, tot el este acela care afirmă că femeia este pricina tuturor răutăților!

Desigur, nu se poate nega că femeia a greșit și gândul ni se duce aici spre Eva. De ce ne-am mira însă că a greșit, ea care prin însăși firea ei este mai slabă, de vreme ce a greșit și semenul ei mai puternic? Femeia are cel puțin o scuză în păcatul ei, pe când bărbatul nu. Ea a fost doborâtă de vicleanul șarpe, de un înger, chiar dacă acest înger era cel al răutății; de un înger totuși. Bărbatul însă a păcătuit din pricina unei creaturi asemenea lui, ba încă mai slabă decât el. Și atunci cu cât mai grav este păcatul bărbatului care a fost învins de femeie, ființă mai slabă ca el, decât păcatul femeii care a fost învinsă de o ființă suprapământeană, de un înger înmiit mai puternic decât ea?!

Acest punct de vedere împărtășit de Ambrozie nu este străin și altor scriitori creștini. Astfel retorul marsilian Claudius Marius Victor († după 425) rupe și el cu tradiția care arunca asupra femeii întreaga responsabilitate a dezmățului și destrăbălării umane, arătând că vina revine nu acesteia, sau nu ei exclusiv, ci bărbaților mai ales.

Este adevărat că femeia constituie o veșnică ispită, situație în care ea se complace. Dar care este în definitiv scopul cu care ea se înfrumusețează și împodobește, decât acela de a plăcea, de a atrage și de a aprinde inima și poftele bărbaților? Oare nu sunt însă bărbații aceia care cer femeii, pentru plăcerea lor, să se îmbrace în mătăsuri, să-și pună podoabe de aur și pietre scumpe, să recurgă la toate procedeele cosmetice?

Se pretinde, continuă retorul vorbind în numele celor de un sex cu el, că — totdeauna — cochetăria femeii ar porni din dorința ei de a deștepta simțurile noastre. De-am fi însă cu adevărat superiori în virtute acestor naive ispititoare, ne-ar putea oare ele cuceri cu șiretlicuri atât de simpliste?... Și dacă femeile nu fac altceva decât să se plimbe, să mănânce, să trândăvească, să pălăvrăgească, oare nu suntem noi aceia care-i acordăm timpul liber pentru a duce un astfel de trai, nu suntem noi cei care îi cerem să se preocupe doar de un singur lucru, acela de a se înfrumusețа, de a fi pururea vesele și gata să ne satisfacă plăcerile? Noi suntem aceia care, într-un mod rușinos, alimentăm continuu focul acesta aţâţător spre desfrânare.

În ultima analiză „femeile se aseamănă unor excelente oglinzi care reflectă cu precizie imaginea obiectelor de dinaintea lor: astfel de oameni, astfel de femei".

Dar conform legii dumnezeiești, femeile sunt supuse bărbatului, iar atunci când ele greșesc, vina este a noastră. Și cum ar mai putea ele păcătui dacă n-am fi noi aceia care să împărtășim cu atâta plăcere pornirile lor spre viciu.

În vechime, ca de altfel și astăzi și în toate timpurile, istoria a înregistrat figuri de femei care, spre deosebire de majoritatea celorlalte, au știut să-și păstreze demnitatea și să nu cadă în excese, fie că era vorba de lux sau de alte scăderi dăunătoare mântuirii sufletului. Una dintre acestea este, fără îndoială și Sfânta Monica, mama Fericitului Augustin. Despre ea ni se spune că „refuza cu gingașă fermitate rochiile prețioase și parfumate, cu care cei dimprejurul ei voiau s-o vadă îmbrăcată. Ea cunoștea de la marii învățați ai Africii, de la Tertulian și Ciprian, valoarea simplității și modestiei cum și greutatea de a păstra sub haine luxoase o inimă smerită și gata de sacrificiu. Tuturor podoabelor ea le prefera rochia albă, simplă, largă, fără franjuri și șireturi, cum purtau atunci tinerele fete creștine".

Când va ajunge mai târziu episcop, după ani întregi de rătăciri intelectuale și prăbușiri morale, Augustin își va aduce aminte văzând purtarea femeilor din societatea veacului său și cugetând la decăderea lor, de virtuoasa sa mamă și cu imaginea chipului ei în suflet, va critica orice abatere de la legea modestiei și purității. Poate fi sccotită clasică în acest sens epistola pe care a trimis-o fratelui său întru sacerdoțiu, Posidius.

Femeile nemăritate sau cele care doresc să păşească la Sfânta Taină a Cununiei, se spune în această epistolă, nu e bine să se îngrijească de podoabe și veșminte prețioase. Datoria lor e să caute mai mult a plăcea Domnului. De asemenea sulimanurile de orice culoare, în special roșie, care reprezintă figura unei persoane în alt fel de cum este ea în realitate, cum și cerceii care nu trebuie să facă parte din grija unei creștine. Aceasta nu trebuie să amăgească prin podoabe și haine, ci să atragă printr-o bună purtare.

Poetul bisericesc *Paulin, episcop al Nolei*, în Campania, ca și toți ceilalți Părinți ai Bisericii, învață pe femei „să părăsească hainele scumpe și podoabele, adică să respingă rochiile împodobite cu aur sau cu purpură, grația cerească să-i fie haina de aur; să respingă colanele împodobite cu nestemate, pentru ca să fie ea însăși o nestemată a Domnului".

Același lucru îl spune într-o epistolă unde, animat de o nesfârșită grijă părintească, arată că grația lui Hristos trebuie să fie podoaba femeilor, castitatea — giuvaerul lor, faptele bune — singurul parfum.

Altă dată sfătuiește pe o tânără soție să nu îmbrace rochii de purpură brodate cu aur, să evite a-și pune fard pe față și un cerc negru împrejurul ochilor și să nu altereze culoarea naturală a părului, condamnând astfel în ea însăși opera Creatorului. Apoi continuă:

„Atunci când vei respecta principiile evanghelice, nu vei mai fi văzută purtând pe străzi haine parfumate, pentru a fi urmărită cu ajutorul mirosului peste tot pe unde mergi, sau ridicindu-ți părul cu abilitate pentru a clădi un fel de turn pe capul tău...".

Cu toate eforturile depuse de Părinții Bisericii, ca și de toți creștinii transformați în propovăduitori ai Evangheliei, moravurile lumii numai cu greu s-au schimbat. O îmbunătățire s-a putut totuși observa.

Până în cele din urmă însă, greșelile criticate la păgâni, au fost însușite și de creștini. Luxul femeilor păgâne a contaminat și pe femeile creștine, fapt care a necesitat continuarea campaniei împotriva podoabelor și cosmeticelor de orice fel.

Din apus nu vom mai aminti niciun scriitor care să combată luxul, pentru că niciunul după cei menționați, nu vor aduce argumente noi față de acelea ale autorilor cu care ne-am ocupat. Și-apoi însăși moda feminină, influențată și ea de epoca grea a migrațiilor, nu va mai prezenta o primejdie atât de mare ca în trecut, așa ca reprezentanții Bisericii să fie siliți a-i consacra tratate ori scrieri întregi. Ea va încerca să se mențină la aceeași strălucire din trecut, fără a reuși însă. Excepție face doar Bizanțul unde, mutându-se centrul de gravitație al lumii după căderea Imperiului Roman de Apus, bazileii vor cultiva cu patimă sacră nu numai păstrarea credinței celei drepte, dar și rafinarea gustului artistic și al luxului.

Față de această situație reprezentanții Bisericii n-au rămas pasivi. Deși frământările ereziologice dezlănțuite cu înverșunare odată cu apariția arianismului vor mobiliza preocupările sfinților scriitori, ei vor găsi totuși timpul necesar pentru a combate și defecțiunile morale ale vremii lor. Ne vom ocupa cu aceia dintre ei care ni s-au părut mai reprezentativi în problema ce ne interesează.

*

Sf. Grigorie din Nazianz a umblat mult printre străini din dorința de a se instrui. Și cu toată admirația pe care i-au inspirat-o cunoștințele și priceperea păgânilor, nu s-a simțit bine între ei.

Felul lor de viață nu era acela pe care mintea și sufletul său îl socoteau a fi cel mai bun. Traiul luxos și plin de îmbuibări pe care-l duceau ei, nu se putea compara cu viața dusă în sărăcie, dar cinste, de către creștini. Educația pe care a primit-o în casa părintească ca și de la cucernicii săi dascăli, i-au creat un stil de comportare pe care l-ar fi dorit îmbrățișat de toată lumea.

În familia sa a putut cunoaște două femei celebre al căror fel de a fi îi va sluji drept călăuză până la moarte: mama sa, Nona, și sora sa, Gorgonia. Cea dintâi „nu avea nimic comun cu dorința de a se împodobi, lucru pe care-l disprețuia ca și frumusețea, noblețea și bogăția". Cea de-a doua, căreia îi închină un întreg discurs, fără a fi urâtă, nu dădea atenție prea mare exteriorului ei, nici nu cultiva acea cochetărie obișnuită femeii de pretutindeni și de totdeauna. „Cea slăvită în această cuvântare — zice Grigorie Teologul — era lipsită de podoabe și eleganță, ea socotind frumusețe tocmai această lipsă de podoabe". „Nu aurul lucrat cu artă pentru o înfrumusețare excesivă a împodobit-o pe Gorgonia, nu cosițele blonde strălucitoare când în întregime, când pe dedesubt, nu frizura în spirale a părului, nu ticluirile savante ale histrionilor care dezonorează un cap scump, nu pompa unei haine transparente și care cade bine de jur-împrejur, nu jocurile de raze ale pietrelor prețioase și grațiile care colorează atmosfera înconjurătoare și luminează formele lucrurilor, nu arta pictorilor și prestidigitațiile, nu frumusețea ieftină și coaforul inferior care lucrează împotriva creațiunii, care ascunde făptura lui Dumnezeu sub culori înșelătoare, care sub pretextul cinstirii te umple de rușine și care înfățișează chipul divin ca pe un idol de prostituție ochilor pofticioși, pentru ca frumusețea mincinoasă să fure icoana firească păstrată lui Dumnezeu și vieții viitoare". Nu așa era Gorgonia care făcea o minunată excepție în vremea și în mediul ei. „Ea.cunoștea multele și feluritele podoabe externe ale femeilor, dar nici unele mai prețioase decât caracterul și strălucirea ei interioară. O singură roșeață îi plăcea: aceea a pudorii, o singură albeață: aceea a cumpătării. Sulemeneala, dresurile, tablele vii și eleganța curgătoare le lăsa pe seama femeilor din teatru, de la răspântii și pe seama tuturor acelora de care pe drept cuvânt se cuvine să roșești".

Unor asemenea femei de elită, Grigorie le va opune mereu pe celelalte — prea iubitoare de podoabe și eleganță și, fie că erau păgâne ori chiar creștine, le va critica ori de câte ori va avea prilejul. De la el ne-a rămas un poem de 334 versuri intitulat semnificativ „*Împotriva femeilor care se împodobesc* din care merită să citățm câteva părți.

„Femeilor — zice el — încetați de a mai ridica deasupra capetelor voastre, ca niște turnuri, aceste edificii de păr împrumutat și de a pleca galeș gâturile voastre delicate spre a atrage privirile. Încetați de a mai spoi pe chipurile lui Dumnezeu picturi hidoase și de a transforma în măști fețele voastre. „

„Femeii nu i se cuvine să apară înaintea oamenilor cu capul descoperit sau cu părul în aur bogat, sau cu el despletit și pe umeri săltându-i ici și colo, ca o bacantă ce sare dusă de vânturi ușoare.

Nu e frumos ca prea sus să purtați buclele voastre asemenea înaltelor coifuri, lucind pentru oameni, de la distanță, ca niște faruri strălucitoare... „

„Dacă natura v-a dăruit frumusețe n-o ascundeți sub spoială, ci păstrați-o doar pentru soții voștri, fără a arunca altora priviri cochete; căci inima urmează ochilor vinovați. Iar dacă frumusețea nu v-a fost dăruită, evitați o a doua urâțenie, aceea a frumuseții artificiale care este lucru de mâini omenești. Această frumusețe pe care o fabrică pământul, este aceea de pe urma căreia desfrânatele încearcă să câștige câțiva bani; o frumusețe care atunci când fața este ștearsă, cade și ea la pământ; o frumusețe care nu se poate împotrivi râsului, când veselia îmbobocește obrazul și care se topește în pârâiașe umede deodată cu lacrimile ori sudoarea care-l scaldă. Astfel obrazul care înainte era atât de minunat, în urma râsului cu lacrimi capătă pe dată două culori deosebite, rămânând negru și zbârcit acolo de unde s-a șters fardul, iar unde s-a păstrat încă, alb ca marmura... „

„Pentru femeile bine crescute nu aurul încrustat cu pietre prețioase și izbind ochii cu strălucirea sa, este acela care are preț. Nici colierul ce coboară pe piept, nici scumpele perle atârnând de ureche până ce-o apleacă cu greutatea lor. Podoabele lor nu sunt aceste ambițioase găteli ale capului, aceste haine broșate, aceste țesături fine și delicate, acest fard primejdios obrazului. Tot astfel nici aceste buze rumenite, aceste pleoape și sprâncene pictate, sub care ochii joacă ne-ncetat. Nu este de asemenea nici vocea dezmierdătoare care ademenește urechea. Nu sunt nici mâinile și picioarele bine strânse în panglici și încălțăminte de aur, de pe urma cărora decurge mândria pentru o mărire josnică. Nu sunt nici binemirositoarele esențe cu care se parfumează trupul și capul... „

„Lasă toate aceste deșertăciuni: nu există decât o singură frumusețe care se potrivește obrazului femeilor — roșeața, fiică a modestiei; dacă dorești o alta, bine fie și așa: arată-ți frumusețea prin acea paloare care o dau ostenelile creștinești, rugăciunile și lacrimile, paloarea ce încolțește din privegheri...”

Pentru Sfântul Grigorie veșmintele nu sunt nicidecum o podoabă; de asemenea nici cosmeticele care se potrivesc mai bine zidurilor decât fețelor femeilor cinstite. Acestea ar face mai bine să-și gătească capul acoperindu-l, sprâncenele să și le coboare, iar cu ochii să nu privească decât cu repeziciune și cumpătare, decât să încerce să creeze și ele, ascunzând prin diferite culori puse pe obraz, chipul cu care le-a înzestrat Supremul Creator. Altcum ele nu se fac pe ele însele decât niște „zontes pinakes” — tablouri vii, cum atât de expresiv le caracterizează teologul din Nazianz.

Întocmai predecesorilor săi, Sfântul Grigorie „se scandalizează de minciuna, dezordinea și urâțenia care sunt inerente împodobirii și mai ales fardării. Un sentiment însă mai profund conferă gândirii sale vehemență și originalitate: împodobirea, păcat și simbol al păcatului în același timp, echivalează cu uitarea lui Dumnezeu, desființarea în noi a Chipului lui Dumnezeu.”

Sfântul *Vasile cel Mare,* prea bunul prieten al lui Grigorie, este și el de părere că „a te îngriji prea mult de păr și de veșminte, în afară de ceea ce este de neapărată nevoie, este — precum a zis și Diogene — un lucru vrednic de cei nenorociți sau vinovați. A fi și a te numi om în rând cu moda nouă, socotesc că este un lucru tot atât de rușinos ca și atunci când ești un desfrânat sau făptuiești un adulter. Dacă stăm și judecăm, ce deosebire este pentru cineva cu bun-simț, dacă îmbracă o haină scumpă sau alta de puțin preț, câtă vreme și una și alta în aceeași măsură îl apără de frig sau căldură?... Pentru un om care cu adevărat este vrednic de acest nume, nu este mai puțină rușine de a da prea multă îngrijire sau podoabă trupului decât a se lăsa târât în chip josnic spre orice altă patimă”.

Obișnuit cu austeritatea pe care și-a impus-o devenind monah, Vasile nu poate concepe luxul în îmbrăcăminte. Hainele au un singur scop, acela de a acoperi trupul. Așa stând lucrurile, zice el, „noi avem trebuință numai de îmbrăcăminte, nu și de varietatea și împodobirea ce se nasc din ea spre a cădea în vanitatea cea interzisă... Căci acestea s-au introdus în viață mai târziu prin artele cele nefolositoare și deșarte. Este cunoscută îmbrăcămintea care a fost întrebuințată întâi și pe care Dumnezeu însuși a dat-o celor ce aveau trebuință de ea. „Căci Dumnezeu le făcea lor, spune Scriptura, veșminte de piele” (Facerea 3, *2*). Pentru acoperirea rușinii ajunge întrebuințarea acestui fel de veșminte. Dar fiindcă se mai alătură și un alt scop, adică de a ne încălzi prin haine, întrebuințarea lor trebuie să aibă amândouă scopurile, anume atât de a acoperi rușinea, cât și de a ne fi scut contra influenței stricăcioase a aerului. Însă deoarece și dintre haine unele sunt folositoare mai mult, altele mai puțin, trebuie să preferăm pe acelea care se pot acomoda la mai multe feluri de întrebuințări, așa ca nici sărăcia să nu fie jignită, nici noi să nu avem alt port, pentru ieșirea în public, altul pentru întrebuințarea casnică și iarăși alte veșminte de zi și altele de noapte…”

Dacă aceasta e atitudinea pe care trebuie s-o aibă femeile creștine față de îmbrăcăminte, e de la sine înțeles că nici împodobirea prin alte mijloace decât hainele decente nu poate fi îngăduită. La ce ar folosi pietrele prețioase și diamantele de tot felul? „Care om mândru de frumusețea și podoabele sale și-a putut prelungi viața cu o zi", se întreabă marele Părinte? Câte alte rele nu decurg însă din dorința de înfrumusețare prin metode artificiale?!

Și pentru că sunt femei care singure numai cu greu se abțin de la o pornire care le este atât de dragă, arhiepiscopul Cezareei se adresează bărbaților și-i face atenți asupra neajunsurilor ce le vor avea de suferit de pe urma unor soții cărora nu vor ști să le frâneze dorința de împodobire: „...Dacă vei fi având o soție iubitoare de bogății, spune el, atunci patima este îndoită: aceasta aprinde și moliciunea, mărește și dorința după plăceri, îmboldește și poftele rafinate; ea născocește anumite pietre: mărgăritare, smaragde, ametiste și pe deasupra aur; aurul îl lucrează și parte îl țese, mărind boala prin tot felul de pcdoabe lipsite de gust. Preocuparea pentru astfel de lucruri nu e ceva trecător, ci aceste griji ocupă nopțile și zilele. Sunt nenumărați lingușitorii care alimentează poftele acestor femei, aducând cu ei pictori, lucrători în aur, parfumori, țesători, brodatori. Nicio clipă de răsuflare nu dă bărbatului o asemenea femeie prin poruncile ei interminabile. Nicio bogăție — de ar fi să curgă chiar din fluvii — nu e îndestulătoare pentru poftele femeiești. Ele cer parfumuri barbare, exotice — ca pe untdelemnul din piață, flori marine și scoici mici numeroase ca firele din lâna oilor. Aurul garnisind pietre foarte prețioase, parte le împodobește fruntea, parte gâtul; aur și pe cingători și tot aur — sub formă de brățări — la mâini și la picioare. Femeile cărora le place aurul, se bucură să fie legate cu brățări, numai să fie aur acela care le leagă. Când se va îngriji de suflet acela care slujește poftelor femeiești? După cum furtunile și uraganele scufundă corăbiile putrede, tot așa și apucăturile rele ale femeilor prăpădesc sufletele rele ale soților..."

Pe lângă toate acestea, o femeie luxos îmbrăcată și împodobită cu lucruri prețioase, săvârșește un mare păcat față de cei lipsiți întrucât, „prin comparație, o astfel de femeie jignește totdeauna pe cel sărac".

Isidor Pelusiotul nu e mai puțin hotărât în combaterea luxului feminin. El vede într-acesta, ca și în cochetărie, gazul care se aruncă peste focul deja aprins al patimilor. De aceea femeia înțeleaptă și pătrunsă de învățătura Evangheliei, va înlătura orice podoabe, cum și toată deșarta dorință de a ațâța pornirile păcătoase din sufletul ei și al semenilor. În acest sens scriitorul creștin obișnuia să povestească următoarea întâmplare foarte instructivă: se spune că o fecioară minunat de frumoasă, dar în același timp și înțeleaptă, era iubită cu patimă de către un tânăr. Acesta întrebuința toate meșteșugurile, fără a se da înapoi de la viclenii, spre a-și împlini pofta dobitocească cu acea fecioară. Aflând ea cât de mult pătimește acel tânăr de dorul ei, a găsit chipul cum să scape curată și totodată să potolească și văpaia dragostei de care se topea inima celui care o dorea. Și care a fost chipul? Și-a ras părul de pe cap, iar fața și-a mânjit-o cu apă amestecată cu cenușă. După aceasta, chemând pe tânăr să vină la ea, i-a zis: Ticălosule, această urâțenie iubești? Iar el văzând-o astfel slută și vrednică de jale, s-a îngrețoșat. În felul acesta și-a venit în fire, trezindu-se din beția dragostei.

Conduși de atari sentimente și având înainte astfel de pilde, creștinii erau îndemnați să înțeleagă că „frumusețea sufletului pe care o dau virtuțile este lucrul cel mai dorit pentru conviețuitorii în căsnicie și, totodată, medicamentul bunei înțelegeri".

Idei asemănătoare găsim și la *Asterie al Amasiei* care, într-o omilie despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr critică străduința oamenilor de a se împodobi și-i îndeamnă să revină la simplitatea și decența propovăduită de religia creștină. El nu vorbește exclusiv despre femei, e adevărat, dar cuvintele predicii sale le vizează pe ele în primul rând.

„Dumnezeu a creat oaia, zice el, cu piele plină de lână și cu fire îmbelșugate. Ia oaia, tunde-o, dă lâna la țesătorie și fă-ți din ea manta și haină, ca să poți să eviți asprimea iernii și vătămarea razelor arzătoare ale verii. Dar dacă ai nevoie în timpul verii de o îmbrăcăminte mai ușoară, ți-a dat Dumnezeu inul ca să-l folosești după bunul plac; ți-i foarte ușor să faci din el o haină demnă la înfățișare, care prin ușurătatea ei te și îmbracă, dar în același timp, te și răcorește. Bucurându-te de aceste daruri, dă mulțumire Ziditorului, nu numai pentru că ne-a creat, dar și pentru că s-a îngrijit de siguranța vieții noastre. Dar dacă vei lăsa la o parte oaia și lâna și pe toate cele necesare pregătite de Creatorul tuturor, îndepărtându-te de ele prin născociri zadarnice și prin pofte ușuratice și vei căuta visonul și vei aduna firele viermilor din Persia, atunci îți vei țese pânză de păianjen. Mai mult, dacă te vei duce apoi la vopsitori și vei plăti prețuri mari spre a-ți pescui din mare scoica cu sângele căreia

să-ți vopsească stofa, apoi atunci săvârșești o faptă vrednică de un om ce dă o întrebuințare falsă averii sale, de un om ce nu știe unde să-și verse prisosul bogăției sale... „

„Alții... merg în săvârșirea viciului încă și mai departe; nu se opresc la hotarele nebuniei despre care am vorbit mai sus; dimpotrivă, născocesc o stofă zadarnică și nefolositoare; prin combinarea alesăturii și bătăturii, țes stofe ce imită pictura, având desenate pe ele chipurile tuturor animalelor. Din astfel de stofe își fac lor, femeilor și copiilor lor, haine înflorite și împestrițate cu nenumărate figuri. Se joacă prin urmare și nu lucrează ceva serios. Ajutați de o bogăție nemăsurată fac abuz de viață, nu uz (I Corinteni 7, *31*), se împotrivesc legiuirilor lui Pavel și duc luptă împotriva cuvintelor insuflate de Dumnezeu, nu prin scris, ci prin fapte. Ceea ce Pavel a interzis prin cuvânt (I Timotei 2, *9*-10), aceea aceștia o țin și o afirmă prin fapte. Când se arată pe stradă îmbrăcați cu astfel de haine, par celor cu care se întâlnesc ca niște ziduri pictate. Chiar și copii se strâng împrejurul lor, zâmbesc unii altora, arătând cu degetul figurile țesute pe haine: merg după ei și nu pleacă de lângă ei decât după multă vreme. Pe hainele lor se văd lei și pantere, urși, tauri și câini, munți și stânci și vânători; cu un cuvânt toată arta picturii care imită natura. În adevăr trebuiau să împodobească nu numai zidurile lor și casele, ci și tunicile și hainele! „

„Bogații mai evlavioși, bărbați și femei, aleg scene din istoria Noului Testament și le dau țesătorilor; aleg chiar pe Domnul nostru Hristos împreună cu toți ucenicii și minunile Lui așa cum ni le relatează Evanghelia. Vei vedea țesute pe hainele lor: nunta din Cana Galileii și vasele în care a fost prefăcută apa în vin; pe paraliticul care-și duce patul pe umeri; pe orbul vindecat cu tină; pe femeia cu scurgere de sânge care s-a atins de poalele hainei Domnului; pe femeia păcătoasă care a căzut la picioarele lui Iisus; pe Lazăr care s-a întors din mormânt la viață. Când fac aceste lucruri socotesc că săvârșesc acte de pietate, căci îmbracă haine ce sunt pe placul lui Dumnezeu. Dacă ar primi sfatul i-aș sfătui să vândă hainele acelea și să cinstească icoanele vii ale lui Dumnezeu...”.

Orientul a fost fără îndoială izvorul de unde s-a alimentat veacuri de-a rândul moda europeană și tot el furnizorul celor mai excentrice metode de înfrumusețare și împodobire. Părinții Bisericii din această parte a lumii au trebuit de aceea să fie mereu gata să cenzureze excesele în care ar fi căzut femeile creștine imitând pe cele păgâne, arătându-le totodată calea adevărată pe care trebuiau să meargă spre a dobândi viața de veci. Ispita era mare, mirajul frumuseții de nestăvilit. Grigorie din Nazianz, Vasile cel Mare, Isidor Pelusiotul, Asterie al Amasiei și mulți alții pe care nu i-am mai numit, au depus strădanii lăudabile în acest sens criticând orice abatere de la legea bunei-cuviințe. Încă atunci însă glasul lor suna în pustiu. Un ultim efort va depune Sf. Ioan Hrisostom, a cărui operă predicatorială abundă în sfaturi adresate femeilor care, uitând porunca Apostolului se îngrijeau mai mult de podoaba cea din afară, ca „împletirea părului, punerea podoabelor de aur sau îmbrăcarea hainelor scumpe”, decât de podoaba nepieritoare a sufletului. De aceea l-am lăsat la urmă consacrându-i un capitol special.

„În secolul al IV-lea d.Hr., — pe vremea Sf. Ioan Gură de Aur — moravurile celor avuți erau adesea încă cele ale păgânilor, așa cum au predominat ele în timpul Imperiului. Luxul era la fel de exagerat. Creștinismul a reformat moravurile unui mare număr de familii pioase; n-a putut însă realiza o reformă totală a moravurilor publice”. Antiohia exemplifică mai bine ca orice adevărul acestei afirmații.

Niciun oraș al Orientului, în afară de Alexandria, nu cuprindea între zidurile sale o populație atât de pestriță. Decăderea atinsese aici limita. Toate rasele și categoriile de oameni au fost aduse la același scăzut nivel. Murdăria morală a diferitelor orașe orientale, dominate de spiritul de intrigă și aruncate în brațele josnicilor combinații, poate să ne dea în mica măsură o idee despre starea de corupție la care a ajuns Antiohia.

Acest focar de putrefacție morală era o nemaiauzită adunătură de scamatori, șarlatani, bufoni, magicieni, taumaturgi, vrăjitori, preoți, înșelători. Un oraș de curse, jocuri, dansuri, procesiuni, sărbători, bacanale. Un lux neînfrânat, nebuniile Orientului, orgiile, superstițiile cele mai nesănătoase, fanatismul, toate puteau fi întâlnite aici.

Marele corso care traversa orașul era ca și un teatru unde se perindau zilnic valurile unei populații josnice, ușuratice, schimbătoare, răsunătoare, câteodată inteligentă și religioasă, preocupată de cântece, parodii, glume și obrăznicii de tot felul.

În această cetate îi fu dat să-și înceapă activitatea duhovnicească unul dintre cei mai vestiți episcopi ai creștinătății și cel mai mare predicator al epocii patristice, Ioan Gură de Aur. În fața

situației cu care a fost confruntat aici, pe care de altfel o va intâlni pretutindeni unde va mai colinda și mai ales la Constantinopol, Sfântul Ioan își va ridica glasul său de îndreptățită protestare. Nu putea rămâne insensibil în fața unui atare spectacol de degradare umană. Ceea ce l-a impresionat mai mult a fost promiscuitatea în care a fost târâtă femeia. Și aceasta pentru că în concepția lui, ca și a tuturor propovăduitorilor Bisericii, femeia reprezenta ființa cea mai capabilă de devotament și virtute, dar în același timp, cea mai accesibilă corupțiilor și slăbiciunii. Hrisostom n-a încetat să aducă cele mai mari laude femeii pentru caritatea de care este în stare, cum și să critice cu cea mai mare amărăciune viciile la care se poate coborî.

Adânc cunoscător al sufletului omenesc, Sfântul Ioan Gură de Aur voiește să curme răul de la rădăcină. El constată că „sexul femeiesc este iubitor de podoabe și tocmai într-aceasta constă defectul lui cel mare". Mobilul unei asemenea înclinații este dorința de a plăcea, de a încânta privirea. De aici scornirea unor nesfârșite metode de ademenire: „farmecul mișcărilor, mersul îngrijit, murmurul plăcut al vocii, încondeierea ochilor, sulemenirea obrajilor, gătirea părului unduios, cârmirea buclelor, strălucirea veșmintelor, felurimea giuvaerurilor de aur, sclipirea pietrelor prețioase, mirosul parfumurilor și toate cele cu care se îngrijește pentru împodobirea sa sexul femeiesc", haina care „strânge ca într-un corset cu multă exactitate pieptul forțându-l aproape să nu se mai poată umfla și dezumfla", purtarea de inele, atârnarea la gât a diferitelor amulete, în special „monedele de aramă ale lui Alexandru cel Mare care se puneau la cap ca și la picioare", aurării, mărgăritare, haine scumpe... sulimanurile de uns fața, vopsirea pe sub gene, călcătura și păsirea alene, vocea dezmierdată, ochiul umed și plin de toată pofta, ridicarea voalului cu cochetărie sau a hainei pe deasupra, cingătoarea curioasă foarte, ghete strâmte, etc.... În dorința lor de înfrumusețare femeile au ajuns atât de departe încât doreau ca tot ceea ce posedau să fie de aur: părul, buzele, sprâncenele... Nu știm dacă contemporanele Sf. Ioan vor fi ajuns să-și realizeze acest gând nebun, dar se spune că, mult mai târziu, la nunta lui Teodosie Zigomala cu Irina Moshu, care s-a celebrat la Constantinopol în anul 1578, mireasa purta pe cap o perucă din bucle de fire subțiri foarte măiestru lucrate din aur veritabil.

Ce sunt în sinea lor aceste podoabe și ce reprezintă ele, se întreabă Sf. Ioan Hrisostom? Să luăm spre pildă hainele. „Ele nu sunt decât niște biete „lucruri" pe care dacă se vor pune câteva molii, iată că te-au lipsit de orice mulțumire. Ai văzut cât de nesigur lucru este slava vieții prezente? Te mândrești cu niște lucruri pe care viermii le nasc și tot ei le nimicesc — căci se spune că ar fi niște viermi, insecte din India, care pregătesc firele de mătase". Și pe lângă acestea, continuă Sfântul Părinte „nu știți la câte rele și la câte pericole se expun oamenii care pleacă să caute departe aceste ornamente de prisos. Trebuie construite corăbii, închiriați vâslași, găsit un pilot și lucrători pentru a întinde sau pentru a strânge pânzele la timp. Toți acești oameni renunță la țara lor, ori lasă femeile, copiii, își expun viața lor străbătând mările, traficând cu popoarele barbare; și toate acestea în ce scop? Pentru a cumpăra fire de mătase și a le potrivi la încălțămintea voastră, la o bucată de piele? O, culme a nebuniei"!

La fel stau lucrurile cu aurul și cu celelalte metale ori pietre prețioase. Mâinile ocnașilor, ale oamenilor săraci și ale robilor, sunt cele care le extrag din pământ, ca apoi din ele să se facă podoabe și ornamente.

Iată dar cum rodul atâtor lacrimi și suferințe devine obiect de lux și de desfrâu. E o nedreptate strigătoare la cer!

Și pe deasupra tuturor acestora, ce deosebire va mai fi între o femeie cinstită sau care se pretinde a fi astfel și între o ușuratică, dacă ambele se împodobesc la fel, ba poate mai bine și mai frumos cea ușuratică?!

Ca și Tertulian ori Ciprian, Sf. Ioan consideră împodobirea drept un mare păcat, deoarece femeia care o pune în practică nu face altceva decât nesocotește „facerea mâinilor" Creatorului. Înseamnă că respectiva femeie voiește să corecteze, ea însăși nefiind decât o biată făptură, opera Tatălui Ceresc.

Cele ce s-au spus până acum despre lux și podoabe, se refereau la femei în genere. Hrisostom merge însă cu critica sa mai departe și analizează situația celor care măritate fiind, aleargă încă după frumusețea deșartă. El pleacă de la principiul că o soție trebuie să placă soțului ei, nu altora, căci dacă place altora, nu mai poate plăcea soțului ei. Și atunci, precizează Hrisostom, „dacă este nevoie a face ceva spre a plăcea bărbatului tău, trebuie să-ți împodobești sufletul, iar nu corpul. Căci niciodată nu o vor face pe femeie demnă de iubit și dorită aureturile cu care este împodobită, pe cât o vor face

înțelepciunea și bunăvoința față de soț, precum și dorința nestrămutată până la moarte, de a duce viața împreună; fiindcă acestea îmblânzesc câștigându-i cât mai degrabă pentru totdeauna pe bărbați. Și în adevăr, acea înfrumusețare este vătămătoare pentru bărbat împuținându-i peste măsură banii prin cheltuieli nemăsurate și producându-i și o mare grijă; pe când cele spuse mai sus vor lega și mai mult pe bărbat de femeie, fiindcă bunăvoința și prietenia precum și dragostea fierbinte nu procură grijă, nici nu dau naștere la risipă de bani, ci dimpotrivă. Apoi, când acea înfrumusețare devine dezgustătoare prin obișnuință, înfrumusețarea sufletului din contră înflorește în fiecare zi și aprinde o și mai mare flacără a dragostei. Astfel încât, dacă vrei să placi bărbatului tău, împodobește-ți sufletul cu înțelepciune, cu evlavie și cu sirnțământul căsniciei celei adevărate; căci aceste podoabe pe de-o parte atrag mai mult, iar pe de alta nu încetează niciodată. Nici bătrânețea nu distruge această podoabă, nici boala nu o face să piară...Și pe când acea înfrumusețare presupune și corupție într-însa, aprinzând și gelozia, aceasta dimpotrivă este lipsită de orice patimă și deșertăciune... Căci observați și vă veți convinge că și dacă privești pe această femeie care, după aparență este cea mai frumoasă, nu se poate bucura și mângâia pe deplin în sufletul său cineva care este îndurerat, deoarece acel ce este vorba să fie mângâiat pe deplin în suflet, are nevoie de o bucurie și înveselire reale. Dacă însă pentru înfrumusețarea corpului femeii sunt îngrămădite tot felul de podoabe și dacă deci în casă este o veșnică neliniște, nu poate exista niciodată o mulțumire deplină pentru cel ce locuiește cu o astfel de femeie. Așadar dacă vrem să plăcem bărbaților noștri, trebuie să-i punem în situația de a simți plăcere cu noi; iar în această situație îi vom pune dacă vom fugi de înfrumusețarea și împodobirea corpului. Căci în adevăr toate acestea se pare că produc o oarecare bucurie în acel timp din preajma nunții; mai târziu însă, această bucurie dispare odată cu timpul. Căci dacă cerul care este așa de frumos și soarele atât de strălucitor încât cu el nu se poate compara niciun alt corp și socoti egal, nu le putem admira întotdeauna în mod egal pentru că suntem obișnuiți cu ele, cum oare vom admira un corp împodobit cu podoabe de preț după ce ne-am obișnuit cu el? Vrei prin urmare să pari mai frumoasă și distinsă? Mulțumește-te cu plăsmuirea dată de Creatorul omenirii! De ce adaugi aureturile și podoabele întocmai ca și cum ai vrea să repari și să împlinești tu ceea ce a creat Dumnezeu?... Când te vei împodobi mai bine, o femeie, să știi că atunci vei deveni mai dezgustătoare chiar decât una goală”.

Dacă luxul acesta ce decădea în viciu putea trece oarecum neobservat pe stradă, în saloane, la teatru, etc... el nu putea fi însă tolerat în biserică. Pentru a apăra demnitatea sfântului lăcaș, marele chiriarh a luptat cu o vigoare fără de egal. „Ce spui, zicea el într-o predică? Te apropii să te rogi lui Dumnezeu și te înfășori cu aurării și împletituri și cârlionți în păr? Nu cumva ai venit poate să joci? Sau poate să iei parte la vreo nuntă, ori poate la vreun praznic? Acolo își au loc aurările, împletiturile și cârlionții, acolo luxul, iar aici nu este trebuință de nimic din acestea. Ai venit ca să te rogi lui Dumnezeu pentru păcate, să-L rogi pentru acelea cu care L-ai mâniat, să-I ceri iertare, să-L faci să se îndure spre tine. Apoi atunci de ce te împopoțonezi? Momițăriile acestea nu sunt ale unei femei ce se roagă. Cum vei putea ofta, cum vei putea plânge, cum te vei putea ruga cu stăruință, fiind împopoțonată cu astfel de momițării? De vei plânge, lacrimile tale vor provoca râsul celor ce te văd, fiindcă aceea care lăcrimează nu trebuie să fie împopoțonată cu aurării. Este o adevărată scenă teatrală și ipocrizie, ca fiind din același cuget, de unde ambiția ta a zămislit acel lux de pe tine, să verși lacrimi. Aruncă la o parte acea ipocrizie, fiindcă Dumnezeu nu se amăgește! Asemenea păpușerii sunt ale mimilor și ale celor din orchestră, ale celor de pe scena teatrului; unei femei cu rânduială însă, nu se potrivesc”.

Ne-am ocupat până aici de critica luxului feminin, așa cum apare, el în ochii Sfântului Ioan Gură de Aur. Ar mai trebui să arătăm acum că, spre deosebire de ceilalți Sfinți Părinți care au tratat această problemă, el oferă și remedii în stare să ridice femeia din mocirla în care au aruncat-o atâtea veacuri de păgânătate, remedii care vor rămâne pentru de-a pururi valabile.

Omenirea are nevoie de femei, de mame, de talia Antuzei, Nonei, Macrinei, etc.... Pentru a se ajunge aici însă, de mică, fata trebuie să primească o educație îngrijită. Fetele spre deosebire de băieți, sunt mai ușuratice și stăpânite de dorința de a se împodobi. „Mamelor, cuvântează Hrisostom, îngrijiți-vă mai ales de fetele voastre căci este ușoară pentru voi o astfel de îngrijire; luați seama bine ca să se deprindă să stea în casă, iar mai cu seamă, învățați-le a fi evlavioase, demne, a disprețui averile, a fi simple și fără pretenții în îmbrăcăminte”. Mamele să-și crească fiicele lor așa cum și le creșteau cele de demult, așa cum.a fost crescută Rebeca. Acestea nu le creșteau împodobindu-le cu aurării, ci le împodobeau cu curățenia sufletească și cuviosia; nu le obișnuiau cu o viață molatică

făcându-le neîncetat băi, ungându-le cu fel și fel de miruri și parfumuri, ci le dădeau o creștere aspră, le obișnuiau să lucreze și să se servească singure. De aceea la fetele de altă dată „farmecul trupului era atât de înfloritor și adevărat, pentru că era cel natural și nu cel meșteșugit și făcut cu mâna. Pentru aceea se bucurau de multă sănătate și erau foarte frumoase. Nicio boală nu le tulbura corpul, iar bicisnicia era alungată din trupul lor".

Nenorocirea constă însă, observă Sf. Ioan Hrisostom, tocmai în faptul că părinții nu știu cum să-și crească fetele. În loc să le dea o bună educație, ei le învață să se împodobească, să se îmbrace cu haine frumoase și aurării, le atârnă la urechi cercei, le lasă chică la spate, încât de la început le deprind cu o experiență de care, prin natură, nu ar fi avut cunoștință. Și astfel ce pot deveni fetele care își petrec timpul în saloane și la umbră, care se culcă pe așternuturi moi și delicate, care toată ziua nu au altă treabă decât să se înfrumusețeze, să se îmbrace cu haine aurite și să se bucure de cea mai mare dezmierdare, care nici măcar pe ele nu se servesc, ci au mai multe servitoare ce le stau în față, care se ocupă mereu cu trandafirii și cu celelalte flori mirositoare etc. Ce pot deveni ele după un astfel de tratament?

Obligația de a îndepărta pe femei de la lux și împodobire nu revine însă numai părinților. Un rol tot atât de mare ca și aceștia îl au băibații, soții. „Învață-o pe soție, spunea Sf. Ioan, să filosofeze, povățuiește-o ca să nu aibă niciodată aurării atârnate pe umeri și lângă obraji sau împrejurul grumazului, nici spânzurate în salon și nici haine aurite și prețioase". Bărbatul are chiar datoria să îndrepte moravurile soției sale, atunci când s-a întâmplat ca ea să cadă: Doar Dumnezeu a poruncit bărbaților ca să sufere toate defectele femeilor, numai să nu fie desfrânată, zice, iar celelalte defecte suferiți-le. Chiar de-ar fi femeie bețivă, sau rea de gură, sau pizmașă, sau luxoasă și prin luxul ei îți cheltuiește averea ta, tu formeaz-o, căci de aceea ești capul ei.

Răspunderea soțului este deci mare. De cele mai multe ori însă când femeia alunecă, vina nu o poartă atât de mult ea cât el, căci n-a știut s-o abată de la rău. „Eu nu cred atât de vinovată pe femeia care se împodobește cu sculele ei cele aurite, spunea marele predicator, pe cât cred de vinovat pe bărbatul care se împodobește cu lucruri femeiești; nici nu condamn atât pe femeia care se gândește numai la colanul ei cel aurit, pe cât condamn pe bărbatul care se gândește cum să-și îmbrace femeia cu haine aurite. Astfel că și în această privință, voi bărbaților sunteți cei care puneți scânteia și tot voi cei care aprindeți focul. De altfel nici nu e atât de mare păcat pentru femei, pe cât e pentru bărbați. Tu ai fost orânduit de Dumnezeu ca să dirijezi și să administrezi pe femeie. Peste tot locul tu pretinzi a avea întâietate. Deci arată și în aceasta că nu aprobi luxul dorit de ea. Femeii mai ales i se poate trece cu vederea că se împodobește, nu însă bărbatului. Și când însuți tu nu eviți răul, cum oare îl va evita ea"?

Poziția adoptată de Sf. Ioan Hrisostom, trebuie să constatăm, este cea mai dreaptă, bazată fiind pe o adâncă cunoaștere a sufletului omenesc. În aceasta constă de altfel și valoarea dârzei sale opoziții pe care a făcut-o din ce în ce mai exageratului lux al femeilor creștine din vremea sa.

Ca femeie, fecioară, copilă, am umblat cu părul capului scos afară de sub învelitoare... și cu capul gol?

Adevăratele creștine umblă acoperite pe cap după pilda Maicii Donmului și a sfintelor femei din Vechiul și Noul Testament

Femeile, fecioarele și copilele sunt datoare să aibă învelitoare pe cap pentru Îngeri și a nu se împopoțona, nici a-și sluți fața. „Fiecare femeie rugându-se sau prorocind cu capul dezvelit, își rușinează capul ei, că tot una este ca și cum ar fi rasă; că de nu se învelește femeia, să și-l tundă, iar de este lucru rușinos femeii a se tunde ori a se rade, învelească-se... Pentru aceea femeia este datoare să aibă învelitoare pe cap pentru Îngeri" (I Car. II, 5-10). „Podoaba voastră (femeilor și fetelor) — strigă Sf. Ap. Petru — să nu fie cea din afară a împletiturii părului și a înfășurăturii aurului sau îmbrăcămintei hainelor; ci omul cel ascuns al inimii în nestricăciunea duhului, blând și lin, care este de mult preț, înaintea lui Dumnezeu. Că odinioară așa se împodobeau pe sine și sfintele femei, care nădăjduiau în Dumnezeu, plecându-se bărbaților lor. Precum Sarra asculta pe Avraam, chemându-l pe acela domn, căreia v-ați făcut fiice, făcând binele și netemându-vă de nicio frică" (1 Petru 3, *3*-6). „Femeile să se roage îmbrăcate cuviincios — strigă Sf. Ap. Pavel — nu cu împletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu haine scumpe; ci precum se cuvine femeilor celor ce se făgăduiesc temerii de Dumnezeu cu fapte bune" (I Tim. 2, *9*-10),

Dracii locuiesc și se joacă în părul femeilor și fetelor care și-l lasă afară de sub învelitoarea capului — zice un dascăl al Bisericii Vechiului Testament. „Femeia împodobită este casa tuturor dracilor din iad” — zic Sf. Ierarhi Ioan Hrisostom și Ambrozie al Mediolanului.

Pe aceste umblărețe cu părul scos afară de sub învelitoarea capului, sau din vreme în vreme și descoperite, fără acoperământ, care-i un fel de cunună acoperitoare, le plânge prorocul, zicând: „Căzut-a cununa de pe capul nostru! Vai nouă căci am păcătuit” (Pl. Ier. 5, *16*).

„Spuneți capetelor încoronate: „Smeriți-vă și ședeți mai jos, căci a căzut (a-ți lepădat) de pe capul vostru cununa slavei voastre” (Ier. 13, *16*-22).

Pentru a nu mai cădea în această necuviință, vai sau blestem, toată partea femeiască să-și aibă capul acoperit în semn de supunere; femeile mirence bărbaților lor legitimi; iar fecioarele și călugărițele lui Hristos, Mirele ceresc. Sfintele Biserici în picturile lor curat ortodoxe ne arată pe Preasfânta Fecioară Maria, Pruncă de trei ani, la intrarea în Biserica Domnului, acoperită cuviincios pe cap și peste tot corpul. Acesta-i adevăratul exemplu vrednic de urmat. Așadar, toată partea femeiască, să-și aibă capul acoperit, măcar pentru Îngeri, cum sfătuiește Apostolul (I Cor. 11, *10*), pentru a nu se arăta și ele rușinate și fără de omenie, avându-și capul gol. Precum acoperământul capului face partea femeiască a-și ține capul plecat și ochii sau privirile în jos cu bună-cuviință după chipul cuviincios al Preacuratei Maicii Domnului, păstrând în sine forma supunerii cuviincioase, așa și descoperirea capului cum și lăsarea părului afară de sub învelitoare, arată: necuviință, neomenie, ceva străin care îngrețoșează pe îngerii lui Dumnezeu care-i urmează și păzesc pe credincioși. „Îngerii lor — zice Domnul — pururea văd fața Tatălui Meu care este în ceruri” (Mt. 18, *10*). Neorânduiala mânie pe Dumnezeu asupră-le și bucură pe draci. Clement Stromateul și alți Sfinți Părinți, în „Îngeri” înțeleg pe învățătorii sau luminătorii Bisericii din adunarea creștinilor. Pentru aceasta — zic unii din ei — toată partea femeiască să-și acopere capul său, spre a nu-i sminti pe aceștia spre poftă trupească.

Toată partea femeiască care crede și viețuiește creștinește, acoperindu-și cuviincios corpul, capul și fața (în parte) scapă de multe păcate și își agonisesc multe bunătăți.

1. Scapă de păcatul smintelilor, despre care zice Mântuitorul: „Vai lumii pentru smintele, dar mai vai acelora prin care vine sminteala, că mai de folos le-ar fi a-și lega o piatră de moară de grumaz și să se înece în adâncul mării” (Mt. 18, 6-9).
2. Face un bine mare, nepunând piedică creșterii Bisericii lui Dumnezeu.
3. Își agonisesc lor cinste și sporire în luminarea Sufletului.
4. Își câștigă cuviincioasa sfială și smerita cugetare.
5. Mirencele căsătorite agonisesc bărbaților lor un nume bun și cinste; iar fecioarele și călugărițele bucură pe Mirele Ceresc, care-I capul tuturor bine-credincioșilor.
6. Aduc bucurie și cinste Sfinților Îngeri păzitori ai lor.
7. Se salvează și pe ele din focul poftelor trupești, care pârjolește pe cele ce se poartă cu necuviință după felurite mode satanice și după chipul idolilor-draci ai păgânilor (Ps. 105, 36-*38;* 1 Cor. 10, 19-*21).*

Prin cuvintele: „Femeia de poartă păr este slava ei, că părul i s-a dat ei în loc de învelitoare”, arată partea ei, deosebirea de bărbații mireni, care după rânduială își tund perii capului lor (1 Cor. 11, *14*); iar nu cum rău înțeleg unele a umbla cu capul descoperit, arătând: neomenie, obrăznicie și îndărătnicie împotriva rânduielilor sfinte după care s-au purtat femeile sfinte ale Bisericii Vechiului și Noului Testament, în frunte cu Maica Domnului și pururea Fecioara Maria. Cum este necinste bărbaților mireni a purta plete sau părul lung, așa și părții femeiești este mare necinste a umbla cu capul descoperit ori tunsă.

Sfinții Părinți ai Sinodului Gangra anatematisesc pe cele care își tund perii capului, hotărând: „Dacă vreuna din femei (ori fete) pentru nevoință și-ar tunde perii capului pe care i-a dat Dumnezeu spre aducere-aminte de supunere, ca una ce dezleagă porunca supunerii anatema fie” (Can. 17). Împăratul Teodosie a legiuit să se izgonească din Biserică femeile și fetele care își tund perii capului și arhiereii ce le-ar primi pe acelea să se caterisească de arhierie (Ist. Bis. Sozomen cart. VI, c. 16). Femeile care intră în monahism după o anumită rânduială bisericească, își tund perii capului; iar bărbații nu și-l mai tund, ca nazireii consacrați lui Dumnezeu (Num. 6; Jud. 13, *5, 7*-13, *14*-16). Dacă va zice careva:...femeilor li s-a dat părul capului de la fire în loc de învelitoare, pentru ce trebuie iarăși a-și înveli capul cu legătoare sau cu altă împodobire din afară? Atunci răspundem: „Aceasta o face toată partea femeiască, adică se învelește (acoperă) pe cap, pentru a mărturisi supunerea ce o au

mirencele către bărbații lor; iar fecioarele, călugărițele către Hristos, Mirele lor. Această supunere orânduită de sus, o arată ele cu firea prin perii capului, iar cu voia prin învelitoarea cea pusă peste toți perii capului". Unele nepricepute, care își lasă câte o parte din perii capului deasupra frunții trăgându-și învelitoarea înapoi pe creștet, în vârful capului, la tâmple ori la ceafă, mai mult ori mai puțin, arată necuviință mare ori mai mică, adică nu sunt supuse cu voia capului lor legiuit de sus. Dacă fetele și femeile evreilor șl turcilor se purtau acoperite, cu cât mai mult trebuie a se acoperi cuviincios creștinele, cu cât credința noastră e mult superioară în toate credințelor acelora, cum este omul față de umbra lui. Creștinele să se acopere cuviincios pe cap, ca să nu fie judecate de acelea în ziua cea mare și să nu se cufunde în osândă veșnică, dedesubtul acelora pe veci.

O femeie cu șerpii-draci în perii capului împodobit. Într-o cetate creștinească era o femeie cu numele „Margareta", care iubea mult a se împodobi în duminici și în zilele sfinte. Într-o zi de sărbătoare se pregătea să se ducă la o petrecere lumească, știți dumneavoastră cum e obiceiul omenirii păcătoase... la joc. În acest scop, își luă toate hainele pentru gătit și cutia cu dresuri pentru față și se duse cu ele în fața oglinzii pentru a se găti ca să fie frumoasă și plăcută lumii care o va vedea. În felul acesta și-a pierdut câtva timp din sfânta zi de sărbătoare: cu lăutul, cu pieptănatul, cu aranjatul părului, cu drotul, cu pudratul feței, cu feștitul buzelor cu roșu, cu așezatul cerceilor, mărgelelor, hainelor, inelelor, brățărilor, etc.

După ce s-a văzut gătită așa cum credea că ar fi mai pe placul lumii, se plimbă puțintel prin casă uitându-se pe lângă sine să vadă cât e de frumos îmbrăcată, cum îi stau cerceii, pieptenii, mărgelele, panglicele, salbele, etc... când își privește fața în oglindă, ce credeți că a văzut? Printre părul pieptănat, aranjat și încrețit la modă, a văzut pe capul ei și pe corp o sumedenie de drăcușori ca în chip de șerpi, care umblau printre cosițe, pe grumaz și pe haine. Acei drăcușori în chip de șerpi erau grozavi de urâți și înspăimântători la vedere. Din gura lor ieșeau scântei, foc și fum negru și puturos. Atâta erau de răi, încât se mâncau unii pe alții și șuierau de te cuprindea groaza. La vederea aceea înfricoșată, biata femeie a scos un strigăt de spaimă, a dat înapoi și a căzut pe spate leșinată de frică. Tocmai târziu, seara, când lumea se întorcea de la praznicul diavolului unde jucase, și-a venit în fire și biata femeie din leșin.

După ce s-a deșteptat, a cunoscut că împodobirea cu haine de lux, împopoțonarea cu zărzămurile satanicei trufii femeiești, cu acele deșertăciuni idolești, schimonosirea fetei cu pudră, roșeală, cercei și alte podoabe muierești, nu sunt plăcute lui Dumnezeu; ci numai dracilor... De aici înainte nu a mai cutezat să se mai împodobească așa idolește, ci totdeauna umbla îmbrăcată simplu, îmbrobodită, acoperită cuviincios peste tot corpul după exemplul Maicii Domnului și a sfintelor femei din Biserica Vechiului și Noului Testament, învățând pe oricare voia s-o asculte să se păzească a se împodobi, că-i mare păcat.

Fiilor și ficelor! Păziți sfaturile bune ale Tată lui vostru — Dumnezeu — și nu lepădați învățătura înțeleaptă a mamei voastre, Biserica, că acestea vă vor călăuzi ca o lumină prin întunericul lumii acesteia, izbăvindu-vă de multe primejdii și din pierzare! (Prov. Sol. 6, *2*-27).

Am purtat inel în deget afară de ziua Logodnei și cununiei?

Adevărații creștini nu poartă inel în deget, decât numai în ziua logodnei și cununiei lor. Deși mulți creștini și unii clerici, mai alipiți de lumea deșartă și de plăcerile pământești poartă inele în degete, totuși, adevărații creștini nu poartă nici inele sau verighetele de la logodnă și cununie. Adevărații drept-credincioși și luminații creștini, nu poartă acestea, dar nici nu pot suferi inele în degetele lor. Lumina lui Hristos care luminează tuturor, le arată acestora că purtarea inelelor este ceva nefolositor, urâcios, dezgustător spiritului creștinesc, semn de mândrie, care păcat a surpat o parte din îngerii din cer, pe Adam și Eva din rai, pe fariseul trufaș din Biserică de la rugăciune, etc. etc. „Și de ce nu poartă adevărații creștini inele în degete?" întreabă unii creștini. Pentru că vor să meargă pe urmele Domnului nostru Iisus Hristos, ale Maicii Preacurate și ale Sfinților. Pentru că vor cu orice preț mântuire și nu osândă.

Privind la Preasfânta Fecioară Maria, pe care au logodit-o Arhiereul și preoții Templului Sfânt cu bătrânul octogenar Iosif, nu se află nicăieri scris că dânsa ar fi purtat inel în deget ca logodită. Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, care a văzut-o în persoană pe Maica Domnului adeseori cu ochii săi și a pictat icoana Preasfinției Sale pe care a dus-o la dânsa să o binecuvânteze, n-a pus niciun inel în degetul ei, deoarece știa și vedea bine că nu purtase niciodată și nu purta niciun inel în deget. Inelul, semnul mândriei, nu avea niciun preț înaintea smereniei pururea Fecioarei Maria, care între altele,

lăudând și bucurându-se în Domnul Dumnezeu, adevereşte în fața Îngerului trimis la ea din ceruri, că: „Domnul Dumnezeu a căutat spre smerenia roabei sale” (Lc. 1, 48*, 26*-42).

Astfel, creștinele înțelepte, privind în învățătura Bisericii drept-credincioase și la sfintele icoane ale Maicii Preacurate fără inel în deget, nu poartă inelul decât numai în ziua logodnei și cununiei lor. Apoi, odată cu voalul, beteala, floarea de mireasă luate de pe cap pun împreună cu acestea și inelul de logodnă în ladă, privindu-le din vreme în vreme ca amintire.

Creștinele nelămurite în adevărata credință însă, sub felurite motive neîntemeiate, obiceiuri păgânești — ca și jocurile, petrecerile anticreștinești, prăznuirile drăcești, cântecele curvești, dcscântecele, ghicitorile, vrăjile, basmele drăcești, etc. — poartă inelul de la logodnă toată viața, ba mai adaugă și altele pe lângă verighetă. Dar nu numai femeile căsătorite poartă inele în degete, ci și fetele mari și mici, care nu sunt logodite, nici căsătorite, ba chiar și babele, văduve de ani și zeci de ani (1 Cor. 7*, 39*; Rom. 7*, 2*).

Multe din aceste femei tinere și fete mari, căsătorite, văduve și chiar bătrâne, poartă inele în degete cu credința anticreștinească după duhurile înșelătoare și învățăturile drăcești (1 Tim*, 4, 1*; comp. Dan. 7,.5; 2 Tim. 3*, 1*; 2 Petru 3*, 3*; 2*, 1*-12), că văd mai bine .. dacă blestemă copiii... se lipesc blestemele de inel și alte multe superstiții și credințe demonice. Dar, când blestemând s-ar lovi pe sine ori pe copii cu o piatră în frunte, oare acea durere provocată prin lovitura cu piatra, se lipește de inel? Nu. Apoi așa-i și cu blestemele... Unele din acele femei și fete, îndrăgite până la satanizare de boala purtării inelelor, s-au îndrăcit așa de groaznic până la întunecoasa obrăznicie încât s-au semețit a pune inele și pe degetele chipului Maicii Pururea Fecioarei Maria, de pe sfânta icoană! Vai și amar acelor morminte văruite, care în loc de a lua ele pildă de smerenie de la chipul Maicii Preacurate de pe sfintele icoane, purtându-se smerit și cuviincios, după exemplul grăitor al Preasfinției Sale, ele se îndrăcesc a-I împopoțona sfintele icoane, așa cum s-au împopoțonat și se împopoțonează ele!!! Vai și amar lor... că înfricoșată judecată și osândă le urmărește... le așteaptă.

Creștinii adevărați, privind la Mântuitorul, la descrierea vieţuirii Lui cu trupul pe pământ, privind la sfintele icoane, care ni-L înfățișează trup omenesc așa cum era El „Mirele Bisericii (2 Cor. 11) fără niciun inel în deget... zicând: „Eu sunt lumina lumii... învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre” (Mt. 11*, 29*), ei nu mai poartă inel sau verighetă, de la logodna și cununia lor, în deget.

Astfel, după ziua logodnei și cununiei lor, odată cu floarea și beteala luate de la piept, își scot și inelul din deget și le pun apoi în ladă, privindu-le din vreme în vreme ca amintire. Aceștia fiind pătrunși de cuvintele Mântuitorului: „Nimeni, punându-și mâna…căutând înapoi, nu este îndreptat pentru împărăția lui Dumnezeu, și Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte vi se vor adăuga vouă” (Lc. 9*, 6*9; Mt. 6*, 33*), nu poartă inel în deget știind sigur că acesta-i un obicei lumesc, pământesc, trupesc, păcătos, neplăcut lui Dumnezeu. Reamintindu-și apoi iarăși de cuvintele Lui: „Cel ce nu urăște pe tată, mamă, frați, surori, femei, fiii și fiice încă și sufletul său (cu atât mai mult inelul, semnul mândriei sau trufiei satanice)... Cel ce nu-și poartă crucea sa și nu vine după Mine, nu poate fi ucenic al Meu... Fiți voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri este desăvârșit” (Lc. 14*, 26*-27; Mat. 5*, 48*), pentru nimic în lume nu vor purta unii ca aceștia inel sau verighetă în deget, fiind semn anticreștinesc.

Aceștia nu poartă inele sau verighete în deget știind că Sf. Ap. Petru, Iacob, Ioan și Pavel opresc cu desăvârșire împopoțonarea creștinilor și creștinelor cu zărzămuri de aur, argint, pietre, inele, care sunt deșertăciuni idolești, împodobiri păgânești, anticreștinești (1 Petru 3*, 1*-6; Iac. 2*, 2*-3; 1 Ioan 2*, 15*-16; 1 Tim. 2*, 2*-10).

Întemeiați pe cuvintele apostolești: „Fiți următori mie, fraților, precum și eu lui Hristos... și vă uitați la cei ce umblă așa precum ne aveți pildă pe noi. Toate (cele lumești mai ales zărzămurile de aur, argint, pietre scumpe, inele, cercei, brățări, etc.) le socotesc gunoaie... Cel ce zice că petrece în Hristos, este dator ca, precum a umblat Acela, așa să umble și el... Rogu-vă pe voi fraților, nu vă asemănați chipului veacului acestuia.. pentru că: oricâți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat... Îmbrăcați-vă în Domnul nostru Iisus Hristos și purtarea de grijă a trupului să nu o faceți spre pofte... că: cei ce sunt ai lui Hristos, trupul și-au răstignit împreună cu patimile și cu poftele...” (1 Cor. 11*, 7*; Filip 3*, 17*-18; 1 Ioan 2*, 6*; Rom. 12*, 1*-2; Gal. 2*, 27*) adevărații creștini nu poartă inele în degete nicidecum.

Sfinții Apostoli împreună cu Sfinții Părinți Apostolici, opresc cu desăvârșire pe creștini a purta orice îmbrăcăminte luxoasă, necuvincioasă precum și purtarea inelelor în degete, hotărând astfel: „Să nu întrebuințați haină aleasă... ci numai ce este cuviincios și de trebuință, căci toate acestea sunt dovezi ale unei vieți desfrânate...” Vezi pe larg S.P.A. o.c. vol. II, p. 5-7).

Sfintele Canoane ale Sfintelor Sinoade ecumenice și locale, opresc împopoțonarea cu inele, zărzămuri, etc. hotărând: „Cei ce s-au îmbrăcat în Hristos, prin Botez, au mărturisit a urma petrecerea Lui cea în trup...” (Sin. VI ec. can. 96). Și aici se naște întrebarea: purtat-a Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul inele în degete cândva în vremea vieţuirii Sale cu trupul aici pe pământ? Răspunsul e că NU. Apoi dacă n-a purtat El inel în deget nicidecum, creștinii aceia, chiar și unii clerici care la botez s-au lepădat de satana, lucrurile, îngerii, slujba, trufia (deci și inelele) mărturisind că-I urmează Lui, cum îndrăznesc a purta în degete inele, semn al trufiei și al desfrânării, ceea ce Hristos n-a purtat? Atunci de ce se străduiesc cei mai mulți a se împopoțona ca idolii neamurilor păgâne în care locuiau dracii? (vezi Cazania, *23* aprilie; V. Sf. 5 martie o.c. p. 228-9; 23 aprilie p. 693-4; 8 ianuarie p. 338-341; 9 iulie p. 349-351; 367; 10 iulie p. 546; 1 iulie, p. 817-8; 824-5).

Creștinii aceia care nesocotesc vieţuirea cu Hristos, mergerea pe urmele Domnului Hristos și a sfinților Lui, sunt asemenea unor pescari de pe Dunăre, care apropiindu-se la țărm, și-au legat barca de mal, au mâncat și au băut într-o ospătărie din apropiere, apoi suindu-se în barcă fără a o dezlega, au vâslit toată noaptea în zadar. Dimineața, în loc de a fi la casa lui fiecare din ei, s-au privit cu uimire unul pe altul tot în același loc. Așa pățesc și creștinii aceia care s-au botezat în Hristos, au mărturisit că vor urma petrecerii Lui în trup, dar în realitate se țin de împopoțonările idolatrilor, de petreceri anticreștinești și de lucruri și obiceiuri păgânești. Astfel petrecând, îi prinde moartea în rând cu păgânii cu care s-au asemănat, nu cu Hristos căruia nu I-au urmat.

Chipul uriaș văzut de Nabucodonosor: cu capul de aur, pieptul și brațele de argint, coapsele de aramă, pulpele din fier; iar picioarele o parte din fier și o parte din lut, știm ce înseamnă, avem tâlcuirea lui în Sf. Scriptură. Chipul acela este adevăratul chip al creștinilor din toate vremile: „Chipul acela — adevereşte Episcopul Ilie Miniat — având capul de aur curat, arată viața creștinilor din vremurile primare ale creștinătății, care își avea începutul ei de aur curat, la fapte bune și la sfințenie. Arhiereii, preoții, diaconii, ipodiaconii, monahii și toți de obște erau aur curat în petrecerea cea bună și în urmarea lui Hristos, a apostolilor și a sfinților Lui. Aur curat la dăscălie și la obiceiuri, aur curat la trup și la suflet. Toți de aur străluceau cu toate faptele lor cu adevărat ca lumina, precum a poruncit Domnul Hristos: „Voi sunteți lumina lumii.” Mirenii asemenea, aur curat la viață, bărbații aur curat în bunătate, femeile aur curat în întreaga înțelepciune, bătrânii aur curat în înțelepciune. Tinerii la feciorie, copiii în simplitate, toți creștinii erau de aur curat la mintea lor. Ei nu cugetau alta, fără numai de cele sufletești și de cele cerești. Toți de aur la limbă, nu grăiau de rău cu vorbă deșartă pe vecin; ci numai lăudau cu rugăciunea pe Dumnezeu. Toți de aur curat la mâinile lor, nu răpeau cu iubire de argint lucrurile străine; ci dăruiau și avuția lor prin milostenie. Toți de aur curat la inimă, nu iubeau alta decât pe Dumnezeu și pe aproapele. Pentru dragostea lui Dumnezeu ei erau gata să-și verse și sângele lor la mucenicie, la dragostea aproapelui erau toți cu o inimă și un suflet. Capul era de aur curat; creștini cu fapte bune, sfinte, adevărați creștini.

După aceasta a urmat pieptul cel de argint: s-a mai pogorât prețul. De mult preț era argintul, dar nu ca aurul cel curat. Cu vremea s-a mai răcit fierbințeala și căldura credinței, s-a micșorat fapta cea bună, viața creștinilor era bună, dar nu ca a celor dintâi. Mai pe urmă sosi și pântecele cel de aramă, la mai rău. A venit oarecare vieţuire mult mai înjosită și decât cea dintâi și decât cea de a doua, niște firi împietrite și grele. Însă precum arama, deși nu prețuiește cât aurul și argintul, dar totuși este de oarecare preț, în acest chip, măcar că creștinii nu erau ca cei dintâi, nici ca cei de al doilea, dar totuși nu erau în totul netrebnici, deși nu erau desăvârșiți, dar nici nu erau de nimic. Între cele multe răutăți, tot se mai afla și câte o bunătate.,

După toate aceste timpuri de decădere sufletească, noi am ajuns la cele mai de jos părți ale chipului, la picioare. Și acestea, o parte sunt de fier și o parte de lut, care va să zică așa am venit la o ticăloasă stare, încât nu putem să mai ajungem nici mai jos, nici mai rău. Despre o parte suntem fier, despre altă parte suntem lut. Fier, fără strălucirea faptei bune, ruginiți de neînvățătură și împietriți în păcat. Lut, sunt moravurile noastre întinate și de nimic. Răutatea noastră a ajuns la culme. Credința noastră-i creștinească, dar viața-i păgânească...” (D.I.M. o.c. Cuv. la patruzecime).

Noi, adevărații creștini — păstori și păstoriți — ajunși la părțile cele mai de jos, la stările cele mai decăzute ale creștinătății, la picioarele de fier și lut, ridicându-ne privirile în sus (Lc. 21, *28*), la capul de aur, adică la primii creștini, la Hristos căpetenia noastră (Evr. 12, *2*), printr-o viețuire cât mai creștinească și nepurtarea inelelor și verighetelor în degete, să ne străduim, cu ajutorul Mântuitorului, a ne ridica la capul de aur, adică la petrecerea și purtarea corectă a primilor creștini. Și... credem cu toată tăria că: „Cu Dumnezeu vom trece zidul" (Ps. 17, *32*).

M-am împărtășit fardată, împopoțonată după moda seminudului (aproape despuiată) asemenea idolilor, având buzele vopsite cu ruj, căzând în păcatul furilor de cele sfinte și a profanării dumnezeiești Împărtășanii?

Orice parte femeiască care vine la dumnezeiasca Împărtășanie împopoțonată idolește, satanicește, fardată, cu capul gol, cu buzele vopsite... cade în groaznice păcate neobservate. Venind astfel a se împărtăși cu Preasfântul Trup și Sânge al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care a zis: „Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima" (Mt. II, 29*),* cade:

1) În păcatul nesocotirii Dumnezeiești Taine și a luminatelor învățături ale adevăraților Sfințiți liturghisitori (Lc. 10, 76). Cei care voiesc a se împărtăși cu Preasfântul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, trebuie a se curăți de toate împătimirile omului vechi, altfel se primejduiesc. Mântuitorul poruncește clar sfinților liturghisitori: „Nu dați cele Sfinte câinilor, nici nu lepădați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să vă rupă pe voi. Nimeni nu pune petec de pânză nouă la haină veche, căci petecul cel nou trage din haina cea veche și spărtura se face mai mare. De asemenea nu pune vin nou în burduful vechi, iar de se pune, se sparge burduful și se pierde și vinul și burduful; ci vinul nou se pune în burduf nou și se păstrează amândouă" (Mat. 7, 6*;* 9, 16-*17).*

Aceasta o adeverește și apostolul zicând: „Nu puteți bea și Paharul Domnului și paharul dracilor; nu puteți fi părtași și la masa Domnului și la masa dracilor. Vrem noi oare să întărâtăm pe Domnul, sau nu cumva suntem mai tari decât El?" (1 Cor. 10, *21*-22). „Oricine v-a mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului. Să se ispitească, deci, omul pe sine și așa să mănânce din pâinea aceasta și să bea din acest pahar. Căci cel ce mănâncă și bea din ele cu nevrednicie, acela mănâncă și bea sieși osândă, nesocotind Trupul Domnului. De aceea mulți dintre voi sunt bolnavi, betegi și nu puțini mor. Căci dacă ne-am judeca pe noi înșine, atunci n-am fi judecați. Iar judecându-ne de la Domnul, ne certăm, ca să nu fim osândiți cu lumea" (I Cor. 11, *27*-32).

„Lepădați dar toată răutatea și tot vicleșugul, fățărnicia, toată zavistia și grăirea de rău; și iubiți laptele cel curat al Cuvântului, ca niște prunci de curând născuți, ca să creșteți prin el pentru mântuire, deoarece ați gustat și ați cunoscut că Domnul este bun. Apropiați-vă de El, Piatra cea vie, lepădată în adevăr de oameni, dar aleasă și prețuită de Dumnezeu. Și voi înșivă, ca niște pietre vii, alcătuiți din voi casă duhovnicească, Preoție Sfântă, ca să aduceți jertfele duhovnicești plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos. Căci se zice în Sf. Scriptură: „Iată pun în Sion Piatră de temelie, aleasă și prețioasă; și cel ce crede în Ea nu va fi rușinat...". Deci, pentru voi, cei ce credeți, Ea este prețioasă, iar pentru cei necredincioși este Piatră lepădată de ziditori, dar ajunsă în capul unghiului, este Piatră de poticnire și de sminteală, de care ei se împiedică și la care lucru și sunt meniți cei ce nu se supun cuvântului. Voi însă sunteți neam ales, Preoție împărătească, popor sfânt, națiune agonisită de Dumnezeu, ca să vestiți desăvârșirea Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată, pe voi care odinioară nu erați norod, iar acum sunteți norodul lui Dumnezeu, cei ce altă dată nu erați miluiți, iar acum sunteți miluiți. Iubiților, vă rog ca pe niște pribegi și călători, să vă depărtați de poftele trupești, care se ostesc împotriva Sufletului și să aveți purtare bună între păgâni, pentru cei ce vorbesc de voi ca de niște făcători de rele, văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Dumnezeu în ziua cercetării (1 Petru 2, *1*-12).

2) Cad în păcatul furilor de cele Sfinte pentru care se prăbușesc în grele pedepse vremelnice și veșnice.

3) În păcatul împopoțonării aceleia trufașe, idolatră, satanică (asemenea spiritelor necurate, dracilor despuiați; nu asemenea îngerilor îmbrăcați cuviincios și a femeilor sfinte), asemenea fariseilor, devenind urâciune înaintea lui Dumnezeu.

Aceasta o adevereşte însuşi Mântuitorul, zicând: „Voi în faţa, oamenilor vă arătaţi drepţi, dar Dumnezeu cunoaşte inimile voastre, că tot ceea ce este înălţat înaintea oamenilor, este urâciune înaintea lui Dumnezeu” (Lc. 16, *15*).

4) În păcatul profanării celor Sfinte, prin rămânerea rujului de pe buze... pe Sfânta linguriţă care se introduce în Sf. Potir, pentru care lucru le aşteaptă o înfricoşată şi veşnică osândă.

5) În păcatul oscilării şi dării unor dovezi de falsitate, necredinţă şi alte blestemăţii, pentru care se dezmoşteneşc de Împărăţia lui Dumnezeu, adăugându-se în iezerul de foc. „Cei fricoşi, necredincioşi, păcătoşi, ucigaşi, desfrânaţi, vrăjitori, slujitori de idoli şi a tuturor mincinoşilor, partea lor este în iezerul cel ce arde cu foc şi cu piatră pucioasă. Aceasta-i moartea cea de a doua. Afară sunt câinii, vrăjitorii, desfrânaţii, ucigaşii, slujitorii de idoli şi tot cel ce iubeşte şi face nedreptate. În Noul Ierusalim, cetatea cerească, nu v-a intra nimic întinat, nimeni din cei care trăiesc în spurcăciune şi în minciună; ci numai (oameni noi curăţiţi de păcate şi de împătimiri) care sunt scrişi în Cartea Vieţii Mielului” (Ap. 21, *8;*22,*25;* 21, *27).*

Am alergat în căile pierzării şi mi-am petrecut anticreştineşte viaţa de pe pământ?

Dracii de la această vamă aruncă în abis toate sufletele care şi-au sluţit chipul şi portul lor creştinesc, cu felurite cugete viclene de a atrage pe privitor spre satanica lor iubire necurată, sau spre a fi la fel cu lumea anticreştină, pe care o dojenea Apostolul, zicând: „Preacurvarilor şi preacurvelor, au nu ştiţi că dragostea lumii acesteia este vrajbă către Dumnezeu? Deci, oricare va vrea să fie prieten lumii, se face vrăjmaş lui Dumnezeu?... Cel ce predică altă evanghelie afară de Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos, pe care noi apostolii am propovăduit-o, să fie anatema...” (Iac. 4, *1* Gal. 1, *6*-9; Is. 3, *16*-26; 1- Petru 3, 3-6; 1-Tim. 2, 9-10).

Îngerii dau pentru salvarea sufletului destul de mult şi pleacă şi de la această vamă în zbor tot mai sus, la cer.

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR MODEŞTI ŞI UMILIŢI

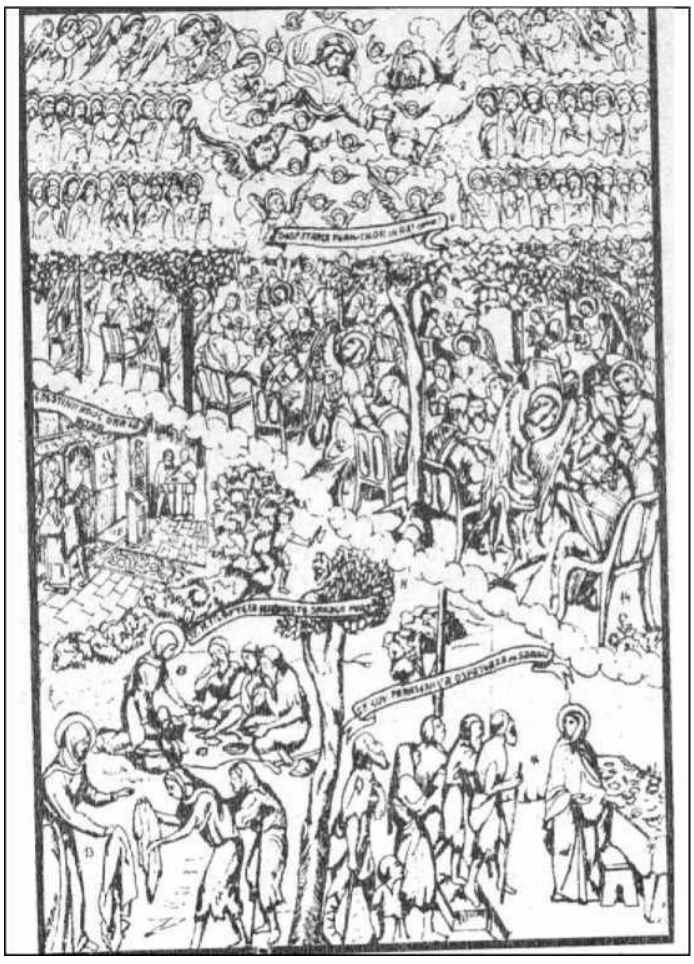

1) Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, Treimea cea de o Fiinţă şi nedespărţită, stând pe Scaunul Slavei Sale de Heruvimi.

2) Cei patru vieţuitori cu faţă de: om, leu, viţel şi vultur, înaripaţi, cu câte şase aripi.

3) Preacurata Maică a Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul

4) Serafimii.

5) Heruvimii şi celelalte şapte cete îngereşti.

6) Sfântul Ioan Botezătorul cu Sfinţii Strămoşi, Patriarhi şi Proroci.

7) Sfinţii Apostoli cu mulţimea Ierarhilor, Mucenicilor, Cuvioşilor şi Dreptilor.

8) Atelierul drăcesc. O mare parte din femei şi fete vin înzorzonate cu cercei, inele, salbe, aproape despuiate, spre a-şi face părul capului, a se sulemeni, a-şi roşi buzele şi unghiile... pentru a se umple apoi de satanica trufie. Diavolii, în chip nevăzut, le dau târcoale şi le servesc la timp după cerinţele inspirate în capul lor tot de ei.

9) Feciorul cel mai tânăr cheltuindu-şi toată averea primită de la tatăl său, ajuns slugă unui boier străin, paşte porcii. În lipsa, în foametea şi-n mizeria ce-o suferea, îşi aduce el aminte de îndestularea care o avea în casa tatălui său, plânge acum şi se tânguieşte. Deodată

însă, se trezește și se hotărăște să se întoarcă la casa părintească și, cu cea mai mare umilință, pleacă imediat..

10) Ajuns înaintea tatălui său, strigă îndurerat: „Tată! Am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic a mă numi Fiul tău…” Tatăl însă bucuros, de aflarea și venirea fiului său pierdut, îl îmbrățișează cu toată dragostea părintească și poruncește slugilor sale să-l îmbrace în hainele cele dintâi și să fie primit iar în cinstea lui de fiu pe care o avusese mai înainte. Aceasta-i o icoană vie pentru păcătoșii care se hotărăsc, părăsesc păcatul și se întorc iarăși la Dumnezeu, Tatăl lor, printr-o adevărată pocăință, spovedanie, facerea roadelor vrednice de pocăință, împărtășirea cu Sfintele Taine cu bună pregătire și viețuire după cuvântul și dragostea lui Dumnezeu.

11) Creștinii — mari și mici, învățați și neînvățați — pătrunși de pilda fiului risipitor și de dragostea Tatălui, aleargă cu grămada în Sfânta Biserică, ascultă slujbele și Cuvântul lui Dumnezeu, se căiesc de păcatele săvârșite cu care au supărat pe Cel Preaînalt, apoi și le mărturisesc Părintelui duhovnicesc, își fac canonul cuvenit, pentru a se curăți de ele și apoi se împărtășesc cu bună pregătire cu Dumnezeiești Taine.

12) După răposarea cu bună grijire sufletească, unii ca aceștia sunt luați de Îngeri și duși în Raiul pământesc. Acolo li se dă în primire locul de odihnă și deplină fericire fiecăruia după faptele sale.

13) Creștinii cei mai aleși însă — Păstori și păstoriți — care s-au îngrijit, ostenit și au lucrat cu multă chibzuială până la sacrificiu și pentru întoarcerea altor păcătoși, curățirea lor de păcate și reînfierea lor (Iac. 5*, 19*-20), sunt duși de Îngeri mai sus, deasupra Raiului pământesc, în Raiul ceresc, în strălucita Împărăție, aproape de Tronul Dumnezeirii. Acolo mulțimea de Îngeri plini de lumină, se lasă în zbor din înălțimile cerurilor și le dau lumini aprinse pentru a participa cu ele în mâini la luminata Nuntă a Mielului. „Fericiți sunt cei chemați la Cina Nunții Mielului... Aceste cuvinte adevărate sunt ale lui Dumnezeu.”

PEDEAPSA SULEMENIŢILOR, SLUTIŢILOR LA CHIP ȘI LA PORT, ÎN IEZERUL DE FOC DE SUB STAPÂNITORUL VEACULUI PĂCĂTOS.

Chipul de față ne arată iadul cu gura lui înfricoșată cu care înghite pe toți păcătoșii nepocăiți și neîngrijiți sufletește. Deasupra iadului, pe fruntea lui stă tartorul dracilor călare, având în dreapta un sceptru satanic cu gheare ascuțite pentru prins și tras în gura iadului, de sub el, Sufletele ce-l ascultă; iar în stânga un mănunchi cu flăcări de foc, cu care arde pe păcătoșii și rătăciții de la dreapta credință creștinească și pe toți care-i slujesc lui. Capul acestuia încununat și împresurat cu șerpi și reptile veninoase, scârboase, hâde și fioroase, arată că el este autorul învrăjbirilor săvârșite prin lume cu vicleșug și minciunării, iar făcătorii vrajbelor și minciunilor cu premeditări, sfaturi și soboare satanice, sunt fiii și fiicele lui (Mt. 13*, 39*-40; Ioan 8*, 44*; 1 Ioan 3*, 8*; Fac. 3; Iov 1; 2). Fața lui plină de îngâmfare și trufie arată că el e autor al păcatului mândriei și spurcatul călăuzitor al bătrânilor, bărbaților și tinerilor care își sluțesc — prin raderea bărbii și a mustăților — chipul cel dat lor de la Dumnezeu, asemănându-se astfel femeilor și famenilor. Bărbații care își sluțesc fețele, aruncându-și la gunoi podoaba bărbătească, barba și mustățile, împotrivindu-se Legilor Dumnezeiești, care poruncesc: „Să nu vă stricați bărbile voastre... Să nu vă radeți (tundeți) colțurile bărbii... Preoții să

nu-și tundă marginea bărbii...” (Lev. 19*, 27*; 21*, 5*), păcătuiesc greu. Aceasta reiese și din Așezămintele Apostolice, care hotărăsc: „Nu te găti... cu haine alese, cu pantaloni și încălțăminte (luxoasă), nici nu purta inel de aur... în deget, că acestea sunt dovezi ale unei vieți desfrânate... Nu se cade a îngriji prea mult părul capului, nici a-l face breton sau freză, nici a-l lăsa să cadă pe frunte, nici a-l despărți în cărări... Nu trebuie a strica părul bărbii și a schimba forma omului (bărbatului) contra firii arătându-se ca femeile (prin raderea bărbii și a mustăților), căci: Să nu vă radeți — zice Legea — bărbile” (Lev. 19*, 27*; 21*, 5*), deoarece Dumnezeu Creatorul a făcut ca aceasta (lipsa de barbă) să fie potrivită pentru femei; iar pentru bărbați a judecat-o nepotrivită. Tu, deci care faci aceasta din dorința de a plăcea lumii împotrivindu-te Legii, te faci urâcios înaintea lui Dumnezeu Care te-a zidit după Chipul Său” (S.P.A. 6.C. cart. I cap. 3). Hristos este Capul fiecărui bărbat și bărbatul este cap femeii... Fiecare să rămână cu Dumnezeu în starea în care a fost creat... (1 Cor. 11 3; 7 20-24; Fac. 1 26-27; 2*, 7, 21*-25).

Bărbații care își slutesc fețele prin tundere și mai ales prin raderea bărbii și a mustăților, sunt tot atât de urâcioși înaintea lui Dumnezeu și a creștinilor luminați ca și femeile și fetele care și-ar pune pe fața lor barbă și mustăți, mascându-se. Aceștia cad în nebunia sfădirii cu Dumnezeu și în grea afurisenie. Parcă văd și aud pe unii bodogănind: „Iacă iar mi-a crescut, iar trebuie să mă rad! Unde să mă mai duc să le mai dau jos! Ce a mai dat Dumnezeu omului barbă și mustăți. Ce ne-a mai dat El și asta? De ce nu ne-a făcut ca pe fete, femei și babe, fără barbă și mustăți? A putut și mă rog de ce nu ne-a făcut ca pe ele? Dacă el nu ne-a făcut ca pe femei fără barbă și fără mustăți, apoi o să ne facem noi...”. Acestea și altele mai rele zicând adeseori, se duc să se radă, ori iau singuri briciul ori mașina de ras și hrești, hrești, hrești se slutesc ei înșiși, tușindu-și, retezându-și și aruncându-și barba și mustățile la gunoi zilnic ori la două-trei zile sau măcar odată în săptămână, de dragul demonic ca să fie la fel cu fetele, femeile, babele, famenii ori scapeții, ca și cum ar răptși: „Na, dacă Dumnezeu nu m-a făcut ca pe femei, mă fac eu!”... „Apoi de — răptsesc ei — dacă așa-i moda acum, dacă toți se rad, cum aș putea eu să mă las cu barbă și mustăți?! Mă râde lumea! Nu mai încap în lume! „ Așa?! Te slutești ca să placi lumii și nu Lui Dumnezeu? Îți lepezi podoaba bărbătească prin tușinare, radere... că așa-i moda lumii? Apoi, dacă mâine, poimâine va ieși vreo modă nouă să-și radă unii sprâncenele, vi le veți rade și voi? Dacă ar apărea o modă să-și taie unii nasurile, urechile... să rămână cu capetele în forma unor piluguri, măciuci... vi le tăiați și voi să fiți la fel după moda aceea satanică?! În Numele cui v-ați botezat voi? Al lumii ori în Numele lui Dumnezeu: Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt? În cine v-ați botezat și îmbrăcat? În lume și-n modelele ei, ori în Hristos? Așa-i că în Hristos? „Câți în Hristos — adeverește Apostolul și Biserica — v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat. Aliluia.” (Gal. 3*, 27*). Apoi, dacă ne-am botezat și îmbrăcat în Hristos, să viețuim și să ne purtăm cuviincios după pilda dată de El, după voia și plăcerea Lui, nu după slușteniile lumii... Creștinii aceia, care se tot slutesc așa, cum pot pretinde să-i asculte soțiile, copiii sau alții, dacă ei se îndărătnicesc răzvrătindu-se așa împotriva Lui Dumnezeu? Slutindu-și astfel fețele pentru a rămâne prieteni cu lumea, devin preacurvari și vrăjmași lui Dumnezeu (Mt. 6*, 24*; 12*, 30*.; Iacob 4*, 40*).

Dumnezeu care a făcut toate: cerul și pământul cu toate cele dintr-însele, bune foarte, cu atât mai mult bine foarte a făcut pe omul pe care l-a pus stăpân peste ele. Deși putea să facă și pe bărbat ca pe femeie la față, totuși nu l-a făcut; ci l-a făcut așa fel ca să se deosebească bărbatul „capul familiei” de femeie care are cap, stăpân, domn, conducător și protector pe bărbat. Această zidire a Domnului făcută cu sfat și nemărginită înțelepciune de însuși Dumnezeu, reiese din cuvintele Dumnezeiești Scripturi: „Dumnezeu a zis: „Să facem om după Chipul și Asemănarea noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate viețuitoarele ce se târăsc pe pământ și tot pământul. Și Dumnezeu a făcut pe om după Chipul Său: a făcut bărbat și femeie” (Fac. 1*, 26*-27; 2*, 24*; 3*, 16*; comp. Efs. 5*, 22*-23; Cols. 3*, 18*; 1 Petru 3*, 1*; 1 Cor. 11*, 3, 16*). Vedeți cum ne grăiește Sfânta Scriptură explicit? A făcut Dumnezeu pe om: bărbat și femeie. Din începutul Sf. Scripturi se lămurește nedumerirea multora, numind pe om: bărbat și femeie, un corp întreg, bărbat de la facerea lui cu barbă și mustăți, cap autoritar și femeie, de la fără barbă, adică sub autoritatea sau stăpânirea bărbatului. Că omul s-a robit păcatului și diavolului (Ioan 8*, 34, 44*; 1 Ioan 3*, 8*) și a răsturnat rânduiala Divină cu susul în jos, slutindu-se, bărbatul la față ca să fie ca femeile, asta este altceva, dar din început n-a fost așa.

Istoricii vechi ne arată că semința lui Sim și Iafet, care pentru cinstirea lui Noe, tatăl lor, au luat binecuvântarea dumnezeiească prin gura părintelui lor de „Preoți” și „Împărați” răspândiți prin

Asia și Europa, au purtat barbă „podoabă bărbătească”, iar seminția lui Ham batjocoritorul tătâne-său, care au luat blestemul robiei, robi fraților săi răspândiți în Africa, și-au lepădat podoaba bărbătească „barba și mustățile”. Preoții mari și mici, stăpânitorii și oamenii de rând își rădeau tot părul de pe cap. Sute și mii de ani înaintea erei creștine și până în vremile noastre, au arătat și arată ei prin aceasta împlinirea blestemului servitudinii sub robii robilor, fraților lor (Fac. 9*, 2*0-27). Cei care din seminția lui Ham s-au ales și au intrat în creștinism, au ieșit de sub blestemul străbunilor lor, de sub robia aceea spirituală. Ca semn distinctiv de ceilalți, aceștia purtau podoaba bărbătească. Așa vedem pe Sfântul Antonie cel Mare, Macarie, Moise și alții. .*

E știut că bărbații poartă numele de „bărbați” de la „poartă barbă”, iar femeile și famenii poartă numirea aceasta de la „fără barbă”. Dacă unii din partea bărbătească își sluțesc fețele bărbătești prin raderea și lepădarea bărbii și.a mustăților la gunoi, cum pot a se mai numi bărbați sluțiți astfel, în chipul scapeților, famenilor și femeilor? Cum pot aceștia a se mai numi creștini câtă vreme ei leapădă chipul purtat de Domnul Hristos, chipul pur creștinesc, chipul lor dat de Dumnezeu și se muncesc a purta chipul stăpânitorului veacului acestuia? (Rom. 12, /-3; Ioan 13, *31*; 14, *30*; 16. 11; Mt. 12, *30*; Lc. 10, *18*; F. Ap. 26, *18*; 2 Cor. 4, *4*; Ioan 8, *44*).

Tunderea și raderea bărbii și a mustăților, e un păcat asemenea slutirii fețelor femeiești prin sulemeniri, vopsirea buzelor și a unghiilor, grimarea ochilor, smulgerea și încondeierea sprâncenelor, purtarea zorzoanelor idolești: cercei, mărgele, salbe, inele, brățări, lănțișoare, panglici, lux, mode șuchiate, nud și goliciunea capului, pieptului, mâinilor și picioarelor, chiar și până deasupra genunchilor... propagând astfel desfrâul... făcând reclamă prin astfel de goliciuni, aproape asemenea chipului diavolesc despuiat, de pe creștetul capului gurii iadului, dezmățului spiritual și necuratei preacurvii dobitocești.

Acele slutiri ale fețelor bărbătești și femeiești sunt niște prăbușiri groaznice în afurisenie, în iadul vremelnic și veșnic. Aceasta o arată clar, pe lângă cele zise mai sus și can. 96 al Sinodului VI ecumenic cu tâlcul și subînsemnarea lui, zicând: „Câți s-au îmbrăcat cu Hristos prin Sfântul Botez, au mărturisit a urma petrecerii Lui cea în Trup... (Gal. 3, *37*; comp. 1 Cor. 11, *1*) iar cei care în locul împodobirii omului dinăuntru cu fapte bune și neprihănite moravuri, se împodobesc, se gătesc (sluțesc), spre amăgirea sufletelor neîntărite, să se afurisească.” (Vezi pe larg canonul acesta cu tâlcul și subînsemnarea lui).

Sub această afurisenie a canonului acestuia cad... și se supun și toți acei care își rad bărbile, ca să se facă drepte și frumoase în urmă și nu crețe și pentru ca să se arate totdeauna ca niște tineri fără de barbă. Și cei ce cu cărămidă înfocată își ard perii bărbi care sunt mai lungi decât ceilalți sau mai strâmbi și cei care cu țimbistre își smulg perii feței ca să se arate frumoși, sau își vopsesc bărbile ca să nu se arate bătrâni.

Dacă cei ce își tăiau bărbile, erau căzuți sub afurisenie, dar cei care își tund și chiar rad și mustățile, după moda satanică a lumii vremilor acestora vitregi Ortodoxiei, după războiul mondial 1916-1918 unde se vor mai afla? Au nu sunt mai asemenea chipului de mai sus, rupți din corpul lui Hristos și sortiți iadului vremelnic și veșnic??? Așijderea sub aceeași afurisenie cad și muierile care se sulemenesc și pun dresuri (pudră, cremă, vopsele) pe fețele lor, ca să se arate frumoase și să atragă pe bărbați spre satanicească lor iubire. O! Și cum îndrăznesc ticăloasele a necinsti chipul ce le-a dat Dumnezeu cu acele mici (false împodobiri)? Ah! Și cum le va cunoaște Dumnezeu de sunt făpturi ale Lui sau chipuri ale Sale? Când ele poartă altă față diavolească! Și alt chip satanicesc! (Pidalion o.c. fila 205; 206).

Vai și amar purtătorilor de nume creștinesc, care de dragul lumii și al modelor satanice își sluțesc fața, chipul și portul, devenind astfel vrăjmași lui Dumnezeu, preacurvari și preacurve rupți din Trupul (Biserica) lui Hristos, (Iac. 4, *4*; comp. Ioan 2, *15*-19 Ioan 15, *19*; 1, *14*; Gal. 1, *10*), sortindu-se iadului vremelnic și veșnic (Apc. 17, *18*; 21, *8*; 22, *15*). Toți creștinii dornici de mântuire: parte bărbătească să-și poarte podoaba bărbătească, după pilda vie dată nouă de Mântuitorul, de Sfinții Apostoli și urmașii lor vrednici, din cursul veacurilor, cler și popor, cum avem pildă vie și Moaștele Sfântului Ioan cel Nou (1330 d. Hr.) de la Suceava, care n-a fost nici Vlădică, nici Preot, nici călugăr, nici frate de mănăstire; ci creștin, simplu mirean, cu femeie, cu familie. Aceasta este o dovadă vie, un argument puternic, conservat minunat și pus înaintea noastră de Bunul Dumnezeu spre încredințarea și exemplul vrednic de a fi urmat de noi. De asemenea, noi mai avem în picturile Sfintelor Biserici și prin istorii chipurile voievozilor, boierilor și unora din vestiții oșteni români —

creștini ortodocși — cu chip bărbătesc (barbă și mustăți) d.p. Radu Vodă, Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun...

Deci, nimeni din creștinii dornici de mântuire să nu-și mai lepede podoaba bărbătească spre a nu cădea în afurisenie, asemănându-se idolilor egipteni, brahmani, budiști, etc. nici idolescului chip satanic, al idolilor egipteni, papistașilor și pleiadei sectarilor împărțiți în vreo 800 de secte. De asemenea nici creștinele să nu se mai bage în afurisenie prin slutirea fețelor și a portului lor după obiceiul idolilor egipteni, brahmani, etc. sau după împopoțonarea cu zorzoane și despuierea sălbaticilor idolatri, ci să se poarte cuviincios, creștinește, după pilda Maicii Domnului și a Sfintelor femei, așa cum se purtau străbunele, bunicile și mamele noastre cele pioase. Tot ce am primit bun să păstrăm și bun să lăsăm urmașilor noștri după trecerea noastră în veșnicie. AMIN.

VAMA A 23-A A FUMĂTORILOR

Luându-ne zborul, am suit și de acolo tot mai sus pe căile văzduhului și am ajuns la vama fumatului Acolo se opresc și se cercetează toți cei ce beau (fumează) tutun și trag tabac. Dracii păzitori ai acelei vămi erau foarte urâcioși, grozavi, plini de fum și acoperiți cu negură. Toți dracii aceia erau cu lulele, țigarete, țigări în gurile lor scârboase, de unde le curgeau bale, iar în mâini aveau tabac. Ei slobozeau fum pe gură și pe nări ca dintr-un cuptor, asemenea idolului Moloh. Plini de iuțime infernală dracii aceia, afumați, fumători, au alergat înaintea noastră și văzându-mă că sunt femeie, s-au cam dezamăgit. Cercetându-mă cu de-a amănuntul, n-au aflat în mine păcatul acesta, pentru că eu nu fumasem, nici nu trăsesem tabac, nici nu umblasem cu tutun, cu țigări, lulele și nici cu tabac. Dracii acelei vămi se lăudau tare că vor umple iadul cu cei care beau (fumează) tutun sau trag tabac. Noi însă, cu darul lui Dumnezeu am trecut nesupărați și acea vamă blestemată, fără a da ceva.

La vederea vameșilor acelora ce suflau asuprămi cu duhoarea puturosului fum de tutun, mi-am reamintit de învățăturile Divine din Sfintele Scripturi: „Pentru ce cheltuiți argintul vostru nu pentru hrană și osteneala voastră nu pentru sațiu?" (Is. 55, 2). „Gura lor e plină de amărăciune..." strigă Apostolul (Rom. 3, 14; comp. Ps. 9, 27), de aceea și scuipă foarte mult tutunarii... Ca fiii luminii să umblați... și să nu vă amestecați cu faptele cele fără de roadă ale întunericului; ci mai vârtos să le defăimați (Efs. 5, 9-11). „Destul este nouă care în vremea trecută am viețuit, am petrecut păgânește, umblând în felurite păcate și în urâte slujiri idolești... Și dacă aceia care au scăpat de la spurcăciunile lumii (care acum e pasionată foarte mult și în practicarea tutunului), prin cunoștința Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos cu aceleași iarăși împleticindu-se se biruiesc, s-au făcut lor cele de pe urmă mai rele decât cele dintâi. Pentru că mai bine era lor a nu fi cunoscut calea dreptății decât după ce au cunoscut-o, a se întoarce înapoi de la Sfânta poruncă ce li s-a dat lor. Că s-a întâmplat lor pilda cea adevărată: „Câinele s-a întors la borâtura sa și porcul scăldat la mocirla tinei" (7 Petru 4, 3; 2 Petru 2, 20-22).

„Rogu-vă pe voi fraților... sfătuiți pe cei fără de rânduială... Duhul Sfânt să nu-l stingeți din ființa voastră (tot pufăind sau fumând tutun, spre bucuria diavolului și osândirea veșnică), ci mai bine tămâiați și înălțați rugăciuni, laudă și mulțumită lui Dumnezeu spre folosirea voastră vremelnică și veșnică. De tot felul de lucru rău să vă feriți" (1 Cor. 6: 12-13; 1 Tes. 5: 14, 19,22)

„Cel ce face păcatul, din diavolul păcătuiește... Și știm că Fiul lui Dumnezeu s-a arătat ca să strice lucrurile diavolului" (1 Ioan 3, 4, 8).

Privind şi noi, fiii şi fiicele Bisericii lui Dumnezeu cu ochii Sufletului la fioroşii vameşi ai acelei vămi cum slobozeau şi slobozesc nor de fum cu duhoarea de tutun pe gură şi pe nări, îndată ne vedem siliţi a ne pune întrebarea: Dumnezeu Atotînţeleptul toate le-a făcut bune foarte, mai ales pe om (Fac. 7; 2). Deci cum, pentru a vedea i-a făcut omului ochi, pentru auz urechile, pentru respirat şi miros nările, pentru mâncat şi vorbit gura şi limba, pentru cugetat creierul, pentru lucrat mâinile, pentru umblat picioarele etc. etc. Apoi dacă îi trebuia părţii bărbăteşti şi femeişti să fumeze tutun, i-ar fi făcut un horn în acest scop prin creştetul capului (aşa cum fac oamenii hornuri scoase din cameră prin pod deasupra caselor) prin care să scoată afară duhoarea aceea otrăvită sau puturosul fum al tutunului..Dar pentru că nu le-a trebuit oamenilor, nici femeilor şi nici nu le trebuie fumatul tutunului, de aceea nu le-a făcut nici horn prin creştetul capului. Aşadar, Dumnezeu, Care a făcut minunat maşinărie a corpului omenesc bună foarte, încât e o uimitoare minune pentru cei ce o cercetează mai serios şi mai adânc, de ar fi lăsat omului, bărbaţilor şi femeilor, obiceiul de a fuma, desigur că ar fi făcut fiecăruia prin creştetul capului şi câte un horn, coş sau fumar, prin care să iasă fumul de tutun. Aşadar, este foarte sigur că nici gura, nici nările nasului nu ne-au fost date nouă oamenilor ca să facem din ele hornuri (coşuri sau fumării) pentru scos pe ele puturoasele fumării de tutun. Fumatul, precum se ştie de mulţi, nu e de la Dumnezeu; ci-i de la cel rău, provocând cheltuieli zadarnice, sărăcie, tuse, tuberculoză, boală de inimă, întunecarea vederii, tulburări nervoase, sclerozarea vinelor... scurtarea vieţii, canonisirea cu risipitorii pe deşertăciuni, lux, sluţirea feţelor şi portului creştinesc, a jocurilor de noroc, petrecerilor anticreştineşti, ş.a. Să cugete bine şi să judece săuătos oricare fumător, oare v-a putea sta înaintea lui Dumnezeu cu ţigara în gură, tot pufăind şi scuipând? Oare tutunarii se pot apropia spre a rămâne şi petrece, a sluji şi a călători împreună cu Mântuitorul atunci când mereu tot pufăiesc şi scuipă? Fumătorii care îşi risipesc în satisfacţia patimii acesteia demonice, ca şi risipitorii pe lux, deşertăciuni, idolatrizări, la beţii şi la scârboase blestemăţii sunt traşi la cercetare şi răspundere, judecaţi şi osândiţi pentru fiecare ban dat pe tutun... ars spre bucuria diavolilor!

Aşadar, pentru acest duhuros păcat, arzător de bani şi de agoniseli, păgubitor de fapte bune, de cumpărarea şi citirea de cărţi sfinte, luminatoare de Suflet, ce s-ar putea cumpăra şi face cu acei bani şi milostenii, care spre bucuria dracilor sunt prefăcuţi în fum şi scrum, păgubitor de sănătate, energie, vreme dată de Dumnezeu spre lucrarea faptelor bune necesare mântuirii Sufletului şi pierdută, împotriva rânduielilor puse de Creator. Omul, bărbat şi femeie au a da seama înaintea lui Dumnezeu vremelnic şi veşnic, pentru care sunt cercetaţi, cernuţi şi opriţi la acea vamă a fumatului. Înţelepciunea poporului nostru bine-credincios arată clar acea tragere la judecată şi pedeapsă vremelnică şi veşnică a tuturor fumătorilor, zicând adeseori: Încălecaţi draci pe cârpaci (cei ce învaţă a fuma pe cei nepasionaţi) şi aduceţi pe toţi tutunarii încoace".

Mergând de acolo înainte, Sfinţii Îngeri vorbeau despre dânşii şi către mine: „Vezi?! La această vamă se opreşte toată partea bărbătească şi femeiască, care beau, fumează tutun şi trag tabac, fiindcă mai toată lumea s-a dedat după această buruiană, precum a prorocit Isaia Prorocul (Is. 55: 2, 5: 14-15). De la această vamă se aruncă toţi fumătorii şi fumătoarele jos în subteranele iadului, fiind de prisos şi netrebnic firii omeneşti această rea obişnuire şi dare sau bir satanic al tutunului sau al tabacului!"

Îngerii cu Sufletul suindu-se tot mai în sus la cer, sunt opriți la vama a 23-a, a tutunului, tabacului, opiului, hașișului, cocainei și altor felurite stupefiante. Dracii vameși ai acelei vămi, împreună cu boierul lor drăcesc, apar ca niște stoluri de lăcuste înaintea Sufletului, cercetându-l minuțios după catastifele lor, de păcatele acelea, de ex. de:

364) **În loc de tămâiere (cu tămâie sau smirnă sfințită de Preotul Bisericii) în casă și rugăciuni fierbinți însoțite de facerea Sfintei Cruci dreaptă pe față, am făcut țigară și am fumat tutun afumându-mi casa, Sfintele Icoane și Sufletul cu puturoasa duhoare a tutunului spre bucuria dracilor? În loc de Sf. rugăciune când am stat la masă, în timpul mesei și la ridicarea de la masă am făcut și aprins țigara, pipa, luleaua și am fumat, bucurând pe diavolul și mâniind pe Dumnezeu, în loc de a mulțumi Domnului pentru mâncare, băutură și multele bunătăți ce mi le-a dat? Am întrebuințat stupefiante: opiu, cocaină…distrugându-mi sănătatea și viața? La scularea din somn, de la masă și în alte vremi, am făcut țigara dreaptă... și Sfânta Cruce strâmbă? Am ars banii prin fumat tutun, în loc de a-i da milostenii la săraci, Biserici, felurite binefaceri... și pe cărți folositoare, luminătoare de Suflet? Am afumat cu tutun casa, pufăind înaintea Sfintelor Icoane care sunt în casa mea o parte din catapeteasma Bisericii în care locuiește Dumnezeu, de sute și de mii de ori mai mult decât am tămâiat cu tămâie sau smirnă sfințită de Preotul Bisericii?**

Fumatul, ca și slutirea fețelor, luxul și moda, e un păcat greu, o idolatrie străveche și modernă. Fumatul împinge pe creștini la cheltuieli zadarnice. Fumatul este un lucru drăcesc. Tutunăritul e o cotă satanică. Patima fumatului e o nebunie drăcească, o îndrăcire de bunăvoie. Ca și beția, fumatul e un drac torturător și împuțitor luat de bunăvoie ba chiar și îndrăgit, prin care omul își arde banii munciți și agonisiți cu trudă, prefăcându-i în fum și scrum. Banii aceia arși sunt dreptul săracului, Bisericii lui Dumnezeu și al luminării Sufletelor. Da, ei trebuiau dați lipsiților, Bisericii lui Dumnezeu și pe cărți Sfinte folositoare și luminătoare de Suflete, iar nu arși și prefăcuți în fum și scrum. Pentru aceea li se va cere socoteală de acei bani cu de-amănuntul în ziua judecății.

Pentru ce vă prefaceţi banii în scrum şi fum? Bancnotele de hârtie au o mare valoare pentru preţul imprimat de Banca Naţională într-însele. Hârtia în sine, simplă, fără preţul Băncii Naţionale pe ea ar fi o hârtie ca orice hârtie fără preţ. Precum tutunarii ard hârtiile de valoare cu focul fumatului, aşa şi mulţi creştini pierd dintr-înşii Darul Dumnezeirii introdus în fiinţa lor, când s-au împărtăşit, prin întoarcerea de bunăvoie la păcate şi prin nesocotirea celor Sfinte.

Fumatul ruinează sănătatea, provoacă tusea, tuberculoza, boala de inimă, sclerozarea vinelor și alte felurite boli, care scurtează viața fumătorilor... Fumatul e un fel de sinucidere lentă. Se canonisește în comparație cu: luxul, jocurile de noroc și petrecerile anticreștinești.

Idolul fumatului. Au nu este și tutunul un astfel de idol demonicesc? Între toate viețuitoarele pământului, omul este singurul care înghite și scoate fum pe gură și pe nas. Toată ziulica îi vezi pe unii cu un sul de hârtie cu tutun tocat înăuntrul lui, cu un capăt în gură și cu celălalt capăt aprins, ca să facă să scoată fum. Ba unii se scoală și noaptea să-și afume buzele, gura și nasul. Mulți își pierd vremea cu idolul acesta slujindu-i dimineața, seara, înainte și după masă și peste zi, în loc de a se ruga lui Dumnezeu după datorie. Ei bine, judece oricine dacă se poate o mai mare nebunie ca asta!?! Dacă ați vedea un cocoș, un pisoi, un câine, un bou, un cal, ori altă vietate făcându-și fum la nas, ați crede că nu-i lucru curat? Așa-i că v-ați face cruce ca de ucigă-l toaca? Și totuși, ce n-am văzut niciodată la dobitoacele cele fără de minte ale pământului, am văzut la oameni! Am văzut și vedem oameni din toate vârstele, sexele și ramurile societății omenești afumându-se adeseori prin case, curți, localuri publice, pe drumuri, pe ulițe și pe străzi, prin țarini, pe dealuri, prin câmpii și prin munți, pe ape și în văzduh și aproape în orice vreme și-n orice loc, delectându-se cu idolul acesta al tămâierii lui ucigă-l Sfânta Cruce. Omul pătimaș, chiar purtător de nume creștinesc, jertfește idolului fumatului de mii de ori mai mult decât a tămâia lui Dumnezeu Celui viu (Mal. 1: 11; Apoc. 5: 8; Lc. 1: 8-11; Mt. 2, *11*), Care ne-a creat, ne ține și ne îngrijește cu toate cele trebuincioase. Iată însă, că majoritatea purtătorilor de nume creștinesc slujesc acestui idol de mii de ori mai mult decât lui Dumnezeu.

Jumătate din venitul țării îl dăm pe gât și pe fum, slujind pe idolul beției și pe idolul fumatului! Șagă e asta?!

Fumatul e un păcat străvechi, moștenit de la popoorele sălbatice. Deși unii cred că tutunul e numai de vreo 500 de ani (1492-1560 d.Hr.), totuși, povestirile străvechilor istorici ne arată că el exista și înainte de era creștinismului, în vremile străvechi, la triburile sălbatice din Asia și America. Așa ni se istorisește cum în acele îndepărtate vremi, când unele popoare războinice nu cunoșteau scrierea, ele se vesteau și se înțelegeau între ele prin anumite metode pentru război sau pentru pace. Astfel, când unul din acele triburi sau popoare declara vecinilor lor război, îi trimiteau prin sol: o suliță, o săgeată sau un tamakamki (topor de război) pe care privindu-le, fiecare din primitori, pricepea că acest dar mirosea a vărsări de sânge. Așa odinioară, cam anul 513 a.Hr., sciții trimit împăratului Darius I cel Mare, fiul lui Hystaspes, (550-486 a.Hr.) și oștilor lui, care năvăliseră peste ei prin Bosforul tracic și peste gurile Dunării (pe poduri de vase) în sudul Basarabiei actuale până în țara budinilor, un sol al lor, scit, cu o pasăre, un șoarece, o broască și cinci săgeți în loc de scrisoare. Înțelesul acelei scrisori primitive sau curioasei colecții era următorul: „Dacă voi, năvălitorilor, vrăjmași ai noștri, schimbându-vă în păsări nu veți scăpa zburând prin văzduh, sau prefăcându-vă în guzgani nu vă veți ascunde sub pământ, sau devenind broaște nu veți sări și ascunde în apele bălților, veți fi loviți de aceste săgeți și nu vă veți mai întoarce înapoi”. Astfel, cam acesta era limbajul scrisorilor străvechi pentru provocarea războaielor.

Când însă era vorba de pace, ei trimiteau tutun și un calumet (pipă sau lulea). Calumetul la indieni (care a fost un popor străvechi cu o deosebită dezvoltare de cultură și civilizație ca și egiptenii din aceleași vremi îndepărtate), însemna totdeauna pace. Căpeteniile triburilor învrăjbite de moarte, adunându-se pentru sfat, se așezau cerc în jurul unui foc mare. Acolo ei discutau cele ce-i atrăgeau la împăciuire. După multe dezbateri, una din căpetenii se apuca și fuma din calumet (lulea) pe care apoi îl transmitea vecinului. Într-o solemnă tăcere luleaua păcii trecea din mână în mână la fiecare din acele căpetenii de triburi. Asta era un fel de act de încheiere a păcii între acele triburi indiene. Astfel, pipa sau luleaua, prin înfățișarea ei, era la triburile și popoarele sălbatice, semnul păcii, o scrisoare care-i atrăgea la împăciuire, le vorbea de pace; pe când toporul, sulița, săgețile, arcul încordat, feluritele cuțite, săbiile și celelalte de felul acestora, erau niște scrisori provocatoare de război.

Șamanii (popii idolatri) ai sălbaticilor tătari din Mongolia, de unde au năvălit în Europa în sec. al IV-lea și al V-lea și mai pe urmă în Rusia, Bucovina, Ungaria, Transilvania, Muntenia, Moldova, prin sec. al XIII-lea, întrebuințau fumatul cu amăgitoarea credință că alungă spiritele rele. După un anumit tipic al lor, ei se așezau în jurul focului (îmbrăcați în niște rase de piele) de care erau agățate bucăți de sticlă, tinichele, piei împăiate, capete de șerpi, labe de urs, de vulpe, gheare de vultur etc., apoi fumau, băteau în tobe și cuprinși de spasmuri gesticulau violent, săreau furioși în jurul focului, huiduiau spiritele amenințându-le și conjurându-le cu descântece și vrăjitorii, ca să fugă de la ei... Apoi trăgând iarăși cu lăcomie din pipe, alergau și strigau vociferând până ce se prăbușeau la pământ lipsiți de cunoștință și puteri... După aceea venindu-și în simțiri, își luau plata…

Tutunul s-a adus în Europa din America unde se cultiva din vechime acolo ca și porumbul, ș.a. Poate că tutunul va fi fost adus de indieni, malaezieni, japonezi, mongoli, ungro-finici și alți invadatori (prin istmul sau strâmtoarea Bering sau prin alte părți, prin care s-au apropiat și unit cu asiaticii); ori va fi fost aflat crescând ca buruiană sau cultivată (cum ar fi la noi izma sau menta, cătșunele etc.) și în pământul Americii din vremi străvechi. Indienii și alte neamuri asiatice au trecut în America în cursul vremurilor străvechi înainte de noi cu mii de ani și apoi cu sute de ani. Acesta s-a probat prin credința americanilor în sec. al XVI-lea despre potopul universal, circumciziune, serbarea sabatului, jubileului ș.a. care erau serbate la popoarele asiatice.

La descoperirea Americii de europeni, americanii înrudiți cu indienii și alte neamuri asiatice erau înaintați din punct de vedere cultural. Aceștia erau agricultori cunoscând irigația, poate și plugul... Aveau anul de 12 luni cu 5 zile intercalate etc. Treburile comune erau puse la cale de anumite căpetenii ale lor. Ei aduceau un berbec negru (poate după obiceiul asiaticilor) și ardeau tutun în fața zeilor sau idolilor lor (în loc de tămâie ca asiaticii, pe care poate că încă n-o cunoșteau). În vremurile străvechi la americani era răspândită viața patriarhală ca și în Asia. Ei aveau șefi creditori. Afacerile principale le rezolvau adunarea războinicilor tribului strânși în jurul șefului, trăgând grozav din pipe în vremea gândirilor, chibzuirilor, sfaturilor sau deliberărilor.

Unele legende ale lor susțin că oamenii au fost făcuți din animale sau au fost făcuți din pământul roșu din care se fac lulele. Astfel, Memțu, zeul tuturor spiritelor — zice legenda lor —a spus o dată (în străvechime) Pieilor Roșii, că luleaua cu care fumează ei, e carne din carnea lor și de aceea luleaua e în mare cinste la toate triburile pământului (desigur acelora care se închinau și se mai închină idolilor și dracilor).

„Auzi cerule şi ascultă pământule că Domnul a grăit! Fii am născut şi am crescut; iar aceia s-au lepădat de Mine. Cunoscut-a boul pe stăpânul său şi asinul ieslea domnului său; iar Israel (creştinul) nu M-a cunoscut pe Mine şi poporul Meu nu M-a înţeles. Vai! Neam păcătos, popor plin de păcate, sământă rea, fii fărădelege! Părăsit-aţi pe Domnul şi aţi mâniat pe Sfântul lui Israel, înstrăinatu-v-aţi înapoi. Căci vă răniţi iarăşi, adăugând fărădelege! Tot capul spre durere şi toată inima spre întristare. De la picioare până la cap nu este întregime, nici bubă, nici vinețeală, nici rană cu puroi, nu este a pune leacuri, nici untdelemn, nici legături... De nu ne-ar fi lăsat nouă Domnul Savaot sământă, am fi fost ca Sodoma și ne-am fi asemănat Gomorei...” (Is. 1, *2*-6, *9*).

Pe lângă sacrificările omenești de băieți și fete primăvara pentru venirea unui an bun și rodnic ei sacrificau și felurite animale, între care cel mai cinstit era jertfirea câinilor. Ei duceau jertfe și porumb, fructe și tutun. Acestea le aduceau ei înaintea idolilor ce înfățișau pe marele spirit, pe Manitu, înfățișat printr-un trunchi de copac cu o mică asemănare a chipului omenesc sau printr-o prăjină îmbrăcată cu cârpe, cu capul închipuit din cârpe, pe care desenau primitiv: gură, nas, sprâncene, iar în locul ochilor puneau două sticle sau niște pietre strălucitoare.

Pieile Roșii credeau că Sufletul trăiește și după moartea trupului. De aici ei puneau în mormânt alături de cadavrele morților lor, pe lângă felurile instrumente, unelte, culori etc. și tutun, cu credința că mortul va fuma la feluritele lui trebuințe, aducând ca jertfă zeilor și tutun.

Din cele arătate și multe altele care nu se pot înșira aici, se mai presupune că obiceiul fumatului l-ar fi luat sălbaticii idolatri din timpul idolatrizării lor înaintea monștrilor idoli: Baal, Bel, Moloch (Moleh, Milcom sau Malcam) ai cananiților, fenicienilor, asirienilor, babilonienilor, cartaginezilor, cu care s-au idolatrizat și evreii în cursul vremurilor, când au intrat în contact cu acele popoare sălbatice. (Ps. 105: 35-43; 2 Lege 32: 17-25; 1 Cor.” 10: 20; Apoc 19, *2*0; T.L. o.c. T. II pp. 584-5; T. III pp. 19-20. I.R.L. o.c. pp. 299-301; 305-6. Arheol. Bibl. o.c. pp. 673-7 ș.a.).

Colosul monstru idol Moloh făcut din aramă după ce se aprindea un foc puternic în interiorul lui până se înroșea, se aduceau copiii și oamenii rânduiți pentru jertfă și se aruncau înăuntrul lui printr-o deschizătură făcută anume în el. Fumul mirositor ce ieșea pe gura și nările monstrului idol, va fi imprimat în capetele idolatrilor să facă și ei ceva, spre a fi cât mai mult după chipul și asemănarea zeului lor, adică după cum le năluceau spiritele infernale dinăuntrul lui.

Precum feluritele înzorzonări idolatre (cercei, mărgele, inele, brățări, salbe etc.) le-au luat idolatrii închinători diavolului și după ei le-au luat și majoritatea ușuraticilor creștini și creștine, ba le-au agățat și pe Sfintele Icoane ale Maicii Domnului, ale Sfintelor Mucenițe și a Cuvioaselor; așa și fumatul de la sălbaticii idolatri a trecut cu ușurință în majoritatea creștinilor ușuratici.

Dacă feluritele slujiri idolatre, d.p. descântece, feluritele ghiciri, vrăjitorii, farmece, jocuri, credințe în strigoi, în vârcolaci, în cântecul cucuvelei, în ursită și în noroc, în zile rele și în numărul 13 etc., etc. și înzorzonarea creștinilor de nume, ba chiar și a Sfintelor Icoane cu deșertăciunile idolești, au trecut cu ușurință în majoritatea creștinilor, apoi nu-i de mirare că și fumatul a fost adoptat de majoritatea lumii purtătoare de nume creștinesc de la sălbăticele triburi și popoare idolatre, care se închinau dracilor.

Deosebirea nemărginită dintre cădirea cu tămâie sau cu smirnă sfințită, slujită de sfinții liturghisitori în Sfintele Biserici, prin case și prin orice loc unde se înalță rugăciuni și laude lui Dumnezeu și între fumatul cu luleaua, pipa, țigareta sau cu țigara, e destul de bine observată și

cunoscută oricărei minți luminate a bine-credincioșilor clerici și creștini, deci, cred că sunt de ajuns câte am arătat până acum!

Diavolii scot foc pe ochi, nări și gură. Cuviosul nostru Părintele Benedict (480-543), venind din orașul Narcia la Roma pentru studii și dezgustat de viața destrăbălată a tinerilor de seama lui, s-a retras într-un loc sălbatic din munți, pustnicind trei ani într-o peșteră, unde un călugăr îi aducea cele de trebuință. Descoperit de un Preot și de niște păstori a fost ales stareț într-o mănăstire, dar soborul nevrând a se supune regulilor lui, i-au pus otravă în paharul cu vin. Sfântul făcând semnul Sfintei Cruci deasupra paharului, îndată s-a zdrobit paharul, căzând la pământ. Cuviosul cunoscând că băutura aceea era anume pregătită pentru a-l omorî pe el, a plecat de acolo... întemeind în alte părți 12 mănăstiri cu câte 20 de monahi.

Florentie, Preotul unei biserici apropiate, îmbrățișând urâciunea și zavistia diavolească, neputând suferi petrecerea pustnicească și lăudată de mulți a Cuviosului Benedict, s-a hotărât a otrăvi pe Sfântul. A plămădit și copt o pâine în care a pus otravă și i-a trimis-o ca binecuvântare.

Sfântul, cunoscând vicleșugul satanic, a dat-o unui cerb ce venea și lua pâine din mâinile lui, poruncindu-i în Numele Domnului a o duce departe în pustietăți, unde să n-o găsească niciun om. Apoi rânduind conducător bun al mânăstirilor, a plecat departe de la fața celui ce căuta să-l omoare.

În anul 529, așezându-se cu călugării săi pe Monte Casino, în locul capiștei idolului Apolo și a mulțimilor de jertfelnice și copaci, unde idolatrii își aduceau spurcatele lor jertfe pe care le-a surpat, zdrobit și distrus, a întemeiat o mare mănăstire. Aceasta apoi a devenit celebră, pentru că într-însa și-a luat ființa renumitul ordin călugăresc al benedictinilor. Mulțimea poporului idolatru din împrejurimi, povățuită după învățătura Sfântului, a părăsit întunericul credinței idolatre și se întorcea către Dumnezeu, făcându-se creștini.

Diavolul, care locuia acolo de mulți ani, nesuferind activitatea pastorală a Cuviosului, năvălea asupra lui nu prin nălucire sau în vis, ci aievea, strigând că nu mai poate suferi acea mare nevoie. Părinții și frații Mănăstirii auzeau strigătele lui, dar nu-l vedeau. Atunci iubitorul adevărului le spunea: „Credeți-mă fraților, că cu ochii mei văd pe vrăjmașul înfricoșat și purtător de foc... vărsând din ochi și din gură pară de foc...” (V. Sf. 14. martie a.c).

”Greşit-au şi nu sunt ai lui Dumnezeu fiii cei cu prihană. Rudă în toartă şi răzvrătită, cu acestea răsplătiţi voi Domnului? Acest popor (care profanează Locaşurile Sfinte) este nebun şi nu înţelept. Au nu este acesta Dumnezeu Părintele tău Care te-a agonisit şi te-a făcut şi te-a zidit?... Pentru ce sfidaţi şi profanaţi Locaşurile Sfinte consfinţite pentru rugăciuni şi meditaţii Dumnezeieşti? Pentru ce risipiţi banii voştri pentru un lucru (tutun) care nu hrăneşte? De ce vă daţi câştigul muncii pentru ceva (putoarea tutunului) care nu satură?” (2 Lege 38; *6—7;* Is. 55, 2) Aşadar, tutunul este o plantă din care se aducea jertfă idolilor şi numai lor, adică diavolilor. Deci, cei care fumează, se aseamănă cu idolul Moloh, care ardea şi fumega jertfele diavolilor etc.... Cei ce joacă şi fumează pe Dumnezeu întristează (Prel. a I Rom. o.c).

Creștinii aleși, Sfinții, au văzut pe draci scoțând foc, flăcări pe nări... Alți draci au fost văzuți scoțând foc pe gură așa cum scot tutunarii fum pe gură și pe nări (V. Sf. 17 ian. o.c, pp. 721-2; 1 feb. pp. 5-6; 26 sep. pg. 752; 10 nov. pg. 354; P. o.c. pg. 407). Mulți bine-credincioși creștini, în trecut și în prezent, văd întotdeauna ceva străin, necurat, diavolesc, în patima aceasta a fumatului. Din cauza aceasta, în multe case au fost și sunt nemulțumiri, sfezi, bătăi, ba chiar și vărsări de sânge pe urma fumatului, blestemata de patimă. Și într-adevăr, oare tutunarii mai pot zice și susține că au chipul lui Hristos, în care s-au botezat și îmbrăcat, atunci când fumează? Când scot fum pe nări și pe gură în vremea fumatului, ca odinioară idolul Moloh, și ca și dracii? Nu poartă ei mai degrabă chipul diavolului de care am vorbit mai sus că varsă foc pe ochi și din gură, decât chipul cuviincios, luminat

al Mântuitorului? Dumnezeu i-a înzestrat cu minte sănătoasă, deci să judece drept, să afle adevărul și să vadă cu cine sunt asemenea. Să părăsească răul și să facă binele spre a se ferici vremelnic și veșnic.

Tutunul ne otrăvește. Tutunul, tabacul, ca și cafeaua, alcoolul... au în ele într-o măsură oarecare otravă. Totuși, ce bucuros se otrăvește omul și cu una și cu alta... S-ar părea o glumă vorba asta, dar numai glumă nu poate fi. E vorba adevărată: nicotină (otrava) din tutun, de ai extrage-o și ai lua-o într-o cantitate mai măricică, te poate otrăvi ca orice venin și otravă și mori de ea. Dar fiindcă fumătorul o ia numai în cantitate mică, prin fumat, i se pare că nici n-a luat otravă. Așa e și cu cafeaua. Și ea are în sine otravă într-o măsură nebăgată în seamă de noi. Aceasta e însușirea blestemată a otrăvii luată în amestec cu alte materii, așa ca să nu te omoare, ci te face s-o iubești, să o tot poftești, ca și otrava din spirt, din băuturi bețive, de care după ce te-ai deprins bine cu ea, nu te mai poți lăsa. Despre cafea, cu porția ei mică de otravă, se știe că cel care s-a deprins cu ea o caută mereu și nu bagă de seamă cum îi atacă părți din cele simțitoare ale corpului — sistemul nervos și inima. Îl vezi numai pe băutorul de cafea (cafele „negre" sau de cele „turcești", care nu sunt domolite cu lapte, doar lungite cu apă, dar rămase tot curate), că de la o vreme încep a-i tremura mâinile, încât dacă nu le reazemă, varsă „cafeluța" lui iubită din ceașca în care i s-a adus...

Dar de, ca și orice patimă, așa și patima cafelei se tot lățește! Iată ce ne arată o numărătoare: în anul 1867 nu se beau pe tot globul pământesc decât 47 de tone de cafea. După vreo 60 de ani s-au băut 1200 de tone de cafea, adică de vreo 25 de ori mai multă! E adevărat că medicii îi arată și unele foloase. Pentru oamenii care stau mult la masă și scriu, adică aceia care lucrează mult cu creierul, cafeaua e o înviorătoare a creierului, dându-i putința a lucra mai bine și mai îndelungat. Uneori înlocuiește hrana. În țările calde mai înviorează trupul omenesc din moleșeala în care îl cufundă căldurile acelea mari. Face adică și bine. Dar e un bine pe care îl plătește prin... scurtarea vieții. Cu cât se iau cafele negre și turcești mai multe, cu atât se obosește și se tocește țesătura cea gingașă a nervilor din corpul omenesc și așa aceia vor deveni mai curând, mai devreme în slăbiciunile bătrânеții... (F.I.N.M. o.c).

Iată și asta-i o gheară diavolească care încurcă și distruge pe mulți, lent, înainte de vreme. „Nu dați loc diavolului... împotri-viți-vă și veți scăpa de el" (Ef. 4: 27; Ioan 4:7; 1 Petru 5:8-9).

Otrăvitorul tutun. Astăzi tutunul se cultivă în toate țările cărora le aduce un venit considerabil. Mult mai bine ar fi dacă în locul tutunului s-ar pune grâu, porumb, secară, ovăz etc. să se salveze de la moarte mulți lipsiți, care se prăpădesc, mor cu zile din cauza foametei, decât să se mai cultive planta aceasta satanică care decimează viața a multă lume prin otrava ei. Tutunul conține într-însul o materie foarte otrăvitoare numită nicotină (alcaloid) care, dată în cantitate de 10 centigrame, omoară un câine de statură mijlocie. Nicotină pătrunde în organism prin inhalație, în timpul fumatului se absoarbe în organism o cantitate importantă chiar din fumul care pătrunde spre plămâni, sau prin mucoasa gurii la cei care nu trag fumul în plămâni...

Otrăvirea acută. În stare acută, otrăvirea se produce la tinerii fumători. Forma gravă e provocată prin absorbția tutunului ca medicament greșind doza. Ea este rară, fiindcă acest mod de tratament se întrebuințează foarte rar. Semnele acestei otrăviri sunt arsură de-a lungul esofagului și în stomac, greață, vărsături cu senzație de sfârșeală și de pierdere, amețeli, tulburări de idei, micșorarea vederii, puls slab, pielea rece acoperită cu sudoare vâscoasă. Otrăvirea cronică se vede la cei ce lucrează în fabricile de tutun, la cei care fumează 8-20 țigări pe zi, care trag tabac pe nas, care țin tutun în gură. Semnele acestei otrăviri sunt: aspectul feței, pierderea memoriei, mai cu seamă aceea a cuvintelor, tremurarea mâinilor, picioarelor și a limbii, amețeli, dureri nevralgice prin umeri și brațe, anghină în piept, stomatite (inflamații ale gurii) și faringite cronice, dureri mari de stomac, constipație rebelă, palpitații (bătăi de inimă), slăbirea vederii (musculițe jucătoare), pierderea gustului, micșorarea auzului, congestii cerebrale (îngrămădiri de sânge la creier), amețeli etc. Tratamentul pentru izbăvirea de relele acestea provenite din otrăvirea cu nicotină, constă în părăsirea răului obicei de a fuma (Dr. I. Glăvan ș.a.).

Fumatul e un obicei tot atât de rău ca și alcoolismul. Fumatul e răspândit în toată lumea și cei care s-au obișnuit să fumeze cu greu mai pot fi convinși a se lăsa de tutun. Fumătorii mai întotdeauna sunt răgușiți, tușesc. Nicotină atacă inima și vasele. Abuzul de tutun provoacă tulburări în stomac și în intestine. Fumătorii n-au poftă de mâncare. Foarte adeseori la fumători se observă și tulburări nervoase datorită abuzului de tutun. (Dr. N. Gingold)

Deși tămâia este foarte folositoare trupului și mai ales Sufletului omenesc, pe când tutunul cu putoarea și otrava lui păgubește omenirea și o degradează, totuși, din mulțimea omenirii — parte bărbătească și femeiască — puțini, foarte puțini aleargă după tămâie, majoritatea, sau mulțimea lor aleargă cu pasiune după tutun, deși e atât de urâcios și puturos. Iacă și din aceasta ne apar și ne dogoresc în față cuvintele Mântuitorului, Care ne înfierează zicând: „Mulți sunt chemați, dar puțini aleși" (Mt. 22: 14; 20: 16).

Prin obișnuință tutunarii se învață cu puturosul fum de tutun, ca și cum ar sta în aerul cel mai curat și bun. Fumatul și a câte zece țigări pe zi numai, strică pe nebăgate de seamă, încet, încet, dar sigur și mult. Tutunul a fost, este și rămâne o otravă pentru corpul omenesc și pentru alte viețuitoare, chiar și dacă se obișnuiește corpul a răbda nicotină. Trupul fumătorilor, care e silit a se lupta cu otrava nicotinei, suferă multe pagube și întâmpină felurite obstacole în lucrările sale morale. Foarte multe persoane fumează câteva țigări după masă, susținând că nicotina ajută digestiei. Deși se pare unora aceasta, totuși, mai pe urmă obiceiul acesta se răzbună groaznic. Fericiți devin aceia care nu ies din Legile puse de Dumnezeu.

Mirodenia necuraților. Odinioară Părintele Silvestru, dascăl al Ierusalimului, stătea împreună cu alt Părinte și se închinau la Sfântul Mormânt al Domnului nostru Iisus Hristos. Șezând amândoi pe o piatră și vorbind cele despre mântuirea Sufletului, veni un stareț foarte bătrân și se închină și el Sfântului Mormânt; apoi se întoarse spre dânșii făcând închinăciune. Ei au zis: „Dumnezeu să te ierte Părinte".

După aceea el începu cu lacrimi în ochi a spune următoarele: „Fraților, ascultați să vă spun o întâmplare pe care am văzut-o în această cale. Eu locuiesc de 57 de ani într-o peșteră dintr-un pustiu ce se cheamă Aravia. Acum ieșind în lume să mă închin Sfântului Mormânt al Domnului nostru Iisus Hristos, am întâlnit un om înalt cu o falcă mare și una mică și cu nasul încovoiat cât o seceră, neagră de rugină. El trecu pe lângă mine și tăcu. Stând eu pe loc și gândind, am cunoscut că nu-i creștin și nici pământean, ci poate să fie un diavol. Îndată m-am luat după dânsul până ajunserăm la muntele cel înalt al Carmelului (grădina). Aici se făcu o grădină cu zid de piatră. El se puse la săpat în grădină și la semănat. Atunci eu m-am apropiat de el și i-am zis: „Spune-mi de ce sapi și ce semeni aici?" El însă nu-mi răspunse nimic. Eu zisei din nou: „Te voi jura pe numele împăratului vostru, satana, parte de el să nu ai de nu-mi vei spune ce semeni acolo.. „ Atunci el cu mare greu luând o trestie lungă de-mi șopti la ureche prin ea zise așa: „Eu sunt Polsar, căpetenia peste draci și încredințat de la împăratul nostru, Satana, pentru slujbele ce-i fac cu credință. Noi ne-am socotit să facem o mirodenie nouă. Astfel, am strâns pe toți dracii, am luat o tivdă, i-am pus pe toți de-au spurcat-o și am zis că ce va ieși dintr-însa să ne fie spre mirosul nostru. După ce a ieșit o buruiană, am pisat-o bine, apoi sămânța aceea ce trebuia semănată — s-a făcut (adică mirodenie nouă) pe care o vor trage oamenii pe nasuri și pe guri. Întâi o vor trage păgânii, apoi țiganii și apoi și creștinii se vor înmulți de la răsărit până la apus. La lucrul acesta urâcios al fumatului se vor îndemna boierii, ba încă și cei bisericești; că va fi mai de preț decât tămâia. Întâi vor trage tutun și apoi vor merge la biserică. Și măcar de nu vor trage unii duminică dimineața, dar, cum vor ieși de la biserică după Sfânta Anafură, îndată vor trage fum de tutun. Ei vor putea trăi fără tămâie, dar fără tutun nu vor putea nicio zi. Din această cauză dinții lor vor avea smoală și gura lor va fi puturoasă ca cuibul de pupăză". Așa își încheie povestirea Părintele Silvestru.

Iată oameni buni istoria „tutunului", care a trecut și la noi românii și iată de unde a luat naștere această buruiană, după câte ne povestesc cei mai bătrâni decât noi! (Almanahul — cuv. către săteni, an 1942)

Tutunul și moartea. Omul găsește o mulțime de scuze pentru orice deprindere rea în viață. Așa se petrec lucrurile și cu obiceiul fumatului. La supărare omul spune că fumează ca să-și mai risipească gândurile negre ce-i năpădesc Sufletul. La bucurie spune că cea mai nevinovată distracție este o țigară de tutun...! Un lucrător începu într-una din zile să facă socoteala tuturor cheltuielilor pe care le făcea săptămânal cu tutunul, dar temându-se ca nu cumva, îngrozit de risipa pe care o face, să se hotărască a da uitării acest obicei, încetă imediat socoteala. În clipa aceea sosi unul dintre cei mai buni prieteni ai lui care părăsise de multă vreme obiceiul fumatului și imediat îl întreabă: „Ce faci acolo, bunul meu amic?" Sărmanul lucrător, deși la început căuta să ocolească lucrurile, trebui însă, în cele din urmă, să spună adevărul. Atunci colegul său îi zise: „Lasă-te prietene odată de tutun căci orice țigară de tutun este un cui bătut în coșciugul în care vei fi înmormântat. De la tine atârnă să-ți gătești mai curând sau

mai târziu acest coșciug și odată terminat va trebui neapărat să-ți iei rămas bun de la cei vii și să pleci degrabă la mormânt!”

Imediat ce-i plecă musafirul, sărmanul om porni din nou pe gânduri și-și zise: „E foarte adevărat că paguba cea mai mare pe care o cauzează tutunul nu este numai risipa banilor, ci și zdruncinarea sănătății, căci câtă otravă nu introduce el în organizmul nostru și câtă necurățenie nu produce el pe unde trece fără să putem fi în stare să curățim cu ceva urmele lui vătămătoare! Bine s-a zis că fumatul de tutun e drumul cel scurt către tuberculoză. Toate bune — zise bietul om — dar cum să fac să scap de acest obicei vătămător?! De câte ori nu mi-am luat frumoasa hotărâre de a rupe odată pentru totdeauna cu țigara și toate hotărârile mele pe viitor au rămas fără niciun folos!!!...”

Omule! Nu uita că nu e de ajuns să iei hotărâri frumoase care să dureze numai o clipă, căci drumul spre iad e pardosit numai cu hotărâri bune și frumoase și nu e nevoie decât de o singură hotărâre care să trăiască și să ne croiască drumul greu al ducerii ei la îndeplinire în orice clipă a vieții noastre. Pune-ți mai înainte viața și moartea și hotărăște-te odată ori pentru una ori pentru alta, fără să uiți că tutunul se găsește totdeauna, pentru un om cuminte și prevăzător, alături și în fața morții. Hotărârea odată luată, caută de o duce la bun sfârșit și numai atunci vei vedea că în privința ruperii cu obiceiurile trecutului, nu aduce anul ce aduce ceasul. Încearcă și fii sigur că vei izbuti (B.E.R. o.c. pg. 64).

„Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului și Eu te voi scoate și tu Mă vei proslăvi!” (Ps. 49: 15-16).

Pățania lui bădica Lazăr. Buruiana otrăvitoare a tutunului nu numai că-ți fură sănătatea și-ți secătuiește punga, dar aduce cu ea și o mulțime de alte pățanii și pagube, pe care le cocoață pe umerii fumătorului, pentru a-l scoate la covrigi repede și degrabă. Ascultați numai să vă povestesc ce i s-a întâmplat lui bădica Lazăr care începuse a fuma de pe vremea când era numai de o șchioapă. Se duce bietul om la plug și ia cu el și năravul dracului, bată-l spuza de fumat. Când a ieșit pe poartă a dat bici boilor, care au plecat domol, iar el a stat pe loc și s-a scotocit prin buzunare, să vadă, îs „halaturile la el?!” „Sunt în traistă, îi strigă nevasta, care îl pricepuse de ce stătea și se căuta — du-te după boi”. „Ai pus găitanul cel nou?” întrebă el. „Pus!” răspunse femeia. Și bădica Lazăr a luat-o cu fuga după căruță. A ajuns-o, s-a urcat în ea și de acolo îndemnându-și boulenii se văzu îndată la bucată. Dar, înainte de a pleca cu brazda, bădica Lazăr a retezat o foaie de păpușoi de la amândouă capetele și și-a făcut obișnuita țigară, cât degetul! Și a pus-o în gură, apoi și-a scos amnarele. „Să încerc găitanul ist nou” își zise el. L-a pus pe cremene și poc cu amnarul, a și luat foc. L-a tras apoi pe țeava cea de tinichea să-l stingă, dar nu a tras bine. L-a adunat apoi împrejurul amnarului mototol și i-a dat drumul în buzunarul sumanului. Apoi trage din țigară, trage, trage o dată și de două ori ca să nu se stingă. Mai scuipă o dată în lături și se uită la boii care rumegau și așteptau îndemnul stăpânului să pornească.

Soarele începu să ardă și el, că era târzior și bădica Lazăr cu țigara în gură și cu biciul pe umăr, fu nevoit să se dezbrace de sumanul pe care îl aruncă în căruță. Apoi s-a dat sprinten în urma boilor, a ridicat de plug, boii s-au opintit în jug și îndată brazda proaspătă și umedă a și început să se răstoarne. Pe la jumătatea brazdei, bădica Lazăr a cântat cântecul învățat în școală: „Cu plăvanii de la plug...”. Boii își luaseră pasul lor și el ținea plugul de coarne, pășind și el cu pasul rar, ca omul care își cunoaște bine meșteșugul. Cântând, plugarul nostru, se gândea, câtu-i de mulțumit el: nevastă harnică, copii deștepți, boi voinici. Toate bune, numai el cam tușea, așa câteodată... dar asta o vedea el bine că numai din pricina tutunului i se trage!... Hăi Plăvan, ceaaa.. La capătul bucății, boii fiind deprinși, au întors singuri la brăzdă și acum bădica nostru vesel, se întorcea îngânându-și cântecul, mai pocnind câteodată și din bici. „Dar ce-o fi? Mi se pare mie, sau e chiar adevărat?” în capul bucății se vede fum și el știa bine că foc nu făcuse. „Ce-o fi? Ce s-o fi aprins?” Când se uită din nou fumul părea mai întunecat și atunci parcă îl cuprinsese așa un fel de teamă. Strânsese oare el bine găitanul? Dacă i s-o fi aprins sumanul în căruță?... Doar mai pățise odată așa, de era mai să se aprindă și atunci!...

„Hăi plăvan!”... El dădu bici boilor care o luară mai repejor pe brazdă. O nerăbdare de a ști cine a făcut foc în capătul bucății și o frică de nu i s-ar fi aprins hainele și nutrețul din căruță îi cuprinse întreaga ființă. Acum fumul se făcuse parcă mai întunecat, dar și brazda lui bădica Lazăr se arunca departe, căci boulenii o luară aproape la trap... Dar oricum, până la capătul bucății tot mai erau pe nemințite vreo zece brațe (cam 500 metri). Dacă văzu și văzu bădica Lazăr că focul se întețește, lăsă boii pe brazdă și o luă la fugă cu sloboda, înspre foc, numai doar cu biciul într-o mână și de la un loc și cu căciula în cealaltă mână. Când a ajuns, sumanul nu mai era deloc, se aprinsese de la găitanul

nestins bine, când își aprinsese nedespărțita-i țigară. De la suman s-a aprins nutrețul din căruță; iar de la nutreț acum ardea căruța. Întâi s-a aprins pomoștina, apoi scoarțele, osiile și roțile de pe dedesubt. A scăpat numai proțapul pe care cum a ajuns, l-a smuls de la căruță, aruncându-l în lături. A mai aruncat el, nu-i vorbă și câte o roată, sau bucată de osie de care s-a ales doar cu un fund de sac de fierării strâmbe și roase... Bădica nostru, căruia de necaz ce-i era îi pierise tot sângele din față, și-a încrucișat brațele, s-a dat puțin mai departe și clătinând din cap și-a zis: „Iacă unde te duce năravul fumatului, năravul dracului mai bine zis, cel atât de urâcios! Iată la ce te aduce neascultarea de părinți, care mereu mă învățau de mic să nu mai pun țigara în gură... Oare tutunul îmi lipsea mie să-mi stingă sănătatea și să mă sărăcească?! Nesocotit ce sunt și fără pic de judecată sănătoasă în capul meu... !" Îi venea să se sugrume de necaz și de rușine. Seara s-a întors acasă pe înnoptate cu plugul pe iepe[289] cu sacul cu fierăria căruței și cu proțapul.

Sunt de atunci patruzeci de ani, bădica Lazăr e om bătrân acum, dar țigara în gură nici că a mai pus-o vreodată. Întâi i-a pierit tusea pe care o avea din pricina tutunului, iar la vreo jumătate de an după aceea a început a se rotunji și fața, ba s-a făcut voinic și mai frumos, încât nu-l mai cunoșteau nici prietenii... Tuturor el le spunea că acum el se simte mult mai bine deoarece s-a lăsat de fumat. Nu-i vorbă, l-a costat cam mult să-și lase năravul: o căruță și un suman... dar oricum, a și folosit...!

Acum, iubiți cititori, ceea ce vreau să vă spun nu-i lucru tare greu de făcut: vă sfătuiesc să vă lăsați de fumat înainte de a vă arde sumanul și căruța, căci și așa vă arde sănătatea și vă golește pungulița și apoi, vorba ceea: nu vă ține nici de foame, nici de sete (D. ort. an VI, nr. 31-32).

Păţania lui Moş Gavrilă

Cald amarnic! Moş Gavrilă
Cară snopi de la bucată
Din căruţă-şi mână boii
Şi prin sân mereu se cată

Nu-i chibrit! Tutun, foiţă
Sunt la el, dar ce noroc?
Căci ţigara i se trece
Şi rămâne fără foc...

Pân-acasă, calea-i lungă
Cum să stea cu gura rece?
Vremea muncii, toţi la treabă
Niciun om cu foc nu trece.

Scoate taşca cu tutunul
Şi mai răsuceşte una,
S-o aprindă de la asta
Şi să aibă foc într-una!

Cea din gură-i pe sfârşite
Alta-n mână-i răsucită,
S-o arunce nu se-ndură
E păcat că-i doar muncită!

O mai potrivi-ntre buze
Cel din urmă fum să tragă,
Apoi foc să ia la alta
Care-n mână-i stă întreagă.

Supărat, o înjurătură
Mai scuipă de ciudă moşul,
Îl mai pomeni pe dracu,
Îşi mai măsură de ciudă
Boulenii cu aracul.

Şi cu pipa neaprinsă
O porni la drum-nainte,
Frământându-se de ciudă
Şi mustrându-se în minte.

La o vreme simte moşul
Dogoreală în spinare
Şi gândeşte: „O să plouă
Dogoreşte Sfântul Soare!..."

Dar, nu merse mult şi iată
Pârâind aude snopii!
Întorcându-se, rămâne
Îngrozit ce-i vede ochii!

Foc mocnit arde-n căruţă
Spicele trosnesc prăjite,
Se suiau prin fumul negru
Limbi de flăcări ascuţite.

Când simţiră boii focul
Şi când mai văzură fumul,
O luară peste haturi
Speriaţi, uitându-şi drumul.

Neputând din jug să scape

[289] Două lemne curmeziș pe care se poartă plugul

Printre dinţi voi să scoată
(Boii tot umblau cu botul
După spice prin bucată).

Şi ţigara lui cu focul
Îi sări din gură afară
Şi-1 cuprinse atâta ciudă
De-i venea, mai, mai să moară.

Vântul lin sufla din faţă
- „Unde naiba bre căzuse?
Nu-i şi nu-i! Măi, parcă dracul
Peste dânsa coada-şi puse!”

Cine mai putea din flăcări
Să se dea la ei aproape
Se topesc în jug plăvanii...

Cum zbierau săracii boi!
Snopi, căruţa, toate-s scrum,
Plânge-n hohot, moş Gavrilă!
Are foc de-ajuns acum
(Pr. I. V. Pascu. D. ort. o.c. VII nr. 17 și 18)

Fumătorul, vrăjmaș al tutunului. Mi-aduc aminte de pe când eram în clasele primare, cum un frate, vrednic învățător, aproape în fiecare lecție nu pierdea din vedere să ne arate cât de netrebnic este întinsul obicei al fumatului și să ne îndemne să nu ne lăsăm a cădea în robia lui. Dar spre nedumerirea noastră, noi, copiii îl vedeam pe acest învățător plecând spre casă întotdeauna cu țigara în gură! Noi nu puteam pe atunci să pricepem cum un atât de înverșunat fumător, era în același timp și un foarte aprins dușman a tutunului. Ce înseamnă aceasta? Că acel învățător nu era de bună credință? Nu, nicidecum. El însă, ca atâția alți fumători văzând că în zadar se zbătea ca să scape de laț se ostenea ca măcar pe copiii cei nevinovați să-i păzească de ispită, arătându-le din vreme relele urmări ale obiceiului de a tot suge blestematul fum de tutun din țigară...

Beția și tutunul. Amândouă stăpânesc pe mulți, amândouă prind foarte ușor și duc în cursă pe cei care își poartă pașii în preajma lor. Un bețiv începe întâi cu câte un păhăruț, un fumător de la o țigară, două. Și la lucrurile cele rele — ca și la cele bune — „începutul este greu”. Cineva îmi spunea despre un bețiv din sat ajuns în ultimul hal. „Nu bea el mult — Părinte — la început, dar acum când pune mâna pe bani, îndată îi duce la cârciumă. Iar un fumător mi se jeli: „Luând de la unul o țigară cândva, de la altul alta, mai mult de rușinea lor, am ajuns în ultimul timp să nu mă mai pot lipsi de tutun ca de pâine și apă”. Acestea sunt constatările reale, dar cu totul dureroase. Când răul s-a încuibat adânc, cu greu se poate tămădui. Dar cu toate astea, nu înseamnă să nu mai încercăm a găsi leac pentru boala ce ne-a cuprins! Oftica[290] e o boală grozavă, căreia până acum nu i s-a găsit leacul și totuși, doctorii se străduiesc, fac cercetări cu nădejdea că și microbul acestei boli va putea fi în curând stârpit.

Îngrijitorii Sufletului omenesc — Păstorii sufletești — sunt datori ca și îngrijitorii trupului — doctorii — să cerceteze, să încerce metode și mijloace diferite pentru mântuirea Sufletelor cuprinse de patimi. E oare beția un păcat de moarte? Negreșit că da. Beția e prilejul tuturor relelor. E cunoscută povestea omului care fiind în fața a patru păcate: omorul, furtul, curvia și beția și silit fiind să aleagă pe unul din ele, a ales pe cel din urmă socotindu-l mai ușor, dar îndată devenit beat, a săvârșit și celelalte trei păcate: omorul, furtul și desfrânarea. Deci, nu în zadar s-a zis; „Beția este mama tuturor răutăților”. Dar furtul? „Nu e un păcat” — spun unii. Ce mare greșeală! Marele Apostol al neamurilor spune: „Toate îmi sunt mie slobode, dar nu toate îmi sunt de folos” (1 Cor. 6, *12*).

Fumatul otrăvește sănătatea și Sfânta Scriptură ne învață că: „trupul e templul Duhului Sfânt”, deci îi trebuie o deosebită îngrijire pentru această atenție și bunătate din partea Celui Preaînalt! Fumatul sărăcește punga și azi cu toții ne văităm de sărăcie. Cu doi lei pe o țuică și cu doi lei pe un pachet de tutun, dați pe fiecare zi, s-ar putea lua un sfert de pâine[291] cu care s-ar putea alina foamea

[290] Oftică - (Pop.) Tuberculoză pulmonară; ftizie.

[291] Notă personală corector: pe atunci o pâine era 16 lei, iar acum cu acești bani (un pachet de țigări plus o țuică) cumperi 20 de pâini

unui nefericit — și atunci fumatul și beția — sunt sau nu sunt păcate grele??? Odată stăpânindu-se ființa noastră de aceste două rele, oare ne putem descotorosi de ele? Hotărât că da.

Am văzut chiar oameni care s-au lăsat cu desăvârșire de băutură, ba chiar și fumători, care nu mai pun țigara în gură. Cum? Printr-o hotărâre tare de a nu mai bea și a nu mai fuma. Trebuie știut că în fiecare creștin sălășluiește o putere uriașă, cu ajutorul căreia biruința e sigură în lupta cu patimile, după cuvântul Domnului Hristos: „Iată, dau vouă stăpânire să călcați peste șerpi, peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma pe voi". (Lc. 10*, 19*). Voința, mărgăritarul acesta pe care atâția îl lasă să zacă în lada cu gunoi! Mai departe Mântuitorul ne mai spune și destul de lămurit: „Vrei să fii sănătos?"... „Fie ție precum voiești" (Ioan 5*, 6*; Mt. 15. 28).

Voința însă e trezită, e determinată de exemplele vii, care răscolesc, care impresionează. Și aici ar fi multe de spus, însă e de ajuns să amintim: dacă cel care este pus de Dumnezeu să reprezinte curățenia sufletească, e subjugat însuși de patimi, cine rămâne atunci să determine voințele spre bine?!... „Dacă lumina care este în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult?" (Mt. 6*, 23*). „Vai lumii de smintele, dar vai omului aceluia prin care vine sminteala". (Mt. 18: 7). La îndemână însă ne stă un mijloc mai ușor și mai sigur de a opri întinderea acestor două vicii, de care vorbirăm aici. Cunoaștem bine zicala: „Deprinderea e o a doua natură". Să ferim, zic, tineretul și mai ales copiii, de a deprinde orice obiceiuri rele, urâte, dar mai ales de a nu se deda la beție și fumat. În lături cu slăbiciunile provenite din dragostea prea mare pentru copii, slăbiciuni datorită cărora astăzi tatăl îngăduie fiului să-și aprindă țigara de la dânsul, încuviințând în aceeași măsură a cinsti nestingherit prin cârciumi amândoi. Deprinderea aceasta îi va fi fatală și mai curând sau mai târziu va fi în rândul victimelor, a căror multiplă vedere astăzi ne inspiră scârbă și dezgust. Primenire morală dorim astăzi cu toții. S-o înfăptuim pe calea îndrumării morale a tineretului.

Abstinența de la alcool și tutun întinerește. Lumea, mai ales astăzi, este bântuită de un sentiment „al întrecerii". „Biruitorii", „campionii", răsar la toate colțurile de stradă și sunt atât de mult prețuiți. Se încearcă câte o întrecere în toate felurile și chipurile: cine fuge mai iute și mai mult pe jos, pe cal, în automobil, în avion, cine are pumnul mai greu, cine mănâncă mai mult sau cine rabdă mai mult de foame; cine este mai frumos și câte alte multe „întreceri", „rămășaguri", cum le mai zice poporul. Niciodată mai mult ca în zilele noastre, pare-se, n-au fost mai prețuite aceste deprinderi și aceste lupte în omenire: pentru putere, frumusețe, agerime și desăvârșire a trupului. Este altă chestiune însă, să cercetăm și să vedem noi cu ce se alege omenirea de pe urma acestei deprinderi și o vom socoti în alt loc și altădată? Acum vrem numai să vestim pe cititori de o întâmplare, care într-adevăr te pune pe gânduri și te mulțumește într-o mare măsură.

Zilele acestea s-a făcut o întrecere de înot peste marele canal între Catalina și California (America de Nord). Biruitorul a fost un tânăr în vârstă de 15 ani. El a primit pentru aceasta o răsplată frumoasă, suma de 25.000 dolari. Și în cuvântarea pe care o ținu el prietenilor, publicului și comisiei care i-a înmânat acest premiu, el spune: „Ceea ce m-a împuternicit să fiu biruitor, era gândul la sărmana mea maică, care este bolnavă și lipsită. Banii aceștia îmi trebuiau într-adevăr și numai acest gând (la porunca Dumnezeiască de a ajuta pe părinți la nevoie) mi-a ajutat să învinț greutățile întrecerii".

Și încă un amănunt de luat în considerație de oricine: tânărul acesta a mărturisit că în toată viața lui n-a gustat alcool și nici țigară în gură n-a pus. Pentru aceea se simte desăvârșit sănătos și mereu întinerit. Ceea ce este o dovadă că și la „întrecerile" acestea cu trupul, tot virtuțile Sufletului și nevinovăția inimii sunt acelea care dau omului biruința.

Și femeile fumează? Da. Am văzut femei maimuțărindu-se în toate formele: femei în costume de bărbați, femei după modă — ziceau ele — și fete cu sprâncenele smulse și în locul lor trase altele artificiale cu condeiul; unele în forma coarnelor căprițelor aruncate în lături, spre tâmple, în sus, altele în forma coasei, cosorului, secerei etc, cu fața sulemenită, umerii obrajilor feștiți cu roșu ori cărămiziu, cu buzele roșite ca sângele cu rujuri, ochii grimați, unghiile manichiurate, cu cercei, cu lanțuri bălăcănind de urechi atârnați după moda veacului acestuia, aproape despuiate... așezate adeseori la cafenea picior peste picior, fără niciun pic de bun-simț! Da, am văzut femei și fete maimuțărindu-se în felurite forme, înjurând și fumând....

Cineva spunea și pe bună dreptate, că printr-o astfel de maimuțăreală și purtare a celor mai multe mame din zilele noastre noi mai curând ne întoarcem spre sălbăticie decât spre civilizație. Dar acestea parcă n-ar fi de ajuns față de alte neghiobii și mai mari: călărește și calul și bicicleta, conduce

mașina, ba chiar și avionul! Toate le face sub eticheta „sportul”. Și dacă ați ști câtă murdărie se ascunde sub această perdea!... În sfârșit, înjură și fumează, înjură ca un birjar și fumează ca un țigan. Dacă am avut vreodată în viață un dezgust mai mare, apoi a fost atunci când am văzut o femeie fumând și înjurând. Ţi-i mai mare durerea când o auzi!

Căci te gândești că ele au un rol cu mult mai însemnat decât al bărbaților: acela de a crește copii. Și când copiii sunt crescuți în asemenea atmosferă stricată, ce are să se poată aștepta de la ei? Ce au să se facă acei copii mai târziu, când vor ajunge în vârstă, dacă atunci când sunt mici li se pune în gură țigară, ca să se facă haz de naivitatea lor? (D. ort. an VIII nr. 49-50; an IX nr. 1-2; 25-26; 43-44; an X, nr. 49-50).

Primejdiile fumatului. Tutunul este primejdios sănătății noastre pentru că are în el o otravă numită „nicotină”. Cei care încep întâi a fuma, simt o usturime în piept, dureri de cap și amețeli din pricina nicotinei. Fumătorii, chiar cei vechi, simt usturime pe limbă, buzele li se usucă și n-au poftă de mâncare.. Nicotina din tutun mărește bătăile inimii și slăbește plămânii, aducând tusea. Doctorii au băgat de seamă că cei ce fumează, trăiesc mai puțin decât cei care nu fumează. Faptul, pe lângă că nu este sănătos, mai e și urâcios. Fumătorilor le miroase gura atât de greu, că nu pot fi suferiți de cei care nu fumează. Pe lângă că nu aduce niciun folos și pe lângă că e și urâcios, fumatul e și costisitor. Birul cel mai mare pe care-l dă cineva, e fumatul. Faceți socoteala câți bani ar economisi un fumător dacă ar strânge banii care-i cheltuiește pe tutun. Lucrătorii, după ce muncesc câteva ore, în loc să se odihnească, aprind țigara și fumează. Feriți-vă de a fuma, căci fumatul este un obicei nesănătos, urâcios și costisitor. (Dintr-o carte de citire de M. Sadoveanu, C. Stan și G. Topârceanu, pp. 298-9).

Fumatul tutunului în bucătărie este periculos. Carnea de vacă tăiată felii subțiri, dacă o expunem fumului de tutun, se otrăvește.

Unii creștini rătăciți leapădă tămâia și alții mor după tutun. Și din această întorsătură a năravurilor celor care susțin că sunt creștini ni se arată apropierea vremii de apoi și înmulțirea antihriștilor, răsturnători ai sfintelor rânduieli. După așezământul sau legile divine, puse de Dumnezeu în Biserica Vechiului și Noului Testament, rugăciunile sunt mai bine primite când sunt însoțite de jertfele arătate în Dumnezeieștile Scripturi. Cu toate îndrumările arătate de Dumnezeu prin Proroci în Vechiul Testament și prin Sfinții Apostoli și Părinții apostolici și patristici în Noul Testament, că în Biserica Sa trebuie a se înălța rugăciunile credincioșilor însoțite de mireasma tămâiei, adică trebuie a se arde tămâie; totuși, feluriți sectanți adventiști, baptiști etc. susțin morțiș că nu trebuie a se aduce, a se arde și a se folosi tămâia în Sf. Biserică. Sărmanii de ei! Groaznic se mai rătăcesc de la adevăr, neștiind Scripturile și nesocotind sfaturile și rânduielile Sfintei Biserici a lui Dumnezeu! Netemeinicia învățăturilor lor rătăcite o demască însăși Sf. Scriptură, cu care ei se laudă că o cunosc destul de bine și umblă cu ea mereu în buzunar. În scopul bun al revenirii lor la adevăr și întărirea credincioșilor noștri, vom arăta aici câteva locuri scripturistice, din care reiese că Dumnezeu însuși a poruncit și a rânduit a se tămâia în Sf. Biserică.

Dumnezeu poruncește lui Moise să facă un altar din lemn de salcâm, înalt de doi coți, lat și lung de un cot, acoperit cu o tablă de aur, înconjurat cu o cunună de aur și cu patru coarne la cele patru colțuri, pe care să-l așeze în Sfânta, în fața catapetesmei Sfintei Sfintelor, pentru arderea tămâiei. Pe acest altar, Arhiereul Aron și urmașii lui în slujba arhierească, aduceau și ardeau zilnic tămâie înaintea lui Dumnezeu, dimineața și seara (Eș. 30, *1*-10).

Împăratul Proroc și psalmist David, arată necesitatea arderii tămâiei în timpul rugăciunilor, zicând: „Să se îndrepteze rugăciunea mea, ca tămâia înaintea Ta...” (Ps. 140: 2). Un astfel de altar de lemn de cedru, acoperit cu aur peste tot, a făcut și Solomon în Templu din Ierusalim, pe care ardea Arhiereul tămâie după poruncă (1 Paral. 23: 13; 1 Împ. 2: 28; Eș. 30: 34-37).

Cuvântul: „Tămâia e urâciune”, sau „Mi-e scârbă de tămâie”, din prorocia lui Isaia (Is. 1. 13), trebuie neapărat să se țină seama că e unit cu cuvântul: „...Nu pot vedea nelegiuirea amestecată cu sărbătoarea”. Din acest, loc reiese destul de clar, că nu tămâia ori jertfele, ori sărbătorirea zilelor sfinte erau urâciune înaintea lui Dumnezeu, ci nelegiuirile, idolatriile, feluritele obiceiuri și rânduieli idolatre, pe care israeliții idolatrizați le amestecau cu cele sfinte ale lui Dumnezeu.

Iată deci cum sectarii ținându-se de literă, ca orbul de gard și nu de adevăratul înțeles al Sfintei Scripturi, se înșală spre a lor pierzare și a celor ce-i ascultă (2 Tim. 3: 13; 2 Petru 3: 16).

În vremea Sf. Proroc Isaia, precum și în vremea celorlalți Proroci, s-au adus în Templul Sfânt rugăciuni lui Dumnezeu însoțite de arderea și mireasma tămâiei de pe jertfelnic și din tămâietori de

Arhiereu și de Preoți. Aceasta o adeveresc cuvintele Domnului zise prin Prorocul Maleahi: „De la răsăritul soarelui până la apusul lui, Mare este Numele Meu printre popoare și în orice parte se aduc jertfe de tămâie pentru Numele Meu și prinoase curate, că mare este Numele Meu între neamuri — zice Domnul Savaot...” (Mal. 1, *11*).

De asemenea, vedem și în cărțile Noului Testament aducându-se tămâie ca dar lui Dumnezeu, după cum poruncise el lui Moise. Sf. Apostol și Evanghelist Matei arată clar că Magii (regi astronomi ai îndepărtatelor țări răsăritene), venind în Palestina și aflând pe Pruncul Iisus, Noul și Marele împărat născut în Palestina, „deschizându-și visteriile lor, I-au adus lui daruri: aur, tămâie și smirnă” (Mt. 2, *11*).

Sf. Apostol și Evanghelist Luca istorisește că: „Ieșind Zaharia Preotul la sorți, după datina preoțească, ca să intre să tămâieze în Biserica Domnului, în vremea tămâierii (pe când tămâia el) cu cădelnița, când toată lumea se ruga afară, i s-a arătat Îngerul Domnului (în interiorul Templului) stând de-a dreapta altarului tămâierii... (Lc. 1, *8*-11).

Sf. Apostol și Evanghelist Ioan Teologul arată în Apocalipsa sa, că a văzut... 24 de bătrâni Sfinți stând înaintea Scaunului Dumnezeirii, având fiecare în mâna sa harfă și câte o cupă (tămâietoare) de aur plină cu tămâie, care sunt rugăciunile Sfinților. Mai departe, tot acest Apostol ne arată că a mai văzut venind alt Înger (afară de cei șapte Îngeri cărora li se dăduseră trâmbițe) și a stat înaintea altarului, ținând în mână o cădelniță de aur. Acestui Înger i s-a dat tămâie multă ca să o dea cu rugăciunile tuturor Sfinților (creștinilor bine-credincioși și cu viață sfântă, peste Jertfelnicul cel de aur, care este înaintea Scaunului. Și fumul tămâilor s-a suit cu rugăciunile Sfinților din mâna Îngerului înaintea lui Dumnezeu...” (Apoc. 5, *8*; 8, *2*-4).

Din cele arătate reiese destul de clar că în Biserica lui Dumnezeu a Vechiului și Noului Testament, s-a adus tămâierea dar lui Dumnezeu. Rugăciunile tuturor fiilor și fiicelor Sfintei Biserici s-au înălțat la scaunul Dumnezeirii însoțite de mireasma și fumul tămâiei. Cei ce nesocotesc tămâia în cultul religios arată clar că au căzut din înfiere.

De altă parte vedem cu durere cum multă omenire din felurite neamuri și credințe străine de ortodoxia creștină, ba chiar și majoritatea purtătorilor de nume creștin ortodox, nesocotesc tămâia și iubesc cu o pasiune nebună puturoasa buruiană a tutunului pentru care se cheltuiește de sute și de mii de ori mai mult decât pentru tămâie. Patima fumatului, după unii istorici, se spune că ar fi fost (sub ce formă o fi fost) și pe vremea babilonienilor, a împăratului Darius (550-486 a Hr.) și Alexandru Macedon (350-323 a Hr.),

Fumatul însă, așa cum îl vedem noi în vremile noastre, s-a văzut pentru prima oară în Europa în anul 1585 la soldații care au debarcat în Portugalia și în Spania. Cam prin anul 1620, fumatul a fost introdus în Germania, prin trupele auxiliare engleze, care treceau în Boemia. După aceea, obiceiul acesta s-a întins repede în toată Europa, cu toate asprele măsuri de oprire.

Ceva din istoricul tutunului. Tutunul este o plantă de origină americană. Cristofor Columb, odată cu descoperirea Americii în anul 1492, a fost, probabil, primul european care a văzut oameni fumând tutun. Pe la anul 1560, Jean Nicot, ambasadorul Franței la Lisabona (Portugalia), a adus tutun în Franța, ca dar reginei Maria de Medicis. În urmă, cultivarea și întrebuințarea tutunului s-a răspândit repede în Europa, precum și în întreaga lume, cu toate măsurile de interzicere, luate de către oamenii de Stat, care și-au dat îndată seama de primejdia fumatului. Ba încă, patima fumatului fiind considerată ca o „unealtă a diavolului” pentru a robi pe om, s-au luat atunci aspre măsuri contra fumătorilor. Astfel, Biserica creștină afurisea pe cei ce fumau; iar în Rusia, Țarul poruncise surghiunirea fumătorilor în Siberia și pedepsirea lor cu lovituri de cnut (bici înfocat). Sultanul Amurat al IV-lea pedepsea și mai grozav pe fumători. El ordona să li se taie nasul și să fie spânzurați în piețele publice. Cu toate aceste pedepse și măsuri prohibitive, fumatul a ajuns astăzi patimă generală și aduce mare pagubă sănătății și mântuirii oamenilor. În România se consumă anual un kilogram de tutun de fiecare om.

Ce otrăvuri conține tutunul? Tutunul conține în sine otrăvuri puternice, prin care tutunarii își otrăvesc organismul, își zdruncină sănătatea și își pierd bucăți, bucăți din viață. Sunt multe varietăți din această plantă a tutunului. La noi se cultivă „Nicotina rustica”, care s-a aclimatizat țării noastre. Frunzele acestei plante conțin o otravă foarte puternică, anume: „nicotină” în proporție de 6% până la 8%. Prin modul de preparare a foilor de tutun, o parte din această otravă este distrusă. Apoi prin uscarea țigărilor distrugerea acestei otrăvi se face în mai mare măsură, așa că în tutunul uscat se mai

găsește nicotină în proporție de 6,75-8%. Această cantitate este suficientă ca să facă mai mult rău fumătorilor. În afară de nicotină se mai găsesc și alte substanțe toxice, produse tocmai prin arderea tutunului, anume: piridină, cresol, oxid de carbon, care sunt în ele otrăvuri puternice și joacă un rol important în otrăvirile lente ale fumătorilor.

Obiceiul fumatului vătămează sănătatea și scurtează viața. Tutunul, otravă care pătrunde în organism în formă de fum, rezultat din ardere. Sunt popoare care obișnuiesc tutunul mestecat în gură sau tras pe nas, sub formă de tabac. Dar sub orice formă ar fi luat tutunul, ca orice otravă cu care organismul se obișnuiește, fumătorul trebuie să sporească cantitatea de tutun pentru a-și satisface plăcerea și a-și sătura pofta. De aceea, orice fumător va face constatarea, că deși începe de cele mai multe ori a fuma cu plăcere, în glumă, ajunge apoi cu timpul un pătimaș pasionat al tutunului. În compoziția tutunului, după cum am spus mai sus, sunt mai multe otrăvuri, afară de nicotină, cunoscută de toată lumea. Toate aceste otrăvuri trec în circulația sângelui și atacă trupul omului.

Tulburările aduse omului prin fumat. Acțiunea tutunului se simte aproape asupra tuturor organelor și sistemelor din trupul omului. Cel mai atacat însă pare a fi sistemul nervos. Astfel, fumătorii pătimași au o memorie foarte scurtă, cu deosebire uită cuvintele. Uneori vorbirea devine foarte greoaie.

Tremurături. Cu deosebire tremurăturile mâinilor, ajungând să facă uneori scrisul foarte anevoios. Aceste tremurături însă dispar îndată ce se lasă de fumat.

Amețeli pricinuite uneori și din cauza stomacului care se resimte de abuzul de tutun și din cauza otrăvii tutunului intrat în sânge. Aceste amețeli au ceva deosebit. Apar îndată după prima țigară de dimineața, apar deci cu primul fum de tutun tras în piept și apoi dispar.

Nevralgie (dureri) ce afectează și se localizează la umeri și la brațe. Aceste nevralgii sunt de scurtă durată. În unele cazuri aceste dureri se aseamănă cu durerile de anghină pectorală (anghină de piept).

Tubul digestiv este și el atacat la fumători. Dinții le sunt negri, stricați și predispuși la cădere foarte lesne.

Gură inflamată, iar căptușeala limbii și a gurii îngroșată și acoperită cu niște plăci lăptoase, ce acoperă glandele gustului. De aceea fumătorul nu are gustul mâncării așa bun și curat ca unul ce nu fumează.

Fundul gâtului (faringele) este roșu, iritat din cauza fumatului și a căldurii fumului de tutun.

Laringele, de asemenea, este influențat și în unele cazuri se observă o tuse cu adevărate spasme.

Stomacul este tulburat în funcțiunea lui. Fumătorul nu are poftă de mâncare și are scuipat mult în gură, mistuirile sunt anevoioase și este aproape continuu constipat (încuiat).

Inima și arterele. Tutunul tulbură funcțiunea inimii. El provoacă palpitații (bătăi de inimă) și intermitență, care se constată cu deosebire spre seară, când organismul este mai mult otrăvit din otrăvile tutunului fumat în timpul zilei.

Toate aceste tulburări încetează odată cu lăsarea fumatului.. Sunt cazuri când bolnavii simt în partea inimii dureri atât de violente și asemănătoare cu acelea de anghină de piept, încât s-a ajuns la concluzia că tutunul contribuie în mare măsură la producerea acestei boli, ucigătoare în cele mai multe cazuri. Și aceste dureri dispar îndată ce individul se lasă de tutun.

Organele genitale sunt și ele tulburate în funcțiunea lor din pricina tutunului (tabagismului). La bărbați se constată o adevărată impotență (slăbiciunea puterii sexuale); iar la femei se observă în multe cazuri avorturi repetate, sau dacă nasc copii, să fie slabi și debili.

Organele simțurilor sunt influențate de folosirea tutunului.

Gustul la toți fumătorii este schimbat. Mersul, de asemenea, mai slab. Uneori medicii constată la fumători un catar[292] al urechii și în unele cazuri chiar otită. Mai sunt însă multe neajunsuri provocate de fumat. Noi n-am arătat aici decât pe cele mai răspândite. Desigur, nu toți fumătorii observă aceleași tulburări și în aceeași măsură. Unii le simt mai puternic, alții mai slab. Se prea poate întâmpla ca d-voastră, iubiți cititori să nu simțiți nici una din tulburările arătate mai sus, dar mai devreme sau mai târziu, ele se arată sigur, și uneori destul de tare. De aceea gândiți-vă la viitorul dvs., al copilașilor și eliberați-vă de robia fumatului. Fumatul aduce foarte multe neajunsuri și pagube. Dar

[292] Catar - Inflamație acută sau cronică a mucoasei unui organ, cu secreție abundentă.

foloase? Nici, unul. Numai risipirea banilor; a vremii și a sănătății, precum și pierderea Sufletului (Dr. Alex. Comăniță).

Părăsiți răul și urâtul obicei al fumatului. Mulți pătimași de felul acesta se văd robiți cu trup și Suflet acestei negre și puturoase robii și obicei anticreștinesc. Neavând o voință tare și un Suflet fortificat duhovnicește, deși văd că se prăbușesc în iadul vremelnic și veșnic, totuși, continuă a tămâia înainte cu toată dragostea pe satana, stăpânitorul veacului acestuia (Ioan 12*, 31*; 14*, 30*; 16*, 11*; 2 Cor. 4) prefăcând în fum și scrum însemnate sume de bani, împuțindu-și Sufletul și trupul, care e destinat a fi Biserica lui Dumnezeu, cu puturosul miros al acestei afurisite buruieni devenită idol iubit al majorității omenirii purtătoare de nume creștinesc... Creștinii sunt îndatorați a tămâia înaintea lui Dumnezeu cu tămâie și cu smirnă sfințită, de Preoții Bisericii; iar nu înaintea duhurilor necurate cu duhoarea fumului de tutun. Toți creștinii pătimași să se silească a părăsi această urâcioasă și anticreștinească obișnuință și să se ajute chiar unii pe alții a se lepăda și debarasa de acest idolesc năravi. Prin lepădarea acestei urâcioase patimi, care împute Sufletul, trupul și văzduhul dimprejurul idolatrizaților pătimași ai idolului tutunarilor, creștinii câștigă mult: dezrobirea de sub tiranica robie a fumatului, bani economisiți, sume enorme care se pot întrebuința la felurite scopuri bune și folositoare de Suflet, sănătatea îmbunătățită, mulțumirea sufletească pentru eliberarea din tirania obiceiului nesănătos și păgubitor sufletește și trupește, redobândirea memoriei, puterii, poftei de mâncare, a dragostei de viață, de lucru și de activitate folositoare binelui obștesc și personal. Părăsiți, deci, cu desâvârșire urâcioasul năravi al fumatului și în loc de fum, scrum și putoare în gură, tot mai bine, mai multă sănătate, economie banilor (ce se leapădă zadarnic pe tutun), dragoste de viață, de lumânare, de mireasma tămâiei și a rugăciunilor sfinte, de Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților și fericirilor vremelnice și veșnice.

Părăsirea fumatului aduce multe îmbunătățiri. Cei care ne-au ascultat sfatul, ne aduc mulțumiri prin grai viu și prin scris: „Cinstite Părinte! Mulțumită bunului Dumnezeu pentru edificatoarele sfaturi sfinte ce ne-ați dat... Am părăsit năravul rău al fumatului. Am lepădat țigara, luleaua, tutunul, după hotărârea ce mi-ați dat și am primit-o la Sf. Spovedanie și buna sfătuire. N-am mai fumat de atunci. Acum mă simt mult mai bine. Am poftă bună de mâncare, dorm liniștit și bine. Simt zilnic cât de bine mă întremez, reabilitez și înviorez. Atunci eram slab și bolnăvicios, iar acum sunt sănătos și dispus pentru muncă în gospodărie. De la 55 kg greutate, am ajuns la 76 kg. Slavă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile și lumina ce ni s-a arătat nouă celor ce zăceam în întuneric și în umbra morții!”

„Cel ce face păcatul este rob al păcatului.... Cel ce face păcatul acela este de la diavolul, pentru că din început diavolul păcătuiește. De aceea s-a și arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului. Tot cel născut de la Dumnezeu nu face păcat, pentru că sămânța Lui rămâne în el și el nu poate păcătui pentru că e născut de la Dumnezeu...” (Ioan 8*, 34*-35*, 44, 47*; comp. Fac. S*, 15*) Lc 11*, 2*0; F. Ap. 13*, 10*-11; 1 Ioan 3*, 8*-9; 4*, 4*-6).

Poți fi creștin adevărat cu țigară în gură? Cineva spunea odată din nepricepere sau în glumă deșartă: „M-aș duce și eu la Sf. Biserică, duminica, atât dimineața, cât și la adunare după masă dacă mi s-ar da voie să mai pip din când în când câte o țigară, că doar ce mare păcat va fi și aceasta? Sunt ele alte păcate mai mari și mai grele decât fumatul.” La această vorbă răspundem: „E adevărat că sunt păcate mai grele decât fumatul, dar în lupta creștinului contra patimilor și păcatelor, dacă nu poți birui în tine o patimă mai mică, cum e fumatul, cum vei putea birui pe cele mai mari? Și apoi, a fi un bun creștin, înseamnă să lupți hotărât în contra tuturor patimilor, fie ele mari sau mici. Fumatul este o patimă care te robește într-atât, încât nu mai poți spune că tu ești stăpân pe tine, ci obiceiul acela rău. „Un creștin credincios trebuie să fie însă slobod” (Ioan 8*, 21*-36), de orice deprindere rea, care îi subjugă voința și să caute curățirea și sfințirea trupului și a Sufletului său. Ce greu te simți într-o adunare de oameni, în tren, într-un birou, într-o sală de așteptare etc, din care izvorăște puternic duhoarea acră și înecăcioasă a fumului de țigară. De mult ori îți pare mai curat aerul într-un grajd cu vite, unde bălegarul de animale îți miroase a iarbă, decât între oamenii care sunt plini de mirosul urât al mahorcii.

Te întrebi cu întristare: „De ce își murdărește oare omul trupul său, făcându-l să miroasă așa de greu, când ar trebui să-l păstreze curat și sănătos spre a plăcea Stăpânului Care l-a zidit?” Ia doi oameni: unul fumător care tușește, vorbește răgușit, miroase greu a tutun și e galben pe dinți, pe mustăți și pe degete și altul care e nefumător și care are o înfățișare curată, plăcută la vedere, vocea

limpede și fără miros greu și spune-mi care din acești doi are o înfățișare vrednică de un fiu al lui Dumnezeu? Sf. Apostol Pavel scrie că: „orice patimă este o închinare la idoli, care trebuie omorâtă în trupul nostru" (Cols. 3:5). Fumatul este și el o patimă, care te face să te închini la țigară, ca la un idol. Mulți, tare mulți închinători mai are și „idolul țigară". Pentru idolul acesta e în stare omul să sară în foc, să rabde de foame și frig și să stea ceasuri întregi coadă la tutungerii ca să-și primească porția de tutun.

Câtă nesănătate este în casa omului fumător! Vai de bieții copilași care trebuie să respire duhoarea de tutun, cu care umplu tații lor casa! Câte nenorociri nu se întâmplă din cauza capătului de țigară aruncat pe jos. Un credincios știe că: „nu trebuie să-și dea banul său și câștigul muncii sale, pentru un lucru care nu satură și nu hrănește". Așa ne îndeamnă Sf. Scriptură (Is. 55, *2*). Astfel, un creștin adevărat nu fumează, pentru că aceasta este o patimă urâtă și răufăcătoare, care nu-i face cinste și care nu-l satură și nici nu-l adapă. Cineva glumea odată spunând: „Dacă ar fi fost de trebuință ca omul să fumeze, așa cum trebuie să mănânce și să bea apă, atunci, de bună seamă i-ar fi făcut Dumnezeu omului un horn în vârful capului, ca să aibă pe unde ieși fumul!" Unii zic: „Oare nu Dumnezeu a făcut și tutunul, spre folosul oamenilor?" Da, este adevărat că și tutunul este o buruiană făcută de Dumnezeu, dar nu e dată spre fumat, așa cum și mătrăguna nu e dată de Dumnezeu s-o mănânce oamenii și să înnebunească. A face leacuri din buruienile amare de tot soiul, e una și a fi pătimaș de tutun, e alta.

Ca încheiere vom spune că fumatul e tovarășul nedespărțit al beției și al desfrânării și deci, un izvor de multe păcate. Lăsați-vă de fumat prin credință, că fără aceasta voința omului e prea slabă. Nu fumați, căci fumatul este o patimă stricăcioasă (V. D. sep. 1946). „Toate îmi sunt slobode, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate îmi sunt slobode, dar eu nu vreau să fiu biruit de ceva" (de tutun)... (1 Cor. 6, *12*).

Pe unde-i hornul fumătorilor? Tutunul se știe că-i o belea adusă pe capul oamenilor din Europa numai de vreo câteva sute de ani, din America, de către negustorii portughezi. Ei l-au prăsit întâi în țara lor, dar numai ca leac sau pentru a face din el praf de pisat (de tras pe nas, ce se credea că e tot „leac" bun de sănătate, că omul strănuta de el și doctorii acelor vremuri spuneau că lucrul acesta e sănătos. De aceea și azi când strănuți, fie și fără tabac tras pe nas, ți se poftește de altul „spre sănătate!"

De fumat au început oamenii a-l fuma cam peste o sută de ani și anume, țările vecine și cei ce aveau atingere cu negustorii acelora. Dar după ce au început a-l folosi, cine i-a mai putut opri? Atunci, la început, cei care fumau erau socotiți ca „strigoi", ori și ceva mai rău (adică draci din iad), de către cealaltă lume, care nu mai văzuse așa ceva.

Se povestește, de pildă, despre pățania unui londonez Raleigh, care a dus întâi tutunul în Anglia, după ce se deprinsese a-l fuma prin alte țări. Acest bun domn simțise ori auzise că năravul acesta — fumatul — e rău; că se preface în patimă, că e o belea pe capul celor ce se deprind cu el; de aceea, ca să nu învețe și alții de la dânsul patima fumatului, Lordul Raleigh, de câte ori fuma se închidea în camera (odaia) sa, ca să nu-l mai vadă nimeni. Odată însă, citind așa singur într-o carte și trăgând din lulea, îl apucă setea. El își puse luleaua (pipa) pe cartea de pe masă și se duse la ușă să strige pe servitor să-i aducă un pahar cu apă. Până să vină servitorul cu apa, se duse la masă și mai trase zdravăn un fum din lulea, întorcându-se iar spre ușă. Dar când să deschidă ușa, iată servitorul sosise cu apa. Și când lordul slobozi fumul de tutun pe gură și pe nări, servitorul îl văzu și încremeni de groază! Înspăimintat ca de moarte, părându-i-se că vede un „strigoi" ori un alt duh necurat sau un drac, el îi trânti domnului său paharul cu apă în față și fugi în curte, strigând: „Alarmă! Săriți, oameni buni! „ La întrebarea celorlalți servitori și a lumii adunate în jurul lui, servitorul a răspuns aproape cu spume la gură, zicând: „De multul învățat, i s-a aprins domnului nostru capul, și-i iese, ca dintr-un horn (coș) fumul pe gură și pe nas...!"

Povestirea însă nu ne spune de nu cumva n-o fi ajuns și servitorul „horn" sau „coș" din care să iasă fumul pe gură și pe nas (F.I.N.M. I-a, *19*30).

Patimile pentru Suflet, sunt întâi un cerșetor.
Le-ai deschis, devin un oaspe și ca oaspe cer onor.
De le onorezi la urmă și cu ele stai la masă,
Tu ești *sluga,* pe când ele sunt *stăpâni* la tine-n casă.
Omule, de vrei, sugrumă pururea pe acești săraci.

Și să știi: această crimă, Dumnezeu cere s-o faci! (V. Militaru; Ps. 100, *10*).

Am servit păcatul fumatului, prin darea de foc la aprinderea țigărilor, prin cultivarea tutunului și pregătirea lui în fabrici, prin darea de bani pentru cumpărarea tutunului și altele, făcându-mă astfel părtaș acelui păcat? (Vezi „Oglinda duhovnicească”, pp, *12*7-9, *5*01-5; 1458-1460; „Tutun sau tâmâie?”, „Tămâie... și nu tutun”, „Jos cu patima fumatului”.

Boierul drăcesc și mulțimea necuraților demoni ai acelei vămi urâți și puturoși, cu lulele și țigări în gură, având în gheare pachete cu tutun și țigări, slobozesc nori de fum de tutun pe nări și gură asupra Sufletului. Neaflând însă niciun păcat de felul acesta în catastifele lor asupra Sufletului Teodorei, vameșii rămân uimiți, iar Îngerii reluându-și zborul, pleacă și de acolo însoțind pe Suflet tot mai sus în înaltul cerului.

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A ADEVĂRAŢILOR TĂMÂIETORI

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită stând pe Tronul Slavei Sale (Is. 66, *1*; F. Ap. 1, *49*)2 Paral. 2, *6*; 6, *18*; Ps. 10, *4*; Amos 9: 74; Mt. 5, *34*-35).

2) Sfinții Evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan, cu cei patru viețuitori cu fața de om, leu, vițel și vultur, înaripați cu câte 6 aripi.

3) Preasfânta Curata de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria.

4) Serafimi cu câte 6 aripi stând în jurul Scaunului Dumnezeirii, cântă neîncetat: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Dumnezeu Atotțiitorul, Cel ce era, Cel ce este și Cel ce vine” (Is. 6, *2*; Apoc. 4, *6*-8).

5) Heruvimii cu câte 4 aripi și celelalte 7 cete îngerești cântă în cor: „Vrednic ești Doamne... Vrednic este Mielul, Care S-a junghiat... Lăudați pe Dumnezeul nostru, toți... Aleluia... Amin... Aleluia... „ (Apoc. 4, *11*; 15, *12*-14; 19, *4*-8)..

6) Sf. Ioan Botezătorul cu Sfinții Strămoși, Patriarhi, Proroci...

7) Sfinții Apostoli, Ierarhi, Mucenici, Cuvioși, Drepți.

8) Adevărații credincioși creștini ai lui Dumnezeu — Păstori și păstoriți — n-au fumat nici cu țigara, nici cu luleaua (pipa), n-au tutunărit în niciun fel, cum fac astăzi foarte mulți ușuratici: bătrâni, bărbați și femei, băieți și fete, copii, în fine, creștini de formă goală. Priviți la tutunarii de jos, care fumează de-a valma: bătrâni și tineri, copii, femei, fete semidispuiate și înzorzonate, învăluiți în norii puturosului fum de tutun, pe care-i servesc dracii cu satisfacție satanică de a-i trage cât mai curând cu dânșii în iad, în iezerul de foc. Foc, fum și putoarea tutunului au iubit în viața pământească, în foc, în fum și-n putoare se vor sălășlui pe vecie, de nu se vor părăsi, pocăi și de nu vor face roade vrednice de pocăință. „Când duhul cel necurat va ieși din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă și nu află. Atunci zice: „Mă voi întoarce în casa mea, de unde am ieșit; și venind o află deșertată, măturată și împodobită. Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decât sine și, intrând locuiesc acolo și se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele dintâi. Așa va fi acestui neam viclean... De nu vă veți pocăi, toți așa veți pieri” (Mt. 12, *43*-45; Lc. 13, *1*-9).

9) Aici ni se înfățișează un bun și străvechi obicei creștinesc: mergerea creștinilor — bărbați și femei — cu tămâietori și cu rugăciuni la mormintele răposaților lor drept-credincioși creștini după exemplul sfintelor mironosițe la Mormântul Domnului (Lc. 24, *1*; Mc. 16, *1*). Fumul de tămâie sau de smirnă binecuvântate de Preotul Bisericii, însoțit de rugăciunile fierbinți făcute în duh și-n adevăr se

înalță în văzduh pe treptele cerurilor până sus, la Scaunul Dumnezeirii. Îngerii păzitori îi călăuzesc pe acești creștini bine-credincioși pe calea vieții și a mântuirii, să facă cât mai multe fapte bune, spre dobândirea fericirii veșnice pentru ei și pentru răposații lor scumpi și dragi. „Orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu, aceea voi face ca să se proslăvească Tatăl în Fiul... Dar să cereți cu credință, de nimic îndoindu-vă... Căci noi nu suntem ai îndoirii, spre pieire; ci ai credinței spre câștigarea sufletului". (Mt. 7, *7*-8; Ioan 14, *13*-14; Iac. 1, *6*; Evr. 10, *39*).

10) La acest număr vedem pe Preotul Zaharia, tatăl Sf. Ioan Botezătorul, tămâind în Biserica Vechiului Testament. De-a dreapta altarului tămâierii i se arată Sf. Arhanghel Gavriil, vestindu-i nașterea fiului său Ioan (Lc. 1, *8*-11, *19*-20). Arătarea Arhanghelului de-a dreapta altarului în fața Preotului Zaharia chiar în vremea pe când tămâia biserica este o vie și puternică dovadă că tămâierea cu tămâie și smirnă este o lucrare și un dar bine plăcut și primit înaintea lui Dumnezeu, când se aduce de credincioșii săi. „De la răsăritul soarelui până la apusul lui, Mare este Numele Meu printre popoare și în orice parte se aduc jertfe de tămâie pentru Numele Meu și prinoase curate, căci Mare este Numele Meu între neamuri — zice Domnul Savaot" (Mal. 1, *11*). Această tămâiere cu tămâie și smirnă e cu totul potrivnică satanicului obicei al afumătorilor cu tutun, adică al fumatului.

11) 1 Preotul Liturghisitor slujind în Sf. Biserică, plină cu bătrâni și tineri, femei și copii, tămâiază înaintea Domnului Dumnezeu cu multă și adâncă evlavie, pătruns fiind de cunoștință că tămâia este un mare și frumos dar adus Celui Preaînalt din partea robilor Săi.

12) Creștinii bine-credincioși — cler și popor — după a lor dreaptă credință și viețuire creștinească aleasă, duhovnicească, pregătiți bine sufletește, răposând, sunt însoțiți de Îngeri și duși în Raiul pământesc, unde purtând în mâini stâlpări de fapte bune, slavoslovesc pururea pe Milostivul Dumnezeu. Un înger, coborând din înălțimile cerurilor, le vestește marea bucurie că rugăciunile făcute de ei în viața pământească, însoțite de mireasma tămâiei, s-au suit de Îngerul păzitor și depus peste jertfelnicul de aur, care este înaintea Scaunului Dumnezeirii (Apoc. 8, *3*-4).

13) Aici, sus, deasupra Raiului pământesc, ne sunt înfățișați toți aleșii Domnului: Proroci, Apostoli, Ierarhi, Preoți, Mucenici și Mucenice, Monahi și Monahii, Tămăduitori fără de arginți, Drepți și Drepte... care în viața lor pământească au înălțat rugăciuni fierbinți, făcute în Duh și-n adevăr, însoțite de mireasma tămâierilor, credinței și faptelor bune înaintea lui Dumnezeu. (Efs. 2, *10*). Mulțime de Îngeri îi înconjoară de o parte și de alta cu multă dragoste cerească, fericindu-i. Ascultând cântările cerești, Sfinții toți și toate simt revărsându-se în ființa lor o desăvârșită bucurie, care-i face să se veselească pururea.

PEDEAPSA ÎN IAD A SCHIMONOSITORILOR CHIPULUI CREȘTINESC ȘI A TUTUNARILOR.

Chipul de față ne arată pedeapsa în iad a sluțitorilor chipului creștinesc și a fumătorilor. Spiritele infernale torturează pe creștinii și creștinele, care în loc de a privi, citi, cugeta în Dumnezeiești Scripturi și în cărțile Sfintei Biserici pentru a se folosi sufletește pe sine și pe aproapele lor, s-au uitat în oglinzi pentru a se dichisi, împopoțona, spre primejduirea lor și a aproapelui. Vorba ceea: „Se tot chiorăște în oglindă și gunoiu-i până-n grindă". Viclenele spirite înrăutățite care le-au amăgit a-și pierde vremea cu felurite priviri și împodobiri în fața oglinzilor, în iad le arată cu ce și-au pierdut vremea prețioasă mântuirii și le bate cu flăcări de foc peste toate părțile corpului ce și le-au dichisit ca să placă lumii spre satisfacerea dobitocești lor împătimiri. Vai și amar de acele Suflete ale bărbaților și femeilor care și-au sluțit chipul lor dat de Dumnezeu și portul cuviincios, creștinesc, că în groaznică osândă s-au afundat!

În iezerul de foc, foc de jos și foc de sus, flăcările iadului îi pârjolesc din toate părțile. Dracii le bat cu foc, fug cât pot, nu-și află loc de scăpare și alinare.

Aici se vede și pedeapsa tutunarilor, care în viața lor, în loc de a înălța rugăciuni lui Dumnezeu în duh și adevăr, însoțite de mireasma tămâiei în orice vreme și în orice loc, ei au pufăit tutun, bucurând pe diavolul pe care-l slugăreau și prin această patimă. Precum lumea de dinaintea potopului universal nu putea fără apă, căci fiecare își purta tigvulița cu apă legată de gât și în orice vreme și în orice loc, din când în când tot beau câte un gât de apă... până a venit potopul și i-a înecat pe toți; așa și tutunarii, zic ei că nu pot fără foc și fum la nas până se vor îneca toți de potopul cel cu foc care va arde din vremi în vremi... și la urmă întreg pământul. Până atunci și în viața lor prezentă se aprind de focul feluritelor rele; iar după moarte, cad în iezerul de foc unde se muncesc de dracii pe care i-au slugărit. Dracii îi aprind la față cu torțe de foc infernal, îi afundă tot mai mult în iezerul de foc și-i aprind așa de groaznic, încât scot văpăi de foc insuportabile pe gură și pe nări, cum scoteau în viață când fumau tutun, fumul puturos al tutunului. Gurile și nasurile pe care le-au făcut fumării (hornuri, coșuri) pe pământ,, tot fumării le fac dracii în iad și nevrând tot fumează foc, fum duhuros și fumegaiuri, deși le este nesuferit.

Tutunarilor, creștini și creștine, părăsiți-vă de năravul sau patima asta demonică și faceți ce-i plăcut lui Dumnezeu pentru a scăpa din iadul vremelnic și veșnic și a dobândi bunătățile cerești. Ardeți tămâie în casele voastre și nu tutun!

Știți, vorbisem altă dată
De beția blestemată...
Însă acum vreau să spun
Că mai este-o altă dare
Poate tot atât de mare —
Este darea pe tutun!
Ah, ce meșter este dracul
El a născocit tabacul!

VAMA A 24-A: A SIMONIEI

Cititorii care vor a şti pentru ce am pus 24 de vămi şi nu 20, să citească cu atenţie cele 4 Sfinte Evanghelii scrise de Sfinţii Evanghelişti: Matei, Marcu, Luca şi Ioan, sub inspiraţia Duhului Sfânt. Acolo vor vedea cum unii au unele evenimente, lucrări, minuni şi învăţături ale Mântuitorului, alţii altele. Unii mai puţin, mai pe scurt şi alţii mai mult, mai pe larg. Totuşi toţi Sfinţii Evanghelişti au scris bine şi adevărat cele arătate acolo. Ei se completează unul pe altul, scriind aşa după cum le-a dat Duhul Sfânt înţelepciunea de sus. Toate cele 4 Sfinte Evanghelii sunt adevărate, veritabile şi se completează unele pe altele, formând o unică Evanghelie, cu viaţa, activitatea şi proslăvirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Aşa au conlucrat şi s-au completat Sfinţii Apostoli, Sfinţii Părinţi apostolici şi patristici unii pe alţii. Aşa Sfintele Sinoade ecumenice şi locale. Tot astfel e şi cu Vămile Văzduhului. Unii Sfinţi Părinţi apostolici și patristici au scris mai acoperit sau mai tăinuit despre vămi, alţii mai descoperit. Unii figurat, alţii clar şi arătat. Unii fugitiv, mai pe scurt, alţii mai pe larg, mai cu de-amănuntul, d.p.: Sf. Grigore ucenicul Sf. Vasile cel Nou.

Noi, ca Preot-Duhovnic cu Darul lui Dumnezeu, căci: „Cu Darul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt” (I Cor. 15, *10*; Gal. 1, *11—12*), în aceste peste trei decenii de preoţie, cu vreo 11 transferări din lor in loc, prin schituri, parohii şi mănăstiri, ţinând seama de trebuinţa oilor cuvântătoare încredinţate nouă rând pe rând, și a altor oi de prin alte staule pe o rază de peste 50-60 de km, uneori cu mult mai multe, însă tot din turma Mântuitorului, care alergau la noi spre a se folosi; observând absoluta necesitate a lor de a-ți cunoaște cât mai mult și mai bine păcatele sale spre a și le mărturisi cât mai deplin la Scaunul Sfintei Spovedanii, m-am văzut silit a pune în această carte, tot 24 de vămi ca și în cartea scrisă și tipărită în limba elenă de „iubitul ucenic al Sf. Vasile” după arătarea Sf. Atanasie de la Crit și apoi tradusă, tălmăcită din limba elenă în cea românească de Protosinghelul Rafail și retipărită în vreo 15 ediții spre binele obștesc. Am pus și ultimele 4 vămi, pe lângă cele 20 de vămi din *Viețile Sfinților, 26 martie*, cu păcatele lor grele, care se lăfăiesc în lume, ba chiar predomină multă omenire, nu tăinuit, ci pe față, nu pe ascuns, ci în public... la care vor fi opriți, întrebați, cercetați cu de-amănuntul și doborâți în iad toți aceia care au făcut astfel de păcate și nu s-au curățat de ele.

Doctorii trupești, când apare în lume o boală nouă și primejduitoare omenirii, se ostenesc zilnic pentru a-i cunoaște cât mai bine cauza, microbul, tratamentul și nimicirea microbului, pentru salvarea oamenilor din acea boală și din moarte. Așa suntem îndatorați a face și noi, doctorii spirituali, în aflarea bolilor sufletești vechi și noi, în tratarea sufletelor, omorârea microbului, adică a păcatului ucigător și salvarea tuturor din a doua moarte. Cu acest înalt scop, am pus noi aici tot 24 de

vămi după cunoștința, trebuința și glasul poporului, știind și din Sfintele Scripturi și tradiții că adeseori glasul poporului e glasul lui Dumnezeu...după cum vom vedea din cele următoare...

Odinioară un românaș argeșean de vreo 17-21 ani, ce tot citea prin cărți sfinte, era poreclit sau supranumit de prietenii și cunoscuții săi: „Popa! Popa! Părintele! Părintele! Taica Părintele!" Apoi chiar și în armată timp de vreo 7-8 ani, la fel i se adresau cuvintele: „Călugărul! Călugărul! Monahul! Taică Părințele! „ După liberare, deși el nici nu visa așa ceva, a devenit cu Darul lui Dumnezeu Preot-Călugăr, luminător a multă lume prin cuvânt și scris.

Așa e și cu cele 24 de vămi ale văzduhului. Poporul nostru român creștin drept-credincios așa le cunoaște, le mărturisește și le folosește, cu cuvântul și cu fapta. Așa vedem de pildă la înmormântări, când pun 24 de punți cu așternut, pânză, ulcică cu vin, pâine și lumânare când doresc și cer (onorând mai binișor osteneala preoților) a se citi 24 de Sfinte Evanghelii, ectenii și blagoslovenii pentru ușurarea sufletului răposatului și trecerea lui mai lesne prin 24 de vămi ale văzduhului, pe care el le cunoaște, le ține și le folosește după străvechiile tradiții creștinești...poate și după cei 24 de bătrâni îmbrăcați în veșminte albe, luminați cu cununi de aur pe capete, cu harfe și tămâietori de aur în mâini care stau pe 24 de scaune în jurul Tronului Dumnezeirii (Apc. 4, *4*, *10*-11; 5, *8*-10, *14*; 11, *16*), sau cele 24 de cete de preoți și 24 de cete de cântăreți care făceau rotație, slujind cu rândul în Templul Domnului (I Paral. 24, *7*-19; 25, *9*-31; comp. 2 Paral. 31, *2*; Lc. 1, *8*-9).

Existența celor 24 de vămi ale văzduhului reiese destul de clar și limpede și din: Cuvântul de învățătură foarte folositor al Sf. Macarie egipteanul. Acolo el arată că în înger în chip călugăresc descoperindu-i între altele, pe lângă ieșirea sufletelor din trupurile lor, întâlnirea și cunoașterea lor în viața viitoare și despre cele 24 de vămi, unde îngerii se sfădesc cu diavolii pentru fiecare suflet. „Și dacă vor fi — zice Îngerul — mai frumoase și mai multe bunătățile omului, Sufletul aceluia îl iau Îngerii și-l suie din vamă în vamă, până îl trec cele 24 de vămi..." Îngerul vorbind cu Sf. Macarie mai departe de gâlcevile ce se fac între Îngeri și diavolii sălbatici, adaugă: „Și tot așa merge Sufletul prin cele 24 de vămi, până la poarta cerului". Apoi vorbind despre cei ce zavistuiesc, că se aseamănă cu Iuda Iscariotul care a vândut pe Hristos, adevărește a treia oară existența celor 24 de vămi, zicând: „Și așa merge Sufletul la cer, prin cele 24 locuri (vămile) tot întrebându-se, pentru ca nimic necurat să nu intre în Împărăția Cerurilor..." (Apc. 21, *27*); extras din: „Slujba și viața Preacuvioșilor Părinți din Sf. Munte Athos, tradusă din grecește de Arhimandritul Calinic Boteanu din Mănăstire Neamț, retras din Sf. Munte, tipărită de Iorgu Dumitrescu în anul 1900, apoi retipărită tot cu cheltuiala lui, corectată de felurite greșeli strecurate, supravegheată și îngrijită de P.S. Arhiereu Nifon Ploieșteanul, Vicarul Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei în anul 1903).

Cele 24 de vămi sunt numai pentru creștinii și creștinele acelea care s-au făcut vinovați păcatelor săvârșite și care se încearcă la fiecare din ele. Sufletele care nu s-au făcut vinovate păcatelor celor 24 de vămi, acelea sunt oprite la mai puțin de 24, adică la: 23, 22, 21, 20, 10, 5, 1; iar cei care n-au păcătuit după Sf. Botez, d.p.: pruncii, martirii, cuvioșii și alții care au răposat îndată după ieșirea din baia Botezului, pentru aceea nu mai este nicio vamă, adică, nu sunt opriți și cercetați la niciuna din aceste vămi. Așijderea și aceia care au primit botezul sângelui d.p. Sutașul care a împlinit numărul celor 40 de Mucenici în lacul Sevastiei, cei 50 filosofi păgâni, biruiți în cuvânt și convertiți la creștinism de Sf. Muceniță Ecaterina și alții mulți. De asemenea nu sunt oprite la vămi Sufletele acelea care au făcut adevărată mărturisire, căință desăvârșită, împlinirea canoanelor cuvenite după Sfintele Pravile, adică cei ce au făcut roade vrednice de pocăință (Mt. 3, *8*; Lc. 7, *47*; 19, *8*-10), după păcatele săvârșite, d.p.: David, Maria Magdalena, Samarineanca, Apostolul Petru, Pavel, Maria egipteanca, Pelaghia, Moise Arapul, Varvar tâlharul, Cuvioasa Teodora ș.a. Pentru unii ca aceștia nu mai sunt vămi, adică nu mai sunt opriți, nici cercetați în ele, ci trec prin vămi ca trenul accelerat, fulger, prin gările și stațiile mici, ca și cum n-ar fi. Astfel, toți creștinii și creștinele — cler și popor — care se păzesc curați după ieșirea din baia curățitoare de păcate a Sf. Botez și cei care au făcut pocăință adevărată, desăvârșită, curățindu-se de păcatele lor și împăcându-se cu Dumnezeu prin Împărtășirea cu Preasfântul Trup și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, printr-o conștiincioasă pregătire (I Ioan 1, *7*-10; 2 Cor. 5, *19*-21; 1 Cor. 10, *16*-17; 11, *21*-32) trec prin vămile văzduhului ca și cum n-ar fi de loc.

Privitor la aceasta Sf. Părinți Kiril și Evsevie, zic așa: „Apostolii se vor împărtăși de atâta îndrăzneală și înfățișare, încât nu numai în Biserica lui Dumnezeu vor grăi cele potrivite, ci și între cei

ce stau în afară de porți, care sunt vrăjmași ai Cuvântului adevărat, cu mustrare vor putea a le grăi și vor surpa toate mincinoasele lor cuvântări. Fericiți vor fi cei care se vor îndestula din Noul Testament și vor face, că unii ca aceștia când ies din viața aceasta și grăiesc către puterile potrivnice în porțile cerești (în care tot Sufletul se cercetează de către demonii din afară) atunci nu se vor rușina" (T.Ps. tom II, Iași, la Ps. 127, *1*-2).

Toți creștinii și creștinele, însă, care au făcut spovedanie și pocăință de mântuială sau parțială, parțial se curățesc. Dacă cel ce se spală pe mâini este întrebat: „Ce faci?" „Ce-ai făcut acolo?" El răspunde: „Mă spăl!...M-am spălat!" El e spălat numai pe mâini, dar pe cealaltă parte a corpului poate fi imul (rapănul) de-o muchie de cuțit, deci nu-i spălat pe tot corpul Așa-i și cu spovedaniile pripite. Vedeți? Precum cei care se spală pe mâini, numai pe mâini sunt spălați sau curățați, nu și pe tot corpul pe care nu l-au spălat bine, tot astfel și cu cei ce fac spovedanie și pocăință ușoară, pripită, parțială, numai parțial, se curățesc, dacă se curățesc... nu peste tot sau desăvârșit. Aceia sunt opriți și cercetați cu mare și aprigă amănunțime la vămi mai mult chiar și decât Sf. Teodora. Cred că aceste mărturii vor fi îndestulătoare pentru cei înțelegători.

Fugind în zbor și de la aceea vamă fără de supărare și dare, ne-am suit tot mai sus pe calea văzduhului aproape de porțile cerului și am ajuns la vama simoniei. Acolo se cercetează Arhiereii care iau plata pe cele Sfinte, vânzând Darul Duhului Sfânt pe bani. Dracii vămii aceleia erau foarte fioroși și grozavi de mari, ca niște uriași.

Fețele lor erau întunecate ca cerneala neagră, ca tăciunele, îngâmfați și plini de mândrie. Ei se arătau îmbrăcați în odăjdii ca arhiereii, ținând pungi cu bani în mâinile lor. Alți draci se arătau că dau bani la cei îmbrăcați ca Arhierei. Dracii aceia se lăudau tare că vor umple iadul cu Arhiereii care iau bani sau alte daruri pe hirotonii și de aceea care se hirotonisesc cu darea de bani, fălindu-se că-i aruncă jos în iad, la un loc cu Simon Vrăjitorul (F. Ap. 8, 18-*24). La vederea fioroaselor chipuri infernale ale acelor vameși mi-au apărut în minte cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi: „Elisei, omul lui Dumnezeu, a zis slugii sale: „...Lepra lui Neeman să se lipească de tine și de urmașii tăi în veci..." (4 Împ. 5). De asemenea mi-am adus aminte și de Simon vrăjitorul, care mai înainte amăgise neamul Samariei cu vrăjite lui încât mulți luau aminte la cele ce făcea el, și ziceau că «aceasta-i puterea lui Dumnezeu cea mare...» Acela botezându-se de Apostolul Filip și văzând cum prin punerea mâinilor Apostolilor se dă Duh Sfânt, le-a adus lor bani, zicând: „Dați și mie această putere, ca ori pe care voi pune mâinile să ia Duh Sfânt. „ Atunci Sf. Ap. Petru, privindu-l cu mirare, i-a zis: „Argintul tău să fie cu tine în pierzare, căci ai socotit că Darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani. Nu-ți este ție parte, nici soartă în cuvântul acesta, pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te drept aceea de răutatea ta aceasta și, de roagă lui Dumnezeu, că doar s-ar ierta ție cugetul inimii tale. Pentru că te văd că ești în amărăciune a fierii și în legătura nedreptății. Simon răspunzând a zis: „Rugați-vă voi pentru mine către Domnul, ca nimic din acestea care ați zis să nu vină asupra mea..."* (F. *Ap. 8, 9*-24).

Ajungând noi la această vamă și văzându-mă vameșii aceia înfricoșați că sunt femeie, ne-au lăsat de am trecut-o fără supărare și fără nicio dare.

Îngerii cu Sufletul alergând tot mai sus, ajung la vama a 24-a, a simoniei sau a cumpărării Darului Duhului Sfânt. Dracii vămii aceleia, fioroși și urâți, apar înaintea Sufletului. după catastifele lor. Ei poartă părți din veșminte arhierești și preoțești, pungi cu bani și cei mai mici numără bani mulți celor mai mari ai lor, simulând acest păcat al simoniei.

Cercetându-l, de ex. de:

365) **Am făgăduit... dat bani, daruri... ori altceva, ca Simon vrăjitorul, pentru cumpărarea Darului Duhului Sfânt pentru ca să mă fac: Călugăr, Diacon, Preot, Arhiereu?**

Simonia — adică cumpărarea darurilor călugăriei, stăreției, diaconiei, preoției, arhieriei, parohiei sau eparhiei cu bani — e un groaznic păcat sau nelegiuire asemenea cu a lui Simon vrăjitorul (F. Ap. 8, *14*-24; comp. Mt, *10*, *8*; 4 Împ. 5, *10*-27; Fac. 20, *7*, *17*; Eș. 8, *8*; Num. 21, *7*; 3 Împ. 13, *6*; Iov 42, *8*; Iac. 5, *16*). „Dacă vreun Episcop, Prezbiter sau Diacon ar ajunge la această vrednicie prin bani, să se caterisească și el și cel ce l-a hirotonisit și să se înlăture definitiv de la împărășire, ca Simon vrăjitorul de mine Petru" (Apost. 29 Sin. IV ec. can. 2; VI ec. can. 22, *23*; VII ec. can. 4, *5*, *19*; Sf.

Vasile 90. Epist. can. Pidalion ed. 1933, pp. 66-79). Păcatul acesta duce pe clerici la caterisire, pe mireni la afurisenie și pe cei care nu se pocăiesc la muncire în vâlvătăile iadului. Asemenea acestui păcat greu, mai este și intervenția sau influența omenească, care-i duce și pe aceia, pe toți la caterisire și afurisire (Apost. 30; Sin. I ec. can. 4; VII ec. can. 3 Lacod. 13). Tot un fel de simonie se vâră și în Taina Sfântă a Pocăinței. Mulți se înșală, că prin mită sau dare de bani, dați din prinosul lor, s-ar curăți de păcate, fără a-și mai face și canonul cuvenit sau roade vrednice de pocăință (Mt. 3, *8*; Lc. 19, *8* 9; F.Ap. N, *18*-20; C.F.Ș. O.C. pp. 150 1; 73).

Cei ce fac sau contribuie la hitotonii cu mită ori hirotonisesc pe cei nelegiuiți, neîndreptați și necurățiți de păcate prin adevărată pocăință, vor fi trași la răspundere în ziua înfricoșatei Judecăți (V. Sf. 18 febr. o.c. pag. 576).

Sf. Ioan Hrisostom, mustră, înfierează și îndreptează pe cei hirotonisiți cu bani (V. Sf. 13 nov. o.c. pag. 567-8).

Sf. Episcop Bonifatie mustră pe preotul care strângea galbeni ca să câștige episcopia (V. Sf. 19 dec. o.c. pp. 976-7).

Sf. Ioan Milostivul a mustrat pe un om care i-a adus aur și grâu ca să-l facă diacon (V. Sf. 12 nov. o.c. pp. 494-5).

Fericită era creștinătatea când în eparhiile vacante se alegeau episcopi prin rugăciuni și descoperiri divine ca: Sf. Ierarh Nicolae (Cazania și V. Sf. „Spre Emaus" pp. 113-122), Sf. Ambrozie, Sf. Ioan Gură de Aur ș.a.

Am promis și dat bani pentru ca să dobândesc ranguri, demnități bisericești, de care nu eram vrednic, furând astfel Darul și păcătuind groaznic înaintea lui Dumnezeu și a dreptății Lui?

Se poate întâmpla ca mulți din creștinii vremurilor noastre, mai ales majoritatea celor ușuratici, care aleargă după o spovedanie de mântuială, de formă goală sau a-și curăți urechea de un bir sau cotă plicticoasă, să zică: „ De unde a mai scornit și preotul acesta duhovnic atâta sumedenie de păcate? Doar Moliftelnicul Bisericii nu arată atâta mulțime de păcate, ci mai puține. Și apoi, noi, adeseori la Scaunul Sfintei Spovedanii am fost întrebați numai de câteva păcate și ni s-a dat voie a ne și împărtăși! Ce bine și cât de mulțumiți ne simțeam că scăpam de la spovedanie mai repede, fără multă bătaie de cap. Dar acum, atâta sumedenie de păcate înșirate acolo la fiecare vamă, ne pune pe gânduri!"

Creștinilor și creștinelor, care umblați precupețind Sfânta Spovedanie, schimbându-vă Duhovnicii cum vă schimbați cămășile sau cum schimbă bărbații ușuratici soțiile; cum schimbă slugile nestatornice pe stăpânii lor; ca cei ce vând lapte sau vin amestecate cu apă, marfă rea în loc de bună... nu vă amăgiți cu acele spovedani ușuratice și cu acele împărtășiri pripite mai înainte de a avea sau de a vă albi haina de nuntă. Aduceți-vă aminte de pățania celui aflat în sala împărătească la nuntă! „Intrând împăratul în sala ospățului la nunta împărătească — zice Mântuitorul în pilda Evangheliei Sale — a văzut pe un om care nu avea haină de nuntă; și i-a zis: „Prietene! Cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?" El neputând răspunde, tăcea. Atunci împăratul a zis slugilor sale: „Luați-l de aici și legându-i mâinile și picioarele, aruncați-l în întunericul cel mai dinafară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Că mulți sunt chemați, dar puțini aleși." (Mt. 22, *1*-14; comp. 2 Cor. 5, *4*; Eis. 4, *22*; Colos. 3, *10*-12; Apc. 3, *4*; 16, *15*; 19, *8*). Reamintiți-vă și de cuvântul Sf. Ioan Gură de Aur, care zice: „Nu împărtășirea deasă, ci împărtășirea cu bună pregătire folosește pe cei ce primesc Sfintele Taine... Mulți se împărtășesc de frica morții, dar se duc în iad." Așadar, pregătirea noastră sufletească pentru a scăpa de iad și a dobândi Împărăția lui Dumnezeu și fericirea veșnică, însoțită de canonul cuvenit și facerea roadelor vrednice de pocăință, după care urmează Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie cu folos vremelnic și veșnic.

În acest scop înalt și folositor, mântuitor, curățitor, sfințitor și fericitor sufletelor dornice de mântuire, am adunat și pus și în această carte aceste 365 de păcate felurite după zilele anului, ca un fel de „Oglindă Duhovnicească" în care fiecare creștin și creștină privindu-se cu seriozitate, să-și afle și să-și cunoască păcatele, spre a se putea curăți de ele. Să ne aducem aminte ce minuțios a fost cercetată Sfânta Teodora care se spovedise adeseori. Sf. Vasile cel Nou (pe care-l slujea cu tot devotamentul), de toate păcatele pe care le uitase nemărturisite, sau de acele păcate mici lăsate nemărturisite fiindcă le socotise mici și neînsemnate, niște nimicuri.

Unul dintre popoarele pământului cele mai înaintate în cultura omenească, cufundate în bezna întunecoaselor idolatrii infernale, a fost poporul egiptean. Acel popor pe lângă cei zece zei mari și doisprezece zei mai mici, cu alte multe felurite zeități întrupate, ei mai aveau și 365 de demoni, după numărul zilelor anului (vezi Istoria Biblică, Istoriile Antice, T.L. o.c. tom. II, pp. 581-4, ș.a.), adică ei ajunseră la cunoștința și credința că atâtea feluri de patimi sau păcate grele, osânditoare, torturărilor vremelnice și veșnice sunt, câte zile într-un an.

Odinioară slujitorul Proroculuі Elisei, omul lui Dumnezeu, sculându-se dis-de-dimineață și văzând cetatea împresurată de o vrăjmașă oștire asiriană cu cai și care, a strigat: „Ah! Domnul meu ce vom face? Cum vom mai scăpa?" Elisei liniștindu-l, i-a răspuns: „Nu te teme, că mai mulți sunt cei ce sunt cu noi, decât cei ce sunt cu ei". Acestea zicând, Prorocul, s-a rugat zicând: „Doamne, deschide-i ochii să vadă." Și Domnul Dumnezeu i-a deschis ochii Sufletului slujitorului, care a văzut muntele plin de oștire multă cu cai și care de foc împrejurul lui Elisei (4 Împ. 4). Asirienii care împresurară cetatea israelită cu ură de moarte, arată aici pe dracii care împresoară pe creștini cu felurite păcate, iar ostașii luminați cu cai și care de foc, pe Îngerii lui Dumnezeu, trimiși nouă în ajutor ca să luptăm bine și să biruim pe draci împreună cu patimile lor rele.

Avva Isidor; văzând pe Avva Moise luptat groaznic de păcat, luându-l cu sine, l-a suit pe casă și i-a zis: „Ia aminte spre apus!" Privind el spre apus cu atenție, a văzut mulțime nenumărată de diavoli, tulburându-se și gâlcevindu-se ca să bată război. Avva Isidor îi zise iarăși: „Caută spre răsărit și ia aminte." Căutând el cu luare-aminte spre răsărit, a văzut mulțime de Sfinți Îngeri slăviți. Atunci Avva Isidor i-a zis: „Iată, aceștia sunt trimiși sfinților (adică adevăraților creștini din clerul și poporul creștinesc) spre ajutor; iar cei de la apus sunt cei ce bat război cu noi. Vezi? Iacă, mai mulți sunt cei ce ne ajută nouă decât cei ce bat război cu noi!" Astfel Avva Moise încurajându-se, s-a întors la chilia sa (P.o.c. pag. 143, *7)*.

Sf. Arhiereu Nifon după ce a văzut cu ochii sufletești cum toți banii pe care-i dau creștinii la fluierari (muzicanți, lăutari) care le cântă să joace, adică tot ceea ce se cheltuiește cu praznicele drăcești și petrecerile anticreștinești, sunt jertfe aduse diavolului, făcând rugăciuni a avut o altă vedenie minunată: A văzut un câmp mare, deopotrivă în lung și în lat, în care stăteau mulțime de diavoli despărțiți în cete, cete multe. Ei erau de toți 365 de cete, după numărul păcatelor grele. Un arap mai mare dintre ei, foarte întunecat, număra oștirile. Rânduind cetele ca la război, le zise: „Privind spre mine să nu vă temeți de nimic, pentru că puterea mea este cu voi." Unul dintre diavoli a adus mulțime multă de arme de felurite feluri și le-a împărțit la cete, apoi diavolul dând fiecărei cete descântece și farmece, le-a trimis peste tot pământul asupra Bisericii Domnului nostru Iisus Hristos.

Văzând aceasta fericitul Nifon, îndată a auzit un glas zicând către dânsul: „Nifone, întoarce-te către răsărit și privește!" Întorcându-se el și privind spre răsărit, a văzut un câmp curat și frumos, unde era mulțime fără de număr de cei cu haine albe mai îndoit decât al arapilor cu mii de mii, pregătiți toți ca de război. Apoi a venit un bărbat oarecare mai luminat decât soarele și le-a zis: „Așa vă poruncește Domnul Dumnezeu Savaot, să vă duceți în tot pământul ca să ajutați creștinilor și să păziți viața lor!" Dumnezeu este care ajută Bisericii Sale (V. Sf. 23 dec. pp. 1193-6).

Aceste câteva lămuriri istorice, scripturistice și tradiționale arată clar rostul acestor 365 feluri de păcate așternute în această carte, care ca și Dumnezeiescul Semn al Crucii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, va fi, desigur, spre căderea celor neînțelegători și spre scularea celor înțelegători, care se ostenesc cu bună chibzuială pentru mântuirea Sufletelor lor. Prin acestea noi ne împlinim cu drag și cu multe sacrificii marea îndatorire a preoției, ce ni s-a încredințat de sus de la mult milostivul Dumnezeu, strigând tuturor din răsputeri cu Prorocul și cu Apostolul: „Până când veți șchiopăta de amândouă picioarele?!... Spălați-vă! Curățați-vă... Cel ce este în Hristos e o făptură nouă. Cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi. Toate vin de la Dumnezeu, Cel ce ne-a împăcat pe noi cu Sine prin Iisus Hristos, ne-a dat nouă slujba împăcării... Și a pus în noi Cuvântul împăcării. Deci, noi suntem solii trimiși în Numele lui Hristos ca și cum însuși Dumnezeu v-ar îndemna prin noi, rugându-vă în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu..." (III Împ. 18, *21*; Is. 1; 2 Cor. 5, *17*-21; comp. Zah. 12, *8*; Mal. 2, *6*-7).

Sufletul Teodorei fiind curat și străin de acest cumplit păcat, pleacă și de acolo tot mai sus, spre porțile cerurilor. Vameșii cu boierul lor se prăbușesc jos, mâncându-se unii pe alții, aspumând de durere, necaz și mânie că le-a scăpat din gheare și acel suflet omenesc.

TRECEREA SF. MACARIE EGIPTEANUL PRIN VĂMILE VĂZDUHULUI

Sosind ziua trecerii din viața aceasta a Sfântului Macarie, un heruvim cu mulțime de îngeri stând înaintea Dumnezeiescului Părinte, i-a zis; „Scoală-te, următorule al Domnului, vino cu noi la viață veșnică! Ridică-ți ochii tăi împrejur și vezi câte cete de cei fără de trupuri și de sfinți, s-au trimis ție de la Atotțiitorul ca să te aducă la Sine. Vezi soborul Apostolilor, adunarea Prorocilor, mulțimea Mucenicilor, ceata Arhiereilor și a Pustnicilor, unirea Cuvioșilor și a Drepților. Deci, dă-mi Sufletul tău care mi-a fost încredințat mie de Dumnezeu ca să-l păzesc în trup; iar acum despărțindu-se din legăturile trupești, ca pe o bogăție să-l iau cu cinste și trecându-l printre puterile cele potrivnice, să-l duc înaintea Dumnezeiescului Scaun al Stăpânului, ca să se veselească cu toți Sfinții cei din veac." Acelea arătându-le acel înfricoșat Heruvim, fericitul Macarie, sărutând pe cei ce erau lângă dânsul, s-a rugat pentru toți ai săi. Apoi ridicându-și ochii și mâinile în sus a rostit ultimul cuvânt: „În mâinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu." Astfel și-a dat fericitul său Suflet în mâinile Heruvimului păzitor și luminător al său, lăsând multă plângere ucenicilor. Fiind ridicat de Heruvim, de pe pământ în înălțimea văzduhului, unii dintre Sfinții Părinți, ce priveau cu ochii sufletești spre diavolii cei din văzduh, i-au văzut cum stăteau departe și strigau: „O! De ce slavă te-ai învrednicit, Macarie!" Atunci Sfântul s-a smerit și veghind asupra-și, le răspundea: „Nu... încă mă tem; pentru că nu mă știu de am făcut vreun lucru bun."

De acolo suindu-se mai în înălțime, vrăjmașii care erau mai sus în văzduh, strigau: „Cu adevărat, ai scăpat de noi, Macarie." El veghind serios asupră-și, le răspundea înțelepțește: „Ba nu. Încă îmi mai trebuie ceva ca să scap!" De acolo suindu-se tot mai sus în înălțimea cerului a ajuns înăuntrul porților cerești. Văzându-l acolo diavolii, strigau plângând: „Ai scăpat de noi, Macarie! Ai scăpat de noi!!!" Atunci el cu mare glas le-a răspuns: „Cu adevărat am scăpat de voi și de meșteșugurile voastre, fiind îngrădit cu puterea Hristosului meu" (V. Sf. 19 ian. o.c. pag. 938-940). Astfel a fost viața, sfârșitul și mergerea la veșnica viață a Cuviosului Părintelui nostru Macarie.

Privitor la răposarea unor astfel de urmași ai Domnului, Sf. Grigore Teologul, în „Cuvântări funebre"**,** zice: „Suflete drept-credincios și vrednic slujitor al lui Dumnezeu, mergi la cer. Intră în ceruri, odihnește-te în sânul lui Avraam, privește corul Îngerilor, slava, măreția și splendoarea preafericiților, sau mai bine, unește-te cu corul lor și bucură-te... Sunt convins că tu ești acum într-o stare mult mai bună decât situația vizibilă în care erai mai înainte; tu asculți glasul celor ce se veselesc, tu vezi bucuria Îngerilor, odihna cerească, vederea Slavei Dumnezeiești și mai mult decât toate, strălucirea celei mai curate și mai perfecte lumini, de care te inundă Preasfânta Treime. Acestea nu se mai răpesc Sufletului, căci acesta nemaifiind legat și distras de simțiri, poate privi și pricepe cu totul Treimea care strălucește sufletele noastre cu Soarele Divinității! Tu te bucuri de toate bunurile, ale căror ramuri te atingeau deja de pe pământ, spre răsplătirea sincerității și aspirațiilor tale către ele."

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR CURAŢI DE SIMONIE ȘI RĂPIRI. JOS ISPITELE ȘI VINDECAREA LOR.

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită stând pe Tronul Dumnezeirii Sale (Mt. 28, *19*; 5, *34*-35; Mc. 12, *29*; F. Ap. 7, *49*; Efs. 4, *5-6*; Iac. 2, *19*; 1 Cor. 8, *4*; 2 Lege 6, *4*; Is. 66, *1*; 2 Paral. 2, *6*; 6, *18*; Ps. 10, *4*; Amos. 9, *14*; Apc. 3, *21*; I. Ioan 5, *7*).
2) Cei patru viețuitori cu față de om, leu, viței și vultur, formând Scaunul Dumnezeirii.
3) Maica Sfânta Preacurată de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria.

4) Serafimii cu celelalte oștiri îngerești proslăvesc pe Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

5) Sf. Ioan Botezătorul și Mergătorul înaintea Domnului, cu Sfinții Strămoși, Patriarhi, Proroci, Drepți.

6) Sfinții Apostoli cu mulțimea Sfinților Proroci ai Noului Testament: Ierarhi și Preoți, Mucenici și Mucenice, Cuvioși și Cuvioase, vindecători fără de argint, Drepți și Drepte.

7) Simon vrăjitorul văzând minunile făcute de Sf. Ap. Filip, s-a botezat și el cu ceilalți convertiți la creștinism. Observând însă cum prin punerea mâinilor Apostolilor se dădea Duh Sfânt credincioșilor, a adus bani Sfinților Apostoli, zicând: „Dați și mie puterea aceasta, ca, pe care îmi voi pune și eu mâinile să ia Duh Sfânt. Atunci Sf. Apostol Petru a spus: „Argintul tău să fie cu tine spre pierzare, căci ai socotit că Darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani! Inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te, drept aceea, de răutatea acesta și te roagă lui Dumnezeu, ca doar s-ar ierta ție cugetul inimii tale. Pentru că te văd că ești în amărăciune a fierii și în legătură a nedreptății”. Simon, îngrozit, a zis: „Rugați-vă voi pentru mine către Domnul, ca nimic din cele ce ați zis să nu vină asupra mea (F, Ap. 8, *8*-24)..

8) Aici ni se înfățișează Iuda Iscarioteanul, pe care Domnul l-a numit diavol, vânzător (Ioan 6, *7*0-71; Mt. 26, *21, 14*), plecat de la Cina de Taină la arhierei, farisei și cărturari, unde a vândut pe Domnul vrăjmașilor Săi pentru 30 de arginți. Stăpânit de patima iubirii de argint, ia punga cu banii din mâna arhiereului Caiafa, cu legământul de a-L da în mâinile lor (Ioan 13, *21*-30). După primirea banilor, Iuda a luat cu sine norod mult, ostași și slugi de la arhierei, farisei, de la bătrânii templului, cu felinare, făclii, arme și cu toiege. Mergând în fruntea lor, el le-a dat acestora semn spre a-l cunoaște și prinde, zicând: „Pe care-L voi săruta, Acela este, prindeți-L pe El și-L duceți cu pază.” Ajungând ei în grădină unde Domnul se ruga, L-a sărutat, zicându-i: „Bucură-Te învățătorule.!” Și L-a sărutat pe El. Iisus i-a zis: „Prietene, pentru ce ai venit? Iudo, cu o sărutare vinzi tu pe Fiul Omului?” După aceea ostașii legară pe Mântuitorul și-L duseră la Pilat, unde-l condamnară la moarte pe Cruce!

9) Văzând Iuda că Iisus a suferit atâtea și a fost osândit la moarte, căindu-se a alergat la arhierei și bătrâni și le-a dat înapoi cei 30 de arginți, zicând: „Greșit-am de am vândut sânge nevinovat”. Ei i-au răspuns nepăsători: „Ce ne pasă nouă? Tu vei vedea!” La aceste cuvinte Iuda tulburându-se, a aruncat arginții prin Biserică (Mt. 27, *3*-4).

10) Umplându-se el de disperare pentru nelegiuita faptă săvârșită și văzând și răutăcioasa viclenie și nepăsare a căpeteniilor Templului, purtat fiind de un vifor cu totul satanic, s-a dus și s-a spânzurat (Mt. 2, *3*-6; 27, *5*; F. Ap. 1, *16*-20, *25*).

11) Tradiția Bisericii lui Dumnezeu a fost și este ca Ierarhii, păstori ai sufletelor, să se aleagă ori prin descoperiri divine sau vedenii de la Dumnezeu, ori prin glasul poporului creștin. Aici ni se înfățișează Sf. Ierarh Grigorie de Neocesareea, alegând după inspirația Divină și glasul poporului bine-credincios în locul vacant al eparhiei Comanei ca episcop pe smeritul necunoscut de mulți Alexandru Cărbunarul (vezi pe larg. V. Sf. 12 aug. o.c. pp. 399-407; D. Ag. o.c. pp. 39-10).

12) Toți adevărații creștini — Păstori și păstoriți — cunoscând răutățile ce izvorăsc din iubirea de argint și grozăviile mituirilor pentru ridicarea în trepte înalte ale Bisericii și patriei, au luptat din răsputeri ca să le stârpească din mijlocul lor. După trecerea din viață cu bună pregătire sufletească prin adevărată pocăință, spovedanie, facerea roadelor vrednice de pocăință și Împărtășirea

cu Dumnezeieștile Taine, sunt luați de Îngeri, ca și săracul Lazăr și duși în Raiul pământesc unde se veselesc pururea.

13) Creștinii — conducători și conduși — mai osârdnici în îndeplinirea îndatoririlor lor după dreptatea lui Dumnezeu, grijiți bine duhovnicește, răposând, sunt duși de Îngeri deasupra raiului pământesc, în Casa lui Dumnezeu Tatăl (Ioan 14, *2*-3). Acolo umplându-se de negrăită bucurie, se veselesc pururea cu oștirile Îngerești și cu cetele tuturor Sfinților.

PEDEAPSA ÎN IAD A SIMONIACILOR ȘI A APOSTOLILOR MINCINOȘI

Chipul de față ne arată pedepsele în subteranele iadului a simoniacilor și a apostolilor mincinoși. Dracii negri și fioroși îndată ce-i văd căzuți acolo, îi aruncă ca pe niște pale de fân rău, vreascuri netrebnice, în niște cuptoare de foc cu gurile în forma mormintelor, cu capetele în jos. Vai, nefericiții de ei în ce groaznică osândă s-au aruncat printr-un spurcat câștig trecător. Numai tălpile picioarelor li se mai văd din când în când. Alții sunt cu capetele și corpul în sus, mai mult sau mai puțin afară, poate după felul păcătuirii lor. Dacă numai privirea cu atenție la muncile acelor păcătoși, așa cum sunt desenate pe hârtie, ne înfiorează, umplându-ne de durere și groază, oare ce am face când i-am vedea în realitate așa cum se muncesc ei acolo!?

Groaznic de greu e păcatul simoniei și al minciuno-apostolilor, care întorc multe cu susul în jos, întortochind înțelesul dumnezeieștilor învățături prin care întorc și răstoarnă pe creștini și creștine din calea vieții în căile pierzării și în iadul vremelnic și veșnic; dar chinul lor în iad, în acele infernale cuptoare de foc, este cu mult mai cumplit de greu și mai groaznic. Fericite sunt sufletele care se păzesc a nu păcătui și a nu mânia pe Dumnezeu, dar fericite sunt și sufletele acelea care prin Sf. Spovedanie adevărată, însoțită de părăsirea păcatelor, de facerea roadelor vrednice de pocăință și Împărtășirea cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul se curăță de păcate și își spală haina de nuntă sau veșmântul alb de la Sf. Botez! „Fericiți sunt morții, care mor în Domnul! Da — zice Duhul — ei se vor odihni de lucrurile lor și faptele lor (cele bune) vor urma după ei...!" (Apc. 14, *13*; 19, *9*; Inț-Sol. 4, *7*-15; 3, *1*-9; 1 Tesi 4, *14*-17).

Intrarea Sufletului prin porțile cerului

Izbăvindu-mă eu de la acele înfricoșate vămi ale văzduhului, cu multă inimă bună, cu bucurie și săltare duhovnicească, ne-am suit pe calea aceea tot mai sus deasupra tuturor acelor vămi și am trecut prin porțile cerului. Acelea străluceau mult mai luminos decât cristalul. Meșteșugul cu care erau făcute era minunat și ceresc. Ele erau alcătuite de Dumnezeu din stele luminătoare. Porțile acelea erau strălucitoare ca aurul cel curat și împodobite cu o preaminunată și negrăită frumusețe cerească, iar nu pământească. Tinerii portari care stăteau într-însele, erau luminoși ca soarele strălucitor, încinși, și cu picioarele în chipul fulgerului. Aceia văzându-mă dusă acolo la ceruri de mâinile îngerești, ne-au primit cu mare veselie, bucurându-se mult de mine și proslăveau pe Dumnezeu, căci cu Milostivirea Sa acoperindu-mă, a ajutat sufletul meu de a trecut slobod prin cumplitele primejdii de la vămile văzduhului și s-a eliberat de amarii, fioroșii și prea întunecații demoni de la vămi.

Trecerea Sufletului prin porțile cerului

Chipul de față ne arată pe cei doi Îngeri cu sufletul Cuv. Teodora, salvat din minuțioasele cercetări și opreliști a mulțimii vameșilor și nemilostivilor îngeri răi și fioroși din înălțimile văzduhului, trecând acum prin porțile cerului. Îngerii de la aceste porți ale cerului și din înălțimi întâmpină sufletul scăpat din mulțimea sitelor văzduhului cu o foarte mare bucurie și veselie cerească. Unor astfel de suflete bune cu drept cuvânt Sf. Biserică le cântă: „Fericită este calea pe care mergi astăzi, Suflete, că ți s-a gătit ție loc de odihnă." În același moment Mântuitorul din înălțimile cerului

adeverește: „Adevăr grăiesc vouă că (multă și) mare bucurie se face în ceruri, înaintea Îngerilor lui Dumnezeu, pentru un păcătos care se pocăiește (și se mântuiește) (Lc. 15, *7*-10). „De slujește cineva Mie, Mie să-mi urmeze și unde voi fi Eu, acolo va fi și sluga Mea. De va sluji cineva Mie, îl va cinsti pe el Tatăl Meu.” (Ioan 12, *26*). „Cei ce ați umblat pe calea cea strâmtă și cu scârbe, toți care în viață crucea ca jugul ați luat și Mie Mi-ați urmat cu credință, veniți de luați darurile care am gătit vouă și cununile cerești” (Trop. morților).

Atunci Sufletul în desăvârșita-i veselie, psalmodiază acompaniat de Sfinții Îngeri: „Deschideți-mi mie porțile dreptății și intrând într-însele, mă voi mărturisi Domnului. Aceasta este poarta Domnului, drepții vor intra printr-însa. Mărturisi-mă-voi Ţie că m-ai auzit și Te-ai făcut mie spre mântuire. Piatra pe care n-au socotit-o ziditorii, Aceasta s-a făcut în capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta și este minunată în ochii noștri. Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa. O, Doamne, mântuiește! O, Doamne, sporește! Bine este cuvântat cel ce vine întru Numele Domnului! Blagoslovit-am pe voi din casa Domnului. Dumnezeu este Domnul și s-au arătat nouă. Tocmiți sărbătoare în cele frumoase, până la cornurile Altarului. Dumnezeul meu ești Tu și mă voi mărturisi Ţie; Dumnezeul meu ești Tu și Te voi înălța. Mărturisi-mă-voi Ţie că m-au auzit și Te-ai făcut mie spre mântuire. Mărturisi-mă-voi Domnului că este Bun, că în veac este Mila Lui... Dumnezeul inimii mele și partea mea este Dumnezeu în veac... iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este... Lipitu-s-a Sufletul meu de Tine Dumnezeule...” (Ps. 117, 19-*29;* 72, 25-27; 62, 8*).*

Suirea sufletului Sf. Teodora la ceruri

Urcând și trecând noi așa în plină bucurie prin minunatele porți ale cerului, suindu-ne tot mai sus în văzduh, am văzut un noian de ape mari, care se despicau cu văzduhul și fugeau dinaintea noastră. Aceea este apa cea mai presus de cerurile văzute (Fac. 1, *7*; Ps. 148,

După trecerea noastră pe acolo, noianul acelor ape se întorceau iar la locul lor. Mergând noi tot mai în sus, am ajuns la oarecare văzduh groaznic și neînțeles. Un acoperământ imens era întins ca o piele de aur, care acoperea acea înfricoșată înălțime și lățime a văzduhului. Dedesubtul acelui

minunat văzduh erau oarecare tineri frumoși, îmbrăcați cu o mulțime nemăsurată de strălucire, roșii ca razele soarelui când apune. Picioarele lor erau albe ca zăpada luminată de soare, părul lor era strălucitor ca fulgerul și fețele albe ca lumina, și încă și mai mult. Ei străluceau ca lumina cerească. Văzându-mă în mâinile Îngerilor, care mergeau împreună cu mine, au alergat toți înaintea mea și se bucurau foarte mult că s-a mântuit un Suflet în ceasul acela, învrednicindu-se a se sui pe treptele văzduhului în Împărăția Cerurilor.

Suirea sufletului pe treptele cerurilor

Chipul de față ne arată Sufletul bine-credincios în desăvârșita lui bucurie însoțit de cei doi Îngeri luminați după trecerea prin vămile văzduhului și intrarea prin porțile cerului, alergând spre scaunul Dumnezeirii, prin mijlocul celor nouă (foarte mari mulțimi de) oștiri Îngerești. Privitor la această alergare a Sufletului în căutarea Mirelui său Ceresc, psalmisul strigă: „Ce-mi este mie în cer și de la Tine ce am voit pe pământ? (Ps. 72, *24*). Nimic decât pe Tine Doamne." Iar Sfânta Biserică în cântările ei zice: „Pe Tine Mirele meu Te iubesc și pe Tine căutându-Te mă chinuie. Împreună mă răstignesc și împreună mă îngrop cu Botezul Tău și pătimesc pentru Tine (și mor păcatului pentru Tine), ca să și viez întru Tine. Ca pe o jertfă fără prihană, primește-mă pe mine, cel ce cu dragoste mă jertfesc Ţie" (Tropar).

El saltă în desăvârșita-i veselie suind pe treptele cerului prin mijlocul celor trei trielnice trepte sau nouă cete îngerești, adică prin mulțimea oștilor cerești, a miriadelor de miriarde de: Îngeri, Arhangheli, Începătorii, Stăpânii, Puteri, Domnii, Tronuri, Heruvimi și Serafimi.

Aceste Suflete aud cu bucurie cântându-li-se în cor de mulțimea Îngerilor și a sfinților din Biserica Luptătoare și Triumfătoare: „Fericită este calea în care mergi astăzi — Suflete — că ți s-a gătit ție loc de odihnă... Fericit este pe care l-ai ales și l-ai primit, Doamne! „ (Ps. 64, *4*).

Petrecându-ne acei tineri minunat de frumoși, cântau o cântare preadulce și foarte veselitoare la auz, pe care niciodată n-am mai auzit-o, cât am trăit în lumea amăgitoare. În dulceața acelei cântări îngerești ne-am suit tot mai sus pe treptele cerurilor, ca să ne închinăm Scaunului Dumnezeirii, lui Dumnezeu Celui proslăvit în Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Domnul domnilor și Stăpânul stăpânilor, Împăratul împăraților și Dumnezeul dumnezeilor.

Sufletul se închină a treia zi înaintea lui Dumnezeu

Luându-și zborul Îngerii s-au suit cu mine tot mai sus în înălțimea cerurilor, unde am văzut înaintea noastră, un nor, nu ca acela care umblă pe sub cer deasupra pământului și deasupra oamenilor, ci cu totul altfel, minunat și luminat. Fața norului aceluia era foarte plăcută, cu floarea ca garoafa și ca trandafirul cel foarte mirositor, dar cu mult mai frumos și mai strălucit la vedere și mai mirositor decât acestea însutit și înmiit. Norul acela minunat s-a dat în lături, făcându-ne loc a trece înainte. Mai sus, deasupra acelui nor, s-a arătat un alt nor, întins ca un acoperământ alb ca lumina. Și acela s-a dat în lături ca și cel dintâi. După aceasta un alt nor s-a arătat înaintea vanoastră, asemenea aurului, slobozind lumina ca focul din părțile lui cele de-a dreapta. Și acesta s-a dat în lături ca și ceilalți.

De acolo mai înainte era o curte minunat de înfrumusețată, acoperită cu lespezi de aur, împestrițate cu multe feluri de frumuseți artistice și foarte plăcute vederii și mirosului, asemenea unor flori: garoafe, crini și altele asemenea de mult preț. Din acelea ieșea cu îmbelșugare multă mireasmă

foarte plăcută, ca și cum ar fi fost toate un izvor îmbelșugat de bunătăți, foarte dulce și bogat mirositor, minunat de plăcut, încât mintea omului se clatină de frumusețea și de buna lor mireasmă. Acolo stătea un om asemenea focului. În acel loc al cerului venea din înălțime, de la Dumnezeu, o mireasmă preadulce și veselitoare.

Mergând de acolo mai înainte, suind mai sus am privit sus, tot mai sus în nemărginita înălțime. Acolo am văzut foarte înalt Scaunul lui Dumnezeu, alb înmiit, slobozind raze ca niște fulgere și fulgerând, lumina toate părțile acelea, săturând cu privirea aceea prea dulce pe toți câți s-au învrednicit să locuiască acolo. Înaintea și împrejurul lui Dumnezeu stăteau niște tineri foarte minunați, încinși cu brâie de aur, foarte mari și înalți strălucind prea frumos. Ei erau îmbrăcați cu haine strălucitoare și de mult preț, atât de minunate, încât nu poate cuvântul omenesc a le descrie, nici povesti. Apropiindu-ne înaintea acelui prea înfricoșat Scaun, care ni se arăta în nemărginita înălțime, acoperit și împodobit cu Înțelepciunea, Tăria, Adevărul, Bunătatea și cu Dreptatea Divină, am văzut atât de mare slavă, pe care nimeni nu poate s-o spună (I Cor., *2, 9*). Atunci, Îngerii care mă povățuiau, au cântat de trei ori înaintea înfricoșatului Scaun al Dumnezeirii, slăvind cu cutremur pe Nevăzutul Dumnezeu, care Se odihnește pe dânsul. Apoi iarăși s-a închinat: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Cei ce stăteau sus în acea înălțime prealuminată, au proslăvit pe Preasfânta Treime, împreună cu noi bucurându-se de mântuirea mea (Lc. 5, *32*; 15, *7, 10*). Acolo am auzit un glas foarte blând și lin, plin de multă dulceață și veselie, zicând celor ce mă aduseseră: „Duceți-o prin toate locașurile Sfinților, după rânduiala ce aveți a face cu Sufletele bine-credincioșilor Creștini Ortodocși, împrejurul Raiului. Apoi s-o duceți și jos în cele mai dedesubt ale pământului. De acolo s-o duceți și s-o așezați în locul său de odihnă, unde M-a rugat robul Meu Vasile” (vezi pe larg și convorbirea Sf. Macarie cu Îngerul Domnului despre acestea în „Biblioteca Ortodoxiei”, nr. 49, c. de autor).

În Ziua a treia, a noua și a patruzecea, Sufletul se închină înaintea lui Dumnezeu

Chipul de față ne arată sufletul omenesc trecut prin vămile văzduhului, închinându-se lui Dumnezeu Atoatecreatorul și Atoateținitorul, a treia zi. După aceea Sufletul e trimis cu Îngerii a cerceta locașurile Sfinților timp de șase zile, până în ziua a noua, când se reîntoarce iarăși la Scaunul Dumnezeirii, unde prosternându-se cu umilință înaintea lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, I se închină cu toată pietatea și dragostea sfântă. După a noua zi Sufletul e trimis iarăși cu Îngerii a cerceta iadul cu toate subteranele și chinurile lui, unde se muncesc păcătoșii timp mai îndelungat de treizeci de zile, adică de cinci ori mai multe zile decât făcuse în cercetarea desfătării Raiului, a fericitelor locașuri ale Sfinților. În ziua a patruzecea, merge iarăși în locul pe care și l-a pregătit din lumea aceasta, prin ostenelile credinței și viețuirii lui creștinești.

Fericite sunt Sufletele drepților care prin multe osteneli, fapte bune și prețioase sacrificări ale bunurilor vremelnice, și-au agonisit partea cea bună, odihna, bucuria, veselia și fericirea cea veșnică cu Sfinții înaintea lui Dumnezeu, în Împărăția Lui. Fericirea acestor Suflete bune și bine-ostenitoare, o adeverește și Sfânta Biserică Creștină Ortodoxă, zicând în parimiile sale: „Sufletele drepților sunt în mâna lui Dumnezeu și chinul nu se va atinge de ele. În ochii celor fără de minte, drepții sunt morți cu desăvârșire și ieșirea lor din lume li se pare mare nefericire, iar plecarea

lor dintre noi un mare prăpăd. Dar ei sunt în pace. Chiar dacă în fața oamenilor ei au îndurat suferințe, nădejdea lor este plină de nemurire. Fiind pedepsiți cu puțin, mare răsplată vor primi, căci Dumnezeu i-a pus la încercare și i-a găsit vrednici de El. Ca pe aur în topitoare, așa i-a lămurit și ca pe o jertfă de ardere întreagă i-a primit. Străluci-vor în ziua răsplătirii și ca niște scântei care se lasă pe miriște, așa vor fi. Judeca-vor neamurile și stăpâni vor fi peste popoare. Domnul v-a împărăți în ei în veci. Ei vor înțelege adevărul, ca unii care și-au pus încrederea în Domnul. Cei credincioși vor petrece cu El în iubire, căci Harul și îndurarea sunt partea aleșilor Lui...

Atunci cel drept va sta cu multă îndrăzneală înaintea celor ce l-au prigonit și au disprețuit ostenelile lui, iar ei văzându-l, se vor tulbura cu cumplită frică și se vor minuna de minunea mântuirii dreptului. Ei vor zice, căindu-se în inima lor și gemând în strâmtoarea duhului lor: «Acesta este pe care-l aveam altădată de batjocoră și lobă de ocări? Nebunii de noi! Am socotit viața lui o căpială și moartea lui o ticăloșie și iată cum a fost socotit între fiii lui Dumnezeu și partea lui între Sfinți...»„! (Înț. Sol. 3. 1-9; 5. 1-5).

Sufletul e dus de Sfinții Îngeri prin Rai

După ce ne-am prosternat înaintea Scaunului Dumnezeirii și ne-am închinat cu foarte multă și adâncă pietate lui Dumnezeu, Ziditorul și Purtătorul nostru de grijă, am plecat de acolo și ne-am dus la locașurile sfinților. Ajungând acolo, erau atât de mulți Sfinți, încât nu aveau număr. Ei luminau foarte ca niște raze preastrălucitoare ale soarelui, când este în amiază-zi și așa cum sunt ele foarte plăcut de roșii când apune. Acolo în mijlocul Raiului erau întinse în chip negrăit, în forme de piramide, care slobozeau raze înfricoșate, locuințele cele de Dumnezeu zidite ale Sfinților în locul vederii cerești, unde curge Izvorul cel fără de moarte, apa și băutura vieții și odihna cea adevărată, în care se odihnesc Sfinții. Acolo am văzut niște palate împărătești foarte minunate, artistic lucrate și zugrăvite. Ele se deosebesc unele de altele.

Acele minunate locașuri ale Sfinților erau deosebite în strălucirea cu care erau zidite de Dreapta lui Dumnezeu, în felurite forme arhitectonice, destinate fiecărei tagme a Sfinților, ce stau acolo și petrec în veci. Sfinții, privind (unii pe ale altora), acele minunate locașuri de mare frumusețe, nu se mai pot sătura, admirându-le. Acele sfinte locașuri sunt foarte deosebite între ele. Într-un minunat chip artistic și arhitectonic, foarte strălucitor luminate și pline de fericire sunt locașurile Sfinților Apostoli, în alt fel ale Prorocilor, în alt fel ale Sfinților Ierarhi, în alt fel ale Sfinților Mucenici, în alt fel ale Cuvioșilor pustnici și în alt fel ale Drepților. Fiecare ceată de Sfinți și fiecare Sfânt își va avea locuința lui, așa cum și-a pregătit-o din faptele lui cele bune pe care le-a făcut în lumea trecătoare. Despre mărimea, lungimea și lățimea lor, nu se poate preciza așa sunt de mari, minunate și pline de fericire. Toți Sfinții, când ne-au văzut, ieșeau din sfintele lor locașuri veseli, mă sărutau, se bucurau și se veseleau foarte mult de mântuirea mea.

Mergând noi de la acele fericite locașuri mai înainte, am ajuns la sânul Patriarhului Avraam, adică în locul în care locuiește el. Acolo era multă, nepovestită și neveștejită slavă, plină de dulceață cerească, de trandafiri minunați și mult mirositori și de mireasma care izvorăște din acele flori cerești. Acel locaș minunat era plin de veselie multă și dulce, așezat într-un loc foarte frumos și bine potrivit, într-un văzduh sănătos și dulce care avea multă frumusețe și care procură multă desfătare și mângâiere omului care-l vede. Frumusețea, strălucirea și bogata fericire care-i acolo, ori în cât de multe chipuri le-aș încerca și m-aș ispiti să le arăt sau să le istorisesc, nici cu cuvântul, nici altfel nu mă simt în stare a le putea spune. Acestea s-ar putea pricepe în parte sau puțin, când le va încerca cineva, singur, de la sine și le va înțelege cu mintea lui, pricepându-le după descoperirile Divine sau Sfintele Scripturi, Viețile Sfinților și istorisirile luminaților Dascăli ai Sfintei Biserici.

În acel loc sunt zidite palate cerești cu strălucite raze luminătoare tuturor patriarhilor: lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov-Israel. Ele sunt zidite cu meșteșug Dumnezeiesc de însuși Dumnezeu Atotputernicul, întocmite foarte frumos și cu multă măiestrie, strălucind cu raze înfricoșate și nenumărate. Acolo locuiesc copiii cei botezați ai creștinilor, care au murit fără păcate. Acolo, împrejurul acelor locașuri, este nepovestită slavă și neîncetată bucurie. Acolo am văzut douăsprezece scaune strălucitoare pe care ședeau cei doisprezece Patriarhi din care se trag cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

Și precum vede cineva raza soarelui, care strălucește dar nu poate s-o prindă nicidecum, așa și Sufletele tuturor Sfinților, se văd de altcineva ca și cum ar avea trupuri, dar ca și razele soarelui nu se pot prinde de mâna trupească.

În cele șase zile destinate de Domnul din ziua a treia până în ziua a noua, am cercetat Raiul cu toate împrejurimile lui și am văzut negrăite frumuseți și fericiri ale Sfinților din Patria Cerească (Mt. 8, 11; 25, 34-40; Ioan 14, 2-3; 12, 26; Filip 3, 20-21; Efs. 2, 6; Evr. 13, 14; 12, 22-24; Apc. 21; 22). Acolo în locașurile cerești am văzut și sufletele unora din rudeniile, prietenii și cunoscuții mei din viața pământească, care se veseleau minunat.

RAIUL. Raiul (Lc. 23, *43*; Mt. 5, *12*; 19, *21*), e moștenirea Împărăției lui Dumnezeu (Apc. 21, *7*; 1 Cor. 3, *21*-22; Rom. 5, *11*; 2 fim. 2, *12*), viața veșnică (Mt. 19; 29; Mc. 10, *23*), cer nou și pământ nou în care se va sălășlui dreptatea (Is. 65, *17*; 2 Petru 3, *13*; Apc. 21, *1*) odihnă (Evr. 4, *1, 3, 11*), intrare în bucuria Domnului său, comori în ceruri, (Mt. 6, *20*; Lc. 12, *33*; 1 Tim. 6, *19*), cununa nepieritoare (1 Cor. 9, *25*; Mt. 13, *43*) a vieții, (Iac. 1, *72*; Apc. 2, *10*), a dreptății (2 Tim. 4, *8*) și a slavei (1 Petru 5, *4*); desfătare în prezența lui Dumnezeu (Ps. 15, *11*; Mt. 5, *8*; F. Ap. 2, *28*), a Domnului Hristos (Mt. 26, *29*; Ioan 12, *26*), a Îngerilor și a Sfinților (Evr. 12, *23*; Mt 8, *11*; Lc. 13, *28*-29; Ioan 10, *16*; 17, *21, 24*), petrecerea în slavă (Ps. 149, *5*; Rom. 2, *10*), în bucurie și în fericire (Mt. 25, *21*; F. Ap. 2, *28*; 1 Petru 4, *13*; Iuda 1, *24*), în cântece de biruință (Is. 3, *10*) și în cunoștința desăvârșită (1 Cor. 13, *9*-12), în sfârșit nu-și poate omul închipui cât de mare fericire se păstrează tuturor fiilor adevărați, iubitori și ascultători ai lui Dumnezeu!

„Cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, acestea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul" (1 Cor. 2, *9*; Is. 64, *4*; Ps. 31, *19*).

„Acolo — zice Sf. Ioan Gură de Aur — totul va fi în pace, veselie și bucurie; totul va fi liniștit; totul va fi zi și lumină.. Acolo nu este nici noapte, nici seară, nici răceală și nici arșiță și nici vreo altă schimbare oarecare de timp; ci o altă stare cu totul desăvârșită, pe care n-o află decât cei ce se învrednicesc de dânsa. De aceea, știind toate acestea, niciodată să nu încetăm a face binele; să fim neadormiți și dacă nu avem putința să fim în rând cu soarele sau cu luna (cu Sfinții cei mai înaintați în viața duhovnicească), apoi totuși să nu disprețuim cel puțin stelele, căci chiar dacă vom avea numai astfel de virtuți, tot vom putea să fim în ceruri". „Dogmatica" V. pp. 496-7; 500-1).

Dumnezeu nu ne cere niciun lucru pe care să nu-l putem face.

Porunca cea mai mare pe care ne-a dat-o Dumnezeu, este: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată puterea ta cât poți, atât îți cere Dumnezeu; și poți foarte mult (Filip 4, *13*; Efes. 6, *16*), căci Dumnezeu te întărește când începi orice lucru bun.

Sufletul se închină lui Dumnezeu a doua oară la nouă zile, apoi cercetează iadul

Uimită de frumuseţile, plăcerile, bucuriile, veseliile şi nenumăratele fericiri văzute în toate locurile Raiului, după aceea iarăşi am venit a doua oară, adusă de Sfinţii Îngeri şi m-am prosternat şi închinat înaintea lui Dumnezeu. După aceea am fost trimisă în infern, în laturile cele mai de jos ale pământului, ca să cercetez şi să văd muncile creştinilor păcătoşi în viaţa lor şi neîngrijiţi sau necurăţiţi, precum şi ale celorlalţi păcătoşi, schismatici, eretici şi sectari. Acolo, în cele dedesubt ale pământului,[293] am văzut adâncul iadului, unde a zdrobit Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu pe satana şi pe îngerii lui. De acolo ne-am întors spre apus la locurile în care sunt amarele munci şi pedepse, ce aşteaptă pe nefericiţi. Sfinţii Îngeri mi-au arătat muncile păcătoşilor, zicându-mi: „Vezi, de câte munci te-a slobozit Domnul!? „ Acolo în unele subterane ale infernului, am văzut înfricoşatele temniţe în care erau încuiate sufletele păcătoşilor celor morţi, care s-au născut din începutul lumii, multe, multe, foarte multe, ca nisipul mării sau ca ţărâna pământului, ca stelele cerului, ca frunza codrului şi ca iarba de pe globul pământesc. Ele erau întemniţate în aceea beznă şi grozăvii infernale spre a nu putea să vadă niciodată preadulcea lumină pentru lespedea păcatului care zăcea asupra lor. Toate sumedeniile acelor suflete întemniţate strigau, ţipau: „Vai mie! Vai mie! „ Şi într-una grăiau

---

[293] Cele dedesubt ale pământului - se înțeleg prăpăstiile iadului, care se închipuiesc a fi sub pământ, după asemănarea cu locașurile Raiului în Cer.

cuvinte de mare jale, plângând amarnic. Ele pururea flămânzesc de mîncarea cerească și însetează după băutura mântuirii lor, și fiind goale de Darul lui Dumnezeu, aud veșnic groaznicele mustrări divine: „Fiule! Adu-ți aminte că tu ți-ai lua plata în lumea trecătoare: îngâmfări, răzbunări, beții, îmbuibări, desfrânări, trândăvii, agonisiri deșarte, petreceri anticreștinești, laude umflate, ospețe păgânești, pogorârea în rândul dobitoacelor" (Lc. 16, 25; 1 Cor, 6, 9—70; Gal, 5, 79—27 ; IV 48. 72 27). Toate sufletele acelea țipau groaznic de durere și chin: „Oh! Vai! Vai! Vai! „ și nimeni nu este căruia să-i fie milă ca să le ajute.

Mergând eu (cu sufletul) prin întunecatele locuri în care se muncesc păcătoșii, se luminau locurile acelea de Sfinții îngeri ca și cum ar fi fost lumini. Ei luminau pe acolo ca focul în întuneric. Sufletul meu atunci în lumina aceea a îngerilor, vedea toate muncile care se aflau acolo, pentru ca să știe din ce înfricoșată întunecime, amărăciune și grozave munci a scăpat, nelăsîndu-se a mai trăi în păcate și pocăindu-se, prin viețuirea cu cinste în poruncile Domnului, umblând cu multe feluri de chipuri creștinești în viața cea bună și duhovnicească în tot restul viețuirii sale pe pământ. Cutreierând iadul cu muncile păcătoșilor, am văzut și pe mulți dintre rudenii, prietenii și cunoscuții mei în timpul celor treizeci de zile. Unul dintre preadulcii îngeri care mă conduceau, m-a întrebat, zicându-mi: „Teodora! Oare tu știi cum că astăzi bunul tău Părinte Vasile, îți face pomenirile cele de patruzeci de zile ale tale, după rânduiala cu care se pomenesc morții în cele patruzeci de zile? „ Auzind acestea, am cunoscut eu ticăloasa că au trecut patruzeci de zile de când murisem.

Sufletul se închină a treia oară în a patruzecea zi lui Dumnezeu, care îi rânduiește provizoriu locul de odihnă

Harul Milostivului Dumnezeu umbrindu-mă, m-am umplut de mângâiere văzând din ce primejdii și infernale grozăvii am fost izbăvită. Plină de adâncă recunoștință, am înălțat fierbinți rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu, care, a rânduit să fiu povățuită și ajutată de duhovnicescul meu Părinte Vasile. Atunci m-au luat sfinții îngeri și scoțându-mă din iad, m-au dus iar în înălțimea cerurilor, într-un zbor, ca gîndul, înaintea Scaunului Dumnezeirii. Acolo, a treia oară m-am prosternat și m-am închinat lui Dumnezeu: Tatăl. Fiul și Sfântul Duh, mulțumindu-I din răsputeri pentru nemărginita Sa dragoste cu care a economisit mântuirea mea... Din înălțimea Scaunului Dumnezeirii, am auzit un glas preadulce, foarte plăcut și mângâietor: „Îngerii mei iubiți, luați acum Sufletul acesta salvat, și-l duceți în locașul robului Meu Vasile, care iată, și azi, în a patruzecea zi, se roagă pentru odihna lui[294]„ Sfinții îngeri, luându-mă de acolo, m-au adus în locuința aceasta, pe care o vezi și care nu este a mea, ci a Cuviosului Părinte Vasile, cel încredințat rob al Domnului și Părinte duhovnicesc al nostru și al altor fii și fiice duhovnicești. El aflându-se încă în lumea aceea cu viața lui Sfântă, povățuiește multe suflete rătăcite, readucându-le lui Dumnezeu ca un dar de mult preț, ca o tămâie și mireasmă cerească, prin buna pocăință, cu adevărata mărturisire, împlinirea canonului și facerea roadelor vrednice de pocăință spre lauda și slava Lui. Privește și vezi că aici locuiesc și alte multe Suflete împreună cu mine, pe care le-a povățuit la mântuire mai înainte de mine. El le-a păzit nevătămate cu Darul lui Dumnezeu și le-a curățit așa bine, încât s-au mântuit. Pentru că ai venit aici, apoi află că și Sufletele robilor lui Dumnezeu Ioan și al soției sale Elena, sunt aici, pentru că l-au primit pe Sf. Vasile în casa lor și au slujit lui în lumea trecătoare (Mt. 5, *7*; 20; 19, *21*; 25, *24-40*; Lc. 12, *31-44*; 16, *9*). Mai sunt și alte Suflete aici în locașul acesta, acelea pe care el le-a învățat și le-a povățuit mai înainte cu mulți ani, aducându-le în viața aceasta cerească, dar numele lor nu-l știu nicidecum. Acum e vremea să mergem să vezi locașurile noastre. Află că Domnul meu, omul cel vorbitor cu Dumnezeu, bunul nostru Părinte Vasile, a venit aici mai înainte decât tine."

Părintele Grigore vede pe sfântul Vasile în locașurile cerești

[294] La 40 de zile după despărțirea dc trup — după învățătura Sf. Biserici — se sfârșește umblarea Sufletului pe la vămi, prin rai și iad, și se face asupra lui vremelnica judecată, după care el se așază: sau la locul veseliei sau la locul muncii, unde-și va petrece vremea până la a doua venire a Domnului pe pământ și a judecății celei de pe urmă a Fiului lui Dumnezeu și orânduirea definitivă a tuturor oamenilor.

Unele ca acestea auzind eu, am urmat Cuv. Teodora și am intrat mai înăuntrul minunatelor locașuri. Acolo căutam la doamna Teodora, cea vrednică de pomenit și povățuitoarea mea și priveam la fața ei, pe care se turnase de Sf. Vasile untdelemn sfânt și mir de mult preț, că era așa de luminoasă încât m-am înspăimântat de această minune. Ea mergea înaintea mea purtând haină de in ca zăpada și capul ei era acoperit cu o luminoasă maramă. Mergând așa după ea, am intrat într-o curte pardosită cu lespezi, cu totul de aur și împiestrițate în multe feluri, care străluceau cu multă podoabă preaminunată. Pe acelea nu era niciun fir de praf, nici păianjeni, nici altfel de gunoaie nu se vedeau acolo nicidecum. Printre acele preastrălucite lespezi de aur erau sădiți mulți copaci tineri, feluriți, foarte frumoși și minunat de plăcuți. Toate câte se aflau în acea mare curte maiestuoasă, provocau celor ce le priveau o nespusă bucurie, veselie și fericire. Căutând la răsărit, am văzut niște palate înfricoșate, făcute ca de foc, înalte și foarte minunate, dar n-am intrat în ele. Aproape de treptele palatelor acelora, era așezată o masă mare ca de treizeci de coți, făcută dintr-o piatră de mult preț, ce se numește smaragd și din care ieșeau niște raze prealuminoase.

Acolo mai era sădit la răsărit un migdal preafrumos și foarte înflorit, plecat deasupra mesei ce-o acoperea toată dând o mare plăcere privitorului. Deasupra mesei stăteau peșchire (niște acoperăminte de masă) cu totul de aur, în chipul fulgerului, ca niște pietre de mult preț: smaragduri, safire, sardonic verde, galben și de toate pietrele cele scumpe care erau în rai, cu zugrăveli de nenumărate feluri și foarte frumoase. Bucatele care stăteau înaintea persoanelor pe masă erau niște minunate poame colorate foarte frumos, având pe ele flori roșii și albe ca culoarea garoafelor, a trandafirului și a crinului mirositor și alte culori de multe feluri, ce nu se pot povesti. Deasupra mesei pe peșchire erau puse flori, foarte frumoase. De asemenea erau și multe poame minunate, care slobozeau nepovestite miresme și care sunt neînțelese de gândul omului și cu neputință a le arăta prin cuvinte. Fiecare poamă avea mireasma ei deosebită și foarte plăcută. Toate miresmele acelea erau înzestrate cu atât de mari daruri, că dădeau o foarte mare veselie privitorilor, încât nu se mai saturau inimile celor ce le vedeau. Acolo era și sfințitul Părinte al nostru, Marele Vasile, șezând pe un scaun minunat în capul mesei. El se odihnea cu slavă mare, ca un stăpânitor și domn al acelor frumuseți. Scaunul lui era verde și minunat, având o deosebită strălucire înfricoșată și prea plăcută. Aceia care mâncau împreună cu dânsul din acele minunate poame și se mângâiau, nu erau oameni purtători de trup gros, ci fiecare din aceia erau ca o rază a soarelui luminos. Ei aveau fețele de oameni plini de vigoare, frumoși și tineri, cu toată alcătuirea părților mădularelor lor, dar în luminarea, frumusețea și în spiritualitatea lor nu se puteau deosebi mai bine și mai clar care erau bărbați și care erau femei. Acei fericiți oameni, parte bărbătească și femeiască, pe cât mâncau din acea masă minunată, pe atât se înmulțeau poamele cele împărătești și minunate pe acea duhovnicească și cerească masă, gătită de la Dumnezeu pentru toți cei care locuiau acolo.

Toți care mâncau, se saturau din cele puse pe masă și se arătau plini de bucurie și veselie. Ei vorbeau unii cu alții cu zâmbire lină și blândă, grăind între dânșii cu glas dulce și preafrumos. Oarecare tineri luminați care străluceau ca zăpada nematerialnică, subțire, neprinsă și nepipăită de mână omenească, le umpleau vasele cu băutură roșie în chipul trandafirului. Când cineva din aceia apuca acel minunat pahar să-l bea, îndată ce-l turna în gura lui, săturându-se de dulceața și lucrarea Sfântului Duh, stătea foarte mulțumit și fericit în toată ființa sa câtva timp, strălucindu-i fața ca un trandafir tânăr când iese din bobocul său. Toți aceia care le stăteau înainte le slujeau, erau niște tineri foarte frumoși și luminați la față, albi ca lâna albă, brațele mâinilor lor erau mai albe decât laptele, îmbrăcați cu haine roșii, vopsite foarte frumos, picioarele lor erau mai strălucitoare decât zăpada, încingătorile lor erau niște curele vopsite cu trei culori vii ca un curcubeu ceresc (adică ca și cum ar fi făcute din trei feluri de panglici colorate foarte frumos). Pe capetele lor ei purtau niște cununi de aur cu pietre de mult preț și cu mărgăritare, cu mare meșteșug făcute.

Părintele Grigore vorbește cu Sf. Vasile în Rai

Luându-mă eu după minunata Teodora care mergea foarte ușor și sprintenă înaintea mea prin acele fericite locașuri ale Raiului unde se veseleau plăcuții lui Dumnezeu, am ajuns la Părintele nostru Vasile, de care s-a apropiat și a vorbit pentru mine. În acel moment, el zâmbind, a privit la mine și mi-a poruncit să mă apropii. Apropiindu-mă eu de dânsul, i-am făcut după obicei, mătanie până la pământ (4 Împ. 2, *15*; 4, *37*; 1 Cor. 16, *16*; Apc. 3, *9*), și-i ceream rugăciunea și binecuvântarea lui.

Atunci l-am auzit zicându-mi cu glas încetișor: „Dumnezeu să Se milostivească spre tine fiule și să te miluiască, să-Și lumineze Fața Sa peste tine și să te binecuvânteze ca să te saturi de toate bunătățile pământești și cerești și să-ți ajute din Locașul Său cel Preasfânt” (Evrei 5, *4*-5; 7, *7*; Num. 6, *23*-*24*). Șezând eu după primirea binecuvântării jos pe lespedele acelea de aur, Sfântul și iubitul meu Părinte s-a atins cu mâna sa de mine și ridicându-mă cu dragoste sfântă, arătându-mi cu degetul, mi-a zis: „Vezi pe Teodora pe care o căutai s-o vezi și pentru care mă rugai mult? Iată, de acum poți să știi ce s-a făcut cu ea și în ce loc s-a așezat. Așadar, să nu mă mai superi mai mult pentru dânsa.”

În acel timp cinstitul și binecuvântatul de Dumnezeu Suflet al Cuvioasei maicei Teodora, căutând la mine cu veselie, îmi zise: „Dumnezeu să-ți dea plată, fiule Grigore, că ai avut atâta grijă pentru mine smerita. Iată, pentru aceasta și Atotputernicul Dumnezeu ți-a împlinit dorința ta, cum și pentru rugăciunile Părintelui și Dascălului nostru Vasile, care a făcut mari faceri de bine și bunătăți cu noi amândoi.” În momentul acela când îmi vorbea așa, priveau cu multă plăcere la noi toți fericiții aceia ce erau de față la acea minunată masă, unde ședeau și se bucurau. După aceea Cuviosul Vasile a zis Teodorei: „Mergi împreună cu el ca să-i arăți frumusețea pomilor și a tuturor bunătăților cerești care sunt în locașul nostru.”

Ducându-mă ea către porțile cele de-a dreapta ale grădinei, privind, am văzut o poartă minunată făcută din aur. Zidul acelei grădini era înalt înăuntru. Acea minunată grădină era împodobită cu multe verdețuri, cu copăcei de aur și cu trandafiri prea frumoși, plini de o bogată mireasmă. Minunându-mă eu de acea frumusețe și de dulceața cea nemăsurată, care nu se putea asemăna nici cu toate cele mai mirositoare miresme ale lumii pământene, căutam cu mintea mea să cuprind cât mai bine acelea pe care mi le arăta. Acolo am văzut șaptezeci de feluri de copaci și o mulțime nenumărată de felurite legume, flori și ierburi foarte plăcute, care nu aveau număr. Fiecare din acei minunați pomi era îmbrăcat cu negrăit rod. Ramurile lor erau plecate de mulțimea frumoaselor și plăcutelor roade care nu se veștejeau, nici nu putrezeau, pentru că erau cerești și fără de moarte.

După cum observam, în ei se vedeau poame de acelea frumoase, din care erau puse pe masă. Copacii aceia erau așa de minunați, încât mintea sta în loc uimită la vederea frumuseții lor, a lungimii și înălțimii lor și a plăcutelor și minunatelor lor roade. Niciodată în viață nu mi s-a întâmplat să văd astfel de pomi mari. Doamna Teodora mi-a zis atunci: „Acestea te fac să te minunezi?! O, de-ai fi văzut tu raiul acela pe care l-a sădit Dreapta Domnului la răsărit cu minunatele locașuri, palate, grădini, pomi, flori și alte multe bunătăți foarte plăcute (Ioan 14, *2*-*4*), te-ai fi înspăimântat foarte mult și ți s-ar fi uimit mintea ta și ai fi rămas înmărmurit. Da, fiule Grigore, da, fiindcă de ai fi pus pe acestea înaintea acelora, acestea ar fi fost cu adevărat o umbră, un vis înaintea lucrurilor dintr-însul, care stau pururea așa cum le-a făcut Dumnezeu, cum le și vedeau chiar de pe pământ anumiți oameni aleși ai Lui, luminați de sus” (Mt. 11, *25*-27; Ioan 16, *12*-15; Rom. 8, *26*-30; Vezi Sf. M. Doroteia, Cuv. Eufrosin bucătarul, ș.a. V. Sf. 6 febr. o.c. pag. 151; 11 sep. o.c. pp. 418-423).

Văzând eu acele minunății, am zis: „Te rog, doamna mea, spune-mi cine a sădit acest Rai? Arată-mi te rog și aceasta, de vreme ce n-am mai văzut astfel de lucruri minunate și frumuseți plăcute. Ea mi-a răspuns: „Și de unde ai fi putut să vezi astfel de minunății și milă gătită de însuși mâinile Atotputernicului Dumnezeu, aflându-te încă în lumea cea vremelnică? Toate acestea, fiule, pe care le vede Sufletul nostru (ca și cum ar fi pământești) sunt cerești și ne bucurăm de dânsele cu ființa sufletului nostru. Acestea, fiule, aici în locașul acesta, sunt ostenelile și sudorile Cuviosului Părintelui nostru Vasile, care din copilărie până la adânci bătrânețe și-a agonisit prin ostenelile lui, posturile, privegherile, culcările pe jos, rugăciunile, plecările genunchilor, mătăniile, închinăciunile, răcelile de frig, relele pătimiri pe care le răbda în pustietăți, mâncarea slabă a rodurilor sălbatice și a ierbii timp de mulți ani, mai înainte de a veni în Ţarigrad din voia lui Dumnezeu pentru ca să se mântuiască mulți printr-însul, lacrimile pocăinței și suferirea îngrozirilor și a loviturilor dureroase de la potrivnicii săi... Iata, îndelunga răbdare cu mulțumire lui Dumnezeu a acelora și a altor lipsuri și suferinte, i-au agonisit lui acest minunat rai, pe care îl vedem aici. Da, fiule, să știi că toți oamenii lui Dumnezeu care pătimesc în lumea cea trecătoare: osteneli, necazuri felurite și rele pătimiri pentru împlinirea dragostei de Dumnezeu, a săvârșirii sfintelor Lui porunci, se învrednicesc aici de astfel de plată și odihnă de la Cel Preaînalt, bucurându-se în veci și veselindu-se pururea.

Aceasta o arată și psalmistul David, zicând: „Fericiți toți cei ce se tem de Domnul, care umblă în căile Lui. Rodul ostenelilor tale vei mânca... Blagoslovi-te-va Domnul din Sion și vei vedea

bunătățile Ierusalimului în toate zilele vieții tale...” (Ps. 127). Din aceste cuvinte reiese că oricine se teme de Dumnezeu și se ostenește a crede și a viețui cât mai curat creștinește, vremelnic, se va bucura veșnic. Acestea și multe altele asemenea ne arată Dumnezeieștile Scripturi, încurajându-ne la o viețuire cât mai bună, cât mai curată și cât mai duhovnicească.

Minunându-mă eu, mult mă uimeam cum mi-a spus aceea că nu eram acolo cu trupul, ci numai gânditor cu sufletul. În acel timp mă și cercam și mă pipăiam pe mine însumi să văd de port trup, prinzându-mă și ținând cu mâna de cap, de corp, de picioare și mâini... pipăindu-mă și cercându-mă eu bine ca să cunosc carnea și oasele mele, mi se părea ca și cum s-ar fi cercat cineva să prindă văpaia focului sau razele soarelui și s-ar fi părut cum că mâna lui ar ține-o pe loc, pe când în realitate nu ținea nimic, pentru că nu poate să le prindă, ca unele ce sunt străine de fire. Așa am pătimit și eu. Având mintea întreagă și gândul meu, mă înspăimântam de acelea pe care le vedeam cu duhul și cu mintea mea.

Apoi părându-mi-se că ne-am întors la curtea aceea și la poarta pe care am intrat în locuințele raiului, am aflat toate pe care mai înainte le văzusem că erau pe masă, pe care o împodobea Dumnezeiasca așezare. Apoi heretisind eu pe fericita și iubita mea maică Teodora, m-am dus de acolo.

După vedenie părintele Grigore se duce la Sf. Vasile care îi amintește de cele văzute prin Rai

Smerindu-mă și venindu-mi în sine după această vedenie, mă minunam singur de cele văzute în acea noapte din mila lui Dumnezeu. Atunci am început a socoti bine pentru sinemi; cine sunt și unde mă aflam. Acelea toate pe care le-am văzut și cu care m-am înștiințat, le-am pus bine în mintea mea pentru ca să nu uit ceva din ele. După aceea, sculându-mă, m-am dus către bunul meu Părinte, socotind cam ce are să-mi spună pentru aceasta, spre a înțelege cât mai bine, oare de la Dumnezeu le-am văzut, sau de la vrăjmașul!?

Ajungând eu la dânsul, am făcut obișnuita mătanie și luând binecuvântarea, mi-a poruncit să stau mai aproape, zicându-mi: „Știi tu, fiule Grigore, că în noaptea aceasta am fost împreună?” Eu m-am prefăcut că nu știu nimic, cercând cu asta, ce are să-mi zică. Atunci i-am răspuns: „Și unde să fi fost, în altă parte, domnul meu, fără numai pe patul din casa mea, pe care am dormit cu multă dulceață!”

Sfântul Vasile descoperă ucenicului său vedenia

Fiind eu oarecum surprins din întrebarea Părintelui meu duhovnicesc Vasile și cugetând la cele ce întâlnisem în vedeniile mele, pe când eram amândoi în chilia lui, îmi zise încetișor: „Fiule Grigore! Ce te silește pe tine a tăinui cele ce ai văzut în vedenie? Pentru ce te ferești a-mi povesti cele ce Dumnezeu ți-a descoperit în noaptea aceasta? Da! O știu și eu aceasta cu adevărat, fiule, că tu cu trupul ai dormit pe pat, dar cu duhul și cu mintea ta te-ai plimbat într-alt loc. Au, nu știi câte ți-am arătat eu în noaptea aceasta? Spune-mi, n-ai fost tu la Teodora în vedenie? N-ai ajuns la locuința mea cea cerească, unde alergai să mă ajungi și ai bătut la poarta cea mare și ieșind Teodora, te-a primit bucurându-se și ți-a povestit despre ieșirea sufletului și moartea ei? Cum cu multă silă și groază a trecut întunecatele vămi ale văzduhului și spurcații draci, măcar deși noi i-am ajutat mult și am scăpat-o? Au, n-ai intrat în curte cu dânsa din porunca mea? Au, n-ai văzut acea minunată masă și așezarea ei și lucrurile cele minunate care le avea pe ea și rodurile cele frumoase care stăteau acolo pe masă? N-ai văzut tu ce minunați erau acei tineri care slujeau la aceea masă? Nu stăteai tu și socoteai frumusețea ce-o aveau acele minunate și proslăvite palate? Măcar deși ai stat departe de dânsele, nesuindu-te sus. Au, n-ai venit înaintea mea și ți-am arătat pe Teodora, pentru care m-ai rugat mult ca s-o vezi unde a ajuns? Au, nu te-a luat aceea, după porunca mea și ați intrat împreună în locașul meu? Au, nu știi că ți se părea că țineai cu mâna ta acele ierburi de aur și nedumerindu-te, te înspăimântai de frumusețile și de mireasma pe care o aveau florile acelea? După aceea au n-ai văzut pomii aceia înalți și roditori și nemăsurata frumusețe a rodurilor? Au, n-ai văzut pe toate acestea care-ți zic în noaptea trecută? Cum dar zici că n-ai fost în altă parte, nici n-ai văzut vreun lucru?!”

Auzind eu aceste cuvinte care ieșeau ca o văpaie din gura lui, punând în mintea mea arătat adevărul despre care îmi amintea, am leșinat, am rămas fără de glas, am început să vărs multe lacrimi și să-mi ud fața cu ele, socotind ce fel de om mare și sfânt al lui Dumnezeu este Părintele meu duhovnicesc și cum, cu adevărat, ca și cum s-ar fi aflat acolo cu trupul, precum și cu duhul, așa le știa pe toate, i-am răspuns cu inimă umilită: „Cu adevărat Sfinte al lui Dumnezeu, așa sunt toate și așa le-am văzut precum mi le-ai spus. Nu este niciun neadevăr în descoperirea asta. Mulțumesc, mulțumesc și iarăși mulțumesc Domnului Dumnezeului nostru Celui Preaînalt, care m-a ajutat pe mine ticălosul și nevrednicul, ca prin astfel de mari bunătăți să te cunosc și mai bine și să fiu și eu sub acoperământul purtării tale de grijă și sub aripile Lui, ca să mă învrednicesc de aceste felurite, proslăvite și înfricoșate minuni."

Apoi, fericitul mi-a zis: „De vei petrece bine în viața ta, așa precum voiește Dumnezeu, de vei fugi de răutate și vei lucra fapta bună până la sfârșitul tău, după Sfintele Scripturi, după învățăturile sfinte, adevărate, mult folositoare ale Bisericii lui Dumnezeu și după sfaturile mele, te voi primi acolo după trecerea ta de aici, ca să fii împreună cu mine în veșnicele locașuri pe care mi le-a dăruit Domnul. Vei ști însă că eu mă voi duce din această lume mai înainte de tine, apoi și tu după puțin timp, vei urma mie cu viață plăcută lui Dumnezeu și lucruri bune, după cum mi-a arătat mie Domnul. Dar ia seama bine, ca în timpul acesta cât vei viețui în lumea aceasta, să nu iasă din gura ta lucrurile acestea, pe care cu Darul lui Dumnezeu ți le-am descoperit. Tu ai să scrii smerita mea viață și lucrurile mele pe care le vei lăsa la cei din urmă, spre mare folos acelora care le vor citi, asculta și urma. În scrierea povestirilor acelora pe care le-ai văzut în descoperire, vei uni cu cele trecute și pe cele viitoare, care se vor face cu voia și ajutorul lui Dumnezeu de aici înainte." Acestea zicându-mi bunul meu Părinte, mi-a poruncit să mă duc la locuința mea și să mă silesc cu tot Sufletul la mântuirea mea.

După aceea, în săptămâna înjumătățirii (cea din mijloc) a Postului Mare, în ziua de 25 martie, a praznicului Bunei Vestiri a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, Sfântul Vasile cel Nou, și-a dat Sufletul său în mâinile lui Dumnezeu.

Cinstitul său trup a fost înmormântat în Mănăstirea Sfinților Mucenici Fior și Lavru. Atunci s-a făcut o vedenie unui om cinstit din Constantinopol. Vedea o casă mare și minunată, ale cărei porți erau împodobite cu aur și cu pietre scumpe, iar deasupra porților era scris cu litere de aur, astfel: „Locașul și odihna veșnică a fericitului Vasile cel Nou".

Citind aceasta, bărbatul acela, se minuna de frumusețea zidirii acelei case. Pe când stătea el așa uimit, privind la acel minunat locaș strălucit și foarte frumos, iată un tânăr preafrumos, ieșind, i-a zis: „Ce te minunezi, o, omule, voiești să vezi lucru și mai minunat?" Deschizând porțile acelea, se vedeau înăuntru palate preafrumoase și minunate, a căror frumusețe covârșea toată mintea omenească. Acolo pe un scaun împărătesc ședea Cuv. Vasile în mare slavă, înconjurat de mulți minunați și luminoși bărbați și femei, bătrâni, tineri și copii. Apoi se vedeau acolo și răsaduri preafrumoase și toate cele văzute erau pline de bucurie și veselie. Înăuntrul acelui preaminunat și frumos, plăcut locaș, se auzea un glas, zicând: „O astfel de răsplătire iau după moarte toți cei ce L-au iubit pe Dumnezeu și I-au slujit cu osârdie!" Această vedenie a spus-o bărbatul acela multora și toți cei ce auzeau, preamăreau pe Dumnezeu și cinsteau pomenirea Cuviosului Vasile, plăcutul lui Dumnezeu.

Fericiți, de mii de ori fericiți, vom deveni și noi de ne vom osteni cu bună chibzuială, pentru a ne învrednici părții iubitorilor de Dumnezeu, cu sfintele rugăciuni, cu fapte bune și cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sf. Duh, I se cuvin cinste și slavă în veci. AMIN.

Sf. Vasile cel Nou s-a pristăvit în vremea împărăției lui Constantin Porfirogenetul, aproape de jumătatea a doua a veacului al X-lea (944 d.Hr.). De mulți, nu se știe bine ce va fi fost Cuviosul Vasile cel Nou. Mulți se întreabă: oare să fi fost numai monah simplu, sau preot, duhovnic, arhiereu?! După aflarea lui în pustie și aducerea forțat în Constantinopol, la cercetarea aspră ce i-a făcut patriciul, Cuviosul nu i-a dat alt răspuns, decât: „Eu sunt străin. Unul dintre cei ce petrec pe pământ și locuiesc unde ajung." (Vezi pag. .. din această carte). Despre ce a fost el în viață, n-a spus nimănui, nici celor mai de aproape (Vezi pag. .. din această carte). Totuși, din activitatea lui strălucită și înduhovnicirea credincioșilor, reiese că ar fi fost ceva mare: Duhovnic, Arhiereu... tăinuit. Sf. Grigore, ucenicul Sf. Vasile cel Nou, ne istorisește în viața Sfântului că răposându-i, Duhovnicul său, și-a ales alt Duhovnic, vrednic, iscusit (Vezi pag. .. din această carte), călăuzitor la mântuire pe Sf. Vasile, pe care

toți cetățenii împărătești cetăți a Constantinopolului îl aveau în mare cinste. El adevereşte că era luminat Dascăl și Părinte, mare învățat, înțelept, adânc în știință și în cuvânt...de Dumnezeu luminat... că era socotit de mulți ca un Apostol (Vezi pag. .. din această carte).

Astfel de bărbați mari: Arhierei, Episcopi, Mitropoliți, Patriarhi...ai Bisericii tăinuiți în lume și de cei din jurul lor, ne adevereşte Istoria Bisericii că au fost și alții. Așa d.p.: Sf. Cuv. Ioan Tăcutul, fiind Episcop, s-a tăinuit pe sine, intrând și viețuind în Mănăstirea Sf. Sava, făcând ascultare ca simplu călugăr. (V. Sf. 3 dec. pp. 77-83). Un alt episcop lucra la zidărie ca simplu creștin, neștiut de nimeni până la descopeirea lui de sus oarecărui creștin (Pin. 6 febr. și V. Sf. 8 iunie, pp. 310-312) Sf. Cuv. Nifon Patriarhul Constantinopolului... văzându-se izgonit și din scaunul Mitropolitan al Ţării Românești, s-a dus cu totul necunoscut în Mănăstirea lui Dionisie din Sf. Munte Athos, ca un străin oarecare. Acolo Sf. Nifon, fost Patriarh... Mitropolit... a fost pus să păzească catârii... Cine poate spune cu de-a mănuntul toate nevoințele, umilințele, ponegrirele, clevetirile, strâmtorările și dosădirile lui până ce a fost descoperit cu minune de sus ceea ce a fost cu el! (V. Sf. 11 aug: D.Ag. 615-9).

Așa și Sf. Cuv. Vasile cel Nou, se crede că va fi fost un mare bărbat al Bisericii: Episcop... dar s-a tăinuit din marea smerenie pentru a se îmbogăți mai mult sufletește, veșnic, după cuvântul Mântuitorului: „Cel ce se smerește pe sine se va înălța” (Lc. 18*, 14*; Mt. 23*, 12*), al Apostolului: „Smeriți-vă sub mâna cea tare a lui Dumnezeu și vă va înălța pe voi la vreme” (1 Petru 5*, 9*; Iac. 4*, 10*) și al Proroculuі: „Eu — grăiește Cel Preaînalt — locuiesc în locuri înalte și în Sfințenie, dar sunt ca omul zdrobit și smerit, ca să înviorez duhurile smerite și să îmbărbătez inimile zdrobite...” (Is. 57*, 15*; 66, *2*) Așa... Îl vedem pe Sf. Vasile cel Nou în unele ediții cu cele 24 de Vămi ale Văzduhului îmbrăcat arhierește; iar în istorisirea vieții lui ca un simplu Cuvios Părinte... străin,.. unul dintre cei ce locuiesc unde ajung. Oricum ar fi, Sf. Vasile după mărturiile ucenicului său Grigore... a fost un mare Părinte duhovnicesc, ascuns sub haina umilinței și a tăcerii.

Cât poți, fă binele de-a valma,
Spre-a fi lui Dumnezeu pe plac.
Nu-ți fie teamă niciodată
Că dând ai să rămâi sărac.

Ia seama: piersicii, caișii
Sau merii pururi plini de mere
Îți dăruiesc, cu zeci de brațe
Tot rodul lor făr-a le cere.

Și fiindcă ei întotdeauna
Fac oamenilor numai bine,
În fiecare primăvară
De rod au ramurile pline.

CUM TREBUIE A SE PREGĂTI CREȘTINII PENTRU A PUTEA TRECE PRIN VĂMILE VĂZDUHULUI!

Prin o serioasă spovedanie, facerea canonului cuvenit sau roadele vrednice de pocăință, Împărtășirea cu bună pregătire, credință și viețuire cât se poate mai creștinească.

Pregătire pentru Sfânta Spovedanie

Cu câteva zile sau săptămâni, mai înainte de a merge la Sf. Spovedanie, cercetează-ți serios trecutul. Caută în cele 365 feluri de păcate de mai jos, anume: ce păcate ai uitat nemărturisite, sau n-ai făcut canon pentru curățirea de ele și cele pe care le-ai mai făcut. Astfel păcatul făcut, nemărturisit și necanonisit, scrie-l pe o hârtie cu cerneală (nu cu creion care adeseori se șterge, ori nu se cunoaște), învață-le pe de rost cum își învață școlarii, studenții silitori lecția, apoi mergi la Duhovnic iscusit să te mărturisești. Sf. Ioan Gură de Aur, îndemnând pe clerici și pe popor la examinarea zilnică a conștiinței lor pentru Sf. Spovedanie, zice: „Când vei examina aceasta, să nu fie nimeni de față și să nu te tulbure nimeni. Ci, după cum judecătorii judecă șezând după o perdea, tot așa și tu caută în loc de perdele, vreme și un loc de liniște. După ce te-ai sculat de la cină și ești gata să te culci, atunci examinează-ți faptele. Acesta este timpul potrivit, iar ca loc ai patul și camera de culcare... Nu crede că acestea sunt lucruri mici și strânge-le pe toate și scrie-le pe toate, toate ca într-o carte. Dacă ți le vei scrie tu (în memorie), Dumnezeu le va șterge (dintr-a Sa). Dimpotrivă, dacă nu le însemnezi tu, le va scrie Dumnezeu și le va și pedepsi. Așadar, e mult mai bine să fie scrise de noi și să fie șterse de sus, decât să fie ascunse de noi și descoperite de Dumnezeu înaintea ochilor noștri în ziua aceea” (Om. 41 la Mt.).

Sf. Vasile cel Mare ne sfătuiește a face pregătirea aceasta după terminarea ocupațiilor înainte de culcare, sau mai bine înainte de somn.

Sf. Ioan Scărarul ne istorisește că unii călugări din vremea sa purtau la brâu o tăbliță, spre a o avea la îndemână pentru notarea imediată, chiar și a gândurilor rele, pe care aveau să le mărturisească în fiecare zi Duhovnicului lor (Scara, treapta a IV-a). La aceasta ne îndeamnă și Sf. Ilie Miniat, zicând: „De știi carte, înseamnă-ți păcatele pe hârtie, pentru ca să nu le uiți”.

Ia deci cartea sau oglinda arătătoare acestor 365 păcate felurite, citește-le în liniște și până de șapte ori, scriind pe hârtie numai pe cele ce le-ai făcut:

Păcatele împotriva Duhului Sfânt

1) Am păcătuit cu încredere prea mare și nesocotită în Dumnezeu, zicând că El e milostiv și mă va ierta și că pentru aceea pot păcătui mereu? (O.D.[295], 151; V.V.[296] 20).

Mi-am pus în minte ca să păcătuiesc cât voi putea, fără a mă înfrâna, zicând că mă voi pocăi la anul, la bătrânețe, pe patul de moarte? (O.D. 152, V.V. 20).

Am zis: Dacă va vrea Dumnezeu mă voi mântui; iar dacă n-o vrea, voi pieri? (O.D. 170, V.V. 21)

2) M-am deznădăjduit de mila lui Dumnezeu, zicând că pot păcătui înainte, că tot nu mă mai iartă Dumnezeu și tot în iad voi merge? (O.D. 172, V.V 21).

Mi-am pus în minte să mă sinucid? M-am hotărât odată, de două ori... adeseori a împlini acest păcat cumplit? (O.D. 340: V.V. 23).

3) Am stat împotriva adevărului învederat, arătat și dovedit? (O.D. 175; V.V. 22).

Am întristat, stins și alungat pe Duhul Sfânt? (O.D. 177; V.V. 23).

Mi-am împietrit inima neprimind sau nepăzind Cuvântul lui Dumnezeu? (O.D. 185; V.V.23).

Dumnezeiești Scripturi le-am socotit mincinoase? (O.D. 191; V.V. 23).

Am hulit faptele bune ale aproapelui?[297] (O.D. 193; V.V. 23; V.V. 327).

Am zavistuit pe aproapele pentru darul pe care i l-a dat Dumnezeu? (O.D. 196, V.V. 23).

Din răutate n-am dat învățătură despre articolele credinței celor neștiutori? (O.D. 196; V.V. 23).

---

[295] O.D. citim „Oglinda Duhovnicească” paginile…

[296] V.V. citim „Vămile Văzduhului și nr. întrebării.

[297] Ca Maria și Aaron pe Moise (Num. 12), ca iudeii cuvintele și faptele bune ale Mântuitorului (Mc. 3, *20*-21; 1, *7*; Ioan 9, *24*, 16; 1, *12, 20*,, *8, 48*; 52; 10, *20*, *23*; Mt. 9, *24*; Mc. 3, *22*-30; Mt. 27, *63*)

N-am vrut și nu vreau să aud vorbindu-se despre Dumnezeu, credință, religie? (O.D. 202, *2*04; V.V. 287).

Am zis că Dumnezeu e o născocire a Preoților, dar El nu există în realitate?... că omul n-are Suflet? (O.D. 204; 205; V.V. 287).

Am zis că nu este Dumnezeu, nici Suflet, nici Îngeri, nici draci, nici altă viață viitoare pentru că nu am văzut, susținând că eu cred numai în ceea ce văd? (O.D. 209; V.V. 287).

M-am împotrivit învățăturilor Preoților și ale Bisericii, zicând că după moarte nu mai este judecată, răsplătirea faptelor, Rai și iad... că odată cu moartea noastră toate mor pentru noi? (O.D. 213; 221; V.V. 287).

Am zis că Dumnezeu ne-a dat uitării, că nu se mai ocupă de noi? (O.D. 224; V.V. 287).

Am crezut și susținut la calendar mai mult decât la Dumnezeu și la învățătura Sf. Biserici Ortodoxe? (O.D. 233, V.V. 84).

Am crezut în spiritism, m-am dus la cei ce grăiesc cu morții? (O.D. 265; V.V. 251).

M-am încrezut în felurite vedenii? (O.D. 297, V.V. 253).

4) M-am lepădat de unica dreaptă credință Ortodoxă? M-am despărțit de unica Biserică a Domnului Hristos, dezertând la alte credințe schismatice, eretice, rătăciri sectare... evrei, turci...? (OD. 197; 425; 464; V.V. 23, *287*).

Am luptat împreună cu potrivnicii Ortodoxiei la discreditarea și distrugerea Preoților zeloși, a învățăturilor Divine și a Bisericii lui Dumnezeu? (O.D. 201; V.V. 287).

Păcatele strigătoare la cer

5) Am ucis oameni cu voia mea? (O.D. 365; V.V. 150).

6) Am făcut sodomie bărbat cu bărbat, cu femei, cu copii, eu cu altul și altul cu mine? (O.D. 369; 1630; V.V. 151, *285*).

Am preacurvit peste fire cu soția mea și cu alte femei (cu soțul meu și cu alți bărbați, primejduindu-mă vremelnic și veșnic? (V.V. 283).

7) Am asuprit pe săraci, văduve, orfani, neputincioși, lipsiți? (O.D. 370; V.V. 152).

Am oprit simbria, plata slugilor, lucrătorilor? (O.D. 374; V.V. 123).

8) Am defăimat, batjocorit și vorbit de rău pe părinții mei (O.D. 77; 153).

M-am arătat nemulțumitor față de dânșii? I-am bătut? (O.D. 380; V.V. 103)

Am defăimat Preoții Bisericii, nașii, neținând seamă de învățăturile lor, spre folosul meu și spre cel obștesc, după porunca lui Dumnezeu? (O.D. 380; V.V. 170).

PORUNCA I

9) Am avut și am îndoială în credința: într-Unul Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită? (O.D. 401; V.V 293)... În privința dreptei credințe? (O.D. 407; V.V. 292).

Nu cred cu destulă tărie într-un Sfânt Botez, care se face spre iertarea păcatelor strămoșești și proprii? (O.D. 415; V.V. 293).

M-am îndoit uneori asupra credinței într-una Sfântă, Sobornică și Apostolică Biserică Ortodoxă, în învățăturile, dogmele și în cele 7 Taine Sfinte ale ei: Botezului, Mir-Ungerii, Pocăinței, Împărtășaniei, Preoției, Nunții și Maslului? (O.D. 416; 439; V.V. 295; 292).

10) N-am iubit pe Dumnezeu mai presus de orice din lumea aceasta? (O.D. 408; V.V.294).

Am căutat să plac mai întâi oamenilor și apoi lui Dumnezeu? (O.D. 409; V.V. 300).

Am purtat numele creștinesc spre osândire vremelnică și veșnică? (O.D. 410; V.V. 300).

11) M-am unit cu schismaticii, ereticii, sectarii, evreii, turcii...? (O.D. 422, *427*; V.V. 287)..., cercetând capiștele (adunările) lor... am cântat cântecele lor? (O.D. 432. V.V. 288).

Am primit schismatici, eretici, sectari în casa mea?... m-am rugat cu ei? (O.D. 432; V.V. 289)... am prăznuit cu ei? am primit daruri de la ei? (O.D. 433; V.V. 289)... i-am apărat, ajutat, încurajat? (O.D. 464; V.V. 302). Am dus bani, daruri... la altarele ereticilor? (O.D. 464; V.V. 301).

Am părtinit ereticilor și sectarilor, zicând: că vorbesc bine din Scripturi, că legea lor e bună, credința și viața lor ar fi și ea bună, chiar mai bună decât a noastră, înjosind credința Ortodoxă și căzând astfel sub afurisenie? (O.D. 438; V.V. 289).

Am primit binecuvântare de la eretici? (O.D. 441; V.V. 291). Am avut legături cu ei? (O.D. 441; V.V. 289). M-am căsătorit cu schismatici, eretici, sectari? (O.D. 441; 1215; V.V. 264).

12) Am citit cărți schismatice, eretice, sectare, atee... păgubitoare de Suflet, care contrează, atacă și batjocoresc religia, Sf. Biserică Ortodoxă, cultul și pe sfinții săi slujitori? (O.D. 441; V.V. 290).

Am făcut glume răutăcioase și am vorbit măscăriciuni la adresa Ortodoxiei și a clerului? (O.D. 443 și V.V. 300).

Am grăit glume cu cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi, cu alte cuvinte Sfinte, cu numele Sfinților? (O.D. 446; V. V. 300).

13) Am defăimat pe: șchiopi, ologi, orbi, surzi, ciungi? (O.D. 444; V.V. 152).

14) M-am rușinat a mă ruga lui Dumnezeu... a-mi face Semnul Sfintei Cruci drept, pe fața mea? Am batjocorit Semnul Sf. Cruci prin mătăhăeli, prin schimonosirea ei. (O.D. 448; 449) V.V. 298).

Am făcut Semnul Sf. Cruci în felurite forme în: cusături, broderii, alesături, așternuturi, covoare... pe care le-am așezat pe jos: în casă, în Biserică, și-n alte locuri, unde s-a profanat Semnul biruinței noastre (†) prin șederea pe el și prin călcarea cu picioarele? (O.D. 451; V.V. 299).

Am făcut Semnul Sf. Cruci în pietre de pavaje, mozaicuri, etc. și pus pe jos la trotuare, prin case, Biserici, școli, localuri publice, closete, etc, unde s-a profanat prin călcarea cu picioarele? (O.D. 452; V.V. 299).

Am făcut Semnul Sf. Cruci pe fața pământului... pe cel făcut de alții nu l-am stricat (O.D. 453; V.V. 299).

Mi-am făcut Semnul Sf. Cruci cu capul acoperit când am trecut pe dinaintea Sf. Biserici unde e de față totdeauna Trupul Domnului în Sf. Împărtășanie, sau prin fața Sfintelor Cruci, care ne reamintesc răstignirea Domnului nostru Iisus Hristos? (O.D. 454; V.V. 299).

15) M-am rugat lui Dumnezeu fără credință, de formă... de obicei... cu ochii închiși ca sectarii? (O.D. 454; 244; V.V. 313; 287).

16) M-am gândit adeseori în timpul rugăciunii la: lucruri lumești, oameni, vite, gospodărie, vrăjmășii, treburi, deșertăciuni (O.D. 456; V.V. 296).

Nu m-am rugat întotdeauna cu fața îndreptată către răsărit — după rânduiala Sf. Biserici Ortodoxe; ci adeseori și către apus, miazănoapte, miazăzi, ca unii păgâni, evrei, papistași, eretici și sectari? (O.D. 457; V.V. 297).

17) Am zis că toate religiile sunt bune? (O.D. 231; 459; VV 287).

PORUNCA A II-A

18) Am slujit mai mult decât lui Dumnezeu, făpturilor Lui: părinților, copiilor, fraților, surorilor, soției, rudelor, vecinilor, prietenilor, banilor, averii, luxului, feluritelor deșertăciuni, prăznuirilor drăcești cu jocuri, cântece curvești? (O.D. 475; V.V. 357).

Am călcat poruncile lui Dumnezeu, slujind poftelor păcătoase ale trupului, lumii și diavolului? (O.D. 478; V.V. 357).

19) M-ăm lăsat amăgit spre păcate de frica, de rușinea oamenilor, pentru bunuri pieritoare și păcătoase plăceri trupești (O.D. 482; V.V 358).

Am slujit feluritelor găteli și împodobiri deșarte, lumești, ucigătoare de Suflete? (O.D. 484; V.V. 358).

Am slujit cu voia mea idolilor, adică: pântecelui, mândriei, necurăției, curviei, preacurviei, mâniei, zgârceniei, zavistiei, leneviei, clevetirii, râsului, petrecerilor și ospețelor drăcești cu jocuri, cântece curvești și altor păcate idolatre de felul lor și le-am jertfit din agonisita mea? (O.D. 487; V.V. 358).

M-am înfierbântat a mă pune în slujba feluritelor păcate? (O D 494; V.V. 358).

20) Am smintit pe alții? I-am ocărât, zicându-le: Că de ce sunt așa de blânzi... de ce se lasă batjocoriți, de ce se tot roagă lui Dumnezeu? (O.D. 495; V.V. 359).

Am râs de cei care se rețineau de la petreceri drăcești, jocuri cântece curvești, chiuituri, vorbe putrede, glume, fumat, băuturi bețive, de cei ce se spovedeau, se Împărtășeau cu Sfintele Taine creștinește. (O.D. 497; V.V.-359).

Am oprit pe alții de la fapte bune? (O.D. 498; V.V. 359).

Am gândit și crezut că-i bine: a pune așternuturi cu Cruci pe jos, pe paturi, pe scaune... a pune zorzoane idolești, muierești, țigănești... pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului; a retrograda pe Maica Domnului cu rostirea cuvântului de „mireasă" în loc de „Maică pururea Fecioară", a sta pe soleea Altarului; a strica aspectul Sf. Altar în a dormita, vorbi, râde... la rugăciune, acasă și în Sf. Biserică? (V.V. 359)

21) Am avut și am îndoială, după învățăturile ereticilor, sectarilor asupra sfinției Sf. Biserici, a Sf. Cruci, a Sf. Icoane, le-am hulit (după satanicească socoteală a celor rătăciți), zicând că sunt idoli? (O.D. 498; V.V. 360).

22) În loc de a tămâia casa cu tămâie și smirnă, după rânduiala, datoria creștinească, spre slava lui Dumnezeu, am afumat-o cu fum de tutun spre bucuria diavolilor? (O.D. 501;V.V 364).

În loc de rugăciune și Sf. Cruce: dimineața, la amiază, seara, de 7 ori în zi... mi-am făcut țigară?... când am stat la masă, în timpul mesei și la ridicarea de la masă, am făcut și aprins țigara, pipa, luleaua... am fumat bucurând pe diavolul și mâniind pe Dumnezeu, în loc de a-I mulțumi pentru mâncare, băutură și multele bunătăți ce mi le-a dat?

Am întrebuințat stupefiante: opiu, cocaină... distrugându-mi sănătatea și viața? La scularea din somn și în alte vremi, am făcut țigară dreaptă... și Sf. Cruce strâmbă? Am afumat casa cu tutun, pufăind înaintea Sfintelor Icoane, care sunt în casa mea o parte din catapeteasma Bisericii în care locuiește Dumnezeu, de sute și mii de ori mai mult decât am tămâiat cu tămâie sau smirnă sfințită de Preotul Bisericii? Am servit păcatul fumatului, cumpărând țigări, dând foc ori chibrit fumătorilor la aprinderea țigărilor, prin cultivarea tutunului, pregătirea lui în fabrici, prin darea de bani pentru cumpărarea tutunului și altele, făcându-mă părtaș acestui păcat? (O.D. 503; 13; V.V. 364; 46).

23) Mi-am lepădat, prin radere, podoaba bărbătească, barba și mustățile aruncându-le la gunoi, ca să apar mai tânăr, asemenea femeilor, scapeților... după moda veacului acestuia? (O.D. 504; V.V. 362;

M-am pudrat, roșit, parfumat, spălat cu săpunuri parfumate, ca să mă fac mai atrăgătoare trupește? (O.D. 504; V.V. 362).

24) Am crezut în vise? (O.D. 505; V.V.247).

25) M-am mascat, dându-mi altă față străină, sluțindu-mă din bărbat femeie, din femeie bărbat, capră, urs, strigoi, brezaie... și alte chipuri: turcă, moș gheboșat, comic, moș Crăciun... și alte chipuri urâcioase înaintea lui Dumnezeu și plăcute diavolilor, după chipul idolilor egipteni, asiatici... cu cap de animale, de fiare sălbatice, de jivine, de târâtoare și de oameni, căzând astfel sub groaznic blestem, afurisenie și anatemă a Dumnezeiești Scripturi și a Bisericii lui Dumnezeu? (O.D. 508; V.V. 356).

26) M-am dus la descântători, ghicitori, vrăjitori, fermecători? (O.D. 508; V.V. 250).

27) Am descântat, ghicit, vrăjit, fermecat? (O.D. 512; V.V. 251).

28) Am citit cărți de samcă, descântece, vrăjitorii, farmece, dezlegarea farmecelor, explicarea viselor, semnelor, zodiilor... le-am ținut în casă, le-am dat și altora să le citească?

Am crezut în strigoi, vârcolaci, descântece, vrăji, farmece, ghicitori cu pascalia, planeta, zodia, Psaltirea, cărțile de joc, ghioc, bobi, cafea, ceară, cositor, plumb, topite și turnate în apă, ghicitori în palmă, după glasul cucului, cucuvelei, dobitoacelor și în mișcările lor? (O.D. 523, V.V. 249; 248).

Am crezut în ghicirea cu morții (spiritism), în noroc, (!) și în alte credințe rele, superstițioase, drăcești...? (O.D. 513; V.V. 248).

Mi-am căutat norocul(!) în ghicirea cu papagalul, șoarecele, planeta, zodia... ca să văd ziua în care m-am născut dacă este bună sau rea? (O.D. 514; V.V. 248).

29) Am purtat și pus roșu la copii, dobitoace... contra deochiului? Am purtat baiere, crezând satanic că mi se leagă junghiul? Am purtat țidule, baieri, pelin la Rusalii, cărți de samcă, amulete, talismane... cu credința superstițioasă? Am uns uși, ferestre, grajduri, lucruri... cu usturoi la Sf. Andrei? Am mers la cei ce leagă bărbatul cu femeia ca să nu se împreune... la cei ce fac pe ursită? (O.D. 514; 525; V.V. 248).

30) Am crezut, susținut... spus și altora că-i semn rău când ne iese înainte: Preot, iepure, țigan, cu gol...? (O.D. 518; 1243-V V 252).

31) Când am fost bolnav: eu, soția, copiii, vitele... ori am pierdut... mi s-a furat ceva... în felurite năpaste, prigoniri de vrăjmași, necazuri, suferințe, îngroziri... în loc de a alerga la Sf. Biserică

și a plăti slujbe... pentru izbăvirea de acelea, am întors spatele lui Dumnezeu și Bisericii Lui, alergând la ajutorul drăcesc: descântători, ghicitori, fermecători, vrăjitori... cu satanica credință că mă pot izbăvi prin diavolescul lor meșteșug, căzând astfel sub afurisenie? (O.D. 1129; 525; V.V. 253).

Am dat sfaturi viclene și rele altora ca să alerge la: ghicitori, fermecători, vrăjitori, descântători, la felurite răutăți spre paguba, ocara lor și a neamului creștinesc, păgubindu-mi astfel mult și Sufletul meu? (O.D. 532, V.V. 253).

Am făcut focuri și am sărit peste ele la priveghiurile morților la Sf. 40 Mucenici...? (O.D. 533; V.V. 253).

32) Am purtat cercei (buton) la ureche, brățări la mâini, mărgele, hurmuz, salbă și zgardă la grumaz, piepteni și alte deșertăciuni sclipitoare pe cap și corp împopoțonându-mă cu acele fleacuri la Anul Nou — Sf. Vasile, asemenea idolilor egipteni, idolului Brahma, Buda... idolatrilor?

M-am împărtășit fardată, împopoțonată după moda seminudului (aproape despuiată), asemenea idolilor, având buzele vopsite cu ruj, căzând în păcatul furilor de cele Sfinte și al profanării Dumnezeiești Împărtășanii? (O.D. 532; V.V. 363). Am alergat în căile pierzării și mi-am petrecut anticreștinește viața pe pământ?

Am purtat inele în deget în afară de ziua în care m-am logodit și cununat? (O.D. 533; V.V.363).

Mi-am făcut alunele pe față? Am purtat cămăși împodobite cu flori, fluturi, mărgele, pui...? (O.D. 533; V.V. 363).

33) Am avut credință deșartă și păgânească a budiștilor, că Sufletul după ce iese din om, trece într-un porc, cal, măgar, câine, ploșniță...? (O.D. 533; V.V. 361).

34) Am chiuit în buti, poloboace, linuri, vase mari ca idolatrii? (V.V. 253).

Am avut... și am multe superstiții, credințe deșarte? (O.D. 533; V V 361).

PORUNCA A III-A

35) Mi-am pus în gând să jur strâmb, cu voie sau de nevoie? (O.D. 570; V.V. 309).

Am jurat strâmb la judecată sau afară de judecată, cu voie sau fără voie? (O.D. 572; V.V. 309).

Am jurat drept la judecată nesilit... silit? M-am îmbiat să jur? (O.D. 579; V.V. 309, *303*). Am obiceiul rău de a zice „zău", „zău lui Dumnezeu", „știe Dumnezeu"... a chema Numele lui Dumnezeu și al Sfinților Lui fără niciun rost la toate nimicurile? Am zis „Dumnezeu știe" și alte asemenea fără să fie vorba de nici Uri lucru folositor sufletește? (O.D. 587; V.V. 309).

36) M-am blestemat, fără jurământ... cu jurământ? (O.D. 588; V.V. 304).

M-am jurat a răsplăti cu rău, răul făcut de alții (O.D. 589; V.V. 304).

Am împlinit jurămintele rele, nelegiuite făcute la: mânie, beție... în lipsa judecății sănătoase? (O.D. 589; V.V. 304).

37) În loc de a mă împăca cu aproapele meu, l-am tras la judecată și jurământ? (O.D. 593, V.V. 305).

38) Am judecat pe aproapele fără socoteală, cu nedreptate... cu asprime... fără a mă gândi la judecata lui Dumnezeu? (O.D. 604; 618; 630; 686; 2493; V.V. 25; 205; 305; 310; 218).

39) Am gândit, vorbit, susținut că: creștinii, cei sfințiți (Monahii, Preoții), pot să jure oricând? (O.D. 633; V.V. 306).

40) M-am jurat, zicând: „Să orbesc, să mor, să n-am parte de copii, să fiu... să pățesc...? ș.a. (O.D. 681; V.V. 310).

Am silit, amăgit, corupt pe cineva cu bani, cu îngroziri, cu minciuni ca să jure strâmb? (O.D. 683; V.V. 310).

41) Am dat dracului: soție, părinți, copii, oameni, dobitoace, lucruri, pe mine și alte zidiri ale lui Dumnezeu? (O.D. 697; V.V. 209).

42) Am înjurat cele Sfinte?... Singur, în fața copiilor, a oamenilor mari, aducându-le sminteală, învățându-i astfel la acestea și la alte răutăți satanice... nelegiuiri? (O.D. 704; VV. 307; 209; 215; 221).

43) Am vorbit cu dispreț și hulă despre: Dumnezeu și Sfinți, Sf. Biserică spirituală și materială? (O.D. 714; V.V. 308).

44) N-am lucrat din răsputeri a păzi poruncile Dumnezeiești? Am lucrat pentru a le disprețui, huli și călca în picioare? (O.D. 719; V.V. 311).

După Sf. Spovedanie și Sf. Împărtășanie, m-am întors cu știință și voință la păcate, făcându-mă astfel fur de cele Sfinte? Am scuipat în cele trei zile după ce m-am Împărtășit?... În ziua în care am luat: Agheasma Mare, Sf. Părticele, Sf. Anafură, Agheasma Mică?... Am luat Agheasmă Mare, Sf. Părticele. Sf. Anafură fără pregătire, învrăjbit; certat, întinat?... Am scos Sf. Părticele contra vrăjmașilor... le-am pus pe foc... dat pe apă... cu meniri satanice? (O.D. 725; V.V. 311).

Am crezut rău că cei care se Împărtășesc mor și de aceea nu-i bine să se Împărtășească cineva, ca să nu moară? (O.D. 727-VV 311).

45) Am întrebuințat Numele lui Dumnezeu, al Maicii Precista, al Sfinților și Semnul Sf. Cruci, la descântece, ghicitori, vrăji, farmece și alte slujiri drăcești, spre a înșela pe cei simpli? (O.D 728 VV. 312).

46) Am săvârșit păcatul ieroseliei? (O.D. 729, V.V. 149).

47) Am chemat Numele lui Dumnezeu să-mi ajute a păcătui, a mă abate de la adevărata credință, a vieții anticreștinește, pentru a dezerta din unica Sfânta Biserică Ortodoxă universală a Domnului Hristos, la schismatici, eretici și rătăciri sectare? (O.D. 737; V.V. 313).

Am cerut în rugăciuni, de la Dumnezeu ce nu se cădea, ce era vătămător? (O.D. 741; V.V 313, 60).

48) Mi-am cerut moartea în necazuri? (O.D. 751; V.V. 315).

49) Am zis că copiii în zadar se botează când sunt mici, că n-au niciun fel de păcate? (O.D. 753; V.V. 316).

50) Am făgăduit ceva cuiva, cu jurământ, gândind în aceeași vreme să nu împlinesc făgăduința? (O.D. 761; V.V. 317).

N-am împlinit făgăduința dată la Sf. Botez, la primirea vreunei dregătorii duhovnicești, obștești? (O.D. 770; V.V. 317; 62).

Am făcut făgăduințe bune înaintea lui Dumnezeu la vreo strâmtorare, la grea cumpănă, când am fost aproape de Dumnezeu și pe urmă le-am călcat? (O.D. 772; V.V. 317).

Am făgăduit a da slujbe, bani, veșminte, obiecte bisericești, case, pământ, etc. la Sf. Biserică, la Sfinte Mănăstiri, schituri, a îmbrăca, a ajuta pe călugări, pe săraci, pe neputincioși și n-am dat nimic, călcându-mi astfel făgăduința? (O.D. 774; V.V. 317).

51) Am necinstit Numele lui Dumnezeu în felurite chipuri? (O.D. 778; V.V. 314).

PORUNCA A IV-A

52) Am lucrat în Duminici, sărbători legale la mine, la alții? M-am dus la târg... la vânătoare, am vândut și cumpărat în zilele Sfinte? (O.D. 795; V.V. 97).

Am făcut clăci cu lăutari, povestiri netrebnice, vorbe scârnave, fapte nelegiuite, prăznuiri drăcești, jocuri, cântece curvești, bețiii, sfezi, sudălmi ș.a. în Duminici și sărbători? Am lucrat la clăcile făcute de alții în sărbători? (O.D. 811; V.V. 97).

53) Mi-am ales în Sf. Biserică locul cel mai de frunte? (O.D. 824; V.V. 70).

Ca femeie ori fată mare am trecut din pronaos în naosul Sf. Biserici și am stat printre bărbați și înaintea lor? (O.D. 828; V.V. 70).

54) N-am adus daruri la Sf. Biserică după datoria noastră creștinească? (O.D. 835; V.V.74).

55) Am ascultat fără evlavie Laudele Dumnezeiești, Sf. Scripturi, predici, cazanii, Sf. Slujbe și Dumnezeieștile Liturghii (O.D. 840; V.V. 71).

N-am cercetat regulat Sf. Biserică în Duminici și sărbători, zicând că mă pot ruga și acasă? (O.D. 846; 958; V.V. 71).

Am venit la Sf. Biserică prea târziu... am ieșit mai înainte de săvârșirea Sf. Liturghii, asemănându-mă cu Iuda Iscarioteanul, care a plecat de la Sf. Cină, înaintea celorlalți Apostoli? (O.D. 849; V.V. 71).

M-am adunat cu călcătorii legilor Dumnezeiești și am hulit împreună cu ei cele Sfinte (O.D. 856; V.V-71).

56) N-am sfințit zilele Sfinte ale Duminicilor și sărbătorilor cu faptele milei trupești și sufletești? (O.D. 857; V.V. 73).

N-am citit, nici ascultat cuvintele Dumnezeiești din Sfintele Scripturi, Tradiție, în Duminici și sărbători? (O.D. 861; V.V. 73).

Am lepădat Sf. Tradiție a Bisericii lui Dumnezeu susținând că numai Sf. Scriptură este izvor de credință și mântuire? (V.V. 314).

57) Am defăimat și clevetit pe slujitorii Dumnezeieștilor Altare și pe aproapele? (O.D. 870; V.V. 24).

M-am dus la Sf. Biserică împodobit, ferchezuit, cu părul făcut cărări, breton, bucle, ras, pudrat, înzorzonat, cu podoabe de lux, trufindu-mă cu acele deșertăciuni satanice? (O.D. 884; V.V. 190).

Am cugetat rele, am vorbit, râs, povestit deșertăciuni lumești, uitat înapoi, făcut schime și alte neorânduieli în Sf. Biserică, aducând cu aceasta sminteală celorlalți rugători de Dumnezeu? (O.D. 888; V.V. 73).

58) Am oprit copiii, soția, slugile, rudeniile, prietenii și pe alții de la Sf. Liturghie, rugăciuni și ascultarea Dumnezeieștilor învățături? (O.D. 897; VV 75).

59) Am îndemnat pe alții a părăsi unica Sfânta Biserică Ortodoxă Creștină și a se duce la schismatici (uniați cu papa, stiliști, etc), la papistași, eretici, sectari? (O.D. 899; V.V. 76).

60) Am postit, făcut mătănii mari Sâmbătă și Duminică (O.D. 911; 913; V.V. 77).

61) N-am făcut mătănii în zilele când trebuia a le face? (O.D. 917; V.V. 78).

62) Am nesocotit facerea Sfintelor rugăciuni? (O.D. 918; VV. 78).

N-am lăudat pe Dumnezeu ele 7 ori în zi după datorie? (O.D. 921; V.V. 78).

Neputând lua parte la Sf. Slujbe și Dumnezeieștile liturghii, stând acasă ori cu vitele, nu m-am rugat lui Dumnezeu în acel timp? (O.D M. V V 79).

63) Ca fată, femeie, am intrat în Sf. Biserică când am avut scurgere de sânge. Când mi-a venit aceea acolo, n-am ieșit afară repede? (O.D. 924; V.V. 277).

Ca bărbat am intrat în Sf. Biserică, când am avut scurgere, nespălat, neprimenit? (O.D. 943; V.V. 277).

64) Am hulit Biserica lui Dumnezeu? Am oprit pe alții a merge pentru a se ruga într-însa? (O.D. 945; V.V. 80).

65) Am crezut și viețuit anticreștinește așa încât s-a hulit Numele lui Dumnezeu între heterodocși prin mine? (O.D. 946; VT. 85).

66) Am stat la masă, m-am sculat de la masă fără rugăciune, fără binecuvântare? (O.D. 962; V.V. 82).

Stând la masă, am mâncat cu lăcomie, fără rând, am vorbit orice, am râs și alte neorânduieli am făcut? (O.D. 966; V.V. 82).

67) Am zis că adventiștii fac bine serbând Sâmbăta în locul Duminicii? (O.D. 968; V.V. 83).

68) Am nesocotit hotărârea Sf. Sinod cu îndreptarea calendarului... am lucrat vrăjmășește cu gândul, cu cuvântul și cu fapta pentru a învrăjbi pe alții spre neascultare și lupta împotriva acestei hotărâri a Bisericii, provocând multe crime spirituale și trupești prin susținerea aceea nebunatică? (O.D. 971; 1321; 1386; V.V. 231).

Am ascultat învățătura calendariștilor și am zis că Sf. Biserică e spurcată, Preoții s-au papistășit, nu mai au Dar și alte huliri? (O.D. 975; V.V. 84).

69) Am botezat încă o dată pe cei botezați și cununați de Preoții Bisericii care țin hotărârea Sf. Sinod privitoare la îndreptarea calendarului? (O.D. 985; V.V. 85).

70) M-am fățărnicit că cred, viețuiesc după Dumnezeu, dar în realitate eram contra Ortodoxiei? (O.D. 987; V.V. 81).

PORUNCA A V-A

71) Ca părinți de copii, n-am iubit, nici îngrijit deopotrivă de ei? (O.D. 1006; V.V.154).

Am împiedicat pe fiii mei, de a merge la călugărie... după ce s-au dus, le-am oprit partea de moștenire? (O.D. 1007; V.V. 154).

Ca părinte trupesc, n-am purtat grijă de mântuirea fiilor și fiicelor mele? (O.D. 1008; V.V. 154)... nu i-am crescut în învățătura și-n frica Domnului? (O.D. 1014; V.V. 154)... nu i-am învățat rugăciunile pe care trebuie să le știe orice creștin: Împărate Ceresc, Sfinte Dumnezeule... Preasfântă Treime... Tatăl nostru... Crezul... Psalmul 50 de pocăință, poruncile Dumnezeiești, poruncile Bisericii, fericirile, faptele milosteniei sufletești și trupești, păcatele împotriva Duhului Sfânt,

strigătoare la cer, împotriva celor 10 porunci... de moarte, străine și alte învățături și rugăciuni folositoare de Suflet? (O.D. 1019; V.V. 154).

Nu i-am învățat cu cuvântul, cu pilda, a se spovedi... Împărtăși cu vrednicie... a se feri de întovărășiri cu creștinii falși, răi... a se păzi de prieteșuguri lumești, păgubitoare mântuirii Sufletelor lor? (O.D. 1022 V.V. 154).

72) N-am certat copiii, nici nu i-am pedepsit pentru faptele lor rele și mai ales pentru furtișaguri și desfrânări? Nu i-am oprit a pleca seara și a umbla noaptea vagabonzi prin sat? (O.D. 1024; V.V. 155).

73) M-am rușinat a-mi împlini datoria mea de Păstor sufletesc? (O.D. 1030; V V 156).

74) Ca părinte am fost prea aspru față de copii mei? (O.D. 1031; V.V. 157).

75) Am povățuit pe copii... slugi să meargă cu vitele prin ogoarele, semănăturile, ierburile oamenilor...? I-am trimis anume? (O.D. 1034; V.V. 158).

76) Am purtat ură pe tată, mamă? (O.D. 1037; V.V. 159). Nu i-am ascultat când mi-au dat învățături bune, folositoare de Suflet... când mi-au poruncit să umblu în căi bune? (O.D. 1038; V.V. 159).

77) Am iubit pe părinți mai mult decât pe Dumnezeu? (O.D. 1042; V.V. 294).

78) N-am ascultat părinții când mi-au poruncit a nu umbla în căi rele, a nu pleca noaptea de acasă la clăci, jocuri, dezmăț, destrăbălări, a nu mă însoți cu cei nelegiuiți? (O.D. 1044; V.V. 160).

79) N-am cinstit pe părinții mei cu cuvântul și fapta? (O.D. 1045; V.V. 160), i-am blestemat, suduit, îngânat, batjocorit, zicându-le în batjocură: bețivi, nebuni, strigoi, curvari, moșnegi? (O.D. 1072; V.V. 160)... le-am dorit: boală, necazuri, tulburări și moartea (O.D. 1049; V.V. 160).. i-am părăsit și neglijat la necazurile, durerile, bolile, slăbiciunile și bătrânețile lor, neajutându-i cu cuvinte mângâietoare, cu cele trebuincioase întreținerii lor trupești și sufletești, cu rugăciuni sau alte binefaceri de care au avut trebuință? (O.D. 1052; V.V. 160).

80) Am fost neascultător și prea aspru cu părinții mei? (O.D. 1107; V.V. 161).

Nu mi-am împlinit datoriile către ei? (O.D. 1109; V.V. 161).

81) Am crezut în vise... în cărți cu explicarea viselor? Am în casă cărți de explicarea viselor? (O.D. 1065; 1129; V.V. 247).

82) Din cauza zgârceniei, a nepăsării, n-am plătit Sf. Liturghii, sărindare, panahizi, milostenii... pentru ușurarea păcatelor și izbăvirea Sufletelor răposaților mei din muncile iadului? (O. D 1116; V.V. 162).

83) Ca stăpân n-am avut milă, grijă de slugile mele, le-am batjocorit, asuprit? (O.D. 1138; V.V. 163).

84) N-am ascultat de stăpâni, stăpânire, de mai-marii mei, de conducătorii buni ai țării? (O.D. 1144; V.V. 164).

85) Ca părinte spiritual nu m-am îngrijit de mântuirea Sufletelor păstoriților mei? (O.D. 1146; V.V. 165).

86) N-am ascultat de Părinții mei duhovnicești, Preoții Bisericii Ortodoxe? (O.D. 1156; V.V. 166)... urât... batjocorit, suduit, pizmuit, bătut, vorbit de rău, nesocotit, hulit, clevetit, strâmtorat, luat în râs... M-am împotrivit lor cu obrăznicie... i-am trădat ca: Brutus pe binefăcătorul său, Iuliu Cezar, ca Iuda Iscarioteanul pe Dascălul său, Iisus Hristos, ș.a.? (O.D. 1167; 1170; 1191; V.V. 166).

87) Mi-am ales soție (soț) nu după învățăturile Sf. Biserici Ortodoxe și voia lui Dumnezeu; ci după voile, plăcerile și deșertăciunile lumii? (O.D. 1193; V.V. 167).

88) Ca bărbat nu mi-am iubit femeia mea ca pe mine însumi. Am batjocorit-o fără milă, certat-o, bătut-o, schingiuit-o, socotind-o ca o roabă, nu ca soție legitimă, așa cum mi-a dăruit-o Dumnezeu? (O.D. 1210. V.V. 168).

89) Ca soție nu m-am supus bărbatului meu? (O.D. 1223; V.V. 169)... l-am certat, ocărât, dosădit, necăjit, tulburat așa de mult, încât a blestemat, drăcuit, înjurat de cele Sfinte, s-a îmbolnăvit...? (O.D. 1223; 1224; V.V. 169).

90) Pentru multă mândrie l-am silit a cheltui pe îmbrăcăminte luxoasă, felurite deșertăciuni, mai mult decât s-a agonisit în casă, provocându-ne sărăcie, mizerii, pierzare...? (O.D. 1224; V.V. 171).

91) Nu m-am supus soțului meu în ale căsătoriei? (O.D. 1230; V.V. 172).

92) Am divorțat de soțul meu (soția mea) și m-am recăsătorit? (O.D. 1231; V.V 173).

93) M-am împotrivit Preoților care predicau Cuvântul lui Dumnezeu? (O.D. 1234; V.V. 170) ... am lucrat împotriva rânduielilor Sfinte, pricinuind amărăciuni părinților duhovnicești (O.D. 1235; V.V. 170)... i-am învinuit, grăit de rău, zicând că-s lacomi, nesățioși? (O.D. 1239; V.V. 170).

PORUNCA AVI-A

94) Am gândit să mă răzbun asupra vrăjmașilor care mi-au făcut rău... supărat...? (O.D. 1258; V.V. 226).

Am dorit a li se întâmpla pagubă mare, tulburări, boli, moarte...? (O.D. 1266; V.V. 226). I-am pizmuit, păgubit, mâhnit, lovit, bătut, ucis? (O.D. 1266; V.F. 226).

95) M-am asociat cu răii, necredincioșii, am discreditat, prigonit și distrus Preoții zeloși și creștinii bine-credincioși? (O.D. 1268; V.V. 227).

96) Am amărât viața altora și le-am zdruncinat astfel sănătatea? (O.D. 1287; V.V. 228).

97) Am urât pe aproapele? (O.D. 1291; V.V. 229).

Am bătut rău și stâlcit pe alții? (O.D. 1295; V.V. 229).

Am sfătuit pe alții la bătăi și ucideri? (O.D. 1296; V.V. 229).

98) Am ucis pe alții prin lovire, armă, vărsare de sânge, otrăvire, înecare? (O.D. 1301; V.V. 230).

Am ucis oameni cu voie, fără voie? (O.D. 1309; V.V. 230).

99) Am ucis pe aproapele meu prin grăirea de rău sau ponegriri? (O.D. 1313; V.V.231).

100) Am ucis pe alții pentru a le răpi averea ori altceva? (O.D 1410; V.V. 232).

101) Am contribuit la uciderea sufletească și trupească a copiilor mei? (O.D. 1416; V.V. 233).

102) Am făcut buruieni, doctorii otrăvitoare, injecții ucigătoare omorând cu ele pruncii în pântecele mamelor lor și oameni? (O.D. 1420; V.V. 234).

Am băut și întrebuințat buruieni, doctorii, injecții ca să nu facem copii? (O.D. 1422; V.V. 234).

Am ucis copii în pântece... i-am avortat? (O.D. 1422; V.V. 234)

Am dat buruieni și doctorii anume făcute femeilor gravide, ca să-și ucidă pruncii în pântece și le-am sfătuit să-și ucidă copiii mergând la moașe, doctori... ca să-i scoată cu mâna, cu mașina? (O.D. 1431; V.V. 234).

103) Am avortat (lepădat, pierdut) copii fără voia mea? (O.D. 1433; V.V. 235).

104) Am ucis pruncii după naștere, nebotezați? (O.D. 1435; V.V. 236).

Am lăsat copilul să moară nebotezat? (O.D. 1441; V.V. 238). Am căutat să botez copiii avortați (lepădați), pierduți? (O.D. 1434; V.V. 235).

105) Am omorât copiii după botez? (O.D. 1439; V.V. 237).

106) Am înăbușit copilul botezat dormind și l-am găsit mort lângă mine? (O.D. 1441; V.V. 238).

Am lăsat copilul din nebăgare de seamă, de a căzut în apă și s-a înecat, s-a ars în foc sau a căzut de la înălțime de s-a schilodit și a murit? (O.D. 1442; V.V. 238).

107) Am lepădat copii vii, botezați, pe străzi, în târguri, la ușa Bisericii, sau în alte locuri pe unde trec oamenii, spre a fi găsiți și crescuți? (O.D. 1443; V.V. 239).

108) Am păcătuit în înțelegere cu soțul (soția) mea prin onanie... raclaj, contra Legii Dumnezeiești, pentru a nu face copii? (O.D. 1231; 1446; V.V. 172 282).

109) Am însoțit pe alții la felurite uciderи? (O.D. 1449; V.V.240).

110) Mi-am destrămat singur sănătatea, mi-am scurtat viața, mâncând, bând peste măsură, la cârciumi, petreceri, baluri, jocuri, etc....? (O.D. 1449; V.V. 241).

111) Am făcut rămășaguri diavolești, în întreceri în: mâncări, băuturi, fumat, ridicături, sărituri, jocuri, strigări, chiuituri nebunești, prin care mulți și-au pierdut sănătatea și viața, pogorându-se cu zile în mormânt și-n iad? (O.D. 1455; V.V 241).

112) Mi-am ucis Sufletul cu purtarea de grijă a trupului, spre împlinirea poftelor josnice și a păcatelor grele? (O.D. 1465; V.V. 242).

113) Am ucis cinstea altora prin grăirea de rău? (O.D. 1471; V.V. 243).

114) Am câștigat bani și avere cu vicleșug, înșelătorii, minciuni, vrăji, descântece, farmece și cu alte mijloace drăcești, ucigându-mă pe mine și pe alții sufletește?

115) Am plătit slujbe la Preoți, pentru vrăjmași, ca să-i afurisească, să-i pedepsească Dumnezeu cu boli, nefericiri, stropșeală, moarte? (O.D. 1485; V.V. 245).

Am fost crud cu animalele și cu oamenii? (O.D. 1291; V.V. 229).

116) Am împovărat și bătut fără milă animalele, ba am și ucis pe unele? (O.D. 1492; V.V. 246).

Am chinuit păsările și animalele? (O.D. 1498; V.V. 318).

PORUNCA AVII-A

117) Am avut cugete și pofte trupești necuviincioase? (O.D. 1548; V.V. 266).

Am stat câtăva vreme în acele cugete și nu le-am scos din inimă imediat (O.D. 1551; V.V.266).

Am păstrat în minte gândurile rele și cugetele necurate și m-am desfătat cu ele? (O.D. 1555; V.V. 266).

N-am vrut să săvârșesc păcatul, dar m-am îndulcit cu acele gânduri, păcătuind astfel prin ele? (O.D. 1559; V.V. 266).

118) Am căutat prilej a păcătui? (O.D. 1568; V.V. 267).

119) Mi-am atâțat singur poftele, în loc de a le stăpâni și potoli? (O.D. 1584; V.V. 268).

120) Încrezându-mă prea mult în puterea și cinstea mea, nu m-am ferit a cădea în ispita feluritelor pofte rele și păcate grele? (O.D. 1590; V.V. 260).

121) Am cârtit contra lui Dumnezeu, cerând a mă scuti de războiul curviei? (O.C. 1591; V.V. 269).

122) Am vorbit, făcut fapte necuviincioase înaintea căsătoriților, necăsătoriților, copiilor, oamenilor în vârstă? (O.D. 1598, V.V. 4).

Am râs neoprit și fără socoteală? (O.D. 1713; V.V. 258). 123). M-am purtat cu obrăznicie ca bărbat față de femei, ca femeie față de bărbați? (O.D. 1601; V.V. 3).

124) Am ascultat cu plăcere vorbele putrede, cântecele curvești? (O.D. 1601; V.V. 1).

125) Am plătit cu bani, mâncăruri, băuturi și cu alte daruri: lăutarii, muzicanții, cântătorii jocurilor, cântecelor curvești, vorbitorii măscăriciunilor? (O.D. 1604; V.V. 2).

126) Am făcut, ținut în casă, privit cu plăcere chipul ilustrațiilor, tablourilor, statuetelor și altor lucruri necuviincioase, pricinuitoare păcatelor desfrânării?... le-am atârnat pe pereții casei? Am multe ilustrații necuviincioase pe masă? Am pus fotografii și ilustrate în rama Sf. Icoane, altele în rând cu Sf. Icoane? (O.D. 1605; 1607; V.V. 1).

127) Am citit cărți eretice, potrivnice Ortodoxiei, imorale, curvești, pe care le-am împrumutat și altora spre a le citi? (O.D. 1609; V.V. 4).

128) Am căzut în necurăție în timpul somnului? (O.D. 1624; V.V. 273).

M-am întinat fiind treaz... din dezmierdare, frică, mare supărare? (O.D. 1625; V.V. 273).

129) Mi-am stricat fecioria cu malahia? Și acum încă o mai fac aceasta? (O.D. 1628; V.V. 274).

130) Am făcut malahie eu cu altul și altul cu mine, bărbat cu bărbat, cu femeie cu copii? (O.D. 1629; V.V. 275).

Am făcut malahie femeie cu femeie? (O.D. 1630; V.V. 275).

131) Am privit fețe străine cu gânduri necurate, poftind: fecioară, văduvă, femeie cu bărbat, față mirenească, bisericească, rudenii și de altă lege? (O.D. 1632; VV 259).

132) Am păcătuit: a) curvind cu fecioară, văduvă; b) preacurvind cu femeie căsătorită; c) cu fețe bisericești; d) cu rude spirituale; e) cu rudenii de sânge; f) sau cu femei (bărbați) de altă lege? (O.D. 1634; V.V. 276; 282)

Am trăit în concubinaj? (O D. 1658; V.V. 281).

133) Am preacurvit cu dobitoace și cu păsări? (O.D. 1656, V.V. 286).

134) Am păcătuit cu soția când era însărcinată? Am păcătuit cu alte femei (ca femeie cu alți bărbați)? (O.D 1662; V.V. 282).

135) Am păcătuit cu soția mea (bărbatul meu): Lunea, Miercurea, Vinerea, Sâmbăta, Duminica, în cele patru posturi, în ajunurile din cursul anului, în sfintele praznice și sărbători? (O.D. 1665; V.V. 282)... În timpul scurgerilor de sânge lunare și până în patruzeci zile de la nașterea

pruncului? O.D. 1168; V.V. 282)... cu soția mea (cu alte persoane) pe dinapoi ca dobitoacele? (O.D. 1665 V.V. 284).

136) După nașterea pruncului, am călcat Pravila, mergând la Sf. Biserică înainte de 40 de zile? (O.D. 1671; V.V. 279).

137) Ca tată am culcat cu mine în pat fetele mai mărișoare, ca mamă băieții mărișori? (O.D. 1671; V.V. 280).

138) Am răpit fecioară, femeie căsătorită, divorțată... necăsătorită, văduvă, am păcătuit cu ea mai înainte de a mă logodi și cununa după rânduiala Sf. Biserici? Pe unele le-am necinstit și lăsat?... (O.D. 1681; V.V. 263).

139) Am jucat la horă, baluri, serate, nunți, cumetrii... petreceri anticreștinești? (O.D. 1692; V.V. 257).

140) Am jucat cărți, biliard, popice, table, rișcă, prânel, etc. prin care m-am păgubit sufletește pe mine și pe alții? (O.D. 1698 V.V. 128).

141) Am umblat din casă în casă fără de treabă, grăind felurite vorbe netrebnice, smintitoare, măscăriciuni, limbuții pierzătoare de Suflet? (O.D. 1715; 1712; V.V. 3; 258).

142) Nu m-am îngrijit, nici ostenit a salva din desfrânare pe cei căzuți în prăpastia acestui păcat? (O.D. 1717; V.V. 264).

143) M-am căsătorit... cu altă femeie nefiind divorțat de cea dintâi? (O.D. 1720; V.V. 265).

PORUNCA A VlII-A

144) Mi-am pus în gând să fur din averea aproapelui, a Sf. Biserici, Mănăstiri, Schituri... a nu plăti ce sunt dator? (O.D. 1739 V.V. 86).

145) Am avut mare poftă a mă îmbogăți? (O.D. 1717; V.V. 72).

146) Am înșelat pe alții? (O.D. 1754; 2571; V.V. 88).

147) Am vândut marfă rea în loc de bună... vin, lapte cu apă? Am luat preț mai mare decât făcea marfa? (O.D. 1763; V.V 89).

148) Am înșelat cu cântarul, cu alte măsuri și vorbe meșteșugite și în felurite chipuri, la cumpărat și la vândut? (O.D. 1765 V.V. 101).

Am asuprit pe alții să-mi vândă.. lucreze ieftin, să-mi cumpere scump... spre a mă îmbogăți? (O.D. 171; V.V. 101).

149) Prin viclenia și falsitatea mea, am păgubit pe aproapele, Biserica și Neamul? (O.D. 1774; V.V. 121).

150) Am luat dobândă mai multă decât se cădea? (O.D. 1775; V.V. 100). Am nedreptățit pe aproapele, cinstindu-l după haine, avere, situație lumească, deșertăciuni... nu după credincioșia, virtutea, meritul adevărat prin: nesocotirea dreptății legale, facerea de rânduieli sau regulamente nedrepte, împărțirea darurilor sau a funcțiilor nu după meritul fiecăruia, ci după favor, violând cele șase porunci din Decalog, privitoare la iubirea aproapelui? (O.D. 1778; V.V. 100; 149).

151) Am fost nemulțumit cu starea mea? (O.D. 1785; V.V 90)... adeseori m-am tulburat groaznic, neîmpăcându-mă cu soarta mea? (O.D. 1801; V.V. 90).

152) Am furat de la soț (soție), de la părinți, ca slugă de la stăpâni... de la aproapele? (O.D. 1809; 1811; V.V. 130).

153) Am răpit... silnicit, m-am lăcomit și am nedreptățit? (O.D. 1830; V.V. 93).

154) M-am pornit cu ură de moarte asupra celor ce m-au furat? (O.D. 1841; V.V. 102).

155) Am jefuit pe aproapele meu de cinstea și devotamentul carierei sale? (O.D. 1852; V.V. 103).

156) Am găsit lucruri străine și auzind ale cui sunt nu le-am dat înapoi... le-am tăinuit... oprit în folosul meu? (O.D. 1856;V.V. 104).

157) Am tăinuit lucrul împrumutat, încredințat, însușindu-mi-l în loc de a-l da înapoi? (O.D. 1863; V.V. 105).

158) Am jelit morții păgânește? (O.D. 1865; V.V. 131).

Am făcut glume, râs, povești deșarte, am jucat mișca și alte neorânduieli și obrăznicii, am stat nepăsător la priveghiurile morților? Am pus bani la crucea lor de pe piept? Am aruncat bani peste ei în groapă? Am dat și alte lucruri peste groapa lor? Am spart oala la darea în groapă?.".. M-am purtat ca

un fur față de răposații mei?... N-am dat pomenirile și pomenile ce eram dator a le face pentru ei? (O.D. 1881; 1915; V.V. 131).

159) Am luat lucruri, bani, ceară, lumânări, untdelemn, ș.a. din Sf. Biserică și nu le-am dat înapoi? Am răpit din averea Schiturilor, Mănăstirilor, Bisericilor? (O.D. 1945; V.V. 95).

160) Am adus jertfă la Sf. Biserică ce era mai prost? (O.D. 1954; V.V. 99).

Am adus jertfă, liturghii, etc. la Sf. Biserică din furături, osteneli străine? (O.D. 1973; V.V. 99).

161) Am dat învățături mincinoase, contrare învățături lui Sf. Biserici Ortodoxe, prin care s-au pierdut mulți creștini, căzând în prăpăstiile ereziilor, ateismului, necredinței și a viețuirii anticreștinești? (O.D. 1982; V.V. 96).

162) Am răpit suflete din Sf. Biserică Ortodoxă pe care le-am dus în păcate, în orgii și-n felurite blestemății? (O.D. 1999; V.V. 98).

163) Am răpit dregătoria (slujba) pentru câștig, fără a fi vrednic de ea? (O.D. 2009; V.V. 107). Am făgăduit... dat bani, daruri ori altceva... ca Simon vrăjitorul, pentru cumpărarea Darului Duhului Sfânt, ca să mă fac călugăr, Diacon, Arhiereu, să dobândesc ranguri, demnități bisericești, de care nu eram vrednic, furând astfel darul și păcătuind groaznic înaintea lui Dumnezeu și a dreptății Lui? (V.V. 365).

164) Am furat din vremea zilelor Sfinte? (O.D. 1945; V.V. 94).

165) Am jefuit, profanat mormintele? (O.D. 2014; V.V. 108).

166) Am răpit din averea publică, de la primărie, percepție, bancă, moșie, județ, stat, administrația pădurilor, armată, etc...? (O.D. 2017; V.V. 109).

167) Am luat Sf. Anafură, Părticele, Agheasmă și am sărutat și Sf. Icoane, când trebuia să mă abțin? (O.D. 2017; V.V. 278).

168) Am luat, ascuns ceva din averea străină și n-am dat înapoi? (O.D. 2022; V.V. 114).

169) Am luat în timpul războiului lucruri rămase de la: armată, refugiați, aliați, potrivnici? (O.D. 2025; V.V. 115).

170) Am mutat hotarul vecinului? (O.D. 2033; V.V. 116). Am răpit pământul aproapelui? (O.D. 2034; V.V. 116).

171) Am câștigat avere cu minciuni, viclenii, înșelăciuni, jurăminte strâmbe, pe felurite căi urâte lui Dumnezeu? (O.D. 2034;v. v: 117).

172) Am dat sfat altora să fure, să facă rău la alții? (O.D. 2047; V.V. 118).

173) Am tras pe alții la judecată, însușindu-mi avere străină prin avocați plătiți cu bani, mărturii mincinoase și jurăminte false? (O.D. 2057; V.V. 119).

174) Mi-am cheltuit banii pe: tutun, haine luxoase, felurite parfumuri, săpunuri parfumate, zorzoane femeiești, cercei, inele, salbe, mărgele, funde, panglici, piepteni de lux, pudră, ruj... la jocuri, petreceri cu lăutari, cântece curvești, ospețe drăcești, hasmodii și alte felurite blestemății? (O.D. 2058; V.V. 146).

175) Am furat de la aproapele mirean, Preot, om singur, cu copii? (O.D. 2062; V.V. 87).

176) Am furat lucruri de la Părinți, Călugări, Episcopi, Arhierei, Arhimandriți, Protosingheli, Ieromonahi, Ierodiaconi și de la alți clerici? (O.D. 2063; V.V. 111).

177) Nu m-am ținut de învoiala, tocmeala, contractul și făgăduințele făcute cu alții? (O.D. 2065. V.V. 122).

178) N-am lucrat după puterea mea în slujba oamenilor, a Sf. Biserici, a lui Dumnezeu... m-am lenevit a-mi împlini datoria după starea ce am avut-o? (O.D. 2072; V.V. 110).

179) N-am dat la timp plata cuvenită lucrătorilor, slugilor? (O.D. 2073; V.V. 123).

180) Nu mi-am plătit datoriile la stat, comună? Am făcut declarație falsă la percepție? (OD. 2072; V.V. 124).

181) N-am dat milostenie acelora pe care i-am văzut în lipsă? (O.D. 2079; V.V. 320).

182) N-am înlăturat clevetirile, pagubele... ce veneau asupra aproapelui, când mi-a stat în putință a o face aceasta, după care aceia au păgubit, s-au primejduit mult? (O.D. 2084; 2149; V.V. 125).

183) Am hoțit în bande tâlhărești, îngrozind, terorizând lumea... am ieșit înaintea oamenilor... am jefuit la drumul mare? (O.D. 2098; V.V. 126).

184) Am spart casă... am furat lucruri, vite, păsări, ouă, fructe și altele? (O.D. 2086; V.V. 126).

185) Am primit pe hoți nepocăiți, lucruri furate... în casa mea și le-am ascuns? (O.D. 2098; V.V. 127).

186) Am stricat din răutate avere străină, fânațuri, grădini, semănături, pomi, ș.a.? (O.D. 2099; V.V. 129).

N-am întors paguba făcută aproapelui? (O.D. 2100; V.V. 129).

187) Mi-am adunat bani cu cărți mincinoase, cu viclesuguri? Mi-am însușit bani de la pantahuză (condica de milă) pentru Sf. Biserică? (O.D. 2101; V.V. 106; 113).

188) Am bănuit, năpăstuit pe cei nevinovați pentru păgubirea averii mele, a cinstei, etc? Am judecat, osândit pe alții pe nedreptate?... I-am nedreptățit? (O.D. 2102; V.V. 91).

189) Am răpit pacea aproapelui meu? (O.D. 2118; VV. 92).

190) Am băgat vrajbă între: mireni și sfinții Liturghisitori? (O.D. 2139; V.V. 112).

191) Am păgubit pe aproapele cu minciuni și viclesuguri? (O.D. 2144; V.V. 132).

192) Am împiedicat pe aproapele cu felurite hule și mijloace rele spre a dobândi vreun bine? (O.D. 2149; V.V. 133).

Am moștenit avere agonisită de părinți prin înșelăciuni, furturi, jurăminte mincinoase, felurite apucături nedrepte?(O.D. 2150; V.V. 134).

PORUNCA A IX-a

193) Am mărturisit strâmb asupra aproapelui înaintea oamenilor? (O.D. 2179; V.V. 6). Am grăit minciuni asupra aproapelui înaintea oamenilor? (O.D 2179; V.V. fi).

194) Nesocotind sinceritatea, am grăit și umblat cu felurite minciuni? (O.D-2204; V.V.7).

195) Am fost silit uneori, chiar peste voia mea, a spune minciuni? (O.D. 2212; V.V. 8).

196) Am umblat și vorbit cu fățărnicie vătămând cinstea și numele bun al aproapelui? (O.D. 2221; V.V. 9).

197) Am calomniat pe aproapele? (O.D. 2224; V.V. 10).

198) M-am legat pe mine și pe alții cu jurământ a tăgădui ce-am furat eu sau alții? (O.D. 2226; V.V. 11).

199) Am pârât pe cineva cu nedreptul, din răutate și din ură? (O.D. 2227; V.V 12).

200) Fiind pârât m-am apărat înaintea judecății cu mită, mărturii mincinoase și jurăminte strâmbe? (O.D. 2235; V.V. 13).

Mi-am micșorat pedeapsa cuvenită prin: avocați plătiți, mărturii false și jurăminte mincinoase? (O.D. 2236; V.V. 13).

201) Am prepus, judecat rău, clevetit, calomniat, ponegrit, batjocorit, osândit, băgând în primejdii grele pe alții? (O.D. 2239; V.V. 14).

202) Am fost urâtor de adevăr și iubitor, făcător de minciuni? (O.D. 2241; V.V. 15).

203) Am stat la îndoială cu Sufletul meu, când trebuia să zic ce e: „Da, da” și ce e: „Nu, nu”? (O.D. 2245; V.V. 16).

204) Am fost nestatornic în credință și-n cuvântul bun ce l-am dat? (O.D. 2251; V.V. 11).

205) Am vorbit cu două, ori mai multe înțelesuri? (O.D. 2252; V.V. 18).

Am vorbit altfel de cum am gândit și am gândit altfel de cum am vorbit? (O.D. 2253; V.V.18).

206) Am umblat cu șiretenii și lingușiri? (O.D. 2257; V.V. 19).

PORUNCA A X-A

207) Am poftit averea, casa, femeia, bărbatul, copiii, vitele, binele, fericirea și orice lucru al aproapelui? (O.D. 2266; V.V. 135).

Am ajutat cu vorba și cu fapta la poftirea, vinderea și înstrăinarea averii aproapelui: mireni, persoane sfințite, călugări, Preoți, Arhierei... a Bisericilor, Schiturilor, Mănăstirilor și a altor locașuri de binefacere obștească? (O.D. 2274; V.V. 135).

Am poftit, vorbit și contat pe avere străină? (O.D. 2277; V.V. 135).

Mândria

208) M-am mândrit (a)...trufit (b)...lăudat (c)...obrăznicit (d).. înălțat cu gândul (e)...fățărnicit (f)...depărtat de poruncile lui Dumnezeu (g)...obișnuit a păcătui (h)[298]...?

209) Am iscodit (i)... căutat slavă deșartă (j)... am fost fățarnic, am mărturisit fățărnicii (l)...?

210) Am avut și mi-am făcut voie prea slobodă la felurite păcate? (O.D. 2375; V.V. 183). Am obiceiuri rele și nu le-am părăsit nici până acum? (O.D. 2d45; V.V. 184).

Am ciudățenie și singularitate trufașă? (O.D. 2380; V.V. 185).

211) Sunt încăpățânat, nesupus, ambițios, îngâmfat și orgolios? (O.D. 2390; V.V. 186).

212) Sunt prea îndrăzneț în a face rău, derâzător, obraznic și fără de rușine? (O.D. 2405; V.V. 187).

213) Mă încred în sinemi, în oameni, în plăcerile și bunătățile, averile și puterile pământești? (O.D. 24C6; 2411; V.V. 188)

214) Sunt împotrivitor, neascultător... împietrit la inimă? (O.D. 2416; V.V. 189).

215) Sunt tare fudul în gătirea cu haine luxoase, obiecte (bijuterii, zărzămuri idolești) prețioase? (O.D. 2419; V.V. 190).

216) Mă fălesc cu rudenii bogate, cinstite, cu avere străină? (O.D. 2426; V.V. 191).

217) Mi-am împodobit casa cu obiecte luxoase? (O.D. 2426; V.V. 192).

218) Din mândrie și prostie am defăimat uniforma, portul călugărilor, Preoților Bisericii? (O.D. 2439; V.V. 193).

219) Ca femeie mi-am retezat părul capului după moda veacului acestuia? L-am aranjat după modă pentru a robi inimile tinerilor? (O.D. 2441; V.V. 194).

220) Am purtat rochie prea lungă, prea scurtă??... încălțăminte cu tocuri înalte? (O.D. 2442; V.V. 195).

M-am purtat după moda idolilor și idolatrilor, sfidând astfel cuviinciosul port creștinesc? (O.D. 2445; V.V. 195).

M-am împopoțonat cu deșertăciuni idolești: cercei, mărgele, salbe, coliere, inele, mărțișoare, amulete, talismane, felurite fleacuri ale satanicei trufii muierești? (O.D. 2450; V.V. 195).

221) Am pus podoabe idolești și pe Icoana Maicii Domnului și a Pruncului Iisus? (O.D. 2453; V.V. 196).

222) Am pus cruce la gâtul Pruncului Iisus? (O.D. 2559; V.V. 197).

223) Am râs de păcatele fraților, i-am osândit... și de păcatele mele nu m-am îngrijit? (O.D. 2463; V.V. 198).

224) Socotindu-mă mai deștept, am grăit deșertăciuni? (O.D. 2471; V.V. 199).

M-am socotit a fi deasupra celorlalți oameni cu: frumusețea, învățătura, cuvântul, glasul, cântarea, bogăția, sărăcia, îmbrăcămintea de lux ori cu cea modestă, cu mâncările, băuturile, îmbuibările, postul, îngrășarea corpului ori cu slăbirea lui? ș.a. (O.D. 2474; V.V. 199).

225) Am ascultat la ferestrele și ușile altora? (O.D. 2477; V.V. 200).

226) Am dat milostenie pentru a fi lăudat de oameni? (O.D. 2478; V.V.-201).

227) M-am rugat cu glas înalt (când eram singur în casă) ca să mă audă oamenii, spre a fi lăudat și slăvit de ei? (O.D. 2480; V.V. 202).

228) Am intrat ca mirean (mireancă) călugăr, călugăriță sau cleric nehirotonisit în Dumnezeiescul Altar? Ca eclesiarh, m-am atins din nebăgare de seamă, neglijență, cu premeditare de Sfânta Masă, de Sfintele Vase, de Sf. Chivot? Am umblat prin Sf. Altar fără rânduială, fără evlavia cuvenită, tulburând și întrerupând pe sfinții liturghisitori în preoțescul lor oficiu Divin?

229) M-am adunat cu alții în veșmântărie (Diaconic), am vorbit, râs, povestit deșertăciuni lumești, glumit, făcut felurite semne și alte blestemății? (O.D. 2489; V.V. 204).

230) Am lăudat păcatele altora? (O.D. 2493; V.V. 205).

---

[298] a) (O.D. 2316; V.V. 183; b) (O.D. 2323; V.V. 183; c) (O.D. 2310; V.V. 183 d) (O.D. 2347; V.V. 183); e) (O.D. 2349; V.V. 183; f) (O.D. 2301. V.V. 183; g)O.D. 2374; V.V. 185); h) (O.D. 2377; V.V. 183); i) (O.D. 2331| V.V. 183; j) (O.D. 2334; V.V. 183); 1) (O.D. 2361; V.V. 183).

Zgârcenia (Iubirea de argint)

231) Arn fost lacom după avuții? (O.D. 2555; V.V. 136).

232) Am fost zgârcit și nesimțitor, nepăsându-mi de lipsurile și durerile aproapelui? (O.D. 2558; V. V. 319; 137).

233) Sunt nesățios, nedrept, trădător... fraudulos (de rea-credință), luând bani străini prin înșelăciuni? (O.D. 2565; 2569; V.V. 138).

234) Am jurat strâmb pentru a aduna avere? (O.D. 2573; V.V. 139).

Am răpit din averea altora ca să mă îmbogățesc? (O.D. 2613; V.V. 139).

Am silnicit și sărăcit pe alții prin minciuni și vicleșug? (O.D. 2574; V.V. 139).

235) Sunt nemilostiv și scump (zgârcit). Am strâmtorat pe cei slabi? (O.D. 2578; V.V. 318; 140).

236) Am strâns comori și le-am îngropat în pământ? (O.D. 2588; V.V. 141).

237) Am luat și răpit banii sau averea aproapelui cu vicleșug, șiretenie, cerșetorie...? (O.D. 2592; V.V. 142; 320).

238) Am adunat bani, pe care i-am dat cu camătă la particulari și în bănci, nepurtând grijă de cei lipsiți? (O.D. 2599; V.V. 147).

239) Am mărit magaziile pentru a strânge prisosul rodurilor, care se cădea dat săracilor, care piereau sufletește și trupește, de foame, sete și golătate? (O.D. 2602; V.V. 148).

240) Am fost grabnic a lua și zăbavnic a da altora milostenie? (O.D. 2605: V.V. 143).

Am stat la îndoială și am murmurat când mi-au cerut săracii milă? (O.D. 2609; V.V. 143).

241) Am lăsat, îndemnat pe alții să păcătuiască ca eu să câștig? (OD 2617; V.V 144).

242) Am plâns cu lacrimi amare când am pierdut: pământ, vite, bani, cinste lumească, rudenii, până ce am căzut în deznădăjduire? N-am socotit drept cum că zgârcenia ucide, iar dărnicia viază Sufletele? (O.D. 2619; V.V. 145).

243) Nu m-am îngrijit pentru veșnicie, n-am dat milostenie pentru Sufletul meu cât am trăit zicând că mi-or da copiii și mă vor dezlega Preoții? (O.D, *26*23; V.V. 320).

Desfrânarea

244) Am avut gânduri necurate? (O.D. 2650; V.V. 254).

245) În Duminici și sărbători m-am dus la cârciumi, jocuri, baluri, serate, nunți cu lăutari, felurite petreceri anticreștinești, unde am mâncat, băut, jucat?... (O.D. 1714; 2656. V.V. 255).

Am grăit vorbe spurcate și glume pricinuitoare dobitocești curvii și necredincioșii? (O.D. 2662; V.V. 255).

246) Am cântat cântări curvești? (O.D. 1712; 2667; V.V. 258)

247) Am făcut cu ochiul? (O.D. 2668; V.V. 256).

248) Am privit felurite deșertăciuni, priveliști păcătoase, jocuri, râsuri... petreceri anticreștinești? (O.D. 2668; 447; V.V. 256, *257*).

249) Am privit cu viclenie? (O.D. 2673; V.V. 256).

250) Am pipăit trup străin sau trupul meu propriu cu gânduri necurate? Mi-am strâns mâinile mele sau ale altei persoane cu gânduri necurate? (O.D. 2674; V.V. 270).

251) Am făcut nuntă, cumetrie, patron... cu lăutari; Am jucat, dansat, bătut în pinteni, chiuit, plesnit din palme... Am pășit și săltat curvește? (OD. 2678. V. V. 257)

252) Am avut vise necurate, care mi-au venit din închipuirile pătimașe, sau din îmbuibare, beție? (O.D. 2695; V.V. 271).

253) Am râs nebunește cu glas tare? (O.D. 258; 271).

254) Am purtat corespondență (scrisori) cu scopul desfrânării? (O.D. 2699; V.V. 261).

Am făcut altor trupuri pricinuiri de păcatul curviei? (O.D. 2700; V.V. 261).

255) Nesocotind sfaturile bune ale părinților, învățăturile bune ale Preoților, am umblat în căi rele prăbușindu-mă în prăpastia desfrânărilor? (O.D. 2704; V.V. 262).

256) Am păcătuit cu rudenii, făcând amestecare de sânge? (O.D. 2710; V.V. 272).

Am curvit în felurite chipuri? (O.D. 2710; V.V. 272).

Am desfrânat cu: ochii, gura, mișcările, corupând Sufletele? (O.D. 2712; V.V. 272).

257) Am curvit și preacurvit sufletește? (O.D. 1722; 2713; V.V. 286).

258) Am zis că păcatul curviei nu-i așa mare; ci este o necesitate trupească și sufletească? (O.D. 2841; V.V. 280).

Zavistia, invidia, pizma

259) Am clevetit pe alții? (O.D. 2894; V.V. 24).

Am șoptit la urechea altora? (O.D. 2899; VV 24).

Am făcut semne cu mâna? (O.D. 2902; V.V. 24).

260) Am zavistuit pe alții? M-am bucurat de paguba și necazul altora? Mi-a părut bine când a murit cineva? Mi-a părut rău auzind de binele altuia, de purtarea mai bună, propășirea și fericirea lui? (O.D. 2902; V.V. 174).

261) Am zis la alții să se ducă în: rușine, temniță, robie, pocnet, boală, moarte, sărăcie, la diavolul, ș.a.? Am blestemat pe alții, poftind în inima mea ca să li se întâmple acele blesteme? (O.D. 2915; V.V. 175).

Am umblat cu vrăji, farmece, pentru a sparge casa aproapelui? (O.D. 2915; V.V. 175).

Am dorit pagubă și moartea altora? (O.D. 2916; V.V. 175).

262) Am dat altora sfaturi rele, ca să facă așa? (O.D. 2918; VV 177).

Am lăudat pe cei ce au făcut rău aproapelui lor? (O.D. 2919; V.V. 177).

263) Am batjocorit, calomniat, vorbit de rău pe alții înaintea oamenilor, răpindu-le astfel: pacea, cinstea și numele cel bun? (O.D 2126; 2919; V.V. 26).

După săvârșirea acelor crime nu m-am dus iarăși la acei oameni, înaintea cărora am ponegrit pe aproapele meu, pentru a-i întoarce cinstea și a-i repara numele cel bun? (O.D. 2920; V.V. 26).

264) Îngreuindu-mă cu păcatul mândriei, pizmei și al urâciunii, n-am iertat pe vrăjmașii mei când mi-au cerut iertare cu îndreptare și umilință? (O.D. 2921; V.V. 178).

265) N-am cerut iertăciune de la aceia cu care am fost învrăjbit...nu le-am dat bună ziua, nici nu le-am mulțumit când ei m-au salutat? (O.D. 2931; 2933; V.V. 179).

266) Am pândit cu viclenie și cu gând de a face rău altora? (O.D. 2936; V.V. 180).

267) Din multă zavistie, m-am umplut de patimi, încărcându-mi Sufletul cu păcate multe? (O.D. 2936; V.V. 181).

268) Sunt foarte dușmănos... nerecunoscător față de binefăcătorii mei? Iubesc a batjocori pe alții, simt satisfacție când văd pe alții batjocoriți? Am ură pe alții? (O.D. 2494; V.V. 206; O.D. 2940; V.V. 182),

Mi-a părut bine când un om a ucis pe altul? (O.D. 2954; V.V. 182).

269) Am povestit altora greșelile aproapelui, multiplicând păcatul, viciile și veștejind binele? (O.D. 2954; V.V. 176).

Lăcomia

270) Am nesocotit, călcat Sfintele patru posturi, ajunurile, Miercurile, Vinerile, Lunile de peste tot anul, mâncând de frupt (dulce)... cărnuri... untură, în săptămâna brânzei... pește, untdelemn, vin în zilele oprite? (O.D. 2974, 3018; V.V. 27).

Am lăcomia pântecelui? (O.D. 3016; V.V. 27).

Am stricat posturile, părtinindu-mi că sunt slab, bolnav, scuzându-mă cu scumpetea, moda lumii civilizate...? (O.D. 3026; V.V. 27).

271) Din necumpătare, lăcomie, mi-am stricat sănătatea, mi-am tâmpit mintea, risipit averea și scurtat viața? (O.D. 3033; V.V. 32).

272) Am postit în vrăjmășie, pentru a se păgubi, doborî, primejdui și omorî vrăjmașii mei? (O.D. 3041; V.V. 29).

273) Am postit numai prin schimbarea de bucate nu și de felurite păcate? (O.D. 3045; V.V. 30).

274) Am postit contra rânduielilor Sf. Biserici Ortodoxe? Când ea dezlega postul, eu am postit împotrivă? Și când hotăra post, eu împotrivă mâncam de frupt? (O.D. 3050; V.V. 31).

275) M-am dus la cârciumă unde mi-am pierdut vremea în vorbe putrede, cântece curvești; ospețe, petreceri anticrești, bețiși alte blestemații în Duminici și sărbători? (O.D. 3057; V.V 34)

Am băut peste măsură și m-am îmbătat? (O.D. 3091; V.V. 34).

Am mâncat peste măsură la masă, înainte și după prânz și cină? (O.D. 3167; V.V. 34).

Am fost necumpătat în cheltuieli pentru întreținerea mea și a familiei? (O.D. 322; V.V. 34).

276) Am vărsat din lăcomie, beție... după Sf. Anafură, Părticele, Aghiasmă mare, mică, chiar și după Sf. Împărtășanie? (O.D. 3097; V.V. 33).

277) Când m-am îmbolnăvit nu mi-am căutat sănătatea, așa cum eram dator? (O.D. 3115; V.V. 35).

278) Mi-am pierdut vremea în: mâncări, băuturi, ospețe, jocuri, baluri, serate, felurite petreceri anticreștinești și prăznuiri drăcești? (O.D. 3161; V.V. 36).

279) Am cârtit contra mâncărilor? (O.D. 3166; V.V. 37).

280) Am mâncat ceva spurcat: sânge de animale, mortăciuni, sugrumat, pască jidovească, ș.a.? (O.D. 3203; VV 38).

281) Am mâncat și băut în Sf. Biserică necinstind sfințenia ei prin aceasta și alte neorânduieli? (O.D. 3207; V.V. 28).

282) Am mâncat de furat... dreptul altora? Mi-am pus în gând să fur de la alții? (O.D. 3208; V.V. 39).

Am învățat copiii mei, slugile să fure: poame, ouă, păsări, bucate și alte lucruri ca să mâncăm și să le întrebuințăm? (O.D. 3208; V.V. 39).

283) Am mâncat viața altora? (O.D. 3208; V.V. 320).

Mânia

284) Sunt tare supărăcios (O.D. 3226, V.V. 207)... mânios (O.D. 3236, VV. 207)... răutăcios (O.D. 3251, V.V. 207)... certăreț (O.D. 3263, V.V. 207)...?

285) Mi-am pierdut dragostea față de aproapele? (O.D. 3258; V.V. 207).

M-am iuțit asupra aproapelui? (O.D. 3299; V.V. 208).

Am ură și am strigat asupra altora? (O.D. 3291; V.V. 208).

Am scrâșnit cu dinții asupra altora? (O.D. 3293; V.V. 208).

286) M-am răzbunat pe alții în loc de a mă calma și a-i ierta? (O.D. 3295; V.V. 216).

287) Am blestemat... hulit (înjurat, suduit) cele Sfinte? De la mine s-au învățat și urmașii mei a înjura? (O.D. 3314; 3317; V.V. 215).

288) Am scuipat... lovit pe alții la mânie? (O.D. 3329; 3332; V.V. 217).

289) Mi-a părut rău că nu mă pot răzbuna? (O.D. 3332; V.V. 225).

290) M-am judecat cu rudele mele? (O.D. 3335; V.V. 209).

291) M-am ocărât, înjurat și bătut cu frații și surorile? (O.D. 3342, V.V. 209).

Am fost nerăbdător când am căzut în necazuri și ispite (O.D. 3346; 3386; V.V. 210).

292) Am bătut animalele împovărate peste puterile lor? Le-am drăcuit? (O.D. 3345, V.V. 219).

293) La mânie, supărări... bucurii... am înjurat de cele Sfinte? (O.D. 3353; V.V. 209).

294) N-am avut astâmpăr? Am prigonit pe cei buni? Adeseori am lepădat blândețea, răbdarea și m-am mâniat? (O.D. 3354; 3356; V.V. 211).

M-am mâniat pe: soție, copii... când n-am avut tutun, foiță, țigări, haine luxoase, băutură pentru chefuri... și alte netrebnicii (O.D. 3355; V.V. 211).

Am ocărât pe aproapele? (O.D. 3289; V.V. 209).

295) N-am putut și nu pot suferi pe cei ce-mi fac nedreptate? (O.D. 347;.V.V. 226).

296) Am cârtit... lucrat împotriva rânduielilor Dumnezeiești și contra adevărului învederat? (O.D. 3402; 3406; V.V. 209).

Am cârtit împotriva lui Dumnezeu în scârbe, prigoane, pagube, zicând: De ce bunii Creștini suferă multe, iar păcătoșilor le merge bine? (O.D. 745; 3409; V.V. 314; 210).

297) M-am pornit cu mânie ca o fiară sălbatică asupra oamenilor, casnicilor și dobitoacelor? (O.D. 3417; V.V. 221).

Am bătut pe aproapele, făcând vărsare de sânge? (O.D 3417; V.V. 221).

298) Am ținut minte răul? (O.D. 3418; V.V. 214).

299) Am mustrat cu nemilostivire? (O.D. 3427; V.V. 222).

300) Am făcut altora scârbă și necaz? I-am clevetit, amărât și tulburat? (O.D. 3428; V.V.223).

Am pornit pe alții spre mânie și pizmă?(O.D. 3481; V.V. 223)

301) Sunt învrăjbit cu alții și țin mânie pe ei și astăzi? N-am folosit rodnicia tăcerii? (O.D. 3465; V.V. 224; 225).

302) Ca: părinte, soț, învățător, stăpân, dregător... am asuprit, făcut mizerie, bătut pe fiii mei trupești ori duhovnicești, pe soție, pe elevi, slugi, supuși... fără ca ei să stea împotriva mea? (O.D. 3482; V.V. 212).

303) La mânie am zis: Să fiu jidan, turc, păgân...? (O.D. 3545; V.V. 208)..

304) Mi-am pornit limba la felurite vorbe nesocotite, putrede și la deșertăciuni, fără a mă înfrâna? (OD 3545; VV 255; 257)

305) Am avut râvnă nesocotită, rea, nebunească, drăcească? (O.D. 3552, V.V. 213).

Nu mi-am stâpânit mânia? (O.D. 3609, V.V. 313).

Lenea

306) M-am lenevit a-mi împlini datoriile mele de: gospodar, cetățean, creștin, de bun sfătuitor, educator și luminător al fiilor mei trupești și spirituali și salvator al aproapelui meu din căile pierzării? (O.D. 3691; 3730; V.V. 40).

307) M-am lenevit, neglijat, a mă ruga lui Dumnezeu în orice vreme și-n orice loc...? (V.V. 41)... când am fost în primejdie de cădere în păcate, în necazuri, în boli și-n felurite pericole? (V.V. 41)

308) M-am lenevit și scumpit a face rugăciuni, milostenii, posturi, pomeni, slujbe, panahizi, Sf. Liturghii și alte binefaceri pentru ușurarea, odihna și scoaterea din iad a Sufletelor răposaților mei: părinți, moși, strămoși, rudenii, binefăcători...? (V.V. 42).

309) M-am lenevit a citi: Dumnezeiești le Scripturi, cărți sfinte, reviste religioase și felurite scrieri folositoare de Suflet, rămânând astfel necunoscător al adevăratei Credințe Ortodoxe? (V V 43)

310) M-am lenevit a lupta, bine după legile divine, contra: patimilor rele, păcatelor, vrăjmășiilor, clevetirilor, răutăților?

N-am stăruit în lupta cea bună? (V.V. 44).

311) M-am culcat seara neînchinat? Dimineața am plecat la lucru fără a mă ruga lui Dumnezeu cu toată încrederea? (V.V. 45).

Am stat la masă fără a-mi face rugăciune și Sf. Cruce? Nu mi-am făcut rugăciunea și Sf. Cruce la scularea de la masă (V.V 46).

312) M-am lenevit în rugăciunile mele, am așteptat a-mi veni cele trebuincioase Sufletului și trupului fără a munci serios pentru a le dobândi? (V.V. 48).

313) M-am lenevit a mă ruga lui Dumnezeu noaptea când m-am trezit din somn? (V.V. 49).

314) M-am lenevit a merge la Sf. Biserică pentru a asculta Sfintele Slujbe, predicile, învățăturile și cântările Dumnezeiești? (V.V. 47).

315) M-am lenevit a-mi împlini datoria mea de Creștin, față de Dumnezeu, de sinemi și de aproapele? (V.V. 50).

316) Am dormitat, căscat, vorbit, râs, răspândit cu mintea la felurite deșertăciuni și m-am întins în timpul când făceam sfânta rugăciune acasă sau în Sf. Biserică? (V.V. 51).

317) Am lăsat lucrurile Sfinte: Icoane, Cruci, candele, sfeșnice, tămâietori... etc. să ruginească, prăpădească... (V.V. 52).

318) M-am lenevit a-mi cerceta și mărturisi toate păcatele? (V.V. 53).

319) M-am lenevit a face fapte bune? (O.D. 2360; V.V. 63;183).

320) Sunt lenevos în darea milosteniei?

Am dat milostenie fără socoteală, adică celor necredincioși, vicioși... în loc de a da credincioșilor virtuoși creștini lipsiți, care sunt frați ai Domnului Hristos? (V.V. 53).

321) M-am lenevit a aprinde: candelă, lumânare și tămâie sfințită la facerea rugăciunii? (V.V. 56).

322) La rugăciune n-am îngenuncheat cu amândoi genunchii, după pilda: Mântuitorului, Prorocilor, Apostolilor, Sfinților și a osârdnicilor Creștini drept-credincioși? Am îngenuncheat numai cu un genunchi la rugăciune, cum în batjocură îngenuncheau iudeii și ostașii când pălmuiau pe Domnul Hristos în timpul Patimilor Lui de bunăvoie, ca papistașii, sectarii și diavolii, care pururea batjocoresc și astfel sfânta rugăciune? (V.V 57).

323) Mi-am măgulit lenea cu cuvintele: dacă aș fi eu într-o Sf. Mănăstire, m-aș tot ruga, aș posti, aș citi cărțile sfinte și așa cred că m-aș mântui? (V.V. 58).

324) M-am lenevit și scumpit a chema Preotul să facă Agheasmă (sfeștanie) în casă la fiecare zi întâi a lunii, ori măcar odată pe an?

N-am sfințit casa când am intrat să locuiesc în ea? N-am sfințit fântâna, nici vasele ce s-au spurcat? (V.V. 54).

325) M-am lenevit a mă ruga și însemna cu Sf. Cruce dreaptă la plecare în călătorie și la sosire..., la începerea și la isprăvirea lucrului? (V. V.59).

326) Am lăsat din lenevire și zgârcenie cimitirul și mormintele răposaților mei neîngrijite? (V.V. 61).

327) M-am lenevit a-mi împlini îndatoririle mele de: cleric, eclesiarh, citeț, cântăreț, ipodiacon? (V.V. 63).

M-am lenevit a-mi împlini conștiincios îndatoririle mele de monah (monahie), după votul (făgăduința) ce am dat la intrarea în cinul monahicesc? (V.V. 63).

Din lenevire sau din rea obișnuință, în loc de „Iisus" și de „Domnul nostru Iisus Hristos", am pronunțat, scris, numai „Isus" și „Domnul Isus", după cum obimuiesc sectarii? Așijderea, tot din lenevire și obișnuință urâcioasă am retrogradat în rugăciuni și cântări pe Maica Domnului, rostind în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară" cu Îngerii și cu Sfinții, „Bucură-te mireasă pururea fecioară", cu lumea împătimită, zăcândă în cel rău? (V.V. 64).

Adeseori am lăsat învățătura cea bună, ba chiar am urât-o și defăimat-o, grăind deșertăciuni la adresa ei? (V.V. 65).

328) Am amânat pocăința de azi pe mâine, de la un post la altul, de la un an la altul?... împiedicând astfel cu fapta și cu cuvântul și pe alții de a se îngriji sufletește? (V V 66).

Stând la Sfânta rugăciune, la cântare, la sfintele slujbe și la ascultarea cuvântărilor Dumnezeiești, mi-am lăsat mintea să hoinărească la lucruri, viclenii, deșertăciuni și păcate spurcate? (V.V. 66).

329) Am fost nebăgător de seamă? M-am lăsat bântuit de spiritele vicleșugurilor și schimbării gândurilor bune cu cugete și hotărâri rele? (V.V. 68).

330) M-am lenevit a-mi crește fiii și finii și pe cei încredințați îngrijirii mele (slugi, subalterni, lucrători) în învățătura și frica Domnului? (V.V. 69).

M-am lenevit a cerceta și pedepsi pe fiii mei trupești și sufletești pentru abaterile lor de la dreapta credință și viețuire creștinească? (V.V. 69).

331) M-am lenevit a-mi spovedi păcatele de patru ori pe an, sau nici de trei, de două ori, ba nici măcar odată pe an? M-am spovedit fals, acoperindu-mi păcatele cu vicleșug și minciuni? (V.V. 67; 19).

N-am mărturisit și gândurile nesocotite la Duhovnic iscusit, spre a nu cădea din dreapta credință? (V.V. 67).

Am umblat din duhovnic în duhovnic căutând pe cel ce-mi va da un canon mai mic, pe cel ce ar zice numai ca mine și astfel am precupețit Sfânta Taină a Spovedaniei? (V.V. 67).

Am neglijat... neîmplinindu-mi canonul dat la Sf. Mărturisire? (O.D. 1239; V.V. 67).

Păcatele străine

332) Am căzut în păcate străine cu cuvântul, cu felurite semne viclene și cu fapte rele? Am poruncit altora să păcătuiască? (V.V. 333).

333) Am dat altora sfat să păcătuiască? (V.V. 336).

334) Am îndemnat pe alții la păcate? (V.V. 337).

335) M-am învoit cu alții la felurite păcate? (V.V. 338).

336) Am ajutat pe alții a păcătui? (V.V. 339).

337) Am putut dar n-am voit să împiedic pe alții a face păcate? (V.V. 340).

338) Am știut sigur păcatele altora, dar le-am tăinuit? (V.V. 341).

Am întărâtat pe semenii mei la mânie, provocându-i a păcătui prin vorbe rele, drăcuiri, înjurături de cele Sfinte, sudălmi, jurăminte, bătăi, vărsări de sânge, ba chiar și la omoruri? (V.V. 341)

Păcatele contra milei Sufletești

339) N-am îndemnat pe păcătos să părăsească păcatul și să ducă o viață mai bună: creștinească, duhovnicească, bine plăcută lui Dumnezeu? (V.V. 323).

340) N-am învățat pe cel neînvățat și nepriceput? (V.V. 321).

341) N-am sfătuit bine pe cel ce avea trebuință de sfat? (V.V. 322).

342) Nu m-am rugat lui Dumnezeu pentru aproapele? (V.V. 324).

343) N-am mângâiat pe cel întristat? (V.V. 325).

344) N-am suferit ocările altora cu răbdare? (V.V. 326).

345) N-am iertat greșelile celor ce mi-au greșit? (V.V. 327).

Păcatele contra milei trupești

346) N-am dat de mâncare celui flămând? (V.V. 328).

347) N-am adăpat pe cel însetat? (V.V. 329).

348) N-am îmbrăcat pe cei goi? (V.V. 330).

349) N-am cercetat pe cei din închisori? (V.V. 331).

350) N-am cercetat pe cei bolnavi? (V.V. 332).

351) N-am primit pe cei străini în casa mea? (V.V. 333).

352) N-am îngropat pe cei morți? (V.V. 334).

Credința

353) Din neluare-aminte, uneori cu știință, ba și cu premeditare am neglijat și părăsit virtuțile creștinești și m-am dedat la vicii? (V.V. 342).

354) Nu m-am ostenit a cerceta cu luare-aminte Dumnezeiești le învățături ale Sf. Biserici Ortodoxe, pentru a cunoaște dreapta învățătură, a mi-o agonisi, dezvolta, folosi și apăra, așa cum i se cuvine unui bine-credincios Creștin? (V.V. 355).

355) Nu m-am ostenit cu chibzuială și sârguință a cunoaște pe Dumnezeu din cartea naturii, din lucrările Sale, din univers? (V.V. 344; 343).

M-am lăsat orbit a nu vedea pe Dumnezeu din cerească lume a planetelor și în Sufletul omenesc? (V.V. 344).

M-am îndoit, ba am și nesocotit superioritatea Sufletului omenesc? (V.V. 344).

356) Nu m-am ostenit a pătrunde cât mai adânc în Simbolul Credinței „Crezul” și pentru a cunoaște Sfânta noastră Credință Ortodoxă? (V.V. 346).

357) Am avut îndoială în judecata particulară, universală, cu răsplătirea vremelnică și veșnică a faptelor omenești? (V.V. 347)

358) Nu m-am silit a-mi agonisi o credință vie în Dumnezeu? (V.V. 345);

Nădejdea

359) În necazuri, primejdii și nefericiri am șovăit a nădăjdui, în ajutorul lui Dumnezeu? (VV 348)

Dragostea

360) Nu m-am silit a aprinde în mine focul dragostei Sfinte? (VV. 349).

361) Nu m-am silit cu bună chibzuială a-mi câștiga puternicile virtuți cardinale? (V.V. 350).

362) Am nesocotit înțelepciunea de sus, prin care toate se fac bune și de mare folos vremelnic și veșnic? (VV. 351).

363) Am nesocotit Dreptatea prin care omul devine plăcut, ales lui Dumnezeu? (V.V. 352).

364) Am nesocotit Cumpătarea sau Înfrânarea prin care mulți s-au curățat de păcate, sfințindu-se Domnului? (V.V. 353).

365) Am nesocotit Tăria sau Bărbăția spirituală prin care mulți, chiar și din păcătoși au ieșit biruitori asupra răului, încununându-se? Cum mi-am folosit libertatea în cursul vieții pământești: în virtuți sau în vicii? (V.V. 354).

Rugăciunea înainte de a merge la Sf. Spovedanie

După ce ne-am scris toate păcatele făcute din cele 365 feluri ce se întreabă la vămi și le-am învățat pe de rost, ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute a face o adevărată spovedanie și apoi roadele vrednice de pocăință astfel:

Preotul zice: „Binecuvântat este Dumnezeul nostru totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin".

Iar diaconul, Monahul și mireanul zic: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin".

Slavă Ţie Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Slavă Ţie Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Slavă Ţie Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale și ale Preacuvioșilor Părinților noștri și ale tuturor Sfinților Tăi, miluiește-ne pe noi. Amin".

Și iarăși să zici:

Slavă Ţie Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Împărate ceresc Mângâietorule, Duhul Adevărului, Care pretutindeni ești și toate le împlinești, Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea și mântuiește Bunule Sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluiește-ne pe noi. Doamne, curățește păcatele noastre. Stăpâne, iartă fărădelegile noastre. Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru Numele Tău. Doamne miluiește. Doamne miluiește. Doamne miluiește.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru Carele ești în ceruri, sfințească-se Numele Tău! Vie împărăția Ta, fie voia Ta, precum în cer și pe pământ. Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău!

Preotul zice vosglasul: „Că a Ta este Împărăția, puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar Diaconul, monahul și mireanul zic:

„Pentru rugăciunile Sfinților părinților noștri Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi". Amin.

Apoi:

Veniți să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu! Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu!

Veniți să ne închinăm și să cădem la însuși Hristos, Împăratul și Dumnezeul nostru!

Trei închinăciuni, apoi îndată Ps. 50:

Miluiește-mă Dumnezeule după mare Mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea și de păcatul meu mă curățește. Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea. Ţie unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut, ca să Te îndreptezi întru cuvintele Tale și să biruiești când vei judeca Tu. Că iată, întru fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea. Că, iată, adevărul ai iubit; cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți, spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă voi albi.

Auzului meu vei da bucurie și veselie, bucura-se-vor oasele cele smerite. Întoarce Fața Ta de către păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge-le. Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule și Duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele. Nu mă lepăda pe mine de la Fața Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale, și cu Duh stăpânitor mă întărește. Învăța-voi pe cei fărădelege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce. Izbăvește-mă de sângiuiri, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele, bucurase-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta. Că de-ai fi voit jertfă, Ţi-aș fi dat; arderile de

tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine Doamne, întru bunăvoirea Ta Sionului și să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot; atunci voi pune pe Altarul Tău vițel.

Simbolul credinței

Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor.

Și într-Unul Domnul Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii.

Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.

Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut Om.

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pontiu Pilat, a pătimit și S-a îngropat. Și-a înviat a treia zi, după Scripturi.

Și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui. Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții, a Cărui Împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin Proroci. Într-una Sfântă, sobornicească și apostolească Biserică.

Mărturisesc un Botez întru iertarea păcatelor. Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie. Amin.

Rugăciunea lui Manase împăratul

Doamne Atotputernice, Dumnezeul Părinților noștri: al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob și al seminției lor celei drepte; Care ai făcut cerul și pământul cu toată podoaba lor; Cel ce ai legat marea cu cuvântul poruncii Tale; Cel ce-ai încuiat adâncul și l-ai pecetluit pe el cu înfricoșat și slăvit Numele Tău, de care toate se tem și se cutremură în fața Puterii Tale; că nesuferită este marea cuviință a Slavei Tale și nerăbdată mânia îngrozirii Tale celei asupra păcătoșilor și nemăsurată și neurmată este mila Făgăduinței Tale! Tu ești Domnul Cel Înalt, Milosârd, îndelung răbdător și mult Milostiv, și-Ţi pare rău de răutățile oamenilor. Tu, Doamne, după mulțimea bunătății Tale ai făgăduit pocăință și iertare celor ce greșesc Ţie și cu mulțimea îndurărilor Tale ai hotărât pocăință păcătoșilor spre mântuire! Tu, dar Doamne Dumnezeul puterilor, n-ai pus pocăință drepților: lui Avraam, lui Isaac și lui Iacob, celor ce n-au greșit Ţie; ci ai pus pocăință asupra mea, păcătosului; pentru că am greșit mai mult decât numărul nisipului mării. Înmulțitu-s-au fărădelegile mele Doamne, înmulțitu-s-au fărădelegile mele și nu sunt vrednic să privesc și să văd înălțimea cerului pentru mulțimea nedreptăților mele. Împilat sunt de multă legătură de fier, încât nu-mi pot ridica capul meu și nu este slăbire. Pentru că am întărâtat mânia Ta și rău înaintea Ta am făcut, nefăcând voia Ta și nepăzind poruncile Tale.

Și acum plec genunchii inimii, trebuindu-mi bunătate de la Tine! Greșit-am Doamne, greșit-am și fărădelegile mele eu le știu, ci mă cuceresc rugându-mă: Slăbește-mă, Doamne, slăbește-mă și nu mă pierde pe mine cu fărădelegile mele, nici în veac ținând mânie, să te uiți la răutățile mele, nici să mă osândești în cele mai de jos ale pământului. Pentru că Tu ești Dumnezeule, Dumnezeul celor ce se pocăiesc și în mine să arăți bunătatea Ta; că nevrednic fiind să mă mântuiești, după Mila Ta cea multă și Te voi lăuda totdeauna în toate zilele vieții mele, că pe Tine Te laudă toată puterea Îngerilor și a Ta este slava în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 6

Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, nici cu iuțimea Ta să mă certi. Miluiește-mă Doamne că sunt neputincios; vindecă-mă Doamne că s-au desfăcut oasele mele și Sufletul meu s-a înspăimântat foarte și Tu Doamne, până când? Întoarce-Te Doamne, izbăvește Sufletul meu, mântuiește-mă pentru Mila Ta. Că nu este în moarte cel ce Te pomenește pe Tine și în iad cine se va mărturisi Ţie? Ostenit-am în suspinul meu, spăla-voi în toate nopțile patul meu, cu lacrimile mele voi uda așternutul meu. Tulburatu-s-a de necaz ochiul meu, învechitu-m-am între toți vrăjmașii mei.

Depărtați-vă de la mine toți cei ce lucrați fărădelegea, că a auzit Domnul glasul plângerii mele, auzit-a Domnul cererea mea, Domnul a primit rugăciunea mea. Să se rușineze și să se înspăimânteze toți vrăjmașii mei, să se întoarcă și să se rușineze foarte degrabă.

Psalmul 129

Dintru adâncuri am strigat către Tine: Doamne, Doamne, auzi glasul meu. Fie urechile Tale luând aminte spre glasul rugăciunii mele. De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi? Că la Tine este milostivirea. Pentru Numele Tău Te-am răbdat Doamne, așteptat-a Sufletul meu spre cuvântul Tău, nădăjduit-a Sufletul meu spre Domnul. Din straja dimineții până în noapte, din straja dimineţii să nădăjduiască Israel spre Domnul.

Că la Domnul este mila şi multă mântuire la El, și El va izbăvi pe Israel de toate fărădelegile lui.

Psalmul 142

Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea; întru adevărul Tău, auzi-mă întru dreptatea Ta. Şi să nu intri la judecată cu robul Tău, că nu se va îndrepta înaintea Ta tot cel viu. Că a prigonit vrăjmaşul sufletul meu, împilat-a la pământ viaţa mea, aşezatu-m-a întru întuneric ca pe morţii veacului. Şi s-a mâhnit întru mine duhul meu, întru mine s-a tulburat inima mea. Adusu-mi-am aminte de zilele cele din început, cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale am gândit. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca nişte pământ fără de apă Ţie. Degrabă auzi-mă, Doamne, slăbit-a duhul meu, să nu întorci FaţaTa de la mine, că mă voi asemăna celor ce se pogoară în groapă. Auzită fă mie dimineaţa mila Ta, că spre Tine am nădăjduit. Arată-mi mie, Doamne, calea în care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu! Scoate-mă de la vrăjmaşii mei, Doamne! La Tine am scăpat. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul Meu. Duhul Tău cel bun mă va povăţui la pământul cel drept. Pentru numele Tău, Doamne, mă vei via, întru dreptatea Ta vei scoate din necaz sufletul meu, și întru mila Ta vei sfârși pe vrăjmaşii mei şi vei pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Cel ce pentru păcatele mele ai primit moarte de ocară pe Cruce și chemi pe păcătoși la Tine, zicând: „Pe cel ce vine la Mine, nu-l voi scoate afară”, primeşte-mă pe mine, nevrednicul, iartă-mi toate păcatele şi-mi dă Darul şi binecuvântarea Ta, pentru marea şi nemăsurata mila Tu, cu rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale tuturor Sfinţilor Tăi. Amin.

Rugăciune de umilinţă către Domnul nostru Iisus Hristos

Păcătuit-am şi n-am făcut dreptate înaintea Ta, Preabunule Stăpâne, călcat-am poruncile Tale cele mântuitoare şi juruinţele noastre cele sfinţite, pe care le-am făcut la Sf. Botez. Numele de Creştin îl purtăm noi, nevrednicii, iar inimile noastre au fost nevoitoare spre toată lăcomia. Picioarele, grabnice și cu cutezare spre toată alergarea cea rea. Gura, organul sfintelor rugăciuni și al cuvintelor, am făcut-o organ a toată vorba nebunească. Ochii noștri și toate simţirile noastre, peste măsură le-am umplut de păcate şi de toată necuraţia. De aceea Preabunule Stăpâne, multă iubirea Ta de oameni am întors-o spre mânie noi, nevrednicii. Mulțimea facerilor Tale de bine am prefăcut-o nebuneşte spre chinuri. Însă nu cu iuţimea Ta să ne cerţi pe noi, Doamne. Ţie Unuia am greşit, dar Ţie Unuia ne şi închinăm şi cu inima umilită ne rugăm: „Slăbeşte, lasă, iartă iubitorule de oameni, Stăpâne. Biruiască mulţimea îndurărilor Tale adunarea cea vicleană a păcatelor noastre. Adâncul bunătăţilor Tale cel nemăsurat să acopere marea cea amară a răutăţilor noastre!

Adevărat Preabunule Iisuse, ne rugăm Ţie, dăruieşte iertare păcatelor noastre, bună aşezare minţii, sănătate trupului, pace în zilele noastre, aerului bună linişte, pământului bună rodire, credinţei celei dreptmăritoare creştere, unire şi pace Sfintelor Tale Biserici, surpare eresurilor, stricare sfaturilor celor necurate şi toate lucrurile cele de folos ni le dăruieşte după neschimbatele Tale îndurări. Cel ce nu voieşti moarte păcătosului dăruieşte nouă timp de pocăinţă, ca şi de chinurile cele veşnice care vor să vină să ne mântuim cu Darul şi cu iubirea de oameni a Preacuratului Tău Părinte, cu Care împreună eşti binecuvântatat, cu Preasfântul, Bunul şi de viaţă Făcătorul Duhul Tău, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune pentru recunoaşterea ticăloşiilor noastre

Doamne Dumnezeul nostru, Cel bogat în milă şi necuprins în îndurări, Care Singur din fire eşti fără de păcat, şi pentru noi fără de păcat Te-ai făcut om, ascultă în ceasul acesta, această dureroasă a mea rugăciune, că sărac şi lipsit sunt eu de fapte bune, şi inima mea s-a tulburat în mine! Tu Doamne, Înaltule Împărat al cerului şi al pământului, ştii că toată tinereţea mea am cheltuit-o în păcate şi umblând după poftele trupului meu, m-am făcut cu totul bucurie dracilor, cu totul am urmat diavolului, tăvălindu-mă totdeauna în noroiul poftelor. Întunecându-mi-se gândul din copilărie şi până acum, niciodată n-am voit să fac voia Ta cea Sfântă; ci cu totul robindu-mă de poftele care mă înconjoară, m-am făcut de râs şi batjocură dracilor, nicidecum în minte venindu-mi că nesuferită este urgia îngrozirii Tale asupra păcătoşilor şi gătită fiind gheena focului? Din această pricină căzând în deznădăjduire, nicidecum venind în simţire de întoarcere, m-am făcut pustiu şi gol de dragostea cea de la Tine. Că ce fel de păcate n-am făcut? Ce lucru drăcesc n-am lucrat? Ce faptă grozavă şi înverşunată n-am săvârşit cu covârşire şi cu sârguinţă? Mintea cu totul mi-am întinat prin cugete trupeşti; trupul mi-am spurcat prin amestecări; duhul cu totul mi l-am pângărit cu învoirea spre păcat. Toate mădularele ticălosului meu trup le-am pornit a lucra şi a sluji la păcate. Cine dar nu mă va plânge pe mine ticălosul? Cine nu mă va tângui pe mine osânditul? Pentru că eu singur, Stăpâne, am întărâtat mânia Ta, eu singur am aţâţat urgia Ta asupra mea, eu singur am făcut răutate înaintea Ta, întrecând şi covârşind pe toţi păcătoşii cei din veac, păcătuind fără de asemănare şi fără de iertare. Însă de vreme ce eşti mult milostiv şi mult milosârd, Iubitorule de oameni şi aştepţi întoarcerea oamenilor, iată şi eu mă arunc pe sinemi înaintea înfricoşatului şi nesuferitului Tău Divan şi ca şi cum m-aş atinge de preacuratele Tale picioare, din adâncul Sufletului strig Ţie: Milostiveşte-te Doamne, iartă-mă, îndură-Te, ajută neputinţei mele, pleacă-Te nedumeririi mele, ia aminte la rugăciunea mea şi lacrimile mele să nu le treci cu vederea. Primeşte-mă pe mine, cel ce mă pocăiesc şi rătăcit fiind întoarce-mă şi întorcându-mă îmbrăţişează-mă şi mă iartă, căci mă rog. Pentru că n-ai pus pocăinţă drepţilor, n-ai pus iertare celor ce nu greşesc; ci ai pus pocăinţă asupra mea, păcătosului, în acelea cu care spre întărâtarea Ta am lucrat. Gol şi descoperit stau înaintea Ta cunoscătorule de inimi, Doamne, mărturisindu-mi păcatele mele, pentru că nu pot să caut şi să văd înălţimea cerului, fiind împilat de greutatea păcatelor mele. Deci, luminează-mi ochii inimii mele şi dă-mi umilinţă spre pocăinţă şi zdrobire de inimă spre îndreptare ca, cu bună nădejde şi cu adevărată şi deplină adeverire să merg la lumea cea de acolo, lăudând şi binecuvântând totdeauna Preasfânt Numele Tău: al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune umilită pentru recunoaşterea păcatelor

Doamne mult milostive, Dumnezeule Preasfinte, Care iubeşti numai binele şi urăşti tot răul, rogu-Te, nu Te uita la mulţimea păcatelor mele, ci priveşte la mine fiul cel risipitor, la oaia cea rătăcită care îmi recunosc vina mea şi vin la Tine: mâhnit cu inima, zdrobit şi ruşinat, cerşind iertare. Doamne, fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea. Sunt greu tulburat, zdruncinat şi nemângâiat. N-am linişte, n-am odihnă în Sufletul meu, văzând că m-am pus cu trup şi Suflet în slujba diavolului. Cunosc că prin multele şi feluritele păcate, pe Tine, Părintele şi Dumnezeul meu Cel prea bun, Te-am jignit, mâhnit, amărât şi Te-am mâniat foarte mult. Păcatele mele apasă cumplit asupra mea, întocmai ca o piatră foarte grea şi rău mă mai chinuie. Ce voi face? Scula-mă-voi şi mă voi duce la Tatăl meu şi din adâncul inimii păcătoşite, voi zice, ca şi fiul cel rătăcit: „Tată! Am greşit la cer şi înaintea Ta...” Aceasta voiesc să o fac chiar acum. Pentru aceasta cu căinţă mă rog Ţie, iartă-mă pe mine păcătosul.

Doamne, eu nu mai cutezam să mai vin la Tine în starea aceasta păcătoasă în care mă aflu, dacă nu m-aş fi întărit de cuvintele milostivirii Tale: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi... Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci doresc să se întoarcă de la calea lui cea rea şi să fie viu!” (Mt. 11*, 28*; Iez. 18*, 23, 32*). Cuvintele acestea mă încurajează foarte mult a veni înaintea Preotului Duhovnic şi a-mi mărturisi toate păcatele acestui minunat împuternicit al Tău, care stă văzut în Scaunul Sfintei Spovedanii în locul Tău, Dumnezeul meu, Care stai nevăzut acolo de faţă şi primeşti mărturisirea cea adevărată pe care o facem noi păcătoşii. Rogu-te, Doamne, luminează-mi mintea, deschide-mi inima şi buzele mele să spun numai adevărul şi să-mi mărturisesc toate păcatele mele. Nu mă lăsa Doamne ca din vreo frică sau ruşine să ascund vreun păcat şi să-l las nemărturisit, ci luminează-mă Doamne, ajută-mă să-mi reamintesc şi să-mi mărturisesc toate păcatele mele mari şi

mici, cu toată umilința, zdrobirea inimii și căința înaintea Preotului Duhovnic și a Ta, cu hotărârea de a le părăsi desăvârșit și a face roade vrednice de pocăință (Ioan 8, *11*; 5, *14*; Mt. 3, *8*-10; 2 Cor. 5, *27*), ca astfel să fiu iertat ca și mulțimea Magdalenelor, Samarinencelor, Zacheilor, tâlharilor și a altor păcătoși pocăiți după dreptarul dreptei credințe creștinești, care acum se veselesc în Raiul desfătărilor, îndulcindu-se pururea de nemărginita frumusețe a Feței Dumnezeirii Tale. Astăzi vreau a face o mărturisire cât mai amănunțită, mai bună, mai desăvârșită, așa ca și când ar fi cea din ceasul despărțirii Sufletului meu de trup. Ajută-mi Doamne să fac această adevărată mărturisire, pentru că eu nu cunosc, ci numai Tu singur, dacă voi mai avea vreme și prilej să mă mai mărturisesc vreodată, ori cu această mărturisire voi merge înaintea, Ta, Preadreptule Judecător.

Doamne, Dumnezeule, astăzi doresc din toată inima a mă întoarce la Tine pentru a mă curăți de toate păcatele, Părintele meu Cel prea bun, pe Care Te-am jignit și mâhnit și a mă mântui de tot păcatul. Puterile mele cele slabe încă nu sunt în starea a mă ajuta pentru a face aceasta. Deci, rogu-mă Ţie Dumnezeule, Părintele milostivirilor, ajută-mă a face și a desăvârși această curățire de păcate. Rogu-Te, Doamne, fie-ți milă de mine și iartă-mă. Doamne Iisuse Hristoase, Mântuitorul și Dumnezeul meu, Tu ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu (1 Tim. 1, *15)*. Ajută-mă, Doamne, Care ai venit să chemi nu pe cei drepți, ci pe cei păcătoși la pocăință, cheamă-mă și pe mine păcătosul. Ajută-mă a alerga la Tine, Izvorul vieții și Lumina lumii, Care luminezi tuturor. Primește-mă pe mine păcătosul care mă aduc în genunchi înaintea Crucii Tale, la milostivnicul Scaun al judecății Tale de aici de pe pământ, la Sf. Spovedanie. Pentru minunata Ta întrupare, activitate Mesianică, Patimă, Crucificare și Moarte pe Cruce pentru mântuirea noastră și pentru preamărita Ta înviere, rogu-te pe Tine, Care ai iertat pe vrăjmașii Tăi răstignitori, iartă-mi și mie toate păcatele mele!

Dumnezeule Duhule Sfinte, Mângâietorule, Vistierul bunătăților, înzestrătorule al nostru cu toate bogatele Tale Daruri și Dătătorule de viață, vino și la mine păcătosul, curățește-mă cu Darurile Tale cele bogate, întărește-mă în tot binele și ajută-mă să mă mântuiesc și să redobândesc fericirea în împărăția Ta cea Cerească, începând de aici de pe pământ.

Dumnezeule Cel Preamărit în Sfânta Treime, cea de o Ființă și nedespărțită, Părinte și Duhule Sfinte, ajută-mă să mă curăț de toate păcatele la Scaunul Judecătoresc și milostivnic al Sfintei Spovedanii de aici de pe pământ și să-Ţi slujesc Ţie totdeauna cu trup și Suflet, că Ţie se cuvine, Doamne, toată Slava, cinstea și închinăciunea Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

La Scaunul Sfintei Spovedanii

După ce ne-am socotit, cunoscut și însemnat bine toate păcatele și ne-am rugat lui Dumnezeu, apoi mergem la Duhovnic, cu umilință, cu frică și cu evlavie adâncă, așa ca și cum ne-am duce în fața judecății lui Dumnezeu, știind că Scaunul Sfânt al Spovedaniei este Scaunul milostivnic al judecății lui Dumnezeu aici pe pământ, unde ne curățim de păcate și ne înaripăm pentru zborul la cer, în Împărăția lui Dumnezeu. Ajungând la acest Scaun de milostivnică judecată Dumnezeiască, îngenunchem cu smerenie și zicem: „Binecuvântează-mă Părinte Duhovnic ca să-mi pot mărturisi toate păcatele!”

Apoi continuăm așa: „Eu, păcătosul (N.N.), mă mărturisesc lui Dumnezeu și sfinției voastre duhovnicescul meu Părinte, că de la spovedania mea cea mai de pe urmă, am greșit de multe ori. Mă aflu vinovat cu următoarele păcate: (aici ne mărturisim toate păcatele scrise pe hârtie și învățate pe de rost, cele nemărturisite la ultima spovedanie și toate câte le-am mai făcut de atunci până în prezent).

După mărturisirea tuturor păcatelor, încheiem astfel: „Pentru toate aceste păcate, ca și pentru acelea de care nu-mi mai aduc aminte, mă căiesc, îmi pare foarte rău și mă hotărăsc din toată inima a nu le mai face și mă rog a-mi da canon, dezlegare și iertare.

Rugăciune după Sfânta Spovedanie

Începutul obișnuit... vezi pp. xx-xx d.a.c.

Psalmul 102

Binecuvântează Suflete al meu pe Domnul și toate cele dinăuntrul meu numele cel Sfânt al Lui. Binecuvântează suflete al meu pe Domnul și nu uita toate răsplătirile Sale. Pe Cel ce vindecă toate bolile tale. Pe Cel ce izbăvește din stricăciune viața ta, pe Cel ce te încununează cu milă și cu

îndurări. Pe Cel ce umple de bunătăți pofta ta; înnoi-se-vor ca ale vulturului tinerețile tale. Cel ce face milostenie Domnul și judecată tuturor celor ce li se face strâmbătate. Cunoscute a făcut căile Sale lui Moise, fiilor lui Israel voile Sale. Îndurat și milostiv este Domnul, îndelung răbdător și mult milostiv. Nu până în sfârșit se va iuți, nici în veac se va mânia. Nu după fărădelegile noastre a făcut nouă, nici după păcatele noastre ne-a răsplătit nouă. Că după înălțimea cerului de la pământ, a întărit Domnul mila Sa spre cei ce se tem de El. Pe cât sunt departe răsăriturile de la apusuri, depărtat-a de la noi fărădelegile noastre. În ce chip miluiește tatăl pe fii, a miluit Domnul pe cei ce se tem de Dânsul. Că El a cunoscut zidirea noastră, adusu-și-a aminte că țărână suntem. Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului, așa va înflori că duh a trecut într-însul și nu va fi și nu-și va mai cunoaște încă locul său; iar mila Domnului din veac și până în veac spre cei ce se tem de Dânsul. Și dreptatea Lui spre fiii fiilor, spre cei ce păzesc așezământul de lege al Lui, și-și aduc aminte de poruncile Lui, ca să le facă pe ele. Domnul din cer a gătit Scaunul Său și împărăția Lui pe toți stăpânește. Binecuvântați pe Domnul toți Îngerii Lui, cei puternici la virtute, care faceți cuvântul Lui, a auzi glasul cuvintelor Lui. Binecuvântați pe Domnul toate puterile Lui, slugile Lui, care faceți voia Lui. Binecuvântați pe Domnul toate lucrurile Lui, în tot locul stăpânirii Lui, binecuvântează Suflete al meu pe Domnul.

Psalmul 31

Fericiți cărora s-au iertat fărădelegile și cărora s-au acoperit păcatele. Fericit bărbatul, căruia nu-i va socoti Domnul păcatul, nici nu este în gura lui vicleșug. Când am tăcut, topitu-s-au oasele mele în strigătul meu toată ziua. Că ziua și noaptea s-a îngreuiat peste mine mâna Ta, prefăcutu-m-am în uscăciunea verii. Fărădelegea mea am cunoscut și păcatul meu n-am acoperit. Zis-am: „Mărturisi-voi fărădelegea mea Domnului și tu ai iertat păgânătatea inimii mele. Pentru aceasta se va ruga către Tine tot cuviosul în vreme bine cuvenită, însă în potop de ape multe, către dânsul nu se vor apropia. Tu ești scăparea mea de necazul ce mă cuprinde, bucuria mea. Izbăvește-mă de cei ce m-au înconjurat...

Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeul meu, mult milostive, mulțumescu-Ţi Ţie, că prin mărturisirea cea către duhovnicescul meu Părinte, m-ai învrednicit pe mine păcătosul să iau de laTine iertarea păcatelor mele. Ca David cel ce a zis: „Juratu-m-am și-am pus ca să păzesc judecățile dreptății Tale”, făgăduiesc și eu înaintea Ta, cu voință hotărâtoare a Sufletului meu, că aleg mai bine a muri, decât a face de acum înainte vreun păcat de moarte și a amărî cu el bunătatea Ta cea nemăsurată. Dar de vreme ce voința mea este neputincioasă, singură de sine fără ajutorul Tău, mă rog Ţie fierbinte să mă întărești cu Darul și ajutorul Tău, ca să rămân până la sfârșit neschimbat în această hotărâre. Dă-mi Doamne, ca cealaltă vreme a vieții mele s-o petrec în pace și în pocăință și să dobândesc în această viață Darul Tău, iar în cealaltă fericirea de veci, pentru rugăciunile preabinecuvântatei Maicii Tale și ale tuturor Sfinților Tăi. Amin.

Vietate pieritoare între toate câte pier,
Omul își ridic-o clipă ochii spre eternul cer.
Vede soarele pe boltă, vede stelele și luna.
Apoi ochii plini de doruri i se-nchid pe totdeauna!
Dar în clipa zisă „Viață”, de păcate-atât se leagă
Încât nu le ispășește, o eternitate-ntreagă!

PARTEA A II-A
SUFLETUL VIEŢUIEȘTE ȘI DUPĂ MOARTEA TRUPULUI

Într-adevăr, moartea fiecărui om stă la mijloc, între viața prezentă de aici de pe pământ și între viața viitoare de dincolo de mormânt. Moartea e o ușă misterioasă care ne deschide intrarea în viața veșnică. Moartea, după uzul vorbirii și scrierile Dumnezeieștilor Scripturi, înseamnă încetarea vieții pământești. În scrierile teologice, moartea are un întreit înțeles:

1. Moartea sufletului, cauzată prin păcate grele de moarte, prin care se omoară viața cea spirituală a omului, pe care o are el în puterea grației Dumnezeiești.
2. Moartea eternă, adică osânda celor păcătoși, care se zice în Dumnezeiasca Scriptură „a doua moarte" (Apoc. 2, *11, 2*0, *14*; 21, *8*; 22, *5*).
3. Moartea trupului omenesc, care-i o despărțire temporară a sufletului de trupul său, până la învierea obștească (Mt. 10, *28*) poartă numirea de „ieșirea din lume" (Lc. 9, *31*; 2 Petru 1, *15*), „sfârșit (Mt. 10, *22*; 24, *13*; Evr. 13, *7*), „despărțire" (Lc. 16, *22*-31), „dezlegare de legăturile corpului" (Filip. 1, *23*). „eliberare" (2 Tim. 4, *6*), „somn" (Ioan 11, *11*; 2 Lege 31, *16*; Dan. 12, *2*; Mt. 9, *23*-24; F. Ap. 7, *6*0; 13, *36*; comp. Ecl. 12, *7*; Rom..5, *7*2; 6, *23*; 1 Cor. 15, *22, 5*1-55; 1 Tes. 4, *16*; Ioan 9, *4*; Is. Sir. 7, *38*) Fac. 3, *19*).

Sufletul fiecărui om este nemuritor pentru că el și după despărțirea sa de corp, rămâne viu, deplin conștient și activ:

a) Toate puterile sufletului rămân tot așa împreună precum sunt și acum, ba și mai puternice și mai abile, pentru că sunt descătușate de trup. În aceasta stă identitatea ființei sale.

b) El se cunoaște pe sineși ca pe însuși acela care era aici pe pământ și conlucra în trup, în aceasta stă identitatea conștiinței sale.

c). El este activ și după moartea trupului, pentru că o stare neactivă nu ar mai fi viață, ci moarte.

Adevărul nemuririi Sufletului în cursul vremurilor este un obiect al credinței, nu numai la poporul lui Dumnezeu, ci și la multe popoare sălbatice, idolatre (Vezi I.R.L. o.c. T.L. o.c. t. III, pp. 351-383.ș.a.). Aceasta o adeverește clar și dumnezeiasca Scriptură: „Ţarina — trupul — se va întoarce în pământ, din care a fost luat, iarăși așa precum a fost, iar duhul — Sufletul — se va întoarce la Dumnezeu, la Cel ce l-a dat pe el... Sufletele drepților sunt în mâna lui Dumnezeu și munca nu se va atinge de ele. Părutu-s-a în ochii celor nepricepuți a muri și ieșirea lor s-a socotit pedepsire, iar mergerea de la noi sfărâmare; însă ei sunt în pace. Chiar dacă înaintea feței oamenilor ei vor lua munci, nădejdea lor este plină de nemurire. Fiind ei pedepsiți puțin, cu mari faceri de bine se vor dărui, că Dumnezeu i-a ispitit pe dânșii și i-a aflat vrednici de El. Ca aurul în topitoare i-a lămurit și ca o jertfă de ardere întreagă i-a primit. În vremea cercetării lor vor străluci și ca scânteiele pe paie vor fugi. Judeca-vor limbi, vor stăpâni popoare și Domnul va împărăți într-înșii în veci. Cei ce nădăjduiesc în Domnul vor înțelege adevărul și credincioșii în dragoste vor petrece cu Dânsul, că dar și milă este în cuvioșii Lui și cercetare este în aleșii Lui... Atunci cel drept va sta cu multă îndrăzneală înaintea feței celor ce l-au necăjit pe dânsul și a celor ce n-au băgat în seamă ostenelile Lui. Văzându-l pe el, se vor tulbura cu cumplită frică și se vor mira de minunata lui mântuire. Ei vor zice în sine, căindu-se și pentru împuținarea duhului lor vor suspina, zicând: „Acesta este pe care noi l-am avut oarecând de râs și pildă de batjocură?! Noi cei fără de minte am socotit viața lui o nebunie și sfârșitul lui fără de cinste. Și cum s-a socotit el între fiii lui Dumnezeu și soarta lui este între sfinți?!... Drepții în veac vor fi vii și plata lor în Domnul și purtarea de grijă pentru dânșii de la Cel Preaînalt" (Eccl. 12, *7*; Fac. 3, *19*; Inț. Sol, *3, 1*-9; 5, *1*-5, *16*).

Credința nemuririi sufletelor omenești au mărturisit-o și toți drepții Vechiului Testament, care considerau viața pământească ca o călătorie către Patria Cerească (Fac. 47, *9*; Evr. 13, *14*; 11, *8*-16) și moartea ca o sălășluire la părinți (Fac. 25, *8*; 15, *15*; 49, *29*-33).

Sufletele protopărinților noștri Adam și Eva și ale tuturor urmașilor lor, chiar și ale drepților sau ale Sfinților Bisericii Vechiului Testament, fără de Enoh și Ilie (care au fost luați de Dumnezeu de pe pământ), se duceau în „șeol", adică se pogorau în iad, până la învierea și Proslăvirea Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu. Astfel, sufletele lor își continuau acolo viața după moarte. Așadar, ducerea la părinți, adăugarea la poporul său, pogorârea în „șeol", ori iad, nu înseamnă înmormântarea lor, ci continuarea vieţuirii cu sufletul în locuința morților, adică în iad. Așa deci: Patriarhul Iacob

nădăjduia că va afla pe fiul său iubit, Iosif, pe care-l credea mâncat de dinții fiarelor sălbatice, iarăși în „șeol" și-l va vedea cu ochii săi (Fac. 37, *2*0; 33-35).

Acestea și alte multe locuri scripturistice, ne vorbesc despre credința în nemurirea sufletelor la cei din Vechiul Testament. În vremea venirii și activării Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, pe pământ stăpânea, între israeliți și iudei, pe lângă opinia că sufletele celor morți se adună în „șeol" sau „iad" și o altă credință străină de adevărul divin fiind ca un adaos al credinței în răsplătirea Sufletelor celor drepți cu posibilitatea de a ieși din „șeol" (iad) și a se întoarce iarăși pe pământ spre a se întrupa în alte trupuri; așa credeau fariseii, care, după Iosif Flavius, învățau că sufletele sunt după firea lor nemuritoare. Că după moarte toate sufletele fără nicio deosebire, vin în „șeol" unde primesc o anumită răsplătire, adică: sufletele celor răi se osândesc, ca să rămână pentru totdeauna în „șeol" și să sufere pedepse; iar sufletele celor buni se eliberează de acolo, se întorc iarăși pe pământ, unde devin capabile a se sălășlui în alte trupuri omenești spre a reîncepe o viață nouă.

Idolatrii feluritelor popoare, amăgiți de demonii întunericului că zeii se întrupează în felurite animale și făpturi (d.p. Vișnu, zeul hindușilor, are vreo zece întrupări: în pește, în broască țestoasă, în mistreț, în om cu capul de leu, în pitic, etc...zeii egipteni: Osiris în soare și în boul Apis, Isis în lună, Amon în țapi, alții în pisici, lei, crocodili, șerpi, șoimi, fenia, păsări etc), credeau că sufletele păcătoase după moarte emigrează (se întrupează în corpurile feluritelor animale și plante — metempsihoză), până se curăță, după care se întorc în sânul zeului suprem. Alții credeau în reîncarnare, adică, sufletul păcătos se va reîntrupa în sânul femeilor, se va naște iarăși cu alt trup sau trupuri, până se va curăți de păcatele sale. Această credință potrivnică adevăratei credințe creștinești a pătruns și în unii creștini ușuratici ai vremurilor noastre.

Teoria aceasta a reîncarnării care-i încă în toată puterea în orientul indian e contrară Dumnezeieștilor cuvinte ale Sfintei Scripturi, care spune că: „Oamenilor le e rânduit să moară o singură dată... după aceea vine judecata (particulară și generală) fiecărui suflet și trup (Evr. 9*, 27*; Iov. 30*, 23*) Mt. 25*, 13*. 24 50) Sf. Evanghelie ne spune că în momentul morții Domnului nostru Iisus Hristos „multe trupuri ale sfinților ieșiră din mormânturi și după Învierea Lui intrară în Sfânta Cetate și s-au arătat multora (Mt. 27, *5*1-53) De aici reiese clar că fiecare suflet a ieșit din mormânt cu trupul lui; deci, după moarte nu se mai reîncarnează sufletul nimănui.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos-Dumnezeu și Sfinții Săi Apostoli, dimpreună cu toți urmașii lor cei adevărați au spulberat cu totul acea străină și deșartă credință a indienilor provenită de la brahmani, budiști, egipteni etc, lepădând-o cu desăvârșire și învățând:

a) Că sufletele se vor uni iarăși cu trupurile lor la învierea generală (Ioan 5*, 2*.4-29; comp. Is. 26*, 19*; Iez. 37*, 1*-14; 1 Cor. 15*, 39*-57; 1 Tes. 4*, 16*; Dan. 12*, 2*; Mt. 25*, 32-40).*

b) Că sufletul după despărțirea sa de trup primește o răsplătire (Ioan 5*, 29*; Dan. 12, *2*-9; Mt. 25).

c) Că sufletul e nemuritor (Lc. 9*, 30*-33; Mt. 27*, 5*0-55; comp. Mt. 10, *28*; Lc. 16, *19*-31; 2 Cor. 5, *1*-10; I Ioan 2, *17*).

Privitor la felul stării sufletelor după moarte sunt trei diferite socotințe, două deviate de la adevăr și una după adevărul divin.

1. Unii (eretici) cred că sufletele răposaților, după despărțirea lor de trup, cad într-un somn greu, în care ele petrec până în ziua învierii generale, fără simțire și înțelegere, în corpul lor putrezit, ori în alt loc, precum Vigilanțiu, în sec. V, împotriva căruia a scris fericitul Ieronim. De această părere se țin sirienii și nestorienii din vremurile noastre. Armenii cred că afară de Prorocul Ilie și Preacurata Fecioara Maria, Maica Domnului, toți ceilalți răposați se află într-un loc comun afară din locașurile cerești, unde ele așteaptă ziua judecății. Aceștia se numesc psichioponichiți, de la noaptea sau adormirea tuturor sufletelor până la învierea obștească.

Doi celebri savanți din Italia, Mercati și Marcilius, în sec. al XVI-lea, aveau opinii diferite asupra nemuririi sufletului. Unul din ei presupunea că sufletul, după ce s-a despărțit de corp, rămâne în neacțiune și în somn până la ziua judecății și până la învierea morților; celălalt, din contră, afirma că nu este inerție în natură și că prin urmare sufletul trebuie să treacă dintr-un corp viu într-altul, până când se atinge scopul definitiv. Pentru a ști care din doi avea dreptate, Mercati și Marcilius, legați prin cea mai vie amiciție, rostiră un jurământ teribil și își jurară unul altuia că cel ce va muri întâi să vină, de va fi posibil, să explice celuilalt ceea ce ar fi de opiniile lor.

Într-o noapte, pe când Mercati era absorbit la Roma de ocupațiunile sale, auzi trei lovituri violente bătând în ușa sa. El se sculă și merse să deschidă fereastra; la ușă văzu un călăreț îmbrăcat cu o manta albă. „Tu ai dreptate, amice, zise el savantului plin de mirare. În acel momentul el întură calul sau și dispăru în întuneric. Două zile după aceea, Mercati primi noutatea amicului său de moarte, decedat la Florența, tocmai în ziua și ora apariției (Jurnal Steaua Nord 1877, nr. 9, pag. 180; d.V.R. o.c. 86)..

2. Biserica apuseană și cea protestantă învață că sufletele primesc îndată după moarte o răsplată deplină și eternă.

3. Sfânta noastră Biserică Creștină Ortodoxă, privitor la starea sufletelor după moarte, învață așa: După moarte, fiecare va cunoaște răsplata faptelor sale... Deși mai înainte de judecata cea de pe urmă nici drepții, nici păcătoșii nu primesc o deplină răsplată a faptelor lor, totuși nu se află toate sufletele în una și aceeași stare, nici nu se trimit toate în același loc. De aici se vede clar că aceasta nu se întâmplă înainte de judecata cea de pe urmă, fără de o judecată particulară.

Sufletele sfinților și ale acelor creștini și creștine, care aflându-se în grația lui Dumnezeu, ies din lumea aceasta în pocăință adevărată pentru păcatele săvârșite, își au locul lor în mâinile lui Dumnezeu; iar sufletele acelora care trec de aici urgisiți de Dumnezeu și în disperare, se duc în locul de osândă al urgiei lui Dumnezeu. Aceasta se cade s-o afle și s-o știe fiecare, că: „Sufletele celor drepți se află în cer, totuși mai înainte de judecata cea de pe urmă, nu primesc nicio răsplătire desăvârșită sau încununare deplină. De asemenea și sufletele celor osândiți nu suferă muncă deplină. Ci, după judecata de pe urmă, sufletele împreună cu corpurile, vor primi cununa deplină a măririi și fericirii eterne sau muncă deplină pe veșnicie (Vezi pe larg M.O. o.c. p. I, răsp. întreb. 61-68).

Patriarhii de orient în „Confesiunile lor despre credința ortodoxă”, (art. 18) privitor la starea sufletelor după moarte, mărturisesc următoarele: „Credem că sufletele celor răposați petrec ori în fericire, ori în muncă, adică după faptele lor. Ele trec îndată după despărțirea de trup: ori la bucurie și fericire, ori la durere și întristare. Acolo ele nu simt nici deplina fericire, nici deplina muncă. Deplină fericire sau muncă va primi fiecare după învierea generală, când sufletul se va împreuna cu trupul cu care a viețuit împreună în lume, făcând bine ori rău.” (V.R. o.c. pag. 198).

De aici se vede că:

1. Imediat după moarte este o răsplătire, însă nu deplină, nici definitivă, adică nu în veci hotărâtă.

2. Imediat după moarte este o judecată particulară. Adevărul acesta, că imediat după moarte sufletele află o răsplătire anumită după felul viețuirii, credinței, iubirii și faptelor lor săvârșite în lumea aceasta, reiese clar din Dumnezeiești le Scripturi și mai evident din parabola Mântuitorului cu situația înainte și după moarte a bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr, din Sfânta Evanghelie, unde El însuși zice: „Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele luminat. Era și un sărac, anume Lazăr, care zăcea înaintea ușii lui plin de bube și poftea să se sature din fărâmăturile ce cădeau din masa bogatului; ba și câinii venind, îi lingeau bubele lui. După un timp oarecare a murit săracul și l-au dus pe el îngerii în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și l-au îngropat. Și în iad (ducându-se) ridicându-și ochii săi, fiind în munci, vede pe Avraam de departe și pe Lazăr în sânurile lui...” (Lc. 16, *19*-31) ș.a.m.d. se descrie starea fericită a săracului și starea jalnică a bogatului nemilostiv.

Adevărul acesta l-a arătat Mântuitorul și în cuvintele adresate sutașului credincios în fața lumii care venea după Dânsul, zicând: „Adevăr grăiesc vouă; mulți de la răsărit și de la apus vor veni și se vor odihni cu Avraam, cu Isaac și cu Iacob în Împărăția Cerurilor; iar fiii Împărăției vor fi izgoniți în întunericul cel mai dinafară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților”. De asemenea și către tâlharul crucificat din dreapta sa, când era pe cruce i-a zis, după mărturisirea și cererea lui sinceră: „Astăzi vei fi cu Mine în Rai” (-Mt. 8, *5*-12; Lc. 23, *40*-33). Și sfinții Apostoli au exprimat adevărul acesta zicând: „Doresc a mă elibera de trupul acesta și a fi cu Hristos... iar a rămâne în trup, mai de folos este pentru voi... Știm că până viețuim în trup suntem străini de Domnul, că umblăm prin credință, iar nu prin vedere. Sperăm însă și binevoim, mai bine să ne înstrăinăm de corp și să intrăm la Domnul..: Să trăim cu Domnul...” (Filip. 1, *21*-24; 2 Cor. 5, *1*-9).

În Apocalipsul sfântului Ioan Teologul citim: „Douăzeci și patru de bătrâni șed pe scaune îmbrăcați cu haine albe, având-și capetele încununate cu cununi de aur, cu instrumente de cântare divină și vase de aur pline de tămâieri, care sunt rugăciunile sfinților... Am văzut sub Altarul —

Jertfelnicul — de aur ceresc sufletele acelora care suferiseră moarte pentru Cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia ce-o dăduseră ei. Și mulțime mare, nenumărată de sfinți stăteau înaintea Scaunului Dumnezeirii și a Mielului, îmbrăcați în veșminte albe și cu ramuri de finici în mâinile lor. Ei strigau și ziceau cu glas mare: „Dumnezeului nostru, Care șade pe Tron, Se cuvine gloria mântuirii noastre". (Apc. 4; 5; 6, *9*-11; 14, *1*-5).

LOCURILE ÎN CARE SE DUC SUFLETELE DREPŢILOR ȘI ALE PĂCĂTOȘILOR DUPĂ MOARTE

Numele locașurilor în care se așază sufletele drepților după judecata particulară, se arată de Dumnezeiasca Scriptură și de Sf. Biserică Ortodoxă sub felurite denumiri în felul următor: „Rai" (Lc. 23, *43*), „Sânul lui Avraam" (Lc. 16, *22*; Mt. 8, *11*), „Împărăția Cerească" (Mt. 5, *3*-10; 8, *11*; Lc. 13, *29*), „Împărăția lui Dumnezeu" (Lc. 13, *28*-29; Mt. 6, *33*), „Casa Părintelui Ceresc" (Ioan 14, *2*-6; 17, 24), „Cetatea lui Dumnezeu", „Ierusalimul Ceresc" (Evr. 12, *22*: Gal. 4, *26*), „Cerul nou", „pământ nou",. „Cetatea Sfântă", „Ierusalimul cel nou" („poc. 21; 22), „cer", cum adeveresc cântările Sfintei Biserici (M.O. o.c. p. I, rasp, *6*7).

Fericirea sufletelor celor drepți. Așadar, să se știe cât mai bine de fiii și fiicele Sfintei Biserici Ortodoxe că fericirea sufletelor celor drepți și sfinți în cer diferă după meritul fiecăruia (I Cor. 3, *8*; Evr. 4, *3*, *11*; apoc. 7, *9*-17; Mt. 8, *11*; Lc. 16, *22*; Evr. 12, *22*-23; apoc. 14, *13*; 7, *7*6-/7; Ioan 14, *3*; Filip. 1, *26*; 2 Tim. 2, *11*-12; I Cor. 13, *7*2; 2 Cor. 5, *8*; Evr. 12, *4*). Privitor la aceasta este scris: „Cele ce ochiul n-a văzut, nici urechea n-a auzit, nici la inima omului nu s-au suit, acestea le-a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul" (1 Cor. 2, *9*).

În cartea „Livada Florilor" cap. 6, despre slava raiului, se scrie că într-o chinovie era un monah foarte evlavios în cele dumnezeiești și împlinitor a toată făgăduința monahicească. Acest monah, auzind stihul proorocului „O mie de ani înaintea ochilor Tăi, Doamne, ca ziua de ieri care a trecut", a încercat de multe ori cu mintea să priceapă înțelesul acestor cuvinte, dar nu putea. Fiindcă în acea mănăstire nu era niciun descăl învățat pe care să-l întrebe, a făcut rugăciune către Domnul ca să-i descopere înțelegerea stihului. Așa rugându-se el de multe ori, l-a ascultat Domnul. „Cel ce face voia celor ce se tem de El" (Ps. 144, *2*0).

Într-o zi după ce a citit pravila Utreniei și toți frații s-au dus la chiliile lor, a rămas numai el în Sf. Biserică și se ruga după obicei. Atunci, venind un vultur frumos, mai presus de fire, care zbura prin toată Biserica, se apropia adeseori și de monah. El s-a veselit mult de o așa frumusețe și încerca să-l prindă. Vulturul însă se tot depărta câte puțin și el tot îl urmărea, până ce au ajuns într-o pădure aproape de Mănăstire, pentru că nu zbura înalt ca ceilalți vulturi, ci aproape de pământ, ca să poată să-l urmeze Cuviosul.

După ce a zburat într-un loc ascuns al pădurii, vulturul începu a cânta o cântare așa de plăcută și preaîndulcitoare, încât monahul a rămas intr-o uimire minunată din dulceața acelei cântări. Cugetând el „cu negrăită veselie la glăsuirea cea dulce a Raiului, trupul lui — din dumnezeiasca putere și voință — a venit în atâta nestricăciune că nu simțea nici frig, nici foame sau altă nevoie, ori stricăciune a trupului. Se afla deci în acea dumnezeiască schimbare ca și cum ar fi fost în Rai și a ascultat îngerească cântare trei sute de ani. Atunci Îngerul care se arătase sub acest chip, s-a înălțat la ceruri, iar monahul, venindu-și în fire, s-a întors la Mănăstire, crezând că numai un ceas a lipsit de acolo.

Ajungând la Mănăstire, portarul l-a întrebat de unde este. Monahul, minunându-se cum de nu-l cunoaște, îi zise: „Eu sunt veșmântarul cutare, nu mă cunoști?". Portarul a socotit că este ieșit din minți și a zis către dânsul: „Du-te în drumul tău, noi avem veșmântar, iar pe tine nu te-am văzut niciodată, nici ai intrat vreodată în Mănăstirea aceasta". Cuviosul monah, înspăimântându-se, i-a spus toate rânduielile chinoviei și numele fraților. Portarul, ducându-l la egumen, s-au adunat toți și n-a cunoscut pe nici unul dintre aceia pe care îi știa el. El a zis către dânșii cu spaimă: „Fraților, mă mir și nu mă dumiresc cum s-a făcut această schimbare într-un ceas în care am lipsit eu de la sfinția voastră, să se schimbe fețele voastre, încât să nu cunosc pe nimeni din voi, nici voi pe mine! Martor îmi este Domnul, socotesc că n-a trecut mai mult ca un ceas de când am ieșit din Mănăstire, după ce am citit pravila Utreniei și era cutare egumen, proestoșii cutare și ceilalți toți. Egumenul, cercetând condica unde erau scrise numele tuturor fraților trecuți la cele veșnice, a cunoscut că trecuseră trei sute de ani.

Atunci l-a cercetat ce om a fost și ce fapte bune a făcut ca să cunoască cum de s-a învrednicit de la Dumnezeu de un asemenea har. El a răspuns zicând: „Nu știu vreo altă faptă bună în mine, decât numai că am avut totdeauna ascultare către proestoși și dragoste desăvârșită către frați, nici n-am smintit pe cineva vreodată. Mai ales am avut și am multă dragoste și către Preacurata Stăpână, Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioară Maria. În toate zilele citesc icoasele lor". Pe urmă le-a povestit cu de-amănuntul toate, precum și pricina cu vulturul. Ei, auzind, au început să înțeleagă taina și plângând de bucurie, l-au sărutat cu toții privindu-l ca pe o zidire cerească și nu pământească, pentru că cuvintele lui păreau într-adevăr dumnezeiești și nu omenești. Atunci proestosul i-a zis: „Dă slavă Preaputernicului Dumnezeu Care te-a învrednicit de o asemenea uimire minunată, pe care n-a văzut-o altul în acest chip în lumea aceasta vremelnică și deșartă și ai înțeles cu fapta o parte din acea dulce cântare cerească și nespusă veselie. Cunoaște dar că trei sute de ani ai fost în această uimire, părându-ți-se numai un ceas. Atâta bucurie și veselie vor simți sfinții în Rai, făcându-se părtași de acea fericită desfătare a Preasfintei și de viață făcătoarei Treimi, încât să li se pară o mie de ani ca o zi, după cuvântul lui David căruia ai dorit să-i pricepi înțelesul"

Acestea auzindu-le cuviosul, a cunoscut adevărul și slăvind pe Domnul, a plâns de bucurie și a cerut să se împărtășească cu Preasfântul Trup și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Împărtășindu-se el cu dumnezeieștile Taine, cu multă evlavie a zis acestea: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne..." ș.c.l. și îndată și-a dat sfântul său Suflet în mâinile lui Dumnezeu (M.P. o.c. pp. 170-2).

Osânda sufletelor păcătoase. Locurile în care trec sufletele păcătoșilor după judecata particulară și chinurile pe care le suferă ei acolo după cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi și ale Sf. Biserici Ortodoxe, se numesc „iad" (Lc. 16,"23; F. Ap. 2, *31*; Is. 5, *7*4; 14, *15*; Mt. 11, *23*; Osia 13, *14*; Apoc. 20, *13*-14), „Întunericul mai dinafară" (Mt. 8, *72*; I Petru 3, *19*), „abis" (Lc. 8, *31*, Apoc. 20, *1*-3), „cele de desubt" (Filip. 2, *10*; Apoc. 5, *3, 4, 13*), „gheenă" (Mt. 5, *22, 29, 30*; 10, *28*; 28 8-9; 25, *41*-46; 9, *42*-43, *47*), „cuptorul de foc" (Mt. 13, *5*0), „iezerul cel de foc" (Apoc. 14, *10*; 19, *2*0; 20, *9, 14*; 21, *8*), „întunericul cel mai dinafară, unde-i plângerea și scrâșnirea dinților" (Mt. 22, *13*; 25, *30*), „tartar" (2 Petru-l, *4*), „țara întunericului și a umbrei morții" (Ioan 10, *22*; Mt. 4, *15* 16; Is. 9, *1*), „laturile pământului" (Efs. 4, *9*), „fântâna adâncului" (Apoc. g, *2*), „temnița sufletelor" (1 Petru 3, *19*), „vierme neadormit" (Mt. 9, *44*). Sufletele păcătoșilor în iad suferă munci chinuitoare (Lc. 16, *23*; Mt. 22, *13*). Trebuie a ne reaminti și aceasta, că sufletele păcătoșilor în iad nu sunt toate în aceleași locuri; ci după judecata lui Dumnezeu — judecată dreaptă și particulară — ele sunt așezate potrivit cu păcatele fiecăruia (Lc.12, *47-48).*

Se poate presupune că iadul are pentru suflete deosebite locuri particulare, închisorile și celulele sale, cu felurite secțiuni deosebite, una numindu-se iad, alta gheenă, alta tartar, alta lac de foc. Apocalipsul arată într-un loc iadul deosebit de lacul de foc. „S-a prins fiara (Antihrist) și prorocul mincinos, care a făcut semne înaintea ei, cu care a amăgit pe cei ce au luat semnul fiarei și pe cei ce s-au închinat chipului ei și vii s-au aruncat amândoi în iezerul cel de foc care arde cu piatră pucioasă... Moartea și iadul s-au aruncat în iezerul cel de foc..." (Apoc. 19, *2*0; 20, *14*; comp. Dan. 7, *11*).

Aceste deosebite pedepse pe care le suferă sufletele păcătoșilor în iad, după judecata particulară, nu sunt complete, ci incomplete, până după învierea și judecata generală. Aceasta o adeverește și Sf. Ioan Hristostom, zicând: „Sufletele păcătoșilor nu pot să rămână aici (în iad, unde se chinuie bogatul nemilostiv) după moarte. Acest lucru îl auziți chiar din gura bogatului, care cerea necontenit aceasta, fără să i se învoiască. Dacă ar fi fost în puterea lui, ar fi venit singur să ne spună ce se petrece acolo. De aici rezultă că sufletele după plecarea, depărtarea lor de aici sunt duse într-un loc de unde nu se mai pot întoarce și unde așteaptă o zi înfricoșată" (Om. 28 la Mt.).

Sufletele creștinilor spovediți fără roade vrednice de pocăință. Sufletele creștinilor despărțindu-se de corpurile lor, imediat trec la bucurie, ori la întristare. Până la reunirea sufletelor cu trupurile lor la învierea obștească, Sufletele nu simt nici fericirea desăvârșită, nici chinurile desăvârșite. Starea lor este încă nehotărâtă și nedefinitivă. Dincolo de mormânt nu este al treilea loc între Rai și iad, cum foarte greșit susțin papistașii. Biserica admite totuși că, creștinii care s-au pocăit înainte de a muri, dar nu s-au învrednicit a face fapte vrednice de pocăință se duc în osândă, însă nedeplină. O îndulcire și chiar eliberare din această stare este posibilă, prin bunătatea lui Dumnezeu și îndurarea Sa, mișcată și atrasă prin rugăciunile Bisericii și milosteniile făcute de cei vii pentru cei răposați. O mare și deosebită putere are în această privință jertfa cea fără de sânge, adusă pentru ei la

Dumnezeiasca Liturghie și pomenirea lor la toate slujbele bisericești ce se fac în anumite timpuri ale anului pentru creștinii răposați.

„Toate sufletele răposaților — zice fericitul Augustin — care au părăsit lumea aceasta, primesc deosebite răsplătiri: pentru cei buni este bucuria, pentru cei răi suferințele. Dar, după învierea și judecata generală, bucuria celor buni va fi completă și chinurile celor răi mai grozave, pentru că, precum cei buni vor merge în fericire și cu corpul, așa și cei răi vor merge în focul veșnic a se munci împreună cu corpurile lor, cu care au păcătuit aici, dar fără a se curăți printr-o adevărată pocăință. Starea aceea nefericită a sufletelor păcătoase în locul de osândă și urgie dumnezeiască, ne-o înfățișează Dumnezeiasca Scriptură, că-i o lipsire a vederii lui Dumnezeu, o lipsire de comunitatea celor sfinți și de Împărăția lui Dumnezeu și o petrecere torturătoare în comunitate cu spiritele rele și condamnate, în care stare nefericită ele se mustră pururea de cugetul cel rău și suferă munci și torturi grozave.

Slăbănogul în iad (Vezi pag. xx-x, din această carte).

JUDECATA PARTICULARĂ

Toate mințile luminate ale plăcuților lui Dumnezeu, dimpreună cu Dumnezeiești Scripturi și Sf. Biserică Ortodoxă, arată că, imediat după moarte are loc judecata particulară, o anumită judecată a fiecărui suflet omenesc, deosebită de judecata universală, care va fi la sfârșitul lumii după învierea tuturor morților din morminte. Aceasta o adeverește *Mărturisirea Ortodoxă* p. I, răsp.61. Realitatea judecății particulare a fost recunoscută și în Vechiul Testament. Aceasta reiese din cuvintele înțeleptului Sirah care zice: „Lesne este înaintea Domnului, în ziua sfârșitului, să dea omului după căile lui. Răutatea ceasului (aceluia) face uitare desfătărilor și la sfârșitul omului se vor descoperi lucrurile lui" (Is. Sir. 11, *28*-29). Cu o claritate mai perfectă exprimă adevărul acesta Sf. Ap. Pavel, zicând: „Hotărât este oamenilor să moară odată și (îndată) după aceea sunt judecați!" (Evr. 9, *27*). Vedeți? Aici este vorba despre judecata particulară, care urmează imediat după moarte, pentru că nu se pune niciun răstimp între moarte și judecată.

Realitatea judecății particulare imediat după moartea fiecăruia dintre noi, oamenii, au predicat-o lămurit și Sfinții Părinți. Așa d. p. Sf. Ioan Hrisostom, zice: „Nimeni din viețuitorii de pe pământ care n-au primit dezlegarea de păcate, la trecerea lor în viața viitoare, nu pot să scape de pedeapsă pentru ele, ci precum aici călcătorii de lege se aduc din închisoare la judecată în legături, așa și toate sufletele după ieșirea lor din viața aceasta, se duc la judecata cea înfricoșată ferecate în felurite legături ale păcatelor lor... Părăsind viața aceasta, ne vom arăta înaintea tribunalului înfricoșat, unde vom da seamă de toate faptele noastre. Și de vom fi rămași în păcat, ne vom supune întrebării și pedepsei; iar de vom avea parte de luarea-aminte de noi înșine, vom merita cunună și bunuri negrăite. Cunoscând acestea să astupăm gura contrazicătorilor, să intrăm pe calea virtuții, spre a ne putea arăta într-o zi cu speranța care se cade creștinului, înaintea acestui tribunal al judecății particulare și a primi bunurile promise... Pregătește-ți lucrul de plecare și gătește-te de călătorie... De ai luat ceva, dă-i-l înapoi și zi ca Zaheu: «Îl dau împătrit...» (Lc. 19, *8*). De ai insultat pe cineva și ți l-ai făcut vrăjmaș, împacă-te cu el înainte de judecată. Pregătește-ți totul aici jos, ca să poți vedea fără strâmtorare acest Tribunal Suprem. Câtă vreme suntem aici, avem speranțe bune, dar odată plecați acolo, nu va mai fi în puterea noastră a ne pocăi și a ne curăți de păcate. Trebuie deci a ne pregăti mereu de plecare. Ce vom face noi când Domnul ne va chema în astă seară sau mâine...?" (Om. despre Lazăr, II n. 4).

Aceasta o arată și fericitul Augustin, scriind:„De tot dreaptă și mântuitoare este credința că sufletele se judecă îndată ce ies din corpuri, mai înainte de a se înfățișa la acea Judecată, când se vor judeca ele atunci în corpurile cele înviate".

„Noi, creștinii ortodocși — zice Sf. Dimitrie al Rostovului — este destul a aștepta în fiecare zi și în fiecare noapte, ora necunoscută a sfârșitului vieții noastre și a fi gata de plecare. Acolo este pentru fiecare îndeosebi o judecată înfricoșată inainte de înfricoșata judecată universală. Murind, fiecare om se judecă îndeosebi căci atunci vede toate faptele sale. Ceea ce așteptăm pe fiecare zi și pe fiecare noapte, precum în toată ora, este venirea Domnului, dar nu acea venire înfricoșată când va trebui să judece viii și morții și să dea fiecăruia după faptele sale. Ceea ce așteptăm în fiecare oră nu este acel moment infriccșat, când, după cuvintele Apostolului Petru — în vuietul unei furtuni înfricoșate, cerurile vor trece, elementele se vor topi arzând și pământul și lucrurile de pe dânsul vor arde (2 Petru 3, *10*). Aceasta este ora noastră supremă, când judecata lui Dumnezeu scoate sufletul din

trup, această oră când pentru fiecare este o cercetare particulară de tot ce a făcut. Ora aceasta s-o aşteptăm noi neîncetat, precum ne îndeamnă Domnul în Sf. Evanghelie, zicând: „Fiţi gata, căci în ora în care nu gândiţi, Fiul Omului va veni!" (Lc. 12, *40*; Sf. Dimitrie al Rostovului, „*Cercetări*", pp. 285-6).

Prin judecata particulară nu se face de prisos judecata universală, pentru că prin cea dintâi se hotărăşte numai o răsplată temporară, provizorie şi nedeplină; iar prin cea de-a doua se hotărăşte răsplată veşnică şi desăvârşită. Aşadar, precum fericirea celor drepţi, aşa şi nefericirea celor păcătoşi, nu este deplină până la învierea cea de obşte şi judecata universală, după care fiecare va primi cu sufletul şi cu trupul său înviat din morţi, aceea ce a făcut în vremea vieţuirii sale aici pe pământ, ori bine ori rău (2 Cor. 5, *10*; Mt. 25).

Legat între Rai şi iad. Rânduiala după care se face judecata particulară, precum am văzut în cele arătate până acum, este foarte dreaptă, îngăduitoare şi plină de milostivire pentru cei bine-credincioşi şi bine justificată pentru sufletele păcătoase ale nevrednicilor.

În vremea lui Leon împăratul a fost în Ţarigrad un om foarte bogat şi slăvit, care miluia mult pe săraci. Din lucrarea vrăjmaşului însă, acel boier milostiv săvârşea mereu păcatul curviei, până ce se apropiase de bătrâneţe, fiindcă se învechise în el obiceiul cel rău. Astfel, el neîncetat făcea milostenie, însă de curvie nu se părăsea. Aşa petrecând el, a murit de o moarte năprasnică. Atunci patriarhul Ghermano, împreună cu episcopii şi preoţii, au făcut cercetare pentru acel boier milostiv şi desfrânat. În acest sfat unii ziceau: „El e mântuit, pentru că este scris: „Izbăvire a omului îi este bogăţia lui" (Prov. Sol. 13, *8*; Tobit, *12, 9*). Alţii însă socotind, ziceau împotrivă: „Robul lui Dumnezeu se cuvine să fie fără de prihană şi fără de spurcăciune", că este scris: „Măcar şi toată legea de ar împlini-o omul, iar în una de ar greşi, apoi nu se va mai pomeni dreptatea lui" (Iac. 2, *10*). Privitor la aceasta, Domnul a zis: „În ce te voi afla, în aceea te voi şi judeca..." (Prolog 25 martie P.o.c, pag. 216, *38*; Rugăciunea a doua a Sf. Maslu; Iez. 33, *12*; Mt.7, *1*-5; Mc. 4, *24*; Mt. 24, *15*-51; 25, *19, 28*; 1 Cor. 6, *2*; Apoc. 3, *1*).

În urma acestor cercetări şi păreri deosebite, Patriarhul a poruncit tuturor mănăstirilor, schiturilor şi tuturor sihăstriilor să se roage lui Dumnezeu pentru acel boier milostiv şi curvar, ca să le arate în ce loc va fi aşezat Dumnezeu sufletul lui: în Rai ori în iad? Toate soboarele părinţilor, fraţilor şi sihastrilor din patriarhatul împărăţiei Bizanţului, făcând rugăciuni şi privegheri însoţite de posturi aspre şi credinţă fierbinte, Dumnezeu a descoperit oarecărui sihastru cu viaţă sfântă, locul unde este aşezat şi cum petrece sufletul omului acestuia. Sihastrul acesta mergând la Patriarhul, i-a spus înaintea a tot poporul ce se adunase, să asculte, zicând:„Rugându-mă eu în această noapte, am văzut un loc care avea de-a dreapta Raiul, fiind plin de negrăite bunătăţi; iar de-a stânga, un iezer de foc, a cărui pară se suia până la nori. Acolo, în acel loc — între fericitul Rai şi între înfricoşata văpaie a iadului — stătea legat omul care murise. El suspina amar şi adeseori căutând spre rai, se tânguia cumplit. Apoi am văzut un înger luminos apropiindu-se de dânsul şi zicându-i: „Pentru ce suspini în zadar, o, omule! Iată că pentru milosteniile făcute, te-ai izbăvit de munci, însă, de vreme ce nu te-ai părăsit de spurcata curvie, pentru aceea eşti lipsit de fericitul rai..."

Această descoperire auzind-o Patriarhul şi cei împreună cu dânsul, cutremurându-se de frică, au zis: „Adevărat e că Sf. Ap. Pavel scriind creştinilor din Corint, zice: «Fugiţi de curvie! Pentru că tot păcatul pe care l-ar face omul este afară de trup; iar cel ce curveşte în al său trup păcătuieşte» (1 Cor. 6, *18*-20). Unde sunt dar cei care zic: «Măcar deşi vom curvi, cu milostenia ne vom mântui?» De eşti cu adevărat milostiv, apoi mai înainte pe sineţi se cade a te milui şi curăţia trupească a-ţi păzi, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu. Este ştiut că nimic nu foloseşte argintul ce se dă din mâinile necurate şi din sufletul nepocăit! " (Prolog 12 august).

O DESCOPERIRE A ÎNFRICOŞATEI JUDECĂŢI A LUI DUMNEZEU CU RĂSPLATA FAPTELOR

Priveghind eu — istoriseşte Sf. Grigore — în rugăciuni, în meditarea dumnezeieştilor învăţături creştine... într-o zi stam aşa în chilia mea, îngrijindu-mă de curăţirea păcatelor mele. Atunci, deodată, îmi veni să cuget că evreii cred bine că Avraam este cinstit, Isaac drept, Iacob Sfânt, Moise prieten plăcut lui Dumnezeu. Prin Moise, Dumnezeu a făcut semne înfricoşătoare şi foarte minunate; a scos pe jidovi din seculara robie grea a Egiptului şi asuprirea faraonului, conducându-i în pământul făgăduinţei. În pustie i-a hrănit cu mană patruzeci de ani, i-a adăpat cu apă din piatră, i-a

scăpat adeseori din primejdii... Acestea gândind eu, mi-am zis în sinemi: „O, cuget viclean. Ce folos poți trage tu din aceasta? Iată, ai pe purtătorul de Dumnezeu, părintele tău duhovnic Vasile. Mergi, spune-i lui acestea și el îți va arăta ție cum trebuie a crede. Au nu-ți reamintești că tot creștinul care nu-și arată gândurile lui părintelui său duhovnic, greșește?!"

Unele ca acestea cugetând, m-am sculat îndată și am plecat la Preacuviosul. În acel timp era ziua hipodromului, adică alergare de cai. Acolo, în hipodrom, era adunată mai toată lumea din cetate. Eu, auzind de la Sfinții Părinți că cei ce privesc la acestea păcătuiesc înaintea lui Dumnezeu, de multă vreme părăsisem priveliștea aceea. Astă dată însă, văpaia ispitei mă împinse la acea păcătoasă priveliște, să văd măcar numai prima alergare a cailor. Neputându-mă înfrâna, m-am lăsat biruit de ispită. După aceea am mers la Preacuviosul Vasile. Ajungând înaintea lui, am făcut, după obicei, mătanie mare până la pământ. El mă binecuvântă așa cum obișnuia, apoi privind mânios la mine, îmi zise cu asprime: „Iată cel ce se înțelepțește jidovește! Iată cel ce învață Legea veche care a trecut ca umbra! Iată cel ce zice că evreii cei întunecați cred bine, cei orbi la ochii sufletelor! Iată un tâlcuitor slujitor al Scripturilor, care laudă pe Proroci și de lucrurile lor cele bune se leapădă! Iată cel ce neîngrijindu-se a-și plânge păcatele și a cere cu lacrimi fierbinți iertarea greșelilor, cu neînțelegere făcând judecată rea, zicând că evreii cred bine! Dar pe lângă acestea, și dracului de la hipodrom — alergarea cailor — s-a făcut părtaș!... "

Auzind eu aceste certări, îmi zisei mâhnit în sinemi: „Mai-micule Grigore, iată a sosit ceasul în care vei auzi mustrarea greșelilor tale"! După aceea Preacuviosul iarăși începu a zice către mine: „O, cumplită neînțelegere! Cum cineva umblând pe căi netede, sare pe alături și se împiedică!"... Auzind acestea, mă hotărâi că niciodată nu mă voi mai duce la păcătoasa priveliște a hipodromului. După această hotărâre, Sfântul Părinte iarăși zise către mine: „Ia spune-mi, cum grăiești tu că evreii cred bine? Au n-ai auzit tu pe Domnul nostru Iisus Hristos grăind în Dumnezeiasca Evanghelie: „Cel ce nu cinstește pe Fiul, nu cinstește nici pe Tatăl Care L-a trimis pe El!" (Ioan 5, *23*; 1 Ioan 2, *23*). Oare nu vezi că deșteptăciunea aceea vicleană a evreilor nu mai folosește la nimic? Mântuitorul adeverește aceasta, zicând acelora!: „Dacă pe Mine nu Mă știți, nici pe Părintele Meu nu-L știți... (Mt. 11, *27*; Ioan 1, *18*; 6..46; 10. 15).

Evreilor, care s-au tot idolatrizat de la scoaterea lor din Egipt până la venirea Mântuitorului, le prezice El: „Eu am venit în Numele Tatălui Meu și voi nu Mă primiți pe Mine; de va veni altul (Antihrist) în numele său pe acela îl veți primi... Și în păcatele voastre veți muri... Iată se lasă casa voastră pustie!"... (Ioan 5, *43*; 8, *21*; Mt. 23, *38*; 12, *34*-37). Vezi cum i-a izgonit pe ei Dumnezeu de la Fața Sa și i-a risipit pe toți în toate părțile lumii? Vezi cum numele lor se face urât tuturor oamenilor și foarte scârbos la toate neamurile pământului? Au nu vezi cum adunarea lor a căzut în blestem ca smochinul neroditor? Odinioară, când Moise era aproape să adoarmă cu părinții săi, Dumnezeu i-a zis: „Iată, tu te vei odihni cu părinții tăi, iar poporul acesta se va apuca să umble desfrânând după dumnezei străini ai pământului aceluia în care va intra, iar pe Mine Mă va părăsi și va călca legământul Meu, pe care L-am încheiat cu el! Pentru aceasta se va aprinde mânia Mea asupra lui în ziua aceea și-i voi părăsi, îmi voi ascunde Fața de la ei, vor fi amărâți și-i vor ajunge mulțime de necazuri și greutăți. Atunci Israel va zice: „Aceste necazuri nu ne-au ajuns ele oare, pentru că nu-i Domnul Dumnezeul meu în mijlocul meu? Dar Eu îmi voi ascunde Fața Mea de la el în ziua aceea, pentru toate fărădelegile lui, pe care le-a făcut el întorcându-se la alți dumnezei" (2 Lege 31, *16*-18).

Asemenea a zis Domnul și către Isaac: „Arunca-voi Toiagul Meu cel mare (†) și voi sparge Legea Mea, a casei lui Israel și a casei Iudeii. Cu risipire o voi risipi și voi întoarce Fața Mea de către dânșii". Pentru aceasta vezi, cercetează că de la Hristos nu s-a mai sculat niciun Proroc, precum zice David: „Lepădați fură și nu vor mai sta... Nu voi aduna soborul lor din cei fărădelege și vărsător de sânge, nici nu voi pomeni numele lor prin buzele Mele" (Ps. 15, *4*). Această lepădare a jidovilor o adeverește și Sf. Ap. și Ev. Ioan în Apocalipsa sa, când îi spune Domnul: „Cunosc clevetirea din partea celor ce se zic iudei, dar nu sunt, ci sunt adunătura satanei, care se numesc iudei, dar nu sunt, ci mint, îi voi face să vină și să se închine picioarelor tale și să cunoască că te-am iubit..." (Apoc. 2, *9*; 3, *9*; comp. Is. 49, *23*-26; 60, *14*; 11-22). De acum adunarea lor adeverește: „Nu mai sunt sfințenie împărătească, nici limbă sfântă; ci sunt în blestem, în pierzare, adunarea satanei". Da, că oricând se adună și se împreună în adunările lor sâmbăta, nu este Dumnezeu în mijlocul lor, ci satana, care se veselește de ei..". Acestea zicându-mi, Sfântul Părinte tăcu.

Eu, ascultându-l cu mare luare-aminte — istorisește Sf. Grigore îi zisei: „Rogu-te, Sfinte Părinte, iartă-mă! Recunosc că am făcut această mare nebunie. Rogu-te cu ochii în lacrimi, roagă-te lui Dumnezeu să-mi arate ceva bun sufletesc, o vedenie folositoare Sufletului". Sfântul Părinte îmi zise: „Domnul Dumnezeu să facă cu tine, fiul meu, cele bune și de mare folos sufletesc. Mergi și El îți va împlini dorința ta". Bucuros luai binecuvântare și mă slobozi cu pace...

După aceasta am plecat la chilia mea foarte mâhnit. Ajungând, intrai înăuntru, mersei la smeritul meu pat, mă culcai și adormii puțin. Deodată fusei răpit în uimire. M-am văzut pe un câmp cu pajiște verde și tot felul de flori frumoase. Stând eu acolo și veselindu-mă, iată veni către mine un bărbat foarte mare, îmbrăcat în veșminte albe ca zăpada. El ținea un toiag de fier în mâna sa. Apropiindu-se de mine, mă întrebă: „Ce lucrezi aici?" Eu îi răspunsei: „Eu nu știu cum am venit aici!" El îmi zise: „Rugăciunile Sfântului tău Părinte Vasile te-au adus aici ca să vezi cele dorite de tine". Eu îl întrebai: „Dar ce sunt acelea de care doresc eu?" El îmi răspunse: „Ai cugetat foarte greșit că evreii cred bine!... Dar robul lui Dumnezeu, Vasile, ți-a zis că nu crezi bine... Ai cerut de la dânsul ca să-ți arate ceva în vedenie, de cele sufletești și iată Domnul s-a făgăduit a-ți împlini dorința ta. Deci, vino după mine și eu îți voi arăta ție una după alta și credința fiecărui neam și ce îndrăzneală are fiecare către Dumnezeu". Acestea zicând, mă luă de mâna dreaptă și merserăm spre răsărit...

Acolo, iată un nor, de pe pământ sub noi care ne luă din acel câmp. Trecurăm în altă lume străină și minunată. Acolo norul se îndepărtă de la noi. Ne aflarăm stând într-un câmp ca de sticlă. De acolo priveam peste toate marginile pământului lumii aceleia. Acolo văzurăm mari adunări de tineri, lăudând și slăvind pe Dumnezeu Cel preamărit în Sfânta Treime. După ce văzurăm vedenia aceasta minunată, am mers cu sârguință mai înainte de acolo. Ajunserăm la oarecare loc pe care era un foc acoperit, dar nu ardea, ci lumina și strălucea ca soarele. Prin mijloc se vedeau niște tineri luminați umblând, dar unde mergeau nu știu. Eu cugetam că acei tineri purtători de veșminte albe ar fi îngerii lui Dumnezeu care păzesc cu înțelegere Altarul Lui cel de sus. După aceasta, ne mai suirăm cu mare osteneală pe alt deal foarte înalt. De acolo căutând spre răsărit, văzurăm sub noi alt câmp înfrumusețat cu aur, strălucind așa de plăcut, încât multă dulceață pica în inima mea. Privind mai departe spre răsărit, văzurăm o cetate foarte luminată din cea înfricoșată vedere, îmi ieșii din minte mai multe ceasuri. O vedeam curat stând pe vârful dealului aceluia. Apoi suirăm mai departe și stând, priveam la acele locuri minunate. Acolo văzurăm altă cetate foarte mare, înfricoșată și luminată. Ea era ca rotungimea cerului și în lung și în lat. Construirea ei nu era de var sau de marmură, nici de lemn, nici de lucruri putrezitoare, ci era de azur și slobozea raze ca curcubeul cerului. Frumusețea zidirii acelei cetăți nu poate a o spune limba omenească cu de-amănuntul. Înălțimea ei era ca de trei sute de coți. În zidurile ei erau douăsprezece porți tari întocmite și încuiate. Fiecare poartă era tot într-un chip, cu fața din câte o piatră scumpă care dădea niște străluciri foarte înfricoșate. De vreme ce, numai pe dinafară erau unele ca acestea, dar cele dinăuntru în ce chip vor fi, mintea se înfricoșează a le spune, pentru că trup și sânge Împărăția cerului a o spune nu poate. Acestea văzându-le eu, întrebai pe purtătorul meu, Sfântul Înger, zicând: „Domnul meu, ce cetate este aceasta? Ce oameni sunt aceia care viețuiesc într-însa? Cine este Împăratul ei? Ce pământ este acesta? Și cum am venit eu aici?" Îngerul îmi răspunse, grăind: „Cetatea aceasta este a Împăratului Celui mare de care grăiește David; iar cele minunate ale cetății acestea le-a zidit Domnul nostru Iisus Hristos de la întemeierea lumii" (Mt. 25, *34*). El a gătit acestea Sfinților Săi ucenici și Apostoli și tuturor celor ce cred într-Însul, care fac poruncile Lui. Aceasta a adeverit-o El Însuși, zicând în Sf. Evanghelie: „În Casa Tatălui Meu sunt multe locașuri..." (Ioan 14, *2*-3). Acesta este locașul cel minunat, pe care L-a pregătit tuturor celor ce iubesc Numele Lui. Aceasta este Mitropolia de sus, noul Sion cu oamenii Lui. Așteaptă puțin și vei vedea încă nu numai pe oamenii cetății acesteia cerești; ci și pe Împăratul slavei. Cauza pentru care ai venit aici, peste puțin timp o vei vedea arătat și vei cunoaște că tot cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu va fi viu în veci. Deci, fericit este cel ce stă în învățătura Sfântă a Lui, în a purtătorilor de Dumnezeu Părinți și, mai în scurt a zice, în Biserica lui Dumnezeu sobornică și apostolică. Cei care însă nu vor crede și vor nesocoti acestea, nu vor fi vii în veci; ci se vor da matcei focului veșnic..."

Acestea grăind Îngerul către mine, iată văd într-un deal înalt o Cruce strălucind foarte puternic, de a cărei strălucire se aprinsese văzduhul... În același timp văzui un Porumbel alb ca zăpada, zburând și slobozind lumini prealuminoase El se așează asupra Dumnezeiești Cruci. Privind noi din acea înfricoșată înălțime, văzurăm că se pogoară la cetate ca un fulger oarecare tânăr care făcea pregătire Împăratului care vrea să vină într-însa. După dânsul alt tânăr luminat veni grabnic în

cetate, având un Tron înfricoșat în mâini, pe care-l pregătea Împăratului Ceresc. Deodată auzirăm glasuri puternice grăind: „Împăratul Cel Mare și înfricoșat vrea să vină în cetatea aceasta cu putere și cu slavă multă. ” Privind noi în sus, iată patru tineri din înălțime, veniră cu câte o făclie de foc în mâini. Înfricoșat foc arzând era acela! Tinerii aceia strigară: „Strălucească Darul Tău, Doamne! Veni-va slava Sfinților Tăi, Doamne! Veni-va slava Fiului Celui de sus al lui Dumnezeu Celui viu! ” După acestea văzurăm pe oarecare tineri ce se pogorau în cetate, grăind: „Iată judecata morților și învierea Dreptului Judecător a venit cu plata oamenilor!” Apoi văzurăm un stâlp de foc pogorându-se de sus și din el se auzea glas înfricoșat slobozit peste tot văzduhul. Acel stâlp nu stătu în cetate, ci în oarecare prăpastie a lumii se pogorî și se săvârși peste patru începuturi strălucind și luminând. El se întinsese peste cele patru margini ale lumii; atunci se făcu glas peste toată lumea grăind: „Iată puterea cea strălucitoare a Celui de Sus s-a atins de toate oasele omenești, ca să se adune os către os și încheietură către încheietură, mădular către mădular, formându-se oameni cu același trup de mai înainte (1 Cor. 15, *52*-53). Mai văzurăm și un alt Înger cu chip alb, ținând în mâini un sfeșnic de foc. Aceasta era o scrisoare trimisă lui Satana-Antihrist, grăindu-i că s-a sfârșit împărăția lui, în care a împărățit trei ani și jumătate peste tot pământul. Îngerul stând înaintea satanei... citi cartea trimisă de la Dumnezeu. Apoi, apucându-l pe el cu tărie îl trăgea afară din curțile împărătești și-i punea nările lui la marginea pământului, ca să verse toată răutatea și tot veninul, că s-a apropiat sfârșitul lui și va fi ars cu toată oastea lui.

Stând noi așa în câmp, văzurăm taberele puterilor cerești prin văzduh pe cai de foc. Caii lor aveau aripi de foc și slobozeau din gurile și din nările lor văpăi de foc. Pe când se pogorau, auzirăm vuiet mult, ucideri, plânsuri și tânguiri foarte mari. Cei ce se pogorâseră pe cai izgoneau, înjunghiau și tăiau pe toți cei ce se amăgiseră în urma lui Antihrist în vremea împărăției lui. Mai văzurăm și altă voiniciune, multă cu bune chipuri. Ei se pogorau pe pământ și făceau pregătire Domnului. Unul dintre ei foarte slăvit, având în mâna lui trâmbiță de aur și cu dânsul alți doisprezece purtând și aceia trâmbițe, se pogorâră pe pământ. Trâmbița cea mai dintâi înainta cu putere mare, așa de groaznică, încât se cutremurau toate marginile lumii. Acolo se adunară și trâmbițară și ceilalți doisprezece câte trei în fiecare latură a pământului. Atunci crescu carne vie și piele peste oasele morților care zăceau în morminte din veci, dar duh de viață nu era într-înșii. Trâmbițând iarăși Îngerii, se cutremurară iarăși mormintele. Sufletele intrară în corpurile noastre cu care viețuirăm în lume. Apoi îndată se deschiseră mormintele oamenilor celor adormiți din veac și ieșiră afară scuturându-și țărâna de pe fețele, frunțile lor, cap și corp. În acel timp Îngerii trâmbițării cei mai de pe urmă, toată mulțimea fiilor omenești din țărâna pământului, din mare, din râuri și din toate iazurile și bălțile, fu aruncată vie pe fața pământului. Din toate părțile: desișurile, apele și fiarele vărsară mulțime multă de oameni. Ei stăteau deasupra pământului, fiind reconstruiți, bătrâni și tineri, bărbați, femei și copii în floarea vârstei. Așa se sculă Adam și Eva și după ei toți urmașii lor din toate limbile, neamurile și semințiile, precum fuseseră adormiți. Toți stăteau cu luare-aminte și cu o mare frică. Cei ce nu știuseră niciodată taina învierii, se temeau și se cutremurau foarte mult, cugetând în sine: cum țărână fiind, înviară așa îndată întregi.

La înviere fețele Sfinților se luminează. Îndată după învierea cea de obște, fețele unora dintre cei înviați erau luminate ca soarele, ale altora ca lumina lunii, ale altora ca a luceferilor, ale altora ca ale stelelor, așa cum adeveresc Sf. Evanghelie și Apostolul: „Atunci, drepții vor străluci ca soarele în Împărăția Tatălui lor (Mt. 13, *43*). Alta-i strălucirea soarelui, alta a lunii și alta a stelelor... Stea de stea se deosebește în strălucire” (1 Cor. 15, *40*-49). Astfel, fețele unora străluceau ca soarele, ale altora ca luna, ale altora ca stelele, ale altora ca zăpada, ale altora erau ca lâna cea curată. Fiecare dintre dânșii aveau scrisoare cu slove în chip de fulger pe frunțile lor. Scrisoarea aceea minunată arăta bunătățile fiecăruia. La unii scria „Prorocii Domnului”, la alții „Apostolii Domnului”, la alții „Ucenicii Domnului”, la alții „Evangheliștii Domnului”, la alții „Ierarhii Domnului”, la alții „Mucenicii Domnului”, la alții „Cuvioșii Domnului”, la alții „Cei ce au răbdat în pustie pentru Domnul”, la alții „Săracii cu duhul”, la alții „Smeriții cu inima”, iar la alții „Curățiți cu plânsul”, „Blânzii Domnului”, „Milostivii Domnului”, „Curații cu inima”, „Făcătorii de pace”, „Izgoniți pentru dreptate”, „Răbdătorii năpastelor pentru Domnul”, „Slujitorii buni în slujba preoțească”, „Feciorelnicii Domnului”, „Cei ce și-au pus Sufletul pentru aproapele lor”, „Cei ce au făcut dreptate”, „Cei ce au păzit patul nespurcat”... În scurte cuvinte, prin scrisoarea aceea de pe frunte, se arăta bunătatea fiecăruia, în acel chip era arătarea drepților.

Cei ce au viețuit în răutate. Am văzut apoi pe toți aceia care au viețuit în păcate fără pocăință, că erau schimonisiți, grozav de urâți, frumusețile lor foarte urâte (cumplite). Pe fețele lor era mult amar, viclenie, cărora nu era număr. Fețele unora erau ca țărâna, ale altora ca niște tină împuțită. Unora le curgea din trupuri putoare nesuferită și puroaie, miroseau foarte greu. Fețele altora erau negre ca ale satanei, ale altora ca niște fum verde. Unii erau plini de puroi împuțit de la cap până la picioare, alții erau sângerați cu sânge foarte urât. O! ce groaznică vedere! Toți aceia grăiau unul către altul: „V-a-a-i! Amar! Că de această zi a Judecății lui Dumnezeu, pe când eram în lume vii, am auzit, dar n-am crezut și n-am voit să facem poruncile Domnului! Acum, iată ne-am sculat ca să luăm fiecare plata faptelor noastre! O, cumplită ticăloșia noastră, a păcătoșilor, cât de spurcați și necurați suntem! Groaznic o să ne mai ardă pe noi Dumnezeu în focul ce nestins!" Așa grăiau aceia unul către altul suspinând.

Evreii, care mai înainte de întruparea lui Hristos, n-au crezut în Moise. După aceea am văzut o altă mulțime nenumărată, stând ca niște dobitoace necuvântătoare neștiind pe Dumnezeu. Ei grăiau unul către altul: „Cine este Dumnezeu? Care este Hristos? Noi nu știm pentru că mulți dumnezei am avut! O, de ne-ar fi înviat pe noi, aceia, să nu ne mai temem de rău, că mult le-am mai slujit lor!"

Evreii cei de la Hristos încoace până la sfârşitul lumii. Mergând mai înainte, am văzut o adunare foarte mare, slută și foarte urâtă. Aceia grăiau unul către altul: „De ne-ar fi înviat pe noi Dumnezeul lui Moise, mult bine ne-ar fi nouă, mare har am afla la Dânsul, măcar de am și fost risipiți în toate marginile lumii, însă mai mult decât pe Acela, n-am știut pe altul. Dacă însă va veni Fiul Mariei să judece lumea, atunci amar va fi nouă?!!! Vai și amar va fi de noi că foarte mult L-am urât pe El! Acela fiind Om, cum va veni să judece ca un Dumnezeu, că și El împreună cu noi va fi judecat pentru hula care a grăit, făcându-Se pe Sine întocmai cu Dumnezeu. Bine ar fi de L-am vedea pe El acum aici, că L-am vădi ca pe un mincinos. El învățând în ulițele noastre, Se numea pe Sine Judecător, zicând: „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului...", făcându-se pe Sine Fiu al lui Dumnezeu! Noi știm cu adevărat că Dumnezeu a grăit lui Moise în muntele Sinai; iar acela pe Dumnezeu nu L-a văzut nicidecum!"... Acestea grăind unul către altul, așteptau să vadă pe Judecătorul.

Evreii, cei ce s-au închinat idolilor, israeliteni și iudei fiind, se tânguiau: „O, va-a-a-i nouă! Nici în Dumnezeul legii n-am crezut, nici la care se zice Hristos n-am ajuns! Am crezut în Baal, în Astarteia, în boul Apis, în cei doi viței de aur și celorlalți dumnezei păgânești. Iată, n-am știut nimic de năpasta asta care a venit acum peste noi!" Așa se întrebau ei pentru cele ce li s-au întâmplat lor în acel ceas. Pe frunțile acelora, parte bărbătească și femeiască era scris cu slove roșii, arătând fiecăruia lucrurile lui. Așa la unii era scris: „ucigaș", „ucigașă", la alții, „amestecători de sânge", la alții „preacurvari", „preacurve". La unii „slujitori de idoli", la alții „furători", „furătoare", la alții „mincinoși", „mincinoase", la alții „vrăjitori", vrăjitoare", la alții „beți", „bețive", „vameși"; „răpitori", la alții „sodomeni", „curvari cu dobitoace", la alții „aducători aminte de rău", „pizmași", „mânioși", la alții „cimpoiași", „măscărici", „fluierători", „clevetitori", la alții „luptători de duh", „manihei", „saveliani", „papistași", „iacobiteni", „origeniști", „marchiani"... și în scurt tot eresul se arăta tuturor din acele slove ce erau scrise pe frunțile lor.

Acestea toate văzându-le noi, iată, iarăși se pogorî de sus o mulțime mare de cete îngerești, cântând cântarea îngerească și dumnezeiască. În mijlocul lor se vedea o Cruce mare de lemn, care lumina foarte mult și strălucea. Pe aceea o puseră pe Scaunul pregătit Judecătorului. Crucea era văzută de toți. Neamul creștinesc văzând-o se bucura foarte mult de frumusețea acelei Cruci. Jidovii însă văzând-o, îndată se înspăimântară, fețele lor se umplură de rușine și se văitau, zicând: „Oh! Cumplit nouă! Rău semn vedem, că a venit! O, vai nouă ticăloșilor! Acesta e Semnul Răstignitului! De va veni Acela să judece, cum îl vom întâmpina pe El? Unde ne vom ascunde de la Fața Lui, pentru că mult rău I-am făcut?! Și nu numai Lui singur; ci și celor ce au crezut într-însul!" Așa se tânguiau evreii. Îngerul care mă purta pe mine, îmi zise: „Oare vezi pe aceștia cum începură a se cutremura văzând cinstita Cruce?!!! Aceasta fiind așa gătită, iată veni la urechile noastre un glas foarte înfricoșat care zicea: „Iată! Are să vină Judecătorul!" Aceasta îmi spunea și Îngerul care era cu mine. Atunci puterile cerului s-au pornit cu frică și cu mare cutremur. Îndată am văzut mulțime foarte multă de înfricoșate puteri, oști după oști veneau cu mare grabă la locul de judecată. Această mulțime multă văzând-o, eu m-am înspăimântat foarte tare. Îngerul cel ce mă purta pe mine, îmi zise: „Nu te teme! Aceștia sunt prietenii mei. Socotește cu dinadinsul și vezi cele ce vor să fie, că tu ai să iei mare folos

din aceasta. Și alți mulți, care sunt cu cuget drept, se vor folosi de vor primi pe acestea". După aceasta s-au făcut strigări mari, fulgere de sus și un glas mare se auzea, de care s-a înfricoșat tot pământul... Cei ce aveau fețele luminate nu se înfricoșau văzând acestea, ci mai vârtos se veseleau cu bucurie. Apoi iarăși veniră soli înainte. Pe când veneau, fiecare dintr-înșii slobozeau foc înaintea fețelor lor. Ori încotro mergeau ei și văzduhul se aprindea.

Aceștia se pogorâră cu tăcere mare și stătură la locul cel de judecată. De preamulta lor frumusețe se mirau toți. Mulțimea oamenilor necredincioși stătea cu frică și în spaimă mare. Jidovii creștinați erau întâi veselindu-se. Jidovii credincioși de la Avraam până la Hristos, nu se temeau de cele ce vedeau; iar cei ce erau de la întruparea lui Hristos și până la sfârșit, care n-au crezut în Hristos, ci s-au depărtat de El, văzând Crucea, se întoarseră, având-și fețele lor rușinate. Plângând ei cu amar grăiau: „O, vai de ticăloșia noastră! Acela Care a fost răstignit de noi va să vină a judeca pe toți. Ismailtenii până nu văzuseră cinstita Cruce, erau tari la cerbice. Îndată însă ce văzură cinstita Cruce strălucind mai mult decât soarele și cunoscând a cărei credință este semnul, s-au îngrozit foarte tare. „O, amar! strigară ei plini de spaimă". Creștinii văzând Crucea se bucurau știind că aceea este Crucea Domnului, pe care Însuși de bunăvoie S-a răstignit. Atunci veni de sus un nor foarte luminat și prin mijlocul lui un fulger foarte strălucitor stătu deasupra cinstitei Cruci și, întinzându-se, o acoperi multe ceasuri. După aceasta se sui de unde s-a pogorât. Îndată se arătă împrejurul Crucii o cunună înfricoșată cu mii de străluciri împestrită, care se vedea deasupra Crucii în văzduh. Aceasta văzând-o evreii, se înspăimântară și mai mult. Creștinii însă au fost cuprinși de o negrăită bucurie. Ei ridicându-și mâinile spre înălțime, slăveau pe Hristos Cel ce S-a răstignit pe dânsa. După aceasta se făcu de sus un tunet groaznic și înfricoșat. Îngerii și Voievozii Îngerilor se pogorau. De venirea lor se făcu mare frică peste tot pământul. Repede se pogorâră înfricoșatele cete de Îngeri, care cu sfială venind, statură la locul cel de judecată.

Scaunul de judecată al lui Hristos Dumnezeu nu stătea pe pământ ci în văzduh cam la 40 de coți. Așa și Îngerii, cei ce se pogorâseră, stăteau nu pe pământ, ci în văzduh. Apoi mai văzurăm patru cete de Îngeri foarte mari. Una stătu pe pământ, alta spre austru, a treia spre crivăț, iar a patra spre apus. După acestea, alte cete, nu asemenea una cu alta la chipul lor, ci deosebite fețe având, se despărțiră în patru părți. Ele cuprinseră cele patru margini ale pământului. Pământul era plin de mulțimea oamenilor, iar văzduhul de mulțimea Îngerilor. Ridicând ochii noștri spre cer, de năprasnă văzurăm căruțe de foc mergând înainte și Îngerii cei cu câte șase aripi, cu ochi mulți, strigau: „Sfânt! Sfânt! Sfânt! Domnul Savaot, plin e cerul și pământul de mărirea Lui! " (Is. 6, *1*-3; Apoc. 4, *8*). De strigarea aceea se cutremură cerul și pământul. Apoi toți Îngerii strigară: „Binecuvântează, Părinte Atotțiitorule, binecuvântat este Cel ce vine întru Numele Domnului!" La cuvintele acestea se cutremură pământul... căruțele de foc se pogorâră pe pământ și cei cu ochi mulți înconjurară înfricoșatul Scaun al lui Dumnezeu. Înțelegând mulțimea evreilor și a agarenilor lauda Îngerilor, că slăviră pe Fiul împreună cu Părintele și pe Acela îl chemară Judecător al viilor și al morților... plânseră mai cu amar. Atunci un Înger trâmbiță foarte tare și groaznic, încât de glasul acela însăși Îngerii se sfiiră și cunoscură din aceea că vine Judecătorul.

Deodată se arătă un nor luminat și foarte strălucit, pe care nu-l puteau privi, că slobozea niște raze foarte înfricoșate. Pe dânsul venea Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Tot poporul mergea spre răsărit. Deodată tună un glas de duh de vifor, ca să caute toți spre El și așa purtându-L pe El acel nor minunat, veneau spre Scaunul Slavei Sale. Văzându-L pe El, se înfricoșară toți. Atunci îndată strigară Sfinții Îngeri: „Binecuvântat este Cel ce vine întru Numele Domnului Dumnezeu. Domnul a venit să judece viii și morții". Acestea zicând, căzură toți cu fețele la pământ și se închinară Judecătorului universal și etern. După aceasta, apropiindu-Se Domnul de pe norul pe care ședea, șezu pe Scaunul Slavei Sale. Văzându-l toți, au fost cuprinși de o mare frică. Cerul începu a-și schimba fața și pământul a se clătina. Îngerii strigară cu glas mare, zicând: „Să se rușineze toți necredincioșii evrei, agarenii, ereticii și toți cei ce n-au primit propovăduirea Sfinților Săi Ucenici și Apostoli!" Apoi Îngerii ziseră: „Tu ești Hristos-Fiul lui Dumnezeu, pe Care Te-au răstignit evreii. Tu ești Cuvântul Cel de sus al lui Dumnezeu, pe Care Te-a născut Părintele mai înainte de veci, fără de patimă și fără de putreziciune, îndoit cu firea, Care Te-ai îmbrăcat în Trup omenesc și n-ai schimbat Dumnezeirea. Tu ești Care ai venit în lume și ai făcut semne mari și minuni. Tu ești Dumnezeu împreună cu Părintele și cu Duhul Sfânt, afară de Tine, pe altul nu știm!"

Acestea zicând Îngerii, se înfricoșară Ana, Caiafa, fariseii, cărturarii, Pilat, Irod și toată mulțimea evreiască. Se îngrozi Arie și profetul Mahomed. Domnul căutând îndată spre cer se făcu cer nou. Tăria cerului se făcu nouă, dar lumina soarelui și stelele pieriră de pe ea. Sfinții umplură locul lor; soarele nu mai fu pe cer, pentru că Soarele cel Drept — Domnul nostru Iisus Hristos — strălucea tuturor. După aceasta Domnul căută spre pământ cu mânie, că era spurcat cu fărădelegile oamenilor. Domnul privi spre locul mării și în locul apei mării se sui un râu de foc, a cărui văpaie se înălță până la cer, arzând totul până la pământ, încât se acoperi tot pământul cu revărsarea ei. Domnul căută iarăși spre toți oamenii închinători de idoli și păcătoși care au petrecut în necredință ca și dobitoacele. Atunci iată o ceată înfricoșată de Îngeri de foc veni de la apus și-și puseră mâinile pe păcătoși, aruncându-i pe fiecare din ei în marea cea de foc, pe când Domnul le grăiește așa: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic... Nu vă știu pe voi cine sunteți, că: M-ați văzut flămând și nu Mi-ați dat să mănânc, însetat și nu Mi-ați dat să beau, M-ați văzut gol și nu M-ați îmbrăcat, străin și nu M-ați găzduit, bolnav și în temniță și nu M-ați cercetat...” Atunci păcătoșii începură a striga, zicând: „Judecătorule prea Drepte, când Te-am văzul flămând, însetat, străin, bolnav sau întemnițat și nu am slujit Ţie?” El le răspunse cu mânie, zicând: „Dacă nu ați făcut unuia din aceștia mai mici ai Mei, nici Mie nu Mi-ați făcut. Depărtați-vă de la Mine, blestemaților, că v-ați supus diavolului și n-ați slujit Mie, măcar la suflarea cea mai de pe urmă cu pocăință”. Ei, auzind acestea, plângeau cu jale și nu era cine să-i miluiască pe ei.

Domnul, căutând iarăși peste pământul cel nou, iată, se arătau pe dânsul saduri ca zăpada în multe feluri, pe care limba omenească nu poate să le spună. Eu, văzând frumusețea cea nespusă a acelora și minunându-mă, întrebai pe Sfântul Înger care era cu mine: „Sfinte Îngere, în ce chip este Împărăția Cerului. Oare are ceva mai mult decât aceasta?” El îmi răspunse: „Nu știi ce grăiești! Acestea pe care le vezi aici, este pământul celor blânzi de care a zis Domnul în Sfânta Evanghelie: „Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. Împărăția Cerului însă este mult mai frumoasă, mai luminată, încât nu se poate descrie, nici grăi!” Acestea vorbind noi, Domnul iarăși privi pe pământ și izvorî un râu de miere și de lapte. Râul de miere era curat și frumos ca lacrima. El trecea peste tot pământul acela și peste sadurile lui, asemenea și laptele trecea pe la rădăcinile acelor pomi și-i uda. După aceasta, la un semn al Judecătorului, veniră păsări frumoase ca norul și umplură toți pomii aceia. Ele începură a zbura și a cânta cu glas mare, încât glasurile lor se suiau până la cer. Întorcându-mă eu și uitându-mă, văzui de-a stânga Judecătorului pe cei osândiți, care își băteau fețele lor tânguindu-se cu amar. Acelora Domnul le zice: „Vedeți, o blestemaților, de cât bine v-ați lipsit?” Acestea zicând Domnul, Se sculă din Scaunul Său și venind, stătu lângă porțile cetății despre răsărit, care se deschiseră singure înaintea Lui. După aceasta Domnul grăi celor de-a dreapta Lui cu glas blând: „Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți Împărăția Cerurilor, care este gătită vouă de la întemeierea lumii... Veniți, fiii Mei, intrați în bucuria Domnului vostru!”

Întâi veni Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. După ce Domnul, Dreptul Judecător, rosti aceste cuvinte, veni o Doamnă din partea cea de-a dreapta Lui înveșmântată cu slavă negrăită. Când mergea Ea, foc ieșea de la picioarele Ei, iar fața Ei strălucea ca soarele. Venind Ea se închină Domnului. El, vesel și cu mare bucurie, o primi pe dânsa și-i grăi: „Intră, o Maica Mea, în bucuria Fiului tău, că iată toate îți slujesc Ţie. Iată odihna Ta, cu preaiubiții Tăi fii... veseliți-vă!” Preasfânta Născătoare de Dumnezeu sărută preacuratele Lui mâini. Apoi intră în Sfânta Cetate și Sfinții Îngeri începură a cânta cântări de laudă.

Veniră cei 12 Apostoli. Din partea cea de-a dreapta Domnului, se despărțiră 12 bărbați, Apostoli luminați la fețe ca soarele. Ei veniră către porțile Cetății aceleia, îmbrăcați în veșminte foarte luminate și înfrumusețate. Domnul, privindu-i cu mare bucurie, îi sărută. Ei, închinându-se Lui, intrară în Sfânta Cetate. Acolo auziră cântându-se cântări de laudă de către cei mai dinăuntrul cetății cerești.

Veniră cei șaptezeci de Apostoli. După cei 12 Apostoli, veniră înaintea Dreptului Judecător șaptezeci de bărbați Apostoli și statură înaintea porților cetății. Fețele lor erau luminate, strălucind ca fulgerul. Ei, închinându-se Domnului, intrară cu bucurie în Sfânta Cetate. Păcătoșii cei ce erau de-a stânga, văzând pe aceștia că se învrednicesc de atât bine, oftară din adâncul inimii și se căiau foarte mult de greșelile lor. Tot atunci evreii cei ce erau de la venirea lui Hristos până la sfârșit și nu s-au botezat, blestemau pe Moise, zicând: „Unde este Moise acela, acum, căruia, plecându-ne noi, n-am

ascultat pe Hristos?!" Ei încercau să-l vadă pe Moise și nu-l aflau, pentru că era în partea cea de-a dreapta cu Sfinții Patriarhi: Avraam, Isaac, Iacob... și cu ceilalți Proroci.

Vin Sfinții Ierarhi. Din mulțimea Sfinților luminați, din dreapta Domnului, se alese o altă ceată și veni înaintea Domnului. Fețele lor străluceau ca soarele, iar veșmintele lor erau albe ca lumina, purtând omofoare pe umerii lor. Acestora Domnul le porunci să intre în Slava Sa. Aceștia erau: Arhierei, Episcopi, Arhiepiscopi Mitropoliți, Patriarhi care au viețuit, vorbit, lucrat și păstorit adunările credincioșilor după Cuvântul lui Dumnezeu. Ceata aceasta mare a Sfinților Ierarhi a intrat cu mare bucurie în Cetatea Cerească, cântând și pentru dânșii Sfinții Îngeri.

Vin Sfinții Mucenici. După Sfinții Ierarhi se despărți din mulțimea celor de-a dreapta o ceată foarte mare. Fețele acelora erau ca floarea trandafirului. Ei erau foarte frumoși, luminați și veseli. Îmbrăcămintea lor era mohorâtă, roșie. Aceasta era ceata Sfinților Mucenici și Mucenițe. Ei veniră către Domnul cu fețe senine. Domnul, văzându-i pe ei, îi privi cu mare veselie și-i băgară în Sfânta Cetate cerească.

Sfinții Duhovnici curățitori și vindecători ai sufletelor. După Sfinții Mucenici și Mucenice, iată se depărta de cei de-a dreapta alt sobor mai mic de Sfinți Părinți, Preoți Duhovnici. Ei veniră către Domnul. Fețele lor erau foarte strălucitoare. Aceștia intrară, în bucuria Domnului. Noi îl auzirăm lăudindu-i înăuntru cu mari și multe cântări. Aceștia erau ispravnicii Domnului.

Propovăduitorii și binevestitorii. La un semn al Domnului a venit înaintea sa o altă ceată mai mare. Fețele lor erau albe ca zăpada, iar hainele lor străluceau ca aurul. Ei intrară cu mare veselie, în bucuria Domnului. Aceștia erau binevestitorii și propovăduitorii Cuvântului lui Dumnezeu.

Călugării curățiți prin adevărata pocăință. Domnul, făcând semn către cei de-a dreapta Lui, a venit către Sine mulțime multă. Aceștia erau călugării care s-au curățit cu adevărată și aspră pocăință. Ei intrau în Sfânta Cetate cu slavă multă. Ei, ridicându-și mâinile lor, slăveau pe Dumnezeu. Cei din stânga văzând aceste săltări ale Sfinților, se blestemau pe sine și se tânguiau.

Postitorii. Domnul cheamă o altă ceată din dreapta Sa. Îndată veni către Dânsul o altă adunare de bărbați și femei cu fețele luminate. Chipul feței lor era ca un crin alb. Domnul cu Față veselă îi băgă în Sfânta Cetate Cerească. Aceștia erau postitorii, nu numai de bucate, ci și de felurite păcate.

Viețuitorii feluritelor ostroave. Domnul, făcând semn, veni către Dânsul o mulțime foarte mare. Toți erau într-un chip, strălucind. Domnul îi lăudă foarte mult, pentru că s-au păzit curați pe sineși. Când intrară aceia în Sfânta Cetate, Sfinții Îngeri îi întâmpinară și pe ei, petrecându-i cu cântări foarte plăcute.

Fericiții care și-au plâns păcatele. După aceea se alese și veni la Domnul o altă ceată curată. Aceștia sunt cei care au petrecut în pocăință, spovedanie adevărată, în milostenie, în plâns și în postire bună.

Ascultătorii și păzitorii Cuvântului lui Dumnezeu. După aceasta Domnul iarăși mai cheamă pe alții din aleșii Săi. Atunci veni la Dânsul mulțime multă de oameni. Fețele lor erau luminate ca luna curată și capetele lor erau unse cu untdelemn curat, pentru care și Domnul Se bucură foarte mult. Și acestora Domnul le porunci să intre în Sfânta cetate. Ei intrară, veselindu-se.

Cei nebuni după Hristos. Domnul cheamă la Sine și pe alți plăcuți ai Săi din dreapta. Atunci veniră la El cete, cete mari: săracii cu duhul, blânzii, flămânzii după dreptate, curații cu inima, pașnicii, izgoniții pentru dreptate, ocărâții, prigoniții, clevetiții și defăimații. Fețele lor erau foarte luminoase. Domnul îi binecuvântă și intrară și aceștia în Sfânta Cetate.

Judecătorii drepți. Domnul, făcând semn, veni la El un sobor mic. Fețele lor erau albe ca zăpada, hainele lor străluceau ca lumina. Acestora Domnul le porunci a intra în Sfânta Cetate. Aceștia erau judecătorii cei drepți, care n-au luat mită, nici nu s-au rușinat de fețele puternicilor, ci au judecat drept, nici necinstind, nici nedreptățind pe nimeni.

Milostivii. Domnul mai cheamă la Sine din cei de-a dreapta Lui. Și iată o altă adunare foarte mare veni la El. Ei erau îmbrăcați în haine strălucite și pe capetele lor aveau cununi de stâlpări de măslin. Din fețele lor ieșea rouă ca niște mir cu bun miros. După aceasta văzurăm slavă nespusă în cetatea aceea pregătită lor și o mare frumusețe negrăită. Domnul îi binecuvântă să intre în Cetatea sfântă. Ei intrară înăuntru săltând de mare bucurie.

Căsătoriții care și-au păzit patul lor nespurcat. După aceasta se alese din adunare și veni la Dânsul o ceată mică, frumoși cu chipul și rumeni la fețele lor. Hainele lor străluceau, iar pe capetele lor purtau cununi de flori de crin. Acelora Domnul le porunci să intre în Sfânta Cetate. Eu întrebai pe

Sfântul Înger, cel ce era cu mine: „Spune-mi, Domnul meu, oare și în această viață veșnică o să aibă femeia pe bărbatul său și bărbatul pe femeia sa?” Îngerul zise către mine: „Nu este aici pofta lumii deșarte. Aici făptura fiind în neputreziciune, oamenii nu fac nimic din cele putrede; ei sunt ca Îngerii lui Dumnezeu, drept așa cum a zis Domnul, slăvindu-L pe El în veci.

Drepții legii vechi. Domnul, căutând la cei de-a dreapta Lui, se aleseră toți drepții legii vechi. Ei, venind, se închinară Domnului. Îmbrăcămintea lor era ca fulgerul. Aceștia au fost trimiși de Domnul în Cetatea Cerească. Ei săltând cu veselie, intrară în bucuria Domnului.

Adam și Eva, fiii și fiicele lor. Domnul chemă din aleșii Săi pe primii oameni. Atunci veniră Adam și Eva împreună cu fiii lor, parte bărbătească și femeiască: Abel, Sit, Enos, Cainan, Maleleil, Iared, Enoh, Matusalem, Lameh, Noe... Sim... Iafet (Fac. 5), toți strămoșii dinaintea potopului, cu soțiile și urmașii lor, care au odihnit pe Domnul și preamărit pe Dumnezeu. Acestora Domnul le porunci să intre în Sfânta Cetate. Plini de mari bucurii, au intrat cu toții în Sfânta Cetate, în bucuria Domnului.

Melchisedec, Avraam, Isaac, Iacob și cei doisprezece Patriarhi. Domnul, căutând la Drepții Vechiului Testament din dreapta Sa, iată veniră către Dânsul: Melchisedec, Avraam, Isaac, Iacob și cei doisprezece Patriarhi. Ei erau îmbrăcați cu veșminte foarte frumoase și luminate. Domnul le poruncește cu veselie să intre în Sfânta Cetate. Intrând ei acolo, auzirăm pe Sfinții Îngeri cântând iarăși laude în Sfânta Cetate și pentru aceștia.

Moise, Aaron, Eliazar și alți șaptezeci de bărbați. Domnul, făcând semn spre marea mulțime din dreapta, veniră la Dânsul: Moise, Aaron și Eliazar. Fețele lor erau foarte proslăvite și îmbrăcămintea lor era ca fulgerul. Cu dânșii veniră șaptezeci de bărbați, care luaseră din duhul lui Moise și prorociseră pentru Domnul în zilele acelea. Aceștia intrară în Sfânta Cetate, iar Sfinții Îngeri cântară la primirea lor.

Judecătorii drept-credincioși. David împăratul și alți împărați ai lui Israel. Domnul chemând din aleșii Săi pe alții, veniră Prorocul David împreună cu alți împărați care au împărățit în Israel, judecători până la Samuel Prorocul, care nu se închinaseră la idoli; ei se curățiseră cu pocăința cea adevărată. Aceștia și toți fiii lui Israel din cele 12 seminții până la venirea lui Hristos, care se plecară bine legii lui Moise și nu s-au închinat idolilor, veniră la Domnul. El porunci și acestora să intre în Sfânta Cetate. Ei intrară cu mare veselie.

Prorocii după Moise și Aaron până la Sf. Ioan Botezătorul. Domnul chemă din marea mulțime ce stătea în dreapta Sa o altă ceată. Atunci veniră la Dânsul Prorocii cei de după Moise și Aaron până la Sf. Ioan Botezătorul. Ei veniră și I se închinară cu adâncă evlavie, luminând ca stele cerului. Aceștia intrară în Sfânta Cetate în cântările Sfinților Îngeri.

După aceasta, Cinstita Cruce ridicându-se de la locul cel gătit pe care stătea, veni și stătu deasupra acelei Cetăți și a porților ei, unde stătea Domnul. După intrarea tuturor Sfinților și drepților în Sfânta Cetate, se închiseră porțile.

Mulțimea cea vicleană a părții de-a stânga. În partea stângă a Dreptului Judecător stătea mulțimea păcătoșilor de pe toată fața pământului, ca nisipul mării, din toate limbile și toate semințiile, toți aceia care nu s-au pocăit, nu s-au spovedit cum trebuia, de la rău nu s-au depărtat și au murit în păcatele lor. Toți stăteau, cutremurându-se, cum s-ar clătina frunza de vânt, nimic folosindu-se din numele creștinesc. Ei, deși s-au chemat creștini, dar cu gândul, cu cuvântul și cu lucrurile n-au făcut nici măcar cât de puțin poruncile lui Dumnezeu. Acum ei vor primi plată precum se cade după viața lor. Ei vor fi aruncați în marea cea de foc, în care se vor munci în veci. Atunci, întorcându-se Domnul către cei de-a stânga și văzând fețele lor întunecate și păcatele scrise pe ele, se mânie foarte rău. Îndată văzurăm în mâinile Domnului un toiag de foc pe care-l aruncă peste fața tuturor păcătoșilor. Deodată se făcu o mare despărțire între dânșii, care îi făcu tot cete, cete, din toată semința, din toată credința și din tot eresul. Domnul îndată întinzându-și mâna spre apus, veniră Îngerii de foc, ca un fulger groaznic și răpiră pe păcătoși. Aceia îi aruncară în marea de foc, pe când ei strigau cu groaznică plângere: „Vai! Vai! Vai!”

Creștinii lepădați de Hristos în timpul persecuțiilor sângeroase. După aceasta se despărți de o latură un sobor, care fuseseră creștini, dar în vremea muncilor și a prigonirii Bisericii se lepădară de Dânsul. Pe aceia Domnul îi osândi... și îndată Îngerii cei de foc venind, îi răpiră pe ei de năprasnă, aruncându-i în mijlocul mării de foc. Acolo ei strigau cu glasuri amare: „Miluiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu!” însă nu era cine să-i miluiască pe dânșii.

Tâlharii. După aceea se arătară înaintea Domnului o mulțime mare. Aceia erau tâlharii, ucigașii de oameni, cei ce fără de vină au omorât pe pământ, pe apă, în aer. Fețele lor aveau o groaznică vedere, erau mânjiți de sânge. Îngerii cei de foc năvăliră cu mare furie asupra lor, îi răpiră și-i aruncară în marea cea de foc. Nefericiții de ei începură a striga cu mare îndurerare, zicând: „Miluiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu!" Și nu era cine să-i miluiască.

Necurații preacurvari. După aceasta veni către Domnul o altă ceată. Aceștia erau necurații preacurvari și preacurvele. Văzând ei Fața Domnului, se rușinară foarte groaznic. Domnul îi îndepărtă de la Sine. Atunci Îngerii cei de foc îi răpiră fără milă și-i aruncară în marea cea de foc. Aceștia neputând suporta arderea focului veșnic, începură a striga: „Miluiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu!" Dar nimeni nu-i putea milui.

Curvarii și curvele care au făcut curvie peste fire. Din sumedeniile mulțimilor de păcătoși, se mai despărți o altă mulțime din cei de-a stânga. Un sobor foarte viclean. Aceștia erau cei care au făcut curvie peste fire. Fețele lor era negre ca însăși a satanei, din care ieșea o mare putoare. Către aceia uitându-se Domnul, Se scârbi foarte mult de ei. El îi depărtă și pe aceștia de la Sine. Atunci Îngerii cei de foc îndată îi răpiră și-i aruncară în iezerul de foc, unde viermele cel neadormit îi roade peste măsură. De la aceia se auzeau mari țipete, grăind: „O! Amar, amar!"

Vrăjitorii, fermecătorii și cei ce au făcut curvie cu mâna. Îndată după aceea se mai despărți din cei de-a stânga o altă mulțime mare. Aceștia erau fermecătorii, vrăjitorii și cei care au făcut curvie cu mâna. Fețele lor erau afumate, negre ca tăciunele. Împrejurul trupurilor lor erau o mulțime de muște înfricoșate. Pe aceia văzându-i Domnul, își întoarse Fața de către dânșii și-i amenință să se îndepărteze. Îngerii de foc, venind asupra lor cu lanțuri și cătușe, îi legară de grumaji, de mâini și de picioare și-i aruncară în marea cea de foc.

Creștinii care au făcut curvie cu dobitoace. După aceea Domnul despărți o altă mulțime de negri păcătoși din cei de-a stânga. Aceia erau creștinii care au făcut curvie cu dobitoacele și nicidecum nu s-au pocăit. Fețele lor erau foarte schimonosite și puturoase. Îngerii nemilostivi îndată îi răpiră și-i aruncară în marea cea de foc. Acolo arzându-se cumplit, strigau: „O! Amar! Amar!"

Cei ce s-au omorât singuri ori în ce chip. După aceea veni altă mulțime nenumărată înaintea Domnului. Aceia erau cei ce s-au omorât singuri, ori s-au sugrumat, ori cu cuțitul s-au înjunghiat, sau cu orice lucru moarte și astfel L-au mâniat pe Dumnezeu, iar pe diavolul care i-a îndemnat la acel lucru, l-au veselit. Fețele lor erau foarte groaznice și multă împuțiciune ieșea dintr-înșii. Tot trupul lor era pătruns de cuie și picioarele lor strâmbe. Aceia fiind îndepărtați dinaintea lui Dumnezeu au fost răpiți de Îngerii nemilostivi și aruncați și ei în matca focului veșnic.

Furii și luătorii de mită. Din marile mulțimi de partea cea de-a stânga, se despărți și veni o altă ceată foarte mare. Aceia erau furii și cei ce au luat mită. Ei erau cu totul întunecați, hainele lor sparte și picioarele umflate. Pe aceia văzându-i Domnul, îndată îi izgoni de dinaintea Sa. Atunci Îngerii nemilostivi și iuți, venind, le legară mâinile și picioarele și-i aruncară în marea cea de foc. Acolo nerăbdând usturimea arderii cumplite, strigau amarnic, însă nu era cine să-i miluiască.

Mânioșii, urgisitorii, aducătorii-aminte de rău și pizmașii. După aceea, o altă ceată foarte mare veni către Domnul. Aceia erau cei ce se mânie și urgisesc, aducătorii-aminte de rău, pizmașii și călcătorii de jurământ. Fețele lor erau înfășurate cu negură, scrâșneau cu dinții lor și se mușcau unii pe alții. Limbile lor erau scoase din gât ca la câinii cei turbați și ochii le erau înfocați. Domnul, căutând la ei, nu-i suferi și porunci Îngerilor de foc să-i ia și pe ei. Aceia, năvălind asupra lor, îi bătură și-i aruncară în foc.

Mincinoșii, călcătorii jurămintelor, înjurătorii și clevetitorii. Domnul mai despărți din cei de-a stânga alt sobor, care stătu înaintea Judecătorului. Din gurile lor ieșeau viermi și împuțiciune. Împrejurul capetelor lor se încolăceau viermi mari. Hainele lor erau afumate și fețele lor înfășurate în negură. Domnul căută cu mânie la ei, că au fost mincinoși, jurători strâmb și astfel pe mulți îi păgubiseră. El îi depărtă de la Sine. Atunci nemilostivii Îngeri îi luară de păr și-i aruncară în marea cea de foc, ca să se muncească veșnic.

Cei ce n-au iertat pe cei ce i-au scârbit, bețivii, cei ce se duc la comedii, la jocuri, la priveliștile dracilor, cei ce se măresc, se trufesc, femeile ce se sulemenesc și se împodobesc, cele ce fac descântece, farmece, cele care nu dau foc în unele zile, care clevetesc în case, chiar și în Sf. Biserică. Domnul despărți o altă mulțime mare dintre păcătoși și stătu înaintea Lui un sobor foarte mare. Hainele lor erau spurcate de sudoare sângerată, fețele lor puturoase și negre, picioarele umflate

și vinete. Acestea dovedeau vicleșugul care era în ei. Domnul, văzându-i așa, le astupă gura, pentru că nu s-au pocăit, nici spovedit, nu și-au spălat spurcăciunea lor, ci au murit în păcate. Mâniindu-se Domnul asupra lor, îndată Îngerii cei răi răpindu-i, îi aruncară în iezerul de foc.

Patriarhii, Mitropoliții, Episcopii, Arhimandriții, Protopopii, Preoții, Diaconii, Ipodiaconii, citeții și cântăreții. Domnul mai despărți din ceata păcătoșilor o mulțime foarte mare. Ea veni și stătu înaintea Judecătorului. Aceștia erau: Patriarhii, Mitropoliții, Episcopii, Arhimandriții, Protopopii, Preoții, Diaconii, Ipodiaconii, citeții și cântăreții. Toți aveau haine sparte și puturoase. Din mâinile lor curgea o materie foarte împuțită. Ochii lor erau afumați și sângerați, din inimile lor ieșeau viermi, iar pe picioarele lor erau spânzurate lipitori. Văzându-i așa Domnul, Se scârbi foarte mult asupra lor. El porunci Îngerilor nemilostivi să-i răpească de acolo și să-i arunce în matca focului. Îndată cu cuvântul acesta ei năvăliră asupra lor și începură a le lega mâinile și picioarele. Păcătoșii îngroziți începură a striga: „O! vai nouă ticăloșii! Miluiește-ne pe noi, Doamne! Curățește zidirea Ta, că măcar deși am greșit, însă afară de Tine pe alt Dumnezeu n-am știut". Atunci un Înger trâmbiță de trei ori și Domnul zise: „Aceste lacrimi ale voastre și pocăința se cădea vouă a le aduce Mie mai înainte, fiind voi în lume. Vedeți că și diavolul acum în munci se căiește și strigă foarte tare către Mine ca și voi, dar oare îl voi milui pe el? Nu... Duceți-vă de la Mine, blestemaților în focul cel de veci". Îndată Îngerii învăpăiați ca șerpii năvăliră asupra lor și răpindu-i, îi aruncară cu capetele în jos în marea cea de foc.

Călugării. Domnul mai depărtă din mulțimile cele de-a stânga Sa alt sobor foarte mare. Aceia erau călugării pe care noi văzându-i, ne mâhnirăm, căci au fost călugări pentru Hristos, însă pentru nepăzirea făgăduințelor date, au fost osândiți în partea cea de-a stânga! Fețele lor erau întunecate, făcliile lor stinse, iar pe grumajii lor stătea lenea și nepurtarea lor de grijă. Domnul, căutând la ei, Se mâhni foarte mult asupra lor, căci se lăsară biruiți de poftele lumii, lepădară al doilea Botez cel dat lor, mințiră în făgăduința care au făcut-o către Domnul și slujiră patimilor trupești. Domnul, privindu-i cu întristare, îi hotărî matcei focului. Ei auzind răspunsul, începură a striga din adâncul inimii: „Miluiește-ne pe noi, Doamne, că numai pe Tine Te-am știut de Dumnezeu, Sfântului Tău Nume am slujit ziua și noaptea, chemând Numele Tău, am izgonit dracii și am prorocit cele ce au să fie..." Pe când se rugau ei așa cu mare tânguire, Domnul le-a zis lor cu glas de trâmbiță: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților în focul cel veșnic care-i gătit diavolului și slugilor lui, pentru că n-ați ascultat cuvântul Meu; ci pe tatăl vostru, Satana. Pentru aceasta și Eu nu vă voi asculta pe voi acum..." Atunci repede veniră Îngerii cei nemilostivi și apucându-i pe ei, îi traseră în marea cea de foc.

Amestecare de călugări, de boieri și de oameni simpli. După aceasta văzurăm că veni o Doamnă foarte frumoasă și încuviințată, căreia îi slujeau Îngerii. Venind Ea, stătu înaintea Domnului și făcu rugăciune pentru acest sobor. Merse înaintea Domnului cu sârguință foarte mare, ajungând pe Îngerii cei de foc care duceau pe călugări în muncă și grăi către dânșii, zicând: „În numele Tatălui nostru care este în ceruri, al Unuia Născut Fiului Său și al Duhului Sfânt, acest sobor nu are a se munci!" Îngerii cunoscând-o cine este, ziseră către Dânsa. „Știam că tu ești iubitoare de Dumnezeu, milostivă și nimeni altul mai vârtos decât Tine nu are îndrăznire către Domnul, noi însă nu putem trece peste porunca Judecătorului". Ea le-a zis: „Știu și eu aceasta, dar eu m-am rugat mult pentru ei și El mi-a poruncit să vă întorc pe voi împreună cu dânșii". Atunci ei se întoarseră și stătură înaintea Judecătorului cu mare frică. Judecătorul grăi către dânșii: „Iată pentru milostenia voastră, v-am izbăvit pe voi de focul cel veșnic, dar pentru curvie și pentru alte necurății ale voastre, nu veți vedea Împărăția Mea". Apoi porunci să le dea loc dinspre crivăț.

Copiii nebotezați ai creștinilor. După acestea Domnul mai despărți din cei de-a stânga o altă ceată. Aceia erau orbi și se purtau de hotărârea lui Dumnezeu pentru că nu facuseră nici bine, nici rău. Domnul, căutând spre dânșii, nu S-a mâniat. Însă pe părinții lor S-a mâniat foarte mult, că nu s-au sârguit ca să-i lumineze cu Sf. Botez. Drept aceea, Domnul porunci să le dea loc de odihnă spre miazăzi și puțintică îndulcire de viață pe veci. Ei au zis către Domnul: „O, Doamne, Stăpâne iubitorule de oameni! De vreme ce am fost lipsiți în viața trecătoare de bunătățile lumii, învrednicește-ne măcar aici a vedea strălucirea lumii Tale". Domnul însă nu le dădu niciun răspuns la cererea lor, ci merseră la locul cel orânduit.

Arienii. Domnul mai despărți din partea de-a stânga altă ceată de păcătoși, a căror vedere era ca a Satanei, chipul lor era în chip de șarpe și din gurile lor ieșeau viermi. Domnul, văzându-i, Se mânie mult asupra lor. Îndată fu adus cel ce i-a înșelat pe ei și Domnul zise către dânsul: „Oare nu sunt Domnul Iisus Hristos, Cel de o Ființă cu Părintele Meu? Dar tu cum ai mărturisit Dumnezeirea

Mea a fi făptură? Vezi proclete cum această mulțime înșelată de tine ai dat-o matcei focului de veci?" Acestea zicând Domnul, i-a lepădat de la Fața Sa. Atunci îndată veniră Îngerii cei de foc, îi răpiră pe ei și pe cel ce i-a învățat rău și-i aruncară în matca focului.

Macedonienii. Domnul mai despărți o ceată din mulțimea mare a păcătoșilor ce stăteau de-a stânga Sa. Și iată o altă mulțime din ale căror guri ieșea o mare împuțiciune. Ochii lor erau întunecați. Domnul căuta groaznic spre dânșii. Iată a fost adus înaintea Domnului și cel ce i-a înșelat pe ei. Domnul a zis către dânsul: „Eu voi tăcea ție, însă Duhul Sfânt Cel hulit de tine nu va tăcea, ci va veni și te va rușina pe tine... Îndată puterile cerești începură a cânta chemând pe Duhul Sfânt, zicând: „Împărate Ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, Care pretutindeni ești și toate le împlinești, Vistierul bunătăților și dătătorule de viață, vino și Te... arată ca să se lumineze (lămurească) cel ce te hulește — spurcatul Macedonie". După această cântare începu a lumina și a străluci raze de foc. Îndată văzurăm un Scaun înfricoșat, cu vedere ca de smaragd și pe dânsul Duhul Sfânt în chip de Porumbel alb, venind, odihni pe Unul Născut Fiul lui Dumnezeu. În acest timp toți Sfinții Îngeri cântară cântări de laudă. Venind Îngerii de foc îi răpiră pe ei și-i aruncară în adânc. După aceea, Duhul Sfânt S-a suit în înălțimea de unde Se pogorâse.

Nestorienii. După aceea Domnul făcând alt semn, veni altă mulțime înaintea Lui. El, căutând cu mare mânie asupra lor, porunci să aducă pe cel ce i-a înșelat... Aducându-I-se fostul patriarh Nestorie, îi zise: „Proclete necurat, unde sunt două fețe, care pentru Mine ai bârfit? Vezi cum ai dat în pierzare pe acest popor? Unde sunt doi fii, pe care tu, neîndumnezeitule, ai învățat? Au nu sunt Eu Unul Sfânt, Unul Domn Iisus Hristos în două firi și într-un Ipostas închinat de toată zidirea". Nestorie cu partizanii lui cunoscând că s-au înșelat, stăteau ca niște muți înspăimântați. După aceea am văzut pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, venind din Sfânta Cetate cu slavă și cu multe cete de Îngeri. Ea stătu aproape de Fiul ei. În acest timp toți Sfinții Îngeri o lăudară și-i ziseră: „Bucură-te ceea ce te-ai învrednicit a fi Maica lui Dumnezeu!" Acestea auzindu-le ereticii nestorieni, își ieșiră din minte de frică. Atunci venind Îngerii de foc și înhățându-l pe Nestorie și pe toată mulțimea lui, le-au legat mâinile și picioarele și i-au aruncat acolo unde erau Arie, Micedonie, cu Satana în osândă veșnică. După aceasta Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria însoțită de Sfinții Îngeri au intrat în Sfânta Cetate de unde veniseră.

Origen, Evergie și Didim. Domnul mai despărți încă o altă ceată din partea cea de-a stânga. Și iată a venit o mulțime mare, între care stăteau înainte trei bărbați înșelători. Și erau legați cu legături de fier și îmbrăcați cu întuneric peste tot trupul. De urâciunea lor Domnul își întoarse Fața dinspre dânșii. Atunci îndată îi răpiră pe ei Îngerii de foc și-i aruncară în matca focului veșnic.

Sergie, Onorie, Kir Pir. Domnul mai despărți încă o mulțime foarte mare. Aceia venind au stat înaintea Domnului, fiind înfășurați în beznă întunecoasă. Domnul văzându-i, le zise cu mânie: „De unde ați aflat voi că este în Mine o voie și o lucrare? Cum ați răstălmăcit așa de rău învăţătura Mea și aţi înşelat cu învăţăturile voastre această mulţime ce stă înainte?" Apoi îndată porunci îngerilor nemilostivi, zicând: „Luaţi-i pe ei de aici". Îndată împreună cu cuvântul acesta îi răpiră pe ei îngerii și-i aruncară în focul cel veșnic.

Evreii cei de la Hristos până la sfârşit. După aceasta iată altă ceată din cei de-a stânga, venind au stat înaintea Judecătorului. Feţele lor erau acoperite cu o mare grozăvie și multă împuțiciune ieșea dintr-înșii! Uitându-se ei unul la altul, singuri se mirau de grozăvia ce era pe feţele lor. Ei, tânguindu-se, strigau: „O! Amar vouă, că pe Care Ana și Caiafa cu Ponțiu Pilat L-au răstignit pe Cruce, Acela şade acum să judece! O! Cumplită sminteală și înşelăciune cu care ne-am înşelat! Necrezând noi Lui, acum iată am căzut în mâinile Lui şi nu este cine a ne milui pe noi! Unde este acum Dumnezeul legii pe care Moise ni L-a arătat nouă și ne-a îndemnat a-I sluji Lui, grăind: «Auzi, Israele, Domnul Dumnezeul tău este unul. Fără de Dânsul altul nu este…» şi iată acum este altul? Unde sunt acum părinţii noştri: Avraam, Isaac, Iacob și Moise? Au doară şi ei s-au înşelat? Oare cine dintre ei a cunoscut adevărul? Au doară basme au fost toate ale lui Dumnezeu spuse atunci? Aşadar, să rugăm pe Judecătorul ca să judecăm cu Moise, care ne-a dat legea. Dacă aceluia noi am crezut întocmai ca lui Dumnezeu, Rânduielile legii pe care ni le-a dat nouă, fără de călcare le-am păzit. Una din două să fie: ori el împreună cu noi după dreptate să fie aruncat în muncă, sau să fim ca unii din părinţii noştri şi ca aceia să dobândim şi noi mântuirea. După adevăr aşa este, că de când L-am răstignit pe El, neamul nostru n-a mai văzut binele. Mii de răutăţi ne-au întâmpinat pe noi pe pământ şi acum aici, precum vedem, mai mult, mai amară greutate ne-a aflat pe noi decât cele dintâi! Ce vom

face? Unde să ne ascundem de la Fața Celui răstignit? Veniţi dar să strigăm către Dumnezeul legii şi oriunde va fi, El va veni și ne va izbăvi pe noi". Apoi iarăşi ziseră: „Într-adevăr, noi suntem fără de răspuns! De este cu adevărat Acesta Dumnezeul legii nu ne va milui pe noi, că niciun bine nu I-am făcut, ci mai vârtos multe răutăţi, încă şi ucenicilor Lui! O! De-am fi vrut să credem, să înţelegem mărturisirea Lui şi să ne botezăm precum au făcut şi alţi mulţi dintre noi: Pavel, Gamaliil şi alţii.. ne-ar fi primit şi pe noi în Împărăţia Sa". Acestea şi alte multe grăiau unul către altul. Atunci se făcu un glas de trâmbiţă, care grăi către dânșii aşa: „Dar nu sunt Eu Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu — Părintele Meu — Care am plecat cerurile, M-am pogorât pe pământ, M-am întrupat din Duhul Sfânt și M-am născut din Maria Fecioara? Nu sunt Eu Acela Care în soboarele voastre v-am învăţat pe voi adevărul cu îndrăzneală, v-am spus că Eu şi Părintele Meu Una suntem şi de nu credeţi Mie, măcar lucrurilor Mele credeți? Și lucrurile Mele sunt acestea: pe morţi i-am înviat, pe orbi i-am luminat, pe şchiopi i-am ridicat, pe stricaţi i-am curăţit, toate bolile şi toate rănile le-am tămăduit între voi. Dar voi nu numai că n-aţi vrut să Mă ascultaţi pe Mine ca să vă mântuiţi, ci pentru binele pe care l-am făcut vouă, pe Cruce M-aţi răstignit, cu suliţa în coastă M-aţi împuns… Iată mâinile, picioarele şi coasta Mea încă au răni şi vătămături, care mărturisesc sălbăticia voastră cea cu chipul de fiară, care Mi-aţi făcut! Acestea făcându-Mi-le, nu v-am răsplătit; ci v-am trimis printre voi pe ucenicii Mei. Eu v-am chemat la pocăinţă, dar voi n-aţi vrut să vă întoarceţi către Mine, ci mai vârtos aţi vrut a muri în păcatele voastre. Acum şi nevrând credeţi că Eu însumi sunt şi nu Mă voi schimba".

Unde ca acestea auzind ei, începură a plânge, a se văita şi a-şi smulge perii capului, zicând: „O, Moise, Moise, ce ne făcuşi nouă? Unde eşti acum? Vino, de ai îndrăzneală şi ne izbăveşte pe noi!" După aceasta, Domnul zice: „Pentru ca să fiţi mustraţi mai mult şi ruşinaţi, iată, vă veni la voi Moise. Acela vă va vădi pe voi". Îndată veni şi Moise înaintea lor. Ei văzându-l, îndată începură a grăi către dânsul: „O, doamne Moise! Dar nu ne-ai dat tu nouă Legea în care este scris: «Auzi, Israele, Domnul Dumnezeul tău Unul este şi alt Dumnezeu afară de El nu este!» Iată acum este alt Dumnezeu şi Judecător al tuturor, Care va să plătească fiecăruia după lucrurile lui. Noi am păzit legea ce ne-ai dat nouă neschimbată şi nestricată. Astfel, pe Acest Judecător de acum, nu numai că nu L-am primit, dar încă I-am fost foarte împotrivitori, încât şi pe Cruce L-am răstignit. Acum grăieşte la arătare, cine este Acesta? Cum de nu ne-ai arătat nouă în lege pentru Dânsul? Spune-ne nouă acum de Acesta şi ne izbăveşte pe noi din mâinile Lui! Iată precum vedem, toţi vom fi daţi în munci şi nu are cine să ne scoată pe noi! " Moise, răspunzând, zise către dânșii: „O, neam fără de minte şi leneș cu inima, voi nu sunteţi fiii lui Avraam, ci ai diavolului. Au n-am scris eu în lege pentru El? Reamintiţi-vă bine că am grăit: «Proroc vă va ridica vouă Domnul Dumnezeu dintre fraţii voştri ca pe mine. Pe Acela să-L ascultaţi în toate câte vă va grăi vouă. Tot sufletul care nu va asculta pe Prorocul Acela, se va pierde din poporul acesta» (2 Lege 18, *15, 18-19*; F. Ap. 7, *37*). Oare voiţi a vă da altă mărturie mai grăitoare? Iată, în alt loc zice: «Nu va lipsi sceptru-Domn — din Iuda, nici toiag de cârmuitor din coapsele sale, până ce nu va veni Împăciuitorul, Căruia se vor supune popoarele... Îl văd, dar acum încă nu-i, Îl privesc, dar nu de aproape. O stea răsare din Iacob, un Toiag se ridică din Israel şi va lovi pe boierii Moabului şi pe toţi fiii lui Sit îi va zdrobi. Lua-va de moştenire pe Edem şi va stăpâni Seirul vrăjmaşilor săi şi Israel îi va arăta puterea. Din Iacob se va scula Cel ce va stăpâni cu putere și va pierde pe cei ce vor rămâne în cetate» (Fac. 49, *10-12*, Num. 24, *17*-19). Acela este așteptarea neamurilor! Asemenea și alte prorocii s-au zis pentru Dânsul și care se citesc de voi în toate sâmbetele! Pentru cine? Au pentru altul era împlinirea acestor Scripturi? Iată că după adevăr v-ați osândit". Ei răspunseră: „Dar cum putem noi să credem într-însul făcându-Se pe Sine Fiu al lui Dumnezeu? Nouă nu ne-ai arătat în acest chip pentru Dânsul; ci numai de Proroc!" Moise zise: „L-am numit pe El Proroc ca și pe Mine pentru întruparea Lui; iar El este Dumnezeu desăvârșit și om desăvârșit. Însă pizma, răutatea și trufia voastră nu v-a lăsat că cunoașteți adevărul și să credeți în El. Deci, acum vă așteaptă pe voi matca focului".

Acestea zicând, Moise, se depărtă de la dânșii. Ei chemară pe Dumnezeul legii, zicând: „Dumnezeul părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob și izbăvește-ne pe noi în acest cumplit ceas, că în afară de Tine nu știm pe alt Dumnezeu!" Acestea grăind ei iată că se făcură fulgere mari și se întinseră peste tot pământul. După aceasta un fulger mai înfricoșat, care fulgeră, acoperi și umbri pe Judecătorul. Atunci toate puterile cerești îl lăudară pe El împreună cu Părintele și cu Duhul Sfânt. După aceasta iată se arătă alt Scaun asemenea cu al Judecătorului. Pe acest Scaun stătea Cel vechi de zile Dumnezeu Părintele. Împreună cu El ședea și Fiul Său Unul Născut. Văzând acestea

evreii, se înspăimântară foarte mult. Dumnezeul legii zise: „Acesta este Unul Născut Fiul Meu, Cel iubit în Care am binevoit! Acesta este Fiul și Cuvântul Meu. Oare pentru ce și acum Mă despărțiți voi de Fiul Meu, Care este cu Mine nedespărțit. Abia acum cunoașteți cu adevărat că v-ați înșelat că Eu și iubitul Meu Fiu suntem una. Că cel ce urăște pe Acesta mai înainte M-a urât pe Mine? Și cel ce nu crede Acestuia, nici Mie nu crede? Au nu v-am grăit vouă mai înainte prin Prorocii Mei, zicând: „O stea va străluci din Iacob și aceasta este așteptarea limbilor... Un proroc vă va ridica Domnul Dumnezeu. Iată Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și se va chema Numele Lui Emanuel? Deci, după aceste mărturii care s-au zis, de ce nu L-ați primit? Pentru aceasta nu aveți voi (este vouă) parte la Împărăția Mea!” Împreună cu cuvântul acesta, iată năvăliră grabnic asupra lor îngerii cei de foc și-i aruncară pe ei în focul cel veșnic. După aceasta, Dumnezeu Părintele Se înălță în înălțimile cerurilor de unde Se și pogorâse.

Muncitorii Dioclețian și Maximilian. Unul Născut Fiul lui Dumnezeu Tatăl mai despărți o altă mulțime de păcătoși din cei de-a stânga. Atunci veni un sobor viclean și foarte spurcat, mai mult decât celelalte de până acum. Ochii lor erau întunecati și înnegurați. Pe fețele lor aveau scris numele Satanei, iar în mâinile lor drepte țineau niște hârtii, pe care era scris: „Lepădarea de Hristos!” Domnul căutând spre dânșii, Se scârbi foarte mult. Cu glas puternic, ca de trâmbiță, zise către ei: „O, blestematilor și cu totul spurcaților, pentru ce v-ați lepădat de Mine și de Sf. Botez și v-ați apropiat de Antihrist? Pentru ce v-ați dat cu totul pierzaniei? Ce bine ați nădăjduit a lua de la el? Matca focului și munca de veci împreună cu dânsul? Drept aceea nu vă voi milui pe voi, ci împreună cu acela pe care l-ați iubit, vă voi trimite să mâncați roadă ostenelilor voastre zadarnice”. Atunci îndată îngerii nemilostivi năvăliră asupra lor, luându-i de grumaji și cu toiege de foc bătându-i tare, îi aruncară în beznă și în tartar, ca acolo să se muncească împreună cu Satana. Ei începură a striga și a se văita foarte tare, încât glasurile lor se înălțau până la cer. Deodată veni în urechile mele un glas ce striga mai tare decât ceilalți. Acel glas era al lui Dioclețian muncitorul. El striga așa: „O! Va-a-a-i! Va-a-a-i! Vai! Cumplit! O, cumplită tortură!” Alteori striga: „O, răstignitule Hristoase Dumnezeule! Mulți se înșelară și se lepădară de Sfânt Numele Tău, precum și eu. În lumea deșartă când auzeam pomenindu-se Sfânt Numele Tău, mai rău mă sălbăticeam! Acum, Stăpâne, Tu ești Unul Sfânt, Cel Preaînalt, Domnul Iisus Hristos! Acum Te mărturisesc eu, vrăjmașul, pe Tine Domn și Dumnezeu! Oh! Amar aceluia ce nu Te-a mărturisit și nu Te-a iubit și înfricoșata Ta pogorâre n-a înțeles-o! Amar acelora care au socotit acestea ca pe nimic! Amar mie, ticălosului, că arderea focului nestins îmi mănâncă mădularele mele! O, făcătorule de bine, miluiește-mă! Moarte, unde ești acum, ca venind, să mă izbăvești de atâta usturime! Cine a știut că vor fi unele ca acestea! O, vai mie!” Astfel se tânguia Dioclețian și nu era cine să-l miluiască pe el.

Sfinții încep a lua daruri vrednice din mâinile Domnului. După ce se isprăvi judecata, Domnul Se sculă de pe Scaunul Său preaslăvit și intră în Sfânta Cetate. Atunci auzirăm cântările Sfinților Îngeri, care lăudară pe Judecătorul. În cântarea Îngerilor se închiseră porțile Sfintei Cetăți. După aceasta văzurăm că iarăși șezu Domnul pe Scaunul slavei Sale. El porunci să aducă înaintea Sa cerești daruri. Fiind aduse înaintea Lui, începu a da Sfinților din acele daruri. Venind, fiecare din Sfinți, primea daruri din mâna Domnului după vrednicia sa.

Întâi veni Maica Domnului. Mai întâi de toți merse Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria către Fiul Său și Dumnezeu. Domnul îndată luând de pe preacurat creștetul Său cununa cea înfricoșată, o puse pe capul ei, zicând: „O, Maica Mea, primește această cunună pe care Mi-a dăruit-o Părintele Meu! Biruința iadului, puterea pe care am lucrat cu Trupul, pe care l-am luat din feciorescul tău trup”. Apoi el îi mai dădu și cea dintâi înfricoșată porfiră, adică îmbrăcămintea împărătească și multe alte daruri îi dădu ei, cinstind-o ca pe o Maică. El o duse pe dânsa în locul cel mai înalt și mai de cinste al Noului Ierusalim Ceresc. Acolo o puse pe Dumnezeiescul Scaun Împărătesc. Sfinții Îngeri o lăudară cu cântări, numind-o pe ea Doamnă, Împărătească și Stăpână a tuturor puterilor cerești.

Ucenicii și Apostolii. După aceasta, Domnul a chemat pe Sfinții Săi ucenici și Apostoli. Acestora le dădu veșminte împărătești foarte înfrumusețate și-i așeză să stea pe douăsprezece scaune înfricoșate. Apoi luă douăsprezece cununi și le puse pe capetele lor, încununându-i ca pe niște împărați. Apoi, fericindu-i, Domnul a început a-i numi pe ei judecători ai celor douăsprezece seminții ale lui Israel. În timpul acesta mulțimea Sfinților Îngeri îi lăudă cu armonioasele lor cântări cerești.

Cei șaptezeci de Apostoli. După aceea, Domnul chemă pe cei șaptezeci de Apostoli. El le împărți și lor daruri, încununându-i pe ei cu daruri Dumnezeiești înaintea tuturor Sfinților Săi. Sfinții Îngeri îi lăudară și pe aceștia cu cântări îngerești.

Ceilalți Sfinți. După Sfinții Apostoli, Domnul a chemat la Sine pe Sfinții Proroci, Ierarhi, Preoți, Mucenici și Mucenițe, Cuvioși și Cuvioase, Drepți și Drepte... apoi pe toți care prin Spovedanie adevărată, canonisirea respectivă și facerea roadelor vrednice de pocăință, s-au curățit de păcate, au ascultat Cuvântul lui Dumnezeu, împlinindu-l și s-au îmbogățit cu fapte bune. Tuturor, rând pe rând, Domnul le-a dat daruri după meritele lor.

Biserica cea cerească, Noul Sion. După aceasta mai văzurăm înaintea Dumnezeiestei Biserici o curte preaslăvită, a cărei construcție cerească era foarte încuviințată și luminată. Prin ea umblau niște tineri frumoși ca niște diaconi, preînchipuind că făceau oarecare pregătire Bisericii. Lungimea ei se părea a fi ca de trei mii de stadii. Biserica aceea era zidită cruciș, având patru vârfuri. De multă strălucire ce avea, abia puteam căuta asupra ei. Pe dinaintea ei avea pridvoare foarte frumoase și trei Altare. Zidirea era chiar de mâna Domnului făcută. În ea nu era asemănare de var sau de piatră, ci era tot o materie strălucită. În acel chip era zidirea ei. Astfel cei ce stăteau afară, vedeau ca prin sticlă pe cei ce erau înăntrul Altarului. Catapeteasma, Masa și celelalte, ce limbă de om poate să le spună?! Toate erau întocmite de Sf. Duh. În loc de stâlpi norii țineau Biserica, iar cei mai dinainte zișI tineri în chip de diaconi, pregătind toate, strigară cu glas tare: „Binecuvântează, Stăpâne”. În timpul acesta, Domnul ședea pe Scaunul Slavei Sale cel înfricoșat, împreună cu cei doisprezece Apostoli, care stăteau și ei, de asemenea, pe 12 scaune frumoase, având mese de-a dreapta și de-a stânga. După acestea, Domnul zise către Diaconi: „Chemați încoace pe toți aleșii Mei”. Îngerul îndată trâmbiță și zise: „Veniți, Binecuvântați Părintelui nostru în Biserica Slavei celei Sfinte, ca să săvârșim Jertfa cea nouă în veselie!” Atunci degrabă ieșiră toți Sfinții Îngeri cu frică și cu mare spaimă stătură înainte. Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, ieșind din prealuminata cămară a slavei sale, a stat de-a dreapta Fiului său și Dumnezeu, îmbrăcată în veșminte dumnezeiești, purtând pe capul său cununa cea de la Fiul ei cu totul împodobită. Apoi veniră cei șaptezeci de Apostoli luminoși cu totul. După cei șaptezeci de Apostoli, veniră la Biserică: Prorocii, Ierarhii, Preoții, Mucenicii și Mucenițele, Cuvioșii și Cuvioasele, Drepții și Dreptele și toți curățiții de păcate și îmbogățiți în fapte bune, luminați și proslăviți. Fiecare merseră către Biserică la Domnul. Căutând ei unul către altul, se minunau foarte mult de frumusețea Lui.

După aceasta merseră fiecare la locul său. De lumina aceea a Bisericii cerești se aprinseră inimile lor și, de multă bucurie, nu puteau să se oprească, săltând oarecum că erau acolo în negrăită veselie. Atunci Domnul Se Sculă de pe preaslăvit Scaunul Său, vrând a săvârși slujba Dumnezeiestei Liturghii, iar Heruvimii și Serafimii cu cutremur zburând împrejur, îi slujeau Lui. Ei cântară: „Sfânt! Sfânt! Sfânt!” cu mare dulceață împreună și cu celelalte cete de Sfinți Îngeri, Domnul începu a săvârși slujba Dumnezeiestei Liturghii cu cei doisprezece Apostoli și cu toți Sfinții Îngeri și cetele Sfinților răspundeau. Privind eu la această mare și înfricoșată Taină, m-am uimit cu totul. Venind ceasul înfricoșatei Împărtășiri, Domnul cu mâna Sa cea Sfântă îi Împărtăși cu Dumnezeiescul Trup și Sânge.

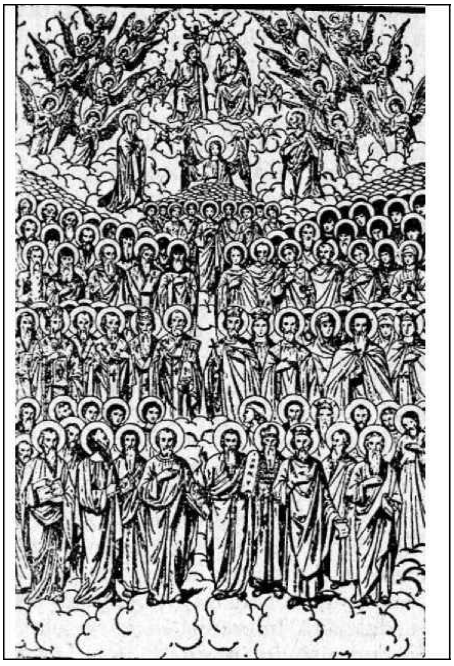

Apoi îi adăpă pe toți cu Mirul cel înțelegător al Dumnezeirii Sale. Domnul dădu aleșilor Săi din învățătura cea ascunsă. Atunci mulți se umplură de înțelepciunea cea ascunsă, se îndumnezeiră, se preslăviră, se făcură părtași și frați Unuia Născut Fiului, cu bunăvoirea Părintelui Ceresc și cu ajutorul Sfântului Duh. Jertfa aceea nouă nu are sfârșit.

Fericirea Sfinţilor în cer

Sus în înălţimile cerurilor odihneşte pe nori Dumnezeu: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, Treimea cea de o Fiinţă şi nedespărţită. De jur-împrejur stau miriade de miriade de îngeri: Serafimi, Heruvimi, Tronuri, Domnii, Puteri, Stăpânii, Începătorii, Arhangheli,Îngeri. Înaintea Tronului Dumnezeirii o mare de sticlă şi 24 de bătrâni stau în strălucită slavă: ceata feciorelnicilor curaţi la suflet, ceata pruncilor luminaţi, sfinţiţi prin Sf. Botez, Mir-Ungere şi Dumnezeiasca împărtăşire, gloata cea mare şi mulţimea celor ce prin adevărată pocăinţă, spovedanie şi facerea

roadelor vrednice de pocăinţă s-au ales de partea Dumnezeirii în viaţa lor. În mările de capete ale Sfinţilor, străluceşte cu mare tărie preamărirea Dumnezeirii, Care se proslăveşte în aleşii Săi!

Mesele Sfinte. De acolo ieșind toți Sfinții împreună cu Domnul, intrară în palatele cele înfricoșate, care erau spre răsăritul cetății Sionului. Heruvimii și Serafimii stăteau înăuntru lângă porțile Sfintei Cetăți. Acolo erau palate frumoase și cămări împodobite cu podoabe duhovnicești. În acele înfricoșate palate era o masă foarte încuviințată, având pe dânsa bunătățile cele duhovnicești, cărora nu era număr. Acolo era și o masă alături, luminată și plină de negrăite bunătăți dumnezeiești. Acestea erau pregătite celor doisprezece Apostoli. Altă masă era gătită Prorocilor, aproape de aceasta a Arhiereilor. La fiecare ceată de Sfinți după numărul lor, mesele erau pline de binele cel veșnic. Meselor acelora slujeau oarecare tineri cu părul de aur, foarte frumoși. Domnul ieși din Dumnezeieștile și preaslăvitele palate și veni ca să șadă la acel prânz duhovnicesc cu prietenii Săi. După Dânsul mergeau celelalte cete sfinte cares-au ales de partea Lui în viața lor, din toate semințiile și limbile pământului. Domnul chemând pe toți Sfinții la acea nespusă veselie a Sa, El șezu cu dânșii la masă. Toți Sfinții se veseliră împreună cu El. Îngerii stăteau cu cutremur înaintea Domnului, pe când Heruvimii și Serafimii cântau o cântare heruvimic-serafimică minunat de plăcută, încât nu se poate descrie, nici povesti. După dânșii răspundeau toate puterile cerești. Pe când Sfinții mâncau și beau din acele fructe nestricăcioase, se îmbătau cu oarecare beție duhovnicească, umplându-se de înțelepciune și de Darul dumnezeiesc, în acel timp se vedeau oarecum săltând cu trupurile lor și oarecum sfințindu-se de vederea Domnului. Sfinții mâncând și săturându-se din destul de acele nemuritoare bucate, nu se vedeau că se sfârșesc cum sunt bucatele cele putrezitoare; ci tot așa întregi rămâneau.

După ce se sculară de la acel înfricoșat prânz, Domnul luă pe toți Sfinții și intră cu dânșii în Raiul care este aproape spre răsărit. Acesta este Edenul, grădina cea slăvită, făcută de Dumnezeu din care Adam și Eva, călcând porunca, au fost izgoniți. Îngerii, cântăreții nu încetau cântând cântări de veselie. După aceasta Domnul se întoarse cu Sfinții Săi în Sfânta Cetate de unde ieșiră, dar în acest timp, Sfinții începură a ruga pe Domnul, zicând: „Dă-ne nouă, Stăpâne și acest dar, ca, precum în lumea deșartă am ridicat Biserici spre slava Sfântului Tău Nume, în care adunându-ne cântam și slăveam puterea Ta, așa să fie nouă în această veșnică și fericită viață". Domnul le împlini cererea lor. Întinzându-Și Dreapta Sa, însemnă cruciș spre răsărit, spre apus, spre miazăzi și spre miazănoapte, tot pământul și tot văzduhul care este de la margini până la margini. Totul se aprinse cu ardere de foc, care ținu îndelung. După aceasta îndată se potoli, iar fața acelui pământ se făcu curată și foarte înfrumusețată. Dar iată pe tot pământul acela se arătară: palate, câmpii, bisericuțe și alte zidiri înfricoșate, fiind unite una de alta. Încă și copaci și pomi roditori. Acestea făcându-se așa cu puterea cea Atotlucrătoare. Sfinții se bucurară foarte mult și începură a slăvi pe Domnul. După aceasta îndată trâmbițară din trâmbiță cea mare și împărătească a lui Hristos Dumnezeu. Toată făptura se bucură de glasul ei. Deodată văzurăm că se deschiseră porțile cele cerești și ieșind Domnul din cămara Sfintei Sale Slave, Se înălță în sus spre cer împreună cu toți Sfinții Îngeri și oarecare dintre Sfinți se vedeau că merg la altă înălțime. Înaintea Sfinților mergea Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, înfrumusețată, ca un fulger, împreună cu Fiul ei. Ajungând la porțile cele cerești, intrară înăuntru. Nu știu bine unde merseră și unde odihniră, Îngerul care mă purta prin acele strălucite locuri îmi spuse că intrară în Împărăția Cerului. Unii din Sfinți rămaseră jos, pentru care lucru mă minunam foarte mult. Deci, întrebai pe cel ce era cu mine, zicându-i: „Pentru ce nu intrară cu Domnul toți Sfinții?" El îmi răspunse: „Numai cei ce au intrat împreună cu Domnul au fost vrednici, ceilalți câți au rămas jos, aceia sunt câți în chip mirenesc, în lege și în căsătorie au slujit lui Dumnezeu". Acestea vorbind noi, văzurăm că iar se pogoară Domnul cu toate puterile cerești și cu toți Sfinții care se suiră la cer. El odihni cu dânșii în locașurile cele mai sus zise. Privind eu acestea, iată Domnul stătu în părțile Sfintei Cetăți. Se părea că privește spre noi cu ochi lini și blânzi și ne chema către Sine. Noi în grabă ne coborârăm din acel deal înalt din care priveam toate acestea și căzând înaintea preacuratelor Sale picioare, ne închinarăm până la pământ cu mare frică. Domnul zise către mine cu glas blând și lung: „Iată, Grigore, pentru rugăciunile slujitorului Meu, Vasile, fiind rugat, ți-am arătat toate acestea care îți vor fi spre folos și spre mântuire și ție și multora. Dar, mai ales ție, că ai zis pentru evrei că fac bine că țin legea lui Moise. Încă vei auzi de la Mine aceasta că tot cel ce nu va urma Sfintei Mele

Evanghelii, nu va fi viu în veci, ci urât și lepădat de Părintele Meu și fiu matcei focului se va afla. Toți cei ce nu intră prin ușa Sfintei Mele Evanghelii sunt furi și tâlhari. Tu înțelege toate cele arătate ție și îngrijește-te pentru ele, că mare folos vei lua și pe mulți îi vei întări spre mântuirea lor. Pentru aceasta am vrut a-ți arăta acestea toate, ca să faci negustătorie duhovnicească cu dânsele, ca de multe ori să înmulțești talantul care îți este încredințat. Deci, nu le ascunde, ci vestește acestea tuturor Sfintelor Mele Biserici, că mulți auzindu-le cu toată inima le vor primi, se vor înfricoșa, se vor teme de bunătatea Mea, care este pentru neamul creștinesc, cu tot sufletul vor urî lumea cu dulcețile și deșertăciunile ei, care sunt într-însa, vor asculta și păzi învățăturile Mele și vor dori mai mult binele de veci". Eu cu multă smerenie și cu mare luare-aminte ascultând, am grăit către Domnul: „Dar cum va fi mie aceasta, Doamne, că sunt păcătos și neputincios? Oare cum voi putea eu punne acestea în necurata mea minte și cu buzele mele cele spurcate a spune niște taine negrăite și nepricepute ca acestea? Măcar de aș avea gură de Heruvim și minte de Serafim și tot e greu a arăta acestea oamenilor..."

Domnul zise către mine: „Știu și Eu aceasta că ție ți se pare a fi cu neputință. Pentru aceea se va sălășlui în tine Darul Meu și-ți va da putere de pricepere, ca să le mărturisești acestea la toate Bisericile Mele, spre mai mare folos tuturor limbilor. Fericit va fi acela care va primi acestea cu inimă înfrântă, cu minte dreaptă și se va sili a împlini poruncile Mele. Acela va scăpa de muncile de veci. Vai și amar însă acelora care nu le vor primi; ci vor vicleni pentru dânsele. Știu că mulți din cei necredincioși le vor socoti ca pe niște basme și ca niște povești deșarte și vor zice: «Cine este acest făcător de basme și de cuvinte asemuitor, care a luat descoperire asupra unor cuvinte ca acestea ascunse, pentru care nimeni din Proroci care sunt din veac, așa ceva nu le-a spus niciodată? Oare acesta este mai mare decât Petru și Pavel, Verhovnicii Apostolilor? Oare acesta este mai mare decât Moise văzătorul de Dumnezeu, decât Ilie și Daniel și decât toți slăviții Proroci, care au strălucit în legea veche și cea nouă și decât purtătorii de Dumnezeu Părinți și Dascăli a toată lumea? Deci, de vreme ce nimeni dintre aceștia nu ne-au învățat, nici nu ne-au spus nouă unele ca acestea, apoi cine este acesta care a știut tâlcul celor ascunse mai mult decât aceia? Cine-i acesta care să ne învețe unele ca acestea pe noi? Cine-i acesta care ne tot spune acestea, care până acum n-au intrat în auz de urechi de om?» Tu însă pentru acestea să nu te lenevești a le mărturisi, ci spune-le pe toate. Dă-le Bisericilor Mele și tuturor acelora care le vor primi cu credință. Iată Eu — zice Domnul — nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu în veci. Ridicați-vă privirile în sus, luați aminte de toate acestea, nu vă temeți căutând spre păcatele voastre, că Eu sunt blând și bun. Izbăviți-vă, pocăiți-vă, plângeți-vă păcatele, dați lipsiților din averile voastre, lăsați-vă de acum înainte de vicleniile voastre și îndeletniciți-vă la rugăciune în Bisericile și casele voastre. Iertați celor ce v-au greșit vouă și Eu Dumnezeul vostru cu bucurie vă voi primi pe voi și nu numai că voi ierta păcatele și fărădelegile voastre; ci și în veșmântul neputreziciunii și al dreptății la înviere vă voi îmbrăca pe voi și vă voi duce în Împărăția Cerurilor, săturându-vă de tot binele cel veșnic. Sculați-vă, lepădați poftele voastre cele necurate, ca să nu vă afle pe voi moartea fără pocăință, căci credința voastră în Mine fără îndreptare și fapte bune, nimic nu vă va folosi pe voi la Judecata Mea. Adevăr, adevăr grăiesc vouă: Cerul și pământul vor trece; iar cuvintele Mele nu vor trece".

După ce Domnul grăi acestea, îndată Sfinții Îngeri începură să intre în Sfânta Cetate cu oștile îngerești care erau în jurul Său. Poarta Cetății o văzurăm deschisă; iar eu îndată mi-am adus aminte de Cuvântul Proorocului Isaia, care zice: „Porțile tale, Ierusalime, vor fi deschise ziua și noaptea și nu se vor închide!" (Is. 63, *11*). Plin de mari bucurii, m-am rugat foarte mult Sfântului Înger, purtătorul meu, ca să intru și eu în Sfânta Cătate. El însă nu mă lăsă a intra în această Cetate sfântă!

Acestea descoperindu-mi-se mie, nevrednicului, cu Darul și milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunile Cuviosului meu Părinte, îndată m-am deșteptat din acel somn adânc. Făcându-se dimineață am mers la Preacuviosul Părintele Vasile ca să-i vestesc toate cele ce am văzut. Cuviosul, văzându-mă, zâmbind puțin, îmi porunci să șed. Stând eu cu capul plecat în pământ, începui cu lacrimi a-i spune despre toate cele ce am văzut în vedenie. Cinstitul meu bătrân începu a-mi zice: „Fericit ești, fătul meu Grigore, că te-ai învrednicit unei vederi ca aceasta. Însă să știi că de când ai început a vedea acestea, eu n-am mai contenit rugându-mă lui Dumnezeu, ca El să împlinească o cerere ca aceasta a ta. Iată că ai văzut lucruri minunate și preaslăvite! Nevoiește-te dar a săvârși toate cele grăite ție de la Domnul, pentru că ești aproape lângă uși. După ducerea mea din lumea aceasta, ai să scrii și a mea smerită viață, spre folosul multor credincioși. Deci, nu te lenevi a

arăta această descoperire Dumnezeiască, pe care ți-a dat-o Domnul și cu îngrijire să treci zilele tale, ca să nu cazi în munca mai grea. Păzește-te cu tot dinadinsul de orice rău. Ia seama cum umbli. În toate zilele ispitește-te pe tine ca un bun străjer. Frica lui Dumnezeu s-o ai în tine neîncetat. Păzește poruncile Domnului. Mai presus de toate acestea, păzește-te a nu osândi pe nimeni și a nu-ți aduce aminte de răul celui ce te-a osândit cândva și te-a scârbit. Așa făcând, vei fi înăuntrul Împărăției Cerului. Dorește acelea pe care ți le-a arătat Domnul, ca să scapi de muncile care-i așteaptă pe cei păcătoși. Cugetă mereu la acelea pe care abia le-ai văzut și de vei ieși din trup te voi primi acolo (de voi avea îndrăzneală la mila lui Dumnezeu) și vei fi cu mine acolo veselindu-te în veci. Du-te cu pace în chilia ta că de acum nu mă vei mai vedea pe mine de față în această viață". Împreună cu cuvântul acesta cuprinzându-mă, mă sărută cu multă dragoste. Eu auzind acestea am plâns foarte mult și zisei: „O, bunul meu Părinte! Oare cum voi răbda eu despărțirea ta! Oare pe cine voi avea în locul tău ajutor neputinței mele? Amar mie, ticălosului..." El îmblânzind plânsul meu și mângâindu-mă, îmi zise: „Nu plânge așa fără mângâiere, o fiul meu! Pentru mângâierea mea mai vârtos bucură-te și te veselește, că Domnul m-a chemat din această lume vremelnică la viața cea veșnică. Tu ai pe Domnul povățuitor și ajutător, dar nici eu după acestea până la sfârșit nu te voi lăsa pe tine, ci în somn și ori unde mă vei chema, mă voi arăta ție. Tu iubește calea cea strâmtă, nu te lăsa amăgit de dulcețile și deșertăciunile trupești și lumești. Dragostea Sfântă să n-o stingi. Ia aminte că precum apa stinge para focului, așa se stinge dragostea cea duhovnicească de grijile lumești, se îneacă și se sugrumă".

După ce isprăvi cuvântul, eu luând blagoslovenie am mers la chilia mea. Fiindcă era Postul cel Mare al Sfintelor Paști, intrând în chilie și îndeletnicindu-mă cu cele duhovnicești, n-am ieșit tot postul afară. Venind Sfintele Paști, m-am dus să cercetez mai vârtos pentru blagoslovenie pe Părintele meu, Preacuviosul Vasile, nădăjduind că-l voi afla viu. Aflai însă cu durere că în luna martie, în ziua 25, după ce săvârșise Praznicul Bunei Vestiri, și-a dat Sufletul său în mâinile lui Dumnezeu. Cercetând eu ca să aflu de Moaștele Sfântului unde l-au îngropat, îmi spuse Ioan, ucenicul Sfântului cel după mine, că l-au îngropat în Biserica Sfinților Mucenici Fior și Lavru din Constantinopol, pentru că la sfârșitul vieții sale Sfântul lăsase ca acolo să-i ducă Moaștele sale. Mergând eu acolo și aflând mormântul Sfântului am plâns mult deasupra lui. Zăbovind acolo o zi m-am întors cu pace la chilia mea, rugându-mă mult Milostivului Dumnezeu, ca să mă învrednicească a fi și eu în locașul unde Preacuviosul Părinte Vasile se veselește în Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slavă și stăpânire, împreună cu Cel fără de început al lui Părinte și cu Preasfântul Duh în vecii vecilor. Amin.

ÎNVĂȚĂTURI DESPRE VĂMILE VĂZDUHULUI

Renumita învățătură a ortodoxiei despre vămile văzduhului e în strânsă legătură cu judecata particulară. Aceasta deși nu o explică Dumnezeiasca Scriptură ca și despre genealogia lui Melchisedec, împăratului Salimului și marele Preot al Celui Preaînalt (Fac. 14, *18*-20; vezi mai pe larg în „Oglinda Duhovnicească"; pp. 1956-1970, de autor), totuși reprezentarea figurată a acestei judecăți, întemeiată mai ales pe tradiție și conformă cu Dumnezeiasca Scriptură se află învățătura despre vămi, învățătură foarte veche în Sfânta Biserică Ortodoxă. În istorisirea vieții Maicii Domnului aflăm că mai înainte de adormirea sa, ea s-a rugat Fiului ei în Duh și adevăr, cerând intre altele ca El să n-o lase a o vătăma stăpânirea gheenei... să n-o lase a vedea pe stăpânitorul întunericului și înfricoșările lui în ceasul ieșirii sale; ci El s-o primească în mâinile Sale cu care s-o ducă la cer desigur pentru a nu mai vedea grozăviile acelea prin vămile văzduhului (vezi V. Sf. 15 aug. o.c. pag. 490-500, Cazania și cuv. la adormirea Maicii Domnului și Biblioteca ortodoxiei nr. 22 o.c. 310-311 de autor).

Substanța acestei învățături se poate vedea în cuvântarea Sf. Chiril al Alexandriei despre „Ieșirea Sufletului", care este de regulă imprimată alături cu una din cărțile liturgice rusești: „Psaltierul". Să luăm de acolo punctele principale.

În momentul când Sufletele noastre se despart de corp, zice Sf. Chiril al Alexandriei, se prezintă înaintea noastră, pe de o parte oștirile și puterile cerești, iar pe de altă parte puterile întunericului, stăpânitorii cei răi ai lumii, prepușii teloniilor (strâmtorărilor) vămilor cerești, având misiunea de a cerceta și descoperi lucrurile noastre...". Din cele arătate se vede:

1) Că vămile reprezintă calea ce trebuie s-o apuce numaidecât după ieșirea lor din corp toate Sufletele omenești — bune sau rele — spre a trece din viața vremelnică la destinația lor eternă.

2) Că trecând prin deosebite bariere — vămi — în prezența Îngerilor și a demonilor, fără îndoială și sub ochiul Atoatevăzător al Judecătorului Căruia nu-i este nimic ascuns, fiecare Suflet e cercetat pe rând și cu de-a amănuntul de toate faptele sale bune și rele.

3) Că în urma acestor minuțioase cercetări succesive și pe larg ale fiecărui Suflet omenesc în calea vieții sale trecute, Sufletele bune, care au fost bine justificate la toate vămile, sunt ridicate de Îngerii lui Dumnezeu la locuința Raiului, sau, altfel, Sufletele păcătoase, reținute aici sau acolo prin vreun păcat, le trag demonii prin sentința judecătorului, nevăzut, în locuințele lor întunecoase.

Prin urmare vămile văzduhului nu sunt altceva decât o Divină Judecată particulară, pe care însuși Domnul Iisus Hristos Dumnezeu o face nevăzut Sufletelor omenești prin mijlocirea Îngerilor săi buni, la care admite și pe acuzatorii sau pârâșii fraților noștri (Apc. 12, *7*0), adică: demonii, dracii sau spiritele rele. La această Judecată Divină particulară, adică făcută fiecărui om în parte, i se amintesc Sufletului amănunțit toate faptele sale bune sau rele și se apreciază cu neprihănire toate faptele sale bune sau rele, duhovnicești ori satanicești, după care i se hotărăște viețuirea sa nedefinită și nedeplină ori la fericire cu Îngerii și cu Sfinții în Împărăția lui Dumnezeu, ori cu spiritele rele în subteranele întunecoase și torturătoare ale iadului. Este sigur știut că nu se cuvine ca Judecata lui Dumnezeu să fie o lucrare de violență. Din contră, se cuvine să fie o mai multă analogie cu judecata oamenilor, unde se dă preveniților, toate mijloacele de a justifica, pentru ca omul văzând fapta sa expusă la arătare și suferind pedeapsa meritată, să confirme nepărtinirea Judecății Divine, recunoscându-se pedepsit după toată dreptatea, sau dacă este iertat, vede că grația sa e legală și în toată buna regulă dată (Om. la ist. din sep. Sf. Părinți V 69; 70).

Cunoștința despre vămi e din vremurile apostolice

Orânduiala și învățătura aceasta despre vămile văzduhului arătată pe scurt de Sf. Chiril al Alexandriei a fost cunoscută și existentă în Sf. Biserică Ortodoxă și mai înainte de dânsul, în cursul vremurilor până în prezent.

Înaintea acestui Sfânt Părinte bisericesc se întâlnește foarte adeseori istorisirea vămilor văzduhului sub felurite forme, ca o învățătură cunoscută în genere, prin scrierile Sfinților Părinți și Dascăli ai Bisericii din vremurile apostolice și patristice. Astfel, apologetul Tertulian (160 - † 240 d.Hr.), Origen (185 -† 254 d.Hr), Clinent Alexandrinul († 215 d.Hr.), fac aluzii la învățătura aceasta despre trecerea Sufletelor omenești prin vămile văzduhului. „Când se apropie puterile stăpânitoare — scrie Sf. Efrem Sirul (†379 d.Hr.) — când sosesc armatele înfricoșate, când executorii ordinelor divine poruncesc Sufletului de a părăsi corpul, când ne trag cu putere mare și ne conduc la tribunalul

neînlăturabil, la privirea lor bietul muritor... se tulbură ca și cum s-ar zgudui pământul sub dânsul. Așa de grozav se cutremură el în toată ființa sa... Executorii cerești, apucând Sufletul, se înalță în văzduh unde sunt: căpeteniile, stăpâniile, domniile și puterile vrăjmașe Sufletelor omenești. Acolo în văzduh sunt pârâșii noștri cei răi, acei vameși străini (potrivnicii fericirii Sufletelor), agenții fiscali, perceptorii impozitelor... Ei aleargă înaintea oricărui Suflet ieșit din trup și întreabă, cercetează, numără, socotesc păcatele și scrierile (catastifele) lor în care sunt scrise toate păcatele tinereților și ale bătrâneților, păcatele cele de voie și cele fără de voie, cele cu fapta, cu cuvântul și cu gândul. Acolo este mare frică și cutremur înfricoșat pentru bietul Suflet. Constrângerea nedescrisă pe care trebuie s-o sufere acesta de la nenumărații săi vrăjmași, care-l împresoară din toate părțile, îl cercetează cu de-a amănuntul pentru a-l împiedica de a se înălța la cer, de a se așeza în lumea celor vii și de a intra în regiunile vieții fericite în Împărăția luminii. Dar Sfinții Îngeri luând Sufletul bine-credinciosului creștin ostenitor în bine, îl conduce pe acea cale înfricoșată a văzduhului." (Serm. despre cei ce răposează în Hristos: op. Sf. Părinți XV 270). Sf. Atanasie cel Mare vorbind despre Sf. Antonie cel Mare (296-373 d.Hr.), istorisește între multe altele și următoarele: „Într-o noapte se auzi o voce de sus, zicându-i: «Scoală-te Antonie! Ieși și privește!» Sculându-se el, ieși. Ridicându-și ochii către cer, văzu un chip de om uriaș, lung și înspăimântător, al cărui cap atingea norii. Atunci văzu și alte chipuri înaripate voind să se suie la cer. Dar uriașul acela întinzându-și brațele în văzduh, le împiedica de a se sui. Unele (Suflete) dintre ele erau apucate, izbite și aruncate jos în adâncime, într-un iezer ca o mare, adică în iad. Altele însă, neavând nicio grijă, se ridicau cu îndrăzneală, înălțându-se în sus, la cer. Uriașul acela privea chiorâș și plin de ciudă, scrâșnea din dinți după cele ce treceau sprintene cu o abilitate uimitoare printre brațele și degetele (vămile) lui. Se bucura însă foarte mult pentru cele ce reușea el a le arunca jos în prăpăstiile iadului. Cuviosul Antonie atunci auzi o voce, zicându-i: «Pricepi tu ceea ce vezi?» Atunci fiind luminat de sus, începu a înțelege că acolo era vorba de înălțarea Sufletelor la cer. Că în acea cale a văzduhului se posta diavolul în anumite locuri unde oprea pe păcătoși și-i ținea și pe Sfinți... " (V. Sf. 17 ian. o.c. pp. 776-7 P.o.c. pag. 72).

Altă dată Sf. Antonie, fiind într-o zi într-un fel de răpire, se vedea sus în aer. Demonii aerieni, ținându-i calea, îl împiedicau de a înainta. Dar Îngerii intervenira și cercetară cauza împiedicării. Demonii aceia trebuiau să descopere păcatele lui Antonie de la nașterea sa... (V. Sf. 17 ian. o.c. pag. 774-5).

Când Sufletul omenesc iese din corp — istorisește Sf. Macarie cel Mare (300-390 d. Hr.) — înfricoșată taină se săvârșește; căci dacă este întinat cu păcate îndată vin oștirile demonilor, îngerii răi, nemilostivi și puterile întunericului, care apucă Sufletul acela și-l trag în partea lor. Aceasta nu este de mirare. Omul care viețuiește încă în lumea aceasta și s-a supus, s-a dat de bunăvoie, li s-a încredințat lor, să nu fie oare și mai mult stăpânit și supus când va ieși din lumea aceasta? Cu totul altfel este cu cea mai bună parte a oamenilor! Adică pe lângă Sfinții servitori ai lui Dumnezeu se află acum în viața aceasta, Îngerii, duhuri curate, care îi înconjoară și îi păzesc. Așadar, când Sufletul vreunuia din ei părăsește corpul său, corurile Îngerilor îl primesc în mijlocul lor în lumină și astfel îl conduc la Domnul (Om. despre cele două stări ale celor ce au părăsit viața aceasta, vezi mai pe larg convorbirea Sf. Macarie cel Mare (egipteanul) cu Îngerul lui Dumnezeu, de autor).

„Dacă ne trebuie conducători — zice Sf. Ioan Hrisostom —, când plecăm într-un loc sau oraș străin, cum să nu ne trebuiască povățuitori, ajutători și conducători spre a putea trece fără piedică pe dinaintea căpeteniilor, puterilor, stăpânirilor și începătoriilor aeriene, prepușii strâmtorărilor (vămilor) cerești...? Sfinții Îngeri ne-au despărțit încetișor de corpuri — cuvintele acestea sunt puse de Sfinții Părinți în gura pruncilor răposați — și însoțiți de povățuitori buni, am trecut fără piedică pe dinaintea puterilor aeriene. Spiritele rele n-au aflat în noi ceea ce căutau, n-au observat nimic din ceea ce doreau. La vederea unui corp fără păcat s-au simțit umiliți. La vederea unui Suflet nevinovat s-au înspăimântat. Au tăcut și amuțit la vederea unei limbi neîntinate. Am trecut mai departe și i-am umilit. Cursa s-a rupt și iată-ne liberi. Binecuvântat să fie Domnul Care nu ne-a lăsat a fi prada lor!"

În altă parte acest Părinte continuă a zice: „Întins pe patul său de moarte, muribundul este apucat cu putere și privește cu spaimă la cei ce-l înconjoară când Sufletul său se silește în tot chipul a se menține într-un corp de care nu se poate despărți, cuprins de spaimă la vederea Îngerilor luminați și a demonilor întunecați care se apropie de el. Dacă tremurăm privind niște oameni monstruoși și fioroși, ce muncă va fi pentru noi, văzând cum se apropie de noi îngerii amenințători și puterile neîmblânzite. Când vor trage sufletul nostru și-l vor smulge din corpul său, în zadar va mai încerca

acest biet Suflet a scoate suspinuri lungi și nefolositoare!”(Om. XI despre amintirea morților... despre Lazăr... Antioh și Om. 33 la Mt.).

„Se zice într-un loc — scrie Sf. Vasile cel Mare — că nimeni să nu vă amăgească pe voi cu cuvinte deșarte (Efs. 5, *6*), căci veți fi cuprinși deodată de o ruină (primejdie neașteptată), (1 Tes. 5, *3*) și un cutremur va veni peste voi ca o vijelie. Va veni un Înger cu fața grozavă care va lua și va trage Sufletul tău legat cu păcatele tale întorcându-se neîncetat către acela pe care îl părăsește suspinând fără glas, căci organele de plâns vor fi închise... Cugetă la ziua de pe urmă (căci doar n-ai să trăiești cât lumea), închipuie-ți înădușirea și ora morții, sentința Divină care se apropie, Îngerii care aleargă, Sufletul plin de spaimă și tulburat de o conștiință încărcată de păcate, căutând cu jale la cel pe care îl părăsește, în fine, neînlăturata necesitate a acestei călătorii depărtate (Om. despre Botez; Ep. 43 tânăra căzută). Așa învață și Sf. Grigore de Nyssa, Sf. Epifanie, Eusebiu Cezarianul, Paladiu al Elenopolei, Macarie Alexandrianul, ș.a.)

După Sf. Chiril al Alexandriei ni s-a transmis iarăși printr-un șir de dascăli ai Bisericii din diferite locuri și vremi, astfel de învățături despre vămile văzduhului. Așa aflăm în învățăturile lui Eusebiu Episcopul Galei (264-340 d. Hr.) și aceasta: „La despărțirea de corp, Sufletul nu va mai avea timpul a se căi de fărădelegile sale. Ei! Ce va face el, când autorul morții — spiritele rele — îl vor trage prin aer și-l vor conduce prin locuri întunecoase...?” (Om. I ad. Monah în Bibl. Patr. Tom VII pag. 656). „Sufletul odată ieșit din corpul său — zice Sf. Ioan cel Milostiv (556-619 d.Hr.) — și voind a se sui la cer este întâmpinat de demonii care-l cercetează mai întâi pentru minciuni și calomnii și clevetiri. Dacă nu se va fi căit de acestea, îl opresc. Mai sus află alți demoni care-l întreabă de desfrânare și mândrie. De se va fi căit de păcatele acestea, îi dau drumul. Sunt încă multe cercetări din partea demonilor pe care are să le întâmpine Sufletul ce se duce la cer. Este cercetat pe rând pentru: asprime, calomnie, mânie, minciună, cruzime, necuviință, neascultare, cămătărie, iubire de avuție, necumpătare, ură deșartă, magie, vrăjitorie, îmbuibare, vrăjmășie, ucidere, furt, împietrire, desfrânare, adulter. Și când acel Suflet nefericit se înalță de pe pământ la cer, Sfinții Îngeri luminați sunt departe de el și nu-i sunt de niciun ajutor. El trebuie să răspundă singur prin căința sa și prin faptele sale cele bune, mai ales prin îndurare, milă sau milostenie (Iac. 2, *13*-16; Mat. 25, *32*-40; 5, *7*; Dan 4, *2*)

Dacă în viața sa, uitând, nu se va fi căit de vreun păcat, în ceasul acesta va scăpa prin fapte de milostenie de violența strâmtorărilor diavolești” (Cuv. la ieșirea Sufletului, Prol. 29 oct.)

Sf. Maxim Mărturisitorul (580-662 d. Hr.), privitor la vămile văzduhului, zice: „Ce om ca mine întinat cu păcate, nu se va teme de prezența Sf. Îngeri, care din ordinul lui Dumnezeu vin să expulzeze cu violență din corpul său și cu furie pe acel ce trebuie să părăsească viața aceasta? Care om recunoscându-se vinovat de fapte rele, nu se va înfricoșa la întâlnirea spiritelor rele și neîmblânzite ale celui viclean” (Ep. ad. Cubicularium în Bibl. P. g. Tom 26 pag. 581).

În ceasul în care a adormit Cuviosul Pavel, unii din cei ce erau de față, au auzit în văzduh glasurile diavolilor ca și cum i-ar fi bătut cineva când se suia Sufletul lui la ceruri. Încă și un monah oarecare, cu numele Tatinos, care locuia în Vizantia, în seara aceea în care a adormit Cuviosul a văzut cum îl suiau Îngerii la ceruri. El punând tămâie pe cărbuni, a strigat așa: „Pomenește-mă, Cuvioase părinte, înaintea lui Dumnezeu acolo unde te duci!” Episcopul Monemvasiei, fiind acolo în chilia lui Fontinos, l-a întrebat: „Ce ai văzut?” El a răspuns: „Amvăzut cum Sfinții Îngeri duc la cer Sufletul Cuviosului Pavel cel din Lotru”. Asemenea vedere a avut și alt monah cu numele Cozma, care locuia afară din cetate, fiind egumen în mănăstirea Armamentariei. Acela văzând, cu ochii minții, Sufletul Cuviosului ducându-se la cer de Sfinții Îngeri, l-a cunoscut din Dumnezeiasca descoperire și a mărturisit la toți monahii mănăstirii sale (V. Sf. 15 dec. o.c. 813-4).

Zis-a un bătrân: „Se cade călugărului (dar nu mai puțin și oricărui mirean) să se ispitească pe sine, socotindu-se pururea cu gândul său, ca și cum ar ieși din această viață chiar azi și-ar trece spre alta. Oare va scăpa de cei ce vor să-l ispitească, să-l oprească și să-l cerceteze în (vămile cele din) văzduh? Oare se izbăvește de dânșii până când este în timp?” Un frate a zis către un bătrân: „Spune-mi, Părinte, și învață-mă cum mă voi ruga lui Dumnezeu, pentru că mult L-am supărat”. Bătrânul i-a zis: „Eu, fiule, așa mă rog lui Dumnezeu: «Doamne, învrednicește-mă a Te iubi, precum am iubit mai înainte păcatul și a-Ţi slujie Ţie, precum am slujit mai înainte lui satana cel înșelător». Însă, fiule, bine este a ridica mâinile în sus spre văzduh și a ruga pururea cu osârdie pe Domnul

Dumnezeu ca în vremea ieșirii sufletului din trup, să poată trece Sufletul nesmintit și nesupărat de spurcații și cumpliții diavoli cei (de la vămile cele) din văzduh!" (P.o.c. pag. 245: 77; 255, 9).

Sfinții se rugau pentru ajutorarea lor în trecerea prin vămile văzduhului.

Maica Preacurată pururea Fecioară Maria mai înainte de adormirea sa, s-a rugat iubitului său Fiu, Hristos Dumnezeu, zicând: „Stăpâne Doamne, n-am fost vrednică să te primesc pe Tine în pântecele meu! Tu singur m-ai miluit pe mine, roaba Ta, cu acest Dar. Cu ajutorul Tău am păzit Visteria Ta cea încredințată mie. Pentru aceasta rogu-mă Ţie, Împărate al Slavei, să nu mă vatăme pe mine stăpânirea gheenei. Auzi-mă, Doamne, că dacă cerurile și Îngerii în toate zilele se cutremură înaintea Ta, cu atât mai vârtos omul cel zidit din pământ, neavând niciun bine, fără numai cât va primi din a Ta bunătate, Care ești Domnul și Dumnezeu Cel totdeauna binecuvântat în veci... Rogu-mă Ţie, Doamne, acoperă-mă pe mine cu Darul Tău, ca nicio strâmbătate satanicească să nu mă întâmpine (prin vămile văzduhului) pe mine... " (V. Sf. 15 aug. o.c: pag. 490).

Sf. M.M. Gheorghe (308 d. Hr.), înainte de a i se tăia capul cu sabia, s-a rugat lui Dumnezeu în acest chip: „Bine ești cuvântat Doamne Dumnezeul meu, că nu m-ai dat vrăjmașilor mei, ci ai izbăvit Sufletul meu ca pe o pasăre din cursa vânătorilor. Auzi-mă și acum Stăpâne și stai înaintea robului tău în ceasul acesta de la sfârșit și izbăvește Sufletul meu de meșteșugurile duhului celui ce străjuiește (la vămile din văzduh), al vrăjmașului celui mare, precum și ale duhurilor necurate. Să nu socotești păcat celor ce au greșit împotriva mea în neștiința lor, ci arată-le lor iertare și dragoste, ca și aceia cunoscându-Te, să câștige parte în Împărăția Ta împreună cu aleșii Tăi.. Că binecuvântat și preamărit ești în veci. Amin." (V. Sf. 23 aprilie o.c. pag. 697).

Sf. M. Banifatie (290 d. Hr.), înainte de a i se tăia capul pentru credința în Hristos, se ruga astfel: „Doamne Dumnezeule să mă întâmpine pe mine Milele Tale și acum fii mie de ajutor, ca vrăjmașul meu să nu-mi împiedice calea (la vămile) văzduhului pentru păcatele mele cele făcute în nebunie..." (V. Sf. 19 dec. o.c. pp. 960-1).

Sf. Cuv. Zosima s-a arătat după moarte monahului Daniil, vestindu-i că a scăpat de duhurile (ce străjuiau la vămile) văzduhului și de mult meșteșugitele curse drăcești, cu mila lui Dumnezeu și că este numărat în ceata Cuvioșilor (V. Sf. 17 aprilie o.c. pag. 498).

În opera literară atribuită domnitorului Ţării Românești, Neagoe Basarab, și intitulată „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie", editată în 1971 la București, se găsesc în câteva locuri referiri la „Vămile Văzduhului". Transcriem mai jos numai trei fragmente spre mărturie:

„...sunt vămile cele înfricoșate, unde stau vrăjmașii și înșelătorii noștri, care totdeauna ne învățau să facem rău, ca să ne despărțim de la fața lui Dumnezeu; iar noi n-am gândit niciodată că vor să stea înaintea noastră toate lucrurile noastre aievea, unde sunt cumpenele cele drepte și nefățarnice." (pag. 249)

„...să mi-ți deschidă Domnul Dumnezeu cămara cerului și să mi-ți fie ușile deschise și neoprite, unde sunt vămile cele înfricoșate în văzduh." (pag. 345)

„Pe acestea toate le lasă sufletul și încă ceea ce a fost mai dulce, adică trupul și pe acesta îl lasă. Și de aici se ridică în sus, către vămile cele cumplite, unde sunt oamenii aceia nevăzuți și necunoscuți de dânsul și unde este cumpăna cea dreaptă și nefățarnică. Deci, dacă ne vor întoarce de la vămile cele cumplite, suntem împinși și înghiontiți fără milă, ca să nu vedem niciodată fața cea bună și luminată a lui Dumnezeu... Atunci va fi jale și frică..." (pag. 368)

Cuviosul Teofil plângătorul, rugându-se înainte de sfârșitul vieții sale, zicea: „Stăpâne, iubitorule de oameni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Care nu voiești moartea păcătoșilor, ci aștepți întoarcerea lor, Tu Care știi neputința noastră, Împărate Preasfinte Mângâietorule Cel bun, sănătatea bolnavilor, mântuirea păcătoșilor, iertătorule al celor slabi, scăparea căzuților... rogu-mă Ţie în ceasul acesta, arată spre mine, nevrednicul, mila Ta, primește vărsarea amarelor mele lacrimi și varsă spre mine noianul Milostivirii Tale cel nedeșertat, ca să nu mă ispitesc de vămile cele din văzduh, nici să mă stăpânesc de domnii întunericului..." (V. Sf. 29 dec. pp. 1505-6).

Cuviosul Iosif (883 d.Hr.), la sfârșitul vieții sale, s-a rugat așa: „Mulțumesc Ţie Doamne Dumnezeul meu, că în umbra aripilor Tale M-ai păzit în toate zilele vieții mele și acum până în sfârșit păzește-mi duhul meu și dă-mi parte ca fără vătămare să scap de diavolii întunericului și de

înfricoșările (de la vămile) cele din văzduh, ca nu cumva să se bucure de mine vrăjmașul meu pentru neștiința mea și pentru greșelile cele ce am făcut în viața mea...” (V. Sf. 4 aprilie o.c. 123).

Cuvioasa Melania (410 d. Hr.), înainte de încetarea din această viață, s-a rugat mult și între altele a zis și aceste cuvinte: „Tu, Cela ce m-ai ținut de mâna dreaptă și cu sfatul Tău m-ai povățuit, auzi și acum glasul meu și lacrimile mele să pornească râurile milostivirilor Tale. Deci, curățește toate păcatele mele cele de voie și fără de voie, dăruiește-mi cale către Tine fără tulburare și împiedicare ca să nu mă oprească duhurile răutății (cele de la vămi) din văzduh, că știi firea noastră cea muritoare, Nemuritorule.” (V. Sf. 31 dec. o.c. pag. 1561).

Sf. Cuvioasa Macrina s-a rugat la sfârșitul vieții sale lui Dumnezeu cerând ajutorul pentru a putea trece prin vămile văzduhului, zicând: „Să nu mă desparți pe mine de aleșii Tăi în înfricoșata prăpastie, nici să se pună împotrivă în drumul meu (la vămi) pizmașul diavol, nici să se afle înaintea ochilor Tăi păcatele mele, orice am greșit prin neputința firii mele: cu cuvântul, cu lucrul sau cu gândul. Tu cela ce ai stăpânire a ierta păcatele, iartă-mi și mie ca să nu mă aflu înaintea Ta, când mă voi despărți de trupul acesta, neavând nicio întinăciune în chipul Sufletului meu; ci Sufletul meu să se primească de mâinile Tale curat și fără de prihană, ca tămâia înaintea Ta...” (V. Sf. 19 iulie o.c pp. 944-5).

Sf. Xenia, înainte de ieșirea din trup, se ruga astfel: „Stăpânele mele și surori să mă pomeniți pe mine săraca, păcătoasa și străina în rugăciunile voastre, milostiv făcând mie pe Dumnezeu ca să nu mă împiedice păcatele mele, ci cu rugăciunile voastre să trec neoprită (de vameșii-draci din văzduh) la Hristosul meu, că iată acum s-a apropiat sfârșitul meu...” (V. Sf. 24 ian. o.c. pag. 1325).

Sf. Teodosie al Percischeii (1074) s-a rugat pe patul său de moarte Domnului nostru Iisus Hristos pentru scăparea de spiritele rele, așa: „Doamne, ajută Sufletului meu, ca ieșind din lumea aceasta să nu întâlnească spiritele rele, ci Îngerii Tăi să-l primească și să-l conducă prin întunecoasele vămi la lumina milostivirii Tale” (V. Sf. 3 mai o.c. pp. 247-8).

Tot pentru aceasta se ruga și Sf. Dimitrie al Rostovului, zicând: „Când va sosi momentul cel înfricoșat, când Sufletul meu se va despărți de corpul meu, atunci, o, Răscumpărătorule, ia-l în brațele Tale și-l ferește de tot răul. Ajută-mi Doamne Dumnezeule, ca să nu văd privirile întunecate ale viclenilor demoni, ci să treacă și să scape Sufletul meu de toate vămile” (Col. oper. sale Tom 1, *199*). Tot cam astfel vorbesc despre vămi și Sfinții: Ioan Scărarul, Chiril Turovschi, Marcu Efeseanul, Gavriil Filodelfeanul ș.a.

Se știe, dar, că învățătura despre vămi a luat loc în biografia Sfinților: Antonie cel Mare, Ioan cel Milostiv, Vasile cel Nou și chiar în cântările sfinte și rugăciunile întrebuințate în Sf. Biserică Ortodoxă. Așa, în slujba la ieșirea cu greu a Sufletului Pesna 7-a tropar 2 zicem: „Miluiți-mă pe mine Îngeri Preasfinți ai lui Dumnezeu Atotțiitorul și izbăviți-mă de toate vămile celor vicleni, că n-am fapte, să îndreptez cumpăna faptelor celor rele...”

În canonul către Domnul nostru Iisus Hristos și al P.S. Născătoare de Dumnezeu, care se cântă ori se citește în timpul agoniei fiecărui creștin ortodox, zicem: „Ajută-mă să trec fără împiedicare din pământul acesta, dinaintea stăpânitorului aerului, a vrăjmașului, păzitorul căilor înfricoșate și neîmblânzitului ispititor... Ajută-mă să scap de spiritele barbare, a ieși din profunzimile (vămile) aeriene, spre a mă înălța la cer, unde te voi preamări în veci, o Maica lui Dumnezeu!” (Cond. 4; Trop 4; Condac 8; Trop. 2).

În adunarea de cântări a Sf. Ioan Damaschin, canonul morților, se zice: „Când Sufletul meu se va despărți de trup și va părăsi viața aceasta, apără-mă Stăpână, nimicește puterea vrăjmașilor din aer, zdrobește gurile celor ce voiesc să mă înghită fără de milă, ca să trec liber prin aer, prin locurile întunecoase, o! Maica lui Hristos Dumnezeu!” (Cap. 2 Sam c. 9 trop 16). Și iarăși: „La ceasul cel înfricoșat scoate-mă din mâna demonilor, Preasfântă Maică Fecioară, ca să scap de judecată, la cercetarea înfricoșată și la vămile cele amare! Să scap de cumplitul vrăjmaș și de veșnică osândă, Maica lui Hristos Dumnezeu” (Octoih).

În canonul Îngerului păzitor citim: „De-a dreapta Sufletului meu celui ticălos să te văd stând luminat și blând pe tine, ajutor și folositor mie când va ieși din mine cu anevoie duhul meu și izgonind pe amarii vrăjmași care caută să mă apuce. Toată viața mea am petrecut-o cu mare ușurătate; iată-mă aproape de sfârșit... te rog Îngerul meu păzitor, fii apărătorul meu, neînvinsul meu protector atunci când voi trece vămile cumplitului stăpânitor al lumii acesteia. Acum, ca niște albine fagurul, mă înconjoară nevăzut urâții de Dumnezeu, pierzătorii diavoli, ca niște păsări răpitoare, ca niște vulpi

viclene, ca niște mâncători de cruzimi, păsările mâncătoare de stârv, împrejurul meu zboară, acoperă-mă păzitorul meu cum acoperă vulturul puii săi. Iertați-mă Preasfinți Îngeri ai lui Dumnezeu Celui Atotputernic și scăpați-mă de cercetările (vămile) cele rele, căci prea puține fapte bune am ca să pot cumpăni pe cele rele" (Cond. 9, *8*; Trop. 2, *3*).

În rugăciunea catismei a patra se zice: „O, Doamne Dumnezeule, dă-mi lacrimi de plângere pentru ca prin ele să capăt de la Tine Harul de a mă curăți de tot păcatul înainte de sfârșitul meu; căci am să trec prin înfricoșate și groaznice locuri (vămi ale văzduhului), despărțindu-mă de trup și mulțime de întunecați (vameși) și fără de omenie diavolii mă vor întâmpina și nimeni (dintre muritori) nu va călători împreună cu mine, ca să-mi ajute sau să mă scoată. Pentru aceea cad la bunătatea Ta, ca să nu fiu dat la aceia ce-mi fac mie strâmbătate, nici să se laude asupra mea vrăjmașii mei, Bunule Doamne, nici să zică: „în mâinile noastre ai venit și nouă te-ai dat. "

Așijderea și la sfârșitul rugăciunii catismei a șaptesprezecea, vedem scris așa: „...Dumnezeule, fă-mă desăvârșit cu desăvârșirea Ta și așa mă scoate din această viață, ca trecând cu darul Tău fără de opreală începătoriile întunericului, să privesc și eu frumusețea cea nepovestită a neapropiatei Slavei Tale, împreună cu toți Sfinții Tăi..."

În rugăciunea mezonopticei pentru ziua sâmbetei a Sf. M.M. Eustatie, citim: „Și acum Stăpâne, să mă acopere pe mine mâna Ta că s-a tulburat Sufletul meu și dureros îi este să iasă din acest ticălos și spurcat trup al meu, ca nu cumva vicleanul sfat al celui potrivnic, să-l întâmpine și să-l împiedice în întuneric (la vămi) pentru păcatele cele făcute de mine cu neștiință și cu știință în viața aceasta. Milostiv fii mie Stăpâne și să nu vadă Sufletul meu întunecatele chipuri ale viclenilor draci; ci să-l ia Îngerii Tăi cei străluciți și luminați. Dă Slavă Numelui Tău celui Sfânt și cu puterea Ta mă ridică din moarte la viață, la Dumnezeiasca Ta judecată. Când mă vei judeca să nu mă apuce mâna stăpânitorului lumii acesteia, ca să mă arunce pe mine păcătosul (de prin vămile văzduhului) în adâncul iadului. Ci rogu-Te, stai lângă mine, și-mi fii mie Mântuitor și Sprijinitor. "

În rugăciunea Pavecerniței către P.S. Născătoare de Dumnezeu, a lui Pavel Monahul, citim: „În vremea ieșirii mele, ticălosul meu suflet păzindu-l și întunecatele chipuri ale viclenilor draci (păcatele omenești de prin vămile văzduhului) departe de la dânsul izgonindu-le..."

În rugăciunea de joi a săptămânii citim:..."În ora despărțirii mele de trup cu bucurie să se suie Sufletul meu cu Tine, fără nicio frică, întrebare sau împiedicare să trec cu bine vămile văzduhului, intrând în mărirea Ta cea Cerească..." (Vezi cartea de rugăciunii a I.P.S Mitropolit al Olteniei, ediția 1955 pag. 83, ș.a.)

Pruncii și martirii trec nesupărați prin vămile văzduhului. Pruncii botezați, fiind curățiți de păcatul strămoșesc și neavând păcate proprii, trec necercetați de duhurile rele prin vămile văzduhului. Asemenea și Martirii pentru Hristos. Aceasta ne-o adevărește Sf. Arhidiacon Ștefan când a văzut cerurile deschise, adeverind că: „Celor ce mor pentru Hristos mucenicește, nu le este în văzduh vreo împiedicare la suirea către înălțime, sau vreo cercetare, ci calea le este dreaptă, cerul deschis, răsplătirea gata, puitorul de nevoință așteaptă și Slava Domnului întâmpină pe Mucenic în porțile cerești. Pentru aceea întâiul, netăcând, vestește ceea ce vede, ca și cum ar chema după sine pe alții către aceeași cunună mucenicească... " (V. Sf. 27 dec. o.c. pag. 1357; F. Ap. 7, 55-56),

O întrebuințare a învățăturii despre vămi așa de statornică și generală în Biserică, mai ales printre Dascălii ei luminați din veacul al patrulea, ne vestește, desigur, că ea fu transmisă de către Dascălii luminători ai veacurilor precedente și că se reazemă pe Tradiția Apostolică (Prel. d. T.D. o.c. Tom II pp. 671 787).

Vămile văzduhului în perfect acord cu Sfânta Scriptură

Toata învățătura aceasta despre vămi este în perfect acord cu Dumnezeiasca Scriptură. După această învățătură, cel ce moare, în momentul când se desface sufletul său de trup, vede arătându-i-se Îngerul lui Dumnezeu și spiritele ispititoare. Iată și o însemnare a însuși Mântuitorului nostru Iisus Hristos: „Deci, se întâmplă că acest sărac, Lazăr, muri și a fost dus de Îngeri în sânul lui Avraam" (Lc. 16, *27*) și Dumnezeu zise altuia: „Nebune, în noaptea aceasta îți vor cere Sufletul tău" (Lc. 12, *20*). Cine îl vor cere? De bună seamă că spiritele rele. Privitor la aceasta Sf. Ioan Hrisostom zice „Atunci Lazăr a fost dus de Îngeri, iar sufletul bogatului fu ridicat de puterile trimise, poate anume pentru aceasta. Este știut că Sufletul nu părăsește de bunăvoie viața aceasta, ceea ce este cu neputință. Dacă trecând de la un oraș la altul ne trebuie povățuitor, cu atât mai mult ne trebuie pentru Sufletul nostru

când este luat din corpul său și prezentat vieții viitoare? De aceea despărțindu-se din corp, când se înalță, când se coboară, se teme, tremură, căci conștiința de păcatele noastre ne tulbură totdeauna, dar mai ales când trecem prin încercările de după moarte ne vom arăta judecății înfricoșate (Om. c. Antiohieni, despre Lazăr).

Dumnezeiasca Scriptură învață că Îngerii în genere sunt duhuri care țin locul de servitori, de miniștri, fiind trimiși spre serviciul acelora care trebuie să moștenească mântuirea (Evr. 1, *7*4). Că ei se ocupă de noi în toată viața noastră (Ps. 90, *10*-22). Că ei sunt privighetorii noștri, conducătorii noștri credincioși, mai ales Îngerul păzitor care e dat fiecăruia la Botez (Mat. 18, *10*; Ps. 33, *7*). Este natural că duhurile acestea binefăcătoare nu ne părăsesc în momentele grele ale vieții, că nu se împotrivesc a însoți Sufletul nostru, a-l conduce și a-l susține în această trecere înfricoșată, necunoscută nouă de la viața prezentă la marginile eternității.

Pe de altă parte, Dumnezeiasca Scriptură ne mai învață că tot efortul și activitatea spiritelor rele se fac anume spre pierderea oamenilor care se robesc lor (Efs. 6, *12*; 2 Tim. 2, *26*; 1 Tes. 3, *5*); că „demonul" (diavolul), vrăjmașul nostru, împreună cu ai săi, se învârte împrejurul nostru „ca un leu răcnind, căutând pe cine să înghită" (1 Petru 3, *8*). Oare va lăsa el ocazia — de se poate — de a face ceva spre pierderea Sufletului omenesc când se va despărți el de corp?

Despre învățătura aceasta, cum că Sufletul omenesc despărțindu-se de corpul său, preurmează calea către cer și întâlnește necontenit spiritele căzute și Cuvântul lui Dumnezeu întărește, că spațiul aerian este plin de spirite rele răspândite prin aer (Efs. 2, *2*; comp. 6, *12*); plin negreșit spiritualmente și nu materialicește, că principele lor este principele puterilor aeriene și că prin urmare, Sufletul abia ieșit din corp intră negreșit în stăpânirea lor.

După învățătura aceasta reiese că niște vameși cercetători opresc la deosebite vămi Sufletul omenesc în zborul său către cer și-i aduc aminte pe rând de felurite păcate și caută în tot chipul a-l condamna, pe când Îngerii cei buni însoțind Sufletul acesta, îi amintesc totdeauna faptele cele bune și caută să-l justifice. O asemenea activitate a spiritelor rele este foarte naturală. Este cu neputință ca ei să nu știe sau să uite păcatele noastre și să nu caute în ocazia aceasta a face toate chipurile spre a ne condamna, dacă după cum învață Sf. Scriptură, ne ispitesc necontenit și ne îndeamnă și ajută a face rele (2 Cor. 11, *3*; 1 Tes. 3, *5*; 1 Ioan 3, *8*), n-au alt scop decât a ne primejdui mântuirea eternă (Lc. 8, *12*; 1 Petru 5, *8*). Doar aceea a duhurilor bune, a Îngerilor, nu este mai puțin naturală, nici mai puțin însemnată, fiindcă ei ne îndeamnă la cele bune și ne conduc la mântuirea eternă (Evr. 1, *14*). Ei cunosc negreșit faptele noastre cele bune și din iubirea lor pentru noi, nu pot să nu conlucreze spre justificarea noastră.

Despre această învățătură în fine, înțelegem că Dumnezeu nu judecă îndată Sufletul omenesc după despărțirea sa de corpul în care a viețuit; ci îl lasă pe seama spiritelor rele pe care le-a slugărit în viață, în care sunt instrumentele Dreptății Sale înfricoșate, întrebuințând totodată pentru mântuirea sa pe Îngerii cei buni, care sunt instrumentele bunătății Sale infinite. Deci, dacă chiar la sfârșitul lumii, când Domnul va veni în toată Mărirea Sa ca să judece viii și morții, nu voiește să facă nemijlocit El însuși tot ce se raportă la Judecata generală, ci va trimite pe Îngerii Săi care vor aduna și vor ridica sau scoate afară din Împărăția Sa pe toți cei care sunt ocazii de cădere și de scandal și pe cei care săvârșesc fărădelege.

Îngerii vor despărți pe cei răi din mijlocul drepților și-i vor arunca în cuptorul cel de foc unde va fi plângerea și scrâșnirea dinților (Mat. 13, *41, 49*-50; 24, *31*); este oare de mirare, ca El să facă judecata particulară, nu prin Sine Însuși nemijlocit, ci prin spiritele ce-i servesc, asistând fără îndoială nevăzut El însuși la această retribuție în puterea omniprezenței Sale?

De asemenea, dacă este recunoscut că până la Judecata universală, unde spiritele căzute vor primi definitiv răsplata lor (Iuda 1, *6*). Dumnezeu îi lasă liberi să lucreze contra omului (Iov. 1, *2*; 1 Petru 5, *8*) și-i întrebuințează câteodată pe pământ ca instrumente ale mâniei Sale, în contra păcătoșilor ca îngeri răi (1 Cor. 5, *5*), este oare de mirare ca să lase tot ca instrumente ale Dreptății Sale în judecata particulară ce se face Sufletelor omenești întrebuințând totodată și pe Îngerii buni ca instrumente ale Bunătății Sale?

Totuși, trebuie a observa că, precum în genere spre a reprezenta ființelor îmbrăcate cu corp ca noi lucruri din lumea nematerială, negreșit este nevoit a întrebuința termeni mai mult sau mai puțin sensibili și care se țin de om. Așa trebuie să fie îndeosebi și în descrierea amănunțită despre vămi, pe care le trece Sufletul omenesc despărțindu-se de corp. Trebuie deci a ne aminti și a ține învățătura pe

care o adresă Îngerul către Sf. Macarie Alexandreanul la sfârșitul cuvântării sale despre vămi: „Luați aici lucrurile pământești ca pe cea mai slabă descriere a lucrurilor cerești” (Cuv. despre despărțirea Sufletului).

Așadar, trebuie să ne închipuim vămile nu ca lucru gros, simțual, ci pe cât este cu putință într-un înțeles spiritual. Trebuie să ne ținem de unitatea ideii fundamentale a vămilor și să nu dăm prea multă importanță unor amănunte în privința acestei doctrine care sunt definite la diferiți autori și în diferite istorisiri ale Bisericii (vezi mai pe larg despre aceasta în Teologia Dogmatică Ortodoxă de A. Comoroșanu pp. 681-708; Macarie Tom II pp. 671-787; Canev. pp. 87-161 și învățătura Bisericii Ortodoxe despre Judecata Sufletelor.)

Așa, bunăoară, după ce-am citit și reținut bine în minte citatele scripturistice, învățăturile Sfinților Părinți: Vasile cel Mare, Efrem Sirul, Ioan Hrisostom, Macarie cel Mare, Chiril al Alexandriei, Dimitrie al Rostorului, Operele. Sfinților Părinți ș.a. despre vămi, descrierea mai amănunțită din viața Sf. Vasile cel Nou, de ucenicul său Grigore, putem observa deosebirea istorisirii unora de alții. Totuși, trebuie să știm sigur că acestea toate nu sunt decât numai niște foarte slabe arătări față de ceea ce sunt ele în realitate. Adevărul acesta reiese destul de clar din cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi și ale Maicii nostre duhovnicești, Sf. Biserică Creștină Ortodoxă: „Înfricoșata judecată particulară și generală a lui Dumnezeu asupra păcătoșilor necurățiți”. Și, înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului Celui Viu Care-i foc mistuitor. (Ev 10, *31*; 12, *29*)

STAREA ÎN CER A SUFLETELOR DUPĂ JUDECATA PARTICULARĂ

Onoarea, odihna și fericirea se dau de Dumnezeu, Răsplătitorul Sufletelor, drepților Săi imediat după Judecata particulară, fiecăruia în parte după meritul faptelor sale. Fiecare Suflet drept, curat sau curățit de păcate, mântuit, sfânt, dobândind prin înțeleptele sale osteneli și lupte după lege (Mt. 25, *16*-17; 20, *23*; 2 Tim. 4, *7*-8; Filip. 3, *13*-14; 1 Tim. 6, *7*2) luminata Împărăție a lui Dumnezeu după Judecata particulară, se așază în cer în Biserica Triumfătoare după meritele sale, mai departe sau mai aproape de Scaunul Dumnezeirii, unde se veselește, se bucură, se fericește și se preamărește până la învierea obștească și judecata generală când își va lua deplina răsplată pentru ostenelile bune.

Precum am mai arătat și la pp. xx-xx din această carte, Sufletele drepților sunt în mare preamărire înaintea lui Dumnezeu. Sf. Clement Romanul vorbind despre martiriul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, zice: „Ei avură a suferi multe munci, au fost martirizați de cei puternici și mutându-se din lumea aceasta, au trecut într-un loc sfânt. Toate generațiile care au existat până acum au dispărut, dar cei care s-au perfecționat în dragostea sfântă, după Harul Dumnezeiesc, se află în locașurile celor fericiți. Ei se vor arăta cu toții la venirea Împărăției Domnului nostru Iisus Hristos”. De asemenea Biserica din Smirna scrie despre martiriul Sf. Policarp, zicând: „El, imitând prin răbdare, pe Domnul dreptății și primind astfel cununa vieții, locuiește acum cu Apostolii și cu toți drepții. Acolo el preamărește pe Dumnezeu Părintele și binecuvântează pe Domnul nostru Iisus Hristos Marele Conducător al Sufletelor și trupurilor noastre și înaltul Arhipăstor al Bisericii universale ecumenice. Privitor la Martiri, el scrie Bisericilor din Lion, Viena, Frigia, Asia, astfel: „După ce au biruit toate, s-au dus la Dumnezeu. Totdeauna iubind pacea, dând pacea în pace s-au dus către Dumnezeu Părintele...” (S.P.A. o.c. vol. I, pag 98,. 5; 124, *5*0; 206, *19*; Eusebiu, I.B.U. cartea V-a punctul 2)

Sf. Ciprian zice: „Toți sunt vii — adeverește Apostolul (Apc. 20) — toți guvernează cu Iisus Hristos, nu numai cei care au fost omorâți; ci și aceia care rămânând tari în credință și cu frica lui Dumnezeu nu s-au închinat chipului lui...” Și Sfântul Ipolit zice: „Voi, Sfinților, aveți acum în cer cununa vieții și a nemuririi”. Sf. Efrem Sirul, vorbind despre răposații în Hristos, zice: „Ei și-au întors privirile lor către bunurile eterne, acolo au tins ei neîncetat, de aceea le-au și primit. Ei s-au sârguit, de aceea au și intrat în Patria Cerească, în Cămara de nuntă de sus. Au alergat și au ajuns la țintă. Au ajunat și acum se bucură. N-au fost cu nebăgare de seamă și de aceea acum se și veselesc. Au devenit înțelepți pentru că nu se prea uitau la viața aceasta. Au plecat de aici și au urmat calea lor măreață și plăcută. Au plecat și s-au așezat într-o regiune sfântă și eternă...” (Op. Sf. Părinți 15, *26*3). În Sf. Epifanie citim: „Sfinții sunt în onoare. Răposarea lor este în glorie. Plecarea lor de aici este în perfecțiune și ieșirea lor în fericire. Viața lor este în locașurile Sfinților, biruința lor cu Îngerii și răsplata lor cu Iisus Hristos Domnul nostru” (Her. 78, *23*).

Sufletele Sfinților din cer ajută credincioșilor de pe pământ

Sufletele Sfinților, deși sunt în mâna lui Dumnezeu și preamăresc în cer, în Biserica Triumfătoare, totuși, activează cu învoirea lui Dumnezeu și ajută pe cei din Biserica Luptătoare de pe pământ când aceștia cer ajutorul lor. Sfinții, care în trup fiind unii au cunoscut vicleșugurile unora dintre cei din jurul lor, ca Sf. Apostol Petru, ceea ce ascundeau în inimile lor creștinii: Anania și Safira (F. Ap. 5, *3*-9); Prorocul Elisei ce făcuse Gheezi cu vicleșug precum și planurile ascunse ale curții împărătești din Siria (4 Împ. 5, *25*;6, *12*). Alții s-au apropiat cu Sufletul lor, văzând ca Iacob și Elisei legiuni de Îngeri (Fac.32, *1*-2; 24-32; 28, *10*-22; 4 Împ. 6, *17*). Alții avură fericirea a vedea chiar pe Dumnezeu, ca Moise, Isaia, Iezechiel, Daniel, Ilie, Miheia, Amos, Arhidiaconul Ștefan, Ioan Teologul... (Num. 12, *8*; 6, *1*-5; Iez. 1, *21*-28; 2, *9*; 10; Daniel 9-14; 3 Împ. 19, *9*-18; 19-23; Amos 9, *1*; F. Ap. 7, *5*6; Apc. 1, *13*-20, *4*, *5*), s-au răpit la ceruri ca Sf. Apostol Pavel (2 Zor. 12, *2*-6), sunt egali cu Îngerii. „Îngerii lor pururea văd Fața Tatălui Ceresc... și mare bucurie se face în ceruri pentru pocăința lor”(Lc. 15; 10; comp. 1 Cor. 15; 42, *49*, *52*; 1 Ioan 3; 2; Mt. 18; 70).

Ei bine, după ieșirea acestora din trup, Sufletele lor vii și lucrătoare, cunosc mult mai bine trebuințele celor rămași în urmă pe pământ. Marele și viteazul voievod al iudeilor, Iuda Macabeul, în cumplitele sale necazuri și lupte cu păgânii năvălitori, vede în vedenie pe marele Arhiereu Onia (răposat), rugându-se pentru poporul iudeu și pe Ieremia (răposat) dându-i o sabie de aur și zicându-i: „Ia această sfântă sabie, care este dar de la Dumnezeu prin care vei surpa pe vrăjmași”. Iată cum Sufletele răposaților, învoite și trimise de Dumnezeu, ajutau creștinilor de pe pământ.

Patriarhul Avraam, al cărui trup răposat zăcea în mormânt de vreo două mii de ani, de acolo din cer de unde se veselea împreună cu Sufletul lui Lazăr, dă sfaturi cu blândețe sufletului bogatului nemilostiv, care se chinuia în flăcările iadului, spunându-i între altele, că: „Frații tăi au pe Moise și pe Proroci (adică pe Preoții lui Dumnezeu) să asculte de ei” (Lc. 16, *19*-31). Purtarea aceasta de grijă a Sufletelor Sfinților din cer pentru credincioșii de pe pământ o arată și Sf. Apostol Petru, zicând: „Voi avea grijă de voi, ca, chiar după trecerea mea din viața aceasta, să vă puteți aduce aminte pururea de aceasta” (2 Petru 1, *13*-15).

Și Sf. Apostol și Evanghelist Ioan s-a învrednicit a vedea prin descoperire divină în cer mai întâi douăzeci și patru de bătrâni în mare slavă stând împrejurul Scaunului Dumnezeirii... care se prosternau înaintea Mielului, având fiecare harfe și cupe de aur pline cu tămâieri, care sunt rugăciunile Sfinților. Mai pe urmă iarăși a văzut pe un Înger stând la Jertfelnicul Ceresc, având cădelniță de aur, căruia i s-au dat tămâi multe, ca să dea cu rugăciunile Sfinților, ca să le aducă pe Altarul de aur care este înaintea Tronului lui Dumnezeu. „Și fumul miresmelor cu rugăciunile Sfinților se înalță înaintea lui Dumnezeu” (Apc. 5, *8*; 8, *3*-4).

Maica Domnului după adormirea și înmormântarea ei se arată Apostolilor și-i încurajează. După slăvită Înviere și înălțarea la ceruri a Mântuitorului, după pogorârea Duhului Sfânt și împărțirea Apostolilor prin lume la propovăduire, Sfinții Apostoli, ori de câte ori ședeau la prânz, lăsau un loc gol pe care puneau o pernă deasupra căreia puneau o părticică de pâine din care gustau toți în amintirea Dascălului lor Divin, Mântuitorul nostru Iisus Hristos. După prânz, sculându-se de la masă și mulțumind, luau părticica de pâine, cea pusă în amintirea Domnului și ridicând-o în sus, preamăreau Numele lui Dumnezeu proslăvit în Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, zicând: „Slavă Ţie Dumnezeul nostru, Slavă Ţie, Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh... ” Apoi de la Duminica Învierii (de la Sfintele Paști până la înălțare, ziceau: „Hristos a înviat” și ceilalți răspundeau „Adevărul a înviat”. După serbarea Înălțării Domnului, ziceau: „Mare este Numele!” cu răspunsul:„Al Preasfintei Treimi” și sfârșeau cu această rugăciune:„Doamne Iisuse Hristoase, ajută-ne nouă”, apoi mâncau bucata aceea de pâine ca o binecuvântare a Domnului. Aceasta o făceau Sfinții Apostoli nu numai când erau mai mulți împreună; ci o făceau și aparte fiecare din ei, oriunde se întâmpla.

A treia zi după înmormântarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Feciorei Maria, Sfinții Apostoli adunându-se în Ghetsimani să mănânce împreună, au aranjat toate după rânduială așa cum am arătat mai sus. Pe când stăteau la masă și mâncau împreună, gândul mintea și vorba lor erau numai pentru aceea că n-au găsit în mormânt Trupul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. După sfârșitul mesei sculându-se și mulțumind, au înălțat — după obicei — părticica de pâine pusă în Numele Domnului Hristos, proslăvind pe Sfânta Treime cu cuvintele: „Mare este Numele al Preasfintei Treimi”. În acel moment au auzit un glas de cântare îngerească. Atunci Sfinții

Apostoli ridicându-și ochii în sus, au văzut pe cea moartă vie în văzduh, pe Preacurata Fecioară Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, stând în mijlocul unei mari mulțimi de Îngeri și strălucind cu negrăită slavă. Ea a zis către dânșii: „Bucurați-vă, căci Eu sunt cu voi în toate zilele!" Această felicitare le-a dat-o ea din partea Fiului său. Sfinții Apostoli văzând pe Maica Domnului și încredințându-se desăvârșit de învierea Ei cu trupul din mormânt, s-au umplut de mare bucurie și în loc de: „Doamne Iisus Hristoase... " au zis „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, ajută-ne nouă!" (V. Sf. 15 aug. o.c. pp. 509-13).

Sufletele Sfinților din Biserica Triumfătoare se arată celor din Biserica Luptătoare (vezi pp. xx-xx, din carte)

Sfinții ajută pe cei care cu credință cinstesc Sfintele Moaște și Icoane

Iluminații Sfinți Părinți și Dascăli luminători ai Bisericii lui Dumnezeu, arată că cinstirea Sfintelor Moaște și Icoane a folosit și folosește mult pe creștini. Deși Sufletele lor sunt în cer veselindu-se înaintea lui Dumnezeu, totuși ei au folosit și folosesc pe credincioși și prin sfintele lor moaște și icoane. Cinstirea Sfintelor Moaște, adică a trupurilor Sfinților preamăriți de Dumnezeu cu Harul Său, este întemeiată pe învățătura Dumnezeieștilor Scripturi. Însuși Dumnezeu a cinstit și cinstește corpurile rămase pe pământ după moarte ale Sfinților Săi plăcuți, făcând prin ele felurite minuni, vindecări de boli, învieri din morți ș.a. Așa, aflăm în cartea a 4-a a Împăraților, că atingându-se trupul unui mort de oasele Prorocului Elisei, mortul îndată a înviat din morți... Că chiar cojocul lui Ilie Prorocul, lăsat ucenicului său, Elisei, despărți prin atingerea sa apele Iordanului, prin care trecu el (4 Împ. 13, *21*; 2, *7, 8, 14*; comp, Is. 48, *1*-15); că ștergarele și hainele Sf. Apostol Pavel puse chiar în lipsa sa peste bolnavi și îndrăciți, vindecau pe unii de boli și izbăveau pe alții de spiritele rele, ba chiar și umbra Apostolului Petru tămăduia pe bolnavii aduși pe năsălii în ulițele Ierusalimului pe unde trecea el (F. Ap. 19, *12*; 5, *14*-16).

Istoria Bisericii ne arată o mulțime de minuni cu Sfintele Moaște și alte rămășițe ale Sfinților în folosul celor ce alergau la ele cu credință.

Sf. Chiril al Ierusalimului, vorbind despre minunile săvârșite de Prorocul Elisei, zice: „Viețuind el a înviat pe unul cu puterea Sufletului său. Dar pentru ca Sufletele Sfinților să nu fie singurele obiecte ale venerațiunii noastre, ci să recunoaștem și în corpurile lor aceeași putere, Sf. Scriptură ne istorisește că un mort, atingându-l de cadavrul lui Elisei, veni la viață. Aici corpul neînsuflețit al Prorocului și nu Sufletul său lucra minunea. Atunci când era fără viață și se afla în mormânt, dădu viață unui mort și după aceea a rămas însăși ca și mai înainte în brațele noastre. Pentru ce? Ca să nu se atribuie minunea aceasta numai Sufletului, cum s-ar fi făcut dacă Elisei învia, ci să se vadă bine, că și atunci când Sufletul nu mai este în corp, totuși este în același corp al unui om Sfânt o putere minunată, acest corp servind mulți ani de locaș Sufletului drept căruia era supus (Cateh 18 n. 16).

Sf. Grigore Nazianzul, vorbind despre Sf. Mucenic Ciprian, zice între altele multe și aceasta: „Voi înșivă amintiți-vă de celelalte: alungarea demonilor, vindecarea bolnavilor, prevederea viitorului. Toate acestea se pot lucra cu ajutorul credinței, chiar prin cenușa unui Ciprian, precum știți foarte bine cei care probând singuri, ne-au transmis amintirea acestei minuni, care va trece și la veacurile următoare. Cam tot așa grăiește el și într-o altă cuvântare: „Se preamăresc Martirii cu mari onoruri și sărbători. Ei alungă demonii, vindecă bolile, se arată când voiesc, descoperă viitorul. Corpurile lor chiar când se ating și li se închină, nu sunt mai puțin lucrătoare ca Sufletele lor. O picătură de sânge și tot ce are semnul suferinței lor, are tot atâta putere ca și corpurile lor" (Op. Sf. Părinți, II pag. 262).

Sf. Ambrozie în cuvântarea sa rostită la deschiderea raclelor cu Sfintele Moaște ale Sfinților Martiri Ghervasie și Protasie, zice: „Ați văzut mulți și ați cunoscut dintre aceia care au fost scăpați de demoni, ba încă și mai mult, care atingându-se de veșmintele Sfinților au fost grabnic vindecați de toate relele. Minunile Templelor vechi (Cortul Sfânt și Templul Sfânt al lui Solomon, Zorobalel și Irod din Vechiul Testament), sau reînnoit de când prin venirea Domnului Iisus, s-a revărsat pe pământ un Har mai îmbelșugat. Vedeți mulți dintre aceia care s-au vindecat oarecum prin umbra Sfinților. Câte legături trec din mână în mână! Câte veșminte, fiind depuse pe Sfintele Moaște, au devenit folositoare numai prin atingere și credincioșii și le cer unii altora! Toți caută a le atinge măcar câtuși de puțin și cel ce s-a învrednicit de această atingere, se vindecă îndată" (Ep. 229).

Aceasta o arată Sf. Efrem Sirul, zicând: „Chiar după moartea lor — Martirii — lucrează ca și când erau vii: vindecă boli, alungă demonii și prin puterea Domnului îndepărtează orice înrâurire a stăpânirii lor tiranice. Da, căci Harul minunat al Duhului Sfânt este totdeauna prezent în Sfintele Moaște" (Panegiricul Sf. Martiri, Op. Sf. Părinți 14 pag. 128).

„Nu numai corpurile Sfinților — adeverește Sf. Ioan Gură de Aur — ci și sicriile lor sunt pline de Dar, căci dacă se întâmpla ceva pe timpul lui Elisei și prin atingerea de coșciugul său un mort a scăpat din legăturile sale și a revenit la viață; cu atât mai mult astăzi când Harul este mai abundent și efectele Sfântului Duh sunt mai simțitoare. Este natural ca oricine s-ar atinge cu credință chiar de rănile Sfinților foarte mult se folosesc. De aceea și Dumnezeu ne-a lăsat moaștele Sfinților, voind să ne conducă ca de mână la acel zel, care a fost în ei și să ne dea scăpare și remediu sigur contra relelor de care suntem cuprinși de toate părțile. Oasele Sfinților... domolesc și muncesc pe demoni, dezleagă pe cei care gem în legăturile lor. Pulberea oaselor și cenușa Martirilor tulbură ființele rele nevăzute... Nu vă îngrijiți de acest corp al Martirului ce-l aveți înainte lipsit de activitatea spirituală; ci de cealaltă lucrare care se află în el, superioară chiar celei sufletești. Harul Duhului Sfânt întărindu-ne prin efectele sale miraculoase, adevărul învierii. Da, fiindcă Dumnezeu, cinstind pe aleșii Săi, le-a comunicat corpurilor lipsite de viață și prefăcute în cenușă, o putere pe care nu o are nimeni din cei vii, ci cu atât mai mult le va da El în ziua răsplătirii o viață mult mai bună și mai fericită decât cea dintâi.." (Panegiricul Sf. M. Ignatie Om 26 la 2 Cor; Om. la amintirile Sf. Vavila). Sf. Ioan Damaschin adeverește credința aceasta, zicând: „Domnul nostru Iisus Hristos ne dădu Moaștele Sfinților ca atâtea izvoare de mântuire, de unde decurg binefaceri infinit de variate. Ele răspândesc un miros plăcut (Eș. 16, *6*) și nimeni nu se poate îndoi de aceasta... Nu sunt morți pentru noi aceia care au intrat în răposul etern cu speranța învierii și a dreptei credințe în Dumnezeu. "

Dar cum să poată să facă minuni un corp fără de viață? Cum se alungă prin Moaștele Sfinților spiritele rele, bolile se vindecă, orbii văd, leproșii se curăță, ispitele și nefericirile se împrăștie?

Cum prin aceste Sfinte Moaște se pogoară tot Darul desăvârșit de la Părintele Luminilor asupra acelor care îl cer cu o credință deplină și întreagă? (Iac. 1, *17*; Exp. Cred. Ort. III 15).

„Precum un vas — zice P.S. Filaret al Moscovei — în care se conservă mult timp o cantitate mirositoare împreună, împrumută mirosul, de asemenea corpul unui creștin, în care locuiește statornic puterea Harului lui Iisus Hristos este pătruns în toate părțile sale și chiar răspândește mirosul și la alții. Și fiindcă puterea lui Iisus Hristos Domnul nostru este necoruptibilă, este natural ca atunci când ea se află în oamenii care sunt ai lui Iisus Hristos (2 Cor. 19, *9*; Gal, *5*, *24*), împărtășește și corpurilor lor nestricăciunea. Însă fiindcă puterea sau tăria Domnului nostru Iisus Hristos este Atotputernică, este natural ca și prin aceste corpuri să lucreze minuni, dacă așa este voia lui Dumnezeu, cum lucra odinioară prin ștergarele și hainele ce le atingeau de corpul Sf. Apostol Pavel (F. Ap. 19: 72) și prin umbra Sf. Apostol Petru (F. Ap. 5, *15*). Până acum corpurile Sfinților răposați n-au simțit corupția, ci posedă o putere miraculoasă și vindecătoare, spre a ne convinge pe noi care încă viețuim, dacă spre rușinea secolului nostru, mai sunt printre noi necredincioși, spre a ne convinge de Învierea Domnului nostru Iisus Hristos și de apropiata noastră înviere, spre a întări pe cei slabi în lupta contra păcatului și a morții, spre a excita zelul creștinilor nebăgători de seamă în calea pierzării" (Despre necoruptibilitatea Sfintelor Moaște Tom II pag. 184; Mosc. 1844).

Sf. Ioan Hrisostom în panegericul Sf. Ignatie vorbește creștinilor din Antiohia: „Voi ați trimis un Episcop și ați primit un Martir. L-ați trimis cu rugăciuni și l-ați primit cu cununi; dar nu numai noi, ci și orașele din cale." Închipuiți-vă ce trebuie să fi simțit ei la întoarcerea acestor Sfinte Moaște? Câtă bucurie pe dânșii! Ce veselie! Ce concert de laude în onoarea Sfântului! Când un luptător valoros, după ce a învins pe toți vrăjmașii săi se întoarce triumfător, mulțimea aleargă în întâmpinarea sa cu entuziasm, nici nu-l lasă a atinge pământul, ci îl ridică și îl duce la casa sa, dându-i onorurile cuvenite; așa și toți locuitorii cetăților, plecând din Roma cu Sfintele lui Moaște, au purtat pe rând pe brațele lor pe Sfântul pe care îl lăudau și l-au dat cetății noastre... În timpul acesta Sfântul Martir răspândea daruri la toate cetățile acestea, întărindu-i în pietate și de atunci până acum vă îmbogățește.

Să alergăm în fiecare zi la acest Sfânt ca să primim de la el darurile spirituale. Oricine se îndreaptă către dânsul cu credință, capătă mari binefaceri, căci nu numai corpurile Sfinților, ci și veșmintele lor sunt pline de daruri spirituale. De aceea vă chem pe toți: ori de ați fi în durere sau în suferințe, în prada defăimărilor sau vreunei nefericiri mari în lumea asta, așa cufundați în noroiul păcatelor, alergați aici conduși de credință. Veți primi ajutor și plini de bucurie veți căpăta ceea ce

credeți, după ce veți obține printr-o simplă privire ușurare pentru conștiința voastră... Este o comoară pentru toată lumea, o scăpare sigură și pentru cei nefericiți pe care-i scapă din nevoile lor și pentru cei fericiți pe care-i întărește fericirea lui și pentru cei bolnavi cărora le dă sănătate și pentru cei sănătoși pe care-i scapă de boală. „Să mergem întotdeauna la ei — zice tot acest Sfânt Părinte în panegiricul Sf. Inocențiu și Maxim — și să ne atingem de rănile lor, să sărutăm cu credință rămășițele lor ca să primim binecuvântare. Că precum luptătorii arătând monarhului rănile ce le-au primit de la inamici vorbesc cu îndrăzneală; așa și acești martiri purtând pe mâini capetele lor tăiate și înaintând cu siguranță, pot să capete ușor de la Împăratul Cerurilor tot ce doresc". De asemenea și în panegiricul Martirilor din Egipt, el vorbește: „dacă odinioară oamenii care făceau minuni chemau în ajutorul lor numele persoanelor sfinte: Avraam, Isac și Iacob și numai prin pomenirea acestor nume obținuseră foloase mari îmblânzind pe Dumnezeu, cu cât mai mult putem noi să îmblânzim pe Dumnezeu, noi care alergăm nu la pomenirea unor nume, ci la însăși corpurile acelora, care se luptară până la sacrificiu pentru Numele lui Dumnezeu".

În omilia 26 la ep. 2 Cor. el zice: „Unde este mormântul lui Alexandru cel Mare? Arătați-mi-l și spuneți-mi dacă știți în ce zi a murit el. Dar mormintele servitorilor lui Hristos sunt glorioase. Ele se află în cel dintâi oraș al lumii. Oricine știe ziua morții lor, căci este o zi de sărbătoare pentru toată lumea. Mormântul lui Alexandru este neștiut chiar și de barbari. Mormintele servitorilor celui răstignit sunt mai mărețe decât palatele regilor, nu numai prin mărimea și frumusețea construcției, ci încă ceea ce este mai bine, prin zelul acelora care-l cercetează; căci cel ce îmbracă purpura merge el însuși să le aducă omagiile veneraţiunii sale și stând lângă aceste morminte sacre, roagă pe Sfinți a mijloci pentru el înaintea lui Dumnezeu. Mijlocirea pescarului și a făcătorului de corturi, care nu mai este în această lume, este necesară aceluia a cărui frunte este împodobită cu diamante. Bisericile biruitorilor Mucenici — zice Teodorit — sunt mărețe... Noi ne adunăm adesea. Omul care se bucură de sănătate se roagă pentru conservarea acestui bun prețios și bolnavul pentru o vindecare grabnică. Cel ce nu are copii cere urmași și cea stearpă solicită fericirea de a deveni mamă. În momentul de a se întreprinde o călătorie, se cere de la Sfinții Martiri — și de la alți Sfinți — conducere bună și protecție folositoare și după întoarcerea fericită acasă, li se mulțumește cu căldură. Nu ne îndreptăm către dânșii ca spre niște dumnezei, ci ca pe niște oameni Sfinți îi rugăm să intervină pentru noi înaintea lui Dumnezeu" (De Martiri seria VIII în op. Tom. IV pag. 605).

Din cele arătate de Sfinții Părinți și Dascăli luminați ai Sfintei Biserici, reiese clar că prin Sfintele Moaște ale Sfinților, Dumnezeu a revărsat și revarsă cu îmbelșugare multe foloase și binefaceri în bine-credinciosul său popor creștin ortodox. Așijderea și prin Sfintele Icoane cu chipurile lor, s-au folosit și se folosesc mult toți bine-credincioșii creștini din toate neamurile, despre care ni se povestesc multe minuni în: Istoria bisericească, Viețile Sfinților și în alte cărți de învățătură creștină (Vezi și Biblioteca Ortodoxiei". nr. 50 pp. 1-84; 22, *2*; 53-136; nr. 22 pp. 293-304, de autor).

Noi cinstim Sfintele Moaște ale Sfinților

Noi toți bine-credincioșii creștini ortodocși — cler și popor — din toate națiunile pământului, cinstim (stimăm, venerăm) pe Sfinți ca pe prietenii lui Dumnezeu, ca pe împlinitorii voii Lui și ca pe mărturisitori zeloși și eroici ai adevărului Evangheliei. O deosebită cinste se cuvine să dăm noi și moaștelor Sfinților. Întemeiați, pe unele locuri scripturistice (Fac. 1, *27*; 9, *6*; 1 Cor. 11, *7*; Fac. 50, *1*-13; Eș. 13, *9*; 4 Împ. 23, *17*-18: cemp. Mt. 23, *29*;.4 Împ. 13 20-21; Is. Sir. 48, *14*-15; Mt. 27, *52*-8; 4 Împ. 2, *7*-9; 13-14 Lc. 8, *43*-48; F. Ap. 19, *11*-12; 5, *15*-16; MO. o.c. p. II răsp. întreb. 54-56), pe anumite descoperiri Divine și faceri de minuni, noi toți bine-credincioșii creștini, cler și popor adică, întreaga Sf. Biserică Creștină Ortodoxă universală, am cinstit și cinstim (onorăm) cu sfințenie și moaștele sau trupurile, oasele lor Sfinte, ba chiar și unele din veșmintele lor.

Astfel, noi adorăm numai pe Unicul Dumnezeu preaslăvit în trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, dându-i toată închinăciunea desăvârșită, iar pe Sfinți noi îi cinstim cu laude și închinăciuni numai ca pe niște servitori și prieteni plăcuți ai lui Dumnezeu (Iac. 2, *23*; Ioan 15, *14* 15; Lc. 12, *4*; Înț. Sol. 7, *74*).

Părinții Sinodului al doilea din Niceea și al VII-lea ecumenic hotărăsc așa: „Noi păzim cuvintele Domnului, ale Apostolilor și ale Profeților, care ne-au învățat a venera și a preamări mai intâi, mai ales și cu adevărat pe Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, apoi pe Sfinții Îngeri, pe Apostoli, pe Profeți și pe glorioșii Martiri, pe Sfinții învățători insuflați de Duhul Sfânt și pe

toți Sfinții și a cere mijlocirea lor pentru că pot să ne facă plăcuți Aceluia Care este Împăratul tuturor, lui Dumnezeu.

„Trebuie a venera (stima, cinsti, onora) pe Sfinți — scrie Sf. Ioan Damaschin — ca prieteni ai Domnului nostru Iisus Hristos, fiii și moștenitorii lui Dumnezeu... Ei domniră peste patimile lor și păziră nestricat Chipul lui Dumnezeu, potrivit căruia au fost creați... Ei se uniră de bunăvoie cu Dumnezeu, îl primiră în locuința inimii lor și intrând în comunicare cu El, au devenit prin Har, ceea ce El este prin fire. Cum să nu venerăm pe aceia care sunt totodată și servitori și amici și fii ai lui Dumnezeu? Onoarea ce se dă celor mai zeloși servitori este o dovadă a dragostei de care sunt însuflețiți pentru Stăpânul tuturor. Sfinții au devenit localurile cele mai curate ale lui Dumnezeu. «Voi locui în ei — zice Domnul — și voi merge în mijlocul lor; voi fi lor Dumnezeu» (2 Cor. 6, *16*-18). Deci, cum să nu venerăm Templele (Bisericile) însuflețite ale lui Dumnezeu, locașurile vii ale lui Dumnezeu?... În adevăr trebuie a le cinsti, a înălța Temple (Biserici) în numele lor, a face proaduceri, a onora zile consfințite amintirii lor și a ne bucura duhovnicește în ziua aceea. Să onorăm pe Preasfânta Fecioara Maria ca pe adevărată Maică a Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu; pe Sf. Proroc Ioan ca pe premergătorul și botezătorul, Apostolul și Martirul, căci, precum a zis Domnul: «Între cei născuți din femeie, n-a fost altul mai mare decât Ioan Botezătorul» (Mt. 11, *11*). Și el a fost cel dintâi care predica Împărăția lui Dumnezeu. Să venerăm pe Apostoli ca pe frații Domnului, martirii și servitorii Patimei Sale Cea de bunăvoie; căci Dumnezeu în prestiința Sa i-a predestinat ca să fie conform chipului Fiului Său (Rom. 8, *29*; 1 Cor. 12, *28*). Mai întâi pe Apostoli, apoi pe Profeți, după aceea pe Păstori și învățători (Efs. 4, *11*). Să venerăm pe Martirii Domnului care au fost aleși din toate stările și ostași ai Domnului nostru Iisus Hristos, botezați cu botezul morții Sale ca participatori ai suferințelor și gloriei Sale, precum și pe căpetenia lor, Arhidiaconul lui Hristos, Apostol și primul Martir Ștefan. Să cinstim pe Sfinții noștri Părinți și luptători, purtători de Dumnezeu, care au suferit un martiriu mai îndelungat și mai greu, acela al conștiinței. Au cutreierat pământul în cojoace și în piei de capră, lipsiți, necăjiți, de rău supărați de care nu era lumea vrednică. Au rătăcit prin pustii, prin peșteri și prin crăpăturile pământului... (Evr. 11, *37*-38). Să cinstim pe cei care viețuiră înainte de Har, pe Profeți, pe Patriarhi, pe Drepți, care vestiră venirea Domnului. Căutând la viața Sfinților să ne ostenim a imita: credința, speranța, dragostea, zelul, modul lor de viețuire, tăria în suferință, răbdarea lor chiar până la moarte, ca să putem merita, ca și ei cununile măririi..."

Tot acest Sfânt Părinte și Dascăl luminător al creștinilor, potrivit cu venerarea Sfintelor Moaște ale Sfinților, zice în altă parte așa: „Cinstim pe cei răposați în Domnul, singurul Sfânt și care se odihnește în Sfinții Săi, adică pe Preasfânta Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu și pe toți Sfinții, pentru că ei s-au făcut pe cât se poate, asemenea lui Dumnezeu; și prin lucrarea voinței lor proprii și prin locuirea lui Dumnezeu în persoanele lor și prin conlucrarea Sa. Ei s-au învrednicit de închinare nu prin natura lor, ci pentru că au în sine pe Acela care prin Natura Sa este demn de închinare. Este tocmai ca și fierul înroșit în foc, el nu prin natura sa nu se lasă a fi atins fără a pedepsi sau a arde pe cel ce se atinge de dânsul, ci pentru că conține focul în sine, a cărui proprietate naturală este de a arde. Noi onorăm, deci, pe Sfinți pentru că Dumnezeu i-a preamărit, făcându-i spaima vrăjmașilor Săi (demonilor) și binefăcători ai credincioșilor care se apropie de ei cu credință. Noi îi onorăm nu ca pe niște dumnezei și binefăcători prin natura lor proprie, ci ca pe niște servitori ai lui Dumnezeu, având siguranța în Dumnezeu prin dragostea lor înflăcărată pentru Dumnezeu. Noi îi venerăm pentru că chiar un rege raportează la persoana sa regală onoarea ce vede că se dă favoritului său, nu atât ca rege, ci ca un servitor credincios și amic binevoitor persoanei sale" (Serm. III despre Sf. Icoane).

În multe Sfinte Biserici Creștine Ortodoxe odihnesc cu cinste Sfinte Moaște, părticele sau rămășițe nestricăcioase și făcătoare de minuni ale Sfinților. Chiar și în țara noastră (creștină ortodoxă) se află multe Sfinte Moaște, de exemplu: la Suceava, Sfintele Moaște ale Sf. Ioan cel Nou, la Iași, Sfintele Moaște ale P.C. Maicii noastre Parascheva, la București, Sfintele Moaște ale Sf. Dimitrie Basarabov, la Mănăstirea Bistrița, Jud. Vâlcea, Sfintele Moaște ale Sf. Grigore Decapolitul, la Curtea de Argeș, Sf. Moaște ale Sfintei Mucenițe Filofteia și capetele mai multor Sfinți: a Sf. Nifon, Patriarh al Constantinopolului și Mitropolit al Ţării Românești și ale Sfinților Mucenici: Serghie Vach și al Tatianei și alte Sfinte părticele din multe alte Sf. Mănăstiri, schituri și biserici de prin orașe și sate. Prin aceste Sfinte Moaște, neîncetat se fac lucrări minunate cu cei care aleargă și se ating de ele cu credință.

O deosebită minune prin care Dumnezeu a onorat Moaștele Sfinților, este nestricăciunea lor. Drept argument la aceasta ne servesc și Sfintele Moaște de pe pământul românesc citate mai sus. Sf. Biserică Ortodoxă a arătat stima sa către Moaștele Sfinților din vremile apostolice îngrijindu-le cu deosebită venerare, întemeind altare pe Sfintele Moaște, prin a strânge și păstra Sfintele Moaște ale Sfinților Martiri și ale altor aleși plăcuți ai lui Dumnezeu, prin așezarea sărbătorilor în cinstea și lauda lor duhovnicească, prin călătorii la locurile acelea unde se află Sfintele Moaște ale diferiților Sfinți. Sfinții Părinți și Dascăli ai Bisericii întotdeauna au învățat pe credincioși în privința aceasta lămurindu-le înțelesul cel adevărat al acestei venerări și apărând-o contra inamicilor.

Astfel, Fericitul Ieronim scrie Prezbiterului Ruperiu: „Eu nu zic, noi adorăm Moaștele Martirilor, ca să nu slujim făpturii mai mult decât Făcătorului, ci noi adorăm Moaștele Martirilor (sau ale altor Sfinți) ca să adorăm Dumnezeiește pe Acela ai Cărui Martiri (Sfinți) sunt ei; noi onorăm pe servitori ca onoarea ce le-o dăm să treacă la Stăpânul, Care a zis: „Cela ce vă primește pe voi, pe Mine Mă primește” (Lc. 10, *16*).

Acestea știindu-le, să ne rugăm și noi tuturor Sfinților, ale căror Suflete sunt sus în cer, unde se veselesc pururea în fericirea cerească, privind Fața lui Dumnezeu, dintre ale căror Sfinte Moaște ale unora dintre dânșii sunt la noi prin Sfintele Biserici și să zicem: „Mijlociți... rugați-vă pentru noi și pentru patria noastră la Împăratul și Domnul nostru Dumnezeu. Pericolul cel mare ne amenință. Ostași ai lui Hristos Dumnezeu, luptați-vă împreună cu noi împotriva vrăjmașilor nevăzuți și văzuți care s-au ridicat împotriva noastră. Sfinți ai lui Dumnezeu, mijlociți cu îndrăzneală pentru noi și pentru toți bine-credincioșii creștini ortodocși de pretutindeni. Voi care de acolo din lumea cerească cunoașteți nevoile, greutățile, primejdiile și trebuințele omenești, căpătați-ne pacea trebuincioasă, ca adunările noastre să nu se mai întrerupă. Rugămu-vă nu ne lipsiți pe noi de protecția voastră. Dacă trebuie o mijlocire mai puternică, adunați-vă toate cetele Sfinților: Apostolii, Prorocii, Ierarhii, Mucenicii, Drepții, cu toate Sufletele proslăvite și cu toate oștirile Îngerești, dimpreună cu Maica Preasfânta și rugați-vă împreună lui Dumnezeu pentru ajutorul, mântuirea și redobândirea statorniciei noastre, fericirii vremelnice și veșnice. Rugămu-vă a face această bună mijlocire pentru noi, fiindcă știm că: „Rugăciunile multor Drepți acoperă păcatele poporului”.

Păziți legea, cinstiți Sfinții
C-așa ne-au lăsat Părinții.
Cine-n altă lege sare
Niciun Dumnezeu nu are!

SUFLETELE PĂCĂTOȘILOR CAD ÎN IAD

Gândindu-ne bine, mai adânc, la cele viitoare, vedem că ne este cunoscută căderea Sufletelor păcătoșilor în iad din cele mai multe locuri scripturistice și din istoria Bisericii. Așa, din pilda Mântuitorului cu bogatul nemilostiv și săracul Lazăr, unde ne spune: „A murit săracul și s-a dus de Îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și s-a îngropat. În iad fiind, ridicându-și ochii săi, văzu pe Avraam de departe și pe Lazăr în sânurile lui. De acolo strigând a zis: «Părinte Avraame, miluiește-mă! Trimite pe Lazăr să întingă vârful degetului său în apă și să-mi răcorească limba, ca mă chinui în văpaia aceasta...!» (Lc. 16, *19*-31). De aici vedem că Sufletele păcătoșilor cad în osândă veșnică, cad în iad. Căderea mulțimii Sufletelor păcătoșilor în iad, ni se mai descoperă și alte multe locuri arătate în învățăturile Sfintei Biserici (vezi „Biblioteca Ortodoxiei” nr. 50, pp 1-64 de autor). Cuviosul Părinte Simion, făcătorul de minuni, „domn și stăpânitor al aerului” a înțeles pe diavolul, căci el stând în aer, oprește Sufletele după moarte de a nu se mai sui la ceruri, zicând așa: „Dumnezeiescul Apostol învață că diavolul acesta este ca un judecător ce șade în sus în văzduh, după domnul stăpânirii aerului, cel ce lucrează în fiii neascultători. Că același Apostol trecând, atunci când s-a xpit, ori în trup, ori afară de trup, până la al treilea cer și văzând în aer pe luptătorul Sufletelor a povestit acestea. Prin urmare demonii cei care zăpciuesc asupra fiecărei patimi, aceia cercetează pe fiecare Suflet ce se suie și-l judecă, stând înaintea ușilor cerului. Această socotință o adeveresc și viața marelui Antonie și Macarie că în aer sunt deosebite vămi ale demonilor care cercetează Sufletul ce se suie în sus. Citește și cuvântul 32 al Cuviosului Nicon și acolo vei afla că aduce mărturii pe larg la aceasta pricină Acolo vei afla și acest înfricosat cuvânt pe care îl zice Dumnezeiescul Simion cel mai sus pomenit: „Eu știu pe un om în neamul acesta, care este încredințat că acum puțini se află care își dau Sufletele lor în mâinile Îngerilor, pentru că s-a înmulțumit fărădelegea și nedreptatea și

demonii sunt care primesc Sufletele. Sfântul însă întreba pe Dumnezeu ca să afle ceva despre graiul acesta și i s-a descoperit prin Duhul Sfânt, că din zece mii abia un Suflet se află în vremurile acestea a se da în mâinile Îngerilor ieșind din trup. O! Milostiv, milostiv, milostiv, fii nouă Dumnezeule!" (T.T. o.c. Tom II pag. 310).

Locurile în care se muncesc Sufletele păcătoșilor în iad sunt felurite, cu felurite numiri (vezi pag. xx-xx din această carte). Sufletele îngreunate de păcate și căzute în iad de la Judecata particulară, fiindcă au fost prinse de moarte nepregătite și necurățite de păcate (Apc. 21, *27*), se mai pot ușura de munca lor, ba chiar se și pot scoate din iad, prin Dumnezeieștile Liturghii, panahizi, rugăciuni, post, milostenii și alte binefaceri față de Sufletul și corpul aproapelui lipsit (Vezi „Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei" pp. 2397-2419; „Oglinda duhovnicească" pp. 1865-1946 de autor.

Datoriile creștinilor pentru răposații lor

Hărnicia omenească, creștinească ne obligă imperios să ne grijim cât mai mult și pentru Sufletele răposaților noștri, a celor pe care i-a prins moartea în canon și mai ales pentru aceia care au murit nespovediți și negrijiți după rânduielile Sfintei Biserici creștine ortodoxe. Știind că soarta Sufletelor păcătoșilor căzute în osândă, nu este nici deplină, nici definitivă, până la învierea și judecata generală, noi trebuie a ne osteni pentru a ușura și a scoate din osânda iadului pe răposații noștri iubiți prin post și rugăciuni (Iac. 5, *16*; 1 Tim. 2, *1*; comp. Efs. 6, *16*-19; Rom. 14, *8*-9; Lc. 22, *39*-45; M.O. p. I răsp. întreb. 64-68), însoțite de Dumnezeieștile Liturghii, adică jertfa cea fără de sânge pe care Biserica a aduce spre iertarea păcatelor și a celor vii și a celor răposați, ca să se mântuiască. La aceasta mai ajută: panahizele, pomenile și milosteniile la săraci sau lipsiții bine-credincioși, precum și alte binefaceri.

Dumnezeiasca Scriptură ne spune clar că unele păcate ale creștinilor căzuți se iartă și în cealaltă viață, iar altele nu: „Oricine va zice cuvânt împotriva Fiului Omului i se va ierta lui; iar cel ce va zice cuvânt (va huli) împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta lui nici în veacul de acum, nici în cel viitor... De va vedea cineva pe fratele său păcătuind, păcat nu spre moarte, să ceară (să se roage) și-i va da lui viață, celor ce păcătuiesc însă nu spre moarte. Este păcat de moarte, nu pentru acela zic să se roage..." (Mt. 12, *32*; Lc. 12, *10*; 1 Ioan 5, *16*). Dar toți aceia care au făcut adevărată pocăință după învățătura Sf. Biserici Ortodoxe, se eliberează și de păcatele de moarte! „Păcatele de moarte — zic Sfinții Părinți ai Sinodului VII ecumenic în canonul 5 —, sunt când păcătosul ce le-a săvârșit rămâne fără să voiască a se îndrepta și se împotrivește pietății și adevărului. Într-un asemenea păcătos nu este Domnul Dumnezeu, dacă nu se pocăiește. Așadar păcătoșii care s-au părăsit și pocăit de păcatele lor, este nădejde a scăpa din iad, iar care au stăruit în păcate de moarte cu toată îndărătnicia, săvârșindu-se în absolută nepocăință, nu se iartă nici aici, nici în cealaltă viață (Mt. 12, *32*; 1 Ioan 5, *16*; Apc. 1, *18*).

Biserica Vechiului Testament avea obicei a se ruga pentru cei morți (2 Mac. 12, *39*-46).

Biserica Noului Testament are rânduiala îngrijirii pentru mântuirea de osândă a răposaților ei, fii și fiice, în tradițiile apostolice, în Liturghiile Sf. Apostol Iacob, fratele — ruda — Domnului, a Sfinților Ierarhi Vasile cel Mare și Ioan Hrisostom. Datina de a se ruga pentru cei morți se află și în Biserica apuseană și a feluritelor secte heterodoxe din Orient: Iacobiții, copții, armenii, etiopienii, sirienii, nestorienii, ș.a. Despre aceasta ne istorisesc clar și scrierile Părinților Apostolici și patristici, din care vom arăta aici câteva:

Sfântul Ierarh Dionisie Aeropagitul, ucenicul Sf. Apostol Pavel, care a luat parte la oficierea înmormântării Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioare Maria, zice așa: „Preotul face rugăciunea pentru mort și făcându-i-se rugăciunea i se dă sărutarea. Apoi toți cei de față cer într-o rugăciune, bunătății infinite ale lui Dumnezeu, de a ierta răposatului toate păcatele ce le-a făcut din slăbiciunea omenească. Pe urmă, a-l odihni în lumina și latura celor vii, în sânul lui Avraam, Isaac și Iacob, într-un loc de unde sunt depărtate toate duhurile întunecoase și suspinarea. Cât despre rugăciunea citită, ce o rostește Preotul asupra mortului, este necesar a expune în privința aceasta tradiția ce vine de la învățătorii noștri inspirați..."

Apologetul Tertulian zice: „Noi facem rugăciuni pentru cei morți în fiecare an în ziua morții lor".

Sf. Atanasie cel Mare: „Apostolii inspirați de Dumnezeu, Sfinții învățători și Părinți spirituali fiind însuflețiți de Duhul Dumnezeiesc, pentru meritul lor și primind după capacitatea lor, puterea Sa, care-i umple de entuziasm, instituiră și imnurile, precum și pomenirile anuale ale morților; obiceiul

acesta, care prin Harul Dumnezeului îndurărilor se întărește până acum și răspândindu-se de la răsărit până la apus, de la miazăzi la miazănoapte, în onoarea și gloria Domnului domnilor și Împăratul împăraților”.

Sf. Grigore de Nyssa: „Nimic de prisos, nimic nefolositor nu ne-a venit tradițional de la predicatorii și discipolii lui Hristos și n-a fost primit de Biserica universală a lui Dumnezeu, dar este un lucru plăcut lui Dumnezeu și foarte folositor de a face pomenire de cei ce au murit în Credința Ortodoxă la oficiul misteriului întreit «Sfânt și glorios»”.

Sf. Ioan Hrisostom: „Nu în deșert s-a așezat prin Apostoli de a face înaintea înfricoșatului Misteriu (al Dumnezeiești Liturghii) amintirea morților. Aceștia știau că aici este un mare folos pentru morți, rugăciuni, milostenii... toate acestea au fost instituite de Duhul Sfânt, Care voia să ne facă a ne folosi unii pe alții!...”

Sf. Ioan Damaschin: „Nu fără cuvânt, fără folos și fără profit, confidenții și Martirii, văzători ai Cuvântului, Discipolii și Apostolii insuflați ai Mântuitorului, care supuseseră lumea, au rânduit de a face, la oficiul înfricoșatului Sacrificiu Preacurat și de viață făcător, pomenirea de credincioșii decedați, instituțiune pe care Biserica lui Hristos Dumnezeu Ortodoxă, apostolică, sobornică, universală, dominând de la o margine a pământului până la cealaltă, a păzit cu tărie și fără contestare de pe timpul acela până în ziua de astăzi și așa va păzi până la sfârșitul lumii, căci religia Sfântă, scutită de erori, n-a primit nimic nefolositor și nici n-a păstrat de acestea prin secole; ci tot ce conține ea este folositor, plăcut lui Dumnezeu și infinit (folositor). ”

Sf. Ciprian: „Episcopii, predecesorii noștri, preocupați cu religiozitatea, de mântuirea statornică a tuturor, susțin, că dacă vreun frate fiind pe patul de moarte, n-ar voi să însărcineze pe Preot cu îngrijirea și protecția persoanei sale după el și dacă ar face cineva aceasta, n-ar trebui să se aducă daruri pentru el, nici să se celebreze sacrificiul pentru răposul său, căci nu merită să fie numit în rugăciunile Preoților, înaintea Altarului lui Dumnezeu cel ce a voit să îndepărteze de la dânsul Preoții și miniștrii Altarului”.

Și Eusebiu istorisește că: „Nu fără lacrimi abundente și îndelungate suspinuri a tot poporul, în unirea cu miniștrii Altarelor, înălțară la ceruri rugăciuni pentru Sufletul împăratului Constantin cel Mare și se împlini prin aceasta dorința iubitului lui Dumnezeu...”.

Sf. Chiril Ierusalimeanul zice: „Ne aducem aminte și de cei care nu mai sunt în lumea aceasta, mai întâi de Patriarhi, de Preoți, de Apostoli, Martiri, pentru ca să ne audă și pe noi Dumnezeu prin rugăciunile și mijlocirile lor. Apoi ne rugăm pentru Sfinții Părinți și Episcopii răposați și în genere pentru toți aceia care au mers înaintea noastră în mormânt, încredințați fiind că rugăciunile adresate lui Dumnezeu în timpul proaducerii înfricoșatului Sacrificiu sunt de foarte mare folos pentru cei ce se aduc...”.

Sf. Ambrozie: „Doamne, dă odihnă servului Tău Teodosie (împăratul) răposul ce l-ai pregătit servului Tău...”.

Sf. Efrem Sirul: „Dacă Preoții sub lege curățeau prin sfintele daruri păcatele acelora care muriseră în bătaie, ca unii ce erau întinați prin unele fărădelegi de care vorbește Scriptura (2 Mac. 12), cu cât mai mult Preoții Testamentului Nou al lui Hristos, pot să curețe petele păcatelor celor decedați, prin Sfintele Daruri și rugăciunile lor!”

„Când tot poporul — adaugă Sf. Ioan Hrisostom — și sfinții servitori ai Altarului stau cu mâinile ridicate la cer și jertfa cea Mare este de față, cum să nu se înduplece Dreptatea Supremă, rugându-se pentru ei (pentru morții în credință)? Dar aici este vorba numai de aceia care au murit în credință... Este cu putință pentru noi, dacă voim, să ușurăm pedeapsa unui păcătos, care nu mai este în lumea aceasta. Dacă facem rugăciuni dese pentru el și împărțim milostenii în numele lui, atunci deși el ar fi nedemn prin sine însuși, Dumnezeu ne va asculta. Dacă pentru Apostolul Pavel Dumnezeu binevoi a scăpa din pierzare o mulțime de oameni (276 Suflete; F. Ap. 27, *21*-24), care erau cu el în corabie, pentru unii a cruțat pe alții, cum nu va face același lucru și cu noi?”

Din cele arătate reiese că toți bine-credincioșii creștini care au răposat în dreapta credință, în speranța învierii și a vieții veșnice, pot să se mântuiască. Trebuie să mai știm că, precum în partea drepților sunt multe locașuri, după cuvântul Mântuitorului (Ioan 14, *1*-9), așa și în iad, sunt mai multe locașuri după starea felurită a păcătoșilor. În cele mai dedesubt ale iadului sunt sălășluite Sufletele păcătoșilor care și-au sfârșit viața neîndreptați, neîngrijiți cu desăvârșire, în necredință, în erezii sau în idolatrii, aceia n-au spe ranță de mântuire; dar au și ei ușurare din vreme în vreme, când Bisericile —

Păstorii și păstoriții — se roagă pentru ușurarea răposaților (vezi Sf. Macarie și căpățâna unui popă idolatru, cu scoaterea din muncile iadului a împăraților: Traian, Teofil, Leon Armeanul ș.a.). În alte locașuri însă, ce sunt deasupra acelora, se sălășluiesc temporar sufletele păcătoșilor care au răposat în căință de păcatele săvârșite și în dreapta credință în Dumnezeu, fără a și împlini canonul pocăinței și a fi făcut roade vrednice de pocăință. Aceștia pot să se mântuiască de iad până la ziua judecății generale, prin rugăciunile care se fac pentru toți răposații, în speranța învierii și a vieții veșnice. Datina aceasta este străveche (2 Mai 12, *39*-46, Const. Apost. Cartea VIII, cap. 42)

Mulți se tot întreabă, pentru ce a rânduit Biserica, să se facă rugăciuni, panahizi și pomeni pentru morți: la 3 zile, la 9 zile, la 40 de zile după răposare? Sfinții Părinți și Dascăli ai Bisericii explică felurit datina aceasta. Cea mai corespunzătoare explicație a dat-o despre aceasta Eustatie, Prezbiter din Constantinopol (a. 560 d.Hr.) și Filip Pustnicul (a. 1094 d.Hr.), care zic: „În ziua a treia se face pomenire pentru cel răposat pentru că Iisus a înviat a treia zi din morți și S-a arătat întâia oară Apostolilor Săi. În ziua a noua se face a doua pomenire pentru că după opt zile S-a arătat Iisus a doua oară învățăceilor. Iar a 40-a zi se face pomenirea pentru că Mântuitorul nostru Iisus Hristos la 40 zile S-a arătat iarăși în cea de pe urmă oară Apostolilor Săi, când S-a înălțat la ceruri” (Ioan 21; comp. Mt. 28; Mc. 16; Lc. 24; F. Ap. 1, *1*-13). Privitor la aceasta Biserica ne învață că:

1) Aici, în viața aceasta pământească e timpul răsplătirii.
2) În cealaltă viață unii capătă dezlegare de păcate prin mijlocirea Bisericii și a celor vii.
3) Sufletele, care se află în felurite locuri ale iadului, încă n-au primit o deplină și definitivă răsplătire, prin urmare, mântuirea unora din Suflete este cu putință până la învierea obștească și Judecata generală.

Prin Sfintele Milostenii și Sfintele Liturghii a scăpat de iad

Este cunoscut multora dintre noi că Harul și bunătatea Dumnezeirii au salvat multe Suflete din iad prin Dumnezeiești le Liturghii și prin milostenii. Și rugăciunea singură e folositoare pentru răposați, dar cu atât mai mult ea va fi folositoare, când va fi unită cu milostenii și alte fapte bune. Fericitul Cirus Luca avea un frate care chiar după ce se făcu călugăr, se îngrijea foarte puțin de mântuirea Sufletului său. În această stare de neîngrijire, îl surprinse moartea. Fericitul Luca, mâhnit adânc, mai mult de faptul că fratele său nu se pregătise de moarte cum se cuvine, rugă pe Dumnezeu să-i descopere starea răposatului. Și iată că odată bătrânul vede Sufletul fratelui său în stăpânirea diavolilor. Îndată după această vedenie, el trimise să cerceteze chilia răposatului. Trimișii găsiră în ea bani și alte lucruri. Din aceasta bătrânul înțelese că Sufletul fratelui său suferă între altele și pentru călcarea făgăduinței sărăciei de bunăvoie. Tot ce găsiră în chilie bătrânul dădu săracilor.

După aceasta, în timpul rugăciunii, se arătă bătrânului Tribunalul Ceresc, la care Îngerii luminați se certau cu diavolii pentru sufletul răposatului său frate. Bătrânul auzi strigătul diavolilor, care ziceau: „Acest Suflet e al nostru, pentru că a făcut fapte rele!” Însă Îngerii le răspundeau că Sufletul era scăpat de sub stăpânirea lor prin milostenie împărțită pentru el. La aceasta diavolii iarăși ziceau: „Oare răposatul a făcut milostenie?” Și ei arătau spre Cirus Luca. Fericitul Călugăr atunci răspunse: „Da, eu am făcut milostenia, dar nu pentru mine, ci pentru acest Suflet”. Demonii mâhniți de răspunsul bătrânului se împrăștiară, iar bătrânul liniștit prin această vedenie, încetă de a se îndoi și a mai fi trist de soarta fratelui său (Prol. 12 aug.).

Altă întâmplare: înainte de trecerea din această viață Sf. Anastasia, stareța unei Mănăstiri, porunci surorilor din mănăstirea sa, ca, în amintirea ei să dea masă săracilor în timpul celor 40 de zile după moartea sa. Se întâmplă însă că surorile îndepliniseră porunca stareței lor numai timp de 9 zile. Această neîngrijire a surorilor o făcu pe răposată să vină înapoi din cealaltă lume. Arătându-se mai multor surori ale comunității, însoțită de doi Îngeri, le zise: „Pentru ce n-ați urmat poruncile mele? Să știți că milostenia și ospețele date săracilor pentru Sufletul răposatului în timpul celor 40 de zile după moarte, îmblânzesc pe Dumnezeu. Dacă Sufletele răposaților sunt îngreunate de păcate, prin aceasta ele primesc de la Dumnezeu iertarea păcatelor, dacă însă sunt drepte, binefacerea făcută în numele lor slujește pentru mântuirea binefăcătorilor.. (V. Sf. 12 aprilie). Dar mai mult decât orice sacrificiu, îmblânzește pe Dumnezeu Jertfa cea fără de sânge adusă prin Preacuratele Taine ale Trupului și Sângelui Domnului nostru Iisus Hristos. Iată și un exemplu din care dovedește că pomenirile la Dumnezeiasca Proscomidie pogoară Mila Dumnezeiască asupra celor pomeniți.

În timpul vieții Cuviosului Benedict — istorisește Sf. Grigore Dialogul — erau două ajunătoare (femei care posteau), care slăvindu-se printr-o viață sfântă, aveau și urâtul obicei de a vorbi mult și a spune multe neadevăruri și vorbe rele. Sfântul le-a rugat ca să mai pună frâu limbii, amenințându-le cu îndepărtarea de la Sfintele Taine, în caz de neascultare. Ele însă nu s-au lăsat de năravul lor înrădăcinat. Peste câteva zile au murit amândouă, îndepărtate de la Sfânta Împărtășanie prin amenințarea dreptului. Ca pustnice, ele au fost îngropate în Sf. Biserică, ca excomunicate, nu puteau rămâne în ea. Când diaconul, în timpul Sf. Liturghii, zicea: „Câți sunteți chemați, ieșiți" — ele, după cum li s-a descoperit unora din creștinii drept-credincioși — părăseau sicriile lor și ieșeau din Sf. Biserică.

Auzind despre aceasta, Sf. Benedict trimise o prescură la Sf. Biserică unde erau ele îngropate, poruncind a scoate din ea părticică pentru odihna Sufletelor lor și să le pomenească la săvârșirea înfricoșatelor și dătătoarelor de viață Taine. Deoarece după aceasta nimeni nu a mai observat ieșirea lor din Sf. Biserică, credincioșii înțeleseră că prin jertfa adusă pentru răposate, după dorința robului lui Dumnezeu Benedict, ele au dobândit iertare de la Dumnezeu (V.R. oc. p[a]g. [12)].

Cu rugăciuni și parastase a scos Sufletul din iad. Pentru a putea înțelege mai bine puterea jertfei cea fără de sânge pentru Sufletele răposaților, vom cita încă un caz din viața Sf. Grigore Dialogul, istorisit de el însuși.

„În mănăstirea mea — zicea el — era un frate cu numele Iust, care se ocupa cu medicina. Odată căzu într-o boală grea. Când nu mai era nicio speranță de însănătoșire, alți frați răscolindu-i lucrurile, găsiră ascunse într-o doctorie trei monede de aur. Făcându-mi-se cunoscute acestea, eu, pentru ca prin pedeapsa vremelnică să cruț pe fratele de păcatul lăcomiei de bani și în același timp să dau pildă și celorlalți frați, am dat poruncă ca numitul bolnav să nu mai fie cercetat de niciun frate până la moarte; iar după moarte să fie îngropat împreună cu cele trei monede departe de mormintele celorlalți frați și timp de treizeci de zile, să nu se facă nicio rugăciune pentru el. Acesta muri și a fost îngropat după cum am poruncit.

Trecură treizeci de zile de la moartea lui Iust. În fine, mi se făcu milă de el și dorind a-l izbăvi de chinuri și de moartea a doua, am poruncit ca: în primele treizeci de zile următoare, să se facă rugăciunile cele pentru morți cu parastase, pentru odihna Sufletului său. În noaptea după ultima Sf. Liturghie pentru cei morți, mortul se arătă fratelui său și-i zise: «Până acum îmi era rău, dar acum îmi este foarte bine, pentru că astăzi m-am Împărtășit» Așadar, prin mântuitoarea Jertfă cea fără de sânge, fratele se izbăvi de munci." (M.V V. o.c. pp. 111-113).

Sufletul osânditului s-a mântuit prin Dumnezeiasca Liturghie.

Sf. Grigore Dialogul mai istorisește despre arătarea unui păcătos din iad următoarele: „Un Preot avea obiceiul de a face baie într-o florărie. Într-o zi intrând după obicei să-și facă baie, găsește acolo pe un necunoscut care se aferi a-l ajuta să se dezbrace. În adevăr necunoscutul scoase Prezbiterului ciubotele din picioare și-l ajută a se dezbrăca. La ieșirea din baie, necunoscutul a dat Prezbiterului o pânză, spre a-și șterge picioarele și-l ajută să se îmbrace, servindu-l cu cea mai mare dragoste. Aceasta se repetă în câteva rânduri. Prezbiterul dorind a mulțumi necunoscutului, luă într-o zi două prescuri și se duse în florărie. Necunoscutul îi ajută și de astă dată cu același zel ca și mai înainte; însă, când după îmbăiere, Preotul în loc de blagoslovenie, voi să-i dea prescurile spre mulțumire, necunoscutul începu a plânge, zicând: «Părinte, pentru ce îmi dai aceste pâini? Acestea sunt prescuri sfințite și eu nu le pot mânca. Eu, pe care mă vezi, odinioară am fost stăpânul acestui loc, dar acum sunt osândit aici pentru păcatele mele. Dacă dorești să faci ceva pentru mine, închină aceste prescuri Domnului Celui Atotputernic în numele meu și roagă-te să-mi ierte păcatele. Dacă vei fi ascultat, să știi că nu mă vei mai găsi aici când vei mai veni să-ți faci baie». Zicând aceste cuvinte, necunoscutul se făcu nevăzut; iar Prezbiterul petrecu toată săptămâna în lacrimi și rugăciuni, aducând în fiecare zi jertfă lui Dumnezeu. Reîntorcându-se în florărie, nu a mai găsit pe necunoscut. Din aceasta pricepu Preotul că Sufletul răposatului acela se izbăvi din amara muncă, pentru Dumnezeieștile Liturghii și s-a dus în Rai unde se află creștinii drepți";

Despre aceasta mărturisește acest lucru și așa este cu adevărat, că: pentru Dumnezeieștile Liturghii Sufletele se izbăvesc din mâinile dracului și merg în mâna lui Dumnezeu, că Sufletele păcătoșilor cum am zis mai sus, cer de la cei vii liturghii și ca semn poruncesc ca pentru acele

Dumnezeiești și Sfinte Liturghii, păcătoșii primesc izbăvire și slobozire deplină de păcatele pe care le-au făcut în această lume" (P.M.B. oc. gl. 159; MaV.V. o.c. pp. 24-25).

Starețul cu 40 de Sfinte Liturghii a scos Sufletul ucenicului neascultător din iad. Povestesc la Otecinic (Pateric) că un Stareț, Preot al Dumnezeului de sus, avea un poslușnic (ucenic) care niciodată nu-i făcea pe voie, ci pururea se afla în neascultare. Sfântul Stareț îi zicea: „Fătul meu, nu-mi pare rău că nu faci pe voia mea, ci plâng că pentru neascultarea ce ai, vrei să iei muncă de veci". Poslușnicul însă, își bătea joc de cuvintele lui și tot nu-i părea rău ca să se părăsească de neascultare și să vină în ascultare. Nu după mult timp ucenicul muri și Sufletul lui merse în muncă. Sfântul Stareț având îndrăzneală către Dumnezeu, se ruga să vadă pe poslușnicul lui în ce loc al muncii se află.

Bunul Dumnezeu, ascultă ruga Starețului, după cuvântul lui David: „Dumnezeu face voia celor ce se tem de Dânsul și rugile lor le ascultă" (Ps. 144, *19*-20). Acel blagoslovit Stareț și adevărat rob al lui Dumnezeu, a văzut în vis râul cel de foc al muncii, care curgea cu tulbureală multă și cu sunet mare. Într-însul era mulțime de oameni, care n-aveau măsură să-i numere cineva. Unii erau până la mijlocul trupului, alții până la grumaji, iar ucenicul (păcătosul care făcuse neascultare) și picioarele și mâinile și tot trupul lui erau înăuntru, în adâncimea acelui râu de foc. Cum îl văzu Sfântul în atât de mare muncă chinuindu-se, se întrista și plânse cu amar. Apoi suspinând, zise către dânsul: „Fătul meu, oare vezi în ce te afli? Toate le pătimești, nu pentru altceva, ci numai pentru că n-ai avut ascultare; de aceea, iată că te făcuși moșnean cu dracii, focului de veci!" Atunci el strigă, dinăuntrul râului de foc, cu mare glas: „Părintele meu, de vei vrea poți să mă izbăvești și să mă scoți din această muncă în care mă chinuiesc. Vai! Vai de mine, ocanicul, că pentru neascultarea ce-am avut, mă muncesc în veci! Ferice de cei ce au ascultare!" Deșteptându-se omul lui Dumnezeu, starețul, după ce își făcu slujba după obicei, începu Dumnezeiasca Liturghie. El rugă pe Dumnezeu pentru salvarea, mântuirea ucenicului. Făcu douăzeci de Sfinte Liturghii în douăzeci de zile la rând. Terminând acele douăzeci de Sf. Liturghii se ruga lui Dumnezeu să-i descopere iarăși starea ucenicului și i se descoperi. El văzu a doua oară râul de foc cu gloata aceea în munci și pe ucenicul său până la mijlocul trupului muncindu-se; de la mijloc în sus era izbăvit. Ucenicul îndată ce văzu pe starețul lui, strigă către dânsul mare glas: „Preacinstitul meu Părinte! Iată, pentru Sfintele tale molifte și rugi se izbăvi din muncă jumătate din trupul meu! Rogu-mă, ajută-mă a mă izbăvi cu tot trupul din muncă, ca să merg în lumina de veci". Cucernicul stareț văzând așa, mări pe Dumnezeu...

Atunci iarăși a doua zi începu a sluji Sfânta Liturghie în toate zilele, până se împliniră și celelalte douăzeci de Liturghii și astfel se făcură patruzeci. Împlinindu-se cele patruzeci de Liturghii, iarăși rugă Sfântul pe Dumnezeu să vadă dacă ucenicul lui s-a izbăvit de tot din muncă, sau nu. A treia oară văzu iarăși râul de foc cu toată gloata aceea pe care a văzut-o și mai înainte de două ori, dar pe ucenicul lui nu l-a mai văzut acolo, căci ieșise pentru rugile și moliftele Sfântului din munca râului de foc și merse în Rai, în viața de veci.

Sfântul Stareț dădu slavă și mulțumire iubitorului de oameni și Mântuitorul Sufletelor noastre, Domnul nostru Iisus Hristos, Care primind jertfele sale — Sfintele Liturghii — izbăvi pe ucenicul său de muncă.

Dumnezeieștile Liturghii — cum ați văzut mai sus — pot să suie Sufletele oamenilor tocmai din adâncul iadului la cer, din întuneric la lumina de veci.

Acestea auziți și înțelegeți cu dinadinsul de la Iubitorul de oameni, de câte bunătăți se învrednicesc oamenii pentru banii aceia pe care-i dau în mâinile Preoților ca să facă Liturghii pentru dânșii. Preoții care iau banii ca să slujească Liturghii, aceia să nu se lenevească sau să facă uitare, ci cu dragoste și cu smerenie să le facă, că pentru Liturghiile ce nu le slujesc, vor avea să dea seama în ziua Judecății către neasupritorul Județ al Domnului nostru Iisus Hristos. Caută, o, Părinte de vezi că în acel ceas, când se dau banii în mâinile Preoților, ca să-i facă Liturghii, acel dar se scrie nevăzut de Sfinții Îngeri și vai de Preotul care nu va sluji Liturghii sau să scoată miride, adică proscomedie (părticele) pentru Sufletul căruia i se plătește! (P.M.B. oc. gl. 160)

După ce am arătat acestea, facem cunoscut că nu tuturor morților și nici tuturor celor vii le sunt de folos rugăciunile făcute pentru ei, nu pentru toți se pot face rugăciuni. Acel care se desparte aici de Sf. Biserică, se lipsește în viața viitoare de mijlocirile și rugăciunile ei. Alți păcătoși sunt desprinși și de Trupul lui Hristos prin lucrarea nevăzută a judecății Dumnezeiești când cu totul sunt stăpâniți de păcat și obiceiuri rele, patimi.. care înăbușă în ei orice îndemnuri spre bine. Asemenea păcătoși nu sunt în stare de a primi un ajutor din afară, sau a se folosi de el pentru binele și mântuirea lor. Se înțelege că, păcătosul care se află într-o asemenea stare groaznică și deznădăjduită și moare fără veste și fără pocăință, nici Biserica nu-i poate ajuta întru nimic și chiar oprește a se face orice rugăciuni pentru el. În această stare sunt toți păcătoșii îndărătnici, care n-au voit să primească Sfânta Taină a Pocăinței; de asemenea, sinucigașii care pierzând cu desăvârșire nădejdea mântuirii, și-au curmat viața singuri.

Astfel, Biserica oprește a se face rugăciuni pentru cei sinucigași, pe temeiul Pravilei 14 a lui Timotei (Nemocanon, Prav. 129). Dintre ei, numai aceia se învrednicesc de rugăciunile Bisericii, care s-au sinucis nefiind în întregimea minții lor. De asemenea, sunt lipsiți de rugăciunile Bisericii și scoaterea din iad, aceia care în viața lor au fost notorii vrăjmași ai lui Dumnezeu (S.P.A.o.c. vol. II, o.c. Pg. 263-4).

Rugăciunea, atât pentru unii, cât și pentru alții din cei opriți de Sfintele Pravile a se face slujbe, ar fi de prisos și fără de folos, ba chiar ar putea supăra pe Dumnezeu. Pentru aceasta găsim în Sfânta Scriptură cuvintele pe care Dumnezeu le-a zis oarecând Proorocului Ieremia despre evrei, cărora le hotărâse pedeapsa: „Nu te ruga pentru acești oameni și nu cere ca să fie miluiți, căci nu te voi asculta” (Ier. 7, *15*-16; 11, *14*; Eș. 32, *10*; 1 Ioan 5, *16*-17). Mântuitorul a zis: „Nu pentru lume (care zace în cel rău) (Ioan 5, *19*) Mă rog, ci pentru aceștia pe care Mi i-ai dat Mie, că ai Tăi sunt! ” (Ioan 17, *9*; vezi păcatele împotriva Sfântului Duh în Oglinda duhovnicească pp. 146 232 de autor).

Trebuie să deosebim pe sinucigași, de cei care au murit pe neașteptate, sau au fost uciși de alții; pentru aceștia, care n-au reușit a se pocăi desăvârșit, adică a face roade vrednice de pocăință (Mt. 3, *8*; com. Mt. 21, *33*-34; Lc. 13, *1*-9, Evr. 10, *26*-31; ape. 12, *15*; 21, *8*-27), Biserica se roagă cu osârdie, cerând miluirea lor, astfel: „Pe ortodocșii creștini pe care i-a acoperit: marea, apa, râurile, izvoarele, bălțile, puțurile, războaiele i-a secerat, cutremurul i-a cuprins, tâlharii i-au ucis, focul i-a ars, care s-au făcut mâncare fiarelor, jigăniilor și la toată fiara din mare, a celor înghițiți în munți, în cale, în loc pustiu și în sihăstrie, sfârșiți de întristare sau de bucurie, a celor ce au pătimit în zile bune și în nefericire, a celor pe care i-a răpit: calul, grindina, zăpada, ploaia înmulțită, cărămida i-a împresurat și de năprasnă au căzut; a celor pe care i-au omorât băuturile otrăvitoare, înecările cu oase, a celor loviți de tot felul de arămături: a fierului, a lemnului și a tot felul de piatră, a celor sfârșiți din chiotul tare, de alergare grabnică, de palmă, de pumn, de lovitură cu piciorul, de ciumă, de foame, de sete, de mușcăturile celor înveninate, de înghițiturile șerpilor, de călcarea cailor, de sugrumarea de cel de aproape, sau pământul desfăcându-se, sau marea i-a înghițit... pe toată vârsta: bătrâni, tineri, voinici, copilandri, copii, pruncii cei fără de vreme, parte bărbătească și femeiască”. Însuți îi pomenește Doamne — se roagă Biserica — Cela ce știi vârsta fiecăruia și numirea” (vezi la rânduiala Dumnezeieștei Liturghii, rugăciunea pentru cei morți la scoaterea părticelelor din prescură — V-a și 1 și IV, can. IV al morților,: M.V: V. o.c. pp. 113-9; VR: pp. 88-126).

Binele pe care-l facem
Când și când pe fața lumii,
Nu-i decât o rugăciune
Pentru mântuirea lumii...

Deci, a face mereu bine,
E: a te ruga mereu,
Rugi prin care după moarte
Ești una cu Dumnezeu!

DUMNEZEIEȘTILE LITURGHII ȘI MILOSTENIILE AJUTĂ PE RĂPOSAŢII BINECREDINCIOȘI

Lumina învățăturilor scripturistice și bisericești ne arată că nu pentru toți răposații am fi obligați a ne ruga (Eș. 32, *9*-10; 2 Lege 9, *14*; Ier. 7, *15*-16; 11; 14. 10-16; Ioan 17, *9*; I Ioan 5, *16*). Sfânta Biserică face o mare deosebire între cei care mor în necăință și fără Împărtășirea Dumnezeieștilor Taine ale Domnului nostru Iisus Hristos, din îndărătnicia și împotrivirea lor proprie și aceia cărora le-a lipsit timpul a alerga la Dumnezeieștile Taine, al adevăratei căințe și Euharistii, rupându-li-se firul vieții pe neașteptate, grabnic, prin o cauză independentă de voința lor. Așa de ex. pentru sinucigași și pentru cei ce mor în eresuri, fără căință, Biserica nu are rugăciuni. Din contră... pentru toți fiii și ficele ei, care s-au săvârșit prin moarte grabnică, se roagă în zdrobirea inimii ca o adevărată și duioasă mamă. Ea roagă pe Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu, care a zis: „Orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu, va fi vouă" (Ioan 14, *13*), cerând iertare, har și odihnă răposaților ei, zicând: „Tuturor credincioșilor care au fost înghițiți de ape sau căzuți în lupte, care au murit în vreun cutremur, asasinat sau de foc, Doamne Dumnezeule rânduiește-le partea celor drepți... Tuturor celor ce au murit de sabie, zdrobiți de cai, de grindină, zăpadă sau acoperiți cu cărămizi sau cu pământ, Hristoase Dumnezeule, dăruiește-le pace... Doamne al măririi mântuiește pe cei ce au murit în credință, răpiți deodată din întâmplare, prin otravă, boală, apoplexie (dambla, paralizie),strângerea vreunui neamic sau de lovitură... Tuturor credincioșilor care au căzut prin voia lui Dumnezeu loviți de fulger, sau înghițiți de pământ, ori de marea furioasă, tuturor acelora fă-le odihnă Doamne Iisuse..." (Vezi canoanele morților și rugăciunile pentru răposați la Sf. Proscomidie).

„Fără îndoială — zice fericitul Augustin — rugăciunea Bisericii, Marele Sacrificiu adus pentru mântuirea lumii și milosteniile sunt foarte folositoare răposaților, dar numai acelora care au vieţuit aşa, ca după moartea lor toate acestea să le fie de folos. Căci în zadar s-ar face acestea pentru rudele moarte fără credinţa însoţită de dragoste, precum și fără a se împărăși cu Sfintele Taine, orice fapte bune de care nici n-au voit să audă pe când erau aici, respingând totdeauna sau primind în zadar Harul Dumnezeiesc și adunându-și comoara nu de îndurare, ci de mânie. Deci, morţii nu câștigă nişte merite noi, când rudeniile fac pentru ei vreo faptă bună, ci sunt numai urmări fireşti ale principiilor lor precedente." (Serm. 172, nr.2)

„Orice om — zice Sf. Ioan Damaschin — care va fi avut câtuși de puțin aluat de virtute, dacă nu va fi avut timpul a-1 preface în pâine, pentru că cu toată dorinţa sa, nu va fi putut face aceasta, ori din lene, ori din neîngrijire, ori că va fi lăsat dintr-o zi în alta, și contra aşteptării sale, s-a văzut surprins şi ridicat de moarte…. un asemenea om nu va fi uitat de Dreptul Judecător şi Înaltul Stăpân. Deci, când nu va mai fi (pe pământ unul ca acesta), Domnul va îndemna pe rudeniile sale, pe vecinii și pe amicii săi, va îndrepta gândul lor, va atrage inimile lor, va îndupleca voia lor, ca să-i vină în ajutor. Şi când Dumnezeu îi va fi îndemnat şi va fi atins inimile lor, ei se vor grăbi a îndeplini ceea ce se va fi neglijat de către răposat. Dar acela care va fi trăit în desfrânări, va fi dus o viață semănată cu spini şi încărcată de fărădelegi şi întinări, care nu va fi ascultat niciodată vocea conştiinţei sale, ci se va fi cufundat cu nebăgare de seamă și orbire în ticăloșia poftelor, satisfăcând toate dorinţele trupului său, neavând nicio grijă de suflet; cel ale cărui cugetări vor fi fost toate absorbite dc senzualitate şi care în starea aceasta va fi fost ridicat de moarte, aceluia nimeni nu-i va întinde mâna. Da, nimeni, nici femeia sa, nici copiii săi, nici rudeniile nu-i vor veni în ajutor, căci Domnul nu va avea nicio grijă de el." (Cuv. pentru cei morţi în credinţă).

Legătura cu cele dinainte şi cele mai de pe urmă ale omenirii.

După orânduiala şi hotărârile Judecăţii particulare, urmează — când va hotărî Atotputernicul Dumnezeu — altă judecată particulară a fiecărui om. Numai sufletul omului primeşte răsplata sa, fără a participa la aceasta şi trupul omului, atât la facerea faptelor bune cât şi la înfăptuirea celor rele. După judecata particulară, la patruzeci dc zile după răposare, Sufletele celor drepți primesc numai începutul sau arvuna bogată a fericirii; iar sufletele păcătoşilor primesc în iad începutul, arvuna muncilor, aşa cum le-a meritat fiecare. Mai rămâne ceva după Judecata particulară a sufletelor; pentru unii din cei păcătoşi rămâne posibilitatea de a se mai uşura din muncile lor, ba chiar de a se şi elibera cu totul din legăturile iadului, deşi nu prin meritele lor proprii, ci mai vârtos prin rugăciunile Bisericii şi prin purtarea de grijă a celor vii. Va sosi însă, cândva, o zi mare, ziua cea de apoi (Ioan 6, *39;* 10, *28-30*, 17, *11-24*; 18, *9;* 14, *1-3;5, 28, 29;* Mt. 25).

Ziua aceasta cea mai de pe urmă a întreg neamului omenesc (Ioan 8, *39—40),* asemenea ultimei zile a vieţii de pe pământ a fiecărui om, e numită „ziua sfârșitului lumii” şi a universului (Mt. 12 *39-33;* Apc. 14, *7-20*), precum este şi ziua morţii omului. Aceasta e o zi fixată, hotărâtă de Dumnezeu, Care va judeca lumea după dreptate (F. Ap. 7, *31;* Rom. 14, *10-12).* Ziua aceasta în Sf. Scriptură se numește „ziua judecăţii” (Mt. 11, *22; 24;* 12, *36;* 2 Petru 2, *9;* 3, 7), „ziua mâniei şi a dreptei mânii a lui Dumnezeu” (Rom. 2, *5),* „ziua Fiului Omului” (Lc. 17, *22, 24, 26),* „ziua lui Hristos” (Filip 1, *10;* 2, *16),* „ziua Domnului nostru Iisus Hristos” (2 Cor. 1, *14 ;* I Cor. 1, *8*; 5, *5*). Aceea e ultima zi în care se va face Judecata universală, cînd toţi oamenii, de la protopărinţii noştri Adam şi Eva, până la ultimul om ce va vedea lumina soarelui pe acest pământ, vor fi judecaţi fără nicio părtinire, răsplătindu-se fiecăruia după faptele sale bune ori rele, deplin şi definitiv.

Anume, când va veni ziua aceea mare, noi oamenii nu putem şti, deoarece nu ni s-a descoperit despre dânsa şi aceasta tot în folosul nostru propriu moral. Odinioară, ucenicii au întrebat pe Mântuitorul despre vremea anumită a sfîrşitului lumii, a învierii celei de obşte şi a venirii lui la judecata generală. El însă, nu le-a precizat anul, ziua şi ceasul acela, ci le-a răspuns: „De ziua şi ceasul acela nu ştie nimeni. Nici îngerii din ceruri nu ştiu, fără numai Tatăl Meu singur. Precum a fost în zilele lui Noe, aşa va fi şi venirea Fiului Omului. Şi precum era în zilele cele mai înainte de potop: oamenii mâncau, beau, se însurau, se măritau... până în ziua în care a intrat Noe cu ai săi în corabie, după care a venit potopul apelor, i-a luat, înecat şi pierdut pe toţi; aşa va fi şi venirea Fiului Omului. Aşişderea şi precum a fost în zilele lui Lot: oamenii mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau, zideau... până în ziua în care a ieşit Lot din Sodoma, a plouat foc și piatră pucioasă din cer şi i-a pierdut pe toţi; în acest chip va fi în ziua în care Fiul Omului Se va arăta... Aduceţi-vă aminte de femeia lui Lot. Oricine va căuta să-şi mântuiască Sufletul său, pierde-l-va pc el; iar cine își va pierde (sacrifica totul şi viaţa sa) Sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, îl va mântui şi învia pe el. Zic vouă: În această noapte vor fi doi în pat: unul se va lua și altul se va lăsa. Două vor măcina la moară: una se va lua și alta se va lăsa... Privegheați, deci, și vă rugați, că nu știți nici ziua, nici ceasul în care va veni Domnul vostru... Nu este al vostru a ști anii și vremile pe care Tatăl le-a pus în a sa stăpânire...” (Mt. 24, *36*-42; Lc. 17, *28*-37; Mt. 25, *13*; F. Ap. 1, *7*); 1 Tes. 5, *1*-6; Mt. 25; Apc. 22, *10*-22).

Cu toate acestea, Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul a binevoit a indica unele din semnele acelea prin care se va anunța sfârșitul lumii, cu cea de a doua venire a Sa, precum și circumstanțele ce vor precede apropierea zilei celei mari și înfricoșata Judecată generală. Acestea sunt următoarele:

1) Progresele extraordinare ale științelor omenești pe pământ. Propagarea Împărăției Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos în toată lumea. „Evanghelia aceasta a Împărăției — zice Mântuitorul — se va predica în tot pământul, spre mărturie la toate neamurile și atunci va fi sfârșitul” (Mt. 24, *14*). Despre evrei, mărturisea Sf. Ap. Pavel, scriind creștinilor dintre ginți: „Nu voiesc ca să nu știți voi, fraților, taina aceasta, ca să nu fiți înțelepți de la voi înșivă, că o parte din iudei au căzut în orbire până ce va intra (în Biserică) mulțimea națiunilor și așa tot Israelul se va mântui” (Rom. 11, *25*-26).

Fără îndoială, Domnul nu va veni a doua oară pe pământ spre a judeca vii și morții, înainte de executarea întreagă a poruncii din urmă pe care o dădu Apostolilor Săi și urmașilor lor când S-a înălțat la cer. „Mergeți și învățați toate neamurile... Mergând în toată lumea, predicați Evanghelia la toate națiunile” (Mt. 28, *19*; Mc. 16, *15*).

Nu va fi niciun colț de pământ unde să nu audă și să asculte cuvintele mântuirii. În acest timp se va forma Împărăția Harului sau Biserica Luptătoare. Aceasta are ca scop numai educarea și pregătirea Sfinților, aducerea oamenilor la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, până când vor ajunge toți la vârstă de bărbat desăvârșit, la măsura vârstei împlinirii lui Hristos” (Efs. 4, *12*-13; comp. 1 Cor. 14, *28*; Colos. 1, *28*). Această Împărăție sau Biserică Luptătoare, pentru că se află totdeauna în neîncetată nevoință și în luptă cu vrăjmașii ei, nu este pururea pentru aici, ci urmează a se sfârși. Aceasta o adeverește și Apostolul, arătând hotarul până unde va continua această Împărăție Harică, zicând: „Fiecare în a sa rânduială, începătura Hristos, după aceea, cei ce sunt ai lui Hristos vor învia la venirea Lui. Apoi sfârșitul, când va da Împărăția lui Dumnezeu Tatăl, când va strica toată domnia, stăpânirea și puterea. Pentru că se cade Lui a împărăți pâna ce va pune pe vrăjmașii Săi sub picioarele Sale...”. (1 Cor. 15, *33-35*).

Cu sfârșitul Împărăției Harului, însă, nu se va sfârși Împărăția Mântuitorului nostru Iisus Hristos; ci după aceea va sosi Împărăția cea veșnică.

Această Împărăție veșnică își are începutul său chiar și acum în Împărăția Mesianică, în Sfinții mutați din această viață, care se îndulcesc de bucurii, veselii, slavă și fericire în cer. Împărăția aceasta nouă a Mântuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, se numește Împărăția Slavei, pentru că Slava Domnului nostru Iisus Hristos, care acum încă nu s-a descoperit deplin, se va arăta atunci în toată deplinătatea, lumina, bucuria și fericirea. De asemenea și bine-credincioșii care au plăcut lui Dumnezeu se vor îndulci și împărtăși de acea deplină slavă, așa precum se îndulcesc acum de har. Împărăția aceea veșnică se mai numește și Biserica Triumfătoare, pentru că acolo nu mai sunt greutăți, prigoane, lupte, suferințe și necazuri; ci numai glorie, repaus, deplin triumf asupra tuturor vrăjmașilor și fericire veșnică.

2) Pe de altă parte se vor ivi progresele excesive ale celui rău și arătarea lui Antihrist pe pământ. Vremile cele mai de pe urmă ale Haricei Împărății sau ale Bisericii Luptătoare a Domnului nostru Iisus Hristos, vor fi cele mai grele, groaznice și nefericite. Aceasta o prezice El însuși zicând: „Atunci va fi necaz mare, care n-a fost din începutul lumii până acum, nici nu va mai fi”. (Mt. 24, *4*-22; comp. Dan. 9, *26*-27; 12 1; Ioil 2, *2*-3; Is. 65, *8*-9). Aceasta o mai prezicea și Sf. Ap. Pavel scriind ucenicului său Timotei, Episcopul Efesului: „Și aceasta să știi, că în zilele cele de apoi vor veni vremi cumplite. Oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de argint, măreți, trufași, hulitori, neascultători de părinți, necurați, fără dragoste, neprimitori de pace, clevetitori, neînfrânați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având numai chipul bunei credințe, iar puterea ei tăgăduind. Și de aceștia, ferește-te!” (2 Tim. 3, *1*-5, I Tim. 4, *1*).

După Dumnezeiasca descoperire dată de sus Proroculuи Daniel și Sf. Ap. și Ev. Ioan, în acele vremi de pe urmă, Biserica Luptătoare sau Împărăția Harică a Domnului nostru Iisus Hristos se va lupta cu vrăjmașul ei cel mai înverșunat din început, adică cu diavolul. Lupta aceasta, începându-se cu încercările satanei împotriva Bisericii Cerești, după aruncarea lui din acele înălțimi, năpustindu-se, va cuprinde cu o cumplită putere Biserica Luptătoare de pe pământ. Lupta aceasta crâncenă va consta, pe de o parte, din o înfricoșată persecuție satanică pe care balaurul diacon, Satana, o va ridica asupra tuturor bine-credincioșilor creștini — cler și popor — care cred în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, luptându-se prin toate mijloacele infernale, ca să-i abată de la El și să-i facă părtași ai săi. Pe de altă parte, în acele înfricoșate lupte ale creștinilor contra diavolului, acești bine-credincioși luptători vor fi ajutați de însuși Mântuitorul până ce vor birui desăvârșit pe diavolul. „Război mare s-a făcut în cer. Mihail cu Îngerii săi s-au războit cu balaurul și balaurul și îngerii săi se războiau; dar nu s-au întărit, nici nu s-a mai aflat locul lor mai mult în cer... Pentru aceasta, bucurați-vă ceruri și cei ce locuiți în ele! Vai celor ce locuiesc pământul și marea, că s-a pogorât diavolul la voi având mânie mare, știind că mai are puțină vreme!” (Apc. 12, *7*-12; Dan. 7, *11*-12);

Spiritul rău, apropiindu-i-se pierzarea sa, va desfășura toate vicleniile și silințele sale ca să oprească succesele Evangheliei, spre a îndepărta credința și a trage pe alții în cursele fărădelegii (1 Tim. 4, *1*-3). Lucrările păcatului vor merge așa de departe, încât atunci când va veni Fiul Omului... abia se va mai găsi credință pe pământ... Și, pentru că fărădelegea va prisosi, dragostea multora se va răci! (Le. 18, *8*; Mt. 24, *12*).

Nemulțumit de mijloacele sale ordinare, Satana își va face atunci, cu îngăduirea lui Dumnezeu (2 Tes. 2, *7* 7), în persoana lui Antihrist, un ajutor extraordinar de puternic, spre a combate Împărăția lui Hristos. Prin acest organ diavolesc, balaurul se va lupta cu Biserica lui Hristos, Dumnezeu: „Pentru că ei n-au primit dragostea adevărului ca să se mântuiască — zice Apostolul — de aceea le va trimite Dumnezeu o putere lucrătoare înșelăciunii ca să creadă ei minciunii” (2 Tes. 2, *10*-11). Zicerea „va trimite” aici se înțelege în loc de: „Dumnezeu se va depărta”, ca să vină o lucrare de amăgire la cei ce n-au crezut adevărului[299]. Vezi că mai întâi necredincioșii s-au întors de către adevăr și atunci i-a părăsit pe ei Dumnezeu și i-a stăpânit minciuna. Lucrarea de „amăgire” numesc faptele lui Antihrist, pe care le va face ca să amăgească pe oameni, sau pe însuși Antihrist l-a numit „lucrare, a amăgirii”, căci însuși se va lucra de către Satana, pentru ca să amăgească pe mulți. (T.T. o.c. la 2 Tes. 2, *11*). Psalmistul David zice: „Pe cei ce se abat la îndărătnicii, duce-i-va Dumnezeu cu cei ce lucrează

[299] Și Teodorit tâlcuiește așa zicerea: „Dumnezeu le va trimite lor lucrare de amăgire”, în loc de: „va ierta, va îngădui a se arăta amăgirea”.

fărădelegea...” (Ps. 124, *5*). Aceasta înseamnă că Dumnezeu va lăsa să lucreze asupra lui iluzii, nu ca să fie justificați prin aceea, ci ca să fie condamnați. Și pentru ce? Pentru că n-au crezut Adevărului, adică în adevăratul Hristos (2 Tes. 2, *12*), ci s-au dat fărădelegii, adică lui Antihrist.

„Eu — zice Mântuitorul — am venit în Numele Tatălui Meu și nu Mă primiți pe Mine! De va veni altul în numele său, pe acela îl veți primi”. (Ioan 5, *43*). Eu — zice — am venit în Numele Tatălui Meu, că pretutindeni pe Tatăl îl laudă, de El zice că este trimis și nimic nu poate să facă de la Sine. În scurt, grăiește multe smerite, vrând să taie de la dânșii toată pricina nemulțumirii. Iar altul de va veni, adică Antihrist, va arăta că el singur este dumnezeu. Deci, pe Mine, Care am venit în Numele Tatălui, adică Care zic că sunt trimis, nu Mă primiți, iar pe acela îl veți primi[300].

Aceasta însă vi se întâmplă vouă, pentru că acela (Antihrist) vă va făgădui slava vieții acesteia, pe care voi o căutați, vrând să luați slavă unul de la altul și pe cea de la Singur Dumnezeu defăimând-o. Eu însă nimic slăvit nu vă făgăduiesc vouă în viața aceasta pământească, ci multă greutate vieții în cele ce se grăiesc de Mine. Pentru aceasta dar nu credeți Mie, că nimic ce este de veselie în viața aceasta nu nădăjduiți să aveți de la Mine.

Încă și în alt chip nu credeți Mie, fiindcă voi căutați slavă unul de la altul, pentru că boierii și dascălii, ei singuri pe sine vrând a se părea înaintea poporului, nu Mă primesc pe Mine, ca să nu li se micșoreze slava lor. Iar popoarele căutând dragostea cea de la boieri, nu voiesc să alerge la Mine, ca să nu cadă din cinstea cea de la boieri pentru Mine. Dar fiindcă îl aduceau pe Moise sus și jos, le zise: „El vă va pârî pe voi, că acela pentru Mine a scris”. Dar unde a scris pentru El? În multe locuri acela zice: „Proroc va ridica vouă Domnul...” pentru Hristos a fost și altele multe, unele în cuvinte, iar altele în semne și în chipuri, precum a fost minunea rugului. Foc este Dumnezeirea; iar rug spinos, firea cea păcătoasă, pe care cuprinzând-o focul Dumnezeirii, a păzit-o nearsă, cu lumină strălucind-o și din ale sale măriri și daruri împărtășind-o, iar ea din micșorările acelea neîmpărtășindu-se. Și aceasta a zis-o Moise, care se potrivește la credința lui Hristos: „De se va ridica vreun proroc făcând semne și depărtând de la Dumnezeu, să nu-i credeți lui, precum este Antihrist, iar de se va ridica Proroc făcând semne și la Dumnezeu și Tatăl aducând, iar nu depărtând de la El, Aceluia să-i credeți.” Deci, fiindcă Hristos a venit în Numele Tatălui, a făcut multe semne și nu i-a depărtat pe ei de la cinstirea de Dumnezeu, pentru aceasta El a fost cel despre Care prorocea Moise. Așadar, dacă scripturilor lui Moise nu credeți, cum veți crede cuvintelor Mele?! Acela a scris și cărțile sunt de față înaintea ochilor voștri, încât și de veți uita, cu înlesnire puteți să vă aduceți aminte. Cu toate acestea însă, voi nu credeți celor scrise! Atunci cum veți crede cuvintelor Mele celor nescrise? Pentru ce dar zici acestea, o! Doamne! de vreme ce știi că nu vor crede? Măcar deși știu că nu vor asculta, Eu însă tot le zic, ca nu mai pe urmă să pună pricină că de ne-ai fi spus, am fi crezut. Și în alt chip: aceia care erau atunci, ca niște nemulțumitori, nu credeau; iar cei ce pe urmă vor să creadă, nu era cu cuviință și cu dreptate a se lipsi de folosul cel din cuvintele lui Hristos (T.T. o.c. la Ioan. 5, *43*).

Aceasta o arată și Apostolul, zicând: „Mă tem, ca nu cumva precum șarpele a amăgit pe Eva cu viclenia sa, așa să se strice și înțelegerile voastre (abătându-vă de la dreapta credință) în Hristos. Că dacă venind altcineva, s-ar apuca să propovăduiască un alt Iisus pe care eu nu l-am propovăduit, sau ați primi alt duh pe care nu l-ați primit, sau altă evanghelie pe care n-ați primit-o, atunci bine l-ați primi, fiind îngăduitori cu acela” (2 Cor. 11, *3*-4). Dumnezeu va permite aceasta chiar și în timp de persecuție, nu că doar nu o poate împiedica, ci cu scopul de a încununa cât mai strălucit statornicia atleților (luptătorilor sau ostașilor) Săi, precum face de obicei și cum o făcu pentru Profeții și Apostolii Săi; așa că, prin suferințe de scurtă durată, să moștenească Împărăția eternă a cerurilor, după cuvintele proorociei lui Daniel: „în timpul acela toți cei din poporul tău, care se vor găsi scriși în carte, se vor mântui.” (Dan. 12, *7*). Desigur, aici este vorba de „Cartea vieții” (Ciril. Ierus. Cateh. 15 n. 27).

Dumnezeiasca Scriptură întrebuințează numele de Antihrist în două sensuri diferite: într-un sens general, spre a se desigla[301] tot ce se opune, se împotrivește Domnului Hristos, pe cei care combat progresele Evangheliei și denaturează sau resping dogmele Sale. „Toată minciuna nu este din adevăr. Cine este mincinosul, fără numai cel ce tăgăduiește că Iisus este Hristos? Acesta este Antihristul care tăgăduiește pe Tatăl și pe Fiul... Iubiților să nu credeți pe tot duhul, ci să ispitiți duhurile, de sunt de la Dumnezeu, că au ieșit în lume mulți proroci mincinoși. Din aceasta să

---

[300] Care va veni în numele său, singur de sineși, ca și cum ar fi el Dumnezeu (Zigadinos).

[301] Probabil, a releva în mod restrâns (n. pers.)

cunoașteți Duhul lui Dumnezeu: tot duhul care mărturisește pe Hristos că a venit în trup, este de la Dumnezeu. Însă tot duhul care nu mărturisește pe Iisus Hristos că a venit în trup, nu este de la Dumnezeu; ci acela este al lui Antihrist, de care ați auzit că va veni și acum este în lume…

Tot cel ce calcă porunca și nu rămâne în învățătura lui Hristos, acela nu are pe Dumnezeu... Oricine va veni la voi și nu va aduce învățătura aceasta, să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți lui «bucură-te», că cel ce-i va zice lui «bucură-te», se va face părtaș la faptele lui cele rele" (1 Ioan 2, *21*-23; 4, *1*-3;2 Ioan 1, *9*-14). Astfel de Antihriști erau și în vremurile Apostolilor, s-au ivit în toate vremurile Bisericii, și sunt și acum. Antihriști sunt și creștinii care cred, dar viețuiesc anticreștinește și într-un sens particular spre a indica anume pe adversarul Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, care trebuie să se arate înainte de sfârșitul lumii spre a spera, lucra și lupta contra Creștinismului (2 Tes. 2, *3*-12; 1 Ioan 2, *18*).

În raport cu persoana acestui Antihrist, cu calitățile și acțiunile sale, aflăm în Cuvântul lui Dumnezeu un învățământ direct și destul de lămurit. Astfel, Dumnezeiasca Scriptură ni-l înfățișează pe Antihrist sub următoarele descrieri mai lămurit:

1) Va veni, se va descoperi „omul păcatului", „fiul pierzării", „potrivnicul", a cărui venire va fi după lucrarea satanei în toată puterea, cu semne și minuni ale minciunii (2 Tes. 2, *3*-4, *9*). Antihrist în persoană nu va fi nici vreo societate sau împărăție, ori stăpânire oarecare, nici vreun șir de câteva persoane puternice și tiranice laolaltă, nici spiritul vremii, ci o anumită persoană reală. Acela, de la nelegiuita sa naștere, spre pieirea sa și a altora, se va afla sub cea mai apropiată înrâurire, a diavolului. El va fi potrivnic a tot adevărul, binelui, credinței și viețuirii creștinești.

2) Antihrist va face după voia lui și se va înălța ca împărat, pentru că balaurul i-a dat lui puterea și scaunul său și putere mare peste toate semințiile, limbile și neamurile pământului. El va merge în plin până ce sfârșitul mâniei va veni, căci ce este hotărât se va întâmpla (Dan. 7, *24*; 11, *36*; Apc. 13, *27*), adică el va fi un stăpânitor puternic, care va răspândi o mare înrâurire și teroare în toate popoarele și neamurile pământului.

3) Antihrist — fiara — își va deschide gura sa spre hulă asupra lui Dumnezeu, ca să hulească Numele Lui, Locașul Lui și pe cei ce locuiesc în cer (în Biserica Luptătoare și Triumfătoare) și se va înălța mai presus de tot ce se zice Dumnezeu, sau se cinstește, așa, încât va ședea el în Biserica lui Dumnezeu, ca un Dumnezeu, arătându-se pe sine că este Dumnezeu (Apc. 18, *6*; 2 Tes. 2, *4*; Dan. 7, *25*; 11, *36*-39). Din aceste locuri scripturistice, reiese că Antihrist va fi un mândru disprețuitor a toată cinstirea de Dumnezeu, un semeț hulitor al adevăratului Dumnezeu Celui viu, al Religiei, Bisericii și a tot ce-i sfânt în Biserica lui Luptătoare de pe pământ și în Biserica lui Triumfătoare din cer; iar în locul acestora va cere cu impunere imperioasă sieși închinăciune dumnezeiească de la lume și astfel, în persoana sa, diavolului.

Lupta lui Antihrist contra Sfintei Biserici

Urâciosul Antihrist își va începe și continua lupta sa demonică asupra Bisericii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu prin felurite tactici satanice, nepricepute lumii zăcândă în cel rău.

1) Lupta aceasta și-o va începe și continua cu furie diabolică prin învățături mincinoase, amăgitoare, prăbușitoare și pierzătoare Sufletelor ce o vor asculta și urma. Învățătura aceea satanică va fi cu totul potrivnică duhului mântuitoarei credințe creștinești, o învățătură amăgitoare acoperită, cu cuvinte de înșelăciune, camuflată sub felurite forme atrăgătoare și obligatoare, din care cauză mulți se vor lăsa înșelați de el și duși în pierzare. „Venirea lui — zice Apostolul — va fi cu toată amăgirea, care duce în nedreptate pe cei ce pier. Pentru că n-au primit iubirea adevărului, ca să se mântuiască, de aceea și Dumnezeu le va trimite puterea (Antihristului) lucrătoare înșelăciunii (duceri în rătăcire), ca să creadă ei minciuni" (2 Tes. 2, *10*-11; comp. Iez. 20, *24*-26; 3 Împ. 22, *22*-23; Iov. 12, *20*; Mt. 24, *11, 24*; Rom. 1, *28*-32). „Pentru introducerea în lume a învățăturii sale satanice, Antihrist va avea lângă sine oarecare proroc mincinos, conducător al prorocilor și alți mincinoși, pe care-i trimite în lume ca s-o amăgească" (Apc. 19, *20*; 20 10; comp. Mt. 24, *77, 24*; Rom. 16, *17*-18; F. Ap. 13, *6*-11; Gal. 1, *6*-9; 2 Cor. 11, *13*-15; 2 Petru 2; T Ioan 1, *8*-10;4, *1*-3; 2 Ioan 1, *10*-11; Apc. 20, *1*-3, *7*-10).

2) Antihrist își va susține lupta cu semne extraordinare și cu fapte mincinoase. Aceasta o adeverește și Mântuitorul, arătând că: „slugile Antihristului vor da semne mari și minuni, încât să amăgească de va fi cu putință și pe cei aleși" (Mt. 24, *24, 11, 5*; 2 Lege 13 1-3; Mc. 13, *22*). Apostolul,

descoperindu-ne aceasta, arată că: „venirea lui Antihrist va fi după lucrarea satanei în toată puterea cu semne și minuni mincinoase”. (2 Tes. 2, *9*; comp. Apc. 13, *13*-18; 19, *2*0). Sf. Ap. și Evanghelist Ioan a văzut cum unul din cele șapte capete ale balaurului dracon a fost înjunghiat de moarte, dar s-a vindecat, încât toată lumea dinapoia fiarei s-a minunat și s-a închinat fiarei zicând: „Cine este asemenea fiarei? Și cine poate a se lupta cu ea?...”. Fiara (Antihristul) a pogorât foc din cer pe pământ înaintea oamenilor, înșelându-i a crede și a-i urma ei. Oamenii nepecetluiți cu pecetea Dumnezeului Celui viu și cei ce lepădaseră această dumnezeiească pecetluire, au făcut chip fiarei rănite de sabie ce trăia în ființa acelor idoli umblători (Vezi „Priveliști Apocaliptice”, cap. 13, *1*5, de autor). Fiarei i s-a dat slobozire a da duh chipului fiarei ca să grăiască chipul fiarei, împuternicind-o a constrânge omenirea așa de cumplit, încât cei ce nu se vor închina chipului fiarei, adică lui Antihrist, să se omoare (Apc. 13, *3*-15).

3) În fine, în lupta contra Sfintei Biserici, cea mai puternică armă de care se va servi Antihrist vor fi cumplitele împilări, groaznicele strâmtorări, persecuțiile și chinurile, cărora el va supune pe cei ce nu i se vor supune și închina lui. Sf. Ap. și Evanghelist Ioan în Apocalips, după descoperire, arată că Antihrist, sau fiara aceea apocaliptică, va face așa fel, ca, celor mari și celor mici, celor bogați și celor săraci, celor slobozi și robilor, să le pună semn pe mâna dreaptă (pentru a nu lucra nimic afară de voia lui) și pe frunțile lor (ca să nu cugete altceva decât numai ceea ce ordonă el) și așa, nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, fără numai cel ce are semnul fiarei, sau numele fiarei, sau numărul numelui ei. Aici e înțelepciunea! Cel ce are minte înțeleagă și socotească numărul fiarei, căci este număr de om și numărul ei este număr de om și numărul ei este (666), șase sute șaizeci și șase... Cei care nu vor primi numărul fiarei și nu se vor pleca sau închina chipului fiarei, vor fi uciși (Apc. 13, *15*-18; 14, *9*-13; comp. Dan. 3, *5*-*6*).

4) Privitor la cei credincioși, la lupta lor cea bună contra fiarei și a mărturisirii lui Hristos și a dreptei credințe, arma lor în lupta acelor vremi va fi „răbdarea și credința sfinților... Cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui... Fericiți cei morți, care mor în Domnul!... Da — zice Duhul — ei se vor odihni de ostenelile lor; iar faptele lor vor urma cu ei” (Apc. 13, *7*0; Mt. 24, *13*; Apc. 14, *12*-13).

Dar, pe lângă aceasta, se întâmplă aluzii simple și pretenții misterioase, ale căror sens nu este accesibil și asupra cărora s-au rostit din vechime de către învățătorii Bisericii felurite socotințe particulare. Despre persoana lui Antihrist aflăm mai clar, mai ales în capitolul 2 al epistolei a doua către Tesaloniceni. Acolo se vede că Antihrist va fi o persoană determinată, un om anume, însă un om impios, sub influența particulară a lui satan. „Se va vedea ivindu-se — zice Sf. Ap. Pavel — omul păcatului, acel fiu al pierzării, acel impios, care trebuie să vină însoțit de toată puterea satanei” (2 Tes. 2, *3, 8*-9).

Toți Sfinții Părinți, învățători ai Bisericii: Irineu, Ipolit, Tertulian, Eusebiu, Hrisostom și alții, recunoșteau pe Antihrist ca persoană determinată și ca un om. Cât despre raportul său cu satana, unii credeau că Antihrist ar fi ca un fiu sau vlăstar al lui satana și se va afla în el, se va servi de el ca de un instrument, lucrând în el prin sine însuși și alții, că satana însuși se va întrupa nemijlocit în persoana lui Antihrist. Acesta, mai înainte de a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos — Dumnezeu-Omul — , se va arăta în lume învestit, cu natură omenească, inamicul oamenilor și vrăjmaș lui Dumnezeu, demonul, răpitorul Numelui lui Dumnezeu (Teodoret).

Antihrist, prin caracterul său, se va distinge prin o mândrie excesivă și se va face a trece în ochii multora ca dumnezeu. „Vrăjmașul — zice Apostolul — se va înălța mai presus de tot ce se zice Dumnezeu și se adorează, șezând el în Templul lui Dumnezeu, ca Dumnezeu, arătându-se pe sine că el este Dumnezeu (2 Tes. 2, *4*). Spre a-și atinge scopul său infernal, Antihrist va predica o învățătură falsă, contrară dreptei credințe a Domnului Hristos, o învațătură amăgitoare, prin care va atrage mulți oameni slabi, ușuratici și nedemni. „Trebuie să vină... cu toate iluziile (nălucirile) care pot să ducă la fărădelege pe cei ce pier, pentru că n-au primit și n-au iubit ei Adevărul ca să fie mântuiți, de aceea Dumnezeu le va trimite puteri amăgitoare, așa de lucrătoare, că vor crede minciunii, pentru ca toți cei ce n-au crezut Adevărului, ci au consimțit cu fărădelegea, să fie condamnați” (2 Tes. 2, *10*-12; comp. Ps. 124, *5*).

Antihrist, pentru a-și sprijini învățătura sa și a amăgi și mai bine pe oameni, va lucra arătări false și minuni mincinoase: „Trebuie să vină însoțit de puterea lui satana cu tot felul de minuni, semne și lucrări mincinoase” (2 Tes. 2, *9*). Știind că nu va fi pentru el iertare la judecată, va începe un război

pe față, nu precum face de regulă prin servitorii săi; ci prin el însuși cu semne și minuni amăgitoare de tot felul. Fiind tată al minciunii, va încerca a amăgi închipuirea prin minciuni, așa că mulțimea (dornică nu de mântuirea ei, ci de vedenii, prevestiri, semne și minuni) vede un mort înviat, când el nu va fi înviat, șchiopii umblând și orbii văzând, pe când ei nu vor fi vindecați (Chiril al Ierusalimului, Efrem Sirul).

Apoi se vede, în fine, că Antihrist va pieri, sub lucrarea Domnului Iisus Hristos, când acest Dumnezeiesc Mântuitor va veni să judece vii și morții. „Atunci se va descoperi impiosul, pe care-l va zdrobi Domnul nostru Iisus Hristos, prin suflarea gurii Sale, și-l va pierde prin strălucirea prezenței Sale" (2 Tes. 2, *2*-3).

Iată și unele opinii, care au fost din vechime, întemeiate pe Cuvântul lui Dumnezeu și pe unele preziceri misterioase privitoare la Antihrist. Va ieși din seminția lui Dan. Socotința aceasta se deducea, din cuvintele Patriarhului Iacob: „Dan va fi un șarpe în cale, o viperă pe cărare, care înțeapă călcâiele calului, încât călărețul cade peste cap" (Fac. 49, *17*); din cuvintele lui Ieremia Prorocul: „De la Dan, tot pământul s-a mișcat de fornăitul cailor lui" (Ier. 8, *16*) și mai ales aceea că în Apocalips, cap. 7, unde se află enumerarea tuturor triburilor lui Israel, în fiecare din ele Îngerul înseamnă până la 12.000 servitori ai lui Dumnezeu, numai de seminția lui Dan nu face nicio amintire... (Irineu, Ambrozie, Ieronim, Augustin).

Antihrist va fi un suveran puternic, care va uzurpa puterea prin violență și va întinde domnia sa peste toate popoarele. Aceasta reiese din profeția lui Daniel, care zice: „Împăratul va face după placul său, se va înălța, semeți și trufi împotriva lui Dumnezeu... va grăi cuvinte trufașe împotriva Celui Preaînalt, va nimici pe Sfinții Celui Preaînalt, se va trufi a strica praznicele lui Dumnezeu și Sfinții vor fi dați în mâna lui trei ani și jumătate. Domnul va face judecată și-i va lua stăpânirea. (Antihristului) ca să fie nimicit și prăbușit în veci. Iar împărăția, stăpânirea și mărirea împăraților de sub tot cerul, se vor da poporului Sfinților Celui Preaînalt. Împărăția lui este Împărăție veșnică și toate stăpânirile îi vor sluji Lui și pe El îl vor asculta" (Dan. 11, *36*-31; 7, *25*-27). De asemenea și în Apocalips zice: „Balaurul va da tăria și puterea sa cea mare... Și putere i s-a dat (fiarei sau Antihristului) asupra oamenilor din toată seminția, din tot poporul, din toată limba și din toată națiunea..." (Apc. 13, *2*, *7*).

Antihrist va ridica o persecuție grozavă contra creștinilor, va cere de la toți o închinare divină pentru persoana sa, va atrage pe mulți și pe cei care nu i se vor supune, îi va omorî. „I s-a dat putere să facă război cu Sfinții și să-i biruiască pe ei... Fiara (Antihristul), fu adorată de toți cei ce locuiau pe pământ, ale căror nume nu erau scrise de la facerea lumii în Cartea Vieții Mielului ce S-a jertfit. Și i s-a dat putere de a însufleți chipul fiarei, așa că chipul acesta să vorbească și să ucidă pe toți cei care nu s-ar închina chipului fiarei" (Apc. 13, *7*-8, *15*; comp. Dan. 7, *27*).

Spre combaterea lui Antichrist, mai înainte de nimicirea lui, Dumnezeu va trimite de sus „doi martori" care vor profeți adevărul, vor face minuni, dar, după ce vor da mărturia lor se vor birui și omorî de fiară (Antihrist). Pe urmă, după trei zile și jumătate vor învia și vor fi înălțați la cer. Aceasta o arată și Sf. Ap. și Evanghelist Ioan în Apocalips, zicând: „Voi da celor doi martori ai Mei — zice Domnul — și vor proroci zile o mie două sute șaizeci, îmbrăcați în saci".

Aceștia sunt cei doi măslini și cele două sfeșnice care stau înaintea Dumnezeului pământului. De va vrea cineva să-i vatăme pe ei, foc iese din gura acestora și mistuie pe vrăjmașii lor; de va vrea cineva să-i vatăme pe ei, așa trebuie să se omoare acela. Aceștia au puterea a închide cerul ca să nu plouă în zilele prorocirii lor și când vor veni, au putere peste ape a le întoarce în sânge și a bate pământul cu toată rana, ori de câte ori vor voi. Dacă vor sfârși mărturia lor, fiara care se suie din adânc va face război cu ei, îi va birui, și-i va omorî. Trupurile căzute ale lor vor zăcea în ulița cetății celei mari, care duhovnicește se cheamă Sodoma și Egipt, unde și Domnul nostru a fost răstignit. Mulți din noroade, din seminții, din limbi și din neamuri vor vedea trupurile cele moarte ale lor, trei zile și jumătate și nu vor lăsa ca trupurile lor cele moarte să le pună în mormânt. Cei ce locuiesc pe pământ se vor bucura de ei, se vor veseli și își vor trimite daruri unul altuia, pentru că acești doi proroci au chinuit pe cei ce locuiesc pe pământ. După cele trei zile și jumătate însă, a intrat în ei Duh de viață de la Dumnezeu și au stat pe picioarele lor. Atunci a căzut frica mare peste cei care îi vedeau pe ei. Ei au auzit un glas din cer, foarte puternic, care le-a zis:„Suiți-vă aici!" Și ei s-au suit în cer pe nori și vrăjmașii lor priveau la dânșii. În acel ceas s-a făcut cutremur mare de pământ și a căzut a zecea parte din cetate. În acel cutremur s-au omorât 7.000 de nume omenești, iar ceilalți s-au înfricoșat și au dat

slavă Dumnezeului Cerului.” (Apc. 11, *3*-13). Unii dascăli ai Bisericii, credeau că acești doi martori vor fi Enoh (după Is. Sir. 44, *16*) și Ilie Tesviteanul (după Mal. 4, *5-6*; Is. Sir. 48, *9*-10).

Împărăția lui Antihrist va dura numai trei ani și jumătate. „Vor fi dați — profețește Daniel — pe mâinile lui până la un timp, două timpuri și jumătate de timp” (Dan. 7, *25*; 12, *7*). Aici un timp este spațiul unui an în care se va arăta și se va întări (Antihristul); două timpuri, sunt doi ani următori ai criminalei sale dominații, care formează cu primul an trei ani, în fine, jumătate de timp e spațiul de șase luni. Aceasta reiese și din Apocalips, unde zice: „Putere i s-a dat de a face război în patruzeci și două de luni. Vor călca în picioare Sfânta Cetate în patruzeci și două de luni”. În aceeași carte, în privința celor doi martori, pe care-i va trimite Dumnezeu spre a combate pe Antihrist, zice că: „Ei vor profetiza 1260 de zile”. Și despre Femeia îmbrăcată cu Soarele (adică Sf. Biserică), se zice că: „Ea a fugit în pustiu, unde avea un loc pe care i-l pregătise Dumnezeu, ca să se nutrească acolo în 1260 zile”. Și în adevăr, ea trebuie să fie nutrită un timp, două timpuri și jumătate de timp, în afară de prezența șarpelui (Apc. 13, *5*; 11, *2, 3*; 12, *6, 14*).

Nu este de prisos a observa, că prezicerile privitoare la Antihrist au fost aplicate de mai multe ori la mai multe persoane. Unii, după mărturia Fer. Augustin, au văzut pe Antihrist în Nero, alții în gnostici, alții iarăși în Papa al Romei și în genere în papism. Aceste socotințe din urmă, care se iviră și se răspândiră în Evul Mediu în Orient, printre mai multe secte, dar care se întăriră mai ales de la ivirea societăților protestante, au pătruns până și în sistemele lor de teologie și au fost chiar de mai multe ori dezvoltate în tratate speciale (Vezi pe larg în „Priveliști Apocaliptice”, cap. 13 de autor).

Când zice cineva „comoară” la aur sau argint, el minte:
Comorile adevărate sunt doar în Suflet și în minte.
Că-n timp ce unele sunt bunuri care se spulberă și pier,
Cu celelalte pleci din viață și sui la Dumnezeu în cer.

PĂCATUL

Harnicia spirituală este strălucita virtute prin care punem în frâu păcatul, nelăsându-l să ne surpe... Păcatul este pe buzele tuturor predicatorilor, un ghimpe demonic ce împunge și rănește, „o pată rea care întunecă cugetul", o faptă rea care tulbură conștiința, o durere grea care sfâșie inima muritorilor, un șarpe înveninat care periclitează viața. Păcatul este o groaznică pacoste pe biata omenire, un zid care desparte pe om de Dumnezeu. Păcatul se naște în inimă (Mt. 15, *18*-20), din poftă (Iac. 1, *13*-15), în urma ispitei duhului rău (Ioan 8, *44*; 1 Ioan 3, *8*). Păcatul a intrat în lume prin Eva și Adam, amăgiți de șarpele — duhul cel rău — care a trezit în inima lor mândrie, neîncredere, neascultare față de Dumnezeu și răzvrătire. De la Adam, toți oamenii se zămislesc în păcat, toți moștenesc păcatul, toți gem, suspină și cad sub povara lui strivitoare și aducătoare de moarte (Fac. 3; 8, *21*; 2 Paral. 6, *36*; Iov 14, *4*; 15, *14*-16; 25, *4*; 13 1-3; 50, *6*; 52, *2*-4; 57, *34*; Prov. Sol. 20, *9*; Ecl. 7 20; Is. Sir. 25, *23*; Rom. 3, *10*-12; 5, *12*-19;,Iac. 3, *2*; 1 Ioan 1, *3*).

„Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut" (Ps. 2, *3*). Unul singur a fost fără de păcat, Iisus Mântuitorul (Ioan 8, *46*; 2 Cor. 5, *27*; Evr. 4, *15*; 7, *26*; 1 Petru 2, *22*; 1 Ioan 3, *5*). El vine în lume să mântuiască pe păcătoși; își dă sângele pentru sângele lor, viața pentru răscumpărarea și iertarea lor. Pe El îl avem înaintea lui Dumnezeu Singurul Mijlocitor (1 Ioan 2, *1*), Unicul Mântuitor (Mt. 1, *2*; F. Ap. 4, *7*2), Care are harul iertării păcatelor, Puterea salvării de la moarte și cheia nemuririi. Iisus Hristos, prin slujirea Sa de învățător, Arhiereu și Împărat, prin doctrina, morala și cultul religiei întemeiată de El, este Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru, în vecii vecilor.

MOARTEA

O dată este dat fiecărui om să moară. Zicala înțeleptilor străbuni zice hotărât: „Cine a văzut soarele, trebuie să vadă și moartea!" Toate vietățile fug de moarte. Așijderea și oamenii mari și mici fug de moarte. Moartea a intrat în lume prin zavistia diavolului (Fac. 3; Înț. Sol. 2, *23*-24) și prin greșeala lui Adam (Fac. 3 19; 1 Cor. 15, *21*-22). Aceasta e rodul libertății, urmarea mândriei și a neascultării (Fac. 2, *17*). „Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea." (Rom. 5, *12*). Pofta a zămislit păcatul și păcatul săvârșindu-se a născut moartea. Prin urmare, moartea este pedeapsa, plata păcatului (Rom. 6, *23*), este otrava moștenită de toți oamenii de la Adam „în care toți au păcătuit" (Rom. 5, *12*). De atunci toți oamenii mor și cei buni și cei răi și cei mari și cei mici și cei bogați și cei săraci. Când Dumnezeu își retrage Duhul din făpturile Sale, toate mor și se prefac în țărână (Ps. 123, *29*). Trupul se întoarce în pulberea pământului din care a fost luat; iar sufletul se întoarce la Dumnezeu care l-a dat. (Ecl. 12, *7*; DA. o.c. pp. 505-7; 332-3).

Intrați în bordeiul pe jumătate dărâmat și veți vedea sicriu, în munți, moarte, pe mări și râuri, moarte. Totdeauna și pretutindeni vedem moartea. O vedem în orice timp, în toate zilele anului, în toate ceasurile zilelor. O vedem în orice vârstă, la bătrânețe, la tinerețe și chiar și la începuturile vieții. O vedem în fiecare loc, pe pământ, pe mare, în casele umile ale săracilor, în palatele luxoase ale bogaților, pe tronurile înalte ale împăraților și ale conducătorilor pământului. Toată lumea aceasta, care-i locașul puținilor vii, este mormânt a nenumărați morți...

Moartea, la oameni, după felul credincioșilor și viețuirii lor, are mare deosebire! Moartea drepților este asemenea Îngerilor luminați și buni: lină, pașnică, veselă, iar moartea păcătoșilor este asemenea îngerilor întunecați și răi: este cumplită (Ps. 33, *21*).

JUDECATA PARTICULARĂ

Venirea Domnului este aproape de orice om, pentru a-și da socoteala de cele făcute în viață și Dreptul Judecător universal și etern a rânduit ca toți oamenii, după moartea lor, să treacă mai întâi printr-o judecată particulară, apoi mai târziu, prin Judecata universală. Fiecare om, creștin, îndată după moartea sa trupească, merge cu sufletul prin vămile văzduhului înaintea Dreptului Judecător. Acolo este răsplătit după faptele sale bune sau rele. I se dă o arvună, celor buni un început de fericire în Rai; iar celor răi un început de muncă în iad. Despre această Judecată particulară ne adeveresc și Dumnezeiești Scripturi, zicând: „Hotărât este că oamenii să moară odată, iar după aceea urmează judecata". (Evr. 9, *8, 27*). Și: „Se cuvine a face lucrurile Celui ce ne-a trimis pe noi până este ziuă; vine noaptea când nimeni nu mai poate lucra" (Ioan 9, *4*). După Judecata particulară unii păcătoși au posibilitatea de a se mai ușura de păcate și a scăpa de munci, pot încă a scăpa și din iad, prin milostenii, rugăciuni cu posturi, Dumnezeiești Liturghii, panahizi, sau parastase...făcute sau plătite de

rudeniile sau de cei de aproape ai lor. Prin acestea și fericiții devin mai fericiți. Să cugetăm întotdeauna la cele mai de pe urmă ale noastre, ca să nu greșim; ci să ne folosim cât mai mult vremelnic și veșnic (Is. Sir. 7*, 38*).

ORDINEA EVENIMENTELOR DINAINTEA JUDECĂŢII UNIVERSALE

Numeroasele lucrări, înșelătorii, semne, vedenii, minuni amăgitoare, constrângerile, persecuțiile sângeroase și ucigătoare ale lui Antihrist vor veni până în ajunul Judecății universale, când acel satana întrupat, va fi omorât de Domnul nestru Iisus Hristos cu duhul gurii Sale, pierzându-l cu arătarea venirii Sale, pe care pierzându-l dimpreună cu prorocul mincinos, îi va arunca în iezerul de foc ca să se muncească în veci (2 Tes. 2*, 8*; Apc. 19*, 15, 19*-20). Atunci se vor împlini și marile înfricoșate evenimente pe pământ și în cer.

Înțeleptul Ieronim scrie în cartea sa că, a găsit în Hronograful evreilor, că se vor arăta douăsprezece semne înaintea venirii a doua a Mântuitorului nostru Iisus Hristos:

1) În prima zi se vor înălța apele mărilor cu cincisprezece coți în toate hotarele deasupra nivelului lor, nu ca să le acopere, ci stând în locul lor ca și cum ar fi îngrădite, cu un zid uriaș, de jur-împrejurul lor.

2) În a doua zi se vor cufunda apele atât de mult în adânc, încât abia să se vadă.

3) În a treia zi se vor vedea deasupra apei chiții cei mari, vietățile uriașe ale apelor mării și peștii înfricoșați, strigând așa de tare, încât se vor auzi glasurile lor până la cer.

4) În a patra zi vor seca mările și toate apele mari și mici.

5) În a cincea zi vor asuda cu sânge toți copacii și ierburile pământului.

6) În a șasea zi se va face un cutremur de pământ foarte înfricoșat în toată lumea, încât să nu poată niciun om, vreun dobitoc ori altă viețuitoare să șadă pe picioarele sale și vor cădea prăbușindu-se toate zidurile și locașurile omenești. Toți munții, dealurile și locurile înalte se vor nărui și se va face în toată lumea o singură câmpie.

7) În ziua a șaptea, toate pietrele se vor lovi între ele și se vor sfărâma.

8) În a opta zi, se vor deschide toate mormintele de la Răsărit la Apus (de la miazănoapte la miazăzi) și ieșind din ele oasele morților, vor sta deasupra pământului.

9) În a noua zi vor cădea stelele de pe cer și toate fiarele se vor aduna în vasta câmpie, strigând cu îngrozire fără a paște și fără a se mai hrăni.

10) În a zecea zi vor muri toți oamenii ca să învieze cu ceilalți după puțin timp.

11) În ziua unsprezecea va arde un foc foarte iute: cerul, aerul și toată fața pământului (până la 15 coți, pe unde au umblat oamenii păcătoși). Totuși, transformarea prin foc nu se poate crede a avea loc înainte de Judecată, învierea morților și transformarea celor vii pe care îi va surprinde ziua cea mare încurcați în afacerile lor obișnuite ca potopul universal pe lumea din vremea dreptului Noe și ploaia focului nimicitor pe sodomenii și gomorenii din vremea dreptului Lot (Mt. 24*, 37*-42; Lc. 17*, 26*-29; 32), altfel, ar fi consumați, dimpreună cu pământul (2 Petru 3*, 10*) și n-ar mai putea rămâne nimeni în viață până la venirea Domnului (1 Cor. 13*, 31* / 1 Tes. 4*, 77*). De aici vedem că:

a) Lumea aceasta va avea un sfârșit.

b) Sfârșitul desăvârșit urmează după Judecata universală.

c) Timpul când anume va fi a doua venire a Domnului, Judecata universală și desăvârșitul sfârșit al lumii, nu-l știe nimeni din creaturi, nici oamenii, nici îngerii, fără numai Dumnezeu; El va veni ca furul.

d) Lumea aceasta, cu toate așezămintele ei omenești, se va mistui prin foc.

12) În a douăsprezecea zi, se va face cer nou și pământ nou și atunci va veni înfricoșatul Judecător, mergând înaintea lui un foc uriaș.

EVENIMENTELE CARE VOR AVEA LOC ÎN ZIUA JUDECĂȚII

Inimoșii adeseori încearcă adâncurile planului lui Dumnezeu până unde pot ajunge. Astfel, unii teologi iscusiți ai Sf. Biserici Ortodoxe creștine, spun după unele descoperiri de sus că în marea zi a Judecății se vor împlini și înfricoșate lucrări dumnezeiești.

Se va vedea venind din cer Domnul, Judecătorul viilor și al morților (Lc. 17*, 24*; 1 Cor. 1*, 8*), Care va nimici pe Antihrist prin arătarea venirii Sale (2 Tes. 2*, 8*).

La vocea Domnului, morții vor învia la judecată (Ioan 5, *25*-29; 6, *54*) și cei rămași vii se vor schimba (1 Cor. 15, *5*1-52; I Tes. 4, *15*-16).

Judecata se va face și pentru unii și pentru alții și în genere pentru toată lumea (Ioan 12, *48*; Rom. 2, *5-6*; Mt. 25).

Pe urmă va veni sfârșitul lumii (Mt. 13, *39*) și a Împărăției Harului Domnului nostru Iisus Hristos (I Cor. 15, *24*), Judecata universală, transformarea întreg universului cu foc, după care se va face cer nou și pământ nou, cărora urmează începutul Împărăției gloriei lui Dumnezeu..

SEMNUL PREVESTITOR VENIRII DREPTULUI JUDECĂTOR

Cunoscut este multora Dumnezeiescul Semn al Sf. Cruci, care se va arăta pe cer după sfârșitul lumii și a doua venire a Mântuitorului ca Drept Judecător. Semnele Dumnezeului nostru vor fi foarte zguduitoare și înspăimântătoare. Dreapta credință se va stinge aproape cu totul de pe pământ. Oamenii vor ajunge la cel mai de pe urmă grad de stricăciune. Antihrist, satana întrupat (cum am mai arătat) va veni și va înșela pe oameni prin mincinoasele lui învățături anticreștinești, prin semne și minuni false și prin prigonirile credincioșilor care s-ar mai afla tăinuiți pe undeva. Popoarele, aproape se vor distruge prin războaie interne și externe. Bolile cumplite, molipsitoare și foametea vor pustii pământul. Cutremure puternice de pământ vor distruge și vor înghiți orașe și sate întregi. Echilibrul lumii se va slăbi și se va rupe, vânturile și uraganele se vor dezlănțui distrugând totul din calea lor. Soarele nu va mai da decât niște slabe luciri sinistre și încruntate. Luna nu va mai străluci. Stelele vor cădea din cer, trăsnetele și fulgerele voi sclipi izbucnind furioase din toale părțile. Apele oceanelor, mărilor, iazurilor, fluviilor, râurilor... vor ieși din hotarele lor cu mugete îngrozitoare, înălțându-se spre cer. Munții și dealurile se vor ciocni, vulcanii se vor înfuria vărsând șiroaie puternice de flăcări. O ploaie puternică de pucioasă cu foc va îneca pământul și tot ce se găsește pe suprafața lui va deveni în acel moment prada flăcărilor ce vor arde pământul ca pe o oală sau cărămidă cincisprezece coți de jur-împrejur pe unde au călcat picioarele oamenilor păcătoși. Nu va mai rămâne din frumusețile și așezările omenești decât o grămadă uriașă de moloz și cenușă fumegândă. Pământul va deveni atunci un fioros mormânt foarte puțin luminat, o slabă lumină a stelelor ce se sting în căderea lor. Atunci pământul se va acoperi peste tot cu un întuneric mare, cum a fost înainte de crearea luminii și a lumii, asupra întregii naturi va domni o adâncă tăcere posomorâtă.

Despre aceasta, ne adeveresc Sfintele Scripturi. Și învățații mărturisesc adeseori aceasta. Psalmistul arată că: „Pământul și cerurile vor pieri, toate se vor învechi ca o haină și ca un veșmânt se vor învălui și se vor schimba” (Ps. 101, *26*-27). Mântuitorul nostru Iisus Hristos prezice sfârșitul lumii în pilda zâzaniilor (Mt. 13, *39*-40), în răspunsul dat Apostolilor despre vremea și semnele acestui sfârșit (Mt. 24), prezicând că: „Cerul și pământul vor trece” (Mt. 24, *35*). Sf. Ap. Petru descrie sfârșitul lumii prin arderea cu foc a pământului și a cerului, zicând: „Lumea cea de atunci cu apă înecând-o, a pierit; iar cerurile acestea de acum și pământul, se păzesc focului; că cerurile cu sunet vor trece; iar stihiile arzându-se, se vor strica și pământul și cele de pe dânsul lucruri vor arde” (2 Petru 3, *5*-7, *10*). Dumnezeu, astfel va înnoi universul cu foc pentru curățirea lui de păcatele omenești și de blestemul pus asupră-i pentru stricarea așezământului primar și eliberarea făpturii din robia deșertăciunii și a stricăciunii, după care ardere se va face cer nou și pământ nou (Rom. 8, *19*-22; 2 Petru 3, *13*; Apc. 21.) Vremea sfârșitului lumii n-o știe nimeni din oameni, fără numai singur Dumnezeu (Mt. 24, *36*: F. Ap. 1, *7*; 2 Petru 3, *10*; 1 Tes. 5, *1*-3).

Iertare dăruiește-mi și lacrimi Doamne Sfinte,
Lesne iertătorule, mult Milostiv Părinte,
Până a nu mă înghiți iadul învechit în lucruri rele,
Până a nu-mi cere răspuns de toate faptele mele!

ÎNVIEREA MORŢILOR

Har mare Dumnezeiesc este învierea sufletelor din moartea păcatelor (Ioan 5, *25*) și foarte minunată este învierea obștească a tuturor din morți (Ioan, *28*-29). Mult Milostivul Dumnezeu Cel pururea iubitor de oameni, ne-a arătat în toate vremurile că El nu va lăsa trupurile oamenilor să zacă pururea în pulberea pământului, ci le va reface și învia cu Atotputernicia Sa Divină. Aceasta o mărturisim noi zilnic prin cuvintele Simbolului Credinței: „Aștept învierea morților". Aceasta o arată clar și determinat și Dumnezeiasca Scriptură. Astfel, în Vechiul Testament, Dumnezeu ne încredințează de învierea morților, când în convorbirea cu Moise la rugul ce ardea în flăcări fără a se mistui, El se numește pe Sine: „Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob... Dumnezeu nu este al morților, ci al viilor" (Eș. 3, *6*; Mt. 22, *32*). Această credință o arată și Avraam atunci când, după cuvântul Apostolului, aduce jertfă pe unicul său fiu după o făgăduință, cu nădejdea „că și din morți a-l scula pe acela Dumnezeu este puternic" (Evr. 11, *17*-19). Cu credința aceasta a învierii se mângâiau mulți drepți ai Vechiului Testament. Astfel, dreptul Iov, în grelele și îndelungatele lui pătimiri, zicea: „Știu că Răscumpărătorul meu este viu și că voi învia din pământ în ziua cea de apoi, că voi fi iarăși îmbrăcat cu carnea și pielea mea care acum se destramă... Și-l voi privi pe Dumnezeu cu ochii aceștia ai mei și nu ai a1tuia" (Iov, *19, 25*-27; comp. Ps. 15, *9*-11; 16, *15*; 43, *15*).

Învierea morților o profețesc Prorocii Daniel și Osia, de asemenea și Isaia, zicând: „Învia-vor morții și se vor scula din mormânturi... Cei ce dorm în țărâna pământului se vor scula... Din stăpânirea iadului îi voi izbăvi și de moarte îi voi mântui. Unde-ți este, moarte, biruința ta? Unde-ți este mulțimea chinurilor tale?..." (Is. 26, *19*; Dan. 12, *2*; Osia 13, *14*). Prorocul Iezechiel prezicea figurat învierea morților, descriind vedenia câmpului plin de mulțime de oase omenești uscate, care la suflarea Duhului lui Dumnezeu, s-au apropiat unele de altele fiecare la încheietura sa, s-au îmbrăcat cu carne și piele, au înviat, însuflețindu-se cu duh (Iez. 3, *7*).

Învierea morților se adeverește de Prorocul Ilie și Elisei prin învierea celor trei morți: fiul mort al văduvei din Sarepta Sidonului (2 Împ. 17, *17*-24), fiul mort al Șunamitencei (4 Împ. 4, *18*-37; 8, *5*) și mortul înviat prin atingerea de oasele lui Elisei (Împ. 13, *2*0-21).

Evlavioșii frați Macabei, pe când îi tortura Antioh, martirizându-i, se mângâiau și se îmbărbătau cu credința vie în învierea morților, zicând: „Împăratul lumii, pe noi care murim pentru legile Lui, iarăși ne va învia cu înviere de viață veșnică... Noi iarăși vom învia prin Dumnezeu..." (2 Macab. 7, *9, 14*...). Viteazul Iuda Macabeul a trimis la Ierusalim un dar bogat (2000 de drahme de argint), pentru păcatele coreligionarilor săi căzuți în luptă morți, gândindu-se cu înțelepciune și pietate la înviere (2 Macab. 12, *42*-46). Astfel, în Biserica Vechiului Testament, toți israeliții credeau în înviere, afară de secta saducheilor (Mt. 22, *23*-32; Mc. 12, *18*-27; Lc. 20, *27*-38; F. Ap. 23, *8*).

În Noul Testament, Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, întărește adevărul învierii morților cu cele mai lămurite cuvinte: „Amin, amin, zic vouă... vine ora când toți cei ce sunt în mormânturi, vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu. Și vor ieși cei ce au făcut cele bune întru învierea vieții; iar cei ce au făcut cele rele, întru învierea osândirii" (Ioan 5, *25*-29). Aceasta o întărește El și pe când vorbea de Taina Sf. Împărtășiri, zicând: „Aceasta este Pâinea Care S-a pogorât din Cer, ca să mănânce cineva dintr-însa și să nu moară. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia pe el, în ziua de apoi..."(Ioan 6, *5*0-58). Aici este vorba despre învierea trupurilor, nu numai despre nemurirea sufletelor, cum susțin potrivnicii adevăratei credințe, care neagă învierea. Aceasta se recunoaște din fapte, pentru că în morminte nu sunt și sufletele, ci numai trupurile morților. „Trupul (mortului ce se preface în pulbere) se întoarce în pământul din care a fost luat (până la învierea obștească); iar Sufletul se întoarce la Dumnezeu Care l-a dat" (Ecl. 12, *9*; comp. Lc. 12, *2*0; 16, *19*-31). De asemenea, în convorbirea cu Marta despre fratele ei ce murise de patru zile și era intrat în putrefacție, zicându-i: „Fratele tău va învia", Marta I-a răspuns: „Știu că va învia la înviere în ziua cea de apoi". Mântuitorul o clarifică apoi mai bine, adeverindu-i: „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, deși va muri, va fi viu" Aceasta a arătat-o El atunci imediat, când pe Lazăr cel mort și intrat în putrefacție (cum a adeverit chiar sora lui, Marta, la deschiderea mormântului, zicând: „Doamne, pute, că este mort de patru zile!"), l-a înviat, după care a mai trăit 30 de ani, devenind episcop în Cipru (Ioan 11; D.Ag. o.c. pp. 494-5; V. Sf. 4 ian. o.c. pp. 181-2). Această dovadă vie a învierii a mai arătat-o El luminat și prin semnele înfricoșate ce s-au făcut la moartea Lui pe cruce, când: „Catapeteasma Bisericii s-a rupt în două de sus până jos, pământul s-a cutremurat,

pietrele s-au despicat, mormânturile s-au deschis și multe trupuri ale Sfinților ce adormiseră, s-au sculat. Și ieșind din mormânturile lor, după învierea Lui, au venit în sfânta cetate (a Ierusalimului) și s-au arătat multora. ” (Mt. 27, *5*. 1-53).

Despre învierea morților au predicat mult și Sf. Apostoli. Astfel, când Sf. Ap. Petru și Ioan, după vindecarea ologului care cerșea la ușa Bisericii, predicau mulțimii, „preoții cu voievodul Bisericii și saducheii, le părea rău că învață poporul, vestind în Iisus învierea cea din morți... ” Sf. Ap. Pavel, dezvinovățindu-se înaintea guvernatorilor romani Felix, Festus și a împăratului Agripa, îi încredințează despre aceasta, zicând: „Am nădejde la Dumnezeu, că El va învia pe cei morți, drepți și nedrepți, ceea ce și ei înșiși așteaptă... Eu acum sunt pârât și judecat pentru învățătura aceasta, despre învierea morților. Dar ce? Se socoate oare de voi de necrezut că Dumnezeu învie pe morți?” (F. Ap. 4, *2*; 24, *15*-21; 25, *8*-20; 26, *6*-8: comp. F. Ap. 17, *18, 31*-32; 23, *6*; Evr. 6, *2*).

Creștinilor din Corint, îndoielnici în învierea morților, tot acest Apostol dovedindu-le clar, că după învierea Capului Hristos, va învia și Trupul Lui care-i Biserica, adică toți creștinii, le zice: „Dacă se vestește (pretutindeni) că Hristos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi că nu este învierea morților? Apoi dacă nu este învierea morților, nici Hristos n-a înviat; iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră. Ne aflăm încă și martori mincinoși ai lui Dumnezeu, că am fi mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos pe Care nu L-a înviat, dacă morții nu învie. Căci dacă morții nu învie, nici Hristos n-a înviat și dacă Hristos n-a înviat, deșartă este credința voastră și sunteți în păcatele voastre.” (I Cor. 15, *12*-14).

Aici Sf. Ap. Pavel argumentează împotriva saducheilor, care negau învierea morților. El o apără, cu toată puterea, zicându-le că dacă se neagă învierea morților, trebuie să se nege și învierea lui Hristos și atunci se face deșartă propovăduirea Apostolilor și credința auzitorilor. Adevărul acesta al învierii mortilor, îl mai propovăduiește el și în alte locuri, zicând: „Însuși Domnul întru poruncă cu glasul Arhanghelului și în trâmbița lui Dumnezeu se va pogorî din cer și cei morți în Hristos vor învia întâi. După aceea noi cei vii care vom fi rămași, ne vom răpi în nori împreună cu dânșii în întâmpinarea Domnului în văzduh și așa pururea vom fi cu Domnul... Taină zic vouă, că nu toți vom adormi, însă toți ne vom schimba. Într-o cârță, în clipeala ochiului, în trâmbița cea de apoi, pentru că va trâmbița și morții se vor scula nestricați și noi ne vom schimba…

Precum Dumnezeu a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin puterea Sa... Iisus Hristos a înviat din morți făcându-Se începătură (învierii) celor adormiți... El, cel dintâi născut din morți... Astfel, de vreme ce prin om (Adam) s-a făcut moartea, prin om (Iisus Hristos, Noul Adam) și învierea morților... Precum toți mor în Adam, așa vor învia toți în Iisus Hristos..” (1 Tes 4 16-17; 1 Cor. 15, -51-52; 6, *14*; 15, *2*0-22; Colos. 1, *18*).

Despre învierea morților în special ne învață următoarele:

1) Ea va fi universală: adică nu numai cei drepți, ci și cei păcătoși și necredincioși vor învia. Aceasta reiese clar și din locurile scripturistice arătate mai sus. Prin cuvintele psalmistului: „Nu vor învia nedrepții la Judecată” (Ps. 1, *5*-*6*), nu se înțelege că nu vor învia la învierea obștească, ci că nu-și vor putea susține cauza și astfel rămânând fără niciun răspuns, ca niște muți „iar el tăcea”, vor cădea în osândă veșnică și așa neputând a se înveseli și ferici cu drepții, se vor socoti ca niște morți.

2) Trupurile după înviere vor fi aceleași după ființa cu care au viețuit aici pe pământ, pentru că prin moarte și distrugerea lor, fie în pământ, în ape, în foc sau în aer, ele la înviere nu-și pierd ființa; ci numai se schimbă după formă. Dacă și-ar pierde ființa, atunci n-ar mai putea fi vorba despre învierea lor.

3) Trupurile înviate vor fi înzestrate cu diferite însușiri din însușirile avute în viața aceasta de aici de pe pământ. Ele vor învia în o preamărită și foarte plăcută formă. Astfel, la învierea lor din morminte, sau de pe unde vor fi ele împrăștiate, vor fi asemenea Trupului celui înviat al Domnului nostru Iisus Hristos. Aceasta o adeverește clar și Sf. Ap. Pavel, zicând: „Iisus Hristos va schimba trupul smereniei noastre, ca să se facă în chipul Trupului Slavei Lui, după lucrarea puterii ce are El... Astfel, seamănă-se în stricăciune, scula-se-va în nestricăciune. Seamănă-se în slăbiciune, scula-se-va în putere. Seamănă-se trup sufletesc (animal), sculase-va trup duhovnicesc... Fiindcă se cade ca cel stricăcios să se îmbrace în nestricăciune, și cel muritor în nemurire” (Filip 3 21; 1 Cor. 15, *13*-41; 53-54).

Din aceste adevăruri scripturistice reiese clar că trupul omenesc după înviere va fi: nestricăcios, puternic și nemuritor. El va fi înzestrat cu o minunată tărie și putere deosebită. El va fi

duhovnicesc, fin și ușor sau ceresc. Prin urmare, el nu va mai avea trebuință de feluritele mijloace ale vieții, de care avea trebuință în viața aceasta. Aceasta o adeverește și Mântuitorul, zicând: „...La înviere nu se vor mărita, nici însura, că nici să moară nu pot. Ei sunt asemenea cu Îngerii în cer și fiii lui Dumnezeu sunt, fiind fii ai învierii" (Mt. 22, *30*; Lc. 20, *31*-36). Totuși, cei înviați nu toți vor fi atunci deopotrivă preamăriți și străluciți; ci se vor deosebi mai puțin ori mai mult unii de alții în mărire, frumusețe și strălucire, așa cum este deosebirea între soare, lună, luceferi și stele, între corpurile cerești și corpurile pământești. Aceasta o arată minunatul Apostol Pavel, zicând: „Nu tot trupul este același trup, ci altul este trupul oamenilor și altul trupul dobitoacelor, altul al peștilor și altul al păsărilor. Sunt trupuri cerești și trupuri pământești. Alta este slava soarelui și alta a lunii și alta a stelelor, că stea de stea se deosebește în slavă. Așa și la învierea morților" (1 Cor. (15, *30*-12).

Mulțumim lui Dumnezeu
Care ne-a dăruit
Lumină și-ajutor
S-ajungem la sfârșit!

JUDECATA UNIVERSALĂ

Aici hai să vorbim și despre Judecata universală, prin care vrând-nevrând, vom trece toți ca oile la strungă. Mântuitorul Hristos, descoperind semnele sfârșitului lumii (Mt. 24), descrie Judecata din urmă în pildele: despre neghine (Mt. 13, *24*-30; 36-43), despre năvodul aruncat în mare (Mt. 13, *47*-50), despre nunta fiului de împărat (Mt. 22, *2*-14), despre cele zece fecioare și despre talanți (Mt. 25, *1*-30)... Apoi îl descoperă foarte impresionat în tabloul sau pericopa Evangheliei din Duminica lăsatului de carne (Mt. 25, *31*-46).

Fiul Omului apare atunci ca Împărat universal și etern, Atotputernic, Atotstăpânitor, în slavă pe norii cerului, însoțit de Îngerii Săi. Înaintea Lui vin toate neamurile și toți oamenii. Cei buni, oile albe, se dau la dreapta și vor merge în viața veșnică; iar cei răi, caprele negre, se dau la stânga și vor merge în osândă veșnică.

Ziua Judecății în Sf. Scriptură e numită „ziua mâniei și a descoperirii dreptei judecăți a lui Dumnezeu" (Rom. 2, *5*), „ziua cea mare și înfricoșată a Domnului" (F. Ap. 2, *20*; Iuda 1, *6*), „ziua lui Hristos" (Filip 1, *6, 10*; 2 Tes. 2, *2*-3), „ziua cea de apoi" (Ioan 6, *40*; 11, *24*). Învățătura despre Judecata din urmă se cuprinde între dogmele Evangheliei (Mt. 7, *1*-2; 12, *36*; Mc. 6, *11*) și ale Apostolilor (Evr. 6, *2*; F. Ap. 10, *42*; Iuda 1, *6*; 1 Petru 5, *4*). Biserica întreagă învață că după moarte, urmează Judecata (Evr. 9, *27*), că Tatăl a dat toată Judecata Fiului (Ioan 5, *22*), că Hristos este nu numai Mântuitorul, ci și Judecătorul viilor și al morților (F Ap 10, *42*; Rom. 14, *10*; 2 Tim. 4, *1*).

Toți creștinii credem, mărturisim și așteptăm ca Iisus Hristos „iarăși va să vină cu mărire să judece vii și morții... Noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea Scaunului de Judecată al lui Hristos, ca fiecare să primească după faptele sale săvârșite în trup, ori bine, ori rău" (2 Cor. 5, *7*0; Rom. 14, *40*).

În acea zi se vor descoperi și judeca după dreptate (F. Ap. 17, *31*) și adevăr (Rom. 2, *2*), toate gândurile (1 Cor. 4, *5*), toate tainele inimii (vr. 4, *12*-13), toate cuvintele (Mt 12, *36*-37) și toate faptele oamenilor (Mt. 16, *27*). Mai ales se vor cerceta faptele îndurării trupești: săturarea flămânzilor, adăparea însetaților, primirea străinilor, îmbrăcarea săracilor, cercetarea bolnavilor și a întemnițaților (Mt. 25, *34*-46). Față de cei ce nu au făcut milostenie, Judecata va fi fără milă (Iac. 2, *13*). Prin urmare și la judecata din urmă, în cer ca și pe pământ, legea cea mai mare este dragostea. Toate faptele făcute din iubire pentru frații cei mai mici ai Mântuitorului, sunt făcute ca pentru El și răsplătite. Lucrul cel mai cutremurător din procesul Judecății din urmă este descoperirea gândurilor inimii și arătarea faptelor ascunse. Nimic nu va îngrozi și rușina mai mult decât acestea. Atunci păcătoșii vor plânge și vor striga munților și stâncilor: „cădeți peste noi și ne acoperiți..." (Apc. 6, *15*-16). Vor plânge cei ce au iubit mai mult minciuna decât adevărul, nedreptatea în locul dreptății, viciul în locul virtuții, toți cei ce au ales moartea în locul vieții și blestemul în locul binecuvântării (2 Lege 30, *19*), toți cei vinovați față de jertfa iubirii, care este Trupul și Sângele Domnului... Focul Judecății lui Dumnezeu, va arăta fiecăruia ce a zidit: aur, argint, pietre scumpe, sau lemn, fân, trestie (I Cor. 3, *11*-14).

Apoi se va rosti sentința celor drepți: „Veniți binecuvântații Părintelui Meu.", celor păcătoși: „Duceți-vă de la Mine, blestematilor..". Și vor merge aceștia în osândă veșnică și drepții în viața veșnică (Mt. 25, *34, 41, 46*; D.A. o.c, pp. 58-61).

RĂSPLATA DEFINITIVĂ. RAIUL ȘI IADUL

Răsplătirea tuturor drepților și a păcătoșilor va fi felurită. Fiecare va fi răsplătit mai mult sau mai puțin, drept după faptele sale. Răsplătirea drepților cu chemarea în Împărăția lui Dumnezeu și alungarea păcătoșilor în focul veșnic, la diavolul și îngerii răi, va fi completă, perfectă, definitivă. Completă, sau desăvârșită, adică nu numai pentru suflet, ca după Judecata particulară a omului, ci pentru suflet și trup totodată, pentru omul întreg. Perfectă, pentru că va consta nu în începuturi de fericire pentru cei drepți și de chinuri pentru cei păcătoși, cum se întâmplă după judecata particulară, ci în perfecțiunea fericirii și a muncilor, conform cu meritele fiecăruia. Definitivă, în fine, pentru că va rămâne extern invariabilă pentru toți, așa încât niciunui păcătos nu-i va mai fi cu putință de a scăpa vreodată din iad, cum se întâmplă după Judecata particulară (M.O. o.c. p. I, *6*0, *6*8). Dumnezeiasca Scriptură — Cuvântul lui Dumnezeu — descrie în felurite chipuri și deosebite forme fericirea drepților în Împărăția lui Dumnezeu și muncile păcătoșilor în iad.

FERICIREA DREPŢILOR

Fericirea drepților este mare, foarte mare în veșnicie. Ea se numește în Dumnezeiasca Scriptură „Împărăția Cerului" (Mt. 11, *12*), „Împărăția lui Dumnezeu" (Lc. 9, *60*; 17, *21*; Mt. 6, *33*; I Cor. 15, *50*), „Împărăția Tatălui" (Mt. 13, *43*), „Cetatea Dumnezeului Celui viu" (Evr. 12, *22*), „Casa Părintelui" (Ioan 14, *2*), „Ierusalimul ceresc" (Evr. 12, *22*; Apc. 21, *2*), „Cerul" (Mt. 5, *45, 43;* Apc. 21; Is. 65, *17;* 2 Petru 3, *13*).

a) Drepții se bucură de fericita vedere a lui Dumnezeu. Aceasta o adeverește Iisus Hristos prin cuvintele: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" (Mt. 5, *8*). Și Apostolul: „Acum vedem ca prin oglindă și prin ghicitură, atunci însă față către față... Știm că dacă se va arăta, vom fi asemenea Lui, și-L vom vedea pe El precum este" (I Cor. 13, *72*; I Ioan 3, *2*).

b) Ei vor petrece în societatea lui Iisus Hristos și cu toți sfinții. Aceasta o adeverește Iisus, zicând: „Eu voi merge și vă voi pregăti vouă loc și iar voi veni și vă voi lua pe voi la Mine, ca unde sunt Eu, să fiți și voi" (Ioan 14, *3*). Apostolul zice: „V-ați apropiat de muntele Sionului, de Cetatea Dumnezeului Celui viu, de Ierusalimul cel ceresc și de zeci de mii de îngeri și de adunarea celor întâi născuți, care sunt scriși în ceruri" (Evr. 12, *22*). Câtă fericire va izvorî de aici pentru cei drepți, se înțelege de acolo, că societatea celor buni, acum, aici, pe pământ, aduce omului o nespusă fericire.

c) Ei vor fi liberi de necazurile lumii acesteia, căci: „Dumnezeu va șterge toată lacrima de la ochii lor și moartea nu va fi mai mult, nici plângere, nici strigare, nici durere, nu va fi mai mult, că cele dintâi au trecut" (Apc. 21, *4*).

d) Ei vor primi încă și unele bunuri foarte mari, despre care zice Sf. Ap. Pavel: „Cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, acelea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul" (I Cor. 2, *9*).

e) Fericirea celor drepți va fi felurită după meritul lor. Aceasta o adeverește și Sf. Biserică Ortodoxă, zicând: „Precum Sufletele nu trec din această lume, aflându-se în același grad de grație, așa și după ce trec din lume, nu stau în același grad de fericire" (M.O. o.c. p. I, întreb. 62). În privința aceasta și Iisus Hristos zice: „În Casa Părintelui Meu sunt multe locașuri" (Ioan 14, *2*). Așijderea și Apostolul zice: „Fiecare va primi după lucrul sau... Cel ce seamănă cu scumpătate, cu scumpătate va și secera, iar cel ce seamănă cu binecuvântare, cu binecuvântare va secera" (1 Car. 3, *8*; 2 Cor. 9, *6*).

f) Fericirea celor drepți nu se va sfârși niciodată, va fi veșnică, pentru că zice: „Cei drepți vor merge în viața veșnică" (Mt. 25, *46*). Aceasta se cunoaște și din toate acele locuri ale Sfintei Scripturi, în care fericirea celor drepți se numește „Împărăția veșnică a Dumnezeului nostru" (2 Petru 1, *11*), „Moștenire veșnică" (Evr. 9, *15*), „Mărire veșnică" (I Petru 5, *70*), „Moștenire nestricăcioasă și nevestejită" (I Petru 1, *4*; 5, *4*), „Cununa cea nevestejită a măririi" (1 Petru 5, *4*). Apoi zice: „Cei drepți vor fi pururea cu Domnul" (I Tes. 4, *17*). Pentru aceea Iisus Hristos ne îndeamnă „să ne facem comoară care nu se împuținează în ceruri, unde furul nu se apropie, nici moliile n-o strică" (Mt, *6, 19*-27).

PEDEPSELE CELOR PĂCĂTOȘI

Dumnezeiasca Scriptură face amintire și de locul în care vor fi aruncați păcătoșii și societatea în care vor fi. Locul acela în care se muncesc păcătoșii, se numește: abis, loc înfricoșat chiar și pentru demoni (Lc. 8, *3*), iad (Lc. 16, *22*), gheena focului (Mt. 5, *22, 28*), cuptorul de foc (Mt. 13, *50*), lacul arzător de foc și de pucioasă (Apc. 19, *20*, *20, 14*; 21, *8*). Acolo păcătoșii nu vor vedea împrejurul lor, în eternitate, pe nimeni altul, decât numai spiritele rele, care au fost cauza principală a căderii lor (Mt. 24, *41*). Cel ce a păcătuit pe pământ, a mâniat pe Dumnezeu și a disprețuit lucrurile Sale, acela va fi aruncat în întunericul cel mai dinafară, acela va fi înghițit de grozavul abis plin de foc și de pucioasă... „Ei vor zice în sine, căindu-se și gemând în strâmtorarea duhului lor: „Am rătăcit afară din calea adevărului și lumina dreptății n-a luminat ochii noștri și soarele înțelegerii n-a răsărit peste noi! Ne-am lăsat în calea fărădelegii și a pierzării, am mers pe drumuri grele și am ignorat calea Domnului. Ce ne-a servit mândria? Ce ne-a procurat excesul bogățiilor? Toate acestea au trecut ca umbra, ca curierul ce se grăbește. Astfel, ne naștem și îndată încetăm de a mai fi; n-am dat niciun semn de virtute și am fost consumați de răutatea noastră..." (Înț. Sol. 5, *3, 6, 9, 13*).

„Cei ce au făcut rău — zice Sf. Vasile cel Mare — vor învia spre batjocură și rușine, spre a putea privi în ei înșiși întipărirea rușinoasă a păcatelor ce le-au săvârșit. Și poate va fi și mai grozav decât păcatele și focul veșnic acea rușine cu care vor rămâne pentru totdeauna păcătoșii, având

necontenit înaintea ochilor urmările păcatului ce-l săvârșiseră în trup, ca o culoare neștearsă care va rămâne pentru totdeauna în memoria Sufletului lor" (Om. la Ps. 33, *6*).

Sfânta Scriptură descrie chinurile exterioare ale păcătoșilor în iad. Aceste chinuri ea le reprezintă sub chipul unui vierme care nu moare și adeseori a unui foc care nu se stinge niciodată. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ferindu-ne în contra amăgirilor, zice între altele: „De te smintește picioarul tău, taie-l, mai bine îți este să intri în viață cu un picior decât cu amândouă și să fii aruncat în iad, în acel foc care arde în veci, unde viermele (care-i roade) nu moare și focul nu se stinge" (Mc. 9, *44*-45; comp. Mc. 9, *47*-48).

În parabola bogatului și a lui Lazăr observăm că bogatul, care după moartea sa trecu în iad „suferea chinuri groarznice în acea flacără" (Lc. 16, *24*), că la judecata universală, va zice păcătoșilor: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel de veci" (Mt. 25, *41*). Sf. Ap. Pavel adevărește că Judecătorul viilor și al morților, „va veni în mijlocul flăcărilor spre a-și răzbuna contra acelora care nu cunosc pe Dumnezeu și nu se supun Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos!" (2 Tes. 1, *8*).

După ce Judecătorul va rosti sentința Sa la Judecata cea de pe urmă, universală, va urma imediat răsplătirea păcătoșilor. Această răsplătire va fi desăvârșită, veșnică. Astfel, drepții, vor merge în viața veșnică, iar păcătoșii în munca veșnică. Aceasta ne-o adevărește Iisus Hristos Domnul nostru, astfel:

a) Păcătoșii vor fi lipsiți de fericita vedere a lui Dumnezeu, precum și de toate bunurile ce le vor poseda cei drepți. Aceasta ne-o adevărește Dumnezeiasca Scriptură în parabola chemaților la nuntă și celui neavând veșminte de nuntă, i s-au legat mâinile și picioarele și s-a aruncat în întunericul cel mai din afară (Mt. 22, *11*).

b) Ei vor fi chinuiți de cugetul lor cel rău, care îi va mustra neîncetat, pentru că n-au ascultat Cuvântul lui Dumnezeu care i-a tras la mântuire. Aceasta o adevărește Dumnezeiasca Scriptură prin cuvintele: „Viermele lor nu moare" (Mc. 9, *44*).

c) Ei se vor umple de urgie, rușine și disperare. Aceasta înseamnă cuvintele: „Acolo va fi plâns și scrâșnirea dinților" (Mt. 22, *13*).

d) Ei vor fi în societatea diavolului, fiindcă Iisus zice: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și slugilor lui" (Mt. 25, *43*).

Privitor la pedepsele iadului este de observat că ele nu vor fi tot asemenea pentru toți cei osândiți. „După ultima Judecată — învață Sf. Biserică — unii vor fi etern în munci mai mari, alții în munci mai mici" (M.O. o.p. p. I, întreb. 63). Această doctrină o reprezintă Biserica prin cuvintele lui Iisus: „Acel servitor, care a știut voia Domnului său și nu s-a gătit; nici a făcut după voia lui, se va bate mult; iar cel ce n-a știut și a făcut cele vrednice de bătăi, se va bate mai puțin" (Lc. 12, 47-*48).* În urmă, Sf. Scriptură învață clar și aceea că pedepsele iadului vor dura pururea, veșnic. Aceasta se exprimă anume în sentința Judecătorului la Judecata cea de pe urmă cu aceste cuvinte: „Drepții vor merge în viața veșnică; iar păcătoșii în munca veșnică! " (Mat. 25, 46*).*

Doamne-ajută și sporește
Cui se roagă și muncește,
Și-n Rai îi sălășluiește!
Amin!

Dumnezeule Preasfinte,
Cel din zările albastre,
În genunchi Te rog, primeşte
Roua lacrimilor noastre.

Drept prinos de mulţumire
Că ne-ai ajutat deplin,
Să iasă de sub tipar
Cele 24 de Vămi, Amin!

S-a tipărit în lacrimi această sfântă carte,
În ziua unei nopți târzii,
Și-n ea am pus tot dorul meu fierbinte,
Să v-amintiți când nici eu n-oi mai fi.

MEDITAŢIE DUHOVNICEASCA

Un Suflet pios, cu imaginație vie și fecundă, pătruns însă de ceea ce trebuie să facă omul aici pe pământ pentru a se învrednici de Împărăția Cerurilor, a compus următoarele reflecții, sub titlul „CĂLĂTORIA LA CER”, în care face o frumoasă acomodare a virtuților evanghelice cu modul cum ar călători omul la cer, de ar fi cu putință, prin marea invenție a timpului, drumul de fier.

În continuare redăm aceste reflecții:

CĂLĂTORIA LA CER

Acelea pe care trebuie să le facă fiecare creștin în fiecare zi și în toată viața sa, sunt cuprinse în următoarea expunere despre biletul călătoriei la cer:

„Biletul se vinde la agenția pietății”.

PREŢUL BILETELOR

Clasa I

Tren accelerat. Credincioșii Bisericii ortodoxe care s-au păstrat în viață „curați și nevinovați ca pruncii” (Luca 18*, 17*). Mucenicii care au avut „duhul lepădării de sine” (Matei 16*, 24*-27). Și cei dăruiți cu totul la dragostea lui Dumnezeu (Matei 6*, 19*-21; 10*, 40*-42).

Clasa a II-a

Tren direct. Credincioșii, care păcătuind se pocăiesc „își mărturisesc păcatele lor la duhovnic”, apoi își întăresc credința prin fapte bune, „Rugăciune, Post și Milostenie” și se hotărăsc pe viitor „a nu mai păcătui” (Matei 16*, 19*; Ioil 2*, 12*).

Clasa a III-a

Tren obișnuit: Credincioșii care „păzesc poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii”, cu îndeplinirea datoriilor către aproapele (1 Ioan 2. 1-12)

Clasa a IV-a

Tren special: Cei ce se „pocăiesc la bătrânețe” și cu „multe lacrimi” în ceasul morții (Luca 23*, 39*-43). Apoi își rânduiesc după moarte „rugăciuni și jertfe” pentru iertarea păcatelor (Ioan 14*, 14*; Mac. 12*, 39*-46)

OBSERVAŢII

1. Bilete pentru întoarcere nu se află.
2. Trenuri de plăcere nu sunt.
3. Copiii mici până la 7 ani călătoresc gratis, ajunge numai să fie „Botezați Ortodox”.
4. Călătorii sunt rugați a nu lua cu ei nimic, decât numai faptele bune, pentru că la fiecare stație sunt diferite controale făcute de diavoli, care umblă ca leii căutând pe cine să înghită; și de te-ai încurcat în lume cu grijile vieții: de averi, de nedreptate și cu tot felul de păcate, sigur că ți se întâmplă „întârziere și pierdere de tren”.
5. Călătorii se iau la fiecare stație (ceasul morții), dar trebuie negreșit să aibă „bilet în regulă.”
6. Fiecare bilet pentru a fi valabil, trebuie ca să fie pecetluit cu sfințenie în cele „Șapte Taine ale Bisericii ortodoxe.”
7. Fiecare om trebuie să observe ca biletul său să nu fie fals. Toate biletele sunt false și rele dacă n-au „Pecetea Bisericii ortodoxe cu semnul Sfintei Cruci pe ele.”
8. Biletul acesta se dă imediat după naștere numai de către „Preotul Bisericii” în fața unui martor numit „Naș” și a altor credincioși spre a fi valabil de călătorie în orice minut.
9. Îndată ce ai acest bilet, cu semnul Crucii și numele dumitale pe el, nu uita că ești dator „să urmezi întocmai vieții a acelui sfânt” ce ți l-a ales de pe calendarul creștinesc.
10. Făcându-te mare, dovedește că „te-ai lepădat de satana și de toate lucrurile lui”. Fă-te arătat și cu faptele cum că ești „Un bun creștin”, urmând lui Hristos către Care călătorești.
11. În fiecare Duminică și sărbătoare vizează-ți biletul „La Biserică” cu numele „Tuturor Sfinților.” Îndeosebi să porți viza „Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului” cu mare cinste. Fără această viză corectă, întâmpini multe greutăți în călătorie și de multe ori biletul este chiar nevalabil.
12. Pentru ca să nu ți-l fure cineva, sau să pierzi biletul, trebuie să-l păstrezi bine la lumina „*Învățăturii lui Hristos prin Biserică*”, căci Conducătorului numai așa îi place să citească documentele călătoriei tale și El se poartă drept cu tine, după cum ai fost și tu în viață.

13. Pentru înlăturarea bolilor molipsitoare în vremea îndelungatei călătorii, călătorul trebuie să aibă cu sine: „*Rădăcina credinței*” înfrunzită, precum și frunzele „*Nădejdii*”, cu florile cele mirositoare ale „*Iubirii de străini*”, crinii „*Curățeniei*”, cu frumoasele roade ale „*Lepădării de* sine”.

14. Toate acestea să le lege în mănunchi cu funia „*Blândeții*”, să le așeze în vasul „*Rugăciunii*”, să le fiarbă cu focul „*Dragostei*”, să le stropească cu „*Vinul Duhului*” (adică cu lacrimi din inimă) și cu apa metalică a „*Smereniei*”, apoi să le acopere cu „*Acoperământul Tăcerii*”.

15. Călătorul să lase toate acestea la lumina „*Cugetării*” (fiecare să-și cerceteze conștiința sa) și să guste din ele în fiecare dimineață și seară câte o mică porțiune (să cugeți că ești muritor). Să fii încredințat că vei avea viață îndelungată, sănătate deplină și intrare cu ușurință în Împărăția lui Dumnezeu.

16. Iar pentru ca să treci prin toate cele 24 de vămi până la casa lui Dumnezeu, leagă dedesubtul sacului tău de călătorie „*Smerenia*” și deasupra „*Ascultarea*”, în urmă umple-i golul cu „*Omorârea poftelor*” și-l leagă bine cu „*Neclevetirea*”.

17. Iar mai presus de toate, să fii deschis la inimă și curat la suflet, ca să poată merge înainte „*Milostenia*” care te va conduce tocmai la Cel Milostiv.

18. Pe cap să fii uns cu untdelemn care poartă numele de „*Credința ortodoxă*”.

19. În toate împrejurările vieții să chemi în ajutor „*Răbdarea*”, care-ți va fi de mare ajutor în a ta călătorie.

20. În timpul acestei călătorii a vieții pământești, urmează mai întâi regulat la Sfânta Biserică, respectă cele patru posturi în care apropie-te cu credință de scaunul Mărturisirii la Duhovnic și acolo arată-ți biletul tău de drum, faptele tale, pentru care trebuie ca să plătești cu frică și cutremur, orice ți se va cere (facerea canonului).

21. Gândește-te bine că sunt „șefii de trenuri” și cum fac ei revizia oamenilor.

22. Iar mai la urmă de toate pentru potolirea foamei și a setei, vizează-ți biletul tău în Sfânta Împărtășanie cu Trupul și Sângele lui Iisus Hristos, care sunt adevărate merinde la viața de veci și apoi mergi liniștit în drumul tău.

23. Dându-ți acest Sfat bun pe care de-l vei urma, sper că ne vom întâlni desigur în Împărăția Cerurilor.

24. *Răspunsul în vecii vecilor, Amin!*

RUGĂCIUNEA UNUI SUFLET ÎNDURERAT!

Când mii de rugi spre Slava Ta
Se-nalță tăinuite,
Primește-o, Doamne și pe-a mea,
Curată și ferbinte...

Durerea unei vieți întregi,
Ce-o plâng fără cuvinte,
De n-o rostesc, Tu s-o-nțelegi
Preabunule Părinte!

Pentru al vieții scump prinos
Și drumul încercat,
Mă-nchin Mântuitorului Hristos,
Smerit și-ndurerat.

Veghează, Doamne, pașii mei
Și calea și dorirea,
Și să m-ajuți pân-la sfârșit
Să-mi împlinesc menirea...

Trudesc cu fruntea-nrourată
Cu Pâinea-mi spre ființă,
Să fie, Doamne, binecuvântată
De-a Ta mare voință!

Făptura mea-i un pic de lut
Sublimă și deplină,
C-ai pus în ea de la-nceput
O flacără Divină.

Loviri de mă doboară și mă frâng
Alunecărilor deșarte Tu nu mă da,
A flăcării credință să n-o sting
Și mă înalță, Doamne, prin Iubirea Ta!

Amin!

EDITURA „LUMINĂ DIN LUMINĂ”

CUPRINS

DIN DURERILE SUFLETULUI CĂTRE CITITORI *6*
PRECUVÂNTARE *8*
Bibliografie și prescurtări *10*
VIAȚA ȘI PETRECEREA, CU CÂTEVA MINUNI_ALE CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU VASILE CEL NOU *14*
CE SE FACE CU SUFLETUL CREȘTINESC DIN ZIUA DESPĂRȚIRII LUI DE TRUP PÂNĂ ÎN A 40-A ZI? *26*
VAMA 1, A CONVORBIRILOR ȘI RÂSURILOR PĂCĂTOASE **35**
VAMA a 2-a, A MINCIUNILOR ȘI PĂCATELOR CONTRA DUHULUI SFÂNT **51**
VAMA a 3-a, A CLEVETIRII, JUDECĂRII ȘI OSÂNDIRII APROAPELUI **61**
VAMA a 4-a, A LĂCOMIEI SAU ÎMBUIBĂRII PÂNTECULUI **133**
VAMA a 5-a, A LENEVIEI ȘI A TRÂNDĂVIEI **155**
VAMA a 6-a, A FURTIȘAGURILOR ȘI A ÎNȘELĂTORIILOR **199**
VAMA a 7-a, A IUBIRII DE AVUȚIE, ZGÂRCENIEI ȘI A RISIPEI **223**
VAMA a 8-a, A CAMETEI ȘI A VICLEȘUGULUI **232**
VAMA a 9-a, A NEDREPTĂȚII ȘI A PĂCATELOR STRIGĂTOARE LA CER **238**
VAMA a 10-a, A ZAVISTIEI ȘI A DUȘMĂNIEI **266**
VAMA a 11-a, A MÂNDRIEI ȘI A FIICELOR EI **273**
VAMA a 12-a, A MÂNIEI ȘI A IUȚIMII **298**
VAMA a 13-a, A POMENIRII DE RĂU ȘI A RĂZBUNĂRII **315**
VAMA a 14-a, A UCIDERII ȘI A SINUCIDERII **321**
VAMA a 15-a, A DESCÂNTECELOR, GHICITORILOR ȘI A FARMECELOR **347**
VAMA a 16-a, A DESFRÂNĂRII ȘI A NECURĂȚIILOR **398**
VAMA a 17-a, A PREACURVIILOR ȘI A AMESTECĂRII DE SÂNGE **422**
VAMA a 18-a, A PREASPURCATELOR AMESTECĂRI NELEGIUITE **431**
VAMA a 19-a, A EREZIILOR ȘI A DEVIERILOR DE LA ORTODOXIE **446**
VAMA a 20-a, A NEMILOSTIVIRII, CRUZIMII ȘI A ÎNVÂRTOȘĂRII INIMII **578**
VAMA A 21-A A IDOLATRIZĂRII ȘI CREDINȚELOR DEMONICE **653**
VAMA A 22-A: A LUXULUI ȘI SULEMENIRILOR **764**
VAMA A 23-A A FUMĂTORILOR **797**
VAMA A 24-A: A SIMONIEI **818**
CUM TREBUIE A SE PREGĂTI CREȘTINII PENTRU A PUTEA TRECE PRIN VĂMILE VĂZDUHULUI! **837**
LOCURILE ÎN CARE SE DUC SUFLETELE DREPȚILOR ȘI ALE PĂCĂTOȘILOR DUPĂ MOARTE **866**
STAREA ÎN CER A SUFLETELOR DUPĂ JUDECATA PARTICULARĂ **894**
JUDECATA PARTICULARĂ **915**
JUDECATA UNIVERSALĂ **921**